1977 37 Complet

Biblioteca județ. MUREȘ TIRGU-MUREȘ

ANUL XXVI – NR. 1 (1 126) – 1 ianuarie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

România în 1976

Anul 1976 — anul unu al cincinalului revoluției tehnico-științifice — a fost, ca toți anii noștri din urmă, un an al omului.

E un an care se încheie frumos, într-o țară frumoasă, într-un decembrie alb, într-un anotimp a cărui culoare provoacă metamorfoza tuturor tonurilor vieții noastre, chiar și a celor mai puțin luminoase, spre serafic și casi. România, în decembrie, e nespus de frumoasă, atinsă de albul zăpezii care transfigurează lumea, ridicînd-o la celestețea imaculatei concepțiuni, ca și zorii de primăvară sub răsărirea castă a ghioceilor. În România, iarna e atît de frumoasă, atît de aproape de primăvară, cu zăpezile-i uneori fastuoase dar efemere ca și un voal nupțial de mireasă, încît ai zice că ninge cu ghiocei, încît ai zice că ninge cu răsărire. Este deci, deopotrivă, marcat prin înseși înfățișările firii, un anotimp de bilanț, un anotimp de sinteze, dar și de renaștere, de deschidere către viitor, de angajare a noi răsăriri, de angajare a noi perspective. Sărbătorind Republica și anualul arcuș pe culmea vremii, socotindu-se deci victoriile anului, se deschide un alt ciclu constructiv, oamenii trăiesc o sporită frenezie a muncii și vieții, drapată în melancolia fulgilor ce le cad pe tîmple, îmbătrînindu-l sau înflorindu-i cu un an.

E un an ce se încheie frumos, într-o țară frumoasă, într-un spațiu al armoniilor în care ninge cu ghiocei, în care violențele firii ne încearcă doar rareori, în care viscolele, ca și soarele primăverilor, par doar clocniri mai energice de diapazon într-o partitură simfonică ce se compune ciclic, rotund. Nici o încordare. Decît numai cea a oamenilor.

(Continuare în pag. 16)

ILIE PURCARU

Să întîmpinăm al 30-lea an de Republică după datină, cu pîine, cu sare, cu hărnicie și omenie

Vă propunem un scurt răgaz meditativ în timpul căruia să privim înapoi, în istoria noastră, cu o privire lungă exact de douăzeci și nouă de ani.

Să ne amintim de momentul 30 Decembrie 1947 : cînd regele Mihai I — nepotul celuilalt rege pe a cărui frunte Iser a săpat un 1907 cu cifre de sînge — a abdicat, plecînd din țară, și cînd Adunarea Deputaților a adoptat Legea nr. 363 prin care s-a proclamat Republica Populară Română.

Să ne amintim de 1948 : cînd uzina de strunguri din Arad și-a început producția ; cînd în toate institutele de învățămînt superior au început să se predea cursuri de filozofie marxistă ; cînd a început construirea prin muncă voluntară a Fabricii de confecții din București ; cînd au început lucrările pe șantierele naționale ale tineretului de la Bumbești-Livezeni, Salva-Vișeu și Lunca Prutului ; cînd — la 13 aprilie — cei 401 deputați ai

(Continuare în pag. 6)

NELU IONESCU

503.100 P

Verbe

A naște : gînd și suflet ; a întrupa, a crește ;
A ocroti ce este ; perpetuind, a fi.
E-o soartă, nu ușoară, dar care ne prinde —
În ea suntem azi mături, în ea am fost copii.

A ridica : zidire și imn, a crede-n ele ;
A semăna : iubire și grîu și har în grai ;
A stărui în bine, a fi înapt de rele,
A-ți mulțumi părinții și patria ce-o ai ;

A izvodi speranțe, a le-mplini prin faptă ;
A cîștiga prin jertfe, a pierde doar sperînd
Că poți învinge încă în lupta ce te-așteaptă ;
A cuteza dreptatea să o slujești oricînd ;

A întări ce-i șubred în jurul-ți și în tine,
A alina ce doare : prin foc ori mîngîieri ;
A te aprinde torță spre a vedea mai bine
Drumul ce-ți stă în față și celălalt, din ieri ;

A cere : ție-ntîiul, ce altora-ai pretinde ;
A dărui, întregul avut, spre-a fi bogat ;
A-ți bucura viața cu dulcile merinde,
Neostenirii tale, rod binemeritat.

A-nnobila copacul ce l-ai sădit, și pruncii
Pe care-i dai luminii și umbrei sorții lor ;
A închina putere și istețime, muncii ;
A face veșniciile din tot ce-i trecător ;

A întrupa, a crește, a stărui, a-nvinge —
Verbe, viața noastră voind a povesti.
Alcătuind c-un freamăt de aripă și sînge
Rostirea unei demne și bărbătești mîndrii.

DOINA SĂLĂJAN

Labiș — după douăzeci de ani

Băiatul de douăzeci de ani, adesea bine dispus și arborînd un aer jovial extrem de comunicativ, un aer nepăsător, a trăit cu pasiune tragică dimensiunea etică a vieții și, parcă, în treacăt, în răgazul puținelor ore libere, a dat literaturii române versuri durabile. Cu timpul (un timp care însemna pentru el o sinteză comprimată la maximum) jovialitatea firii sale începe să dispară, se lasă înlocuită de alceva, de acrul de concentrare severă, care l-a definit în ultimele luni de viață. Se poate spune că poezia începuse abia acum să-i modeleze viața. Începuse să existe altfel, determinat de poezia sa. Nu numai viața explică și dictează poezia, contrariul este la fel de adevărat. Ceea ce scrie și a scris, ceea ce poartă în el, o anumită așteptare înfrigurată a unei anumite poezii, provoacă în viața sa un anumit curs, determină atitudini care, la rîndul lor, vor provoca poezia. De la viață la operă există deci o dublă comunicare reciprocă, un circuit continuu în ambele sensuri, care asigură unitatea profundă a spiritului creator.

Poezia lui Labiș începe prin a fi expresia unui stil de viață și sfîrșește prin a-l determina. La sfîrșit figura poetului este, în întregime, o creație a poeziei sale. Nici o îngrijorare în fața formelor și nici o preocupare de a le satisface nu există pentru Labiș ; planul vieții sociale se confunda la el în această privință cu planul moral. El știa că nimic nu atrage mai mult atenția lacomă a forțelor răului și aplicația lor de a se substitui, decît temele mari ale binelui și că era de ajuns ca aceste teme să fie pe moment lipsite de energie, pentru ca „răul" să se poată manifesta. Era de ajuns ca aceste teme să tacă, pentru ca ele, forțele impostorii, să poată vorbi, să devină active și să le ia locul, convingînd că de partea lor este adevărul. Era de ajuns ca aceste „teme" să neglijeze o clipă puterea cu care erau investite, pentru ca în numele lor să vorbească minciuna pe un ton grav, respectuos. Cea mai josnică dintre demagogii este demagogia substituției.

(Continuare în pag. 22)

LUCIAN RAICU

Nu stăpîniți, prieteni, zburdălnicia voastră,
Lăsați să sune risul și cîntecul vioi
În înserarea asta înaltă și albastră,
Cînd noul an își mînă toți solii către noi.

Nicolae Labiș

Anul care vine Să fie cu bine...

Omul trăise o viață, ajunsese, adică, vîrsta la care să poată spune că a trăit o viață și „cîte nu vezi și trăiești într-o viață de om", și se uita cu ochii lui albaștri-seninі în zarea de dincolo de lumină.

„Anul care vine — zicea el — Să fie cu bine !" Înțelepciunea simplificase filozofia, alesese cuvintele cele mai simple și cuvintele își recăpătaseră și ele în rostirea lui, bogăția lor de grele înțelesuri și el zîmbea și se arăta împăcat în fața acestei urări pe lîngă care noi, adesea, sîntem ispitiți să trecem ușor.

El înțelesese ce se cere unui an întreg pentru a fi un an fericit și bogat și împlinit și rostuit. Să fie cu bine ! — „Cu bine — zicea el — adică toate datoriile împlinite, fiindcă noi, în viață, sîntem datori, așa cum sîntem datori cu viața și plătindu-ne datoria să o plătim cum se cuvine, la timp și cu fruntea sus și senini, pînă la ultima datorie".

Fiecare om, în prag de An nou, își urează el lusul în sufletul său și în urare pune speranța și visul și credința lui în mai bine.

Mai bine, pentru mine, atunci, ar fi să am curajul, ca scriitor, să iau viața în piept și să trăiesc în cînd cu cei care o împlinesc și să nu mai descriu, ci să scriu această viață la care, prea adesea, asistăm noi, scriitorii, ca și cînd am

(Continuare în pag. 8)

DINU SARARU

Procesul unor idei

Obiceiuri

În ciuda imenselor cantități de cunoștințe adunate de-a lungul anilor, oamenii știu, totuși, puține lucruri despre ei înșiși. O perioadă a anului, cum e cea a „sărbătorilor laice de iarnă" ne aduce și astăzi în discuție, pe noi toți, prin raportare la unele manifestări a căror forță și semnificație exactă încă nu le cunoaștem bine. Utilizăm termenii de „obicei" și „datină" pentru a desemna niște fenomene foarte greu de explicat. De ce, în ajun de An nou, se umblă cu plugușorul ? De ce se umblă, a doua zi cu sorcova ? Răspunsul omului de astăzi, ca și al celui de acum două mii de ani sună: „fiindcă așa este obiceiul". Și, totuși, ce reprezintă obiceiul în viața omului modern, trăind în a doua jumătate a secolului XX ? Desemnăm prin termenul de obicei un ansamblu de practici sociale specifice atît pentru fiecare din momentele importante ale vieții omului, cît și pentru fiecare din momentele importante ale anului calendaristic. Obiceiul, privit din această perspectivă, se referă la unele resorturi ale comportamentului colectiv ce merită examinate cu atenție. Oamenii

(Continuare în pag. 12)

GHEORGHE ACHIȚEI

Ne aflăm într-un asemenea stadiu al dezvoltării societăţii noastre
încît calitatea întregii activităţi,
buna organizare şi conducere a tuturor sectoarelor,
munca organizatorică concretă
constituie factorul hotărîtor al mersului ferm înainte

NICOLAE CEAUŞESCU

După Plenara din 2—3 noiembrie a Comitetului Central al P.C.R., care a dezbătut sarcinile actuale şi de perspectivă ce revin diferitelor sectoare de activitate în asigurarea condiţiilor dezvoltării economice şi sociale a patriei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a avut numeroase întrevederi de lucru cu cadre din conducere, specialişti din toate domeniile, care au evidenţiat concluzii practice de o deosebită importanţă. După întîlnirile ce au avut loc săptămîna trecută cu specialiştii din industria mobilei şi economia construcţiilor, iată că, în acest sfîrşit de an, atenţia preşedintelui ţării este îndreptată spre un alt sector important al creşterii nivelului de trai la altitudinea spre care năzuim. Miercurea trecută, secretarul general al partidului a analizat, în cadrul unei vizite de lucru, soluţiile propuse de specialişti pentru ridicarea la cotele înalte ale civilizaţiei moderne, eficienţa întregii activităţi din domeniul industriei uşoare.

Vizita, al cărei cadru l-a oferit din nou Palatul sporturilor şi culturii, unde realizările tehnicienilor din industria uşoară în răstimpul scurs de la ultima plenară au fost grupate sub forma unor produse noi sau reproiectate, de calitate mai bună, realizate cu un consum mai mic de materiale, cu tehnologii mai productive, a oferit totodată cadrul reluării dialogului cu ministrul industriei uşoare, cu alţi factori de răspundere din acest domeniu.

A avut loc o concretă şi utilă analiză privind folosirea pe scară mai largă a unor tehnologii şi materiale care să asigure o mai mare eficienţă, sporirea neîntreruptă a calităţii produselor. Au fost reluate concluziv o serie de teme care au făcut obiectul mai multor întîlniri cu cadrele de conducere şi specialiştii. Prin caracterul ei concret, la obiect, cu concluzii de o imediată utilitate practică, oferind oamenilor muncii un program concret de acţiune pentru atingerea obiectivelor propuse, vizita s-a înscris în cadrul preocupărilor constante ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu de a se afla necontenit în inima fierbinte a realităţii şi a vieţii.

O idee a revenit ca un laitmotiv în toate împrejurările discuţiilor : spiritul gospodăresc, care în viziunea atît de limpede a secretarului general înseamnă responsabilitate, înseamnă dragoste şi competenţă, preocuparea permanentă pentru mai bun, mai ieftin, mai uşor, mai elegant, în concordanţă cu gusturile şi cu ritmurile de creştere ale nivelului de trai.

Secretarul general a remarcat că există în continuare resurse nefolosite în ce priveşte indicele de utilizare a materiilor prime şi materialelor şi a atras atenţia că propunerile prezentate în acest sens trebuie considerate ca fiind minimale, că se impune intensificarea cercetărilor aplicative orientate spre realizarea acestui scop, pentru ca în anii viitori să se poată obţine reducerea considerabilă a consumurilor, în condiţiile îmbunătăţirii continue a calităţii produselor. Urmărit de toţi cei prezenţi cu atenţie şi sentimentul că în gîndurile secretarului general descifrează propriile lor gînduri, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat că în atenţia institutelor de cercetări, a institutelor de proiectări, a tuturor specialiştilor, trebuie să se afle acele probleme care se nasc din realitatea imediată, din obligaţia de a îndeplini sarcinile de plan la parametrii prevăzuţi şi în condiţiile unei maxime mobilizări de forţe creatoare.

Se impune, de asemenea, a arătat secretarul general al partidului, ca toate instituţiile, întreprinderile şi nu numai acelea ce folosesc pe scară largă produsele textile, confecţiile, articolele de pielărie, dar şi toate celelalte instituţii şi organizaţii, şcoala, organizaţiile şi asociaţiile locatarilor să-şi intensifice activităţea de strîngere şi predare a obiectelor uzate pentru ca printr-o prelucrare corespunzătoare să fie reintroduse în circuitul producţiei. Nu trebuie să uităm, a precizat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, că aceste procedee sînt frecvent utilizate în alte ţări.

În încheierea discuţiilor, mulţumind pentru indicaţiile cu valoare de program pe care le-au primit din partea secretarului general, participanţii şi-au exprimat hotărîrea de a traduce întocmai în viaţă sugestiile primite împreună cu muncitorii şi tehnicienii din întreaga industrie uşoară.

★

Primit cu vii ovaţii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forţelor armate, a luat cuvîntul, joi dimineaţa, la adunarea activului de partid şi a cadrelor de conducere din Ministerul de Interne. A fost un prilej pentru secretarul general al partidului de a constata că rezultatele primului an al cincinalului sînt bune în toate sectoarele de activitate, că întregul nostru popor munceşte cu entuziasm şi hotărîre pentru a da viaţă prevederilor Congresului al XI-lea, planului cincinal 1976—1980, de dezvoltare economico-socială a patriei. **„Mai presus de toate, a arătat secretarul general, aceste mărete înfăptuiri sînt rezultatul muncii minunatei noastre clase muncitoare, a ţărănimii şi intelectualităţii, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, a întregului nostru popor care, sub conducerea partidului, transpune neabătut în viaţă politica internă şi externă ce corespunde pe deplin năzuinţelor vitale ale întregii noastre naţiuni."**

A urmat o amplă şi strălucită analiză a activităţii tuturor unităţilor Ministerului de Interne care, ca organe speciale ale partidului şi statului nostru, însărcinate cu apărarea cuceririlor revoluţionare, a

ordinii socialiste, a independenței țării, a proprietății obștești și a tuturor cetățenilor, asază la temelia întregii lor activități hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului, Constituția și legile țării. „Organele de securitate și miliție, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să acționeze în așa fel încît să se asigure munca pașnică a întregului nostru popor care își consacră energiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Să asigurăm permanent apărarea orînduirii noastre socialiste, să creăm condiții ca toți cetățenii, fără nici o deosebire, să se bucure din plin de cuceririle socialismului, de libertățile democratice ale societății noastre."

Evidențiind lipsurile care mai persistă în activitatea acestor organe, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat sarcini concrete, a arătat cu clarviziunea-i binecunoscută căile și modalitățile de remediere a acestora pentru îmbunătățirea activității și mai buna organizare a unităților Ministerului de Interne. „În fond, arăta președintele Nicolae Ceaușescu, munca de educație este compusă atît din măsuri politico-culturale, cît și din măsuri de sancționare a celor ce încalcă legile și normele de conviețuire socială. Îmbinînd în mod corespunzător aceste două laturi vom putea obține, într-adevăr, reducerea tot mai accentuată a încălcărilor legilor țării și, totodată, vom face și mai grea — nu spun imposibilă, dar tot mai grea — activitatea diferitelor organe de spionaj și de diversiune din străinătate."

Însoțită de aplauzele de adeziune ale celor prezenți, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă un model de analiză lucidă și profundă, la obiect, al cărei înalt patriotism, ilustrînd forța pe care ne bizuim în acest răstimp al devenirii noastre, a trezit încă de la primele ore ale apariției ziarelor centrale sentimentele de mîndrie și solidaritate ale întregului nostru popor. Forță ce izvorăște din grija conducătorului națiunii pentru om, atît pentru bunăstarea lui materială, cît și pentru apărarea drepturilor sale constituționale, a avutiei pe care o produce cu sacrificiul și eroismul său de fiecare zi.

NICOLAE CRISTACHE ■

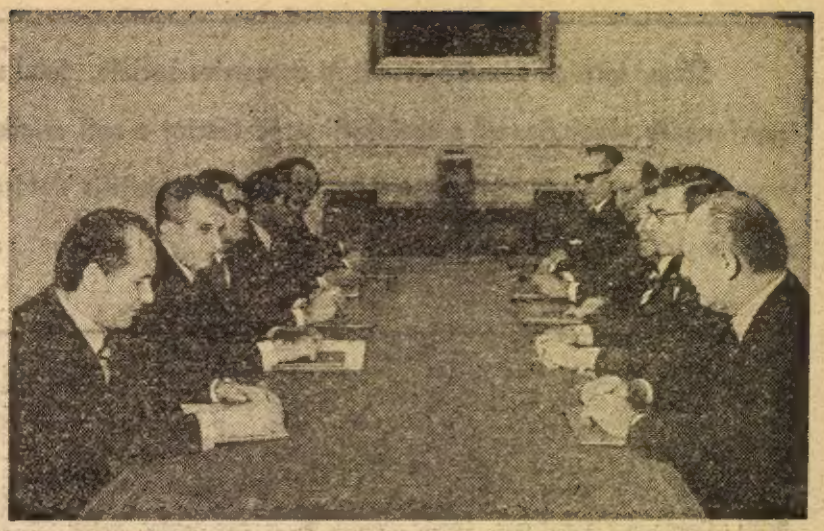

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit, miercuri după-amiază, delegația Partidului Socialist Unit din Germania, condusă de tovarășul Werner Lamberz, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.S.U.G., care la invitația C.C. al P.C.R. a făcut o vizită pentru schimb de experiență în țara noastră.

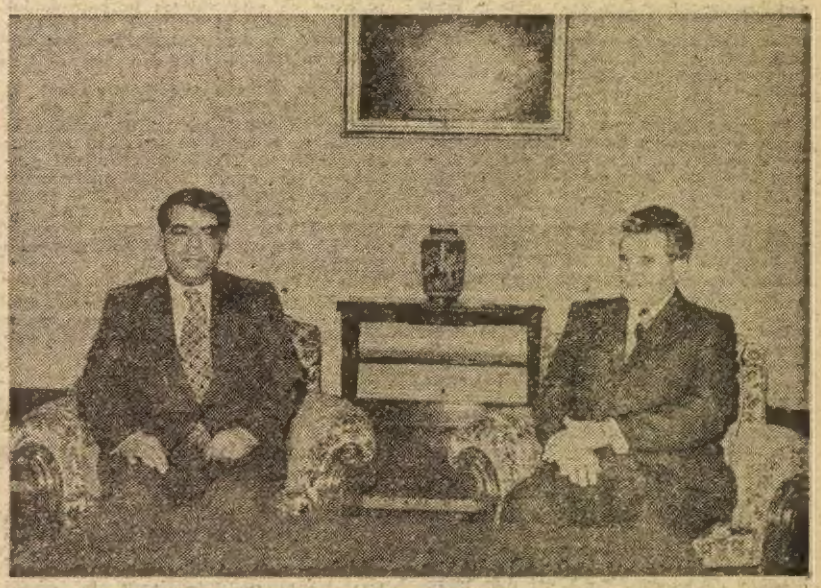

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit, în ziua de 24 decembrie, pe președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Arabe Siriene, tovarășul Abdel Rahman Khleifawi, care face o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a fost distins cu medalia jubiliară „Quaid-I-Azam", conferită cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea lui Mohammad Ali Jinnah, întemeietorul statului pakistanez.

Scopul intregii noastre activități economico-sociale, țelul suprem al politicii partidului nostru, esența misiunii sale istorice de transformare revoluționară a societății și de făurire a noii orinduiri este ridicarea nivelului de trai material și spiritual al intregului popor, in concordanță cu necesitățile fiziologice științific determinate și cu cerințele spirituale generate de progresul neintrerupt al cunoașterii umane.

NICOLAE CEAUȘESCU

Județele țării răspund la intrebarea

„Care este faptul fundamental și reprezentativ al grijii față de om în 1977 ?"

Covasna : Printre altele, construirea a 2 602 apartamente, 240 locuri în creșe și grădinițe, 40 săli de clasă, 70 locuri în ateliere școlare, 1 laborator școală, 2 săli de gimnastică, 1 bazin de înot în școală, 120 locuri în internate, 320 locuri în cămine de nefamiliști, 1 cantină cu 1 000 locuri, 1 dispensar de întreprindere.

Brăila : Construirea în stațiunea Lacul Sărat a unui complex sanatorial de către O.J.T. și U.J.C.A.P., un spital cu 700 paturi cuplat cu policlinică, aflat deja în lucru, secție de obstetrică și ginecologie și nou-născuți cu 500 de paturi, construirea supermagazinului „Dunărea" aflat în fază înaintată, 3 336 apartamente, 97 săli de clasă, 1 357 locuri în cămine de nefamiliști, 2 304 locuri în internate, 840 locuri în grădinițe și un cinematograf cu 650 locuri.

Vrancea : Asigurarea a 4000 de noi locuri de muncă în noile întreprinderi ce vor intra în funcțiune în anul 1977, dintre care unele constituie adevărate premiere industriale pentru județul nostru. Construirea a 2 580 apartamente și asigurarea a 965 locuri în cămine pentru nefamiliști. În anul 1977 pentru prima dată în județul Vrancea volumul desfacerii de mărfuri va depăși valoarea de 2 miliarde lei.

Iași : „În anul 1977 se vor da în folosință 7 500 apartamente noi din fondurile statului și ale populației cu sprijinul statului în credite și execuție, 2 280 locuri în cămine pentru nefamiliști, 1 448 locuri în cămine studențești, 1 852 locuri în internate, 93 săli de clasă, 360 locuri în grădinițe, 200 locuri în creșe, 230 locuri în cămine pentru pensionari, 500 paturi în spitale, 1 200 mp policlinici, patru dispensare medicale în mediul rural". Cifrele se cer comentate și comparate cu realizările de pînă acum. Spre exemplu, numărul de apartamente și de locuri în cămine pentru nefamiliști se află într-o creștere de aproape două ori mai mare ca în 1976. Calculat la numai patru persoane în medie, ocuparea unui apartament, cum prevăd proiectele, înseamnă că în 1977 se va asigura spațiul locativ pentru 30 000 de cetățeni. Adăugînd la aceștia și pe nefamiliști, pe bătrîni, pe studenți, elevi și copii, cifra celor cărora li se va asigura o mai bună locuire în case noi se ridică la aproape 40 000 persoane. Asta înseamnă mai mult de jumătate din cît s-a asigurat spațiu locativ în intregul cincinal trecut.

Botoșani : Faptul care va defini în primul rînd județul Botoșani în 1977 îl constituie puternica ascensiune a industriei sale, precum și a numărului de angajați din sectoarele producției materiale. Pentru aceasta urmează a se construi 3 064 apartamente, cu peste 1 300 mai mult decît în 1976, cămine de nefamiliști cu 1 500 de locuri și pentru anumite categorii de muncitori locuințe de serviciu situate în vecinătatea întreprinderilor. În noile ansambluri de locuit se vor mai da în folosință 860 locuri în creșe și grădinițe, un spital cu 700 de locuri cuplat cu policlinică.

Argeș : În 1977 în județ vor fi construite încă 3 535 apartamente și se va dezvolta rețeaua comercială cu 9 261 m², numărul locurilor în cămine, internate, creșe și grădinițe va crește cu 3000, va fi în mod categoric mult îmbunătățită rețeaua serviciilor publice și a aprovizionării populației. Dar dincolo de statistici, pornind de la adevărul că omul se exprimă prin muncă și că munca îl exprimă pe om, ne preocupă în mod deosebit realizarea în fiecare colectiv a unui climat de muncă sănătos, responsabil, de încredere, de stimă, respect, a unui climat în care țelul creator al omului să se împlinească nestingherit și să aducă satisfacții meritate, a unui climat în care omul să se simtă mai om.

Maramureș : Importante sarcini pe linia urbanizării și afirmării orașelor ca unități administrativ teritoriale complexe, capabile să ofere tuturor locuitorilor condiții optime de muncă, învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății, de aprovizionare, de participare efectivă la conducerea treburilor publice. O zestre a județului se va îmbogăți printre altele cu circa 6 000 locuri de muncă, 3 734 apartamente aproape, 11 000 m² spații comerciale, peste 1000 locuri în grădinițe, creșe, internate, precum și cu un spital cu policlinică, la Borșa, o policlinică și o secție de obstetrică și ginecologie la Sighetu Marmației.

Vîlcea : În anul 1977 în județul Vîlcea se vor construi două hoteluri cu capacitate de 850 de locuri la Căciulata, cu bază modernă de tratament proprie, piscine și bază de agrement pentru petrecerea timpului liber. În afară de aceste două hoteluri se mai construiesc în județ 2 470 de apartamente, dintre care 2 050 din fondurile statului, diferența provenind din contribuția oamenilor și cu ajutorul statului.

Gorj : Fundamental și semnificativ ni se pare faptul că oamenii vor crește, că tot mai mult vor înțelege menirea lor socială, nevoia de a fi simultan obiect și subiect al propriei acțiuni, de a lucra unul ca toți și toți ca unul, pentru prosperitatea generală, pentru propășirea județului și a țării. Credem cu tărie că, valorificînd cadrul organizatoric prielnic și climatul social politic reconfortant, solida bază teoretică și practică de care dispunem, dăm viață vigurosului program al partidului, că vom avea oameni cu egală rîvnă și conduită la locul de muncă, în societate și familie, cetățeni care știu să păstreze ce este valoros în patrimoniul nostru material și spiritual, să fie contemporani cu prezentul, să fie contemporani cu viitorul.

Brașov : Cel mai semnificativ fapt al anului 1977 privind grija față de om ni se pare ajutorul acordat de conducerea partidului, personal de tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu, privind construirea unui număr de 7 402 apartamente proprietate de stat și din fondurile populației cu sprijinul statului, cu 2 700 mai mult decît realizăm în acest an, respectiv cu 2 500 mai mult decît au fost prevăzute inițial prin planul cincinal.

Arad: Va fi dat în folosință un nou magazin universal. Numărul apartamentelor ce urmează a fi construite în 1977 este de aproape 3 000. Baza materială a învățămîntului va fi sporită prin darea în folosință a 300 de noi locuri în creșe, 480 locuri în grădinițe, 40 săli de clasă. De asemenea va fi construit în orașul Ineu un internat și o cantină cu o capacitate de 216 locuri. Baza materială a sănătății se va îmbogăți cu o nouă stație de salvare, un centru de recoltat și conservat sînge, un centru stomatologic și un dispensar urban în zona Aurel Vlaicu. În anul 1977 se va construi și un spital cu 700 de paturi, cuplat cu o policlinică care va fi dată în folosință la începutul anului 1978.

Timiș : Considerăm că din ansamblul înfăptuirilor ce vor marca și în anul viitor dezvoltarea impetuoasă a tuturor sectoarelor vieții noastre economico-sociale, se detașează ritmul înalt al construcțiilor de locuințe, care va permite altor 6 772 de familii din municipiu, din orașele și viitoarele centre urbane ale județului să se mute în apartamente noi, să se bucure de condițiile de confort ale civilizației socialiste. Este cel mai mare val de construcții de locuințe realizat în Timiș, întrecînd de pildă de 5,5 ori pe cel realizat în 1968, anul înființării județului.

Harghita : Darea în folosință a 2 164 apartamente ; locuri în grădinițe 480 ; săli de clasă 74 ; locuri în internate 885 ; locuri în cămine de nefamiliști 1 418 ; locuri în creșe 220 ; cantine — 5 200 locuri în trei serii ; hoteluri în orașul Tușnad pentru cazarea oamenilor muncii cu 275 de locuri și cu spații de alimentație publică pentru 325 de persoane.

Caraș Severin : Anul 1977 însumează, sub aspectul grijii față de om, o dezvoltare economico-socială deosebit de pregnantă și totodată cea mai importantă creștere a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii din întreaga istorie a județului. Acestea vor fi reflectate de faptul că vor fi date în folosință 3 400 de apartamente nou construite, cu 1 300 mai mult decît în 1976, peste 3 400 locuri în cămine pentru tineret, săli de clasă, două grupuri școlare profesionale (în orașul Bocșa, Caransebeș), un liceu industrial la Reșița și două licee sportive (Caransebeș și Reșița), 2 500 locuri în creșe, grădinițe, noi unități spitalicești, cabinete și dispensare medicale pentru ocrotirea și refacerea sănătății. Volumul total al desfacerii de mărfuri cu amănuntul pentru comerțul socialist va fi în 1977 cu 300 000 000 lei mai mare decît în 1976, rețeaua urmînd să se îmbogățească mai mult însumînd o arie comercială de aproape 8000 m². Pentru agrement și timpul liber al oamenilor muncii, bază materială a turismului se va dezvolta considerabil, dîndu-se în folosință noi obiective cu un număr de 1 275 locuri de cazare și peste 1 100 locuri în unitățile de alimentație publică.

Suceava : Faptul fundamental, ilustrativ pentru grija față de om, îl vom regăsi — mai exact spus, îl vor regăsi sucevenii, virtualii beneficiari ai noilor împliniri — în tot ceea ce se va zidi, în tot ceea ce se va edifica pentru muncă, viață și viitorul lor. Fundamental înseamnă de fapt toată perpetua devenire a locurilor și a oamenilor într-o nouă etapă de efort creator. Dacă ar fi să particularizăm, să concentrăm „o fișă" din proiectele celui de-al doilea an al cincinalului, am menționa de exemplu că în județul nostru ritmul pe care îl vor înregistra construcțiile montaj în industrie și domeniul social-cultural va fi cu aproape 40% mai mare decît cel din 1976, că vor fi oferite oamenilor muncii mai mult de 3 330 apartamente echivalent cu numărul apartamentelor construite în primii trei ani din cincinalul 1966—1970.

Dîmbovița : În 1977, potrivit unui amplu plan de măsuri, capitala județului și celelalte orașe ale sale se întregesc cu noi ansambluri de locuințe. În total se vor construi 4 110 apartamente cu 2—3—4—5 camere în blocuri și în ansambluri de vile organic integrate în arhitectura tradițională. Acestora li se vor alătura un cinemascop cu 670 locuri, grădinițe pentru copii cu aproape 500 de locuri, trei cămine pentru nefamiliști cu 712 locuri, internate școlare în care pot servi masa aproape 1 200 elevi, patru săli de gimnastică, precum și 93 de săli de clasă.

Alba : Pentru Alba, anul 1977 va marca o cotă de vîrf în plină ascensiune către coordonatele anului 1980, cînd vom face bilanțul eforturilor actualului cincinal. În cursul anului viitor industria Albei va atinge cotele celor 10 miliarde lei producție globală, sarcină de mare răspundere patriotică stabilită după cum se știe de Congresul al XI-lea al P.C.R. Acest fapt se așază firesc temelie solidară și fidelă pentru înfăptuiri social-politice prestigioase. Pentru o industrie puternică în plină dezvoltare creștem cadre de care avem nevoie, construim cartiere și mii de apartamente anual, școli, creșe și grădinițe, hoteluri, spitale. De aceea grija fundamentală față de om înseamnă pentru noi industrie modernă.

Prahova : Pe baza creșterii volumului producției globale industriale cu 10,5 la sută în 1977 față de 1976, județul Prahova va continua să se dezvolte într-un ritm în care permite să se aloce sume importante pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, expresia cea mai concentrată a grijii față de om. Astfel în anul 1977 vor fi date în folosință 6 664 apartamente, 810 locuri în grădinițe, 30 săli de clasă, 820 locuri în internate, 3 săli de gimnastică, 120 locuri în ateliere-școală și vom începe construirea spitalului materno-infantil de 360 locuri în municipiul Ploiești.

Constanța : Dezvoltarea economico-socială a județului Constanța în anul 1977 va determina o îmbunătățire substanțială a condițiilor materiale și spirituale ale oamenilor muncii, ce se vor concretiza prin 21 000 noi locuri de muncă, vor fi date în folosință 8 700 apartamente din fondul statului și al populației la care se pot adăuga cele peste 2 100 locuri în cămine muncitorești. Pentru deservirea populației se va mări suprafața comercială cu peste 12 000 m² iar desfacerile de mărfuri vor crește cu 8,5 la sută față de 1975. De asemenea se vor construi 144 săli de clasă, 3 săli de gimnastică pentru elevi și studenți și 1 200 locuri în grădinițe și creșe. Se vor intensifica acțiunile politico-ideologice și cultural-educative iar în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" vor participa peste 1 800 formații artistice de amatori, din care 600 nou create, peste 400 cercuri tehnico-aplicative cuprinzînd aproape 70 000 artiști amatori.

Ialomița : În anul 1977 se trece la reducerea programului de muncă în unele ramuri ale industriei județului. Se va asigura o bună aprovizionare a populației, care va determina o creștere a desfacerii produselor agroalimentare și industriale prin rețeaua comercială.

Numărul mare de construcții social-culturale care vor fi date în folosință constă în 240 de locuri în grădinițe, 200 locuri în creșe și alte 200 în leagănele de copii, 54 săli de clasă, 216 locuri în internate și 100 în atelierele-școală.

Se va construi un spital modern la Călărași cu 430 locuri și se vor extinde spitalele existente cu încă 470 de locuri. Peste 3 400 familii se vor muta în apartamente noi și se vor da în folosință 15 000 locuri în căminele de nefamiliști.

Neamț : Anul viitor va aduce noi și substanțiale îmbunătățiri ale vieții materiale și spirituale a oamenilor muncii din această parte a țării. În acest sens, definitorlu și semnificativ este faptul că se vor realiza 4 000 de noi apartamente, din fondurile și cu sprijinul statului, rezolvîndu-se astfel problema locuințelor pentru o populație de circa 15 000 de oameni, cît numără în prezent un întreg oraș de mărimea Tîrgului Neamț. La această zestre edilitară se vor adăuga numeroase săli de clasă, locuri în cămine, creșe și grădinițe, spații destinate activității cultural-educative etc. Între faptele fundamentale, semnificative pentru grija față de om în 1977 se va înscrie și înfăptuirea prevederilor programului de producție și desfacere către populația din județ a bunurilor de larg consum și diversificarea prestărilor de servicii în perioada actualului cincinal, program dezbătut și adoptat recent de Comitetul județean de partid. Pe baza acestui program, aprovizionarea populației din județ va cunoaște noi îmbunătățiri în anul următor cînd desfacerile de mărfuri vor crește cu 10 la sută, iar prestările de servicii cu 12 la sută comparativ cu 1976.

Buzău : Fundamental și semnificativ pentru anul celui de-al doilea cincinal al revoluției tehnico-științifice este ritmul în care se dezvoltă economia județului Buzău, care va atinge una dintre cotele cele mai mari — 29 la sută.

Acest ritm înseamnă mărirea capacității industriale, construirea și predarea la cheie a 3 000 de apartamente, darea în folosință a două cinematografe, unul la Buzău și altul la Rîmnicu Sărat.

Și mai înseamnă un pas spre urbanizarea celor cinci localități înscrise în planul pentru continuarea acțiunii de alimentare cu apă și altor dotări edilitar-gospodărești.

Pe plan spiritual, scenele amfiteatrelor naturale ale minunatelor plaiuri ale Buzăului vor sta la dispoziția zecilor de mii de artiști amatori pentru a evoca istoria milenară a acestor plaiuri, bogate manifestări cultural-educative în cadrul marelui festival „Cîntarea României", iar poienile rotate de la Măgura se vor îmbogăți cu încă 16 opere de artă.

Sălaj : În anul 1977 vor începe în județul Sălaj lucrările de construcție a unor importante obiective industriale care vor introduce pentru prima oară în economia Sălajului două noi ramuri industriale, unde în final vor lucra peste 7 000 de sălăjeni. În anul viitor, în orașul Zalău se va da în folosință modernul spital cu 700 paturi, cuplat cu policlinică.

Vaslui : În 1977, una din coordonatele fundamentale ale dezvoltării județului este grija față de om, exprimată prin numărul mare de construcții de locuințe. În 1977 vor fi construite 2 580 apartamente, mai mult cu 500 decît în primul an al cincinalului, respectiv 1976. De reținut faptul că noile apartamente se construiesc atît în orașe (Vaslui, Bîrlad, Huși, Negrești), în viitoare centre urbane (Codăești și Murgeni), precum și într-un număr de 6 comune : Arsura, Suletea, Tăcuta, Dănești, Gherghești, Vutcani.

Bacău : Vor intra în funcțiune 34 noi capacități și se vor dezvolta unele dintre cele existente, ceea ce va duce la realizarea a peste 10 000 noi locuri de muncă. Populația județului va beneficia de noi construcții social-culturale, baze de agrement și sportive. Se vor construi peste 4 000 de apartamente, din care 1 683 apartamente din fondurile statului, 660 locuri în grădinițe, 304 locuri în internate, 322 săli de clasă și ateliere școlare, un spital cu policlinică, dispensare urbane, cinematografe ș.a.m.d.

Dezvoltarea urbanistică a localităților va fi însoțită de extinderea rețelelor de alimentare cu apă, a rețelelor de canalizare, creșterea numărului de mijloace de transport în comun și alte dotări edilitar-gospodărești.

Olt : Anul 1977 va fi marcat în județul Olt de noi și însemnate dovezi ale grijii față de om. Deosebit de sugestivă este însăși cifra investițiilor cu destinație social-culturală. Acestea se vor concretiza în darea în folosință a 3 175 apartamente și garsoniere, 1 400 locuri în cămine de nefamiliști, în punerea la dispoziția elevilor a 100 săli de clasă, 160 locuri în ateliere școlare, 1 136 locuri în internate, două săli de cinematograf, în construirea unui spital orășenesc cu 480 paturi și a unei policlinici la Caracal, precum și a cinci dispensare umane, în punerea la dispoziția sătenilor a 12 băi comunale și 3 cămine culturale. Demnă de menționat este și crearea în 1977 a încă 5 567 noi locuri de muncă.

Ilfov : Totul, dar absolut tot ceea ce facem, gîndim și proiectăm, și nu numai în cîntec și vers, se circumscrie și se finalizează prin și pentru om. De la casă de nașteri, școală, mari unități economice, la cheltuieli social-culturale, din buget, totul se subsumează aceleiași noțiuni: Omul. El, cel aflat pe rodutele luptei pentru independență și suveranitate cu 100 de ani în urmă, cel ce mușcase ță-

rina udată de sîngele răscoalei din 1907, el obține acum, în 1976, producția agricolă record din care numai partea ce i se cuvine în natură pentru munca depusă este mai mare decît rezultatul într-un an, de pe aceeași suprafață agricolă, în condițiile vechi ale proprietății individuale. Este fundamental și semnificativ ? Da, pentru că socialismul a dat o dimensiune nouă relațiilor de producție și omului însuși.

Teleorman : În anul 1977, cel de-al doilea an al cincinalului revoluției tehnico-științifice, zestrea economică a județului Teleorman a fost îmbogățită cu încă 21 obiective economice care vor contribui la dezvoltarea economico-socială a județului, la propășirea și înflorirea vieții oamenilor muncii de pe aceste meleaguri. În același scop se vor construi și da în folosință peste 2 300 apartamente, un cinematograf cu 500 locuri, peste 1 000 locuri în creșe și grădinițe și aproape 4 000 noi locuri de muncă.

Bistrița-Năsăud. Dacă ar fi să desprindem faptul fundamental și semnificativ al grijii față de om, atunci trebuie să vorbim în primul rînd despre începerea sau continuarea lucrărilor de construcție la cele 24 de obiective economice. Prin punerea în funcțiune a acestora, și a celorlalte obiective prevăzute a se construi în anul următor, se creează posibilitatea ca pînă în 1980 să crească numărul angajaților față de 1975 cu circa 33 000. Iată cum fiii bistrițenilor și năsăudenilor, pînă nu demult nevoiți să plece în alte județe ale țării pentru a lucra în unități industriale, de cercetare etc., vor putea lucra pe meleagurile natale și practica meseriei începînd cu cea de forestieri — tradițională — și pînă la cea de operator chimist, textilist, miner, otelar etc., în modernele unități de pe platformele industriale ale Bistriței, Năsăudului, Beclean ului ori la Rodna sau Prundul Birgăului.

Mehedinți : Și în Mehedinți grija față de om se va exprima în 1977 prin noi și importante înfăptuiri. Semnificativ este numărul mare al noilor obiective social-culturale din care enumerăm : construirea și darea în folosință a 295 apartamente și a peste 300 locuri în cămine de nefamiliști, a unui centru metodologic-stomatologic cu 10 puncte de lucru, a unei noi stații județene de salvare, a unui cămin-spital pentru adulți și a două dispensare umane, a unui cinematograf cu 500 de locuri, a unei săli de gimnastică și a 26 săli de clasă, a noi ateliere școală și grădinițe, a peste 12 000 m² spații comerciale, la care se adaugă o modernă casă a științei și tehnicii pentru tineret.

Toate pentru binele și fericirea oamenilor muncii.

Sibiu : 3 844 de apartamente, 1 000 locuri în creșe și grădinițe, 54 de săli de clasă, 900 locuri în internate, coroborate cu programele pe care le-am aprobat privind buna aprovizionare a populației și prestărilor de servicii ni se par a fi semnificative. Nu putem să nu amintim faptul că 18 000 de oameni ai muncii vor beneficia de bilete de odihnă prin sindicat și că se vor cheltui peste 55 milioane lei pentru protecția și igiena muncii.

Bihor : Prin planul de investiții s-au alocat importante sume care se vor materializa în darea în funcțiune a noi obiective industriale, dezvoltarea celor existente, precum și în construirea a 4 886 apartamente, cu 1 000 mai multe decît în 1976. Se vor realiza noi cămine pentru nefamiliști, cu 1 585 de locuri. Vor spori locurile în grădinițe și creșe cu 480, respectiv, 208 locuri, locurile în internate vor crește cu încă 1 585. Se va dezvolta baza materială a sportului. Va crește volumul de desfacere a bunurilor de consum cu 4,9 la sută față de anul 1976. Se vor extinde spațiile comerciale cu 28 121 metri pătrați. Se va dezvolta și diversifica activitatea de prestări de servicii către populație cu încă 50 unități. Se va dezvolta baza de odihnă și tratament la Băile Felix cu încă 744 locuri. Toate acestea vor duce la îmbunătățirea condițiilor de muncă, de viață, de locuit, la ridicarea standardului de viață al oamenilor muncii — români, maghiari și de alte naționalități — de pe aceste străvechi plaiuri românești, care înfrățiți în muncă și idealuri dau viață programului partidului nostru.

Mureș : Intrarea în al doilea an al cincinalului revoluției tehnico-științifice cu un program cuprinzător consacrat omului și creșterii bunăstării lui, ridicării gradului de civilizație și culturii care urmărește în mod deosebit punerea la dispoziția județului Mureș a unui volum de mărfuri cu 8% mai mare decît în 1976, sporirea fondului locativ cu aproape 4 000 de apartamente fizice, darea în folosință a unei săli polivalente, începerea construcției unui cinematograf într-un nou cartier de locuințe, a unui patinoar artificial la Tg. Mureș, a unei case de cultură la Sighișoara, precum și realizarea altor obiective social-culturale și edilitar gospodărești în județul nostru.

Membrii unei echipe de control obștesc pot fi chiar și cumpărători

Într-una din zile, la măcelăria 56 din Piața Amzei, în fața stației autobuzului 36, mi-a fost dat să asist la o scenă la care am participat ca martor și ziarist. Un anume cetățean, inginerul Florea Nițulescu, atras ca și alți cumpărători de sortimentele de carne expuse într-o extrem de îmbietoare vitrină, s-a decis să cumpere o pulpă întreagă de porc. Intenționa să se așeze la rînd, dar a socotit necesar să întrebe dacă poate cumpăra o pulpă asemănătoare. I s-a răspuns că trebuie neapărat că cumpere și o cantitate egală de carne cu slănină de trei degete. Poate că nu m-aș fi amestecat dacă vînzătorul Marin Stoian nu i-ar fi adresat gingașele cuvinte : „Dar cum crezi, bă muncitorule, că se vinde carnea ? !", frază la care celălalt vînzător, Ion Sîrbu, a ținut să adauge: „Ce, crezi că ăsta e comerțul meu sau al lui tata ? !" L-am rugat pe inginerul Nițulescu să mă însoțească la discuția pe care aveam de gînd să o port cu responsabilul centrului, Mircea Rădulescu. Deși responsabilul se afla în timpul celebrelor replici chiar în spatele vînzătorilor, n-a vrut nicicum să cadă de acord că a auzit ceea ce auzise. Cît despre pulpa de porc, ne-a spus că pulpa se vinde numai cu garf, adică respectiva carne grasă. După cîte știam eu, nici un sortiment de carne nu se vinde condiționat de cumpărarea altui sortiment, excepție făcînd, desigur, o anume proporție de os, dar osul nu este carne și nu despre os era vorba. Pînă la urmă, respectiva pulpă a fost cumpărată de maistrul Ștefan Pîrvulescu, boiangiu la I.C.T.-București, care a cumpărat și o cantitate egală de garf. În clipa aceea nu mi-am pus cu exactitate întrebarea din titlul acestui reportaj, dar trebuie să mărturisesc că mi-a trecut prin minte ceva asemănător. Ei bine, chiar dacă printre cumpărători s-ar fi aflat un membru al unei comisii de control obștesc pentru a lua atitudine și pentru a lămuri lucrurile, trebuia ca el să fi fost însoțit de cel puțin încă doi colegi dintr-o echipă nominalizată și mai trebuia ca pe legitimația sa, eliberată de către organele F.U.S. ale sectorului, să fi fost specificată unitatea respectivă. Asupra acestui punct voi reveni.

O altă secvență, mai scurtă, aveam să o surprind în piața complexului comercial de pe Bulevardul Păcii, lîngă stația numită Dezrobirii. Se vindea pește, crap fitofag, adus din Tulcea în urmă cu trei zile, după cum avea să-mi spună vînzătorul Constantin Nemoiu. Respectivul crap, de peste 3 kilograme, se vindea cu 13 lei kilogramul. Pensionarul Ion Oprițescu, strada Valea Lungă, susținea sus și tare că el nu cumpără pește viu, că peștele nu e viu, și de ce are acest preț pe care numai peștele viu îl are, că el știe bine acest lucru, că așa s-a spus într-o emisiune a Reflectorului. „Da, e adevărat, acesta e prețul peștelui viu, dar dacă peștele trece de 2 kilograme, are același preț !" Cum Ion Alecu, responsabilul piețel, lipsea în clipa aceea, spusele vînzătorului Nemoiu, susținut cu ardoare de către colegul său mai tînăr Ionel Serban, care-și ținea ecusonul în buzunarul de la spate al pantalonului, erau, aparent, imbatabile.

Dincolo de aceste două secvențe care, în cazul că la fața locului s-ar fi aflat și un organ de control, chiar și o comisie de control obștesc, ar fi fost, desigur, penalizate conform legii, să trecem în revistă notele consemnate într-un scurt raid prin cîteva unități comerciale, raid, care a urmărit în special frecvența controalelor efectuate de către comisiile de control obștesc.

În 23 noiembrie, anul curent, comisia formată din Victoria Ciocîrlan, Ion Birtinescu și Elena Iorga a constatat că la magazinul 25 din Piața Amzei, gestionar Brihac Trache, toate cîntarele vîndeau cu 10 grame mai puțin, motiv pentru care a doua zi cîntarele, care erau foarte vechi, au fost înlocuite cu altele noi-nouțe. S-a mai dispus scoaterea din vînzare a unui stoc de margarină care se afla în ultima zi de garanție, precum și faptul că o anume angajată semnase condica de prezență pe ziua următoare, adică pe 24 noiembrie. Foarte activă și, după cum se vede, eficientă, comisia a trimis către analiză la Inspectoratul sanitar veterinar un sortiment de pateu bănuit a fi alterat. Comisia s-a înșelat, dar mai bine așa, decît altfel. În data de 2 decembrie, magazinul a fost iar controlat de către Traian Truică, însoțit de comisie, s-a stat de vorbă cu cumpărătorii care, cu acest prilej, s-au declarat mulțumiți. Este o formă de control care merită să fie extinsă. Peste numai opt zile, adică în data de 10 decembrie, unitatea a fost supusă unui nou control efectuat de către Gheorghe Tase, inspector comercial, cu care prilej s-a constatat că lipsesc conservele de legume (bame, dovlecei, piure de spanac, gemuri), halva, amidon, că mezelurile nu existau decît în 10 sortimente, iar preparatele tip Gospodina sînt prezente cu numai 5 sortimente, iar pe unele dintre acestea nu se aflau prețurile. Vînzătoarea Paraschiva Negraia a fost amendată cu 150 de lei pentru că avea spre vînzare o cutie de bomboane cu termen de garanție depășit, Vasile Smătră a fost amendat cu 125 lei pentru că nu făcuse comenzi de produse Gospodina pentru acea zi, iar Ion Gheorghiță cu 50 de lei pentru că nu avea ecuson.

Dacă magazinul 25 a fost „fericit" de atîtea controale, Unitatea de tapițerie numărul 23, aflată la numai doi pași, lîngă celebrul restaurant „Mignon", n-a avut parte, după registre, de nici un control al comisiei obștești, deși nu s-ar putea spune că probleme nu sînt, dovadă nemulțumirile clienților care au scris în condica de sugestii și reclamații. La restaurantul cu autoservire „Caraiman", un control din data de 27 noiembrie, efectuat de către M. Bădac, I. Simon și I. Genade, constată că localul este curat (nu aceeași părere o au și clienții care au consemnat prezența gîndacilor mult prea numeroși, fapt recunoscut chiar și de către conducerea restaurantului), plus amănunte ca : în local nu se servesc produse gospodina, grătare și mici. În spatele acestor amănunte se poate citi superficialitatea controlului efectuat, întrucît restaurantul nu servește nicicum numitele produse. În contrast cu acest mod de control, precedentul, care a avut loc în urmă cu aproape trei luni (controalele sînt obligatorii cel puțin o dată pe lună !), echipa compusă din Aurel Ionescu, Florica Eșanu și Nicolae Dinulescu a răscolit tot restaurantul și a constatat deficiențe în urma cărora cei doi responsabili au fost amendați cu cîte 500 de lei fiecare. Desigur, nu facem un monument pentru cei care dictează amenzi, comisiile nu trebuie să fie niște sperietori pe capul lucrătorilor din comerț, dar unde sînt neregulile, nu mai poate fi vorba de îngăduință. Iată, de exemplu, cum și ce scrie în fonia de control echipa formată din Grigore Costache, Ion Costache și Petre Cojocaru, care controlează activitatea Cooperativei „Artă și prezicție" numărul 13 din strada Belotannis, numărul 3, nu 7, cum au consemnat dînșii în prețioasele lor concluzii. „Toți lucrătorii au ecusoane, condica de prezență este semnată, toate ceasurile au bon și s-a făcut sondaj". Un control bun poate fi realizat și fără temeinice cunoștințe gramaticale, dar fără comoetență, la repezeală și cu aceleași constatări că totul e în ordine (în condica de sugestii și reclamații sînt destule puncte de vedere pe care le exprimă clienții) nu se prea poate, chiar dacă lună de lună controlul este conform documentelor, efectuat.

Revenind, cum am spus, asupra unui punct de vedere exprimat, într-un dialog avut cu Florea Cambera, coleg de echină de control cu Ion Comănoiu, Cornel Bădescu, Valeria Săvulescu și Ana Radu, am notat că dînsul nu poate efectua un control decît împreună cu cel puțin doi din colegii săi, că ar fi bine să controleze nu numai cele trei unități din afara zonei în care locuiește, ci mai ales pe acelea în care intră în calitate de client zilnic, că aportul echipei ar fi mai substanțial la rezolvarea anumitor deficiențe, dacă ar putea institui un control imediat în prezența și cu concursul cumpărătorilor luați ad-hoc din unități. Altfel spus, dînsul militează pentru prezența oportună a controlorilor care să aibă principala calitate de clienți permanenți, caz în care vor fi buni cunoscători ai tuturor neregulilor ce se ivesc și se cer combătute cu intransigență.

VICTOR NIȚA ■

Anul care vine

Să fie cu bine...

(Urmare din pag. 1)

asista la proiecția unui film făcut de alții.

„El se sculase atunci pe la 3 și jumătate din noapte, nici n-apucase să aținească și credea că cineva i-a turnat plumb fierbinte pe pleoape și dădea cu apă rece în neștire și arsura creștea și mai rău, și atunci sunase și telefonul lar el ridicase receptorul cu ochii închiși și cu apa șiroind pe obraji și strigase : „— Alo ! — mai mult ca să se audă el decît cel de la celălalt capăt al firului". — Trebuie s-o luăm de la început, strigase cineva în receptor, complet de la început, așa că veniți pînă se luminează, fiindcă dacă dă lumina, oamenii nu mai rezistă, îi orbește lumina și cad din picioare.

Și el se rezemase cu umărul de perete și vrusese să zică bine, adică s înțeles, asta se și pregătea să facă, să o ia de la început, însă nu mai avea putere să zică nici bine și începuse să se șteargă apăsat pe fața arsă de nesomn cu peșchirul țărănesc înflorat".

— „Anul care vine, să fie cu bine" — zicea el cînd ne-am despărțit și el iar se pregătea să o ia de la început „fiindcă așa e viața, zîmbise el, sîntem datori, avem copii, avem părinți, avem o țară !"

Mai bine, așadar, pentru mine, ca scriitor, ar fi să am curajul să iau viața în piept și să mă bucur de ea la rînd cu cei care o împlinesc și care cred că nimic nu e mai omenesc decît să fii dator cu viața, pentru o viață mai bună, și mai frumoasă, și mai demnă, și mai adevărată.

Adevărată ca adevărul vieții, care nu e ușor, dar care e singurul în stare să ne dea și nouă, scriitorilor, încrederea că meseria noastră e viața, la rînd cu cei care o împlinesc.

Așadar,

Anul care vine, să fie cu bine !

SĂ ÎNTÎMPINĂM AL 30-LEA AN DE REPUBLICĂ DUPĂ DATINĂ, CU PÎINE, CU SARE, CU HĂRNICIE ŞI OMENIE

(Urmare din pag. 1)

Marii Adunări Naţionale au votat Constituţia Republicii Populare Române ; cînd — la 11 iunie — acelaşi for, votînd Legea privind naţionalizarea principalelor întreprinderi industriale, miniere, bancare, de asigurări şi de transport, a desfiinţat puterea economică a marii burghezii industriale şi bancare, creînd sectorul socialist de stat în economia naţională ; cînd — la 1 iulie — s-a înfiinţat Comisiunea de Stat a Planificării ; cînd apare primul roman al unei noi literaturi — „Desculţ" de Zaharia Stancu — şi cînd s-au înfiinţat staţiunile de maşini şi tractoare. M-am oprit la acest 1948 mai mult şi totuşi nu suficient, pentru că el demonstrează cîte fapte de răscruce au putut încăpea în chiar primul an de republică.

Dar să ne amintim şi de ceilalţi ani.

Să ne amintim — firește, niciodată nu se poate exhaustiv — de oricare altul dintre evenimentele noastre, indiferent de domeniul căruia aparţine şi indiferent de ponderea lui istorică, pur şi simplu pentru că ele toate sînt rodul muncii, luptei şi îndîrjirii noastre.

Dar, mai presus de toate să ne amintim de acel 1965, an al Congresului al IX-lea, an al Constituţiei, care a proclamat Republica Socialistă România, an al păşirii ţării noastre pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste. Iar apoi, trecînd prin anii răstimpului fierbinte de atunci şi pînă azi, dens în fapte de muncă şi în fapte politice — culminate de anul 1967 al Conferinţei Naţionale din decembrie, de anul 1969 al Congresului al X-lea, de anul 1972 al Conferinţei din iulie, de anul 1974 al Congresului al XI-lea, de anul 1976 al Congresului educaţiei politice şi al culturii socialiste — fapte care ne-au ridicat patria şi naţiunea pe o cu totul altă treaptă de dezvoltare şi prestigiu, să încercăm să vedem, firește, în esenţă, ce au însemnat pentru România 29 de ani de republică, în condiţiile edificării socialismului şi comunismului în ţara noastră.

A fost lichidată exploatarea omului de către om, crearea proprietăţii socialiste stînd la temelia revoluţionării tuturor relaţiilor dintre oamenii ţării : forţele de producţie, potenţialul economic naţional au cunoscut o amplă dezvoltare ; industria a devenit ramura conducătoare a economiei ; transformarea socialistă a scos la iveală adevăratele posibilităţi ale agriculturii noastre ; relaţiile socialiste s-au consolidat în întreaga economie ; condiţiile de viaţă materială ale poporului s-au îmbunătăţit ; de asemenea, cultura a ajuns la îndemîna maselor ; o politică naţională marxist-leninistă a asigurat egalitatea deplină în drepturi a oamenilor muncii de toate naţionalităţile, a asigurat dezvoltarea unor relaţii frăţeşti în cadrul naţiunii ; s-au dezvoltat intens relaţiile democratice — omul muncii de la noi este, se simte şi se poartă ca producător

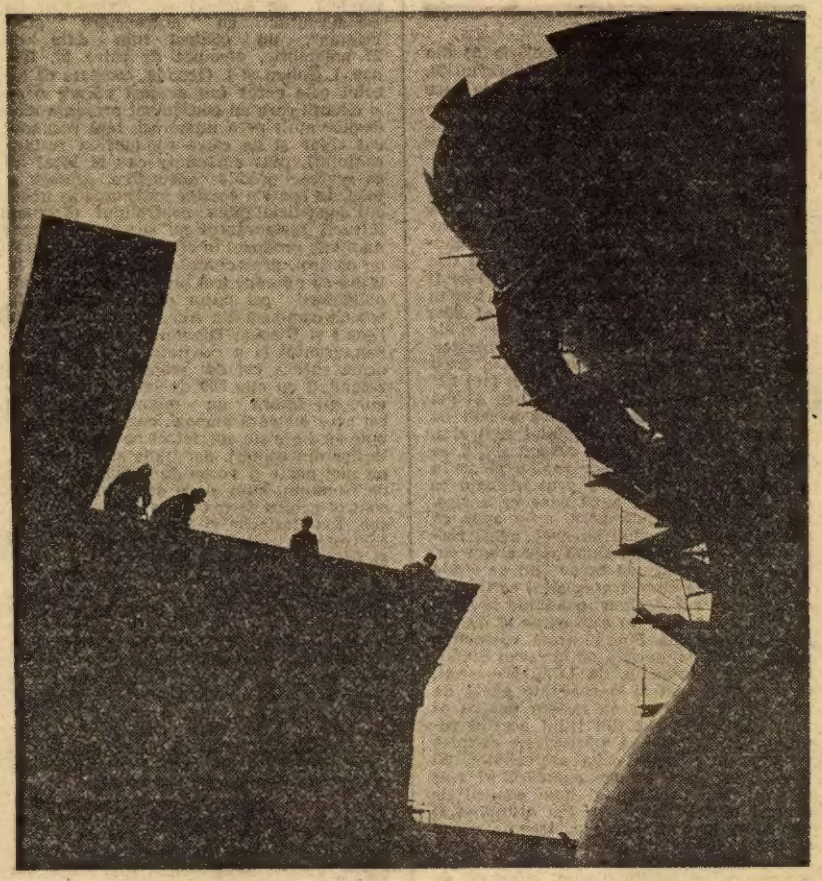

dar şi ca proprietar : munceşte dar şi decide, conduce ; ne-am propus şi am şi trecut la fapte pentru a perfecţiona „produsul cel mai înalt al naturii — omul, creatorul a tot ce există în societate" ; continua perfecţionare a relaţiilor din societatea noastră şi continua creştere şi dezvoltare economică împreună cu politica noastră externă — stabilă — ne-au atras respectul şi simpatia celorlalte state, pentru noi, pentru munca şi politica noastră, pentru înţelepciunea conducătorului nostru, Partidul Comunist Român.

Dar, trecînd de la constatări generale, să vedem ce spun — cu privire la realizările noastre din acest răstimp istoric — şi cîţiva indicatori deosebit de concreţi, de precişi :

- Producţia globală a industriei naţionale a crescut de peste 31 de ori, ritmurile cele mai înalte de dezvoltare înregistrîndu-se mai ales în ultimul deceniu.
- 1976 a fost anul record al producţiei noastre agricole.
- În şcolile primare, gimnaziale şi liceale învaţă peste 4 000 000 de elevi, iar în învăţămîntul superior peste 160 000 de studenţi.
- În cadrul cercetării ştiinţifice lucrează peste 140 000 persoane.
- În 1975 producţia de carte a însumat aproape 3 900 de titluri, într-un tiraj de 65 000 000 exemplare.
- Producţia de energie electrică a crescut în 1975 de circa 26 de ori, iar puterea instalată în centrale de peste 16 ori ; numai sporul producţiei de energie electrică — în 1975 faţă de 1974 — a fost de peste 2 ori mai mare decît întreaga producţie de energie electrică realizată în 1950 şi de 4 ori mai mare decît cea din 1938. Sînt ritmuri de creştere rar întîlnite pe plan mondial.
- De la începutul anului 1976 şi pînă la sfîrşitul lunii noiembrie 1976 s-au mutat în casă nouă circa 80 000 de familii. În acest cincinal volumul construcţiilor va ajunge la aproape 1 000 000 de locuinţe noi, de diferite mărimi, aproape de 2 ori mai multe decît în cincinalul precedent. Numărul apartamentelor ce urmează a fi construite în 1977 se ridică la 192 000, aproape cît în întreg cincinalul 1961—1965.
- Durata medie a vieţii a crescut de la 42,01 ani, în anul 1932, la 63,17 ani în 1956, ajungînd la 69,58 ani în perioada 1973 — 1975 ; este aceasta cea mai convingătoare expresie a permanentei preocupări a partidului şi statului nostru pentru asigurarea sănătăţii, a vitalităţii poporului nostru.

Dovedesc palpabil toate acestea şi multe-multe altele, că politica partidului nostru este — şi gnoseologic şi conceptual — o politică ştiinţifică, o politică revoluţionar creatoare ; că în politica partidului nostru cuvîntul este faptă ; că politica partidului comuniştilor este înţeleasă, primită şi urmată de întregul popor român ; că făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul republicii noastre este programul Partidului Comunist Român şi al întregii suflări româneşti.

Intrăm în cel de-al 30-lea an de republică cu rezultate deosebite în toate domeniile, cu iniţiative şi recorduri în muncă. Dar, tot pentru înflorirea republicii, şi cu ambiţioase însă şi lucide gînduri pentru viitor. Este locul să ne reamintim cuvintele prin care a sintetizat visurile întregii noastre naţiuni secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu :

„Se poate spune că înfăptuirea cu succes a prevederilor cincinalului 1976—1980 va asigura ridicarea substanţială a potenţialului economic al României, sporirea într-o măsură însemnată a avuţiei naţionale, creşterea venitului naţional cu peste 11 la sută anual, marcînd transformarea României într-o ţară industrial-agrară, în care industria va avea rolul precumpănitor, apropierea ei de nivelul ţărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

Dezvoltarea forţei economice a ţării va asigura creşterea veniturilor totale reale ale oamenilor muncii, pînă în 1980, cu circa 37 la sută şi sporirea cu peste 50 la sută a cheltuielilor statului destinate satisfacerii nevoilor social-culturale ale populaţiei, care vor ajunge în 1980, pe o familie, la circa 11 000 lei, faţă de 7 400 lei în 1975."

„Se va îmbunătăţi — arăta de asemenea tovarăşul Nicolae Ceauşescu — asistenţa sanitară şi organizarea odihnei oamenilor muncii, se va trece la săptămîna de lucru de 44 de ore. Se vor diversifica şi spori simţitor producţia bunurilor de consum şi de uz gospodăresc, precum şi serviciile pentru populaţie. Vom face totul ca ceea ce realizăm în dezvoltarea bazei materiale să se reflecte din plin în ridicarea bunăstării materiale şi spirituale a întregului nostru popor — ţelul suprem al politicii partidului, esenţa societăţii socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm în România".

Decisivă este acum — ca şi pînă acum — munca pentru transformarea programului pe care ni l-am stabilit, în cea mai autentică realitate. Ne-am planificat un viitor corespunzător dezvoltării civilizaţiei pămînteane contemporane, însă îl vom trăi, vom beneficia de el numai în măsura în care, activînd fiecare la locul unde societatea are cea mai mare nevoie de el, ne vom dărui absolut.

Însă pînă atunci, pînă cînd vom intra în cotidianul curent şi activ al lui 1977, acum, la cumpăna timpului, să-i lăsăm pe străbuni, cu tot, cu obiceiurile lor să cuvinte în noi. Să ne înveşmîntăm de sărbătoare trupurile, casele, şi mai ales cugetele. Să ne pregătim ştergarul şi tipsia, pîinea şi sarea, hărnicia şi omenia, ca să ne întîmpinăm Viitorul cum se cuvine, după datină ! Un viitor pe care noi îl dorim — dumneavoastră şi celor pe care-i socotiţi tot parte din dumneavoastră — să vă fie cuprinzător de ani cît mai mulţi şi cît mai binecuvîntaţi. Un viitor bun pentru fiecare în parte şi pentru noi toţi — Cei din Marea Obşte a Republicii — la un loc.

Colindul Daco-României

Sus mai sus la nouă jmeri
Hoi leroi florile dalbe
Ardu-mi nouă luminări
Hoi leroi florile dalbe
Că nu-s nouă luminări
Şi mi-s nouă de feciori
De din neamul Dacilor
Florile dalbe de măr
Dar pe umere îmi poartă
Scumpă raclă de cleştar
În colţuri cu chihlimbar
Hoi leron-dai leron-dar
Şi în raclă cine-mi şade
Inimile de le arde ?
Şade-mi craiul Decebal
Sieşi fulger de pumnal
Florile dalbe, flori bune
El că şi-o d-avut pe lume
Un căluţ cam alb de spume.
Iată măre l-impresoară
Mare oaste către seară
Cetioară, cetioară
Dar în frunte cu Troianul,
Împăratul-năzdrăvanul,
Fratele de singe-albastru
Călare pe-un cal măiastru
Cetioară, cetioară
Iată măre se luptară
Zi de vară pînă-n seară
Florile dalbe de măr,
Savai craiul Dacilor,
Dacilor-Eroilor,
Te-ai făcut un fulgere
Şi-ncepui a singere
Ţara de te-a plîngere
Hoi leron-dai leron-dit
Maica Dacia s-a primenit,
România s-a numit,
Ne-a născut şi ne-a-ngrijit
Şi frumos că ne-a ursit !
Florile dalbe de măr
Doamnă bună a easelor
Şi stăpîne-al curţilor
Bună-i vremea-n casă,
Florile-n fereastră
România la mulţi ani trăiască !

ADRIAN BUCURESCU ■

Noptile lui Decembrie

Noptile lui Decembrie arpegiază pe coarde
În pădurile ţării cu milioane de foarde ;
Şopotul rîului sub bocnele gerului,
Înalt înstelat clopotul cerului.

În odihna pămîntului stau vii rădăcinile,
Pe boltă rotesc fără grabă luminile
Şi sevele-n ramuri şi-n trunchiuri pulsează,
Mereu secretă şi inimă trează.

Prin brazi trece vîntul cu pasul domol de
Sălbăticiune coborînd către holde
Şi-n crengile nînse în somn aplecate
Sclipirea de evarţ a stelelor bate.

În toate-avem zestrea păstrată cu lacrimă
În slova din marmori şi-n graiul din datină,
Peste plaiuri şi plaiuri împreună legate
De-a muntelui şiră sub cetini carpate :

Odihnite aşteaptă, sub steaua păstorilor
Trompeta de raze, stafetele zorilor
Să sune pe munţi, pe cîmpii şi-n ferestre,
Pe Someş, pe Prut, pe trufaşele creste

Şi ziua ce vine prin geruri să sufe
Din solstiţiu pornind, ca un piept de statuie,
Spre crugul ce lasă în urmă zăpeziie
Şi-n horbotă nouă îmbracă livezile.

VLAICU BÎRNA ■

Pentru prima dată un reporter intră în lumea negrului de fum din Pitești

Ion Anghel, secretarul Comitetului de partid al Combinatului petrochimic, și Ion Chioreșcu, directorul comercial al Combinatului, aveau să-mi spună că, după cîte știu dînșii, parafrazîndu-l puțin și oarecum pe Mark Twain, mină de reporter n-a pus încă piciorul în secția negru de fum. Altfel zis, mă aflam în fața unei invitații făcute prin ocolire.

Mult mai direct și mai explicit, Constantin Militaru, contabilul-șef al combinatului, omul care, avînd marca cu numărul 2, se consideră a fi cel mai vechi angajat al platformei (marca cu numărul 2 a deținut-o pînă mai deunăzi fostul director al întreprinderii, inginerul Costache Sava), m-a asigurat că în afara unei băi mai îndelungate, ba chiar și repetate, pentru îndepărtarea perfidului praf numit negru de fum, cu care, desigur, am să vin într-un contact cît se poate de direct, n-am să regret nimic altceva și n-am să uit niciodată că am avut curajul să-i cunosc la ei acasă, pe teren propriu, pe negriștii pitești, pionierii chimiei argeșene. „De ce pionieri ? ! Pentru că, în urmă cu exact 12 ani, prin noiembrie 1964, cînd pămînturile orjenilor, țăranii comunei Oarja, abia se despovăraseră de ultima lor recoltă, atunci, deci, și aici, unde nu se vedea decît pămînt și pămînt, adică ogoare, s-a bătut în pămîntul acela moale de noiembrie primul țăruș prin care începeau investițiile fabricii de împachetat fum, cum îi spuneam noi în glumă. Cui să-i fi trecut prin minte că fabricuța aceea avea să fie prima secție a unui gigantic combinat petrochimic ? ! Au trecut numai 2 ani și în seara zilei de 26 noiembrie 1966 negriștii dădeau primele tone de negru de fum. De-atunci, timp de 10 ani, negriștii se spală în fiecare zi de cel puțin două ori, o dată aici, la terminarea schimbului, și-a doua oară acasă, înainte de a intra în așternuturi. Au consumat tone întregi de săpun și sute de kilometri patrați de prosoape. Negriștii, de la șeful de secție și pînă la operatorul din stația de granulare, sînt puternic și vizibil marcați de acest praf extrem de penetrant și lipicios, praf care, odată intrat în piele, adică în pori, nu iese cu una cu două, oricîte ape l-ar spăla. Voiam să spun în cîteva cuvinte, poate nu tocmai cele mai potrivite, că meseria asta a lor, aceeași în toată lumea, nu este nici pe departe ușoară, dar mai ales faptul că, lună de lună și an de an, dincolo de toate vitregiile, negriștii și-au îndeplinit exemplar planul de producție, au realizat substanțiale economii și reduceri ale prețului de cost. În concluzie, cu două-trei cuvinte, aș încheia așa : negriștii sînt niște oameni minunați !

Să zicem că am trecut în revistă argumentele care, dincolo de o ambiție reportericească, m-au îndemnat să intru în lumea negrului de fum. Mai adaug, desigur, și faptul că, la finele acestui prim an al actualului cincinal, negriștii au înregistrat substanțiale succese în muncă, adică, altfel spus, rampa de lansare a anului care vine ținește tot mai sus. Pînă să ajung în biroul inginerului Badea Geantă, șeful secției, secretara dînsului, înștiințată de temerara mea intenție, pusese tuciul la încălzit, tuciul, o expresie petrochimică pitești, fiind un ibric pentru cafea, un ness tare și negru ca păcura. Mă îmbrac cu pantaloni de salopetă, cizme de cauciuc, bluză albastră, un halat verde, aproape nou, proprietatea tehnicianului Constanț Cristoloveanu, secretarul de partid al tehnologilor, iar inginerului Geantă îi mulțumesc pentru că mi-a împrumutat chiar casca sa, grație căreia, spunea dînsul, am să mă impun în fața oamenilor. Apreciez gestul ca atare și-ntreb dacă nu cumva au pus în cafea și ceva negru de fum, că prea era neagră. Despre inginerul Geantă notez pe scurt că a terminat facultatea la Iași, că a lucrat la Rîșnov și Borzești și că la 1 martie 1965, deci la numai cîteva luni de la începerea lucrărilor de investiție, s-a „repatriat", adică s-a reîntors pe meleagurile natale, dînsul fiind, de loc, din satul Silișteni, comuna Lunca Cerbului, la numai 18 kilometri de Pitești. Omul cu care s-a împrietenit încă din prima clipă se numește Liviu Crișan, inginer, fost șef de secție, în perspectiva de a lua comanda unei alte secții. Îl întreb în continuare, fără să mă jenez de nepriceperea mea într-ale chimiei industriale, care este principala întrebuințare a negrului de fum. Aflu că negrul de fum, denumit în limbaj internațional HAF și ISAF, intră în proporție de 30 la sută în compoziția cauciucului sintetic. HAF și ISAF nu vrea să însemne că există negru de fum blond și invers. HAF-ul pitești, exportat în majoritatea țărilor socialiste este un negru de fum de înaltă rezistență la abraziune, adică la frecarea cu corpuri dure, aspre. Partea exterioară a anvelopelor, cea care vine în contact direct cu asfaltul șoselelor, conține HAF. Partea interioară, în care este introdusă armătura de sîrmă, oțelită, conține ISAF. Mă mulțumesc numai cu aceste explicații și-l întreb pe inginerul Badea Geantă care a fost momentul cel mai dificil al negrului de fum pitești.

— În data de 24 noiembrie 1966, conform previziunilor noastre și ale specialiștilor francezi care au asigurat asistența tehnică a montării instalațiilor, trebuia să producem primele tone. Ei bine, totul mergea, totul era în ordine, dar la stația de granulare nu se lega. În loc de un praf mărunt, aveam un fel de pastă. Am verificat toate utilajele, tot procesul tehnologic, am mai adus cîteva modificări, neesențiale, dar am trimis un camion la Copșa Mică să aducă niște germen de granulare. Mașina s-a întors peste două zile și s-a dovedit că pasta trebuia amorsată cu acel germen de granulare. Un alt moment dificil l-au constituit pierderile importante care au început să apară la electrofiltre, unde, la separarea gazelor era prevăzută o importantă recuperare de negru de fum. Ne-am lămurit că sacii care se montau la filtre nu făceau o închidere etanșă. Într-o linie, sau etapă, sînt cîteva mii de saci. Dacă doi-trei saci nu sînt bine prinși, procesul tehnologic este afectat. Trebuia să demontăm toți sacii și să-i prindem din nou, ca să țină cel puțin doi ani. Era o chestiune de conștiinciozitate. O astfel de treabă durează cam 12 zile de muncă încordată și într-un praf că nu vezi la un metru în fața ta. Atunci, în august-septembrie 1967, au apărut cîțiva operatori de tablou care și-au format echipe de 6—7 oameni și s-au specializat în execuția acestei importante lucrări. I-aș putea aminti, dintre ei, pe Ion Gheorghe, Aurel Chiriță, Constantin Burcea, Marin Pîrlan, Valeriu Stelian. M-ați întrebat de un om cu care, sufletește, m-am împrietenit. L-am amintit pe inginerul Crișan. Țin neapărat să-l amintesc și pe maistrul Gheorghe Popescu, poreclit și maistrul Șurub, care, ca și mine, s-a „repatriat", prezent aici încă de la primul țăruș. A venit din Orașul Dr. Petru Groza. Este secretarul celei de-a doua organizații de partid, că noi avem două, și este, totodată, șeful secției mecanice.

Pe inginerul Geantă l-am întrebat, desigur, și care a fost momentul cel mai plăcut din istoria de 10 ani a negrului de fum și iată ce mi-a răspuns: „N-aș putea decupa un anume moment. Aș zice că atît eu cît și toți ceilalți ne-am bucurat și ne bucurăm că de la începutul începutului am fost un colectiv unit, atent la toate doleanțele omului. La noi există o vorbă, mai întîi oamenii și pe urmă celelalte chestiuni. Să ne ocupăm mai întîi de oameni și mai apoi de fiare, adică de utilaje, că utilajele nu merg singure, fără oameni. Poate să te cheme și Gheorghe Dracul și tot nu faci nimic cu utilajele dacă oamenii nu ți-s aproape cu toate ale lor, bucurii și necazuri. Am făcut noi ce-am făcut și, iată, putem spune că e tare plăcut să lucrezi cu oameni mulțumiți, oameni care nu numai că-și' iau retribuțiile întregi, dar, aplicînd încă din 1973 munca în acord global, ajung să cîștige, în medie, chiar și două retribuții în plus de-a lungul unui an. În fiecare lună oamenii noștri cîștigă cu 300 de lei mai mult decît încadrarea lor de bază, asta pe lîngă toate celelalte sporuri datorate locului de muncă. La ora actuală sîntem în măsură să spunem că la începutul anului 1977 jumătate din capacitatea secției va înlocui granularea uscată cu cea umedă, fapt care va permite să se lucreze chiar și cu cravată, iar într-un timp nu prea îndepărtat, granularea umedă se va generaliza total. Acesta va fi momentul cel mai plăcut al negrului de fum".

Însoțit de maistrul Gheorghe Popescu, numit și Șurub la care, mai întîi și-ntîi remarc că poartă cămașă albă și cravată, dar nu-l întreb nimic, nu cumva să se simtă omul în dificultate, intru în hala mare a secției cincinal, negriștii au înregistrat substanțiale succese în muncă, adică, altfel spus, rampa de lansare a anului care vine ținește tot mai sus. Pînă să ajung în biroul inginerului Badea Geantă, șeful secției, secretara dînsului, înștiințată de temerara mea intenție, pusese tuciul la încălzit, tuciul, o expresie petrochimică pitești, fiind un ibric pentru cafea, un ness tare și negru ca păcura. Mă îmbrac cu pantaloni de salopetă, cizme de cauciuc, bluză albastră, un halat verde, aproape nou, proprietatea tehnicianului Constanț Cristoloveanu, secretarul de partid al tehnologilor, iar inginerului Geantă îi mulțumesc pentru că mi-a împrumutat chiar casca sa, grație căreia, spunea dînsul, am să mă impun în fața oamenilor. Apreciez gestul ca atare și-ntreb dacă nu cumva au pus în cafea și ceva negru de fum, că prea era neagră. Despre inginerul Geantă notez pe scurt că a terminat facultatea la Iași, că a lucrat la Rîșnov și Borzești și că la 1 martie 1965, deci la numai cîteva luni de la începerea lucrărilor de investiție, s-a „repatriat", adică s-a reîntors pe meleagurile natale, dînsul fiind, de loc, din satul Silișteni, comuna Lunca Cerbului, la numai 18 kilometri de Pitești. Omul cu care s-a împrietenit încă din prima clipă se numește Liviu Crișan, inginer, fost șef de secție, în perspectiva de a lua comanda unei alte secții. Îl întreb în continuare, fără să mă jenez de nepriceperea mea într-ale chimiei industriale, care este principala întrebuințare a negrului de fum. Aflu că negrul de fum, denumit în limbaj internațional HAF și ISAF, intră în proporție de 30 la sută în compoziția cauciucului sintetic. HAF și ISAF nu vrea să însemne că există negru de fum blond și invers. HAF-ul pitești, exportat în majoritatea țărilor socialiste este un negru de fum de înaltă rezistență la abraziune, adică la frecarea cu corpuri dure, aspre. Partea exterioară a anvelopelor, cea care vine în contact

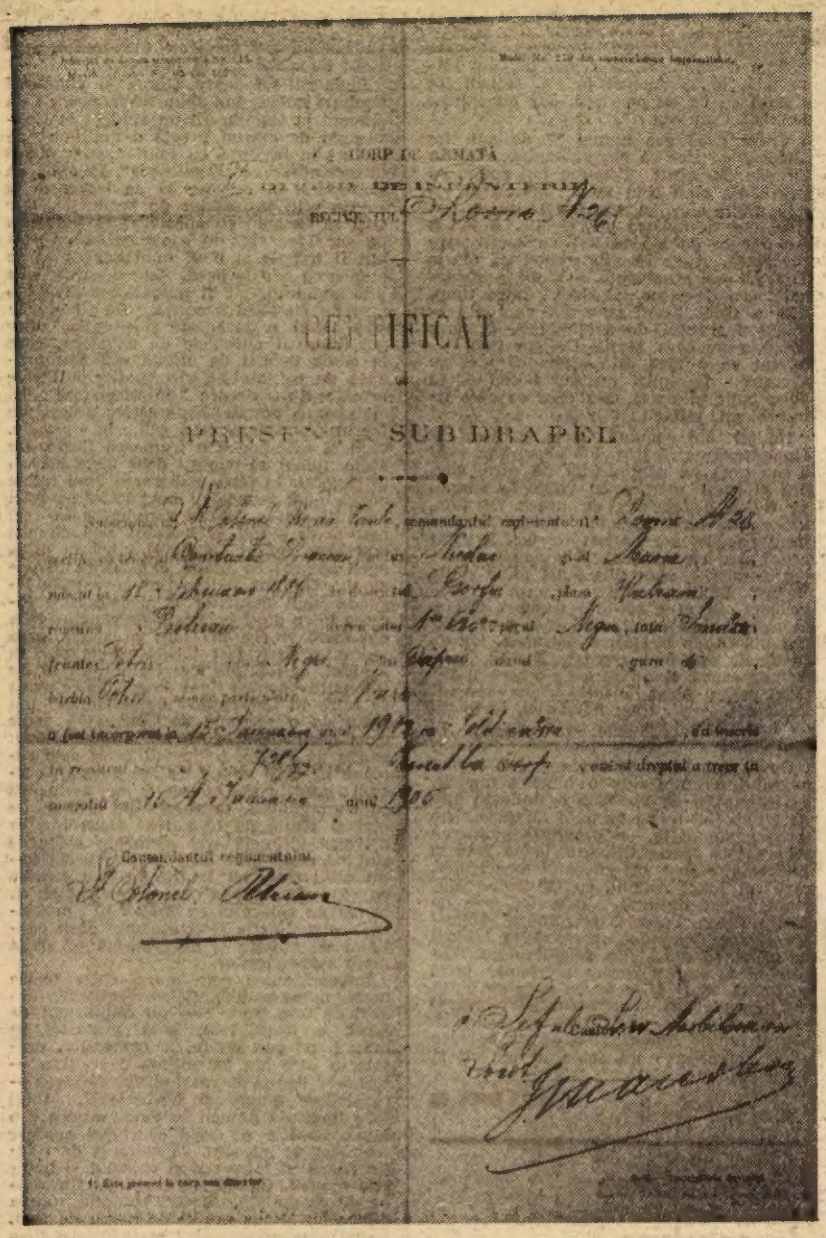

Certificatul de prezență sub drapel

Documente inedite despre Brâncuși

Într-o ladă de zestre, un șervețel legat cu cele patru colțuri ascundea acte vechi și zdrențuite

Una dintre cele mai importante cărți care i s-au dedicat celebrului sculptor Constantin Brâncuși, în semn de dragoste și prețuire a marelui artist, aparține lui **V. G. Paleolog.** Ea se numește **Tinerețea lui Brâncuși** și la pagina 102 afirmă că : „nu s-a putut da de urme scrise și păstrate în arhive militare", iar în altă parte, aceeași idee reluată arată că : „Anul de militărie al lui Brâncuși rămîne de conspectat, el lipsind biografiei lui", biografie care pentru un om, pentru un artist, deci și pentru Brâncuși, nu este de neluat în seamă, Brâncuși însuși apreciind undeva că ea „luminează toate operele și ideile și oricare creație".

De asemenea, un volum de amintiri și exegeze datorat lui **Petre Pandrea** precizează că „n-au fost deloc clar descifrate și interpretate o serie de acte juridice descoperite de cercetări pe teren, printre care și actul de vînzare-cumpărare între cei doi frați Constantin și Grigore Brâncuși, datat 10 octombrie 1898".

Grație învățătorului **Dumitru Brâncuși**, strănepot de frate al marelui artist, care ne-a pus cu multă bunăvoință la dispoziție două documente inedite descoperite recent, sîntem în măsură să pătrundem mai adînc în elucidarea celor două imprejurări referitoare la satisfacerea stagiului militar și la vînzarea proprietății ce-i revenea tînărului Brâncuși, ca moștenitor al părinților săi. Învățătorul Dumitru Brâncuși ne-a dat încuviințarea să reproducem fotografii după documentele aflate în posesia sa, cu rugămintea de-a le semnala și comenta în revistă. Avem certitudinea că documentele cu pricina spun ceva despre greul drum prin viață al celui care a fost Constantin Brâncuși. Al doilea document scris chiar de mîna tînărului de 22 de ani este o mărturie prețioasă despre momentul marii hotăriri a desprinderii de pămîntul față de care, spunea artistul de mai tîrziu, „nu vom fi niciodată îndeajuns de recunoscători pentru că el ne-a dat totul".

De origine țăran moșnean, adică fiu de țăran cu oarecare avere sau „curea" de pămînt cum i se mai spunea în Gorj, Constantin era al șaselea copil al lui Nicolae-Radu C. Brâncuși. Tatăl său, Radu Brâncuși, a avut trei copii dintr-o primă căsătorie : Ion, poreclit Chijnea, Gheorghe și Vasile, și patru din a doua căsătorie : Grigore, Constantin (sculptorul), Dumitru și Eufrosina. La țară oamenii n-au avut totdeauna documente care să vorbească despre cele întîmplate cu ani în urmă. Ei purtau nume și porecle, uneori aveau chiar hrisoave ce consfințeau o naștere, un deces, o vînzare-cumpărare sau alte evenimente din viața lor. Și hrisoavele erau păstrate cu sfințenie o vreme, apoi locul lor ajungea neștiut, ele mai ieșind la iveală peste ani, sau se afundau pentru totdeauna. Documentele de care ne ocupăm aici au fost descoperite firesc și amuzant, păstrate într-o ladă de zestre, printre cămăși, ii, căciulițe, șuvițe de la tăiatul moțului, cărți și tăblițe cu condei, într-un șervet legat cu cele patru colțuri în care se ascundeau acte vechi și zdrențuite (dintr-o scrisoare a Mariei Brâncuși, soția învățătorului). Memoria oamenilor nu păstrează decît rareori cu fidelitate cele trăite, anii care trec fac să varieze amintirile și nu de puține ori din dorința de a îmbogăți ori preciza unele date biografice se strecoară afirmații greșite. **Petru Comarnescu** a descoperit un act de vînzare-cumpărare pe care-l semnalează în **Gazeta literară** din 6 august 1964, pagina a șasea. După ce face probabil o nouă descindere în teren, discută cu foarte mulți informatori și, străduindu-se să reconstituie fapte ale trecutului, ajunge la concluzia că „lui Grigore Brâncuși i-a vîndut în 1898, Constantin Brâncuși, pe atunci student la Școala Națională de Arte Frumoase din București, partea din „moștenirea părintească", rămasă de pe urma decesului mamei", concluzie exprimată în **Porțile vieții lui Brâncuși, Iașul literar**, XVI, 4 aprilie 1965. Moștenirea de care este vorba provine totuși de la tată, care a decedat cam odată cu nașterea Eufrosinei, lăsîndu-i pe cei șapte copii orfani de tată, copilul Brâncuși avînd pe atunci frageda vîrstă de un an și cîteva luni. Averea tatălui n-a putut fi împărțită imediat deoarece Constantin a devenit major abia în 1897, iar sora sa Eufrosina în octombrie 1898. După obiceiurile împămîntenite, vînzarea se făcea către rudele apropiate și preferențial, în cazul de față către fratele mai mare după mamă. În act sînt descrise mai multe porțiuni de pămînt (două livezi cu lemne în locuri diferite, pămîntul arător) cu vecinătăți precizate și diferite de cele care apar în actul descoperit recent, scris de mîna lui Constantin Brâncuși, semnat și datat, act al cărui text îl transcriem în întregime. „Act Provizoriu. Subsemnatul vînz fratelui meu Dumitru N. C. Brâncuși, următoarele : I un loc arător și livadie în poiana mare lung din gârlă spre apus pînă în Valea Neagră se limită la nord cu N. Deaconescu. II tot un loc arători în siliște lung din lotul șapte spre răsărit pînă 'n Bistrița, lat de 3 stânjeni se limită la nord cu lotul 7 și la sud cu lotul 5 (observăm că fiind ai șaselea copil, deținea lotul 6). III un rezoar vie cu pimiță în dealul arsurilor lat de 10 stânjeni și lung din gardul din dosul pimiței spre răsărit pînă în celălalt gard. IV un rezoar vie cu o brață la Toharcă din Culme spre răsărit pînă'n Valea mică se limită la sud cu Moștenitorul lui Gr. Brâncuși și la nord cu M.D. Blendea. V un Butoi de 20 de vedre uzat. VI partea ce mi se cuvine în cazan.

Aceste toate leam tocmit cu suma de lei patru sute, 400 pe care leam primit pe deplin.

Scris de mine astăzi 1899 Decembrie 30 Hobița Constantin Brâncuși". Este limpede că n-a vîndut pentru procopseală, ci pentru a-și putea termina studiile începute în 1898, în timpul cărora s-a descurcat foarte greu, neprimind comenzi de nicăieri. Înstrăinarea locului arător din siliște care era destinată ridicării de locuințe însemna ruperea cu satul a cărui dezaprobare și-a atras-o. N. Marcu, unul dintre veteranii satului Hobița, crede și acum că Brâncuși a făcut rău, el nu numai că „n-a construit o casă, cum fac toți pe la noi, dar a și vîndut tot ce-a avut". Într-o mărturie din 1939 pe care o menționează Petre Pandrea, maestrul spunea că : „Pentru a învăța în Capitală, mi-am vîndut partea de moștenire de la părinți. Radu Brâncuși cred că s-ar fi zvîrcolit în mormînt de rușine și indignare. Dacă s-ar fi putut preface în strigoi m-ar fi strîns de gît, că le-am făcut neamul de ris prin vînzarea părții mele. Am plecat la München unde am ajuns cu un pol".

Primul partaj, în urma căruia a avut loc vînzarea către fratele Grigore, era așteptat de către toți frații, mai ales de către cei din prima căsătorie, iar cel mare, Ion, poreclit Chijnea, ca mic negustor cu prăvălie era mai artăgos și nerăbdător, a forțat împărțirea moștenirii de la tată. Dintre frați, se pare că în relații foarte bune era numai cu Dumitru, străbunicul învățătorului, căruia îi este adresată o scrisoare datată 27 octombrie 1922, scrisoare pe care o păstrează tot învățătorul Dumitru Brâncuși. Ruptura cu bruma de moștenire ne arată un om hotărît să ia viața în piept, un om care s-a condus și după zicala ce-o amintea mereu : „Oricum — însă înainte !..." Dar tot sculptorul amintește de banii proveniți din vînzări, aceștia i-au fost de mare folos și conchide: „N-am pierdut legătura și nu mi-am scos rădăcinile pentru a umbla năuc pe glob".

Dorul său de ducă nu se putea împlini întrucît legislația în vigoare permitea eliberarea de pașapoarte numai după satisfacerea serviciului militar, aminat ani la rînd de studiile sale făcute cam tîrziu. În 1901 el avea 25 de ani. Documentul militar pe care-l semnalăm este singurul de acest fel, el fiind un CERTIFICAT DE PREZENȚĂ SUB DRAPEL, eliberat de I-iul Corp de armată al Diviziei a doua de infanterie, Regimentul Rovine Nr. 26, din care cităm : „Subsemnatul Lt. Colonel Urian Vasile, comandantul regimentului Rovine Nr. 26, certific că tenărul Constantin Brâncuși, fiul lui Nicolae și al Maria, născut la 18 februarie 1876, în districtul Gorjiu, plasa Vulcani, comuna Pestișani, avend talia 1m 63 cm, părul Negru, fața Smadă, frunte potrivită, sprîncenile Negre, ochii Căprui, nasul..., gura și bărbia Potrivite, semne particulare N-are, a fost **incorporat la 15 ianuarie anul 1902 ca Soldat cadru; s'a înscris în registrul matricol la No. 728/902 și este Present la Corp, avend dreptul a trece în concediu la 15 Ianuarie 1905".** Semnează descifrabil comandantul regimentului, lt. colonel Vasile Urian, și șeful Serviciului mobilizări lt. colonel I. Manolescu, peste semnătura comandantului se distinge și sigiliul regimentului.

Documentul este important atît pentru unicitatea lui, cît și pentru lămuririle pe care le aduce. Astfel, se considera pînă acum că Brâncuși a terminat Școala de Arte Frumoase din București în 1902, lucru care după cum vom vedea se dovedește a fi inexact. Chiar Diploma de absolvire spune că a urmat cursul complet între anii 1898—1901, dar data eliberării ei i-a indus în eroare pe biografi. Și documentul militar spune că Brâncuși era prezent la corp ca soldat cadru, condiții în care ar fi fost nevoit să rămînă 3 ani sub drapel. Or, cum diploma de absolvire a Școlii de Arte Frumoase este eliberată abia pe 24 septembrie 1902, este ușor de înțeles că numai după prezentarea ei studiile sale au fost luate în seamă de birocrații armatei, iar soldatul cadru era asimilat avantajaților, adică „teeriștilor" care trebuiau să împlinească doar un an de armată. După 15 ianuarie se pare că data plecării sale spre Paris n-a întîrziat prea mult. Documentul de față se adaugă la mărturiile existente despre anul de serviciu militar „teterist", an de mizerie, titlul de soldat cu termen redus neîngăduind încazarmarea, situație în care Brâncuși trebuia să-și rezolve dificilele probleme care erau hrana, adăpostul și uniforma. Tot documentul de față mai oferă numărul registrului matricol în care a fost înscrisă prezența sa sub drapel, indicînd încă o sursă potențială de date referitoare la milităria lui Brâncuși, militărie despre care nu vorbea pînă acum nici o urmă scrisă. Așa cum remarca Petru Comarnescu citindu-l pe înțeleptul Goethe „Porțile pe care pătrunde omul în viață nu sînt deloc neînsemnate și într-adevăr adesea ele aduc înțelegeri pentru drumurile străbătute mai tîrziu".

Prezentarea acestor documente se vrea tocmai o încercare de a desluși o frîntură din drumul vieții marelui Brâncuși.

ION PREDOȘANU

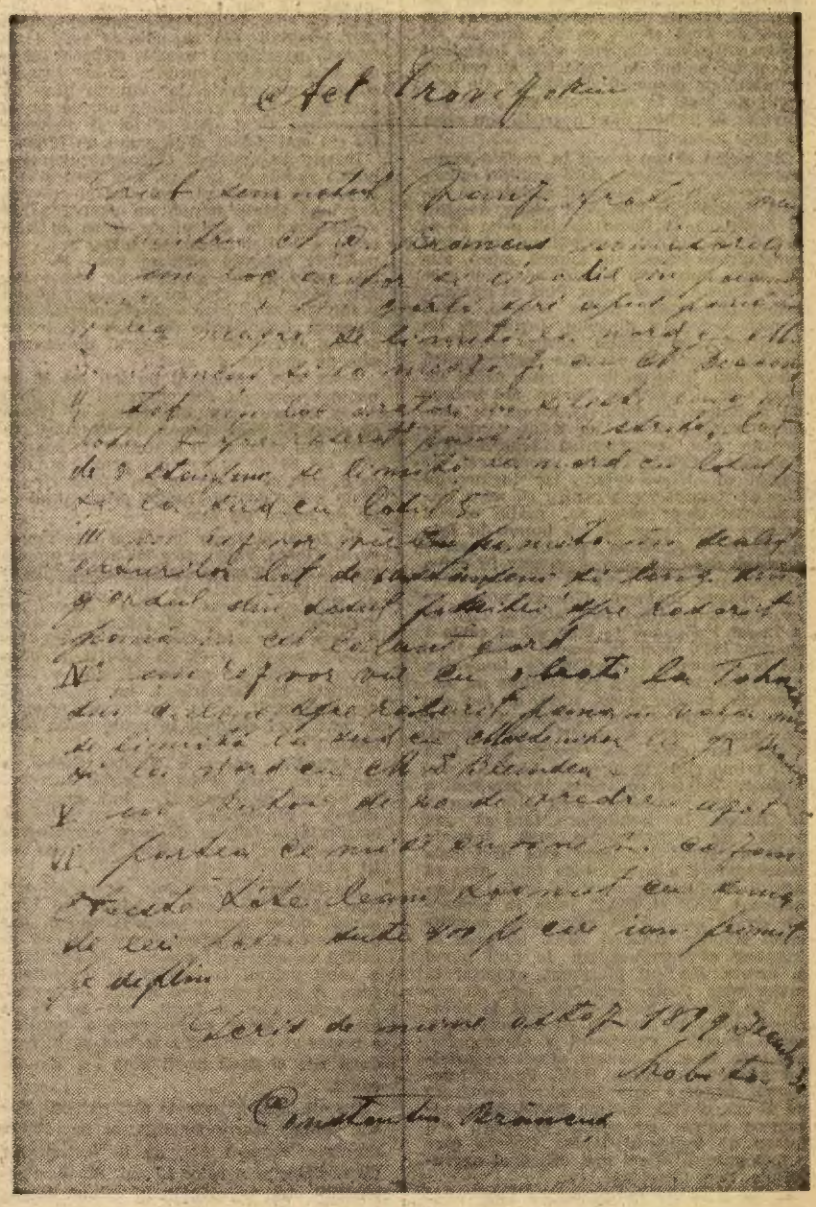

Facsimilul actului original, scris și semnat de C. Brâncuși

Lecturi confruntate

Viola Vancea a avut ideea fecundă să alcătuiască pentru „Biblioteca critică" a Editurii Eminescu o antologie de texte critice pe marginea unei opere ilustre, aparținînd Hortensiei Papadat-Bengescu. Criticul și istoriograful literar Viola Vancea face apel la exegeze contemporane, dar reproduce, mai ales, cu grijă și discernămînt, pagini ale unor critici contemporani cu Hortensia Papadat-Bengescu : **G. Călinescu, Eugen Lovinescu, Garabet Ibrăileanu, Nicolae Iorga, Mihai Ralea, Perpessicius, Pompiliu Constantinescu, Felix Aderca, Anton Holban, Mihail Sebastian,** și n-am epuizat lista numelor de o respectabilă rezonanță.

Lectura paginilor lor, confruntată cu opera aceleia care a scris **Logodnicul**, e amețitoare, fiindcă arată cît de esențial și de definitiv au putut greși atîtea autorități critice prestigioase. Erorile sînt de naturi opozite : fie că exaltă opera respectivă în totalitatea ei, fie că o neagă, cu înverșunare. Citirea alăturată a celor scrise, în polemică, de Eugen Lovinescu și Ion Minulescu pe marginea piesei **Bătrînul**, în care cel ce se înșela era autorul dramatic Minulescu, devine o lectură pasionantă. Dar Viola Vancea a mai avut o inspirație fericită : lîngă marii exegeți literari evocați, reproduce texte ale prozatoarei, extrase din scrisorile ei sau din diferite interviuri date la vremea respectivă. Lectura acestor extrase este instructivă, fiindcă arată cît de esențial și de definitiv s-a înșelat autoarea **Fecioarelor despletite**, fie din perspectiva analizei pe care o încearcă în perimetrul propriei sale opere, fie în tentativele ei de teoretizare estetică, în care s-a aventurat, cu imprudență. În fața unui asemenea cumul de erori, aparținînd unor spirite critice competente și subtile, sentimentul pe care îl trăiește un scriitor contemporan este unul dintre cele mai tonice, fiindcă îl face să-și întîmpine criticii de azi cu mult mai mare înțelepciune și seninătate. Dar dacă atîta lume se poate înșela esențial și definitiv, cine nu greșește ? Și se impune un singur răspuns : **TIMPUL** cu balanța lui nevăzută, dar infailibilă.

AUREL BARANGA ■

Distanța unui zbor

Decembrie nu vrea să mai ningă cu fulgi de lumină, nici cu degetare de vată. Ninge în schimb cu nostalgii. Decembrie îmi deschide o fereastră spre meditație !

În aceste zile de iarnă fără zăpadă, mi s-a ivit posibilitatea, cum ar spune un prieten, să prind un gînd de ureche : mă aflam nu demult la Brăila, orașul cu miros de pește fript și salcîmi de ciocolată. În grădina publică, unde Panait Istrati nu-și mai întoarce privirea de la casa Türinger, și unde Dumitru Dobrițoiu și-a identificat viața cu a florilor și a gătit prispa orașului cu petale de „trandafir de Brăila" (l-a obținut prin multe încrucișări, într-o viață), în grădina cu fața spre icoana Dunării, se adunaseră mulți copii. Îi chemase acolo o minune : cîțiva oameni, nu știu de pe unde veniți, își instalaseră, pe un dîmb cu mușuroi de iarbă, o tabără cu jucării uriașe, un fel de carusel, compus dintr-o ciudată și complicată încrengătură metalică, acționată hidraulic, și care purta prin aer, pe un drum vălurat, niște vehicule, cărora copiii, singurii lor pasageri, le spuneau farfurii zburătoare.

Și chiar dacă am început să ne obișnuim cu mitul OZN-urilor, am stat totuși locului și mi-am ascultat o amintire : bătea în scoarță ca un pui de puf în coaja de calciu a timpului. Mi-a reapărut în minte leagănul nostru din copilărie, meșterit de tata la sărbători, din liane sau funii, prinse cu un capăt de grindă și un altul de un talger de lemn. Era bucuria noastră de copii nu prea avuți, la care se mai adăugau micile, dar atît de mult așteptatele daruri — un creion, o gumă, un caiet —, pe care le culegeam din încălțările umede și reci, unde ni le ascundea un Moș Gerilă închipuit, într-o dimineață în care ne sculam cu toată noaptea în cap. Toate sînt amintiri dintr-o lume nu demult trecută în istorie. Privind arborele metalic al acestui carusel, rezultat al unui joc deopotrivă real, deopotrivă fantezist, mi s-a înfățișat distanța zborului — vis de totdeauna al omului — parcurs de aripile noastre în acest răstimp, evoluție și civilizație marcate pînă și de lumea de basm a celor mici.

Copiii noștri călătoresc astăzi în farfurii zburătoare. Deocamdată, într-un joc vălurat și închipuit. Mîine poate...

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Doctorul Ion Vlăduțiu — autor al unei „lucrări fundamentale": „Etnografia românească"

Ion Vlăduțiu s-a născut la 30 ianuarie 1929 în comuna Bogata din județul Mureș ; student al Facultății de istorie-geografie din cadrul Universității din București, a încheiat studiile de etnografie la Moscova în 1954, avînd ca maestru pe renumitul profesor S. A. Tokarev, autorul cărții de notorietate mondială „Religia în istoria popoarelor lumii" ; a devenit doctor în etnografie în 1959, susținînd, în cadrul Universității Lomonosov din Moscova, teza „Păstoritul transhumant în Țara Birsei din secolul XIX — începutul secolului XX" ; a lucrat, pe rînd, ca șef al sectorului de etnografie din cadrul Muzeului național de antichități, ca director adjunct al Direcției generale de arte plastice și muzee, ca cercetător științific principal la Institutul de istoria artei, ca director al Direcției așezămintelor culturale, ca director adjunct științific al Institutului de etnografie și folclor și, în prezent, ca cercetător principal la Institutul de cercetări etnografice și dialectologice din București ; cărți publicate : „Polinezienii", Editura Tineretului, 1967, „Ingeniozitatea omului. Mărturii din viața și cultura popoarelor", Editura Științifică, 1968, „Etnografia românească. Istorie. Cultura materială. Obiceiuri", Editura Științifică, 1973, volum distins cu premiul „Timotei Cipariu" al Academiei R.S.R. în anul 1975, „Turism cu manualul de etnografie", Editura Sport-Turism, 1976 ; are sub tipar cartea „Creatori populari contemporani în România" ; membru al P.C.R. din anul 1958 ; membru în Comisia de antropologie și etnografie a Academiei R.S.R., al Societății internaționale de oceanistică din Paris, al Comisiei permanente de organizare a Atlasului etnologic al Europei și regiunilor învecinate, al Comitetului de redacție al revistei „Ethnologia Slavica" editată de Universitatea din Bratislava ; între anii 1954—1957 a activat în învățămîntul superior, ca asistent și apoi ca lector la Facultatea de istorie a Universității din București.

O discuție cu doctorul în etnografie Ion Vlăduțiu, purtată într-o cameră împovărată de cărți și mereu întreruptă de aducerea acestora, ca argumente, la vederea vizitatorului, trebuie să înceapă, firește, cu o lămurire asupra disciplinei de care se ocupă gazda de mai bine de 25 de ani. Pentru cei mai puțin inițiați se cade să spunem că etnografia nu mai este astăzi privită doar ca o ramură a istoriei, cum continuă s-o definească unele dicționare, ci ca o știință de sine stătătoare, studiind modul de viață al popoarelor și cultura populară, formarea particularităților acestora, originea, răspîndirea teritorială și raporturile cultural-istorice ale popoarelor, definind trăsăturile specifice de civilizație și cultură ale unui popor, acoperind o arie foarte întinsă de preocupări, plecînd de la studiul celor mai vechi așezări umane și ajungînd, prin metode specifice și prin interferarea cu alte discipline, la analiza societăților moderne, industriale. Prospectînd trecutul și scoțîndu-l la iveală, cu modul de viață care a fost, de la gospodării pînă la ocupații, de la meșteșuguri la diversele obiceiuri de familie, calendaristice sau sociale, etnografia rămîne profund legată de realitățile actuale, avînd un mare rol educativ în sensul cunoașterii valorilor proprii și aducerii acestora la nivelul informației publice, accesibilă întregii societăți.

După cum se poate vedea din rezumatul de alături, Ion Vlăduțiu a ajuns la etnografie nu chiar întîmplător, dar apropierea sa de disciplina pomenită s-a realizat aproape de modul ideal, etnografia găsind în fostul student în istorie un elev și mai apoi un dascăl talentat și perseverent, ambițios și neobosit, iar Ion Vlăduțiu găsind în meseria sa cîmpul cel mai fertil al unei trainice afirmări științifice, afirmare încununată de laude și superlative nu doar în perimetrul etnografiei românești, între liderii căreia se poate enumera fără nici o temere de exagerare, ci și într-un cadru mai larg, depășind granițele țării. Cărțile amintite, prezențele la nenumăratele congrese internaționale de specialitate, cele peste 100 de studii și note dintre cele mai diverse, abordînd probleme de etnografie românească, de etnografie generală, de muzeografie etnografică, invitațiile sosite din toate colțurile lumii, toate acestea vin să se constituie în tot atîtea argumente în favoarea celor de mai sus, demonstrînd — fără putință de tăgadă — că ne aflăm în fața unei remarcabile personalități. Astăzi, cînd a ajuns să fie cunoscut și recunoscut în sobra lume a etnografiei, primind semne de apreciere și admirație de pretutindeni, unele venite tocmai din îndepărtata Nouă Zeelandă, de la profesorul Norman Simms („sînt adînc mișcat de lucrarea dumneavoastră") de la Universitatea Waikato din Hamilton, doctorul Vlăduțiu nu încetează să descrie meseria sa ca pe una dintre cele mai grele și mai migăloase, solicitînd lungi și repetate deplasări în teren, în colțurile cele mai tainice ale țării și ale lumii. Ca unul care a bătut România în lung și-n lat, colindînd satele fără osteneală, ca unul care a bătut cu pasul multe țări ale lumii și care a efectuat studii amănunțite în Africa, insistînd asupra Saharei, recunoaște că a petrecut întotdeauna mare parte din an departe de casă. Cînd era mai tînăr, lipsea din București 4—5 luni, astăzi lipsește numai 3—4, fiind convins că pentru un etnograf munca din teren reprezintă sursa adevăratei științe.

Ca român, s-a preocupat, firește, mai întîi de problemele etnografiei autohtone, luminînd multe din sectoarele ei și oferind — după 10 ani de muncă asiduă — primul îndreptar de etnografie aplicată din cultura noastră, monografia „Etnografia românească", distinsă cu unul dintre premiile Academiei R.S.R. în 1975. La vremea apariției, cartea pomenită a făcut mare vîlvă, prin revelațiile ei și prin sinteza oferită. Academicianul Șerban Cioculescu a numit-o, într-o analiză tipărită în „România literară" din 27 decembrie 1973, „lucrare fundamentală", iar alți recenzenți i-au subliniat marile virtuți, constînd în abundența informației, în probitatea științifică fără cusur, în încercarea autorului — prima de acest gen și cu atît mai dificilă — de a aduce și situa în contemporaneitate toate procesele și fenomenele etnografice tradiționale, venite din cele mai vechi timpuri. Înfățișînd frumusețea și caracterul de unicat al unora dintre formele culturii noastre populare, doctorul Vlăduțiu a subliniat, în volumul în discuție, permanența și continuitatea unor manifestări stilistice în arta populară de pe teritoriul ocupat, din cele mai vechi timpuri, de strămoșii noștri, permanență care coboară în timp — cu dovezi tulburătoare de cultură materială — pînă la comuna primitivă.

Recent, chiar anul acesta, Ion Vlăduțiu a susținut, prin cartea „Turism cu manualul de etnografie", o subtilă dar fermă pledoarie pentru un turism științific, în ideea ca publicul să cunoască, să înțeleagă și să descifreze aspectele reprezentative ale culturii populare românești și istoriei neamului, să înțeleagă spiritualitatea și rădăcinile adînci, multimilenare, ale civilizației noastre. Accesibilă publicului larg, pledoaria este făcută de pe poziția scrupulosului om de știință, inventariind și catalogînd multe, prezentînd hărți și trasee de importanță nu doar turistică, ci și culturală, formula propusă fiind aceea a unui turism scăpat de sub imperiul întîmplării, ridicat la rangul de acumulare a unor informații și impresii calitative. Se propune, pe lungimea a 360 de pagini, o selecție riguroasă a ceea ce merită și trebuie văzut în cele 39 de județe ale țării, a ceea ce merită și trebuie reținut, nu numai din punct de vedere al îmbogățirii cunoștințelor etnografice, ci și din punctul de vedere al atitudinii cetățenești. Cu cartea în față, ne-a oferit o pildă. Ne-a întrebat dacă știm ceva despre localitatea Herăști, situată la vreo 40 de kilometri de Capitală. Nu știam mare lucru. Ați fost vreodată acolo ?, a continuat să ne iscodească. Am fost. Ne-a mai întrebat dacă n-am reținut nimic deosebit și am recunoscut că nu. Ne-a deschis atunci volumul către mijlocul lui și ne-a demonstrat — cu planșe și desene — că la Herăști, la o aruncătură de băț de București, se află un muzeu de cuprindere republicană, fostul conac al familiei lui Udriște Năsturel găzduind o expoziție permanentă (! !) de artă populară, de mobilier și feronerie de pe întreg cuprinsul țării, cu piese de o inestimabilă valoare, lăzi de zestre, cuiere, dulăpașe și așa mai departe, unicate de extraordinară importanță. Lecția de etnografie ținută nouă de doctorul Vlăduțiu n-a reprezentat numai atît, ci ea a purtat semnificații mai adînci, izvorîte din cunoașterea amănunțită a artei populare românești și din iubirea de țară a unui adevărat român.

Cum spuneam, adesea Ion Vlăduțiu a intrat pe teritoriul labil al etnografiei generale. L-au ajutat pentru aceasta nenumăratele ceasuri petrecute în biblioteci, cele 8 limbi străine pe care le vorbește și le scrie mai mult sau mai puțin bine (rusa, germana, engleza, franceza, polona, slovaca, maghiara, italiana), călătoriile de studii în străinătate, în U.R.S.S., Polonia, Cehoslovacia, Algeria, Danemarca, R.F. Germania etc., specializarea efectuată în 1967 la Paris, în reputatul Laborator de antropologie socială de la Collège de France, condus de profesorul Claude Lévi-Strauss, a cărui carte de mare circulație, „Tropice triste", a avut — cum zice — onoarea s-o însoțească mai tîrziu de o amplă prefață. Ca atare, doctorul Vlăduțiu a scris o sumedenie de note și a elaborat o mulțime de prefețe și tălmăciri la cărți venite din regiunile globului pe care le-a cunoscut, bătîndu-le cu piciorul, dar s-a încumetat să scrie, după lungi și obositoare documentări de bibliotecă, despre oameni și locuri nevăzute, oferind în acest sens cartea „Polinezienii", tradusă rapid în limba rusă, pentru care a primit, cum aminteam, felicitări tocmai din Noua Zeelandă. Fiind convins că rolul omului de știință nu e numai acela de a întocmi lucrări științifice menite să fie înfățișate unui auditoriu de elită, cercetătorul bucureștean a depus, în toți acești ani, o muncă susținută de răspîndire a cunoștințelor etnografice în rîndul maselor, scriind — de exemplu — despre Mikluho Maklai și despre Muzeul de istorie din Phenian, despre drumeții lumii și despre vikingii de la soare-răsare, găsind întotdeauna timp și dispoziție pentru cursanții Universității cultural-științifice, în fața cărora a predat adesea lecții despre datinile și obiceiurile mai puțin cunoscute ale popoarelor, de la eschimoși și pînă la populația onghe din insulele Andaman !

Astăzi, la un ceas la care meritele sale științifice sînt recunoscute și răsplătite cum se cuvine, prin grija statului și a societății, doctorul Vlăduțiu regretă puține lucruri din cele ce au fost. E convins că dacă i s-ar oferi șansa ipotetică să ia totul de la capăt, ar merge pe același drum. Poate doar și-ar cumpăra mai multe cărți, ca și cînd cele peste 10.000 de volume, îngrămădite pînă și în pivniță, nu i-ar fi deajuns ! Poate ar fi acordat mai multă vreme familiei, fiului său de 8 ani pe nume Ionuț, dar — oricum — s-ar fi ocupat tot de etnografie, disciplina aceasta pe care a înnobilat-o prin strădania sa și pe care a îmbogățit-o prin cercetările sale, știință despre care spune — și crede — că este cea mai frumoasă de pe lume.

O patimă fără egal, o muncă pe măsură, o perseverență și un orizont științific dintre cele mai largi vin să se alăture astăzi numelui doctorului în etnografie Ion Vlăduțiu, personalitate de erudiție și profunzime a culturii românești contemporane. Recunoașterile interne și internaționale nu mai apar în cazul concret decît ca o consecință firească, impunînd respect și stimă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

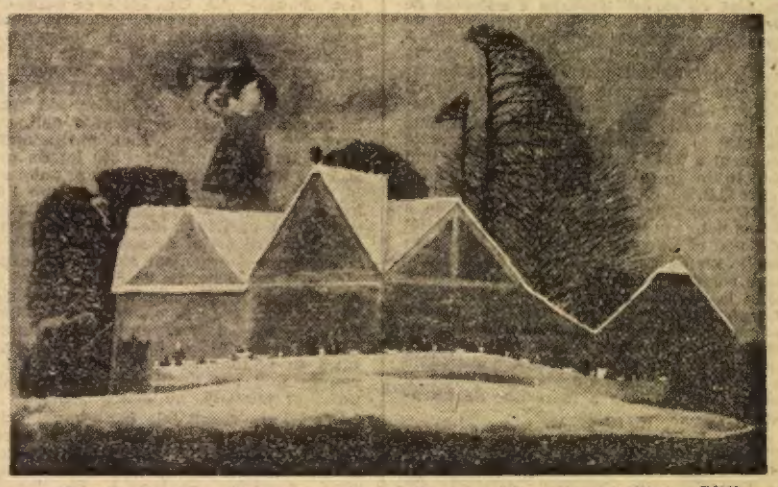

Ilustrăm acest număr cu cîteva lucrări din expoziția pictorului Ștefan Câlția. Reproducerile aparțin fotoreporterului nostru Vasile Mănecan.

Interviul nostru cu tovarășul ANGELO MICULESCU,

viceprim-ministru al guvernului, ministrul agriculturii și industriei alimentare

După recoltele record din 1976, agricultura României la confluența primilor doi ani ai cincinalului

Ramură de bază a economiei naționale, agricultura a înregistrat în anul ce se încheie peste cîteva zile succese de seamă care merită o atenție deosebită, mai ales sub raportul cauzelor lor și al repetării producerii acestor cauze în vederea realizării unor efecte asemănătoare și chiar — de ce nu? — superioare celor înregistrate anul acesta. În acest sens, l-am rugat pe tovarășul Angelo Miculescu, viceprim-ministru al guvernului, ministrul agriculturii și industriei alimentare, să ne răspundă la cîteva întrebări.

— Cum explicați, stimate tovarășe ministru, recoltele record — pe întreaga istorie a României — pe care le-a obținut agricultura noastră în 1976? Care au fost factorii noi, metodele noi, care au fost, cu alte cuvinte, cauzele noi care au determinat binecunoscutele efecte noi în producția agricolă românească?

— Este un prilej deosebit pentru noi să reamintim cele spuse la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, că în acest an ritmul de creștere al producției agricole, de aproape 16 la sută, este superior celui de peste 11 la sută înregistrat de producția industrială. De asemenea că prin nivelul ei, de 19—20 milioane de tone, producția de cereale este cea mai mare din istoria țării. Să ne amintim că acest lucru s-a afirmat și în 1972 și în 1974; spre deosebire însă de anii aceia, în 1976 nivelul producțiilor mari caracterizează cele mai multe culturi — grîu, porumb, sfeclă de zahăr, cartofi, legume, tutun — și numai datorită condițiilor climatice mai puțin favorabile și unor deficiențe ce le mai avem în cultivarea florii-soarelui și soiei nu s-a ajuns la nivelul la care au fost evaluate inițial și aceste culturi.

Mulți sînt înclinați să atribuie nivelul producțiilor din acest an unor condiții climatice deosebit de favorabile. Dar n-a fost așa. În prima perioadă a anului, caracterizată, după cum se știe, prin secetă, în special în partea de sud-est a țării, culturile — îndeosebi porumbul, floarea-soarelui și soia — au stagnat, iar cînd au pornit ploile a început un nou val de creștere la toate plantele, ceea ce a întîrziat vegetația și a dus la o recoltare mai tîrzie și cu probleme de calitate în unele unități.

Care au fost, atunci, factorii, metodele, cu alte cuvinte cauzele care au determinat binecunoscutele efecte noi în producția agricolă românească? Sintetizîndu-le, în cuvîntarea rostită la Slatina, cu prilejul „Zilei recoltei", tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că **„...realizările pe care le-au dobîndit țărănimea cooperatistă și oamenii muncii din agricultură în întreaga țară demonstrează cu putere superioritatea agriculturii noastre cooperatiste și de stat, a agriculturii socialiste, care crează condițiile cele mai bune pentru a putea folosi cu rezultate bune mijloacele de mecanizare, chimice, semințele și știința agricolă, pentru a obține o creștere rapidă a producției agricole".**

Înainte de a detalia cîțiva din factorii enunțați, consider necesar să scot în relief indicațiile de inestimabilă valoare primite din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu în toate problemele-cheie ale sporirii producției agricole. Congresul al XI-lea, după cum se știe, a înscris pentru agricultură obiectivul de seamă, între care și acela de a se obține în medie cel puțin o tonă de cereale pe locuitor. La Consfătuirea activului de partid și de stat din agricultură din februarie 1975, secretarul general al partidului a subliniat că această cerință nu este prea mare **„dacă avem în vedere că noi însămînțăm în momentul de față cu cereale aproape 6 milioane de hectare. Pentru a obține 20 milioane de tone, înseamnă să realizăm, în medie, 3 tone și jumătate la hectar... Producția medie de 3 500 kilograme cereale la hectar nu este deloc peste puterile agriculturii noastre... Mă gîndesc, dealtfel, chiar să depășim această sarcină și să ajungem pînă în 1980 la o producție medie de cereale în jurul a 4 000 kg la hectar".** Cîteva luni mai tîrziu, în iulie 1975, la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, președintele țării a subliniat din nou că **„Pentru a se ajunge la o producție medie anuală de peste 21 milioane tone cereale, iar în ultimul an al cincinalului la circa 23 milioane tone, este necesar să fie luate măsuri hotărîte pentru asigurarea soiurilor și hibrizilor cu potențialul de producție cel mai ridicat, precum și pentru administrarea rațională a îngrășămintelor naturale și chimice și executarea la timp a lucrărilor de întreținere".**

Potrivit acestor indicații, prin antrenarea unui larg colectiv de specialiști din producție și cercetare, ministerul nostru a întocmit un program concret de măsuri de întreprins pentru dezvoltarea producției agricole vegetale în noul cincinal, care prevede, între altele, obținerea, încă din primul sau an, a unei producții de cereale pentru boabe de 18 milioane tone, și care să crească apoi cu o rată anuală de două milioane tone. Pe baza acestui program, în septembrie-octombrie 1975 s-a schițat, dacă-mi permiteți să mă exprim plastic, un „plan de bătaie" pentru realizarea sarcinilor ce revin producției vegetale și anume: s-a calculat baza materială necesară, constînd în dotarea cu utilaje pentru asigurarea unei mecanizări cît mai complete și complexe a lucrărilor; ne-am stabilit măsurile pentru însămînțarea întregii suprafețe arabile prevăzute; ne-am făcut socotelile cu privire la asigurarea suprafețelor irigate; de asemenea, am stabilit volumul necesar de lucrări pentru scarificare și afînare adîncă a tuturor terenurilor grele, cu exces de umiditate și, corelat cu acesta, programul de fertilizare cu îngrășăminte naturale și amendamente, astfel ca acțiunea de scarificare să fie completă; totodată, am făcut calculul necesarului de îngrășăminte chimice și, concomitent, am întocmit prioritățile lor de aplicare pe culturi, dîndu-se prioritate celor din sistem irigat.

Un alt factor asupra căruia aș vrea să mă opresc puțin a fost introducerea și extinderea în cultură a soiurilor și hibrizilor de mare productivitate care, în condițiile tehnologice corespunzătoare, pot să asigure obținerea unor randamente ridicate. La cultura grîului, de exemplu, în 1976 s-au introdus soiuri noi, ca Potaisa, Silvana și Montana, acolo unde au lipsit, adică în Transilvania și, în general, în zonele colinare, iar în zonele din sudul și vestul țării, soiuri ca Sava, Zlatna, Dolina, Partizanca, Sadovo și Libelula. De asemenea, s-au extins soiurile autohtone Dacia, Iulia, Ileana, Lovrin 231 ș.a.; concomitent, s-au scos din producție soiurile tardive, sensibile la boli, care nu au dat rezultate corespunzătoare în producție.

La fel și la porumb. Între hibrizii noi, timpurii, amintim: HD-95, HD-96, HD-115 și HS-105, iar ca hibrizi semitardivi și tardivi HS-335 Opaque, bogat în lizină și triptofan; de asemenea, s-au extins HS-400 și HS-415. Doresc să mai menționez și alte exemple: la orzul de toamnă, soiul Miraj, foarte productiv și precoce, s-a extins pe aproape 50 la sută din suprafața cultivată; între soiurile noi de floarea-soarelui, amintim HS-90, un soi precoce, HS-301, pentru condiții de irigare, și Sorem, soi rezistent la mană, iar la sfecla-de-zahăr am extins sămînța monogermă genetic Monorom.

Înainte de începerea noului cincinal, unitățile Academiei de științe agricole și silvice ne-au prezentat — ca urmare a îndeplinirii programului de cercetare pe perioada 1971—1975, întocmit pe baza contractelor încheiate cu ministerul nostru — noile tehnologii de cultură, care au fost multiplicate și difuzate tuturor specialiștilor din producție. Aceste acțiuni de introducere a tehnologiilor noi pentru toate plantele de cultură, ca și preocuparea lucrătorilor din agricultură de a le cunoaște și aplica, au reprezentat una din cauzele obținerii unor recolte la un nivel mai ridicat în anul acesta. Desigur, sînt și alți factori care au condus la acest lucru, dar este dificil, într-un spațiu restrîns, să-i amintim pe toți.

— Totuși, v-am ruga să ne prezentați cîteva exemple ilustrînd marele adevăr subliniat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Slatina, cu prilejul „Zilei recoltei", cînd secretarul general al partidului a spus că în agricultură factorul decisiv au ajuns să-l reprezinte oamenii, nu calitatea pămîntului, că ei sînt aceia ce-i pot învinge sărăcia, smulgîndu-i recolte nemaivăzute la noi.

— Concludent consider că este exemplul Scorniceștilor din Olt. Întreaga suprafață a acestei cooperative agricole este constituită din podzoluri, soluri podzolite și smolnițe — deci terenuri acide, grele, reci, cu exces de umiditate, însușiri ce determină ca puterea lor de rodire să fie mică, deși condițiile climatice ale zonei în care sînt situate ar permite obținerea unor recolte bogate. Aici, media anilor 1966—1970 nu a depășit 1 340 kg de grîu și 2 455 kg de porumb la hectar; doi ani la rînd, producția a fost chiar sub 1 000 kg la hectar. La indicația secretarului general al partidului de a se găsi remediu și pentru astfel de soluri, în urmă cu cîțiva ani s-a organizat aici un lot experimental de 20 ha, pe care s-a aplicat un complex de lucrări menite în primul rînd să sporească puterea pămîntului de înmagazinare a apei și aerului. Prin afînarea adîncă a solului cu MAS-60, toată apa intră în pămînt pe adîncimea de 55—60 cm, în unii ani putîndu-se înlocui chiar udările; totodată, au dispărut bălțile.

Urmărind rezultatele experiențelor îndeaproape, președintele cooperativei, Vasile Bărbulescu, a devenit un vajnic susținător al generalizării întregului complex de lucrări pe întreaga suprafață a unității. Pentru că, trebuie spus, afînarea adîncă a fost însoțită de aplicarea de amendamente, fertilizarea cu gunoi de grajd și îngrășăminte chimice pe măsura lipsei lor din sol, ca urmare a cărtărilor agrochimice, erbicidare etc. Asupra sporirii producției au influențat, apoi, asolamentul de mai lungă durată, rotația culturilor în care s-a introdus trifoiul ca plantă amelioratoare, folosirea soiurilor și hibrizilor cei mai potriviți, asigurarea densității optime, aplicarea la timp a lucrărilor de îngrijire a culturilor, recoltarea în faza corespunzătoare. Toate acestea au determinat ca producțiile să crească vertiginos; în 1974, pentru producțiile mari de grîu și porumb, cooperativei i se decernează titlul de „Erou al Muncii Socialiste" și medalia „Secera și Ciocanul", în 1975, tot pentru grîu și porumb, obține alte două steluțe de aur; în 1976, recoltele medii se ridică la 6 254 kg grîu și 20 000 kg porumb știuleți la hectar.

Exemple de dăruire, de pasiune, de învingere a greutăților sînt numeroase. La C.A.P. Biled — Timiș, unde inundațiile dijmuiau în urmă cu numai cîțiva ani recoltele, prin construirea sistemului de hidroameliorații Viriga-Biled-Beregsău, ca și prin aplicarea tehnologiilor moderne de cultură, cooperatorii au obținut în acest an, în medie la hectar, 5 tone grîu, 6 tone porumb și 30 tone de cartofi. Tot în județul Timiș, I.A.S. Variaș a obținut 6 733 kg grîu la hectar pe întreaga suprafață de o mie de hectare, iar C.A.P. Lenauheim 6 375 kg grîu la ha pe 1 058 ha; în județul Ialomița, C.A.P. „23 Februarie" Borcea a scos la porumbul irigat, pe 545 ha, 10 500 kg boabe în medie la hectar, iar C.A.P. Grindu, la porumbul neirigat, 7 500 kg boabe la hectar pe 1 473 ha. Pînă nu demult, cooperativa din Girbovi scotea în jur de 1 000 kg grîu, 2 000 kg porumb și sub o mie kg floarea-soarelui la hectar; îndrumați de I.C.C.P.T.-Fundulea și conduși cu pricepere de președintele Marcel Dobra, Erou al Muncii Socialiste, cooperatorii de aici au ridicat, anul acesta, ștacheta la 6 021 kg grîu, 8 200 kg porumb și 2 715 kg floarea-soarelui la hectar. Merită amintite, de asemenea, recoltele de floarea-soarelui, de 3 316 kg/ha și 3 323 kg/ha, obținute de C.A.P. Gheorghe Lazăr și, respectiv, Miloșești, din județul Ialomița ca și cea de 30 000 kg/ha la sfecla-de-zahăr realizată la C.A.P. „Viața Nouă" din Poiana Mare-Dolj, de 36 200 kg legume de cîmp la hectar la C.A.P. Gherășeni, județul Buzău etc.

Dar, așa cum a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu la Slatina, cu prilejul „Zilei recoltei", avem sute de cooperative care au depășit 10 000 kg porumb la hectar, sînt sute de cooperative cu realizări de peste 5 000 kg grîu la hectar. Astfel de recolte mari s-au obținut în toate județele și în toate zonele cu categorii de fertilitate foarte diferite. Deci nu categoria de fertilitate a influențat nivelul recoltei, ci felul cum au muncit oamenii. **„El sînt aceia** — sublinia secretarul general al partidului — **care pot și trebuie să obțină pe acest pămînt, pe care strămoșii noștri l-au lucrat de două milenii, recolte de peste 20 000 kg porumb la hectar! Și putem obține acest lucru în întreaga țară".**

Este vorba, desigur, de cerința sporirii producției atît la cereale, cît și la toate celelalte culturi agricole, fiecare avînd importanța sa în cadrul economiei naționale.

— Ce învățăminte se desprind din experiența de pînă acum? Ce își propune ministerul să întreprindă în 1977 pentru a face din al doilea an al acestui cincinal un an al unor recolte și mai bogate?

— 1976 reprezintă, într-adevăr, o experiență ce se va amplifica în anul ce vine. Din Legea pentru adoptarea planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1977, adoptată de Marea Adunare Națională, în noiembrie, în cea de-a IV-a sesiune a celei de-a VII-a legislaturi, oamenii muncii din agricultură cunosc atît nivelurile producțiilor ce trebuie obținute, cît și măsurile ce trebuie întreprinse în acest scop. Așa cum am arătat mai înainte, pentru fiecare cultură avem întocmite programe concrete. În plus, am inițiat unele fișe cuprinzînd principalele acțiuni urmărite de ministerul nostru pentru realizarea producțiilor planificate în 1977 la toate culturile, fișe ce cuprind — în funcție de suprafață, producție medie și totală — următoarele elemente:

— amplasarea culturii, cu respectarea unei rotații corespunzătoare, stabilită cu județele înaintea începerii pregătirii terenului, astfel ca, de exemplu, porumbul să nu se cultive după el însuși mai mult de 2-3 ani, la floarea-soarelui rotația să fie obligatorie la 5—6 ani, sfecla-de-zahăr să revină pe același loc după cel puțin 4 ani etc.; — respectarea structurii soiurilor, hibrizilor și zonării culturilor; — asigurarea semințelor în structura de soiuri și hibrizi stabilită și în cantitățile necesare; — asigurarea unei densități optime de plante la hectar, specifică fiecărei culturi, soi sau hibrid și în funcție de zona ecologică sau sistemul de cultură (irigat sau neirigat); — producerea de semințe din soiurile și hibrizii cei mai buni, în structurile prevăzute în programul pe 1977; — asigurarea îngrășămintelor chimice în cantitățile prevăzute și într-un raport echilibrat între elementele fertilizante; — asigurarea insectofungicidelor necesare tratării întregii cantități de semințe și combaterii dăunătorilor; — erbicidarea unor suprafețe cît mai mari; — aplicarea udărilor pe suprafețele cultivate în acest scop conform indicațiilor stațiilor de avertizare din fiecare sistem de irigații; — asigurarea mijloacelor mecanice de recoltare, transport, condiționare și păstrare a produselor.

Rezultă deci o mai mare preocupare pentru folosirea mai bună a pămîntului și a celorlalte mijloace de producție din agricultură, pentru perfecționarea organizării întregii activități, în vederea respectării tuturor verigilor componente ale tehnologiilor moderne de cultură la fiecare plantă în parte.

— Dar în domeniul zootehniei, ce rezultate s-au obținut și ce se preconizează pentru amplificarea lor?

— Și zootehnia se înscrie între sectoarele agricole cu cele mai înalte ritmuri de creștere a producției de la un an la altul. N-a făcut excepție, în acest sens, nici 1976, an în care unitățile agricole socialiste — de stat și cooperatiste — au realizat cu 2,4 milioane hl lapte, 143 mii tone carne și 418 milioane ouă mai mult ca în 1975. Apropiatul recensămînt al animalelor va arăta, de asemenea, sporirea efectivelor la toate speciile. Odată cu aceasta, trebuie arătat că s-a îmbunătățit și structura de rasă, avînd în prezent efectivematcă valoroase, ceea ce constituie baza materială a unor noi sporuri de producție și în 1977.

Este demn de subliniat, de asemenea, că, în condițiile realizării unor importante economii, ca urmare a reducerii investiției specifice, complexele zootehnice și-au sporit, în 1976, capacitățile cu circa 155 000 locuri pentru bovine, 86 000 locuri pentru porcine și 8 500 000 locuri pentru păsări. Aceste realizări, la care mai trebuie să adăugăm și efectele generalizării în producție a noilor tehnologii privind utilizarea mai eficientă a capacităților construite și a celor în execuție, conjugate cu sporirea potențialului de producție al animalelor și cu asigurarea unei baze furajere mult îmbunătățite sub aspectul cantitativ și calitativ, au determinat creșterea considerabilă a producției realizate pe unitatea de suprafață construită. Dezvoltarea în ritm intens, în ultimii ani, a bazei materiale a zootehniei permite ca în prezent să se obțină în unități de tip industrial întreaga producție avicolă, peste 80 la sută din carnea de porc și mai mult de jumătate din carnea de ovine. Concomitent, s-a modernizat și o parte a capacităților de producție de tip gospodăresc prin introducerea elementelor tehnologice noi de exploatare — acțiune ce se va generaliza în următorii doi-trei ani. Prin continuarea acțiunii de concentrare și specializare a producției zootehnice, urmărim ca în 1980 toate capacitățile să aibă caracter industrial.

Ca și în producția vegetală, și pentru zootehnie nivelurile efectivelor de animale și ale producțiilor sînt înscrise în Legea planului național unic pe 1977, unde sînt trecute și principalele măsuri ce trebuie luate în acest sector. Ceea ce vreau să subliniez în plus este necesitatea de a se acorda mai multă atenție aspectelor calitative ale planului, îndeosebi adîncirii proceselor de ameliorare conform programelor stabilite pentru fiecare specie, astfel încît acest lucru să se răsfrîngă în primul rînd în creșterea indicelui de natalitate și a producției medii obținute de la fiecare animal în parte; totodată, se impun o mai eficientă producere și utilizare a tuturor categoriilor de furaje, creșterea în continuare a eficienței investițiilor prin obținerea unor cantități cît mai mari de produse animale pe unitatea de suprafață construită.

— Care a fost aportul industriei în realizarea producției agricole a anului 1976? Cum priviți procesul continuu al transformării și creșterii oamenilor care lucrează în agricultură?

— Din tot ce v-am expus mai înainte, cred că s-a desprins cu claritate că tot ce s-a realizat în agricultura noastră socialistă în 1976 — și nu numai în acest an — n-ar fi fost posibil fără sprijinul neprecupețit al industriei — ramură conducătoare în economie — pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii. El se concretizează în zecile de mii de tractoare, mașini agricole și instalații de puteri și structuri diferite, în cantitățile uriașe de îngrășăminte chimice și alte substanțe minerale, în volumul imens al materialelor de construcții necesare

(Continuare în pag. 30)

MARIUS POPESCU

Ce trebuie să aştepte cetăţeanul în 1977 de la centrala, direcţia sau întreprinderea pe care o conduceţi?

Dotări şi linii noi la I.T.B.

— Tovarăşe director general Dumitru Stoian, iată că după intervalul realizat relativ recent, a venit vremea să vă întreb ce vă doriţi pentru 1977 ?

— Mai interesant ar fi să mă întrebaţi ce nu-mi doresc !

— Ce nu vă doriţi în 1977 ?

— Nu-mi doresc să mai sune telefonul din minut în minut şi să mi se ceară sau impună fel de fel de intervenţii, cum că să nu-l mut pe cutare de la taxiuri că e bolnav, deşi el e mai sănătos ca mine, cum că să-i trec pe cutare imediat pe lista cursanţilor şcolii de şoferi amatori întrucît e rudă cu X sau stă pe aceeaşi stradă cu Y. Nu mai doresc ca pe 1977 să aprob parcări la Intercontinental, nici să intervin pentru reparaţii la Ciclop, nici să nu-i mai aud pe alţi directori cum se plîng de greutăţile lor cînd ei au de onorat contracte cu I.T.B.-ul care, nu-i aşa, nu e proprietatea mea.

— Dar de dorit, ce vă doriţi ?

— Locuinţe pentru şoferi, jumătate din ei fiind flotanţi, mai mult ajutor din partea organelor de circulaţie, ca şi maşinile transportului în comun să aibă, cum mi se pare firesc şi normal, priorităţile pe banda a treia în orele de vîrf, şi altele.

— Tovarăşe director general, la ce trebuie să ne aşteptăm noi, călătorii, din partea I.T.B.-ului în 1977 ?

— La dotări noi. Vom scoate pe trasee, în 1977, 250 de autobuze noi, din care 50 de mare capacitate, 65 de troleibuze, 200 de taximetre şi 50 de tramvaie V 3 A, realizate în atelierele noastre. Faţă de publicul din Drumul Taberei avem, socotim, cele mai mari obligaţii, de aceea intenţionăm să realizăm pentru el o legătură directă cu Casa Scinteii, eventual prin scurtarea liniei lui 105 la Podul Grant, unde se petrec deseori şi prelungi ştrangulări ale circulaţiei. Viitoarea linie rapidă va ocoli acest punct nevralgic. De asemenea, vom realiza o legătură directă Chitila, din punctul Mezeş, actualul capăt al liniilor 3 şi 64, Piaţa Romană. Prelungirea liniei de troleibuze pe strada Reşiţei din Berceni e un fapt ca şi hotărît, la aplicarea căruia vom trece în '77. Ne-am mai propus şi vom realiza introducerea a 4 kilometri de şină silenţioasă, asimilată la Reşiţa, a 20 de trenuri de tramvai, tip „Electroputere", pe boghiuri silenţioase, reducerea cheltuielilor şi a consumului de metal la repararea taximetrelor, prin folosirea poliesterilor armaţi cu fibră de sticlă. Desigur şi altele.

— Anul 1977 va fi un an mai bun din punct de vedere al raporturilor călătorimijloace de transport în comun ?

— Cu siguranţă că da. La şcoala noastră de şoferi profesionişti vom introduce cursurile de conducere defensivă pe bază de programe O.N.U. şi prin folosirea video-casetofoanelor, baza materială e în creştere simţitoare, mai avem de lucrat cu oamenii, şi nu puţin. Ne confruntăm cu multe probleme dificile în ceea ce priveşte sistematizarea circulaţiei, reducerea acesteia pe arterele înguste pentru că — aşa cum foarte exact ne atrăgea atenţia tovarăşul Nicolae Ceauşescu — tramvaiul, autobuzul sau troleibuzul nu trebuie să treacă prin faţa casei fiecărui cetăţean.

— Tovarăşe director general, care e problema care vă preocupă acum, în acest moment, cel mai mult ?

— Să găsim soluţii pentru descongestionarea zonei centrale. Un prim pas îl vom face, la începutul anului 1977, prin fracţionarea liniei 74.

— Altceva ?

— Socotind că tramvaiul este nepoluant şi eficient, vom revitaliza utilizarea acestui mijloc de transport, urmînd să dăm în folosinţă, în următorii 2 ani, peste 30 de kilometri de linii.

Platouri şi ceşti rezistente la foc

Dialog cu inginerul Silviu Sirbu, director general adjunct în Centrala industriei sticlei şi ceramicii fine.

— Tovarăşe director general, ce vor găsi cetăţenii nou în magazine în 1977 la standurile cu articole de sticlărie ?

— Am îmbunătăţit tehnologia fabricării sticlei de menaj rezistentă la foc, de tip Jena, urmînd să scoatem pe piaţă, prin Casa de comenzi „Stirex C.I.S.C.F.", peste 100 000 de produse de acest gen. Platouri, cealnice, ceşti şi aşa mai departe. Ele se vor fabrica la Turda.

— Alte noutăţi ?

— În urma studiilor şi asimilărilor de la Institutul de cercetări de specialitate din Cluj-Napoca, vom perfecţiona producţia de porţelan fosfatic şi colorat, cu grad superior de alb. Servicii de masă, de ceai, de cafea, bibelouri etc., cu toate 100 000 de produse, de variate sortimente.

— În materie de cristal, marfă foarte cerută de cumpărători, ce ne puteţi spune?

— Vom expune în magazine şi vom vinde varietăţi stilistice şi sortimente foarte variate, făcute cu mai mult gust şi concepute cu mai multă imaginaţie, de cristal alb de Mediaş şi de cristal colorat de Avrig. Cristal verde, galben şi mov, cu producţia respectivă venind în întîmpinarea cererii clienţilor.

Starea sănătăţii publice în anul care vine

— Tovarăşe doctor Radu Ozun, ca director al Direcţiei asistenţei medicale din Ministerul Sănătăţii, vă rog să ne informaţi asupra principalelor direcţii de dezvoltare a bazei materiale în ocrotirea sănătăţii pe anul 1977.

— În anul care vine reţeaua de ocrotire a sănătăţii va cunoaşte o substanţială creştere a bazei materiale şi de cadre. Astfel, se vor da în folosinţă încă 9 000 de paturi, pe lîngă cele 180 000 existente, dotate şi utilate modern. Mai mult de o treime din totalul paturilor de spital vor fi amplasate în construcţii noi, în spitale cu o capacitate între 750 şi 1 200 de paturi, prevăzute cu aparatură modernă, capabile să rezolve integral problemele de sănătate.

— Ce ne puteţi spune în ceea ce priveşte creşterea numărului de cadre ?

— Pînă la sfîrşitul anului viitor, vom avea cu aproximativ 2 000 mai mulţi medici şi cu aproape 5 000 mai multe cadre medii sanitare. Vom ajunge astfel să avem cîte un medic la 790 de locuitori şi un cadru mediu la 200.

— Ce alte acţiuni mai importante are în vedere Ministerul Sănătăţii pentru 1977 ?

— Exigenţele crescute care se pun astăzi în fiecare sector de activitate vor trebui să conducă şi activitatea celor care lucrează în domeniul ocrotirii sănătăţii, impunînd răspunderi maxime pentru fiecare cadru medico-sanitar. În 1977, vom desfăşura activităţi sistematice şi minuţios pregătite pentru a elimina deficienţele existente care, din păcate, se mai întîlnesc în unele unităţi sanitare, dar şi pentru o mai bună organizare a muncii, pentru utilizarea deplină a bazei materiale şi a cadrelor, toate acestea în interesul bolnavilor, pentru apărarea sănătăţii poporului.

— Concret, tovarăşe director ?

— Vom urmări îmbunătăţirea asistenţei medicale şi a ocrotirii sănătăţii mamei, copilului şi tineretului, prevenirea activă şi combaterea hotărîtă a bolilor transmisibile, cu accent pe hepatita virală, pe febra tifoidă, dezinterie şi difterie, a tuberculozei, a maladiilor cardiovasculare, în sectorul ultim fiind prevăzute înfiinţarea de noi secţii de specialitate în 8 spitale judeţene. De asemenea, ne vă preocupa în mod deosebit profilaxia bolii canceroase, prevenirea şi înlăturarea maladiilor profesionale şi a morbidităţii cu incapacitate temporară de muncă, sector în care se mai semnalează deficienţe, după cum ne vom concentra asupra apărării sănătăţii mintale a populaţiei, prin aplicarea unui complex de măsuri menit să prevină îmbolnăvirile şi să recupereze pe cei bolnavi. Aplicînd cu fermitate în viaţă indicaţiile conducerii superioare de partid şi de stat, preţioasele indicaţii ale secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, Ministerul Sănătăţii, întregul personal medico-sanitar ne vom afla angajaţi într-o luptă permanentă pentru supravegherea activă a condiţiilor de mediu (apă, aer, sol), de igienă a alimentaţiei, de igienă colectivă şi personală, de salubrizare a localităţilor, a zonelor de agrement şi turistice.

— În ceea ce priveşte cercetarea medicală, mulţi rămaşi în urmă faţă de condiţiile avute la dispoziţie, ce va aduce nou anul 1977 ?

— Ea va fi orientată pe problemele prioritare ale sănătăţii publice, va urmări reducerea decalajului faţă de nivelul cercetării pe plan mondial. Preocuparea noastră permanentă va fi valorificarea superioară, în practică, a rezultatelor cercetării ştiinţifice medicale, antrenarea în mai mare măsură în această activitate a Academiei de ştiinţe medicale, a institutelor de cercetare, a forţelor mari de care dispun centrele medicale din învăţămîntul superior.

— Vor fi oare, în 1977, mai puţine critici la adresa personalului medical ?

— Cu siguranţă că da. Conducerea Ministerului Sănătăţii, noi, toţi cei care lucrăm în acest for, vom milita cu toate forţele pentru întărirea ordinii şi disciplinei în unităţile sanitare, fără excepţie, vom căuta să activizăm Colegiile judeţene ale medicilor şi farmaciştilor, vom dezvolta spiritul critic şi autocritic în întreaga noastră activitate.

— Altceva, tovarăşe director ?

— În 1977 vom intensifica acţiunile pentru valorificarea superioară a factorilor naturali de cură — o mare bogăţie a ţării noastre —, vom introduce criterii ştiinţifice în alimentaţia raţională a omului sănătos în primul rînd, vom acţiona ferm pentru respectarea eticii şi echităţii socialiste, a deontologiei medicale în rîndul tuturor cadrelor medico-sanitare.

Doresc sănătate deplină ziariştilor, şi tot mai multă obiectivitate în oglindirea şi a faptelor pline de eroism, de dăruire uneori dramatice, pe care le trăiesc zi şi noapte cadrele medico-sanitare.

Alte 1400 de locuri în hotelurile Capitalei

— Tovarăşe director general Gheorghe Popa, ce noutăţi aduce Întreprinderea de turism, hoteluri şi restaurante pentru anul care vine ?

— Încă 1 400 de locuri în hoteluri, sporind astfel zestrea Capitalei şi apropiindu-ne de cele 11 000 de locuri preconizate la capătul unei acţiuni de mare importanţă socială, în care am fost sprijiniţi de toate forurile şi în care am avut şansa să primim şi să aplicăm indicaţiile date personal de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

— E vorba de deschiderea unor noi unităţi hoteliere ?

— Exact. În 1976, am dat circulaţiei turistice al Bucureştiului 450 de locuri, prin intrarea în folosinţă a unităţilor „Continental", „Capitol" şi „Minerva", hoteluri plasate în clădiri mai vechi pe care lucrătorii noştri le-au recondiţionat şi modernizat în spiritul arhitecturii tradiţionale româneşti. În anul care vine, vom inaugura alte 4 hoteluri, „Naţional", „Splendid", „Bulevard" şi „Flora", ultimul plasat lîngă hotelul „Parc", în apropierea Casei Scînteii, urmînd să aibă 300 de locuri şi un profil special, pe bază de Gerovital şi Peli-Amar. Toate hotelurile ce se vor deschide, însumînd — cum spuneam — 1 400 de locuri, vor fi dotate cu restaurante, snack-baruri, frizerii şi aşa mai departe.

— Aşadar, cine va veni la Bucureşti, va găsi cu siguranţă locuri la hotel Dispeceratul de repartizare va mai funcţiona ?

— Tot timpul anului şi tot timpul celor 24 de ore, pe 3 schimburi. Totodată, vreau să spun că anual sîntem pregătiţi pentru primirea a 3 milioane şi jumătate de turişti, după cum întreprinderea, prin profilul ei de turism, îşi propune să asigure în 1977 serviciile la 700 000 de bucureşteni, cu 200 000 mai mulţi decît în anul care se încheie. Excursii şi concedii la mare, la munte, în staţiunile balneoclimaterice.

— Tovarăşe director general, cîte reclamaţii a avut întreprinderea în 1976 ?

— Numai 200, marea lor majoritate referindu-se la calitatea serviciilor, de aceea sperăm ca anul 1977 să însemne pentru noi un salt calitativ în problema omogenizării cadrelor. Nu ne mai putem plînge de lipsa bazei materiale şi nici de cea a personalului, sperăm să nu ne mai putem plînge, la sfîrşitul anului viitor, nici de calitatea prestaţiilor. Un oarecare progres am făcut, ponderea preparatelor culinare vîndute în unităţile noastre a crescut de la 40 la sută din totalul vînzărilor la peste 60, dar mai avem de perseverat pe calea muncii susţinute, a seriozităţii şi politeţii.

Încă 40 000 de posturi telefonice

— Tovarăşe inginer Dumitru Aldea, sînteţi director tehnic adjunct al Direcţiei de telecomunicaţii a municipiului Bucureşti cu alte cuvinte sînteţi în măsură să ne spuneţi ce va aduce anul 1977 în materie de telefoane. Ce va aduce ?

— Pînă la sfîrşitul anului viitor, se vor instala încă 40 000 de noi posturi telefonice, ceea ce vrea să însemne că vom avea tot atîţia abonaţi noi. În mare parte, cu instalările în discuţie vom satisface cererile existente.

— Aveţi în vedere anumite cartiere, în care se vor da în folosinţă, bănuim, centrale noi ?

— În general, operaţiunea de instalare a posturilor telefonice din 1977 va acoperi întregul teritoriu al oraşului, înţelegînd prin asta, firească, şi cartierele noi.

— 40 000 de abonaţi noi sînt, nu-i aşa ?, o cifră respectabilă. Cum va afla marele public numerele lor ? Sunînd la 031 ?

— Sunînd la 031 sau consultînd cartea de telefoane pe care o vom edita în al doilea trimestru al anului viitor. Ultima carte de acest fel, tipărită în 1973, nu mai corespunde integral. Ne vom conforma cererilor publicului, scoţînd o ediţie nouă, îmbunătăţită şi adusă la zi.

Se anunţă o primăvară şi o vară mai răcoroase decît în ultima vreme

La Institutul de meteorologie şi hidrologie din Bucureşti am avut ocazia să stăm de vorbă cu Dumitru Bacinschi, director adjunct ştiinţific, convorbire purtată, firească, pe problemele timpului probabil.

— Tovarăşe Bacinschi, ne-a mai rămas în faţă încă o bucată bună de iarnă. Cum va fi ea ?

— Lunile ianuarie şi februarie ale anului viitor se anunţă normale ca temperatură şi precipitaţii. Crişana şi Banatul apar ca zone să zic aşa privilegiate, cu o iarnă mai blîndă decît în restul ţării. În general, friguri mai mari se prevăd în intervalele 9—13 ianuarie, 24—26 ianuarie, 10—13 şi 20—22 februarie.

— După aceea ?

— Din datele pe care le deţinem, primăvara şi vara lui 1977 vor fi obişnuite din punct de vedere al precipitaţiilor, dar mai răcoroase decît în ultimii ani.

— După aceea ?

— După aceea, ca să vă imit, e mai greu de spus ! Se anticipează un an cu fluctuaţii climatice, ceea ce ne face să apreciem că orice prognoză pe durată mai lungă ar căpăta caracter de întîmplare. Prima jumătate a anului viitor, asupra căreia ne putem pronunţa cu mai multă fermitate, va fi normală ca precipitaţii, cu o iarnă mai caldă şi o primăvară mai răcoroasă. Vara, de asemenea.

— Tovarăşe director, cît de exacte sînt aceste prognoze ?

— Ca întotdeauna, anunţăm timpul probabil.

Anul viitor, cu 50 la sută mai multă mobilă decît în 1976

Interlocutor : inginerul Aurel Rizea, director general adjunct al Centralei de prelucrare a lemnului din M.E.F.M.C.

— Tovarăşe director general, ce-a însemnat pentru centrala pe care o conduceţi anul 1976 ?

— A fost un an de muncă şi satisfacţii, dar şi un an de neîmpliniri şi lipsuri, aspru şi drept critic de către secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu care, recent, ne-a dat preţioase indicaţii cu privire la activitatea noastră de viitor.

— Un an bun din ce punct de vedere ?

— Am realizat planul la principalii indicatori şi, urmînd directivele documentelor de partid şi de stat, am izbutit să diminuăm considerabil consumul de masă lemnoasă, cu peste 240 000 de metri cubi, contribuind astfel la creşterea fondului forestier al ţării.

— Rău din ce punct de vedere ?

— Funcţionalitatea şi dimensiunile mobilei produse de unităţile centralei n-au corespuns totdeauna necesităţilor multor apartamente noi, din Bucureşti şi din întreaga ţară. Dealtfel, pentru 1977, vom gîndi tipurile de mobilă mai aproape de cerinţele locuinţelor şi vom reproiecta o mare parte din mobilă contractată, în ideea ca ea să devină mai funcţională, mai utilă, mai plăcută.

— Aţi ajuns la capitolul anticipări. Ce trebuie să mai aşteptăm de la Centrala de prelucrare a lemnului în 1977?

— Mobilă de calitate superioară, mai utilă şi mai variată. Vom scoate pe piaţă în 1977 circa 80 de sortimente noi, garnituri de tot felul, dormitoare, camere de zi, bucătării şi aşa mai departe. Faţă de anul care s-a încheiat, în 1977 vom produce cu 50 la sută mai multă mobilă, dar cantitatea nu va fi hotărîtoare. Ne vom preocupa mai serios de calitatea produselor noastre şi vom reuşi — sperăm — să satisfacem pe deplin cerinţele cumpărătorilor.

Pagină realizată de
OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Un recensământ al visurilor noastre

Pentru cine, pentru ce veți închina paharul la ora 12?

„...Pentru apartamente mai frumoase și de calitate mai bună... Pentru fața visurilor mele, trandafirul tinereții... Pentru razele care vor modela metalul ca bronzul... Pentru timp prielnic pentru semănături, că așa sîntem noi, țăranii..."

TOȚI LUPTĂM SĂ RĂMÎNEM TINERI CHIAR CÎND ÎMBĂTRÎNIM. — MAREA CĂLĂTORIE ÎN ȚARA DE SUS. — PENTRU ROMÂNIA !

În momentul solemn în care ne vom plasa pe orbita noului an, noaptea la ora 12, pentru cine, pentru ce veți ridica paharul ? Pentru a afla răspuns la această întrebare există o cale simplă : sînt întrebați cei aproximativ 20 000 000 români pe care ora H îi surprinde în acompaniament de bătăi de gong cu paharul în mînă — pahar cu șampanie, vin, pepsi, șifon, zeamă de roșii, după vîrstă, posibilități și temperament — apoi se notează tot ce declară ei, înainte de începerea dansului. Am scris „20 000 000" fiindcă i-am exceptat de la anchetă pe sugari, care, în clipa respectivă, este de presupus că vor avea alte preocupări.

O altă cale, mai lesnicioasă, ar consta în introducerea întrebării cu pricina în chestionarele recensămîntului din ianuarie 1977, însă ideea ne-a venit după ce formularele erau de acum gata tipărite, așa că sugestia noastră era prea tardivă pentru a mai fi luată în considerare. Păcat. Ar fi fost primul recensămînt din lume în care ar fi figurat și o asemenea rubrică privind visuri și năzuințe de Anul nou, care însă și ele reprezintă o fațetă, nu din cele mai lipsite de importanță, a realității, și ca atare constituie obiect legitim de recensămînt.

În articolul de față ambiția reporterului este infinit mai modestă, așa cum se cuvine unui recensămînt efectuat de unul singur. Reporterul a intrat într-o mare întreprindere industrială, într-un institut de proiectări, într-un centru studențesc, a oprit trecători pe stradă. Hazardul a stat la baza selecției și poate tocmai acest fapt, lipsa de idei preconcepute, absența oricărei intenții de a pune de acord viața cu vreo teză de demonstrat, fie chiar și cu acest prilej de zile mari, poate conferi o brumă de valoare documentară microanchetei noastre. O singură constatare cu caracter general, foarte îmbucurătoare dealtfel, se desprinde de la bun început și am dori s-o subliniem : marea majoritate a răspunsurilor poartă pecetea angajării sociale. Nu la modul festivist, ci la scara cea mai umană și mai simplă cu putință, aceea a sincerității. Oamenii se simt legați de obște, de interesele ei arzătoare, și în zi de duminică, și în zi de luni ; ei nu se consideră „scoși din priză" în funcție de literele roșii din calendar, după cum nici viața însăși n-o poți scoate din priză.

Pentru a respecta regulile jocului autoimpus vom reda răspunsurile strict în ordinea consemnării lor, orice seriere — dată fiind aria necesarmente extrem de limitată a sondajului — fiind nejustificată.

Nicolae Gheorghe, de la Întreprinderea de construcții montaj 5, București : „Voi ridica paharul pentru familia mea. Apoi — n-o să mă credeți, dar de ce v-aș înșira vorbe frumoase, neadevărate ? — voi ridica paharul și pentru apartamente mai frumoase și de calitate mai bună. Eu viața mi-o petrec pe șantier. Știți cum se lucrează în construcții, de dimineața pînă seara. Nu mă plîng, așa e meseria, eu mi-am ales-o, deși cunoșteam că e grea. Sînt mîndru de blocurile la a căror ridicare am pus și eu mîna, dar mă întristează faptul că unele din ele nu sînt de calitate mai bună, că apar pereți fisurați, grinzi strîmbe, tîmplării care nu se îmbină cum trebuie. Locatarii nu se plîng la noi, vin la birou, s-ar părea deci că nu ne afectează direct. Dar eu, în calitate de constructor, mă simt responsabil, vreau să-i privesc pe oameni în ochi. Citeodată lucrăm prea în grabă. V-am explicat, cred, de ce, în noaptea de Anul nou, voi ridica paharul și pentru apartamente de calitate mai bună. Personal aș mai dori ceva : îmbrăcăminte de protecție mai rezistentă. Priviți cizmele noastre de cauciuc și o să vă lămuriți. Scrieți și despre cizme, că noi ne vom gîndi la ele și de Anul nou. La urma urmei, viața în ele ne-o petrecem."

Ionel Nițu, zidar, tot la I.C.M. 5 : „Voi ridica paharul pentru conducătorul țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Noi, muncitorii din brigadă, discutăm între noi despre marea energie a secretarului general. Lucrează neobosit, veghează, se interesează de bunul mers al treburilor țării : cînd se întoarce dintr-o călătorie peste hotare, de la mii de kilometri, a doua zi, se află în mijlocul muncitorilor, îndrumîndu-i în munca lor. Să trăiască tovarășul Nicolae Ceaușescu! Apoi voi închina pentru părinții mei, cooperatori din satul Rași, comuna Sălcioara, Ialomița. Ei m-au ajutat de m-au făcut om și eu îi ajut pe ei la bătrînețe. Daruri ne schimbăm de Anul nou, dar ce mi-au dat ei niciodată nu le voi putea înapoia. Doar să le mulțumesc, atîta pot, așa e viața. La ora 12 voi închina pentru Sconache Ion și Safta Ion din Rași, părinții mei. Și pentru fetița mea". „Cîți ani are ?" „Încă nu s-a născut, e pe drum". „De unde știți că va fi fată ?" „Pînă acum numai fete am avut".

La Întreprinderea de pompe, una din marile unități industriale ale Capitalei, întru într-o secție la întîmplare și opresc pe primul muncitor întîlnit. Se pare că există o fatalitate a ziariștilor : omul era Erou al Muncii Socialiste, dealtfel singurul din uzină.

Ioniță T. Marin, șef de brigadă la secția 2 strunguri, Erou al Muncii Socialiste : „Voi ridica paharul pentru pace, înțelegere, sănătate. Dacă e pace și înțelegere cu toate popoarele, așa cum e linia partidului, putem avea bucurie de pe urma muncii noastre, iar dacă voi fi sănătos și în 1977 voi putea munci cu spor. Eu și băieții mei. Asta e viziunea mea, asta-i rostul meu. Voi ridica paharul pentru cei doi băieți, care sînt aproape fete. Spun asta nu fiindcă nu ar fi bărbați în toată puterea cuvîntului, ci fiindcă i-am învățat să fie ascultători, i-am deprins de mici cu disciplina muncitorească. Asta-i viața, cu jumătăți de măsură nu se poate. Cel mare, cît a urmat liceul industrial mecanic, nu a lipsit nici o oră de la școală în cinci ani. Eu l-am învățat așa. Acum amîndoi sînt studenți, unul la Electronică, altul la Tehnologia construcțiilor de mașini. Cînd voi bea în sănătatea lor îmi voi ura și mie să apuc ziua în care voi lucra alături de ei. Avem în secție mașini ultraperfecționate, strunguri cu comandă program, dar nu și specialiști care să le repare. Poate că fiul meu mai mic, electronistul..."

Petre Bunea, șef de brigadă, strungărie 2 : „O să ridic paharul ca și în anul ce vine să cîștigăm la fel de bine ca în 1976. A fost la noi în brigadă o mai bună organizare, tinerii — avem 13, aproape copii — au înțeles că este în interesul lor să nu lipsească de la lucru, le-am explicat și noi, vîrstnicii, am fost și mai bine aprovizionați. Am cîștigat bani frumoși în 1976, cinstiți, prin muncă. Așa să fie și la anul !"

Gheorghe Oană, lăcătuș de întreținere : „La mine e tare simplu, de fiecare revelion la ora 12, îi urez soției mele, Doina, la mulți ani. Doina s-a născut într-o noapte de Anul nou, la ora 12 și cinci minute. Pe chestia asta am cîștigat odată, la un revelion, trei sticle de vin. Anul acesta voi mai bea și pentru casa cea nouă în care, sper, mă voi muta. Primesc locuință de la stat, mi-a venit și mie rîndul. Și voi mai bea pentru fetița noastră. De fiecare dată cînd o văd pe Roxana mă simt ca un nou-născut, parcă mă eliberez. Să trăiască Roxana !"

Gheorghe Stoica din brigada de strungari a lui Marin Dragomir : „Voi ridica paharul pentru viitoarea soție, fata visurilor mele. Vreau să mă căsătoresc cît mai degrabă, să întemeiez un cămin, soția să fie gospodină, dar să știe să-mi dea și sfaturi, să se intereseze de lucrul meu. Pentru mine munca este o problemă de viață, doresc ca în 1977 să cunosc mai mult în tehnică, să inventez ceva. Lucrez la strunguriile mijlocii, dar tînd spre cele cu comandă-program. Adevărat, ele merg după program, dar omul este cel care le programează, el rămîne factorul principal. Poate voi descoperi un nou program, un nou tip de cuțit. Am 24 de ani și vreau să arăt ce pot. Soția mea trebuie să mă înțeleagă, nu numai să stea la cratiță. La 12 noaptea pentru ea cea dintîi voi ridica paharul, ea este trandafirul tinereții." „Sînteți îndrăgostit, vă invidiez. Și cum o cheamă ?" „Nu știu N-am întîlnit-o încă. Dar în 1977 o voi întîlni."

Ion Banu, strungar : „Serbez revelionul cu fiul meu. E drept, sînt un naș foarte tînăr, dar fiul m-a ales de o vîrstă cu el, ca să poată discuta cu mine ca de la om la om, să nu-l privesc de sus. Vom bea pentru prietenia noastră. Și pentru toți comuniștii din țară, pentru viața bună pe care o trăim. Eu am 28 de ani, nu duc lipsă de nimic. De nimic esențial, vreau să spun. Știu că sînt încă nevoi în țară și probleme nerezolvate. Eu însă sînt mulțumit cu ce am. Aceasta nu înseamnă că în 1977 nu ar fi loc de mai bine. Voi bea, deci, pentru progres."

Ion Niță, secția strungărie 2 : „Voi ridica paharul în primul rînd pentru copii, prima grijă a părinților. Apoi, pentru mobila nouă pe care o așteaptă apartamentul nostru de trei camere. De fapt, nici nu știu : se cade să bei pentru mobilă ?"

Iordan Bordei, șef de brigadă, secția 2 montaj : „Pentru cine voi ridica paharul ? Pentru mine, se înțelege. Să fiu eu sănătos, că eu duc familia. Apoi pentru cei doi copii, pentru reușita lor în viață. Vreau să realizeze mai mult ca mine. Nu că nu mi-aș cinsti munca sau că nu mi-ar plăcea, dimpotrivă ; vreau însă ca ei, copiii, să mi-o ia înainte, consider că este normal așa. În fine, voi închina pentru politica partidului nostru, pentru înțelegerea între popoare, susținută cu atîta tărie de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În noaptea de revelion voi bea și pentru noua noastră linie tehnologică, pe care aș dori s-o văd intrată în funcțiune în 1977. Presimt că mă voi gîndi la fiare și în noaptea de Anul nou, fiindcă linia este menită să ne ușureze munca : în loc să prindem șuruburile cu mîna, vor fi fixate automat, pneumatic. Pentru noi va fi o uriașă schimbare în bine. La linia nouă reflectez zi și noapte, o văd și în vis, cred că nu mă va părăsi nici de revelion. Așa că, între picături, voi murmura doar pentru mine : „Pentru noua linie !".

Nicolae Socolov, lăcătuș construcții metalice : „Voi ridica paharul ca să se împlinească visurile băiatului meu Adrian. A dat admiterea în toamnă și a reușit printre primii, la fizică, la Măgurele. Vrea să inventeze niște raze care să modeleze metalul „ca brînza", cum zice el, pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios. Cît timp metalul s-ar afla sub acțiunea lor ar fi maleabil, după deconectare ar deveni din nou rigid. Nu e atît de absurd cît pare. De ani de zile băiatul studiază cu pasiune fizica și stie că asemenea „modelări" se și realizează, cu tunurile de electroni și cu laseri. El caută însă căi noi, poate va reuși, nu azi, nu mîine, peste cîțiva ani, cine știe. Oricum, eu pentru Adrian și visurile lui voi ridica primul pahar. Și o să beau și pentru băiatul cel mic, dar în alt sens, adică o să-i urez lui și o să-mi urez și mie ca să se îndrepte. Deși e abia în clasa a doua, este nervos nevoie mare, la matematică 10, la dictare 2. E prea zburdalnic, nu-și vede de carte cum trebuie, poate fiindcă are niște chimicale în sînge, nici eu nu știu de ce."

Maria Tane din Vărăști, lîngă Oițenița : „Pentru cine voi ridica paharul ? Care pahar, maică, la vîrsta mea ? Nu beau de cînd sînt copii pe pămînt. De Anul nou mă voi gîndi însă la viitor, adică la copii și la copiii copiilor mei, ăsta este viitorul meu. Fetei mele Elena, tesătoare, eu i-am crescut băieții. Măcar cu atîta lucru s-o ajut."

Ecaterina Dinu din Tîrgoviște : „În noaptea de Anul nou la ora 12 nu mă voi gîndi la nimic. Nu stau eu treaz pînă la 12."

Gherghina Ungureanu, C.A.P. Dobreni, Ilfov : „Voi bea pentru timp prielnic la semănături, că așa sîntem noi, țăranii, ne gîndim la vreme, să nu mai bată piatra ca anul ăsta, să nu se mai mănînce ardeiul și nici să nu mai plouă atîta la porumb."

Constantin M. Ioniță din Puchenii Mari, Prahova : „În noaptea de Anul nou cînd va suna 12 mă voi gîndi la fericirea neamului meu. Sînt român. Să se bucure toți ai mei de noul an, căci pentru aceasta am luptat, am suferit, ne-am dat și sîngele. Eu sînt de acum bătrîn, olar de meserie din tată în fiu și am mulțumirea că pe copiii mei i-am făcut domni, vreau să spun cu învățătură. Și pentru ei voi bea. Un fiu e inginer mecanic, l-a repartizat lîngă Slobozia, altul învață la Academia de studii economice, fata, în anul IV la Institutul de educație fizică și sport. Vor fi lîngă mine de Anul nou. La noi, la Pucheni, mai toți și-au făcut copiii domni, au de toate, strică și casele și fac vile în loc. Eu n-am vilă, dar sînt mulțumit. Pentru toate aceste mulțumiri voi bea de Anul nou."

Eugen Cîmpeanu, maistru șef de atelier foraje Dunărea : „Eu de fiecare an nou fac un bilanț al anului care a trecut. Nevasta e contabil, se pricepe la bilanțuri, iar eu particip cu viața la lucrările din anul care s-a scurs. Mă pasionează meseria mea : cutreier țara în lung și în lat, cu echipele care deschid drumul constructorilor de hidrocentrale. Noi forăm pentru geologi, sîntem pionierii pionierilor. În noaptea de Anul nou voi ridica paharul pentru noua mea muncă. Am participat la studiile de teren pentru amplasamentul hidrocentralei de la Măcin, pe Dunăre, acum ne mutăm la Cernavodă-Ecluză".

Inginerul **Ștefan Ionescu**, șeful colectivului Baraje I, Institutul de studii și proiectări hidroenergetice : „Poate voi aduce o notă discordantă în grupajul dv. Așteptați de la mine un răspuns vesel, o glumă, de Anul nou ne descrețim frunțile, petrecem. Nu-mi veți da crezare dacă vă voi asigura că și la a 12-a bătaie a gongului mă voi gîndi la teza mea de doctorat, însă voi ura să fie acceptată în anul ce vine. Mă apropii de 40 de ani, mă simt în plină forță creatoare — desigur la nivelul și posibilitățile mele. În această teză am investit cinci ani de muncă și de zbucium, am adus, cred, o contribuție originală în abordarea problemei siguranței barajelor pe baze probabilistice. Propun și noi metode, mai eficiente, cred eu, pentru calculul deformațiilor. Ce legătură au toate acestea cu noaptea de Anul nou ? Nu de tehnică e vorbă, ci de calitatea umană, de visurile mele. Eu îi depling aiurea pe cei care spun : una e activitatea profesională, alta viața de acasă. Oamenii acestia duc două vieți paralele, nu e trăiesc cum se cuvine nici pe una, nici pe cealaltă. Să-ți dai măsura capacității tale creatoare, a energiei și elanului de care te simți însuflețit reprezintă pentru mine suprema satisfacție. Toți luptăm să rămînem tineri chiar cînd îmbătrînim. Aceasta este felul meu de a lupta."

Inginerul **Valentin Zvîncu**, șef de colectiv Centrale subterane, Institutul de studii și proiectări hidroenergetice : „În noaptea de Anul nou voi ciocni pentru ai mei și pentru Mărășelu. Nu e o rudă, e centrala de pe Someș. Patru ani m-a preocupat, aproape doi ani am muncit efectiv la proiectare. Contează foarte mult, după părerea mea, angajarea morală. Pe lume nu sînt mai mult de 400 centrale subterane. Nu există specialiști ieșiți din facultăți cu acest profil, căci nu rentează crearea unor institute speciale. În cursurile de la Politehnică nu există decît cîteva zeci de pagini închinate acestei probleme. Pentru noi însă centralele subterane reprezintă însăși țesătura vieții noastre. Ne-am specializat în marș. În noaptea de Anul nou — poate nu chiar la 12 fix ! — mă voi gîndi cu siguranță la Mărășelu. Pare foarte arid, ceva cu totul dezlipit de veselirea de Anul nou. Nu însă dacă ești angajat total. Vrem să lăsăm ceva în urma noastră. Și poate tocmai Anul nou oferă cel mai nimerit prilej de a te întreba dacă ți-ai satisfăcut această menire, această datorie patriotică".

Doru Mărculescu, student anul III, Facultatea de matematică : „Voi bea ca să mi se îndeplinească visul cel mare : un magnetofon stereo. Alte dorințe importante pentru 1977 nu am".

Livia Neacșu, studentă anul IV, Institutul de arhitectură „Ion Mincu" : „Voi ridica paharul pentru viitorul meu soț, pentru o căsnicie fericită. Mulți din tovarășii mei de studenție se căsătoresc prea repede. Eu am procedat altfel. Vreau să întemeiez o familie solidă și cred că am găsit omul care îmi trebuie. Îl voi duce de mînă în familie, să-i prezint și bunicilor și străbunicii mele, astfel ca toți să fie mulțumiți, nu numai eu, nunta să fie prilej de bucurie pentru toată lumea! Voi bea deci pentru nunta mea. Mai am o dorință și voi ridica paharul ca să se îndeplinească. Pare un lucru foarte simplu, dar eu nu-l privesc astfel. Doresc să colind, pe jos, satele din nordul Moldovei și din Maramureș, sat cu sat, cîte voi putea, să trăiesc viața oamenilor, să asist la nunți, la botezuri, să cunosc de aproape dorințele și aspirațiile lor. Pînă acum arhitecții au propus celor de la țară cum să trăiască, dar nu totdeauna aceste propuneri au izvorît din cunoașterea intimă a nevoilor și dorințelor țăranilor. Poate vorbesc cu păcat și mă arăt nedreaptă față de unii colegi mai vîrstnici, poate că sînt doar focul, pasiunea tinereții care vorbesc, dar eu așa cred. Eu doresc să fiu arhitect sociolog. A privi profesiunea prin prisma sociologiei, a nevoilor omului și nu a mașinii, reprezintă o cerință a vremii. Ar trebui să existe medici sociologi, arhitecți sociologi, ingineri sociologi. De toate acestea leg marea călătorie în Țara de Bus și din Maramureș. Sper să se împlinească în anul ce vine".

LIONEL NITESCU ■

Republica

Trăsăturile Republicii
s-au conturat sub ochii noștri pe văile marilor riuri
peste drumuri, ca o mărturisire a voinței despre sine însăși ;
cu urechile noastre am auzit răsunînd glasuri
care dădeau vestire în munți, în cîmpii, în orașe.

Trăsăturile Republicii
erau distincte pentru noi, încă din naștere,
căci circulau în vinele noastre,
și ce vremi s-au împlinit pe pămîntul acesta
cu dușmani fugari, cu victorii rămase aici
pe noi continuîndu-ne.

Trăsăturile Republicii
trăsături ale noastre, în culori, în muzici reînvie
căci geneza viitorului este un fenomen cotidian aici
în atmosfera dimineților ;
iar pe unde trecem noi,
începe străfucitorul vînt.

MÁRKI ZOLTÁN ■
În românește de GELU PĂTEANU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

La scrisoarea elevului **Jaibă Costachi** de la Grupul școlar metalurgic Hunedoara prin care se plîngea că școala de specializare postliceală de organizare și normarea muncii prevăzută a avea o durată de un an și jumătate s-a prelungit (nejustificat — după părerea sa) la aproape doi ani, primul răspunsul de mai jos al Inspectoratului școlar al județului Hunedoara:

Este adevărat că la începerea cursurilor în anul I (respectiv septembrie 1975) li s-a spus elevilor seraliști de la școala postliceală de organizare și normare a muncii din cadrul grupului școlar că vor face un an și jumătate, însă pe parcursul anului, odată cu primirea planurilor de învățămînt, au survenit unele modificări. Astfel, conform planului de învățămînt pentru școala postliceală, specialitatea organizarea și normarea muncii în metalurgie, aprobat cu Ord. M.E.I. nr. 80595/1974, durata anului școlar pentru anul I seral este de 34 de săptămîni, iar pentru anul II — de 26 de săptămîni. Aceasta înseamnă că la anul II la care trimestrul I are 14 săptămîni, iar trimestrul II — 12 săptămîni, cursurile se termină la data de 8 aprilie, după care începe pregătirea pentru examenul de absolvire... (Semnează inspector școlar general, prof. **Stoica Cornel**).

„Mersul autobuzelor pentru județele Alba și Hunedoara", lucrare editată de Centrala transporturilor auto din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor cuprinde, la pagina 19, un tabel cu stațiunile balneo-climaterice și punctele turistice deservite de cursele I.T.A. Alba și Hunedoara, indicîndu-se totodată și cursele respective care le deservesc. Tabelul este foarte bine venit, însă din păcate, el este departe de a fi complet. Astfel, o serie întreagă de puncte turistice din județul Hunedoara nu sînt amintite, deși ele sînt într-adevăr deservite de curse I.T.A. — așa este cazul cu Grădiștea Muncelului, Sarmizegetusa, Rezervația de zimbri, Cabana Gura Zlatei, Monumentul din comuna Streiu și altele multe. Sperăm că la ediția viitoare aceste omisiuni vor fi înlăturate (**Nicu Sbuchea** — Hațeg).

Lucrez la Direcția comercială a județului Dolj în funcția de executor propriu. Printre debitorii pe care-i urmăresc există două persoane care, cu toate străduințele noastre, și ale altor organe, nu au putut fi depistate, deși au trecut aproape opt ani de cînd sînt căutate. În speranța că prin rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" voi putea să dau de urma lor, vă pun la dispoziție următoarele date: 1. **Drăgoi Vasile**, născut la 24.11.1939, în comuna Predești, sat Pleșoi, județul Dolj, din părinții Dumitru și Ana, posedînd buletin de identitate Nr. 640674 seria E, eliberat de Miliția Agnita (pînă în prezent neschimbat deși a expirat). La data de 2.VII. 1968, pe cînd era retribuit al Filarmonicii de stat din Craiova în funcția de organizator de spectacole, încheie contractul Nr. 9063 cu O.C.L. Metalo-chimice din Craiova pentru cumpărarea a două garnituri de mobilă. După o lună de la încheierea contractului, părăsește serviciul și orașul, rămînînd bun de plată pentru suma de 5 327 lei la care se adaugă penalizări de întîrziere. După informațiile pe care le avem, ar lucra la București ca ospătar. 2. **Băluță Stan**, născut la data de 19.X.1932 în comuna Popînzălești — Dolj din părinții Gheorghe și Ioana, posedînd buletinul de identitate seria J Nr. 390376, eliberat de Miliția Craiova. La data de 29.VIII.1969, pe cînd era angajat al întreprinderii de construcții proiectări Craiova, încheie contractul Nr. 7740 cu O.C.L. Metalochimice Craiova pentru cumpărarea unui televizor „Miraj". După prima lună părăsește serviciul și orașul și nu mai achită ratele, rămînînd de plată 3 682 lei la care se adaugă penalizări... Din informații ar lucra în județul Timiș pe la diferite șantiere. În cazul în care vreun binevoitor ar putea da relații despre cei doi debitori răi platnici, îl rugăm să se adreseze la Direcția comercială județeană Olt — Craiova, str. Romain Rolland Nr. 4A — Biroul executori (Semnează **Ion Negrea** — Craiova).

În ziua de 14 noiembrie 1976 s-a organizat un concurs „Crosul pionierilor" la care a participat,cu grupa mare, și Grădinița de copii nr. 17 a sectorului VI din București. Concursul s-a desfășurat la intrarea dinspre magistrală a Parcului Tineretului. Fiind în grupa mare la această grădiniță, a participat la concurs și băiețelul meu, Paul Eugen Polihroniade, care la concursul „bicicliste băieți" s-a clasat pe locul al II-lea. La împărțirea premiilor celor care s-au clasat pe locul II, iar în anul viitor vor merge la școală, în afară de diplomă li s-a oferit și cîte un stilou „Pionier". Cînd a fost strigat băețelul meu, i s-a dat o cutie de plastilină în loc de stilou, deși pe masa juriului mai erau cîteva asemenea stilouri. Nu valoarea obiectului contează, acesta fiind mai mult un simbol, dar copilul a rămas descumpănit iar eu de-a dreptul indignat de gestul acesta din partea unor oameni care și-au asumat sarcina de dascăl. Mi-a fost foarte neplăcut ca la prima lui manifestare importantă (pentru el !) să simtă atît de pregnant gustul nedreptății. Concursul fiind dirijat de doi—trei învățători care formau și comisia, am dedus că stilourile rămase le păstrau pentru elevii concurenți, ieșiți pe locul III, considerînd că, elevi fiind, ar avea mai multă nevoie de stilou. Sînt de acord, dar de ce să fie copilul meu pus în asemenea situație de a gusta prea de timpuriu nedreptatea amară ; preferam — dacă mi se spunea din timp — să cumpăr eu atîtea stilouri de cîte era nevoie numai pentru a nu da loc la această lipsă de tact pedagogic (**Eugen Polihroniade** — București).

Cetățenii din satul Vrăniuț, județul Caraș-Severin, de diferite profesii, au propus — într-una din ședințele ținute încă în anul 1971 — construirea unui magazin alimentar pentru populația de 900 de suflete a satului nostru. Propunerea a fost luată în considerare de către conducerea comunală a cooperației, cît și de conducerea județeană, stabilindu-se că se va lua în plan construirea acestui magazin. În primăvara anului 1972 s-a trecut la transportul materialelor și începerea construcției. În 20 de zile s-a săpat și turnat fundația. În luna aprilie 1973 s-au adus bolțari și var, iar lucrările au continuat pînă la terminarea zidurilor. Spre dezamăgirea noastră însă, lucrările s-au oprit aici. Iată ce ne-a scris la începutul anului 1976 **I.J. Coop. Caraș-Severin**: „Vă rugăm să aduceți la cunoștința membrilor C.A.P. și celorlalți locuitori ai satului Vrăniuț... hotărîrea Biroului executiv al U.J.C.C., că la 1 decembrie magazinul nou construit și dotat cu mobilier modern și bine aprovizionat cu întregul sortiment solicitat de mărfuri va fi pus în funcțiune. Locuitorii satului Vrăniuț vor avea, în plus, satisfacția de a fi contribuit din plin, prin muncă patriotică, la realizarea acestui obiectiv". Noi ne angajăm într-adevăr să contribuim prin muncă patriotică, dar, iată, s-a încheiat și anul 1976 iar promisiunile au rămas promisiuni... (Semnează **40 de cetățeni** ai satului Vrăniuț)

La clubul Y, vine-un Z
cu mapă grea vorbind de zor :
— Dom'Preș, nu-s furnizor de cai
ca în Coșbuc, — ci mai dihai .
Și-aduc un nou PELE !

Și „procuristul" face semn
de „vinoncoa". și intră, demn
„Gheală-de Aur", — un flăcău
cu pasul leneș, de soi-rău
și-așteaptă ca de lemn.

Stă președintele pe gînd :
— „Mde... să, vedem. S-o luăm pe rînd...
Are viteză ? Dribling ? Șut ?
La meciuri nu vine băut ?
La faulturi e oare-a blînd ?"

Omul-de-bine sare, fript :
— Se poate nene ? E-un artist :
unspe pe sută. Stoper e
fundaș a fost, golgeter, deh'...
și-n plus e și... „stinglist" !

E drept că este cam... comod
dar asta, cum să zic, e-un mod
de conservare-a formei... deh'
ce, Cruyff nu doarme și el bre ?
Cătăm în papuri nod ?

Și care dintre noi e sfînt ?
Care nu-njură de mormînt ?
Cine nu ține de tricou ?
Ce... fotbalul e în birou ?
Se joacă pe pămînt !

Și „delegatul" a tăcut.
O liniște s-a așternut
pe cînd „vedeta" cu talent
făcea colaci din fum de Kent
privind în sus, pierdut.

— Treizecidemii ! E bun ? — Glumești
dom'președinte.. Azi nu ești
așa de darnic ca-nțărț
(și cum sînt și-n alte părți)
chiar ne batjocorești.

Alunecat în jilț, pitic,
e președintele-un nimic.
Samsarul prinde iarăși glas :
— Hai la cincizecidemii ! De-un ceas
să vă conving, vă zic."

— „Nu pot să dau atît ! gemu"
dom.președinte și căzu
în scaunul lui. Dar cînd cei doi
vrură să plece, înapoi
îi strigă, zicînd : — Nu !

Hai să sfîrșim ! Așa. L-am luat !...
Și actele s-au și semnat.
(Și F.R.F. a consimțit :
tot cel cu mapa-a „sforărit")
Cum ? Nimeni n-a aflat.

Fostul elev al lui OZON
zburda ca mînzul pe gazon
venea „la-nțît" după salar
că-n locul lui (fără habar)
muncea unul.... ION !

Vedeta, ca ALI-BABA
trăia un vis ca-n HALIMA
făcea scandaluri la local
spărgea pocal după pocal
și mereu divorța...

Povestea mea, cu cai arabi
cu președinți de club, nababi
Are-o MORAL Ă : că ulciorul
se sparge, cînd le este dorul
mai tare... — celor slabi....

În urbea X în clubul Z
echina lor nu mai e-n „B"
și cu toți banii azvîrliți
pe „cai de curse" scump plătiți
a promovat... în „C" !

(**D.C. HAN** — București)

Sînt Gheorghe Zapciu, din comuna Sălcile, județul Prahova, și vă scriu în numele a sute de oameni, amintind astfel forurilor în drept să se țină de cuvînt, respectînd adresa Nr. D 92/5372 a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor — Direcția drumurilor, care ne face cunoscut că repară drumul impracticabil dintre Adîncata și Sălcile dintre care 2 km sînt asfaltați și 5 km neasfaltați (această aparține de județul Ilfov). Ne-am adresat cu memorii la toate forurile administrative, memorii semnate de circa 150 de persoane, dar nu am primit decît promisiuni. Intervenția noastră este determinată de faptul că drumul fiind impracticabil, I.T.A. refuză (pe bună dreptate !) să pună la dispoziție mașini și sute de oameni, pe vreme rea de iarnă, fac naveta pe jos, cu toate că au abonamente la I.T.A. — Ploiești. Să nu mai fie puși pe drumuri sute de oameni care lucrează în special la calea ferată.

De la Miliția municipiului București — Direcția circulație, primim :

În revista Flacăra Nr. 45/11 XI.1976 la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" a apărut un articol care se referă la amenajarea unei treceri pentru pietoni pe str. Dristor, în dreptul stației I.T.B. „Levănțica". Din verificările noastre rezultă că cetățenii au dreptate și am propus Direcției domeniului public din C.P.M.B. semnalizarea cu indicatoare „trecere pentru pietoni" și „atenție copii" pe str. Dristor în zona stației de autobuze și troleibuze „Levănțica"

Mă numesc **Mălinaș Vasile**, sînt lăcătuș la I.R.A. Cluj-Napoca și student în drept fără frecvență domiciliat în cartierul Mănăștur, str. Paring 21, Bl. H 13, ap. 60, iar soția mea se numește Mălinaș Ana și e de profesie asistentă medicală. Prin ordinul de repartizare Nr 3444, soția mea a fost trimisă să lucreze — după absolvirea școlii sanitare postliceale din Cluj-Napoca — la Spitalul orășenesc Moldova Nouă, județul Caraș-Severin. Nimic deosebit, dacă ea nu ar fi trebuit să se despartă astfel de copilul nou născut (11 luni ,a data prezentării la locul de muncă, adică la 1 VIII 1976), lăsîndu-i în grija soțului. Dar dincolo de acest necaz a apărut și un inconvenient material : pentru achitarea apartamentului construit la Cluj-Napoca cu ajutorul statului, ne-am angajat să achităm lunar rate de 1408 lei (restituirea avansului plus ratele pe termen lung). Această sumă încarcă retribuția lunară a soțului. În această situație ar fi strictă nevoie de întregirea veniturilor familiei cu retribuția soției (1620 lei lunar). Dar compensarea este imposibilă atîta timp cît soția se află departe de căminul ei, fiind obligată să se întrețină singură (să plătească o gazdă etc.) Rezolvarea problemei ar putea fi simplă și grabnică : soția mea a căutat și a găsit un post la Cluj-Napoca, și anume la Clinica chirurgicală II, a cărei conducere este dispusă s-o angajeze imediat — cu condiția să obțină o negație la repartizarea inițială. Un transfer prin care s-ar întregi o familie tînără, rezolvîndu-se astfel și dificultățile ei materiale.

Un răspuns al Centralei de prelucrarea și colectarea deșeurilor metalice și refractare :

Urmare articolului apărut în revista dv. Nr. 46 (1119) din 18 XI 1976 prin care tov. **Macovei Vasile** din orașul Bălan, județul Harghita, sesiza faptul că în urma unui anunț apărut în ziarul „România liberă" privind recrutarea de către unitatea Berceni a CPCDM — București de candidați pentru școala de mecanici și conducători auto cu durata de un an, a fost pus în situația de a se deplasa din orașul Bălan la București, cu doi copii, ca în final să nu fie primit, pe motiv că nu sînt locuri și nu recrutează din alte județe decît din județul Ilfov și municipiul București, verificînd situația s-a constatat că cele relatate în articol sînt juste. Față de cele de mai sus, conducerea centralei a luat măsuri de sancționare a tovarășului Slăvoacă Nicolae — responsabilul cu probleme de învățămînt din cadrul unității Berceni — pentru superficialitate în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cu retragerea a două gradații pe timp de 3 luni, conform art. 100 litera „C" din Codul Muncii (semnează, director general **ing. Mihai Boțeșteanu**) .

„Școli cu nume, școli cu număr"... Iată un titlu cu o problemă care a stîrnit un viu interes printre cititorii revistei Flacăra, problemă care a fost ridicată și de semnatarul acestor rînduri încă acum vreo doi ani în ziarul „Flamura". Din păcate, sugestia de a da un nume atîtor licee din Reșița a rămas doar o sugestie, liceele respective păstrînd în continuare cifre pentru a putea fi identificate. Liceul Nr. 1, Liceul Nr. 2 și așa mai departe, ca niște unități alimentare... Cuvîntul reprezentanților Liceului „Gheorghe Lazăr" din București despre tradiții pierdute și tradiții păstrate este îmbucurător, căci tradiții înseamnă credințe, datini care s-au transmis din generație în generație. Aici, la acest liceu, s-au ținut multe concursuri literare pe țară, unde s-au adunat cei mai buni elevi din țară, și dacă este așa, care ar fi motivul pentru care școala să nu se mai numească Liceul „Gheorghe Lazăr", ci Centrul școlar 2—10—12 ? Și cuvîntul reprezentanților Liceului Nr. 11 (fost 33 ! ? ! ?) este interesant, și ei vor — deși școala lor este nouă — să creeze și să păstreze o tradiție. Dar nu despre asta este vorba, ci despre numele acestui liceu, dacă el ar trebui să se numească „Mihail Eminescu" sau „George Enescu". Articolul din revistă redă și opinia a doi elevi — Ștefania Papadiuc și Mihai Gheorghiu — și după părerea mea, este regretabilă mărturisirea lor că... nu au nevoie de tradiții. Desigur, este bine să ai o opinie și să ți-o susții, dar ea trebuie să fie fundamentată ; a spune „nu-i necesară o tradiție" pentru ca — în continuare — să afirmi că „...atelierele noastre sînt atît de bine organizate, încît, practic, ni s-au creat condiții excepționale de studii..." nu este oare recunoașterea unui început de tradiții pentru generațiile următoare ? Și elevul Mihai Gheorghiu are o idee deformată despre tradiții cînd afirmă „...unele școli și-au format prestigiul și pentru că erau puține școli în țară..." — ca și cînd prestigiul s-ar forma numai din numărul mai mic sau mai mare de școli și nu din emulația profesorilor, din munca și conștiinciozitatea elevilor, cu continuitate în timp. Și pentru că veni vorba de uniforme la anumite școli ceea ce, după opinia elevului Mihai Gheorghiu, ar fi „aberantă", ar fi bine dacă ei s-ar gîndi puțin la cum arătau ținutele în perioada de timp cînd nu-existau nu numai uniforme în școală dar nici măcar numere matricole. Încheiem, susținînd că liceele noastre ar trebui să poarte nume ilustre de oameni care au onorat această țară prin munca și abnegația lor, pentru a cinsti aceste nume care să reprezinte și un îndemn pentru noi, cei de azi, că le vom urma exemplul (**Petru Laicu**, avocat — Reșița).

Mă simt obligat ca om, ca director al Centrului de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă a județului Mureș, să răspund, în virtutea dreptului la replică, la gravele insinuări cuprinse în articolul **Artiștii de la Combinatul „Azomureș"**, publicat în **Flacăra** din 30 septembrie 1976 sub semnătura lui Barabas Istvan. Se impută subsemnatului și instituției, Centrului de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, că cercul de artă plastică de la „Azomureș" precum și artistul amator Tamas Pali nu sînt îndrumați cu competență, că sînt lăsați să se descurce cum știu și cum pot. De ce a uitat autorul articolului (dacă nu s-a informat numai de la Tamas Pali) să întrebe și conducerea cercului, măcar atît, cum a luat naștere cercul și ce activitate are ? Uită să amintească tov. Barabas Istvan pînă și „neglijabilul" amănunt că subsemnatul am fost ales, alături de tovarășul director general al Combinatului chimic, Dorel Popa, ca președinte de onoare al acestui cerc, înființat prin Centrul de îndrumare cu ajutorul Comitetului de partid, al Comitetului sindical din întreprindere, cu aprobarea Comitetului județean de cultură și educație socialistă. Iar pentru a persevera în greșeală, autorul mai omite să amintească faptul că de la 20 mai 1976, data înființării cercului, Centrul de îndrumare, împreună cu conducerea cercului, a organizat și vizionat o expoziție în holul clubului muncitoresc „Prodcomplex", în sala clubului studențesc „Apollo", că o bună parte dintre artiștii amatori au expus la expoziția județeană de la Sighișoara cele mai bune lucrări fiind trimise apoi la București, pentru a participa la expoziția republicană. Ne mirăm și tendențioasa afirmație că Tamas Pall a devenit, după opinia autorului respectivului articol, țința „persecuțiilor" noastre. Ne mirăm cu atît mai mult, cu cît artistul Tamas Pall a fost prezent cu lucrări la expozițiile amintite, organizate prin Centrul de îndrumare. Barabas Istvan reia fără să verifice afirmația lui Tamas Pall că unele lucrări valoroase ar fi dispărut din birourile centrului. Nu cred că autorul articolului ar putea să arate măcar un singur caz de dispariție al unei lucrări începînd cu 16 ianuarie 1971 de cînd condue această instituție. Sînt un colecționar de artă populară veche, iar amănuntul verificabil că nu am nici măcar o lucrare din genul celor despre care sînt acuzat că mi le-aș fi însușit poate spune totul de la sine. Însinuării aduse de către Barabas Istvan, cum că nu s-ar fi dat curs cererii lui Tamas Pali pentru organizarea, în ultima vreme, a unei expoziții personale, îi răspundem tot cu dovezi. În județul nostru, într-un an doar, au fost organizate, la cerere, expoziții personale unui număr de zece artiști amatori. Ne simțim datori să mai subliniem amănuntul că Centrul de îndrumare a organizat, în 1975, tabere de creație pentru artiștii plastici amatori și îndrumă puternice cercuri sătești de artă populară din localitățile Aluniș, Fintinele, Valea Largă, Logig, Sebeni, Hodac. Nu sînt acestea dovezi că arta tinerilor artiști este promovată și încurajată ? Barabas Istvan mai susține că Tamas Pali a fost unul din inițiatorii cercului de artă plastică. Noi nu cunoaștem ca el să fi fost inițiator, nici să fi fost ales în conducere. Cînd treceți prin Tîrgu Mureș, tovarășe Barabas Istvan, vă invităm și la Centrul de îndrumare care se ocupă cu artiștii amatori. Va fi, cu siguranță, un cîștig pentru dumneavoastră, oferindu-vă astfel prilejul de a vă edifica la fața locului, cinstit și corect, nu numai din auzite. O cer în numele adevărului și cumpănitei judecăți, pe care gazetarul comunist are datoria să le promoveze cu consecvență și răspunderea pe care și le asumă în fața cititorului. (**Valeriu Vaida** — Tg. Mureș)

Primim de la Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Vîlcea :

La adresa dv. ne comunicăm că, într-adevăr, tov. Istocescu Gh Nicolae angajat al întreprinderii miniere Rm. Vîlcea, secția Bistrița, domiciliat în satul Pietreni, comuna Costești, Vîlcea, are aptitudini și preocupări în domeniul picturii Lucrările sale, abordînd într-un spirit realist o tematică legată de locul său de muncă, se remarcă prin simplitate, printr-o cromatică firească, fiind apreciate de colegii de muncă și de cetățenii din comună. Este vorba, totuși, de un artist amator, aflat încă în procesul de cristalizare a personalității artistice, necesit'nd o îndrumare de specialitate, motiv pentru care profesoara Crișan Maria de la Școala populară de artă din Rm. Vîlcea i-a recomandat să urmeze cursurile acestei instituții. Din mărturisirea personală a tov. Istocescu N. reiese că nu i s-a refuzat deschiderea unei expoziții. Dimpotrivă, în cadrul etapei de masă a Festivalului național „Cîntarea României" căminul cultural din comună i-a organizat o expoziție personală, urmînd ca cele mai reprezentative lucrări ale sale să participe la etapele următoare ale expozițiilor în cadrul festivalului.

Forurile județene de specialitate îl au în evidență pe tov. Istocescu Nicolae în calitate de artist plastic amator și vor asigura îndrumarea sa, integrîndu-l în circuitul expozițional al județului. În măsura în care această îndrumare se va îmbina și cu efortul creator propriu, artistul amator va cunoaște o evoluție pozitivă care va fi stimulată adecvat (Semnează președinte **prof. V. Roman**)

La Poșta redacției răspunde redactorul nostru MARGA NEDELEA.

Maria Comănescu — București, și alții. Pentru concursul de admitere din anul 1977 la specializarea Medicină veterinară sînt aceleași condiții de admitere și aceleași obiective de concurs din anul precedent. Pentru concursul de admitere în învățămîntul superior agronomic din anul 1977, Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a informat că s-au făcut propuneri privind introducerea prin probe scrise la disciplina chimie organică în locul actualei probe orale de la disciplina de specialitate. În broșura „Admiterea în învățămîntul superior pe 1977", broșură ce va apărea la începutul anului, vor fi publicate detaliile pentru toate specializările. **Ana Brătulescu** — Otopeni. În situația copilului dumneavoastră (în baza diagnosticului stabilit) este necesar ca pentru școlarizare adaptată să vă adresați Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București. **GRUP de ancajați la Inspectoratul de stat pentru protecția muncii** — județul Bihor. Sesizarea dumneavoastră despre activitatea și profilul moral al unor inspectori nu poate fi luată în seamă pentru că ne-ați trimis o copie ilizibilă și nesemnată. **Gelu Ilie Matei** — București Pentru cumpărarea de manuale școlare obținerii informații la Centrul de librării București, strada Lipscani nr 26. Privitor la remedierile care condiționează recepția definitivă a blocului și lichidarea financiară, Consiliul popular al sectorului 4 ne-a informat că a atenționat I.C.V.L. București pentru urgentarea executării remedierilor necesare la blocul V.10 din Bulevardul Ion Sulea nr. 77. **Constantin Drăghici** — comuna Brazi, sat Bătești, Prahova. Cererea dumneavoastră este luată în evidență Consiliului popular comunal și va fi discutată în anul 1977, cînd se va acorda o nouă repartiție de bucăți Consiliului popular. **Colectivul de elevi al clasei a VIII-a A, Școala generală nr. 1 — Telega.** Ne-au emoționat rîndurile despre profesorul dumneavoastră pe care ni le-ați trimis și le reproducem întocmai. „Vă mulțumim pentru frumoasele cuvinte adresate stimatului și iubitului nostru profesor, tovarășul Cornel Naumescu". **Eugeniu Cojea** — Brașov. Doctorului Mihai Iubu îi puteți scrie pe adresa Spitalului orășenesc Turda, județul Cluj.

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

Anul literar 1976, în scurte ştiri

Cornel Regman a rămas în continuare cel mai amabil critic literar pe care îl avem ● Criticul literar Mircea Martin s-a întrecut pe sine însuşi publicînd un număr record de articole şi de cărţi ● Cu mult entuziasm şi înţelegere au comentat acad. Şerban Cioculescu şi profesorul Alexandru Piru volumele tinerilor poeţi ● Cel mai popular poet al anului a fost o poetă, Mara Nicoară ● Cezar Ivănescu a publicat cu asiduitate în **Săptămîna** ● Profesorul Ov. S. Crohmălniceanu a învăţat să bată la maşina de scris ● În eclipsă de formă, Nicolae Balotă n-a publicat tot anul decît un singur articol ● Volumul lui Il. Zalis — **Tensiuni lirice contemporane** — s-a bucurat de un frumos succes la critică şi public ● A. Marino a semnat o pledoarie emoţionantă pentru cronica literară ● Premiul pentru combativitate îl revine pe drept revistei **Cronica** din Iaşi ● Nicolae Dragoş a primit de curînd în dar un volum de La Fontaine. Va mai primi şi un volum de Krîlov ● Adrian Păunescu a publicat volumul **Pămîntul.** Deocamdată ● Ana Blandiana şi-a continuat cu o sîrguinţă cartografă munca la **Atlas** ● Ion Gheorghe a devenit autorul unor mici poeme de o suavitate remarcabilă ● Nicolae Velea a terminat încă un roman-fluviu ● Cu **Descoperirea** Marin Sorescu a fost primit membru de onoare printre ghicitoare ● Romulus Vulpescu a înapoiat toate cărţile pe care le-a luat, mai puţin pe cele care nu le-a înapoiat ● Dinu Săraru şi-a reparat singur pendula contra cost ● Nichita Stănescu a venit la toate întîlnirile pe care le-a fixat.

MIHAI PINZARU-PIM ■

Răspundem cititorilor

Ion Policarp: Ne-aţi pus în încurcătură. Nu ştim dacă numărul volumelor din literatura noastră contemporană în titlul cărora apare cuvîntul „umbră" este mai mare decît cel al volumelor în titlul cărora apare cuvîntul „iarbă". Vă prezentăm rezultatul unei rapide consultări a volumelor dintr-o bibliotecă, fără a avea pretenţia că oferim date precise: **Ceasul umbrei** — Nicolae Motoc, **Tehnica umbrei** — Darie Novăceanu, **Umbra faptei** — Doina Sălăjan, **Umbra femeii** — Radu Cîrneci, **Umbra paradisului** — Horia Zilieru, **Înaltă umbră** — Dimitrie Stelaru, **Lumini şi umbre** — Lucian Rădan, **Umbra punţilor** — Adi Cusin, **Tîrziu cu umbre** — Ion Tudor, **La umbra cărţilor în floare** — Cornel Ungureanu, faţă de **Am lăsat iarbă să crească** — Emil Bunea, **Iarba** — Petre Popa, **Vine iarba** — Ion Gheorghe, **Gloria ierbii** — Gheorghe Tomozei, **Firul de iarbă** — Petru Anghel, **Orgă de iarbă şi iarba verde, acasă** — Radu Cîrneci, **Iarba stelelor** — George Moroşanu, **Altare de iarbă** — Petre Ghelmez. Deci, un raport de 10 la 9 în favoarea „umbrei". Bravo, Umbra! ● **Marin Stămboacă:** Nichita Stănescu nu este un personaj din ciclul **Cireşarii** de Constantin Chiriţă ● **Mioara Adelante:** Podul Mogoşoaiei, neflind propriu-zis un pod, n-a fost niciodată în proprietatea lui Mircea Dinescu ● **Cristina Leuştean:** Sinceri să fim, nu ştim dacă după **Micropoeme** Aurel Rău va publica **Macropoeme.** Normal aşa ar fi ● **Mirel Erim:** Confundaţi. **Labirint** este scris de Nicolae Balotă şi **Labirintul** de Francisc Păcurariu, şi nu invers, cum susţineţi dumneavoastră. ● **Elisabeta Noian:** 1) Şt. Aug. Doinaş n-a scris niciodată despre **Cercul de la Sibiu.** 2) **Engrame** de Ion Negoiţescu se scrie chiar **Engrame** şi nu **N grame.** 3) Lui Valeriu Cristea îi puteţi scrie pe adresa lui Cornel Regman, iar lui Fănuş Neagu pe adresa clubului U.T.A. Arad. 4) Titlul exact al volumului **Punct căzut** de Romulus Cojocaru este chiar **Punct căzut** ● **Maria Magdalena Porumb:** Vă răspundem sub numele dumneavoastră real şi nu sub pseudonimul Cucuruz. Am transmis Anei Blandiana rugămintea dumneavoastră ca următorul ei volum să se intituleze **Noi scriem, voi scrieţi, ei, ele scriu.** ● **Costăchel Elefterie:** Ion Gheorghe a socotit pietricica pe care i-aţi trimis-o (de fapt o piatră în toată firea, un bolovan sadea) lipsită de vreo semnificaţie. Mai trimiteţi. ● **Minim Maximilian:** Între **Corn de vînătoare** al lui Alexandru Ivasiuc şi **Corn de vînătoare** al lui Ştefan Stătescu este diferenţă de un ton.

Pentru o mai bună pregătire în activitatea dumneavoastră vă recomandăm următoarele cărţi:

Pentru grăniceri: **Literatura de frontieră** de Silvian Iosifescu
Pentru pădurari: **Alegerea lemnului** de Al. Miran
Pentru astronomi: **Eclipsa de soare** de Ion Lăncrănjan
Pentru medicii veterinari: **Animale bolnave** de Nicolae Breban
Pentru cantonieri: **Bariera de** Teodor Mazilu
Pentru dogari: **Nevoia de cercuri** de Geo Dumitrescu
Pentru speologi: **Ordinea peşterii** de Paul Tutungiu

Scriitorii din redacţia revistei **Flacăra** vă recomandă să citiţi:

Adrian Păunescu:	**Eu, Claudiu împărat** (Robert Greaves)
	Şcoala dictatorilor (Erich Kastner)
Eugen Secoleanu:	**Prietenul nostru comun** (Charles Dickens)
	Nici o tangentă la inimă (Grişa Gherghei)
	Pompierul şi opera (Ion Băieşu)
Ilie Purcaru:	**Viţelul de aur** (Ilf şi Petrov)
	Parăbolele (Corneliu Ştefanache)
	Satele tale (Cesare Pavese)
Horia Pătraşcu:	**Omul apei** (Arthur van Schendel)
N. Grigore-Mărăşanu:	**Epoceea navelor** (Al. Retinschi)
	Insula cu elice (Jules Verne)
Iulian Neacşu:	**Pătimirile şi Măreţia maeştrilor** (Th. Mann)
	Ţara huzurului (H. Mann)
Tudor Octavian:	**Pîinea la loc fix** (Teodor Mazilu)
	Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită (Bertolt Brecht)

Din cronica lui Eugen Barbu la romanul DELIRUL de Marin Preda apărută în revista SĂPTĂMÎNA

...Paul Ştefan este un personaj fascinant. El reuşeşte să cucerească în scurt timp pe oamenii importanţi din viaţa Capitalei şi totodată să aibă mari succese pe linie sentimentală. Totul, datorită farmecului său nespus, sugerat cu o înaltă măiestrie de autor. Dealtfel, după cum cred că a reieşit limpede din demonstraţia mea, **Delirul** este un roman excepţional, cel mai bun dintre cele consacrate epocii respective, roman care nu va trece, cu siguranţă, incognito, prin conştiinţa generaţiilor de azi şi de mîine".

SORIN POSTOLACHE ■

CONSTANTIN MARINESCU ■

Cîţiva bibliotecari, neştiind cum să aşeze în rafturi cărţile de literatură română contemporană, astfel încît ordinea să aibă un sens, ne-au solicitat sprijinul. Iată o posibilă — variantă de ordonare a volumelor:

Cum să vă spun. Nu se poate precis.

Ţara bătrînului fotograf. Ţara migrenelor. După 1900, pe la amiază, în absenţa stăpînilor, Duios Anastasie trecea Al doilea pasaj înapoi la Savina. Drumul spinos al întoarcerii. Imposibila întoarcere. Anotimpul posibil. Anotimpul discret. Zodia măslinului. Aproape noiembrie. Noiembrie vitează. Duminica muţilor. De chemat bărbatul pe stele În dulcele stil clasic O singură noapte eternă. „Goana după fericire. A treia şi a zecea natură. Sîngele, Legile pămîntului. Fructul oprit, Culorile începutului, Poziţia astrilor, Patima — Cine mă apără La lumina zăpezii? Am rechemat iubirea, Suflete, bun la toate". „Umbra femeii, înaltă umbră. Îngerul de ghips. Îngerul a strigat Pe înaltele reliefuri: „Absolvo te! Închide Ochii şi vei vedea oraşul, Bărbaţii acestui pămînt, Frumoşii nebuni ai marilor oraşe. Pasărea vine la noapte. Pasărea medievală!"

Aşteptarea aproapelui Pînă la sfîrşit. Aproapele nostru, aproape. Seara întîlnirilor. Noaptea, Coborînd Incognito Drumul spre Dickson, Coborînd spre nord-vest, Pînă la Iov Omul cu compasul, Inginerul de gramofoane, Călător pe două continente (Continentele ascunse). Întîlnirea din pămînturi. Cunoaştere de noapte. „Poetizaţi, poetizaţi?.." Carte de vizită. Biografii comune. „Să visăm..." Propunere pentru o fîntînă. Fîntîna somnambulă. „Pribegi, noi visam Grădina în formă de vis, Unde fugim de-acasă, Trecerea pragurilor. Visuri în vuietul vremii. Vina nu e a mea. Tocmai ieşeam din arenă (Sentimentul de vîrstă). Ce mult te-am iubit! Ultrasentimente."

Orfeu îndrăgostit. Orfeu trece punţile. Ingeniosul bine temperat. O plimbare cu barca Fără visle, Deruta, Antologia inocenţei, Acceptarea iniţială, Jocul lui Adam. Heraldica mişcării, Delirul... Martori oculari — Norii.

Interval.

Primăvară tîrzie Singuri. Aceşti îngeri trişti Sufereau împreună Patimile după Bacovia. Drumul egal al fiecărei zile. Un şir de zile. Alţi doi ani pe un bloc de gheaţă. Umbra faptei. Rod. Rod III. Născut '02. Un leagăn pe cer. Insul. Trîntorul, Ascultînd nopţile Corn de vînătoare (Vînătoare regală) Fuga din hazard Pentru a iubi, Între foc şi cenuşă, Fata morgana, Himera nisipurilor. Omul modern... Lumea ca lume Suav anapoda. Nunta călătoare. Sub semnul întrebării. Inel cu enigmă. Steaua singurătăţii. Mai mult ca plînsul. Crini pentru domnişoara mireasă Tabu. Jurămîntul de castitate, sărăcie şi supunere. „Tatăl meu, obosit". Cel pierdut, Proiect de cîine. Epistole. Pronostic: Reîntoarcerea posibilă. Adevărata întoarcere.

Astfel, La capăt, Repetabila povară. Monolog în Babilon. Confesiune patetică: Şah orb — Cîntec în casa nimănui.

Aşezare de lucruri. Ziua uitării. Reconstituirea. Căpitanul Apostolescu anchetează. „Ce se numeşte toamnă?" Anchetatorul apatic. Eu scriu, tu scrii, el, ea scrie.

Din versurile unui medic de ţară Versuri de spus cu chitara. Texte pentru Phoenix:

Iarna, cînd e soare
Ninge la izvoare

Sărbători fericite!

Joi, ora 18, la radio, pe programul I, în ciclul **Mari prietenii literare**, va fi evocată prietenia dintre Nicolae Manolescu şi Mihai Ungheanu. Fiecare critic va citi apoi din cronicile celuilalt.

Cititul în oglindă

Cititul în oglindă e-un procedeu
Străbunii noştri vajnici au constatat
Că orice hîrtiuţă, citită, se uzează
Îşi pierde din valoare, la fel ca banii
vechi.

Sub presiunea stranie de ochi
exercitată
Se şterge litera măruntă, de mînă
sau tipar.
Nici litera mai mare de moarte
nu-i cruţată
Nici virgula, nici punctul cel mai
modest măcar.
„Să facem cărţi din fontă".
„Să învăţăm «par coeur»
Orice volum terestru ce-a apărut
vreodată".
Rosteau vag învăţaţii sorbind
cîte-un lichior
Prin baruri citadine cu firmă
fumefiată.

S-au întîlnit odată şi-ntr-un oraş
anume
Şi-ntr-o clădire vastă ei au rostit
ce cred
Dar s-au bătut amarnic şi toţi au rîs
în lume
Văzînd pe cîte unul, rănit, pus pe
piept.

Pînă-ntr-o zi o voce rosti de sub
o grindă:
„Cred c-am găsit ideea sublimă,
salvatoare,
Între ochi şi pagini o placă
protectoare
Să punem. Şi, de-atuncea, citim toţi
în oglindă".

Nicolae Manolescu: Ar fi o soluţie şi cititul ăsta în oglindă.
Mihai Ungheanu: As!
Mircea Martin: Eu nu cred în oglinzi. **Deformează. E un joc secund, care îmi scapă.**
Eugen Simion: De necrezut cît de mult s-a dezvoltat tehnica. Auzi, domnule, am ajuns să citim în oglindă! Fericiţi cei care şi-au cumpărat oglinzi din vreme!
Alexandru George: Eu nu mă mai mir de nimic. V-am spus eu că aşa ● să se întîmple pînă la urmă.
Ov. S. Crohmălniceanu: Stimaţi confraţi! Oare acest mod de a citi este autentic inspirat din realităţile autohtone? Nu cumva ● ● formulă hibridă, născută pe alte meleaguri? Să nu ne pripim, să analizăm bine fenomenul. Ia să fim mai atenţi!

Erată

Dintr-o eroare, una din poeziile volumului Elegie pentru puterea oraşului **de Mircea Florin Şandru a fost publicată drept sumarul cărţii. Facem cuvenita rectificare.**

Puterea oraşului

Numele oraşelor. Să te bucuri
Uite-n oraşul acesta.
Puterea oraşului — somnul oraşului.
Se numeşte sentiment. Casa, vîrstă,
Dor. Oraşul fresică. Into
Întoarcere zic.
Freamăt, pastel, tablou.
Balade despre ceasuri. Tren.
Acum voi pleca. Călătorie uneori.
Glasul patriei. Zbor.
Am să mă tem, chinuitor este.
Simţi în somn
O stranie minune. Bate tîrziu.
Cădere. Fiecare aduce.
Nu încerca, mai lasă, ai auzit?
Labirint, peisaj, cuvinte, interior.
Veghea cuvîntului Lovitura.
Frig. Femeia care cădea
Ce mai înseamnă? Cîntec
Cînd vine şi te strigă o pasăre.
Locul voi auzi. Alcor aş vrea
Căutînd. Ştiu. Şi nu te teme.

MIRCEA FLORIN ŞANDRU ■

La Editura „Cartea românească" a apărut de curînd volumul al doilea al romanului **Incognito** de Eugen Barbu. Cu acest prilej, la librăria editurii va fi organizată o întîlnire a autorului cu cititorii. Cartea va fi prezentată publicului de către directorul editurii, scriitorul Marin Preda.

Răvaşe, glume, imposibilităţi amuzante

Parodii de George Arion care în graba redactării a încurcat autorii. Ajutaţi-l să restabilească ordinea firească a semnăturilor.

Vocale şi consoane

În fiecare dimineaţă, de la o vreme
În loc de gimnastica de înviorare
Mă joc cu sunetele
Limbii române, cu ele, minunatele
Şi într-aripatele.
Mai întîi separ vocalele de consoane,
Cuvintele de necuvinte,
Strig oho ! şi mă bucur
De măreţia lor,
De reuşita acţiunilor mele
Scontată de altfel.
Mă cuprinde totuşi melancolia :
Prea sînt mai multe consoanele,
Prea sînt mai multe necuvintele.
Amestec din nou sunetele
Şi fluier a pagubă.

IOAN ALEXANDRU ■

Herăstrău

Oh, Herăstrău-i mult mai mare
Decît au crezut străbunii,
Nici pînă azi nu i-am dat de capăt
Deşi generaţii de navigatori
Au pornit pe apele acestui lac
În căutare de mirodenii.
Oh, ciţi n-au dorit
Să ajungă pe malul celălalt
De unde vine miros sublim de mititei
Şi se aude cum gîlgîie turnată în pahare
Berea Pilsen (6 lei sticla).
Ne trebuie poate
O pregătire mai temeinică,
Încă din şcoală,
Încă de la grădiniţă chiar
Am curajul s-o spun — chiar din leagăn
Astfel încît nautica
Să ne intre în singe
Şi să ajungem odată şi-odată
Să piutim atît de eficace
Încît să putem arunca
Măcar o privire
Pe celălalt mal.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Basca

Contemporanii mei, să stăm aproape
Şi să scrutăm din nou sărmanul veac.
De ce mai este oare nedreptate ?
De ce abuzuri oare se mai fac ?

Am vrut să-mi iau de sărbători o bască
Nu prea luxoasă, de 30 de lei.
Dar cînd să intru-n magazin, deodată
Simţii că brusc cu intru la idei.

De ce să-mi cumpăr singur acea bască
Şi nu mi-o face cineva cadou ?
De ce adică nimeni nu-şi dă seama,
Dorinţa mea nu are vreun ecou ?

Pricepeţi dar, contemporanii mei
Că mai avem cite ceva de zis
În ce priveşte dreptul şi nedreptul.
De-aceea strofele de sus le-am scris.

NICHITA STĂNESCU ■

Ar trebui

Ar trebui să avem la noi
Totdeauna cît mai mulţi mărunţiş.
Nu să-i ţinem ascuns
În puşculiţe sau chiar în puşti
Ci să-i lăsăm să circule
Că doar nu numai leul trebuie să umble
Dar şi banul, rotundul.
Atunci s-ar vedea avantajul
De a scoate la orice solicitare
(Fie ea şi glumeaţă, făcută în dorul lelii)
Suma cerută, exact, pînă la centimă
Fără să mai aştepţi umilit restul.
Ah, ce sentiment plenar
Să poţi cotrobăi prin buzunare
Şi să extragi de acolo cu o mînă sigură
Monede de 25, de 15,
De 10, ba chiar şi de 5 bani...

MARIN SORESCU ■

Testament

Nu-ţi voi lăsa drept bunuri după moarte
Decît una pereche pijama de noapte
În seara friguroasă care vine
Ca să te culci în ea gîndind la mine.
Prin paturi tari sau moi
În timp ce ăi bătrîni adormeau goi
Fiul meu drag, gîndeşte cu mintea ta deşteaptă
Că, îmbrăcat într-însa sui o treaptă.

Tu pune-o cu atenţie în cui
Nu povesti de dînsa nimănui
Nici măcar colegilor de şcoală
Ţi-o fură şi rămîi în piele goală.
Ca să schimbăm azi pentru-ntîia oară
Cămaşa noastră-atîta de murdară,
Strămoşii au avut de asudat.
De-aceea vezi cît jeg s-a adunat.

Din lîna lor luată de la vite
Eu am cusut izmene potrivite
Şi ciorapi celor care după mine vin
Căci moşul ştie ca să ţească fin.

Dar nu te vreau întins pe canapea
Ci ia şi tu mai bine o andrea
Şi fă o-mpletitură adecvată
Nu mai miza pe faptul că-ţi sînt tată.

ANA BLANDIANA ■

Pas cu pas

Înainte de a scrie trebuia să pricep
Că stiloul meu, luat de ocazie
Nu are cerneală simpatică, atrăgătoare
Care să mă aţiţe la scris.
Odinioară,
Cunoşteau toate satele eroismul meu.
O moaşă comunală mi-a şi spus :
eşti un brav cavaler,
Fortuna ţi-a surîs, băiete,
(E adevărat : acum de la acest magazin mă aprovizionez).
Cloceau pe vremea aceea găinile ouă pe degeaba.
Eu mă prefăceam indiferent
Şi aruncam cu şomoioage aprinse
În broaştele care fredonau şăgalnic
Joviale marşuri de luptă.
Aşa am dovedit incestul,
În zona reşedinţei mele.
De-atunci au trecut ani şi blestemul
Lor iată mă urmăreşte
Pas cu pas
Ca o şoaptă.

TUDOR ARGHEZI ■

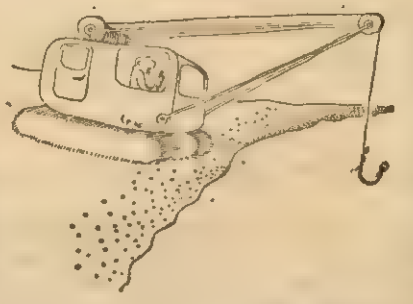

PETRE LUCA ■

Dumitru Micu vă prezintă un nou poet:

La strung, la raboteză, la morteză,
La carusel, la şeping sau la freză
Cu voioşie eu lucrez de zor
Să fiu mereu în centrul tuturor

Atenţiilor. Fiindcă ştiu că munca
Aşa cum deseori mi-a spus mămuca
Te-nnobilează, te înaripează
Şi-negreşit în slujbă te-avansează.

Cu conştiinţa clară şi curată
Prefer să nu mă întîlnesc c-o fată
Dar să rămîn chiar şi după program
În meserie să mai cresc c-un gram.

Iar nopţile, cînd alţii sînt în pat
Prin baruri trec trimis de sindicat
Pe tinerii cu plete pîn' la umeri
Cu-alese vorbe să-i transform în nuferi.

ION VOLBURĂ

Ion Volbură (pseudonimul lui Mario Luis Octeanu), din creaţiile căruia prezentăm astăzi o singură poezie, este deja un poet matur, stăpîn pe variate mijloace de expresie moderne, din care nu face totuşi un cult, ci doar un mod de a exprima idei generoase, în consens cu cerinţele epocii moderne. Deşi funcţionar la o arhivă, el cunoaşte excelent viaţa uzinei şi se identifică din toată inima cu cele mai nobile aspiraţii ale ei. Poezia pe care o prezentăm — şi ale cărei versuri sînt atît de frumoase încît îmi vine s-o citez integral — este nu numai un superb elogiu adus muncii cinstite, „care te înnobilează", cum minunat spune poetul, dar exprimă şi legătura adîncă cu tradiţia („mămuca"). Totodată, scrîind „şeping" şi nu „shaping", el spune un nu hotărît cosmopolitismului. De la simpla enumerare („La strung, la raboteză etc."), făcută cu bucuria izvorîtă dintr-o muncă rodnică pînă la tonul vehement din final, se desfăşoară magistral o succesiune de stări lirice exprimate cu o mare putere de emoţionare.

Fără îndoială, de Ion Volbură vom mai auzi.

Gajuri

Jucînd gajuri şi pierzînd, iată ce pedepse au primit următorii scriitori :

Virgil Mazilescu : Să despartă în silabe **Cordovanii** şi apoi să compună cuvintele la loc. Să repete ambele operaţii pînă rezultă acelaşi roman.

Constantin Toiu : În cărţile pe care le-a scris să sublinieze cu o linie subiectele şi cu două linii predicatele, fără a fi ajutat de cineva.

Sorin Titel : Să semneze de-acum înainte Titel Sorin.

Nicolae Dragoş : Să nu publice timp de o lună nici o poetă în **Luceafărul.**

Radu Cosaşu : Să asiste la o partidă de belotă fără să joace în timp ce se uită la Telecinemateca.

Darie Novăceanu : Să traducă în limba spaniolă capitolul pe care i l-a consacrat Al. Piru în **Poezia românească contemporană** şi să-l semnaleze lumii hispanice.

Romulus Vulpescu : Să aleagă între Scyla şi Caribda în mai puţin de 10 secunde.

Geo Dumitrescu : Să se strice jocurile mecanice de la casa de creaţie „Cumpătul".

Ion Horea : Să mărturisească dacă îi spune ceva numele Ion Pillat.

Ion Negoiţescu : Să scrie un volum de 300 de pagini despre viaţa şi opera lui Dumitru Dinulescu.

Dinu Săraru : Să spună în ce an a început secolul XX.

Al. Andriţoiu : Să nu se mai folosească de ultimele două silabe ale numelui său.

Caricaturile din acest număr au fost selectate din Salonul umorului, ediţia a III-a, Suceava, 1976.

Serialul nostru de Vicu Mîndra

Şoarecii şi mizeria lor morală

Episodul I

Era cu doi ani înainte de apariţia omului pe Pămînt.

Episodul II

Pe vremea aceea şoarecii duceau o viaţă lipsită de griji. Neştiind cum să-şi omoare timpul, unor şoareci dintr-un oraş de provincie le-a dat prin cap să înveţe limba pisicilor.

Episodul III

Zis şi făcut.

Episodul IV

Au împînzit ţinutul cu capcane pentru a prinde un motan care să le fie profesor. În fiecare zi se întrebau cu speranţă, unii pe alţii :

Episodul V

— Ei, s-a prins ceva ?

Episodul VI

— Nimic, răspundeau cei interpelaţi.

Episodul VII

Pînă cînd, într-o zi, într-una din capcane căzu un motan apatic, între două vîrste, celibatar convins, poliglot şi erudit. Cotoiul fu purtat în triumf într-o cuşcă pe străzile oraşelului. Mai-marii oraşelului îi cerură pe un ton cuviincios să predea limba lui maternă şoricelor. În schimb, primea leafă, mîncare şi cazare (cuşca).

Episodul VIII

Motanul acceptă să ţină lecţiile.

Episodul IX

Dar mai întîi fură editate manuale.

Episodul X

Deschiderea cursurilor fu o zi memorabilă. Într-un vast amfiteatru, umplut pînă la refuz, cotoiul ţinu prima sa prelegere în limba şoarecilor, care emoţionă pînă la lacrimi asistenţa. Noaptea fu organizat un bal în cinstea evenimentului.

Episodul XI

Motanul se apucă serios de treabă. Însă curînd constată cu groază că elevii săi sînt grei de cap, că nu reţin nimic.

Episodul XII

Trecură cîteva luni şi şoriceii nu ajunseseră decît la sunetul „I" din cuvîntul „MIAU". Atît elevi cît şi profesor erau extenuaţi.

Episodul XIII

Se înregistrară numeroase îmbolnăviri din pricina surmenajului. Cataloagele erau pline de absenţe. Carnetele de note, la rubrica LIMBA PISICEASCĂ nu conţineau decît note proaste. Acasă, elevii erau bătuţi zilnic la diferite ore, însă fără nici un succes.

Episodul XIV

„Să se suspende cursurile", gîndeau cei mai mulţi.

Episodul XV

Au mai trecut cîteva luni. Nervii tuturor erau întinşi la maximum.

Episodul XVI

Într-o noapte...

Episodul XVII

Cineva deschise cuşca motanului. Cotoiul o zbughi la ai săi fără nici o remuşcare şi fără să ţină cont că mai erau două zile pînă la leafă. Îşi lăsă însă adresa pentru a i se trimite banii prin poştă.

Episodul XVIII

A doua zi, aflînd vestea, şoarecii se prefăcură întristaţi, dar în sinea lor exultau.

Episodul XIX

Cît despre motan, ajuns acasă, se constată că datorită oboselii pricinuite de cariera sa didactică, înnebunise. Fu internat în ospiciu.

Episodul XX

Era un nebun blînd. Toată ziua scria cu creta pe o tablă şi rostea cu glas scăzut :

— A mare de tipar, a mic de tipar.

Calendar

În 1977 se vor împlini :

— 45 de ani de cînd satul Gogoşari (Ilfov) este locul de naştere a poetului Petre Ghelmez.

— 38 de ani de cînd G. Ivaşcu a terminat liceul.

— 27 de ani de cînd Francisc Munteanu a debutat cu povestirea **Pompa.**

— 25 de ani de cînd a fost premiată poezia lui Ion Băieşu, **Şefa de brigadă.**

— 27 de ani de cînd Alexandru Căprariu a primit o menţiune pentru poemul **Cîntecul firelor de telegraf.**

— 22 de ani de cînd criticul literar Marian Popa a părăsit o şcoală medie tehnică mecanică pentru a se încadra în producţie ca manipulant de materiale şi macaragiu la o fabrică de gheaţă, apoi ca frezor şi rabotor la secţia sculărie a Uzinelor Autobuzul.

— 20 de ani de cînd Gheorghe Tomozei a avut 21 de ani.

— 19 ani de cînd Iordan Chimet s-a dedicat literaturii pentru copii.

— 17 ani de cînd poeta Rodica Iulian a devenit cercetător la Institutul oncologic din Bucureşti.

— 15 ani de cînd Petre Ghelmez a publicat broşura Fiecare gospodărie colectivă — o unitate puternică şi înfloritoare.

M. OPROIU ■

ROMÂNIA ÎN 1976

(Urmare din pag. 1)

Bilanțurile românești de decembrie au, toate, pe fundalul sărbătoresc de argintui scumpe, acest accent încordat pe care-l imprimă oamenii. Sărbătoarea acestui bilanț e intensă, dar scurtă. Cît să ne tragem răsuflul, ca să luăm, din nou, aerul cel mai de sus al piscurilor spre care tindem. Cît să ne desclestăm o clipă mîinile din efortul zidirii, cît să ne stringem mîinile, înainte de a relua zidirea. Cît să ne destindem o clipă fruntea, între încordarea anului care a fost și a celui și celor care vor fi.

A fost, ca toți anii noștri din urmă, un an frumos, dar un an încordat, eroic. A fost un an de eforturi mari, adesea excepționale, făcute de un popor care a devenit o singură ființă cu munca și cu creația sa, care știe că asemenea eforturi sînt necesare, vital necesare pentru prezentul și viitorul nostru, care știe că înaintînd în acest fel, cu aceste eforturi adesea excepționale, se află cheia acelor succese durabile grație cărora excepționalul n-a să devină o permanență, grație cărora se asigurăm, an de an, zi de zi, ceas de ceas, un ritm continuu, constant și impetuos de înaintare pe toate planurile. A fost un an de eforturi multiple, adesea eroice, adesea excepționale, făcute de toți oamenii acestei țări, indiferent de profesie, de vîrstă, de naționalitate, ce, strîns uniți în jurul Partidului Comunist Român, constituindu-se în marele bloc de granit care este națiunea noastră socialistă, și-au făcut steag, și-au făcut crez suprem de muncă și viață din viitorul demn și fericit al României, din înfăptuirea nepregetată și exemplară a istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea al partidului. A fost, ca toți anii noștri din urmă, dar cu un plus de vigoare și cu un plus impresionant de succese, un an de eforturi deosebite, făcute de niște oameni deosebiți, mîndri și conștienți de marea operă în care s-au angajat, mîndri și conștienți de faptul că — angajați într-o asemenea operă, de o unică avengură în istoria noastră — ei nu mai răspund, prin existența și munca lor, reperelor obișnuite, comune.

Dens la evenimente, adevărat concentrat de istorie, acest al 29-lea an al Republicii va rămîne un an memorabil în cronica vieții noastre — în marele marș spre înfăptuirea Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism — prin multiplele solicitări la care am răspuns, prin confruntarea cu sarcinile, comandamentele și exigențele unei etape superioare, prin accelerarea cursei pentru realizarea mărilor noastre proiecte de dezvoltare, prin tot ceea ce se cheamă, în semnificație românească, efort, efort ridicat la o scară de o amploare și o intensitate fără precedent în trecut. A fost cel dintîi an al cincinalului revoluției tehnico-științifice, an ce ne-a implicat, de la început, în ideea sau exigența de performanță pe toate planurile, în muncă și în gîndire, în economie și în cultură, în tehnică și în știință, în valorificarea tuturor capacităților și energiilor naționale, în dezvoltarea societății și a civilizației noastre socialiste în ansamblul lor. A fost un an de sarcini mari pe care le-am înfăptuit cu succes. Ceea ce ne-a ajutat să încbindim a fost certitudinea. Certitudinea victoriei în această cursă a hărniciei am avut-o de la început. Certitudinea aceasta ne-o oferă însăși condiția noastră fizică. Însăși condiția fizică a pămîntului românesc, care a intrat în acești ultimi ani în era performanțelor. Certitudinea aceasta ne-au oferit-o toate succesele acestor ani — anii Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale P.C.R., cuimea cea mai înaltă din panorama istoriei și a civilizației noastre socialiste — vădind, deopotrivă, realismul planurilor, rodnicia orientărilor sale, ca și marea forță mobilizatoare a acestor planuri, capacitatea lor de a-și racorda pienar și ardent toate conștințele, inimile, eforturile.

Ce ne spun bilanțurile acestui an, ce ne spun cifrele acestor planuri transpuse în faptă ? Cifrele acestea le știm cu toții, ni le revelează zilnic ziarele, le știm, de fapt, fiecare, fiindcă fiecare ținem un creion în mînă și toți știm să facem socoteli. Le face toată țara. Fiindcă cine muncește trebuie să știe și pentru ce muncește, ce cîștigă, pe ce se bizuie în efortul său viitor. Aceste cifre ne spun, de pildă, că obiectivul economic fundamental al actualei etape — continuarea în ritm intens și la indici calitativi superiori a dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a societății, avînd ca element motor dezvoltarea industriei, care capătă un tot mai accentuat caracter intensiv — s-a realizat, la nivelul acestui an de debut al cincinalului, într-un mod care, depășind prevederile inițiale, creează, prin dinamismul și cuprinderea sa, premisele accelerării întregii curse a cincinalului. Producția industrială a crescut, în acest an, într-un ritm de 11,5 la sută, superior prevederilor cincinalului, obținîndu-se o producție suplimentară de peste 10 miliarde lei. Acest ritm, aceste succese s-au dobîndit în condițiile trăsăturilor noi, revoluționare, pe care și le-a apropiat industria, ca și întreaga noastră economie, în etapa pe care-am inaugurat-o, în condițiile unui amplu efort pentru modernizarea și diversificarea producției, pentru sporirea productivității, pentru eficiență și calitate, în condițiile unei veritabile revoluții pe planul tehnologiei, prin fructificarea, la scara întregii economii a țării, a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii veacului, în condițiile ridicării de noi și moderne uzine, combinate și fabrici, parte din cele 2 700 de unități productive ce se înscriu, pe harta actualului cincinal, ca tot atîtia piloni ai urcușului nostru, ai progresului național nostru. Acest ritm, aceste succese, aceste noi și monumentale construcții sînt temelia pe care-o zidește România clasa muncitoare, această harnică, înverșunată, întreprinzătoare, eroică, miraculoasă clasă muncitoare, a cărei muncă și a cărei conștiință ne așază în rîndul forțelor mari, ai umanității mari, pe care te poți bizui. Cifrele acestui an ne spun, mai departe, că, în ciuda unor accidente neprevăzute, a unor surprize ținînd de legile oarbe ale naturii, vrednica vatră țărănească a românilor a rodit din plin, înzorată și spărată de cei care, din veac, sînt talpa acestei țări, iar astăzi, alături de muncitori, fruntea ei de lumină și hărnicie. Aceste cifre ne spun că, în anul 1976, s-a dobîndit cea mai mare producție de cereale din istoria României, producție care, alături de alte împunătoare succese în materializarea marilor programe naționale privitoare la agricultură (irigații și îmbunătățiri funciare, dezvoltarea zootehniei etc.), concepute și urmărite atent de partid, împlinite mereu prin noi și eficiente măsuri, zidesc temelia bunăstării poporului, a aprovizionării tot mai bogate a populației, a ridicării continue a nivelului nostru de trai. Aceste cifre ne spun, mai departe, că, în anul 1976, s-au construit din fondurile statului aproape 140 000 de apartamente, cifră ce, comparată cu aceea a anului precedent, reflectează un „spor de apartamente" echivalînd ei însuși cu un veritabil oraș, capabil să găzduiască o populație cît cea a Urziceniilor sau Gheorghienilor. Aceleași cifre ne vorbesc, mai departe, de noi și importante edificii social-culturale, școli, magazine, spitale, lăcașuri de știință și artă, multe din ele fiind amplasate — ca și multe din noile blocuri — în satele patriei, în cele 120 de comune care vor deveni în acest cincinal orașe.

Ele, aceste cifre, ne spun deci că tot ceea ce se face astăzi în România poartă adresa omului. Se confirmă din nou, prin toate aceste cifre, prin toate eforturile pe care ele le concentrează, revelîndu-ni-le atît de tulburător, de emoționant, principiul guvernator al activității partidului, strălucit formulat, în esență sa socialistă și națională, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la tribuna Congresului al XI-lea al P.C.R. : „Scopul întregii noastre activități economico-sociale, țelul suprem al politicii partidului nostru, esența misiunii sale istorice de transformare revoluționară a societății și de făurire a noii orînduiri este ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, în concordanță cu necesitățile fiziologice științifice determinate și cu necesitățile spirituale generate de progresul neîntrerupt al cunoașterii umane".

Anul pe care l-am încheiat a fost, ca toți anii noștri din urmă, dar cu un plus de robustețe, de adevăr, de temeinicie și frumusețe, un an al omului, al mai binelui omului. Acest plus a redus sensibil distanța dintre efort și răsplata lui, a făcut să rămînă mai bine, mai îndestulat, mai civilizat, mai demn, mai frumos, deși fără luxuz, acest plus a făcut ca tot ceea ce s-a cucerit pentru om, prin grija partidului, de la Congresul al XI-lea încoace, să se dezvolte cantitativ, să se reflecte deopotrivă în calitatea nouă a vieții noastre. Acest lapt se vădește în întregul nostru nivel de viață, material și spiritual, în avantajele acestui timp deschis, prielnic omului, prielnic democrației reale, prielnic afirmării libere a valorilor, prielnic participării sporite a tuturor oamenilor acestei țări la procesul de decizie, de conducere, prielnic hărniciei și cinstei, prielnic afirmării legalității, a eticii și a echității socialiste, a disciplinei muncitorești cu înaltere egală pentru toți membrii societății, indiferent de funcții, a promovării critice și autocritice, prin dezvăluirea fermă și sancționarea promptă și eficace a lipsurilor și a erorilor. Acest fapt se vădește, în sfîrșită instanță, în înflorirea personalității omului, în grandiosul proces de edificare umană care face țința și fala acestui timp, ale acestei epoci. Evenimentul politic cel mai de seamă al anului — Congresul educației politice și al culturii socialiste — a dezbătut, în lumina Codului etic al comuniștilor, tocmai acest proces, modalitățile de a-i stimula, de a-i lărgi mereu orizonturile. „Noi, comuniștii — sublinia la Congres secretarul general al partidului — ne propunem, de fapt, să venim — dacă se poate spune astfel — în sprijinul naturii, care a sintetizat în om forma superioară de organizare a materiei, acționînd prin toate mijloacele pentru stimularea insuși forțelor celor mai nobile ale acestuia, pentru dezvoltarea sensibilității sale, a dorinței și voinței de autodepășire, pentru amplificarea continuă a cunoașterii sale, pentru împlinirea vieții sale celor mai cutezătoare de progres, dreptate și fericire". Pentru aceasta, pentru înflorirea deplină a personalității sale, i se oferă omului din România și răsplata materială generoasă și dreaptă a efortului său („nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă !"), și răsplata spirituală și dreaptă a spiritului, a odihnei, a „orizontului larg de cunoaștere, a cărții, a bucuriei, a cîntecului. Am luat cunoștință cu toții, în lunile ce-au urmat Congresului, de ampla, emulativa desfășurare a Festivalului național „Cîntarea României", manifestare a muncii și a creației libere a poporului nostru, ce și-a propus educarea prin artă a tuturor oamenilor acestei țări, a românilor, a maghiarilor, a germanilor, a tuturor naționalităților, stimularea atît a creației de excepție cît și a marilor disponibilități artistice ale maselor, racordarea întregii suflări românești la un fenomen cultural perpetuu, a cărui trăsătură relevantă, definitorie, e iubirea față de patrie, față de trecutul, prezentul și viitorul ei.

Prin toate acestea, prin succesele sale pe planul edificării economiei, ci noii sale civilizații materiale, ca și pe cel al edificării omului, prin dinamismul vieții sale interne, prin politica sa externă, prin afirmarea ei independentă și creatoare sub cerul acestei lumi, prin contribuția sa la echilibrul acestei lumi, la securitatea și pacea acestei lumi, România și-a cucerit un prestigiu al său, un loc al său. A fost mai vie ca oricînd, pentru toți, în anul pe care l-am străbătut, frecvența cu care în imaginea lumii contemporane apar motivele românești, apar chipul și glasul patriei noastre. Nu o intenție deliberată de a ne ilustra, dar nici hazardul, ci însăși logica obiectivă a faptelor, a istoriei, dovedește cît de odinc sîntem implicați în această lume, al cărei ritm trece prin noi, a cărei respirație o propulsăm adesea. Este încă una din mîndriile noastre, din străduințele de pe fruntea țării. Cînd constați că ideile tale, ideile ce dau sens existenței tale, independența, suveranitatea, colaborarea bazată pe respect reciproc, deplina egalitate în drepturi între toate popoarele, lupta pentru o ordine economică și politică nouă, își croiesc drum în lume și birue — birue nu fiindcă sînt proclamate de noi, ci fiindcă sînt raționale și drepte, fiindcă sînt curajos răspicate și urmate de noi în primul rînd — nu putem fi decît mîndri, nu și înfatuați.

România militează pentru aceste idei în virtutea convingerilor sale politice, comuniste și umaniste, ca membră a marii familii a comunității socialiste, cu ale cărei popoare, strîns înfrățită, acționează într-un dinamic consens și cu o amplă desfășurare de forțe pentru instaurarea păcii, a libertății și a dreptății, a progresului național și social pe planeta noastră. Militînd pentru aceste idei deopotrivă ca români, ca oameni care, de cînd ne știm, am iubit libertatea, neatîrnarea, dreptatea, pacea, înțelegerea, am fost punte între neamuri și lumi, neocolîți de istorie ci, dimpotrivă, creînd-o, prin darul nostru sau prin sacrificiul nostru, prin gestul nostru milenar de edili al ei. Cu modestie deci, cu simplitatea ritualô cu care fringem pîinea după ce am trudit-o, adăugăm zecimale eforturilor noastre eforturilor general al lumii, ce ne împinge, împreună cu lumea, dincolo de această zi, spre un timp general, deschis, spre un orizont al înfrățirii tuturor oamenilor sub semnul marilor idealuri ale civilizației și progresului.

Răspunderea acestei meniri, a acestui destin al nostru în lume ca și acasă, e poartă omul al cărui nume, în ochii noștri și în ochii lumii, se confundă cu România, se confundă cu poporul român. O poartă omul al cărui cabinet de lucru e țara, e cărui grijă de zi și noapte sînt țara, poporul, oamenii. O poartă omul al cărui aport la construcția unei lumi mai bune, mai drepte, îl desemnează ca pe o mare conștiință, ca pe o personalitate de primul rang a vieții politice a umanității ; omul care, în dialogurile lui cu șefi de state și de partide, cu reprezentanții de frunte ai opiniei publice mondiale — dialoguri care, în anul pe care îl încheiem, au reflectat încă o dată și au ridicat în major figura omului și a țării pe care o reprezintă — aduce mesajul nostru, al poporului de la Dunăre și Carpați, un mesaj de prietenie și demnitate la care lumea e tot mai sensibilă și asupra căruia timpul se rostește tot mai deplin. Numele secretarului general al Partidului Comunist Român, al președintelui Republicii Socialiste România, numele tovarășului Nicolae Ceaușescu, e sinonim, în conștiința noastră și în conștiința lumii contemporane, cu clarviziunea politică, cu neobosoala, intransigența și fermitatea în promovarea și aplicarea celor mai generoase și mai înalte idei ale acestui veac.

Cu pilda muncii și a vieții sale în față, pășim mai departe, spre anul XXX al Republicii, spre anul II al cincinalului, spre noile trepte, cote, visuri, eforturi. Eforturi care vor face ca, în acest cincinal, România să fie de 30 de ori mai puternică, printr-o producție industrială de 30 de ori mai mare față de perioada de vîrf a trecutului, eforturi care vor face ca România să fie, de fapt, de sute, de mii de ori mai puternică, mai frumoasă, mai nobilă, prin calitatea oamenilor și a vieții lor. Depinde de noi, de cît de ofensiv și de radical va fi marșul nostru spre culmile viitorului, pentru ca astfel de culmi să fie escaladate mai repede. Depinde de noi, de cum vom ști să socotim, ca în orice gospodărie cinstită, ce lipsuri încă mai avem, ce resurse neexplorate ne-așteaptă încă, ce victorii au fost cucerite prea greu, prin disproporționi de costuri și eforturi, astfel încît să tragem toate învățămintele și să muncim mai bine. Anul 1976, după cum se subliniia la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. din 2–3 noiembrie, lasă încă probleme care-și așteaptă soluția în ceea ce privește afirmarea tot mai accentuată a revoluției tehnico-științifice în industrie, în agricultură, în transporturi, în ceea ce privește îmbunătățirea activității de proiectare, de investiții, de cercetare și inginerie tehnologică, în sporirea eficienței muncii, a întregii noastre economii, pentru creșterea tot mai rapidă a venitului național, pentru rosturile tot mai robuste — materiale, spirituale — ale vieții noastre de azi și de mîine.

Ni se cer deci, mai departe, muncă neobosită, energie și gîndire creatoare, eroism.

Iar răspunsul nostru la aceste înalte comandamente ale partidului — comandamentele patriei, ale viitorului nostru și ai copiilor noștri — va fi, ca și în anul pe care îl încheiem, pe măsura unui popor eroic.

ILIE PURCARU ■

Dacă și azi

Dacă și azi se mai întîmplă lucruri
Care ne fac să ne-ncruntăm adesea
Înseamnă că mai sînt și din aceia
Care se pierd în propriul interes.
Că au-nțeleg sau nu vor să-nțeleagă
Ce drum își are-n timp acest popor.
Ei ar sfida pînă și mersul vremii
Cînd nu încape-n calculele lor.
Ori travestiți în negustori de stradă
Îmbogățiți din surse ilicite,
Ei, micii negustori de drumul mare,
Preocupați mereu ca să profite.

Dacă și azi se mai întîmplă lucruri
Care ne indignează și ne dor,
Muncim cuminți unde ai-i locul nostru
Și ne gîndim mai mult la viitor.
Răsplata-i măsurată-n prețul muncii
Și-n creșterea nivelului de trai,
Chiar dacă se mai află cîte unul
Ce știe doar că trebuie să-i dai.
Acestei țări îi datorăm o viață
Trăită-n ritmul marilor idei.
Și dacă știi să dai cît se cuvine
Poți învăța cît trebuie să iei.

VASILE GOGONEA ■

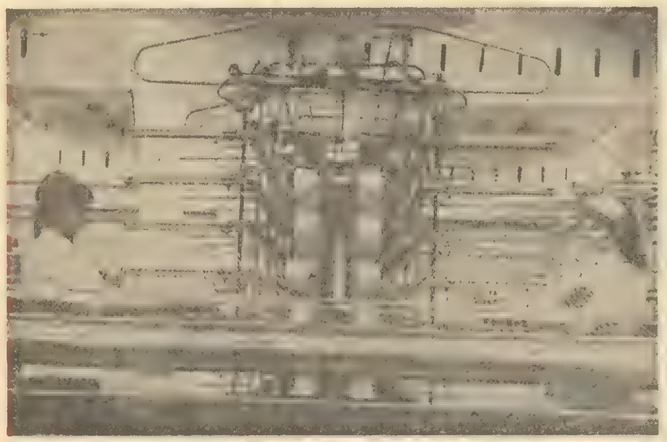

Obiceiuri

(Urmare din pag. 1)

ne apar grupați, în acest caz, sub formă ne comunități sociale, iar nu de colectivități. Comunitățile constituie un sistem de valori spirituale propriu, grupări sociale stabile, dispunînd de anumite experiențe istorice proprii, dispunînd de anumite forme de comunicare proprii. În virtutea unei atari realități, obiceiul ne apare ca un fel de lege nescrisă, ca o obligație, statornicită, pe parcursul unei îndelungi experiențe istorice, pentru toți membrii unei comunități umane, în vederea întîmpinării diferitelor momente importante ale anului, în vederea întîmpinării diferitelor evenimente importante din viața individului. Obiceiul, înțeles astfel, se referă la aspecte ieșite din sfera cotidianului, ale comportamentului de grup. Totul capătă o simbolică aparte — îmbrăcămintea, hrana, gesturile. Pentru a se marca detașarea de cotidian și integrarea în timpul de sărbătoare al obiceiului intervine, în unele cazuri, potrivit funcției ce o deține în cadrul grupului fiecare, în condițiile timpului de sărbătoare fixat prin datină, sistemul de norme interne al obiceiului — masca. Pentru obiceiurile străvechi, cum sînt cele specifice sărbătorilor laice de iarnă, în majoritatea țărilor europene masca apare ca un element prin care purtătorul se detașează de poziția veche pe care o ocupă la dimensiunile timpului cotidian în cadrul grupului, asumîndu-și una nouă, numai pentru perioada cît durează evenimentul consacrat prin obiceiul respectiv.

Ea se definește, în atari condiții, ca un ansamblu de elemente grotești, asamblate astfel încît să permită ușor o anumită aluzie, pe care și le aplică pe figură cineva pentru a deveni de nerecunoscut și a-și putea exercita rolul ce-i revine în cadrul manifestărilor legate de un anumit obicei. Apare evident faptul că, în funcție de gradul de dezvoltare istorică a diferitelor comunități, rolul măștii în cadrul diverselor obiceiuri diferă. La anumite timpuri, persoana mascată devine dotată cu putere magică. Interesant este fenomenul conservării rolului măștii astăzi, în cadrul manifestărilor specifice obiceiurilor la care lumea se supune fără a mai crede cîtuși de puțin în puterea magică a măștii și a mascatului.

Cum se explică totuși că ne supunem obiceiurilor, chiar atunci cînd simțim nevoia să le modificăm încărcătura semantică inițială ? Este vorba oare de simple obișnuințe ale comunităților din care facem parte sau este vorba de nevoia de a trăi timpul de sărbătoare în comun și la acele dimensiuni care să eclipseze orice ecouri ale cotidianului ? Aceasta ar explica, poate, nevoia copiilor, dar și a adulților, alături de ei, de a-l vedea pe vînzătorul de jucării în luna decembrie îmbrăcat în Moș Gerilă, aceasta ar explica plăcerea copiilor, dar și a adulților, alături de ei, pentru a redescoperi în ajun de An nou zgomotul harapnicului și al tobei. Aceasta ar explica, poate, atîtea fenomene legate de existența unor obiceiuri la care ne supunem, fără să ne gîndim prea mult de ce. În orice caz, antropologii și etnografii ne sînt datori cu răspunsul la foarte multe întrebări pe care le aduc în discuție obiceiurile străvechi active și acum, cu implicații directe în viața a milioane și milioane de oameni. E păcat că, fiind una dintre puținele țări, în care sînt atît de vii încă străvechile obiceiuri laice de iarnă, nu avem încă un studiu sistematic asupra lor, care să permită și alte concluzii decît cele referitoare la existența unui tip de mască într-o zonă, și a altui tip în altă zonă.

● În noaptea de 31 decembrie 1975 spre 1 ianuarie 1976, la ora 0 și 15 minute, la cuptorul 6 de la oțelăria Martin nr. 2 din Hunedoara a început să curgă oțelul primei șarje a cincinalului ● 974 continuă să fie prefixul telefonic al municipiului Rîmnicu Sărat ● Cunoscuta firmă ieșeană Tehnoton a lansat un nou produs : o variantă a receptorului de radio Milcov ● Zoe Stanca-Anghel, din București, a găsit o bucată de sîrmă în paharul cu frișcă cumpărat de la cofetăria Scala, un ac de cusut într-un pachet de vată și într-un borcan cu magiun produs la Oltenița, o bucată de sticlă ● De la cariera Ovidiu a fost extrasă la începutul acestui an cea de-a 9 158 590-a tonă de piatră, utilizată ca și precedentele la hurile portuare din Constanța și Mangalia ● Aurel Georgescu, fost șef-contabil la Asociația crescătorilor de păsări și animale mici, a delapidat suma de 37 000 de lei, încercînd să convingă lumea că, de fapt, tot ce zboară se mănîncă ● Fericitul cuplu de scriitori Angel (Grigoriu) și Romeo (Jorgulescu) ne întreabă : „Ce-ar face luna fără raze, / Fără cunună de lumină... ? / (...) Ce-ar face luna fără raze? / Ce-ar face luna ?" Răspuns : luna ? Nimic ● Odată cu revelionul 1976, Maria Costea, cea mai virstnică femeie din satul Mătișești (Munții Apuseni), și-a sărbătorit și cel de-al 120-lea an de existență ● Valoarea producției agricole obținute de elevii liceului din Cobadin de pe suprafața microcooperativei școlii, aproximativ 100 de hectare, se ridică la peste 300 000 de lei ● În primele zile ale anului 1976 au început să producă un număr de 14 noi capacități industriale ● Elena Nițu, din comuna Piatra Olt, vrînd să facă o bucurie celor din casă, le-a preparat ceva dulce, folosind din greșeală în loc de esență de rom o soluție foarte toxică. Au murit șase persoane, iar alte două sînt în stare gravă ● Pe șantierul Centralei termoelectrice Mintia—Deva a început montajul turboagregatului nr. 5. Astfel, producția anuală a termocentralei va crește cu peste un miliard kWh energie electrică ● Ioan M. Dușa din comuna Teiș (Dîmbovița), în vîrstă de 30 de ani, a colecționat pînă acum aproape 200 de ani de închisoare (mai exact 198 de ani și două luni) ● Un fost gestionar, Dumitru Iancu, avea în casă 500 000 de lei, multe-multe bijuterii iar timp de vreo șapte ani și-a schimbat mașina de fiecare revelion. În plus, nababul căpătase și obiceiul să-și soarbă vinul din pahare ținute pe rachete de tenis, stîrnind invidia breslei pentru imaginația și bunul său gust ● Circumscripția financiară a municipiului Turda îi somează din trei în trei săptămîni pe Vasile Grosu, decedat în 1972, să achite suma de 30 de lei. Atîta rea voință n-au mai întîlnit funcționarii circumscripției. ● A fost pusă sub tensiune linia de 110 kV Tulcea—Sarinasuf ● Vasile Voinea, renumit constructor de case din Craiova, a primit după 18 ani de muncă pe șantierele din cetatea Băniei a optsprezecea stea de fruntaș în întrecerea socialistă ● Silvicultorul sucevean I. Tudoreanu este considerat de specialiști ca unul dintre cei mai buni recepționeri de arbori de rezonanță ● La Sita Buzăului (Covasna) există 30 de familii care au peste 10 copii. Cea mai numeroasă este a lui Emilian Dîrstar : 18 copii ● „Roșu și negru" în versiune lătrată și adăugită. „Pierdut cîine pechinez negru și hăinuță roșie. Cu alb" ● Dacă s-au defectat automatele de scară telefonați la cooperativa „Metalocasnica", telefon 15 64 50 sau 15 51 10, și comanda, zic ei, va fi onorată în 24 de ore. Dar dacă nu s-au defectat ? ● După patru decenii la volan, timp în care a parcurs 1 200 000 de kilometri, șoferul Ion Preda din Vaslui a ieșit la pensie ● Săpături arheologice în locurile Valea Vremenii și Dealul Gîlmei (Covasna) au scos la iveală urme care atestă pînă azi prezența omului pe aceste locuri în urmă cu 20 000-25 000 de ani ● Cantina I.J.C.M.-Arad are un nou cuptor electric. Îl are de trei ani și nu a copt nimic ● Cu ocazia unor cercetări și săpături arheologice care s-au făcut la Strei Singeorgiu (Hunedoara), sub îndrumarea conf. dr. Radu Popa, a fost descoperită o interesantă ctitorie voievodală ● Un cumpărător și-a pierdut în incinta magazinului alimentar din Piața Cibin, din Sibiu, verigheta. Nevasta era acasă ● În vitrina magazinului alimentar cu autoservire de pe strada Pavlov nr. 30 din Craiova își face zilnic siesta o pisică albă. Recomandăm pentru schimb de experiență, magazinul de pîine de pe Splaiul Independenței (vizavi de Tribunal) din București unde în fiecare seară își face siesta un șoarece de un splendid gri-șobolan ● În județul Vîlcea, în acest cincinal se vor moderniza 210 kilometri de drumuri județene și comunale ● În Asociația județeană de vînătoare și pescuit sportiv din Constanța sînt înscriși peste 6 500 de pescari amatori. Se pare că știrea n-a micșorat cu nimic optimismul peștilor care, probabil, vor învăța și bancuri noi ● Cetățeanul Ion Serdaru din București întreabă dacă pe linia rapidă 31 barat s-au pus și autobuzele respective ● Pentru angajații nefamiliști de la I.T.B. sînt în curs de construcție cinci cămine : unul pe Splaiul Unirii și patru în Giulești ● Pentru cîteva mii de lei, Terezia Weisz din Petrila își punea în față tot viitorul. Și ca un supliment, te vindeca cu apă sfințită și usturoi (usturoiul tău) și de unele boli ● La Timișoara, pe strada Mihai Eminescu, unde se află vestitul copac al meșteșugarilor de odinioară, plin de jos pînă sus de cuie țintuite de meșteri, calfe și ucenici, s-a deschis magazinul „Pomul breslelor" ● Anul 1976 a rămas pînă la sfîrșit un an bisect ● Comuna Șișești este singura comună maramureșeană care a reușit să asigure în toate cele șapte sate ale ei apă potabilă la robinet ● Blocul Z 29 din Drumul Taberei beneficiază de niște splendite balcoane fără uși ● Filatelistul bucureștean Maximilian Păduraru deține două timbre deosebit de valoroase ● Brașoveanul Gheorghe Păuna a fost mecanic de locomotivă, parcurgînd cu trenurile de persoane peste două milioane de kilometri. Pensionat, fostul mecanic de locomotivă s-a dedicat creșterii păsărilor exotice care l-au adus 11 medalii de aur, zece diplome de onoare și o medalie de argint ● Școala din Ricîu (Mureș), satul în care s-a născut Gheorghe Șincai, a împlinit 225 de ani de la înființare ● Au căzut cîțiva cărbuni aprinși. A luat foc un preș, apoi lucrurile din jur și în cîteva minute fumul i-a asfixiat pe cei trei copii ai unui cetățean din comuna Oșești (Vaslui) ● Emilian Șerban din București, strada Sirenelor 27, și-a chemat vecinul în judecată de 30 de ori la judecătorie, de 24 de ori la comisia de judecată, la care se adaugă tot atîtea reclamații la diferite foruri. Cel mai bun an al său a fost 1974 : 18 procese ● M. Mitrache din Sibiu plecase cu familia la o înmormîntare. Întors acasă constată că vecinul a împărțit bolul comun, ridicînd fără autorizație un zid. L.J.G.C.L.-ul aplică vecinului o amendă de două mii de lei, dar zidul rămîne. M. Mitrache, suferind de inimă, încearcă să-i convingă pe cei de la întreprinderea județeană : „Dacă mor, prin holul acesta nici sicriul nu încape !" După cîteva zile, un inginer al amintitei întreprinderi apare în poarta omului cu un sicriu, pentru probă. Nu încăpea ● O cură de ceai de soc și iarbă de cimbrișor este indicată pentru calmarea sistemului nervos și a durerilor reumatice ● Pionierii din Boldești-Grădiștea (Prahova) își iubesc bătrînii din sat ca să n-ajungă într-o zi să și-i cumpere. Astfel, puștii au luat în grijă șase bătrîni care au trecut de 80 de ani și zilnic îi aprovizionează, le taie lemne, le fac focul, curățenie, și îi trec strada ● 300 de lei corigența și 1 500 bacalaureatul. Ultimul tarif al profesoarei de matematică Roxandra Vîlsan de la Liceul nr. 2 din Galați. Tot adunînd banii pentru corigențe învățau băieții o matematică ! ● Ca să fie sigur că nu pierde trenul, Viorel Gh. Bănescu din Azuga s-a culcat între linii în stația C.F.R. Cîmpina ● La Tg. Mureș, pe strada Eminescu, se va da în folosință o grădiniță specială pentru copiii cu deficiențe fizice și de vorbire ● În comuna Poiana Sibiului, la căminul cultural, există un foarte frumos muzeu pastoral deschis în timpul liber al femeii de serviciu ● Cu ocazia unui control în localitățile județului Timiș au fost identificați sub influența băuturilor alcoolice 31 de șoferi, 64 de bicicliști și 25 de căruțași. Ceilalți n-au fost identificați ● În comuna Ostra s-a deschis primul șantier județean al tineretului din acest an ● Familiile Petru S. și Mihai A. din Arad se judecă de un an și jumătate pentru cîinele Nero. Cazul a ajuns la Procuratura generală, unde s-a făcut recurs extraordinar. La ecarisaj nu s-a gîndit nimeni ● Sub genericul „Să lăsăm generațiilor viitoare cît mai mulți iepuri", vînătorii din județul Vaslui au inițiat o acțiune care constă în prinderea a 131 de iepuri. Pentru repopularii în județul Timiș ● În Capitală, numărul telefoanelor publice în cabine a crescut de la începutul acestui an cu peste 100. Numărul cabinelor rămase, tot anul acesta, fără telefoane sau cu telefoane defecte e mai mare ● La noua turnătorie de oțel a Întreprinderii de utilaj greu „Progresul" din Brăila a fost elaborată în cursul lunii martie cea de-a 1 000-a șarjă de oțel ● Ioan Stanciu și Silvia Mihora au transformat grădina lui Arion Ciolea din Ohabu Ponor (Hunedoara) în exploatare forestieră. Adică i-au tăiat toți pomii fructiferi în valoare de 46 510 lei, fără ca A.C. să fie de acord ● Cățeii caniche, pierduți, beneficiază de aceeași recompensă în tot timpul anului. Adică bună ● La Tușnad a fost dată în folosință o modernă bază de tratament (3 000 de proceduri de tratament balnear complex) ● Timișoara a găzduit o expoziție de cîini cu participare internațională. Se lătra în esperanto ● Patru muncitoare din Calafat, Alexandra Lazăr, Maria Durlan, Ana Vasile și Elena Zavelescu, au început să lucreze la cîte zece războaie de țesut. Și n-au terminat ● La Turceni, pe șantierul celei mai mari centrale termoelectrice din țară, constructorii au atins cota finală la primul coș de fum : 280 de metri, cea mai înaltă construcție industrială din țară ● Petru Vesescu, căruțaș la cooperativa agricolă Șiria, jud. Arad, l-a bătut pînă l-a omorît pe îngrijitorul Petru Ardeleanu, bănuindu-l că i-a tăiat coada calului său. La proces s-a dovedit că l-a omorît degeaba, nu îngrijitorul fusese vinovat ● La cel de-al 8-lea Festival internațional de filme tehnice de la Sofia, filmul românesc „Locuințe din prefabricate spațiale" a obținut premiul trei și trofeul „Globul de bronz" ● În orașul Brad sînt aproape 350 donatori onorifici de sînge ● La Brăila abonații primesc cîte 3—4 numere de ziar odată și scrisorile loco ajung după 3—4 zile la destinație. Numai funcționarii de la poștă primesc cu regularitate lefurile ● Vasile Vultur a prins la un concurs de pescuit pe lacul Cincis, de lîngă Hunedoara, 600 de pești, cîștigînd concursul și stabilind și un record de viteză : 3 pești pe minut ● După succesul Nadiei Comăneci la Olimpiadă, un ziar din Atena scria : „Nadia Comăneci a transformat Olimpiada într-un zîmbet de copil" ● „Pierdut în cartierul Drumul Taberei cățel Seidenpinci, mărime mijlocie, păr lung, alb, mătăsos, avînd pe ochiul și urechea dreaptă păr negru, fără coadă, dar avînd un smoc de păr negru" ● Pe șoseaua Rîmnicu Vîlcea—Pitești, șoferul Tudor Chircalan, care conducea autoduba Magazinului universal București, a adormit la volan, tamponînd un autoturism care venea din sens opus. Au murit ambii șoferi, iar autoduba a luat foc ● Braconieri inconștienți au încercat să seace lacul Geamănul de Sus (Căldarea Leaota), situat la altitudinea de 2 230 de metri, pentru a prinde mai ușor porumbei. Campania începuse în timpul nopții ● Pentru a cîștiga un concurs, un canar trebuie să cînte cam așa : să nu deschidă ciocul prea tare, să nu-și înghită limba de emoție, să fie calm, să scoată triluri fine și prelungi și, în sfîrșit, să mulțumească asistenței. Adică exact cum s-au prezentat doi dintre canarii lui Arpad Varadi la prima expoziție de păsări de la Tg. Mureș ● 432 de zile tot a pedalat fostul furnalist din Reșița, pensionarul Ignatie Tecu, în Europa. Și s-a întors cu fanioane și amintiri ● Prima navă lansată în apă în acest an de constructorii gălățeni se numește Făurei și este un cargou de 7 500 tdw ● Marin Preda din Bobicești (Olt) a tăiat un salcîm și a murit. În salcîm era o bombă rămasă din timpul războiului ● La începutul acestui an aparatele din cabina de comandă a Hidrocentralei de la Porțile de Fier au înregistrat cifra de 25 miliarde kilowați/oră, cantitate de energie electrică ce depășește de 23 de ori întreaga producție de energie electrică a României anului 1938 ● Din reclamația Elenei Rădulescu și a lui Nicolae Berca din Tg. Jiu : „Acest Stoica Miron ne-a mințit și ne-a indus în eroare că o să facă o fabrică de luminări pe bază de o invenție, care fabrică ar da un randament de 1 000 kg luminări pe zi. Noi, oameni de bună-credință, am contribuit fiecare ca asociați cu 15 000 lei fiecare". Firește, după ce a luat banii, Stoica Miron a dispărut cu invenție cu tot ● Coșul de fum al Termocentralei Brăila, al doilea pe țară (după cel de la Turceni), avînd o înălțime de 250 metri, este al 51-lea coș construit de maistrul Matei Stadler, unul dintre conducătorii tehnici ai lucrării ● Trustul de construcții industriale Timișoara, ca să-l sperie puțin pe angajatul său Ioan Ene, pentru că acesta întîrziase cu inventarul, l-a dat în judecată învinuindu-l că a furat o... șchelă ● 898 de kilograme de carne au scos noaptea, pe poarta Întreprinderii de industrializare a cărnii din Brașov, gestionarul Iosif Caracsony, șoferii Ioan Popa și Vasile Moldovean, ajutați de paznicul Pătru Drăghici ● Media de vîrstă a constructorilor de nave de la Șantierul naval Brăila era în 1974 de 25 de ani și jumătate; anul acesta a scăzut la 20 de ani și opt luni ● Multe au fost inițiativele și acțiunile înfăptuite pînă acum de cetățenii județului Vaslui, concretizate pînă acum în numeroase lucrări, dar însăși locuitorii județului recunosc că mai au multe de făcut ● Răspundem unui grup de cititori,

locuitori ai zonei Șoseaua Giurgiului : tramvaiul 7 mai există ● Gh. Constantin a ajuns beat acasă și n-a mai avut răbdare să i se deschidă ușa. S-a urcat pe bloc, încercînd să sară pe balcon. Nu i-a nimerit ● Răspundem lui Barbu L. (Caracal). Este adevărat, Bucureștiul s-a schimbat foarte mult, pe alocuri este de nerecunoscut, dar baltă la gară în fața magazinului „Sora" tot se face ● În ciuda numeroaselor intervenții ale presei din ultimii ani, numărul iepurilor din județul Covasna a scăzut ● Cooperativa „Tehnica" din Bacău asigură întreținerea și repararea șoferilor de gătit și încălzit pe bază de combustibil lichid care ar trebui să se vîndă în comerț ● În prezent, la Complexul de vaci Radomirești (Bacău), pentru fiecare vacă sînt deja asigurate cîte 2 000 de kg de fîn de bună calitate și importante cantități de suculente ● O veste bună pentru bucureșteni : nici la Arad canalele n-au capace Dar arădenii o dau pe proverbe : „ce-ar fi, zic ei, de s-ar adeveri proverbul cu cine sapă groapa altuia..." Din experiență le spunem să nu-și facă iluzii, nu cade cine trebuie ● Elena Kihaia din comuna Vlădeni (Dîmbovița), care și-a pierdut vederea într-un accident, a fost plimbată pe drumuri de funcționarii de la ocrotiri sociale aproape un an de zile, pentru a i se întocmi dosarul de pensie ● Se păstrează și azi mistria și ciocanul folosite în 1896 la punerea pietrei fundamentale a portului Constanța ● Numărul vînătorilor din județul Vrancea a crescut de la 400 la 1 000: numărul fazanilor din pădurea Tiuga a crescut în mod corespunzător ● Roata cu făcae, strămbunica turbinei moderne de apă, de la Muzeul tehnic din București, adusă mai demult de la Strîmba (Gorj), poate fi oricînd pusă în funcțiune, chiar dacă sora ei, o moară asemănătoare, a ajuns mai departe, la Muzeul tehnic din München ● O carte a supraviețuit vremurilor : „Aldus" de Pauli Marutij. Apărută pe malul sting al Senei, la Paris, în 1528, cu îngăduința regelui (cum este menționat pe copertă), cărțen se află azi după mai bine de patru secole pe malurile Dîmboviței : în galantarul anticariatului din Piața Sf. Gheorghe din București ● Pe aleile din Olănești poți auzi și povești care încep așa : „Deunăzi, m-a chemat președintele C.A.P.-ului și mi-a zis, ce-ar fi să lași oleacă zootehnia și să pleci la Olănești, să te ocupi de sănătate"... Și astfel cele 100 de locuri ale pavilionului destinat țăranilor cooperatori sînt toată vremea ocupate ● La bufetul din comuna Crivina se găsesc de regulă, marfă în valoare de 28 000 de lei și ambalaje în valoare de 38 000 de lei ● A fost terminat și dat în folosință blocul P-1 din Crihala. Imediat subsolurile s-au umplut cu apă, multe țevi sînt sparte sau lipsesc, iar instalația termică nu dă căldură. Ne întrebăm deci, ce rost mai are expresia „a fost dat în folosință" ● Important : și în acest an Cooperativa de consum Cuimir achiziționează la prețuri convenabile cai și plante medicinale ● Într-o simbătă după-amiază un cetățean necunoscut a vorbit ireverențios șoferului de pe autobuzul 31, avînd numărul 30 052 (e vorba de numărul șoferului). Furios la culme, șoferul s-a apropiat de individ și l-a apucat de nas, ținîndu-l strîns cîteva secunde ● Starea șahului la Carei continuă să ridice serioase semne de întrebare. De pildă, selecționata orașului a fost învinsă de șahiștii din Valea lui Mihai ● A avut loc și s-a bucurat de succes, expunerea profesorului universitar doctor docent Ion Zamfirescu cu tema „Literatura și eternul feminin" ● De mult timp tinerele filatoare din Cîmpulung Moldovenesc sînt angrenate în competiție pentru cucerirea „brățării de aur", preocuparea pentru ridicarea calității producției situîndu-se pe primul plan ● Singurul fluture din lume cu aripile din dreapta cafenii și cele din stînga albastre se găsește la Dorohoi în colecția Ioanei Andreescu ● În chiar interiorul său, Aradul crește un oraș mai mic. E vorba de noul cartier de 2 000 de apartamente, pe nume „Aurel Vlaicu", dotat complex, de la tinerețe pînă la bătrînețe, de la grădiniță, adică, pînă la cinematograf, policlinică și, bineînțeles, restaurant ● Piatra Neamț avea în 1945, 6 medici. Azi are 240 ● Multe dintre gurile de canal din zona cartierului Șos. Giurgiului, în special pe Drumul Găzarului, sînt descoperite, în schimb, e adevărat, noaptea nu se văd pentru că nu arde lumina ● Tinărul N. Găină, din Filipeștii de Pădure, împreună cu alți tineri, a încercat să fure o găină împreună cu alte găini, fapt menționat cu multă claritate chiar și de gazeta de perete a comunei ● Ca de obicei, ploaie de anunțuri de genul : „Profesor, experiență îndelungată, meditez matematici orice nivel. Garantez reușita". A sosit timpul, credem, să se precizeze de a cui reușită este vorba. A elevului sau a profesorului ? ● Două fapte de seamă în viața comunei Turț : captarea izvorului Mihăiuț și darea în folosință a primelor blocuri de locuințe cu la oraș ● Secția de saci de la Întegrata Negrești — Oaș continuă să obțină remarcabile rezultate în producție ● În 1970, în comuna Celaru erau 11 televizoare. Azi sînt 76. Din această cauză strada principală, căruia în 1970 i se spunea „ulița antenelor", a primit o altă denumire : „magistrala antenelor" ● Fără îndoială că unul dintre oamenii fericiți este inginerul Valer Florea de la „Emailul roșu" din Mediaș. Din cele 7 invenții ale sale, 6 se aplică în producție, eficiența lor economică fiind de 7 milioane lei ● S-au împlinit 25 de ani de la înființarea cămînului cultural din Vestem ● Peste foarte puțin timp și locuitorii din satul Pripileți vor asculta emisiunile stației de radioamplificare din comuna Bozovici. Poate ei vor reuși să înlăture cele două carențe din activitatea stației : absența criticii și tratarea superficială a problemei diversității. ● La întrebarea unui reporter „Ce elemente noi vor interveni în rețeaua prestațiilor de servicii ?", vicepreședintele Uniunii județene a cooperației meșteșugărești Brăila răspunde foarte precis și mai ales concret „Vom acorda și în continuare o atenție sporită promptitudinii și calității serviciilor pe care cooperația meșteșugărească le efectuează. În plus...". ● Cum devii ospătar bun, chiar și fără barcșiș ? Dar o vînzătoare voioasă și un bun cofetar ? Iată cîteva dintre temele concursului intitulat „Buna servire" (peste 3 500 de concurenți) organizat la Ploiești și în județul Prahova. ● Capitala are o nouă autogară, construită la una dintre importantele ieșiri ale orașului : Chitila. De aici pleacă zilnic 40 de curse și sosesc tot 40. ● Ultima noutate de la Uzina „Timpuri Noi" : un motor diesel de 120 cai putere folosit prima oară la noi la punerea în mișcare a navelor. ● Gheorghe Rațiu din Podeni a furat un autobuz pentru a-și vizita un văr din altă comună. Cum n-a reușit să fure și șoseaua, completul de judecată l-a condamnat doar la 7 luni. ● Mielu F. din Brașov și-a obligat soția să înghită un cordon electric. Motivul : gelozia. Apelînd la organele de ordine, soția a reușit să salveze cordonul. ● În magaziile și depozitele cunoscutei întreprinderi din Sighișoara, stocarea mărfurilor se face pe verticală. ● Țăranul Ilie Ciortuz din Girbovat (Caraș-Severin), a plantat pe ulițele satului său peste 20 de specii de trandafiri. ● Pentru tinerele muncitoare, comisia de Cruce Roșie din cadrul combinatului de fibre și fire sintetice-Iași a organizat două importante cursuri : „Sfaturi pentru tinerele mame" și „Ce trebuie să știe o mamă la al primul copil". Următorul curs va fi, probabil, „Ce trebuie să știe o mamă la al doilea copil". ● Constructorii complexului zootehnic din Trușești au reușit fără să-și dea seama, să construiască un turn înclinat cu 60 de centimetri față de axul de bază. Bravii constructori au fost conduși de Ilie Adomniței. ● În Otopeni, la centrul de pîine, un anunț : „Nu dăm pîine la copii decît cu bani potriviți, dar și numărați". ● În apropierea comunei Vintileasa, județul Vrancea, au fost descoperite primele exemplare de Drosera, una din cele patru specii de plante carnivore din flora României. ● Asociația crescătorilor de albine din R.S.R., filiala județeană Arad continuă să organizeze cursuri de inițiere în apicultură. ● Fiind cumnată cu paznicul de cîmp Sever Boată, cooperatoarea Veronica Boată a sustras 223 de știuleți de porumb. ● Întreprinderea minieră Dobrești a împlinit un deceniu de existență. În această perioadă rentabilitatea s-a triplat, iar productivitatea fizică a crescut de două ori. Un lucru semnificativ : s-a pornit cu 20 de membri de partid și în prezent numărul lor a ajuns la 600. ● Vacile se îmbolnăvesc de meteorizație ! Chestia asta de nuanță cosmică au pățit-o 50 de vaci din C.A.P.-Zvoriștea, care au ieșit în pășunat prea de dimineață, pe rouă. ● În Brăila, orașul liniștit, orașul primelor tramvaie din țară, circulă azi, conform promisiunilor, tramvaie noi și desigur, silențioase. ● Șerban Gheorghiu, de profesie navigator, a strîns timp de 18 ani o colecție de 18 000 de ilustrate din toată lumea. ● Record absolut : 10 000 de kilometri a parcurs Năstase Cioclu din Ghești, cu motocicleta sa personală, pînă cînd a fînat. Recordul constă în faptul că N. Cioclu n-avea permis de conducere. ● Gogoșile ce se vînd pe peronul gării Simeria sînt la fel. Adică proaste. În pungile pe care scrie „Fursecuri — lei 2.85", renumita întreprindere din Ploiești „Vulturul" a pus niște cornulețe fără zahăr înghesuite de un bilețel care menționează ilizibil un preț între 5 și 6 lei. ● Recent, președintele C.A.P.-ului din Ostroveni-Dolj a fost întrebat : „E grea munca pe care o desfășurați ?" A răspuns : „Nu e ușoară". Apoi a zîmbit. ● Pungile-cadou pe care le vînd librăriile din Brașov, pungi în care de obicei se pune o carte foarte căutată și una care nu se vinde, conțin cărți defecte, cu pagini albe, rupte sau lipsă. ● Aristide Florea de la magazinul Central din Vaslui a depus banii într-un coș de gunoi în loc să-i depună la casieria centrală. Ce nu depusese sau nu predase își însuși-se : vreo jumătate de milion de lei. ● Ion Mancaș din Horodniceni și Ion Florea din Fintinele și-au pierdut de cîte cinci ori buletinul de identitate. ● „Ospătarii sînt obligați să aștepte umplerea halbelor", iată un apel la respectarea gramajului. Afișul domină activitatea personalului braseriei de pe faleza din Constanța în sensul că unii stau degeaba. ● Pierderi : „Persoana care în ziua de 15 august a fost ajutată în stația Bălcescu să-și stringă lucrurile căzute din poșetă este rugată să telefoneze la 1.22 57, deoarece printre lucrurile strînse se găsea și ceasul persoanei care a ajutat-o. ● 850 de cutii de chibrituri a adunat într-o viață de om inginerul I. Lucian din București. ● La fermele zootehnice ale cooperativelor agricole din Dana și Saschiz s-a descoperit apă. În bidoanele cu lapte. ● La fabrica de mobilă din Odorheiul Secuiesc au fost pregătite să intre în producție, anul viitor, zece noi tipuri de mobilă. ● Nu există față urîtă — este concluzia la care au ajuns participantele la una dintre dezbaterile organizate de clubul „Tinerele fete" din Focșani. ● Serviciul de circulație al miliției județului Mehedinți a efectuat la ora prînzului un sondaj pentru a vedea cum circulau mașinile statului. Rezultatul: nu circulau. Stăteau la locuințele șoferilor. ● Volumul de mărfuri desfăcut populației din județul Dolj în primele 11 luni ale acestui an a fost mai mare cu 12 la sută față de perioada similară a anului trecut. ● Petrică Moraru din Oradea posedă una dintre cele mai bogate colecții de porumbei din Europa și chiar din țară. De remarcat că absolut toți porumbeii sînt vii. ● Nou: curele de dezaicoolizare se plătesc de către beneficiari. ● La centrul de recoltare a sîngelui din Galați a fost înregistrat cel de-al 16 000-lea donator onorific. ● La Brașov a fost sărbătorită împlinirea a 100 de ani de activitate a corului din Făgăraș. A urmat un simpozion, firește, pe aceeași temă. ● Într-o singură zi, Vasile Gudea a furat la Cluj-Napoca: la ora 9, două jersee; la 9,30 o cămașă; la ora 13 o jachetă și o haină de piele. Începînd cu această oră magazinele au intrat în pauza de prînz. ● Numai într-o singură zi Farmacia nr. 83 din București eliberează gratuit pentru copii medicamente în valoare de 5 000 de lei. ● Trenului accelerat 226, Arad—București, i se atașează la Sibiu, la ora trei noaptea, trei vagoane frigorifice, dintre care unul de dormit. ● Fabrica de cămăși „Aeroclub". O firmă mare cu un asemenea conținut acoperă o parte din fațada unei vechi clădiri din Capitală (Calea Griviței 99), azi magazie de materiale. Firma respectivă are o vechime de peste 40 de ani și credem că a sosit momentul să fie înlocuită cu alta de genul G.D.R.P.V.S.C. ● În județul Vrancea este în curs de desfășurare acțiunea de recoltare a corzilor necesare altoirii. Vinul de Timboiești e deci pe mîini bune. ● Strada Sforii din Brașov continuă să se numească așa. ● În urma publicării în ziarul „Steaua roșie" a articolului „Cu căciula și devizul în mînă în căutarea unui constructor", la Măgheran au început lucrările pentru repararea și amenajarea clădirii noului internat. Cînd va fi gata vom citi probabil articolul „Cu căciula și maculatorul în mînă la noul internat". ● Printr-o organizare temeinică a muncii, mecanizatorii, plini de conștiinciozitate și pasiune, care servesc cooperativa agricolă Movila Banului (Buzău) au arat pînă joi 930 hectare din cele 1 000 posibile. ● Gh. Purcaru din comuna Păușești (Vîlcea), fără ocupație, s-a certat cu Floarea Bobilcă, care nu-i mai răspunde la provocări de atunci. Ca s-o pedepsească, Purcaru i-a luat nepotul în scopul de a-l închide în casă și de a-i trimite bilețele de amenințare lui Floarea B. Purcaru acum e arestat. ● Toate căprioarele din lume sînt roșcate. Așa se credea. De curînd s-a găsit însă și una numai pe jumătate roșcată. Cealaltă este albă și a fost descoperită lîngă Ștefănești, județul Botoșani. ● Maria Lupescu din Sibiu a împlinit 100 de ani și are 11 copii. ● Pe șantierul combinatului chimic din Arad 14 instalatori au lucrat o noapte întreagă pe frig și ploaie ca să înlocuiască un tronson de conductă sub presiune. Dacă se oprea instalația, remedierea dura cel puțin trei zile. ● Panciu e legat de șoseaua națională București—Suceava prin satul Tișița, unde e o barieră C.F.R. care e mai mult lăsată în aceste condiții Panciu este, de fapt, izolat de șoseaua națională. ● Zilele acestea s-au împlinit patru ani de cînd Piața Pieptănari s-a umplut cu splendide și inutile semafoare pentru decor, sistematizarea pieței ridicînd în continuare grele probleme de logică pentru edilii sectorului. ● La cantina IPROMET din Capitală se mănîncă atît de bine încît vine lume și din Floreasca și din Militari (și ultimii folosesc autobuzul 74). ● Sortatul cartofilor la C.A.P. Hărman se desfășoară rapid datorită unei bune mobilizări. A oamenilor, firește. ● S-a aflat, în fine, și care-i cea mai bătrînă casă din Buzău. Casa Mănăilă. Mănăilă, fiul lui Stoian, căpitan de Buzău, mare clucer și om de încredere al lui Constantin Brîncoveanu. ● La Verbița, județul Dolj, a fost dat în folosință nou sediu al Consiliului popular comunal. Personalul a rămas același. ● Ștefan Pică, șofer la autobaza 2 Craiova, a fost oprit în timp ce transporta cu camionul cantitatea de 750 kg. de știuleți de porumb. A fost oprit nu pentru că erau puțini, ci pentru că îi furase. ● În ziua de 20 decembrie a.c., oamenii muncii din industria județului Alba — români, maghiari, germani — au raportat îndeplinirea planului anual la producția marfă industrială. Astfel, pînă la sfîrșitul anului, vor fi livrate suplimentar 900 tone mașini și utilaje, 1 300 tone sodă caustică, 6 350 mc prefabricate din beton și altele. ● La cimitirul Eternitatea din Tulcea, C. Alexandru a fugit dintr-un mormînt. Nu din al lui. Din altul, pe care tocmai îl scotocea. A fost condamnat la doi ani. ● La casa de cultură a sindicatelor din Tg. Jiu, ing. Mircea Culcer susține un ciclu de 8 simpozioane de hata-yoga, exerciții pe care le practică de 20 de ani. ● În comuna Botoșești Paia (Dolj) a fost dată în folosință o brutărie care va produce zilnic două tone de pîine, pentru început, fierbinte. ● Mai multe restaurante își au înscris pe firmă și „local familial". Meniul rămînînd cel vechi sau același, cum se mai spune, titulatura apare destul de ciudată.

Pagini realizate de RĂZVAN BÂRBULESCU din rubricile de specialitate ale presei centrale.

Cronica pretențiilor

Lupta dintre Nou și Prea-Nou (II)

Dar, fiindcă un conflict între Vechi și Nou se rezolvă, de bine, de rău, mai lesne, iar un conflict între Vechi și Prea-Nou nu se înregistrează în fiecare săptămînă, conflictul cel mai la modă azi, în lumea perfecționărilor uluitoare, mi se pare a fi cel dintre Nou și Prea-Nou. De rezolvarea acestei „inamiciții" depind multe, foarte multe lucruri din viitorul nostru apropiat ori mai îndepărtat. Aici factorul de decizie are un rol covîrșitor. Uneori, **profesioniștii temporizării** par a avea dreptate, cel puțin judecînd după legile bunului-simț. Iată o discuție : „Cum, tovarășe, de-abia am realizat mașina foarte modernă KL și dumneata vii să-mi spui c-ar fi timpul să trecem la KXL 100, care face de-o sută de ori mai repede și mai bine toate operațiile ? Și ce-i cu asta, în fond ? Pentru noi, KL este mai mult decît satisfăcătoare : este mașina ideală". Bunul-simț de tontă ziua ne-ar putea spune că omul are dreptate. Dar poate cineva stabili care este „mașina ideală" ? Și-apoi, mai are bunul-simț vreo putere în această constelație, în care, în fiecare zi se poate aduce o schimbare radicală a unei realități ?

Și pentru că nimic nu este mai potrivit decît un exemplu, pun și eu o întrebare, anunțînd, de la bun început, că nu fac pe naivul, ci chiar nu am „toate datele problemei". Atît deci, o întrebare : Ce se mai aude cu mașina românească de sudat fibre textile cu ultrasunete — sau mai pe înțelesul tuturor — ce se mai aude cu mașina românească de cusut cu ultrasunete, prezentată cîndva într-o emisiune a televiziunii ? Nu cumva s-a speriat cineva că e „Prea-Nouă", fiindcă în loc de ață și ac, coase (adică sudează) cu ultrasunete ? Nu cumva se ridică și problema că „nu e pe înțelesul tuturora" ? Dacă acestea ar fi „problemele", aș mai pune o întrebare, două : În fond, toată lumea care vorbește zilnic la telefon înțelege miracolul comunicării „pe fir" ? Ori toți cei care dau drumul, de zece ori pe zi, la robinet înțeleg cum se face de urcă apa pînă la etajul 10 ori 110 ? Dacă s-ar promova Prea-Nou!, abia după ce ar fi înțeles „de toată lumea", după ce ar fi popularizat prin milioane de broșurici, completări la filme, nu ne-am trezi oare, aplicîndu-l, că am rămas de mult de caruță ? Și-apoi, problema înțelesului de către **toată lumea, deodată** a Nou-lui sau Prea-Noului ține de o tristă prejudecată. În fapt, există oameni care nu înțeleg ei prea bine nici măcar Vechiul. S-ar mai cuveni aici o întrebare : Ce ne-am face dacă am aștepta ca neapărat toată lumea să înțeleagă utilitatea unei măsuri de maximă utilitate și urgență pe care o la conducerea de stat și de partid a țării ? Pentru că sînt, evident, și oameni, nu puțini, care nu înțeleg, de la bun început, importanța fiecărei măsuri, hotăriri luate de forurile de decizie. Asta nu înseamnă că cineva poate să aștepte cu rezolvarea unei situații pînă la o tîrzie dar unanimă înțelegere a situației. Este nu doar necesară, ci absolut vitală o înțelegere reciprocă între cei care gîndesc cu un ceas înainte și cei care pun în practică cele astfel gîndite, visate, deseori, dar întotdeauna în folosul colectivității. Și asta în orice domeniu.

Pentru a nu ne trezi depășiți nu de Nou ori Prea-Nou, ci de Vechi... este necesară abolirea stupidei democrații a accesibilității cu orice preț. Sînt situații — din ce în ce mai numeroase în lumea de azi — cînd trebuie să-i faci bine omului aproape „împotriva" înțelegerii lui. Nu sînt de invidiat acei oameni care-și asumă astfel de răspunderi. Fie că sînt oameni de stat ori doctori, creatori de artă ori oameni ai științei și tehnicii. Și mă gîndesc, nu de puține ori, la un fragment dintr-un elogiu adus ateismului în urmă cu mai bine de două secole : „...și totuși, e nevoie de o oarecare forță pentru a săvîrși binele fără motiv, fără speranță și fără interes". De ce să fie la fel de greu, atunci cînd ai și un motiv, și-o speranță, iar singurul tău „interes" este acela de-a nu fi trecut prin lume în dorul lelii ?

Și mă mai gîndesc că, „Lupta dintre Nou și Prea-Nou" ar putea fi o rubrică, excelentă, scrisă de cititorii revistei „Flacăra", o pledoarie deschisă și intransigentă în favoarea „Drumului liber !" ce trebuie dat totdeauna inteligenței creatoare, pledoarie susținută tocmai de cei care nu se mulțumesc a fi doar constructorii prezentului românesc, ci visează și la un viitor strălucit al României.

DORIN TUDORAN

Între clasic și baroc (IX)

Bruegel
Prăbușirea lui Icar

2.

Vîntul care spulberă afară frunzele uscate îmi reamintește că Unamuno imagina din dragoste pentru Don Quijote o cruciadă a cavalerilor himerei care să-i descopere mormîntul. Pe steagul acestor cruciați deviza universității din Uppsala n-ar fi decît o amară ironie.

Căzînd în mare, Icar nu are însă un mormînt. După cîteva clipe, cînd învinsul din tabloul lui Bruegel se va îneca, apa va străluci din nou, caldă și fără nici o pată de sînge. Nimeni n-a auzit țipătul zburătorului. Și drama lui n-a știrbit nimic din frumusețea unei lumi care nu ne devine străină decît prin nepăsarea ei. Fiecare din cei trei martori de pe țărm pare să aibă ceva din absența stranie în care Carol Quintul și-a petrecut ultimul an de viață încercînd în zadar să facă patruzeci de pendule să meargă la fel. Bruegel, care odădată ni-l evocă pe Hesiod, ni l-ar putea evoca acum pe Sofocle. Și iată că tocmai un tablou plin de soare mă face să mă gîndesc că, la fel ca și Dante, el a parcurs de la un capăt la altul și paradisul și infernul. A creat acest peisaj însorit și calm pentru a înălța în el, neînduplecată, indiferența. Singurătatea din jurul lui Icar e completă. Însuși soarele și păsările participă la ea ; și, de asemenea, marea și pămîntul.

Dar de ce ar mai fi fost nevoie de această legendă, dacă rezultatul ei e o singurătate fără speranță ? La ce bun am mai vorbi despre zbor într-o natură căreia nu-i pasă de aripi ? Ce sens mai are ca Icar să ia cu asalt cerul, cîtă vreme visul său nu emoționează pe nimeni ? Nu, menirea lumii nu poate fi aceea de a ne izola de frumusețea lumii și de a amuți țipătul lui Icar. Iar menirea măiestriei nu poate fi aceea de a înghiți un trup și de a șterge imediat orice urmă. Căci niciodată zborul spre soare al lui Icar n-ar fi fost mai inutil decît într-o lume unde visul ar fi la fel de zadarnic ca și deznădejdea ; într-o lume străină de riscuri și de idealuri, disprețuitoare față de cei care nu ezită să trăiască periculos dacă viața le-o cere.

Iată singurul lucru pe care ni-l poate spune indiferența acestei priveliști : să căutăm în ea ceea ce o salvează de absurd.

Păstorul continuă să privească rana de pe cer ; și, treptat, această privire ne întoarce la începutul raționamentelor noastre. De ce ar privi păstorul cu atîta intensitate cerul dacă prăbușirea lui Icar l-ar fi lăsat gol ?

Poate că martorii acestei drame sînt cu spatele la mare nu pentru că nu-i interesează Icar, ci pentru că nu confundă trupul celui înfrînt cu idealul său. Și poate că adevărata tensiune a tabloului lui Bruegel se dezvăluie în contrastul dintre păstor și omul care ară ; unul nu-și deslipește ochii de pe cer ; urmărește ceea ce se întîmplă sus, așa cum ar privi partea superioară a unui templu ; în schimb, pentru celălalt nu există alt eveniment mai important în univers decît pămîntul.

Bruegel, acest pictor al țăranilor, cum a fost numit, știe desigur ce valoare are pămîntul în care se sapă mormintele și din care crește grîul. Dar el știe în același timp că, fără un vis, piinea nu mai are aceeași măreție. El știe, mai ales, să pună liniștea și țipătul împreună, fructul și cenușa, ceea ce rodește și ceea ce ucide, dezamăgirea și revolta împotriva ei. Căci în sufletul său foamea de bucurii terestre și setea de infinit se luminează reciproc. Lîngă păstorul care privește încordat cerul, echilibrul e refăcut de un om sub trăsăturile căruia ar trebui să recunoaștem (de ce nu ?) chipul lui Anteu. Prăbușindu-se, Icar i-a luminat mai bine trupul înclinat spre pămînt. Și iată-l. E un Anteu robust, așa cum trebuie să fie un om care iubește pămîntul. El înaintează tăcut după plug, dar, ca și pictura lui Bruegel, tocmai prin tăcere devine mai elocvent. În el se pot regăsi toți cei care simt mormintele înflorind în arbori. Și toți cei care știu că pămîntul nu are nevoie de alte consolări, în afară de cele firești, ale fructelor pe care le hrănește și le parfumează cu mirosul ierbii amestecat în lumină.

Cel care l-a pictat este, poate, cel mai dionisiac dintre toți pictorii lumii ; și avînd în sine toate contradicțiile lui Dionysos, inclusiv cruzimea. De aceea, am putea, neîndoielnic, gîndi și altfel în numele lui Anteu. Pe cei care iubesc pămîntul n-are de ce să-i intereseze ce se întîmplă în cer. Dacă Icar a vrut să se apropie de soare, să suporte consecințele nebuniei lui. În ce-l privește, Anteu va ara mai departe pămîntul ; n-are motive să se lase tulburat de aurora tragică aprinsă pe cer. Pămîntul așteaptă semințele care vor rodi și el n-are vreme de compasiuni.

În felul acesta, însă, Anteu ar deveni altceva decît forma în care iubim pămîntul. Atenție, deci, la cumpăna pe care Bruegel o menține cu grijă. Ca și păsările artistului flamand, Icar ne atrage luarea aminte asupra a ceea ce se întîmplă jos. De la cerul pătat de sînge, pictorul își întoarce ochii spre ceea ce ne oferă pămîntul.

Cineva cît de cît atent ar trebui să sesizeze aici că prăbușirea lui Icar nu face decît să lumineze mai bine trupul lui Anteu ; și că înfrîngerea aripei întărește în Anteu convingerea pe care el o opune cerului. Într-un peisaj unde se părea că nu există decît o victimă, a soarelui și a iluziei sale, vom sfîrși prin a descoperi și un biruitor ; Anteu capătă acum o posiune sporită pentru certitudini. Și astfel, omul lui Bruegel se opune destinului tot prin mijloacele sale. El nu acceptă înfrîngerea păsărilor, înfrîngerea lui Icar și de aceea nu-i acceptă sensul. Vrea ca lumina care-i înălbește ogorul să fie a soarelui, nu a unui zburător ucis. Omul care ară se încăpățînează să privească numai pămîntul și nu vrea să vadă trupul prăbușit în mare. Dar el întoarce spatele dramei lui Icar nu pentru a o ignora, ci pentru a o nega. Și de abia astfel Anteu ni se înfățișează în toată măreția sa. E clipa cînd, iubind mormintele și țărîna care hrănește fructele, el iubește și aripa. Și cînd în loc să asistăm la o tragedie ni se înfățișează un imn.

Lucrul cel mai frumos care se poate spune despre culoarea unui cer este ceea ce s-a spus în cazul lui Giotto : „Giotto a făcut ca albastrul cerului să se înalțe de pe pămînt". Cu tot atîta dreptate am putea afirma că Bruegel a făcut din **Prăbușirea lui Icar** un triumf al lui Anteu. Dar un triumf care îi ajută pe zburători să-și continue visul. Dovadă că păstorul privește în continuare soarele. Bruegel nu ne-a spus încă totul.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

Cadou de Anul nou

Cînd, în acest 1976 al vieții noastre pe care, iată, l-am și consumat, categoria filozofică numită întîmplare m-a planificat să scriu una dintre cronicile spectacolelor de teatru, mi-a destrămat, mi-a luat, implicit și imperativ, o mare bucurie : aceea de a fi spectator liber să zburde fără griji de-a lungul și de-a latul plaiului fără responsabilități ale subiectivismului său.

De aceea, despre **Dicționarul actorilor Teatrului Național „Vasile Alecsandri" din Iași**, dicționar scris de **N. Barbu** și apărut sub egida **Editurii Junimea**, în condiții de album omagial bogat foto-ilustrat — n-am să spun numai că e un fapt de cronică, de cultură și de dreptate față de o muncă actoricească cu o vechime de 160 de ani ; n-am să spun nici numai că, dacă aș fi în locul bine-inspiraților editori Mircea Radu Iacoban, Corneliu Sturzu și Doina Florea-Ciornei, aș depune toate diligențele ca să-l conving pe N. Barbu să semneze un contract pentru reeditarea acestui dicționar la proporțiile pe care le merită subiecții dicționarului și dicționarul însuși : ci am să spun, sfruntat subiectiv, că de Anul nou mi-a fost făcut un intelectual dar.

Și, tot de aceea, despre **Răfuiala**, piesa lui, **Philip Massinger** și spectacolul **Teatrului tineretului din Piatra Neamț**, n-am să spun numai că îl stimez pe Massinger pentru că, așa om prealimpovărat de datorii cum a fost, a reușit să scrie comedii de un haz persistent chiar după vreo trei veacuri și jumătate ; n-am să spun nici numai că regizorul-student (cu bună știință n-am scris studentul-regizor) cu nume și prenume de domnitori, **Alexandru Dabija**, a dovedit atîta fantezie (ceea ce-i firesc pentru vîrsta sa) și atîta profesionalism (ceea ce-i excepțional pentru vîrsta sa) încît, bineînțeles gîndindu-ne și la alți colegi de-ai săi de generație, putem spera că penuria de voievozi în ale regiei are șanse să fie surmontată ; n-am să spun nici numai că e de laudă și de exemplu consecvența și durata spiritului bătălos-artistic de la Teatrul tineretului din Piatra Neamț, nici numai că e de laudă și exemplu faptul că, la acest teatru, mai toți actorii se bucură, pe rînd, de roluri principale, deci de șansa concretă de a se afirma ; n-am să spun nici numai că **Traian Pârlog** (rafinat și superdezinvolt într-un rol de om căzut din rangul său social dar nu și din rangul său de om), **Valentin Uritescu** (grosolan și ultrachinuit într-un rol de parvenit), **Rozina Cambos** (cuceritoare și cu haz într-un rol pentru care, ce-i drept, n-a avut de trecut bariere naturale) și toți actorii acestui „Tete" pietrean se poartă, fie că joacă pe scena lor, fie pe aceea a unei sucursale bucureștene, se poartă — acolo, pe scenă — teribil, cuceritor de teribil, de „acasă" ; ci am să spun, tot sfruntat subiectiv, că de Anul nou mi-au făcut un neprețuit dar : acela de a mă obliga să rîd spontan și-n hohote, atunci cînd mi-a venit.

O carte și un spectacol m-au făcut să mă regăsesc ca spectator. Nu jude (onest față de ei, însă și păgubitor față de ei) obsedat de gîndiri care se vor cît mai obiective dar rămîn, bietele, tot subiective, ci spectator, simplu și pur. Spectator tandru. De aceea — și cu declarată dorință de înțelegere și împăcare — dedic această cronică de sfîrșit de an actorilor teatrului din Constanța, pe care, din pricina lucidității, i-am criticat. Așa, dar din dar, poate se face rai și-n teatru.

NELU IONESCU ■

Interviu de Ecaterina Oproiu pe scena Teatrului german de stat din Timișoara

Cronica filmului

Roșcovanul

Văzut în matineu la cinematograful „central" **Capitol**, în condiții infernale (întreruperi de proiecție din cauză de lipsă de curent, ducînd — de ce oare ? ! — la răcnete și fluierături asurzitoare ale unei săli arhipline, formate în marea majoritate din adolescenți), ultimul film al lui Francisc Munteanu provoacă stringeri de inimă și întrebări chinuitoare: oare cît ne putem permite atunci cînd, adresîndu-ne tocmai acestor adolescenți, încercăm să le oferim niște modele de comportament ? Cît ne putem permite, atunci cînd — ascunzîndu-ne sub un pretext politic — încercăm să-i captivăm oferindu-le povești relativ captivante, dar cam suspecte din punct de vedere educativ ?

Filmul „Roșcovanul" stîrnește, cum am mai spus, interesul unor „juni" ducîndu-i pînă la aplauze la scenă deschisă; este și firesc: pelicula este lucrată cu nerv, imaginea lui Nicolae Girardi frumoasă, muzica lui Temistocle Popa, antrenantă. Dar mai ales, ceea ce place îndeosebi — interpretarea: Sebastian Papaiani și Jean Constantin (în rolul a doi escroci, hoți de buzunare, proxeneți etc. — dar, atenție ! — „băieți simpatici"), Constantin Rauțchi (acest mare actor, aici în rolul unui instructor de școală de corecție bețiv, cretin, violent și corupt !) și, eventual, Zephi Alșec, în rolul unui polițai, de asemenea corupt, dar cărula, din motive care ne scapă, i s-a dat masca exactă a locotenentului Kojac... ! Aceștia sînt, ca să zicem așa „eroii" de bază ai filmului, cei care „umplu" ecranul cu poante, care fac demonstrații pe cît de amănunțite, pe atît de naive asupra felului cum se poate fura un portofel și care, în definitiv, se pierd, dispar pe parcurs, fără a se da nici o explicație. Mai există, firește, interpretul rolului principal, foarte tînărul și de bun simț copilul Costel Băloiu, avînd o mutrișoară nostimă, fără a străluci, cel puțin deocamdată, printr-un talent ieșit din comun. În rest ? Corina Chiriac, Florin Piersic, Sergiu Nicolaescu și dacă vreți chiar și Mihai Dumbravă (netrecut pe generic, poate pentru a fi surpriza filmului ?!) — în roluri de pură figurație.

Și toate acestea, de ce ? Pentru a afla, în final, că tînărul orfan din război, amestecat fără voia lui într-o lume de borfași, ajuns chiar, tot fără voia lui, într-o școală de corecție, aproape mort, împușcat, dar înviat în ultimul cadru al filmului, în rîndurile simpatizanților tineretului comunist al anilor 1944—1945 !

Tin să subliniez încă o dată că aceste rînduri sînt născute nu atît din tarele artistice ale filmului — am subliniat unele calități, sînt momente veritabile de film sau de comic incintător — mă întreb însă (și asta mai ales văzînd reacția sălii, adică faptul că se rîde sau se aplaudă exact reușitele derbedeilor și inabilitatea celor puși să-i constrîngă !), și cred că aceasta poate fi un subiect de discuție mai largă, dacă ne putem permite să facem din istorie un simplu pretext pentru a da drumul pe ecrane unor pelicule al căror sens educativ este cel puțin îndoielnic ?

HORIA PĂTRAȘCU ■

Expoziții

Ștefan Câlția — pictură și desen

De la Ștefan Câlția vom avea o pictură din ce în ce mai bună, fiindcă artistul, peste talentul sigur și ambițios, deschis înțelesului magic al celor mai modeste înfățișări ale realității, are încă un dar mare. Acest dar se cheamă răbdare. Darul răbdării, în cazul unui creator excelent dotat, înseamnă, în fapt, stoicismul de a începe ziua de lucru la șevalet în același fel, de a trudi, precum savantul, în adîncurile unei teme unice. Ținem minte expoziția lui Ștefan Câlția din 1972, de la fosta sală Apollo, și regăsim, aici, în selecția de pictură și desen de la Galeriile de artă ale municipiului București, atît tematica — sensibilizată de unele laitmotive ale poeziei contemporane — cît și soluțiile plastice. Numai că azi gîndirea e mai gravă, prețul dat învățăturii unor meșteri de odinioară e mai bine chibzuit, iar pictura propriu-zisă e mai fină. Peisajele lui Ștefan Câlția conteză pe un montaj personal al unor elemente binecunoscute picturii „după natură". Cînd prezintă un deal și niște case înălțate pe acest deal, pictorul procedează astfel : din latura de jos a cadrului iese, crește, urcă pe un cer gol, infinit, imaterial botul greoi și foarte material al ridicăturii de pămînt și de aici, mai departe, spre mai sus și mai clar cată două-trei gospodării stinghere, ce simbolizează, desigur, ca și pămîntul acela suit atît de sus, dorul de infinit. Pe cerul cast al unor astfel de peisaje trec uneori pești lincezi și oameni-pești, cu un ce barbar în ființa lor. Ceea ce vrea Ștefan Câlția să spună în compozițiile sale nu e greu de priceput. Frumos, emoționant e cum o spune ca pictor, cu mijloacele picturii. Neliniștitoare, adică, nu este narațiunea, ci picturalitatea dulce-amară a suprafeței ; solitudinea marilor bolți este, de asemenea, misterioasă. Probabil că rezultatele cele mai pline le obține Câlția tot în naturile statice. Se află în expoziție cîteva naturi moarte cu vase, glaje și obiecte banale de un farmec nespus, amintind puterea sentimentului în pictura lui Andreescu. Secțiunea de desen dă, uneori, mult mai exact doza de miraculos ce-o caută în realitate Ștefan Câlția. Desene de format mic, cu o expresie sagace și concentrată, cu un umor gros, uneori, dar întotdeauna superior.

TUDOR OCTAVIAN ■

„Eu cînt pentru cei ce iubesc adevărul"

— Cum ai început să cînți, Valeriu Penișoară ? Cine te-a îndemnat ?

— Mi-a plăcut să-i ascult pe oameni cîntînd. Pe oamenii de la țară care cîntă atît de sincer și frumos. Noi nu avem săli de concerte, teatre, discoteci, avem în schimb în fiecare duminică nunți de la care nu lipsesc fanfarele. Cînd eram mic am cîntat la fluier neîndemnat de nimeni ; la 12—13 ani cîntam la clarinet pe la serbări. Mai tîrziu am cîntat muzică populară „și di atunci pîni astîzi" tot nu mi-am pierdut graiul „moldovinesc". Prima scenă pe care am cîntat a fost scena căminului cultural din sat. Acum am ajuns să cînt pe cea mai mare scenă a țării, eu, învățător din Duda, județul Vaslui.

— De ce cînți ? Te-ai gîndit vreodată să-ți faci o profesiune din cîntat ?

— Nu e greu să răspund, dar ar trebui mai întîi să veniți în satul meu unde o să vedeți și o să auziți că atunci cînd plouă, piralele cîntă, atunci cînd bate vîntul, copacii cîntă, iar în diminețile de vară totul cîntă, de la firul de iarbă pînă în înaltul cerului unde ciocîrlia farmecă universul cu cîntecul său, totul e numai muzică. De aceea cînt și eu fără a-mi face o profesiune din asta.

— Cui te adresezi în cîntecele tale ?

— Pentru mine muzica este mijlocul cel mai adecvat prin care poți să comunici cu oamenii. Această limbă pe care o cunoaștem toți ne ajută să fim mai buni, mai frumoși, mai curați, mai drepți.

Tot ce cînt eu este atît de simplu încît esențialul poate fi reținut de oricine. Mi-e greu să mai spun ceva acum cînd mă gîndesc la piesele mele care sînt, în marea lor majoritate, de inspirație istorică. Prin cîntecele mele vreau să readuc în mintea celor care mă ascultă evenimentele cele mai de seamă din istoria neamului românesc. Eu cînt pentru cei ce iubesc adevărul.

— Cine scrie versurile cîntecelor tale ? Ce poeți preferi ?

— Conducătorul cenaclului nostru sătesc „Nicolae Labiș" este profesorul Ioan Gh. Pricop, cel care îmi scrie cea mai mare parte din versurile pe care le cînt. Și el este tînăr, chiar dacă a trecut de 30 de ani.

Și sîntem foarte buni prieteni, amîndoi fii ai satului stabiliți aici poate pentru totdeauna.

Niciodată nu a căutat cuvintele. Întotdeauna le-a așternut pe hîrtie așa cum i-au venit. Între versurile scrise de el și muzica scrisă de mine, nu știu dacă există vreo diferență. Parcă unul din noi ar scrie și muzica, și versurile. De fapt, nu ne ridicăm de la masa de lucru pînă nu terminăm totul.

Am citit și citesc poezie contemporană. Am compus cîteva cîntece pe versurile poetului Adrian Păunescu, cîntece la care țin foarte mult tocmai pentru faptul că Adrian Păunescu este unul din poeții care nu se complac în a scrie o poezie dulceagă, falsă, care să denaturează adevărul.

Așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste : „nu avem nevoie de dulcegării, ci de o artă cu adevărat revoluționară care să redea în mod veridic și obiectiv realitatea". Și să nu creadă cineva că membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar cîntă sau recită pe versurile acestui poet pentru că el este conducătorul cenaclului. Tineretul revoluționar cîntă și recită din poeți adevărați, sinceri, drepți, precum Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Ion Nicolescu, A. Păunescu și alții.

Rîdem de noi înșine dacă mai acceptăm să cîntăm astăzi cu atîta ușurință „O portocală", „Iubesc prezentul", „Toată ziua bună ziua". Desigur că lista rămîne deschisă. Am dat aceste exemple pentru că după niște versuri proaste nu poți scrie decît muzică proastă, or, eu consider că versurile și muzica trebuie să alcătuiască un tot inseparabil.

— Ce părere ai despre publicul care te ascultă ?

— Marea majoritate a celor care ne ascultă la cenaclu sînt tineri, dar nu mică nu-a fost mirarea cînd la Alba Iulia și în alte localități jumătate din sală erau tineri, iar jumătate oameni mai în vîrstă. Desigur că ceea ce se prezintă în aceste „întîlniri" literar-artistice interesează pe toți cei ce iubesc frumosul. Oamenii care ne urmăresc sînt minunați, ne înțeleg foarte bine, se familiarizează atît de repede cu noi încît după 10—15 minute dispare relația tradițională artist-spectator. Toți cîntă, toți aplaudă. Sînt foarte fericit atunci cînd o sală arhiplină cîntă împreună cu mine : „Vrem cu țara / Noi îl vrem pe Cuza Domn". Nimic nu este mai minunat în tot ceea ce faci.

Întotdeauna am căutat să fiu sincer cu cei care mă ascultă. Nu i-am mințit niciodată și vă asigur că nu-i voi mînți pentru că, după părerea mea, publicul simte cînd ceva nu este în regulă. El nu trebuie dezamăgit.

Cînd am participat pentru prima oară la o ședință de cenaclu am rămas uimit cum atîția tineri ascultă numai muzică și poezie, timp de 8—9 ore. De la a doua,

a treia ședință am înțeles de ce. Și am mai înțeles că noi trebuie să venim de fiecare dată cu lucruri noi și totdeauna mai bune, mai frumoase decît cele care ne-au consacrat. Între noi și public trebuie să existe aceeași relație ca între versuri și muzică. Să alcătuim „un tot", o familie.

— Vorbește-mi despre temele cîntecelor tale.

— Așa cum am mai spus, cele mai multe din cîntecele mele sînt de inspirație istorică. Cînt ceea ce au făcut marii conducători ai românilor pentru neamul nostru românesc. Amintirea lor trebuie să rămînă pururi trează acum și peste veacuri.

Monumentală a fost bătălia de la Vaslui pe care o cînt, monumentale au fost și cuvintele lui Moș Ion Roată către Divan : „Vrem cu țara / Noi îl vrem pe Cuza Domn". Dar ce rost are să vorbesc despre ceea ce cînt ? Nu-mi pot exprima prin cuvinte dragostea de țară, dragostea pentru cei ce s-au jertfit dăruindu-se unei istorii atît de mari ca aceasta a noastră, a românilor, așa cum nu-mi pot exprima indignarea față de cei ce trădează și-i vezi mereu alergînd după o așa-zisă lume mai „bună".

Atunci cînd cînt îl văd pe Ștefan, pe Moș Ion Roată, văd dorobanții de la '77, răsculații de la '907. Aud glasul pămîntului față de care sînt dator. Nu am cine știe ce școli înalte, dar îmi cînt neamul și țara pentru că datorită lor trăiesc aici și acum.

— Referă-te la folk ca gen muzical, dar și ca modalitate sui-generis de educație a tineretului, a maselor...

— De fapt acest gen de muzică tînără numit și folk necesită o discuție mai amplă. Nu putem vorbi despre un adevărat folk românesc ca gen muzical, deoarece sîntem abia la început. Or, după cum bine cunoaștem, unui anumit gen de muzică îi trebuie mai mulți ani pînă să ajungă la maturizare. Cert este să folkul românesc a început să existe.

Iar tineretul iubește această formă splendidă de educare a tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, în spiritul dragostei față de țară și al patriotismului revoluționar. Dragoste și devotament care sînt o expresie a conștiinței revoluționare, comuniste, care sînt expresia îndatoririi de onoare a fiecărui comunist, a fiecărui om al muncii față de glia strămoșească și față de noua societate românească.

— Ce înseamnă pentru tine Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar ?

— Pentru mine acest cenaclu este o adevărată școală de educație patriotică. Nu știu dacă se poate vorbi în altă parte mai frumos, mai convingător despre trecutul țării, despre prezentul și viitorul ei. Arta Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar soarbe apa limpede răcoritoare și vesnic vie a izvoarelor patriei noastre socialiste. Mulți ne întreabă cum rezistăm să stăm pe scenă cîte 7—8 ore. Noi poate nu am rezista dacă poetul Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, nu ar avea atîta forță, atîta curaj, atît echilibru și atîta dragoste pentru tot ceea ce face. Nouă nu ne rămîne decît să-i urmăm exemplul.

Și aș vrea să cred că de la începutul anului și pînă acum am pus și eu măcar o cărămidă la zidul acestei frumoase „construcții" care este Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar.

NICOLAE SPIRESCU ■

CÎNTECE COMPUSE ȘI INTERPRETATE DE VALERIU PENIȘOARĂ

Cuvîntul lui Ion Roată către divan, Bătălia de la Vaslui, Povestea eroilor, Strigați-mă pe nume, Străbunii, Perseverență, Glasul pămîntului, Soția lui Vodă Cumpănit (versuri de Ion Gh. Pricop), **Freamăt de codru** (versuri de Mihai Eminescu), **De ce-am plecat din Hușul meu** (Al. Giugaru), **Da, mai avem, Ora strepezită** (versuri de Adrian Păunescu)

Muzica tînără la început de nou an

La vamă de an și muzica tînără își urează un an nou, mai bogat, mai prezent în viața culturală a țării. Adresîndu-se cu precădere publicului tînăr, acoperind o gamă diversă de servicii, abordînd o tematică de divertisment sau purtînd cu ea cel mai direct și mai angajat mesaj, muzica tînără reprezintă un procent însemnat din totalul muzicii difuzate (radio-tv. sau disc) sau prezentate în cenacluri, concerte, montaje muzical-literare etc. De fapt, această legătură strînsă și permanentă a artistului cu auditoriul său se înfăptuiește pe mai multe căi. Și una dintre acestea, poate cea mai importantă, este realizată prin contactul direct, **chiar la locul de muncă și în procesul muncii**, între muncitorul sau studentul artist și colegii săi de muncă. Pentru că în mare majoritate cei ce practică muzica tînără sînt **AMATORI** (în sensul olimpic al noțiunii), muzica fiind în cele mai multe cazuri **o pasiune** și doar în cîteva altele și **o meserie** (în special absolvenții de Conservator intrați în jazz sau pop). În privința celor ce practică muzica folk, chiar și cei mai buni învață încă sau sînt angajați efectiv în muncă: să nu uităm însă că acest gen muzical care și-a găsit valențe alături de aproape toate formele culturii de masă are sute sau mii de cîntăreți care, chiar dacă sînt inegali ca valoare sau posedă doar „o celebritate la locul de muncă", **au un aport nemijlocit în prima fază a Festivalului „Cîntarea României"**. Un merit deosebit în popularizarea acestor acțiuni, și este normal să fie așa, îl are secția culturală a ziarului **„Scînteia tineretului"**. Să luăm un singur exemplu : în numărul 8 567 din 17 decembrie sînt prezentați muncitorii-artiști din Tg. Jiu („Cenaclul Cristal sau valorificarea unei experiențe muncitorești"), elevii-artiști din Botoșani („grupul cîntăreților de folk al elevilor din anul I"), pionierii-artiști (grupul „Columna" care își desfășoară activitatea pe lîngă cabinetul de istorie al Școlii generale nr. 26) și grupul folk participant timp de o săptămînă **la Matinecle „Ifjúmunkás"**, o complexă inițiativă a gazetei cu același nume și a Comitetului județean Mureș al U.T.C. Deci, ne putem da seama de amploarea și importanța educativă pe care muzica tînără și-a cîștigat-o în viața noastră culturală.

Dar această muzică este tînără nu numai în spirit, ci și la propriu, ea aparținînd acestui deceniu și doar în ultimii ani apărînd această binefăcătoare „explozie" care, din păcate, nu și-a găsit încă **haine organizatorice corespunzătoare**, pe măsura promptitudinii și utilității cu care și-a găsit locul în viața noastră. Ținînd seama de amploarea și importanța acestor activități, cît și de diferențele de valoare ce există logic între cei ce o practică, muzica tînără „ține" de foarte multe instituții și de fiecare dintre acestea ține doar „prin cîte ceva" : ATM, ARIA, Uniunea compozitorilor, Centrele de îndrumare a creației caselor de cultură ale U.T.C., U.A.S.C.R. sau C.C.E.S., cenacluri, cluburi etc. Or, în acest context ne apare deosebit de utilă apariția și existența **CENACLULUI FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR** cît și a **CENACLULUI JUDEȚEAN AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR**, modele de organizare și de activitate educativ-artistică. În fața în care ne aflăm apare evidentă necesitatea **concentrării virfurilor** artistice la nivelul județului care va putea dirija cu competență, la locul și la data și la amploarea cu care sînt solicitate. **PROGRAME ARTISTICO-EDUCATIVE.** În acest fel nu ne vom mai plînge că la clubul sau la casa X programul se rezumă la... discotecă. Lucrurile nu vor fi desigur prea simple, dar acest pas merită și poate că trebuie făcut.

Desigur că muzica tînără va intra și în etapele superioare ale Festivalului „Cîntarea României". În reglementările de detaliu ale fructuoasei concurente spre podium va trebui să se găsească **mijloacele** prin care atît creația, cît și interpretarea genurilor ce aparțin acestei muzici **să participe în condiții egale** alături de alte forme **deja consacrate**. Și în acest caz sîntem siguri că anul ce vine va marca **o treaptă superioară de afirmare a muzicii tinere** în clocotul acestor vremi pline de tinerețe și dăruire.

AUREL GHERGHEL ■

Muzica și muzichiia

Popul românesc și „veteranii" săi activi

„ROȘU ȘI NEGRU" CAPĂTĂ CULOARE

LIVIU TUDAN — omul care se vrea mereu în avangardă, într-o vreme a fost chiar basistul numărul unu al țării, vocalist de excepție ; a cîntat cu Sideral, a trecut apoi la **Roșu și Negru**, cu care a obținut mai multe premii la prima ediție „Club A". A renovat apoi Metronomul fraților **Sandu și Petre Ureche** atît de bine, încît la a 2-a ediție a sus-numitului (și, precis, mai jos numitului) festival a uimit cu „Sinestezie" pe toată lumea. Muzică pop, spectacol de lumini, grup de mișcare scenică, totul gîndit, cu tente, cu nuanțe, spectacol total dacă vreți, vorbe mari, dar reale. Și, zău, credeți-mă, pe vremea aceea maeștrii spectacolului rock mondial erau niște fițecine. Un **Alice Cooper** abia învăța, probabil, să țină un bici în mînă și să strunească cu el un cal american cu nume de whisky. (Același bici A. C. îl folosește acum pe scenă, dominînd sala cu autoritate „artistică"). Și, poate tot în acest timp, un David Bowie învață, e drept, cu Marcel Marceau, despre rolul hotărîtor al fardului în viața plină de expresie a pantomimului. Dar, vorbeam despre Tudan, care după **Sideral**, un rol principal într-un film al lui Stiopul și după un **Metronom** construit cu greu pe timpul unei navete Iași — București, a intrat să cînte în circiumă. Mai pe litoral, mai pe alte litoraluri ; mașini albe și lungi, țigări și asijderea, a trecut vremea, l-a căzut părul lui Tunsoiu, alias Tudan (sau invers) și l-a mai uitat și publicul. Și iată-l după „ucenicia" prin localuri și după ce a mai evadat uneori chiar și în Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, alături de mult doritul său poem folk „Meșterul Manole", iată-l din nou făcînd pop serios în concerte mari, cu o echipă de primă mînă.

OVIDIU LIPAN — copilul minune al tobelor ; la 14 ani era deja cel mai bun baterist român după toate clasamentele. Este încă, tot după aceleași clasamente, cel mai bun baterist român contemporan. A stat multă vreme legat de **Roșu și Negru** cu care a cîntat peste tot, în restaurante, la concerte mari, în orașe mari, în cămine culturale, acompaniindu-se pe sine sau vreun solist de muzică ușoară. A trecut apoi la **Phoenix**, înnobilîndu-i sunetul într-un discutat, dar nu discutabil LP, „Cantafabule" și în cîteva concerte remarcabile. Zis și Tăndărică, Ovidiu Lipan rămîne în continuare același copil minune, visînd polimetrii realizate cu o trupă de percuționiști a lui și numai a lui. Deocamdată, visător sau nu, este același energic și uimitor talent revenit la vechea matcă numită atît de colorat Roșu și Negru.

NICOLAE DOROBANȚU — bun chitarist de blues, solist vocal, compozitor. Ani mulți a cîntat, ca și Țăndărică, în **Roșu și Negru**, încă de la începuturile acestei formații. Cînd a fost nevoit să plece din această trupă și-a luat chitara sub braț (mai puțin amplificatorul) și a-a ascuns și el ba într-un restaurant de suprafață, ba într-un altul aflat sub nivelul mării, în care de obicei se întră noaptea contracost. Vechi și declarat prieten al lui Tudan, iată-l din nou alături de acesta.

MIHAI MUNCIOIU — cînta în 1969, la primul festival „Club A", cu formația bănățeană **Cascadele**. Cînta „I've Got To Get A Massage To You" și alte melodii din sau à la **Bee Gees**. A trecut în anii din urmă prin cîteva trupe mari ca **Roșu și Negru, Mondial**, și prin cîteva restaurante la fel de mari de pe însoritul nostru litoral.

UNEORI MERCA ÎNSEAMNĂ și „MONDIAL"...

...cel puțin dacă mă refer la FILIP MERCA, basistul care a botezat cu mulți ani în urmă formația și care de unul singur, fără nici unul din vechii coechipieri, se ține scai de acest nume, sau invers. Vărul său „de la țară", IULIU MERCA (născut la Huedin) are o poveste mai lungă și mai zbuciumată. Ați auzit poate de **Chromatic** din Cluj-Napoca ? Era trupa aceea de trei (Merca, Sorin Tudoran, Dan Igrețiu) care la ediția I a festivalului „Club A" a uimit (marele lor succes — „Racul, broasca și o știucă"), iar la a doua ediție, în cvartet — Merca, Tudoran, Pulu Hațeganu, Tommy Beretzky — a consternat prin excelența sa muzică. A urmat, după aceea, și pentru Iuliu Merca vremea să plătească greul tribut restaurantelor, adăugat toanelor imposibilului Sorin Tudoran. Cîntă apoi cu **Mondial**, pe care îl părăsește pentru un „turneu" în străinătate, unde sticlele erau în număr mai mare decît spectatorii. Revenit în țară apare într-o vreme și ca solist de muzică ușoară la festivalul de la Mamaia, oferindu-ne o remarcabilă demonstrație de fiasco. Se mai perpetuează și prin **Perpetuum mobile** și după atîtea excursii revine în sînul familiei Merca, alias **Mondial**, unde, se pare, cîntă și acum cu succes. Prin Iuliu Merca, nu numai Mondialii, ci însuși popul românesc au una din marile voci.

Cînd formația **Iron Butterfly** lansase marele succes „In-A-Gadda-Da'-Vidda", unde orga avea, zicem noi, pe atunci, un rol greu, sau oricum avea un solo lung, formația „Romanticii" cu ex-Sideralul **Fane Mihăescu** la tobe, îl avea ca organist pe IDU BARBU. Am amintit la început succesul grupului Iron B., pentru că la primul festival „Club A". Idu s-a remarcat prin chiar soloul din această melodie. Dar el cîntase, ehe, de mult cu **Sfinx**, unde dealtfel și-a făcut și o parte din ucenicie. Restul vieții artistice și l-a continuat — ca mulți alți confrați — prin restaurante cu sau fără orizont, mai mult sau mai puțin românești. Și Idu a devenit acum „mondial".

GEORGE STANCA ■

Faptele și vorbele

„Poetic" și „nepoetic"!

În materie de literatură sînt lucruri pe tema cărora s-au dus largi discuții și s-ar crede că au fost definitiv înțelese. Vai, nu e așa ! Munca trebuie reluată mereu de la capăt, fiindcă răsar necontenit alte capete, gata să încurce din nou ceea ce părea lămurit odată pentru totdeauna. Nădăjduiam a ști măcar de la **Stirvul** lui Baudelaire încoace, că nimic pe lume nu e „nepoetic" prin definiție Ne-a demonstrat cît se poate de convingător în graiul nostru, Tudor Arghezi, cu ale sale fără pereche **Flori de mucegai.**

Zadarnic ! Publicîndu-și **Noimele,** Ion Gheorghe, un poet cum foarte puțini ca el de viguroși și de originali avem astăzi, a verificat pe pielea lui că prejudecățile estetice au rămas intacte. S-a trezit astfel în fața cu niște rezerve ale criticii, să le zicem binevoitor doar curioase : că are dinsul har, dar prea vorbește de lucruri „urîte".

Sigur, mi se va replica, aici e chestie de transfigurare poetică. „Urîtul" poate, bineînțeles, intra în artă, dar schimbat în aur prin alchimia cuvîntului. Nu spune Arghezi : „Am luat otrava și-am torcînd ușure, / am pus-o cînd să-mbie, cînd să-njure..."

Mie nu mi se pare deloc — cer iertare confraților mei mai subțiri — că Ion Gheorghe negustorește să scoată o poezie densă, impunătoare, din materia dizgrațioasă cu care adesea, lucrează. Meritul lui e dimpotrivă de a „iscă", pe urma legatului arghezian, „frumusețí și prețuri noi", păstrînd tocmai vigoarea aspră, bolovănoasă, disprețuită a lumii rurale și a reafirma încă o dată forța firilor pămîntului, cu o îndirjire revendicativă, vizionară și revoluționară.

Greșește apăsînd pe elementaritate, vorbind de sudori, tălpi bătătorite și lapte stors din sîni în ochi bolnav ? Dimpotrivă, aș spune eu, tocmai în aceasta recunosc vocea foarte proprie a poetului, credincios mandatului pe care i l-au încredințat ai săi să vorbească pentru dînșii.

Mă surprinde apoi încă un lucru. De ce ar fi bun Ion Gheorghe cînd arhaizează, pînă a cădea în protoistorie și își pierde brusc calitățile, ajungînd jenant, „cum atinge coarde sociale, de clasă" și face trimiteri critice, fără ocolișuri, la prezent ? Eu l-aș felicita că printre atîția confrați nu se aflește să scrie, „Înfipt în pămîntul năpădit de bozii / ce-au fost ei (țărani, n.n.) decît pari, bulumaci — / la beliciugul bătut de ei și-au legat cai voievozii : / ce poartă ei acum în vîrfuri, sînt capetele ălora tîrîte-n pleazna cozii, / de către stringătorii de haraci..." sau : „Moi sînt oasele de țărani, cînd se nasc, / dar viața le-mpietrește ca pe străzile mele de ciment nemuritor, / Craiul cu sandale, cînd călca podul inginerului din Damasc, / a bătut cu tălpile-i tot în coastele lor".

Refuz să-l urmez pe Ion Gheorghe cînd citește oracole pythiace în „logostele". Nu găsesc nici o „noimă" în „iluminările" la care-i conduc transele lui bogomilice. Dar poet de prim rang (și aici are dreptate Eugen Barbu), instinctul artistic adevărat l-a reținut în volumul recent să bată cîmpii etnico-religioase sincretiste și i-a dictat să coboare pe pămînt și să deplaseze alci accentele mitice către o viziune cutremurătoare a destinului țărănesc. Sînt **Gîrbovele** lui Ion Gheorghe „kitsch"-uri folclorice ? Poate, dar eu mărturisesc că-mi plac mai mult ca „tanagrele" produse en gros de unii confrați în ultima vreme. Nimeni nu e necriticabil și gusturile sînt discutabile. Aici însă am impresia că e vorba de a le acorda cu niște principii la care subscriem toți.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Opinii

Poezia română la 1976

Mi s-a întîmplat ca și altor confrați, răspunzînd la niște anchete literare, să dau liste de poeți români contemporani preferați. Nu știu minte dacă am pus vreodată la urmă și un „etc.", (care de fapt anulează pur și simplu sensul unei atari liste, presupusă a fi selectivă și implicînd judecăți de valoare). Dar de fiecare dată am băgat de seamă ulterior că omisesem numele cîtorva dintre poeții pe care-i prețuiesc deosebit de mult, în cîteva cazuri poate chiar mai mult decît pe unii dintre cei menționați în listă. De exemplu Mihai Ursachi, Florica Mitroi, Paul Emanuel, pe care nu i-am pomenit niciodată, deși nu i-am descoperit abia acum. Dar scopul rîndurilor de față nu este de a face cuvenitele reparațiuni. Ceea ce reiese din faptul acestor omisiuni este că numărul poeților foarte buni depășește astăzi la noi putința de a-i cuprinde pe toți într-o enumerare ocazională, fatalmente sumară. Între cele două războaie poeții noștri mari erau patru, Arghezi, Bacovia, Blaga, Ion Barbu ; de cînd am trecut de o anumită vîrstă le adaug un al cincilea, pe Ion Pillat. Ion Vinea, Adrian Maniu, deși fără îndoială remarcabili, nu-mi par totuși de același nivel ; Voiculescu a devenit un mare poet abia la bătrînețe, după al doilea război. Pe Philipoide îl putem considera ca aparținînd, prin **Monolog în Babilon,** perioadei de acum, deși extraordinarele **Visuri în vremea vremii** sînt din 1939, iar debutul său, salutat de Ion Barbu atît de solemn (și de exact, ca diagnoză literară) datează din primii ani ai deceniului al 3-lea. Emil Botta, deși excepțional din prima clipă, s-a impus în conștiința noastră literară la nivelul său real, adică cel mai înalt, abia de cîțiva ani. Jebeleanu de asemenea, cu tot debutul său strălucit din 1934, este prin excelență un poet al vremii de azi cu zdrobitorul său **Hanibal** ; e interesant de remarcat că judecățile asupra lui Jebeleanu formulate de E. Lovinescu în compendiul din 1937 se aplică, anticipativ, mai bine la **Hanibal,** apărut 35 de ani mai tîrziu, decît la **Inimi sub săbii.** Nu aș afirma că Maria Banuș nu și-ar mai fi egalat debutul ; de la Tara fetelor ea a mai dat versuri excelente, dar în memoria noastră literară ea rămîne poeta de atunci, a senzualității nubile feminine. (Avem obiceiul să clasificăm aparte „lirica feminină", ceea ce dintr-un punct de vedere este absolut incorect, dacă e vorba să i se rezerve un regim critic distinct, oarecum ocrotitor și mai mult sau mai puțin „galant", dar din alt punct de vedere este exact, deoarece există un substrat adînc al sensibilității femeiești cu atît mai pregnant cu cît poeta este mai talentată și, cutez a zice, mai inteligentă ; acest substrat psihic și, în fond, fiziologic, este operant chiar în eventualitatea unui lirism ermetic sau gnomic).

Faptul că avem astăzi un număr atît de mare de poeți cu totul remarcabili (nu putem zice „excepționali" de vreme ce sînt atîția) mărturisesc că mă pune pe gînduri. Firește, nu mă plîng că „mireasa e prea frumoasă" ; ar fi culmea să protestez cîneva împotriva profuziunii talentelor. Dar cu toată profunda și entuziasta admirație pe care mi-o inspiră nu puțini dintre numeroșii noștri poeți de azi, îmi vine greu, trebuie s-o spun, a crede că vreunul egalează pe Arghezi sau Bacovia, ca să nu mai vorbesc de Eminescu. Poate că sînt robit unor impacte din tinerețe sau poate optica mea să fie oarecum obturată de subconștiente preveniri ; poate că totuși Emil Botta, despre care am afirmat o dată, asumîndu-mi riscul de a indispune totalitatea minus unul a poeților noștri actuali, că e cel mai mare poet român în viață, este totodată și egalul unui Bacovia sau Arghezi ; despre Nichita Stănescu, față de care mai demult avusesem nu dubii dar unele reticențe, am afirmat totuși mai recent, cu bune motive, că este prin excelență, ca și Arghezi, un poet „auroral", ceea ce evident implică o evaluare la rang superior ; nu pot de asemenea, decît să reiterez exprimarea admirației pe care mi-o inspiră Ion Gheorghe și Ileana Mălăncioiu. Mă opresc aici căci nu vreau să fac o „listă". Posteritatea va ști mai bine decît noi care e adevăratul loc al fiecăruia dintre astrele mari ale poeziei noastre de azi ; s-ar putea ca al unora să fie mai sus chiar decît ne pare acum ; s-ar putea și contrariul. Pe durata imprevizibilă a vieții ce-mi rămîne și chiar în cele mai optimiste pentru mine conjecturi, nu văd cum aș mai ajunge la o tablă de valori în care cei patru poeți interbelici și peste ei Eminescu ar înceta să fie constelația supremă și neegalată a poeziei românești, deși indubitabili viitorul îi va adăuga altele.

Dar nu de asta e vorba. Pe lîngă marea bucurie firească pe care nu se poate să nu ne-o dea profuziunea noastră actuală de poeți străluciți, ceva totuși lipsește. O mare cultură se face cu o mare proză. Nu cred deloc că liriamul ar fi un stadiu juvenil al literaturii și că maturitatea ei înseamnă „obiectivare". Subiectivitate, obiectivitate — acestea sînt noțiuni mai complexe decît se crede, și se întrepătrund, fie în poezie, fie în proză. Dar proza (nu numai romanul ci și istoria, filosofia, proza politică, juridică, dramaturgică) constituie arhitectura unei culturi. Să nu fiu greșit înțeles. **Moromeții (I)** e o carte perfectă, capodoperă de echilibru contemplativ. **Groapa** lui Eugen Barbu rămîne o reușită irevocabilă a prozei noastre actuale. Mă opresc iarăși de la tentația unei „liste". Dar proza unor Iorga, Sadoveanu, Rebreanu, Mateiu Caragiale, E. Lovinescu sau a unor Caragiale, Creangă, Ion Ghica, Hasdeu, Odobescu (mai ales cea științifică). Maiorescu (indeosebi **Istoria contimporană a României**), vreau să spun: **ca nivel general al stilului culturi,** nu ca reușite individuale, proza noastră de azi nu o egalează. Dacă privim la rece și cu luciditate faptul acesta, realizăm prima condiție, indispensabilă, pentru a-l depăși Nu sîntem o cultură minoră și nici începătoare ; sîntem dimpotrivă o mare cultură, chiar dacă insuficient cunoscută în lume ; nu ne trebuie tămîie. Dar ne trebuie o mare proză ; **poeziei** noastre îi trebuie o mare proză pe al cărei teren ferm să se sprijine și să respire. Totdeauna marea poezie, în societățile evoluate, a mers paralel cu marea proză. Nu ne lipsește prea mult pentru asta, dar ceva lipsește. Poate unele surse formative, de pildă Tacit. Citiți-l, tovarăși poeți și tovarăși prozatori ; veți vedea că nu e deloc, dar absolut deloc, „depășit" !

AL. PALEOLOGU ■

Labiș — după douăzeci de ani

(Urmare din pag. 1)

Capacitatea și „slăbiciunea" de a se lăsa tulburat de momentele simple, de **eminescul** existenței, de a redeveni poetul modest al celor modești și de a se împărtăși din bucuriile și tristețile legate de cursul mișlociu al vieții, de a „umili" în el tentația înaltelor probleme străine de traiul omului comun, prea înalte și pline de răceala față de acesta, produc în poezia lui Labiș un domeniu aparte, de o consistență poate lipsită de amploare, un tip de inspirație la care n-a renunțat și de care nu s-a rușinat niciodată. Acest tip de inspirație, atașat epicii cotidiene, îl ținea aproape de sfera omenescului înalterabil, împiedicînd orgolioasele problematizări abstracte să ocupe orizontul poeziei sale. De aceste surse vii, de emoțiile simple ale oamenilor, Labiș nu s-a îndepărtat nici în fazele tîrzii, cînd era frămîntat de proiecte cu mult mai ambițioase. Se întrerupea din execuția lor, spre a compune, în răstimpuri, cîte un mic poem nepretențios, cald și auster, de o mișcătoare simplitate, poate și cu conștiința că menținerea legaturii cu zonele umile, cu „omenescul" curat și etern, autorizează o lirică reflexivă, o contemplație mai înaltă, pe care n-ar fi dorit-o speculativă, pierdută în zonele reci. Autenticul Labiș este în egală măsură prezent în compuneri de vibrație umană nemijlocită, poezii ocazionale, pe teme date, inspirate, să zicem, la cererea unei reviste pentru copii, de venirea toamnei. Fără puterea de a vibra încă la astfel de împrejurări uman prea-umane, Labiș n-ar fi avut acces la poezia de mare anvergură.

Labiș are curajul să aducă în poezia românească sufluI marilor probleme morale, universul interior al omului evoluat, antitezele și dilemele acestuia, fără să ia în seamă că, pentru moment, ele vor suna neobișnuit, prozaic, discursiv. El are curajul să introducă această lume a confruntărilor interioare în perimetrul prozodiei „clasice", fără a considera că experiența avangardistă ar fi singură capabilă să le receptoze. El se „lansează" fără prudență în domenii noi, aparent netangente la poezie, la lirism. Confesiunea la un aspect abrupt, violentînd cursul cuminte-metronomic al versului clasic. Convingerea noastră este că Labiș ar fi semnat cea mai autentică versiune românească a poeziei lui Baudelaire.

Neliniștea în fața degradării „modelului" este una din temele constante în poezia lui Labiș și departe de a fi una doar **teoretică** răspunde în straturile mai adînci ale structurii sale psihice, acolo unde se configurează motivele și simbolurile dictate de subconștient, neliniștu mai generale față de ceea ce s-ar putea numi : coșmarul ruperii echilibrului. Acest „coșmar" apare de mai multe ori, în diverse variante, încă în primele faze ale afirmării poetului, de exemplu în al cincilea capitol al **Primelor iubiri,** după ce face elogiul armoniei astrale, al stabilității „stelei polare" ca osie a lumilor : „Osie-a lumilor, dacă te-ai rupt. / Lumile cad huruind dedesubt / ... / Dacă s-ar frînge osia mea, / Cerbii și vulturii mei ar zbura" etc. De astă dată, degradarea modelului revoluționar este asimilată unui factor de teribilă dezagregare. Ceea ce în **Primele iubiri** este „osia" propriei ființe, asigurîndu-i echilibrul și dăinuirea, se confundă aici cu un mare principiu al fidelității ; al „autenticității" modelului comunist. Într-un vast plan figurat, ar fi ca și cum Demiurgul lăsa pe seama „altuia" creația, practica realizării lumii și a făpturilor sale. Numai un suflet „naiv" poate închipui la adevărata proporție ce ar însemna acest coșmar. Labiș nu ezită să-i găsească un echivalent, e **actualizare** în visul rău al falsificării gîndirii lui Marx în practica „demonică" a impostorilor, a moștenitorilor nevrednici. Poemul său se lasă pătruns de sufluI unei alarme tragice, al unei fatalități funeste („Iarăși se prinde rugină pe-un alb ideal / Iarăși...") care măsoară exact, inversînd proporțiile, intensitatea credinței și a speranței sale, a fidelității sale față de imaginea sacră, profund omenească și emoționant de imaculată a Revoluției.

Din adîncimea acestei fidelități se nasc atît de caracteristicile severități ale neprihănirii, copilăresc-intransigentele mustrări adresate poeților timpului :

„Nu știu cum pot să se joace poeții cu aceste / Rime ale traiului nostru prezent și concret, / Trist îi observ, aruncîndu-mi privirile peste /. Invizibilul meu epolet".

După douăzeci de ani este mai limpede că nimeni n-avea mai mult ca Labiș, pe atunci, dreptul de a vorbi la persoana întîia, ca de un lucru ce-i aparține, de **visul lui Marx.** Pare absurd că umbrele suspiciunii înmulțindu-se, acest drept îi era contestat ! Versurile finale au vibrația unei intimități dureroase și sînt sublime în copilăroasa lor tandrețe :

„Marx, mi-amintesc de un vis ce-i al tău și al meu. / N-o să te supere cînd am să spun că-i al tău și al meu. / Tu ai visat c-au să spună cu toții : e al tău și al meu".

Labiș izbutește să scrie o poezie politică în stare să ne mai spună ceva pentru că la el categoria politicului nu este una îndepărtată-abstractă de care să „uite" semnificativ chiar în momentele de intimitate cu ființa proprie, ci una integrată în straturile cele mai personale, în vibrația însăși a intimității sufletești. Din profet abstract și distant al comunismului, Marx devine o „persoană" care există în apropiere și care nu anulează, prin grandoare și generalitate, putința relației, a contactului strîns și a dialogului uman. Barbatul populat de idei ce agită drapelele veacului este pentru Labiș omul viu, omul „concret", un subiect și nu un obiect intangibil și magic, un subiect ce invită la apelul direct, căruia poetul îi spune „tu" și care poate fi abordat cu foarte familiarul : „n-o să te supere", în nota unei înduioșătoare, fraterne, destinse comunicări. În clipe de cumpănă, această abordare nemijlocită, se umple de o misterioasă poeticitate.

Un adolescent încă, obligat și obligîndu-se să fie matur și lucid, fie și numai pentru faptul că simte privirile celorlalți îndreptate spre el, așteptîndu-l, așteptîndu-i cuvîntul — și numai el știe cît îl consumă această „așteptare" și cît este ea de disproporționată. Și totuși trebuie, trebuie să-i facă față ! Copilăria a căpătat în ființa sa „linii aspre înainte de vreme" și ceea ce s-a întîmplat cu ea, prea repede, s-a întîmplat și cu poezia sa :

„Ea s-a-nălțat speriată, din aripi bătînd, / Țipind și fugind din aprinsele mele poiene : / Toate durerile lumii le-am strîns prea curînd".

Acest : „prea curînd" este adverbul dominant al poeziei sale... Prea curînd a trebuit Labiș să devină **responsabil** de fiecare cuvînt și de fiecare gest al său, prea curînd a trebuit să consimtă a se **lăsa privit.** Și să joace, cu imens efort, rolul celui privit.

Din nou în librării

Cartea lui Octavian Paler „Mitologii subiective"

Se află în librării a doua ediție a acestei cărți despre care s-a scris mult; citățm cîteva din judecățile de valoare : „**Mitologii subiective** este cartea subtilă și, prin ordinea gîndirii, reconfortantă a unui remarcabil stilist". (Nicolae Manolescu, România literară).

„Octavian Paler este unul din marii noștri eseiști cu care conceptul ideilor — prin intermediul cărții — este întotdeauna profitabil. Multe din aserțiunile sale, azvîrlite parcă în fuga condeiului, ar merita o meditație pe îndelete. Dar ele sînt modul unei asemenea meditații. Treci de la o constatare din domeniul observațiilor moralistului, la o speculație privitoare la filosofia culturii, sau la o judecată estetică... **Mitologii subiective** ne oferă un itinerar spiritual pasionant". (Nicolae Balotă, Luceafărul).

„Scriitor de eclatant rafinament intelectual, utilizînd pe larg sentința morală, Octavian Paler oferă și în **Mitologii subiective** un admirabil eseu, care se revendică de la viziunea unui poet și, în egală măsură, de la structura unui prozator". (Virgil Ardeleanu, Steaua).

„Fervoarea dezbaterii ne-a amintit de Camus din unele pagini ale **Mitului lui Sisif** iar un anumit mod de acceptare metodică a iluziei ni l-a evocat pe Unamuno. Vrem să spunem prin aceasta că Octavian Paler conferă meditației pe marginea miturilor și întruchipărilor lor în istoria artei o finalitate existențială situîndu-se deci la antipodul consideratiilor hedoniste sub pretexte estetice. De fapt, s-ar putea spune că eseurile din **Mitologii subiective** au o singură temă ce revine sub înfățișări diferite : miturile memoriei, aceasta, memoria fiind un adevărat concept moral și filosofic". (C. Stănescu, Scînteia tineretului).

„Omul său clasic — personajul de care vorbeam — e purtat prin labirintul Minotaurului, pe sub porțile Tebei sau pe mări și insule îndepărtate; cunoaște de vis „paradisul" sibarit, lumina strande a Hiperboreei ; stă de vorbă cu zei și ființe pămîntene. Trecerea lui printr-un univers mitologic, reconstituit minuțios și exact, echivalează cu un lanț neîntrerupt de evocări. Sînt pagini de vibrație intelectuală care definesc, în egală măsură, un drum literar original, creația pe bază de izvoare savante, și totodată o energie teoretică, absolut remarcabilă". (Ion Oarcăsu, Tribuna).

„Mitologiile" lui Octavian Paler nu sînt numai subiective și concluzile lor se cuvin mai departe meditate și raportate la experiența umanității contemporane". (Liviu Leonte, Cronica).

„**Mitologii subiective,** carte unică în literatura noastră de azi, reprezintă afirmarea unui spirit pentru care spațiul culturii grecești reprezintă o vecinătate, iar cel mediteranean, o șansă a confruntării: afirmîndu-ne pe noi, ca europeni, prin efigiile culturii". (C. Ungureanu, Orizont).

O pasionantă aventură sportivă și umană

Cu Alexandru Drăghia, care, trecut fiind de 70 de ani, a făcut turul României, apoi al Europei și care, fiindcă tot se simțea în formă, a ajuns la Montreal, la Olimpiadă, tot pe două roți (doar Atlanticul, vai, a fost silit să-l traverseze cu un vas al liniei „Prudential"), cu acest tînăr gorjean care se apropie de linia pe care stă scris „80 de ani, Sosire", despre ce aliceva puteam discuta decît despre bicicletă ? Ei bine, totul a decurs alt fel decît mă așteptam. Drăghia întruchipează o epocă.

Mai toată viața sa, cicloturistul frenetic n-a avut absolut nimic de-a face cu bicicleta : a fost, este și va fi șofer, deținătorul permisului de conducere 9 078 987 eliberat de Inspectoratul Miliției Capitalei. Numai că, spre deosebire de permisul dumneavoastră și al altor cîtorva sute de mii de români fericiți că au mașină, pe al său se arată că „posedă carnet de conducere din 1916". Tocmai de aceea spuneam că mușul reprezintă o epocă.

— Văzusem, la Tîrgu Jiu, cînd eram copil, la începutul secolului, două Forduri „cu mustăți". Admirabile mașini. Una o avea prefectura, cealaltă — două erau în tot orașul — aparținea avocatului Iunian, mare politician al județului. Cînd am zărit Fordul prefecturii, nu știu de ce, am simțit că începe, cu el, o nouă eră. Desigur, în mintea mea de copil ideile nu erau chiar atît de clare cum îmi apar azi, dar cam așta am simțit. Tata era un țăran sărac și necăjit din Pesteana, Gorj, căruia îi luase pămîntul și casa unul Sava Șomănescu. Ce nevoie avea boierul de cele cîteva hectare amărîte ale noastre nu știu, că stăpînea moșii în Gorj, în Ialomița, lîngă Ciulnița, în Dolj, la Șopot, la Mogoșoaia, la porțile Bucureștiului. Așa s-a întîmplat însă că eu și ai mei am rămas pe drumuri, tata s-a îmbolnăvit de supărare și eu purtam răspunderea celor nouă frați ai mei mai mici. M-am înscris la școala de dascăli bisericești din Tîrgu Jiu, cu gîndul să-mi pot cîștiga cît mai repede existența, iar pentru mîncare și locuință munceam ca rîndaș la un procuror, la care eram și tăietor de lemne, și valet, și dădacă la copii. Cînd mă refugiam în pod să citesc, mă găsea și acolo. Fiindcă nu aveam o clipă de răgaz mi se scosese porecla Alexandre Poftim. Nu am mai suportat și am fugit, lăsîndu-l în plata domnului și pe cîntăreți, și pe procuror. Cîntăreții n-au spus nimic, dar procurorul a bătut depeșă la jandarmi să mă prindă și să mă aducă legat înapoi. Eu însă, în gară la Bîrbătești, mi-am vîndut briul și vesta școlărească de pe mine, pentru 11 lei, și am luat trenul la București, unde vroiam morțiș să mă fac șofer.

Flăcăul din Pesteana a intrat în era automobilului pe ușa din dos, la propriu și la figurat, angajîndu-se ajutor de șofer la doamna general Maria Poenaru. Era prin 1910.

Flăcăul din Pesteana nu-și vîndu se însă hainele de pe el ca să se împăuneze pe capră în mașina doamnei general, pe el îl pasionau motoarele, tehnica. A intrat la garajul „Leonida", unde a învățat temeinic meseria, apoi s-a angajat ca șofer la un avocat bucureștean, francez de origine, Maurice Lyautey.

— Avea casă pe Batiștei 4, pe locul „Intercontinental"-ului de azi, și deschisese restaurant pe Sărindar, unde este acum „Berlin". În tovărășie cu un șef mare de la Prefectură, Cantuniari. Ce splendoare de Déloné-Belville avea Lyautey, ce spițe arătoase, de lemn, dar solide ! Și tot acestui Déloné-Belville îi datoresc faptul că am făcut războiul motorizat.

La declanșarea războiului din 1916—1918, Lyautey, ca să-și scape Déloné-ul de rechiziție, l-a împrumutat șefului misiunii franceze, generalul Berthelot. Odată cu mașina, l-a „împrumutat" și pe șofer. Apoi Drăghia a fost detașat la armata din Moldova, pe același Déloné-Belville. Nu mai făcea drumuri la Șosea cu Lyautey și cu lăutarii, nici la domnul Cantuniari pentru afaceri, ci cu generalul Cristescu de-a lungul Siretului, spre Sascut și Spiru Haret, sub bombardamentul nemțesc („generalul Cristescu dormea în mașină, pe cîmp, sub șrapnele, mînca la cazan cu soldații") și apoi cu generalul Eremia Grigorescu, la Mărășești. La Cosmești, atac la baionetă, înaintare, retragere, înaintare, foamete, ger, atacuri și contraatacuri — la volanul Déloné-ului.

Odată cu venirea păcii, pentru Drăghia s-a încheiat epoca de glorie a automobilului. Există însă pentru omul de la volan și o glorie liniștită, pe care o dă însăși lipsa de evenimente.

— Din 1916 și pînă azi n-am făcut nici un accident de circulație, deși aș fi avut tot timpul. O viață întreagă am fost șofer profesionist, am condus și după ieșirea la pensie, 60 de ani fără accident ! Tovarășii de la Circulație mă arată la ședințele cu șoferii, să vadă că sînt și eu om ca toți ceilalți, cu ochi, mînă, simțuri, și totuși, timp de o jumătate de secol, nu am stricat nici oameni, nici mașini.

— Moș Drăghia, eu de fapt venisem pentru bicicletă și mi-ai vorbit — ca nimeni altul — despre automobile. Nu regret cîtuși de puțin. Să revenim însă la ce m-a adus la dumneata. Știu că la 72 de ani ai căzut bolnav de inimă și atunci te-ai hotărît să încaleci pe bicicletă.

— Dar ce poate nu știți este că înseși cele două nurori ale mele, doctorițe, m-au povățuit „să trag pe dreapta" și să mă internez degrabă la „Ascar". Am refuzat : nu fusesem niciodată la spital, de ce s-o încep la bătrînețe ? Citisem într-o revistă că bicicleta este bună și pentru bătrînii cardiaci, dar tot acolo scria că ei nu trebuie să facă pe ei, trebuie să se antreneze chibzuit și să nu urce la deal cu bicicleta, s-o țină de mînă ! Să le aminte cei care ar dori să mă imite, să meargă încet, la început.

— Încet, dar sigur.

La vîrsta de 72 de ani Alexandru Drăghia a luat startul, din fața C.N.E.F.S.-ului de pe Vasile Conta, și de atunci nu s-a mai oprit. De inimă a uitat complet, mi-a spus că nici nu mai știe dacă o are la dreapta sau la stînga.

Am frunzărit carnetul său de bord. Semnături, ștampile, multe ștampile, întîlniri și urări pe toate meridianele, omagiu unanim adus dîrzeniei, optimismului, purității gorjeanului care a cutreierat lumea pe două roți.

Drăghia lua ștampile de unde se nimerea, de la cine găsea, cînd apărea cu Pegas-ul (nu e figură de stil, e marca bicicletei din Tohan). Însemnări și ștampile de la Valu lui Traian, de la Consiliul popular Eforie, biblioteca comunală Constanța, unitatea de vinificare Tariverde, ziarul „Delta", miliția Drăgănești, cinema popular Adjud, Casa de copii școlari nr. 2 Piatra Neamț, Voroneț-România, șeful stației Bunișor, Neftohim-Sofia, Balkanturist-Plovdiv, Petrol-Burgaz, Centroturism Beograd, D.D.R. Zinnwald, Brno „primit foarte bine"... Apoi o însemnare medicală : „În caz de infecție și răceli puternice, Tetraciclin 1 tabl. la 5 ore, vitamina B complex 1 tabl. la 5 ore ; în caz de dureri de mușchi și vase, Saliform, se unge locul dureros". Noi ștampile și urări: Consulatul român din Bratislava, membrii ambasadei R.S.R. din Praga, Sportsgemeinschaft „Dynamo" Jüteborg, „Cu lacrimi în ochi pe drumurile Poloniei l-am întîlnit pe moș Alexandru Drăghia. Un grup de români, Zakopane", „Surpriza zilei pentru întreg punctul de frontieră Bors : moș Drăghia", semnează șef sector vamă ; Polizei Präsidium, München „une petite allemande qui vous admire beaucoup" („o tînără germană care vă admiră mult"), Olympia-Wache, consulul României la Istanbul, Navlomar Pyraeus Office, ambasadorul R.S. România la Națiunile Unite, ambasadorul R. S. România la Washington, ambasadorul R. S. România în Canada ; „azi 9 noiembrie fiind la nuntă unde era naș mare Vasile Grigoraș la sora lui din Pesteana, cînta orchestra Ala Baranca"...

N-am citat decît o infimă parte din stufosul carnet de bord. El merită cunoscut în special de tineri, cărora le vorbește despre cinste și bărbăție nu la modul sec, didacticist, ci în limbajul colorat al unei aventuri sportive și umane. Apoi închideți carnetul de bord și ascultați :

„...În noaptea aceea de pomină, cînd goneam spre Tariverde, la 30 km de Dunăre, de Tulcea, ploua și m-am trezit singur în cîmp. În marginea șoselei zăresc o căpiță de fîn. Aș fi vrut să dorm în ea, dar eram bănuitor. Aveam la mine o șpangă de un metru, pentru a mă apăra de cîini. O apuc strîns și mă apropii. Între timp, ploaia se înteți se, vîntul bătea puternic pe cîmpie, dinspre Dunăre. Întep fînul și aud : „Auuuu !" Îmi dreg glasul, care, la început, mi se muiase de frică și întreb : „Cîți sînteți, bă ?" „Trei, să trăiți". Hotărăsc să joc teatru, tot n-aveam de ales.

— Ieșiți că vă trăsnesc. Sînt aci cu paza.

— Pînă dimineața nu ieșim.

— Dar ăilalți patru hoți de la bostănărie pe care-i căutăm, unde sînt ?

— Nu știm nimic, noi sîntem trei, nu patru.

Mă adresez însoțitorului imaginar :

— Pe ăștia păzește-i pînă dimineața, eu mă duc după cei patru.

Așa am scăpat. Mai încolo, cale de 5 km, am zărit în noapte vite care păsteau. Ciudat. Băietan, plecam cu vacile la Jiu și știam că nu pasc noaptea, pe ploaie și vînt rece. Apoi am descoperit că de fapt nu erau vite, ci tot căpițe. Am dormit acolo pînă în zori. Tare mai bătea vîntul ! A doua zi, am pedalat spre Tariverde...

...Trecînd din Țara de Sus în Transilvania, spre Cluj-Napoca, m-a prins noaptea pe Muntele Calului. În jur, pădure deasă. Pe un copac citesc o inscripție : „Interzis vînatul urșilor și porcilor mistreți". Va să zică, erau jivine prin jur. Atunci, pentru prima oară în viața mea, am dormit în copac. Am suit și bicicleta, căci aveam fringhie specială. Cînd m-am trezit și am coborît, n-am dat ochii decît cu un cerb bătrîn. Părea neprietenos, mă temeam să nu mă ia în coarne, dar l-am împăcat cu niște salată. Pe coastă, căprioarele se uitau mirate. Soarele abia răsărise.

...Și în Grecia m-a surprins noaptea pe drum, lîngă o pădure rară de stejă. Pînă la cel mai apropiat sat era prea departe și am hotărît să înnoptez acolo. Atîpisem cînd am simțit prezența cuiva. În adevăr, în noapte luceau ochi de jăratic, care mă priveau curioși. De cîte ori nu zărisem asemenea ochi lîngă Pesteana, cînd duceam vitele pe Curătura, pe Tolan, în Valea Babei ! Erau lupi. Cei din fața mea erau bătrîni, dar viguroși, animale de stepă îndesate, gri-gălbui. Dacă se năpusteau asupra mea eram pierdut. În jur, cît vedeai cu ochii, numai bălării și pădure, nici un ajutor posibil. Nu mi-a venit nimic altceva în minte decît să zic ușor : „Hei !" Apoi mai tare, „Hei, hei !" Lupii au privit lung la mine și la bicicletă, apoi au pornit-o la pas, ca și cum nici nu aș fi existat".

Să-l ascultați pe moș Drăghia cum a fost pocnit în tîmplă de țevile dintr-un camion lîngă Moldova Nouă („căzînd în nesimțire, atît am mai putut vedea ; chipul șoferului, căruia nu-i dăduseră tuleiele ; n-avea 20 de ani și i se încredințase un colos pe care nu-l stăpînea cum trebuie — gîndeam eu, șofer bătrîn"). Să vă relateze cum la München „unul a vrut ca în schimbul bicicletei, medaliilor sportive și carnetului de bord să-mi dea o mașină cu doar 17 000 km rulați ; zicea că-i trebuie pentru reclamă, dar eu am refuzat" ; apoi cum, pe malul Mării Egee, a urcat, cu bicicleta de mînă, „un munte de marmură" pe o șosea șerpuindă, la 47 grade Celsius, în maiou, pantaloni scurți și tenișl ; și cum lîngă Istanbul a fost salutat în românește de un turc de fel din Ada Kaleh :

— Unde ai pornit-o, frate ?

— În lumea largă.

Ascultînd rătăcirile și întîlnirile lui moș Drăghia pe drumurile Țarigradului mă duce gîndul, cumva, la povestirile lui Panait Istrati, la fabuloase peregrinări orientale, amestec de mit și realitate. Peregrinări niciînd însă rupte de pămîntul natal. Moș Drăghia, pionierul automobilist care a înțeles noua eră întîlnind Fordul cu mustăți al prefecturii, biciclistul care, ca și confratele său, alergătorul de oursă lungă, a cunoscut clipele sale de singurătate, a rămas același țăran gorjean simplu care și atunci cînd pornește în lumea largă știe că, de fapt, lumea lui este pămîntul unde s-a născut.

LIONEL NIȚESCU ■

„CÎNTAREA ROMÂNIEI" — Curier

Trei manifestări

Iată, în decurs de două săptămîni, trei manifestări ieșite din comun prin caracterul și amploarea lor, toate înscriindu-se ca prezențe semnificative în Festivalul „Cîntarea României". Fiindcă festivalul este, cum cred că am mai subliniat în comentariile de la această rubrică, nu numai o întrecere a forțelor artistice, ci, totodată, un climat, o metodă comunistă de animare a vieții noastre spirituale, de cuprindere a unui număr cît mai mare de oameni în circuitul activ al culturii. Chiar instituțiile specializate, cu o anume experiență în această direcție, se străduiesc să găsească acele forme de activitate care să asigure transmiterea pe cele mai sensibile lungimi de undă a unui mesaj politic și artistic dintre cele mai vibrante.

Șezătorile literare, de pildă, au avut de-a lungul anilor diferiți animatori. De la neuitatele întîlniri cu cititorii ale „Luceafărului" de acum aproape două decenii, cărora le dădeau strălucire poeți ca Mihu Dragomir, Nicolae Tăutu, Radu Boureanu, Victor Tulbure, Dan Deșliu, Ion Brad și încă mulți, mulți alții, la aceste adevărate manifestări de masă ale versului și cîntecului patriotic din cadrul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar o neistovită ștafetă a dialogului viu dintre literați, artiști și public a fost purtată, cu convingere și stăruință de o instituție care nu e alta decît radioul nostru, respectiv redacția sa culturală. Dacă ar fi să amintesc fie și numai șezătorile literare la care am fost eu însumi prezent, de la cele din Valea Jiului sau din cetatea Hunedoarei la cele din satele Ialomiței, Teleormanului, Dîmboviței și încă aș avea motive să afirm că instituția care face atît de mult, zi de zi, pentru promovarea poeziei militante pe toate canalele sale de comunicație cu publicul, are și meritul de a verifica direct, pe viu, audiența la ascultători a emisiunilor sale din studio. Periodic, șezătorile sale literare alternează cu spectacolele studioului de poezie, Florilegiile lirice, adesea axate pe o temă de mare rezonanță, sînt prezentate, în interpretări memorabile, de unii dintre cei mai talentați actori ai noștri.

Mă gîndeam la toate acestea cu firească îndreptățire, fiind și eu prezent, în urmă cu două săptămîni, alături de alți 24 de poeți, actori și muzicieni, pe scena casei de cultură din Rîmnicu Sărat, la o șezătoare organizată de redacția culturală Radio împreună cu factorii de cultură locali. Ne aflam, dealtfel, în județul Buzău, binecunoscut și îndrăgit de literați și artiști pentru solicitudinea și inițiativa cu care activiștii săi îmbrățișează manifestările de frumos în toate genurile de creație. Un întreg volum, citit cu voce tare, în fața a mai multe sute de iubitori ai poeziei.

La numai cîteva zile după șezătoarea de la Rîmnicu Sărat, același județ Buzău primea o echipă de 24 scriitori. Timp de două zile întîlnirile acestora cu cititorii de la cîteva licee și din cîteva comune, vizitele de documentare în întreprinderi s-au situat în centrul atenției activității politice și culturale. Suita de manifestări desfășurată sub egida Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, reprezentat dealtfel printr-unul din vicepreședinții săi, poetul Eugen Jebeleanu, din cadrul aceluiași Festival „Cîntarea României", s-a intitulat, cu o metaforă definitorie a unui poem patriotic, „Un pămînt numit România". E cea de-a doua acțiune de acest gen inițiată de comitetul de partid al Uniunii scriitorilor. Scriitorii participanți nu se mulțumesc numai să-și citească lucrările în fața publicului, ci, în urma documentării realizate, să și scrie reportaje, însemnări, versuri, eseuri despre realitățile cu care au luat contact. „România literară" de joia trecută ne și oferă cîteva pagini inspirate de acest popas al scriitorilor pe meleagurile buzoiene.

A treia manifestare, pe care sîntem bucuroși să o consemnăm, a reunit pe scena Sălii mici a Palatului R.S.R. din București scriitori și artiști legați prin apartenența studioasă la același liceu, actualul „Zoia Kosmodemianskaia", fosta Școală centrală de fete, care își sărbătorește, în 1977, 125 de ani de existență. Activa conducere de azi a liceului (director prof. Mioara Zdrafcovici) a avut ideea să invite la această reuniune a elevilor și profesorilor de azi pe cîțiva absolvenți din diferite promoții, respectiv scriitoarea Lucia Demetrius, prof. dr. docent Zoe Dumitrescu-Bușulenga, actrița Violeta Andrei de la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra", regizoarea Letiția Popa, poetul Adrian Păunescu și semnatarul acestor rînduri. O erudită și plină de vervă incursiune în poezia de vocație civică și etică (Zoe Dumitrescu-Bușulenga), o patetică poemă în proză (Lucia Demetrius), o interpretare de excepție a capodoperei lui Nicolae Labiș „Moartea căprioarei" și a unui poem de Radu Stanca (datorate, desigur, acestei sensibile mesagere a liricii noastre care este Violeta Andrei), un scurt recital Adrian Păunescu (secondat de sală la poezia „Pămîntul deocamdată"), la care s-au adăugat recitările pline de patos și candoare ale unor poeți (mai mult poetese) din rîndurile actualilor elevi au făcut din prima parte a acestei întîlniri, copleșită de emoția revederii dintre diferite promoții școlare și generații de dascăli, o manifestare plenară a dragostei față de patrie. Un valoros concert de cîntece patriotice, susținut de impresionantul cor al liceului (peste două sute de eleve) sub bagheta profesorului și muzicianului Victor Macarevici, a încheiat acest festival Alături de piese corale de mare popularitate precum „Voința neamului", „Limba noastră", „Partid, păvăza mea" sau „Republică, măreață vatră" „un răsunet" adînc au avut în sufletele celor prezenți cele două imnuri ale liceului, unul scris în urmă cu 90 de ani de Al. Flechtenmacher (pe versurile elevei Ștefania Georgescu, la care s-au adăugat cîteva strofe actuale) și altul, în acest an compus de către cel mai de seamă reprezentant contemporan al școlii românești de cor, Ioan D. Chiriescu (pe versurile profesoarei Mariana Țăranu).

Oricît de subiectiv ar fi „Curierul", în dubla sa calitate și de participant direct la două din cele trei manifestări, nu se poate să nu vedem în inițierea și desfășurarea lor sensuri pe care numai un festival precum „Cîntarea României" le putea conferi.

NICULAE STOIAN ■

TAURTUL

ȘI RESTUL LUMII

SAU

„MĂ DUC LA MAMA, LA CÎMPINA"

Fragmente dintr-un scenariu de comedie cinematografică

de

TEODOR MAZILU

în care ar dori să joace :

Dem Rădulescu — Vasilica Tastaman
Ileana Stana Ionescu — Gheorghe Dinică
Mariana Mihuț — Toma Caragiu
Octavian Cotescu — Gina Patrichi
Marin Moraru

Scena mutării lui Tănase din vechea locuință într-un bloc nou. Bică, băiatul de 7 ani al lui Tănase, ajută și el la căratul mobilei. Evident, Bică face exces de zel. Vecinii asistă la această scenă.

Camionul — cu Nelu — prietenul lui Tănase — așteaptă în stradă...

Raluca discută cu cîteva vecine.

O VECINĂ : — Să vii la tăiatul moțului.

Despărțire de vechii prieteni.

Cortegiu vesel pe străzile Bucureștiului. La mijlocul drumului cade un dulap care se face pulbere. Cîțiva prieteni se lamentează...

UN PIETON : — Doamne, ce nenorocire...

Tănase și Raluca privesc în liniște drama.

TĂNASE : — Sănătate să fie...

★

Apartamentul unei tinere perechi. O altă despărțire. De data aceasta, dramatica.

TITI (soțul — trintește lingura de supă) : — Eu te-am adorat ca un nebun, te-am luat fără trusou și tu nu ești capabilă să-mi încălzești supa.

CIREȘICA (aruncă un dulap asemănător cu cel al lui Tănase) : — Minți ! Am avut trusou !

TITI : — Eu nu sînt bărbatul care să mintă ! Dacă mă iubeai, îmi încălzeai supa. Eu nu sînt bărbatul care să mănînce supa neîncălzită...

CIREȘICA : — Fii logic. De ața te-am iubit eu, ca să țipi la mine ? Asta e răsplata ta ? Îmi iau strictul necesar și mă duc la mama, la Cîmpina. (Își face furioasă bagajele.)

TITI : — Eu nu sînt bărbatul care să admită părăsirea domiciliului conjugal (...înfuriat, la o lingură de supă). Rămîi în Capitală !

CIREȘICA (trîntește ușa) : — Și eu nu sînt femeia care să admită ca un bărbat să țipe la mine ! Adio !

Titi aleargă pe scări.

TITI (de pe balcon, ultimă încercare) : — Retrag ce-am spus adineaori... Vino, iubito ! Îmi încălzesc eu singur supa !

CIREȘICA : — Ești un mîncînos și un bădăran !

★

Pleacă înfuriată, cu geamantanul, pe străzile Bucureștiului, pîndește o ocazie. Se întîlnește cu camionul în care se află familia lui Tănase. Face semn să oprească.

Șoferul Nelu oprește. Ajutată de Tănase, Cireșica se urcă în camion.

CIREȘICA : — Mai există oameni pe lumea asta...

TĂNASE : — Sigur că mai există... Unde vreți să mergeți ?

CIREȘICA : — Eu mă duc la mama, la Cîmpina...

TĂNASE : — Stați aici, pe scăunelul ăsta. Aici se poate plînge mai comod...

CIREȘICA (continuîndu-și drama, își caută un loc printre bagaje) : — E un monstru cu chip de om !

RALUCA : — Cine ?

CIREȘICA : — ...Cum cine ? Ce, sînt doi ? El. Soțul. Titi. De fapt, fostul soț... Că pentru mine nu mai există. Eu am absolvit școala medie și el țipă la mine... Că supa era rece...

RALUCA : — Și cum era ?

CIREȘICA : — Rece, dar din motive obiective... Dar îl adoram încă de cînd locuia la Buzău... De ce să mă judece după supă ?

În tot timpul acestor discuții camionul se zdruncină și Cireșica e silită să-și schimbe poziția în împrejurările cele mai dificile.

★

Camionul lui Tănase ajunge la destinație, în fața unui bloc nou. Bică și Raluca se îndreaptă spre apartamentul care le-a fost repartizat.

★

Cireșica rămîne, dramatic, în stradă, să aștepte o altă ocazie, care s-o ducă la mama, la Cîmpina. Face o vreme, fără succes, autostopul, fluturînd zadarnic mîna, mașinile se duc mai departe.

★

Tănase se duce în biroul administrației — Pandele. Pandele doarme. Biroul lui e de fapt un dormitor. Are un somn eroic, de om care și-a făcut datoria.

TĂNASE (îl înghiontește) : — Scuzați-mă că vă deranjez în timpul orelor de producție.

PANDELE (trezit din somn) : — Tu ești, Florica ? Unde am lăsat papucii ?

TĂNASE : — Nu sînt Florica...

PANDELE (obiecție) : — De ce nu ești Florica ?

TĂNASE : — Scoală-te, domnule, odată !

PANDELE (se trezește) : — Ce bine dormeam... Visam că beam o bere rece la Berlin... Cine ești dumneata, în fond ?!

TĂNASE (îi întinde actele) : — În fond, sînt noul dumneavoastră chiriaș...

(Antipatie reciprocă de la prima confruntare.)

★

Cireșica s-a așezat pe geamantan și așteaptă „o ocazie". Laurențiu — bărbatul demonic — s-a așezat lîngă ea, pe furiș, pe un colț al geamantanului, mai-mai să cadă... Dar se menține... Grijă simultană de a nu cădea și de a fi fermecător...

LAURENȚIU : — Nu m-am recomandat... Sînt Laurențiu Belea... Nu știu dacă numele meu vă spune ceva... (Îi sărută mîna ceremonios.)

CIREȘICA (intimidată) : — Nu... Nu-mi spune nimic...

LAURENȚIU : — V-am văzut suferind și am venit... Aveți ochi mari, frumoși ? Sînteți navetistă ?

CIREȘICA (demnă) : — Nu, domnule, eu am domiciliu stabil în București, dar ce folos ? Mai bine eram navetistă și eram fericită... așa nu sînt nici navetistă, nici fericită...

LAURENȚIU (cît pe-aci să cadă) : — Fericirea e rară...

Cireșica face semn, să mai oprească o mașină.

LAURENȚIU (o oprește) : — Aș vrea să mai stăm cîteva minute laolaltă...

CIREȘICA : — O, domnule, vorbiți așa, fiindcă nu știți ce e în sufletul meu, cît mă zbucium...

LAURENȚIU : — Francezii au o expresie foarte potrivită, se pronunță corect ce dă fudr... adică iubirea de la prima vedere...

De la fereastra noului apartament, Raluca observă strategiile lui Laurențiu.

RALUCA (către Cireșica) : — Hai la masă. Se răcește supa...

CIREȘICA (intuiește salvarea) : — Vin imediat... A fost plăcut dar mă duc.

LAURENȚIU (galant, îi întinde geamantanul) : — Cînd aș putea să vă mai văd din întîmplare ?

Cireșica tace înfricoșată.

LAURENȚIU : — Lăsați-mă să vă mai privesc o dată... E maximum ce vă cer...

RALUCA (de la balcon) : — Se răcește supa...

Cireșica fuge pe scări.

Laurențiu rămîne o clipă nedumerit, apoi pleacă.

★

Portarul pune cu multă mîndrie la ușa liftului un bilet pe care scrie : DEFECT. E foarte mîndru de acest bilet, ca de o realizare.

PANDELE : — Ce caligrafie frumoasă mai pot să am. Ei, ei, bătrînul Pandele nu și-a spus încă ultimul cuvînt...

Cireșica aleargă gîfîind pe scări. Se uită înapoi, îi e teamă să n-o urmărească Laurențiu. Bică vine s-o ajute, îi duce el geamantanul.

BICĂ (precoce) : — Cînd era individul ăla ?

CIREȘICA : — Un domn foarte cult și deosebit de sensibil...

★

Acasă la Cireșica — soțul părăsit — suferă... Își încălzește supa — prilej de meditații amare. Lingura de supă și meditația. Lingura și meditația.

TITI (ducînd lingura la gură) : — Da... Supa e caldă, e bună, dar fără Cireșica n-are nici un gust... Am vrut supă caldă, mănînc Titi supă caldă, dar ai pierdut-o pe Cireșica... Niciodată omul n-are totul... Avea dreptate Schopenhauer cînd spunea că fericirea nu e posibilă. (Se supără pe mîncare). Nu mai mănînc. E suficient. (Se pregătește pentru suferință ca pentru o baie sau o vizită în oraș). În amintirea a tot ce a fost frumos între noi, am să mănînc numai supe reci... Am să stau pe balcon cu ochii înroșiți de plîns și am s-o aștept... Dacă suferința crește, am să beau un păhărel de vin, să-mi înec amarul... (Încet, suferința devine distracție.) Dacă, prin absurd, n-am vin acasă, mă duc la un local, mai iau o friptură, ascult puțină muzică, poate vine și-o colegă, poate ieșim cu mașina la Snagov, vine și Floricel cu tipa lui... (Se trezește fără suferință. Revine brusc la suferința lui.) Numai pe tine te iubesc, Cireșica... Mă auzi ?

★

Atmosferă haotică dar veselă în noul apartament al familiei Tănase. Ajutați de Nelu și alți bărbați, se cară mobila — operație destul de dificilă — fiecare stă pe unde apucă.

CIREȘICA : — Eu mă duc la mama, la Cîmpina... Pot să plîng ?

TĂNASE : — Evident. Cu cea mai mare plăcere...

RALUCA (încearcă să o înțeleagă, discuție între femei) : — La o batistă curată. Te-a înșelat ?

CIREȘICA : — Nu. Nici cînd a avut ocazia. Și a avut ocazii, căci e prezentabil.

RALUCA : — Îl iubești ?

CIREȘICA : — Enorm... Mi-am făcut din el un idol. Simbătă seara e așa de tandru. În majoritatea cazurilor cînd vine de la serviciu, mă ia în brațe și-mi ciufulește după aceea părul. (Plînge, strivită de amintiri.)

RALUCA : — Atunci, du-te acasă, la bărbat, ei, asta-i bună...

CIREȘICA : — Acasă ? Nu !... Să sufere !... Să vadă ce înseamnă să trăiești fără ființa adorată.

TĂNASE : — Dar ce-o să zică mama ?

CIREȘICA (în loc de răspuns) : — Mama locuiește la Cîmpina, într-un apartament splendid...

TĂNASE : — Bine, bine, locuiește la Cîmpina, dar ce-o să zică ? Că ți-ai părăsit soțul ?

CIREȘICA : — Mama mă divinizează...

(În tot timpul acestor discuții, continuă aranjatul mobilelor, tablourilor. Din această pricină drama Cireșicăi n-are continuitate.)

CIREȘICA (în timp ce mănîncă) : — Vino și dumneata cu mine. Nu mai am încredere în tonusul meu vital. Să nu fac vreo prostie...

RALUCA : — Cînd ? Unde să mă duc ? Nu-mi văd capul de atîtea treburi...

CIREȘICA (se ridică demnă) : — Bine. Eu credeam că viața unui om e mai presus de mobilă, în general de obiectele materiale. M-am înșelat. (Pleacă, demnă).

TĂNASE : — Trebuie să te duci.

RALUCA : — N-are deloc aerul unei sinucigașe. Avea o poftă de mîncare... Nu te uitai la ea cum înfuleca ?

TĂNASE : — ...Ei, nu-i vorba de asta... Mai rideai și tu puțin. Vorbește cu maică-sa să-i dea o bătaie bună...

RALUCA : — Ești nebun, pe onoarea mea. Bine... Mă duc. Dacă zici să mă duc, mă duc... (O strigă pe balcon). Așteaptă-mă ! (O ajunge din urmă).

Tănase rămîne singur cu Bică.

Bică îl terorizează cu întrebări.

BICĂ : — ...Tată, de ce trei ori trei fac nouă și nu paisprezece ?

TĂNASE : — De-aia...

BICĂ : — Tată, de ce urșii nu zboară ?

TĂNASE : — Nu știu.

BICĂ (supărat) : — Nu știi nimic.

TĂNASE : — Da. Nu știu nimic.

BICĂ : — Un tată trebuie să știe totul. Ia spune-mi, cînd a apărut prima stea ?

TĂNASE : — Ajunge ! Tu crezi că un tată e un birou de informații ? Mai bine hai să reparăm liftul.

BICĂ : — De ce ?

TĂNASE : — Ca să nu mai urcăm pe scări.

BICĂ : — De ce să nu mergem pe scări ?

TĂNASE : — Ajunge cu întrebările ! Hai la muncă, tinere.

★

Tănase și Bică coboară scările. Bică duce cu mîndrie servieta cu unelte. Se amuză amîndoi de treabă.

BICĂ : — Degeaba repari tu liftul... Eu tot pe scări am să merg...

PANDELE (apare scandalizat) : — Ce faceți aici, cetățeni ai Republicii ?

TĂNASE : — Reparăm liftul !

PANDELE : — În ce scop ? Din ordinul cui ?

TĂNASE : — Din ordinul nimănui. În scopul de a folosi liftul... Vi se pare ciudat ? (Tănase continuă să lucreze).

PANDELE : — Foarte ciudat... Așa, de capul vostru ? ! Nu se poate ! Nu așa se rezolvă problema liftului... Facem o ședință frumoasă, luăm frumos cuvîntul, atingem frumos toate aspectele, facem un frumos plan de acțiune...

TĂNASE : — Merge și fără o ședință frumușică.

Tănase și Bică se urcă în lift. Liftul urcă

PANDELE : — Merge ! M-ați nenorocit. Păi nu era frumoasă o ședință cu plan de acțiune...

★

În tren spre Cîmpina. Raluca și Cireșica. Un compartiment, un bărbat tînăr, și chipeș, o bătrînă, o mamă cu un copil în brațe.

CIREȘICA : — Tînărul mă dezbracă cu privirea... Te rog să mă ferești de ispită. Să nu mă lași să greșesc... Chipul lui Titi mă urmărește ca o icoană.

RALUCA (rece) : — Am trecut de Chitila...

CIREȘICA : — Dacă vezi că iau somnifere, să-mi iei pastila din mînă, să nu fac ceva ireparabil...

RALUCA : — Am trecut de Ploiești...

MAMA (cu un copil în brațe) : — Aveți grijă de ăsta mic...

CIREȘICA (îl ia în brațe) : — Cît aș fi vrut să am și eu un copil.

BĂTRÎNICA : — De ce nu-l faceți ?

CIREȘICA : — Mi-am părăsit soțul.

BĂTRÎNICA (rîde) : — Atunci se fac mai greu...

Mama se întoarce, Cireșica îi întinde copilul.

RALUCA (la fel de rece) : — Am ajuns la Cîmpina !

★

Acasă la familia lui Tănase. De la fereastra lui Tănase se vede interiorul Melaniei — din blocul vecin.

Tănase și Bică stau pe balcon și se crucesc de ceea ce văd. Acum aparatul se dedică în întregime apartamentului și existenței Melaniei. Melania — femeia care preferă singurătatea — își schimbă mereu mobila, luminile, creează ambianță. Mereu e nemulțumită de ceea ce a realizat — încearcă alte soluții. Casa e parcă mai mult un decor. Cineva — probabil portarul — îi aduce o pisică. Bucurie mare. Îi întinde pisica cu solemnitate. Armata pisicilor — și așa numeroasă — s-a mărit.

MELANIA (cu ultima pisică în brațe, filozofează. La balcon. Tănase o vede acum mai bine) : — Animalele sînt mai bune decît oamenii...

Melania îl vede pe Bică. Îi face semn să vină la ea. Bică îi cere consimțămîntul tatălui.

TĂNASE : — Treaba ta. Ești minor, faci ce vrei...

Bică pleacă, deschide ușa apartamentului și de la bun început intră în fondul problemei.

BICĂ : — Bună seara ! Hai să ne jucăm !

MELANIA : — Cine ești ?

BICĂ : — Eu sînt Bică.

MELANIA (îl ia în brațe) : — Pe cine iubești tu mai mult și mai mult ? Pe mama sau pe tata ?

BICĂ : — Știu că sînteți foarte ocupată, dar îmi pare-ți inteligentă.

MELANIA : — Așa vorbești tu ?

BICĂ (se strîmbă) : — Pe amîndoi... (se plictisește). Nu ne jucăm ? Hai să ne jucăm !

MELANIA : — Nu știu să mă joc.

BICĂ : — Nu știi nici un joc ? Nici leapșa pe ouate ?

MELANIA (jignită) : — Nu, domnule...

BICĂ : — Atunci plec. Dacă nu știi să te joci, plec (fuge).

★

Acasă la Tănase.

BICĂ (speriat) : — Tată, doamna aceea nu știe să se joace...

Bătaie cu perne între Bică și Tănase.

BICĂ : — Ești un tată grozav. Știi să te joci !

★

Acasă la mama, la Cîmpina.

CIREȘICA (deschide ușa cu un gest melodramatic) : — Am venit, mamă. Iartă-mă !

DIDINA (mama Cireșicăi, atacă frontal) : — A murit Titi ?

RALUCA : — E sănătos tun.

CIREȘICA : — Nu mă mai iubește, mamă. Ai ceva de mîncare ? (Mănîncă și plînge).

★

Din nou în apartamentul lui Tănase. Ajutat de Bică, Tănase pregătește mîncarea. Se aud ciocănituri în ușă. Apare, cu o floare în mînă, Laurențiu — bărbatul satanic.

LAURENȚIU : — Aici locuiește domnișoara Cireșica Mateescu ?

TĂNASE : — Nu, domnule...

LAURENȚIU : — Această floare am cules-o anume pentru ea... (e atras de mirosul mîncării.) Speram s-o găsesc... O ador... Mereu mă trezesc că-i pronunț

numele în somn, atît cel de familie, cît și cel de botez... Nu-i straniu ? Viața e uneori absurdă.

TĂNASE (unspectînd mîncarea care trebuie să dea în foc): — Chiar dacă viața e absurdă, nu doriți o farfurie de supă ?

LAURENȚIU (mănîncă, ținînd într-o mînă floarea, în alta lingura): — Nu suport muzica ușoară... O detest. În timp ce mănînc, vreau ceva sublim, un Bach, un Paganini.

Tănase pornește spre ușă să vadă de unde vine muzică.

★

În apartamentul vecin o sindrofie în plină desfășurare. Agitație. Dans. Muzică. Într-un colț al camerei, o idilă.

EA (care pînă la urmă se dovedește a fi Solange) : — Oare o fi nins la Monte-Carlo ?

EL (o mîngîie, uitîndu-se la ceas).

Din greșeală i se pătează rochia. La început nu realizează toată grozăvia întîmplării.

SOLANGE : — Mi s-a pătat rochia. Mă omor ! Imediat... Acum, în momentul de față...

Tănase deschide ușa și sună la apartamentul vecin. Laurențiu profită de această agitație și dispare. Nefericita se duce la balcon, gata să-și pună capăt zilelor.

— N-are rost să mori !

SOLANGE : — De ce vorbiți așa ? Fără rochia asta de culoare neagră, viața n-are sens.

TĂNASE (bate la ușa de alături): — Veniți cu toții la apartamentul 9.

Toți vecinii s-au adunat la apartamentul 9.

— Ce s-a întîmplat ? De ce țipă biata femeie ? I-a murit cineva din familie ? I s-a făcut rău ? Să chemăm salvarea ?

TĂNASE : — Ceva groaznic. I s-a pătat rochia...

Deschide ușa neconsolata victimă — ținută de braț de un bărbat și o femeie.

SOLANGE : — Mai bine nu mă mai năsteam, decît să mi se păteze rochia. De aia m-ați invitat, să-mi pătați rochia... Inadins ați făcut-o.

O altă femeie își șterge discret o lacrimă.

TĂNASE (lasă impresia că de-abia își stăpînește plînsul).

O VOCE DIN MASĂ: — N-are cineva puțină neofalină ?

SOLANGE : — Nu vreau neofalină ! Nu vreau nimic. Nu mai cred în neofalină, nu mai cred în nimic...

RALUCA (apare și ea în această hărmălaie. Către Tănase): — Ce s-a întîmplat ?

TĂNASE (îmbărbătînd-o): — Ceva nemaipomenit. I s-a pătat rochia.

RALUCA (uimită): — Ce putem face pentru ea ?

TĂNASE : — Nu știu. A fost așa, ca un trăsnet. Tocmai mîncam o supă de cartofi, cînd aud țipete...

SOLANGE (dă la o parte o femeie care vrea să-i șteargă pata): — Nu vreau neofalină. Lăsați-mă să sufăr în continuare. Iubitul meu lucrează în chimie, dar tot am să sufăr...

★

Biroul tehnic al unei mari uzine. Se apropie ora de începere a lucrului. Vasile, tînăr timid, cu ochelari, dar simpatic, își strînge planșele. Pleacă grăbit. Aproape că nu mai salută. Cineva îl oprește să-i spună ceva pe îndelete.

— Să vezi ce mi s-a întîmplat ieri. Treceam pe Calea Victoriei, cînd, iconia soartei, pe cine văd ?

Vasile e înnebunit. Pierde timpul. Are o întîlnire, asta e evident. Dispare brusc din fața palavragiului.

Altul care-l oprește :

— Dragă tovarășe, vreau să te felicit...

Vasile fuge și de felicitări. Ajunge la florărie. Lume foarte multă. Altă disperare.

VASILE (cu energia bruscă a celor timizi): — Dragi tovarăși, e ceva urgent. O ador ! (Se duce, ia un buchet de flori, aruncă banii și fuge.)

★

La ceas la Universitate. Cu florile în mînă, Vasile așteaptă dîrz ca un soldat la datorie. A început să ningă. Ea, evident, întîrzie. Pînă la urmă — Solange apare. Vasile aleargă cu florile spre Solange.

SOLANGE : — Drăguț din partea ta...

VASILE : — De ce n-ai vrut să ne întîlnim ieri ?

SOLANGE : — Am fost foarte deprimată.

VASILE : — S-a îmbolnăvit mama ?

SOLANGE : — Nu, Vasile. Mi s-a pătat rochia neagră.

VASILE (îi sărută mîna): — Iartă-mă, Solange.

Plimbare pe străzile Bucureștiului.

VASILE : — Ce frumos ninge...

SOLANGE : — Da. Într-un fel, ninge... Vara e mult mai frumos. Vara e mult mai cald.

Cofetărie.

SOLANGE: — Știi pe cine l-am visat astă-noapte ? La ghici !

VASILE (timid, în așteptarea fericirii.)

SOLANGE : — Pe Belmondo. Era atît de drăguț. Nu te bucuri ?

La o masă, Laurențiu îi inspectează și îi pîndește.

VASILE: — Enorm... Îmi place că visezi actori de mare valoare...

SOLANGE (are tot timpul un aer abulic, parcă nici nu vede nimic în jurul ei): — Aș vrea să dorm într-o căpiță de fîn...

VASILE : — E iarnă...

SOLANGE : — Nu vreau să fie iarnă... (Brusc, tragică. Se ridică în picioare. Își pune mănușile): Tot ce a fost între noi a fost un joc de artificii. Nu te iubesc. Sau cel puțin în clipa de față nu te iubesc. Știi cum sînt sentimentală ! Schimbătoare. (Pleacă)

Vasile mănîncă melancolic catalfui.

Se ridică și Laurențiu care o urmărește.

Solange, singură pe străzile Bucureștiului. Ninge foarte frumos.

Apare Belmondo care o ia de braț. Evident, fața îl confundă pe Laurențiu cu Belmondo.

BELMONDO : — Singurică, singurică ?

SOLANGE : — Vorbiți românește ?

BELMONDO : — Mai bine decît franțuzește...

SOLANGE (dezamăgire tandră): — Nu sînteți Belmondo.

LAURENȚIU : — Nu sînt Belmondo. Am fost poate. Și-mi pare rău... Și eu voiam să dorm într-o căpiță de fîn...

SOLANGE : — Mă bucură că gîndiți la fel cu mine. E atîta prozaism în Capitală !

LAURENȚIU (se oprește în fața unei case. Modestie) : — Aici, în această casă, locuiesc și visez. Nu vreți să ascultați puțină muzică ? ! Am atît muzică simfonică, cît și muzică ușoară !

★

O conduce, pe furiș, într-o cameră.

LAURENȚIU : — Mă scuzi o clipă.

SOLANGE : — Nu uitați de căpița de fîn.

LAURENȚIU : — Nu, domnișoară.

Cealaltă cameră. Părinții lui Laurențiu joacă cărți. Venirea lui Laurențiu îi sperie.

LAURENȚIU (dur) : — Vreau să rămîn singur. La 45 de ani am și eu dreptul la viață personală. Vă rog să vă duceți la un film de lung metraj.

MAMA : — E frig. N-am chef să merg la cinema. Mereu ne trimiți la cinema.

TATĂL : — Am ajuns să urăsc cea de-a șaptea artă. Am văzut toate filmele.

★

În cealaltă cameră, Solange se plictisește. Își dă seama că a făcut o greșeală. Fuge.

★

LAURENȚIU : — Vă rog să plecați la cinema. Viața mea personală e în joc. Un singur copil aveți și voi...

Părinții se îmbracă, îngroziți, goniți de Laurențiu.

★

Se lovesc de Solange, care fuge ca o nebună.

LAURENȚIU (singur) : —. Viața e absurdă. Omul e singur în univers. Mă duc să beau ceva.

★

La Cimpina, Cireșica plînge de dorul lui Titi.

MAMA CIREȘICĂI (în timp ce îi pregătește supa) : — Du-te acasă, la bărbat !

CIREȘICA : — În genunchi să vină să-mi ceară iertare. (Dă la o parte farfuria.) De ce ești rea cu mine ? Nu vreau supă cu tăiței ! Asta îmi amintește de Titi !

★

Acasă la familia lui Tănase. Tănase și Nelu stau de vorbă. Bică vine cu o pisică în brațe...

TĂNASE : — D-unde ai pisica asta ?

BICĂ : — Nu e a mea definitiv... Mi-a zis doamna Melania că mi-o dă dacă îi repari lumina.

TĂNASE: — Du-te tu, Nelu, ești de meserie.

Nelu pleacă.

★

Casa femeii care a ales singurătatea, să-i spunem domnișoara Melania. Casa burdușită de icoane, bezdi de magnetofon, plante tropicale, pisici etc.

Nelu e tot ce poate fi mai apoetic la prima vedere...

E un zdrahon de bărbat, e puțin murdar pe haine. Se vede că vine direct de la uzină. Nu ia în seamă privirea pierdută a gazdei.

MELANIA : — S-a stricat lumina din camera asta...

NELU : — În cinci minute se face...

Nelu e foarte zgomotos, dă la o parte, cu nonșalanță, mobila.

MELANIA : — E o mobilă stil...

NELU : — O fi. Dar mă încurcă...

Bădărănia lui e, evident, numai aparentă... El lucrează, iar domnișoara Melania admiră apusul de soare.

MELANIA : — Vă plac amurgurile, stimate domn ?

NELU (preocupat de treabă) : — Cît de cît...

MELANIA (îl terorizează cu întrebările decisive) : — Ați cunoscut marea dragoste ?

NELU (laconic) : — Personal, nu...

Îl cam plictisesc aceste întrebări.

MELANIA : — Dacă v-ați refugia pe o insulă, ce cărți ați alege ?

NELU (preocupat de muncă) : — Ce vă veni ?

Se face lumină. Nelu e bucuros că a putut s-o ajute.

NELU : — Sînt cel mai bun electrician din cartier.

MELANIA (contrariată) : — Dar nu e modestia podoaba cea mai de preț ?

NELU : — O fi... N-am spus că sînt Edison...

MELANIA : — Pot să vă ofer o vișinată ?...

NELU (nu știe cum să reacționeze) : — Da... Dacă insistați...

Stau la aceeași masă. Beau vișinată.

MELANIA : — Minte-mă, dar minte-mă frumos...

NELU : — De ce să vă mint ?

MELANIA : — Așa mult ți-am cerut ?

Nelu se sperie. Fuge. Melania îi pune și lui o pisică în brațe.

★

Acasă la familia lui Laurențiu. La început, atmosferă de liniște. Se așteaptă cu demnitate iaurtul. Scandalul se naște brusc.

TATĂL : — Iaurtul nu se mănîncă cu zahăr.

MAMA : — Părerile sînt împărțite. Iaurtul se poate mînca și cu zahăr dacă există bună înțelegere între soți.

TATĂL : — Da. Dar nu în casa mea ! Eu mi-am cîștigat cinstit pîinea, nu te-am înșelat niciodată și tu, după patruzeci și trei ani de căsnicie, pretinzi ce pretinzi.

MAMA (deschide ușa celeilalte camere în care se află Laurențiu): — Tu de ce taci ? Tu n-ai păreri ? Cum se mănîncă iaurtul ?

LAURENȚIU (e în halat, mahmur și demn): — Eu sînt altfel construit. Eu nu mănînc iaurt.

TATĂL : — Vorbești ca și cum n-ai fi copilul nostru.

MAMA : — Nu toți oamenii înțeleg frumusețea iaurtului. (cinică) Laurențiu, adu-mi două bucățele de zahăr !

Laurențiu se execută.

MAMA (își pune zahăr în iaurt): — Eu rămîn la părerea mea.

TATĂL : — Mă duc într-o casă unde iaurtul nu se mănîncă cu zahăr... (Trîntește ușa).

★

Tănase, Raluca și Bică se duc în vizită la vechi prieteni. Se îmbracă elegant toți trei. Vine Nelu să-i ia cu mașina. Primire călduroasă. Atmosferă veselă. Puțin cam zgomotoasă.

TITI (care locuiește în apartamentul vecin, protestează): — Vă rog puțină liniște... Eu sînt un om care suferă... Pe mine m-a părăsit nevasta și voi beți, vă distrați !

În casa lui Nelu se face acum o liniște de mormînt. La sugestia lui Tănase.

TĂNASE : — Să respectăm suferința domnului.

NELU : — E soțul Cireșicăi. De cînd l-a părăsit nevasta, bea de stinge... Are și el de ce bea...

TITI (revine cu forță): — Da, domnule. Am fost părăsit în amor și vreau să sufăr. Am dus-o și în excursii prin O.N.T. Carpați ... și ea ...

RALUCA : — Dar suferiți, domnule, cine vă împiedică ? Noi ? Am cunoscut-o pe soția dumneavoastră... E foarte frumoasă...

TĂNASE : — Bică, nu rîde ... Domnul are o dramă ...

TITI: — Ce folos că e foarte frumoasă, dacă a plecat la Cîmpina, la maică-sa ?

TĂNASE : — Eu zic să beți un pahar de vin cu noi !

TITI (specialist în băuturi): — Doamne, ce buchet are, e o Fetească, nu ? (Cu același ton tragic) Fetească, mi-am închipuit eu ... Ați văzut-o pe Cireșica ? A slăbit ?

RALUCA: — Nu. Arată foarte bine.

TĂNASE : — De ce nu luați trenul să vă duceți la Cîmpina ?

TITI (grandoare de bărbat invincibil, gustă vinul): — Are cel puțin trei ani vechime.... (Se întoarce la dramă). Eu ? Eu nu sînt bărbatul care să alerge în altă localitate după o femeie ... Să vină ea să-și ceară în genunchi iertare. Mai turnați un pahar ! (Titi, sub presiunea alcoolului, se înveselește, începe să cînte)

TĂNASE : — Liniște ! Acum vreau eu să sufăr. (Se prăbușește cu capul pe masă)

TITI : — E o atmosferă de înmormîntare aici. (Pleacă dezamăgit) Eu vreau să mă distrez ! Am tot dreptul să mă distrez !

★

Solange ajunge acasă. Aruncă din fața patului poza lui Belmondo. Caută altă poză. Poza lui Vasile o aruncă plină de dispreț. Găsește în „Flacăra" fotografia lui Tănase.

SOLANGE (admirație): — Ce privire de zeu bun are. Cîtă putere și tandrețe radiază ! El e ... Parcă l-am mai văzut eu într-o ocazie. (Decupează fotografia) Am să-l găsesc și am să-l iubesc, chiar dacă e căsătorit ... Am o presimțire ... El e marea iubire !

★

Acasă la Laurențiu. Mahmureală și meditație ... Da ...Omul e singur în univers ... (Altă problemă)

LAURENȚIU : — Mămico ! Mi-e o foame de lup !

MAMA : — Imediat ... Mănîncă copilașul o omletă ?

LAURENȚIU (demn): — La întrebarea ta, dacă mănînc o omletă, răspund, da, mănînc o omletă.

Laurențiu așteaptă micul dejun. În acest timp apare tatăl.

TATĂL : — Știu că-ți plac țigările americane.

LAURENȚIU : — Ești un tată care-ți meriți numele ...

TATĂL : — Am auzit că vrei să-ți iei o slujbă ?

LAURENȚIU : — Cine ți-a băgat în cap aberația asta ? Eu în cîmpul muncii ? Ar fi un paradox ... N-am să vă fac rușinea asta. Jamais ...

TATĂL : — Îți mulțumesc. Mi-era așa o teamă că te încadrezi. E bine că te-ai înfuriat pe franțuzește. Asta-mi dă încredere în tine ... Poftă bună !

LAURENȚIU : — Nu există acest risc. Audiența s-a terminat.

★

Poarta fabricii unde lucrează Tănase. Solange îl caută cu privirea pe Tănase. Se uită mereu la fotografia din „Flacăra". Pînă la urmă îl descoperă. E foarte emoționată. Pornește în urmărirea lui. Nu știe cum să-l abordeze

SOLANGE : — Domnule ...

Tănase se întoarce uimit.

SOLANGE (văzînd expresia lui Tănase): — Tovarășe ...

TĂNASE : — Ce doriți, domnișoară ?

Amîndoi s-au oprit într-o stație de tramvai.

SOLANGE : — Tovarășe, sînteți un zeu ...

TĂNASE (rece): — Nu sînt... zeu. Sînt mecanic ...

SOLANGE : — Vă ador !

TĂNASE : — Ei, asta-i bună !

SOLANGE : — Vă rog, nu luați tramvaiul ăsta ... Vă rog nu luați tramvaiul ăsta ...

Tănase se urcă în tramvai.

Solange se urcă din mers la remorcă. Vrea să vadă unde locuiește Tănase.

★

Discuție Bică — Pandele.

BICĂ : — N-avem unde să ne jucăm. De cîte ori batem mingea, spargem geamuri.

PANDELE : — Problema ridicată e reală. Și alți cetățeni au ridicat această problemă. Am s-o ridic și eu la foruri problema.

BICĂ : — Unde ? La foruri ? Ce-s alea?

PANDELE : — Tu ești mic.

BICĂ : — Mie nu-mi pare rău că sînt mic.

PANDELE : — Am să ridic problema. Eu știu să ridic problema.

BICĂ : — Da, așa Pandele, e locul ăsta... coloca...

PANDELE : — Nu mă înfuria, obraznicule. Semeni cu tac-tu. Am spus că ridic problema.

★

Melania — singură. Dă de mîncare pisicilor.

Telefon. Sună. Probabil — Nelu.

MELANIA (refuz) : — Eu prefer societatea pisicilor. Am încredere în ele...

★

Vizita lui Solange acasă la Tănase. N-o găsește decît pe Raluca.

SOLANGE : — Aici locuiește tovarășul Tănase ?

RALUCA (în timp ce spală rufe) : — Da.

SOLANGE : — Sînteți soția lui ?

RALUCA : — Așa se pare...

SOLANGE : — Trebuie să fiți fericită...

RALUCA (continuînd să spele rufele) : — Sînt.

SOLANGE (beatitudine) : — Deci, aici locuiește el... (se prăbușește). Vă iubesc soțul, doamnă ! Îl ador ! Nu vă supărați, nu ?

RALUCA : — Nu mă supăr. Foarte bine.

SOLANGE : — E o pasiune fără logică. A fost așa, ca un trăsnet. Dați-mi-l mie !

RALUCA : — Vi-l dau...

SOLANGE : — Mi-l dați ?

RALUCA : — De ce nu ? Ți-l dau. Luați-l ! (Întinde rufele peste capul lui Solange.)

SOLANGE : — Dar e un zeu...

RALUCA : — Da de unde ? Zeu ? Așa arată un zeu ?

SOLANGE : — Mie mi se pare frumos.

RALUCA : — Ce gusturi extravagante !

SOLANGE : — Deci pot să-l iubesc ? Nu vă provoc o dramă ?

RALUCA (continuînd să spele) : — Deloc...

SOLANGE (pleacă fericită) : Vă mulțumesc !

★

Acasă la Laurențiu. O propunere cu totul neașteptată.

TATĂL : — Sînt de acord să nu te încadrezi... Dar ar trebui să te însori. N-aș vrea să se stingă faima neamului nostru.

MAMA : — În altă ordine de idei, aș vrea un nepot... Vreau să fiu bunică !

LAURENȚIU : — Uitați că eu sînt capabil numai de sentimente mari, puternice. Fără iubire, mi-e imposibil, ți-am spus asta și de Anul nou.

TATĂL : — Are trusou...

LAURENȚIU : — Fără iubire, trusoul n-are valoare. Ajunge ! Vreau să fiu singur cu conștiința mea. (Îi gonește.)

★

Vasile — ultima încercare. De la balcon, Solange își expune punctul de vedere.

SOLANGE : — Ia-ți scrisorile înapoi... Ești foarte mediocru !

VASILE : — Te iubesc !

SOLANGE : — N-ai focul sacru !

Vasile stringe scrisorile aruncate de Solange.

Cireșica — fuge brusc de la mama, de la Cîmpina. Se duce să-l vadă pe Titi.

Titi își pregătește singur supica.

Nu intră înăuntru. Îl admiră și pleacă. Tot domnă rămîne.

CIREȘICA : — Să vină în genunchi să-mi ceară iertare. Mă duc să sufăr în provincie...

★

Titi se duce la Cîmpina, o zărește pe furiș, dar nu intră în casă. Criză de demnitate.

TITI : — Nu e drept ca bărbatul să facă primul pas. (Brusc) Mă întorc în Capitală.

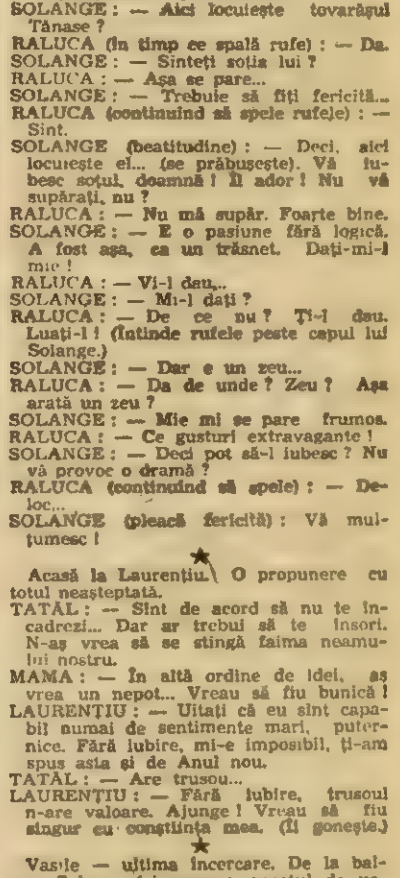

GHEORGHE D. CONSTANTINESCU ■

„S-a întîmplat o viață"

1. S-a aplecat peste balustradă ca să își poată da seama cît de greu sau de ușor se poate dezechilibra un om în acel loc, în timp ce se întreba dacă bătrîna a căzut, adică a fost un simplu accident, sau a fost așa cum sugerează martora din apartamentul vecin, adică a fost împinsă, deci s-a săvîrșit o crimă, și oricît de respingătoare îi apărea ideea posibilei crime, trebuia să admită că era puțin probabil ca bătrîna să-și cadă peste balustradă, așa, din senin.

De fapt, nu era un apartament în adevăratul sens al cuvîntului, ci o cameră mare împărțită în două printr-un zid improvizat din placaje.

Maiorul s-a plimbat o vreme prin încăperea împărțită și zidul despărțitor s-a dovedit a fi atît de fragil încît vibra la fiecare pas al său. Locotenentul îi urmărea această inspecție cu mîinile la spate, privind pereții, tablourile, mobilierul, atingînd din cînd în cînd unele obiecte cu degetele, de parcă ar fi vrut să le întrebe ceva, să le trezească din imobilitate, să le facă să vorbească. De la un moment dat însă, locotenentul a început să fie nerăbdător, considerînd că toată această cercetare este inutilă, fiindcă nu putea fi vorba de o examinare criminalistică aici, unde nu se punea problema să caute urme, fiindcă era clar că nimeni nu fortase ușa ce a fost găsită încuiată, așa cum o lăsase bătrîna, de aceea și-a permis să remarce :

— Aici, de fapt, nu s-a întîmplat nimic...

Maiorul i-a răspuns fără a se întoarce spre el.

— Dacă dorești, du-te și discută cu martorele acelea, cu femeile care au locuit aici.

Ieșind, locotenentul se gîndi că a putut recunoaște în vocea maiorului un discret ton de nemulțumire, dacă nu chiar de dojană. Cu adevărat, în vocea maiorului s-a strecurat mai degrabă o undă de tristețe. La amărăciunea pe care a resimțit-o din momentul în care a început să se gîndească la acest accident sau crimă, accentuată de pătrunderea în lumea în care își trăise viața bătrîna, remarca locotenentului în sensul că : „Aici nu s-a întîmplat nimic" a sunat nefiresc, cumva străin, adică ar fi așteptat ca locotenentul să spună cu totul altceva, orice, dar nu această remarcă de tip criminalistic, și pentru o clipă a vrut să îi răspundă că aici, între pereții acestui apartament, privegheați de tic-tacul monoton al pendulei s-a întîmplat o viață, viața bătrînei și a altora care au plecat, au ieșit din acest spațiu înaintea ei. Dar nu i-a răspuns astfel, fiindcă, profesional vorbind, fapta ce îi interesa pe ei, adică ciudatul sfîrșit al bătrînei ce trebuia lămurit, s-a petrecut afară, la capătul scărilor.

Se așeză într-un fotoliu și începu să se gîndească la martori, să le rememoreze depozițiile.

2. „O ! Era o bătrînă foarte cumsecade!", i-a spus femeia care locuia în apartamentul vecin. La fel a fost și bătrînul, soțul ei. Ne-am înțeles totdeauna bine și nici nu puteai să te înțelegi altfel cu asemenea oameni".

„Era bolnavă în ultima vreme ?" a întrebat-o maiorul.

„Cred că da, a răspuns vecina, după o clipă de ședere. Deși nu ne-a spus nimic, nu s-a văitat".

„Cum vă explicați căderea ei de pe marginea scării ?"

„Doamne, ce m-am mai speriat cînd am văzut-o ! Știți, tocmai mă întorceam de la magazin. Aduceam în sacoșe și sticla ei cu lapte. La ora aceea de dimineață cam toți locuitorii erau plecați..."

„Și domnul Petrea ? Cel care locuiește la parter era plecat ?", a întrebat maiorul fiindcă se apropia de ceea ce era esențial pentru el.

„Nu ! Deși trebuia să fi fost la lucru, a ieșit din camera lui imediat ce am strigat".

„Mi s-a spus că i-ați făcut unele reproșuri cam aspre."

„Cam aspre ? Nu i-am spus decît că acum se poate muta în locul bătrînei, fiindcă asta voia. Toată ziua o pîndea pe bătrînă."

„O pîndea ?"

„I-a spus că o va bate dumnezeu dacă îl lasă să se înghesuie cu nevasta și doi copii într-o singură cameră și altele de felul ăsta. Chiar ea, bătrîna, mi-a spus cînd mi-a cerut părerea. Adică, dacă să accepte schimbul. Îi venea foarte greu să se despartă de apartamentul în care a trăit o viață, unde se obișnuise..."

„Deci, a amenințat-o numai cu bătaia lui dumnezeu ?"

Vecina a avut impresia că desprinde o undă de ironie în întrebarea maiorului, de aceea a răspuns cu un ton plin de gravitate :

„Sînt sigură că el a împins-o ca să cadă peste balustradă... E un om rău, capabil de orice. A pîndit momentul cînd nu e nimeni acasă în apartamente și și-a pus planul în aplicare..."

Femeia a tăcut o clipă, apoi s-a apropiat mai mult de maior, spre a putea continua cu voce de taină :

„Numai că s-a înșelat... În apartamentul trei, acela de la etajul unu, era cineva. Verișoara doamnei N., care a venit astă noapte, de care el nu știa că era în acel apartament și care a auzit..."

„Ce a auzit ? !"

„Nu știu, asta nu mi-a precizat."

„Vreți să mă conduceți pînă la ea ?"

Coborînd spre apartamentul trei, situat la un nivel mai jos, maiorul se gîndea că lucrurile „încep să se lege", dar, stînd în continuare de vorbă cu această a doua martoră, a aflat că în adevăr ea a auzit pași pe scări, dar că nu putea preciza dacă era vorba de un om care urcă sau de cineva care coboară și că doar bănuia că a fost domnul Petrea, fiindcă nu a crăpat ușa să vadă, așa cum i s-a spus maiorului, ci doar a fost atentă să audă dacă se sună la ușă sau nu. Faptul că domnul Petrea ar fi urcat la nivelul apartamentului bătrînei, unde a rămas la pîndă ca să săvîrșească oribila faptă rămînea doar o presupunere.

Maiorul încercă apoi să reconstituie cîteva dintre „clipele" vieții bătrînei așa cum bănuia că s-au consumat ele, pornind de la informațiile furnizate de cele două fete care au locuit la ea și de la cele ce se puteau deduce...

Ce ciudate trebuie să fi fost clipele în care au apărut în viața bătrînei cele două chiriașe... S-a întîmplat în urmă cu vreo cinci-șase ani... Se pensionase și soțul ei și amîndoi bătrînii s-au trezit mai înconjurați, mai copleșiți de pustiul, de singurătatea și de durerea lor mai intense ca niciodată. Atît timp cît au muncit, mai uitaseră de marea lor tristețe, dar acum, de cînd zilele deveniseră dintr-o dată mai lungi și mai sărace în conținut, amintirea lui Nani, fetița lor, singurul lor copil, care a murit din cauza unei boli care nu iartă, devenise atît de chinuitoare, încît parcă s-ar fi întîmplat ieri, nu în urmă cu peste douăzeci de ani.

Nici nu știau să lupte împotriva tristeții lor, fiindcă în loc să încerce să estompeze amintirea fetiței pierdute, dimpotrivă, și-o apropiau și mai mult, complăcîndu-se într-un fel de joc al lor, în sensul că nu și-o mai închipuiau mică, la vîrsta la care au pierdut-o, ci încercau mereu să și-o imagineze cum ar fi acum, ca „domnișoară", întrecîndu-se în a presupune ce ar face în fiecare zi, cum s-ar îmbrăca, ce le-ar spune cu fiecare prilej. Au împins acest joc atît de departe, încît, de la o vreme, nu mai aveau altă preocupare decît aceea de a-și imagina cît mai viu situațiile în care fiica lor ar fi fost alături de ei.

...Cît de ciudată trebuie să fi fost deci „seara aceea", își spunea maiorul, cînd, în viața lor au apărut cele două fete care căutau gazdă. Au fost, desigur, emoționați, amîndoi.

Printr-o coincidență, anunțul la ziar a apărut chiar în ziua în care Nani ar fi împlinit 23 de ani... Deci, ar fi fost ziua ei. Așteptînd, de vreo două-trei ori li s-a părut că cineva urcă scările spre apartamentul lor. Apoi, în sfîrșit, un țiriit timid al soneriei.

— Nu ai auzit ?, a întrebat bătrîna, văzînd că soțul ei așteaptă nehotărît, poate voind ca un al doilea țiriit al soneriei să îi confirme că s-a sunat cu adevărat.

La îndemnul bătrînei a deschis, și fie din cauza satisfacției că, în adevăr, s-a sunat la apartamentul lor, fie că a fost plăcut surprins întîlnind privirea sfioasă a ochilor mari, cu gene lungi, a fetei cu părul pieptănat în cărare, și care stătea nehotărîtă în fața ușii.

Fata avea într-o mînă un geamantan, iar în cealaltă ținea ziarul astfel împăturit încît anunțul pe care îl subliniase, să fie la vedere. A întrebat, arătîndu-i ziarul :

— Nu vă supărați... Dumneavoastră ați dat acest anunț ?

Pînă să apuce să îl răspundă bătrînul, nevasta lui, care își păstrase toată viața mișcările repezi, a și fost lîngă ei, luînd-o în primire pe fată :

— Hai, dragă, hai înăuntru... Pune aici geamantanul, așa... haina în cuierul ăsta... Așa.

Privind-o cum se agită în jurul fetei, bătrînul a înțeles că „baba lui" a fost cucerită de vocea fetei, știind că ei îi erau destule doar cîteva cuvinte rostite de un om ca să știe cu cine are de a face, sau, cum se exprima ea, „să îi citească în suflet."

— Pe mine mă cheamă Doina Tăutu, a început fata ca la școală. Lucrez la uzina din apropiere... La laboratorul de încercări.

— Unde a lucrat și soțul meu !, s-a bucurat bătrîna. Deci, ești aproape ! Te scol eu dimineața, că așa l-am sculat și pe el peste treizeci de ani, că tare greu se mai trăgea dimineața din pat.

— Sînt și studentă, la secția serală. Însă acum cred că va trebui să întrerup... Știți, trebuie să vă explic... Cu mine e o situație...

— Ce situație ?, a întrerupt-o din nou bătrîna, care poate fiindcă era emoționată, voia să termine mai repede toate discuțiile referitoare la „închirierea locuinței".

— Nu sînt singură !... Am un copil !... Un copil mic...

Timp de cîteva clipe — clipe de tăcere —, fata și-a plimbat privirea întrebătoare de la unul la altul.

— Și unde e acum copilul ?, a întrebat bătrîna.

— La locuința fratelui meu... Dar trebuie să plec de acolo, fiindcă cumnata mea a murit, locuința era a ei și rudele cărora le-a rămas au vîndut-o... Trebuie să plec.

— Și fratele tău ?, a întrebat bătrîna, mai mult pentru ca să cîștige timp, spre a nu se pripi cu hotărîrea ce trebuie luată.

— S-a mutat la București... Își revine foarte greu după moartea soției. Îmi va trimite cîteva sute de lei pe lună, așa că, avînd și elefa, aș putea plăti orice chirie, dar știu că un copil dă mult necaz...

— În afară de acest frate, nu ai pe nimeni ?

— Nu...

— Cît e de mic copilul ?

— E fetiță... E foarte mică. Plînge noaptea, trebuie să îi spăl hăinuțele...

Cum bătrîna nu mai avea întrebări cu care să continue starea de evitare a pronunțării hotărîrii definitive, din nou s-au lăsat clipe de tăcere, în timpul cărora „vorbeau" doar privirile.

— Va trebui să mutăm ceasul la noi, a spus, în fine, ca o simplă constatare bătrînul, fiindcă tocmai se auzeau bătăile melodioase, blînde, ale ceasului vechi, cu pendulă.

— De ce să mutăm ceasul ?, a întrebat bătrîna cu o undă de emoție în voce, fiindcă deși înțelese hotărîrea soțului ei încă din priviri, îi făcea plăcere să îl audă rostind-o.

— Ca să nu îl trezească pe copilaș... Noaptea se aude mai tare.

3. În timp ce Doina era plecată după copil, bătrîna îi aranja hainele în dulap, iar bătrînul își fuma pipa odihnindu-se într-un fotoliu, soneria a țiriit din nou. De această dată au fost sunete lungi, repetate, ca niște chemări energice, hotărîte, și cei doi bătrîni și-au comunicat printr-un schimb de priviri deducția că la ușă nu poate fi Doina.

Cînd bătrînul a deschis a văzut o fată înaltă, supli, cu părul tăiat scurt, băiețește, care l-a întrebat nerăbdătoare :

— Dumneavoastră ați dat anunțul la ziar. Pot să intru ?

Luînd înclinarea acestuia din cap ca o aprobare, a și pătruns în cameră :

— Asta, sau cea de dincolo ? Care cameră o dați ?

— Stai o clipă, fată dragă ! Deja am dat camera la o altă fată.

— Ați dat-o,?... Și nu mă puteți lua și pe mine ? O să vă plătim amîndouă.

— Nu se poate. Fata aceea vine cu un copil mic.

Se pare că abia atunci noua sosită a înțeles că a venit prea tîrziu. I-a privit tăcută pe cei doi bătrîni și apoi, lăsîndu-se pe un scaun, a întrebat :

— Pot să mă așez o clipă ?... Toată ziua am alergat să îmi găsesc un pat...

— Sigur că da, a aprobat bătrîna. Bei o cafea ?... Adi, te rog să faci tu cafelele și să aduci și tava aceea cu prăjituri.

Rămînînd singură cu noua sosită, bătrîna s-a așezat pe un scaun în fața ei, privind-o atît de insistent, încît aceasta a încercat să își tragă spre genunchi tivul fustei scurte, încurcată. Bătrîna însă i-a zîmbit :

— Cum te cheamă ?

— Eleonora... dar toată lumea îmi spune Nina.

— Deci, Nina. Și unde lucrezi ? Sau ești studentă ?

A fost rîndul Ninei să zîmbească :

— Arăt a studentă ?... Sînt muncitoare, aici, la uzina din vecini Mi s-a întîmplat o chestie tîmpită și a trebuit să plec de unde locuiam... Nu știu cum să vă spun...

— Să îmi spui ca unei femei bătrîne, cum sînt.

— V-am zis că e o chestie tîmpită.. Eu fac gimnastică artistică și am intrat și într-o formație de balet, mai exact de dans modern... Un tip cu bani, prieten cu instructorul, mi-a găsit locuință la o rudă a lui, dar apoi a trebuit să plătesc pentru asta.. Să plătesc altfel decît cu bani. Înțelegeți ?

— Înțeleg, dragă, înțeleg...

— Mi s-a făcut acru pînă peste cap, m-am certat cu el, că mă considera ca o cumpărată a lui și am plecat... Nu mă mai întorc acolo orice s-ar întîmpla.

— Nici să nu te mai întorci... Uzina are un cămin pentru fete...

— Acolo nu mă pot primi deocamdată... Poate mai tîrziu.

— Și acum, ce o să te faci ?

— Știu eu ? O să mai caut...

— Și dacă nu găsești ?

— Mă due în gară. În sala de așteptare. Am mai dormit și acolo.

Bătrîna s-a gîndit o clipă, apoi i-a zîmbit din nou :

— Uite ce zic eu... Pînă te primește la cămin, sau vei găsi un alt loc, să rămîi la noi... Va fi greu în aceeași cameră cu copilașul, dar decît nimic.

4. Din ziua aceea, viața bătrînilor s-a schimbat. Mai că nici nu mai aveau timp de ale lor, și asta nu atît din cauza copilașului pe care în principal îl îngrijea bătrîna, nici din cauza lucrului, fiindcă Doina era foarte atentă să îl ajute la toate, iar Nina, care în general, nu se prea oferea la mărunțișuri, o dată pe săptămînă făcea curățenie peste tot și spăla, muncind atunci cît în trei zile, cît datorită faptului că au început să trăiască emoțiile mari și mici din viața „chiriașelor" lor.

Primele necazuri le-au trăit alături de Nina, fiindcă a doua zi deja constataseră că îi cam minție, fiindcă nu plecase nicăieri la lucru și a recunoscut că nu era angajată la uzină, că și-a părăsit postul pentru a se angaja ca dansatoare, dar, cum sezonul de iarnă în care barul de noapte funcționase cu program s-a sfîrșit, acum era fără lucru. O seară întreagă au discutat și, mai mult de rușinea lor, Nina a acceptat ca a doua zi dimineața să meargă la uzină însoțită de bătrîn. Astfel, cu ajutorul acestuia, care a vorbit cu foștii săi colegi de muncă, a fost reprimită. Povestea nu s-a sfîrșit însă aici, că într-o după-amiaza Nina a venit acasă spunîndu-le că nu mai merge la lucru în secția aceea

— Ți-e prea greu ?, a întrebat-o bătrînul, Doar ești o fată sănătoasă, harnică, ai putea să te califici... Meșterul tău mi-a spus că...

— Ce v-a spus ?, l-a întrerupt Nina tăioasă. Ce v-a spus ?

— Mi-a spus că se va griji de tine, ca să înveți meseria, ca să faci școala de calificare...

— Altceva nu v-a spus, desigur...

— Ce era să îmi spună ?

— Că mi-a făcut niște propuneri... Nina a continuat greu, fiindcă îi venea să plîngă. Că mi-a spus că știe el bine că eu sînt o „fată bună", că dacă am fost dansatoare, deci trebuie să fiu drăguță, adică să nu fac mofturi...

Bătrînul a trîntit furios pipa în scrumieră.

— Dacă-l așa, mă duc eu și nu-i o fi de față ce îi fac ! Nu i-i rușine ! Eu l-am învățat meserie și acum face pe... Lasă că îi arăt eu lui !

— Nu ! Nu vă duceți !, l-a oprit Nina, interpunîndu-se între bătrîn și ușă. Nu are nici un rost...

— Cum adică, nu are rost ? !

— Știu ce o să vă spună ! O să zică despre mine că mi-am dat în petic și la uzină, fiindcă m-a văzut cu un băiat care tot vrea să intre în vorbă cu mine. O să vă spună că îmi fac de cap cu ăla. Mai bine plec undeva departe, unde oi vedea cu ochii, numai să nu mă cunoască nimeni... Îmi pare rău că plec de la dumneavoastră...

— Nu pleci nicăieri !

Bătrîna, care nu îl auzise pe soțul ei strigînd niciodată, a ieșit din camera unde vedea de copil, atît de mirată, încît își ținea plama la gură.

— Hai !, a strigat din nou bătrînul. Vii cu mine la uzină ! Dacă mucosul acela își închipuie că sîntem pe vremea patronilor, apăi îi arăt eu lui !

Luînd-o de mînă și tîrînd-o după el mai mult cu forța, bătrînul nu s-a oprit cu ea decît în biroul secretarului organizației de partid. „Am o reclamație de făcut contra lui Nuțu,!", a spus în loc de salut, de cum a intrat. Secretarul a crezut că glumește, fiindcă știa că el l-a crescut pe Nuțu, dar apoi și-a dat seama că e o situație serioasă și l-a poftit să vorbească. „Nu ! Adă-l mai întîi pe el aici, că așa e cinstit, dacă îl reclam să fie și el de față". De fapt, ceea ce a urmat, nu a fost o reclamație în adevăratul sens al cuvîntului, ci după ce l-a pus față în față cu Nina și l-a obligat să recunoască faptul că a fost obraznic cu ea, l-a rușinat în fel și chip.

Pe urmă Nina s-a înscris la școala de calificare, i s-a oferit loc la căminul uzinei, dar se obișnuise prea mult cu bătrînii ei ca să se mute. Începuse să o viziteze „acasă" și băiatul acela care insista să „intre în vorbă cu ea". Cu Nina deci lucrurile începuseră să fie bine. Dar, cum aveau două „chiriașe", în paralel, bătrînii au trăit și necazurile Doinei, care au fost mai ciudate, mai profunde și de aceea le-au dat și lor mai multe emoții.

După cîteva zile de la mutarea ei, Doina a primit niște vizite. Deși bătrînii s-au retras în camera alăturată, să vadă între timp și de copil, fără să vrea auzeau totul, fiindcă peretele despărțitor avea mai mult o funcție simbolică, atît era de fragil.

Prima persoană care a vizitat-o pe Doina a fost o doamnă îmbrăcată elegant. Nu și-a putut ascunde surpriza cînd a văzut-o (dealtfel bătrîna a recunoscut o undă de emoție în vocea ei cînd i-a spus „sărut mîna"), surpriză pe care a observa-i-o și vizitatoarea, fiindcă a întrebat-o :

— Nu te așteptai să mă vezi ? Sau, așteptai pe altcineva.

— Nu așteptam pe nimeni...

— Cred că bănuiești de ce am venit la tine... Doar te știu de mică. Am privit cu simpatie prietenia ta cu Dan... V-am lăsat împreună în excursii, mă bucuram cînd vedeam cît de frumos vă înțelegeți... Mă bucuram mai ales că îi înțelegeai munca, valoarea lui, că îl stimulai să se realizeze așa cum merită...

— Nu știu ce să vă spun... a zis Doina, fiindcă vizitatoarea tăcuse, și în vocea ei bătrîna a recunoscut persistența undei de emoție.

— Nu vreau să mă amestec între tine și Dan, a reluat vizitatoarea, dar, ca mamă, trebuie să mă înțelegi... Bineînțeles că nu am nimic în principiu împotriva căsătoriei tale cu Dan, dar toate lucrurile trebuie făcute la timpul lor. El mai are de susținut teza de doctorat, mai are de terminat și invenția aceea foarte importantă. Doar știi bine, că la secția unde lucrezi și tu se experimentează.

— Știu...

Vizitatoarea a rîs. (Auzind-o, bătrînei nu i-a plăcut rîsul acela).

— Doamne, neginditi și grăbiți mai sînteți voi, tinerii de azi !... De ce v-ați grăbit așa ?

— Cu ce anume, ne-am grăbit ?

— Cu copilul ! Nu ați mai putut aștepta ?

— Copilul e al meu.

— Al tău, bineînțeles. Am rămas cu trăsnită cînd am aflat de el. Îți dai seama ce greutate va fi pentru amîndoi ?

— Greutatea va fi numai pentru mine, că e numai al meu.

— Copilul ? ! Ce vrei să spui ?

— Că nu e Dan tatăl copilului.

De această dată a fost rîndul vizitatoarei să rămînă înțeisă de uimire :

— Îți dai seama ce îmi spui ?... Ce surpriză pentru mine ? Ei bine, la asta nu mă așteptam !

— Dan știe.

— Deci, el știe... Credeam că e supărat pe tine pentru faptul că acest copil a venit prea repede, dar asta e cu totul altceva. Îți dai seama ce înseamnă ?

— Da.

(Din camera alăturată, bătrîna a citit în acest „da" mai mult decît o înțelegere, mai mult decît o afirmare, adică o tristețe adîncă, o renunțare dureroasă).

Vizitatoarea a continuat, dar de această dată în vocea ei se puteau citi unde de emoție :

— Cît trebuie să sufere Dan !

— Credeți că Dan nu l-ar putea iubi ?

(În timp ce vizitatoarea a tăcut o clipă, poate surprinsă de ceea ce i-a spus Doina, din camera alăturată, bătrîna a descifrat în vocea ei un fel de disperare, dar și un fel de siguranță pe care Doina nu era firesc să o aibă în situația ei).

— Să crească copilul altuia ? !, a exclamat vizitatoarea. Asta vrei ? !... Dan merită o fată care să îi fie credincioasă și un copil al lui, pe care să îl poată iubi. Înțelegi ? !

După plecarea vizitatoarei, bătrîna a considerat că e mai potrivit să nu se arate, ca nu cumva Doina să creadă că dorește să îi ceară explicații. Mai tîrziu doar, cînd s-a dus în bucătărie ca să pregătească supa de carne pentru copilaș a întîlnit-o acolo pe Doina, spălînd cămășile bătrînului.

— Plîngi ?, a întrebat-o.

— Nu, nu plîng...

— Știi, uneori, cînd nu mai poți, nu e bine să îți în tine. Plînsul te ușurează.

— Vreau să vă spun ceva, a început Doina, proptindu-se cu palmele cu degetele răsfirate peste cămășile înmuiate în lighean. Copilul e al fratelui meu.

Bătrîna s-a speriat.

— Doamne, dumnezeule ! Ce spui ?

— Adică al fratelui și al fostei mele cumnate.

Spaima bătrînei s-a transformat în teribilă mirare.

— Atunci, de ce faci asta ? De ce spui că e al tău copilul ?

— Fiindcă mama lui a murit și fratele meu, așa cum e acum, bolnav, nu îl poate crește... E deci al meu... Nu ?

Întîmplările acelei zile nu s-au epuizat însă, fiindcă peste cam o oră a venit Dan. Cînd l-a văzut, Doina a fost și mai emoționată decît atunci cînd a văzut-o pe mama lui.

— Tu, aici ?...

— Te miri ?... Sau aștepți pe altcineva?

— Pe cine să aștept ?

— Pe tatăl copilului tău. Nu ?... E firesc să îl aștepți pe el.

— Ești ironic, Dane...

— De ce să fiu ironic ? Observ doar că tipul a fost mai practic decît mine. Sau, mă rog, tu ai fost mai darnică cu el !

— De ce ai venit ?

În loc să îi răspundă, Dan a prins-o strîns cu palmele de umeri :

— Spune-mi ! Cum te-a luat tipul acela ? !

— Dane, lasă-mă !

Dan a împins-o în fotoliu și s-a proptit în fața ei :

— Eu am fost bun pentru poezie, pentru declarații de dragoste, iar cu el te-ai culcat ca o tîrfă !

— Taci ! Te rog să taci !

— Tu să taci ! Mie îmi jurai iubire și credință, iar cu el... Spune-mi, cine-i ? ! Cu cine ai făcut copilul ? !

— Te rog să pleci, Dane.

— Nu vrei să îmi răspunzi ? Crezi că nici măcar un răspuns nu merit ?

— Ție ți-aș fi spus... Ți-aș fi spus adevărul. Dar acum îmi dau seama că nu mai are rost.

— Da, nu mai are rost...

Dan s-a îndreptat spre ieșire, dar după o clipă de ezitare s-a întors din nou spre Doina :

— Cum de m-ai putut minți astfel ?... Să îmi spui abia cînd a apărut copilul ?

— Te-am rugat să pleci, Dane.

— Nu vrei măcar să îmi spui cine e tatăl copilului ?

— Nu există...

— Ce glumă idioată ! Bine că nu îmi spui povestea cu barza, cu zburătorul sau cu florile !

— Am vrut să spun că tatăl copilului nu există pentru mine... Adică, altceva am vrut să îți spun, dar e mai bine să pleci. ...Într-o zi vei înțelege că ești nedrept cu mine.

După plecarea lui Dan, bătrîna a găsit-o pe Doina adîncită în fotoliu, cu fața în palme, și cum stătea așa ghemuită, i s-a părut nefiresc de mică, atît de mică încît aproape că semăna cu fiica ei... Și totuși, a certat-o ! A certat-o pentru faptul că nu i-a spus lui Dan adevărul și că nu are dreptate atunci cînd susține că el ar fi trebuit să se dovedească mai înțelegător la acest examen al dragostei lor. „Nu ai dreptate, îi spunea bătrîna, nu poți să pretinzi unui om să fie mai bun decît e firesc să fie, chiar dacă te iubește...".

După cam o jumătate de an însă s-a întîmplat nenorocirea cu Doina. Accidentul s-a produs în secția unde lucra, tocmai se experimenta aparatul inventat de Dan. Toate aparatele de control semnalizau o supraîncărcare cu tensiune înaltă. Pericolul de accident era tot mai evident, cițiva au și strigat la ei ca să întrerupă, dar parcă Dan încremenise cu mîinile pe comutatoare și cu privirea înfiptă în ecranul pe care putea citi că ideea lui e bună, că invenția va reuși. Atunci Doina a alergat să îl smulgă de la pupitrul de comandă, și flama care a țîșnit a ars-o pe ea.

Cînd bătrînii au aflat ce s-a întîmplat au alergat la spital atît de zăpăciți, încît bătrîna s-a trezit pe culoarul din fața sălii de operație încălțată cu papuci de casă. Acolo, pe acel culoar, văzîndu-l pe Dan cum se plimbă fringindu-și mîinile de emoție, bătrîna s-a hotărît să îi spună adevărul referitor la copilul care, în realitate, nu era al Doinei. Și tot ea a fost lîngă patul ei.

În ziua în care Doina trebuia să se reîntoarcă acasă de la spital, bătrînii au avut de rezolvat o problemă grea ; dacă nu e cazul să dosească toate oglinzile, ca ea să nu poată observa că jumătate din obrazul drept îi era acoperit de semnele lăsate de arsură. Nina i-a convins că nu are rost să scoată oglinzile. Oricum, adevărul nu poate fi ascuns decît cîteva zile... Atunci cînd Doina s-a reîntors și s-a privit în oglinda mare, cu rame aurite, bătrîna era în spatele ei, pregătită să îi spună că arsurile acelea nu sînt mare lucru, dar a auzit alături vocea lui Dan : „Ești frumoasă, Doina... Și, oricum ai fi, pentru mine vei rămîne totdeauna cea mai frumoasă ființă din lume...".

Acesta a fost primul moment în care bătrîna s-a simțit de prisos.

Apoi au urmat plecările. Fratele Doinei s-a recăsătorit și a luat copilul cu el. Doina a plecat și ea, căsătorindu-se cu Dan. Ultima a plecat Nina, care s-a căsătorit cu băiatul acela care tot voia să „intre în vorbă cu ea".

Adică nu... Ultima plecare, cu adevărat, a fost a bătrînului, discretă, așa cum și-a trăit și viața, adică adormind în somn mai mult decît trebuia, trecînd deci în lumea definitivă a somnului...

...Rememorînd viața bătrînei, maiorul s-a gîndit că l-or fi fost foarte singuri ultimii ani, chiar dacă fostele ei chiriașe o vizitau destul de des. Se stabilise și un fel de regulă. În fiecare simbătă seara veneau împreună cu soții lor și luau masa la bătrînă. Asta însemna și faptul că Doina și Nina veneau mai devreme, să aducă cîte ceva și să ajute la pregătitul cinei. Maiorul s-a gîndit că oricum ar fi decurs aceste cine, ele implicau oarecum și un fel de ritual al recunoștinței celor două femei care au fost chiriașele bătrînei...

Nu și-a putut continua gîndurile, fiindcă în cameră a intrat domnul Petrea, cel bănuit de crimă, însoțit de locotenent și de vecina care îi dăduse informațiile acuzatoare.

Omul părea foarte tulburat.

— Ei bine, a început maiorul interogatoriul, dacă dumneata ești domnul Petrea, te rog să îmi răspunzi la cîteva întrebări.

— Da, vă răspund. De ce să nu vă răspund ?

— Recunoști că astăzi, de dimineață, ai urcat scările spre apartamentul bătrînei?

Răspunsul lui l-a uimit pe maior :

— Doar am fost la ea Că astăzi am avut zi de recuperare. Mi-a spus că peste un ceas coboară să mergem împreună la spațiul locativ să facem formele pentru schimb și, uite, a coborît altfel...

— Nu-l credeți ! Nu-l credeți !, a strigat vecina. El a împins-o !

— Ba îl cred !, i-a răspuns maiorul, întinzîndu-i o hîrtie pe care tocmai i-o înmînase locotenentul.

Era raportul de autopsie întocmit de medicul legist, din care rezulta că bătrîna a avut un atac de cord fatal, adică a fost moartă, cu inima oprită, înainte de a-și pierde echilibrul și de a se prăbuși peste balustradă. Cauza morții ei era deci „naturală", nu provocată de cădere.

...Coborînd scările, maiorul s-a întîlnit cu Doina și Nina, însoțite de soții lor, care veneau să afle dacă puteau ridica trupul bătrînei de la morgă, ca să se poată ocupa de înmormîntarea ei. Ajungînd în stradă, a observat că ceața se destrăma...

EMIL POENARU ■

NU — parazitismului care pulverizează omenia!

Cosmeticianul și „dresurile" sale de milioane

Holul mare al unui vechi și impozant bloc de pe Bd. N. Bălcescu, prin fața căruia trec grăbiți sau ca să-și piardă timpul zeci și sute de mii de bucureșteni. O firmă mică și alinoasă la intrare anunță „onor clientela" că înăuntru există un mic atelier cosmetic în care femeile pot oricînd să se înfrumusețeze, cumpărînd rujuri, unghii, gene, peruci și diferite alifii miraculoase de la deținătorul autorizației nr. 242742 — Beniamin Sandelman, cunoscut ca meșter încă de cînd stăpînea vechiul său atelier din Lipscani. Or, ce femeie nu dorește măcar să i se spună că este mai frumoasă blondă decît brunetă, cu genele mai lungi decît pot crește ele în realitate, cu unghii de mită și pieoape verzi de salcie căzută în Dunăre ?

Aprilie 1975. Niculina L., coafeză, merge agale pe bulevard gîndindu-se cu cîtdă la șefii ei care tocmai îi desfăcuseră contractul de muncă. Pe nedrept, bineînțeles, cum gîndea ea, fără însă să-și facă mari probleme, slavă domnului, bărbatul ei muncea, copilul mergea la școală, mai avea și ceva bani puși deoparte. Să se odihnească, își zicea, să mai stea și ea jos, că prea a stat ani de zile în picioare, pigulind-pigulind părul alteia. Ce ?! Ea de ce să nu se îngrijească, de ce să nu aibă parte de bucuriile vieții, cîte or fi ele, doamne, își zicea, ce-am știut eu pînă acum din zi, casa și serviciul, și copilul, și dumnealui, atîția ani i-a tot servit pe alții, străini, la să se servească și pe ea că-i tînără încă... Razele soarelui primăvăratic o luminau confuz, încălzind-o atît cît să-și poată încetini mersul ca să privească vitrinele înșirate pe marele bulevard. Ochii îi alergau curioși pe rafturile de dincolo de vitrine, alunecau pe sub tejghele chiar, în căutarea unui lucru pe care să și-l dorească și să și-l cumpere. Nu se grăbea, în zilele care trecuseră de cînd i se desfăcuse contractul de muncă se obișnuise să aibă ceea ce pînă atunci îi lipsise : timp.

Se opri în fața blocului de la numărul 32—34, atrasă de firma care-i promitea s-o facă mai frumoasă, mai tînără, deci interesantă. Mai mult decît atît, auzise ea, Nina, de la colegele ei, de la cliente că în asemenea „boate", vorba francezului, se găsesc multe, oricum mai multe decît la „Farmec"-ul din Pajurei, care nici nu există. Poate doar la „Coada calului"... Apăsă ușor pe clanța masivă de fier, pe urmă se lasă pe ea cu toată greutatea, ușa fuge într-o parte, intră. Atelierul este o boxă de placaj într-un colț al holului, nici pe departe „boată", o improvizație bizară, oarecum sărăcăcioasă, ticsită cu cosmetice, peruci, sticle... Între ele, în picioare, nici înalt, dar nici scund, nu atît gras, ci îngrășat de virstă, cu părul inspicat tinzînd spre un alb respectabil, îngrijit îmbrăcat între ce s-a purtat și ce se poartă — cum se îmbracă belferii cu vechime — stă însuși Sandy, un flăcău născut la 8 martie 1914. Ochii lui albaștri, ușor decolorați, încep să strălucească și, cum ar spune tanti Elvira, încep să vălurească, umflîndu-se și stringîndu-se ritmic pentru a-i atrage atenția femeii care își caută frumusețea.

— Aveți cremă antirid ?, a întrebat fosta coafeză, zice-se.

— Am, dar dumneata nu ai nevoie, o complimentă prompt și galant cosmeticianul.

Mai departe citez dintr-un referat în care se scrie într-un stil inimitabil astfel : „...L. Niculina l-a cunoscut pe S. Beniamin la atelierul său de unde, la început, a cumpărat puține produse cosmetice. Fiind atrasă de micile cadouri de produse cosmetice făcute de S.B., cît și la propunerea acestuia de a veni și a lua produse cosmetice și pe „datorie", L.N., în perioada imediat următoare, adică în lunile aprilie—mai 1975, la propunerea lui S.B., a mers la domiciliul acestuia din Calea Dudești nr. 14, unde i-a cerut 500 de lei... De-atunci și pînă la sfîrșitul lunii iulie 1976, L.N., neavînd nici o sursă de venituri (n.n., după ce s-a „înfrumusețat" astfel, ea a început să-și neglijeze familia, ceea ce a dus, firește, la divorț), s-a dus în mod repetat la S.N. etc.". Ceea ce s-a întîmplat ani de zile în Calea Dudești, într-o cameră de o murdărie de nedescris, ajunsă în urma perversității acestui „înfrumusețător" un fel de studio fotografic cu ajutorul căruia individul se autocontempla în poze pornografice, este greu de descris. Din același referat : „...folosind același procedeu, S. Beniamin a atras un număr foarte mare de femei, pe care le-a adus la domiciliul său și cu care a practicat inversiuni sexuale... de aici și întrebarea : cîte din ele nu și-au destrămat familiile și cîți copii nu au fost lipsiți astfel de educația și căldura părintească a ambilor părinți". Mai mult, încrezut, „umflat" peste măsură de aventurile lui iluzorii, Sandy își împarte cu „generozitate" (sumele variau de la caz la caz) succesele erotice, practicînd cu discreție proxenetismul în cercuri de prieteni și tovarăși de afaceri. Bineînțeles că nu numai pentru a se lăuda le arăta fotografiile penibile în care figura ca „erou" principal, dînd garanții (cît de serioase puteau fi garanțiile unui asemenea individ amoral ?) că partenerele lui sînt în majoritate femei „serioase", căsătorite, parte casnice, parte angajate ! Să nu creadă însă nimeni că acest cosmetician care-și „uritea" și nicidecum înfrumusețea „onor clientela" ar fi fost un Don Juan generos, care le umplea brațele cu garoafe. Nicidecum, departe de el erau toate astea. Fleacuri ar fi zis Sandy, renumit între prieteni pentru cărpănoșia sa. Doi mici și o bere la o bombă. atît își permitea avarul cînd vroia să petreacă în toată legea. Cadouri cît mai mici, în cutiuțe liliputane, două-trei sclipiciuri, un tub cu cremă „tranzistorizat" și vorbe. Vorbe multe și murdare : „...cînd nu vroiau să fie fotografiate, folosea la adresa lor cele mai îngrozitoare cuvinte, spunîndu-le că sînt incultă (?!) și nu știu nimic despre lume și viață". Din ce-am scris pînă acum să nu-și închipuie nimeni că imoralitatea perversă era ocupația principală a „flăcăului" și că deci toate femeile care erau atrase de firma lui de cosmetician l-ar fi fost victime. Nu Majoritatea, cum e și firesc, au fost și au rămas simple cumpărătoare de cosmetice. Cumpărau rujuri, farduri, creme de față, creioane dermatograf, vopsele de păr, ojă de unghii, parfumuri, unghii false, peruci, gene false și alte produse, toate de proveniență străină.

— Le vindea scump, crede acum Maria C., zicea că dacă nu se găsesc pe piață, costă.

Dacă era cerut un lucru pe care nu-l avea, lua adresa și telefonul respectivei, promițîndu-i că i-l va procura în scurt timp, întrucît urmează să-i sosească din străinătate.

Îi mai sosea, e adevărat, alte produse le truca el pur și simplu, folosind etichete de mărci celebre (Rochas, Rubinstein), altele le „prindea" prin bișnițăi sau le pescuia în Constanța, la prețuri mai mici cu mult decît cele cu care le revindea.

— Bă, îl spunea el lui Tudor N., am bani să te îngrop în ei. Și avea. Vîndea peruca lungă cu 1 500—2 000 de lei, pe cea scurtă abia dacă o lăsa la 500—1 000 lei. Cu cît la cumpăra ? Cînd tei en-gros, prețul de cumpărare scade, iar cel de vînzare crește. Este una din „legile" de bază ale bișniței pe piețe mare pe care toți „granguri" de gang (sau de „hol", în cazul lui Sandy) o urmează cu sfințenie. În privința asta „cosmeticianul" nostru era un sfînt. Cîtă murdărie se ascundea după paravanul „înfrumusețării" cosmetice am văzut și vom mai vedea. Deocamdată să ne oprim puțin și asupra celor care ar fi putut să privească dincolo de el mai devreme.

— Ce să fi știut, maică, se văicărește o vecină bătrînă, privindu-mă cu coada ochiului. Ce ? Că veneau... Veneau, doar avea dresuri, nu ? Și de ce să fi știut ?

— Auzi, nene, se răstește un „nene" de vizavi, ce-ai cu el ? A făcut-o și gata. Ce, a omorît pe vreunul ? A băgat mîna în buzunar ?

— Nici prin cap nu ne-a trecut, se miră senin Ortansa...

Renunț, vecini care să fi știut ceva sînt la fel de greu de găsit ca și crema de balenă cu care se netezesc ridurile. Și renunț să întreb iar cum de nu se sesizează cei care emit autorizațiile micilor meseriași că prevederile acestora sînt încălcate de majoritatea lor, ajunși astfel peste noapte mari negustori clandestini. Iată, în autorizația lui Sandy scria limpede : „preparare și vînzare de produse cosmetice". Și ce a făcut acesta de ani de zile, zeci la număr ? A „depășit" prevederile, primind cosmetice și alte obiecte finite direct de la cetățenii străini, turiști care ne-au vizitat țara, la prețuri mai mici, ca să le vîndă direct din atelierul său la diferiți cumpărători cu prețuri mai mari, realizînd în acest fel mari sume de bani. Păi, în asemenea „condiții" nici nu trebuie să fii cosmetician ca să cumperi ceea ce ar trebui să știi să faci ca meseriaș ! Ieși autorizație... E adevărat, Sandelman era și cosmetician (prepara, de exemplu, vopsele cu lacuri duco, vopsele care ajunse deasupra și dedesubtul ochilor în loc să înfrumusețeze, s-ar putea să urîțească, provocînd, în unele cazuri — să zicem că nu în acest caz — afecțiuni destul de grave). Și cosmetician cum era, și proxenet, și libertin, și toate celelalte și-uri adăugate celor mai josnice și inumane înfățișări ale lui. Trebuie însă spus răspicat : înainte de toate Beniamin Sandelman era un mare infractor, un maestru al culiselor bîsniței din București, un „negustor" lipsit de orice fel de scrupul.

— Nu întîmplător, își amintește locotenent-colonelul Ion Gogîlea, comandantul circumscripției de miliție 8, în jurul lui Sandelman roiau tot felul de indivizi dubioși, mulți dintre ei obișnuiți să stea mai mult la noi decît la ei acasă. Raza de „afaceri" a acestuia depășea produsele cosmetice, iar lipsa lui de moralitate, disprețul față de cele mai elementare norme de conviețuire socială, cinismul cu care își recruta victimele măreau gradul lui de periculozitate, transformîndu-l într-un adevărat pericol social.

În august, anul acesta, locotenentul-major Constantin Salitră l-a întrebat la atelier pe S.B. dacă are ceva de declarat (bunuri, bani, valori deținute contrar legii).

— N-am, domle, nimica, i-a răspuns Sandy, punînd mîna pe stilou ca să dea o declarație scrisă în acest sens.

Și la primul control mare lucru nu s-a găsit Frica însă a celui care se știa cu mușca pe căciulă l-a îndemnat să le spună celor doi tineri ofițeri, C. Salitră și I. Măgerușanu, că ar vrea să fie „atent" cu ei... Și s-a făcut imediat al doilea control.

Avea. Ce ? Foarte multe „mărfuri" străine : rujuri, farduri, parfum, unghii false, rimel, medicamente, cremă de față, pudră, deodorant, umbrele (?!), peruci, ciorapi de damă(?!), șăpunuri, gene false, ochelari de soare (? !), țigări (? !), creioane dermatograf și altele, cît și 289 130 lei. Iar într-un dispozitiv din lemn montat foarte ingenios deasupra ușii au fost găsiți nici mai mult, nici mai puțin de 20 000 de dolari ! Aceasta în atelier. Acasă, bazarul cuprindea : aparate de fotografiat, tranzistori, casetofoane, obligațiuni C.E.C., ceasuri, inele și verighete din aur, un morman de fotografii pornografice și, desigur, multe cosmetice ! O „avere" obținută pe cele mai necinstite căi de un individ care, ca și alții despre care am mai scris, a profitat din plin, ani de zile, de îngăduința, lipsa de control a celor care i-au eliberat autorizațiile, de pozițiile centrale ale celor două ateliere succesive (Lipscani, Bd. N. Bălcescu), dar și de indiferența, orbirea și surzenia multora dintre cei care l-au cunoscut. Pentru că trebuie să ne fie limpede tuturora că nu ne poate fi indiferent un individ care își face mendrele în chiar centrul Capitalei, învîrtindu-și afacerile după bunul său plac, înavuțindu-se fără prea multă muncă și sfidîndu-ne cu banii cîștigați cu japca. Împotriva unui asemenea „cosmetician" care în spatele măștii iubitorului de frumos (?!) ascunde atîta mizerie și abjecție, împotriva celor asemenea lui care ne urîțesc străzile cu firmele lor mincinoase care le acoperă adevăratele indeletniciri, trebuie să fim cu toții, dovedindu-ne astfel demni și pe deplin responsabili față de ceea ce vrem să construim prin munca noastră, a tuturora.

IULIAN NEACȘU ■

Rezultatul anchetei revistei Flacăra

VIGU — fotbalistul român nr. 1 al anului 1976

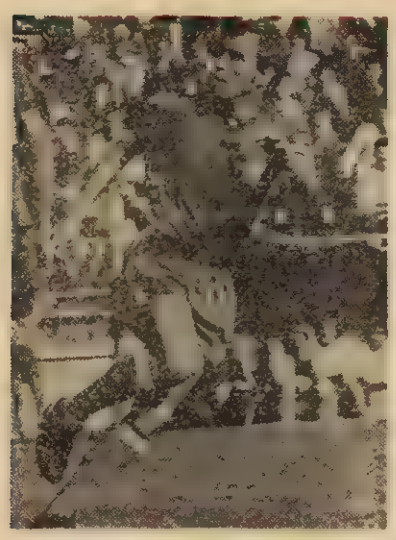

În numai două săptămîni, am primit, cu totul, un număr de 1 970 de scrisori de la cititorii noștri. Cele mai multe voturi le-a întrunit Iosif Vigu (440), pe care, pentru a lua un singur exemplu, cititorul Dan Damian din București îl consideră „exemplu de dăruire pentru club, de sportivitate și seriozitate în pregătire. Deși într-un fel el a fost nedreptățit neflind chemat la lotul național, a continuat să se pregătească cu aceeași seriozitate și conștiinciozitate, luptînd pentru afirmarea echipei sale, a fotbalului românesc pe plan european și mondial !" I-a urmat — în ordinea preferințelor — dinamovistul Dudu Georgescu, a cărui abilitate de a marca goluri, în special la echipa de club, a fost apreciată de cititorii noștri. Este însă interesant de observat că între cei zece „premianți" ai fotbalului românesc pe anul care se încheie nu mai puțin de șase sînt de la Steaua și Dinamo (cîte trei reprezentanți fiecare) în această clită stabilită de cititori nu s-au strecurat decît puține provinciali : țîrg-mureșeanul Ladislau Bölöni în primul rînd (locul 3—4, la egalitate de puncte cu Dumitru), apoi petroșeneanul Mulțescu, craioveanul Balaci și piteșteanul Radu II.

Cîteva scrisori ne-au atras în mod deosebit atenția. În primul rînd acelea în care, după ce deschideam plicul, dădeam peste o epistolă cu zeci de semnături sub un text ca, de exemplu : „Colectivele noastre de muncitori, ingineri, tehnicieni, economiști, bărbați, femei, uteciste, utecisti, sportivi etc. PROPUN ca fotbalistul Gheorghe Mulțescu — student în anul 5 (V) al I.M.P. facultatea de Exploatări miniere —, de la clubul „Jiul" Petroșani, să fie declarat „Cel mai bun fotbalist din R.S.R. pe anul 1976" (urmează o listă cu 41 de semnături, între care și cele ale președintelui clubului petroșenean, I. Karpinecz, și președintelui secției de fotbal, ing. Otto Abraham). Pentru Mulțescu am mai primit — între cele 119 voturi ale sale — încă o listă, purtînd numele a 27 de persoane și semnăturile respective, ca și o scrisoricică semnată de Ștefan Konicska, purtînd următorul conținut : „Un numeros grup de sportivi (microbiști), susținători ai FOTBALULUI din Valea Jiului, orașele Lupeni, Petrila, Vulcan, municipiul PETROȘANI, precum și Centralele miniere Comănești, Anina, Cimpulung-Argeș, Căpeni, Voivozi, Săsăi, Deva, Tebea, Filipești de Pădure, Gheler, Teliuc, Rovinari, Motru, Roșia de Jiu etc., declară în mod solemn, acum la finele anului 1976, că pe baza meritelor deosebite obținute la echipa de club și mai ales la națională studentul-minier (an V) Gheorghe-Gigi — Mulțescu să fie declarat „CEL MAI BUN FOTBALIST ROMÂN al anului". Cu toate aceste remarcabile eforturi, internaționalul petroșenean nu a ocupat decît locul al șaptelea în ordinea stabilită de preferințele cititorilor noștri. Străduința amintită rămîne însă înscrisă între faptele cu adevărat frumoase — acești aproape o sută de petroșeneni care au semnat pentru Gigi Mulțescu, și pentru care avem speranța că vor fi recompensați de internaționalul Jiului prin evoluții și mai bune în viitorul sezon. Aceluiași lucru îi dorim și stelistului Anghel Iordănescu, pentru care au depus garanție cei 13 vînzători care formează personalul raionului de încălțăminte din cadrul magazinului general „Crinul" din Alexandria : „Analizînd împreună munca depusă de toți fotbaliștii atît la echipă cît și la națională, am căzut de cuviință că cel mai bun fotbalist al anului 1976 este jucătorul internațional Anghel Iordănescu de la clubul sportiv Steaua București. VĂ mulțumim !" (între semnături găsim nu mai puțin de nouă nume feminine).

Ne-a impresionat — în altă ordine de idei — marele număr de scrisori în care semnatarii au refuzat să acorde titlul de cel mai bun fotbalist al anului, considerînd că anul fotbalistic în sine a fost prea slab pentru a se mai putea decerna premii. De exemplu, părerea lui Ștefan Negrea, din Brăila, este că „pentru 1976 nu se poate face un clasament de fotbaliști buni, cel mult unul de fotbaliști răi ! În acest caz eu i-aș include pe fordinea nu contează) : Dumitru, Dinu, Răducanu, Sătmăreanu II, Crișan..." În schimb, Liviu Cevaci, din București, propune ca anul acesta în locul tradiționalului premiu numit „Cel mai bun fotbalist al anului" să se desemneze cel mai bun rugbyst al anului, sau cel mai bun handbalist al anului — avînd în vedere rezultatele în întîlnirile internaționale și modul cum s-au prezentat fotbaliștii în fața a milioane de spectatori și telespectatori ! Ba, mai mult, un anume T.A. din Sibiu ne trimite următoarea „parabolă" : Cel mai bun fotbalist al anului este Nadia Comăneci și Teodora Ungureanu (sic !)" „Fără îndoială că acest sfîc ne-a impresionat, dar cei puțin la fel de mult ne-a impresionat frumoasa piedoarie a pensionarului militar Gheorghe Tomozei, din București, în favoarea lui Răducanu. „La apus de cariera, spune acesta, să nu uităm că Tamango ar trebui judecat de noi și cu sufletul, nu numai din punctul de vedere al rațiunii, pentru că, pe lîngă unele giumbușlucuri de care nu încerc să-l disculp, el a fost cel care ne-a descrețit de foarte multe ori frunțile, făcîndu-ne să privim mai puțin încruntați fotbalul".

Cum spuneam, nu puține au fost scrisorile care ne-au atras într-un chip aparte atenția. Fotbalul, a spus cineva, dacă n-ar fi luat în glumă, n-ar fi decît un spectacol foarte trist ! Este desigur și părerea elevului Cornel Vlisan, care-i propune drept cel mai bun fotbalist al anului pe tînărul jucător rapidist Zalupca și asta în special pentru că „are meritul de a nu fi intrat niciodată în bătrînul restaurant „Rapid", fost „Podul Grant"... Ne-au scris, e adevărat, o mulțime de elevi — cum este și Zoltan Kiss, din Galați : „Cel mai bun fotbalist al anului este după părerea mea Lucescu. Hai, Dinamo !" ; sau eleva reșițeană Dorina Sucilă, care după ce ne împărtășește părerea că nu se poate vorbi despre alegerea celui mai bun fotbalist al anului, cel mult despre alegerea celei mai bune echipe a anului 1976, susține : „după părerea mea, cea mai bună echipă este Universitatea Craiova", drept pentru care semnează : „cu respect, o suporteră a echipei Dinamo" ! Am lăsat în mod special la urmă scrisoarea primită din Cluj-Napoca semnată de Vasile Grigore și prietenul său Ioan Duna, care ne scriu amîndoi în același plic „pentru a nu risipi banii așa cum fotbaliștii risipesc ocaziile la poartă" Ni se propune pe această cale candidatura fotbalistului Ioan Noje de la echipa Rapid Jibou, din campionatul județului Sălaj, pentru că, se susține, „această propunere credem că este spre binele sportului românesc în general și al fotbalului în special"...

Vom încheia transmițînd laureatului anchetei organizate de revista Flacăra felicitările noastre, pe care le adăugăm la cele transmise lui Iosif (Iosca) Vigu de două admiratoare pe nume Rodica I. și Daniela Ț. : „Primiți această felicitare de la două steliste care vă iubesc și care vă urează în noul an multă sănătate, mult succes și tradiționalul „La mulți ani !"

DUMITRU GRAUR

Votul cititorilor: Vigu

Clasamentul primilor zece fotbaliști ai anului, luînd în considerație voturile cititorilor, arată în felul următor :

1.	**IOSIF VIGU (Steaua)**	**440 puncte**
2.	**Dudu Georgescu (Dinamo)**	**298 „**
3—4.	**Ion Dumitru (Steaua)**	**„**
	Ladislau Bölöni (A.S.A.)	**226 „**
5.	**Al. Sătmăreanu (Dinamo)**	**181 „**

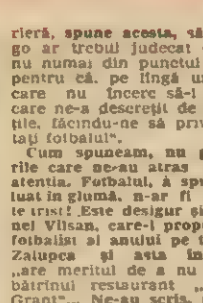

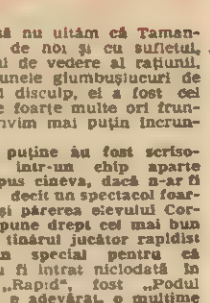

Iosif Vigu (stînga sus), Dudu Georgescu (sus), Ion Dumitru, Ladislau Bölöni (mijloc), Al. Sătmăreanu (dreapta)

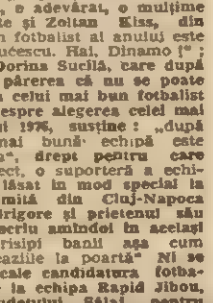

6.	**Anghel Iordănescu (Steaua)**	**172 „**
7.	**Gh. Mulțescu (Jiul)**	**119 „**
8.	**Ilie Balaci (Univ. Craiova)**	**80 „**
9.	**Radu II (F.C. Argeș)**	**75 „**
10.	**Florin Cheran (Dinamo)**	**73 „**

Urmează Mircea Lucescu (60 de puncte), Oblemenco și rapidistul Ioniță (cîte 35). Antonescu (18), Marcu (15), Răducanu (14), Dinu (11). Sub zece puncte au întrunit Kun II, Domide, Dumitrache, Al. Moldovan, Ion Ion. Au mai fost numiți Zalupca, Apostol, Beldeanu, Zamfir, Angelescu, Simionaș, dar și Ioan Noje (Rapid Jibou)...

Așadar, ancheta organizată de revista noastră în rîndul cititorilor l-a desemnat pe stelistul Iosif Vigu pe primul loc al clasamentului celor mai buni fotbaliști ai anului 1976. I se face astfel fundașului stînga al echipei campioane dreptate, întrucît Vigu, cîștigător la mare distanță al concursului nostru, a fost cu îndîrjire refuzat de selecționerii echipei naționale, care i-au preferat un Manea sau un Anghelini. Și totuși — iată un lucru pe care cititorii revistei l-au văzut mai bine decît selecționerii naționalei — Vigu rămîne același jucător de o constanță remarcabilă, același luptător dar totodată același „cavaler al fair-playului" pe care l-am cunoscut dintotdeauna. Ba poate, dimpotrivă, calitățile amintite l s-au accentuat odată cu trecerea anilor, printr-un proces de maturizare care l-a purtat deștul de aproape de ceea ce ne-ar plăcea să numim fotbalistul-model. Deși dotat cu o sumă de calități (tehnică bună, rezistență, sut — viteză mai puțin), cea mai frumoasă însușire a lui Vigu este fără îndoială „meseria" din jocul lui, felul deosebit de serios în care știe să se pregătească la fiecare antrenament și să abordeze orice meci. Cine știe „citi" fotbalul, află de la fundașul stînga al apărării echipei Steaua o altă concepție despre acest joc decît cea cu care ne-au obișnuit destui dintre fotbaliștii noștri.

Fie ca alegerea cititorilor noștri asupra acestui fotbalist care nu a știut, sau nu a ținut niciodată să se alăture vedetelor de talia lui Dumitru, Dobrin sau Dinu — rămînînd, aproape în anonimat, un mare iubitor și un conștiincios al fotbalului — fie, deci, ca titlul acesta de glorie pe care prin „Flacăra" publicul îl acordă lui Iosif Vigu să-l ducă pe jucătorul stelist și în ochiul selecționerilor. De fapt, Vigu și-a pus candidatura pentru echipa națională de mai multă vreme — sezon de sezon, meci de meci. Sperăm că acum, în fine, se vor convinge și cei de la federație de valoarea sa, de constanța cu care-și etalează această valoare.

Ziariștii confirmă votul publicului: Vigu pe primul loc!

Paralel cu ancheta angajată în rîndul cititorilor, redacția noastră a întreprins o acțiune similară în rîndul gazetarilor, al cronicarilor de fotbal din presa scrisă și vorbită, obținînd 28 de răspunsuri la întrebarea :

CARE AU FOST PRIMII 10 FOTBALIȘTI AI ANULUI 1976 ?

Din păcate, dintr-un motiv sau altul, n-am putut intra în posesia unor opinii dorite, Vasile Cabulea (Scînteia tineretului), de exemplu, aflîndu-se departe de București, în concediu, într-o localitate rurală, Ion Ghițulescu (Radio) fiind de negăsit și așa mai departe. Cerîndu-le scuzele de rigoare celor absenți, iată răspunsurile primite :

● DAN PĂTRAȘCU (Informația Bucureștiului) :
1. Dudu Georgescu
2. Sătmăreanu II
3. Vigu
4. Octavian Ionescu
5. Cheran
6. Dinu
7. Bölöni
8. Mulțescu
9. Răducanu
10. Balaci

● EUGEN BARBU (Săptămîna) :
1. Vigu
2. Sătmăreanu II
3. Dudu Georgescu
4—5. Balaci și Bölöni
6. Dumitru
7. Mulțescu
8. Radu II
9—10. Zamfir și Marcu

● GHEORGHE MITROI (Scînteia) :
1. Răducanu
2. Vigu
3. Sătmăreanu II
4. Boloni
5. Lucescu
6. Mulțescu
7. Dudu Georgescu
8. Balaci
9. Octavian Ionescu
10. Cheran

● CRISTIAN MANTU (Munca) :
1. Mulțescu
2. Dumitru
3. Vigu
4. Bölöni
5. Balaci
6. Răducanu
7. Sătmăreanu II
8. Dudu Georgescu
9. Iordănescu
10. Dinu

● PAUL OCHIALBI (Agerpres) :
1. Vigu
2. Dudu Georgescu
3. Sătmăreanu II
4. Dumitru
5. Bolonl
6. Răducanu
7. Balaci
8. Iordănescu
9. Beldeanu
10. Anghelini

● ION BOCIOACĂ (România liberă) :
1. Dinu
2. Vigu
3. Sătmăreanu II
4. Dudu Georgescu
5. Mulțescu
6. Dumitrache
7. Răducanu
8. Bölöni
9. Balaci
10. Radu II

● NICOLAE SOARE (Radio) :
1. Lucescu
2. Bölöni
3. Dudu Georgescu
4. Vigu
5. Sătmăreanu II
6. Iordănescu
7. Răducanu
8. Kun II
9. Dumitru
10. Dinu

● DAN VOICILĂ (Radio) :
1. Vigu
2. Bölöni
3. Sătmăreanu II
4. Dudu Georgescu
5. Balaci
6. Kun II
7. Răducanu
8. Octavian Ionescu
9. Alexandru Moldovan
10. Mulțescu

● ADRIAN PĂUNESCU (Flacăra) :
1—2. Vigu
Bölöni
3. Sătmăreanu II
4. Dudu Georgescu
5. Iordănescu
6. Beldeanu
7. Mulțescu
8. Păltinișan
9. Rădulescu
10. Radu II

● MARIUS POPESCU (Flacăra) :
1— 2. Vigu și Dudu Georgescu
3. Sătmăreanu II
4. Balaci
5. Bölöni
6. Beldeanu
7. Mulțescu
8. Radu II
9—10. Zamfir și Marcu

● OVIDIU IOANIȚOAIA (Flacăra) :
1. Vigu
2. Sătmăreanu II
3. Mulțescu
4. Dudu Georgescu
5. Alexandru Moldovan
6. Beldeanu
7. Bölöni
8. Dumitru
9. Lucescu
10. Răducanu

● DUMITRU GRAUR (Flacăra) :
1. Vigu
2. Răducanu
3. Sătmăreanu II
4. Dudu Georgescu
5. Dumitru
6. Bölöni
7. Octavian Ionescu
8. Simionaș
9. Păltinișan
10. Beldeanu

● NICOLAE CRISTACHE (Flacăra) :
1. Vigu
2. Dudu Georgescu
3. Simionaș
4. Cassai
5. Iorgulescu
6. Bölöni
7. Mulțescu
8. Stoica (Steaua)
9. Sătmăreanu II
10. Dumitru

● CORNEL CATANĂ (Flacăra) :
1. Dumitru
2. Dudu Georgescu
3. Vigu
4. Sătmăreanu II
5. Răducanu
6. Dinu
7. Bölöni
8. Balaci
9. Iordănescu
10. Porațchi

● GHEORGHE AMUZA (Flacăra) :
1. Vigu
2. Bölöni
3. Dudu Georgescu
4. Mulțescu
5. Dumitru
6. Kun II
7. Răducanu
8. Balaci
9. Beldeanu
10. Sătmăreanu II

● IULIAN NEACȘU (Flacăra) :
1. Vigu
2. Sătmăreanu II
3. Dudu Georgescu
4. Bölöni
5. Dumitru
6. Iordănescu
7. Stoica (Steaua)
8. Mulțescu
9. Dumitrache
10. Răducanu

● ION PREDOȘANU (Flacăra) :
1. Sătmăreanu II
2. Vigu
3. Dudu Georgescu
4. Balaci
5. Mulțescu
6. Mehedințu
7. Dumitru
8. Răducanu
9. Alexandru Moldovan
10. Bölöni

● MIHAI IONESCU (Sportul) :
1. Dudu Georgescu
2. Răducanu
3. Iordănescu

4. Bölöni
5. Cheran
6. Vigu
7. Mulțescu
8. Balaci
9. Dumitru
10. Dinu

● CONSTANTIN FIRĂNESCU (Sportul):
1. Dudu Georgescu
2. Bölöni
3. Iordănescu
4. Vigu
5. Cheran
6. Răducanu
7. Radu II
8. Octavian Ionescu
9. Balaci
10. Mulțescu

● RADU URZICEANU (Sportul):
1. Bölöni
2. Dudu Georgescu
3. Octavian Ionescu
4. Răducanu
5. Iordănescu
6. Cheran
7. Sătmăreanu II
8. Dinu
9. Vigu
10. Păltinișan

● EFTIMIE IONESCU (Sportul):
1. Dudu Georgescu
2. Bölöni
3. Vigu
4. Iordănescu
5. Cheran
6. Răducanu
7. Radu II
8. Balaci
9. Mulțescu
10. Octavian Ionescu

● IOAN CHIRILĂ (Sportul):
1. Dudu Georgescu
2. Răducanu
3. Iordănescu
4. Bölöni
5. Cheran
6. Vigu
7. Dinu
8. Balaci
9. Brosovschi
10. Radu II

● RĂZVAN BARBULESCU (Flacăra):
1. Vigu
2. Sătmăreanu II
3. Bölöni
4. Octavian Ionescu
5. Balaci
6. Radu II
7. Mulțescu
8. Antonescu
9. Dumitru
10. Dembrovschi

● VALERIU MIRONESCU (Scînteia):
1. Dudu Georgescu
2. Răducanu
3. Bölöni
4. Mulțescu
5. Balaci
6. Dumitru
7. Iordănescu
8. Vigu
9. Radu II
10. Manea (Rapid)

● VICTOR NIȚĂ (Flacăra):
1. Sătmăreanu II
2. Vigu
3. Mulțescu
4. Alexandru Moldovan
5. Octavian Ionescu
6. Angelescu (Corvinul)
7. Radu II
8. Bölöni
9. Dumitru
10. Antonescu

● DAN ȘTEFĂNESCU (Radio):
1. Vigu
2. Bölöni
3. Dudu Georgescu
4. Iordănescu
5. Dumitru
6. Balaci
7. Kun II
8. Mulțescu
9. Sătmăreanu II
10. Porojchi

● ION MUREȘANU (Radio):
1. Lucescu
2. Bölöni
3. Dudu Georgescu
4. Balaci
5. Sătmăreanu II
6. Vigu
7. Kun II
8. Dumitru
9. Mulțescu
10. Beldeanu

● GHEORGHE MINOIU (Radio):
1. Sătmăreanu II
2. Lucescu
3. Balaci
4. Dudu Georgescu
5. Oblemenco
6. Vigu
7. Bölöni
8. Dinu
9. Dumitru
10. Răducanu

Punctînd după sistemul clasic al anchetelor de acest gen, 10 puncte pentru primul clasat, 9 pentru al doilea, 8 pentru al treilea etc., clasamentul gazetarilor se înfățișează astfel:

1. VIGU — 28 de voturi, 227 p;
2. Dudu Georgescu — 28 — (211);
3. Bölöni — 28 — (169);
4. Sătmăreanu II — 23 — (163);
5. Răducanu — 21 — (103);
6. Balaci — 21 — (99);
7. Mulțescu — 22 — (97);
8. Iordănescu — 13 — (71);
9. Dumitru — 17 — (70);
10. Octavian Ionescu — 10 — (43)

Ne oprim aici cu așezarea numelor într-o ierarhie, menționînd că au intrat în discuție 36 de fotbaliști, din care numai doi — Vigu și Bölöni — s-au aflat în vederea preferințelor tuturor celor intervievați. Ar urma într-un asemenea clasament Cheran (7—36), Dinu (8—31), cu remarca unui vot maxim în cazul dinamovistului, aflat — după cum bine se știe — în mare și vizibilă scădere de formă, „simpatie" acordată de Ion Bocioacă (!!), Radu II (10—28), Beldeanu (7—21) și Kun II (5—21). Alexandru Moldovan (4—17), Simionaș (2—11) și așa mai departe. Cu mai puțin de 10 puncte, o sumedenie de nume, între care cele ale lui Stoica (Steaua), Cassai (7 puncte dintr-un singur vot !), Angelescu (Corvinul), Manea (Rapid), Dembrovschi și chiar Anghelini (!?), ultimii 3 cu cîte un singur vot și un singur punct.

Făcînd o retrospectivă, se cade să spunem că opiniile cronicarilor de fotbal diferă uneori mult și că nici unul dintre ei nu s-a apropiat foarte tare de clasamentul întocmit în urma întregii anchete! Comparînd cele două ierarhii, cea a publicului și cea a ziariștilor, merită subliniat faptul că primii 3 clasați sînt aceiași și că Mulțescu, plasat al 7-lea, își păstrează poziția. Față de opiniile cititorilor, cronicarii „promovează" substanțial pe Balaci și Sătmăreanu II, coborîndu-i pe Dumitru și Iordănescu, căderea lui Dumitru, de la locul 3 (la egalitate cu Bölöni) la locul 9, fiind spectaculoasă. Din primii 10 ai publicului, dispar Radu II și Cheran, ultimul pierzînd cîteva locuri, în ciuda prezenței lui constante pe lista preferințelor gazetarilor de la ziarul de specialitate! Apar, în schimb, Răducanu și Octavian Ionescu, dar — una peste alta — cele două clasamente merg cam către aceleași preferințe.

Acestea fiind zise, lăsîndu-vă în continuare să faceți cele mai diverse speculații pe marginea clasamentelor înfățișate, vă urăm La mulți ani! și un an fotbalistic 1977 mai bun, mai plin de satisfacții.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Federația, fotbaliștii, antrenorii despre cronicarii sportivi

FLORIN HALAGIAN (antrenor F.C. Argeș): — Cred că nu vă așteptați să mă apuc să-i critic pe toți cei care și-au ascuțit penițele pe pielea mea! La primăvară ar trebui să mă mut pe altă planetă...

— Tovarășe Halagian, noi vă știm mai puțin sperios din fire...

— Ei, dacă mă provocați, o să vă dau două exemple care-mi vin în minte în legătură cu doi cronicari cu care sînt prieten și care sînt convins că n-o să se supere cîtuși de puțin aceste rînduri.

1. Antrenor tînăr, am avut parte, la un meci cu Rapidul, de cronica la fel de tînărului gazetar sportiv Ovidiu Ioanițoaia. Cronică frumoasă, care începea însă cu încurajatoarele cuvinte „improvizatul antrenor Halagian etc. etc...". Ce s-a întîmplat în continuare? La sfîrșitul acelui campionat, „improvizatul antrenor Halagian" cîștiga cu F.C Argeș campionatul...

2. Eram la Madrid, unde urma să disputăm manșa a doua cu Real, în Cupa campionilor europeni. Trimisul ziarului de specialitate, Gheorghe Nertea, care a însoțit echipa noastră în acea deplasare, a găsit de cuviință să mă critice pentru faptul că înainte cu o zi de disputarea meciului eu nu mă fixasem asupra „11"-lui cu care urma să începem jocul pe stadionul Bernabeu. Gîndiți-vă și dumneavoastră, noi cîștigaserăm partida de la Pitești cu 2—1, eu mă frămîntam să găsesc cele mai bune soluții pentru jocul retur (pe care dealtfel l-am pierdut în condiții dramatice cu numai 1—3, deci un singur gol ne-a departajat), iar cronicarul mă dojenea că nu am gata — cu o zi înainte — formula de echipă în buzunar! Asta în vreme ce atîția antrenori în lume, unii cu strălucite cărți de vizită, se decid asupra formației aproape la chipa intrării echipei pe teren.

ȘTEFAN COVACI (vicepreședinte al F. R. Fotbal): — După o mai veche opinie a mea, gazetarii sportivi sînt de mai multe categorii: cei care descriu fotbalul și-l lasă, tactic, pe alții să judece, ei stînd de-o parte, cei care cultivă scandalul și cei care urmăresc o problemă și încearcă să o rezolve, ajutînd fotbalul. Printre cronicarii noștri de fotbal întîlnești toate aceste categorii. Dacă ar fi să scriu despre toți, ar însemna să scriu un volum. Nu se poate. Nici din punctul meu de vedere, nici din punctul de vedere al revistei Flacăra. Așa că o să fac, cu permisiunea dumneavoastră, o divagație — în temă, totuși — care să ilustreze modul în care înțeleg unii să pună probleme și să le rezolve. Îi citesc cu regularitate pe Cesare Trentini, autor găzduit foarte frecvent de ziarul nostru de specialitate, care ține să ne informeze cu chestiuni foarte interesante din fotbalul italian, de genul „Antognoni are și el discuții cu conducerea Fiorentinei", că „la Milan a intervenit o dispută cu președintele Duina", că Anastasi și-a scrîntit un deget etc. Nu lungesc enumerarea, lista este interminabilă. Se pun mai multe probleme. Nu găsim în ziarul de specialitate știri și fapte interesante, din soccere foarte puternice, englez, vest-german, sovietic, olandez și găsim în schimb fleacuri din fotbalul italian. N-avem vești interesante, care să ne ajute, din fotbalul spaniol sau iugoslav, cu care ne vom întrece în preliminariile campionatului mondial, dar ne permitem să risipim spațiul pe fleacurile — nici măcar probleme — fotbalului italian. Cui servesc aceste așa-zise articole, atîta vreme cît problemele fotbalului nostru românesc așteaptă o tratare competentă, la obiect, care să ne folosească la toți, fotbaliști, antrenori, federație?

— Și uite așa, n-ați supărat pe nici unul din cronicarii noștri sportivi..

— N-aveți nici o grijă, data viitoare îmi repar greșeala.

CORNEL DRĂGUȘIN (antrenor al echipei reprezentative): — Să știți, cronicarii sportivi ne pot ajuta foarte mult, dar ne și pot încurca destul. Două exemple de două feluri. Pentru calificarea din Mexic, cronicarii sportivi au ajutat enorm echipa noastră să se califice la mondiale. S-a făcut o propagandă bună, constructivă, s-a spus lucrurilor pe nume și fotbalul nostru a avut numai de cîștigat. Exemplul doi: după meciul retur cu Bulgaria, din finala Campionatului balcanic, ziarul nostru de specialitate a făcut o analiză „pe puncte" a existenței echipei reprezentative din ultima perioadă. Cu regret am putut constata că în punctele amintite s-au strecurat o sumedenie de „omisiuni" și erori, între care absența faptului că la unele acțiuni ale lotului reprezentativ n-am putut beneficia de titularii care se aflau angajați cu echipele lor de club în cupele europene, nearătîndu-se caracterul acelor acțiuni etc. Una din concluziile emanate din aceste judecăți pe puncte a fost ideea folosirii exagerate a unui lot mare de jucători, neglijîndu-se amănuntul că uneori n-am avut încotro, a trebuit să apelăm și la alți fotbaliști. Și așa-i doar un exemplu între altele. Ce vreau să spun, cu alte cuvinte? Că avem nevoie de o critică aviind un rost, care să ajute, ca orice critică serioasă, nu de vorbe severe, dar lipsite de acoperire.

FLOREA TĂNĂSESCU (secretar general al F. R. Fotbal) a răspuns rugăminții noastre prin a lăuda, chiar cu voce plină, serviciile pe care presa, mai ales cea scrisă, le-a adus în anul 1976 mișcării fotbalistice, în general, și marilor cluburi Steaua și Dinamo, în particular, grupări față de care — zicea dînsul — unii cronicari se mai orientează din cînd în cînd cu părtinire. L-am rugat să nominalizeze și n-a vrut.

— Altfel, cum vi s-au părut cronicarii în '76?

— Oameni minunați care au schimbat și 3 trenuri să ajungă la un meci, care au înfruntat cu stoicism ploaia și frigul ca să-și facă meseria.

— Și cum și-au făcut-o?

— Cei mai adesea bine, dar uneori s-au lăsat furați de o frază sau de două, judecînd un meci numai după ele. Părerea mea e că încheierea unei partide trebuie să țină cont de întreaga desfășurare a acesteia și nu doar de un crîmpei-două, cum s-a mai întîmplat chiar și în „Flacăra".

— Cum privește Federația pagina de sport din revista noastră? Cu ce ochi?

— Buni, uneori ne-ați criticat cam tare fără justificări totale, dar cei mai adesea ne-ați ajutat. Cu arbitrii aveți ce aveți...

— Ce avem?

— Asta știți dumneavoastră, dar uneori pare prea îi radeți pentru o singură greșeală. Altfel, aveți condeie, ochi și o culoare în scris neatinsă de rutină, altora.

Ca totdeauna, foarte amabili, fostul internațional ION ALEXANDRESCU (secretar general al Federației) rîce:

— Informîndu-ne sau criticîndu-ne, presa ne-a dat o mînă serioasă de ajutor în 1976. Mai ales Scînteia tineretului, care consacră săptămînal mult spațiu juniorilor, adesea Flacăra, care a pus la dispoziția cititorilor o pagină despre campionatul diviziilor A și B, foarte gustată, scrisă adevărat, tălos și cel mai adesea în spiritul adevărului. Păcat că alte ziare și reviste nu pun la socoteală Sportul, ei fiind un organ mai mult tehnic, oferă publicului larg abia cîteva coloane sau, nu o dată, abia cîteva rînduri.

— Ce v-a deranjat cel mai mult în presă în anul care se încheie?

— N-aș putea să spun, dar au fost cîteva lucruri care m-au intrigat.

— Criticile?

— Nu neapărat. Federația nu poate, dealtfel nici nu pretinde așa ceva, să fie mereu, imediat și complet informată asupra tuturor fenomenelor din perimetrul fotbalului. Presa a suplinit de multe ori această neputință, criticînd, dar oferind — după opinia mea — prea puține soluții.

— Ce-ați dori să citiți în 1977 în presa sportivă?

— Aș vrea să găsesc nu doar elemente de informare, desigur necesare, ci și dezbaterea unor probleme de fond ale fotbalului nostru.

— Cum ar fi?

— Parcă dumneavoastră nu le știți?

CONSTANTIN TEAȘCĂ (antrenor Universitatea Craiova): Ziariștii sportivi de pretutindeni se specializează pe probleme tocmai pentru a aduce în „arena opiniilor" un cuvînt competent, tocmai pentru că scrisul adevărat trebuie să fie crezul lor! Să recunoaștem că la noi unii se „specializează" după... anotimp, își acoperă „competența" prin verva creionului și nu de puține ori am asistat la agresiuni prin scris ale unor ziariști a căror victimă a căzut voit fotbalul.

Vorbind despre cronicarii noștri, constat că i-a cuprins o „gripă" a criticilor, tăind posibilitatea unei confruntări de idei, a unei lupte de opinii la obiect.

Vorbind de cronica sportivă — mai ales a celei de la ziarul „Sportul" — am impresia că ea servește numai pe cronicari, deoarece nici jucătorul, nici antrenorul nu recunoaște nimic — cînd citesc — din ceea ce au văzut cu ochii lor sau nu pricep nimic dacă n-au fost martori. Cel mai adesea, cronicile conțin lucruri banale, neputînd deveni de acces comentarii cu demnitate serioasă. Iar citiva cronicari, ale căror nume le trec sub tăcere, vor să ne convingă pe noi, cititorii, că eroii dramei din arenă sînt creația lor, dacă nu chiar ei, cei care semnează „opera"!?! Devenind uneori pătimași, nu numai că nu pot asimila problemele fotbalului și ale jocului fără părtinire, dar apără fotbalul prost și de cele mai multe ori uită că el, fotbalul, l-a dus de fapt pe ziariști de „specialitate" prin toate colțurile lumii... și nu invers!

Cum de foarte mulți ani n-am mai avut posibilitatea să mă confrunt în scris pe probleme de specialitate, îmi permit, ca mai bătrîn în meseria fotbalului, să le reamintesc cronicarilor care ne analizează următoarele:

a) căutați să învățați în amănuntime jocul de fotbal, de la regulament la concepție, și fiți permanent la curent cu noul, străduindu-vă să-l vedeți cu proprii ochi, altfel rămîne să scrieți „după urechi";

b) fiți obiectivi în tot ce relatați, dar mai ales aveți curajul opiniilor celor așternute pe hîrtie, curajul să vă însoțească și în mărturisirea cînd greșiți sau nu cunoașteți bine datele problemei;

c) nu scrieți sub imboldul unei patimi de moment, căutați să scrieți scenariul după meci, așa cum s-a jucat partida;

d) nu folosiți condeiul pentru răfuieli personale, tot ce scrieți trebuie pus exclusiv în slujba nevoilor fotbalului românesc;

e) nu păstrați regretul fotbalului ce s-a jucat pe vremea bunicului, pentru că în lume totul se schimbă, nu numai moda;

f) nu neglijați cunoașterea principiilor fundamentale ale fotbalului modern pentru a nu promova idei greșite, cînd uneori sfaturi chiar dăunătoare; asimilați cunoștințe noi nu prin intermediari, ci direct de la sursă, de la marii specialiști, ca apoi și ei să învețe de la ziariști...

Fără teama că veți trage în pianist — l-ați cîntuit destul — nu uitați că cîntați „profesioniștii" ai fotbalului și că dacă fotbalul nostru este azi așa rău criticat, oare bresla dumneavoastră n-are chiar nici o vină?

V-ați gîndit oare de ce treabă ne vom apuca în cazul unui naufragiu definitiv?...

CORNEL DINU (Dinamo): Am fost întotdeauna conștient de rolul imens al gazetarului sportiv în fenomenul fotbalistic. Dar — este părerea mea — acest rol se înscrie mai ales între parametrii sociologici, fiind pus în slujba efortului de convingere a maselor la o participare mai efectivă la sport, la mișcare, la fotbal în special — fie de pe poziția de spectator, fie de pe cea de practicant. Fotbalul rămîne un joc, și eu cred că el trebuie tratat astfel și în cronicile sportive — care să cuprindă mai puțin considerații tehnico-tactice și mai multă vervă, mai multă culoare, să invite la participarea maselor în acest festival sportiv de fiecare duminică. Rămîne, e adevărat, de discutat și despre fațeta cealaltă a medaliei — rolul criticii în sportul cu balonul rotund, dar în acest caz o cronică trebuie mai strîns legată de elementul constructiv, de utilitate în perspectivă. Cuvintele trebuie astfel alese încît să servească o cauză nobilă, să nu aibă nimic comun cu jignirile, cu atacurile directe la persoană. Din păcate, prea mulți dintre gazetarii noștri sportivi dovedesc superficialitate sau poate lipsă de curaj în a ataca fondul general al problemelor. Ei se opresc astfel numai la efecte, neîncercînd să denunțe cauzele care produc asemenea efecte... Și, pentru că ne aflăm în preajma Anului Nou, aș vrea să fac și eu urarea ca în anul care vine presa noastră sportivă să formeze maselor de iubitori ai fotbalului o opinie mai favorabilă despre practicanții acestui sport, lăsînd de o parte „figurile de stil" din ultima vreme, lucruri pe care, ca să fiu sincer, numai în presa turcească le-am mai văzut!

Aș dori să subliniez totodată că, de multe ori, un gazetar sportiv, un cronicar de fotbal de exemplu, se află destul de departe de miezul adevărului: fie pentru că stă mai mult prin birouri și prea puțin pe stadioane, la meciuri și chiar la antrenamente, fie pentru că, de această dată obiectiv, se află pur și simplu în tribună, la cîteva zeci de metri de faza cu pricina, pe care în unele cazuri o interpretează greșit. Am să vă dau un exemplu care pe mine m-a marcat mult în perioada în care s-a petrecut. Este vorba de unul din „celebrele" meciuri Steaua-Dinamo, disputat într-o toamnă, acum vreo 3—4 ani, pe stadionul Dinamo. Atunci l-am marcat strict pe Iordănescu, deposedîndu-l de mai multe ori corect, adică fără să-i pricinuiesc cea mai mică zgîrietură, dar arbitrii și mai ales publicul au interpretat altfel. Iordănescu a ieșit la pauză, iar a doua zi în ziare a fost un scandal monstru (Dumitru Graur a semnat în „Sportul" un cheran cu numărul faulturi'or brutale comise de Dinu contra lui Iordănescu, pe care-l scosese din joc). Adevărul a fost că Pulu mi-a mărturisit după prima repriză că nu mai vrea să joace pentru că Steaua a refuzat să-i dea apartament! Cine ar fi putut să știe din tribună acest lucru?! Dar poate ar mai fi fost necesar ca ziariștii să afle că Iordănescu intrase pe teren cu o injecție de novocaină în picior, avînd o leziune mai veche. Mai simoiu a fost însă să-i proclamăm încă o dată pe Dinu „cotonogar"...

În aceeași ordine de idei, aș aminti și de faptul că profesorul Nicolescu — cel care a reușit să facă cea mai bună echipă națională a țării mai ales pentru că a știut să formeze o adevărată famuse a tricolorilor la vremea respectivă — deci Angelo Niculescu n-a ridicat niciodată mănușa pe care i-au aruncat-o cu vehemență gazetarii după ce a pierdut de la naționala. Nu cred că a considerat că lumea fotbalului nu era pregătită să-i înțeleagă pe atunci. Și a demonstrat cu timpul că tot el a avut dreptate, lucru de care, între timp, se pare că și-au dat seama și gazetarii noștri...

ALEXANDRU NEAGU (Rapid): Ultimele rezultate din fotbalul nostru, mai cu seamă la nivelul echipei naționale, au făcut să curgă multă cerneală în defavoarea fotbaliștilor. Adevărul este că cei cu scleroză. Și asta o știu de pe vremea cînd făceam și eu parte din lot, îi se spune la fiecare partidă că dacă pierd este nenorocire! După părerea mea, cu puțină șansă puteam cîștiga meciul cu reprezentativa bulgară la două goluri diferență — și atunci cred că almeni n-ar mai fi vorbit despre tactica proastă sau condiția fizică foarte slabă. Ultimul element cred că a devenit, dealtfel, un fel de laitmotiv al cronicilor de specialitate; am văzut sau am participat la meciuri foarte tari, cu finaluri în trombă, dar a doua zi aflam din ziar că din nou jucătorii n-au avut suficientă condiție fizică și că au fost epuizați spre sfîrșitul partidei... Echipa la care joc, Rapidul, a avut întotdeauna o situație aparte în ochii cronicarilor. Acum citava vreme, Ion Bocioacă, de la România liberă, nu găsea niciodată cuvinte frumoase despre noi, în vreme ce o parte din cei de la Sportul ne înțelegeau mai bine ca frații. Greu i-am înțeles pe Victor Popescu, care, fie că jucam bine sau rău, tot nota 5 sau 6 îmi dădea. Alții, dacă și marcam vreun gol, îmi dădeau ?, 8 — dar nu nea Marius! Și încă ceva: după părerea mea, ziariștii ar trebui să se ocupe mai mult de soarta echipelor aflate în deplasare, care sînt deseori deposedate de puncte prin toate mijloacele (joc dur al gazdelor, amabilitate din partea arbitrilor etc.). Este și motivul pentru care de cîtăva vreme nu mai citesc deloc ziarul Sportul. Mă mulțumesc cu Flacăra și Săptămîna și vă rog să mă credeți că nu o spun din pură amabilitate față de revista care-mi găzduiește acum gîndurile.

ION DUMITRU (Steaua):

— Ziță, cum ți se pare presa sportivă?

— În general bună, obiectivă, informată, exactă.

— În particular?

— În particular, am unele rezerve față de cîțiva slujitori ai condeiului

— La urma urmei, cine nu-ți place?

— Nu e riscantă întrebarea?

— Ba da.

— Atunci vreau să se știe că nu-mi place Radu Urziceanu care „merge" cu Dinamo pe față. Cred că are ceva cu mine și-mi aduce aminte că într-un comentariu la televiziune, acum doi ani, m-a făcut cu ou și cu oțet, afirmînd, fără nici o acoperire, că joc în dorul lelii, că mă uit la ceasul stadionului, în loc să dau cu piciorul în minge, că nu prezint interes pentru echipa Steaua!! E drept că nu totdeauna am jucat cu maximum de randament, dar totdeauna am dorit să fac totul pentru Steaua.

— Cum îți plac cei care te-au criticat și te critică?

— Nimeni nu „m-a ars" mai tare ca scriitorii Eugen Barbu și Adrian Păunescu. De cele mai multe ori dînșii au avut dreptate și am învățat din critica făcută. În plus, stilul frumos și elegant al celor doi m-a ajutat și din alte puncte de vedere.

— Ce alte simpatii mai ai în presă?

— Țin sincer la aprecierile făcute de Marius Popescu, Eftimie Ionescu, Ovidiu Ioanițoaia și Ioan Chirilă, chiar dacă ultimul s-a dat, de vreo cîțiva ani, cu Dinamo. Pe restul, recunosc, nu-l știu prea bine.

— Altceva?

— Numai interviul ăsta nu-mi trebuia!

„Mindrele"

Un cuvînt despre clasamentul „turului". După un început care ne-a făcut pe toți să spunem că „Dinamo", după un an destul de mediocru va avea unul la fel, iată această echipă cîștigînd meci după meci și aflîndu-se pe merit în fruntea plutonului. La cele patru puncte pe care le are înaintea următoarelor clasate au contribuit chiar urmașele echipei din Ștefan cel Mare, și în special „Steaua", pe care cele două titluri de anul trecut au dat-o peste cap.

Așadar, „Dinamo" campioană de toamnă ! Cu ce să începem ? Echipa din Ștefan cel Mare joacă ce-a învățat de ani de zile : pasul lateral să tralască și contraatacul. Cu un **puncheur** încălțat cu o **gheată de aur** și luînd perechii măsura chiar de pe acum, foștii campioni nu puteau să piardă acolo unde alții nu au **marfa**, prin asta înțelegînd înaintași percutanți. Dar să exemplificăm. Dudu Georgescu marchează de cîte ori are ocazia și are ocazii destule pentru că în spatele său se află oameni care-l servesc cum trebuie. „Steaua" nu posedă un centru atacant care să și marcheze (a fost Năstase, dar a uitat mingea pe undeva pe acasă). În schimb are în Răducanu un „artist" care ne lasă din cînd în cînd cu gura căscată, dar nu înscrie cît îi trebuie unei echipe serioase. Iată de ce ultimul nu putea să-l încurce pe golgeterul absolut al ultimelor noastre campionate și, firesc, **foștii campioni** se pregătesc să devină **viitorii campioni**. La drept vorbind, mie îmi place mai mult jocul imprudent al militarilor, mult mai spectaculos, mai ales cînd Dumitru își dă drumul la „voce" sau cînd Iordănescu își mai aduce aminte că a intrat în teren nu numai pentru a ne arăta „finețuri" fără finalitate. La „Dinamo" se simte umbra Guadalajarei, a mingii purtate în ritm de vals de colo pînă colo și așteptarea minutului cînd adversarul este distrat și i se poate înscrie. Cum echipa asta știe să cîștige și în deplasare, ceea ce se întîmplă rar cu altele, locul prim este meritat, dar să ținem seama și de cinsa scăzută a echipelor noastre din ultimii ani pentru că atunci cînd „Dinamo" a întîlnit pe „Milano", să zicem, am văzut că joacă în fel ca toate echipele noastre, ceea ce joacă, adică un alt fel de fotbal. Să sperăm că conducerea acestui club nu se îmbată cu apă rece și nu se mulțumește cu ce fac jucătorii ei. Poate că o primăvară pregătită bine ar da o idee mai ofensivă de joc pentru ca acum „Dinamo" este o echipă care știe cît de cît să primească puțin, dar numai atît, victoriile sale la scor fiind mai degrabă opera adversarilor decît a înaintașilor săi. Privind cu atenție la formație simt un gol istoric în spatele celor care vor pleca curînd. Un jucător de talia lui Lucescu va fi greu de găsit și iată spunînd asta am și afirmat că de fapt „Dinamo" nu are extreme, ceea ce este foarte îngrijorător în fotbalul zilelor noastre. Falsa extremă Moldovan joacă ce juca Nunweiller VI, la fel de tehnic, dar mai puțin inimos. Vrinceanu nu-mi spune nimic și alte improvizații nu recomand. Punctul forte rămîne apărarea în frunte cu Cheran și Satmăreanu II. Dinu mai ține ce mai ține, de unde mai ține (a jucat destul de bine în această toamnă), dar și el înclină spre „ieșire". Nu am înțeles încă „manevra kosznai", dar o să aflăm noi la anul cînd acesta va fi schimbat probabil cu Dumitrache, dacă regulamentele vor mai permite...

„Steaua", a doua clasată, a avut o „serie neagră" pe care toată lumea i-a scos-o pe nas, dar acum totul merge bine, echipa și-a revenit, sigur că nu mai are prospețimea de anul trecut, Zamfir nu mai e Zamfir decît din cînd în cînd, Dumitru a lăsat și **naționala** și căpitănia echipei sale, dar în el mai cred încă. Tragedia **militarilor** este apărarea, unde se fac mereu bulevarde cînd adversarul e mai atoș și mai îndrăzneț. Nici Iordache în care îmi puneam mari speranțe, și nu numai eu, nu reușește să devină ceea ce promitea. Apără excelent cîteodată și primește goluri neașteptate de începător. Moraru e departe de a fi Toma față de Voinescu și cu asta am spus tot. „Steaua" are însă o linie de mijloc excepțională cînd joacă bine și Iordănescu, dar asta se întîmplă rar. Acolo, pe mijloc, există cineva care se numește Stoica și care va fi viitorul Dumitru al **naționalei**. Nici Florea nu-i de lepădat și e păcat că nu i se mai lasă și lui cîte o repriză. Cît despre Troi, el este înaintașul cel mai imprevizibil pe care-l avem : cînd lipsește se cunoaște ; cînd e de față regreți că nu lipsește. Cu toate astea el este unul din punctele forte ale echipei. Dacă Zamfir s-ar lua în serios și „Steaua" ar face din Răducanu ceea ce este de fapt, un om de mijloc și și-ar găsi un Dudu Georgescu, am avea în **Ghencea** o echipă continentală, mai puțin Sameș și Florin Marin care și-au găsit înlocuitorii de pe acum.

Pînă atunci însă, mai vă...

Despre ceilalți, data viitoare...

EUGEN BARBU ■

CEL MAI REPREZENTATIV „11" — ÎN VIITORUL IMEDIAT — ÎN VERSIUNEA FLACĂRA

Răducanu

Cheran Păltinișan Satmăreanu II Vigu

Balaci Bălăci Dumitru

Kun Sameș Dudu Georgescu Manea TROI

(Notă : Puțină lume știe că irezistibilul extrem stînga stelist Zamfir joacă perfect și pe aripa dreaptă; de aici și opțiunea noastră pentru perechea Zamfir — Marcu, două extreme cum greu poți găsi în Europa.)

AL DOILEA „11" (DE REZERVĂ SAU SELECȚIONATA B, CUM VREȚI SĂ-I SPUNEȚI)

Iordache ISPIR

Tilihoi Sandu Gabriel Sverkmerea Manea

Mulțescu Romilă Beldeanu

Troșău Radu II Kun II

MARIN VIGLAR ?

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Cronica de cenaclu (220, 221)

Joi, 23 decembrie a.c., la sediul redacției noastre a avut loc o ședință de analiză a activității din acest an a **Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar** organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra. La ședință au participat membri reprezentativi ai cenaclului.

S-a apreciat că, prin munca depusă, prin rezultatele obținute, colectivul cenaclului și-a adus o contribuție majoră la educarea tineretului român în spiritul muncii, la cultivarea sentimentelor de dragoste și respect pentru patrie și partid, față de cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Membrii cenaclului au analizat cu luciditate activitatea lor, în spirit critic și autocritic, relevîndu-se cu acest prilej aportul activ, substanțial al cenaclului la înfăptuirea sarcinilor stabilite prin Programul Partidului, în indicațiile secretarului general, pentru făurirea unui om nou, cu o conștiință luminată, înaintată, pentru promovarea spiritului activ, militant-revoluționar. La ședință a participat tovarășul Nicolae Croitoru, secretar al C.C. al U.T.C., care a luat cuvîntul și a adresat mulțumiri Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar pentru activitatea sa bogată din acest an și a chemat cenaclul, în ansamblul său, să-și sporească eforturile în marele Festival al culturii și educației socialiste : „Cîntarea României".

În încheierea întîlnirii membrilor Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, a vorbit Adrian Păunescu. El s-a referit la munca tuturor membrilor cenaclului, pe care îl conduce, scoțînd în relief contribuțiile cele mai valoroase din acest an. În acest context, referindu-se la necesitatea acută ca educînd pe alții să ne educăm pe noi înșine, Adrian Păunescu a subliniat însemnătatea pe care o are concepția cîrmaciului destinului național cu privire la dreptul și datoria ca arta din România de azi să fie o **cîntare liberă a muncii libere, a unor oameni liberi, într-o țară liberă.**

În aceeași zi, la orele 19, la Librăria „Mihail Sadoveanu" din București, a avut loc lansarea cărții **„Pămîntul deocamdată"** de Adrian Păunescu. În prezența unui numeros public (s-au terminat imediat cele 2 000 exemplare puse la dispoziția librăriei) care ar fi făcut neîncăpătoare și sala cinematografului „Scala" aflat în apropiere, întîlnirea cu cititorii s-a transformat spontan într-una din manifestările Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, deoarece cîțiva dintre membrii de frunte ai acestui cenaclu au ținut să fie alături de Adrian Păunescu, care le este și coleg și prieten. Prezența lor a fost, dealtfel, justificată și pentru că ei au fost martorii elaborării acestei cărți în timpul turneelor prin țară efectuate de cenaclu.

După ce Valeriu Răpeanu, directorul Editurii Eminescu, unde s-a publicat volumul, Dan Zamfirescu și Eugen Barbu au vorbit despre semnificațiile noii cărți, transformînd cuvîntul lor într-o vibrantă pledoarie pentru poezie și exprimîndu-și încrederea în destinul poeziei românești contemporane, Adrian Păunescu a încercat să dea autografe. A reușit să facă acest lucru după ce mai întîi, la cererea publicului, minute în șir, Mircea Vintilă, Dan Andrei Aldea, Florian Pittiș, Adrian Ivanițchi, Mihail Stan, Mircea Bodolan, Dumitru Fărcaș, Adrian Păunescu au cîntat și recitat cîteva din cele mai frumoase piese ale cenaclului. A fost o mică sărbătoare a cenaclului, o întîmplare literar-artistică sui-generis, care, deși n-a durat la fel de mult cît durează de obicei ședințele cenaclului, nu înseamnă că nu a fost la fel de reușită.

ȘI CE VA FI

Deși pregătit minuțios, Festivalul de iarnă al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar care — așa cum anunțasem — trebuia să se destășoare în ziua de 25.XII.1976 în Sala Polivalentă din București nu a putut avea loc. Iubitorii cenaclului trebuie să știe că n-a fost la fel de dorința noastră.

Sîntem, totuși, bucuroși că după 221 de întîlniri de muzică și poezie Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar se mîndrește cu performanța de a fi acoperit practic interesul pentru poezie și muzică al tuturor celor care ne-au invitat de pe aproape întreg cuprinsul patriei : Alba, Arad, Argeș, Bacău, Bihor, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Brașov, Brăila, Buzău, Caraș-Severin, Cluj, Constanța, Covasna, Dolj, Galați, Harghita, Hunedoara, Ialomița, Iași, Ilfov, Maramureș, Mehedinți, Mureș, Neamț, Olt, Prahova, Satu Mare, Sălaj, Sibiu, Suceava, Teleorman, Timiș, Vaslui, Vîlcea, Vrancea.

În aceste județe am fost o dată sau de mai multe ori, făcîndu-ne prieteni statornici, uniți cu toții de ideile comune ale slujirii patriei și ale trăducerii în viață a programului Partidului Comunist Român. Lipsesc puține locuri unde nu am putut ajunge, Tîrgoviște, Tîrgu Jiu, Reșița, Tulcea. Cu părere de rău nu am putut onora numeroasele invitații pe care le-am primit din județul Brașov de a fi din nou prezenți în marele oraș din mijlocul țării. Bogată, extrem de variată a fost activitatea cenaclului nostru în acest an, în care întîmplările noastre de poezie și muzică au cunoscut, prin hotărîrea partidului, largul sprijin al organizației revoluționare de tineret C.C. al U.T.C. care, împreună cu Revista Flacăra, s-a aflat la temelia tuturor elanurilor și reușitelor noastre. Anul care trece a fost un an excepțional pentru activitatea noastră. S-au distins artiști profesioniști, dăruiți trup și suflet cauzei luminării conștiințel, formării omului nou și artiști amatori, de talent, veniți din fabrici, de pe ogoare, din facultăți și școli, să-și cînte viața și patria.

A fost un an de biruințl ale spiritului tînăr în care s-au remarcat cu deosebire :

Dumitru Fărcaș (împreună cu acordeonistul Gh. Mureșan), **Radu Gheorghe — Marcela Saftiuc, Valeriu Sterian, Erika Józsa** (împreună cu Carol Horvath), **Mihail Stan — Dan Andrei Aldea, Florian Pittiș — Mircea Vintilă — Aurel Șorobetea, Eugen Seceleanu — Iozef Kappl, Mircea Baniciu, Valeriu Penișoară — Doru Stănculescu, Sorin Minghiat — Florin Zamfirescu, Evandro Rossetti, Eugen Cristea, Ion Zubașcu, Adrian Ivanițchi.** Au debutat cu succes în acest an **Victor Socaciu,** student din Brașov, și **Mesaj-grup,** un grup de studenți din Craiova. S-au mai distins numele lui **Ion Pricop, Nagy Laszlo, Balint Petre — Mihai Onu, Marta Nagy** și **Alexandru Bică — Mihaela Popescu, Gil Dobrică, Mircea Bodolan, Gheorghe Gheorghiu, Octavian Ștefănescu.**

Un semn de omagiu și de recunoștință pentru poeții ale căror versuri au fost mai frecvent cîntate și recitate în cadrul cenaclului nostru : **Geo Dumitrescu, Ioan Alexandru, Kanyadi Sandor, Ion Nicolescu, Constantin Săbăreanu.**

Acești artiști vor fi prezenți joi 30 decembrie 1976 la orele 12, la sediul redacției Revistei Flacăra, unde se vor înmîna premiile cuvenite pentru acest an de muncă, de slujire devotată și — sperăm inspirată — a înaltelor ideaiuri de muncă și creație ale Partidului Comunist Român, ale oamenilor muncii, și creației din această țară.

După recoltele record din 1976

(Urmare din pag. 10)

sare lucrărilor de îmbunătățiri funciare, de ridicare a obiectivelor agrozootehnice prevăzute. Punerea pe deplin în valoare a acestor uriașe forțe de producție, modernizarea și intensificarea producției agricole, sporirea productivității muncii și a eficienței economice a producției n-ar fi posibile însă fără acordarea celei mai mari atenții forțelor de muncă, în esență oamenilor.

Profundele mutații ce au loc în structura populației active prin deplasarea ei tot mai masivă din mediul rural spre industrie, construcții și alte activități neagricole au impus și vor continua să impună măsuri deosebite pentru formarea unor cadre pentru agricultură cu un ridicat grad de calificare, capabile să minuiască tehnica modernă și să aplice tehnologiile de producție avansate.

Pregătirea profesională a cadrelor se realizează în prezent printr-o multitudine de forme, respectiv prin școli profesionale, licee agricole, școli de specializare postliceală, facultăți, precum și la locul de muncă. Potrivit indicațiilor conducerii de partid și de stat, va crește numărul liceelor agroindustriale din mediul rural, ele trebuind să ofere în anii ce vin cea mai mare parte din muncitorii cu înaltă calificare necesari agriculturii, care să posede cunoștințe complexe, să aibă o înaltă productivitate a muncii. Indiferent că vor fi agronomi, horticultori, zootehniști etc., peste 60 la sută din pregătirea lor în licee va fi de mecanizare. Aceasta îi va ajuta atît la încadrarea directă și imediată în producție, cît și la asimilarea mai ușoară a materiilor de specialitate în facultate — liceele fiind, după cum se știe, și pepiniere de candidați pentru învățămîntul superior. Pentru căpătarea unor desăvîrșite deprinderi practice, învățămîntul nostru agricol — ca, dealtfel, întregul învățămînt mediu și superior din țara noastră — cunoaște în prezent o revoluționară schimbare calitativă, în sensul integrării sale cu producția și cercetarea. Ridicarea nivelului de cunoștințe profesionale al cadrelor din agricultură se mai realizează prin centrele speciale de reciclare și prin casele agronomului din fiecare județ, iar al lucrătorilor din agricultură — prin învățămîntul agrozootehnic de masă. Și aceste forme vor cunoaște, începînd din anul ce vine, o structurală îmbunătățire, prin introducerea unor metode moderne de reciclare. Una din aceste forme o va constitui, de exemplu, instruirea în producție a cadrelor de conducere din agricultura de stat și cooperatistă, acțiune ce va fi cuprinsă într-un sistem unitar de realizare în unități ce vor deveni centre de instruire, organizate și dotate în mod corespunzător și încadrate cu specialiști-instructori recrutați din cadrele cu cea mai bună experiență, care au efectuat și specializări în străinătate. În anul ce vine, acțiunea va debuta cu absolvenții promoției 1975 ; cei ce își vor însuși tehnologiile din specialitatea respectivă vor putea fi încadrați. La încheierea ciclului de instruire de un an, direct în funcția de șef de fermă, cei ce nu vor reuși să realizeze acest lucru vor repeta ciclul de instruire, continuînd stagiatura conform duratei legale.

Îmbunătățiri substanțiale se vor aduce și în ce privește pregătirea profesională agrozootehnică. În loc să se mai facă, ca pînă acum, în cadrul învățămîntului de masă, la sediul unităților de producție, pregătirea teoretică se va realiza, iarna, în cadrul liceelor agroindustriale, iar cea practică în unități, pe timpul unui ciclu de producție. La absolvire se va da un certificat de atestare a pregătirii profesionale, care va conferi, ca și în industrie, dreptul practicării profesiei în agricultură.

În încheiere doresc să subliniez că oamenii muncii din agricultură, în frunte cu comuniștii conștienți de înaltele răspunderi ce le revin în îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea, a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, sînt hotărîți să amplifice rezultatele anului ce se încheie și în anul care vine, să ridice ștacheta producțiilor agricole tot mai sus, aducîndu-și astfel întreaga contribuție la îmbunătățirea condițiilor de aprovizionare cu produse agroalimentare, la ridicarea bunăstării întregului popor — țel suprem al politicii generale a partidului nostru.

— Vă mulțumim.

„Nu fugiți, nu evitați, fiți oameni!"

...Aceste cuvinte le-aș scoate în evidență în chenare luminoase și le-aș așeza de-a lungul marilor bulevarde, ca pe un afiș ul luării aminte ! Invitația la omenie relese dintr-o seamă de obligații morale care, din păcate, lasă indiferenți pe unii, iar dacă imprejurarea respectivă au-l privește direct pe însul respectiv, o șterge cît ai clipi, se fofilează, iar dacă se mai află și la volanul unei mașini și poate apăsa pe accelerator, o face fără a se sinchisi. În fond, despre fapta lui nu știe nici vîntul, nici pămîntul. Mustrări de conștiință se pare că nu are. Atîta vreme cît nu-l doare nimic, cînd nu a suferit direct nici o leziune iar mașina a rămas neatinsă : „Pe-aici ți-e drumul". Să-l tragă cineva la răspundere, e cu neputință. Ar îndrăzni cineva ? De ce ? Și cu ce drept ? În sfera legilor morale nu există nici tribunale, nici sancțiuni coercitive, și prin urmare ei dorm liniștiți. Noi credem însă că ne facem datoria de frați, într-un aceleași primejdii. Căci să le fie clar și acestor dezertori că, oricînd, pot fi în locul celor proiectați în mijlocul drumului, într-un lac de sînge, ființele care rosesc obrazul, părul și se scurg pe pietre pot fi oricînd ale celor rămași în picioare pe trotuar, privind cu ochi impasibili cum se consumă o tragedie, cum se sfîrșește o viață. Ascultați povestea zguduitoare a celor trei fete a căror accidentare, în plină vară și în plină stradă, în plină lumină, 15 iulie 1976, orele 15, a făcut înconjurul Capitalei, zdrobind inimile familiilor, mîhnind inimile colegilor, în timp ce vestea despre întîmplare s-a difuzat în diferite versiuni, pretutindeni.

Cînd afirmi un „groaznic accident", mintea omenească, oricît fantezie ar folosi, nu-și poate reprezenta toate detaliile acestui impact între un vehicul nervos în plină viteză și trei adolescente subțiri ca niște nimfe . trei studente în uniformă militară, care ocolind prin spate troleibuzul, de unde tocmai coborîseră (stația din fața Facultății de drept) s-au angajat să treacă strada, ținîndu-se de mînă, ca niște copile visătoare și neprevăzătoare, fără a-și da seama, în clipa următoare (pentru două din ele, ultima clipă de viață), că nu vor scăpa.

În acel moment, din sensul opus, dinspre Piața Kogălniceanu, după ce depășise intersecția Hasdeu—bd. Gh. Gheorghiu-Dej, un autoturism zvîrnind ca un bolid, lovi în plin fetele.

Conducătorul n-a mai putut evita izbitura. S-a trezit prea aproape de siluetele acelor tinere, incapabile la rîndul lor să se ferească de primejdia necruțătoare. Rocului a fost atît de puternic încît strigătul de groază și durere a sfîșiat auzul pietonilor, depășind toate zgomotele bulevardului. Mulți și-au dus mîinile la ochi, fiindcă scena a fost înspăimîntătoare. Era prea greu să urmărești cu sînge rece micromasacrul provocat de autoturism. Dar, să urmărim partea revoltătoare a comportamentului unor conducători auto, ce treceau pe lîngă cele trei trupuri sîngerînde. Cinci șoferi, unul după altul, au încetinit mersul, au ocolit zona dezolantă unde zăceau copilele zdrobite și cu toate semnele disperate ale mulțimii de pe margini, nici unul nu s-a sinchisit măcar. Era vară, vremea vacanțelor la munte și la mare. Ce-a fost în capul celor evadați de la îndatoririle umane, ghicește cu multă usurință orice posesor de carnet auto, să nu piardă timpul, să nu-l depună ca martor, să nu-și murdărească mașina cu sîngele victimelor, să le rămînă fotoliile interioare cît mai curate. Acele minute pierdute, lungi și ireversibile, ar fi putut aduce poate, susțin majoritatea pietonilor, salvarea măcar a celei de-a doua studente, Mihaela Munteanu, căci Butucariu Eugenia-Rodica se spune că nu mai avea nici o șansă. Cea mai norocoasă dintre ele fusese Virginia Buzoianu, care, deși rănită foarte grav, nu primise lovituri distrugătoare în organe vitale. În sfîrșit, apare un I.M.S. militar, o ridică pe cea mai puțin gravă și-o transportă la un spital din apropiere. În cele din urmă vine acolo pentru nefericita care intrase în comă un tînăr, un om dotat cu simțul cetățenesc, un om în sensul veritabil al cuvîntului, cu Dacia lui 1 300. El n-a mai pus în balanță viața unui semen și acuratețea autoturismului. El nu a înțeles „să evite ajutorul", ci a sărit în sorțiinul Mihaelei. (Pînă foarte tîrziu, tînărul nu a cunoscut numele celei care trăgea să moară). Eugen Burada, căci acesta este numele lui, a fost ajutat de îndată de alt flăcău, pe numele lui Ion Barta, și împreună au ridicat pe rănită din stradă, întinzînd-o pe pernele din spatele vehiculului. Numai că minutele anterioare apariției acestor samariteni se scurseseră odată cu plasma sanguină, odată cu fluidul de viață. Totuși, pe cît au socotit ei, se mai putea interveni pentru salvarea ei.

În această situație limită vehiculul se instituie în veritabilă mașină a salvării. Eugen Burada aprinde farurile, Ion Barta așezat în stînga lui scoate o mînă pe fereastră fluturînd o batistă albă, cerînd drum deschis. Claxoanele acționau la maximum. În fața salvatorilor se ivește o altă fată a nepăsării. Începe cel mai periculos slalom, deoarece, în fața mașinii lor, majoritatea surorilor nu dădeau prioritate, deși conducătorii ceilalți vedeau prea bine ce se întîmplă. Tinerii au forțat mersul intrînd în virajuri mai mult decît primejdioase. Își asumaseră o răspundere și nu voiau să renunțe, cu nici un chip, la ultimele picături de viață care mai stăruiau în trupul întins în mașină.

Cînd au ajuns în centru, la marea intersecție din fața Intercontinentalului, nici aici n-au fost scutiți de indolența celor care nu voiau **să cedeze nici un centimetru din „dreptul cîștigat"**, pe partea carosabilă, și-atunci Burada a fost nevoit să execute, în condiții de veritabilă cascadorie și de imens risc, o depășire prin iarbă cu cauciucurile sfîrîind. Partea a doua a goanei către așezămîntul spitalicesc de urgență a însemnat alt șir de peripeții, curajul flăcăilor a întrecut toate așteptările. Și iată că la Urgență s-au izbit de un alt zid, de-o altă față a rutinei, a mersului domol, a acelui vechi și inalterabil proverb „ho, că nu dau turcii !" ; care, din păcate, mai domină pe ici, pe colo din timp în timp unele minți. Cînd cei doi tineri au deschis portierele, în locul de parcare al salvărilor s-au înfățișat, mergînd tacticoși, vreo cinci felceri, brancardieri și oameni de serviciu toți în alb. Au împins așa, într-o doară, o targă pe rotile spre vehicul, ca-ntr-un balet mut. Nu s-au deranjat însă să pună mîna ori să se murdărească. Asistenții, brancardieri sau oameni de serviciu au făcut semn cu mare aplomb tinerilor s-o scoată pe Mihaela de pe bancheta Daciei și tot ei s-o așeze pe targă și tot ei s-o care. Și-apoi a apărut într-un pas lent de tot un grup format din studenți și un medic în mijlocul lor, care neschițînd nici un gest de interes față de pacienta aflată în comă a pus diagnosticul de la distanță ! Nu i-a atins nici măcar mîna să vadă dacă mai bate pulsul victimei. N-a mai dispus să fie dusă într-o cameră de reanimare, să se încerce măcar ceva, aplicarea unei măști de oxigen, a unei perfuzii. De ce ?, se întreabă și astăzi obsedat E. B. Chiar nu mai era nimic de făcut, nu era poate o expiere aparentă ?

„Dar specialiștii sînt specialiști ! Meseria lor este meserie grea, nu te poți hazarda în necunoștință de cauză să tragi concluzii pripite" și-au spus în sinea lor tinerii ; iar cînd toate cortinele de sticlă, de lemn, de tablă și de material plastic au căzut, cei doi au rămas deconcertați și-au început să plîngă încet, bărbătește. Dar nu s-a terminat încă, nu ! A mai venit către ei „binevoitorul", „sfetnicul", un personaj imaculat, gătit ca la operetă, într-un halat impecabil, apretat la „Nufărul". Bărbatul era fățos, cu aere de atoateștiutor și cu o mustață în furculiță, tuciurie și deștept... foc, cum puțini sînt pe lumea asta, veți vedea, de vreme ce, apropiindu-se de Eugen Burada, i-a trîntit un avertisment :

— Băiete, vezi ce faci, să nu care cumva să fugi ? ! Vezi că după aceea te caută „poliția". E. B. s-a uitat la el descumpănit, dar și cu milă, păstrîndu-și calmul pînă la sfîrșit.

— O, domnule, te-ai gîndit mult pînă să-mi spui așa ceva ? Ești doctor, ești asistent ? Nu ? Nu ! Ei bine, după cum poți constata, mașina e tîrîbînte, a ieșit fum din cauciucuri, anvelopele mirosea ars, crezi că ne-am riscat viața, eu și Barta, pentru ca dumneata să pui la îndoială, în chip stupid, buna noastră credință ? Apoi E. B. s-a întors pe călcîie și împreună cu prietenul lui s-a urcat în mașină, întorcîndu-se la locul nenorocirii. Încrezători și tineri, nutreau în secret dorința ca Mihaela Munteanu să fi fost luată și dusă totuși la reanimare. Organele miliției se aflau pe bulevardul Insingerat, făceau măsurători, autoturismul ucigător, dar nevinovat parcase, împreună cu conducătorul, lîngă rigolă. Și era o zi fierbinte de vară Miliția le-a însemnat numele celor doi în actele ei, iar după asta Burada și Barta s-au prezentat la stația de spălare a „Intercontinentalului". Cînd s-au deschis acolo portierele „Daciei" și alte fete, în uniforma lor specifică, au privit la Barta cu pantaloni mulați în sînge și bancheta din spate roșie ca un amurg, nici una n-a mai fost în stare să acționeze. De curățenia vehiculului s-au ocupat tot flăcăii.

Nici pînă astăzi petele de pe pernele autoturismului lui E. B. n-au mai revenit la culoarea lor inițială. Un singur regret îl încearcă pe E. B. : că n-a putut afla de însănătoșirea Mihaelei Munteanu. Ei s-ar fi oferit, desigur, s-o scoată teafără din spital și să treacă măcar o dată prin locul fatal...

Dar în dosarele Miliției București, acest tînăr de ispravă, scriitor talentat, a mai figurat ca martor și salvator a încă două victime, ceea ce mi se pare extraordinar.

Era în luna august anul 1975, deci tot într-o zi de vară, cînd la intersecția Hasdeu—Splaiul Independenței, în dreptul magazinului (Alimentara) s-a produs un accident. Un autoturism și un autobuz s-au ciocnit. Autoturismul fiind mai ușor s-a dezechilibrat, a luat direcția trotuarului și a izbit pe studentul Pocora de la Facultatea de medicină veterinară care, aflîndu-se întîmplător în trecere, a fost la rîndu-i lovit. Cazul s-a dovedit ceva mai fericit. „Parcă este un făcut, ne mărturisește Burada. Să mă aflu în imediata apropiere a unui accident, puține clipe după ce s-a produs, și să nu mă lase inima, pînă nu ajut pe cel rostogolit în praf. Am alergat îngenunchind, lîngă trupul inert, i-am pus palma sub cap și după ce s-a dezmeticit l-am întrebat dacă mă aude, mi-a spus că da, pe urmă a leșinat. Mi-am dat seama că brațul și umărul stîng erau zdrobite. N-am mai așteptat nici o clipă și-am dat fuga cu el la urgență.

Acolo, deci cu un an înainte de moartea fetelor, am observat roiul de brancardieri. Nici prima oară nu s-au atins de victimă, menirea lor fiind, chipurile, să ceară salvatorului date biografice despre rănit. Absurditate, în fond cel adus nu este și pentru ei un necunoscut ?

În sfîrșit, după ce tot personal l-am urcat pe brancardă am început să-l plimb cu targa rulantă din salon în salon, pînă am nimerit la radiologie. Mie mi-a revenit sarcina să-l descalț, să-l dezbrac pe student, fiindcă surorile nu înțelegeau să facă acest lucru care intră de fapt în atribuțiile lor. Vă imaginați ? Duceți-vă la Spitalul de urgență și veți cunoaște direct acest procedeu !"

Și, în sfîrșit, același Eugen Burada pică, spre ghinionul lui, pe șoseaua Viilor taman cînd cetățeanul Ion Paraschiv, conducîndu-și autoturismul, simte că-l fuge volanul în dreapta și se trezește într-un șopac. Explodase cauciucul din față.

E. B. l-a urcat în „Dacia" și pe acest rănit, prezentîndu-se cu el tot la Spitalul de urgență. De astă dată a trebuit să intre pe locul victimei, să se întoarcă la locul accidentului, ca să dea lămuriri cît mai ample organelor de miliție de felul cum s-au petrecut faptele, pentru ca Ion Paraschiv să fie scos din culpă.

Și uite așa, acestea fiind întîmplările lui Burada, concluziile despre simțul lui civic și iubirea de semeni le tragem noi cu toții, cerîndu-i insistent scuze, pentru că i-am dat numele la gazetă, cu toate că tot insistent ne-a rugat să n-o facem.

Cinstea lui ne-a obligat, n-am avut încotro, să-l pomenim, l-am aflat cu nume și domiciliu în condicele Urgenței, ca și în dosarele de accidente de la Miliția Capitalei.

Și cînd întîlnești de trei ori una și aceeași persoană în scriptele oglindă ale faptelor omenești, nu se poate să nu te uimească și să nu admiri, dar, mai ales nu se poate să nu-ți propui să stai de vorbă cu acest OM.

Mai jos avem prilejul să aflăm și reversul medaliei, adică lipsa de umanitate. Ne vom referi la două accidente. Primul a fost săvîrșit de Ion M., de profesie merceolog la un grup de investiții. Pe data de 28 mai 1976, orele 13,00, în timp ce-și conducea autoturismul proprietate personală pe Calea Rahovei, din direcția Splaiul Unirii, spre Antim, cînd a ajuns pe marcajul pietonal din dreptul școlii profesionale Electromagnetica a surprins și a accidentat foarte grav o fetiță de nouă ani, Valentina Stoicescu din str. Slătioara nr. 30, București. În momentul cînd au scos-o de sub roți, trecătorii, revoltați pe bună dreptate pe conducător, au încercat să deschidă portiera, obligîndu-l pe Ion M., conform legii, să transporte victima la spital. Acesta a strigat plin de aroganță și furie la lumea din jur să nu-i atingă mașina că el nu primește pe nimeni în autoturism, n-are timp de pierdut, nu vrea să-și murdărească pernele, lucrul acesta să-l facă oricine, el nici într-un caz !

Oamenii de bine au căutat atunci să oprească un alt mijloc de transport, s-o ducă pe fetiță la spital, fiindcă intrase în comă.

Maiorul Aurel Pașca de la Serviciul cercetări penale I.M.B. reproduce acest fapt incalificabil, cu lux de amănunte. Domnul n-a mai vrut să stea de vorbă cu nimeni, și-a pus mîinile la spate și-n pofida vociferărilor și-a văzut liniștit de treabă, așteptînd pe anchetator ca să se disculpe și nicidecum să recunoască această abominabilă faptă.

Și ultimul exemplu de neomenie, petrecut pe alt bulevard însingerat. Un om în vîrstă, - jurisconsult la una din unitățile din partea sudică a orașului, pe data de 11 mai 1975, conducîndu-și autoturismul, neatent, surprinde în dreptul fabricii „Flora" pe Sorin Pădureț, copil de cinci ani, lăsat singur și nesupravegheat pe stradă.

Vinovat fără îndoială era cel mic dar bătrînul domn nu s-a mulțumit că i-a proiectat pe asfalt și ca printr-o minune copilul nu s-a ales decît cu o lovitură la cap și cu sîngele izbucnind pe nas și pe gură ! Nu. Cînd s-a ridicat de jos Sorin, bătrînul domn plin de indignare n-a găsit de cuviință să facă altceva decît să-l injure, să-l scuipe și să-i amenințe cu bătaia. Ba se mai și fălea cu atitudinea lui. Speriat din cale afară, Sorin Pădureț s-a ridicat și-a fugit pe trotuar. Imediat a fost oprit de oameni și trimis cu un autovehicul la spital. Aceiași oameni au anunțat și miliția !

Precum știm, legile morale n-au tribunale și nici sancțiuni. Opinia publică își joacă rolul ei, spunîndu-și deseori cuvîntul.

Dar, după orice întîmplare de acest gen, rămîne tuturor un gust amar. Îmi mențin propunerea ca, măcar în încheierea noastră să se aprindă cu litere de foc electrice cuvintele : „Nu fugiți ! Salvați-i ! Fiți oameni ! Și puneți o floare acolo unde a picat sînge omenesc, vinovat sau nevinovat".

EUGEN TEODORU ■

Trepte ale încrederii

Am fost urmărit, mulți ani, de o reflecție amară a lui Vasile Pârvan din *Idei și forme istorice*, în care marele istoric își exprima neîncrederea în eforturile sale mai bine ale oamenilor de seamă ridicați din mijlocul popoarelor și exprimîndu-le aspirațiile și idealurile. Lumea este așa cum este, spunea Pârvan, nu fiindcă au existat cutare sau cutare conducător sau reformator moral, sau creator de geniu, ci este așa cum este deși au existat asemenea oameni. Poate că era — cu mijloacele de informare modernă — reeditarea concluziei la care-l împinseseră oboseala și nevoile timpului său pe strămoșul Miron Costin, cel cu vestitul aforism „nu-s vremurile sub om, ci bietul om sub vremi".

Și totuși — paradox sau dezmințire semnificativă — tocmai poporul căruia îi aparțin acești doi moraliști sceptici ai istoriei a dat, în decursul a două milenii, cel mai uluitor exemplu de felul cum omul poate să se desfacă din vremuri, sau, mai exact spus, cu un cuvînt românesc intraductibil, din *vremuri*. Din vremurile istoriei. Printr-o țărie de o esență aproape necunoscută în a se înrădăcina, cu toată ființa, în convingerea, în încrederea nestrămutată că există o *dreptate a lucrurilor*, în stare să triumfe asupra relelor vremurilor. Și că cine știe să ajungă la obîrșia acestei dreptăți, care este în însuși sufletul omenesc însetat de lumină și dreptate, acela dobîndește țărie de basm și poate aduce, în „vremuri", izvorul de încredere, de putere, de luciditate, de speranță, care purcede din inima sa.

Dacă ne uităm puțin în urmă, la anul care s-a scurs, la anii pe care i-am trăit, furtunoși și încărcați de roadele unei istorii ce s-a concentrat, într-un deceniu, cît într-un veac, ne dăm seama că sîntem părtași la unul din cele mai însemnate ceasuri ale istoriei lumii : ceasul în care se face dovada că „lumea" nu este nici locul de desfășurare al unor demoni ai absurdului, nici cîmpul de afirmare al unei legități oarbe, de dincolo de om și peste om, ci este o mare dramă universală cu personaje din carne, oase și gînd, în care nu „destinul" tragediei antice, ci puterea omului de a se controla pe sine decide în ultima instanță. Dacă această putere sălășluind într-însul ajunge să se activizeze în mii și milioane de constiințe, dacă ea se întruchipează în personalități reprezentative pentru nevoile și aspirațiile unui timp și dacă, izvorînd din masivul cu piscurile în tărie ai unei conștiințe colective identificate cu un neam întreg sau cu întreaga colectivitate umană, acest fluviu de viață, de încredere, de energie aplicată la opera de construire a unei vaste realități fertilizează la rîndu-i cu apele sale conștiința, sensibilitatea, visurile și luptele unei epoci întregi.

Timpul nostru, cu cerul încărcat de atîtia nori, și care a cunoscut atîtea furtuni ce păreau să împingă specia umană în cea mai neagră disperare de viitorul ei, timpul nostru, care a văzut în istorie și lucrarea unor monștri sanguinari de esență neroniană, se apropie de împlinirea veacului douăzeci și al mileniului al doilea sub semnul unor zori ai *încrederii*. Și dacă anul ce a trecut va rămîne întipărit în mintea noastră cu o trăsătură majoră, ea va fi aceea de an în care s-au zidit cîteva din aceste trepte ale încrederii, s-au vădit cîteva semne grăitoare ce ne atestă faptul că o lume a unui om pe măsura conținutului luminos al noțiunii de om nu este o utopie, ci o necesitate, o alternativă nu numai visată și proclamată în vorbe, ci *posibilă, în curs de înfăptuire*.

Ce mîndrie mai dulce în sufletul nostru, ce bucurie mai curată pentru noi, fiii acestui popor român, după atîtea mortificări impuse de o istorie involburată, decît faptul că, în vasta metamorfoză morală și politică universală, din care sîntem încredințați că va ieși spre anul 2000 nu „sfîrșitul lumii", ci *începutul* ei, geniul nostru, ethosul nostru moral, încrederea în frumusețea omului și în biruința finală a dreptății și rațiunii, acea încredere care ne-a păstrat nesfărîmați două milenii și ne-a ridicat peste vremuri și vremuiri, poartă un nume. Un nume de om, și un nume de țară ajunsă la apogeul rostului ei în marea desfășurare a istoriei universale.

DAN ZAMFIRESCU ■

Numărul viitor al revistei Flacăra va apărea joi,

13 ianuarie 1977

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. III

Veciniada

(O scurtă comedie cu două personaje).

VECINUL — bărbat mărunțel, între două vîrste — e lungit în pat ; vrea să doarmă. E gata să aţipească. Trezare. De undeva se aude un lătrat de cîine. Se ridică. Ascultă. Pune urechea la perete. Iese pe hol. Ascultă la o uşă. E clar : lătratul vine din spatele acestei uşi. Sună. Îi deschide Vecina — femeie rotunjoară şi sprinţară, trecută de prima jumătate a vieţii.

VECINUL (zîmbitor şi binevoitor) : Bună ziua. Eu sînt vecinul dumneavoastră. Noul dumneavoastră vecin. Aş vrea, ca să zic aşa, să stăm puţin de vorbă. Despre una, despre alta...

VECINA : Dar cu mare plăcere. Poftiţi !

(Vecinul intră. Studiază încăperea. Se uită pe după mobile, se vîră pe sub masă şi pe sub pat).

VECINA : Dar ce căutaţi ?

VECINUL : Nimic. Aşa, din curiozitate...

VECINA : Luaţi loc.

VECINUL (se aşază) : Mulţumesc.

VECINA : O cafea ? O dulceaţă ?

VECINUL : Mulţumesc.

VECINA : Dumneavoastră v-aţi mutat recent alături ?

VECINUL : Da. Mi s-a repartizat această locuinţă.

VECINA : Aţi avut pile ?

VECINUL : Nu. Mi s-a dat din oficiu. M-am şi mirat.

VECINA : Poate că totuşi...

VECINUL : Nu, pe cuvînt... şeful meu să fi zis ceva, o vorbă... Deşi nu cred.

VECINA (profund melancolică) : Şi eu am dorit să iau locuinţa pe care aţi luat-o dumneavoastră. Vroiam să mă extind.

VECINUL : Şi ?

VECINA : Am fost refuzată.

VECINUL : De ce ?

VECINA : Pentru că sînt singură. Femeile singure sînt întotdeauna lipsite de apărare. Aş fi vrut să sparg acest perete şi să fac un living. Cu semineu. Dar pînă la urmă am s-o obţin.

VECINUL : Ce ?

VECINA : Locuinţa dumneavoastră.

VECINUL : Locuinţa mea ?

VECINA : Da, locuinţa dumneavoastră N-aveţi nici o grijă, vă fac eu să vă mutaţi de bunăvoie. Adică să mi-o cedaţi

VECINUL : Nu cred.

VECINA : Ba da.

VECINUL (o priveşte îndelung şi îngîndurat) : Iertaţi-mă că vă întreb : dumneavoastră aveţi un cîine care lătră toată noaptea ?

VECINA : Nu, eu nu am nici un fel de cîine.

VECINUL : Atunci cine lătră aici toată noaptea de nu mă lasă să dorm ?

VECINA : Sper că nu insinuaţi că latru eu ? !

VECINUL : Atunci cine ?

VECINA : Un cîine.

VECINUL : Şi unde e cîinele ?

VECINA : Dar ce vreţi să-i faceţi ?

VECINUL : Cum ce să-i fac ? Să-l dau pe mîna ecarisajului. Sau să-l ucid.

VECINA (apasă pe butonul unui magnetofon) : Acesta e cîinele care lătră (De pe bandă se aud lătrăturile fioroase ale unui cîine).

VECINUL (stupefiat) : Şi dumneavoastră lăsaţi această bandă să latre toată noaptea cu premeditare ? !

VECINA : Da.

VECINUL : De ce ?

VECINA : Cum de ce ? Ca să vă astenizez. Ca să vă bag în spital. Ca să vă duc la disperare. Să lăsaţi camera şi să fugiţi. M-aţi înţeles ?

VECINUL (oripilat) : Dar gestul mi se pare absolut bestial. De-a-dreptul criminal !

VECINA : Da, aveţi dreptate, dar ce pot să fac ? N-am alte mijloace ca să vă conving să plecaţi şi să-mi lăsaţi camera. Să-mi pot face un living cu şemineu. Ştiţi ce i-am făcut chiriaşului care a locuit înaintea dumneavoastră ?

VECINUL : Ce ?

VECINA : M-am dus în parc, am adunat un pumn de greieri şi i-am răspîndit în camera lui. Cînd venea noaptea, greierii începeau să cînte de mama focului. Tipul nu putea să doarmă şi-şi căuta toată noaptea prin crăpături. (Rîde de se prăpădeşte).

VECINUL (îngrozit) : Şi ? Îi găsea ?

VECINA : Bineînţeles că nu. A ajuns la spital. Din cauza asteniei. (Rîde).

VECINUL : Iertaţi-mă, dar e îngrozitor ceea ce-mi spuneţi. Va să zică aveţi de gînd să mă astenizaţi ?

VECINA : Să ştiţi că nici mie nu mi-e uşor. Vă daţi seama, cînd merge banda, nici eu nu pot să dorm. Am căpătat insomnie, dar ce să fac ?

VECINUL : Mă întreb o chestiune : ce-ar fi să vă rup banda cu lătrături ? Să v-o rup în bucăţele !

VECINA : Inutil. Am dublură. Plus o înregistrare de rezervă. Aia e şi mai şi. E groaznică. (Apasă pe butonul magnetofonului pentru o scurtă probă). Cu răcnete de lei. Şi tigri. Am fost special la grădina zoologică. O să v-o pun chiar în noaptea asta, ceva mai tîrziu. După ce-o să adormiţi. De ce nu vreţi să vă mutaţi de bunăvoie ?

VECINUL : Nici prin cap nu-mi trece. Adică să plec de frică ? Umilit ? Gîndiţi-vă că sînt, totuşi, un bărbat. (Pauză). Cît se mai dă pentru o crimă ?

VECINA : Bestială sau normală ?

VECINUL : Bestială.

VECINA : Mult. În jur de douăzeci de ani. Nu merită.

VECINUL : Gîndul sinuciderii v-a vizitat vreodată ?

VECINA : Nu. Sînt de un optimism debordant.

VECINUL : Ce profesie aveţi ?

VECINA : Cooperatoare la domiciliu. Confecţionez hăinuţe pentru păpuşi : rochiţe, furouri, pantalonaşi...

VECINUL : Vîrsta ?

VECINA : Am trecut de treizeci.

VECINUL : De mult ?

VECINA : De ce mă întrebaţi ?

VECINUL : Din curiozitate. Aţi suferit de vreo boală incurabilă ?

VECINA : Nu, dar de ce mă întrebaţi ?

VECINUL (se ridică, edificat) : Unde spuneaţi că vreţi să spargeţi peretele ?

VECINA : Care perete ?

VECINUL : Pentru living.

VECINA (îi arată) : Aici.

VECINUL : Complet ?

VECINA : Bineînţeles. O să pun o draperie.

VECINUL : Draperie ? !

VECINA : Da. Albastră. De plus.

VECINUL : Mai degrabă două uşi glisante. Cu geam mat.

VECINA : Ar fi splendid, dar costă. Plus că vine ICRAL-ul, sparge, dărîmă, mizerie...

VECINUL : Nu contează.

VECINA : Cum să nu conteze ?

VECINUL (enervat) : Am zis : nu contează ! Într-o chestie ca asta nu banii contează. Contează să faci o treabă ca lumea. Vreau uşi glisante ! (Vecina e speriată). Şi nu mă contrazice ! (Sever). În general — dacă vrei să ştii un amănunt despre mine — nu suport să fiu contrazis.

VECINA (cedînd total) : Dar nu te-am contrazis, dragul meu. (Apasă pe furiş pe butonul magnetofonului. Se aude o muzică duioasă. El o priveşte cu o recunoştinţă scurtă, apoi continuă, grav).

VECINUL : Şi şemineul ? Şemineul unde va fi ?

ION BAIEŞU

Şoarecele filozof

Mi s-a spus — cum să nu cred ? —
Că-ntr-o noapte furtunoasă
Singură-n întreaga casă
O pisică, pe un pled,
Sta cuprinsă de angoasă.
Număra în gînd, cuminte,
Aventuri nenumărate
Pe acoperiş jucate
Şi-amintiri păstrate-n dinte.
Cum visa cu somnu-n pleoape
Un trecut ca blana-i moale
I-a părut că pe aproape
Prea doritul musafir
Fără ştire-i dă tîrcoale.
I-a părut ? O, nu, deloc,
Era adevărul pur:
Ca o geană de noroc
Soarecul prindea contur.
Era gingaş şi fricos
Cenuşiu ca un tablou,
Pe covorul cel pufos
Paşul lui n-avea ecou.
Plictisită şi nu prea
Printre gene, ipocrită,
Urmărindu-l, îl sorbea —
Cina serii mult dorită.
În perniţele-i de vată
Auzea cum gheare-i cresc,
Buza cum încet se-mbată
Cu parfumul şoricesc.
Cînd momentul oportun
L-a crezut, cu aprig salt
A ţîşnit ca dintr-un tun
Către colţul celălalt.
Norocos, vizitatorul
Cel naiv, din întîmplare,
Sub o gaură-n parchet
Şi-a aflat cu greu scăpare.
S-a lăsat o grea tăcere
Ca-ntr-o peşteră pustie
Trişti, păianjenii-n unghere
Se-ntrebau „ce-o să mai fie ?"
Fericit precum un mire
Ce-a trecut de pragul nunţii
Şoarecele, cu uimire,
Constata că-n dreptul frunţii
Ca pe-un necuprins ecran
Se derindă simultan
Amintiri în veci duioase
Şi hazlii şi cuviioase.
Încordată ca un arc
Şi tăcută ca păcatul
Pe covor, cu ochiul larg,
Cenzurîndu-şi greu oftatul
Sta pisica meditînd.
Un viclean şi tainic gînd
Nu-i dă linişte, nici pace
Şi-ntr-un fel de hămăit
Mieunatul şi-l preface,
Deci, porni-n tîrziu, distinct,
Hămăitul unui cîine
Poate-adus de vreun instinct
Poate ca să facă bine.
Iar apoi, linişte gravă,
Nu tu paşi, nu tu oftat.
„I-am scăpat cu greu din labă,
Ea de cîine n-a scăpat"
Şi-nceput în ascunziş
Şoarecul sentimental
Să se-ntrebe „ce e viaţa ?" —
Filozof piramidal !
„Viaţa e un vesnic ham,
Zise el, depinzi de altul.
Viaţa încă o mai am
C-a greşit pisica saltul.
Pe cînd ea, n-o să mai vadă
Cît îi lumea, cît îi hăul
La vreun şoricel o coadă.
I-a venit de hac duşmul".
...După-aceste meditaţii
Grave şi definitive
Se strecoară plin de graţii
Să culeagă corective
Noi adăugiri savante
Fără ezitări şi greş
Ori iluzii delirante...
Calcă demn şi rar pe preş.

Şi cum calcă fără frică,
Hai ! o labă de pisică-l
Arestează, ca-ntr-un cleşte.
„Cine-l filozof, plăteşte !"

Ce-a mai fost, nu-l lucru mare:
Rontăit cum se cuvine
Medita cu disperare
Ce-avantaje coloseale
Ai, cînd ştii şi limbi străine.

NICOLAE DRAGOŞ

Salonul umorului

EDIŢIA III. SUCEAVA 1976

Ne-am obişnuit ca la fiecare sfîrşit de an Suceava să găzduiască în galeriile de artă din localitate salonul umorului. Anul acesta salonul reuneşte să reunească 48 de creatori ai acestui gen artistic, fiind expuse peste 90 de lucrări de o varietate tematică şi în majoritatea cazurilor de o înaltă ţinută artistică. După vizitarea expoziţiei, ne întrebăm, şi pe bună dreptate, cum au reuşit totuşi să se strecoare pe lîngă lucrări bune şi multe rebuturi, trimise în grabă de unii autori făcînd un deserviciu actualului salon, scăzîndu-i din personalitatea lui artistică. Cum este posibil ca Nell Cobar, prezent în zeci de expoziţii, cu o mulţime de premii, să trimită pe adresa organizatorilor un desen pe care l-a avut şi anul trecut tot în salonul umorului din Suceava ? Am avut impresia că această caricatură de anul trecut nici nu a fost dată jos de pe perete. Cum Alexandru Clenciu, autor a două volume de epigrame cu ilustraţii proprii, scoate de la arhivă un portret desenat care apare dintr-o valiză pe care scrie într-adevăr umoristic «excursie» şi descoperă în a doua caricatură că VIN-amicul numărul unu al fotbaliştilor este un pistol cu apă. Nu este suficient ca să desenezi un omuleţ cu mîinile ridicate, cu ochii ieşiţi din orbite şi cu părul vîlvoi ca să o numeşti caricatură. Cine mai rîde sau zăboveşte în faţa acestor lucrări într-o expoziţie ? Privind aceste lucrări ai impresia că de fapt te afli în faţa unor epigrame fără sare şi piper. Alături de Fred Ghenădescu — care de data aceasta nu mai expune aceeaşi caricatură de nenumărate ori, cu ascensorul defect chiar la întreprinderea „Ascensorul" ci alt desen perimat (unii care distrug o pădure, avînd grijă totuşi să scrie «să protejăm mediul înconjurător») — Angela Ghenădescu, devenită peste noapte caricaturistă, se prezintă cu expoziţia de caricaturi cu două afişe în care concluzia este : „Nu poluaţi natura". Aceste afişe au fost transportate de la salonul umorului din Bucureşti şi expediate pe adresa Sucevei. În catalog Angela Ghenădescu spune : „Sper să fac şi astfel dovada că umoriştii sînt oameni serioşi". Dacă bănuiţi că sînteţi umorist şi un om serios de ce, după 30 de ani de cînd aţi terminat facultatea, nu vă apucaţi de altceva ? Din cîte ştiu şi am constatat, umorul nu este o problemă de familie. El nu se moşteneşte nici măcar din tată-n fiu. Iulian Pena expune o caricatură ciugulită dintr-o revistă cu ani în urmă, iar Nicolae Viziteu acum descoperă şi efectiv taie frunza la cîini. Eugen Taru este prezent cu o lucrare care a fost cu mulţi ani în urmă copertă la revista „Urzica", îngălbenită de timp prin cîte expoziţii a fost plimbată. Privind aceste lucrări mă gîndeam la acei textieri de muzică uşoară care după ce au devenit membri în Uniunea compozitorilor s-au grăbit să-şi depună dosarele şi chiar au fost primiţi în Uniunea scriitorilor — secţia poezie.

Fără aceste lucruri triste actualul salon al umorului din Suceava este vesel, înscriindu-se ca o manifestare de toată lauda

SORIN POSTOLACHE

Scrisori confidenţiale

Stimate tov. dir. gen.

Aflu cu amplă stupoare că sînt acuzat de nepotism, eu cel care am căutat în timp să fiu un fel de tată şi un fel de mamă pentru acei 30 de anonimi care au semnat scrisoarea. În primul rînd nu poate fi vorba de nepotism, pentru că numitul inginer Sorinel Barosu nu îmi este nepot ci văr.

Au mai auzit dînşii despre vărism ? Sigur că nu au auzit. În al doilea rînd şi ordine de idei, specific că chiar dacă îmi este văr eu l-am făcut viaţa amară, ca să nu creadă că l-am adus în instituţie să zacă pe laurii mei. Chiar din prima zi l-am pus la muncă : a ştanţat patruzeci de mii (40 000 !) confeti pentru balul fruntaşilor, o muncă titanică de care s-a achitat conştiincios şi prin ştampare.

A numerotat una mie bucăţi dosare cu şină, benevol, dovedind şi capacitate sportivă la efort, pentru că la urmă cu o zi fusese pe teren, în calitatea sa de inginer, aducînd de la Bucureşti, pentru mingi fotbal, una sută ping pong, plus pantofi cu cuie de alergat.

Fiind pentru prima oară în instituţia noastră — am dat o primă din prima mea, m-am rupt-o de la gură ca să-i mobilizez şi însufleţesc şi pe mai departe. Ultă acei tovarăşi ca acest inginer şi numaidecît altul a realizat rama gazetei de perete din clubul nostru, rama cu intarsii şi modele baroc la care a lucrat aproape două luni. Răutatea însă îşi face de cap în scris văd eu. De ce n-au făcut dînşii rama ceilalţi tovarăşi ingineri, dacă sînt aşa de bine pregătiţi ? A înlocuit şi cinci ochiuri de geam, a numerotat găleţile personalului de ordine şi curăţenie. Este puţin ? Sînt eu un favorizator un element pus pe ajutor în familie ? Aştept un răsuns care să facă lumină, un răsuns real, neinfluenţat de ideea dumneaior că dacă e inginer să stea în producţie... de acord, dar oare a face confeti, de aceeaşi mărime, de aceeaşi formă nu este treabă care cere ochi şi studii ?

CORNEL UDREA

2 fabule bondoace

Prioritate

La o intersecţie, doi catîri :
— Dă-te la o parte ! De ce te vîri ?
— Nu fii măgar ! Eu am dreptate !
Se aplică prioritatea de spate...
Adesea fac mare tărăboi
Cei ce-naintează înapoi.

Eforturi

Mai-mare peste curci — un rîţoi.
Curcanu) — şef la rate. Cei doi
Noi responsabili de resorturi
Se străduiesc, bineînţeles, şi fac
eforturi...
Totuşi, s-a ivit o problemă nouă :
— Nu prea creşte producţia de ouă !

DAN PLAEŞU

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; ştiinţă (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetăţeneşti — scrisori-anchete (Liviu Timbus — 17 87) ; publicişti comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administraţie (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Marius Popescu — 17 78 82 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 şi interior 17 83) ; redactor şef — 16 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

Anul XXIII, nr. 2 (1 pag.) 13 ianuarie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Muncă și dăruire în abatajele cu trepte răsturnate

În prima zi de lucru din acest an, inginerul Grigore Grăjdan, șeful sectorului 5 de la mina Petrila, își începea concediul de odihnă cuvenit pentru munca depusă în anul care a trecut. Anul '76 se încheiase pentru sector cu îndeplinirea planului anual încă din 20 noiembrie, dată după care munca aspră pentru fiecare tonă n-a încetat, iar rezultatul a fost consemnat prin obținerea pînă la finele anului a nu mai puțin de 26 903 tone de cărbune peste plan.

Luni, 3 ianuarie, în plină noapte, grijile și autobuzul care adună șoferii și taxatoarele transportului în comun l-au rezit ca și în alte dăți încă de la ora 4. S-a ridicat în picioare și, după un ritual știut, a fost gata echipat, și-a sărutat băiatul, pe Bogdan-Ștefan, după aceea soția, apoi a coborît de la etajul 6 al blocului cu numărul 12, pentru ca după două stații de autobuz să o ia la stînga, pe jos, pe strada Minei, gîndindu-se la drumul său, drum început în urmă cu exact 20 de ani. Deprins cu greutățile de mic, în satul Potlogi din Bărăgan, a înțeles că fără muncă neobosită nu poate să aibă nici o șansă în viața asta. A găsit aici rînduială bună, i-a plăcut lucrul și nu se miră că de trei

ani șeful sectorului 5 este chiar el. A lucrat ca vagonetar, ca ajutor de miner, ca miner și ca artificier. În vreme ce urma institutul de mine, lucra ca maistru și problemele de minerit le visa, numai că un inginer, bun cum se vroia el, trebuia să mai știe ceva și despre organizare. Învăța el la institut, dar la mină e o altă școală, o școală poate mai adevărată decît cea de la institut, după numărul de cadre pe care le-a dat. Același drum, drumul de la vagonetar la inginer l-au parcurs și Ion Vasile, șeful sectorului 4, Marin Răduț, șeful de la 2, și Vasile Toporan, șeful de la 1. Doar inginerul Costinaș, șeful de la 3, a venit direct din institut, dar el continuă tradiția, e din familie de mineri.

Cînd a venit ca șef de sector totul semăna cu dezbinarea din fabula „Racul, broasca și o știucă", dar nu putea trage brazdă ca să schimbe totul. Sectorul ajunsese cu 6 000 de tone sub plan. A zis că și binele și răul pornesc de la oameni, iar minerii sînt dintre aceia care știu ce-i omenia. A fost și este om cu [illegible] doar de-ai lor. Stratul de cărbune are sau nu are șisturi, dar oamenii și disciplina nu trebuie să aibă, iar asta depinde numai de ei. La ora patru și jumătate, în sala de apel, l-a găsit pe șeful de brigadă N[illegible] Vasilache de la abatajul cameră 5 vest, stratul 5, blocul 2, împreună [illegible] de schimb Ștefan Manea cu minerii Ion Popa și Gh. Medveschi și cu vagonetarii Andrei Novac și Nicolae Munteanu. Le-a spus: Noroc bun. La mulți ani! Apoi s-a consultat cu ei cum e mai bine să lucreze, cum e mai bine să poată da 7 tone pe post în condițiile de acum, cînd au apă în front și nu se pot lăsa mai jos cu el.

Inginerul Grăjdan o ia pe suitorul de 30 de metri din culcușul stratului, un fel de scări cu poduri pentru odihnă pe care nu se oprește nimeni. În mină nu-i timp pentru așa ceva. Străbate galerii și alte suitoare, ajunge la abatajul cu trepte răsturnate, stratul 13, la brigada lui Viorel

(Continuare în pag. 5)

ION PREDOȘANU ■

La Mihai Eminescu

Noroc a avut de maică și taică,
Noroc a avut de țară frumoasă
și iarăși noroc de măr și drăgaică,
de leagăn în grinda din casă.

Noroc a avut de lacrima geniului,
de sat și de stele, de nuferi pe ape.
Noroc a avut de foșnetul plopului,
de irișii curați între pleoape.

Noroc a avut de marea și cerul
și-a fost rourat de floarea albastră
și mult a iubit pe lume adevărul
și doina și datina noastră.

Doamne, și-l prinse viforul vremii,
Doamne, și-l ninse cu nenoroc;
geaba-l mai chiamă cerbii și urșii,
geaba-i mai cîntă paseri prin soc!

Atunci Mihaiul strînse deodată
florile dalbe ale limbii române
și împleti o cunună bogată
podoabă cosițelor Țării-Stăpîne.

Apoi ascultînd o chemare de lut
și inima mării care bătea
nu-și mai păstră pentru sine decît
un singur dor și un nume de stea.

ADRIAN BUCURESCU ■

La Craiova şi Arad, primele două vizite de lucru în anul 1977 ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu

În toate unităţile vizitate la Craiova, secretarul general al partidului a fost primit cu căldură şi stimă

În această zonă va fi amplasată întreprinderea craioveană de autoturisme de mic litraj

La Întreprinderea de tractoare şi maşini agricole din Craiova

Vizitarea expoziţiei organizate într-una din halele Întreprinderii Electroputere

Pe platforma noului Combinat de îngrăşăminte chimice din Arad

La Întreprinderea de vagoane

Moment din vizita la Fabrica de ceasuri „Victoria"

Activitate bogată, pilduitoare, pe agenda de lucru a președintelui României

Ascultîndu-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în ultimele minute ale anului 1976, cu ocazia Mesajului de Anul nou transmis la posturile de radio și televiziune, de fapt ultimul moment al **dialogului de lucru** purtat permanent în anul care se încheia între secretarul general al partidului și întregul nostru popor, am rămas cu impresia puternică a liniilor directoare care vor marca decisiv România anului 1977 în ceea ce privește dezvoltarea sa economico-socială.

„Începem anul 1977 cu hotărîrea fermă de a înfăptui neabătut planul dezvoltării economico-sociale a țării, de a asigura, în continuare, progresul în ritm rapid al industriei și agriculturii, al întregii economii naționale. În centrul întregii activități va trebui pusă ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, creșterea puternică a eficienței economice. În acest scop este necesar ca toate organele și organizațiile de partid, toți oamenii muncii să acționeze cu înaltă răspundere și spirit de abnegație pentru înfăptuirea hotărîtă a măsurilor de reducere a consumurilor de materiale și materii prime, ieftinirea investițiilor și reducerea cheltuielilor de producție, pentru creșterea susținută a productivității muncii și organizarea pe baze științifice a producției și a muncii. Aplicarea în viață a acestor măsuri are un rol hotărîtor pentru realizarea cu succes a întregului cincinal, pentru înfăptuirea plenară a revoluției tehnico-științifice în țara noastră, pentru perfecționarea tuturor domeniilor de activitate".

La mai puțin de 60 de ore de la transmiterea Mesajului de Anul nou, tovarășul Nicolae Ceaușescu se afla în marele său cabinet de lucru care este țara, reluînd, la Craiova, în prima zi de muncă a anului, dialogul cu muncitorii și specialiștii, cu cadrele de conducere din economie, cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, prilej cu care au fost examinate probleme de mare însemnătate atît pentru dezvoltarea Craiovei, a județului Dolj, cît și pentru progresul economico-social al întregii țări, pentru realizarea cu succes a planului anual, a cincinalului.

Realizarea în cele mai bune condiții a programului de investiții al județului și al Craiovei, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, diversificarea ei, creșterea continuă a eficienței economice, diminuarea cheltuielilor de producție, scăderea consumurilor de materii prime și materiale au fost temele care s-au aflat în centrul dialogului de lucru în toate locurile vizitei, pe platforma unde va fi amplasată Întreprinderea de autoturisme de mic litraj, la Întreprinderea de tractoare și mașini agricole, la Electroputere, la Șantierul Întreprinderii de utilaj greu și la Stația pilot pentru realizarea de apartamente din elemente spațiale prefabricate din beton. Aprecînd realizările unităților industriale, între care tractorul agricol articulat de 180 CP, tip de tractor cu caracteristici tehnice superioare, el fiind în măsură să lucreze cu pluguri cu 7—10 brăzdare, să realizeze o productivitate sporită și să poată fi folosit și la alte lucrări, sau noul procedeu de construcție a locuințelor — aplicat pentru prima oară în țară la Stația pilot pentru realizarea de apartamente din elemente spațiale prefabricate din beton — care asigură realizarea în întreprindere de apartamente finisate, gata pentru a fi montate de constructori, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut importante recomandări specialiștilor, cadrelor de conducere din economie.

Caracteristic stilului de lucru al secretarului general al partidului, și această primă vizită a anului 1977 a fost finalizată printr-o serie de măsuri concrete, eficace, în măsură să contribuie la reducerea în continuare a consumurilor de materiale și materii prime, la sporirea productivității muncii, la organizarea științifică a producției, la asigurarea condițiilor pentru darea în funcțiune, la vreme și la parametrii proiectați, a viitoarelor obiective industriale; la îndeplinirea sarcinilor pe acest an și pe întregul cincinal.

★

Aradul a fost marți, 11 ianuarie, gazda celei de-a doua vizite de lucru a secretarului general al partidului nostru în acest început de an, an hotărîtor pentru înfăptuirea cu succes a cincinalului revoluției tehnico-științifice, an atît de important pentru destinul României în mersul ei ferm pe calea progresului, a prosperității și a împlinirii ei socialiste.

Ca și la Craiova, și la Arad tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost primit și înconjurat cu sentimente de dragoste și nețărmurită încredere, cu entuziasm și căldură, atmosfera atît de caracteristică întîlnirilor oamenilor muncii cu secretarul general al partidului nostru.

Împreună cu cadre de conducere din economie, cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, cu muncitori și specialiști, au fost examinate și stabilite căile și modalitățile concrete și eficace în măsură să asigure realizarea în condiții exemplare a sarcinilor ce revin unităților vizitate — Întreprinderea de vagoane, Întreprinderea de strunguri, Fabrica de ceasuri „Victoria" și Combinatul de îngrășăminte chimice —, municipiului și județului Arad. Scopurile urmărite — diversificarea și modernizarea producției, asimilarea de noi tehnologii și produse cu caracteristici tehnico-calitative superioare, reducerea consumurilor de materii prime, materiale și combustibil, de manoperă, a cheltuielilor de producție, un ritm mai rapid de realizare a investițiilor, creșterea susținută a productivității muncii, a eficienței economice în general — constituie obiective esențiale pentru întreaga țară, de transpunerea lor în viață depinzînd în bună măsură îndeplinirea planului anual, a prevederilor cincinalului, sporirea mai accentuată a venitului național, ridicarea continuă a nivelului de trai al întregului popor.

Vizita a început la Întreprinderea de vagoane arădeană, unitate cu tradiție și experiență îndelungată. Reducerea consumului de metal, care deține ponderea principală în cheltuielile de producție, valorificarea superioară a metalului a fost tema care a ocupat un loc important în cadrul dialogului purtat aici de secretarul general al partidului cu specialiștii unității. Stabilindu-se că există posibilități certe pentru diminuarea consumului de metal la fiecare tip de vagon construit în întreprindere, muncitorii ei vor obține în acest an un coeficient de utilizare a metalului în proporție de 89 la sută. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut factorilor de răspundere, întregului colectiv să gospodărească cu grijă fiecare gram de metal, urmărindu-se și o mai bună valorificare a materiilor prime secundare. Unitate industrială care în cursul acestui an va introduce în fabricație peste 20 de tipuri noi de vagoane de marfă și 15 de călători, Întreprinderea de vagoane arădeană a prezentat secretarului general al partidului realizările sale în domeniul proiectării și realizării de noi produse, al lărgirii și îmbunătățirii parcului de vagoane. A fost prezentată, de asemenea, prima unitate de vagoane pentru metrou, fiecare vagon al viitorului metrou bucureștean fiind prevăzut cu motoare cu tracțiune proprie care asigură o viteză de 80 km pe oră. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se aducă îmbunătățiri prototipului, îndeosebi în ceea ce privește creșterea gradului de confort al călătorilor.

O altă temă a dialogului purtat de secretarul general al partidului cu specialiștii a constituit-o productivitatea foarte mică a întreprinderii, raportată la ceea ce ar trebui să realizeze o unitate cum este cea arădeană, cu tradiția și îndelungata ei experiență de producție.

La Întreprinderea de strunguri, care va realiza în cursul cincinalului 18 noi tipuri de mașini-unelte, cu o complexitate mai ridicată decît a celor fabricate pînă acum, au fost prezentate „în premieră" strungul greu, cu posibilități de prelucrare a unor piese avînd diametrul pînă la 1 250 mm, strungurile paralele și frontale cu comandă numerică. În cadrul dialogului cu specialiștii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut folosirea mai judicioasă a suprafețelor construite, reamplasarea mai bună a unor utilaje, astfel încît un muncitor să poată lucra la 2—3 mașini, secretarul general al partidului subliniind și aici necesitatea realizării unei productivități a muncii la nivelul tradiției și experienței acumulate de constructorii de mașini-unelte.

La Fabrica de ceasuri „Victoria", care a prezentat o expoziție reunind 40 de modele de ceasornice deșteptătoare și numeroase ropere și subansamble de mecanică fină, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat conducerii întreprinderii, specialiștilor să studieze posibilitatea lărgirii gamei de ceasuri și să-și propună asimilarea producției de ceasuri de mînă.

Ultimul obiectiv industrial vizitat la Arad a fost Combinatul de îngrășăminte chimice — al zecelea edificat în anii socialismului —, proiectele și instalațiile lui purtînd marca gîndirii tehnice românești, fiind concepute în totalitate în unitățile Institutului central de cercetări chimice, fabrica de amoniac fiind dealtfel primul obiectiv de acest fel executat în întregime în țară. S-a relevat faptul că instalațiile de amoniac și acid azotic se află în probe avansate de funcționare, urmînd ca în cursul lunii februarie să se obțină cele dintîi cantități de produse, fabrica de îngrășăminte chimice complexe și cea de microcalcar urmînd să se înscrie în circuitul productiv în luna martie.

Tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, directorul general al Institutului central de cercetări chimice, s-a interesat de stadiul de asimilare a unor catalizatori specifici, de modul de analiză și asigurare a purității gazelor de sinteză. S-a subliniat că în prezent, cu excepția unuia singur, toți catalizatorii necesari se produc în țară.

Analizînd programul de punere în funcțiune a tuturor obiectivelor de pe platformă și fiind informat de lucrările pentru cea de-a doua etapă de dezvoltare a combinatului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că racordarea obiectivelor platformei chimice la circuitul economic național se poate produce mai devreme ,pentru punerea lor în funcțiune fiind necesară o mai bună coordonare a eforturilor în cadrul ministerelor ce cooperează la realizarea lor.

În încheierea vizitei la combinat, secretarul general al partidului i-a felicitat pe toți cei care și-au adus contribuția la edificarea lui, pe chimiști, proiectanți, constructori, urindu-le noi succese.

Întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășul Enrico Berlinguer, secretar general al Partidului Comunist Italian

Moment al întrevederii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Aleksandar Grlicikov, secretar în Comitetul Executiv al Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia

Prima săptămînă din noul an a fost martora unui eveniment remarcabil pe tărîmul politicii externe a partidului și statului nostru, prilejuit de întîlnirile și convorbirile dintre secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și secretarul general al Partidului Comunist Italian, tovarășul Enrico Berlinguer.

Ideile directoare ale politicii externe românești — reafirmate și subliniate în Mesajul de Anul nou de tovarășul Nicolae Ceaușescu, idei dînd expresie hotărîrii partidului și țării noastre de a acționa în continuare cu toată fermitatea în spiritul orientărilor Congresului al XI-lea, pentru întărirea unității și solidarității tuturor forțelor progresului social, democrației și păcii — și-au găsit o exprimare fidelă și în cadrul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Enrico Berlinguer, convorbiri caracterizate printr-o largă convergență de păreri.

Se poate aprecia că recentele convorbiri au dat o nouă și puternică expresie legăturilor de prietenie, colaborare și solidaritate dintre P.C.R. și P.C.I., legături în continuă dezvoltare, al căror fundament trainic constă în recunoașterea deplină a dreptului fiecărui partid de a-și desfășura activitatea potrivit liniei sale politice elaborate autonom și independent, respectarea egalității în drepturi și neamestecul în treburile interne, stabilirea căilor de luptă și a soluțiilor de transformări corespunzător condițiilor concrete în care își desfășoară activitatea, principii care formează premisa fundamentală a prieteniei, colaborării și solidarității.

Dînd o înaltă apreciere activității Partidului Comunist Italian pentru promovarea intereselor vitale ale clasei muncitoare și ale întregului popor italian, pentru rolul său constructiv în eforturile depuse în vederea soluționării problemelor politico-economice și sociale ale țării, pentru eforturile depuse în beneficiul păcii, securității și colaborării în Europa și în lume, comuniștii români, întregul nostru popor au privit cu deosebit interes convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Enrico Berlinguer.

În ceea ce privește rezultatele acestor convorbiri, dat fiind rolul P.C.R., ca partid de guvernămînt, precum și acela al P.C.I., ca forță politică de bază a Italiei, ele sînt menite să aibă importante repercusiuni pozitive asupra relațiilor dintre România și Italia, servind interesele celor două partide și popoare, cauzei generale a păcii, securității și colaborării internaționale.

★

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit marți după-amiază, la Arad, pe tovarășul Aleksandar Grlicikov, secretar în Comitetul Executiv al Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, care a făcut o vizită în țara noastră, la invitația C.C. al P.C.R.

Desfășurată într-o atmosferă tovărășească, de caldă prietenie întrevederea a prilejuit un schimb de păreri privind probleme actuale ale vieții politice internaționale și ale mișcării comuniste și muncitorești, ale dezvoltării relațiilor frățești româno-iugoslave, exprimîndu-se satisfacția pentru bunele raporturi de prietenie și colaborare dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, dintre cele două țări. A fost subliniată dorința comună de a acționa în continuare pentru extinderea și diversificarea acestor raporturi, în spiritul Declarației comune româno-iugoslave, al înțelegerilor stabilite cu prilejul întîlnirilor și convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito.

MARIUS POPESCU

„Noutatea anului în întreprinderea dv."

Economiile — un apel la inteligență, o rațiune obligatorie a producției moderne

Am întrebat în două mari întreprinderi industriale cum împletesc înnoirea tehnică a producției cu sarcina prioritară trasată de partid — realizarea de economii. Au răspuns : „Facem apel la inteligență, nu la hei-rup". Așa am aflat despre fabricarea de idei pentru viitor și despre economiile la cel mai prețios capital, munca omenească.

Fabricăm idei pentru viitor

La I.O.R. stăm de vorbă cu inginerul Liviu Iliescu, omul cu cele mai multe brevete de inovații din întreprindere.

— În întreprinderea noastră, ni se spune, lucrează vreo sută de ingineri și fizicieni stagiari. Un număr extrem de ridicat. Elemente în general bine pregătite, dornice să arate ce pot, în sensul cel mai bun și mai nobil al cuvîntului. Ei mustesc de idei, dar aceasta nu este suficient pentru deplina valorificare, trebuie să li se creeze un cadru. În întreprinderi, de regulă, stagiarii sînt familiarizați cu diversele locuri de producție, li se dau sarcini curente, sînt învățați să **execute** — ceea ce e bine, e normal. Însă — cum poate și în alte întreprinderi se încearcă — noi ne străduim să facem apel la capacitățile lor **creatoare** : „Nu uităm că în zilele noastre valoroase idei tehnice și științifice țîșnesc adesea tocmai de la oameni în jur de 25 de ani. În acest context, în colectivul de conducere s-a hotărît anul trecut, ca și stagiarii abia ieșiți de pe porțile facultăților, să fie antrenați în sarcini cu caracter de cercetare, de creativitate, nu numai de rutină. S-a elaborat un plan, s-au împărțit teme. Unii vor analiza, de pe pozițiile unei atitudini critice față de tehnologiile existente, precizia anumitor mașini-unelte, evaluînd precizia pieselor executate de aceste mașini. O treabă aparent simplă, dar în realitate destul de complicată, necesitînd cunoștințe teoretice aprofundate și o bună însușire a proceselor tehnice. Tot unor stagiari li s-a încredințat, în 1976, un al doilea tip de lucrări, drept examen sui-generis de introducere în corpul de proiectare constructivă și tehnologică al uzinei. Vor proiecta, de pildă, variante de dispozitive pentru acționarea tubului microscopului. Cei mai buni au primit teme de vîrf, care nici măcar nu fac parte din planul de producție curent, dar cu o largă deschidere spre viitor Mă refer, bunăoară, la transmiterea imaginii prin fibre optice, care silesc razele de lumină să se propage pe un drum sinuos și nu în linie dreaptă. Cu ajutorul lor se pot construi, de pildă, endoscoape pentru explorarea interiorului stomacului și al traheei. Interesul medical este evident. Asemenea preocupări sînt curente în marile întreprinderi optice din lume, principiile sînt binecunoscute, importantă este însă realizarea practică, inginerească, adaptarea la aparatele optice. Noi nu cerem tinerilor rezolvări radicale, poate că ele nici nu există sau nu s-au copt pe plan mondial : îi îndemnăm să abordeze fără reținere și fără prejudecăți Noul și le creăm condiții practice în acest scop. Le-am dat și teme de cercetare don-quijotești, subiecte care par absurde azi, dar la care trebuie de pe acum să ne gîndim pentru a nu fi absurzi, depășiți mîine. Este vorba deci de un Don Quijote răsturnat : nu proiectăm trecutul în prezent, ci viitorul.

La ce servește un nou-născut

Și Liviu Iliescu amintește o faimoasă replică a unui ilustru om de știință, Faraday, se pare. Întrebat fiind de un sceptic la ce servește inducția magnetică — descoperire care avea să schimbe însăși fața civilizației contemporane — el a răspuns : „La ce servește un nou-născut ?"

Citeodată un nou-născut poate servi și la calculul electronic — este de părere inginerul de sisteme Dan Lupu, de la noul Centru de calcul al I.O.R. Și cu aceasta abordăm un alt domeniu de noutate tehnică a anului 1976 pentru marea întreprindere bucureșteană. Este vorba, totodată, de o prețioasă experiență, care merită cunoscută în realizarea unei mai mari eficiențe economice și a economiilor de materiale.

Apelul la calculator pentru nevoile producției și ale gestiunii nu a debutat la I.O.R. În 1976, dar acest an i-a adus mult așteptatul calculator, căruia i s-au creat, după cum se spune la Centrul de calcul, „condiții de nou-născut". De ce ? Delia Iliescu, analist programator principal, și Dan Lupu, inginer de sisteme, explică :

— Întreprinderile optice din lumea întreagă produc, de regulă, serii mici. Aceasta înseamnă : produse numeroase, repere și mai numeroase, operații tehnologice într-o infinită varietate. De aci, enorme complicații pentru informaticieni. Piesele mici necesită operații care, de obicei, nu durează mai mult de două minute. Și sînt sute de produse, zeci de mii de repere, în plus, comenzi care se relansează periodic de trei, patru ori pe an ! Ce diferență, din punctul de vedere al fluxului și prelucrării de informație, față de o întreprindere ca „23 August", de pildă, unde pui un rotor pe strung, operația de strunjire putînd dura ore întregi. Să facem o scurtă socoteală, valabilă pentru orice producție de serie mică. Pentru realizarea unui reper sînt necesare 10, 20 sau chiar 80 de operații. Cele cîteva sute de produse pe care le fabrică întreprinderea noastră se compun, în total, din zeci și zeci de mii de repere. Înmulțiți cu numărul operațiilor necesare pentru fiecare reper în parte și ajungeți la cifre astronomice. Or, aceste calcule sînt indispensabile pentru urmărirea unei producții de serie mică. Rețineți, de asemenea, că fiecare operație de prelucrare în parte are afectat un timp de pregătire normat (pentru studiul desenului piesei, reglarea uneltei, aprovizionarea etc.), un timp de execuție, se iau în considerare producția efectivă, rebuturile și pe această bază se plătesc oamenii, se calculează încărcarea mașinilor etc.

— Dar asemenea calcule se făceau și înainte de apariția computerelor, chiar în întreprinderea dv.

— Da, dar cu o mare deosebire. Un exemplu. Pentru a determina încărcarea mașinilor, din motivele mai sus arătate, sînt necesare milioane de calcule, imposibil de realizat chiar mecanografic, fără a mai vorbi de creion și hîrtie. În absența calculatorului electronic, soluția nu putea fi decît una singură : aprecierea aproximativă, pe grupe de mașini. Or, la calculator putem determina în prezent încărcătura optimă a **tuturor** mașinilor, fără excepție, ceea ce duce la **considerabile economii**. Tot pe această cale am stabilit planul de reparații la serviciul Mecanic șef, operațiune extrem de complicată avînd în vedere numărul imens de parametri care trebuie luați în considerare. Oamenii au fost atît de entuziasmați de eficiența metodei încît i-au însoțit pe informaticieni la calculatorul pe care-l foloseam atunci — al nostru nu fusese încă instalat — nerăbdători fiind să citească rezultatul pe folie imprimate. Era în toiul nopții ! Trebuie să trăiești un asemenea moment pentru ca să-i pătrunzi semnificația. Dacă nu ar fi fost ambianța locului, poate că ei ar fi izbucnit în urale. Pe cînd așa, uralele au fost simbolice, dar nu mai puțin reale.

Uralele în gînd au răsplătit nu numai o realizare originală, ci și zecile de nopți pe care Valentin Stratan, Alexandru Stoian, Constantin Popovici, Lulu Tiron și alți analiști entuziaști și nocturni le-au petrecut în sala calculatorului. Altfel nu se poate, fiindcă asemenea lucrări, care necesită un mare volum de muncă și în care trebuie să țină seama și de utilizarea completă a calculatorului, se încheie nu arareori, cel puțin în faza de rodaj; spre orele mici ale dimineții.

Se întîmplă cu ordinatorul ceea ce se întîmplă uneori și cu noile medicamente. După ce se anunță descoperirea, la mulți se manifestă, în mod justificat sau nu, o oarecare neîncredere ; după primele succese se face simțită tentația de a folosi, și cînd trebuie și cînd nu, „medicamentul minune" ; abia în final se ajunge la un echilibru. Se pare că pe planul informaticii I.O.R. a trecut prin toate aceste faze. Deși se află în faza a treia, mai calmă, aceasta nu a diminuat cîtuși de puțin entuziasmul celor de la Centrul de calcul, care, ei, înțeleg perfect de bine la ce poate servi un nou-născut.

O cale neașteptată de a realiza economii: degajați orizontul!

Cinci volume șapirografiate, 2 200 pagini, o premieră absolută în țara noastră, în 1976, în domeniul studiului interdisciplinar al muncii : „Organizarea ergonomică a muncii la întreprinderea „Electromagnetica" din București". Adevărat, asemenea cercetări s-au mai întreprins în diverse unități economice de la noi, dar este pentru prima oară că investigația complexă s-a desfășurat pe un front atît de larg : au participat cadre didactice din învățămîntul superior, specialiști din producție și 50 de studenți de la Academia de studii economice, de la secțiile de psihologie și sociologie ale Facultății de filozofie a Universității București, de la Institutul politehnic București și de la Institutul de medicină și farmacie, catedra de medicina muncii, sub coordonarea profesorului universitar doctor Petre Burloiu, de la Academia de studii economice. Cercetarea s-a încheiat la finele anului trecut, dar primele măsuri preconizate au și început să fie puse în aplicare. Profesorul Burloiu :

— Se vorbește mult la noi despre economii, despre ridicarea productivității muncii și este normal să fie așa. Numai că pentru atingerea acestor țeluri este necesar să se coboare pînă la nivelul fiecărui loc de muncă, să se studieze caracteristicile acestuia pînă în cele mai mici amănunte. Măsurile luate pe bază de voluntariat, de îndemnuri pot și ele da unele rezultate, dar mult mai puțin eficiente decît acelea care beneficiază de un solid suport științific. Unul din suporturi îl poate oferi ergonomia, domeniu interdisciplinar de cercetare în care fiziologia, psihologia, sociologia, tehnica și economia își aduc în mod convergent contribuția pentru realizarea unei integrări organice a omului muncitor în relațiile care se stabilesc între acesta, tehnică și mediul ambiant. Subliniez că în concepția ergonomică omul și nu mașina se află în centrul preocupărilor. Ergonomia își propune să contribuie la eliminarea factorilor perturbatori care-l silesc pe muncitor să acționeze în condiții anormale, de pildă în situații de încordare psihică, în care nu poate da tot ce ar trebui. În lupta pentru economii, sarcină prioritară pentru țara noastră, **economia de materiale și de timp de muncă** ocupă un loc central. Rezultate cu adevărat eficiente, repet, se pot obține numai mergînd la esența procesului de producție, considerat prin prisma factorului om. În acest context contribuția ergonomiei poate fi de primă importanță.

— În ce constă originalitatea cercetării întreprinse la „Electromagnetica" ?

— În caracterul ei multidisciplinar. Studii de acest gen s-au mai făcut la noi — din păcate nu prea numeroase — dar mai mult pe felii, dacă mă pot astfel exprima : fiziologii se ocupau de ale lor, psihologii de ale lor, tehnicienii de ale lor ș.a.m.d., cu slabe contacte între ei. Or, tocmai în aceste interferențe rezidă esența ergonomiei. Faptul că acțiunea noastră s-a desfășurat în contextul creat de integrarea cercetare-învățămînt-producție explică importanta concentrare de forțe studențești, atragerea multor zeci de observatori calificați. Aceasta ne-a permis ca în decurs de un an și mai bine să „radiografiem" sute de locuri de muncă, să cerem părerea a sute de muncitori, maiștri, ingineri cu ajutorul unor chestionare extrem de amănunțite, să le cunoaștem mai bine satisfacțiile și greutățile în muncă. Pe această bază s-a alcătuit studiul de cîteva mii de pagini care conține, în partea finală, propuneri concrete, implicînd importante economii potențiale și posibilități de creștere a productivității muncii în secțiile Asamblare, Relee și Telefonie, în medie cu 60—70 la sută. Deoarece studiul este de dată recentă nu putem da cifre definitive, practica va decide, dar nu încape îndoială că soluțiile ergonomice propuse sînt realiste, după cum o dovedesc primele luni de aplicare a planului de măsuri adoptat de conducerea întreprinderii, pe această bază. Subliniez, totul se bazează pe utilizarea judicioasă a posibilităților existente în întreprindere ; nu am propus aducerea de echipamente noi, modificarea clădirilor, investiții peste plan etc., am

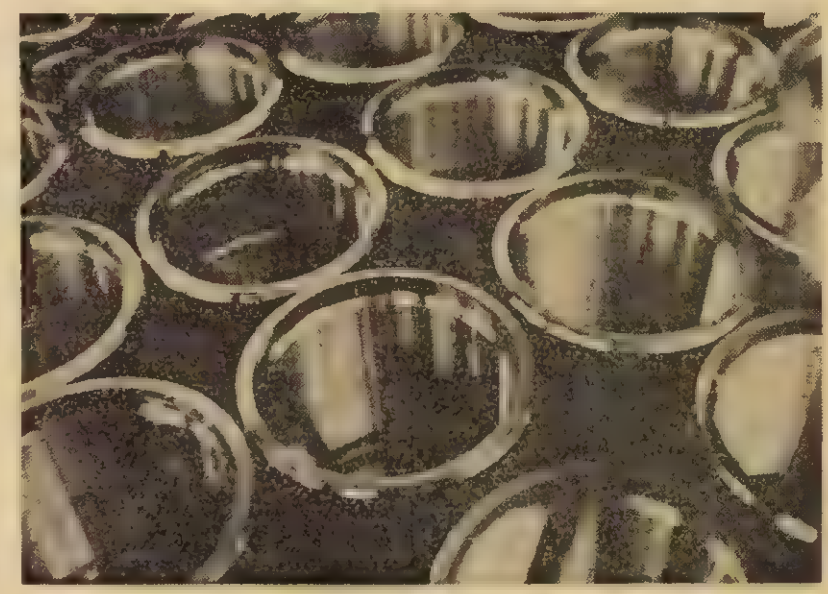

Acest joc al cercurilor reprezintă, de fapt, un joc al inteligenței. Un nou procedeu elaborat recent de un colectiv de tehnicieni de la „Republica" din București va permite ca la fabricarea mufelor să se economisească anual 130 tone de metal. Firește, nu s-a redus nimic din diametrul final al mufei — acest element esențial pentru îmbinarea țevilor — ci s-a redus doar din pierderi.

Flori se culeg

Flori se culeg pe-o coastă abruptă.
Viața mai are și-un chip de durere;
Patria nu e nici rîul de miere,
Nici strugure copt ce viespii-i
infruptă...

Patria nu e o gură de rai,
Vameș să-i fii ; s-o porți sub zăbun
Balanță de plăți : cît iei și cît dai,
Doar fiindcă e sufletul țării prea
bun.

Drum, mai presus presărat
cu scîntei,
Cad precum frunza acel ce însolă
Patria n-o să-ți aștearnă alei
Destinul — cal alb, să-l plimbi
de-o zăbală.

Flori se culeg pe coasta abruptă.
Viața mai are și-un chip de durere;
Patria nu e nici rîul de miere,
Nici strugure copt ce viespii-i
înfruptă.

TITUS ANDRONIC ■

dorit doar să arătăm că economii substanțiale și o productivitate sporită se pot obține și prin metode pur ergonomice. Se cere un singur lucru : a pune în centrul atenției omul, nu mașina. Nu pretindem defel că studiul ar fi perfect, el constituie însă un promițător început. Dealtfel, nici nu este vorba de un început absolut : am mai făcut o experiență similară, cu bune rezultate, la o scară mult mai mică, la „Electroaparataj" — arată în încheiere Petre Burloiu.

Firește, nu putem rezuma în cîteva rînduri amănuntele unei cercetări consemnate în peste două mii de pagini. Vom da doar cîteva ilustrări.

S-a constatat că în secția Asamblare muncitorii lucrau înconjurați de prea multe materiale, de rafturi înalte care ajungeau la nivelul frunții și, într-un fel, îi izolau de restul muncitorilor din hală. Fiecare părea eșuat într-o insulă de fierărie. Or, în micropauzele pe care operatorii le fac în mod inconștient — nimeni nu lucrează ca un automat, fără întrerupere — și care sînt strict necesare pentru relaxarea nervoasă, în loc să-l vadă în jur pe tovarășii lor, se izbeau cu privirea — cînd ridicau ochii — de rafturile de piese, ceea ce le crea o senzație de apăsare. Prin simpla degajare a locului de muncă, multumită unor modificări constructive extrem de simple la mese și unei mai raționale aprovizionări cu piese, oamenii au avut un simțămînt de eliberare, de confort psihic, de satisfacție interioară și ca atare au muncit mai cu spor. Fără nici o altă modificare în organizarea muncii, în zilele imediat următoare „degajării orizontului" s-au înregistrat creșteri ale productivității muncii de 10—15 la sută, precum și economii de materiale.

La multe operații s-au remarcat solicitări neuniforme ale mîinilor : cu mîna stîngă muncitorul ținea piesa, cu dreapta lucra. Introducîndu-se dispozitive de prindere a pieselor, ambele mîini au putut fi folosite la montare în mod mai mult sau mai puțin egal, micșorîndu-se considerabil oboseala și sporind randamentul.

S-au obținut economii de materiale, deoarece acum situațiile în care reperele ajungeau la montaj sub sau supradimensionate, insuficient prelucrate, strîmbe etc., datorită deficiențelor din alte secții sau ale furnizorilor din afară. Aceasta îi obliga pe muncitori să piardă mult timp încercînd să remedieze pe loc piesele necorespunzătoare și ducea la creșterea procentului de rebuturi.

Stați comod pe scaunul dv.?

S-au făcut și propuneri de o dezarmantă simplicitate : de pildă, muncitorii care lucrează așezați să servească micul dejun sau gustările la mese înalte tip bufet expres și invers, iar în pauze să schimbe în mod obligatoriu decorul.

Cercetarea a mers și în profunzimi, interesîndu-se de preocupările lăuntrice ale muncitorilor. „De ce nu faceți cunoscute colectivului, în mai mare măsură, părerile dv. personale privind atmosfera de la locul de muncă ?" Răspunsuri : „Din timiditate", „Oricum, părerile nu vor fi luate în considerare", „Am rețineri față de șefii ierarhici", „Nu doresc să stric relațiile cu colegii". S-a dovedit, de asemenea, că în unele cazuri în promovarea într-o treaptă sau într-o calificare tarifară superioară se ține seama mai mult de cantitatea și nu de calitatea muncii. O bună parte a muncitorilor nu cunoșteau exact caracteristicile fiecărei forme de retribuire : acord individual, regie, acord colectiv, acord global. Firește, asemenea deficiențe nu sînt, sub nici o formă, circumscrise doar la sfera „Electromagneticii", ele însă acolo au fost temeinic analizate, în cadrul cercetării, propunîndu-se măsuri de remediere, în deplină cunoștință de cauză. Merită relevat, în acest context, receptivitatea conducerii întreprinderii în promovarea ergonomicii.

Am dorit să încheiem scurtul nostru tur de orizont cu această investigație de largă anvergură nu numai datorită nemijlocitei ei contingențe cu tehnica și cu producția — de la care a pornit și la care s-a întors —, ci și pentru motivul că subliniază, o dată mai mult, necesitatea de a nu desprinde tehnica de omul care o mînuiește. Un bătrîn muncitor a fost întrebat de un cercetător dacă lucrează comod pe scaunul său, cu scopul de a se depista posibilitățile de îmbunătățire ergonomică a mobilierului locului de muncă. Bătrînul a exclamat :

— De 30 de ani lucrez pe scaunul acesta și nimeni nu m-a întrebat dacă mă simt bine pe el.

În cadrul sus-amintitei cercetări, scaunul cu pricina poate fi ridicat la rang de simbol. Să ne interesăm „cum stă pe scaun muncitorul", să venim cu soluții adecvate, științific fundamentate și atunci el singur va produce mai mult și mai bine.

Noul calculator electronic și „temele don-quijotești" de la I.O.R., organizarea ergonomică a muncii la „Electromagnetica" constituie premiere ale anului care a trecut. În ciuda contradicției în termeni, ele se continuă, cumva, și în 1977, reprezentînd fațete ale cincinalului revoluției tehnico-științifice, ale unei tehnici umanizate într-o lume a tehnicii.

LIONEL NIȚESCU ■

Inteligența românească, în acțiune

Pasiunea doctorului Caba

Încă de pe băncile Facultății de medicină din Cluj-Napoca, absolvită în 1958, studentul Toader Caba, de felul său mocan din străbunii munți ai Vrancei, a văzut că terapia clasică n-are, întotdeauna și în toate cazurile, puterea și resursele să alunge durerea din organismele bolnave. După absolvire, a lucrat o vreme ca medic de circumscripție în comuna Soimuș de lîngă Ilia, pentru a ajunge, în prezent, la Spitalul din Călan, continuînd în tot acest răstimp și în paralel cu munca de internist la spital și policlinica din localitate să studieze fenomene și aspecte inedite ale disciplinei, corespondînd asiduu cu personalități de seamă de peste hotare, în special cu specialiștii clinicilor „Robert Bosch" din Stuttgart, R.F.G., așternînd mai apoi pe hîrtie rezultatele cercetării teoretice și practice, publicînd în consecință mai multe cărți, primite cu deosebit interes în țară și în străinătate.

În 1973 și, respectiv, 1976, Editura „Litera" a tipărit două cărți semnate de doctorul din Călan, „Introducere în practica acupuncturii" și „Tratamentul prin acupunctură", prima reprezentînd prima încercare a genului din aria medicinei românești. Cele două apariții n-au avut însă darul să-l mulțumească pe autor. Toader Caba considerîndu-le astăzi mai degrabă niște „sensibilizări ale problemei" și căutînd să le aprofundeze în alte pagini dactilografiate, alcătuind un amplu tratat intitulat „Acupunctura" și un studiu pe care l-a numit „Bazele teoretice ale medicinei tradiționale chineze".

Dar teoria n-a rămas, cum spuneam, principala preocupare a medicului din Călan. A aplicat totodată unele metode ale homeopatiei și acupuncturii la o mulțime de bolnavi. În fața cărora terapia așa-zisă clasică ridicase mîinile neputincioasă. În fața greutăților de diagnostic și a enigmelor n-a dezarmat, continuînd să se documenteze cu perseverență și înfrigurare, cheltuind energie pentru completarea bibliografiei de specialitate și pentru călătorii de studii în străinătate, la Leningrad, Moscova, Praga Budapesta, Viena și așa mai departe, constatînd că acupunctura și-a cîștigat o poziție nu doar argumentată, ci și stimată ca atare. Pînă la urmă, a ajuns să fundamenteze o teorie proprie, în concordanță cu tradiția medicală și cu dreptul legal al practicării meseriei, teorie după care omul n-ar fi numai un fenomen acvatic, cum susținea savantul Henri Coandă, ci unul solar, permițîndu-și să afirme că fiecare dintre noi nu reprezintă în esență decît o infimă rază de soare. Organismul uman, consideră Toader Caba nu este doar o unitate morfologică și funcțională, ci și una energetică, în complexitatea pe care el o reprezintă funcționînd legi bine stabilite, în controlul și reglarea cărora intră și anumiți factori comuni, între care acțiunea acelor din acupunctură. Chiar dacă medicina occidentală socotește, în marea ei parte, acupunctura ca deținînd nu acțiuni terapeutice, ci mai degrabă subiective, Toader Caba a emis intuitiv o ipoteză personală cu privire la „mecanismul de acțiune al acelor moxei și masajului din acupunctură prin intermediul prostaglandinelor (P.G.) și adenozin-monofosfatului ciclic (A.M.Pc)".

Din motivele arătate mai sus și nu greu de bănuit, a tratat la început în special cazurile limită. Forme algice, reumatice sau nevralgice, după care — pe măsura acumulării experienței și a obținerii unor rezultate terapeutice îmbucurătoare — a pătruns în sfera astmului bronșic, a parezelor și paraliziilor. Se pot cita o sumedenie de cazuri rezolvate. Astfel, Maria Neagu din satul Covragi, județul Hunedoara, venită la Călan cu diagnosticul de ptoză palpebrală, stabilit de serviciile de oftalmologie din Timișoara și Cluj-Napoca. După vreo 15 ședințe de acupunctură, bolnava s-a restabilit, reîndu-și locul în familie și societate, redevenind aptă de muncă. Maria Covaci din Călan a suferit de aceeași afecțiune, fiind tratată și vindecată de doctorul Caba.

Bune rezultate a obținut și în soluționarea unor cazuri dificile de astm bronșic, rezistent la terapia clasică. Cazurile rezolvate sînt, de asemenea, numeroase și în aria acestei boli.

De fapt, ca să rezumăm, pentru ce scriem acest articol ? Pentru a scoate în evidență inteligența profesională și neobosea unui om, căutările sale, munca sa în aplicarea acupuncturii în perimetrul medicinei românești, la o vreme la care medicii noștri acupuncturi sînt tot mai bine cunoscuți în străinătate. În fruntea unui colectiv de biologi și fizicieni, ca să dăm un exemplu, Ion Florin Dumitrescu a întocmit recent o hartă electrică a pielii, reușind nu numai să evidențieze meridianele și punctele de acupunctură, ci și să devină membru de onoare al societății de specialitate din R.F.G.

Mai scriem acest articol pentru că dorim ca medicul Toader Caba, mocan din comuna Vrinceioaia, comunist și român adevărat, să fie apreciat ca atare, munca sa de zi cu zi urmînd să fie pusă și mai mult în slujba bolnavilor și însănătoșirii lor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Despre omul care nu greșește

Există semeni de-ai noștri care trec prin viață liniștiți, care nu supără pe nimeni, nu deranjează nici o inerție, nu trezesc nici un fel de adversități, precum nici o adeziune, nici o solidaritate, nici o pasiune. Ca și cînd n-ar fi fost. „Fac umbră pămîntului degeaba", spune, în infinita sa înțelepciune, poporul. Sînt așa-zișii oameni de treabă, sau oameni la locul lor. Își fac, desigur, datoria la modul corect, astfel ca să nu li se impute ceva, să fie scutiți de incomodele reproșuri ale ierarhiei. Și, desigur, să fie la adăpost de vînturile care mai suflă, uneori, prin niște scheme cam învechite. Și, ne grăbim să adăugăm, tactica, îndelung verificată, se dovedește eficientă. Unor asemenea oameni li se aplică, de atîtea ori, o etichetă salvatoare ce echivalează, din nefericire, cu o virtute capitală : nu au greșit niciodată. Biografia lor, scrisă ori nescrisă, este imaculată, ceea ce poate deveni o garanție profesională ori morală. Condiție esențială nu numai pentru statu-quo dar, desigur, și pentru promovare. Și, dacă individul ocupă un rang, el instituie, pentru subalterni, aceleași criterii ale cuminteniei comode, uniformizînd naturi dotate și modeste, scînteietoare ori opace, transformînd orice activitate, inclusiv pe cele funciarmente creatoare, într-o treabă funcționărească. Dacă omul care n-a greșit lucrează, să spunem, în justiție, el raportează funcționărește, automat, faptele la legi și regulamente, ignorînd că acestea au fost întocmite cu scopul de a fi interpretate în funcție de situații concrete ; dacă lucrează într-o activitate obștească este atent numai să nu-și deranjeze șefii, cu toate că i se cere inițiativă și atitudine personală ; dacă e dascăl se mulțumește să comunice învățăceilor cunoștințele incluse în programa analitică, deși știe bine că aceasta nu este decît un ghid, dacă-i scriitor dă o carte care „să meargă" ș.a.m.d. Funcționarizarea, iată una din consecințele grave ale unei asemenea mentalități. În curînd, probabil, locul unor asemenea oameni va fi luat de roboți care, la drept vorbind, nu sînt mai prejos ca eficiență deținînd, pe deasupra, avantaje incomparabile. Nu ne încearcă nici un regret în fața unei asemenea perspective.

S-ar putea, nu ne dăm bine seama, ca într-o societate ideal organizată, unde totul este imuabil, în care evoluția nu e posibilă întrucît s-a ajuns la perfecțiune, în care deci nu-i nevoie de inițiativă, de luptă, asemenea oameni să fie la locul lor. Cum însă o asemenea societate n-a existat și nu va exista, această categorie se cuvine tratată cu totală dezaprobare. Ei sînt adevărate frîne în mersul înainte, mai ales al unei societăți atît de dinamice cum este cea socialistă. Cunosc un critic care scrie rar de tot, aproape nu scrie, din teama de a nu greși. Nu-și poate lua răspunderea publică a opiniilor. Firește că este scutit de viciul greșelii, căci stă la „partea sedentară" și nu în linia întîi a luptei pentru progresul literaturii. Și îi prevăd un destin norocos deși aș vrea să mă înșel.

Scriind despre cei care nu greșesc, sîntem cuprinși de venerație pentru oamenii care iradiază de dorința perfecțiunii, hărțuiți mereu de acea sfîntă nemulțumire, care vibrează de aspirația spre mai bine, mai frumos, mai drept. Greșeala lor este însă infinit răscumpărată prin ponderea faptelor pozitive a izbînzilor pentru care și-au consacrat energia, capacitatea, talentul. Și îi prețuim oricînd celor incapabili de greșeală. Pentru că sînt incapabili de muncă. Chemăm, din nou, autoritatea înțelepciunii populare : Cine muncește, greșește. Nu greșește decît acela care nu muncește.

POMPILIU MARCEA ■

Muncă și dăruire în abatajele cu trepte răsturnate

(Urmare din pag. 1)

Corcheș, un miner tînăr, de 30 de ani neîmpliniți, dar care are 4 de cînd este șef de brigadă și 3 de cînd este numai la trepte răsturnate. Dar ce sînt aceste trepte răsturnate, sau figuri cum le mai zic minerii pe aici ? Ne-am aștepta ca un abataj să fie un loc cu furnicar de oameni, cu ciocane de abataj, cu crațăre și lopeți și cîte și mai cîte. În parte așa este un abataj frontal, un fel de Bărăgan de cărbune, după expresia inginerului Grigore Grăjdan. Dar de Bărăgan n-a avut parte. A lucrat numai în abataje cameră sau cu trepte răsturnate. Revenind la treptele răsturnate, n-ar fi exact dacă am crede că munca e mai grea decît la frontal, unde și așa este foarte greu. Poate doar volumul de muncă e mai mare aici în stratul 13, blocul 2 sub trepte, în stratul de numai 1 metru și jumătate grosime, străjuit de-o parte și de alta de pereți verticali ai muntelui. Ca și la frontal, găsim oameni, dar dacă acolo totul se desfășoară pe orizontală, aici totul este răsturnat iar oamenii lucrează pe verticală, agățați, între pereții despărțiți de schele din lemn de brad după extragerea filonului de cărbune. Pe o înălțime de 54 de metri, între orizonturile 14 A și 14 B, împărțiți, cei 12 mineri din schimbul întîi și brigadierul, unul deasupra celuilalt, pe 5 trepte ce alcătuiesc un zig-zag, ca o scară întoarsă, sub fiecare treaptă a acestei scări întoarse stau cocoțați cîte 2 mineri care golesc stratul de cărbuni și înaintînd cu toții, înaintează scara, lăsînd în urma lor hăul armat cu bușteni, în timp ce cărbunele smuls muntelui cade singur. Nici la trepte răsturnate nu se poate fără scule. Au pikamere, sape, securi și chiar ferăstraie. Pe o treaptă, un miner perforează cărbunele cu pikamărul, deasupra, pe o altă treaptă doi oameni agățați de schele, unul sus și altul jos, taie lemnul de brad cu ferăstrăul la dimensiunea potrivită grosimii stratului și totul pare incredibil. Șeful de schimb, minerul Ion Radu, și el tînăr de numai 27 de ani, crede că sub scara asta răsturnată se poate sta și fără curaj. Curajul e bun, dar nu la noi, aici e mai important să avem oameni corecți și precauți, care întîi trebuie să-și asigure locul de muncă și abia apoi să dea cărbune. La trepte răsturnate n-a rezistat nici o brigadă pînă la venirea inginerului Grigore Grăjdan, căruia i se pare normal ca toți oamenii lui, și sînt în sector aproape 500 de oameni pe care îi știe ca degetele de la mînă, să cunoască toate cele trei puncte care asigură succesele sectorului cel mai greu al minei. E vorba întîi de întreținerea în bune condițiuni a lucrărilor miniere, apoi de lucrările de pregătire, lucrări numeroase pentru că un strat se pregătește într-o jumătate de an și se exploatează în trei luni. Și dacă primele două puncte sînt asigurate, atunci punctul trei — cărbunele — vine de la sine. Primul schimb din acest an, în prima zi de concediu a inginerului șef de sector, minerii de sub treptele răsturnate au dat 25 de tone peste plan. Între vorbele bune adresate minerilor și maiștrilor din sector, Grigore Grăjdan spunea că : „Maestrul este acela dăruit cu harul de a învăța pe alții, acela care are o mare bogăție sufletească, știe să dea tot, și știință, și pricepere, știe să pună mintea și brațul unde trebuie fără a cere nimic în loc". Sîntem convinși că el însuși este un maestru și nu numai după această posibilă definiție.

Desen de NIC. GADONSCHI

ORLEȘTI, un sat care dă, dar și cere generațiilor sale de azi și de mîine

Drum spre Orlești, sat de pe Olt, dintre Râmnicu Vîlcea și Drăgășani, în miez de iarnă și început de an.

Iarna dezavantajează satele de cîmpie. Contrastul alb-negru e prea șocant, prea simplificator pentru varietatea de culori și nuanțe în care sînt îmbrăcate aceste așezări de plugari în vremea primăverii, verii sau toamnei, cînd rid în ferestre mușcate sau trandafiri, cînd gardurile sînt înecate în rozmarin și nalbă, cînd corzile de viță-de-vie — aici la Orlești, nespus de multe și de bogate — înfășoară cu struguri stîlpi și balcoane, cînd în salcîmi, în nuci sau pe acoperișurile șurelor se văd cuiburi de berze, acești soli ai sudului fierbinte, aducînd simbolic promisiunea copiilor. Toate satele de cîmpie sînt sate cu mulți copii, sînt cuibare de copii. La Orlești „media pe familie" e de patru. Dar acum nu-i vedem, frigul iernii i-a alungat în case, lîngă plugurile cu panglici multicolore abia dejugate după urările sărbătorilor, lîngă brazii împodobiți, lîngă cerbul din vis al legendelor de demult, care-a bătut cu copita-i de aur în pragul anului, deșteptînd colindele.

La Orlești, ca și în alte sate ale Olteniei, cîndva colinda tot satul, acum, de ani și ani, colindă numai copiii, dar ce frumoase, ce tulburătoare, ce unice — mai ales unice! — sînt aceste colinde ale copilor, nemaivăzute prin alte părți! Merg cu colindul, de Anul nou, toți copiii, ei fac o ceată pe care „ulița mare" a satului abia o încape, și, dintre ei, cîțiva intră în case cu „colindețele" (un fel de toiegele crestate, făurite și sculptate de ei), lovind cu ele cerdacul, stîlpii și vatra, întețind cu ele focul. Gospodari care de ani și ani folosesc aragazul fac acum focul, special pentru „colindeți", în vetrele vechi, răcite de mult. Colindatul cu „colindețe", spun folcloriștii, e cel mai „roman" dintre toate colindele românești, în fel se colinda și pe vremea strămoșilor de pe Tibru, de calendele lui ianuarie, ei deci, acești copii, răscolind focul latin din vetre, ne leagă de-a dreptul cu străvechimile, cu glasul dintîi al ființei noastre.

Sat străvechi, vatră străveche, în care povestea străveche a lui bădica Traian e la ea acasă. El — acest erou eponim al românilor — a ales acest „mîndru loc de arat și semănat", a numit **aratul, semănatul, grîul, meiul și orzul, viță-de-vie și vinul, casa și masa**, el a numit și **Oltul**, el, spun oamenii locului, a tăiat chiar pe-aici, prin lunca Orleștilor, drumul pe care și-a mînat armatele și istoria spre capitala dacilor. Un tînăr profesor, fiu al satului, Dorel Dobrinescu, autor al unei „monografii onomastice" (cu bogate referințe istorice) a Orleștilor, a scos din legendă drumul („auzit, scrie el, de la sătenii, și verificat de mine: drum pietruit, la circa un metru adîncime"), pornit ca o brazdă din canul continentului, din Italica, de lîngă însorita Sevillă a obîrșiei lui Traian, și răsturnat peste cinci ținuturi aici. Așezare străveche, vatră străveche, unul din satele aparținătoare, Aurești, fiind clădit pe ruinele Aurariei, așezare dacică, probabil puternică și bogată, odată ce oamenii ei erau aurari, extrăgînd prețiosul metal din nisipul Oltului. Viața, pe-nici, ne asigură autorul monografiei, „își deapănă firul încă din vremea pietrei șlefuite". Sat străvechi, pomenit în hrisoave ale lui Mircea cel Bătrîn și Mihai Viteazul, sat cărunt, sat albit de-atîta istorie, de-atîtea troiene, de-atîta iarnă pe timpia vremii, dar sat în care berzele, solii fierbinți ai sudului, își fac cuiburi pe toate acoperișurile, sat plin de copii, sat-cuibar de copii.

Pe ulită, în dimineața albă și rece de început de an, nu-i vedem. Frigul îi ține în case, îi mai țin între ziduri și școlile (nu mai puține de gașe), și grădinițele (nu mai puține de șapte), poate la ora prînzului o să-i vedem.

Pe ulița mare trec trei femei. Toate trei țin în brațe pungi mari de plastic pline cu portocale. „Fa, Veto, veniră portocale la alimentara a mare!" strigă una din ele la o poartă, alta anunță și ea, la altă poartă, din case prind să curgă femei grăbite, îmbrăcate-n fugă, cu cîte o broboadă de lînă în loc de palton, cu bocanci bărbătești în picioare, reped-ându-se spre „alimentara a mare", ca să cumpere portocale pentru copii. Cît ai clipi, la alimentară coada e gata. Cîteva zeci de femei, patru-cinci bărbați. Bărbații sînt la muncă, unii la C.A.P., la grajduri și la saivane, alții la Rîmnicu Vîlcea, la Govora sau la Drăgășani (900 de muncitori navetiști, în o populație de vreo 5 000 și ceva de suflete, deci cam unul de fiecare familie!), alții, vreo două sute, lucrează aici, la industriile orlștene, la „Vinalcool", la Fabrica de cărămidă, alții la atelierele și magazinele cooperației.

Printre cei patru-cinci bărbați care fac coadă la portocale este și Dragoș Ionescu, tînărul medic al Orleștilor. Are și el un băiețel, unul mic, „uite-atîta", cît ai pune cîteva portocale una peste alta. Că orlștenii cumpără portocale pentru copiii lor, zice el, asta nu-i nimic, oamenii ăștia nu cad în mintea copiilor doar o dată pe an, de Anul nou, ci în tot timpul

anului, ei trăiesc numai pentru copiii lor, ei n-au alte gînduri decît copiii. Pentru o privire mai galeșă, mai obosită, a copilului, medicul e sculat la miezul nopții, iar cînd e să le nască nevestele, atunci, ce mai!, medicul e ca și arestat, viitorul tată nu-l mai slăbește din ochi „nici o clipă și nici un pas. Chestia cu portocalele, zuride medicul, e totuși frumoasă, auziți ce mi-a spus un tată dintre ăștia, cînd m-am mirat văzîndu-l nu cu o pungă, ci cu un sac vîrtuț de fructe galbene. Ei, doctore, mi-a zis el, le-am luat nu numai fiindcă le plac copiilor, le-am luat fiindcă, vedeți dumneavoastră, portocala e și o chestie de învățătură, e ca un fel de „lectură suplimentară", cum zic profesorii, ca un material didactic auxiliar și dulce, din care copiii, mușcînd, învață cîte ceva... De cînd s-a dovedit că pămîntul e rotund, ca un fel de fruct al cerului, copiii din părțile lui mai reci, cum ar fi și Orlești, nu pot avea o probă mai bună despre acest adevăr ca portocala. Nu poți zice: pămîntul e rotund ca un măr. Nu te crede nimeni, nu te cred nici țincu. Dar cînd spui că pămîntul e rotund ca o portocală, atunci da, atunci vezi, atunci se vede bine și cealaltă parte a lui, cea aurită mereu de soare, cea în care înfloresc portocalii. Vezi ce nu crezi, și această minune, care de la un timp se petrece și la Orlești, coincizînd cu Pomul de iarnă, dar și cu toate zilele în care „vin portocale la magazin", ajută lecțiilor de geografie, ajută învățătorii copiilor. Miron Greiere, așa-l cheamă pe orlșteanul care i-a spus doctorului Ionescu această poveste. Miron Greiere are doi copii, două fetițe, una în clasa a treia, alta într-a cincea. Chestionat „mai strîns" de doctor, Miron Greiere a mărturisit că povestea asta, de fapt, „a citit-o undeva". Miron Greiere este unul dintre țăranii ce au „biblioteci personale" (sînt în Orlești peste 150 de astfel de biblioteci, socotite de la cele care cuprind de la o sută de cărți în sus) și este unul dintre sutele de țărani orlșteni ce și-au inaugurat, în casele lor, o „cameră a copiilor". Adică cele două fetițe au camera lor, cu cărțile lor și cu jucăriile lor. Răsfăț? Răsfăț, poate, e sacul cu portocale, cînd pentru lecția de geografie despre rotunjimea și dulceața pămîntului ar fi fost de-ajuns doar una, sau cîte una pentru fiecare fetiță. Dar în dragostea orlșteniilor pentru copiii lor mai intră, ca pretutindeni, și răsfățul, dacă oamenii și-l pot îngădui.

Și și-l pot. Și-l pot adeseori chiar foarte bine, ne spune primarul Florea Dan (și el un om încă tînăr și, ca fost activist de U.T.C., priceput și „într-ale pionieriei", urmărind cu atenție și cu pasiune cum se încheagă copilăria Orleștilor, decît desenul de mîine al satului). Își pot îngădui chiar foarte multe fiindcă muncesc răzbit și cîștigă bine. Își pot îngădui ca în toate cele vreo 650 de case noi, construite de cînd cu C.A.P.-ul, deci de prin 1960 încoace, să existe și „odaia copiilor", și bibliotecă, și televizoare (540 de televizoare înregistrate pînă azi), iar în vreo 200 din ele, dacă nu în mai multe, să fie și „săli de baie", sălile astea încălzite cu hidrofoare fiind, ca și bibliotecile și televizoarele, „mai cu seamă pentru copii", ca să crească bine și sănătoși, să miroasă a apă proaspătă și a săpun parfumat. Oamenii satului, continuă Florea Dan, muncesc, într-adevăr, răzbit, „trag tare", trag așa și la C.A.P., care-i printre cele mai bune ale județului, și la fabrici, și în gospodăriile lor, care-s modele de rînduială, și, chiar ciobani fiind, adică avînd ca acoperiș mai mult cerul decît tavanul casei, nu-și uită casa, o rînduiesc cu de toate, chiar și cu camere „ale copiilor", precum, de pildă, a făcut Aron Bărbuș, unul din cei zece ciobani ai celor 3 000 de oi ale C.A.P.-ului și tată a doi copii mici, un prunc de trei ani și o pruncă de opt. „Trag tare", cresc oi, cresc vaci de lapte (C.A.P.-ul are 570), amenajează pășuni (peste 600 hectare de „pășune modernă"), „modernizează" vîile, refac și lărgesc patrimoniul viticol, plantează dealuri întregi în „sistem suprainalt" (20 de hectare de vie plantate astfel doar în ultimul an), trag tare, cîștigă bine, își fac case bune, fac copii, copii mulți, cîte patru-cinci, le cumpără copiilor portocale și biciclete, haine frumoase, jucării și cărți. Și mai ales — tot pentru ei, pentru copii — construiesc. Din 1975, de cînd e primar, Florea Dan a eliberat anual cîte 75—100 de autorizații pentru construcții de case. Au apărut și primele, vreo 15, case cu etaj, potrivit normelor „schiței". (Echipa de „meșteri de case" a C.A.P.-ului, după cum avea să ne mărturisească președintele cooperativei, Dumitru Lazăroiu, „nu prididește cu comenzile", deși echipa asta, cu cîți oameni are, „nici că e fabrică sau șantier": 47 zidari, 32 dulgheri, 7 teracotiști, 8 tinichigii, 7 fierari-betoniști). Se construiesc nu numai case, se construiesc, la ceasul de față, un nou cămin cultural, cu 400 de locuri și sală de dans, o baie publică, o seamă de „lesuri", adică acareturi, pentru C.A.P. (o bucătărie furajeră, o magazie de cereale, un saivan modern pentru oi). Încă nu se construiește „drumul de asfalt", încă nu se toarnă asfaltul pe artera centrală a satului, deși, ne spune Florea Dan, încă din iulie 1975 s-a încheiat, în acest scop, o „minută", adică o înțelegere fermă cu Direcția județeană de drumuri, ba s-au cumpărat și bordurile viitoarei șosele, în valoare de 47 000 de lei.

Cei ce se mută sau „se strămută", cei ce coboară de pe ripe și din hugeacuri în „vatra organizată" a satului, cei din satele Aurești și Scaiosi, o fac, la fel, pentru copii. O fac pentru viața lor, pentru viața urmașilor, fiindcă aici, în „vatra organizată", e baza producției, cea care dă structură și nerv ofensiv unei alcătuiri umane, cea fără de care această alcătuire ar fi ca o populație de albine lipsită de matcă și lipsită de stup, o fac fiindcă aici, în „vatra organizată", sînt școlile, cinematograful, farmacia și dispensarul, librăria și magazinul cu portocale, aici va fi și baia publică, și noul cămin cultural, și noua cofetărie. Într-un singur an — ultimul — vreo douăzeci de familii din Aurești și Scaiosi s-au și strămutat. „O să le fie mai bine copiilor", zic ei. Prin aceasta, ei n-au sentimentul că-și abandonează o vatră și o istorie, ei au sentimentul că leagă mai bine niște capete ale neamului, pe un ax nou, tare și inflexibil, ca o coloană vertebrală a viitorului. Ei, acești oameni atît de vechi, atît de lucrați de istorie, au conștiința exactă, limpede a generației sau a vertebrei, deci a unui element conductor prin care trec energii seculare sau milenare, a unui element care, fiind cheie în strălungul circuit al timpului, poate înțesni sau întîrzia irigarea cu energii a acelui centru secret care este ființa unui neam în timp. Este deci vorba despre copil, și pentru ei, pentru acești copii, nimic din ceea ce facem noi e prea mult.

La Orlești, sat al cărui nume vine de la „orliște", adică „pămînt nelucrat", la Orlești, pe acest pămînt pe care oamenii, așezîndu-se și înveșnicindu-se, l-au lucrat și l-au făcut grădină, cresc, ca în toate satele noastre, răsaduri bune. Lăstare bune, cresc oameni pe care, în acest început de an nou, nu mă pot opri să nu-i asemuiesc acelor „semne bune" ale colindului, strălucind la ferestrele viitorului.

NICOLAE OLTEANU ■

Opinia unui alegător

Firma — sau o ipostază a demagogiei?

Trec pe **Calea Victoriei** și citesc **Firmele**, unele banale, de serviciu, cum intîlnim încă din nefericire și nu numai pe Calea Victoriei și nu numai în Capitală — Încălțăminte, Îmbrăcăminte, Lenjerie, Pălării — etc. Nici un însemn nu ne lasă să bănuim că aici am găsi, să zicem, **Pălării** marca cutare, produse la **Timișoara**, sau **Cămăși** produse la **Brăila**, unde, într-adevăr, ca și la **Sighișoara**, se produc cămăși elegante. Peste tot ți se indică precis și corect și fără nici un interes comercial sortimentul. Nimeni dintre negustorii noștri nu lesnă pentru că marfa produsă sau vîndută de el nu e pusă în valoare astfel încît să scoată ochii cumpărătorului. N-am văzut încă pe nici unul dintre ei sculîndu-se dimineața ca să tragă obloanele și să lustruiască ramele vitrinelor, și să reorganizeze marfa expusă, și să adauge sub guierul unei cămăși o cravată înnodată cuceritor și a doua zi să o schimbe și a treia zi să ne arate cum stă o batistă într-un buzunar de sacou și a patra zi...

Deocamdată a înțepenit în fotoliul ei birocratic și dezinteresat formula: **„Vitrina nu se desface, în vitrină n-avem voie să umblăm, n-am făcut noi vitrina, îmi pare rău**, cînd îi pare cîte cuiva, **vitrina nu ne privește pe noi, noi nu vîndem ce e în vitrină, ci ce e în raft...**" etc. Trec, zic, pe **Calea Victoriei**, meditînd la cele spuse mai înainte cînd, deodată, ce-mi văd ochii deasupra magazinului instalat sub ferestrele **Teatrului Tănase**?

O firmă, o firmă nouă, nouă pentru peisajul de pînă atunci, o firmă pe care citesc nici mai mult, nici mai puțin decît — **Moda Zilei**!

Intru, încurajat de prea îmbietoarea reclamă, căci cum ar putea numi altfel o firmă care se intitulează ambițios și promițător și chiar agresiv — **Moda Zilei**!?

Înăuntru, costume bărbătești, și pantaloni, și sacouri și, mi se pare, paltoane și pardesiuri, la prima vedere tot ce-și dorește un cumpărător mai pretențios care crede că la el s-au gîndit negustorii cînd au pus respectiva firmă.

— Ce aveți — întreb eu — reprezentativ pentru firma dumneavoastră?

— Care firmă?, mă întreabă cineva — un om mai în vîrstă, surprins, e limpede, neplăcut, de întrebarea mea.

— Cu Moda zilei — precizez eu.

— Ce vedeți — zice el măsurîndu-mă destul de nedumerit, ca să nu spun dușmănos.

— Păi, ce văd este tot ce poate fi mai demodat cu putință. Sacouri cu poalele scurte, croite otova, cu niște revere înguste... nu prea arată a moda zilei, îndrăznesc eu...

— Și cum ai vrea dumneata să fie Moda Zilei? — mă întreabă el explodînd.

— Asta vreau să aflu și eu fiindcă ce văd e o modă mai depășită... Mă gîndeam la o croială mai sportivă, care să dea corpurilor suplețe, linie, eleganță. Uite, zic eu prinzînd curaj, văd aici un costum și într-adevăr un costum îmi servește drept argument, însă numai unul și o măsură de neabordat decît de baschetbaliști...

— Domnule, zice el, eu nu știu la ce te gîndeai dumneata. N-avem.

— Bine — prind eu iar curaj — n-aveți, dar aveți firma, firma nu trebuie onorată? Prea e vizibilă și prea stați în centru și prea în Capitală și...

— Domnule, eu nu cunosc firma, nu eu am pus-o, eu vînd ce mi se dă, firma nu mă privește!!!

— Așadar, aici și așa începe comerțul prost, comerțul fără interes, comerțul cu funcționari puși să le leafă la cele două chenzine, **comerțul anticomerț**...

Pe vînzător nu-l privește firma, pe cel care a pus-o nu-l privește ce vinde vînzătorul, pe nimeni pînă la urmă nu-l privește nimic, dacă adoptăm logica asta falimentară și retrogradă.

Cine pe cine vinde, pînă la urmă?!

Pentru că, pînă la urmă, toate sînt ale noastre, ne aparțin și nu putem sta indiferenți. Firma nu este și ea a noastră?!

DINU SĂRARU ■

Primim din partea Comitetului orășenesc de partid Cîmpulung Muscel un răspuns la scrisoarea nr. 7256/474 adresată revistei Flacăra prin care se arată că în cadrul Creșei nr. 1 sînt multe neregului, iar unii angajați săvîrșesc abateri. „Din verificările efectuate — ni se spune — a reieșit că în general activitatea se desfășoară în bune condițiuni, majoritatea angajaților îndeplinindu-și sarcinile încredințate pe linia creșterii și educării copiilor, corespunzător cerințelor puse în față de partid. Cu toate acestea, în activitatea unității se mențin unele neajunsuri : fenomene de indisciplină, abateri de la normele și legislația muncii, o atitudine inapoiată față de muncă la unii angajați, ceea ce a încărcat atmosfera de muncă a colectivului. Față de această situație, colectivul a propus și luat următoarele măsuri : Proca Lucia, asistentă șefă, retrogradată în funcția de asistentă și mutată la o altă subunitate a spitalului ; Teodoroiu Dorina, retrogradată pe timp de trei luni din bucătar, pe postul de muncitor ; Ștefăniță Mihai, administrator, magazioner, diminuarea retribuției cu 10% pe trei luni ; Cojocaru Cornelia și Manole Viorica, educatoare, Paraschiv Viorica, infirmieră, și Raiz Maria, soră, sancționate cu avertisment ; Mihalache Florentina sancționată cu „Mustrare" și mutată în alt loc de muncă în cadrul spitalului ; Zipiș Petre, contabil, sancționat cu „Avertisment" ; Dascălu Elena, spălătoreasă, sancționată cu „Mustrare" ; Machedon Elena, director, sancționată cu „Avertisment". De asemeni, în vederea îmbunătățirii muncii în unitate, colectivul a propus a se lua o serie de măsuri organizatorice, menite să ducă la îmbunătățirea muncii, a cimentării colectivului de muncă și îndeplinirii în bune condițiuni a sarcinilor încredințate unității preșcolare de către toți angajații."

Mă numesc Dumitru Obreja și locuiesc în orașul Tecuci, strada Plevnei nr. 34, județul Galați, iar de curînd sînt pensionar, după o activitate de 35 de ani la calea ferată. Înainte de a ieși la pensie m-am înscris pentru a cumpăra un autoturism de la I.D.M.S.-Bacău. Cum însă, între timp, am ieșit la pensie și instrucțiunile I.D.M.S.-ului precizează că pentru pensionari trebuie doi giranți și cuponul de pensie, m-am conformat, prezentîndu-mă la Bacău cu toate actele. Tov. șef de unitate al I.D.M.S. mi-a explicat că pe cuponul de pensie trebuie trecut contul din care primesc pensia și ștampila rotundă a oficiului de asigurări sociale Tecuci. Am făcut cale întoarsă la Tecuci și m-am prezentat la oficiul respectiv, cu rugămintea de a-mi trece contul și ștampila, dar am fost refuzat, spunîndu-mi-se că și fără cont și ștampilă cuponul este valabil. M-am dus la rîndul lui la Bacău însă și de astă dată tov. șef de unitate mi-a explicat necesitatea menționării contului fără de care nu se pot întocmi actele de vînzare-cumpărare. Mai mult decît atît, tovarășii de la Bacău au dat telefon la Tecuci, dar degeaba. M-am întors la Tecuci și am mers iarăși la cei de la oficiu. Au refuzat categoric să-mi facă mențiunile respective pe cupon, motivînd, printre altele, că, dacă mor, cine îmi plătește mașina. Nu știu dacă au mai existat sau există astfel de concepții, însă cert este faptul că nu pot rezolva singur această problemă. Am cheltuit destul cu drumurile mele și ale celor doi giranți pe care i-am purtat după mine.

Primim de la Inspectoratul județean Vîlcea — Miliția municipiului Rm. Vîlcea : La scrisoarea dv. nr. 4031/R/1 dec. 1976, prin care ni se trimite spre verificare scrisoarea numitei Ionescu D. Tudorița din Rm. Vîlcea, vă comunicăm : Cele sesizate se confirmă în întregime prin aceea că soțul său, Ionescu Mihai, în vîrstă de 45 ani, de profesie primitor expeditor la Combinatul de prelucrarea lemnului Rm. Vîlcea, a întreținut relații intime cu nepoata sa, Ionescu Gheorghița, domiciliată în orașul Rm. Vîlcea str. Vasile Alecsandri nr. 11, profesoară la liceul energetic din Rm. Vîlcea, în urma căror legături au dat naștere la un copil. Ionescu Georgeta Florentina — copil recunoscut de Ionescu Mihai. Pentru această faptă numitul Ionescu Mihai a fost cercetat și trimis în judecată pentru comiterea infracțiunii de adulter conform art. 304 c.p., la data de 7 decembrie 1976, dosar care se găsește pe rol la judecătoria Rm. Vîlcea. Atît numitul Ionescu Mihai, cît și Ionescu Gheorghița consideră că fapta comisă este o greșeală, iar copilul Ionescu Georgeta Florentina este încredințat la leagănul de copii din Rm. Vîlcea.

În legătură cu articolul apărut în revista Flacăra nr. 43 (1116) sub titlul „Școli cu nume, școli cu număr" vă scriu pentru a vă face cunoscută părerea unui om care nu face parte nici din rîndurile cadrelor didactice, nici din rîndurile elevilor vreunei școli, cu nume sau cu număr, pentru a putea fi bănuit de subiectivism. Sînt de profesie contabil și-mi desfășor activitatea profesională în cadrul unei întreprinderi economice care nu are contingență cu nici o școală. Studiile mele mi le-am făcut în București, la un liceu comercial. Cînd am început clasa I se numea „Ecaterina Teodoroiu", iar cînd am absolvit clasa a VIII-a se numea „Liceul comercial de fete nr. 5". Același liceu, aceleași cadre didactice, aceleași eleve numai titulatura liceului, alta. De ce ? N-am înțeles nici atunci, așa cum nu înțeleg nici azi aceste numerotări, deși, cadru economic fiind, sînt obișnuită cu cifrele. Și cifrele însă își au rostul lor ! De ce cînd se construiește o uzină nouă i se dă un nume și nu un număr ? De ce cînd apare o carte, un ziar, o revistă i se dă un titlu care reprezintă un simbol, un țel și nu un număr ? Pentru că toate au un rost ! Așa și cu emblema școlilor ! I-aș întreba pe elevii Ștefania Papadiuc și Mihai Gheorghiu din anul IV E, cărora li s-a cerut și și-au spus părerea asupra liceelor cu număr sau nume, dacă ar fi strigați la catalog sub număr matricol și nu pe nume și prenume cum s-ar simți ? Bine ? Nu cred ! Și-ar pierde identitatea deși ar fi aceiași oameni. Așa și cu școlile noastre, care au și ele nevoie de o identitate, de un patron spiritual și nu de o simbolizare numerică ce nu-ți spune nimic. Nu pot uita pe fostele noastre profesoare care ne spuneau : „Să fiți mîndre că sînteți elevele liceului ce poartă numele Ecaterinei Teodoroiu și să vă purtați cu cinste, cu demnitate, spre a nu întina cu nimic acest nume". Această recomandare ne-a intrat în sînge tuturor elevelor, iar acum cîțiva ani în urmă, cînd am ajuns în fața obiectelor de uz personal ale eroinei, expuse în muzeul de la Mărășești, fostă elevă a Liceului comercial „Ecaterina Teodoroiu", mi-au spus mai mult decît celorlalți vizitatori. Și nu pot uita amărăciunea pe care am simțit-o cînd liceul nostru s-a numit simplu „Nr. 5" deși, repet, cadrele didactice, elevele, personalul de deservire al școlii erau aceleași. Vă voi mai da încă un exemplu :

Cînd am răspuns cuiva din repezeală că fiul meu este studentul Facultății de științe economice din Iași, acesta fiind de față a știut să mă corecteze zicînd : „Să știi, mămico dragă, că sînt studentul Universității Alexandru Ioan Cuza — Facultatea de științe economice etc., etc. etc.". Iată deci cine are nevoie cu adevărat de patronul spiritual al școlii : elevul, studentul. Nici nu-și dau seama de această nevoie pentru că, fie că au învățat în instituții de cultură simbolizate numeric și s-au obișnuit așa, fie că trec indiferenți pe lîngă ceea ce tovarășul profesor Ion Popescu, directorul Liceului „Gheorghe Lazăr", a numit, pe bună dreptate, tradiția școlii.

„Nu-i necesară o tradiție", afirmă cu multă siguranță de sine eleva Ștefania Papacuue de la Liceul nr. 11. Dar ce este viața noastră dacă nu o înlănțuire de tradiții mai vechi sau mai noi ? Cum de ne-am păstrat ființa națională de-a lungul veacurilor dacă nu datorită tradițiilor ? Ar mai fi existat actele de la 1848, 1859, 1877, 1918, 1944, 1947 dacă cei ce le-au înfăptuit nu erau păstrătorii tradiției de luptă pentru libertatea și unirea tuturor românilor, moștenită din străbuni ? Ar mai exista atîtea reașezări în ultimii 30 de ani dacă noi nu am fi moștenit tradiția de a munci de la înaintașii noștri ? Nu din tradiția bătrînească de a păstra ce-am moștenit, ce-am realizat prin truda noastră, am sărit cu mic, cu mare să ne scăpăm țara cotropită nu demult de furia apelor ? Și să nu uităm că tradiția la scară națională este formată din... hai să-i zic tradiții mai mici în diverse domenii și păstrate de-a lungul anilor. Ce ne-am face dacă nu ne-am mai păstra tradițiile, dacă nu le-am transmite copiilor și nepoților noștri ? Elevul Mihai Gheorghiu afirmă tot atît de dezinvolt că : „unele școli și-au format prestigiul și pentru că erau puține școli în țară. Acum școlile s-au înmulțit și școlile acelea cu vechi prestigiu au rămas cu nume mari, cu profesori cu rezultate bune dar care se obțin și-n alte școli". Vai, cîtă limbă română cunoaște un elev din ultimul an de liceu și ce mod de gîndire are !

Că erau școli puține în țară asta o știm cu toții, dar să susții că prestigiul școlilor s-ar fi datorat numărului lor mic în vremuri nu prea îndepărtate, asta este o aberație din cele mai mari ce mi-a fost dat să întîlnesc la un tînăr care pe deasupra își permite să facă aprecieri și la adresa profesorilor. Oare dacă azi avem un număr mare de școli acestea nu trebuie să aibă prestigiu ? Profesorii nu trebuie să impună respect elevilor prin ținuta lor morală și vestimentară, prin exigența la clasă și în activitățile extrașcolare, precum și prin viața lor particulară ? Elevii nu trebuie să respecte școala și profesorii învățînd zi de zi cu conștiinciozitate ceea ce le predau dascălii lor, să aibă o comportare civilizată față de cei din jur, o ținută vestimentară corespunzătoare vîrstei și calității de elev ? Ce aliteva dă prestigiu unei școli dacă nu seriozitatea în muncă a tuturor celor ce pășesc pragul unei astfel de instituții de învățămînt, precum și respectul pe care trebuie să și-l poarte reciproc această pentru ținuta în deplinul înțeles al cuvîntului ? Cum își permite elevul Gheorghiu din anul IV E să liceului Nr. 11 să taxeze drept „morgă" sentimentul datoriei împlinite al unor profesori care muncesc conștiincios pentru a scoate generații de tineri serioși, bine pregătiți și cu un fond moral bun ? Oare mulțumirea de a nu fi dat rebuturi a celor ce au contribuit în cea mai mare măsură la ridicarea nivelului de cultură al poporului nostru este sinonimă cu morga ? De cînd ? De cînd este „aberantă" dorința unui cadru didactic — care investește în fiecare elev o parte din sufletul său, din ființa sa — de a-și deosebi mai ușor copiii în marea masă a uniformelor bleumarin, spre a vedea cum se comportă ? Nu cumva elevilor (unora dintre ei) le este mai confortabil anonimatul și acestui motiv i se datorează lipsa dorinței de a purta eventualele culori ale școlii ? S-ar părea că da ! Cam asta am vrut să vă scriu pe marginea celor spuse de cei doi elevi, eu, cea care nu sînt nici profesor, nici elev, care am învățat într-un liceu și cu nume, și cu număr, de la al cărui corp didactic însă în afară de meseria mea de contabil am învățat ce înseamnă respectul față de școală, față de cei ce sînt chemați să ostoiască dorul de carte al puilor cetățenilor acestei țări. Părerea mea este că ancheta Flacării pe această temă trebuie să continue, problema privită sub toate aspectele ei fiind mult mai serioasă decît pare la prima vedere. **(Eugenia Oprea-București).**

În satul de reședință al comunei Vinderei, județul Vaslui, în primăvara anului 1974 a început construcția unei brutării. Atunci s-au turnat fundațiile. În anul 1975 s-au construit pereții exteriori, din cărămidă. Și așa a rămas. Motive — multiple : lipsa unei foi din proiect, lipsă de mînă de lucru calificată, lipsă de fonduri etc. Cred că motivul adevărat este neglijența. Vă trimit o fotografie care ilustrează situația. Am reușit să imortalizez „Mușcata din fereastră" — o buruiană care a găsit teren propice pentru dezvoltare în incinta acestei construcții... în construcție. Oare nu trebuie să realizăm cu toții investițiile în termen ? (Ioan Strat, Vinderei-Vaslui).

Vă trimit această fotografie care reprezintă costume de bungheri purtate cu prilejul Anului nou, datină strămoșească din nordul țării. (Gheorghe Lucuță — București).

Magazinul confecții-tricotaje din Cîmpulung Muscel este situat la parterul unui bloc cu 4 nivele și dispune de un spațiu corespunzător. Organizat pe sistemul accesului liber la rafi, utilajele pentru expunere erau amplasate pe latura vitrinelor în segment de cîte 2 metri. În felul acesta nu aveai vedere de ansamblu asupra fondului de marfă, accesul la fiecare segment era greoi nepuînd intra decît un singur cumpărător între aceste utilaje, deși magazinul polarizează atenția unei mari părți a populației orașului și comunelor învecinate. Șeful de unitate, cu concursul colectivului de vînzători, a găsit pentru înlăturarea acestui neajuns o soluție simplă, dar eficientă. Degajînd laturile, a organizat pe întreaga lungime a magazinului o gondolă în forma unui cerc turtit alungit de la un capăt la altul și pe această lungime, din segment în segment, a plantat fondul de marfă pe categorii de sexe; virste, calități, sezon etc. Pe toată această lungime cumpărătorii se pot plimba în voie nestingheriți, au fondul de marfă la vedere și magazinul poate fi supravegheat cu ușurință. Ambalarea se face la ieșirea din unitate și implicit toți acei care reține marfa preferată vin la ambalare. Urmarea aplicării acestui sistem ingenios de expunere și folosire rațională a utilajului, deși nu depășește două luni, tună de lună desfacerea a fost depășită față de situația anterioară cu un plus de 150 000—200 000 lei lunar, aceasta însemnînd pentru unitate destul de mult.

Acum la acest magazin vin colegii din celelalte unități pentru schimb de experiență și în magazinele din Cîmpulung apar elemente noi, rod al gîndirii lucrătorilor din comerț pentru a veni în întîmpinarea cumpărătorilor, ușurîndu-le atît opțiunea cît și timpul necesar procurării a ceea ce doresc. **(Ion Dobrescu — Cîmpulung Muscel).**

Primim de la Editura didactică și pedagogică : În urma scrisorii semnate de Doina Hodolu din Făiticeni prin care semnala unele neconcordanțe în manualele de geografie, vă aducem la cunoștință următoarele : 1. Este de dorit ca denumirile geografice care apar în manuale școlare și hărți să fie „la fel". Acest lucru nu este însă totdeauna posibil, deoarece unele denumiri se modifică, cu timpul, ca urmare a apariției unor documente oficiale sau a indicațiilor forurilor de avizare. De exemplu, începînd din anul 1975 s-au modificat numeroase denumiri de pe teritoriul țării noastre, cote de înălțimi etc. Se înțelege că în asemenea cazuri denumirile din manualele și hărțile apărute anterior nu vor fi la fel cu cele ale edițiilor mai recente. În cadrul aceleiași ediții însă, manualele trebuie să utilizeze denumiri identice. Cazurile în care nu există o unitate deplină se datorează, de regulă, unor „scăpări" ale autorilor și redactorilor de carte, în faza de „bun de tipar", sau necorectării de către tipografie a unor greșeli semnalate de către aceștia. Prin întărirea controlului pe faze de producție ne vom strădui ca pe viitor aceste neconcordanțe să fie pe cît posibil eliminate. 2. Este bine ca examenele să fie pregătite după ultimele ediții ale manualelor și hărților. Ele conțin datele și denumirile actualizate la nivelul anului de apariție. Uneori însă și ele trebuie completate cu date și denumiri noi, apărute în presă și publicațiile de specialitate, care au posibilitatea de a reflecta mai bine situația „la zi".

Primim de la Oficiul județean de turism — Maramureș : La scrisoarea tovarășului Diculescu Gheorghe din București prin care semnalează unele neajunsuri de la hanul Prislop, vă comunicăm următoarele : În ce privește dotarea hanului menționăm că datorită spațiului redus imprimat de caracteristicile constructive ale clădirii, nu există posibilitatea umplerii camerelor cu mobilier. Astfel în camere există strictul necesar pentru un popas de munte : paturi, masă și cuiere panou. Grupurile sanitare sînt în exteriorul construcției. Starea de curățenie nu s-a putut constata deoarece petiționarul nu a menționat data la care a găsit neajunsurile menționate în sesizare. În ce privește aprovizionarea hanului, lucrurile nu stau întocmai cum le-a prezentat tov. Diculescu. Aprovizionarea se face de la stațiunea de odihnă Borșa, iar pregătirea preparatelor are loc în bucătăria hanului. În conformitate cu ordinul nr. 8 al Ministerului Turismului, hanul pune la dispoziția consumatorilor un sortiment minimal obligatoriu, prevăzut pentru o unitate de tip han. Există posibilitatea ca la un moment dat să fi lipsit un produs, dar aceasta nu poate fi luată drept o caracteristică generală și asta probabil în perioada de după 15 septembrie, cînd hanul a fost în perioada de lichidare. În prezent, datorită indicatorilor economico-financiari foarte scăzuți la această unitate și datorită condițiilor constructive și de dotare pe care le prezintă, hanul a fost închis și apoi predat Întreprinderii de drumuri și poduri Cluj — secția Dej, fiindu-i necesar pentru modernizarea drumului național Borșa — Șeșuri (Maramureș — Iacobeni, nordul Moldovei). Sesizarea conține, deci, fără îndoială, multe adevăruri la adresa responsabilului, motive pentru care i s-a desfăcut contractul de muncă, considerînd că nu are aptitudini necesare unui lucrător din rețeaua de turism, de a fi nu numai o gazdă primitoare, ci și un bun gospodar. Prin revista Flacăra solicităm tovarășului Diculescu să uite aceste necazuri și îl așteptăm să revină în Maramureș, în confortabilele noastre vile și hoteluri din stațiunile Borșa și Izvoare.

Primim de la Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București — Complexul de hoteluri și restaurante Nord : Ca urmare articole or publicate în numărul 49/8 dec. 1976 privind unele deficiențe din activitatea unităților de alimentație publică „Restaurant Expres Nord și Restaurant Gara de Nord", aparținînd de C.H.R. NORD, vă facem cunoscut următoarele :

— Consiliul oamenilor muncii al Complexului C.H.R. NORD, analizînd aspectele obiective și concrete relatate, a hotărît sancționarea celor vinovați, după cum urmează : 1. — Moise Anișoara — vînzătoare — desfacerea contractului de muncă. 2. — Budică Ion — șef unitate — retrogradare în funcție pe 3 luni, de la nivelul 5 remunerare la nivelul 4. 3. — Boroș Petre — șef unitate — avertisment. 4. — Ivan Maria — debarasoare — penalizare cu 10% pe 3 luni. 5. — Doviac Ana — debarasoare — penalizare cu 10% pe 2 luni. 6. — Belehuz Elisabeta — debarasoare — penalizare cu 10% pe 2 luni. 7. — Cioric Florica — bufetieră — penalizare cu 10% pe 3 luni. 8. — Ghiță Gherghina — muncitoare — penalizare cu 10% pe 2 luni. 9. — Blinju Marian — muncitor — avertisment. 10. — Ștefănescu Vasile — ospătar — retrogradare în funcție pe 3 luni — din ospătar III în ospătar II. 11. — Andrei Ion — ospătar — avertisment. 12. — Tudorache Aurel — șef sală — mustrare. 13. — Berbec Nicolae și Ivănescu Savu — șefi unitate de la Restaurantul Gara de Nord — avertizare scrisă, pentru a se preocupa mai atent în vederea asigurării unei desfășurări bune a activității comerciale. Respectivele sancțiuni și cauzele aplicării acestora au fost prelucrate cu colectivele celor 2 unități. Mulțumind revistei dv. pentru sprijinul acordat vă încredințăm că în ceea ce privește respectarea legilor statului, nefrustrarea consumatorilor și păstrarea neștirbită a prestigiului Complexului nostru, înțelegem să nu facem nici un rabat.

Primim de la Comitetul de partid al sectorului 3 București : Referitor la scrisoarea adresată dumneavoastră de către Ion Cîmpeanu prin care acesta sesizează comportarea necorespunzătoare a unor elevi de la Liceul de mecanică „Grivița Roșie", vă comunicăm următoarele : Motivul principal al ieșirii elevilor din curtea Liceului de mecanică „Grivița Roșie" — în timpul recreației — îl constituie procurarea unor produse de la băcănia situată în vecinătatea locului de joacă pentru copii despre care vorbește petiționarul. Pentru a se evita, pe viitor, aspectele sesizate în scrisoare, conducerea liceului a asigurat — prin Secția comercială a sectorului 3 — un chioșc alimentar în incinta liceului și în timpul recreației nici un elev nu mai părăsește curtea liceului, poarta stînd închisă sub supravegherea unui paznic, a profesorului și elevului de serviciu. Conducerea școlii supraveghează — zilnic — locul de joacă și controlează respectarea măsurilor stabilite. Totodată, conducerea liceului a constatat că cele mai mari stricăciuni la locul de joacă al copiilor le-au făcut și le fac în continuare alți tineri, care nu aparțin liceului, tineri din cartier, neocupați în vreo formă de învățămînt sau în producție, și care nu se supun supravegherii și indicațiilor conducerii Liceului „Grivița Roșie". În acest sens, conducerea liceului a apelat la sprijinul organelor de miliție pentru a rezolva total doleanțele tovarășului Ion Cîmpeanu.

POȘTA REDACȚIEI

Ecaterina Nica — București. Vi s-a aprobat un ajutor bănesc ocazional, care vi se va trimite prin poștă la domiciliu.

Maria Velovici — Focșani. Consiliul popular municipal, în urma verificării celor relatate de către dv. în scrisoarea adresată redacției noastre, a constatat că solicitarea vă este îndreptățită, atribuindu-vă un apartament cu două camere.

Aurica Damian — Timișoara. Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a informat că vi s-a aprobat schimbarea dispoziției de repartizare de la Școala generală Doljești Burlănești (Neamț) la Școala generală Lenauheim Bulgăruș (Timiș).

Constantin Iancu — Bîrlad. Sînteți planificat a primi butelie de aragaz în trimestrul I a. c.

Gogu Ogarcă — Craiova. Ne-ați trimis o copie fizibilă. Revenim.

Florica Marinescu — București. La sesizarea dumneavoastră privind modul defectuos de alimentare a blocului cu apă și a instalației de încălzire, Consiliul popular al sectorului 4 a dat dispoziție G.I.G.C. să execute de urgență lucrările necesare pentru funcționarea în bune condiții a instalațiilor blocului.

Francisc Brediceanu — Timișoara. Doctorului Mihai Zavergiu Theodoru îi puteți scrie pe adresa : București, str. Caragea Vodă nr. 21.

MARGA NEDELEA

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și nu uitați să vă semnați!

Dramaturgia românească e chemată să exprime omul în faţa lumii noi pe care-o edifică

— Faptul că aţi practicat avocatura v-a determinat să daţi pieselor dumneavoastră aspectul unor dezbateri ?

— Nu am practicat avocatura.

— Am primit o informaţie eronată. Îmi cer scuze. Dar rămîn la convingerea că piesele dumneavoastră sînt piese-dezbateri. Vi se reproşează, mai mult sau mai puţin deschis, că sacrificaţi plăcerii de a dezbate o anumită problemă — problema dragostei, a fericirii, a responsabilităţii omului în istorie, a impostului etc. — atractivitatea pieselor dumneavoastră. Ce părere aveţi despre acest lucru ?

— Eu nu mă ocup în teatru de probleme. Mă ocup de fenomene. Tot ce am scris a fost pentru mine atractiv. Uneori şi pentru alţii — şi asta e tot.

— Sînteţi un autor incomod — pentru public, pentru critică, pentru interpreţi, pentru confraţi. Doriţi deliberat acest lucru ?

— Nu. Nici mie nu mi-e comod să fiu în răspărul atitor prejudecăţi. Sau judecăţi gata făcute. Sau interese.

— Vă interesează succesul ?

— Un anumit succes. În care intră şi unele piese „căzute". Poate mai ales ele.

— Ce înţelegeţi prin eşecul unei piese ?

— Amînarea sentinţei. Sau rezultatul la pauză. Istoria a perturbat multe eşecuri.

— Dar ce înţelegeţi dumneavoastră printr-o operă perfectă ? Visaţi o astfel de operă perfectă, care să dăinuie, sau socotiţi mai importantă funcţia socială a unei piese la un moment dat ?

— Opera perfectă stă pe un loc foarte puţin ocupat pînă atunci şi nu mai lasă pe nimeni să-i ocupe multă vreme. Să nu ne plîngem de „ocazionalitate", de faptul că scriem marşurile clipei şi visăm simfoniile perene. Marii simfonişti, Mozart, Beethoven, Berlioz, Ceaikovski au integrat şi marşul, i-au dat perenitate. Un autor perfect, cum e Racine, e un autor „ocazionat". În bună parte şi Shakespeare. „Ocazionat" a fost şi Michelangelo. Totul e să te ridici din ocazie, să fluturi aripile spre perenitate. Cît te ţin.

— Vă place să fiţi contestat ?

— Nu-mi place numai atunci cînd detest contestatorul, pentru cît e de veninos sau de absurd. (Aici Eminescu s-a exprimat magistral : Dacă port cu uşurinţă şi cu zîmbet a lor ură...) Cînd contestarea e frumos şi temeinic argumentată, ea e un început de relaţie. Uneori chiar de prietenie. Nu-mi plac şopîrlele. Ele trag discuţia spre regnul batracienilor şi al reptilelor inferioare.

— Aveţi un foarte dezvoltat simţ polemic. Ce loc ocupă gazetăria în viaţa dumneavoastră ?

— Locul pe care-l ocupă într-o gospodărie familială cel ce se îngrijeşte de socoteli, cămară, curte, cimp etc., în timp ce intelectualul familiei stă în birou şi citeşte istorie.

— Care credeţi că sînt operele dramatice româneşti fundamentale ?

— Din nefericire **Gaiţele, Opinia publică**. Eu însă am alte partis-pris-uri : **Jocul ielelor, Ultima oră**, în parte **Citadela sfărîmată...** (Adică prefer piesele care conţin un grăunte de credinţă în absolut celor ce pulverizează societatea românească în clişee comice).

— Nu insist să vă explicaţi gusturile. Vă întreb însă de ce nu avem un teatru la nivelul poeziei şi chiar al prozei româneşti ?

— Dumneata de ce nu eşti blond ?

— Într-adevăr, oare de ce ?

— Atunci poate nici aserţiunea dumitale nu e atît de sigură pe cît o proclami. Sînt piesele lui Eugen Barbu, Sorescu, D. R. Popescu, Băieşu, Mazilu, Petru Vintilă mai proaste decît proza sau poezia lor ? Atunci întreabă-i pe ei de ce. Sînt piesele lui Baranga, Lovinescu, Tărchilă, Iacoban, Naghiu, Sîrbu, Mirodan sau ale mele mult mai catastrofale decît ale celor de mai sus ? Atunci nu-mi rămîne decît să recunosc că sîntem mai proşti noi, dramaturgii, de la natură. Deşi, mie, personal, şi un autor cam nejucat, ca Paul Cornel Chitic, mi se pare mult mai interesant decît duzini de poeţi tineri la primul volum de care dumneavoastră vă extaziaţi. Dacă însă dumneata eşti de părere că noi nu sîntem mai proşti, mai neînzestraţi, mai inculţi sau mai nesinceri decît colegii noştri, atunci întrebarea trebuie adresată în altă parte, nu mie. Ea trebuie adresată celor ce administrează teatrul.

● **Paul Everac** s-a născut la 23 august 1924 la Bucureşti. Este absolvent al Facultăţii de drept din Bucureşti. ● Bibliografie selectivă: **Ferestre deschise** — 1963, **5 piese de teatru** (cuprinde piesele **Poarta, Explozie întîrziată, Ochiul albastru, Ştafeta nevăzută, Simple coincidenţe**) — 1967, **Reflecţii despre inteligenţă. Opinii** — 1967, **Don Juan din grădina Icoanei** — 1968, **Dialoguri contemporane** — 1971, **Urme pe zăpadă** (cuprinde piesele **Ifigenia în Tauris, Lohengrin sau plăcerea zorilor, Iancu la Hălmagiu, Discurs despre o floare, Cafea Ness cu aproximaţii, Cîteva palme false, Ana, Urme pe zăpadă, Circuit pe două voci**) — 1971, **Poeme discursive** — 1972, **Încotro merge teatrul românesc** — 1975.

— Fie.

— O dramaturgie, ca şi o literatură, e o chestiune de climat. Recolta e mai bună unde e mai mult soare, teren mai deschis, ploi fertile. Şi mai proastă unde e burniţă, ceaţă, grindină. Atunci mugurii, dacă n-au apucat să se întărească, pică şi se ofilesc prematur. „Impulsionatorii" şi vameşii dramaturgiei sînt mult mai numeroşi decît în oricare alt gen. Asta ţine la unii de un fel de concepţie şamanistă, după care Cuvîntul Rostit are efecte magice, face cine ştie ce minuni. Noi, ca materialişti-dialectici, ştim că nu există minuni şi magie, că lucrurile se condiţionează altfel, nu prin ce rosteşte unul sau altul dintre personaje la un moment dat pe scenă. Dar sînt oameni care fac vama cuvintelor în loc să vadă de marile impulsuri umane, de adevărul şi pregnanţa lor.

— În ciuda unor insuccese, sînteţi socotit un dramaturg important al acestui moment. Ce credeţi că s-a modificat în misiunea teatrului de azi faţă de misiunea celui de acum patru decenii, să spunem ?

— Perspectiva. Acum patru decenii dramaturgii nu serveau dezvoltarea societăţii spre socialismul multilateral dezvoltat sau spre comunism. Decît poate indirect.

— Dramaturgia românească nu poate să se dezvolte solitar, fără a beneficia de alte experienţe. Ce acceptaţi şi ce respingeţi din aceste experienţe ?

— Orice experienţă care nu tîndează mizerie intelectuală sau cotcărie de luat ochii, e bună. Cunoaşterea trebuie împinsă înainte, fără frică, prin orice mijloace. Pînă unde se ciocneşte de prejudecata că omul e damnat, ridicol sau absurd iremediabil. Sau că viaţa e un gunoi. Sau că viitorul e necondiţionat catastrofic. Atunci „experienţa" nu mai e experienţă, ci antipropagandă, dogmă cu sensul schimbat. Din nefericire, eu n-am prea văzut şi nu prea văd experienţe în teatrul românesc. S-au făcut mai anii trecuţi unele, formale, de luat ochii. Dar inovaţii propriu-zise, prospecţiuni în conţinut sau în adecvarea unui conţinut nou la noi forme, abia dacă au fost. Mi-e şi greu să-mi aduc aminte. Nu tot ce e nitei-altfel şi nu tot ce n-are sens, sau e încîlcit, se cheamă experienţă. Nu tot ce amestecă timpii, sau schimbă mereu planurile e modern, avangardă. Noul, fecunditatea experienţei încep de la mesaj.

— De ce unele din lucrările dumneavoastră plutesc în sfera generalului ?

— Întrebarea dumitale pluteşte în sfera generalului. Dacă binevoieşti să-mi spui care lucrări, am putea poate discuta.

— Binevoiesc. De pildă, în DISCURS DESPRE O FLOARE, unde personajele sînt mai curînd nişte concepte decît biografii.

— M-aş întrista dacă ar fi aşa. O piesă n-are voie să escamoteze biografiile. Dar nici nu e silită să se oprească la ele. Aş zice dimpotrivă. Piesele sînt, după mine, „cu etaj" sau fără. O piesă fără etaj îşi povesteşte cinstit povestea, story-ul, şi rămîne la el. Acest story îl înţelege oricine. El poate declanşa rîsul, tristeţea, compasiunea, în fine, poate stîrni toate sentimentele omeneşti. În special pe cele primare. O piesă „cu etaj" are însă în afară de poveste, şi deasupra ei, un alt rang de recepţie, concrescut cu story-ul dar adunat într-o semnificaţie sau mai multe. Pe lîngă **trăirile** ce le stîrneşte, ea mai declanşează şi **o înţelegere**, un tilc superior. Rîvna necesară oricărui dramaturg e să scrie „cu etaj", fără să amputeze pereţii sau să-i facă de paiantă. Fără biografii veridice şi întîmplări verosimile nu rezistă nici un sens. Dar nici povestirea goală, fie ea cît de colorată, nu face o dramaturgie.

— V-aş ruga să-mi spuneţi acum în ce măsură istoria noastră contemporană oferă subiecte dramaturgiei ?

— Într-o măsură cu siguranţă mai mare decît istoria veche sau alte istorii. Mai mare, presupun, şi decît intră în genuri, unde contemporaneitatea nu apare totdeauna în formă de istorie. Dar, ca să începă în dramaturgie, istoria contemporană se supune forţamente la unele scheme simplificatoare. Dramaturgia e ea însăşi un gen schematic, cu obligaţii formale stricte. Dacă şi materia care intră în ea se mai schematizează, ca să se pună de acord cu toată lumea, atunci ajungem la poncife şi nu la istorie contemporană. Sau la un evazionism ieftin, camuflat.

— Cum pot deveni aceste subiecte interesante pentru oamenii din orice colţ al planetei ?

— Printr-o mişcare dublă, care pare contradictorie, deşi e perfect dialectică : înspre maxima particularizare şi, în acelaşi timp, înspre maxima generalizare. Altfel spus, faptul cît mai concret, sensul cît mai larg (abstract).

— Cum vedeţi, în lumina Congresului educaţiei politice şi al culturii socialiste, creşterea rolului dramaturgiei româneşti în viaţa culturală a ţării ?

— Rolul şi importanţa i-au crescut în socialism, trebuie să-i crească şi mijloacele. Mijloacele de a se exprima complex, de a ţinti spre om şi nu spre lucrurile lui. Lucrurile şi lucrările sînt subordonate omului şi nu invers. Dramaturgia românească nu e chemată să ajute lucruri şi lucrări, ci să exprime omul în faţa lumii noi pe care-o edifică, creşterea sau scăderea lui în această acţiune. Nici un progres nu ocoleşte dramele, răscrucile, semnele de întrebare. Ele sînt chiar substanţa artei noastre socialiste. Şi, bineînţeles, şi certitudinile — cînd le avem.

— Cum explicaţi audienţa teatrului la noi ?

— Nu e generală. Sînt teatre care o duc tiriş-grăpiş. Dar în orice caz e mai bună decît acum cîţiva ani. Se pare că televiziunea, în loc să mai fie un inamic, devine un aliat al teatrului, un propagandist al lui. Nu prea mai sînt mari spectacole „de excepţie", cum se zicea, dar cele care sînt, „de regulă", dau satisfacţie publicului, nu-i sperie. Mulţi speriaţi se întorc la teatrul cuminte, de consum. Cred că şi piesele sînt mai sincere, chiar dacă unele au bătaie măruntă. Consumul de teatru se conjugă probabil şi cu creşterea standardului de viaţă, peste necesităţile utilitare. Sau poate e o compensaţie, nu ştiu.

— Cred că aţi remarcat şi dumneavoastră că unele teatre din provincie preiau cîteodată în mod nejustificat formulele teatrelor bucureştene.

— Cînd a fost altfel ? Şi totuşi, am destule exemple contrare. Să nu ne speriem că la Constanţa sau Satu Mare, pe alte fusişoare orare, moda vine mai tîrziu. Să ne speriem numai cînd preluînd din alte capitale ale lumii, ne fudulim cu ce „am descoperit". Imitaţia perfectă ruinează o cultură. Cu atît mai mult imitaţia imperfectă şi epigonismul. Dar asta nu înseamnă să ne învîrtim într-un univers orb, cu comunicaţii rupte, cu schimburi zgîrcite, încîntaţi de propria noastră iscusinţă pînă la a o ignora pe a altora.

— Există un specific al teatrului românesc ?

— Îmi ceri o concentrare prea mare. O trăsătură specifică am putut semnala, cu ochiul liber, în multe manifestări : tentaţia parodiei. De-aici pînă la jocul de cuvinte mai e un pas. Şi încă vreo trei pînă la vidul sufletesc, născut din prea multă isteţime şi prea puţină profunzime.

— Iarăşi trebuie să mă despart de dumneavoastră. Cred că aceste sînt caracteristicile esenţiale ale teatrului românesc. Însă aş vrea să-mi spuneţi acum care ar fi, după dumneavoastră, datoria primordială a unui dramaturg român faţă de publicul său de azi ?

— Nu există datorii primordiale şi neprimordiale. Un scriitor angajat, un scriitor român de azi implicat în tumultul revoluţiei socialiste, trebuie să scrie bine, să atragă, să convingă, să captiveze, să dea de gîndit.

— Cum poate fi ferită arta de aristocratizare ?

— „Aristocratizînd" tot publicul.

— Cine trebuie să fie eroii pieselor noastre ?

— Oricine. O piesă care începe în capul scriitorului cu „trebuie" n-are viaţă adevărată. Cyrano de Bergerac n-a fost nici un mare erou militar, nici un mare poet, nici un mare astronom : a devenit însă un mare personaj. Suflul autorului l-a ridicat din semianonimat şi semimediocritate şi l-a impus lumii ca pe un cavaler desăvîrşit al timpului său. Autorul român, dacă are suflu, poate să-şi ia eroul de unde vrea. Important e pînă unde îl ridică. Asta e arta Şansele artei socialiste de a „ridica" eroul sînt mai mari decît ale oricui

— Ce acceptaţi şi ce nu acceptaţi din teatrul românesc contemporan ?

— N-am eu căderea să accept. Mă duc la-orice piesă nouă, mă bucur dacă e bună, fiindcă mă stimulează. Mă bucur uneori şi cînd e proastă — mă învaţă. Nu accept însă criteriul statistic aplicat dramaturgiei. Avem, zic unii statisticieni, o sută de dramaturgi. Nu cred. Aş fi chiar trist.

— Cum spuneam şi la început, după impresia mea — şi nu numai după a mea — dumneavoastră folosiţi teatrul ca pe o tribună de dezbatere. Pentru ce pledaţi ?

— E neloial să mă întrebi aşa ceva, tovarăşe Arion. Dacă n-ai şti pentru ce pledez nu mi-ai fi luat interviul.

— Totuşi, tovarăşe Everac, cu ce duşman vă războiţi în piesele dumneavoastră ?

— Cu propriile mele îndoieli. Eu pun totdeauna realităţii un „însă". Un „însă" problematic. Care s-o facă mai umană, mai demnă de a fi trăită. Eu n-am descoperit linişti şi adevăruri eterne. Eu trăiesc într-o societate neliniştită, care vrea să crească. Eu îi simt tarele, greutăţile, în ea, în mine. Eu mă războiesc cu ele, animat de o mare speranţă : aceea într-un om mai cuprinzător, mai demn. Eu mă neliniştesc de soarta acestui om al nostru, cînd îi descopăr impasuri. Şi caut duşmanul. Şi încerc să-l apuc. Uneori, el e social. Alteori, moral. Alteori, e pur şi simplu existenţial (ca în **Cititorul de contor**). Şi, risipindu-mi îndoielile, încep o trîntă. Care mă clarifică.

— Puteţi spune cu sinceritate ce credeţi despre teatrul dumneavoastră ?

— Nu cred nimic despre el. Cred în el.

— Vă mulţumesc pentru convorbire şi vă doresc succes !

GEORGE ARION ■

Scriitori români de azi

Ion Lăncrănjan

Ion Lăncrănjan (născut la 13 — VIII — 1928 în Oarda de Sus, județul Alba) este unul dintre prozatorii români de azi care prezintă în scrierile sale probleme de o mare importanță pentru colectivitatea în care trăim. Aidoma altor autori ardeleni, el nu îndrăgește scrisul „frumos", frazele șlefuite cu migală, produse în sine ale rafinamentului artistic. Scriitorul nu este ispitit să bulverseze canoanele tradiționale ale prozei (într-una din cărți chiar ironizează tentativele lui Alain Robbe-Grillet de inventare a noi procedee de expresie). Narațiunile sale se oferă limpezi de la început cititorului, lipsite de complicații, de tot soiul de capcane stilistice, deoarece autorul are încredere în forța cuvintelor de a impresiona fără a fi potrivite cît mai meșteșugit și, poate de aceea, mai nefiresc. Preocupat în primul rînd de ceea ce spune (și, trebuie afirmat răspicat, Ion Lăncrănjan are ce spune) și nu de modul cum spune, el dezvăluie direct, uneori de-a dreptul brutal, adevăruri care ne privesc pe noi și lumea în care trăim sau au trăit părinții noștri. Miile de pagini pe care le-a scris pînă acum nu atrag prin eleganța frazelor, menite să cîștige simpatia unor snobi. Proza lui Ion Lăncrănjan poate fi asemănată unei enorme statui cioplite în piatră. Din apropiere, ea nu-ți spune mare lucru, ba, mai mult, te enervează pentru că îi descoperi cusururi de execuție, zărești urma loviturilor grosolane cu dalta, dar, contemplată de la distanța cuvenită, nu poate să nu-ți impună.

Ion Lăncrănjan și-a fixat încă de la primul său roman, **Cordovanii** (1963), granițele universului pe care vrea să-l exploreze și tot de atunci și-a prezentat cititorului uneltele cu care vrea să-și atingă țelul. În volumele următoare, în ciuda a tot felul de mode succedate, autorul a rămas credincios metodei sale de investigație care, dacă nu e unică la noi și dacă nu e cea mai strălucitoare, în orice caz e durabilă, grea de sensuri, expresivă.

În fond, care este obsesia fundamentală a cărților lui Ion Lăncrănjan? Aceasta este lumea satului românesc contemporan care, în anii socialismului, a trecut și trece prin prefaceri nu întotdeauna line, ci, de cele mai multe ori, pline de dramatism. Scriitorul surprinde aceste inexorabile transformări ale universului rural, felul cum se confruntă oamenii cu o istorie nouă, de multe ori de neînțeles pentru ei și caută să i se opună sau încearcă zadarnic să i se sustragă, să i se dea la o parte din cale. Două pagini despre țărani din volumul **Fragmentarium** intitulate **Cum mor țăranii** sînt nu numai tulburătoare dar și semnificative pentru viziunea autorului, cronicar fidel al unor evenimente provocate de mersul înainte al societății: „Și mie mi se pare mereu, mai ales de cînd mi-a atras mama atenția asupra felului cum se mișcă ei prin lume, că sînt niște prinți dezmoșteniți, niște voievozi ale căror voievodate au pierit, s-au scufundat pentru totdeauna în niște ape mari și adînci..."

Cordovanii, după unii comentatori cea mai bună carte a autorului, este o uriașă frescă a satului românesc de după al doilea război mondial. Romanul acesta seamănă cu o pînză imensă pe care un pictor și-a așternut în grabă culorile, din dorința de a ține pasul cu desfășurarea întîmplărilor la care asistă. Ca urmare, nu toate scenele au același grad de realizare. Protagonistul romanului, Lae Cordovan, povestește episoade din satul său, Dunga de Sus, așezare cuprinsă de febra transformărilor revoluționare. Autorul o înfățișează ca pe un loc de confruntare a celor mai diverse atitudini, unde nu întotdeauna cei avuți sînt și cei mai răi, iar modificările în relațiile dintre oameni nu se petrec întotdeauna fără suferințe, așa cum încerca să acrediteze o anumită literatură ce se pretindea revoluționară, dar de fapt era de un idilism liniced. Scriitorul minuiește cu abilitate o sumedenie de personaje dintre care multe îți se întipăresc în memorie printr-un gest, printr-un cuvînt. Momentelor de tensiune, deseori de o duritate fără margini (certuri, bătăi, omoruri), relatate cu patimă sau cu un calm înmărmuritor, le urmează altele, pline de tandrețe, cum ar fi povestea de iubire dintre Lae și Parasca. Această lume clocotitoare de patimi, unde vrajba se poate înfiripa și între rude, creează impresia unui haos, a unui babilon gălăgios, care însă pînă la urmă își găsește rezolvarea conflictelor și pășește pe calea impusă de noua realitate a țării.

Încrederea autorului în mijloacele clasice de exprimare este evidentă chiar și într-un roman mai ambițios din punct de vedere al tehnicii literare, **Caloianul** (1975), unde, deși apar procedee folosite des la unele narațiuni moderne (note în subsolul paginii, povestire în povestire etc.), ele totuși nu șochează. Rememorările personajului central, romancierul Alexandru Ghețea, nu sînt decît un pretext pentru a vorbi tot despre contemporaneitate, pentru a o judeca, pentru a-i vedea măreția, dar și erorile. Romanul cuprinde pagini despre lumea satului, despre viața literară și politică a țării. Sînt spuse multe adevăruri crude, dureroase, despre ilegalități comise de oameni în numele revoluției, despre procese intentate pe nedrept unor oameni cinstiți, lucruri dezvăluite la vremea potrivită de conducerea de partid și de stat a țării. **Caloianul** este și ea o carte scrisă pătimaș, ce-i drept, cu o rigoare mai mare decît **Cordovanii**, dar și ea are unele stîngăcii, scuzabile poate numai ținînd cont de proporțiile construcției.

Un roman dens, care ar fi putut deveni o capodoperă a literaturii române de azi, amintind într-un fel de excepționala nuvelă a lui D.R. Popescu **Duios Anastasia trecea**, este romanul **Drumul cîinelui** (1974). Subiectul este de tragedie antică. După mulți ani de cînd nu s-au văzut, doi frați se găsesc în tabere adverse. Mama lor încearcă zadarnic să-i împace. Pînă la urmă, unul dintre frați îl ucide pe celălalt. Mama îi răzbună pe cel mort, apoi își curmă și ea viața. Zguduitoarea tragedie e o pledoarie pentru omenie, pentru încredere în valorile morale ale unei colectivități milenare, ce trebuie păstrate întotdeauna.

În nuvelele sale grupate în volumele **Eclipsa de soare** (1969), **Fragmentarium** (1969), **Vuietul** (1969), **Ploaia de la miezul nopții** (1973), Ion Lăncrănjan abordează tot probleme ale satului contemporan, cu luciditate, necruțător, dar cu o credință deplină în sensul revoluției noastre. Scrierile acestui autor, care pare mereu supărat pe ceva sau pe cineva, îți lasă un gust amar, de parcă ar aparține „omului din subterană" al lui Dostoievski. Dealtfel, din această continuă stare de iritare provine și apetența sa pentru publicistică. Articolele sale nu sînt deloc comode, ci incită prin verva și prin curajul lor. **Fragmentarium** cuprinde astfel de pamflete care vestejesc tare ce mai există în societatea contemporană: carierismul, oportunismul, abuzurile etc. Chiar dacă nu e întotdeauna obiectiv, chiar dacă nu întotdeauna aderăm la blamarea unor oameni la care aceste pagini fac aluzie, ele se citesc cu interes.

Autor al unor cărți care nu te lasă indiferent, Ion Lăncrănjan este un scriitor de prima mărime al literaturii noastre de azi.

GEORGE ARION ■

Faptele și vorbele

Inimi de cîini

De mult umblu să-i cumpăr nevestimii un coker auriu, așa cum își dorește, fără să reușesc. Se topește după cîini și rasa asta e slăbiciunea ei. La Paris, a fost imposibil să o mai scot dintr-un magazin care vindea cățel de toate soiurile. Băgase mîna într-o cușcă, printre gratii, și cinci cokeri mici albi cu pete cafenii, îi sugeau degetele.

E drept că are și darul să-și cîștige, aproape instantaneu, prietenia cîinilor. Mirîie puțin ca ei și apoi (se pricepe uimitor să le imite lătratul), izbutește, n-o să mă credeți, realmente, să le vorbească. Începe cu oricare, chiar cînd pare fioros, adevărată conversație foarte animată, de vechi amici.

În blocul nostru există un coker tînăr, adus din Italia; o drăgălășenie! Nevastă-mea a venit într-o zi, întoarsă pe dos acasă. „Știi că pe Mickey l-a otrăvit cineva" — mi-a comunicat sufocată de mînie. Am aflat ulterior că faptul a avut loc în preajma hotelului Intercontinental. „E o trăsnită care vine pe aici" — i-au spus niște copii — „și aruncă înadins prin iarba scuarului chifteluțe otrăvite".

Admirasem iarăși amîndoi un setter svelt roșcovan, de cîte ori treceam la plimbare, zbîrniitor ca o săgeată, prin cartierul nostru. Am aflat, zilele trecute, că a fost și el otrăvit. Fetița arhitectului, care era proprietarul splendidului cîine, a făcut un șoc nervos cînd și-a găsit partenerul de joacă mort. Și un coleg de birou al soției mele a pățit același lucru. Niște vecini i-au otrăvit caniche-ul, știind bine că-i e drag ca ochii din cap.

Circulă, așadar, printre noi înșiși care otrăvesc cu premeditare cîinii altora și continuă să se socotească oameni. E greu, dacă nu cu neputință, ca tribunalele să-i pedepsească. Oare actul acesta încetează să fie o crimă abominabilă, cîtă vreme se exercită împotriva unor animale?

Printr-o ciudățenie a limbajului, pentru mine inexplicabilă, opusul omeniei e cîinoșenia. Dar cuvîntul nu se potrivește deloc celui mai fidel prieten multimilenar al rasei umane. Dimpotrivă, inimi negre, lipsite de orice omenie, aș zice că au păcătoșii care omoară cîinii. Să prepari, Dumnezeule, chifteluțe, să le pui otravă și să savurezi pe urmă efectele unei astfel de isprăvi! Te pomenești că teapa asta de asasini lași practică în restul timpului liber horticultura. Vin acasă și stropesc straturile de flori. Sau urmăresc încîntați la televizor emisiunile pentru copii.

Au toate acestea vreo legătură cu literatura? — mă veți întreba. Da, fără îndoială — am să vă răspund. Bestialitatea îmbracă fețe dintre cele mai ascunse și omenia este o noțiune a cărei bogăție integrală literatura e chemată să ne-o dezvăluie în primul rînd.

Nu ne-a învățat Bolintineanu, încă din cărțile de citire, să-l admirăm și plîngem pe credinciosul Azor? Și cine poate uita prietenia Lizucăi cu viteazul Patrocle, așa cum a fixat trainicul sentiment umano-canin Sadoveanu în **Dumbrava minunată**?

Poate că nici nu poți fi un mare poet fără să iubești cîinii. Îmi amintesc de o polemică acerbă, nemiloasă, care se încinsese între Ion Barbu și Tudor Arghezi. În ciuda orgoliului său, cîntărețul lui Fox i-a pus capăt printr-o invitație de împăcare cu următorul argument suprem: „mi-ar părea rău să mă cert cu dumneata, fiindcă îți oarecum la cîini".

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Cronica literară

Z. ORNEA: „Confluențe"

Confluențe însumează o bună parte din publicistica recentă a lui Z. Ornea. Autorul, specializat în monografia unor „idei" (poporanismul, sămănătorismul, junimismul, tărănismul) atacă și de astă dată mai ales probleme de ideologie. Se înțelege, nu lipsește aplicația la fenomenul literar, într-o concepție apăsat sociologică. Se pare că ambiția criticului e de a nuanța adevăruri deja statornicite, dintr-o foarte cuprinzătoare perspectivă marxistă. Z. Ornea se mișcă bine în cadrele știute ale luptelor doctrinare din cultura noastră modernă. Originală este în primul rînd maniera de a demonstra. Firește, așa stînd lucrurile, nu întotdeauna demonstrația spune ceva în plus față de premise. Dar autorul realizează un adevărat act cultural, atunci cînd repune în circulație argumente noi, aducă texte mai puțin cunoscute, dacă nu chiar total ignorate. Este remarcabilă, se știe, intervenția revistei **Kalende** (prin Pompiliu Constantinescu) în polemica antigîndiristă. Z. Ornea se pricepe să o pună în valoare. În același scop reactualizează cronica lui Serban Cioculescu la **PERSONALISMUL ENERGETIC.** Textul, în multe privințe exemplar, se integrează perfect în argumentarea de principiu a autorului.

De apreciat este și faptul că Z. Ornea, rezumînd polemicile de odinioară, merge la personalități, nu la publiciști obscuri. Tocmai de aceea nu ne-am fi așteptat la o atît de rigidă subordonare a acestora față de direcțiile doctrinare. O polemică, de multe ori, pleacă și de la un conflict de personalitate, care ține de contingența cea mai pură, de hazard. Or, nu o dată Z. Ornea e pîndit de abstracție și descriptivism. Discuția e dusă exclusiv la nivel de principii. De unde impresia de monotonie, cu toate că autorul — stăpînind incontestabil domeniul de cercetare — aduce efectiv puncte de vedere noi. Abstracția strangulează uneori și expresia. „Legile dezvoltării sociale au un caracter determinant și progresia lor nu poate fi totuși finalmente obstacolată de elanul subiectiv al unor forțe contracarătoare". Ce să însemne aici **progresia legilor dezvoltării sociale?** Detectăm cu ușurință o exagerare de ton. Apoi la Z. Ornea din cînd în cînd nepotrivirea dintre rigoarea cu care își organizează discursul (metoda științifică de a folosi sursele) și artificialitatea propriilor intervenții. Efectul e unul de stridență. Ne place că autorul știe să reducă o stare de spirit la idee, dar nu întotdeauna tonul servește ideea. Retorica fără nici o acoperire întunecă atunci sensul, atitudinea. Nu vrem să minimalizăm stilul de gîndire al autorului. Dar ni se pare că el nu-și ia întru totul în serios adevărata vocație. Cu alte cuvinte nu-și cultivă de ajuns talentul de eseist și prozator.

Altfel, cartea are trei secțiuni. Primele două **(Confruntări ideologice în deceniile interbelice și Ipostaze socialiste românești)** amintesc preocupări mai vechi ale criticului. Pe de altă parte, ele anunță alte cărți: despre neosemănătorismul interbelic și despre **Contemporanul.** Articolele de față ar fi mai mult niște fragmente dintr-o monografie viitoare. Așadar, spiritul monografic se păstrează intact și în opera jurnalistică a lui Z. Ornea. Un studiu temeinic, absolut justificat, este **Interferențe marxiste în sociologia din deceniul al III-lea.** Autorul pune în lumină ecouri marxiste în lucrările lui Lovinescu, Mihai Ralea, St. Zeletin, Madgearu, Sanielevici.

Reține apoi atenția studiile despre Ghrea. Ele se înscriu în curentul mai nou al unei reevaluări drepte, comprehensive. Ne-ar fi interesat însă un Gherea neraportat ostentativ la Maiorescu. Ultima secțiune se intitulează (poate prea vag) **Literatură și semnificație.** Unele articole surprind prin excesul de generalitate. Ne referim la **Arta — expresia semnificației umane** sau la **Literatură și ideologie.** Sînt intervenții de opțiune estetică, dar fără luarea vreunei poziții. Bineînțeles, remarcăm sugestiile din Lukács sau din clasici: Gherea, Ibrăileanu, Lovinescu, G. Călinescu.

Oarecare agresivitate exprimă luările de cuvînt în favoarea istoriografiei și a documentației. Sînt invocați spre argumentare Călinescu și Lovinescu. Întrucît aceste izbucniri de opinie au și un caracter programatic, procedeul ni se pare lipsit de tact. Singura chestiune în discuție e cea a talentului. Iar talentul există sau nu există. El nu poate fi codificat în norme și reguli de creație.

Confluențe este cartea care reprezintă mai bine pe Z. Ornea, în raport cu studiile monografice, mai ample, dar nu mai puțin eterogene, în care ideologul și istoricul literar se incomodează nu o dată reciproc, în timp ce pasiunea pentru documentul „edificator" face ca vocea reală a criticului să se audă cu dificultate.

CORNEL MORARU ■

Cap limpede

În R.F. Germania a apărut un volum ce selectează poezii din creația lui Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Barbu — **Rumänische Gedichte** — von Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Barbu ● Editura Grasset (Franța) a tipărit romanul lui Marin Preda **Marele singuratic** — **Le grand solitaire** ● **România literară** a început publicarea unui serial despre Războiul de independență. Este vorba de jurnalul de front al lui Marc Antonio Canini, care a asistat la desfășurarea ostilităților din 1877 în calitate de corespondent de război ● În aceeași revistă, Felicia Antip își continuă interesantele sale articole consacrate unor cărți apărute în străinătate. Aceste articole nu sînt simple recenzii, ci, de cele mai multe ori, meditații asupra destinului scriitorului și a cărților, asupra problemelor care frămîntă lumea contemporană ● O rubrică vie, întotdeauna bogat informată rămîne cea intitulată **Meridiane,** publicată tot de **România literară** ● Ne pare rău că spațiul nu ne permite să reproducem integral recenzia semnată de C. Mălinaș în revista **Familia** (nr. 12 — decembrie 1976) la cartea lui Ioan Iancu — **Varianta „Palmier".** Spicuim totuși cîteva fraze din ea spre delectarea cititorilor: „Întoarcerea primei pagini a unui roman ca cel (s.n) semnat în Editura Facla de Ioan Iancu înseamnă o poartă deschisă spre cunoaștere..."; „Aflat la cea de a doua carte a sa, autorul decupează de această dată din alergarea continuă a lucrătorilor de miliție din județele Timiș și Bihor un episod după cele mai clasice reguli, urmărindu-i implicațiile într-o antrenantă înlănțuire la prima citire fără o legătură sesizabilă a faptelor, aducînd la lumină grefele antisociale ale unor indivizi ce-și țes ca păianjenii capcana de cîștiguri, fără muncă, prin escrocherie și șantaj" După care aflăm că în respectiva carte este evidențiată „...ideea tot mai pregnantă a conlucrării dintre organele de ordine și populație și finalizînd în dezvăluirea totală și salubră a adevărului. Salvatoarea reconstituire finală ce botează forțele cu un singur numitor comun, acela al normelor etice și echității societății noastre survine în acest fel după o veritabilă rebustică tot mai constructivistă și dă voie cititorului să cadă în fotoliu și să-și dea încă o dată seama că de la un punct a pierdut competiția cu autorul și a ieșit pe locul al doilea". Să ne dea voie autorul recenziei să-i spunem că domnia-sa a ieșit pe primul loc în ceea ce privește delirul verbal, a cărui lectură ne-a făcut să cădem din fotoliu ● Frumoasă poezia lui Evgheni Evtușenko **Picotind,** apărută în **Vatra** (nr. 12 — decembrie 1976) în traducerea lui Tudor Balteș ● Poetul Gheorghe Tomozei publică în revista **Ramuri** (nr. 12 — decembrie 1976) cîteva pagini din **Poema patriei,** de un vibrant patriotism.

Pămînt deopotrivă al soarelui şi al viscolelor, Tulcea renaşte prin oamenii săi aspri

Nu cunosc noţiunea a fi salvat.
Cunosc noţiunea faptului
că au venit apele;
şi-au urcat saltelele în pod,
împreună cu copiii,
şi au aşteptat să treacă stihia

Tulcenii trăiesc mult ; trec uşor peste 80 de ani. Tulceni sînt şi locuitorii satului Caraorman. Din Caraorman pînă în satul reşedinţă de comună sînt 15 kilometri de plauri, grinduri, canale, lacuri. Despre plauri şi grinduri se cunoaşte exact faptul că anul acesta nu mai sînt unde au fost anul trecut şi nu vor fi la anul unde sînt acum. Punţile sau podurile sînt iluzorii şi unicul mijloc de deplasare este mersul cu piciorul ; ar mai putea fi cel cu vaporaşul ; un vapor este costisitor însă şi tulcenii n-au deprins cuvîntul risipă, ca oricine ar trăi din piatră seacă şi din pămînturi plutitoare. Este adevărat că tulcenii nu trăiesc la fel de bine cît le-ar da dreptul rivna lor zilnică. Produsă în alte pămînturi şi sub alte ploi, silinţa dobrogeanului îi-ar fertiliza altfel existenţa, mai concret, dar nu l-ar mulţumi. Exodul spre oraşe există totuşi, este o realitate care nu aparţine temperamentului. Partea dinspre deltă a Dobrogei se aşază altfel în matcă, cu alte ziduri, şi conţinînd alte aspiraţii, dar sub acelaşi soare. Depopularea deltei este un proces ireversibil şi necesar care nu exclude nostalgia. Părinţii continuă să facă şi să crească copiii cu aceeaşi dragoste şi devoţiune, copiii pleacă la şcoli, se întorc în vacanţe şi se angajează barcagii şi apoi nu se mai întorc decît în concedii. Există o morală a evoluţiei. Dezvoltarea se vede nu numai printre coşurile industriilor noi, ci şi în biblioteci, unde numărul cărţilor împrumutate n-are nici un termen de comparaţie, ca şi în insuficienţa apei, inclusiv a celei reci. Şi mai ales în evidenţierea unui scop comun. Mici negustori, bragagii, comercianţi, meseriaşi mărunţi, români, turci, tătari, bulgari, ucraineni, tulcenii n-aveau nici o aspiraţie care să le fie deopotrivă de scumpă. Şi nu ar avea valoarea unui paradox afirmaţia că lipsa acestui imbold comun se putea constata în faptul simplu şi limpede al desăvîrşitei lor neîncomodări : n-aveau nimic de împărţit, nimic de împărtăşit Rare sînt locurile pe planetă unde coexistenţa mai multor naţionalităţi să se fi desăvîrşit printr-o atît de deplină înţelegere şi armonie. Comună le-a fost suferinţa şi o anume înţelegere a ordinii lucrurilor şi a lumii, o înţelegere senină şi calmă, o anume acceptare a destinului şi un fel propriu de respingere a tentaţiilor unui alt mod de viaţă. Iată cum povesteşte un fost ţăran dobrogean faptul repetabil şi natural al inundaţiilor : de fiecare dată cînd vin apele mari, chiar aici, vizavi de port, vizavi de noul hotel şi de casa de cultură, în comuna Ada Marinescu, ţăranii îşi suie salteaua în pod, împreună cu copiii, şi ce apucă, îşi leagă barca de acoperişul casei şi se adăposteşc acolo pînă trece stihia. Le-ar fi uşor să treacă în Tulcea. Şi oamenii au încercat să-i salveze ; ei nu cunosc însă noţiunea a fi salvat, cunosc noţiunea faptului că au venit apele, ca întotdeauna, că trebuie să se urce în pod şi să aştepte retragerea viiturii.

20 000 lei poate cîştiga un pescar într-o lună ; e un adevăr verificabil şi tot la fel de evident ca şi faptul că în luna ocalaltă poate cîştiga numai 200 lei. Delta dă cu o mînă şi ia cu toate ; viaţa tulceanului e singurul lucru pe care nu-l poate transporta cu barca. E prea dură şi prea imprevizibilă pentru rezistenţa unei singure bărci. Dar nu există om al deltei care să fie nemulţumit de viaţa pe care o duce. Destinul i-a legat de propria lor neputinţă de a trăi altfel ; şi nu e vorba numai de cei din deltă. Ca să simtă în fereastră soarele Dobrogei, s-a scrijelit piatra, s-au plantat păduri pe culmi unde niciodată nu crescuse nimic şi fii acelor ţărani şi ai acelor oameni vor astăzi să înflorească în pămîntul sterp şi ostil bumbacul românesc. Este visul inginerului Mustafa Aivaz să vadă Dobrogea albă : albe să-i fie văioagele negre, alb să-i fie cîmpiile nesfîrşite de la Rahmanu.

Trei lucruri n-au crezut tulcenii : că se va face agricultură pe piatră, că pelicanii vor zbura peste stîlpii de înaltă tensiune şi că delta ar putea deveni o cunoscută platformă agricolă. Primele două sînt deja realităţi, chiar dacă nu în toate satele există bruiarii şi nu peste toate lacurile şi canalele atîrnă firele curentului electric ; cel de-al treilea este în stadiu de dorinţă şi anume o dorinţă calculată, verificată şi pe deplin posibilă.

Se modifică configuraţia deltei, rosul cărămidei, strălucirea betonului, necunoscute în hăţişurile cu stuf, se reflectă în geamurile noilor magazine şi dincoace de cărămidă şi beton, în geamurile televizoarelor izbucneşte viaţa în alb-negru a ţării şi toate astea nu sînt decît un reflex, o prelungire pe apă a altei vieţi, a celeilalte vieţi, de la marginea apelor, unde agoniseala muncii se numeşte şi este valoare, acea necontenită trecere de la puţin la mai puţin şi apoi la de ajuns şi mult; de la 5 200 de muncitori în 1968, în Tulcea sînt azi de trei ori mai mulţi muncitori, ca în acest cincinal cifra să urce la aproape de patru ori cîţi sînt acum. Deocamdată. Tulcea nu este un oraş al confortului ; Dobrogea însăşi nu este un loc pastoral ; este un pămînt ce reînvie şi forţa lui stă în făgăduinţa lui. Pămînt deopotrivă al soarelui şi al viscolelor, al frumuseţii austere şi al sinistrului. Partea dinspre deltă a Dobrogei se bizuie nu pe zestrea naturii şi nici pe darurile ei geologice, binecuvîntarea i-o dă omul pe care l-au zămislit deopotrivă viscolul şi soarele, frumuseţea ei divină şi sinistrul, omul Dobrogei inimitabil, unic, tandru, aspru, neliniştit şi mîndru.

NICOLAE CRISTACHE ■

Chemarea fierbinte a părinţilor către toţi fiii Dobrogei

Judeţul Tulcea trăieşte un timp eroic: colţ de ţară cu o producţie industrială de numai 2,6 miliarde lei în 1975, va trebui să ajungă, în 1980, la 10 miliarde lei. Ceea ce a început să se întîmple aici seamănă cu un miracol. Nu este însă nici o minune. E o realitate, un ideal apropiat şi concret a cărui realizare depinde numai de tulceni. Să ajungă la 10 miliarde lei producţie industrială, ei vor construi, într-un ritm neîntîlnit, un şantier de reparaţii şi construcţii de nave oceanice, o întreprindere de utilaj metalurgic şi chimic, vor extinde combinatul metalurgic existent, vor dezvolta flota de pescuit oceanic. Acestor unităţi şi altora pe care nu le-am numit, economistul Corneliu Vasilescu, directorul direcţiei muncii, le spune cu mîndrie coloşi.

Directorul subliniază că asemenea coloşi nu vor intra în funcţiune eşalonat, ci deodată. „Înseamnă că în ultimii doi ani ai cincinalului trebuie să calificăm 11 000 de muncitori, majoritatea din mediul rural. Şi cum 85 la sută din noile unităţi economice sînt amplasate în municipiul Tulcea, treaba asta presupune o mare mişcare de populaţie din rural în urban, şi deci foarte multe implicaţii de ordin social".

— Ce trebuie întreprins deci în acest sens ?

— Ministerele tutelare vor trebui să ia măsuri pentru recrutarea candidaţilor, pentru asigurarea spaţiului locativ în locuinţe, dar mai ales în cămine de nefamilişti, considerînd că această forţă de muncă va fi constituită în majoritate din tineri. Aţi înţeles, cred, este vorba de corelarea fondului de locuinţe cu necesarul de forţă de muncă.

— Cum v-aţi gîndit să pregătiţi viitorii muncitori ?

— Jumătate dintre ei ar trebui pregătiţi prin şcoli. Noi putem să pregătim doar 42 la sută prin şcoli. Deci mai mult de jumătate din forţa de muncă necesară acestei dezvoltări rămîne să se pregătească, să se califice prin cursuri de calificare şi practică la locul de muncă. Nu avem însă nici locuri de muncă în unităţi de profil. Deci, din nou trebuie ca ministerele să-şi îndrepte atenţia spre pregătirea necesarului de muncitori, trimiţîndu-i pentru calificare la unităţile de profil din alte judeţe.

— Înseamnă oare că dumneavoastră scăpaţi de nişte griji ?

— Nici pomeneală . Am întreprins o vastă acţiune : am recenzat, la domicilii şi în unităţi, populaţia ocupată în producţie, pe cea disponibilă, pe nivelurile de pregătire, vîrstă, sex, şi am întocmit un vast material orientativ. L-am sintetizat apoi într-un studiu numit „Program privind evoluţia demografică, necesarul de forţă de muncă de asigurat, pregătit şi perfecţionat prin reţeaua şcolară, în perioada 1976—1980 şi schiţa orientativă pentru perioada 1981—1990". Pe baza acestor date culese, pentru fiecare unitate teritorial-administrativă s-au întocmit balanţe ale rezervelor de forţă de muncă, pe structurile arătate mai înainte, care ne dau posibilitatea să acţionăm concret, realist, în ce priveşte recrutarea şi pregătirea forţei de muncă.

— Ce rezultă din studiul întreprins de dumneavoastră ?

— Rezultă că avem un deficit de forţă de muncă masculină de cîteva mii de persoane. Pentru că şi pe parcursul anilor, la noi, dezvoltarea economică a judeţului — minerit şi exploatări de cariere, pescuitul în regim natural, de litoral şi oceanic, stuficultura, activităţile portuare şi altele — a solicitat cu precădere forţa de muncă masculină. Dezvoltarea economică actuală solicită, de asemenea, forţa de muncă masculină. Ca să facem faţă, am luat în evidenţă toate posturile vacante în care pot lucra femei şi locurile de muncă în care pot lucra femei dar sînt ocupate de bărbaţi. Vom califica tinere fete sau femei pentru aceste posturi, iar pe bărbaţi îi vom orienta spre locurile de muncă potrivite capacităţii lor. În colaborare cu Direcţia generală a agriculturii a judeţului Tulcea, urmărim ca unităţile agricole din localităţile care dispun de forţă de muncă, în principal masculină, să fie dotate cu maşini agricole, cu prioritate, să poată elibera această forţă de muncă pe care să o atragem apoi spre industrie.

— Ce întreprindeţi pentru ocuparea forţei de muncă feminine ?

— Ocuparea forţei de muncă feminine nu se constituie ca o problemă deosebită pentru judeţul nostru. Locuri de muncă pentru femei avem şi vom avea şi în viitor.

— Dar pentru prevenirea fenomenului de îmbătrînire a forţei de muncă din agricultură ce întreprindeţi ?

— Am luat măsura ca 3 000 de tineri, din populaţia şcolară aptă de muncă, să rămînă în acest cincinal în agricultură. În acest scop, am făcut propunerea ca începînd cu anul şcolar 1977—1978 o parte din liceele teoretice să fie transformate în licee cu profil agroindustrial, considerînd că numai printr-o calificare potrivită aceşti tineri vor putea fi atraşi spre agricultură.

— Cum veţi asigura numărul necesar de specialişti ?

— Pînă nu demult, fiii Tulcei cu studii superioare erau nevoiţi să solicite repartizarea în alte judeţe ale ţării. Acum îi invităm să se întoarcă acasă. Conducerea de partid a judeţului, a municipiului au stat de vorbă cu părinţii, cu viitorii absolvenţi ai facultăţilor şi institutelor, li s-a arătat dezvoltarea impetuoasă a judeţului şi li s-a făcut invitaţia să se întoarcă pe locul lor natal. Anul acesta, colective formate din cadre cu munci de răspundere în judeţ au mers la institute şi facultăţi, au stat de vorbă cu viitorii absolvenţi şi le-au oferit locuri de muncă în judeţul Tulcea.

Ni se pare, am mai adăuga noi, că este şi o îndatorire patriotică pentru tinerii tulceni de a se întoarce pe locurile lor natale, să ridice prin eforturile şi faptele lor, în acest timp eroic, judeţul Tulcea la nivelul judeţelor dezvoltate din România.

N. GRIGORE MARAŞANU ■

al frumuseții calme și al viiturilor, și mîndri, neliniștiți și tandri

Construim blocuri de locuințe, industrii, porturi. Dar, de fapt, construim oameni

— Stimate tovarășe Alexandru Gavrilliuc, sînteți secretar al Comitetului județean Tulcea al P.C.R. Vă ocupați de problemele economice ale județului. Iar județul Tulcea are, începînd cu cincinalul trecut, continuînd cu acest cincinal, privind și mai departe, în viitor, multe și mari probleme economice. Spun „probleme" exact ca în matematică. Adică situații economice de rezolvat. În vizita de lucru din august, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea : „Aveți de realizat în acest cincinal un volum de investiții de peste 21 miliarde lei, față de 8 miliarde și jumătate, cît a fost în cincinalul trecut — deci de două ori și jumătate mai mult". Este, într-adevăr, o problemă economică. Una grea, dar grea și de bucurii. Investițiile spun că omul muncii va trăi mai bine în județul dumneavoastră. Vă propun, deci să discutăm despre cele 21 miliarde lei.

— Noi am avut și în cincinalul trecut un volum important de investiții. Județul s-a dezvoltat industrial într-un ritm de 13,5 la sută. La ce schimbări calitative și cantitative a dus acest ritm poate vedea oricine vine astăzi la Tulcea. Sîntem un județ industrial-agrar și eram un județ de pescari și navigatori. Prin cele 21 miliarde lei, pe care statul ni le alocă pentru dezvoltare, producția globală industrială va crește într-un ritm mediu de 32 la sută. Este condiția principală prin care ajungem, în anul 1980, la o producție industrială globală de 10 miliarde lei anual. Cea mai spectaculoasă dezvoltare o va marca municipiul Tulcea. Aici investim 80 la sută din întreg fondul și construim unități industriale în premieră pe țară. Spre exemplu, Fabrica de feroaliaje, Șantierul de reparații și construcții nave oceanice, Orașele Sulina, Babadag, Măcin și Isaccea cresc și ele, astfel încît să se poată, pe drept cuvînt, numi orașe. Iar două localități, Mahmudia și Jurilofca, devin centre urbane.

— În vizita de lucru la care ne-am referit, secretarul general al partidului remarca faptul că existau „unele rămîneri în urmă". Era vorba de unele investiții economice și de construcția de locuințe. Ce ați întreprins pentru transpunerea în viață a indicațiilor date atunci de tovarășul Nicolae Ceaușescu ?

— S-a discutat, se știe, despre modul în care se pot realiza mai bine niște investiții, despre devansarea unor termene de punere în funcțiune, despre îmbunătățirea schiței de sistematizare a municipiului Tulcea și a orașului Sulina, despre personalitatea aparte a acestor centre urbane. Noi am primit cu multă responsabilitate indicațiile secretarului general al partidului. Pentru traducerea în fapt a acestor indicații, biroul Comitetului județean de partid și Comitetul Executiv al Consiliului popular județean, împreună cu ministerele investitoare și organele centrale au stabilit un amplu și foarte detaliat plan de măsuri. S-a și trecut, efectiv, la materializarea lui. O problemă a fost amplasarea tuturor obiectivelor industriale într-o concepție unitară, pentru dezvoltarea sistematică a celor două zone — est și vest — distincte ca profil, astfel ca să se folosească în comun utilitățile și dotările, să existe distanțe minime între zonele de producție și cele de locuințe, să realizăm niște relații de circulație și transport în comun rapide și economice. Dat fiind volumul mare de lucrări de construcții montaj, împreună cu ministerele beneficiare și Ministerul Construcțiilor Industriale am analizat dimensionarea și asigurarea bazei tehnico-materiale a grupurilor de șantiere din teritoriu, precum și urgentarea pregătirii documentațiilor — care este una din problemele cheie — a contractării utilajelor, a pregătirii tuturor condițiilor. Vom proceda, și în continuare, la noi analize ale situației investițiilor, fiindcă apar mereu noi probleme. Județul Tulcea, cum știți, se deosebește în unele privințe de celelalte județe.

— De exemplu ?

— Județul Tulcea are o densitate a populației de numai 31 de locuitori pe km², cu mult sub media pe țară. Ne confruntăm, datorită acestei medii foarte scăzute, cu probleme deosebite privind asigurarea și pregătirea celor peste 31 000 de cadre, din care peste 26 000 sînt muncitori ; un număr de muncitori, deci, suplimentar în acest cincinal. Ce am întreprins : cu ajutorul de specialitate al Ministerului Muncii, am întocmit un studiu program privind evoluția demografică, necesarul de forțe de muncă, pregătirea și perfecționarea rețelei școlare. Asta pentru cincinalul 1976—1980 dar și în perspectivă, pînă în 1990. Ceea ce este realmente important, e că noi depunem mari eforturi să asigurăm majoritatea forței de muncă din județ, s-o pregătim profesional pe teritoriul județului. Oamenii acestor locuri sînt foarte legați de ai lor și de deltă. E un fapt. Noi ținem cont de fapte, pentru că faptele sînt totul.

— Cît privește rămînerile în urmă...

— Cît privește rămînerea în urmă la unele investiții, măsurile pe care le-am luat au dus la grăbirea intrării în funcțiune a întregii capacități la Fabrica de feroaliaje, la amenajările piscicole Popina, Chilia Veche și Holbina, precum și la recuperarea unor restanțe la Șantierul naval, la portul tranzit Sulina. Acum, tot în ce privește rămînerea în urmă, trebuie spus că o seamă de probleme se impun a fi rezolvate mai urgent de către unele organe centrale. Mă refer la urgentarea documentațiilor cu soluțiile noi, în urma reducerilor stabilite, de către Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Departamentul Industriei Alimentare. În fine, și nu în ultimul rînd, trebuie urgentate noile documentații pentru întreprinderea de reparații și construcții nave și utilaje, pentru industria alimentară și altele.

— V-ați referit mai înainte la chestiunea cadrelor. Toate aceste mari investiții cer o mînă de lucru calificată și înalt calificată. Or, într-un an sau doi nu ridici specialiști, oricîte școli ai avea și oricît de bune. Viitorul, am putea spune, începe azi. Astăzi deci cum procedați ca să deschideți noile șantiere ?

— În paralel cu preocupările noastre pentru creșterea cadrelor, apreciem că, în spiritul indicațiilor conducerii partidului, e nevoie să fie repartizate în județul Tulcea o serie de cadre inginerești, economice, precum și maiștri și muncitori cu înaltă calificare, oameni care să formeze nucleele de bază ale viitoarelor întreprinderi, în special la acelea care sînt premiere pe județ și chiar pe țară.

— Tulcea primește, în cîțiva ani, zeci de mii de noi locuitori. Ce spune schița de sistematizare a municipiului despre ei ?

— Indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în luna august, au fost materializate cu sprijinul specialiștilor din cadrul Comitetului pentru problemele consiliilor populare și Uniunii arhitecților. S-au elaborat propuneri de îmbunătățire a sistematizării în zona centrală a municipiului, în zona lacului Ciuperca și în zona falezei orașului Sulina. S-au revizuit, de asemenea, proiectele de execuție în Tulcea, îndeosebi, în vederea îmbunătățirii structurilor arhitecturale, a închegării unui front de construcții mai echilibrat, cuprinzînd un număr mai mare de apartamente. Practic, s-a revizuit întreaga concepție arhitecturală. Noi trebuie să dăm celor 31 000 de persoane, planificate să devină cetățeni ai Tulcei, locuințe bune. Numai în municipiul Tulcea vor intra 28 000 de oameni noi. Pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, vom construi 13 000 apartamente. Deși întreprinderea județeană de construcții montaj aproape că și-a dublat capacitatea, ea nu poate să facă față ritmului ce-l avem în vedere la construcția de locuințe și obiective social-culturale. Noi socotim că principalele ministere investitoare trebuie să contribuie efectiv la realizarea unui anume număr de apartamente, garsoniere și cămine de nefamiliști. Mă refer la Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și chiar la Ministerul Construcțiilor Industriale. Numai în 1977 avem de realizat peste 2 000 locuri în cămine de nefamiliști și circa 350 de garsoniere. Acum, tot în privința colaborării, trebuie spus că e necesar ca Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții să devanseze realizarea Fabricii de elemente spațiale. Județul nostru trebuie să aibă prioritate în livrarea de elemente prefabricate pentru locuințe și obiective social-culturale. Acele 21 miliarde lei investiții în actualul cincinal spun, de fapt, mai mult decît încercăm să spunem noi aici.

— În urmă cu un an numai, pe locul unde se construiește acum Șantierul naval se găseau doar bălți și stufărișuri. Am vorbit de creșterea industrială a județului, dar județul Tulcea este, de fapt, un produs al Dunării, în cea mai mare măsură. Cum va fi Șantierul naval ? Cum va fi Tulcea aceasta a Dunării ?

— E adevărat : anul trecut începeam lucrările de dislocare a pămîntului din niște bălți, iar la sfîrșitul anului 1977, Șantierul naval va asigura capacitatea pentru reparații la traulere și nave frigorifice cu un deplasament de 5 000—6 000 tone. Pentru dezvoltarea flotei într-un asemenea ritm se ridică o seamă de probleme și ele trebuie soluționate în spiritul recentelor măsuri adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Mă refer, în special, la îmbunătățirea activității de conducere a flotei, la asigurarea și pregătirea cadrelor necesare, la perfectarea acordurilor privind zonele de pescuit, la o serie de măsuri ferme și necesare, absolut necesare, pentru rentabilizarea acestui important sector de activitate economică.

Județul nostru este o mare poartă a Dunării. Pe aici intră peste 5,3 milioane tone trafic anual. Materie primă și materiale. Calcarul siderurgic pentru Combinatul din Galați, bauxită, mangan și cocs pentru Combinatul metalurgic Tulcea, mărfuri de masă pentru unitățile de construcții. Tot pe aici are loc derularea produselor agroalimentare și silvice din Delta Dunării, activitatea turistică și de transport pasageri și altele. În consecință, se dezvoltă considerabil și portul de tranzit Sulina, Mahmudia devine un important port industrial, crește o seamă de porturi pescărești. În spiritul indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor și Consiliul Național al Apelor au fost stabilite de-acum o întreagă listă de măsuri cu privire la creșterea capacității de trafic a portului de tranzit Sulina și pentru mărfuri generale, modernizarea șantierului de reparații nave Sulina, apărarea și consolidarea canalului precum și introducerea navigației pe timp de noapte pe canalul Sulina. Iată că nu e numai Tulcea, ci și Sulina. Normal, ar trebui să mai vorbim și de agricultură. Fiindcă Tulcea este și un puternic județ agroalimentar. Se execută lucrările marilor complexe de irigații pentru o suprafață de 80 000 hectare. De asemenea, realizăm o seamă de investiții importante pentru sectorul producției de animale în complexe de tip industrial. Dar, dacă insistăm asupra problemelor legate de dezvoltarea industrială propriu-zisă, este pentru că cele 21 miliarde alocate județului ne obligă. Ele sînt un semn de mare încredere și noi, toți cei care trăim și muncim pe acest pămînt românesc străbun, sîntem hotăriți să facem totul, așa cum am făcut totul și pînă acum, să răspundem încrederii partidului, să construim un județ bogat și modern, un județ al unei vieți civilizate în cel mai înalt grad.

TUDOR OCTAVIAN ■

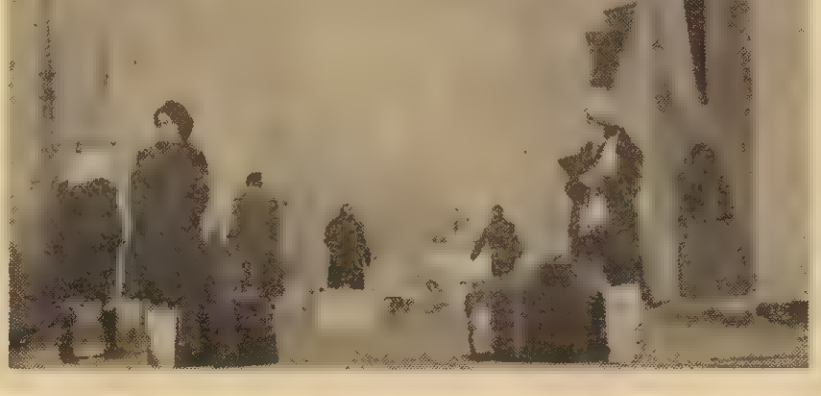

Nimic despre vechiul port

În scurt timp, datorită unei faime binemeritate prin pitoresc și frumusețe, delta a încetat să mai fie o aventură pentru cei ce n-o cunosc, români și străini, ajungînd să fie înscrisă în itinerarele model de vacanță ca punct obligatoriu. De la cele cîteva mii de îndrăzneți care se încumetau să aprindă focurile romantice pe plaur, să îndure bezmeticeala agresivă a țînțarilor și să se hrănească numai cu pește, de la aceste vacanțe înțelese ca expediții și turiști cu aere de exploratori, și pînă la imaginea turistică a deltei de astăzi cu malurile verzi de stuf atîntite numai în acest an de zeci și sute de mii de priviri încîntate n-au trecut prea mulți ani. Frumusețea acestei bijuterii naturale a fost industrializată din punct de vedere turistic, farmecul deltei vara (din comoditate, iarna mulți dintre noi îl uităm) fiind acum la îndemîna celor care înnoptează la hotelurile din Tulcea, Maliuc și Crișan, trei, la care se va adăuga încă unul tot în Tulcea și închiriază de la Oficiul județean de turism hidrobuze și bărci pentru scurte călătorii pe cositele de apă ale Dunării, în căutarea ghiolurilor cu apele curate ca lacrimile, pe fundul cărora se alergă peștii, a pelicanilor senini și gravi ca dirijorii de cor, ori a egretelor mlădii ce luminează între trestii, a stîrcilor și cormoranilor, a berzelor și a tuturor celorlalte soluri de păsări — peste 300 — zburînd dintr-un colț într-altul al lumii... „Vederile" din deltă sînt însă atît de cunoscute încît cu greu mai pot fi inventate altele, mai ales că fiecare privește un peisaj altfel decît celălalt, ezitînd între cum și l-a imaginat înainte și cum este el de fapt.

— Frumusețea cu totul și totul aparte a deltei este indiscutabilă, spune cu patimă de îndrăgostit Grigore Virjoghe, directorul adjunct al O.J.T. Tulcea. Frumusețea trebuie și poate fi păstrată, gîndindu-ne numai la ce putem face noi, cei care avem răspunderea ei, dar și la automobiliștii care după ce campează o zi-două lasă în urma lor un adevărat depozit de gunoi.

Turismul, aveam să aflu de la același interlocutor, înseamnă însă și altceva decît focuri de tabără, plimbări de agrement pe cele trei brațe ale Dunării, pescuit și vînătoare, suveniruri. Pentru oamenii deltei, de turism sînt legate amenajări care le influențează direct și binefăcător viața. Descolmatările, tăierea unor noi canale, îndiguirile, sistematizările unor obiective turistice (Mila 23, Crișan), noile platforme pe care „urcă" satele pescarilor, electrificarea unor comune în care s-au construit hoteluri, aprovizionarea cu alimente zilnic sînt numai cîteva din binefacerile aduse de dezvoltarea turistică a deltei. Toate la un loc, susține tovarășul Virjoghe, dealtfel sociolog de meserie, au concurat la creșterea nivelului de trai al oamenilor din deltă, la bunăstarea lor.

Și este lesne de înțeles că această bunăstare este însoțită și de o creștere spirituală, de nevoia atît de firească a tulcenilor de a cunoaște și de a-și înțelege viața lor zilnică altfel decît știau s-o facă. Dacă în altă parte ne-am obișnuit cu antenele televizoarelor, cu bibliotecile obștii sau personale, cu cinematografele și teatrele asaltate de spectatori, trebuie spus că în această margine de țară bătută iarna de viscol, arsă de soare vara, fiecare faptă de cultură este pur și simplu un eveniment impresionant, o victorie asupra vechii prejudecăți că pescarul din deltă ori păstorul din Sarichioi nu au cînd și nici nu vor să învețe să scrie și să citească. Desigur, cel mai reprezentativ exemplu al acestor profunde schimbări în viața spirituală a întregului județ este orașul său fanion — Tulcea. Oraș în care, în urmă cu ani, dacă te împiedicai de pragul circiumii cădeai într-alta, astăzi Tulcea este un oraș frumos, cu ansambluri arhitectonice armonioase, cu centrul său dominat de statuia lui Mircea cel Bătrîn a sculptorului Jalea, cu Muzeul „Delta Dunării", o reprezentare la scară redusă a acestui fascinant sfîrșit al fluviului, cu Casa de cultură în care săptămînal „joacă, alături de trupele de teatru profesioniste din Iași, Galați, Brăila și Constanța, artiștii amatori localnici, cu librării, cercuri literare, cu expoziții periodice de artă plastică și mai ales cu acea curățenie atît de albă, altădată inimaginabilă într-un port dunărean. Iar ceea ce înainte era un teritoriu de un exotism exacerbat, în care singurătatea oamenilor era confundată cu sălbăticia lor, astăzi este însăși imaginea unei frumuseți calme, senine și echilibrate, cu nimic mai prejos decît altele.

IULIAN NEACȘU ■

NICULIȚEL,

O ETICHETĂ POLEITĂ A UNUI PĂMÎNT FERICIT

În a sa „Excursie agricolă în Cîmpia Dobrogei", tipărită în 1850, la Constantinopole, în limba franceză, Ion Ionescu de la Brad descrie Niculițelul Tulcei ca pe un spațiu edenic, ca pe o „fericită grădină", ca pe-o feerică și fecundă matrice de viață într-un ținut de calcaruri albe, de schelete hercinice și de stepe goale, teritoriu în care lumea istorică e atît de bătrînă, atît de veche, încît adesea pare a se frînge, recăzînd în primordial sau în anorganic : „Rar s-ar găsi (în acest teritoriu, n.n.) o poziție mai frumoasă ca aceea a satului Niculițel, înconjurat de munți mari și de roci mărete, de unde se vede întinzîndu-se o cîmpie vastă la picioarele unor dealuri acoperite cu vii și cu sate și răcorite de apele Dunării". „În această zonă păduroasă, continuă călătorul, izvoarele sînt abundente și țara la adăpostul vînturilor". Sînteți într-adevăr, într-unul dintre cele mai frumoase colțuri ale Dobrogei, pe un pămînt care, adunat circular între orizonturi impenetrabile, între Munții Măcinului și apa Dunării, ce refuză orice expansiune, oricît elan al „goanei după soare" spre alte spații, s-a lucrat pe sine în adîncime, s-a modelat, s-a împodobit și s-a cizelat ca un disc ceramic, captînd soarele sau fertilitatea în întregul-i rotund sau gol, reflectîndu-le în fiecare accident de pe smaltul său, fapt care se petrece din timpuri atît de vechi încît nici nu mai știu dacă relieful locului este opera omului sau a naturii. Munții Măcinului, acești munți fosili, poate cei mai bătrîni ai planetei, sînt totuși, pe aici, niște munți fertili, ei sînt acoperiți de păduri de tei, ei plutesc, cînd înfloresc aceste păduri, în arome, grele, echivalenți volatili ai mineralelor policrome ce se află ascunse în sînul lor, ei cern, în iunie, o ninsoare galbenă, o pulbere de polenuri scumpe care acoperă totul, ceapsele lor lustruite de vreme, dealurile din jur, satul și lunca Dunării. Acești munți sînt un rai al albinelor (albina munților și a dealurilor Măcinului, denumită științific „Apis melifica autohtona", este și ea o fosilă vie, un fel de gel al insectelor, are, se zice, chiar vîrsta acestor munți), și chiar și acum, cînd îi învelește ninsoarea albă a iernii, cînd ei sînt de mult devastați de parfumuri, rămași sub cer ca niște gigantice șipuri goale de drogherie sau ca niște amfore din care mirodeniile s-au scurs, îi simți încă vii, îi simți vibrînd, nu știi dacă viscolul ce-i cutreieră n-a rămas pe aici din iunie, de la zbaterea în virtejuri de aripi a albinelor logodite cu florile. Între munți și Dunăre sînt dealurile, rai al viticulturii, răsfățată aici pe suprafețe întinse (I.A.S.-ul Niculițelului are 1 220 de hectare, C.A.P.-ul Niculițelului are și el vreo 550), toate cu expoziție nordică, ceea ce face ca soarele să le bată din plin în cuprinsul zilei, transformînd discul acestui pămînt într-un gigantic și orbitor disc solar, ceea ce face ca vița-de-vie, aici, să fie la fel de veche ca și pădurile (oricum, dacă e să-i credem pe B. P. Hasdeu, mai veche decît plugăria), ceea ce face ca vița, aici, la Niculițel, între Dunăre și Măcin, să-și înfășoare corzile chiar și pe stîlpii pridvoarelor și ai porților, sculptîndu-le parcă în lemn. Dealurile cu vii se sting în Dunăre, în jungla luxuriantă a bălților și a iunciș, saturată de umezeală, sufocată de viață, străbătută în toate direcțiile, în toate timpurile și anotimpurile, de mișcarea oamenilor, a plugurilor, a turmelor, de șopote de voci și susure de tălăngi, mai recent de larma tractoarelor, junglă vie, umană, somptuos paradis istoric, în care fiecare centimetru de pămînt a fost cercetat, păscut, cultivat și fructificat, înlesnind un belșug agricol faimos încă din străvechime. Totul, întreg acest amfiteatru de munți, dealuri și lunci, e strict orînduit, strict gîndit sub semnul fertilității, după o regulă ce devine ritm, chiar dacă uneori accidente istorice mai lungi sau mai scurte au lăsat în părăginire unele terase ale templului. Acum, paragina a fost înlăturată, trumpe peste toi lumina.

Sub lumina rece a iernii, satul se dezvelește alb, de un alb înghețat, neclintit ca un smalt, în frigul care intimidează, care a alungat de pe crengi și vrăbiile. Străzi albe, pavate cu calcar, deci cu osemintele munților din jur, coboară radial de pe coaste spre „centrul civic" cu înfățișare de centru de orășel. Case albe, învelite cu olane roșii, cîteva încă învelite cu papură, dar numai vreo cinci din cîteva sute, șuțe de case noi, cîteva turle de biserici străvechi, amețite de soarele rece, cu acoperișul umflat în bulb, fructe de aur gata să cadă din cer, mari edificii publice, două școli noi, un cămin cultural cu 400 de locuri, un bloc de locuințe pentru specialiști (încă unul, cu 20 de apartamente și centrală termică proprie, se va construi la anul), asfalt, electricitate, aducțiune de apă potabilă, dispensar uman cu staționar, sediu nou al P.T.T.R., „supermagazin universal" cu etaj, magazine alimentare (nu mai puține de patru, din care unul cu autoservire), magazine de legume și fructe (nu mai puține de trei, unul al Gostatului, altul al Intercoopului, altul al I.L.F.-ului), croitorie, frizerie, atelier fotografic, atelier de reparații radio-TV, brutărie, cofetărie, sifonărie, servicii multiple, diverse, pentru un public și numeros (6 000 de locuitori), și, cum zice primarul Marin Cristea, „dedat de mult la civilizație", cu exigențe față de viață care sporesc de la an la an. O așezare tulceană obișnuită, calmă, tăcută, cu orizonturi închise, cuprinse într-o pietroasă elipsă de munți și dealuri, aparent izolată de lume, deși legată de ea prin toate noutățile vremurilor mai proaspete, un loc bătrîn al horstului dobrogean, bătrîn el însuși cît și planeta, unde planeta își păstrează încă intacte niște mistere, unde misterele, totuși, se revelează greu. Prima întîlnire cu satul este o dezamăgire. O dezamăgire cu ostenceala drumului pînă aici, față de spectacolul liniar al locului, față de lipsa lui totală de spectacol. Case albe, străzi albe, monotonie de calcar, singurătate de calcar, sat dobrogean ce se expune bărmiini reci de decembrie nud și aspru, fără nici un artificiu decorativ, sumbru ca și un craniu de căpetenie băștinașă, dezvelit acum, la niște săpături. Senzația, cel puțin, e mîhnitoare. Dar, semnă crudă a iernii, de gerul alb care a alungat de pe ulițe oameni și păsări, a stins culorile (ce frumos trebuie să arate aceste case cu de zăpadă vara, cînd le invadează albina și trandafirii !), dar pe încetul, pătrunzîndu-se de această sensație, începi să-i guști frumusețea adîncă tainică, cîntată de toți călătorii acestor locuri, pe toate gamele exclamațiilor, dar la minor la superlativ. Pentru cei ce n-au uitat farmecul de odinioară al unor astfel de așezări ale liniștii, ale monotoniei, ale singurătății, Niculițelul de astăzi apare totuși altfel, ca o fotografie veche pusă în altă ramă. Niculițelul, în planurile de perspectivă ale Tulcei, va deveni oraș, și această vutoare condiție, legitimată în special de dezvoltarea sa economică, a făcut să se ivească peste noapte cîteva contradicții presante : așezarea e-a ieșit deodată prea mică, prea strîmtă, prea izolată. Rama veche a fost înlocuită, s-au întreprins și se întreprind numeroase construcții, numeroase „modernizări", dar și rama cea nouă, spune primarul Cristea, va trebui schimbată în curînd.

Pînă atunci, satul, așa cum e. După exasperarea primului contact urmează liniștea, adică neputința de-a o înlocui cu ceva după care iar e-asperarea, apoi iar liniștea. Cum, acesta e Niculițelul, celebrul sat, celebra podgorie, faimoasă încă din vremea dacilor, iubită, se zice, și de Traian, cercetată și lăudată de călători cu a căror listă s-ar putea întocmi un adevărat protocol pe decenii și veacuri, la fel de bogat ca și lista cu soiuri de vițe și vinuri purtînd marca acestor locuri ? Ca să înțelegi Niculițelul trebuie să fii născut în el, ori să fii ales din două categorii anume, reprezentate de viticultori și arheologi .În primul rînd de arheologi, fiindcă cea dintîi voluptate, la sosirea aici, este să guști nu din licoarea viței, ci din răcoarea izvoarelor străcurate prin conducte romane. Conductele romane le găsești pretutindeni, prin vii, prin livezi, s-au găsit și în ograda C.A.P.-ului. Pînă la definitivarea aducțiunii de apă potabilă prin foraje de adîncime (aducțiune care-i aproape gata, mai lipsește, ne spune primarul Cristea, „doar racordul electric și montarea unor instalații automatizate"), satul întreg bea apă din izvoarele captate de romani, apa curge pe jgheaburi de ceramică arsă la fel de proaspătă și de vie ca acum două milenii. Botezul de apă îl precede deci pe cel de vin, obligatoriu aici. Dar botezul acesta păgîn cu vin de Niculițel are, și el, o tradiție de mărturisită tradiție, atestată deopotrivă de arheologi și viticultori. S-au descoperit, recent, printre altele, în perimetrul I.A.S.-ului, monede purtînd pe avers chipul bărbos al unui rege local, Basileos Moskonos, ca o dovadă în secolul II î.e.n., și, pe revers, gravura unui strugure, simbol al indeletnicirii supușilor săi. Vițele-de-vie sălbatică, „Vitis sylvestris" și „Vitis vinifera", împînzeau, spun izvoarele vechi, „ca niște liane" aceste dealuri, ele, aceste vii ale acestei ramuri getice ale viei, aceste veterane ca și „Apis melifica autohtona" ale ținutului, s-au păstrat pe aici, dînd încă rod, urmărind deci prin timp viața dacilor, a romanilor, a strămoșnicilor, a românilor, pînă la finele secolului trecut. O hartă militară din 1877 delimitează în această zonă nu mai puțin de 300 hectare de podgorii. Ele, aceste dealuri cu vii plantate de daci și de romani, fac încă să pocnească și azi, primăverile, în urma tractoarelor, o văsărie ciudată, arsă parcă în cuptoare subpămîntene, chiupuri și amfore de diferite mărimi și forme, opaite încrustate cu struguri, tezaure ce atestă urmele unui om stăpîn și prosper încă din timpurile cele mai vechi. Lutul Dobrogei, acest lut anonim și fertil, le-a păstrat. Moneda tracă din bronz grosolan, copiind stîngaci efigiile regilor macedoneni sau ale potentaților din arhipelag, stă alături, într-o semnificativă vecinătate, cu monede histriene, austriece, cu grecești, tătărești, rusești, poloneze, cu monede de pe vremea lui Mircea cel Mare, cu monede provenite din toate colțurile continentului și din toate timpurile. Le-a adus Dunărea. Le-a adus cu trîremele, cu luntrile, cu caicele, pe drumuri sau pe gosele, și le-a ingropat aici, în schimbul vinului, al poamelor, al mierii, al grînelor. La ferma Isaccea (anticul Noviodunum) a I.A.S.-ului din Niculițel, cînd muncitorii au nivelat cu tractoarele o movilă (antic mormînt de proprietar sau de cap de oaste), ca să planteze locul cu viță tînără, au ieșit la ivealâ două care cu nuci și semințe de struguri carbonizate. La ferma de la Valea Teilor a aceluiași I.A.S., cupa unui excavator, adîncind temelia unui depozit oenologic, a scos la lumină o statuetă din sec. II—III a lui Dionysos, zeul preluat de greci din mitologia tracică. E, ni se povestește, o piesă frumoasă, dăltuită în gresie dobrogeană de un meșter local, o piesă ginga-șă, zeul avînd dimensiunile unui copil, șezînd în virsta primară a lumii. Barba de țap, răsucită în vînt, stinge boabele cărnoase de struguri grei, cu lumină de mieze, ce crește în depozitia solară de miazănoapte a acestui străvechi și fertil miazănoapte tulcean al Dobrogei. De mitenii deci, continuă informatorul nostru, care nu-i altul decît directorul I.A.S.-ului, ing. Nicolae Petrișor, se mîndrește pe-aici vița-de-vie, ea dă materie de laudă, de glosare și reverie călătorilor tuturor veacurilor, de la antici la geograful arab Ibn Battuta (care-i descrie pe oamenii din 1330—1331, ca pe niște experți ai tehnicii preparării vinului dulce și al păstrării strugurilor în timpul iernii), de la el la consulul francez Peyssonel, din veacul al XVIII-lea, uimit de mîile de care ce duceau vinul Niculițelului pînă la Kiev și la Lvov. Deci vița se cultivă de mii de ani, deci cei de astăzi nu fac decît să continue și, evident, să îmbogățească și să înnobileze o îndeletnicire în care cuvintele „strugure" și „butuc" sînt de sorginte dacică, iar „via", „vița", și „vinul" sînt latine, butucul sau rădăcinile sau ciorchinii celor mai vechi strămoși altoindu-se cu o altă viță și scurgîndu-se în licoarea parfumată și tare ca și sîngele lor în sinteza unui alt neam. Apropo de îmbogățire, de dezvoltare și de înnobilare, aruncă în treacăt înginerul, jucîndu-se într-o singură propoziție cu clipele, cu spațiile, cu mișcarea de oameni, cu veacurile, trebuie spus că Dionysos, zeul descoperit la Valea Teilor, zeul grec găzduit pe acest tracic pămînt din care de fapt plecase, s-a trezit din beția lui antică într-o grădină de struguri pe care n-a putut-o închipui toată fantezia elină. Cele 1 220 de hectare de vii ale I.A.S.-ului au dat în această toamnă „calamitată", răvășită de ploi cum n-au mai fost de mai bine de patru decenii, o producție medie de 10 180 kg/ha. În anii ce vin, aceste 1 220 de hectare vor deveni 2 000. Nu numai dealurile Niculițelului, dar ale tuturor fermelor I.A.S.-ului, ale Isaccei (anticul Noviodunum), ale Tulcei (anticul Aegyssus), vor deveni niște vaste, compacte, îmbăsămate cu-nuni încingînd frunțea obosită de plăceri a bătrînului zeu. Dobrogeanu cel vechi, trac, scit, elin sau roman, tăia de pe corzi, cu cosorul de bronz, doar ctiva struguri, depunîndu-i cu poala în teasculi de piatră. Scoasă de sub un butuc de vită de Aligoté (soi ce ocupă peste 45 la sută din suprafața podgoriei I.A.S.-ului), o amforă greacă nu măsoară mai mult de 9 litri moderni. Aceste măsuri, ca și tehnicile viticultorilor de demult, s-au perpetuat milenar. Odată cu înființarea I.A.S.-ului, care a „întinerit" toate dealurile cu vită modernă, vinul alb de Niculițel nu mai este o raritate exportabilă în amfore, ca parfumurile sau mierea, el se impune țării și străinătății cu vagoanele. Chiar și C.A.P.-ul din Niculițel, adaugă inginerul, a scos în anul acesta, în pofida intemperiilor, peste 7 000 kg de struguri la un hectar.

De trei ori fruntașă pe țară pentru produsele ei de struguri (în 1968, 1970 și 1974, ultima oară fiind distinsă și cu Ordinul Muncii clasa I), fruntașă adesea și la grîu, și la porumb, cooperativa agricolă de producție din Niculițel are totuși nesansa de a fi comparată, în ochii vizitatorului, cu I.A.S.-ul, care, desigur, e altceva, fie și numai sub raportul dotării tehnice, al evoluției acestei dotări. Într-un singur deceniu, I.A.S.-ul a scos din sarcinile tractoarelor sale — din sarcina fiecărui tractor — zeci de hectare de pămînt. Adică s-a ajuns de la 70 ha „încărcătură pe tractor" la doar 22. O nesansă, și totuși, după opinia înginerului Ioan Tertiș, președintele C.A.P.-ului, o sansă. Adică sansa „de a avea cu cine te măsura". Rețeul producătilor I.A.S.-ului e pentru C.A.P. un permanent punct stimulatoriu, o frontieră a construcției propriului său univers de muncă și viață C.A.P.-ul pornește, cu alte cuvinte, prin tangență de preocupări cu „ceilalți", de la același mod de a concepe munca, de la aceleași rigori, de la aceleași ambiții. În 1968, cînd au început prima oară locul I pe țară, cei de la C.A.P. au amenajat, cu forțe proprii, un sistem local de irigații, sistem care, în epocă cel puțin, echivala, pentru niște „țărani", cu o îndrăzneală, el funcționînd cu electropompe, ceea ce însemna, peste toate, o investiție pretențioasă și mai cu seamă costisitoare. Aceasta, desigur, doar aparent, fiindcă „banii s-au scos", s-au scos repede și cu dobîndă grasă. Superstiția sau sfiala față de știință, rezerva tenebroasă, inhibitia față de nou au fost aici, de la început, absente. În anii ce vin, pămînturile cooperatorilor vor fi înglobate unui mare sistem național, conceput după exigențe la zi, care va funcționa doar prin presiune și irigații printre brazde. În construcția „universului propriu" al C.A.P.-ului se mai includ, ca noutăți de ultimă oră, un tăr de cinci hectare destinat pisciculturii, un complex de vreo cu o capacitate de 500 de capete și, ca realizare de vîrf, ceva mai veche, degajînd din acest univers niște valori sau culori proprii, pe care „ceilalți" nu le au, o „școală de viță" care, întinsă pe 100 hectare, e în prezent cea mai mare din România și una din cele mai mari ale continentului. Oamenii C.A.P.-ului altoiesc anual, în această „școală", cam vreo 8 milioane de vite, ei cu măresc, cu alte cuvinte, în fiece an, cu nu mai puțin de 1 000 de hectare patrimoniul viticol al țării. Și asta fără investiții de miliarde, fără sere gigantice, ci, pur și simplu, adăpostind lăzile cu mlădițe în sere, în sezonul rece, la ei acasă. Vreo 200 de familii de C.A.P.-iști au eliberat, în acest scop, cîte o cameră din gospodăriile proprii. Veniturile sînt impresionante. Zeci de familii cîștigă, anual, cîte 35 000—40 000 lei. O astfel de familie, cea a cooperatorului Constantin Olaru, a cîștigat anul trecut 51 534 lei. Dacă vom mai adăuga că zeci de femei ale Niculițelului lucrează și la atelierele de artizanat ale satului (sînt două, unul de covoare și unul de împletituri din papură), luîndu-și de lucru și acasă, pentru orele de răgaz de după muncile cîmpului, vom înțelege o dată mai mult că aici, la Niculițel, hărnicia, ca și știința de a valorifica tot ceea ce poate constitui o valoare, o sursă de avutie pentru obște și pentru om, sînt o obișnuință diurnă, sînt de fapt însăși viața satului, tezaurizînd un sentiment obștesc și unul intim în același timp, legate cu o îngrățură de nedesfăcut.

Oameni harnici, teferi, robuști, dedați cu truda, dedați cu greul, avînd față de greu un sentiment bărbătesc, sentimentul acela mîndru al luptătorului în fața luptei, al luptătorului care își simte, îi place să-și simtă puterea. Ei supun natura și timpul de cînd se știu-ei ară, de multe și necurmate veacuri, spunarea Valului lui Traian, care trece chiar prin hotarul satului, scufundîndu-l anual în pămînt, dar redîndu-l la zi prin înflorescența recoltelor, deci a vieții. Ei culeg grîu, porumb, struguri și mere dintr-un pămînt în care urmele omului sînt atît de vechi încît ți se pare că pietrările lui ale acestui pămînt, ale acestor dealuri și munți, s-au cristalizat din depozite de osemințe umane, că istoria și geologia au convenit, aici, să-și împrumute reciproc materialele, pînă la substituire. Din piatră crudă s-au construit monumente care s-au risipit devenind piatră crudă pentru alte monumente, înconjorind cetăți unor generații care au construit, s-au risipit, reconstruindu-se mereu. Tot aici, la Niculițel, în 1972, s-a descoperit mormîntul-criptă a patru martiri din epoca persecuției lui Diocletian, probabil din anul 304. În preajma căruia a existat și un lăcaș mănăstiresc, tot aici, la Niculițel, s-a descoperit și o villă romană, edificiu frumos și mărcat și unor timpuri a căror memorie se păstrează vie. Măsurile mari de azi își găsesc deci, în capătul vechi al vremii, niște măsuri mari, ceea ce înseamnă că de fapt continuăm.

Ceea ce înseamnă, zic oamenii locului, că lucrăm în fel, după legile altor epoci, cu instrumentele altor epoci, zidind mai departe un loc, o vatră, o țară, un perimetru spiritual ce stă sub semnul continuității istorice și se înscrie în durată.

ILIE PURCARU ■

Supliciul lui Doja

Peste ceruri bate iarna cu zăvoare de sineală,
Cîte lacrămi prin lumină lasă steaua care cade,
Și aspida-și duce crucea la un loc mai de fereală
Unde moare Domnul Doja, unde Domnul Doja șade.

Și aspida-și bea cămașa și surtucul de sfială
Peste care trece iarba legănată ca un taur ;
Domnul Doja ars de viu în tăcerea lui regală,
Domnul Doja crai de singe peste tronul lui de abur.

Și sleiți se picur oștri și bătuți tare de vînt,
Domnul Doja, rege încă peste tronul lui de fum
Și-ar mai netezi osînda cu răsură prin cuvînt,
Domnul Doja rege tînăr în palatul lui de scrum.

Rup călăii de pe oase carnea lui de răsculat,
Și de se aud suspine le suspine o ornică,
Fîndcă Domnul lust cu moartea, să le strige a uitat ;
Carnea lui pusă pe flintă, carnea lui de rege încă...

Și de se aud suspine la suspine-i lepădat,
De-ar fura în grabă plînsul la vreo steaua din Bouar
Trupul lui curat ca iarba și ca iarba dumicat,
Domnul Doja rege tînăr în palatul lui de var.

Și miroase-a umbră arsă și-a făină caldă-n cer,
Os de frig în zaua vremii clatină moartea pe drum ;
Domnul Doja lemn de flintă și sămîntă de oțer,
Domnul Doja, rege încă peste tronul lui de fum.

VALERIU ARMEANU ■

Pămînt deopotrivă al soarelui şi al viscolelor, Tulcea renaşte prin oamenii săi aspri

Contrapunct industrial: Descoperindu-i pe cei care schimbă identitatea bauxitei, făcind-o să se numească alumină

Amplasarea combinatului, cunoscut curent sub denumirea de „alumină", la Tulcea a rezolvat nu numai o problemă economică importantă pentru țară, nu numai o alta esențială pentru echilibrarea judicioasă a forței economice a tuturor regiunilor, dar și una socială, poate la fel de importantă pentru județ : absorbirea de către industrie a unor mase de tineri al căror viitor părea, cu cîțiva ani în urmă, precar în ceea ce privește posibilitățile de plasare în producție pe plaiurile natale. Și încă a unor tineri care aveau, în buzunar, diploma de bacalaureat. Dintr-o sută de cadre, 76 au terminat liceul. Ce înseamnă aceasta pentru producție ? Să ascultăm părerea inginerului Mircea Șuteu, directorul combinatului: „Un mare avantaj. Tinerii aceștia au devenit muncitori și operatori foarte buni, care înțeleg, în mod complex, atît procesele tehnologice, cît și problemele producției în sine, cu toate implicațiile lor economice, chiar la ansamblul economiei naționale, cît și problemele organizării muncii. Ei s-au dovedit oameni cu inițiativă, tocmai din cauzele arătate. Voi da un exemplu, unul singur și de dată recentă : operatorul Dumitru Neagu, de la secția lesiere, din comuna Nufărul, satul Malcoci, vecin Tulcei, era de serviciu noaptea. I s-a anunțat că la o instalație a apărut un por. Un simplu por care, la temperaturile și presiunile la care lucrăm, putea să devină, pînă dimineața, o fisură și așa mai departe, dîndu-ne mari dureri de cap. „Regulamentar", el trebuia să-și anunțe șeful coordonator, pe inginerul Ion Ocheșel, trimițînd un om în oraș să-i aducă de-acasă spre a lua măsurile de cuviință. „Încălcînd" această prevedere, Neagu, care știa exact despre ce este vorba și de asemeni la ce consecințe putea duce orice întîrziere, s-a „substituit" inginerului, a luat măsuri de convocare urgentă a cîtorva meseriași necesari în astfel de situații (sudor, lăcătuș, mecanic), a dispus scoaterea de sub presiune a instalației respective, astfel ca echipa să poată interveni, fără primejdie, și a redat-o, în timp record, producției normale. Dimineața aveam să aflăm totul și, verificînd minutios, să ajungem la concluzia că totul fusese bine gîndit și

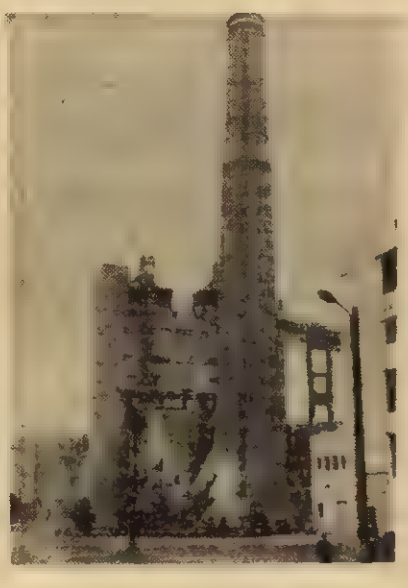

executat. Aceasta se cheamă „calitatea muncii".

Urcăm, împreună cu inginerul Ion Ocheșel, în cabina de comandă a secției lesiere, pentru a-l cunoaște pe Dumitru Neagu. Îl vedem în plină activitate, cu privirile ațintite pe cadranele aparatelor de la pupitru și pe cele aliniate pe peretele din fața sa, ridicînd din cînd în cînd receptorul unuia din cele două telefoane sau pe al celui-lalt, primind informații și răspunzînd scurt, telegrafic. Dumitru Neagu nu poate conversa cu cineva din afară decît tot scurt și fără a-l privi. Aflăm că lucrează la alumină din 1971, încă de la pornire, cum zice, după ce-și terminase liceul și-și satisfăcuse serviciul militar. A urmat și o școală postliceală pentru a deveni metalurgist, deoarece absolvise liceul teoretic, vrînd să devină profesor de științe naturale. A picat la examen, dar nu-i mai pare rău acum. Dacă n-a fost să fie profesor, va fi inginer sau măcar subinginer. Institutul va lua ființă, la Tulcea, chiar la anul. El va merge însă la seral. Nu vrea să renunțe la slujbă. Are deja categoria a IV-a și cîștigă lunar în medie 2 200 de lei, dar mai poate urca cu încă 600-700 de lei, cum poate urma și școala de maiștri. Speră să aleagă cea mai bună variantă.

În sala de comandă își face apariția un alt tînăr brun, îmbrăcat de oraș. Pe fața-i bine rasă, mustața neagră apare puternic marcată și-i dă un aer strengăresc. Este maistrul mecanic Ion Negrișan, care lucrase în schimbul de noapte și-și făcuse obișnuita toaletă în întreprindere. Zîmbetul nu-i încremenește, acrit pe buze, cînd inginerul Ocheșel îl roagă să mai rămînă în fabrică și să se schimbe, deci, în ținuta de lucru, pentru a ajuta la rezolvarea unei „opriri neplanificate". Dimpotrivă, Negrișan zîmbește mai larg, cu toată gura și zice : „Dacă-i neplanificată, cu plăcere". La vestiar, cîteva cuvinte schimbate îi întregesc portretul : născut la Pecineaga, în județul Tulcea (accentuează acest amănunt), 29 de ani, într-o casă de țăran agricultor, cu patru băieți și o fată, acum toți cu meserii bune — croitor, revizor contabil, mecanic, asistent la un cămin de copii...

— Cînd ești de noapte și te prinde schimbul de zi ametești...

— Obosit ?

— Nu despre asta-i vorba ! Dar la noi baza e schimbul I. În II și III, noaptea, trebuie să umbli bine ca să-l găsești pe oameni, atît de puțini sîntem. Nici 200 ! La lumina zilei, cam 1 800.

Explicația ne-o oferă inginerul Ion Ocheșel în biroul său, după ce a dat dispozițiile necesare executării „opririi neplanificate" cauzate de ruperea unei garnituri, la bara de abur, din cauza căreia un șuierat strident și o filfîire de abur ca o arină de pasăre rănită anunță avaria și face imposibilă conversația dincolo de zidurile clădirii.

— Procesul producției este continuu și de aceea ne rezolvăm problemele ziua. După masă și noaptea, cele două schimburi trebuie să supravegheze doar funcționarea instalațiilor. De aceea și în privința organizării producției am făcut în așa fel ca tot ce înseamnă reparații, opriri ale instalațiilor, măsuri de profilaxie, obișnuite și speciale, să se execute pe lumină de zi și în cea de-a treia decadă a fiecărei luni. Explicația e simplă : în primele două decade realizăm producția, în cea de-a treia reparăm, curățăm, verificăm. Procesul tipic oroductiei noastre ne-a învățat cum să procedăm. În consecință, planul anual a fost îndeplinit de la 2 decembrie la producția fizică de alumină. Oamenii pe care i-ați cunoscut, dar și alții ca Vasile Cismaru, Traian Stoian, Abdul Aidar, Ion Arsene și mulți încă sînt excelenți, din toate punctele de vedere. Așa se întîmplă cînd se cerne bine sita, rămîne ce-i mai bun. Căci pe la noi s-au perindat foarte mulți dar n-au rămas decît cei realmente valoroși. Cu ei am redresat alumina, care nu mergea deloc cum trebuie, după cum știe toată lumea, dar acum stăm în față.

— Despre dv. nu mi-ați spus o vorbă...

— Multe nici n-am. Sînt unul dintre cei mai bătrîni, 33 de ani. Venit aici de la Bîrlad, de la fabrica de rulmenți, în '71.

— Moldovean ?

— Nu, tulcean, din Făgărașul Nou, de lîngă Topolog. Soția-i din Bîrlad. Adică „a fost". Din inginer mecanic m-am reprofilat devenind metalurgist. Am tras, cum se spune, sore casă. Cînd terminasem facultatea n-aveam de ales. Tulcea era sinonimă cu delta...

Ce-l poate face fericit pe un director ? Întrebare cu o sută de răspunsuri posibile. Cel puțin. Numai că dacă i se pune inginerului Mircea Șuteu, replica justă este numai una și, poate, nu cea mai așteptată : felul în care au crescut oamenii în combinatul pe care-l conduce.

— Tovarășe dragă, dumneata nu știi ce-a fost aici, nu te supăra... Veneam de la Baia Mare, de la „I Mai", o cunoști, nu ? Știam și justificarea teoretică și pe cea practică a acestei investiții și rațiunile amplasării ei la Tulcea. Dar Tulcea n-o cunoșteam. Și nici pe oamenii locului. De unde să-i iei pe acești oameni ? De pe Dunăre ? De prin bălți ? Că nu era să mutăm aici toată Oradea, Cluj-Napoca ori Ploieștiul. Ei bine, tulcenii m-au înnebunit, nu alta. Au talent pentru industrie, frate, mă-nțelegi ? Dacă mă-nțelegi ai să-mi dai dreptate că le-am acordat încredere, că am pornit la treabă cu copii. Și am izbutit, trecînd uneori chiar peste ce spune la carte, adică le-am dat sarcini mai grele. Dar de alumină era nevoie. Tinerii mi s-au părut, și nu că mi s-au părut, dar au și fost chiar ambițioși, capabili, și au devenit acum de neînlocuit. S-au înhămat la treabă, acoperind munci pentru care nu sînt plătiți, din cauza stagiaturii, dar nici nu pretind așa ceva. Din entuziasm, din dragoste pentru muncă, meserie, oraș. Mai ales tulcenii. Îndrăznesc să afirm că în trecut cînd nu îndeplineam planul vina nu era a colectivului nostru, cel puțin nu exclusiv. În 1976, în prima decadă a anului, am dat 44 la sută din producție în loc de 33 la sută. La alumină calcinată, peste 15 000 tone dincolo de plan, producția marfă a fost de 105 la sută, restul producției fizice de 109,5 la sută, valoarea producției globale de 109,7 la sută. Alte cifre nu-ți mai dau. Cu cine crezi că le-am făcut ? Cu tinerii !

MANOLE CARȚAN ■

Pescuitul la zi

Zilnic, un fel de ureche cosmică adună aici, la Comandamentul flotei noastre de pescuit oceanic din Tulcea, vești despre realizările unor temerari bărbați care pescuiesc pe mările și oceanele mapamondului. Joi, 16 decembrie 1976

— În zona de pescuit Vest Africa se aflau navele „Mureș", „Ialomița", „Moldoveanu", „Clăbucet", „Bistrița", „Mîndra", „Tîrnava" și „Trotuș" ;

— în zona de pescuit Sud Irlanda se afla echipajul navei „Dorna" ;

— în zona de pescuit Walvis-Bay se afla nava „Harghita" ;

— în marș către zona de pescuit Walvis-Bay se aflau navele „Caraiman", „Putna" și „Ceahlăul" ; către Capetown — nava „Sinoe" și către țară — navele „Semenic", „Delta Dunării" și colectorul frigorific „Polar 4" ;

— la transbordare se aflau navele „Jiu", „Neajlov" și „Polar 3" ;

— în portul Las Palmas, pentru reparații, se afla nava „Constanța", în portul Tulcea, pentru descărcat, se afla „Polar 1", iar în portul Sulina, tot pentru descărcat, se afla nava „Negoiu".

— În iunie, anul trecut, la Agadir, comandantul Ion Angelescu a preluat comanda navei „Înău" și a primit dispoziție să plece în zona de pescuit Vest Africa. Timp de două săptămîni au pescuit în Vest Africa, apoi au primit o comandă care îi îndrepta către o altă zonă, Walvis-Bay, unde mai pescuiau alte șase nave românești. Șansele erau pentru fiecare navă la fel, adică egale. Timp de 45 de zile, atît între echipajele navelor românești cît și între echipajele navelor românești și ale navelor străine s-a desfășurat o pasionantă întrecere a vînătorii. Cîștigător a ieșit echipajul de marinari și pescari de pe nava românească „Înău", compus din 85 de oameni și condus de comandantul Ion Angelescu ! În cele 45 de zile, oamenii de pe „Înău" au pescuit 2000 de tone de pește mare, mai mult decît toate navele țărilor care au pescuit acolo. Timp de două luni, ei au fost campioni neîntrecuți ai Walvis-Bay-ului. Se pomenește aici de șeful mecanic Leonida Ferendino, de ofițerii mecanici Aurel Slipenchi și Adrian Sirbu, de maistrul traulerist Efrim Tertișcu, unul dintre cei mai pricepuți pescari, de mulți alții.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Maliucul, un vis de ianuarie

Ați fost vreodată la Maliuc ? Eu am fost. Au fost de curînd și colegii mei care au redactat aceste pagini închinate județului Tulcea. Din motive independente de voința mea, n-am putut să-i însoțesc, deși aș fi dorit foarte mult. De ce ? Pentru că delta este locul de țară pe care-l iubesc mai mult ca oricare altul, deși nu sînt-de-al ei, putîndu-mă considera doar un fiu adoptiv. De ce iubesc delta ? Pentru că este un paradis. Un paradis care nu rămîne numai în închipuire, ci îl vezi, îl auzi, îl simți, îl atingi cu mîna.

După ce am admirat Tagul la Lisabona, Rinul, Tibrul, Sena, Elba, rîul Guaiba la Porto Alegre, pot să spun că frumusețea Dunării în ultimele ei ceasuri românești, ca și splendoarea locurilor pe care le udă prin zeci de artere cu apă care compun, parcă, la scara gigant, un sistem de vase de sînge ale inimii, nu au egal, aceste frumuseți, compuse din apă, uscat și cer, cu nimic în lume. Merg de 15 ani în deltă și am avut ocazia, vară de vară, să ascult străini, cetățeni din Franța, R. F. Germania, Olanda, Austria etc mărturisind că pentru ei Delta Dunării este cel mai frumos tablou viu de pe glob. Nu erau complimente de circumstanță, mulți dintre ei spunîndu-mi că revin în aceste locuri pentru a 3-a, a 5-a sau chiar a 7-a oară, promițîndu-și să mai revină de cîte ori au posibilitatea. Pe majoritatea acestor străini i-am întîlnit la Maliuc, escală-reper pe oricare din traseele turistice ale deltei.

Ce are deosebit Maliucul ? Ceva cu totul și cu totul deosebit față de restul deltei nu are. Are însă o legendă adevărată, o legendă care spune că acum peste 20 de ani, aici, în locurile acestea, era o sălbă de japșe pline de pește, pește care domnea ca un adevărat stăpîn al naturii un vestit mos, pe numele său Maliuc, rege neîncoronat al borșului pescărese din întreaga deltă, mult apreciat de numeroși drumeți care ospețeau la cazanul său. A murit moșul, dar cei care l-au cunoscut și l-au iubit au botezat așezarea cu numele Maliuc. Între timp, Maliucul s-a înfiripat an de an, cu o secție a institutului de cercetări stuficole, cu 2—3 microunități industriale, cu un complex hotelier și cu un flux de vizitatori, pe sezon, de aproximativ 50 000 de oameni.

Ce găsesc oamenii aceștia la Maliuc ?

Găsesc nuferi, găsesc un răsărit de soare ca-n basme pe Gorgova sau pe Matița, găsesc un foc de tabără și mai găsesc locuri de pescuit care au intrat și ele în legenda orală. Știuci la locul numit „la ghețărie", carași de peste un kilogram în canalele care duc la alt loc vestit, „la dop", unde se prind somni mai ales la coropișniță, și șalăi „ce n-a văzut Bucureștiul" la mila 21, acolo unde fără nailon de 0,50 mm „fiara" îți fură nu numai baboiul viu din cîrlig, ei, dacă nu ești atent, și undița cu băț cu tot, lăsîndu-te să vorbești singur la Dunăre...

Adăugați la aceste date trei nume, pricepuții responsabili ai complexului turistic Nicolae Iliescu și Alexandru Pirușcă — excelenți „pescari teoreticieni" și gazde cum îți e drag să întîlnești — și primarul Ioan Călin, gospodar care visează un Maliuc înțesat cu campinguri, soluție comercială fără îndoială avantajoasă, dar care ar transforma valea Sulinei într-o variantă dunăreană a Văii Prahovei sub raportul aglomerației și al subjugării naturii în ceea ce nu este de dorit.

Pînă să vă convingeți de adevărul acestor rînduri, credeți măcar că autorul lor este unul dintre aceia care acum, în aceste nopți de ianuarie, se visează uneori „la ghețărie", sau „la dop", sau la mila 21...

MARIUS POPESCU ■

al frumuseții calme și al viiturilor, și mîndri, neliniștiți și tandri

Delta Dunării ar putea deveni un adevărat parc național

Ne-am obișnuit să auzim, și s-o spunem chiar, că Delta Dunării este „o minune a naturii". Afirmația conține un adevăr indiscutabil, dincolo de care regimurile burgheze și-au camuflat nepăsarea și incapacitățile. Dar, indiferent de antiteza trecut-prezent, care rămîne o sursă suculentă de investigații și discuții, ni se pare că Delta Dunării este, îndată după „o minune a naturii", un loc de muncă și anume un loc specific, cu o influență decisivă asupra unui întreg județ, din a cărui suprafață ocupă o treime. Pămînt și apă, apă și pămînt, într-o alternanță neașteptată, originală pînă la unicitate, cu un univers tipic, care i-a fundamentat notorietatea națională și mondială. Este, totodată, zona cu densitatea umană cea mai redusă din întreaga țară de unde, poate, și umbra de mister care o învăluie ca într-o ceață de presupuneri și spaime, imprimînd celor care n-o cunosc prea bine sentimentul depărtării și al izolării, fără de sfîrșit, mai cu seamă acum, în iarnă, cînd circulația turistică pare înghețată de ger, iar cea necesară existenței oamenilor se estompează în generoasele spații lichide, în care pînă și cerul se topește.

Delta prezintă, și din punct de vedere demografic, o particularitate : media de vîrstă a locuitorilor săi este foarte ridicată. Aceasta înseamnă mult. Vom opta pentru ideea stabilității îndelungate a unor oameni, explicată, mai cu seamă, după opinia noastră, prin profesiile tradiționale : pescuitul, navigația, creșterea animalelor, agricultura. Enumerate, unicitățile deltei pot constitui o lungă listă, din care am ales una singură tocmai pentru că ni se pare cea mai strîns legată de existența oamenilor, din această zonă : centrala denumită, firește, „Delta Dunării" care și ea este unică, la nivelul întregii țări, în sensul că nu funcționează „pe profil", ci „teritorial", avînd drept preocupare coordonarea și valorificarea tuturor resurselor naturale și umane ale zonei.

Cornel Dascălu conduce, de la înființare, adică de la 1 mai 1970, centrala, care înlocuia, sub o formă mult amplificată, fostul Trust de amenajări și valorificare a stufului (TAVS), al cărui director fusese de-a lungul multor ani.

— Ne-ați prins într-un moment de declin. După ce 11 luni de zile ne-am îndeplinit și depășit sarcinile planificate cu 15 procente, acum înregistrăm o scădere...

— Explicabilă ?

— Desigur, ceea ce însă, din păcate, nu poate schimba situația. Înghețul prematur, cețurile, dese și frecvente, îi împiedică pe pescari în activitatea lor, întîrzie sosirea convoaielor, față de programul lor obișnuit. Avantajul pe care-l poate reprezenta înghețul pentru exploatarea stufului este minor, față de dezavantajele privind principala preocupare a centralei și anume pescuitul. Din cele cîteva mii de oameni, majoritatea sînt angrenați în pescuit, peste 1 000 în navigație. Dacă comentăm cele 10—12 procente, pe care delta le reprezintă în ansamblul economiei județului, trebuie să spunem că tot peștele se înscrie pe primul loc. Dealtfel, în prezent, centrala noastră a devenit o producătoare de materii prime pentru alte sectoare economice : prelucrarea peștelui, a stufului și a altor bunuri se face la Galați, Brăila, București. Din păcate, după părerea mea, deoarece, dacă ar fi să vorbim numai despre lemn, spre exemplu, prelucrarea lui, pe plan local, ar constitui un important sector de activitate pentru numeroși cetățeni ai județului și ai deltei și, prin urmare, împiedicarea migrației care este, la această oră, un fenomen negativ al zonei de la gurile Dunării. Noi plantăm între 500 și 600 de hectare de păduri în fiecare an, care se adaugă celor 20 000 de hectare deja împădurite.

— Dintre principalele activități ale centralei care vi se par cele cu pondere mai mare ?

— Amenajările piscicole. Țin seama de cele 35 000 de hectare pregătite în acest scop pînă acum de cele 5 000 de pepiniere pentru pește, de cei 1 000 de km de canale pentru stuf, dar care își au importanța lor și pentru pescuit, apoi lucrările de aducțiune a apei, stațiile de pompare și de altele.

— Cum influențează Delta Dunării, direct, viața orașului și pe cea a județului, în ultimă analiză ?

— Lăsînd la o parte aspectul economic, alimentar în special, care derivă din pescuit, agricultură și zootehnie, cred că delta a făcut posibilă înscrierea Tulcei în circuitul turistic internațional. Aceasta a însemnat, de pildă, construirea unui aeroport modern, a unor spații hoteliere, în oraș și în deltă, racordarea orașului la traficul maritim mondial, deplasarea către Tulcea a interesului unor cercetători renumiți care au devenit musafiri obișnuiți ai zonei și ai unor Instituții consacrate studiului florei și faunei.

— În viitor vedeți Tulcea dezvoltîndu-se condiționat de existența deltei ?

— În mult mai mică măsură. Ceea ce am spus s-a referit la începuturi. Viitorul va impune Tulcea prin industria sa.

— Ce vi se pare mai greu în deltă : să muncești sau să trăiești ?

— Să muncești, pentru ca să trăiești. Cred că nu exagerez comparînd efortul muncii din deltă cu cel al celor mai dificile profesii, chiar cu cea de miner. Viața se duce pe apă, vara sau iarna, în conflict direct cu natura, care nu este prea îndurătoare, chiar dacă s-au realizat, în ultimii ani, diguri de apărare împotriva inundațiilor, platforme pe care oamenii să se poată retrage în situații limită, chiar cu principalele lor bunuri materiale, suprainălțări de terenuri, strămutări de locuințe. Oamenii sînt foarte legați de locul pe care s-au născut.

— Corespunde centrala scopurilor pentru care a fost creată ?

— Cel puțin dintr-un punct de vedere, acela al anihilării animozităților care se creau între numeroasele instituții interesate, în diversele sectoare productive. Și al mai judicioasei folosiri a dotărilor, mai cu seamă a mijloacelor de circulație. Și în prezent, cred eu, accesul în deltă este exagerat de mare, insuficient controlat, în special în zonele de cuibărit și pescuit. Dacă s-ar face o inventariere a instituțiilor, mici și mari, care posedă ambarcații, de tot felul, în deltă, care au reprezentanți permanenți aici, lista ar deveni foarte lungă... Cred în necesitatea unei mai stricte dirijări a circulației pe apele deltei. Cu referire la turiști : cei înregistrați sînt cam 30 000 pe an. În realitate, numărul lor este, cel puțin, dublu. Un parc național, cel puțin pe o anume suprafață, se impune din ce în ce mai mult.

— În ce sens funcționează relația deltă-Tulcea ?

— Numai în acest sens, unic, ceea ce poate duce, în viitorii ani, la depopulare și chiar la dispariția unor așezări mai izolate, în special a celor care mai stau încă sub semnul monoprofesional. Consider necesară o diversificare a utilităților, pe bazele unor mici industrii locale, care să fixeze populația.

EMIL LEONARD ■

8 000 tone într-un marș unic în istoria navigației mondiale

La Sulina am ajuns noaptea. Se culcaseră și pescarii, iar undeva, în aval, marea se auzea mugind. Cu Benone Barbu, șeful corpului de pilotaj, al Întreprinderii asociației fluviale a Dunării de jos Galați, am luat legătura prin radio : „trecem din mare, prin bara Sulina, mi-a comunicat: într-un sfert de oră, nava e ancorată la chei. Vă rog să mă așteptați". 60 de piloți de Dunăre maritimă așteaptă pe rînd și zilnic fiecare navă românească sau străină să o conducă pe fluviu, spre porturile Tulcea, Galați sau Brăila, unde se desfășoară o vie activitate portuară. Dintre toate porturile, în afară de Constanța, Sulina este cap-compas al tuturor navelor care vin în România. Benone Barbu este șeful acestor ași ai Dunării maritime, care din clipa în care au trecut la comanda navei nu au voie să greșească. Am venit să-l cunosc, pentru că de curînd la Sulina s-a petrecut un fapt unic în istoria de pînă acum a navigației pe Dunăre și despre care o să aflați pe parcursul acestui reportaj.

Vasul Abdi Kotonoglu, un cargou de mare tonaj sub pavilion turc, este adus cu o plută la mal și imobilizat în parîme, după comenzile date în limba turcă de Benone Barbu.

Benone Barbu are 46 de ani și locuiește cu soția și cei patru copii la Sulina. Cînd mecanicul „Pilotinei" pornește motoarele, cei de acasă, ai lui, le aud. Stă la Sulina, „pentru că tot pulsul activității noastre este aici". Sulina este Poarta de Apă a României și a celorlalte state riverane la Dunăre. Este orașul stea polară către care navighează toate navele care intră pe Dunăre. În timpul lui Ștefan cel Mare, corăbiile cu pînze intrau și ieșeau pe aceeași poartă pe care ies și intră și acum. Iar Benone Barbu este unul dintre urmașii oamenilor acestui domnitor. Nu în sens metaforic, ci cît se poate de concret, de adevărat.

Barbu este răzeș de-al lui Ștefan, din Puieștii Bacăului, adică ai Moldovei. „Părinții și surorile trăiesc acolo și eu merg la ei în fiecare an". Prima „îmbarcare", Benone a făcut-o la 10 ani. Învățătorul său, Gheorghe Vișan, care trăiește, spăla cinepă topită într-o ripă. Avea o albie mare, Benone i-a luat-o, s-a suit în ea, a început să viseleasc, așa, din instinct, cu mîinile și s-a tot dus pe apă. Soția învățătorului, doamna Lucreția, trăiește și dînsa, i-a prezis viitorul de pe atunci: „uite, dracul ăsta o să ajungă căpitan de vapor". Răzeșul a ajuns mai mult decît căpitan ; a ajuns șef pilot, șeful așilor de la Poarta de Apă a Dunării românești. Și vrea să lase urmași : fiul cel mare, Vicențiu, e șef de echipaj (nostrom) pe remorcherul „Negoiu". Al doilea dorește tot comandant să se facă.

— Care a fost cel mai greu pilotaj ?

— Scoaterea platformei de foraj marin „Gloria" din portul Galați și pilotarea ei pînă la Constanța ne-au dat cele mai mari emoții. La 22 mai 1976, însoțit de alți șapte piloți cu o bogată experiență — Ion Cocoș, Vasile Dumitriu, Constantin Nițu, Anghel Filon, Petre Gheorghe, Iulius Frimu și Miron Lebedov — am urcat la comandă și am pornit marșul spre mare. Un marș unic în istoria navigației mondiale, pentru că scoaterea pe un fluviu a unei astfel de instalații gigant nu mai avusese loc. Lungă de 270 metri, de 42 lată, înaltă de 62 metri și cu un pescaj de 6,3 metri, ne-a pus destule probleme. 8 000 de tone pluteau pe Dunăre ca o plută.

— De unde știți că a fost o premieră mondială ?

— Am cerut Inspectoratului de navigație civilă din București să ne procure, pentru orientare, un document din marinele altor state, care să dețină o astfel de experiență. Ne-au tot aminat pînă am ajuns cu platforma la gura canalului Sulina. Atunci, inspectorul șef al navigației civile, Raimond Stănescu, ne-a spus : „băieți, pînă acum n-a existat o astfel de experiență. De azi înainte, pentru pilotarea unei platforme de foraj maritim pe un fluviu există experiența voastră, a pilotilor români, și o veți putea să o împărtășiți și altora". Așa ne-a spus, și noi, se înțelege, ne-am bucurat, dar eram topiți de emoție.

Faptul care m-a chemat acum la Sulina este tot fără precedent : era 21 noiembrie 1976. Nava „Borag", sub pavilion francez, lungă de 205 metri, lată de 27 metri și cu o capacitate de 36 000 tdw, aștepta de șase ore în raza canalului Sulina. Era cel mai mare vas maritim care pătrundea vreodată pe canalul Sulina. Vasul venea din Marea Adriatică, făcea o escală la Sulina să încarce niște slepuri, și pleca în Kuweit. Am urcat pe punte cu Valeriu Teodorescu și Anghel Filon. Am luat legătura cu comandantul, am aflat totul despre sistemul de guvernare al navei și am comandat „pe drum înainte". După cîteva ore eram în port. Mai greu a fost după 15 zile, la ieșirea din canal. Vasul era cu 45 de metri mai lung decît lățimea canalului și nu puteam deci să-l întoarcem. Am hotărît atunci să-l pilotăm cu pupa înainte, adică navigam cu spatele. Comandantul, întreg echipajul, erau neîncrezători în reușita noastră. Este drept că încărcat vasul arăta ca un portavion și nu ne-a fost ușor. Am reușit însă". Cînd „Borag" a ajuns în mare, directorul companiei, Jean-Paul Reneuve, a expediat următoarea scrisoare pe adresa A.F.D.J.-ului : „Pentru cel mai bun pilot din lume, mii de mulțumiri !" Și a semnat, pe o hîrtie cu următorul antet : Colombia. Star Shipping Corporation Incorporated Panama-City. Și credem noi că acest comandant director o fi cunoscut sau o fi văzut cîteva mii de piloți, prin toate mările și oceanele lumii pe care a colindat.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Între clasic și baroc (X)

Bruegel
Prăbușirea lui Icar

3.

Călătoream odată cu avionul chiar deasupra patriei lui Bruegel. Păstrez și acum printre hîrtiile mele ce mi-am însemnat atunci : „Trebuie să-mi învîng senzația de teamă de cîte ori, nimerind într-un nor, avionul se zvîrcolește ca și cum s-ar fi atins de ceva gelatinos. De unde se vede, totuși, cît de atașați pămîntului rămînem, oricîți Icari am inventa. În momentele de panică n-avem instinctele păsărilor. Ne putem construi aripi, dar sufletele ne vor aparține totdeauna acelui pămînt pe care-l văd jos, acoperit de zăpadă și punctat de păduri însingurate".Acum, omul care ară în tabloul lui Bruegel mă face să gîndesc aproape la fel. Și spun „aproape", deoarece pictorul n-a vrut, probabil, să aleagă aici între pămînt și aripă. Tot ce a urmărit el a fost să alăture pămîntul și aripa pentru a arăta că ele există împreună în același suflet. Omul care ară și păstorul care privește cerul sînt alături nu pentru a se contesta unul pe altul și nici măcar pentru a se completa în sensul obișnuit, ci pentru a da fiecare, celuilalt, un înțeles lipsit de amărăciune. Anteu și Icar trăiesc în aceeași lume și, iată, ei sînt cele două fețe ale inimii noastre. Bruegel nu ezită și nici nu renunță la unul dintre ei, oricît de greu, dacă nu imposibil, s-ar părea că e pentru un artist să fie în același timp de partea certitudinilor și a iluziilor. Nu, el îi iubește în același moment și cu aceeași ardoare pe Anteu și pe Icar, copacii și păsările din pînzele sale stau mărturie, și nu înțelege de ce a iubi ar trebui să însemne a renunța, de ce fidelitatea ar trebui să intre în conflict cu iluziile. Iată-i pe Don Quijote și pe Ulise conciliați, aduși de partea aceleiași inimi. Iată că în loc să înalțe o lance ca Atena, un om privește un zbor. Și în loc să strîngă în mînă un scut, un altul, în apropiere, strînge mîna pe lemnul plugului. Curajul nu se teme să înfrunte sacrificiul, să topească lancea în incendiul soarelui, iar prudența nu se teme să refuze înfrîngerea lăncii. Între clasic și baroc, acești doi oameni din tabloul lui Bruegel spun tot ceea ce nu cuteza să spună Atena pentru a nu risca să strice echilibrul calmului ei.

Și dacă e ceva de ales aici, Bruegel ne lasă să alegem singuri. Nu însă între Icar și Anteu ; ei nu sînt decît polii unui echilibru în care nu mai există învingători și învinși. A iubi pămîntul înseamnă pentru Anteu a nu se resemna. Prima victorie asupra timpului a fost aceea cînd omul a transformat timpul în istorie ; și, fără îndoială, tocmai aceasta face omul care ară ; el creează o istorie care va reține și numele celui prăbușit.

Căci Anteu nu-l contrazice pe Icar, ci indiferența, incapacitatea de a iubi. În consecință, el nu ne propune să privim spre cer, ci înlăuntrul nostru. Și ceea ce trebuie evitat, nu este aripa, ci trista cale a imponderabilității. Uite, zice el, aici este mormîntul mamei mele, aici este copacul care și-a înfipt rădăcinile în pămînt, aici este floarea pe care o hrănește pămîntul. În toate acestea există o credință. Și în acest caz, alegerea nu se poate face decît în numele celor care au o credință, o dragoste, și împotriva celor care au sufletul sterp ; în numele celor care au ochii plini de zbor sau de mireasmele pămîntului și împotriva celor care nu iubesc nimic. Iluziile nu mai sînt pedepsite și nu mai contravin dragostei. Putem iubi pămîntul, ascultînd în același timp foșnetul păsărilor. Sîngele lui Icar s-a prefăcut în lumină înainte de a ajunge la pămînt. Și nu mai trebuie să ne temem dacă ceva ne amintește totuși că rănile care dor sînt urmele unor aripi. Undeva aproape sînt copacii, florile, pămîntul plin de morminte și de grîu, o dragoste care au ne lasă niciodată singuri.

De ce nu ne-am imagina că aceste vorbe ni le spune chiar Bruegel ? Doar, cum am văzut, el pictează păsări cum ar picta copaci. Deasupra, vibrează muzical un cer capabil să mîngîie și să ucidă visuri ; iar jos, se află un țărm care aici nu promite nimic pe care apoi să-l refuze. Și cu cît în privirea păstorului se naște mai limpede o altă aripă (deoarece oamenii lui Bruegel nu vor renunța totuși la ceea ce a visat Icar), cu atît copacii din fața lui trebuie să fie mai sigur implîntați în pămînt. Cu cît a fost mai dureros țipătul de moarte care a străpuns cerul, cu atît sub formele aparent incremenite gîlgîie mai violent viața. Iată un caz în care zborul are rostul să scoată în evidență ceea ce e statornic. Cerul a fost minat de o iluzie ; iar această iluzie a învins indiferența pentru a ne vorbi despre gloria inimii.

Mă gîndesc la dilema pe care o lăsat-o deschisă în ultimul său tablou Jonas, eroul lui Camus, care pe pînza în întregime albă scrisese cu litere foarte mici doar un singur cuvînt, ce putea fi descifrat, dar care nimeni nu știa dacă trebuie citit **solitar** sau **solidar**. De fapt, aceasta e și taina zburătorului din tabloul lui Bruegel ; și nimic nu mi se pare mai emoționant aici decît gîndul că în această pictură înțelepciunea poate fi încredințată și unei aripi, după cum fericirea nu e nevoită să renunțe la ceva lîngă arborii înfipți adînc în pămînt. Bruegel este un pictor complex tocmai pentru că ni-i arată pe Anteu și Icar solidari. El nu vrea să opună zborul pămîntului sau să despartă visul de certitudini. Simte că în felul acesta ar sărăci viața, or, el vrea să pună în pînzele sale toată măreția și iluziile lumii. Bruegel nu este un pictor ambiguu, cum am crezut la un moment dat, ci un pictor care nu vrea să jertfească nimic ; un pictor care vrea să ne spună că Icar și Anteu există și că existența lor simultană le sporește justificarea. Și așa cum Ionus este adevărat numai avînd ambele fețe, Bruegel este adevărat numai unind aripa și pămîntul. De aceea el pictează în aceleași tablouri păsări și copaci.

În fond, poate că aceasta a fost dintotdeauna dilema fundamentală, a fi solitar sau solidar, și trebuie să binecuvîntăm tot ceea ce ne ajută să rezolvăm această dilemă în favoarea solidarității. Și poate că numai o inimă în stare să iubească fără rezerve e în stare să lupte eficace împotriva singurătății și s-o învingă. Cum să existe o fericire care se separă de oameni și se lipsește de dragoste ? Nu mă pricep să dau alt răspuns decît unul ce refuză pustiul, fie el oricît de însorit, și declară : **simt**, deci exist. Acum, singurul drum care rămîne în această pînză plină de capcane și de drumuri contradictorii este unul care mă leagă de chipurile infinite ale vieții și dragostei, îndepărtîndu-mă de eroarea de a confunda liniștea și indiferența, chiar dacă astfel mă îndepărtez și de precauțiile moralei clasice. Cunosc cel puțin gloria celor care ar putea gîndi ca Ulise : cei ce-au fost la Troia sînt plini de amintiri, dar ei au învățat că sînt lucruri care trebuie iubite fără condiții.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

„Îndrăzni-va Soarta
Să mai înceap'a doua oară lupta
C-un visător ?"

În această lume a sfîrșitului de secol 20, lume preocupată de suprafața spațiului locativ și de ritmicitatea mijloacelor de transport în comun, de realizarea indicatorilor de plan și de o sută una alte probleme sau rosturi foarte concrete ; în această lume care are pretenția ca și actul artistic să aibă o rentabilitate — fie emoțională, fie educativă, fie mai știu eu cum, dar numaidecît imediată ;..în această lume intrată într-o goană cam pragmatică, **Teatrul Giuleşti** se instalează în butucul roatei Bucureștiului și — pe-o scenă a nostalgiilor iubitorilor de teatru — ne propune să ne oprim goana fizică și, așa, preț de-aproape două ore, să mai și meditām Iar pentru a azvîrli scînteia meditației în căpițele de suflet ale noastre, teatrul a folosit, dealtfel nu pentru întîia oară, cremenea numită Blaga și amnarul numit Cernescu.

Lucian Blaga și-a zidit meditația despre **Zamolxe** pe temelia unui gînd foarte dureros : un adevăr poate fi ucis prin recunoașterea lui ; sau forma poate compromite conținutul. Interesanți acești oameni din omenire care, pentru a-și înțelege locul lor în prezent, se întorc cu gîndurile în trecut ! Pe Blaga, cel cu ceva înclinații expresioniste, l-au preocupat personajele care au purtat în conștiințele lor fie cumplite bătălii, precum Manole, meșterul îndrăgostit, fie radicale revoluții, precum Zamolxe, cetățeanul liber al demnității. Și totuși, Blaga — despre aceste ipostaze mitice ori istorice ale omului, ipostaze intim și intens conflictuale — n-a reușit să construiască adevărate piese de teatru, ci niște pretexte dramaturgice. Dramatismul personajelor sale există, trăiește pe scena cuvîntului ; dar coboară rar pe aceea de scînduri, la care sînt obișnuiți să privească spectatorii cei mulți.

Dinu Cernescu a știut cu limpezime despre ce-i vorba, ba chiar și-a avertizat în scris publicul, apoi a mai ilustrat un poem dramatic de Blaga cu o grafică frumoasă, sobră, rafinată. De fapt, cu spectacolul **Zamolxe**, Dinu Cernescu a făcut un demn act de respect față de sine. Pentru că, după ce-și face — cumva pedagogic, binevenit pedagogic — datoria de a enunța regulile jocului, el, pur și simplu, se lasă cuprins de joc. Asemeni lui Blaga. De jocul meditației. Se refugiază pe scenă și, de-acolo, începe s-asculte istoria. Chemate de el vin, tot acolo, pe scenă, vin pentru noi, ecouri de tălpi călcînd pămîntul, de foșnete ale pădurilor, de risete, de gemete, de izbituri, de mînglieri, de șoapte, de urlete, de vorbe de credință, de vorbe de înșelăciune, de urale, de huiduieli, de urlete, de cîntece. Și — chemate de el — vin chipuri felurite de oameni feluriți ; și vin imagini de trăție omenească și de ură omenească, de luciditate și de fanatism, de tortură și de sărbătoare, de înmormîntare și de naștere. Cernescu invocă istoria și-o sintetizează în metafore scenice. Munca lui e o meditație concretizată cu profesionalism. Iar spectacolul, o flacără neagră. O flacără care, din păcate, se stinge cu vreun sfert de ceas înainte de a o acoperi cortina. Oricum, spectacolul — ca ritual al scenei — e la înălțimea cuvintelor și a profunzimii gîndirii lui Blaga.

Despre actori nu spun nimic. Este pentru prima dată cînd mi se întîmplă o atare mutenie. Și asta pentru că spectacolul este exclusiv al regizorului. Al acestui regizor care, de dragul spectacolului de teatru, al personalității spectacolului, nu ezită să topească pe rugul scenei decoruri, recuzită și oameni.

Ca să închei simetric cu gîndurile de la început, mai trebuie să spun doar atît : și meditația e goană. Însă a spiritului. O goană care pare că n-are rentabilitate dar care, acesta-i adevărul, șlefuiește. Încît n-are cui ce strica dacă se duce la **Zamolxe**. Totu-i să ai — chiar fără răsplată imediată în monede afective, o lacrimă sau un hohot de rîs — bunăvoința să pășești — în sus — pe-o treaptă.

NELU IONESCU ■

Cronica filmului

Povestea dragostei

Simpaticul nostru Gopo ne oferă încă un film de ficțiune care te pune pe gînduri : acum 100 de ani, Creangă scrisese o poveste despre un tînăr ciudat, care obișnuia să se îmbrace într-o piele de porc, „Povestea porcului" — după 100 de ani, iată, Ion Popescu Gopo preia subiectul și face, încercăm să ne convingem de acest lucru, „Povestea dragostei". Poveste în care semnează nici mai mult, nici mai puțin de patru compartimente ale filmului : scenariul, regia, muzica (?!) și interpretează chiar și un rolișor care, în afara faptului că îi permite să poarte o mustață gen Salvador Dali, nu spune mai nimic. Aceasta este însă o chestiune secundară, mai important mi se pare însă faptul că filmul — în **întregul** său, și din păcate — **nu spune mai nimic !..**

Pelicula trenează încă de la început și se ambiționează a rămîne astfel pînă la sfîrșit. Din povestirea, din dulcea, superba povestire a lui Creangă, nu a rămas decît un pretext uscat, eroul este un sol de cosmonaut-albină dar continuă să i se spună „să-și scoată pielea de porc", spre totala nedumerire a mititeilor din sală care nu au apucat încă să citească opera lui Creangă ; pasiunea binecunoscută a lui Gopo pentru Cosmos și navele sale cosmice pare aici a se aplica prin intermediul bardei, sau toporului, sau cum vreți să-i spuneți, oricum, viziunea sa de astă dată surprinzător de săracă transformă o civilizație extraterestră — albinuțele — într-o ieftină revistă de music hall, în care tinere în maiouri mulate pe trup schițează aiurea pași de dans modern din școala lui Cornel Patrichi ; dintre interpreți, dacă vreți, se remarcă — cu foarte mare efort ! — Dan Ionescu, care însă e înginer de sunet la obîrșie și lucrul acesta se simte... Povestea de dragoste, cea din film, nu cea intenționată în titlu, nu are nimic tulburător, în afara faptului că ea însăși e destul de tulbure. Și așa mai departe.

Încă din generic sîntem amenințați cu „trucaje", pentru care semnează chiar o persoană în carne și oase. Care trucaje ?! Cele două, trei, pe care le poate realiza orice cineclub din țară, mai ales primind numai cîteva fumigene de la Buftea, și nu lăzi întregi cum s-au consumat în acest film ?

Se încearcă, apoi, o combinație actor viu-desen animat, este introdus un personaj CICI care „cîntă și dansează" încercînd să se imite maniera delicioaselor personaje animate din „Tom Degețelul", de pildă ; aici însă, în „Povestea dragostei", rezultatul e cel puțin penibil, atît artistic cît și din punct de vedere tehnic, este inexplicabil cum lui Gopo — acestui atît de talentat animator ! — i-a scăpat de sub mînă un astfel de moment ce putea dovedi un suculent comic măcar, dacă nu neapărat o logică în acțiune !

Dealtfel, întreg filmul pare realizat într-un moment de pauză, de plictiseală, de escală între două călătorii cu avionul. Ce ne facem însă, oameni buni, că astfel de subiecte, odată realizate — și indiferent cum ! (mă refer la subiectele preluate din literatura noastră de aur) — **nu se mai pot realiza** cel puțin 20 de ani de acum înainte !

Povești-povești, dragoste-dragoste, dar după „Povestea asta a dragostei", zău, îți cam vine să-ți muști mîinile !

HORIA PĂTRAȘCU ■

Expoziții

Iosef Krijanovsky — pictură

Iosef Krijanovsky este un pictor care, în lucrările după model și, în general, în cele în care putem vorbi de o realitate recognoscibilă, arată o sensibilitate foarte ascuțită, ca un reflex tîrziu și solitar al undei de mizantropie a expresionismului european din deceniul patru. Imagini mai vechi transmiteau direct un soi de mîhnire din toamne reci și pluvioase. Sentimentul era acolo atît de acut încît te obliga să-i recunoști primatul. Chestiunile de meserie, de tehnică artistică treceau firesc în planul doi al întîlnirii. De cîțiva ani însă, aproape fără cauză în opera anterioară, Iosef Krijanovsky expune numai pictură geometrică sau, mai corect spus, cu o simbolică geometrică, foarte riguros așezată pe suprafața tabloului. În cicluri mai de demult vedeam cum pictorul concilia figurativul cu nonfigurativul, cîștigat totuși mai mult de plăcerea pură a dezvoltărilor simetrice. Era oarecum firesc să ne gîndim la experiența unui Escher, ca termen de referință. Treptat, dragostea pentru simetrie a înlăturat complet elementul figural. În expoziția pe care Iosef Krijanovsky o face astăzi la sala EFORIE există cîteva lucrări cu personaje feminine, puse acolo parcă pentru a indica publicului punctul de pornire al demonstrației. În rest, numai geometrii, numai simetrii, ce semnifică echilibrul. Atîta varietate pe parcursul cîtorva ani doar poate să deruteze. Personal, consider cazul lui Krijanovsky cu multă simpatie și-i găsesc interesant în toate privințele. Pictura lui ne spune că nu trebuie să punem o linie clară de separare între figurativ și nonfigurativ. Există artiști care pot sesiza simultan și matematica ce se află în orice realitate și sensibilul — ca fapt al realității — conținut în orice matematică. Există, prin urmare, artiști care-și pregătesc în chip ciudat, în aparență, compozițiile cu simetrii, trudind în atelier numai studii expresioniste după natură. În picturile prezente la EFORIE sesizăm încă un tip de contradicție : toate opozițiile sugerate în desen sînt îndulcite de culoare. Și încă o opoziție : aceea dintre calitatea exactă a elementelor și fina ambiguitate prilejuită de uleiul foarte uscat al suprafeței, cu efect de tempera. Spre deosebire de pictura ce voiește numai șocul optic ori numai rezultatul decorativ, lucrările lui Iosef Krijanovsky prin șirul de opoziții și contradicții ce le favorizează, interesează atît privitorul cu înclinație spre arta de evocare, cît și pe acela dedat mai mult unor speculații complexe, interdisciplinare.

TUDOR OCTAVIAN ■

IOSIF KAPPL :

Tînărul artist revoluționar își iubește pămîntul pe care s-a născut, e mîndru de istoria neamului său, de marile realizări ale acestui neam de-a lungul istoriei sale

— Spune-mi, pentru început, ce înseamnă pentru dumneata formația Phoenix ? Ce face formația acum ? Dă-mi amănunte, lumea vă iubește și așteaptă așa ceva.

— Cred că nu mai e cazul să amintesc mitul păsării Phoenix. Dar trebuie să arăt asemănarea dintre destinul păsării Phoenix și cel al formației Phoenix. Este vorba de unul și același destin. Formația noastră a renăscut întotdeauna din cenușa propriei sale arderi. Frămîntările noastre au dus întotdeauna la ceva nou. Am avut mai multe perioade de mari căutări, iar rezultatele au fost întotdeauna niște lucruri care au rămas. În anul 1971, după îndelungate cugetări și studii, am reușit să ne dăm seama, să descoperim adevăratul izvor de inspirație pentru a crea o muzică într-adevăr valoroasă. Acesta l-am găsit în muzica poporului, în folclorul arhaic românesc. Doar astfel am putut să ne creăm un stil cu adevărat original și propriu.

În ceea ce privește realizările noastre, nu e cazul să insist asupra lor, cred că se cunosc destul de bine.

Mai puține lucruri se știu despre activitatea noastră la ora actuală. Componența actuală a formației Phoenix este următoarea : Covaci Nicolae (plecat pentru o scurtă perioadă în Olanda), Baniciu Mircea, Krauser Erlend, un tînăr talentat, violonist și chitarist (are 19 ani), pe care l-am cooptat de curînd, Kappl Iosif și o trupă de 16 dubași, care asigură secția ritmică a formației, după modelul formației de dubași din Brănești, de lîngă Făget. Această formație din Brănești are 20—24 de tobosari, care au moștenit acest obicei de a cînta la dube populare din moși-strămoși. Deci, ceea ce cîntă ei constituie ritmurile străbunilor noștri și este un lucru impresionant, dar prea puțin cunoscut chiar și la noi. Dorim să ducem mai departe, prin creația noastră, aceste tradiții ale dubașilor din Brănești. Am avut satisfacția unor mari succese în această formulă, în cîteva spectacole din țară.

Încheiez răspunsul la această primă întrebare prin a spune că formația Phoenix a existat, există și va exista.

— Ce anume credeai că găsești și ce ai găsit în Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar ? Așteptai, desigur, un răspuns și complet, și sincer.

— Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, această întîmplare extraordinară, este, după părerea mea, un spectacol cu totul nou, este o manifestare cultural-politico-educativă a tineretului revoluționar. Condus cu măiestrie de către un maestru al condeiului, contemporanul nostru Adrian Păunescu, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar asigură atît tineretului cît și tuturor de orice vîrstă un spectacol minunat, de un înalt patriotism, și de o mare libertate, perfect înțelese. În afară de acestea, Cenaclul Flacăra este un cadru de afirmare pentru toți acei artiști tineri care nu-și pot etala creația, talentul și valoarea în alte spectacole, sau în spectacole organizate de A.R.I.A. sau A.T.M. sau care nu se duc să cînte la restaurante și bărci.

Mi-am găsit în Cenaclul Flacăra niște adevărați prieteni. Doresc din toată inima și o spun cu sufletul deschis : **Să continuăm !**

— Am colindat împreună țara timp de două luni, am discutat împreună, ne-am simpatizat chiar (te-am botezat Sivucă), dar nu știu : cîți ani ai ? Ce studii ai ? Cu ce te ocupi ? Care îți-e starea civilă ?

— Voi împlini 27 de ani la 15 ianuarie 1977. Sînt absolvent, promoția 1973, al Facultății de muzică din Timișoara. Mă ocup în exclusivitate cu muzica și cu tot ce are puncte comune cu muzica. Deocamdată sînt necăsătorit.

— Prozaic fiind, asta-i situația, spune-mi ce idealuri ai ? Ce idealuri ai avut ?

— Idealurile mele dintotdeauna au fost și sînt să creez și să cînt o muzică adevărată, valoroasă, și să fac totul pentru ca această muzică să fie înțeleasă de marele public. După părerea mea, o operă de artă este într-adevăr atunci valoroasă cînd se exprimă idealurile artistului coincizînd cu marile idealuri ale poporului, omenirii. Opera de artă trebuie să fie înțeleasă neapărat de contemporani. Numai în acest caz poți să ai pretenția că ai făcut un lucru valoros.

— Am remarcat, cu bucuria organizatorului, că ești punctual, că nu bei peste măsură, că ești amabil, atent și prietenos. Așa stînd lucrurile, ai deci dreptul moral să vorbești despre conduita morală a tînărului artist. Deci, vorbește !

— Tînărul artist revoluționar trebuie să fie conștient de menirea pe care o are și de responsabilitatea mare pe care și-o atribuie atunci cînd se află pe scenă (și nu numai pe scenă). Trebuie să-și dea seama că este un exemplu pentru toți cei care-l ascultă și-l văd. Deci trebuie să fie un exemplu de conduită morală. Să nu uităm aceste lucruri în momentul în care coborîm de pe scenă ; pentru că dacă le uităm, înseamnă că am fost nesinceri pe scenă, deci există o contradicție între ceea ce facem și ceea ce sîntem. În acest caz nu mai avem garanția unei creații valoroase.

— Cu referiri la propriile compoziții — dense, subtile, muzicale — vorbește-mi despre relația inevitabilă între arta pe care o faci și dragostea pentru pămîntul numit România, pentru Partid, pentru secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Tînărul artist revoluționar își iubește pămîntul pe care s-a născut, e mîndru de istoria neamului său, de marile realizări ale acestui neam de-a lungul istoriei sale, de eroii săi. El trebuie să lupte pentru idealurile neamului, să-și închine întreaga creație acestui pămînt sacru numit România. El trebuie să fie conștient și să respecte marile realizări ale poporului său sub conducerea Partidului Comunist Ro-

mân, în frunte cu secretarul său general, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Spuneam artă tînără, angajată, liberă și responsabilă. Ce înseamnă aceste lucruri pentru dumneata ?

— Cînd vorbim despre toate aceste lucruri, trebuie să ne dăm seama că putem spune că facem o artă cu toate aceste caracteristici numai atunci cînd înțelegem perfect aceste noțiuni. Să ne dăm seama că atunci cînd cîntăm în cîntecele noastre patria, poporul, fiii iubiți ai poporului, pacea lumii, idealurile omenirii, universul, trebuie să iubim toate acestea. Trebuie să iubim **omul**, să cîntăm adevărul, să preaslăvim **binele** și să combatem din toată puterea și din toată convingerea **răul**. În centrul atenției noastre trebuie să stea mica sursă de lumini uriașe — omul în strînsă dependență cu societatea, natura, universul.

— Cum te-ai simți dacă de pe lume ar dispărea, printr-un decret absurd, muzica ? Faptul că ai da o fugă la Baniciu nu te-ar ajuta, cred, foarte mult.

— Muzica este viața mea. Nu știu dacă sfîrșitul lumii ar determina sfîrșitul muzicii sau invers. Dar eu cred că muzica nu va dispărea niciodată de pe lume. Dacă, prin absurd, datorită unui război nuclear, ar dispărea viața de pe pămînt, atunci cred că muzica universului, acea vibrație neînțeleasă încă, ar determina crearea din nou a vieții pe pămînt.

— Ai fost, probabil, și copil. Ce fel de copilărie ai avut ? Ce cîntece ai cîntat prima dată ?

— Provin dintr-o familie simplă în care de-a lungul timpului au fost români, secui, germani și cehi. Tatăl meu a fost muncitor (actual pensionar) și muzician amator, mama, casnică. Am avut o copilărie fericită alături de niște părinți de la care am avut de învățat numai lucruri bune. Îi iubesc foarte mult și le mulțumesc din toată inima pentru educația exemplară pe care mi-au dat-o. Am avut și am în ei exemplul unor oameni cu înaltă conduită morală, simț al umanismului, cu o mare dragoste față de patrie și popor. Aș dori tuturor copiilor să aibă copilăria pe care am avut-o eu. Dragostea pentru muzică mi-au insuflat-o tot părinții. De la tatăl meu am învățat primele lucruri despre muzică. Am învățat să cînt la acordeon de la un profesor particular, iar mai tîrziu, la Școala populară de artă din Petroșani, vioara, teoria muzicii, istoria muzicii. Apoi, în timpul liceului teoretic, muzica mi-am însușit-o ca autodidact. Mi-am continuat studiile muzicale la Facultatea de muzică din Timișoara. Nu pot să vorbesc concret despre cîntecul pe care l-am cîntat prima oară. Nici nu mi-aș putea aminti titlul acestui cîntec. Dar a trebuit să învăț și să cînt multe cîntece pînă să ajung să cînt primul meu cîntec adevărat.

— Deși grav, deși tăcut, simt că ai o mare doză de simț al umorului. Mă înșel ? Concepi un cenaclu fără umor ?

— Îmi place foarte mult adevăratul umor. Nu-mi place umorul de prost-gust, care, din păcate, se practică încă mult peste tot și care are ca scop, unul singur, să smulgă cu orice preț rîsul auditoriului dar fără să dea nimic de gîndit. Umorul lui Radu Gheorghe și al lui Eugen Cristea îl simt cu toată ființa mea. Prezența lor în Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar m-a făcut să mă atașez și mai mult acestei minunate manifestări.

— Cum arată tînărul ideal al României de astăzi ?

— Sîntem citeodată acuzați de către unii pentru aspectul nostru exterior. Dar ei nu ne cunosc și nici nu caută să se apropie de noi. Sîntem niște băieți tineri, simpli, curajoși, demni de ceea ce facem, responsabili de faptele noastre, cu înalt simț moral, politic, combativ, luptăm împotriva a ceea ce e rău, a ceea ce nu e bun pentru societatea noastră comunistă, luptăm pentru cauza generală cu fruntea sus. Acestea cred că trebuie să constituie caracteristicile tînărului ideal al României. Cu aceste caracteristici am tăria să spun că putem constitui exemplul tineretului nostru.

— Vreau să-ți acord o șansă : profită de ea. Ce anume lucruri îți displac în cenaclu ? Ce nu fac organizatorii în rîndul cărora mă număr ?

— Consider că această șansă nu este unica prin care aș putea să exprim lucrurile care-mi displac în cenaclu. Dacă ar fi existat așa ceva, aș fi putut să le discut ad-hoc. Din punct de vedere organizatoric (din partea organizatorilor proprii), Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar funcționează ca o mașină perfectă. Organizatorii noștri sînt mereu alături de noi și țin cont cu cea mai mare seriozitate și cel mai mare atașament de doleanțele noastre.

Am să mă refer totuși la singurul neajuns al cenaclului nostru. Încă sîntem nevoiți să apelăm, pentru a fi auziți mai bine de masele largi (cenaclul fiind o manifestare care se adresează maselor), la diferiți particulari, proprietari de stații de amplificare, pentru a închiria aceste stații în turneele prin țară.

Consider că dacă am dispune de o stație de amplificare și de un sonorizator care să cunoască perfect tot ceea ce se întîmplă pe scena cenaclului, lucrurile ar merge și mai bine. Să găsim o modalitate prin care să putem procura această anexă atît de importantă pentru noi toți.

— Fă-ți un bilanț al anului 1976. Ce vrei să faci în acest an ? Ce crezi că nu vei face în acest an, deși ai dori-o?

— Anul 1976 a fost anul în care am avut șansa de a colabora cu „mesagerii ritmurilor străbunilor", după nenumărate greutăți din partea „unora" sau „altora".

Ne-am dat și mai mult seama că muzica noastră se integrează excepțional în ritmurile acestor artiști ai poporului.

Am realizat un excelent spectacol la Costești, pe meleaguri dacice, împreună cu acești dubași din Brănești, unde spectatori de tot felul : țărani, muncitori, elevi, studenți, intelectuali, bătrîni și tineri și-au demonstrat atașamentul față de valoroasa fuziune pe care am realizat-o.

Sîntem mîndri de existența unei asemenea expresii a artei populare românești, de aceea ne-am creat propriul nostru grup de dubași, format din tineri timișoreni.

Dorința mea de viitor este să putem populariza în primul rînd în toată țara această (după părerea mea) mare realizare, cît și peste hotare. Am convingerea și încrederea că pretutindeni acest lucru ar avea mare succes. De obicei, lucrurile pe care mi le-am propus le-am realizat, cu toate piedicile întîlnite în cale.

— Care dorești să fie ultima întrebare a acestui interviu ?

— Aș dori să mă întrebați despre textele de muzică „prea" ușoară, despre acele producții ale artei care se pretinde angajată, despre faptul că de ce la radio se transmit din cînd în cînd piesele noastre, iar la televiziune nu apărem deloc, de ce nu putem realiza mai multe discuri la Electrecord, etc., etc., etc.

Dar aceste lucruri poate le vom lămuri într-un viitor interviu. Doresc tuturor un an bun și plin de realizări.

EUGEN SECELEANU ■

CÎNTECE COMPUSE ȘI INTERPRETATE DE IOSIF KAPPL :

Cocoșii negurii (prelucrare folclorică, împreună cu Nicolae Covaci), **Păpărugă** (prelucrare folclorică, împreună cu Nicolae Covaci), **Dansul cerdrilor** (text V. Cârcu), **Muzica și muzikia, Pasărea Calandrinon, Filip și cerbul, Vasilisc și aspida, Sirena, Balaurul, Pasărea roc** (texte de Ș. Foarță, A. Ujică).

Muzica și muzichiia

Popul românesc și „veteranii" săi activi

MONDIAL (2)

Iată-mă nevoit să apelez din nou la cea de-a doua ediție „Club A", de data aceasta pentru a-l evoca pe bateristul CORNEL LIUBA. La acest festival, Liuba cînta alături de Rheininger, Covaci Nicu, Kovacs Zolly (ex-basistul de la actualul Progresiv TM) în formația **Phoenix**. Formula era foarte bună și totuși la ediția aceea **Phoenix** a fost ușor penibil. După festival, Covaci s-a pus deci pe remanieri, schimbînd, printre alții, și bateristul. Așa a ajuns, după un timp, Cornel Liuba, sufletul formației timișorene **Clasic XX**, și ea înființată mai demult și ea participantă la „Club A" — II. Baterist de forță, cu gesturi rotunde, estetice, bun solist pe instrumentul său, Liuba s-a stabilit apoi în București, alăturîndu-se firmei Merca — Mondial cu care se înțelege, pare-se bine.

FĂRĂ NUME ȘI TOTUȘI...

Știm cu toții că FFN înseamnă, printre altele, și Formația Fără Nume. „Fără nume" e un fel de a spune, pentru că aproape toți membrii acestui grup au o activitate post-fefenistă notorie. Astfel : FLORIN DUMITRU a cîntat ani de zile ca baterist cu **Mondial**, apoi cu **Modern Grup**. Da, cu Mondialul acela plin de glorie, în care chitarist solo era un alt membru al actualei formații fără nume, anume GABI LITVIN. Lor li se adaugă basistul SILVIU OLARU trecut prin **Andantino** (grup și el remarcabil al anilor '-60, din păcate trecător ca un frumos fluture de noapte). Apoi a cîntat cu **Grup 22**, nume în care 22 este numărul de înregistrare din rețeaua de învățămînt a Capitalei al Liceului „Gheorghe Lazăr". A fost văzut după aceea trecînd ușor și printr-una din multele formule ale Romanticilor. Mai este apoi CRISTIAN MADOLCIU, solist vocal prin excelență, trecut prin mai multe domenii legate de muzica pop — adică solist al grupurilor de Student-Club, **Sfera** și **Dynacord**, precum și reputat disc-jockey al A.S.E.-ului pe vremea studenției sale. A mai rămas DORU DONCIU, flautist liniștit, trecut printr-un mare grup de limbă română al aceluiași an '60 — **Coral** — ctitorit radiofonic, de un pe atunci, tînăr compozitor, **Florin Bogardo.**

„ROMANTICII" ANULUI '76

Ar fi multe de spus aici dacă începem cu MIRCEA DRĂGAN, fost organist la **Sideral, Mondial, Jam Grup**, și în cele din urmă **Romanticii**. Instrumentist discret, acum posesor al unui moog, Drăgan n-a fost niciodată un furios al populului românesc, dar mai întotdeauna a fost un șef de formație bun, grijuliu cu „subalternii" săi, în plus un fin compozitor și aranjor muzical. De multă vreme el are alături pe bateristul DOREL VINTILĂ-ZAHARIA, care după socoteliile subsemnatului este unul din cei mai vechi popmeni ai României. Să recapitulăm : **Cometele** de glorie ale anilor '66—'67, **Phoenix** pe drumul apropierii de folclorul nostru, și așa, din apropape în apropape, **Jam Grup** și **Romanticii**. Multă vreme s-a spus despre D. V. Zaharia că este unul dintre cei mai preciși bateriști români, dar s-a cam uitat acest lucru. Și, dacă vorbesc despre Romanticii, ar fi bine să-i pomenesc, nu ca pe niște decedați, pe **Marcel Năvală** și **Doru Tufiș**. Măcar să-i pomenesc, deși nu mai fac parte din acest grup, de care însă au fost multă vreme legați cu numele și sufletul. Marele cîștig al Romanticilor de azi este însă acea superbă voce a lui PETRE RĂDUȚĂ („Prietenia la nevoie se cunoaște și atunci cînd oameni se vor naște"...) Glasul lui Răduță este completat excelent de cel al VALERIEI PUȘI pe care au „descoperit-o" cîndva, cu ocazia unui cenaclu, la Rîmnicu Vîlcea, unde era solistă la restaurantul Alutus. Tuturor li se adaugă un remarcabil pachet de suflători și un chitarist cu mult balans — funky, SERGIU TAVIFTA.

Scurtele fotograme prezentate pînă acum nu au deloc pretenția că includ TOATE figurile majore ale populului românesc, dar, oricum, se pretind a cuprinde pe veteranii acestui gen de muzică, oameni care de mai bine de 10 ani stau pe baricade.

GEORGE STANCA ■

Moni

Deși îl cheamă și **Ghelerter**, toată lumea, directori de teatru sau simpli elevi de conservator, îl cunoaște sub numele lui de alint. Într-atît l-a schimbat, prin patima de artă, în renume.

Moni este, împreună cu Marietta Sadova, ultimul mohican al plutonului de glorie al regiei românești, din care au făcut parte neuitatul, unicul, Sică Alexandrescu, Ion Aurel Maican, Ion Șahighian și Alexandru Finți. Artist de intuiție exemplară și de inteligență, Moni este autorul unor **spectacole-eveniment**, momente de culme ale artei noastre teatrale, din ultimele patru decenii : **Romeo și Julieta, Ultima oră, Egor Buliciov, Trei surori** sau **Citadela sfărîmată**, spectacole de elevație spirituală, adînc săpate în memoria acelora care au avut norocul să le vadă. Pătimaș al scenei, îndrăgostit de literatura dramatică originală, Moni Ghelerter și-a legat numele de creația lui Horia Lovinescu sau Mirodan, în serviciul cărora a pus, fără să se cruțe, o perseverență pe care n-a descurajat-o nici un obstacol.

Pedagog pasionat, neobosit, crezînd cu toate puterile ființei lui în forțele tineretului, de la care știe să aștepte surprize și miracole, puțini oameni de teatru au lansat, ca Moni, atîtea energii proaspete și, de multe ori, deosebit de înzestrate.

La vîrsta cînd ar avea dreptul la odihnă, la tihna căminului, unde să privească, nostalgic, vechi fotografii îngălbenite de vreme tînără și veșnic nedomesticit, Moni se gîndește la stagiunile lui viitoare.

Îi dorim să le cinstească, în continuare, cu aceeași onestitate, cu aceeași artă, niciodată dezmințită.

AUREL BARANGA ■

„CÎNTAREA ROMÂNIEI" – Curier

O prioritate: baletul și dansul tematic

Găsim abia acum răgazul de a atenționa factorii de creație și direcție artistică asupra unei probleme semnalate deopotrivă de specialiștii în materie ca și de iubitorii dansului. Unul dintre aceștia, maestrul de balet Constantin Lungu de la Opera Română din București, a ținut să mă convingă — dacă mai era nevoie — că a venit timpul ca baletul și, în genere, dansul cu tematică românească, istorică și actuală să înceteze a mai fi o cenușăreasă a scenei lirice. Dealtfel pledoaria acestui pasionant militant pentru promovarea unei arte coregrafice naționale îmi era oarecum cunoscută din opiniile pe care le formulase în acest sens în numărul din 3 decembrie 1976 al revistei „Contemporanul". Păcat că unei discuții, pe această temă, nu i s-a dat curs, fiindcă ea de mult se impune. Ce-i drept, cînd și cînd s-au mai făcut auzite glasuri care susțineau un asemenea punct de vedere, dar fără un ecou penetrant, îndeosebi la forurile capabile să abordeze frontal aceste probleme. Încercările n-au lipsit în acești ultimi ani, astfel că atît la opera din București cît și la cele din Cluj-Napoca, la teatrele muzicale din Constanța, Brașov sau Galați am asistat la cîteva notabile spectacole de balet, pe teme românești, purtînd semnătura unor valoroși compozitori și creatori coregrafi. Anumite realizări s-au putut remarca și în dansul tematic practicat de formațiile de amatori. Din cîte știm chiar la această oră, în întîmpinarea Centenarului Independenței se desfășoară un concurs de creație coregrafică cu caracter tematic adecvat evenimentelor pe care le sărbătorim.

Dacă asemenea inițiative nu pot fi trecute cu vederea, trebuie totuși să constatăm că pe ansamblu „pașii" pe care i-a făcut pînă în prezent dansul românesc contemporan sînt încă timizi, că, chiar acolo unde un teatru se subintitulează de **operă și balet**, această a doua parte a relației rămîne de cele mai multe ori strict complementară, dacă nu chiar simbolică în unele stagiuni. Ca să nu mai vorbim de faptul că în dansul tematic prezentat de amatori adesea aceleași maestru reia aceleași mișcări și reprezentări coregrafice sub diferite titulaturi tematice, nici acestea de sorginte românească. Vedem astfel stupefiați cum într-un dans cu panduri sau țărani răsculați interpreții au gesturi de cowboy sau răsuciri ale pistoalelor din westernuri. Asemenea transplantări ținînd de viziuni și practici coregrafice străine spiritului românesc ne apar cu atît mai inexplicabile cu cît, spre fericirea noastră, dansul tradițional, ritualurile dansate și tot ceea ce este mișcare coregrafică proprie acestui popor prezintă virtuți capabile să dea impuls unei adevărate școli românești de balet și dans tematic. Semnatarul acestor rînduri nu este însă un specialist, astfel că nu se va hazarda în a veni cu sugestii concrete menite să contribuie cît de cît la propulsarea acestui gen de artă. Datoria noastră este de a ști, cum ne-am și angajat, rezoneorul unor idei, al unor opinii lucide dictate de cele mai bune auspicii pentru progresul nostru cultural și artistic. Pe scurt, aceste opinii pledează în principiu, pentru :

— un colocviu la nivel național al tuturor specialiștilor în domeniul dansului (nu trebuie să se îngrijoreze factorii administrativi, căci aceștia nu sînt prea mulți), colocviu care să abordeze și să sugereze soluții pentru impulsionarea generală a artei noastre coregrafice ;

— o largă acțiune, la nivelul teatrelor, ansamblurilor și al centrelor de creație populară și de îndrumare a mișcării artistice de masă, pentru stimularea creației coregrafice pe teme de actualitate și istorie ;

— un festival de balet și dans tematic în cadrul Festivalului „Cîntarea României" ;

— o rubrică permanentă de coregrafie în revista „Rampa" precum și comentarii curente de specialitate în publicațiile cultural-artistice.

Se prea poate ca deziderateie școlii românești de dans, ca orice domeniu de pionierat, să fie mult mai multe, mai complexe și mai stringente decît cele reținute de noi. E de datoria celor care o reprezintă în mod nemijlocit să și le facă mai bine și mai prompt cunoscute. Din partea noastră, deocamdată atît. . .

NICULAE STOIAN ■

Artă populară autentică, de Oboga, Horezu sau Botoșani, la București, pe strada Gabroveni, la numărul 24

În plin centrul Bucureștiului, mai exact pe strada Gabroveni, la numărul 24, funcționează, opt ore și jumătate pe zi, de la 8 la 12,30 și de la 16 la 20, o unitate a cooperativei meșteșugărești numită, simplu, Magazin de ceramică. Înăuntru, firește, găsești ceramică, numai că o ceramică de un gust aparte, ieșită de sub mîinile măiestre ale meșterilor populari din mai multe colțuri ale țării : căni smălțuite și farfurii mari cît piinile, ulcioare aplecate de vîrf, sugerînd fîntînile de apă ale Olteniei, servicii de masă, de vin, de lapte și de pește, castroane cu toarte, păsări minunate, cloști cu pui și — dincolo de ceramica propriu-zisă — blidare de lemn nelustruit, linguri și ștergare, obiecte de comerț și de artă în același timp.

Responsabila magazinului, Maria Roșca, prezentă aici chiar din ziua deschiderii, le recomandă cumpărătorului cu căldură, iar actul acesta de a lăuda marfa nu rămîne aici numai la nivel de reclamă ieftină, ci el poate deveni, prin simbolurile și subînțelesurile lui, un adevărat act de cultură, căci ceea ce prezintă Maria Roșca oamenilor întrați în cămăruța pe care o gospodărește, cu grijă, dar parcă prea încărcînd-o, așezînd la o palmă distanță culorile stinse de Oboga sau Horezu de cele înversunate, fixate pe ceramică tocmai în Țara Moților, răpindu-le implicit din frumusețea lor tulburătoare, ceea ce prezintă dînsa înseamnă, cu puține excepții, obiecte de artă autentică. Nimic din ce se scoate aici la vînzare, pe un spațiu de abia cîțiva metri pătrați, nu provine din producția de serie, ceea ce vrea să spună că avem a face cu unicate, piese cel mai adesea pure, nealterate de invazia kitsch-ului, atotputernic încă în multe din magazinele noastre de ceramică, cești și pahare, farfurii și ceainice pictate îndeobște naiv, nestilizat, bunuri ajunse sub ochii cumpărătorilor așa cum au plecat ele din mîinile bătătorite ale meșterilor populari, așa cum au fost ele mosmondite după un meșteșug neînvățat în școli, ci deprins din generație în generație, oale și ulcele uscate în curte, la lumina soarelui și purtînd cu ele însemnul emoționant și trainic al artei populare românești.

Firește, acestea fiind zise, multe din produsele pe care Maria Roșca le primește în magazin, aduse direct de la sursă și cel mai adesea comandate nemijlocit din strada Gabroveni, în funcție de preferințele cumpărătorilor, se vînd ca pîinea caldă și responsabila abia mai prididește cu întocmirea bonurilor. În preziua vizitei noastre, vînzările depășiseră șase mii de lei, sumă care n-ar spune poate foarte mult, dacă n-am ține seama de prețurile accesibile, deschise oricărui buzunar, în sensul că produsul cel mai ieftin, o superbă cești cu farfurie, costă numai trei lei și că tradiționala Cloșcă cu pui, zămislită de Baba Dochița din ținutul Olteniei, nu depășește prețul contrafacerilor scoase la vînzare, fără rețineri și fără mustrări de cuget, pe tarabele de tot felul, care mutilează gustul și întristează ochiul prin mai toată țara. Dealtfel și impresiile cumpărătorilor care deschid ușa unității despre care scriem sînt, fără excepție, favorabile. Maria Donășel, spre exemplu, din Calea Victoriei 24, scrîind că „magazinul are lucruri foarte frumoase și de bun gust", iar Ion Gruia, din strada Latină 26, fiind de părere că „unitatea este foarte bine asortată și foarte frumos amenajată", constatări care corespund întru totul realității, imaginile alăturate constituindu-se în tot atîtea dovezi în sprijinul celor mai sus consemnate.

Femeie activă, recunoscută prin dîrzenia cu care, la contractări, își apără punctul de vedere, care nu este altul decît acela al amatorilor de artă populară autentică, Maria Roșca se declară mulțumită numai de opt zeci la sută din produsele pe care le expune, dar ține să ne atragă atenția că — spre deosebire de anii trecuți — tocmai cele douăzeci de procente care rămîn îi dau cele mai mari bătăi de cap, în sensul că publicul larg, educat pe toate căile, inclusiv pe calea magazinului de pe strada Gabroveni, a învățat să selecteze și să aleagă produsele cu adevărat cele mai curate, mai sincere și mai artistic încheiate. Între piesele cele mai căutate enumerăm ceramica de Oboga, realizată de renumitul meșter Ogrezeanu, cea de Horezu, modelele Botoșanilor, lăsate moștenire urmașilor de artistul Colibaba, blidarele de la Moțu Cimpeni și alte multe obiecte. În schimb, serviciile de masă făcute la Miercurea Ciuc și la Sighetu Marmației n-au găsit nici un fel de ecou la clienții magazinului, ele putînd fi desfăcute, zece la număr, abia în doi ani !

Desigur, despre unitatea din centrul Bucureștiului se pot scrie o sumedenie de lucruri. Maniera în care se face aici aprovizionarea, prin raporturi directe cu furnizorii, breslași ai artei populare de pe tot cuprinsul țării, merită subliniată, serviciul este prompt și conștiincios, probleme mai sînt, între care cea a ambalajului se arată a fi comună comerțului în întregime, dar lucrul cel mai important ni se pare a fi legat de însăși existența unui asemenea magazin de artă populară autentică în care se vînd, pentru toate buzunarele, unicate de ceramică și lemn de o tulburătoare frumusețe, așa cum numai meșterii acestui pămînt pot zămisli, din imaginația și truda lor fără cusur.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

CENACLUL FLACĂRA

AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Cronica (222)

Joi, 30 decembrie 1976, la redacția revistei Flacăra a avut loc o ședință cu caracter festiv a **Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra.** Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, redactor-șef al revistei Flacăra, a elogiat munca exemplară a membrilor colectivului nostru, faptul că s-a muncit foarte mult pentru fiecare spectacol-cîntare liberă a oamenilor liberi în România liberă.

Am reușit să mergem în aproape toate orașele țării, am fost și în cîteva comune, am răspuns, după puteri, invitațiilor celor dornici de muzică și poezie tînără. Ne-am bucurat de sprijinul generos al comitetelor județene de partid și al organizațiilor de tineret, acestea dovedind, în locurile unde am fost, o superioară știință a înțelegerii sufletului celor tineri. N-au lipsit în unele locuri nici unele tendințe de a minimaliza rolul cenaclului sau chiar de a-l exagera. Dar, fără a fi feriți de firești adversități, socotim că, atît cele bune cît și cele mai puțin bune, fac parte dintr-o democrație reală, a luptei valorilor.

Tovarășul Nicolae Croitoru, secretar al C.C. al U.T.C., a felicitat pe membrii cenaclului pentru activitatea depusă pe anul 1976, subliniind rolul deosebit de important al colectivului nostru în educarea generației tinere — sarcină prezentă și de perspectivă —, faptul că întreaga activitate a acestuia este revendicată direct din ideile partidului, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, idei privind arta și cultura în România Socialistă.

Au fost stimulați **Mihaela Popescu, Gil Dobrică, Mircea Bodolan, Gheorghe Gheorghiu, Octavian Ștefănescu**, toți capabili de multe lucruri bune, interesante în viitor. Lucruri interesante, proaspete, au adus în cenaclu **Marta Nagy** și **Alexandru Bica** — elevi din Cluj-Napoca, și muncitorul din Piatra Neamț, **Mihai Onu.** Au fost considerate remarcabile debuturile lui **Victor Socaciu,** student la Politehnica din Brașov, și **Mesaj-Grup** din Craiova, patru studenți de formație tehnică extrem de dotați pentru satiră și umor. Actorii **Florin Zamfirescu** și **Eugen Cristea,** studenții **Adrian Ivanițki** și **Evandro Rossetti,** profesorul maramureșean **Ion Zubașcu** au fost constanți în lucrurile lor foarte bune, avînd succes și audiență la public. „Vechiul" cuplu **Doru Stănculescu-Sorin Mîndruț** a participat la toate întîmplările literar-artistice ale cenaclului, ei dovedind profesionism șerios în zonele de sus ale muzicii folk. Noi veniți, **Mircea Baniciu** și **Iosif Kappi** — ambii un mare cîștig pentru cenaclu — au venit cu un repertoriu dens, variat, cu profunde cunoștințe muzicale propriu-zise. Original, sincer, de mare succes tînărul bard din Huși, **Valeriu Penișoară.** Tinerii scriitori **Aurel Sorobetea** și **Eugen Secceleanu** au contribuit la bunul mers al cenaclului printr-o parte din scrierile lor. A fost, de asemenea, distins cel mai popular cîntăreț al anului 1976, **Mircea Vintilă.** O conștiință artistică autentică, un drum glorios spre sufletele și inimile generației sale. A fost cu adevărat cel mai popular cîntăreț folk. Cu siguranță unul dintre cei mai devotați membri ai acestui cenaclu, actorul **Florian Pittiș** a fost distins odată cu excelentul muzician **Dan Andrei Aldea. Marcela Saftiuc, Valeriu Sterian, Erika Jozsa, Karol Horvath, Mihail Stan,** personalități de importanță ale artei tinere, au făcut parte din ceea ce putem numi coloana vertebrală a cenaclului. Pentru anul 1976, juriul a apreciat că numărul 1 este taragotistul **Dumitru Fărcaș.** Avînd parcă asupra-i cartea de istorie a neamului românesc, **Dumitru Fărcaș** impresionează pînă la lacrimi prin forța extraordinară a talentului său. De fapt, ca fiecare mare artist. **Fărcaș** a încetat să mai existe, parcă. Există ideea **Dumitru Fărcaș,** sentimentul **Dumitru Fărcaș.** Alături de el, acordeonistul de excepție **Gheorghe Mureșan.** Nu de puține ori **Mureșan** uită că are în mînă un acordeon și sunetele par a fi născute de o orgă. Alături de **Fărcaș,** pe cea mai înaltă treaptă a aprecierilor, **Radu Gheorghe,** un tînăr talent cu totul și cu totul ieșit din comun. Șansa lui **Radu Gheorghe** este comedia. Mai trebuie oare să spunem că în spatele rîsului său pling oameni întregi și reali ? Da, marile șanse ale anului 1976 se numesc **Dumitru Fărcaș** și **Radu Gheorghe.**

Cu toate că a fost festivitate, pe alocuri această ședință a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar a plutit într-o atmosferă aparte, ceva între speranță și rămas bun

EUGEN SECELEANU ■

Miliardarii și mizeria lor morală

O „lady", două invitații și doi câini

Revenită dintr-un plăcut week-end, lady Beaverbrook abia intrase pe porțile somptuoasei reședințe, că a și apăsat cu putere pe frîna mașinii cu cei doi R pe capotă, comandă semispecială la uzina creată în 1904 de Henry Royce și Charles Rolls și a cărei deviză era una latină : „Quindvis recte factum quamvis humile praeclarum", adică „ceea ce e bine făcut înnobilează lucrul cel mai umil". Desigur, în acele clipe, lady nu-și mai amintea de acest slogan și nici de faptul că mai demult participase activ la polemica stîrnită în jurul apariției unui nou far montat în fața mașinilor de acest prea costisitor și rar tip. „E un atentat la tradiție", a zis ea, alăturîndu-se cu energie celor ce revendicau imaginea standard a caroseriei, adică, în esență, cea de acum 72 de ani. Odată oprită mașina, spre lady a alergat unul dintre angajații ei care, după un obicei respectat cu rigurozitate în asemenea momente, îi ducea chiar acolo corespondența ce se acumulase în cele trei zile de cînd ea lipsea de acasă.

De această dată așteptata corespondență era foarte săracă : doar două scrisori. Caz fără precedent pentru această lady a cărei viață era legată de comunicări scrise privind imensa ei avere. Pe urmă, deși erau doar două, ambele plicuri purtau antete neobișnuite pentru ea : primul aparținea unei societăți de ajutorare a sinistraților de pe urma cutremurelor și inundațiilor. Celălalt purta antetul unei asociații internaționale pentru protecția copiilor handicapați. Întîia scrisoare o solicita să ia parte — pentru patruzeci și cinci de minute — la o acțiune de colectare a unor fonduri necesare sprijinirii victimelor marilor inundații din Filipine. În cea de-a doua era rugată să faciliteze o manifestare pe linia organizației respective. Există știri certe că lady a citit cu interes ambele scrisori, după care le-a rupt, precipitat, și le-a aruncat cu furie peste geamul Rolls-Royce-ului, obișnuită, poate, cu asemenea gesturi. Un curent de aer le-a răsfirat cu dărnicie peste peluza atît de bine îngrijită și de viguroasă, în pofida toamnei ce-și făcuse intrarea. Nu se știe dacă din această cauză sau din alte motive ea a avut o proastă dispoziție în toate zilele săptămînii respective, la sfîrșitul cărcia, ipohondră cum este, a plecat în grabă spre zări mai calde și mai insolite. Adresa era pe cît de laconică, pe atît de grăitoare doar pentru un grup foarte restrîns : Incosol, Marbella, pe Costa del Sol a Spaniei.

Ce se ascunde sub aceste nume ? Fiind un loc mai special, cu „invitați" mai deosebiți, el a fost, desigur, vizitat de o serie de reporteri străini care l-au descris cu lux de amănunte. Este o clădire de forma unui pachebot vertical, de un alb strălucitor, „ancorat" sub palmierii Coastei Soarelui, la Marbella, pentru o croazieră imobilă a sănătății și... frumuseții. Este „Incosol", clinica miliardarilor, cea mai luxoasă și mai costisitoare din lume : cu 200 de camere (pentru a căror construcție s-au cheltuit exact 50 de milioane de franci francezi), 15 doctori, 50 de maseuri și infirmiere ce se învîrtesc zi și noapte pe lîngă acești celebri „oaspeți" care, spune o revistă pariziană, plătesc între 200 și 500 franci francezi camera lor, inclusiv pensiunea, în afara costului tratamentului. Desigur, această superclinică încearcă totul pentru „invitații" ei, așa că le-a pus peste tot o deviză pentru a cărei găsire și alegere s-au plătit bani grei și s-au consumat multe ceasuri de chinuri. Așa că, pînă la urmă, s-a ajuns la o invitație scurtă și lipsită de echivoc : „Uitați că sînteți bolnav". Cuvintele au fost scrise absolut peste tot și sînt, spune cineva, cu atît mai ușor de urmat cu cît la „Incosol" se găsește tot ceea ce la vestitele hanuri spaniole nu se aduce : jocuri de cărți, rachete de tenis, filme de aventuri, produse pentru îngrijirea părului etc., etc. Viitoarele gadgeturi : reglementări de cecuri prin intermediul ordinatorului și un canal de televiziune internă prin care doctorul își va sfătui în permanență pacienții.

Aici, într-o bună zi, a ponosit lady începîndu-și tratamentul. Cu prețurile, deloc mici, luase cunoștință înainte de a părăsi Londra. Acolo a constatat, nu fără surpriză, că acestea se aplicau nu unor prinzuri pantagruelice — pentru că fiecare pacient are o carte specială de calorii — și nu includeau serviciile (telex, telefon, secretare bi și trilingve) puse la dispoziție — întrucît invitații nu-și pot întrerupe importantele afaceri — și nici nu acopereau intrarea în salonul pentru relaxare — unde, pentru a vedea viața în roz, totul este verde și bleu, cele două culori ale relaxării. Paco Muñoz, un vestit decorator, a unit în stil spaniol design-ul italian și țesăturile franțuzești. Deși într-un asemenea loc ar fi de prost gust să se vorbească de propria sănătate și de evoluția bolii, lady n-a scăpat nici un prilej de a povesti colegilor multele ei migrene. Apoi, poate datorită băii-laborator, echipată cu dușuri subacvatice, sau în urma vizitei într-una din cele șase „sauna-girls" importate special din Finlanda, ori după o ședință de masaj deosebit, sau după o scăldă într-o piscină internă încălzită în stil hollywoodian, și chiar după o vizită la bar, unde nu mai există regim, sau după o partidă de golf în timpul căreia un emițător în miniatură se află plantat în buzunarele jucătorului sau jucătoarei și este, de fapt, un electrocardiograf la distanță, sau după un dejun (dineu) în cadrul căruia, pentru a compensa puținătatea caloriilor, platourile cele mai scumpe sînt evidențiate de o manieră admirabilă, sau după o siestă petrecută la umbra unor înflorate umbrele, plasate lîngă bufete așezate chiar pe marginea unei piscine, ce nu are nimic extravagant — poate, deci, după unul dintre aceste „hobby"-uri sau după toate la un loc, lady a ținut cu strictețe seama de deviza superclinicii și a uitat, cu adevărat, că este bolnavă. A reacționat violent și scurt și a spus că prețul curei — 2 600 de franci — adăugat celorlalte (cameră, servicii și cine le mai știe pe celelalte) înseamnă mult prea mult pentru douăzeci și una de zile. Și a plecat.

Nu înainte de a fi recurs la o agenție de turism ce-și are sediul la Londra și este — nici nu putea fi altfel — un fel de club pentru... miliardari. Se organizează : croaziere în Marea Caraibilor, itinerare spre colțuri exotice și fascinante din Africa neagră sau din Oceania, în locuri magice ale Orientului. Firește, clubul nu numai că organizează dar și pune la dispoziție o navă de un lux faraonic (L'Europeo) care-i transportă în locuri ce nu au devenit încă obiect al turismului de masă, „paradisuri" adevărate unde nu fac escală avioanele și nu ajung ușor „paparazzii" și nici nu există instalații hoteliere.

„Lindblad", pentru că așa se cheamă clubul, a fost creat în urmă cu cîțiva ani de un suedez, Lars Eric Lindblad, care și-a dat seama ce atracție turistică prezintă insolitele insule Seychelles, situate în Oceanul Indian și care pe atunci (1971) nu aveau aeroport. Așa că, în anul 1969, el a comandat (în Finlanda) o navă botezată „Lindblad Explorer" și care poate adăposti 92 de pasageri. E lungă de 80 de metri, cîntărește 2 500 de tone, merge cu douăzeci de noduri pe oră și are chila întărită precum cea a unui spărgător de gheață. Nu se poate deci spune că acești posesori de averi cu mulți, foarte mulți zero la coadă nu și-au găsit un nou... nas. Așa se face că „Lindblad Explorer" a făcut totul pentru a-și aduce pasagerii pretențioși și de „elită" printre oigmeii din pădurea Ituri (în Congo) sau că a fost unica ambarcațiune care a ancorat în largul coastelor insulei Pitcairn, în mijlocul Oceanului Pacific, pe care, în 1790, s-au refugiat cei nouă răzvrătiți de pe nava engleză „Bounty". În fiecare nouă croazieră a ei, „Lindblad Explorer" se onorează în adevăratul sens al cuvîntului cu găzduirea unei personalități vestite.

În ce o privește, lady n-a prea avut norocul unei asemenea companii pe care, după cum s-a aflat ulterior, și-ar fi dorit-o destul de mult. La fel de mult ca și o călătorie într-un loc atît de atrăgător descris de prospectele editate de clubul turistic al miliardarilor. Dar, odată îmbarcată, ea avea să constate cu puțină plăcere că participă la o inovație foarte necesară, după cum apreciase conducerea clubului respectiv. Așa se face că ochii ei dornici de a cunoaște o personalitate din lumea științei au căutat-o mult și bine pe aceasta. Odată cu noua cursă, participanții se puteau bucura de... colaborarea a trei foarte-foarte frumoase... asistente de navigație : Helga, Greta și Jeanine, o vest-germană, o suedeză și o franțuzoaică. Aceste **hostes**, cum li se spune în limbaj mai special, aveau obligația să întrețină pasagerii de lux inventînd și practicînd simpatice jocuri de societate pe care, după cum se presupune, aceștia fiind prea ocupați cu afacerile lor, nu le știu sau nu au timpul suficient pentru a le practica. În atari condiții, lady s-a simțit profund jignită. Era în vîrstă, pe deasupra văduvă și de la început nu putea accepta ideea „simpaticelor jocuri de societate" și nici faptul că, înaintea plecării, se omisese să i se anunțe așa ceva. A cerut să se transmită la Londra că, în mod justificat, pretinde despăgubiri pentru lipsa de considerație, după care s-a adaptat, cum a putut, vieții de pe „Lindblad", aflată în drum spre un loc insolit și care să satisfacă pretențiile acestor pasageri de lux. Lady a revenit cu un bun moral la Londra, de unde, la puțin timp, a revenit și în centrul atenției lumii. Joi, 7 noiembrie 1976, agențiile de presă au transmis că „Lady Beaverbrook, văduva unui magnat al presei britanice, a plătit aproape 10 000 (zece mii) de lire sterline (80 000 franci) pentru a pleca în Canada cu cei doi câini ai săi. Lady Beaverbrook insista ca acești doi mici terieri favoriți să poată călători alături de ea în clasa I a avionului. Întrucît o asemenea dorință punea probleme dificile, ea s-a decis, fără ezitare, să închirieze în mod special un avion de tipul D.C. 8 al companiei Air Canada, cu 227 de locuri, care se afla disponibil pe aeroportul londonez Heathrow. Exigenta călătoare avea la dispoziție un echipaj de stewardese format din patru persoane. Dar, grijulie cum este, a adus ea însăși hrana celor doi câini.

Între timp, vîntul suflase rămășițele celor două scrisori prin care nu i se cerea nici un ban sau vreun bun de valoare, ci era doar rugată să onoreze două acțiuni de binefacere. Era bucuroasă că putuse rezolva traversarea aeriană a Atlanticului în compania terierilor ei favoriți pentru a-și mai aminti acest episod.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Desen de **RALUCA GRIGORCEA** ■

Anchetă socială

O afacere tragicomică

Într-o zi din chiar vara anului trecut, mai exact chiar pe 5 august, cetățeanul Rusu Nicolae din orășelul tulcean Măcin a-a trezit în curtea proprie cu o scrisoriță fără timbru și ștampile, dar cu un conținut care ar pune pe gînduri orice părinte :

Stimate domnule,

Vă rugăm insistent a aseza într-un pachețel de hîrtie și celofan suma de 25 000 lei pe care-i veți transporta la dumneavoastră astăzi 05-08-75 ora 18,30 pe șoseaua Măcin—L. Sărat în direcția Greci.

În dreptul liniei a VII-a îi veți introduce sub un podeț.

Suma este necesară pentru a achita răscumpărarea fiului dvs. aflat în mom. de față în compania unor oameni serioși. După eliberarea lui, la 25 de ore veți achita și cealaltă parte a sumei de 30 000 lei în aceleași condiții și loc.

Dacă greșiți a vă adresa organelor de miliție osînda se va abate asupra fiului.

Nici un exces absolut, nici o indiscreție căci viața atîrnă de seriozitatea dvs.

Dacă nu ni se comunică „astăzi la ora 20 în locul unde ne aflăm de primirea banilor începem mutilarea sistematic pînă la orbire.

Soc. „Pentru bunăstarea săracilor".

Odată cu banii lăsați și plicul cu avertizarea atît de amabilă.

Sîntem deci în 5 august. Băiatul soților Rusu Nicolae și Joița, Ștefan pe nume, în vîrstă de 19 ani, lipsește într-adevăr de acasă de patru zile, dar părinții îl știu într-o excursie în deltă, împreună cu alți prieteni... Fără îndoială, și la Măcin sînt părinți pe care i-ar putea înspăimînta o astfel de anonimă, mai cu seamă că este semnată de o anume societate al cărei scop ar fi, nici mai mult, nici mai puțin decît „bunăstarea săracilor". Rusu Nicolae va merge, totuși, mai mult împins de la spate de nevastă, la secția de miliție, dar acolo, negăsindu-l pe șeful acesteia, va renunța pur și simplu, așteptînd desfășurarea evenimentelor. Bineînțeles că nici banii nu i-a dus la locul precizat, spre groaza mereu crescîndă a soției sale.

A doua zi, înspre zece dimineață, la locuința soților Rusu se prezintă tînărul Orbeanu Nicolae (23 de ani, absolvent a 8 clase elementare + 3 de școală profesională, barman la Cooperativa de consum din Măcin), care ține să-l înștiințeze pe Nicolae Rusu despre o anumită convorbire avută întîmplător în WC-ul restaurantului nr. 1 din Măcin cu doi necunoscuți. Aceștia, susține tînărul, l-ar fi somat să meargă la soții Rusu și să-i înștiințeze încă o dată despre soarta gravă ce-l aștepta pe fiul lor, în cazul în care aceștia nu vor plăti sumele cerute drept răscumpărare. „Mi-au spus să vă zic că dacă nu duceți banii la locul stabilit, o să primiți acasă o veste de culoarea hainelor mele !", zice Nicolae Orbeanu, care este îmbrăcat într-un costum de culoare neagră. Amănuntul face impresie. Rusu Joița izbucnește în plîns și-și frînge mîinile, își imploră soțul să nu lase copilul pe mîna netrebnicilor. Rusu Nicolae nu se pierde însă cu firea — are el o bănuială pe care o va declara în scris la miliție în felul următor : „Fac precizarea că eu sînt în dușmănie cu Rusu Tudorel, din Măcin (...), care m-a amenințat de mai multe ori că el mă va omorî, ori pe mine sau pe soție sau pe fiul meu. Vă rog să cercetați în sensul celor relatate de mine"...

Miliția orașului Măcin nu va cerceta însă în sensul cerut de Rusu Nicolae, ci în sensul cerut de experiența și flerul unor oameni de meserie. De aici, lucrurile se precipită. Lui Nicolae Orbeanu i se ia o declarație ; acesta susține punct cu punct cele afirmate în fața familiei Rusu — dar le susține în scris. Surpriză : înscrisul, la o privire mai atentă, este foarte apropiat de cel existent în scrisoarea de amenințare primită de soții Rusu ! Se fac investigații. Se trimit ambele „însemnări" — scrisoarea și declarația de **martor** la expertiză. După opt pagini de o exemplară profesionalitate, Biroul de criminalistică al Inspectoratului județean Tulcea anunță indubitat : „Scrisul existent în conținutul scrisorii anonime a fost executat de numitul Orbeanu Nicolae din Măcin, județul Tulcea" (Raportul de constatare tehnico-științifică nr. 71 185, din 8.09.1976)...

Între timp, Rusu Nicolae a plecat de urgență în deltă după băiatul lui, pe care l-a găsit bine-mersi la Maliuc, fără cea mai mică idee despre așa-zisa sa **răpire**. L-a luat și l-a adus acasă, deși excursia planificată nu se încheiase. Lui Nicolae Orbeanu i s-au făcut acte de trimitere în judecată pentru săvîrșirea infracțiunii de **șantaj**, pasibilă cu închisoare de la 3 luni la 2 ani. Orbeanu a recunoscut infracțiunea („Recunosc în întregime fapta comisă, ca fiind concepută și înfăptuită integral de mine"), dar a motivat-o în două feluri : a) „Cunoșteam că Rusu Nicolae, care este crescător de oi, are mari sume de bani și am sperat să dea suma de 25 000 de lei, fiindcă cea de 30 000 știam că n-o va mai aduce !" b) „Declar că sînt prieten cu fiul lui Nicolae Rusu — și-am făcut acest lucru pentru a mă răzbuna pe el, întrucît acesta, în iarna trecută, în timp ce mă aflam la Galați, a trimis o telegramă părinților mei, precum că eu aș fi victima unui grav accident de circulație, lucru care nu era adevărat !".

Adevărul, ca în multe alte dăți, se află undeva pe la mijloc. Între a și b ca să zicem așa. Orbeanu susține că a doua zi după ce a aruncat misiva în curtea familiei Rusu, atunci cînd s-a înfățișat în calitate de martor bine intenționat, ar fi avut de gînd să dea în vileag „gluma" pe care o pusese la cale, dar a renunțat pentru că zice tot el : „Am observat că soția lui Rusu Nicolae se pierduse de tot și era foarte îngrijorată. Văzînd-o distrusă pe mama copilului am încercat să iau acești bani !" În orice caz, „glumă" sau premeditare fiind, Nicolae Orbeanu a trebuit să facă cunoștință cu rigorile legii penale (pentru prima oară, nefiind recidivist în nici un fel), fiind condamnat la un an de zile închisoare, în conformitate cu articolul 194, alineatul întîi din Codul penal. A mai declarat că regretă fapta.

Iată ce ne-a spus judecătoarea Bică Matona, care a făcut parte din completul de judecată al recursului : „Infracțiunea comisă de numitul Orbeanu Nicolae a fost într-adevăr surprinzătoare, nemaifiind întîlnită pînă acum de noi. Inculpatul nu a răpit pe nimeni, nu a adus nici un prejudiciu material întrucît banii nu i-a încasat, nu a comis nici o altă infracțiune în afara celei de șantaj, dovedită și recunoscută integral de el. Orbeanu mi s-a părut însă un tînăr interesant : manierat, alegîndu-și cuvintele cînd vorbea, bine îmbrăcat, drăguț chiar. Bănuiesc că este un tînăr care citea mult, probabil mai ales cărți de aventuri.

Asta ar fi întreaga poveste a răpirii simulate de la Măcin, un orășel atît de liniștit încît, iată o idee de care nu pot scăpa, mai nimeni în afara Joiței Rusu, mama lui Ștefan, nu a crezut în existența unor gangsteri „made in Tulcea" și cu atît mai puțin în apartenența lor la o ipotetică **societate pentru bunăstarea săracilor**...

DUMITRU GRAUR ■

O armă otrăvită a corupției: traficul de influență

Avem la îndemînă toate datele, culese dintr-unul din dosarele Judecătoriei sectorului 3, pentru a afirma, în deplină cunoștință de cauză, că „afacerea" a început în februarie 1975, în cadrul intim al restaurantului „Delta". S-au așezat mai întîi la masă trei bărbați, funcționarul Hristu Dascalopol din Brăila, profesorul de educație fizică Dan Bărbulescu din același oraș și bucureșteanul Emil Daisa, de asemenea profesor, numai că de limba română și de la Liceul „Gheorghe Lazăr", după care adunării s-a alăturat un al patrulea, pe numele său Marius Groppoșilă, obligatoriu cu literă dublă la mijlocul numelui, după o moștenire ortografică transmisă probabil din tată-n fiu în comuna teleormănenană Gălățeni. Pentru că Groppoșilă, prezentat de prietenul său Daisa drept profesor și recomandîndu-se el însuși cu calitatea respectivă, va deveni — de bunăvoie și nesilit de nimeni — eroul principal a ceea ce urmează, se cade să zăbovim o clipă mai mult asupra sa. Născut la 4 februarie 1923 în localitatea pomenită, Groppoșilă a absolvit Facultatea de filozofie, lucrînd ca psiholog în mai multe locuri și lucrînd, la data întîlnirii de la restaurantul „Delta", ca psiholog principal în cadrul Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri care — la cererea organelor în drept — îl va caracteriza într-o lumină dintre cele mai favorabile. La fel de măgulitor va scrie despre Groppoșilă și vechiul său prieten Daisa, „om serios, echilibrat, logic și corect", afirmații pe care, din păcate, „profesorul" Groppoșilă le va zdruncina din temelii mai tîrziu, arătîndu-și adevărata sa față, care va fi una de escroc și megaloman. Răsfoind dosarul amintit, prin amabilitatea președintelui judecătoriei, Păstorel Zugrăvescu, n-am mai găsit multe date referitoare la Marius Groppoșilă, cu excepția cîtorva extrase după lucrările științifice ale psihologului, publicate cu cîțiva ani în urmă, și a unei declarații, semnată de Sabina Dascalopol, soția lui Hristu, prin care femeia, cu instinctul specific sexului, recunoștea că a avut de la bun început serioase rezerve referitoare la condiția morală a „profesorului", „personal nu am acordat încredere inculpatului, însă soțul meu s-a ocupat de această problemă", reticențele sale avînd drept punct de plecare faptul că Marius Groppoșilă purta „sprîncenele rase și conturate cu creionul" ! !

Dar să lăsăm amănuntele și să ne întoarcem la masa festivă de la restaurantul „Delta", unde se punea la cale nici mai mult, nici mai puțin decît intrarea la facultate, mai exact la secția de Relații economice internaționale a A.S.E., a Anatoliei Dascalopol, absolventă din 1974 a Liceului „Gheorghe Munteanu Murgoci" din Brăila și fiica celui ce, firește, va achita nota de plată. Ca un tată grijuliu, Hristu Dascalopol apelase la Dan Bărbulescu, vechi prieten de familie, pentru găsirea unor meditatori „de București" pentru odrasla sa, Bărbulescu apelase în continuare la Daisa care — bineînțeles — apelase la Groppoșilă, persoană influentă și bună la toate, gata nu numai să găsească pentru Anatolia cîțiva meditatori de încredere — între care, în treacăt fie spus, cel de matematică, Ion Ligor, va proveni de la o școală generală (!!), refuzînd să rezolve exercițiul dat la examenul de algebră ! — dar gata să garanteze intrarea sigură la facultate a fetiței, desigur în schimbul unor pretenții materiale înaintate nu de el, persoană cinstită și stimabilă ci de membrii comisiei de admitere, prieteni din copilărie cu „profesorul" !

În fața unei asemenea propuneri făcute între patru ochi, Hristu Dascalopol nici nu s-a sculat de la masă și nici n-a pus mîna pe un scaun, cum s-ar fi cuvenit și cum ar fi procedat orice om de bună credință, înștiințat, din realitățile de zi cu zi și de examene cu examene ale vieții noastre, că admiterea într-un institut de învățămînt superior se dobîndește nu prin relații și intervenții, ci prin muncă, seriozitate și perspectivă. Nu, Dascalopol a crezut că l-a apucat pe Dumnezeu de picior și că nu doar Bărbulescu și Daisa i l-au scos în cale pe Groppoșilă, ci și norocul. A întrebat cît ?, numai că interogația aceasta prea directă l-a supărat din cale-afară pe „profesor" care, firește, n-avea la ora aceea cunoștință exactă de pretențiile membrilor comisiei.

A aflat însă repede „prețul" admiterii sigure și afacerea a continuat, peste cîteva săptămîni, în aceeași componență aleasă și în cadrul intim al aceluiași restaurant, cînd Dascalopol a aflat confidențial că la suma de 32 000 de lei lucrurile sînt ca aranjate și că Anatolia se poate considera studentă. Se vede treaba că omului, de o naivitate detectabilă cu ochiul liber, suma nu i s-a părut prea mare, s-a întors la Brăila, s-a dat peste cap, s-a împrumutat în dreapta și-n stînga, a făcut rost de bani și s-a prezentat la o nouă întîlnire, găzduită de data aceasta de restaurantul „Modern" pentru că, nu-i așa, dacă tot se bea și se minca pe punga lui Dascalopol, se cădea să fie schimbat din cînd în cînd și localul. La toaletă, unde s-au retras cei doi, Groppoșilă a primit banii — cum va scrie Dascalopol cu un umor negru și involuntar — „fără să-i numere", dar a ridicat prețul cu încă 12 000 de lei întrucît, înțelegeți dumneavoastră, membrii comisiei de la A.S.E. s-au răzgîndit și în numai 32 000 nu mai garantează ! ! Dascalopol a înghițit în sec, a mai făcut un drum la Brăila, a mai schimbat un restaurant, oprindu-se de data aceasta la „Berlin", a achitat toată suma, primind în schimb asigurări că „totul e în regulă" și că nici măcar o calamitate naturală n-ar putea s-o împiedice pe Anatolia să-și vadă visul cu ochii, prezența ei la examen urmînd să fie mai degrabă o formalitate.

Lăsînd de o parte unele amănunte neinteresante, să ne oprim dintr-o dată la faptul că examenul n-a fost pentru Anatolia Dascalopol o formalitate și că deși însemnase lucrările cu un punct discret, conform înțelegerii cu „profesorul", în stînga jos și cu altă culoare, a căzut cu succes, notele obținute — 5 la franceză, 6,80 la matematică și 3 la economie politică — nepermițîndu-i să apară pe lista admișilor. Firește, treaba asta l-a supărat peste măsură pe bătrînul Dascalopol, pornit împotriva lui Groppoșilă, dar nepornit — cum credem că ar fi fost cazul — împotriva sa, om în toată firea care s-a lăsat, ca un sugar, dus de nas și păcălit la lumina zilei și prin mai multe localuri bucureștene. A apelat din nou la cei doi binevoitori, la Bărbulescu și Daisa, dar nici unul nu știa prea bine pe unde lucrează „profesorul", descoperit într-un tîrziu și după multă așteptare la el acasă, tocmai întors — după versiunea sa — de la Craiova și mistuit de o durere neomenească de stomac. După ce l-a tratat pe Dascalopol și Bărbulescu cu o dulceață — observați, vă rog, politețea escrocului, gata să ofere un șerbet la 22 000 de lei porția ! ! — „profesorul" n-a avut de dat nici un ban, dar a dat în schimb două chitanțe datate după voia sa, una cu mult mai devreme și alta cu mult mai tîrziu prin care accepta, cu omenească înțelegere față de durerea tatălui păgubit, că a primit sumele respective „sub formă de împrumut și sub formă de păstrare", promițînd în schimb că va returna de urgență banii. Cum n-a returnat, în cîteva luni, decît 10 000 de lei, lui Hristu Dascalopol i-a venit mintea cea de pe urmă, adresîndu-se justiției, făcînd caz de înșelăciunea lui Groppoșilă, dar nefăcînd caz, cum ar fi fost firesc, și de credulitatea sa fără margini care l-a lăsat cu fața pe bătătură și cu buza umflată.

Pus în fața evidenței de organele în drept, Marius Groppoșilă, omul unei logici — după opinia prietenului său Daisa — de fier, s-a apucat să scrie și a așternut o declarație pe care considerăm că merită s-o înfățișăm în întregime pentru umorul ei involuntar și pentru lipsa ei de judecată : „Profitînd de împrejurarea că martorul dorea să-și încrie fața la A.S.E. am apreciat că pot împrumuta de la acesta banii", bani de care psihologul megaloman ar fi avut nevoie, dacă e să-i acordăm credit, pentru a pleca la un congres în Canada și pentru a tipări un volum de versuri ! ! După ce, o vreme, va bate aceeași monedă, pînă la urmă va fi silit să recunoască, tot în scris, că „nu cunosc nici un cadru didactic de la A.S.E. și nu am făcut nici o intervenție", întreaga „afacere" aducîndu-i o condamnare de 2 ani și jumătate, pentru trafic de influență, în conformitate cu articolul 257, alineatul 1 din Codul penal, sentință rămasă definitivă.

Chiar dacă escrocul și-a primit după lege pedeapsa meritată pentru înșelăciunea sa, mascată multă vreme sub un chip onorabil, chiar dacă păgubita și naiva familie din Brăila și-a recuperat sau își va recupera banii aruncați pe apa simbetei și încredințați cu o credulitate fără margini unui fals profesor lucrînd la cosmetice și coloranți, mai rămîne ceva. Mai rămîne de discutat — în asta stă mobilul reportajului de față — aspectul social al problemei, atitudinea condamnabilă a acelora care, asemenea lui Hristu Dascalopol, cred că legalitatea noastră socialistă poate fi eludată, că relațiile și „pilele" au puterea să rezolve totul, inclusiv trecerea unui examen de admitere, să deschidă porți și să desfacă lacăte, să aranjeze, să facă și să dreagă, pentru ca pînă la urmă lucrurile să se termine așa cum s-a terminat „intervenția" lui Marius Groppoșilă, cu tevatură, cu proces, cu martori, cu avocați și așa mai departe. Cine are urechi de auzit, să audă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cămătarii, aceste ființe abjecte care amanetează lacrimile oamenilor

Pe cît de veche, pe atît de disprețuită, cămătăria a fost considerată o îndeletnicire mai mult sau mai puțin „onorabilă", deși în multe privințe se aseamănă cu tîlhăria la drumul mare. A prinde un om la ananghie, pentru a-i jefui de tot ceea ce are, a fost și a rămas lege pentru cămătari, acești indivizi abjecți, avari și cruzi, pentru care nenorocirile semenilor nu au însemnat decît bune prilejuri de îmbogățire. Numai gîndindu-ne la cîte războaie au finanțat, deschizîndu-și larg pungile de galbeni pentru a și le burdușî apoi prin crime și jaf, și tot este deajuns pentru a înțelege de ce nu au fost iubiți niciodată. Dimpotrivă, ce poate fi mai neomenesc decît a număra lacrimile de deznădejde ca pe niște bancnote, de a face din mîna de ajutor ce pare întinsă la vreme o capcană din care cel ce ți-a cerut-o nu se mai poate smulge ! Acest „profit sentimental" care se confundă abil cu un gest salvator este camăta sau mai pe înțeles acel „îți dau atît cît vreau să te ajut, dar la soroc tu îmi dai atît și încă atît !" Camăta, bineînțeles, nu este aceeași pentru toți, ea diferă după sumă și este în funcție de termenul de restituire, depinde de solvabilitate. În general însă ea este foarte mare și dospește în timp, astfel că o simplă datorie ajunge pînă la a fi o pagubă catastrofală pentru cel îndatorat. Nemaivorbind de gajurile cerute și care de cele mai multe ori trec în proprietatea cămătarului !

În societatea noastră, cum e și firesc, cămătăria nu mai poate fi de mult o profesie, ea fiind exclusă din viața socială căreia atîta vreme i-a fost o adevărată plagă. A trăi pe spinarea altora contravine total normelor eticii și echității socialiste, munca fiind singura care justifică veniturile fiecăruia. Iată însă că, desființată ca profesie, cămătăria apare — e drept, sporadic — pendant al alteia și anume al bișniței, corelîndu-se cu celelalte ocupații ale celor care numai par lipsiți de ocupație, bișniții. Deci, pe lîngă speculă, afaceri valutare, hoții și huliganisme, cămătăria apare pentru unii drept o îndeletnicire comodă și fără riscuri, care să le asigure profituri maxime cu eforturi minime. Mai mult : dacă pe vremuri cămătarii angajau special cîțiva gealați care prin amenințare și violență smulgeau banii victimei, bravii noștri trîntori bine odihniți și hrăniți își apără singuri interesele cu dinții, cu pumnii și cu picioarele. Se vede deci unde s-a oploșit cămătăria, în ce culcuș s-a cuibărit ea, înlesnind celor care o practică în disprețul legii un trai tihnit, chiar de huzur, fără probleme. Ca să-i dai cuiva azi 1 000 de lei și să-i iei mîine 2 000 de lei nu-i mare scofală, nu ? Astfel gîndeau împreună, cum și trăiau, fără acte, Alexandrina Bănică și Profir Cristache, doi cunoscuți tiribombiști care se învîrt prin viață de 41 și respectiv de 36 de ani. Ea, zisă Ioana, vînzînd ochelari de plastic și stilouri în Obor, el, zis Biru recidivist cu 7 condamnări pentru furturi, loviri și injurii, înșelăciune și ultraj. O pereche cum nu se poate mai potrivită, nu ? Deși în ceea ce privește studiile ea, Alexandrina, îi era lui Biru net superioară, cu cele 2 clase primare urmate. Studiile lui Biru se desfășuraseră în alte direcții avînd la bază numărătoarea pe degete și semnătura ca o panseluță. Altfel, se iubeau și se ajutau pe rînd în muncă, el protejînd-o de aprigii concurenți din piață, ea aducîndu-i lui schimburi și pachete ori de cîte ori era în vilegiatură pe cheltuiala statului. Totul a mers foarte bine pînă de curînd cînd, acuzați de a fi făcut speculă — împrumutînd cu dobînzi de 100 la sută (?!) — au început să se învinuiască reciproc. Marea lor dragoste s-a făcut țăndări în fața anchetatorilor.

— Ea a dat, eu nu știu nimic, n-am nici în clin, nici în minecă... nu m-am băgat în afacerile ei, declară cu seninătate „soțul".

— Ba Biru i-a dat; venea cu el și mă punea pe mine să le dau bani din buzunarul pantalonilor, se apără cu îndîrjire „soția". Eu numai m-am dus cu scrisoarea de la el, că era închis atunci, la cetățeanu' și l-am cerut banii care-i dăduse și dobînda cuvenită (? !) între ei.

Că astăzi cei doi nu se mai înțeleg și se aruncă unul împotriva celuilalt ca să-și scape pielea, e de înțeles, preocupările lor nefiind cele mai potrivite unei solidarități admirabile. Indiferent însă de gradul de vinovăție, amîndoi au trăit din banii luați cu japca de la cei care făcuseră imprudența să se împrumute cu bani de la ei. Biru își făcuse din poreclă un adevărat renume. În luna aprilie 1972, povestește Darius Cezar Filip, care, în pofida prenumelor, avea nevoie de bani, l-am cunoscut pe un cetățean, Biru, la restaurant și l-am cerut 1 000 de lei. După ce mi-a dat banii, acesta mi-a cerut să-i dau **în schimb** (s.n.) 2 000 de lei. Întrucît eram strîmtorat de bani, i-am zis că-i dau. Cînd am restituit banii, Biru era la pușcărie și i-am dat soției acestuia, prima dată 1 200 de lei, apoi 600 de lei, iar 200 de lei nu i-am mai **restituit** (s.n.). Iar lui Petrache Constantin i-a murit tatăl „și avînd nevoie pentru mormîntare lui un prieten al meu Filip Cezar (n.n. lanțul slăbiciunilor !) mi-a spus că mă poate împrumuta un cetățean cu numele Biru și am mers la acest cetățean acasă care mi-a împrumutat 1 000 de lei și cînd urma să-i restitui banii acesta a venit la mine acasă și mi-a cerut pentru 1 000 de lei să-i dau 2 000 și i-am dat 1 300 lei și acum mai îmi cere 700 de lei și mă amenință că mă taie dacă-i spun și nu-i dau". Iar Avrămiță Alexandru, ca să-și însănătoșească un unchi internat, s-a dus în parcul Sfîntu Gheorghe cu un prieten și s-a împrumutat de la Biru și Ioana cu 1 000 de lei, dîndu-le peste numai 2 zile 1 200 de lei. Iar ..

Mă opresc aici cu exemplele, nu de altceva, dar procedeele cămătărești ale celor doi au fost mereu aceleași, camăta fiind de la 100% încolo. Desigur că nici victimele cămătarilor nu sînt chiar atît de nevinovate cum vor să pară, măcar și pentru că printr-o bună chibzuire a banilor ar fi putut să nu ajungă pe mîna acestor corbi atît de hrăpăreți. În acest caz, dar și în altele, trebuie să știm că, departe de a-și ajuta semenii, cămătarii se ajută pe ei înșiși. Dîndu-le camătă (cum am văzut, chiar dublul sumei împrumutate) nu facem altceva decît să le încurajăm viața lor trîndavă, spiritul negustoresc și lăcomia de bani niciodată satisfăcută. A-i lăsa să doarmă pînă-n prînz, după ce au chefuit pînă dimineața cu banii de camătă înseamnă a-i ignora cu bună știință, uitînd că, la rîndul lor, acești paraziți sociali ne privesc, pe ascuns bineînțeles, cu dispreț ciocoiesc, după cum, cu același dispreț, încalcă legea. Desigur, în cele din urmă legea nu-i iartă, iar pedepsele sînt pe măsura faptelor lor reprobabile, antisociale.

IULIAN NEACȘU ■

Răspunderea conducătorului de unitate (I)

Rîndurile de față consemnează debutul unei rubrici care își propune să abordeze o temă de maximă actualitate : răspunderea conducătorului de unitate. Pentru că dacă avem pretenția ca fiecare cetățean să fie corect, să respecte legile țării, să nu se abată de la principiile eticii și echității socialiste, cu atît mai mult se impune acest lucru celor învestiți cu dreptul de a conduce și îndruma munca și destinele unor oameni, conducătorilor de toate gradele. Despre ei și despre răspunderea pe care o datorează calității ce le-a fost conferită vrem să ne referim în cuprinsul acestei rubrici.

„Lup la stînă" cu... numire oficială!

În luna martie 1974, conducerea Întreprinderii comerciale de stat „Mărfuri industriale" din Sibiu hotărăște trecerea lui IOSIF STUPINEANU, pînă atunci vînzător la unitatea „Ferometal", în funcția de gestionar al unității numărul 137 „Ideal" din aceeași localitate. Nu știm din partea cui o fi venit propunerea, cine o fi pus... o vorbă bună, cît s-o fi deliberat pe marginea acestei numiri. Stim însă cu siguranță că numita conducere a luat o hotărîre greșită, sprijinind un individ cunoscut ca avînd o comportare morală dubioasă, o viață dezorganizată (despărțit de familie, trăia cu o elevă de liceu), avid după bani și, deci, pus pe căpătuială, să-și realizeze planurile. Investindu-l, cu alte cuvinte, pe „lup" — în mod oficial — să se îngrijească de „soarta bietelor mioare" (a se citi bunurile gestionate). Nu s-a gîndit nimeni de la I.C.S. „Mărfuri industriale" că se încalcă prevederile Legii 22 din 1969 cu privire la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o persoană pentru a i se încredința o gestiune, nici pe cele ale Legii 3/1972 și ale H.C.M. 2503/1969, referitoare la exercitarea comerțului interior. N-aveau dumnealor timp pentru așa ceva. „S-a propus STUPINEANU, să fie STUPINEANU!" Ce le pasă că bunurile statului, adică ale noastre ale tuturor, încăpeau pe mîna unui hoț.

Și STUPINEANU nu s-a lăsat prea mult invitat și s-a pus pe treabă. În primul rînd a luat măsuri ca să nu fie stînjenit de nimeni în activitate, susținînd sus și tare că nu are rost să se irosească banii statului ca încadrarea postului de vînzător prevăzut în schemă (auzi, ce grijă !), întrucît el este capabil să conducă de unul singur gestiunea „Idealului". Apoi, după ce i-a reușit și această stratagemă, a început să sustragă — în mod sistematic — din sumele rezultate din vînzări, sume între 2 000 și 5 000 lei, în raport de volumul desfacerilor realizate.

Cînd s-a apropiat primul inventar (de care a aflat la timpul cuvenit), STUPINEANU și-a analizat activitatea și, ajungînd la concluzia că suma delapidată nu e chiar îngrijorătoare, a hotărît că se poate descurca cu forțe proprii. Drept pentru care a încheiat un contract de vînzare-cumpărare cu propria-i unitate, în care dumnealui își cumpăra în rate un frigider „Frigero-Super" și 4 aparate de radio portative, în valoare totală de 10 250 lei. Lăsînd bunurile în continuare în magazin, suma delapidată era acoperită. Și astfel, inventarul l-a găsit pe gestionarul de la „Ideal" curat ca o lacrimă. Deși, cu ceva atenție, s-ar fi putut observa că respectivul contract de vînzare-cumpărare încheiat pe numele gestionarului nu era vizat de conducerea unității și că titularul manifesta un curios apetit muzical, cumpărîndu-și nu mai puțin de 4 aparate de radio de același tip. În timpul acelui inventar, gestiunea lui STUPINEANU a fost supusă și unui supracontrol, efectuat chiar de către șeful corpului de revizori. Culmea e că nici aceștia n-a observat nimic necurat la „Ideal".

IOSIF STUPINEANU și-a continuat activitatea infractoare pînă în ianuarie 1976, cînd, sesizate de disponibilitățile financiare nefirești ale acestuia, organele de miliție au cerut conducerii I.C.S. „Mărfuri industriale" să efectueze inventarierea gestiunii unității nr. 137. Rezultatul : o delapidare de 66 126 lei. În urma cercetărilor efectuate, infractorul și-a recunoscut vinovăția și a fost trimis în fața instanței de judecată pentru a-și primi pedeapsa. Dar nu singur, ci însoțit de... revizorul contabil NICU DUMITRU-MITICĂ, cel care, delegat fiind, în luna martie 1975, să efectueze o nouă inventariere la magazinul „Ideal", descoperă lipsa în gestiune — de acum importantă — și, în loc să-și facă datoria, s-a înțeles cu STUPINEANU. Contra sumei de 5 000 lei, acesta întocmește 12 liste de inventar fictive, în care trece ca găsite în vitrină și în magazia de mină a unității bunuri în valoare de 50 000 lei.

Desigur, ne este greu să înțelegem cum este în stare cineva să-și pună în joc libertatea, onoarea, profesiunea pentru a întinde mîna unui infractor, unui hoț. Ne este greu să înțelegem acest lucru, pentru că, în concepția noastră despre om, corectitudinea, cinstea, integritatea profesională se numără printre calitățile de bază pe care i le conferim acestuia. Mai sînt însă și excepții și NICU DUMITRU-MITICĂ este o astfel de excepție. El nu s-a dovedit „suflet bun", nu a cedat „lacrimilor fierbinți" ale infractorului STUPINEANU. Nu, nici vorbă ! El l-a prins cu „mîța-n sac" pe acesta și și-a pus prețul : „Dai 5 mii, îți dau 50". Simplu, fără ocolișuri. NICU DUMITRU-MITICĂ, este și el un infractor, mai periculos chiar pentru societatea noastră ca STUPINEANU. Acest fel de indivizi trebuie să ne îngrijoreze. Nu este primul caz cînd tocmai unii dintre cei trimiși să controleze și să apere legalitatea, să vegheze la buna gospodărire a bunurilor societății ajung să-și bage ei înșiși mîinile pînă la coate în acest avut. STUPINEANU era un viciat, dar a ajuns gestionar prin cine știe ce mașinațiuni. NICU DUMITRU-MITICĂ nu se afla cu siguranță la prima afacere de genul celei încheiate cu STUPINEANU. Amîndoi trăiau între oameni, între tovarășii de muncă. Nimeni nu i-a cunoscut ? Nimeni n-a sesizat cu ce se ocupă ? Conducerea I.C.S. „Mărfuri industriale" îi avea pe acești doi indivizi în subordine. S-a interesat ce fel de oameni sînt, ce caracter au ? Dimpotrivă ! Pe unul l-a pus „lup la stînă", iar pe celălalt l-a trimis să-l controleze. Unde e răspunderea acestei conduceri pentru o hotărîre care a stat la baza unei infracțiuni ? În ce mod își justifică aceasta activitatea, dacă dovedește nepricepere în munca de promovare a cadrelor, tolerînd și aplicînd favoritismele, dacă în subordinea ei se petrec lucruri de natură să lezeze avutul obștesc ?

STUPINEANU și NICU au fost judecați și condamnați la 8 și respectiv 5 ani și șase luni, în cadrul unui proces cu dezbatere lărgită, la care au participat gestionarii și revizorii contabili din municipiul Sibiu. După pronunțarea sentinței, în sală s-a lăsat o tăcere grea. Lecția aspră aplicată celor doi infractori a fost, credem, înțeleasă. Legea este una singură și ea trebuie respectată.

VALERIU RĂMNICEANU
IOAN CHILOM

Prietenul adevărat la... examen se cunoaște!

Prietenia dintre bucureștenii Eugeniu Ichim, instalator sanitar la C.I.P.L. Pipera, și Andrei Sigmund, bobinator la Întreprinderea „Energoreparații", a început și, din păcate, s-a sfîrșit nu în jurul vreunui sentiment. Oricît ar părea de prozaică situația asta de viață, prietenia dintre cei doi s-a înfiripat în jurul unei motorete „Mobra", pe care — îl citățm pe A. S. — „ne-am pregătit împreună în poligon, în vederea susținerii examenului de conducere auto".

S-au pregătit oamenii, așadar, cît s-au pregătit, după care s-au înfățișat comisiei de examinare, numai că aici destinele lor au început să nu mai semene : Sigmund a reușit la examen, iar Ichim a căzut. Pe 2 septembrie, Eugeniu Ichim n-a fost admis decît la practică, la examinarea teoretică el nereușind decît 14 puncte, cam o treime din cît se cerea ! Stăruitor, omul s-a mai prezentat o dată, dar nici pe 16 septembrie soarta nu i-a surîs. 31 de puncte și o nouă amînare. Atunci, nu doar exasperat de neînțelegerea organelor de miliție, dar și dornic să conducă mult iubita „Mobră", Eugeniu Ichim i-a făcut o vizită prietenului său și i-a spus, descoperind într-un fel o Americă : „prietenul adevărat, măi Andrei, la... examen se cunoaște", drept pentru care cel vizat a înțeles și s-a prezentat în fața comisiei în locul celui năpăstuit !!

Evident, stratagema n-a reușit, dar mai bine să-l lăsăm pe falsul concurent să povestească, reproducînd din declarațiile sale :

— Azi, 2 noiembrie, Ichim E. fiind programat la examenul de sală și fiindu-i frică că nu va reuși, m-a rugat pe mine, fără nici o obligație, să susțin examenul de sală în locul lui. Conform înțelegerii, m-am prezentat la I.M.B. cu Ichim E. El a rămas pe sală, iar eu am intrat în camera de examinare. La intrare m-am legitimat cu buletinul meu și — după ce am completat formularele distribuite pe numele de Ichim Eugeniu — m-am prezentat comisiei. Mi s-a cerut buletinul de identitate. Am prezentat tot buletinul meu, însă nu corespundea cu formularul completat și astfel am fost depistat că m-am prezentat în numele lui Ichim.

Menționînd că formularele false conțineau 44 de răspunsuri corecte (!!), să aflăm și părerea celeilalte părți :

— ...Am mai dat examen de două ori și nu l-am reușit la sală, așa că acum am venit cu un vecin care are carnet de motoretă. L-am rugat să mă ajute și a venit cu mine la sală și a intrat în sala de examen fără mine și a completat dicționarul (sic !!) și a fost depistat, căci el este altă persoană față de cea care trebuia să dea examenul.

Lăsînd de o parte latura tragicomică a situației, încheiem aceste rînduri cu observația că pentru substituirea comisă, în scop de înșelăciune, pe cei doi prieteni și vecini îi așteaptă acum un examen mult mai sever. Cel al legii.

EMIL NEGOIȚA

Filtru total

● Puiu Cristian, din Focșani, era responsabilul atelierului de bijuterii al U.J.C.M. Vrancea. Primea aur de la diferiți cetățeni, pentru prelucrare. Puiu meșterea din aur diferite obiecte și nu le mai înapoia adevăraților proprietari, ci le vindea altor amatori de aur. Cînd i se efectuau inventarele, nota în acte, false evident, că marfa a fost ridicată de adevăratul proprietar. Astfel, a ajuns cu delapidarea pînă la suma de 61 000 lei. De aici încolo n-a mai mers : organele miliției l-au pus la mîini două inele mari. Nu din aur...

● Dumitru Ababei, primitor distribuitor la Cooperativa meșteșugărească „Prestațiunea" Iași, ajutat de alți cinci angajați, a sustras de la Liceul industrial de chimie din București nu mai puțin de 578 kilograme de lichid antigel. Marfa furată a fost introdusă spre valorificare, fără forme, se înțelege, la stația „Autoservice" a Cooperativei meșteșugărești „Prestațiunea" din Iași și la Magazinul nr. 103, al I.C.S.M. Iași. Cu tot antigelul, se anunță că afacerea a înghețat.

● Nicolae Patra, merceolog la Cooperativa meșteșugărească „Deservirea" Craiova, împreună cu Ion Izverceanu, șeful secției de tîmplărie mixtă a Întreprinderii de producție și prestări Craiova, și-au însușit suma de 49 000 lei, reprezentînd contravaloarea a 25 m c cherestea sustrasă din gestiunea lui Izverceanu și valorificată prin intermediul unor tîmplari mandatari. Pentru a nu fi depistați pe timpul transportului, cei în cauză au folosit documente false de transport.

● Șeful secției fierărie și rotărie, din cadrul Cooperativei meșteșugărești „Săveni" (Botoșani), a raportat îndeplinirea planului pe luna mai 1976 cu 30 000 lei mai mult. A făcut aceasta în scopul obținerii nelegale a unor drepturi de personal.

● Conducerile secțiilor de cizmărie, construcții metalice și croitorie, din cadrul cooperativelor „Unirea" Măcin și Tulcea, au raportat producții fictive, iar în urma unei astfel de „manopere" unii dintre meșteșugari au încasat 29 839 lei, contravaloarea unor lucrări neexecutate.

● Maria Teletin, casieră la secția de reparații radio și televizoare a Cooperativei „Unirea meșteșugarilor" din Vaslui, avea un obicei : încasa de la clienți diferite sume de bani pe care le depunea direct în contul său personal. Pentru decontarea acestora, deținea și dînsa un meșteșug : întocmea borderouri false. La 16 000 lei „agonisiți" astfel s-a poticnit : un lucrător al Miliției județului Vaslui i-a descoperit procedura.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Mărturie mincinoasă, impresie falsă sau rea credință?

„Jur să spun adevărul și să nu ascund nimic din ceea ce știu" — jurămînt ce se cere a fi rostit atît în fața organelor de cercetare, cît și în fața instanței, devine din păcate prea adesea o frază banală, rostită cu nonșalanța siguranței că nimic rău nu se prea poate întîmpla. Va trebui deci să căutăm îndelung în arhivele Tribunalului județean Timiș pentru a da de cele două procese care s-au judecat la capitolul penal privind „mărturia mincinoasă". În primul, Rozalia Cristali mai întîi a dat în judecată pe Maria Lupu, învinuind-o de lovire și vătămare corporală (o bătaie, se pare, tot a fost !), dar instanța avea să soluționeze cauza achitînd partea reclamată. Acțiunea de cercetare deschisă împotriva martorilor Boris Kerekeș, Agneta Demian și Ida Borbeli avea însă să le demonstreze culpabilitatea de mărturie mincinoasă împotriva Mariei Lupu, desigur la instigarea reclamantei Rozalia Cristali. Martorii mincinoși au fost pedepsiți cu 8 luni închisoare, iar instigatoarea lor cu șapte... Al doilea proces e însă și mai interesant, fiind în același timp aproape ridicol. Printr-o sesizare trimisă organului de cercetare, muncitorul sudor Traian Neagoe a fost învinuit de a poseda o vilă cu două apartamente, proprietate personală în valoare de 450 000 de lei, apoi mobilă de peste 45 000 lei, dar și familie de cinci persoane, cu doi copii minori. Comisia pentru cercetarea încălcărilor cuprinse de Legea nr. 18 a stabilit însă un total de venit ilicit de circa 275 000 de lei (stabilind totodată că „vila" n-a costat decît 130 000, apoi că sudorul Neagoe mai împrumutase de la C.E.C. vreo 25 000, de la tatăl-socru alți 13 000, iar lefurile pe ultimii zece ani justificau deplin suma de 240 000 lei). Totalul cheltuielilor a fost apreciat la suma de 280 000 — sumă însă pe deplin justificabilă. Curios rămîne faptul că Traian Neagoe a simțit nevoia de a-i cere ajutor bunului său prieten Andrei Jubea, tot sudor, cu care avea să încheie o chitanță fictivă, antedatată și semnată de ambii, prin care Neagoe ar fi împrumutat de la Jubea suma de 45 000 de lei ! Prin cercetare s-a dovedit minciuna celor doi — inutilă, după cum a stabilit comisia de cercetare a valorilor cîștigate ilicit ! ! — Andrei Jubea mărturisind chiar în fața instanței infracțiunea. Amîndoi au fost condamnați la un an de zile închisoare...

După Codul penal, infracțiunea numită mărturie mincinoasă posedă un grad destul de mare de pericol social, ea fiind pedepsită cu închisoare de la 1 la 5 ani, desigur cu posibilitatea micșorării pedepsei, atunci cînd completul de judecată consideră a fi necesar. Așa cum am spus însă, deschiderea unei astfel de acțiuni penale se face cu greutate, adesea organele de cercetare și anchetă, adică miliția și procuratura în sarcina cărora cade acest lucru, preferînd să evite complicațiile. Se sancționează, cum am spus, și tăcerea — adică dorința sau interesul de a nu fi amestecat, de a nu te durea capul, de a nu-ți face dușmani... De cîte ori se mai cercetează însă dacă martorii invitați la anchetă sau în fața instanței, pentru a da un sprijin considerabil justiției, spun chiar tot ce au de spus ? Părerea lui Romulus Tatu, vicepreședinte al Tribunalului județean Timiș, este că **„măsurile împotriva martorilor mincinoși ar trebui să fie mai intense, acțiunile penale deschise mai des"** — deocamdată rămînînd în puterea judecătorului de a aduce martorul... pe drumul cel bun, deci de a-l convinge prin întrebări și evidențe anterioare stabilite să renunțe la calea mincinoasă pe care avea de gînd să apuce. Desigur, asta ține de experiență, de profesionalism — domeniu în care nu în ultimul rînd trebuie să amintim de cunoașterea perfectă a dosarului aflat în judecată.

Lui Romulus Tatu, un astfel de profesionist al justiției de care am amintit, **codul moral** al fiecărui om îi se pare mai important chiar decît Codul penal. Îi dăm desigur dreptate. Să nu uităm însă că dacă ar exista numai oameni ideali, deci și martori ideali, n-ar mai fi nici alte infracțiuni în justiție — iar de judecători n-ar mai fi probabil nevoie ! Pînă atunci însă...

DUMITRU GRAUR

FLACĂRA
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 132

Rima și umorul

Sînt oameni care-ți propun colaborări dintre cele mai tenebroase, un fel de „monstruoasă coaliție" într-un spațiu mai intim și pe un teritoriu mai redus. Nu ! Nu e vorba în acest caz de servicii reciproce, nu ! Doamne ferește, nici vorbă nu poate fi de așa ceva, ci doar de suave, blinde și constante concesii reciproce. Eternul și vinjosul aldămaș nu se mai bea la capătul achiziționării unei herghelii, ci cu prilejul solemn în care cei doi se jură pe ce au ei mai sfînt și mai rentabil „să-și țină gura".

În ce constă „pactul de neagresiune" ? Păi e al dracului de simplu... E înfricoșător de simplu... Dacă unul face o porcărie, celălalt are datoria morală în fața propriului buzunar să nu observe, sau dacă din greșeală observă, „să-și țină gura". Dacă celălalt săvîrșește o porcărie sau ceva similar partenerul își ține, de asemenea, gura. Tăcerea e moneda lor de schimb. Valuta lor forte.

Ei își împărtășesc foarte loial „sferele de influență" sau, mai științific vorbind, parohiile. Nu-și încalcă niciodată domeniile. Cine e porc în domeniul cultural n-are voie să fie porc în domeniul comercial și viceversa. Deci în vastele lor escrocherii au reușit să stabilească o anumită ordine și curățenie, pentru ca șoriciul unuia să nu fie stingherit de șoriciul celuilalt. Niciodată nu iubesc aceleași femei și niciodată nu însală în același complex alimentar. Jecmănesc, dar fiecare rămîne cu idelle lui, cu felul lui de a vedea viața.

Semnatarii acestor „pacte de neagresiune" sînt în fond niște rîme pline de modestie, ele nu vor decît să se tirască în deplină securitate.

— Noi, rîmele... — mi s-a dezvăluit una la „braseria Cina" unde își ia întotdeauna micul dejun — avem și mult umor...

Să fii rimă și să ai umor, asta e prea de tot. Să te tîrăști cu zîmbetul pe buze mi se pare o priveliște apocaliptică.

TEODOR MAZILU ■

Condica de sugestii și reclamații

Fraților ! Dragilor ! Oameni buni ! ÎMBRĂȚIȘAȚIVĂ !

PUIU

MĂSURI LUATE

La început tov. a fost liniștit apoi lunecînd de pe scaun a demonstrat o puternică stare de ebrietate.

Responsabil

Subsemnata Aneta Guțilescu, merceolog princ. URVA, sosind în seara zilei de 25 dec. la Titanic în grup mare de societate, cu ocazia fenomenului „crăciun", erau și colegi de la întreprindere. Dintr-odată tov. Guțilescu D-tru, actualul meu soț, mi-a tras brusc peste față patru palme puternice una după alta !

Any Guțilescu

MĂSURI LUATE

Clienta fiind escitată la maximul de pe urma unui consum pronunțat de bere, mai vorbea și c-un ton înervat nu permit să fiu confundată. Încercînd să o aplaneze soțul prezent i-a articulat imediat nește palme. **Resp.**

Tare nu-mi place cînd un ospătar tînăr, plesnind de grăsime și sănătate, stă la geam și privește tăcut taximetrele de peste drum. La ce s-o fi gîndind el în clipele acelea ? Tare nu-mi place cînd același ospătar (parcă Borăscu) vine în silă să ia comanda și în timp ce îi spui ce să-ți aducă, el te privește crunt, drept în ochi, parc-ar vrea să-ți zică : „Tu te îmbuibi și pleci iar eu trebuie să rămîn mai departe în spelunca asta"...

Dacă un om are aspirații înalte, n-are decît să lupte și să și le împlinească, iar nu să strice viața celor din jur.

ss. indescifrabil

MĂSURI LUATE

În ziua respectivă tov. Borăscu a recunoscut într-adevăr o atitudine greșită dar însă pentru dureri în băsică nu pentru aspirații că nu are, nu a avut.

Responsabil

Ospătari ! Să urcăm necontenit, tot mai sus, pe scara comerțului și relațiilor interumane.

Insp. HRUZUZACHE

MĂSURI LUATE

Mulțumim pentru inspecție.

Responsabil

Culese de
AL. MONCIU-SUDINSKI ■

Tovarășe, Sindicat

Vă rog acu', în ceasul XII, să nu mă faceți de rîs în fața salariaților, că sînt capabil să suport chiar oprobiul trenului, aruncîndu-mă. Vreau să vă relatez în mod spartanic ce și cum și de unde pînă unde : era noaptea tîrziu și eu m-am trezit în plin ev mediu și în pielea goală, datorită ignoranței mele și a credulității în babe. Întîi a spus să-l dau ceasul de mînă de pe mînă. I l-am dat. Apoi una sută lei. I-am dat. Și un picior de pisică neagră, moartă de dor. I-am dat. Menționez că laba de pisică am sustras-o de la proprietară după ce dînsa era de deja cumva decedată pe un mic teren viran. Apoi mi-a spus să mă dezbrac în pielea mea goală și să stau într-un picior în colțul camerei în timp ce ea a fiert niște ierburi puturoase într-un cazan ; mi-a dat să beau, am băut și mi s-a făcut așa rău că nici nu am simțit cînd m-a pocnit peste față cu o bufniță. Am vrut să o pocnesc și eu dar nu mai aveam puterile necesare, drept care bătrîna m-a legat la cap cu un batic roșu și mi-a spus să zic de zece ori cuvintele magice **spaburibubibibabu,** dovedind o concepție mistică despre viață. Așa rău mi-a fost de la ceaiul acela că nici nu am observat cînd ea a plecat cu una sută lei, una doxa, basca pensia soacrei de care nu îmi pare rău. Am fost găsit astfel de un vecin care a rîs puternic după ce i-am povestit.

Menționez că a avut dreptate : nu acea babă putea să ghicească cum va arăta viitoarea mea soție și dacă va fi blondă sau brună. Acu' mă căiesc tardiv și rog mușamalizați întîmplarea. Voi termina sarcinile ce-mi revin mult mai repede, plus enormă muncă obștească.

Cu respecte
Veniamin Plăpîndu

Pentru conformitate
CORNEL UDREA ■

Arhivar la D.M.H. [1])

Amintirea nr. 4 (patru) sau Noi contribuții la teoria chibritului

Hotărît fiind să pun o ordine perfectă în arhivele D.M.H. și pentru a fi la curent cu dezvoltarea societății, am propus forurilor imediat superioare (celor **neimediat** le-au propus cele **imediat,** preluînd asupra lor inițiativa) crearea unui compartiment de știință pură. Două săptămîni am trăit cu spaima că dosarele vor rămîne impudice. Dar n-au rămas goale. Am fost salvat de circulara științifică emisă de I.C.P.P.C., institut de specialitate al D G P.L. (Descifrarea inițialelor se face pe răspunderea personală a descifratorului. Confirmări și infirmări nu se dau decît sub imperiul unor amenințări directe.) Este vorba despre „Instrucțiuni referitoare la manipularea, călătorirea și instalarea în mod disciplinat a chibritelor"[2]). Erau 37 de pagini numerotate 1—38 la care trebuia să se facă observații în **cinci** exemplare, iar împuterniciții care vor participa la ședința de la București vor trebui să aibă fiecare asupra lui o delegație în **cinci** exemplare[3]).

În capitolul „Considerații generale privind chibritul", la articolul 4, subarticolul 4 (Pe scurt 4. 4), se impune ferm: „Pentru a se evita pierderi de conținut în timpul ambalării și manipulării cutiilor de chibrituri tip STAS 2627-73, sertarele acestor cutii trebuie puțin supradimensionate încît să nu existe un joc **între toc și sertar**". După ce se atrage deci atenția ca nu cumva să se fabrice cutii de chibrituri mai mari decît capacul, articolul 2. 2 din capitolul următor, presupunînd că nu s-a înțeles articolul 4. 4, vine cu precizări utile : „Sertarele cutiilor de chibrituri STAS 2627-73 vor fi puțin supradimensionate încît să nu existe un joc **între sertarul și tocul cutiei**".

Ei da, asta e cu totul altceva !

Articolul 5. 6 emite alte indicații : „În depozitele unităților de consum transportul interior se va face cu vagonete acționate manual sau cu orice alt fel de mijloace de transport de care dispune depozitul respectiv". Deci transportul **nu** se poate face cu mijloace de care **nu** dispune depozitul respectiv. Ca să nu avem dubii !

În articolul 5, subarticolul 16[4]) se pune — în fine — accentul pur științific pe problemă : „Operațiile de manipulare pot fi efectuate mecanizat, cu mijloace normale ale depozitului respectiv sau manual : cu cărucioare, roabe etc."

În sfîrșit, e clar : dacă nu se poate cu mașina electronică — se admite roaba !

Articolul 5. 22 aduce studiului profunzimea necesară :

„Se interzice vinzarea către public a cutiilor sau plicurilor parțial deteriorate prin foc".

Dacă am înțeles bine : **este interzis de a vinde populației chibrituri arse !**

★

Ptiu ! Arză-le-ar focul !

ALEXANDRU ȘTARK ■

1) Direcția Mișcării Hîrtiilor.
2) Conform cu originalul (N.a.).
3) La felul de conform (N.a.).
4) Prescurtat 5.16 (N.a.).

Poluarea omului

Unde sînt zăpezile de altădată?

Ocupat, și pe bună dreptate, cu remedierea carențelor din sportul românesc, ziarul **Sportul** omite totuși, citeodată, să ceară unor redactori sau colaboratori să respecte gramatica limbii române. Dacă pentru dezvoltarea oinei, să zicem, este cazul să se desfășoare campanii, pentru scrisul măcar corect nu credem că este cazul. În numărul din 6 ianuarie 1977 al cotidianului susamintit, pe chiar pagina întîi se lăfăie un titlu avînd literele de cel puțin un centimetru: „INIȚIATIVELE BUNE SUPLINESC LIPSA ZĂPEZII". Oare ? Să deschidem Dicționarul limbii române contemporane. Citim în dreptul cuvîntului „suplini". Găsim : „A înlocui pe cineva pentru un timp oarecare în funcții sau în obligații". Este deci evident că ne aflăm în fața unei grosolane greșeli. Corect ar fi fost : „Inițiativele bune suplinesc zăpada". Chiar și așa ar fi sunat obositor, cenușiu, forțat, un titlu așezat la periferia publicisticii.

Nu trebuie uitat că ziarul **Sportul** este citit și de tineret și nu trebuie uitat că fiecare publicație este datoare să facă educație. Or, unui om educat nu-i șade bine să „suplinească lipsa" sau să se exprime aidoma lui Ioan Chirilă : „Să sperăm că în viitorul apropiat nu va mai exista nici o incompatibilitate între tipul jucătorului multilateral și cel înzestrat cu calități speciale". Sînt oameni, chiar neconstituiți în cercul Prietenii gramaticii, care cred că jucătorul multilateral are toate calitățile, inclusiv pe acelea speciale.

EUGEN SECELEANU ■

CUTIA PANDOREI

TUDOR VASILIU ■

Cronica pretențiilor

Dreptul la somn

Într-adevăr, se pare că necazul îi apropie pe oameni mai mult decît orice. De cînd a dat buclucul peste noi — aproape o jumătate de an — am început să-mi privesc vecinii cu infinit mai multă atenție. Pe unii îi văd dimineața, cînd pleacă la serviciu : au cearcăne, ochii înroșiți. Bărbații, deși o fac în fiecare dimineață, par mai totdeauna nerași de-o săptămînă. Femeile au un aer posac, ce le face să pară toate de-aceeași vîrstă — a unei premature ofiliri. Pe alții îi zărești după-amiaza, cînd se întorc de la locurile lor de muncă: nu mai au în privire acea bucurie pe care ți-o dă gîndul că revii lîngă nevastă și copii. Privesc aproape cu spaimă la gardul de prefabricate ce înconjoară locul cu pricina. Se lasă întunericul, se termină și emisiunea la televizor. Vecinii mei încep să răsucească, rînd pe rînd, comutatoarele, dar îi simt făcînd-o fără nici o speranță. După o vreme, încep să iasă disperați pe balcoane și să privească neputincioși spre locurile de unde zgomotele se întețesc. Bubuiturile fac să zăngăne geamurile, scîrțîitul macaralei gigant pare un ferăstrău ce despică fiecare apartament în parte. Și mai sînt oamenii care lucrează...

Deși de-acum e miezul nopții, macaragiul îl fluieră, apoi îl strigă, din cabina cocoțată la 15 etaje deasupra pămîntului, pe unul Vasile, meșter betonist, din cîte am înțeles: „Vasilee ! Ce mama dracu' faci acolo ? Te dai mare betonist, dar lucrezi ca o cîzmă". „Mă doare în cot". E trecut de ora unu, farurile macaralei — șase proiectoare de mare putere — aruncă în casele noastre o lumină „a giorno", pe care nimeni dintre noi nu o dorește. „Gicăăă ! Ce faci cu cablul ăla ? Te holbezi la ei ca la un salam. Agață-l odată !" Gică ăsta e mai tăcut, nu se-aude ce zice ; probabil că mormăie el ceva care-l deranjează pe cel care-l apostrofase, căci vocea de portărel a acestuia bate din nou în geamurile noastre : „Bă, tu mai bine n-ai mai dormi pă tine ! Dormi cu cablu-n mînă și mai faci și pă nebunu'. Vezi că dacă vin la tine..." Cîțiva copii se află pe balcon alături de bieții „locatari" ai blocului nostru. Tăticii dau a lehamite din mînă, îi roagă pe copii să se culce, „că e două noaptea și nici azi-noapte n-au dormit și nu e frumos, nici sănătos". Apoi, cîte unul mai „curajos" încearcă marea cu degetul : „Ce faceți, măi, oameni buni ?" Se-aude mai de fiecare dată o aceeași voce spartă de înjurături : „Muncim, bă, nu ca voi, care dormiți". Coboară oamenii după lapte ; încep să plece spre serviciu. Și ca un final fără replică, dar pe măsura personajelor de care vă vorbesc, se mai înregistrează acest dialog : „Vasilee! Ce faci, te mai doare în cot?" „Nu, bă! Ha! Ha! Ha! Uite-l p-ăștia, au început să se trezească ! Dorm și noi le facem case și mai fac și pă dăștepții".

Întreb : cît de vinovat va fi vecinul meu, chirurgul, dacă, măcinat de nesomn, într-una din aceste dimineți va face o mișcare greșită, fatală pentru omul întins pe masa de operație ? Dar vatmanul, vecinul de la parter, cît va fi de vinovat dacă, cu ochii cîrpiți de-aceleași îndelung nesomn, va lovi un om pe pasajul de trecere? Și-așa mai departe. Cît vom fi de vinovați ? Și știți cîți vecini are acest șantier deschis în Mihai Bravu, chiar în dreptul stației Vaselor ? Faceți o simplă socoteală: cinci blocuri de 10 etaje, avînd 120 de apartamente, și încă alte două blocuri de 10 etaje, cîte 200 de apartamente fiecare.

Și mă mai întreb: Ce s-ar face un astfel de șantier dacă, într-o bună zi, am avea reglementări mai severe care să asigure dreptul la somn al oamenilor, iar orice întreprindere ar avea dreptul să ceară daune celor care nelăsîndu-i angajații să se odihnească îi aduc în situația de-a lucra luni de zile cu doar 40%—50% din potențialul lor normal ? Bănuiesc că un astfel de șantier n-ar mai avea bani nici să-și ridice gardul de prefabricate ce-i înconjoară „domeniul" pe care, azi, își permite să facă ce vrea. Și-apoi, dacă legea pedepsește sever un om care, făcînd scandal în propriul apartament, își deranjează vecinii de etaj, de ce n-ar pedepsi legea, la fel de sever, pe cei care răpesc dreptul la somn a mii de oameni ?

Sigur, avem nevoie de locuințe, avem nevoie de ele cît mai repede, dar ce cîștigăm lucrînd astfel ? Cred că orice șantier — pentru a nu furniza, cu timpul, pacienții nedoriți spitalelor noastre — trebuie să respecte dreptul la somn, la odihnă al oamenilor. Chiar și șantierul deschis în Șoseaua Mihai Bravu, stația Vaselor, de „I.C.M.6".

DORIN TUDORAN ■

Cine eşti dumneata, Muhammad Ali?

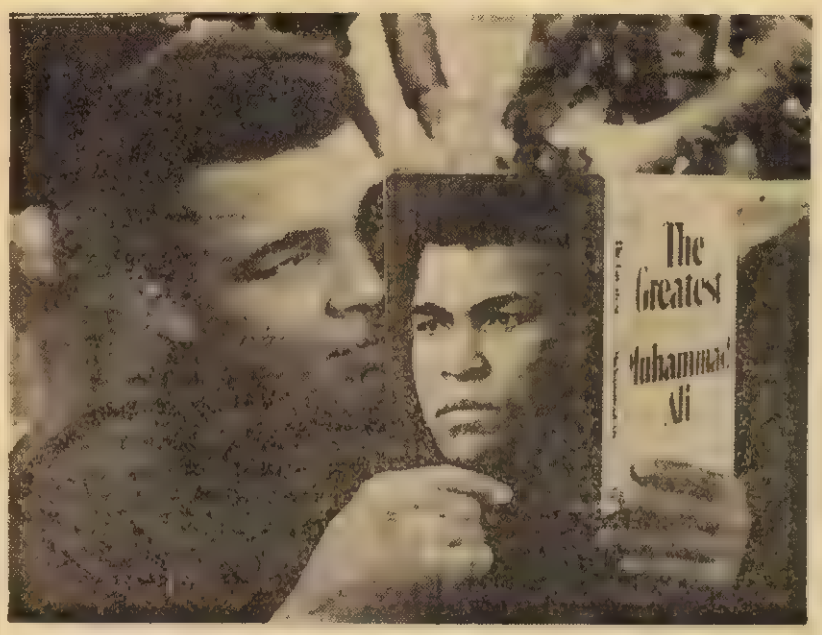

mpion olimpic la Roma (1960), la ca-
la semigrea, campion mondial profe-
st la „toate categoriile", prin victoria
utită la 25 februarie 1964 asupra lui
y Liston, deposedat de titlu în 1967,
urmare a refuzului său de a se înrola
armata ce lupta în Vietnam şi con-
damnat la 5 ani închisoare (niciodată
făcuţi) pentru „nesupunere", graţiat în
1970 de către Curtea supremă a Statelor
Unite, în urma unor îndelungi procese,
care l-au costat mii şi mii de dolari, re-
devenit campion mondial în urma victo-
riei obţinute la 30 octombrie 1974 în faţa
fostului deţinător al titlului, George Fo-
reman, Cassius Clay (sau Muhammad Ali,
cum îi place să i se spună de cînd a în-
trat într-o sectă a musulmanilor negri)
este nu numai unul dintre marii boxeri
ai tuturor timpurilor, ci şi o figură de un
rar pitoresc. Actor de talent, poet şi une-
ori chiar„. conferenţiar în faţa propriilor
suporteri, Clay a devenit un personaj in-
teresant, căutat cu insistenţă de ziarişti,
care au făcut din el cea mai mare vedetă
sportivă a ultimului deceniu.

Cassius Clay s-a născut la 17 ianuarie 1942, în oraşul american Louisville. Copilăria şi-a petrecut-o în cartierul sărăcăcios al negrilor. Foarte vorbăreţ şi gata oricînd să-şi impună punctul de vedere cu ajutorul pumnilor, el a devenit, după cum singur mărturiseşte, „şeful colegilor de joacă". Cassius Clay nu a învăţat nici o meserie. Îi plăcea să hoinărească, să cînte şi să danseze, să asiste la meciurile de box. Această din urmă preocupare era marea sa pasiune.

În februarie 1957, Willie Pastrano, fostul campion al „semigreilor", venise la Louisville pentru meciul cu John Holman. Clay s-a dus şi a asistat la un antrenament al campionului, apoi i-a telefonat antrenorului acestuia, Angelo Dundee, rugîndu-l să-l primească, deoarece el este „cel mai bun boxer amator din oraş". Cu atît mai mare a fost uimirea lor cînd Clay, după ce l-a întrebat pe Pastrano cît timp se antrenează pe zi, cîţi kilometri aleargă, dacă fumează sau consumă alcool, la ce oră se culcă etc., l-a rugat pe Dundee să-l lase să facă cîteva reprize la mănuşi cu Pastrano. Dundee a acceptat, spunîndu-i lui Pastrano să aibă mare grijă să nu se întîmple un accident cu „copilul ăsta simpatic". Şi Dundee scrie despre această „întîlnire" dintre Clay şi Pastrano : **„Sincer să fiu, a fost uluitor. Pastrano a venit după meci şi mi-a mărturisit că dracul acela de negrişor loveşte tare, e sprinten ca o pisică şi că te plezneşte pe neaşteptate din toate poziţiile. Clay a fost atunci cu noi la masă, în cinema şi în seara galei l-am luat la meci, să-l vadă pe Pastrano boxînd. Clay era un băiat cunoscut la Louisville. Saluta mulţi oameni, le strîngea mîinile, i se vorbea cu simpatie. I-am prezis o carieră frumoasă".**

Angelo Dundee şi-a dat seama atunci că băiatul isteţ cu care se împrietenise la Louisville va avea o carieră frumoasă în box, dar nici prin gînd nu i-a trecut că peste cîţiva ani îi va sta în colţ ca manager.

Palmaresul boxerului amator Cassius Clay este impresionant : **peste 100 de victorii şi doar 8 înfrîngeri !** Cele mai frumoase rezultate le-a obţinut în 1960. Mai întîi a cucerit titlul de campion amator al S.U.A. la categoria semigrea. Apoi, la Chicago, îşi înscrie numele pe lista cîştigătorilor tradiţionalei întreceri „Golden glove" (Mănuşa de aur). Şi, ca urmare a acestor mari victorii, Cassius Clay este selecţionat în echipa olimpică a Statelor Unite pentru J.O. de la Roma, care au avut loc în acelaşi an, 1960. Confirmîndu-şi valoarea, Clay cucereşte şi titlul olimpic, învingîndu-l în finală pe campionul polonez Jerzi Pietrzykowski. A fost ultima sa evoluţie pe ringul amatorilor...

Tot în 1960, la 29 octombrie, în oraşul său natal, Louisville, Cassius Clay debutează ca profesionist într-un meci de şase reprize contra lui Tunney Hunsaker, pe care îl învinge la puncte. Hunsaker este unul dintre puţinii adversari ai lui Clay care au reuşit să termine meciul în picioare. În 1961, tînăra vedetă a ringurilor americane susţine opt meciuri, obţinînd tot atîtea victorii, dintre care şase prin k.o. În anul următor, îşi knock-outează toţi adversarii, printre care se numără şi fostul campion mondial, Archie Moore Dar să nu uităm că celebrul Archie era la sfîrşitul impresionantei sale cariere. E adevărat că a pierdut prin k.o. în faţa lui Clay, dar e bine să reţinem că în timp ce Archie Moore avea 49 de ani, Cassius abia împlinise 19...

În 1963, după ce îi învinge pe Charlie Powell şi Doug Jones, Cassius Clay vine în Europa, la Londra, să-l înfrunte pe englezul Henry Cooper. Meciul a durat doar cinci reprize, boxerul american înscriindu-şi în palmares încă o victorie prin k.o.

Au urmat apoi pregătirile pentru întîlnirea cu Sonny Liston, deţinătorul titlului de campion mondial. Liston cucerise centura cu diamante, pe ringul instalat la „Comiskey Park" din Chicago, la 25 septembrie 1952, „Domnul urs", cum i se spunea lui Sonny Liston, l-a învins atunci prin k.o. în primul rund pe Floyd Patterson, adversarul reprezentantului nostru Vasile Ţiţă în finala olimpică de la Helsinki (1952). Odată intrat în posesia titlului mondial, Liston nu a mai urcat pe ring decît peste aproape un an, cînd i-a oferit revanşa lui Patterson, pe ringul din Las Vegas, Floyd a fost făcut din nou k.o. şi de data aceasta tot în primul rund, iar „Domnul urs", aureolat de titlul mondial, a pornit într-un lung turneu de demonstraţii prin Europa. Aceasta era întreaga sa activitate de campion mondial la data de 25 februarie 1964, cînd a acceptat provocarea lui Cassius Clay.

Întîlnirea dintre Sonny Liston şi Cassius Clay a avut loc în celebra staţiune Miami Beach, la Convention Hall. Aproape 9 000 de spectatori au venit să vadă cum se va descurca guralivul Cassius Clay în faţa uriaşului Sonny. Foarte sigur de victorie, Clay declarase ziariştilor că nimic nu-l poate împiedica să cucerească titlul mondial. La rîndul său, „Domnul urs" anunţase că îl va zdrobi cu un singur pumn pe „acest băieţel obraznic". Şi poate că intenţia lui Sonny Liston s-ar fi realizat dacă Clay nu ar fi fost un maestru al eschivei. Jocul său de picioare a zădărnicit toate acţiunile de atac ale campionului mondial care a recepţionat, chiar din primele reprize, lovituri în proporţie de 1 la 10. Liston şi-a făcut ucenicia în box prin diferite închisori, unde şi-a petrecut mulţi ani din viaţă. Un fizic teşit din comun şi o forţă excepţională au constituit tot secretul victoriilor sale pe ring. Mijloacele sale rudimentare de luptă s-au dovedit a fi total insuficiente în faţa tehnicianului rafinat care era Cassius Clay. În rîndul şase Liston avea o arcadă spartă şi era complet derutat de stilul adversarului său, a cărui directă de stînga funcţiona ca un piston puternic, neobosit şi precis. În ultimul minut al reprizei, Sonny atacă dezlănţuit şi spectatorii au prilejul să asiste la un schimb spectaculos de lovituri, încheiat în favoarea lui Cassius Clay, incomparabil mai rapid şi mai eficace decît Liston. Cel de-al şaptelea rund nu s-a mai disputat. „Domnul urs" nu şi-a mai părăsit colţul. El l-a anunţat pe arbitrul meciului, Barney Felix, că este accidentat la mîna dreaptă şi că nu mai poate lupta în continuare. Învingător prin k.o. tehnic, Cassius Clay! Campionul olimpic de la Roma devenise campion al lumii la toate categoriile, după cea de-a 20-a luptă la profesionism.

(Va urma)

PAUL OCHIALBI ■

Primii 5 fotbalişti români ai anului 1976, pe posturi, în versiunea „Flacăra"

1. RĂDUCANU
2. Iordache
3. Popa
4. Alău
5. Lung

1. CHERAN	1. PĂLTINIŞAN	1. SĂTMĂREANU II	1. VIGU
2. Tilihoi	2. Sandu Gabriel	2. Ştefănescu	2. Manea
3. Anghelini	3. Grigore	3. Ciugarin	3. Negriilă
4. Bigan	4. Catargiu	4. Antonescu	4. Ivan II
5. Mioc	5. Olteanu	5. Fl. Marin	5. Deleanu

1. BĂLACI	1. BÖLÖNI	1. DUMITRU
2. Mulţescu	2. Romilă	2. Beldeanu
3. Dinu	3. Donose	3. Kun II
4. Ion Ion	4. Angelescu	4. Simionaş
5. Laţa	5. Cotec	5. Hajnal

1. TROI	1. DUDU GEORGESCU	1. ZAMFIR
2. Lupău	2. Radu II	2. Marcu
3. Atodiresei	3. Oct. Ionescu	3. Iordănescu
4. Mărculescu	4. Dumitrache	4. Ghergheli
5. Pană	5. Pislaru	5. Manea

Căutînd să comentăm şi să argumentăm ierarhiile înfăţişate în chenarul de sus, se cade să spunem că în privinţa postului de portar preferinţele noastre s-au îndreptat în unanimitate către Răducanu, purtătorul tricoului cu numărul 1 al Sportului studenţesc şi, pînă nu demult, al reprezentativei ţării. În ciuda lipsei sale de constanţă şi în ciuda repetatelor aventurări în afara careului mare, incursiuni gustate de public, dar periculoase pentru echipă, Răducanu s-a arătat în 1976 drept cel mai sigur portar, multe din punctele dobîndite de Sportul studenţesc, mai ales la începutul turului, avînd la origine intervenţiile salutare ale portarului. Mai echilibrat, dar parcă mai lipsit de scîntei, Iordache îl precede pe Ilisia sufragiilor pe constănţeanul Popa, om al partidelor, senzaţionale, capabil să cîştige uneori singur un meci. Lista se încheie cu doi reprezentanţi ai noului val, orădeanul Alău şi craioveanul Lung, dar prezenţa lor nu ne poate permite să afirmăm că succesiunea portarilor mai vîrstnici, între care Răducanu, este asigurată. Postul acesta rămîne, la nivelul diviziei A, din punct de vedere al perspectivei, încă nerezolvat.

În ceea ce priveşte linia de fund, pentru posturile de fundaşi de margine şi de fundaş central stînga, lucrurile au fost oarecum simple numele lui Cheran, corect şi muncitor în toate meciurile, Sătmăreanu II, foarte activ atît cît a jucat, şi Vigu, cel mai bun jucător român al anului încheiat, impunîndu-se cu evidenţă. Pentru poziţia fundaşului central dreapta a fost preferată forma constantă a timişoreanului Păltinişan în faţa prestaţiei lui Sandu Gabriel, apărător fără cusur în jocul de marcaj, dar mai puţin ofensiv şi pe alocuri mai vulnerabil decît primul. Demne de remarcat, ascensiunea lui Grigore, chemat chiar şi la pregătirile lotului naţional, forma excelentă a craioveanului Ştefănescu, căruia sarcina de „libero" îi vine ca o mănuşă repartiţia în plutonul jucătorilor de elită a lui Ciugarin, mult mai exact în intervenţii decît în alţi ani, longevitatea sportivă a constănţeanului Antonescu, exemplu de fidelitate pentru culorile fotbalului de pe malul mării şi pentru interesele fotbalului românesc, în general. O notă pentru a doua tinereţe a exdinamovistului Deleanu.

În stabilirea ierarhiilor pentru linia de mijloc, lucrurile au apărut ceva mai complicate, compartimentul în discuţie fiind — după o opinie aproape unanim împărtăşită — cel mai abundent în jucători de valoare. Au avut cîştig de cauză tinereţea dezlănţuită a lui **Balaci**, în pofida scăderii de formă din finalul sezonului, cînd craioveanul a părut obosit şi apatic, marea contribuţie a mureşanului **Bölöni**, la toate fazele jocului şi pe întreaga suprafaţă a terenului, în sfîrşit, clasa lui **Dumitru**, unul dintre cei mai dotaţi fotbalişti ai ultimului deceniu De asemenea, merită subliniate contribuţiile lui Mulţescu, care şi-a cîştigat pe merit şi pe muncă un loc în reprezentativa ţării, lui Beldeanu, revenit în primul plan prin seriozitate şi disciplină, fineţea şi clarviziunea lui Kun II, de prestaţia căruia se leagă, în mare măsură, finalul de sezon în deosebită creştere a lui F.C Bihor. Ieşenii Romilă şi Simionaş s-au arătat pe linia evoluţiilor bune din ultimele sezoane, în vreme ce internaţionalul Dinu a traversat un an mai slab, pierzînd ritmul, nu atît datorită lipsei de mijloace de exprimare, cît datorită superficialităţii pregătirii şi repetatelor abateri de la disciplină.

În atac, stelistul **Troi** a cîştigat concurenţa pentru cea mai în formă aripă dreaptă îndeosebi graţie vitezei, calităţi cu care s-a impus foarte repede, în condiţiile unui post de asemenea deficitar, tînărul orădean Lupău, abia ajuns în divizia A, fotbalist care aminteşte de stilul Crişan, întărînd nostalgia că extrema craioveană continuă să nu joace. Ca vîrf, **Dudu Georgescu** a fost preferat lui Radu II, contribuţia sa în goluri adusă la stabilirea liderului de toamnă arătîndu-se decisivă, chiar dacă — judecind strict prin prisma saltului valoric din anul 1976 — piteşteanul a avut un sezon mai spectaculos. În condiţiile absenţei prelungite a lui Sandu Mircea, Octavian Ionescu s-a impus cu alte arme, suplinind forţa şi gabaritul prin inteligenţă şi fantezie. Interesantă, revenirea lui Dumitrache, de care Dinamo s-a dispensat fără mustrări de cuget şi în care Jiul a găsit un atacant percutant, capabil să descurce în condiţiile aglomerării excesive a jocului din „cutia de chibrituri" de la Petroşani. Cinci jucători redutabili, fiecare în stilul său, se înşiruie în ierarhia tricoului cu numărul 11. „Alergătorii" Zamfir şi Marcu, al doilea multă vreme accidentat, dar reintrat, de fiecare dată, spre folosul decisiv al atacului oltean, irezistibil mai ales în deplasare, şimţindu-se în largul său, îndeobşte pe spaţii largi, mai lentul şi mai tehnicul Iordănescu devansînd pe Ghergheli şi pe Manea, ultimul fiind singurul reprezentant al Rapidului pe lista celor 55 de fotbalişti desemnaţi.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Nu păcălesc fotbalul pentru că el mi-a dat tot ce am mai bun în viaţă!

(Urmare din pag. 24)

de el. Ultimele zile ale săptămînii îmi pregătesc — în felul meu — meciul de etapă, îmi studiez adversarul direct de duminică, mă gîndesc la armele lui şi la şansele mele şi-mi hotărăsc modul de acţiune. Crişan sau Lupău sau Bartales sînt tipuri de extremă lîngă care trebuie să stai lipit, să nu-i laşi să prelia mingea, pentru că driblează derutant şi au un demaraj ca din puşcă ; Atodiresei sau Troi, de la noi, sînt extreme pe care le aştepţi la doi metri şi le „închizi" în tuşă, aşa cum am procedat dealtfel şi cu vestitul Verheecke de la Bruges, cel mai rapid atacant belgian, împotriva căruia îmi luasem toate măsurile şi care la Bucureşti n-a contat, practic, în joc. În fine, ce să vă mai spun, în nopţile de după meciuri, de regulă, nu pot să dorm. Trăiesc în continuare tensiunea jocului. Mă duc luni dimineaţa la chioşc, citesc ziarele, şi abia după aceea mă relaxez complet şi dorm cum trebuie. Mă preocupă mult recuperarea fizică, asta a fost una din ideile obsedante ale antrenorului Teaşcă şi sînt profund convins de marea ei importanţă, **aşa cum mă preocupă antrenamentele, pentru care mă pregătesc cu şi pentru meci.** Nu păcălesc fotbalul pentru că el mi-a dat tot ce am mai bun în viaţă ! Şi în primul rînd stima oamenilor.

„Mîndrele" (II)

Pe locul III, împotriva tuturor previziunilor, în turul Campionatului de toamnă stă instalată Universitatea Craiova cu același număr de puncte, ca și Steaua, campioana țării. Ce-ar putea gîndi un observator străin aflînd că o echipă care a cîștigat și Campionatul și Cupa în același an (în ce privește campionatul, maniera a fost categorică) a obținut același număr de puncte ca și craiovenii și că numai un gol mai mult, marcat la București de către militari, a hotărît soarta locului doi? Comparînd lotul de jucători ai roșii-albaștrilor cu acela al universitarilor, putem gîndi că, într-un fel, Geolgău face cît Zamfir; Tilihoi cît Anghelini; Irimescu cît Răducanu și așa mai departe... Comparațiile, sigur, sunt forțate și nici nu poate fi vorba de o egalizare arbitrară. **Steaua** are, de departe, cel mai bun lot din întreg campionatul, valoric vorbind. O să mi se spună că nici **Dinamo** nu-i departe de calitatea jucătorilor din Ghencea. Este adevărat. Dar parcă la **Steaua** rolurile sunt distribuite mai bine. Dar noi nu despre **Dinamo** și **Steaua** vrem să scriem aici, ci despre felul în care jucătorii din Bănie au reușit o performanță pe care nimeni nu o anticipa. Meritul este în primul rînd al conducerii care a înțeles la vreme că Cernăianu nu se mai bucura de autoritatea pe care o avea în timpul cît oltenii au devenit campioni. Era nevoie de o revoluție și revoluția cine putea s-o facă decît micuțul Napoleon, cunoscut pentru lichidarea prietenilor lui Bachus, a chiulangiilor și a trișorilor în teren? Ca totdeauna, Teașcă și-a asumat rolul de demolator și înfruntînd greutăți aproape insurmontabile, cu un lot și așa subțire, a trecut la primenici radicale. El a demonstrat cel mai bine vechea noastră bănuială că pe cocoșat nu poate să-l mai întrepte nimeni și că pe jucătorul antrenat prost, n-o să-l mai facă nimeni cu vorba să se antreneze bine. Teașcă trebuie să înceapă cu începutul pe unde se duce, pentru că acolo unde a încercat să cîrpească sacul cu iepuri, iepurii l-au dus la groapa cu furnici. La Craiova, curajul său nebunesc l-a răsplătit. Cu puțin noroc ei ar fi reușit să facă și minunea de a se fi aflat la ora asta pe locul întîi. Dar ceea ce spun eu era împotriva logicii elementare și logica elementară l-a refuzat. Se pare că a cîștigat mai multe puncte în deplasare decît pe teren propriu; ceea ce pare o ciudățenie, dar de aia iubim noi fotbalul. Pentru imprevizibilul său. Nu însă despre punctele obținute de craioveni vreau să vorbesc. Ele-s foarte bune și vor ține de cald la primăvară. Să știți că nu pronostichez pe anul acesta că universitarii olteni vor fi campioni, așa cum o fac alții. Încă o dată, logica elementară îmi interzice pronosticul, dar o figură onorabilă această echipă o va face. Iată lucrul cel mai important. Craiova va fi la sfîrșitul anului '77 echipa cu cei mai tineri jucători. După estimările noastre, în trei ani, dacă nu se va întîmpla ceva neprevăzut, ea va fi singura echipă cu o idee de joc, pentru că la alte cluburi, drept să spun, ideile de joc ori s-au pierdut pe drum (cum s-a petrecut cu **Steaua** o vreme), ori n-au existat deloc și nu există. Ce joacă de pildă **Jiul** care stă pe un loc onorabil? Ce idee de joc există la **Poli Iași**? Dar la **F.C. Bihor**? ș.a.m.d. Nu o să spun că la Craiova tot ce a gîndit Teașcă a căpătat realitate în teren, dar cel puțin marcajul om la om și pressing-ul încep să se vadă. Și asta este foarte mult, deocamdată. Cînd Teașcă va avea două extreme valide — și mă gîndesc în primul rînd la Marcu și Țarălungă — cînd Oblemenco va înțelege să i se supună lui Teașcă, „U" **Craiova** va avea și înaintare, lucru ce i-a lipsit în această jumătate de campionat. Deocamdată, oltenii au avut o linie de mijloc foarte bună și doi fundași care vor deveni excelenți: Ștefănescu și Tilihoi, ceilalți jucînd și ei cu destulă dragoste pentru culorile clubului, mă gîndesc la Negrilă și la Purima. Este suficient, dar nu destul. O echipă fără înaintare este o jumătate de echipă. La asta trebuie să se gîndească Piticul în toată această iarnă. Cu un Oblemenco foarte bun din cînd în cînd, dar la sfîrșitul carierei, cu un Țarălungă și el la o vîrstă cînd trebuie să te gîndești la divizia B (pe unde a mai și jucat) și cu un Marcu fragil și mai mult pe tușă, problema este să găsești o înaintare nouă. Și asta este un lucru foarte greu într-o criză mondială de înaintași. Oricum, performanța **Universității Craiova** rămîne un lucru care trebuie subliniat. . . .

Pe locul IV al clasamentului se află echipa **Sportul studențesc** unde Angelo Niculescu, antrenor gospodăros și conșecvent, a reușit — cel puțin la începutul sezonului — o serie de rezultate foarte bune. Ieșirea din formă a unor jucători, dispariția lui Sandu Mircea din vîrful liniei de atac precum și oboseala unui program încărcat au contribuit la un final mai puțin glorios. Dar echipa mi-a plăcut în general pentru că a dovedit că știe să se organizeze în teren, ascunzînd mingea în fața adversarului, mai ales la mijlocul terenului, unde totdeauna s-au găsit trei jucători foarte buni. Adăugați la toate astea o linie de fund foarte bună și un portar care, cu toate fanteziile lui, e greu de depășit și aveți explicația acestei comportări care trebuie aplaudată. Nu mă omor după jocul cam bătăcinesc al acestei echipe, care constă dintr-o țesătură de pase exasperante, terminate din cînd în cînd cu surprize la poarta adversarului. Ciudat lucru, **Sportul studențesc** a marcat de cîteva ori foarte multe goluri în fața unor adversari care s-au prăbușit literalmente, tocmai din cauza disperatei căutări a mingii care se află mereu la **alb-negrii**. Iată secretul acestei echipe care știe să-și epuizeze interlocutorul. Există acolo cîțiva jucători pe care i-aș menționa: Tănăsescu, Manea, Octavian Ionescu, Cassai, Grigore, Ciugarin, Rădulescu, care binemerită toate complimentele noastre din această iarnă. Poate un spor de fantezie și de imprevizibil ar da **Sportului studențesc** farmecul pe care această echipă încă nu-l are. Ea este o formație care seamănă cu o fată ceacîră. Poate o aluniță, acolo...

EUGEN BARBU ■

Scurt metraje

Două filme despre rugby

Am avut recent prilejul să urmărim două scurt metraje, ambele destinate rugby-ului, sport frumos, care ne-a adus satisfacții din cele mai mari. Primul este semnat de regizorul Doru Matei și este o reușită din mai multe puncte de vedere. Surprinde plăcut calitatea materialului filmat, iar absența oricărui comentariu este pe deplin justificată. Fără vorbe, cum spuneam, filmul lui Doru Matei ne convinge că la un antrenament se varsă multă sudoare și partea a doua a peliculei, memorabilul meci România — Franța (15—12), pare și chiar este o logică și frumoasă consecință a primei părți. Firește, superbul meci nu putea fi nici în film decît superb, dar finalul filmului este neașteptat de frumos. Cei 15 jucători, avîndu-i alături pe antrenorii Valeriu Irimescu și Cosmănescu, se fotografiază. O fotografie cum întîlnești prin albume. Dealtfel, imaginea se depărtează, intră în ceață, sugerînd excelent atît frumusețea sportului, cît și trecerea ireversibilă a timpului.

Cel de-al doilea film (ambele au fost prezentate la televiziune) este dedicat echipei de rugby Farul Constanța, campioană națională. Lungimi obositoare, prea puțin importante, un comentariu prețios și chiar ridicol — iată doar cîteva lucruri care nu ne-au plăcut. Cu aproximație, iată o frază din comentariu: „În cea mai cunoscută stațiune montană, Păltinis, ei (rugbyștii de la Farul — n.n.) își petrec o minunată și binemeritată vacanță". Sau la început: „Toate orașele aflate pe malul mării au drept simbol un far. Și orașul Constanța are. Există însă în acest oraș și echipa de rugby Farul Constanța". Limbajul acesta nu e bun în genere, dar mai ales aplicat unor sportivi dîrji, duri chiar. Autorul filmului, Cristian Thau, susține și semnează că toți componenții echipei sînt exemple la locul de muncă. Afirmațiile atît de categorice au darul să ne surprindă. Dar fiecare răspunde pentru ceea ce afirmă. În rest, sîntem firește alături cu tot sufletul de echipa de rugby Farul din orașul-port Constanța.

EUGEN SECELEANU ■

Iosif Vigu:

Nu păcălesc fotbalul pentru că el mi-a dat tot ce am mai bun în viață!

— Iosif Vigu, laurii nasc uneori și obligații. Fiind ales — detașat — fotbalistul român nr. 1 al anului 1976 de toate anchetele Flacăra, iată-mă solicitîndu-ți un interviu, dorit mai ales de numeroșii iubitori ai fotbalului care, într-o covîrșitoare majoritate, au scris în scrisorile lor: locul 1 — Vigu (Steaua).

— Nu vă închipuiți cîtă bucurie îmi face acest interviu...

— El, nici așa. Îmi închipui, cît de cît...

— Nu. N-aveți de unde. Pentru că n-aveți de unde ști că acesta este **primul interviu pe care-l dau în viața mea!** Serios. Peste 5 luni împlinesc 31 de ani, joc de 12 ani în divizia A, dar nu mi-a cerut nimeni, niciodată, un interviu. Am dat, cred, de două ori cîte o declarație de 4—5 rînduri. Atît. La interviuri am fost în cel mai bun caz martor, niciodată însă subiect.

— O mărturisire aproape crudă...

— Așa e fotbalul. Ochii fug, de obicei, peste apărători și ajung la atacanți. Știți cum se zice: apărătorii pierd meciul, iar atacanții îl cîștigă. Mai mult, atacanții marchează de cele mai multe ori **spectaculos**, iar fundașii gafează, tot de cele mai multe ori, **copilărește, rudimentar, nepermis, lamentabil** etc. Nu sînt, bineînțeles, supărat pe nimeni. Știu că asta intră în prețul jocului. Tribunele sar uneori entuziasmate în sus pentru o pasă dată cu călcîiul de un înaintaș și nu observă că un apărător a fugit 90 de minute, pînă i-a ieșit limba de un cot, după o extremă cu draci în ea. La noi, în Bihor, este o vorbă din bătrîni care spune așa: boii ară și caii mănîncă... Repet, ca să nu mă înțelegeți greșit: nu sînt supărat pe nimeni și nu reproșez nimănui nimic. Vă explic doar propria-mi condiție, argumentîndu-vă de ce interviul solicitat îmi face mare bucurie și chiar mă emoționează...

— Emoționat, ai putea să „gafezi în apărare", pierzînd partida în acest interviu...

— Venind de la Flacăra, am înțeles că nu jucați împotriva mea...

— Așa și este. Am venit să vorbesc cu unul dintre cei mai respectați jucători din soccerul nostru în intenția de a afla ce gîndește și cum gîndește fotbalistul-model Vigu.

— Întrebați-mă și vă răspund.

— Ai fost chemat la 30 de ani în echipa națională. Ce părere ai despre această alegere a ta?

— Am mai jucat 3 meciuri în reprezentativa României. N-a fost niciodată cu noroc, deși, de fiecare dată, eu n-am evoluat rău. Dar n-a fost să se lege. Acum, să vă spun drept, n-am crezut că o să mi se mai ofere șansa asta...

— Uite că marele public — cititorii care te-au ales pe tine fotbalistul anului — a crezut și crede în șansa ta. Și nu numai în șansa, ci în valoarea ta. Greșesc zece, greșesc douăzeci, dar nu greșesc mii, zeci de mii de oameni.

— Știți, apropo de șansa care-ți vine cu ultimul tren, eu am un model ideal în fotbalul nostru

— Care, cine e modelul?

— Lupescu. Aș vrea să-i urmez exemplul pînă la capăt.

— Adică?

— Să mă consacru în națională „pe ultima linie dreaptă a cursei", să mă calific la Mondiale și să joc în Argentina.

— Optimism foarte frumos, dar să nu uităm că jucatul în Argentina, la Mondiale, chiar dacă nu este un fel de fata morgana rămîne totuși o funcție de funcții, adică depinde de mulți factori variabili în interacțiune. Să jucăm, în primul rînd, noi foarte bine, să se „macine" între ele echipele Spaniei și Iugoslaviei, sau să le luăm noi fiecăreia din aceste echipe cîte 3 puncte, sau... Teorie lungă... Important e următorul lucru: crezi cu toată convingerea în șansele noastre?

— Cu toată convingerea. Toamna trecută ne-am adunat..

— Ne-am adunat și din bătăi...

— E adevărat, dar eu spun că din multe puncte de vedere — măsuri organizatorice, stare de spirit, componență a lotului — în toamna care a trecut s-au făcut acumulări care nu se poate să nu se reflecte în schimbări calitative la primăvară.

— Ce speranțe mai ai — pentru tot sîntem la capitolul scrutării viitorului — pentru primavara care vine?

— Cred — ca niciodată! — că Steaua va cîștiga campionatul. Are cele mai mari șanse...

— ..Nici tu Dinamo, cu 4 puncte avans, nici tu Craiova, la egalitate de puncte, chiar așa, cele mai mari șanse?

— Cu craiovenii jucăm la București, iar cu dinamoviștii, vă rog să mă credeți, după meciul de cupă coechipierii mei și-au dat seama că... sîntem, oricum, mai buni ca ei la ora actuală. Nu mi-o luați ca o lipsă de modestie, au fost destule perioade cînd Dinamo ne „tutela" valoric, dar azi s-au schimbat rolurile. Fără accidentele prin care a trecut echipa noastră astă-toamnă, sînt convins că și clasamentul turului de campionat ar fi avut azi altă configurație.

— Iosif Vigu, aștept de la începutul discuției noastre să-mi spui cîteva lucruri despre tine, jucătorul peste care au trecut de atîtea ori ochii selecționerilor fără să se oprească, despre evoluția carierei tale, despre formarea ta, ca fotbalist, și dacă vrei și ca om, iar noi ne ținem de pronosticuri...

— Despre mine, să știți, nu-s prea multe lucruri de spus. La 18 ani jucam în divizia B, la Flamura roșie Oradea, am trecut apoi la Crișul, unde am stat un an și jumătate, iar în 1966 am venit la Steaua. Echipă mare. Cînd m-a primit, îmi venea să plîng de fericire. La Steaua am crescut, la Steaua m-am format ca om, Steaua a fost marea șansă și... steaua vieții mele.

— Și șansă și stea, frumos spus, dar cum a fost în campionatul 1973/1974, cînd ai trecut la Farul Constanța? Cine pe cine a părăsit? Steaua te-a lăsat pe tine sau tu ai lăsat-o pe ea? S-au grăbit destui care cu acea ocazie s-au grăbit să-ți prezică sfîrșitul fotbalistic în „cimitirul elefanților", cum era socotită echipa constănțeană, cunoscută fiind predilecția ei pentru vedete uzate, leșite din circuitul valorilor.

— A fost o poveste mai puțin veselă. La 27 de ani s-a găsit cineva care m-a socotit bătrîn și terminat, iar eu am avut orgoliul să-i demonstrez — de la distanță — că mai am multe lucruri de spus în fotbalul nostru. La capătul unui an în care jocul mi-a mers foarte bine, cel care m-a „condamnat" și-a dat seama că a greșit. Și am revenit acasă, pentru că Steaua a fost și rămîne casa mea.

— Iosif Vigu, care este, după părerea ta, cauza rămînerii pe loc a fotbalului nostru în competiția valorilor internaționale?

— Cauzele sînt, cred, mai multe. În primul rînd, este vorba de faptul că fotbaliștii noștri se mulțumesc cu puțin, sub raportul performanței...

— De ce?

— Pentru că au prea multe sub alte aporturi. Cînd băieți de douăzeci și ceva de ani au apartament, mașină personală, „urmează" facultatea, deci au și prezentul fără griji și viitorul asigurat, e aproape firesc ca să nu se sinchisească dacă din 4 meciuri cîștigă 2 și pierd 2. Apoi mai e această neclintită practică pasivă a raporturilor internaționale. **Gîndiți-vă ce valoare ar fi avut astăzi Năstase dacă în ultimii 10 ani ar fi jucat numai cu Țiriac, așa cum jucăm noi în ultimii 10 ani numai cu Dinamo.** De-la cine să învețe? Năstase joacă 30—40 de meciuri pe an cu ași ai rachetei din întreaga lume, în timp ce noi intrăm direct în competiții eliminatorii cu Bayern München, cu Bruges sau cu Milan. De aici și complexul explicabil pe care-l au jucătorii noștri în asemenea companii, cînd se simt ca elevii scoși la tablă și examinați, profesoral, de adversari. Sigur, ceea ce spun nu-i mare filozofie, nimeni n-a cucerit Everestul prin ascensiuni în propria-i grădină, iar toată povestea asta se știe foarte bine, dar noi zicem mereu da și facem nu.

— Spune-mi, Iosif Vigu, ce reprezintă fotbalul pentru tine?

— Totul! Nu vreau și nici nu pot să mă gîndesc că va trebui să mă las cîndva

(Continuare în pag. 23)

MARIUS POPESCU ■

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: problemele omului (șeful secției: Liviu Timbus; Marga Nedelea — sector scrisori — Ciel Iordache — sector anchete — Răzvan Bărbulescu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Eliade, Radu Constantinescu — 1767); probleme politice și social-economice (șeful secției: Nicolae Cristache; Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Victor Nițu, Manole Cărjan, Elena Ghera — 1617); problemele noului (șeful secției: Tudor Octavian; Iulian Neacșu, Horia Pătrașcu, Ovidiu Ioanițoaia, Ion Predoșanu — 1619); artă-cultură sport (șeful secției: Eugen Seceleanu; George Arion, Adi Cusin, Dumitru Grour, Victor Constantinescu, Emanuel Tănjală — 1606); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Adrian Dohotaru — 1618); documentare (Vasile Mănecan — 1623); administrație (Gheorghe Amuza, Alexandru Medar — 1786); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 1782, 1621); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 1611); redactor șef adjunct (Traian Presen — 17 70 82 și interior 1783); redactor șef — 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă P.O. Box 136-137, telex: 1 12 24, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

flacăra

20 IANUARIE 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

24 IANUARIE 1859

Glorie nepieritoare
celor ce —
în contra tuturor
vicisitudinilor și
asprelor examene ale vremurilor —
au înfăptuit în
istorica, inspirata, fierbintea
Zi de 24 ianuarie 1859
Unirea Principatelor Române!

Glorie nepieritoare
celor ce —
de-a lungul unor
durate întregi
și depășind cu demnitate evenimente
de răscruce ale istoriei lumii —
au apărat, au păstrat
și
au consolidat
Unitatea națională!

24 IANUARIE 1977

Glorie nepieritoare
celor ce azi —
sub conducerea clarvăzătoare,
curajoasă, înțeleaptă și rodnică
a unui Cîrmaci
nutrit într-adevăr
din toate izvoarele
de îndrăzneală și înțelepciune
ale acestui popor —
dau întruchipare concretă
Unității naționale,
construiesc patria socialistă,
liberă, independentă, suverană,
mamă bună a tuturor
fiilor ei
în ale căror piepturi,
indiferent de naționalitate,
bate
o inimă română!

TRĂIASCĂ LIBERTATEA! TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

Noi sîntem noi, cu inimă și acte, De douăzeci de secole, aici

Pur adevăr : o țară nu se face
Din gînd străin și false frenezii
Și nici n-o fac tratatele de pace,
Oricît de favorabile i-ar fi,
O țară-n adevăr se poate face
Din lupta ei de fiecare zi.

Nu cuvîntăm cu patimă subțire,
Pe nimeni nu voim a ofensa,
Lăsăm doar faptele să se deșire
Ale Poporului, Măria-Sa,
Preabunul, făcătorul de Unire,
Neiubitor de frîie și de șa.

Planeta de ar fi să se contracte
Și să ne facă și pe noi mai mici,
Noi n-am răspunde cu strigări abstracte
Și nu ne-am face papion din bici,
Noi sîntem noi, cu inimă și acte,
De douăzeci de secole aici.

Că ne-au cîntat tenorii sumbre arii
E treaba lor, acum miros a scrum.
Noi nu îi lingușirăm pe mai marii
Nici unei stîne și nici unui drum.
Nu în imperiale cancelarii,
Ci-n patrie noi patrie făcum.

Deschide-te, istorie, tăcuto,
Și spune-ne voința ce voiești,
Cum inima noi nu ne-am prefăcut-o
Și n-așteptăm mironosite vești.
„Unirea națiunea a făcut-o"
Pe trunchiul suferinței românești.

ADRIAN PĂUNESCU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

La noi, în satul Crețești, jud. Ilfov, este construit un cămin cultural care deși are o vechime de 18 ani și este o construcție modernă, fiind cel mai mare în jur prin aceste părți, îți vine să plîngi cînd vezi în ce hal arată. Poate nicăieri nu sînt sparte geamurile ca la noi, sau acoperișul degradat și în interior și în exterior, de te întrebi, pur și simplu, de ce. În aceste condiții, tineretul din satul nostru n-are nici un fel de activitate culturală. Tovarășul director și persoanele responsabile sînt departe de ceea ce numim „interes preocupați", adică nu se preocupă deloc. Astfel, căminul cultural stă tot timpul închis, cu toate că aici sînt instrumente muzicale, costume naționale, televizor, aparat de radio mănușă de box și remi care ar putea folosi la desfășurarea unei activități a căminului **(Nicolae Chiru, Petre Oiteanu,** comuna Vidra, satul Crețești, județul Ilfov).

De foarte multă vreme parcul din chiar mijlocul Bucureștiului, în fața bisericii Sf. Gheorghe, arată ca vai de capul lui. Nu pricep nici eu nici alții care este motivul. În loc să fie un model de parc, avem în plin centrul Capitalei un maidan. De ce? Sau parcul Grădina Icoanei. Nici el nu este cu mult mai îngrijit, arătînd ca o carte de vizită ponosită. De ce? Șau, un ultim exemplu, parcul Dorobanți, cu lupoaica...! **(Silvia Rădulescu,** București).

Primim de la Consiliul popular al municipiului Suceava, ca răspuns la scrisoarea lui **Hostiuc Doina** din Suceava, str. Mărășești 34 Bl. A, sc. A, ap. 13 următoarele: „Afirmațiile semnatarei scrisorii cu privire la faptul că spațiile de joacă pentru copii sînt insuficiente nu corespunde realității. Chiar lîngă blocul în care locuiește sînt două terenuri special amenajate: unul pe strada Mărășești, iar unul în spatele blocului A 6. În privința programului de joacă s-a stabilit ca între orele 13 și 17 să se odihnească locatarii care lucrează în schimburi".

Șoseaua Coșereni-Axintele a început să fie asfaltată acum 7 8 ani, încet, cum s-a lucrat pînă în 1975, s-a ajuns cu asfaltarea în Bîrcănești și, ziceam noi, că în vreo doi ani între asfaltul și la Condeiești, pînă aici fiind numai 4 kilometri. Însă lucrurile n-au continuat de unde au rămas, cum era normal, ci din capătul opus, de la Axintele spre Bîrcănești. Drumul acesta prost care a rămas la mijloc (12 kilometri) printre altele uzează mașinile și consumă anapoda benzina. Întreprinderea județeană de drumuri și poduri ne informează că motivul este următorul: „sînt necesare studii hidrografice ca urmare a inundațiilor pe porțiunea Condeiești-Axintele". Foarte bine, dar atunci de ce s-au asfaltat de la Axintele vreo doi kilometri încoace, tocmai în porțiunea inundată în 1975? Și în plus șoseaua Bîrcănești—Condeiești n-a fost inundată niciodată. Același răspuns mai spunea că pînă în '76 se vor efectua lucrări de terasament pe aceeași lungime. Vă anunțăm că nu s-au efectuat și că nu mai credem în minuni **(Un grup de cadre didactice de la Școala generală nr. 3 — Condeiești, Ilfov)**

Sînt o locuitoare din comuna Dornești, județul Suceava, și la noi a apărut un obicei. Tabla, sobele de petrol, azbestul, sau perdelele de nailon se dau pe ouă, păsări, fasole, cartofi. Dar eu stau la bloc și nu pot să cresc păsări și deci de unde să am ouă? Trebuie să mă duc pînă la Rădăuți după ele. Eu doresc să știu dacă acest procedeu este legal? Dacă da, de ce nu se procedează în toate comunele la fel? **(Lilioara Grosu,** comuna Dornești-Suceava)

Am primit de la Comitetul de partid al sectorului 6: „Cu privire la scrisoarea lui Gavrilescu Nicolae care sesizează că nu are suficientă căldură în apartament, datorită defecțiunilor la instalația termică, s-a constatat că defecțiunile amintite au fost remediate de către ICRAL Cotroceni și IDGB, iar la data de 22 XII 1976, prin controalele făcute în 6 apartamente, concret cu termometrul, în fiecare cameră s-a constatat că temperatura era de 20 grade C".

Urmare a articolului „Nu parazitismului care pulverizează omenia" apărut în numărul 46/1976 al revistei noastre, primim de la Direcția de telecomunicații a municipiului București: „În ceea ce privește cererea de instalare a solicitantei Miron Maricta s-a aprobat la data de 4-11-1976, cu ocazia înțării în funcțiune a extensiei centralei telefonice automate Vitan de 10 000 de numere. Menționăm că cererile de instalări de posturi telefonice depuse de solicitanții din str. Aurora, sectorul 4, București, au fost rezolvate în totalitate, inclusiv cererile depuse în cursul anului 1976".

Acum 4 ani a început construirea unui nou cartier în orașul Constanța cu blocuri și străzi frumoase, un mic bulevard și care, pentru că se află la o distanță de cîțiva kilometri de centrul orașului a fost numit cartierul „4—5 kilometri". Chestie de umor, probabil, fiindcă altfel nu vedem logica. Mă rog, denumirea ca denumire, însă ar mai fi nevoie de un complex alimentar, cel existent fiind insuficient, precum și de niște telefoane publice deoarece numai două n-ajung. Mai aleș că unul este defect mai tot timpul, iar celălalt se află într-o cofetărie care potrivit unui obicei mai vechi se închide noaptea. **(Gh. Iacobescu,** Constanța, cartier „4—5 kilometri").

Mă numesc **Valeriu Sofronie,** domiciliez în orașul Drobeta Tr. Severin, pe strada Independenței nr. 5 și vă informez următoarele: în urmă cu 18-20 de ani în oraș existau 5 cinematografe, iar numărul locuitorilor era la jumătatea celui de astăzi. La ora actuală, Severinul are aproape 85 000 de locuitori și două cinematografe (unul în reparație de 6 luni de zile) și ne este oarecum peste mînă să luăm trenul pînă la Orșova pentru un film.

În ziua de 13 decembrie 1976, la căminul cultural din satul Gărăgău-Teleorman a fost anunțat un concert de muzică populară cu Marin Cornea, Viorica Cornea și ansamblul Alunelul din Alexandria, la ora 15. Exact la această oră au sosit artiștii cu un autocar, însoțiți de organizatorii de la Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Teleorman, au vîndut bilete (din care vă trimitem cîteva) și au plecat în comuna Ciolănești. Noi i-am așteptat să se întoarcă și la ora 20 fix au trecut. Dar n-au oprit. Noi îi mai invităm. **(Maria Aldea,** sat Gărăgău-Teleorman)

Mă numesc **Stelian Ivan** și locuiesc pe strada Bănănău din Pitești. De strada aceasta, vă scriu cu mîhnire, nu se interesează nimeni. Este plină de gropi, iar gropile de apă, pe o lungime de 3 kilometri. Copiii vin de la școală murdari din cap pînă în picioare pentru că nu există trotuar. Au fost aduse aici tot felul de mașini grele cu nisip și balast și au distrus-o și mai rău. Ce face deputatul? Cred că nici nu știe cum arată această stradă. Pe o parte avem becuri cu neon, pe cealaltă parte becuri obișnuite, însă de aprins nu se aprind decît vreo 4-5, iar pe o porțiune de 700 de metri nu arde nici unul. Înotăm prin băltoace și noroaie, dacă se poate înota prin așa ceva și consiliul popular ne face cunoscut că „strada este în atenția noastră pentru a fi balastată". Eu cred că n-ajunge, strada ar trebui și balastată, altfel rămîne noroiul în atenția noastră.

Vă mărturisesc sincer că de foarte multă vreme n-am mai avut parte de o lectură atît de instructivă și plină de noutăți ca cea oferită de „Mersul autobuzelor pentru județele Alba și Hunedoara", editat de centrala respectivă din Ministerul Transporturilor. Aproape fiecare pagină are ceva inedit. De pildă, distanța dintre Hațeg și Plopi, la pagina 101 este de 6 km, la pagina 198 de 3 km, iar la pagina 199, fiește, 7 km. Ecuația e simplă, avem trei cunoscute și nu ne mai rămîne decît să aflăm care e distanța dintre Hațeg și Plopi. Sau, între Bretea Strei și Plopi sînt 3 km la pagina 199, dar, evident, 7 km la 198, după cum între Strei și Ruși la pagina 100 avem 3 km și 2 km la pagina 195. **(Nicu Sbuchea,** Hațeg)

Sînt **Paraschiv Tănase,** muncitor zidar, domiciliat în comuna Bolintin Deal-Ilfov, vă aduc la cunoștință următoarele: în ziua de 27 aprilie 1976 cetățeanul Stan Enache, pensionar în cadrul asigurărilor de stat, a dat o declarație prin care se atesta că am lucrat împreună pînă în 1944 la o întreprindere care s-a desființat, declarație care urma să fie înaintată întreprinderii de construcții montaj București (str. Herescu Năsturel nr 29), pentru a se trece în carnetul meu de muncă perioada respectivă. Serviciul personal al sus-numitei întreprinderi n-o are, iar de la Comisia pentru reconstituirea actelor în vederea stabilirii vechimii în muncă din București (str. Anghel Saligny) mi s-a spus că este trimisă la oficiul juridic al Consiliului popular pentru avizare. Dar nici aici nu se știe nimic. Ajuns din nou la Comisia pentru reconstituirea actelor am primit un formular pentru o nouă declarație, pentru că n-aveau de unde să mi-o dea pe cea veche. În această situație care-mi produce numai necazuri, deoarece sînt obligat să mă învoiesc de la serviciu, iar persoana care a dat declarația este bătrînă și bolnavă și greu de transportat, vă rog să mă sfătuiți ce să fac?

În nr. 51 din 23 decembrie 1976 am citit articolele „Opriți-l pe Neiu", și „Lupii ies la pradă, ies cu toți grămadă", așa cum am citit și astfel de materiale în numerele anterioare. Este firesc ca revista să semnaleze asemenea cazuri, dar sancționarea lor este de competența altor organe. Noi, cititorii, sîntem interesați să aflăm dacă aceste cazuri sînt sancționate operativ și în conformitate cu legile țării noastre? Un asemenea individ ca Stana Ion, și regret nespus că s-a născut pe cîți pe chiar din județul nostru, nu merită titlul de „om" deoarece comportarea lui este mai mult decît revoltătoare, situîndu-l în afara vieții organizate, în afara legii. Maltratarea celei care și-a devenit soție, mama propriului tău copil, este un act de o barbarie fără seamăn, și care trebuie pedepsit cu toată asprimea. Cît privește pe „lupii" din celălalt material, aici se pare că legea își va spune cuvîntul. Am dori totuși să aflăm în ce fel a sancționat justiția aceste grave acte antisociale care, consider eu, nu trebuie să beneficieze de nici un fel de clemență. **(Ioan Dobrescu,** Cîmpulung Muscel)

Mă numesc **Geta Stoichițoiu** și locuiesc în comuna Voluntari, str. Tibucani nr. 13, sectorul 2. Sînt mama unei fetițe de cinci ani și a unui băiețel de patru ani. La grădinița din comună sînt primiți numai copii care au împlinit cinci ani. Grădinița nr. 140 funcționează din 1963 într-un local închiriat în Bd. T. Vladimirescu nr 46 și este singura instituție preșcolară a circii sanitare 47 B cu program normal ce cuprinde 50 copii aprobați de Inspectoratul sanitar al municipiului București. Inspectoratul a propus desființarea acestei grădinițe începînd cu anul școlar 1976-1977, din cauza spațiului necorespunzător. În sectorul doi sînt și alte grădinițe, însă sîntem nevoiți să folosim mai multe mijloace de transport. Numărul de copii între 3 și 6 ani este foarte mare și majoritatea mamelor sînt angajate iar multe din ele au părăsit locurile de muncă pentru a rămîne cu copiii acasă. Ținînd seama de această necesitate stringentă credem că forurile competente ar trebui să ia în considerare dorința nu numai a mea ci și a tuturor mamelor.

Cînd scriu aceste rînduri am în față ambalajul unui detergent, produs al Întreprinderii „Dero" Ploiești sub denumirea „Dero super-1000". Ceea ce nu-mi pot explica însă în legătură cu cele menționate pe ambalajul în cauză este aceea de detergent biodegradabil dacă se are în vedere etimologia cuvîntului respectiv, așa cum prevede Dicționarul limbii române moderne, că, bio înseamnă: element de compunere care exprimă ideea de viață, iar degradabil, însemnînd a strica, a degrada, vom ajunge repede la explicația logică că biodegradabil nu înseamnă altceva decît distrugător de viață.

Ce și-o fi imaginat autorul celor tipărite pe ambalajul respectiv și ce înțelege gospodina care dispune de un bagaj de cunoștințe mai modest prin biodegradabil, cam greu de precizat. Oricum, eu cred că limba română putea oferi în cazul respectiv alte cuvinte mult mai ușor de înțeles și care să exprime ceea ce și-ar fi dorit autorul. **(Vasile Hotariș,** comuna Petriș, jud. Arad).

Am fost bolnav 4 ani de zile. Am avut 2 internări, în 2 spitale, într-o perioadă de 3 luni. În luna ianuarie 1976 am plecat la Șimleu Silvaniei la dr. Ioan Pușcaș. După 5 zile de la internare, eu, care nu mai puteam de dureri, care nu puteam mînca nici regim, am fost pus în situația de a nu mă mai recunoaște pe mine. Spun asta că de la împlinirea celor 5 zile m-au lăsat durerile total și am început să mănînc și eu ca oamenii. Am stat internat 5 zile și de atunci mă simt excepțional de bine. **(Ilie Gheorghe** — București)

Sîntem un grup de angajați de la CATC Pitești și vă relatăm situația dramatică în care se află un coleg de serviciu, Gonț Florea, angajat la CATC Pitești din anul 1968. În urmă cu aproape 6 ani s-a căsătorit, avînd la ora actuală doi copii — un băiat de 4 ani și 1 lună și o fetiță de 3 ani și 2 luni. Imediat (la cîteva luni) după nașterea băiatului, soția îi propune să ducă copilul la părinții ei, care se află în localitatea Ianca, județul Olt, pe motiv că ea nu prea stă bine cu sănătatea și deci nu poate avea grijă de el. Acceptă totuși ca băiatul să fie dus la socri, dar numai pînă la vîrsta de un an, după care copilul să fie adus la Pitești și dat la creșă. La împlinirea vîrstei de un an însă soția nu mai vrea să aducă băiatul, deoarece între timp s-a născut fetița pe care de asemeni dorea s-o ducă la părinții ei. În acest fel soția îi propune să lase și băiatul în continuare cu fetița la Ianca, pînă cînd aceasta va face un an și numai după aceea să-l aducă pe amîndoi la Pitești pentru a-i da la creșă. Fiind pus (aproape) în fața unui fapt împlinit, acceptă pînă la urmă și a doua variantă. Dar timpul trece, fetița face un an, băiatul aproape doi și de adus copiii la Pitești nici gînd. Soția nu mai voia să aducă copiii și după cîte am înțeles aceasta în înțelegere cu părinții. El insistă dar nimeni nu-l ascultă și în schimbul copiilor soția aduce la Pitești o nepoată și un frate de-al ei care locuiesc și mănîncă la familia Gonț fără să plătească. Ceva Nepoata este înscrisă la o școală generală din Pitești motivînd că la Ianca nu sînt profesori buni, iar fratele are serviciu în Pitești.

Nepoata și fratele soției locuiesc la ei pînă în primăvara acestui an cînd ei nu mai vrea să-i țină. Soția se supără și pleacă de acasă, dîndu-i în judecată pentru a plăti pensie alimentară. De ce să plătească pensie alimentară? Ea părăsește domiciliul și nu vrea să aducă copiii, iar ei să plătească pensie alimentară?! Cine să primească banii? Socrii? Dar după ce cheltuiește o mulțime de bani cu judecata soția se întoarce acasă. Însă tot fără copii. Situația dintre cei doi soți se înrăutățește pe zi ce trece. El dorește copiii. Părinții soției nu sînt de acord, nu știm din ce motive. Are discuții interminabile cu soția. O întreabă de ce pe nepoată și frate poate să-i îngrijească, iar pe copiii lor nu? (Aceeași întrebare ne-am pus-o și noi). În cele din urmă aranjează cu soția să meargă să aducă copiii. Ajung la Ianca, dar se reîntorc la Pitești fără ei. În fața părinților ei, soția nu a mai putut să zică nimic, iar copiii au rămas tot acolo. În această situație ei dă în judecată socrii. Se judecă și nu i se dă dreptate, considerîndu-se că ei nu are condiții de întreținere mai bune decît socrii. Nu înțelegem cum o familie care deține un apartament proprietate de stat confort I cu trei camere și în care ei — tatăl — are o retribuție de 2320 lei, iar ea — mama — de 1896 lei și cu un cămin pentru copii la aproximativ 100 m de bloc nu are posibilitatea să-și întrețină copiii. Nu înțelegem ce a gîndit completul de judecată în momentul cînd a luat această hotărîre. Nu s-a gîndit că toate discuțiile în aceasta familie pornese pentru faptul că ei — tatăl — dorește să aibă copiii lîngă ei? În luna noiembrie mama soției își fracturează mîna și amîndoi copii sînt aduși la Pitești. El, tatăl, începe să facă formele pentru a-i duce la cămin. Dar soția nu vrea să facă analizele cerute în vederea înscrierii copiilor la cămin. Nu vrea sub nici o formă să ducă copiii la cămin, motivînd că de sărbători îi duce înapoi la Ianca. (Învață copiii să nu-i zică tată, că nu este tatăl lor.)

El face analizele copiilor cît și ale lui, pregătindu-i pentru cămin. **În urma analizelor făcute, fetița este găsită bolnavă de pălămîză** și luată în evidență la dispensarul TBC cu fișa nr. 518/1976. I se dă tratamentul necesar. Soția refuză să-i facă tratament. Dispensarul TBC cere verificarea soției pentru a putea stabili cauzele ce au dus la îmbolnăvirea copilului (tatăl, în urma analizelor, nu are nimic). Soția refuză să facă analizele. Pe 19 decembrie soția dispare de acasă. În sfîrșit, copiii sînt primiți la cămin și fără analizele mamei. Duce copiii la cămin cîteva zile. Pe 22 decembrie soția revine acasă la copii și pleacă. Tratamentul fetiței este astfel întrerupt. Copiii sînt duși în același mediu.

Mai menționăm că în întreprindere, deși s-a pricinuit cazul de către organele de partid și sindicat situația nu s-a schimbat cu nimic.

Această este pe scurt situația pe care am vrut să v-o relatăm și sperăm că prin publicarea acestor rînduri dăm o mînă de ajutor celor ce au nevoie. (Semnează **Năstase Maria, Tesu Florea, Albeanu Emilia, Cantemir Nușa, Stan Florea, Gheorghe Dumitrescu** — Pitești.)

În zilele de 7—8 octombrie 1976, la Tîrgu Mureș a avut loc consfătuirea pe țară a librarilor la care a participat și subsemnatul în calitate de fruntaș în difuzarea cărții. Ordinea de zi: **Difuzarea cărții la locul de muncă.**

Mai mulți tovarăși, printre care și eu, am ridicat problema ca sumele realizate în urma acțiunilor de difuzare a cărții organizate cu angajații noștri în întreprinderi să intre în retribuția acestora așa cum au intrat pînă la data de 1 noiembrie 1975. Pentru încasarea ratelor, se plătește acelui care face aceste rețineri un procent de 2%. În cazul cînd e-ar aproba, difuzarea cărții ar crește mult nu numai în municipiul Mediaș respectiv în județul Sibiu, ci în întreaga țară. Din planul unității noastre realizăm 30—40% în urma acestor acțiuni. Acest sistem de difuzare care este foarte eficient și se practică de mulți ani a dat și dă posibilitatea muncitorilor din fabrici să-și formeze biblioteci personale.

Am rugat factorii competenți, care au participat la această consfătuire, ca rezultatul demersurilor făcute locului în drept să fie comunicat în termen de 30 de zile Centrelor de librării din întreaga țară. Sper că procesul verbal încheiat la consfătuire conține și cele arătate de mine. Pînă în 10 decembrie 1976 nu am primit nici un răspuns. Oare consfătuirea pe țară a librarilor a fost numai o formalitate? **(Mihai Oiteanu** — lucrător librar la Librăria „I. L. Caragiale", Mediaș).

Subiectul este poate banal și lipsit de importanță, dar eu totuși vă rog să-i dați atenție. Cu ani în urmă, în magazinele alimentare exista un produs dietetic cu o mare valoare nutritivă care se numea Fulgi de ovăz. Din păcate a dispărut din magazine deși în manualele de merceologie este prezent cu multe amănunte, elevii învață despre el dar nu-l cunosc. Cu toate că este foarte apreciat în hrana copiilor produsul lipsește de pe piață **(Adrian Ivanciu,** Reșița).

Primim de la Ministerul Educației și Învățămîntului: Scrisoarea referitoare la școala din Priboieni, județul Argeș, pe care ne-ați trimis-o a făcut subiectul unei cercetări minuțioase efectuate de un inspector general de la Corpul de control al ministerului împreună cu organele județene de partid și de stat. Au rezultat o serie de deficiențe în activitatea directorului Școlii generale Priboieni și s-a dispus eliberarea acestuia din funcție. De asemenea, avînd în vedere numeroasele carențe existente în munca instructiv-educativă din școală, s-a instituit un control frontal, urmînd ca la încheierea cercetării să se ia toate măsurile disciplinare impuse de situație. Referitor la ilegalitățile semnalate de profesorul Diaconu Gheorghe privind nerespectarea normelor legale cu prilejul numirii tov. prof. Aurica Buțculescu pe catedra de limba română, cercetarea a relevat că aceste sesizări nu sînt întemeiate.

Sînt elev în anul IV de liceu la Cluj-Napoca. Locuiesc în comuna Feleac de lîngă municipiu. Necazul despre care vă scriu e și al colegilor mei și nu numai al nostru. La autobaza de călători ni se cere să specificăm pe adeverința necesară obținerii unui abonament lunar și ora la care pleacă autobuzul din Feleac sau din Cluj-Napoca. Astfel, dacă avem înscris în abonament autobuzul de ora 6 (ca să fim la 7 la școală), în zilele cînd avem cursuri de la ora 8 sîntem nevoiți să mergem cu o oră mai devreme. La întoarcere, dacă în abonament avem înscrisă cursa de ora 14,30, altă pierdere de vreme în zilele cînd cursurile noastre se termină la ora 12. În această situație nu ne aflăm numai noi, elevii (circa 60—70), ci și muncitorii care lucrează în două sau trei schimburi. Cui nu-i place trebuie să-și cumpere bilet avînd și abonament. Una din casierițele de la ghișeu spunea că acestea sînt dispoziții primite de la minister. Oare așa o fi? **(Ioan Vanca)**

POȘTA REDACȚIEI

Ion Gîrbă — București. 1. Candidații pentru concursul de admitere specializarea drept, trebuie să prezinte la înscriere următoarele: a) o recomandare din partea organizațiilor de partid sau de uniune din care fac parte; b) o dovadă că este încadrat în muncă avînd o vechime de minimum 3 ani indiferent de domeniul de activitate. II. La universitățile unde funcționează specialitatea mai sus-menționată se constituie comisii care verifică actele depuse de candidați și decid asupra înscrierii. Această se efectuează în prima decadă a lunii iunie a anului în curs. În jurul datei de 20 iunie se vor afișa listele candidaților admiși la înscriere.

Năstase Munteanu — Sîriad. Am fost informați că vi s-a repartizat o garsonieră la blocul A 1 din strada Cetinei nr. 2, încă din luna noiembrie anul trecut.

Gh. Rusu, Nicu Badea, Florea Răbîncă, Ion și Alexandru Chirigiu — București. Vi s-a aprobat cîte un autoturism Dacia 1300 prin cumul de retribuții.

Ilie Boja — Rm. Vîlcea. Consiliul popular municipal ne-a informat că prin montarea unei pompe la centrală apa are presiune, urcînd astfel și la etajul 4. În ceea ce privește fenomenul de condens, va fi înlăturat prin soluția găsită de către o echipă specială consultată în cadrul IJGCL Vîlcea.

Gheorghe Bacîu — București. Procuratura Generală, constatînd că sesizarea dv. este întemeiată, a declarat recurs extraordinar și a fost trimis spre judecare, Tribunalului Suprem.

Ioan Tîrbițan — Cluj Napoca. Legea nr. 12/1971 prevede că încadrarea muncitorilor pe categorii se face ținîndu-se seama de studiile și vechimea în meserie, respectîndu-se indicatoarele tarifare de calificare. Pentru meseria în care sînteți calificat sînt prevăzute numai cinci categorii.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA" nu dă curs scrisorilor anonime. Scrieți-ne cît mai complet. Și nu uitați să vă semnați!

SUB SEMNUL COOPERĂRII, AL COLABORĂRII ÎNTRE NAŢIUNI, PENTRU VIITORUL TINEREI GENERAŢII

Întrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R. și Gaston Defferre, membru al Biroului Executiv al Partidului Socialist Francez, primarul Marsiliei.

În timpul convorbirii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și ministrul afacerilor externe al Indiei, Yeshwantrao Balwantrao Chavan.

Întîlnirile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, le-a avut în a doua decadă a lunii ianuarie cu o serie de reprezentanți ai unor state, ca și Mesajul adresat Seminarului internațional dedicat educării copiilor, au reafirmat hotărîrea României socialiste de a contribui prin toate mijloacele la instaurarea în viața politică internațională a unor raporturi cu adevărat echitabile între state, la statornicirea unei noi ordini politice și economice mondiale, la abolirea politicii imperialiste și neocolonialiste, de asuprire și dominație, la făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, la promovarea în arena internațională a cauzei păcii, democrației și înțelegerii între națiuni.

Vineri seara, în stațiunea Predeal, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit pe Gaston Defferre, membru al Biroului Executiv al Partidului Socialist Francez, președintele grupului parlamentar socialist, primarul orașului Marsilia, aflat în vizită în țara noastră. În timpul întrevederii a avut loc un schimb de informații privind activitatea și preocupările actuale ale Partidului Comunist Român și Partidului Socialist Francez, situația politică și economică din cele două țări, precum și unele aspecte ale situației în Europa și pe plan mondial, ale mișcării muncitorești internaționale. Exprimîndu-se satisfacția pentru evoluția pozitivă a raporturilor de colaborare dintre P.C.R. și P.S.F., a fost subliniată dorința comună de a acționa în continuare pentru dezvoltarea relațiilor dintre România și Franța pe plan politic, economic, cultural, tehnico-științific, în interesul prieteniei tradiționale dintre popoarele român și francez, al cauzei păcii și înțelegerii în Europa și în lume. Au fost, de asemenea, relevate necesitatea transpunerii integrale în fapt a documentelor Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, în scopul adîncirii cursului spre destindere și, în acest context, importanța unității și colaborării largi pe plan național și internațional între comuniști și socialiști, între toate forțele democratice și progresiste.

În aceeași zi, în cursul dimineții, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit în stațiunea Predeal pe ambasadorul Marocului, Maâti Jorio, în vizită de rămas bun, în legătură cu încheierea misiunii sale în țara noastră. Cu acest prilej a avut loc o convorbire cordială.

A doua zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, l-a primit în stațiunea Predeal pe tovarășul Nikolai S. Patolicev, ministrul comerțului exterior al Uniunii Sovietice. Oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un salut călduros și urări de sănătate din partea tovarășilor Leonid Ilici Brejnev, Nikolai Viktorovici Podgornîi și Aleksei Nikolaevici Kosîghin. Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să fie transmise din partea sa un salut cordial și cele mai bune urări tovarășilor L. I. Brejnev, N. V. Podgornîi și A. N. Kosîghin.

În cursul întrevederii au fost abordate probleme referitoare la promovarea cooperării economice, a schimbului de mărfuri dintre România și Uniunea Sovietică, componentă importantă a dezvoltării relațiilor de prietenie frățească dintre țările și popoarele noastre, în folosul reciproc, al cauzei generale a socialismului și păcii. A fost exprimată satisfacția față de evoluția ascendentă și rodnică a raporturilor de colaborare multilaterală dintre P.C.R. și P.C.U.S., dintre România și Uniunea Sovietică, în spiritul hotărîrilor luate de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev, cu prilejul recentelor întîlniri și convorbiri. Evidențiindu-se dorința comună de a se extinde și adînci conlucrarea economică româno-sovietică, a fost subliniată importanța protocolului privind schimburile de mărfuri și plățile pe 1977, semnat în ziua precedentă la București, care creează o bază solidă pentru lărgirea, în continuare, a raporturilor economice bilaterale, contribuind astfel la accelerarea transpunerii în viață a înțelegerilor convenite între conducerile de partid și de stat ale celor două țări, la întărirea colaborării și prieteniei româno-sovietice.

Tot sîmbătă, de dimineață, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, l-a primit în stațiunea Predeal pe Filippo Maria Pandolfi, ministrul finanțelor al Republicii Italia, aflat într-o vizită de lucru în țara noastră. În timpul întrevederii a fost exprimată satisfacția față de evoluția pozitivă a relațiilor româno-italiene pe plan politic, economic, cultural și tehnico-științific, ceea ce corespunde intereselor popoarelor român și italian, cauzei păcii și cooperării în Europa și în lume. A fost manifestată dorința de a acționa în continuare pentru dezvoltarea mai largă, pe multiple planuri, a cooperării dintre România și Italia, a prieteniei tradiționale dintre popoarele român și italian. Au fost abordate, de asemenea, aspecte ale situației economice și financiare pe plan mondial, subliniindu-se necesitatea unei largi cooperări între toate statele, pentru soluționarea în interesul tuturor popoarelor a problemelor complexe care confruntă lumea contemporană, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Luni, în stațiunea Predeal, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele țării, l-a primit pe ministrul afacerilor externe al Indiei, Yeshwantrao Balwantrao Chavan, aflat într-o vizită oficială în țara noastră. În timpul convorbirii a fost relevată evoluția fructuoasă a relațiilor dintre România și India, avînd la bază importante înțelegeri stabilite cu ocazia dialogului româno-indian la nivel înalt, a vizitelor reciproce și convorbirilor purtate la București și Delhi. În același timp s-a apreciat că există largi posibilități pentru adîncirea și extinderea colaborării economice, politice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii de interes reciproc. Au fost abordate, de asemenea, aspecte ale actualității politice, relevîndu-se faptul că în numeroase probleme ale vieții politice mondiale pozițiile celor două țări coincid sau sînt apropiate. În acest cadru a fost reafirmată hotărîrea României și Indiei de a colabora tot mai strîns și pe plan internațional, de a întări solidaritatea lor cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru lichidarea fenomenului subdezvoltării și făurirea unei noi ordini politice și economice internaționale, pentru instaurarea unui climat de destindere și securitate, pentru realizarea năzuințelor de pace, libertate și progres ale popoarelor, pentru edificarea unei lumi mai drepte și mai bune.

★

În țara noastră, se știe, educarea pentru muncă și viață a copiilor, a tinerei generații a devenit politică de stat, constituind o preocupare de prim ordin a întregii societăți. Nimic nu este socotit fără importanță atunci cînd vrem ca tinerii și copiii să devină cetățeni de nădejde ai patriei, ca întregul nostru tineret să-și însușească cele mai avansate cunoștințe din toate domeniile științei și tehnicii, noile cuceriri ale cunoașterii umane, să-și formeze o concepție înaintată despre lume și viață, un amplu orizont de cultură. În strictă concordanță cu acești parametri ai unei științifice politici de stat s-a înscris și **MESAJUL ADRESAT DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU participanților la Seminarul internațional „Educarea copiilor prin muncă și pentru muncă, în spiritul patriotismului, al prieteniei și colaborării între popoare"**, manifestare internațională de primă mărime ale cărei lucrări se desfășoară, începînd de luni, în București. **„Pornind de la rolul tot mai important pe care tînăra generație îl are în rezolvarea marilor probleme care preocupă omenirea în prezent, ca și în perspectivă** — se spune în Mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu —, **România a militat și militează pentru dezvoltarea unei largi conlucrări între popoare consacrată educării copiilor și tineretului, formării lor în spiritul păcii și colaborării. În acest context considerăm că viitorul „An internațional al copilului" constituie un bun prilej pentru organismele O.N.U., alte organizații internaționale, organizațiile de copii și tineret de a-și intensifica eforturile și acțiunile îndreptate spre educarea și formarea sănătoasă a generațiilor tinere, pentru soluționarea problemelor de ordin material și social ale acestora".**

Mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost primit cu profund interes și deosebită căldură de către toți participanții la Seminar.

DUMITRU GRAUR ■

CI SĂ FIM NUMAI ROMÂNI

Şi au voit popoarele...

Să recapitulăm pe scurt cîteva fapte ce vorbesc despre existenţa mai multor etape ce au precedat marea Unire a Moldovei cu Muntenia. Să vedem ce-a fost acum peste cinci sute de ani cînd au trăit doi dintre cei mai vestiţi domnitori ai istoriei noastre, Ştefan cel Mare şi Vlad Ţepeş.

Deci : în Ţara Românească Vlad Dracul ţinea pe o nepoată a fugitului din Moldova, Bogdan. Acesta se însură aici luînd pe Oltea şi astfel veni pe lume în Ţara Românească Ştefan. Bogdan ajunse domn în Moldova şi fu ucis la Reuseni lîngă Suceava de fratele său Aron, care îşi începu astfel domnia, printr-un omor într-o noapte. Ştefan a fost de faţă se pare la tăierea tatălui său. Apoi pribegi în Ţara Românească, de unde se întoarse cu ajutorul prietenului său din copilărie Vlad, ce acum era domn, şi cuceri scaunul Moldovei de la Petru Aron cel închinat turcilor. Un alt turcit foarte frumos, numit şi Radu cel Frumos, luă locul fratelui său Vlad Ţepeş. Ştefan cel Mare împărţi cu Laiotă la Milcov în 8 Noiembrie 1473 steaguri oştenilor pentru a-l alunga din ţară pe frumosul turcit, — pe care-l şi învinge la cursul Apei după trei zile de luptă. Radu fuge în Bucureşti, unde Ştefan intră victorios în 24 Noiembrie, într-o Miercuri. Şi-l pune domn pe Laiotă Basarab şi astfel Muntenia e sustrasă, cum spune istoricul I. Ursu, de sub influenţa turcilor şi adusă sub protecţia Marelui Domn al Moldovei. Şi astfel, în ziua de Miercuri 24 Noiembrie 1473 se făcu prima unire între Moldova şi Ţara Românească.

Dar istoria fiind capricioasă, cu vremea, după căderi şi ridicări, Laiotă crezu de cuviinţă că mult mai bine e să se turcească şi el. Şi astfel ajungem cînd Ştefan se gîndeşte să-l pună domn în Muntenia pe cel care-l ajutase să ia tronul Moldovei, Vlad Ţepeş. „Eu am cerut ca Basaraba să fie alungat din *cealaltă Românie* (s.n.) — zicea Ştefan prin glasul lui Ţamblac — şi să pună un alt domn creştin anume Drăculea, ca să ne putem înţelege împreună...". S-ar putea spune că pentru Ştefan Moldova şi Ţara Românească erau două Românii ce trebuiau unite. Şi astfel în 16 Noiembrie 1476 Ştefan intră din nou în Bucureşti şi spune prin glasul lui Ţamblac : „şi am pus în Domnie pe ţisul Drăculea", 16 Noiembrie 1476 cade într-o zi de Simbătă. „Ştefan şi Vlad, scrie Iorga, citînd mai multe surse, făcură jurămînt, într-o serbare, înălţătoare, că-şi vor fi buni şi adevăraţi prieteni pe viaţă". Astfel se poate spune că ovu loc a doua unire a Moldovei şi Munteniei, înfăptuită de doi dintre cei mai străluciţi domnitori pe care i-a avut poporul român. „Şi au voit popoarele ca amîndoi Domnii (Ştefan şi Ţepeş) — raportează un consilier italian din Buda — să pună *împreună dragoste şi frăţie* (s.n.)". Popoarele lor au voit să pună împreună dragoste şi frăţie, fraţii să fie într-adevăr fraţi, popoarele lor au voit acum peste cinci sute de ani ceea ce s-a înfăptuit între timp şi ceea ce noi urmaşii lor, sărbătorim astăzi, Luni 24 Ianuarie, 1977.

DUMITRU RADU POPESCU ■

„Unirea Moldovei cu Ţara Românească — rod al luptei duse de masele populare, de cărturarii patrioţi ai timpului, eveniment aplaudat cu simpatie de opinia publică internaţională înaintată — a marcat un moment istoric de importanţă crucială în viaţa poporului român, punctul de plecare în formarea statului naţional unitar".

NICOLAE CEAUŞESCU

Cuza era un om puternic şi era frumos şi trist

— Tu ştii ceva despre Unire ?

Lioara Gherghinescu, o fetiţă cu ochii de un verde crud, primăvăratic, în care se zbat două boabe de rouă, mă asigură că ştie. Este, doar, elevă în clasa întîi la Şcoala generală 178, Bucureşti. O mulţime de lucruri le-a auzit, apoi, de la surorile ei, Corina, elevă în clasa a treia, şi Domniţa, din clasa a cincea, precum şi de la mama, educatoare, şi de la tatăl ei, sub ale căror priviri — curioase şi protectoare — se desfăşoară dialogul de faţă.

— Atunci s-au unit şi au făcut o ţară mai mare, fiindcă înainte erau două ţări, dar mai mici.

— Cine s-a unit ?

— Moldova şi cu Ţara Românească.

— Şi cum s-a făcut Unirea ?

— Păi ei au zis să se unească şi...

— Care ei ?

— Oamenii, românii, au zis să se unească, şi s-au unit, şi pe urmă au jucat o horă.

— Ce horă ?

— O horă care se numea Hora Unirii.

— Tu ai auzit vreodată hora asta ?

— Da, simbăta, cînd mă lasă tăticu să stau la televizor mai tîrziu, că în zilele aielalte mă culc devreme, că mă duc a doua zi la şcoală. Da'simbăta cîntă hora şi se învîrt aşa nişte raze parcă ar fi un [illegible]

— De ce s-au unit oamenii atunci ?

— Ei s-au unit ca să fie mai puternici. Că, aşa, erau singuri şi lumea era rea. Şi pe ei îi despărţea o apă şi ei şedeau unii pe un mal şi alţii pe malul ălălalt şi nu era bine. Da' pe urmă au trecut apa aceea unii la alţii şi ei s-au bucurat.

— E mult de-atunci ?

— Chiar bine nu ştiu. Mi-a spus mama, da' am uitat.

— Dar mama ta trăia pe atunci ?

— Nuu... Asta a fost mai demult.

— Bine. Nu vreau să-mi spui anul, luna, ziua. Dar ştii pe vremea cărui domnitor s-a făcut Unirea ?

— Pe vremea lui Alexandru Ioan Cuza.

— De unde-l ştii ?

— Nici nu mai ştiu de unde-l ştiu.

— Dar cum a ajuns el domnitor poţi să-mi spui ?

— Păi dacă l-au ales oamenii ? Că unii, care erau răi, au zis ei să nu fie Cuza, da' alţii, care erau mai mulţi, au auzit şi s-au supărat şi au zis ba nu, Cuza să fie, şi Cuza a fost. Şi pe urmă Cuza a trecut podul.

— Care pod ?

— Podul de pe apa aia, care-i despărţea.

— Bine, dacă zici tu. Dar să ştii că apa aceea, care se numea Milcov, nu era chiar atît de mare. Putea fi trecută şi cu piciorul.

— Era mare şi adîncă, aşa mi-a spus [illegible]

— Şi pe urmă, ce-a mai făcut Cuza ?

— El s-a dus la Bucureşti şi-a condus ţara.

— Şi cum a condus-o ?

— Bine. Că era un om bun. Şi odată s-a îmbrăcat cu alte haine, ca să nu-l cunoască nimeni, şi-a plecat prin ţară. Şi cum mergea el aşa, pe un drum, a văzut un boier care bătea cu biciul pe un ţăran. Şi atuncea s-a supărat şi o luat biciul din mîna boierului şi l-a bătut cu biciul pe boier şi acesta a fugit. Şi Cuza a vorbit pe urmă cu ţăranul şi i-a zis că-i pare rău că l-a bătut ăla. Şi-au mers ei pe urmă aşa, pe drum, şi-au vorbit ba de una, ba de alta, şi ţăranul i-a spus lui Cuza că el e sărac şi necăjit şi că n-are pămînt să-şi crească copiii şi de-aia se-mprumută la boier şi boierul îl bate pe urmă fiindcă nu mai poate să-i dea înapoi banii. Şi atuncea Cuza i-a dat mult pămînt ţăranului, ca să aibă cu ce trăi şi el.

— Şi numai unui ţăran i-a dat el pămînt ?

— Ba a dat la mai mulţi, fiindcă erau mai mulţi ţărani aşa.

— De unde ştii tu astea ?

— De la Corina, de cînd citea ea, în „Citire", cu glas tare. Şi pe urmă mi-a arătat şi poza.

— Care poză ?

— Era o poză, şi-n mijlocul pozei, în picioare, şedea Cuza.

— Şi cum era el ?

— Era un om puternic, şi era frumos şi trist. Şi pe piept avea o stea care ardea.

— De ce crezi tu că era trist ?

— Nu ştiu. Aşa era poza. Şi era puternic, că avea steaua.

— Cuza mai trăieşte ?

— Nu, a murit.

— Şi după ce a murit el ce s-a mai întîmplat în ţară.?

— Păi, pe urmă, ţara noastră era puternică şi s-a luptat cu turcii şi s-a făcut liberă. Şi de atunci este liberă.

— De cînd ?

— Păi, de atunci, de cînd s-au luptat Peneş Curcanul şi cu alţii.

— Deci, dacă n-ar fi fost Unirea, ţara n-ar fi putut să fie atît de puternică şi să lupte pentru libertatea ei. Ce s-ar mai fi întîmplat dacă n-ar fi fost Unirea ?

— Domniţa ar fi rămas bolnavă.

— Cum ?

— Doctorul care-o îngrijeşte pe Domniţa la spital este de la Iaşi, şi poate că nu mai trecea apa ca să vie la Bucureşti.

Domniţa este, după cum am spus, sora mai mare a Lioarei.

DUMITRU ELIADE ■

„Cinci secoli au suspinat românii dincoace şi dincolo de Milcov, şi cu fiecare suspin dispărea cîte o undă din patul acestui Styx de dezbinare, pînă ce, în fine, infernalul râuleţ s-a evaporat cu totul din căldura puternicului dor naţional ; astăzi Milcovul nu mai există moralmente !...

Din fundul unui sătuleţ din Transilvania se renalţă numeroase voci, strigînd cu fală în gura mare : „Toţi românii sînt fraţi", şi suşotind apoi aşa zicînd printre rînduri : „Aşteptăm oara Unirii"... ,

BOGDAN PETRICEICU HASDEU

Or trecut de mult timpurile cînd mamele noastre sărutau p-ascuns tricolorul!

În tren, oamenii fac adesea politică. Unul e Achim Gheorghe, de fel din comuna Văşad, judeţul Bihor. „Mă băieţi, zice, ascultaţi la mine — nu pentru că-s mai cu carte decît voi, numa' pentru că-s mai bătrîn : Unirea a fost cel mai important pas din istoria poporului român. A fost, cum să vă zic, un ideal realizat, pe care l-au purtat cu ei toţi moşii şi strămoşii noştri. Unirea a fost mai întîi, dar după ea a fost să urmeze, în '77, independenţa, şi-apoi în '918 unirea noastră, a românilor din Ardeal, cu românii din toată ţara şi s-a format **adevărata Ţară românească !"**

Altul e Gheorghe Both din comuna Cîrlău, de lîngă Baia Mare.

„În 1918 eu eram copil de şcoală. Ţin minte tot ce-a spus comandantul batalionului român. Numele nu l-l mai ştiu, dar mi-aduc aminte ca acum : Fraţilor, zicea, a venit ziua mult aşteptată. De azi înainte sînteţi nu numai fraţi cu toţi românii de peste Carpaţi, sînteţi alături de patria-mumă. Sîntem acum nu numai acelaşi popor, ci şi aceeaşi ţară... Eu stăteam cu mama alături şi vedeam femeile că nu ştiau ce să facă mai întîi — să plîngă de emoţie sau să se bucure pînă la lacrimi. Apoi colonelul a făcut un semn. Un soldat ţinea steagul înfăşurat într-o pînză neagră. Prea bine nu apucasem niciodată să aflu cum este steagul românesc, la şcoală mai desenau copiii mari, dar totdeauna pe ascuns, că nu era voie şi eram pedepsiţi dacă ne prindeau. La semnul colonelului, soldatul numai ce a fluturat o dată steagul, şi-a căzut pînza neagră de pe el, şi steagul s-a desfăşurat cît era de mare şi de frumos, cu mătasea făcută din trei culori : roşu, galben şi albastru. Atunci orchestra a început să cînte **„Pe-al nostru steag e scris Unire"** — şi-am văzut că o mulţime de oameni ştiau chiar cuvintele şi-am început atunci să plîngem cu toţii, şi copiii, şi femeile, dar şi bărbaţii. Ţăranii au adus mai la urmă vin, şi-acolo, în curtea primăriei, s-a jucat şi s-a cîntat ca la o adevărată sărbătoare, pînă seara tîrziu. Steagul a rămas apoi acolo şi-am observat că veneau femeile şi-l sărutau, dar la început mai ales ferindu-se una de alta, pe ascuns adică. Poate le era teamă de ceva, dar de atunci a trecut multă vreme şi nimeni n-a mai avut de ce să-i mai fie frică de faptul că iubeşte tricolorul — şi cu el odată toată ţara din care facem parte cu cinste".

Aici s-a tăcut. N-a mai zis nimeni nimic, din respect şi veneraţie pentru momentul evocat de Gheorghe Both, întorcîndu-şi privirile parcă înăuntru, fiecare cu gîndurile răscolite parcă din întîmplare — într-o călătorie de mai bine de 600 de kilometri, din Ardeal spre Bucureşti, în vreme ce trenul tocmai trecea munţii.

DUMITRU GRAUR ■

Fiinţă

Eu, pentru tine astăzi ;
Tu, pentru mine mîine.
Noi, pentru ei — ca unul.
El, pentru noi cît toţi.

De pling, să-ţi plîngă viaţa,
De plîngi, să-mi simt sfîrşitul.
Să mi te am în soartă,
În soarta-ţi să mă port.

Mi-e dulce fericirea-ţi,
A mea te fericeşte.
În rîsul meu se-aude
Şi-al tău, şi-al tuturor.

Ce spun aceste vorbe :
Al meu, al tău, al nostru ?
Cînd ne hrăneşte-acelaşi
Neîmpărţit ogor,

Cînd graiul meu e graiul
Ce gura-ţi îndulceşte
Şi graiu-acesta-i miere
Pe buza celorlalţi ?

O, binecuvîntată
Să fie-această casă
Ce ţine-n ea suflarea
Alaiului de fraţi !

DOINA SĂLĂJAN ■

„Cheia bolţei fără care s-ar prăbuşi tot edificiul naţional ; ...o unire dorită de veacuri de toţi românii".

MIHAIL KOGĂLNICEANU

ÎNTR-UN GÎND, ÎNTR-O UNIRE

Ce spun moții despre Unire

Profesorul Marin Felea, moț din Abrud, o fotografiat, ani și ani de-a rindul, muntele Găina în zilele adunării celei mari a moților, cînd vin la tîrgul zis de fete și la întîlnirea gîndurilor și ființei românești vreo două sute de mii de suflete. În fotografii, care cuprind panta moale a muntelui și zarea pînă foarte departe, se văd stînd jos, pe piatră și pe iarbă, parte din acești două sute sau poate trei sute de mii de oameni. Ei nu fac altceva decît să stea acolo, unul lîngă altul, vreme de multe ceasuri. Sînt, în mulțime, țărani, în costume de sărbătoare tradiționale, cu desenul neschimbat de mii de ani și domnișoare de la oraș, cu rochie scurtă și ochelari de soare, sînt dascălii în toate științele școlii și funcționari la stat, muncitori din industrii locale și muncitori ai industriilor mari din Alba Iulia, Deva, Cluj-Napoca și altele, vin la munte locuitori din satul lui Avram Iancu și din feluritele sate apusene, toate locuri istorice, fiindcă sînt toate vechi și fiindcă prin ele au avut casa sau drumul eroii unirii cu țara, cei care o pregăteau, cei care o făceau, cei care mureau cînd imperiile țineau s-o desfacă și să împrăștie moții, să le înnoade dorul de întîlnire, de stat alături, om lîngă om și simțire la simțire. Deci, vin pe muntele Găina, o dată într-un an, oameni de toată starea și de condiție intelectuală foarte diferită și toți acești nu vor altceva, nu se gîndesc la altceva decît să se întîlnească, pur și simplu, să vadă cu inima cum e cînd se adună deodată pe o cîmpie sau pe un munte mare românii toți, românii din Apuseni, ce-și zic moți și chiar sînt moți, adică niște oameni de la noi care au mai mult decît alții plăcerea de a-și spune unirea, astfel, făcînd o horă mare și plină, o horă tăcută și nemișcată, ca a bătrînilor, care joacă stînd în loc, și legănîndu-se încetișor.

Am văzut multe întruniri și multe fotografii ale unor întruniri, dar nicăieri nu mai există o întîmplare ca aceasta din Apuseni. Moții se unesc fără un motiv practic. Ei nu mai aduc fete pe Găina. Le-a rămas însă chemarea și la chemare își răspund cînd urcă drumurile lungi și subțiri spre munțele munților Găina. Oamenii se îndeamnă la mers pe munte în ziua aceea, pentru că toți din jurul lor merg. Oamenii simt pornind dintr-însii o voință. Nicăieri nu se vede mai bine ca în unirea cea mare a moților cum arată unirea la români. Ei se adună pentru că-și seamănă. Prilejul și cauza unirii sînt chiar ei, vechimea spiței lor, omenia dintr-înșii. Se înalță atunci deasupra muntelui un rug mare de emoție fără nume, ca emoția ce o simte oșteanul unei armate nesfîrșite cînd știe că în stînga și în dreapta, în urma și înaintea sa toți sînt ca el și gîndesc cu același gînd. Unirea arată și așa, ca întrunirea din an a moților pe muntele moțesc, unirea se petrece mereu, 24 ianuarie e numai numele ce-l dăm în calendar unirii pentru că sub nume stau multe cauze și înfățișări ale unirii la români.

TUDOR OCTAVIAN

„Dacă naționalitatea este sufletul unui popor, unitatea națională este chezășuirea libertății lui... Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari, care întrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului spre a o manifesta lumii. Pentru dînsa ei trăiră, munciră, suferiră și muriră".

NICOLAE BĂLCESCU

Ziua lor de nuntă

— Dacă mă întrebați, pur și simplu, ce știu despre Ziua Unirii, am să vă răspund tot așa : exact ce știe orice copil de clasa a 4-a astăzi

Bătrînica pe care, într-adevăr, o oprisem pe peronul Gării de Nord, unde părea că așteaptă pe cineva, nu-și arăta virsta pe care avea să mi-o mărturisească fără nici un ocol, 74 de ani, dar îmi rezerva o mare, o neașteptată coincidență

Mai înainte de asta, ca o școlăriță sîrguincioasă, mi-a rezumat împrejurările în care se produsese istoricul act al Unirii, pomenind nume ilustre azi, iar la acea dată oameni clarvăzători ai istoriei, pe care o scriau conștient, ca mari patrioți, mîndri de neamul căruia îi aparțineau.

Emoționantă mi s-a părut însă următoarea coincidență pe care o și transcriu

— Tatăl meu, Gheorghe Stan, țăran din satul Cringuri, din actualul județ Dîmbovița, decedat în 1942, la 68 de ani, s-a însurat cu mama mea, Ana Costin, născută într-un sat de pe Prut. Pe acea vreme, oamenii se căsătoreau foarte tineri. Așa s-a întîmplat și cu părinții mei. Ambii veniseră, copii fiind încă, la București, în căutare de lucru. Tata era cărăuș, iar mama lucra pe unde apuca. S-au cunoscut într-o mahala, azi dispărută, și au avut 13 copii, printre care eu am fost cea mai mare și unul dintre cei cîțiva care au trăit. Deși foarte săraci, obișnuiau ca de ziua mea să facă ceva deosebit, o mîncare mai bună, un pahar de vin, un fel de sărbătoare pe care n-am s-o uit cît voi trăi, mai ales că celelalte aniversări ale fraților și surorilor mele treceau neobservate. Mai tîrziu, cînd am ajuns la vîrsta școlii, am înțeles că mă născusem într-o zi mare, la 24 ianuarie, și că tata ținea minte această zi nu pentru că îi venise pe lume primul copil, ci pentru că, așa cum spunea el : „Dacă n-ar fi fost Unirea, eu n-aș fi cunoscut-o pe Anica". Nu știu cînd s-au căsătorit bătrînii mei, dar 24 ianuarie era socotită de ei ziua cununiei lor.

MANOLE CARȚAN

„...fiind la un gînd și într-un glas cu Moldova, să putem cîștiga deopotrivă dreptățile acestor prințipaturi, ajutîndu-ne unii pe alții".

TUDOR VLADIMIRESCU

Marin Pîrcălăbescu din Rotunda, deputat al țăranilor în Divanul ad-hoc

La 20 de kilometri sud-vest de orașul Caracal, pe șoseaua ce merge spre Dăbuleni, se află Rotunda, comună mare, cu gospodari vrednici, care în ultimele decenii au reușit să facă din localitatea lor o așezare înfloritoare, cu case frumoase, trotuare, brutărie, baie comunală, magazine și alte dotări, ce-i apropie de modul de viață urban.

În această comună și-a petrecut cea mai mare parte din viață Marin Pîrcălăbescu, deputatul țăranilor în Divanul ad-hoc, a cărui figură se păstrează și astăzi în memoria oamenilor, transmisă din generație în generație, timp de mai bine de un secol. Marin Pîrcălăbescu era originar din satul Brabeți, județul Dolj. Acolo se născuse și își avea neamurile, iar în Rotunda — sau Rătunda, cum se chema în vechime — a venit ca învățător, în jurul anului 1840. A fost cel dintîi învățător al comunei. Într-o veche monografie, păstrată în manuscris la unul dintre cetățeni, se spune că era un om de statură potrivită, cu fața ovală, părul alb, lăsat în chică pe spate. Încărunțirea de timpuriu a părului era o caracteristică a spiței lui, că și urmașii de astăzi, din Rotunda, ca și Dumitru Pîrcălăbescu și feciorii lui, au încărunțit de la vîrsta de 25 de ani. Se purta îmbrăcat ca și țăranii, în mijlocul cărora trăia, în haine de dimie albă, și, peste haine, un casac, tot din dimie albă. S-a căsătorit, în Rotunda, cu o fată a lui Petcu Turbatu, un țăran colțos și răzvrătit împotriva boierilor și a cîrmuirii de atunci a țării. Acelui țăran, de la firea lui de om neastîmpărat la vorbă și la faptă, i-a venit și numele de Turbatu. Marin Pîrcălăbescu a avut șapte copii, trei băieți și patru fete. Locuia într-un bordei, cu patru încăperi, așa cum locuiau toți rotunjenii în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Tot în monografia menționată se arată că era un „bun scriitor" în alfabetul cel vechi, cu litere chirilice, folosit de strămoșii noștri pînă în 1860, cînd s-a hotărît înlocuirea cu alfabetul latin. Într-o vreme, a îndeplinit și funcția de notar al comunei.

Școala în care a predat Marin Pîrcălăbescu a funcționat într-o odăiță din localul primăriei. Bănci nu erau. Copiii stăteau pe jos, pe pămînt și scriau cu o bucată de var pe o scîndură de lemn, în loc de tablă.

În anul 1857 a fost ales deputat, pentru a lua parte la ședințele Divanului ad-hoc, din București, unde se discuta unirea Țărilor Române. Despre alegerea lui ca deputat, în Jurnalul județului Romonați din 16 septembrie 1857 se menționează următoarele :

„Obștea delegaților săteni, aleși la cinci plăși ale districtului, vlind astăzi, în pretoriul onor administrației, după ce li s-a citit de d. administrator ofisul mării sale prințului caimacam, cu numărul 1249 din 27 august trecut, anul curent, privitor la alegerea deputaților pentru Divanul ad-hoc și după ce conform art. 9, al. 5 ne-au numit pe subscrișii de prezident și secretari, apoi a procedat la alegerea deputatului prin balotație și toate sufragele au ieșit pe numele lui Marin Pîrcălăbescu de la satul Rotunda, plasa Balta"

După alegere, a mers la București. În adunările divanului împreună cu alți deputați a susținut „Unirea țărilor România și Moldovia într-un singur stat și sub un singur guvern".

Bătrînii de astăzi ai comunei, și sînt mulți cei care au ajuns la 80 de ani : Marin Matei, Dumitru Pîrcălăbescu Gheorghe Fota și alții, mai spun că el a cerut să se dea pămînt țăranilor din moșiile boierești și acest lucru a făcut ca să-și atragă ura bogătașilor și moșierilor. Pentru a stăvili curentul ce se forma în rîndurile deputaților țărani, privind problema agarară, boierii au căutat să-i cumpere pe cei mai aprigi, mai îndirjiți.

Lui Marin Pîrcălăbescu boierii l-au oferit o moșie, în apropierea comunei Rotunda, dar el n-a primit. A continuat cu mai multă înverșunare lupta, făcînd agitație în rîndul țăranilor, arătîndu-le nedreptățile pe care le îndurau.

După Unire, i s-a dat funcția de pădurar la pădurea „Gherghița" în județul Dolj. N-a stat acolo decît puțină vreme. Ura asupritorilor împotriva lui era de nelmpăcat. Într-o noapte, oamenii boierilor l-au omorît cu lovituri de secure. Pierea, astfel, în chip odios, omul care luptase pentru unirea Țărilor Române într-un singur stat, cu un singur guvern și pentru înlăturarea nedreptăților. Era ucis omul, dar nu se stingea ideea, care se va împlini mai tîrziu.

A fost adus la Rotunda cu un car cu patru boi și înmormîntat în cimitirul satului. Locul mormîntului se cunoaște. Bătrînii îl știu. Nu există însă nici un semn care să indice că acolo se odihnește, dormindu-și somnul lui de veci, omul căzut victimă ideilor și luptei sale, omorît de ura și nesațiul boierilor.

Marin Pîrcălăbescu, deputatul unionist al țăranilor în Divanul ad-hoc, a fost o figură de luptător, prețuit de masa mare a țăranilor pe care îi reprezenta. Portretul lui se păstra prin casele sătenilor sau în instituții.

În tablou, Marin Pîrcălăbescu era înfățișat în port țărănesc, cu casac de dimie albă și cu căciulă neagră, cu vîrful răsfrînt în partea dreaptă, cum purtau țăranii din Cîmpia Dunării pînă în preajma primului război mondial.

PĂTRU CRĂCIUN

EU ȚI-S FRATE, TU-MI EȘTI FRATE,

Începutul unei noi ere în sistemul politic al Europei

Ceea ce distinge renașterea națională a românilor de procesul similar petrecut cu celelalte popoare din sud-estul Europei este condiția pe care le-a impus-o istoria de a năzui, a lupta și a face totdeauna gesturile decisive **singuri**, prin ei înșiși, nu numai lipsiți de un puternic sprijin extern real, dar dimpotrivă, obligați fiind să le în răspăr, pentru înfăptuirea idealului lor național, interese uriașe ale unor state cu mult mai mari și mai puternice. Renașterea națională a grecilor stă sub semnul cultului Europei întregi pentru clasicismul elin, al cărui moștenitori erau eroicii răsculați de la 1821. Ca urmare, alături de greci s-a dus să moară un Byron, după ce în fruntea organizației numite Eteria stătuse un general în armata atotputernicului imperiu al țarilor, pentru renașterea Greciei s-au mișcat și flota Angliei și cea rusă (care repurtează celebra victorie de la Navarin). Renașterea Serbiei este precedată și ajutată de o vastă operă misionară pornită din partea strălucitei și imensei rude de la răsărit, și această operă n-a încetat nici după biruința răscoalei din 1814. Același lucru cu renașterea Bulgariei, pentru care s-a făcut războiul al cărui centenar îl sărbătorim anul acesta.

Cu totul alta a fost situația românilor. Ei nu s-au aflat, în procesul înfăptuirii idealului lor — Unirea țărilor române într-un stat modern și independența absolută a acestui stat — decît **împotriva** a ceea ce părea să fie „ordinea eternă" stabilită în Europa la sfîrșitul războaielor napoleoniene, prin Congresul de la Viena. Europa lui Metternich, Europa condominiului marilor puteri ale vremii, care se coalizează spre a stinge orice încercare de evadare din purpurile imperiale, este marele obstacol în calea idealului românesc.

A opune acestei Europe „à la Metternich" un vis, un ideal lîngă care nu stă decît o mină de oameni politici de extraordinară perspicacitate și cîțiva gata de jertfa supremă, sprijiniți de masele populare, dispuse să-i urmeze pînă la capăt, aceasta a fost grandioasa „aventură" ce se cheamă **istoria modernă a românilor**, de la Tudor din Vladimiri cel „îmbrăcat în cămașa morții" și pînă la dorobanțul biruitor la Grivița și Plevna. Un roman aproape fantastic, de n-ar fi real, în care un popor, nu dintre cele mai mari ale Europei, este obligat să lupte și — fapt fenomenal ! — să **obțină** o spărtură esențială în ceea ce fusese sistemul politic european de pînă atunci, înlocuindu-l, cel puțin în cazul lui, cu o nouă practică : în fața voinței și intereselor **imperiilor**, voința și interesul **popoarelor**. Prin consultarea directă a maselor, **prin intervenția directă a maselor.**

Acesta este tocmai momentul unirii Țării Românești și a Moldovei. O unire care s-a pregătit și înfăptuit cu o genială artă de a naviga printre vinturi contrare, dar care se și contracarau unele pe altele. O unire care deschide calea fundării României moderne în viitorii ani, fără ca vreo dragoste specială să-i copleșească pe beneficiarii unei conjuncturi unice și trecătoare, dar căreia au reușit să-i smulgă **trăinicia** acestei Românii moderne.

Ce-i ajuta pe români, atît de slabi în aparență, față de adversarii lor ? Îi ajuta faptul că reprezentau **ziua de mîine a istoriei** în raport cu Europa lui Metternich, care era ziua de ieri. Ei vorbeau în numele unei uriașe realități: popoarele ce-și cereau dreptul la libertate și independență. Și au fost cei dintîi care au arătat cum se poate face istorie sub cerul deschis al unor idealuri ce se înfăptuiesc prin perseverență, vitejie și înțelepciune. Și care biruiesc pentru că au de partea lor sensul istoriei.

Un mare om, cel mai mare om al Italiei moderne, Cavour, a știut aceasta din primul moment, și a aplicat lecția românilor în lupta pentru unificarea Italiei. Tot el a dat următoarea caracterizare a Unirii de la 1859, din perspectiva istoriei universale : „Românii — spunea Cavour — acești frați îndepărtați ai italienilor, au dat o măreață dovadă a patriotismului lor, un exemplu uluitor de unitate, pe care noi italienii sîntem gata să-l urmăm. **Unirea Principatelor prin consultarea votului popular constituie începutul unei noi ere în sistemul politic al Europei".**

DAN ZAMFIRESCU ■

„....principatelor li se cuvine și le trebuie înlăuntru o neatîrnare cu totul suverană, propice, națională a lor... și să se unească într-un singur stat românesc".

GAZETA TRANSILVANIEI

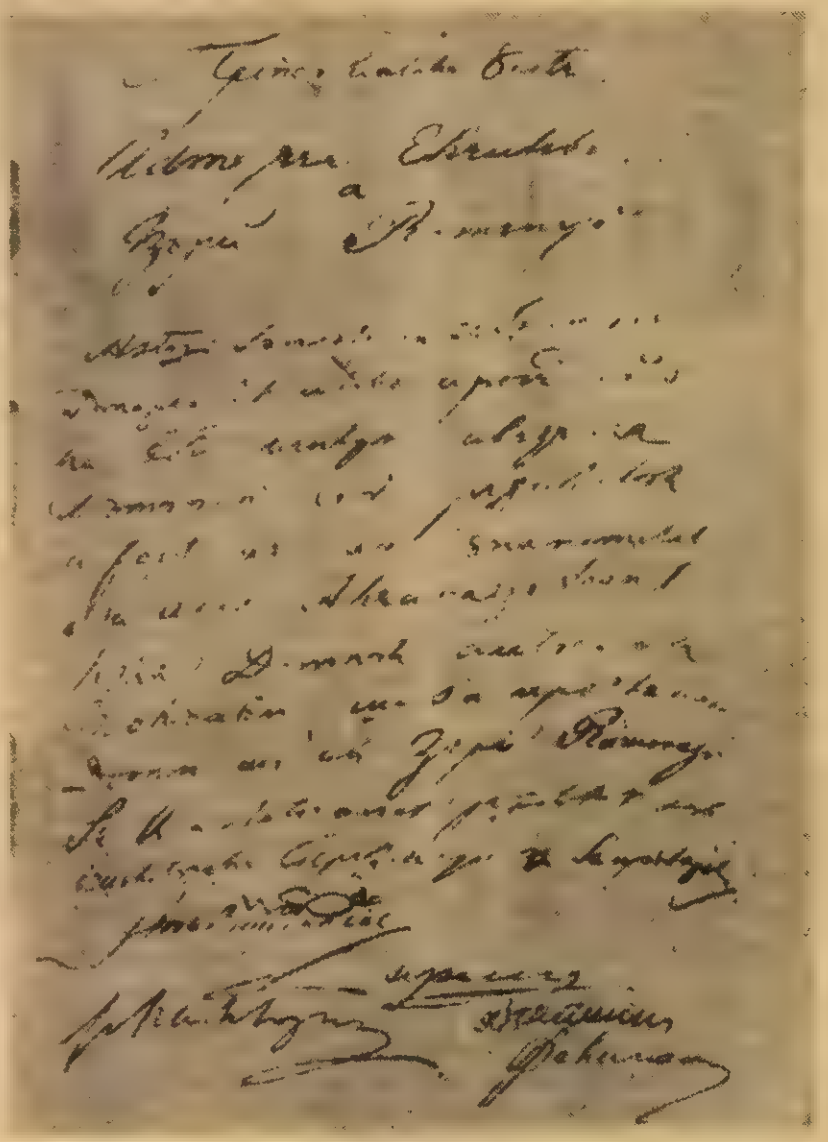

Facsimilul documentului care consemnează alegerea ca domn a lui Alexandru Ioan Cuza, la 24 ianuarie 1859, de către Adunarea electivă a Munteniei. Cuza este domn al țării unite ! S-a înfăptuit UNIREA !

Motivele doctorului Raczkövi

Doctorul Atilla Raczkövi are 33 de ani și tot atîția kilometri din satul în care lucrează, conducînd un dispensar medical modern utilat la Siniob, comuna Ciuhoi, județul Bihor, pînă la capitala județului. A ajuns aici în urmă cu 9 ani, după terminarea facultății în orașul său natal, la Tîrgu Mureș, aducînd cu dînsul nu doar mai multe volume de versuri din Petőfi, ci și poeziile lui Eminescu, din care e gata oricînd să-ți recite.

În fapt de seară, după ce vom fi vizitat pe îndelete frumosul său dispensar, convorbirea ajunge la zilele care urmează, la data de 24 ianuarie, cînd e musai să rămînă în sat, la Horă. Fredonează Hora Unirii și zîmbește, încredințîndu-mă că nu stă bine cu vocea, dar stă foarte bine cu jucatul, în care puțini îl întrec, nici chiar prietenul său apropiat, Florian Gavriluț, tehnician viticol.

Îl întreb ce vrea să însemne pentru dînsul Unirea și aflu tăcere. Medic apreciat, ales membru în Biroul comunal de partid ca urmare a seriozității și omeniei sale, Atilla Raczkövi pare să caute unele vorbe mari, apoi renunță și zice că Unirea pentru dînsul înseamnă 4 lucruri. Personale, trăite, poate nu cele mai semnificative, dar reale, ținînd de viața de fiecare zi. Primul ar fi legat de familie, de mama sa care provine dintr-un neam de sași de prin părțile Sighișoarei și, mai recent, de cumnatul său, Andrei Ștefan, buzoian după naștere, care s-a însurat cu o fată spunîndu-i nu szeretlek, cum fusese ea învățată la părinți, ci te iubesc. Al doilea i se pare mai simplu : dînsul într-un sat cu jumătate români și jumătate maghiari, mănîncă pîine făcută de un brutar care se numește Gheorghe. Face o pauză și argumentează mai departe, afirmînd că moașa dispensarului pe care-l conduce, Florica Chereji, româncă get-beget, asistă cu aceeași dragoste toate nașterile satului, fie că nou-născutul va fi botezat Ion, fie că va avea să-l cheme Laszlo, din copiii Siniobului alcătuindu-se familia cea mare a satului, unită, în care fiecare învață limba celuilalt și în care toți trăiesc și muncesc ca prieteni și în bună pace, pe același petic de pămînt și împărțind aceeași pîine.

Ultimul argument e cel mai personal dintre toate. Doctorul Raczkövi se simte fericit și n-ar schimba viața sa și satul său pe nimic, convins că datorează încă multe celor ce l-au ajutat să fie așa cum e. Adică stimat, apreciat, căutat și chiar fericit.

De 118 ani, „Hora Unirii" dă ora exactă

Poate că la 24 ianuarie 1859 în România ninsea. Din nările cailor ieșeau aburi fierbinți, pămîntul devenise pămînt. Nu știm cît să fi fost ora atunci cînd Alexandru Ioan Cuza a fost ales domn al celor două provincii române, dar chiar atunci „cei cu inima română" desenau cel mai sfînt cadran solar — HORA UNIRII !

Secunde de veacuri s-au adunat într-o singură oră. „Hora Unirii" este limba ceasului nostru.

De 118 ani „Hora Unirii" dă ora exactă. Bărbații de azi puteam fi bărbații de ieri. Totul este atît de firesc și de viu încît Atunci este Acum.

Conturul patriei este conturul inimii la români.

Ion Roată a arătat că un bolovan trebuie împins așa cum se împinge istoria neamului — cu mulțimea, cu umerii !

Românii nu pot fi despărțiți cum nu se poate despărți cuvîntul NOI în silabe.

ADI CUSIN ■

„....o victorie rar întîlnită în istorie".

Ziarul KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

„....ideea unui stat al românilor trăiește în mii de inimi".

ȘTEFAN LUDWIG ROTH

„Crearea unui mare ducat al Daciei, care ar reuni cele două principate, ar fi... expresia dorinței celei mai generale a acestor țări".

BOIS-LE-COMTE, diplomat francez

ÎN NOI DOI UN SUFLET BATE!

„Purtat de o mişcare de-a dreptul entuziastă, Cuza-Vodă a devenit el însuşi principalul purtător al politicei exterioare, al politicei neatîrnării, avînd cea mai credincioasă şi neobosită mînă de ajutor în Constantin Negri.

Toate atributele unei neatîrnări reale s-au cîştigat de către Vodă-Cuza, exceptînd firma acestei realităţi. În faptă, jurisdicţiunea consulară şi-a pierdut terenul sub domnia lui, secularizarea averilor închinate s-a operat, deşi călugării greci se gerau în supuşi ai puterii suzerane ai Porţii, s-a înfiinţat o armată relativ numeroasă şi completă, s-a proclamat neatîrnarea bisericii naţionale pe baza vechilor drepturi şi ale Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, vechii consuli generali deveniră de fapt, deşi nu prin titulatură, miniştri diplomatici, relaţiunile internaţionale ale statului român erau încredinţate unui ministru al afacerilor exterioare în regulă, încît întregului aparat al unei depline suveranităţi interne şi externe nu-i lipsea decît numele propriu, ce părea a lipsi din dicţionarul apusului european".

MIHAI EMINESCU

Acelaşi patriotism şi aceleaşi sentimente ale dreptăţii

Unirea Moldovei şi a Munteniei, înfăptuită acum 118 ani, a constituit o cotitură hotărîtoare în istoria poporului român şi a naţionalităţilor conlocuitoare din această ţară. Ea nu a însemnat numai începutul împlinirii visului de peste o jumătate de mileniu al celor care, potrivit unei străvechi şi cinice devize a tiranilor, aceea de **„divide et impera"**, erau împărţiţi de o parte şi de alta a unui „rîu blestemat", de o parte şi de alta a Carpaţilor, spre a putea fi mai puternic zdrobiţi, mai greu exploataţi şi asupriţi. Actul de la 24 ianuarie 1859 nu a marcat numai pregătirea cuceririi independenţei României, eveniment al cărui centenar îl prăznuim în acest an, nu a însemnat numai prefaţa Unirii celei mari, a tuturor ţărilor româneşti, din anul 1918. „Hora frăţiei pe pămîntul României" întruchipează victoria ideilor progresului şi ale nobleţii sufleteşti, „Ideea-forţă" a unităţii naţionale a creat premisele sfărîmării cătuşelor împilării materiale şi spirituale, sfîrşitul tuturor discriminărilor — sociale, naţionale sau religioase.

Populaţia evreiască din Ţările româneşti, **cu o vechime istorică dovedită de peste şase veacuri, a salutat cu bucurie şi entuziasm actul măreţ al Unirii şi şi-a mărturisit credinţa şi devotamentul faţă de Domnitorul Alexandru Ioan Cuza.** Urmaşii celor care au fost printre întemeietorii tîrgurilor moldoveneşti ale Mihăilenilor, Ştefăneştilor, Fălticenilor etc. au dat din rîndurile lor pe Daniel Rosenthal şi pe Barbu Iscovescu, luptători generoşi pentru înfăptuirea ideilor de la 1848, au adus întreaga lor contribuţie şi toate jertfele, inclusiv de sînge, pentru ca unirea, independenţa şi înflorirea României să se împlinească.

Într-o **„închinăciune din partea Comunităţii Israeliţilor"**, imprimată la tipografia „Iosif Samitca şi I. Moise" din Craiova, în anul 1862 pentru celebrarea memorabilei zile de 24 ianuarie 1859, se spune între altele : **„De faptele Domnului nostru, Domnul României, răsună Europa, ce glorifică numele său. După trecerea mai multor secole (în care) şi acest popor în lanţul sclaviei nu mai gemete au răsuflat, Domnul cu înţelepciunea sa înaltă şi cu tărie sufletească le-a rupt. Şi iată ţara e liberă şi aceasta e făcut de dinsul. Glorie lui, că multe a făcut".**

Iar în **„Oraţiunea rostită la Bucureşti în Sinagoga cea Mare de Domnul Rabin M. L. Malbim, în ziua de 24 ianuarie 1864"** (Biblioteca Academiei Române, secţia foi volante) citim : **„Aduceţi-vă aminte, fraţilor, că această casă mare, România, este casa în care am văzut pentru prima oară lumina zilei, toţi locuitorii ei sunt fraţii noştri... Mărirea României este mărirea şi speranţa noastră, iară slăbirea ei este pieirea noastră. Puneţi mîna toţi, fraţilor, la lucru, întăriţi acoperişul şi grinda casei, răspundeţi la apelul Domniei şi puneţi-vă sub steagurile vitejilor fraţi români..."**

Vorbind în aceeaşi Oraţiune despre „emancipaţia evreilor", marele cărturar, rămas prin operele sale o autoritate de prim rang pentru întregul iudaism, spune : **„Iar darul de emancipaţie să nu devină un blasfem, să nu se acorde privilegiul numai celor avuţi iar soarta de paria să aştepte pe cei săraci care îşi agonisesc hrana vieţii cu sudori dar cu onoare. Toţi avem aceeaşi Patrie deopotrivă, toţi suntem gata a ne jertfi binelui ţării, astfel dar dreptul să fie al tuturor sau al nimănui".**

Animaţi de acelaşi patriotism şi de aceleaşi sentimente ale dreptăţii, noi, urmaşii lui Malbim şi ai lui Daniel Rosenthal, ne alăturăm energiile şi ne împletim năzuinţele cu urmaşii Domnitorului Cuza şi Kogălniceanu, pentru a munci şi lupta ca ţara şi poporul ei să păşească din treaptă în treaptă pe scara fericirii, a prosperităţii şi a păcii.

Şef rabin dr. MOSES ROSEN
Preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din R.S. România

„Uniţi-vă cu noi, fraţi de dincolo de Milcov, peste undele lui vă întindem braţele, dorind cu înfocare a vă da sărutarea frăţiei şi a libertăţii. Munteanul şi moldoveanul sînt toţi români, sînt fraţi, o singură naţie... Trăiască România !"

Ziarul PRUNCUL ROMÂN

Ţară unită şi oameni uniţi

Familia sculptorului Stork a venit în România pe la jumătatea veacului trecut şi a rămas aici, numindu-se Stork şi ostăzi, vorbind română şi germana la fel de bine tot timpul, slujind vreme de un veac şi mai mult, cu demnitate şi profesionalism, la întemeierea unei şcoli de sculptură a românilor. Arta familiei Stork — tată şi fiu şi nepot şi, mai departe, fii de fii şi fii de nepoţi — intră atît de firesc în istoria artei moderne a românilor, îşi identifică atît de drept şi de înalt simţirea cu aceea a artei sculptorilor din ţările române, de atunci şi de mai tîrziu, încît nimeni nu zice sculptorul de origine germană Stork, ci, pur şi simplu, sculptorul Stork, familia Stork şi, cu aceste nume, zice artă românească. Întîmplarea spune că în România au găsit găzduire generoasă o seamă de fii ai altor ţări, mai de curînd, mai de cu secole în urmă, şi toţi ciţi au străduit să muncească şi să trăiască frumos şi, am zice, româneşte au trăit secole, ei şi urmaşii, uniţi în cuget şi-n simţiri cu toţi locuitorii ţărilor române, ai pămîntului mare şi bun care se numeşte acum Republica Socialistă România. Unirea este cînd ţara este una şi are fii care gîndesc ca unul.

INGO GLASS

Prin revoluţie la unire, independenţă şi prestigiu

Revoluţia românească de la 1848 s-a impus nu atît prin acţiunile sale insurecţionale şi prin rezultatele ei imediate, ci mai ales prin ideile şi programele sale social-politice — aceleaşi în toate ţările locuite de români — şi prin soluţiile sale confruntate cu crizele istorice ulterioare.

Într-adevăr, spre deosebire de acţiunile şi rezultatele altor revoluţii europene, care au izbutit să impună imediat schimbarea formei de guvernămînt a statului respectiv şi, totodată, înfăptuirea fără întîrziere a unor reforme radicale, revoluţia românească paşoptistă, datorită intervenţiei ţaristo-otomane, s-a încheiat în Moldova şi Ţara Românească cu restabilirea întocmai a structurii anterioare şi, în acelaşi timp, prin exilarea sau emigrarea conducătorilor şi exponenţilor revoluţionari, iar în Transilvania prin revenirea la absolutismul habsburgic.

În vara anului 1849, orice mişcare insurecţională încetase, iar corifeii revoluţiei rătăceau pe căile pribegiei sau zăceau în închisorile şi ocnele reacţiunii.

Timp de ciţiva ani, pămîntul Principatelor a cunoscut rigorile suzeranităţii străine.

Ceea ce n-a putut fi însă nimicit, păstrîndu-şi aceeaşi vigoare, aceeaşi strălucire şi aceeaşi putere de captivare au fost însă ideile şi programele revoluţiei prin care, în ordinea socială, se ceruse desfiinţarea iobăgiei şi împroprietărirea ţăranilor, egalitatea politică şi juridică, iar în ordinea naţională unirea Ţărilor Române, independenţa lor, constituirea unui stat român unitar.

Testamentul revoluţiei — testamentul lui N. Bălcescu, C.A. Rosetti, I.C. Brătianu, al lui M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, C. Negri, al lui Simion Bărnuţiu, George Barijiu, Avram Iancu — avea să se înfăptuiască pas cu pas, revoluţionarii paşoptişti şi urmaşii lor ţinînd necontenit seama de conjuncturile politice ale timpului, de crizele istorice şi mai ales de capacitatea de luptă şi creaţie a poporului român.

Succesiunea etapelor în ordinea realizării unităţii naţionale le-a întrevăzut Nicolae Bălcescu încă din 1851, atunci cînd din exilul de la Paris a arătat că mai întîi se vor uni Moldova şi Ţara Românească, şi numai după aceea, datorită opoziţiei şi puterii Austriei, se va uni şi Transilvania.

Şi lucrurile s-au petrecut aidoma cum a afirmat Bălcescu.

Congresul de la Paris din primăvara anului 1856, chemat să pună capăt războiului ruso-turco-anglo-franco-sardinian, a hotărît, în urma eroicei campanii de lămurire a exiliaţilor şi emigraţilor români, să fie consultat poporul român din Moldova şi Ţara Românească asupra principalelor sale deziderate : Unirea într-un singur stat, schimbarea formei de guvernămînt, reformele social-politice dorite.

Răspunsul românilor din ambele principate — călăuziţi de deviza „hai să dăm mînă cu mînă" — au fost alegerile din 5 şi 24 ianuarie 1859 cînd, prin iscusinţa patrioţilor timpului şi voinţa nezdruncinată a maselor populare, s-a ales un singur domn român : Alexandru Ioan Cuza; s-au pus bazele statului unitar român.

Unirea, cum afirma M. Kogălniceanu, a făcut-o toată naţia.

La 24 ianuarie 1862, Alexandru Ioan Cuza anunţa printr-o proclamaţie că unirea dorită şi înfăptuită de români a fost recunoscută şi de marile puteri europene, şi că de acum înainte va exista o singură **România.**

După proclamarea unirii s-au realizat, dîndu-se o luptă crîncenă cu reacţiunea conservatoare, desfiinţarea şerbiei şi împroprietărirea ţăranilor, lărgirea dreptului de vot, secularizarea averilor mănăstireşti, înfiinţarea universităţilor de la Iaşi şi Bucureşti, introducerea învăţămîntului primar obligatoriu, dezvoltarea vieţii economice, cu un cuvînt modernizarea societăţii româneşti şi crearea unui stat capabil să lupte cu puteri noi pentru realizarea tuturor celorlalte aspiraţiuni ale naţiunii.

Iar prima dintre acestea era cucerirea independenţei, scoaterea României de sub suzeranitatea turcească.

„Un moment de o deosebită importanţă istorică — se afirmă în Programul P.C.R. din 1974 — l-a constituit înfăptuirea în 1859 a statului naţional, prin unirea Munteniei şi Moldovei sub domnia luminoasă a lui Alexandru Ioan Cuza. Aceasta a marcat intrarea ţării noastre în noua etapă a evoluţiei capitaliste, a ridicat pe o treaptă superioară lupta de eliberare naţională, mişcarea revoluţionară a maselor muncitoare pentru drepturi şi libertăţi sociale"

La 9/31 mai 1877 România îşi proclama independenţa pe care avea să o cucerească apoi cu armele în marele război din Balcani. Simbolul acestui război l-a reprezentat **Peneş Curcanul**, ostaşul ridicat din popor. Şi Grigore Ion, şi Dumitru Lemnea, şi Valter Mărăcineanu, şi George Şonţu, şi Dimitrie Giurescu şi atîţia alţii, evocaţi de Vasile Alecsandri în „Ostaşii noştri" şi de George Coşbuc în „Cîntece de vitejie" şi în „Războiul nostru pentru neatîrnare".

Ţara devenise independentă, cultura şi comerţul se dezvoltau cu putere, dar ţărănimea şi muncitorii nu aveau parte de viaţa pe care o meritau şi doreau.

De acum înainte iau o mare amploare luptele cu caracter social conduse de Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România şi de sindicatele muncitoreşti.

În 1907, pentru a-şi cuceri drepturile, se răscoală ţărănimea ajutată de muncitorime. O represiune cruntă pune capăt răscoalelor, dezideratele ţărănimii rămînînd nesatisfăcute.

În condiţiunile primului război mondial se realizează prin hotărîrile adunării de la Alba Iulia (1 decembrie 1918) statul naţional unitar român. Prevederile lui Bălcescu din 1851 s-au realizat astfel în toată amploarea lor.

Programele revoluţiei din 1848 s-au transformat în realităţi întangibile.

La 23 August 1944, după ani de grele încercări, s-a început sub conducerea P.C.R. construirea socialismului în România.

Printre punctele proclamaţiei de la Islaz figurase şi unul care cerea alegerea domnilor pe timp de numai 5 ani. Era o modalitate de a preconiza introducerea unui regim republican.

S-a înfăptuit la 30 decembrie 1947.

Astăzi sărbătorim un nou 24 ianuarie într-o atmosferă de înălţător entuziasm, sub puternicul impuls dat de hotărîrile Congresului al XI-lea al P.C.R. şi ale Congresului educaţiei politice şi al culturii socialiste, şi totodată de dezvoltarea programului P.C.R., de perfecţionare a relaţiilor de producţie şi de realizările din ce în ce mai impunătoare ale cincinalului 1976—1980, cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice.

Dezvoltării interne a României îi corespunde apoi o tot mai accentuată creştere a prestigiului internaţional, a amplificării şi consolidării relaţiilor sale cu statele socialiste, cu ţările în curs de dezvoltare din Africa, Asia şi America Latină, cu ţările nealiniate, cu statele capitaliste dezvoltate, cu toate celelalte state, indiferent de orînduirea lor socială, pentru cauza progresului în toate domeniile şi a păcii.

La 24 ianuarie 1977 sărbătorim astfel nu numai istorica zi a Unirii, ci totodată şi marile succese interne ale poporului român, marele său prestigiu în concertul naţiunilor.

VASILE NETEA

Restanțe

Porumbul nu-i peste tot în hambare, iar unii încă mai discută...

Circa 30 000 de kg de porumb sub crengile dezgolite ale livezii din curtea C.A.P. Frumușani

Din șoseaua spre Oltenița, ori din cele laterale, toate aflate acum sub un strat gros de noroi, purtat de camioanele și tractoarele care cară continuu recolta spre locurile ce-i sînt destinate, nu putem vedea ceea ce cu cîteva săptămîni în urmă reprezenta un fapt obișnuit : grămezile de porumb adunate în stive mai mari ori mai mici, pe cîmp. Grîul de toamnă s-a înălțat curajos, iar ogoarele, destinate altor culturi, sînt pregătite pentru rostul lor viitor. Dar, pătrunzînd în curtea sediului C.A.P. Frumușani vedem, sub crengile golașe ale unei livezi, mari cantități de știuleți de porumb zăcînd în ploaia care se cerne prin sita cenușie a unei ceți triste. La sediu, 6—7 oameni socotesc, completează formulare, discută. Președintele e plecat la județ, dar cealalți, pe care-i cunoaștem, își văd de treabă și se arată binevoitori și unanimi în opinii, cînd sînt rugați să răspundă întrebărilor noastre. Gheorghe Ibișl, secretarul comitetului de partid, tehnicianul Constanța Petre, casierul Ion Zaharia, economistul Alexandru M. Nicolae, Manea Tudorache și Gheorghe Stancu, conductori de atelaje. Recolta a fost foarte bună. Față de cele 3 510 tone de porumb boabe, cît prevăzuse planul, s-au realizat 5 020 kg. La 1 decembrie 1976 s-a terminat recoltatul, la 15 a început transportul către bază. Și, odată cu aceasta și necazurile : numita unitate nu primea porumb deoarece nu avea capacități corespunzătoare de înmagazinare. Este și explicația care ni se oferă pentru cele 25 000 —30 000 kg pe care le văzusem în curtea sediului C.A.P. Stau așa de o lună de zile. Baza a cerut cooperativei să le trimită porumbul „bătut", dar, după o săptămînă, el se afla încă acolo, în aer liber, supus intemperiilor, amenințat să se încingă și să nu mai fie bun de nimic. A fost readus la C.A.P. și folosit la hrana animalelor.

ADEVĂRUL SE SCHIMBĂ DUPĂ 15 KM

La bază, unde se ajunge parcurgînd un alt patinoar de noroi (dovadă neplăcută, ce-i drept, a intensității traficului pe șoseaua respectivă). Înregistrăm o activitate mai puțin febrilă decît ne-am fi așteptat. Curtea din jurul silozului și a birourilor este dominată de porumb, dar la rampă un singur autocamion descarcă. Deci, baza nu este foarte aglomerată. Dimpotrivă. Alte două autocamioane așteaptă. Izolată, o remorcă, fără tractor, este de asemeni încărcată. Discutăm cu Mițu Tașcu, tehnician la Întreprinderea de valorificare a cerealelor, cu Gheorghe Popescu, secretarul organizației de partid, și cu Aurel Strauss, tehnicianul bazei. De asemeni, unanimitate de păreri, mai ales în privința situației sesizate de cooperatorii de la Frumușani. Nu este nimic adevărat. N-au trimis porumbul fără a fi fost primit, acesta nu a stat o săptămînă în ploaie, nu s-a stricat. Capacitățile bazei sînt suficiente, de circa 400-500 de tone zilnic.

Cei de la Frumușani (și aci ni se arată acte) au început transportul la 30 noiembrie 1976, dar în cantități foarte mici. În unele zile n-au adus nimic. Lă s-a recepționat pe loc, adică la Frumușani, o cantitate de 1 547 tone știuleți și 1 160 tone boabe ; pînă la 15 decembrie transportaseră în bază 233 tone. Ni se spune că, de la C.A.P. Frumușani, stau de două zile două remorci nedescărcate, deoarece tractoriștii au dispărut. Ieșim în curte. Este o singură remorcă, cu tractoristul și mașina sa apărute între timp. Ion State, cel dispărut, contestă cele afirmate de funcționarii bazei. Avusese defecțiuni la baterie ori n-avusese motorină, ceva se întîmplase, din care cauză se întorsese la Frumușani și revenise acum. Nu lipsise decît de vineri, de la orele 12,000 și nu de două zile.

Ne mira incapacitatea acestor oameni de a înțelege adevăratul comandament al zilei, în ceea ce privește excelenta recoltă, cea mai mare din istoria agriculturii noastre. În locul unei atitudini de solidaritate și colaborare am întîlnit, pe de o parte, exagerări, constiente sau nu, dar îndreptate împotriva altora, disculpări puerile ori voit grave, ca și cum interesele celor de la C.A.P. și ale celor de la bază nu sînt convergente, ci altfel. Nu am înțeles, astfel, de ce, chiar în timp ce tractoristul Ion State lipsea, remorca sa era lăsată în ploaie, în loc să fie descărcată, mai ales că rampa nu era aglomerată și porumbul fusese cîntărit ? Am fi vrut să stabilim măcar cînd a intrat tractorul de la C.A.P. Frumușani în bază, dar portarul nu notează data și, evident, nici ora. Dar ne mirăm că... ne mirăm, pentru că, în timp ce discutăm, două femei descarcă, la lopată, un autocamion. În timp ce 7 bărbați se uită la ele cum trudesc și nu dau și ei ...o lopată de ajutor, deși plouă și este simbătă și fiecare vrea să ajungă mai repede acasă. Măcar pentru asta !

★

Întîlnim un autocamion, cu nr. 21 IF 559, încărcat cu boabe de porumb, staționînd pe șosea. Este condus, adică fusese, de șoferul Ion Drăghici de la C.A.P. Valea Dragului. Am scris „fusese" pentru că nu mai putea fi condus din... lipsă de benzină. Șoferul care nu știe probabil cum se cheamă, printre colegii săi de profesie, pana de carburant și delegatul cooperativei, Ivan Rafu, nu sînt neliniștiți. Așteaptă cisterna care va veni să le aducă ceea ce uitaseră să ia ei singuri. Cu toate acestea, delegatul, om în vîrstă și cu experiență (fusese și primar în sat), vorbește senin și convingător despre ritmicitatea transporturilor la baze, este încîntat de bogăția recoltei din acest an și pus să arbitreze între cei de la C.A.P. Frumușani și cei de la bază, recurge la o întelegiune primejdioasă, care s-ar fi vrut apreciată drept „înțelegere" a situației.

— Ce-i aia, tovarășe, 50 de tone ? Ia, acolo, 10 camioane... Ce se plîng ăi de la Frumușani ! Iară ăilalți să nu mai facă pe grozavii. Așa e omu, fiecare caută să se cam apere niței. Las' că avem grîu și porumb cît n-am crezut vreodată. Să fi văzut ce-am văzut eu în Dobrogea, cînd am fost de Anul nou. Stătea porumbul pe cîmp și necules și în grămezi. Unde ? Și la Constanța și la Negru Vodă și înapoi spre Medgidia.

Ivan Rafu nu lega o situație de alta. Ceea ce trăia el, aici în Bărăgan, și ceea ce văzuse în Dobrogea i se păreau două aspecte izolate, iar dacă cineva i-ar fi spus că și la Iași, de pildă, ori la Buzău, porumbul și sfecla mai zac pe cîmp ori în gări, tot n-ar fi fost îngrijorat că, vorba sa : avem recoltă cum n-am visat vreodată...

Oprim un alt șofer, pe Grigore Prundeanu, care transportă, cu 31 IF 943, circa 3 500 kg de sfeclă, de la altă bază la Curcani, de unde trenul o va duce la una din fabricile de zahăr. Omul se afla la cea de-a doua cursă a zilei și mai avea de gînd s-o efectueze și pe a treia. Dacă n-ar fi fost ceața, mizga și... simbăta, poate, poate ar mai fi încercat-o și pe a patra. La Ulmeni, de unde venea, sfecla zăcea în cantități mari, nu, el nu le poate aprecia, vreo 6-7 șiri dar mari, pe pămînt și sub cerul liber. Stratul de deasupra era înghețat, dar dedesubt se păstrase bine. Pe cîmp, nu mai există nimic. Totul a fost strîns. Cît discutăm cu șoferul, trec pe lîngă noi, izolat, sau în convoaie, zeci de tractoare cu remorci, zeci de camioane. El le cunoaște. Colegul Emanuel Tânjală notează de zor numere de circulație, nume de cooperative și I.A.S.-uri : Aprozi, Colibași, Hotarele, „Octombrie Roșu", Luca, Valea Dragului, Chirnogi...

OLTENIȚA, UN PUNCT FINAL, DAR ȘI UN PUNCT DE VEDERE

Cea mai susținută activitate aveam s-o întîlnim la Întreprinderea de producere a nutreturilor combinate (mai pe scurt și mai cunoscut F.N.C.). Un șir de camioane și tractoare, cu remorci încărcate, așteaptă să pătrundă în incintă. Aci sînt basculate, astfel încît descărcarea merge rapid, efortul oamenilor este mult mai ușor. Muncesc și oamenii de la santierul aflat în același spațiu, pentru că această bază este în continuă dezvoltare. Față de anul trecut și-a dublat capacitatea, fără a se extinde pe alte terenuri, iar pentru anul în curs este prevăzută o altă dublare. Îi întîlnim pe inginerul Ion Burtea, directorul întreprinderii, și pe Constantin Necșulescu, directorul I.A.S. Oltenița, doctor în științele agricole, prin intermediul cărora vă oferim cîteva concluzii la raidul întreprins zilele acestea în județul Ilfov.

— Este cunoscută abundența recoltei și starea excepțională, în sens negativ, a timpului, ne spune Ion Burtea. De aci toate problemele ivite, cu întîrzieri și chiar pierderi. Nu peste tot s-au făcut pregătiri anume, în vederea depozitării. Prea tîrziu s-a anticipat și ni s-a comunicat că producțiile vor fi deosebit de mari. Umiditatea porumbului depășește indicii acceptați pînă acum. Primim chiar produse cu grad de umiditate peste 33 și 35%. Știuleții fiind putrezi se rup la „bătaie" și înfundă instalația. Asta înseamnă opriri, reparații. În campania trecută, basculam un autocamion în 4 minute, acum în 15'. În loc de 40 de tone, cîte „bățeam" într-o oră, acum „batem" doar 10—11. Vom primi produse, probabil, pînă în luna martie.

— Pămînturile agricole din județul nostru sînt de baltă, intervine inginerul Necșulescu, și din această cauză, recoltatul este mai dificil chiar în condiții normale. La Chirnogi se mai află încă porumb în cîmp. Nu se poate intra cu nimic. Nici cu piciorul.

— Credeți că rolul unor unități cum este a dv. nu poate fi decît unul pasiv, de așteptare, nu aveți posibilitatea de a interveni activ în accelerarea ritmurilor ?

— Sîntem chiar obligați să o facem. Întreprinderea noastră, care primea doar produse de la I.A.S.-uri, și-a deschis porțile și pentru porumbul din C.A.P.-uri, iar I.A.S.-urile, cum este și cel condus de tovarășul Necșulescu, folosesc uscătoarele proprii pentru porumbul lor.

Cu mirare aflăm că există uscătoare, chiar mai multe la unele I.A.S.-uri decît la F.N.C.-uri și concludem împreună cu interlocutorii noștri că este vorba despre multă comoditate uneori și că de aceea porumbul este plimbat pe drumuri, adeseori inutil. De asemeni, nerespectarea ritmicității transportului la baze și la F.N.C.-uri produce greutăți tuturor celor care răspund în această etapă de starea porumbului. Am mai adăuga și comoditatea altor factori, poate aparent mai puțin importanți, cum s-au dovedit a fi șoferul plecat fără carburant, tractoristul „dezertor", funcționarii bazei cam amenințați de rutină și desigur și alții care ilustrează un fapt esențial și anume acela că volumul excepțional al recoltei anului trecut obligă nu la indiferență și risipă, ci la o mai bună gospodărire.

MANOLE CĂRTAN ■
Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Opinia unui alegător

Nu se poate!

— 2,50 lei !

— Pentru copii, care patinează, însă eu, eu stau pe o bancă...

— Toată lumea !

— Și cine nu patinează ? — întreabă bătrînul, nedumerit, abia stăpînindu-și strănepotul să nu se repeadă pe gheața modestă, zgîriată, peticită cu ochiuri de apă, cenușie și tristă...

— Nu se poate !, intervin eu. De ce să plătească dumnealui, la șaptezeci de ani, numai pentru că stă pe mal și se uită !?!

— Se poate — zice vlăjganul rezemat cu spatele de frînghia întinsă între doi arbori, mergeți la Casă ! Și într-adevăr, în marginea aleii a apărut și o Casă, iar înăuntru o tovarășă cumsecade tremură de frig și zîmbește supusă și față de clienți și față de slujba ei :

— Toată lumea, doi lei cincizeci, nu importă că nu patinează !, se scuză ea.

Mă uit pe lac, a mai rămas puțină gheață, foarte puțină, ce a înghețat din apa rămasă pe fundul lacului și cineva, ce suflet înțelegător !, a înconjurat-o cu o frînghie agățată pe niște stîlpi și frînghia atîrnă jilavă pe luciul, cît este, al gheții, un țăruș de prisos și de răutate bicisnică într-o lume care ar fi trebuit să fie frumoasă și liberă și cu brațele întinse spre bucurie, pentru că este a copilăriei și copilăria ține puțin și deși ține puțin, ne-o aducem aminte mult, pînă la adînci bătrînețe, și dincolo de ele, cînd nu ne mai putem aduce aminte de nimic altceva, ci de copilărie și ea trebuie să rămînă înaintea ochilor noștri fericită, cu brațele întinse spre fericire, așa cum mi-au apărut mie întotdeauna copiii alergînd pe gheața de argint a patinajului.

Însă vlăjganul stă rezemat de stîlpul care ține frînghia și fumează și nu te lasă să treci dincolo și dacă tot ceți nedumerit de tot ce se întîmplă atunci e chemat, dintr-o altă gheretă, un anume **Nea Mitică, sau Costică,** sau **Tudorică** nu mai știu, și a venit și acesta, alt apărător al bieților ochiuri de gheață, și el duhnea rău a șliboviță și din toată ființa lui ieșeau aburi de șliboviță și omul mi-a spus că nu bea în timpul serviciului, cum credeam eu, serviciul i se termină peste cîteva minute, așa că el, dacă este mai afumat, **lese** din serviciu afumat, nu stă în el, însă deocamdată nu i-a venit schimbul și n-are încotro, **stă** afumat, fără voia lui, și peste serviciu, în serviciul altuia... Dar și el îmi spune că nu se poate, el și vlăjganul de la frînghie și tovarășa de la casă, toți trei, și biletele, au fost puși aici de tovarășul **Mihăiță** să păzească gheața puțină și să ia la toată lumea, fără alegere, 2,50 lei !

— Și dacă doi părinți vin cu copilul să se bucure și ei cum patinează acesta o oră, trebuie să plătească **șapte lei cincizeci ?**

— Trebuie ! — zice omul.

Lacul, îl știți cei mai mulți dintre dumneavoastră, e **Cișmigiul,** grădină de vis, lac firav și subțire ca o părere, apa din el a fost scursă de mult, a mai rămas într-un colț și colțul a fost înconjurat cu frînghie și peluciul zgîriat al gheții etîya copii !

Nu e păcat, nu e un mare păcat să faci din nefericita gheață întîmplătoare a unei ierni nesigure o negustorie cu copiii ? Nu e jalnic ?! Pe cînd gheața aceasta a Cișmigiului ar trebui să fie, puțină cîtă este, **raiul** lor și al clipelor de joacă, pentru că aici, în **Cișmigiu** gheața vine de la natură, nu de la tovarășul Mihăiță, sau cum l-o fi chemînd și nu se produce electric și e singurul lac mic și inspirat din București unde se poate patina și unde copiii, ieșind din universul de cărămidă industrială și de beton al blocurilor, au șansa să respire liber cît a mai rămas nepoluat din aerul metropolei.

Hai să ne iubim copiii, tovarășe Mihăiță, și să-i lăsăm să patineze **și fără doi lei cincizeci,** căci sănătatea lor e mai sfîntă și boala lor costă mai mult și nu aici, pe gheața întîmplătoare a Cișmigiului, facem noi marea afacere !

Însă vlăjganul de la frînghie îmi spune clar : **NU SE POATE !**

DINU SĂRARU ■

N.R. Crede colaboratorul nostru Dinu Săraru că vlăjganul stă că vrea el acolo ?

„Neferal" — nimic nu se pierde, totul se transformă, totul se cîștigă

Într-o lume în care rezervele de materii prime scad vertiginos, în care se caută obsedant noi orizonturi, noi galerii subterane pentru exploatarea zăcămintelor, într-o lume în care s-au tras deja toate semnalele de alarmă asupra penuriei de metale feroase și neferoase. Într-o lume amenințată cu epuizarea resurselor naturale în viitorii zeci de ani, într-o lume supusă primelor efecte ale crizei energetice, existența unei întreprinderi ca „Neferal" seamănă cu o stație-pilot pentru un viitor apropiat sau pentru un roman științifico-fantastic. „Neferal" e, de fapt, un uriaș laborator chimico-metalurgic așezat undeva în marginea Bucureștiului, pe șoseaua spre Călărași. Sub un cer plumburiu de ianuarie, prin care soarele alunecă rece și îmbălsămat, în vecinătatea unui cimp poleit de chiciură pe unde plantele se ofilesc ușor sub fumul discret al cosurilor, se află una dintre rarele uzine din lume profilată pe reciclarea metalelor neferoase, printre rarele uzine din lume care deține tehnologii unice și eficiente pentru valorificarea oricăror deșeuri de cupru, plumb, zinc, aluminiu, staniu etc.

Ca să ne dăm seama exact de valoarea unei asemenea întreprinderi de reciclare a materiei prime neferoase, e destul să raportăm destinul ei la sintezele oferite de unele cercetări pe plan mondial. Iată, în cîteva cuvinte și în cîteva cifre, cum a scăzut conținutul de metal din minereu pe planeta Pămînt : cuprul de la 2,1 la sută în 1925 la 0,6 la sută în 1971 ; plumbul de la 2,75 la sută la 0,6 la sută ; zincul de la 4,7 la sută la 2 la sută ; staniul de la 1,2 la sută la 0,015 la sută ! Așa se explică de ce rezervele de cupru (de pildă) au crescut de la 60 000 000 de tone cu un conținut de 2,1 la sută metal la 600 000 000 tone, dar cu un conținut de 0,6 la sută metal !

Și dacă ne gîndim că primele ateliere de reciclare a materiei prime de acest fel au fost construite în țara noastră prin 1932 sub firma Solex, devenită după război „Neferal", avem imaginea concretă a tradițiilor dobîndite în acest domeniu de muncitorii, tehnicienii, chimiștii și inginerii de la „Neferal".

Întreprinderea „Neferal" sfidează pînă și concluziile pesimiste ale celebrului raport al soților Meadows din „Clubul de la Roma" privind „Limitele creșterii" : „Reciclarea și o mai bună prelucrare a produsului sînt costisitoare ; ele sînt considerate astăzi, în majoritatea regiunilor globului, ca neeconomice". Nimic mai fals ! Întreprinderea „Neferal" demonstrează că poate recicla cele mai impure deșeuri de metale neferoase în condiții economice avantajoase și, mai mult, datorită tehnologiilor ei savante poate recicla chiar și propriile deșeuri, transformîndu-le în aliaje extrem de prețioase și de căutate atît pe plan intern, cît și pe plan internațional. Întreprinderea „Neferal" e o victorie a prevederii și a inteligenței.

Nu-întîmplător pe data de 3 decembrie 1976 a avut loc aici o manifestare unică în felul ei : au fost sărbătoriți 92 de oameni cu o vechime în muncă de 20, 25, 30 și peste 30 de ani petrecuți în întreprindere. Li s-au oferit medalii jubiliare de aur, de argint și de bronz. Evenimentul a fost consemnat lapidar în ziare. Inițiativa comuniștilor de la „Neferal" e într-adevăr stimulatoare. Dar nicăieri nu s-a scris că sărbătoriții se află printre muncitorii, tehnicienii, chimiștii și inginerii cu cele mai vechi state de serviciu din metalurgia reciclării deșeurilor neferoase în lume !

Nu e chiar așa simplă viața la această întreprindere. Reciclarea deșeurilor de metale neferoase implică reacții chimice care degajă substanțe și gaze toxice. Acestea, după cum bine se știe, pot otrăvi organismul uman dacă nu se iau măsuri de ocrotire, de protecție. Ei bine, întreprinderea „Neferal" a fost în așa fel proiectată și construită încît omul să se afle în afara oricărui pericol. Așa se și explică longevitatea oamenilor care lucrează aici. La ora redactării acestui reportaj în Întreprinderea „Neferal" nu se înregistrase în fișele dispensarului medical și ale cabinetului medical de protecție a muncii nici un caz de îmbolnăvire profesională. Muncitorilor li se asigură o masă substanțială și plină de vitamine la intrarea în schimb, lapte în timpul schimbului, un control medical săptămînal, mijloace rapide de transport (uneori cam aglomerate, e adevărat) din oraș spre întreprindere și locuințe în cartierul Pantelimon, la cel mult 20 de minute distanță de întreprindere.

Admirabile sînt aici conștiinciozitatea, disciplina și respectul față de meserie și față de „marca fabricii". Sînt oameni care în 35, în 30 sau în 20 de ani de muncă nu au întîrziat nici măcar o oră de la program. Aceștia sînt Cornea I. Alexandru, lăcătuș mecanic, cu 35 de ani vechime în Întreprinderea „Neferal", Bălășoiu Gh. Ion, secretarul de partid al întreprinderii, care împlinește în aceste zile 21 de ani vechime, Mircea Ustea, topitor, șef de echipă la atelierul de cupru, cu 25 de ani de muncă neîntreruptă în întreprindere, inginerul Mircea Carșeli, șeful secției plumb, cupru, aluminiu, cu 24 de ani pe același flux tehnologic, Vasile Dincă, maistru la aluminiu, cu 23 de ani, Asandei Ion, coordonator de schimb la cupru, cu 22 de ani, Constantin Dobre, șef de echipă la plumb, cu 21 de ani, Gheletca Niculae tot cu 23 de ani în topitoria de plumb etc. Ei alcătuiesc, împreună cu tinerii întreprinderii, echipe de lucru perfect organizate în patru schimburi și își îndeplinesc sarcinile de plan la toți indicatorii obținînd beneficii substanțiale și aducînd valută forte în vistieriile țării. Cum ? Prelucrînd ceea ce, de obicei, se aruncă și se pierde. Prelucrînd deșeuri considerate de raportul „Clubului de la Roma" ca nerentabile din punct de vedere economic !

Să vedem cum se produce această metamorfoză. Pentru un nespecialist e un miracol cum din munții de deșeuri dezolante descărcate de trenuri, și autocamioane, e un miracol cum din avalanșele supradimensionate de ștanțaturi, strujituri, din cimitirul de mașini, de utilaje degradate, de țevi și piese diverse provenite de la dezafectări, din kilometrii de sîrme, din vrafuri de radiatoare și acumulatoare pot ieși pînă la urmă lingouri de aliaje cu diverse calități, materie primă extrem de prețioasă într-o țară cu zăcăminte sărace de metale neferoase. Pretutindeni, în atelierele de cupru, de aluminiu și de plumb mocnesc în cuptoare cu apărătoare blindate (împotriva scurgerilor de gaze) șarje de o luminozitate, de o fosforescență astrală, vegheate permanent de ochi ageri care corectează conținutul de metal lichefiat pentru ca aliajul să fie pur. E o relație permanentă aici între cuptoare și analizele chimice unde se stabilesc imediat și cu precizie, în spectroscoape electronice, procentele necesare pentru ca un aliaj de cupru, de zinc, de staniu, de plumb sau de aluminiu să curgă la parametrii stabiliți. „Utilizăm cel mai prost metal ca să facem cel mai bun aliaj" — spune inginerul șef al întreprinderii, Cezar Coriciu, care lucrează la „Neferal" din anul 1948 ! Aceasta este de fapt definiția cea mai exactă a Întreprinderii „Neferal".

Utilajele din ateliere nu sînt elegante, senzația pe care o degajă e departe de laboratoarele de chimie unde se umblă în halate albe. Și cu toate acestea ordinea și disciplina din hale amintesc de o farmacie. Se face metalurgie și totuși se lucrează ca într-o farmacie. Cu multă discreție și rafinament. Deși efortul și consumul de energie ating cotele cele mai înalte. Dar, aflu cu surprindere, multe utilaje sînt proiectate și construite în întreprinderă, în atelierul de autoutilare și piese de schimb, condus de un inginer tînăr, Elizeu Marinescu, absolvent din 1970 al Institutului politehnic din București. Și mai aflu că de fapt comparația cu „farmacia" nu e deplasată. În cadrul dialogului purtat cu inginerul șef Cezar Coriciu privind unele probleme ale cercetării științifice în întreprindere mi se răspunde : „La noi întreaga producție e în permanentă activitate de cercetare științifică. De ce ? Pentru că orice beneficiar care ni se adresează își dorește un aliaj cu o anumită compoziție, ne dă rețeta și de azi pînă mîine are aliajul dorit !" Cînd însă inginerul șef îmi spune : „Uzina e foarte bine dotată, la nivelul tehnicii mondiale, e în stare să producă la indicatori competitivi necesarul intern și să facă și export", îmi dau seama că Elizeu Marinescu și tovarășii săi de la atelierul de autoutilări au o contribuție decisivă la prestigiul Întreprinderii „Neferal". De fapt, cam ce anume a creat acest atelier ? O instalație pentru fabricarea aliajelor de lipit, care pînă acum se importau din Anglia, cuptoare cu inducție, cuptoare cu creuzet pentru secția de cupru, benzile de turnare de la secția de cupru, benzile de turnare de la secția de aluminiu etc.

De fapt, ce fel de aliaje se produc la „Neferal" ? Să enumerăm deci cîteva din cele 200 de sortimente fabricate de întreprindere începînd din 1945 pînă azi : cupru fosforos, bronz cu staniu turnat în blocuri pentru elementele supuse la uzură, alamă laminabilă pentru fabricarea șuruburilor etc.

E de menționat faptul că Întreprinderea „Neferal" astîmpără în mare măsură foamea de aliaje neferoase a industriei noastre și colaborează cu diverse firme străine. Astfel, produsele de aluminiu ale fabricii ajung între altele în componența motoarelor de automobil străine.

Dar Întreprinderea „Neferal" continuă să supună tirului proceselor tehnologice și alte elemente din tabelul lui Mendeleev. Ea urmează să se dezvolte în acest cincinal cu peste 60 la sută, fără construcții suplimentare, ci numai pe seama folosirii mai judicioase a suprafețelor existente. Sensul întregii activități din întreprindere este ridicarea gradului de prelucrabilitate a produselor, adică fabricarea unor repere industriale aproape finite care, printr-un efort minim, urmează să fie aduse la dimensiunile cerute de o întreprindere sau alta. Cum ar fi de pildă fabricarea barelor și țevilor turnate de bronz, tehnologie deja însușită și care duce inevitabil la economii de metal, de utilaje, de combustibil, de manoperă etc.

Întreprinderea „Neferal" funcționează deci pe baza deșeurilor de metale neferoase ! Cum e posibilă aprovizionarea ritmică, fără sincope a fluxurilor tehnologice ? Sarcina aceasta cade pe seama Întreprinderii de colectare a metalelor din cadrul Ministerului Construcțiilor de Mașini, care se achită fără nici o întîrziere. În permanență există o seamă de întreprinderi care eliminînd deșeurile metalice neferoase lucrează involuntar pentru Întreprinderea „Neferal". Altfel, maidanele de deșeuri ar fi întrat în jurisdicția „salubrității" !

Vizitînd Întreprinderea „Neferal", previziunile mondiale care stabilesc epuizarea unor resurse de plumb, zinc, staniu sau cupru pînă spre sfîrșitul secolului, ținînd cont de actuala foame de metale neferoase, pare neplauzibilă sau în orice caz amendabilă. Pentru că, înainte de a epuiza zăcămintele sărace din subteran, înainte de a exploata apa mărilor sau oceanelor, fundul mărilor sau oceanelor, înainte de a trece chiar la unii inlocuitori mai mult sau mai puțin disperați, mai mult sau mai puțin optimi, înainte chiar de a intra în panică, trebuie luate tot mai mult în seamă posibilitățile de recuperare a deșeurilor pe căi economice. Și toate acestea pornind chiar de la adevărul că „nimic nu se pierde, totul se transformă", deviză subînțeleasă în Întreprinderea „Neferal" de la marginea Bucureștiului și din prima linie a unui viitor cu o evoluție imprevizibilă.

A. DOHOTARU ■

Subiecte

O „ieșire"

Prietenul meu, doctorul, mă tot lua la telefon, de cînd îmi făcuse ultima vizită

— Alo, ce mai faci, dragă, nu te mai vede omul, nu mai ieși și tu, stai toată ziua închis în casă.

— Ce să fac dacă sînt ocupat, asta e meseria, să zac printre cărți.

— Mai dă-le-ncolo de cărți, că te-am zărit într-o zi din tramvai, arăți rău, pe onoarea mea, te-ai cam sfrijit, ești galben la față, nu mai ieși și tu...

— Știi că nu sînt sănătos. Oi mai fi fost și obosit, plictisit.

— Dacă nu mai ieși și tu din cînd în cînd la o plimbare, la o distracție...

— Ba ies, că altfel nici nu m-ai fi văzut, dar numai cu treburi, îmi împart timpul cît pot mai rațional. Ziua citesc și noaptea scriu sau invers.

— Ascultă-mă pe mine, așa nu ajungi departe. N-o s-o duci mult. Asta nu e viață. Mă mir c-ai ajuns și pînă aici. Eu, dacă făceam ca tine, de mult nu mai existam.

— Tu ești doctor, îți pui diagnosticul singur, eu apelez la tine.

— Vezi, eu te învăț de bine, hai, astăzi ce faci, afară e frumos, să ieșim și noi puțin. Vin și te iau cu mașina, ești invitatul meu.

— Dacă îți neapărat. O să fac cum spui tu.

— Vin și ieșim. O să-ți facă foarte bine, te învăț eu să trăiești.

Mă îmbrac repede și de-abia îmi pun cravata, că doctorul și sună. Mă duc să-i deschid, intră cu pași energici și aruncînd o privire disprețuitoare cărților înțesate peste tot, manuscriselor, rafturilor care ne înconjoară din toate părțile, zice :

— Uite, vezi, astea o să te omoare. De asta ai ajuns așa. Totul la tine e apăsător. Eu, pur și simplu, mă înăbuș. Nu e nici aer. Ești gata ? Să ieșim !

Mă supun. O ia el înainte, urcă la volan, îmi deschide și mie, pornim în viteză înspre Băneasa. Nu ne oprim nici aici, nici în Otopeni, doctorul are acces undeva la Snagov unde mă poate introduce și pe mine. Fac observația că merge prea repede, dar el nu se sinchisește :

— Tot n-ai învățat să conduci ?

— Nu.

— Las' că te învăț eu !

Îmi amintesc de profesorul meu de desen din liceu care avea vorba asta : „Las' că te învăț eu !" — Cum ascuțim noi creionul așta ? — Las' că te învăț eu ! Sau : — Cum ștergem noi cu guma asta ? — Las' că te învăț eu !

Ajungem la destinație. Doctorul aduce de mîncare, saramură, fripturi, băuturi, chiar dacă el nu bea, fructe, cafele. I se dau repede, parcă gratuit. Mă uit mirat, însă amicul face cu mîna : „Las' că te-nvăț eu !"

Dacă mi-a plăcut ieșirea ? Cum să nu-mi placă, a fost delicios. Acasă, mă așternt iar pe lucru, telefonul nu sună zile în șir. Mă gîndesc într-o pauză că doctorul n-a mai dat nici un semn, că, în fond, acum mi-aș mai putea permite și eu să ies. Să-l las totuși lui inițiativa. Trec așa două luni, acum e iarnă și la Snagov n-o mai fi nimic. Un amic comun, alt doctor, Mihai, îmi telefonează :

— Dragă, ai auzit ? Prietenul nostru, Nelu, cu care ieșeam noi...

— Da.

— A făcut, dragă, din senin, un infarct. S-a stins definitiv.

Exit.

AL. PIRU ■

Literatura de anticipație

Un aviator care cade îmi sfîșie inima, un cosmonaut care piere în cosmos mă impresionează mai puțin. Fiindcă nu moare în cerul meu. Iată de ce literatura de anticipație e de anticipație, dar nu e literatură. Abstrasă din uman, fertilizează imaginația, dar nu se adresează sufletului. Și totuși această literatură are mari merite, îndeosebi cea scrisă în ultimele trei decenii, fiindcă nu mai pornește de la ipoteze absolut fanteziste, pentru că, la curent cu ultimele preocupări ale științei moderne, avansează idei hazardate, dar plauzibile. Domeniul acestei literaturi, nu o dată pasionant, este universul misterios și mirific al atomului, cu misterele lui inepuizabile, lumea fascinantă a galaxiilor în permanentă mișcare, spațiul infinit al sistemelor planetare, populate de ființe raționale, căutînd, cu disperare, o legătură cu omologii lor pămînteni, sau declarîndu-le războaie, o nesfîrșită serie de ipoteze inspirate de fiziologia viitorului, de științele matematice neortodoxe, de o medicină eliberată de rigori și dogme, de o ecologie cutezătoare, sau de o știință a vitezelor frizînd o mitologie seducătoare. Scrierile respective folosesc cu subtilitate tehnica suspense-ului și au, multe dintre ele, umor. Lectura e atrăgătoare, plăcută, instructivă, deschide pofta cititului și dezvoltă în rîndurile lectorilor tineri gustul pentru aventură de calitate, în afara faptului că întreține un apetit recomandabil pentru cuceririle științelor.

Se cuvine deci să promovăm această literatură cu un entuziasm mult mai convins, prin publicarea unor traduceri îngrijite, prin stimularea creației originale de gen, pentru care avem cîteva condeie inspirate.

Departe de a o asimila cu literatura de distracție facilă și lipsită de pretenții, literatura de anticipație pretinde, și pe drept cuvînt, o stimă deosebită, pentru serviciile de cultură pe care le asigură.

AUREL BARANGA ■

Din inițiativa Comitetului județean Galați al P.C.R., a Consiliului popular județean Galați și a Uniunii Artiștilor Plastici, s-a organizat în orașul dunărean prima tabără de sculptură în metal din țara noastră. Un fapt cu totul excepțional, care a găsit sprijinul, de asemenea excepțional, al Șantierului naval și al Combinatului siderurgic. Cele zece lucrări monumentale aflate acum pe faleza Dunării sînt opera sculptorilor Silviu Cătargiu, Bela Crișan, Istvan Gergely, Ingo Glass, Előd Kocics, Alexandru Marchiș, Vasilica Marinescu, Constantin Ion Popovici, Nicolae Șaptefrați și Gheorghe Turcu ajutați cu multă dăruire și mare meșteșug de un grup de muncitori ai Șantierului naval Galați. Despre această manifestare vom scrie mai pe larg în revistă. Reproducem cîteva din lucrările realizate.

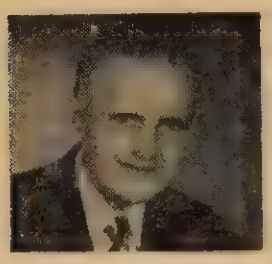

Eseistul și istoricul literar Edgar Papu s-a născut la 13 IX 1908 în București.

Bibliografie selectivă : **Răspintii – forme de viață și cultură** (1936), **Artă și imagine** (1939), **Soluțiile artei in cultura modernă** (1943), **Giordano Bruno** (1947), **Călătoriile Renașterii și noi structuri literare** (1967), **Din luminile veacului** (1967), **Evoluția și formele genului liric** (1968), **Altdorfer** (1969), **Fețele lui Ianus** (1970).

În socialism scriitorul, artistul, omul de știință capătă un sens al certitudinii, simțindu-se ocrotiți în calitatea lor de creatori

— Cum s-a conturat destinul dumneavoastră de cărturar ?

— Trebuie să cobor în preistoria ființei mele pentru a vă răspunde. Încă din copilărie îmi producea admirație cel care putea să scrie o carte, cel care putea să scrie mult. Aveam oarecare înclinații pentru pictură, însă imaginea era în metafizica mea de copil un lucru desfătător, în timp ce scrisul îmi provoca amintirea școlii, a ceva greu de atins, torturant chiar prin dificultatea sa. Să scrii mult — mi se părea un act supraomenesc. Așa a apărut respectul meu față de scriitori și năzuința mea de a deveni unul dintre ei. La asta se adăuga, desigur, și plăcerea imensă pe care mi-o provoca lectura.

— Ați stat mulți ani în preajma lui Tudor Vianu. Ce v-a impresionat cel mai mult la acest mare cărturar al nostru ?

— Foarte multe. Am admirat întîi finețea lui, ca prezență umană și creatoare, ca profesor și scriitor, dar și ca om, armonia lui cîștigată atît de greu printr-o muncă fără răgaz și printr-o mare disciplină interioară. Tudor Vianu s-a realizat pe el însuși cu mare trudă. L-aș asemui cu o statuie creată chiar de el. A fost un auto-Pygmalion. A renunțat la tot ceea ce era accidental, la o mulțime de elemente considerate superflue dintr-însul, pentru a ajunge la esență, pentru a ajunge la un echilibru prin care impunea celor din jur. N-am să uit niciodată grija ce o purta tinerilor, interesul pentru tot ce scriau ei. Un interes real nu contrafăcut. Cînd scriam, mi se părea că era aplecat deasupra paginilor mele. Și azi mă mai urmărește senzația asta.

— Spuneți că Tudor Vianu ajunsese la o armonie sufletească. Socotiți că era fericit ?

— Există oare posibilitatea unei fericiri depline ? N-aș crede. Poate în afara scrisului. Armonia nu e o condiție a fericirii. Vianu a fost unul dintre „goetheenii" noștri, care a căutat să se construiască pe sine însuși. Dar nici Goethe, cu tot olimpianismul său, cu toate încercările sale de desăvîrșire morală, nu susține că a fost fericit mai mult de patru săptămîni în viață.

— În ce privință ați încercat să-i continuați pe Tudor Vianu ?

— În primul rînd în ceea ce privește metoda. Apoi, stimulat de exemplul său, am străbătut unele domenii care la început mi se păreau rebarbative. Numai pentru că el le trecuse prin acele discipline care îmi apăreau înviorate de propria sa lumină, care le făcea captivante, mi-a deschis și mie un evantai de posibilități cu totul neașteptate.

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră cultura ?

— Iubesc omul, spre deosebire de alții care se refugiază în natură sau în cultură pentru a nu lua contact cu semenii lor, pentru a se refugia în zone unde cred ei că nu poate să-i atingă nici o neliniște, unde nici o faptă atroce nu le poate tulbura calmul. Personal, în călătorii mă interesez mai mult de oameni, de creațiile lor, de arta lor, fiindcă sînt umane și sînt o justificare a existenței omului pe pămînt. De aceea, pentru mine, cultura este un mijloc de apropiere de oameni, de comunicare cu ei, și nicidecum de izolare, de înstrăinare orgolioasă. Nu sînt un Pașadia în cultură, ci aspir să fiu un Vianu.

— Există oameni care, paralizați de noianul de cărți scrise pînă acum de omenire, sînt dezorientați, nu știu ce să mai citească, iau o carte dar o abandonează din teama de a nu greși față de o alta, poate mai importantă. Ce sfat le-ați da acestora ?

— Bănuiesc că este vorba despre oameni de o altă pregătire decît cea umanistică. Dar chiar și pentru noi, umaniștii, aceasta e o problemă. Într-adevăr, există o inflație a creației. Dar ea presupune și existența unei pseudocreații. De aceea trebuie să intervină criterii de selectare. Un inginer, un medic, în mod fatal se orientează mai greu în literatura modernă, sînt rămași la valorile clasice. Așa cum de pildă noi, umaniștii, îl înțelegem mai curînd pe Newton decît pe Einstein, fiindcă am rămas cu ceea ce am învățat în liceu. Ar trebui poate scrisă o carte, un fel de îndreptar, pentru a familiariza pe cititorul obișnuit cu anumite criterii de selectare, pentru a-i recomanda lucrările cu adevărat importante. În lipsa acestei cărți nu-mi rămîne să recomand celor despre care vorbim decît prietenia cu anumiți oameni cu pregătire umanistică. Din schimburile reciproce de opinii, și unii și alții nu au decît de cîștigat, atît în privința introducerii într-un univers de cuceriri ale actualității, cît și în ceea ce privește adîncirea prieteniei, care și ea e o formă de cunoaștere.

— Ce înseamnă, după dumneavoastră, un om cult ?

— E cu totul altceva decît însemna acum cîteva sute de ani. Cînd universul era văzut ca o entitate finită, plafonată, după concepția aristotelico-ptolemaică, finit era orice, deci și cultura. Un om se instruia într-o materie pe deplin, o epuiza, putea spune că știe totul. Oamenii lipsiți de cultură de azi zic la fel. Într-o comună, se spune, fusese repartizat un tînăr medic, abonat la tot felul de reviste, cititor pasionat a tot felul de cărți. Se zice că, după un timp, unii locuitori ai comunei ar fi cerut să li se trimită un medic cu studiile terminate, nu unul care tot învață. Dar tocmai acesta este omul cult de azi. Cultura nu se va termina niciodată, așa cum nu se termină universul infinit din concepția modernă.

— Dar îmi permit să cred că nu e suficientă instruirea continuă și că oameni cei mai culți nu sînt în nici un caz cei care au citit și cei mai mult pe lumea asta.

— Într-adevăr, omul cu adevărat cult mai și reflectează la cele citite, interpretează, se modelează pe sine însuși și modelează și pe alții ; altfel rămîne un arnavar, un depozitar de fapte culturale.

— Cum credeți că poate fi păstrată demnitatea cărturarului astfel încît în societate el să nu apară ca o făptură sosită de pe alte tărîmuri, descinsă într-o lume necunoscută și de neimblînzit ? Mă gîndesc, cînd vă întreb aceasta, la excepționalul roman al lui Elias Canetti, Orbirea, o meditație asupra destinului unui cărturar în societatea capitalistă care, atunci cînd e împins în vîltoarea vieții, este umilit, batjocorit, pentru că nu cunoaște mecanismul de a supraviețui în orice mediu s-ar afla.

— Există un decalaj între omul deștept și cel inteligent. Primul poate să fie și prost, dar are instinctul navigării prin viață, așa cum au animalele instinctul de orientare. Un cărturar poate fi inteligent dar nedescurcăreț, aidoma albatrosului lui Baudelaire. Camil Petrescu, Anton Holban s-au simțit străini printre semenii lor. Dar faptul era explicabil din moment ce 90 la sută din populația țării era analfabetă. În zilele noastre nu numai că învățămîntul de zece ani este obligatoriu, dar mai există și alte mijloace de desteptare a curiozității pentru cultură, astfel încît intelectualul să nu se mai considere un intrus în societate, ci un ferment social. Cîrmuirea pe care o avem facilitează acest lucru. Știi ce mi s-a spus acum vreo 30 și ceva de ani de către soția unui chelner ? Eram vecini și odată mă oprește și îmi spune că odrasla ei umblă cu cărți de la o vreme. Și a adăugat îngrijorată : „Mi-e teamă să nu ajungă ca dumneata". Astăzi, o asemenea frază nu s-ar mai putea rosti.

— Ce înseamnă în cultură a trișa ?

— Mai întîi a vorbi despre lucruri pe care nu le cunoști. Apoi a vorbi „în cunoștință de cauză" despre lucruri de care numai ai auzit. În sfîrșit, a vorbi de lucruri pe care nu le-ai citit direct de la sursă. Mobilul trișării este dorința de a parveni la situații cu totul străine de cultură și de orice interes față de cultură.

— O cultură se poate rătăci ?

— Cînd scriitorul irresponsabil este crezut, cultura poate deveni funestă, prin interpretările care i se dau; se poate ajunge la dezastre pe plan colectiv, cum ar fi conflagrațiile, sau pe plan individual, cum ar fi drogurile, violențele etc. Cultura poate să provoace o viață care s-o ia razna. Mă gîndesc la Nietzsche, un om bolnav care exalta sănătatea și ale cărui idei au fost folosite pentru a declanșa cele mai mari barbarii ale secolului nostru.

— Sîntem în veacul XX, veac care a cunoscut destule furtuni. Ce credeți că au avut ca misiune oamenii de cultură ai acestui secol ?

— Mai bine zis ar fi trebuit să aibă. Pentru că o parte din furtunile acestui secol sînt, din păcate, datorate unor intelectuali. S-a crezut prea multă vreme că ideile pot să existe separat, că se poate spune fără urmări orice, că se poate teoretiza orice, fără ca aceasta să aibă o rezonanță directă în societate. S-a dovedit că nu e așa, și că lumea ideilor nu e un simplu joc al spiritului, ci ne angajează pe fiecare dintre noi și pe noi toți laolaltă în acțiuni pe care nici nu le-am fi bănuit. Misiunea intelectualului s-a conturat cu adevărat mai ales după al doilea război mondial și o văd tocmai în sensul de răspundere ca la greci, de asimilare a felului tău de a gîndi cu propriul mod de a trăi.

— S-a stins, nu demult, André Malraux, un intelectual care a știut să îmbine, ca puțini alții, fapta cu meditația. Ce credeți că este exemplar în destinul său ?

— Tocmai această unificare, ca la greci, a operei cu viața. A gîndit și a acționat așa cum a gîndit. N-aș putea vorbi despre un scriitor că e mare dacă nu e mare și ca om. Scrisul e un mijloc de umanizare. Nu poate fi valabilă opera lui dacă nu ajută la umanizare.

— Ne place să vorbim mai mult despre viață. Despre moarte se vorbește puțin și cu un sentiment de jenă, ca de un lucru rușinos. Socotiți că e normal ?

— N-a fost întotdeauna așa. Uneori, ea era chiar obiectul principal al unei culturi, ca a egiptenilor, de pildă. Cred că această frică de moarte, care bîntuie secolul nostru, spre deosebire de alte veacuri, este legată de faptul că perspectiva nu este numai a morții individuale, ci a morții speciei. Un om din alte timpuri, atunci cînd dispărea, știa că lasă un urmaș, care îi repetă ca într-un ritual gesturile, care se ocupă cu aceleași lucruri cu care s-a ocupat el. Ca urmare, credința că trăiește în descendenții speciei. Teama atomică, războaiele, după care au urmat războaiele reci, au adus teama de moartea întregii specii. Trebuie să recunoașteți că imaginea unei planete devastate, pustiite din vina omului, poate înspăimînta. Asta cutremură pe omul actual.

— Cum credeți că poate fi omul mai puțin singur și mai apărat de întîmplările vieții ?

— Zadarnic ne simțim noi, cei de aici, apărați, dacă în alte locuri ideea de om este batjocorită și demnitatea omului este tîrîtă în noroi. Nu poate fi fericit cu adevărat decît omul bun. Dar pînă la a ajunge cu adevărat bun, omul trebuie să parcurgă o cale lungă și întortocheată.

— Cultura îl poate face mai bun ?

— Depinde de cultură. Cultura noastră socialistă promovînd încrederea în valorile omului, oferă toate premisele să-l facă mai bun.

— Cred că depinde și de om.

— Și de om, sigur că da. Dacă o cultură a atins idealul de umanism, cînd omului i se acordă demnitatea pe care o merită, atunci cultura creată de om pentru om nici nu va mai fi cultură, ci se va preschimba în noțiunea mai largă de umanitate, din moment ce va dispărea ideea corelativă de incultură. Țelul, suprem al omului este de a atinge acest grad de spiritualitate.

— Aș vrea să urmăriți acest lucru în cazul culturii române.

— Într-o carte care o să apară nu peste mult timp am urmărit fenomenul pe care l-am numit **protocronismul românesc.** Am pornit de la constatarea că multe realizări din lume au fost făcute mai întîi la noi sau au fost spuse aici. Am observat că în alte țări există mari crize, forme goale de conținut, o sărăcie a creației. Spiritul românesc umple aceste formule cu substanță, creîndu-se o sinteză românească. Este ca și cum am aduce din străinătate aparate pentru a extrage bogățiile care sînt ale noastre. Așa am putut spune că Alecsandri este primul poet impresionist, că **Oda** lui Eminescu — una din primele creații existențialiste, că teatrul lui Caragiale a precedat comedia filmică americană. Ținînd seama de faptul că de la Neagoe Basarab se manifestă acest caracter al culturii românești de a preceda atîtea creații culturale ivite mai tîrziu în altă parte, cred că astăzi fenomenul rămîne valabil, și încă la un mai mare grad de amplificare. Mă uit la Nichita Stănescu sau la mai tinerii Ioan Alexandru sau Adrian Păunescu, sau la Mircea Dinescu, niște țîpare pline de substanță. Nu-mi pot da seama ce fenomene pe plan european prevestesc acești poeți și mulți alții, dar sînt convins că fac o autentică sinteză, creată pentru prima dată pe pămîntul nostru.

— Aș vrea să-mi vorbiți despre patriotismul cărturarilor români. În ce constă el ?

— El e o trăsătură specifică a culturii noastre. Desigur, nu numai a culturii românești. Dar la noi e o trăsătură permanentă. Iluminismul francez, de pildă, a avut un caracter cosmopolit. La noi, el a fost legat de ideea națională. Și acest lucru este valabil pentru toate epocile. Deoarece am fost mereu periclitați, deoarece am avut o poziție tragică și o existență eroică, patriotismul a trebuit să rămînă mereu treaz și activ.

— Cum se manifestă acest patriotism în cadrul culturii românești de azi ?

— Vedem că pentru prima oară el au are un caracter defensiv, ci unul de universalizare, de cucerire a domeniului spiritual al planetei.

— Cum ați putea caracteriza cultura noastră ?

— Este o idee pe care a avut-o Dan Zamfirescu, aceea a existenței a două Europe, una de tradiție latină și alta de tradiție slavo-bizantină. Noi, dintr-un complex de inferioritate, ne considerăm înainte la periferia fie a Europei apusene (Bucureștiul era un „mic Paris"), fie a celei răsăritene (noi ne aflăm „la porțile Orientului"). Realitatea este că sîntem sinteza amîndurora, deci un centru. Tocmai asta explică de ce, de atîtea ori, precedem în știință, artă etc. pe alții.

— Patriotismul nu înseamnă în orice caz a accepta cu ușurință orice e produs de noi. Ce credeți că îngreunează mersul nostru înainte în domeniul culturii ?

— O cultură nu se compune numai din creatori, ci și din receptori. Receptorii au o funcție egală cu a creatorilor. Or, la noi, au fost și momente în care a existat un decalaj între ei. În aceste momente au fost cazuri în care unii creatori, în loc să-și ducă o activitate culturală temeinică în țară, spre a reduce decalajul, au plecat în altă parte, unde decalajul despre care vorbeam este mic. E trist cînd te gîndești că atîtea spirite românești sînt considerate ca artiști francezi, americani etc.

— Sînt și plecări care înseamnă o abdicare, o teamă de greutăți, înseamnă lipsă de patriotism.

— Acei care s-au dezrădăcinat au uitat acea tradiție românească a meșterului Manole. Trebuie nu numai să creezi opere, dar să le și impui acolo unde ai văzut lumina zilei. Le-a lipsit spiritul de jertfă.

— Ce credeți că e nou în cultura românească ?

— A apărut un termen nou — revoluția culturală. Termenul de revoluție se referea înainte la răsturnarea unor regimuri politice, a unor orînduiri. La noi, ea s-a extins și la planul umanist al culturii. Această extindere a ideii de revoluție nu numai că nu se opune, dar și încurajează și stimulează creația de cultură.

— V-am zărit printre participanții la Congresul educației politice și al culturii socialiste. Ce înseamnă pentru un cărturar român acest congres ?

— Într-un cadru amplificat, s-a arătat încă o dată că intelectualul, omul de cultură, este un om deosebit de important pentru dezvoltarea vieții noastre. S-au pus bazele noii condiții a cărturarului în societatea noastră. S-a demonstrat că, spre deosebire de orice alte concepții politice, multe din ele cu totul indiferente față de domeniul culturii, socialismul este expresia cea mai pregnantă de stimulare a creației culturale. În socialism scriitorul, artistul, omul de știință capătă un sens al certitudinii, simțindu-se ocrotiți în calitatea lor de creatori.

— Tot la acest congres a fost discutată și problema educației, în special a tinerei generații. Cum îi vedeți pe tinerii de azi?

— Depinde de tineri. Socotesc că am avut o generație de tineri străluciți — generația lui Labiș, o generație atît de bogată în talente cum nu a avut nici Junimea. Mă întreb însă cum se vor realiza cei care nu au împlinit pînă acum 30 de ani. Această n-au cunoscut șocurile și mizeria și nimeni nu le dorește să le cunoască. Dar cum vor trece unii dintre ei prin examenul vieții și al creației dacă s-au obișnuit să găsească totul de-a gata? Condițiile excelente pe care le-au avut și le au ar trebui să facă dintr-înșii una dintre cele mai substanțiale generații de cultură românească. Din nefericire, numai la puțini dintre ei pot întrevedea astfel de promisiuni. Trebuie propagate în rîndurile lor spiritul onestității, al muncii și al jertfei, astfel încît să devină ceea ce așteptăm de la ei.

— Credeți că era computerelor e o amenințare pentru destinul cărturarului ?

— Nu. S-ar părea că invenția scrisului e o slăbire a inteligenței. Experiența a arătat că această invenție l-a călăuzit pe om dincolo de memorie, către fantezie, inteligență, inventivitate, lucru care nu se putea face numai pe cale orală. Computerele îl vor ajuta pe om să descopere alte zări din propria sa structură umană.

— Îmi puteți mărturisi o neîmplinire din viața dumneavoastră ?

— Sînt mai multe. Mihai Ralea spunea dealtfel : „Orice om este un ratat față de aspirațiile lui". O neîmplinire ar putea fi de pildă faptul că nu am devenit pictor. Sau actor, cum am visat într-o vreme. Neîmplinite sînt și unele opere de ale mele, deși această nemulțumire e o condiție de a scrie mai departe. Mai este și neîmplinirea mea ca părinte, pentru că nu m-am ocupat destul de fiul meu, care face și el parte din generația celor sub 30 de ani. Singura mîngîiere pe care o poate avea un om este că neîmplinirea într-un domeniu înseamnă o împlinire pe un alt plan.

— Care este descoperirea esențială a vieții dumneavoastră ?

— Că nu poate exista fericire în afară de bunătate. Este pentru mine un adevăr revelatoriu că un om rău sau invidios nu poate fi niciodată fericit. Și mi s-a părut fundamental pentru a atinge fericirea faptul că nici succesul public, nici renumele, nici o altă satisfacție nu te mulțumește așa cum te mulțumește o dificultate învinsă, pe orice plan ar fi ea, dar mai cu seamă pe plan moral. Am mai aflat că fericirea nu poate fi decît în tine însuți. Și am mai aflat că de multe ori cel care pierde în luptă este cel care cîștigă cu adevărat.

GEORGE ARION ■

Faptele și vorbele

Literatura și publicitatea

Principiul că o carte bună își face singură reclamă e fals. Sau de nu, presupune încă o idee subsidiară și aceea ar fi : pică pară mălăiață...

Trăim într-o epocă plină de paradoxuri. Unul, potrivit cu pagina literară, e că pe măsură ce producția numerică de carte crește considerabil, timpul care ne rămîne pentru lectură se micșorează mai rapid, ca pielea din celebra nuvelă a lui Balzac.

O grămadă de volume mă așteaptă impacientate să-și capete rîndul la citit. S-au adunat zilnic și au ajuns un maldăr mustrător în ultima vreme. Lasă — mi-am zis — vin sărbătorile și atunci le dau gata ! Dar au ieșit revistele de Anul nou, cu pagini satirice și cine rezistă să nu vadă întîi cum îi sînt impunși confrații ? Apoi a intrat în joc programul de revelion la televizor. Bun, prost, dacă ți-ai aruncat ochii pe micul ecran nu te mai dezlipești de el. În sfîrșit, subestimarea efectului somnifer al sarmalelor a îngroșat dezastrul. Au trecut și Anul nou, și zilele libere. Tot ce am izbutit să citesc în acest răstimp de vacanță au fost (vai !) cîteva pagini.

Mai puțină speranță rămîne în restul vremii, cînd sîntem hărțuiți cu atîtea treburi.

De aceea zic, cartea, fie ea oricît de bună, are nevoie să i se facă și nițică reclamă. Cum să se decidă cititorul, cu timpul de lectură redus, să prefere o carte unui serial sau nu știu cărui recital de muzică ușoară ? Și, prin avalanșa tipăriturilor, ce îmbold special să-l împingă către o anume scriere, în stare să-i aprindă curiozitatea pînă a-l face să o caute neapărat ?

Cărțile au nevoie și ele de o publicitate inteligentă, inventivă și diferențiată. Altfel le concurează nemilos și le bat de la distanță mașinile și băuturile spirtoase.

Umplînd vitrinele librăriilor cu inscripții de genul : „O carte e cel mai frumos cadou", pe cine să reținem ? Asta poate suna, la rigoare, a dicton, dar nu constituie o reclamă.

În jurul cărților trebuie realizată astăzi, ca și altădată, dealtfel, o apreciabilă agitație spirituală, spre a le permite să-și exercite efectiv impactul asupra publicului. Cîteva cronici literare, chiar oneste și atrăgătoare scrise, nu rezolvă problema. Sînt necesare interviuri, mese rotunde, discuții (dacă ultimele pot fi și în contradictoriu, e cea mai mare șansă pentru cartea respectivă să trezească atenția). Unei scrieri i se creează oarecum destinul și prin felul în care a fost lansată. Curios, la noi, revistele literare fac reclamă mașinilor-unelte și nu cărților. Edițiile nu asigură o publicitate adecvată producției lor prin presa de specialitate. E foarte sobru, foarte demn, dar mă îndoiesc că și înțelept. Veți spune că, la noi, cărțile bune dispar fulgerător din librării și ce rost are să-ți mai bați capul s-le recomanda. E și nu e adevărat. Secretul epuizării sînt tirajele mici, sub cerințele librarilor și aceste comenzi, la rîndul lor, făcute cu o marjă de siguranță foarte groasă. Sînt apoi și cărți extrem de valoroase care zac, din cauză că publicul le ignoră cuprinsul, ca și calității. Multe volume nici nu apucă să fie recenzate și pier omorîte de o tăcere adesea nedreaptă. Printre volumele „nelansate" sau scăpate din raza comentatorilor periodici se găsesc cîteodată scrieri care-și meritău o cu totul altă soartă.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Însemnări de lectură

Eugen Simion:

Scriitori români de azi

Criticul și istoricul literar Eugen Simion a fost tentat să-și intituleze cel de-al doilea volum din **Scriitori români de azi** (primul volum a apărut în 1974, al doilea la sfîrșitul anului trecut și în pregătire mai este încă un volum) **Amurgul idolilor**, dar, după cum mărturisește în postfața cărții, a renunțat avînd „oroare de titlurile poetice". În orice caz, titlul ar fi fost exact, deoarece autorul se ocupă în special de scriitori români de seamă, a căror activitate literară a început uneori cu mult înainte de 1944 și care, după această dată, continuă să scrie. Autorul urmărește modul cum au răspuns acești scriitori exigențelor literare ale unei noi epoci din viața României. Cartea cuprinde studii consacrate lui Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Al. Philippide, Camil Petrescu, G. Călinescu, Ion Marin Sadoveanu, Ion Vinea, V. Voiculescu, Mircea Eliade, Perpessicius, M. Ralea, Tudor Vianu, Constantin Noica, Petre Pandrea. Faptul că fiecare scriitor e tratat separat nu trebuie să înșele. Volumul nu este o simplă culegere de articole, ci are o idee unitară. Eugen Simion vrea să demonstreze, și reușește acest lucru în chip convingător, că scriitorii de care se ocupă nu au fost simple prezențe în literatura noastră contemporană, ci unii dintre ei i-au înrîurit decisiv dezvoltarea, au dat opere de mare însemnătate pentru literatura română în general, cum ar fi **Nicoară Potcoavă** de Sadoveanu, **Monolog în Babilon** de Al. Philippide, ultimele poeme ale lui Lucian Blaga. Teza criticului este reală și susținută cu eleganță. Eugen Simion este unul dintre criticii noștri literari care scriu frumos fără însă să pară că se căznesc pentru a obține acest lucru. Textul său e de o mare limpezime, demonstrațiile au coerență, ceea ce îndeamnă la lectură. Criticul posedă un stil fluent, simplu, firesc, de o degajare netrucată, încît citirea paginilor sale se petrece fără opinteli și reprezintă o delectare. Deși impunător ca dimensiuni — 470 de pagini cu bibliografie și postfață — volumul nu plictisește, printre altele, și datorită diferențelor de ton de la un capitol la altul. Eugen Simion este ceremonios cînd discută despre proza lui Sadoveanu, devine liric în capitolul consacrat lui Blaga, este scăpărător în idei în paginile despre Camil Petrescu. Criticul găsește nu numai expresii exacte dar și capabile să emoționeze și să-ți rămînă în memorie. Iată un pasaj : „În toate situațiile imaginația lui Arghezi este formidabilă, părînd că se joacă el lovește cu nuiluța fanteziei în locurile cele mai obscure și mai puțin bănuite a ascunde izvoarele poeziei și, deodată, se ridică roiuri de metafore ce întunecă pămîntul și cerul poemului ca stolurile de lăcuste. Impresia este de freamăt cosmic în lumea ierburilor și a viețuitoarelor mărunte." (p. 49). Într-un alt studiu frumos, cel despre Tudor Vianu, stimat pentru ținuta sa morală și intelectuală, se face un admirabil portret marelui cărturar, ce pare o replică la cunoscutul portret creionat lui Iorga în **Istoria literaturii române...** de G. Călinescu : „Cu Tudor Vianu puteai fi sigur că riurile vor curge totdeauna la vale și că soarele nu va înceta să răsară și să apună după un orar imperturbabil".

Eugen Simion nu se poartă niciodată cu cruzime și chiar dacă uneori dă verdicte aspre, o face fără bucurie, cum este în cazul comentării lui **Mitrea Cocor**. El nu scuză erorile din opera unor mari scriitori ai literaturii noastre, deși în aparență dă impresia unui domn elegant și manierat care întoarce ochii jenat atunci cînd zărește ceva nelalocul lui. El scrie cel mai bine atunci cînd opera analizată îi place și asta e o dovadă a cordialității cu care criticul se apropie de literatură, a grijii cu care îi demontează mecanismele fragile și le etalează pentru a fi contemplate de toți. Studii remarcabile, scrise cu dragoste, sînt închinate poeziilor lui Lucian Blaga, poeziilor din **Monolog în Babilon**, povestirilor lui Mircea Eliade. Micile răutăți ale criticului — pentru că sînt și din acestea — impresionează mai puțin decît rîndurile însuflețite pe care le așterne atunci cînd ajunge la aspectele plăcute ale unei lucrări. Fiindcă nu întotdeauna poți fi de acord cu tratamentul aplicat unora dintre autori. Criticul Mihai Ungheanu și-a exprimat deja în **Luceafărul**, cîteva rezerve în legătură cu această carte. Capitolul despre Petre Pandrea, în concepția cronicarului de la **Luceafărul**, este o injustiție, minimalizînd valoarea acestui eseist cu contribuții ce nu pot fi trecute ușor cu vederea. În schimb, după același cronicar, Eugen Simion nu cercetează cu destulă severitate lucrările lui Mircea Eliade, Constantin Noica, abordate numai din punct de vedere estetic. Comentatorii vor mai descoperi cu siguranță și alte fisuri în construcția înălțată de Eugen Simion. Dar ea nu va rămîne totuși mai puțin impunătoare.

Comentariile din carte se străbat cu multă curiozitate și din dorința de a afla modul cum se reflectă în conștiința acestui critic literar, unul dintre cei mai importanți pe care îi avem, texte de atîtea ori interpretate. Criticului îi place terenul ferm, nu se hazardează niciodată fără a-și lua toate măsurile de precauție pentru a nu pierde contactul cu solul. El înaintează în inima operei analizate cu prudență, uneori îi dă ocol îndelung, își pregătește atacul decisiv cu grijă, își enunță descoperirile pe un ton potolit, fără exuberanța celui care își închipuie că el a devenit posesorul unor adevăruri ultime. Eugen Simion nu face paradă de erudiție, textul nu e încărcat de fel de fel de referințe la autori cît mai inaccesibili și, totodată, de cele mai multe ori, nu-și clădește propria pledoarie făcînd tabula rasa din părerile confraților. De aceea, paginile sale îți inspiră încredere în soluțiile critice propuse. La aceasta contribuie și faptul că, deși e la curent cu cele mai noi metode ale criticii literare, le folosește cu aceeași grijă, fără a-și face un idol din ele.

Cel de-al doilea volum din **Scriitori români de azi**, deși, repetăm, nu ne face să împărtășim întotdeauna părerile autorului, este un adevărat eveniment editorial, creează sentimentul confortabil că literatura română contemporană a avut și are scriitori reprezentativi și că despre ea se pot scrie pagini inspirate, durabile.

Mircea Zaciu:

Teritorii

Cartea de călătorii prin R.F. Germania (unde a fost lector), Franța, Olanda, Elveția, Anglia, America, a lui Mircea Zaciu nu consemnează numai peregrinările acestui cărturar prin muzeele unde sînt adăpostite pînze celebre, prin biblioteci și librării, prin teatre sau cinematografe, deși de fiecare dată întîlnirea cu arta îl determină la reflecții de genul: „Cumpăr **Antimémoires** de Malraux. Bucuros". Volumul dezvăluie, mai cu seamă, cum un om obișnuit îndeosebi cu ambianța cărților nu poate să rămînă doar în preajma lor, ci în permanență este purtat în virtejul unor întîmplări din cele mai neașteptate, chiar dacă asistă la ele ca un „martor neimplicat", nefiind vorba de istoria țării lui : „Ascult muzică germană, văd filme vorbite în majoritatea lor în nemțește, în jurul meu oamenii povestesc ceva necontenit, dar sufletul meu e departe, el nu participă". Orice refugiu printre cărți sau în amintirile de pe meleagurile românești este iluzorie. Zadarnic pune autorul, între sine și realitatea plină de surprize, tot soiul de ziduri protectoare. Versurile rememorate, citatele din diverse opere, considerațiile asupra unor scriitori sau asupra memorialelor de călătorie scrise de alții nu-l apără de istoria prezentă și trecută, care îl constring să le interpreteze în permanență emblemele. Pline de indignare sînt paginile din volum ce evocă barbariile săvîrșite de naziști împotriva culturii — arderea cărților pe ruguri în cadrul unor ceremonialuri, prigonirea unor creatori etc. De cele mai multe ori notația e seacă, precum o știre de ziar și tocmai de aceea mai impresionantă, deoarece adevărul nu e camuflat sub tot soiul de zorzoane stilistice : „Există un milion de văduve de război. Cele care au azi 45—65 de ani nu s-au mai recăsătorit : două generații de bărbați au fost decimate. Au căzut în ultimul război 3,5 milioane soldați germani, dintre care numai 2,5 milioane au fost identificați". Dealtfel, acest stil rece, de simplă înregistrare, refuz poate al „scrisului frumos" al unui cărturar suprasaturat de cărți, este întîlnit în multe din paginile volumului. De o deosebită pregnanță sînt relatările despre mișcările studențești din anul 1968 din R.F.G. și Franța. Episoadele înfruntărilor dintre studenți și polițiști care folosește contra lor clomege, gaze lacrimogene, sînt de-a dreptul palpitante, se citesc cu răsuflarea tăiată, ca un reportaj plin de har. „Și nu muzeele lui mă atrag, ci viața cumultuoasă, care iată izbucnește, strigă și urlă pe aceste străzi din Balzac, dezlănțuită și frenetică, sălbatică își cere drepturile, deși pînă la „noaptea baricadelor" nici nu voiam să scriu nimic".

Desigur, volumul nu are numai astfel de însemnări ce țin de domeniul senzaționalului. Sînt înfățișate sindrofii ale universitarilor, un carnaval plin de culoare, sînt descrise veșminte și clădiri, peisaje, sînt creionate portrete de profesori sau oameni politici. Mircea Zaciu are un incontestabil talent de prozator, este înzestrat cu un pătrunzător spirit de observație. Cartea sa se citește cu plăcere și curiozitate nu numai pentru că vorbește despre meleaguri îndepărtate ci, în primul rînd, pentru că prezintă frămîntările sufletești ale unui învățat de-al nostru în contact cu aceste tărîmuri. **Teritorii** este frumoasa scriere a unui cărturar moralist care, în fraze simple și tulburătoare, își exprimă neliniștile provocate de contemplarea spectacolului lumii.

GEORGE ARION ■

Cronica literară

Emil Brumaru:

„Cîntece naive"

Ce este nou în acest ultim volum al poetului Emil Brumaru, care, sub titlul „plachetei" de debut din **Biblioteca Argeș**, **Cîntece naive** (1970), adună, alături de inedite ultimilor ani, numeroase poeme din cele trei volume anterioare. **Versuri**, **Detectivul Arthur** și **Julien Ospitalierul** ? Ca toți poeții care se reeditează, Emil Brumaru a schimbat și el un titlu, un cuvînt, o strofă, din convingere sau din necesitate. Esențial este însă faptul că a renunțat la gesturile prea livrești, la titlurile cam lungi și cam prețioase, devenind mai coerent și lăsînd impresia unei mai mari spontaneități. În esență, el rămîne însă același poet manierist, care lucrează cu un număr aproape fix de elemente, **fragii, roua, crinii, îngerii, fluturii, păianjenii, melcii, untdelemnul, bulionul, cafeaua, zahărul cubic, vanilia, piperul, mărarul, leușteanul, chimionul, menta, cimbrul**. Dar ce imaginație gastronomică și olfactivă, ce rafinament al atingerii obiectelor cu mîna ! : „O, vechi și dragi bucătării de vară, / Simt iar în gură gust suav de-amiază / Și în tristețea care mă-nconjoară / Din nou copilăria mea visează : / Ienibahar, piper prăjit pe plită, / Pești groși ce-au adormit în sos cu lapte, / Curcani păstrați în zeama lor o noapte / Spre o delicatețe infinită..." **(Elegie)**. Pipăită cu degetul, catifeaua se descarcă electric, piersicile sînt scuturate de praf cu peria și lemnele, înainte de a fi introduse în sobă, sînt luate, atent, cu mănușa, „căci le doare". În general, totul e **moale, suav, fin, blînd** sau **pur**, dar calificativul cel mai des întrebuințat este celebrul **dulce** al lui Alecsandri : **dovleci dulci, raluri dulci, gînd dulce, copile dulci, vorbe dulci, păcate dulci, cismele dulci, labă dulce, tumbe dulci, stațiile dulci, firme dulci, dulci latrine, dulci farfurii, dulci fitile, dulci fotolii, dulci gingăveli, dulci jafuri, dulcele Septembre, dulci decilitri de amurg**. În clipele de mare inspirație, poetul pune un accent adjectival neașteptat, și atunci lucrurile devin **bufante** și **frel**. Iată, în două strofe, aproape tot acest atelier de artifex, însuflețit pe neașteptate de nu știu ce încăpățînare programatică, de o ascuțime a replicii care dovedește că poetul glumește serios : „Semeț ca roua, blînd ca arpacașul, / Viteaz ca fulgul dalb de porumbiel, / Înflăcărat de fluturi, trist și frel, / Sufletul meu nu și-a pierdut curajul. / / Ci-mbobocind în fragede căpițe / De pătrunjel cerești și crini bufanți, / Încheie dulce lanțul vechei soițe / A îngerilor la pantofi cu glanț..."

Prin schimbarea unor titluri a devenit mai clar și „provincialismul" lui Emil Brumaru, comparabil cu provincialismul polemic din proza lui Virgil Duda sau Ștefan Bănulescu. În poezie, poetul se mișcă puțin, pentru că scos din elementul său, care este, de obicei, camera, bucătăria, cămara, se simte pierdut, ca peștele pe uscat. Un mijloc esențial de comunicare, în aceste împrejurări, devine **scrisoarea**, mesajul transmis de la distanță, din Dolhasca, din Humor, din Dornișoara, și scris pe ouă de gîscă, pe mingi, sau pe fișii de pluș : „Trăia într-un oraș de miazăzi / Un crin înzăpezit în datorii / / Care primea, scrise pe pluș cu lapte, / Scrisori de la alt crin, din miazănoapte : / Oh, pentru cruda lor corespondență / Aveau cea mai naivă diligență ! / / Ei își tăiau cu zimții de la timbre / Miresmele-ntre dinși să le schimbe, / / Poștași înflăcărați puneau ștampile, / Cîntînd din corn, pe sacii cu pistile..."

O trăsătură esențială a poeziilor lui Emil Brumaru este **erotismul**. Prin el, impresia inițială de claritate în simțuri și în ton, despre care s-a vorbit, trebuie repede corectată, pentru că nu lipsesc tresăririle imprevizibile, capriciile și mai ales un fetișism insistent, care dă poemelor o deschidere bruscă spre obsesie și spre neobișnuit. Dar mai trebuie adăugat ceva. Ca metafora în versurile poeților imagiști, **erotica** este, la Emil Brumaru, un mod de a pune lucrurile într-o relație frapantă, de a le da viață și de a le explica pe o cale neașteptată. Un pește mic se îndrăgostește de ametistul unui conte, un înger e vrăjit de un diamant, un miel iubește niște fragi, melcul iubește în taină un serafim, puținile se îndrăgostesc de burlane, în fine, o căpșună se roagă de un înger să fie călcată în picioare, pentru a muri din dragoste.

Într-una din ultimele sale poezii, Emil Brumaru ne propune, spre a-l înțelege, imaginea poetului minor, care scrie puțin, doar în aprilie, cînd conjunctura primăverii stimulează inspirația și-i îngăduie să se exprime : „Eu sînt un poet de duminică. / La haina mea roz am o mineică / / Albastră, cealaltă vernil. / Eu scriu doar în luna april / / Și-atunci nu mai mult de un vers / Pe care deja l-am și șters..."

Într-adevăr, Emil Brumaru este un poet de duminică, dar care, citit cu atenție, dă de gîndit pentru toată săptămîna. Altfel spus, el este un mare poet mic.

FLORIN MANOLESCU ■

Noi documente Brâncuși

Rîndurile scrise despre Gavrilă Șomlo, omul care a desenat proiectul Coloanei infinite, cît și semnalarea celor două documente inedite despre Brâncuși au declanșat apariția multor semne de interes și prețuire a marelui artist, apariția unor colaborări, a cîtorva documente inedite și este de așteptat să apară noi contribuții, unele dintre ele anunțîndu-se chiar foarte importante.

Din Pitești ne scrie locotenent-colonelul Gică Pintilie, prin rîvna căruia au fost descoperite două documente aflate în Arhiva Ministerului Apărării Naționale, care se vor o modestă contribuție la biografia titanului de la Hobița.

Ele se referă la perioada zbuciumată a primului război mondial, cînd Brâncuși se afla la Paris, bolnav, pus în imposibilitatea de a lupta cu arma în mînă pentru apărarea țării. Dar, așa cum subliniază tovarășul G. Pintilie, „El nu a rămas în afara luptei, ci și-a slujit patria cu o armă mai puternică decît toate armele, cea a artei sale, a spiritului său, identificate cu sufletul poporului din care s-a născut".

Cele două documente dovedesc că Brâncuși s-a prezentat la controlul medical și a fost respins. **Raportul medical** nr. 1066 spune că : „Supusul român C. Brâncuși a fost aminat pentru un an de către Comisia medicală care a funcționat la Legația României în octombrie 1916 pentru tuberculoză pulmonară și stare generală proastă... Făcut la Paris la 25 octombrie 1917". Semnează medicul recrutor al Legației regale a României. Al doilea document, un Certificat Medical, atestă că Brâncuși „a fost examinat de către noi și s-a constatat că este atins de tuberculoză pulmonară de primul grad și concluzionează că este inapt pentru serviciul militar. Făcut la Paris în 3 noiembrie 1917". Documentul despre care scriem este văzut de medicul recrutor al Legației României, contravăzut de medic major clasa I, supravăzut de medic principal de clasă cu parafa medicului șef al spitalului militar de instrucție Val de Grace, avînd și ștampila rotundă a Spitalului militar Val de Grace. Foarte multe mărturii îl descriu ca pe un singuratic iar Garola Giedion-Welcker ca pe un om „în același timp suplu, mușchiulos și delicat — dar mult afectat de o boală".

A doua scrisoare este semnată de Onu Petru din Galați, care în urmă cu 40 de ani a lucrat la „turnarea a 15 coloane din care să reiasă Coloana infinitului sau Coloana fără sfîrșit, proiectată de Brâncuși. Modelul era din lemn confecționat tot la Atelierele Centrale Petroșani de către maistrul Flisek sub îndrumarea directă a inginerului Georgescu".

După ce descrie acele momente, ne spune că la turnare : „Eram 4 și lucram în 2 schimburi. Schimbul I : Onu Petru și Pop Gheorghe, schimbul II : Slezingher și Leac David. Într-una din aceste zile ne-a vizitat Brâncuși tocmai cînd turnam una din coloane și a scos bani și ne-a dat cîte 200 de lei". Cu această scrisoare este de acord și inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan care a venit la redacție cu un răspuns plin cu observații. Acestea, fără să pună la îndoială mărturiile lui Șomlo notate de noi, precizează unele lucruri de pe poziția celui care a fost conducătorul lucrării. Scrisoarea lui Onu Petru dovedește că atunci proiectarea și construcția Coloanei, operație derivînd direct din ideile, schițele și concepția lui Brâncuși, au angrenat o mulțime de oameni și relevînd meritul inginerului Georgescu-Gorjan ca șef de echipă, arată că întreaga lucrare a fost o operă colectivă. Toți cei care au scris post festum despre realizarea Coloanei trec sub tăcere faptul că întreaga muncă n-a însemnat decît materializarea, transpunerea în fapt a unei concepții bine fundamentate și dusă pînă la capăt de Brâncuși.

Profesorul Titus Mocanu, care a făcut unele cercetări asupra bibliotecii lui Brâncuși de la Paris, a formulat o întreagă demonstrație privind pregătirea matematică cu totul excepțională a artistului. În biblioteca lui Brâncuși stăteau la loc de cinste manuale și tratate de algebră, geometrie, mecanică și matematici superioare, studii atît teoretice cît și aplicative.

Ing. Șt. Georgescu-Gorjan îi reproșează lui Șomlo unele inexactități. Credința noastră este că baza de lucru pentru întreaga echipă, inclusiv pentru șeful ei, au fost concepția și desenele lui Brâncuși. Ing. Șt. Georgescu-Gorjan a afirmat în repetate rînduri că a fost ajutat de doi oameni (Biografia și perspectivele Coloanei infinite, Ramuri, decembrie, 1964 ș.a.), de ing N. Hasnaș și de proiectantul Gavrilă Șomlo, or, niciodată în textele sale n-a dat măsura justă a contribuției celor doi, lăsînd să se înțeleagă de fiecare dată că în această lucrare au existat doar doi oameni, Brâncuși și Georgescu-Gorjan. Este clar că la execuția lucrării și-au adus obolul un număr foarte mare de persoane. Unele date recente ne îndreptățesc să credem că o mare parte din costul Coloanei a fost suportată de minerii Societății din Petroșani.

După o discuție pe care am avut-o la redacție cu ing. Șt. Georgescu-Gorjan, ale cărui merite la realizarea Coloanei nu le putem contesta, dînsul recunoaște că din articolul despre Gavrilă Șomlo îl afectează doar titlul. Ne simțim obligați să arătăm că el a suferit unele modificări și în forma inițială, cea care reflecta adevărul, suna astfel : „Acesta este Gavrilă Șomlo, meșterul care a desenat proiectul Coloanei lui Brâncuși". Facem cuvenita rectificare.

Înălțimea Coloanei am dat-o în articol ca fiind de 31,80 m, ing. Georgescu-Gorjan susține că ar fi de aproape 29 m, iar Mircea Deac de 29,33 m. Mai sînt și alte păreri. Coloana va trebui măsurată, dar pînă atunci oferim răspunsul lui Brâncuși ca fiind edificator : „**Înălțimea** în sine a unei opere nu vrea să spună nimic. Este întocmai ca lungimea unei bucăți muzicale. Însă proporțiile interioare ale obiectului — acelea vă spun **Totul**".

În dorința de a îndrepta unele erori strecurate și conștient de faptul că memoria lui Gavrilă Șomlo poate fi lacunară, ing. Șt. Georgescu-Gorjan face următoarele precizări :

1. Coloana a fost calculată în 1937 la înconvoiere și la răsturnare, iar nu la flambaj, cum afirmă Gavrilă Șomlo.

2. Greutatea calculată a construcției metalice (a miezului) este de 14 947 kg (după desenul de execuție), iar nu de 29 000 kg, cum se afirmă în articol.

3. Construcția Coloanei nu a început în atelier în iulie 1937, ci după 15 aug. 1937. Desenul de execuție făcut de Gavril Șomlo a fost terminat la 1 sept. 1937, după care a urmat comandarea materialelor la Reșița, turnarea elementelor de fontă etc.

4. Execuția propriu-zisă și montarea Coloanei au durat numai două luni și jumătate : de la 1 sept. 1937 pînă la mijlocul lui noiembrie 1937 (iar nu pînă în 1938, cum se afirmă în articol).

5. La asamblarea miezului Coloanei s-a folosit și sudură, executată de excelentul sudor Victor Borodi, nu numai șuruburi.

Participarea lui Gavrilă Șomlo la proiectare și calculul de rezistență, contestată azi de Șt. Georgescu-Gorjan, este consemnată și în cartea **Convorbiri culturale**, pag. 39, prin cuvintele : „Calculul de rezistență, schemele și desenele tehnice au fost executate de cîțiva specialiști de la ateliere, de ing. Nicolae Hasnaș și de proiectantul Gavrilă Șomlo", text cu care inginerul Georgescu-Gorjan a fost de acord la vremea respectivă, după cum ne mărturisește autorul cărții, distinsul publicist și scriitor Paul Anghel.

Tuturor care ne-au scris le mulțumim și așteptăm noi contribuții întru lămurirea vieții, operei și ideilor lui Brâncuși.

ION PREDOȘANU ■

În industria pielăriei nu facem niciodată „artă pentru artă"

Date preliminare : nume, tradiție, producție actuală, export, perspectivă. Răspunde Wilhelm Heil, directorul întreprinderii : „Ne numim Întreprinderea de piele și marochinărie 13 Decembrie din Sibiu. Facem în sectorul de marochinărie peste 50 la sută din producția totală a țării. Întreprinderea se găsește în apropierea Turnului pielarilor și vă rog să credeți că nu-i deloc o întîmplare, este vorba de continuarea unei tradiții. La Sibiu, după cum se știe, a existat "cea mai veche breaslă a pielarilor din țara noastră. În locul unde ființăm există două tăbăcării foarte vechi, între care una are peste 100 de ani. Deci, și noi sîntem o întreprindere centenară, deși jubileul l-am ratat din lipsa la momentul potrivit a unor documente limpezi de atestare. Produse de marochinărie am început să fabricăm prin '49—'50, practic odată cu naționalizarea. Nu exista însă pe atunci decît o secție cu vreo 20 de oameni, în vreme ce astăzi sînt aproape 2 000 de angajați.

Odată cu reducerea la minimum a operațiilor manuale prin automatizări și mecanizări, întreg ciclul de prelucrare a pielii se va scurta de la circa 35 de zile la numai 20, lucru care va asigura practic o dublare a productivității. Facem în momentul de față nu numai 50 la sută din produsele de marochinărie ale țării, dar și o mare parte din exportul României în acest domeniu. Avem contracte foarte ferme, reînnoite an de an, cu mai multe firme din țări în care concurența este deosebit de puternică : Anglia, Belgia, Olanda, Suedia, R.F.G., apoi Libia, U.R.S.S., Iordania și așa mai departe, 17 țări cu totul".

Cîteva explicații : de ce, în ce fel, cum a fost posibil, s-ar putea și mai bine ? — și alte cîteva întrebări de același gen. Răspunde Ion Botezan, inginerul șef al întreprinderii : „Fără îndoială, este vorba mai înainte de toate de tradiție. La Sibiu s-a lucrat întotdeauna pielea animală și s-a lucrat frumos. Nu există însă nici o astfel de monografie, din păcate desigur — deci date concrete se cunosc puține. Nu trebuie însă uitat că foarte mulți dintre lucrătorii noștri au avut părinți, și uneori chiar bunici, muncitori în Sibiu, sau la Agnita, sau în altă parte, dar muncitori tot în ramura pielăriei, a tăbăcitului, a confecțiilor de încălțăminte, marochinărie și articole tehnice. Înainte de '44 se făceau aici mai ales harnașamente pentru cai și alte lucruri de același fel, cu meseriași tare renumiți prin toată țara. Aproape imediat după naționalizare a fost înființat un atelier de creație, care a început să aducă și alte idei, să propună fabricarea unor altfel de produse. Aș spune astăzi că acest atelier de creație este acum forța numărul unu a întreprinderii, sectorul care a izbutit să tragă după el întreaga producție. Aici nu s-a făcut niciodată „artă pentru artă" ; atelierul nostru de creație a răspuns cît se poate de direct de majoritatea indicatorilor și momentelor de producție: de la pregătirea fabricației la rentabilitate, ambalaj și contractare, de la procentul de deșeuri și încadrarea în baza de materie primă și cea tehnologică, de utilaj, la producția propriu-zisă... Astăzi lucrăm cam 80 la sută pe înlocuitori de piele și numai 20 la sută pe piele adevărată. Sigur, marfa noastră se vinde destul de bine, procentul de export trece de 60 la sută din producția globală, dar n-am putea spune că nu s-ar putea și mai bine — de pildă să ne vină și mai mulți clienți să ne bată la ușă pentru a ne propune contracte. Am avea însă în acest sens și o mare dorință : aceea de a putea trimite la diversele tîrguri internaționale, unde participăm cu regularitate, și cîțiva dintre creatorii noștri".

Reușitele întreprinderii, văzute din interiorul ei. Răspund inginer Sorin Bucătaru, șeful serviciului, și creatorii Ion Kast, Dumitru Grigore, Helmuth Roth, Vasile Sopa, Helmuth Soos și Kurt Werner — toți din atelierul de creație al întreprinderii. „Se fac la 13 Decembrie produse de marochinărie dintre cele mai diferite, de la curelele de ceas la valize mari. Pe categorii se pot nominaliza următoarele produse : 1. produse de voiaj (valize, genți etc., de obicei în seturi de 4—5 obiecte avînd aceeași culoare și nuanță a pielii, ca și aceeași „tăietură") ; 2. serviete, mape, truse, atachée-uri — produse pentru bărbați ; 3. poșete femei; 4. serviete, ghiozdane, mape pentru școlari, tineret, studenți ; 5. produse de mică marochinărie și cordoane din piele. Mai există, în plus, și o mică secție pentru confecționat încălțăminte pentru bărbați. Noi n-am refuzat niciodată vreo comandă, fie că a fost vorba de un ghiozdan sau vreo poșetă. Am considerat că toate intră în competența și obligația noastră. Din 1974 a fost înființat concursul republican de creație pentru produse de marochinărie. Noi am cîștigat majoritatea titlurilor întîi — de fapt, cam 80 la sută din toate titlurile puse în competiție. Nu cu prea mult timp în urmă am produs ceea ce s-a numit „o mică revoluție în poșetărie la noi în țară" — adică am creat și întreprinderea a început să producă în locul poșetelor „clasice" pe cele în sistem transversal, adică mai lunguiețe, din piele moale, după moda modernă. O parte dintre noi au învățat mirosul de tanin al pielii animale încă din copilărie, cînd le veneau părinții acasă de la muncă și le miroseau hainele, părul, tot corpul aproape. Sîntem numai opt oameni, dintre care unul (W. Kurt) a fost pictor de firme și acum se ocupă de serigrafie, adică de desenul de pe sacoșele și articolele de sport-turism sau pentru tineret. Cînd facem un obiect mai deosebit, cel care-l produce este obligat să-l atîrne într-un cui în mijlocul atelierului și acolo rămîne cîteva zile, cercetat și pipăit pe toate părțile, pînă ce-și dau cu toții părerea. Așa facem întotdeauna, participăm cu toții la elaborarea unui nou produs, nu ne ascundem, ci colaborăm unii cu alții, iar **cuiul criticii,** căci așa i-am spus, este numai una dintre metode. Avem însă cam puține surse și posibilități de inspirație. Am desenat Nchoiul, Bilea sau Iașul numai după prospectele de la O.J.T., dar n-am fost niciodată pe-acolo. Serigrafia a propulsat însă foarte mult vînzarea sacoșelor (cele cu „speedway", cu un motociclist în viteză, s-au vîndut cel mai bine). Ne inspirăm adesea din revistele din străinătate. Facem totuși, ni s-a spus, printre cele mai bune servlete gen „diplomat" de pe continent, și le facem de mai bine de 10 ani ! Tot despre inspirație : directorul nostru a fost în străinătate și a cumpărat din banii lui un afiș avînd reprezentată o minge care purta semnăturile mai multor fotbaliști celebri. Nici o interdicție de a fi reprodus. Am făcut doar trei site serigrafice și am produs peste 300 000 de bucăți de sacoșe în vreo 3 ani cu desenul respectiv, care s-au vîndut ca pîinea caldă — în U.R.S.S., de exemplu. Dealtfel, din întreprinderea noastră pleacă la export peste un milion de produse de marochinărie în fiecare an. N-avem o viață ușoară — știm că nu putem fi creatori numai cu numele — facem o creație industrială, nu artistică. Într-o zi a venit cineva și ne-a spus că ce facem noi se numește **design.** Avea probabil dreptate, deși noi n-am știut o vreme ce-l aia. Noi am știut, pe românește, că ceea ce facem noi trebuie să fie o creație și frumoasă, și lăptoasă — altfel nu ar fi intrat niciodată în producție !".

Acestea fiind zise, reporterul poate pune tocul jos. Despre ei, despre cei din Întreprinderea de piele și marochinărie 13 Decembrie din Sibiu au vorbit cei mai avizați s-o facă, adică oamenii înșiși.

DUMITRU GRAUR ■

Excelsior

Laudă criticii... la adresa altora

Nimeni nu neagă, în principiu, necesitatea criticii, toată lumea o aclamă ca pe un mijloc terapeutic în viața publică. Cu o condiție „măruntă": **să se refere la alții, nu la propria noastră persoană.** Cînd privește pe alții critica este, desigur, **îndreptățită, principială, oportună** și, bineînțeles, **sănătoasă, constructivă.** Cînd se referă la noi ea devine **calomnie,** încercare de **subminare** și de **compromitere,** izvorîtă din **impulsuri malefice, tenebroase.** Într-un anume jargon **a critica** echivalează cu : **a da la cap, a sîgîa, a face pe nebunul.** Constructorul se convertește, astfel, în grohar. Emițătorul criticii este, în prima ipostază, **cura-jos, dezinteresat,** are **tăria opiniei,** fiind, prin urmare, **un caracter.** În timp ce, dacă reflectorul se îndreaptă spre noi, cel care-l mînuiește devine un tip **interesat,** un **negativist,** un **ins viclean** și **suspect,** evident **stupid.** I se găsesc, îndată, și vicii mai ascunse, inavuabile, omul devenind, prin urmare, un **ipochimen detestabil.**

Ceea ce cade, în mod nostim, în afara oricărei logici, este faptul că, atunci cînd sîntem lăudați, lauda este totdeauna sinceră, pornită din **convingeri adînci** și dintr-o desăvîrșită **obiectivitate.** În timp ce critica este **nesinceră, provocată de mobiluri obscure, machiavelice.** Ceea ce ne obligă la o adevărată închizație privitoare la mobilurile actului și, dacă vom găsi că autorul criticii nu are, el singur, motive s-o facă, îl atașăm unor grupuri adverse în slujba cărora s-a angajat, ca mercenar. Cu toate că pînă acum nu-i depistasem asemenea vicii, de-acum îi revizuim întreaga biografie, care devine, de la origini pînă în prezent, un eșantion de carierism odios. Ajungem astfel mizantropi incorigibili, specia umană ni se pare execrabilă. Nu putem, cu nici un chip, să acceptăm ideea că și **nemulțumirea ori decepția pot fi tot atît de sincere și obiective, și izvorîte din aceleași adînci convingeri ca și mulțumirea ori entuziasmul.** Le excludem, pur și simplu, din reacțiile sufletești, posibile atunci cînd la mijloc e propria persoană. Și aceasta pentru că acceptăm prea greu ideea că nu sîntem infailibili, că putem să dăm, măcar din cînd în cînd, un lucru mai puțin izbutit, ba chiar nerăbdurii ori cronat, să depunem o activitate neeficientă ori necorespunzătoare. E omenește să se întîmple așa. S-a întîmplat totdeauna pînă și celor mai înzestrați și mai norocoși. Este absolut întristător acest lucru, să observăm cît de repede se pune surpa o prietenie durată cu toleranță reciprocă și răbdare, ani de zile, în urma unui articol critic despre o carte de-a noastră, să spunem. Megalomania ne orbește iremediabil, ne dezumanizăm. Dispare orice umor, ba chiar orice bună dispoziție omenească, ne crispăm, devenim suspicioși, agresivi. Nu putem înțelege că după ce am comis ceva rămîne altora dreptul și datoria să ne judece. Noi n-am îndeplinit munca, ceilalți trebuie să și-o îndeplinească pe a lor, calificîndu-ne fapta.

Orgoliul nostru poate rămîne intact numai dacă producem ceva exclusiv pentru noi. Ceea ce, de regulă, nu e cu putință, dat fiind faptul că sîntem, fatalmente, ființe sociale, celule ale unui organism social. Să fi uitat, oare, acest lucru ? Să ne dispară comprehensiunea și zîmbetul în fața criticii ? Nu vi se pare, să spunem lucrurilor pe nume, ridicol ? Mai mult, monstruos ?

POMPILIU MARCEA ■

Răspunderea conducătorului de unitate (2)

Cu pneuri, dar nu chiar ca pe roate

Nici o mașină fără încărcătură, fiecare mijloc de transport să fie exploatat la maxima sa capacitate și în interesul strict al îndeplinirii sarcinilor unității căreia îi aparține. Iată cîteva imperative indeobște cunoscute, la a căror realizare ținem cu tot dinadinsul, dar în legătură cu care, din păcate, mai avem destule necazuri. Altfel spus, în folosirea mijloacelor auto lucrurile nu merg chiar... ca pe roate, mai sînt și nereguli, uneori parcă prea multe, mai sînt și abuzuri, uneori parcă prea mari, toate generate de oameni și tolerate tot de oameni. Un șofer, A. Vancu, este găsit transportînd, dintr-o comună în alta, cu autocamionul 21-OT-1775, aparținînd C A P. Piatra Olt, un grup de nuntași, șoferul însuși conducînd ca la nuntă, adică cu chef și la propriu și la figurat ; alt șofer, V. Hulpoi, angajat la Autobaza 3 Piatra Neamț, transformînd un autocamion de 5 tone în taxi de lux, oferindu-i soției o plimbare de agrement, de la Bălțătești la Piatra Neamț și retur ; Mircea Popescu și Ion Burtea, conducători auto la Șantierul 7 Buzău, aparținînd Ministerului Construcțiilor Industriale, încarcă mașinile cu nisip de la stația de betoane din comuna Vadul Pașii și dau o fugă pînă la Costești, la un cetățean care... plătea bine.

Zeci, sute de cazuri de acte de indisciplină, de abateri de la normele eticii profesionale, zeci, sute de conducători auto care trag chiulul ori de cîte ori se ivește prilejul, nesfiindu-se să facă „servicii", să-și îndeplinească șefuite „obligații" cu mașinile, pe timpul și cheltuiala statului.

Ne întrebăm, desigur, cum e posibil să se întîmple așa, cum pot atîția oameni să-și facă pur și simplu de cap, fără ca nimeni din preajma lor să se sesizeze și să-i oprească. Că doar și la Piatra Olt, și la I.T.A. București, și în toate celelalte locuri unde s-au înregistrat și se înregistrează nereguli de genul celor la care ne-am referit există colective de muncă și, mai ales, există niște conducători care poartă întreaga răspundere pentru activitatea colectivului din subordine și care au dreptul și, totodată, obligația să ceară tuturor celor pe care îi conduc să respecte legile țării, disciplina muncii, să-și îndeplinească consfințitele îndatoriri. Aceasta, bineînțeles, dacă ei înșiși, conducătorii, au autoritatea morală să o facă. Din păcate, unii dintre ei, nu prea o au, adică nu prea sînt exemple pentru cellalți și nu justifică întotdeauna prin activitatea lor calitatea de conducători. G. Rusan și A. Gondoș, de pildă, ambii președinți de C.A.P., primul în comuna Ateaș, celălalt la Ninved (județul Bihor), și-au permis să scoată 2 autocamioane de la transportul produselor — fără să se gîndească o clipă că încalcă niște dispoziții legale, la a căror respectare sînt chemați să vegheze ei în primul rînd — pentru a se deplasa cu ele la oborul din Oradea, încărcate cu porci de vînzare ; șeful secției tractoare de la I.A.S. Iernut, ferma Lechința, pe nume Ilie Santa, a aprobat un tractor cu remorcă pentru transportul ustensilelor necesare organizării unei nunți, alt tractor cu remorcă (41-CJ-3911) este trimis din dispoziția conducerii S.M.A. Mociu să ducă un viței la Cluj-Napoca, tot un șef de secție, Martin Coroiaiu (S.M.A. Bahnea, județul Mureș), a permis plecarea în cursă a unui tractor ce prezenta defecțiuni tehnice și al cărui conducător se afla sub influența băuturilor alcoolice.

Este greu de înțeles ce gîndesc acești oameni, ce noțiune au ei despre actul de conducere, despre răspunderea de conducător. Este greu de înțeles cum li se tolerează asemenea atitudini, incompatibile cu calitatea pe care o au.

Știm cu toții — și cu atît mai mult conducătorii de întreprinderi, de instituții — cîte eforturi se fac pentru a se asigura un parc auto corespunzător fiecărei unități, pentru a se pune la dispoziția acestora mijloacele de transport necesare îndeplinirii sarcinilor de plan, acoperirii nevoilor operative de muncă. Și totuși întîlnim încă destule exemple de conducători care manifestă indiferență, lipsă de exigență față de modul de exploatare a acestor mijloace. Sînt cazuri cînd mașinile unității sînt utilizate după bunul plac, uneie parcurg sute de kilometri fără ca cineva să știe de ele, lipsind zile întregi din parc. Marin Mărunțelu, de pildă, șofer pe autocamionul 32-B-235, proprietatea Direcției de telecomunicații a municipiului București, este găsit transportînd mobilă, în interes personal, pe ruta București — comuna Ciubești (județul Galați). Fără vreo formă legală, fără vreo aprobare, ba, pe deasupra, și băut, parcurge 500 de kilometri cu mașina instituției pentru rezolvarea unei probleme personale. Exemplul ni se pare edificator.

Puși în fața unor asemenea fapte, comise de subordonații lor, mulți dintre conducătorii respectivi își compun o mină surprinsă și indignată : „Nu ne explicăm cum a fost posibil, noi nu tolerăm așa ceva, vom lua măsuri". Sub replica aceasta se ascunde de fapt reacția acelora care nu cunosc ce se întîmplă în subordinea lor, care nu-și cunosc oamenii. Șoferul care și-a permis să plece tocmai la Galați, a făcut-o tocmai pentru că, deși ar fi trebuit să se afle cu autocamionul undeva, într-o anumită activitate, ordonată de interesele unității sale, știa că poate să lipsească de acolo, că nimeni nu-i va constata absența. Lipsa de control și tolerarea unor manifestări neconforme cu disciplina muncii stau la baza tuturor acestor abuzuri în folosirea mijloacelor de transport și ele se datorează și atitudinii concesive a unor tovarăși conducători.

VALERIU RĂMNICEANU ■
IOAN CHILOM ■

Piața Scînteii, radar

Mizgă, burniță, început de ceață. Într-un cuvînt, vreme rea ; atenție deci la viteză, la frîne, la depășiri, la prioritate. Alurea, merge și altfel, zic însă unii — nu știm dacă sînt cei mai mulți, dar în orice caz destui. Radarul ni-l comunică cu precizia-i electronică. „N-am știut, n-am crezut (că merg așa de repede), nu-mi merge kilometrajul, mă rog, tot așa, fel și fel de scuze. Despre motivele reale ale acestei imprudențe periculoase, mai nimic. Încercăm noi să le descifrăm din natura faptelor. 21-PH-2279, o autoutilitară aparținînd UJCM-ului Prahova ; conducător auto, Radu Aurel.

— De ce ați depășit viteza legală? Unde vă grăbiți ?

— ...

Aflăm că la orele 13.00 mașina fusese încărcată cu mărfuri pe poarta fabricii furnizoare. Acum, însă, ceasul arată 16.10.

— Unde ați zăbovit ?

— ...

Niște sticle cu vin îngrămădite mai în umbră, precum și alte produse, să le zicem alimentare, sugerează un răspuns. Surprinzîndu-ne privirile, delegatul UJCM-ului, Nicolae Dociu, explică :

— Dacă tot nu mai avem treabă, am trecut și pe la piață, ca tot omul.

Greșit ! „Tot omul" nu se duce la piață cu mașina întreprinderii, nu intră în criză de timp și apoi gonește bezmetic pe cele patru roți, în orice clipă la un pas de accident.

Autofurgoneta Dacia, 21-PH-2157, aparținînd Întreprinderii „1 Mai" — Ploiești. Șoferul Ion Bidilică ridică din umeri și se uită la tovarășul său de călătorie. Acesta, un inginer al întreprinderii, ne stă la dispoziție.

— Furgoneta este goală, ați adus ceva la București ?

— Nu, adică da, m-a adus pe mine la centrală să iau niște planuri, niște achite.

— Și unde sînt ele ?

Ne arată sub banchetă niște hîrtii. Aproape nu ne vine a crede ; hîrtiile ar fi încăput, chiar comod, într-o servietă mai mare sau o valijoară. Tot e bine; dar dacă întreprinderea ar fi trimis la București, pentru transportul unor hîrtii, o platformă mobilă de foraj?!

La un taximetrist explicația depășirii vitezei nu trebuie căutată prea mult — cu cît acesta se grăbește, cu atît clientul devine mai îndatoritor. Conducătorul „Daciei" 2-B-2209, Alexandru Stanciu, are însă o explicație ce oscilează între straniu și ilar.

— Știți cu ce viteză se circulă în oraș ?

Nimic. Se uită la noi, încearcă să-și amintească ceva, să spună ceva, nimic. Pur și simplu nu știe.

— D-asta n-am dormit eu astă-noapte, mă furnica ceva, așa, nu știu cum și n-am putut dormi...

— Și ce legătură are aceasta cu depășirea de viteză ?

— Păi sigur că are, a fost un semn, dacă mai am unul, nici nu mai vin la lucru, că mă prinde radarul...

Mozaic infracțional

ATENȚIE, SE NELINIȘTESC PARAZIȚII

Miliția municipiului Brașov a organizat pe data de 6 ianuarie 1977 o amplă acțiune pe linia prevenirii și depistării unor persoane care săvîrșesc infracțiuni cu violență sau duc un mod de viață parazitar. Cu această ocazie, 50 de persoane au fost atenționate, șase persoane au fost sancționate cu amenzi de pînă la 1800 lei, fiind contravenienți la Decretul 153 din 1970, iar trei persoane au fost pedepsite cu închisoare corecțională : Vasile Carp, domiciliat în Stupini (Brașov), Vasile Avramescu, angajat la Autobaza nr. 4 Brașov, ambii cu cîte patru luni închisoare, și Gheorghe Aivănesei, angajat la Trustul de construcții Brașov, cu două luni închisoare, toți pentru tulburarea liniștii publice.

CIORAPII DE PE SOBĂ !

În ziua de 7 ianuarie 1977, Petru Nichifor, din satul Hodora, comuna Cotnari (Iași), călca frînt de durere spre postul de miliție. Venea să anunțe că, în noaptea de 6 spre 7 ianuarie 1977, i-au decedat acasă cei trei copii : Liliana, de un an, Petru, de doi ani, și Mihaela, de șase ani.

Tatăl nu putea să-și dea seama de cauza morții copiilor. După primele cercetări efectuate la fața locului, a rezultat că moartea celor trei copilași a survenit ca urmare a intoxicației lor cu gazele rezultate din arderea mai multor perechi de ciorapi, care au fost așezați pe sobă, să se usuce. Între timp, ciorapii s-au aprins, au ars mocnit și... au provocat nenorocirea !

FILTRU TOTAL LA PITEȘTI

6 ianuarie 1977. Serviciul circulație al Miliției județului Argeș e în alertă. Pe raza municipiului Pitești are loc o acțiune „filtru total". Cu această ocazie au fost controlate un număr de 250 autovehicule și tot atîția conducători auto. Dintre aceștia s-a constatat că 87 au comis diferite abateri : trei au condus sub influența alcoolului ; 13 au condus cu viteză excesivă ; 17 au fost găsiți circulînd cu defecțiuni tehnice la mașini, iar opt conduceau fără nici un act la bord. Șoferul Dumitru Săvoiu, de pildă, a fost întîlnit pe șoseaua Tîrgoviște — Curtea de Argeș efectuînd un „transport clandestin de persoane, cu o mașină Dacia 1 300 nr. 1—DB—7310, proprietate a Întreprinderii de utilaj petrolier — Tîrgoviște. Amenzile care s-au împărțit cu această ocazie celor vinovați sînt și ele destul de substanțiale : aproape 14 000 lei. Au fost suspendate, de asemenea, patru permise de conducere.

O MIE DE ACUZATORI.

De curînd, la Casa de cultură a orașului Curtea de Argeș, s-a judecat, în fața a peste o mie de persoane, un proces privitor la o infracțiune de viol în grup, a cărei victimă a fost tînăra D. B. Pe lîngă dezaprobarea unanimă a celor de față, a opiniei publice în general, pedeapsa autorilor a fost exemplară, fiind condamnați la : 8 ani închisoare — Ion Coman ; 6 ani și 10 luni închisoare — Alexandru Petrescu ; 6 ani închisoare — Gheorghe Stan ; 5 ani și 6 luni închisoare — Vasile Tiroiu ; 5 ani și 6 luni închisoare — Viorel Stancu și 5 ani închisoare — Victor Mișca.

VINOVAȚI DE... UITARE ?

— 25 775 litri de vin alb, roziu și negru, sec și demisec, în valoare de 241 468 lei ;
— 18 922 litri de drojdie, pe cale să devină țuică, în valoare de 4 115 lei ;
— 1 170 litri de țuică tînără și bătrînă, în valoare de aproximativ 40 000 lei.

Aceste bunuri lichide au fost descoperite neînregistrate cu ocazia unui control efectuat de lucrători ai serviciului economic de la Miliția județului Constanța în întreprinderile viei și vinului, în întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție.

Controlul a fost efectuat în perioada 24 noiembrie — 30 decembrie 1976 și, în consecință, toate cantitățile respective au fost înregistrate în acte. Celor vinovați de această uitare li s-au servit... amenzi în valoare de 8 030 lei. Mult prea mici, după părerea noastră.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

„Vin și eu să mor cu voi!"

În fiecare iarnă, circa 250 de persoane își pierd viața, iar alte 400 sînt rănite în accidente de „sezon", mai precis în evenimente rutiere datorate încălcării, îndeosebi de către șoferi, a normelor menite să asigure siguranța deplasării vehiculelor în condițiile dificile de trafic.

Presa scrisă, televiziunea prezintă frecvent în această perioadă imagini de genul celei de jos pentru a avertiza, pentru a atrage atenția că poleiul, gheața, ceața, ninsoarea abundentă sînt inamici ce nu trebuie ignorați nici chiar de cei mai buni șoferi. Din păcate ele nu îndeamnă la reflecție un număr însemnat de șoferi, tributari ai concepției sintetizate în expresia : „Mie nu mi se poate întîmpla așa ceva !".

Așa afirma deseori și Lungu Ispas, despre care e vorba în aceste rînduri. În timp ce cobora Dealul Negru la volanul autoturismului nr. 1-VL-4091, acesta a fost oprit împreună cu alți șoferi de un lucrător de miliție care le-a atras atenția să ruleze prudent, deoarece drumul acoperit cu zăpadă topită este foarte lunecos.

După un formal „mulțumesc !" șoferul nostru, în a cărui mașină se mai aflau patru prieteni (unul abia coborîse din autobuzul oprit puțin mai în spate și grăbit, dar bucuros, s-a urcat în autoturismul cu care avea posibilitatea, zicea el, să ajungă mai „repede" la meciul de la Tîrgoviște, țința călătoriei grupului nostru), a demarat în viteză vrînd parcă să demonstreze cît de serios a primit recomandarea făcută.

După circa 10 minute autoturismul de culoare roșie a ajuns pe sectorul de drum ce străbate localitatea Valea Ursului. Aci L. I. a apăsat mai puternic pe accelerație. Despre această secvență a accidentului șoferul de autobuz Simion Ciobanu, care circula din sens contrar, avea să declare mai tîrziu : „În satul Valea Ursului am observat că dinspre Rm. Vîlcea venea o Dacie 1 300, cu viteză mare. Am redus viteza și am continuat drumul pe partea dreaptă a șoselei. La un moment dat nu am mai văzut autoturismul din cauza unui autocamion oprit pe dreapta, în sensul lui de mers, adică pe stînga mea. În momentul cînd mă aflam paralel cu autocamionul, a apărut brusc din spatele acestuia Dacia 1 300 roșie, eu am frînat, autoturismul s-a răsucit lateral și în această poziție a derapat puternic izbindu-se de autobuz, după care a ricoșat în șanț la circa 1,5 m. În zona în care circulam ningea, pe șosea se formase mîzgă și era alunecuș".

Lucrurile s-au petrecut într-adevăr așa cum le-a relatat C. S.

Ca urmare a impactului extrem de violent, autoturismul literalmente s-a dezmembrat, prefăcîndu-se parcă într-o prelată aruncată neglijent peste niște fiare răsucite. Cei cinci ocupanți : Lungu Ispas de 37 ani, maistru chimist, Rizea Ion de 36 de ani, maistru mecanic, Cornea Ion de 33 de ani, operator chimist, Dima Florea de 34 de ani, infirmier stomatolog, Dobre Gheorghe de 38 ani, tehnician la I.T.A., toți din Rm. Vîlcea, au murit pe loc. Paradoxal este că toți pasagerii autoturismului aveau în buzunar bilete de autobuz pe distanța Rm. Vîlcea—Tîrgoviște, dar toți au renunțat la călătoria cu autobuzul în favoarea unei călătorii mai „rapide" cu autoturismul unde în plus, microbiști fiind, puteau comenta în voie evoluția probabilă a meciului de fotbal ce urmau să-l vadă peste cîteva ore.

S-a crezut inițial că accidentul s-ar fi datorat adormirii la volan a șoferului L. I. Atmosfera era însă prea aprinsă în mașină pentru ca cineva să poată adormi. Tocmai aceste discuții credem că au distras atenția conducătorului auto care a observat tîrziu obstacolul — autocamionul în pană — (semnalizat dealtfel regulamentar cu triunghi reflectorizant) pe care l-a depășit printr-o manevră de ultim moment, manevră care, transformînd autoturismul în sanie, l-a proiectat în autobuz.

Mă gîndesc la Dima Florea, cel care s-a urcat în autoturism în timpul opririi de pe Dealul Negru. Despre el martorii spun că striga celor din mașina roșie : „Stați, fraților, vin și eu să merg cu voi". De fapt „Vin și eu să mor cu voi".

Cinci oameni în floarea vîrstei, morți în mod stupid, 5 copii rămași fără tată, părinți, frați, surori, soții, toți îndoliați pentru ce ? Pentru că pericolele și rigorile drumului, ale circulației dificile de iarnă, au fost din nou ignorate.

Colonel VICTOR BEDA ■

CU CINCINALUL CARE A TRECUT, CU ACEST CINCINAL ÎN SPECIAL INDUSTRIA JUDEȚULUI NOSTRU PUNE DOI PAȘI DE URIAȘ

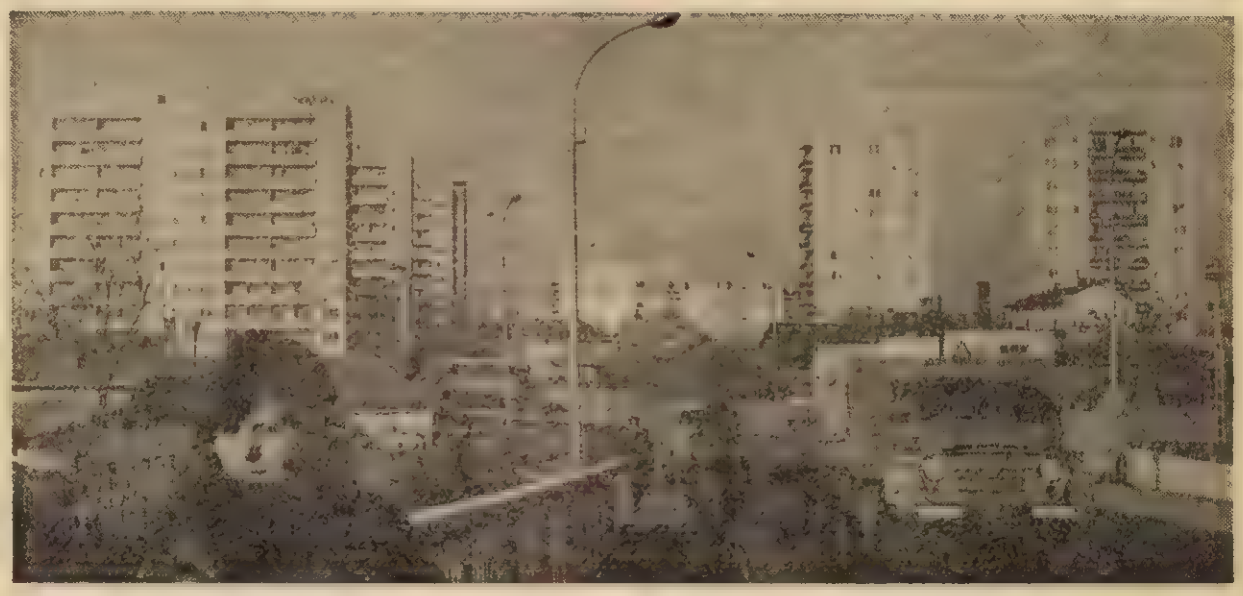

CONVORBIRE CU TOVARĂȘUL TUDOR POSTELNICU, PRIM-SECRETAR AL COMITETULUI JUDEȚEAN BUZĂU AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

— Stimate tovarășe prim-secretar, vă propun, în deschiderea acestei convorbiri, să discutăm despre oamenii județului Buzău. Oameni buni și harnici sînt în toată România și tot așa sînt și locuitorii județului. Dar fiindcă nici un om nu seamănă cu altul, și județele se deosebesc unele de altele. Ce se întîmplă deci în județul Buzău, ce s-a întîmplat și ce se întîmplă, ca fapt remarcabil, cu populația din această parte a țării ?

— Vă propun și eu un lucru : să spunem din capul locului că răspunsurile pe care le voi prezenta înseamnă, de fapt, felul de a privi lucrurile al Comitetului județean de partid, pentru aplicarea indicațiilor primite din partea conducerii partidului, din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu, personal, indicații care vizează dezvoltarea economico-socială, culturală și edilitar-gospodărească a județului. Oamenii Buzăului sînt, într-adevăr, buni și harnici. Problema principală este ca să construim, în județul nostru, o industrie puternică și să dăm țării niște producții agricole din ce în ce mai bogate. Cu oamenii pe care-i avem, de bună seamă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu spune că socialismul trebuie construit cu acești oameni și pentru acești oameni. Sarcinile pe care partidul le pune în fața județului, pentru cincinalul în curs, sînt mari. Se știe că secretarul general al partidului a indicat ca toate județele să atingă, la finele actualului cincinal, o producție industrială globală de minimum 10 miliarde lei. În anul 1970, județul Buzău realiza o producție industrială globală de 3,5 miliarde lei. În prezent, realizăm o producție industrială globală de 10,6 miliarde lei. Este, socotim noi, un fapt care ne dă dreptul să afirmăm că, în anul 1980, vom fi în stare să atingem o producție de 20 de miliarde lei. Nu întîmplător am spus „vom fi în stare". Noi credem că succesul este determinat de modul în care vom mobiliza toate puterile creatoare ale oamenilor, pentru că ei sînt, realmente, în stare de fapte mari. Pînă la Congresul al IX-lea al partidului, în județ funcționau cîteva întreprinderi industriale cu o producție pe care, în comparație cu ceea ce este astăzi producția industrială a Buzăului, o putem numi modestă. În anul 1968, odată cu reorganizarea administrativă a țării, sîntem martorii unei veritabile renașteri, în toate planurile, a acestui meleag. În cincinalul trecut au apărut întreprinderi noi, iar cele abia înființate s-au dezvoltat în ritm accelerat. Industria constructoare de mașini, metalurgia și chimia au o pondere de peste 50% în producția industrială. Nu cu mulți ani în urmă, unitățile industriale ale județului erau o fabrică de cărămizi și țigle, o turnătorie de tuci, cîteva exploatări forestiere, două mori, 27 „cuptoare sistematice" de uscat prune, atelierele de zonă C.F.R. și trei fabrici de marmeladă. Buzăul era unul din locurile în care nu se întîmpla aproape nimic. Astăzi, cu deosebire în ultimele două cincinale, se întîmplă o seamă de lucruri atît de mari, atît de importante, în planul investițiilor industriale, încît viața oamenilor din zonă cunoaște prefaceri profunde. Iată una din ele : în anul 1950 lucrau în industria județului abia 8 913 angajați. În 1975, numărul lor crește la peste 42 000. Estimăm încă o creștere substanțială pentru sfîrșitul cincinalului actual, astfel ca numărul lucrătorilor în industrie să ajungă la peste 60 000. Toți acești oameni, în marea lor majoritate, provin din mediul rural. Problemele noastre derivă, cum se poate vedea, una din alta. Tuturor acestor oameni trebuie să le asigurăm condiții de viață specifice zonelor industriale — locuințe noi, un sistem de transport la locul de muncă rapid și eficace, un sistem de aprovizionare, de asemenea, bine pus la punct, o viață culturală bogată. Să mai notăm că între anii 1971—1975 se creează peste 27 000 noi locuri de muncă. Asta numai în industria generatoare, în primul rînd, de progres tehnic. Dar mai sînt și altele alte activități care reclamă schimbări adînci în felul de viață al cetățenilor. De exemplu, în ultimii cinci ani au fost puse în funcțiune, în întregul județ, peste 80 capacități industriale și agrozootehnice, Buzăul înscriindu-se în circuitul național și internațional cu produse complexe. Am amintit de fabricile care măcinau grîu și fabricau marmeladă. Astăzi livrăm utilaj tehnologic pentru mari combinate din țară și de peste hotare, căi de rulare pentru laminare, aparate de cale, subansamble și piese turnate pentru tractoare, garnituri de frînă și etanșare pentru industria de automobile, o variată gamă de sîrmă trefilată și electrozi de sudură, diferite sortimente de geamuri, mobilă, tîmplărie metalică și din mase plastice. Să nu uităm, apoi, că sîntem parte din Bărăgan și un principal producător de cereale, legume, fructe și alte produse agricole. Și, pentru că ne numărăm printre principalii producători agricoli, iată ce am mai realizat : prin desecări, prin lucrări de combatere a eroziunii solului, prin alte activități de îmbunătățiri funciare, am redat circuitului agricol peste 30 000 hectare. Vom continua acest program, care a început, practic, în anii 1970—1975 și vom mai da și alte zeci de mii de hectare. Anul acesta am înregistrat cea mai mare producție agricolă. Deoarece prima întrebare se referea la felul de a fi al locuitorilor județului, merită să amintim următorul fapt : în întrecerea patriotică republicană pentru înfrumusețarea și buna gospodărire a localităților, municipiul Buzău a ocupat locul întîi pe țară. De unde se vede, zicem noi, că un oraș industrial nu înseamnă, neapărat, un oraș poluat, lipsit de o ambianță plăcută.

Dealtfel, în ce privește situația centrelor urbane ale județului, vom sublinia faptul că, recent, conducerea de partid a aprobat schițele de sistematizare a cinci comune mari, schițe ce arată modul în care aceste comune se vor transforma în orașe. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut, personal, unele observații asupra schițelor, pentru îmbunătățirea lor, fapt care ne-a fost de mare sprijin. Orășenizarea unor localități rurale constituie una din căile concrete prin care sporim procentul populației urbane.

— În vizita de lucru pe care secretarul general al partidului a efectuat-o la Buzău, cu ocazia aniversării a 1 600 de ani de atestare documentară a localității, au fost numite concret o serie de sarcini ce revin întreprinderilor din platforma industrială. Cum au fost puse în practică indicațiile date atunci de tovarășul Nicolae Ceaușescu ?

— Pe 24 decembrie 1976 am raportat îndeplinirea planului, ceea ce spune că noi toți, comuniștii și întreaga masă a oamenilor muncii, am primit cu mare seriozitate indicațiile secretarului general al partidului, că ne-am dat silința să facem din fiecare cuvînt rostit atunci un fapt, pe care fapt să-l putem scrie cu mîndrie în istoricul muncii noastre. Astfel, nu numai că ne-am îndeplinit planul, dar am dat și o producție suplimentară de 250 milioane lei la producția globală industrială, iar la producția marfă 314 milioane lei. E semnificativ și amănuntul — un amănunt resimțit cu multă mulțumire sufletească de oamenii muncii — că, pentru prima oară de la constituirea județului, realizăm sarcinile anuale de plan în ce privește construcția de locuințe și chiar dăm un număr de apartamente în plus. Să ne amintim că Buzăul era, pînă nu demult, o localitate fără drumuri asfaltate, cu o situație deficitară a rețelelor de apă și canalizare. Practic, un cetățean care nu a mai trecut prin Buzău de șapte, opt ani, nu-l mai recunoaște. Problemele asupra cărora tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit în mod special au făcut obiectul unor analize atente și responsabile la toate nivelurile de conducere și, ca urmare, răspunsul nostru înseamnă, concret, următoarele : prin reamplasarea unor mașini, instalații și utilaje, am identificat peste 48 000 mp spațiu industrial, un spațiu care spune că peste tot există resurse încă nefolosite și care asigură, în viitorul cel mai apropiat, realizarea unei producții suplimentare de aproape un miliard de lei. S-au asigurat, de asemenea, condiții pentru reducerea cu peste 30% a volumului de investiții la structura construcții-montaj. Rezultă, de aici, importante economii de ciment, oțel-beton și alte materiale. Indicele de utilizare a fondului de timp disponibil al mașinilor, utilajelor și instalațiilor din dotare a fost, la finele lui decembrie trecut, de aproape 85%. Am putea spune că, în esență, tot ce am realizat noi mai de seamă anul trecut și, în mod special, după vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, se datorește unei concepții sensibil îmbunătățite privind stilul, metodele de muncă, organizarea muncii. Dacă am obținut, de pildă, 1 000 kg de grîu, orz și porumb la hectar mai mult decît media ultimilor trei ani este pentru că ne-am organizat mai bine munca, am antrenat mai mult activul de partid și am valorificat mai exact posibilitățile de care dispun oamenii muncii. Nu-i de ajuns să poți, trebuie să și finalizezi ceea ce-ți propui. În industrie, ne-am propus să recuperăm gămînerile în urmă prin organizarea muncii, dar și prin angajarea conștiinței. Prin angajarea conștiinței noi înțelegem ca fiecare om din județ să se simtă implicat în rosturile și înțelesurile cifrelor de plan pe care le discutăm în convorbirea de față.

— Judecînd cu anume detașare evenimentele cotidiene și chiar evenimentele anului care tocmai s-a încheiat, vă rog să ne spuneți ce treburi cer în județul Buzău un efort în plus, ce domenii ale vieții economice și politice vă preocupă în chip deosebit ?

— Am putea spune că ne străduim să înțelegem, în modul cel mai drept și mai eficient, ce probleme sînt prioritare pentru ca traiul cetățenilor să fie, de la un an la altul, mai bun, mai bogat material-ideește și sufletește și cum trebuie să procedăm astfel ca munca organizației județene de partid să răspundă sarcinilor pe care ni le trasează partidul și, în același timp, să răspundă năzuințelor oamenilor muncii spre mai bine în societate. De aceea, sîntem cu totul obligați ca ideile și acțiunile noastre să fie în deplin acord cu ideile și acțiunile cuprinse cu necesitate în planul anual și de perspectivă al dezvoltării economico-sociale a județului. În 1977, ritmul de creștere a producției industriale va fi de 29%. Vă rog să rețineți că 29% este un procent care ne obligă să adoptăm, în continuare, o seamă de măsuri politico-organizatorice, menite să conducă la finalizarea în bune condițiuni a angajamentelor asumate. Prin măsurile luate pînă în prezent, cu sprijinul permanent al conducerii partidului, apreciem că sînt condiții ca să realizăm în mod corespunzător planul de investiții pe acest an, plan care însumează circa 3 miliarde lei.

Începem acum cu multă încredere al doilea an al actualului cincinal. În anii ce vin, cu fondul de investiții alocat, trebuie să asigurăm punerea în funcțiune a peste 80 de noi obiective și capacități de producție. Sîntem în județul Buzău peste 64 000 de comuniști. Mai mult de 80% din aceștia lucrează direct în sfera producției de bunuri materiale. Bazîndu-ne pe forța și capacitatea de organizare a comuniștilor, contăm pe mobilizarea tuturor locuitorilor județului pentru ca indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu la consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976 să se materializeze. Comuniștii județului Buzău țin să asigure conducerea de partid și de stat că principalele direcții ale cincinalului revoluției tehnico-științifice sînt în mod intim jaloanele muncii și vieții lor și că sînt pregătiți să facă din chestiunea reducerii costurilor de producție, a asimilării de tehnologii noi și a produselor cu parametri tehnici superiori, a creșterii productivității muncii, a realizării planului de export o cauză a conștiinței lor de comuniști. În ce privește agricultura, vom acționa astfel încît prevederile planului de stat pe 1977 să fie realizate în condiții bune.

Despre perspectivele județului Buzău se poate vorbi mult, toate acestea nu pot fi însă încadrate în limitele unei simple convorbiri. Consider că tabloul succint prezentat ne dă imaginea sintetică a viitorului, a posibilităților sale de a se transforma într-un județ mereu mai bogat, armonios încadrat în rîndul celorlalte unități administrativ-teritoriale ale țării. Frumusețea morală a oamenilor săi, hărnicia lor îi situează la un loc de cinste, îi asigură o continuă înflorire. În numele comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii din acest străvechi ținut românesc al Buzăului, dorim să exprimăm și acum înalta prețuire de care se bucură politica internă și externă a partidului nostru, politică pe care o aprobăm și la care participăm din toată inima.

TUDOR OCTAVIAN ■

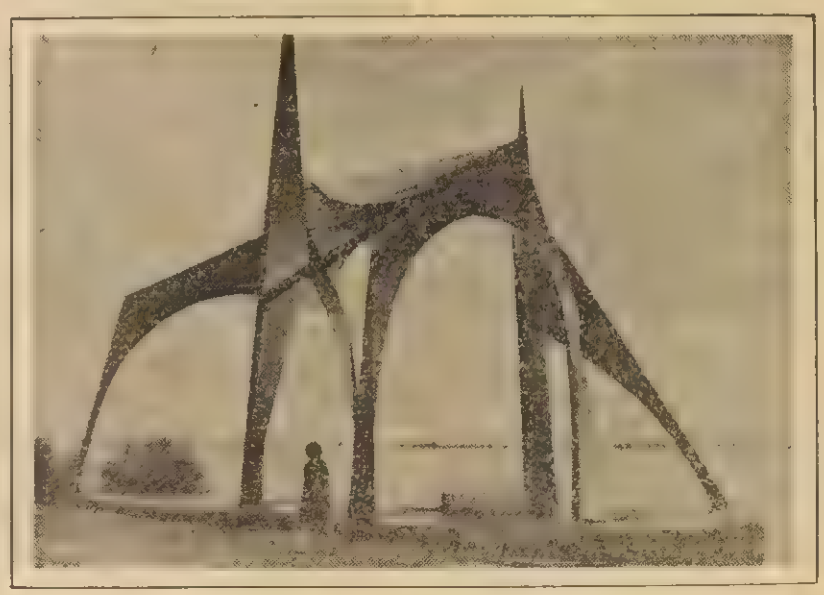

Cifrele de plan și faptele de muncă ale oamenilor spun că în județul Buzău munca are spor și viața e mai bogată, de la o zi la alta

Nivelul de participare

CÎND CRISTALUL DE PE BIROUL DIRECTORULUI CAZACU E SPART, ÎNSEAMNĂ CĂ S-A DISCUTAT DESPRE RISIPA DE MATERIALE

Întregul sector industrial al țării este angrenat puternic în îndeplinirea sarcinilor de plan care îi revin și, încă din luna decembrie a anului trecut, opinia publică a luat cunoștință de primele depășiri înregistrate fie de unele unități industriale, fie de județe, în ansamblul lor. Coordonatele principale ale acestui efort conștient sînt : productivitatea, economia de materiale și materii prime, eficiența, buna chibzuire a combustibililor și a energiei electrice.

Ne-am propus să vedem cît și cum se preocupă cîțiva factori ai unei întreprinderi de aceste comandamente generale ale economiei noastre. Am ales una dintre unitățile de renume ale Buzăului : Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă.

★

Leonid Cazacu — directorul întreprinderii, un om la 62 de ani, albit de muncă, începută încă din copilărie. Conduce cîteva mii de oameni ai unei industrii noi pentru județul Buzău, dar foarte modernă, aliniată la etaloanele internaționale, atît ca sortimente cît și în ceea ce privește calitatea.

— Pentru mine problema nr. 1 a fost și va rămîne cea a investițiilor pentru că, așa cum a spus în atîtea rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, un director trebuie să se considere primul diriginte al locului său de muncă. Dar, pentru că sînt întrebat despre productivitate, economii, eficiență, am să răspund că ceea ce mă revoltă cel mai mult este risipa de materiale.

„Bătrînul", cum i se spune în întreprindere directorului, se animă pe măsură ce vorbește și cutele adînci, ca de pămînt uscat, de pe chipul lui se adîncesc, ca niște gheare, în jurul ochilor mai ales, trădînd concentrarea omului care gîndește cu convingere ceea ce spune.

Din această cauză tip uneori la ai mei. Mă descarc, fiindcă sînt un om deschis, trebuie să mă manifest, ca să nu explodez. Știi cum am procedat odată cu cîțiva care se făceau că nu înțeleg ? Am aruncat, în fața lor, niște bani pe jos. Mărunțiș. S-au repezit să-l adune. De ce ? Pentru că nici ei nu suportă risipa. Le-am spus atunci : de ce aparatele de măsură și control sînt defecte ? Asta nu-i tot risipă ?

Eugen Sandu, inginerul șef al întreprinderii, un om tînăr, umblat prin toată lumea, pentru a vedea și a înțelege cum lucrează cei cu mai multă experiență, este o fire opusă celei a directorului, mai înclinat spre meditație, capabil să se stăpînească chiar atunci cînd motivele nemulțumirii sale sînt evidente. Desigur, un cuplu minunat pentru asigurarea unei conduceri solide.

— Peste 50% din timp îl dedic productivității, nu numai prin natura funcției mele, dar și pentru că sînt președintele unei comisii, special înființate, pentru rezolvarea acestei probleme. Chestiunea este foarte dificilă, la întreprinderea noastră, pentru că ea lucrează la un înalt grad de tehnicitate, iar prevederile planului de producție țin seama de acest fapt real și conțin indici superiori, ceea ce face cît se poate de delicat aspectul depășirilor normate, adică tocmai al celor care se pot obține printr-o productivitate sporită. Coeficienții obținuți, la noi, în privința productivității muncii, sînt egali cu cei realizați în uzine similare din R.F.G. și Elveția. Dau aceste exemple pentru că din cele două țări numite avem date. La consumurile specifice, la zinc, de pildă, cu care lucrăm foarte mult, stăm pe același plan cu S.U.A. și R.F.G. Avem un indice de depășire de 3%. În agricultură asta înseamnă 270 lei, la o productivitate de 9 000 de lei pe cap de om. La noi, 3% este egal cu 18 000 de lei. Nu este același lucru. Productivitatea în metalurgie atinge 600 de mii de lei. Vrem să realizăm acest 3% nu prin reduceri de personal, ci prin productivitate. Hotărîtoare în privința aceasta sînt, după părerea mea, bazată și pe experiență, stabilitatea și pregătirea cadrelor pe utilaje. Am avut multe greutăți, pînă la intronarea unei discipline de muncă, prin care să impunem nu numai efortul de exploatare a utilajelor, dar și întreținerea lor. Răspunderea merge pînă la ultimul muncitor.

Nicolae Carabașa, maistru la secția zincare, naturalizat buzoian, după obiceiul atribuit oltenilor de a-și urma soțiile la locurile lor de naștere. Un om vioi, energic, degajă o mare putere de muncă, atît prin spirit, cît și prin statură și fel de a vorbi.

— Uneori nu pot să dorm, cînd am probleme la uzină. Și am. Am avut mai multe, am rămas cu mai puține. Dar nu-mi lipsesc. În conducerea secției sîntem doar doi oameni, inginerul tehnolog Ion Nedelcu și eu. Cînd am venit, cu totul erau 7—8 oameni, în afara pontatorilor, contabililor, calculatorilor etc.. Productivitatea și economiile mă preocupau de pe cînd lucram la întreținere. Și astfel cînd am trecut maistru la zincare cunoșteam deja problemele.

Intervine inginerul **Ion Nedelcu.**

— Maistrul Carabașa a și rezolvat, practic, printr-o invenție sau inovație, ziceți-i cum vreți, recuperarea zincului care se pierdea. Sîrma zincată, mai ales cea destinată exportului, se cere foarte bine preparată. E vorba despre concurență. Zincul se consuma în cantități mari. El a făcut ce-a făcut și acum recuperăm zinc din ceea ce altădată aruncam.

Maria Anghel, economist la secția „costuri". Este surprinsă, pînă la inhibare, de întrebările noastre. Teoretic, dă răspunsuri fără greșeală privind raporturile dintre productivitate și costuri, dar nu vede în ce măsură poate interveni, este o funcționară conștiincioasă, calculează perfect, dar... problemele mai mari aparțin șefului ei...

Maria Șandrea, secretara directorului și a inginerului șef.

— Pentru mine problemele producției înseamnă starea de spirit a directorului. Inginerul șef este mai tăcut. Aud uneori, prin ușa capitonată, discuțiile din biroul alăturat și, nu o dată, a trebuit să schimb cristalul de pe biroul tovarășului Cazacu. Acum i-am pus unul foarte gros. În asemenea împrejurări știu că s-a discutat despre risipa de materiale și productivitate. În rest...

Grigore Săpunaru, lăcătuș de întreținere, secția autoutilări. Referindu-se la el, directorul îmi spusese : „Ce om e ăsta !" cu o asemenea admirație încît restul se înțelegea de la sine. Acum eram în prezența sa. Un om la 25 de ani, dar, pare-se, cu o mare experiență.

— Zile întregi mă gîndesc la productivitate și economii. Nu sînt insurat, nu am alte preocupări. Lucrez direct cu tovarășul Cazan, secretarul comitetului de partid, la inovații și la introducerea noului. Or, aici se cuprind și productivitatea, și economia de materiale. Cînd am lucrat la mașina de produs electrozi tubulari, nu plecam din uzină nici noaptea, sau foarte tîrziu, la 2—3. Explicația ? Nu-mi plac lucrurile de serie. Mă-nebunesc după noutăți, mai cu dragă inimă muncesc cînd se începe ceva necunoscut. Cînd am fost mai tînăr (!?) am lucrat la o întreprindere de reparații auto, la Iași. Acum, că avem industrie la Buzău, am venit acasă. Am mai lucrat, în colectiv, și la o altă mașină de fișiat aluminiu care a fost transportată la Slatina. Nu mai importăm așa ceva.

MANOLE CARȚAN ■

Murano de Buzău?

Există, spre marginea urbei Buzăului, într-un cartier de tot modest, care și trăiește ultimele zile de pașanță și de stare lincedă, o fabricuță pe cale de a deveni, în chiar acest an, în zilele acestea chiar, fabrică mare și întreprindere. E vorba de „Perla", unitate a Întreprinderii de sticlărie de menaj Berca.

Ce produce o industrie ca aceea pe care am numit-o mai sus, știe toată lumea. Ce nu știe lumea sau, mai bine zis, ce n-a aflat încă lumea e faptul că în atelierul de creație al „Perlei" au fost produse primele vase decorative de tip Gallé, obiecte frumoase și de valoare mare, concurînd, în mai toate privințele, celebra sticlă de Murano.

Dacă oamenii au reușit să dea lucruri și fapte minunate, în toate epocile și în toate condițiile, este pentru că aceste lucruri și fapte erau de făcut. Dacă un om a fost în stare să producă o sticlă, a cărei calitate să amețească imaginația atîtor amatori de frumos, este pentru că sticla aceea era de făcut.

Astfel a gîndit inginerul Ioan Petru cu vreo doi ani în urmă, astfel a socotit și Acs Zoltan, creator de prototipuri la „Perla". Despre sticla de Murano și vasele de tip Gallé, fabricate din ea, meșterii muranezi știu o mulțime de lucruri. Și fiindcă știu, nu spun la nimeni. Practic, sticlarii buzoieni au trebuit să inventeze totul : materialul, tehnologia, procedeele de prelucrare. „Despre sticla de Murano, zice Acs Zoltan, se vorbește cu multă admirație, ca despre ceva cu totul excepțional. Părerea noastră, a celor care ne-am gîndit să facem Gallé-uri la Buzău, este că publicitatea a contat enorm și că, înlăturînd de pe întreaga poveste aureola ce-o dă întotdeauna publicitatea, obținem un adevăr accesibil. Un om a făcut asta, deci sîntem și noi în stare să facem un lucru asemănător. E o chestiune de metodă, de pregătire psihologică pe care am recomanda-o tuturor acelora care încearcă pasul în necunoscut sau pe un teren cu secrete de fabricație bine păzite. Este momentul să precizăm un fapt : aici, la Buzău, am pus la punct un mod original de producție a sticlăriei de tip Gallé. E posibil ca opera noastră să fie perfect asemănătoare operei sticlarilor muranezi, dar e posibil să fie și altfel. Precis, nimeni n-ar putea să spună care e situația. Ei își apără secretele de fabricație și, cum e firesc, noi ne apărăm invențiile. Obiectele, vasele acelea minunate, de găsit îndeobște în colecții și muzee, iată-le. Priviți, cercetați, apreciați".

Un Gallé este, înainte de toate, o problemă tehnică și anume problema suprapunerii mai multor straturi de sticlă tratate și colorate astfel încît lucrul final să fie un tot. Vasele decorative realizate în acest chip suferă o seamă de procese de corodare chimică și ajustaje mecanice. Practic, vasul de tip Gallé este o sculptură în sticlă, un ronde-bosse sau un relief, elementul decorativ fiind preluat de obicei din planșele atlaselor botanice. Sticla specială are o mare puritate, e translucidă sau opacă, după voință și lucrează după starea luminii, fiind cînd prilej de exuberanță, cînd de melancolie. Un Gallé, prin urmare, este ceva viu și, dintre toate obiectele frumoase produse de mintea și de mîna omului, el însoțește cel mai bine impresiile tactile cu cele ale privirii. Cum producerea unui singur vas este o chestiune de timp și de muncă multă, se înțelege că fabricația cere colaborarea unui mare număr de oameni cu temeiul unei ambiții ieșite din comun. Sîntem de acum în țara artei, iar vasele produse la Buzău au toate șansele să fie obiecte de interes patrimonial. Faptul este interesant, pentru că aici se produc, așa cum zice și firma fabricii, vase de menaj ; or, de la pahar și farfurie, fie acestea arătoase și de serie scurtă, la lucrul de muzeu e o distanță mare. Pentru ca distanța să fie accesibilă omului și, în mod special, omului muncitor de la „Perla", și-au unit știința și talentul ingineri, artiști plastici și meșteri sticlari iar pe Gallé-urile nesemnate, aflate în lucru în atelierul de creație sau terminate, semnează, în fapt, Lucia Popescu, Alexandru Dumitriu, Bucur Codreanu, Nicolae Burduf, Ioan Stoica, Francisc Ternes, Virginia Despoiu și, cum scriam la început, Ioan Petru și Acs Zoltan. Să le mulțumim pentru că au gîndit munca lor cu minte de artiști.

TUDOR OCTAVIAN ■

Buzăul, între cele două oglinzi spirituale ale sale

Casa de cultură a sindicatelor din Buzău este una dintre cele mai frumoase construcții noi din oraș și, pe bună dreptate, buzoienii, în plimbările lor dumnicale între Centru și Cring, se opresc adesea în fața ei, arătînd-o cu degetul. Cum însă simpla sa frumusețe arhitectonică n-ar justifica nici pe departe nu numai investiția, dar nici încrederea cu care a fost clădită, știut fiind faptul că, înainte de a ajunge monument, Casa de cultură trebuie să fie în primul rînd o prezență în viața spirituală a orașului prin activitățile desfășurate sub acoperișul ei, este firesc să-l fi întrebat pe directorul ei, Alexandru Dumitrescu, tocmai despre asta.

— Cîte dintre sălile Casei de cultură a sindicatelor sînt folosite și cîte nu, în acest moment ?

— Acum ? Dat fiind că noi nu putem scoate oamenii din producție — ar fi absurd, nu ? — acum, în această clipă, repetă o formație profesionistă de muzică populară în Sala cu vitralii. După amiază însă, ca în fiecare zi, toate cele 8 săli vor fi ocupate.

Îmi întinde cu promptitudine un program detaliat de activitate, pe zile, de care n-aveam de ce să mă îndoiesc după sinceritatea primului răspuns (într-adevăr, auzeam, prea bine chiar, eforturile cu care membrii formației forțau intrările și ieșirile unor cunoscute cîntece populare). Răsfoindu-l, întîlnesc, între activitățile curente și în alte părți, unele ce mi se par inedite, dacă nu chiar insolite pentru un vechi activist cultural : Sala 19, ora 17—19,30 — Curs de programatori mașini de calcul (profesor Oltenescu Nicolae). Sau : Sala de lîngă foaier, ora 17—19 — Curs de cosmetică. Pe lîngă acestea, cursul de electronică aplicată de vineri sau cel de mecanică-auto de miercuri par aproape obișnuite, la îndemîna oricui.

— Vin buzoienii la astfel de cursuri ?

— Oho, mi se răspunde, pentru cosmetică a trebuit să improvizăm încă o sală.

Evident însă că predominante în Casa de cultură a sindicatelor rămîn activitățile artistice, între care nu lipsesc : cenaclul plastic (pictură-sculptură), cenaclul literar, biblioteca, cercul de balet, corul, cineclubul, cursul de film etc. Deocarece pînă într-un viitor nu prea îndepărtat acest lăcaș de cultură este și singurul care poate suplini un teatru, mi s-a părut firesc să întreb și dacă buzoienii au putut beneficia de el și sub această formă. Mi-au răspuns buzoienii înșiși, care, statistic, au o frecvență la spectacolele de teatru prezentate de trupele profesioniste din București, Brăila, Galați, Buzău, Ploiești ș.a. de sută la sută.

— Aceasta se datorește, caută o altă explicație directorul Casei de cultură a municipiului, Nicolae Răican (un „rival" care se înțelege foarte bine cu „concurenții" de la sindicate) și existenței la Buzău, de aproape 100 de ani, a unui Teatru Popular care a format un public de teatru cu nimic deosebit de cel din orașele cu teatre profesioniste. Pe lîngă aceasta, venind vorba de noi, municipalii, amintesc și eu de orchestra noastră simfonică, de corul de cameră, de cercul plastic și de cel literar (ca o curiozitate : amîndouă cenaclurile literare, atît cel al sindicatelor, cît și cel al municipiului, se numesc la fel „Al. Sahia", deși Buzăul a avut de-a lungul vremii destui reprezentanți ai condeiului născuți pe plaiurile sale).

Formațiile celor două case de cultură, oglinzi de preocupare cultural-artistică ale orașului, acoperă însă, nemaifiind și alte formații profesioniste, și necesitățile de ordin spiritual ale conjudețenilor din sate și comune. Prin stagiunile permanente din căminele culturale, anual ele totalizează peste 300 de spectacole „afară", acolo unde pînă nu demult fluieratul era și el o manifestare artistică a sătenilor.

Desigur, nimeni, nici chiar cei ce răspund direct de aceste două foruri de cultură buzoiene, nu pretinde că nu mai este nimic de făcut pentru ca ele să strălucească adevărat și cu limpezime. Noile preocupări ale buzoienilor, din ce în ce mai pretențioși și cu motive îndreptățite în bunăstarea lor spirituală, cît și exigențele celor care vor și sînt datori să le întîmpine lasă loc pentru încă multe eforturi de îmbunătățire și progres cultural. Eforturi cu nimic mai prejos decît cele care au schimbat atît de profund viața acestui județ, în totalitate.

IULIAN NEACȘU ■

SĂRATA-MONTEORU, romanul unei renașteri

Sărata-Monteoru este unul din cele 11 sate ale comunei buzoiene Merei, comună mare, ocupînd cu casele și cu pămînturile ei o vatră de 99,44 kilometri pătrați, în care trăiesc 9 454 de suflete. Comună mare, așezare bătrînă, pămînt străvechi, în care fiecare fragment de priveliște pare un început de lume, de la năruirile lunare de coline și ripi sălbatice, care fixează imperiul geologiei, pînă la ruinele de ziduri șiefuite de timp, care fixează un răsărit sau un amurg de istorie. La Sărata, cioburile ceramice deshumate de arheologi au dat numele „culturii Monteoru", una din cele mai vechi și mai importante culturi ale epocii bronzului, descoperite în țara noastră. Rădăcinile străvechimii sînt multe, arheologul și istoricul încă nu le-au smuls, încă n-au izbutit să le smulgă, ca să le inventarieze pe toate, lăsîndu-le incorporate solului, chiar dacă torenții năvalnici au dislocat uneori — într-o vreme cînd pierderile de acest fel nu afectau prea mult, fiindcă depozitul era bogat, fiindcă „era de unde" — rădăcina copacului, transformînd-o, pe buză de prăpastii sau ripi, în cracă. Dar chiar și o simplă creangă poate da o idee majoră despre tulpina și rădăcina care-au ivit-o. O coapsă de marmură atînsă de dalta lui Phidias îți desenează întreagă nu numai statuia, ci și Elada. E apanajul marilor culturi, ce își păstrează intactă puterea de sugestie, impunînd pînă și fragmentul ca marcă și ca simbol.

Oricum, cu ce avem, cu descoperirile vechi continuate pe scară majoră în anii din urmă, Sărata-Monteoru desenează unul din cele mai mari complexe arheologice ale românilor, încercuind așezări și cimitire aparținînd a numeroase etape dintre epoca neolitică și secolele XI—XII. S-a descoperit, aici, ceramică tip Cucuteni, s-au descoperit, după epoca bronzului, vestigii din perioada Hallstadtului timpuriu și a Latène-ului dacic (sec. II—I î.e.n.). s-a descoperit în marginea satului o așezare din secolul IV, s-a mai descoperit, în locul care se cheamă Poiana Scorușului, un mare cimitir de incinerație din sec. VI—VII e.n., s-au descoperit, în sfîrșit, pe terasa înaltă a malului sting al Săratei, piriul ce taie în două satul, resturi de locuire din sec. XI—XII. S-a alcătuit, astfel, un spațiu de rezonanță istorică în care ne auzim deslușit, clar, continuu, ne auzim și ne urmărim urcușul, ființa și numele, adunînd din cioburi de cronică vasul sacru al străvechimii și dăinuirii noastre. Ni se deschide deci o fereastră, fastuos luminată, spre acea neguroasă, tulburătoare „epocă a enigmei" din care, o vreme, ni s-a părut (mai puțin nouă, mai mult altora) a nu primi vești, a primi numai sunete surde, sumare, contradictorii, venite parcă din zone ale abisului.

Am picat aici, la Sărata-Monteoru, în primele zile de an nou, cînd ecouri de „Plugușor" încă pluteau în aer, cînd aerul satului încă păstra ceva din febra revelionului, din precipitarea zgomotoasă a oamenilor spre ultima clipă a anului vechi, spre ultima fărîmă de clipă ce se ceruse trăită, acaparată, arsă, precipitare care destăinuie, observa cineva, acea supremă nevoie umană de a „umple vidul", de a umple abisul, de a nu lăsa timpul deșert, refuzul omului de „a contempla". Spaima vidului, „horror vacui", spune același, n-o cunoșteau însă oamenii vechi, cei ai culturilor tradiționale, ea e proprie doar modernilor, și totuși... Există un strat al culturilor noastre arhaice care trădează oroarea de vid. Este cel al culturii Cucuteni. Este singura clipă, este unica treaptă din evoluția noastră spirituală cînd admitem în decorație meandrele, cînd spaima spațiului și deci a timpului ne obligă să căutăm, să ezităm, la modul sublim estetic, să acaparăm, să umplem golul cu orice preț. Rezultatele sînt magnifice, vasele de tip Cucuteni nu-și au rival decît în splendida ceramică mesopotamiană. Spaima vidului l-a împins pe acel strămoș al nostru — ale cărui urme le regăsim și la Sărata — la elaborarea unor forme ce ar fi putut genera un prototip cultural de un fel aparte, mai liber ca îndrăzneală, ca fantezie, mai apropiat de timpul mediteranean. S-a adoptat însă o altă „soluție", una opusă, cea a geometrismului polar, generator de echilibru, ce ne-a redat calmul măreț al contemplării. Cultura noastră populară, derivată din cea arhaică, stă deci sub semnul criptic al acestei contemplări.

Ispitit oare prin sugestiile ce le deschide, observația de mai sus este, desigur, susceptibilă de a fi amendată, fie și numai pentru faptul că ea aparține literatului, nu savantului, iar literatura, chiar cea istorică, nu-și va putea propune nicicînd să concureze — necum să dicteze — în cîmpul științei din care își culege motivele. Reținem însă această imagine — cea a unei civilizații ce „a luptat cu vidul" — ca pe-o metaforă, ca pe-un blazon al locului, ca pe definiția unui spirit.

Există, în istoria mai nouă a locului, momente la fel de revelatoare pentru această „luptă cu vidul", momente ce compun, de fapt, întreaga cronică a acestei vetre, țesînd o unică și inextricabilă panoramă a pămîntului Monteorului, a peisajului și a vieții lui. E un fond de brocart vechi, cu tonuri șingerii patinate, pe care se suprapune țesătura în fir scump. Împletită de meșteri mari, cu savante și fastuoase meandre, cu savante și fastuoase motive decorative. Nici un punct al suprafeței nu rămîne neutru, nu rămîne „gol", și, chiar dacă firul de aur ocolește unele locuri, fondul — fondul de legendă, amintire, mit — pune suficientă culoare pentru ca totul să se ridice într-o aceeași vibrație.

Culoarea fundamentală sau faima acestui sat o dau, ca pretutindeni, pămîntul lui și oamenii ce-l muncesc, țăranii lui. O mai dau însă și industria locului — de veche celebritate — cum și stațiunea „Sărata-băi", cu stabilimentele ei balneare, și ele vechi, și ele celebre.

Industria și stabilimentele balneare ale Săratei sînt legate, începînd din veacul trecut, de un nume. Este numele lui Grigore C. Monteoru, „întreprinzătorul" și proprietarul puțurilor de petrol săpate pe dealurile din jur, totodată fondatorul și proprietarul stațiunii balneoclimaterice inaugurate în 1885 și devenită, încă de la sfîrșitul veacului, un punct monden de atracție, un „rendez-vous" estival al elegantelor și elegaților României și Europei, disputîndu-și bogații clienți cu Karlovy Vary și chiar cu Nisa. Societatea petrolieră se chema „Monteoru", stațiunea cu vile și stranduri se chema „Monteoru", proprietarul se chema la fel, după cum la fel s-a chemat și satul. Cine era, de fapt, acest Monteoru ? Personajul merită o atenție specială, el ilustrînd un moment semnificativ al „luptei cu vidul", mai precis, al dramei acestei lupte, al neputinței ei în epoca la care ne referim. Personajul nostru este un mare ambițios, dar, în același timp, un complexat, un vexat. Modesta sa extracție — „băiat de curte", deci argat de moșie — rectificată printr-un mariaj gen „Tănase Scatiu"cu fata boierului, deci cu sacul cu bani, nu face decît să ascută ambiția parvenitului, care nu poate opune nobleții „de singe" decît aurul smuls de la socru. Dar cu aurul acesta (după cum avea să mărturisească, spre sfîrșitul vieții, unui reporter) „vrea să facă totul". Vrea să facă „să se audă de el". Își cumpără o moșie ce se întinde pînă la Dunăre, cumpără, odată cu pămîntul, și subpămîntul, cu izvoarele de țiței semnalate prin partea locului încă din 1831, forează puțuri, extrage aurul negru și gras cu „hegna" trasă de cai, îi transportă în butoaie gigantice, cu chervane de care, pînă la docurile Brăilei, încărcîndu-l în corăbii ce-l duc la Marsilia, construiește în 1858 și o distilerie (a doua din România, după cea ridicată cu un an înainte de Teodor Mehedințeanu, lîngă Ploiești) și, între timp, își schimbă și numele, adică își transformă numele de familie într-o inițială, într-un „C", adăugîndu-și-l pe „Monteoru", nume dat locului de niște meșteri italieni aduși de el, meșteri ce, impresionați de bogăția acestui loc, îi ziseseră „monte de oro" („munte de aur"). Pe muntele lui de aur, personajul rămîne totuși, mai departe, un complexat, într-o epocă în care ierarhiile sînt draconice, în care unui fost „băiat de curte" nu i se prea „îngăduie" (cum însuși avea să mărturisească aceluiași ziarist) să-și frece coatele cu „high-life"-ul. Ei bine, hotărăște el, high-life-ul va veni totuși aici ! Edifică stațiunea, captînd izvoare termale și ape reci bogate în săruri, construiește vile frumoase, cu scări de marmură și plafoane pictate, le înzestrează cu toate subtilitățile și strălucirile confortului „fin de siècle", și lumea bună începe să curgă. Își construiește și el un castel, un fel de mic Peleș, în picioare și azi, într-un parc cu piscină, statui și arbori-monumente ale naturii (arbori, și ei, încă teferi), castel și parc ce par, aici, lîngă dealurile cu ripi, lîngă satul cu colibe bicisnice și țărani urgisiți, niște fantasme ale unei imaginații bintuite de vedenii ciudate, vedeniile sau visurile unui ins ce vrusese să-și șteargă anonimatul obîrșiei adoptînd zgomotos snobismul nobiliar. Insul moare în 1902, fără să-și vadă visurile cu ochii. Nu izbutise nici să-l aducă pe rege la „curtea sa" din Sărata, adică îl convinsese pe suveran să-i fie oaspete, dar, în drum spre domeniul lui Monteoru, calul măriei-sale se poticnise într-o piatră, drept care măria-sa, făcîndu-și o înfricoșată cruce la „semnul rău", se întorsese precipitat din cale.

Apoi, vidul. Exploatarea petrolieră,

În curînd veți auzi de un nou oraș, numele lui este Nehoiu

Recent, conducerea superioară de partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personal, au analizat și aprobat, cu unele modificări, planul de sistematizare al comunei buzoiene Nehoiu, una din cele cinci localități ale județului ce urmează să devină, în cel mai scurt timp, centre urbane. Comună de munte, așezată la 70 de kilometri de capitala județului și nu departe de locul în care năbădăioasele Bîsce se varsă în albia pietroasă a Buzăului, localitate puternic afectată de inundații, mai ales în vara lui 1975, Nehoiu își datorează această devenire hărniciei și seriozității oamenilor, pădurari din generație în generație, marea lor majoritate, bărbați și femei deopotrivă, lucrînd în cadrul Întreprinderii forestiere de exploatare și transport, în fabrica de mobilă sau în cea de PAL, aflate sub conducerea unui director pătimaș în meserie și temeinic în muncă, Nicolae Costache

Altfel spus, în primul rînd propunerea de urbanizare a localității s-a justificat prin existența industriei, a unității de care aminteam, modernă și eficientă, în cadrul căreia funcționează, cu remarcabile rezultate, o fabrică de mobilă, singura din țară construită pe verticală, pe înălțimea a 4 niveluri. Dirijată de un tehnician foarte tînăr, inginerul Ioan Pop, ploieștean după naștere și nehoian după locul împlinirii profesionale celei mai depline, fabrica a depășit în 1976, an următor uraganului înundațiilor care au făcut un adevărat prăpăd pe valea Buzăului, planul cu peste 15 milioane. În cadrul unei întreprinderi cu circuit complet și închis, fruntașă la toți indicatorii, care a scos în decursul anului recent încheiat prima mobilă pentru export, minunate și delicate garnituri în stil rococo. Grija permanentă pentru extinderi și pentru deschiderea de noi secții de lucru pe spațiile existente, socotite și gîndite pînă la eficiența economică a fiecărui metru, a fost dublată — ne-au demonstrat cele văzute — de grija față de prețiosul patrimoniu național care înseamnă pădurea, în sensul că s-au tăiat și se vor tăia cu 50 000 de metri cubi mai puțin lemn, acordîndu-se o atenție specială doborîturilor de vînt, în ideea valorificării integrale și superioare a masei lemnoase. Pînă și rumegușul, altădată aruncat fără mustrări de cuget, a ajuns să fie înnobilat în PAL, din acest punct de vedere graficele așezate în incinta fabricii subliniind progresele fără precedent ale lemnarilor din Nehoiu. Astfel, a crescut valoarea unui metru cub de masă lemnoasă în 1976 de cinci ori și va crește — după principiul mereu respectat în întreprindere : „angajamentele noastre, realizările noastre" — de șase ori în anul în curs.

Urmînd dezvoltării impetuoase a fabricii, căreia i s-a alăturat nu demult o

Stațiunea Sărata-Monteoru — refăcută din temelii în anii din urmă — primește ca oaspeți, într-un mare pavilion al U.N.C.A.P., mii de țărani cooperatori din toată țara. Oameni străvechi, oameni care, de mii de ani, țațuează obrazul cîmpiei cu șiuele carelor, în pasul blînd al boilor patrupede înhămate la jug... (stînga sus). ...Dar oameni care, în acești ani, supun pămîntul cu mijloace moderne, înflorindu-l bogat sub aceleași zări (stînga jos).

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

vîndută în 1899 societății „Steaua Română", cunoaște scurtul „boom" al epocii, ajunge la 500 de puțuri, forate unele pînă la adîncimi de 400 de metri, apoi secătuirea, paragina, puțurile abandonate, acoperite cu crengi, invadate de troscot și bălării. Paragina invadează, cu timpul, și stațiunea, vilele cad în ruină, zidurile se coșcovesc, vitraliile scumpe sînt sparte, mobilele aduse de la Paris și Viena dispar,„la cine vrea ce vrea", din stabilimentul ce-și disputa strălucirile cu marile stațiuni ale continentului nu mai rămîn decît niște căzi hîrbuite, acoperite cu rogojini.

Apoi, reconstrucția, „umplerea vidului". Ea se produce în anii din urmă, prin importante investiții de stat, printr-o largă desfășurare de forțe ale edificării, prin munca, pasiunea și dragostea oamenilor, prin sufletul nou al locului, pus în mișcare prin toți cei ce-l poartă. Cei ce-l poartă sînt cîteva mii. Cei ce-l poartă au ce n-avusese Monteoru. Ei n-au orgoliul „de a se auzi despre ei" (deși, prin tot ce fac ei, se aude !), ei n-au ambiții de autocrator peste vreme, ei, pur și simplu, vor să-și facă frumoasă, bogată, civilizată și nobilă vatra muncii și-a vieții lor, vatra aceasta cu o străveche istorie, luminînd temelii ce se pierd în timp, luminînd deopotrivă mari perspective de viitor.

Cum arată astăzi industria locului ? Cum arată astăzi stațiunea ?

La Sărata-Monteoru, țițeiul se extrage astăzi nu prin sonde, ci dintr-o mină. O mină de petrol — un unicat al tehnicii mondiale. O mină oarecum similară se află în Canada, exploatînd însă nu țiței, ci șisturi bituminoase. Am coborît, cu un obișnuit lift minieresc, la 250 de metri sub pămînt, în plin miracol. Ici-colo, în pereții galeriilor, sînt sparte nișe, ferestre deschise spre formațiile productive, spre rocile-depozite de aur negru, spre ere geologice, spre milioanele sau miliardele de ani pe care s-a așezat, cîndva, pămîntul. Vezi, așadar, nevăzutul, îl pipăi cu mîna, îl poți chiar culege, rupînd dintr-o nișă o rocă neagră, ce, strînsă în pumn, murdărește, prelingîndu-ți vag printre degete, ca un parfum volatil, țițeiul. Culegi deci bogățiile subpămîntului, îți umpli sînul cu ele, adunîndu-le de prin ere ca de pe crengile unei livezi, ale unei livezi încărcate gigantic cu mari, zemoase fructe minerale, atîrnind greu ca și pămîntul. Mina e veche, dar tot ce se vede în jur e nou. Între anii 1960 și 1965, reparații capitale : în anii următori, extinderi și modernizări, mari investiții materiale, tehnice și științifice. Exploatarea se face prin sonde subpămîntene orizontale și verticale, se face, în același timp, în scopuri mai mult muzeal-științifice, și prin străvechea metodă a „lăcăritului", care adună lichidul în așa-numitele „puissarde", de unde se ia cu un linguroi : canciocul. Pe lîngă bogăția și calitatea țițeiului (un țiței, ni se spune, ce congelează doar la temperaturi foarte scăzute, un țiței cu un procent ridicat de uleiuri superioare), mina oferă savanților, cercetătorilor, ca și omului practicii nemijlocite, posibilitatea unor investigații directe în „formațiile productive", deci posibilitatea de a descinde, pe ametitoarele scări ce coboară prin ere, pînă la taina facerii, pînă la ou. Oul țițeiului e o scoică de melc. Ștefan Cioceanu, tînărul șef al minei, ne oferă ca amintire cîteva astfel de ouă-scoici, după care, deschizînd robinetul unei sonde, făcînd să țîșnească un jet negru și gros ca un tuș bun, insistă să punem pe limbă o picătură... „Vedeți ce gust are ? Miroase a migdală amară și a simbure dé nucă. Așa e petrolul de Monteoru ! E bun și ca leac, vindecă ulcerul"...

Sus, la zi, se vindecă reumatismul. Sus, la zi, e stațiunea — noua stațiune — refăcută din temelii, în plin proces de modernizare și de extindere. N-a mai rămas, dintre construcțiile lui Monteoru, decît o hrubă subpămînteană, un beci, aflat în spatele unui modern și elegant motel, ridicat recent. Un mare pavilion al U.N.C.A.P., cu 285 de locuri (în care oaspeții sînt țărani din toată țara), un alt pavilion, cu 200 de locuri, o cantină-restaurant, două stranduri pentru băi reci, un pavilion-instalație pentru băi calde, împreună cu alte anexe, reînvie într-o arhitectură modernă gloria vechiului „stabiliment", azi, pentru prima oară, deschis mulțimilor.

Lîngă stațiune, satul. Un sat al zilelor noastre, cu tot ce are un sat românesc, un sat modern, cu asfalt, cu lumină electrică, cu aducțiune de apă potabilă prin conducte, cu sute de case noi, cu numeroase și mari edificii de interes obștesc, de la magazine la școli, de la cinematograf la dispensar, un sat care, prin întreaga-i înfățișare, apare ca o inextricabilă țesătură a noului, umplînd toate vechile „goluri" — din peisaj și din viața oamenilor — cu fapte și cu întemeieri de vrednicie, de față și de durată. Un sat în care oamenii au în „odaia" sau „soba mare" telefoane (peste 100 de abonați în comună !), televizoare (aproape 800), sînt proprietari de autoturisme (peste 30). Este unul din cele 11 sate ale unei comune care are 3 puternice C.A.P.-uri (cu o valoare a producției globale care, în cincinalul trecut, s-a dublat, ajungînd de la 21 192 000 lei la 40 906 000 lei !), 3 ferme I.A.S., un complex avicol intercooperatist (producție anuală : 900 tone de carne, 43 000 de păsări ouătoare, 10 milioane ouă), mari suprafețe de vii (1 911 hectare, din care peste 1 000 modernizate), mari suprafețe de pășuni, de pomi, mari suprafețe irigate (1 590 de hectare). O așezare în care, se pare, timpul și oamenii au început să se împace destul de bine. Sigur, mai sînt destule de făcut, de construit, de durat, de schimbat. Mai sînt și „goluri" de umplut, mai ales pe un plan ce ține de structurile demografice ale satului, deci de oamenii lui. Și în satul acesta, ca pretutindeni, tinerii pleacă la oraș, Buzăul e la cîțiva pași, drept care populația comunei, în ultimii ani, a „îmbătrînit" mereu. Vasile Aprodu, primarul, absolvent al Academiei „Ștefan Gheorghiu", secția științe politice, pasionat al investigațiilor sociologice și, evident, pasionat de problemele ce privesc comuna, a întreprins un studiu asupra acestei „îmbătriniri", studiu din care reiese, printre altele, că numărul pensionarilor C.A.P.-urilor (1 531) îl concurează pe cel al brațelor de muncă ale acestora. Sînt în comună mulți, foarte mulți bătrîni, sînt, citim în același studiu, 1 031 de oameni între 56 și 65 de ani, sînt 1 387 în vîrstă de peste 66 de ani. Și totuși, acești oameni ai Săratei și ai Mereiului, ai Lipiei și Izvorului Dulce, ai tuturor satelor așezării, poartă, precum spuneam, mîndria locului, dragostea locului, dorința prefacerii lui în mai bine și tot mai bine. Ei, cînd sînt tineri, pleacă, dar ei, cînd se întorc de la fabrici, de la Buzău, muncesc răzbit pe pămîntul obștii, iau loturi în „acord global" și le duc la recolte bune, își iau, în campanii, concedii, pe care le petrec nu petrecînd, ci muncind. Ei își zidesc astfel, mai departe, istoria, deci satul și viața lui. Ei înlănțuie astfel timpii, căutînd, precum au făcut-o de cînd se știu, pentru fiecare verigă a lanțului, pentru fiecare vertebră sau generație, un specific de muncă și viață în acord cu prezentul și viitorul. Deci un vehicul propriu de înaintare, o contribuție proprie, originală, creatoare, la mersul înainte al istoriei așezării, al lumii ei. Omul care e, deopotrivă, la ceasul de față, și muncitor în industrie, și țăran pe ogorul obștii, reprezintă, desigur, doar un moment. O „verigă" a lanțului, dar faptul că el, acest om, părăsindu-și satul, nu-l părăsește, nu-l lasă „gol", arată dorința lui de a se înscrie în lungul șir al strămoșilor, care nicicînd nu și-au pierdut rădăcinile și care — omul de astăzi o știe — tocmai prin asta au fost puternici.

ILIE PURCARU ■

Răspundem

Cetățeni români, proprietari ai limbii române !
Există primejdia uzurii unor mult-folosite cuvinte,
Riscul vorbelor grele cărate de prea săltărețele limbi,
Amenințarea unui fel de-a vorbi găunos și cuminte.

Limba română păzită doar de bătrîna gramatică
Nu face față atacului subtilelor verbe de gumă
Care spun orice, încercînd de fapt nimic să nu spună,
Adjectivelor cu schelet cartilaginos înmulțite ca o ciumă

Răspundem înaintea limbii române de soarta cuvintelor ei !
Desigur, în alfabet nu toate literele au același destin,
Dar dulcea limbă română ne duce, ne robdă pe toți,
Pe cei ce plătim ca și pe cei ce călătorim clandestin.

ADRIAN PETRACHE ■

alta, de brînzeturi și produse lactate, comuna s-a înfrumusețat văzînd cu ochii, s-a mărit ca număr de locuitori și s-a înălțat pe verticală, la Nehoiu fiind date recent în folosință 2 blocuri cu cîte 10 etaje, dotate cu toate cele necesare confortului, apă caldă și așa mai departe

Dacă toate aceste împliniri, de neconceput parcă în urmă cu cîteva decenii într-un cătun cu case pitice și cu oameni agonisindu-și cu greu cele necesare vieții, au devenit realitate, atunci se cade să spunem, cu schița de sistematizare în fată și stînd de vorbă cu primarul Nehoiului, Gheorghe Popescu, că viitorul comunei de astăzi, una și aceeași cu centrul urban de mîine, se anunță mai luminos. Prin prevederile schiței, perimetrul construibil al așezării se va reduce cu aproape 400 de hectare, ce vor fi redate agriculturii, creșterea vertiginoasă a densității, brute și de locuire în același timp, de la 20 și, respectiv, 34 în prezent, la 63 și, respectiv, 126 spre sfîrșitul cincinalului în curs, demonstrînd — fără putință de tăgadă — că Nehoiul se va dezvolta impetuos, pe verticală în primul rînd. În geografia localității va apărea o unitate economică nouă, de bunuri de larg consum, apartamentele vor spori cu încă 761, rețeaua de distribuție a apei — apă pe care în timpul imediat înundațiilor nehoienii au transportat-o cu camionul — se va extinde cu 9 kilometri, canalizarea va mai cîștiga încă 2 kilometri, vor apărea primele 400 de locuri în creșe, un cinematograf nou, o casă de cultură, iar construcția — în curs — a spitalului cu 400 de locuri se va încheia într-un viitor dintre cele mai apropiate.

Toate aceste amenajări, născute din grija partidului și statului față de oamenii muncii de la Nehoiu sau de peste tot din România socialistă, născute din atenția deosebită arătată permanent de organele județene și născute — nu în ultimul rînd — din seriozitatea și puterea de muncă a localnicilor, vor face din Nehoiu un centru urban demn de stimă și respect. Pașii apăsați de pînă acum și realizările aflate la fiecare pas pe malul bolovănos al apei Buzăului ne permit să anticipăm, fără nici o temere, cele de mai sus, ca un semn de recunoaștere la adresa unei munci și a unei perseverente ajunse nu numai la urechile țării, dar, iată, prin mobila trimisă la export „made in Nehoiu", mai departe, spre o cunoaștere cît mai largă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Asistența sanitară

Numărul paturilor de spitale și policlinici puse la dispoziția populației a ajuns, la sfîrșitul anului trecut, la 3 676, al medicilor la 575, față de numai 292 în 1960, al cadrelor sanitare medii la 2 158, bolile cele mai frecvente în județ devenind cele cardiovasculare și cancerele, maladii care denotă, în general, o creștere substanțială a nivelului de trai, din punct de vedere medical Buzăul de astăzi confruntîndu-se cam cu aceleași probleme cu care se confruntă marile orașe ale țării sau județele cu o bogată tradiție industrială. Astfel, în 1976 mortalitatea infantilă a coborît în județul despre care scriem sub 29 la mie, adică sub media pe țară, tuberculoza de asemenea, semnalîndu-se anul trecut numai 19 cazuri la copii, iar morbiditatea cu incapacități temporară de muncă — indicele reflectînd cel mai bine starea de sănătate a muncitorilor — a atins cotele cele mai scăzute, la aceasta contribuind, firește, și faptul că numărul dispensarelor de întreprindere s-a triplat în 1976 față de 1968.

Socotind că 106 din cele 120 de circumscripții medicale și 8 din cele 10 spitale ale Buzăului se află în mediul rural, organele sanitare ale județului, ajutate în permanență de factorii de răspundere din aparatul de partid și de stat, s-au orientat spre întărirea asistenței sanitare la sat, astfel că marile probleme ale medicinei din mediul rural au fost rezolvate. Asta vrea să însemne că, în ultimii ani, s-au construit, cu ajutorul statului și al cetățenilor, o sumedenie de dispensare noi, la Merei, Săgeata, Lopătari, Bălăceanu, Cozieni, Colți etc., că există numeroase comune în care lucrează trei medici, un generalist, un pediatru și un stomatolog, cum ar fi Nehoiu, Berca, Pîrscov, Pogoanele, Pătîrlagele etc. și că, pe întreg întinsul județului, nu mai există un loc, oricît de izolat ar fi acesta, de care medicii să fugă din cauza lipsei condițiilor. Pînă nu demult, dispensarele cele mai evitate erau cele de la Chiliile, Bisoca și Gura Teghii, dar s-au construit drumuri de acces și s-au construit dispensare noi, la Bisoca și Gura Teghii, de exemplu, s-au dat în folosință în 1976 cabinete stomatologice modern utilate, bolnavii găsind la ei acasă îngrijirea necesară și oamenia unor cadre medicale, cum ar fi soții Steluța și Ion Pîrvu de la Bisoca, tineri capabili, demni de încrederea și stima sătenilor.

În măsura în care rețeaua sanitară s-a perfecționat și îmbunătățit, la Buzău a fost dat în folosință în 1974 un spital județean cu 701 paturi, prevăzut cu serviciile cele mai noi, între care chirurgie toracică, chirurgie plastică și reparatorie, cardiologie etc., reclamațiile către Direcția sanitară au scăzut ca număr, anul trecut înregistrîndu-se numai 163.

Dacă în anul recent încheiat situația asistenței medicale din județul Buzău s-a ameliorat vizibil, prin dotările de care aminteam și prin venirea a 178 de cadre noi, din care 77 de medici, în rețeaua stomatologică, de exemplu, fiind ocupate toate posturile, mai rămîne încă destul loc pentru mai bine Direcția sanitară se poate lăuda — și pe bună dreptate — cu faptul că 98 la sută din nașterile anului 1976 au fost efectuate în unități spitalicești, dar nu același lucru se poate spune despre scăderea indicelui de natalitate, mai ales în mediul rural, care coboară mult media, nici așa satisfăcătoare, de 16,6 la o mie de nou-născuți înregistrată anul trecut, chiar dacă argumentul mutării către oraș al centrului de greutate al vîrstei fertile, ca urmare firească a industrializării județului, merită luat în considerație. Această stare de lucruri ca și faptul că aproximativ 20 la sută din medicii circumscripțiilor rurale fac naveta zilnică spre Buzău, se cere analizată cu mai multă răspundere, în așa fel încît acumulările înregistrate în rețeaua sanitară a județului, prin seriozitate și bună dirijare, să urmeze un curs ascendent, pe măsura consolidării și dezvoltării generale a unui județ aflat în plină afirmare.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Cifrele de plan şi faptele de muncă ale oamenilor spun că în judeţul Buzău munca are spor şi viaţa e mai bogată, de la o zi la alta

Un oraş renăscut dintr-o veche ambiţie

Cînd, în urmă cu ani, au apărut în chioşcuri primele vederi cu Gara din Rîmnicu Sărat, cei dinţii care şi le-au amuiat din mîini, clătinînd neîncrezători din cap, au fost birjarii, birjele lor fiind pînă nu demult singurele mijloace de transport în comun ale oraşului. Rîmnicu Sărat, pe timpuri reşedinţă de judeţ, oraş falnic de negustori de grîne şi de podgoreni cuprinşi, care profitau cu nădejde de apropierea portului Brăilei, părea să nu se mai ajungă. Într-un elan plin de orgoliu, rîmnicenii apelează la marele Saligny, punîndu-i acestuia la îndemînă mijloacele trebuincioase pentru a le construi o gară pe măsura vanităţii lor. Gara aceasta, o adevărată minune arhitectonică, în turnul căreia astăzi ceasul arată aceeaşi oră apropiată de 11, a fost prima lor faptă care i-a făcut cunoscuţi şi admiraţi. A doua aparţine unui discurs caraghios al unui vechi politician, care şi-a început campania de strîngere a voturilor din urbe spunînd : „Dragi rîmniceni săraţi". Pentru această faptă a rîs o ţară întreagă multă vreme. În centrul oraşului, în parc, sub un chioşc au cîntat duminica fanfarele regimentelor staţionate aici, iar pe sub balcoanele de fier forjat ale caselor de pe Strada Mare (în realitate o stradă mică), pe „Corso", au trecut generaţii şi generaţii de rîmniceni cu datorii de „bună seara" la fiecare pas, cum scrie astăzi un ziarist, Marin Măcău.

Vremea răutăţilor şi prostiilor vechilor edili năruise oraşul ce părea condamnat pentru totdeauna. Mahalalele, cît de rău arătau ele chiar şi în lumina trecătoare a falei negustoreşti, începuseră să arate şi mai rău, surpîndu-se în maluriile Rîmnicului. Gara însăşi părea acum fluierată în batjocură de trenurile accelerate, lipsită deodată de importanţa de odinioară. Dincolo de faţada sa cărămizie, ascunzîndu-se parcă în umbra acestui semn al trufiei, ajuns simplu paravan, oraşul agoniza lent, alunecînd, alunecînd. Tăvălugul războiului trecuse peste el lăsînd în urmă răni ce păreau că nu se vor cicatriza niciodată. Avataruri administrative, cu treceri umile dintr-o regiune în alta, îi sporeau neîncrederea în viitor. Iată ce scrie cu talent acelaşi ziarist originar din Rîmnic : „Rememorez o şedinţă furtunoasă şi interminabilă de la primărie — aceasta se petrecea prin '37 — din care reţin crîmpeie de discuţii pe marginea viitorului oraşului. Unii spuneau atunci, cu o luciditate de gheaţă, că fără apă nimeni, oricine ar fi el, nu va îndrăzni să îa milioanele de la stat sau măcar cîteva sute de mii pentru un atelier modest. Cînd complexul de prestări servicii îşi făcea loc pe Strada Mare într-un ritm obositor de domol, cu creşteri zilnice insignifiante, circula vorba că nu se va mai isprăvi niciodată. Rîmnicu Sărat, frate, e tot o catacombă răpănoasă care răsuflă, mi-a spus-o mie cineva deştept, pînă dincolo de margine, peste gîrlă". Îmi amintesc eu însumi că numai construirea unei case de cultură, nu prea mare, cît o cazarmă, a durat atîţia ani încît părea că tot ce se zidea într-o zi, se năruia într-a doua. Fără apă şi, de la o vreme, cu oameni mai puţini, Rîmnicu Sărat părea să fi ajuns un oraş anecdotic. Nu mai mira pe nimeni atribuirea lui neoficială pensionarilor, drept loc liniştit, netulburat, în care aceştia să-şi sfîrşească zilele în pace. De mai bine de zece ani şi, mai ales, începînd din anul în care a devenit oraşul numărul doi din judeţul Buzău, Rîmnicu a început din nou să spere, iar cele ce s-au întîmplat de atunci şi pînă astăzi i-au dat tot dreptul la aceasta. S-a născut în jurul urbei o binevenită stare de simpatie, cei aflaţi în fruntea lui (între ei primul trebuie amintit pentru suflet şi entuziasm tovarăşul Dinu Constantin, primarul de astăzi al oraşului) au muncit mai mult cu gîndul de-a rămîne decît de a pleca, a apărut, în sfîrşit, apa, adusă din munte, iar odată cu ea, industria, acest factor principal al progresului, fără de care astăzi existenţa unui oraş ar fi greu de conceput. Primii paşi au fost timizi, uşor clătinaţi după o boală atît de lungă. S-a înfiinţat, mai întîi, o fabrică de confecţii. Amplasarea în Rîmnic a unor unităţi industriale de nivel republican (Fabrica de garnituri de frînă şi etanşare), cît şi dezvoltările care au urmat sau urmează au însumat, în numai zece ani, zece noi unităţi şi capacităţi de producţie intrate în funcţiune, dînd un nou ritm de dezvoltare oraşului.

Mai mult de jumătate din populaţia oraşului este astăzi ocupată, numărul celor angajaţi direct în industria Rîmnicului contrazicînd definitiv pensionarea sa preatimpurie. Cu o producţie globală prevăzută să se tripleze pînă la sfîrşitul anului 1980, cu un volum de investiţii corespunzător şi cu marile extinderi de pe platforma sa industrială, Rîmnicu Sărat este departe acum de vechea sa imagine provincială sub care s-a făcut cunoscut. Mahalalele oraşului erau încă în adîncuri, înnoroiate de gîrla Rîmnicului, şi însuşi centrul a stat multă vreme dărîmat, lipsind oraşul de cinematograf, de magazine. Încă puţine blocuri noi construite se înălţaseră în perimetrul său faţă de alte oraşe. Primul cartier, astăzi de nerecunoscut, este cel situat lîngă gară, unde noile locuinţe par deja intrate în peisajul său obişnuit. Tot aici văd, împreună cu tovarăşul Constantin Antemir, directorul Întreprinderii de comerţ de stat din oraş, primul complex comercial al Rîmnicului, iar lîngă piaţă, primul Big. Înspre platforma industrială se află, în plină dezvoltare, noul cartier muncitoresc Costieni, iar centrul (Strada Mare, cum îi spun localnicii) a fost demolat, urmînd să se începă în curînd construirea unui mare magazin universal şi a unui cinematograf. În schiţa de sistematizare, prezentată de Ion Ardac, arhitectul şef al judeţului, apar, ca viitoare certitudini edilitare, un spital, un hotel de zece etaje şi noi bulevarde cu blocuri care vor înfrumuseţa intrarea în oraş. Toate aceste noi construcţii vor face uitată, cu siguranţă, vechea faţă a oraşului, integrîndu-l, cum o şi firesc, în prezentul viu al ţării. Şi, ceea ce ar părea unora un lucru insignifiant, dar care are pentru rîmniceni valoarea unui semn de exprimare, este florăria, prima florărie din istoria unui oraş în care pînă acum oamenii nu şi-au dus flori niciodată iarna, pentru că nu aveau de unde.

IULIAN NEACŞU ■

La orele 10 fix, audienţe

Prim-vicepreşedintele municipiului, inginer **Gheorghe Popescu**, se uită la ceas, se ridică de pe scaun, îşi cere scuze pentru că va trebui să întrerupem convorbirea, fiindcă „încep audienţele". În fiecare marţi la orele 10 fix, se străduieşte să fie acolo unde îl aşteaptă cu multă încredere şi cu necazurile lor cetăţenii oraşului. Are un cult pentru orele exacte şi o infinită răbdare în a-i asculta pe oameni. **Dar, „important e nu să-i asculţi, ci să le rezolvi problemele"**, cum spune. Îmi cer îngăduinţa să constat „pe viu". Selectez cîteva cazuri din lungile ore de audienţe.

Buga Ştefania din strada Luminii nr. 41 cere mieros şi abil să i se prelungească autorizaţia pentru un salon particular de nunţi şi botezuri. „Totuşi, la Panaitescu din strada Dorobanţi a fost duminică nuntă !" Abilitate sau cineva a încălcat dispoziţiile Comitetului executiv al Consiliului popular municipal ? Prim-vicepreşedintele controlează mai ales supoziţia a doua. La legătura cu secţia financiară şi dispune cercetarea cazului. „S-au mai dat totuşi autorizaţii ? Da ? De ce ? ! Le adunaţi pe toate şi vă prezentaţi cu un referat asupra cazului sesizat !" **Aurica Rusu** din Orizontului 68 bis e contravenientă. A construit o magazie fără autorizaţie. Femeia îşi recunoaşte intrucîtva vina, dar este nelămurită de ce se spune în procesul verbal, întocmit în decembrie, că ar fi fost prinsă asupra faptului, cînd ea şi-a zidit magazia în vară ? Şi de ce alţi cetăţeni de pe aceeaşi stradă, care au construit case serioase nu doar meschine magazii, n-au plătit amenzi, deşi cu siguranţă au făcut-o şi ei tot fără autorizaţie ? ! Cu alte cuvinte, un funcţionar incorect ? Posibil. Femeia e sfătuită să facă o contestaţie şi totodată dispune formarea unei comisii pentru cercetarea cazurilor semnalate. Autorizaţii nu se puteau da în nici un caz, strada fiind cuprinsă în schiţa de sistematizare. **Viorel Baciu**, cazangiu la Întreprinderea de utilaj transport, se află într-o situaţie paradoxală. I s-a repartizat cu acte în regulă un apartament din fondul de stat, omul şi-a întocmit la vreme toate formalităţile — contract de închiriere, viză pe buletinul de identitate, pe livretul militar, şi cînd să se mute, găseşte apartamentul ocupat ! De angajatul altei întreprinderi. Ca la C.F.R., două bilete pe acelaşi loc. De cîteva săptămîni se chinuie omul să-şi rezolve problema şi nu reuşeşte. Cine a încurcat lucrurile ? Bun, se dispune evacuarea urgentă a lui Ion Soare, „dar să vedem şi cine este vinovat de o asemenea situaţie ? !" **Constantin Birnescu**, conductor la C.A.P. Buzău, este într-o situaţie şi mai paradoxală. În noiembrie, cînd şi la Buzău ca şi în alte zone ale ţării era stare de necesitate pentru agricultură şi cînd toate forţele erau mobilizate pentru strîngerea recoltei, se hotărăşte de către Comitetul executiv al Consiliului popular să se aprobe circulaţia prin oraş, în convoi, a căruţelor care transportau porumb la bazele de recepţie. Un zelos plutonier major, Mihai Ciobanu, îi amendează pe conductori cu cîte 400 de lei. Este înştiinţat prim-vicepreşedintele, care rezolvă problema pe loc împreună cu colonelul Cernat de la Miliţia municipiului. Se anulează procesele verbale şi ofiţerul cere scuze pentru încălcarea dispoziţiilor de către subalternul său. Şi totuşi, cine a vrut să se răzbune pe cine ? Constantin Birnescu, unul dintre conductori, primeşte acasă, după atîta vreme, somaţie de la secţia financiară să plătească respectiva amendă. Uluit, prim vicepreşedintele îa legătura cu organele de miliţie şi este şi mai uluit cînd ofiţerul Angelescu are un singur răspuns : să facă omul contestaţie. Farmacista **Maria Ivancia** stă de cîteva ceasuri în anticameră. Cînd intră, rămîn profund impresionată, aflînd pentru ce se înscrisese pe lista de audienţe şi pentru ce a aşteptat atîta timp. Nu, nu pentru o problemă personală. La farmacia unde este diriginte i-a fost repartizată o tînără absolventă a facultăţii de specialitate. De cînd s-a prezentat la post, fata stă la hotel, plătind 32,50 lei pe noapte. Nu se poate continua, trebuie ajutată, susţine şefa ei, „gazdă nu am putut să-i găsim, oricît ne-am străduit". De acord, căci faţă de tinerii absolvenţi mai avem şi răspunderi, nu numai cerinţe, reglementate chiar prin lege, dar iată o problemă dificilă, care-l depăşeşte chiar pe un prim-vicepreşedinte de oraş. Oare de ce ?, m-am întrebat. În rest, operativ şi hotărît, receptiv la problemele oamenilor, încearcă totul pentru rezolvarea lor, în spiritul dreptăţii, legalităţii şi omeniei.

CICI IORDACHE ■

Starea comerţului, a pieţei, a pîinii

Ceea ce constaţi în magazinele judeţului confirmă, într-o măsură decisivă, vorbele directorului Direcţiei comerciale, Aurelian Tufan, după care ritmul de creştere al desfacerii de mărfuri cu amănuntul către populaţie a fost, în 1976, mai mare decît media pe ţară, realizînd o creştere de peste 300 de milioane, comparativ cu anul dinainte. Asta vrea să zică, fireşte, că buzoienii au cumpărat în 1976 mai mult decît în 1975, nu numai pentru că ei înşişi au fost mai mulţi, ca urmare a industrializării accelerate a judeţului, ci şi pentru că galanterele şi standurile au fost mai pline, mai ritmic şi mai abundent aprovizionate. Ne-am convins de acest adevăr şi în zilele vizitei noastre la Buzău, găsind un magazin universal, „Dacia", nu numai foarte bine plasat în chiar centrul comercial tradiţional al oraşului, nu numai bine întreţinut, cu mobilier de sticlă permiţînd expunerea integrală a mărfurilor, ci şi o sumedenie de magazine asortate cu produse variate şi de bună calitate. Zăbovind o clipă mai mult la „Dacia", merită să subliniem faptul că, proiectat la o vînzare de 170 de milioane pe an, unitatea respectivă a desfăcut, în primul an de funcţionare, mărfuri în valoare de 280 de milioane, recuperînd în acelaşi interval o treime din întreaga investiţie, după cum merită subliniat efortul organelor comerciale locale de a reprofila de pe specificul de băuturi pe cel culinar, tip gospodina, patiserie, lacto-vegetarian, un mare număr de unităţi, mai exact 23, acţiune, în urma căreia ponderea produselor culinare, în totalul vînzărilor a atins, într-o perioadă de timp foarte scurtă, 33,4 la sută.

Cum spuneam, starea vînzărilor din magazinele de tot felul este bună. În ceea ce le priveşte pe cele alimentare, se găsea carne de porc şi de vită, se găseau pui, ouă din abundenţă, zahăr şi ulei („am avut unele probleme la zahăr şi ulei numai în mediul rural, dar situaţia a fost redresată în trimestrul patru al anului trecut", mărturisea Aurelian Tufan), ceapă, cartofi, mai buni şi mai arătoşi chiar decît în toamnă, legume şi zarzavaturi proaspete — vechi şi nedezmînţită tradiţie a Buzăului — mere de toate felurile şi struguri, struguri frumoşi, parcă tocmai culeşi din vie, proveniţi din cele 240 de tone însilozate pe plan local, se găseau citrice, peste tot, aşa cum n-au fost — folosim aceeaşi sursă — „niciodată în 30 de ani de cînd fac comerţ". Nu se găseau, în schimb, din cele constatate de noi şi din cele recunoscute de directorul Direcţiei comerciale judeţene, cafea („nu satisfacem cererea integrală"), măsline, peşte proaspăt şi — surprinzător — brînzeturi, în care magazinele alimentare vizitate, situate în zona vadului comercial din centrul oraşului, erau foarte sărace. În mare, aceeaşi situaţie am constatat în piaţă, cu remarca unor cozi (6—8 persoane) la struguri şi cu remarca unui singur producător particular de brînză telemea, e drept la ore de prînz, cînd marea majoritate a cumpărăturilor fuseseră făcute. Am fost asiguraţi că în ceasurile de dimineaţă, devreme, se găsise brînză din abundenţă. În general, piaţa Buzăului, ca şi cea din Rîmnicu Sărat dealtfel, ni s-a părut bine aprovizionată, dotată cu multe mărfuri pe care le credeam dispărute odată cu toamna, cum ar fi zarzavaturile, legumele şi fructele, produse frumos aranjate în faţa ochilor cumpărătorilor, vîndute cu răbdare şi amabilitate, impresii favorabile pe care am fost siliţi să le domolim privind la starea de murdărie a asfaltului pieţei, presărat cu o mulţime de lozuri în plic necîştigătoare şi cu nu mai puţine bilete de tren şi autobuz, din acest punct de vedere piaţa fiind intrată în drepturi depline spre a rivaliza cu platforma Autogării.

Convinşi că pîinea cea de toate zilele a buzoianului merită o atenţie specială, am parcurs cîteva unităţi cu profil, din cele 42 ale comerţului, 4 ale Fabricii de morărit şi panificaţie şi 2 ale Agrocoopului, care desfac zilnic — 8 dintre ele după orarul 5,30—21 — peste 100 de tone de pîine. Am găsit suficiente sortimente. La magazinul „Spicul" acestea erau în număr de 18, tocmai aduse de la fabrică, de autocamionul 21 BZ 1801, dar nu toate erau proaspete şi de cea mai bună calitate. Dealtfel, directorul Tufan confirma o asemenea situaţie, nu dintre cele mai fericite, amintind că în zilele de vîrf cele 110 tone produse de Fabrica de morărit şi panificaţie nu satisfac toate cerinţele, necesarul ajungînd pînă la 150 de tone şi fiind oportună operaţia de aducere a pîinii din alte localităţi, de la Focşani, Brăila, Bucureşti şi Ploieşti. Cazuri în care, fireşte, pîinea buzoianului — deşi suficientă — nu mai este chiar proaspătă, ca să nu-i zicem altfel.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Inginerul Dinu Moraru și cele 44 de invenții ale sale

Desigur, titlul de mai sus e pretențios, asta pentru că — oricît ne-am strădui — tot ar fi peste puterile noastre și ale spațiului tipografic lăsat la dispoziție să cuprindem activitatea bogată și plină de satisfacții a doctorului inginer Dinu Moraru, materializată în 44 de brevete de invenție, în 6 cărți, în 180 de lucrări științifice, publicate în țară și în străinătate, aducînd după ele distincții și onoruri românești și străine. Convinși că nu vom putea epuiza întreaga gamă de probleme propuse de neastîmpărul și inteligența creatoare ale specialistului de la INCERC, în cadrul căruia Dinu Moraru conduce laboratorul de combaterea umidității și de consolidări în construcții, colectiv complex de cercetare, dotat cu tehnicieni pe cît de tineri, pe atît de talentați, se cade totuși să spunem că omul despre care scriem, născut la Giurgiu, la 4 ianuarie 1931, s-a remarcat devreme prin seriozitate și perseverență. Lucrarea sa de diplomă, „Hangar de avioane din beton precomprimat de 50 de metri deschidere", susținută în 1953, i-a scos în evidență de timpuriu calitățile, pe care anii care vor urma nu le vor dezminți, consfințind contribuții de seamă în domeniul mecanicii construcțiilor, al combaterii coroziunii materialelor, al combaterii umidității în construcții, al conservării bunurilor culturale și așa mai departe.

Dintre toate acestea, o atenție specială merită cele 17 invenții, realizate singur sau în colectiv, adunate sub titlul generic de „Metode electrofizice și electrochimice de combatere a umidității din construcții", brevet numărul 52 093 din 9 ianuarie 1967, brevetat cu repeziciune în Belgia, la 30 august, în Italia și Franța în decursul anului următor, precum și în Anglia, la 6 octombrie 1971. Fără a intra în amănunte strict tehnice, vom aminti că procedeul și metodele respective, aplicate pe scară largă în țară și în străinătate, pînă în Japonia și Statele Unite, au avut la bază așa-numitul „efect Moraru", despre care profesorul giurgiuvean Dumitru Manda, unul dintre colaboratorii inventatorului, a publicat o interesantă comunicare în numărul 5 din 1974 al Revistei de fizică și chimie, amintind între altele că „...în 1969 inginerul Moraru a declanșat studierea aprofundată a fenomenului electroosmotic legat de combaterea umezelii în construcții". Cercetările desfășurate de el în perioada 1960—1967 l-au condus la o serie de concluzii importante care ulterior au constituit baza conturării unui fenomen fizic complex, definit în 1971 de către savantul Henri Coandă drept „efectul Moraru". Fiind vorba de concluzii științifice inedite, dovedite mai întîi pe cale experimentală și apoi exprimate matematic, Dinu Moraru ne-a explicat că, în esență, intră în discuție transportul electroosmotic al unui fluid polar care parcurge un mediu poros neutru, implicînd perturbații termodinamice în jurul electrozilor, ceea ce antrenează o redistribuire a parametrilor ce caracterizează cîmpul presiunilor, temperaturilor, concentrațiilor de ioni etc.

Folosită intens în construcții, la scoaterea umezelii, a igrasiei, ca să folosim un termen de mai largă accesibilitate, invenția inginerului Moraru s-a văzut extinsă și în domeniul desalinizării mediilor poroase, existînd disponibilități ca, într-un timp mai mult sau mai puțin apropiat, să-și găsească aplicație în agricultură, în cadrul unui sistem de irigații conceput de inventator, în medicină, pentru purificarea organismului de diverse săruri poluante, la stimularea activității cardiace, a circulației sanguine etc. De altfel, meritele de deschizător de drumuri ale specialistului român au fost recunoscute în timpul Expoziției internaționale de invenții de la Viena, din 1972, ocazie cu care Dinu Moraru a primit Marea medalie de aur, distincție cu care au fost onorate și alte 2 brevete purtînd aceeași semnătură, „Dispozitiv pentru desalinizarea suprafețelor brute sau pictate" și „Metodă pentru extragerea și reașezarea picturilor murale în tehnica smulgerii", ultima dintre ele făcînd, în urmă cu aproape doi ani, obiectul unei analize amănunțite în revista noastră. Și pentru că tot ne aflăm la acest capitol, avem datoria să amintim că de numele doctorului inginer de la INCERC se mai leagă alte cîteva distincții de renume tehnic internațional, între care Premiul de onoare federal austriac pentru știință și cultură, Medalia de vermeil a Expoziției de invenții de la Bruxelles din 1972 și Diploma de onoare a unei manifestări similare, găzduită în același an de orașul Brno.

Fără îndoială că toate acestea sînt realizări mai vechi ale inginerului Dinu Moraru, devenit doctor în științe din 1971, rezultatul firesc al unei munci pline de abnegație și al unui profesionalism fără cusur, calități care au determinat includerea specialistului bucureștean în rîndul experților UNESCO chemați să contribuie, prin știința și solidaritatea lor, la salvarea Florenței și a Veneției, orașe în care metoda de combatere a umidității prin electrodrenare a fost, în mai multe rînduri, aplicată demonstrativ și primită fără rezerve. Faima internațională a inginerului Moraru a crescut cu fiecare an, ca o consecință a repetatelor perfecționări ale metodei inițiale, Dinu Moraru bătînd întreaga Europă ca invitat la diferite congrese de reputație științifică. În cadrul cărora cuvîntul său a fost mereu ascultat cu respect și stimă. A publicat peste tot, de la Moscova la Roma, de la Amsterdam la Varșovia și așa mai departe, noutățile aduse de dînsul în domeniul mecanicii construcțiilor reprezentînd nu doar însemnul unei capacități tehnice de excepție, ci și al valorii și tradiției școlii românești a teritoriului respectiv, pe care Dinu Moraru a consolidat-o și lărgit-o. Dar în toată această perioadă inginerul de la INCERC, bucurîndu-se de excelente condiții de cercetare și aplicare în practică a ideilor sale novatoare, a continuat să acorde cea mai mare parte a timpului său studiului, iscodind și căutînd căi nebătute, reușind — de unul singur și, cel mai adesea, în cadrul unor colective — să elaboreze noi invenții, să obțină noi brevete, a căror aplicare, în țară și în străinătate, a însemnat, pe de-o parte, milioane și milioane de lei economii (numai în 1976 2 dintre invențiile lui Dinu Moraru au adus beneficii de aproape 7 milioane de lei), iar pe de alta, importante aporturi valutare, prin contracte ferme cu beneficiari din afara granițelor țării.

Astfel, conducînd — cum îi place să spună — „un laborator de medicină a caselor", Dinu Moraru și-a așezat numele, alături de cele ale biologului doctor Ion Pitiș și doctorului inginer Constantin Bogos, pe un nou brevet de invenție, „Mortar pentru tencuieli anticondens, difuzive, termoizolante și biocide", numărul 82 964 din 25 iulie 1975, utilizat cu succes în 15 județe ale țării și pentru care există, la ora prezentă, o deosebită cerere. Folosit deocamdată la locuințe, dar aplicabil într-un viitor apropiat și la construcțiile industriale, mortarul respectiv, obținut mai întîi în laborator, apoi experimentat și perfecționat în cadrul stației hidrotermice a INCERC de la Iași, împiedică formarea condensului în apartamentele cu degajări de vapori, difuzînd umiditatea atmosferică și evitînd formarea mucegaiului. Împreună cu 3 tehnicieni mai tineri, dar cît se poate de dotați, Dinu Moraru a pus la punct, recent, niște structuri termoradiante din rășini sintetice — exact brevetul de invenție se cheamă „Structuri termoradiante din rășini sintetice și moduri de folosire", numărul 84 979 din 3 martie 1976 — care radiază căldura asemenea unor rezistențe electrice, dar care nu reprezintă, la scară redusă fireste, decît un fel de panouri de rășini sintetice și grafit, acoperite cu vopsea termoradiantă, contactate electric, capabile să se încălzească pe măsura unor rezistențe electrice cu aplicări — verificate — de mare importanță economică la rezervoarele din poliesteri armați cu fibră de sticlă. Experimentele efectuate cu noua invenție la o biserică din Curtici și la așa-zisa Casă solară a INCERC de la Cîmpina au dat rezultate mai mult decît îmbucurătoare.

După cum spuneam în deschiderea acestui reportaj, despre Dinu Moraru și colectivul pe care-l conduce se pot scrie o sumedenie de lucruri, dar spațiul ne presează. S-ar mai putea aminti, de exemplu, despre soluțiile propuse pentru salvarea monumentului istoric care este Mănăstirea Arnota, salvată prin eforturile unui colectiv de specialiști din care a făcut parte și Dinu Moraru, de amenințarea prăbușirii, datorată stării de vibrație venită de la o carieră de piatră din apropiere, s-ar mai putea aminti deapre lucrarea, recent elaborată, prin care — pe baza aplicării statisticii matematice la monumentele istorice, socotite documente — a ajuns la localizarea cnezatelor românești, despre cursurile periodice pe care le ține la Bruxelles, la Institut Royal du Patrimoine Artistique și despre multe altele, dar ne oprim aici.

Nu fără a sublinia, încă o dată, marile merite științifice ale doctorului inginer Dinu Moraru, obținute — după propria-i mărturisire — la capătul unei munci asidue, ambițioasă și perseverentă, desfășurată cel mai adesea în ambianța unor colective de specialiști talentați și harnici, contribuții de prim ordin care fac din cercetătorul de la INCERC, fost cîndva asistent universitar și profesor la Școala tehnică de arhitectură, o personalitate distinctă a științei românești și internaționale.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Fiecare dintre noi este el însuși o tradiție

Dacă 44 de întreprinderi la care „Service"-ul Întreprinderii „1 Mai" din Ploiești asigură asistența tehnică pun uneori probleme mari, linia de fișiat tablă de la Focșani este, cum s-ar spune, o bagatelă. Mai exact spus, a fost conceput un proiect al acestei linii prin care se reduce un însemnat import de fișii de tablă necesară ambalării diverselor produse. Proiectul, conceput de inginerul Matei Radu, de la ICPAM-Galați, a fost executat la „1 Mai", iar „Service"-ul l-a montat și l-a pus în funcțiune. Dealtfel, menirea atelierului „Service" este aceea de a cunoaște în amănunțime, de la prima filă a documentației și pînă la ultimul șurub, absolut toate utilajele pe care le produce uriașa întreprindere ploieșteană, de a însoți aceste utilaje, de a asigura asistența tehnică totală la montarea lor, ba chiar de a-i introduce în tainele utilajelor pe acei oameni care le vor mînui și întreține în continuare. Date fiind complexitatea și diversitatea utilajelor și instalațiilor, se subînțelege că atelierul „Service" nu poate fi alcătuit decît numai din oameni cu o înaltă pregătire profesională, oameni care, la rutina și experiența lor, trebuie să-și adauge continuu noi și noi cunoștințe. Dar, pe lîngă aceste indispensabile calități, oamenii mai trebuie să aibă nervi de oțel, să fie buni familiști și, bineînțeles, să-și iubească meseria, pentru că, la urma-urmelor, formația de lucru pe care o conduce inginerul Nicolae Dursină nu este o oarecare formație, ci o echipă de 38 deași ai meseriei, mai puțin, poate, normatoarea și secretara dactilografă, deci 36 de specialiști de mare clasă, oameni care bat drumurile țării, oameni a căror viață nu este deloc ușoară, iar peste toate greutățile acestei vieți de voiajori, greutăți mai mult sau mai puțin inerente, numai dragostea față de meseria pe care o practici, numai satisfacțiile nedisimulate ale muncii te pot ajuta să treci, nu neapărat cu nepăsare, ci cu convingerea fermă că-ți faci datoria, că lași în urma ta măsura exactă a propriei tale valori.

Dincolo de aceste cuvinte, care par, și chiar sînt, deocamdată, doar niște afirmații, ar fi trebuit să spun, încă de la începutul acestui reportaj, că i-aș fi putut întîlni pe acești oameni în avioanele cu care de-atîtea ori am plecat spre Iași, Oradea, Cluj-Napoca, Arad, Timișoara, Satu Mare, Tîrgu Mureș, sau Suceava. I-aș fi putut întîlni în trenurile cu care am ajuns la Hunedoara, Constanța, Galați, Craiova, Slatina, Tulcea, Reșița, sau în autobuzele I.T.A. din care am coborît în cine mai știe care comună, ori la o stație facultativă aflată la întretăierea, în plin cîmp, a două drumuri, de unde am luat-o pe jos spre o sondă petrolieră. Cu unii dintre ei am împărțit poate aceeași cameră de hotel, cînd am reușit să o obținem, ori am servit masa la aceeași cantină, bucuroși că-n ziua aceea am scăpat de conserve, brînză și mezeluri. Altfel spus, oamenii acestia ai „Service"-ului ploieștean, adică viața lor, se-aseamănă în foarte multe privințe cu viața mea, de reporter, motiv pentru care le-am și spus-o că, într-un anume fel, eu îi consider a fi drept niște colegi de-ai mei, tovarăși de drum. Am consemnat în acest sens cîteva întîmplări povestite de către inginerul Dursină, maistrul Alexandru Arnăutu, lăcătușii specialiști Constantin Dorobăț, Stoica Nedelcu, Grigore Damian, maistrul Paul Nicolescu și Nicolae Matei, secretarul de partid pe atelier. Anul trecut, spre Balș, plecaseră 7 oameni care trebuiau să schimbe sistemul de închidere a 16 mestecătoare de nisip. Se cuvine să spun că uriașele mestecătoare de cîte 40 de metri cubi fiecare erau prevăzute, pentru evacuarea nisipului amestecat cu un fel de pastă, necesar turnătoriilor, cu un sistem care se strica foarte ușor, adică se bloca la fiecare evacuare pentru că tubul de evacuare era prea strîmt, de numai 100 de milimetri, iar sistemul de închidere și deschidere se înnămolea în nisipul mult prea păstos. Specialiștii de la „Service" au propus lărgirea pînă la 200 de milimetri a tubului, și adoptarea unei soluții mai vechi de închidere cu șibă. Ne oprim aici cu amănuntele tehnice. Ideea a fost acceptată, au fost construite noile sisteme care urmau să fie montate într-un timp cît mai scurt cu putință. La turnătoriile întreprinderii de osii și boghiuri din Balș nisipul păstos al mestecătoarelor era așteptat ca pîinea caldă. 7 oameni ai „Service"-ului plecaseră, așadar, la faza finală a montării. Au lucrat în prima zi aproape 12 ore fără întrerupere, agățați în fringhii și centuri de siguranță, la peste 10 metri înălțime. Seara, doi dintre ei au plecat la Slatina, iar ceilalți cinci la Craiova. A doua zi, toți cei 7 specialiști se aflau agățați în fringhii și-n centuri de siguranță deasupra mestecătoarelor de nisip. În următoarele zile, n-au mai apelat la „amabilitatea" hotelieră, ci au acceptat să doarmă în Balș, mai exact spus au acceptat să-i deranjeze pe cîțiva oameni cărora, pe drept cuvînt, li se făcuse milă de ei. Pînă la urmă, ca într-un film cu final fericit, mestecătoarele au reintrat în funcție la termenul planificat.

Unul dintre ei, maistrul Alexandru Arnăutu, de cîteva luni de zile monta echipamentul de pe platforma instalației de foraj marin Venea pe acasă cam o dată la lună. Pînă la încheierea lucrărilor mai erau doar cîteva săptămîni, dar soția sa se îmbolnăvise și ei, maistrul Alexandru Arnăutu, nu avea timp să stea acasă măcar două-trei zile, cît ar fi durat internarea. A plecat la Galați, la FOMAR, cum i se mai spune platformei, iar inginerul Dursină și ceilalți s-au îngrijit de toate cele necesare, astfel încît soției maistrului Arnăutu nu i-a lipsit nimic și nici nu l-a reproșat nimic soțului ei. Ajunși în acest punct, ar trebui să spun că, plecați de-acasă cu săptămînile, ba chiar cu lunile, acești oameni dacă dorm de două-trei ori în patul lor propriu. „Ei bine, spunea inginerul Dursină, familiile oamenilor mei sînt adevărate exemple de înțelegere, de omenie, de armonie, iar copiii lor, absolut toți, fără excepție, sînt premianți". În spatele unei astfel de afirmații se află, desigur, o justificată mîndrie. „Dealtfel, a continuat inginerul Dursină, oricît de mult ți-ai iubi meseria, condiția numărul unu la noi, dacă nu ești și un bun familist nu poți intra în alcătuirea acestui atelier, care a adunat tot ceea ce este mai bun la Întreprinderea „1 Mai", întreprindere în care eu am crescut încă de pe cînd eram ucenic și în care, firește, m-am reîntors imediat ce am terminat facultatea, întreprindere pe care, altfel spus, o iubesc".

— Am urmărit și eu — ca toată lumea — zice maistrul Paul Niculescu, lansarea FOMARULUI unde lucrașeră ai noștri. I-am văzut pe colegii mei la televizor și eram emoționat de parcă urmăream un meci de fotbal, deși eu nu sînt chibit de fotbal, n-am boala asta. Dar cînd a venit șeful nostru, inginerul Dursină, și ne-a povestit cum a fost, poate că nu mă veți crede, dar am zis că tare bine era dacă el ar fi relatat lansarea FOMARULUI. Am retrăit, din povestirea sa, bogată în amănunte de tot felul, nu doar momentul lansării, ci și istoria acestei extraordinare instalații, o adevărată culme pe care a atins-o tehnica românească.

A fost momentul în care eu, ca reporter, de ce n-aș spune-o, m-am întrebat dacă am reușit să surprind, nu doar cît de cît, faptul că fiecare dintre specialiștii atelierului „Service" este el însuși o tradiție.

VICTOR NIȚA ■

Desen de MIHAI GHEORGHE ■

Prima fotografie a incendiului, executată de un amator, inginerul Florin Alexandrescu, la orele 20,45.

Chipuri de eroi la lumina dramatică a incendiului de la Institutul agronomic

Seara zilei de 17 ianuarie. Iarna a pătruns cu furie pe străzile Bucureștiului. Vîntul rece fugărește fulgii mărunți de gheață, încremenind crengile copacilor, gonindu-i pe oameni spre case. Posturile de radio și televiziune avertizează asupra primejdiei de incendii. Este ora 20.00. În unitățile lor, pompierii își execută obișnuitul program de seară. S-a servit masa, se apropie ora raportului. În incinta Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu", de pe Bulevardul Mărăști, vechea și frumoasa clădire în stil românesc care adăpostește catedra de viticultură a institutului este cufundată în întuneric. La mansardă sînt luminate două camere. Familia pensionarilor Mătase, cîndva funcționari ai acestei instituții, se pregătește de culcare. Alături, fostul contabil Stanislav Mureșanu, astăzi și el și soția sa, pensionari, face același lucru. Undeva, mai jos, o altă fereastră iluminată. Un om își pregătește lucrarea de doctorat și cercetează lucrări de specialitate. Este asistentul L. Dejeu. În sobe, gazul metan arde, încălzind atmosfera. Vîntul de afară pătrunde, nici nu poți ști pe unde, răcind încăperile. Fochistul Dinu Alexe își așteaptă schimbul de noapte, cînd observă primele flăcări, apărute, undeva, sub acoperiș. Din locul unde se afla, doar el singur sesizează primejdia. Primul căruia îi transmite informația este celălalt fochist, Călin Dumitru.

Asistentul Liviu Dejeu anunță pompierii. Este chemat telefonic portarul de serviciu al institutului, Petre Neagu, și acesta începe convocarea conducerii : directorul Anastase Săndulescu, secretarul de partid, Gheorghe Florescu și alții.

Între timp, primele echipaje sosite de la unitatea de pompieri din Șoseaua Ștefan cel Mare își fac apariția. Sînt urmate, la scurte intervale, de altele din Vitan, Podul Mărășești, Calea Plevnei, Băneasa. Masivele mașini purtătoare de scări culisante și servanții lor își încep teribila muncă. Cîteva grupe de pompieri, conduse de ofițeri superiori, pătrund în clădire înarmate cu unelte specifice. Nu este încă ora 21.00. Alarma se dăduse la 20.50. Focul, stîrnit de vînt, își face loc hotește printre bîrnele de lemn ale acoperișului. Pompierii apar, cu ochii lor parcă făcuți din foc, unde te aștepți mai puțin. Clădirea este acum înconjurată, din trei părți, de mașinile pompierilor. Singura latură a clădirii rămasă neacoperită, în mod deliberat, este cea dinspre vest, spre Bulevardul „1 Mai", pentru că aceasta se află exact în direcția spre care bate vîntul. Sînt cuplați uriașii șerpi ai furtunurilor la gura de apă, dar — considerîndu-se că apa va fi insuficientă — se apelează și la cele 8 cisterne ale pompierilor, fiecare dintre ele conținînd o cantitate de peste 5 000 de litri. Se stabilește, urgent, o legătură permanentă cu alte guri de apă, aflate la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii.

În jurul clădirii s-au strîns zeci de cetățeni. Cei mai mulți, foarte tineri, studenți ai institutului, în special cei găzduiți în căminele învecinate și care își petrec de obicei multe ore de studiu în clădirea cuprinsă acum de flăcări, unde este adăpostită și biblioteca Facultății de viticultură. Profesorii, asistenții sosiți între timp, îi îndrumă pe studenți spre clădirile căminelor. Foarte puțini se lasă convinși. Se mută din loc în loc, revin. Nu se pot desprinde de acest spectacol dramatic...

...Orele 20.45. Inginerul Florin Alexandrescu privește pe fereastra locuinței sale din vecinătatea institutului. Își dă seama de ceea ce se întîmplă acolo, caută febril aparatul de fotografiat, încarcă și execută primele poze, pe care, mai tîrziu, avea să ni le pună cu amabilitate la dispoziție, spre publicare. Apoi, pornește spre construcția incendiată. Fotografiază, la lumina flăcărilor, pînă ce mîinile și aparatul îi îngheață.

Oare ce se petrece cu pompierii aflați în clădire ? Oare cum sînt acum mîinile acestor tineri cocoțați pe scări, la circa 30 m. deasupra solului și care țin, cu puterea vîrstei lor și a simțului răspunderii, furtunurile groase și grele ?

Este imediat prezent la fața locului primul secretar al Comitetului de partid al sectorului 1, Dumitru Gheorghișan : împreună cu el acționează numeroși activiști, oameni din cartier pentru precizarea primelor măsuri. Colonelul Stan comandă, de jos, printr-o goarnă cu amplificator, operațiile ce trebuie făcute. Ordinele sînt executate cu precizie. Luminile farurilor puternicelor mașini însoțesc jeturile de apă, care curg, necontenit, spre punctele incendiate. Aflăm că locatarii s-au evacuat și se află în afara oricărui pericol. Ei s-au oferit să redacteze imediat declarațiile necesare cercetărilor. În acest timp, maiorul de miliție Petre Năstase dă dispoziții ca oamenii rămași fără adăpost să fie cazați corespunzător. Din vîrful unei scări, se anunță, cam neclar, că doi pompieri au fost răniți, ori au degerat. Stăteau în bătaia vîntului și, deopotrivă, sub dogoarea flăcărilor de aproape o oră. Scara este scoasă din vîlvătaia fumului negru, pentru cîteva minute, ostașii coboară încet, urmăriți cu sufletul la gură de toată lumea. Una dintre mașinile ambulanță îi transportă, de urgență, la spital. Numele tinerilor eroi : soldat Cărpinișanu Vasile și soldat Cața Liviu. În locul celor doi urcă alții : caporalii Mircea Lucian, comandantul grupei, și Gheorghe Lăcătuș. Scara este adusă la locul inițial. Apriga muncă este reluată. În spatele clădirii, spre latura de nord, „tunul" de apă bombardează necontenit. Focul este atacat din trei părți. Din clădire coboară cîțiva ostași care își smulg de pe față, măștile de gaze. Alții, mai odihniți, le iau locul. Schimburile se fac în tăcere. Sînt perfect puse la punct. Nu este nevoie să se strige nici un nume. Oamenii se duc spre foc într-o liniște și cu un calm impresionante. Un mecanism ideal. Hainele celor care ajung pe pămînt sînt veșminte de gheață, ireale. Plesnesc cînd le atingi. Iau forme bizare, care nu sugerează deloc forma unui trup omenesc. Mîinile soldaților sînt roșii. De ger. Ei se strecoară în cabinele mașinilor, ale căror motoare duduie, dînd o palidă senzație de căldură, și, întrucîtva, certitudinea unui adăpost, a unui moment de repaus. Nimeni nu vorbește. Comunicările se fac din priviri. Din cînd în cînd, ușa mașinii se deschide ; cîte un gradat, a cărui față și trese nu le vedem, li se adresează „Cum vă simțiți, băieți ?" Apoi ușa se închide energic, lăsînd loc liniștii. Trăim sentimentul unei mari solidarități, în care ierarhiile gradelor s-au contopit în unica ierarhie, firească în astfel de clipe : cea a muncii eroice. De sus se anunță un nou accident. Pornim prin beznă, apă și fum, spre acoperișul clădirii, însoțiți de sergentul Ilie Andrei, care aduce vestea cea rea. Sub greutatea unui plafon prăbușit zace lt. colonelul Grigore Constantinescu. Cu grijă de părinte, ostașii — comandați la începutul incendiului de bravul colonel — îndepărtează acum plăcile de beton și-l trag afară pe șeful lor. Sudoarea durerii se amestecă cu apa aruncată de furtunuri pe chipul crispat al colonelului care nu spune nimic, nu întreabă nimic, lăsîndu-se în seama tinerilor săi camarazi. Chipiul i-a zburat undeva departe, poate a fost luat de șuvoiul de apă, care gonește pe scări ori saltă de la etaj, direct la parter. Un leagăn de brațe tinere îl poartă pe Grigore Constantinescu, prin beznă, pe melcul scărilor devastate, ferindu-l de apă prăvălită de sus. Cea de-a doua ambulanță se și află alături de clădire. Colonelul este depus pe banca din spatele mașinii și aceasta pornește, în goană, spre Spitalul de urgență. Foarte puțini știu ce s-a întîmplat acolo sus. Revin la locul accidentului. Pe sub birne prăbușite, plăci de beton zdrențuite și moloz, sub ploaia înghețată de vînt a furtunurilor, în mirosul acru și înecăcios al fumului, parcă bolnav, pompierii lucrează de zor, îndepărtează bucățile de lemn înnegrite de foc, se luptă, corp la corp, cu acestea, ferindu-se doar în clipa căderii lor de pericol. În noapte, silueta coșurilor, poate chiar a aceluia de unde a pornit incendiul, se profilează, trist, prin conurile de lumină ale reflectoarelor și ale apei translucide. Senzația este bizară. Gîndul nostru, educat de secole, poate de milenii, de a avea deasupra capetelor un acoperămînt, înghețată în această noapte dramatică, în care restul lucrurilor pare să se fi zdruncinat, în care înseși valorile obișnuinței noastre, fără de care nu putem supraviețui, sînt anulate. Imagine tragică, pe care timpul, în goana sa ireversibilă, a zugrăvit-o, stabilind o altă ordine a lucrurilor.

Ceasurile arată orele 23.30

Deasupra tuturor senzațiilor, imaginilor răscolite din cine știe ce cute ale conștiinței, plutește și se amplifică însă, o singură scînteie,limpede, optimistă, în acest decor al distrugerii și morții ; munca asiduă, totală, a bravilor ostași și a comandanților lor. Zăresc un chipiu și zigzagul frunzelor care sclipesc scurt. Desigur, un ofițer superior. Întreb. Îmi răspunde șuierat, ca vîntul : „Maiorul Bărăceanu. Soldat de rînd", dacă se poate considera că eforturile oamenilor, în astfel de clipe, pot fi de rînd. Mîinile sînt aceleași ale ostașului și ale gradatului, și ele apucă, zdravăn, uneltele de lucru, privirile sînt aceleași în încleștarea lor atentă, pînă la obsesie, plămînii sînt aceiași, în setea lor de aer curat, înlocuită de zăduful căldurii înghețate a focului și a fumului, o împărțire cinstită și demnă a muncii, în care ofițeri, gradați ori simpli soldați, sînt, deopotrivă, oșteni egali în splendida lor dăruire. În ei s-au strîns, parcă, și forțele celor aflați afară, solidari afectiv cu necunoscuții strecurați sub acoperișul care se prăbușește bucată cu bucată, nevăzut decît de ei, de cei de sus și care, lucrînd acum sub cerul înghețat de ianuarie, au deschis o poartă de speranță spre cer. Între timp, alte echipaje coboară scările metalice, fiind înlocuite de altele. Rîndurile studenților s-au rărit. Unul singur, înalt și subțirel, nu se clintește. Este Axenie, din anul V, pe care-l aud șoptind, ca pentru sine : „Acolo mi-am dat zilele trecute examenele. Acolo citeam în bibliotecă".

— Dar ce mai stați ? Totul se apropie de sfîrșit ?

— Știu eu ? Poate va fi nevoie să car ceva, cărți mai ales, aparate...

În umbra mașinilor, alte siluete. Studenți și studente.

Ministrul învățămîntului, tovarășa Suzana Gîdea, le spune studenților : „Duceți-vă să vă odihniți !"

Colonelul Stan emite o primă ipoteză :

— Probabil s-a aprins o bîrnă, de la unul din coșurile supraîncălzite.

Între timp, acele ceasornicelor aleargă nesăbuit...

E trecut de miezul nopții. Focul a fost localizat ; spre partea de vest a construcției și i se dau ultimele lovituri nimicitoare. Apar alte plicuri de studenți. Distanța pînă la căminele lor îi pune la adăpost de primejdie, dar ei nu-și află în ăsta liniștea. Mulți cetățeni ai cartierului se află încă la fața locului.

În cabina uneia dintre mașinile pompierilor cîțiva ostași, coborîți de pe scările metalice, înghețate de mult, ca și crengile copacilor, aplecate acum, smerit, spre pămîntul care le-a dat naștere, caută să recupereze ceva din forțele cheltuite acolo sus. Le privesc fețele. Senine. Obraji fără cute. Ochi limpezi de copii. Deloc îngroziți de încleștarea cu focul, apa, vîntul, fumul și gerul. Chipurile le sînt văpaie. Mîinile la fel. Într-un colț, unul dintre ei își freacă degetele piciorului drept, umflate, cu pielea întinsă și parcă de aceea subțiată. Este soldatul Adrian Bogza. Nu se vaită. Așteaptă. E sigur că se va ocupa cineva și de el. Are doar 20 de ani și se află în armată doar de trei luni, dar participă la cel de-al patrulea incendiu. „Sînt 7-8, în medie, pe zi", îmi spusese colonelul Stan, așa încît pot să deduc că ostașii intră în foc, la propriu, încă din primele zile ale stagiului, la pompieri. De fel din județul Prahova, Bogza s-a căsătorit în Urziceni unde și-a găsit nevastă. Este electrician. A lucrat

Părți ireale de scrum și cenușă. Dar cea mai mare parte a construcției a fost salvată.

la jumătatea scării, ca servant, la furtun. Fără mănuși, că-l împiedicau. Se gîndea unde i-o fi cizma piciorului drept ? Unde o abandonase ori o pierduse, cînd durerea unei fracturi evidente îl făcuse să-și dea seama că nu mai poate continua. Pare preocupat de acest amănunt. Ușa se deschide din nou. O rafală de vînt izbucnește în cabină. Un plutonier strigă : „Soldat Bogza ! Hai la spital. A sosit mașina". Și electricianul din Urziceni coboară pe brațele camarazilor săi. Ultimele sale cuvinte, înainte de a dispărea în noapte : „Băieți, aveți grijă de cizma mea".

Mă simt stingher, dar nu străin printre acești oameni, a căror respirație o respir, al căror curaj simplu, drept, bărbătesc îmi impune respect ; aș vrea să știu totul despre ei, dar nu îndrăznesc să vorbesc. Pe capota mașinii, stropi înghețați de apă bat o sarabandă nebună.

O nouă deschidere a ușii și, mai mult împins de oameni și de vînt, urcă un ofițer. Pare țeapăn în uniforma sa ca de tablă, cu sinistre sclipiri metalice. Nu poate face nici un gest în acest înveliș de gheață. Este maiorul Ștefan Agoston. Băieții îl înțeleg despre ce este vorba. Încep să-l dezbrace, cu gesturi grijulii, dar sigure. Chipul maiorului, o enigmă. Nu știm ce se ascunde sub tăcerea sa, sub învelișul pietrificat al mantalei, sub pielea scorojită a cizmelor, din care curg șiroaie de apă. Rînd pe rînd, i se scot toate hainele, ciorapii. Trupul maiorului este acum o torță de abur. Un soldat îi așază tălpile pe radiatorul interior al mașinii. Gheața din părul maiorului se topește în picuri de culoarea fumului și i se prelinge pe față, spre gură. Nimeni nu scoate o vorbă. Cineva îi aprinde o țigară și i-o așază pe buze. Ofițerul ridică mîna — deci nu e rănit — și după ce trage un fum scurt, își apleacă fruntea eliberînd toată apa neagră ce-i năclăia părul. Un alt ostaș îi așază, pe umeri, un pulover pe care-l încălzise pînă atunci el, cu trupul său. Maiorul, printr-o mișcare a spatelui, și-l potrivește mai bine. Deci, nu-i nimic nici la coloana vertebrală. Nu geme. Nu cere nimic. Privește în podeaua mașinii. Ușa se deschide, la fel de violent, ca de fiecare dată, și atunci, pentru prima oară, îi auzim glasul :

— Închideți, mă, ușa că intră țînțarii !

Primele vorbe sfîșie tăcerea și spaima de accident. Ostașii încep să rîdă cu poftă. Șeful lor este nevătămat ! Ba încă mai și glumește ! O gheață s-a spart în zgomotul risetelor tinerești și parcă întreaga cabină, în care s-au înghesuit nu numai corpurile obosite dar și destinele unor oameni, se încălzește. Pare o minune, dar este realitate. Nimeni nu îndrăznește încă să pună întrebări. O altă umbră de gheață pătrunde în cabină. Oamenii stau cum pot. Pe bănci, unul în brațele celuilalt, pe vine. Singurul care beneficiază de un scaun este maiorul Ștefan Agoston. Cel nou venit este tot un maior, Eugen Costică. Aduce vești proaspete. Incendiul a fost răpus. Au mai rămas 2-3 puncte neînsemnate, care sînt anihilate chiar acum. Și mantaua lui e înghețată.

Se aude vocea lui Agoston : „Măi Eugene, ne trebuie niște ofițeri uscați. Trupă odihnită mai avem. Băieții știa să nu mai iasă, că umplem infirmeria". „Înțeles", răspunde scurt Eugen Costică și coboară, doar în tunică, în noapte și viscol, pentru executarea ordinului.

— Ia vedeți ce-i cu Stavros și Barabaș. I-am lăsat sus, își continuă parcă gîndul întrerupt de ieșirea maiorului Costică, Ștefan Agoston. Alt trup tînăr se azvîrle în beznă.

— Știți ceva de colonel ? Întrebarea îl privește pe Grigore Constantinescu, aflat de mult la spital. I se dau lămuririle solicitate. Ostașii vorbiseră cu șoferul ambulanței. Dublă fractură la piciorul drept. Maiorul Agoston privește, pentru prima oară, prin parbrizul mașinii.

— Are cineva un ceas ? Mai multe glasuri răspund : „Ora 0.50".

— Uite, dom'le, că am stat ceva cocoțat acolo.

Maiorul urcase la ora 21.00. Încercăm cîteva întrebări : de cînd activează, la cîte incendii a participat, cum i s-a părut cel din această noapte, dacă soția îi este îngrijorată în astfel de situații...

— De 25 de ani sînt pompier, de peste 20 căsătorit. Eu m-am obișnuit cu incendiile, ea cu alarmele. Primul lucru pe care-l face, cînd sună telefonul noaptea : îmi scoate repede hainele de lucru. Că nu cu uniforma asta merg la serviciu. Focurile nu sînt niciodată la fel. Nu seamănă unul cu altul. Asta-i tot.

Insist.

— Greutatea a fost aceea că focul s-a întins ca un brîu și nu s-a putut accede imediat la focarele lui din interior. De aceea s-a acționat concomitent și cu apă. Ca să fii eficace trebuie să ajungi chiar la focar, ori cît mai aproape. Noi am început totuși la interior în timp ce se făceau pregătirile, corespunzătoare, afară. Ce pot să vă spun cu siguranță este că prin alte părți ale lumii ardea pînă acum toată clădirea. Aia recurg doar la tehnică, nu la priceperea oamenilor. Credeți-mă. Risc există. Ca în orice meserie. Cînd vii la un foc, te întrebi întîi dacă nu sînt oameni de salvat. Bunuri materiale. Tehnica, fie ea cît de avansată, nu-și pune asemenea probleme, pe care doar omul le poate rezolva.

Îl ascult și mă gîndesc la felul în care această profesiune eroică îi poate uni pe oameni. Și, dintr-o dată, curiozitatea mă îndeamnă să aflu cine sînt acești cîțiva tineri a căror abnegație și pricepere am urmărit-o de-a lungul cîtorva ore ? Întreb, și pe măsură ce notez răspunsurile primite, îmi dau seama că aici, în spațiul restrîns al unei mașini de intervenție, sînt reprezentate cîteva zone ale țării, o gamă interesantă de profesii și realizez, o dată în plus, una dintre caracteristicile majore ale armatei noastre, aceea de a înlesni cunoașterea tinerilor, înfăptuirea unei suduri sufletești puternice, dezvoltarea sentimentului de solidaritate, în fața nefericirii altora, spiritul colectiv, pe scurt, forța morală. Iată-l pe acest tînăr oacheș, cu figură îngustă de mucenic zugrăvit pe ziduri, care pare tot timpul că meditează, lăsînd impresia unui calm deosebit, a unei liniști pe care te aștepți s-o întîlnești la un cercetător sau chirurg. Îl cheamă Stelian Azbe, are 21 de ani și a îmbrăcat uniforma pompierilor cu trei luni în urmă. S-a născut la Tîrgu Mureș acum 21 de ani și a devenit proiectant la IMATEX. Nu poate preciza la cîte incendii a participat. Au fost multe. Mai impresionant i s-a părut cel din strada Bosianu, la o locuință particulară, unde au fost și două victime. Mi-l imaginez pe acest tînăr de 21 de ani, privind chipurile încremenite ale unor ființe umane, trecute dincolo de viață, de viața pe care el a dorit nespus de mult să le-o salveze. Poate de aceea, în această noapte, a stat o oră încheiată sus pe scară, mult mai mult decît trebuia, dar ajutat de ideea, care-i venise, de a-și schimba scurta înghețată cu una uscată. La ce se gîndea, atunci, acolo sus ? Nu dorea să devină erou post-mortem, dar ținea aprig să învingă focul.

Caporalul Gheorghe Lăcătuș, un chip senin, pe care zadarnic încearcă să-l facă mai grav mustăcioara sa neagră. Este de profesie mecanic de întreținere, căci a făcut liceul industrial de transporturi din Cluj-Napoca, specializîndu-se în reparații, întreținere și exploatare auto. Deși face parte dintr-o altă companie, a mai lucrat pe „scara" asta, deoarece instrucția este unică pentru toți, astfel încît oricare dintre ei are reflexele formate, indiferent de utilajul folosit. A absolvit școala de gradați, unde a cunoscut mulți alți camarazi de pe la alte companii. Astăzi i-s-a părut mai greu din cauza vremii, dar incendiul de la „Izolatorul" a fost mai periculos; acolo erau materiale inflamabile. Ce vîrstă are ? Mîine va împlini 22 de ani. Azi, îi răspunde un camarad. „I-ai împlinit, băiete, este ora 0,55 !" Se aud cîteva voci : „La mulți ani !"

Caporalul Mircea Lucian este cel care a comandat grupa de pe mașina la bordul căreia ne aflăm. A îndeplinit misiunea de șef de țeavă, adică a stat în vîrful scării, la cea mai mare înălțime, față în față cu focul. A rezistat, prima oară, între 15-20 de minute. A coborît și a mai suit apoi. La ora alarmei, cobora, tocmai, la raportul de seară. A sărit în mașină așa cum era și s-a îmbrăcat cu prezanta (manta) în mers ; spațiu e destul în cabină. Unitatea sa se află în cartierul Vitan și de aceea au ajuns aici după cei din Ștefan cel Mare. A terminat liceul în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej și a fost suplinitor la orele de educație fizică. Dacă o cunoaște pe Nadia Comăneci ? Asta-i bună, a văzut-o de cel puțin 15 ori !

Soldatul Lauric Coza este din județul Hunedoara, dar lucrează la Întreprinderea minieră de la Căpuș, județul Cluj, ca electrician de întreținere. Are exact 21 de ani și o zi, adică două zile. deoarece sîntem de cîteva zeci de minute în 18 ianuarie. Cel mai greu incendiu de pînă acum i s-a părut cel de la Fabrica de săpun „Stela" deoarece erau niște scăpări de hidrogen. Sigur că-i place activitatea de pompier, seamănă, într-un fel, ca greutate, cu cea din mina lui. Spunînd aceste vorbe, privește ramurile argintate ale copacilor care abia ating ferestrele cabinei, ca un gînd mîngîietor venit de-acasă...

Mai aflu că, în afara celor doi caporali și a sergentului Rus Andrei, fratele celui care mă condusese la locul accidentului colonelului Grigore Constantinescu, toți ceilalți începuseră chiar la 18 ianuarie, ziua declarării incendiului de la Institutul agronomic, școala de gradați, urmînd să devină și ei după 4 luni caporali. O nouă generație se perfecționează în aspra profesie de pompier, în timp ce sergentul așteaptă încheierea stagiului, care se va produce în luna iunie a acestui an. Gîndul lui pare plecat departe, dar nu spre întreprinderea „Metalul roșu" din Cluj-Napoca, unde lucrează ca lăcătuș constructor de mașini și utilaje pentru industria textilă, ci la colonelul pe care-l însoțise la spital.

— Mai avea puțin pînă la pensionare. Al dracului ghinion !

Revine maiorul Eugen Costică, la fel de rebegit cum a plecat, uitîndu-și mantaua în cabină. Raportează că s-au adus „ofițeri uscați" și că trupa a fost și ea înlocuită. Îl întreb de ce este necesar ca atîția ofițeri superiori să participe, nemijlocit, la lucrările de stingere a incendiilor ?

— Uitați-vă la soldați. Sînt niște copii. Trebuie să avem grijă. Uneori ei s-ar putea să greșească. Să le fie chiar frică. Altceva este dacă te afli acolo, lîngă ei. Devin lei. Mă gîndesc că fiului meu, elev într-a douăsprezecea, i-a sosit chiar azi ordin de recrutare. Mă uit la ostași ca la fiul meu.

Revine la locul incendiului colegul Gheorghe Amuza, care-i însoțise pe cei doi soldați răniți la infirmeria companiei. Iată ce a aflat : accidentații au fost siliți, prin comanda superiorului lor, să coboare, deoarece țineau să-și termine lucrul început, să potolească focul. De dureri de-abia pe drum și-au dat seama. În seara aceasta, erau la programul obișnuit al tuturor ostașilor, care intraseră la școala de gradați. Purtau uniforma militară doar de trei luni. Cața Liviu, lăcătuș mecanic la Întreprinderea „Tehnofrig", afirmă că era obișnuit cu temperaturile sub zero grade, dar de cînd este pompier trebuie să se deprindă și cu focul. Evident că încercau să nu se preocupe de starea lor actuală, înfruntînd, cu bărbăție, durerile și cu gîndul la cei care-i înlocuiseră. Au fost primii care au urcat scara culisantă și au întîlnit focul, la un metru distanță. Lemnul deshidratat dezvolta temperaturi în jur de 1 000 de grade, iar vîntul ridica, în spatele lor, un perete de gheață. Scara oscila, fără ca aceia de jos să-și dea seama, întocmai crengilor de copaci. Dar el nu avea timp să observe și nici să audă freamătul tînguitor al pomilor stînd încleștat pe scară și pilotînd furtunul, spre focarele încinse. Cînd i s-a ordonat să coboare, a vrut să știe cine-l înlocuiește și aflînd că este vorba de Vasile Cărpinișan, cu care urma cursurile de gradați, s-a mai liniștit. Avea încredere în el. Acum stau amîndoi în autoambulanță, întrucît și acesta din urmă fusese rănit. Nici n-au avut timp să-și vorbească, în clipa schimbului. Cărpinișan n-a știut, pînă nu s-a întîlnit cu Cața, că și el fusese rănit. A crezut, doar, că obosise. Sus, pe scară, i-a găsit cizma. Și s-a mirat. Pentru servanții de la furtun au fost clipe grele, pînă ce Cărpinișan avea să ajungă în vîrful scării. Jetul de apă este foarte puternic, astfel încît patru oameni trebuie să țină furtunul. Pe măsură ce apa învingea focul, începea să vadă scheletul golaș de beton al clădirii. Rafalele de vînt anihilau, într-o oarecare măsură, forța apei astfel încît stătea sub o ploaie de gheață, fără a ști dacă aceasta provine din ninsoare sau din stropii împrăștiați de întîlnirea apei cu construcția. Se gîndea, în clipe scurte, la copilul său, în vîrstă de 10 luni, aflat în pătuțul de-acasă și vegheat de mama lui. Cărpinișan se gîndea la fiul său Cristian ca și cum lui îi salva viața, încercînd să stăpînească urgia focului. Apoi uita imediat. Se mira că forța jetului de apă, despre care învățase că are 7 atmosfere pe o distanță de 100 de metri, este, în mare măsură, anihilată de vînt. Era sigur pe dirijare, doar la circa 20 metri. În clipa rănirii, a crezut că ceea ce simte este pîrjolul focului care-l atinsese, așa de tare îl ardea locul rănit. De-abia după aceea, cînd a simțit că nu-și mai poate controla piciorul a știut că se întîmplase ceva deosebit. O stare ca de vomă pusese stăpînire pe el. I s-a ordonat să coboare. A făcut-o de unul singur, dar jos puterile l-au părăsit. A căzut în brațele tovarășilor lui, ca pe o pernă moale și caldă.

De-a lungul întregii nopți s-a luptat din răsputeri pentru a se limita pagubele și pentru a se opri focul. Oamenii au acționat ferm, avîndu-i alături pe activiștii de frunte ai municipiului, și bucurîndu-se la acest necaz de prezența extrem de oportună și promptă a primului secretar al Comitetului municipal de partid, tovarășul Ion Dincă.

Aceasta a fost, pe scurt, dramatica dar înălțătoarea poveste a unor eroi obișnuiți să înfrunte focul și apa, asprimea vremii, riscurile implicate în orice act de curaj, o poveste desfășurată de-a lungul unei nopți întregi, cea mai vitregă din toate cîte au fost în această iarnă, pe care martorii oculari ai incendiului o vor ține minte, desigur, toată viața lor, dar despre care eroii, pe care i-am cunoscut, ca și pe care nu i-am putut cunoaște, o vor trece foarte curînd, cu superba lor modestie, în rîndul faptelor lor obișnuite, pentru care se instruiesc, cu sîrg și inteligență, dăruind altor oameni, grație curajului și pregătirii lor, siguranța vieții, a avutului amenințat, uneori, de stihia focului.

A fost povestea unei nopți, dar o poveste adevărată...

Ceasurile arătau orele 3 dimineața, 18 ianuarie 1977.

MANOLE CÂRȚAN ■

Eroicii pompieri înfruntă, în ger și furtună, incendiul.

Între clasic și baroc (XI)

Poussin
Fascinația monotoniei

1

Prinții și regii, scrie Pascal, cîntă uneori. Ei nu rămîn tot timpul pe tron ; se plictisesc ; grandoarea are nevoie să fie părăsită pentru a fi simțită. Evitînd monotonia, natura acționează la fel. Fluxul mării și soarele par să urmeze aceeași regulă. Și Pascal desenează dedesubt o linie care oscilează.

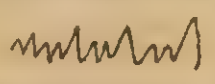

Într-o noapte, la mare, mi-a plăcut să consider acest desen o stenogramă a zgomotului valurilor care se leveau de țărm. O hieroglifă a mării. Valurile și între valuri tăcerea. Ca între bătăile inimii. Mișcarea e din ce în ce mai amplă. Prevestește parcă furtuna pe mare. Iar într-o inimă, poate dragostea. Sau poate moartea. Linia aceasta cu ascensiuni și coborîșuri ascunde toate posibilitățile. Ca viața. Uneori valul se înalță brusc. Simt că locul unde se va sparge, făcînd apa să înflorească, va uni paradisul și infernul...

Dar într-un tablou de Poussin, peisajul nu urmează legea liniei desenate de Pascal. Pentru că Poussin nu se teme de monotonie. El nu consideră că o bucurie trebuie părăsită ca s-o simți apoi și mai intens.

Dimpotrivă, clasicilor le place să dea toate exemplele posibile pentru același lucru. La Erasm întîlnim zeci de întorsături de frază ca să spună, de pildă, „scrisoarea dumneavoastră m-a bucurat". În peisajele sale, Poussin caută mereu alți arbori să-i picteze, însă aproape întotdeauna pentru a ne aminti coloanele antice ; dacă nu atît prin formă, prin aerul lor. Și, firește, în acest caz, nimic nu împiedică peisajul să devină, în ansamblu, un templu deschis, plin de soare și de timp dispărut, în care personajele cînd obosesc se transformă în statui și unde, cum ar spune Cézanne, am putea „să redevenim clasici cu ajutorul naturii". E suficient, probabil, să privim **Orfeu și Euridice** pentru a înțelege întreaga repulsie a lui Poussin față de virulența luminilor și umbrelor din pictura lui Caravaggio. E tocmai clipa cînd șarpele o va mușca pe Euridice, provocîndu-i moartea, însă Orfeu cîntă mai departe pe malul unui rîu unde nu are nici o importanță dacă apa mai curge, lîngă niște copaci pe care nu-i înfioară vîntul și nu vor putrezi, sub un cer fără lacrimi. Legenda cîntărețului trac e adusă în cîmpia romană, într-o natură calmă pe care nici o pasiune n-o contrariază. De ce-ar mai cobori Orfeu în infern după Euridice ? ne întrebăm fără voie, dar aproplindu-ne tocmai prin această întrebare de sensul picturii lui Poussin.

Poate că tot ce ne spune o asemenea pictură a mai fost spus. Dar acesta nu e un motiv de reticențe. Pentru că nu este indiferent dacă spunem fiecare la rîndul nostru că o priveliște merită să fie iubită cu atît mai mult cu cît ne inspiră mai multă încredere în ceea ce trebuie să rostim limpede. Iată ce repetă fără încetare Poussin. El ne invită într-o lume rațională, ca și aceea a lui Rafael ; o lume în care tragedia se risipește din cauza soarelui și Orfeu își va povesti dragostea pentru Euridice stăpînindu-și durerea ; o lume în care nimeni nu se va întreba ca Hamlet „a fi sau a nu fi ?", pentru că răspunsul e unul singur : a fi. Și încă : a fi într-un chip logic. Dealtfel Poussin declara: confuzia mi-e la fel de străină ca și excesul. Și dacă izbutim să credem în înțelepciunea artei lui, nici o primejdie nu ne mai pîndește în peisajele sale.

Goethe considera romanticul drept ceva bolnav. Ar trebui de aici să tragem concluzia că, dimpotrivă, clasicul este ceva sănătos. Nu e, neapărat, cel mai măgulitor lucru care s-ar putea spune despre Poussin. E mult mai important, de pildă, să observăm că el nu se mulțumește să dea personajelor aerul unor statui, ci vrea să le dea chiar eternitatea lor. Țelul artei nu poate fi decît acela de a micșora suferința și singurătatea, nu de a le spori, iar Poussin cunoaște profund această lecție. De aceea, ca și grecii care suprimau din statuile lor tot ceea ce îl se părea accidental și inutil, el elimină dintr-un tablou tot ceea ce ar aminti un destin fragil și efemer. Arborii săi, totdeauna calmi, cresc parcă dintr-o Arcadie unde nu-i mai ajung vîntul și îndoielile. Iar lumina triumfă într-un fel care-l va face, probabil, pe Orfeu s-o uite pe Euridice. Nici măcar dragostea nu poate clătina echilibrul unui tablou de Poussin ; deși aici se află, cel puțin în ce mă privește, una din limitele emoției cu care-l privim.

Sîntem în fața unui pictor care nu se sfiește să fie monoton în consecvența sa. Și, în definitiv, el are dreptate : de ce ne-am teme de monotonie ? Nu-mi imaginez fericirea decît într-un chip monoton și ar fi ciudat să spunem că perfecțiunea ne plictisește, că trebuie o pictură cu erori pentru a ne emționa. Într-un fel, orice artist autentic e monoton în măsura în care simte nevoia să-și repete adevărurile cele mai înalte. Și dacă-i socotim pe cei vechi înțelepți, trebuie să admitem că nu există o artă mai monotonă decît arta greacă ; și că tocmai din monotonie ea își extrage noblețea și frumusețea. Căci arta nu se teme de monotonie cum se teme natura. Dimpotrivă, s-ar zice că, într-un sens superior, o presupune. A scrie, declara Jean Grenier, înseamnă a-ți ordona obsesiile. Pictura cere, bineînțeles, și ea un efort similar, iar arta clasică începe acolo unde dezordinea ia sfîrșit.

Așadar, de ce i-am reproșa acestui mare iubitor de claritate plăcerea cu care tinde spre o armonie rațională, chiar dacă ea este uneori cam rece ? Antichitatea la care face aluzie el împrumută și peisajului virtuțile sale. Și aceasta nu se rezumă la faptul că arborii au tendința să devină coloane, iar personajele statui. În fond, Poussin reia în pictură ceea ce grecii au experimentat pe Acropole. El vrea să realizeze o perfecțiune care să ni se pară atît de simplă încît putem trece prin dreptul ei fără să-i mai sesizăm frumusețea. Trebuie, probabil, să înțelegem în mod profund acest lucru pentru a înțelege fascinația reală a clasicului.

Există, desigur, chiar un curaj al monotoniei care merită să fie invidiat. Țărmul Ithacăi e foarte aproape în clipa cînd acest curaj ne călăuzește spre ceea ce e statornic și durabil. Căci privind din același punct cum răsare soarele nu înseamnă că văd acest eveniment zilnic în același fel. În fiecare dimineață el este un miracol nou. Și, de fapt, în fiecare dimineață el mă ajută să văd mai bine ceea ce îmi aparține ca adevăr. Altfel, ar fi suficient să vizităm muzeele unde triumfă marii clasici...

OCTAVIAN PALER ■

Cronica etajului

Municipala de pictură și sculptură

Sala Dalles are, precum se știe, parter și etaj. Tradiția acestei săli trimite pe panourile de la etaj opera debutanților, lucrările pe care, dintr-un motiv sau altul, juriile se sfiesc să le respingă, creația unor artiști interesanți, dar izolați de obște, producția neprihănită a unor meșteri fără darul cel scump al bucuriei și al suferinței bogate, compozițiile dificile ori numai mici, prea mici pentru a sta în competiție cu marile pînze de la parter. În fine, o seamă de picturi și sculpturi ce omagiază geniul cutărui contemporan sau farmecul cutărei mișcări și a căror manieră lasă întotdeauna prilej de vrajbă și de exaltare, în egală măsură. Cronicarii marilor manifestări de la Dalles trec, indecoboșe, în grabă prin fața lucrărilor îngrămădite sus deși, la drept vorbind, aici e multă viață și mișcare multă, deși abia aici se vede truda tinerilor absolvenți de arte plastice, deși meseria de cronicar te obligă să numești valoarea, indiferent unde se află, la parter sau la etaj, pe simezele dedicate unor venerabili ori în colțurile umbroase ale sălii de expoziții. Se scrie, mai întotdeauna, cronica parterului. Ar fi de-a dreptul pasionantă o cronică fără prejudecăți a spațiilor de sus, la fel un comentariu al celor cîtorva zeci de tablouri puse cam viclean pe lîngă și pe sub scări. Este drept, o galerie are pereți care avantajează și pereți care ascund calitatea, locuri de protocol și locuri modeste. Este neîndoios că opera bună sfințește orice loc dar, la fel ca în viață, se întîmplă adesea ca opera aceasta să nu apuce să sfințească nimic, fiindcă lumea e tot mai repezită și pictura tot mai multă. Puțini au vreme să stăruie în cercetarea semințel de adevăr adevărat, puțini se pricep să treacă peste ordinea hotărîtă de juriu și să aleagă, de la parter ca și de la etaj, cu niște criterii complexe și cuprinzătoare, sensibile la noutatea reală, aplecate spre lucrul cu durată într-însul, pictura și sculptura ce pot interesa istoria artei noastre de azi. Avînd „locul" asigurat la parter, acolo un loc la vedere pare a fi și un criteriu de valoare, mulți artiști cu nume bun prezintă operă mediocră, producții circumstanțiale, afișe supradimensionate, numite cu multă exagerare picturi. Luptînd pentru un loc, fie el sus, fie pe scară, mulți artiști își trădează substanța cea mai aleasă a talentului lor și fac totul ca să impresioneze, să îndrepte simpatia juriului spre ei, să încline odată balanța șansei și spre opera ce-o semnează. Vedem astfel cum, de la un an la altul, unii pictori și sculptori își prefac complet metoda, devin din autori de naturi statice de factură postimpresionistă autori de compoziții istorice constructiviste, din realiști devin pararealiști, din autori de gen, tribuni ai unor cauze publice. În Municipala '76, deschisă în decembrie la Dalles, se găsesc la etajul sălii destule lucrări de valoare, opera unor oameni care arată o ambițioasă consecvență în gîndire, o seamă de tineri peste numele cărora nu ne este îngăduit să trecem. Să încuviințeze, dară, artiștii de la parter, citați cu mare stimă în toate cronicile expozițiilor de la Dalles, să notăm, de astă dată, numele celor care fac interesul particular al etajului : Ilie Pavel, Vlad Florescu, Mihai Horea, Paul Gherasim, Nicolae Krasovski, Sorin Dumitrescu, Doru Rotaru, Csaba Zemleny, Vladimir Zamfirescu, Cornel Antonescu, Ion Iancuț, Horia Roșca, Tiberiu Bențe, Ion Pomponiu, Ion Grigorescu.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica filmului

Tufă de Veneția

Ce poți spune după ce ai văzut un astfel de film ?! Că ai văzut o peliculă care te-a lăsat interzis, ar fi calea cea mai comodă cu putință : să-l treci pur și simplu cu vederea, nu se poate ; să mergi pe formula „cu toate aceste calități evidente, filmul e slab construit", etc., etc. ar dovedi, cel puțin lașitate, dacă nu degringoladă profesională — sau mai știe cine ce interese subterane față de unul sau altul dintre creatorii filmului românesc contemporan. Filmul se anunță o **comedie în zigzag**, lumea dă buzna în sălile de cinematograf, convinsă că va asista la un imens hohot de rîs, și iese buimacă și derutată ca după un imens — și mai ales inutil — căscat!...

Și cum să nu fie astfel ?! Toma Caragiu, Marin Moraru, Amza Pellea, Dem Rădulescu, George Mihăiță, Florin Piersic, Octavian Cotescu, Vasilica Tastaman, Marcel Anghelescu, Virgil Ogășanu, Stela Popescu și etc., etc. — poți să înnebunești de-a dreptul cu o astfel de distribuție, practic nici un mare actor de-al nostru de gen nu a fost lăsat pe din afară, cum să nu dai buzna ?

Nu intenționăm să analizăm acum cît de greu sau cît de ușor acceptă interpreții noștri un rol sau altul, ceea ce este însă simptomatic aici, în cazul „Tufei de Veneția", este că acești **foarte mari actori de film** au fost puși de regizorul Petre Bokor, sosit proaspăt de pe platourile televiziunii, să „joace" pe un scenariu de Valentin Silvestru și același Petre Bokor a realizat, în principal, după cîteva schițe umoristice ale primului, puse **cap la cap**, filmate însă **fără**, și mai ales dovedind un prost-gust revoltător, o crasă lipsă de respect față de publicul nostru, față de bunul său simț și, de ce nu ?, față de banii acestui public, adică de banii noștri.

Personajele par coborîte dintr-un soi de panopticum (să fim bine înțeleși — nu dintr-un, posibil, **grotesc**, asta ar fi încă bine ! — ci din genul acela de spectacol de bilci de tristă amintire, cu „intrarea interzisă celor sub 15 ani"). Umorul — umorul acela promis, și eventual existent în proza satirică a lui V. Silvestru — aici, în film, capătă tonalitățile unei astfel de subtilități, încît devine, practic, insesizabil. Maniera „film în film" (folosită aici în mod inexplicabil, absolut fără nici o logică) nu face altceva decît să-l pună pe Ogășanu în situații cel puțin penibile. Din tot acest amalgam care se vrea — știu și eu? — film „șeheci", film „șertar" (n-ar fi exclus să fie vorba de o antologie „western", parcă mai poți să știi ?!), din tot acest film, repet, nu rămîi decît cu regretul că o distribuție de revelion este folosită penibil, în situații penibile, cu explicații penibile — dar în intenția certă, vezi Doamne, cel puțin așa- afirmînd autorii în finalul proiecției, „de a critica prostia, servilismul, nepotismul... etc., etc. (aici urmînd alte asemenea „isme")... tembelismul !"

...Oare, chiar așa să fie ?!

HORIA PĂTRAȘCU ■

Scenă din spectacolul „Spre stele" de Leonid Andreev, la Teatrul de stat din Oradea.

George Grigoriu:

„Se produce uneori o mare confuzie"

— Am vrut să vin la dumneavoastră, tovarăşe George Grigoriu, cu cîteva întrebări deja formulate, dar aţi refuzat. De ce ?

— Îmi plac mai mult întrebările pe care le aud pe loc. Aşa e simplu : întrebările decurg din preocupările şi aspiraţiile celui pe care-l intervievezi.

— V-aş propune să vă prezentaţi cititorilor revistei noastre. Voi consemna cu fidelitate răspunsurile dumneavoastră.

— În general, nu m-am prezentat eu. Dealtfel, activitatea mea obştească şi cea profesională sînt publice...

— Sînt.

— Dar pentru **Flacăra** mi-aş face o prezentare întrucît aici nu sînt cunoscut. Nu ştiu dacă este cazul să spun despre trecutele praguri ale vieţii.

— Este cazul.

— Am trecut prin situaţii dificile în perioada 1945—1955. În acest timp am trecut de la amatori (împreună cu fraţii mei) la profesionişti. În anul 1946, ne-au declarat apţi George Vraca, Dina Cocea, Gheorghe Timică. Ei făceau parte din juriu.

— Înţeleg că a fost un examen serios. Azi atestarea presupune o exigenţă tot atît de mare sau nu ?

— Prin anii aceia nu conta numai vocea. Eraţi examinat şi la pregătire muzicală teoretică şi la prezenţă scenică. Astăzi s-a renunţat şi eu cred că este perfect normal. Astăzi amatorul se pregăteşte în instituţii de artă specializate. Activitatea amatorilor, susţinută puternic de stat, a devenit o forţă. În acest fel, arta profesioniştilor se îmbogăţeşte, de multe ori, datorită aportului amatorilor. Amatorii sînt depistaţi graţie festivalurilor, activităţii caselor de cultură, presei scrise, radioului, televiziunii. Aceste instituţii îi profesionalizează în funcţie de muncă şi talent.

— Vorbiţi frumos despre arta amatorilor, dar cam idilic. Sau mi se pare ?

— Chiar aşa stau lucrurile. Cum am spus eu. Apar însă greşeli şi confuzii. Marea confuzie : se confundă frumuseţea artei amatoricesti cu obligaţiile şi răspunderile profesioniştilor.

— Concret, dacă se poate.

— Confuzia creată între aşa-zisa muzică folk, vă rog să-mi acceptaţi termenul, şi muzica propriu-zisă. Considerăm că ambele sînt muzică dar, amestecîndu-le, uităm că ceea ce am numit propriu-zis muzică este de acum un fenomen ştiinţific, care necesită pentru crearea ei un studiu metodic şi îndelungat.

— Notez tot ceea ce îmi spuneţi, inclusiv aşa-zisa muzică folk...

— Tînăra muzică folk este într-adevăr tînără, cu atît mai mult cu cît noi, fraţii Grigoriu, am profesat-o. Ca orice lucru tînăr ea îmbătrîneşte greu. Cea pe care am cîntat-o noi (1940—1948), tot cu o chitară în mînă, uneori, trei fraţi fiind, cu trei chitare, era chiar muzică folk care, după opinia mea, nu poate fi decît o muzică a marilor nemulţumiri. Cîntam neajunsurile elevilor fără bani de taxe, sau viaţa studenţilor neajutoraţi nici măcar, să spunem,de bursele de astăzi.

— Vorbiţi-mi, vă rog, despre perioada universitară a vieţii dumneavoastră.

— Am fost student doi ani la conservator. Am abandonat, căci cîntam la baluri şi chermeze. Mi-au dat două avertismente şi pe-al treilea nu l-am aşteptat. Era echivalent cu exmatricularea. Retrăgîndu-mă, aveam şansa să mă reînscriu în următorii doi ani. Nu, nu m-am reînscris fiindcă m-am profesionalizat şi am devenit cunoscut. De fapt, am muncit extraordinar — lucru determinant pentru carieră, pentru viaţa mea de familie. Muncind, am culminat prin a absolvi cursurile de perfecţionare muzicală ale Uniunii compozitorilor (1953—1955). Spun acest lucru să le fie spre pildă tinerilor folkişti. Cred că mulţi mă iubesc şi un asemenea lucru nu poate să le cadă decît bine. Un alt examen, cel de intrare în Uniunea compozitorilor, a fost onorat de comisia care asculta şi la conservator şi a durat şapte ore.

— Toţi fraţii Grigoriu în şapte ore ?

— Numai eu.

— Da.

— Muzica uşoară la ora actuală, căci şi muzica uşoară are ora ei actuală, cere pregătirea unui muzician.

— Cere, cere, dar să revenim la muzica folk.

— Voi spune o treabă un pic gravă. Muzica folk nu se potriveşte cu coordonatele societăţii noastre. Dar studenţii noştri fac un lucru bun, o continuare a vechilor tradiţii şi anume a baladei, înnoită prin suflul nou şi dorinţa de frumos a acestor tineri. Am spus, la ultimul Festival al artei studenţeşti, cel de la Galaţi, că prefer titulaturii de folkist (ce urît şi străin sună !) numele de baladist. Folk vine din limba americană, engleză şi înseamnă om din popor. Dealtfel, la noi, se foloseşte greşit şi cuvîntul top. Corect înseamnă situaţia, la zi, a vînzării discurilor. Doar Electrecordul are vele să facă topuri.

— Aţi spus că despre nepotrivirea muzicii folk cu societatea noastră aţi mai vorbit. Eu însă n-am auzit nicăieri şi de cel puţin un an mă ocup cu asemenea lucruri.

— În cadrul unor şedinţe ale noastre de lucru. Restrînse, bineînţeles.

— Sînt absolut convins că sînteţi într-un cerc vicios. Aţi dat o definiţie muzicii folk şi apoi, doar pe ea bazat, ajungeţi nu la concluzii grave, ci false. Este de mult acceptată ideea că muzica folk este o exprimare directă, nesofisticată, a unor sentimente, a tuturor sentimentelor omeneşti. Chiar dacă am accepta spusele dumneavoastră, n-am înţelege un lucru : nu este reală şi firească dorinţa omului spre mai bine ? Omul societăţii noastre nu este chemat la activitate şi la progres ?

— Ne exprimăm dorinţa, dar nu avem pentru ce fi profund nemulţumiţi. Putem biclui unele neajunsuri, dar atît. Mai ales că noi avem conştiinţa unor greşeli izvorîte din muncă. Greşeala nu este un făcut deliberat şi din ele învăţăm. Pentru a şti să evităm pe cele viitoare. Şi noi am protestat, la vremea potrivită, împotriva războiului din Vietnam, dar aceasta este muzică politică.

— Nu vă contraziceţi ?

— Da, dar muzica trebuie categorisită nu numai pe stiluri şi curente, ci şi pe idei. Atunci, din necesităţi de ordin social, s-au născut aceste titulaturi. Muzica politică în general cu subdiviziuni : underground, angajată şi angajantă, derivînd toate din curentul folk născut în primele decenii ale acestui secol. Era cîntată de negri la baterie şi cu saxofonul.

— Trebuie să vă mărturisesc că sînt derutat de cele spuse de dumneavoastră. Mi se pare că muzica angajată este şi angajantă. Apoi o muzică angajantă nu este angajată ? Pe de altă parte, spuneţi că muzica se împarte nu numai pe stiluri şi pe curente, ci şi pe idei. Stilurile şi curentele nu se deosebesc tocmai prin idei ? Dar poate că în urma discuţiei noastre îşi vor exprima opinia şi alţi oameni despre muzica folk.

— Ar fi de dorit. În muzică, revin la întrebarea matale la care sînt tentat să nu răspund, ideea se referă la creaţia muzicală şi înveşmîntarea ei orchestrală.

— Tovarăşe George Grigoriu, în spiritul democraţiei al presei noastre vă consemnăm opiniile, chiar dacă nu sîntem de acord cu ele şi nu sîntem. Venim aici animaţi de dorinţa de a discuta, de dorinţa ca „adversarii" să stea şi faţă în faţă, pentru a se cunoaşte mai bine şi — în măsura în care e posibil — să-şi apropie poziţiile. Avînd în vedere că muzica folk s-a cîntat foarte mult în Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi revista Flacăra, mi-aş permite să vă întreb dacă aţi participat vreodată la acest cenaclu ?

— Noi, profesioniştii, nu putem veni la aceste manifestări ca oameni obişnuiţi. Avînd mult de lucru, de multe ori nu iau parte la multe spectacole interesante. Ne hrănim spiritual graţie unui efort. În afară de aceasta, nu am fost invitat niciodată la cenaclu. Apoi, cred că între mine şi redacţia **Flacăra** au intervenit relaţii nefireşti. Aţi pierdut un cititor şi eu mă simt frustrat că nu o citesc.

— Avem, încă de la apariţia noii formule a revistei, pagina Flacăra la dispoziţia dumneavoastră ? **De ce nu v-aţi exprimat dezacordul ?**

— Am făcut-o în anul 1974, dar scrisoarea nu mi-a fost publicată. Mai mult, redactorul şef al revistei, poetul Adrian Păunescu, a citit-o în cîteva şedinţe ale cenaclului. Dacă există proteste la adresa muzicii noastre, ele sînt puţine faţă de dragostea cu care sîntem înconjuraţi. Majoritatea oamenilor creează opinia. Există o realitate care-mi hrăneşte puterea de muncă, de multe ori înălţindu-mă în zona pasiunii şi dragostei pentru profesia mea şi pentru oameni. Această realitate este dragostea şi respectul oamenilor, atenţia partidului şi statului, de care m-am bucurat de-a lungul anilor. De 25 de ani fac muncă obştească în rîndul tineretului, al oamenilor muncii în general. Meritele mi-au fost recunoscute în general şi oficial. Îmi umplu cutia de poştă scrisorile de la companii de soldaţi, clase de elevi, de 8 ani prezidez finala Festivalului artei studenţeşti, onoare făcută de C.C. al U.T.C. Să nu reiasă că n-am şi lipsuri.

— Nu reiese.

— M-a afectat în mod deosebit o expresie necontrolată, aruncată în pagina de muzică a revistei de către Adrian Păunescu : „cetăţean fără scrupule".

— În revista Flacăra nu s-a contestat atît valoarea muzicii propriu-zise, cît calitatea submediocră a textelor cîntecelor, subliniindu-se faptul că ele sînt uneori chiar ridicole, faptul că poţi să-ţi iubeşti Patria vorbind corect gramatical, folosind cu simţire şi răspundere cuvinte scumpe tuturor. Opinia publică este, de asemenea, nemulţumită de ultimul Festival de muzică uşoară de la Mamaia.

— Festivalul Mamaia 1976 mi s-a părut ca în toţi anii. Un festival obişnuit.

— Şi apoi „cîntecul şi veselia umple zările" sau eternele rime mare—soare, veselie—ciocîrlie şi altele.

— Vă dau partitura şi o să vedeţi scris: „cîntecul şi veselia umple zările". Eu nu sînt profesor de limba română şi apoi cei care l-au difuzat nu au nici o răspundere ?

— Ba da. Au.

— Muzica uşoară a fost mai roză, mai lirică decît dragostea între un băiat şi o fată. Asta chiar dacă rima este mare — soare.

— Dar de ce rime penibile în cîntecul despre ţară ?

— Modul de exprimare diferă de la om la om. Omul îşi cîntă ţara aşa cum simte, dar modul de exprimare este diferit.

— Este adevărat : fiecare cîntă aşa cum simte. Dealtfel, despre asta era vorba în articolul din revista noastră care vă interesa.

— O expresie cum este „cetăţean lipsit de scrupule" este insuportabilă. Plus că i s-a contestat cîntecului calitatea de masă. Eu am debutat cu **Broscuţa Oac** în anul 1956, un cîntec satiric sută la sută. Ideea cîntecului era luată dintr-un articol de fond. O ţesătoare venea la serviciu în rochie sac, rujată şi boită ca la premieră. Al doilea a fost **Pe Valea Prahovei**, pe care l-a interpretat recent la televiziune o fată şi n-a sunat rău. Al treilea, **Podul Grant**, în care am cîntat Calea Griviţei văzută de pe Podul Grant. Am debutat deci cu trei cîntece sociale, nu pentru că am vrut, ci pentru că am simţit menirea profesiei. Eu orchestrez, dirijez, am cîntat, fac ştime pentru pian. Fac 5—6 meserii. Am făcut muzica la 20 de filme, toate sau aproape toate politice, am făcut muzică pentru copii, pentru scenă. S-ar putea crede că muzica uşoară aduce parale cu grămada şi pe nemuncite.

— Există, totuşi, şi o muzică uşoară de slabă calitate ?

— Există o muzică uşoară între ghilimele. Ghilimelele o detaşează. Eu am vrut să scriu muzică. Uneori s-a întîmplat să fie „uşoară". Nu, nu pot să numesc un compozitor de muzică uşoară să nu-mi placă. Cîntece da, dar nu le pot numi.

— Astăzi este 10 ianuarie 1977. O zi mohorîtă. Trec prin faţa geamului dumneavoastră tramvaiele 5 şi 17. Îmi spuneaţi că vă deranjează doar absenţa zgomotului de ele produs. De aici cînd nu le auziţi, vă lipseşte doar ca senzaţie. Aflată însă, în staţii, oamenilor le lipsesc cît se poate de real. Chiar credeţi că această lume vrednică, poate chiar eroică, are nevoie de la, la, la, sau chiar credeţi că aceste zări sînt pline numai de cîntec şi veselie ?

— La muzica dansantă la, la, la-urile sînt create intenţionat, pentru a îmbia la dans, la mişcare. Ele trebuie să fie însă decente şi mă chiar mir că se difuzează melodii străine pline cu asemenea distonanţe. Uneori, pentru a-şi face cîntecul plăcut, compozitorii îşi rezervă o ritornelă. Să-ţi cînt la pian cîntecul meu **Emoţiile de primăvară** pe versuri de Aurel Rău. Ţi-a plăcut ?

— Foarte mult. Aproape că-mi pare rău că avem opinii atît de diferite despre muzica folk.

— Nu-i contest pe Vîntilă, Chebac, Dan Andrei Aldea. Am sprijinit-o mult pe Marcela Saftiuc, am ajutat-o să-şi îndrepte dicţia. Vreau şi eu să te întreb ceva, să te pun în dificultate. De cîte ori, în limbile pămîntului, cuvîntul mamă începe cu „m" ?

— Eu întreb. De cîte ori ?

— De 49 de ori.

EUGEN SECELEANU ■

CÎNTECE COMPUSE DE GEORGE GRIGORIU

Broscuţa Oac, Podul Grant, Valea Prahovei, Serenada tinereţii, Spre soare, E vîrsta întrebărilor, Eternitate, În România, Dulce, dulce Românie, Frumuseţii tale, Aici, la mine-acasă (versuri Angel Grigoriu, Romeo Iorgulescu, Mircea Block). Operete : **Se mărită fetele, Cristina, Valurile Dunării, Nava Independenţa** (librete de Angel Grigoriu, Romeo Iorgulescu, Aurel Storin, Constantin Florea). A compus muzica filmelor **Vacanţă la mare, Dragoste la zero grade, Împuşcături pe portativ, La patru paşi de infinit, Departe de Tipperary, Actorul şi sălbaticii** etc., etc. Laureat al Concursului de cîntec politic pentru tineret de la Soci, al Festivalului mondial al tineretului de la Sofia, al Concursului de muzică de la Malta 1971. Deţine, de asemenea, premiile Uniunii compozitorilor din R.S.R. pe anii 1969 şi 1970 şi a obţinut numeroase premii la festivalurile de la Mamaia.

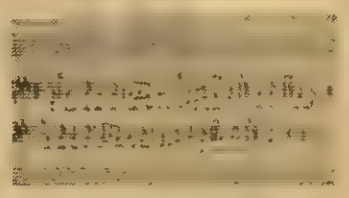

Brad bătrîn*)

VERSURI : Nicolae Iorga
MUZICA : Dan Andrei Aldea

A fost tăiat un brad bătrîn
Filadică dădea prea multă umbră
Şi-atuncea, din pădurea sumbră
Se auzi un glas păgîn :

O, voi, ce-n soare cald trăiţi
Şi aţi răpus strămoşul nostru
Să nu vă strice rostul vostru
De ce sînteţi aşa grăbiţi ?

În anii mulţi ciţi ei a fost
De-a lungul ceasurilor grele
Sub paza crengilor rebele
Mulţi au aflat un adăpost.

Moşneagul, stînd pe culme drept
A fost la drum o călăuză
Şi-n vremea aspră şi ursuză
El cu furtunile-a dat piept.

Folos aduse cît fu viu
Şi mort acuma, cînd se duse
Ce alta poate-a vă aduce
Decît doar încă un sicriu ?

*) *Poezie scrisă de Nicolae Iorga cu o zi înainte de a fi ucis mişeleşte de către legionari.*

Curier muzical

Nicolae Niculescu, Bacău : Dacă lucrurile stau aşa, atunci felicitări membrilor Cenaclului Artelor din Bacău • **Colectivul anului I B, Liceul Luduş :** „...Este vorba despre dorinţa noastră, a majorităţii colegilor de liceu şi a altor tineri din oraşul nostru că, de a avea ca oaspeţi în oraşul nostru, Luduş, pe membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluţionar" Am comunicat marii majorităţi a membrilor cenaclului dorinţa voastră. • **Mosneaga Emilia, Găeşti :** „În 27 noiembrie 1976, la Polivalentă a fost un spectacol extraordinar şi aş dori să fiu prezentă la cît mai multe spectacole". Şi noi credem că spectacolul acela a fost extraordinar • **Stoian Ştefan, Bucureşti :** „...De ce oare Ion Cristinoiu să-şi vadă discurile în orice magazin, deşi acestea nu au căutare datorită maculaturii ce e conţinută în ele, şi membrii de frunte ai Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluţionar să nu-şi vadă numele decît foarte rar ?" Totuşi, exageraţi puţin • **Cătană Liviu, Piteşti :** „Aş dori să vă întreb cînd va sosi cenaclul în oraşul nostru, oraşul Piteşti ? Aş dori un răspuns clar şi să ştiţi că nu mai ţine seuza cu neprimirea unei invitaţii etc. ; nu e oare suficient că vă invităm toţi ?" Care toţi ? • **Pintea Simona, Sibiu :** „Ne uităm cu jind la întîmplările literar-artistice relatate în **Flacăra**. La Sibiu cînd veniţi ?" Sibiu spuneţi ? Nu vi se pare că am fost şi nu de puţine ori ? • **Lechinţeanu Paul, Bucureşti :** „Aş vrea şi eu să aflu ziua cînd aş putea să viu să debutez la cenaclu !" Acea zi o veţi afla la timpul potrivit • **Clasa a VIII-a B, Eforie Nord :** Ne rugaţi să vă trimitem cîntecele **Inscripţia pe piatra de hotar, Antirăzboinică** şi **Cîntec pentru România.** Primul nu a fost compus încă. Pe celelalte le vom publica în revistă • **Adam Mândiţa, Bucureşti :** Poezia lui Geo Dumitrescu **Inscripţie pe piatra de hotar** poate fi găsită în volumul **Jurnal de campanie** semnat de poet. În programe nu se găsesc textele tuturor cîntecelor folk. Atît dumneavoastră cît şi altora vă spunem : Nu dăm adresele membrilor cenaclului şi nici nu trimitem fotografii. Le puteţi scrie pe adresa redacţiei • **Florea Zilli Tr. Măgurele :** Deşi aveaţi la dumneavoastră umbrela şi cizmele de cauciuc nu reuşim să vă descifrăm scrisul • **Pasca Daniela, Deva :** „Doresc să vă felicit pe dumneavoastră, membri ai cenaclului, pentru realizările cele mai frumoase, pentru poemele şi cîntecele patriotice, revoluţionare, de suflet cu care vă prezentaţi de fiecare dată în faţa tineretului..." Vă mulţumim.

E. S. ■

Eugen BARBU

Fragment din romanul „Săptămâna nebunilor"

HRISANT HRISOSCELU

În aceeași zi, spre seară, după prostul obicei al Țării Românești, fără să se anunțe, la poarta curții beizadelei își făcură apariția într-o sanie trasă de doi telegari îmbrăcați în valtrapuri, Ionică Greceanu și Vasilică Ghica, afumați bine că soseau de la o nuntă ce ținuse o săptămînă și aflaseră din tîrg că boer Hrisant Hrisoscelu se afla în odăile lui, zăcînd de lihtis. Nimeni încă nu-l văzuse la față, nu se arătase, ce-l știau erau cei de cahveneaua grecului Emandi, cel ce și împluse Bucureștii de vorbe : cum arătau caii unguresti ai noului sosit, și, mai ales, *carozza* aceea care turbase lumea.

Hrisant Hrisoscelu își făcuse morticica de după masă, aținise adică preț de un ceas, un ceas jumătate după o masă belșugată, cu ananas de la cămări și struguri uscați, cu friptură de curcan și sosuri îndrăcite englezești, aduse pe la vămi de negustori cinstiți. Visa că-i strînge careva de gît, era contele Vimercatti și se trezise cu capul greu, privind năuc prin perdelele geamurilor : cerul era verde ca ceaiul, stătuse ninsoarea, se punea gerul, știa cum arată o astfel de după amiază pustie în acest oraș cînd puteai să auzi cum cad ultimele frunze în pădurile Cotrocenilor pe o pojghiță de gheață și trece un stol de ciori spre Grozăvești și aripele lor parcă ar tăia hîrtie. La poartă era svon mare, Afenduli cu arnăuții se răsteau la careva, se făcu năvală și se auziră strigăte. La ușă bătu logotetul Caliarh care-l aștepta cu toate anatefterele și catastifele să-i dea socoteală pînă la ultima para la ce făcuse în lipsă.

— Ce-i ? întrebase Hrisant, intrînd în papucii de mătase și căutînd cahfeaua ce ar fi trebuit să fiarbă undeva prin apropiere.

— Au năvălit alde Ionică Greceanu, cu Vasilică Ghica, sunt băuți, nu, că trebue a vă spune lucruri mari...

Nu-i plăcea, dar nu mai avea ce le face.

— Lasă-i, făcu cu lehamite.

Totdeauna așa păția cînd se întorcea de la drum lung. Aceștia se înfățoșau, voiai nu voiai, cu sacul plin. Altădată vederea lor i-ar fi făcut plăcere, dar acum avea o somnolență și o lene ce nu-i mai priiau. El nu la vorbele din tîrgul Bucuresci se gîndea, se gîndea unde-o fi acum Herula Lucrezia și cu cine...

Se auziră sunete mari pe podele și după cîteva clipe în odaia în care mai ardeau bucăți de mangal în căldări puse sub ferești ca să îndulcească aerul cît se mai răceau sobele cele mari, pătrunseră cei doi : unul mic, negricios, cu o față șireată, cu ochii codați, Ionică Greceanu și Vasilică Ghica, zis și Bot de Iepure că avea o gură aridicată spre obraji și aruncată înainte ca și cînd mereu ar fi amușinat ceva.

Îi urară pe greceste de bună venire, îl îmbrățișară înfrigurați, bătîndu-i spetele cu palmele și privindu-l de cîteva ori ca și cînd ar fi vrut să se încredințeze că el e și nu altul, după atîtea întîmplări prin cele străinătăți.

— Bată-te să te bată, unde mi-ai stat, spuse țigănosul, că mi se urise să te tot aștept, am crezut că o să mori pe acolo pe unde apucasei, nu tu o epistolă, un răvaș să mai știm cîte ceva, dar tot am aflat, că lumea e mică...

Cei doi lepădaseră și ei demult îmbrăcămintea orientală, nu mai arătau ca doi loghiotați, nu mai purtau calpac și cabaniță îmblănită, ori briu în dungi pe mijloc. Erau încă subțiri, nu aveau 24 de ani, deși semne de îngrășare dădeau amîndoi. În locul lebedelei și tombaterei se îmbrăcaseră nemțește : frac cafeniu deschis, cu coade lungi pînă la glezne și bumbi de alamă, pantaloni verzi, strimți pe picior, jiletcă vărgată, cravată liliachie și guler scrobit, băt. nalt peste urechi. Pelerinele le lăsaseră afară în mica încăpere întunecoasă unde-i desbrăcau țiganii robi ce făceau primirea, care în curte avînd grijă de cai și ducîndu-i la grajduri ca să le dea fîn, care strîngîndu-le ce aruncau de pe el : fulare ca la Paris, ori jobenele de mătase, dacă nu cereau să fie ajutați să-și scoată cismele și să încalțe strimfii păstrați la îndemînă cînd voiau să se simtă bine, ca pe vremuri cînd purtau caftane matlasate și șalvari de frica turcilor.

Gazda bătu din palme și Sultana ori Rafira, cum i-o fi mai spunînd se ivi :

— Cahvele și lichioruri... Ori doriți vreun vin greu, spaniol adus de la Veneția, unde se mai află ?

Cei doi se priviră, ar fi înnădit cheful, dar parcă Hrisant Hrisoscelu nu avea o față prea primitoare, asta o simțiseră de la venire, ceva se schimbase în acest chip și în acești ochi de parcă prin privirile lor ar fi trecut un trăsnet.

— Ce s-o găsi...

Erau gata de farmute. Țigănosul îi și dăduse drumul după obiceiul lui :

— Auziși ?

— Ce s-aud ?

— Bella Cantacuzen a pus cruce, a luat-o un Rosettesc...

Auzise. Hrisant Hrisoscelu îi tăiase macaroana nou-venitului.

— Dar de călugărirea Elisaftei Cupăreasca ?

— Cum, nu ?

Ionică Greceanu făcu un cap de om prost :

— Că n-o fi fost careva pe aici, alte Neculai Negruzzi cu Kostaki Kiriazi și ți-au făcut tacrir ?

— Nici vorbă.

— Atunci ?

— Mai bate telegraful, mai vine careva și prin Paris, mai trece pe la Italia, mai află omul...

Celălalt se desumflase.

— Atunci noi ne ducem că dacă n-avem ce-ți povesti mai bine ne punem lațul...

— Nici așa, fii liniști cu un gest gazda. Își luase în fugă cît n-apucaseră să intre cei doi un halat subțire de mătase deși nu era cald ca vara și îi îndemna la ciubucele aduse de roaba țigană pînă se făceau cahfelele prin bucătăriile din dos. Aceea pusese la îndemînă vasele de argint în care se aflau lichiorurile și dispăruse în vîrful picioarelor.

— Să nu vă dau mai bine o vutcă franțozească să vă dregeți că bănui că nu veniți de la mînăstirea Praporul...

— Las' mai bine lichiorul ăsta că e mai dulce și mai subțire. Dar să nu-ți povestim ce-a mai forfecat și Catrina Ruset ? se amestecă și Bot de Iepure, și el gata să vîndă ce știa.

Hrisant Hrisoscelu se făcu la început a nu fi aflat ce teleleică mai fusese și asta, îl ascultă ce-l asculta pe musafir și cînd acela vru să-i dea lovitura de grație și să-l spuie cine era victima, beizadeaua zîmbi a zicere :

— O știu și p-asta. E baronul Tige. L-au dat afară din armată iar ea s-a dus după comisul Racoviță c-o are mai îmbobosată.

Riseră toți trei de întîmplare, după care Ionică Greceanu se lumină :

— Mie-mi pute, pe la tine a trecut careva azi-noapte, nu se poate, aici e coada dracului, spune drept care a înnoptat în așternutul tău ?

Și făcu apelul gărzii, cum spuneau între ei bărbații pe timpuri : alde Savastia Stamati ? Nu, că e în retragere definitivă, sper că nu ai rămas cu gusturile de adolescență, să te culci cu bașoalde... Atunci, la stai puțintel : Crysafina Costandachi ? Hai spune, mărturisește că tot nu scapi, asta parcă era cu Iancu Canano, ori s-o fi săturat ? Nu, mai curînd cred că e vorba de Sofnica Comnen, dar și ea a trecut de vîrsta serviciului, Lizica Ipsilanti, asta trebuie să fie, mai aruncă cum face un parior care joacă pe cai mulți numai ca să nu piardă.

Hrisant Hrisoscelu tăcea, își aprinsese ciubucul și trăgea fumuri. Un parfum dulce umplu odaia.

— Nu scoți nimic de la el, se resemnase Ionică, dar începu celălalt, Vasilică Ghica : Că n-o fi nebuna de verișoară-mea cu care te-ai mai culcat tu ? Gundula ? Hai spune că nu-ți fac nimic, tot vreau ei să ne-ncuscrim, dar nu se poate, e plecată la Doaga, are tinerii ei, nu era să te aștepte pe tine, mamă, mamă ce mai mestecă și asta, ca moara de hîrtie de la Mogoșoaia, cere mamă, mamă cere... Atunci ?

Se mai gîndi o clipă :

— E clar, trebuie să fie o femeie măritată, dar să lipsești atîta vreme și să nimerești tocmai cînd îi pleacă bărbatul la joc de cărți asta e prea de tot. Axinia Palade ? Aș, de unde...

Mai spuse cîteva nume, Hrisant Hrisoscelu mut, mormînt, ca orice bărbat.

— Aflu eu, făcuse Vasilică Ghica, dacă nu ți-o place ce-l fac hahalerei...

Și pe urmă își aduse aminte parcă :

— De cînd ai venit ?

— De-o zi.

— Și n-ai trecut pe la curte ?

— Eram ostenit și Principelui nu-i bine să-i faci o mutră plictisită...

— Mîine, nu mai sta, du-te și fă heretisirea de bun venit. I-ai adus ceva, sper...

— Cum, nu ? Doi șoimi de vînătoare și o pușcă englezească...

— Alice ?

— Și alice.

— Merge. Și doamnei ?

— 16 coți de pambriu și neste pietre, ghiuluri, că tare le mai place... Canari de patru note...

Ionică Greceanu băgă de seamă că e cam puțin.

— Niscai parfumuri ?

— Da cum crezi ? Și parfumuri, că era plină Veneția de parfumuri.

— Arăbești ?

— Francese.

Erau ca doi hultani, mîine de dimineață la cafenionul Atîntop or să spună la toată protipendada ce auziseră aici, dar asta și voia Hristant Hrisoscelu.

— Parfumuri francese, de cele mai scumpe, că numai ăștia știu să le tocmească bine...

Se făcu tăcere. Intraseră slugile cu cahfelele fierbinți și aburul lor umplu odaia de un damf amărui. Cerul afară se întunecase, nu mai era verde ca mai devreme, avea ceva amăgit, culoarea de dinaintea nopții și simțiră toți trei frigul melanholiei acestor ceasuri.

— Ziceau ăi de te-au zărit, cît au putut ei să vadă la lumina fanalelor că te-ai întors cu o trăsură, trăsnet, nice Prințul nu are așa ceva... întrebă cu o invidie greu de ascuns Vasilica Ghica. O ai comandat-o pre ea la Londra, ori la Beci, ori la Pesta că numai ăștia știu a face trăsuri cum trebue ?

— Mi-a dăruit-o baronul Burckhardt...

— Ce spui ?

Creștea sacul lor pentru a doua zi.

— E ceva de capul ei ? făcea țigănosul cu ochii mijind în speranța că faimoasa *carozză* cu stîlpii poleiți care-i fusese descrisă de cafegiu au arăta chiar așa cum spusese acesta.

— O berlină ? Cum se poartă acum? îngînă cu limba uscată și Vasilică Ghica.

— O berlină rotundă, *Directoire*, cu tambour ?

— Ori un *cupeu de voyage* ?

— Un *Berlingot* rapid ? Spune, nu ne mai fierbe...

Hrisant Hrisoscelu se făcea că nu știe, deși acest lucru nu i se putea întîmpla tocmai lui.

— După cum mi-a zis care mi-a zis, făcea Ionică Greceanu, e mai degrabă vorba de un *Fiacre à la dormeuse* sau un *cupeu Dorsay*, cum am văzut anul trecut la Paris, de stătea lumea cu gura căscată...

— Da de unde, nu te pricepi tu la astfel de treburi, după impresia mea ar fi vorba de o caleașcă în formă de gondolă cu imperială, care poate fi folosită și la vînătoare...

— Are la spate scaun pentru lacheu? Da sau nu ?

Dar răspunsul nu-l așteptau nici unul, nici altul, încercînd să ghicească mai devreme decît acela putea să le mărturisească.

— Știu acum, am citit alaltăieri în *Moniteur*, ăștia sunt la zi cu toate cele, trebuie să fie vorba de o carosă *Victoria* ori *Mylord*, astă-i ultimul tip care s-a lansat pe piață, costă o avere. Haide, spune-ne odată, nu ne mai fierbe...

Dar Hrisant Hrisoscelu se mulțumi să mormăie :

— O s-o vedeți cînd o să ies cu ea la Herăstrău...

— Nu că ne înnebunești ? Cum adică cînd ai să ieși cu ea la Herăstrău? Păi cînd o să ieși la Herăstrău, că noi nu mai putem răbda pînă atunci, doar n-o să ne spui că nu ne lei cu ea ?

— Asta o să mai vedem...

Cei doi înghețară. Erau familiari cu beizadeaua, dar el păstra dintotdeauna o răceală rău ascunsă cîteodată cînd nu-i convenea ceva, lăsîndu-i să înțeleagă că-i despărțea rangul, că ei, boeri, boeri, de familie bună, dar nu se numea că erau copii de prinți care oricînd puteau să moștenească un tron, chit că titlul ăsta de beizadea nu l se mai potrivea multă vreme nici lui. Hrisant, ce se apropia de 30 de ani.

Vasilică Ghica, ca mai deștept ce era, schimbă vorba :

— Și pe la noi ce-o să mai faci, ori pleci iară ?

— Încă nu m-am hotărît, deocamdată stau, vreau să dau o petrecere. Mai spre Sfintele Paști, de Săptămâna nebunilor...

— Ah, făcută cei doi, *la semaine des fous* am mai auzit noi despre chestia asta ? Și cum ai să faci ? Că lumea nu e pregătită pentru așa ceva. A mai făcut Hangerly un fel de Sabat la Mogoșoaia și știi cum s-a terminat totul ? Principii au capetele înfierbîntate, ce li se cuvine a face lor, nu e permis tuturor...

— N-are a face. Am planuri mari, M-am întors cu mulți bani și nu am cum a-i cheltuire și-atunci ? Mai petrece lumea în contul meu. Stați să vă arăt.

Venirea lor neașteptată nu-l găsea nepregătit. Ar fi dorit să-i fi văzut abia peste o zi-două, dar dacă tot năvăliseră peste el, măcar să-i învețe minte, să aibă ce povesti cînd s-or duce la ai lor. Scotoci în dulapul florentin și scoase de-acolo neste planșe puse în țiplă, tîrgute de la anticarii de lîngă podul Rialto și *De arhitectura* de Vitruviu, deschizînd paginile la Cartea a VIII-a, capitolul *Despre ape*. După care, timp de două ceasuri le făcu capul mare cu planurile sale pe care le avea, planuri ce le întrecea și pe cele ale lui Ipsilante, care voise să lărgească Dîmbovița, s-o unească cu Argeșul și să aducă Dunărea în București. Treaba părea simplă : cu banii mulți pe care-i avea prin băncile venețiane o să comande niște mașini ce aveau să sape pămîntul și să tragă la el în curte și pe la alții apa de la Grozăvești, să n-o mai lase să inunde grădinăriile din jurul Bucureștilor sau să-și facă de cap la secetă sau inundații. De altfel, planul său avea să fie supus Prințului și cu sfatul gîndul o să stabilească și planurile în detaliu, cum se cuvenea. Era vorba despre săparea unor puțuri și cisterne prin diferite locuri, de ridicat un turn de apă care ar fi ținut echilibrul în tot orașul și ar fi distribuit la voia locuitorilor bunătatea aceea de la Dumnezeu, s-ar mai fi făcut nivelări după trebuință și puse niscaiva olane în formă de conducte că doar romanii se pricepeau la toate astea ; cu 2000 de ani înainte, la Roma și nu se mai mira nimeni, dar noi în puturosul ăsta de Bucuresci plin de mlaștini și de oameni fără treabă nu ne îndurăm să ajungem acolo nu alte orașe se aflau de multă vreme. Puteau fi folosite și neste conducte de plumb la nevoie, dar ele erau mai otrăvitoare cînd s-ar fi stricat apele la călduri și întemperii, slavă Domnului, lut aveau destul cei din mahalale ! Mai bune erau olanele, oricum... Cu ocazia asta se puteau construi și cîteva orologii cu apă, era o nimica toată...

Întinsese planșele pe podele și aceia se uitau simțind că albesc. O invidie neagră le cătrănise inima, cîte milioane trebuie să aibă omul ăsta și de unde ? Trebuia găsită muierea cu care stătuse în pat noaptea trecută și vor afla ei tot, dacă era o minciună sau adevărul ; că asta nu plecase cu mîna goală din patul lui și după darul căpătat aveau să știe dacă nu sunt mințiți. Hrisant Hrisoscelu vorbea într-una, îl știau cît e de învățat, dar acum îi lăsase cu gura căscată :

— Uite aicea scrie totul. Ctesibius din Alexandria, el a inventat forța suflării naturale și pneumatica pentru că pe asta se bazează ornicele de apă...

Și le povesti cum fiul frizerului descoperise și înfăptuise, cu ajutorul unui fir, la capătul căruia se afla o bilă de plumb, prima mașină hidraulică.

Ionică Greceanu simțea că se sufocă. Atunci ar fi plecat să dea svon în oraș ori că Hrisant Hrisoscelu s-a zărghit, ori că vrea să devină Domn, pentru că la bani și la planurile pe care le avea numai astfel de gînduri puteau să-i treacă prin cap... Se stăpîni cît putu, abia mai urmărind cele ce spunea bărbatul acela blond, cu ochi asimetrici în care sclipea un grăunte de nebunie. Le arătă desenate un havuz și un tambur, cum se curăța apa cu ajutorul unei substanțe de limpezire, după planul mai simplu al sacagiilor din Bucuresci care foloseau alaunul sau pietrele de moară. Pe urmă puse degetele peste planșele flotorului și tamburului care aduceau apele spre verticală și spre cupa care se răsturna stîrnind aerul ce proiecta aripele arti-

ceşti în sus. Le vorbi despre linile lunare şi pentru că tot se afla la ceasornice le povesti cîte ceva şi despre ornicele anaforice, de iarnă cu toate semnele Zodiacului care ar mai fi şi spus fiecăruia soarta. Mai avea ceva de adăugat şi despre morile de apă de pe Dîmboviţa, pe care trebuia să le modernizeze după cele mai noi cerinţe, cît despre înfrumuseţarea oraşului. Bucurescii fără neşte orgi hidraulice nu se puteau gîndi de aici înainte.

— Dar ce legătură au toate astea cu Săptămâna nebunilor ? întrebase cu un aer linguşitor acum Vasilică Ghica.

— Au, că vreau să fac o petrecere ca la Urbino, ori aţi trăit în pădure sau la stînă de nu ştiţi ce jocuri se fac acolo ?

— Ba, eum nu ? se jigni ţigănosul, că nu suntem nici noi slătari...

— Păi atunci, nu pricepeţi ? Va trebui să fie ceva nemaivăzut, să stea lumea cu gura căscată...

Şi le vorbi despre cilindri de bronz cu fundul mobil pe care avea să-i aşeze în faţa Palatului Măriei Sale pe cheltuială proprie şi despre delfinii cu lanţuri, despre clopotul cufundat în apă, despre canalele orgii tetracordice sau hexacordice, or să vadă ei geometrii şi arhitecţii, inginerii şi lucrătorii pe care i-a şi tocmit la Italia şi care sunt pe drum încoace.

Ionică Greceanu şi cu Vasilică Ghica erau terminaţi. Băură lichiorurile care mai rău îi treziseră şi dădeau semne de nerăbdare. Afară se iscase o noapte rece, senină, cu stele mari şi pe ulîţe se auzea tăietura săniilor pe ghiaţă.

— Păi noi ne-am duce, zisese Bot de Iepure, tu ce spui, Ionică ?

— Am merge că mai avem treabă, ca fiecare, o să te căutăm, nu uita însă a face heretisirea că Principele nu suferă aşa ceva...

— De ce nu mai staţi, taman acum, cînd voiam să vă mai arăt ce vreau să ridic aici, pe locul vechilor case bătrîneşti ? Că am comandat marmoră de Preconezia, ori nu ştiţi cum arată marmora de Preconezia ?

Pînă să-i răspundă, aceia erau afară în frig şi se uitau unul la celălalt ca şi cînd l-ar fi văzut pe dracul...

★

După un mai vechi obicei, Hrisant Hrisoscelu îşi scutea o neplăcere, renunţînd la o alta. Gîndul de a merge să facă heretisirea la Principe îl producea o greaţă fără sfîrşit. Cît lipsise din ţară se întîmplaseră lucruri grozave : Caragea fugise la Italia, pe acest Domnitor nou îl ştia din auzite, avea curtea lui, boerii lui în rang, ce să caute între ei ? S-ar fi uitat la el ca la o oaie rîioasă, crezînd că vrea să-i surpe şi să le ia locul, ori vremea sa trecuse, o ştia mai bine decît oricine. Acum se purtau alte caftane, mai bine să stea la pămînt, să o facă pe dogitul, să-i sperie puţin cu bogăţia sa închipuită. Cîteva daruri trimise cu scuze că nu se află în cea mai bună sănătate şi cu cumpărarea cîtorva demnitari şi totul ar fi mers cu mult mai bine, dar la o socoteală subţire ieşeau destui. Plăteai unuia, nu puteai să-i laşi pe ceilalţi : aflau cămăraşii, aflau grămăticii, vătafii, ispravnicii, economul, divictarul, spiţerul Curţii şi ăsta mai dădea un praf Domnitorului, dimineaţa cînd se scula cu faţa la cearşaf şi-i mai turna în urechi vreo vorbă-două, nu era bine să-l uiţi, afla cuparul şi la vreo masă bogată, cînd turna vinul cel negru, apuca de zicea şi el ceva, dar hirurgul, pe ăsta puteai să-l uiţi ? Lucrurile se încurcau, punea pe hîrtie ieşeau destui : pe cafegi-başa puteai a-l lăsare ? Dar pe berber-başa de-l bărbierea în fiecare dimineaţă ? Îl apuca ameţeala, aşa că trecea la vechiul minavet şi s-apuca să învîrtească manivela să nu se mai gîndească la cîte belele se legau de întoarcerea asta. Pe la uşi, logotetul dădea tîrcoale cu anatefterele în care se aflau cifre încurcate ce atît îl oboseau pe Hrisant Hrisoscelu. Dar nici să te faci că nu-ţi pasă nu se putea, pentru că asta însemna ruina, praful. Şi aşa îi încăera ca să-i afle : care vătăjel nu se vedea în locul logotetului, tăind el şi spînzurînd şi acesta parcă scăpa averea mişcătoare şi nemişcătoare a boerului de sub priviri ? Ce era mort, ce-i luase Dumnezeu minţile ? Aşa că într-o dimineaţă, cînd, pentru a zecea oară îşi spunea trăgînd din ciubuc că ar fi fost vremea să se înfăţoşeze la curte, ca să se scuze oricum faţă de el însuşi pentru lenea ce-l cuprinsese îl chemă pe Caliarh cu registrele, ceru cahfele şi spuse celorlalte slugi să nu primească pe nimeni, ori de unde ar veni că are treabă.

Afară ningea de rupea pămîntul, se îngropaseră Bucurescii sub un strat de omăt de un metru şi încă mai că nu se terminase. Cerul sur şi jos acoperise uliţele şi casele parcă fuseseră mistuite de un incendiu alb şi mut din care ţîşneau fumuri rare cese turteau iute şi se risipeau prin curţile acoperite. Se svonea că la bariere se arătaseră lupii gata să intre pe podurile nedesfundate şi să năvălească prin ogrăzi. Rar băteau clopote la Caimata, ori la biserica Sfîntul Ion Piaţă, ctitoria lui Ioniţă Croitorul.

În halat, Hrisant Hrisoscelu trăgea din tabacul de lanina, adus de negustorii striini din bezestemuri şi vîndut celor agonisiţi şi cu dare de mînă şi se gîndea la povestea lui Ghinea Ţucalas, grecul, poreclit şi Olariul, lăcătar la Rumelia, de unde şi porecla Ţucala care, ajuns Vistiar mare, se lăuda că scrie toată socoteala ţării pe o unghie şi măsura cu cotul în toate părţile şi nu găsea un om cu boaşe ca el. Aşa i-ar fi trebuit un logotet ! Acela ce desfăcea foile în faţa lui, Caliarh părea moale şi bun de tras pe sfoară, dacă voia să fie ruinat nu avea decît să nu-l schimbe. Şi aşa se alese praful de toate, nici logotetul nu-şi dădea bine seama de asta. Numai de nu ar vorbi livonianul, să spună ce risipise el pe acolo, prin părţile pe unde fusese...

I se făcuse a mînca halviţă, aşa că clătină clopoţelul de pe măsura încastrată cu sidef şi cînd se ivi Sultana sau cum i-o mai fi zicînd, îi poronci să caute prin cămări şi să-i aducă ce pohtea. Ţinea în mîini neşte mătănii pe care le tot pipăia fără nici un gînd Ce vremuri, ce vremuri... alt dată nu avea grijile de acum. Se culca la trei noaptea şi se scula la zece, slujbă, pe la cancelaria domnească, de ochii lumii, de la unsprezece la patru, cînd se întindea masa. După care îşi făcea somnul cel mic, aţipelul, pînă la şapte, cînd începea viaţa : ori se apuca să joace **nuci** sau **iasic**, ori **tura**, dacă nu făceau **o para la cinci** şi **stos** pe despuiate cu alde Pantazoglu sau Kostaki Kiriazi, ajutaţi de nelipsiţii Ionică Greceanu şi Vasilică Ghica ce vor fi umplut Bucurescii de svonuri. Era vremea dantului cu cele mulieri libere ca Neranţula Mavrodin, ce nu se măritase pe atunci, cu Bella Cantacuzen şi Elisafta Cupărescu, parcă Păuna Filipescu ce păzea, că nice ea nu era uşă de biserică şi, Doamne, ce mai chefuri trăgeau cu toţi pe la mînăstiri după ce înhămau şase poştalioni la caretă şi duşi erau, pe la Căldăruşani, pe la Strîmba, de nu-i ştia nici dracul şi cum se mai despuiau de era vara şi bătea uşor Băltăreţul cu mirosul lui de nămol şi ele, curvele de rang, o făceau pe naiadele şi îşi arătau toate cele în lumina soarelui şi erau atît de tinere, abia le îmbobociseră ţîţele, cînd le vedeai în saloane nici nu ridicau ochii de sub evantalii, ziceai că sunt sfinte, dar cînd apucau, nechezau ca iepele în călduri şi erau frumoase, înalte, bine zidite şi cum mai alergau prin ierburi cu părul lor ca mierea, curgînd pe spetele puternice, toate logodite, toate duse pe urmă la biserică cu popă, cum cerea ighemoniconul şi, după aceea, scăpînd ca din cuşcă după amanţi, atunci cînd bărbaţii apucau la chefuri pe la moşii ori la vînătorile de la Scroviştea.

Logotetul îşi spunea litania lui, vorbind greceşte şi arătînd neşte coloane cu cifre. Ştia el, Hrisant Hrisoscelu că pielea de capră a ajuns o nemica, 9 bani una, şi că pe pielea boului nu luase anul trecut decît 45 de parale ? Vaca, vacă, se vindea cu 30 de creiţari, iar mielul scăzuse la 6 bani şi atunci ce se mai mira lumea că boerii scapătă şi că vătafii nici nu ai cu ce-i plăti ? Unde mai puî rînduielile de vamă, taxele la zalhanale, intrarea la bîlciuri dacă te duceai să vinzi vitele pe barba ta, catachrisisul vameşilor şi luarea nedreaptă ? Vremuri grele, ofta acela şi el iar îşi amintea de Herula Lucrezia Vimercatti cum venea în gondolă după ce îi pîndea de la o fereastră, de sus, sosirea pe canal cîte patru ceasuri nenorocite şi îl vedea părul acela roşu şi silueta înaltă pe sub umbra podurilor. Uneori pe la amiază cînd Veneţia somnola şi se auzea marea retrăgîndu-se spre larg uscată parcă de vînturile africane rătăcite în oraş şi de pe faţada vechilor palate căzeau bucăţi de tencuială la roaderea timpului, o, acele după amieze leneşe, încărcate de miresme putrede de peşte stricat şi de mirodenii strecurate pe sub portalurile afumate, îi asculta paşii grăbiţi pe îngusta scară şi c pîndea cu uşa deschisă. Ea sosea grăbită şi înspăimîntată, ascultînd dacă în urma-i se închideau grelele porţi cu lacăte şi omul nevăzut ce-i păzea se aşeza pe pontonul de piatră pe care jucau valurile cînd apele lagunei creşteau. Şi o rupea atunci, despuind-o cu grabă, cu o frenezie a mîinilor ce nu mai puteau fi stăpînite şi ea ţipa, şi-l muşca de ureche, şi-l înşfingera. Dragostea lor era ca o luptă, nu avea nimic gingaş, voiau amîndoi parcă să se distrugă. Din carnea acelei femei ieşeau atunci neşte ventuze şi Herula Lucrezia devenea o mare caracatiţă lacomă şi avea o mie de braţe şi-l sugruma sub trupul ei mare şi-l tăvălea pe covoarele de Smirna. Cînd se însera afară şi prin ferestrele deschise se auzeau strigătele gondolierilor şi chitarozii sbîrnîind coardele într-un cor unanim, ea pleca grăbită, terorizată de ce avea să i se întîmple.

— Şi tu te duci ? Acum ? o întreba, mereu la fel.

— Eşti nebun, nu vezi că afară s-a întunecat ?

Sub cerul verde al Veneţiei sburau nişte porumbei de parcă soarele i-ar fi ars în acel ultim pîrjol al serii. Zidurile vechi miroseau a praf şi un frig subţire lua locul zăpuşelii de peste zi, briza mării avea un gust sărat, intens şi femeia se grăbea să-şi încopcieze rochiile de atlas de culoarea cărămidei, aduse de la Damasc sau din putredul Cairo. Şi se auzeau lănţugurile şi paftalele lovindu-se uşor şi un parfum insinuant rămînea în acea înaltă încăpere cu oglinzi obosite în care intrase o rîie coclită şi el o privea încă o dată lacom de parcă nu o mai văzuse de un secol. Avea un chip grecesc şi ochii minunaţi în care murea amurgul, cu tot acel vaiet unanim de dragoste din jur, cu rotirea năucă a porumbeilor deasupra lui San Marc, şi cretinul ăsta de Caliarh care-i spunea că preţul jimblei crescuse la 5 parale pentru o jumătate de oca, iar boerii încă nu stabiliseră nartul băcanilor şi aceia luau pielea de pe cumpărători ! Ştia el, boer Hrisant Hrisoscelu că măcelarii fuseseră puşi sub o epistasie specială ? Nu ştia, de unde să ştie ? Aflase că Aretino Costa Petru fusese prins cu un adevărat monopol ascuns de carne şi-aveau să-l vîre la gros pentru că domnitorul nu se juca cînd era vorba să fie tras pe sfoară ? Acuş mare brînză nu făcuse el, dar pentru a-şi spori veniturile, domnitorul limitase numărul bucutucilor la 15 de fiecare măcelărie şi numai consulii streini mai aveau dreptul de a ţine scaune proprii întru săturarea lor şi-alor lor. Toate în numele norodului, ziceau pitacele, ce nu trebuia să sufere discolie şi scumpete la cumpărătoarea hranei sale. Nice brutarii nu trebuiau să cerce pagubă, aşa încît se făcuse şi pentru ei cîte ceva.

Caliarh era plicticos ca liturghia. Nu-l mai asculta. „Acum trebue că trăieşte chiar cu vărul său, cu Cristo Hrisoverghi, dacă n-o fi trăit şi înainte, că era rea de muscă, îi trebuiau trei bărbaţi, nu unul şi, cînd aflase că scăpătase, se uitase la el ca la o balegă, pe neaşteptate înghetase ca un sloi de ghiaţă. Desigur acela îi spusese că e pe dric şi-atunci ce să mai caute în palatul Caragua unde, dacă Hrisoscelu ar mai fi întîrziat, ar fi apărut creditorii şi negustorii de mătăsării, neplătiţi ce erau obişnuiţi cu faliţii de teapa lui. Fără un cuvînt, fără o explicaţie, îl privise ca atunci cînd îl văzuse pentru întîia oară şi el încercase s-o convingă să mai stea un ceas sau două de vorbă, dar ea se mirase cu ochii aceia goi în care nu mai era nici o lumină. „Adică de ce să ne mai vedem încă o dată ? Nu ne-am spus tot ce ne puteam spune ?". Şi cu asta, totul se terminase. Nici o vorbă de rămas bun, nici o explicaţie. Ca şi cînd l-ar fi aruncat la gunoi ca pe o rufă murdară, nimic nu se mai alesese din acele cuvinte ce sburaseră între pereţii palatului Caragua, nimic din sărutările nebune cu care-i sfîşia gura, totul fusese încheiat brusc, fără nici un cuvînt.

Logotetul Caliarh vorbea de contractele de carne ce începeau de Paşti şi se terminau la anul viitor, spunea preţul cărnii de rimător la preţul zilei şi el nu înţelegea nimic, îi explica răbdător şi celălalt se prefăcea a pricepe ponturile pline de învăţături din organizarea epistasiei cărnii. Domnitorul stabilise precis dispoziţiunile articolului 18, unde se poate ceti că ispravnicul de Curte sau becerul palatului să nu fie volnic a ridica carne de la vreun scaun fără de teşcherea cu arătarea sumei de carne ce era să se ia, dar cine ţinea seama de asta, el, ca administrator trebuia să ungă osiile pentru că altfel rămînea cu carnea nevîndută şi i-ar fi făcut pagubă boerului Hrisant Hrisoscelu, ori de ce-l plătea ? Ca să nu se întîmple una ca asta ! Dacă nu ştia, trebuia să afle şi să tragă unele învăţături. Cei ce veneau să cumpere ar fi trebuit să dea toţi banii deplin, dar ce, o făceau ? Că n-o făceau...

În odăi ardea molcom mangalul pe la feresti şi în sobe se auzeau grămezile de tăciuni prăbuşindu-se. Afară nu se mai termina cu tihna ninsorii, ce nu bătea vîntul, nu vuia nimic, cădea numai omătul de parcă s-ar fi vărsat toate magaziile cerului peste Bucureşti. Ciorile dădeau roata deasupra pieţii de la Curtea Arsă şi amarnic mai croncăneau. „Iarnă bogheţă", cum spuneau bătrînii. Cel puţin aşa avea motiv că n-a putut ieşi din odăi ca să facă heretisirea şi Principele va înţelege, dacă nu era şi el plecat pe undeva. Cît îi priveşte pe Ionică Greceanu şi pe Vasilică Ghica, acela nu se mai arătaseră, probabil că zăceau beţi de invidie prin crame, povestind celor ce i-ar fi ascultat cît de bogat era el şi cum venise cu sacul plin ca să umple oraşul de bine.

Logodetul nu terminase. Se înmulţiseră angariile, spunea, pe unii i-ar fi scutit Vodă de fumărit, de ierbărit, ar fi dat, pe de altă parte, monopul scaunelor unor mînăstiri ce numai treabă pentru cinstite feţe bisericeşti nu era. În dulcele Paştelui or să vadă ei cu toţii la scumpirea cărnii de berbec pe unde or să scoată cămaşa, dacă la toate astea mai adăugai că se aridicase preţul şi la luminările de seu, făcîndu-se 54 de parale ocaua şi că se prohibă esportarea de lumînări în Ardeal şi la serhaturi, ori facerea de săpun şi or să vadă ei pe dracu', cei ce de aici îşi scoteau cîştigurile. Unde mai pui că se dăduse pitac ca fieştecare să ardă noaptea numărul cuvenit de astfel de lumînări în felinarele aşezate din 7 în 7 metri şi asta costa, că numărul nopţilor nu se micşora, tot atitea erau într-un an, nu mai puţine. El, Hrisant Hrisoscelu, de unde să ştie că fusese în striinătăţi şi nu aflase despre fratele nazirului Casei Podurilor care scumpise grija pavelelor ce ei, cu toţii, trebuiau să le plătească. La Cutia Milelor crescuse de asemenea darea de ajutorinţă ; dacă intrai în Bucuresci, trebuia să plăteşti o taxă, dacă ieşeai — alta, ori nu băgase domnia sa de seamă la bariere cînd sosise că vizitiul avea parale potrivite prin buzunări ca să nu mai piardă vremea şi le acoperise din alergătura cailor. Pe urmă logotetul trecu la socoteala arendei ocnelor de le mai avea. Aici socoteala era tare încurcată şi dacă ar mai fi avut răbdare ar fi venit cu alte acturi mai desluşite, acum încă nu erau bine întocmite. Hrisant Hrisoscelu făcuse un semn cu mîna că acela, Caliarh, putea să treacă peste asta şi cînd o mai avea el vreme o să se socotească la bani mărunţi. Mai prost era că se publicuise pitacul pentru întocmirea caftanelor pe care logotetul i-l citi cuvînt cu cuvînt.

„Cinstiţilor şi credincioşi dumne voastre boerilor veliţi ai Divanului Domniei Mele, fiindcă între alte fraturi ale Cutiei Milosteniei, care prin crisoave domnesci se află întocmite este întocmit şi de la cei ce îmbrac domnescile noastre caftane cu cinuri de boeri după starea boerilor, de la cel dintîi pînă la cel mai mic, dar văzîndu-se că în această întocmire nu se osebesc cei ce se orînduiesc într-acele cinuri de boerii halea, carii au şi veniturl, de cei ce îmbracă caftane de boerii paialicuri, de aceea poroncim dumne voastră ca, adunîndu-vă la un loc să faceţi chibzuire pentru aceasta şi să arătaţi Domniei Mele mijlocul îndreptării în ce chip veţi găsi cu cale ca teorisindu-se de către Domnia Mea, să dăm nizamul îndreptării. Toeco pisah gospod..."

— Mare sărăcie trebuie să fie în punga domnească de se fac astfel de legi, zisese beizadea Hrisant Hrisoscelu ce numai cu o ureche ascultase, dar băgase la cap totul.

— Numai asta să fie şi ar fi deajuns, dar au sporit taxa cununiilor şi anume 20 de taleri de fieştecare boer mare, 10 taleri de boer de-al doilea şi 5 taleri de cei de-a treia mînă şi de la neguţitori cîte un taler de la cununia de ţăran din oraş. Vornicia Obştirilor e în deficit...

— Nici să te mai însori nu e o prcopseală, glumi Hrisant Hrisoscelu, înţelegînd că era şi mai sărac decît bănuise pentru că toate aceste ştiri şi cifre nu făceau altceva decît să-l umple de groază.

Logotetul îi mai ceti un act al Domnitorului ca lui să-i intre bine în cap pe ce tărîm se află şi să se gîndească la măsurile ce trebuiau oricum luate. Era o scrisoare către Prea Sfinţia Sa Mitropolitul pe care logotetul o sfeterisise de la un sfînt părinte ca să i-o arate boerului său. Acea scrisoare a Vel Logofătului Curţii suna cam aşa : „Prea sfinţia Ta, Părinte Mitropolit, iubitori de Dumnezeul Părinţilor Episcopi şi dumneata Banule Costandine Filipescule şi dumneata Vel vornice de Ţara de Sus, Radule Golescule, fiindcă după perierghia ce am făcut Domnia Mea asura iraturile de cîteşi patru cutii, însă a milosteniilor, a orfanotrofiei, a şcoalelor şi a cişmelelor vedem că nu sunt destoinice de a întîmpina cheltuielile lor, de aceea poruncim ca adunîndu-vă la un loc să paratirisiţi cu luare aminte iraturile mai sus numitelor cutii, chibzuind ce adaos s-ar putea face la aceste traturi ? precum nădăjduim că se va putea găsi (făr de a se supăra însă vreun venit al domneştei noastre Visterii) şi să arătaţi Domniei Mele prin anafora cu zapciu vătaf de Divan..."

— Prin cine se percepe această dare? întrebase Hrisant Hrisoscelu.

— Prin episcopi.

Înţelegea, dar nu comentă că vorbele iute ajungeau în urechile Principelui şi nu avea el chef să calce în strîchini abia venit în Bucuresci.

Bucuriile nu se opreau aici : de la

(Continuare în pag. 26)

(Urmare din pag. 25)

pieile de iepure ce se esportau se luau 6 bani de fiecare, ca să nu mai vorbim de cei 45 de bani ce trebuiau plătiți la fiece șoc de sticlă importată, la postav se taxau 6 bani, la cărțile date de visterie negustorilor cîte un taler. În ce-i privea pe ei, boer Hrisant Hrisoscelu ce nu era boer halea, ci paia, adică fără funcție, *ad honorem*, el nu trebuia să plătească caftanul decît la jumătate. Se scumpiseră și taxele la vînzările de imobile, un condei important intra la Vornicie și de la vitele de pripas, de la scosul buților din pivnițe și descărcatul lor în magazii. Unde mai pui zeciuiala la cărămizile, la olanele și nisipul intrate în oraș, unde dregerea și curățirea podurilor pentru care trebuia plătit, că trebuia plătit și aerul. Taxa pentru dulgheri, *însă holtei și oameni cu meșteșug ce știau totul din mica lor copilărie* era darea anuală a o sută de podine bune și treizeci de urși, totul pentru întreținerea schepsisului podurilor din oraș. Cît privește Calea domnească a Mogoșoaiei, pentru ea se tăcuse cuviincioasa silință a înnoirii, ce înghițise peste una sută mii de taleri și dacă măria sa avea răbdare să-l asculte, el, logotetul Caliarh i-ar spune că în anul trecut, pe Martie, pentru facerea Podului Tîrgului de afară se recursese la o dare straordinară impusă tuturor orășenilor cîți aveau case și prăvălii sau țineau odăi la mînăstiri și hanuri, adică : neamuri, mazili, postelnici, cumpănași, ruptași, străini, preoți, diaconi, scutelnici, poslușnici, slujitori și sudiți, toți de obște ca să dea ajutor la facerea acelui pod, de la taleri 5, pînă la taleri 3, după starea fiecăruia. Asemenea se percepuseră 8 000 de taleri de la negustorii de la Curtea Veche ca să se facă din nou podul de la poarta din sus pînă la poarta din jos, cu șanțul, o mulțime de parale, comentase logotetul.

Hrisant Hrisoscelu mîncase de mult halvița adusă de Sultana, roaba țigancă, și ninsoarea de afară și vocea egală, moale a lui Caliarh îi făceau somn. „Dacă o ține așa pînă-n seară nu mai ieșim iarna asta din casă și doar voiam să vîr groaza în lume, arătîndu-mi *carozza*", gîndea Hrisant, privind prin perdelele dese, afară. Aridică iar clopoțelul de argint ce suna cristalin prin încăperi și ceru cahfele. „Ori nu bei, logotete ?" Acela bea, că i se uscase cerul gurii, ar fi luat și o dulceață de caise verzi dacă ar fi știut gîndul stăpînului, dar el avea alte dichisuri.

Cît se mai odihniră de la aprigele lor socoteli, logotetul îi mai povesti cum i-au certat cu bătaia Măria sa Principele pe cei ce nu făcuseră lucrurile de trebuință cu ocasiunea tristă a ciumei mici, ce se ivise din cauza murdăliciului și pentru că aceia nu făcuseră din partea lor cuviincioasa curățenie și pază, metaharisindu-și negustitoria lor făr'de nici o sfială și mai întreținînd boala.

— Îi bătea la falangă și-i ținea prin grosuri, dar care cum scăpa tot la treburile lor spurcate apucau, noroc că s-a îndurat Dumnezeu de nu ne-a luat atunci pe toți. Că fugeau care cum vedea cu ochii ori pe la moșii, ori pe la mînăstiri, în paza Domnului... De unde multe pitacuri luminate pentru întreținerea curățeniei pe poduri și cerința ca nimenea să nu mai arunce lături ori gunoaie sub ele, ce aceia ce nu înțelegeau o să vadă pe dracu'. Pe podul Mogoșoaiei știa măria sa, Hrisant Hrisoscelu, că se puseseră 16 care cu boi și tîrnuri pentru măturat și lopeți, fiind bună rîvnă a Înălțimii Sale Principelui ce este asupra lucrurilor de folos, legați de Casa Podurilor cu oamenii lor și fac gătirea materiei pentru a fi curat în tot timpul acel pod ? Unii făcuseră apelații, dar amenzile nu fuseseră iertate pentru cei necuviogi cu cerințele domnitorului, pricinuind putoare, că acuș și seara puncau în lucrare lumînările pentru a se vedea podurile și ce fac acei netrebnici pe ele, întrucît noaptea erau păzite cu felinare.

Caliarh clefăia o bucată de halviță adusă de roaba Rafira, ori cum o chema și aștepta să se răcească cahfeaua. Hrisant Hrisoscelu îl lăsă să se spovedească mai departe. Gîndurile lui sburau în urmă, la otrăvita Veneție, la Veneția anacronică și la ziua daurită cînd, lîngă fîntîna Santa Maria Della Salute, o zărise pentru prima oară pe Lucrezia Herula Vimercatti, cu părul ei tizianesc, căzînd greu pe umerii îmbrăcați într-o rochie de culoarea lămîii și în ochii aceia uimiți își zărise moartea, oglindită într-o scurtă strălucire a soarelui de amiază, ostenit, ce pogora peste oraș. Trecuse cu un mers leneș de curvană regală, numai brățări și aminare, zăngănind din acele metale. Era ziua logodirii Dogelui cu marea, cînd orgoliosul oraș scotea din toate pivnițele săracii și mizerii lui, amestecîndu-i cu nobilimea bolnavă și posacă în haine strălucitoare pentru a se bucura de atîta istorie. Piatră, aur și semeție sub amenințarea mării necruțătoare ce visa ironic atît de aproape, ușoara mare, cu cavernele ei lichide, cîntătoare, cu acele spume albe ce măturau piața Ducalelor. Într-o clipă, femeia aceea pe care nu mai știa de unde s-o ia se mistuise în mulțimea înghesuită spre scările unei biserici. Sunetele purificatoare ale bronzului din clopotele venețiene dădeau svon vesel că e ziua fericirilor și el se simțise deodată pierdut, înghițit de această mulțime strivitoare care-i furase ființa pe care trebuia s-o găsească cu orice preț. Umblase nebun pînă la Zanipolo, străbătuse podurile, gîfîind, părîndu-i-se că vede părul acela roșcat de flăcări, dar nu era adevărat, în biserica Frari intrase turbat, urînd lumina întunecată a zidurilor ce-i ascundea detaliile și cînd își dăduse seama că nu era acolo, ieșise afară plîngînd de furie. Cu cît timpul se scurgea și n-o regăsea, șansele lui de a o cunoaște se micșorau. Putea fi o străină și sigur că era o străină, numai în trecere prin oraș, pe care cine știe cine o putea duce, cine știe unde, pentru totdeauna și asta nu se putea suporta. Dăduse un pumn de taleri cerșitorilor de pe treptele mîncate de vreme ale bisericii și-i rugase să-i spună dacă n-au văzut o femeie tînără și frumoasă cu părul roșu. „Trebuie să fie o evreică, fiică a bancherilor marani, zisese o babă fără dinți, dar ghetoul nu-i prea departe". „Nu e evreică", spusese Hrisant Hrisoscelu, are părul vopsit, știu eu cum se face treaba asta, a stors șofran peste adevăratul ei păr, numai acela lucește așa în lumina amurgului", și-i lăsase cu gura căscată. Florile aruncate pe canale în cinstea mării se fanau în lumina arzătoare a amiezii venețiene. Un miros funerar, vegetal umplea orașul de frică. Dincolo de perdelele misterioase trebue că-l pîndeau ochii divini ai streinei ce-l lăsa să se chinuie pentru că nu se poate să nu fi simțit acel fulger din inima lui tînără, nu se poate să n-o fi cutreierat și pe ea acea voluptate a dragostei cînd se naște într-o singură secundă, lungă și mortală. La dracu cu banchetul la care era invitat, puțin îi păsa de mutrele alea caraghioase, care se bucurau cum îl vedeau, așteptîndu-i darurile nesăbuite. Sub podul Rialto treceau bucentaurii încărcați de purpură și crini ai falșilor Dogi de o zi, ce aruncau mărgăritare, și ele false, lacomelor ape, simulînd vechile daruri ale veritabililor nobili ai trecutului. În lumea plină de oreficii nu o căuta decît pe femeia aceea și nu văzu în după-amiaza disperată decît tigrasia Veneției, urcînd pe ziduri cînd orașul începu să se pustiască ostenit de atîtea jocuri, pîndind noaptea ce venea, luîndu-și un scurt răgaz pentru a reîncepe nebunia sa colectivă, vomitarea aceasta de femei, copii și bărbați, amestecați, înfrățiți măcar pentru trei zile. Apa grea și murdară a Veneției clipocea la picioarele lui, intrări oculte, păzite de felinare de fier forjat cu lămpile încă neaprinse așteptau cu porți deschise, dar prin ele nu se ivea acea femeie, nimic. Totul arăta ca o deslănțuire de prostime ce se înghesuie și nădușește grăbită că vremea trece și nu scoate tot ce se poate scoate din veselia timpă a acelor ceasuri. Treceau gondole cu baldachine galbene sub care ochiul lui lacom căuta să pătrundă, dar nu reușea și venea o noapte fără speranțe cînd totul avea să dispară sub hlamida neagră a cerului și Dumnezeu îi va răpi femeia pe care tot el i-o scosese în cale și fără de care nu mai putea trăi. Veneția, într-un amurg corupt de lumini șovăitoare, Veneția bolnavă, putredă, tremurînd în apele coclite pe care pluteau luminări aprinse, lăsate la voia întîmplării, amintindu-le celor petrecăreți de deșirul morții care pîndea prin marii vînători ai cerului. O boare bizantină plutea peste oraș, își amintise acele cuvinte frumoase spuse cu un prilej de Panaoit Codrika sau de Riga Velestinul cînd visau împreună la deșteptarea acelei cetăți de departe ce fusese spartă de puterea otomană. Ei îi spuseseră asta, ori Dumitrache Turnavitul, cel pe care-l vîndu-se din gelozie, veselul, nepăsătorul Dumitriță ce umbla cu Perdicarul după el, escrocul ce-l trimisese senin la Stambul să i se taie capul, neștiind să citească bine în stelele lui pe care le privea cu ocheanul. Prin ferestrele cercetate cu o foame neastîmpărată de a o afla pe femeie, zărise logiile oculte prin care treceau scurt fețele palide, nobiliare ale venețiencelor de neam mare, ce nu se amestecau cu gloata de jos, facle și blănuri orbitoare ce se arătau cît ai clipi o dată din ochi. Veneția confidențială, plină de cizeluri ce ascundea incunabile și mobilă rară, intrigi, cantonete și șoapte. Sunetul corgetiatorilor de noapte, pentru că venise noaptea și în el se implantase o disperare ce-l putea duce la moarte, filfîitul moale al tapiseriilor aruncate peste balcoane pe care le mișca vîntul ușor de seară, totul îi spunea că nu o va mai găsi niciodată. Un zid cu o grădină pictată, cu falsa sa perspectivă și cu păsări fabuloase ca la Pompei, și ele mințite de penelul unui pictor dement, goticul venețian deslănțuit pe ziduri și colivilile din bazar, pline de paseri adevărate, strigînd și ele fără motiv din cauza nopții asudate, încărcate de stranii lumini, de o rumegătoare noapte ce devora iluzii, parfumuri și năștea cancerul melancoliei în sufletul acestui tînăr sosit dintr-un Orient vag, dintr-un loc al tihnei și pravului, aiurit de toată rumoarea de voci și suspinuri din jur, acele strigăte guturale ale papagalilor din colivilile de aur pe care nu le fura nimeni deși erau puse la vedere, pentru că a fura în astfel de zile însemna să sărăcești acest oraș de obrazul lui fastuos în care și trapezele scurte de metal sunau și cîntau odată cu clopotele, cu apa, cu acea aură verde-aurie a nopții spulberate de focul artificiilor ce aruncau cununi și horbote de lumină între mare și istmul fără moarte către care rînjea marea, trimețînd mereu avertismente și măturînd piețele la cîte un val mai mare, fapt ce stîrnea țipete mici de femei speriate, și parcă tot acest tablou mișcător, încărcat de umbre, pîndit de moarte, ascunsă după o cortină sonoră, se ridica spre ceruri, furat de o dorință divină de a distruge toată acea frumusețe fără seamăn. Și cînd zorile se arătară peste ulițele pe care vîntul de dimineață căra confetti și serpentine de hîrtie, adică toate urmele măcinate ale acelei nopți de nebunie, putu să mai vadă plutind pe ape florile triste ale miercurei cenușii, ale zilei de luni pe care o aștepți cu spaimă și a vinerei fără speranțe, geraniul, risipite, mirosind a cimitir, trase spre maluri de sub bărcile în care dormeau cu vîslele abandonate gondolierii beți, florile cele mai triste de pe lume, florile atît de urîte ale dimineții...

Zăpadă

Cum sufli-n luminare
Frunza în pomi se stinge,
Cenușă fosnitoare
Sub pași și rece sînge.

Cu ochii-n care încă
Culoarea verii-i vie
Și purpura adîncă
A toamnei se subție,

Vezi firea cum dezbracă
Culorile-i nebune
Și-n zdreanța ei săracă
Biet cerșetor rămîne.

O cumpănă secretă
Se-nclină către iarnă
Și timpul se repetă,
Clepsidra se răstoarnă...

La fel odinioară
Se înierna cuprinsul,
A nu știu cîta oară
Pornea din ceruri ninsul,

Învăluind cu toarse
Din blănî polare, line,
Crengile-n crivăț arse
Și casele bătrîne.

Mă îmbătam cu-această
Lumină de zăpadă
Din înălțimea vastă
Continuînd să cadă,

Continuînd s-adie,
Să fulguie, să cearnă
Geroasa curăție
Ce se numește iarnă.

Cu fața-n sus în moale
Omăt, ca-n ierbi pe luncă,
Vedeam cum glaciale
Scîntei văzduhu-aruncă

În trîmbe ce se-ncurcă
În goana-le, năuce,
Și cad parcă și urcă
Și-un iureș le tot duce;

Cum flori din flori desface
Înaltul alb din sine,
Cum cad ca din găoace
Albușuri cristaline

Din nori și se-nspumează
În viscolul rotirii
Și picură : fulg, rază
Pe streașina privirii.

Mi se topea pe gene
Un mic clăbuc de nour
Și nu știam c-alene
C-o lacrimă mă-nrour ;

Că lacrima ce-oi plînge
Și eu din vre-o pricină,
În nouri se va stringe
Cîndva ca să revină

Și ea sortită sigur
Spre-a nu fi pieritoare,
Ca dintr-o ploaie picur,
Ca fulg dintr-o ninsoare...

Și-așa privind spre-nalturi
Rotind în viscolire,
Copoiul nării-n salturi
Gonea și-mi da de știre

Că șiroind la vale
Mirosul de rășine
Peste întinderi pale
Ce o furtună vine,

O lacrimă el însuși
A cetinei, suavă,
Ce reascultă plînsu-și
Peste-a ninsorii pleavă,

O lacrimă de-olaltă
Cu mii și mii asemeni
Una cu ceealaltă —
Aerieni prunci gemeni,

Că nimeni nu mai știe
Care din dor născură,
Care din bucurie,
Din jale ori din ură !

Sunt toate într-această
Lumină de zăpadă
Din înălțimea vastă
Neîncetînd să cadă,

Neîncetînd s-adie,
Să fulguie, să cearnă
În albă curăție
A lumii cînd e iarnă.

Elegie

O, vechi prieteni, nu ne mai iubim !
Din dragostea adînc încețoșată,
Rămasă-n zări ca într-un niciodată,
Mai pîlpîie abia un rest înfim,

Un muribund, aproape nefiresc
De îndîrjit în voia lui de-a ține
Deschis izvorul sacru de lumine
În inimile care îl jertfesc.

Mai e posibil oare un fior,
O dulce și nebună-nduioșare
În glaciala noastră nepăsare
Pentru trecutul timp tulburător,

Cînd întîlniți printr-un comun noroc
Și alb nimbați de-aceeași curăție
Am pus prieteniei chezășie
Al tinereții noastre vis de foc ?

O, vechi prieteni, nu ne mai iubim !
Ne dete vremea ale ei osînde
Și zodiile nu la fel de blînde
Ne fac să coborîm ori să suim,

Dar binele și răul ce ni-i dat
E-al fiecărui doar ? Așa ne poartă
Înstrăinată propria-ne soartă,
C-un ochi doar pentru sine-nlăcrimat ?

Neîmpliniți ori împliniți cu rost,
Orgolioși, modești, dar toți dînd vamă
Vremii ce faptele ne are-n seamă,
Și toți mai încercați de cum am fost ;

Nu ne-ntîniți, căci am trecut prin veac,
Dar curățiți de-adînca-ne credință,
Mai suntem toți o unică ființă
Și iată pentru ce nu pot să tac !

Aveam de-acum și morți în țintirim,
Și răni și vini și remușcări ciudate,
Dar pot, motiv să fie-acestea toate —
Prieteni, noi, să nici nu ne mai știm ?

Să nu mă doară dac-ați suferit ?
Să nu vă doară de pieri-voi mîine ?
Voi, care-ați împărțit cu mine-o pîine,
Răspundeți-mi : ne este-ngăduit ?

Știu, sunt uitări și despărțiri, un frig
Se cheamă boala care ne încearcă,
Eu însă trec prin ea-ncărcată arcă
Cu numele pe care vi le strig —

Prieteni dragi, tot dragi încă, aș vrea
Să mai privesc odată steaua-naltă
Ce ne-a știut și tineri și de-olaltă...
Voi o mai știți, acea curată stea ? !

DOINA SĂLĂJAN ■

Miliardarii și mizeria lor morală

Van der Bilt sau Vanderbilt?

Se numea Cornelius și în ziua în care a împlinit 80 de ani a ținut neapărat s-o serbeze inaugurîndu-și propriul monument plantat exact în fața gării St. John-Parc. Era îmbrăcat în blană de bronz, avea o figură clasică de corsar, iar mulțimea ce trecea spre gară se oprea curioasă pentru a privi monumentul cel nou pe care scria doar atît „CORNELIVS—VANDERBILT. FOUNDER OF THE NEW YORK CENTRAL LINES" (fondatorul rețelei feroviare din New York). Lipseau, după cum se vede, anul nașterii și al morții, iar titularul uitase voit să spună că, în viața lui, a fost și un mare rechin într-ale navigației.

Unul dintre cei care au scris despre el (**Josef Frank** în cartea **„Amercia de la Franklin la Ford"** 1942) arată că, tot la 80 ani, Cornelius începuse să citească „Piligrim's Progress", un fel de abecedar, iar cinci ani mai înainte se recăsătorise, fără jenă, cu Crawford Frank, o fată ce i-ar fi putut fi cu ușurință nepoată. Exuberanta doamnă Vanderbilt era total intrigată că soțului ei i se părea o mare risipă să cumpere o șampanie indicată, dealtfel, de medic. În schimb, nu ezita să-l îndemne la opere de binefacere, să-l pună să creeze fundații și să ia inițiative pe care cîndva acest aventurier al finanțelor nu putea fi bănuit că îi trec măcar prin minte. I s-a zis și Comandorul și, după cum arată **„The Sunday Times Magazine"** în numărul pe care i l-a dedicat special, Cornelius a pus bazele unei averi singulare în America acelor timpuri pe care însă fiii săi au risipit-o cu dărnicie. Din imagini colorate violent, amestec între poză și caricatură, privește un om aproape chel dar cu favoriți imenși, cu un ochi, stingul, aproape închis, înconjurat de saci cu bani, stînd călare pe tenderul unei locomotive. Deasupra imaginii se află scrise aceste semnificative cuvinte : „Virful grămezii".

În sfîrșit, revista **„Historia"** ocupîndu-se de unii giganți ai finanțelor care au realizat averi imense datorită ferocelui lor spirit de competiție, puterii lor de acaparare și grijii cu care au folosit legea junglei, amintește de John Jacob Astor (bunuri imobile) și fiul său William care, la mijlocul secolului al XIX-lea, era cel mai bogat om al „lumii noi" ; pe vanitosul Andrew Carnegie, regele oțelului ; pe șireții și insolenții Jim Fisk și Jay Gould (căi ferate și speculații financiare) pe Cyrus McCormick (mașini agricole), pe Philip Armour (carne), pe feudalul George Mortimer Pulman (vagoane de dormit), pe marele bancher J. Pierpont Morgan, fondator, în 1901, al „United Steel", al doilea trust american creat în ordine cronologică (după „Standard Oil") dar primul ca importanță (1 407 000 000 — exact un miliard patru sute șapte milioane dolari în 1901 !), pe Jum Hill și Edward Harriman care, între 1900 și 1920, au purtat o violentă bătălie pentru a obține monopolul căilor ferate din vestul Americii ; pe discretul bancher industrial și negustor Andrew W. Mellon 1855—1937), aproape necunoscut de americani pînă la numirea sa într-o importantă funcție oficială deși, alături de J.D. Rockeffeller și Henry Ford, era unul dintre primii americani a căror avere atingea un miliard de dolari și, împreună cu fratele său controla două sau trei sute de societăți (aluminiu, bauxită, petrol, cărbune, asigurări etc.), pe Mayer Guggenheim și fiii săi (mine și turnătorii) — regele cuprului. Etc. etc. Ca și în cazul lui Vanderbilt cea mai mare parte a acestor nume din istoria marelui capital, fie n-au supraviețuit celei de-a doua sau a treia generații, fie au fost dispersate și știrbite de succesiuni și fisc sau au fost legate de unele fundații. Alte nume s-au stins sau sînt pe cale, din lipsă de urmași.

Dintre toți aceștia azi vom vorbi despre clanul Vanderbilt. Argumente : în anul 1878, cel mai bogat om din lumea nouă era Cornelius Vanderbilt, datorită vapoarelor și căilor ferate. Cornelius pusese bazele imensei averi făcînd cabotaj în golful New York. Metodele erau nu numai discutabile, ci chiar piratерești dar, se spunea în chip de scuze, America se găsea încă în epoca în care... toate loviturile erau permise. Să facem însă loc povestirii ce are ca fir conducător revista „Historia", completată, firește, cu noi date. Mai întîi se cere lămurită întrebarea din titlu — Van der Bilt sau Vanderbilt ? Faptul e foarte ușor intrucît, cînd Europa abia scăpase de grija acelui conflict intrat în istorie sub numele de războiul de treizeci de ani, unii locuitori din Țările de Jos au ajuns în America.

Primul din familia Van der Bilt, numitul Jan Aerston, un biet fermier originar dintr-un sătuc numit Bilt, aflat în provincia Utrecht, a plecat în lumea nouă în 1650, în urma încheierii unui contract de ucenicie cu un bogat proprietar de terenuri. Desigur, alți membri ai familiei rămăseseră la Bilt. Anii au trecut, la început mai greu, apoi mai ușor — intervenise obișnuința — și multe lucruri se mai clarificaseră. Apoi, ne spune unul dintre biografii clanului, pe la începutul secolului al 18-lea, numeroși descendenți ai lui Jan Aerston care își spuneau Van der Bilt dobîndesc terenuri în Staten Island, o insulă situată în golful New York, pe care olandezii o cumpăraseră înainte de sosirea englezilor. Potrivit unor surse, prețul era acesta : zece cămăși, 30 de perechi de ciorapi, zece pușți, 30 de bare din plumb, 30 livre de praf de pușcă, 12 mantouri, două bucăți de postav, 30 ceainice. 30 de toporiști, 20 de săpăligi și o cutie de cuie. Alții dau unele cifre mai mici dar, în aceeași succesiune. Pămîntul este bun, nu fusese lucrat, astfel că de-a lungul a două decenii Jacob, capul familiei, devine unul dintre cei mai prosperi fermieri din regiune. Dar, cum se mai întîmplase și în alte cazuri, și la moartea bătrînului Jacob, pămînturile acestea roditoare sînt vîndute la licitație astfel încît fiecare din cei unsprezece (!) copii ai săi să poată moșteni o parte. Unul dintre acești copii lucrează un timp cu ziua pe lîngă un fermier din împrejurimi, după care, ca luntraș, transportă în fiecare dimineață trufandale din Staten Island spre New York. Era un tînăr descris ca indolent, fără ambiție și imaginație, care se va căsători cu o fată din New Jersey, deosebit de inteligentă, pe nume Phebe Hand.

Tînărul cuplu se instalează la Stapleton și stăpînește o mică fermă de aproape patruzeci de acri. Aici, Phebé spală rufe, face plîne și cozonaci. Ea este cea care în fiecare seară încuie în lada ceasului micile economii. Și tot aici, Phebe naște, la 27 mai 1794, cel de-al patrulea fiu, Cornelius, un copil gălăgios și viguros cu ochi albaștri. Doar atît moștenise el de la tatăl său. Altfel, de mic, se arată a fi încăpățînat și din ce în ce mai convins de superioritatea sa. Este, la fel ca și strămoșii săi, repezit și violent. Pentru el sfînt nu este decît banul. Bețiile lui sînt de un fel cu totul special: seara, cînd vine acasă, se închide în cămăruța sa, își numără cîștigul cu mîinile care-i tremură vizibil.

Pentru tînărul Cornelius totul începe puțin timp înaintea aniversării împlinirii vîrstei de 17 ani. „Spirit realist", într-o bună zi îl va cere mamei lui să-i împrumute o sută de dolari. Învățase vorbe de „money making" — a face bani — astfel încît dorea neapărat să-și cumpere o mică ambarcațiune, cu care spera să cîștige bani lucrînd în golf. Norocul i-a surîs, într-un fel, întrucît, pe atunci guvernul întreprindea o serie de acțiuni de ridicare a unor fortificații la Staten Island și Long Island, ceea ce-i va permite lui Cornelius să găsească o întrebuințare ambarcațiunii, cărînd muncitorii în timpul zilei, iar noaptea materiale de construcții. Abia trecuse un an și Cornelius înapoiase mamei sale cei o sută de dolari. În plus, devenise și fericitul proprietar a două ambarcațiuni și căpitanul celei de-a treia. Deși la o vîrstă tînără el respinge tinerețea și dragostea numindu-le invariabil „Podery" — prostie. Îndrăzneala și abilitatea dovedite în manevrarea vasului fac din el un căpitan foarte solicitat. În timpul războiului din 1812 — pe care-l salută (!!?) ca pe un prilej de aur — cînd englezii amenințau New Yorkul, el obține un contract de la armată pentru transportul hranei și al materialelor în diferite posturi din port. Cum s-o fi ajuns la așa ceva din moment ce prețul său era dublu față de cel al concurenților săi ? Cîștigă din nou bine și acum, astfel încît, după cum scrie atît de sugestiv cineva, singurele cuvinte pe care le șoptește duios ca un cîntec de leagăn sau ca o primă declarație de dragoste sînt „money Making" — a face bani.

La sfîrșitul războiului Cornelius cumpără de la guvern, la prețul de 1 000 de dolari, o veche goeletă cu care, de data aceasta, transportă stridii între Virginia și New York. Între timp, împotriva dorinței părinților săi, care, nu se știe de ce, îi prezic copii idioți, se căsătorește cu o verișoară — Sophia Johnson, descrisă ca o tînără timidă, stearsă și incapabilă să înțeleagă motivele ambiției imense de care este animat soțul ei. Și ambiția lui Cornelius va fi fără margini. Cu banii strînși construiește primul său vapor, „Dread", apoi un al doilea, „Charlotte", cu care navighează de-a lungul coastei Atlanticului și în golful Hudson. Pleacă la luptă, se spune, cu o lozincă de autentic corsar.

Comandorul, cum îi numesc acum concurenții săi, este celebru în portul întreg datorită îndrăznelii, agresivității și în special injurăturilor sale. Primise o educație sumară, abia știa să scrie și să citească și n-avea timp — și nici dorința — să se perfecționeze. În schimb, înainte de a fi atins majoratul, își însușise un repertoriu de injurături care n-avea să fie egalat de nimeni din regiunea respectivă. Cel mai important lucru este că știe să numere. Chiar bine. La 23 de ani, acumulase un capital de 9 000 de dolari și se gîndea să treacă la utilizarea masivă a vapoarelor cu aburi. Asta însă după ce, se ferise cît putuse de nou și de riscuri, așteptînd ca alții să verifice eficiența unor lozinci necunoscute. Încă de pe acum arată că nu vrea să atace primul căi noi, ci preferă să meargă după înaintași. Între timp, însă, vapoarele devin tot mai mari, se înmulțesc și persiflează vîntul care se luptă cu vasele cu vele. Firește, așa ceva nu-l lasă indiferent pe Cornelius care se plimbă, dar nu fără rost, studiază spune el, spioncează, spun alții. Își dă, astfel, seama că viitorul este al coșului și nu al pînzei.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Cine ești dumneata, Muhammad Ali? (II)

Înfrîngerea uriașului Sonny Liston a dezlănțuit o adevărată campanie de presă împotriva sa. Ziariștii afirmau că Liston colabora cu mafia care, se știe, desfășoară o largă activitate și în culisele boxului profesionist mondial. „Domnul urs" a fost acuzat că se lăsase învins numai pentru ca mafia să cîștige sume fabuloase din pariurile făcute cu acest prilej. Comisia americană de box a deschis chiar o anchetă și, în ciuda afirmațiilor mai multor medici că Liston suferise într-adevăr un traumatism la mîna dreaptă, lui Liston i s-a ridicat pentru cîteva luni licența de boxer.

Cassius Clay, care a știut întotdeauna să-și facă reclamă, și-a dat seama că toate necazurile lui Liston, articolele din ziare privitoare la presupusa legătură a acestuia cu mafia vor stîrni un mai mare interes pentru meciul-revanșă. În consecință, și-a continuat pregătirile pentru a doua întîlnire cu Liston chiar înainte ca acesta să fi cerut un nou meci. Iar cînd Sonny a declarat că este complet refăcut și este gata să-i demonstreze lui Cassius Clay că prima lor întîlnire a fost influențată de un accident, noul campion era pregătit de luptă.

Meciul revanșă a fost programat pentru data de 25 mai 1965. Acum, după atîta vîlvă, o partidă Clay — Liston ar fi umplut cu siguranță faimoasa arenă „Madison Square Garden" din New York. Dar cum suspendarea dictată lui Liston de către Comisia americană de box, sub controlul căreia era și celebra sală newyorkeză, nu expirase, cei doi s-au „refugiat" în orășelul Lewiston, din statul Maine. Arena care a găzduit mult așteptata revanșă fusese înainte un hangar de avioane și nu putea adăposti decît 3 000-4 000 de spectatori. Ca urmare, biletele de intrare s-au vîndut la bursa neagră, costul unui fotoliu de ring ajungînd pînă la suma de 500 de dolari ! Luxul de a fi spectatori la această gală nu și l-au putut permite decît oamenii de afaceri și marile vedete de cinema. Pentru a cîștiga cît mai mult, organizatorii au hotărît ca meciul să fie proiectat pe ecranele a 500 de cinematografe, fapt care, desigur, a rotunjit substanțial încasările. Așa se explică faptul că, în ciuda numărului relativ mic de spectatori „pe viu", totalul încasărilor, inclusiv cele provenite de la posturile de radio și televiziune, s-a ridicat la 1.602 000 de dolari, sumă din care cei doi au primit cîte 480 657 de dolari.

Dacă din punct de vedere financiar problema a fost rezolvată... onorabil, din punct de vedere sportiv meciul nu a corespuns așteptărilor. Îndată după primul gong, Cassius Clay s-a repezit la Sonny Liston, plasîndu-i la figură o formidabilă lovitură de dreapta. „Domnul urs" a recepționat calm, pregătindu-se parcă pentru o luptă de lungă durată (meciul fusese perfectat pentru 15 reprize). Apoi Cassius a început „dansul" în jurul adversarului său, lovindu-l de la distanță cu directe de stînga. Nu trecuse decît un minut și 42 de secunde din această primă repriză cînd Clay a plasat un magistral „un-doi" la figură și Sonny Liston s-a prăbușit pe spate knockoutat, cum se spune, „în cruce". Arbitrul de ring, fostul campion al lumii, Jersey Joe Walcott, a fost depășit de fază și a început să-l numere cu întîrziere pe Sonny. Cronometrorul Francisc McDonough a declarat că de la căderea lui Liston la podea și pînă cînd a fost declarat k.o. trecuseră 22 de secunde ! După filmul înregistrat la televiziune, Sonny Liston rămăsese la podea 36 de secunde, deoarece partida s-a încheiat oficial în 2 minute și 12 secunde. Fostul campion mondial ar fi avut, deci, destul timp să se ridice și să reia lupta, dar loviturile lui Cassius Clay au fost necruțătoare.

Prin cele două victorii înainte de limită obținute în fața lui Sonny Liston, Cassius Clay își consolidase poziția în fruntea clasamentului celor mai buni boxeri de categorie grea din întreaga lume. Dar odată cu acest lucru, spre ghinionul lui, nimeni nu se mai arăta dispus să-l provoace. Clay nu-și putea permite să aștepte inactiv un nou adversar. Odată cu cucerirea titlului de campion mondial, întreaga sa viață căpătase alt curs. În jurul său roia o adevărată „curte", formală din manageri, sparring-partneri, oameni de afaceri din lumea boxului profesionist, foști pugiliști ajunși în mizerie care își ofereau serviciile etc. Toți aceștia făceau ca banii cîștigați în cele două meciuri cu Sonny Liston să se topească văzînd cu ochii. Clay este determinat să întreprindă un turneu de demonstrații la numai două luni după cel de-al doilea meci cu Liston. Parteneri îi sînt cei doi „sparring" ai săi, Jimmy Ellis și Cody Jones. La San Juan, în Porto Rico sau la Göteborg, în Suedia, la Londra, în Anglia, sau la Paisley, în Scoția, Cassius Clay își demonstrează marea măiestrie în meciuri fără miză contra celor doi colegi de antrenament.

Dar iată că la sfîrșitul anului 1965 Clay trebuie să urce din nou în ring, de data aceasta pentru a-și apăra titlul. Pretendent — fostul campion mondial Floyd Patterson. Floyd, campionul olimpic din 1952 (victorios în finală în fața românului Vasile Tiță), învingătorul magnificului Archie Moore și al uriașului Peter Rademacher, primul om din istoria boxului care reușise să-și recunoască titlul mondial la categoria grea, dorea să devină, pentru a treia oară, regele boxerilor.

Întîlnirea dintre Clay și Patterson a fost perfectată pentru 22 noiembrie 1965, în orașul Las Vegas, din Nevada. Spectatorii prezenți în eleganta „Las Vegas Convention Hall" au avut prilejul să asiste la o luptă dramatică și fără speranțe prea multe pentru Floyd. Însuflețit de o ambiție de-a dreptul rarisimă, Patterson a aruncat în luptă toate forțele sale, riscînd la un moment dat să încheie acest meci într-o cameră de spital. Clay și-a surclasat adversarul, administrîndu-i numeroase lovituri puternice. În rundul 11, Patterson arăta atît de rău încît arbitrul întîlnirii, Harry Krause, l-a sfătuit pe Floyd să renunțe la luptă, dar acesta a refuzat categoric. În cea de-a 12-a repriză, Cassius Clay și-a contrat atît de puternic adversarul încît Krause a oprit meciul, în ciuda rugăminților insistente ale lui Patterson, care ar fi vrut să lupte în continuare. Arbitrul întîlnirii a fost însă ferm în hotărîrea sa și a dictat victoria prin k.o. tehnic în favoarea lui Cassius Clay.

Succesele obținute de Clay înainte de limită i-au determinat pe organizatori să-i caute un adversar deosebit de puternic și mai ales rezistent, pentru a crea un interes mai mare în rîndurile spectatorilor. Și acest nou rival al campionului mondial a fost găsit în persoana lui George Chuvalo. Născut la 12 septembrie 1937, la Toronto, în Canada, Chuvalo se afirmase cucerind trofeul „Jack Dempsey", cu care era dotat un tradițional turneu al „grelilor" canadieni. Și-a început cariera de profesionist în 1956, atrăgînd atenția specialiștilor îndeosebi prin formidabila sa rezistență. Pînă la 29 martie 1968, cînd s-a întîlnit cu Cassius Clay pentru titlul mondial, George Chuvalo susținuse multe partide, majoritatea cîștigate înainte de limită și niciodată nu fusese învins prin k.o. Acesta era, pe scurt, noul adversar cu care a luptat Clay în arena „Maple Leaf" Gardens, din Toronto. Chuvalo nu și-a dezmințit faima de „incasator" și, cu toată eforturile depuse de Cassius, canadianul a terminat în picioare cele 15 reprize ale meciului. Titlul campionului nu a fost nici un moment în pericol, Chuvalo acceptînd chiar din primul rund rolul de... sac de antrenament. Singurul său merit a fost acela de a fi unicul adversar de pînă atunci al lui Clay care nu a căzut la podea, rezistînd rafalelor acestuia pînă la ultimul sunet de gong.

(Va urma)

PAUL OCHIALBI ■

La 25 februarie 1964, Clay (stînga) îl face K.O. pe Sonny Liston, cucerind titlul mondial profesionist la toate categoriile

Din memoriile unui transfug care s-a întors în patrie

Nu vă uitaţi la mine că nu aveţi ce vedea. Sînt un om care fuge. Atîta tot

MOTO : Măgarul, cînd îl merge bine, se dă pe gheaţă şi îşi rupe un picior.

În noaptea de 9 octombrie, anul trecut, epuizat, înfrigurat, am ajuns pe malul iugoslav. Sufla un vînt rece de dimineaţă de parcă fusese pregătit pentru mine, ca să mă îngheţe definitiv, să nu-mi pot mişca braţele şi picioarele. Cu mare efort am reuşit să mă îmforac. Am luat-o pe şosea spre Kladova şi mă bucuram din două motive : unul pentru că scăpasem cu viaţă şi al doilea pentru că reuşisem trecerea, partea cea mai dificilă a itinerariului propus.

Veseli însă nu eram deloc.

Mă oseda o întrebare, aşa ca un fel de reflex nedefinit, neexplicat îndeajuns. Pentru ce sînt aici ? Ce urmează să fac ? Deşi analizasem din timp toate etapele drumului, făceam eforturi disperate să-mi amintesc ce urmează să execut acum.

Mergeam mecanic ca un intrus pe care noaptea şi singurătatea îl urmăresc îndeaproape, îl învăluie şi îl asmuţesc din cînd în cînd. Chiar de aş vrea să mă întorc, îmi zic, acum ar fi prea tîrziu.

De luat în raspăr nivelul spre munţi de unde păcăleam nu mai puteam. Nu mi-ai fi ajuns urletele şi picioarele. Barbate, zic, faptul e consumat. Ce-o mai fi, om vedea, ca deocamdată ce a fost a trecut. Cam greu, dar a trecut, în definitiv, ce să mai o lungesc, îmi-am zis. Oricum în faţă e Occidentul care nu mă aşteaptă cu flori la baricadă, pentru că nu ştie că eu mă aflu în drum spre el. De ce să-mi fac sînge rău ? Că deocamdată toate merg bine, eu sînt pe drum şi ne petrecut tăpşele s-au petrecut tare cum speram eu. Cel puţin pînă acum. Balat vasăul sînt şi de aici înainte urmează să fiu şi mai vasăul.

Obosit, nedormit şi nemîncat, ca în transă, am străbătut în autobuz Iugoslavia. Mereu obsedat că oricare dintre poliţiştii întîlniţi în care mă poate întreba ceva pe sîrbeşte şi e în drept să mă legitimeze.

În dimineaţa zilei următoare, într-o lună, îmi amintesc bine, am ajuns la 15 km de frontiera austriacă, în faţa mea, Alpii Karawanken, cu înălţimi ameţitoare de 2 500—3 000 m. Am început escaladarea. Fără echipament, fără alimente şi fără apă. Îndeajuns de nedormit şi de nemîncat ca fiecare metru de ascensiune să mi se pară un calvar. Slăbit enorme, pădurii pustii de toamnă şi un singur om străzărmuind-se în umbra copacilor, temător şi aproape sfîrşit, eu.

Fără să o fi chemat nimeni, o altă obsesie m-a apucat. Aveam impresia străinii că-mi îngreunează mersul, că-mi înţeapă muşchii şi o car după mine ca pe un bagaj enorm de care nu am cum să scap. „Oare merită efortul întreprins şi riscul parcurs ?"

Oare merită ?

Pentru a scăpa de neliniştea asta, am început să mă gîndesc la o mie de alte lucruri. Încercam să-mi amintesc cărţi citite demult, personaje, teme, analize literare, subiecte de film, întîmplări din viaţă. Cu tot apelul la memorie, alunecam iarăşi pe panta obsesiei. Oare merită ? Oi vedea, mi-am zis iarăşi. Şi mi-am continuat mersul.

Drumul era tot mai anevoios şi munţii tot mai înalţi.

Spre seară, la capătul puterilor aproape, cam pe cînd consideram că am ajuns în Austria, am dat de un sat la poalele unui munte.

Pe cărare, se apropia un localnic, cu o coasă pe umăr. M-am hotărît să-l întreb unde mă aflu. Şi într-o germană destul de aproximativă i-am spus „gutten nacht". Omul s-a oprit, a pus coasa jos şi m-a privit îndelung. Avea cam aceeaşi vîrstă ca mine. Tăcere. Zic să încerc în sîrbeşte : dobre vecero. Omul tace, se uită la mine şi zice pe româneşte : bună seara.

Am rămas stupefiat. Să mi se pară ? Sau poate din cauza efortului îmi luase mintea razna ? Mai ştii ? Ar fi explicabil : stare emotivă, efort, nesomn, un sentiment de culpabilitate, îmi zic că toate astea, combinate, desigur, m-au adus în starea asta jalnică. M-am speriat. Să ştii că am înnebunit subit. Asta e ! Cam ce am căutat, am găsit în cele din urmă. Poate că nu sînt nebun de-a binelea, să mai încerc.

Zic : Ascultă nene, 'mneatale ştii româneşte sau poate eşti român ? Şi dacă aşa stau lucrurile, ce dracu cauţi pe aici, cam la 700 km de ţară ? Omul se uită la mine, înţelegător şi-mi spune calm : eu sînt vlah şi vorbesc vlahi. Mă uit la el, mă uit la mine, mă uit înspre munţi în vreme ce mintea lucrează iar prin bagajele memoriei.

Vlahi ? Vlahi ? Ce o mai fi şi asta ? Cu geografia stau bine, îmi zic. Chiar dacă m-am rătăcit şi am mers în sens invers (deşi tot timpul m-am orientat după o busolă „Bezor Kompass"), tot nu puteam să străbat într-o zi distanţa de sute de kilometri pe care o lăsasem în urma mea. De vorbit româneşte nici o îndoială, omul din faţa mea vorbeşte româneşte.

Între timp, mai trec pe drumeag un alt bărbat şi o femeie.

Se salută cu omul din faţa mea tot pe româneşte : bună seara, bună seara ! Şi pleacă mai departe, în vreme ce eu continuu să mă frămînt.

Stai, să o iau cu istoria, dacă la geografie nu merge, îmi zic.

Asta e ! Cum nu m-am gîndit ! ? Ce imbecil pot să fiu ! Şi m-am luminat dintr-o dată de-mi venea să-l iau pe necunoscutul acela în braţe de bucurie.

— Mă, omule, zic, să ştii că voi sînteţi pe meleagurile astea de sute de ani, de pe vremea cînd se mişcau oamenii încolo şi încoace... cu triburile.

— D-apăi cum ?, răspunde însul. Moşii ălor moşi ai nostri au venit şi au rămas pe aciea... Da, bre, dumneata cu ce daraveruri pe aici, pe la noi ?

— În plimbare, zic. Vreau să ajung în Austria.

— D-apăi cum, că aici e ţară sîrbească !

— Uite aşa, am plecat de acasă.

— Da muiere, copii, ai matale ?

— Am.

— Aşa-i, ai plecat, zice omul. Am ştiut, a continuat el. Da drumul p'aciea nu-i bun, că e stricat de apele de din sus de munte. Du-te pe la Icsenice. Şi oi mai întreba. Drum bun, bre ! Că tare le-o fi greu la ai de-ai tăi fără tine.

Asta e, compătimit mai trebuie să fiu că încolo sînt aranjat, mă gîndesc eu, şi-mi continuu cursa.

Cu preţul altor eforturi ajung şi în Austria.

Dimineaţă, în gara localităţii Rosenbach. Mă prezint la poliţie. Un jandarm aproape de vîrsta pensionării mă întreabă cine sînt şi ce vreau. Îi spun : sînt român şi nu am paşaport.

— Aaa ! Rumenien, Ceaucescu, ser gouit !

Poliţistul îmi ia o declaraţie, mă pune să o semnez şi mă pofteşte într-o altă cameră să-mi ia amprentele digitale. Revoltat, intrigat şi nemulţumit îi spun în italiană : ascultă, şefule, ce, ai impresia că sînt criminal, că am omorît pe cineva, că sînt hoţ de drumul mare sau ceva asemănător ?

Pe urmă, deoarece simţeam lipsa unui vocabular complet în italiană, o dau pe româneşte.

— De aia crezi că am ajuns pînă aici, ca să mă fac infractor şi delincvent ?

La care austriacul răspunde pe limba lui, bineînţeles.

— Jaa, jaa !, infractor, criminal.

Haît, să ştii că ăştia m-au luat drept altul — îmi zic.

Dacă aşa stau lucrurile, am încurcat-o definitiv. Să ştii că tipul mă confundă cu un altul şi pînă a-or lămuri lucrurile mă condamnă pentru cine ştie ce infracţiune produsă fără infractor descoperit. Frumoasă primire, ce-i drept. La una ca asta, nu mă aşteptam nici în ruptul capului. Şi încep să-i explic, mai pe româneşte, mai în italiană, mai în franceză, că sînt român, că mă aflu de zece minute în Austria, că nu am făcut nimic care să contravină legilor acestui stat şi alte încredinţări asemănătoare. Poliţistul însă o ţine pe-a lui cu amprentele.

Hai să-i fac pe plac, să nu-l supăr, zic.

După ce se termină şi treaba cu amprentele, poliţistul îmi spune, iar eu mai mult deduc decît înţeleg.

— Român, lagăr Treisskirchen, poliţia Wilach. După care, în virtutea obligaţiilor sale de serviciu, anunţă ceva în germană la un radioemiţător. Mai trece o vreme, timp în care eu încerc să mă liniştesc puţin. Dacă o fi să mă ducă la altă poliţie, zic, se lămureşte ele lucrurile, iar mie o să-mi dea drumul, că doar nu am făcut nimic, nimănui.

Într-adevăr, nu peste mult timp apar doi poliţişti în uniformă care mă conduc la o maşină. Plecăm. Spre o ţintă necunoscută mie. Întreb. Mi se răspunde : comisariat Wilach. Încep o conversaţie în italiană şi încerc să mă fac înţeles : mi-e foame, nu am mîncat nimic de patruzeci şi opt de ore, poate mai mult. Pe deasupra mai sînt şi bolnav, am contractat o răceală de pe urma acestui gen insolit de „excursie". Poliţistul îmi spune în termeni evazivi : Wilach, esen (adică mîncare).

Este ora paisprezece, după ceasul meu, dar îmi dau seama că păstrasem ora Bucureştiului, aşa că mă văd nevoit să-mi fixez ceasul cu o oră în urmă, după ora locală. Ajungem. De la comisariat, sînt dus în clădirea arestului, înregistrat, mi se iau obiectele personale şi fără nici o altă explicaţie sînt introdus într-o celulă din demisolul clădirii. Aici întîlnesc doi tineri.

Mă prezint : „rumenien", şi-mi spun numele, dînd mîna cu primul dintre ei, un sîrb de origine care lucrează în Austria şi este condamnat la treizeci de zile închisoare pentru exces de viteză. Mă apropii de celălalt şi-mi repet prezentarea, zic : „rumenien".

Bătrînul, cam la douăzeci şi ceva de ani, se uită la mine, îi dau lacrimile şi-mi spune : şi eu (pe româneşte). Sînt uluit, contrariat şi bucuros în acelaşi timp.

— Ce vorbeşti, băieţică ? Şi cum te cheamă ?, întreb eu, fericit că pot să mă exprim în limba pe care am învăţat-o de la mama mea pe vremea cînd nu ştiam că am să ajung s-o iau razna prin ţări străine.

Zice : „Moraru, din Sighet".

— Sînt din Craiova, zic, oltean. Da, la spune-mi, de unde vii, ce ştii despre cam ce este pe aici, prin părţile astea ?

Şi începe să-mi povestească pustiul.

— Am fugit din lagărul de refugiaţi din Triest — Italia, unde am stat cam trei luni de zile, după ce am ajuns acolo prin Iugoslavia, pe care am străbătut-o în lung şi pe los. În aproximativ cîteva săptămîni. Am dormit pe cîmp şi m-am hrănit cu cotoare de varză şi ştiuleţi de porumb furaţi de prin curţile oamenilor. Am mers prin ploaie şi prin frig. Într-o noapte am dormit într-o casă părăsită şi am avut numai coşmaruri. Se făcea că sînt pe lumea cealaltă şi vedeam numai schingiuiri şi valuri de sînge. M-am speriat şi am fugit mai departe.

— Păi dacă ai ajuns în Italia, ce sens mai avea să treci în Austria ?, întreb eu.

— Păi dacă era nasol acolo, zice el, şi continuă : după ce te terminâ de anchetat, şi asta durează aproape o lună de zile, trebuie să stai în lagăr cam aproape o jumătate de an, după care ţi se dă paşaport pentru a pleca într-una din ţările în care vrei să emigrezi. Treaba nu e pe bune : potolul de cazan, de roboteală nimic, bani nici atît şi unde mai pui că aşteptatul ăla te omoară de-a binelea, pînă cînd îţi vine rîndul să pleci. Iar la anchetă, care mai de care expert, te întoarce pe toate părţile pînă spui şi ce gust avea laptele pe care l-ai supt cînd erai de ţîţă. M-am cărat în Austria, deoarece de aici se poate cărăbăni în cel mult trei luni de zile. Eu ştiu, că am mai fost o dată ucigînt în străinătate, în Australia, aşa că am lecţia învăţată.

— Ascultă, tipule, zic eu, te văd eu cam golan, dar nu-mi explic de ce dacă ai ajuns odată în Australia, acum o iei tar de la început aici ? Fă-mă să înţeleg.

— Păi nici pe acolo (în Australia) nu era prea bine : căldură mare, neamule, iar ăştia de veniseră mai recent erau împinşi mai spre deşert, pentru lucrări de împădurire, irigaţii şi altele, ca să facă pe pionierii pămînturilor virgine. Aşa că ne-am prezentat la Consulatul român din Sydney unde am primit paşaport şi m-am întors în ţară. Nu mai spun că pînă m-am obişnuit cu căldura şi cu mîncarea mi-a fost rău : vomitam de două-trei ori pe zi, după fiecare masă. Acuma am întins-o iar. Încerc în Canada. Acolo scapi de căldură şi dai peste frig. În loc de împădurit, despădureşti, cam asta e chestia. Însă să vezi lucrul dracului că am dat peste altă chestie : fugind din lagărul italian, austriecii nu mă primesc, zic că să fiu dat înapoi la italieni care pretind despăgubiri pentru casă, masă şi haine pe timp de două luni. Dacă Austria refuză să mă primească, italienii nu mă primesc nici mort.

— Şi în cazul ăsta ce faci ? Al cui rămîi şi cine votează cu tine ?, întreb eu.

— De ! Eu ştiu ? !

Pînă am plecat eu a doua zi însoţit de un poliţist spre Treisskirchen, Moraru nu a aflat ce soartă îl aşteaptă şi nici eu nu mai ştiu ce i s-a întîmplat după aceea.

În tot cazul, întîmplarea nu era de natură să mă încinte, aşa că am plecat pe drumul meu, mai îngîndurat decît oricînd.

Îmi făceam curaj singur : tip imbecil. Moraru ăsta, golan pe deasupra, neserios şi poate în mare măsură ghinionist. În definitiv, îl priveşte El cu dansul lui, eu cu al meu. Nu e cazul să-mi fac probleme. Şi pe urmă, eu sînt un tip cu discernămînt, nu mă formalizez din orice, am citit mult şi, de, sînt capabil să mă descurc mai bine decît oricare altul în împrejurări dificile.

În gară la Klangenfurt sînt aduşi sub escortă alţi doi tineri care se urcă în acelaşi compartiment cu mine. Bucurie mare : amîndoi tinerii sînt români din Moldova Nouă, pe unul îl cheamă Virgil, are 27 ani, e sudor, iar pe celălalt Leontin, 19 ani, lăcătuş. Urmează întrebările obişnuite în asemenea cazuri : pe unde ai trecut, cum a fost, motivul pentru care ai ajuns aici şi cam ce intenţionezi să faci ? Într-un fel îi invidiam : mai tineri ca mine sînt, necăsătoriţi sînt, copii de care să le fie dor nu au. Aşa că, tot lor trebuie să le fie mai uşor decît mie. Cel mai mic (pentru că nu poţi să fii mare la 19 ani) îmi mărturiseşte că de fapt pe el l-a adus amicul lui şi se află aici pentru că îi plac orchestrele de muzică uşoară străine pe care ar dori să le vadă cu ochii lui.

— Bravo, mă ! — zic — numai pentru o chestie ca asta ţi-ai riscat viaţa olecuţă la dracu în praznic să vezi nişte tipi cîntînd nu ştiu ce melodie sincopată ?

Mare e grădina ta Doamne, gîndesc eu. Şi fel de fel de buruieni sînt într-însa ! Să risti să te împuşte la graniţă pentru atîta lucru ! E şi asta o chestie la urma urmei. Fiecare păsăre pe limba ei piere. Îi privesc cu o curiozitate în felul ei şi observ gesturi naive, fortate, smucite, de copii neterminat care ţine cu tot dinadinsul să pară adult. Are plete mari şi neîngrijite. Se vrea un occidental, deşi cred că nu-şi mai aminteşte nici tabla înmulţirii. Să ştii că de la păr i se trage, gîndesc eu. Dacă ai plete trebuie neapărat să te crezi şi inteligent ! ? Între-un fel îi compătimesc şi-mi pare rău, nu pentru ei, ci pentru cei 19 ani ai lui ! ! !

Poliţiştii care ne escortează vorbesc între ei şi ne privesc într-un mod care mie mi se pare puţin cam ironic. Le dă mîna. În definitiv, nu ? doar sînt la ei acasă. În vreme ce noi urmează să aflăm cam pe unde vom reuşi să avem şi noi un cămin al nostru.

Încep să mă simt lenat. Intuitiv îmi dau seama că am început să nu mai fiu al nimănui. Fac eforturi disperate să văd cam cine ar putea să aibă nevoie de mine, în ce fel şi cam peste cît timp. Renunţ din motive lesne de înţeles : nu obţin din parte-mi nici un răspuns elocvent, capabil să-mi liniştească acest început de îndoială. Sentimentul se transformă în certitudine şi nu mă va părăsi mult timp de acum încolo. În asemenea împrejurări e mai bine să nu-mi fac complexe. Trebuie să dai dovadă de putină nesimţire ca să poţi depăşi impasul.

Mă uit la haînele mele ponosite de pe urma atîtor escaladări. Îmi dăpăi barba nerasă de cîteva zile, mă simt murdar, nespălat, obosit şi îmi dau seama urmărindu-i pe ceilalţi călători cît sînt de ridicol.

Aş dori să le spun : nu vă uitaţi la mine, pentru că nu aveţi ce vedea ! Sînt un om care fuge. Atîta tot. Continuu însă să tac. Nu ştiu germana şi chiar dacă aş şti, mi-ar fi ruşine să spun ce gîndesc. Într-adevăr, grupul nostru avea ceva insolit, de adunătură pusă în mişcare de nişte resorturi ale căror mecanisme îmi scapă momentan. Dar asupra cărora, de multe ori, în zilele următoare, mă voi opri cu îndîrjire. Cu fiecare kilometru parcurs, mă dezbrac tot mai mult de mine însumi. Mă risipesc inutil şi nemotivat.

Băieţii au început să mănînce în văzul celorlalţi dintr-o bucată de pîine neagră, mai neagră decît toate pîinile pe care mi-a fost dat să le văd vreodată în viaţa mea. O ţi din orz, mă gîndesc. Bruse, mă paralizează o comparaţie : pîinea exilului. Pîinea cersaniei. Ceilalţi călători privesc spectacolul cu un aer de superioritate, vădit interesaţi de modul în care se hrănesc aceste fiinţe devenite grotesti nu prin foamea lor biologică, ci prin aceea că se dau în spectacol.

Sînt invitat să mănînc o bucată de pîine şi o porţie de salam pe care în lipsa cuţitului îl curăţăm cu degetele şi cu dinţii. Îmi zic : dacă scap şi din chestia asta, de acum încolo cînd va mai fi să mănînc, mă voi ascunde de toţi oamenii din lume. Să nu mă vadă şi să nu mă ştie.

Am ajuns la destinaţie.

Sîntem urcaţi într-o dubă şi pe dedesubtul unei bariere actionale electric pătrundem în curtea lagărului de refugiaţi de la Treisskirchen, o localitate aşezată la aproximativ 20 de kilometri de Viena.

Încerc să-mi imoun putin optimism. Este imperios necesar pentru mine. Deprimările nu aduc nimic oromitător şi dacă mă las pradă lor nu ajung departe.

Urcăm la etajul al patrulea al unei clădiri asemănătoare cu o mănăstire deosebe care am aflat mai tîrziu că de fapt a slujit drept cazarmă unei şcoli de cadeţi din vremea ducelui Wilhelm de Orania. Şi sîntem primiţi de un poliţist înarmat care ne deschide uşa. Intrăm într-o sală mare, asemănătoare cu un club dacă ar fi să am în vedere scaunele, televizorul şi crucifixul atîrnat pe unul din pereţi.

Aici mai sînt trei bulgari veniţi cu paşapoarte, în excursie, şi rămaşi de „căru-

Prezentăm opiniei publice acest caz de drum umilit spre o falsă fericire cu convingerea că mai mult decît oricare cuvinte ale noastre sînt revelatorii şi zguduitoare cuvintele tristului erou al întîmplării pe care o citiţi, cuvinte care chiar dacă nu se constituie într-un oprobriu la adresa celui în cauză — ce uneori se autoiluzionează că ar fi doar un biet ştrengar pe valurile vieţii — spun adevăruri şi descriu un — fie şi tardiv ! — început de proces de conştiinţă.

ță" cum s-ar zice, un medic chirurg, polonez din Varșovia, și noi. După ce primim cîteva pături, două cearșafuri, un castron de metal, lingură și furculiță, o sacoșă de plastic cu ustensile de toaletă, ni se dă o cartelă de masă și sîntem trimiși în camera 95, aflată pe un coridor lung cît o catedrală.

Imaginea de contact e dezolantă. — Paturi metalice, dulapuri goale și o stare de curățenie aproximativă.

De acum încolo vom mînca aproximativ, ne vom odihni aproximativ și ne vom aminti aproximativ.

Asemănătoare cu acest dormitor sînt și celelalte, dispuse pe același coridor. Întregul etaj, din care vreme de cîteva săptămîni nu vom putea ieși, se cheamă carantină.

În celelalte dormitoare : maghiari, sîrbi, polonezi, bulgari și români.

Facem cunoștință cu ai noștri.

Roja din Timișoara, „frontierist" de profesie, fără o altă calificare, împreună cu prietenul său Costică, maistru lăcătuș, trecuți fraudulos.

Trebuie reținut acest superioritate „profesională" al celor sosiți în acest mod ilegal față de „papițoii" ajunși cu pașaport și fără riscuri însemnate.

Victor, sportiv din București, prea tînăr și prea cu pașaport, lipsit de interes din acest punct de vedere.

Care e situația ? La ce ne putem aștepta în viitorul apropiat ? Avem nevoie să știm pentru ce am riscat și am construit ipoteze entuziaste. Să ni se spună, deci. Posibil că el, fiind mai vechi în carantină, să cunoască mai multe. Doi frați din Moldova, Picu și Ion, sînt dispuși să ne relateze cu explicații destul de relative prezentul și viitorul opțiunilor mele și ale celorlalți proaspăt veniți.

Într-una din zilele viitoare voi fi chemat la interogatoriu unde trebuie să spun cine sînt, de unde vin, ce am făcut, unde am învățat, unde am lucrat și toate celelalte împrejurări legate de trecerea mea prin viață pînă la acea dată. Și pe urmă ? Se întocmește dosarul și cobori la Frei-lagăr. Ce ar fi să fie Frei-lagărul ? Un alt dormitor, la fel ca ăsta, de unde ai voie să ieși în oraș, să te duci unde vrei și să-ți cauți de lucru...

Prea multe nu știu nici ei, deoarece informațiile le-au obținut de la alții, coborîți înaintea lor, și este foarte greu să te faci înțeles, prin strigăte, tocmai de la etajul patru la parter.

Deocamdată e bine, avem cu cine schimba o vorbă, două și ne putem încuraja, deoarece circulă informații stranii, neliniștitoare cu privire la niște atentate care s-ar fi produs nu demult împotriva unor lagăriști aflați prin oraș. Deocamdată nu se știu prea multe în acest sens. Totul pare confuz, neverosimil. O oarecare siguranță îți conferă prezența polițiștilor înarmați și ușile întotdeauna închise cu cheia.

— N-o fi el dracu' chiar așa de negru pe cît ni se pare nouă, am încercat eu să-i liniștesc pe ceilalți și să mă liniștesc pe mine.

Prima masă în lagăr.

Sîntem încolonați cu castroanele în mîini și numărați. Apoi, coborîm la parter unde se află cantina. O sală mare unde ni se împarte aceeași pîine neagră și tare : 250 g. de persoană pentru o zi.

Întreb : numai pîine de felul acesta se găsește pe aici ? Și un tip mucalit îmi răspunde de undeva din spatele meu : „Pîinea ca pîinea, dar să vezi sosul. Niciodată nu știi cu precizie ce dracu halești. Au un talent nemții ăștia să amestece tot felul de chestii de te lasă pe gînduri. Barem de-ar fi bun, a adăugat Costică. Și mult. Să mă văd săturat, că de cînd am plecat de acasă tot într-o foame o țin. „Fă-mă, Doamne, cu o porție de sarmale de-ale noastre și nu mai vreau nimic".

— Costică, de ce critici Costică regimul alimentar ?, l-am admonestat în glumă.

— Na, poftim. Ți-am zis eu : cartofi fierți, cu sote de morcovi fierți. Asta îmi trebuie mie ? Că unde e nevastă-mea, acum, să rîdă de mine, că acasă făceam nazuri și la chiftele prăjite.

A trecut și asta și alte cîteva zile în rînd. Mai glumeam, mai așteptam să ne împlinim sorocul, mai priveam pe fereastră, mai venea la rînd de serviciu un polițist gras care ne îmbia la masă într-un mod foarte amical : „vagabonzii, huliganii, speculanții, esen !" (adică masa). Și noi ne încolonam și coboram și urcam cu castroanele zăngănind unul după altul. Se mai găsea cîte unul care se întreba, în calitatea lui de cunoscător, „ce dracu ne dau ăștia haleala asta de pușcărie, că doar n-o dau de la ei ; americanii plătesc întreținerea lagărului ?" La care Virgil și Costică, ori Roja serveau cu promptitudine răspunsul așteptat : Bă, dar fraier mai ești. Ăstora de aici să nu le rămînă și lor nimic ? Că „e" și ei oameni. Mai cară acasă, ba o ciocolată, ba o banană de alea de sînt la magazie și nu prea ajung la noi. Să nu mai vorbim de țigări, că oricum viciul de, este viciu și tot mai trebuie și el întreținut din cînd în cînd. Un pachet de 20 țigări pe săptămînă din cea mai ordinară subcalitate : Austria 3. Aici ar trebui să amintesc remarca unui pasionat fumător, „păi Mărășeștile noastre pe lîngă mahorca asta sînt țigări de damă." De fumat, se fumau în cei mult două zile. Pe urmă, decît să le porți de grijă mai bine le duceai dorul. Sau cerșeai pe la alții care apucaseră încoace cu ceva parale la ei. Nu era plăcut chiar dacă nu erai refuzat.

Din punct de vedere al apucăturilor, nu zic al caracterului, ca să nu fac o greșeală și să nu mă erijez în cunoscător autorizat al firii omenești, aș putea să delimitez categoriile de persoane ce se aflau în lagăr la vremea aceea. Cei mai mulți tineri, mai puțini calificați în vreo meserie și aplecați întru totul sau în parte spre aspectele avantajoase ale condiției de emigrant. Se informau cu febrilitate despre modalitățile cele mai rapide de îmbogățire, indiferent dacă acestea puteau să-i pună în conflict cu autoritățile.

De mare apreciere în acest sens se bucura un ceh „călătorit" cîțiva ani prin S.U.A., a cărui deviză făcea înconjurul lagărului : „În America — spunea el — munca este ultima șansă de a-ți cîștiga existența. Cînd nu mai merge nici o altă escrocherie, și nu mai ai încotro, te apuci de muncit".

Așa stînd lucrurile (după modul de prezentare), parte din acești tineri fugiți fie din cauza unor infracțiuni comise pe alurea, fie pentru că refuzau să facă armată, urmau să furnizeze clientelă polițiilor și închisorilor de prin alte state. Elemente dezordonate, turbulente, cu cele mai pitorești metehne, bătăuși și fugari din obișnuință, continuau prin modul lor de a fi o mentalitate falimentară, sfidînd bunul simț, jignind și sărind la bătaie ori de cîte ori s-ar fi ivit prilejul. Nu se știau să fure chiar din lagăr veșmintele și obiectele altora spre a le vinde imediat ce reușeau să găsească un amator.

Furau chiar și alimente din cantina lagărului pentru a obține în schimbul lor țigări sau alte avantaje directe. Același ceh a cărui fotografie a fost văzută și la emisiunea televiziunii din Bratislava ca persoană căutată de poliție afirma un rîs impertinent, cu emfază și inconștiență : „dacă nu fur într-o zi, noaptea nu pot să dorm bine".

Să nu mai amintesc de sîrbi și de albanezi care, în carantină fiind, coborau noaptea pe cearșafuri legate unele de altele pînă jos în curte, riscînd să-și frîngă gîtul în cazul că s-ar fi rupt această improvizată frînghie, fugeau în oraș unde „ciupeau" cîte ceva de prin mărfurile expuse în fața magazinelor ca să aibă pentru țigări, băutură și distracții.

Carantina constringea într-o măsură oarecare manifestările de comportament, manifestări care abia la Frei-lagăr urmau să se arate în plenitudinea lor dizgrațioasă și inumană.

* * * * * * * * * * *

Mă voi referi acum la un eveniment personal, de pe urma căruia drumul meu prin Occident avea să cotească într-un mod surprinzător spre o direcție cu totul aparte.

Într-una din seri am primit vizita unui „consătean" din Craiova, cu o oarecare vechime în lagărul liber care, dispunînd de pretenția afectată a tipului descurcăreț în împrejurări colorate, făcea oficiul de „agățare" pentru și în numele unei doamne cu numele de Dorina G. din Viena. Amabil, tușind important și nervos, preocupat de marca șamponului întrebuințat sau de eticheta străină a nădragilor de pe el, mi-a oferit un ziar românesc și un pliant adresat tuturor românilor din exil împreună cu trei pachete de țigări Golden Smart, însoțind aceste mici „atenții" de un bilețel scris cu pastă verde pe un șervet de masă, toate provenind din partea doamnei mai sus-amintite. Ce spunea bilețelul ?

Domnule, bine ați venit în libertate, vă așteptăm la noi, împreună cu consăteanul dv., domnul Gigi N. Sănătate

Semnat Dorina G.

Gestul mi-a părut dezinteresat, pledînd — am zis eu — pentru un sentiment de căutare emoțională între românii de pretutindeni. Și de ce nu aș spune, mi-a plăcut și m-a interesat în același timp.

Iată că nu sînt singur. Chiar dacă nu găsesc înțelegere la oficialitățile de aici, mai sînt pe lume români de-ai noștri care se caută, se apropie și se înțeleg dincolo de frontiere geografice. Vorba ceea : singele apă nu se face. Am rămas să aștept fericitul eveniment, construind în mod subiectiv ipoteze personale optimiste, cît mai promițătoare cu putință.

Cum, necum, a trecut și simulacrul acela de interogatoriu, anchetatorul, domnul Herman, consemnînd direct în germană răspunsurile.

Ceea ce reține, ca important, a fost o afirmație a acestui domn, extrasă din întîmplări veridice și pe baza unei experiențe îndelungate. Afirmația m-a surprins și îndurerat. Zice dumneaului : „Ce nu pot înțelege eu este de ce anumiți oameni, foarte puțini ce-i drept, care în țara dumneavoastră au deținut funcții, unele importante și bine retribuite, ca medici, profesori, artiști, ingineri, vin aici și cîteodată rămîn. Îi văd după aceea cum sînt nevoiți să presteze munci umilitoare, necalificate și prost plătite, le observ nemulțumirea, modul de decădere și nu pot să-mi explic de ce au venit, ce așteptau să găsească, de ce continuă să rămînă. Înțeleg, de exemplu, un individ fără căpătîi, fără vreo meserie, plecat și ajuns tocmai aici. Dar pe ceilalți zău că nu-i înțeleg".

Iată sosită și ziua cea mare.

Cobor în lagărul liber după cincisprezece zile de tensiune în carantină.

La administrația lagărului, o doamnă, Clara — pare-mi-se —, îmi explică ce am de făcut în viitor. Mi se dau instrucțiuni tipărite în limba română, o cartelă de masă și cincizeci de șilingi (prețul a patru pîini albe) pentru cheltuieli. Mintal fac socoteala : nu-mi ajung nici pentru un telefon cu soția.

Străduindu-mă să fiu cît mai amabil, o întreb pe doamna de față cum aș putea să-mi completez venitul prestînd o muncă oarecare, ce perspective sau mai exact în ce măsură administrația lagărului îmi poate asigura un angajament oarecare, deoarece nu cunosc limba, cu atît mai puțin locurile și obiceiurile. Conformîndu-se instrucțiunilor sale de serviciu și realității, iată ce-mi spune doamna :

— Administrația are un serviciu care se ocupă cu așa ceva însă trebuie să vă spun că sezonul de muncă pentru emigranți este pe sfîrșite, așa că nu vă poate oferi mai nimic. În cazul că dv. nu veți avea cu ce plăti mîncarea în lagăr, chiria și consumul de energie electrică, va trebui să prestați două zile de muncă gratuită în lagăr la munci necalificate cum ar fi curățirea de alimente, măturatul curții sau spălarea toaletelor, descărcări și alte asemenea munci.

— Nu găsiți — am zis eu — că aceste condiții sînt suficient de umilitoare pentru a afecta demnitatea unora ? Nu mă tefer neapărat la mine, dar în lagăr se găsesc și intelectuali de condiție care ar avea toate motivele să se considere jigniți de pe urma acestui fel de tratament.

Pe un ton ofensat, doamna binevoiește să-mi răspundă :

— Să știi că în „lagăr" nu contează progătirea profesională și nici nivelul de cultură. Cui nu-i convine, n-are decît să facă **Platzul**. Bună ziua.

Păcat de pistruii tăi, m-am gîndit eu în timp ce plecam spre noua mea reședință : camera cu nr. 37.

Ce-o fi vrut doamna să zică prin asta ? Cui nu-i convine, n-are decît să facă **Platzul** ?

Am să aflu. Am venit eu pînă aici, așa că n-am de gînd să mor prost. O fi româncă ? Eu înțeleg să-i sară țandăra cînd e cazul și cu cine se prezintă impertinent, dar cu mine ? Că doar i-am vorbit frumos, subliniat și unde mai pui și la persoana a doua plural ! Că așa m-a învățat mama să mă port frumos cu femeile. Și ea de colo, cu Platzul ei ! Oi trăi și oi vedea !

Am trăit, trăiesc și am văzut ce trebuia văzut și cu precădere înțeles.

Dormitorul se identifică cu imaginea deplorabilă a unei încăperi înalte prin tavanul căreia s-a infiltrat nu demult apa, lăsînd după uscare pete mari, galbene.

Aceleași paturi de metal, unele cu așternuturi cazone, ordinare (probabil datînd din vremea războiului), cîteva dulapuri și lîngă ușă o cutie de carton, debordînd de murdărie și resturi alimentare.

O masă, două scaune, nelipsitul parchet impregnat cu straturi de mizerie stratificată și pe toți pereții, lipite, fotografii colorate, mari, desprinse din revistele sexy, foarte la modă aici. Scene de gen, scîrboase, expuse detaliat, imagini pornografice din cele mai degucheate produse de imaginațiile obsedate ale fotografilor de scandal. Deasupra patului pe care trebuia să-l ocup, predecesorul meu a lipit un nud de bărbat păros, întins pe o blană de tigru într-o atitudine urît lascivă. Îl rup repede, neplăcut impresionat de această companie obscenă, uitîndu-mă împrejur să văd dacă nu m-a observat nimeni și-l arunc după dulap. Deschid dulapul și observ ceva scris în românește. Descifrez : „Atenție ! Pe aici se fură. Cumpărați-ți lacăt și păstrează cheia numai la tine".

Sfatul e folositor, dar promisiunea de fel.

Spre seară au apărut colocatarii. Români, cu excepția unuia, italian din Perugia, anarhist sau cam așa ceva : Silvestri, în dreapta mea Hantzi, tînăr, șef de promoție la Conservatorul din București — clasa saxofon, dotat, solist simfonic. Rămas din și pentru motive aparent sentimentale : ar avea o logodnică în R.F.G. la care vrea să ajungă. Pînă atunci munceste. Zece ore pe zi la cărat de beton, undeva în afara orașului. Mă uit la mîinile lui. Sînt bătătorite și încearcă să le miște pe clapele saxofonului, căutînd cîteva solfegii aproximative. Renunță, e prea obosit. Se duce să se spele, folosindu-se în acest scop de un furtun improvizat ca duș, confecționat de el și pe care îl prinde de unul din robinetele spălătorului de alături.

Găsește că este de datoria lui să muncească astfel. Față de cine, mă întreb. Mi-a arătat o revistă din R.F.G. în care este anunțat un post liber în nu știu ce orchestră.

Mă simt tentat să fac o remarcă : va ajunge oare la timp pentru a ocupa acest post ? Dar renunț. De ce să-l supăr ? Dealtfel am și aflat că R.F.G. și Franța nu mai primesc emigranți decît turiști cărora nu le acordă viză de lucru.

Un altul, Emil. Prea tînăr ca să se afle aici și în această condiție. Are 19 ani, este din Buziaș. Părinții lui, medici. Singurul copil în familie.

Pentru că știe germana a lucrat la un hotel din Viena ca gunoier, de unde s-a întors chiar atunci. E revoltat. Povestește :

— Am muncit cîte 16 ore pe zi. Dimineața cărăm conteinerele cu resturi putrefiate, unele cu viermi, în greutate de 50 kg. Ți se făcea rău mirosind. După masă, umpleam sticle cu vin în pivniță. În tot acest timp, patronul nu mi-a oferit o țigară. Nu am avut timp nici să scriu o vedere acasă. Sînt frînt de oboseală. Mai bine fac foame în lagăr, dar de dus nu mai mă duc înapoi. Pentru o săptămînă de lucru în condițiile astea mi-a dat o mie de șilingi. Am crezut că glumește. Uitați banii, nu mint. La plecare, l-am băgat în mă-sa pe românește, de față cu clienții. Dacă e vreunul amator îi dau adresa.

Îl întreb : de ce-ai plecat ?

— Am vrut să fac și eu o aventură adevărată. Să văd cum este.

O simte pe pielea lui acum, ce-i drept.

Apare încă un colocatar, apoi alții.

Nea Ion, mecanic de utilaje, are trei copii în țară și ar vrea ca de sărbători să le trimită ceva haine. Dacă o putea. E fericit. A găsit de lucru la un patron. Descarcă 12 ore pe zi saci de ciment. Cîte doi dintr-o dată, pentru că se dă cu porția. Cînd nu este de descărcat, trece la săpat șanțuri pentru fundație. A avut parte de un patron al dracului care stă și privește ore în șir la cei care sapă. Dacă nu-i convine de unul, îi face socoteala pe loc și-l trimite la plimbare. Așa a pățit azi un sîrb, tot din lagăr și el.

Mai sînt alți doi, prieteni. Au aproape treizeci de ani.

Momentan nu au angajamente. Vor ieși mîine de noapte (pe la patru și jumătate) la Platz, poate vine vreun neam să le ofere ceva de lucru.

— Unde la Platz ?, întreb curios.

— Ia, acolea, la colțul lagărului, lîngă biserică, se adună dimineața lagăriștii de toate națiile și așteaptă să vină careva cu vreo furgonetă să-i angajeze pentru o zi, două.

— A cam trecut timpul de lucru.

— E greu și e frig — adaugă celălalt. Înainte se mai găsea, ba de cules struguri, ba la varză, ori pe șantier. Acum nu mai e de lucru.

Vasăzică am aflat ce este Platzul.

Îndrăznesc și alte întrebări. E necesar să-mi completez informațiile privitoare la noul mod de viață.

— Da' angajamente în vreo fabrică, la vreo meserie, ceva, nu se găsesc ? Nu știu de ce, dar modul acesta de a sta la colțul străzii, ca să fii angajat ca hamal, nu pare deloc în concordanță cu ideea de azil politic de care se face atîta caz.

Se uită intrigați la mine, nu știu ce să creadă. Sau ce să spună. Unul îndrăznește.

— Nu cumva dumneata ești agent comunist trimis aici să spionezi ?

— Nu !

Mă uit prostit în jur. Nu văd ce aș putea spune. Mă gîndesc în ce condiții riscante și grele am ajuns aici și ăsta mă face agent. Asta e prea din cale afară.

— Ascultă, tipule ! Pe mine să nu mă faci agent, dacă nu știi în ce condiții aproape imposibile am ajuns în Austria. Și să mai știi o treabă : de-o fi să mor eu de foame, austriecii de așteptare și voi de curiozitate, dar pe mine unul n-o să mă vadă nimeni niciodată făcînd pe hamalul la colțul bisericii, de-i ziceți Platz ! Oltean sînt, asta zic și asta rămîne.

Hotărît lucru, am reușit să mă fac imposibil. De acum încolo, urmează să fiu privit cu neîncredere.

După discuție, mi-a părut rău. Aș fi vrut să fiu mai explicit. Să încerc să le explic și lor în ce stadiu de depreciere au putut ajunge, de vreme ce au acceptat în mod necondiționat această stare de lucruri.

Mă gîndeam cam în ce fel s-ar putea protesta la administrația lagărului împotriva unor asemenea condiții inumane, lipsite de demnitate și de respect. Mă și vedeam spunînd : asta numiți voi libera circulație a persoanei ? Cînd de fapt realitatea este alta. Și pentru această realitate mulți au renunțat la familie, s-au despărțit de copii și și-au distrus pentru multă vreme echilibrul vieții !

Avem de-a face deci în spatele firmei cu un alt adevăr : obținerea forței de muncă necalificată, pe un preț de nimic, în mod necondiționat, arbitrar. Oare cei din administrație să nu fie la curent cu aceste practici, să le tolereze ca fiind posibile chiar lîngă gardul lagărului de refugiați politici de la Treisskirchen ?

Răspunsul l-am avut chiar a doua zi. Pe cînd priveam la cele ce se întîmplau acolo, a trecut chiar „her comandant", impasibil, obișnuit cu aceste scene. Imaginați-vă la o răscruce o mulțime de bărbați și femei, apți de muncă, patrulînd în frigul dimineții, cu mîinile înfundate în buzunare sau ținute pe la subsuori, în așteptarea vreunei furgonete care să-i ia la vreuna din munciile oferite. Nimeni nu se întreba ce fel de muncă, ce fel de îndeletnicire urma să presteze. Important era să se găsească, indiferent de condiții.

Iată ! Soseste o dubiță. Degringoladă. Cu toții năvălesc și o înconjoară. Cu mîinile ridicate, arătîndu-se fiecare pe el, pronunțînd în cele mai felurite limbi : eu, eu, eu, eu. Cei mai puternici răzbat în față, spre portieră.

Pe scara mașinii apare un austriac rubicond, plin de el, important.

Arată cu degetele ridicate în sus. Gesturile sînt înțelese. Are nevoie de doi oameni pentru o zi la o localitate apropiată : Baden. Plătește 250 șilingi și mîncare, fără bere. Muncă manuală. Face gestul unui om care se apleacă.

Ce-i drept, are de unde alege. Sînt de față cam 60 de ofertanți. Sînt aleși un maghiar și un polonez, foarte înalți și solizi. Pleacă. De rămas, mai rămîn ceilalți 58. Am numărat femeile. Din curiozitate am făcut-o. Erau vreo 12. Mai toate din Chile. Întreb un român, profesor de literatură din Pitești :

— Îi cunoști pe cei doi, recent angajați, ce meserii au ?

— Da, zice el, ungurul e un medic veterinar din Ardeal, iar polonezul e din Varșovia — inginer de drumuri.

Pe veterinar aveam să-l întîlnesc a doua zi la sediul organizației religioase W.C.C., unde m-am aflat pentru un ajutor de 200 șilingi, iar el încercînd să-și trimită propria-i mașină în țară, la soția lui. Avea o Dacie albastră, aproape nouă. Mi-a spus textual : „Mă simt un înșelat, domnule. Ăștia, de aici, își bat joc de oameni. Nu interesează pe nimeni ce faci, cum o să ajungi. Dacă mori sau trăiești".

— Bine, zic, dar de ce nu te întorci în țară atunci ?

— Mi-e rușine. Mi-e rușine să recunosc că am ratat. Ar rîde lumea de mine.

— De ce să rîdă ? Găsiți că e ceva de rîs în toată treaba asta ? Eu nu găsesc. De zis aș mai zice ceva pe această temă. Dacă cineva, indiferent cine anume, nu se încrede în adevărul acestor întîmplări relatate mai sus, n-are decît să ajungă cum o ajunge la Platzul din Treisskirchen, lîngă biserică, dimineața, între orele 6 și 8 ca să asiste în persoană la cele ce se petrec acolo. Pentru autenticitate să ia cu el și un aparat fotografic și să-i tragă așa pe nepusă masă cîteva fotografii. Nu de alta, dar să nu mă facă lumea mincinos.

(Continuare în pag. 30)

Procesul unor idei

La sursele umanismului marxist

Nu demult a apărut, în cadrul colecției **Biblioteca pentru toți**, o culegere de texte din opera lui Marx, Engels, Lenin de cel mai mare interes și care constituie, în același timp, o adevărată realizare în materie de exegetică a textelor filozofice semnate de către fondatorii teoriei socialismului științific. E vorba despre lucrarea tipărită în două volume : **Marx, Engels, Lenin — Despre om și umanism.** Nu cunosc, în contextul culegerilor de texte din opera clasicilor marxism-leninismului, realizate pînă acum, o întreprindere asemănătoare. Actualele dezbateri filozofice, aducînd în discuție umanismul marxist prin raportare la alte tipuri moderne de umanism, capătă noi sensuri în lumina pozițiilor exprimate de către Marx, Engels, Lenin pe parcursul unei opere extrem de vaste, atunci cînd aceste poziții sînt extrase cu grijă și ordonate în cadrul unei culegeri de tipul celei comentate. Ion Ianoși se impune, prin lucrarea la care mă refer, nu numai în calitatea sa de estetician și filozof, așa cum îl cunoaștem cu toții, dar și în calitatea de exeget al textelor marxiste, alături de cei mai de seamă autori care și-au adus pînă acum o contribuție recunoscută pretutindeni în această privință. Ar merita, desigur, tipărită și în unele limbi mai de largă circulație antologia **Marx, Engels, Lenin — Despre om și umanism**, ca expresie a actualului stadiu de dezvoltare a exegeticii românești în materie de texte marxiste din perspectiva mișcării contemporane de idei, pe linia politicii Partidului Comunist Român. Culegerea, structurată în următoarele capitole : **I Cadrul teoretic al dezbaterilor despre om și umanism în opera lui Marx, Engels, Lenin; II Critica inumanității; III Stări și soluții ; IV Omul în istorie ; V Socialismul inaugurat**, beneficiază de un amplu studiu introductiv — text extrem de interesant, adevărată panoramă a încercărilor contemporane de înțelegere a umanismului marxist — și de un aparat critic (Tabele cronologice, explicații cu privire la alcătuirea ediției, citate, anexă, note, etc.). Ne aflăm în fața unei ediții ce întrunește zeci de extrase din opera celor trei gînditori pentru a ne oferi o platformă unitară de înțelegere a umanului cît se poate de cuprinzătoare.

Constituind, după cum spuneam, un adevărat instrument de lucru pentru cursanții la învățămîntul politic, pentru studenți, dar și pentru filozofi, critici de artă, esteticieni, lucrarea, tipărită într-un tiraj de numai 15 620 de exemplare, nu se mai găsește deja în librării. O nouă ediție se va impune în curînd. Dar de ce să se apeleze la o nouă ediție, implicînd atît demersurile administrative necesare oricărei cărți care trebuie să apară, cît și numeroase cheltuieli în plus, cînd, de la bun început, luîndu-se în considerare interesul și utilitatea cărții se putea prevedea un tiraj mai mare?

GHEORGHE ACHIȚEI ■

Doctorul Vasile Boici nu poate fi pensionat

Luni pe la ora 12, l-am sunat prin telefon pe părintele medicamentului Boicil Forte și de la capătul celălalt al firului mi-a răspuns o altă voce, cu vădită poftă de a se destăinui. Legăm repede un dialog și mi se spune :

— Sînt eu, Ileana, soția lui. Sînt singură cu toate treburile casei pe cap. Nu mai prididesc. Ba la bucătărie, ba la scriptologie. Știți, eu țin corespondența, am noroc că se găsește medicamentul în farmacii și s-au mai împuținat scrisorile. Fata este plecată. Nici soțul nu-i acasă.

— Unde-i plecat ?

— Unde să fie ? La spital, că nici pensionat nu-l pot ține lîngă mine.

Urmează alt telefon și întrebările de rigoare.

— Alo ! Timișoara ? Spitalul Văcărescu ? Cu tovarășul doctor Vasile Boici, vă rugăm... La mulți ani ! Credeam că ați plecat în Statele Unite ?

— Eu ? Nu ! Ce să fac acolo ? Am de lucru aici la spital. Mă așteaptă bolnavii. Cum aș putea pleca la plimbare cînd e nevoie de mine aici ? 60 000 de pacienți, dintre care 2 500 de străini, tratați în numai patru ani într-un staționar au convins. Am găsit înțelegere și ca urmare s-a hotărît mutarea secției, dotarea ei cu un laborator pentru cercetări științifice și înzestrarea cu inventar corespunzător. În noul local vom putea trata 50 de bolnavi odată, atît români cît și străini, față de 20 cîți se tratează acum.

— Aveți noutăți ?

— Da. Boicil Forte a fost brevetat în 16 țări, este foarte solicitat, dar Editura Medicală refuză publicarea documentației care lipsește atît doctorilor români, cît și celor străini. Printre țările care-l apreciază se numără : Franța, S.U.A., Suedia, Norvegia, Iugoslavia, Germania, Uniunea Sovietică și Italia, ca să le amintesc doar pe cele cu bogată tradiție medicală. Centrul nostru medical a brevetat și Boicil tablete, care pot fi luate acasă, de orice bolnav. La indicația medicului, nefiind necesară administrarea lui în mediul spitalicesc. Boicilul tablete înlocuiește multe din medicamentele importate și care au reacții adverse, adică produc febră, dureri, intoxicații, ulcere, pe cînd tabletele de Boicil nu dau nici un necaz.

— Tovarășe doctor, știam că sînteți pensionar ?

— Eh. Asta formal. Ce, dumneata ai văzut medic pensionat de-adevăratelea? Și apoi, dacă ar fi tablete, am micșora aglomerația din spitale, ar fi mai mulți oameni la muncă și am reduce importul la produsele pe bază de cortizon și alte derivate cu toxicitate, putînd obține importante economii valutare.

ION PREDOȘANU ■

(Urmare din pag. 29)

nos. În completarea informației veridice, dacă poate să aibă și un casetofon asupra sa, pentru înregistrarea strigătelor ce se produc în momentul apariției celor ce fac angajările. Și după aceea, să vină să-mi spună și mie, cam cum l-a căzut chestia la inimă. Numai așa, din punct de vedere omenesc. Fără să avem de-a face cu nici un fel de prejudecată politică.

În legătură cu Platzul acesta, îmi amintesc de afirmațiile doamnei Marta B. din București, mamă a două copile, care-mi spunea :

— N-am să uit niciodată, în viața mea, prima zi de Platz. M-am simțit atunci cea mai umilită ființă din lume, abandonată la un colț de stradă, la discreția oricui ar fi dorit să-mi ofere ceva de lucru. De fel, sînt croitoreasă și pînă acum alții au avut nevoie de mine, mă rugau să le acord din timpul meu. Stăteam acolo, rezemată de marginea zidului între un profesor de română și un preot din Suceava. Mai era cu noi pictorul Eugen, originar din Timișoara, care a terminat artele plastice la București. Era sezonul culesului de varză și noi așteptam să fim angajați. Am lucrat două zile în aceste condiții și am renunțat. Acum lucrez la bucătărie. Spăl pe jos, spăl vasele și plîng. Mai sînt cu o romîncă din Deva. Amîndouă, două nevoi.

Pe profesorul-pictor Eugen l-am căutat. Aș fi vrut să-l cunosc. Mai ales că și eu, cîteodată, sculptez în lemn. Așa, din plăcere, fără ca prin asta să mă vreau neapărat artist. Nu l-am găsit însă în camera lui de la baraca unde locuia. Am aflat că lucrează de cîteva zile la o fabrică de îmbuteliat sucuri de fructe, aflată prin apropiere. Cară lăzile cu sticle și le stivuiește, tot artistic, bineînțeles !

A sosit o familie din București. Alerg să aflu noutăți. Sînt veniți legal, cu pașaport și cu viză să se stabilească în R.F.G. unde au o rudă apropiată. Autoritățile vest-germane nu le-au acordat viza de intrare, așa că sînt nevoiți să stea în lagăr pînă cînd vor obține un alt pașaport (austriac).

Numeroasă familie : soțul, soția, fiul de numai cinci anișori (brusc mă gîndesc la băiețelul meu din țară), mamă în vîrstă și două surori. Femeile, toate, retrase într-un colț cu bagajele lîngă ele, plîng în hohote. Încerc să le liniștesc.

— Se poate, doamnelor ? Nici chiar așa. Nu se face să plîngeți. Credeți-mă, sînt aici români care au ajuns numai ei știu prin ce greutăți.

Îmi răspund toate dintr-o dată. Abia reușim să ne facem înțeleși. Printre sughițuri și lacrimi vorbesc.

— Vai, domnule, dacă ați ști ce apartament am lăsat acasă, ce lucruri și am plecat și vedeți și dumneavoastră în ce hal am ajuns. Ne-au dat o cameră de familiști într-o baracă. E murdară, infectă, are un geam spart și nu-i funcționează caloriferul. Băiatul meu a fost la comandant să reclame ; spune că nu au alte lucruri. E îngrozitor ce se întîmplă cu noi.

— Parcă numai cu dumneavoastră, adaug eu.

Cea mai nefericită pare să fie mama. Femeie în vîrstă, obișnuită la casa ei.

— Aveam o locuință ca un pahar de frumoasă și uite acum...

— Mie îmi spuneți !? Nu sînt nici eu prea departe de dumneavoastră. Plecînd, am lăsat un apartament într-o vilă, nu alta.

— Eu — continuă bătrîna — mai am un fiu : muzician. Se află în turneu în R.F.G. cu o formație simfonică. Am vorbit cu el la telefon și i-am spus să rămînă cu noi. A refuzat. Se întoarce acasă, la nevasta sa și la copil. Ferice de el, conchide bătrîna.

Mă retrag, încep să mă îngrijorez. Viitorul se prezintă încert, ostil. Spre seară vorbesc cu soția la telefon. Aud cum plînge, cum se foiesc copiii pe lîngă ea, care mai de care mai dornic să-l audă pe tătucu. Tăcem o vreme. Eu aici, ei acolo. Se aude numai un fîsnet în receptor.

Întreb : — Ce fac copiii ?

— Bine. Fetița învață tot bine. Diriginta spune că e speranța școlii. Băiețelul vrea să doarmă cu tine.

Tac.

Cel mic la inițiativa, vorbește tare, ca să-l aud.

— Cînd vii, tătucule ?

— Eu știu ? Cred că în curînd.

Mai bine nu dam telefon, îmi zic, în vreme ce plec spre lagăr. Mai bine mă mulțumeam să scriu. Chestia cu telefonul e prea directă.

Și ăla mic, ce idee pe capul lui, auzi colo, cînd vii ? Unde să vin ? Acasă, bineînțeles. Să fie el mai deștept ca toți ? Mai știi !?

Sînt pregătit cu întrebări pentru vizita zilei de marți.

Dimineață de toamnă.

Cunosc adresa și am hotărît ca înainte de a mă prezenta la întîlnirea fixată în stația de tramvai de lîngă Opera din Viena să dau o raită, incognito, pe la acest domiciliu.

Încep să fiu mai prudent.

Prudența precede mai întotdeauna un sentiment de nesiguranță. Și sînt îndreptățit să-l am. Aseară am purtat o discuție cu preotul acela din Suceava.

— Sînt informat — mi-a zis el — că ai primit o invitație la o anumită doamnă. Trebuie să-ți spun că eu am fost tras de mînecă în acea casă și nu m-am dus. Doamna în chestiune cu asta se ocupă de fapt : justifică cheltuirea unor fonduri în vederea activității sale

Este implicată în fel de fel de acțiuni care mai de care mai dubioase. Dacă ai curaj, du-te, poate afli ceva noutăți în legătură cu cele ce se petrec printre românii din străinătate. Că de promis, ce-i drept, promite marea cu sarea. Așa a pățit un moldovean, nu demult. Pînă la urmă, s-a ales și fără serviciu și abia după un an a făcut rost de un nenorocit de pașaport. Așa că vezi ce faci.

A rămas să ne reîntîlnim joi la 9,30

Pe drum m-am oprit în fața unui Nacht Club. În vitrină, femei goale se expuneau în diverse poziții privirilor întîrziaților. Doi adolescenți, ascunși pe aproape, priveau lacomi, în vreme ce se dăruiau cu înverșunare unui gen de excitație reciprocă...

Aș fi dorit caăl mic să mă audă spunîndu-i : auzi mă, tu nu exiști pentru mine. Al înțeles?!

Dar mai bine să presupun altceva.

Că oi face cumva și te-oi aduce pe aici, cam pe unde sînt și eu. Să te fac „fericit" pe unde sînt și eu. Și pe fetiță, la fel, nu ? O să ai de toate : reviste sexy cu începere de la 3 ani ai tăi, filme idem, vitrine cu arme și un tată „important", prin ceea ce face. Că las' întrebat o să mă întrebi tu mai tîrziu cu ce mă ocup. Ce o să-ți răspund, nu prea știu și nu știu dacă voi ști vreodată. Rămîne ca voi să vă dați seama. O să vă ajutați cu timpul și limba și obiceiurile, iar eu (așa cum am auzit că se face pe aici) o să vă promit cîte un cadou pentru cîte douăzeci de cuvinte românești, dacă veți voi să le mai învățați.

Ce să-i faci ! Unii pleacă de rău de pe aici, iar eu am să plec de „prea mult bine" cît mi se oferă. Așa sînt unii : capricioși. Ca mine. Țin cu tot dinadinsul să nu fie luați drept imbecili.

Cui îi-or trebui astfel de „oferte" n-are decît să și le însușească.

Eu unul mă lipsesc.

Că așa e în viață uneori, urma alege. Și decît niciodată, mai bine mai tîrziu.

Am tot socotit toată noaptea.

A doua zi m-am prezentat la Consulatul român și am cerut să vorbesc cu consulul. De o fi să plătesc pentru toată treaba asta o fac și gata.

Important este să plec cît mai repede dintr-un așa „rai", cu așa „bucurii".

Consulului, mai tînăr și oltean pe deasupra, i-am spus cine sînt, cum am ajuns aici și ce vreau.

. . . . . .

Frontiera, Curtici.

Controlul vamal, prezint pașaportul eliberat de ambasadă. Zic, gata, încă puțin și mă umflă. Știu eu, sînt aranjat pe trei anișori pentru trecere de frontieră.

Da, o să treacă și asta.

Maiorul de grănicieri îmi spune să mă prezint în trei zile de la sosire, la miliție, să-mi scot alt buletin. Te pomenești că mă lasă pînă la Craiova, să vadă ce fac. Și cum oi ajunge în gară, sar pe mine !

Am ajuns.

Soția, copiii, vecinii, cunoscuții.

Bucurie de nedescris.

Nu știu ce să spun.

Mă tot uit împrejur, după vreo uniformă. Da de unde. Doar lume grăbită, călători.

Plecăm spre casă.

Garoafe în glastră, proaspete.

Balada lui Porumbescu la picup (melodia mea preferată).

Toate cum le știam.

Cum mi le dorisem să le revăd.

Cum le-am dus dorul.

Cum le-am regăsit.

Acum, pentru că sînt prea mulți curioși care mă tot întreabă ce am făcut, pe unde am fost și cum m-am întors, m-am hotărît să povestesc în scris despre toate aceste întîmplări. Despre „risipitorii" întîlniți în cale și despre „pricopseniile" care-i așteaptă pe acolo pe unde am fost eu.

Și n-aș zice cum ar trebui zis: cine o face ca mine...

Mai bine zic: n-are de ce s-o facă, pentru că nu merită.

Puteți să credeți, că nu vă costă nimic. Doar v-o spune un om cu experiență. Și ce experiență !

Craiova, 30 noiembrie 1976.

VASILE GAVRILESCU ■

Box la Gambrinus

Miercuri, 12 ianuarie, în jurul orei unsprezece noaptea, liniștea bulevardului 6 Martie este tulburată de țipete și zgomot de uși trîntite la restaurantul Gambrinus. Ce se întîmplă ? Ion Grecu, muncitor electrician, cum susține verbal, pe la I.C.R.A.L. Giulești, și cu domiciliul stabil pe strada Răzoare 34, a venit să bea o bere. A băut o bere, a băut două, a plătit și a întrebat de vărul lui Costeluș care lucrează sau a lucrat pe aici. Din bere în bere și din vorbă în vorbă, localul s-a închis. A fost invitat să plece și atunci l-ar fi „jignit" pe chelnerul Ion Obaciu. Acesta, un tînăr înalt și blond, cu un pumn cît un piatou, ajutat de un alt coleg, a pus mîna pe Ion Grecu și, după ce cu un pumn zdravăn l-au culcat la pămînt, l-au călcat în picioare. După aceea, l-au tîrît pînă la ieșirea din restaurant, unde pe trepte l-au mai bătut o dată cu tocul pantofului și l-au dat cu capul de trepte. După aceea, au închis zdravăn ușa restaurantului ca să nu îndrăznească nimeni să intre și s-au dus să-și numere liniștiți paraua încasată în ziua aceea.

— Nici în filmele de groază nu am văzut așa bătaie, îmi spune Dinu Biconu, medic generalist la circa sanitară din Chirnogi—Ilfov, martor ocular la tot spectacolul. Eu tocmai doream să-mi cumpăr niște țigări și am văzut bătaia. Nu am crezut că se poate bate așa. Cred că are leziuni nu numai la cap, dar și pe spate și abdomen. Uite ! cum noi, medicii, sîntem obligați să vindecăm rănile create gratuit de brute și huligani. Trist este că ei sînt lucrători în comerț. La prima vedere cred că Ion Grecu va trebui să stea în concediu medical mult timp.

Degeaba insist să se deschidă ușa restaurantului ca să pot căpăta un pahar cu apă să-i dau celui căzut jos sau să dau un telefon. Cei de acolo își văd tacticoși, în continuare, de treburi, nepăsători la țipetele și plînsetele lui Ion Grecu.

Într-un tîrziu, vine Dumitrache Apostol, șeful unității, care pare a nu cunoaște și este chiar mirat de cele ce s-au petrecut în local. „Cine ești dumneata ? La ora asta nu stăm de vorbă și nu dăm lămuriri Dacă acum nu aveți treabă, aflați că alții chiar și muncesc. Reveniți."

Nici femeia care face curat, nici ospătarul Viorel Drăgoi nu au văzut și au auzit nimic din spectacolul nocturn care a făcut să se oprească toți trecătorii în fața restaurantului.

Apare și Ion Obaciu. Arată ca un boxer dornic să intre din nou în ring. Ce s-a întîmplat ? Doreste cineva ceva ? M-a jignit betivanul acela și l-am bătut. Acum se vaită că are copii și că nu poate să se ducă acasă. Dar cînd a intrat aici să bea bere, nu s-a gîndit la copii ? Lasă, dom'le, chestiile astea că și alții au copii și nu se mai plîng."

— 10.

La ieșire, Ion Grecu, bătut, cu paltonul rupt, mă roagă să-i opresc un taxi Îmi spune, printre lacrimi, că n-a băut nici trei beri și că-i este rușine să se ducă acasă în halul în care este, că acasă îl așteaptă cei trei copii să vină de la serviciu.

Desigur, nu doresc să-i iau apărarea lui Ion Grecu, a fost ultimul consumator care a părăsit restaurantul Gambrinus. Nu este important nici faptul că a băut cîteva halbe cu bere. Faptul supărător este cum aici, în buricul Bucureștiului, se pot petrece asemenea fapte îngrozitoare. Am văzut cum doi tineri lucrători în comerț nu au găsit decît un singur mijloc să evacueze restaurantul : BĂTAIA.

SORIN POSTOLACHE ■

Cronica pretenților

„Vicele"!

Dintre toate spectacolele vieții nici unul nu mi se pare mai fascinant decît cel al luptei pentru constituirea unei identități. Bineînțeles, a uneia depășind ceea ce înțelegem prin identitatea dovedită de actul confirmînd că sîntem — prin nume, prenume, vîrstă, sex etc. — o spită din roata lumii : una anume, care se poate frînge oricînd. Mă gîndesc deci la acea **identitate**, cărcia, în sensul cel mai acut, îi spunem **proprie**. Iată o sintagmă gravă, emblema unui stil de viață, adică a unui mod de-a înțelege să treci prin lume a unei arderi continue, fără de care faptele noastre ar avea triste și bibilite traiectorii. De-aceea urmăresc cu pasiune **cruciadele** pe care un om sau altul le poartă spre a se defini, spre a se întregi. Îmi plac acei oameni cărora unii le spun **sfîrtători**. Îi admir fiindcă ei cîrtesc, mai ales, împotriva propriei suficiențe, suficiență care, raportată la „strălucirea" celor mulțumiți de ei înșiși, devine pilduitoare. Îmi plac acei oameni cu patima **construcției de sine** și-i recunosc fără dificultate, căci aura electrică din jurul lor nu este una liniștită, de-o lumină blîndă și difuză, ci spectrul lor vital arată, întotdeauna, ca o ghirlandă de spini. Lumina din jurul acestor oameni este, deseori, dură dar nu ștrengitoare, cu totul aparte fără a fi însă ostentativă, densă dar nu ca o pastă amorfă, ci ca o țesătură din spice de foc.

Cu atît mai întristător mi se pare **spectacolul despersonalizării**, fuga neghioabă a unora, care și ei vor să fie „mereu altceva", numai ei înșiși, nu ! Asta îi aruncă în curse absurde, la capătul cărora devin cu adevărat altceva : funcții, lefuri grase, scaune plușate, automobile de lux. Am prospectat un asemenea caz, unul dintre cele mai umile.

În urmă cu cîțiva ani, în blocul în care locuiam, se născuse o mare rivalitate pentru ocuparea celor cîtorva funcții obștești. Unul dintre candidați era un bărbat în prag de pensie. La început — liniștit, mereu politicos — domnul Nichifor a devenit, pe cît trecea timpul, irascibil, se simțea ofensat de orice privire. Arbora, de-acum, un aer de mare neînțeles. Cu fiecare zi, domnul Nichifor devenea mai palid, se topea văzînd cu ochii. Lucrurile n-au rămas fără urmări, căci nu se mai putea uita nimeni la el, fără a se simți vinovat de halul în care ajunsese bietul om. Așadar, la ideea cuiva, la prima alegere generală, oamenii din bloc l-au votat pentru una din funcțiile de frunte puse în joc. Domnul Nichifor parcă a înviat din morți ! A devenit plin de viață, deși inițiativele sale, numeroase, erau de-un ridicol desăvîrșit. Curînd, domnul Nichifor, care altădată răspundea fericit la acest nume, **al său**, a început să se facă a nu mai auzi cînd îi spuneai pe nume. Ceva nefiresc se întîmpla cu el. Bănuiam, dar mi-era frică să cred pînă la capăt că știu despre ce era vorba. Pînă într-o zi, cînd bănuiala mea s-a transformat, brutal, în certitudine : aud soneria și după felul cum sună bănuiesc că degetul ce apasă pe buton e al unui om foarte nervos ori lovit de vreun necaz. Mai mult dezbrăcat, alerg la ușă și întreb „Cine e ?" Un tunet a lovit în biata ușă de prefabricate : „VICELE !" Era vocea „răposatului" domn Nichifor !

Peste cîțiva ani, tînăr reporter fiind, am nimerit în întreprinderea de unde se pensionase domnul Nichifor. M-am interesat de el. Oamenii mi l-au descris drept cel mai liniștit, ordonat și **umil** angajat din ultimii treizeci de ani ai întreprinderii. „Păcat, îmi spunea un contabil, că spre sfîrșit, ceva s-a întîmplat cu bietul Nichifor. Era tot timpul nemulțumit, aștepta parcă ceva : ceva decisiv, epocal, dacă-mi dați voie să zic așa. Cred că s-a și întîmplat, fiindcă dintr-o anumită zi s-a liniștit, dar o liniște așa, cam curioasă. El, cumsecadele, umilul Nichifor s-a trezit într-o zi bătînd cu pumnul în masă. Și nu în masa mea ori a lui, ci în biroul directorului adjunct ! I-a și spus acestuia : „Nu-mi vorbiți mie așa, că nu sînt un fitecine !" Am fost cu toții uimiți, dar ne-am zis că după atîția ani de slujbă, își mai lese omul din pepeni".

De fapt, aflam pentru a doua oară cum a murit domnul Nichifor și cum s-a născut „VICELE !"

DORIN TUDORAN ■

RAZBOI

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 123

Pupăcioșii bine intenționați

Primul lucru pe care-l face cînd apare într-un apartament proprietate personală, într-un apartament cu circuit închis, într-o sală de expoziție, într-un nod de cale ferată, e să pupe tot ce vede. Pupă cu necruțare fără să se uite, fără nici un discernămînt, în dreapta și-n stînga. Tandrețea lui inițial plăpîndă sfîrșește prin a avea puterea unui uragan. Se năpustește asupra ta, te pupă și te sufocă aproape, cu înalta lui considerație. Nu te cunoaște, habar n-are cine ești, dar te-apreciază enorm. Nu poate să uite un singur rînd din cărțile tale pe care nu le-a citit.

Electorala lui bunătate n-are nici o bază sentimentală, de aceea n-are nici limite. Trebuie să te predai. Trebuie să devii victimă pe altarul sălbaticei lui generozități. Nimeni nu scapă nepupat de gura lui tuțuită și bine înfiptă în pămînt. El vrea să aibă numai prieteni și admiratori. Pupă și eventualii inamici și acești flatați de pupătura-decorație trec cu tot calabalîcul de mici servicii în tabăra lui.

Pupînd azi, pupînd mîine, nu mă mir c-a reușit să obțină o apreciere unanimă. Potlogăriile i se uită și toți stau umili în genunchi în fața generozității lui inexistente.

Cine pupă, pînă la urmă învinge ! Asta-i crezul pe care se sprijină. Chiar cînd te trage pe sfoară el își face autocritica pupîndu-te pe amîndoi obrajii.

— Eu n-am decît prieteni..., asta socoate el marea biruință a vieții lui..

Uneori, în ceasuri de noapte, mă rog să aibă și el parte măcar de un singur dușman.

TEODOR MAZILU ■

Tipa

Orice s-ar spune, dumneaei nu este oricine. Este de ajuns să o privești cum calcă, grațios și ferm, ca o împărăteasă a pieței pe pantofii cu tocuri cui și vei înțelege că este **cineva**. Gurile rele spun că ar fi fost **cineva**, că acum s-a cam trecut. Nu mai are nimic din parfumul de mură coaptă. Mai degrabă este un fel de stafidă, de fruct crispat. Mare eroare ! Dumneaei trece prin viață elegantă și insensibilă la banalitățile cotidiene. Dumneaei este o doamnă, o doamnă inginer, soția domnului inginer șef, ajuns aici prin studii și nu prin protecții. Că i se întîmplă și dumneaei, din cînd în cînd, o dată la, să zicem, două săptămîni, să-și oprească ochii cu uimire asupra vreunui tînăr, ca să nu zic tinerel, nu este un capăt de țară. Dar niciodată nu își calcă de demnitate. O poartă după dînsa, hîțîind-o în stînga și în dreapta, cu eleganță și nonșalanța arătate de vulpe în clipele de seninătate. O aventură, acolo, trecătoare, face bine la ten, la piatra la rinichi, te scoate din cenușiu. Acum, cînd lumea ajunge pe Lună, să nu poți tu, femeie bine îmbrăcată (de admiratori grijulii) să ajungi la bărbatul care ți-a făcut o impresie, dacă nu puternică, măcar bună ? Cum să nu ajungi ? Atunci de ce s-a mai luptat pentru emanciparea femeii ? Asta nu înseamnă, ferească sfîntul !, că sentimentul fundamental a fost vreo clipă abandonat. Nici vorbă ! Cum să abandonezi dragostea indescriptibilă pentru domnul inginer șef, om cu chelie și relații, cu mașină din import și pasiunea filateliei ? El este liniștea. Este tot ce a putut inventa mai bun sentimentul ei, simțirea ei care înnobilează totul în preajmă. El este — nu încape nici o îndoială — marea ei certitudine. Celălalt, o întîmplare, avînd doar darul să-l pună în lumină pe El, prin comparație. Să nu uităm. Doamna, după fiecare aventură, face comparație. Și, mai devreme sau mai tîrziu, la ore mici sau ore mari, se întoarce acasă proaspătă și cu o mai adîncă filozofie asupra existenței. Din asta are de tras învățăminte și el, pentru că avînturile ei verbale îl ajută și pe el să se smulgă din universul casnic al vilei luxoase, amenajată fără fantezie. Pentru că ea și-a visat o vilă cu mai multe intrări în care lumea să se pericle ca la teatru. Să nu ai sentimentul că ai fi captiv într-o nucă — e drept, de aur, dar nucă — în care, fără imaginație, s-au blocat toate ieșirile. Eh ! cîte ginduri îndrăznețe nu și-a refuzat dumneaei, călcînd elegant și ferm pe tocurile cui. Dumneaei este o Tipă ! Apropiații chiar o alintă : TIPA.

Din cînd în cînd este obligată să suporte cu uimire gesturi neprevăzute. Astă-vară, călătorind pe banii dumnealui, într-o țară ale cărei legende le-a trăit încă din copilărie — Grecia — tipa a remarcat, încă de la urcarea în luxosul autobuz, un domn care „părea serios" și era, nici nu încape îndoială, prezentabil. Părea un fel de atlet, campion de scrimă sau jucător de baschet. Mai tîrziu, cînd s-au oprit osteniți după vizitarea unor celebre muzee, să se răcorească cu niște citrice, și cînd dumneaei a observat savant că proporțiile fizice ale atletului par copia fidelă a statuilor de atleți de acum 2—3 milenii, el s-a arătat destul de sceptic și i-a răspuns cu o logică înaltă : „Doamnă, mă scuzați, eu sînt măcelar". Nu a disperat și, privind în zilele următoare, statuile de atleți decapitate (iubitori de frumos, pare-se, au ales pentru comoditatea transportului, doar capetele statuilor ducîndu-le în lume, lăsînd pămîntului de origine trupurile lor) se simțea îndemnată la o necesară completare : își imagina cum ar arăta fiecare purtînd capul atletului măcelar. Și le găsea impunătoare. Așa a trăit dumneaei o mare obsesie. Era cît pe-aci să trăiască și o mare iubire. Dar, la declarațiile sincere, cum că este gata, pe viață — renunțînd la o vilă și un domn cu relații — să i se dedice lui, atletul măcelar i-a răspuns lipsit de imaginație : „Pe cît durează excursia, da ! După, nu, că mă omoară a mea dacă află".

Și ea care vroia să jertfească totul, vila, mașina, trecutul. L-a urît din clipa aceea și numai de ciudă cumpără carne din măcelăria lui fără să dea bacșiș. Și poate n-o să credeți, dar el nu o înșală la cîntar. A uitat-o !

Cînd trece călcînd elegant și demn pe tocurile cui, cînd o priviți cu admirație sau nepăsare, nu știți ce furtuni îi traversează ființa. Dumneaei este o meditativă. Melancolia, gesturile mlinilor și zîmbetul superior din colțul ochilor rimelați ascund adevărul. Nu vă luați după aparențe. Tipa urcă prin viață tipa-tipa, făcînd atîta zgomot cît să nu se audă, rezervîndu-și atîta liniște încît să nu se plictisească. Orice ați spune, Dumneaei este o Tipă !

NICOLAE DRAGOȘ ■

ICAR

SORIN POSTOLACHE ■

Poluarea omului

În fine, la Brăila oamenii au fost obișnuiți să meargă pe jos!

„...Medicul întreprinderii „Progresul" din Brăila a apelat la stația de radioficare, prin intermediul căreia a reușit să stabilească un adevărat record : obișnuirea angajaților cu mersul pe jos..." Ați citit bine. Aceste rînduri de tristă antologie au apărut pe prima pagină a ziarului **Sportul**, apărut vineri, 14 ianuarie 1977. Ne reprimăm fireasca dorință de a comenta o atît de mare stupizenie. Să obișnuiești oamenii să meargă pe jos ! Dealtfel, în același articol, există și alte cugetări pe lîngă care chiar Gigă pare un dulce copil. Iată : „...Tot la „Progresul" peste 800 de oameni folosesc bicicletele ca mijloc permanent de transport". Chiar ? Poate bicicleta să ajungă un mijloc permanent de transport ? Deci, obișnuiți, grație medicului întreprinderii, cu mersul pe jos, oamenii de la „Progresul" Brăila se deplasează tot timpul cu bicicleta. Vă dați seama cum merg prin curte cu bicicleta și în schimburi de experiență la fel. Articolul, ce se vrea o anchetă, este semnat de nici mai mult, nici mai puțin 3 (trei) oameni ! Scris fără seriozitate și fără răspundere, el este de un haz nebun, fiind tot timpul în sfera umorului involuntar. „Muncitoarele care nu aleargă pot fi găsite în ateliere și secții la repriza de gimnastică zilnică". Sau : „Mai mult, vară sau iarnă, ne înviorăm făcînd gimnastică afară, și numai cînd plouă intrăm în camere". Deci, vară sau iarnă, cum plouă (și ce mult plouă în februarie și în iulie) fuga în camere. Autorii au și neglijat să dezvolte această mare idee : cînd plouă, angajații fug în cameră, ceea ce desigur este sănătos pentru organism. Am fi tentați să scriem expresia „nu se poate așa". O și scriem, dar, din păcate, vedem că se poate. Pe pagina a treia a aceluiași ziar găsim : „...În fine, ultima acțiune..." S.u titluri de la un capăt la celălalt ridicole, cum ar fi „Ceahlăul Piatra Neamț pleacă la Borsec". Adică este vorba de un lucru nou pe pămînt : Ceahlăul, nu altă echipă, deci Ceahlăul pleacă. Unde ? Nici nu vă vine să credeți ! Ea, echipa, pleacă la Borsec. Am ajuns s-o trăim și pe asta !

EUGEN SECELEANU ■

CONSTANTIN CIOSU ■

Arhivar la D.M.H. 1)

Amintirea nr. 5 (cinci) SAU Omul cu lipici

Traian Lăscuț era cel mai bun maistru-electrician pentru rețele de înaltă tensiune din orașul T. fiind șef peste cei mai buni maiștri-electricieni-șefi pentru rețele de înaltă tensiune din orașul T. Acesta este un lucru de înțeles.

Că șef peste șefi, Traian Lăscuț se ocupa cu decontarea biletelor de tramvai consumate de ceilalți șefi pentru a se deplasa la locurile avariilor. (Și acesta este un lucru de înțeles) Fiecare șef dădea biletele, Traian Lăscuț făcea borderoul de decontare și, scria pe dosul fiecărui bilet de tramvai : numele călătorului, distanța parcursă, motivul parcurgerii distanței de către călător. Cu toate că nu-mi dau seama unde puteau să încapă toate aceste date utile pe un singur bilet de tramvai, și acesta este un lucru de înțeles întrucît disciplina e disciplină și e nevoie ca un maistru-șef cu 3 140 lei remunerație lunară să deconteze (tot lunar) 600—800 de bilete de tramvai a 0.25—0 30 lei bucata (total 200—250 lei în medie pe lună, ceea ce este cu totul altceva)

După ce scria toate aceste elemente de bază pe **fiecare** bilet (și erau — după cum v-am mărturisit — sute și sute pe lună) Traian Lăscuț lua o hîrtie mare albă (comandă specială la tipografia municipală unde avea un cumnat), ungea cu lipici fiecare bilet pe partea sa scrisă — adică pe dos — și apoi îl lipea cu partea respectivă pe hîrtia mare, albă, ale cărei dimensiuni le-a obținut prin relații personale.

Aș fi înțeles și lucrul acesta dacă Traian Lăscuț n-ar fi aruncat lunar pe foc grămezile de hîrtii mari, albe (acelea a căror dimensiune a obținut-o prin relații și care aveau biletele de tramvai decontabile lipite cu partea scrisă manual pe dinsele). 2).

EPILOG

Prea multe amintiri strică !

1) Direcția Mișcării Hîrtiilor.

2) Am încercat să rezolv dilema prin : a) prisma introspecției psihologice ; b) a generalizării literare ; c) a extragerii sensurilor intrinseci. Dar problema nu se lipea de nici una din aceste metode. Și atunci am renunțat. Motivul sincer l-am invocat în epilogul amintirilor de arhivar la Direcția Mișcării Hîrtiilor (D.M.H.)

ALEXANDRU STARK ■

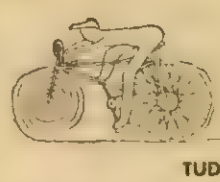

TUDOR VASILIU ■

Restul lumii

Jiul a fost sărit intenționat pentru că, de fapt, în clasament se află pe locul al patrulea. Lângă **Universitatea Craiova**, echipa minerilor este de fapt revelația acestei jumătăți de campionat. Din păcate, noi nu o putem vedea cînd joacă acasă, din mouve pe care le bănuiți, ca să avem o părere exactă despre forța ei și despre ceea ce face în bîrlogul său. În meciurile din Capitală, **Jiul**, de obicei, n-arată nimic special, deși, cum se știe, anul trecut a obținut victorii în deplasare, ceea ce explică locul pe care-l ocupă în clasament. **Jiului** îi datorăm cel mai mult reînvierea lui Dumitrache, care la București părea terminat, dar pe Valea Jiului a găsit în Mulțescu un cavaler servant cum puțini jucători au în campionatul nostru. Dacă ar fi să-mi spun o părere despre **Jiul**, ea ar fi aceea că prin prezența cîtorva jucători dinamoviști n-a avut decît de cîștigat în urma plecării lui Rosznai, care în Capitală n-a făcut carieră, deși mie mi se pare un jucător foarte bun. Oricum, **Jiul** trebuie felicitat pentru poziția pe care o deține. Să sperăm că va confirma și în primăvara care urmează.

Politehnica Timișoara ocupă locul al șaselea, deși la începutul turului arăta că va face gaură în cer. Lotul foarte bun pe care-l are a fost însă diminuat de cîteva accidentări notabile. Este o echipă tehnică, care face un joc sirguincios, bine calculat, un joc de **meseriași**. Cu un Păltinișan foarte bun, cu un Dembrovschi care apucă și perioade foarte bune și cu un Petrescu excelent, credem că la sfîrșitul campionatului studenții bănățeni se vor afla într-un loc mai avantajos.

U.T.A. este a treia surpriză în acest nesperat loc 7. A pierdut la București la zero (cu 0—5 și 0—7), avînd în față cele două echipe din fruntea clasamentului. Golaverajul arată că a primit 32 de goluri și a dat 23, ceea ce spune destul. Dar unele surprize pe care le-a produs pe drum au reușit să-i țină pe **textiliști** într-un loc călduțel. Nu cred că viitorul îi surîde. Este o echipă fragilă care va avea dificultăți.

A.S.A. Tg. Mureș este o enigmatică formație care pe teren propriu face minuni și pierde regulat în deplasare. Are în Bölöni și Hajnal 2 jucători de nivel internațional, cu care s-ar mîndri orice echipă, dar se pare că lipsa unui centru înaintaș care să marcheze îi oprește pe mureșeni de la ascensiune.

F.C. Argeș, deși a jucat foarte slab în sezonul trecut, nu se află într-un loc fatal, deocamdată. Acolo s-au întîmplat multe năzdrăvănii și dacă aș aminti numai **cazul Dobrin** aș spune totul. Păcat că un Radu II își pierde vremea într-o astfel de echipă parcă fără Dumnezeu.

Cu reșițenii se întîmplă un lucru care trebuia bănuit după pierderea lui Dudu Georgescu : evadarea lui Beldeanu la Craiova a slăbit mult această echipă. Formulele pe care le încearcă Reinhardt nu ne spun mare lucru deocamdată și-mi este teamă că această echipă care a jucat un rol fruntaș în campionatele trecute să nu ajungă să se zbată pentru supraviețuire.

Enigmatica formație **Progresul** care a cîștigat șase puncte în deplasare și a pierdut 8 pe teren propriu este cel mai imprevizibil unsprezece și în ce o privește nu pot să fac nici un pronostic.

După ea urmează **F.C. Bihor** care, la București, de pildă, a jucat de două ori foarte bine și numai arbitrajele i-au sărăcit pe orădeni de mai multe puncte. Nu aș spune că se joacă un fotbal minunat la această echipă, dar prin apariția lui Lupău fotbalul nostru a cîștigat o extremă notabilă.

Rapiduleții este foarte aproape de o catastrofă pe care a mai trăit-o : retrogradarea. Curajul lui Motroc de a arunca în foc o echipă foarte tînără mi-a impus. Dacă scapă de mizeria lipsei de puncte, în anul care urmează se va afla printre primele locuri. Deocamdată cosmarul giuleștean este o realitate. Să sperăm că va lua sfîrșit.

Corvinul care a făcut foarte multe achiziții, între care cea mai fericită în persoana lui Angelescu, nu reușește să ne convingă că îi va fi ușor să treacă prin încercările la care va fi supusă în retur. Cu Surenghin numai într-o înaintare debilă nu se face primăvară.

Și mai ciudată este situația **Politehnicii Iași**. Aici există doi jucători excelenți : Romilă și Simionaș la mijlocul terenului. Dar cu toate că are în Dănilă un centru înaintaș care, din cînd în cînd, mai și marchează, a pierdut șase puncte pe teren propriu, ceea ce este aproape inexplicabil. Cred că nenorocirea acestei echipe este lipsa de tactică.

În sfîrșit, cele trei echipe codașe : **F.C. Constanța**, care de mult se zbate ca să rămînă în prima divizie, nu a cîștigat nici un punct în deplasare. Ce a agonisit pe teren propriu e puțin. Aș zice că Antonescu și Mateescu sînt două prezențe care trebuie menționate. La Bacău, echipa din localitate (anul trecut a avut un sezon excepțional) a decăzut total. Lipsa unor personalități se resimte vădit. Cît despre **F.C.M. Galați**, de unde nu-i, nici Dumnezeu nu cere ! Ea este o perfectă echipă de divizia B și se va întoarce acolo de unde a plecat, cum a mai făcut-o, dealtfel.

EUGEN BARBU ■

Opinia celui de-al 18-lea

„Opinia celui de-al 18-lea antrenor de Divizia A, C. Teașcă, nu o putem publica, deoarece aceasta s-a eschivat de la răspunsul care i-a fost solicitat".

(Ziarul „Sportul", marți 18 ianuarie a.c.)

— Tovarășe Constantin Teașcă, vă rugăm să răspundeți la întrebările sondajului ziarului „Sportul", la care — aflăm — n-ați răspuns : **1. Cum apreciați evoluția în ansamblu a echipei reprezentative în anul 1976 ? ; 2. Ce sugestii aveți de făcut conducerii tehnice a reprezentativei pentru noul sezon ? ; 3. Cum ați aplicat, și cu ce rezultate, indicațiile date de F.R.F. în privința pregătirii fizice ? ; 4. Puteți numi cinci tinere talente ale fotbalului nostru ? ;** Urmează întrebarea noastră : **5. De ce n-ați răspuns la ancheta organizată de ziarul de specialitate ?**

C. TEAȘCĂ : Am să răspund pe rînd. 1 : Fotbalul românesc n-a avut și încă nu are o concepție „proprie", și cu atît mai puțin la nivelul echipei naționale. Practic vorbind, încercăm de ani de zile să supraviețuim de la o zi la alta, să plusăm cînd un rezultat, cînd un meci mai acătării, totul purtînd pecetea întîmplării, șansei, justificării, nicidecum a organizării unor cluburi puternice (cu echipe multe, de diferite niveluri de virstă), dintre care unul sau două, maximum trei să fie de nivel continental. Evident, echipa națională s-ar naște cu adevărat tocmai din aceste două-trei cluburi mari, de nivel european. Așa că răspunsul meu ar fi : evoluția echipei naționale a ținut pasul (și-l va ține în continuare) cu evoluția echipelor de club, evident pînă acum fără strălucire. 2. N-am făcut și nici nu fac sugestii la acest nivel, deoarece unul din marile defecte ale fotbalului nostru este că toți dăm sfaturi... Personal consider că echipa națională trebuie să fie creația și să-l reprezinte pe acela care este învestit să răspundă de ea ! Totuși, un principiu important spune că o echipă națională se crește în timp, se rodează pas cu pas în intîlniri de anvergură și se consacră numai în lupta competitivă. 3. Indicațiile federației nu m-au vizat pe mine — eu am acordat întotdeauna cea mai mare atenție pregătirii fizice, n-am avut nevoie de un impuls special, din afara clubului. Dacă vreți să vedeți cum lucrăm, poftiți în continuare la fața locului, așa cum ați făcut nu o singură dată dumneavoastră, ziariștii de la „Flacăra". Oricum, pregătirea fizică în sine nu va rezolva, ea singură, fotbalul. Lucrul cel mai important îl reprezintă concepția de joc și despre joc, ca fiind factorul esențial prin care se degajă, pe etape, ponderea celorlalți factori de antrenament, cei auxiliari. Pînă una, alta, cred că noi nu știm să jucăm fotbal, nu știm să ne pregătim și, mai ales, să „confecționăm" echipe. 4. Referindu-mă la parametrii continentali, cei la care trebuie să ne raportăm întotdeauna, talente n-am prea remarcat în fotbalul nostru. Nu este mai puțin adevărat că există o mulțime de tineri care, instruiți în mentalitatea fotbalului mondial, ar putea deveni cu adevărat... talente ; 5. Eu nu m-am eschivat de la răspunsul pe care mi l-a solicitat „Sportul" ; dar am refuzat categoric maniera de lucru a acestei publicații, pentru că m-am săturat să tot răspund telefonic celor de la **ziarul de specialitate**, să mă întîlnesc cu ei numai cu cîteva minute înainte de meciuri, pentru ca mai apoi să fiu nevoit să citesc bizare cronici de la meciurile în care joacă echipa pe care o conduc, cronici care nu reprezintă mai nimic real petrecut pe teren, escamotînd adevărul și inducînd în eroare opinia publică...

DUMITRU GRAUR ■

Ce se întîmplă cu F. C. Șoimii-Sibiu?

Ne-au scris, ne-au întrebat iubitori ai fotbalului din Galați și Iași, din Oradea și Baia Mare, din Timișoara, Constanța sau București. O vreme ne-am întrebat și noi : ce-i cu F.C. Șoimii ?, ce se întîmplă cu reprezentanta din divizia B a Sibiului ? Apoi, ne-am hotărît să investigăm. Iată ce am aflat.

Mai întîi, cîteva date preliminare : în campionatul 1975—'76 divizionara B F.C. Șoimii din Sibiu a terminat pe locul al doilea în seria a III-a, acumulînd 47 de puncte, după o luptă pasionantă pentru promovare în prima divizie cu F.C. Corvinul Hunedoara. La numai cinci luni distanță (decembrie 1976), aceeași echipă termina turul campionatului 1976—77 pe penultimul loc al clasamentului seriei a II-a. Deci tot locul al doilea — dar... din coadă. Practic cu aceeași echipă din campionatul precedent, F.C. Șoimii n-a reușit să facă într-un întreg sezon decît 12 puncte — pierzînd puncte prețioase pe teren propriu (înfrîngeri cu Chimica Tîrnăveni și Voința București, meciuri nule cu F.C.M. Giurgiu și C.S. Tîrgoviște) și nereușind să cucerească nici măcar un singur punct (!) în meciurile susținute în deplasare. Deci în numai cîteva luni, o schimbare ca de la cer la pămînt. Iată ce spun cei cu care am stat de vorbă.

Liviu Coman, fostul antrenor al echipei : „Din echipa pe care am avut-o în campionatul trecut au plecat, în vară, Toacă și Trandafilon la Politehnica Iași, Barna la Timișoara, iar Enescu a fost împrumutat la Mureșul Deva. Cei care au venit în locul lor — Neagu de la Baia Mare, Moraru de la Mediaș și Vlad de la Dinamo-tineret — n-au confirmat așteptările noastre. Am început totuși foarte bine sezonul, cînd am cîștigat mai multe părți de amicale cu adversari dintre cei mai tari. S-ar putea ca și noi să ne fi înșelat în privința adversarilor noștri din campionat — pe care i-am crezut inferiori celor din seria a III-a a diviziei secunde, în care am jucat în campionatul trecut. Cîteva echipe ne-au surprins prin jocul lor bine organizat — este vorba de formațiile din Tîrgoviște și Giurgiu, în primul rînd, care ne-au smuls puncte acasă. Pe Chimica Tîrnăveni o învinsesem pe terenul ei, în meci amical, cu 3—0 — dar în campionat ne-a bătut ea, chiar la Sibiu ! După părerea mea nu există decît o explicație pentru a lămuri diferența de comportare despre care vorbiți : jucătorii au fost învățați cu mult, și de la o vreme li s-a dat puțin. Acești jucători s-au comportat la fel ca niște copii de liță, care au fost întărcați prea devreme — nu le-a convenit și au început să plîngă !"

Remus Medrea, inginer silvic, **membru deosebit de activ în biroul de conducere al clubului :** „Echipa a mers totuși foarte bine în perioada de pregătire. Am cîștigat un turneu la Brăila, învingînd cu 1—0 pe Sportul studențesc, cu 3—1 pe Rapid și cu 1—0 pe F.C. Brăila. Am cîștigat la Brașov, cu Tractorul, și la Tîrnăveni, și am făcut alte meciuri amicale foarte bune acasă, cu Dinamo și Steaua. Apoi, pur și simplu, nu mai știu ce s-a întîmplat... Cred că am avut mai ales multă neșansă ! Am jucat uneori bine dar am ratat imens. Portarul nostru, Negru, a fost complet ieșit din formă și a luat o mulțime de goluri parabile. Da, am avut și multă neșansă — cu Voința de exemplu echipa a jucat excelent dar iar am mîncat bătaie pe teren propriu... Știți dumneavoastră cum e cu ghinionul — cînd te apucă o dată, nu te mai lasă !"

Viorel Mureșan, președintele clubului : „În campionatul trecut conducerea clubului era următoarea : colonel Fr. Gergely, șeful Inspectoratului județean al Ministerului de Interne — președinte de onoare, prof. Al. Stolan — președinte, tovarășul Nicolae Nan, vicepreședinte al Consiliului popular județean — vicepreședinte al clubului ; tovarășul Vasile Popa, secretar al Comitetului municipal de partid, dr. I. Dura, director adjunct în Direcția județeană agricolă, ing. I. Botezan, inginer șef al întreprinderii de piele și marochinărie 13 Decembrie, ing. Aurel Gorun, director general la Industria cărnii Sibiu, M. Rodeanu, director comercial la Abator și încă alții — membri ai biroului de conducere a clubului. Astăzi am rămas doar eu, Viorel Mureșan, profesor de educație fizică și sport, ca președinte, tovarășul Rodeanu și inginerul Medrea ca membri în birou — toți ceilalți s-au retras. În pregătiri am jucat bine, dar cred că am intrat prea devreme în formă, și n-am putut s-o păstrăm din lipsa unor mijloace adecvate de recuperare. Liviu Coman, cărula nu-l pot reproșa nimic, cel mult o ușoară încăpățînare, a condus antrenamente foarte tari, dar jucătorilor noștri numai la recuperare nu le-a fost gîndul după ele... Adevărul este că am avut în general mai puțină forță materială (ar jucătorii, simțind asta, au jucat în consecință. N-au mai „tras" cu alte cuvinte ca în anii trecuți... Cînd, după vreo zece etape, s-au trezit și au început să vrea, era prea tîrziu — își ieșiseră din formă, nu le mai mergea jocul, ne învățasem ca să zic așa cu insuccesele. A fost într-adevăr un moment de conjunctură în viața clubului nostru (pentru că, după părerea mea, s-au adunat cam prea multe, inclusiv o anume „coaliție" a arbitrilor împotriva noastră), dar sper că momentul de care vorbeam să fie depășit. Contăm în primul rînd pe ambiția jucătorilor, pe dorința de a cîștiga — adică ceea ce le-a lipsit cel mai mult în ultimul sezon."

Inginer Ion Botezan, fost membru în biroul clubului : „După mine lucrurile sînt cît se poate de simple : cîtă vreme la cîrma echipei a fost Teașcă, jucătorii au mers foarte bine ; după ce ei a plecat, aceștia și-au cam făcut de cap. Teașcă cerea mult, dar izbutise să creeze o atmosferă de lucru intens, în care cei care încercau să tragă chiulul erau ca și eliminați din sînul echipei. Astăzi am ajuns într-o situație foarte grea, și ca să fiu cinstit am impresia că ne vor trebui eforturi din cele mai mari pentru a scăpa cu fața curată — adică de la o retrogradare cît se poate de rușinoasă în divizia C !"

Pantelimon Bratu, antrenorul actual : „Trebuie să știți că eu, chiar dacă acum vin de la Reșița unde am fost secundul lui Ioan Reinhardt sînt de fel de la cîteva kilometri de Sibiu, am jucat fotbal aici, și tot aici îmi locuiesc și părinții — deci pot spune că sînt ca acasă, deși mă întorc după 17 ani ! Echipa — pe care n-am mai văzut-o la joc, e adevărat, de vreo doi ani — se află într-o situație foarte grea, dar sper că lotul destul de bun al ei să-și spună cuvîntul în disputa cu adversarele din retur. După socotelile noastre, va trebui să facem cel puțin 31 de puncte în retur, ca împreună cu cele 12 pe care le avem acum să acumulăm 33 — adică să atingem colacul de salvare".

★

Opinia noastră : În primul rînd trebuie subliniat că Sibiul a participat în trei campionate consecutive la lupta pentru promovare în prima divizie de fotbal a țării. Ohoscala după un asemenea efort a fost în sezonul trecut cu adevărat prezentă, ca un revers al medaliei pe care scrie „promovare". Apoi, antrenorul Constantin Teașcă, alături de care F.C. Șoimii a avut cea mai strălucită perioadă de cînd există, a lăsat în urma lui regretul unei atmosfere de muncă dintre cele mai bune. Odată cu el au plecat din Sibiu — iertați-ne că vrem să fim, dar trebuie s-o spunem limpede — spiritul performanței înalte, curajul de a ataca cotele cele mai de sus, încăpățînarea de a refuza mediocritatea. Sibienii au început campionatul actual cu o doză reală de infatuare, ca și cum numai numele unor jucători cu ceva clasă — Oprea Mihăilă Fanea Lazăr, Negru ș.a. — ar fi fost în stare să sperie adversarii, să-i facă să cedeze fără luptă. Adversarii însă nu s-au intimidat deloc, aducînd echipei sibiene un pasiv de șase puncte față de minimul planificat în cele 17 etape ale turului. Spectatorii neobișnuiți nici măcar cu semisuccesele, ca să nu mai vorbim de înfrîngeri, au fluierat copios, apoi au început să vină din ce în ce mai puțini la stadion. De la o medie de aproximativ 15 000 de spectatori pe teren propriu în campionatul trecut — s-a ajuns la numai o mie-două de plătitori la unele meciuri ale sezonului de toamnă !

Va retrograda F.C. Șoimii Sibiu ? Un răspuns ferm este greu de dat. Cel mai bun răspuns îl pot da, de fapt, numai jucătorii acestei echipe — prin felul în care vor ști să ia totul de la capăt să se pregătească intens și fără mofturi. Pentru a încheia aceste rînduri, care se vor în sprijinul fotbalului sibian, vom cita opinia unui „microbist" adevărat, „Dacă vom scăpa de retrogradare, spunea ultimul nostru interlocutor, atunci sîntem ca și lansați în lupta pentru promovare, în campionatul care urmează, bineînțeles ! Dar pentru asta trebuie mai ales muncă, multă muncă !" Oare nu avea dreptate ?!

D. GRECU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : problemele omului (șeful secției : Liviu Timbus ; Marga Nadolea — secția scrisori — Cici Iordache — secția anchete — Răzvan Bărbulescu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Eliade, Radu Constantinescu — 1787) ; probleme politice și social-economice (șeful secției : Nicolae Cristache ; Lionel Năstescu, N. Gr. Mărășanu, Victor Nițu, Manole Cărțan, Elena Ghera — 1617) ; problemele noului (șeful secției : Tudor Octavian ; Iulian Neacșu, Horia Pătrașcu Ovidiu Ioanițoaia, Ion Predoșanu — 1619) ; artă-cultură sport (șeful secției : Eugen Săceleanu ; George Arion, Adi Cusin, Dumitru Graur, Victor Constantinescu Emanuel Tănjală — 1606) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Neiu Ionescu, Adrian Dohotaru — 1618) ; documentare (Vasile Mănecan — 1623) ; administrație (Gheorghe Amuza, Alexandru Medar — 1756) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu Cornel Catonă — 1782 1621) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 1783) ; redactor șef — 1622. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă P.O. Box 136-137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

ANUL XXVI – NR. 4 (1 129) 27 ianuarie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Construim socialismul cu oameni și pentru oameni

NICOLAE CEAUȘESCU

Scrisoare de inimă și credință

Cinstit Cîrmaci al țării înțelepte,
Noi, tinerii, ne îndreptăm spre tine,
Cu inimile într-un turn de trepte
Și viața o rugăm – să-ți fie bine.

Să-ți duci destinul într-un sănătate,
Erou, mereu cu țara împreună,
Și să-ți rotești – egală peste toate –
Sfredelitoarea ta privire bună.

Tu ai urcat încetul cu încetul,
Bărbat al muncii și-al eliberării,
Și-acum îți au, sub căpătîi, portretul
Femeile bătrîne ale țării.

Trudești și lupți și, încărcat de glorii,
La cîrmă stai, lumină, zi și noapte,
Te cred și te urmează muncitorii,
Ei, autorii uriașei fapte.

Ostașii, cînd credință sfîntă jură,
La tine se gîndesc, Cîrmaci al nostru
Că le ești steag și conștiință pură,
Că-n rostul țării ți se află rostul.

La tine cugetă adînc țăranii
În toată truda lor de peste vară,
Prin tine speră să le-aducă anii
Pîine mai bună, viață mai ușoară.

Nu vorbăreți și lași ca papagalii
Cu vorbe ce fac inima să doarmă,
Ci demni oșteni ți-s intelectualii ·
Oșteni – ideii, sub a minții armă.

Că sîntem un popor și o gîndire,
O inimă și-un braț, că sîntem Țară,
Că drept avem și noi la nemurire,
După atîtea cîte ne-ncercară.

Destin curat, istorică voință !
Da, țara te-a suit pe al ei munte,
Dar n-ai uitat de traiu-n chibzuință,
Și ai rămas atent la amănunte.

Cînd mari mulțimi te ovaționează
Și ai putea pluti în prea-mărire,
Tu ți-ai păstrat privirea bună, trează
Și vezi și omul în nenorocire.

Și vezi că mai există nedreptate,
Și vezi că fericirea-i imperfectă,
Și vezi că nu-s corect transmise toate,
Și vezi că omu-i om și nu insectă.

Și vezi pe cei care se-mburghezîră,
În numele ideii proletare,
Și biciul egoismul ce inspiră
Minciună, clevetire și trădare.

Noi te iubim de tot ce faci, părinte,
Chiar dacă uneori ni-i greu și nouă,
Noi te urmăm și te iubim fierbinte,
Că nu ne-ai dat dureta pe din două.

Că ne-ai reînvățat ce este dorul,
Și prețul trudei și răsplata pîinii,
Că ai fixat pe țară tricolorul
Ce-l sărutau neînfricat bătrînii.

C-ai readus în țară vitejia
Trecut și viitor, unite toate,
Că noi putem rosti în România ·
Acum : Lumină ! Luptă ! Libertate !

Nu tot ce este e perfecțiune
Și uneori ideea ta-i strîmbată,
Iar în pădurea lucrurilor bune
E-un vreasc care ne doare cîteodată.

Cu umilință și cu dor ți-am spune,
Grijă să ai de libertatea noastră,
Să fie toate lucrurile bune
Sub mîna ta, în Patria această.

Și nu-i ierta pe cei ce-n lingușire
Și în delațiune se răsfață,
Înconjurat de Țara ce-n iubire,
Prin muncă îți dorește : „Lungă viață !"

Ne place lupta, calea ei directă,
Chiar dacă sînt conștiințe mai închise
Ce libertatea o găsesc suspectă
Și cheamă revoluția la vize.

Tu, Omule de inimă și lege,
Om de Unire și de dreaptă fire,
Să știi că-n veci nu te vor înțelege
Cei ce-au uzat de-a noastră dezunire.

Bărbat al țării, înflorită toate,
Din cîrma care nu cunoaște tremur,
Tu țării să-i dai muncă și dreptate,
Și birui-vom orice fel de vremuri.

Noi nu-ți aducem lingușiri, nu-i cazul,
Știm că-ți displac, ți se zburlește părul,
Dar dacă-ți spunem că ne ești Viteazul
Și Omul Bun, îți spunem adevărul.

Ci cheamă-ne mereu la bătălie,
Dă-ne să facem zarea să-nflorească,
În spiritul de aspră vitejie,
Ce-i azi stăpîn în Țara Românească.

Tu, care-ai deșteptat c-un dulce tunet,
Istoria cinstitei noastre nații,
Fă să vibreze cu-ndelung răsunet
Și sufletele noii generații.

Nu creadă demagogii că-s în floare
Sperînd că lor mereu le va fi bine ;
Că nu încape țara în dosare,
Nici în delațiuni fără rușine.

Ne-ai învățat că „omul este munca",
Aceasta vrem să fie legea sfîntă,
Vrem să-ți urmăm neabătut porunca,
Noi, țara ce muncește și ce cîntă.

Noi te cinstim, lumină îndrăzneață,
Și îți urăm mulți ani și sănătate,
Iar blînda ta tovarășă de viață
Să-ți fie bună cumpănă la toate.

Mereu, între cinstiții tăi tovarăși,
Partidul să-l conduci, cu dîrză mînă,
Cu-o energie re-ntregită iarăși
De tot ce este patria română.

Trăiască buna inimă ce bate
Într-un același ritm cu datoria,
Trăiască-n glorie și sănătate
Acel ce pentru viitor se zbate...

Trăiască maica noastră, România

ADRIAN PĂUNESCU ■

România socialistă sub semnul muncii, al libertății, al unității și al dezvoltării

Urmărim crearea condițiilor celor mai propice ca omul să se poată manifesta plenar în toate domeniile vieții sociale, fiecare cu capacitățile, personalitatea și felul său de a fi, în spiritul comun întregii societăți, al dragostei de dreptate și adevăr, al curajului și cinstei, al simplității, al hotăririi de a lucra împreună cu semenii săi pentru fericirea proprie, pentru fericirea întregii societăți.

NICOLAE CEAUȘESCU

Un timp ce se impune deopotrivă inimii și cugetului nostru

Am fost cu toții martorii, creatorii și beneficiarii celui mai strălucit capitol al istoriei naționale, al unei istorii făurite conștient prin armele rațiunii, științei și practicii sociale, prin ,marea capacitate a comuniștilor de a transforma în fapte vocația unei întregi națiuni, de a ridica la scara realității cele mai nobile deziderate ale socialismului, de a sintetiza și fructifica la maximum întreaga zestre de valori acumulată de veacuri, dînd o nouă strălucire și semnificație însușirilor tradiționale ale poporului nostru. Pentru noi toți, pentru întreaga ființare a României, Partidul Comunist Român a reprezentat și reprezintă autoritatea supremă, forța politică și socială cea mai înaintată, tezaurul muncii colective, trup din trupul clasei muncitoare, al țărănimii și intelectualității poporului nostru.

Continuator al celor mai glorioase tradiții de luptă, plămădit din năzuințele de libertate socială și națională ale poporului nostru, partidul comuniștilor din România — prin natura de clasă, prin ideologia și organizarea sa, prin politica sa marxist revoluționară — s-a dovedit de la începutul existenței sale singura forță politică în stare de a sesiza imperativele istoriei, de a găsi căile și mijloacele pentru înfăptuirea lor, devenind exponentul intereselor și aspirațiilor fundamentale ale unui întreg popor.

Pentru noi toți este astăzi limpede că lumina zilei că toate victoriile și năzuințele istorice din ultimele decenii, tot ce s-a creat prin talentul, hărnicia și puterea novatoare a cetățenilor noștri, tot ce a schimbat din temelii chipul țării și viața locuitorilor acestui pămînt — este indisolubil legat de gîndirea și activitatea practică a Partidului Comunist Român, de modul magistral în care și-a exercitat misiunea de forță politică conducătoare a societății noastre.

Din scurgerea acestor ani atenția noastră se îndreaptă în mod deosebit asupra ultimei perioade. Acordăm această prioritate nu obligați de prospețimea memoriei sau din considerente de ordin afectiv, ci datorită marilor semnificații pe care le-au avut în destinul colectiv al poporului nostru congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea, hotărîrile plenarelor C.C. al P.C.R., Congresul educației politice și al culturii socialiste. O perioadă de o amploare fără precedent, cea mai fertilă din întreaga dezvoltare a României postbelice, legată organic de activitatea prodigioasă desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea statului și partidului, de contribuția sa decisivă la fundamentarea științifică a politicii partidului nostru, de spiritul nou promovat în toate sferele vieții economico-sociale.

Revederea științifică sau rememorarea sentimentală a acestor ani aduc în atenția noastră a tuturor, în orice clipă și cu orice prilej, marea contribuție a tovarășului Nicolae Ceaușescu, aportul personal, precumpănitor, la elaborarea și aplicarea strategiei și tacticii partidului nostru, a orientărilor de principiu ale politicii sale interne și externe. Discernămîntul științific prin care au fost abordate problemele cruciale ale dezvoltării societății noastre, temeinicia opțiunilor și cutezanța soluțiilor preconizate, pasiunea și consecvența pentru promovarea noului, permanenta confruntare dintre teorie și practică au făcut ca activitatea secretarului general al partidului nostru să fie asociată în conștiința poporului nostru cu ansamblul succeselor dobîndite în ultimii ani pe întregul teritoriu al patriei socialiste.

Pornind de la cercetarea laborioasă a realității, de la noile cerințe impuse de noua perioadă istorică, Comitetul Central, prin grija tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, a conturat cu claritate, pentru fiecare domeniu al construcției socialiste, fără excepție, obiectivele de atins, căile de urmat, formele și metodele cele mai eficiente de organizare și conducere, și, ceea ce este deosebit de important, a îndrumat nemijlocit, la fața locului, munca pentru realizarea scopurilor propuse.

O perioadă care se impune inimii și cugetului nostru și prin importantele teze de însemnătate teoretică și practică elaborate de partid, inițiate în spirit marxist leninist de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, care au dat un nou impuls gîndirii teoretice, elaborării soluțiilor practice ale înaintării și dezvoltării multilaterale a construcției socialiste, reprezentînd, totodată, un însemnat aport la îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare. Aceste teze care constituie piatra unghiulară a tuturor documentelor de partid elaborate în țara noastră în ultimii ani se referă, după cum știm cu toții, la clarificarea etapelor de dezvoltare economică și social politică a țării, la rolul primordial al forțelor de producție, la natura și evoluția contradicțiilor în socialism ; au precizat locul națiunii în etapa actuală, coordonatele adîncirii democrației socialiste, desfășurarea și creșterea rolului conducător al partidului nostru, fizionomia umanismului socialist, caracterul dinamic al conștiinței socialiste, aprofundarea principiilor marxist-leniniste ale relațiilor dintre statele socialiste, dintre partidele comuniste și muncitorești.

O teză deosebit de importantă, elaborată la cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român, marchează din punct de vedere teoretic și practic trecerea la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Răspunzînd unor exigențe metodologice și avînd în vedere realitatea concret- istorică a construcției socialiste în România, noul concept definește strategia dezvoltării globale a societății noastre într-o etapă maturizată, superioară, în interiorul căreia se deschid perspectivele trecerii treptate spre comunism.

Perioada ultimilor ani este deosebit de elocventă și prin consecvența remodelării spirituale a omului societății noastre, conceptului potrivit căruia un factor primordial al întregii activități de transformare revoluționară a societății îl constituie formarea omului nou, caracterizat printr-o înaltă conștiință socialistă, un om cu un larg orizont cultural, cu o atitudine înaintată față de muncă, societate, familie. „Noi considerăm și am considerat întotdeauna — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — că menirea istorică a socialismului este nu numai de a elibera omul de asuprire și exploatare, de a asigura bunăstarea lui materială, ci de a făuri o civilizație spirituală superioară, care nu se poate realiza decît prin formarea unui om nou, cu o înaltă conștiință și pregătire culturală și profesională, cu un profil moral politic înaintat".

Sub semnul unei vieți politice dinamice, al intensificării participării conștiente a maselor la dezvoltarea multilaterală a construcției socialiste, am intrat, odată cu țara, în cel de-al doilea an al planului cincinal 1976—1980, la sfîrșitul căruia România se va înfățișa întregii lumi ca o țară prosperă, cu o structură economică modernă, cu un nivel ridicat de civilizație. La temelia acestui nou edificiu al socialismului, partidul a materializat în continuare axioma civilizației contemporane : crearea unei economii stabile, bazată pe o consecventă politică de industrializare a patriei, principala garanție a progresului material și avangarda independenței naționale. Documentele programatice elaborate de Congresul al XI-lea, hotărîrile plenarelor C.C. al P.C.R., ulterioare acestui înalt forum, cuvîntările și expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu ilustrează grăitor capacitatea partidului nostru de a modela în chip original, cutezător, realist, viitorul națiunii române. El se va naște pe trunchiul solid al prezentului, prin destoinicia unui popor care și-a demonstrat din plin virtuțile, sub îndrumarea unui partid încercat în fruntea căruia se află înțeleptul său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care simbolizează atît de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru partid.

Despre reușita acestor nobile deziderate vorbesc încă de pe acum succesele remarcabile obținute de oamenii muncii în toate compartimentele de muncă și creație, entuziasmul, pasiunea și înaltul patriotism care animă activitatea generală a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, ajutorul și grija permanentă a secretarului general al partidului nostru pentru o exigentă și rațională desfășurare a uriașului efort, pentru finalitatea umanistă a acestui impresionant drum: îmbunătățirea condițiilor de viață ale poporului nostru, creșterea gradului de civilizație al națiunii noastre, țelul suprem al Partidului Comunist Român.

LIVIU TIMBUS ■

Că oamenii trăiesc mai bine, iată un lucru care aproape că nu mai trebuie spus

Ca să înțelegem mai bine adevărul cifrelor de plan în anii ce vin, ca să știm în ce fel ne privesc, pe fiecare în parte, indicii economici ai cincinalului acesta, pe care-l numim al revoluției tehnico-științifice, ca să știm cu exactitate ce face revoluția tehnico-științifică din cursul vieții noastre obișnuite, în care o zi pare să semene cu alta, deși niciodată zilele noastre n-au fost mai deosebite între ele ca acum, trebuie să ne întoarcem puțin în urmă, nu cu mult, cu zece ani, cu doisprezece ani și să vedem ce spuneau atunci cifrele de plan despre viața socială, despre traiul omului muncitor. Urci mai încrezător înălțimea unei scări și drumul ce-l urmează ea dacă, socotind înălțimea unei trepte, vezi cum, treaptă lîngă treaptă, se împlinește trainic scara. În 1968, Congresul al X-lea al partidului arăta că retribuția crescuse, față de 1965, cu 26%, veniturile țărănimii sporiseră și ele cu 16,2%, fondul de pensii se dublase, crescuse durata concediilor de odihnă, crescuse mult și desfacerea mărfurilor către populație și anume cu peste 31%. Se construiseră, din fondurile statului, 363 000 locuințe, ceea ce înseamnă că un milion de oameni se mutaseră în case noi. Pînă în 1970, anul de încheiere al cincinalului început în 1966, treapta bunăstării fusese bine pusă în rostul ei, cifrele de mai sus rotunjindu-se în consecință. În anul 1975, socotind creșterile bunăstării sociale față de 1970, notăm un spor al retribuției reale de 23%. Prevederile cincinalului 1966-1970 arătau că sporul va fi de 18—20%. Înseamnă că prognoza nu a fost bună ? Nu. Prognoza a ținut seamă de toți parametrii ceruți de științele economice, numai că știința aceasta nu poate să cuprindă niciodată întregul avînt spre bine al unei națiuni. Poporul nostru a arătat în anii ultimelor două cincinale, mai ales, că știe să răspundă cu fapte mari atunci cînd e bine condus, cînd directivele economice merg la miezul lucrurilor, cînd sînt luate în seamă cele mai îndreptățite aspirații ale sale. În cincinalul trecut, ca urmare a edificării unui număr impresionant de noi industrii, numărul locurilor de muncă a sporit cu 1 300 000, față de 1970, față de treapta ce a reprezentat-o cincinalul 1966-1970, veniturile populației au crescut cu 23 miliarde lei. Creșteri cu totul impresionante arată indicele alocațiilor pentru copii : peste 47%, adică nu numai împlinirea prevederilor planului, ci și depășirea lor cu 3 miliarde lei. Cheltuielile statului în sectorul construcțiilor sociale au fost cu 50% mai mari ca în cincinalul 1966—1970. Veniturile membrilor cooperatori au fost și ele în creștere substanțială și dacă socotim laolaltă — cum se cuvine, de fapt, s-o facem — sporirea veniturilor din retribuție și alocațiile social culturale vedem că într-un singur cincinal veniturile reale ale oamenilor muncii au fost cu 55% mai mari față de 1970. O creștere antrenează altă creștere, trăind mai bine, oamenii consumă mai multe mărfuri. Desfacerea de mărfuri înregistrează un spor de 52%, serviciile către populație un spor de 70%. Oamenii și-au construit, cu sprijinul statului, peste 500 000 apartamente și cu banii lor peste 250 000. Au fost create noi locuri de muncă, în număr de 1 000 000, școlarii și studenții au burse, practic, de două ori mai mari ca în 1966.

Toate acestea, care sînt numai o parte din elementele ce demonstrează mersul hotărît într-o viață mai bună a societății socialiste românești, ilustrează vechiul proverb, atît de frumos înțelept, că omul bun se cunoaște după faptă. Cele două trepte, marcate de cincinalele cuprinse între anii 1966—1975, ne dau încredere în înălțimea treptelor următoare și în faptele acestor oameni buni ai României.

TUDOR OCTAVIAN ■

Participantă tot mai activă în schimburile de valori ale lumii

Dezvoltarea economico-socială fără precedent a României socialiste a impus, mai ales în ultimul deceniu, lărgirea schimburilor economice, ridicarea la parametrii cei mai înalți a cooperării în producție cu alte state, adîncirea și perfecționarea conlucrării pe multiple planuri cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, pentru realizarea unei noi ordini economice internaționale, pentru cauza colaborării și păcii în lume. Aceasta se constituie ca o expresie deosebit de semnificativă a progresului economico-social al țării, a economiei românești — factor dinamizator al ansamblului relațiilor economice ale României cu statele socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate cele peste 145 de state ale lumii cu care întreținem legături comerciale și de cooperare industrială și tehnică. Astfel, comerțul nostru exterior înregistrează o creștere în ultimii 10 ani de aproape 4 ori. Creștere cu atît mai importantă cu cît înglobează în ea și mărirea ponderii mașinilor și utilajelor la export de la 18,8 la sută la 25,3 la sută. Iată deci că, într-un răstimp relativ scurt, țara noastră, altădată cunoscută pe piața internațională aproape numai prin produsele sale agrare, se impune astăzi și prin produsele industriei sale aflate în plină dezvoltare, nouă realitate obiectivă ce a creat printre altele premisele necesare înființării a șase societăți mixte în ultimii ani. O contribuție esențială în dezvoltarea relațiilor economice internaționale au adus întîlnirile și convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducătorii și reprezentanții a numeroase state ale lumii, fapt ce a dus firește la instituirea de noi relații diplomatice, la parafarea de noi acorduri comerciale reciproc avantajoase, în spiritul principiilor coexistenței pașnice, al participării active la diviziunea internațională a muncii. Drept urmare, s-au dezvoltat continuu relațiile economice ale țării noastre, a crescut și s-a diversificat schimbul de mărfuri cu țările membre C.A.E.R., cu toate țările socialiste, cărora le revine ponderea cea mai mare, principală, în volumul comerțului exterior și în activitatea de cooperare economică a României; s-a accentuat cooperarea activă cu țările în curs de dezvoltare, ajungîndu-se ca aceasta să aibă o pondere în volumul schimburilor comerciale ale României de peste 20 la sută, o creștere de aproape 24 de ori în ultimii 15 ani; în numai un deceniu s-a ajuns ca ponderea schimburilor și cooperării economice dintre țara noastră și țările capitaliste dezvoltate să reprezinte astăzi circa 37 la sută din volumul comerțului exterior.

La toate aceste succese de prestigiu, succese deosebite obținute în ultimul deceniu în dezvoltarea relațiilor economice cu toate țările lumii, au contribuit decisiv contactele și convorbirile președintelui Nicolae Ceaușescu prilejuite de vizitele de prietenie pe care le-a făcut în cursul anilor în numeroase țări ale lumii, inițiativele sale pentru noi acțiuni de cooperare, activitatea sa diplomatică neobosită întemeiată pe „necesitatea respectării deplinei egalități în drepturi și avantajului reciproc, a dezvoltării unor schimburi echitabile și realizării unei cooperări în producție care să corespundă intereselor fiecărei părți, progresului general al economiei internaționale, înscriindu-se, totodată, pe linia înfăptuirii unei economii echilibrate pe plan mondial".

IULIAN NEACȘU ■

În 1975, cît în întreg deceniul 1951-1960

Mai întîi și-ntîi, într-o succintă istorie mai nouă a siderurgiei din țara noastră, Reșiței i s-a adăugat, cu alți parametri, Hunedoara, care într-un timp relativ scurt a emis serioase pretenții la titlul de navă amiral a industriei grele. Acesteia, în ultimii 10—12 ani, i s-au adăugat furnalele, oțelăriile și laminoarele Galațiului, dar, mai ales, la Tîrgoviște, veche cetate de scaun a Țării Românești, s-a născut oțelul înalt aliat. Am mai putea vorbi, în aceeași idee privitoare la completarea constelației de centre siderurgice ale țării noastre, și despre viitorul mare combinat de la Călărași. Mult mai pe scurt, vrem să ilustrăm că politica de industrializare, promovată cu consecvență de către partidul nostru, s-a dovedit, conform celor mai elementare noțiuni de economie politică, factorul hotărîtor al creșterii și stabilității noastre economice. În prelungirea directă a acestor două fraze care pot fi cuprinse în îndemnul — Mai multă fontă, mai mult oțel, mai multe laminate și, drept urmare, mai multe mașini! —, harta economică a țării noastre a înregistrat spectaculoase transformări, aproape fiecare oraș devenind un adevărat șantier. Au beneficiat de acest impetuos marș al industriei siderurgice atît orașele care dispuneau de o tradiție în construcția de mașini, dar, într-o măsură mult mai mare, au beneficiat orașele în care altădată nu se întîmpla nimic. S-a consolidat și s-a diversificat gama mașinilor produse la Ploiești, Brașov, Arad, Timișoara, București, Tîrgu Mureș, Cluj-Napoca, Oradea, Craiova, Sibiu, Brăila, ca să amintim doar cîteva dintre acestea, dar, așa cum spuneam, pornind de la un imens zero, adică de la nimic, industria metalurgică și constructoare de mașini se simte ca la ea acasă în orașe precum Alexandria, Tîrgoviște, Balș, Botoșani, Iași, Aiud, Bîrlad, Vaslui, Zalău, Alba Iulia, Tîrgu Jiu, ca să ne oprim, și de această dată, doar la cîteva locuri unde noul a pus stăpînire pe munca și viața de astăzi a oamenilor. Dintr-o sumedenie de cifre, demne de semnalat ni se par a fi următoarele: în 1974, față de anul 1965, s-a produs de două ori și jumătate mai mult oțel și de trei ori mai multe tractoare. La sfîrșitul anului 1975 a fost înregistrată o producție globală, în industrie de 576,6 miliarde lei, realizîndu-se un ritm mediu anual de dezvoltare pe ansamblul perioadei ultimului cincinal de 13 la sută. Am mai putea aminti, din notanul de cifre, și faptul că producția industrială suplimentară a depășit 100 milioane de lei, dintre care industriei construcțiilor de mașini i-au revenit 30 de milioane, iar industriei metalurgice 12 milioane de lei. Și mai tulburător, adică mai reprezentativ pentru saltul realizat pe calea industrializării, ni se pare a fi faptul că întreaga producție industrială a anului 1965 a fost realizată, în anul 1975, în numai 100 de zile, sau producția industrială a anului 1975 echivalează întreaga producție industrială a anilor 1951—1960.

VICTOR NIȚĂ ■

„Ceaușescu și poporul"

Am avut marea cinste și privilegiul de a mă afla în cîteva rînduri în imediata apropiere a tovarășului Nicolae Ceaușescu de-a lungul unor vizite de lucru sau sărbători ale muncii onorate de înalta prezență a Președintelui României.

Am făcut de fiecare dată, cum am știut și cum m-am priceput, cronica acelor momente — pe care eu le văzusem de la numai cîțiva metri —, încercînd să comunic cititorilor revistei noastre impresiile puternice și sentimentele unice pe care le poate trăi un **martor ocular la istoria României.** Scriind aceste cuvinte mari, am convingerea elevului care știe că nu greșește la teza de istorie. Istoria aceasta a noastră a însemnat — înainte — luptele lui Mihai Viteazul, lui Vlad Țepeș, lui Ștefan cel Mare, a însemnat lupte pentru apărare, pentru întregire, pentru unire, după cum — astăzi — istoria înseamnă lupta noastră și munca noastră pentru o Românie socialistă mereu mai puternică, mai stăpînă pe ea, mai demnă și mai respectată în întreaga lume.

Istoria aceasta a României de astăzi o facem noi, românii, iar în fruntea acestui exemplar **război al muncii,** conducînd fiecare **luptă pentru mai multă pîine, mai multe produse industriale, pentru o viață mereu mai bună,** în fruntea fiecăreia din aceste lupte se află bărbatul cu înalta vocație a istoriei, primul bărbat al României de astăzi, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Am avut, cum spuneam, fericitul privilegiu să urmăresc momente ale Istoriei României cu ochii mei, l-am văzut pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea luptelor noastre pașnice dar încrîncenate pentru binele românilor, istorie pe care copiii și nepoții noștri o vor citi și învăța din cartea de istorie a neamului pentru viitorul căruia iubitul nostru conducător a făcut și face atîtea. L-am văzut pe tovarășul Nicolae Ceaușescu vorbind cu sute de oameni, l-am văzut strîngînd sute de mîini și am înțeles cu mintea și cu sufletul călda **relație de dublu atașament „Ceaușescu și poporul!"**

Firește, se pot da nenumărate exemple ilustrînd această relație, dar eu mă voi opri la unul singur care-mi vine în minte scriind acum aceste rînduri. Se lansa la apă primul mineralier românesc de 55 000 tdw. La această premieră națională participa și tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acele clipe de mare bucurie și entuziasm, un bătrîn maistru a apucat să-mi spună următoarele cuvinte: „Vasul acesta l-am făcut împreună cu tovarășul Ceaușescu. Da. Știți că pînă astăzi, la sărbătoarea asta a noastră a lansării navei, secretarul general al partidului a venit de 5 ori la noi în șantier, urmărind, etapă cu etapă, evoluția construcției, sfătuindu-ne și dîndu-ne îndrumări ce și cum să facem să iasă mai bine?"

„Ceaușescu și poporul", o relație de dublu atașament, o relație de muncă, o relație istorică!

MARIUS POPESCU ■

Cultura în revoluție, revoluția în cultură

După cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea sa la Congresul educației politice și al culturii socialiste, „Ca urmare a progresului general al societății, a extinderii și perfecționării instrucției publice, a răspîndirii largi în mase a cunoștințelor științifice, politice și culturale, în anii socialismului a avut loc o puternică ridicare a nivelului de cultură al întregului popor, o înflorire fără precedent a vieții spirituale a patriei noastre".

Decisivi în înfăptuirea revoluției noastre culturale au fost anii care au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R. Deși, cifrele nu pot reflecta în toată bogăția sa fenomenul cultural, a cărui desfășurare nu poate fi observată întotdeauna imediat, vom insera cîteva date reprezentative pentru dezvoltarea lui atît de complexă în România socialistă a ultimilor ani.

În perioada 1966—1975, de pildă, au fost deschise pe întreg cuprinsul țării peste 1200 de cămine culturale, 27 case de cultură, 17 cluburi, 42 de cinematografe. Au fost ridicate trei noi teatre (Teatrul național din București, Teatrul de stat din Craiova și Teatrul de stat din Tîrgu Mureș). În aceeași perioadă producția de carte a înregistrat salturi spectaculoase, semn al aspirației spre lectură a maselor largi. S-au tipărit 39 366 titluri în tirajul fără precedent de 695 149 000 exemplare. Numărul spectatorilor la cinematografe în toată țara a fost de 1 943 406 000 iar la teatru și instituții muzicale de 127 665 000. Bibliotecile publice au avut 81 241 000 cititori cărora li s-a eliberat un număr de 786 478 000 volume. Cinematografia românească a cunoscut și ea succese însemnate. S-au produs în anii despre care vorbim 160 de filme artistice de lung metraj plus 14 pentru televiziune, 284 filme de scurt metraj artistic și de animație. 1583 documentare științifice.

Despre toate aceste importante contribuții la dezvoltarea spiritualității românești s-a vorbit pe larg și cu luciditate, fără a se escamota greșelile ce s-au mai făcut în acest domeniu, în cadrul Congresului educației politice și al culturii socialiste, eveniment cu largă rezonanță în viața României. Primul congres de acest gen organizat la noi a evidențiat rolul deosebit pe care îl joacă cultura socialistă în formarea omului nou, a conștiinței sale revoluționare, a pus bazele activității culturale din România în anii care vor veni, a dat impulsul pentru realizarea Festivalului național „Cîntarea României", care înseamnă o reunire a tuturor forțelor artistice de pe întreg cuprinsul patriei, un act de cultură cu semnificații și implicații majore în viața spirituală a României de azi și dintotdeauna.

GEORGE ARION ■

Pentru situarea României în rîndul țărilor cu agricultura cea mai înaintată

„În anul 1975, agriculturii i s-a repartizat cu aproape 10 miliarde lei mai mult decît în 1965" — consemnează presa; și alte comparații: „... în ciuda condițiilor climatice nefavorabile, a unor grele calamități naturale, producția agricolă pe anii 1971—1975 a fost cu peste 25% mai mare decît în cincinalul 1966—1970 și cu 55% mai mare ca în perioada 1961—1965".

Sînt cifre care nu mai au nevoie de nici un comentariu. Agricultura stimulează dezvoltarea tuturor ramurilor neagricole, a tuturor domeniilor de activitate prin cererea sporită de mijloace de producție și bunuri de consum, precum și de servicii pentru modernizarea producției și ridicarea nivelului de trai al populației. Ea este în același timp cea care sporește an de an ponderea produselor agro-alimentare prelucrate industrial. Ca atare, dezvoltarea industriei alimentare și în bună parte a industriei ușoare, Agricultura contribuie de asemenea la intensificarea comerțului exterior al țării, reprezintă o importantă sursă de devize pentru economia națională.

În anul care a trecut, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înscris în cuvînt și gînd faptul că obținusem cea mai bogată, cea mai mare recoltă din întreaga istorie a națiunii. Astăzi, acest lucru se cere a fi nu numai permanent, dar și depășit în continuare. Cîteva cifre — aplicate la un deceniu — sînt edificatoare în această intenție. În anul 1965, în România lucrau 7 078 ingineri agronomi, 1 540 ingineri zootehniști, 695 mecanizatori și 622 medici veterinari; peste numai zece ani, numărul acestora se ridicase la 9 601, 1 827, 2 341 și respectiv 3 174! În aceiași ani, producția agricolă vegetală a crescut — socotită în mii tone — de la 12 501,3 la 15 265,8. Cîteva cifre, iată, dovedind că astăzi, la noi, agricultura a devenit o veritabilă și productivă școală a inteligenței.

Încă din anii 1975—1976, unele unități agricole au obținut producții record (5 000—8 000 kilograme grîu/ha; 10 000—12 000 kilograme porumb/ha; 3 000—4 000 kilograme floarea-soarelui/ha; peste 10 kilograme lînă pe cap de ovină, peste 5 000 litri lapte pe vacă furajată etc.). Sînt, acestea, numai cîteva dintre premisele ce dovedesc capacitatea agricultorilor noștri de a realiza, de a face totul pentru ca — așa cum afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu de la înalta tribună a celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român — „...cincinalul 1976—1980 să fie nu numai cincinalul revoluției tehnico-științifice, dar și cincinalul care să ducă la o transformare radicală a agriculturii noastre, la modernizarea ei, la situarea României în rîndul țărilor cu agricultura cea mai înaintată".

HORIA PĂTRAȘCU ■

România socialistă, sub semnul muncii, al libertății, al unității și al dezvoltării

A face totul pentru a spori avuția națională

În Expunerea cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural educativă de formare a omului nou, constructor devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România, prezentată la Congresul educației politice și al culturii socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu pune munca în rîndul celor mai prețioase obligații ale patriotismului revoluționar : **„A fi patriot, a-ți iubi țara înseamnă a face totul pentru a spori avuția națională, proprietatea socialistă, a nu precupeți nimic pentru înfăptuirea politicii partidului comunist, ce corespunde pe deplin intereselor vitale ale întregii națiuni".**

Istoria pămîntului, spusă uneori în prea multe metafore, ne-a hrănit cu ideea că țara noastră e bogată și că munții noștri aur poartă. Va fi fost România o țară darnică, vor fi fost cîndva bogățiile pămîntului ei lesnicioase, numai că prea au fost înainte cheltuite rău aceste bogății și prea au fost furate. Dacă vrem să fim toți cu un trai egal în bunăstare, trebuie să-nvățăm geografia și istoria bogățiilor naturale ale țării cu mult simț gospodăresc, să vedem că orice sac din care lei dă de fund, că numai munca nu se termină. România, da, e încă o țară bogată, dar este fiindcă la legea străveche a muncii din zori în seară noi adăugăm o știință socialistă a muncii. La tezaurul natural adunăm tezaurul fabulos al muncii cu regulă clare, pe un plan economic bine structurat, cu un țel clar pentru toți, deopotrivă, și pentru fiecare cetățean în parte.

Dacă în destule domenii ale vieții social-economice noi avem o tradiție și citeodată mare tradiție, construind prezentul și viitorul pe un teren bogat, în destule alte domenii tradiția ne lipsește. Cum nu vrem să ne fericim pe seama nimănui, cum n-am umblat niciodată să primim nimic peste ce ni se cuvine de la nimeni, nici de la vecini, nici de la vremuri, facem din talentul muncii noastre fără odihnă tradiție și temelie în toate. Fiecare zi a construcției socialiste în România e marcată de fapte excepționale în cîmpul muncii, de sîrguință la binele public. Avuția patriei sporește prin munca ei, prestigiul patriei crește în ochii lumii întregi prin contribuția tuturor fiilor care-i ară ogorul. Știm cum e munca și ce bucurii ne dă cînd e'din inimă și din înțelepciune. Mai știm, de asemenea, cum

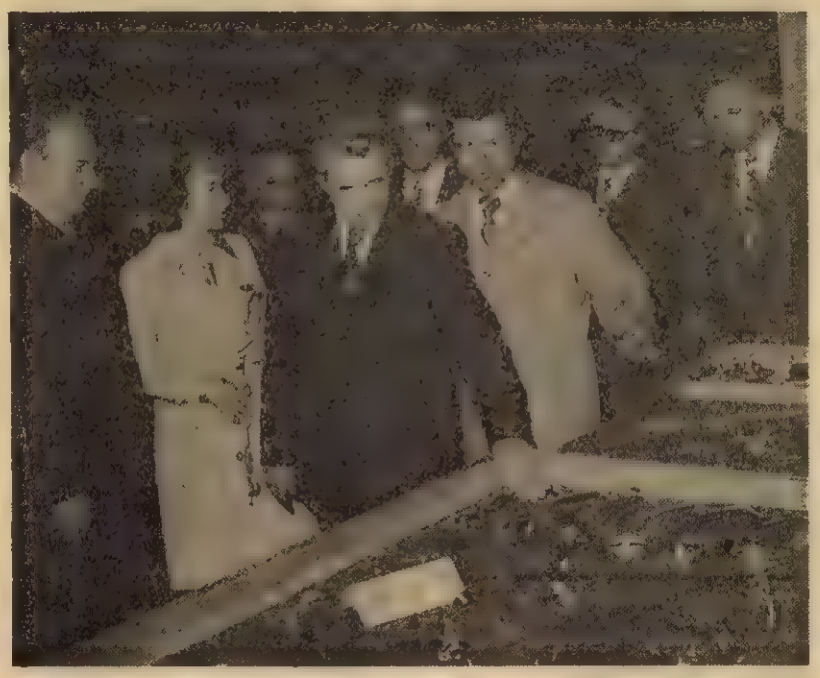

e chipul lenei și al risipei. Dragostea de țară nu e o abstracțiune. Lenea și risipa nu intră niciodată în numele dragostei de țară. Patriotismul cere dovezi, nu vorbe. Vor mai fi, cum au mai fost, mulți patrioți în vorbe dar rostul lor e mărunt, mai mărunt cu trecerea timpului, fiindcă timpul nu prea adună vorbele. Partidul spune cu dreptate că fiecare om al societății socialiste trebuie apreciat după calitatea și cantitatea muncii sale. Cine muncește bine și cu gîndul bun are toată stima țării și e patriot. Prin exemplul muncii sale în fruntea țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne arată cum trebuie lucrat, cu ce ambiție și lumină, cu ce voință patriotică și ce încredere în forțele proprii ca să parcurgem drumul cel mai scurt la starea de fericire a națiunii, adică la starea în care între resurse și consum se va stabili un echilibru la o cotă înaltă, cînd acest echilibru va însemna că fiecare om cunoaște toate binefacerile civilizației pe fondul sufletesc al unui sfînt respect pentru semeni, pentru munca și traiul lor.

TUDOR OCTAVIAN

Învățămîntul, la ora marilor mutații calitative

Învățămîntul românesc se prezintă azi ca un sistem unitar și închegat, constituit pentru a corespunde cerințelor concrete ale operei de edificare a civilizației socialiste și comuniste. Rod al ultimilor zece ani, notăm o serie de realizări importante ca : extinderea învățămîntului preșcolar, instituirea școlii obligatorii de zece ani, dezvoltarea învățămîntului liceal și superior, integrarea învățămîntului cu activitatea productivă și cercetarea, continua sa înnoire, ca reflectare a cerințelor vieții. În acest ultim deceniu, pe toate treptele școlii noastre se constată o consolidare a bazei sale materiale și, în concepție, o dinamică înnoitoare, o deschidere către nou și progres. Cîteva cifre sînt elocvente. S-au construit, în această perioadă, peste 1 800 de școli cu aproximativ 28 000 săli de clasă și mai mult de 530 de internate cu 135 000 de locuri. Dacă adăugăm grădinițele noi construite (circa 1 000), atelierele școală, școlile speciale pentru copiii cu deficiențe, casele de copii, aproape jumătate de milion metri pătrați suprafață de învățămînt pentru învățămîntul superior și cămine studențești cu aproximativ 28 000 de locuri, constatăm că totalitatea suprafețelor pe care s-au construit aceste obiective sînt echivalente cu suprafața a 6 orașe mari cu 100 000 de locuitori. Un salt calitativ al învățămîntului din țara noastră îl constituie generalizarea învățămîntului de 10 ani și trecerea în deceniul următor, conform hotărîrilor Congresului al XI-lea, la generalizarea învățămîntului liceal. Este un salt excepțional, o mutație de mari proporții în nivelul de pregătire profesională, de educație și cultură, în formarea pentru muncă și viață a tineretului nostru. În ultimul deceniu învățămîntul superior a cunoscut o puternică dezvoltare. Odată cu sporirea numerică a instituțiilor și facultăților, s-a înființat învățămîntul superior de scurtă durată (subingineri), s-au creat forme de învățămînt superior organizat în trepte, s-au perfecționat și modernizat programele cursurilor și seminariilor, ale activităților de laborator și de proiectare, s-au făcut importante progrese în integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția. În lumina documentelor Congresului al XI-lea, învățămîntul va cuprinde, ca o latură inseparabilă, procesul de producție, ceea ce presupune ca fiecare institut, fiecare facultate să devină un laborator de cercetare și o uzină de producție. Sînt doar cîteva dintre realizările dintr-un domeniu care, potrivit documentelor Congresului al XI-lea, reprezintă un factor de bază al progresului general al societății și, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, deține „rolul primordial în realizarea prevederilor de pregătire a forței de muncă, a cadrelor necesare tuturor sectoarelor de activitate".

RAZVAN BARBULESCU

Spectaculoasa ascensiune a chimiei românești: de 190 de ori mai mult

...Brazi, Făgăraș, Săvinești, Borzești, Craiova, Pitești, Tg. Mureș, Brăila, Tr. Măgurele, Rm. Vîlcea, Slobozia... — mari puncte de reper din geografia chimiei românești. Cele mai mari, dar nu singurele orașe care în anii construcției socialiste au ajuns cîtadele ale celei mai moderne industrii din epoca contemporană. Creații mai ales ale ultimelor două cincinale, cînd chimia a înregistrat o ascensiune fără precedent, situîndu-se la sfîrșitul anului 1975, în statisticile internaționale, pe locul zece în lume. Un loc foarte sus, avînd în vedere nu numai fantastica evoluție pe plan mondial a acestei ramuri hotărîtoare în progresul tuturor celorlalte industrii, implicată profund în revoluția tehnico-științifică, în nivelul de trai general al omului de azi. În 1975 s-a produs de peste 190 de ori mai mult decît în 1938 și s-a ajuns la sfîrșitul aceluiași an să se exporte peste 700 de produse — de la sodă calcinată, la negru de fum, avînd o pondere importantă în exportul mondial de chimicale. Acest volum de export fiind de patru ori mai mare față de 1970, iar relațiile de cooperare ajungînd să totalizeze 76 de țări de pe toate continentele Terrei. Cincinalul 1971—1975 a constituit, dealtfel, cel mai complex program de dezvoltare pe care l-a avut vreodată industria noastră chimică, reprezentînd ramura cea mai dinamică a industriei. Dacă ritmul de creștere a industriei în ansamblu a fost de 14,3 la sută, chimia a avut un ritm de 18—19 la sută. Ea a înglobat, pe întreg cincinalul, 18 la sută din totalul investițiilor destinate tuturor ramurilor industriale, asigurînd punerea în funcțiune a peste 660 de capacități de producție. Dar, spectaculoasa ascensiune a chimiei românești nu se referă numai la acumulările ei cantitative ci, totodată, sau mai cu seamă la cele de ordin calitativ. Eforturile au fost îndreptate spre dezvoltarea cu prioritate a subramurilor cu tehnicitate ridicată, tehnologie modernă și grad superior de valorificare și prelucrare a bogățiilor naturale. Accentul a fost pus pe sectoarele importante de care depinde chimizarea agriculturii, industria polimerilor — această sursă de materii prime pentru o serie de alte industrii —, cît și pe contribuția chimiei la progresul tehnic și calitatea producției în toate ramurile economiei naționale. Iată doar un singur exemplu al cărui efect se resimte direct în nivelul nostru de viață : producția de mase plastice a crescut de peste 2,5 ori față de 1970, iar cele de fire și fibre sintetice de peste 3 ori, perfecționîndu-se considerabil calitativ — cele de tip poliesteric, socotite la ora actuală pe piața lumii un vîrf în domeniu, au crescut de 4 ori. Cincinalul 1971—1975 a constituit un salt calitativ și în producția unor produse de mic tonaj cum sînt medicamentele, pigmenții organici și alte produse auxiliare. Totodată, în acest interval de timp s-a afirmat considerabil cercetarea proprie, cercetarea originală, inteligența tehnică românească din acest sector. Au fost valorificate în producție peste 260 de cercetări care au adus o economie la importul de chimicale de circa 7,8 miliarde lei. Ca reper și mai concret se poate aprecia că mai mult de un sfert din producția penultimului an al cincinaluluri trecut — respectiv a anului 1974 — a fost obținută pe baza cercetărilor proprii, multe dintre ele fiind de o valoare deosebită, brevetate ca invenții în țară și străinătate.

CICI IORDACHE

Viața omului s-a prelungit în medie cu 1,5 ani

— Tovarășă doctor Olimpia Solomonescu, sînteți secretar de stat aici în Ministerul Sănătății. Atribuțiile funcției vă dau posibilitatea să ne înfățișați cîteva dintre realizările cele mai de seamă obținute în ultimul deceniu de colectivele de angajați ale ministerului, realizări care vizează, în mod firesc, grija pe care o manifestă constant conducerea partidului și statului nostru pentru sănătatea oamenilor muncii, a tuturor cetățenilor.

Din acest punct de vedere este demonstrativă dinamica ascendentă a cheltuielilor directe ale statului pentru nevoile ocrotirii sănătății care, față de 644,5 milioane lei în anul 1950 au crescut la 5 077,1 milioane lei în 1966 și la 9 852,9 milioane lei în anul 1975. Cheltuielile pe un locuitor au crescut, în aceeași perioadă, de la 40 lei la 265 lei și, respectiv, la 464 lei. În anul 1976 au fost alocate 11 690,1 milioane lei, revenind circa 510 lei pe un locuitor.

În ultimele două cincinale rețeaua sanitară s-a dezvoltat substanțial, numărul de paturi de spital crescînd de la 127 141 în 1966, la 174 606 în anul 1975. În prezent aproape fiecare județ dispune de un spital nou, modern, de mare capacitate, construit în ultimul deceniu, dotat cu instrumentarul, aparatura și utilajul medical necesare. De asemenea, s-au construit în această perioadă 65 policlinici, 477 dispensare medicale și alte unități sanitare, s-au dat în folosință 54 879 locuri în creșe.

Numărul personalului sanitar a sporit de asemenea progresiv — medicii (inclusiv stomatologii) de la 28 900, în anul 1966, la 34 065 la sfîrșitul anului 1975, iar personalul sanitar mediu de la 81 289 la 121 322. În anul 1976 au fost repartizați în producție 1 251 medici, 91 dentiști și 5 382 personal sanitar mediu.

Continua îmbunătățire a nivelului de trai, material și cultural, precum și aplicarea unor largi programe de ocrotire a sănătății au determinat îmbunătățirea stării de sănătate a populației în ultimul deceniu.

Este cunoscut faptul că o serie de boli infecțioase, cu gravitate și frecvență mare în trecut, ca difteria, tetanosul și poliomielita, au fost reduse la apariții de cazuri izolate. Au scăzut mult îmbolnăvirile prin tuberculoză și boli venerice. Mortalitatea infantilă s-a redus de la 46,6 decese copii sub 1 an la 1 000 de născuți vii în anul 1966, la 31,5‰ în anul 1976. Durata medie de viață se apropie, în prezent, de 70 ani, față de 68,5 în perioada 1964—1967.

Ca urmare a schimbărilor survenite în structura demografică a creșterii duratei medii de viață și particularităților vieții moderne, structura morbidității caracterizată cu numai două decenii în urmă prin ponderea deosebită a bolilor transmisibile înregistrează astăzi o structură comparabilă cu cea a țărilor dezvoltate economic.

În cadrul programului de dezvoltare a sectorului ocrotirii sănătății, în actualul cincinal se vor realiza noi construcții sanitare, cuprinzînd 39 500 paturi de spital, mai mult decît avea țara noastră în anul 1938 (30 812 paturi), 22 policlinici și alte tipuri de unități, ca stații de salvare, centre stomatologice, dispensare etc.

În centrul preocupărilor organelor de ocrotire a sănătății au stat în ultimul deceniu și stau în continuare probleme de o importanță deosebită pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației.

Se acordă o atenție majoră adîncirii aplicării în practică a conceptului medicinei preventive care constituie unul din factorii de bază în rezolvarea cu succes a problemelor de sănătate publică. Se are în vedere în mod deosebit evaluarea factorilor de risc pentru sănătatea populației și stabilirea metodelor care trebuie utilizate în vederea permanentei ameliorări a stării de sănătate a populației.

Ca obiective prioritare ayem în vedere ocrotirea și asistența medicală a mamei, copilului și tineretului, îmbunătățirea asistenței medicale a personalului din întreprinderi, optimizarea asistenței medicale de urgență. Aplicarea programelor de lungă durată pentru prevenirea și combaterea unor boli cardiovasculare, a cancerului, tuberculozei, a bolilor psihice ș.a. ocupă un loc important în planurile de obiective și de acțiuni ale organelor de ocrotire a sănătății.

N. GRIGORE MARAȘANU

Fiecare la dispoziția dumneavoastră

Mult căutatele baterii de 9 volți produse de întreprinderea timișoreană ELECTROBANAT — deși poartă inscripția GARANȚIE 6 LUNI — în foarte dese cazuri nu pot fi folosite după cumpărare mai mult de 4 sau 5 ore. Este adevărat că nimeni nu știe să-ți spună dacă perioada de garanție începe de la data fabricației sau de la cea a intrării în magazin, dar, oricum, ceva trebuie făcut pentru înlăturarea acestei glume nesărate pe care ne-o servește comerțul. Și, cum prestigiul producătorului este în mod firesc afectat, cred că este normal ca acesta să găsească fără alte intrigări o soluție. (Petrișor Petre, Timișoara)

În octombrie 1975 am intrat în apartamentul proprietate personală — trei camere și anexe — din Calea Aurel Vlaicu, bloc X25, Arad. De la data intrării mele în apartament și pînă în prezent, ianuarie 1977, locuiesc în imobil fără căldură, ceea ce mă obligă între altele să-mi țin copilul în locuința socrilor. Am apelat și verbal și în scris atît la constructor cît și la stația de termoficare și nu numai la aceștia. Tot ce am primit pînă acum au fost numai promisiuni în afară de minuta anexată în copie prin care se arată că instalația e defectă de la bun început, de cînd s-a construit blocul. Justificări care, evident, nu încălzesc ! (Iovan Necșa).

Primim din partea Oficiului de turism județean Harghita, Băile Tușnad : La adresa dumneavoastră referitoare la scrisoarea adresată de Ioan Roșu, vă comunicăm următoarele : Cele sesizate în legătură cu neajunsurile din camera 1 de la vila 56 corespund realității. Am luat măsuri de remediere. Pînă la deschiderea noului sezon estival toate viile vor fi revizuite și reparate. Este adevărat că în curtea și grădina vilei 68 s-au aflat materiale de construcție. Stațiunea noastră fiind în dezvoltare — se construiesc două hoteluri și începe construcția celui de-al treilea — astfel de materiale nu le putem depozita în plin centrul stațiunii. Totuși, ca urmare a sesizării, vom lua măsuri să facem ordine și să mascăm această depozitare a materialelor de construcții. Recunoaștem că la această vilă unele camere și grupuri sociale necesită zugrăveli și reparații. S-a făcut, de asemenea, observație că la unele vile cei veniți pentru tratament sînt cazați împreună cu cei veniți pentru odihnă, deci că bolnavii îl deranjează pe cei sănătoși. Este adevărat că se practică acest mod de cazare, dar în cazuri cu totul izolate. Noi mulțumim tovarășului Ioan Roșu pentru ajutorul dat și vom lua măsuri de remediere a lipsurilor semnalate.

Sînt Virgil Timar, domiciliat în Turda, strada Argeșului nr. 1, conducător auto la Autobaza Turda, Coloana 1 călători. Precizez următoarele în legătură cu cele afirmate în scrisoarea publicată în FLACĂRA nr. 44 din 4 noiembrie 1976: 1. Reclamantul (Directorul școlii generale din comuna Tureni, satul Alton) nu a cunoscut exact situația decurgea nu s-a aflat la fața locului. 2. Femeia pe care urma să o iau în mașină a avut trei zile de burlane necesare celor 16 săli de clasă, plus o ladă cu ateliérie (geamuri) neambalată conform instrucțiunilor și pe care a vrut să le trag porte ilegal, adică fără bani, fiindcă sînt ale școlii. Or, pe mine controlul nu mă întreabă a cui este marfa, ci dacă e taxată sau nu 3. Marfa respectivă a fost transportată a doua zi tot ilegal (netaxată) de către un coleg al meu cu același mașină. 4. Menționez că femeia nu era însoțită de elevi, așa cum a spus. Sînt dispus oricînd să fiu confruntat cu elevele de care a vorbit, ca ele să mă recunoască. Acestea sînt faptele pe care vă rog să le consemnați.

Mă numesc Steluța Căluțăreanu și în numele mai multor părinți din Bacău vă semnalez următorul fapt : cei care avem copii la grădinițele cu orar prelungit sîntem nevoiți o dată pe lună să ne ținem copiii acasă nesupravegheați sau să-i luăm cu noi la fabrică deoarece educatoarele au cere pedagogic. Am apelat la inspectoratul școlar, dar n-am fost sprijiniți. După cîte știu acest lucru se petrece numai în Bacău. Tot numai la noi în oraș căminele se închid de la 1 iulie la 5 septembrie, ca și cînd noi, cei din producție, am avea mai bine de două luni concediu și odată cu cei din învățămîntul preșcolar. Nu s-ar putea ca inspectoratul școlar să se preocupe mai mult de aceste probleme și să organizeze funcționarea căminelor și creșelor la fel ca cele din întreprinderi, care au program continuu tot anul?

Primim de la Consiliul popular al județului Suceava, Comitetul executiv : Ca urmare scrisorii semnate de Gheorghe Licari, angajat la Trustul de construcții industriale Constanța, vă comunicăm următoarele : Potrivit prevederilor art. 34 din Decretul nr. 231/1974, bărbații în vîrstă de 18—65 de ani sînt obligați să execute paza obștească în localitățile unde se organizează asemenea pază și în care își au domiciliul. Cum Gheorghe Licari are domiciliul în comuna Ulma, fiind trecut în registrul agricol..., Biroul executiv al Consiliului popular comunal Ulma a propus, iar adunarea locuitorilor a hotărît, ca acesta să fie obligat la executarea pazei obștești în comuna amintită. Ținînd cont de faptul că atît Gheorghe Licari cît și mulți alți locuitori ai comunei Ulma lucrează pe diferite șantiere din țară, adunarea locuitorilor le-a aprobat să nu presteze efectiv, ci să achite contravaloarea în bani a obligației de a executa paza, bani ce se folosesc pentru retribuirea persoanelor care efectuează paza în locul lor.

Mă numesc Gheorghe I. Butaru și sînt din satul Branițte, comuna Vînători, județul Mehedinți și vă rog să publicați aceste rînduri. La 28 septembrie 1976 mi-am căsătorit fiul. Pentru acea ocazie am convenit cu Ion Dolănescu să cînte patru ore (între orele 21 și 1) împreună cu Justina Bălușeanu contra sumei de 11 000 (unsprezece mii) lei, din care a primit ca acont suma de 9 000 de lei. În seara respectivă am așteptat în zadar apariția lui Ion Dolănescu și a Justinei Bălușeanu. La orele 23 au apărut reprezentanții lui Ion Dolănescu — fratele acestuia, Nicolae Dolănescu și Ion Huțu. După ce au interpretat patru cîntece, Nicolae Dolănescu s-a culcat spunînd că este obosit, iar Nelu Huțu a băut și n-a mai putut să cînte. Nicolae Dolănescu spunea că fratele său este plecat în turneu în străinătate, dar în realitate acesta se afla la 26 septembrie 1976 în Bălțești, la Aurel Colan unde a cîntat contra sumei de 15 000 lei. Mă întreb cum se poate ca un om, fie el și Dolănescu, să cîștige într-o seară 25 000 lei, mai ales prin mijloace ca cele menționate. Aș dori ca opinia publică să-și spună cuvîntul în acest caz. Nu știu nici cum aș mai putea să recuperez banii dați.

N.R. Primim prea multe scrisori cu acest fel de subiecte. Ce părere au cei în drept ? Legea e una pentru toți.

Din partea Comitetului județean Dolj al P.C.R. am primit — în legătură cu sesizarea lui Ion Stratan din Craiova — următorul răspuns : Prin scrisoare sînt semnalate unele abateri în activitatea lui Cornel Măjină, director la Întreprinderea de industrializare a laptelui Dolj, fiind învinuit de un comportament brutal cu angajații, de încălcarea principiului muncii colective, lipsă de colaborare cu cadrele tehnice și cadrele de conducere, din care cauză un mare număr de specialiști au părăsit întreprinderea. Fără să țină seama de părerile specialiștilor, s-au achiziționat utilaje care nu sînt folosite și pentru care se plătesc amortismente, se practică favoritismul. Din controlul efectuat de Consiliul central de control muncitoresc al activității economice și sociale, împreună cu Consiliul județean de control muncitoresc a rezultat că majoritatea aspectelor sesizate sînt reale. Ca urmare, pentru stil necorespunzător de muncă, încălcarea principiului muncii colective, atitudine de îngîmfare și dispreț față de specialiști, de muncă favoritism s-a hotărît ca Măjină Cornel să fie schimbat din funcția de director și trecut în producție de execuție, potrivit pregătirii și specialității sale. Schimbarea a avut loc pe 4 ianuarie 1977.

În septembrie 1976, Cooperativa „Muncă și artă" din Constanța a luat inițiativa lăudabilă de a deschide în plin centru, pe strada Ecaterina Varga, la numărul 32 un atelier de mobilă sculptată. Au instalat două mese de lucru, l-au dotat cu instrumentarul necesar și au repartizat aici pe sculptorul Valeriu Crucerescu și pe tîmplarul de mobilă Ștefan Dineonu, doi tineri foarte pricepuți și cu dragoste de frumos. De comentat nu s-au plîns. Dar atît cooperativa cît și consiliul popular au uitat că în Constanța a existat o tradiție în sculptura în lemn. La fostul liceu industrial a existat o secție de sculptură, secție care a realizat adevărate opere de artă. Nu s-au gîndit cele două organisme că acest atelier putea să fie afiliat la o școală din apropiere (Școala generală nr. 13 se află la mai puțin de 50 de metri)? Copiii noștri sînt talentați au dovedit-o nu o dată. Cei doi tineri angajați ai atelierului, pricepuți și serioși, pot fi și buni pedagogi. (Alexandru Ionescu, Constanța).

În urma scrisorii pe care v-am adresat-o în octombrie 1976, am reușit să-mi rezolv problema — simplă în fond — a electrificării locuinței. Aceasta numai cu ajutorul dumneavoastră. Vă rog să primiți din partea familiei mele cele mai calde mulțumiri. (Constantin Moga, comuna Dragalina, județul Ialomița)

La 6 martie 1976, prin contractul încheiat cu Cooperativa de consum Tălmaciu mi-am cumpărat în rate mobilă în valoare de 7 822 lei. Ca avans am dat suma de 1 570 lei. După încheierea formelor nu am ridicat mobila pentru că n-aveam mijloc de transport. La scurt timp, ducîndu-mă să mi-o ridic, magazinul era închis pentru inventar. După încheierea inventarului, gestionarului i s-a găsit o lipsă de peste 500 000 lei, pentru care a fost arestat. De atunci bat drumurile la cooperativă dînd declarații și făcînd cereri peste cereri, dar nimeni nu ia în seamă necazul meu. În schimb, ratele mi se opresc pentru mobila pe care n-o am (Maria Hoadrea, muncitoare la Întreprinderea „Firul roșu", Tălmaciu)

Am citit cu stupoare comentariul asupra Salonului umorului Suceava 1976, semnat de Sorin Postolache, salon printre ai cărui participanți s-au numărat și nume prestigioase ale caricaturii noastre contemporane : Eugen Taru, Nell Cobar, Fred Ghenădescu și alții, ca urmare a amabilei invitații a organelor culturale locale.

După un scurt preambul, semnatarul articolului se întreabă cum au reușit să se strecoare în expoziție REBUTURILE (?) lui Eugen Taru, Nell Cobar și Fred Ghenădescu, rebuturi care fac un deserviciu actualului salon, scăzîndu-i din personalitatea lui artistică.

Cît despre cele două lucrări ale subsemnatului, ce să mai spun ? Sînt forfecate și denaturale cu atîta rea-credință, încît am impresia că în locul lucrărilor trimise de mine au apărut alte lucrări.

Și după ce, cu vitriolanta sa pană, comentatorul face harcea-parcea tot ce-i nume mai răsărit în expoziție, istovit de atîta travaliu intelectual se întreabă decepționat și compătimitor : cine mai zăbovește sau rîde în fața acestor lucrări din expoziție ?

— Dumneata, Sorin Postolache, i-aș răspunde eu și încă mult și cu folos. Dar asta este altă poveste.

Și ca o notă veselă, autorul fulminantului articol face după pofta inimii sale o SELECȚIE din expoziția de la Suceava, care începe (nici nu se putea altfel) cu o operă a maestrului S. Postolache (pagina 14, coloana 1), asupra ideii și calității ei mă abțin să fac vreo apreciere.

Las cititorilor Flacării latitudinea de a judeca singuri „obiectivitatea" și probitatea profesională a autorului acestui comentariu.

Cred că se impune și o precizare a amabililor și ospitalierelor gazde din Suceava, care ar spulbera cu certitudine confuzia creată în masa cititorilor revistei Flacăra de pomenitul articol.

Cu deosebită considerație,

AL. CLENCIU

Un răspuns de la Direcția generală comercială a municipiului București : Examinîndu-se problemele sesizate de grupul de locatari din strada Brezoianu nr. 60, s-au luat următoarele măsuri : aprovizionarea magazinului să fie efectuată în limita programului de funcționare (orele 6—21), iar desfacerea produselor de lactate și bere să se efectueze numai în interiorul spațiului comercial evitîndu-se zgomotul din stradă ; dotarea unității cu cărucioare cu roți cauciucate ; la ușă au fost aplicate amortizoare ; compresorul a fost reparat. În ce privește aprovizionarea cu produse de panificație, aceasta nu poate fi făcută prin strada Brezoianu deoarece calea de acces este improprie manipulării cărucioarelor cu plinea luată din mijlocul de transport auto. S-a discutat cu personalul de deservire al magazinului, căruia i s-a atras atenția să dovedească mai multă grijă în manipularea mărfurilor în vederea prevenirii zgomotelor. S-a discutat de asemenea cu o parte din semnatarii scrisorilor cărora li s-a comunicat, iar aceștia au fost de acord, că nu putem scoate de la desfacere produsele lactate, berea și produsele de panificație pe considerentul că am crea mari nemulțumiri în rîndul celor peste 5 000 de familii ce se aprovizionează de circa 17 ani de la această unitate.

Nu știu cît este de adevărat că în fiecare zi murim cîte puțin, dar este cert că zilnic cumpărăm pîine și alte produse de cotidiană trebuință. Dacă aveau în vedere această elementară certitudine, edilii sectorului 7 nu ar fi aprobat deschiderea cu prioritate a unei unități de servicii funerare în noul ansamblu de locuințe ARMATA POPORULUI, microcartier care nu are încă un magazin alimentar cu sau fără autoservire, dar în care, cu o stăruință demnă de o mai bună cauză, se deschid unități precum : frizerii, coafuri, vibromasaj, pălpumi, piese auto etc. Cetățeni din cartierul amintit au semnalat în repetate rînduri inclusiv prin sesizări înseilate [illegible] mai ales cei puțin cărora de [illegible] a unităților comerciale în acest cartier, dar pînă în prezent, în afara promisiunilor [illegible] de profilul [illegible] semnalate în [illegible] deschise aici, o elementară idee de marketing coroborată cu indicatorii demografici ai speranței de viață ne permite să exprimăm părerea că magazinele existente ar fi făcut față cerințelor. Dacă la apelurile noastre insistente s-a răspuns așa cum lesne se poate constata la fața locului, am dori măcar să aflăm și să se știe cine ține luminările... (George Păunescu, București).

În anul 1874—1875 s-au pus bazele unei societăți pe acțiuni pentru construirea liniei ferate Cenad-Arad-Brad. S-a lansat un apel cu mare ecou pe întreaga vale a Crișului Alb. Locuitorii de pe atunci ai comunei Buteni n-au fost de acord cu oferta, pe motiv că trenul le-ar putea omori vițele, porcii, găștele și celelalte orătănii. De aceea pe ei linia ferată i-a ocolit. Sebișul, localitate săracă pe atunci, a ajuns cu timpul înfloritoare în mare măsură datorită și acestui mijloc nou de transport, care stătea la dispoziția meseriașilor, mai ales, întesindu-le legătura cu orașul. Ceva mai tîrziu, se zice, cînd prima locomotivă a trecut prin halta Jula Mare, cei de acolo l-au adus fin cu s-o hrănească, iar cei din satul Bonțești l-au adus apă din belșug să se adape pe săturate. Despre cei din satul Tălmagiu, sat plin de glume, se spune că atunci cînd au început să circule vagoanele supraetajate, unii cetățeni au încercat să se urce în vagoane pe scările aduse de acasă. Cîteva întîmplări de pe vremea începuturilor feroviare pe valea Crișului Alb. (Ion Cojoi, Bonțești, Arad).

Sîntem locatarii blocurilor G3 și G4, etajele 3 și 4, micro 3 Turda, strada Nuferilor 8. În apartamentele noastre degeaba avem robinete, fiindcă nu nu prea avem la ce le folosi. Apă caldă nu se dă niciodată. Iar apă rece, cîteva ore pe zi, cam de pe la 5 pînă la 7 și de la 14 la 15. Sîmbăta și duminica nu ni se dă apă deloc. Cînd mergem la centrală, nu se dă apă o jumătate de oră în plus. Că este ceva în neregulă cu apa, e clar, dar ce neregului or fi acolo, pentru cei care au grijă — sau ar trebui să aibă grijă — de apa noastră ? (Semnează în numele unui grup, Lazăr Alexandru).

Primim din partea Comitetului orășenesc de partid Caransebeș un răspuns cuprinzînd rezultatul cercetării scrisorii adresate revistei Flacăra de către Folea Ioan de la C.P.L. Caransebeș :

„Din verificări rezultă că în urma unor controale efectuate de organele de miliție la domiciliul numitului Stoican Nicolae, muncitor la Combinatul de prelucrare a lemnului Caransebeș, s-au găsit 4 spatare pirogravate, 16 funduri scaune, 500 bucăți furnire a 25/13 mm, 2 bucuci vază, 1 blat față masă și 43 picioare scaune, obiecte evaluate la 279 lei, pentru care s-au luat următoarele măsuri : restituirea obiectelor Combinatului de prelucrare a lemnului, comisia de judecată din combinat l-a amendat cu 300 lei, organizația de partid l-a sancționat cu vot de blam cu avertisment ; conducerea secției l-a schimbat locul de muncă ; cazul a fost prelucrat în colectivul de angajați care au luat atitudine împotriva acestor acte de încălcare gravă a disciplinei de partid și de stat. S-au luat măsuri ca în viitor asemenea acte antisociale să nu se mai repete. Celelalte probleme semnalate în scrisoare nu se confirmă".

În cele ce urmează vreau să vă fac o invitație de a vizita comuna noastră, Gîrbovi, din județul Ilfov, care este chiar la poarta de intrare în cîmpia Bărăganului. Că unul care trăiesc aici, nu pot să nu am un sentiment de stimă și admirație față de acești minunați oameni care sînt gîrbovenii. Faima acestei comune a trecut de mult dincolo de granițele județului Ilfov, fiind recunoscută în întreaga țară. Pentru rezultatele obținute în activitate de bună gospodărire și înfrumusețare, comunei i s-a decernat în anul care a trecut locul II pe țară. La rîndul său, C.A.P.-ul „Victoria socialismului" a obținut în ultimii ani nu mai puțin de trei titluri de Erou al Muncii Socialiste. Pentru rezultatele sale, ferma specializată de creștere și îngrășare a porcilor, cu o capacitate de zece mii de capete, a obținut premiul întîi pe țară. C.A.P.-ul este o unitate etalon a județului și este vizitată de numeroși specialiști din țară și străinătate. Însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost la noi de două ori în ultimii doi ani și a semnat în Cartea de Aur a acestei unități gigant, una dintre cele mai mari din țară, avînd o suprafață de 6 000 de hectare. În cadrul acestui C.A.P. își desfășoară activitatea opt ferme de producție în anul care a trecut s-au obținut producții de 58 000 kg la hectar sfecla în condiții neirigate, 12 000 kg porumb știuleți la hectar, iar de pe unele tarlale chiar 18 000—20 000, 6 000 kg de grîu etc. Sînt foarte multe de arătat dar, cum am spus, vă așteptăm... (Ion Poiană).

Primim din partea Consiliului popular al municipiului Timișoara :

Urmare publicării în revista Flacăra nr. 42/1976 a articolului privind cazul numitei Emma Vioreanu din Timișoara, strada Goethe nr. 2, vă comunicăm : întrucît din cercetările întreprinse a rezultat evident înșelarea în eroare a bătrînei în scopul unei extinderi și a unui schimb de locuință, Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Timișoara a introdus o acțiune în justiție pentru anularea extinderii în cea de a treia cameră a apartamentului 20 din strada Goethe nr. 2 a familiei Aungurence și restabilirea prin aceasta a drepturilor locative ale numitei Emma Vioreanu.

Mă numesc Nicolae Alexandru și domiciliez în orașul Cîmpulung (Argeș), strada I.C. Frimu bloc 7, apartamentul 17. Mă adresez dv. cu speranța că voi căpăta răspuns la unele probleme pe care nu le pot înțelege. De ce în orașul Roșiori de Vede din Teleorman nu există o autogară corespunzătoare și atîta lume este lăsată să aștepte anul nou ce afară sau într-o sală de așteptare neîncăpătoare ori în sălile de așteptare C.F.R. riscînd astfel să prindă autobuzul ? Fiindcă și aceasta vine și pleacă după placul șoferului, deși direcțiile de parcurs sînt afișate pe tăblițe.

Aș mai întreba dacă se preconizează pe viitor o modalitate de a sta cît mai puțin sau de a evita staționarea la bariera de la ieșirea din orașul Roșiori spre comuna Seriouțea, întrucît în condițiile în care se circulă astăzi cîteodată se stă aici mai mult de o oră.

De la Consiliul popular al municipiului Oradea : Cu privire la sesizarea lui Ștefan Pîrvulescu din București referitoare la bustul marelui artist George Enescu, vă aducem la cunoștință următoarele : Înlocuirea vechiului bust realizat de artistul Gheorghe Anghel s-a impus datorită gradului avansat de uzură a acestuia, situație ce făcea imposibilă reconditionarea lui. Noul bust realizat de artistul Iosif Fekete (care a realizat deasemenea o serie de lucrări valoroase) a fost montat pe locul respectiv cu urmare a acceptării lui de către o comisie de specialitate. Nu sîntem în măsură de a contesta opțiunile respectivei comisii.

Mă numesc Nicolae Tokacek și locuiesc în cartierul Berceni Sud V, sectorul 5 din Capitală. În dreptul blocului unde locuiesc, între străzile Izvorul Crișului nr. 1 bloc A1 și strada Ilfovăț de cîteva zile, șuvoaie de apă [illegible] curg fără încetare zi și noapte. Apa țîșnește din pămînt din apropierea unei guri de apă, lîngă blocul A1, dar, pînă în prezent, nimeni din cei ce ar trebui să vadă nu au observat această masivă risipă de apă potabilă... I care a inundat în jur.

Un răspuns de la Consiliul popular al municipiului Constanța : La adresa dumneavoastră din 8 decembrie 1976, cu care ne trimiteați spre cercetare o scrisoare tovarășului Ilor în Bordeiu vă facem cunoscut că, apele de masă se contractează pe termene și, cum capacitatea de înmagazinare este limitată nu poate fi asigurat întregul necesar numai cu aceste sortimente mai mult solicitate de consumatori. Cu toate acestea, în cursul anului 1976 aproximativ 80 la sută din cantitatea contractată și livrată a fost constituită din sortimentele BORSEC, TUȘNAD, BODOC, PERLA HARGHITEI, BIBORȚENI. În notele de comandă nu sînt specificate sortimentele de apă de masă, deoarece onorarea lor este condiționată de existențul în depozit, eliminîndu-se astfel golurile în aprovizionare. Organele comerciale locale sînt continuu preocupate de îmbunătățirea activității comerciale, adaptarea acesteia la nevoile populației, practicarea unui comerț civilizat în conformitate cu normele în vigoare pe linie de comerț interior.

POȘTA REDACȚIEI

■ **Viorica Furtună — comuna Roma, județul Botoșani. Medicii veterinari care locuiesc în incinta circumscripțiilor veterinare trebuie să plătească chiria aferentă spațiului ocupat. În mod legal consiliul popular comunal v-a încheiat contract de închiriere, iar chiria vi s-a stabilit conform prevederilor Legii nr. 5/973.**

■ **Gavriliă Porumb — comuna Bălăbănești, județul Galați. În arhiva C.F.R. Turnu-Roșu figurați cu o perioadă lucrată cuprinsă între anii 1940—1949, pentru care vi s-a întocmit o fișă de constatare și care a fost expediată la Regionala C.F.-București. Pentru anii 1949 și 1950 trebuie să vă adresați regionalei sus-amintite, deoarece acolo se află statele de plată.**

■ **Elena Stan — București. S-a aprobat de către Consiliul popular al sectorului 4 cumpărarea locuinței de către dumneavoastră.**

■ **Aurel Chiriță — comuna Ciunget — Vîlcea. Sesizarea dumneavoastră a fost trimisă spre analiză consiliului popular județean, de la care așteptăm răspuns.**

■ **Constantin Butunaru — comuna Fîntînele-Suceava. Ne cereți adresa revistei [illegible]**

MARGA NEDELEA ■

1907 la Poroschia, în Teleorman:

„Ne-am răsculat pentru că nu era ajungere în țară și ni se holbaseră ochii de foame"

Moș Gheorghe Iconaru din Poroschia Teleormanului va împlini anul acesta, în luna a zecea, ziua a doua, pe stil vechi, cum zice, 87 de ani, ceea ce vrea să însemne că în timpul răscoalelor țărănești din 1907, care au ars cu vîlvătăi prin părțile locului, avea 17 ani. Își amintește, cu vorbă proaspătă și minte ascuțită, umblînd pînă la amănunte, că era pe atunci un flăcău zdravăn, spătos din fire și uscat din mîncare, căci ale gurii — îl aud — mai mult lipseau la Poroschia, unde lumea se hrănea cu mămăligă de luni pînă luni și unde copiii mergeau pe uliță ca stafiile, cu ochii holbați în cap de foame.

Făcea parte din familia numeroasă a unui plugar. Au fost și sînt 6 frați, mezinul născîndu-se chiar în anul răscoalelor țărănești. Locuiau cu toții într-o casă bătrînească, formată dintr-o odaie și-o tindă, niciodată încălzite, căci o sobă cu paie se afla în mijlocul celor 6 metri pătrați, dar paie pentru ea nu găseau niciodată. N-aveau nici un fel de pămînt. Munceau cu toții în parte tarlalele moșiei aparținînd, după acte, Haritinei Geagirtu și, după testament, generalului Constantin Poenaru, de la care — neposedînd nici o brazdă proprie — primeau de lucru, fiind siliți să cedeze apoi cea mai mare cantitate a recoltei, atît de mare încît, practic, familiei Iconaru, cu opt guri de hrănit, nu-i mai rămînea nimic. Ceea ce le rămînea, zice, erau palmele bătătorite și sănătatea surpată.

Prin intermediul profesorului de istorie Ion Moraru, căpătăm acces la cîteva documente inedite, aflate în filiala Teleorman a Arhivelor Statului sau în colecțiile fondului muzeului „Răscoala din 1907" din Roșiori de Vede. Citim astfel despre învoielile agricole din județ în anii premergători răscoalelor țărănești.

Astfel, pînă la 1870, după învoieli, arendașul lua 1 dublă din zece ; între 1870—1882, raportul era 1 dublă din șase ; între anii 1882—1897, arendașului i se cuvenea o dublă din trei, pentru ca imediat după aceea, anii 1897—1904, împărțirea recoltei să se facă în mod egal : 1 dublă arendașul, 1 dublă țăranul care muncea pămîntul ; în sfîrșit, în anii răscoalelor, între 1904 și 1907, nedreptatea împărțirii bunurilor provenite din stringerea recoltelor căpătase dimensiuni de coșmar : 5 duble pentru arendaș, 2 duble pentru țăran ! !

(formularul A, fila 55 1907 din fondul muzeului „Răscoala din 1907").

Pentru a sublinia starea de sărăcie din acea vreme, mai exact din anul 1906, an jubiliar în care regele Carol I a aniversat cu pompă și șampanie 40 de ani de domnie, să notăm — din aceeași sursă — că la data respectivă existau în orașul Alexandria 60 de bordeie și 500 de case cu o singură încăpere ; la Zimnicea, numărul bordeielor era de 87, iar la Turnu Măgurele, capitala plășei, de 45, toate locuite de români ; la țară, marea majoritate a locuitorilor trăiau în bordeie, făcute din împletitură de nuiele, dreasă cu lut și chirpici.

(idem).

Sărăcia familiei Iconaru, numită așa după faptul că bunicul lui moș Gheorghe se stabilise prin partea locului venind, după împroprietărirea domnului Cuza, din satul oltean Icoana, era așa de mare încît — povestește moșul — toți cei șase frați s-au însurat în aceeași pereche de nădragi, iar nunțile au însemnat nu cine știe ce bucate alese, ci doar mai multă mămăligă decît de obicei. Pînă la militărie, pe care a împlinit-o vreme de opt ani, servind în artileria călare în timpul primului război mondial, la paza podului de la Cernavodă, Gheorghe Iconaru din Poroschia n-a încălțat altceva decît opinci de cal jupuit. Și-ar fi dorit, ca într-un vis care nu s-a împlinit decît în urmă cu vreo treizeci de ani, o pereche de opinci de porc, dar de unde porci ?!, se miră, porci nu avea în sat decît boierul.

Despre zilele răscoalei își amintește bine și cu amar, iar despre motivele care au condus la mișcarea țăranilor din sat zice doar atît : „ne-am răsculat pentru că nu era ajungere în țară și pentru că ni se holbaseră ochii de foame". De fapt, la Alexandria, mișcările au început în ziua de 9 martie 1907 cînd — citîm din telegrama prefectului Vasile Iarca, el însuși moșier, cu întinse pămînturi pe Valea Urluiului, către Ministerul de Interne — „rezerviștii din Zimnicea s-au dat jos din tren la Buzescu și s-au înapoiat la Alexandria mărind numărul răsculaților. Rog voiți a interveni la Ministerul de Război de a da ordin Regimentului 4 cavalerie să pornească spre Alexandria" (telegrama numărul 266 din fondul muzeului „Răscoala din 1907").

A doua zi, după ce Alexandria fusese serios devastată de răsculați, vestea a ajuns la Poroschia, așezare relativ recentă, înființată în 1862, dar în care exista un puternic spirit de împotrivire al țăranilor față de noile și oneroasele învoieli propuse de administratorul moșiei Geagirtu, Alecu Mihăilescu, spirit întreținut mai ales de învățătorul Ion Iliescu și de Ioniță Dumitrescu, zis „cofetarul", care — reproducem dintr-o plîngere adresată de administrator autorităților — „le spune (n.n. — țăranilor) să ia pămînt și să-l împartă între dînșii fiindcă este al lor". Din această cauză, reia plîngerea, „țăranii au început să se ridice cu pretenții și să nu mai fie supuși ca altădată".

Gheorghe Iconaru și Hristache Putineanu, doi dintre participanții răscoalei din 1907

— Moș Gheorghe, ce s-a întîmplat la Poroschia în ziua de 10 martie 1907 ?

— Era într-o vineri cînd ne-am răsculat. Unii au mers la conac, au pus foc și au împărțit din porumb, dar moșierii lipseau și s-a dus vestea că ar fi fugit la Alexandria. Am pornit-o cu toții, cîteva sute de oameni conduși de învățătorul Iliescu, către oraș, cu gînd să tăbărîm pe ciocoi și să-i belim, căci viața nu mai încăpea în satul nostru, iar jugul de lemn de pînă atunci fusese înlocuit cu unul de fier, ca să nu-l mai putem ține pe grumaz.

— Era multă lume ?

— Curau oamenii către Alexandria de mi s-a părut mie, flăcău cu numai două săptămîni de școală în viață și cu restul zilelor petrecute la plug, cu bicrul de gît, că Poroschia e de zece ori mai numeroasă decît era.

În acest timp, la Alexandria sosise armata, la cererea expresă a autorităților. Astfel, la 9 martie, șeful poliției locale, comisarul Mocanu, telegrafia pe adresa Ministerului de Interne :

„În oraș rezerviștii concentrați ce urmau a pleca spre Turnu Măgurele devastează orașul uniți cu rezerviștii din Zimnicea. Panică colosală. Rog ordonați trimiterea armatei", cerere, firește, satisfăcută urgent de autoritățile umpulului.

(Arhivele Statului, filiala Teleorman, dosar 45/1907, fila 55).

— Ce-a urmat, moșule ?

— La intrarea în oraș ne-a întîmpinat un jandar care se vede că avea suflet mai bun și ne-a spus să ne ferim din drumul mare că, mai departe, ne așteaptă armata, cu pușca la picior. Dar noi nu ne-am speriat, doar că unul a legat o basmă albă în frunte a unui ciomag și am zis să mergem mai departe, să discutăm cu ciocoii și să ne cerem drepturile, pămîntul care era de drept al nostru, doar îl muncisem din tată-n fiu. În loc de pămînt, ne-au dat gloanțe.

— Armata a tras ?

— D-apăi cum, că și ea era a exploatatorilor. N-au ținut cont de bătaia noastră, ci au tras direct. Pe un vecin de-al meu, băiat tînăr de douăzeci de ani, Tănase M. Grosu, l-au izbit cu glonț în furca pieptului și a murit pe loc. Un altul, Constantin Negrilă, a mai avut viață pînă la spital, unde s-a prăpădit. Apoi am fugit care încotro și ne-am ascuns, căci a doua zi, pe la cîntatul cocoșilor, armata a venit în sat și i-a luat cu japca pe învățător și pe Dumitrescu „cofetarul". Strigau la ei că au fost instigatori, îi băteau și i-au dus la temniță. Pe învățătorul Iliescu am auzit că l-au condamnat doi ani de închisoare, apoi se zice că a scăpat, dar în sat n-a mai apărut.

Despre evenimentele sîngeroase ale zilei de 10 martie 1907 vorbește și telegrama expediată pe adresa Ministerului de Justiție de procurorul Pandelescu de la Parchetul din Alexandria :

„Azi la ora 10 dimineața, un grup de 5—600 locuitori din comuna Poroschia și din Țigănești au intrat în oraș, devastîndu-l (n.n. — observați mistificarea procurorului ; în realitate, țăranii abia au apucat să treacă bariera orașului, fiind opriți de armată cu focuri de armă și omorîți). I-am întîmpinat cu armata, i-am somat, somîndu-i să se retragă. Ei au înaintat agresiv. S-a tras o salvă în vînt, dar nu s-au retras. S-a tras (13) în plin cîteva focuri și a căzut mort Tănase Grosu, de 20 de ani, din Poroschia, apoi ceilalți s-au retras, urmăriți de noi. Totodată, am întîrziat înmormîntarea cadavrului locuitorului Tănase Grosu, împușcat de armată în ziua de 10 martie, cînd intrase în orașul Alexandria pentru a-l devasta".

(Arhivele Statului, filiala Teleorman, dosar 45/1907, fila 136).

Pe vremea răscoalei Gheorghe Iconaru era, cum își amintește, „agricol", iar astăzi e pensionar al C.A.P.-ului, stînd bine cu viața și cu sănătatea, ajuns străbunic prin mucuța Violeta, nepoata unuia din cei șase copii ai săi. Cum zice, mai roboțește la oi, mai face cîte unele prin bătătură, dar cea mai mare parte a timpului stă în casă, acum lîngă plită, odihnindu-și oasele încărcate de ani și încercate prin multe, între care un război, „al dintîi mondial", în care a luptat pentru țară, ajungînd la convingerea — pe care ne-o împărtășește cu mîndrie — că nimeni nu are trupul de oțel ca al românului și nimeni nu știe să se bată mai aprig la baionetă ca el. În ciuda anilor, auzul îl ține, ochii îl ajută fără ochelari, doar picioarele l-au cam lăsat. Merge puțin pe jos, mai ales pe drumuri scurte, plăcîndu-i cel mai mult să cutreiere cîmpul și să vadă pămîntul care nu mai e de mult al ciocoilor, ci al sătenilor, al vecinilor, al fiilor lui. Pămînt de pe care, pe vremea tinereții sale, recoltele se numărau cu dublele, „dacă ieșeau optzeci de duble la hectar însemna că omul e gospodar și muncitor", pămînt pe care astăzi recoltele se numără cu miile de kilograme. C.A.P.-ul din Poroschia, județul Teleorman, fiind distins, în 1975, cu titlul de Erou al Muncii Socialiste pentru producția record de 7 000 de kilograme porumb boabe la hectar.

— Moșule, cînd ai făcut matale ultimul drum mai lung ?

— Acu mai an, cînd a venit la Alexandria, de Ziua recoltei, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Și de ce te-ai dus pînă la Alexandria ?

— Cum v-am spus, eu nu sînt prea școlit, abia am învățat două săptămîni să buchisesc ceva cîtit și scris, așa că vorbele mele s-ar putea să nu fie prea cunoscute, dar eu am vrut să merg la oraș să-l văd de aproape pe șeful partidului care a făcut dreptate în țară și le-a dat țăranilor pămînt și i-a adus în rîndul lumii, de trăiesc astăzi ca boierii. Cu case zidite, cu masă plină și chiar cu umblătoarele alea de mașini la poartă. Eu, care am stat amar de vreme în bordei, locuiesc astăzi în casă cu patru camere, tencuită și cu gard de zid, construit de copiii mei, ceapiști fericiți în familiile lor, dar care găsesc mereu timp și pentru bătrînul lor tată, neuitînd că în 1907 el s-a aflat la un pas de glonț pentru dreptatea de-acum.

— Și l-ai văzut pe tovarășul Nicolae Ceaușescu ?

— L-am. De felul dînsului, eu îl știam din jurnale și de la televizor, dar mi-am zis că e musai să-l văd mai de aproape pe cel care conduce țara bine. E bun român și lumea e îndestulată, iar cine muncește agonisește frumos, nu ca pe vremea cînd m-am luat eu cu nevasta, cînd din toată truda țăranului se alegea praful. La Alexandria era lume multă, că numai din Poroschia venise jumătate, dar eu m-am înălțat pentru a-l vedea, că mi-s destul de înalt, chiar că anii m-au mai gîrbovit, l-am văzut om energic, știind ce vrea și m-am bucurat, zicîndu-mi că e ferice de o țară care are în frunte ei un asemenea om.

Afară zăpada scîrțîie sub pașii noștri. Stă să ningă și nu mai ninge. Satul e alb, iar pașii moșului sînt greu de ajuns. Calcă adînc, însemnînd zăpada. Are capul scoperit de-o căciulă coborîtă pînă peste ochi, privirea dreaptă și vorba curată, nealterată de vîrstă. E ger, dar nu-l ia în seamă. Se desparte de noi cotind-o la stînga, printre case, explicîndu-ne că are de făcut o vizită. Vorbele pe care le-am purtat, zice, l-au adus aminte de anii triști ai lui 1907 și de vecinul său Grosu, împușcat de armată în ziua de 10 martie a acelui an, pentru că îndrăznise să-și ceară, el și ceilalți din Poroschia, drepturile. Urcă pînă la cimitir, să aprindă o luminare la mormîntul lui Tănase M. Grosu.

Stă să ningă și nu ninge.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Dialoguri imposibile

Dispecera 6/5 n-a înțeles că poate fi coautor la viață. Sau la moarte...

...Simbătă, 22 ianuarie, ora 20. Apel la Salvare. Dialog explicativ. Ce are bolnava ? ...Unde stă ?... Bine, așteptați.

Și începe așteptarea.

Ora 20,30.

La televizor se termină teleenciclopedia, începe Kojak. Salvarea nu vine.

Se termină Kojak. (Nu facem nici un proces de intenție. E doar o potrivire.) Salvarea tot nu vine.

A trecut o oră și 45 de minute. Apare mașina Salvării. Dar fără medic ! A venit doar șoferul ! ? ! A venit să la bolnava.

— Bine, mă pene, dar e nevoie de un doctor. Dacă era numai transportul cu mașina se găsea un taxi în aproape două ore. Nu se trimite șoferul ca după un sac cu cartofi. Bolnava nu poate sta pe picioare, înțelegi ?

Omul înțelege. Șoferul Ilie Florete își dă seama de situație.

— Eu, să știu, n-am nici o vină. (Firește că n-are.) Vorbiți vă rog cu medicul coordonator.

Un nou apel la Salvare. Dar pînă la... medicul coordonator dai de... dispecera 6/5.

— Se poate, tovarășă, după aproape 2 ore de la apel să trimiteți doar șoferul ? ! ? Unde s-a mai pomenit .

-- Alo, tovarășe, n-avem medic specialist. Alo, dacă nu vorbiți mai încet, întrerup convorbirea...

Dispecera 6/5 nu înțelege că pînă să întrerupă ea convorbirea, într-o oră și 45 de minute se poate adeseori întrerupe o viață. Dispecera 6/5 nu înțelege că în aproape două ore de așteptare a Salvării, pe care o chemi în situații foarte grele, poate limită, te apucă — omenește — disperarea.

— Tovarășă, e nevoie de un medic, înțeleg, e nevoie de un medic ..

— Dacă nu vorbiți mai încet, închid telefonul...

— Dați-mi, vă rog, medicul coordonator...

Medicul coordonator înțelege situația și în aproximativ 20 de minute sosește Salvarea, o nouă mașină, cu un medic specialist. (Într-adevăr caz grav, reclamînd internarea urgentă) Deci uite că se poate și în 20 de minute. Deci uite că se poate și cu medic specialist. Dacă ai cu cine vorbi. Dacă la capătul celălalt al firului se află cineva care-și cunoaște menirea și foarte importantele-i obligații. Dacă la capătul celălalt al firului — sunînd 061 — se află cineva care a înțeles că el poate fi coautor la viața sau coautor la moartea cuiva.

Dispecera 6/5, să ne ierte, n-a înțeles încă adevărurile acestea. Ea este oricînd gata să închidă telefonul ! Telefonul Salvării ! După ce solicitantul a așteptat o oră și 45 de minute o mașină care a venit fără medic !

MARIUS POPESCU ■

P.S. Revista noastră a publicat un amplu articol despre frumoasa activitate a Salvării bucureștene. După cum se vede, nu e întotdeauna la fel...

Migrații către stele

Lui Ion Dumitrescu

Iar om ieșit oiurea, spre Șosea,
Uitîndu-mă oiurea la copaci.
Te-am întrebat : Pădure,
tu ce-mi faci ?
Ce-mi faci, pădure, tu cu inima?

Din prietenii mei dragi,
dintre ortaci,
Am un zmintit și eu, pe carevo
băgat în fier, în tul și-n gotileo
ce nu-și înșiră viața pe oraci...

El e atît de simplu, pur și nou
Cît șade-nu-o moșină
co-nu-un Ou,
Un Ou, din care liber s-o născut
vitezelor luminii de-l sărut !

E Dumitrescu Ion — acest șofer
cu care eu m-aș duce și la cer.

TUDOR GEORGE ■

Mihail Kogălniceanu : „...Este de datoria marilor puteri ale Europei... de a folosi cu o clipă mai devreme greutatea lor pentru a face respectate de către armatele Turciei drepturile omului, datoriile omeniei". ● Nicolae Iorga va nota despre acest document că „făcea cea mai mare onoare omului care l-a scris și diplomației unui stat vasal care a îndrăznit... să ridice acest nobil glas, unul din cele mai nobile ce au fost vreodată auzite pentru dreptate și pentru suferința omenească înaintea Europei." ● Cu circa cinci milioane locuitori, România ocupa locul opt din Europa ● Concentrări de trupe românești în dreptul gurii Timokului ● La uzinele STEG din Reșița se construiește un cuptor Martin ● Apare **Logica** lui Titu Maiorescu la București ● Bucureștiul este iluminat de 3 756 becuri cu gaz și 1 684 lămpi cu petrol ● Editura Socec anunță apariția volumului de **Proză** al domnului Vasile Alecsandri ● Bulevardul Academiei este pavat cu piatră cubică, Podul Mogoșoaiei (în dreptul Palatului), cu asfalt și strada Ionică (experimental), cu lemn ● Circulă tramvaie cu cai și 480 birje ● Primar al Capitalei devine C.A. Rosetti cu o leafă de 1 000 lei lunar ● Vasile Conta termină scrierea de ontologie și gnoseologie materialistă **Teoria fatalismului** și începe publicarea în **Convorbiri literare** a foiletoanelor **Teoria ondulațiunii universale** ● Cele mai impozante clădiri din București : Palatul Universității cu statuia voievodului Mihai, Theatrul cel Mare, căruia Al. Odobescu îi va conferi titulatura ce i se cuvenea de drept — **Teatrul Național**, Hotel Bulevard — locul de organizare a expozițiilor de pictură și de sculptură și gazdă pentru comandanții militari și ziariștii străini, Casa Librecht (azi Casa Universitarilor) ● Notă redacțională în **Familia** : „Domnul Al. M. Macedonski (23 ani) unul din tinerii poeți cu talent de peste Carpați este salutat cu bucurie în cununa colaboratorilor noștri ● Se înființează Fabrica de zahăr de la Chitila „cu un zahăr mai dulce decît cel din import" ● Apare primul volum din **Documente privitoare la Istoria Românilor**, editate de Eudoxiu Hurmuzaki ● Cronică mondenă din ziare : „Carnavalul s-a ingropat printr-un splendid bal dat în somptuoasele apartamente ale d-lui N. Lahovari. Plăcerea și veselia invitaților se împleteau cu buna curtoazie a gazdelor..." ● Ion Ghica este numit director general al teatrelor ● Moare Costache Caragiale, actor și scriitor, primul director al Teatrului Național din București ● Decret : „În viitor se va da dorobanților ca încălțăminte cîte una pereche cisme pe termen de trei ani" ● Trupele de dorobanți („curcani") și călărași erau compuse din tineri ce făceau serviciul militar cu schimbul, o săptămînă din patru, timp de șase ani ● Rețeaua feroviară însumează o lungime de peste 1 200 km ● Se împlinesc 31 de ani de la înființarea celei dintîi organizații muncitorești — aceea din Brașov ; pînă în anul proclamării independenței de stat mai iau ființă peste 60 de organizații profesionale și se editează 4 ziare muncitorești ● Numărul întreprinderilor industriale sporesc de peste 2,5 ori față de anul 1866 ● Apar noi cercuri și cluburi muncitorești ● La Iași se experimentează telefonul (la un an de la inventarea sa) ● Pe afișele teatrelor — două nume noi : Aristizza Romanescu și Constantin Nottara ● Apar circa 100 de ziare și reviste ● Prin decret al domnitorului Carol, trupele armatei permanente și ale armatei teritoriale sînt concentrate pentru instrucție ● Sînt mobilizați aproape 50 000 de oameni ● Memoriu al guvernului român către Înalta Poartă și puterile garante („cele șapte revendicări") în care se revendică, printre altele, recunoașterea individualității statului român și a numelui României, ceea ce ar fi dus implicit la recunoașterea independenței României ● Se creează la București „Societatea națională de Cruce Roșie" ● Se formează un nou guvern liberal în frunte cu Ion C. Brătianu (Viziru) care va conduce treburile țării pînă în 1888 ● Apare legea pentru organizarea Casei de depuneri și consemnațiuni ● Apare la București ziarul **Timpul** ● Scriitorul Ion Luca Caragiale împlinește 25 de ani ● În întreaga țară practicau 411 medici, 73 licențiați în medicină, 57 de veterinari, 295 de farmaciști, 573 moașe cu diplomă ● Aproape un sfert din cadrele medicale sînt concentrate în Capitală ● Mai puțin de 30 la sută din tineretul de vîrstă școlară urmează cursurile școlare ● Circa 80,3 la sută din locuitorii în vîrstă de peste 15 ani nu știu să scrie și să citească ● Personalități liberale : C.A. Rosetti, I.C. Brătianu, Mihail Kogălniceanu, Ion Ghica ș.a. ● Personalități conservatoare : Lascăr Catargiu, Vasile Boerescu, Titu Maiorescu (37 de ani), Th. Rosetti ș.a. ● Personalități socialiste : Eugen Lupu, Nicolae Codreanu, Al.S. Trușcă, C.D. Gherea, C. Stăuceanu, C.I. Istrati, Ioan și Gheorghe Nădejde ● Personalități științifice : Emanuel Bacaloglu (fizică), Ștefan Micle (chimie), Grigore Cobălcescu, Grigore Ștefănescu (geologie-geografie), Dimitrie Brîndză, Anastasie Fătu, Pavel Vasici (biologie și științele naturii), Ion Ghica, Petre S. Aurelian, Alexandru D. Xenopol (economie politică), Timotei Ciparia (filologie), Mihail Kogălniceanu, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Alexandru Odobescu, Grigore Tocilescu, August Treboniu Laurian (istorie), Vasile Conta (filozofie) ● Cele mai importante orașe : București (200 000 locuitori), Iași (92 000), Galați (82 000), Botoșani (40 000), Ploiești (33 000), Brăila (30 000), Bîrlad (27 000), Craiova (23 000), Giurgiu (23 000), Focșani (20 000). În Transilvania : Arad (32 000), Timișoara (32 000), Oradea (28 000), Brașov (27 000), Cluj (26 000) ● Ființau 26 otele mari, 8 otele mici, 5 gări, 11 cazărmi, 6 grădini publice, 12 spitale, 4 băi mari ● A. D. Xenopol dă următoarele date despre **Starea noastră economică** : Fiind o țară eminamente agricolă dispunem de o industrie adecvată, avînd : 6 771 mori (370 cu aburi), 821 olării, 1 687 velnițe, 378 pitării, 417 pive, 463 cuptoare de var, 608 fierăstraie (destul de mici ca să poată fi denumite fabrici de cherestea), 145 fabrici de lumînări, 24 tipografii, 100 fabrici de brînză, 282 cofetării, 72 de berării, toate aceste așezăminte aveau 27 466 de lucrători ● În cartea **Țara noastră**, P. S. Aurelian citează 225 000 pluguri, 470 secerători, 900 treierători, 60 000 meseriași, 32 000 comercianți, 3 100 comune și 65 orașe și tîrguri ● O delegație guvernamentală română, condusă de primul ministru I. C. Brătianu, pleacă la Livadia (Crimeea). După negocierile purtate cu cancelarul rus Gorceakov și țarul Alexandru al II-lea se ajunge la un acord de principiu privind încheierea unei convenții pentru trecerea trupelor ruse prin România în eventualitatea unui război ruso-turc ● Adunarea deputaților votează un credit de 4 000 000 lei pentru cumpărarea de armament și muniție ; peste două săptămîni se votează un nou credit de peste un milion lei ● Încep la București convorbiri între șeful guvernului român și diplomatul rus Nelidov spre a se pregăti semnarea convenției ● Se înființează 8 noi regimente de dorobanți pe lîngă cele 8 existente ● Începe la Constantinopole Conferința reprezentanților puterilor semnatare ale Tratatului de la Paris din 1856, în cadrul căreia Rusia, Franța, Anglia, Italia, Germania, Austro-Ungaria încearcă să determine Poarta Otomană să realizeze reforme pe teritoriile europene ale acesteia ● Guvernul român deleagă pe lîngă conferință un reprezentant al său însărcinat să expună cererea țării noastre de a i se garanta neutralitatea (conform Tratatului de la Paris) și de a i se satisface „cele șapte revendicări". Conferința refuză să ia în discuție aceste cereri ● Turcia concentrează trupe din provinciile europene și asiatice, sînt create tabere de instrucție la Beikos și în alte puncte ; Egiptul este chemat să-și trimită contingentele ; flota se pune în completă stare de înarmare ; din Anglia sosesc munți de muniții ● România își asumă sarcina umană de a aproviziona cu hrană populația musulmană din Insula Ada-Kale care, blocată cum se afla și în situația ei excentrică de teritoriu turcesc, era amenințată de foamete ● Telegrame : „În aceeași zi am împărțit copii ale acestui protest domnilor reprezentanți ai puterilor garante și nu am avut de susținut legitimitatea susceptibilităților guvernului nostru și Camerelor noastre decît în fața domnului ambasador al Angliei. După obiceiul său, sir Henry Elliot a apărat teoriile Înaltei Porți cu o fervoare mai mult decît otomană. Semnează : General Ghica ● Telegrama D-voastră din douăzeci și unu decembrie a sosit abia în seara de treizeci și unu. I-am cerut explicații lui Savfet Pașa asupra sensului articolului șapte din Constituție. Mi-a răspuns că pașajul despre care este vorba are legătură cu țara noastră, astfel că cuvîntul șefi înseamnă domnitorii Principatelor Unite și ai Serbiei și kedivul și că cuvintele de provincii privilegiate înseamnă de asemenea, Egiptul, Serbia și Principatele Unite. Semnează General Ghica ● Citat din Luptele Românilor din Resbelul 1877-1878 de T. C. Văcărescu : „Prima grijă, prima datorie a oricărui guvern românesc trebuia, deci, să fie asigurarea autonomiei, chezășuirea individualității politice și naționale a țării, spre a nu da drept detractorilor ei a susține că ea nu există decît din mila altora, din bună-voința uneia sau alteia dintre puteri, nefiind în stare a viețui prin sine și a dobîndi ceva prin ea însăși. Ocrotirea drepturilor României trebuia căutată atît în tratatele diplomatice, cît, și la nevoie, în apărarea energică și bărbătească cu armele". ● Cetățenii brăileni aderă la moțiunea votată de Camera Deputaților și Senat, mulțumesc cu încredere guvernului de atitudinea demnă și eminamente națională în apărarea drepturilor noastre" ● Studenții facultăților din București și Iași semnează o moțiune de protest prin care se cere guvernului să aprobe înființarea unui batalion de studenți voluntari ● 1877 se anunță deosebit de aprig, cu viscole, ploi, furtuni, inundații ● Un batalion din Regimentul 4 Linie pleacă la Calafat pentru lucrări de fortificații ● Decret domnesc pentru numirea comandanților celor 15 regimente care vor acționa într-o eventuală stare de război ● Nicolae I. Russel „**Asupra metodei antiseptice de tratament în chirurgie**" ● Vasile Conta continuă publicarea în **Convorbiri literare** a foiletonelor **Teoria ondulațiunii universale** ● Apare studiul istoric **Doamna Stanca** de Gr. G. Tocilescu ● Se naște Sextil Pușcariu, viitorul lingvist și filolog ● Se înființează încă două regimente de artilerie ● Apare în librării **Istoria arheologiei** de Al. Odobescu ● Lege pentru recrutarea a 14 000 de tineri din contingentul 1877 ● Patru ambarcațiuni turcești încearcă să se apropie de malul românese la Smârda ● Garnizoana Giurgiu este în alarmă ● Se hotărăște mobilizarea armatei permanente și teritoriale. Armata română va avea 100 000 de oameni ● Serviciul sanitar al armatei este condus de Carol Davila ● Scriitorul Ion Creangă are 40 de ani ● Camera votează o lege prin care se acordă o pensie de 400 lei pe lună pentru poetul Cezar Bolliac, aflat grav bolnav ● Se naște compozitorul Tiberiu Brediceanu ● Medicul Nicolae Codreanu, militant al mișcării socialiste, împlinește 25 de ani ● Istoricul A. D. Xenopol are 30 de ani ● România face noi demersuri diplomatice pentru a-și asigura sprijinul marilor puteri în conformitate cu Tratatul de la Paris ● Generalul Al. Cernat este numit ministru de război în locul colonelului Slăniceanu, care este numit șef al Marelui Stat Major ● Consiliul de Miniștri extraordinar, la care au fost prezenți și C.A. Rosetti, președintele Adunării deputaților, și șefi ai mișcărilor opoziționiste, hotărăște cu mare majoritate semnarea proiectului Convenției româno-ruse ● Prevederi din Convenție : „În cazul cînd

În pregătirea Războiului pentru Independență (I)

dezvoltarea ulterioară a evenimentelor afacerilor politice în Orient ar sili Rusia a asuma această sarcină și a dirija armata sa în partea Turciei din Europa, guvernul imperial, dorind a respecta inviolabilitatea teritorială a statului român, a convenit cu guvernul Alteței sale Carol I o convențiune specială relativă la trecerea trupelor ruse prin România" ; „Pentru ca nici un inconvenient sau pericol să nu rezulte pentru România din faptul trecerii trupelor ruse pe teritoriul său, guvernul M.S. Împăratul tuturor Rusiilor se obligă a menține și a face a se respecta drepturile politice ale statului român, astfel cum rezultă din legile interioare și tratatele existente, precum și a menține și apăra integritatea actuală a României ; „Guvernul A. S. Domnului României se obligă a obține pentru convențiunea sa de față, precum și pentru cea menționată la art. precedent, ratificarea cerută de legile române și a face imediat executorii stipulațiunile cuprinse într-însa". ● Marele vizir trimite o telegramă de-a dreptul Domnului, contrar cuviințelor internaționale, prin care îl invită a se înțelege cu serdarul ekrem — Abdul Kerim pașa, asupra măsurilor necesare pentru a apăra teritoriul Principatelor în contra invaziunii ● Parlamentul român se deschide în ziua hotărîtă ● Din mesajul adresat parlamentului : „Un resbel pe care Românii nu-l au voit, nu-l au provocat, a izbucnit. Părăsiți de sprijinul altor, ei nu mai au să conteze decît pe ține". ● Camera și Senatul votează cu însemnată majoritate de voturi convenția cu Rusia ● Un mare număr de studenți români la Paris, în fața gravității circumstanțelor, decid a se întoarce în țară ● Cronicarul : „În grelele momente prin care trecea țara, învăluită de împrejurări într-un mare război, cînd două sute de mii baionete străine se aflau pe teritoriul ei, nu era un rezultat neînsemnat și lipsit de oarecare mărire de a vedea Românii menținînd cu demnitate toate drepturile lor, practicînd cu înțelepciune regimul popoarelor libere, ocrotind libertatea individuală, libertatea tribunei, libertatea presei neatinse și nemărginite" ● Valoarea ofrandelor primite de la populație în sprijinul armatei se ridică la 9 247 000 lei ● Populația prestează 1 045 747 zile de muncă pentru transporturi ; au fost parcurși cu carele 26 000 000 kilometri ● Debutul poetului Duiliu Zamfirescu cu poezia **Dedicație** ● Generalul Gheorghe Magheru, unul din conducătorii revoluției de la 1848, împlinește 75 de ani ● Ziarul **Telegraful** : „Apelul făcut de guvern la rezerviști și milițieni spre a veni la concentrare a fost primit cu multă bunăvoință de toți ; cu toate că acum era timpul lucrării cîmpului... rezerviștii au răspuns imediat apelului animați de patriotismul strămoșilor lor, veneau în gloate de prin toate comunele spre a se atașa la corpurile lor respective..." ● Primăvară nemaiîntîlnită : inundații, furtuni, noroaie ● Poarta notifică agentului diplomatic român la Constantinopole că încetează orice relații cu dînsul și consideră funcțiile sale suspendate ● Corpul diplomatic din Constantinopole își precizează poziția în fața divanului din Stambul în sensul că „reprezentanța română se află sub scutul dreptului gin-

tilor" ● Se formează la Iași un Comitet al Doamnelor care va strînge fonduri din toate județele Moldovei și va reuși să formeze o ambulanță formată din șapte trăsuri deservite de trei medici ● Vase de război turcești deschid focul asupra Brăilei fără declarație de război, aruncă în oraș bombe și obuze care pricinuiesc vătămări multor edificii și aduc spaimă, răni și moarte în rîndul populației ● Continuă bombardarea Brăilei și Galațiului ● Vase de război, cuirasate și monitoare turcești intră în porturile românești și capturează șlepuri și vase încărcate cu grîne indiferent de pavilion ● Țăranii de la Dunăre fug în interiorul țării spre a-și salva viața ● Mobilizarea armatei române se apropie de sfîrșit ● Decret care constată cursul grav și amenințător luat de evenimente și declară „că prima datorie este de a pune armata română în poziționea de a înlătura pericolul ce s-ar putea naște pentru România" ● Cu diferitele clase ale mililițiilor și cu gărzile orășenești care puteau fi chemate în apărarea teritoriului și a căminelor, armata română dispune de un efectiv de 100 000 de oameni ● În București se află regimentul al 13-lea și al 14-lea de dorobanți, regimentul al 2-lea de roșiori, celelalte baterii divizionare ; rezervă : o companie și două escadroane de jandarmi, cinci legiuni ale gărzii orășenești numărînd aproape 10 000 de oameni, cu bateriile artileriei teritoriale și cu milițiile ce se formează ● Bateriile turcești din Vidin deschid focul asupra Calafatului. Bateriile românești sub ordinul maiorului C. Popescu ridică drapelul român, după a șasea lovitură, tunurile românești răspund provocării ● Primul foc român a fost tras de bateria a 2-a de 8 cm din regimentul 1 de artilerie, comandată de locotenentul E. Dănescu cu tunul seria 7, îndreptat de șeful secțiunii, sublocotenent C. Vasiliu și servit de sergentul major Petre Mihăescu, sergentul Dumitru Dragnea, brigadierul Ion Păun, tunarii Dumitru Vlad, Vasile Dumitru Nedelcu, Mitrică și Badea Savu. Lupta a ținut trei ore ● Alexandru Macedonski : „Calafatul a dat ieri semnalul și lung au vuit țărmii Dunării și un același strigăt de „Trăiască România liberă și mare, mare și glorioasă, glorioasă și înfrățită" a ieșit ieri din toate piepturile... Români, cît simțiți, sub drapelele țării adunați-vă, mume, cîte iubiți țara, mîndriți-vă de fii voștri, țară mîndrăște-te de fiii tăi și de numele fiilor tăi" ● Camille Farcy, corespondentul ziarelor franceze **La France** și **Le Constitutionnel** : „Nu vă puteți imagina indignarea care domnește în București contra turcilor. Lumea e hotărîtă la cele mai mari sacrificii pentru a cuceri independența" ● Ziarul **Telegraful** : Datoria guvernului României este de a spune azi Turciei că... România, hotărîtă a-și apăra fruntarille în contra oricărei încălcări, ca cele din zilele din urmă își revendică vechile ei drepturi, independența cea mai absolută. ● Un vapor de război turcesc se apropie de țărmul român la Smârda și deschide focul. Ante-posturile române ale diviziei a 3-a răspund prompt ● Turcii deschid focul din fortul Turtucaia asupra șoselei și orașului Oltenița. Românii răspund focului ● Un vapor turcesc pogoară în josul Dunării, se așează în piezișul bateriei române și susține cu tunurile sale focul din fortul Turtucaia ● Artileria română susține cu mare vigoare lupta cu tunurile de mare calibru ale fortului și cu cele ale vaporului de război. Lupta ține pînă ce se înserează ● Locotenentul de artilerie Petre Rafail, sergentul Radu Vasile și soldatul Ilie Stancu sînt răniți ● Bateria comandată de locotenentul C. Fotino aprinde în două rînduri focul în orașul Turtucaia și silește vaporul inamic să se retragă ● Detașamente de vînători pornesc noaptea în bărci de la malul român spre a face recunoașteri în insulele din fața gurii Argeșului ; ostroavele, acoperite cu sălcii și pădure, sînt înecate de apele umflate ale Dunării și neocupate de turci ● Comandantul suprem al armatei române însoțit de șeful statului major, general-colonelul Slăniceanu, și de comandantul corpului II, generalul Radovici, merge și inspectează pozițiile diviziei a III-a la Frătești, Daia, Giurgiu ● Rusciucul amenință direct Bucureștiul ● Rusciuc — punctul strategic cel mai temut al armatei turcești ; aici se află garnizoana experimentatului și energicului Achmet-Kaiserli pașa, bastimente, cuirasate, monitoare, vapoare, șlepuri, ciamuri, vase de transport, linie ferată ce-i leagă direct cu marea și cu Constantinopole : se află în apropierea cetății Șumla și a cartierului general al lui Abdul-Kerim, generalisimul armatei turcești ● Comandantul suprem al armatei vizitează Oltenița și fortificațiile din jur ● 6 ciamuri turcești pornesc la miezul nopții din Rusciuc și se îndreaptă spre țărmul românesc cuprins între Smârda și Malul Roșu ● La 200 m anteposturile române deschid focul ; gărzile alarmate se adună la mal pentru a împiedica debarcarea inamicului

Pagină realizată de

NICOLAE CRISTACHE

Azi, ca şi între cele două războaie, socotesc că prin literatura noastră avem drept de cetate în Europa

— Sîntem născuţi în aceeaşi zi. Asta poate fi de bun augur pentru discuţia noastră.

— Sau dimpotrivă.

— Nu mă descurajaţi. Mai ales că, sincer vorbind, mi-e frică.

— N-avea grijă, nu mănînc pe nimeni.

— În cazul de faţă nu mi-ar conveni să nu fie aşa. Ştiu eu dacă să vă cred ? Dumneavoastră vă place să vă daţi mereu în spectacol.

— Mi-a mai trecut puţin.

— Vedeţi, n-am pus în discuţie calitatea spectacolului. Dar vă place zarva din jurul numelui dumneavoastră ?

— Îmi plăcea cînd eram mai tînăr. Dar e mai mult o buclă de legendă. Am fost, poate, scandalagiu, însă m-am aşezat pe o furie înecată. Prefer acum injurăturii cartea.

— N-aţi făcut o alegere rea. Mai ales că anul acesta împliniţi o sumă rotundă de ani.

— Da. 45. Au trecut prea repede. Am făcut cîte ceva în anii ăştia. Mai ales am adunat enorm de multe lucruri, am uitat altele şi mă înverşunez să cred că de abia de-acum încolo trebuie să scriu 3 romane şi 3 piese. Şi să nu mai aud de articole. Mi s-a făcut greaţă pînă-n unghii de ele. Dacă nu m-ar împinge prietenii şi dacă aş avea şi destui bani, n-aş scrie articole. Ele mi-au furat o parte imensă de timp. Dar am 45 de ani şi totuşi m-aş apuca să colind ţara aşa cum o făceam ca ziarist, ca să dovedesc scriitorilor de circumstanţă că viaţa nu îmbracă haine de sărbătoare nici duminica, aşa cum ne învaţă o literatură subalternă, practicată de noii săraci, ridicată în slăvi de o critică subalternă. Cîţele trec repede, să nu uităm asta.

— Aţi pomenit mai înainte de prietenii dumneavoastră. Cum se explică faptul că aveţi atîţi de mulţi, deşi sînteţi socotit îndeobşte un om dificil ?

— De, ştiu eu ? Poate pentru că nu sînt rău sufleteşte. Îmi iubesc prietenii nu pentru serviciile pe care mi le fac — atunci cînd mi le fac — ci pentru că înnoptez cu ei la o masă, descîntăm vinul împreună, bîrfim împreună, ne povestim dragoste inexistente, pentru că am parcurs împreună multe întîmplări şi necazuri. Sînt un om care nu poate să stea singur şi îmi place să fiu vesel. Aşa cum îmi place tăcerea în doi cu un prieten. Am şi duşmani, dar nenorocirea mea e că nu pot să le port ură. Înjur, ameninţ şi peste o oră mi-a trecut.

— Aţi jignit vreodată pe cineva din pripa care vă e caracteristică ?

— Pe foarte mulţi. Dar am avut şi puterea de a le cere iertare. Aproape că nu există prieten cu care să nu mă fi certat de 10 ori în viaţă. Ştiu să injur frumos şi oamenii nu se mai supără dacă le faci înjurătura floare la butonieră. Doare numai injurătura urîtă.

— Care e ambiţia dumneavoastră literară ?

— Să scriu romane şi piese de teatru bune şi să scriu numai adevărul.

— Aţi şi mîntit ?

— Da. Împins de foame în tinereţe, şi din laşitate mai tîrziu, am făcut concesii — nu mari — pe care mi le pun în spinare ca pe o piatră de moară şi pe care trebuie să le astup prin nişte cărţi care să rostească adevărul despre „societatea" noastră contemporană, unde trebuie să domnească pe deplin adevărul şi să fie dată jos minciuna ce ne mai poleieşte uneori zilele.

— Vă interesează tentativele de înnoire ale prozei, indiferent dacă ele sînt făcute la noi sau în alte părţi ?

— M-au tentat şi mă amuză. Ele aparţin tinereţii autorului şi nu tinereţii unei culturi. Fiecare prozator serios încearcă să dărîme zeii printre degetele cărora au furat puţină apă vie. Cu timpul, nu înseamnă decît a le lua locul de pe piedestal, fiindcă toţi prozatorii adevăraţi se întorc la hotarele clasice, păstrînd ca pe o bucurie a tinereţii toporaşii cu care loveau pe meşteri peste degete. Experimentele interesează numai atunci cînd ele ajung să se verse în marele fluviu, sporindu-i strălucirea şi apele. Sînt gata să arăt oricui că experimentul Urmuz nu a dăt ucenici vrăjitori. Din fericire — cum spune Gheorghe Tomozei. Dealtfel, Urmuz este o cale închisă înainte de o şosea largă. Cei strangulaţi de dragoste pentru el nu i-au urmat îndemnul. Au devenit mari scriitori, dar la o distanţă imensă de litera lui. Eu cred că Urmuz a fost instituit procuror de nişte inşi care, spre deosebire de el, s-au împuşcat în tîmplă cu un pistol cu apă.

— Întrebarea e dacă au ştiut ce fel de pistol e.

— Au ştiut, au ştiut. Dar unii dintre ei ne-au crezut nişte gogomani şi şi-au zis că înghiţim orice. Mata ce părere ai ?

— Mie-mi place Urmuz.

— Eşti un ticălos !

— Dacă aţi crede ce spuneţi, zburam de mult pe uşă afară.

— Mai e timp.

— În cărţile dumneavoastră se înregistrează trecerea anotimpurilor, se descriu apele şi cerul, este prezentată foiala vieţuitoarelor în căutare de

● Prozatorul Fănuş Neagu s-a născut la 5 aprilie 1932, la Gradiştea de Sus (Brăila).

● Bibliografie : **Ningea în Bărăgan** (1959), **Somnul de la amiază** (1960), **Dincolo de nisipuri** (1962), **Cantonul părăsit** (1964), **Vară buimacă** (1967), **Îngerul a strigat** (1968), **Frumoşii nebuni ai marilor oraşe** (1976).

hrană sau adăpost. Ce sentiment vă provoacă absenţa naturii dintr-o scriere ?

— Citesc o astfel de carte cu un sentiment de amărăciune. Am impresia că mă plimb printre copaci jupuiţi de coajă. Sînt autori care nu simt o aplecare spre natură. După opinia mea, sînt nişte nefericiţi. Sînt alţii care programatic dispreţuiesc apropierea de natură. Ei nu aparţin nici pămîntului, nici apelor, le e frig la soare şi fac plajă sub muntele ăla de care s-a lovit vaporul Titanic. Sînt lipsiţi de farmecul vieţii. În schimb, se cred mari intelectuali. Sînt nişte bieţi instrumentişti care scriu totdeauna cu îngura. Şi anume, cu coada ei.

— Este reală înstrăinarea de natură a omului în epoca de azi ?

— Omul nu e capabil să se înstrăinieze de natură. Te rog să fii atent : omul modern se întoarce la natură.

— Asta presupune o îndepărtare anterioară.

— Orice secol are o nebunie. Secolul nostru, printre altele, a avut nebunia marilor centre urbane. Iată-l azi făcînd cale întoarsă în cadrul a ceea ce un cîntec frumos spune : Iarba verde, verde de acasă.

— Credeţi că omul este singurul cu drepturi de stăpînire asupra planetei sau el trebuie să aibă grijă să nu uzurpe dreptul celorlalte vieţuitoare la aceeaşi stăpînire ?

— Resping întrebarea întrucît nimeni nu m-a luat părtaş la distrugerea monstruoasă a armoniei om-natură şi pentru că nimeni din cei puternici nu ar avea timpul să mă asculte. În epoca modernă suntem sclavii unei treceri spre o lume extrem de standardizată şi noi, oamenii de rînd, nu facem altceva decît să plătim. Trecerea se desăvîrşeşte în afara noastră. Dar cu preţul sîngelui şi sufletului nostru.

— Ce dezaprobaţi din dezvoltarea uluitoare a tehnicii în ultima perioadă, tehnică pusă totuşi în slujba omului ?

— Mă îngrozeşte poluarea grăsimoasă. Mă îngrozeşte uşurinţa cu care sînt călcate în picioare legile ce apărau limpezimea văzduhului şi dreptul nostru de a respira sub coroanele înverzite ale copacilor. Mă îngrozeşte faptul că primăverile nu sînt guvernate de furtună ci de nişte acizi sau săruri nenorocite

— Paginile pe care le-aţi scris sînt autobiografice ?

— Toate. Nu te poţi obiectiva la modul absolut.

— Nici nu prea încercaţi acest lucru.

— Da. Nici nu încerc. Pentru că în sufletul meu rămîne nestearsă ţara pierdută care se numeşte copilărie şi prin care curge Dunărea, în care se coc nişte vii între bălţi. Acolo foşnesc nişte plopi cum n-am văzut nicăieri, acolo e Brăila şi acolo sînt eu aşa cum mi-ar fi plăcut să rămîn mereu. Şi mă ascund în spatele fiecărui personaj închipuindu-mi că am avut timp să săvîrşesc ceea ce el făcea. Ca să devin un foarte bun romancier mi-ar mai fi trebuit vreo zece ani de tinereţe.

— Destul de puţin. Dar vorbiţi-mi despre oamenii în preajma cărora aţi copilărit. Cum erau ei ? Ce făceau ?

— Eh, erau tineri. Şi, normal, frumoşi. Aveau cai, aveau vii, cultivau pepeni.

Erau acolo bunicul şi bunica, nişte oameni care m-au făcut poet. Mai ales bunica ştia să povestească nişte lucruri atît de frumoase, încît îmi pare că totul a fost o lume de vis. Toată copilăria mea am dormit sub un cireş. Pe care l-a izbit trăsnetul de patru ori.

— De patru ori ? Şi cum a rezistat cireşul ? Dar dumneavoastră ?

— Da, dom'le, de patru ori. Dar, spre nefericirea duşmanilor mei, eu nu eram acolo cînd s-a întîmplat asta. Azi, cînd mă gîndesc la lumea de unde am venit, mi se pare că toţi oamenii aceia trăiau o viaţă fără asemănare, erau mereu veseli şi minunaţi. Erau acolo bărci, şi flori, şi fluturi, erau apele de din vale de Brăila, ape necuprinse, de unde puteai porni oriunde, spre orice parte a Pămîntului. Cît timp apele se legănau sub geamurile casei şi puteai în orice clipă să pleci spre lumea de boem a Levantului sau spre alte ţări ale lumii, oamenii nu exaltau aventura. Era firesc să-nebunească oricînd poftesti. Cînd multe bălţi au fost secate, oamenilor li s-au aprins mîntile şi au devenit mai vorbăreţi. Se ştie că de multe ori realitatea ucide iluzia. După ce au pierit apele, iluzia e un copac prezent în fiecare casă aşezată cu faţa spre Dunăre. Cu alte cuvinte, aş zice că năluca unei iubiri poate fi mai frumoasă ca iubirea.

— Ţineţi în mod deosebit la vreunul din eroii pe care i-aţi creat ?

— La Che Andrei din **Îngerul a strigat** şi la Raminţki din **Frumoşii nebuni ai marilor oraşe**. Amîndoi îşi duc viaţa obsedaţi parcă de ţipătul acelei lebede celebre care zboară în cîmpia cerului şi o reptilă înfăşurată pe gît îi suge sîngele.

— Cu ce sentiment sacrificaţi un personaj ?

— Iată o întrebare foarte grea. Cînd simt că un erou trebuie să moară, stau foarte mult în cumpănă la mijlocul frazei. Îmi pot imagina multe întîmplări din viaţă, dar nu-mi pot imagina clipa morţii şi sînt convins că orice moarte în literatură este falsă. Chiar cel mai mare romancier nu se poate apropia decît de pragul morţii. Un eveniment petrăit nu poate deveni literatură. Un personaj literar nu moare ci se stinge.

— Ca-şi cum n-aţi mai avea cuvinte pentru el.

— Cam aşa ceva.

— Istoria e o prezenţă indiscutabilă în scrierile dumneavoastră, chiar dacă uneori ambianţa unei epoci este numai sugerată. M-ar interesa să aflu de la dumneavoastră ce credeţi că au adus ultimii ani în istoria României ?

— Despărţirea, dacă vrei, brutală, de o Românie idilică. Eu sunt uneori prigonit de o sensibilitate decadentă. Aşa am scris **Frumoşii nebuni ai marilor oraşe**. Visez atunci cai verzi pe pereţi, o răsucire sau întoarcere, fie şi de numai trei zile, într-un timp aparţinînd numai ţăranilor. Adică visam. În ultimii ani, visul a devenit mai fumegos şi se şterge. Vreau să spun că marşul prin cîmpiile de grîu cu picioarele goale nu se mai poate întîmpla. E fabulos, dacă stau şi mă gîndesc. Copilăria mea se află la trei secole distanţă de etapa pe care o străbate România azi. Viforul maşinilor şi muzica folk... Viitorul, cu ce va avea el bun şi rău, în aceşti ani îşi are temelia. S-o facem cît mai trainică. Şi totuşi, uneori, îmi mai picură în ureche nechezatul cailor... Dar i-am tăiat...

— Spuneţi-mi un tip de om din societatea noastră care nu vă place.

— Nu-mi plac arivişti, egoiştii, micii tirani. Trăiesc uneori, bineînţeles, în gînd, plăcerea de a pisa oase de tirani.

— Dar un tip de om care vă place?

— De fapt, mie-mi plac toţi oamenii şi n-aş fi avut puterea să devin procuror sau judecător.

— Cum ar putea caracteriza scriitorul Fănuş Neagu momentul politic românesc pe care îl trăim ?

— Suntem la ora cînd ne putem manifesta plenar fără teamă, altădată prezentă că vorbele noastre nu şi-ar găsi ecou. Mă gîndesc că dialogul pe care îl susţine cu ţara zi de zi, şeful statului român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, e semnul rodnic al democraţiei şi al libertăţii României. De asemenea, România se deschide spre lume cu tot sufletul ei şi în acelaşi timp şi primeşte unde de aer proaspăt de oriunde ar fi acestea. Se face aproape totul ca speranţa şi cinstea să triumfe.

— Cum vedeţi dumneavoastră trecerea literaturii noastre de la pitoresc, accidental la esenţial ?

— Ei, asta s-a şi produs. Şi, ca să fim drepţi, încă dintre cele două războaie. Marii prozatori şi poeţi de atunci au spulberat credinţa într-o literatură subjugată gîndirii provinciale. E adevărat, în primii ani ai revoluţiei socialiste, proletcultismul şi toţi cei care s-au deghizat în conducători ai culturii sau artei au repus în drepturi literatura minoră şi au pus o pasiune deosebită în a ne împinge într-o literatură de suburbie europeană. Dacă i-aş aduna pe neghiobii ăia, n-ai putea să umpli cu ideile lor un cartuş. Literatura ultimelor două decenii, prin tot ce a dat mai bun, nădăjduiesc că a risipit aplecarea oricui spre o artă făcută din ciupeli, strîmbă, lipsită de farmec, necinstită şi dăunătoare în esenţă culturii româneşti. Azi, ca şi între cele două războaie, socotesc că prin literatura noastră avem drept de cetate în Europa. Trebuie însă să semnalez o mare primejdie care îl pîndeşte pe cititorul român şi pe tînărul scriitor român : apariţia, uneori în avalanşă, a unor cărţi care se socotesc îndrăzneţe şi de fapt scrutează jalnic realitatea, şi instituţionalizarea unor autori care nu urmăresc decît glorii financiare, icoane cu chipul lor pe pereţii bibliotecilor publice etc. Noi, românii, suntem oameni încercaţi şi ne şi place s-o spunem. De ce, atunci, mă întreb, acordăm credit acestor inşi care reduc multitudinea problemelor construcţiei socialiste la o bătălie între heruvimi şi serafimi ?

— Nu această literatură dă tonul literaturii noastre de azi. Aţi spus-o chiar dumneavoastră mai înainte. Avem scriitori buni. Avem o artă, o literatură de esenţă autentic-revoluţionară. În fond, ce numeşte scriitorul Fănuş Neagu o artă revoluţionară ?

— O artă cu adevărat revoluţionară şi comunistă trebuie să spună răspicat, ca un manifest, că lumea nu se împarte în buni şi răi, că în societatea noastră, pe deasupra marilor cuceriri sau tocmai datorită lor, există şi forţe conservatoare, cu mai mică sau mai mare putere administrativă, care pot împiedica sau anula uneori elanurile creatoare. Acum, să fim sinceri. Adevărul, ca orice fenomen viu, se naşte şi el chel şi uneori cu gîtul strîmb. De ce să-i plantăm păr de fată blondă în loc să-i veghem creşterea ? Pericolul minciunii nu e acela că te opreşte o clipă din drum, ci că te învaţă să numeşti lucrurile şi oamenii cu nume care nu sunt ale lor şi nici nu li se potrivesc. Şi uite-aşa, din aproape în aproape, ajungi să vorbeşti o altă limbă decît aceea a sufletului. Încît nu m-ar mira, dacă aş ajunge şef, cineva să mă reclame aşa : Azi noapte l-am văzut pe Fănuş Neagu bînd ceva din Calea Lactee lui.

— Degeaba. Nu l-ar crede nimeni. Trecem însă mai departe. M-ar interesa să aud ce răspuns aţi da celui care se teme de pătrunderea politicului în literatură.

— I-aş spune că e un tîmpit din nastere.

— Ce idee stă la baza romanului ÎNGERUL A STRIGAT ?

— Cruzimea sau cuţitul ei cînd istoria începe să se răzbune.

— Dar ideea din FRUMOŞII NEBUNI... ?

— A trăi în răspăr ..

— Sînteţi socotit un scriitor cu un simţ deosebit al limbii. Spuneţi-mi cîteva lucruri despre limba română, limbă în care gîndiţi, în care scrieţi.

— Nici un scriitor român nu trebuie să uite **Testamentul** Văcărescului ; şi să contribuie, după puterile sale, la „creşterea limbii româneşti". Numai cîte un golan de ici, de colo, neţiind în stare să-şi cucerească gloria cu nişte păcăleli numite romane, a putut să scrie fără să-i cadă mîna în aceeaşi clipă că limba noastră e limbă folclorică şi că te poţi realiza numai în altă limbă, de pildă în engleză. Nu ştiu dacă derbedeul va fi înmormîntat lîngă Shakespeare. Pentru mine individul respectiv nu contează nici cît o ruptură în gard.

— Ce înţelegeţi prin libertate în artă ?

— Libertatea în artă ţi-o cîştigi la masa de lucru. Şi libertatea nu se cîştigă uşor şi, oricît de paradoxal ar părea cea mai cumplită bătălie trebuie s-o duci cu tine însuţi. Învingator asupra ta însuţi, înseamnă că ai scăpat de un duşman. Mai departe, rămîne de văzut.

— Vi se reproşează, în repetate rînduri, că scrieţi prea metaforic.

— Bine. O să scriu mai uscat. Să văd dacă o să vă convină.

— Îmi dau seama acum, la sfîrşitul discuţiei, că m-am speriat degeaba. Nu sînteţi chiar atît de înfricoşător.

— Dom'le, în ultimii 45 de ani n-am mai mîncat copii. Doar jucăriile lor. Nu eu, ci cel care a creat legenda duritătii mele umblă cu pixnita în cap. Vinul blînd nu dă turbare. Asta e.

— Ştiţi, sincer să fiu, cînd vă văd aşa, un uriaş blond, dînd impresia că oricînd puteţi domina oameni şi evenimente, că puteţi supune orice, vesnic pufnind nemulţumit, dar în fond mai mult hîtru, cînd vă citesc cărţile care vorbesc pătimaş despre viaţă, nu-mi pot închipui că vă este teamă de ceva. Şi totuşi, vă este teamă de ceva ?

— Mi-e frică de moarte. Mă golesc de sînge la ideea că viaţa ne poate fi luată oricînd. Atîta lipsă de putere din partea noastră mă descurajează şi mă deprimă. Poate din această spaimă şi sălbatica mea poftă de viaţă, de vin şi cîntece de dragoste. Iubesc un singur om cu luminarea în mînă : pe circumstanţe cînd coboară să aducă o vadră de la butoiul ăla pe care-l ştiu eu tocmai în fundul pivniţei.

GEORGE ARION

Faptele și vorbele

Sport și literatură

Contrar cu ce cred unii, între sport și literatură există străvechi relații cordiale. În antichitate, Pindar compunea ode pentru atleții biruitori la jocurile olimpice ; părintele poeziei noastre moderniste, Alexandru Macedonski, a fost unul dintre primii velocipediști români și a făcut propagandă poetică în favoarea ciclismului ; azi tot așa, scriitori de frunte la noi, Eugen Barbu, Teodor Mazilu, Adrian Păunescu sînt cunoscuți microbiști înverșunați și pun o autentică pasiune în cronicile lor sportive pe care le țin.

Totul e bine cît nu se amestecă borcanele. Sportul fiind sport și literatura literatură, și unul și cealaltă ar avea numai de pățimit dacă și-ar amesteca, cu sau fără voie, criteriile. Imaginați-vă niște goluri acordate nu datorită intrării mingii în plasă ci, să zicem, eleganței curbei descrise prin aer de ea. Sau cum ar reacționa publicul la proclamarea înfrîngerii unui boxer pentru că s-a lăsat trimis pe podeaua ringului cu o tragică resemnare ?

Spun acestea deoarece o anumită mentalitate sportivă a molipsit critica noastră literară. Să fiu mai precis : am moștenit dintr-o epocă de început a literaturii contemporane, cînd o slujeau puțini autori și toată lumea era cu ochii pe ei, o optică proprie antrenorilor și jucătorilor la pronosport : „Ce a mai scris stimatul nostru coleg ? E peste sau dedesubtul nivelei sale anterioare ? I-a crescut poetului, care promitea atît, măiestria artistică în recentele două ode publicate de ziarul **Înainte** ? Cît a evoluat autorul comediei **Recolte îmbelșugate** în arta construcției dramatice?

O astfel de optică persistă, chiar dacă nu sub forme identice. Scriitorii contemporani continuă să fie priviți ca niște recordmeni. Critica are ambiția să stabilească la fiecare carte nouă a lor dacă s-au întrecut sau nu. „A sărit peste 2,70 m ? A realizat un timp mai redus cu cîteva secunde la 1 000 metri plat ? Și-a doborît vechiul record de suliță ? Se află în progres sau regres ? Al cîtelea e acum în clasificare ? Ocupă locul cinci sau șase ?" Nimic de zis. În fond, e meseria criticii să aprecieze ce dau talentele scriitoricești și să le ierarhizeze cît de cît. Dar lucrurile nu merg la fel în literatură ca pe stadion. Într-un an, ba chiar cinci, poeții reușesc foarte rar să-și descopere o formulă lirică inedită. Înseamnă să tacă ? Păstrarea vechii viziuni nu înseamnă întotdeauna stagnare. Francis James n-a evoluat aproape deloc, fără să fie un liric consumat după primul volum. O operă crește prin acumulări adesea perceptibile abia peste o lungă perioadă de vreme. Se mai întîmplă apoi ca și Homer să doarmă. Să-l fluierăm ? Balzac a scris, între capodopere, o sumedenie de romane mediocre. De la **Ion** și **Pădurea spînzuraților** pînă la **Răscoala**, Rebreanu a dat și **Crăișorul**. E cazul să măsurăm mereu, cu metrul în mînă, cît scrie un autor înseamnă prin orice nouă carte ? Avem și o mișcare de „amatori" pe lîngă categoria „profesioniști". Să nu ajungem și la diviziile A, B și C.

Activitatea literară presupune adîncimi sufletești greu previzibile și are, nu o dată, o linie sinuoasă. Există cărți de raftul doi ale autorilor mari, interesante pentru că aruncă lumini inedite asupra întregii lor creații. Nu pledez pentru indulgențe. Dar mentalitatea numărării exclusiv a recordurilor sărăcește peisajul literar. Dacă am fi comparat într-una romanele românești apărute după **Ion** cu el trebuia să conchidem că epica noastră interbelică a dat, un deceniu, înapoi. Avem cărți foarte bune, apărute în ultimii ani, nedreptățite sistematic printr-o optică atentă doar la doborîrea recordurilor. Să lăsăm tabelele de marcaj pe stadion și clasamentele la publicațiile sportive.

Literatura reclamă să fie privită dinăuntrul ei, după alte procese competitive.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Poezia contemporană între „natură" și „cultură"

Se pot remarca în poezia ultimilor cincisprezece ani două faze : una pe care aș numi-o **naturală** și alta pe care aș numi-o **culturală**. (Termenii trebuie luați cu toată relativitatea, ceea ce mă interesează este ideea.) Despre existența lor, ca și despre deosebirile dintre poeții care au debutat pe la începutul anilor '60 și cei care au debutat spre sfîrșitul aceluiași deceniu ori la începutul celuilalt, s-a mai vorbit în critică, fără însă ca vreuna din panoramele consacrate poeziei să încerce a susține distincția ori, măcar, să tragă concluziile firești.

Cu generația lui Nicolae Labiș (poetul **Luptei cu inerția** fiind un anticipator) s-a produs în poezia noastră o înnoire a sensibilității. Nu întîmplător, mulți au avut, citind pe Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Ana Blandiana, Ion Gheorghe, Constanța Buzea și pe ceilalți poeți de vîrsta lor, impresia unui curent de aer proaspăt. Teme vechi apăreau schimbate în poezia lor, schimbate „spontan", printr-o mare capacitate de retrăire lirică. Limbajul critic care a consemnat mișcarea poeziei în deceniul șase era „impresionist" în chip, aș zice, necesar : prin contaminare cu această poezie directă, vie, a reformula fără inhibiții o problematică întreagă, ce se dăruia într-un limbaj tineresc, revoluționar. Este perceptibilă și azi la N. Labiș, la Nichita Stănescu al întîiilor volume, la Adrian Păunescu din **Mieii primi** o candoare care prețăcea în poezie tot ce atingea.

Cu timpul, cei mai mulți dintre acești poeți, ca și poeții care au debutat după ei, indiferent uneori de vîrstă. (Leonid Dimov, Dan Laurențiu, Adrian Popescu, Cezar Ivănescu, Ion Mircea, Mircea Ivănescu, Horia Bădescu, Dinu Flămînd și alții), fără a-și pierde numaidecît inocența, au evoluat spre o expresivitate ce nu mai este în primul rînd naturală, ci culturală. A plutit în aer la un moment dat termenul (peiorativ în contextul respectiv) de manierism, care însă nu e totdeauna potrivit și ne poate îndruma spre o greșită înțelegere a lucrurilor. În realitate, ceea ce s-a modificat este atitudinea față de poezie. În locul unei totale încrederi în spontaneitatea sentimentului, a apărut rezerva culturală. Și, fatal, o preocupare de tehnică, de noutate a mijloacelor, de limbaj în sensul cel mai strict. Mai important mi se pare faptul că evoluția a constat într-o „maturizare". Poeții „copii" ai deceniului șase au devenit poeți „adulți" ai deceniului șapte. Iar debutanții acestui deceniu n-au mai cunoscut deloc copilăria poeziei.

Una din cauze constă desigur în legea oricărei evoluții. Alta, în asimilarea diferită a modelelor. Retipărirea marilor poeți români și străini ai epocilor anterioare a avut, îndată după 1960, efectul unui stimulent foarte natural, repunerea poeziei în drepturile ei nobile. Dar, zece ani mai tîrziu, aceleași modele au provocat un efect diferit : dintr-o spiritualitate activă, modelatoare, s-au transformat în niște tipare ce se imprimau în conștiința poeților tineri. În Ioan Alexandru din **Viața deocamdată** se recunoștea sensibilitatea lui Blaga ; în Ioan Alexandru din **Imnele Transilvaniei** se recunosc motivele (uneori devenite clișee) ale lui Goga. Aceeași este, în linii mari, evoluția lui Marin Sorescu de la **Poeme la Le Nôtre**, a lui Nichita Stănescu, de la **O viziune a sentimentelor** și **II elegii la în dulcele stil clasic**, indiferent de greutatea de a identifica la fiecare din ei modelul. Tinerii poeți clujeni formați în jurul revistei **Echinox** sînt, fără excepție, cultivați, subtili, cititori de poezie, înainte de a fi „naturi" puternice. Spontaneității confesive și reflexive îi ia locul construcția, în care cultura poetică oferă mai mult decît un simplu cadru, și anume o matrice. Exagerînd de dragul demonstrației, aș spune că fiecare poet talentat din acești ultimi ani tinde să refacă o experiență anterioară, fiind el însuși și în același timp tradiția care-l constituie. Înnoirea fiind mai puțin șocantă, se impune acum un gust educat. Instinctului poetic i se preferă conștiința poeziei. Se înțelege că nici o judecată de valoare nu trebuie dedusă mecanic din aceste observații care privesc poezia în genere și nu pe poeții luați în parte. Dar noi înșine citim altfel poezia : răsfoiți articolele despre N. Labiș din timpul vieții poetului sau de imediat după aceea și veți remarca ușor că se vorbea mai mult de natura poetului (candid, plin de fervoare, inocent pînă și în sarcasme) ; răsfoiți-le pe acelea recente și veți remarca la fel de ușor cum au ieșit la iveală în ochii criticilor modelele (Arghezi, Barbu, Rimbaud, Eminescu) - atîta vreme ignorate.

NICOLAE MANOLESCU ■

Cronica literară

Ion Negoițescu: „Analize și sinteze"

Ultima carte a lui Ion Negoițescu, **Analize și sinteze**, reproduce articole, publicate mai întîi în reviste, a-vînd însă de la început o altă destinație decît cea folcloristică. Aria cuprinsă e destul de vastă : de la Antim Ivireanul la Ion Gheorghe. Prolectul de istorie a literaturii române, anunțat în **Familia**, începe astfel să prindă contur definitiv. Demnă de reținut ni se pare deocamdată preocuparea asiduă pentru valorificarea trecutului din unghi modern, singura de altfel care mai poate justifica azi o istorie „nedidactică" a literaturii. Sensul interpretării e așadar de la prezent către origini, lucru care s-a mai spus la noi, fără să fie ridicat expres la principiu de „metodologie critică". Avem în carte și un exemplu notabil : **Sonuri baladești : Coșbuc, Barbu, Jebeleanu**. Procedeul, în aparență paradoxal, se vede și în reactualizarea lui Alecsandri, Asachi sau Bolliac. E vorba, în primul rînd, de raportarea la sensibilitatea nouă, cu intenția vădită de recuperare estetică. Alteori se insistă pe valorizare pur și simplu. Am putea cita articolul despre N. Iorga („un mare prozator și un mare dramaturg"). Mai e vorba și de afinități, vizibile în aplicația la o anumită literatură, mai veche sau mai recentă. Rezultă cîteva restituiri bine venite, deși într-o proiecție mult mărîtoare : Mihai Săulescu, Dinu Nicodim, Ion Călugăru, Camil Baltazar.

Desigur, nu lipsesc nici retușurile — dintre cele mai spectaculoase. O victimă este Rebreanu însuși. Un roman ca **Pădurea spînzuraților**, pentru a ne referi doar la acesta, i se pare un produs arbitrar. Criticul judecă cel puțin superficial. Marele romancier și-a rescris mereu cărțile pînă a nimerit prima replică, adică tonul cel mai potrivit, întotdeauna major. Ion Negoițescu face o lectură în registru minor. Inadecvarea interpretării sare în ochi. O explicație s-ar putea găsi și dincolo de jocul afinităților sau de programul critic estetizant. Metoda folosită ține mai degrabă de miniaturalul hiperbolic. Într-o primă fază criticul caută cu orice preț fragmentul revelator, de maximă concentrație estetică (de unde se va ridica apoi, atunci cînd nu neagă, la sinteza hiperbolică). Nu întîmplător cutărui roman îi preferă o nuvelă (să zicem, în loc de **Răscoala**, preferă **Proștii**), dintr-un volum de versuri va reține un singur poem. La poetul Alecsandri descoperă, în totalitatea precară a operei, enclave de poezie autentică. La fel, din romanele lui Dinu Nicodim percepția rafinată a criticului degustă paginile cele mai bine lucrate. Firește, la Rebreanu nu descoperă nimic în acest sens. De unde preferința pentru nuvelistică.

În schimb, nuvela **Alexandru Lăpușneanul** e clasată cu severitate ca operă închisă. Argumentul e de bun-simț. Nepotrivită este numai utilizarea lui într-un context de valoare. Dincolo de toate obiecțiile posibile însă, epoca pașoptistă se bucură de un tratament generos. L-am amintit pe Alecsandri. Adăugăm și alte nume : Russo, Kogălniceanu, Odobescu ; în timp ce studiul despre Bălcescu este cu totul remarcabil. Se profilează deja un foarte frumos capitol de istorie literară.

Mai e de subliniat ceva. Critica lui Ion Negoițescu, într-un moment sau altul, se axează pe cîte o revelație dominantă. Cînd scria despre Eminescu, criticul era preocupat mai ales de „plutonic", viziune extinsă și asupra altor poeți. Acum e obsedat de balcanism, în expresia lui cea mai artistă, așa cum transpare la Mateiu Caragiale. Capitolul rezervat acestuia, în carte, este un adevărat poem. Se înțelege, la marele prozator, se fac tot timpul trimiteri. Se creează chiar impresia că operele, scriitorii nu corespund unui imperativ istoric și sociologic. Dimpotrivă, contează pura filiație estetică. Aceasta apare bineînțeles, în timp, ca raport „cauzal" inversat. Nu Mateiu Caragiale provine din Antim Ivireanul sau Gore Pîrgu din Dinu Păturică, ci invers. După cum de la Macedonski („naturalismul estet") se coboară prin Hasdeu pînă la Cezar Bolliac. Acesta e principiul retroacțiunii, cum l-a formulat chiar criticul. Totalizarea critică se desprinde, pînă la un punct, de timpul concret. Ce-i drept, I. Negoițescu îndrăznește foarte mult (și uneori cu folos), dar cititorul vrea și date, evenimente, biografie. Altfel, situarea valorică n-are sens.

Analize și sinteze îl reprezintă foarte bine pe Ion Negoițescu. Lovinescian prin structură, criticul desăvîrșește, în felul său, un mod al criticii. Mai departe nu se poate merge. Nota personală e dată de stilul torturant, purtător de angoase teribile. Acest aspect îl singularizează în chip absolut. Împrumutînd chiar cuvintele autorului, aplicate unui personaj, vom spune că o astfel de critică n-are destin.

CORNEL MORARU ■

Însemnări de lectură

Timpul din ziduri

O carte de reportaj exemplară sub multiple aspecte, intitulată „Timpul din ziduri", publică, la „Scrisul românesc", Romulus Diaconescu, reporter și critic de artă cunoscut din paginile „Ramurilor", ale „Tribunei" și ale altor reviste, aflat acum la primul său volum. Cartea, la o primă răsfoire, derutează, între copertele ei s-a strîns o materie foarte diversă, de la „Berna cea calmă" la Orșova, de la Viena la „Vinurile Segarcei", de la „Boemia stampelor" la Gorjul natal. Expunerea totuși e unitară, are ritm, coerență și tensiune, colajul de imagini „se ține", degajînd sau coagulînd o viziune, o perspectivă, ce menține treaz interesul lecterului. Cartea este, peste toate, „reportaj", cu tot ceea ce verbul englezesc presupune. Într-o vreme în care cărțile de călătorii descrîu mai mult mișcările sufletești ale autorului, aventura sa interioară, Romulus Diaconescu își ia curajul, înfruntînd riscul de a fi un „perimat", să se ocupe, concret și precis, cu ochi lucid, cu maximă obiectivare, de locurile prin care trece, de oamenii și destinele cu care intră în dialog. Rezultatul nu-i o jurnalistică pedestră, ci o literatură-document de cea mai bună factură. Omul în inima peisajului și peisajul din inima omului, cele două necunoscute care alcătuiesc suportul ecuațiilor propuse de orice călătorie, sînt permanent în vederea reporterului, dînd cărții unitate, organizînd-o superior, făcînd-o, în mai toate paginile, palpitantă, seducătoare, plină de interes, adesea revelatoare, R.D. rezolvînd cele două necunoscute, cum ar spune Ion Barbu, „la modul intelectual al lyrei", ca unul trecut prin filtrele unor experiențe reportericești pretențioase (Bogza, Ralea, Camil Petrescu) și ca stăpîn pe un condei ce-i 'ai lui, original și proaspăt, prea puțin atacat de ticuri jurnalistice. Cele mai frumoase pagini sînt cele ale descripțiilor de natură. Indiscutabil, Romulus Diaconescu are ceva din „sentimentul naturii", în linia lui Geo Bogza (chiar și stilul, pe ici, pe colo, se resimte de inflexiunile solemn-patetice ale artei lui Bogza), și, în plus, gustul reflexiei intelectuale, în genul memorialelor lui Ralea sau Camil Petrescu. Peste toate, cum bine observă Petre Dragu în mănușa cărții, „o modalitate care este predilectă artizanilor din Gorjul său natal : modalitatea motivului pregnant, revenind revelator, în textele cele mai diverse". Motivul acesta, contribuent și el la unitatea cărții, „este acela al mîndriei patriotice". Prin aceasta, „Timpul din ziduri" stîrnește în grad înalt participarea lectorului, fiind pînă la urmă, cum spune același P. Dragu, „mai mult decît un reportaj : o mărturie de credință". Pe care o salutăm ca pe un veritabil succes al genului.

ILIE PURCARU ■

Cap limpede

Primele 221 de pagini ale **Almanahului Tribuna '77** sînt un omagiu vibrant adus țărănimii, „Clasa cea mai veche și statornică a societății", care reprezintă evenimentul de continuitate a neamului nostru românesc, cărula l-a conservat identitatea etnică și națională, a contribuit fundamental, prin trudă și luptă, la cucerirea independenței, drepturilor și unității naționale, creînd o inepuizabilă zestre materială și spirituală : folclorică și etnografică. „Mai întîi sînt consemnate cîteva din gîndurile despre țărănime ale unora dintre cei mai însemnați fii ai poporului. În continuare sînt cuprinse numeroase studii, unele deosebit de dense despre lumea satului românesc și locuitorii ei : **Satul românesc între tradiție și înnoire** (Al. Zub), **Problema țărănească în documentele programatice ale mișcării socialiste românești** (Radu Ardevan), **Răscoala din 1907 în istoriografia românească** (N. Bocșan), **N. Iorga în apărarea țăranilor răsculați în 1907** (Gh. Buzatu), **1907 și oamenii de cultură** (Gelu Neamțu) etc. Este relevat și ecoul în străinătate al răscoalei din 1907 (**Mărturii franceze asupra răscoalei din 1907** — Vasile Vesa). O lectură palpitantă oferă unele documente inserate în almanah, aduse pentru prima oară la cunoștința publicului : **Județul Botoșani la ora răscoalei** — I. Bejenaru **Prefecții din Moldova și marea răscoală, Documente mehedințene despre răscoala din 1907**, etc. Foarte interesant interviul cu **Vasile Lîncă**, un țăran român emigrat în urmă cu mulți ani în America, de unde a revenit după 30 de ani fără a-și fi părăsit cetățenia română. În ansamblul ei, toată această secțiune a almanahului închinată satului românesc se înscrie ca o reușită contribuție la aniversarea a 70 de ani de la răscoala din 1907, eveniment cu largi implicații în viața României. **Almanahul Tribuna '77** mai cuprinde, cum este și firesc, și o secțiune-magazin, dedicată anecdotelor cu scriitori, caricaturilor, curiozităților de tot felul, perlelor aparținînd unor scriitori mai mult sau mai puțin cunoscuți. În general, schițele umoristice, glumele sînt de bună calitate și sporesc astfel valoarea unui almanah care se vrea nu numai serios, dar și plăcut la lectură ● Cititorul Vasile Cornel din București ne informează că pe strada Lipscani, în vecinătatea magazinului Victoria, pe zidul uneia din clădiri a fost pusă o placă comemorativă. Ea anunță că respectiva clădire a adăpostit redacția ziarului **Timpul**, unde Mihai Eminescu a lucrat între anii 1871—1879. Cititorul nostru are perfectă dreptate cînd se întreabă cum a lucrat marele poet la un ziar care nu exista, din moment ce **Timpul** a fost fondat abia în 1876.

Problemele oamenilor sînt probleme politice, va sta şi în viitor, omul cu cerinţele

Un oraş cu lumină lină în care oamenii se simt, mai ales, bine

Oradea e un oraş solar. Un oraş populat de români şi maghiari din vremuri vechi. Un oraş deschis spre răsărit şi spre apus, vamă de ţară şi de continent prin care Balt-Orient-expresul trece, spre noapte sau spre dimineaţă, cu ferestre fosforescente şi călători cu pasaport sentimental. Un oraş cald, cu o climă uşor mediteraneană, străbătut de unul din braţele Crişului ca o hartă limpede. Poduri de piatră străbat apele, orologii cu profunde rezonanţe bat în turnuri de biserici şi de catedrale, palate în stil renascentist sau baroc, dantelate, zugrăvite abundent disting oraşul printre cetăţile mohorîte ale fostului imperiu austro-ungar.

Primele semne de civilizaţie de pe teritoriul oraşului datează din anii 5 000 înaintea erei noastre, din epoca pietrei şlefuite şi, într-adevăr, Oradea a păstrat prin milenii cultul pentru piatră, pentru marmură, pentru ziduri masive de palate cu porţi împunătoare şi ferecate. Urbea aceasta cu lumină lină şi cu străzi pe care uiţi adesea de tine privind în sus, spre frontispicii pompoase de clădiri, gata să fii linşat de automobile venite pînă aici din toată lumea sau secerat de rarii măturători de stradă, adăposteşte 168 000 de oameni paşnici şi preocupaţi. Asfaltatori calmi, imperturbabili acoperă spărturile ivite des în cei 516 km de trotuare, împrăştiind smoala pînă la picioarele pietonilor care aşteaptă în staţiile tramvaielor portocalii şi galbene ce parcurg nici mai mult, nici mai puţin de 31 km pe liniile de înaltă tensiune. Oradea este acum, în ianuarie, mai bine zis continuă să fie acum în ianuarie, un oraş dominat de constructori şi de asfaltatori care lucrează la vedere, plombind străzi cu iz medieval sau reparînd ultimele ravagii ale ninsorii viscolite şi înmuiate în sare sau în cenuşă de la sobe. În Oradea, mulţi oameni se încălzesc încă cu lemne sau cărbuni, dar foarte mulţi ridică temperatura apartamentelor lor cu ajutorul apelor termale captate prin conducte sau cu apele fierbinţi dirijate prin canalizare de la Centrala termoelectrică. De fapt, Oradea, după cum spuneam, e un oraş cald, cu ape fierbinţi, cu străzi şi lacuri apropiate unde în luna ianuarie nu se patinează ci se plonjează şi se înoată braţ în braţ, cu aburi tîşnind din adîncuri şi cu lotuşi rămaşi din epoca terţiară, lotuşi din aceleaşi neam cu nuferii de pe Nil, semn că oraşul dintre est şi vest, aşezat la încrucişări de vînturi şi de seminţii, de legende şi de culturi, se învecineaza într-un fel cu piramidele. Şi dacă ne gîndim la mamutul, rinocerul şi mastodontul ale căror rămăşiţe au fost descoperite sub asfaltul oraşului, avem demonstraţia concretă că Oradea de astăzi, Oradea cu modesta sa grădină zoologică, a fost cîndva un paradis, un delir zoologic. Desigur, pînă la transformarea maimuţei în om! După aceea a început vînătoarea care prin secole a distrus cîte ceva din echilibrul ecologic. Craterele arheologice sînt pline de fibule, de agrafe, de curele, de piese din piele, aplici, nasturi de argint, de bronz, diademe din fir de argint şi bronz care au dus pînă în cele din urmă la impunătoarea clădire de astăzi a Casei de Mode. Oradea e plină de femei cochete, de femei frumoase, elegante, strălucitoare şi de bărbaţi îmbrăcaţi după ultimele telegrame ale modei. Iar de la vasele de provizii, ulcioarele şi lingurile din 1700—1500 î.e.n. pînă la cafenelele aglomerate şi colorate ale oraşului din epoca modernă e un drum care trece şi prin culturile de cafea din Braziliia. Obiceiurile şi tabieturile, aici, se moştenesc şi se împrumută de peste meridiane cu un ceas mai devreme. Prin Oradea au trecut caravanele, carele şi poştalioanele dintre Orient şi Occident, încărcate de mărfuri şi de cărţi. Un oraş cu 185 de biblioteci publice, cu peste 1 milion şi 100 de mii de volume, vorbeşte de la sine despre tradiţiile sale de cultură.

Comerţul în Oradea a fost întotdeauna înfloritor. Oradea a fost între altele un oraş de buni negustori. Urbea a cunoscut prin timp epoci de prosperitate fabuloasă dar şi cutremure, şi incendii şi epidemii de holeră. Pieţele sale sînt inundate de zarzavaturi şi fructe. Orădenii afirmă că în ultimul an problema aprovizionării a fost satisfăcătoare. Aici se consumă 36 000 de litri de lapte, 60 tone de pîine, 5 tone de specialităţi de panificaţie şi 8 tone mezeluri într-o singură zi. A nu se uita că primele îndeletniciri ale locuitorilor străvechi de pe aceste meleaguri au fost totuşi vînatul, păstoritul şi agricultura! Şi că nu e exclus ca de la primele animale vînate să se fi tras şi primele bresle de pielari, tăbăcari, cojocari şi pantofari, renumite în partea centrală şi răsăriteană a Europei. Hainele de blană fabricate la Oradea sînt „vînate" şi astăzi pe multe meridiane bîntuite de capriciile vremii.

Şi totuşi cea mai veche fabrică din Oradea se pare că a fost fabrica de spirt din cartierul Velenţa, fabrică a cărei longevitate se poate consulta şi astăzi cu ochiul liber. De aici pînă la întreprinderile moderne din zona industrială a oraşului, dinspre vama Borş, unde se produc zahăr, mobilă stil, alumină, pigmenţi pentru industria chimică, curent electric sau chiar ouă (în combinatul avicol) e o distanţă de cîteva secole. Între timp, Oradea a trecut la rîndul ei de la poştalioanele trase de cai la trenurile cu aburi, la avioanele cu reacţie şi chiar supersonice. Tramvaiul, e adevărat, a rămas totuşi cel mai eficient şi mai sigur mijloc de locomoţie prin oraş. Îl folosesc peste 100 000 de călători. Restul călătoresc probabil cu autobuzele, cu automobilele proprietate personală sau pur şi simplu pe jos, stimulînd circulaţia urbană şi mai ales circulaţia sanguină, într-o luptă fermă cu accidentele cerebrale şi de cord, destul de ridicate în statisticile oraşului. Oradea devine şi nod electrificat de cale ferată, de legătură „accelerată" sau „rapidă" cu Budapesta, Praga, Varşovia, Berlin, Viena, Paris ş.a.m.d.

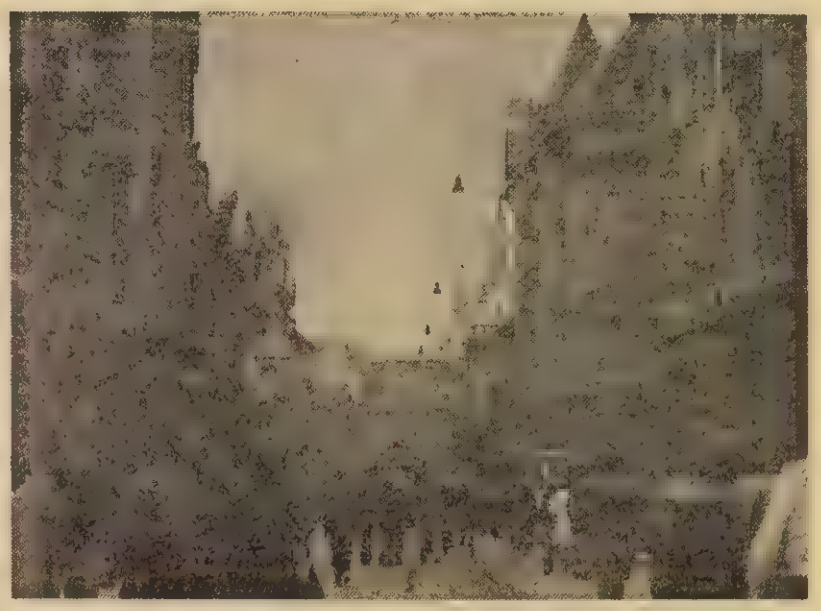

Oraşul e aglomerat în fiecare moment. Întîlneşti pe străzi oameni veniţi cu treburi din Holod, din Micăsasa, din Şintiris, din Beiuş, din Vaşcău, din Săcuieni, din Suplacul de Barcău, din Salonta sau turişti veniţi din aproape toate ţările Europei, din America, din Australia, din Noua Zeelandă, aflaţi acum în tratamente de inimă sau reumatism, la băile termale „Felix". În pavilioanele băilor Felix „fraternizează" reumatici de pe toate meridianele lumii.

Itinerarul arhitectonic medieval care trece prin cetatea de tip bastionar italian, asemănătoare în Europa doar cu aceea de la Torino, prin străvechea catedrală romano-catolică, prin palatul baroc, printre colonadele canonicilor, prin clădirea manejului de alădată sau prin cazarma husarilor, se încheie în noile cartiere de locuinţe ale oraşului. Unul din cartiere, care adăposteşte 50 000 de locuitori, construit prin demolarea unei mahalale dezordonate şi paupere, se numeşte Rogerius. De ce Rogerius? Mi s-a răspuns că numele vine de la prima stradă dărîmată din cartier. Dar de ce se numea această stradă Rogerius? Răspunsul a venit de fiecare dată printr-o ridicare din umeri. Istoricii spun că Rogerius este unul din primii autori care pomeneşc oraşul Oradea şi pe locuitorii săi din jurul anului 1241, angajaţi într-o bătălie fatală cu tătarii. Lucrarea poartă numele de „Carmen miserabile" şi descrie distrugerea completă a aşezării. Oradea a fost pentru moment un fel de Hiroşimă a secolului XIII.

Oraşul acesta tonic şi binefăcător în toate anotimpurile, cu climă dulce şi stabilă, cu vreme frumoasă şi cer senin, cu vegetaţie bogată, cu parcuri şi spaţii verzi abundente evocă duhul multor personaje care l-au străbătut şi locuit. De la Matei Corvin la Mihai Viteazul, de la Gheorghe Şincai la Nicolae Iorga, de la Iosif Vulcan la Octavian Goga şi Ady Endre, de la George Enescu la Bela Bartok. Dar tulburător e faptul că întreaga zonă a oraşului, a împrejurimilor şi a ţării Crişurilor colcăie, în straturile subterane, de dovezi ale unor civilizaţii milenare. Nu există aproape nici o aşezare, de jur-împrejur, care să nu fie vistierie arheologică, să nu ascundă trofee ale unor culturi materiale şi spirituale înfloritoare. De fapt, Oradea şi împrejurimile au fost de-a lungul secolelor centre de cultură renumite peste hotare. Primul gimnaziu a luat fiinţă prin 1560. Prima tipariniţă în 1585. Astăzi oraşul e centru universitar cu mai multe facultăţi: de filologie, matematică, fizică şi chimie, istorie, geografie, educaţie fizică...

Oradea este într-adevăr un oraş luminos. Un oraş în care oamenii se simt mai ales bine, un oraş cu şranduri şi staţiune balneoclimaterică internaţională şi cu un peisaj montan mirific la Stîna de Vale. Pentru mulţi orădeni, Stîna de Vale înseamnă ziua lor de simbătă sau de duminică.

Sînt rari orădenii care visează un transfer în interes de serviciu în alt oraş din ţară!

A. DOHOTARU ■

Chiar dacă piinea de luni se coace simbăta, starea comerţului e bună, iar magazinele aprovizionate cum trebuie

Directorul Direcţiei comerciale a judeţului Bihor, economistul Zoltan Biro, cunoaste foarte bine realitatea din sectorul de care răspunde, asta vrind să însemne că atunci cînd dinsul zice că nu există permanent în desfacere carne de porc, că se stă mediocru cu cafeaua, adevărul grăieşte, chiar dacă asta, fireşte, n-are de ce să-l bucure pe cumpărător. După cum n-are de ce să-l bucure faptul că plăteşte 16 lei pe un kilogram de banane la 15 ianuarie ca să le mănînce, avînd ele culoarea clorofilei, la 15 martie, treabă care nu se întîmplă, ne-am convins, cu portocalele, găsibile adesea gata stricate, după spusele pieţei şi după spusele directorului Biro, ultimele clare din acest punct de vedere: „20 la sută din portocale ne-au venit compromise"

Dar aprovizionarea de toate zilele a bihoreanului nu stă în cafea şi banane. Restul mărfurilor se găsesc din abundenţă. Piaţa e plină cu de toate, de la zarzavaturi la fructe şi carne de pui, iar în 2 locuri, unul central, iar altul în cartierul Zona de vest, orădeanul poate cumpăra, la discreţie, peşte proaspăt adus de întreprinderea piscicolă Cefa, crapi pe care am avut ocazia să-i vedem înainte de a se transforma în saramură înotînd în bazinele magazinului din Zona de vest, unde responsabila Irina Kelemen ne-a informat că vinde în medie de 5 000 de lei pe zi şi că media e dată de toate cele 7 zile ale săptămînii. Se mai găsesc la îndemîna cumpărătorilor măsline, despre care am aflat că ar fi mai puţin căutate decît în alte părţi („Oradea n-are specific de măsline", ne-a mărturisit directorul Biro), brînzeturi, ouă şi mezeluri în sortimente variate, deşi vizitele noastre, în număr de două, la unul din magazinele de elită de pe strada Republicii colţ cu Traian, aparţinînd Agrocoopului, ne-au aşezat în faţa unui frigider de mezeluri dezolant de gol, oferindu-ne în schimb cantităţi apreciabile de prune uscate, boia dulce şi chiar mac!

În general, starea pieţelor este mai mult decît multumitoare, dar asta nu vrea să zică, după constatări făcute cu ochiul liber, că şi unitatea din Zona de vest, altfel foarte modernă, dotată cu copertină şi toate cele necesare, e folosită la întreaga capacitate. În alte două cartiere Nufărul şi Calea Clujului, situaţia comerţului de asemeneă suferă, mai ales din lipsă de spaţii comerciale şi chiar dacă primul dintre cartierele enumerate pare să fie în curs de rezolvare, prin amenajările aflate în plan, ceva ne face să credem că şi din cauza locuitorilor din aceste zone ale oraşului Direcţia comercială nu şi-a îndeplinit integral planul pe 1976, deşi — îl citîm pe economistul Zoltan Biro — „desfacerile pe metru patrat se încadrează la nivelul cerinţelor anului 1980".

Urmînd indicaţiilor de partid şi de stat, comerţul orădean a reprofilat în vremea din urmă o sumedenie de bufete în unităţi cu profil culinar, de tip lacto, gospodina sau pensiune, din cele 21 de bufete ale municipiului rămînînd numai 8, iar ponderea vînzărilor, produselor culinare crescînd în consecinţă, de la 35 la sută în 1975 la 55 la sută în anul abia încheiat. Din păcate, nici aici lucrurile nu merg toate pe roate. Autoservirea din centru, fireşte un vad bun, aflîndu-se de prea multe luni în renovare, iar produsele din cofetării semănînd unele cu celelalte pînă la ultima glazură, dat fiind faptul că s-a renunţat, în urmă cu cîţiva ani, la laboratoarele mici care dădeau specific şi savoare fiecărei unităţi în parte, lăsîndu-se totul pe spatele unui laborator central, care produce prăjituri bune — între care specificele vargabeles, un fel de plăcintă dulce cu macaroane şi stafide, şi suhaida, ciocolată în formă — şi arătoase, dar aceleaşi peste tot!

Lipsurile pomenite mai sus, unele dintre ele uşor explicabile, nu vor să însemne că la Direcţia comercială nu se lucrează bine, dar vor să însemne, din constatările noastre, că zona centrală a oraşului pare să mai aibă încă un regim preferenţial, fiind în general mai bine aprovizionată. Produsele de bază nu lipsesc nici în cartiere, după cum nu lipsesc nici în restul judeţului, dar ele vin de regulă în cantităţi mai mici, intrarea în folosinţă a noului depozit pentru mărfuri, cu o suprafaţă utilă de 16 000 de metri pătraţi, avînd să rezolve — după convingerea directorului Biro — unele probleme delicate, în special în sensul că aprovizionarea nu se va mai face de la gura pivniţei ca pînă nu demult, cînd se livrau ultimele — din motive de spaţiu — tocmai produsele care intrau primele în depozit. Tot la acest capitol, al noutăţilor, se cade să scriem că, urmare firească a grijii permanente a organelor judeţene de partid şi de stat faţă de necesităţile imediate ale populaţiei, se vor inaugura noi suprafeţe comerciale, între care la loc de frunte trebuie plasaţi cei 13 500 de metri pătraţi ce vor fi daţi în folosinţă, pînă la sfîrşitul anului, în cadrul magazinului universal „Crişul".

Cîteva cuvinte despre piinea din Bihor. De excelentă calitate în comune, unde există o reţea întreagă de brutării, pîinea nu e mereu proaspătă la oraş, mai ales la Oradea, oraş în care coacerea pîinii avea cîndva un renume deosebit. Aprovizionarea, din cele ce-am constatat, e ritmică, marea majoritate a unităţilor primesc pîine şi aproximativ 50 de produse de panificaţie în timpul nopţii, capacitatea de producţie a fabricilor locale satisface necesarul, dar piinea nu ajunge întotdeauna prea proaspătă în sacoşa cumpărătorului. Directorul Biro, căruia i-am comunicat cele observate, ne-a avertizat că ziua de luni e, în general, nesemnificativă din punct de vedere al calităţii pîinii, rămînînd unele cantităţi din săptămîna precedentă, dar explicaţiile respective — chiar dacă venite de pe fondul unei activităţi remarcabile şi al unui respect mereu în creştere faţă de nevoile cumpărătorilor — n-au putut şi nu vor putea, fireşte, ţine loc de pîine proaspătă, aburindă, gustoasă. Pîine pe care oamenii muncii din Oradea, harnici şi serioşi, o merită cu prisosinţă, în fiecare zi a săptămînii, inclusiv luneа.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

de partid. În centrul politicii noastre stă, sale, cu nevoile de afirmare deplină

La „Alumina", căutarea noului se află la mare preț

Dintre toate invențiile gîndite, realizate și brevetate în ultima vreme în județ, avem îndrituite motive să credem că „Dispozitivul pentru agitarea și transportul suspensiilor", brevet numărul 54 990 din 3 aprilie 1973, inventator inginer Constantin Ștefănoiu, titular de brevet Întreprinderea de alumină din Oradea, este dintre cele mai importante, argumentele noastre fiind cît se poate de prozaice, dar și cît se poate de semnificative : aproape 20 de milioane de lei economii din anul aplicării, pînă în prezent. Dealtfel, spre a întări cele de mai sus se cade să amintim că invenția inginerului Ștefănoiu și-a găsit folosirea nu numai la țară, aducînd însemnate beneficii și în cadrul Întreprinderii de alumină din Tulcea (1,3 milioane lei, de exemplu, în 1974), ci și în străinătate, noutatea tehnică a specialistului român fiind preluată și brevetată în mai multe țări, în Japonia, R.D.G., Canada, S.U.A., Belgia, Franța și chiar Australia.

După spusele inventatorului însuși, astăzi director al întreprinderii, descoperirea a pornit dintr-o necesitate practică de producție, simțindu-se nevoia — în urmă cu cîțiva ani — a unei îmbunătățiri substanțiale și imediate în activitatea legată de funcționarea celor 36 de vase uriașe, 27 de metri înălțime și 1 100 de metri cubi capacitate, în care avea loc procesul de descompunere, în urma căruia, prin adăugarea de hidroxid de aluminiu unei soluții de aluminat de sodiu, se obțineau cristalele necesare producerii aluminei. Vasele respective, legate cîte 9 într-o baterie, consumau peste 25 la sută din energia electrică folosită în întreaga unitate, amestecul soluțiilor din interiorul lor realizîndu-se — după metoda clasică, folosită în toate întreprinderile de alumină din lume — prin suflarea aerului pe un tub central, aer provenit de la 11 compresoare mari, plasate în interiorul și chiar exteriorul clădirii, utilaje ce se cereau, firește, întreținute permanent în stare de funcționare și, de la caz la caz, reparate cu maximum de viteză, căci într-o întreprindere de alumină focul este continuu, cea de la Oradea lucrînd fără întrerupere de la data dării în folosință. Consumul mare de energie electrică ar fi fost primul dezavantaj flagrant al utilizării metodei așa-zise clasice, iar existența în fiecare vas a unui aparat complicat și costisitor, cumpărat din import, pentru comandarea transportului în vasul imediat următor și de acolo mai departe pînă la recipientul numărul 36, reprezenta un al doilea, asupra căruia a zăbovit — preț de 200 de zile, după propria-i mărturisire — inginerul Ștefănoiu, sperînd să găsească o îmbunătățire a dispozitivelor în ideea reducerii consumului de energie electrică, a înlocuirii aparatului de automatizare despre care aminteam, importat din Japonia, și mai ales în vederea obținerii unui amestec mai fluid care să nu amenințe — în cazurile de întrerupere a curentului — cu blocarea fundului vaselor prin solidificare.

Pînă la urmă, după multă răbdare și multă veghe, după o sumedenie de încercări neizbutite care nu l-au dezarmat, ci mai degrabă l-au ambiționat, inginerul Constantin Ștefănoiu a elaborat un nou dispozitiv. Construcție simplă și robustă, presupunînd — după cum vom vedea — importante economii, dispozitivul a fost imediat pus în aplicare practică în întreprindere, iar datele lui tehnice au fost adunate într-un dosar pe care specialistul bihorean, născut la 13 august 1934 în comuna Drăgănești de lîngă Beiuș, l-a înaintat spre omologare, obținînd după 3 ani brevetul despre care aminteam la începutul acestui reportaj.

Fără să intrăm în detalii tehnice, iată despre ce este vorba în invenția inginerului Ștefănoiu. Mai întîi, soluția găsită a înlocuit aerul comprimat din metoda clasică printr-o elice de construcție specială, cu axul foarte scurt, abia introdusă în suspensie, perfecționarea respectivă asigurînd nu numai o omogenizare superioară a suspensiei, prin eliminarea spumării, o agitare mai intensă și eliminarea pericolului de depunere a unei cruste pe pereții laterali ai recipienților, ci și o scurtare considerabilă a timpului de repunere în funcțiune a circuitelor, cu aproximativ 15—20 de minute. Vechile compresoare, eliminate complet de noua metodă, solicitau un timp îndelungat pentru formarea presiunii pe conducte, în vreme ce elicea gîndită și realizată de inginerul Ștefănoiu pornește prin simpla apăsare a unui buton, din acest punct de vedere economiile de energie electrică vorbind de la sine despre marile virtuți ale invenției. Astfel, pentru producerea unei tone de alumină calcinată unitatea folosește cel mai mic consum de kWh dintr-o unitate de alumină înregistrat în Europa ! Pentru că tot sîntem la capitolul procente, se cade să amintim că în cadrul Întreprinderii de alumină din Oradea, unitate distinsă în 1974 cu Ordinul Muncii, clasa a III-a, în ultimii 5 ani s-au introdus importante automatizări și mecanizări care au determinat o creștere cu 80 la sută a productivității muncii, creștere concomitentă cu o scădere flagrantă a consumului de energie electrică, sesizabilă mai ales în sectorul celor 36 de vase de descompunere, unde aplicarea invenției lui Constantin Ștefănoiu a redus cu 75 la sută consumul inițial.

Obținînd ameliorările amintite mai sus, inventatorul nu s-a declarat mulțumit pînă la capăt, reușind în cele din urmă — după studii de bibliotecă și laborator — înlocuirea aparatului de automatizare folosit pentru comandarea transportului dintr-un rezervor în celălalt printr-un jgheab care, funcționînd pe principiul vaselor comunicante, asigură nu doar transportul, ci și menține constant nivelul în toate recipientele unei baterii.

Vizitînd întreprinderea orădeană, am avut ocazia să parcurgem o unitate modernă aflată în plin proces de producție și de extindere, în cadrul cărela inteligența românească în acțiune, căutarea noului, se află la mare preț. Dacă directorul „Aluminei" e un distins inventator, dînsul nu este singurul, întreprinderea fiind onorată de alte cîteva brevete de invenție valoroase asupra cărora nu insistăm acum, dar care reprezintă dovezi incontestabile ale faptului că oamenii Bihorului nu numai că muncesc cu seriozitate și perseverență, ci și gîndesc cu profunzime și eficiență, fundamentînd importante invenții, noutăți tehnice și științifice, folosite pe scară largă în țară și în străinătate.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Pentru medici există un singur orar: cel dictat de nevoile oamenilor

Zonă cu bogată tradiție în materie de asistență sanitară, spitalul din Oradea, de exemplu, funcționează din 1804, județul Bihor, credeam noi, nu poate avea nici un fel de probleme cu medicina din mediul urban, bine dotată în materie de cadre și de bază materială; eventualele greutăți și poticneli provenind din mediul rural, în general deficitar. Dar ideile cu care venisem noi la Oradea s-au dovedit false, discuțiile purtate la Direcția sanitară județeană, cu directorul Ioan Popa și cu directorul adjunct Eugen Pop, și mai ales cele constatate pe teren, în diferite circumscripții comunale, dovedind că starea asistenței sanitare în rural este, în Bihor, excelentă.

Ca punct de plecare să folosim argumentul unui examen susținut la Oradea în vara anului trecut cînd — prin promovări și mutații — s-au scos la concurs 5 posturi de medic în capitala județului. La asemenea ocazii, mai peste tot în țară doctorii se îmbulzesc și se fac presiuni pentru ca un candidat să prindă postul de la oraș, comisiile întocmite în acest scop abia mai pridideau cu examinarea concurenților. Ei bine, în vara lui 1976, la concursul de la Oradea s-au prezentat numai 3 candidați !! Am dedus de aici — și ne-am convins ulterior — că în cele 87 de dispensare medicale rurale ale județului, 87 dintr-un total de 114 la care se cer adăugate cele 44 de dispensare de întreprindere, sînt asigurate, ca urmare a unei griji permanente a organelor județene de partid și de stat, condiții optime pentru cadrele medicale, devenite astfel stabile, locuind permanent în mijlocul oamenilor care au nevoie de îngrijire medicală, la orice oră din zi și din noapte. Ca urmare a faptului că rețeaua sanitară rurală e acoperită în întregime, fiind prevăzută — fără excepție — cu dispensare noi sau reamenajate modern, cu aparatură de cea mai bună calitate, procentul medicilor navetiști din județ este sub 5 la sută, în vreme ce în 1975 70 la sută din ei aveau peste 5 ani vechime în aceeași circumscripție rurală.

Am vizitat mai multe asemenea dispensare comunale, la Biharia, Siniob, Sălard și așa mai departe, găsind unități de asistență medicală moderne, bine întreținute și bine echipate, dotate — la zeci de kilometri de capitala județului — cu laboratoare de tehnică dentară, cu săli de așteptare pentru copii și adulți separate, chiar cu mici laboratoare, în sfîrșit cu medici de înalt profesionalism, cazul doctorilor Francisc Szekeli din Sălard sau Atilla Raczkövi din Siniob, ambii mereu prezenți în mijlocul sătenilor, temeinic așezați în comunele respective, apreciați și stimați, cooptați — ca o recunoaștere a activității lor remarcabile — în comitetele comunale de partid.

Dacă asistența medicală din comune este, după vorbele doctorului Ioan Popa, „la întregime rezolvată", neexistînd nici un post liber, bucurîndu-se de serviciile a 322 de medici dintr-un total pe județ de 903 și a 79 de stomatologi din 166, tocmai zona urbană cunoaște unele dificultăți, cu peste 100 de posturi vacante și cu specialități, îndeosebi anestezia, terapia intensivă și oftalmologia, insuficient acoperite, deși în 1976 au intrat în județ 23 de medici noi. În consecință, cabinetele de specialitate din policlinicile urbane nu fac întotdeauna față cererii populației, existînd cazuri în care un singur medic se vede nevoit să acorde 50 de consultații zilnic, calitatea prestației medicale scăzînd ca urmare a suprasolicitării. S-a construit mult în rural, dispensare noi la Remetea, Finiș, Căbești, Răbăgani, Diosig, Abrămuț, Tărcata, dispensare în construcție la Vadul Crișului, Brusturi și așa mai departe, dar nu s-a construit, se pare, în același ritm în orașe, darea în folosință — într-un viitor apropiat — a spitalului județean din Oradea, preconizat cu 700 de paturi, avînd să rezolve, desigur, unele lipsuri existente.

Cu excepția indicelui de natalitate, ceilalți factori de sănătate ai județului sînt buni, marea lor majoritate (mortalitatea generală, incapacitatea temporară de muncă etc.) depășind media pe țară, ceea ce vrea să însemne că în spitalele, 14 la număr, policlinicile, 16, și dispensarele teritoriale, 114, se muncește cu tragere de inimă și după un orar care nu mai este de mult cel al orelor afișate pe uși, ci al nevoilor oamenilor. Ca atare, în anul recent încheiat, Direcția sanitară a înregistrat un număr în scădere de reclamații, 228, analizate cu simț de răspundere și încheiate au o dată cu sancțiuni dintre cele mai drastice. Din păcate, au existat în ultima vreme unele cazuri de abateri grave de la etica medicală, cele ale doctorilor Ioan Galiș, Iosif Homonai sau Ștefan Lillin, deferiți justiției pentru încălcarea legilor țării, excepții care au pus în lumină proastă o activitate medicală de ținută și o muncă plină de pasiune și omenie. Nefericitele cazuri amintite n-au avut — și nici nu puteau avea — forța unui bilanț, majoritatea zdrobitoare a oamenilor în halate albe din rețeaua sanitară a județului Bihor dovedindu-se profesioniști capabili și conștiincioși, demni de stima și încrederea generală. În dreptul lor, alături de unele — poate firești — eșecuri, pot fi trecute realizări remarcabile puse în slujba sănătății publice, un indice scăzut al mortalității infantile, între primele pe țară, nici un deces prin tuberculoză la copii, 30,2 prestații medicale pe cap de locuitor, o acțiune extinsă de depistare precoce a afecțiunilor cardiovasculare și așa mai departe, argumente care ne determină să scriem că în județul Bihor starea sănătății publice și a asistenței sanitare sînt într-o viguroasă creștere calitativă deși, firește, a mai rămas destul loc pentru mai bine. Mai mult ca oriunde, în lupta vieții cu moartea sînt de fiecare dată mari lucruri de făcut.

EMIL NEGOIȚA ■

BIHARIA

zile de belşug şi de bună înţelegere în bătrîna cetate a lui Menumorut

S-au prăbuşit zăpezi viscolite, albe, ca pulberea fină de heroină, deasupra pămîntului din cîmpia Bihariei, s-au prăbuşit nisnori fertile şi sticlucioare care înnobilează peisajul acestui orizontal. Încărcat de nostalgii şi legende, aici între Crişuri. Marea cetate de pămînt a lui Menumorut, voievod transilvan vecin şi contemporan cu Geiu şi Glad, voievod de credinţă, de nesupunere şi de sfîşietor priveghi prin ani tulburi plini de cai nechezind, de cai galopînd la nesfîrşit prin pustă, e apăsată de zăpezi, încrementă în cadriliaterul ei de lumină şi de întuneric şi de humă şi de subterane secrete. Cît vezi cu ochii pămînt, pămînt acoperit de zăpadă şi arbori subţiri care se frîng în ger, încărcaţi de chiciură, ca într-o orfevrerie de argint semnată de Benvenuto Cellini, cu desen delicat şi evocator, pe un cer albastru, cristalin, care odată prins se lasă parcă resorbat de la sine, adînc, cu pămînt de copii. E o încrementare şi o adormire temporară, tensionată aici, în Biharia, de jur împrejurul cetăţii lui Menumorut, în vreme ce sub paşii noştri care parcă rumegă zăpezile făcute praf şi pulbere germinează semînţele, aruncînd prin pămînt antene subţiri ca submarinele ce navighează încet, neauzit, spre oceanul recoltelor de grîu şi de porumb întinse aici vara faimoasă pînă unde apune soarele.

N-am venit întîmplător în Biharia, aşezare de oameni gospodari, trăind suveran din roadele cernoziomului şi podzolului lor, izvorînd dintr-o istorie cutremurată de galopurile înfierbîntate ale cailor, de ţipetele călăreţilor aparţinînd unor seminţii adeseori halucinante care s-au sfîrşit în marginile lumii şi au dispărut de pe faţa pămîntului ca un abur sau ca un nor de polen. N-am venit întîmplător în Biharia, am venit pentru că aici vremurile au rădăcini adînci şi oamenii au conştiinţa trecutului lor, a descendenţei lor care au împus primele semne de civilizaţie umană pe pămînt, în neolitica culturii de Tisa, în eneoliticul culturilor Baden şi Cojofeni. Straturile măcinate şi tasate de pulbere ale acestui pămînt au ascuns şi poate ascund încă resturi de unelte, de ustensile domestice sau de vînătoare şi păstorit, fragmente naiv şi sever ornamentate prin ateliere de olari statornici sau trubaduri, cu influenţe neaşteptate şi contradictorii, dar cu o tradiţie profund originală, de neam tracic sau chiar protoiracic. Depozitele arheologice păstrează obiecte de podoabă, rămăşiţe ale unei îndioşătoare conchetări în faţa astrelor. Dacii din epoca arhaică au durat aici, pe locul cetăţii de pămînt a lui Menumorut, dar mult înainte de vitezaşii şi însetoşetorii insuficienţei Crişuri. o cetate cu formă neregulată, cunoscută sub numele, cel puţin tulburător, de „cetate a fetelor". Sînt urme de duh celt, slav, roman, cuman, pecenег între vatrele de pămînt. Dar aici, au aprins mai întîi şi întîi focuri dacii liberi şi scrumul acelor incinerati se păstrează prin secole lîngă obiecte uitate de ei în „marea trecere", pentru posteritate, pentru foamea noastră de povesti şi pentru curiozitatea savanţilor. Dacii au traversat din tată-n fiu aşezarea aceasta înecată acum, în ianuarie 1977, de zăpezi limpezi şi revelatoare, aşezarea aceasta locuită permanent cu o încăpăţînare feroce, apărată cu ghearele şi cu dinţii de hoardele dezlănţuite ale pustiurilor de dincolo de imaginaţie. Au trecut alte secole şi ceramica dacică lucrată rudimentar cu mîna sau la roată s-a amestecat cu nobila ceramică romană cărămizile şi gălbuie din provinciile imperiului. Locul acesta în care oamenii îndepărtaţi de memoria noastră, de pulsul accelerat şi de preocupările noastre uneori frivole, care au durat din pămînt cetăţi de pămînt ca să reziste valurilor cotropitoare, sînt pline de resturi dintr-o civilizaţie mai mult sau mai puţin triumfătoare, de bordeie lvite din lut, de ceramică şi unelte pasnice făcute pentru munca în epoca romană, pînă în secolele VII—X e.n cînd straturile ateşta prezenţa fermă a romanilor.

Alte popoare, alte seminţii şi-au sculptat aşezări din lemn şi din piatră, au sfidat legile de gravitaţie şi istoria cu temple monumentale şi cetăţi masive menite să îngenuncheze, să zdrobească la porţi Orientul sau Occidentul, miazănoaptea sau miazăziua. Dar aici, la marginea Munţilor Bihariei, departe de piscurile de piatră şi de pădurile de bejenie, românii au ridicat cetatea lor de pămînt şi de patimi, cu modestie, cu iscusinţă, cu viclenie, lăsînd cotropitorii să vină şi destinîndu-i neantului, acceptînd cu e sublimă generozitate convieţuirea cu popoarele ce s-au stins prin asimilare, semănînd şi cultivînd grîu pînă şi în zidurile de apărare ale aşezării. Pentru că erau din pămînt !

Arhitectura cetăţii lor are ecouri romane sau mai degrabă bizantine. Pentru că e aşezată în patrulater. Nu are nimic din vecinătatea slavă. Şi e de pămînt, încă o dată de pămînt, pentru că piatra era poate departe sau pentru că pămîntul îi s-a părut mai trainic decît oricare alt material de construcţie, mai durabil decît însăşi moartea. Dovadă că a rezistat prin timp pînă astăzi, mai bine chiar decît unele cetăţi orgolioase de piatră spartă în ţăndări de cele patru vînturi. Pămîntul valurilor cetăţii a fost pînă la urmă mormînt şi mausoleu pentru mulţi dintre învingători şi pentru mulţi din învinşi, a fost loc de refugiu şi de regenerare cinică !

Menumorut a fost aici mai întîi voievod neînfrînt. Asediile repetate şi teribile ale triburilor maghiare conduse de faimosul rege Arpad s-au lovit de această cetate de pămînt ca de fulgere. Pacea care a intervenit a fost un compromis subţire. Dar omenesc ! Menumorut şi-a dat în căsătorie fiica după unul din fiii nelinişteştilui Arpad care a plecat mai departe spre „ora" Europei centrale. „Iar pe Menumorut l-au lăsat în fortăreaţa Bihor", spune cronicarul Anonimus. Biharia a rămas o cetate românească. Un cimitir fabulos din apropiere păstrează sute de morminte ale unor oameni pasnici, îngropaţi fără arme, într-o pecioadă de un secol şi jumătate, semn că după Menumorut vremurile au trecut prin aceste locuri într-o liniştе buimacă şi aproape neverosimilă după tragediile repezi şi singerоase ale începuturilor de civilizaţie.

În mareea de zăpadă *sidefie* care s-a depus deasupra pămîntului pe păstrează, ca printr-un tunel al timpului, memoria eroică şi crîncenă a luptătorilor pentru nealirnare condusi de Menumorut, se aud tropotele cailor călcînd pe lăzile de zestre ale „cetăţii fetelor", tropotele îndepărtate ale oştilor curgînd în şarje cavalereşti, înecîndu-se în şanţurile de apă sau frînzindu-se în valurile de pămînt. Dedesubtul zăpezii e iarbă. Cetatea e de fapt acoperită de iarbă, de iarbă otoliruitoare, de iarbă care a mai ars o singură dată de la înocularea lui Menumorut în infinit şi anume în timpul războiului tătărăesc al lui Gheorghe Doja, cînd a redevenit fortăreaţă pentru armatele dezmoştenitilor şi disperaţilor evului mediu. Cetatea de pămînt a redevenit cetatea acelora care lucrau propriu-zis pămîntul, centru de recrutare pentru alţi răsculaţi, tabără de instrucţie şi de botez al focului. Pînă cînd răzvrătiţii au prăbuşit înăuntru şi Gheorghe Doja a ars cu o coroană de flăcări în jurul frunţii, într-un zguduitor martiraj : după care, timp de cîteva secole, cadrilaterul strategic de odinioară se va roti prin timp odată cu pămîntul, ca un mausoleu uitat, ca loc de legendă în ore de crepuscul şi de agonie.

Istoria a trecut mult timp pe lîngă aşezarea aceasta bintuită de aminturi. În apropierea ei s-a înălţat altă cetate în evul mediu : Oradea ! Dar, „cetatea de pămînt" a dat numele ei ţării dintre Crişuri şi pînă la urmă judeţului : Bihor. Au trecut pe aici regi pompoşi şi împăraţi cu suite pantagruelice, principi bine înfipţi în pinteni şi în zale, au trecut groft, baroni, ţărani liberi, tobagi. S-au tăiat cu halebarda imense latifundii în cîmpia mănoasă a Bihariei. Sute şi sute de ani aceste locuri de lîngă „cetatea de pămînt" a lui Menumorut au fost grînar şi adăpătoare de cai. Pînă cînd recoltele au fost pîrjolite în focul luptelor, pădurile incendiate, pămînturile spulberate de vînt şi mistuite de soare în aşa fel încît s-au evaporat apele din şanţurile cetăţii, izvoarele din cele mai adînci fînini, pîraiele venite din Munţii Bihariei. Anul trecut oamenii care populează acum comuna Biharia, au săpat 300 de metri în pămînt ca să dea de apă şi să o aducă într-un turn pentru canalizare. Vreme de secole ţăranii de pe aceste meleaguri fierbinţi au trăit însetaţi, priveghind zi şi noapte nu focul stins din vatră, ci apa din sugura fîntînă care gîlgîia undeva în sat. Se aşteptau oamenii unii pe alţii la lumina lunii, cu ulcioare şi ciubere şi căldări şi cazane, într-un şir neîntrerupt de femei şi bărbaţi cu buze arse, cu ochi mistuiţi de febră, ca să bea apă. Teribil blestem să rămîi fără apă, să simţi adîne şi să dai peste nămol sau peste petrol, să pierzi izvoarele dedesubt, să-ţi scape printre mîini pînzele freatice şi să forezi pînă la urmă în ere geologice întunecate, 300 de metri, ca să-ţi astimperi setea.

Dar oamenii din comuna Biharia sînt în stare să renunţe la tainul lor de apă ca să-i dăruiască acestui pămînt care e fertil cînd plouă, dar necruţător cînd e secetă. Aici oamenii ştiu că nu au dreptul să batjocorească nici o picătură de apă. De aceea zăpezile acestea puţine, cînd sînt fertile, sînt binevenite pentru germinaţia dezlănţuită a grînelor ascunse cu grijă în pămînt.

7 000 de suflete pîlpîie la amintirea lui Menumorut şi se laudă cu marea lor cetate de pămînt, 7 000 de români şi maghiari din Biharia, harnici şi gospodari şi mîndri, cu un respect patetic pentru pămînt, îngrijindu-se cu o meticulozitate savantă (aici lucrează 25 de ingineri agronomi !) de fiecare palmă de pămînt arabil, trăiesc în belşug şi în bună înţelegere. Dacă nu sînt cu toţii urmaşi din sîngele lui Menumorut, ei sînt în orice caz urmaşi din oastea lui Gheorghe Doja. Pentru cei care în august 1949 întemeiau aici prima cooperativă agricolă de producţie, pentru cei care proiectau în răsăduri, în solarii şi în sere mii de tone de culturi forţate de legume destinate marilor oraşe, pentru cei care în anii buni, cu ploi, doboară recorduri de producţie în cereale pe hectar, marea „cetate de pămînt" pe unde intră astăzi din nou în istorie se întinde pe 9 000 de hectare din cel mai scump cernoziom.

Din Biharea (aşa se cheamă acum comuna) se varsă în furnaul de lapte al ţării 79 660 hectoliri. Dar înţii şi întîi bou acest lapte cei 250 de copii din cele 6 grădiniţe ale comunei ! Calea lactee trece şi prin comuna Biharea. Aici, în cinci ani s-au construit 300 de case noi. Au dispărut casele de pămînt. Tradiţia aceasta inaugurată de cetatea de pămînt a lui Menumorut a fost abandonată. Casele sînt construite după proiectele vilelor. Unele, cu etaj. Dar zugrăvcala lor oferă comunei, în întregime asfaltată sau pietruită, imaginea unui calm tablou impresionist. Aşezarea e, dealtfel, permanent scăldată în soare. Nu există case aşezate spre nord sau spre sud, spre est sau spre vest. Toate casele primesc soarele prin ferestre mari, la care sînt totuşi instalate jaluzele elegante ca să le apere de arşiţele usturătoare de peste vară. 300 de case noi în 5 ani, 300 de case din cărămidă, cu fundaţie solidă de beton, faţă, design, un alt record al comunei. Familiile care le locuiesc se cheamă Abrudan, Darabant, Balthori, Barna, Szilaghi, Scorţa, Gondos, Hudea, Pall, Şuteu ş.a. Comuna mai păstrează ..iteva case vechi, expresive pentru un anumit stil arhitectonic : barocul rustic. Case care imită cu fantezie linia conacelor de cîmpie de altădată şi exprimă ambiţia oamenilor din aceste locuri într-un timp revolut.

Şcoala nouă domină comuna. Aici, în Biharea, învaţă 850 de elevi. În acest lucaş, nou, mîncînd încă a zugrăvească şi a dulgherie, profesorii au organizat procesul de învăţămînt în sistem industrial, pe cabinete şi laboratoare, pe flux tehnologic ! Am trăit în şcoala din Biharea cu senzaţia că mă aflu mult mai aproape de viitor decît de prezent (deşi asta poate părea paradoxal), pentru că în clasele vizitate am avut senzaţia că mă aflu într-o instituţie de învăţămînt din anul 2 000, cu material didactic abundent şi expresiv, elaborat în şcoală, cu penouri ce cuprind formulele chele ale materiilor predate, cu micromuzee arheologice, numismatice, geologice, zoologice, cu expoziţii de artă plastică unală, cu o colecţie bogată de hărţi, cu nenumărate globuri pămînteşti pentru elevii care învaţă într-o clasă etc. Oare unde e Biharea pe acest glob pămintesc ? Evident. Biharea nu e trecută pe nici un „glob pămintesc, mi-a răspuns un elev. „Este o comună din România, din partea de vest-nord-vest a României, aşezată la graniţa dintre ora Europei de răsărit şi ora Europei centrale, după meridianul de la Greenwich" — îmi răspunde acelaşi elev. Mărturisesc că la această definiţie a comunei Biharea nu m-am gîndit niciodată.

În cele 2 456 de gospodării există aproape 1 300 de televizoare, peste 10 000 de biciclete, 140 de motociclete şi 60 de autoturisme. Legătiurile ţăranilor din Biharea cu lumea sînt imediate. Oamenii aceştia care aprovizionează Oradea, Cluj-Napoca, Baia Mare, Petroşani, Braşov sau Bistriţa, cu salată, ardei iuţi, sau ardei graşi, gulii, roşii, varză, spanac etc. începînd din luna martie sau aprilie pînă tîrziu în decembrie, oamenii aceştia care detin cîteva mii de librete C.E.C., ştiu, la rîndul lor, să se aprovizioneze cu întreaga galaxie de elemente ale civilizaţiei moderne. Şi au acasă, în comună, magazine alimentare, textile şi de tricotaje. de încălţăminte şi de elemente tehnelo-chimice, bufete, cofetărie cu un laborator renumit în împrejurimi, băcănii, moară, brutărie, frizerie, atelier de reparaţii radio şi televizoare, echipă de construcţii-montaj, timplărie, coafură şi frizerie, sifonărie, şi mai ales o secţie de carmangerie unde se prepară crenvurşti, salam, cîrnaţi, şoabă, cafteluţe, chiftelute, smiteie, lumări de ces mai bună calitate căutate pe piaţă pentru că sînt de Biharea. Oamenii ştiu să trăiască. Şi se bucure de viaţă, să petreacă la nunţi, la botezuri, să bea vin bun din vie lor de pe colinele cu pămînt nisipos care se învecinează cu cetatea lui Mcnumorut. Şi muncesc pînă cînd îi fulgeră moartea şi trec în ceaialtă cetate de pămînt, a cimitirului, conduşi... cum e obiceiul pe aici, cu un car împins şi tras de cai albi, care parcă de cineva prin somn. cal de cuneu imperial. Şi se sud clopotele bubuind din istorie.

Splendid e aici fiecare amurg. Soarele, rotund, globular se dilată spre orizont, cerul pur, cristalin devine un ocean de purpură, zăpezile se colorează usor pînă departe unde. ultimii cai din comună plutesc deziănţuiţi, frămîntînd zăpada cu nările aburite, lovind nămeţii cu copitele, gonind cu coamele în vînt şi şiturile arcuite malestuos, cu crupele lucioase, ca sub aurore boreale. Spectacolul acesta al cailor albi din Biharea, galopînd de-a dreptul prin soarele ghiiotinat la orizont, lovind şi scuturînd crenzile de sticlă ale copacilor subţiri, este halucinant. Vechi, străvechi cresctori de cai, oamenilor din Biharea le place spectacolul acesta pe care-l privesc de departe şi-l comentează multumiti. Cali acestia parcă îzbucnesc din valurile de pămînt acoperite de zăpadă ale cetăţii îndepărtate a lui Menumorut.

A. DOHOTARU ■

Cîntec de băştinaş

Re-ntors la vatră, la Bihorul meu,
precum la vechi fîntini un curcubeu,
să nu tăiaţi viţelul cel mai gras
nici lacrima n-o picuraţi în glas.
Este firesc ca omul să se-ntoarcă
la vatra lui ca taiăl la copii,
frumos şi-ntinerit şi calm de parcă
er împărţi domori şi jucării.
Bihorul, semnul inimilor noastre,
ore culoarea ochilor fierbinţi,
culoarea vie-a bluzelor albastre
şi este leagăn de făgăduinţi —
pămînt socialist precum viaţa,
precum istoria de la zenit.
Bihorul mi-e credinţa şi povaţa
şi tot ce poate fi mai mult iubit.

AI. ANDRIŢOIU

Cînd vinzi nucile şi prunele cu pomul desfacerea unui contract de muncă devine o floare la ureche

„Mă numesc Bobuş Catiţa, sînt născută în anul 1952 şi locuiesc în satul Buntesti, judeţul Bihor. În anul 1971 am absolvit, Liceul agricol din Salonta, secţia contabilitate-merceologie, lucrînd apoi la C.A.P. Buntesti, în funcţia de contabil, pînă în 1974 cînd am fost trecută pe funcţia de contabil-casier. Iar în 1976 am fost mutată în funcţia de economist-fermă. În data de 27 august 1976, ora 8 dimineaţa, mă găsesc la grajdurile C.A.P. Buntesti pentru a preda laptele muls în ziua respectivă şi a vorbi tovarăşul contabil şef Borta Vasile care mi-a spus să plec la Oradea să duc nişte borderouri ce trebuiau duse de contabila casieră Taichiş Ana. Eu nu m-am dus pentru următorul motiv : trebuia să fiu anunţată cu o zi înainte, iar borderourile trebuiau să fie duse la Oradea la 26 august şi nu la 27 august cînd am fost eu trimisă. La 4 zile după aceasta întîmplare am fost înştiinţată de tovarăşul contabil şef ca în termen de 14 zile să-mi caut un alt loc de muncă, pentru că mi se va desface contractul de muncă..." În continuare, semnatarea scrisorii afirmă că pe data de 2 septembrie a avut loc o şedinţă a consiliului de conducere a C.A.P.-ului unde a fost discutat cazul ei fără ca ea să fie chemată. Ea consideră că cineva din conducerea cooperativei s-o invite şi pe ea, cum era firesc şi legal. Astfel, Bobuş Catiţa a aflat după terminarea şedinţei că s-a discutat problema desfacerii contractului său de muncă şi că, deşi majoritatea celor care au participat n-au fost de acord cu propunerea conducerii cooperativei, cerînd ca angajata C.A.P.-ului să fie de faţă şi judecată de el, iar dacă va fi găsită vinovată să i se dea transferul, totuşi, procesul verbal consemna absolut surprinzător că membrii consiliului de conducere a cooperativei semnaseră de fapt desfacerea contractului de muncă al Catiţei Bobuş. Evident, cele relatate stîrnesc nedumerirea şi o întrebare absolut firească : este vinovată sau nu Catiţa Bobuş ? Pentru că aşa cum se prezintau lucrurile, fusese nesocotită în mod evident legea.

Despre modul în care se desfăşurase şedinţa consiliului de conducere aveam să aflu cevа mai tîrziu, deoarece preşedintele cooperativei, tovarăşul Emilian Luca, susţinea pe un ton care excludea îndoiala că totul fusese absolut legal şi, imediat după terminarea discuţiei, omul a fost nevoit să plece pe undeva, nu ştiu precis, se pare ceva important. Stau de vorbă cu inginerul-şef **Ion Dărăban.**

— Tovarăşe Inginer, aţi participat la adunarea în care s-a decis desfacerea contractului de muncă lui Catiţa Bobuş. Care a fost poziţia dumneavoastră ?

— Am propus să fie chemată şi criticată pentru absenţa ei. Nu mi s-a părut normal să-i discutăm situaţia fără ca ea să fie de faţă. Apoi am propus transferul şi nicidecum desfacerea contractului de muncă, lucru cu care toţi au fost de acord.

— De ce ?

— Era destul o abatere, dar nu într-atît de gravă încît să-i desfacem contractul de muncă.

— Şi cum s-a ajuns ca pînă la urmă să fie menţionată în procesul verbal o cu totul altă decizie ?

— Nu ştiu. Lumea a semnat crezînd că este vorba de transfer.

— Se spune că Bobuş mai avea şi alte abateri, de exemplu foaia de registru modificată, parcă în 1974.

— Eu nu ştiu cum s-au petrecut lucrurile atunci, pentru că în 76 s-au luat alte măsuri. Bobuş nu mai are nimic, gregise doar, şi pe urmă, cred, bănuiesc, şef descoperind greşeala, a modificat cifrele. Altfel, ce să vă spun, din cîte ştiu, Bobuş este bine pregătit profesional.

Inginerul zootehnist **Ghiţă Iorgovan**, şeful direct al Catiţei Bobuş, în timpul cînd aceasta a lucrat direct sub conducerea dînsului, ţa formă, imi spunea că Bobuş a lucrat întotdeauna corect, se pricepea chiar foarte bine în contabilitate, descurcîndu-se şi ca economistă.

— Şi atunci de ce s-a ajuns aici ?

— Vă repet, fata eit a lucrat la mine n-a avut nici o abatere. Mai mult, după ce i s-a desfăcut contractul de muncă, ea a reclamat la Direcţia agricolă, la judeţ, şi pe 15 septembrie parcă, după ce judeţul făcuse o anchetă, deci pe 15, a venit la mine şi mi-a spus să-i dau de lucru fiindcă aşa i s-a spus de acolo că totul s-a aranjat. I-am dat de lucru, însă a venit presedintele cooperativei şi l-a spus să lase totul că are contractul de muncă desfăcut. (Mai exact, tovarăşul Emilian Luca i-a adresat următoarele cuvinte pe care mi le-a confirmat chiar dînsul : „să te plătească cine te-a trimis", n.n.).

— Şi la şedinţă care a fost opinia dumneavoastră ?

— Vreau să precizez un lucru. Cînd contabilul şef a trimis-o cu borderourile, eu n-am obligat-o. Nu era treaba el, şi i-am spus, dacă vrei te duci, dacă nu, nu. Contabilul şef i-a făcut imediat un referat cu care n-am fost de acord. Aşa după cum nici la şedinţă n-am fost de acord cu desfacerea contractului. Ca toţi ceilalţi, am propus s-o chemăm, să stăm de vorbă cu ea. Inginerul şef a vorbit de transfer, pentru că nimeni n-a cerut s-o dăm afară, şi toată lumea a semnat, crezînd că procesul verbal tocmai această hotărîre o menţiona.

Am mai stat de vorbă şi cu alţi angajaţi ai cooperativei. Nimeni n-a cerut desfacerea contractului de muncă al Catiţei Bobuş şi nimeni nu ştia cine a schimbat hotărîrea consiliului. În schimb, toţi au semnat un proces verbal care atestă că, în şedinţa cu pricina, oamenii au fost în unanimitate de acord cu o hotărîre ilegală. Da, ilegală, pentru că legea, Codul muncii este clar : sancţiunea disciplinară se aplică numai după o anchetă administrativă, constînd în cercetarea prealabilă a faptei, ascultarea celui în cauză şi verificarea susţinerilor făcute de el în apărare. Există alci şi o precizare a Tribunalului suprem care stabileşte că neefectuarea anchetei administrative constituie o cauză de nulitate a deciziei de sancţionare. Or, conducerea cooperativei n-a ţinut seama deciit formal de lege, expediind o şedinţă, desfăşurată în condiţiile amintite şi, ultimul cu bună ştiinţă s-o cheme şi pe Catiţa Bobuş. Spuneam mai înainte că, spre regretul meu, n-am putut sta de vorbă cu Borta Vasile, contabilul şef al cooperativei, „eminenţa cenuşie" în acest caz Bobuş. de vreme ce consecvenţa sa şi-a lăsat roadele pe un act oficial, indiferent faţă de ceea ce au propus oamenii în consiliul de conducere. Tot ce-am aflat despre dînsul de la preşedintele cooperativei, că are 51 de ani, 7 clase primare şi un curs de specializare de 6 luni în contabilitate. Înainte de 1970, fiind o vreme şi preşedintele C.A.P.-ului Buntesti, n-au nici o legătură cu ancheta de faţă.

La Consiliul popular l-am găsit doar pe secretarul consiliului, Gheorghe Demian.

— Prea multe lucruri, în amănunt, nu cunosc, îmi spune dinsul. dar primarul, tovarăşul Taichiş, mi-a spus că a vorbit cu Catiţa Bobuş, trimiţînd-o să-şi ceară scuze la conducerea cooperativei, însă ea a refuzat. Se pare că pînă la urmă ar fi reprimit-o, dar fata s-a dus şi a reclamat ceva la judeţ.

Din ce în ce mai limpede. Catiţa Bobuş era foarte vinovată, dar dacă făcea apel la clemenţa conducerii cooperative şi n-ar fi avut iniţiativa păguboasă de a reclama la Comitetul judeţean de partid lucruri care dispăceau profund conducerii amintite, grava ei vină dispărea ca prin farmec şi probabil nu mai înregistram alci fermele păreri ale preşedintelui C.A.P.-ului referitoare la disciplină.

Ce a reclamat însă Catiţa Bobuş, ce fapt nemaipomenit, capabil să stîrnească furiile conducerii cooperativei agricole de producţie din Buntesti ? Redau din scrisoarea Catiţei Bobuş : „În anul 1974 C.A.P.-ul a avut o presă pentru confecţionarea cărămizilor. Tovarăşul preşedinte al cooperativei şi-a confecţionat în jur de 30.000 de bucăţi şi a plătit suma de 200 de lei; contabilul şef 20.000 şi a plătit 200 de lei, iar primarul comunei 10.000 pentru care a plătit 100 de lei. În afară de aceasta, tovarăşul preşedinte al C.A.P.-ului, contabilul şef, contabilul casier (soţia primarului, n.n.) şi alte rude de-ale lor în 1976 au cumpărat prune şi nuci de la cooperativă, plătind pentru fiecare cîte 200 de lei, cantitatea cumpărată de acestia avînd o valoare mai mare decît cea plătită".

Să-i ascultăm pe Emilian Luca, să vedem cum stau lucrurile cu nucile, cărămizile şi celelalte, adică prunele, evident în viziunea sa. „În 1974 aveam o presă de făcut cărămizi. O mai avem şi azi. Atunci eu mi-am făcut cărămizi şi m-a costat vreo 3900 de lei, contabilul şef şi-a făcut şi el, nu mai ştiu cît a dat, iar primarul a făcut, parcă, 1000 de bucăţi şi nu ştiu cît i-a costat. V-am spus, arhiva e închisă, cheia e la contabil şi contabilul plecat, dar se poate verifica. — Toţi cei care şi-au făcut cărămizi au plătit la fel ?

— Nu. Dacă se organiza o echipă care să facă aceste cărămizi, costa 300 de lei mia, dacă nu, se plătea mai puţin. Plăteşti doar presa. Îţi asiguri atunci oamenii şi transportul. — Dumneavoastră cîţi aţi făcut ? — La 8000 am avut echipă, restul pe cheltuiala mea. Primarul a făcut-o pe contul lui, iar contabilul şef a avut echipă la 5 000—6 000, restul pe cheltuiala sa. S-au tăiat chitanţe, se poate verifica (menţionez că sistemul „pe cheltuiala mea" se traduce altfel printr-un fel de clacă. Mă rog, e bine că oamenii se ajută, dar ne întrebăm la cine or fi făcut clacă preşedintele C.A.P.-ului, contabilul şef sau primarul ? — n.n.) — Şi legătura cu nucile şi cu prunele în ce a constat ?

— Şi nucile şi prunele s-au vîndut la licitaţie cu pomul. — Cu ce ? — Cu pomul. E un sistem mai vechi la noi. S-a făcut o comisie din trei tovarăşi (ar contabilacasieră Taichiş fără chitanţe !) se poate verifica şi astea. — Cîţi pomi au fost ?

— Vreo 200. unii mai plini, alţii şi mai goi". Deci, cărămizile cu clacа, iar nucile cu pomul. Mă adresez secretarului de la Consiliul popular: — Cum apreciaţi sistemul acesta de licitaţie, cu pomul şi nu la kilogram ? — De (zîmbeşte uşor, într-o parte), în principiu nu prea este în regulă. Dar ştiu că C.A.P.-ul a scos un venit frumuşel, de vreo 80 000 de lei. — Să revenim la principiu, de ce nu e în regulă ? — Păi, nu toţi oamenii erau la fel de bogaţi în fructe.... ! — Şi ? — Dacă venea, ştiţi şi dumneavoastră, cineva mai cunoscut..... — De pildă, contabilul şef, sau preşedintele C.A.P.-ului ? — Mă rog, (ezită), dacă venea cineva, zic, şi propunea un preţ de licitaţie, desigur, nu exagerat, cine mai avea curajul să licziteze peste el ? ! Dar vă spun, cooperativa a cîştigat frumuşel.

Desigur, se impune o anchetă din partea organelor competente care să lămurească în termeni exacţi problema tuturor cistigurilor şi a pierderilor, inclusiv situaţia Catiţei Bobuş.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

BIHOR — ev nou
într-o civilizație străveche,
Țară a Crișurilor,
țară a muncii înfrățite

Nu confundați turismul bihorean cu Băile Felix

În economia județului Bihor, turismul deține o pondere destul de însemnată, ținînd cont de încasările valutare ale țării. Din totalul activității economice din județ, încasările valutare sînt de peste 30 la sută. Acest ritm de dezvoltare crește de la an la an. De exemplu : au crescut cu 17—18 la sută încasările din 1976 față de cele din 1975, la turism, la desfacerea de mărfuri cu peste 21 la sută. În anul 1976 în județul Bihor au fost 232 000 de turiști veniți prin Oficiul Județean de Turism și pe cont propriu. Din aceștia 52 313 au fost turiști din străinătate. De remarcat este faptul că din suma aceasta mare de turiști străini 6 700 au fost numai la tratament de 18 și 21 zile, găsind mijloace de cazare excelente și clinici pentru tratamente, utilate după cel mai înalt grad de tehnicitate din lume. Ponderea turiștilor din Finlanda crește de la an la an cu 50 la sută. Aceștia au început să prefere băile Felix, făcînd o bună propagandă acestei stațiuni. Dacă în 1973 veneau 2 800 de turiști străini la tratament, în anul 1976 au atins aproape suma de 7 000.

Stînd de vorbă cu directorul Oficiului Județean de Turism, tovarășul Colf Eugen îmi spunea : În 1974 am avut 208 turiști din R.F.G., în 1975 au fost 481, iar în 1976 au venit aproape 700. De pe acum avem contract cu 800 de turiști din R.F.G. Din anul 1976 au început să vină turiști din Turcia, S.U.A., Porto-Rico.

Procentul celor veniți la tratamente balneologice și geriatrie crește într-un ritm rapid.

Dar nu trebuie să confundați turismul bihorean cu Băile Felix, întrucît turismul nostru este mult mai complex. Stațiunea turistică Stîna de Vale, cu o capacitate de cazare de 500 de locuri, se bucură de mare popularitate. La sfîrșitul anului 1975 s-a dat în folosință o bază de tratament a bolilor de Bassedof cu 100 locuri. Stațiunea mai dispune de pîrtii de schi amenajate, baze pentru sportivi și pentru cei veniți la odihnă. O caracteristică a stațiunii Stîna de Vale este și aceea că pe versantul nordic zăpada bună pentru schi se menține pînă în luna mai.

Stațiunea Barajul Leșului, aproape de comuna Remeți, cu un hotel de confort I, cu 254 locuri, este așezată într-o regiune pitorească, cu acces la șoseaua națională Oradea—Cluj-Napoca. Stațiunea Tinca, cu posibilități de cazare de 180 locuri, este stațiune axată pe bolile ginecologice și gastrointestinale, cu puternice izvoare de ape minerale de tip Vichy.

În cursul acestui an va începe amenajarea peșterii Urșilor de la Chișcău, descoperită în anul 1976. Fiind de o frumusețe deosebită, prin densitatea stalagmitelor și dispunerea armonioasă a stalactitelor pe plafonul și pereții peșterii, ea păstrează și oase de urs peleus (ursul peșterilor). Datorită acestor lucruri, peștera este unică în țară. Să nu uităm și de celelalte două peșteri de la Meziad și Vadul Crișului. Am căutat să vi le înșir pe toate acestea, pentru a vă putea face o impresie de ansamblu a ceea ce înseamnă turismul în județul nostru.

În orașul Oradea la Băile 1 Mai, anul acesta s-au dat în folosință 12 bazine, dispuse în formă de evantai, cu o capacitate de 15 000 locuri.

Dezvoltarea bazei materiale a turismului în județul nostru este în plină desfășurare. Numai în anul care a trecut au fost date în folosință 400 de locuri la Băile Felix, 117 în Oradea, 100 în stațiunea Stîna de Vale și s-au reamenajat, la un grad de confort sporit, 115 locuri la hotelul „Crișul Repede" din Oradea. În 1977 se va da în folosință un nou hotel la Băile Felix (Belvedere) cu 400 locuri și începute alte două : unul cu 306 și, respectiv, 1 300 locuri.

Atît Comitetul județean de partid, cît și Ministerul Turismului acordă o atenție deosebită dezvoltării turistice în județul Bihor, ceea ce se reflectă în fondurile alocate pentru dezvoltarea și îmbunătățirea bazei materiale a turismului nostru.

EMANUEL TÂNJALĂ ■

O femeie Erou al Muncii Socialiste spune: „Una e să-ți respecți soțul și alta e să te uiți la el ca la un geniu sau, dimpotrivă, să-l umilești spunînd: dacă m-a luat să mă țină"

Cu Florica Antal, Erou al Muncii Socialiste, și în continuare ajutor de maistru la Întreprinderea de încălțăminte „Solidaritatea" din Oradea, n-am stat de vorbă, cum se obișnuiește, în mijlocul atelierului pe care-l conduce, așteptînd într-un halat nou să fie fotografiată și prezentînd ultima creație a colectivului, un pantof care să rupă inima tîrgului. Poate am fi ajuns și aici cu puțin efort, adică să prezint un Erou al Muncii Socialiste ca scos din cutie, dar întîmplarea a făcut să vorbesc cu Florica Antal în apartamentul său spațios din centrul Oradei, apartament pe care îl ocupa cu mult înainte de anul 1973 cînd a primit titlul pe care l-am amintit de două ori. Două camere înalte, foarte înalte, în care trebuie să bagi un vagon de lemne ca să le poți încălzi ca lumea, cu un parchet ce-ți schimba la cea mai mică neatenție echilibrul, camere mobilate cu gust și aerisit, fără obișnuita înghesuială care să ateste bunăstarea, într-una din acele case solide și masive din piatră care seamănă cu niște licee specifice acestei zone din apusul țării. În acest context, talia Floricăi Antal se micșorează și mai mult, gazda compensînd totul printr-o volicîune deosebită, de om care știe să le facă pe toate la vreme fără să se vaite că este greu sau că n-are timp.

— Un om deștept le face pe toate, se spune nu fără exagerare.

— Nici așa să n-o luăm. Deșteptul le face pe toate, dar dacă le face numai pe ale lui, societatea n-a cîștigat nimic. Rămîn păguboșii să se lupte din greu cu cele mărunte și în poză apare numai deșteptul. În ceea ce mă privește, am fost obișnuită să muncesc de mică. Nu sînt de prin părțile Oradei, deși satul meu înainte era bihorean. Sînt din Siad, comuna Craiva, nu Craiova cum spuneau unii să rîdă de noi, zicîndu-ne ați ajuns oraș, nu alta, deci din Siad, județul Arad astăzi.

— Vă întrerup un moment, cum este satul acesta ?

— Mic și frumos, așezat lîngă o apă a Crișului, cu oameni harnici și modești care au avut ghinionul să aibă un pămînt de unde să nu scoată prea mult. E drept că azi în agricultura comunei s-au schimbat multe, pămîntul e același, dar a fost învățat să dea și roade, oamenii și-au făcut case noi, ca peste tot dealtfel.

— Cînd ați plecat ?

— La 14 ani, în '49. Era sărăcie mare, noi mulți acasă, șapte, cu patru ani înainte murise și tata, așa că în '49 am plecat cu un grup de tineri din sat și am ajuns la Oradea. Vroiam să mă fac croitoreasă. Asta era visul meu. Și am ajuns coafeză, pentru că la școala profesională, la croitorie, nu mai erau locuri. De fapt nici măcar coafeză, ci frizer. După doi ani n-am mai rezistat : nu-mi plăcea să tund, deși se cîștiga bine, poate nu chiar ca azi, dar eu am dat din nou examen la croitorie. Am reușit fără loc și am intrat, firește, la pielărie. Norocul meu a fost că n-am crezut în destin, altfel aș fi observat că am și eu unul.

— Și ce ați făcut ?

— Ce să fac, m-am obișnuit. Învățasem bine meseria de rihtuitoare că pînă la urmă devenise chiar pasiune.

— Ce face un rihtuitor ?

— Pregătește partea de sus a încălțămintei. Partea de jos o pregătesc alții.

— După terminare, ați venit la „Solidaritatea" ?

— Da.

— Cum era fabrica cînd ați terminat ?

— Destul de mică, ca să nu spun chiar mică de tot : erau cam 700 de muncitori. Astăzi sîntem în jur de 4 000 și facem export cu 36 de țări. Este, parcă, altceva, nu ? Practic, aici am crescut. Cu fabrica, cu oamenii ei. Cei vechi m-au ajutat și pe mine și pe cei care veniserm atunci, astăzi noi formăm alții. Cred că așa este peste tot.

— Ce fel de om sînteți ?

— Sînt o fire energică. Dacă vine și soțul meu, vă poate confirma. Îmi place să lupt, să nu dau înapoi. Să mă amestec dacă pot fi utilă unde este greu. Ei, nu chiar la ce nu mă pricep, ci acolo unde simt că este nevoie de mine.

— Și reușiți întotdeauna să faceți ce vă propuneți ? Adică să fiți și utilă ?

— În cea mai mare parte da, însă am și necazuri. De pildă, eu sînt și deputată în Consiliul popular municipal. Am făcut cu oamenii, cu cetățenii din circumscripția mea, lucruri frumoase. Dar cîteodată mă roagă unii ceva în legătură cu, hai să spunem, canalizarea. Și mor de rușine că nu-i pot ajuta imediat. Ei îți reclamă că n-au canalizare, dar nici tu n-ai.

— Cum a fost ziua în care ați fost făcută Erou al Muncii Socialiste ?

— Pentru unii obișnuită, pentru alții la fel. Eu însă am plîns de bucurie. Cel mai emoționant lucru știi care a fost ?

— Nu.

— Încrederea pe care mi-au arătat-o oamenii. Sau bucuria celor din atelier, m-au felicitat cu multă căldură și eu imediat, bineînțeles, am făcut o ședință și le-am mulțumit.

— Soțul ce-a spus ?

— M-a sărutat și m-a întrebat dacă are și el un merit. Avea dreptate, acasă nu mai sînt erou, sînt soție, gospodină, mamă.

— Și unde nu mai sînteți erou ?

— Cînd stau la coadă să cumpăr ceva, cînd aștept minute în șir mașina sau tramvaiul.

— Înainte să primiți acest titlu, aveați prejudecăți în privința superiorității bărbatului cu care, în general, este foarte multă lume obișnuită ?

— N-am crezut niciodată în așa ceva. Una este să-ți respecți soțul și alta este să te uiți la el ca la un geniu sau, dimpotrivă, să-l umilești spunînd „dacă m-a luat, să mă țină". Cînd ne sculăm amîndoi la cinci dimineața, cînd muncim amîndoi fără să ne mîntim nici pe noi, nici pe ceilalți sau cînd el curăță zarzavatul pentru că eu am ședință nu poți vorbi de superioritatea vreunuia.

— Sînteți și secretar al comitetului de partid pe atelier, și deputată în Consiliul popular municipal și vicepreședintă a comitetului județean al femeilor. Cum le faceți pe toate ?

— Nu vă așteptați să vă răspund așa : cînd îți place munca totul este foarte ușor. Îmi iubesc munca, dar nu este ușor. Plec la cinci și vin cîteodată seara la ora 6 sau 7. Între timp soțul face piața și-mi spune înțelegător : mîncăm ce găsim. Îmi iubesc meseria și mai ales îmi place să lucrez foarte mult cu oamenii. Toate activitățile obștești îmi oferă foarte multe satisfacții, pentru că realizez, de exemplu, ca deputată, împreună cu cetățenii, desigur, multe lucruri bune. Și de multe ori nu mai simt nici oboseala, nici gripa. În sfîrșit, dacă aș sta degoaba, sînt convinsă că m-aș îmbolnăvi. Și mai este ceva dureros. Odată plecată, lumea te cam uită. Un buchet de flori, felicitări și gata. Apoi trăiești cu senzația că ești inutilă. Dar pînă la pensie mai e și poate că pînă atunci devenim și noi mai buni și, cîteodată, mai renunțăm la egoismul nostru.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

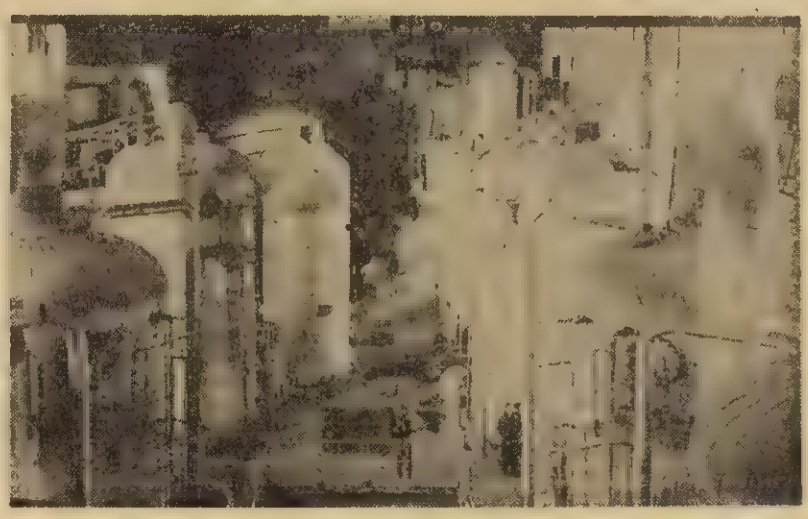

„CINTAREA ROMÂNIEI" – Curier

Inițiative lăudabile

Cadran cultural ieșean. Astfel se intitulează deosebit de utilul și în același timp elegantul pliant editat de Consiliul educației politice și culturii socialiste al municipiului Iași (prezentare artistică — Al. Humulescu, tehnoredactor — Vasile Haghiac), un fel de „desfășurător" (iertе-mă-se acest barbarism, împrumutat din limbajul statistici) al principalelor manifestări programate în cadrul Festivalului „Cîntarea României" pe primul trimestru. Inițiativă de dată mai veche sau recentă, nu știm, acest panoramic cultural dă aproape zilnic cetățeanului posibilitatea să opteze pentru un spectacol sau altul, de amatori sau profesionist, susținut pe scena din întreprinderea și instituția sa ori la vreunul din reputatele lăcașuri de cultură ale Iașului. Nu lipsesc simpozioanele, dezbaterile, momentele politice, vernisajele, cenaclurile, „prelecțiunile" tradiționale de tip junimist etc. Totul pe săptămîni, pe zile, pe ore, dîndu-se și cîteva recomandări în legătură cu manifestarea respectivă. Îndeosebi, cele trei mari evenimente — Centenarul Independenței Naționale, aniversarea celor 70 de ani de la răscoalele din 1907 și, bineînțeles, Festivalul „Cîntarea României", polarizează tematic bogatele informații, conținute de acest inspirat pliant. Fotografii din spectacole, reproduceri de artă din galeria ieșeană, figuri de luptători din Războiul de Independență, un mic „panou de onoare" al unora din cei mai vrednici artiști și activiști culturali din întreprinderile și instituțiile ieșene, titluri bine formulate, atractive, puse în pagină cu acuratețe — iată și sub aspect grafic cum se prezintă această foaie cu o suprafață de circa un metru patrat tipărită pe ambele părți și pliată astfel încît s-o poți purta în buzunar. Dacă și manifestările anunțate merg ceea înseamnă că acest cadran orientează bine pe cetățeanul ieșean, iubitor de cultură și artă.

Muncă și literatură. Deunăzi, am fost invitați cîțiva scriitori la Consiliul pentru activitatea politică și cultural-educativă de masă al U.G.S.R. pentru a ne consulta în vederea editării unei culegeri din scrierile membrilor cercurilor și cenaclurilor literare din întreprinderi și instituții de pe lîngă cluburile muncitorești și casele de cultură ale sindicatelor. A fost pentru noi suficient să răsfoim unul-două din dosarele doldora de manuscrise pentru ca să ne dăm seama că inițiativa editorială a sindicatelor noastre are cea mai deplină acoperire în valoarea lucrărilor trimise din întreaga țară. Nu puțini dealtfel sînt autorii ale căror nume ne spun ceva fiindcă nu mai sînt demult necunoscute pentru cititorul de literatură. Iată-l pe Valeriu Birgău, muncitor la Grupul de laminoare al Combinatului Hunedoara, membru al cenaclului „Siderurgistul" — o semnătură des întîlnită sub poezii, reportaje, interviuri în care simți pulsînd nu numai un talent original, viguros, ci și sufluI unei realități, încandescente la propriu și la figurat, pe care sensibilitatea tînărului autor o receptează cu aviditate. Anul trecut revista „Luceafărul" i-a și acordat un premiu de poezie, semn că aspirațiile sale la consacrare cunosc împliniri demne de luat în seamă. Nu l-am întîlnit niciodată pe acest tînăr cu o certă vocație a scrisului, dar am avut plăcerea să primesc de la el cîteva scrisori în care îmi destăinuia intenția de a scrie o carte despre epopeea marilor șantiere ale tineretului. Patosul acelei scrisori îl regăsesc de fiecare dată în versurile sale fruste, încărcate de metafore neașteptate, iradiind de sinceritate tinerească.

Dintr-o altă lume, a deltei și a colinelor dobrogene, trimite pentru aceeași culegere versuri patriotice care vădesc un îndelung și perspicace travaliu artistic, tînărul geolog Olimpiu Vladimirov, a cărui afirmare într-ale literaturii o urmăresc de pe cînd era elev, la un liceu din Tulcea dacă nu mă înșel. Ca redactor de poezie și confrate am avut prilejul, de-a lungul a peste un deceniu, să mă întîlnesc cînd și cînd, în biroul de redacție sau la ședințele literare, cu acest poet talentat, care, fără a face din literatură o profesie, n-a încetat însă o clipă să nu o considere ca pe o profesiune de credință, versurile sale constituindu-se ca o adevărată rapsodie a prefacerilor săvîrșite în vatra sa natală.

Pe scurt, iată numai două din cărțile de vizită ce însoțesc mănunchiurile de versuri și proze destinate amintitei culegeri. Selecția nu va fi deloc ușoară căci autori de notorietatea celor doi nu sînt puțini. În mod sigur, culegerea pe care o vor edita în curînd sindicatele noastre va fi o manifestare prețioasă a muncii și creației libere, deviza de aur a Festivalului „Cîntarea României".

Fiindcă m-am referit la o inițiativă a sindicatelor, nu pot să nu amintesc debutul și altor acțiuni organizate de același Consiliu al U.G.S.R.; respectiv, un curs de cîteva zile pentru pregătirea și perfecționarea instructorilor brigăzilor artistice de agitație din întreprinderi, o întîlnire a coregrafilor care se ocupă cu dansul tematic, două consfătuiri, ce vor avea loc în curînd, ale membrilor cercurilor și cenaclurilor literare. Preocupările pentru prezența în festival a muncitorilor și altor lucrători din întreprinderi și instituții sînt, așadar, comandamente la ordinea zilei în cadrul sindicatelor noastre.

Calendare — opere de artă. Cu un an în urmă remarcam, tot în paginile revistei „Flacăra", strădaniile deosebite pe care le depun anumite ministere și instituții pentru editarea unor calendare care să satisfacă deopotrivă interesul informativ, ca și plăcerea oamenilor de a avea la locul de muncă sau acasă un lucru frumos, demn să fie așezat pe perete la loc de cinste. Dacă în mod justificat citam atunci printre editorii cei mai cu gust Ministerul Industriei Chimice, trebuie să spunem că de data aceasta s-au întrecut pe ei înșiși. Un calendar dedicat Centenarului Independenței de stat a României conține cîteva reproduceri pe mătase ale unor pînze celebre de Nicolae Grigorescu, Ștefan Luchian și M. Simonidi. 13 tablouri și picturi murale ale unuia din cei mai reprezentativi artiști plastici contemporani — l-am numit pe Sabin Bălașa — oferă celor care vor avea fericita posibilitate de a intra în posesia calendarului cu această temă, bucuria zilnică de a-și lumina privirile cu aceste adevărate sărbători ale culorilor și înaltelor aspirații ale umanismului românesc. Un alt virtuos, de data aceasta al artei fotografice, Aurel Mihailopol, prilejuiește sectorului editorial de la Ministerul Industriei Chimice (din al cărui colectiv amintim pe cîțiva dintre realizatori, respectiv Ernest Șafir, Șergiu Holoan, Gh. Țiță, Iuliu Ruță), ca și întreprinderii poligrafice „București Nou", o nouă șansă de a realiza o lucrare de mare rafinament. Este de prisos să mai subliniem cît de mult contribuie calendarele astfel concepute și realizate la cunoașterea unor opere de artă românești de către parteneriI și specialiștii străini cu care colaborează Ministerul Industriei Chimice.

NICULAE STOIAN ■

Inteligența românească în acțiune

O avanpremieră de răsunet în chirurgia cordului

Prin descoperirile medicului Exacustodian Păușescu, școala medicală românească anticipează posibilitatea transplantului de cord fără pericol de rejecție.

Transplantul de organe, și în mod special grefele de cord, reprezintă fără îndoială cea mai tulburătoare ramură a chirurgiei contemporane. Domeniul a oferit în ultimii ani rezultate spectaculoase, dar și deceptii amare, recomandînd nu numai îndrăzneală și explorări temerare, ci, deopotrivă, și foarte multă prudență. Experimentele de pînă acum au dovedit, între altele, că antiginitatea funcționează ireproșabil și în orice împrejurare, că structura complicată a organismelor vii nu admite nici un fel de imixtiune, că deocamdată știința și practica medicală nu poate domestici aceste mijloace prompte de apărare a organismului, moștenite și perfectate pe milenara scară filogenetică. O statistică internațională privind transplantul de cord, încheiată la 1 mai 1976, ne oferă următoarea situație: pînă la data respectivă, în lume, au fost efectuate 309 grefe la un număr de 301 primitori, numărul supraviețuitorilor a fost de 59, iar durata maximă de viață de numai șapte ani și jumătate. (Bergan, JJ.; ACS/NTH Organ Transplantation Registry, Newletter 17).

Considerăm tocmai de aceea de bun augur tactul, prudența și studiile sistematice începute de către prof. dr. Ioan Pop D. Popa încă din 1958, care anticipează viitorul transplant de inimă la om în Clinica de chirurgie cardiovasculară Fundeni și reprezintă fundamentarea lui științifică. Aici pregătirile beneficiază, între altele, de prețioasa contribuție a medicului Exacustodian Păușescu, șeful Laboratorului de imunologie și patologie experimentală, ale cărui cercetări, consacrate conservării inimii prin hipotermie, sînt apreciate de experții în materie drept excepționale, sau ca să folosim cuvintele specialiștilor münchenezi de la „Deutsches Herzzentrum Munchen", unde doctorul Păușescu și-a efectuat ultimele testări, drept „eine Weltpremiere der Herzkonservierung" (premieră mondială în conservarea inimii).

Conservarea organelor (inimă și rinichi) prin hipotermie (temperaturi joase — n.n.) reprezintă o veche preocupare a medicului Exacustodian Păușescu. Primele cercetări au avut loc cu aproape 20 de ani în urmă, iar primele date au văzut lumina tiparului în „Annales de chirurgie thoracique et cardio-vasculaire" (Paris, 1962).

Interesant de remarcat este și faptul că medicul Păușescu nu este prin formație cardiolog, ci fiziopatolog, iar preocuparea pentru problemele de cardiologie s-a născut ca urmare a colaborării din anii studenției cu profesorul dr. C.C. Iliescu. De fapt, nu este prima întîmplare de acest fel. Nu este pentru întîia oară, cu alte cuvinte, cînd predispoziții și aptitudini latente ies la lumină în împrejurări neașteptate, cînd hazardul schimbă cursul unei vieți, determinînd convertiri profesionale și revizuirea unor opțiuni. Este de ajuns să amintim activitatea și rezultatele strălucite ale cercetătorului Florin Dumitrescu despre care Flacăra a scris în repetate rînduri, pentru a ajunge la concluzia că, în condițiile științei contemporane, care reclamă o pregătire multidisciplinară, excepțiile de genul celor amintite tind să se transforme în regulă.

Așadar, în 1962, primele rezultate publicate. Experiențe și testări minuțioase, realizate în opt ani de cercetări metodice și în urma unei activități, lăudată de unii și denigrată de alții, apreciată drept esențială și remarcabilă sau, dimpotrivă, minoră și inutilă. În tot acest răstimp — și e locul să o spunem aici pentru a servi de învățătură și altora — a fost nevoit să înfrunte nu o dată lipsa de înțelegere a unor colegi de breaslă, a unor oameni potrivnici din ignoranță sau din rea-voință. Știința adevărată mai cere încă sacrificii și, mai cu seamă, are în continuare nevoie de oameni fermi și intransigenți.

Descoperirea medicului român, comunicată în 1962, se referă în esență la modul de funcționare al inimii în condiții de temperaturi joase (condiție obligatorie în conservarea organelor). În cadrul acestui experiment s-a procedat la scăderea temperaturii întregului organism (sau în anumite cazuri numai a organului prelevat) prin perfuzie cu sînge răcit. În 20 de minute temperatura a ajuns la 4—5 grade. În fapt este vorba de o anestezie profundă împinsă pînă la limita ultimilor șanse de supraviețuire, stadiu în care procesele metabolice se desfășoară lent și după alte scheme. În această situație medicul Păușescu a putut constata un fenomen necunoscut pînă atunci: în condiții de hipotermie profundă, inima nu consumă preferențial glucide — cum s-a crezut pînă atunci — ci acizi grași și aminoacizi.

Rezultatele sînt aprofundate prin studii și experiențe suplimentare, perioada 1963—1970 servindu-i pentru acumulare de date și observații privind metabolismul inimii și rinichiului în hipotermie. Experimentele îi permit să cunoască în amănuntime mecanismele biofizice și biochimice pe care le folosesc cele două organe (inimă și rinichi) obligate să-și mențină funcțiunile vitale în condițiile impuse. „Am putut constata astfel — ne spune doctorul Păușescu — că organele supuse condițiilor de hipotermie au nevoie, pentru a efectua un efort metabolic minim, ca mediul extracelular să aibă, calitativ și cantitativ, constituția citoplasmei respective și nu a plasmei sanguine cum se procedează îndeobște". Cu alte cuvinte, pentru a conserva un organ mai mult de 24 de ore, lichidul conservant **trebuie să fie sau să imite constituția citoplasmei, și nu a plasmei sanguine,** această din urmă formulă fiind întrebuințată chiar și de către celebrul chirurg Cristian Barnard. E adevărat, în condițiile moderne de transport un organ prelevat poate ajunge în cîteva ore de la donator la primitor, chiar dacă aceasta impune un drum de la Paris la Los-Angeles, deci nu este nevoie de un conservant special. Descoperirea medicului nostru, așa cum se va preciza în încheierea relatării noastre, are o importanță mult mai mare, deci nu numai una privind păstrarea funcțiilor vitale ale organului recuperat pentru transplant.

Aceste rezultate notabile, obținute și cu concursul unor colaboratori, au fost publicate în mai multe reviste de specialitate din România și din alte țări („Dialysis and renal transplantation" — Londra; European surgical research — Basel; Journal of theoretical biology New-York etc). Un interes deosebit stîrnesc ulterior studiile de conservare a rinichiului fără perfuzie continuă. Cercetătorul Exacustodian Păușescu demonstrează experimental că un rinichi încărcat cu lichid de perfuzie și imersat apoi în acest lichid își păstrează nealterate funcțiunile timp de 72 de ore. Cu alte cuvinte nu este nevoie ca organul în cauză să fie irigat cu soluție toată vremea, deci să beneficieze de un sistem circulator artificial.

Aceste realizări cuceresc interesul și stima unor cercuri internaționale de specialitate. În vara acestui an medicul român este invitat de Academia de științe din Bonn pentru a lucra timp de trei luni la „Deutsches Herzzentrum München", împreună cu șeful clinicii de chirurgie cardiovasculară, prof. Fritz Sebening, și cu dr. Nikolaus Mendler, șeful secției experimentale.

La München, în fața unui juriu exigent și sensibil în fața celui mai mic eșec, medicul Păușescu demonstrează practic posibilitatea conservării inimii în lichid citoplasmatic constituit după formulă proprie. Spre deosebire de formula cunoscută și aplicată pînă atunci, mediul de conservare propus și testat prin solicitudinea unor aparate moderne de maximă precizie se dovedește bogat în aminoacizi, și nu are glucoza ca element principal de combustie ci xilita, sorbita, piruvatul și malatul. Lichidul mai demonstrează prezența unui număr mare de electroliți și o mare asemănare cu citoplasma miocardică. Prin acest procedeu inima conservată timp de 24—72 de ore își poate relua în interval de cîteva minute funcțiunea și după o oră se află în situația de a putea face față unor condiții de suprasolicitare funcțională.

O senzație deosebită a stîrnit însă posibilitatea — demonstrată și ea — de a se efectua alternativ conservarea și reanimarea aceluiași cord. Angrenată într-un circuit parabiotic inima conservată a putut fi readusă la viață de mai multe ori, 24 ore de conservare în condiții de hipotermie, 6 ore de testare (inima a fost pusă să lucreze), conservată alte 24 ore și readusă în ipostază de inimă normală.

Această conservare și reanimare repetate i-au prilejuit medicului Păușescu să ajungă la o concluzie surprinzătoare: Supusă unui asemenea joc termic și unor alte intervenții speciale, inima ar putea fi mult mai bine pregătită să suporte aventura transplantului, deci să devină în mai mare măsură corp comun cu organismul primitorului, chirurgul nemaifiind nevoit să combată rejecția în organism prin medicație.

Nu dispunem deocamdată de posibilitatea de a oferi și alte date cititorilor noștri deoarece procedeul mai comportă experiențe suplimentare, el reprezintă proprietatea intelectuală a medicului Păușescu, nu a fost brevetat, ci doar s-a bucurat de girul și aprobarea unor personalități în materie. Ne bucurăm în schimb de privilegiul de a fi prima publicație care găzduiește în paginile sale această mare realizare a medicinei naționale, descoperire și procedeu care anticipează emoționant ziua în care transplantul de cord s-ar putea efectua fără riscuri, ca o operație oarecare.

LIVIU TIMBUS ■

Între clasic și baroc (XII)

Poussin
Fascinația monotoniei

2.

Cînd Rubens pictează zeițe, nimeni nu se îndoiește de faptul că el urcă în Olimp niște femei obișnuite după ce și-au lepădat veșmintele. Dar e infinit mai greu să ne dăm seama de acest orgoliu la un artist ca Poussin, aparent plin de modestie și de respect față de ordinea firească a lumii. S-ar părea că el nu-și propune decît să repete și că e fericit să se bucure de creația lumii. Dar el **recreează**. Mai mult : vrea să recreeze fără erori. Nu numai că nu vrea să fie grefierul zeilor, dar în secret îi acuză de diletantism.

Desigur, o asemenea afirmație ar trebui dovedită. Căci Poussin n-ar fi spus nici măcar în glumă ca Picasso care exclama odată ironic : „Jos stilul ! Dumnezeu are oare un stil ? El a făcut ghitara, orlechinul, ciinele, pisica, bufnița, porumbelul. Ca mine. Elefantul și balena, bine, dar elefantul și veverița ? Un bazar ! El a făcut ceea ce nu există. Eu, de asemenea. El a făcut chiar pictura. Eu, de asemenea !" Picasso vroia să motiveze astfel o morală : trebuie să faci totul cu condiția să nu reîncepi niciodată. Pictorul se comportă aici ca și cum universul ar fi gol. El nu mai descrie obiecte văzute, ci le inventează pe cele de care crede că e nevoie pentru a umple și universul și sufletul. Dar există două categorii de artiști demiurgi ; iar Poussin face parte dintre cei care, ca și grecii, nu se tem să reînceapă ; ei descoperă erori în natură și de aceea o corectează, o pictează într-un fel logic.

În același secol al XVII-lea membrii Academiei de pictură și de sculptură nu se vor jena să spună cu glas tare că „cea mai frumoasă calitate a pictorului este cea de a fi imitatorul naturii perfecte, nefiindu-i posibil omului să meargă mai departe". E important deci să ne aducem aminte că, în realitate, modestia clasicilor ascunde un mare orgoliu. Acela de a corecta opera zeilor și de a le arăta cum ar trebui să arate ei înșiși. Parthenonul este o lecție dată cerului. Faptul că grecii au lăsat colina Acropolei aproape în forma naturală, cu iregularități, ne lasă să bănuim că ei au vrut să facă limpede comparația. Iată cum ne-au lăsat zeii pămîntul și iată ce-am clădit noi pe el !

În cazul marii arte clasice, probabil nu e prea hazardat să vorbim de o încăpățînare eroică. Prometeu s-a eliberat din lanțuri și a luat în mînă o daltă și o pensulă. Dar atitudinea sa față de zei a rămas aceeași. Sau, oricum, artistul consideră că are aceleași drepturi ca ei, rivnind, în consecință, mai mult decît o copie a lumii, mai mult decît să îa cunoștință de opera zeilor și s-o admire umil. Ceea ce năzuie el în taină e să demonstreze că o lume concepută ideal e o problemă umană. Comparînd o pînză a lui Poussin cu un colț de natură am putea ajunge la aceeași impresie.

Iată-l pe Narcis pictat de el, calm și frumos. Știu ceea ce caut și ceea ce invidiez privind acest tablou. Și știu de asemenea că și de data aceasta frumusețea nu trebuie să fie singură pentru a nu pierde totul. Dacă Narcis se uită în oglinda apei a face convins că nimic în această lumină rațională nu vrea să-l strivească. Stînd nemișcat, el începe să semene cu statuile grecilor. Cum să definesc altfel ceea ce se întîmplă aici ? Mă urmărește aceeași lance din statuia Atenei și gîndul că înțelepciunea trebuie să lupte împotriva singurătății și pentru frumusețea lumii. Altminteri, această oglindă îl va ucide pe cel rămas singur în fața ei.

Îmi dau seama prea bine că pentru a ține în cumpănă lancea și scutul trebuie mîini puternice. Și nu toți putem avea liniștea zeiței înțelepciunii. Însă nu atît despre liniște e vorba acum, ci despre curajul de a crede într-o natură restituită parcă din poezia lui Vergiliu, o natură amicală unde totul e precis și scrupulos cumpănit și unde sîntem departe de orice greșeli și vinovății. Un Socrate al picturii ? În fața pînzelor lui Poussin renunți, adesea, să-ți mai pui întrebări sau ai senzația că ți-ai răspuns la toate. El urcă pe panta scăldată în lumină a artei și nu se îndoiește o clipă că dreptatea ar putea să nu fie de partea sa. Din contră, e hotărît să ia numai partea cea bună a lucrurilor, împăcîndu-se cu cele rele. „Împăcîndu-se" vrea să însemne „ignorîndu-le". Narcis privește în oglinda apei decis să rămînă senin.

Nici o sirenă nu cîntă în această pictură. Spun asta deoarece există printre artiștii clasici unii care s-au legat de catarg pentru a-și interzice să urmeze chemările de sirenă ale culorii și umbrelor ; unii au sîngerat chiar, sub frînghiile pe care singuri și le-au impus. Poussin e însă convins că nu trebuie să audă nimic decît chemarea măsurii. Totul e atît de clar la el încît se repetă monoton. Clar și inconfundabil. Cum spune Malraux, Poussin dansează pe viorile lui Rafael propriul său balet. Și totuși... Avalanșele, se știe, se pregătesc în secret. E un complot al zăpezilor care pînă să se rostogolească înfricoșător pe munte stau într-o acalmie amăgitoare, încît, poate, nici instinctul fiarelor pădurii nu bănuie ce se pregătește sub zăpada aparent calmă și luminoasă. Ce furtună ascund acești copaci care sprijină ca niște coloane de templu cerul ? Fără îndoială, arta adevărată nu se mulțumește să imite suprafața lucrurilor ; ea vrea să pătrundă în semnificațiile lor mai adînci, reluînd mereu asaltul împotriva labirintului pe care grecii l-au rezolvat prin dragoste. Iar vorbele cele mai potrivite pentru a defini acest efort grav sînt, poate, cele rostite de Oscar Wilde în clipa cînd a aflat că viața este altceva decît o seară aristocratică : „Supremul viciu este să fii superficial".

Dar Oscar Wilde adaugă în **De Profundis:** „Greșeala mea a fost aceea de a nu fi pășit dincolo de copacii din ceea ce socoteam partea însorită a grădinii și de a mă feri de cealaltă parte din pricina umbrelor și a întunecimii sale". Să înțelegem de aici că arta trebuie să se teamă în egală măsură de fericire și de superficialitate ? Și că în corectitudinea lui Poussin vom afla și scăderile lui ? Cum am putea opune arta fericirii ? Și de ce ne-ar mai folosi ea atunci, de ce-am mai avea nevoie de o artă care în loc să ne apropie de acest țel ne-ar depărta de el ? Iată tot atîtea motive ca să fiu prudent în rezervele față de Poussin și de secolul care i l-a opus pe Rubens ; același secol care, dizertînd plictisitor despre perfecțiune a crezut la un moment dat că trebuie să excludă evul mediu din artă și elefanții din povestirile despre Alexandru și Por împărat (pentru a nu pomeni de „un mijloc de locomoție neutilizat în escadroanele noastre").

OCTAVIAN PALER ■

Cronica filmului

Alice nu mai locuiește aici

Un titlu trist (amintiți-vă ultimul rînd din romanul lui G. Călinescu, „Enigma Otiliei" : **aici nu stă nimeni !**

Un titlu vesel (vezi „Alice în țara minunilor") ? !

Un titlu neutru ? Poate da.

Oricum, un film admirabil, realizat de **Martin Scorsese**, și în care nu se întîmplă **nimic** !

(Sau se întîmplă : actrița **Ellen Burnstin** obține Premiul OSCAR pentru interpretare feminină în 1974 ; puștiul școală pur și simplu sala în picioare ; operatorul, **Kent L. Wakefort** filmează într-o lumină colosală — sau folosește filtre colosale, **au contează acest lucru !** — este o bucurie estetică să vezi, la acest film, pînza albă a ecranului unui cinematograf inundată de o bucurie a culorii, a cîtadinului, a naturii, sau a ce vreți, întotdeauna însă folosindu-se ora aceea, **ora aceea din'nainte de apusul soarelui !**).

Să revenim însă : am spus că nu se întîmplă **nimic** în acest film — o tînără mamă își pierde soțul într-un accident și pleacă, împreună cu copilul — cu mașină proprie, firește — într-un lung voiaj, menit a-i da posibilitatea să cîștige cîțiva dolari pentru a-și da odrasla la școală. Asta e tot !... Tot ? Totuși ? !

...Alice reprezintă — **clar !** — condiția femeii într-o civilizație superdezvoltată, cu toate acestea, iată, pelicula vorbește frumos, chiar foarte frumos, despre situația femeii de oriunde, de aiurea, îți poți dori o astfel de femeie, o astfel de soție, un astfel de copil — deși poate convins fiind că, vei intra în balamuc. Așadar ?

Așadar : o inteligență și mai ales nobilă pledoarie pentru căsnicie ; o mușcătoare satiră adresată farisеismului micburghez ; o tulburătoare aventură **pieariască** — filmul este construit după un scenariu voit picaresc — pe ici, pe colo, modelînd influențe din „Love Story", „Un bărbat și o femeie" : un film aspru, oarecum cinic pe alocuri, candid în marea sa, destăinuire, incluzînd — iarăși, cu cîndoare ! — violența imbecilă a unor texani (acțiunea se petrece în statul New Mexico) ; un film frumos, și bun, și amuzant, și mai ales **tonic**.

Tonic pentru că, la urma urmei, **trebuie** să trăim, noi știți, toți, indiferent dacă avem nouă, sau douăzeci și cinci, sau patruzeci de ani, sau mai mult chiar ; **avem loc !**

Sau, măcar, sîntem **datori să** credem acest lucru.

HORIA PĂTRAȘCU ■

P.S. — Împreună cu „Alice... etc.", rulează cu brio un film italian dubiat în engleză ; Franco Nero mănîncă ceapă și dă cu pumni în dreapta și stînga — inclusiv în inimile noastre, care-l știau actor serios; rîntașul e la modă ; **trăiască arpagicul !** BAUM ! (Căci e un „western", chiar și parodie a acestuia încercîndu-se a fi !...)

Expoziții

CAROLINA IACOB — pictură

La Galeriile Simeza deschide cea de-a treia expoziție personală Carolina Iacob. Știm bine genul de imagine pe care-l practică artista și mai știm că pictura ei face o impresie oarecum modestă în manifestările colective, în marile selecții municipale ori republicane de pictură și sculptură. Cu aceeași pictură, cu același fel de imagine, prin urmare, Carolina Iacob alcătuiește la Simeza o expoziție foarte frumoasă, întru totul convingătoare, fapt ce spune că unii artiști n-au, pur și simplu, vocație pentru înfruntarea grea de protocol a Saloanelor, că pierd acolo, dar cîștigă aproape totul în expozițiile personale : simpatia comentatorilor, a publicului, a celor care trăiesc, într-un chip foarte special, viața artistică și se numesc colecționari. În această expoziție lucrările cu multe calități sînt peisajele imaginare din Bărăgan și unele naturi statice, adică tocmai pînzele unde Carolina Iacob se slujește rar de recuzita „invențiilor" sale, a compozițiilor fantastice. E curios cum abia pictura cu model sau cu amintirea precisă a unui model din realitate ajunge să dea fiorii unei suprarealități exaltate. Aceste peisaje cu ceruri albastre, cîmpii ușor stropite de zăpezi și copaci firavi și singuratici îndeamnă la multă visare, precum natura în pragul unei primăveri îmbăiate în lumină albă dar rece și sticloasă. Am putea afirma că deși cunoaște în adîncime meșteșugul picturii, așa cum îl recomandă școala, Carolina Iacob îl ignoră, preocupată de cîștigarea unui limbaj nou, foarte degajat de reguli, unde tot ce contează este efectul, exprimarea ideii. Iar ideea fiind de natură lirică, se înțelege că vom vedea o pictură cu multe asociații surprinzătoare, un „labirint al memoriei", cum zice titlul unela din lucrări. Există acum în arta românească cîțiva artiști de valoare care dau o direcție interesantă imaginarului, promovînd o imagine emancipată de multele aluviuni ale anilor interbelici, construind, practic, un fel nou de fantastic, în partea luminată a lunii. Carolina Iacob e unul din aceștia. Pictura ei manifestă o pilduitoare consecvență și e probabil să rămînă mai departe cum este, adăugînd, precizînd, împlinind.

TUDOR OCTAVIAN ■

Ilustrăm acest număr cu lucrări ale pictoriței **Carolina Iacob**, expuse la Galeriile Simeza.

Reproducerile aparțin fotoreporterului nostru **Vasile Mănecan.**

Dramaturgia originală, azi

Niciodată dramaturgia românească n-a cunoscut o pleiadă mai strălucită de personalități creatoare. **Horia Lovinescu**, acest veșnic neliniștit, exeget fecund și lucid al condiției umane ; **D.R. Popescu**, polemist înverșunat și poet de o rară subtilitate ; **Maria Sorescu**, dramaturg de o tulburătoare originalitate, modern în dramă, ca în poezia lui ; **Iosif Naghiu**, caligraf delicat al sufletului omenesc, dotat și cu un ochi radiografic ; **Teodor Mazilu**, inventatorul unui umor insolit și torențial ; **Ion Băieșu**, cu umorul lui copios, popular, ascunzînd însă o amărăciune distilată ; **Ecaterina Oproiu**, cu o inteligență și promptitudine în replică, electronice ; **Mircea Radu Iacoban**, cu o spontaneitate tinerească, adeseori, scînteietoare ; **Leonida Teodorescu**, problematic, chinuit de întrebări esențiale ; **Mihnea Gheorghiu**, ca să trecem la teatrul istoric, constructor pasionat al unui edificiu dramatic, descifrat din paginile cronicilor, citite de dramaturg la lampa unei înțelegeri contemporane ; **Al. Voitin**, comentator inspirat și pătimaș al unui trecut istoric apropiat ; **Paul Anghel**, eseist dramatic, sau dramaturg al filozofiei istoriei, de o rară acuitate a gîndirii ; **Dan Tărchilă**, doar aparent un romantic în teatrul său de evocare, în fond un pamfletar ; **Virgil Stoenescu**, constructor bemeinic, deschis problematicii actuale, pentru care are o retină receptivă ; listă la care nu putem să nu-i adăugăm pe **Al. Mirodan**, chiar dacă mai puțin fecund în ultimele stagiuni, a cărui apariție în literatura dramatică originală a însemnat un eveniment și care sîntem siguri că va îmbogăți, în continuare, teatrul nostru cu piese valoroase. Dar poate că fenomenul cel mai însemnat, de semnificație majoră este altul : strălucitul prozator **Eugen Barbu** ține de cinci ani afișul „Naționalului" cu inepuizabilul succes al **Prăvăliei cu scară**, piesă încă și astăzi insuficient dezbătută ; **Titus Popovici**, autorul lui **Ipu**, marchează o răscruce în dramaturgia politică de dezbatere și atitudine, cu **Puterea și adevărul**, în timp ce un alt prozator, tînăr, **Romulus Guga**, surprinde cu prima lui piesă, îndrituind toate speranțele. Fără îndoială, nu toate piesele scriitorilor mai sus citați au aceeași valoare, rezultînd din aceeași forță de impact și din aceeași audiență la public.

Fundamentală însă pentru perioada istorică pe care o parcurgem este o altă trăsătură. Nu sînt nici cincisprezece ani de cînd, din pricina unei orientări dogmatice și restrictive, piesele dramaturgilor noștri, obligați la respectarea unui șablon, semănau între ele, pînă la acel punct de confuzie în care nu mai puteai identifica o personalitate și o semnătură. Plutitoare în generalitate, vehiculînd personaje-fantoșe, cuiere purtătoare de „idei" și de probleme neîncorporate organic actului dramatic, asemenea piese au fost și sînt în continuare, cînd mai apar, respinse consecvent de spectatori.

O privire, fie și fugară, asupra numelor evocate mai sus divulgă, fără posibilitate de tăgadă, un pluton compact de individualități scriitoricești, puternice, distincte, ale căror piese pot fi jucate și fără iscălitura autorului, într-atît fiecare replică a lor reprezintă un univers personal de preocupări, tendințe, aspirații și soluții de viață, exprimate în diverse și mereu reînnoite modalități estetice.

Aceeași analiză va constata evantaiul larg de specii dramatice atacate, de la drama la vodevil, în forme variate : piese-document, dezbatere, publicistică, militantă, sau poeme inspirate, de tipul **Matca** și **Ioana**. Diversitatea de personalități creatoare, diversitatea de forme, originalitatea de expresie și vizibila tendință de înoare explica succesele dramaturgiei românești în țară și peste hotare, validează încrederea noastră, nestrămutată, în literatura dramatică românească.

AUREL BARANGA ■

N.R. Firește, numărul dramaturgilor români de astăzi e mai mare decît a putut numi Aurel Baranga în scurtul articol de față, și pe gîndum, în primul rînd, la bunul coleg al strălucitului dramaturg Aurel Baranga și al celorlalți mai sus citați, **Paul Everac.**

Muzica și muzichilo

Popul românesc și „veteranii" săi activi

PLAJELE ȘI POPUL FEMININ

Se cuvine ca în scurtul nostru istoric privind popul românesc, să dăm laturii feminine a acestuia ce i se cuvine. Prima trupă feminină a fost colega de Student-Club a Sideralilor anului '68 și s-a numit, în mod implacabil, Venus. Mai demult, cu ocazia unui interviu, Erika Jozsa îmi declara că prima trupă feminină românească a fost înființată la Oradea. Să acceptăm totuși ideea că primele au fost Venus avînd argumentul că de ele s-a auzit mai întîi. Nu știu cam cît ar trebui să insistăm asupra Venus-ului, de vreme ce ea nu mai există. Ar fi însă păcat să nu amintim de numele **Nicoletei Păun** (chitară, voce), nedespărțit nici azi de cel al **Marianei Șoitu**, amîndouă profesoare de muzică și colaboratoare ale Televiziunii, ca redactori. Nu trebuie s-o uităm nici pe **Eugenia Tonescu** (acum Șerbănescu), percuționistă în orchestra simfonică R.T.V. O altă formulă a fost aceea în care organistă și solistă vocală era Liane Bieremberg, plecată apoi împreună cu Elvira Iancu (bas, voce). Trupele, astfel despărțite, și-au păstrat același nume. Amîndouă! S-a ajuns la tribunal, pentru moștenirea acestui nume mitologic. Aplanat în cele din urmă, conflictul a dus la existența simultană a două Venus-uri, diferențiate prin atașarea la inițiala numelui mic a literelor — „N" de la Nicoleta și „L", de la Liane. Pînă la urmă, din cele două grupuri n-a mai rămas decît Elvira Iancu, care din 1975 cîntă cu...

CATENA

Am ajuns deci la cea mai notorie trupă pop feminină din România. Fondatoarea și totodată sufletul „catenelor" este ANCA VIJAN-GRATEROL (voce, chitară solo, pedale), care, prin '68, pe cînd era elevă, a început să caute cîteva fete, talentate!, cu care să alcătuiască un grup vocal-instrumental formidabil. Mai întîi, s-a interesat la școala de muzică de o fată „cel puțin zurlie", care să aibă nebunia și curajul de a bate la tobe. Și a găsit-o pe LIDIA CREANGĂ...

Prima basistă a grupului — veți vedea, au fost mai multe — s-a întîlnit cu Anca pe una din plajele stranduri-lor bucureștene. Amîndouă cîntau un fel de folk de Cișmigiu. Mai tîrziu, ea a fost înlocuită cu **Carmen Cula** (aceeași din cuplul folk Vali și Carmen II), pe care au cunoscut-o la o petrecere muzicală. Locul ei a fost apoi luat de o începătoare, Emilia Cristoiu, o foarte scenică vînzătoare la un magazin de discuri. În cele din urmă, și ea a renunțat la trupă, în favoarea unei căsnicii alături de un chitarist pop. Ultima basistă a grupului, prima însă în ordine valorică, este aceeași fostă înfocată venusistă, care s-a agățat acum ca o liană de Catena, pe numele ei ELVIRA „VIVI" IANCU, cea mai „bătrînă" combatantă a populu feminin actual.

Tot din acest grup a mai făcut parte și **Păunița Ionescu** (care acum face carieră separată ca solistă de muzică ușoară) pe care Anca Vijan a cunoscut-o tot în concertele de plajă, de data asta la Mamaia, și pe care a determinat-o, ne spune Vijan, cu destulă greutate să renunțe la ideea că nu are curajul să cînte decît în bucătăria mamei sale din cartierul Gării de Nord. O valoroasă componentă a Catenei de azi este ORTANSA PĂUN (saxofon, flaut, voce, sora ex-romanticului Nichi Păun), care s-a atașat de grup la Student-Club, visînd să cînte cu... Sfinx. Provenită dintr-o familie de muzicanți — pînă și nepotul său, Fredi Păun, este un reputat baterist, avînd două concerte la Sala Palatului pînă la cei 6 ani ai săi — a căpătat respectul tatălui abia acum cînd s-a situat înaintea lui Bebe Prisada în clasamentul celor mai buni suflători români, stabilit la Referendum Săptămîna Top.

La începuturile sale, viața catenelor n-a fost prea ușoară. Repetițiile aveau loc în casa Ancăi, mai precis, într-un apartament de la etajul 8 al blocului „Eva". Cu toate acestea, la concertele lor sînt văzuți adesea oarecari vecini ai familiei Vijan. Instrumentele de cîntat erau rudimentare, apropiate chiar de genul caricaturistic. Setul de baterii al Lidiei Creangă era, astfel, format dintr-un geamantan, ca tobă mare, diverse cratițe și oale pe post de tum-tum sau premier, acoperite însă, pentru amortizarea sunetului, de cîte un mileu, frumos croșetat în nopțile liniștite de iarnă de doamna Vijan.

Catena este însă azi un grup realizat, cu activitate prodigioasă de concerte, acceptînd restaurantul numai în vacanța de vară și atunci fără a face vreo concesie de repertoriu. Grupul are la activ mai multe lucrări bazate în special pe versurile lui Ion Gheorghe, iar în prezent sînt în fază de proiect nu mai puțin de trei opere pop, lucrate inovidual de Creangă, Păun și Vijan. Pe firmamentul populu românesc, Catena nu mai este de mult o curiozitate, ci un grup serios, preocupat de tot ceea ce include noțiunea de spectacol-rock.

GEORGE STANCA ■

Cartea de muzică

„Dicționar de jazz"

La sfîrșitul anului trecut, la Editura științifică și enciclopedică a apărut pentru prima oară la noi un dicționar de jazz. Cel care și-a propus să familiarizeze publicul românesc cu lumea și muzica jazzului este Mihai Berindei. Autorul consideră chiar o a opta artă această complexă muzică a secolului XX, plecată de la cîntecul negrilor și ajungînd să influențeze și pe mari compozitori ai muzicii culte ca: Stravinski, Ravel, Honegger, iar la noi Pascal Bentoiu, Dumitru Bughici, Dumitru Capoianu, Cornel Țăranu.

Mihai Berindei, de profesie inginer de sunet, este unul din pionierii muzicii de jazz de la noi și instrumentist de frunte: trompetist, saxofonist, conducător de formație și inițiatorul clubului de jazz București, fiind și președintele clubului. Dicționarul creionează cu acuratețe portretele unor ilustri reprezentanți ai lumii jazzistice de la nou și de pretutindeni. (Peste 800 de biografii — dintre care 40 ale unor muzicieni români.) Sînt înfățișate personalități de excepție ale jazzului ca: Louis Armstrong, Count Basie, Dave Brubeck, Ray Charles, Ornette Coleman, Duke Ellington, Bill Evans, Ella Fitzgerald, Dizzy Gillespie, Gerri Mulligan, Oscar Peterson și alții. Muzica de jazz românească, cu rădăcini trainice în folclorul nostru, este amplu și corect prezentată. Sînt evidențiate puținele formații care au reprezentat muzica românească peste granițele țării, elogios apreciate de presă și public, totdeauna bucurîndu-se de succese deosebite.

Să nu uităm că unii dintre instrumeniștn de la noi au fost de nenumărate ori răsplătiți cu premii la unele concursuri redutabile. Dintre aceștia sînt amintiți Dan Mîndrilă, saxofonist, Marius Pop, pianist, Gioni Rădulescu, contrabasist, pianist, compozitor, aranjor și conducător de orchestră, Eugen Galdi, baterist, Richard Oschanitzchi, pianist și compozitor, Bebe Prisada, saxofonist, Peter Wertheimer, saxofonist, clarinetist, flautist, Aura Urziceanu, cîntăreață de excepție, Radu Goldiș, chitarist, aranjor, conducător de formație, Micki Ampoițan, saxofonist, Nicolae Farcaș, trombonist, toți de reputație europeană și chiar mondială. Lucrarea este ilustrată cu 120 de fotografii alb-negru și 8 planșe color ale personalităților marcante ale jazzului de la noi și de pretutindeni.

Dicționarul nu este însă scutit de cusururi. Printre altele, în cuprinsul său nu sînt prezentați cîteva formații și interpreți de jazz de renume, cum ar fi: grupul Novi Singers, Robin Kenyatte, Cecil Bridgewater sau, de la noi, Gabriel Mărgărint. Cu toate acestea, această lucrare nu trebuie să lipsească de pe masa de lucru a muzicienilor și muzicologilor, a tuturor celor care doresc să ia cunoștință cu lumea jazzului, ca fiind o adevărată enciclopedie a muzicii de jazz, de la începutul ei și pînă în zilele noastre.

EMANUEL TANJALĂ ■

Curier muzical

● **Spinu Vasile, Brașov:** Vom transmite scrisoarea dumneavoastră lui Doru Stănculescu, membru reprezentativ al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. O voiați scrisoare deschisă și chiar așa și e: fiindu-ne adresată am deschis-o înainte de a o citi ● **Florea Nnu, Bistrița:** „Rîndurile mele încep cu o întrebare: de ce ziarul județului Bistrița-Năsăud n-a recenzionat ecoul pe care l-a avut întîmplarea literar-artistică asupra publicului prezent la Cenaclu, pe lîngă care a reușit să intre, bineînțeles?" Rîndurile dumneavoastră continuă cu o întrebare: chiar, de ce? ● **Andrei Bucur, Piatra Neamț:** Textul original al cîntecului lui Bob Dylan ca și traducerea lui Adrian Păunescu au fost publicate în revista noastră în anul 1974. Apelați deci la o colecție ● **Ana Adamescu, Buzău:** D-n poezia „Și totuși" semnată de dumneavoastră: „Avem o iarnă / Și totuși păsările cîntă". Ce vedeți dumneavoastră rău în asta? Am cerut, spunți dumneavoastră, un răspuns fie și nefavorabil. Iată! ● **Marius Rusneac, Alba Iulia:** „Am așteptat cu multă nerăbdare a doua parte a cronicii întîmplării literar-artistice numărul 209, întîmplare care s-a „întîmplat" la Alba Iulia, dar se pare că tov. Eugen Seceleanu a uitat că trebuie să existe și a doua parte a cronicii. Oare această uitare nu se datorește faptului că nu s-a putut scrie nimic deosebit despre această întîmplare literar-artistică ce poartă numărul 209?" Nu, nu din această cauză. Dimpotrivă: spectacolul a avut loc marți, l-am apreciat ca extraordinar și dorind să apară cronica în ziua de joi (peste 48 de ore) am scris-o pe loc, fapt, dealtfel, fără de precedent în munca noastră de secretar al cenaclului. Oricum, vă mulțumim ● **Marila Sanda, București:** „...Vă urez ca oriunde veți merge să întîlniți numai oameni adevărați, care să merite arta pe care o reprezentați, care să știe să iubească și să prețuiască munca la adevărata ei valoare. Iar dacă pe undeva nu veți găsi înțelegere, ospitalitate, dragoste — pe care le meritați din plin, dacă uneori veți obosi, întoarceți-vă la noi". Pe unde stați?

EUGEN SECELEANU ■

Marcela Saftiuc sau Marcella Saftiuk?

Puține cîte sînt, articolele, notele, cronicile, informațiile privitoare la muzica tînără sînt pur și simplu devorate de fanaticii admiratori ai acestui curent artistic. Majoritatea lor decupează tot ce găsesc scris pe marginea subiectului în cauză și păstrează cu grijă tăieturile spre bucuria lor și a celor care n-au reușit să se aboneze sau să obțină revistele la chioșcuri. Există sute, probabil mii, de astfel de arhive individuale.

Nu mai reprezintă un secret pentru nimeni, sper, că există un grup destul de numeros de tineri care deschid anumite reviste întîi și întîi la pagina sau colțul rezervat muzicii tinere. Cunoscînd destul adolescenții care s-au apropiat de revista **Tribuna** (de exemplu) datorită excelentelor note și topuri de calitate afiate acolo. Și în alte reviste sau ziare informațiile sînt cu adevărat informații, dar în unele cazuri se pare că numele (deseori și biografiile) personalităților muzicii tinere prezente în pagină sînt mai familiare cititorilor decît celor care s-au ocupat cu redactarea notelor. Într-o tabletă în care înfiera extravaganțele unui star-pop, un binecunoscut dramaturg devine hasul lui Jagger, rebotezîndu-l „Mike" și înlocuind prenumele „Mick" prin care se făcuse cunoscut pînă și elevilor din școala elementară (și nu prin extravaganțe, ci prin muzică). Greșeală de tipar, se poate spune. Dar tot greșeală de tipar să fie și anunțul dintr-un Program Radio, decembrie '76, prin care ni se aducea la cunoștință faptul că vom asculta „muzică folk cu Doru Stănculescu și Marcella Saftiuk"? După ce ani de zile ne-am speriat de litera k din cuvîntul folk, iată-ne acum în situația în care facem abuz de ea. Pe cînd un program cu formația **Kurtea Veke** condusă de Sorin **Kifiriuk**? Dar acestea sînt lucruri minore, mi se poate reproșa. De acord, dar ce facem cu știrea prezentă în notele de călătorie prin însorita Californie ale unui apreciat scriitor (apărute în „România literară") din care aflăm că la radio-ul mașinii cu care călătorea a auzit „vocea cu irizări suave a **Olimpiei Newton-Johnson**"? Să fie vorba de Olivia Newton-John, pe care o vedem și noi, din cînd în cînd, stînd cuminți în București, în fața televizoarelor? Dacă nu e vorba de ea, atunci probabil de curînd a apărut un nou star de care noi încă n-am aflat, iar dacă totuși despre ea e vorba, atunci s-ar putea să fie un fapt deosebit de semnificativ și tulburător...

Oameni buni, de data aceasta voi, cei care vă ocupați de muzica tînără, cercetați o informație cît se poate de bine înainte de a vă hotărî să o publicați, nu de alta, dar s-ar putea întîmpla ca știrea din revista străină ce v-a căzut în mînă să fie ea însăși greșită. „Bill Bruford de la Yes", cum a apărut într-o publicație bucureșteană în ianuarie 1977, mi se pare o știre anacronică, fiind cunoscut faptul că Bill Bruford a părăsit formația Yes încă de la sfîrșitul anului 1972, făcînd „schimb de locuri" cu Alan White de la King Crimson, iar de la desființarea ultimei (în urmă cu peste doi ani) pe lîngă titulatura de ex-Yes i se poate atribui și aceea de ex-King Crimson. Deci, ceva mai multă grijă nu strică!

Unii cîntăreți, în special cei de muzică ușoară, cred că „rup inima tîrgului" și-și sporesc succesul propriu folosind în anunțarea melodiilor ce urmează a fi cîntate numele unor vedete de largă circulație, neștiind că au trecut cîțiva ani buni de cînd simplul anunț că vei cînta o melodie Jimi Hendrix stîrnea un imens entuziasm, făcînd inutilă execuția propriu-zisă. Dar pe lîngă anunțurile exacte, care nu fac obiectul articolului de față, apar și cele greșite, cum ar fi „melodia formației New Seekers (sau a lui Ray Charles) — Never Ending Song Of Love", numele amintite reprezentînd de fapt intermediarii prin care melodia a ajuns la interpreții români și în nici un caz autorul, ei fiind Delaney Bramlett, tar melodia făcîndu-și intrarea în lume pe albumul „Delaney & Bramlett And Friends — Motel Shot", unde se află în poziția a treia, pe fața a doua. Alt exemplu, de data aceasta cel mai grav, deoarece greșeala este intenționată: Adrian Romcescu a anunțat într-o serie de concerte melodia „Killing Me Softly With His Song" drept o compoziție Aretha Franklin. Aducîndu-i-se la cunoștință că autoarea este, de fapt, Roberta Flack (iar cîntecul este scris sub impresia produsă asupra ei de un concert al lui Neil Diamond), după cîteva insistențe și-a călcat pe inimă, schimbînd anunțul în „o melodie din **repertoriul** Arethei Franklin" (spectacolul din 12 decembrie 1976), altă informație greșită, Aretha necîntînd melodia sus-amintită în nici o imprimare cunoscută și amintită de revistele de specialitate. Dar, nu-i așa, vorba domniei-sale: „Cîți au auzit de Roberta Flack și cîți de Aretha?" Ei bine, sîntem cîțiva (și nu puțini) care am auzit și de Roberta Flack și dorim ca și ceilalți să afle de ea (și nu numai de ea). Dar continuînd practica informațiilor greșite, nu vom ajunge niciodată la rezultatele dorite. Decît așa, mai bine lipsă...

FLORIAN PITIȘ ■

Scrisori acasă

22 dec 1976

Dragă prietene,

Cu mare întîrziere îți trimit cîteva vești de prin aceste depărtări deși, poate, din multitudinea lor acum nu le-am ales pe cele mai potrivite. Însă, conform discuției avute cîndva, îți voi relata TOTUL în scris, și cît mai curînd, la sosirea mea în țară.

De aceea și pentru multe alte motive de-abia aștept să ajung în țară. Anexez, pînă atunci, un articol (oare, nu-i mult spus ?) pe care îl poți prelucra după cum dorești.

Al dumitale cu deplină sinceritate,

GIL BENON PĂSCULESCU ■

Nodul gordian

MOTO

„De ce navig ?" — Așa, să-ntrebe prostul
Și tot să nu-nțeleagă de l-o spui ;
Navig, pesemne, să-l întrec pe frustul
Năier pribeag cu sufletul tehui
Sau pentru că pe navă mi place rostul
De-a nu plăti chirie aimănui.

Într-adevăr am găsit o dată un mintos care mi-a pus și această întrebare idioată : — De ce navig ? de parcă ai putea întreba păsările de ce zboară sau soarele de ce luminează.

Mi se pare că eram într-un tren accelerat care m-aducea, în vara anului 1976, în Capitală.

L-am privit lung. Făcea, probabil, parte din celebra categorie a celor care știu doar „pap și tabac", cum zic oamenii mării.

Tocmai atunci, privind pe fereastră am văzut o placardă uriașă cît tot spatele unui bloc — ajunsesem la Basarab — pe care scria : „Nici o masă fără pește oceanic" și i-am arătat-o. Apoi am răspuns.

— Pentru peștele țării navig iar dacă ai știi cum se pescuiește, l-ai mînca cu oase cu tot.

— Nu-mi place peștele oceanic, a răspuns el.

— Se vede, am replicat eu. — Cum, ce se vede ? — Păi, mîncătorii de pește oceanic nu-s chiar așa lipsiți de duh, am spus făcîndu-i semnul concludent spre glavă. Dar să revin la întrebarea pe care mi-a pus-o.

Navig fiindcă îmi place marea, fiindcă e continuă înflorare e totul. Ajungi să iubești chiar și pericolul și te feliciți cu entuziasm cînd reușești să-i tragi clapa și în flota noastră de pescuit sînt destui care privesc, de pildă, pericolul ca pe ceva de la sine înțeles. Jocurile sînt făcute deja de la plecarea în larg, învinge stăpînirea de sine și curajul. Monotonia vieții la bord în afară de pericolele reale, mai e schimbată de „darurile" pe care ni le face oceanul — pești exotici de adîncime, caracatițe, sticrie, vertebre cît buturuga ale unor animale, poate, dispărute, traule scăpate în adîncuri de alte nave și, bineînțeles, peștele pentru care sîntem trimiși.

Voi relata doar un caz — așa pentru că e recent și amintirea lui e încă proaspătă deci. Însuși pentru comandantul navei noastre acest caz a fost puțin obișnuit ; dealtfel, a participat efectiv la elucidarea, rezolvarea favorabilă a ceea ce am numit „caz".

Prezentele rînduri sînt bazate și pe datele reale extrase din jurnalul de bord.

Totul a început pe 12 decembrie 1976. Peste cîteva zile urma să plecăm în unul din porturile din jur pentru aprovizionarea cu apă — mai aveam doar 20 de tone de apă — alimentele la bord se împuținaseră și, mai mult de atît, aveam nevoie și de motorină. Cît privește starea tehnică a navei erau necesare reparații „pe ici, pe colo prin punctele esențiale", reparații care nu ne mirau fiindcă această navă trebuia să fie la șantierul de reparații în cursul acestei luni, decembrie 1976. Sîntem al treilea echipaj care exploatăm această navă de la ultima ei reparație făcută în septembrie 1975 la șantierul din Malta. Așa că SINOE (Sinoe, cum îi zic băieții) face... minuni Problema principală era apa, baie nu făcusem de o lună

Ne-am întîlnit cu M'N Trw HARGHITA la 22°51' latitudine sudică și 13°20' longitudine estică pentru a-i împrumuta, știind că noi vom intra în port, sonda de adîncime pe care, ea neavînd-o, era ca și oarbă la pescuit, pentru a se servi de sonda noastră pînă ne întoarcem în zonă și cît a durat transbordarea acaretului am bulutit în derivă.

La ora 9.15 nava a început să trepideze puternic. Tot compartimentul MAȘINĂ s-a alarmat. Șeful mecanic Sava Rudolf cu oamenii săi controlează totul în amănunțime. Era o activitate febrilă lesne de închipuit. S-a rodus numărul de rotații la axul principal. Se ajunge la concluzia că la elice este „ceva", vreun dar nedorit făcut de ocean acum la sfîrșit de an care sugrumă sistemul de propulsie al navei. Cum nava Harghita nu apucase să se îndepărteze e solicitată să ne ia la cravată și manevra parîmelor a fost executată prompt de nostromul echipajului, Titov Mihai.

În aceeași zi la ora 19.30 Harghita ne-a lăsat în ancoră în mare liberă, remorcajul fiind terminat odată cu scoaterea noastră din zona de pescuit. Comandantul a luat legătura cu un pescador bulgăresc „OLUȘA" pentru a ne împrumuta un costum de scafandru. S-a lăsat barca la apă, am luat costumul cu buteliile respective și acum trebuia să ne debarasăm de prezumtiva tinichea prinsă de coadă. Și uite că a doua zi, pe o vreme frumoasă, pe un calm desăvîrșit, începe cea mai urîtă operație chirurgicală pe care am văzut-o și, mai mult, am trăit-o alternativ cu comandantul, din viața mea. Oceanul însuși parcă își ținea răsuflarea curios și el ca și focile care ne dădeau tîrcoale. Despre foci auzisem că însoțite de pui îi atacă chiar și pe oameni. S-a lăsat barca la babord la ora 08 00 pe 14 decembrie 1976. Comandantul Burlacu Niculai a îmbrăcat costumul de scafandru, și-a pus buteliile în circă și din babord s-a lăsat la fund să constate ce avem la elice. A stat cîteva minute și s-a întors la barcă obosit, foarte obosit. Ulterior aveam să aflu că are o afecțiune, se lovise nu știu în ce împrejurare și presiunea apei îl presase așa fel încît durerea îi impusese să iasă. Cu atît mai mult evaluez temerarul său gest și sacrificiul făcut. A stat îndelungă vreme pînă și-a revenit. A spus doar că avem înfășurat pe butucul elicei un traul baban. A intrat apoi Agapov Luca, maistrul traul și totodată iubitul boss al pescarilor.

Trebuia să dea dintr-un bord în altul, pe dedesubtul navei, de la babord la tribord, o sauă călăuză (așa-numitul sokar) necesară scufundărilor ulterioare. Nu știu ce-a văzut, ce-a simțit deoarece nici la elice n-a ajuns și nici n-a mai vrut să intre după aceea. Îmi plăcuse un răspuns adresat comandantului înainte de a intra.

— Luca, zice comandantul, dacă te sperii, tragi de cordelină (cordelina călăuză îl ținea legat de bord și capătul acesteia se afla la comandant).

— Dacă mă sperii, a răspuns el, trag... și a spus ce trage, în hohotul întregului echipaj aplecat peste copastie. Sfidarea morții cu o glumă cred că e cel mai frumos elogiu adus vieții și îl admiram sincer pentru curajul său. Cum am spus însă, n-a reușit să treacă dincolo pe sub navă și nici n-a mai încercat. De intrat nu mai intra nimeni, comandantul întrase o dată pentru constatare și tot la dînsul era speranța tuturor. Odată în viața sa de lup de mare mai trăise o astfel de experiență. Știam că nu poate impune nimănui această luptă cu afundul și atunci m-am oferit eu.

Nici eu nu știu de ce am făcut-o. Poate eram curios de tainele adîncurilor sau poate că am vrut să-mi verific curajul sau pentru că se cerea un „om pentru infern". Cert este că am intrat și eu în această luptă contracronometru cu vitregia afundului. Da, la început mi-a fost al dracului de neplăcută senzația simțită : curiozitatea, sfidarea pericolului, conștiința că TREBUIE să reușim, teama de axfisiere, palparea unui mediu total necunoscut mie, toate la un loc mă amețeau ca un vîrtej. Și totuși, îmi ziceam, dacă a intrat comandantul nici pentru mine nu este imposibil. Trebuie să am același curaj. Prima impresie a fost pur vizuală. Ciudat cum culoarea de suprafață a oceanului, de un albastru mat, pe măsură ce cobori este vernil. De asemenea, tăcerea acestui tărîm de basm e coleșitoare. Poate aș fi ajuns la elice chiar din prima scufundare, dar am înghițit apă și am semnalizat să fiu scos afară. În după-amiaza acelei zile toți schiparul a spart gheața dînd pe sub navă parîma între butuc și corp, apoi a agățat o ghiară de pisică de traulul bucluc urmînd să fie tras de vinciul bordului. Vinciul n-a smuls decît cîteva parîme de traul. La următoarele două scufundări a tăiat cîteva parîme răsucite pe butuc și a ieșit. Se aplicase, dealtfel, în această după-amiază o altă metodă. Se lăsase pe șlipul navei o scară pilot cu o greutate suficient de mare pentru a-i menține imobilitatea chiar la cei 7-8 m sub nivelul apei și deci pionjările se făceau de pe șlip. Agapov a mai coborît după aceea o dată, dar fără să intre practic sub navă. Spunea că masa aceea compactă de traul înfășurat, franjurile care undulau molatic te înspăimîntă. Surprind privirea comandantului : Încerci ?

— Încerc, am răspuns.

Cum în tuburi mai erau doar 20 at comandantul a socotit să le destineze consumului pentru probă, adică să mă țin cîțiva metri sub apă fără să intru la elice pînă la consumul buteliilor după care să-mi pună butelii noi pentru atacarea obiectivului principal : traulul de la elice.

Deodată am fost brusc tras sus de comandant. De abia după final mi-a spus că în timpul acomodării mele de sub apă o focă, crezîndu-și puiul în pericol, s-a repezit la mine. Eu nici n-o văzusem măcar, deși mi s-a spus că la foarte mică distanță a trecut pe lîngă mine. Mă gîndisem destul cum să fac să nu mai înghit apă și, mai ales, de unde provine apa în mască. Apă pe care o trăgeam pe nas. Pricina era mustața care nu permitea o bună etanșeitate și i-am spus și comandantului, care mi-a răspuns :

— Rade-o, fi-ți-ar mustața a dracului.

—De acord, boss, dar numitul individ trebuie să se debaraseze personal pentru a și-o însuși deși nu cred s-o facă.

— Ce l-ar opri ?

— Păi, cînd mă vede cu atîtea cuțitoaie la brîu își pierde curajul.

Așa că mi-am înfundat nasul cu toată valea bordului, mi-am pus masca și m-am lăsat în a patra scufundare care avea să fie prima mea scufundare eficientă.

Ca o imensă parașută de meduză plasa se unduia amenințătoare. Tăcerea era ca într-o Sahară, iar presiunea în urechi era din ce în ce mai apăsătoare. Am tăiat două parîme de nailon de vreo 50 mm diametru. Respiram des de teamă să nu uit să respir și am atacat a treia parîmă. Cum ochii începeau să-mi fie înundați de apă și mă rănisem și la mînă, am semnalizat să fiu tras afară.

Am cerut alt cuțit și m-am aruncat iarăși pentru a continua tăierea parîmei începute anterior. Pe măsură ce tăiam, simțeam cum traulul se destinde. Lucrările s-au suspendat pe a doua zi fiindcă se făcuse seară.

Dimineața la ora 9, Agapov Luca, cu trupa sa de pescari, a reușit cu cîrligele plumbate cu vinciul, pe sub pintocele navei, să agațe traulul dar s-a observat că era ținut de ceva anume care se opunea virării, respectiv desfășurării de pe butucul elicei, pentru care motiv s-a pus iarăși problema plonjării. Am fost întrebat de comandant dacă intru iarăși. Și am intrat iarăși. În noaptea de 14 spre 15 decembrie revăzusem mintal diverscle situații ce se puteau ivi : atacat de vreun rechin, încurcat în plasa revărsată peste mine după tăierea nodului gordian, ruperea cordelinei, călăuză care mă ținea în legătură cu bordul. Bineînțeles, transpirasem masiv. Vremea de a doua zi era mai păcătoasă. O măruntă burniță sadoveniană se cernea fără întrerupere.

— Peștele ei de vreme, l-am auzit pe comandant. Totuși trebuie să scăpăm de această blestemată încurcătură. Trebuie o tăiere tocmai în punctul unde desfășurarea spirei de traul este blocată. După cum ziceam mai înainte în dimineața acestei zile m-am afundat iarăși. Am continuat să tai din înfășurarea aceea de pe butuc și a trebuit să ies.

— Ți-e frică ? m-a întrebat skiparul.

— Nu mi-e frică, boss, dar îmi intră apă în mască și-mi acoperă ochii. Ultima parîmă am tăiat-o pe Ne Ve.

— Bine, odihnește-te, și caută să găsești nodul gordian. Ei bine, de data asta am stat mai multicel la apă. Zece minute după cum mi s-a spus ulterior. Imaginați-vă două brațe încătușate. Pentru deschiderea lor trebuie tăiată cătușa. Cam așa era și situația de la elice. Prin tragere cu mijloacele bordului traulul nu se desfășura fiindcă cîteva zăce de mai multe parîme se opuneau virării cu vinciul. Am tăiat cu nădejde căutînd să folosec rațional timpul.

Aveam în spate planul palelor elicei în care mă sprijineam pentru a tăia. Odată cu ultima parîmă tăiată, traulul întins de cîrlige s-a destins și toată masa de plasă a năvălit peste mine. Am căutat disperat să mă eliberez și am căzut în gol ca un bolovan, tras și de greutatea propriilor tuburi și de greutatea de lestare (un lanț de vreo 15—20 kg) necesară coborîrii spre adînc. Lumina dispărea treptat și presiunea în urechi era tot mai puternică Cred că a fost cel mai groaznic moment. Nu mai găseam călăuza pentru semnalizare. Mi-am zis că poate am tăiat-o eu din greșeală odată cu ultimele parîme. Înotam spre suprafață dar în zadar. Tocmai mă străduiam să tai legăturile lanțului pentru a-mi ușura greutatea cînd am văzut sus la vreo trei metri deasupra mea nava și după puțin timp am căzut extenuat în brațele de tată ale comandantului.

A intrat apoi skiparul să continue lucrul dar s-a întors foarte repede și încă de jos de la scară a întrebat de șeful mecanic.

— Sînt aici, tovarășe comandant.

— Ce mai aștepți ? Pornește mașina. Dar nebunul ala de Pasculescu unde e ?

— Tot aici tovarășe comandant. Mă surprinsese tonul supărat cu care vorbea, încît o clipă acel „pornește mașina" adresat șefului mecanic am crezut că nu-l decît o glumă de om care face haz de necaz.

— La prezință-te la mine. M-am dus. Eliberîndu-se de mască și nemaiputînd să-și țină risul, mi-a întins mîna : Te felicit, băiete, putem pleca. În controlul pe care îl efectuase spunea că — nemaivăzînd nimic pe butucul elicei — era să țipe de bucurie și să uite de furtunul de oxigen prin care respira, ceea ce l-ar fi fost fatal.

Așa se face că, după ce am dat costumul bulgarilor, am plecat cu toată bucuria spre port și acum totul a rămas în urmă ca un coșmar.

Știm toți că am evitat scoaterea navei Harghita din producție pentru a ne remorca cît și cheltuieli de valutare necesare angajării unui scafandru.

Bazderist GIL BENON PĂSCULESCU ■
Cdt. BURLACU NICULAI ■

Subiecte

Un tip

„Ți-am culeș, îmi scrie Radu, toate datele pe care le-am putut afla despre Vlad. Nu a ajuns ce credeai tu, dimpotrivă. Nu-i mai dă nimeni nici o importanță, e pe ultimul plan în considerația tuturor".

...Proveniența lui Vlad e obscură. Se zice c-ar fi fiul unui vechi, administrator de moșie, ceva în genul lui Tănase Scatiu. Probabil de aici vine arivismul său, ambiția de a pătrunde și a se promova. A absolvit liceul în 1947, ultimul an cînd se mai făceau opt clase, lucru la care ține foarte mult. Era prea mic cînd s-a început războiul care ar fi trecut aproape fără stireă lui dacă tatăl n-ar fi murit în 1942 nu pe front, ci dintr-o intoxicație, acasă, lăsînd familia într-o situație materială grea. Mama nu s-a recăsătorit și Vlad a trebuit să muncească asiduu pentru a-și termina școala. A început să dea lecții de matematică altora de la 14 ani. Învăța foarte bine („tocea" după expresia colegilor), era foarte disciplinat și nu-și mai îngăduia nici o distracție. Bacalaureatul a fost pentru el o jucărie. A urmat în continuare Academia de înalte studii comerciale care între timp și-a schimbat denumirea în I.S.E. și, conștiincios, a absolvit-o cu o medie foarte bună. Repartizat în cadrele Ministerului de comerț, Vlad și-a asigurat încă un bun salariu. Rămas singur pe lume (între timp i-a murit și mama), nu a încetat să se însoare, dimpotrivă, a eliberat femeia de serviciu, preluînd el toate treburile casei. Mînca pe la cantine sau își cumpăra cîte ceva ușor pentru acasă, în schimb se îmbrăca foarte elegant, de obicei în haine gri. Izbutea să umble cu cămașa albă, imaculată, o săptămînă întreagă. Iarna purta căciulă de astrahan și palton negru cu guler de blană. Tîoul bărbatului îngrijit, Vlad nu vorbea cu nimeni, evitînd mai ales femeile. Dacă era invitat la un ceai, mulțumea cu politețe, scuzîndu-se : nu se simte prea bine sau lucrează la ceva ce nu suferă amînare. Într-un singur loc lua cuvîntul Vlad, la ședințe, dar niciodată primul și totdeauna numai pentru a aduce o completare ca reprezentant al sindicatului.

Anii au trecut și iată-l pe Vlad în preajma a 50 de ani. A încărunțit, părul său a căpătat culoarea hainelor, fața i s-a supt, buzele i s-au subțiat, însă ochii și-au păstrat sclipirea metalică de oțel. Vlad e acum șef de serviciu respectat de toți. A avut cîndva unele probleme cu originea, dar acum toți sînt lămuriți că n-a fost un privilegiat. I s-a dat dreptate și în chestiunea divorțului, stabilindu-se că nu el a părăsit domiciliul, ci soția care dealtfel s-a și măritat cu altcineva. Vlad e tipul omului căruia nu i se pot aduce obiecții. La serviciu vine primul, pe jos, din birou nu se mișcă niciodată, nu lipsește de la nici o ședință, nici măcar de la munca voluntară, nu cere nici un favor, nu e văzut prin localuri, nu pleacă în străinătate, nu are nici bani la C.E.C., nici mașină, nu i se cunoaște nici o relație. Unii susțin că Vlad pregătește un studiu la care lucrează tot timpul, alții pretind că adună în secret informații despre superiorii săi ca să-i înfunde și să se promoveze pe el. E o ciritlă, zic unii, temîndu-se totuși ca vorbele lor să nu ajungă la urechile lui printr-un binevoitor. Alții, agasați, i-au fabricat anonime. Planurile i-au fost în tot cazul dejucate, căci cîteva trimise în anchetă, l-a luat tare :

— Tovarășe Vlad, dumneata nu ți-ai însușit lipsurile...

AL. PIRU ■

„PĂMÎNTUL DEOCAMDATĂ"

● În curînd, din nou în librării volumul de versuri **„Pămîntul deocamdată" de Adrian Păunescu**. După epuizarea primului tiraj, Editura Eminescu, împreună cu librării (cărora îi se cere — chiar în aceste zile — părerea cu privire la numărul de exemplare necesar publicului) și cu poligrafii de la Casa Scînteii, pregătește al doilea tiraj. Cît va fi el ? Cît vor dori cititorii.

Nicolaus Berwanger

beton însufleţit

s-o născut
în nouo casă de noştere
în nouo casă de noştere
din beton
şi de atunci
stă într-un bloc
într-un bloc
din beton
primii paşi l-o făcut în curtea
bunicului
în imenso curte
betonată
şi acum e la liceu
la un liceu modern
din beton
şi citeodată mai bate mingea
pe o stradă
betonată
pîinea şi laptele le fa
într-un mare complex
din beton
de o săptămînă îşi are prima
iubire
fata-i de o vîrstă cu el
şi stă vis-a-vis
într-un bloc cu zece etaje
din beton
împreună se plimbă prin parc
pe alei
betonate
şi se aşează pe o bancă
pe o bancă
din beton
abia atunci simte
că el nu-i
din beton
inimo-i nu este
rece şi rigidă
ca betonul
şi bate nebună
chiar acum aici în parc
în parc pe o bancă
din beton
dar mai tîrziu
cînd fata asta sau alta
nevastă-i va fi
mutîndu-se în noul aparto-
ment
din beton
deveni-va atunci inima lui
aşa de rece şi rigidă
apăsătoare
ca betonul
sau va rămîne
caldă şi vibrantă
chiar dacă-mprejur
betonul se înalţă
cenuşiu şi rece

a fost un sat...

un liliac
pe-un cîmp milos
un dîmb
şi-n jur porumb
găunos
o cazemată
şi atît
n-o fost alci cîndva
un sat
a dispărut
acolo parcă
a stat
a casă scundă
oamenii-i
unde-or fi azi
iar cei de ieri
lăcaş de veci
unde-or aveo
nu văd a cruce
nici un mormînt
a cazemată doar
în apă stînd
pe aceea
timpul de ce
n-a fi îngropînd-o

mă întreb

se spune
toţi oamenii sînt oameni
şi noi oamenii
credem în aceste cuvinte
dar
azi mă întreb
voi oameni
de pretutindeni
oare
nu s-au scris prea multe
istorii
în ultimul veac
cu singele oamenilor
care
au fost
ferm convinşi
că toţi oamenii
au rămas
într-adevăr
oameni

n.ă bucur

mă bucur
fiindcă eu
pot să mă bucur

● Nikolaus Berwanger, născut la 5 iulie 1935, absolvent al Facultăţii de filologie, secţia română-germană, Universitatea din Timişoara, a debutat editorial cu volumul de proză umoristică „Floarea de mac", editura Facla 1972 Publică apoi volumul de schiţe „Pe urmele soarelui", editura Kriterion 1974, „Schreiwer" (Scrisori satirice), editura Kriterion 1975, monografia „Ada Müller Guttenbrunn", editura Kriterion 1976, precum şi volumul de „Poezii şvăbeşti", editura Kriterion 1976.

Actualmente este redactorul şef al revistei „Neue Banater Zeitung" din Timişoara.

tu te bucuri
fiindcă tu
nu te poţi bucura
el se bucură
fiindcă tu
nu te poţi bucura
eo nu se bucură
pentru că eu
poi să mă bucur
dar
cu toţii ne bucurăm
că putem
trăi
umbla
suride
putem face tumbe
ne putem iubi
căsători
ciorovăi
împăca
de aceea
nu sînt supărat
pe mine
pe natură
pe tine
nici chiar atunci
cînd gîndurile mele
zboară
şi zboară
precum gonesc norii
sub bicele ploii

iteraţie

învăţaţi mereu
să umblaţi
învăţaţi mereu
să mîncaţi
învăţaţi mereu
să vorbiţi
învăţaţi mereu
să gîndiţi
dar mai ales
învăţaţi mereu
să vă daţi
înşivă ascultare
convinşi fiind
că toţi cei
cu chip de om
oameni au şi rămas
urmaţi-mi sfatul
şi judecaţi
cîte isprăvi
nu face omul
de la naştere
pînă
la
moarte

astăzi şi mîine

cineva a spus
omul să muncească
tot să muncească
altcineva a afirmat
omul să înveţe
tot să înveţe
şi un al treilea a propus
omul să trăiască
tot să trăiască
cui
dăm crezare
poate
celui de-al patruleo
care a constatat
omul
să muncească din greu
numai atunci poate învăţa
în linişte
dar să şi-nveţe cu-ndirjire
numai atunci poate lucra
în linişte
oamenii
care ştiu prea bine
cu cîtă trudă se cîştigă pîinea
şi au minţile luminate
pot în linişte
să trăiască
în perfectă linişte
astăzi
dar şi mîine
sau
sînt chiar aceştia neliniştiti
fiindcă au minte luminată
şi ştiu
cu cîtă trudă
se cîştigă
o bucăţică de pîine

acasă

acasă e doar acasă
ţintuit chiar în colţişorul uitat
neputînd îngăima măi frate of
soro
hohotind înecat de lacrimi
tot ce mă înconjoară
îmi este atît de sfînt
pavajul cel vechi
pavajul cel nou
şi chiar poarta din fier forjat
salcîmii înmiresmaţi
din faţa micii case părinteşti
şi pitpalacii pe cîmp
nimic nu cedez
nici măcar un căuş din ţărîna
bănăţeană
pentru nimic din lumea largă
n-aş da

o familie

în odaia cea bună
pe un perete sinistru
zugrăvit în argintiu
atîrnă-n coltişorul cu nouo
sobă de petrol
o familie-ntreagă
în ţinuta impecabilă
bine retuşată
bărbaţii proaspăt raşi
lîngă un ghiveci de flori
aproape toţi sînt fotografiaţi
străbunicul de azi
pe-atunci în floarea vîrstei
sus de tot în ramo aurie
cu mustaţă de husar
priveşte-ncruntat spre fereas-
tra
largă
în care se răsfrînge soarele
frumos
la dreapta
cam zece centimetri mai jos
mireasa lui
cu basmouo înflorată
parcă şi-acum ar şterge
pratul
şi n-ar dormi de mult
sub ţarina în marginea satului
albe ca spuma laptelui
cele trei fete virtoase
care atîrnă sub chipul mamei
mîndre cu danturo de-nvidiat
dar cu o privire speriată
de om snopit în bătăi
acestea sînt mamele
celor trei flăcăi de colo
cu purtare trufaşă
ca a maicii
flăcăii de pe perete
cu zugrăveli argintii
îşi flutură pletele
şi se vede că sînt altfel
decît bunicul lor
deh
sînt mai cu scaun la cap
nu-şi amărăsc sufletul
răscolind pămîntul
sînt deja căsătoriţi
jos de tot
atîrnă
bate-le-ar focul
nevestele lor fotografiate
în costume de baie
şi copiii lor
nu-şi mai amintesc de bunici
căci părinţii lor mai plîngeau
în scutece
cînd bunicii plecau
cu soldaţii
pe lîngă soacra
care doarme somnul de veci
atîrnă cei trei
ţepeni ca la marşul de paradă
şi nimeni nu ştie
sub care ţărînă
putrezesc osemintele lor
aveau vîrsta flăcăilor
cînd plecau cu soldaţii
o astfel de familie
atîrnată pe un perete
îşi deapănă istoria
cînd vrei s-o asculţi

pot aştepta

cred în tine
numai fiindcă oamenii
sînt oameni
dreptate
numai fiindcă oamenii
sînt oameni
te aşteaptă
dreptate
numai fiindcă oamenii
sînt oameni
te caută
dreptate
despre tine
învăţaţii de pretutindeni
au scris doar cărţi
dreptate
pentru tine milioane
s-au dus în luptă
dreptate
femei au rămas fără bărbaţi
dreptate
bărbaţii au rămas fără femei
dreptate
copiii şi-au pierdut părinţii
dreptate
părinţii şi-au pierdut copiii
dreptate
şi totuşi se aude
că tu nu vei dispare niciodată
dreptate
şi am încredere
în aceasta
mă întreb însă
de ce oare există încă
atîta nedreptate pe lume
dreptate
oameni mor de foame
explodează bombe
îţi place asta
dreptate
unii au totul
alţii nu au nimic
ştii asta
dreptate
aerul se poluează
prea mulţi oameni sînt bolnavi
crede-mă
dreptate
sînt convins
că tu ştii totul
şi vezi totul
dreptate
dar
te-a hărţuit
mereu
nedreptatea
pacot
eu unul te-am stimat
întotdeauna
şi-am crezut în tine
dreptate
aceasta
fiindcă sînt un om
care întotdeauna te-a căutat
dreptate
ştii
dreptate
eu totuşi nu mi-am pierdut
răbdarea
aştept
pînă oboseşte
nedreptatea
fiindcă odată şi odată
totuşi va obosi
ascultă-mă pe mine
dreptate

singur cu mine

vreau să fiu singur
singur
numai cu mine
în tihnă vreau să vorbesc cu
mine
singur
numai cu mine
vreau să-mi fac semne
prieteneşti.
singur
şi numai mie
vreau să-mi surid mulţumit
singur
şi numai mie
vreau să mă plimb cu pro-
pria-mi minte
singur
aşa numai pentru mine
vreau să-mi mîngîi sufletul
singur
aşa numai pentru mine
nu vreau adevăruri diluate
cu vise
nici cînd sînt singur
singur cu mine
nu vreau să mă joc de-a
baba oarba
în viaţa asta scurtă
nici cînd sînt atît de singur
atît de singur cu mine
nu vreau să fiu un păcălit
păcălitor
pe acest pămînt cocoşat
chiar cînd sînt atît de singur
singur
numai cu mine
nu vreau să fiu ridicat în
slavi
în deşertele slăvi
vreau să rămîn pe acest
pămînt
mult
nespus de mult
dar
vă rog din suflet
să fiu înţeles
citeodată
vreau să fiu singur
ca astăzi
singur şi numai cu mine

Pietroasa, un pui al Cloştii cu puii de aur

Amplasată în centrul podgoriei Dealul Mare — veche şi renumită podgorie întinsă între Valea Teleajenului şi Valea Buzăului — Staţiunea Experimentală viticolă Pietroasa a fost întemeiată în 1893, deci acum mai bine de 80 de ani, în plină bătălie pentru refacerea viticulturii ţării distruse de flagelul filoxerei. Iniţial, pepinieră — pe nume Pietroasa — staţiunea, după ce de-a lungul anilor şi-a îndeplinit primele sale obiective (producerea materialului săditor viticol altoit ; stabilirea sortimentului celui mai adecvat ; pregătirea cadrelor de altoitori şi viticultori care să asigure refacerea plantaţiilor viticole) a ajuns astăzi, prin fericită integrare a cercetării cu învăţămîntul şi producţia, să reprezinte una din cele mai importante şi cunoscute staţiuni viticole din ţară, adăugînd la renumele locului, legat de descoperirea „Cloştii cu puii de aur" pe cel al podgoriei producătoare de Tămîioasă şi Grasă românească. Aproape 100 de medalii de aur obţinute în concursuri cu vinuri dintre cele mai renumite din ţară şi din străinătate se înşiră pe panoplia staţiunii, atestînd meritele excepţionale ale celor care au lucrat şi lucrează aici pentru binele şi propăşirea viticulturii româneşti. Între aceştia, oameni de ştiinţă, foşti, actuali şi viitori savanţi în ştiinţa viticolă românească, oameni care, prin munca lor neobosită, nu numai că au asigurat dezvoltarea vechilor soiuri cunoscute, dar au descoperit şi altele noi, cele mai potrivite pentru a fi cultivate în zona lor de directă responsabilitate. S-au impus astfel vinurile tip, binecunoscute, ca : Tămîioasa de Pietroasa, Cabernet, Riesling şi în fruntea tuturor Grasa de Pietroasa. Iată ce scrie despre aceasta din urmă academicianul Constantin Gherasim, el însuşi într-o vreme conducător al staţiunii : „Grasa de Pietroasa este un vin fără de egal, suav, fin, catifelat, de culoarea chihlimbarului argintiu, pe care cel care îl la în gură îl simte în toate încheieturile nu numai prin cele 5 simţuri cu care sîntem înzestraţi cu toţii". Adaug, pentru nedegustătorii, care continuă să se mulţumească numai cu cele 5 simţuri, că tot aici, la Pietroasa, preocupările cercetătorilor s-au îndreptat spre soiurile de masă (Muscatul de Hamburg şi Afuz-Aly atît de gustoase), cît şi spre cultura pomicolă (alături de plantaţiile de vii au existat şi există două colecţii : una de piersici cu 185 de soiuri, plantate între 1954—1961, şi una de migdali, formată din 9 soiuri, astăzi în plină cercetare).

— Trebuie subliniat, îmi spune inginerul Valeriu Popa, directorul staţiunii, un om dăruit cu patimă veche pentru ştiinţa viticolă românească, că activitatea noastră din anii care au trecut a creat condiţiile pentru o apropiere mai mare a cercetării de rezultate practice la o scară mult mai largă. Ne facem mai mult simţiţi în cadrul fermelor etalon, al loturilor cu sarcină specială şi, în general, al unităţilor de producţie, astfel ca parametrii stabiliţi pentru producţia viticolă din cadrul acestora să fie realizaţi şi chiar depăşiţi. În acest sens, se acţionează cu asiduitate, pentru ca rezultatele cercetării ştiinţifice să poată fundamenta planurile de dezvoltare ale viticulturii din zona noastră şi să conducă prin lucrări de ameliorare la creşterea producţiei şi calităţii viticulturii.

Toma Aurel, secretar ştiinţific al staţiunii, mă însoţeşte într-o scurtă „Juare de cunoştinţă" a unui loc pe care, deşi moldovean, îl ştie pe dinafară de peste 20 de ani. Îmi vorbeşte despre microclimat, despre solul specific calcaros, despre media anuală de temperatură sudică („toamna aici viile sînt încă verzi"), îmi arată probele etalon de Tămîioasă, Grasă, Busuioacă de Bohotin, Cabernet, Merlot, Fetească regală, Clairette, Băbească etc. Jos, în pivniţe, pintecoase, butoaiele păstrează în ele biografii agitate de cercetare, sus, coborînd dealul, butucii de viţă-de-vie se înşiruie ordonat, în rînduri strînse, ca soldaţii. O lumină neaşteptată în zi de ianuarie albeşte clădirea staţiunii, o frumoasă apropiere de piatră, fier şi lemn de stejar. Înăuntrul cărei vinurile se nasc atît de greu pentru a fi băute cît mai uşor.

IULIAN NEACŞU ■

Eu, soție devotată...

La Judecătoria sectorului 2 din Capitală am întîlnit o ființă omenească pe post de minge de ping-pong. Cel puțin, așa părea la prima vedere. Mingea însuflețită are 16 ani și frecventează — este un fel de a spune — un liceu industrial ; paletele, tot însuflețite, se înțelege, sînt părinții. Cum de-au nimerit cu toții la judecătorie ? După o căsătorie pripită, soții au divorțat, cu ani în urmă, copilul fiind încredințat mamei. Aceasta, acum bolnavă, nu-l mai poate crește, iar tatăl refuză să-l ia. Să decidă legea...

La discuție am asistat întîmplător. Un magistrat se străduia să-i convingă că ar fi preferabil să rezolve problema între ei.

Părinții explică, pe rînd :

— Are note de nu știu ce — spune mama. Nu știe de frică. Uneori, sare să mă bată.

— Nici eu nu pot să-l țin — spune tatăl. Am 1 508 lei pensie, dar mai lucrez cu ziua unde se nimerește. Și apoi, nu știu să gătesc. Cum o să-i fac de mîncare ?

— Niciodată nu l-a controlat pe băiat, de asta nu știe de frică. Nu s-a interesat. Eu plecam la 2 dimineața la I.T.B. — 27 de ani am făcut meseria asta — și eram frîntă. De băiat nu s-a interesat, zicea că tribunalul mi l-a încredințat mie.

— Cum nu m am interesat ?

— A fost doar de două ori la școală cînd băiatul era la generală.

— Îmi iau angajamentul ca să mă duc de trei ori pe lună la liceu, dar la mine nu pot să-l iau

— Ai garsonieră la „Favorit".

— Eu vreau să-l găsesc cu băieți de societate și ei are anturaj de vagabonzi

— Asta așa e. Deunăzi s-a dus cu prietenii la Predeal. Zice : „Mamă, eu fără două sutare nu mă duc". Și i-am dat, deși am pensie mică de boală. Acum cîteva luni a plecat la Timișoara la meci și n-a plătit trenul, i-a făcut contravenție. Și totuși l-aș ține, nu sînt comodă, dar n-am putere. Eu l-am crescut, taică-su nu știe cum se crește un copil. Nici măcar nu i-a dăruit vreodată ceva.

— Cum nu l-am dăruit ? Dar pijamaua de ziua lui ? Mie nu-mi place însă că trage chiulul. Cîte absențe a avut în primul trimestru ?

— 22. A zis că n-a venit mașina.

— Am spus eu : trage la fit.

— Și totuși eu nu m-aș despărți de el, e copilul meu, măcar că nu mă respectă, că sînt șoferiță la I.T.B. Zice : „Las' că știu eu ce faceți voi la I.T.B. Stați cu covrigii în coadă". Auzi, cu covrigul în coadă, eu, care plecam la 2 dimineața și-l îngrijeam cum puteam. Nu m-aș despărți, că al meu e. Să-l ia taică-su doar două luni, pînă mă pun pe picioare. Îi înapoiez și banii pe timpul ăsta, că-mi dă 340 lei pentru copil. Apoi îl iau iar la mine.

Băiatul — care pînă atunci adoptase o poză de indiferență și de aroganță juvenilă fără a putea masca însă o inteligență nativă și o mare, imensă singurătate, durul care o ștergea la Predeal și Timișoara cu sutarele, chiulangiul care ocolea sistematic școala fiindcă nu venea mașina, băiatul care drept dovadă a afecțiunii paterne primise o pijama de ziua lui și un angajament solemn — a început să plîngă. Nu ca un țînc : două lacrimi i-au lucit în ochi și i s-au prelins încet pe obraji, cînd, în fine, a înțeles că această femeie muncită care era mama sa și care nu ținuse niciodată covrigi în coadă îl iubește, deși a jignit-o și a nesocotit-o, și că pentru ea nu este și nu va fi niciodată o minge de ping-pong. Doar e copilul ei. Poate această înțelegere îl va ajuta să se îndrepte. Dar tatăl ?

Se știe prea bine, la noi divorțul nu este încurajat nici de lege, nici de opinia publică. Dar dacă totuși, dintr-un motiv sau altul, despărțirea devine necesară, aceasta nu trebuie să se răsfrîngă asupra copiilor, ambii părinți rămînînd răspunzători față de copii. Pare un truism, dar o vizită la orice judecătorie arată că lucrurile nu stau chiar așa.

Cazul de mai sus se referă la ecourile îndepărtate ale unei căsătorii. La fel de instructivă este însăși cercetarea celuilalt capăt al firului, actul însuși al căsătoriei, sub aspectul responsabilităților pe care le implică. Act solemn, crucial în viața omului, însă atît de superficial privit uneori. Se vorbește mult despre această problemă. Răsfoirea unor dosare de divorț, cu sentințe definitive, recent pronunțate la Judecătoria sectorului 2 dovedește că acest simplu adevăr nu este încă, pentru unii, chiar atît de simplu.

■

Gheorghe A. se arată atît de grăbit s-o ia de soție pe Dumitra B., încît nu-și dă seama că ea nu ține la inima lui, ci la buletinul de București. După căsătorie, sentimentele consoartei se răcesc vertiginos ; ce mai încoace și încolo, ating punctul de îngheț. Lună de miere n-a fost, n-a fost o lună de nici un fel, doar trei săptămîni mari și late, după care soția și-a luat catrafusele. Și acest scurt interval, dealtfel, a fost bogat în evenimente. Dumitra își aducea de lucru și acasă, dacă ar fi să dăm crezare mamei reclamantului : „În lipsa noastră de acasă, pirita a fost vizitată de un bărbat, așa mi-au spus niște vecine, că spunea că acesta este șeful el de la serviciu". Nu știm dacă Dumitra avea mai mulți șefi ierarhici sau făcea ore suplimentare, dar din dosarul 2062/1976 reiese că vizita nu a fost singulară. Drept care Gheorghe A. arată : „Încă de la începuturile căsătoriei între noi s-au ivit grave neînțelegeri, provocate de atitudinea piritei față de mine și față de căsătorie, atitudine care m-a determinat să ajung la concluzia că nu a încheiat căsătoria animată de sentimente de dragoste și afecțiune față de mine, ci pur și simplu pentru a obține buletin de Capitală". Așadar, Dumitra a obținut buletinul, iar Gheorghe, mintea cea de pe urmă.

Cam de aceeași tristă soartă a avut parte și Dumitru V., care, și el, a considerat drumul spre Oficiul stării civile drept o cursă de 100 m plat. Linia de sosire a trecut-o la judecătorie. „După circa două luni de la contractarea căsătoriei pirita mi-a cerut în mod categoric să trec pe numele ei casa proprietatea mea, în care locuiesc. Refuzată, pirita, însoțită de ginerele și fiica ei, toți în stare de ebrietate, a ridicat de la domiciliul nostru lucrurile sale, spunîndu-mi că nu o mai interesez ca soț și că nu se va întoarce niciodată". (Dosarul 166/1976). Ce păcat că abia după căsătorie a înțeles că pe aleasa inimii sale el nu o interesa ca soț, ci ca locuință.

■

Dramatic apare cazul Mariei C. Această operatoare electronistă — pensionată, între timp, în urma unui accident — a hotărît, în mod nesăbuit, să ia drept soț pe un bărbat care se eschiva în mod sistematic de la muncă. Ea a ignorat, așadar, un adevăr elementar al societății noastre, faptul că o trăsătură definitorie a caracterului unui om, deci implicit a viitorului tovarăș de viață, o constituie atitudinea față de muncă, față de societate. S-ar putea obiecta : căsătoria se bazează pe amor năvalnic, nu pe lecții de morală. Firește, dragostea în primul rînd, dar și stimă și cunoaștere reciprocă. Altfel... S-o lăsăm pe Maria C. să povestească (dosarul 8154/1975) :

„În repetate rînduri soțul părăsea domiciliul cîte o lună de zile, pînă nu mă duceam eu la el, și nu vroia să vină acasă decît dacă am bani strînși. Fiind o fată orfană — crescută de stat de la vîrsta de cinci ani — am fost angajată timp de 11 ani. După un accident am rămas fără vedere, văzînd cu ambii ochi la 50 cm și am fost scoasă la pensie

Nu a vrut să muncească nicăieri, **de la început și pînă cînd a plecat.** A apelat la mine să-l îmbrac și să-l țin eu, plus pensia alimentară (contractată dintr-o căsătorie anterioară). M-a trimis să vînd semințe, m-a pus să vînd televizorul, butelia, pînă și lucrurile de pe mine, luîndu-mi acordeonul, care-mi aparținea și este al meu, haina de piele și inelul de aur, el avînd și prieteni. În repetate rînduri eram bătută și leșinată în curte, de stricam liniștea oamenilor muncitori din curte.

Venea numai la data pensiei, obligîndu-mă să-l dau pensia și dacă nu vroiam, mă bătea și făcea gălăgie în curte la două noaptea, pînă cînd a ajuns și concubina să mă amenințe, făcîndu-mă „oarbă".

A avut opt luni de zile condamnare pentru pensia alimentară pe care n-a plătit-o din urmă, avînd de plată 4 000 lei. Eu, fiindu-i soție devotată, am vîndut din casă și m-am împrumutat din vecini de i-am plătit 4 000 lei și l-am scăpat de condamnare, plus în fiecare lună 250 lei pensia alimentară.

Văzîndu-se scăpat de toate greutățile m-a părăsit spunîndu-mi în față că s-a căsătorit pentru actele de București, ca să-și facă interesele. Vă rog să-mi urgentați divorțul cît mai repede. Am pretenția să mi se dea acordeonul ori banii de acordeon".

Puțin cer unii de la viață. Această femeie bătută, batjocorită, jefuită, părăsită și, pe deasupra, infirmă, are doar atîta pretenție la încheierea socotelilor : să i se înapoieze acordeonul sau măcar contravaloarea. De ce nu s-a gîndit înainte de căsătorie și la valoarea reală a viitorului soț ?

Firește, cazul Mariei este extrem. Dar : „Întîlnim, încă, din păcate prea des, în practica noastră judecătorească — ne spune președintele Judecătoriei sectorului 2, Gheorghe Bărbulescu — situații cînd tinerii se căsătoresc după o cunoaștere superficială și apoi, după doar două-trei luni de conviețuire și cîteodată nici atît, intentează acțiunea de divorț. Mai grave sînt situațiile cînd, drept urmare a scurtei și nefericitei conviețuiri, apar copiii. Judecătorul este pus în situații deosebit de grele, fiind obligat să încredințeze copilul unuia din părinți, cu alte cuvinte să facă o alegere, să-i cunoască mai bine pe soți decît au izbutit ei înșiși s-o facă, deși erau primii și cel mai vital interesați în această !"

Instructive sînt și dosarele ședințelor de conciliere. Vom cita doar din trei din acestea, mai recente. Frunzărindu-le, ai din nou impresia că oamenii nu s-au cunoscut cu adevărat cînd au pășit pragul Oficiului stării civile.

■

.. Ea își acuză soțul de care vrea să se despartă : „E un zgircit fără pereche. Pînă și peștele la masă mi-l măsura. După ce-l prăjeam și serveam, izbucnea : „Unde este lungimea lui ?" Oricine știe că peștele se strînge la prăjit".

...El o acuză pe ea :

— Odată m-am întors acasă și n am mai găsit-o.

— Am fost plecată la băi

— Altceva a fost la mijloc. Și vecinii s-au sesizat : „Nu vă conduce la băi domnu' Temistocle ?" Cît privește Trabantul, este adevărat că l-am cîștigat la loterie împreună, dar l-am trecut pe numele meu, fiindcă și C E C -ul era pe numele meu. Acum trebuie să-l împărțim.

— C.E.C.-ul ?

— Nu, Trabantul.

Resimți o strîngere de inimă la gîndul că în acest moment în care, oricum, se face bilanțul unei căsnicii, singura problemă arzătoare este Trabantul. Măcar de-ar fi fost un Jaguar.

...Încă înainte de măritiș ea a avut probe convingătoare în ceea ce privește firea lui. „Am conviețuit cu piritul înainte de căsătorie, cînd aveam vîrsta de 20 de ani și mi-a făcut primul copil. A început să mă bată motivînd că acele bătăi mi le aplică drept pedeapsă că nu am încredere să mă mărit cu el, iar dacă mă voi mărita cu el, nu mă va mai bate, că atunci voi fi soția lui, lucru care pe el îl satisface și deci nu va mai avea de ce să mă bată". Oricît ar părea de curios, această subtilă argumentare a convins-o. Dar ce a urmat ? „Atitudinea piritului este atît de sălbatică și de necontrolată cînd este beat, încît mă bate pînă mă umple de sînge, lovindu-mă în față și în cap, cu pumnii, cu palmele și cu capul său, în special între sprîncene, pînă mă amețește complet, mă umple toată de sînge și mă aduce în stare de nesimțire".

La ședința de conciliere, soții s-au împăcat. Au făcut-o pentru cei doi copii mici ai lor sau din alte motive, greu de spus. Să fie într-un ceas bun. Unii cititori pot avea însă dubii asupra trăiniciei căsniciilor întemeiate pe pumni și palme,... în special între sprîncene. Oricum, nu dorim să ne amestecăm în viața particulară a nimănui, motiv pentru care am evitat pe tot parcursul articolului să dăm nume. Faptele respective pot însă servi drept învățătură și pentru alții, deși nici ele, firește, ca viața însăși, nu sînt liniare. Dosarele ascund însă o experiență de viață asupra căreia merită meditat. Poți afla multe în arhiva unei judecătorii de sector despre sufletul omenesc și despre acordeoane.

LIONEL NITESCU ■

Excelsior

Părinți eterni

Am urmărit, cu luni în urmă, o emisiune T.V. care m-a intrigat profund : un individ în jur de treizeci de ani, elegant, crăpînd de sănătate, explica, cu seninătate, neputința de a munci într-o fabrică, pe un șantier, pe ogor : „Nu sînt obișnuit", „n-am încercat de-a-juns", „am să mă mai gîndesc" se justifica el, penibil, și, întrebat cu ce se întreține, a dat un răspuns care m-a stupefiat : „Trăiesc din pensia mamei". Și a apărut atunci, pe micul ecran, o bătrînă deteriorată de vreme, tristă și încurcată : mama „băiatului". Pentru ea individul era tot „băiatul mamei" și bătrîna își exprima nădejdea și credința că fiul își va face **un rost.** Gîndindu-mă că avem de-a face cu un **caz limită**, am avut în curînd prilejul să citesc, într-o gazetă provincială, ceva mai revoltător, aproape neverosimil : un tînăr cu aceleași semnalmente ca „băiatul mamei" și tot un „taie frunză la cîini" a avut curajul să se și însoare și, întrebat cu ce-și întreține familia, a replicat la fel : „ne ajută mama". Și mama era o bătrînă, cu o pensie de 700 de lei.

Cazurile sînt, nici vorbă, izolate, dar unele împrejurări, evident mai anodine, provoacă, prin frecvența lor, o mare tristețe. Cunoaștem, cu toții, părinți veniți în București ori alte orașe ca să-și găsească o bătrînețe mai liniștită lîngă copiii lor deveniți medici, profesori, ingineri etc. Obișnuiți cu munca, nu le vine să șeadă în casă și, treptat, pe nesimțite, devin un fel de oameni de serviciu, așezați la masă aparte, după ce și-au „servit" „copiii" și tratați de gineri și nurori, ba chiar de propriile odrasle, cu toleranță superioară, ascunși în camera de serviciu ori în bucătărie cînd vin oaspeți „de soi". E de la sine înțeles că pentru orice neregulă ori neglijență și mai ales pentru năzdrăvăniile nepoților bătrînii răspund, căci „ce altă grijă au ?" Veniți să fie ocrotiți, să bînemerite de pe urma unei vieți de trudă și adeseori de chinuri, bătrînii devin ocrotitori. Revin, adică, la etapa de început, dar „copilul" a devenit el însuși părinte. Nimeni nu se sesizează cînd un bătrîn e bolnav : „i-a venit vremea", dar cei bătrîni se învîrt în jurul celor tineri pentru orice firișoare. Totul se întoarce pe dos : cel zdravăn devine ocrotit, cel fragil, stîlpul casei. Condiția de părinte a rămas aceeași, ca și cea de copil, virsta nu pare să fi schimbat nimic esențial. Sînt cazuri cînd țăranii cu un buget lunar de cîteva mii frumoase cheltuiesc, fără nici o remușcare, ultimii poli ai „bătrînilor" veniți de la țară, încărcați, cu prilejul vreunei sărbători. Motivarea e de o simplitate cinică : sînt bătrîni, nu mai au nevoie de nimic, și-au trăit viața etc.,, etc.. formule pe care nu încetăm să le auzim și, poate, frecvența lor le-a tocit gravitatea

Cunosc, undeva într-un sat, doi bătrîni înspre 80 de ani. Și-au cheltuit toată energia tinereții, și-au vîndut din ceea ce aveau pentru ca singurul lor băiat să devină inginer. Îl adorau ca pe o zeitate. Dar băiatul lor, „fala" lor, drept răsplată, le-a dat cea mai cumplită lovitură cu putință : le-a comunicat, sec, hotărîrea de a nu se mai întoarce de unde fusese plecat, în treburi inginerești, trimis de țară. Pling bătrînii, s-au cocîrjat în doi ani cît în zece, se jenează să se mai arate în lume : „Ne-a înmormîntat de vii !" Îngrozitor ! Cel în care investiseră totul, dar mai ales mîndria de a-l face om, i-a părăsit cu o cruzi indiferență. S-a gîndit, probabil, că statutul de părinte îngăduie totul din partea „copiilor". Nu pot încheia decît cu un memento pe care, fără a-l lua drept avertisment, nu este nici menit să ne crute : **copiii ajung, vor nu vor, la vîrsta părinților.** Nu ne putem sustrage destinului.

POMPILIU MARCEA ■

Nu sînt ceea ce crezi...

Cabaret de lux. Mesuțe octogonale, joase, acoperite cu pînză țesută în două ițe, vopsită roșu-cinabru. Un roșu aprins, violent și distins în același timp — decoratorul își cunoaște meseria. Sfeșnice cu trei brațe. Banchete cu huse verzi. Chelnerul, cu distincție de academician ține lista strînsă la piept (coperte roșii, șnur roșu, titlu imprimat cu folio). Toată lumea vorbește cu jumătate de voce. Un bărbat cu părul alb abia atinge clapele pianului de pe estradă ; coada fracului îi atîrnă peste taburetul rotund și filfîie ca un drapel în bernă. Ne aflăm în Usküdar, la o azvîrlitură de băț de Bosfor, dar, oricum, în Asia. Prietenul care m-a invitat, gazetar la mai multe cotidiane (la care deține cîteva rubrici fixe, fără a lucra, propriu-zis, în vreo redacție), pare bine cunoscut pretutindeni. Nu se ostenește să cerceteze lista. Comandă cu glas scăzut. Chelnerul și-a cenzurat surîsul prea larg și ascultă atent, prevenitor, de parcă între el și onor clientul s-a înfiripat complicitatea unui diagnostic grav, obligatoriu de păstrat în taină. Apare un piccolo. Chelnerul îi transmite ordine cu aceeași morgă de chirurg la contravizită. Mîncăm — vorba vine ! — un soi de garzi scufundați în cremă de ananas. Aterizează, apoi, o enormă langustă mustăcioasă ; antenele le poartă pe spate și ies mult dincolo de marginea platoului. Nu-i nici locul și nici momentul să descifrezi etimologii ; totuși, îmi amintesc de latinescul **locusta** și mă-ntreb ce poate avea comun familia cosașului cu imensul decapod fără clești... Amicul meu minuiește cu dezinvoltură bateria de tacîmuri speciale, pe care te-ai aștepta să le descoperi mai degrabă în dulapul de sticlă al dentistului. Pe estradă, coada fracului continuă să filfîie, marcînd cu blîndețe principalele unități ritmice. Murmură discret aerul condiționat — pătrunde prin grătare îngropate în parchet în dreptul fiecărui picior de masă. Peretele dinspre Bosfor este în întregime din sticlă. O sticlă specială, groasă, fiindcă valurile trimit mesageri cîrlionțați la fiecare șase secunde. Mi se spune că, pe vreme rea, peretele-fereastră e în întregime scăldat în spumă, ceea ce-ți procură senzația bizară de viețuire într-un acvariu scufundat... Localul s-a înviorat de-a binelea. Amicul salută în dreapta și în stînga. Se ridică, se înclină ceremonios în fața unei decolteu țuit cu perle și sărută o mînușă de catifea subțire, neagră. Parfumul se simte pînă dincolo de masă, deși este nevoit să traverseze zona în care trăsnește a amoniac de la caracatița „a la portugaise". Doamna plutește mai departe ; nu-i mai zăresc decît spatele îngust, alb, net împărțit de șanțul sub care se arcuiește coloana vertebrală. Atacăm un fel de bibani la grătar cînd, brusc, Orhan rămîne cu furculița în aer. Se ridică, își cere scuze, dispare și se întoarce cu o fată-femeie-doamnă brunetă foc, fardată foc și frumușică... așijderea. „Ți-o prezint pe Lelia — îmi spune în franceză. **Surpriza serii ! Mă iertați cîteva minute".** Și Orhan dispare. Rămîn, absolut neajutorat, cu inexpugnabila langustă și cu misterioasa Lelia. Fata s-a așezat, a întredeschis o minipoșetă brodată cu paiete și a extras țigara care a sedus populația feminină din Australia pînă-n Canada : **St. Moritz.** Se lasă o liniște jenantă, dar Lelia știe să treacă peste momentele dificile : cere foc. Pariez că poartă șapte brichete în poșetă. Totuși, cere foc. Eternul tertip, etern-verificata uvertură a discuției între femeia și bărbatul care nu se cunosc. Cum s-or fi rezolvat asemenea situații înainte de aducerea tutunului în Europa ? Ah, da — batista ! Cădea batista... Țigara lungă, subțire și cafenie, s-a comportat onorabil, aprinzîndu-se cu docilitate la numai al patrulea chibrit. Lelia zîmbește. Mă simt obligat să-i ofer ceva de băut. Îmi taie gestul la jumătate, chemînd chelnerul care, după supunsenia complice pe care i-o arată, pare a o cunoaște dintotdeauna. M-a îngrozit perspectiva șampaniei franțuzești, dar nu, pe masă poposește un foarte masculin whisky cu gheață. Iar bunul și delicatul Orhan a dispărut pur și simplu, a intrat în pămînt, a căzut în Bosfor, a șters-o peste pod dincolo, în celălalt continent...

Încerc să fac față onorabil situației, nu știu cine-i Lelia, o doamnă ori o devotată a trotuarului, soția cuiva ori „prietena" cui se-ntîmplă, sînt că transpir, iar dumneaei, care înțelege totul și posedă soluții salvatoare, întinde colacul de salvare al unui capăt de conversație :

— Ești francez ?

— Nu — o dezamăgesc.

— Belgian ?

— Nu — o dezamăgesc definitiv.

— Canadian ? — întreabă cu un strop de nădejde.

— Nu.

De unde se vede că fata n-a fost prevenită, că scumpul meu prieten dezertor a înșurubat-o la masă fără prea multe explicații... Chiar că-i surpriza serii ! Lelia nu se descurajează și mă descoase înainte : două întrebări... un fum de țigară... alte două întrebări... încă un fum... American ? Englez ? Olandez ? Grec ? Chiar, nu-s grec ? Precis ? Atunci, italian ? Spaniol ? Portughez ? Am lăsat-o să recapituleze toată geografia tezaurizată la căpșorul ocheș. „Conversația" se transformă într-un joc de „ghici ghicitoarea mea" :

— Danez ? Austriac ?

În cele din urmă îi spun.

— **Pardon ?**

— **Oui. Roumaln.**

Lelia stinge țigara, botind-o cu inversunare pe fundul scrumierei. Se ridică. Se așază din nou. Înhață paharul cu whisky. Bea. Deschide poșeta. Scoate altă țigară. Și-o aprinde cu propria-i brichetă, WIN, mică, plată, împodobită c-o perlă. Trage cîteva fumuri. Mai soarbe din pahar. Se uită țintă în ochii mei. Și rotunjește o propoziție absolut stupefiantă :

— **Să știi că nu-s ceea ce crezi.**

În prima secundă, nu mi-am dat seama că a spus-o în românește. O română curată și limpede.

Lelia se repede :

— **Nu, nu, nu-s ceea ce crezi !**

— **Dar bine, doamnă, ce să cred, habar n-am...**

— **Nu mă lua cu doamnă, că nu ține.**

— **Mă bucur că... vorbiți româna... putem discuta...**

— **Nu mă bucur. Dacă știam că ești român, nu veneam. Orhan m-a păcălit. O să i-o plătesc. Știe că nu suport. Să-mi aduc aminte. Cere-mi un whisky. Mare. De-acuma, s-a terminat. S-a dus naibii. De cinci ani... ba nu, de șase... am ocolit vorba... ziarele... cărțile... radioul. Da, se aude. La Istanbul, Bucureștiul se aude. Dacă-l cauți atent. Nu-l caut. Sînt o muiere tare, n-ai de unde să știi. Ceea ce-mi pun în minte, obțin. De la alții, ori de la mine. Am vrut să uit și limba. Cum vorbesc ? Se simte ?**

— **Ce să se simtă ?**

— **Anii. Cinci. Ba nu, șase. N-am articulat un cuvînt românesc de șase ani.**

— **După cum vorbești, n-aș zice c-ai învățat de pe discuri...**

— **Discuri ? !**

Lelia rîde. Rîde și bea. N-are cearcăne. N-are riduri. E tînără, aprigă și stăpînă pe sine.

— **Vrei ? — îi arăt langusta.**

— **E prima în viața ta, așa-i ?**

— **Mă rog.**

— **Voi, acolo, n-aveți langusta.**

— **Și sîntem teribil de triști.**

— **Ce, ești ironic ? Pînă acu' zece minute, păreai abia picat din cuib... Aha, mi-ai 'aflat slăbiciunea. Dați-mi un punct de sprijin, și... Auzi ! Mai beau și paharul ăsta. Dacă mă oropesc și încep să spun prostii, dă-mi peste gură.**

— **Adică ?**

— **Dacă mai merge tramvaiul 13... Dacă se mai fac bauri la Arhitectură... Dacă se mai coc dulele în grădină, la „Codrii Cosminului". Odată mi-a căzut o dudă în saramura de ciuperci... Știi, aveam un echilibru. Îmi construisem un echilibru. Singura și nsă era să „șterg banda". Să nu mai rămînă nimic. Izbutisem — pînă-ntr-un punct : visele. Visez românește. Cele mai ciudate situații de pretutindeni capătă, în vis, cetățenie românească. N-am purtat în viața mea catrință. Ei bine, m-am visat cu ie și catrință. Venind la local în ie și catrință. Apropo : nu-s ceea ce crezi.**

— **Apropo de ce ?**

— **Las'c-ai înțeles : de local. Toți mă vedeți cu aceeași ochi. Vine o femeie la masa voastră și...**

— **Și-i ofer langustă.**

— **Măi române, ți-am spus, sînt bărbătoasă și dată naibii. Nu umbla cu mănuși. Cu mine, niciodată nu s-a umblat cu mănuși. Am 29 de ani și...**

— **Ba 33. Cel puțin.**

— **Doamne ! De unde știi ?**

— **Am socotit. Știu cînd s-a deschis grădina la „Codrii Cosminului".**

— **35. Arăt ?**

— **Oricum, onorabil.**

— **Să știi : nu plec niciodată cu nimeni. Obligația mea e să întrețin consumatorii. Conversație, dans și tot așa. 15 lire pe seară. Să se simtă lumea bine. Numai tu nu te-ai simțit bine. La început, nu știai de unde să mă iei. Acuma, nici atît. Poftim : sînt româncă, din București. La liceu, șefă de promoție. M-am măritat. Cu un italian. „Nepotrivire de caracter." N-ai decît să rîzi. Nepotrivirea era în toate. Am ajuns în Pireu. Pe urmă, la Ankara. Cunoști Ankara ?**

— **Oarecum.**

— **Lucram în centru. E-un triunghi acolo, între bulevardele Talat Pașa, Cumhuriyet și Atatürk. Pe urmă, am făcut poze la Ciubuc.**

— **Ciubuc ? !**

— **Çubuk Barajı — un lac, la vreo zece kilometri de capitală. Fotografii artistice. În bikini. Apoi, poze de studio. Fără costum. Tot artistice, degeaba zîmbești. Există reviste care... frumusețea în sine... Mă rog, n-ai de unde ști... în fine, am ajuns la Usküdar. Și vă închipuiți că... Vine o femeie la masa voastră și...**

— **Auzi, Lelia... Mi-ai spus de zece ori ce nu ești. Rămîne să-mi spui ce ești.**

Pauză. Lungă. Cumplit de lungă. Femeia mă privește cu ochi mari, neînțelegînd ceva esențial, nu știu exact ce, oricum, mirată, deconcertată, în pragul panicii :

— **Eu ?**

— **Tu.**

— **Eu ? ! ?... Mai cere-mi un whisky. Comand. Vine. Bea. Întreabă :**

— **Cine ? O fată isteață, alintată, cu ifose, nițeluș cam leneșă. Credeam că toate mi se cuvin aduse pe tavă. Chimistă redutabilă, profesoara se cam temea de mine ; și acuma, dacă vrei, îți scriu formula metanolului... Vrei și acidul oxiribonucleic ? Dă-mi șervețelul.**

Nu voiam formula acidului oxiribonucleic. Mă interesa Lelia. Deci :

— **'Asta ai fost. Te-am întrebat cine ești.**

— **Nu-s ceea ce crezi ! Vrei să-ți arăt dame de consumație ? Uite-le. Aia-i Gerda. Din Hamburg. Ailaltă, cu perle și mănuși, Klara. Din Suedia. Eu am o singură obligație : dans, conversație... antren...**

— **Cu totul altceva.**

— **Iar ești ironic ?**

Lelia scotocește în poșeta cu paiete. Găsește pachetul de **St. Moritz.** Cere foc. Aprinde o țigară lungă, subțire, cafenie... O-ntreb despre rude :

— **Mai ai pe cineva în țară ?**

— **Pe toți. O soră doctoriță. Alta, studentă la ASE. Mă cred în Italia. Am făcut rost de vederi și cînd aflu vreun turist italian îi dau cartolina s-o arunce într-o cutie poștală, la Roma.**

— **Nu pricep de ce nu...**

— **Să mă-ntorc ? Nț.**

Fata și-a agățat privirea de o dîră lilachie ce linge sticla ferestrei. Murmură uscat :

— **După cît tămbălău am făcut la plecare — știi, n-a fost ușor, am scris și la O.N.U. ! — mi-e mai mare rușinea. Gîndește-te : mint de patru... ba nu, de cinci ani. Nu suport înfrîngerile. Și umilința. (Bea). Ce să le spun ? C-am ajuns animatoare și... (Bea) Auzi ? repet : nu-s ceea ce crezi. Avem și sindicatul nostru... Sînt tare. Sînt dată naibii. Cît pot, rezist.**

— **Ce-ar fi să ne vedem mîine, la Consulat ?**

— **Mîine ? !**

Fumează. Filtrul s-a aprins. Miroase a hîrtie arsă. Lelia nu simte.

— **Mîine ? Nu, nu vin. N-am curaj. Ori, cine știe ? Poate...**

— **Te aștept. Toată dimineața.**

De undeva, din celălalt capăt al sălii, se aude un **pst ! pst !** înfundat. Lelia ridică ochii. Un domn distins, cu părul alb (persoanele cărunte inspiră încredere și seriozitate deplină !), sever încorsetat în armura fraculuI demn, face semn cu degetul, arătînd către masa la care se plictisește un rotofei ce suge trabuc după trabuc. Lelia oftează :

— **Plec. Îmi pare rău. Sincer.**

Țeapănă, se ridică și pornește către masa tristului personaj rubicond. Ia loc pe colțul canapelei. „Gazda" se ridică și se înclină — e om de lume. Lelia deschide poșetuța și scoate un **St. Moritz.** Cere foc. N-aud vorbele, dar bănui dialogul :

— **Englez ? Francez ? Belgian ?**

După precipitarea cu care spuma valurilor se resfiră pe fereastra-perete, înțeleg că Bosforul se pregătește de furtună.

A doua zi, am așteptat la Consulat. N-a venit nimeni.

Peste cîteva luni, am primit o vedere. Trimisă din Roma. Și atît.

MIRCEA RADU IACOBAN

(Fragment din volumul „Razna prin trei continente", în pregătire la Editura „Mihai Eminescu")

Opinia unui alegător

Casa sufletului

Omul era gospodar, chibzuit, se îngrijea de toate, chivernisea banul, îl urmărea cu grijă cum se rostogolește și unde, se scula cu nădejde, se culca cu ginduri multe și adormea greu. dădea bună ziua fără să oștenească, știa unde se cade să stai joc și unde se cade să stai în picioare, de lucrat lucra hotărît, pe ce punea mina se cunoștea, îi plăcea să stăruiască și să meargă înainte cu pasul măsurat, nu se înghesuia nici prea în față, dar nici prea în urmă nu se lăsa, rîdea potrivit dacă era de rîs, mai bine zîmbea, plîngea potrivit cînd era de plîns, mai mult se întrista și se ferea să nu-i alunece lacrima pe sub pleoape, față de frig se ținea deoparte, față de căldură la fel, nu nădușea dar nici nu tremura, anii lui se scurgeau multumiți, unul după altul, cu sărbătorile lor, cu posturile lor, se bucura de ei cît se cuvenea, adică ferit și împăcat cu cît era și cu cît agonisea el și într-o bună zi a terminat de agonisit tot ce-i trebuia ca să ridice o casă.

Punea cărămida cu socoteală, mortarul cîntărit, nisipul cernut mărunt ca făina, varul alb și untos, lemnăria bine uscată, geluită cu multe rindele și cuțitele lor ascuțite des, acoperișul din lanți și furci bătute bine în cuie, șindrila mărunță ca solzul de pește, pe vîrf un cocoș de pămînt ars în foc, ferestrele cu lumină bogată, ușile făcute să se închidă cu folos și cu liniște, pereții ca laptele, podelele cum e ceara rămasă la storsul mierii din mai.

Și cînd a terminat a intrat în casă, a închis ferestrele, a închis ușile, s-a tras într-o cameră, s-a tras în alta, s-a întors în sălița din față, s-a întors în sălița din spate, peste tot, înăuntru, pustiu ! A ieșit afară, a stat pe prispa din față, a stat pe prispa din spate, s-a uitat în toată grădina lui, pustiu !

Casă — zicea el — mi-am făcut, frumoasă, încăpătoare, de rădicat am rădicat-o la timp, nici mai devreme ca să nu știu cum se ține o casă, dar nici mai tîrziu ca să mi se pară greu de ținut, am cîntărit cu de-amăruntul materialul, era și cît trebuie și cum trebuie, toate au fost la locul lor și la timpul lor și înăuntru e pustiu, afară e pustiu ! Ce n-am făcut ? se mira el și se întreba, însă cînd punea capul jos adormea, somnul lui curgea lin, visele lui potrivite, nici ele nu erau nici prea aprinse în întîmplări, dar nici fără întîmplări deloc și timpul trecea și vîrsta trecea și viața trecea.

Și într-un timp, foarte tîrziu, foarte tîrziu, cum era chibzuit și socotit și chivernisit și vrea să le știe pe toate la locul lor atunci cînd este timpul lor, a strîns materialul, l-a pus să se usuce cu potriveală, l-a geluit cu răbdare, l-a lustruit cum se cuvenea și și-a croit singur un sicriu.

L-a potrivit cu îngrijire, l-a bătut în cuie cu nădejde, i-a făcut capacul meticulos, a pus numele lui cu literă aleasă și cînd a fost gata și a crezut el că a venit timpul s-a așezat singur în el și a așteptat și, înăuntru, era pustiu !

A ieșit afară, a intrat iar în casă, înăuntru era tot pustiu, a ieșit pe prispă, s-a uitat în grădina lui, în grădina lui era tot pustiu. Atunci s-a așezat din nou în casa cea nouă și a rămas să aștepte ce se va întîmpla în acel pustiu. Nu s-a întîmplat nimic! „Ce n-am făcut eu?!" — se mira el iar și se întreba, însă cînd a pus capul jos și a închis ochii a adormit liniștit și aici n-a mai visat.

— Ce n-am făcut eu ? mă întreba cineva, uimit că din tot ce fusese viață în jurul lui nimic nu se oglindise în ochii lui și în cugetul lui.

— Casa sufletului n-ai făcut-o, i-a răspuns cineva. Casa asta e cea mai greu de construit și cui îi iese frumoasă îi ține loc și de casă!

DINU SĂRARU

seriale • seriale • seriale • seriale

Miliardarii și mizeria lor morală

Vanderbilt milionar

Dar, mai intîi trebuia să își facă ucenicia pe acest nou tip de vas. În consecință, Cornelius se angajează căpitan (cu un salariu de 60 de dolari pe lună) la Thomas Gibbons, un vechi plantator din Savannah, care deținea o mică companie de navigație ce asigura traficul între New Brunswick și New York via Elizabethtown. În atari condiții, familia Van der Bilt părăsește Staten Island și se mută la New Brunswick. Tînărul căpitan face școală, mai puțină, dar foarte deschisă piraterie. Astfel, deși nu are licență, nu ezită să navigheze în apele portului, sfidînd navele rivale cu aburi, care sînt în regulă. Împreună cu echipajul său de „duri" nu ezită să se bată cu rivalii ce devin tot mai ostili, mai ales după ce Van der Bilt practică prețuri inferioare celor ale lor. Acum, ca și în alte atîtea viitoare ocazii, ca un șiret corsar ce este, împrumută metodele altora. În anul 1826, cînd Thomas Gibbons moare, Cornelius conduce, practic, întreaga afacere.

Fiul lui Gibbons, puțin sau deloc inițiat în acest gen de afaceri, îi propune să se asocieze sau chiar să cumpere compania. Surpriză însă! Comandorul consideră condițiile de vînzare neinteresante și, în consecință, hotărăște să-și fondeze propria companie de navigație. Era posibil întrucît, după propriile lui mărturisiri, în anii petrecuți la New Brunswick, reușise să facă economii care se ridicau la frumușica sumă de 30 000 de dolari. Deși avea doar 35 de ani, după fericita expresie a cuiva, „burul se logodise cu banii". Însă cu tot zîngele său olandez se hotărăște să-și scrie numele „à l'américaine": adică de la Van der Bilt ajunge la Vanderbilt. Așa se face că din acel moment nimeni nu mai îndrăznește să-i folosească numele de copil: Corneel.

Între timp, Cornelius, Sophia și copiii se mută din nou. De data aceasta se instalează la New York. Acum, flota Comandorului asigură traficul între New York și Philadelphia, pe Hudson și strîmtoarea Long Island, pe Delaware River, între New York și Boston. Asemeni tuturor cuceritorilor americani ai marelui capital din secolul al XIX-lea, tînărul e decis să facă o mare carieră, se străduiește să elimine concurența, să zdrobească monopolurile care s-au creat ici și colo, pentru a-l instala pe al său.

Prin toate mijloacele, el încearcă să anuleze tarifele celorlalți impunîndu-le pe ale sale. Le scade el, silită, le scade și concurența. Dar el nu renunță și o face din nou. Astfel, mulți „alunecă", apoi se prăbușesc total. „Reputația" lui este atît de mare încît un armator, solid instalat pe Hudson, se retrage imediat atunci cînd Vanderbilt își începe cursele acolo. Este vorba de Daniel Drew, care, prin tot felul de metode necurate, a ajuns, din văcar, un temut armator, un adevărat „geniu al vicleniei". Cu toate acestea, n-a ezitat să părăsească arena făcînd loc lui Vanderbilt. Dealtfel, nu era singurul. Societatea de armatori „North River Association" oferă Comandorului un însemnat comision lunar pentru ca acesta să-și retragă vapoarele și să înceteze războiul tarifelor.

Pentru Cornelius mai multe beneficii înseamnă tot mai multe vase. În consecință, compania lui își sporește numărul de nave cu vapori. Pentru ca să le reducă prețul de cost, Comandorul nici măcar nu-și asigură navele! „Niște nave bune și niște comandanți buni constituie cea mai bună asigurare — repetă el adesea. Dacă cineva poate cîștiga bani asigurîndu-mi navele, o fac cu plăcere". În realitate, e foarte greu de presupus că o companie serioasă de asigurări maritime și-ar fi asumat marele risc de a asigura vreunul din vapoarele lui Vanderbilt.

Pe neașteptate, Daniel Drew, care cîndva bătuse în retragere, revine într-un mod spectaculos: construiește „Isaac Newton", un vapor de trei sute picioare lungime și cu cabine pentru cinci sute de pasageri. Este un adevărat monstru marin ultraluxos — nu numai pentru acele vremuri. În asemenea condiții, ambiția Comandorului se manifestă din nou. El răspunde prompt prin „Cornelius Vanderbilt", „palatul" cel mai luxos care plutise vreodată, pînă atunci, pe apă. Iată deci că acerbul conflict al luxului îl determină pe burul zgîrcit de ieri să devină un mare risipitor. Abia este lansat, în 1846 la apă „Cornelius Vanderbilt", că un alt concurent, George Law, îl și întrece cu „Oregon", cel mai rapid vapor de atunci. Firește, Vanderbilt se înfurie și îl provoacă la o cursă. Pînă la urmă, într-o bună zi, masată de-a lungul ambelor maluri ale Hudsonului, lumea privește cum, sub cea mai mare presiune, cele două vapoare merg în susul fluviului. Vanderbilt pierde. Însă cum Law se teme de urmările victoriei sale, vinde imediat pe „Oregon" lui Drew. E mai cuminte, zice el, să preferi liniștea ruinei decît războinarea victoriei. Desigur, Drew și Vanderbilt se stimează în felul lor întrucît ei știu prea bine că teama e adesea cea mai cinstită formă a respectului. Se cruță unul pe altul, nu se amestecă unul în obiceiurile și afacerile celuilalt.

Cu cîtva timp mai înainte, în anul 1830, familia lui Vanderbilt se decide să revină la Staten Island. Adică acolo unde, la începutul secolului al XVII-lea, debarcaseră descendenții lui Aerston. Aici, între Stapleton și Tompkinsville, Comandorul își construiește, la prețul de 27 000 de dolari, o imensă vilă în stil gotic agrementată cu un portic grecesc cu șase coloane. În interior, pretutindeni, se află marmură și tot felul de cristaluri. În poarta de la intrare este montată o pictură reprezentînd cea mai frumoasă ambarcațiune a flotei sale. Este „Cleopatra". Mai mult, din verandă el putea privi în voie și mulțumit steagurile flotei sale care creștea necontenit. Este firesc întrucît, la ora aceea, Comandorul este un om ajuns... și parvenit.

Sîntem în perioada cînd proaspeții îmbogățiți care încep să fondeze dinastii sînt foarte mulți. În 1843, domeniul unui Pierre Lorillard, care-și datorează averea comerțului cu tutun, este evaluat la un milion de dolari. De aceea, pentru a-l califica pe acest proaspăt bogătaș al lumii noi, Lorillard, ziariștii folosesc, pentru prima dată în acele vremuri termenul de **milionar**. Totuși, un proprietar funciar new-yorkez, John Jacob Astor, era de mai multă vreme milionar. Desigur că în curînd va deveni milionar și Comandorul Vanderbilt. În consecință, în anul 1845 „Wealth and Biography of the Wealthy Citizens of New City" apreciază că averea lui se ridică la 1 200 000 de dolari, ceea ce, pentru acele timpuri, reprezenta foarte mult. În amintitul număr din „Sunday Times Magazine", V.S. Pritchett arată că „fiind un autoconstrins, Cornelius Vanderbilt a sfîrșit prin a deveni un egoist sălbatic". Prețuia dușmanii, iar acasă își trata soția și cei 12 copii (trei băieți și nouă fete) cu exasperare. Îi dezamăgeau tot timpul și ei și mama lor, pașnica Sophie. Se spune despre el că deși trecuse de patruzeci de ani rămînea tot „băiatul mamei", nu avea sentimente și avea, în schimb, o puternică voință personală. Inspira mari temeri soției ce se plîngea adesea de tratamentul aplicat ei, care rămăsese o simplă femeie din Staten Island. Fiicele lor, deși căpătaseră o spoială de educație, au rămas tot niște fete voinice. Firește că s-au măritat pe rînd și, cum scria cineva, acesta era și epilogul pe care îl-l dorea tatăl, prouspăt milionar. Pentru el, banii erau totul. Restul, cum se va mai vedea, nu conta. Nu va refuza el întotdeauna să aibă un toc pentru țigări, astfel încît să le ofere cu zgîrcenie?

În schimb, povestea băieților săi este mai complicată. Să începem cu cel mai mare: William Henry, născut în anul 1821, atunci cînd tatăl avea doar 27 de ani și se afla la începuturile carierei sale în cucerirea capitalului. Acest William Henry nu acorda nici o atenție afacerilor pe care le făcea tatăl său. Pînă în acest punct, toate sursele despre el coincid. „Sunday Times Magazine" scria că tînărul făcuse școală, era servil cu tatăl, iar singura înclinație pe care o avea era contabilitatea. S-a căsătorit cu fiica unui cleric din Brooklin fără ca tatăl să-i dea măcar un penny. „Historia" adaugă că el a intrat contabil, cu 150 de dolari pe lună, la Daniel Drew și că zgîrcenia tatălui său i-a răspuns, nu peste mult timp, cu o măiestrie care avea să-l surprindă total pe acesta. Totuși, mai interesantă ni se pare versiunea din amintita carte a lui Josef Frank. Astfel, acesta arată că pentru a-l spiona pe concurentul său mai vechi, Drew, Vanderbilt face în așa fel încît Jake, fratele lui să se angajeze căpitan în flota adversarului său în timp ce fiul lui cel mare, William Henry, va deveni contabil tot într-o bancă a lui Law și va „studia" atent mersul finanțelor acestuia. Totul pare posibil întrucît parveniții nu-și permit niciodată să fie în concediu atunci cînd este vorba de pielea lor. Așa se face că și propria lor casă nu este decît o provincie a imperiului lor. Ei cunosc numai supuși pe care doar teroarea, nu dragostea, îi ține în frîu. Copiii lui se tem de el și îl urăsc iar el îi disprețuiește și îi tratează ca pe ultimii slujbași.

Despre al doilea fiu, Cornelius Jeremiah, toate sursele coincid în afirmații: fusese, de mic, epileptic, dar tatăl nu îl trimisese la medic. A devenit un bețiv care, în numele tatălui, făcea datorii în stînga și în dreapta. S-a căsătorit, într-o bună zi, cu verișoara sa primară, Ellen William, care „s-a dedicat cu totul salvării sale".

Dar, asemeni marilor despoți, Comandorul avea și el un anume favorit. Era George Washington, fiul lui cel mai mic, care se născuse în anul 1841 și în mod paradoxal avea să fie singurul dintre cei trei băieți care a primit o educație aleasă ajungînd pînă acolo încît, în loc să se consacre afacerilor, a intrat la vestita academie militară West Point.

Încheind acest capitol vom semnala că, deși, de acum, temutul Vanderbilt devenise un respectabil milionar, nu se va interesa deloc de soarta celor nouă fiice ale sale. Și nici de progeniturile lor. De altfel, acesta, probabil pentru a-și justifica atitudinea, ar fi zis despre ei că „sînt niște copii drăguți dar nu sînt nici pe departe niște Vanderbilt".

Și, desigur, ca o confirmare a celor de mai sus, avea să-i ignore total atunci cînd își va redacta testamentul. Dar să nu anticipăm prea mult.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

sport • sport

LIȚĂ DUMITRU: Iubesc și azi fotbalul ca un copil

(Urmare din pag. 24)

îl înfurie, dar nu pot să-i zic altfel. Mare jucător, mare clasă.

— Care a fost partenerul cu care te-ai înțeles cel mai bine în joc?

— Chirăilă! Radu Nunweiller, adică. Prieten și-n afara terenului și în teren, fie că eram în aceeași echipă — la națională, sau adversari — în campionat.

— De ce te înțelegeai așa de bine cu el?

— Pentru că ne ghiceam unul altuia intențiile și jocul cu ochii închiși.

— Care a fost adversarul tău direct cel mai dificil?

— În străinătate, cum spuneam înainte, Pele și Cruyff. În țară, Dobrin. Pe vremea cînd jucam la Rapid. I-am tinut de cîteva ori. Apoi am renunțat.

— De ce ai renunțat?

— Pentru că mă enerva.

— Și de ce te enerva?

— ...Păi, în primul rînd pentru că mă dribla. Și mă făcea de rîs în fața tribunelor, ce mai încolo și-ncoace. Mă-nnebunea cu fentele lui.

— Și nu l-ai mai ținut?...

— De cînd am venit la Steaua, nu, M-au înțeles și antrenorii și a fost mai cinstit așa, decît să-l opresc prin orice mijloace, sau să-l lovesc... A jucat alteineva împotriva lui și noi ne-am interpretat fiecare rolul pe care-l aveam în echipa noastră.

— Alt adversar dificil n-ai avut — sau nu ai — în campionatul nostru?

— În afara lui Dobrin, nu.

— Am înțeles din discuția noastră că Mexicul reprezintă un moment fericit al carierei tale.

— Cel mai fericit. Deși am jucat doar în serii, a fost cea mai mare onoare pe care am trăit-o în viața mea pe terenul de fotbal.

— Crezi c-ai putea retrăi această onoare în Argentina?

— Ștefan Covaci spune că da, băieții spun la fel, iar eu zic și eu da. Avem aproape aceleași șanse cu iugoslavii și spaniolii. Iar dacă se face formația cum trebuie și ne lipim sufletește avem mai multe șanse decît își închipuie concurenții noștri.

— Revenind la momentele carierei tale, dacă Mexicul a fost o extremă fericită, care a fost extrema nefericită?

— Am avut două momente foarte grele. Primul, după transferul de la Rapid. Jucam la Steaua, dar continuam să iubesc Rapidul.

— Cum așa?

— La Steaua am dat de-o echipă în care destui băieți nu se împăcau cu ideea că am venit eu — „din afară" — să-i conduc, să le coordonez jocul. Eram pentru ei un străin. De aceea am și vrut, după un an, să mă reintorc la Rapid. M-am și înțeles cu Greavu, dar Tache Macri a zis că mai are cinci băieți ca mine-n Giulești. Și-am rămas la Steaua. Unde ulterior băieții au ajuns să mă stimeze, să se apropie de mine sufletește, iar conducerea ministerului, tovarășii Ion Coman și Ion Gheorghe, și a clubului m-au adoptat ca pe copilul lor.

— Și ai iubit mai departe Rapidul?

— L-am iubit pînă la meciul acela de cupă cîștigat de Rapid la loviturile de la 11 metri, meci în care Petcu mi-a făcut o entorsă la gleznă de-am stat 15 zile în gips și m-a durut piciorul un an de zile. Din ziua aceea, Rapidul, leagănul meu fotbalistic, a rămas o amintire. Atît. Al doilea moment greu a fost în toamna trecută. Eliminat de pe teren în meciul de campionat cu Dinamo, am fost suspendat patru etape, mi-am revenit greu și abia ultimele patru partide ale sezonului le-am jucat cum trebuie. Ba, să nu mint, am fost bun și la Bruges, iar la Craiova unii spun că am fost chiar foarte bun...

— ...Oricum, destul de puțin, în total, pentru Dumitru.

— Fără îndoială. Sînt primul care știe asta. Vreau să fac însă o mărturisire...

— ...Fă-o.

— Să știți că nu-mi plac vorbele mari și de aceea fac rareori promisiuni.

— ...Și acum vrei să faci o promisiune?

— Da, vreau. Vreau să le promit celor care au încredere în mine și în general tuturor iubitorilor fotbalului nostru că „lelea" Dumitru (de-ar ști acel „inspirat" gazetar ce mult m-a stimulat!) va juca 3 ani de zile de-acum, înainte cum n-a mai jucat pînă acum.

— După 3 ani vrei să te lași de fotbal?

— Nici vorbă! Sînt însă convins că n-am dat pînă acum tot ce-aveam mai bun și că-n acești trei ani Dumitru va sui cel mai sus în cariera lui.

— Pe ce te bazezi în promisiunea ta?

— Pe mine. Și ca să nu-mi spuneți că răspund prea prompt, sau prea scurt, am să vă spun și pe care anume resort din mine mă bazez. Pe ambiția mea! Ea a rămas aceeași cu ambiția copilului Liță Dumitru care la 12—13—14 ani făcea zilnic — pe jos — două drumuri de patru kilometri, comuna Roșu — Podul Grant și retur.

— De ce pe jos?

— Pentru că tata n-avea bani să-mi dea de tramvai! Pentru că eram 4 copii. Pentru că eram un amărît, dar iubeam fotbalul ca un nebun și nu conta pentru mine că fac zilnic opt kilometri pe jos încălțat în tenișI sparți și legați cu sîrmă. Pe ambiția lui Liță Dumitru de atunci și de acuma îmi bazez promisiunea.

Iubesc și azi fotbalul ca un copil.

Cine eşti dumneata, Muhammad Ali? (III)

Fără adversari de... reţetă în Statele Unite, imediat după meciul cu Chuvalo Cassius Clay pleacă în Europa, oprindu-se la Londra. Cu trei ani în urmă, pe vremea cînd nu era campion al lumii, Clay boxase în capitala Angliei cu campionul „grelilor" britanici, Henry Cooper, pe care îl învinsese prin k.o. în cinci reprize. Iată-l în seara zilei de 21 mai 1966 pe ringul instalat în incinta stadionului faimoasei echipe de fotbal „Arsenal" din Londra, oferindu-i lui Cooper posibilitatea unei revanşe şi, în plus, tentînd zeci de mii de spectatori cu miza titlului său, pe care l-a pus în joc.

70 000 de bilete s-au vîndut cu prilejul acestei întîlniri. Englezii sperau într-o victorie a campionului lor, dar dacă nu au avut în final această satisfacţie, au asistat în schimb la o partidă de zile mari, în care, pentru prima dată în cariera sa de campion mondial, Clay a fost pus în dificultate. În primele trei reprize Cooper a condus lupta, reuşind să ia un serios avantaj de puncte. Ba, mai mult, în rundul trei croşeele sale l-au zdruncinat atît de tare pe Cassius încît, după meci, specialiştii au susţinut că arbitrul George Smith ar fi trebuit să-i numere pe campionul mondial. Pînă la urmă, buna pregătire şi măiestria şi-au spus cuvîntul. Clay, cu opt ani mai tînăr decît Cooper, şi-a epuizat adversarul mai întîi prin jocul său de picioare şi mai apoi prin loviturile directe pe care le plasa prin surprindere şi tot mai des. Ofensiva lui Cooper din primele reprize a fost stopată şi Cassius a început martelarea adversarului. În rundul şase, faţa lui Cooper era acoperită de un val de sînge. Ambele arcade îi erau deschise şi pometii obrajilor tumefiaţi. Forţa loviturilor sale scăzuse atît de mult încît nu mai prezenta nici cel mai mic pericol pentru Clay. Nimic nu-l mai putea salva pe englez. De acest lucru şi-a dat seama, în primul rînd, arbitrul din ring, care a oprit meciul. Cassius Clay a învins şi de data aceasta prin k.o. tehnic.

Organizatorii au căutat în grabă un alt pretendent la titlu. Şi fiindcă fenomenalul Clay se afla la Londra, au ales tot un englez : Brian London. Acesta, cu 7 ani în urmă îşi încercase şansa la titlul mondial provocîndu-l pe Floyd Patterson. Tentativa se încheiase cu un eşec, „greul" englez cedînd prin k.o. în rundul 11, în meciul care a avut loc la 1 mai 1959 la Indianapolis. Partida dintre Clay şi London a fost perfectată pentru data de 6 august 1966. Brian a avut de suportat chiar din primul rund tirul necruţător al directelor de stînga plasate de campionul mondial. În cea de-a treia repriză englezul a pornit decis la atac şi a încercat să-l surprindă pe Cassius cu un croşeu decisiv la figură. Campionul a făcut însă o eschivă de mare maestru, contrînd sec la bărbie. London a căzut la podea, a încercat să se ridice în momentul în care arbitrul Harry Gibs a ajuns cu numărătoarea pînă la 7, dar s-a prăbuşit din nou : k.o.

Turneul european al campionului mondial se încheie la 10 septembrie 1966, cînd Cassius Clay boxează în Republica Federală Germania, la Frankfurt pe Main, contra fostului campion al Europei, vest-germanul Karl Mildenberger. Bineînţeles că şi de această dată titlul a fost în joc. Mult mai rezistent decît pugiliştii englezi, Mildenberger a stat în ring 12 reprize. Şi poate că ar fi terminat toate cele 15 runduri ale partidei dacă una din arcadele sale nu ar fi singerat ingrijorător de puternic, fapt care l-a determinat pe arbitrul englez Ted Waltham să pună capăt întîlnirii. Deci, o nouă victorie prin k.o. tehnic în palmaresul invincibilului Cassius Clay, la finalul glorioasei sale campanii europene.

Disputa cu cei mai buni „grei" europeni fiind încheiată, Cassius Clay se întoarce acasă, în Statele Unite, şi nu stă deloc pe gînduri cînd antrenorul său, Angelo Dundee, îi pune în faţă contractul unei noi partide. Clay semnează rizînd şi declară ziariştilor că va oferi spectatorilor un nou knock-out, indiferent de adversar. Reprezentanţii presei i-au consemnat declaraţia în articolele lor, arătînd însă că de data aceasta Cassius va avea de înfruntat un boxer cu o mare experienţă a ringului : Cleveland Williams. Noul meci al campionului mondial este pregătit de o îndrăcită campanie de presă, în care afirmaţiile superoptimiste ale celor doi adversari fac ca partida să fie aşteptată cu interes.

Cleveland Williams, noul pretendent la titlul mondial, era cu nouă ani mai în vîrstă decît Clay şi palmaresul său, deşi încărcat cu victorii înainte de limită, nu cuprindea prea multe nume de prestigiu din lumea „grelilor" americani. Luptase de două ori cu Sonny Liston, în 1959 şi 1960, dar de fiecare dată fusese învins prin k.o. în mai puţin de trei reprize. De atunci însă Williams cîştigase meci după meci, majoritatea prin k.o., pregătindu-se să se retragă onorabil din activitate. În 1965 a fost complet inactiv, reintrînd un an mai tîrziu pentru a-şi depune candidatura la titlul mondial. Era prima sa tentativă de acest fel şi organizatorii au înţeles că vor avea un mare succes de casă dacă meciul Clay — Williams se va disputa în oraşul acestuia din urmă, Houston, unde challengerul avea numeroşi suporteri.

În seara zilei de 14 noiembrie 1966, pe Houston Astrodrome din Texas au venit peste 35 000 de spectatori pentru a asista la meciul dintre Cassius Clay şi campionul „grelilor" texani, Cleveland Williams. Mulţi dintre aceştia sperau că favoritul lor va da o lovitură tocmai acum, la 33 de ani, cucerind titlul mondial. Dar surpriza nu s-a produs, visurile lui Williams şi ale simpatizanţilor săi fiind spulberate în cel de-al treilea rund. Trecuse abia un minut din această repriză, cînd Cleveland a iniţiat un atac cu serii de lovituri la faţă şi corp. Spectatorii au avut impresia că Clay e în derută, dar acesta a contrat cu dreapta, cînd nimeni nu se aştepta, lovindu-l pe Williams în plină faţă şi expediindu-l la podea. Numărat de către arbitrul Harry Kessler, Williams reia la „opt", dar toţi cei prezenţi şi-au dat seama că pentru el lupta luase sfîrşit. Un clasic „un-doi" la bărbie l-a „răstignit" pe greul texan pe corzi, fapt care l-a determinat pe arbitru să oprească disputa, devenită evident inegală. Titlul mondial rămîne în continuare în posesia lui Cassius Clay.

(Va urma)

PAUL OCHIALBI ■

Podeaua, patul boxerilor prea obosiţi de du-te-vino-ul federaţiei

(Urmare din pag. 24)

le explic că nu vreau să nu mai însemn nimic în box la vîrsta pe care o am, dar făceam ce făceam pe ring, şi iar o luam de la capăt, ba că-i aia, ba că-i aialtă, Costică, trebuie să te baţi.

— De bătut e adevărat că te baţi, dai, dar şi primeşti destule. Unii zic că nu ştii să te aperi.

— Cum aşa ? Exersînd mereu, îţi intră în reflex. Ca la un copil : care nu ştie cît e ceasul, dar la ora de cere de mîncare. Aşa cred eu. Cînd nu eram suprasolicitat judecam bine, adică : dacă dau, ăla ce face ? Acum, după o repriză nu mai puteam să mă concentrez. Mă duceam la atac de parcă numai eu eram în ring. Dădeam, lăsam braţul jos şi... Chiracu are acelaşi stil, dar acum e mai iute decît mine. Cu Vrînceanu n-am treabă. Eu cred că tot ce mi s-a întîmplat de am pierdut la el aşa se datoreşte oboselii.

— Numai ?

— E-he ! Şi că s-a îmbolnăvit nea Bobi (antrenorul emerit Bobinaru), cu el... cînd am aflat că a paralizat (lăcrimează), acum şi-a mai revenit. A doua zi după ce-a paralizat...

— Plîngea noaptea, intervine soţia, Doina, plîngea, credeţi-mă, parcă l-ar fi fost tată.

— Eh, plîngeam. Dar a doua zi mi-au spus : Costică, morţii cu morţii, vii cu vii, boxezi la Galaţi. Şi-am pierdut, cu Micu... Măcar să-l văd pe nea Bobi în sală, numai să se uite.

— De cînd s-a îmbolnăvit nea Bobi, intervine iar Doina, parcă îi merge pe doi, deşi a luat medalie la Olimpiadă.

— Ei, şi tu, ce ştii ? Că doar ne vedem rar, acum ce ne mai vedem în cei 4 ani de cînd sîntem luaţi.

— Spune atunci cu Chiracu ! Cît ai dormit în noaptea aia, dinaintea meciului ?

— Spun, de ce să nu... Înainte de meciul cu Galaţiul, antrenorii au spus la masă : Costică, mănîncă, nu-ţi face griji, tu boxezi la grea, Răducu la semi (Răducu îi bătuse pe Chiracu de trei ori pînă atunci) Seara, după spectacol, au hotărît altfel, ştiu eu de ce ? Ei ştiu. La grea trebuia să boxeze Petrică, după ce făcuse o pauză de vreo 2 ani, eu treceam la semi şi Răducu mai jos. Aveam 2,5 kg peste categorie, aşa că la miezul nopţii m-am apucat să slăbesc. Nu curgea nici apa, să mă bag în cadă şi să transpir. mi-am pus treningul şi am făcut antrenament în forţă pînă la 3 noaptea. M-am culcat tot îmbrăcat, dar n-am putut dormi, după ce mă irosisem cît pentru 3 meciuri. Mi-am tras pătura peste cap şi dimineaţa la cîntar aveam mai puţin cu 2,7 kg, dar nu mai eram eu, parcă mă mahmurisem. La fel Răducu. Am pierdut amîndoi eu înainte de limită.

— Vrei să te scuzi.

— Nu. De ce să mă scuz ? Eu n-am pălăit box-ul şi nici el pe mine, asta se vede la medalii. Fiecare medalie înseamnă atîtea antrenamente... Dar dacă aşa a fost, asta spun.

— Zic unii că succesul timpuriu ţi-a sucit capul.

— Succes am avut, dar nu mi-am luat-o în cap. În box trebuie să fii modest, chiar dacă te-a bătut Parlov la mondiale cu doar 3—2, bătaia e tot bătaie. Din toate campionatele am medalii. La campionatele mondiale n-am. La anul trebuie s-ajung eu la o medalie şi aici. De ce să nu iau locul întîi ?

— Şi ce aveai să trebuie să facă pentru asta ?

— Multe, dar mai ales să mă odihnesc luna asta, iar din cealaltă să o iau ca un începător, de la A la Z. De ce să nu mai am un cuvînt de spus cîndva, mai precis la mondiale, unde vreau să mă duc eu echipa ? Doar tot eu mi-am făcut loc în echipă şi pînă acum. Luna asta stau şi pe urmă încep eu.

— Ce promiţi pentru anul acesta ?

— Nimic. În '77 nu cred să se audă prea des de mine. Că Dafinoiu a cîştigat cine ştie ce competiţii. Nici nu cred să boxez mai mult de 2—3 meciuri în tot anul. V-am spus: singura medalie care îmi lipseşte este cea de la mondiale ! De ce să-mi lipsească ?

Întrebarea poate fi pusă şi altfel, mai aproape de adevăr : De ce să fie lipsit de ea Dafinoiu de cei care, în goana lor după rezultate imediate, îl trimit de colo-colo ? De ce ? Cine răspunde, tovarăşi de la Federaţia de box ?

raCul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 134

Dacă-i bal, bal să fie

Îmi place să citesc cu uimire şi evlavie sfintele afişe care, în ciuda omeneştilor greşeli de ortografie, anunţă întreaga lume — inclusiv onorata clientelă — că gestionarul sau vînzătorul lipseşte, nu se găseşte la locul lor... Cîtă diversitate... Cîtă fantezie... Cîte greşeli de gramatică...

„Închis pentru inventar" e anunţul cel mai obişnuit. Îl cunosc de mic copil şi voi merge cu el mai departe pînă la adînci bătrîneţi. Numai că intransigentul, justiţiarul inventar se comite al dracului de des, o zi cu inventar, alta fără inventar, una mie, alta ţie.

Apoi urmează în ordinea ierarhică vechiul, sănătosul, trecutul prin ciur şi prin dirmon, nemuritorul anunţ în care eroul ne comunică : „Sînt plecat după marfă". Anunţul ăsta pe şi înduioşează, e o dovadă de nemărginită tandreţe, în fond, pentru cine lipseşte el cu zilele ? Pentru marfă, pentru noi.

Pe urmă vedem cîteva anunţuri al căror sens e greu de controlat : „Sînt plecat la şedinţă". Iar altele încărcate de cel mai adînc mister şi de cea mai îndreptăţită speranţă comercială : „Vin imediat".

Un anunţ foarte sincer, descoperit în vitrina unei valoroase tutungerii : „Sînt plecat pînă la Nelu şi vin după aia" mi-a întărît convingerea că în această privinţă nu s-a făcut încă totul. E loc pentru mai bine. S-ar putea progresa în precizie, în ortografie şi, de ce nu, chiar şi în sinceritate.

Visez asemenea anunţuri în care sinceritatea cea mai deşănţată se împleteşte armonios cu precizia matematică:

Pînă marţi la ora 14 s-am chef să vă văd mutrele.

Sînt deplasat la tăiatul moţului.

Azi au e inventar, am tăiat porcul.

Sînt plecat să beau o bere cu tusa de la Giurgiu care a venit întrecere pe la mine şi pleacă vineri cu personalul de 6 seara.

Vin imediat, dacă nu sînt reţinut la masă.

A venit Aurica ca o surpriză, trebuie s-o duc la un local că şi ea a fost gentilă cu mine.

Decît vagile, cetoasele anunţuri „Sînt plecat la şedinţă", „Vin imediat" va fi mult mai bine să avem zi de zi asemenea anunţuri clare ca lumina zilei.

Dacă-i bal, bal să fie.

TEODOR MAZILU ■

Drama la contabil

Nu-i fabulă ! E o-ntîmplare simplă
Pe care, ascultînd-o, s-ar putea
Cu toţii să vorbim aceeaşi limbă
Doar viaţa nu-i cum vrei, ci cum vrea ea :

„Era contabil şef şi om de lume
Din zori sta-n crişme pînă seara
Tutun de lux pipa ! Şi făcea glume
Era „un personaj" în Timişoara

Cînd se plimba pe Corso şi bastonul
Îl trimitea cu eleganţă-n faţă
Părea un dirijor care dă tonul
Neliniştit de veşteda-i mustaţă

Purta pe cap o mîndră borsalină
Un ceas imperial la vesta-n dungi
Mustaţa-şi mingiia cu briantină
Şi-avea o boală la... picioare lungi"

Dar să lăsăm povestea să-şi urmeze
Pe calapodul clasic drumul ei
Să nu-i fixăm anemice proteze
Doar viaţa-i cum vrea ea, nu cum o vrei :

„Era contabil şef ! Purta condeiul
Ca un dresor de circ peste pantere
Făcînd din sute mii, avea temeiul
O viaţă roz şi fără griji să spere

Carusel de plăceri din flori în seară
Plătite toate scump, cu banii ghiaţă
Era galant şi darnic
cu cîte-o domnişoară.
Ah, ce lumină-n suflet avea !
Şi-n trup ce viaţă !

Ştia să fie tandru, ştia să bea cu paiul
Licorile de faimă din mari restaurante
Nu-l stînjenea chelia
cînd o făcea pe craiul
Nici vîrsta mult prea coaptă !
Era, mă rog, un fante !

Ce muzică divină cînd, stoărînd, sifonul
I-aluneca în suflet ! Ce muzică divină
El concura prin vîrstă tangoul,
charlestonul
Dar mingiia cu ochii o blondă balerină
Avea o mamă-n vîrstă şi o soţie care
Îl aşteptau zadarnic la leafă ori la cină
Nu prea dădea pe-acasă
ca orice Nea Cutare
Ades făcea o haltă în colţ, la o vecină
Era contabil şef ! Jongla — ce tact ! —
Cu cifre false din tabele lungi.
Pînă-ntr-o zi, cînd o făcut impact
Cu gratiile hainelor în dungi".

...Şi-aşa povestea-ncet o să-şi urmeze
Pe calapodul clasic drumul ei
Nu poţi mereu să ştii cum urma iese
Doar viaţa-i cum vrea ea
Nu cum o vrei.

NICOLAE DRAGOŞ ■

Condica de sugestii şi reclamaţii

Este o cerinţă elementară, de minimă civilizaţie, ca un restaurant (mai ales la finele unui secol XX !) să posede cel puţin cîteva cabine telefonice. Un restaurant modern este de neconceput fără aşa ceva ! Vizionăm de ani de zile filme în care se vede clar cum în localurile civilizate există la *fiecare* masă cîte un telefon, iar în caz că nu, la cererea clientului, chelnerul se prezintă cu telefonul „la tavă". Mă întreb de ce la „Titanic" (local cu pretenţii de remiză maximă) singurul telefon existent, cel din hol, este fie defect, fie cu receptorul smuls, fie într-un asemenea hal de uzură încît convorbirile sînt literalmente anihilate de acele „fîsîituri" şi „piriituri" bizare ce emană în permanenţă din receptor. E timpul să devenim conştienţi că telefonul nu este un lux, un obiect de distracţie, ci o armă de luptă, un instrument, un mijloc de producţie !

ing. Toman Pomoiliu,
şef lot T.R.M.N.G.

MĂSURI LUATE

Zilele trecute fiind rezolvată deparazitarea acestui local, o cantitate oarecare de pleoşniţe a pătruns în acest aparat.

Tov. Responsabile !

Să ştii nenorocitule că am auzit toate epitetele şi injectivele pe care le-ai arancat astăzi după masă la masa din fundul grădinii cu excrocii şi semidocşii cu care erai (eram la cealaltă masă) în obrazul echipei mele care n-ai avea dreptul să-i pronunţi nici măcar numele, bestie rusinoasă. Politehnica Timişoara ! Am văzut de cum am intrat ce local e acesta ce cuib de hoţi-rapidişti înrăiţi, cu tine în frunte patronule ai acestei „sinistre" cete ! Sunt curios duminica viitoare cum veţi mai reuşi duminica viitoare să denigraţi victoria echipei mele împotriva Bacăului ? *(2—0 sau chiar 3—0 pentru Poli !)*. Ştiu totuşi că veţi reuşi să denigraţi şi victoria aceasta şi de aceea vă voi urî şi mai mult pentru HOŢIA comisă astăzi în văzul întregii lumi. Din toată puterea sufletului meu de om lucid şi cinstit : Huo Rapidul !

ss indescifrabil

MĂSURI LUATE
Se va depista.

Responsabil

Culese de Al. MONCIU-SUDINSKI ■

A PREGĂTESC NOUL SEZON

...Ş: UN RETUR DIFICIL,
FAT
...EDERE

...Stan, unul dintre jucătorii de la F.C. Argeş aflat în plină afirmare
...ost şi el la Baile Herculane, dar

ULTIMA GLUMĂ A ZIARULUI SPORTIV „DE SPECIALITATE", SPORTUL

Priviţi imaginea aceasta, reprodusă din ziarul Sportul din 25 ianuarie, dar nu vă lăsaţi păcăliţi ! Fotografia nu-l reprezintă pe fundaşul Nicolae Stan, cum crede autorul articolului, ci pe portarul Vasile Stan, plecat de la F.C. Argeş din anul 1975, în prezent la divizionara C Muscelul Cîmpulung ! O glumă de 20 de puncte... La mai mare !

LIȚĂ DUMITRU: Iubesc și azi fotbalul ca un copil

Dumitru Ion s-a născut la 2 ianuarie 1950 în comuna Roșu, București. A jucat de 47 de ori în echipa României. Este Maestru emerit al sportului din 1973. Căsătorit. Soția, Claudia Dumitru, a fost cîndva una din speranțele gimnasticii noastre. Are o fetiță, Dalina, de 4 ani și jumătate. A jucat — pitic în anii 1963/65, junior în anii 1965-67 și senior în anii 1967-72 — la Rapid. Descoperit de antrenorul Cristescu, „luerat" apoi, la juniori, de antrenorul Costea și consacrat de Valentin Stănescu. Din 1972, la Steaua. A cîștigat de două ori Cupa României, o dată cu Rapid și o dată cu Steaua, și un campionat republican, cu Steaua.

— **Liță, ai numai 27 de ani, ești încă tînăr, chiar surprinzător de tînăr în raport cu anii — ce mulți mi se par, ție nu ? — de cînd se tot vorbește despre tine, adeseori înfocat, nu de puține ori pătimaș, iar uneori destul de puțin comod pentru subiectul Dumitru. Sînt dintre cei mulți, foarte mulți iubitori ai fotbalului care te consideră unul din cele mai interesante subiecte ale fotbalului nostru din ultimii zece ani. Cred că-ți dai seama că nu-ți fac un simplu compliment de circumstanță ?...**

— Bineînțeles !

— **Răspuns foarte prompt și foarte sigur. Unora ar putea să li se pară chiar prea prompt și prea sigur...**

— De ce ? Sînt unii care confundă rața cu gîsca, alții fotbalul cu rugbyul, de ce m-aș mira dacă m-ar confunda și pe mine cu altul ?

— **De ce cu altul ?**

— Păi unul care ar scălda-o cu răspunsul la întrebarea dumitale de mai înainte n-ar fi, n-ar putea fi Dumitru.

— **Vrei să fii foarte limpede : de ce, de pildă, un răspuns vă-i zicem mai calculat nu l-ar putea da Dumitru ?**

— Pentru că în privința lui Dumitru — după părerea lui Dumitru — lucrurile sînt foarte clare. Nu e nevoie să-mi calculez răspunsul

— **Ce înțelegi prin termenii „în privința lui Dumitru lucrurile sînt foarte clare" ?**

— Înțeleg că știu destul de bine cine sînt, nu trebuie să-mi spună nimeni : „bă, fii atent, tu ești Dumitru !"

— **Și cine ești, Dumitre ?**

— Cine spui și dumneata !...

— **Un subiect al fotbalului nostru ?**

— Așa...

— **Unul din cele mai interesante subiecte ale fotbalului nostru din ultimul deceniu ?**

— Așa...

— **De ce — din punctul tău de vedere — chiar așa ?**

— Pentru că nu sînt copil. Pentru că și Dobrin, și Dumitrache, și Dinu și Dumitru au înțeles pînă acum că sînt printre cele mai interesante, cum zici dumneata, subiecte ale fotbalului nostru din ultimii zece ani. Nici nu era prea greu să înțelegem și noi, nu numai iubitorii fotbalului, acest adevăr.

— **Tu, de pildă, cum și cînd l-ai înțeles ?**

— L-am înțeles mai demult. Nu în Mexic, cînd am avut șansa și onoarea să-i am ca adversari direcți pe Bobby Charlton, Pele sau Kuna, ci mai tîrziu, în 1972, cînd am trecut de la Rapid la Steaua. S-a vorbit și s-a scris prea mult și am fost „atins" prea tare după transferul acela ca să nu-mi dau seama că foarte multă lume se interesează de mine. Or, lumea asta nu se interesează ea așa, fără motiv, de un subiect neinteresant.

— **Tragem o linie și scriem dedesubt rezultatul : îți cunoști valoarea. Știi cine ești**

— Știu cine sînt. Știu ce am fost. Știu ce voi fi.

— **Ziarul de specialitate scria nu demult în dreptul numelui tău inspirata și atît de originala idee „fost-ai ici cit ai fost". Cum ai primit această caracterizare... în bărbie ?**

— N-a fost în bărbie. A fost sub centură... Toată lumea și-a dat seama. Nonrocul meu este că nu depind de un ziarist sau altul care ține cu Dinamo și nu înghite Steaua. Depind numai de jocul meu. Și dacă joc cum trebuie, iar 80 000 de oameni văd că Dumitru a mers bine nu mai contează că al 80 001-lea nu „m-a văzut". Mingea nu poate să mi-o ia nimeni. Nici chiar un ziarist...

— **Îți propun să lăsăm ziariștii și să ne întoarcem la fotbaliști. De pildă, la adversarii tăi direcți din Mexic. Cum îți s-au părut și ce impresii ți-au lăsat Bobby Charlton, Pele și Kuna ?**

— Cu Bobby Charlton nu mi-a fost prea greu. Creierul de joc al echipei britanice era în pierdere de viteză, începuse să îmbătrînească, gîndea perfect dar se mișca destul de comod pentru mine. Întotdeauna mi-au convenit „doxarii" ceva mai lenți. Cu Pele în schimb a fost de groază. Jucător extraordinar. Tehnic pînă-n vîrful șiretului, tare pe picioare și rău ce n-am mai pomenit. Lovea, punea tălpi, tot timpul jocului cu noi m-a înjurat ..

— **Uite, ăsta-i un lucru pe care nu-l știam. Pele — rău, Pele — să înjure... Deși nu-i frumos ce făcea, crezi că i-ai dat totuși, în joc, unele motive să te-njure ?**

— Sigur că i-am dat ! Dar ăsta-i fotbalul. Nu făceam pantomimă, jucam pe goluri, pentru calificare. La meciuri cu miză nu te iartă nimeni. Țineți minte partida aceea fantastică dintre R.F.G. și Italia ? L-ați văzut pe Beckenbauer cum a terminat jocul ? Cu brațul drept în eșarfă. Așa e fotbalul, se știe, nici pe mine nu m-au iertat mulți și, deși niciodată nu mi-a făcut plăcere, i-am înțeles. Cu Pele, treaba ajunsese la un moment dat dramatică. Era 2—0 pentru Brazilia, cînd Cuiai (n.n. — Lupescu) mi-a strigat disperat : „Liță, lipește-te de Pele că ăștia ne omoară ! Ne dau un sac de goluri". Și m-am lipit. Țin minte că la primul meu contact cu el am sărit amîndoi — cu ambele picioare înainte ! — la minge. Și-am căzut în același timp. Unul în dreapta, altul în stînga. Deși eu aveam 20 de ani, iar Pele avea 30, deci era cu zece ani (!) mai în vîrstă ca mine, eu am rămas jos, în timp ce Pele a țîșnit la minge, mi-a spus ceva de mamă în limba portugheză și a plecat lansat spre poarta noastră. Atunci mi-am dat seama ce teribil de tare e pe picioare. Altă dată a scăpat cu Tostao și erau doi împotriva lui Lupescu, care nu știa la care dintre ei să se ducă. Am venit ca un trăsnet din spate și — ce era să fac ? — l-am agățat pe domnul Pele. M-a înjurat din nou, dar eu am fost mulțumit că nu ne-a dat gol la fază aceea. Împotriva lui Pele mi-am dat seama — impresie confirmată întru totul mai tîrziu, cînd am jucat de două ori contra lui Cruyff — că în fața jucătorilor de mare clasă ești curățat dacă nu te uiți numai la minge și-ți fug ochii, măcar și pentru o clipă, la ei, la mișcările lor. Pele era atît de derutant în mișcări, încît era de ajuns o singură privire spre el ca prin fenta următoare să fii eliminat din drumul jui ca un popic. Cu Cruyff, despre care a venit vorba, a fost și mai greu în cele două jocuri (0—0 și 2—0 pentru Olanda) susținute împotriva lui, pentru că acest uluitor fotbalist european, poate cel mai mare din cîți s-au văzut pe continentul nostru, fuge nemaipomenit — într-un meci am fugit o repriză întreagă după el și nu l-am ajuns — și pe deasupra are niște accelerări de viteză și niște schimbări de direcție amețitoare, aruncîndu-te uneori pe tine într-o parte în timp ce el o ia în partea cealaltă. Despre al treilea adversar din Mexic, Kuna, n-am ce să spun. Am fost „șeful" lui, cum se spune, n-a mișcat și nu prea a contat în joc.

— **Liță, o ultimă întrebare despre Mexic : crezi că ne puteam califica ?**

— Cu Răducanu-n poartă și cu Dobrin în formă bună, da.

— **De ce spui cu Dobrin în formă bună ?**

— Pentru că putea să fie și-n formă slabă.

— **Păi dacă n-a fost încercat nici măcar zece minute, de unde poți să știi c-ar fi putut fi în formă slabă ?**

— Și asta-i adevărat. Dar a trecut...

— **A trecut și noi nu putem să-ntoarcem mortul de la groapă. Așa-i, dar uite că oamenii se folosesc uneori de trecut pentru a nu mai greși în viitor. Să nu mai facem morți din ăștia pe care să-i regretăm zadarnic mai tîrziu.**

— Eu sînt un simplu jucător de fotbal.

— **Ești jucător de fotbal, dar nu ești deloc simplu. O știi și tu. Și ești o opinie ! În fond, cunoști — ca și mine — destule exemple de jucători neagreați și eliminați în primul rînd de coechipierii lor. Cunoști sistemul paselor date nu la picior, ci „la cravată", sau cu un metru peste înălțimea colegului îndezirabil, mingile zburînd peste el ca planoarele. Dar să lăsăm teoria asta, din păcate verificată, și să ne-ntoarcem la oameni. Care a fost modelul tău de jucător ?**

— Dumitriu II. Deși avea doar vreo 6 - 9 ani mai mult ca mine, îl priveam ca pe-un idol.

— **Ce-i plăcea la el ?**

— Tehnica impecabilă și eleganța. Și-mi plăcea foarte mult omul. Și azi cînd îl întîlnesc îi spun „nea Emile", deși asta

(Continuare în pag. 22)

MARIUS POPESCU

Podeaua, patul boxerilor prea obosiți de du-te-vino-ul federației

În ziua de 17 ianuarie Cassius Clay — Muhammad Ali, cum îi place să i se spună de cînd este campion mondial al grelilor — a împlinit 35 de ani, vîrstă la care este departe de a părăsi ringul de bunăvoie. O coincidență oarecare face ca în aceeași zi să ure pe scările blocului turn din Brăila pînă la etajul VI (liftul a intrat în reparație capitală înainte de a fi inaugurat), în căutarea unui boxer despre care s-a spus pe la colțuri că s-a terminat la nici 23 de ani, cît are acum

— De ce, Costică Dafinoiu ?, îl întreb pe cunoscutul nostru semigreu, silindu-l să-și întrerupă studiul regulilor de circulație căruia, de cînd are Trabant-ul, i se dedică pentru obținerea carnetului.

— Am citit pe undeva în ziar că nu duce viață sportivă, de-aia aș fi pierdut înainte de limită, la Vrînceanu și Chiracu. Dar m-a întrebat cineva ce se întîmplă cu mine ?

— Uite, te întreb eu. De ce tu, Costică Dafinoiu, un fel de „copil minune" în box, care în cîțiva ani ai ajuns campion național, european și la ultima Olimpiadă medaliat cu bronz, nemaisocotind turneele internaționale pe care le-ai cîștigat, ai pierdut prin k.o. la Chiracu ?

— Chiracu nu m-a făcut un k.o. cum știu eu. Cînd să mă duc să dau și eu, m-a oprit arbitrul, nea Victor Popescu, dar dacă era să mă opresească, trebuia să mă opreacă înainte. La fel mi-a făcut și în '76, cu Constantinescu. Ăla avea după meci numai hopuri în cap, dar nu i-a făcut nimic cînd mi-a dat una după ceafă !

— Dar cu Vrînceanu, la naționale ?

— Înainte de finala cu el eu aveam 4 meciuri înainte el numai 3. Mi-a dat una peste ureche, două săptămîni am avut urechea vînătă. Pînă să-l lovesc eu, m-a lovit el. Eram obosit. Dar nu de ce credeți dv.

— Ce cred eu ?

— Că nu duc o viață sportivă, așa s-a spus și se spune. Eu n-am avut pînă acum nici o rușine particulară, nu beau prin circiumi, nu fumez, nu pierd nopțile, am nevastă de la 18 ani, pe Doina, acum am primit și apartamentul ăsta nou. Sînt în anul III la liceul industrial, vreau să urmez și la subingineri...

— Și atunci ?

— Să vă spun. Din '72, iarna lui '73, cînd am plecat la lotul național de juniori, eu nu m-am mai odihnit, n-am avut pauză, du-te colo, du-te dincolo, ba la juniori, ba la tineret, ba la seniori, peste tot pumni și antrenamente. Numai tensiunea unui meci cu Parlov, cu Carillo, cu Millian... Reziști un an, doi, dar pe urmă ajungi să vorbești singur pe stradă.

— Cîte zile libere ai avut în 1976 ?

— Zile libere ? Concediu ? Rîdeți de mine ! Au fost, la rînd, Olimpiadă, apoi hai Costică să boxezi în naționale, să-ți faci datoria față de club... Cum mi-am făcut-o... Abia acum am luat pauza asta cu vole, fără vole... Am cerut demult și eu o pauză, am căutat să

(Continuare în pag. 23)

IULIAN NEACȘU

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : probleme ale omului (șeful secției : Liviu Timbus ; Marga Nedelea — sector scrisori, Cici Iordache — sector anchete, Răzvan Bărbulescu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Eliade, Radu Constantinescu — 1787) ; probleme politice și social-economice (șeful secției : Nicolae Cristache ; Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Victor Nițu, Manole Cărtan, Elena Ghera — 1617) ; probleme ale vieții (șeful secției : Tudor Octavian ; Iulian Neacșu, Horia Pătrașcu, Ovidiu Ioanițoaia, Ion Predoșanu — 1619) ; artă-cultură-sport (șeful secției : Eugen Seceleanu ; George Arion, Adi Cusin, Dumitru Graur, Victor Constantinescu, Emanuel Tănăsă — 1604) ; publiciști, comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Adrian Dohotaru — 1618) ; documentare (Vasile Mănecan — 1623) ; administrație (Gheorghe Amuza, Alexandru Medar — 1766) ; secretariat de redacție (Dan Brădeanu, Corneliu Calană — 1782, 1621) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 1783) ; redactor șef — 1622. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă P.O. Box 136-137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

Anul XXVI – Nr. 5 (1151) Iași – 3 februarie 1977

flacăra

SĂPTĂMÂNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

De la Caragiale, citire..

Ca să măsurăm importanța operei lui **I.L. Caragiale**, să vedem cît, și cum, a fertilizat literele românești. Tot ce s-a creat în dramaturgie stă sub tirania lui. Un scriitor care avea toate datele să rămînă în afara acestei influențe, **Liviu Rebreanu**, cedează, sub presiune, și scrie **Plicul. Alexandru Kiriţescu** îi este tributar, și nu doar în **Gaițele**, operă exemplară, dar și în restul dramaturgiei sale. **Camil Petrescu**, prozator și dramaturg de o profundă originalitate, nu e numai autorul lui **Danton**, dar și al lui **Mitică Popescu. Victor Eftimiu** semnează o poliță grea în **Oul** care a văzut moartea. **George Mihail Zamfirescu** vădește în **Domnișoara Nastasia** o dublă [illegible] prin titlul [illegible] ține de **Năpasta**, prin cel comic, de umorul caragialian. **Mircea Ștefănescu** descinde direct din autorul **Scrisorii pierdute**, prin cele mai realizate piese ale sale : **Micul infern** și **Vis de secătură. Filiațiunea Caragiale-Mușatescu** a fost, deseori, subliniată, dîndu-se mereu ca exemple : **Sosese deseară, Titanic Vals** și **...Escu.** Se uită însă, pînă la o viitoare epocală descoperire, că Tudor Mușatescu este autorul a cîtorva sute de adaptări, prelucrări sau localizări, stînd, toate, sub același fericit sigiliu. Filonul liric este, fără îndoială, al lui **Mihail Sebastian**, cel satiric, însă, fie că e vorba de **Steaua fără nume** sau de **Ultima oră**, tot de la Caragiale coboară pe o linie fără ocoluri.

Literatura dramatică originală, scrisă după al doilea război mondial, nu împărtășește altă soartă. Îl citești pe Caragiale, în filigrană, în cele mai strălucite pagini din **Cetatea sfărîmată** de Horia Lovinescu, în dramaturgia lui **Teodor Mazilu**, sedus de umorul absurd al ilustrului patron, în comediile lui **Ion Băieșu**, cu replica lor scăpărătoare hrănită la aceeași izvoare. Am oroarea autocitărilor. Sînt silit să mă abat de la regulă, din obligația unei mărturisiri : n-aș fi scris o silabă fără prezența lui tutelară.

Dar Caragiale nu e viu doar în dramaturgia care i-a urmat. Toată proza polemică a lui **Tudor Arghezi** n-ar fi fost posibilă fără Caragiale. Pamfletul violent politic al lui **N.D. Cocea** nu s-ar fi născut fără **1907, din primăvară pînă în toamnă.** Și îl descoperi, stupefiat, unde te aștepți mai puțin : în excepționalul roman **Groapa** de Eugen Barbu sau în **Moromeții** lui Marin Preda.

Și, ca să încheiu, vă recomand să-l citiți pe **Marin Sorescu**, acest liric al derizoriului tratat cu solemnitate, și să-mi spuneți dacă nu descoperiți în versurile lui tot pe uriașul părinte al lui **Conu Leonida.**

Pur și invulnerabil. I.L. Caragiale veghează la desăvîrșirea literelor românești.

AUREL BARANGA ■

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

Din sumar :

– Istoria noastră – viața noastră – Evenimente mari, evenimente mici în Războiul pentru Independență **(pag. 10).**

– Pomîrla, un pămînt ce ține de gravitația stelelor **(pag. 12–13).**

– 24 de ore dispecer la 081 sau telefoane din infern **(pag. 5).**

– Botoșani : Un județ din nordul sufletului și iubirii noastre, își cucerește viitorul **(pag. 14–15).**

– Cascada somnambulilor **(pag. 18–19).**

– „Pietre din pavaj" – fragment dintr-un roman de Marin Sorescu **(pag. 20–21).**

O EPOPEE A ZILELOR NOASTRE

Bătălia pentru vindecarea rănilor pămîntului

Aceste locuri, din vechimea vechimilor, au un nume sugestiv : Valea plîngerii ! Deși lucrez în județ de peste 25 de ani, n-am avut prilejul să văd cu ochii mei o surpare, o rupere și o lunecare de dealuri. Mi s-a spus că mai întîi și-nții se-aude un fel de geamăt al pămîntului, apoi se-aude o scrîșnitură groaznică, de parcă sub pămînt au fost rupte niște lanțuri uriașe. Oamenii au chiar și o vorbă a lor, că s-au rupt lanțurile. După această scrîșnitură sau zornăitură de lanțuri se-aude o bufnitură, parcă o rupere de porți, urmată de curgerea năvalnică, pe sub pămînturi, a unor ape. În locul acela, unde se-aude cum curge apa, pămîntul se surpă, se crapă ca o coajă de ou, se face o gaură mare, o prăpastie din care iese o apă galbenă, mîloasă, plină de lut, iar dealul, rupt, o ia la vale, împins de apa aceea. Pomii se prăbușesc, cad ca niște lumînări topite, pereții caselor se crapă, acoperișurile cad, animalele sînt îngrozite, iar oamenii, dacă n-au apucat să fugă, sînt îngropați de vii, de unde, poate, și vorba că «a dispărut de pare-a înghițit pămîntul».

Nu vreau să mă laud, departe de mine un astfel de gînd, dar primele lucrări de combatere a eroziunii solului pe-aceste locuri bîntuite de spaime și primejdii le-am făcut eu și inginerul Gheorghe Stoian, actualul director al Stațiunii de la Perieni. Asta era prin 1952—1954, cînd stațiunea nu se înființase încă. Tineri cum eram noi atunci, drept să spun, prea multă încredere în șansele noastre nu aveam. Utilajele lipseau, banii, la fel, plus ideea foarte încetățenită că împotriva uriașelor forțe ale naturii n-ai cum să te pui. Dacă tot e să spunem adevărul, chiar așa cum este el, combaterea eroziunii solului a devenit o acțiune în toată puterea cuvîntului, o sarcină trasată nouă de către Comitetul județean de partid, mai ales în ultimii 10 ani, cu precădere la sfîrșitul ultimului cincinal, perioadă în care Valea plîngerii și-a schimbat numele în Valea speranțelor și cutezanțelor.

(Citiți reportajul în pag. 4)

VICTOR NIȚA ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Primim de la Comitetul județean Sibiu al P.C.R. cu privire la scrisoarea adresată revistei Flacăra de către Gheorghe Nichita. În scrisoare se arată că secția L. 4 — C.F.R. Sibiu nu și-ar realiza planul... Din verificările efectuate nu se confirmă cele sesizate... În legătură cu secretarul B.O.B., Olaru Gheorghe, cele arătate în scrisoare se confirmă, Biroul comitetului de partid Nod C.F.R. Sibiu a analizat abaterea tovarășului Olaru și a propus sancționarea lui cu „vot de blam cu avertisment". De asemenea, se confirmă cele sesizate în legătură cu șeful secției L. 4 — C.F.R. Sibiu, ing. Burutiană Valeriu. Cazul a fost discutat în biroul comitetului de partid Nod C.F.R. Sibiu și în adunarea generală a organizației de bază Secția L. 4, unde a fost sancționat cu „vot de blam cu avertisment" și s-a propus schimbarea din funcție.

Mă numesc Anton Rotaru, sînt pensionar și am 69 de ani. Cu respect vă rog să le spuneți tovarășilor care mă poartă pe drumuri la vîrsta mea că poate au să ajungă și ei pensionari... Stau din 1974 în Brașov cu viză de flotant la fiul meu. Din mai 1976 beneficiem și de apartament cu trei camere proprietate personală. Am încercat să-mi stabilesc domiciliul definitiv în Brașov, dar am fost trimis în două rînduri înutil la Buzău pentru niște acte care pînă la urmă au fost cerute oficial, așa cum este normal. Din păcate, rezultatul anchetei sociale cerute întîrzie din cauza lipsei de interes a celor care se ocupă de aceste lucruri. De luni de zile sînt purtat pe drumuri și purtat cu vorba, ca să nu mai vorbesc de banii cheltuiți și de gustul amar pe care-l poate simți un om de vîrsta mea cînd este tratat astfel...

În anul 1972 m-am mutat într-un apartament proprietate personală. După luarea în primire a apartamentului am sesizat constructorul de multiplele deficiențe pe care le prezenta locuința. Deoarece pe zi ce trecea defecțiunile se înmulțeau, am sesizat I.C.V.L.-ul, care la rîndul lui împreună cu delegatul întreprinderii constructoare (ICMD) au venit la fața locului pentru a constata deficiențele din apartamentul meu și al vecinilor. Dar ca urmare, am primit cîteva adrese prin care ni se confirmau cele relatate și altele prin care era sesizat ICMD-ul de cele existente. Cum la fiecare ploaie sîntem nevoiți să stăm cu ligheanele prin casă, am reînnoit sesizările însă cu același rezultate. Din cauza ploii care se infiltrează, peretele dinspre exterior a rămas umed, tencuiala a început să cadă și într-o cameră nu se mai poate locui. Mă găsesc în situația ca nici după patru ani să nu pot locui o cameră. Menționez că o situație asemănătoare se află și la etajele II și IV. În ultimele sesizări am cerut formarea unei comisii de specialiști care măcar să ne indice reparațiile necesare pe care urma să le executăm în particular, dar cum situația s-a agravat în ultimul timp nu mai poate fi vorba de așa ceva. Menționez că recepția finală ce urma să aibă loc după un an nu a fost făcută nici pînă în prezent. **(Daniel Mihalcea — Tîrgoviște)**

Cu cîtva timp în urmă a avut loc la Aiud, în cadrul Festivalului „Cîntarea României", faza orășenească a concursului școlilor generale. La ieșirea din scenă, elevii mi-au spus : „Știți că membrii juriului discută tot timpul, rîd și nu ne urmăresc ?" Îndrăznesc să întreb : ce părere au tovarășii care au făcut parte din juriu ? Nu au îndoieli în privința verdictelor date ? **(profesor Iacob Buta,** Școala generală Aiud — Ciumbrud)

Un răspuns de la Procuratura Generală.

Referindu-ne la adresa dv. nr... vă restituim scrisoarea celor nouă petenți cu mențiunea că dosarul penal la care se referă se află în curs de judecată la Judecătoria Deva. Bunea Nicolae a fost trimis în judecată în baza art. 295 lit. d cod penal cu aplicarea art. 37 lit. a. c. p., deoarece în anii 1971 — 1975 a dat bani cu împrumut mai multor persoane, printre care și celor nouă petenți, percepînd o dobîndă mult mai mare decît cea legală. Astfel, lui Marinceacu Andron i-a împrumutat în 1971 suma de 3 000 de lei și i-a pretins după patru luni o dobîndă de 900 lei. Lui Huț Marta i-a dat 3 800 lei și i-a pretins o dobîndă de 1 000 lei, etc. Dosarul se află pe rolul instanței din luna iunie 1976, deoarece s-a impus completarea probațiunii, fiind ascultați foarte mulți martori. Cei nouă petenți solicită să se urgentieze dezbaterile judecătorești în acest dosar. S-a luat legătura cu conducerea Procuraturii locale Deva și s-a cerut să se stăruie în judecarea acestei cauze.

În urma unei întîmplări nefericite, am rămas orfană de ambii părinți împreună cu încă un frate. Amîndoi am fost încredințați, cu bunurile noastre, Consiliului popular Bran. Dîndu-și aveau obligația și datoria morală de a avea grijă de bunurile noastre pînă împlinim vîrsta majoratului. Din anul 1970 și pînă în prezent tutorii au fost mereu schimbați, iar eu și cu fratele meu am fost trecuți dintr-un loc în altul, iar bunurile noastre s-au irosit. În casa părinților mei, care era mobilată, cu instalație electrică și instalație de apă, nu mai există nimic. Am anunțat în nenumărate rînduri Consiliul popular că au început să dispară lucrurile și chiar părți din casă. Acum în loc de o casă frumoasă se află aproape o ruină. Nu știu cum să procedez ca să mi se restituie totul. Eu sînt elevă la Liceul industrial Zărnești, cursul seral, iar dimineața muncesc la întreprinderea „8 Martie" Zărnești pentru a-mi cîștiga pîinea. Neavînd unde locui și fiind încă minoră, mi-am luat gazdă în Tohanul Vechi. Duc o viață destul de grea și nu am bani și nici nu știu cui ar trebui să cer lucrurile mele ce mi se cuvin după inventarul ce se află la Consiliul popular Bran. Ca pe un părinte bun, vă rog să luați în considerare scrisoarea mea și să mă ajutați. **(Georgeta Tudorița Toclov)**

Primim de la Direcția județeană de poștă și telecomunicații Brăila : În numărul 1-1977 al revistei Flacăra, la rubrica „Evenimente mari evenimente mici" a apărut o notă critică la adresa angajaților P T T R. din Brăila, în sensul că „la Brăila abonații primesc cîte trei-patru numere de ziar odată și că scrisorile loco ajung după trei-patru zile la destinație. Numai funcționarii de la poștă primesc cu regularitate lefurile". În legătură cu cele relatate am ruga să credeți că așa cum și în alte sectoare apar unele nereguli și în sectorul nostru de poștă și telecomunicații apar frecvente nereguli, însă acest caz nu poate fi generalizat. Atunci cînd s-au ivit unele nereguli în activitatea angajaților noștri, am luat toate măsurile posibile pentru ca astfel de nereguli să nu se mai repete, iar prin măsuri organizatorice și instruirea profesională a angajaților, am reușit să obținem rezultate destul de bune în activitatea profesională și respectiv în servirea marelui public, marea majoritate a angajaților noștri bucurîndu-se de aprecierea și stima organelor locale și a populației din municipiul și județul Brăila. În scopul evitării pe viitor de note asemănătoare, am dispus prelucrarea materialului cu toți angajații P.T.T.R. din județul Brăila.

Într-o frumoasă zonă centrală a orașului Timișoara (piața Petöfi), lîngă complexul studențesc, se află o piață masivă de care este prinsă o tăbliță metalică ruginită, pe care scrie : „În acest loc se va înălța obeliscul TIMIȘOARA 700 — 20 septembrie 1969". Anii trec, dar obeliscul nu apare. Să sperăm că o să dispară piatra, cel puțin din motive de estetică a orașului, dealtfel frumos. **(Ioan Petroviei,** Timișoara)

Edilii orașului Tîrgu Jiu au considerat că este bine să despartă gara de autogară cu un gard înalt de aproape 2,5 m din traverse de cale ferată, sîrmă ghimpată și uns cu păcură, pentru a „ajuta" călătorii să facă mai mult sport. Cu bagajele în spate și copiii de mînă trebuie să parcurgi 400—500 metri de la gară la autogară, pe cînd vechiul traseu avea cel mult 100 de metri. Dacă s-a considerat că este necesar acest gard, de ce nu s-au gîndit să facă și o poartă ? Aceeași distanță de 400—500 metri trebuie s-o parcurgi și pentru a merge la grupul sanitar al gării, deoarece autogara nu are. Este foarte neplăcut să vezi oameni în toată firea cum se ascund după autobuzele staționate pentru ... mă înțelegeți. Este foarte rușinos să ne adresăm presei cu asemenea problemă, dar sperăm că, astfel, se va remedia această anomalie. **(Dumitru Felștu,** Uricani — Hunedoara)

De la Întreprinderea comercială de stat „Romarta" : În răspunsul nostru referitor la sesizarea tovarășei Maria Burlacu și publicat în Flacăra nr. 51—52/1976, dîntr-o regretabilă neatenție, am indicat ca producător al gamei de articole cosmetice „Magnolia" Fabrica Miraj București, în locul Fabricii „Farmec" Cluj-Napoca. Facem cuvenita rectificare, rugîndu-vă să acceptați scuzele noastre.

Mă numesc **Dinuța Robescu** și sînt angajată la C.A.T.C. Pitești de la 16 februarie 1972. Între timp m am înscris la Institutul de subingineri Pitești (seral), terminînd în iunie 1976, cu examen de stat în specialitatea „tehnologia compușilor macromoleculari". La data de 25 octombrie 1976 am primit decizia nr. 1358 1976, prin care eram numită ca subinginer în cadrul serviciului P.P.U.P. Menționez că referatul nr. 30676 din 5 octombrie 1976, care a stat la baza deciziei, cît și respectiva decizie sînt vizate de toate organele de resort care atestă existența postului și legalitatea încadrării conform deciziei. La 25 oc.ombrie însă am primit decizia 1600 1976 prin care se anula decizia anterioară motivîndu-se că această ultimă decizie este dată în urma procesului verbal lăsat de controlul financiar intern al C.I.P.C.M.P. București, avizat de C.F.I. al ministerului. De la C.I.P.C.M.P. am primit comunicarea că pot fi încadrată ca subinginer după absolvirea facultății, cu examen de stat. (?). După cele întîmplate am mers în audiență de cîteva ori. Mi s-a spus că nu sînt posturi, sau că nu meritam să fac o facultate, cu toate că la înscrierea mea la examenul de admitere am primit recomandare din partea întreprinderii și-am semnat contract pe 5 ani cu C.A.T.C. Pitești. Nu este prima dată cînd primesc un post prin decizie și se anulează pe motive ciudate. Pînă cînd acest joc cu decizii ?

Sînt elevă la un liceu de specialitate din București. Domiciliul îl am în comuna Moara Vlăsiei, județul Ilfov. În vara trecută, începînd din 22 iulie, am muncit la Biblioteca centrală de stat, fiind angajată prin Cooperativa „Deservirea". La 13 octombrie 1976 trebuia să primesc retribuția pe ultimele 15 zile lucrate. Din păcate, numele meu nu a figurat pe statul de plată. Tovarășii de la „Deservirea" mi-au spus că greșeala este la B.C.S. A trebuit să mai aștept pînă la 13 noiembrie, dar tot degeaba. Am așteaptat apoi un alt 13 — decembrie — dar cu același rezultat. Întrucît lucrurile nu se lămuriseră pînă la 22 decembrie, în vacanța de iarnă am făcut mai multe drumuri de la Moara Vlăsiei la București. Drumurile au fost lungi, mai ales de la biroul tovarășului care întocmește procesele-verbale ale celor care lucrează la B.C.S. prin prestări de servicii, la tovarășa contabilă și de acolo la șeful serviciului administrativ și care mă amîna de pe o zi pe alta. Toți dădeau din umeri, numai eu dădeam din buzunarul părinților mei pentru a plăti trenu) și mașina, ca să nu mai vorbim de hrana rece... Purtată din ușă în ușă, din birou în birou, am ajuns și la tovarășul director. Dar, pentru că tovarășul care deținea cheile dulapului în care se găsea condica de prezență, care spunea adevărul, nu se afla acolo, problema nu a putut fi rezolvată. Poate mă veți ajuta dumneavoastră. **(Maria Petre)**

Primim de la Consiliul popular al sectorului 5 : Urmare scrisorii tovarășului Petre Țurcan, vă facem cunoscut că cele sesizate corespund într-o bună măsură adevărului, în sensul că numeroși arbori și arbuști plantați în zona verde a blocurilor A 18, A 19 și a altor blocuri învecinate au fost degradați de către copii nesupravegheați care își găsesc de joacă în zonele verzi, deși în apropiere se găsesc locuri de joacă special amenajate. De asemenea, acești copii au produs daune stricînd ușile la blocuri în repetate rînduri și făcînd și alte stricăciuni. Ne-am adresat în scris asociațiilor de locatari de la aceste blocuri, subliniind obligațiile ce le revin prin Decizia nr. 230-1976 privind întreținerea zonelor verzi aferente blocului, atrăgîndu-le atenția că dacă se vor mai constata și pe viitor prejudiciile produse unor astfel de arbori și arbuști se vor lua măsuri de amendare împotriva asociației de locatari. Am recomandat de asemenea asociațiilor ca, în ședințele cu locatarii să aducă la cunoștința celor care au copii obligația de a-i educa în spiritul dragostei față de avutul obștesc, atrăgîndu-li-se atenția că legislația în vigoare face răspunzători părinții și tutorii pentru faptele comise de minori.

În imobilul de pe strada Iosif Vulcan nr. 11 din Oradea s-a mutat de peste doi ani sediul Fotbal clubului Bihor. Se știe că în fiecare imobil, fie bloc sau alt fel de clădire, fiecare persoană are obligația, cel puțin morală, de a păstra liniștea celor din jur, adică a locatarilor. Deoarece în acest sediu circulă zilnic un număr însemnat de persoane (sînt săli de tenis de masă, jocuri mecanice și bar), zgomotul este inerent de dimineața pînă seara. Un fapt nu lipsit de importanță este și situația că ușa de la intrare în sediul acestui club este și ușa de intrare a apartamentului în care locuiesc și care ușă, din păcate, rămîne deschisă în tot cursul zilei și, în cazuri repetate, și noaptea, din care cauză nu am nici cea mai mică siguranță în apartament. La solicitările făcute pentru schimbarea acestei stări de fapt, în sensul de a mi se asigura o locuință în schimbul celei pe care o posed, timp de mai mult de un an mi s-au făcut doar promisiuni. Menționez că lucrez în cadrul medicinii sanitar în tură și de noapte la o sală de operație. Am deci nevoie de liniște, nu de un infern. **(Lidia Stănescu,** Oradea)

Am suferit aproape zece ani de rinită alergică, timp în care am consultat pe aproape toți medicii O.R.L.-iști din București, pe toți alergologii, în căutarea sănătății mele. Rog să fiu înțeleasă, să fiu scuzată, fiindcă nu am intenția să jignesc pe nimeni, am încredere în medicii noștri, ca dovadă că nu am dezarmat pînă cînd am găsit în sfîrșit locul căutat. Nu pot să nu fac cunoscută bucuria mea. M-aș simți vinovată față de propria-mi conștiință dacă aș tăcea. Timp de zece ani am făcut fel de fel de încercări și, în permanență am fost trimisă de la o policlinică la alta. Un articol apărut în Flacăra mi-a dat curaj și m-a determinat să plec la Turda, unde m-am adresat policlinici speciale, fiind consultată de doctorul Mihai Iubu. Intervenția a avut loc pe data de 13 septembrie 1976. După aproximativ 4 luni mă simt foarte bine. Doresc să exprim pe această cale mulțumirile mele doctorului Iubu. În timpul cît am fost spitalizată, am luat cunoștință de faptul că la Turda sînt spitalizați oameni bolnavi din toată țara și că spitalul este prea mic pentru a face față solicitărilor. Poate că nu ar fi rău dacă s-ar lua măsura extinderii capacității de internare a clinicii O.R.L., pentru a se acorda asistență calificată și eficientă tuturor solicitarilor. **(Gherghina Bie,** București)

Am primit de la Inspectoratul silvic județean Sibiu : Am citit articolul „Țăranul Năiță Lucian a rămas chior", apărut în Flacăra nr. 50/1976, sub semnătura tovarășului Dinu Săraru. Din lectura articolului, rezultă că tovarășul Nicolae Tertiș — acesta fiind numele adevărat al eroului romanului scris de tovarășul Dinu Săraru — s-a accidentat lucrînd la Ocolul silvic Tălmaciu. Situația însă se prezintă altfel și anume : 1. Tovarășul Nicolae Tertiș, din Slătioara, județul Vîlcea, născut în anul 1916 nu a lucrat la Ocolul silvic Tălmaciu, ci la Întreprinderea forestieră de exploatare și transport Sibiu (I.F.E.T.), unitate complet distinctă, prestînd lucrări de tras (transport) busteni în parchetul Piriul Calior, din cadrul sectorului de exploatare Riul Vadului. 2. Afirmația înserată în paragraful 6 că „deși angajat de cel de la Ocolul silvic, nu i s-a făcut contract..." de asemenea nu corespunde realității, deoarece atît „angajarea" cît și transportul s-au făcut de către Matei Mit și Alexandru Voicu, ambii angajați la I.F.E.T. Sibiu, ultimul fiind chiar șef de sector. 3. Este adevărat însă faptul că Nicolae Tertiș, lucrînd în cadrul sus-citatei întreprinderi, a fost accidentat în ziua de 2 iulie 1976 și trebuie să i se acorde drepturile prevăzute de lege, lucru pentru care trebuie să se adreseze I.F.E.T. Sibiu, strada Riului nr. 23, telefon 1 43 20. Față de precizările făcute la punctele 1 și 2, considerăm că s-a elucidat o stare de fapt. Așteptăm și cuvenita rectificare în Flacăra.

Colectivul de elevi și cadre didactice al Liceului „Cuza Vodă" din Huși și-a propus să întîmpine cu noi realizări cultural-educative marile evenimente ale anului 1977. Printre acțiunile realizate pînă acum menționăm : o excursie cu elevii claselor I—IV la Podul Înalt, Soleștl-Vaslui — cimitirul „Dorobanților", monumentul lui Peneș Curcanul — cu care ocazie au fost primiți noi membri în organizația de pionieri, organizarea expozițiilor omagiale „100 de ani de independență a României", „70 de ani de la Răscoala din 1907", „35 de ani de la crearea U.T.C.". Cu ocazia zilei de 24 ianuarie, ziua școlii, a fost organizat un frumos program artistic sub genericul „În țara asta românească". De asemenea formații de cor, teatru, soliști vocali și instrumentiști se pregătesc cu asiduitate pentru festivalul național „Cîntarea României". **(prof. Laurențiu Ștefănescu,** Liceul „Cuza Vodă" Huși, județul Vaslui)

Primim de la Consiliul popular al județului Vîlcea următorul răspuns : „Referitor la articolul „Unii fimpart indulgențe, alții certificate medicale" (revista „Flacăra" nr. 36/1976), vă facem cunoscut că, în urma controlului efectuat de Direcția sanitară județeană, a reieșit că cele sesizate sînt reale. Față de aceste deficiențe s-au luat următoarele măsuri : a) retrogradarea cu o gradație pe timp de trei luni a dr. Micu Krempels Maria de la dispensarul medical Bacovița ; b) imputarea certificatelor medicale și diminuarea cu 10% pe timp de o lună, a retribuției următorilor medici : Iancu Elena și Andrei Marian, dispensarul medical Brezoiu ; Andrei Valeria, dispensarul Sălătrucel ; Kiss Gheorghe, dispensarul din Lăpușata ; Ioan Irina, dispensarul din Stoilești, Iancu Nicolae, dispensarul medical Boișoara, Atanasiu Dorin dispensarul medical Mălăiești, Moga Claudia, dispensarul medical Mueresca."

Nu v-aș fi scris aceste rînduri dacă, într-o sumară parcurgere a manualelor școlare pentru clasa a IV-a, n-aș fi găsit unele lacune care nu cer multe eforturi pentru a le lichida și, pentru viitor, a le preveni. De pildă, în manualul de istorie nu găsim nici o referire la ziua de 25 octombrie 1944 — dată care semnifică eliberarea definitivă a întregului teritoriu național de sub ocupația hitleristă. Firește, această lacună nu este lichidată de faptul că în manualul de citire, al aceleiași clase, la pagina 38, se subliniază de către autori : „La 25 octombrie 1945 ostași români au eliberat ultima brazdă de pămînt a patriei noastre". Sînt regretabile, de asemenea, și unele concluzii echivoce de felul : „De reținut ! Apa este indispensabilă vieții. Ea este importantă atît prin folosințele pe care le aduce, cît și prin pagubele pe care le provoacă..." („Apa" din manualul de „Cunoștințe despre natură", pagina 54). Sau, mai aflăm din manualul de istorie că soldații înainte de a intra în luptă sînt bine **armați.** Probabil că armele sînt bine **înarmate.** Și lista ar putea continua. **(T. Constantin,** Bacău)

În virtutea dreptului la replică — în urma unei scrisori apărute în **revista dv. din 27 ianuarie 1977** — vă rog să binevoiți a publica și răspunsul **subsemnatului Ion Dolănescu : Nu-l cunosc pe Gheorghe Butaru** din Vînători-Mehedinți și nici **n-am contractat cu el** — sau, în numele lui, eu vreo altă persoană — **vreo nuntă pentru ziua de 26 septembrie 1976,** pentru că **la acea dată urma să particip la sărbătoarea „Fiii satului"** în comuna natală, sărbătoare care a fost contramandată cu cîteva ore înainte de a se deschide, adică chiar în ziua de 26 septembrie. **Nu-i cunosc nici pe Aurel Colan** din Bălănești. În această comună am cîntat la o nuntă cu patru **ani în urmă,** împreună cu Maria Ciobanu. Dacă Gheorghe Butaru **s-a folosit** de numele meu pentru a-și atrage mesenii iar „rezultatele" nunții nu i-au satisfăcut **nu este vina mea.** Din punctul de vedere al **legii financiare — egală pentru toți** — este bine ca opinia publică, tot prin intermediul dv., să afle că **Ion Dolănescu achită impozitele aferente cîștigului său în conformitate cu această lege.** Ce mi se pare foarte interesant este faptul că **Gheorghe Butaru își amîntește** de o sumă importantă **după 4 luni** și se adresează opiniei publice, cînd — în general — pentru asemenea lucruri fiecare cetățean are deschisă calea justițiară. Aș pune lungul său timp de gîndire pe seama calității și cantității vinului servit la nunta fiului său, cărula eu, dealtfel, îi doresc tot binele.

Și aș mai dori să binevoiți a-mi permite să folosesc acest prilej spre a face **două mici rectificări ziaristului Alexandru Mica,** asupra materialului pe care l-a publicat recent : **Vioristul Ion Drăgoi** interpretează **folclor moldovenesc,** iar celebra „Horă de la Lerești" este — de fapt — **„Sîrbă".** Mici greșeli, inerente unui.. specialist. (Sublinierile din prezenta scrisoare îmi aparțin. Cu mulțumiri,

Ion Dolănescu

N.R. Cetățeanul care s-a plîns de a fi fost escrocat de I. Dolănescu a făcut-o imediat, numai că redacția noastră l-a publicat abia acum plîngerea.

Așteptăm și opinia celor în drept să aplice legea.

Sînt directoarea unei grădinițe de copii cu program săptămînal aparținînd de Centrala de construcții-montaj București (CCMB) și mă străduiesc împreună cu întregul colectiv al unității noastre ca fiii și fiicele constructorilor bucureșteni să se bucure din plin de condițiile de educare oferite copiilor de statul nostru socialist. Eforturile noastre se întîmnesc în majoritatea cazurilor cu grija părinților de a colabora cît mai strîns cu cadrele didactice. Dar întîlnim și cazuri care fac excepție de la cele arătate. Iată unul. Este vorba de situația a doi frați, Sandu și Puica Erciu, în 6 și, respectiv, 4 ani, pruncic abandonați de mama lor, Ana Erciu, domiciliată în strada Amurgului 4, bloc B7, apartament 2, sector 6. În repetate rînduri, această femeie, deatfel fără nici o ocupație de cîțva ani, dispare luni întregi de la domiciliu, lăsîndu-și copiii naturali în seama bunicii lor, Eugenia Gavrilaș, muncitoare la IDGIL-CCMB. În ciuda posibilităților sale materiale modeste, bunica face mari eforturi pentru a asigura celor doi nepoți îmbrăcămintea și hrana necesare. Ea nu poate suplini însă și îngrijirea maternă și mai ales nu poate scuti copiii de exemplul negativ al mamei lor. Actualmente această mamă, irresponsabilă, lipsește de acasă de la mijlocul lunii decembrie. Cei doi copii resimt mult lipsa afecțiunii materne ce nu poate fi înlocuită cu nimic, în ciuda marilor eforturi ce le depunem pentru a-i face să se simtă la noi ca în propria lor familie. M-am gîndit să fac publică această situație în speranța că astfel Ana Erciu poate fi ajutată și de opinia publică. **(Dorica Zamfir,** directoarea grădiniței de copii CCMB, cartierul Pajura)

POȘTA REDACȚIEI

Maria Schiopu — comuna Săcele, județul Constanța. De la data de 6 martie 1976, Tribunalul județean a emis încheiere a poprirî pe retribuția soțului dumneavoastră pentru pensia de întreținere a copilului. Pentru faptul că în ultima perioadă nu s-a conformat sentinței, tribunalul județean, pentru a vă veni în ajutor, a făcut o comunicare la întreprinderea unde este încadrat tatăl copilului dumneavoastră ca prin serviciul de contabilitate să i se rețină pensia datorată.

Dumitru Voiculescu — Timișoara. Pot să-și schimbe domiciliul conform Decretului nr. 68/1976 art. 8, cu aprobarea președinților comitetelor executive ale consiliilor populare ale acestor orașe, părinții care se mută la copii, dacă vîrsta sau starea sănătății impune îngrijire din partea acestora la care se mută. Dumneavoastră nu vi s-a aprobat stabilirea domiciliului în Timișoara, pentru că voiați să obțineți un spațiu locativ separat.

Constanția Teodorescu — comuna Ariceștii Zeletin, județul Prahova. Procuratura Generală ne-a comunicat că prin rechizitoriul procuraturii locale Ploiești din decembrie 1976 s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților Moraru Florin și Cîrnu Toma pentru infracțiunea de nerespectarea normelor de protecția muncii.

Ermina Păun — Călărași. Ați fost repusă în drepturi, fiind repartizată la sectorul IV al fabricii de confecții.

G. S. — Cluj-Napoca. Referirile pe care le faceți la concursul „Crizantema de aur" sînt interesante, păcat că nu ați și semnat scrisoarea.

Colectiv de elevi — Botoșani. Ne scrieți că în „Tribuna școlii" a apărut o notă care ar denigra un cadru didactic pe care îl apreciați, cerîndu-ne sfatul cum să procedați în elucidarea celor scrise. În acest sens, este bine să vă adresați conducerii revistei respective.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA" nu ne consideră ca scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați adresa dv.!

ACTIVITATE RODNICĂ A PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI ÎN INTERESUL PROGRESULUI, DEMOCRAȚIEI ȘI PĂCII

● La Complexul expozițional din Piața Scînteii — din nou despre eficiență

În timpul întrevederii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Piotr Jaroszewicz, președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Polone

Moment de la primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a președintelui Consiliului Național Palestinian, Khaled Al-Fahoum

Modalitățile de înfăptuire concretă a concluziilor Plenarei din 2–3 noiembrie 1976 a C.C. al P.C.R. și ale Consfătuirii de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976 au ocupat și în această ultimă săptămînă un loc constant pe agenda de lucru a președintelui Nicolae Ceaușescu. Vineri, 28 ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost prezent în pavilionul central al Complexului expozițional din Piața Scînteii unde, în cadrul unei ample și cuprinzătoare prezentări, au fost înfățișate, la scara unor importante ramuri industriale, modul cum se traduc în viață, în activitatea de investiții și de producție, măsurile stabilite de conducerea de partid privind reducerea consumurilor de materii prime și materiale, extinderea utilizării înlocuitorilor, gospodărirea eficientă și judicioasă a combustibililor și energiei electrice prin elaborarea tehnologiilor adecvate de execuție, capabile să asigure o eficiență economică și o productivitate superioare.

Ținînd seama de indicațiile anterioare ale secretarului general al partidului, specialiștii din ramurile industriale analizate au elaborat proiecte și au emis soluții care prevăd folosirea cu precădere a resurselor locale, valorificarea superioară și cu maximum de randament a mijloacelor productive, asimilarea unor mașini și produse noi cu performanțe mai mari decît cele utilizate în prezent.

Felicitînd colectivele de oameni ai muncii, inginerii și tehnicienii din aceste ramuri industriale pentru munca și rezultatele obținute pînă în prezent, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat, în urma analizelor efectuate, noi indicații privind sporirea continuă a eficienței activității productive.

Prin sistematizarea și restrîngerea incintelor miniere și petroliere, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că pot fi puse în valoare rezerve încă nefolosite și a insistat în mod deosebit asupra necesității unei mai bune valorificări a sterilului, pentru a se ajunge la extragerea tuturor substanțelor utile pe care le mai conține fiecare tip de steril și pentru găsirea domeniilor în care acestea pot fi folosite, evitîndu-se implicit depozitarea sa, care necesită un volum mare de manoperă și suprafețe destul de mari de teren.

Specialiștilor din domeniul energiei electrice, secretarul general le-a indicat folosirea resurselor locale în vederea construirii unui număr mai mare de microhidrocentrale care să valorifice potențialul riurilor interioare și să acopere, în același timp, necesarul local de energie, precum și elaborarea unor procedee de eliminare a noxelor, de reținere a unor substanțe poluante, ceea ce va putea permite redimensionarea gabaritului costisitoarelor și voluminoaselor coșuri ale instalațiilor termoenergetice și implicit noi reduceri de costuri. Legat de aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat preocupările specialiștilor în elaborarea acelor soluții tehnice care vizează o mai judicioasă gospodărire a energiei electrice și a indicat extinderea măsurilor în efortul de a se limita cît mai mult cu pu-

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Complexul expozițional din Piața Scînteii

tință pierderile în rețeaua de transport și de distribuție.

Indicațiile amintite ale secretarului general în sectoarele ce revin Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare au fost materializate într-un vast program ce prevede o serie de soluții noi de construire a stațiilor de pompare, a stăvilarelor, a podurilor și a altor lucrări de specialitate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat specialiștilor din acest domeniu intensificarea eforturilor în vederea folosirii unor noi motoare și pompe de puteri adecvate nevoilor reale și debitelor curente, pentru înlocuirea unor materiale costisitoare, mai ales a cimentului, cu altele mai ieftine, ca de pildă plasele metalice sau din mase plastice încărcate cu pietriș de rîu pentru unele construcții uzuale în irigații, îndiguiri, stăvilare și alte construcții hidrotehnice.

Vizita de lucru din incinta Complexului expozițional din Piața Scînteii a oferit secretarului general prilejul de a relua dialogul, început la sfîrșitul anului trecut, cu specialiștii din industria ușoară, cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a consultat de această dată asupra căilor de creștere a potențialului industriei articolelor casnice, sticlăriei și ceramicii fine.

Eficiența în cadrul industriei chimice, a apreciat tovarășul Nicolae Ceaușescu, analizînd măsurile întreprinse în cadrul chimiei, trebuie începută de la fiecare motor și instalație în parte și apoi continuată într-un plan superior, acela al concepției generale a complexelor procese de fabricație. Trebuie să valorificăm tot ce se poate valorifica, a arătat secretarul general. Reducerea consumurilor în general este esențială în chimie.

Eficiența, spiritul gospodăresc, înlăturarea tendințelor de risipă, funcționalitatea, grija pentru om, acestea au fost indicațiile secretarului general atunci cînd, în prezența miniștrilor de resort, au fost analizate căile prin care s-a trecut la înfăptuirea indicațiilor privind ieftinirea și îmbunătățirea funcțională a construcțiilor destinate învățămîntului și ocrotirii sănătății, comerțului și turismului, în strînsă corelare cu necesitățile reale și criteriile dezvoltării economico-sociale a localităților.

Subliniind înalta competență a indicațiilor secretarului general, participanții la acest dialog de lucru și-au exprimat totodată satisfacția pentru atenția pe care președintele României o acordă muncii și activității lor practice, precum și hotărîrea de a lucra neobosit pentru traducerea în viață a prețioaselor indicații.

★

Relațiile de strînsă prietenie, solidaritate și colaborare multilaterală statornicite între Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă au fost evidențiate cu satisfacție reciprocă în cursul întrevederii care a avut loc simbătă, 29 ianuarie, între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Piotr Jaroszewicz, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Polone, cu prilejul vizitei oficiale de prietenie a înaltului oaspete polonez în țara noastră.

Relevîndu-se însemnătatea deosebită pe care întîlnirile și convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek au avut-o pentru evoluția pozitivă a raporturilor româno-poloneze, întrevederea a constituit totodată o manifestare a dorinței comune ca, pe baza importantelor măsuri stabilite de conducătorii de partid și de stat ai celor două țări, să se dezvolte și pe mai departe, în interesul reciproc al celor două popoare, al cauzei generale a socialismului, al colaborării și păcii în lume, relațiile politice, economice, tehnico-științifice și culturale româno-poloneze, să se intensifice colaborarea în domenii principale ale producției materiale, valorificîndu-se cît mai eficient posibilitățile existente.

★

Într-o atmosferă de caldă cordialitate și prietenie s-a desfășurat marți, 1 februarie, primirea la tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a delegației Consiliului Național Palestinian (C.N.P.) și a Consiliului Central al Organizației pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.) condusă de Khaled Al-Fahoum, președintele C.N.P. Primind mesajul de prietenie din partea președintelui Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei, Yasser Arafat, a celorlalți conducători ai O.E.P., tovarășul Nicolae Ceaușescu a transmis conducătorilor acestei organizații, președintelui Yasser Arafat, un cald salut tovărășesc și cele mai bune urări în înfăptuirea năzuințelor poporului palestinian de libertate, independență și progres social. În cadrul schimbului de vederi privind actualitatea politică internațională și evoluția situației din Orientul Mijlociu, secretarul general al Partidului Comunist Român a apreciat că realizarea unei păci drepte și durabile în această parte a lumii trebuie să se bazeze pe retragerea neîntîrziată a Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, pe soluționarea justă a problemei palestiniene, prin asigurarea exercitării drepturilor naționale inalienabile ale poporului palestinian, inclusiv crearea unui stat propriu independent, pe respectarea existenței suverane a fiecăruia dintre statele din această zonă. În cursul întrevederii au fost subliniate cu satisfacție relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare activă statornicite între Partidul Comunist Român și Organizația pentru Eliberarea Palestinei și s-a manifestat dorința comună de a extinde și aprofunda aceste bune raporturi. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat hotărîrea României de a acorda și în viitor sprijin poporului palestinian pentru a-și organiza viața în conformitate cu interesele sale vitale, cu eforturile destinate instaurării în Orientul Mijlociu a unei păci juste și trainice.

NICOLAE CRISTACHE ■

O EPOPEE A ZILELOR NOASTRE

BĂTĂLIA PENTRU VINDECAREA RĂNILOR PĂMÎNTULUI (I)

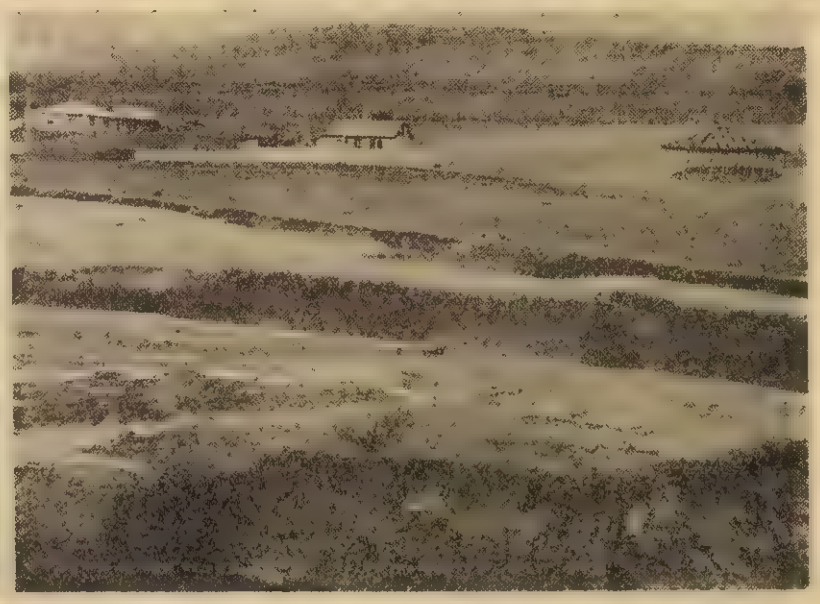

„Aș dori să menționez îndeosebi rezultatele pozitive dobîndite în ameliorarea solului, în oprirea eroziunii și în punerea în valoare a unor terenuri. La stațiunea pe care am vizitat-o, la unele cooperative pe care le-am putut vedea din elicopter, am constatat cu satisfacție rezultate bune în această direcție. Aceasta demonstrează că sînt mari posibilități pentru ca în următorii ani să punem capăt erodării solului, să dăm în producție, prin lucrările corespunzătoare, mari suprafețe care astăzi nu produc aproape nimic".

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la Adunarea populară din Vaslui — iulie, 1976)

N-ar fi vorba, în reportajul de față, doar despre vindecarea rănilor pămîntului pe o suprafață de peste 200 000 de hectare, deși gestul în sine are grandoarea unei adevărate epopei. Ar mai fi vorba și despre vindecarea unor răni pe care istoria și cumplita desfășurare de forțe ale naturii le-au săpat adînc în conștiința oamenilor din podișul central al Moldovei, mai exact spus din podișul Bîrladului.

Dar, ca să intru cît mai repede și mai de-a dreptul în subiectul generos și vast al acestui reportaj, voi transcrie, pentru început, spusele doctorului inginer Andrei Popa, cercetător principal la Stațiunea centrală de cercetări pentru combaterea eroziunii solului, stațiune aflată în comuna Perieni, județul Vaslui, la numai 9 kilometri de Bîrlad, singura stațiune de acest gen din toată țara, un fel de cameră de gardă nu doar pentru pămînturile județului Vaslui, ci ale întregii țări.

„Nici eu și nici soția mea, inginera Greta Popa, nu sîntem de prin părțile locului. Eu, de fcliul meu, sînt argeșean, din Golești, iar soția, deși născută prin apropiere, a trăit tot timpul la București, motiv pentru care se poate numi bucureșteancă. La terminarea facultății acum 21 de ani am fost repartizat, împreună cu soția, care-mi fusese colegă de an și de grupă, aici, la Perieni, la Stațiunea care abia se înființase. Primul nostru gînd a fost acela de a pleca de aici în cea mai mare viteză dar, după cum se vede, am rămas. De ce am vrut să plecăm ? Pentru că, pur și simplu, ne-a înspăimîntat starea jalnică a acestor pămînturi, niște dealuri măcinate de ploi, useate de arșița soarelui, spulberate de vînturi, ici și colo cîte un smoc de iarbă și tot așa, ici și colo cîte un pîlc de arbuști sfrijiți, parcă stingheri într-o pustietate dezolantă, aparent încremenită, dar continuu frămîntată de ruperi de dealuri și alunecări de teren. Mai ales primăvara și toamna, cînd, din cauza ploilor abundente, apa se adună sub forma unor pungi care, nereușind să străbată stratul impermeabil de argilă, alunecă la vale, iar dealurile, sprijinite pe aceste pungi ca pe niște perne de aer, se surpă în locul unde au fost pungile, apoi se rup și în alunecarea lor distrug ogoarele de-abia încropite, dărîmă satele, îngroapă pîlcurile de arboret, astupă văile, împotmolesc drumurile. Nu de puține ori, locuri pe care le cunoșteam cu amănuntul ajungeau de nerecunoscut, de parcă ar fi fost bîntuite de cutremur. Atunci, la început, cînd mă simțeam mai mic decît o furnică în fața acestor înspăimîntătoare dealuri, mi-am zis că va fi imposibil să se facă agricultură pe astfel de terenuri care se rodau de pe o zi pe alta, văzînd cu ochii. De ce am rămas, totuși ? Iată o întrebare cu mai multe răspunsuri. Dar, din capul locului, faptul că am rămas nu trebuie considerat ca un fel de eroism sau alt asemenea calificativ. Am rămas pentru că pur și simplu îmi iubesc meseria. Aici, sau în oricare altă parte aș fi fost trimis, aș fi făcut totul ca să mă simt bine muncind. Apoi, sincer să fiu, după numai două-trei luni, cît am tărăgănat plecarea, am început să fiu curios. Cum anume, oare, voi reuși ? Inițiile de această curiozitate, a fost, desigur, convingerea că voi izbuti. De unde această convingere ? De la oamenii acestor locuri, oameni care, în luptă cu vitregiile naturii, muncesc de dimineața și pînă seara, continuu, fără pic de răgaz. Așa au muncit de cînd se știu ei, așa muncesc și astăzi, sînt extraordinar de hărăiți și cred că nu exagerez cu nimic dacă spun că, pentru niște recolte foarte mici, acești oameni muncesc de cinci ori mai mult decît cei care, datorită și pămînturilor lor roditoare, dețin recoltele record la porumb și grîu. M-a uimit volumul mare de muncă al acestor oameni, încăpățînarea lor de a rămîne pe aceste pămînturi pe care, de bună seamă, fiind ale lor, din moși strămoși, încă de pe timpul lui Ștefan cel Mare, le iubesc. Cum să nu fi rămas lîngă acești oameni care, în lupta lor, aveau nevoie, mai mult ca oricare alții, de ajutorul și cercetările noastre, ale specialiștilor ?! Pentru că îmi iubesc meseria, pentru că îmi place să văd cum din munca mea lese ceva concret, adică, în ultimă instanță, un spor de producție agricolă, datorat în principal combaterii eroziunii solului, am rămas aici, printre acești oameni pe care îi stimez pentru hărnicia lor, principalul argument că, în strădaniile mele de a da un răspuns concret și favorabil, voi reuși. Și iată că, pînă la urmă, am reușit să demonstrăm tuturor că pămînturile din podișul Bîrladului pot fi roditoare, chiar și competitive."

Pînă să consemnez spusele cercetătorului Andrei Popa, aveam să aflu că Stațiunea din Perieni n-a avut, cum se spune, o istorie prea fericită. Deși a împlinit și a sărbătorit anul trecut 20 de ani de la înființarea sa, a fost, în cîteva rînduri, la un pas de desființare pe motivul, destul de întemeiat dealtfel, că nu-și justifica existența din punct de vedere economic. Într-adevăr, pînă în anul 1973 Stațiunea înregistra an de an pierderi, mai ales în sectorul de producție, de unde s-a tras concluzia că măsurile de combatere a eroziunilor chiar pe terenurile stațiunii nu au dat roadele scontate. Dar, respectînd adevărul, se cuvine să spunem că, pînă prin anii 1970, aici, în cadrul stațiunii, nu se închegase încă un adevărat colectiv de cercetători. Pînă în 1973, cînd stațiunea a fost declarată unitate de sine stătătoare, activitatea ei era îndrumată și coordonată de către Stațiunea de la Fundulea, unde însă nu exista nici un specialist în problema combaterii eroziunii solului. Cine, deci, să-i îndrume și să-i coordoneze activitatea ? Nu mai punem la socoteală faptul că stațiunea din Perieni era un fel de haltă pentru cei care veneau doar ca să aibă de unde se transfera. Un exemplu, poate edificator, i-ar reprezenta și amănuntul că, timp de 10 ani, directorul Stațiunii de la Fundulea n-a venit niciodată la Perieni, sau faptul că, într-un anume an, dintr-o eroare, desigur, pentru activitatea de cercetare de la Perieni au fost omise din buget sumele necesare. Stațiunea devenise un I.A.S. oarecare. Dar nu pentru „dezgroparea morților" am purces la redactarea acestui reportaj !

Vom consemna că în anul 1973 la Perieni se înregistrau substanțiale pierderi în sectorul de producție, iar în anul 1975, ca să dăm un exemplu, în același sector se înregistra un beneficiu de 8 000 000 lei. Asta vrea să însemne că, aplicîndu-se complexul de măsuri pentru combaterea eroziunii solului, complex de măsuri stabilit în urma unor îndelungate și minuțioase cercetări privind comportarea solurilor degradate, s-a pornit de la o producție de 800-1 000 kilograme de grîu și porumb la hectar și s-a ajuns la producții medii de 4 837 kilograme de grîu și 5 614 kilograme de porumb boabe. Au mai fost obținute 12 000 kilograme struguri la hectar, 1 800 kilograme fasole în cultură pură și 2 343 de kilograme sămînță de in ! Un sector extrem de important în care au fost obținute succese remarcabile este și cel al culturilor pentru semințele de înierbare cu înaltă valoare biologică. Astfel, pe o suprafață de 600 de hectare au fost realizate 25 000 de tone de sămînță de obsigă, lucernă și sparcetă. Scurta istorie a stațiunii și cifrele de mai sus mi-au fost oferite de către inginerul Aurelian Havrelliuc, directorul tehnic al stațiunii, care avea să-mi explice, cu lux de amănunte, importanța semințelor sus-amintite.

„Cu ajutorul acestor semințe înierbăm benzile de demarcație a culturilor în pantă, realizăm un fel de trecere de la o terasă la alta, taluzăm terasele după curba de nivel a pantei. Principalele calități ale acestor plante sînt rezistența lor la secetă și faptul că își înfig adînc rădăcinile în pămînt, astfel încît nu pot fi smulse de apa care, de obicei primăvara și toamna, spală dealurile de toată vegetația. Mai mult decît atît, existența acestor plante face ca apa să fie reținută în sol. Mai sînt folosite aceste plante perene și la revitalizarea pășunilor, a pajiștilor. Ceea ce neapărat trebuie spus, ar fi faptul că rezultatele unei înierbări cu aceste plante nu se văd, cu claritate, imediat, ci numai după doi-trei ani de la înierbare. În orice caz, după cel mult patru ani de zile, aplicînd cu perseverență și cu o exactitate matematică un întreg ansamblu de măsuri agrotehnice, măsuri extrem de simple și de ieftine, dealurile pustii și neroditoare se transformă în pășuni ideale, bogate în furaj verde și consistent".

Adevărul este că, pînă să ajung să stau de vorbă cu inginerii Havrelliuc și Popa, subsemnatul, însoțit de inginerul Eugen Gheorghiță, directorul Oficiului de îmbunătățiri funciare din Vaslui, urmărind lucrările de amenajare din bazinul hidrografic Racova, ajunsesem pînă la C.A.P.-Ivănești, un sat pierdut printre înspăimîntătoarele dealuri acoperite de ceața acestui început de februarie primăvăratic.

„Dealurile din jurul comunelor Ivănești, Dănești și Zăpodeni, avea să-mi spună inginerul Gheorghiță, **sînt cele mai erodate din tot județul. Aceste dealuri, în urma ploilor din 1972 și 1973, s-au rupt, au alunecat și au distrus total satele Albina, Zănca, Poienești și Grinceni, sate care au fost literalmente îngropate. Aceste locuri, din vechimea vechimilor, au un nume sugestiv : Valea plîngerii ! Deși lucrez în județ de peste 25 de ani, n-am avut prilejul să văd cu ochii mei o surpare, o rupere și o alunecare de dealuri. Mi s-a spus că mai întîi și-ntîi se-aude un fel de geamăt al pămîntului, apoi se-aude o scrîșnitură groaznică, de parcă pe sub pămînt au fost rupte niște lanțuri uriașe. Oamenii au chiar și o vorbă a lor, că s-au rupt lanțurile. După această scrîșnitură sau zornăitură de lanțuri se-aude o bufnitură, parcă o rupere de porți, urmată de curgerea năvalnică, pe sub pămînturi, a unor ape. În locul acela, unde se-aude cum curge apa, pămîntul se surpă, se crapă ca o coajă de ou, se face o gaură mare, o prăpastie din care lese o apă gălbenă, mîloasă, plină de lut, iar dealul, rupt, o la la vale, împins de apa aceea. Pomii se prăbușesc, cad ca niște luminări topite, pereții caselor se crapă, acoperișurile cad, animalele sînt îngrozite, iar oamenii, dacă n-au apucat să fugă, sînt îngropați de vii, de unde, poate, și vorba că «a dispărut de parcă l-a înghițit pămîntul». În ceea ce mă privește, nu știu cum s-a întîmplat, dar întotdeauna am sosit cu un ceas mai tîrziu, așa că, toi ce-am spus, am spus din auzite. Puțini sînt cei care se încumetă să bată imediat, chiar și cu piciorul, locurile unde au avut loc astfel de fenomene. Pămîntul este foarte subțiratic și-n aer plutește pericolul unei noi surpări, la cea mai mică atingere, parcă. Sigur că da, aceste fenomene sînt datorate și imediatei vecinătăți cu centrul seismic al Vrancei, dar asta într-o foarte mică măsură. Principala cauză o reprezintă eroziunea excesivă a terenurilor. Nu vreau să mă laud, departe de mine un astfel de gînd, dar primele lucrări de combatere a eroziunii solului pe-aceste locuri bîntuite de spaime și primejdii le-am făcut eu și inginerul Gheorghe Stoian, actualul director al Stațiunii de la Perieni. Asta era prin 1952—1954, cînd stațiunea nu se înființase încă. Tineri cum eram noi atunci, drept să spun, prea multă încredere în șansele noastre nu aveam. Utilajele lipseau, banii, la fel, plus ideea foarte încetățenită că împotriva uriașelor forțe ale naturii n-ai cum să te pui. Dacă tot o să spunem adevărul, chiar așa cum este el, combaterea eroziunii solului a devenit o acțiune în toată puterea cuvîntului, o sarcină trasată nouă de către Comitetul județean de partid, mai ales în ultimii 10 ani, cu precădere la sfîrșitul ultimului cincinal, perioadă în care Valea plîngerii și-a schimbat numele în Vale a speranțelor și cutezanțelor. Mînă în mînă cu măsurile propuse de către cercetătorii stațiunii de la Perieni, oficiul nostru, finanțat aproape în exclusivitate din fondurile statului, execută multe, grele și importante lucrări de combatere a eroziunii prin amenajarea de lucrări în bazinele hidrografice. S-a dovedit că una dintre cele mai importante lucrări este aceea de combatere a ravenelor, în care scop, deși nu se vede absolut nimic, dealurile sînt împînzite, pe dedesubt, de o deasă rețea de canale de drenaj. Căptușite cu pietriș, acoperite apoi, astfel încît suprafețele să fie redate lucrărilor agricole, canalele de drenaj colectează apa care, în curgerea ei spre poalele dealului, nu mai antrenează solul și vegetația. Înierbate și ferite de acțiunea distrugătoare a torenților, dealurile, într-un răstimp de cîțiva ani, supravegheate cu mare atenție de către toți cei care încercăm să le vindecăm de răni, se transformă în pășuni de toată frumusețea, iar pantele aflate sub o înclinație de 16 la sută, terasate și delimitate prin benzi înierbate, dau recolte de cereale cum nici nu au visat cei de prin partea locului".**

S-ar cuveni, desigur, în afara interlocutorilor pe care vi i-am prezentat, să vă facem cunoscute, în mod concret, munca și numele altor oameni. Oameni care în condiții nu tocmai ușoare au declanșat această uriașă bătălie împotriva vitregiilor naturii în scopul bunăstării meritate de hărnicia exemplară a țăranilor cooperatori de pe aceste meleaguri. Despre acești oameni care vindecă rănile pămînturilor, într-unul din numerele viitoare ale revistei.

VICTOR NIȚĂ ■

24 de ore dispecer la 081 sau telefoane din infern

Se știe (abia acum îmi dau seama că acest „se știe" trebuie pus sub un mare semn de întrebare, dar, în fine !, să considerăm că se știe) că la 081 răspund pompierii, așa cum la 031, cînd răspund, o fac „informațiile" de la telefoane și așa mai departe. Adică 081 este unul dintre posturile de urgență, care pot fi solicitate, non stop, ori de cîte ori este necesar și de către oricine. 081 reprezintă, dacă vreți, o grupă sanguină universală, pentru toți cei care sînt amenințați de urgia flăcărilor, ca și pentru ceilalți care întrevăd primejdia îndreptîndu-se spre semenii lor, spre bunurile acestora, ori ale noastre, ale tuturor.

Iată de ce ne-am propus să petrecem 24 de ore la acest post telefonic, adică exact două schimburi a cîte 12 ore, alături de cei care, cu mintea limpede, asigură ceea ce în limbaj modern se numește „dispeceratul" incendiilor Capitalei noastre. Fără prejudecăți, dar cu dorința sinceră de a parcurge acest interval de timp fără a înregistra cazuri excepționale sau grave, chiar dacă inclinația profesiei noastre pare a fi, unora, senzaționalul, cu orice chip. Și aceasta nu doar din compasiune pentru posibilele victime ale incendiilor, ci pentru că (și aici s-ar putea să furnizăm altora o adevărată surpriză) de multe ori, de foarte multe ori, senzaționalul se lasă descoperit chiar în cele mai (aparent) obișnuite fapte. De viață, bineînțeles.. și, în cazul ales, cu atît mai mult cu cît întreaga activitate a pompierilor este legată de viața fiecăruia dintre noi.

Prima surpriză : sediul postului 081, în plin centrul orașului, vecin clădirii primăriei municipiului. O a doua : o sală identică cu a unei regii de televiziune, cu pupitre electronice, cu multe receptoare telefonice, viu colorate, cu aparate, mai exact, cu posturi de radioemisie și radiorecepție, cu magnetofoane dispuse în serie. O a treia surpriză : doar doi oameni lucrînd în această ambianță proprie deopotrivă unei săli de operație (prin curățenie și lumină) și unei cabine de lansări spațiale. Nimic exagerat, deoarece aparatura, ‘aceea care poate fi văzută, abundă, iar cea nevăzută, care circulă pe sub podele, prin ziduri și dincolo de acestea, prin eter, se lasă ghicită și degajă, poate tocmai prin maxima ei concentrare, o impresie de forță ușor de ghicit, dar totuși impresionantă tocmai prin ceea ce ascunde privirilor.

De serviciu : căpitanul Ionel Giurgiu și maistrul militar Constantin Zuza. Întregul aparataj, încă în aparență stă sub tensiunea vie a curentului electric, ca un organism perfect, într-o încordare tehnică greu de conceput și de explicat neinițiaților ; cei doi dispeceri, în aparență calmi, sînt stăpîniți de un alt gen de încordare, de acea încordare conștientă, tipic umană dar pe care n-o afișează, atitudine care-mi readuce în minte rîndurile scrise, cîndva, de Tudor Arghezi despre sensibilitatea tipică omului de artă și care, aci, își găsește o perfectă aplicare : **„În toi ochiul stă la pîndă o ureche, după cum în toată urechea clipește un ochi"**.

Aci începe totul și de aci se declanșează totul

Nu vom transcrie în extenso și nici măcar în rezumat, toate convorbirile din decursul celor două schimburi ale dispeceratului. Ele există pe cele 3 sau 4 benzi de magnetofon, care înregistrează orice convorbire purtată din această cameră. Vom alege doar cîteva și le vom da ca exemplu : pozitive și negative. Am dori ca cei ce ne citesc să înțeleagă esențialul și anume acela că acești oameni, veghind la liniștea noastră, ca toți ceilalți asemenea lor, intervin spre a ne scoate din necazul în care, de cele mai multe ori, noi înșine ne-am băgat, nu trebuie (cum se întîmplă adeseori). hărțuiți, deranjați fără rost, ba chiar batjocoriți pe‘nefiați adică desconsiderați.

Încă de la intrarea în primul schimb, colonelul Sergiu Vornicu, șeful „operatului", îmi spusese că va fi o noapte calmă. Și-mi explicase de ce, descoperindu-mi pe lîngă largile sale cunoștințe în materie și multiplele elemente luate în considerație.

— Vezi dumneata, azi a fost o zi mai călduroasă pentru o lună de iarnă. Într-o dată știm că sobele, radiatoarele și celelalte mijloace de încălzire nu vor fi foarte solicitate. Vînt nu este. E luni, adică prima zi a săptămînii. Oamenii, aflați la muncă, în special cei din întreprinderi, sînt odihniți după repausul duminical, deci mai puțin „apți" să comită erori care pot duce la incendii. Pe ansamblul economiei Bucureștiului, luna ianuarie, în care se atacă sarcinile noi ale planurilor, constituie o perioadă de mobilizare excepțională în care mașinile sînt bine puse la punct, în care se muncește cu toate forțele (concediile se desfășoară mai ales în perioadele : primăvara vara-toamna) și așa mai departe. Cei mai mulți copii sînt la cursuri, atît dimineața cît și după-amiaza, astfel încît sînt supravegheați, cel puțin o jumătate din zi. Aceste considerente, dar și altele încă, mă fac să prevăd că veți avea o zi mai calmă. Asta nu înseamnă că nu va fi de lucru. Dealtfel, o să vă convingeți. Spor la treabă !

În sanctuarul tehnic al dispeceratului sună primul telefon. Tensiunea înregistrează un prim salt. Unde ? Ce s-o fi întîmplat ? Simultan și automat se declanșează banda de magnetofon, iar robotul care dă ora exactă, anunță : **„La semnalul următor va fi ora 11,20 de minute, 10 secunde"**. Pelicula magnetică preia, în continuare, convorbirea dintre dispecer și cel care anunță : „Foc la o baracă a șantierului energoconstrucții din Bulevardul Expoziției nr. 2". O apăsare pe un buton, compania nr. 10 din cartierul Dămăroaia este alarmată și începe pregatirile pentru intervenție. Dispecerul solicită numărul de telefon al informatorului, numele acestuia, pentru verificarea de rigoare. Dar, în acest secunde, undeva, în unitatea lor, pompierii se echipează febril, mașinile ies din garaje

Peste cîteva minute începe raportul prin radio al unității aflate la fața locului. Se dau detalii, se cer explicații

„...La semnalul următor va fi ora 19,55 de minute, 30 de secunde". Din nou încordare. Căpitanul Ionel Giurgiu răspunde :

— Pompierii ! / O voce, cam de departe : / — Pompierii ? / Da ! / — 081 ? / — Da !

Nerăbdarea crește în sfîrșit, auzim :

— Pe cîmpul ăsta, vizavi de Jilava arde o sondă. Nu știm pe cine putem anunța (! ! !) / — Ce-a luat foc ? (Mă mirî întrebarea ofițerului. Era doar foarte clar : o sondă !) / — O sondă... / — Unde, la Jilava ? / — Vizavi de gară. Sînt două sonde de petrol. (Omul pare speriat. Ori numai precipitat de eveniment. Ofițerul este totuși calm. Poate prea calm... Îmi reamintesc totuși că deja un buton fusese apăsat și văd spectacolul obișnuit : soldați și ofițeri echipîndu-se, bocancii mașinilor ieșind de sub acoperișul garajelor și încerc să redevin calm.)

— Unde ? La Podul Sabarului ? mai întreabă ofițerul / — Nu. Știți unde e Gara „Progresul" ? Pe linia ferată ce vine spre gara Jilava / — Erupție ? — Da ! Și nu știm pe cine să anunțăm ! Cine e în măsură să vină încî

— Stați puțin, așa... Sonda de petrol e la gara Jilava ? / — Da, da. Arde dom'le, arde !

Căpitanul Ionel Giurgiu face semn. Maistrul militar care-l secondează a și dat comanda plecării echipajelor conduse de maiorul Petre Grigore. A solicitat 4 mașini. Se cere numărul de telefon, de unde se anunță incendiul : 85 44 40. Cel ce informează este un paznic care fusese înștiințat și el de ofițerul de serviciu de acolo. În același timp sună un alt telefon și o voce venind mai de departe anunță alt incendiu la un... rezervor, la Podul Sabarului ! Dispecerii, fiecare la telefonul lui, aud ambele apeluri. Se privesc și se înțeleg. În mod clar, ceva nu-i în ordine. Ochii vorbesc foarte limpede. Este vorba despre unul și același incendiu dar la adrese diferite.

— Vă mai întreb o dată : arde schela ? / —, Da, arde schela. / — Aveți țiței sau gaz ? continua maistrul Constantin Zuza

— Da, da... / — Și rezervorul e mare ? Cam cît ? 3 vagoane ?

Se confirmă și capacitatea. Dialogul a fost mult mai lung. A doua zi dimineața, discutînd cu colonelul Nicolae Stan, comandantul grupului de pompieri al Municipiului București, care cunoștea deja toate amănuntele, aveam să primesc explicațiile lămuritoare.

— Dispecerii au o mare experiență și un calm care le este absolut indispensabil. Discuția lor nu a fost zadarnică. Las la o parte faptul că ei recunosc, în 99% din cazuri, cînd e o treabă serioasă și cînd e o glumă de prost gust dar știu totul despre munca noastră. Concret : știu că la Jilava, în punctul indicat, nu există sonde ; știu că pentru o serie de obiective, printre care și cele petroliere, există un sistem propriu de avertizare și că, dacă ar fi fost vorba despre așa ceva, am fi fost anunțați cu mult înaintea telefoanelor, adică în timp util. Totodată, ei mai știu ceva, la fel de important și anume că în munca noastră nu putem risca nimic și că acceptînd ca nu putea fi o sondă, totuși un incendiu era. De aceea au și apăsat pe butoanele de comandă ale alarmei și au trimis echipaje. Pînă la urmă, fusese vorba de aprinderea unui stîlp de telefoane, în jurul căruia cineva împrăștiase gaz sau niște reziduuri. Pompierii au ajuns acolo în minutele necesare parcurgerii distanței, în condițiile traficului pe întuneric, pe ceață, mizgă, și pe o șosea foarte circulată. Pînă la sonda-stîlp ostașii și comandanții lor au trebuit să parcurgă pe jos și să care echipamentul pe o distanță de aproximativ 250 m, printr-un noroi de 30 cm, traversînd un teren agricol înmuiat de ploi. 34 de oameni ! Mă auziți ? 34 ! Cînd au ajuns, focul fusese stins deoarece dispeceratul care ținuse continuu legătura cu cei ce anunțaseră focul, dăduse instrucțiuni să se folosească extinctorul, fixat la punctul de unde se telefonase, să se înăbușe flăcările cu nisip și pămînt. Cazul acesta ilustrează însă una din problemele noastre acute : mergem pe ideea că toți cetățenii care ni se pun la dispoziție sînt bine intenționați. Nu putem avea totdeauna pretenții ca informațiile să fie și competente, în măsura în care am dori. Unii oameni sînt sculați din somn. Sînt speriați. Au tendința de a exagera. În general, sînt foarte nerăbdători. Vor ca, îndată după anunț, noi să apărem acolo, ca prin minune, ignorînd condițiile obiective, dintre care alarmarea și echiparea iau cel mai scurt timp. Acum, pe vreme de iarnă și noaptea, în situații de excepție, nu pierdem mai mult de 2 minute, cu tot ceea ce ține de noi. Dar pe drumurile publice nu ne bucurăm, din partea unor conducători auto, amatori și profesioniști, de prioritatea pe care ne-o acordă legea. La-fața locului, cînd ajungem, avem de răspuns curiozității spectatorilor, nerăbdării și nepriceperii lor. Ni se dau sfaturi, ni se cere ori ni se impune să turnăm apă, cu toate că nu oricînd și oriunde se poate folosi apa (noi dispunem de mijloace cu mult mai moderne), mai ales acolo unde vrem să salvăm și bunuri materiale, pe care jetul lichid le-ar distruge. Dealtfel, strictețea programului nostru este dată, printre altele, și de faptul că el este reglementat nu numai de reguli militare dar și de legiuiri penale, în multe privințe și în primul rînd în cea a alarmării, a ieșirii la muncă, a alimentării cu apă etc. Stația dispecerilor, realizată după planurile și cu mijloacele specialiștilor Ministerului de Interne, poate primi 10 apeluri simultan, la cele patru pupitre, capacitate ce s-a dovedit corespunzătoare pînă acum și desigur, și în-tr-un viitor nu prea apropiat. Pe lîngă cei doi dispeceri avem și un așa-numit „cap limpede" care lucrează alături, complet izolat prin sticlă de dispeceri, dar care dispune de aceleași mijloace ca și ei și care poate și trebuie să intervină, dacă observă ceva necorespunzător sau inexact în deciziile colegilor săi. O antiteză există între obligativitatea intervenției noastre, chiar și la falsele alarme, și între efortul material și uman pe care ele le declanșează, pentru că o astfel de chemare nefondată înseamnă consum de benzină, de forțe fizice și psihice, poate chiar întîrzieri în locuri unde primejdia este reală și așa mai departe. Mi se pare de-a dreptul criminală atitudinea unora care ne sună crezînd că glumesc, cu atît mai criminală cu cît toate intervențiile noastre sînt gratuite, într-un fel, deoarece cheltuielile sînt suportate de stat, ceea ce nu ne poate lăsa indiferenți fiind vorba totuși despre banul public care-și poate găsi o altă întrebuințare, cu adevărat utilă. Sper că lucrurile pe care vi le spun să constituie un apel la chibzuință și meditație pentru cei ce au abuzat, sau au de gînd să abuzeze, de serviciile noastre

Revin la jurnalul de bord al celor 24 de ore petrecute la 081.

„La semnalul următor va fi ora 20, 9 minute, zero secunde"

— Pompierii ! / — Dom'le, a băut unul ghețuș (! ?) și i-a luat gîtul foc. Ce dracu' să-i dăm ?

Un glas răgușit înveninat de beție și grosolănie, gîlgîie, ca o flagnetă defectă trîntind apoi receptorul spre care privește, dezamăgit și dezarmat de mitocănie, un om serios, aflat într-un serviciu public de mare responsabilitate, cum este maistrul Constantin Zuză, om trecut de 52 de ani, cu părul albit, nu numai de grijile sale ci și de ale altora.

„La semnalul următor va fi ora 20, 45 de minute, zero secunde".

Un glas alarmat de femeie anunță focul de la cabana muncitorilor din Drumul Taberei, la capătul liniei de troleibuz 90. / — Dar veniți repede, vă rog. Cabana e inundată de fum.

Îndată, sună alt telefon. Un bărbat, care-și dă identitatea Hab Aurel și telefonul informează despre același incendiu. Echipajele au și pornit. Din Bujoreni, cartierul învecinat. Două mașini, 14 oameni. Peste 5 minute stația de radio recepționează raportul : „Focul a fost lichidat în limitele inițiale".

„La semnalul următor va fi ora 21, 52 de minute, zero secunde".

— Pompierii ! / De la celălalt capăt al firului se aud risete de copii. / Apoi clinchetul receptorului închis.

„La semnalul următor va fi ora 22, 23 de minute, 40 de secunde".

— Pompierii ! / Un italian, cam afumat, reclamă că nu a primit legătura cu Palma. I se indica să sune la 071. „Italianul" înțelege (că, vezi Doamne, de-aia e italian ca să pricepă și româna) și zice „Care 071 ? Sono quello di Palma mi date la comunicazione". / — La 071 „internaționalul". Aici 081. Pompierii... / — Quale 081 ? Ho fato 071 e non 081. Telefono internazionale... / — Poftim / — Un porco dio, nu poftim, încheie „italianul" spiritual

„La semnalul următor va fi ora 22, 17 minute, 10 secunde".

— Pompierii ! / — Salvarea ? — Nu, pompierii ! Salvarea are 061 ! / — Ce spui, bă, deșteptule ?

„La semnalul următor va fi ora 22, 6 minute, 50 de secunde".

— Pompierii ! (Voce de femeie — Pentru mîine la ora 4 se poate / — Să știți că sîntem pompierii, nu telefoanele / Scurtă și semnificativă pauză : / Aoleo ! Ce număr ați făcut ? / — 081. La cît a sunat ? / — La 081 tovarășă...

„La semnalul următor va fi ora 23, 19 minute, 30 de secunde".

— Pompierii ! / — Salvarea ? / — Nu, pompierii / — Bine, dom'le, am dat acum 40 de minute un telefon și aștept să trimiteți doctorul ! / — Sîntem 081. Pompierii... ? / — Pompierii ? ! A, da...

„La semnalul următor va fi ora 0, 15 minute, 40 de secunde".

— Pompierii ! / — Un foc la un balcon / — Adresa... / — Calea Văcărești / — Telefonul... / — 14 77 58.

Cei doi dispeceri își fac cu ochiul. Iar nu înțeleg nimic. Degetul căpitanului Ionel Giurgiu s-a oprit de-asupra butonului de alarmare, fără să-l apese.

— Ce fel de imobil ? / — O vilă, țeasă știi vilă, ce nu știți ? / — Cu cîte etaje ? / — Două, cîte să aibă. Vă rog să veniți cît mai repede / — Telefonul este 14 77 58 ? Exact ? Bun. Venim.

Se formează numărul indicat. Sună de cîteva ori. O voce feminină, coborîtă din cine știe ce vraje de somn și visări, răspunde, catifelat :

— Aloo... / Doar atît. Dispecerii rîd deconectați și-nchid.

— Eram siguri că este tot o glumă proastă. În cartierul Văcărești nu există numere cu 14. Am trezit femeia degeaba.

Un moment de pauză. Bun pentru confidențe. Aflu astfel că „umoriștii", probabil fără satisfacții în materie, obțin numere de telefon ale unor vedete de teatru ori de film și le comunică pompierilor trimițîndu-i „la foc". Înteligent-superior mod de manifestare a „admirației" față de cineva ! ? (Într-un clasament neoficial, Amza Pellea deține „recordul" unor astfel de „gîngășii").

Dimineața sosesc forțe proaspete : maiorul George Clonaru și maistrul militar Gheorghe Diaconu. Schimbul se efectuează „din mers", dar cei ieșiți din serviciu rămîn încă puțin cu tovarășii lor, mai discută, mai răspund la telefoane. Se dau rapoarte fie telefonic, fie prin radio. Îl cunosc și pe locotenentul major Aurel Bigu, „electronistul" grupului, cel care a realizat toată partea de cabluri și de conexiuni a întregului dispecerat.

Colonelul Nicolae Stan mă invită în sala de documentare. În drum, trecem pe lîngă virina care adaposteste steagul unităților de pompieri, decorat de Președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În sala respectivă, machete de întreprinderi, de sonde, de centrale automatizate, materiale diverse, procese tehnologice desfășurate pe panouri, un ecran cinematografic. Aci sînt instruiți ofițerii, subofițerii și ostașii în modul cel mai concret cu putință. Să luăm un singur exemplu : întreprinderea „Danubiana" a cărei machetă se află acum pe una din mese. Fără acoperiș, dar cu toate detaliile din secții, executate din material transparent. Se vede clar poziția tuturor mașinilor, care produc cunoscutele anvelope. Pe ea se studiază cele mai eficace metode de intervenție în caz de... fierească Dumnezeu ! La fel, cu alte și alte întreprinderi, printre care notez „Industria bumbacului", „Țesătoria de relon Panduri", „Policolor", cazanul de aburi de la „Vulcan".

Altele vor veni la rînd.

La dispecerat s-a anunțat un incendiu în Calea Griviței 158. S-au dat două telefoane. Dintr-un apartament iese fum. Echipajele au pornit. Este ora 10. Colonelului Nicolae Stan îmi spune : „Iarăși o neglijență. O să vedeți, fie o țigară uitata pe noptieră, fie un reșou, fie o instalație improvizată. O să vedeți"

Timpul aleargă. Nu știu cît am stat în sala de documentare, cît în dormitoare, cînd am ajuns la gustarea de dimineață a ostașilor. Telefonistul companiei a V-a, care-și are sediul în aceeași clădire cu dispeceratul, este un lungan căruia i-ar sta bine în echipa de baschet a clubului Steaua. Se numește Nicu Vlădan. El este cetățeanul care cunoaște cel mai bine un întreg cartier al Bucureștiului, deși nu este din oraș. Nu din curiozitate, ci din obligație profesională. Ca telefonist-radist el a bătut, cu piciorul, strada de strada, din zona aflată în atenția permanentă a companiei a V-a, iar rolul său este acela ca, îndată după alarmare, să îa loc în mașina comandantului, locotenentul Vasile Alexandru și, pe drumul cel mai scurt, să-l conducă la incendiu. Cînd el pleacă, un alt fruntaș, Constantin Roșu îi ia locul. Și așa mai departe.

În timp ce primim aceste explicații, trei sunete puternice invadează curtea unității. De peste tot, dar mai ales din sala de mese, încep să se revarse, pe asfaltul cazărmii, ca niște furnici, pompierii. Ușile garajelor se deschid, boturile mașinilor cu scări, cu „tunuri", cu apă, apar. În flancul drept, „TV"-ul comandantului. Ostașii smulg de pe ușile garajelor salopetele și, cu niște canguri, și le îmbracă, începînd de la picioare. În următoarele secunde sînt în mașini. Pornesc. Dar... alt semnal. Fusese o alarmă simulată. „Face parte din program, îmi spune colonelul Sergiu Vornicu. Acești oameni trebuie menținuți ca niște sportivi de mare performanță, într-o permanentă pregătire. O să urmezi raportul și încetarea alarmei".

Așa se și întîmplă. La dezbrăcat e mai greu. Unii se ajută între ei. De unde trag concluzia că starea firească a acestor oameni tineri este mai ales alarma, starea de veghe, decît cea de relaxare. De aceea, mă gîndesc, acum cînd cunosc ceva mai bine decît ieri modul lor de viață, de cîtă condamnabilă nepasare dau dovadă aceia care provoacă, în mod nejustificat, forțe de intervenție a pompierilor. Mă gîndesc, cu sincer regret la analogiile care se fac pe seama pompierilor și care nu-și găsesc nici un fel de justificare. Mi-i imaginez, pe toți acești tineri, adunați sub uniforma și culorile de un roșu cam tern al uniformei lor, deprinși să doarmă cu un singur ochi abia închis pentru ca noi, ceilalți, să putem dormi cu pleoapele bine lipite, deschise spre vise și plutiri de care ei sînt lipsiți tocmai la vîrsta zborurilor celor mai avîntate.

Poate, mai mult ca la orice, la asta ar trebui să ne gîndim mai înainte de a ridica un receptor și a forma cele trei numere slujite cu credință și abnegație de pompierii noștri : 081, dispeceratul în care se pot reuni ori se pot despărți nenumărate și necunoscute destine...

EMANUEL VALERIU

O personalitate în aeronautică

Fiind încă student, în anul al patrulea, bucureșteanul Virgil Niculae Constantinescu, născut în 1931, a primit dreptul la jumătate de normă de cercetător, fiind acceptat, ca o dovadă timpurie a calităților sale de excepție, în cadrul Institutului de mecanică al Academiei, devenind mai apoi primul doctorand și primul doctor în mecanica fluidelor sub îndrumarea savantului Elie Carafoli. Absolvind Politehnica în 1952, inginerul Constantinescu va surprinde lumea științei românești și mondiale prin noutatea cercetărilor sale, teza de doctorat purtîndu-i semnătura, „Contribuții la teoria lubrificației cu gaze", aducînd o sumedenie de contribuții inedite în materie și deschizînd practic un drum asupra căruia vom reveni.

Fiind adevărate deschideri de drumuri, nu atît priorități mondiale absolute, cît fundamentări de deosebită importanță, între primele din lume, într-un domeniu în care pașii înainte presupun nu doar inteligențe tehnice de excepție, ci și condiții de lucru cu tehnologii de virtuozitate, lucrările profesorului Constantinescu au întrunit repede adeziunea specialiștilor de pretutindeni, ele fiind imediat traduse și aplicate în țări cu amplă tradiție industrială, îndeobște în cele interesate de introducerea tehnicilor aerospațiale. Așa se face că încă în 1959, la primul Simpozion internațional de lagăre lubrificate cu gaze, ținut în S.U.A., la Washington D.C., sub președinția renumitului profesor Duddley Fuller de la Franklin Institute, V.N. Constantinescu se află citat cu 11 poziții bibliografice, fiind recunoscut ca o autoritate de prim rang în materie, alte două publicații de prestigiu notificînd importanța cercetărilor sale de pionierat. Astfel, în „Gas Film Lubrication", tipărită în 1961 sub egida Laboratorului de cercetări I.B.M. din San Jose, California, numele inginerului român se găsește citat de 14 ori, iar în „Gas Lubricated Bearings", editat în 1964 la Londra, nu mai puțin de 20 de poziții bibliografice sînt dedicate specialistului bucureștean.

Adîncindu-și cercetările și extinzîndu-le sfera, profesorul Constantinescu publică în 1965 o nouă carte, „Teoria lubrificației în regim turbulent", Editura Academiei, tradusă imediat în rusă și engleză, după cum la fel de prompt văzuseră lumina tiparului, în U.R.S.S. și S.U.A., punctele sale de vedere exprimate în prima monografie. Citat, alături de savantul Henri Coandă, în amplul tratat de „Mecanica lichidelor și gazelor" al profesorului leningrădean L.G. Loițianski, în 1970, Virgiliu Nicolae Constantinescu devine cu vremea, ca urmare a contribuțiilor sale și ca urmare a unei activități teoretice și de laborator ce nu cunoaște răgazul, una din marile personalități ale lumii științifice, fiind invitat la congrese și reuniuni de mare autoritate, participînd, între altele, în 1973, la o masă rotundă pe probleme de tribologie (în greacește, tribos = frecare) ținută la Atlanta, în Georgia, S.U.A., în organizarea Institutului local de tehnologie. Cam în aceeași vreme, cutreieră Statele Unite ca „visiting profesor", purtînd prin mai multe universități americane de rezonanță, la Columbia, la Massachusetts Institute of Technology, la Stanford, Houston și așa mai departe, însemnul inteligenței românești, întărind respectul și stima de care știința noastră se bucură în întreaga lume. În repetate rînduri a fost chemat la N.A.S.A., nu ca să asiste, ci ca să-și spună opinia într-o serie de chestiuni de deosebită importanță, părere creditată la cel mai înalt nivel și apreciată — după cum citim într-un raport al respectivei organizații — ca venind din partea **„unei autorități mondiale de primă mînă în problemele lagărelor cu gaze și a celor turbulente"**.

Bucurîndu-se în permanență de sprijinul total al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, în cadrul căruia, spre exemplu, a condus din partea română, în urmă cu cîțiva ani, un contract de colaborare între Institutul politehnic din București și Institutul politehnic Rensselaer din Troy, New York, colaborare încheiată în termenii cei mai fructuoși, profesorul Constantinescu s-a preocupat tot timpul nu numai de partea strict teoretică a lubrificației cu gaze, ci mai ales de cea practică, încercînd aplicații nu atît la centralele atomo-electrice, la turbogeneratoarele de mare putere, la calculatoarele electronice etc. Numele său a apărut pe mai multe brevete de invenție, cele mai importante fiind „Cap postpiatră pe lagăre cu aer pentru mașini de rectificat", brevet numărul 55 273 din 18 mai 1971, și „Lagăr alimentat cu gaze sub presiune cu restrictor variabil", 58 139 din 24 martie 1971, realizate în colaborare cu doctor inginer Florin Dimofte, inginer Ermina Rădulescu, Gheorghe Marin și Ioan Olariu. Invenții posibile — după vorbele sale — mai ales prin eforturile făcute la I.N.C.R.E.S.T., unde s-au dezvoltat sectoare de producție dedicate transpunerii în practică a ideilor născute pe colile de hîrtie din fața inginerului V.N. Constantinescu.

L-am vizitat pe profesor într-una din zilele trecute, la Politehnică. Ajuns pe cele mai înalte culmi ale științei mondiale, ales membru în numeroase comitete și societăți internaționale, în Societatea Internațională de Matematică și Mecanică Aplicată, în Academia de Științe din New York, în Consiliul Internațional de Tribologie, în Societatea Americană a Inginerilor Mecanici și așa mai departe, V.N. Constantinescu ne-a apărut ca un exemplu de modestie și măsură.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Legea nu mă împiedică să muncesc la 75 de ani

Există în cartea de telefon a Capitalei 4217 Popești. Din aceștia, 56 se cheamă Victor Popescu. E foarte probabil să fie în București încă multe mii de Popești fără telefon. Țara e plină de Ionești și de Popești. Cîți vor fi fiind cu toții, greu de spus. De aceea, orice Popescu remarcabil trebuie, vrînd-nevrînd, să-și împartă gloria muncii sale remarcabile cu mulțimea extraordinară de anonimi — sau cu mulțimea anonimă de oameni extraordinari — ce, prin voia sorții și obiceiul poporului, Popești se cheamă. Unul din cei mai de seamă Popești ai țării se cheamă Victor Popescu și este autorul a mai bine de o sută proiecte importante în specialitatea construcții metalice. Cum e și normal, profesorul lui și omul care l-a făcut pe Victor Popescu mare specialist în construcții metalice și cadru universitar se numește Ionescu. Sau, mai exact, Ion Ionescu.

Istoria, cum vedeți, se repetă.

Victor Popescu, fost și încă profesor la Institutul de construcții, a împlinit 75 de ani de viață și 50 de ani de activitate didactică. Omul acesta mărunt și bonom, avînd vești între buze o jumătate de țigară de foi groasă, omul cu înfățișare modestă și prietenoasă, care la 75 de ani își socotește timpul fiecărei zile cu multă rigoare, cu grija de a nu avea timpi pierduți, a semnat cîteva din cele mai spectaculoase proiecte realizate ale construcției socialiste în România după cum urmează: hala laminorului de țevi de la Roman, hala blumingului și a cuptoarelor adînci de la Hunedoara, noua hală a oțelăriei de la Reșița, hala laminorului de tablă groasă de la Galați, halele metalice de la Întreprinderea de anvelope Danu-

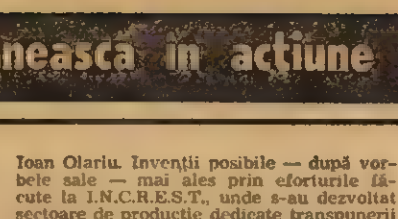

biana, multe, foarte multe și diverse mari construcții metalice, de la proiectul pentru susținerea Sălii Palatului, la proiectul construcției metalice pentru un circ în R. P. Mongolia, de la conducta de apă București-Arcuda, la podul metalic al funicularului peste orașul Reșița, de la structura metalică a termocentralei Rovinari, la stîlpii de susținere ai unor linii magistrale de transport pentru energia electrică. Victor Popescu are contribuții însemnate în locuri și situații dintre cele mai neașteptate. El este, de exemplu, proiectantul liniei de tramvai București Noi și al unor depouri pentru tramvaie care, la vremea aceea, în 1932, reprezentau prima realizare de seamă a inginerilor români în domeniul pînzelor subțiri de beton armat. Fără a exagera prea mult, am putea spune că nu se află construcție metalică, de un anume interes tehnic și de o anume greutate în planurile de dezvoltare industrială, care să nu-l fi privit direct sau prin intermediul studenților pe prof. ing. Victor Popescu. Dacă la acestea mai spunem că profesorul a format, prin activitatea la catedră, la planșeta de proiectare, în munca de șantier mii, multe mii de ingineri constructori, care sînt mîndri că i-au fost studenți și colegi, nu spunem totul. La 75 de ani, Victor Popescu este profesor consultant la facultate, unde e prezent de două-trei ori pe săptămînă, conduce lucrări de doctorantură, oferă îndrumare și soluții în calitate de consilier la proiectarea gigantului siderurgic de la Călărași.

Treaba cea mai frumoasă, faptul plin de umor și speranță este că Victor Popescu nu îmbătrînește. A fost sărbătorit odată, în 1972, cu ocazia împlinirii vîrstei de 70 de ani. Întîmplare mare la care au venit colegii lui, de 70 de ani, și ei profesori din Institut, ingineri cu funcții mari și foarte mari în aparatul de stat și de partid, studenții lui de odinioară, în fine, mulți din cei care-i datorează ceva. Și cei datori sînt foarte mulți. La 75 de ani, o nouă sărbătorire, cu observația că Victor Popescu este azi ceva mai tînăr ca ieri. Un proces biologic bizar, pe seama căruia magistrul face glume în tipare inginerești:

— Totul e o chestiune de interpretare și proporții, tovarășe dragă. Dacă zicem trei sferturi de veac, avem cifra trei, care nu e mare lucru. Putem zice șapte decade și jumătate, și e la fel. Vedeți, am avut răspunderea atîtor proiecte de milioane, rigla de calcul și mașina de calcul m-au pus atît de des în fața unor numere mari, metalul care intră în construcțiile proiectate de mine mă obligă să mă gîndesc ce va fi cu ele peste ani, peste zeci de ani, peste secole chiar încît, pur și simplu, faptul că eu am mai împlinit cîțiva ani peste 70 n-are nici o importanță. Important este că muncesc cu mare drag. Am ieșit la pensie, în 1972, fiindcă n-am putut să ies mai tîrziu. Legea nu-mi dă voie. Legea însă nu mă împiedică să muncesc, exact ca la 60 sau ca la 50 de ani.

Profesorul se plimbă prin micul său birou cu mîinile la spate, ca într-o sală de curs. Mestecă între dinți un trabuc, care se stinge mereu. Îl ia în mînă, îl privește cu un fel de uimire jovială și scapără un chibrit. După un minut, trabucul se stinge din nou.

— Eu, stimate tovarășe, am aflat plăcere chiar și în proiectarea unor treburi mărunte. Nu mărimea obiectivului îi dă inginerului satisfacții profesionale, ci calitatea soluției adoptate. În tinerețe, pe cînd lucram ca inginer începător la Societatea de tramvaie București, aveam o lucrare foarte grea care trebuia executată noaptea, într-un interval de cinci ore. Poziția lucrării impunea întreruperea circulației pe mai toate liniile Capitalei, fiindcă toate mergeau spre Gara de Nord. Șeful secției considera că cinci ore nu sînt de ajuns și nu voia să-și ia răspunderea. I-am propus să facem schimb de funcții pentru cinci ceasuri, să prefau eu toată responsabilitatea acțiunii. O gîndisem în cele mai mici detalii, luînd în calcul chiar psihologia muncitorului. Treaba a fost gata așa cum socotisem, cu un minut înainte de apariția primului tramvai. Din el a coborît șeful secției și m-a felicitat. Eu am mai fost felicitat după aceea, cu diferite prilejuri, am primit multe ordine și medalii, am fost făcut profesor universitar emerit, dar strîngerea de mînă din dimineața aceea oarecare n-am s-o uit niciodată. Atunci am avut confirmarea deplină a ideii că ingineria este o chestiune care implică multă viață, multă prevedere, că este un fapt total care îți cere să iei în considerație totul. Un amănunt uitat îți poate da peste cap toată munca.

Din nou istoria cu trabucul. Profesorul îl pipăie cu mare blîndețe și pregătește chibritul. Îl întreb dacă peste cele 100 de proiecte importante pe care le-a semnat ar fi putut realiza mai mult.

— Aș fi vrut să semnez 200 de proiecte importante. De fapt, aș fi putut, numai că eu sînt un inginer de modă veche. Eu am absolvit, în 1928, renumita școală politehnică, secția construcții. Aici am învățat de toate: construcții, drumuri și poduri, urbanism chiar. În consecință, am lucrat proiecte din domenii azi diferite și am predat de toate: construcții rurale, circulație, și mijloace de transport în comun, metode noi de calcul în proiectarea construcțiilor metalice, poduri metalice și altele. Nu mi-e rușine să spun că aș îndrăzni și proiectul unui coteț, dacă problema pe care o pune mi-ar părea interesantă. Inginerul trebuie să aibă modestia să facă totul bine, indiferent de mărimea investiției de care răspunde. Să nu uite că binele țării se construiește cu edificii felurite. Toate trebuie să fie solide și primitoare, funcționale și îndrăznețe în gîndire. Pentru mine, hala Siebingului de la Galați, Sala Palatului și Sanatoriul Balotești, lucrat pe cînd eram puțin mai tînăr ca acum, sînt același lucru. Stau toate la loc de cinste în conștiința mea. Nu am să-mi reproșez nimic în munca didactică. Construcțiile, al căror proiect l-am semnat, nu mi-au dat, după execuție, probleme. Cauza e una: noi, inginerii, facem creație în colectiv. Aceste lucrări, despre care vorbim, nu sînt opera mea. Sînt opera noastră, Popești, Ionești și tot astfel, ingineri tineri și virstnici.

Profesorul Victor Popescu privește cu multă înțelegere la trabucul stins pe vegnicie și aprinde unul nou. Ar urma ora a doua a cursului ce-l ține cu ocazia împlinirii vîrstei de 50 de ani de inginerie, în general, și cîteva decenii în primul plan al industrializării socialiste în România. Avem toate motivele să gîndim că notițele acestei ore le vom publica peste cinci ani.

TUDOR OCTAVIAN ■

E oare mai puțin important un anestezist decît un chirurg?

Conferențiarul George Litarczek, șeful Clinicii de anestezie și terapie intensivă de la Fundeni, recunoaște sincer că apropierea sa de anestezie, specialitate interdisciplinară a medicinei în cadrul căreia i se atribuie, pe bună dreptate, merite și contribuții fundamentale, de deschizător de drumuri, s-a petrecut mai degrabă întîmplător. După terminarea facultății, încheiată la București în 1950, a făcut cîțiva ani buni chirurgie, supravegheat îndeaproape de profesorul Hortolomei, care a fost sedus de la bun început de capacitatea de muncă și de seriozitatea mai tînărului confrate. Pe vremea aceea au apărut la Clinica de la Colțea cîteva aparate noi de anestezie și George Litarczek s-a apucat, după vorbele sale, să le descifreze și, cu timpul, să le îndrăgească. Sfătuit de alți doi oprifei ai medicinei noastre, profesorii Voinea Marinescu și Juvara, Litarczek s-a dedicat tot mai mult anesteziei și mai apoi terapiei intensive, întemeiată la noi de profesorul Zorel Filipescu, la Spitalul de urgență, impunîndu-se treptat și devenind după mulți ani un nume de prestigiu în perimetrul anesteziei românești și internaționale, personalitate medicală de prim ordin.

Scriind despre doctorul Litarczek, intenționăm în cele ce urmează nu doar să înfățișăm cititorului o biografie exemplară, pusă în slujba însănătoșirii bolnavilor, ci și să reparăm o nedreptate comisă la adresa unei meserii: aceea de anestezist, mai puțin spectaculoasă decît cea de chirurg, dar la fel de importantă în cadrul complex al operației de redare a sănătății. Neavînd de combătut o boală în sine (nimeni n-a suferit și nu va suferi vreodată de... anestezie), specialitatea respectivă a fost și uneori mai este ignorată fără motive, o mentalitate mai veche socotindu-l pe anestezist doar ca pe un ajutor al chirurgului, un fel de umbră a acestuia, necesar din cînd în cînd. Adevărul este cu totul altul în cadrul medicinei moderne, ce nu se poate sustrage sub nici o formă spiritului de echipă, de muncă în colectiv, iar el merită consemnat ca atare. Anestezistul are rolul de a menține în funcție respirația, circulația și excreția, funcțiile metabolice și funcțiile de bază ale sistemului nervos, ajutîndu-l pe bolnav să reziste agresiunii operatorii. El creează chirurgului condițiile ideale de lucru, supraveghind bolnavul în perma-

nență, un bolnav care nu mai este obligat să doarmă, ca în epocile mai vechi ale medicinei, dar care nu trebuie să simtă durerea. Dacă partea de somn e uneori superficială, tocmai pentru ca reacțiile celui întins pe masa de operație să fie mai exact controlate, partea de analgezie se realizează întotdeauna pînă la capăt, anestezistul punîndu-l pe bolnav într-o stare în care să participe, dar în care să nu-și aducă aminte.

Altfel spus, anestezistul este egal chirurgului. De fiecare dată însă munca primului e mai complicată și de mai lungă durată în concepția școlii noastre de medicină, una dintre cele mai redutabile și mai apreciate pe plan mondial, el avînd obligația „să adoarmă" bolnavul în cursul unei agresiuni operatorii, dar și să-i pregătească minuțios de operație și să-l urmărească după aceea, împreună cu terapeutul respectiv, săptămîni și chiar luni de zile. Așa se face că bogata casuistică a conferențiarului Litarczek cuprinde nu doar supravegheri de cîteva ore, fiecare cu un consum nervos neobișnuit, cît cuprinde strădanii prelungi, în decursul cărora anestezistul n-a părăsit clinica mai multe zile și mai multe nopți la rînd, uneori patru, dormind pe furate, la căpătîiul bolnavului.

Ca urmare a calităților enumerate, conferențiarul Litarczek, de mai multă vreme vicepreședinte al Societății române de anestezie, specialist cu stagii practice în spitale din Londra, Glasgow, Leyda, Amsterdam, Düsseldorf, Hamburg, Meinz și așa mai departe, a ajuns o autoritate a anesteziei mondiale. Invitat la diverse congrese și mese rotunde, a străbătut toată Europa, ducînd cu sine nu numai numele trecut în buletin, ci și renumele școlii românești de medicină. A fost ales membru al Societății germane de specialitate și al celei austriece, s-a văzut cooptat în colegiile de redacție ale unor publicații de profil cu mare prestigiu științific, la „Der Anaesthesist" din Heidelberg, la „Anesthesiology and Resuscitation" din Varșovia, la „Journal of Pharmacology" din Londra etc.

Astăzi, cînd grație perseverenței sale și meritelor sale de organizator și metodolog funcționează pe teritoriul medicinei noastre peste 700 de anesteziști, foști elevi ai săi sau ai profesorului Zorel Filipescu, altă somitate în materie, conferențiarul George Litarczek e convins că — privind înapoi — are toate motivele să se declare mulțumit.

Sentimentul acesta ni se pare normal, numeroaselor vieți salvate prin veghea și priceperea sa adăugîndu-se — ca o consecință firească — un merit fără egal în aria medicinei românești: acela de a ridica meseria de anestezist la cel mai înalt rang.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Ce mai faceți, doctore Mihai Zavergiu?

— Aud ?

— Ce mai faceți ?

Repet întrebarea nu pentru că doctorul Mihai Zavergiu n-ar auzi prea bine, ci am vorbit prea încet.

— Ce să fac, la mine sînt veșnic întîmplări pentru că mă ocup de o problemă care interesează pe toată lumea. Ulte, de cînd metoda mea a apărut la voi în revistă, am corespondență foarte mare, practic din toată țara. Asta mă bucură. Faptul că încă nu mi s-a tipărit lucrarea nu mă bucură. Nici pe mine, nici pe nimeni, e cerere, vin la mine oameni să mă întrebe cum, ce fel ? Ce mai fac eu ? Am 83 de ani și vezi cum arăt, după ce am avut 21 de boli, două războaie, exantematic, oho... Fără medicamente !

Mihai Zavergiu arată într-adevăr bine, ilustrîndu-și metoda cu el însuși. Părul lung și alb îi înzăpezește fruntea înaltă, sub care ochii privesc cu neastîmpăr, gata să confirme sau să infirme interesul cu care îl asculți. Se mișcă vioi, fără opintirile la care l-ar da dreptul vîrsta. Am straniul sentiment că este mai tînăr decît însăși casa pe care o locuiește, pe pereții căreia tablourile parcă alunecă de zeci de ani.

— Fără ?

— Da, fără medicamente. Poți să scrii asta ? Cincizeci la sută din medicamente sînt toxice, douăzeci și cinci n-au nici un efect și abia restul de douăzeci și cinci la sută sînt bune. N-am spus-o eu, așa afirmă directorul O.M.S.-ului. Eu am ajuns să înlătur medicamentele plecînd de la raționamentul : mîncăm mult, fumăm sub sau peste 20 de țigări, bem, unii peste măsură. Nu mai vorbesc de alimentele greu digerabile. Or, toate acestea înseamnă un travaliu mare pentru inimă. Sărmana de ea ! Ajut-o, deci. Cum ? Prin vasodilatație generală periferică zilnică. Trebuie să antrenezi sîngele, să îmbunătățești circulația lui ca să elimini reziduurile, deșeurile.

— Pare simplu ca și mersul pe jos.

— Am spus eu că nu e simplu ? E un lucru cunoscut, nici o filozofie. Ouă lui Columb. Totul e să practici metoda. Eu, dacă nu o practicam, nu mai aveam acest dialog. Vezi, băile, gimnastica au o eficacitate temporară. Pe cînd, practicînd automasajul nu numai că elimini niște dureri aducînd sîngele unde trebuie (la artroză, cefalee, dureri de șale etc.), dar mai ales preîntîmpini boala. Un vechi aforism chinezesc grăiește în felul următor : „marele medic nu este cel care tratează boala, ci cel care tratează ce nu este încă. ".

— Cum așa, metoda dumneavoastră este unică în acest sens ?

— Nicidecum, nu elimin celelalte metode de tratament dacă sînt bune. Atît numai că eu cred — poți să scrii asta ? — că astăzi e o explozie de medicamente care fac mult rău. Și că oamenii privesc mai mult spre ele decît spre ei înșiși, nedescoperind fiecare propriile lui posibilități de prevenire a bolii. Dacă lăsăm cenușa în sobă azi, mîine, poimîine, soba nu mai are tiraj, nu mai încălzește. Exact se petrece și în biologia umană : ne hrănim, hrana, prin metabolism, ajunge la celulă și în urma acestui proces zilnic rămîn deșeurile. Ce facem cu ele ? Nimic. Ele ce ne fac ? Rău. Logic, deci trebuie să le eliminăm. Înțelegi ? Prin simplitatea sa biologică metoda mea este pe înțelesul tuturor. Inima în antrenament, prin masaj și oxigenări, pulsează 90—100 cm cubi de sînge, pe cînd în repaos numai 50 cm cubi. Jumătate, vezi ? Tot în repaos inima folosește numai 70 la sută din sînge, pe cînd în antrenament ia și sîngele de rezervă și ajunge aproape să folosească 100 la sută. Sîngele vine în celule de două ori mai mult, curăță, elimină toxinele, formînd pe același cm pătrat de 10 ori mai multe capilare.

— Unii spun însă că nu au timp de automasaj. Și atunci respingi metoda.

— Știu. Zic că metoda mea e bună numai pentru pensionari. Nu-i adevărat. Dacă ar cunoaște-o pe de rost, n-ar mai sta să se uite în carte și atunci ar reuși ca în fiecare dimineață s-o practice minimum 30 de minute.

— Există cartea ?

— Încă nu. Am litografiat 17 pagini, atît. Și vin oamenii să mă întrebe cum să facă să scape de durerile de cap, de tulburările de vedere, de tot felul de boli care îi amenință

— Cînd credeți că proiectul dumneavoastră va deveni realizabil ?

— S-ar putea să nu trăiesc pînă atunci, deși cunoscuții mei cred că voi atinge centenarul.

În spatele casei se întinde o grădină destul de mare și de aceea neobișnuită în acest perimetru de piatră al orașului. O grădină la fel de frumoasă ca și grădinarul său, doctorul Mihai Zavergiu.

IULIAN NEACȘU ■

Muntele pleșuv sau cum s-a pus la I. A. S. Rișnov căruța înaintea cailor!

Pe cei patru îi întrerupem din visare și tatîas. Văzîndu-ne năduși și plini de noroi, trăgîndu-ne sufletul după o jumătate de oră de urcuș dușmănos pe Valea lui Dobre, în plin munte, forestierii schimbă între ei priviri compătimitoare la adresa noastră, dar nu zic altceva decît „ziua bună". Hainele noastre de oraș, ajunse ca vai de ele după parcurgerea unui drum aproape impracticabil, îi fac — pricepem — curioși cu privirea, dar nu și cu vorba, tăcerea oamenilor de la munte, plecată din ideea că treburile fiecărula sînt mai degrabă ale lui, funcționînd cum se cuvine. Dînșii beau tutun, privesc la soarele ce strălucește dinspre crestele Țigăneștilor și, din cînd în cînd, scapă cîte un cuvînt, absenți parcă la vînturarea noastră prin munte și la aparatul de tras imagini.

E marți, 1 februarie, ceasul arată o oră de prînz, iar Valea lui Dobre, aflată la cîțiva kilometri buni de Rișnov, pe drumeagul care leagă orașul de fosta uzină de apă, pare un imens depozit de lemne. Mii și mii de copaci doborîți la pămînt, uniți sub formă de bușteni, alții adunați deja în stive, după cum se pot vedea și în fotografiile alăturate, umplu versantul muntelui, devenit pleșuv prin defrișare.

Cam cîte lemne să fie aici ?, întrebăm, după ce am străbătut, în sus și-n jos, la stînga și la dreapta, pădurea culcată la pămînt. Dumitru Puiu, de felul său din Malul cu Flori al Dîmboviței, lucrător în

cadrul întreprinderii forestiere din Brașov, secția Rișnov, se grăbește cel mai vorbăreț dintre cei patru și zice :

—Apăi eu nu știu și nici nu mi-i treaba, dar l-am auzit pe maistrul Neculai Blaj zicînd că or tot fi patru mii de metri cubi de lemnișor. Păcat de el că a fost cîndva zdravăn, dar acum nu mai face mulți bani.

— De ce să nu mai facă bani ?!

Puiu Dumitru întoarce ochii către ortacii săi, Barbu Pantelimon, Puiu Ion și Constantin Grecu, consideră că rezerva sa de vorbe s-a epuizat și se mulțumește să ridice din umeri.

Da' dumneavoastră nu vedeți ?!, se miră un altul. Fără să fim cine știe ce familiarizați cu treburile astea, vedem și noi, lemnul pare să fie tăiat de mult și începe să se strice, dar simțim nevoia unei confirmări și insistăm.

— Acum e sufocat, vine răspunsul. S-a copt și o fi bun numai de foc iar asta-i rău, căci lemnișorul ăsta ar fi mera bine și la construcții, și la celuloză. Dar nu-i treaba noastră.

— Dar treaba dumneavoastră care-i ?

Din nou tăcere și apoi mai multe răspunsuri din care deducem că forestierii se

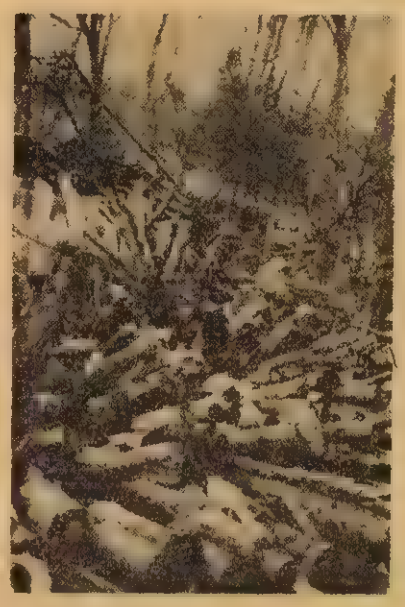

află aici, pe Valea lui Dobre, de nu prea multă vreme, parchetul acesta fiind preluat de întreprinderea lor abia de anul trecut, iar pădurea fiind tăiată mai înainte de către I.A.S. Rișnov, au auzit și dînșii, pentru ceva pășuni. Îi miră, înțelegem, faptul că lemnul a rămas atîta amar de vreme în munte, vreo trei ani poate, dar treaba asta nu-i surprinde prea mult, explicația fiind la îndemîna oricui. Neexistînd nici un drum de acces, lemnul a rămas în pădure, dînșii aflîndu-se la fața locului tocmai pentru a face ceva, nu chiar un drum, căci asta e treaba altora, ci mai degrabă un jgheab de scurgere, pe care l-au început, dar pe care n-au cum să-l încheie, din lipsă de materiale și utilaje.

Mai facem o poză, ne mai minunăm cît lemn zdravăn a putut fi ignorat, mii și mii de metri cubi, lăsat sub bătaia soarelui și a ploii, degradîndu-se considerabil, mai schimbăm uncle vorbe cu prea tăcuții forestieri, apoi facem cale întoarsă și ne oprim la Rișnov, la sediul I.A.S.-ului din localitate. E ora unu și jumătate, soarele continuă să alunge ultimele picle de ceață, intrăm în unitatea respectivă, batem la cîteva uși și nu găsim pe nimeni. Ni se spune că directorul, pe care vom afla că-i chemă Constantin Stănișor, e plecat la trust, cu planul pe 1977, iar inginerul șef se află în drum spre gară, urmînd să prindă trenul de Brașov, fiind dînsul puternic amenințat de o gripă. Unul dintre noi rămîne să mai caute, nimerind peste uși vraiște și peste ștampila unității, aflată la bună vedere pe un birou, celălalt aleargă, îl ajunge pe inginerul șef, îi spune despre ce e vorba, omul nu pare prea încîntat, dar acceptă să facă totul pentru noi, bucuros mai ales la auzul veștii că, în schimbul unei discuții de cîteva minute, îl vom duce cu mașina pînă la Brașov, să se trateze.

Inginerul șef se numește Ion Popa, știe despre ce e vorba, dar nu crede că I.A.S.-ul are vreo vină cu privire la lemnul uitat pe Valea lui Dobre, asta de-acum — ne explică puțin agasat — e treaba I.F.-ului, fiecare să se descurce cum o ști !

— Tovarășe inginer, cînd a început tăierea lemnului ?

Nu știe prea exact. Unitatea în care ne aflăm s-a înființat abia în 1975, iar tăierea pădurii, dacă-și amintește bine, s-a declanșat în 1974, pe cînd fermele aparțineau de I.A.S. Codlea.

— Cam cîți metri cubi să fie acolo ?

— Vreo trei mii. Mă rog, poate patru. Ele au fost doborîte pentru a face loc pășunii pentru vitele noastre. Noi avem vite foarte frumoase și am făcut, în ultima vreme, defrișări pe vreo trei sute de hectare spre a extinde pășunile. Defrișări legale, pentru care nimeni nu ne poate trage la răspundere.

— Nici pentru lemnul de pe Valea lui Dobre nu vă poate trage nimeni la răspundere ?

— Acum e al I.F.-ului.

— Am mai auzit asta, dar I.F.-ul l-a preluat abia anul trecut și după cum am văzut la fața locului încearcă să-l valorifice. I.A.S.-ul n-avea interes să-l valorifice ?

— Ba aveam. Una că puteam lua niște bani pe el, alta că eliberam pășunile. Lemnul acoperă cam șaptezeci din cele trei sute de hectare despre care vorbeam. Am încercat noi să-l scoatem din munte, dar nu s-a putut.

— Din ce cauză ?

— N-am avut nici un drum de acces.

— Poate ar fi fost mai normal să se facă întîi drumul și abia apoi să se treacă la tăierea pădurii. Din cîte știm noi, lemnul continuă să fie un tezaur natural de mare preț al țării, protejat de legi și protejat de grija oamenilor. Ce părere aveți ?

— Așa e.

— Dar despre chestia cu drumul ce părere aveți ?

— Trebuia făcut un drum și abia după aceea doborîtă pădurea. Noi am încercat cîte ceva, există pe acolo un drum de căruțe, dar n-am reușit, roata intra pînă la butuc, apoi am renunțat, dar cred că aveți dreptate, era mai bine să fi tăiat mai întîi un drum. Dar să știți că acum lemnul de pe Vale e al I.F.-ului.

Grăbindu-se inginerul șef, am încheiat discuția aici, dar nu la fel de repede putem pune punct acestui reportaj, care vrea să sublinieze că din lipsă de interes sau din neglijență mii și mii de metri cubi de lemn au zăcut vreme de trei ani — și continuă să zacă — pe un munte, devenit pleșuv, din preajma Rișnovului, pierderile nefiind greu de calculat. Socotind, fără a intra în detalii, că numai un sfert din cei patru mii de metri cubi ar fi putut fi, în condițiile unui transport prompt, folosit în construcții, la ridicarea locuințelor de care oamenii acestei țări — chiar și în condițiile ritmului accelerat al dărilor în folosință — continuă să aibă nevoie, ajungem la concluzia că delăsarea factorilor responsabili de la I.A.S. Rișnov a privat unitatea — după calculul că un metru de lemn pentru construcție e cu vreo patru sute de lei mai scump decît unul pentru foc — de aproape o jumătate de milion de lei !! Altfel punînd problema, adică apreciind că o sobă are nevoie cam de opt metri cubi spre a ieși dintr-o iarnă medie, avem imaginea cîtorva sute de focuri care au consumat combustibil din alte surse, în vreme ce lemnul sănătos de pe Valea lui Dobre stătea uitat sub soare și sub zăpadă, pentru foarte simplul motiv că s-a procedat acolo mai întîi la tăierea pădurii, fără ca cineva — oameni, firește, plătiți și pentru asta — să se întrebe pe unde va fi coborît lemnul respectiv din pădure !!

Altfel spus, la I.A.S. Rișnov s-a pus căruța înaintea cailor, dar e greu de crezut că într-o țară ca a noastră, în care fiecare bun e chivernisit cum se cuvine, spre folosul societății, nimeni nu va fi tras la răspundere pentru o asemenea neglijență, atît de păgubitoare. Diluarea responsabilităților și căutarea scuzelor constituie, după opinia noastră, subterfugii, mai mult sau mai puțin justificabile cu hîrtii la îndemînă, dar ele nu reprezintă — și nu pot reprezenta — explicații valabile pentru o stare de fapt condamnabilă, ușor de constatat la o oră de mers din Rișnov, pe un munte pleșuv cu mii de metri cubi de lemn aflați în curs de degradare.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■
DUMITRU GRAUR ■
Fotografiile autorilor

PĂRINȚI PĂRĂSIȚI, COPII INGRAȚI ȘI RECLAMAGII DE PROFESIE

Am primit din mai multe colțuri de țară scrisori prin care ni se înfățișează situația disperată a unor oameni bătrîni, obligați să suporte neomenia și ingratitudinea propriilor lor copii. Din păcate, așa cum o vor demonstra rîndurile care urmează, în spatele strigătelor de alarmă nu se ascunde întotdeauna adevărul adevărat, ci, de la caz la caz, invidii meschine, bîrfe mărunte sau uneori minciuna și calomnia unor reclamagii de profesie.

Suflet bolnav de invidie

„... la vîrsta de 60 de ani am o mălcuță de 86 de ani și mă doare durerea dinsei. Spun aceasta deoarece sîntem doi frați. Dar celălalt frate, Octavian, nu a mai vizitat-o de 6 luni, perioadă în care așa după cum scrie dînsa într-un bilețel pe care mi l-a dat să i-l înmînez, nu i-a adus o pîine de 2 lei. Iar gestul cel mai cumplit pe care îl face e faptul că îi trimite lunar, prin poștă, suma de lei 100 (una sută). Și nu este un oarecare, un neavut. Este șeful Personalului la Tehnoimport. A fost plecat la Moscova cu expoziția „România azi". Timp de aproape o lună. A venit de-acolo cu aspirator, păpuși și îmbrăcăminte pentru o nepoată pe care a înfiat-o. Dar mamei noastre nu i-a adus o basma. În ultimul timp a fost plecat în Iugoslavia. Are proprietate personală. Soția dînsului are pensie 1.000 (una mie) lunar. De la un nepot pe care îl găzduiește de cîțiva ani primește 600 (șase sute) lei lunar. Dacă l-am atras atenția ca un frate mai mare, am fost jignit. Și atunci m-am gîndit să vă scriu dvs., pentru a găsi o soluție onorabilă. M-am gîndit să publicați la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" scrisoarea mamei către el, pentru a-i înmuia inima și a deveni mai uman. „Dragă Orîăvel, mamă. Cum de-ți rabdă inima să nu-mi deschizi ușa casei de aproape 6 luni. În tot acest timp nu mi-ai adus o pîine de 2 lei. Oare numai Nelu este copilul meu? Ai ajuns pînă acolo că-mi trimiți 100 lei prin poștă. Tot etajul rîde de tine, maică. Dacă muream în acest timp nici nu știai. Ai milă de bătrînețea mea, maică. Mi-e dor de tine. Vreau să te mai văd o dată, maică. A ta mamă îndurerată, Ilinca Antonescu. 23 noiembrie 1976". De asemeni vă fac cunoscut că posed cuponașele mandatelor poștale din care rezultă suma trimisă mamei lunar". (Am respectat ortografia petentului — n.a.).

— La cît timp te vizitează Octav, măicuță?

— La o săptămînă, la două...

— Dar Nelu?

— A venit și azi dimineață. Mi-a bătut o cîrpă la geam că să nu mai intre fumigine. Dar nici el nu vine prea des.

— Nelu cît îți dă pe lună, măicuță?

— Ce să mai spun, că aude lumea. Cincizeci de lei, dar îmi aduce mai des de alte gurii. Brînză de vaci la pachet, franzele, uneori pasăre...

— De ce nu se iubesc copiii matale, măicuță?

— Nu știu, mi se pare că s-au certat pe niște locuri de veci la cimitirul Străulești... Mi se pare că două le-ar fi vîndut Nelu, nici n-o să aibă unde să mă îngroape și eu nu mai am mult pînă o să mor. O să mă găsească într-o zi cu duhul dat. Fără nici unul lîngă mine. E greu să fii bătrîn, maică...

Realitatea ne confirmă bănuiala. Tonul scrisorii pe care ne-a adresat-o Ion Belingher din București striga prea mult a denunț și invidie, dar cum reporterul nu se conduce numai după intuiție am fost pe teren în str. Teodor Aman nr. 22. Precum a reieșit și pînă acum, într-adevăr, bătrîna Ilinca Antonescu nu trăiește chiar pe roze și cel mai mult suferă de lipsa de afecțiune, suferă moral și nu de foame. Chiar dacă bătrîna are o singură rochie care ar trebui spălată mai des — și es nu prea poate asta — chiar dacă mica ei cămăruță ar trebui să fie mai des curățată, și ea nu mai poate să facă asta, chiar dacă ar avea nevoie să mănînce mai des supă caldă pe care ea n-o mai poate găti, fiindcă nu mai vede, cel mai mult suferă că fiii ei nu se înțeleg între ei și nu „se au ca frații". La drept vorbind n-o vizitează prea des nici unul, nici altul, dar e un sfruntat neadevăr faptul că Octavian Belingher n-a fost la ea de 6 luni de zile. Bătrîna nu-și prea amintește să fi scris cu mîna ei acel bilet, iar fiul ei mai mic îi trimite banii prin poștă „ca să am oricînd o probă inatacabilă, deoarece fratele meu mă amenință mereu că o să mă acționeze în judecată că n-o ajut pe mama". Octavian Belingher e un om onest, atît la serviciu, cît și în viața de familie. E chiar un om de o omenie mai aparte. Îmi mărturisește că n-a putut s-o ia pe mama lui la el acasă, fiindcă niciodată n-a acceptat-o pe noră-sa, pe soția sa, lucru pe care de fapt bătrîna îl confirmă. A înfiat doi nepoți a căror mamă a murit într-un tragic accident și pe care îi crește ca pe propriii săi copii, pentru unul dintre ei făcînd sacrificii chiar. Cel mare, de 21 de ani, are acum o meserie și este un tînăr serios și nu-i dă, așa cum otrava neadevărului încearcă să ne inducă în eroare, acea chirie de 600 lei tatălui său. Pe sora acestuia a luat-o într-o situație în care nu știu cîți oameni ar fi făcut acest gest de mare omenie și răspundere. La 5 ani fetița nu vorbea. A dus-o la medici, logopezi, psihologi, a îngrijit-o ca un adevărat părinte și azi este un copil ca toți copiii.

Da, Octavian Belingher are și „proprietate personală", o casă construită cinstit, cu credit de la stat, așa cum oricare dintre cetățenii acestei țări are posibilitatea, și-și plătește la fel de cinstit ratele lunare. Este capul unei familii de 4 persoane, pînă nu demult l-a avut în familie și pe socrul său, și totuși, precum mărturisește singur, nici pe mama sa nu a neglijat-o. Recunoaște că poate e puțin o vizită săptămînală la un bătrîn a cărui sănătate poate face oricînd surprize, dar uneori s-a lăsat otrăvit de răutățile fratelui său, alteori a fost foarte ocupat profesional, alteori cuprins de griji și de preocupări pentru fetița pe care a voit s-o aducă la starea unui copil normal.

E adevărat că, privit din optica invidiei Octavian Belingher are mai mult decît Ion Belingher. Dar are mai mult fiindcă în viață a muncit mai mult și mai serios. În concluzie, e dramatic și trist că invidia mărunță, meschină, care a ucis sentimentele frățești, chinuiește bătrînețile, poate ultimele zile ale unei bătrîne care își iubește în mod egal copiii. Și acum, printre vălurile care i-au acoperit o parte din minte, își amintește crîmpeie din copilăria lor. Devine însă perfect rațională la realitatea urii: „Nelu te-a trimis, nu-i așa?! Eu ce să fac acum?! Pe Octăvel nu pot să-l reclam că e băiat bun. Dacă nu vă spun nimic rău de el se supără Nelu și nu mai vine deloc. El poate să-mi deschidă mai des ușa, are timp mai mult, e pensionar. De, eu îi iubesc pe-amîndoi că sînt ai mei... Spune-mi mata, ce să fac?!"

CICI IORDACHE ■

Să n-ajungi să-ți cumperi bătrîni, te costă mai mult și este dureros

Nicolae Garabet are 71 de ani și ne scrie următoarele: „Sînt bătrîn, am șase copii și nu mă ajută nici unul. Băiatul la care stau nu-mi dă de mîncare, mă bate și mă alungă din casa mea".

Comuna Dărăști se află la 11 kilometri de București, are cam 3 500 de suflete și case sînt risipite pe o întindere destul de mare. Casa lui Nicolae Garabet este situată în centrul comunei, cam vizavi de consiliul popular. Îl găsim pe bătrîn dormitînd într-o cameră mică, încălzită cu un godin care scoate fum.

— Care-i necazul? îl întreb.

— Eu am scris de supărare. Am cinci fete și un băiat, stau cu băiatul și de cînd a plecat nevastă-mea de acasă nu mă mai pot lipi de el.

— Cum adică?

— E ca un străin. Astă-vară s-a certat cu mine, am avut niște zile, nu-ți mai spun. M-a scos afară în prispă și era cît pe-aci să mă omoare.

— Nevasta dumitale de ce a plecat?

— A plecat la o fată de-a ei, la București. Mi-a zis că vrea să trăiască mai bine. Bătrînul scoate o scrisoare din partea nevestei și mi-o întinde. Uite, să te convingi „Plec de la tine, ca să scap de chinuri și de bătuta ta. Aici nu mă mai bate nimeni. Și nici nu mă mai injură. Am scăpat de necazurile pe care mi le făceai. Ai grijă de Nelu". Uite ce putea să-mi scrie. O păstrez pentru tribunal că vreau s-o dau în judecată.

— Bine, dar scrisoarea asta te acuză pe dumneata. Te îmbătai, o băteai, lumea spune că buta femeie fugea și se ascundea în grădină. Spuneai că nu-ți dă nimeni de mîncare și că te bate fiul dumitale. Azi ai mîncat ceva?.

— Acum îmi dă de mîncare, da din vară pînă în toamnă numai eu știu cum a fost.

Dumitra Stanciu are 45 de ani și este fata Floarei, soția lui Garabet, cea care a plecat în urmă cu cinci ani.

— Mama a fugit de la el. Cînele nu pleacă de bine. O bătea, îi spunea vorbe urîte. Bea de rupea. Și așa, bolnav, tot bea. Acum doi ani, cînd a căzut din căruță, tot beat era. Abia pe la miezul nopții, după ce s-a trezit și-a dat seama că îl doare. Eu știu că fii-su, Nelu, îl îngrijește. Ce mănîncă el cu nevastă-sa și copiii, îi dă și lui. Noru-sa îl spală și el o înjură. Fii-su are și el vacă cu lapte, are și el porc, muncește la colectiv și-i dă și lui din toate, dar, e drept, nu-i dă de băut. M-am dus pe vară la el, cînd erau cîrnați bătrînul avea în față ciorbă de pește și pește prăjit și două plăcinte. Îmi spunea că nu mănîncă el de la asta, de la noru-sa adică, vrea să mă otrăvească.

Stancu Elena, fată lui bună:

— Nu ne-am ocupat prea mult de el. Dacă era frate-meu acolo, trebuia să vin în fiecare zi la el? Altfel, la săptămînă, îi mai ducem și noi de mîncare. Ultima nevastă, au trăit 35 de ani împreună, a plecat că nu s-au înțeles.

Fiul său îmi spune că „într-adevăr s-au certat în vară dar n-am dat în el. În schimb, cine i-a dat de mîncare pînă azi, din ce a trăit?" În sat vorbesc cu unul, cu altul, cu oameni de aceeași vîrstă, pentru că bătrînul este dărăștean și lumea îl cunoaște bine. **Dumitru Stanciu**, 77 de ani: „Eu sînt vecin cu el și eu n-am văzut să-l bată cineva. În schimb am văzut-o pe nevastă-sa cum îi încălzea mîncarea, cum îi făcea focul. Floarea, nevastă-sa, era o femeie cumsecade, eu știu, o fi plecat de traiul prea bun pe care i l-a făcut bătrînul". **Ion Voinea**, alt vecin, 77 de ani: „Dacă spune Garabet că fii-su și copiii n-au grijă de el, eu, spun cinstit, minte. Îi spuno atîtea măscări noru-sii și ea tot îl îngrijește. De răutate, a aruncat de multe ori mîncarea pe care i-o punea în față. Și copiii mai vin, fiecare îi aduce cîte ceva, iar nevastă-sa n-a plecat degeaba". Unul dintre gineri, Stancu, care fusese de față la discuția cu bătrînul, și care sărise cînd am spus că normal era să-l îngrijească și ceilalți copii, să-i mai aducă mîncare mai des și nu de două ori pe lună, mă oprește apoi afară și-mi spune că bătrînul avea dreptate, adică „să-i dea fii-su, că lui i-a dat atîtea cînd a împărțit, noi n-am avut nimic". Am stat de vorbă și cu primarul comunei Dărăști, **Constantin Nicolae**: „I-am chemat pe toți și i-am obligat să-l ajute pe bătrîn, încît acesta să aibă un venit al lui. După ce a avut accidentul, a făcut o cerere de ajutor și consiliul popular i-a dat 350 de lei. Dar a băut prea mult. Cum prindea un ban, cum îl bea. Am vorbit cu copiii lui serios. Sînt oameni în toată firea, așezați la casele lor. Chiar dacă nu sînt toți ai lui, unii doar ai nevestei, 35 de ani, bine, rău, el i-a crescut, e firesc să-l ajute, să nu-l lase. Are și pensie de la C.A.P., băiatul este bun, muncitor, lucrează și el la C.A.P. Dar nu se înțeleg acolo în casă. Cînd a venit bătrînul la noi să reclame situația, imediat am făcut anchetă. Dar e destul de greu s-o scoți la cap cu ei, să dai cuiva dreptate. Pentru că bătrînul o fi cum o fi, dar, cum v-am spus, pe copii i-a crescut".

Un om în vîrstă se plînge că este părăsit acum la bătrînețe, bolnav și neajutorat. Scrisoarea îți dă fiori. Realitatea, în schimb, te descumpănește. Bătrînul avea căruță și a muncit în viața lui mai mult pe cont propriu, s-a îmbătat cam la fel, ultimei neveste i-a făcut zile grele. Copiii pe de altă parte au ajuns la casele lor, au ținut cont de „împărțeală" și își amintesc de el de două ori pe lună. Nimeni nu se gîndește la celălalt. Copiii îi au cum îi crești, dar, vorba primarului din Dărăști, tot atît de adevărat e și faptul că bătrînii te costă cam mult cînd nu-i mai ai, și nici nu-i mai poți cumpăra.

O scrisoare neadevărată și plină de venin

Cetățeanul Ciucă Ilie din București, str. Prevederii nr. 26, bloc G-8, scara A, apartamentul 3, sector 4, ne scrie alarmat că în orașul B (voi evita unele nume și adrese din motive pe care le voi explica mai jos — n.a.) se consumă o mare tragedie, că două femei în vîrstă sînt chinuite și maltratate de un individ fără scrupule, trintor și ratat, individ care este fiul uneia și nepot al celeilalte dintre cele două rude, un băiat trecut puțin peste vîrsta de 20 de ani și care „de curînd le-a scos ușa din balamale de la camera lor, unde locuiau ele și a adus-o în curte și le-a zis culcați-vă și-o să vă tai în bucățele".

Orașul B. O stradă retrasă, o casă mică, veselă și cochetă ca un decor de operetă, în mijlocul unei curți din care mai lipsesc doar zarzării lui Teodoreanu. Două femei, mamă și fiică, una de 86, cealaltă de 66 de ani mă privesc pline de uimire:

— Noi nu știm nimic, avem un băiat, într-adevăr, îl iubim, l-am crescut, credem noi, bine, este un băiat tare bun și ne înțelegem. Mai sînt mici discuții, ca peste tot între copii și părinți, dar niciodată scandaluri

— Și acest cetățean, Ilie Ciucă, cine este?

— O rudă de-a noastră, din București, dar nu înțelegem nimic. Cum poate scorni minciunile astea? Auzi, tăiate pe ușă, nu e normal! Sîntem în camera băiatului. O cameră din care nu lipsesc nici pozele de actori și mașini pe pereți, o cameră plină de machete de avioane care atestă o mare pasiune, o cameră curată și dichisită cu gust.

— Băiatul meu a avut ghinion să se îmbolnăvească de două ori grav. L-am îngrijit cum am putut mai bine. A scăpat de una, va scăpa și de asta, că merge mai bine acum. Din această cauză n-a putut să-și termine nici facultatea și a fost aminat și de la armată. Acum, e plecat la București la spital, la comisie, tocmai pentru așa ceva. A avut o viață mai grea și este și el mai nervos. Am avut grijă, să nu-i lipsească nimic, acum, după ce a murit bărbatul meu, ne descurcăm și noi cum putem. Eu și mama avem pensie, el are serviciu, leafa e mai mică, din ea se îmbracă, îi mai rămîne și ceva de buzunar, bineînțelea că nu-i cerem să mai dea și în casă.

— Scrisoarea rudei dumneavoastră spune că băiatul este înfiat.

— N-are importanță. E al meu. L-am înfiat la 2 luni. Cum este atunci? Nu-i al meu? În urmă cu cîțiva ani o vecină i-a spus că este înfiat, n-am vrut s-o las, dar ea spunea că dacă va afla mai tîrziu va fi mai rău. M-am speriat, mă durea sufletul, m-am zbătut nopți întregi. Mă gîndeam să nu-l mint. Băiatul s-a schimbat de-atunci. Mă doare și acum. Nu știam cum e mai bine. De multe ori un adevăr din acesta face mai mult rău. Știu ce era în sufletul lui, dar îl iubesc pentru că este copilul meu.

— De ce credeți că ne-a scrie Ilie Ciucă?

— Nu știu, dar minte și inventează. Nu-l poate suferi pe băiatul meu. S-au certat odată și i-a și gonit din casa lui.

Este stupefiată și revoltată, îi dau lacrimile. Stă cu mîinile așezate în poală, cuminte. Îmi pare rău că am tulburat dureri vechi, noi. Îmi pare rău că am deschis această scrisoare neadevărată și plină de venin. Este motivul pentru care am evitat să le dau numele acelor oameni puși în situația să se apere de răutatea și prostia altora. Este motivul pentru care am publicat numele și adresa semnatarului scrisorii, unul dintre aceia care-și închipuie că în materie de suflet măciuca rămîne instrumentul ideal, potrivit zicalei că scopul (meschin) scuză mijloacele. Dar răzbunătorilor de profesie, celor care ne mai întunecă zilele cu morala lor odioasă, se cuvine, din cînd în cînd, să le amintești a cărui armă este răzbunarea. Iar la acest nivel ți se pare ridicol să mai vorbești de etică și omenie.

RAZVAN BĂRBULESCU ■

Faptele și vorbele

Cărți pline de farmec, cărți pline de delicii

Un matematician englez, Charles Dodgson, printre lucrări savante asupra logicii simbolice, a scris, sub numele de Lewis Carroll, și o carte pentru o fetiță care-i cucerise inima : **Alice în țara minunilor.** Romanul încîntă și azi pe copiii din toată lumea. Dar și oamenii mari îl recitesc cu nu mai puține delicii, descoperindu-i îndărătul fanteziei hazoase, fără pereche, o mulțime de sensuri filozofice adînci. O soartă asemănătoare au și poveștile lui Perrault. S-au scris în ultima vreme despre ele nenumărate studii critice de interpretare erudită, sociologice și psihologice. Cine, iarăși, oricît de tăvălit ar fi prin estetica înaltă, nu-și va satisface pe deplin gustul cel mai rafinat cu o lectură din Creangă, autorul mult iubit al copiilor ? Nesfîrșite straturi de înțelepciune mucalită stau pitite după fiecare vorbă a lui.

Continuu să cred că literatura „pentru copii" poartă o denumire înșelătoare, măcar pe jumătate. Dacă are o destinație strict infantilă e alcătuită mai totdeauna din „prostioare" rimate pe care cei mici le consumă în silă, așa cum înghit untura de pește. Unicul efect în astfel de cazuri ajunge să fie stricarea sigură a gustului. Toți copiii posedă la început talentul lui Marc Chagall sau Paul Klee, fiind apoi învățați să-l piardă. Ei sînt și poeți, la „șapte ani", cum spunea Rimbaud; literatura fabricată exclusiv „pentru copii" îi deprinde să nu mai fie.

Atunci cînd e cu adevărat bună, ea se adresează deopotrivă și celor vîrstnici. Dacă nu le-a păstrat printre volumele sale, tata sfîrșește să împrumute pe ascuns din biblioteca băiatului **Robinson Crusoe** și **Cartea cu jucării** de Arghezi.

Convingerea aceasta mi-au întărit-o recent două din cărțile apărute la noi : **Biblioteca fantastică** a Soniei Larian și **Corabia timpului** de Monica Pillat. Ele pot fi date cu încredere în mîna copiilor deștepți care-și vor simți inteligența invitată la un joc cuceritor și profitabil. Cită vervă subțire și amuzantă face să circule eroii primului mic roman, animalele dintr-o fabulă într-alta. Li se întîmplă și lucruri neașteptate, previzibile totuși conform bunului-simț, dacă te gîndești : gazeta cititã de corb conține exclusiv grozăvii, din care motiv ajunge, pe drept cuvînt, să-l plictisească. Familia croncănitoarelor pregătește dinainte cașcavalul pentru vulpea invitată la micul dejun. Vicleana nu-și poate stăpîni apucăturile interesat-lingușitoare, dar cum începe, doamna Corb i-o taie scurt : „Gustă te rog din cașcaval. Ce zici, nu-i așa că e foarte fraged ?" Versul lui Grigore Alexandrescu, „Pe iepure la vulpe cu un bilet trimise", trezește întrebarea tulburătoare, adresată urechiatului: „Spune-mi, dragul meu, ...dumneata stai întotdeauna numai în cazul acuzativ ?" Copiii vor rîde, nu fără o precoce și salutară înțelegere a legilor vieții. Noi, oameni maturi, vom zări îndată o șireată construcție borgesiană, care, dincolo de lupi, urși, corbi, iepuri, viezuri, bufnițe, papagali și alte personaje din fabule, privește însăși aventura literaturii, convențiile, echivocurile și avatarurile ei. Iată o carte admirabilă, sprințară și profundă, ironică și foarte serioasă, scrisă aparent în joacă, dar saturată de reflecția substanțială.

La fel, celălalt mic roman, al Monicăi Pillat : **Corabia timpului.** Jeff, șoricelul detectiv, barza complexată, Ortansa, găina naivă, Vasilica, Băiețelul, mopsul Dick, vampa languroasă, pisica Rosamunda, Cara, bufnița intrigantă, banda lui Bonifaciu ne trag într-o palpitantă intrigă polițistă. Cu înțeleptul cal de mare, Ibus, pornim apoi într-o călătorie aventuroasă pe tărîmuri necunoscute. În sfîrșit, trupa, înmulțindu-se, pătrunde în domeniul științifico-fantastic, asistînd la o tentativă teribilă de răpire a timpului, împiedicată din fericire.

Umorul copios, imaginația de o rară vioiciune inspirată, notația realistă, sprijinită mereu pe un simț al observației sociale și morale ascuțit furnizează minții și sensibilității infantile surse de satisfacție multiple. Totul dă, inițial, impresia de parodie dibace, ca să devină treptat o istorie cu sentimente umane trainice, experiențe morale decisive și gînduri sfredelitoare în rosturile existenței omenești. Firul fir al poeziei leagă între ele mulțimea acestor făpturi și întîmplări heteroclite, dăruindu-le unitatea apartenenței lor la o lume fermecătoare prin eternele îngenuități păstrate sub cea mai țipătoare modernitate.

Astfel de cărți care stau cuminți la Katzentisch, cum se spune, merită nu o dată atenția superioară dată altora, instalate fălos la masa mare.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Cronica literară

Mircea Horia Simionescu: „Jumătate plus unu"

Dicționarul onomastic al prozatorului Mircea Horia Simionescu a ajuns la litera Z. Dar este, oare, Mircea Horia Simionescu un prozator ? Da și nu.

Nu, în măsura în care metoda de lucru întrebuințată este mai mult a eseistului sau a criticului literar, care lucrează cu citate, cu fragmente de text pe care le comentează și le compară, cu amintiri și cu situații literare. Nici ideea, ca atare, de a scrie o astfel de carte nu este nouă, și primul care înțelege să ne avertizeze asupra acestei împrejurări este chiar autorul ei : „...ideea **Dicționarului** au mai avut-o și alții, de la Voltaire la Flaubert (**Dictionnaire des idées reçues**), iar dincolo de dispoziția alfabetică, fișele caracterologice și povestirile ce alcătuiesc volumul trimit cu gîndul la numeroase scrieri clasice, de la cele ale moraliștilor, începînd cu Brantôme și La Bruyère și încheind cu Jules Renard, de la epopeile eroi-comice ale lui Tassoni și Budai-Deleanu pînă la comediile lui Odobescu, Caragiale, Urmuz și Călinescu". Mai mult, sînt în **Jumătate plus unu** articole (povestiri) care au aspectul unor pastișe fine, în genul lui Proust și Raymond Queneau, sau în genul **Exercițiilor de stil** practicate în noi de Romulus Vulpescu. La litera **J (Jules)** vom da peste o pagină scoasă parcă din **Ficțiă și Tindală** de C. Negruzzi, după cum, altă dată, vom recunoaște mai ales „mîna" lui Urmuz sau stilul lui Tudor Arghezi. La drept vorbind însă, citatele și identificările sînt aproape de prisos. Ele par a nu avea limită, pentru că, marcată de modele, literatura pe care o practică Mircea Horia Simionescu este de fapt o **metaliteratură.** Un imens material scos din cartea de telefon, din cărțile clasice (Rousseau, Montaigne, Villon, Petrarca, Goethe, Ovidiu, Machiavelli, Mateiu Caragiale, Filimon, Urmuz, Călinescu) sau din cărțile imaginare (Francesco Alba, Nikolaus Colentina, Fernando Panaitescu, Aron Ionescu ș.a.) este **reluat** și sistematizat pînă la a configura un întreg univers paralel, care este al cărții și al literaturii în general. Pentru că ideea mai subtilă a **Dicționarului onomastic** aceasta este. Se poate trăi și în cărți, există un univers al literaturii, cu ape și munți, cu țări și orașe coerente, un univers al cărților în care oameni imaginari scriu și citesc cărți imaginare. Nu trebuie să fim surprinși, de aceea, dacă printre „fișele" dicționarului vom descoperi un fir „autobiografic", prezența arhitectului care se ascunde ca o imagine **„dans le tapis"**, un personaj cu ticuri și manii, în tratament la doctorul Voiculescu, care i-a recomandat multă mișcare și un regim dietetic, mare iubitor de muzică de cameră și de călătorii, vecin, în fine, cu simpaticele doamne Precup, care, și ele, trăiesc într-o lume a lor, și mai ciudată, lumea filmelor de televiziune sau de cinematograf. Vehiculele preferate ale acestui personaj sînt un scuter **Manet**, credincios și rezistent ca Pișcuța lui Hogaș, și **Bicicleta cu marșarier**, întrebuințată în imaginație, simbol al analizei și al întoarcerii în amintire.

Iată deci că, pornind de la o metodă „neliterară" și de la idei din cărțile mai vechi, Mircea Horia Simionescu a reușit să scrie o carte paradoxal autobiografică, fermecătoare și dificilă în același timp, foarte unitară sub raport stilistic, o carte în care ironia acoperă morga retorică și inteligența critică se lasă însoțită de o înclinație bizară, greu de explicat, care tine, poate, de anormal sau de imitare ironică a grafomaniei absurde.

FLORIN MANOLESCU ■

Însemnări de lectură

Doi prozatori la antipod

Un foarte interesant prozator este Mircea Opriță. **Adevărul despre himere** cuprinde povestiri la limita fantasticului. Poate că e prea mult spus, fantasticul mărcind el însuși o limită (a capacității noastre de înțelegere). Adevărul e că autorul nu exersează aici, pur și simplu, o manieră a prozei contemporane. El se dovedește a fi, în primul rînd, un artist inteligent, de remarcabile resurse și, îndeosebi, cu putere de observație și analiză. Pentru Mircea Opriță proza înseamnă ficțiune, deși se servește în mod obișnuit de date științifice. Apoi ni se pare că în unele povestiri, dintre cele mai sugestive, accentul se pune pe misterul psihologic. Narațiunea debutează normal, chiar plat. Intrarea în fantastic se face lent și oarecum pe neobservate. Eroul e cuprins la un moment dat de panică : întîmplări stranii, exterioare îl pun în încurcătură. Atunci se repliază îngrozit în sine. Procedeul poate fi urmărit bine în prima povestire, **Un toast pentru Proteu.**

Uneori finalul e voit prozaic. În povestirea amintită, coșmarul e întrerupt brutal de raționamentul omului de pază, plutonierul. În **Portret din linii și puncte** se recurge, în cele din urmă, la „antinevralgic", pentru a calma nervii înfierbîntați. Ironia (sarcasmul) nu e ultimul cuvînt al autorului. Ceea ce persistă, în continuare, este uimirea, tăcerea, scepticismul.

Desigur, subiectele sînt foarte variate. **Ueronia de la Tapae** reia o problemă clasică de S.F., pe un pretext istoric. Autorul reînvie lumea antichității tîrzii, în Dacia, doar în cîteva pagini. Genului științifico-fantastic îi aparțin, în și mai mare măsură, **Judecătorii, Calendarul timpului zero** și **Portret din linii și puncte.** Întîlnim recuzita obișnuită : reîntoarceri în timp, experiențe spectaculoase, computere „umanizate" etc.

Povestirile lui Mircea Opriță au profunzime. Elaborate atent, ele evită locurile comune, convențiile inerente unui gen literar atît de controversat. Tot secretul reușitei stă în autenticitatea personajelor. Utopia cadrului și a universului tehnicizat se resoarbe în realismul psihologic al situațiilor de viață. În suferința reală a omului real, contemporanul nostru, aflat mereu în conflict de cunoaștere cu lumea înconjurătoare.

★

Radu Selejan rămîne în continuare adeptul unei proze de nonficțiune. În **Fățimile rădăcinilor** se inspiră din viața tăietorilor de păduri. Eroii sînt oameni simpli (țăpinari, cum le zice), dar și ingineri, directori, activiști de partid. Povestirile acestea au mai mult valoare de document. În fiecare pagină, chiar cînd reconstituie o legendă, bănuim prezența reporterului. Notația e voit trustă, pînă la detaliul naturalist. Radu Selejan ni se pare un prozator de angajament deschis, care nu ocolește aspectele dure, tragice, din realitate. Ba uneori chiar le caută, cu discreție totuși, înviorînd astfel narațiunea. Așa se-ntîmplă de obicei la final de povestire, cînd nu mai e timp să literaturizeze. Amintim în acest sens **Pădurea Cocorului.** În schimb, în descripția pură, Radu Selejan nu convinge, deși **Pădurea de argint** (pentru a da un exemplu) nu e tocmai rău scrisă. Pericolul e însă de a poetiza în situații absolut nepotrivite.

Condorul conține, printre altele, o satiră fină a luptei pentru funcție, la nivelul cel mai de jos. Autorul are tactul de a nu exagera lucrurile. Efectul e cu atît mai zdrobitor. Citeodată sîntem proiectați în trecut și legendă : **Baronul, Izvoarele zinelor, Pădurea de aur.** Ne întîmpină și aici același realism sobru, demitizant, cu mai mult interes pentru „artă" însă.

Fățimile rădăcinilor confirmă îndeosebi o vocație de anchetator social. Autorul caută și restabilește pînă la urmă adevărul. O face cu patetism și multă îndrăzneală. Poate că uneori încomodează (firește, inerția), dar, dacă ne gîndim bine, acesta e și rostul imediat al literaturii.

CORNEL MORARU ■

De la indiferență la angajare în istorie

Doctorul Poenaru (Editura Eminescu, 1976) de Paul Georgescu este cartea unui autor care a citit mai întîi foarte multe romane, le-a studiat cu atenție tehnica de elaborare, astfel încît nu numai că poate să le desfacă și să le recompună mecanismul după plac, dar poate să execute unul asemănător. Din activitatea sa de remarcabil critic literar, Paul Georgescu păstrează plăcerea de a-și comenta propria scriere, pe care o califică pe drept cuvînt la un moment dat o „narațiune nespectaculoasă", adică lipsită de evenimente palpitante. În cuprinsul romanului dăinuie și alte reminiscențe livrești, cum ar fi, de pildă, referirile la proza altor scriitori. Citeodată apar strident unele cuvinte neaoșe, descoperite parcă în dicționar și presărate în povestire numai pentru a-i da culoare. După cum, alteori, limbajul e prea încărcat de neologisme, ca și cum ar aparține unui studiu doct, și nu unor eroi dintr-o așezare cu viață potolită și cu un orizont cultural totuși obișnuit. Cu toate acestea, **Doctorul Poenaru** se citește cu plăcere deoarece autorul narează cursiv și convingător etapele parcurse de un intelectual de la indiferența față de istorie pînă la angajarea sa pe calea revoluției comuniste. Deși de numai 280 de pagini, romanul acoperă o perioadă însemnată din istoria României, acțiunea începînd-și desfășurarea înainte de primul război mondial și sfîrșindu-se în preajma celui de-al doilea. Protagonistul cărții, doctorul Dumitru Poenaru, înțelege după foarte mulți ani că nu este suficient să-și exercite meseria cu un devotament fără de margini, departe de zarva politică și că trebuie să intre în vîrtejul evenimentelor, din ce în ce mai învolburate în anii dinaintea celei de-a doua conflagrații mondiale. Autorul relatează neutru, impersonal, diferite episoade din viața eroului său. Nu pătrunde, parcă din pudoare, prea adînc în psihologia personajelor, le înregistrează mai mult actele, comportamentul în diferite ocazii. Doar uneori relațiile de familie ale eroilor sînt contemplate cu ironie, persiflate chiar. Această aparentă detașare față de ceea ce se petrece în roman sporește atmosfera sa de sugestie, cititorul fiind și însuși invitat să-și exprime opinia în legătură cu faptele eroilor.

Doctorul Poenaru, o carte pe alocuri nu lipsită de dramatism, optimistă, transparentă ca un cristal, conturează mai precis profilul unui scriitor care exersează variate mijloace de expresie, pentru a se pregăti, poate, în vederea scrierii unei narațiuni mai complexe și mai profunde.

GEORGE ARION ■

Cap limpede

Din recenzia lui Haralambie Țugui la cartea lui Mircea Șerbănescu, **Descoperirea de sine**, din revista **Cronica** (nr. 4 din 28 ianuarie : „În acest sens, dezbaterea de idei și problematica propusă de prozator se vădește interesantă, dezvăluind aspecte inedite ale proceselor de transformare a conștiinței". Fraza dezvăluie aspecte inedite ale gramaticii, atunci cînd ea e ignorată ● La întrebarea „Îmi puteți da un exemplu de un adevărat animator de teatru ?" Octavian Cotescu a răspuns astfel : „Din păcate nu cunosc decît doi : Liviu Ciulei și Lucian Pintilie". (Vezi interviul acordat de popularul actor revistei **Tribuna** din 27 ianuarie) ● Tot **Tribuna** publică și un fragment din **Toamna patriarhului** al marelui romancier Gabriel Garcia Marques ● Un volum intitulat **Analize și sinteze**, consacrat chipurile exegezei operei lui Eminescu, a publicat Fănică N. Gheorghe. Chiar dacă lucrarea se adresează elevilor, studenților, nimic nu justifică folosirea în lucrare a unui limbaj critic pueril, bombastic ce amintește de limbajul criticii din anii '50. Spicuim la întîmplare din pretinsele „analize și sinteze" : În poemul **Călin (File din poveste)**, „Condamnînd izgonirea fetei, Eminescu își mărturisește indirect protestul împotriva prejudecăților care stingheresc libera dezvoltare morală a omului și aspirația lui spre fericire." (p. 125) ; „Poemul **Sara pe deal**, asemenea unui cîntec de dragoste, comunică emoția puternică a poetului care așteaptă cu înfrigurare ceasul înserării pentru a-și întîlni iubita, pe deal, sub un salcîm". (p. 157) : **„Freamăt de codru...** se înscrie, cu toată încărcătura lui afectivă, în rîndul acelor creații din erotica lui Eminescu în care natura manifestă un interes omenesc deosebit și un atașament impresionant pentru iubirea și iubita poetului." (p. 161). Ce mai rămîne din vraja poeziei eminesciene cînd poeziile sînt povestite și nu analizate, și povestite încă într-un mod ridicol ? „Tulburat peste măsură de refuzul fetei, de neputința ei de a-și părăsi lumea, iubirea lui fiind atît de puternică, Luceafărul este gata să renunțe chiar și la nemurire de dragul acestei copile și, rupîndu-se din locul lui din cer, se îndreaptă hotărît spre Dumnezeu să-i ceară dezlegarea". Sau iată o mostră de exprimare bombastică, unde fiecare cuvînt în parte spune ceva, dar împreună nu mai comunică nimic : „...de pe malul Tomisului, sufletul chipului său statuar — încărcat de-atîtea vibrații, de vis, de dor, de-ndurerare și sete de viață, de-o fulguрație uluitoare — va stringe într-însul de-a pururi și vuietul Mării, care „geme de patemi", iar privirile-i solare, sfredelind Nemărginirea, vor contempla în veci pustiul de ape, întrebîndu-se cu amar cîte oare „dintre sutele de catarge, care lasă malurile" și cîte „dintre păsările călătoare, ce străbat pămînturile", le vor sparge și le vor îneca „valurile, vînturile". (p. 377) Încă o dată, deși elaborat din necesități didactice sau mai cu seamă din acest motiv, nimic nu scuză precaritatea limbajului critic folosit în acest volum apărut după o seamă de exegeze admirabile, uneie scrise chiar în anii noștri. Consultată de elevi, ea nu va contribui cu nimic la apropierea lor de opera marelui poet ● Interesante, pline de modestie necontrafăcută, opiniile comunicate de data asta prin intermediul revistei **Presa nouă**, nr. 1/1977, de cunoscuta crainică de televiziune, Delia Balaban, despre meseria sa ● Remarcăm în nr. 5/20 ianuarie al revistei **Luceafărul** schița semnată de Aurel Antonie, **Mozaicul.** Ea dovedește înzestrarea tînărului autor pentru proza fantastică.

EVENIMENTE MARI, EVENIMENTE MICI ÎN RĂZBOIUL PENTRU INDEPENDENȚĂ (II)

Al. Odobescu : „Să lăsăm în lături poteriile piezișe și calcînd drept înainte către țelul spre care am înaintat treptat în curs de douăzeci de ani, să nu mai pregetăm, azi cînd totul ne îmboldește, a afirma cu vorba și cu fapta că voim și că putem să fim un stat român independent" ● În 400 de localități din Banat, Transilvania și Maramureș se desfășoară o susținută activitate de strîngere de ofrande pentru sprijinirea războiului ● Revista **Familia** din Budapesta : Doamnele române din Bucovina au început la rîndu-le să facă colecte în ajutorul soldaților români răniți ● Corpurile legiuitoare proclamă independența României ● **Mihail Kogălniceanu**, ministrul de externe, ține un discurs în parlament : „D-lor deputați, nu am cea mai mică îndoială și frica de a declara în fața reprezentanței naționale că noi sîntem o națiune liberă și independentă ● Adunarea Deputaților votează anularea „dărei către Poartă" — 914 000 lei — și înscrierea acesteia în bugetul Ministerului de Război ● Camerele pun la dispoziția guvernului un credit de 10 milioane pentru a face față dărilor în vederea punerii armatei române pe picior de război și autorizează contractarea unui împrumut de 30 milioane lei ● Înrolările de bunăvoie în oștire și în rămurile ei auxiliare se înmulțesc din toate părțile ; tineri și oameni maturi din toate stările sociale, bărbații care ocupaseră poziții însemnate în administrație, magistratură, în corpurile legiuitoare, părăsesc căminele și ocupațiile lor, îndreptîndu-se spre front ● Bătrînii chiar se simt înțineriți de sfînta ardoare care încinge inimile și vin de-și depun experiența și autoritatea în serviciul țării organizînd felurite ajutoare pentru oștire, instituind ambulanțe și spitaluri pentru cei ce se vor răni în luptă ● Telegraful : „Era un entuziasm, o bucurie generală, o mișcare cum nu s-a mai văzut" ● Miting la Craiova : „Vom face din piepturile noastre baricade și inamicul va trebui să treacă peste cadavrele noastre înainte de a putea călca libertatea și independența românilor" ● **Der Osten** (Austria) : „Milioane de români din Transilvania, Banat și Bucovina urmăresc cu simțăminte frățești această luptă glorioasă a fraților lor..." ● George Barițiu : „Guvernanții Austro-Ungariei se tem de agitațiuni naționale românești ; Tîrziu s-au deșteptat. Agitațiunile noastre în Transilvania și Ungaria... sînt seculare și isi aflară expresiunea însutită în adevăr în istoria țărei, în legile ei, în care **Olah natio** e condamnată la servitute..." ● Lui G. Barițiu și altor gazetari români li se intentează procese de presă ● **The Times** : „Noi, din parte-ne, am considerat independența României nu numai un ce inevitabil, dar și ca un ce care este foarte avantajos pentru Europa de est". ● Vasile Alecsandri scrie poezia **Balcanul și Carpații** ● Se instituie medalia Virtutea Militară care va fi acordată, în timp de război, atît militarilor de rînd cît și ofițerilor ● Apare ziarul **Socialistul** ● Medicul român Gheorghe Assaky este ales președinte de onoare la Congresul medical internațional care a avut loc la Washington ● O călduroasă primire în București oștilor de la Oltenița și Giurgiu ● Meseriașii maghiari din București înființează un comitet pentru strîngerea ofrandelor pentru armata română ● Continuă duelurile de artilerie la Islaz și Bechet ● Maiorul Ion Murgescu împreună cu locotenenții ruși Dubasov, Șestakov și Petrov întreprind cu șalupa Rîndunica și șalupele rusești Alafcik, Ghighit și Xenia ● expediție contra monitorului turcesc Seife, staționat în canalul Măcinului, în fața Brăilei. Maiorul Ion Murgescu aruncă două torpile care scufundă vasul inamic ● Societatea de gimnastică a germanilor din Capitală dă o serbare în beneficiul armatei ; se strînge suma de 2 138 de lei ● La Theatrul cel Mare se dă o reprezentație în beneficiul soldaților răniți ● Soarta monitorului Seife este însoțită de aceea a cuirasatului Lufti-djelil sfărîmat tot în fața Brăilei ● Comandantul șef al armatei ruse decorează cu crucea Sfîntul Vladimir pe maiorul Ion Murgescu care fusese de asemenea decorat cu Steaua României ● Cele două monitoare costaseră 4 milioane de franci ● **La Republique française** : „Moralul trupelor române pare excelent. Soldații noi... se simte că au căpătat încredere în ei și în comandanții lor" ● Corabia este bombardată ● Un termen ostășesc **marafet**: parapetul unde se înfig obuzele turcești ● Corabia din nou bombardată ● Alecu Buciuman ochește atît de precis încît nimerește chiar în ambrazura unuia din tunuri ● Ion Bălăceanu către ministrul de externe habsburgic Iuliu Andrassy : „Nu este putere umană în stare a ne readuce sub jugul dezonorat al Turciei" ● Comitete izraelite din țară adună ofrande pentru armata română ● Cinci obuze de mare calibru Armstrong nimeresc în bateria Carol în chiar clipa cînd domnitorul se afla acolo și trecea în revistă trupele române, nu s-au produs decît ușoare răniri ● La Vidin comanda trupelor revine lui Osman pașa care cîștigase rangul de mușir (mareșal) ● Trupele din Vidin și din Bulgaria occidentală au un efectiv de 60 000 de oameni, soldați de elită remarcați în războaiele din Bosnia, Serbia, Hertegovina ● Ploieștiul devine centrul atenției Europei : sosește țarul Alexandru cu suita sa ● După o zi de odihnă în Ploiești, țarul Rusiei face o vizită suveranului României în Capitală ● Solii Rusiei sînt întîmpinați la București cu sentimente de prietenie străveche ● Este pentru întîia oară cînd monarhul unei mari puteri recunoaște de facto independența României ● Cavaleria română servește drept escortă reprezentantului Rusiei ● La Calafat încep lucrările de apărare a acestui important punct strategic ● Artileria din Vidin deschide focul asupra lucrătorilor ● Ostilități la Rast unde un detașament turcesc pornit din Lom-Palanca încearcă să debarce pe malul sting ● Surprindere de noapte asupra Islazului ● Detașamentul colonelului Cantili, care își făcuse eroic datoria între Olt și Jiu în ciuda efectivului redus de oameni, primește întăriri divizia care luptase la Oltenița ● Artileria din Islaz gonește armata turcă din ostrovurile dinaintea riului Vid ● Un detașament român face recunoașteri pe insule și constată părăsirea lor ● Duel de artilerie între Vidin și Calafat ; bombardamentul durează șase ore ● Un grup de ciobani de pe malul românesc este măcelărit de un detașament turc în recunoaștere ● Defensiva românească dintre Jiu și gura Timocului primește întăriri divizia care a luptat la Giurgiu ● Delavrancea publică poezia **Stanțe** : „Sîntem prea puțini la număr, fără număr prin virtute / Sîntem tari c-avem dreptate ; neînvinși prin viitor ; / Cu coroana triumfală, din durerile trecute ; / Prin unire și credință noi impunem ca popor !" ● Cronicarul : „Departe de a-și ajunge asemenea scop, aceste atacuri avură rezultatul cu totul opus de a deștepta dorințele și aspirațiunile de libertate și de neatîrnare deplină ale națiunii române, de a face să izbucnească legitima sa indignare, patriotica sa mînie față cu lovirile neomenoase ale Porții ; de a sili, în fine, oștea românească să iasă la luptă și să arate atît vrăjmașului cît și lumii surprinse, calitățile, știința și virtuțile ei militare". ● Căpitanul Moise Groza — voluntar bănățean în armata română — scrie de pe front : „Fiecare zi care trece în neactie ne mărește nerăbdarea. Voinicii românași, plini de abnegațiune, oftează pe malul Dunării dorindu-și momentul în care să realizeze speranțele națiunii, să documenteze încrederea ei... Ca român, privind tabăra, nu-ți pare a fi realitate ci mai mult că, răsfoind istoria strămoșilor, ai dat peste paginile care descriu spiritul oștirilor de la Călugăreni, Neamțu etc." ● **L'Independance Belge** : Ofițerii și soldații au impacienta de a trece Dunărea ; ei văd cu neplăcere cursul cel încet al diplomației care le va fixa epoca trecerii Dunării ● Prima ambulanță a Crucii roșii pleacă din București spre cîmpul de luptă ; Printre trăsurile ambulanței se află una care poartă inscripția : „Donată de Doamnele române din Transilvania". ● George Barițiu publică în **Gazeta Transilvaniei** un apel către cititori pentru „adunarea de ofrande trebuincioase guvernului spre a achita și aproviziona armata". ● Ritmul pregătirilor militare se intensifică. Marele cartier general român se stabilește la Poiana (Dolj) ● Detașamentele de infanterie și vînători execută manevre false de îmbarcare pentru a neliniști pe inamic ● Începe focul asupra întăririlor de la Rahova ● Orașul Rahova este evacuat și garnizoana turcească își mută tabăra în apropiere, în locul numit Trei Movile ● Simultan cu focul de la Rahova începe canonada asupra Vidinului de către bateriile din Calafat ● Orașul Vidin arde ● Este ucis sergentul Constantin Popescu, „intîia jertfă în campania 1877—1878. În memoria lui s-a ridicat la Calafat un obelisc ● Citeva companii de dorobanți ocupă sub focul artileriei turcești ostroavele dintre Vidin și Calafat. ● După un foc concentrat care a durat aproape două zile, Lom-Palanca arde din toate părțile ● Continuă campaniile de ajutorare a frontului ● **Telegraful** : „Dacă am observa cu de-amănuntul tabloul foarte instructiv al acestor ofrande, am putea vedea că patriotismul ocupă un mai mare loc în inimile poporului decît în ale boierilor mari, că tot cei de jos plătesc mai mult și cu mai mare abnegațiune datoria lor către patrie decît cei avuți..." ● **România liberă** : „Se puteau vedea grupe de femei sărace, femei din popor... cerînd să li se primească munca lor de o săptămînă pentru ajutorul rănitilor" ● Se constituie o comisie compusă din colonelul Arion, loc.-colonel Bernden, căpitanii Giosan și Vasiliu și locotenentul Isvoreanu, care primesc însărcinarea de a căuta și propune mijloacele cele mai repezi pentru trecerea Dunării de către armatele române ● Începe lucrul la podul peste Dunăre ● Începe atacul trupelor rusești asupra cetății Nicopol. Artileria și trupele române dintr-o zonă de 14 km sprijină această acțiune printr-un bombardament masiv care durează 18 ore ● Ordin de zi al generalului Mănu : „Cetatea Nicopol a căzut din mîinile turcești pentru a intra în posesiunea amicilor noștri, oastea rusească. La lupta contra acestei cetăți, trupe din această divizie au luat parte. Sînt mîndru de a le avea sub comanda mea și, asistînd în persoană la lupta de la 3 și 4 iulie, m-am încredințat că au bînemeritat de la patrie susținînd cu onoare drapelul român" ● **Telegraful** : „De la un timp încoace un singur strigăt se aude de la o margine la cealaltă a României : să trecem, să trecem cît mai curînd bătrînul Dunăre, martor al atîtor glorii" ● În ziarul **Romanul** B.P. Hasdeu publică articolul Vidin și Dobrogea ● Ciprian Porumbescu compune corul **Allarul Mănăstirii Putna** ● Carol Pop de Szathmari, primul fotoreporter român, este chemat să însoțească trupele române pe front și a face fotografii și desene de luptă ● Efectivul armatei turcești la Plevna crește de la 6 000 de soldați la 40 000 ● Plevna devine o fortăreață greu de trecut amenințînd totodată Nicopol și Sistov ● În jurul Adrianopolului ca și al Constantinopolului se construiesc solide întăriri ● Noi trupe de anatolieni, curzi, arabi, sînt aduse din Asia pe frontul de operațiuni din Europa ● Alți 45 000 de turci sînt azvîrliți în războiul din sudul Balcanilor ● La Plevna armata turcească ajunge la 60 000 de oameni și sînt terminate șanțurile și lucrările de apărare ● Trei diviziuni române se află pe malul sting al Dunării și se pregătesc de ofensivă independent de operațiunile rusești ● Cereri de intervenție a armatelor române din partea statului major rus ● Se recunoaște că interesul militar român este de a sprijini cererile statului major rus de intervenție în operațiunile din Balcani, după oficializarea lor de către marele duce Nicolae și de însuși țarul Alexandru al doilea ● Generalul Manu primește ordin de a ocupa Nicopol ● Batalioanele și escadroanele române sînt primite pe malul drept, la debarcarea în Nicopol, de guvernatorul rus al cetății, loc.-general Stolipin înconjurat de statul său major și un detașament cu steag și muzică ● Trupele ambelor armate schimbă salutul ostășesc ; drapelul român este înălțat asupra cetății, apoi generalul Manu se întoarce la Turnu Măgurele după ce prezintă guvernatorului rus pe comandantul și statul major al detașamentului român ● Colonelul Rosnoveanu ocupă cu regimentele al 8-lea de dorobanți și al 8-lea de călărași orașul și cetatea Nicopole ● La Marele cartier general sînt înmînate steagurile noilor regimente de dorobanți și artilerie ; din ordinul de zi : „Dîndu-vă drapelul corpului, vă încredințez onoarea României, pe care o pun astfel sub scutul curajului, devotamentului și abnegației voastre" ● Regimentul al 5-lea de linie dispune un batalion în bivuac la 6 km de oraș spre gura Osmului, la podul peste acest rîu, ce face legătura între Nicopole și Rahova ● Celălalt batalion al acestui regiment ia poziție cam la aceeași distanță de Nicopole, spre sud, pe drumul Nicopole-Plevna, observînd podul Osmu, spre satul Muselimselo ● Apare ciclul de poezii Hyimnuri pentru Crucea Roșie de G. Sion ● Cronicarul : „Pentru prima oară după uriașele lupte din vremurile de vitejie și de mîndră viață națională ale românilor, steagul lor se împlîntă iarăși peste Dunăre și filfîie acolo unde, victorios îl purtase brațul tare al lui Mihaiu, și tocmai pe locul unde cele trei ramuri ale tulpinei românești : munteni, sub bătrînul Mircea, moldovenii, sub Ștefan, și ardelenii sub voievodul lor Lascu, înfruntaseră cu patru sute optzeci și unu de ani înapoi pe Fulger-Baiazid" ● Comunicat al Crucii Roșii : „Trăiască armata română ! Dar, mame, surori, soții, dar țara întreagă însoțiți-va armata română numai cu lacrimi de iubire, numai cu urări pornite din căldura inimii, numai cu binecuvîntările și rugile altarelor ? Nu va fi așa ! Acea mamă, acea soră, acea soție iubesc pre soțul, pre fratele, pre fiul lor care cu tărie de inimă împunînd tăcere durerii despărțirii și stavilă făcînd din patriotismul lăcrimilor neputincioase, vor privi cu ochi prevăzător viitorul și vor lucra din toate puterile spre ușurarea greutăților momentului" ● La Marele cartier general român au loc consultări despre participarea României la război alături de armata rusă și se hotărăște că armata română nu poate fi împărțită, trebuie dar să i se dea o bază de operațiuni deosebită și care să fie proprie a ei" ● Al. Macedonski scrie poezia **Armatei române** : „La voi privește țara română ! / La voi privește Istrul bătrîn ! / Detune tunul !... Bomba să zboare ! / Porți de cetate jos să doboare ! / De-ajuns răpaos sau umilință / Fratii ne cheamă din umilință" ● Începe marșul de concentrare a armatei românești pe malul sting al Dunării în vederea începerii ofensivei ● Muncitorii de la fabrica și depozitul de timbre oferă spitalului Independența sumele strînse și obiecte realizate în afara programului de lucru ● Începe publicarea **Epistolelor literare** ale lui Aron Densușianu în revista Familia ● Trupele române pornesc spre front în trei coloane : divizia a treia purcedînd din Băilești, Rast, Bistreț, prin Goicea și Cîrna, trece Jiul pe podul stabilit de serviciul de pontonieri al armatei și înaintează prin Sadova, Demian-Vodastru și Demian-Dabuleni spre Corabia ; divizia de rezervă concentrîndu-se din Calafat și din pozițiile ocupate pînă atunci se pune în marș și trece prin Negoiu, Catanele, Prosca, Comosteni, Ianca, Potelu, Hotaru și sosește la Corabia ● Revista Familia publică poeziile poeților români : N. T. Orășianu **(Armatelor române)**, Gr. Bengescu **(Marșul 1877)**, George Sion **(Steaua română)** ● Maria C. A. Rosetti la inițiativa înființării unui spital pentru răniți la Craiova ● Cronica : „Frumoasă, și pentru cine a avut fericirii sorți a o vedea vreodată, neuitată este priveliștea ce înfățișează o armată care merge la inamic... Altă existență, alte simțiri mișcă acum coloanele nesfîrșite, gloatele adînci care urcă dealurile și pogor cîmpiile cadențînd pasul cu cîntece vesele și războinice. Chipurile bărbaților, fețele lor aramii și pîrlite de arșița soarelui, de vîntul bivuacurilor, de pulberea marșurilor, ochii lor cătînd mîndru și hotărît oglindesc gîndurile care le înalță sufletul pînă la cel mai sublim act de sacrificiu și de devotament ce se poate cere naturii omenești" ● Premianții Conservatorului din București : Constantin Nottara și Mircea Demetriade ● Punctul Silistioara—Măgura la 2 km de Corabia este desemnat ca cel mai favorabil pentru trecerea Dunării ● Se termină podul de trecere peste Dunăre la Craiova și încep lucrările pentru transportarea lui la Dunăre ● Timpul este cu deosebire nefavorabil din pricina ploilor dese și torențiale : de multe ori cînd pontoanele se împotmolesc în Jiu, soldații insiși se înhamă la ele și le transportă pe fundul de nisip pe distante de kilometri ; podul are 120 de pontoane ● Serviciul sanitar român condus de dr. C. Davila își atrage prin zeloasa-i activitate gratitudinea armatei ; serviciul instituise încă din timp de pace, în afara spitalelor din București, Iași, Galați și Craiova, secțiuni de spitale în garnizoanele cele mai importante, cîte 3 medici, 1 farmacist și 24 infirmieri pentru fiecare regiment de infanterie ; pentru regimentele de cavalerie și artilerie : 2 medici, 1 farmacist și 12 infirmieri ; pentru batalioanele de vînători și geniu : 1 medic, 1 farmacist și 12 infirmieri. Fiecare regiment și batalion formînd corp în parte posedă 1 trăsură specială cu farmacie de campanie, instrumente chirurgicale, aparate de pansament, furnituri de spital și un cort mare pentru bolnavi. La această organizare se adaugă, în momentul mobilizării, pe lîngă cele 4 divizii active ale armatei cîte o ambulanță sub ordinele unui medic superior și doi medici secundari, 1 farmacist, o secțiune de 100 infirmieri și brancardieri, avînd fiecare ambulanță, 6 trăsuri cu cîte patru paturi suspendate, 10 căruțe pentru răniții ușor, 6 furgoane pentru aparate, medicamente, furnituri și o bucătărie de campanie. Fiecare ambulanță mai dispune de 12 corturi mări pentru soldați, 6 corturi mici pentru ofițeri, o coloană de cătiri servind la transportul bunilor cu vin, apă și la încărcarea lemnelor de foc.

Pagină realizată de NICOLAE CRISTACHE ■

Botoşenenii sînt oameni cu o sensibilitate sporită pentru frumos, dar şi oameni ambiţioşi şi muncitori care vor să alinieze judeţul lor în rîndul celor mai dezvoltate judeţe ale ţării

INTERVIU CU TOVARĂSUL PETRE DUMINICĂ, PRIM-SECRETAR AL COMITETULUI JUDEŢEAN AL P.C.R. BOTOŞANI

— Stimate tovarăşe prim-secretar, vă propun ca pentru început să discutăm despre botoşeneni. Prin ce anume se deosebesc aceşti oameni de concetăţenii lor din alte judeţe ?

— Eu aş spune că, mai curînd, trebuie vorbit despre **asemănarea** botoşenenilor cu toţi ceilalţi cetăţeni ai patriei socialiste împreună cu care sînt egali în muncă în aspiraţii, în dorinţa de a urca spre un trai mai bun, în speranţa unui mîine al păcii şi al belşugului. Despre aceiaşi oameni din acest colţ al ţării nu se poate vorbi decît în contextul trăsăturilor generale caracteristice poporului român : dragoste profundă faţă de patrie şi faţă de partid, sentimente de înaltă preţuire şi stimă pentru conducătorul partidului şi statului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. De asemenea, hărnicie, modestie, ospitalitate. Dacă doriţi cu tot dinadinsul cîteva trăsături mai aparte, am putea numi ambiţia, tenacitatea cu care ei muncesc pentru a face din judeţul Botoşani un perimetru unitar al industriei şi agriculturii, aliniat celor mai dezvoltate judeţe ale ţării, dar şi stima deosebită pentru marile personalităţi ale culturii şi ştiinţei româneşti născute pe aceste meleaguri. Între care Eminescu, Enescu, Luchian, Iorga ş.a., o sensibilitate sporită pentru poezie şi muzică, pentru frumos. Fără îndoială că trăsăturile dominante rămîn totuşi hărnicia, cinstea, corectitudinea.

— Aş vrea să vă întreb cît se poate de direct : ce se poate găsi la Botoşani şi numai la Botoşani, adică ce anume e specific Botoşaniului ?

— Aş numi în primul rînd atmosfera eminesciană şi enesciană. Locurile de inspiraţie ale lui Eminescu şi Enescu întîmpină vizitatorul judeţului Botoşani la fiecare pas. Nu am deci în vedere numai Ipoteştii şi Livenii. Atît la Botoşani cît şi la Dorohoi, la Pomîrla sau Agafton, fie o casă, fie un simplu arbore, sau un lac, un izvor, sînt elemente strîns legate de copilăria, adolescenţa sau maturitatea celor două genii ale spiritualităţii româneşti. Aici şi numai aici, adică în judeţul nostru, se poate vizita un muzeu dedicat în exclusivitate Răscoalei din 1907, muzeu amenajat chiar în fostul conac al familiei Sturdza, la Flămînzi, acolo de unde s-au aprins acum şapte decenii vîlvătăile răscoalei. Întorcîndu-ne şi mai departe în trecut, nu se poate să nu amintim aici şi despre excepţionalele exemplare de ceramică de tip Cucuteni, descoperite în mai multe localităţi din judeţ, cum ar fi cele de la Truşeşti, Săveni, Drăguşeni. Dealtfel, se spune că prin multitudinea descoperirilor arheologice întregul judeţ poate fi asemuit cu un mare muzeu în aer liber. Cred că nu greşesc dacă enunţ între particularităţile Botoşaniului, mă refer desigur de această dată mai cu seamă la municipiul de reşedinţă, verdeaţa abundentă care inundă pur şi simplu oraşul, o verdeaţă „creată" de harnicii săi locuitori. Tot aici vizitatorul poate găsi, poate mai pregnant decît în alte părţi, o împletire deosebit de armonioasă între vechea arhitectură, cea tradiţională, care se păstrează şi se conservă, şi arhitectura nouă, modernă. Vechiului centru al oraşului, cu imobile şi felinare de epocă, din secolul al XIX-lea, i s-au adăugat cartiere noi, moderne, cu blocuri turn, bulevarde largi şi impresionante edificii social-culturale. Se poate vorbi de asemenea, şi încă foarte frumos, despre adevăratul cult al familiei şi al copiilor. Judeţul ocupă unul dintre primele locuri pe ţară în ceea ce priveşte natalitatea şi sporul natural al populaţiei, şi asta pentru că avem foarte multe familii cu mulţi copii, care sînt dealtfel bine îngrijiţi şi educaţi. Dacă doriţi şi alte amănunte, poate mai puţin semnificative, e adevărat, atunci aflaţi că aici se găsesc cele mai frumoase pielicele karakul, în zonă se află foarte multe iazuri, care aduc o producţie de peşte cu o anumită importanţă. A început să capete un anumit renume şi vinul de Botoşani ; dealtfel, cultivăm aproape 4 000 de hectare cu viţă-de-vie. Mulţumit ?

— Fără îndoială ! Tovarăşe prim-secretar, nu peste multă vreme, în 1978 mai exact, se va împlini un deceniu de la reorganizarea teritorială a patriei. Aş dori să vă întreb ce s-a întîmplat în judeţul Botoşani în acest timp ?

— De la crearea judeţului, în perimetrul botoşenean s-au petrecut foarte multe lucruri. Deceniul de care vorbiţi a fost de fapt timpul cel mai bogat în prefaceri şi înnoiri din întreaga istorie a acestor meleaguri. Pentru a fi mai explicit, cred că n-ar fi lipsită de interes o scurtă comparaţie cu trecutul. Este desigur interesant de ştiut că pe aceste meleaguri — este vorba de fostele judeţe Botoşani şi Dorohoi — actul naţionalizării, petrecut în anul 1948, n-a cuprins decît patru unităţi cu caracter industrial, care însumau cu totul mai puţin de o sută de muncitori ! Industrializarea a început după 1949, prin construirea cîtorva întreprinderi de industrie uşoară. Dezvoltarea judeţului din acest punct de vedere a fost însă în continuare destul de lentă, pentru că în 1965 nu existau decît două unităţi industriale moderne, celelalte funcţionînd în localuri improvizate, iar volumul producţiei industriale globale nu depăşea 700 milioane de lei. Abia după Congresul al IX-lea al partidului, care a stabilit măsuri de însemnătate excepţională pentru repartizarea raţională, armonioasă a forţelor de producţie şi îmbunătăţirea organizării administrativ-teritoriale a ţării, cursul vieţii economice a ţinuturilor moldovene a început să se accelereze. Perioada care a urmat şi care coincide în chip fericit cu prezenţa în fruntea partidului nostru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a fost, ca pentru întreaga ţară, perioada cea mai rodnică, cea mai fecundă prin intensitatea prefacerilor, a mutaţiilor calitative care au avut loc în toate domeniile şi pe meleagurile botoşenene. Numai în perioada 1966—1970 producţia industrială aproape s-a dublat, iar în cincinalul 1971—1975 ea a crescut de încă două ori. Astăzi volumul producţiei industriale este de 4,5 ori mai mare decît în 1968 şi de peste 20 de ori superior anului 1950. Au apărut noi unităţi industriale, printre care aş menţiona Întreprinderea de utilaje şi piese de schimb pentru industria uşoară, Întreprinderea „Electrocontact", ambele în Botoşani, Întreprinderea de corpuri de iluminat în Dorohoi şi altele. Ritmul de creştere a producţiei industriale în cincinalul trecut a fost de 17,3 la sută, faţă de 13,9 la sută, cît era iniţial prevăzut în plan. Şi-au făcut apariţia ramuri industriale noi — şi nu oarecari, ci în domeniile de vîrf ale economiei, botărîtoare pentru progresul tehnic, cum sînt construcţiile de maşini şi electrotehnica. Cititorii revistei „Flacăra" îşi amintesc, sînt convins, că Botoşaniul a fost printre cele trei judeţe care, alături de municipiul Bucureşti, au ocupat locul întîi în întrecerea pentru realizarea cincinalului înainte de termen, fiind distins cu „Ordinul Republicii Socialiste România" clasa I. În primul an al actualului cincinal, botoşenenii şi-au făcut un titlu de mîndrie de a raporta conducerii partidului, primii pe ţară, realizarea planului la producţia globală industrială. Ca urmare a acestui fapt, industria judeţului a dat peste plan la sfîrşitul anului trecut peste 160 milioane lei.

— Care e situaţia agriculturii în acest context ?

— Judeţul nostru continuă să posede un accentuat profil industrialo-agrar, întrucît cu toate progresele care au fost înregistrate în industrializarea judeţului agricultura va continua să deţină şi în următorii ani o pondere însemnată în economia judeţului. Este suficient să arăt că agricultura realizează aproape jumătate din valoarea producţiei globale a judeţului. Totodată, peste 30 la sută din valoarea producţiei industriale are la bază materie primă din agricultură, iar aproape 60 la sută din exportul judeţului este format din produse agricole brute sau prelucrate. Trebuie de asemenea să ştiţi că peste 65 la sută din populaţia judeţului continuă să lucreze şi să-şi cîştige existenţa în agricultură. Ca urmare a sprijinului acordat de stat pe linia dezvoltării bazei tehnico-materiale, agricultura judeţului este dotată în prezent cu mijloacele necesare aplicării unor tehnologii moderne, caracteristice agriculturii intensive. Dispunem de peste 3 200 de tractoare, aproape 700 combine, peste 1 300 semănători, alte maşini şi utilaje agricole. Peste 10 000 de hectare sînt amenajate pentru irigaţii. Caracteristice pentru agricultura judeţului mi se par două lucruri. În primul rînd creşterea însemnată a ponderii culturilor tehnice şi medicinale, care ocupă astăzi peste 20 la sută din suprafaţa totală cultivată. Este, după părerea noastră, tendinţa normală pentru practicarea unei agriculturi moderne. Pămînturile botoşenene dau ţării, de pildă, peste 26 la sută din producţia totală de plante medicinale şi peste 60 la sută din cea de cînepă pentru sămînţă. Cultivăm, de asemenea, pe suprafeţe mari, sfeclă-de-zahăr, floarea soarelui, cartofi, în pentru fibră şi pentru sămînţă, iar în ultimii ani am început să cultivăm „şofrănelul", care se pare că poate înlocui cu bune rezultate floarea soarelui, cultură mult mai pretenţioasă în privinţa condiţiilor de climă şi sol. De asemenea, judeţul nostru se remarcă printr-un număr considerabil de animale la sută de hectare şi, mai ales, prin numărul ridicat de animale crescute în gospodăriile proprii. Ponderea producţiei gospodăriilor individuale la fondul de stat a fost în 1976 de 40 la sută la carne şi de aproape 20 la sută la lapte.

— Aţi pomenit mai înainte de comuna Flămînzi. Cum arată această aşezare astăzi ?

— Desigur că întrebarea este legată de aniversarea în acest an a şapte decenii de la marea răscoală ţărănească din 1907, ale cărei flăcări, cum se ştie, s-au aprins pe pămînt botoşenean, în localitatea cu nume de simbol pentru starea de atunci a ţărănimii. Comuna Flămînzi este astăzi o localitate rurală care cunoaşte un continuu proces de modernizare. În comună există o cooperativă agricolă de producţie care a obţinut în ultimul an rezultate bune, realizînd peste 3 000 kg grîu, aproape 4 000 kg porumb şi peste 33 tone sfeclă-de-zahăr la hectarul de pămînt arabil. În ultimii ani s-au construit în comună un dispensar uman, o şcoală, un dispensar pentru animale, s-au făcut modernizări de drumuri, instalaţie de alimentare cu apă potabilă şi, bineînţeles, electrificare completă. După cum am mai spus, aici există un muzeu dedicat Răscoalei din 1907. Ne preocupăm ca, în perspectivă, comuna Flămînzi să devină un centru polarizator pentru comunele învecinate, iar mai tîrziu un orăşel agro-industrial, prin amplasarea unor mici întreprinderi, secţii de prelucrare, unităţi ale industriei locale şi aşa mai departe. Locuitorii comunei sînt oameni harnici, vrednici şi inimoşi, demni urmaşi ai bunicilor şi străbunicilor lor care s-au jertfit acum şapte decenii pentru viaţa mai bună a ţăranilor.

— Care este, după părerea dumneavoastră, prima problemă a judeţului ? Dar a doua ?

— În primul plan al agendei noastre de lucru se află realizarea la timp a investiţiilor, în cele mai bune condiţii şi respectînd indicaţiile conducerii partidului privind reducerea substanţială a cheltuielilor materiale, mai ales la oţel şi ciment. Avem de realizat în actualul cincinal un volum de investiţii de peste 9 miliarde lei. Peste 70 la sută din producţia prevăzută pentru 1980 urmează să se realizeze în capacităţile nou construite. Vă daţi seama că orice întîrziere de punere în funcţiune a unui obiectiv sau altul, chiar cu numai cîteva zile, poate aduce cu sine pierderi însemnate în producţie, uneori de zeci sau sute de milioane de lei, care ar putea periclita atingerea nivelului prevăzut pentru 1980. Iată de ce considerăm realizarea integrală a investiţiilor drept prima problemă a judeţului. În al doilea rînd, ne preocupă valorificarea marilor rezerve existente încă în agricultură, care ar putea duce la creşterea substanţială a producţiilor vegetale şi animale. Aş enunţa aici preocuparea pentru îmbunătăţirea continuă a structurii culturilor, în sensul creşterii ponderii culturilor tehnice, apoi sporirea gradului de mecanizare, îmbunătăţirea solurilor de plante şi a raselor de animale şi, desigur, întărirea ordinii, disciplinei şi răspunderii în toate unităţile agricole. Ne preocupă, de asemenea, şi aceasta nu în ultimul rînd, asigurarea unor condiţii tot mai bune de muncă şi de viaţă pentru toţi oamenii judeţului, atît de la oraşe, cît şi de la sate. Aş remarca aici eforturile pentru construcţia unui mare număr de apartamente, rezolvarea problemei alimentării cu apă în oraşe, a termoficării, a transportului în comun, îmbunătăţirea activităţii de deservire a populaţiei, sporirea veniturilor pe calea creşterii productivităţii muncii atît în industrie cît şi în agricultură. Avem în acelaşi timp de calificat un număr de peste 30 000 de oameni pentru nevoile dezvoltării economico-sociale a judeţului în perspectiva anului 1980. Nici aceasta nu este o problemă uşoară, şi va trebui să ne ocupăm cu toată răspunderea de rezolvarea ei.

— Cum va arăta judeţul — şi implicit municipiul — Botoşani în perspectiva anului 1980 ?

— Realizarea sarcinii stabilite de Congresul al XI-lea al partidului în sensul ca pînă în 1980 nici un judeţ al ţării să nu realizeze o producţie industrială mai mică de 10 miliarde lei va face din Botoşani un judeţ cu o industrie modernă, de înalt nivel tehnic, cu o agricultură intensivă, de înaltă productivitate, şi cu un nivel de viaţă materială şi spirituală tot mai ridicat. Aşadar, s-o luăm înaintea timpului şi să încercăm să prefigurăm înfăţişarea judeţului pe coordonatele anului 1980. Producţia industrială va fi de 3,25 ori mai mare decît în 1975 (realizîndu-se în acest sector peste 70 la sută din producţia globală a judeţului). Iau avînt noi ramuri industriale, purtătoare ale progresului tehnic. Construcţiile de maşini şi chimia deţin peste 45 la sută din producţia industrială a judeţului. Apar noi şi moderne unităţi industriale : pentru producerea de izolatori electrici, pentru aparataj electric industrial, pentru articole tehnice din cauciuc, o filatură de melană, precum şi numeroase unităţi în domeniul industriei uşoare, alimentare şi alte ramuri. Aproape 28 de mii de angajaţi. Producţia agricolă va fi cu 21,3 la sută mai mare decît cea a anului 1975. O forţă mecanică de 80 CP la fiecare sută de hectare de teren arabil. Îngrăşăminte chimice : 270 kg la hectar. Suprafaţă irigată : 27 000 hectare. Zootehnia deţine aproape 40 la sută din producţia agricolă, cea mai mare parte din ea fiind realizată în complexe moderne, de tip industrial. Se vor petrece schimbări importante şi pe linia gradului de urbanizare. Peste 12 mii de apartamente. Pe harta judeţului apar două oraşe noi : Bucecea şi Ştefăneşti. Noi lăcaşuri de îmbogăţire spirituală, de instruire, pentru ocrotirea sănătăţii : 3 125 noi locuri în grădiniţe, peste 200 săli de clasă, 2 460 locuri de muncă în atelierele şcolare, un spital modern de 700 de paturi, o nouă policlinică, o sală de sport, extinderea reţelei cinematografice. În cadrul judeţului se va distinge pregnant municipiul Botoşani, care va deveni — aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului nostru, cu prilejul vizitei de lucru la Botoşani din iulie 1975 — **un puternic centru industrial din Moldova.** Oraşul-reşedinţă de judeţ va da în 1980 aproape 80 la sută din producţia industrială, dar va fi totodată un puternic centru economic, cultural, politico-administrativ, cu condiţii de viaţă modernă, civilizată, un oraş al florilor şi al verdeţii. Şi, în acelaşi timp, un oraş al tinereţii, întrucît peste 30 la sută din populaţie o vor constitui elevii. Se va dezvolta însă şi Dorohoiul, vechi oraş românesc, fostă capitală de ţinut şi de judeţ peste cinci secole. Ne preocupăm ca, pe baza indicaţiilor date de secretarul general al partidului, să găsim, împreună cu organele centrale, rezerve în vederea amplasării în oraşul Dorohoi, pînă la sfîrşitul actualului cincinal, şi a altor obiective economice şi social-culturale faţă de planul stabilit iniţial. M-aţi întrebat mai înainte despre ultimul deceniu din viaţa judeţului Botoşani. Un cincinal este însă numai o jumătate de deceniu. Pînă în anul 1980 a rămas chiar mai puţin. Un timp relativ scurt, însă de o densitate fără egal pentru aceste meleaguri. Un cincinal cît trei ! Asemenea întregii patrii socialiste, Botoşaniul, aflat în condiţiile vechii orînduiri la periferia vieţii economice, urcă treaptă cu treaptă spre societatea de mîine, spre societatea socialistă multilateral dezvoltată, spre comunism.

DUMITRU GRAUR ■

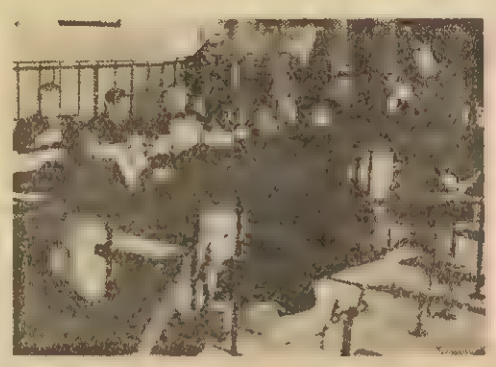

Anotimpuri la Flămînzi

Ei au făcut ce trebuia făcut.
Cum primăvara semănau ogorul,
Așa au așternut frumos în lut
Ca să ne lumineze viitorul.

Știau că au ceva de împlinit
Ca-n verile cînd se duceau la coasă.
Pogoane mari de stele au cosit
Ca viața să ne fie luminoasă.

Erau cu toții oameni gospodari
Visînd o toamnă-n care s-o culeagă.
S-au stins tăcuți, fără de vorbe mari,
Ca lumea să ne fie nouă dragă.

Știau din buni străbuni că de muncesc,
Li-s toată iarna serile albastre,
Ei nu-n pămînt aici se odihnesc
Ci dorm în visul fericirii noastre.

LUCIAN VALEA ■

POMÎRLA, un pămînt ce ține de gravitația stelelor

Pomîrla, comună cu vreo 3 600 suflete, așezată pe spinarea dealului și ripi, la vreo 13 kilometri de Dorohoi sub poala oltrumului și vestitului codru al Herței, lîngă jgheabul de apă al Jijiei fumegînd ca un crater în stingere sub prăbușirea cerului greu al iernii, are, între satele Botoșaniului, un loc al ei, o faimă a ei. O pleiadă de nume ilustre, o pleiadă de stele de primă mărime ale culturii Moldovei, ale culturii românilor, au venit în atingere cu această vatră, s-au aprins și au scînteiat aici, s-au adunat, sub cerul blînd și micuț al acestor dealuri, ca într-o lupă de cristal, inexplicabil sub interferența unui singur loc. În Pomîrla, timp de vreo trei decenii, a trudit și a ostenit fragilul poet al „Juniniî", dar solidul profesor, doctor al Universității din Giessen, Samson Bodnărescu, prietenul lui Mihai Eminescu. În Pomîrla, prin 1884, spune cronica locului (după G. Călinescu, prin 1883), a poposit și Eminescu, întors din Italia, într-o suavă vacanță, petrecută sub tei și castani, pe malul iezărului din inima satului, în reverii solitare vegheate cu grijă de atentul Samson. Prietenul, în onoarea poetului, mutase, în plin iunie, sfidind alarmatele sfaturi ale localnicilor pomicultori și pădurari, un castan umbros așezindu-l sub fereastra Luceafărului. Castanul a prins, există și azi, are mai bine de-un secol și jumătate și, feațăr încă, scînteie blînd din zăpada adunată pe crengi, așteptînd zăpada de floare a primăverii. După credința profesorului Nicolae Rusu, unul din vechii dascăli ai satului, ocupat la ora de față cu redactarea unei monografii a locului, Eminescu ar fi scris, aici, pe malul iezărului, poezia „Lacul", într-o peregrinare anterioară celei din 1883—1884. Iezărul acesta, pe care localnicii îl numesc „Iezutul", este, desigur, fermecător în iunie, cînd oglindește plopii și teii bogat înfrunziți ai țărmurilor, răsturnați cu umbrele-n sus peste pîlcurile de nuferi galbeni. Lacuri sau iezăre la fel au însă și Ipotești, deși nici unul dintre ele, nici cele de-acolo, nici cel de-aici, nu-i totuși „Lacul", vraja lui Tia lipsește, fluturii cu ochi mari-umezi și cap blond de fată neexistînd nici acolo și nici aici, neexistînd de fapt în nici o geografie, neexistînd de fapt în nici o mitologie. Castanul însă există. Există, într-o sală a vechiului liceu al Pomîrlei (azi „Casă a copilului", ocupată de năvala de mici zburdalnici a cîtorva sute de ținci), și bustul de bronz al lui Samson Bodnărescu, pe un soclu masiv din lemn de stejar. Prin Pomîrla au mai trecut, ca oaspeți ai poetului-profesor, director timp de trei decenii al liceului, și Slavici, și Iacob Negruzzi, și Enescu-copilul, însoțit de tatăl său. În Pomîrla, satul pierdut printre dealuri și ripi, printre piepturi sarmatice de coline prăpăstioase, au învățat carte și Ion Păun-Pincio, și fascinantul Vasile Bogrea, marele filolog, așezat de N. Iorga printre cei mai străluciți învățați ai acestei țări, și Gh. N. Udrischi, fondatorul școlii naționale de chirurgie veterinară. În Pomîrla, satul ascuns sub umbrele codrului Herței, printre gloduri de tărmi lutoși, au predat carte copiilor de țărani savanții ca Dimitrie Pompei și Iorgu Iordan, cum și dascăli aduși din luminate orașe europene, din Franța și țări germanice, precum un Fleury, un Lageune, un Sachetty, un Hatrat, un Schelling, un Fleischer, un Hommer, cărturari de aleasă ținută, a căror faimă a străbătut prin veac.

Aceste întîmplări de mirare sau de miracol s-au petrecut într-o așezare cu nimic răsărită între cele din jurul ei. S-au petrecut într-un sat din Nordul Moldovei, nu prea mare, deși casele-s risipite, cocoțate și pitulate pe cuimi sau prin rute de dealuri, adunînd de la una la alta vreo 40 km de drumuri. Dacă le-ai strînge în un loc pe toate (sînt doar vreo cîteva sute de case), le-ai putea răsturna, cu poalm, într-o singură vale, între două obcine înmiresmate cu stinjenei de munte, nu mai lungă cît să cuprindă un drum de-un ceas cu piciorul, nu mai largă cît să încapă promenada unei blajine cirezi de vaci. Case frumoase, cele mai multe noi, cele mai multe cu cerdacuri și cu balcoane înflorate cu dalta, case-chivoturi de artă, case-mirese, delicat gătite de iarnă, răsărind din albul zăpezii cu albul imaculat al pereților proaspeți, abia văruiți, cu brîie de lutișor trase de-a lungul prispelor și-al ușorilor, dar case ca toate casele moldovene, sat ca oricare altul, purtîndu-și podoabele, cîte le are, purtîndu-și la fel și istoria (începută, se zice, în legenda descălecării), simplu, fără tapaj, ca pe-o valută diurnă. Imaginile sînt savant spațiate, cu iluzia depărtării în nețărmuriri geografice și cu surpriza primului plan, a cerdacului cu stîlpi „închistriți" sau a peretelui cu briu de lutișor, fericit dozate, cu variații pe aceeași temă de la o culme la alta, de la un cring de case la altul, dar și cu momente de zguduire ce curmă brusc respirația. Un astfel de moment îl poți trăi intrînd în pădurea Herței, acoperindu-te cu pădurea, cu întunericul ei prin care soarele nu străpunge, cu stejarii ei scorburoși, ce vor fi fost tineri pe vremea voievodatelor, și azi încă falnici, necuprinși nici de hora a șapte oameni. Un astfel de moment îl mai poți trăi urcînd, la hotarul de răsărit al satului, dealul cel mare al Ibăneștilor, de pe a cărui culme, cînd e senin, se văd turnurile și cupolele Iașilor, se vede, către apus, scăldat într-o ceață albastră, Ceahlăul. Peisajul, de acolo, de sus, mai ales iarna, sub oceanul de alb al zăpezii, sub bubuitul tuturor vînturilor, capătă, ni se spune, o înfățișare supraterestră, munțele-turn ai Moldovei este dumnezeiesc, sfredelind ireal în nimbul norilor, peisajul întreg este dumnezeiesc, scăldat în aburul alb, săgetat de vînturi, în care turlele Iașilor sticlesc ca niște puncte într-o Cale lactee. Dar de acolo, de sus, din mirajul înaltului, satul pierdut la poale, printre spinări de dealuri-urși hibernînd sub blănuri de vegetație putredă, pare și mai micuț, și mai neînsemnat. Ce-a avut acest sat, ce forțe tainice, ce magnetisme, ce izvoare secrete ascunse sub albiile lui de pîraie sterpe sau mlăștinoase, ce i-a adus încoace pe cei numiți, pe marii bărbați care s-au legat de pămîntul lui ?

A avut un om. Acest om s-a numit Anastasie Bașotă. Coboritor dintr-un neam străvechi, nume cu genealogie de cronică, cu strămoși atestați în pomelnice și hrisoave domnești încă mai înainte de veacul al XV-lea. Om în prețul înalt al timpului său, al epocii sale, bucurîndu-se de alese ranguri, fost hatman, logofăt, cavaler, diplomat al lui Alexandru Ioan Cuza, ministru al domnitorului pe lîngă Înalta Poartă și, mai presus de toate, ostenitor pentru vatra sa, pentru această Pomîrlă al cărei nume, zic istoricii, desenează un teritoriu de mlaștini și de „întunecime", prin care cei care au întemeiat au trebuit să-și croiască vaduri sau „tăieturi", teritoriu în care Anastasie Bașotă a vrut să aprindă și să înveșnicească niște lumini. Acest om, fiu al lui dumnealui Ioniță Bașotă, cavaler al Ordinului Sfînta Ana „cu cordon la grumaz", cu grumazul prins ca într-un clește într-o epocă de mari răsuciri și de mari sfîrtecări istorice (velit-boierul Ioniță avea 15 ani cînd, la Iași, a văzut căzînd sub secure capul voievodului Grigore Alexandru Ghica), a întemeiat pe pămîntul lui, lîngă bazilica ctitorită de tată, o zidire cu rosturi laice, menită, mai mult ca bazilica, în niște vremuri de amenințătoare urgii, să țină tefere flinta și duhul locului, orgoliul obîrșiei, nevoia de dăinuire, nevoia sau setea de afirmare și înălțare. În Pomîrlă anului 1838 s-a deschis cea dintîi școală primară cu internat pentru copiii țăranilor, cea mai veche, spun documentele, din fostul județ al Dorohoiului, clădire de zid, cu meștesug întocmită, în picioare și azi, restaurată recent prin munca și dragostea celor ai locului, adăpostind în sînțe ei biblioteca satului (16 000 de volume) și urmînd, în planurile obștei, să găzduiască, peste puțin, un muzeu. În 1889, Anastasie Bașotă își face testamentul. Lasă o mare parte din bunuri pentru întemeierea unui liceu, a unui „institut academic" pentru același copii de țărani, „compus din toate clasele trebuitoare pentru ca un elev, cînd va isprăvi studiile în acest institut, să fie primit în oricare universitate europeană pentru învățătura vre unei științi". Liceul, amenajat în conacul-palat al Bașoteștilor, se deschide în 1879, sub directoratul lui Samson Bodnărescu, dascăli iluștri din țară și din străinătate vin să vire învățătură în capetele tunse chilug ale copiilor de clăcași, care capete, cele mai multe, se vădesc surprinzător de deschise, se mobilează repede cu idei și cu „știință" înalte, trăiesc febra visurilor spre universitățile Europei, muncesc pe rupte, învață pe rupte. „Pomîrlenii" sînt geloziți de toate satele dimprejur, în jurul liceului-palat se urzesc legende („copiii de-acolo trăiesc ca boierii"), legendele pe care le cred ades chiar și părinții, deși pruncii lor, între zidurile castelului ce domină satul, nu cresc deloc în puf, ci, respectîndu-se dorința ctitorului, expusă în același testament, „potrivit cu deprinderile lor naționale, fără lux și cheltuială, după cum au fost crescuți și la părinții lor". Unii ajung, într-adevăr, la universități. Alții, desigur, nu.

Se dovedise însă că „se ponte". Se dovedise că acești pui de țărani, scoși din vetrele lor sărace, ofereau un capital de surprize care, fructificat, uimea, developînd niște însușiri de o rară forță. Liceul din Pomîrla, această mașină gigantică — și fantastică — de produs cultură într-un sat cu colibe de lut și clăcași fără carte, a funcționat fără întrerupere decenii după decenii, șocînd timpul, șocînd condiția lui, dar, evident, neputîndu-le bîrui, miraculoasele lui roțițe locindu-se, sfărîmîndu-se în zidurile împotrivirii vremurilor. Cînd, după anii '20, liceul trece în administrația oficialităților timpului, un Ion Simionescu, în vizită la Pomîrla, întîlnește „declinul", întîlnește „o școală ce-și duce viața cîneclinește, în mizeria în care e lăsată de către toți", întuind, peste toate, un adevăr, un mare și trist adevăr, cel al inadecvării la timp, la condiția timpului, a acestei „mașini de cultură", a acestui „creier electronic" într-un veac nu numai necibernetic, dar nici măcar alfabetizat, purtîndu-și limba desculță, cuvintele oropsite și vechi, neîncălțate în slove, în urma plugului cu cormană de lemn, pe niște brazde ce erau ale altora. „Nici o urmă a existenței lui îndelungi (a liceului, n.n.), în schimbarea vieții sătenilor", notează profesorul Simionescu. Unii din absolvenți, desigur, plecaseră mai departe, la școli înalte, dar ceilalți, cei mulți, ridicați pentru niște clipe de vis la lumină, recăzuseră, nu peste mult, la condiția părinților, a întunericului acelui timp, siliți de nevoi să uite pînă și uzul slovei.

Străbat, în dimineața scînteietoare de iarnă, satul, cu vechea-i școală din 1838, restaurată, cu liceul-palat al lui Bașotă, restaurat și el, cu lăcașuri școlare noi, cu grădinițe (vreo 6 !), cu multe cadre didactice (vreo 70 !), cu edificii și întocmiri ale vieții de sat modern (electricitate, canalizare, apă potabilă prin conducte, magazine moderne, dispensare moderne, cinematografe, primele case cu etaj, răspunzînd exigențelor sistematizării, primele blocuri de locuințe fixîndu-și de pe acum fundațiile), sat limpede și frumos, cuprins în zăpezi fastuoase ce fîșîie sub tălpici de sănii și sună străvechi sub ecouri de clopoței de cai. Urc pante de dealuri ce par pante de munți din icoane pe sticlă, strălucitoare, strălimpezi, tăiate-n smalțuri ce nu încap umbra, nici semitonul, împărțind orbitor compoziția între albul de zinc al zăpezii și albastrul ultramarin al cerului, dezvelind totul, cît vezi cu ochii, fără nici un mister, fără nici o încețoșare a liniilor. Sat care, limpede dezvelit sub cer, are, într-adevăr, ce arăta. Are, la ceasul acestei ierni, multe construcții noi, multe construcții în plină edificare, printre care două clădiri de școli pentru clasele I—VIII (o alta, pentru clasele I—X, cu etaj, se va ridica la anul), un nou local de grădiniță, o moară modernă, un nou dispensar, un sediu S.M.A., cu un mare atelier mecanic, are, deci, cum ne spune primarul comunei, o iarnă nu doar frumoasă, ci o iarnă care „muncește și ea", pusă pisc peste anotimpuri ce i-au adus în cămara gospodărească roade mai multe ca niciodată. C.A.P.-ul și-a depășit, ni se spune, planul la toate culturile. Pe un pămînt deloc faimos prin fertilitate (sol brun de pădure și cenușiu de pădure), cu peste 800 de hectare în pante, s-au dat 2 350 kg porumb la hectar (cu 150 kg peste plan), 22 000 kg cartofi (cu 4 500 kg peste plan), 34 000 kg sfeclă (cu un vagon peste plan la fiecare hectar) ; în plus, oamenii, înhămați la carul recoltei, aburcat greu pe aceste spinări de dealuri, nevoindu-se deseori cu cai și cu boi, acolo unde tractoarele nu pot răzbate, au găsit timp, energie, șale de rupt și vrere înverșunată (lucruri sau fapte pe care primarul Valeriu Moscalu le stringe, sec, nu însă fără temei, într-un singur cuvînt : „conștiință") ca să aducă în zestrea anului și alte înfăptuiri, ținînd de schimbarea unor date primordiale ale acestui loc, ale acestui pămînt. Pămînt de dealuri, pămînt în pante, spălat de ploi, șuvoit de torenți („pămînt încert !", exclamă unul din monografii locului), supus surpărilor, lunecării de straturi, abandonării structurii placide fixate în ere, risipirii în valuri de lut ce se înmoaie și curg la vale, tîrînd cu ele semănături, livezi, turme, case. Nimeni n-a cutezat să viseze vreodată, nici măcar în acea scurtă, dar atît de miraculoasă „epocă a luminilor" aprinsă de Anastasie Bașotă, că aceste dealuri și ripi, după prima orogeneză, se vor pune din nou în mișcare, la semnul cuiva, sau, mai exact, se vor rezidi și incremeni așa, răsturnînd în vatra și în sufletul locului o nouă și neobișnuită priveliște. O amplă campanie de desecări și de „corectări de ape", dublată de fixarea terenurilor în pantă prin plantații masive, deci oprirea eroziunilor și fructifica-

Anchetă socială

Din cingătoare îi curgeau bancnote de cîte 100

Oricît ar părea de ciudat, dosarul acesta cu sute de file și cu zeci de martori a pornit /de la un termoplonjor, de la un aparat de vreo 35 de lei, folosit la prepararea cafelei sau ceaiului. Termoplonjorul aparținea subinginerului Dumitru Constantinescu, din București, venit la Botoșani cu treburi de serviciu și cazat la hotelul „Rapsodia", la camera 403. În aceeași cameră fusese repartizat și Scafaru Vasile-Dănuț, un băiat de 23 de ani, de fel din Bacău, absolvent al unei școli profesionale, dar de mai mulți ani fără ocupație. La hotel, acesta se întorsese tîrziu, în jurul orei 12 noaptea. Colegul de cameră dormea. A doua zi, cînd avea să-și controleze bagajul, acesta din urmă observă dispariția termoplonjorului, în locul căruia Scafaru lăsase un roman... Scurt timp după aceea, dosarul 862/1976

rea „pămînturilor incerte", reașază peisajul Pomîrlei într-un desen, un tipar sau o coerență care, pe nesimțite, devine una de rocă, cel puțin sub raportul neclintirilor ei din legile sau canonul impuse de om. Anul trecut, numai prin desecări, i s-au redat Pomîrlei vreo 80 de hectare. Campania continuă.

Hărnicia acestor oameni, spiriga lor înverșunare a trudei și patimă nobilă a ideii în tot ce fac sînt străvechi cu și ei, ca și vatra lor, ele vin din timp, ele te tulbură ca un memento. Pe un pămînt ce le fugea de sub tălpi, ale cărui recolte le fugeau printre degete, ale cărui zări și întemeieri erau veșnic amenințate, pe un pămînt pustiit de ape, pîrjolit de tătari, de leși, de unguri, spircuit de boieri și de arendași, ei au durat, au rezistat, și-au păstrat teferе ființa și duhul, au clădit o vatră, au constituit o civilizație. Ei, acești „blajini", acești moldoveni de la Nord, aparent molatici, sînt, cînd îi scoți din idilismul artificial al baladei și-i replantezi în chiar lumea lor, atît de vie și de fierbinte, cu totul alții. Ei își iubesc acest pămînt și această lume a lor, acum înflorite, acum temeinice, mai mult ca oricare alții, și din această iubire a lor se nasc fapte în care parcă citești, prin ocheanul întors al veacului, pagini din vechiul nostru epos istoric.

Ce fel de fapte ? La desecări, un om de 53 de ani, Ion Aursulesei (rețineți : un om, unul singur din sutele care, la fel, au luat parte la campania desecărilor, a plantațiilor, a cuceririi de noi pămînturi !), a săpat, ajutat doar de nevastă, pe cîmpul ce trebuia scos de sub apă, un canal lung de 700 de metri, larg de 2 m. la suprafață, de 1,5 m în adînc. Dormea adesea în cîmp, prea ostenit ca s-o mai ia spre casă. Doar femeia ce se mai repezea în sat, la casa pustie, la ograda pustie, ca să-și hrănească vițele și să-i mai aducă și omului niște hrană. Aursulesei a muncit și sub arșiță, și sub ploi, înotînd prin mocirlă, tocind niște bune perechi de cizme, tocind și cîteva sape, tocind și-o secure, fiindcă drumul canalului se împiedeca uneori de copaci bătrîni, de rădăcini noduroase, de rogozuri și stufuri împletite ca niște plase de sîrmă, iar din această trudă a lui — numai a lui și-a femeii lui — satul a cîștigat un trup de moșie : 40 de hectare pentru recoltă ! Leat cu Aursulesei este și Panaite Maxim, cioban la oile C.A.P.-ului, coborîtor dintr-un lung cring de strămoși-ciobani netrecuți în pomelnice sau hrisoave domnești, păstrați însă cu nume, chipuri și bărbi în memoria și folclorul satului ; neam care, pare-se, e decis să dăinuie, cei doi băieți ai lui Panaite fiind tot ciobani, acest Panaite făcînd, ca și Aursulesei, niște isprăvi ale dragostei lui de muncă și de avutul satului ce par ieșite din fila închenărată cu aur a unei cronici eroice. El a bătut, și nu o dată, cu pasul lui de om de 53 de ani, kilometri întregi, uneori zeci, peste dealuri, peste prăpăstii, cu cîte-o oaie bolnavă în spate, ca s-o ducă la dispensarul veterinar. Mai bătrîn decît Panaite și Aursulesei este Petru Popescu, om la 60 de ani, locuitor al satului Hulubești, aparținător Pomîrlei, sat care, potrivit schiței de sistematizare, va trebui, într-un viitor, să dispară, să se „strămute". Bătrînul Petru Popescu s-a decis să se mute de pe acum. Să se mute în centrul Pomîrlei, în casa nouă, cu șase camere, pe care-o împarte cu fiul său. Ce-a cărat în noua gospodărie au fost, înainte de toate, „pomii lui". Meri, pruni și nuci sădiți de el, altoiți de el, simboluri ale temeiniciei pe care, mutîndu-se, a luat-o cu sine. Bătrînul de 60 de ani și-a dezgropat, cu sapa, toți „pomii lui", cu rădăcinile neatinse, nesimțitoare la ce li se-ntîmplă în enormele lor calupuri de pămînt afînat, scoase la zi odată cu ele, și, cu căruța, peste dealuri și ripi, în zeci de drumuri, și-a cărat în vatra cea nouă temeinicia. Mai tînăr, cu mult mai tînăr decît Panaite, Aursulesei și Petru Popescu este Valeriu Moscalu, primarul, arc doar 27 de ani, dar e în fruntea comunei de 7. Absolvent, în 1966, al Școlii medii tehnice de agricultură ce funcționa între zidurile liceului-palat, avea 18 ani cînd obștea satului l-a ales președinte al C.A.P. Președinte de C.A.P. la 18 ani, primar la 20 ! Munca, implicit și răspunderile, încep, la Pomîrla, devreme, maturitatea e precoce, obligațiile vieții, chiar și cele mai mari, se răsădesc de timpuriu, astfel încît să rodească robust și repede. Și mai nevîrstnici, cu mult mai nevîrstnici decît Valeriu Moscalu sînt ocupanții de azi ai liceului-palat. Cei 360 de școlari ai „Casei copilului" învață și carte și, în același timp, cresc, se formează „potrivit cu deprinderile lor naționale", învățînd ce e munca, învățîndu-i sudoarea și prețul. „Casa copilului", aflăm, „se hrănește singură", ea are în folosință vreo 9 hectare, 6 de pomi, 3 de grădină, o îngrășătorie de porci, toate în mîinile și în răspunderile celor 360, ale celor mai mici cetățeni ai acestei vetre.

Cînd, în 1916, în curtea acestui fantastic, ireal pentru epocă, „liceu de țară", a fost dezvelit bustul lui Anastasie Basotă — bust ce veghează și astăzi imperiul copiilor din Pomîrla — Vasile Bogrea, absolvent al locului, scria în „Neamul românesc" al lui Iorga niște tulburătoare rînduri, învitînd la recunoștință, la dragoste și la neuitare față de omul ce, aprinsese o lampă, o primă și singuratică lampă în întunericul unui sat destinat și prin nume — ca o fatalitate — întunecimii. Dar cine și cum ar putea să-l uite ? Os vechi de român, patriot luminat, privind peste timp, peste beznele lui, el nu poate fi uitat.

El nu poate fi uitat, fiindcă satul acesta, cîndva, l-a avut doar pe el, a avut doar un om. Doar un om, unul singur, care putea să facă — și a făcut — ceva pentru satul pierdut între dealuri și ripi ca într-o cetățuie unui univers scufundat.

Încheiem aici, lîngă bustul lui Anastasie Basotă — ca un omagiu — călătoria noastră pe un pămînt care ține de gravitația stelelor, printr-un sat în care cîteva mii de oameni, o obște puternică, mîndră, s-au ținut astăzi pe vatra ei, pe destinul ei, își edifică harnic prezentul și viitorul.

Undeva, pe aproape, între arbori înremeniți și zăpezi liliale, între pîraie și iazuri prefăcute-n lentile de gheață, iazul lui Eminescu susură — ca printr-un miracol — viu, încă fierbinte sub cerul iernii.

ILIE PURCARU ■

---

de la Judecătoria Botoșani începe să se adune și să crească vertiginos. Căci Scafaru recunoaște însușirea obiectului, precum și faptul că în drum spre Bacău l-a aruncat din tren pentru că se defectase, dar nenorocul face ca fișa cu antecedente penale aflată la dosar să arate că el se mai ocupase cu asemenea fapte și că fusese trimis în judecată și condamnat de mai multe ori. Metoda folosită fusese aceeași. La Constanța, de exemplu, închiriase odată camera 29 de la hotelul „Victoria" și în aceeași seară plecase prin oraș să se plimbe. De fapt, cum avea să spună mai tîrziu, să bea. Se întorsese la hotel tot către miezul nopții. Ioan Vaida, colegul de cameră, dormea. Scafaru fură impermeabilul și haina acestuia și pleacă în aceeași noapte la Mamaia, la barul „Melody", unde bea atît de mult încît la plecare uită acolo obiectele furate. În aceeași dimineață lua trenul spre Tulcea. Ceva mai tîrziu, pe cînd era cercetat pentru fapta sa de la Constanța, miliția din Buzău îl cerea și ea pentru cercetări, făcîndu-se vinovat și în acel județ de tîmiterea unor infracțiuni.

Indiferent care vor fi fost acele infracțiuni, ideea fixă a lui Scafaru rămîneau totuși hotelurile. Din șirul lung al cărora nu vom omite nici hotelul „Traian" din Brăila, unde Scafaru a fost cazat la camera 101. Aici, putem spune, a lucrat cu premeditare și cu îndeminare dată de o oarecare experiență, căci în seara aceleiași zile cînd sosește la Brăila face cunoștință la barul hotelului cu un anumit Gheorghe Micu, cu care bea pînă către orele 22, cînd, prietenia fiind consolidată, îl invită pe conviv să doarmă în aceeași cameră. Gheorghe Micu adoarme imediat și în sforăitul infernal care inundă camera 101 Scafaru operează nestingherit, fără fereala pe care probabil o avea în mod obișnuit, de a nu face, măcar, zgomot. Fură, cu această ocazie, două haine, o cămașă, un fular și portmoneul cu 500 de lei. Iese din hotel cu aerul cel mai senin din lume, cu care a reușit să înșele pe toți recepționerii hotelurilor pe unde a umblat, aruncă, pe drum, actele găsite în portmoneu, pleacă la Galați și apoi la Iași, unde vinde hainele. Totul, cu calmul lui dintotdeauna, pe care-l dovedise atît în cazurile amintite, cît și în expediția de la Vatra Dornei, cînd — așa cum rezultă dintr-un dosar al Judecătoriei Cîmpulung Moldovenesc — în camera 18 a hotelului „Bistrița" furase 700 de lei, un pulover și un briceag de la Ion Ban, pensionar din Constanța aflat în stațiune, în timp ce bătrînul își dormea liniștit și nebănuitor somnul de după-amiază.

Interesant că toate aceste fapte au fost mărturisite de Scafaru din capul locului. Numai o dată a încercat să tăgăduiască, și atunci s-a dat singur de gol, ajungînd, cum se spune, de pomină. Întîmplarea a avut loc la Bacău. Deși, de fel, din același oraș, pretextînd că părinții săi nu-l primesc să doarmă acasă, a cerut găzduire, într-o seară, familiei Bică Leon, care l-a culcat într-o cameră ce aparținea, cu chirie, lui Constantin Borulea. Acesta lucra atunci în tura de noapte. Spre dimineață, venind acasă, omul a văzut că în patul lui se odihnea altcineva. A întins un fotoliu și a încercat să se odihnească și el cum poate mai bine. S-a trezit către prînz, cînd Scafaru era de mult plecat. Observînd lipsa a 1 170 lei, aceste trece la o urmărire pe cont propriu, prin oraș, a presupusului făptuitor. S-a dus mai întîi la gară, dar nu l-a găsit, cu toate că Scafaru spusese gazdei că vrea să plece ba spre București, ba spre Iași. Iluminat de o idee, păgubașul începe să colinde restaurantele. Minune ! La „Bistrița" îl zărește pe Scafaru. Acesta îl zărește însă și el, și fuge. Apare un taxi, ca în filme, și individul dispare degrabă. Păgubașul strigă și el după o mașină care vine, însă mult prea încet. Proiectata urmărire pe străzile orașului e un eșec total. Borulea revine la gară și se hotărăște să-l aștepte acolo, păstrîndu-și mașina la dispoziție. După o jumătate de oră, timp în care aparatul de taxat funcționează ireproșabil, își face apariția și Scafaru, în taxiul său. Urmărirea reîncepe, dar Scafaru se face din nou nevăzut. Patrulînd însă încoace și-ncolo, ghinionistul vede în poarta unei fabrici taxiul cu care fugise Scafaru. Cade repede la învoială cu șoferul să motiveze o întîrziere, în cazul în care clientul ar apărea, și aduce miliția. La miliție, Scafaru neagă totul cu înverșunare. În timp ce tocmai vorbește, spre nenorocul lui, din pantaloni îi cad, pe pantofi, cîteva bancnote de cîte o sută. În fața evidenței, recunoaște, dar se încăpățînează să spună că nu a luat decît cei 300 de lei care-l dăduseră de gol. Dar, hotărît lucru, ziua aceea nu era bună pentru el : desprinsă de prin același locuri, mai cade încă o bancnotă de 100, chiar sub biroul ofițerului de miliție, în timp ce Scafaru se așezase să-și scrie declarația !

Istoria zbuciumatei sale tinereți este mult mai lungă, dar nu ne propunem aici s-o consemnăm în întregime. Drumurile lui au trecut, de exemplu, și pe la Oradea, unde judecătoria de acolo l-a condamnat la 8 luni închisoare. La Bacău fusese condamnat 5 luni, la Cîmpulung Moldovenesc 8 luni, la Constanța un an, la Brăila un an și 6 luni. Întîmplător însă, Scafaru avusese noroc, căci fusese grațiat de fiecare dată. Toate restanțele s-au adunat, de aceea, și au trebuit plătite odată, după cum se spune și în hotărîrea judecătoriei din Botoșani : „Avînd în vedere că furtul de la Botoșani s-a săvîrșit în intervalul de trei ani de la data grațierii pedepselor aplicate de judecătorii de Bacău, Cîmpulung, Constanța, se dispune revocarea grațierii acestor pedepse". Pentru faptul de a nu fi știut să aprecieze clemența legii, Scafaru a fost condamnat, la Botoșani, la 3 ani închisoare. Dar hotărîrea aceasta e, cum spuneam, la început, revizuibilă. Căci din anii de călătorie prin țară ai lui Scafaru pot reieși oricînd alte fapte, iar pedepsele, care vor trebui, probabil, contopite, pot duce la schimbarea acestei hotărîri judecătorești care, deși e definitivă, e poate în același timp provizorie.

DUMITRU ELIADE ■

BOTOŞANI:

Un judeţ din nordul sufletului şi iubirii noastre îşi cucereşte viitorul

Tradiţiile nu se nasc, ci se fac; industria nu creşte din iarbă verde, ci din muncă

Dacă numai cu cîţiva ani în urmă am fi dorit să scriem despre industria botoşeneană, n-am fi avut de ales, trebuind să ne limităm la puţinul, la foarte puţinul reprezentat, oarecum, de tradiţie, adică de fabrica de confecţii, care, nici ea, nu are mai mult de 20 de ani. Acum, dificultatea este tocmai opţiunea pentru o întreprindere sau alta de pe noua platformă industrială a oraşului sau din alt loc al acestuia, deoarece, precum se ştie, de altfel, şi acest judeţ a fost racordat la circuitul industriei naţionale, manifestîndu-şi, deja, o anume personalitate, un profil anume, compus nu numai din trăsăturile specifice produselor realizate dar şi de oamenii săi. Am ales o întreprindere care să fie legată tocmai de elementul uman, pentru că, aşa cum ne spusese cîndva un botoşenean get-beget, „acest oraş, lipsit de materii prime, a fost nevoit să crească din el însuşi", adică prin ceea ce locuitorii săi îi puteau conferi. Din acest punct de vedere, cred că Întreprinderea de aparataj electric de joasă tensiune, cunoscută sub numele de „Electrocontact", este cea mai reprezentativă pentru Botoşani. Şi iată de ce.

Aici totul s-a făcut din nimic, îmi spune inginerul şef Gheorghe Bulgaru, care, botoşenean fiind, ştie bine cum arăta oraşul şi care erau premisele dezvoltării sale, cu doar cîţiva ani în urmă. El ştie, de asemenea, că locuitorii acestei aşezări moldovene, cu puternice rezonanţe în cultura noastră naţională, au aspirat, asiduu, spre saltul industrial, pe care-l realizează în prezent, astfel încît consideră acest „nimic" doar ca pe o metaforă, întrucît planificarea făcută de către organele centrale de stat, ţinînd seama de criterii ştiinţifice (includem aci nu doar echilibrarea potenţialului economic al tuturor regiunilor ţării, dar şi studiile demografice, necesitatea fixării celor născuţi aici, în teritoriul judeţului, atragerea forţei de muncă din mediul rural etc.), au luat în consideraţie, şi nu în ultimul rînd, disponibilitatea faţă de industrializare a oamenilor, forţa pe care o reprezintă, instituţiile şcolare ale Botoşaniului — să amintim doar celebrul liceu ce poartă numele lui A. T. Laurian şi care fiinţează încă de la data Unirii —, cît şi, bineînţeles, necesităţile economiei naţionale, apreciate în ansamblul ei.

Dealtfel, fenomenul cel mai tipic pentru noua industrie de aci mi se pare a fi modul de pregătire a cadrelor. Iată, în acest sens, ce ne spune inginerul Dumitru Ciocan, directorul întreprinderii: „Cu mult înainte de a se începe lucrările de construcţie a „Electrocontactului", o serie de tineri, printre care şi ingineri, au mers la Bucureşti şi s-au calificat ori specializat în cadrul altei unităţi industriale de profil, „Electroaparatajul" din Bucureşti, a cărui producţie aveam s-o preluăm, încetul cu încetul, astfel încît, revenind în oraşul lor, botoşenenii cunoşteau perfect tehnologiile şi tot ceea ce ţinea de profilul produselor la care aveau să lucreze". Azi, dacă vreau să caut un bătrîn, trebuie să mă mulţumesc cu nea Luca, strungarul de la construcţii metalice, care are 40 de ani. Dintre ingineri, cei mai vîrstnici au 5 ani de activitate.

Desigur şi alte unităţi industriale pot afirma că lucrează fără rebuturi, dar la „Electrocontact" absenţa rebuturilor este absolut obligatorie. Nu prin legi scrise, ci nescrise, dar bine însuşite de toţi cei care muncesc aici. Întreprinderea produce, în principal, aparate antiexplozive, antigrizotoase, destinate muncii minerilor în subteran dar şi diverse aparate ce pot fi întîlnite pe platforma de foraj marin, pe vasele care navighează pe mările şi oceanele lumii, pe orice electrocar, pe uriaşele poduri rulante. În industria chimică, pe strunguri şi raboteze etc. şi ele se cheamă limitatoare, comutatoare cu came, controlere pentru circuitele de comandă, avertizoare împotriva incendiilor, o gamă largă de produse — cifrate acum la 180 — care, indiferent de dimensiuni (sînt unele doar de 200 de grame iar altele de 250 de kg-!) — trebuie să reprezinte un etalon al preciziei maxime. De perfecta lor funcţionare depinde, nu numai bunul mers al unui utilaj oarecare, ci chiar viaţa oamenilor. Un singur rebut poate echivala cu o explozie într-o mină, cu prăbuşirea unui pod rulant şi aşa mai departe. De aci importanţa controlului de calitate dar, mai ales, accea a unei munci conştiincioase a tuturor.

Botoşenenii ar fi foarte vexaţi dacă cineva şi-ar face impresia că ei sînt doar nişte simpli executanţi, nişte beneficiari placizi ai unor fenomene economico-sociale ţinînd de interesul naţional. Şi ar avea dreptate. Iată, de pildă, cîteva dintre realizările lor recente (de fapt, totul stă aci sub semnul actualităţii, întreprinderea urmînd să împlinească, în luna martie 1977, doi ani de existenţă): înlocuirea siluminiumului, folosit la confecţionarea unei cutii de comandă protejată, cu bachelită. Deşi preţul bachelitei este mai mare ca acela al siluminiumului, acesta din urmă este pus la dispoziţia altor industrii care-i pot valorifica superior, iar din procesul de fabricaţie al amintitelor cutii dispar o serie de operaţii şi deci se realizează o importantă economie de timp (găuriri, bavurări, operaţii de strunjire, filetare etc.), piesele devenind mai uşoare şi, cu toate că ne aflăm în imperiul gramelor, pînă la urmă, acestea totalizează valori de zeci de tone de material preţios.

Inginerul Victor Teişanu are doar 27 de ani, dar conduce sectorul de proiectări al întreprinderii, numărîndu-se printre cei mai „vîrstnici" şi experimentaţi oameni. Ne prezintă o lungă listă a preocupărilor colectivului, preocupări trecute din faza de proiect în ateliere şi pe care, fără greş, le putem considera deja realizări. „La noi cifrele nu par spectaculoase dar, credeţi-mă, sînt importante. Să luăm, de pildă, sudura. Am redus materialul aliat, cu care se lipea, şi am înregistrat o economie de 50 000 de lei. Nu e cine ştie ce, faţă de cifre din alte întreprinderi, numai că aliajul acesta al nostru conţine argint pe care acum îl economisim. Aici ne-a ajutat foarte mult muncitorul Stelian Brînzei care a fost, dealtfel, iniţiatorul acestei cercetări.

Cercetătorii lucrează, într-adevăr, mînă în mînă şi gînd la gînd cu muncitorii, cu maiştrii, adică tocmai cu cei care se lovesc zi de zi de greutăţi dar şi care pot interveni cel mai eficace în îmbunătăţirea proceselor de producţie. Dumitru Prodan, de pildă, de la secţia prelucrări mecanice prin aşchiere, a reuşit să evite o „gîtuire" a fluxului tehnologic, care se producea în secţia unde lucrează, prin realizarea unui dispozitiv foarte simplu (afirmă el). „Cama pentru limitatoarele curselor podurilor rulante se făcea la forjă. Piesa trebuia să fie prelucrată cu ajutorul citorva operaţii care blocau maşina de frezat prin copiere, singura de care dispunem, astfel încît, timp de cîteva zile, nu se mai putea folosi acest utilaj pentru nimic altceva. În special secţia SDV, care trebuia să beneficieze cel mai mult de freza prin copiere, suferea. Şi, odată cu ea, întreprinderea. Acum, prin dispozitivul acesta, le rectificăm pe orice strung. M-a ajutat Iancu Petrică, lăcătuş bun, cum sînt 2—3 în fiecare uzină, şi l-am terminat într-o săptămînă. Ce înseamnă ca valoare materială ceea ce am făcut noi? E un calcul simplu: ca să nu mai blocăm producţia secţiei dădeam aceste piese la I.U.P.S. Botoşani cu 35 de lei şi le recumpăram prelucrate cu 79. Înmulţiţi diferenţa cu 10 000 de aparate, cîte facem noi. Lucrîndu-le singuri, şi încă pe strunguri automate, se cheamă că un om singur poate lucra la 6 asemenea maşini, iar strungurile paralele sînt libere pentru operaţii mai fine".

Aceste cuvinte mi s-au părut esenţiale din discuţia purtată cu unul dintre cei mai interesanţi oameni din întreprindere, inginerul şef Gheorghe Bulgaru, a cărui statură impunătoare încearcă să fie atenuată de tendinţa sa de a merge puţin încovoiat, părînd jenat că este obligat să-i privească pe cellalaţi „de sus", şi al cărui temperament este, parcă, ştanţat la nevoile actuale ale „Electrocontactului", unde lucrează din prima zi a deschiderii şantierului. Pentru Gheorghe Bulgaru tot ceea ce s-a petrecut aci este memorabil. Ba chiar şi ceea ce s-a întîmplat în Centrala specializată pe aparataj minier, din care şi întreprinderea botoşeneană face parte, întrucît el ştia că, pentru această frumoasă şi modernă dotare, mai concurase Suceava şi Cluj-Napoca, şi a tremurat pînă cînd cei în drept au decis, alegînd Botoşaniul naşterii sale.

— Cînd s-au cerut planurile necesare amplasării întreorinderii, am umblat zile întregi călare, cît de lung sînt, după preşedintele C.A.P.-ului din comuna „Mihai Eminescu", pe ale cărei terenuri se află construcţia noastră, pînă l-am găsit, să-l grăbesc. Mi-a fost greu fiindcă el avea maşină şi alerga de colo-colo, dar norocul meu a fost că la noi, la Catu Miculinţi, pe Prut, învăţasem să încalec şi fără şa şi nu m-am dat bătut pînă nu l-am întîlnit. Am dorit cu o ardoare greu de spus în cuvinte să avem industrie la Botoşani şi să viu acasă. Nu pot să uit cît a-a chinuit mama ca eu să pot învăţa, cum umbla fără cămaşă pe ea, să nu-mi lipsească mie suta aia de lei pe care alţii o aruncau, dar la care eu mă uitam ca la 1 000, lungind-o cam tot pe atît. De-aia nu pot uita nimic. M-am tot învîrtit în jurul Botoşaniului, iar anii petrecuţi la Bucureşti, unde şi soţia lucra ca chimistă, ca şi propunerile ce mi s-au făcut să rămîn în Capitală n-au rezistat în faţa dorinţei de a rămîne botoşenean, de a sprijini efortul de emancipare a oraşului. În august 1975, a venit la noi tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi l-am văzut măsurînd cu pasul dimensiunile atelierului şi l-am auzit spunînd că trebuie să regîndim amplasarea utilajelor. Atunci nu eram inginer şef. Mi-am dat seama însă cîtă dreptate avea. În ianuarie, am început să lucrez, împreună cu alţii, la o primă schiţă a amplasării maşinilor. Proiectanţii iniţiali se mişcau greu, adică, ce s-o mai ascund?, nu se mişcau deloc. Şi timpul trecea. Am încercat „mutarea" pe criteriul grupelor de utilaje şi, în patru zile, fără a stînjeni lucrul secţiei, am terminat. Au apărut şi cîteva imperfecţiuni. Vreo patru maşini nu-şi găsiseră locul potrivit. Le-am rearanjat şi acum priviţi! Ce-a zis proiectantul? N-a zis nimic. A venit şi a copiat frumos amplasarea, a întocmit „proiectul" şi ni l-a dat. Era bun...

Moldoveanul acesta înalt are haz, dar principala sa caracteristică mi se pare atasamentul pasional faţă de oraşul în care trăieşte. Presupun că este îndrăgit de oameni. Întreb cine sînt cei care muncesc aici şi aflu că aproximativ 1 000 dintre cei care mănîncă din pîinea noii industrii au fost elevi ai grupului şcolar al uzinei unde director funcţionase, încă de la înfiinţare, chiar inginerul nostru!

— Şcoala a mai dat, pe lîngă cadre, şi 15 strunguri întreprinderii noastre. Colaborarea continuă. Aşteptăm, încă, promoţiile noi de absolvenţi. Întreprinderea se extinde continuu. Cu cît oamenii sînt mai bine calificaţi, cu atît rezultatele sînt mai bune. Nu spun o filozofie, dar îmi face plăcere să constat că, la noi, de la teorie la practică drumul este direct şi scurt: planul pe 1976 l-am terminat la 8 decembrie, anul trecut. Productivitatea a fost depăşită, în aceeaşi perioadă, cu 7%. În lei, 20 milioane peste cele planificate.

Directorul Dumitru Ciocan apelează la machetă întreprinderii pentru a exemplifica viitorul acesteia, dealtfel un viitor aflat, deja, sub semnul realizării sale.

— Ceea ce vedem aci, marcat cu roşu, este dezvoltarea. Nu, la această secţie, care pare încastrată în vechiul profil, nu mă refer, în mod special, pentru că o realizăm singuri, prin autoutilare. Asta înseamnă o creştere a capacităţii cu 25%, adică o producţie suplimentară de 85 milioane de lei. Da, aţi înţeles exact: prima „extindere" se realizează fără noi construcţii, pe spaţiile existente, a căror valorificare s-a obţinut prin restudierea fluxului tehnologic, aşa încît, faţă de proiectul iniţial, dispare un întreg etaj fără ca producţia, evident, să sufere. Nici nu s-ar putea admite aşa ceva.

Dealtfel, creşterea planificată pentru 1977 este de 56% faţă de 1976. Gîndiţi-vă cîtă nevoie are industria noastră de aparataj de joasă tensiune! O nevoie care ne obligă nu numai să producem cu orice chip, dar să obţinem parametri de calitate superioară. Dau un singur exemplu: iniţial, un contactor trebuia să reziste la 200 de mii de manevre mecanice; azi el suportă 10 milioane de asemenea manipulări. Deja, noi, cei din conducerea întreprinderii, sîntem preocupaţi de problemele anilor '80. Poate pînă atunci veţi mai auzi de noi...

MANOLE CĂRŢAN

Calitatea pîinii de Botoşani sau deficienţele unui comerţ ireproşabil

Aşa cum mărturisim, nu ne aşteptam, comerţul botoşenean ni s-a lăsat descoperit nu atît pas cu pas, dincolo de vitrinele despre care aveam să aflăm mai tîrziu că sînt pe măsura depozitelor, ci prin invitaţia directorului general al Direcţiei comerciale judeţene, Ioan Chiorăscu, la porţile fabricilor oraşului, unde se află nu numai obişnuitele chioşcuri cu eternele mărfuri, biscuiţi sau ciocolată, ca oamenii să-şi astimpere foamea în pauzele dintre orele de producţie, ci magazine în toată legea, magazine universale, complete, din care se lese, cum spuneam, nu cu un pachet de biscuiţi în buzunar, ci cu sacoşa plină. În centrul oraşului chiar, lîngă poarta Fabricii de confecţii, există un asemenea magazin şi el funcţionează după toate regulile rentabilităţii, în ciuda faptului că pe aproape începe vechiul vad comercial al Botoşaniului, Elena Olah, şefa unităţii, şi vînzătoarea Teodora Dumitrache prididesc cu greu să facă faţă cererilor cumpărătorilor, dar sînt mulţumite, bineînţeles, cînd numără încasările fiecărei zile, căci vin muncitoarele aici ca lăcustele, după cum spun ele, şi golesc prăvăliile repede, obligînd la aprovizionări mult mai dese decît la o unitate din oraş. Maria Prusac, muncitoare, ne asigură că magazinul „Confecţiei" este cît se poate de binevenit şi folositor cu profilul larg pe care-l are: aici poţi găsi ce vrei: pîine, carne, conserve, ulei, zahăr, cam tot ce-şi poate dori o gospodină pentru a-şi pune cu îndeminare bucătăria să lucreze în plin şi să aibă linişte, la masă, în familie. La rîndul său, Mihai Călinescu, confecţioner, e mulţumit că mărfurile sînt prospete şi că nu mai este nevoit să umble pe la diverse magazine din oraş pentru a-şi umple sacoşa, ci găseşte aici de toate, cu aceiaşi bani, cu alergătura mai puţină şi cu timp cîştigat, căci nu de puţine ori, pentru a evita cozile şi aşteptarea aceea care pune răbdarea la încercare se fac liste şi gestionarele aduc direct în fabrică, lîngă maşina fiecărei muncitoare mărfurile cerute. Astfel încît la plecare, în drum spre casă, oamenii nu mai trebuie să piardă timp pentru a-şi face cumpărăturile. Situaţia nu este alta, mă lămureşte directorul adjunct Zumer Chitu nici la Uzinele textile „Moldova", la Întreprinderea de utilaje şi piese de schimb, la cooperativa „Progresul". Această ini-

tiativă, care se cere, credem, extinsă atît la Botoșani cît și în alte județe, pentru că ea dovedește nu numai spirit comercial, ci și, am spune, respect pentru oameni, pentru timpul lor, reușește, cum este ușor de înțeles, să despovăreze comerțul orașului de aglomerări, să-l descongestioneze, să-i dea, cu alte cuvinte, un aspect civilizat, așa cum se și arată dealtfel a fi, la Botoșani, pe Calea Națională sau pe strada Unirii.

În cea mai mare unitate alimentară a orașului, la autoservirea „Central", unde se desfac lunar mărfuri în valoare de două milioane și jumătate de lei, rafturile erau pline și, vrem să subliniem, nu dădeau acestă impresie numai pentru că ar fi fost transformate în depozit, cum se mai vede prin alte părți, ci abundența era reală, și am zice noi diversificată, pentru că se găseau nu numai conserve ci și carne proaspătă de pasăre, de vită și de porc, de diferite calități și prețuri. La magazinul profilat pe mezeluri „Mistrețul", galantarele erau de asemeni pline cu mărfuri din belșug și variate. În ciuda faptului că aprovizionarea cu carne și produse din carne a orașului nu se face, aflu, fără dificultăți, la Botoșani neexistînd deocamdată decît un abator foarte mic, moștenit de pe timpuri și cu totul necorespunzător astăzi. Aprovizionarea se face totuși ritmic, ireproșabil, cu parcurgerea zilnică a distanței de 45 kilometri, cît e drumul pînă la Burduleni, unde întreprinderea de industrializare a cărnii produce pentru oraș și pentru județ, abia în anul viitor Botoșaniul urmînd să aibă un abator mare. Piața largă și îngrijită avea în ziua în care am trecut pe acolo mesele toate ocupate cu legumele și fructele aduse de C.A.P.-urile Costești, Cristești și Stănceni; ceapă, cartofi, morcovi, țelină, pătrunjel și cam tot ce-i trebuie unei gospodine, în cantități îndestulătoare, care rămîn suficiente, mă asigură directorul Chițu, nu numai într-o zi cum este aceasta, de sfîrșit de săptămînă, ci oricînd. Răspunsul citorva gospodine confirmă că așa stau lucrurile. Ne continuăm raidul prin alte cîteva unități, la restaurantul cu autoservire din Piața 1907 unde mănîncă zilnic aproape două mii de oameni, țărani veniți cu treburi în capitala județului sau burlacii orașului, și unde, în ciuda faptului că mușteriile — cam 50 de gorniturmente într-o zi — atrag ambiționînd spațiul îngust în care-ți mai barează calea și cîte un individ venit aici numai să bea bere pe săturate se aseamănă izbitor cu vînzoleala unui mic bufet de gară.

Rămîn încă eforturi de întreprins pentru ca starea comerțului la Botoșani — ireproșabil, după părerea noastră — să nu mai aibă, așa cum se întîmplă de mai multă vreme, un capitol rezervat „deficiențelor", cu atît mai mult cu cît — din păcate — deficiențele cu pricina privesc chiar pîinea orașului, care se întîmplă cîteodată să fie făcută, în afară de făină, și din unele ingrediente — să le spunem — necomestibile. Nu credem că este o dificultate de neînvins, pentru Botoșani, a avea o pîine mai bună.

DUMITRU ELIADE ■

— Ce poate face un sociolog de provincie? — Totul și ceva pe deasupra

Un sociolog la un oficiu de repartiție a forțelor de muncă poate părea, mai curînd, destinat dispariției din aria proprie profilului profesional pentru care s-a pregătit, decît unei dezvoltări visate de orice tînăr care se dedică acestei profesiuni. Am exprimat, desigur, un punct de vedere minor dar care se poate bucura de o anume audiență, tocmai pentru că, în cazul ales, cel puțin, va infirma părerile preconceput resemnate ale multora. Sociologul pe care l-am întîlnit la Botoșani și pe care voi încerca să vi-l prezint este un tînăr încadrat de puțină vreme la Direcția forțelor de muncă, sector unde, la prima vedere, cei mai mulți vin să fie plasați în muncă.

— Ce probleme la zi vă preocupă, tovarășe Mihai Cojocaru?

— Confruntarea realității social-economice cu problemele curente ale muncii mele din acest birou și, în egală măsură, transpunerea problemelor care prefigurează viitorul în modalități concrete, cu alte cuvinte, o încercare perseverentă a aplicării unei devize care s-ar putea rezuma astfel: muncesc de azi pentru mîine. Studiez și încerc să sprijin pregătirea și perfecționarea forțelor de muncă din județ, orientarea profesională a tineretului în raport cu necesitățile economici botoșănene. Se poate spune că industrializarea a întîrziat, față de alte județe, la noi și, din această cauză, categoria de calificare a lucrătorilor apare redusă în raport cu categoria necesitată de volumul lucrărilor ce se execută în județ și mai concentrat în orașul Botoșani. Încercăm să compensăm decalajul printr-o pregătire complexă a muncitorilor, prin intermediul școlilor profesionale. În 1974 doar 28% din acești muncitori beneficiau de o astfel de calificare; în 1975, procentul crescuse la 32, în 1976 la 38, iar pentru 1980 ne-am propus 44 de procente.

— Care sînt principalele motivații ale acestei dinamici?

— Aparița de noi profesii: operatori pentru instalații automatizate, armatori, izolatori electrici, șlefuitori și suflători la țeavă, gravori, pictori decoratori pentru industria sticlei, cuptorari coacere, galvanizatori, presatori mase plastice, vopsitori, lăcătuși, montatori aparataj electric dar și deopotrivă înfrîngerea unei mentalități încă persistente la unele categorii, potrivit căreia țăranii nu pot face altceva decît să muncească pămîntul. În județul nostru se înregistrează un fenomen oarecum izolat și anume acela că industria nu a atras, încă, pe măsura necesităților sale, populația rurală. Dealtfel, țăranii nici nu aspiră, deocamdată, foarte puternic spre oraș și industrie, iar atunci cînd o fac totuși constatăm că toți cei dispuși să-și schimbe modul de viață nu sînt pregătiți din punct de vedere calitativ, înțelegînd prin aceasta vîrsta, nivelul de pregătire și chiar pe cel de aspirație. În același timp, „piramida demografică" pune în evidență o tendință de îmbătrînire și feminizare a populației de la sate. Comparativ cu nivelul național, forța de muncă din județul nostru, calculată la suta de hectare, este mult mai mare la noi în județ decît în alte locuri.

— Ce soluții credeți că se impun pentru remedierea acestei stări de fapt?

— Spuneam ceva despre munca de perspectivă, despre ideea de a munci de azi pentru mîine. Acum se leagă bine răspunsul de întrebarea dumneavoastră. Pe baza constatărilor care s-au efectuat în ultimii ani și despre care am amintit s-a trecut la reprofilarea unor licee realumaniste pe specificul actual al economiei județului. Astfel, pe lîngă cele existente, s-au mai înființat încă două licee agricole, acolo unde populația este „îmbătrînită", adică la Trușești-Săveni, de exemplu, astfel ca tineretul dispus să rămînă în mediul rural să se califice în mod corespunzător, pentru o agricultură modernă și pentru a împiedica în același timp exodul către alte județe; la Botoșani, rețeaua școlară actuală include licee de chimie, electrotehnică, mecanică, construcții, dar și de muzică, — arte plastice — sanitară.

— Sînteți o zonă prolifică în ceea ce privește dinamica nașterilor. De unde atunci „crizele" despre care-mi vorbiți?

— Din migrația populației explicată suficient pînă acum, prin absența unor dotări industrial-economice, pînă nu de mult. Am început să înregistrăm un fenomen îmbucurător: mulți botoșăneni se reîntorc pe locurile natale. Dar și unul critic: noile familii sînt pe cale de a-și modifica interesul față de problema copiilor. Ne-am gîndit și am acționat în direcția optimizării comportamentului demografic al tinerelor căsnicii, mai ales la cele din mediul urban, unde, din diverse motive, multe dintre ele obiective, soții se decid greu și tîrziu chiar, față de vîrsta optimă a procreării, să-și înmulțească familia. Femeile depășesc perioada fertilă cea mai recomandată: 24—28 ani, fără a-și avea urmași. Căile de rezolvare a problemei sînt, după părerea mea, creșterea serviciilor către populație, înțelegînd prin aceasta nu numai nivelul de trai, în general, ci în special sporirea numărului creșelor, a activităților de educație din aceste așezăminte, dezvoltarea capacității profesionale a personalului specializat (asistente) prin cursuri de psiho-pedagogie, asigurarea unor tratamente medicale, chiar la creșe etc. Am inițiat acțiunea denumită „Pro familia", care consistă într-o suită de dezbateri cu participarea tinerilor ce au depus actele pentru căsătorie, folosind cele opt zile, pînă la data oficierii mariajului la ofițerul stării civile, pentru dezbaterea unor chestiuni care-i pot interesa pe viitorii soți.

— Care este contribuția dumneavoastră la toate aceste acțiuni și preocupări?

— Am să amintesc doar trei, care mi se par mai deosebite față de munca fiecărei zile, deși mi-au luat multe zile și nopți.... lucrările: „Aspecte și tendințe ale resurselor de muncă în județul Botoșani", prezentată la Colocviul național de geografie a populației, de la Iași, din luna decembrie 1976; „Efecte demografice ale industrializării" destinat „Simpozionului Moldovei", programat în luna mai, la Piatra Neamț, și o lucrare încredințată de curînd tiparului și care se intitulează „Căi spre profesiune" în care mi-am propus să pun la îndemîna oricărui tînăr, dar mai ales a cadrelor didactice, cîteva mijloace de influențare științifică a îndrumării pe care trebuie să o dea celor ce-și caută un drum în viață. Mă gîndesc că, în acest fel, voi contribui poate și eu la acțiunea de convingere a cadrelor ce ne sînt repartizate în fiecare an să nu părăsească județul Botoșani, mai înainte de a-și fi adus contribuția la dezvoltarea lui și, implicit, a țării, și oricum mai înainte de a ne fi cunoscut pe deplin.

EMIL LEONARD ■

Fără ghid, în căutarea casei de cultură

Iarna asta a promis botoșănenilor zăpadă mai bogată ca alte dăți, dar totul a rămas promisiune și le-a adus numai ceață. Așa se face că în după-amiaza cînd am pornit în căutarea Casei de cultură din Botoșani ceața împrăștiată deasupra orașului stîrnise mai devreme întunericul și împiedica deja forfota de pe Calea Națională. Mă apropii de un bătrîn și îndrăznesc să-l întreb unde este casa de cultură. Puțin surprins, stă pe gînduri și-apoi zice: „N-avem casă de cultură, ori i-o spune altcumva la noi". Mergem împreună și cu grai mokcom, continuă: „Eu sînt pictor naiv, adică fără școală, și vin de la Casa de îndrumare a creației populare. Mă cheamă Gheorghe Sturza și is născut aici, pe strada Sarmisegetuza, acum 74 de ani. M-au chemat să-mi dea o invitație pentru expoziția de pictură naivă PRO ARTE din Elveția. Sînt bucuros și am uitat ce căutați ...vedeți că după colț e clubul, poate el o fi casa de cultură de care întrebați". La Clubul muncitoresc „23 August" holul este plin cu mese de șah la care locul pieselor l-au luat busturi din bronz, semn că locul activităților de club este ținut de respectul pentru înaintași cărora li se cuvin și respectul nostru dar și alte socluri. În rest, uși închise, pe una dintre ele un glumeț a zgîriat sumara constatare „aici a fost sediul orchestrei populare Rapsozii Botoșanilor", despre care am aflat că ar fi singura orchestră profesionistă din județ și să găsea în turneu.

Doar biblioteca este deschisă, așa cum îi stă bine unei biblioteci cu rafturile ticsite de cărți. Liniște întreruptă de foșnetul filelor. Pășesc sfios și nebăgat în seamă de ochii preocupați de atingerea slovelor. Din ramele unor tablouri privesc portretele lui Mihai Eminescu, Nicolae Iorga, Ion Pillat, Ion Păun-Pincio și Demostene Botez, cărturarii ridicați de pe aceste meleaguri și intrați în memoria țării și în memoria locurilor. Bibliotecarul Dumitru Aslan are 30 000 de volume pentru cititori și o lozincă: „O lectură plăcută este tot așa de folositoare nouă ca și exercițiile fizice corporale". Noroc că înaintea sa Mihail Sadoveanu ne lăsase citatul: „Cartea împlinește printre altele și minunea de a ne pune în contact cu oamenii noștri îndepărtați în timp și spațiu". Dumitru Aslan nu știe dacă este chiar așa, dar constată că volumele „Oamenilor noștri îndepărtați în timp și spațiu", adică ale genialilor Mihai Eminescu și Nicolae Iorga, „sînt cele mai zdrențuite, deci ele circulă". Mi se spune că există și o casă de cultură, dar îl mai mult o improvizație, de aceea nu știe lumea de ea. Directorul Casei municipale de cultură nu se poate plînge decît de spațiu. Sala mare nu are decît 70 de locuri și, la fel ca celelalte, nu are încălzire. Ani de zile s-a căutat o clădire „mai proprie" și nu s-a găsit. Au cercuri de croitorie, cerc foto și cineclub, cerc radio și cerc de pirogravură. Aici, în sălile acestea, sînt numai de un an și speră să se mute în internatul Școlii de comerț, dar nu-i nimic sigur. Casa de cultură rămîne încă un vis în curs de împlinire la Botoșani, ca și zăpezile mari de-odinioară. Mai aproape de a se realiza este Casa științei și tehnicii, o cititorie a tineretului făcută în întregime de tineri și pentru tineri, a cărei inaugurare este așteptată în acest an.

Pînă atunci, formațiile existente la cluburile întreprinderilor dau spectacole „afară", în comune și pe scena Teatrului „Mihai Eminescu" din localitate, fiind angrenate ca și toată țara în cadrul fazei de masă a Festivalului „Cîntarea României", o cîntare a spiritului românesc. Teatrul amintit, deși cu potențial actoricesc diminuat la jumătate din cauza depărtării sale de Capitală, are un profil distinct. Datorită regizorului Ion Olteanu, a directorului Constantin Dinischiotu și a colectivului actoricesc, textele dramatice ale lui Mihai Eminescu-dramaturgul au fost puse pentru prima oară în scenă. După o sută de ani de la scrierea piesele eminesciene **Bogdan-Dragoș** și **Mira, Decebal, Emmy** și **Histrion** au constituit premiere absolute, ca și recenta montare a poemului **Mureșanu,** spectacol la a cărui realizare și-a adus contribuția și artistul Vida Geza — autorul scenografiei. Toate patru au intrat în repertoriul permanent al teatrului și, spre lauda lui, reprezintă un ales act de cultură născut în orașul aproape fără casă de cultură.

ION PREDOȘANU ■

Inimi de oameni sau de patrupezi

Într-un recent număr al revistei noastre, eminentul critic Ovid S. Crohmălniceanu, într-un articol intitulat **Inimi de ciini** a vestejit, cu indignare, cinoșenia unor semeni de-ai noștri stăpîniți de sadismul suprimării rasei canine. Mi-au venit și mie imediat în minte exemple de cîini bravi: Colț Alb, Dolca, Rintintin, George, eroul unui serial, Vidra din **Ochi de urs** care salvează pe Cuib Ursake de rătăcire, Lupu din **Baltagul,** fără de care crima nu s-ar fi descoperit etc.

Nu uit, în același timp, că slăbiciunea pentru cîini se poate converti în dispreț pentru om: uneori, ca o sfidare la adresa infidelității și nestatorniciei umane, egoismului speciei, umilită prin devotamentul statornic al animalului. Pentru Ioanide, Stolz este superior celor mai mulți dintre indivizii care foiesc în jurul arhitectului și în timp ce cîinele este tratat **omenește** oameni sînt gratulați drept **dobitoace.** Schopenhauer, mizantrop incurabil, avea în camera de lucru, ca o sfidare adusă oamenilor, numai portretul cîinelui său. Strindberg, mi se pare, scria unui cunoscut, la un moment dat, că nu va mai fi zărit niciodată însoțit de vreo ființă, prezidînd: „se exclud, bineînțeles, cîinii".

Uneori se produce un pervers transfer festiv, de la om spre animale, în defavoarea primului. Sînt de acord cu Ovid S. Crohmălniceanu că „bestialitatea îmbracă fețe din cele mai ascunse", altfel spus că „cine ucide azi un cîine va ucide un om mîine" (ca să ne păstrăm în forma mnemotehnică a cunoscutei zicale despre ou și bou). Cu o precizare, ca să nu ne înșelăm: dragostea pentru cîini nu duce, neapărat, la dragostea pentru om. Sînt cazuri cunoscute de mari criminali care se înduioșau, pînă la lacrimi, de gestul unui setter, dar nu se sfiau să practice, cu cruzime lombroziană, omuciderea în masă. Moartea unui cîine le crea adevărate traumatisme, în timp ce a unui om îi lăsa indiferenți.

Am contemplat timp de trei ani, cît am stat în R.F. Germania, toate rasele de cîini din lume. Cred că peste jumătate din familiile din oraș (unde cîinii n-au ce face) au cîini. Uneori, într-o familie sînt cîini cît și oameni. Există publicații speciale pentru creșterea și educarea cîinilor, emisiuni la radio ori televiziune; la supermark-uri cu Kaufhofuri raioane speciale pentru cîini; medicina cuninâ e una din cele mai rentabile profesii. Se cheltuie ore bune pe zi pentru plimbatul cîinilor, se consacră o parte bună din bugetul familiei întreținerii lor. Și să ne înțelegem: nu e vorba de cîini cumva folositori (cei mai mulți răsfățați princieri, au uitat să și hămăie căci n-au nevoie), ci de cîini jucării, meniți să înlăture plictiseala individului blazat ori alienat. Nu o dată cîinele devine un blazon social, alături, să spunem, de automobil ori blana de nurcă. Frau Berger, o vecină de apartament, își invidia amarnic o surată care reușise să-și procure, cu cheltuieli mari, fireste, un „echt Saint Bernard", o adevărată namilă căreia-i pregătise o ospitalieră Hund-Zimmer. Nu altfel stau lucrurile și în alte cîteva țări.

Emoționat, peste măsură de această înduioșătoare afecțiune filotimă pentru inteligentul animal, nu mi-am putut reprima însă o omenească reflecție. În lumea aceasta, a noastră, mii și mii de copii mor de mizerie și inaniție, mii și mii de copii sînt neghesuiți în azile și orfelinate, neavînd niciodată în viața lor bucuria sfîntă a mîngîierii părintești. Și sînt, toți, frați de-ai noștri, oameni ca noi. Și se face puțin, infim de puțin, pentru ajutorarea lor. Incomparabil mai puțin decît cutare bogătaș american care și-a lăsat, prin testament, averea unui norocos patruped.

Ne-am pierdut cumva inimile de oameni?

POMPILIU MARCEA ■

Ilustrăm acest număr cu lucrări aparținînd ceramistului **Costel Badea.**

Între clasic și baroc (XIII)

Rubens
Zeii au căpătat un trup

Iată un pictor care pare să nu aibă nimic de ascuns. Și nu ne mirăm să aflăm că în atelierul său exista un du-te-vino de curioși veniți să-l vadă lucrînd și că agitația permanentă din jurul său nu-l incomoda deloc. Într-adevăr, totul e spus (sau pare spus) aici la lumina zilei.

Și iată un artist pe care teama de moarte nu l-a învățat nimic (sau nu l-a influențat). Nimic din ceea ce face să vibreze ciudat sunetul acestor fraze pe care Van Gogh i le-a scris fratelui său: „Dacă luăm trenul spre a ne duce la Tarascon sau la Rouen, ne îmbarcăm în moarte spre a ajunge într-o stea. Ceea ce e cu siguranță adevărat în acest raționament e faptul că, fiind în viață, nu ne putem duce într-o stea, așa cum morți nu ne putem sui în tren". Rubens n-ar fi semnat niciodată asemenea rînduri. Pentru că, fără îndoială, el n-ar fi dorit niciodată să ajungă într-o stea. Aici este, sau nicăieri, ceea ce căutăm, Rubens nu se îndoiește de asta, și toată pictura lui e pusă în slujba acestei convingeri. Cu alte cuvinte, dacă egiptenii au crezut că pot învinge moartea printr-un mormînt, și de aceea au ridicat piramidele, și dacă grecii și-au imaginat că totul se rezolvă printr-un surîs, Rubens a știut să opună destinului și morții o artă care nu se teme.

Care nu se teme, de pildă, să trateze cerul și istoria cu aceeași lipsă de constrîngere. Pentru a da un exemplu, iată unul ales din scenele care ilustrează viața Mariei de Medici: plecarea reginei din Blois. De fapt, Maria de Medici scăpase din castel pe niște scări fixate la fereastra camerei sale; cum era corpolentă, operația a fost destul de delicată și în cele din urmă a trebuit ca regina să fie înfășurată în cearșafuri și legată cu sfoară ca un balot. Apoi, pe drum, ea a trebuit să suporte glumele noctambulilor care credeau că însoțitorii săi conduceau acasă o femeie de la o petrecere... Nimic din toate acestea la Rubens. El o pictează pe Maria de Medici ieșind liniștită pe poarta reședinței sale forțate, părînd să se supună cu demnitate partizanilor ei.

În fond, Rubens procedează astfel și cînd pictează legende. El nu povestește legende, ci caută pretexte pentru a picta trupuri. Și cu aceasta am ajuns la miezul a ceea ce mai se pare că este filosofia lui.

Căci în ciuda impresiei că „totul e spus" în această pictură, personajele lui Rubens nu-și dezvăluie sufletul. Ele se mulțumesc să-și arate trupul. Venus (imitată după o marmură de la Vatican) nu e străină de Suzana surprinsă în timp ce se spăla. E o femeie, dar altă decît la Botticelli. O femeie care și-a descoperit trupul. Și crede în el. Ca și celelalte personaje. Angelica și ermitul care o privește. Diana cu femeile care îi fac baie. Uneori, trupurile acestea pline de tot fastul barocului ne atrag într-atît atenția încît nu mai observăm, de pildă, că artistul se amuză să picteze și niște cîini asistînd în bazilică la încoronarea Mariei de Medici.

E momentul să ne reamintim că Rubens figurează primul pe lista artiștilor socotiți de Baudelaire **Les Phares**: Rubens, Leonardo, Michelangelo, Puget, Watteau, Goya, Delacroix. Nici unul nu este un clasic „pur". Toți au preferat într-un fel sau altul excesul. Iar în ce-l privește pe Rubens, e vorba de un exces în care trupul a cîștigat o victorie asupra inimii. La ce se gîndește Venus acum? Trupul ei robust și emailat pare să nu mai lase loc pentru nici o reflecție. El singur umple spațiul. Căci trupul uman este la Rubens supremul adevăr. Și trebuie adăugat: un adevăr care evită amărăciunea.

E posibil (și mărturisesc, mi s-a întîmplat de multe ori) să fim deconcertați de această opulență și să regretăm că sărbătoarea barocă a formelor suprimă psihologia și înăbușă emoțiile. Dealtfel, asemenea reproșuri chiar i-au fost aduse lui Rubens. El este geniul „impur" care îngrașă formele înainte de a le ucide. Trupul zvelt al clasicilor a căpătat proporții la el și cîștigă în somptuozitate ceea ce pierde în energie. În loc să mai iubească lumina, iubește culoarea. A obosit să mai iubească soarele, nisipul, marea și iubește un decor lipsit de eroism.

Dar toate acestea nu pot face un mare artist. Nu poți fi un mare artist opunînd destinului trupuri somptuoase și plictisite în care luxul cărnii a ucis orice încăpățînare și orice melancolie. Există un preț pe care arta îl cere în orice situație și el nu seamănă unei desfătări fără măreție. De la clasici am învățat să prețuim trupul uman; ei l-au desenat armonios și l-au așezat în centrul lumii. Iar la Michelangelo pînă și sclavii nu vor să se comporte ca sclavi. De îndată ce se trezesc în marmură, primul lucru după care tînjesc e libertatea. Faptul că Rubens e, într-adevăr, unul dintre puținii pictori capabili să facă epopei în pictură și că subiectul principal al acestor epopei este tocmai corpul nostru, în situații în care se dispensează și de zei și de neliniști, nu e, așadar, de-ajuns. Dacă i-am crede într-o totul pe clasici, ei ar trebui să ne apară ca un barbor corupt de fast, care cînd desenează un silen beat face acest lucru cu o bucurie păgînă. Să ne închipuim acest silen corpolent și gol trecînd printre statuile antice și vom avea imaginea cea mai vie a gloriei și păcatelor barocului.

Trebuie să recunoaștem totuși aici, dacă nu o filosofie, cel puțin o mare îndrăzneală, aceea de a fixa înfruntarea cu destinul pe terenul cel mai vulnerabil; și că sărbătorile baroce ale trupului îi adresează o provocare directă și mîndră.

De fapt, zeii antici vor muri abia în 1863. Atunci cînd va fi expusă Olympia lui Manet. Dar acceptînd un trup perisabil ei se pregătesc de pe acum în vederea clipei cînd vor dori, poate, la rîndul lor să ajungă într-o stea. Chiar dacă în **Judecata lui Paris** zeițele încă zîmbesc și par să spună, fiecare, ca o simplă femeie: fii frumoasă și taci!

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

O piesă pentru emanciparea femeii, dar mai ales pentru emanciparea bărbatului

Atmosfera de platou cu tensiunea specifică și cu dezordinea palpitantă a unei înregistrări de emisiune, cu tenta ușor frivolă a dialogurilor azvîrlite la întîmplare, în timp ce unii tehnicieni potrivesc lumina, alții reglează sunetul și alții fixează camerele de transmisie. În timp ce sună iritante telefoanele și de la celălalt capăt al firului se aude hohotul de rîs al publicului amuzat și dezlănțuit, a oferit Ecaterinei Oproiu pretextul unei schimburi de dezbateri pe tema emancipării femeii, dar mai ales a bărbatului! Transfigurarea celor două opinii contradictorii, prin două personaje. Reporterul și Reporterca, bine delimitate din punct de vedere „biologic și somatic" (observația aparține autoarei) declanșează, odată cu surîsurile standard, cu ironiile și malițiozitățile jucate ca la biliard, cu lecții și convingeri morale prea bine sedimentate, o confruntare dramatică pe tema egalității noastre de gen și a responsabilității noastre față de legile societății și față de legile firii. „Întîmplarea" face ca Reporterul și Reporterca să regăsească recuzita vechilor dezbateri intime cînd în calitate de soț și de soție împărțeau aceeași sărăcie, aceeași disperare și pînă la urmă același deznodămînt! Desigur, acum, la ora emisiunii, vechile sechele, vechile prejudecăți și contradicții izbucnesc acut și protagoniștii își șfîșie amintirile cu cruzime, relevîndu-și bunele maniere și bunele intenții doar în timpul înregistrărilor, adică de ochii lumii odată cu pronunțarea formulei fatidice „Avansați înainte!", titlu de carte cu interviuri semnată de Reporteră, titlu provizoriu de emisie și pleonasm rostit cu ironie amară și cu coada ochiului spre bulevard. Viața e mult mai complicată decît ne închipuim noi care habar nu avem ce se întîmplă de fapt în culisele emisiunii, ce drame se consumă în clarobscur, la lumina discretă a platourilor fără reflectoare, la lumina existenței cotidiene, cînd protagoniștii redevin ei înșiși, cu grijile, și erorile, și regretele, și visurile lor spulberate. Sînt necesari martori în această instanță supusă la rîndul ei judecății opiniei publice (deși încă nu se știe exact ce va rămîne din emisiune) și sînt chemate în sprijinul tezei emancipării femeii cîteva personaje înregistrate pe bandă magnetică, intîlnite de autoare de-a lungul peregrinărilor prin țară. Reportera provoacă la dialog oameni care vin în instanță cu experiența lor de viață, surprinzători prin modul de a gîndi, de a se exprima și de a convinge. Lecția lor de viață este zdrobitoare. Reportera se repliază discret, ca la un acompaniament de pian, lăsînd să gîlgîie sau să mușlească realitatea plină de sensuri și unor destine paradoxale și uneori frenetice. Experiența de gazetar sfărîmată a Ecaterinei Oproiu, a gazetarului care este el însuși un spectacol, un spectacol al conștiinței și al inteligenței, îi facilitează cîteva dialoguri de teatru memorabile, dar îi joacă și un renghi: piesa devine un lung, un prelung interviu amenințat uneori de didacticism și mai ales de tezism flagrant. Dar, poate oare o suită de interviuri să se transforme într-o piesă de teatru, într-un spectacol? Desigur, dramaturgiei semnate de Ecaterina Oproiu i se pot aduce critici întemeiate și corecturi abile. În sală, aproape fiecare om e dramaturg! Esențial e însă faptul că autoarea are de comunicat și de confruntat idei fundamentale care frămîntă, dacă vreți „de milenii" și care — Dumnezeule al utopiei! — trebuie odată lămurite. Dacă e teatru ceea ce vedem? E teatru, fără îndoială, pentru că spectacolul opiniilor care se ciocnesc are destulă tensiune și destul trimitotoluen pe cap de locuitor. Rămîne de văzut dacă unele dialoguri nu se puteau reduce, ca să nu creeze senzația că se repetă la infinit și în toate variantele posibile aceeași obsesie, dacă nu cumva s-ar fi putut renunța la o întreagă „bandă magnetică", și chiar la cîteva personaje. Dar tot atît de adevărat este că după zbuciumatele metamorfoze prin care trece o piesă de teatru pînă să vadă luminile rampei, e greu să-ți păstrezi cumpătul și obiectivitatea de chirurg ca să tai, eventual cu ajutorul altora, într-un text ce are tot timpul să se înmobilizeze prin confruntarea cu publicul. Pentru că publicul participă direct la ceea ce se întîmplă pe scenă, are propriile comentarii aproape pentru fiecare dialog care-i zboară pe deasupra capului.

Aceasta e marea victorie a spectacolului. Adeziunea la public!

După un final oftat, în aplauzele torențiale ale spectatorilor am văzut-o pe autoare grăbindu-se să dispară discret înainte de a fi desconspirată, lăsînd în urmă desfășurarea pirotehnică a dialogurilor sale spirituale și usturătoare. Dacă Bernard Shaw s-ar fi născut femeie, atunci fără îndoială ar fi trebuit să împrumute ceva și din verva, ironia și umorul Ecaterinei Oproiu. Dar Bernard Shaw nu s-a născut femeie.

Ce s-ar fi întîmplat dacă acest spectacol nu și-ar fi găsit interpreții ideali pe scena Teatrului Bulandra? După afirmațiile unora nu ar fi avut același succes. Pentru că e regizat corect și înțelegerea subtextelor de către Cătălina Buzoianu. Pentru că e interpretat magistral de Gina Patrichi și Octavian Cotescu, vicleni și tandri, sublimi și malițioși disperați și lucizi în rolurile lor care din păcate se subțiază spre final și cad sub teză! Pentru că Draga Olteanu Matei pune mult suflet și multă gingășie lăuntrică în rolul unei femei gladiator care știe să se ridice mai presus de condiția ei biologică și să rămînă un om triumfător și generos. Ica Matache, într-un personaj care putea fi redus din economia spectacolului, s-a apropiat de atmosfera rarefiată a poeziei dar nu a convins ca altă dată. Tamara Buciuceanu Botez a făcut dintr-o femeie-demagog ceea ce trebuia, adică o femeie-monstru, o femeie-cabotin. Cătălina Pintilie și Minaela Marinescu au creat un moment savuros de surprinzătoare autenticitate, rostind cu sufletul la gură și candoare cîteva replici ucigașe pentru colecția de aforisme a contradicțiilor dintre generații. Mariana Mihuț a spulberat orice prejudecată privind teza spectacolului, intrînd în personaj ca într-un butoi cu pulbere și strigîndu-și replicile pentru toți cei care au urechi de auzit și ar trebui să audă. Adrian Pintea n-a avut ce să joace. Mihai Mereuță a făcut o adevărată bijuterie dintr-un rol inutil. Lucia Mara și Aurel Cioranu au creat nemaipomenit în spectacol atmosfera necesară platoului de televiziune cu toate zvonurile imediate care vin din afara pereților bine izolați fonic — uneori la propriu și la figurat.

În concluzie, piesa „Interviu" de Ecaterina Oproiu este un spectacol antrenant, captivant, care va ține mult timp afișul la Teatrul Bulandra, un spectacol care nu trage fiinuță de adunare la sfîrșit și care lasă deschisă ordinea de zi.

A. DOHOTARU ■

P.S. Dar pînă la urmă, cine are dreptate, femeia sau bărbatul? Desigur, femeia!

Cronica filmului

Legenda șerifului din Tennessee

Despre violență — acest veritabil flagel al secolului nostru — se poate vorbi în mai multe feluri; regizorul Phil Karlson a ales în filmul „Legenda șerifului din Tennessee" calea cea mai dură. Violența este arătată aici printr-o manieră ea însăși violentă, extrem de violentă chiar, loviturile sau rafalele armelor abundă și sînt cumplite, șerifu justițiar (personaj care a existat în realitate, în realitatea americană a anilor '930) pare angrenat, fără voie, într-un vacarm al groazei și morții, el însuși este adus la acea stare paroxistică în care, făcîndu-și dreptate singur, ajunge să procedeze ca un asasin de meserie. Relația lege-datorie-destin existentă la acest om — excelent interpretat de către Joe Don Baker — pune sub semnul întrebării, pînă la un moment dat, însăși posibilitatea aplicării dreptății într-un mediu social corupt, într-o veritabilă junglă umană în care banul, specula, prostituția au reușit să formeze un fel de sindicat al crimei, puternic și bine organizat, terorizînd o întreagă comunitate de oameni.

Un film, așadar, vizualicește vorbind, cumplit. Făcut cu patimă, cu sinceritate, cu amărăciune. Un film la care spectatorul nu este menajat deloc, dimpotrivă: la un moment dat am putea fi tentați să credem că avem de-a face cu o peliculă comercială — repet: sinceră, amară dar comercială — și poate că ceva „comercial" există într-adevăr la acest film — nu se poate însă să nu remarcăm faptul că, pe întreg parcursul său, eroul — „incoruptibilul" șerif dintr-un mic orășel de provincie — reprezintă un pătimaș elogiu adus setei de dreptate, iar acesta este lucrul esențial în acest film.

Problema „eroului singular", susținător al legii, gata să se la în piept chiar și cu o lume întreagă numai pentru a fi respectată ideea de dreptate, nu este nouă, în arta americană în general, în cinematograful american mai ales: descins din westernul clasic, șeriful a coborît, treptat, într-o lume mai citadină: clasicul „pistolar" a părăsit treptat problemele crescătorilor de vite, intrînd mereu mai mult în angrenajul social al orașelor, ajungînd să facă politică chiar. Un astfel de produs este și șeriful nostru din Tennessee. În plus avînd o notă (destul de singulară în deobște la acest tip de erou) de candoare, de căldură. Drama sa — drama sa reală — devine monstruoasă în momentul în care îi atinge familia, femeia iubită, în acest moment furia șerifului, adusă la limite paroxistice, explodează într-o manieră vecină cu demența. Iar exact în acest moment intervine lumea: cetățenii onești ai orășelului nu vor mai fi pasivi de acum înainte. De acum, uriașul și bunul șerif din Tennessee va avea oamenii cinstiți de partea sa, gata să lupte și nu numai să ceară a fi apărați. Aici, prin acest final deschis, morala evidentă a filmului permite a înțelege și justifica violența atroce de care am mai pomenit, violența cu care e realizat acest, așadar **moral**, film.

HORIA PATRAȘCU ■

Recent, piesa Prețul de Ion Băieșu a împlinit 400 de spectacole la Teatrul de Comedie din București. Spectacolul (în care strălucesc, printre alții, Stela Popescu, Vasilica Tastaman, Corneliu Vulpe, Mircea Șeptilici) se joacă în continuare cu casa închisă.

MARIA CIOBANU:

Făcînd folclor, oamenii gîndeau la tot neamul românesc, la cei mai buni și la cei mai drepți

• Cîntăreața de muzică populară Maria Diaconu-Ciobanu s-a născut la 3 septembrie 1937 în comuna Roșiile (Vîlcea) • Debutează oficial în anul 1961, în cadrul orchestrei de muzică populară Barbu Lăutaru • A mai activat la Ansamblul „Ciocîrlia" al Ministerului de Interne și la Ansamblul „Doina" al Ministerului Apărării Naționale. Din anul 1974 face parte din Ansamblul „Doina Ilfovului" • A susținut concerte în toată țara, cu toate formațiile de muzică populară din România • Cu Ansamblul artistic al C.C. al U.T.C. a susținut turnee în R.D. Germană, Olanda, Austria, Cehoslovacia • A cîntat de asemenea în Iugoslavia și Israel • În cariera sa a editat 16 discuri cuprinzînd peste 150 de cîntece • Premii recente: locurile 1, 6 și 9 în marele TOP-RADIO 1976, cu melodiile „Covorul lucrat de mînă" (versuri Ioachim Jugănaru), „Spune nicică adevărat" și „Mă-ntore Gorjule la tine" • Este decorată cu ordinul Meritul Cultural clasa a II-a.

„Cunoscutul cuplu de muzică populară Maria Ciobanu-Ion Dolănescu locuiește pe strada Mitropolit Iosif 57 din sectorul 5 și locuiește în nici mai mult, nici mai puțin de șase camere. Precizăm că aceste șase camere și le-au cumpărat cu bani proprii, bani care, nu e un secret pentru nimeni, provin și de la onorariile substanțiale încasate de cei doi de la nunțile unde susțin programe. După cum nu constituie pentru nimeni un secret că recent au fost cooptați în „trupă" doi frați ai lui Ion Dolănescu care sînt foarte departe, după opinia specialiștilor, de adevăratul spirit al muzicii noastre populare. Dealtfel, după opinii avizate, și titularii înșiși se complac, cel puțin după un timp, în penibile improvizații, spectacolele lor nu au nota de decență cerută, iar cuplul însuși își dă uneori în petic în așa hal, încît s-a ajuns la situația ca la chiar Sala Palatului din București cei doi s-au luat la bătaie și spectacolul a fost aminat... Deși stau în șase camere, anul trecut (1973, n.n.) Ion Dolănescu și Maria Ciobanu, sprijiniți de un alt coproprietar al imobilului, au deschis un proces cerînd evacuarea lui Gheorghe Viorel, care este un om cinstit, un om singur, se apropie de 60 de ani și are doar o cameră și bucătărie...". Am citat mult, dar trebuie să se înțeleagă ceva, din ancheta Și cuplul Ion Dolănescu-Maria Ciobanu trebuie să asculte de lege, apărută în 20 aprilie 1974 în Flacăra. Reprezint revista Flacăra și azi, 19 ianuarie 1977, și sînt semnatarul articolului din aprilie 1974. Maria Ciobanu, ce spuneți în legătură cu aceste lucruri acum?

— Mă bucur mult că mi-ați intrat în casă și vă doresc sănătate tuturor celor de la revista **Flacăra**. Sînt o femeie simplă, nu prea citesc, dar revista **Flacăra** o citesc. Cu articolul pe care l-ați scris atunci pot să vă spun că ați avut dreptate. Gheorghe Viorel nu era atît de cinstit dar nici în stradă nu trebuia aruncat. Nici n-a fost. Dacă recunosteam de atunci, chiar public, că lucrurile de acolo erau adevărate eram scutită de multe necazuri, greutăți și umilințe. Din casa aceea de pe Mitropolit Iosif 57, mobilată extraordinar cu banii noștri, ai amîndurora, am fost eu însămi dată afară. Cêva extraordinar, parcă s-a răzbunat viața pe mine.

— Ce faceți acum, cum vă simțiți, care vă este starea civilă, ce face într-un cuvînt omul Maria Ciobanu?

— Am din nou o casă frumoasă, frumos aranjată. Sînt căsătorită cu Ioachim Jugănaru, angajat ca și mine la Ansamblul artistic „Doina Ilfovului". Ne iubim și ne înțelegem. Așa se spune, nu? Eu nu mă exprim poate prea frumos și vă rog să mă scuzați pentru aceasta. Am două fete care locuiesc aici, împreună cu noi. Cea mică se numește Camelia, are nouă ani și învață la școală limba chineză. Învață excelent. Are numai note de 10. Cea mare, Leontina, are 16 ani. Învață bine, este cuminte și cîntă, zic eu, frumos. A și apărut alături de mine în cîteva concerte. Dar la să le chem pe amîndouă să ne cînte ceva.

— Din cîte mă pricep eu, cîntă într-adevăr foarte frumos și mă bucur pentru dumneavoastră că aveți o familie închegată și fericită. Dar să vă întreb altceva: ați mai acorda vreun interviu revistei Flacăra?

— Am apucat timpuri grele și nu am o cultură bogată, deși am 39 de ani. Cînd aveam 13 ani mi-a murit tata. Au rămas singuri, în acea zi dureroasă, 7 copii și mama lor. Asta s-a întîmplat în comuna Roșiile, județul Vîlcea, unde m-am născut. Eu am fost și sînt cea mai mică dintre copii. Sărăcia s-a făcut simțită în casa noastră atunci cînd a murit stîlpul casei. Tata a fost lăutar român și v-aș ruga să scrieți chiar așa.

— Scriu chiar cum mi-ați spus. Pe dumneavoastră vă cheamă chiar așa, Ciobanu, sau este un nume ales pentru cariera artistică?

— În acte sînt numită Diaconu, dar tata a avut două nume și ne-a declarat pe cei 7 copii după cum i-a venit. În ziua cînd m-a declarat pe mine, venise rîndul numelui Diaconu. Dar lumea în sat spunea: cîntă Maria lui Ion Ciobanu. Da, mă și faceți să rîd, sigur că doar atunci cînd cîntam lumea spunea așa. Hăuleam pe dealuri. Toată lumea știa cînd treceam dealul. La 16 ani am urcat prima dată pe scenă. Tot tata săracul spunea deseori: Pe Maria o voi face o mare artistă. Să

vedeți cum au stat lucrurile. Tata l-a ajutat pe Mircea Buciu să intre în viață sigur pe el și el m-a ajutat pe mine. Așa a crezut el că este bine și frumos. Vorbesc prea mult despre tata. Vă supărați? Bine. Tața a compus un cîntec foarte frumos despre Aurel Vlaicu. Făcînd folclor, oamenii gîndeau la tot neamul românesc, la cei mai buni și la cei mai drepți. Să luăm un exemplu.

— Da, de acord, dar să luăm unul pe care să-l știu și eu.

— Ce fel de ziarist și om ați fi dacă n-ați auzit cîntecul **Radu mamii?** Radu nu este unul care bea doar așa că-i place. El este deștept, se gîndește la el și la ceilalți și este cam trist. Simți imediat că este un om mare, un exemplu pentru ceilalți. În folclor trebuie să cînți despre oameni adevărați, nu făcuți de cineva de dragul cuiva. Oamenii să fie buni, sinceri, drepți.

— Din cîte se înțelege pînă acum, drumul dumneavoastră seamănă cu al mai multora. Copii săraci în urma morții unui părinte sau din cauza altor împrejurări dramatice, dar talentați, plecați în București sau în alt mare oraș și găsindu-și acolo, sprijiniți de partid și de stat, condițiile necesare afirmării. Dar nici un drum nu este tras la mașină după altul. Cum a fost al dumneavoastră?

— N-a fost deloc ușor. Sînt eu, cum ziceți dumneavoastră, celebră, am mîncat mai multă bătaie decît o femeie obișnuită. În fine.

— Chiar. Să-mi vorbiți, vă rog, despre începuturile carierei dumneavoastră.

— În anul 1959 m-a ascultat fluierașul Ion Văduva. I-a spus fratelui meu: de ce n-o înscrieți la concurs? Fratele meu: o duce rău cu bărbatul ei, nu poate. Văduva: ce dacă? El, Văduva, a plecat, dar a insistat și mi-a trimis trei recomandate și două vederi. M-am înmuiat și am venit la concurs la Barbu Lăutaru. Maria Lătărețu era bolnavă și tovarășii aveau nevoie de o altă olteancă. Asta se întîmpla în noiembrie 1961. Dar a venit Maria Tănase de mînă cu Minodora Nemeș. Cum era un singur post, au angajat-o bineînțeles pe Minodora. Am vrut să plec la Roșiile, dar nu m-au lăsat. M-au luat într-un turneu de o lună prin țară și am venit cu o sumă care mi s-a părut enormă, 7 000 de lei. Am fost împreună cu Maria Lătărețu, Rodica Bujor, Ion Luican, Angela Moldovan și Ștefan Lăzărescu. Cînd m-am întors, am dat examen la Ansamblul Ciocîrlia. Erau 280 de candidați și candidate și am reușit două. Eu și Irina.

— Care Irina? Loghin? Dacă despre ea este vorba, spuneți-mi cum vă înțelegeți acum, cînd, iată, au trecut niște ani?

— Loghin, Loghin. Relații bune. Profesional ea mă admiră foarte mult.

— Sînteți în București de 16 ani. Există și pe aici un folclor, propriu-zis un pseudofolclor, cel orășenesc. Aici deci ați învățat vreun cîntec nou, un cîntec popular autentic?

— În primul concediu m-am dus în comuna natală și am învățat. Am învățat, de asemenea, multe cîntece de la lăutarul român Furnică din comuna Vălenii. Odată, Furnică a venit în București și a stat la noi două zile. Altă dată i-am trimis casetofonul și el mi l-a înapoiat cu două benzi pline cu cîntece.

— Gîndindu-mă, firește, cu simpatie la lăutarul român Furnică, aș vrea să vă întreb care este rolul acestor oameni la menținerea marilor bogății ale folclorului nostru?

— Vedeți, Furnică n-are o voce prea grozavă și nici la vioară nu cîntă perfect. Iubește însă extraordinar de mult cînteul și culege mereu altele. Sigur că noi îi plătim, dar este normal așa. După mine, rolul lor este foarte mare și poate că ar fi bine să scrieți și despre el.

— Unde seamănă viața dumneavoastră cu bucățile pe care le cîntați?

— Cîntecele se fac din întîmplări. Ale altora, nu ale mele. Cu timpul însă și întîmplările mele ajung cîntece...

— Dacă nu cumva au și ajuns. Iertați-mă că v-am întrerupt, continuați!

— Vorbesc de întîmplările mele. Dacă întîmplările tuturor ajung cîntece înseamnă că viața este veșnică. Am spus bine?

— Extraordinar de frumos și desigur și bine. Alături de folclorul consacrat, să-i spunem vechi, se pot auzi și piese ale unui folclor nou, în care se cîntă, direct, realizările societății noastre, noua viață de la țară, dragostea oamenilor din agricultură pentru patrie și partid, pentru cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Faptul este normal și moral. Din punct de vedere artistic, ce condiții credeți dumneavoastră că trebuie să îndeplinească acesta pentru a fi pe deplin receptat de oameni?

— Unele nu sînt suficient prelucrate, iar textul nu vorbește de fiecare dată despre oameni. Dacă iubești numai munții, indiferent cum îi chemă, te poți numi excursionist sau alpinist. Dacă iubești oameni, te poți numi om.

— Discutăm sincer. De aceea nu putem ocoli o chestiune: nunțile.

— Nu-mi convine tema. Fiind foarte iubită, sînt invitată mult. Este de fapt o muncă foarte grea, o atmosferă nu de fiecare dată extraordinară. De cînd sînt încadrată la „Doina Ilfovului", din 1974, nu mai am timp. Merg extrem de rar.

— N-aș zice că am rupt inima tîrgului cu un asemenea răspuns, dar altul nu avem. Cum arată ziua dumneavoastră de muncă? Ce credeți despre muncă?

— Am muncit de mică. Eu am cîntat muncă muncind. Zilnic, lucrez conform programului la Ansamblul artistic „Doina Ilfovului". Avem multe deplasări în provincie care înseamnă, pe lîngă satisfacții, și muncă, oboseală, atenție și chiar tracasare. Ajunsă acasă văd de copii, fac mîncare, spăl, calc, ca orice femeie. Trebuie însă să găsesc și pe puțin 2—3 ore pentru a repeta sau a învăța noi cîntece. Se întîmplă să lucrez și 16 ore pe zi. Deși s-ar putea crede altfel, nici un cîntec nu seamănă cu altul. Pe de o parte. Pe de alta trebuie să vă gîndiți că am o singură meserie și aceasta este vocea. Trebuie să mi-o îngrijesc foarte bine și s-o folosesc mult. V-aș spune ceva, dar nu știu dacă interesează.

— Dacă interesează, vă consemnăm, dacă nu, nu!

— Mă iubește multă lume, lume care iubește muzica populară românească. Nu refuz niciodată bisurile sau cererile. Cînt chiar și 100 de minute fără pauză și acum nu mai am 22 de ani. Și acum lucrul acela: de 4—5 ani am insomnii. Nu pot să dorm sau nu știu cum să spun. Odată mai demult am visat că-mi pierdusem vocea. Eram fără voce pe culoarul unui tren. M-am trezit plîngînd. De atunci nu pot să dorm, mă zbat în pat și aștept ziua. Ziua, din fericire, nu visez.

— Resimt o emoție sinceră ascultîndu-vă, căci dumneavoastră, cîntăreții aveți, ca și sportivii, de exemplu, o viață, artistică firește, scurtă. Totuși nu vă îngrijorează atît de mult eventuala pierdere a vocii și pentru că, grație ei, aveți avantaje materiale mai mari decît cele obișnuite?

— Ba da. Mă gîndesc la pierderea avantajelor materiale de care vorbiți dar o fac ca mamă de copii, ca o femeie care am frați pe care-i ajut. La mine mă gîndesc în ultimul rînd. Dorința mea cea mai fierbinte este să dau acestei societăți, care mie mi-a dat atît de mult, trei copii sănătoși, bine crescuți, care să știe carte și să facă acest pămînt mai harnic, mai frumos și mai fericit. N-am dus o viață fără greșeli dar acum, la deplină maturitate, v-o spun clar: față-n față cu viitorul copiilor ei, copii ai patriei, Maria Ciobanu vede lucrurile alt fel.

— Ce vreți să-mi mai spuneți? Spațiul tipografie s-a cam terminat, trebuie să fim mai scurți.

— Regret nespus de mult că nu m-ați invitat niciodată să cînt în Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar. Am fost totuși de cîteva ori și am rămas teribil de impresionată. Este ceva extraordinar! Mi-au plăcut Adrian Păunescu, Tudor Gheorghe și Mircea Vintilă. Pe ei trei i-aș asculta mereu. M-a emoționat mult ce extraordinar a fost la Librăria Sadoveanu cînd a fost lansarea cărții **Pămîntul deocamdată** de Adrian Păunescu. Spuneați dumneavoastră mai înainte că întîmplările mele au și ajuns cîntece. Chiar au ajuns. Băiatul meu, căci am și un băiat, are aproape 5 ani și stă la tatăl lui. La Ion Dolănescu. Ca să-l văd apelez la executorul judecătoresc. E o mare durere ca mamă fiind să n-ai copilul lîngă tine. Cînt două cîntece cu el, cu Ionuț. Este adevărat deci că întîmplările ajung cîntece. Însă și mai scurt, vorba dumneavoastră: în fața vieții, chiar dacă mai întîmpină dificultăți, Maria Ciobanu va cînta sincer și frumos comorile folclorului românesc.

EUGEN SECELEANU ■

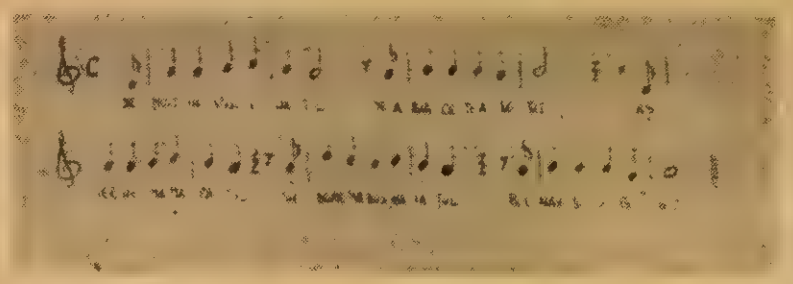

versuri ȘT. O. IOSIF — muzica DAN ANDREI ALDEA

Din nou acasă

De mult înstrăinatul
De-abia ce ți-a sosit
Așterne-i, mamă, patul
Să doarmă dus băiatul
Bolnav și obosit...

Bătu el multă cale
De cînd te-a părăsit
Învins de dor și jale
Pe prispa casei tale
Se culcă obosit...

Ci de-l întrebi: pe unde
A fost, și ce-a găsit
El rana-și va ascunde
Și nu va ști răspunde.
Decît: sînt obosit...

Cascada somnambulilor

„Înțelegeți că nu-mi face nici o plăcere să răscolesc niște amintiri care mă dor și care, mă rog, nu-mi face nici o plăcere să le tulbur, să le vîntur prin lume. Sînt o femeie modestă, nu-mi place publicitatea, nu-mi place zgomotul care se face în jurul bărbaților sau femeilor care se întorc în țară, pentru că nu merită. Nu merită atîta importanță, vreau să zic".

Ne aflăm într-un apartament de la etajul VIII al unui bloc din Drumul Taberei. Interior calm, odihnitor, cu lumină dulce, mobilat modern, colorat. Amfitrioana noastră e o femeie tînără, îmbrăcată decent, cu gust. A lăsat lucrul de mînă alături, pe canapea, și ne-a oferit un fotoliu comod pentru o conversație delicată.

„M-am trezit aruncată într-o situație disperată, pe care n-am prevăzut-o, n-am scontat-o. Viața mea a fost o viață liniștită, o viață de om comun, o viață banală, din care au lipsit cutremurele și spectacolele de stradă."

Ileana V. lucrează într-un spital din București. „Ați fost vreodată într-o sală de nașteri ?", m-a întrebat. Am fost, întîmplarea face că am fost, i-am răspuns. „E extraordinar, nu ?" Într-adevăr. „Ei bine, nimic din lumea asta nu poate fi mai înălțător decît să dai naștere, și eu, cu modestele mele puteri, le ajut pe femei să dea naștere, suflîndu împreună cu ele în timpul travaliului și trăiesc spaimele și emoțiile lor dinainte, din timpul nașterii și după naștere". Aveți copil ?, am întrebat-o. „Nu".

„Oricît de ingenios aș fi construit în vis propria mea biografie, n-ar fi fost imposibil, credeți-mă, să mă pun în situațiile pe care mi le-a potrivit viața, în capcanele și cursele pe care mi le-a întins destinul. Dacă există destin, dacă există undeva cineva care ne trage destinele pe sfoară. Probabil că există. Să știți, nu sînt credincioasă de felul meu și nu sînt prea dusă la biserică, nu mă rog în genunchi înainte de culcare și nu-mi fac semnul crucii la masă : prin urmare, nu aveam și nici nu am de ce să-mi fie frică. Spaima, de obicei, îl face pe om mai prevăzător. Eu mă simțeam un om liber și un om necesar undeva, într-un anume loc de muncă despre care oamenii află din cînd în cînd, mai ales cînd se anunță prin ziare că într-o maternitate o femeie oarecare a născut mai mulți gemeni și un bărbat s-a îmbătat de bucurie. Cînd am auzit că Aurel a rămas în străinătate, m-au trecut fiorurile. Bărbatul care mi-a comunicat prin telefon vestea asta nu-și închipuia că eu habar n-aveam de excursia în străinătate a omului meu. Eu știam doar că plecase undeva pe teren, mi se pare la Cluj. Pe vremea aceea orașul încă se chema doar Cluj. E adevărat că la plecare îl întrebasem de ce ia aparatele de fotografiat și aparatul de radio și... Dar cum la ora aceea noi aveam două domicilii, mi-am închipuit că le mută dincolo, în casa din Turturele... Mă întrebați dacă pînă atunci nu dăduse nici un semn că vrea să plece. O plecare ca asta este oricum o trădare, nu ? Mă întrebați dacă nu cumva aceasta era cel mai bun semn că îi eram indiferentă ? Greu de răspuns. Nici o clipă nu mi s-a părut că vrea să plece și n-a făcut nici o mărturisire în acest sens. Era un om calm, echilibrat, cam tăcut, cam închis în el, e adevărat, stringător și pămîntul în cheltuieli. Aveam peste 50 000 de lei la C.E.C. Intenționam să ne facem o casă sau să ne cumpărăm o mașină. Banii ăștia însă au dispărut odată cu plecarea lui. Și am rămas să-i plătesc încă 7 000 de lei datorie la C.A.R. N-am simțit dispariția banilor cîtă vreme a fost el aici. Nu mă uitam toată ziua-bună ziua în C.E.C.-uri. Prin urmare, el a făcut ce-a vrut, a operat cu banii cum l-a tăiat capul. Și asta sub masca bărbatului și tovarășului de viață cu o viață ireproșabilă. E greu să-ți imaginezi că omul de alături te poate înșela într-atît încît să-ți fure pînă și covoarele de sub picioare ! Pot fi oare eu învinuită de naivitate ?

Trei săptămîni mai tîrziu primesc o carte poștală rece și triumfătoare de la Viena : „Zarurile au fost aruncate. Fiecare cu viața lui !" În casa din strada Turturele n-am mai găsit nimic. Totul era pustiu. Se mai păstrau urmele vaselor de cristal și ale mobilelor în praful de două degete. Prin urmare, orice invinuire că Aurel e victima unei rătăciri de moment, a unui șoc, era exclusă. Aurel premeditase această trădare. Și mă simțeam zdrobită, mă simțeam paralizată, mă simțeam, cum să vă spun, distrusă la gîndul că am fost atît de credulă. Cum să nu te pui sub semnul întrebării pe tine ca om, ca femeie, cînd îți dai seama cît de ușor poți fi înșelată de propriul tău bărbat ? Există o lovitură mai puternică pentru o femeie sau chiar pentru un bărbat — decît, poate, moartea — cînd omul de lîngă tine te poate minți atît de ușor, te poate induce în eroare cu atîta — cum să-i spun ? nonșalanță ? — pentru că, să știți, Aurel e un bărbat distins, mamerat, din cale-afară de manierat și plin de... plin de... forță de convingere. Numai că el e în stare să te convingă cu același calm imperturbabil, cu aceeași distincție aristocratică de faptul că un lucru e alb cînd, de fapt, e negru. Are o putere diabolică în a persevera, în a-și impune punctul de vedere, revenind asupra acestui punct de vedere chiar dacă e refuzat, e respins de o mie de ori. Îl dai afară pe ușă, intră pe fereastră. Închizi ușa, închizi fereastra, dărîmă zidul sau intră pe horn, cu același surîs demn, cu aceeași atitudine care nu se ofilește, nu se... cum să vă spun, nu se șifonează, după cum nu i se șifonează hainele. El are în palton, întotdeauna, un umeraș rabatabil și în buzunarul de la haină — o bucată de stofă pentru lustruitul pantofilor. Din acest punct de vedere, e maniac !"

Nu cumva e nebun ?, întreb. Interlocutoarea mea oftează. A vorbit pe nerăsuflate și atît de prinsă de travaliul rememorării unor evenimente de viață depășite și dureroase încît o văd, a obosit, i s-a uscat gura, respiră greu, agitat și suspină adînc. Mi-e teamă să nu plîngă. Nu plînge. Sau, oricum, se stăpînește bine. Probabil că ați mai povestit de zeci de ori ceea ce vi s-a întîmplat — spun. „Da. Dar prieteni, de obicei, mă ascultă".

„Mult mai tîrziu am aflat că Aurel visa această călătorie, această fugă, încă din copilărie. Că eu am fost probabil trambulina lui. Că am fost, dacă vreți, certificatul lui de garanție. Dar toate astea le-am aflat mult mai tîrziu, abia după ce am plecat și eu în America... E o poveste întreagă cu plecarea mea. Am plecat greu. M-a lăsat aici în plin dezastru. Aveam lefă mică și trebuia să plătesc datoriile. Eram hărțuită de tot felul de cunoscuți, care-mi puneau tot felul de întrebări despre plecarea lui. Nimeni nu voia să creadă că eu n-am știut nimic. Și, desigur, e greu de crezut că omul de alături rămîne, în asemenea ocazii, în afara pianurilor pregătite, după unele opinii, în taina nopții, cu fețele înăbușite în perne și, mai ales, în șoaptă. Pe dracu ! Nici vorbă de așa ceva. Și apoi, trebuie reținut faptul că plecarea lui s-a petrecut, dacă e să v-o spun pe șleau, în condiții destul de dubioase."

A uitat, îmi dau seama că, prinsă de această digresiune, a uitat unde a ajuns cu povestea. Mi-am dat seama după cum rătăcește cu ochii prin încăpere, parcă lovită brusc de amnezie. Pînă la urmă, am intervenit eu, ați reușit să plecați.

„Da, dar pînă la plecare am trăit un coșmar sinistru. Să vedeți um. Pe 20 martie era ziua mea i singură, acasă, aruncată ca în fundul lumii, uitată de mulți, compătimită de unii, ironizată de alții, singură acasă, cum vă spun, deschid aparatul de radio și caut postul „Europa liberă". Acum, nu că aș fi vreo oportunistă, vreo ipocrită, eu nu ascultam postul ăsta de radio. Nu făceam politică și nici nu prea urmăream buletinele de știri. În seara aceea, am avut eu, așa, o presimțire că la „Europa liberă" se transmite ceva ai pentru mine. Nu ascultam eu plăcere, ci cu emoție și, de data aceasta, cu teamă. Aurel amenințase într-o scrisoare că dacă nu mi se dă drumul să-l însoțesc „dincolo" o să facă un scandal cum nu s-a mai pomenit.

Nici nu apuc să mă dumiresc ce ascult și mă trezesc cu o informație care m-a făcut una cu pămîntul. Aurel, slăbit, diform, ros de foame și de sete, făcea greva foamei în fața unui public înfierbîntat și încîntat de tot felul de amatori de senzațional, de reporteri și fotoreporteri, în semn de protest pentru că nu mi se acorda pașaportul ca să-l însoțesc în America, în sprijinul tuturor cetățenilor care cereau „reîntregirea familiilor". Aurel pe post de erou, pe post de tribun al unor cauze care nu mi se păreau și nu mi se par nici astăzi potrivite pentru caracterul său ! Dar nebunia era că în acel haos de glasuri care strigau prin aparat, care instigau la protest, care comentau, care se jeleau, care condamnau, era pomenit și numele meu. De ce trebuia să mi se întîmple tocmai mie una ca asta ? ! N-am dormit toată noaptea. Îmi dădeam seama că la ora aceea numele meu era pe multe buze, pe multe coloane de ziar și realitatea aceasta avea să mi se dezvăluie ridicolă și grotescă abia la sosirea în America, răsfoind dosarul „grevei" adunat cu grijă, cu pedanterie, din ziare, din reviste. La ora emisiunii postului de radio „Europa liberă", „greva foamei" lansată de soțul meu în mijlocul atîtor evenimente care zguduiau lumea și pe care eu le ignoram ca să nu-mi fac probleme în plus, ca să nu sufăr pentru alții, mă îndurera, mă sfîșia. Cine eram eu, la urma urmei, ca să fiu pomenită de oameni necunoscuți, ca să fiu făcută portdrapel al unor revendicări și resentimente străine de voința și de credința mea ? Mă întrebase pe mine cineva dacă sînt de acord să împărtășesc acest destin ? Nimeni. De unde atîta iubire într-un om care m-a părăsit fără nici un cuvînt ? De unde atîta obsesivă nevoie de mine, împinsă pînă la sacrificiu, la jertfă prin înaniție ? Oricum, eram îndrăgostiții la ordinea zilei. Un fel de Romeo și Julieta aruncați de o soartă ingrată în socialism și în capitalism. Dar dacă omul acesta mă iubește într-adevăr ? Poate un om să declanșeze marele mecanism al ambiției și al puterii, să apeleze la ajutorul opiniei publice pentru regăsirea femeii iubite, dacă nu ar fi împins de sentimente puternice, de sentimente care depășesc condiția omului de rînd ? Aurel apărea acum în fața opiniei publice ca soțul ideal, ca bărbatul mult visat, ca simbolul îndrăgostitului, pentru care nu există piedici în regăsirea iubitei sale rătăcite în hățișurile istoriei ! Ce vorbe mari ! Doamne, ce vorbe mari ! Totul n-a fost decît o enormă mascaradă. Totul fusese regizat din umbră de oameni care aveau nevoie de scandal, de publicitate, de justificare în fața unor anumite foruri pentru activitatea lor. Aveam să mă conving, din păcate mult prea tîrziu, că oamenii aceia care au acționat din umbră și care l-au convins pe Aurel să declare greva foamei pentru mine, să se pună în fruntea unor transfugi nenorociți ca el și să facă dintr-o problemă intimă — a noastră, adică — o problemă, cum să vă spun, politică sau diplomatică, erau o adunătură de somnambuli periculoși. Pe de altă parte, Aurel cel înfometat, cel însetat, cel bolnav, cel consultat de medici în fiecare zi ca nu cumva să sucombe, mi-a spus, rizînd, ca și cum ar fi tras ciapa lumii, că în timpul grevei se hrănea discret cu biscuiți și cu sucuri. Adică, ce credeți voi, Aurel e prost, își pune el pielea la saramură pentru alții, așa, din senin, face el pe eroul fără să tragă la fit ? Bunul, calmul, tăcutul, tandrul Aurel de dinainte de fugă a devenit la New York de nerecunoscut : impulsiv, dezechilibrat, gargaragiu, speriat și în permanent conflict cu oamenii. Un furios refulat.

Am luat avionul într-o dimineață și noaptea tîrziu am ajuns pe aeroportul Kennedy. Aeroportul e ca un labirint. Mi-au trebuit vreo două ore și jumătate să ies din vacarmul acela, din vîrtejul acela cu aer condiționat și ecrane mari de sticlă prin care se scurgeau avioane imense de pe toate continentele. Era o noapte plină de lumini. N-am văzut în viața mea un oraș mai luminat ca New York-ul. După atîtea ore de zbor parcă nici nu mai atingeam pămîntul. Nici nu știu dacă am mai atins vreodată pămîntul bine, dacă am mai călcat vreodată adînc, sigur, pe asfalt cîtă vreme am trăit în orașul acela zgomotos unde, în cel mai liniștit cartier, parcă te afli în preajma unui ocean pregătit de furtună sau lîngă o mare uzină de singe. Da. Da. Am coborît din avion. Am refuzat orice interviu. Nu mă aflam în America în calitate de refugiat politic sau în calitate de individ, cum să vă spun, apatrid. Veniseм la chemarea soțului meu, conform tuturor uzanțelor internaționale, și nu eram dispusă să rămîn dacă mă simțeam rău sau dacă m-ar fi jignit cineva. E adevărat, acum e timpul să vă destăinui faptul că am insistat și eu să vin în America. În singurătatea mea, în avalanșa de vești primite pe calea undelor, vești care mă alarmau, dar mă și îndîrjeau, în larma comentariilor și aprecierilor făcute de cunoscuți și necunoscuți, bombardată de scrisorile delirante ale lui Aurel, mă hotărîsem să plec și să obțin cu orice preț pașaportul. Era și o chestiune de ambiție la mijloc. Era și o chestiune de curiozitate. Ajunsesem la un moment dat să mă rog la serviciul de pașaporte cam așa : „Dați-mi drumul să plec, tovarăși, e unica mea posibilitate să văd lumea. Nu rămîn acolo. Mă duc să văd cum e și mă întorc. Dar vreau să văd cu ochii mei cum e dincolo". Și oamenii mi-au dat viza deși, dacă stau să mă gîndesc bine, după cît rău le-a făcut Aurel prin „greva foamei", n-aș fi meritat tratamentul înțelegător care mi s-a oferit. Pentru că, într-adevăr, eu trebuia să mă vindec de iluziile lui Aurel și de curiozitatea mea. Trebuie să recunosc că, de fapt, nu-mi făcusem niciodată planuri de călătorie în America. Nu le credeam realizabile.

Și acum, iată-mă la New York, alături de bărbatul care m-a refuzat pentru a doua oară în căsătorie printr-o „grevă a foamei". Foiau în jurul meu bărbați și femei de toate vîrstele, vorbind ca niște dilletanți în limba română. O limbă ciudată, care mie mi se părea arhaică, plină de ingrediente străine și de bîlbîieli. Un preot cu acre de sfînt și de patron, autoritar și cinic, un șef de partid agitat și plin de amenințări la adresa comuniștilor, alt șef de partid, rece, calculat, cu figură de mafiot, religios și zeflemitor, cîteva doamne din „înalta societate" românească de peste ocean, prințesc buhăite, fardate strident, pline de sfaturi și de bunăvoință, bărbați cu meseriі și funcții dubioase, femei cu indeletniciri rușinice și cu apetit pentru bîrfă, fii și fiice de foști industriași, negustori de mașini, cu piețe și cu mașini luxoase, vorbind rău și greșit românește etc.... Erau cîțiva oameni triști și uneori ridicoli în dramele și tragediile pe care le trăiesc, cîțiva oameni dintr-o emigrație contradictorie aș spune și mai degrabă decăzută. Sigur că sosirea mea la New York a fost un eveniment. Eram soția chemată de peste ocean, soția „eroului" care a făcut „greva foamei" și a ocupat rubricile de fapt divera cîteva zile din istoria zbuciumată a acestui secol. Eram înconjurată de atenții și de surîsuri ipocrite. Departe de țară. Întîlnești foarte rar un surîs sincer. Sînt și surîsuri care conțin otravă. Și surîsuri care conțin gloanțe. Oamenii printre care am ajuns, cu centrul nervos al existenței lor pe 86 Street, în saloanele unui preot ortodox, sînt în permanent conflict, în permanent război. Sînt încă împărțiți în partide copiate după cele dinainte de război și chiar după cele din 1946—1947. Fiecare grupare cu programul ei, cu lista ei de lideri !!!... Intrigile se țes de la o oră la alta. Listele cu liderii grupărilor se schimbă ușor. Sînt înlăturați și tăiați de pe listă — ca la o gilceavă în parlamentele de pe timpuri — oamenii indezirabili, oamenii care într-o seară nu l-au salutat pe cutare sau au spus despre cutare că e spion sau mitocan. Te apucă rîsul. Să te ții cu mîinile de burtă și să rîzi pînă plesnești. Nici nu mi-a venit să cred că mai pot exista oameni atît de rupți de realitate, care trăiesc în himerele lor și colcăie ca niște șobolani pretutindeni. Toți își păstrează în țară și la micile lor reuniuni, uneori lacrimogene și melodramatice, stăteau picior peste picior arătîndu-și jartierele, bînd cafea și discutînd politica României. Toți își păstrează titlurile dar, de fapt, îndeplineau munci dintre cele mai ingrate și mai dezonorante. Bărbatul meu mi-a atras însă atenția din prima zi că nu e bine să-i întreb cu ce se ocupă și că nu e bine să le fac observații dacă nu vreau să devin suspectă și să mă trezesc izolată.

Trei săptămîni am dus-o zi și noapte în povești și în vizite protocolare. Trei săptămîni ne-am înțeles bine. Desigur, evident, eu făceam gafe peste gafe. Eu, în general, zic ce am de spus. Le-am spus, de pildă, că activitatea lor politică de acolo, cu grupări și certuri și scandaluri și bătăi și împușcături, mi se pare ridicolă și monstruoasă ! Unii m-au urît. Alții s-au obișnuit și m-au acceptat așa cum eram. Mulți m-au crezut „spioană trimisă din România" ca să le stric jocurile și să bag zizanie printre ei. De fapt, trebuie să știți, acolo toți se spionează unii pe alții, toți se cred spioni și se tem unii de alții. E o psihoză, o psihoză potrivită cu societatea în care sînt mai mult sau mai puțin constrînși să trăiască. În orice caz, mult venin și mult rău se varsă din fierea lor în desertăciunea vieții. Sînt bogați ? Sînt săraci ? Majoritatea sînt săraci. Sau sînt din cale-afară de zgîriciți. Săraci, raportînd evident situația lor materială la statisticile modului de viață american. Vedeam că sînt săraci după apelurile severe pe care le făcea preotul ortodox de pe 86 Street cînd venea rîndul bătrînului matelot angajat la cădelnița cu tămîie să strîngă bani pentru biserică. Bătrînul trebuia să se întoarcă de două sau trei ori ca să arunce unul sau altul dintre enoriași un ban în cutia de lemn. Cei mai mulți erau săraci ca și noi și pusi să facă bani. De ce să mint, am intrat și eu în „moara cu noroc". Dar am muncit ca o roabă. Mai rău ca o roabă. Am muncit ca la roabă. N-aveam dreptul să-mi exercit profesiunea de asistent medical într-o specialitate destul de extrem de căutată și de bănoasă, decît după 2 000 de ore de activitate practică voluntară, timp în care urma să învăț terminologia și instrumentarul american, ca, în final, să susțin un examen. Dar cine să mă țină și pe ce bani pînă la terminarea celor 2 000 de ore ? După primele trei săptămîni, bărbatul meu, adică fostul meu bărbat, mi-a pus în vedere că trebuie să muncesc și că mă ajută să intru într-o fabrică de tricotaje. După prima săptămînă, m-au dat afară. Nu eram bună de nimic. Am încercat în altă întreprindere de tricotaje, unde patroană era o bătrînă evreică plecată din Cluj, care m-a ocrotit, a avut răbdare și m-a pus să învăț. Am început să cîștig cîte 2 dolari și 60 de cenți pe oră ! Ceea ce mi se părea fantastic. Pînă cînd am stîrnit invidia tovarășelor mele de atelier, nemulțumite că eu lucram cu atîta zel și făceam atîtea ore peste program, speriate că patroana le va impune regimul meu. Am lăsat-o atunci mai moale. Dar, oricum, trăiam ca niște orbeți. Făceam economii la singe. Mobila ne-am luat-o pe gratis. Știți cum ? Am urmărit peste zi ce mobilă se aruncă pe străzile din cartierul nostru Quins, un cartier spălat, am urmărit, spun, ce mobilă se aruncă și, spre seară, pe la orele 9 am dat o raită și ne-am ales tot ce ne trebuia. Știți, acolo, oamenii aruncă tot ceea ce se demodează și cumpără alte lucruri. Vă spun, ne-am mobilat camera cu lucruri foarte drăguțe și arătoase dar ușor perisabile. Găseam pe străzi, ca la un bazar uriaș, tot ce-și poate imagina un om, între o oglinjoară de pudră, o umbrelă, aparate electrice de ras și frigidere, mașini de spălat sau televizoare în perfectă stare de funcționare. Doar în ce privește frigiderele lăsate în stradă trebuia respectată o condiție a municipalității : să fie abandonate cu ușile demontate pentru că au fost cazuri cînd copiii, jucîndu-se, s-au închis în ele și s-au sufocat.

Erau resturile societății de consum.

Am văzut români care trăiau și bine, care își întrețineau o gospodărie prosperă, care prînseau, cum se zice, choag.

Trăiau aparent comod între cei patru pereți, dar îmbătrîniți înainte de vreme, astenizați de ritmul vieții, de a-

amenințările cu pistolul, de spargerile din miezul zilei, de răpirile copiilor nevinovați, de televiziune, de avioanele , cu reacție care treceau pe deasupra casei lor ... Un fizician care câștiga bine s-a îmbolnăvit de stomac și, obsedat că are cancer, și-a expediat toți banii pe adresa soției și copilului. Un inginer cu proiecte mari și cu speranțe în viitor s-a trezit concediat după doi ani de prosperitate și, în cîteva luni, a apelat la ajutorul de șomaj. Alți doi medici s-au trezit cu toți copiii bolnavi de droguri și irecuperabili. Soția unui mare bogătaș, româncă de origine, a chelit în cîteva săptămîni cînd a descoperit că soțul ei a dat faliment. Un fost proprietar de întreprindere din România trăia împreună cu soția sa departe de New York, încercînd să ascundă taina sinistră a unui copil născut mongoloid.

Într-o după-amiază, în saloanele de pe 86 Street a avut loc un concert susținut de o solistă mediocră de operă, fugită din țară de cîtva timp, acompaniată la pian de un tînăr epileptic. Afară era frumos, era soare, înăuntru, zeci de oameni, îmbrăcați după moda americană și transpirați ascultau cîntece și lieduri românești. E fantastic cît de profund sînt tulburați acești oameni care în țară îndeplineau profesiuni diverse și pe măsura lor, dar care în America erau muncitori, portari de noapte, spălători de vase, mătură tori sau pur și simplu spărgători de grevă, e fantastic, spun, cum se emoționau ascultînd „Ciobănaș la oi m-aș duce"... Toată lumina de pe plaiurile noastre însorite li se scurgea prin suflet și așa, buni, răi, cum erau, se pierdeau cu firea și plîngeau Apoi, cînd concertul s-a terminat, au trecut cu toții, pe rînd, să-și prezinte omagiile solistei, să strecoare cîte un dolar fosnitor și jinsuros în mîna pe care l-o ridicau, ceremonios, la sărutat. Mi s-a făcut scîrbă. Păi bine, măi, fraților, dacă nu mai puteți de dorul țării, de ce dracu' vă faceți praf și pulbere pe aici și nu vă întoarceți acasă ?! De rușine! De teamă! De cînd sînt n-am auzit atîtea amenințări cîte și-au strigat unii altora acolo : că se taie cu topoarele, că-și crapă capetele ! Nici măcar nu se amenințau cu arme ca lumea. Pînă și acolo, unde moartea vine prin mijloace moderne și rafinate, ei se amenințau cu unelte arhaice, auzite în prima lor copilărie. Unul din transfugii ăștia și-a rugat tatăl să vină din țară la New York cu un litru de apă din izvorul la care adăpa vitele în sat. Ei bine, bătrînul a venit cu o damigeană de 5 kilograme și l-a făcut fericit.

Ce să mai vorbim? Oamenii se topesc acolo de dorul țării. Și mor ultați de lume. Bunăoară, femeia de serviciu de la blocul în care locuiam, o bătrînă care făcea curat, spăla geamurile, scările, holul, a dispărut la un moment dat, dar treaba asta nu ne-a pus prea tare pe gînduri. Ne-am spus că o fi plecat undeva. Pînă într-o zi, cînd mirosul din hol a devenit insuportabil și cineva a avut inspirația să cheme poliția și să spargă ușa apartamentului pe care-l locuia : murise de trei săptămîni și intrase deja în putrefacție.

Aaaa, dar am uitat să vă povestesc una din întîmplările care pe mine m-au zguduit pentru tot restul vieții. Soțul meu continua să participe și chiar să organizeze tot felul de acțiuni de protest, să profereze calomnii la adresa țării și lucrul acesta mă îndurera, mă umilea, mă revolta. Scandalurile se țineau lanț. Dar omul nu mai putea să dea înapoi. Era încolțit de grupurile politice în care se angajase, era șantajat de oameni cinstiți. Se întorcea acasă cu mașina lovită, ciocnită de indivizi necunoscuți care-l urmăreau cu automobilele pe stradă. Mercedesul nostru cumpărat de ocazie, dar în perfectă stare, avea deja ușile legate cu sfoară. Nu mai cîștigam bani. Nu mai puteam lucra. Și atunci, soțul meu m-a dus la un spital unde se recrutau voluntari pentru verificarea diverselor medicamente. Un fel de oameni care-și ofereau trupul experienței cu medicamente încă neomologate. Mi s-a inoculat o fiolă dintr-un lichid necunoscut. Reacțiile mele erau urmărite de specialiști. Treptat, treptat, a început să-mi înghețe trupul. Tensiunea mi-a scăzut la 4. Nu mai puteam vorbi. M-am ridicat cu greu din pat, mi-am smuls legăturile cu aparatele de control și am încercat să ajung la coșul de gunoi ca să citesc numele medicamentului de pe ambalaj. Pluteam ca în imponderabilitate. O mină s-a întins înaintea mea și a cules ambalajul. După care, m-am prăbușit la podea. Timp de două ore n-am văzut nimic. Timp de cîteva zile am avut extremitățile corpului reci. Cîteva săptămîni m-a durut capul îngrozitor. Efectele acelui medicament le resimt din cînd în cînd. Reapar durerile infernale de cap și durerile paralizante de încheieturi. Îmi amintesc ca prin fum că pe culoarele spitalului circulau cărucioare cu oameni infirmi, împinse de femei în alb și că, probabil, acolo se făceau experiențe cu medicamente care acționau asupra sistemului nervos. Ce medicament mi s-a inoculat n-am reușit să aflu, deși de fiecare dată cînd îmi revin durerile scriu la New York să mi se trimită caracteristicile și structura, ca, eventual, să mă pot vindeca. Plata pentru încercarea prin care am trecut a fost, e adevărat, de 50 de dolari. Dar plata urmărilor cine mi-o va face vreodată?

Ei bine, toți românii care vin la New York, sau aproape toți, trec prin spitalul acesta ciudat, prin spitalul acesta fantomă.

Voi mai putea oare să mă vindec de boala aceea cumplită a lunilor de exil? Bărbatul meu, adică fostul meu bărbat, a rămas pe aeroport împietrit, incapabil să rostească un singur cuvînt, a rămas ca o statuie a refuzului, a durerii, a disperării. Și-a dat seama că nu ne vom mai vedea niciodată. Îmi pare rău, dar nu puteam accepta să intru nevinovată și cu mîinile în buzunare într-o aventură sortită de istorie eșecului. Nu pot fi alături de un bărbat care luptă să salveze niște oameni destinați canalelor de scurgere ale marilor orașe, niște oameni care trăiesc, la ora asta — ascultați și minunați-vă, oameni buni! — cu speranța că vor veni din nou vremurile lor. Cum a fost posibil ca bărbatul meu, ca fostul meu bărbat, să fie cucerit de ideile lor, mi-e absolut imposibil să înțeleg. Închipuiți-vă că omul acesta pe care l-am iubit și care mi se părea un om normal s-a lăsat momit și satisfăcut în orgoliul propriu cu promisiunea că va fi liderul unor grupări politice visînd absurd că se vor întoarce cîndva în țară ! Nici nu vă vine să credeți că e adevărat tot ce vă spun, nu-i așa ?"

Da. Mare e grădina lui Dumnezeu !

A. DOHOTARU ■

Dreptul de a încălca prevederile legii nu-l are nimeni!

Lupșa Vasile s-a prezentat la I.C.I.L. Bozovici, subcentrul Anina, și a solicitat să fie angajat în postul de gestionar care tocmai era vacant. Și conducerea întreprinderii l-a angajat.

Nimic anormal, se va spune, dreptul la muncă este general. Desigur, așa ar fi stat lucrurile, dacă respectiva angajare nu s-ar fi făcut în contradicție cu prevederile Legii 22 din 1969, care interzice angajarea ca gestionar a persoanelor care au fost condamnate pentru unele infracțiuni prevăzute de respectiva lege. Or, Lupșa Vasile fusese condamnat tocmai pentru o asemenea infracțiune. Faptul că acesta a ascuns „amănuntul" respectiv nu este surprinzător. În fond, el își urmărea propriul interes.

Vinovată pentru efectuarea acestei angajări este, în schimb, conducerea centrului I.C.I.L. Bozovici, în persoana șefului acestuia — Bălan Gheorghe, care a aprobat cererea lui Lupșa fără să-l verifice, fără să-i pretindă prezentarea documentelor prevăzute de lege pentru angajare.

Cazul prezentat nu este singular. Dimpotrivă ! Deși există o lege care reglementează condițiile de angajare a gestionarilor, mulți conducători de unitate îi ignoră prevederile, orientîndu-se după criterii proprii și procedînd, cum se mai spune, după cum îi taie capul. Cu atît mai nefiresc și inadmisibil apare un asemenea mod de a privi lucrurile, cu cît numita lege prevede, la articolul 28 că... **„angajatul cu funcție de conducere, precum și orice alt angajat vinovat de angajarea, trecerea sau menținerea unei persoane în funcția de gestionar fără respectarea (...) dispozițiilor articolului 4 referitoare la antecedentele penale, răspunde integral pentru pagubele cauzate de gestionar, în solidar cu acesta".** Cu alte cuvinte, pentru a-și accentua caracterul preventiv, legea a instituit cît se poate de clar obligația pentru conducătorii de toate gradele de a veghea ca în posturile de gestionari să nu pătrundă indivizi puși pe căpătuială, care, de îndată ce li se oferă posibilitatea, își vîră mîinile pînă la coate în avutul obștesc, înfruptîndu-se pe săturate.

Și atunci, cum să înțelegem atitudinea șefului I.C.I.L.-ului din Bozovici în cazul angajării ilegale a lui Lupșa Vasile? Dar pe cea a conducerii I.J.C.C. Arges față de Căpățînă Nicolae, condamnat pentru săvîrșirea infracțiunii de furt în paguba avutului obștesc și angajat, totuși, ca gestionar de către aceasta ? Pentru a nu mai vorbi de atitudinea conducerii C.A.P. Brehuești — județul Botoșani, sub a cărei directă îndrumare a muncit gestionarul Lazăr Mihai, condamnat pentru infracțiunile de fals și uz de fals și care, dovedind un deosebit spirit caritabil, l-a menținut pe mai departe pe acesta în funcția de gestionar. Ba, mai mult, atunci cînd, sesizînd întîrzierea aplicării măsurii de îndepărtare din post a gestionarului necinstit, organele de miliție au atras atenția conducerii C.A.P. Brehuești să procedeze neîntîrziat la aplicarea măsurii respective, aceasta l-a luat într-adevăr gestiunea lui Lazăr Mihai, dar numai așa, de ochii lumii, pentru ca, la un interval de timp foarte scurt, să i-o încredințeze din nou.

Așadar, cum să calificăm aceste abateri — grave, am spune noi — de la litera și spiritul legii? Neglijență ? Ignoranță? Superficialitate? De fapt, toate la un loc, sau, cu o singură expresie, lipsă de răspundere !

Cum altfel decît lipsă de răspundere poate fi numită ușurința cu care un șef de unitate încredințează postul de gestionar, un post de mare răspundere, care presupune în primul rînd din partea celui ce-l ocupă cinste, corectitudine, probitate profesională, unuia care a fost lăsat corigent, de către societate, tocmai la capitolul integrității morale ?!

E adevărat, e mult mai ușor, și mai comod, să-ți pui semnătura pe o cerere de angajare, fără alte complicații, decît să soliciți candidatului la postul de gestionar dovezile — prevăzute expres de lege — că pînă atunci a fost un om integru, că n-a încălcat ordinea de drept socialistă, că la locul de muncă unde a lucrat a fost bine apreciat, să te interesezi de comportarea acestuia în societate și în familie. E mai greu, desigur, să te ocupi de toate acestea, o asemenea muncă cere timp și efort. Dar nu trebuie uitat că pentru conducătorul de unitate desfășurarea acestor activități la angajarea unui gestionar este obligatorie, tot așa cum nu trebuie uitat că lipsa de răspundere și comoditatea sînt pe cît de condamnabile, pe atît de incompatibile cu calitatea de conducător.

VALERIU RÂMNICEANU ■
IOAN CHILOM ■

Poluarea omului

Pînă la 7 ani să stăm totuși pe acasă!

În ziua de duminică, 9 ianuarie 1977, o femeie s-a oprit în fața căruciorului cu portocale de lîngă Gara de Nord la destinele căruia stătea meditativ vînzătorul Roșu Iulian, de la I.L.F. Militari. Femeia pleca în provincie și cum drumurile spre provinciile pline cu mame și tați de-ai noștri sînt lungi, s-a hotărît să-și cumpere două portocale. Le-a luat din cărucior și a întins mîna spre Roșu Iulian. Acesta nu s-a uitat la ea prea de două minute. Apoi, alte două minute a cîntărit-o cu ochi de expert, nu degeaba doar a ajuns să vîndă pe stradă. Ușor mulțumit, a întrebat-o în cel mai potrivit stil de stradă : Ce să fac eu ? Ea a răspuns deja timidă : Să mi le cîntăriți. Eu ? zice acesta. Eu nu. Nu le alegi dumneata, că nu sîntem pe maidan. Femeia a spus pe bună dreptate că nu le alesese, ci pur și simplu le-a luat la întîmplare. Roșu Iulian le-a azvîrlit în coș. Fiind în spate, m-am uitat cu atenție la ecusonul vînzătorului și, observîndu-mă, mi-a aruncat : „Îți dau și pix. Să notezi, să mă reclami. Te rog frumos". Am luat pixul și am notat strivit de disprețul vînzătorului mai sus-numit. Personal, cred că el știe ce știe. De cele mai multe ori reclamațiile noastre mor desconsiderate sau tratate cu indulgență. Sau Roșu este sancționat cu diminuarea retribuției cu 5 la sută pe o lună. Dar Roșu și alții ca el vînd portocale și lămîi pe stradă fără a avea greutăți de 10, 20 de grame. Portocala poate cîntări 175 de grame. Cîți bani ne la Roșu ? Acest lucru depinde de Roșu. El poate s-o declare de 200 de grame, sau poate s-o declare de 150 grame. Nu are greutăți intermediare între 50 și 100 de grame. Oare șefii lui nu se gîndesc la asta ? Sau cerem prea mult șefilor săi ? Dar problema de esență este alta. Scoatem pe străzi mărfuri, este bine și frumos, este civilizat și modern așa, dar alți oameni nu găsim ? Atributele comerțului trebuie reprezentate de oameni pe măsură și avînd măsură și măsuri. Cine este plictisit, necivilizat, arogant și prost crescut să stea acasă exact pînă la vîrsta de 7 ani. Sau chiar pînă la 60 — cam atît avea vînzătorul de vizavi care spunea : Alegeți portocalele dorite! În fond, este marfa dumneavoastră.

O faptă abominabilă pe linia tramvaiului 17

Înfiorat încă, indignat și umilit, relatez (mai mult nu mă duce capul) următoarele : M-am urcat în seara zilei de 30 ianuarie 1977, orele 23.30, în tramvaiul 17, la stația Lizeanu în direcția Gara Progresul. Vatmanul mergea nebunește deși, după cum se știe, traseul acestui tramvai cuprinde cîteva străzi lăturalnice, cu vizibilitate slabă, înguste. Din fericire, pînă la stația Pieptănari nu s-a întîmplat nimic. Nimic, gîndindu-mă la un accident, căci altfel mulți oameni, din cauza excesului de viteză, nu au putut cobori și nici nu s-au putut urca. La Pieptănari însă, vatmanul a văzut, mergînd pe linie, un tînăr de vreo 18 ani, cred, aflat într-o adîncă stare de ebrietate. Din vagonul de clasa întîi l-am observat și noi, călătorii, și cîțiva am fi vrut să coborîm și să-l ajutăm într-un fel. Ușile erau însă închise. A coborît vatmanul după ce în prealabil a mers în spatele lui cu tramvaiul pînă i-a atins, aproape, paltonul. A coborît și, spre jalea și rușinea speciei omenești, nu a unul om sau a altuia, l-a luat în brațe și l-a aruncat cu fața pe caldarîm, acolo unde este un refugiu pentru pietoni. Acolo unde este deci beton ! Tînărul a rămas lat și vatmanul a luat-o la goană nebunește cu tramvaiul, oprind după cîteva sute de metri. Fără îndoială acolo, la Pieptănari, s-a petrecut un accident — nu știm cît de grav — și s-a fugit de la locul faptei. Acest lucru este, din cîte știu, aspru judecat de legea penală. Am telefonat la Dispeceratul I.T.B. și am fost asigurat de către tovarășa Cati (nu înțeleg de ce atunci cînd sesizezi ceva și te recomanzi cu tot numele, celălalt nu procedează la fel) că am procedat bine, că se va trimite o mașină să verifice.

Înainte de a cobori din tramvai l-am întrebat pe vatman ce număr are. M-a asigurat că nu mă interesează. În fața indignării generale (deși nimeni nu l-a aruncat pe el din tramvai), a spus că-l cheamă Gherase și are numărul 10 156. Pe haină nu avea însă numărul, așa cum este regulamentar. Era turul 7. Lăsăm faptul așa, necomentat, căci fără discuție ne aflăm în zona abominabilului și aici, sîntem convinși, nu despre I.T.B. este vorba, ci despre [redacted] acom.

EUGEN SECELEANU ■

Marin Sorescu:

PIETRE DIN PAVAJ*)

Persoana care trebuia să sosească se numea Diana Dălălău. Singura femeie pe care Tudor o iubise — cu adevărat —, acum se socotea bătrîn parcă, în orice caz nu mai era sigur că-o să se mai îndrăgostească vreodată. Așa, simpatie, afecțiune, pornire — lucruri de-astea, da, însă un sentiment profund, acaparator, fascinant, mistuitor — gata ! se terminase. Diana era o fată cu multe calități, în primul rînd frumoasă. Nu atît de frumoasă, cît distinsă. Ca lemnul de rezonanță, într-o pădure adormită — îi simți vibrația, viața intensă a fibrei. Dacă mergeai cu ea undeva, imediat se vedea că e ceva deosebit, altă stofă, toți ochii se întorceau spre dînsa. Făcea o bună impresie asupra bărbaților și chiar asupra femeilor, pentru că știa să fie caldă, apropiată, nu-și dădea importanță, lega amiciție în general cu fetele urîte din grupa ei, asta și dintr-un sentiment sadic oare ? Sadismul însă nu e un sentiment... dar ce-o fi ? Un instinct sau, mă rog, o pornire rea, ceva complicat. Tudor avea obiceiul să facă mari digresiuni, cînd gîndea și se pomenea cîteodată, tot mergînd așa din aproape în aproape cu analiza, că uită de unde plecase. Avea frază, în gînd, ce mai încolo-încoace ! Diana era cu doi ani mai mică decît el și la altă facultate. Asta era important, pentru că, în general, fetele nu se prind de brațul băieților din același an. De la aceeași facultate însă se mai întîmplă. Și așa se făcuse că își căutase fiecare partener în altă parte, și se nimerise ca Tudor să dea peste Diana-Ioana-Dălălău — numele întreg. Nu întîmplător. O urmărise multă vreme cu privirea pe coridoarele Universității (facultățile lor erau alăturate și orarele cam corespundeau), în recreații, mirîndu-se că poate exista un asemenea exemplar reușit.

— Ce-i cu apariția asta ? întrebase ei o dată un coleg pe care-l văzuse salutînd-o foarte politicos, iar ea îi răspunse cu un zîmbet și fugise într-un grup de colege. — Ce fel de apariție e asta ?

— O cunoștință... — mormăise morocănos colegul și nu se pripise să intre în detalii. E un bun obicei al bărbaților care cunosc femeia bine că, dacă-i întîlnești pe stradă și sînt cu ea de brat, dau mîna cu tine și pe dumneaei uită să îți-o prezinte : se fac că plouă ; te întreabă de vreme și îar îți întind mîna, ca și cînd pe tine mîna lor te-ar interesa. A doua zi încep să se laude cît de minunată e cunoștința „aia" a lor... „Ai văzut-o cea care era ieri cu mine, ce părere ai ?" Lui Tudor îi venea să le dea cu ceva-n cap tipilor de felul acesta. Pînă la urmă, după vreo lună de contemplație platonică, nimerindu-se lîngă ea, la avizier — unde-și notă fiecare orarul —, își luase inima în dinți și-o întrebase : „ce fel de apariție ești tu ?" (textual). Fata începuse să rîdă. El prinse curaj și-i spuse că, la rîndul lui, și el e o apariție cu totul și totul extraordinară, măcar că nu s-ar zice la prima vedere. La prima vedere nu se zicea deloc asta. Umbla cu pantalonii necălcați, avea pantofii scîlciați, cravata cu nodul șoios, și, nu știu cum, orice-ar fi pus pe el stătea anapoda, așa că nici nu-și mai dădea interesul să-și ajusteze hainele. Fetele se uitau însă, în primul rînd, la asta, și el crăpa de ciudă. Știa însă, era sigur, că fata deșteaptă știe să aleagă grîul de neghină și că de la o repede ochire chiar unu isteață îi radiografiază tot tezaurul lui de calități intelectuale și sufletești, tezaur îngropat sub haine ponosite și nod de cravată pătat. Iar dacă nu le vedea, avea el grijă să dirage singur atenția asupra acestor calități. Asta o făcea însă cu timiditate — și cu o notă de umor, pe care Diana — privindu-l cîteva clipe — îl înregistră ca atare. Nu avea nici un prieten, pentru că avea prea mulți. În astfel de situații se întîmplă ca tocmai fetele mai reușite dintr-o grupă să rămînă „neagățate" — în limbaj studențesc — fiind considerate prea pretențioase. Fiecare crede că „n-o să se uite asta la mine, asta e încurcată cu cine știe ce doctor ori judecător, umblă cu vreun inginer de la drumuri și poduri". Mai degrabă pe cele „normale", adică „pasabile", le vezi că-și fac din primul an un rost pe lume, se-agață de brațul unui student mai mare, vreun îngrămădit, restanțier la toate și nu-l mai slăbesc pînă nu le iau în căsătorie.

Diana avea o viață sufletească intensă, era un „om complicat". Era și foarte tînără — în anul II — și oarecum — în ciuda tinereții — în panică din cauză că nu se ivește nimic serios la orizont. Cu rînd partida serioasă se arată sub înfățișarea lui Tudor — „orizontul i se lumină a ploaie" — după expresia lui Tudor însuși, care se scuza mereu că are stea în frunte. Prietenia lor mai mult se insinuase decît se născuse direct, fățiș, intrucît nici băiatul nu îndrăznea să se apropie prea mult, dîndu-și seama că fata nu e de nasul lui, și de ce să-i sfîrîie călcîiele după ea degeaba ? Nu voia să sufere „mai mult decît trebuie" din cauza unor complicații amoroase, care nu-și aveau nici un rost. Nu știu de ce nu le găsea nici un rost, căci avea și el dreptul la dragoste. Dar era el pe potriva ei ? Iată problema. Fata se alăsase oarecum de el, îl căuta în recreații, îl aștepta. Lui îi era tot mai dragă și chiar se gîndea să-i găsească el un prieten, un băiat bun, de caracter, care „s-o merite". Adică s-o fie ca pe un fel de bursă de merit. Pentru că observase o anumită inchinație spre superficialitate cam la toți colegii lui ; în general tinerii erau foarte superficiali, mai ales în relațiile cu fetele, căutau să profite de ele, se lăudau cu tot felul de isprăvi, mai mult sau mai puțin imaginare. Și Tudor ar fi suferit cumplit știind-o pe Diana-Ioana (numele celălalt nu-i plăcea, era prea hălălit) încăpută pe mîna unui cuceritor de profesie. Își tot chinuia creierii, și-i tot storcea, lua seama în jur și nu-i găsea fetei un om de seama ei. Între timp ea, văzînd atitudinea lui ciudată, rece oarecum, nu mai știa ce să zică și cum să se comporte.

În ochii celorlalți, ai colegelor ei de grupă, trecea a fi în mare tandrețe cu Tudor Frățilă. („Ce-o fi văzut la el ?") El, însă, în afara unei verve nemaipomenite, a spiritului ascuțit și-a unui întreg univers de imagini, deducții și trimiteri în cultură nu-i oferea nici o speranță de vreun fel. Se complăcea în situația de confesor, chiar o stimula să-i spună intimități, ca, de pildă, dacă iubește pe cineva, ce părere are de cutare bărbat (care i se părea lui că i-ar face curte) și așa mai departe. Cu alte cuvinte, proceda ca cel din urmă las. Îi era frică s-o iubească — dar o iubea pe ascuns și ar fi vrut ca ea să facă primul pas — adică ea trebuia să-l cucerească, poate chiar cu forța, în urma unei bătălii. S-ar fi simțit bine dacă ar fi venit o dată la el și i-ar fi dat bruse un brînci și o palmă, căci atunci poate s-ar fi trezit și în el instinctul de apărare. Adică i-ar fi spus ce simte, ce crede despre ea și cît îi e de dragă (banalități de astea, din păcate adevărate, asta e viața) și așa s-ar fi apărat. Ar fi luat-o de partea lui, pavăză în viață, așa cum bandiții, cînd sînt prinși într-o casă, ca să scape de acolo neimpușcați înșfacă vreun copil al gazdei și-l țin lipit de ei... și așa se retrag. Nu-i mai puțin adevărat că el îi făcea zilnic o sumedenie de declarații. Toată risipa de fantezie în prezența ei ce era altceva decît o minunată declarație de dragoste ? Da, dar prea voalată, prea poematică, și nu cu lucruri vagi și cu aluzii cuceresti o fată. „Trebuie procedat direct, chiar brutal", gîndea el. Nu se decidea. Era un om al nuanțelor, al subtilităților, chițibușurilor și chichițelor și din cauza asta pierdea sensurile clare.

După vreun an de iubire indecisă, ba da, ba nu, uite-o, nu e, Diana începu să se răcească, adică era la fel de caldă, tandră, prietenoasă... dar nu știu ce-i mai lipsea. El vorbea și ea parcă nu-l asculta pînă la capăt, nu mai rîdea, savurînd șampania paradoxurilor lui, îi se părea lui că parcă nu-l mai socotește chiar atît de interesant. „Oare știe c-o iubesc, nenorocita ?" se întreba noaptea — cînd foarte simplu ar fi fost să se ducă a doua zi la ea și s-o întrebe deoparte și s-o întrebe de ea. Ar fi putut căpăta două răspunsuri. Da, știa asta de mult și nici el nu-i era indiferent. Și al doilea : nu știa, nu știuse, de ce nu-i spusese mai demult, pentru că acum inima ei era ocupată. S-ar fi spus măcar săptămîna trecută. Și al treilea răspuns, deci ar fi existat și un al treilea — că știa, că doar nu e chioară, văzuse, simțise de mult c-o iubește însă, din diferite motive, nu-i putea răspunde în același fel. Dacă ar fi fost cazul — i-ar fi spus ea de mult și i-ar fi silit să fie mai altfel, femeile cînd vor ceva dibuie ele ce trebuie să facă, nu trebuie invitate, dar nu fusese cazul — să nu se supere — să rămînă prieteni, ca pînă acum și atît. De aceste două răspunsuri din urmă se ferise Tudor — și din cauza asta, tot din lașitate deci, asminase mereu explicația deschisă. Într-o excursie organizată de universitate, o săptămînă întreagă cu trenul prin țară — fusese splendid — el putuse asista chiar la idila care se înfiripase între Diana și un coleg de-al lui mai mic, un constănțean cu ochelari care făcea pe interesantul. Acela venise în compartimentul lor cu ei se țineau mereu de mînă, ca și cînd ar fi fost logodiți — el, Tudor, și ea, Diana. Fata îi cerea asta, ca s-o apere de ceilalți, să nu dea ceilalți buzna peste ea. („Poftim, de sperietoare sînt bun".) Și acela — Gheorghe Ilie — se așezase lîngă ei, pe banchetă — vagoanele lor speciale erau de clasa a III-a, și la început tot spusese glume, vorbind chipurile mai mult cu colegele Dianei — de pe bancheta din față — dar cum Diana era cea care rîdea cel mai tare la glumele lui mediocre și-l tot încuraja va să zică — tipul, pînă la urmă, a intrat într-o lungă discuție cu fata — că celelalte nu cam începuseră să-și dea coate... și lui Tudor i-a fost silă și s-a dus în alt compartiment. A mai stat și pe culoar, făcîndu-se că se uită pe fereastră, adică arborînd un aer că puțin îi pasă. Tipul devenise tot mai agresiv, mai nerușinat, se tot împingea spre ea pe banchetă — aproape să se atingă — dar Diana n-a mai venit să-i voage s-o apere. „Vine — nu vine, vine — nu vine ?" — se întreba el din compartimentul celălalt. Sufletul ! Toată excursia aceea a făcut el pe supăratul, se uita în altă parte, iar Diana tot cu Gheorghe ! N-a înțeles atunci nimic din Ipotești, din castelul Zamka, cetatea Deva, castelul de la Hunedoara, peste tot pe unde fuseseră, n-a înțeles nimic, în ciuda unui ghid foarte priceput, un profesor de istorie care le explica totul cu o competență nemaipomenită, dar cam prea de sus, ca și cînd el ar fi ridicat și cetatea Deva și celelalte, el ar fi fost cel care l-a sfătuit pe Eminescu să se nască la Ipotești. Lui Tudor îi zburau gîndurile în altă parte. Iubita era și ea pe acolo, dar cu celălalt. După aceea chiar ea avea să-i povestească, cu oarecare ciudă — ca și cînd tot el ar fi fost vinovat — cît de departe a mers Gheorghe Ilie și cum într-o noapte, cînd s-a dus cu niște colege de-au dormit la o rudă de-a lor — hop și el, că în școala aceea unde dormeau toți n-aveau loc ! Pe la miezul nopții vine peste ea... și abia a scăpat... Ăla stătea în genunchi în fața ei, a încercat să se spînzure, să-și taie venele cu un cuțit de bucătărie — iar ea a țipat și-au sărit colegele.

Acest soi de teatru Gheorghe Ilie îl jucase încă din tren : se îmbătase — sau se prefăcea — spunea că-i e rău, că se-aruncă din tren și Diana făcea pe sora de caritate pe lîngă caz. Pentru că ăla spunea că numai pentru ea s-a îmbătat, c-o iubește (ce nu îndrăznise Tudor să-i spună timp de un an, ăla îi spunea așa dintr-o dată, la botul calului) și ea îl tot ținea de mînă să nu se arunce din tren, să nu facă vreo prostie... „Take, Take, fii cuminte !" zisese și Tudor cu foc, dar nimeni nu se mai gîndea la Caragiale.

Cu această ocazie și-a dat seama că Diana e slabă de înger, că nu-l merită și că un Gheorghe de astă o să-i rămînă toată viața în poală... semn de mare afecțiune. El ar mai fi putut interveni, totuși. Omul e un material moale, în care se poate lucra, poți să-l modelezi, mai ales femeia poate fi modelată — ar fi luat-o el — s-ar fi căsătorit cu ea și-ar fi tot modelat-o pe parcurs. Makarenko susținea că pînă și pe-un borfaș poți să-l faci om de omenie — dacă-l iei cu frumosul — dacă știi cum să-l iei să-i pui steagul în mînă să-l urci pe turnuri și să-l educi prin muncă. Iarăși nu s-a hotărît să facă pasul, din cauză că Diana era prea frumoasă — prea frumoasă pentru el — și-ar fi trebuit ca întreaga lui viață să se transforme într-un fel de călătorie — ca aceea cu trenul, ca excursia aceea — și el să fie o anexă a ei, înregistrîndu-i mai ironic sau mai puțin ironic, mai calm ori mai furios aventurile cu cei mai întîmplători pasageri care s-ar fi nimerit în compartimentul lor. Or, el avea alt țel în viață, nu să păzească o fustă... ducă-se dracului. Pe de altă parte, nu era sigur c-ar fi fost chiar așa. Dumneaei era un suflet ales, înclinații serioase spre studiu individual, era cultă, aveai ce discuta cu ea. Adică nu era de-aia pe care s-o tot ciupești într-una, că n-ai ce vorbi cu ea și trebuie să te adresezi doar hoitului, fiindcă n-are spirit. Cîteodată i se părea chiar o femeie superioară, dracu s-o ia ! Acum ea nu i se mai confesa așa cu de-amănuntul, se cam răciseră. A trebuit să afle de la alții, chiar de la un coleg de-al lui, care era un mare crai — poate cel mai mare crai pe care-l văzuse în viață, dar tocmai din cauza asta i s-a înfundat — niște lucruri atît de uimitoare despre Diana, c-a făcut Tudorică niște ochi cît cepele de uimire.

Studenta stătea la cămin. Tot acolo unde era căminul de fete se afla și cantina, pentru toată lumea, într-o clădire separată dar în aceeași curte mare, cu castani. Colegul acesta, un băiat simpatic și cu multă experiență, foarte inteligent dar fără „bază" tocmai din cauza aventurilor de care se ținea, crescuse mult în ultimii ani și pe linie de asociație studențească, întrucît vorbea frumos la ședințe. Cu note prea mici ca să la bursă. Totuși asociația găsise un mijloc de a-i da casă și masă, un mijloc foarte plăcut dealtfel. Cantina și căminul de fete aveau o statie de amplificare, instalată într-o cămăruță, lîngă de sala de mese. Cel care răspundea de stație era un matematician, bursier, deci n-avea nevoie să doarmă, să locuiască acolo, în cămăruța aceea, unde erau un pat și tot ce mai trebuie.

Constantiniu acesta — așa-l chema pe băiat — care făcea complimente în dreapta și-n stînga la toate fetele (cum arunci boabe la găini) — unde s-o prinde, s-o prindă — a încercat și cu Diana — pe care chiar Tudor i-o prezentase, prostul, de-aia fac bine toți ceilalți care nu-și prezintă sotiile ori iubitele la prieteni. Diana, exact ca în cazul lui Gheorghe, începuse să rîdă de complimentul oarecare aruncat de ăla, în viteză... Ehe — își zisese Constantiniu și... a invitat-o la o cafea, la plimbare în Copou, i-a povestit despre festivalul tineretului la care fusese... Nu după multă vreme nehoritu zeitate a pădurii era îndragostită foc și se întîlnea cu podoaba chiar în cămăruța aceea a stației de amplificare. Cum el nu era tot timpul singur, era cu matematicianul, și nu putea să se ducă mereu s-o caute la căminul de alături, găsise un mijloc inedit de-a coresponda. El, care manevra stația de amplificare ! Da, dă aici se născuse ideea... convenise cu ea să-i pună o anumită placă atunci cînd e singur și fata poate veni.

Nu știu ce plăcă era... un tango ? Zărzărică-zărzărea ? În timpul orelor de masă și chiar după-amiază se dădea muzică de la stație, cîntau difuzoarele peste tot, date la maximum ca să fie atmosfera mai veselă, să mănînce studenții cu poftă ori să se relaxeze ascultînd o muzică bună (în total stația avea 27 de plăci). Asta a ținut cam vreo săptămînă și Constantiniu care-i promisese fetei c-o ia de nevastă se tot chinuia s-o defloreze. Nu aveau prea mult timp liber la dispoziție... pentru că trebuia schimbată placa, ori bătea cineva la ușă... ce mai, nu erau condiții optime ! Într-o zi, logodnicul improvizat nu știu din ce s-a luat la ceartă cu colegul de la matematici și i-a dat o palmă, mai mult l-a îmbrîncit. Acela n-a zis nimic, s-a ridicat de pe jos cu grijă și a plecat. Știa însă figura cu placa. Constantiniu era un om deschis, prietenos, și-și povestea aventurile cu mare haz. A doua zi s-a întîmplat inevitabilul. Cioc ! cioc ! la ușă. Voci răstite — „Deschide, deschide !" „Știm că ești acolo !" „Spargem ușa !" Era matematicianul cu tot comitetul U.T.M. al Universității, cineva de la organizația de partid — o întreagă comisie. Se prefăcuseră că merg la cantină, să se intereseze de meniu, să guste mîncarea, să controleze dacă se respectă rațiile, dacă nu cumva bucătarii nu sustrag din alimente. Iar cînd auziseră placuța... e-hee ! Au forțat ușa — Constantiniu de necaz a sărit, așa cum era, și-a spart placa în capul matematicianului care-l turnase .. A urmat scandalul de pe lume. Mustrări pe toate liniile. Bătaiul, scos din toate comitetele pentru abatere de la morală, a fost obligat să se însoare urgent.

Tudor a aflat povestea exact în ziua cununiei civile cînd s-a dus și el — ca martor (ședințele, excluderile și săpuneala lui Constantiniu au urmat după aceea).

Așa s-a văzut Diana „la casa ei". Peste puțin timp s-a mutat la Cluj, împreună cu soțul. Pierduse un an și acum... ce naiba voia de la el ?

Tudor știa că absolvise facultatea în toamna trecută, n-avea habar unde era repartizată... De la colegul său Constantiniu iarăși nu mai avusese de-atunci nici o știre. Poate că Diana e acum cu soțul, nu cunosc Bucureștiul, ori au nevoie de cine știe ce relație pe la Ministerul Învățămîntului, cine știe unde-au fost repartizați și vor să intervină ei. Cei din provincie cred că dacă ești din București, dacă lucrezi acolo, îți în mînă toate sforile și numai lipsa de prietenie ori rău-voință te împiedică să-i sprijini, să dai telefonul ăla magic.

Cum o mai fi arătînd ? Tot așa... distinsă ? Tudor n-o mai văzuse de cîțiva ani. Avusese drum la Cluj, dar nu se îndurase, s-o caute. Adevărul e că o iubise — singura care însuse — și-o mai iubea și-acuma. Simțea asta după cum îi zvîcnise inima la primirea telegramei... primul gînd fu unul cumplit : te pomenești că i-a murit soțul, și oarecum se bucurase — se și vedea asistînd la înmormîntarea ăluia, ca fost coleg de grupă și prieten, rostind un discurs funebru și sprijinind-o pe tînăra doamnă, îmbrăcată în doliu, să nu cadă. Parcă îi simțea brațul — și tot corpul, așa cum se lăsa pe el, gata să cadă — de durere. Atunci ar fi fost clar — ar fi cerut-o de soție ! Ce-a fost a trecut, ar fi tras cu buretele (peste mormînt) și-ar fi luat-o de la capăt. Ce conta că mai fusese căsătorită ! Fusese întîi prietena lui, pe ea o iubise.

Era timpul sosirii trenului, ba încă de mult și nimic... Se duse să se intereseze la Informații. Accceleratul 102 de Baia Mare avea o întîrziere de 120 minute. Îi veni să dea cu piciorul într-un geamantan, care tocmai îi ieșise-n cale, cineva-l lăsase acolo și fugise, ca și cum în geamantan ar fi fost o bombă și se grăbește să iasă cît mai repede din raza exploziei. Gara de Nord — dacă ați observat — e plină de astfel de geamantane părăsite, uitate, proprietarii supraveghindu-le doar de departe, de la coada pe care-o fac la casa de bilete ori de la chioșcul de ziare. Răsturnă geamantanul cu din greșeală, apoi se aplecă și-l ridică. Proprietarul fu dintr-un salt lîngă el. Își ceru scuze. Ce putea face ? Începu să se plimbe încolo și-ncoace prin forfota aceea, cu mîinile la spate și cu capul în jos, ca și cînd ar fi căutat ceva, care-i scăpase din mînă. Totodată ceea ce găsea, cîte un dop de sticlă de bere, vreun blacheu, părea, să nu-l mulțumească. Dădea cîte un șut — cu felul lui de a se concentra. Nu-i păsa că dopurile trimise izbeau cîte-o doamnă, care se uita nedumerită la el. Observă cu această ocazie că Gara de Nord nu e pavată în mod uniform. Sînt trei feluri de pavaj : cu pietre mici, bucăți de granit sfărîmate și bătute cu ciocanul, așa cum sînt trotuarele orașelor de provincie. Printre aceste bucăți de granit începuse acum să încolțească iarba. Semn bun. Cu blocuri mari de piatră — aliniate frumos, care dădeau o impresie de lucru solid. Și cu asfalt, gudron turnat peste pavajul obișnuit. Ar trebui să uniformizeze — se gîndi el — să calci pe ceva uniform. Cu atît mai mult cu cît gara — ca punct geografic — e locul tendințelor contrarii. Aici e toată forfota din lume, se întîlnesc cele mai diverse tendințe și din cauza acestor divergențe totul se anulează. Un om, cît de mare, e anulat, e zero, tocmai din cauza celorlalți. Din cauza anonimilor care îl înăbușă și-l uniformizează. Se duse spre chioșcul de ziare să cumpere revista „Rebus", însă acolo era o coadă mare, iar un bătrîn trecut de 60 de ani mergea pe lîngă ei așezați la coadă... cum mergea ? În două cîrje... lăsîndu-se cu toată greutatea în aceste două cîrje. Era un om înalt, foarte voinic, fusese probabil un domn la viața lui, acum arăta îngrozitor de obosit, ramolit și pe capul gol și chel o vînă mare albastră se vedea ca un meridian. Interesul lui pentru ziare contrasta puternic și duri cu starea în care se afla abia reușea să se târască cu acele cîrje ale sale. Așteptă ce știre mai așteptă ?... se întrebă și-și închipuie odată o mare tristețe care era în el de multă vreme dar nu găsea un motiv un pretext ca să se declanșeze. O jale cumplită pentru condiția umană. Uite cum ne zbatem pe agitățm toată ziua, plecăm cu treburile prin tot tundem ne facem că sîntem importanți, că avem o menire — și pînă la urmă ne tirim în cîrje și venim să culegem noutăți din Gara de Nord.

Nu-și mai luă „Rebusul" — viața e un rebus fără cuvinte încrucișate. Era nemulțumit din nou pe sine însuși — nemulțumirea de sine —, asta-l rodea pe

*) Fragment din romanul „Trei dinți din față"

el cel mai tare. Sentimentul neîmplinirii, al ratării — al scufundarii printre golurile acelea dintre pietrele de caldarim pe unde creștea iarba — în neant, direct în neant. Se auzi strigat... O fată foarte prietenoasă răsări de undeva, cu un mic geamantanaș în mină și-l întrebă zîmbind pe cine așteaptă acolo ? Vorbi vreo zece minute cu ea, fără să izbutească a-și aminti de unde o cunoaște și fiindu-i rușine s-o întrebe să nu-l creadă aceea ramolit. Fata îi dădea semne de mare simpatie — vorbea într-una punîndu-i tot felul de întrebări la care el răspundea în doi peri, chemîndu-și creierii „de unde s-o la" ? — Te pomenești că e Diana ? se întrebă la un moment dat — s-o fi schimbat chiar atîta — viața îi schimbă pe om, mai ales femeia e supusă schimbării, și cîteva minute fi vorbi ca și cînd ar fi fost Diana... O întrebă de Nucu (soțul ei) și dacă... stă mult prin București ?... Apoi își dădu seama că face o gafă... spuse o glumă cu unul care se preface a nu-și recunoaște cei mai buni prieteni... și se-ncurcă de tot.

— Mai vino pe la mine — îi spuse fata, neobservînd sau prefăcîndu-se că nu observă bilbuiala lui. Avem multe să ne spunem. Plecă fără ca Tudor s-o identifice. Avea un lapsus îngrozitor uneori, mai ales în privința figurilor.

Dacă era luat așa pe neașteptate, trezit din cine știe ce gînduri, nu putea să-și revină. I se întîmpla și altceva : pierdea simțul orientării. Ieșea pe ușă cu gîndul să se ducă la bucătărie... și odată se pomenea mergînd în altă parte... intuind că a luat o direcție greșită, dar nedîndu-și seama bine unde vine bucătăria. Era așa că un fel de amețeală care ținea cîteva minute, uneori doar fracțiuni de secundă. Probabil din cauza oboselii, a anemiei. Cînd va avea timp, se va arăta la un doctor. „Deci nu era Diana" — slavă Domnului, își zise el. Altfel ce rost ar fi avut acel „Avem multe să ne spunem". Se uită la ceas, mai erau vreo 40 de minute. Ce-ar fi să mă îmbăt — și așa sînt cam amețit, măcar să am motiv. Se spune despre Kant că în ultimii ani ai vieții, din cauza excesului de gîndire, se ramolise în așa hal încît nu mai era capabil să înțeleagă nici un rînd din „Critica rațiunii pure". „Dar ce, eu sînt în ultimii ani ?" — și la urmă ce operă las eu în urmă, neînțeleasă de mine ? De asemenea, Baudelaire, dement, ca să poată răspunde la întrebarea „cum te cheamă ?" trebuia să-și vadă numele tipărit pe „Les fleurs du mal". Evrika ! Era dactilografa de la etajul I. Margareta, Margarina ! cum îi zisese Val. Abia acum înțelese de ce îi spusese aceea „dacă are ceva de bătut la mașină..." Cum naiba i se pot întîmpla lucruri de-astea ? Ce e cu el ? O scuză ar fi avut, momentan : era îndrăgostit, adică își aștepta o veche pasiune, care-i ocupase toată facultatea... și toate facultățile mintale, lăsîndu-l complet idiot, pe alte planuri. Ce-ar fi să plec ? Se îndreptă spre ieșire. N-avea nici un rost s-o vadă, își bătuse pur și simplu joc de el. Știuse că e îndrăgostit, îi acceptase curtea și toată poezia unui amor aproape romantic, fără să miște măcar un deget pentru el — în timp ce zarise ca arsă, vibrase cu toată ființa ei, se dezbrăcase cît ai zice pește, imediat ce un oarecare îi pusese placa cea mai stupidă — un tango ori zărzărică-zărzărea. El o credea o Diană, o întruchipare mitologică a frumuseții și primăverii etc. și ea era o zărzărică-zărzărea. Merita tot disprețul lui ! Da, astfel de creaturi merită a fi tratate de sus — și evitate. N-avu curajul să părăsească totuși incinta gării și intră să bea o bere. Era mai bine să se îmbete. Era mai logic. Bere nu se mai găsea. Luă niște cîrnați de la „Expres". Miroseau a usturoi de la o poștă, foarte bine, să-i dumnească și ei, să vadă că puțin îi pasă de întîlnirea de azi. Mîncă și niște varză călită — nu se putu abține. Și varza are un miros îngrozitor, totuși e foarte gustoasă ; pe de altă parte e intraductibilă, cum traduci varza călită în franțuzește, ori în nemțește ori în engleză ?

Acum, cu burta plină (bău și-un suc), altfel vedea lucrurile. Oare toată melancolia lui, toată metafizica, oboseala în care cădea uneori — să fie un reflex al foamei ? Să fie oare omul pînă într-atît de înrobit unor instincte primare ? Unor secreții gratuite în ultimă instanță ? Acum se simțea foarte bine, îi venea să rîdă din te miri ce și vedea viața cu alți ochi. Extraordinară la Tudor era capacitatea de a trece cît ai zice pește de la o stare sufletească la alta, pe care o trăia cu aceeași frenezie ca și pe cea precedentă, măcar că aceasta era absolut contrară.

În el nu se putea ascunde un sinucigaș, pentru că ai nevoie pentru asta de o constanță, de o durată a sentimentului, a disperării. Or, el, pornind de la cea mai neagră disperare — să zicem — își punea șireangul de gît. Pînă să dea un brînci scaunului pe care era cocoțat, cine știe ce-i venea în minte, poate chiar gestul brînciului ce urma să fie dat i se părea ridicol — și-ncepea să rîdă — așa, cu șireangul de gît. Și-l scotea imediat și se urina pe el. Acesta era mecanismul lui sufletesc : contrastele ! Contrastele care se atrag și se resping, se atrag și se resping și așa la infinit. Dar, dacă intenționezi să te sinucizi cu adevărat, trebuie să faci asta înainte de masă, pe burta goală. Acum se simțea altul, mai plin de spirit, adică el, cel adevărat — mai mare dragul să stai de vorbă cu el. O va aștepta să vadă ce hram... sau mai bine zis ce ham... sau ce ham-ham mai poartă... Că l-o fi transformat pe Nucu Constantiniu într-un cățeluș — cît era el de țanțoș —, l-o fi chinuit ca pe hoții de cai.

Trenul trăgea la peron. Ce-ar fi dacă ar intra într-adevăr pe peron, ar da buzna peste lume, mecanicul frînînd prea tîrziu, și-ar trece dincolo prin gară ? Undeva în cine știe ce oraș din lume nu se putea să nu se fi întîmplat și figura asta. Dacă e cu Nucu, să-i fie de bine ! O să mă port foarte rece, amical, dar rece, distant. Dacă e singură — o fi măritată ? — cum naiba să mă port ? N-aș vrea să creadă că, mai știu eu, sînt mort după ea. Adică ea mi-a făcut figura și eu tot o mai port în inimă — ca și cînd aici în București n-aș mai găsi alta, n-ar fi Bucureștiul plin de muieri. Lumea începuse să coboare. Se trase la capătul peronului, altfel risca s-o piardă din vedere, ea putînd coborî dintr-un vagon mai din față Mulți așteptau acolo ; care o bătrînă, care pe nevastă-sa, toți se pupau și nu mai puteau de bucurie că se revăd. Parcă veneau din străinătate, de undeva și nu s-ar mai fi întîlnit de ani de zile. „Dacă s-a făcut urîtă — îi spun : aoleo, dar ce-ai îmbătrînit așa, mamă ?" S-a zis cu complimentele. Lumea se rărise și nici urmă de Diana. N-o fi citit el bine, o fi venit cu alt tren. Sau e la mijloc vreo farsă ? Cei de la redacție puteau să-i facă așa ceva — deși ei nu știau nimic de existența unei Diane. Or fi mers așa pe intuiție ? Începu să alerge pe lîngă tren, cînd o văzu la fereastra unuia din vagoanele mai din urmă. Nu coborîse, tocmai ca să-l poată observa. Îi făcea semne cu mîna și rîdea. Da, era ea — aproape neschimbată, nu-și arăta deocamdată decît fața — „restul om vedea noi" — și strălucirea dinților ei albi, expresia ochilor cînd rîdea, parcă îi răsuciseră toate astea un cuțit în inimă.

— Mă gîndeam că poate n-ai primit telegrama, spuse ea. Coborî de îndată. N-avea bagaj mult. Tudor se aștepta la cine știe ce geamantan, să nu-l poată duce, pentru că hamalii cînd îi căutai nu-i găseai și pe ei ar fi căzut măgăreața. Nu-i plăcea să care greutăți mari, mai ales pe alte altora. Nu-i plăcea ; nu putea. Îi era frică să nu se rupă ceva-n el. Nou-sosita îl sărută foarte zgomotos și cu mult sentiment, apoi îi luă fața-n mîini să-l șteargă de ruj.

— Rujul ăsta al meu nu e grozav, zise, nu mai poți săruta un bărbat ! Rise iar și se dădu în spate să-l privească de la distanță.

Era acum destul loc în spate, lumea se rărise. „Ce atîta cercetare pe capul ei ?" și apoi de la distanță îl tot văzuse anii ăștia — ea de la Cluj, el de la București și Iași. Îi și spuse :

— Păi tot de la distanță mă vezi de vreo cinci ani !

— Patru !

— Patru. I-ai numărat bine ?

— Bine de tot. (Deci, nu-l uitase. Se putea însă ca această propoziție simplă nu ascundea nici un substrat.)

— Și Nucu ?

— A, păi ce, nu știi ?

Se arătă foarte mirată că el nu știa.

— Ce să știu ?

— Ne-am despărțit...

— Cu divorț... cu tot în regulă ? (Nu știu de ce întreba asta. Ce rost avea să se intereseze dacă era totul în regulă, adică legal, cu acte, mă rog.)

O umbră de tristețe trecu peste fața, altfel radioasă, a Dianei.

— Mda.. bineînțeles... s-a pronunțat...

— Cine.. s-a pronunțat ?

— Divorțul... hotărîrea de divorț... așa se zice...

— Nu știam.

Stăteau acolo pe peron și parcă nu mai aveau ce să-și spună. Deci în viața ei avuseseră loc transformări mari, în timp ce el era tot ăla, la fel de bleg : ea trecuse prin viață, se aruncase în clocotul ei, oricum cunoscuse greutățile și bucuriile și acum era în fața lui ca în urmă cu patru, cinci ani, înainte de Gheorghe Ilie.

— Ce cravată frumoasă ai... stai să ți-o îndrept. Zis și făcut. Îi aranjă cravata care, firește, stătea strîmb.

— Nu e a mea. Am împrumutat-o adineauri de la un coleg, pentru tine. Ea eram, cred, tot cu ața, de-atunci, de pe vremuri... așa sînt eu, fixist... și zic : hai s-o schimb măcar acum, să n-o recunoască.

Diana începu să rîdă.

— Arăți foarte bine... parcă te-ai mai îndreptat. Îți prieste aici la București...

Îl luă de brat și se-ndreptă spre ieșire. Tudor ducea geamantanul. Ea îi spuse că nu stă decît cîteva ore în Capitală, că era în drum spre Titu unde are slujba...

— Cine e Titu ?

— Ei, na ! orașul Titu...

— Credeam că acum o să-ncepi să-mi spui ce bine te-nțelegi cu Titu și ce bătaie grozav, ce calități are... zise Tudor, nu știu de ce simțind nevoia să se răzbune.

— Află că nu e rău nici la Titu... sînt la o școală de șapte ani și predau geografia și istoria. Poate o să vii într-o zi pe acolo — mă asisti la o lecție.

— Poate... de ce nu ?

Lăsară geamantanul la colețărie. Diana se interesă cînd are legătură. Avea la orele 18,43 de la linia a treia, acceleratul numărul cutare, care mergea la Timișoara. Tudor nu se așteptase totuși ca ea să vină singură... și să pice pe capul lui... deși își dădu seama că în fundul sufletului tocmai asta sperase el cel mai mult. Acum însă nu știa ce să facă, ce era de făcut — care era rostul lui în toată aceastăă afacere ?

— Nu miros a usturoi ? întrebă.

— Ce întrebare !

— Am mîncat adineauri niște cîrnăciori, te rog să mă ierți. Apropo... desigur îți e foame, hai la un restaurant !

Se îndreptară spre restaurantul gării, apoi lui îi fu rușine — ar fi însemnat că se zgîrcește la bani, și-i propuse să meargă la Athénée Palace. El nu mîncase niciodată acolo, nici nu știa precis pe unde se intră. Adevărul e că nu suporta restaurantele de lux, nu-i plăcea să vadă ospătarii ăia gătiți ca niște mirese, vorbind cam de sus cu toată lumea și nici cei din jur nu-l încîntau prea tare. Ei se simțea bine la bombe, birturi, expresuri unde mînca în picioare și repede, nu aștepta trei ceasuri pînă i se aduce felul întîi. Și e, bineînțeles, mult mai ieftin.

Diana nu se schimbase nici la corp. Ușor mai împlinită la talie — dar abia dacă se observa. Îl luă de brat și Tudor se simți mai tînăr cu cîțiva ani — și fericit.

— Și nevastă-ta ce-o să zică, cînd o să-i spui că m-ai întîlnit ?

— Care nevastă ?

— Păi nu te-ai însurat ?

— Nu...

La Athénée Palace intră ca la el acasă, găsi imediat o masă liberă și ceru lista.

— Ce preferi ? întrebă el.

— Ce vrei tu.

Comandă două porții de escalop cu ciuperci, cu salată asortată, iar ca felul doi, pentru că i se păru că ospătarul se uită urît la el că cere prea puțin — niște consomé cu parmezan. Consomé-ul se dă la început, remarcă ospătarul. Fie, la început. Bineînțeles, să aducă și ceva tare.

— ...Așa... deci două vodci mari și la urmă un kil de vin... ce fel de vin aveți ?

Li se recomandă călduros Muscatul Ottonel, un demisec foarte bun. Diana bău și mîncă cu poftă. Lui nu-i era nici foame, nici sete. Se prefăcu a gusta din escalop, luă o ciupercă mică și o tăie în două... o bagă în gură și abia după ce-o înghiți avu senzația neplăcută că e dintre cele otrăvitoare. Acum însă o înghiți.

Bău un pahar de vin cu mult sifon. Se simțea oricum foarte bine. Îi spusese Dianei toate glumele care mai circulau în București — el, care nu spunea glume niciodată. Diana, îmbujorată de băutură și obosită de drum, căscă o dată, discret.

— Ești obosită ?

— N-am dormit toată noaptea...

— Păi... eu știu ce să facem ? Ai vrea să te odihnești puțin, să te speli pe mîini... să te faci comodă ?

Se afla iarăși în încurcătură... Dacă ar fi știut dinainte, i-ar fi reținut o cameră la hotel, dar așa...

— Să încercăm la un hotel... zise el, dar nu se prea găsesc locuri.

— A, nu, nu, pentru cîteva ore ? De ce să prăpădim banii degeaba ..

— Ei, nu e vorba de bani... Am găsit, zise Tudor, mergem la Zambaccian ! E cel mai bun muzeu din București — ca și cînd ea îi ceruse să-i recomande un muzeu bun, nu un pat unde să se odihnească.

— Da, crezi ?

— Singurul Picasso din România se află acolo — și bineînțeles e o prostie... dar poartă semnătura Picasso... însă muzeul are lucruri foarte bune, selecționate cu mult gust de armean.

— Nu știam că Picasso e armean zise Diana, căscînd pentru a doua oară... ca dovadă că nu mai era atentă la ce spune el. A, sau te referi la Zambaccian ? — Iartă-mă, sînt foarte obosită și vinul ăsta m-a făcut praf... De ce mi-ai dat vin ?... ce vrei cu mine ?

— Să te duc la Zambaccian... zise Tudor rizînd.

— O cale de mijloc nu există ?

— Nu există...

Era exact felul lor de a glumi din anii studenției, vorbe în doi peri, aluzii, fraze mimînd niște relații intime care nu existau realmente între ei ; vorbe goale, frumoase dar goale. Tudor se mulțumise cu atît — asta fusese greșeala lui. Evident nici ea nu-i făcea cine știe ce propuneri rușinoase, mai ales lui, pe care-l considera prieten și de care-i era rușine. Mai degrabă — se gîndi Tudor — mai degrabă s ar duce cu altcineva, un necunoscut dacă ar avea chef, s-ar lăsa urcată într-un taxi de ăla și „la bulivar, birjar". De aceea nici nu-i bine, nu e rentabil, să îți prietenul doamnelor. Cine a scris „Confidentul doamnelor" ? — pentru că în vîrsta unor confesiuni nu te alegi cu mare lucru. Nu le e rușine să-ți spună cine știe ce porcărie, pe care-au făcut-o cu o nulitate, dar în fața ta — cînd e la o adică — imediat sînt încercate de un milion de scrupule.

Zambaccian era totuși cea mai bună idee. Dacă stă doar cîteva ore în București, n-are nici un rost să doarmă. Trebuie să vadă orașul, să încerce să înțeleagă ceva din el, să se cultive, să învețe. Diana mergea cam în răspăr spre muzeu. Nu lua seama la străzile care i se păr au că seamănă toate între ele. Îi povesti viața ei, așa din mers. Oboseala se transformase într-o stare de euforie, se simțea ușoară, plutea acum și vorbea într-una. Fostul ei soț era o eroare umană. O greșeală de tipar într-un poem de dragoste, care transformă cel mai înălțător cuvînt într-o murdărie sinistră. Se purtase grosolan.

— Îți amintești cum ne-am căsătorit noi ?

— Povestea aceea cu... placa...

Diana rise.., ca de o glumă bună, ca și cînd n-ar fi fost vorba de viața ei... Da, exact.

— Și ce cîntec era ? De ani în șir îmi tot chinui creierii să-mi amintesc și nu reușesc.

Îi spuse și începu să fredoneze melodia.

— O să cumpăr și eu discul ăsta.., mama mă-sii... dacă are efecte așa de miraculoase !

— Cred că ar trebui să-l pui pe partea cealaltă.

După o pauză.

— Ziceai că ești mulțumită și la Titu...

—Da, dar nu mă leagă nimic de acest orășel, n-am prieteni, n-am pe aiment. Începu să plîngă de-adevăratelea.

O luă de brat, o imploră să nu dea apă la șoareci și se așezase cu ea pe o bancă. Erau la șosea. Îi povesti — ca să zică și el ceva — ce înseamnă șoseaua în viața Bucureștiului, cum pe vremuri aici ieșea toată protipendada și primăvara, cînd tot orașul era plin de trandafiri, aici aveau loc frumoasele bătăi cu flori. Pe de altă parte, undeva, aici, într-un boschet se împușcase Urmuz, părintele suprarealismului mondial. Iar acea clădire în stil popular e opera arhitectului Mincu... La fiecare frază, Diana plîngea și mai tare, de parcă aceste noutăți pe care le afla erau niște catastrofe îngrozitoare, care veneau să-i sporească durerea. Acum plîngea în hohote — și Tudor, ca s-o potolească, mai-mai c-o luă în brațe. Fata își revenea încet, încet. Văzu o gărgărița pe cîrlig ei, o luă și i-o puse în palmă. Ultă-te acum... închide întîi ochii... așa... acum deschide-i să vezi ce ai în palmă. Gărgărița merse puțin pe liniile din palma fragilă a fetei, apoi își făcu vînt și zbură...

— L-ai cunoscut, desigur, pe Mitache ? întrebă amintindu-și, nu știu cum, tocmai acum de prietenul lui. Ți l-am prezentat eu o dată... poetul acela, care spunea că se teme de cuțite, nu poate vedea cuțite sau ceva ascuțit în jurul lui... și-i plăcea de tine... cred că te-a urmărit multe luni de la distanță cu o discreție absolută.

— Ei, ce-a făcut ?... parcă mi-l aduc aminte. Era frumușel... A ajuns mare ?

— A înnebunit pur și simplu... înainte de a se afirma.

Îi povesti și ei întîmplarea din noaptea petrecută împreună... Vreau să spun că nici aici nu curge lapte și miere. Pe o bancă, mult mai încolo și cam în dosul unor copaci se așezase cineva și ei își dădu seama de ce începuse să vorbească despre Mitache. Acea umbră — nu se distingea prea bine — avea ceva din „aerul" lui. Era însă mult mai bătrîn, însă semăna mai ales la gesturi. Necunoscutul se ridică, nu stătuse decît două minute pe acea bancă și o luă spre ei. Tudor se cutremură : Era chiar Mitache ! Cu barba mare și îmbrăcat într-un halat stacojiu straniu, foarte purtat, din cele care se dau pe la spitale și ani în șir trec de la un bolnav la altul. Cum cordonul nu era bine încins, îi atîrna fixat doar în gaica aceea de la spate, gata să se piardă, se putea vedea că nu purta haine —, ci era îmbrăcat cu pijamaua. Bolnavul fugise pur și simplu de la spital și acum era căutat, tocmai... de ce-i fusese lui frică... să fie cineva pe urmele lui ! Tudor crezu c-a fost recunoscut, venea zîmbind spre el — și se ridică în picioare să-l întîmpine.

— Dă-mi cinci lei !, spuse Mitache. Am scăpat trenul și-mi mai lipsesc cinci lei pînă la celălalt.

Rîdea... ca și cînd gluma ar fi făcut-o intenționat și Tudor observă că-i picaseră doi dinți.

FLACĂRA
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 135

Jurnalul unei domnișoare fără ocupație

10.IV.

Azi am sărbătorit cu fursecuri și vin spumos trei ani de cînd am absolvit liceul... Ce vijelios trece el, timpul... Nu sînt nici încadrată, nici recăsătorită... Pînă la ora două am fost extrem de tristă, deși pe mine optimismul m-a caracterizat încă de pe băncile școlii, și îmi-am revenit. Mama îmi spune că „ o cost prea mult". Tata e și mai dur și mi-a zis aseară — cum poate un părinte să se exprime la modul ăsta ? — că „consum dar nu produc". Ca să am bani pentru aniversare — împlinesc frumoasa etate de 24 de ani — a trebuit să vînd sticle. Ce penibil... Afară majoritatea pasărilor ciripesc și tu să vinzi bute ! Dar pînă la urmă a fost sublim... Cam prea intim, dar mă rog a mers... Mulți invitați s-au scuzat de neparticipare la serviciu, facultate, ședințe, alții n-au venit fără să se scuze în prealabil.

A venit Manuela cu „nasul ei". S-a dansat, s-a mîncat prăjituri de casă ; mama tot mamă rămîne. Eu știu limba franceză și mie, poate fiindcă sînt mai cultă nu-mi place să gătesc. Am fost foarte frumoasă, le-am eclipsat pe toate, mi-a dat Manuela o rochie de a ei, superbă, păcat că nu e a mea. Eu cu Manuela mă ajut — odată i-am dat și eu pantalonii de lac cînd a avut o întîlnire la local.

A venit cu un bărbat necunoscut, nu e buzoian, e din București, în interes de serviciu... Se numește Puiu Brezeanu și s-a arătat uimit de cultura și de frumusețea mea

11.IV.

Puiu ? De ce nu sună Puiu ? Nu-l iubesc — e diferență mare de vîrstă, dar știe să se poarte...

Din plictiseală m-am trezit spălînd vase. — Doamne, unde am să ajung?... Să mă mărit odată, să devin odată independentă, să am soțul meu, femeia mea de serviciu...

Seara la masă m-am certat cu tata... Om cu părul alb și vrea să mă încadrez. A zis că mi-a găsit un loc în fabrică, am plîns cu lacrimi șiroaie. De aia l-am citit eu pe Dumas în original, în limba maternă a autorului ca să ajung electriciană ? De aia pling eu la Chopin ca să pontez la fabrică ? Să muncească alea urîte și inculte... Tata a zis că mă bate. E capabil.

12.IV.

A sunat Puiu... Ce timbru plăcut poate să aibă bărbatul ăsta ! atît de plăcut încît uiți cum arată. Spre deosebire de mine, pe el fizicul nu-l avantajează. M-a invitat la local... Nu-l iubesc, însă voiam să ies. Mama a trecut și ea de partea tatălui. Zice că e rușine de mine, că o compromit față de vecini și societate...

Ce divină, din toate punctele de vedere, a fost seara de la local. Era și Puiu bineînțeles. A fost extrem de galant, mi-a oferit și desert. De dansat, n-am dansat fiindcă a explicat el foarte frumos „la vîrsta și la funcția mea n-are rost să mă bîțîi".

Realmente mă dezbrăca cu privirea. Mi-a spus că are intenții serioase, pentru el nu există femei ci numai neveste, nu există aventuri, ci numai căsătorii... Ce-ar fi să vin la București, să discutăm problema căsătoriei, a spus el la desert. Am spus da. Deși eu locuiesc vis-a-vis de local m-a condus acasă cu taxi-ul. Un gest frumos care nu se uită.

15.IV.

I-am spus mamei că mă duc la București, să văd dacă mai pot da la o facultate. Măcar la stomatologie. Mama, sărăcuța, m-a crezut și mi-a dat banii necesari. Mi-a părut rău de ea și am luat accelerатul de zece.

16.IV.

Puiu, tot galantul Puiu m-a așteptat la gară... E cel mai punctual bărbat din viața mea. M-a sărutat apăsat pe gură și m-a întrebat dacă nu vreau să mergem la un local, să dejunăm, sau să cinăm, rămîne la aprecierea mea. Eu am zis că să dejunăm și el n-a obiectat. După ce am mîncat morun mi-a zis să mergem la hotelul „Muntenia" să discutăm. Acasă nu se poate, mi-a explicat el, căci locuiește cu mama. Am stat o vreme în hol și apoi mi-a spus să mergem într-o cameră să discutăm mai serios. Ma-m dus cu cele mai bune intenții. Mi-a spus că vrea să mă ia de nevastă... L-am crezut imediat. Mi-a propus omenește să-i cedez — termenul îi aparține. Am zîmbit cu amărăciune și am acceptat.

17.IV.

Dimineața mi-a spus că e căsătorit, are cinci copii. Ce număr ! N-are domiciliu stabil în București, e nefericit și flotant.

Mi-a dat bani de tren și l-am înțeles. Parcă eu nu știam toate astea — eu sînt naivă ca să mă distrez. Dacă nu te lași păcălită, sedusă, cine te mai invită la un local ? Cine îți mai oferă alune ? Am plecat cu accelerатul de douăsprezece. N-am găsit locuri, am stat în picioare și asta mi-a mărit starea de proastă dispoziție.

18.IV.

De frică nu m-am dus acasă, m-am dus la Manuela. E și ea fată de vîntă, deși e încadrată. Nu m-a primit bine. A zis chiar la un moment dat că garsoniera proprietate personală nu e hotel. Ce tupeu la ia ! Trebuie să mă întorc acasă.

19.IV.

Tata s-a ținut de cuvînt. M-a bătut. E prima oară cînd m-a bătut chiar. Cu toată cultura, frumusețea, sensibilitatea mea va trebui să mă încadrez.

TEODOR MAZILU ■

Fabula fabulei

Un castor cu profil cochet
Era și pictor și poet.
Jumate din cuvinte, jumate din culori
Cu har indiscutabil și discret
Făcea portrete pe la muritori.

Rînd pe rînd, pădurea strînsă
A trecut prin fața lui
Ca să-și lase scrisă-n pînză
Faima zestre veacului.

El cu ochiul ca un arc
Aduna-n culori portretul
Ce se alegea cu-ncetul
Cum se-alege marea-n larg.

Vulpea cea cu coada lungă
Argintiu trecu-n desen
Fără-a scoate-un ban din pungă —
Personaj de La Fontaine.

Lupul gri, cu-n rictus vechi
Ce-i înnobila figura
Și-arăta trufaș dantura
Rînjind pînă la urechi.

Se născu-n culoare moale
Blana brună-a unui Urs.
Iepurele speriat,
Alergînd ca la concurs,
De departe-i da tîrcoale.

Pictorul, trudind cu har
Sub al frunzelor ecou
Așezat-a, agadar,
Animalele-n tablou.

N-a rămas o vietate —
Pasăre ori animal —
Să nu afle, cu dreptate,
Copia-n original.

Isprăvind, într-o chindie
Și peneluri și munții
Castorul, mult prea smerit
Ca un pictor emerit
Urmînd vechile tradiții
Aștepta natura vie
Să se-ndemne ca să vie-n
Spațiul noii expoziții.

Și-au venit ! Ce importante
Se opreau lîngă desene !
Cum clipeau din gene-alene,
Cînd trufașe, cînd galante.

**„Vai, ce-asemănare mare,
Cu jupînul, brunul Urs !"**
Spuse-o Gaiță-Oarecare.
Ursul însă n-a dat curs
Judecății-ntîmplătoare.

Atît Vulpea cu relații
Cît și Lupul cel feroce
Se grăbiră să convoce
Pictorul la explicații.

Observații fel de fel.
De-amănunt, de conținut.
La acest savant duel
Castorul rămas-a mut.

Zise-o voce grea de pastor
— Era Lupul în persoană
Pus pe hartă și dojană :
**„Să ne spună Domnul Castor
De ce dinții mei cuminți,
Darul meu de la părinți,
— Deși ca artist e cult —
I-a lungit atît de mult ?"**

Vulpea-n aspră indignare
Protestă **„că-i coada mare"**
Ursul **„de ce coadă n-are ?"**
Chiar și blîndul de Măgar
A avut de spus un **„Dar..."**

Printr-un zbor la întîmplare
S-a oprit într-un șleau
Biata Gaiță-Oarecare.

Văzînd opera că-i sapă
Sub culori o tristă groapă
Castorul s-a furișat
Pe tăcute spre un rîu,
Un lunecător argint,
Și sub valurile lui
Și-a zidit un labirint.

Cînd se-apropie de apă
Vulpea, Ursul însetați
Castorul, prin valuri, scapă
— Dacă stați să ascultați —
Întrebări ca o morală
Pentru cărțile de școală :
**„De ce n-are Ursul coadă
Și Vulpea abia o-aneadă ?"**

Prinși de-al vorbelor ecou
Se privesc ca-ntr-un tablou
În oglinzi de apă rea.

S-o mai bea ? Să n-o mai bea ?

NICOLAE DRAGOȘ ■

Corespondența (I)

Stimate tov. NICULESCU DUMITRU, am primit coletul pe care ni l-ați expediat la 6-12-1976 și care conținea :

a) 1 memoriu adresat revistei „Flacăra" ;

b) 1 copie de pe un alt memoriu adresat fără rezultate conducerii RTV ;

c) confirmarea de primire a memoriului menționat la pct. b ;

d) 1 **«REZUMAT RESTRINS AL SCENARIULUI CINEMATOGRAFIC „CINEI DE VINĂ ??" »**

e) 2 variante ale aceluiași scenariu, „CINEI DE VINĂ". Din studierea detaliată, succesivă iar apoi simultană a tuturor acestor materiale sîntem în măsură să vă răspundem că :

1) Scrierea unui scenariu pe parcursul unui întreg deceniu (1950-1960) este o performanță cu care puțini scenariști din lume se pot mîndri. Cu atît mai excepțională și mai demnă de lăudat ne apare perseverența cu care, vreme de alți 16 ani încheiați, ați încercat — deocamdată fără succes — să vă impuneți opera.

2) S-ar putea într-adevăr ca motivul nereușitei dv. să fie chiar cel presupus de dv **„nu am relații, nu am un nume răsunător"**. În privința relațiilor nu vă putem ajuta, dar în privința numelui nu mai există nici un impediment din momentul în care ați apărut în paginile „Flăcării".

3) Cu privire la faptul că în urma audiențelor solicitate la RTV, redactorii cu care ați intrat în contact v-au refuzat rînd pe rînd scenariul, sfătuindu-vă chiar să vă adresați Hollywoodului, nu sîntem de părerea dv. că aceștia v-ar fi nedreptățit sau ironizat într-adevăr, scenariul dv., prin subiectul tratat, prin anvergura sa neobișnuită ca și prin tematică (un răsunător proces la curtea cu juri din Viena interbelică), depășește atît intențiile cît și mijloacele cinematografiei noastre, Hollywoodul în schimb are o veche tradiție în realizarea unor asemenea subiecte : ar fi păcat deci să ignorați prețiosul sfat pe care vi l-au dat cei de la RTV.

4) Trimițînd memoriul către RTV însoțit de scenariile, proiectele de scenarii, precum și rezumatele de proiecte de scenarii, dv. ați anexat la acestea și un plic timbrat pentru răspuns. Acum, după patru luni de la expediere, aflăm că : **„...pînă acum nu am primit nici un răspuns cu toate că am trimis și un plic timbrat de răspuns, în cazul cînd nu au nevoie de el să mi-l trimită..."** !

Sîntem într-o totul de părerea dv. că plicul timbrat vă aparține de drept, Televiziunea nu v-a răspuns, trebuie să vă expedieze neîntîrziat plicul timbrat. În caz că RTV va refuza în continuare retrocedarea plicului, ne obligăm să vă repunem în drepturi și să vă trimitem noi unul identic din fondurile revistei noastre.

5) În ceea ce privește publicarea scenariului dv. în paginile revistei „Flacăra", găsim oferta deosebit de interesantă, cu condiția să acceptați unele modificări (minime), privind atît conținutul cît și ortografia scenariului „CINEI DE VINĂ ? ? ?". Dar, despre toate acestea, în numărul viitor.

AL. MONCIU – SUDINSKI ■

CUTIA PANDOREI

TUDOR VASILIU ■

Nu țuica fiartă a fost de vină!

Permisele de conducere a autovehiculelor se înmînează într-un cadru deosebit, după ce viitorii șoferi ascultă recomandări, vizionează filme cu tematica de circulație, pentru că deosebită este și răspunderea lor din momentul primirii carnetelor cu scoarțe roz. O asemenea festivitate a avut loc pe 9 ianuarie 1977 și în Pitești. La cinematograful „Lumina", unde se organizase o adunare de acest gen, fusese invitat și Ghinea Marin — de profesie tractorist-buldozerist, posesor din august 1976 al permisului de categoria C, care acum urma însă să primească și dreptul de a conduce autoturisme.

Pe G.M. nu prea îl îndemna inima să mai asculte niște sfaturi, deși una e conducerea tractorului și alta e să pilotezi un autoturism modern. Cam în silă, a plecat totuși la adunare, iar cînd a constatat că ședința începuse și nu mai poate intra în sală, pentru a-și primi noul permis nu s-a amărît prea mult, am putea spune chiar deloc. „Bine că am reușit la examen, că permisul îl iau eu și mîine. În loc să stau două ore să aud niște lucruri „fumate", mai folositor e să fac o vizită unui prieten cu care am de rezolvat niște treburi", s-a destăinuit unui cunoscut Marin al nostru. De ! Fiecare cu optica lui ! Și... zis și făcut ! S-a oprit la amicul cu pricina, unde după rezolvarea treburilor s-a „delectat" cu o porție zdravănă de țuică fiartă.

Încurajat de efectul licorii, imediat ce a ajuns acasă i-a venit poftă de o plimbare cu autoturismul ce-și aștepta cuminte, de 8 luni, pilotul. Nefolosite timp îndelungat, mașinile, se știe, pornesc greu. Cum Marin nu se putea descurca, a chemat în ajutor un cunoscut, șofer la I.T.A. Pitești. Acesta observă excesiv de bună dispoziție a lui M.G. și, făcîndu-se că mesterește la motor, îi inversează fișele de distribuție pentru a-și împiedica cunoscutul să facă o prostie.

Marin al nostru nu se lasă însă cu una cu două. El vrea parcă să confirme încă o dată înțeleapta maximă : „Greșeala e omenească, perseverarea în ea, diabolică". Se roagă, imploră rudele, care la rîndul lor găsesc alt șofer profesionist (tot nebăut) care se lasă înduplecat, pune în funcțiune motorul, îmbarcă în autoturism pe M.G. și o parte din rudele sale și pornește spre satul Cepari. Cum pofta vine mîncînd, la Cepari, Marin, „profilat" pe țuică fiartă, continuă să bea pînă ajunge să se țină cu greu pe picioare.

Aci intervine un act de gravă irresponsabilitate, nu atît a lui M.G., care practic nu mai știa nici cum îl cheamă, cî a șoferului care îi transportase și a cumnaților lui M.G., anume Emil Popescu și Dîrsteanu Gheorghe. Aceștia acceptă să se urce în mașina la al cărei volan se afla instalat „eroul" nostru.

Chiar dacă nu ai permis și deci nu ești inițiat în „tainele" conducerii auto, nu poți să nu întrevezi pericolul grav la care te expui pe tine și pe alții admițînd să te deplasezi ca pasager într-o mașină condusă de un bețiv. Paradoxal, dar există și asemenea oameni și, din păcate, cazul de la Pitești nu e singular în această privință.

Au fost situații cînd din 25—30 de pasageri nici unul măcar nu a încercat să împiedice plecarea în cursă a unor șoferi aflați în stare gravă de ebrietate și mulți au plătit inconștiența lor cu viața.

Dar să revenim la cazul nostru. Cum era de așteptat, mașina „condusă" de M.G., rulînd și ea pe două cărări aidoma cum și stăpînul mergea pe jos — în drum spre a-și ocupa postul de pilotaj, după parcurgerea unei mici distanțe, la km 168 pe D.N. nr. 67 B, în raza satului Pădurani, a lovit în plin doi cetățeni, care, venind de la lucru, mergeau pe dreapta alături de bicicletele lor. Izbirea a fost extrem de violentă. Victimele au fost „luate" pe capotă, aruncate ca niște mingi pe plafonul autoturismului și de aci proiectate pe asfalt. Ambii au murit pe loc. Analiza sîngelui șoferului a stabilit o îmbibație alcoolică de 1,71‰.

Această secvență din viața lui M.G. nu e o întîmplare. Tot el a fost sancționat în trecut de două ori pentru provocarea de scandal în bufetul comunei, tot el a fost pedepsit pentru conducerea tractorului sub influența alcoolului.

Se pune întrebarea : dacă toți cei care știau de comportarea lui M.G. și de predispoziția lui pronunțată pentru consumarea de alcool și de aci pentru acte irresponsabile, dacă șefii de la serviciu, rudele, cunoscuții și-ar fi făcut datoria cetățenească de a-i deschide la timp ochii asupra consecințelor potențiale ale faptelor lui, dacă îi împiedicau în ultimă instanță să se urce la volanul tractorului sau al autoturismului, și-ar mai fi pierdut oare viața doi oameni nevinovați ? O întrebare asupra căreia merită să reflectăm !

Tragedia de la km 168 ridică și problema comportării unor tractoriști care obișnuiesc frecvent să se urce la volan după ce au consumat alcool și nu în cantități mici.

Atenție, părinți, frați, surori, prieteni, nu fiți indiferenți pe ce drum apucă (la propriu și la figurat) acești tineri aflați la început de viață !

Colonel VICTOR BEDA ■

Miliardarii și mizeria lor morală

Vanderbilt, „sărac și umil" cu 105 milioane dolari...

În toată această trecere în revistă a familiei Vanderbilt ne-a rămas Sophy, soția lui, cea care după două decenii de muncă încordată, „de servitoare și de mamă, devenise o femeie veștedă și fără farmec, un snop de nervi consumați" Cornelius, soțul ei, spunea că a construit special pentru ea acel castel în stil gotic, cu piloni din marmură, din Staten Island. Cum mindra lui mamă — Hebe — a refuzat să se mute acolo, el s-a simțit profund jignit iar soția, ca de obicei, și-o neglija cît mai mult. Biografii sînt necruțători și în legătură cu acest episod și scriu că **victoriosul Vanderbilt nu are înțelegere pentru cei înfrînți și pentru cei ieșiți invalizi din lupta pentru existență.** În aceste circumstanțe își închipuie că acordă o favoare nemeritată dacă o tolerează lîngă el pe Sophy, cea care, de atîția ani, încerca să-i asigure liniștea casei cu foarte mulți copii.

Neașteptata plictiseală n-a durat însă mult. Era și un nonsens să se constate că „Vanderbilt e plictisit de atîta parvenire". Așa că, renăscut, s-a dus la New York unde, fără să anunțe pe cineva din familie, a început să construiască o nouă casă enormă pe Washington Square, la nr. 10. Odată terminat acest nou castel, și-a invitat (mai corect — obligat) soția să-i urmeze „în înalta societate". Imaginea lui din acele vremuri este cu totul memorabilă. Are 50 de ani, poartă cilindrul de gentleman, haine din cel mai fin „broadeloth", favoriți îngrijiți de specialiști și, citeodată, își permite să cheltuiască un sfert sau o jumătate de sută de dolari din venitul lui anual de un milion pentru mici escapade amoroase. Dar, de reținut, vorba îi este tot grosolană, iar obiceiurile la fel de brutale.

Așa că, în felul lui imposibil de a fi, și-a obligat soția să-l urmeze acolo unde și ea a constatat că, asemeni lui, nu e primită deloc ușor printre cei care procedaseră ca Vanderbilt. Firește, pentru toți acești acestia „de sus", Cornelius era „awfully common Duch farmer" — un țăranoi ordinar olandez — iar „madame Sophy — on impossible brump" — o babă imposibilă. Dar, ca de obicei, lui Vanderbilt nu-i pasă de absolut nimeni. Singurul gest frumos l-a făcut, totuși, față de soția lui care, între timp, se îmbolnăvise de nervi. A scos mulți bani și a trimis-o în Canada la sanatoriul condus de dr. MacDonald, un mare specialist al vremurilor respective.

După care el s-a întors cu și mai mare fervoare la faimoasa lui deviză : „money making — a face bani". La rîndul ei, șansa l-a ajutat din belșug. Ce se întîmplase ? În ianuarie 1848, într-o încordată zi de lucru, angajații unei fabrici de cherestea situată pe versantul de vest al vestiților — de azi — Sierra Nevada găsesc un imens bolovan de aur. Așa au început goana după fericirea lucioasă și cursa spre noul Ofir — California — și așa s-a declanșat agonia ce a cuprins și transformat întreaga țară. Transportul și comerțul exterior s-au dublat ; micile orașe s-au mărit peste măsură, peste noapte în ele, pe nepusă masă, veneau cu miile emigranții hrăniți din belșug de visuri balzaciene.

Vanderbilt avea o gîndire înceată, lucru care nu l-a împiedicat să profite și de febra aurului. Drumul spre California era complicat, abia se înființase — de către veșnicul său adversar Law — o cursă maritimă New York-Panama de unde, după o transbordare, pasagerii își reluau călătoria pe apă spre coasta Pacificului. Atunci, Cornelius a făcut rost de o hartă a Americii Centrale, a studiat-o atent și a văzut că nu era necesar să se meargă prin Panama. A plecat deci în Nicaragua și a stabilit o linie de tranzit care folosea fluviul San Juan, în sus, prin lacul Nicaragua, spre Oceanul Pacific. Cu o intensă utilizare a imaginației, fapt neobișnuit pentru el, a optat pentru ideea creării unui canal de 11 mile printre munți. A mai construit opt vapoare de 2 000 tone — adevărați monștri ai epocii ! — și iată-l în alt loc unde își reia obiceiurile piratерești de la începutul carierei. Deși linia sa este cu două zile mai scurtă, tariful e mai redus cu 50 la sută. Nu e mai puțin adevărat că acest voiaj spre fericirea lucioasă era o îngrămădire scandaloasă de bagaje, mîncare pe apucate, accidente și hoție. Ca de obicei, dacă numeroșii pasageri ar fi reclamat daune sau alte lucruri mai grave, n-ar fi primit măcar un penny. El răspundea invariabil : compania nu este responsabilă pentru erorile sau relele... Domnului.

În atare condiții, stringe noi milioane, încît cineva scrie că la New York, unde **numai banii creează legende, este privit ca Midas din antichitate, ale cărui labe de țăran transformă orice în aur.** Astfel că după acel Astor, el este cel mai bogat om al lumii noi : în dreptul numelui său apare suma, de-a dreptul incredibilă pentru atunci, de 11 000 000 dolari. După aceste reușite, ochii lui se îndreaptă și spre „lumea veche" : spre cea de unde veniseră, într-o remarcabilă inspirație, strămoșii săi olandezi. Dar nu voia să facă drumul oricum, ci dorea o expediție de pe urma căreia să cunoască Europa, să fie cunoscut acolo și, mai ales, să facă noi afaceri. S-a pregătit cu minuțiozitate. Mai întîi a dat o nouă comandă unui șantier maritim. Așa a apărut „North Star", 87 metri lungime și 11 lățime, cel mai luxos iaht oceanic al timpului. Avea gustul de catifea al timpului, un șir de saloane din lemn adus din Munții Atlas, cu ghirlande de dantele de Bruxelles și încălzire centrală cu aburi.

Apoi s-a îmbarcat pe „North Star" și a plecat spre Europa. Îl încerca însă imensul regret că mama lui, prea bătrînă, n-a putut să-l însoțească. Cu ea mai rămăseseră Frances, una din cele nouă fiice, bolnavă și, după unii, bietul Jeremiah, fiul epileptic. Îl însoțeau, în schimb, un medic și un pastor baptist, fiecare cu soția. A ajuns mai întîi în Anglia, unde a suferit și prima decepție : conservatoarea nobilime engleză l-a ținut la distanță, pînă și la hotel a găsit cu greu locuri. Acolo, ziarul „Daily News" îl prezintă ca pe „un produs demn de țara sa", unul din acei „îmbînzitori ai forțelor naturii" (!) și declară că de acum înainte „numele de parvenit va trebui să fie considerat drept un titlu onorific". Următoarea etapă a fost Petersburgul, unde — în schimb — a fost întîmpinat foarte bine Însuși țarul l-a oferit trăsura sa imperială, iar Vanderbilt s-a simțit remontat după eșecul suferit în primul popas. A mai fost în Franța și Italia unde, peste tot, încerca să se prezinte ca o „minune americană" (!), a dat banchete de gală, dar s-a și interesat cum sînt porturile europene, cum merg exportul și importul, traficul maritim și economia țărilor respective.

După cele trei luni de călătorie, revenit la New York, „North Star" ancorează în fața la Staten Island, iar tunurile, la care nu renunțase, bubuie. Asemeni unui corsar bătrîn și adevărat, el își anunță mama că a revenit cu bine. Dar bucuria revederii a durat puțin, întrucît a constatat cu groază că cei doi asociați ai săi, Charles Morgan și Garisson, îl furaseră copios pe el și compania, luîndu-l, prin tot felul de tertipuri, pînă și navele. A urmat, firește, un val de injurături, după care, în mod neașteptat, le-a adresat celor doi o scurtă scrisoare devenită celebră : „Domnilor, n-aveți decît să mă bîrfiți. M-ați furat. Nu vă voi da în judecată, întrucît justiția este prea lentă. Vă voi ruina". Și o face cu rapiditate, cumpărînd majoritatea acțiunilor de la „Accessory Transit Company" și dînd pe păgubitori afară.

Urmează un episod care debutează în mai 1855, cînd în Nicaragua eroul nostru este înfrînt foarte serios în afaceri. Dar pentru puțin timp. Suficient ca celebra „Wallstreet" s-o consemneze, iar acțiunile liniei de tranzit a lui Vanderbilt să scadă exact cu 50 la sută — caz fără precedent în activitatea Comandorului. Povestea, mult mai complexă, cu ițe multe, are în spatele ei interese ale oamenilor politici ai vremii din Nicaragua, Honduras, Guatemala, Salvador și Costa Rica. Cel care a pierdut cu adevărat a fost în fond poporul nicaraguaian, antrenat într-o serie de ciocniri în care armele erau furnizate sau finanțate de bogătași precum Vanderbilt, despre care amintita publicație „Sundav Times Magazine" scrie că „a instaurat imperialismul financiar în America".

Între timp, Comandorul împlinise 80 de ani și în comportarea sa și-au făcut loc noi ciudățenii, unele chiar comice. Astfel, declara că nu mai poate dormi fiind chinuit de țipetele pisicilor ! ? ! Ca urmare, oferea un dolar pentru fiecare pisică ce nu mai era în viață și i-ar fi fost arătată. Într-o bună zi, cineva l-a adus o sută, strînse din tot orașul, dar el nu s-a lăsat păcălit și a refuzat să plătească. Așa că băiatul i le-a aruncat în grădină...

La 68 de ani începe să se intereseze de căile ferate. Ca de obicei, la început este încet și precaut, acționează cu teamă și ezită mult. Mai întîi a cumpărat ce era mai ieftin, apoi începe să recurgă și la metoda coruperii unor oficialități pentru a obține noi facilități. Culmea, și în acest sector duce o luptă acerbă cu vechea sa cunoștință Daniel Drew, care, la început, pare a triumfa. Pînă la urmă, tot Drew este cel care renunță, pierzînd și un milion de dolari, iar Comandorul va ajunge să comande circulația trenurilor din Manhattan pînă la Lacul Erie.

Avea 73 de ani, îi muriseră mama, George, fiul favorit, și soția. Era singur și se simțea înfrînt tocmai el, omul care nu ținuse seama de nimeni. Începe să-l intereseze spiritismul, viața îi este asemuită cu a unui senil bancher balzacian. Se apropie iarăși de Drew, care-i „va evapora" șapte milioane dolari și va dezerta. Are grijă să-și comande un monument impunător, după care se recăsătorește, la 75 de ani, cu o fată ce i-ar fi putut fi nepoată și care, împotriva firii lui, l-a determinat la numeroase opere de caritate. Apoi, într-o bună zi, boala grea de stomac i-a adus sfîrșitul. Era 4 noiembrie 1877. În urma lui lăsa 63 de copii, nepoți și strănepoți, și o avere evaluată la 105 milioane dolari.

Înainte de a muri a mai apucat să spună „Sînt sărac și umil"...

(Sfîrșit)

DUMITRU CONSTANTIN

Cine ești dumneata, Muhammad Ali? (IV)

După o lună și jumătate de la întîlnirea cu Terrell, Cassius Clay își pune din nou titlul în joc la 22 martie 1967, la New York. Pe ringul instalat în faimoasa arenă „Madison Square Garden", el a primit replica unui alt boxer de culoare, Zora Folley. Născut la 27 mai 1932, în orașul Dallas (Texas), Folley debutase ca profesionist în 1953. Deși obținuse succese în fața multor boxeri valoroși (Peter Rademacher, Henry Cooper, George Chuvalo, Oscar Ringo Bonavena), Zora Folley era acum, la sfîrșitul carierei, pentru prima dată atît de aproape de titlul mondial. Dar nu strălucirea centurii cu diamante l-a determinat pe Folley să-l provoace pe Cassius Clay. Gîndul boxerului din Dallas era la familia sa numeroasă, la cei opt copii. S-a bătut cu Clay ca un bătrîn profesionist al ringului, care știe că victoria iubește tinerețea. A riscat o singură dată, în rundul 7, cînd a încercat să-l lovească decisiv pe campion. Agil ca o felină, Clay a eschivat și Zora s-a trezit complet descoperit în fața rivalului său. A văzut contra de dreapta a acestuia, dar nu a mai putut-o evita. Maxilarul i-a fost fulgerat, genunchii i s-au frînt. L-a auzit pe arbitrul John La Bianco numărînd și poate că la „opt" ar fi putut relua lupta, dar la 35 de ani e greu să mai reziști în fața unui tînăr de 25, mai ales cînd acesta se numește Cassius Clay.

După acest nou succes, ziarele și revistele de sport din întreaga lume publicau reportaje și fotografii din activitatea „invincibilului Cassius Clay". Toți specialiștii erau de acord că titlul mondial al „grelilor" încăpuse pe mîini sigure, unde va rămîne încă mulți ani. Și poate că așa ar fi fost dacă Cassius Clay nu ar fi refuzat să facă armata, să lupte în războiul nedrept dus de Statele Unite ale Americii în Vietnam. La 9 mai 1967, în plină glorie, Cassius Clay și-a pierdut titlul mondial într-o singură ședință a Marelui juriu federal din Houdson, a cărui hotărîre a fost acceptată imediat și de World Boxing Association.

Meciul cu Zora Folley a fost ultima întîlnire oficială a campionului mondial Cassius Clay, care și-a încheiat prima parte a carierei sale sportive cu două meciuri demonstrative susținute la 15 iunie 1967 în compania lui Alvin Lewis și Orvill Qualls, la Detroit.

Titlul mondial a fost declarat vacant, pentru cucerirea lui organizîndu-se un turneu la care au participat mai mulți pretendenți : Joe Frazier, Thad Spencer, Ernie Terrell, Oscar Ringo Bonavena, Karl Mildenberger, Jimmy Ellis, Floyd Patterson și Jarry Quarry, parte dintre ei spulberați, cîndva, de Cassius Clay.

...Chiar și după ce nu a mai fost în posesia titlului de campion mondial, Cassius Clay s-a menținut în atenția iubitorilor sportului cu mănuși, și nu numai a lor, din întreaga lume. Condamnat la 5 ani închisoare și la plata unei amenzi substanțiale, Clay declanșează un adevărat „război juridic" împotriva oficialităților din Statele Unite, acțiune care avea să-l coste sume fabuloase. Nenumărați avocați și experți juridici pledează în favoarea lui Clay, încercînd să-l salveze de la închisoare. Printre altele, au fost aduse în sprijinul apărării și argumente... religioase. După cum se știe, Cassius Clay aderase la secta „Black muslims" (musulmanii negri) la numai cîteva zile după ce cîștigase primul meci cu Sonny Liston și devenise campion mondial. Își luase și un nou nume : Muhammad Ali. Declarase cu acel prilej că va renunța la luptele din ring deoarece noul său crez religios nu-i permitea o asemenea activitate „brutală". De toate acestea și-a amintit Clay îndeosebi în perioada proceselor, cînd plana asupra sa amenințarea celor 5 ani de închisoare. Bineînțeles că autoritățile americane nu au luat în considerație argumentele religioase, hotărîtoare fiind pînă la urmă în grațierea sa sumele mari de bani cheltuite, relațiile pe care Clay le avea cu mari oameni de afaceri și simpatia unor politicieni.

Grațiat după aproape trei ani de costisitoare procese, Muhammad Ali uită de preceptele noii sale religii și se zbate pentru obținerea unei noi licențe de boxer, singura sa meserie. Și reușește. Calitatea de pugilist profesionist îi este recunoscută mai întîi în statul Georgia, apoi pe întreg teritoriul Statelor Unite. Își reîncepe antrenamentele și, în același timp, o formidabilă campanie de presă îl pregătește reintrarea. Guraliv și lăudăros cum îl știm, Cassius Clay declară tuturor celor care vor să-l asculte că el este „cel mai bun boxer al tuturor timpurilor", că este „mult mai popular decît mulți președinți, regi, regine, dictatori și prim-miniștri" și multe altele asemănătoare, preluate în grabă de ziariști americani.

Cassius Clay revine în ring, începîndu-și cea de-a doua parte a carierei sale pugilistice la 26 octombrie 1970, cînd l-a întîlnit pe Jerry Quarry, unul dintre pretendenții la titlul său, pierdut la masa juriului în 1967. Fostul campion mondial își surclasează adversarul, Jerry Quarry fiind făcut K.O. în rundul 3 !

După o nouă victorie, obținută în fața puternicului argentinian Oscar Ringo Bonavena, Clay și managerii săi apreciază că a sosit momentul cel mare al atacării titlului mondial, deținut de Joe Frazier. Contractul meciului este semnat după îndelungi tratative de către cei doi rivali și întîlnirea a avut loc la 8 martie 1971, la New York. Angelo Dundee, antrenorul lui Clay, își prevenise elevul asupra dificultăților unei confruntări cu „buldozerul" Joe Frazier. Bătrînul tehnician știa că pentru a trece de Frazier ai nevoie de o rezistență excepțională, campionul mondial fiind un puncheur de mare clasă. Clay, încrezător exagerat în forțele sale și nerăbdător să-și recucerească titlul, susține că superioritatea sa tehnică și alonja cu care îl va ține la distanță pe „micul Joe" îl vor ajuta să învingă „fără probleme". Dar socoteala de-acasă nu s-a potrivit cu cea din ring. Frazier a declanșat, în stilul său caracteristic, atacul din primul minut al meciului. Clay a contrat de numeroase ori puternic și precis, încercînd să-l tempereze pe bătăușul Joe. Acesta a încasat cu stoicism zeci și zeci de lovituri care i-au tumefiat fața, dar nu a renunțat nici un moment la tactica sa ofensivă, reușind și el multe croșee care l au marcat pe Clay. Pe măsură ce treceau reprizele, pregătirea fizică de-a dreptul fenomenală demonstrată de Frazier a început să-și spună cuvîntul. Clay se refugia tot mai des în corzi, blocîndu-se sau agățîndu-se de adversar, iar acesta nu slăbea nici un moment potopul loviturilor. Ultimele runduri au fost un calvar pentru Clay. În repriza a 13-a, Frazier reușește un croșeu de stînga în plin și Cassius Clay cade la podea. Reia lupta și numai voința sa extraordinară îl menține în picioare pînă la sfîrșitul celui de-al 15-lea rund. Frazier este declarat învingător la puncte, menținîndu-și titlul. Bucuria succesului i-a fost umbrită însă de faptul că a doua zi după meci a trebuit să se interneze într-un spital, unde a stat mai multe zile sub supravegherea medicilor. Loviturile primite de la Clay îl zdruncinaseră puternic.

Deși învins, Cassius Clay nu a renunțat la convingerea, justificată dealtfel, că el este cel mai bun „greu" din lume. S-a convins însă că pregătirea sa pentru marele examen al meciului pentru titlul mondial nu era încă suficientă. Reia seria meciurilor, antrenîndu-se cu ambiție. După trei luni de la meciul cu Frazier, boxează cu Jimmy Ellis, pe care îl face K.O. în rundul 12, în meciul disputat la Huston. În același an, 1971, la 17 noiembrie, cîștigă prin K.O. în fața colosului Buster Mathis, iar la 26 decembrie, la Zürich, îl scoate din luptă în repriza a 7-a pe vest-germanul Jurgen Blin. Toate aceste întîlniri erau considerate de Clay doar... trepte spre titlul mondial. Încearcă să ducă tratative cu Frazier în vederea organizării revanșei, dar campionul mondial, ocupat în această perioadă cu orchestra sa de muzică ușoară, nu se arată încîntat de perspectiva unei noi întîlniri cu Clay. Frazier nu uitase că după partida cu Cassius stătuse multe zile în spital. În aceste condiții, Clay nu-și pierde timpul așteptînd. Primește sau face provocări, luptînd cu cei mai cotați pugiliști de categorie grea. În 1972 el susține 6 partide, obținînd tot atîtea victorii. Fostul campion olimpic de la Roma îi învinge, în ordine, pe Mac Foster, George Chuvalo, Jerry Quarry, Al Blue Lewis, Floyd Patterson și Bob Foster. Cu excepția lui Mac Foster și George Chuvalo, care au reușit să rămînă în picioare pînă la sfîrșitul meciurilor, ceilalți adversari au pierdut prin K.O., fiind surclasați de fostul campion.

(Va urma)

PAUL OCHIALBI

„Cred că într-un meci, mai ales într-unul în care reprezinți țara, trebuie să joace cei mai buni, nu cei mai tineri sau cei mai frumoși"

Gheorghe Constantin. Născut la 14 decembrie 1932 în București. Maestru emerit al sportului (1964). A debutat la Unirea Tricolor (juniori). A jucat doi ani la Venus U.C.B. (div. B), trei ani la Locomotiva Iași (div. B) și 16 ani la C.C.A. (mai tîrziu Steaua). În 1969—1970 a jucat la Kaisery (Turcia). Antrenor la Steaua (1971—1974), S. C. Bacău (1975—1976). De 40 de ori internațional A. Golgeter al campionatului (1959 — 1960 : 1960—1961 : 1961—1962). Între primii patru în clasamentul golgeterilor absoluți ai României. În prezent, antrenor la copii la clubul Steaua.

Constantin mă privește senin, cu aerul omului obișnuit să aibă admiratori care să-l aplaude în picioare. Deși nu mai joacă de cîțiva ani buni și, iată, este acum îmbrăcat în haine de stradă, parc-ar fi la fel de „echipat" ca pe vremea cînd marca gol cu călcîiul. Însemnul marelui jucător, marelui sportiv pe care cei ce l-au văzut jucînd refuză să-l dezechipeze, idolatrizîndu-l.

— Cum să vă spun, întreb, atunci cînd v-am văzut jucînd, tribunele vă alintau numindu-vă cînd **Profesorul** (colegul meu Marius Popescu a și scris o carte despre dumneavoastră, „I se spune **Profesorul**"...), cînd **Crăcănel** ?

— **Acum, copiii pe care îi antrenez la club la Steaua îmi spun „tovarășe profesor". De Crăcănel nici nu mai poate fi vorba, nu mai joc, sînt antrenor.**

— Ca să fiu sincer, cînd jucați și eram și eu ceva mai tînăr, nu credeam că mîine-poimîine, vorba vine, dumneavoastră veți fi antrenor, iar autograful cerut atunci va ajunge astăzi un interviu cu „tovarășul profesor".

— **De ce nu ? La alții alții s-a întîmplat la fel.**

— Totuși, cum a ajuns marele Constantin antrenor la pitici ? Nu e prea puțin ? Și de ce ?

— **De ce „ce" ?**

— De ce ați fost schimbat de la națională, unde erați antrenor secund ? (Constantin ezită, se încruntă puțin ca la o minge prea înaltă, totuși preia întrebarea în felul său caracteristic, cu „exteriorul".)

— **Nu știu dacă e de scris. Pot să-ți spun orice, iar alții să zică de ce n-am vorbit cînd a trebuit, cînd eram la națională. Am fost schimbat, asta este. Cel mai bun răspuns la întrebare îl poate da numai Federația. Eu nu m-am dus să-l cer. Nici ca jucător, cînd eram schimbat din echipă, nu ceream explicații, deși, firește, rămîneam nemulțumit. Am fost anunțat că nu mai sînt, cum am fost anunțat că sînt.**

— Totuși nu se poate, este spre binele celui care schimbă și al celui care este schimbat să aibă o explicație.

— **Mi s-a dat una : că nu mai am echipă de divizia A și că sînt la pitici.**

— Mă gîndesc că și înlocuitorii, Cernăianu și Oct. Popescu, ar trebui schimbați — dacă tot au fost numiți ? ! — pe același considerent, doar ce divizionare au antrenat ei înainte de a trece la națională ? Vă rog să o luăm de la capăt. Cînd ați fost numit antrenor la națională ?

— **În ianuarie 1976.**

— Ce făceați atunci ?

— **Eram antrenor la Bacău, unde, cum știți, am avut rezultate bune, am promovat în A (29 de etape nu am pierdut nici un meci). Aici, în toamnă am fost pe locul 4, la egalitate cu Poli Iași, care avea însă un gol în plus. Pe urmă, în retur, cînd făceam naveta între națională și echipă, am terminat pe locul 7. O echipă nu se antrenează cu vorbe, dacă eram lingă ea poate terminam pe locul 3, aveam un program bun.**

— Și la națională ce făceați ?

— **Participam la pregătirea echipei. Eu, datorită faptului că eram și la Bacău, nu aveam posibilitatea să văd jucătorii și sigur că, în general, Covaci și Drăgușin se ocupau mai mult de selecție. Poate că am fost pus că m-a chemat Constantin și nu alt fel.**

— Ați avut discuții mai aprinse cu colegii de la națională ?

— **Nu, nici cu Covaci, nici cu Drăgușin. Doar atît că după meciul cu Bulgaria am fost anunțat că nu mă mai ocup de națională. Uite, vezi, asta a fost cea mai grea întrebare, de ea mi-era frică.**

— De ce „frică" ?

— **Că nu știu care e răspunsul, și eu sînt curios să-l aflu. Mie poți să-mi spui că nu ești bun, că nu ești în vederile mele, dar nu să apelezi la un subterfugiu, că n-am echipă de A. Dacă n-am acum, cine e de vină ?**

— Mi se pare că nu prea se obișnuiește nicăieri să schimbi secunzii, după un sezon slab, mai ales dacă ai mai și anunțat că primul an este un an de încercări, de cristalizare a echipei naționale. Raționînd așa poți ajunge să schimbi și portarul de la C.N.E.F.S. pentru un meci slab al naționalei, nu-i așa?

— **Fiecare are vederile lui în fotbal, fie că sînt bune, fie că sînt proaste. Și eu am jucat fotbal, cred că știu și eu ceva despre joc, dar, asta scrieți, dacă n-am eu hățurile, nu-mi place, sînt un simplu executant, o mînă moartă, n-am cuvînt, fac ce mi se spune, respect ideea de joc a „principalului"... Poate că a fost mai bine că m-au scos, deși aș fi meschin să spun că scoaterea m-a bucurat. Cum nu m-a bucurat nici faptul că la meciul cu Cehoslovacia nu am apărut ca antrenor pe micul ecran. Am apărut în schimb la meciul cu Bulgaria...**

— Acum, cînd aveți cuvîntul în revista noastră, ce jucători credeți că nu sînt în lot, deși ar trebui să fie ?

— **Lotul e încă mare. Dar Dinu... totdeauna am fost pentru Dinu. Și Răducanu în poartă. Poate vor fi... Și Dumitrache, care mi-a plăcut cel mai mult, dacă va continua să fie la fel de ambițios. Vedeți, orice am spune, fotbalul se face cu rezultate.**

— Amical, neamical, tabela de scor e întotdeauna la peluză și acolo se uită și cei care stau cu spatele la ea.

— **Da, am jucat atîția ani și știu asta: fotbal fără rezultate înseamnă fotbal fără goluri și atunci îl putem juca și cu mîna, peste plasă. Unii antrenori, mai ales cei care n-au jucat, vor să sară peste rezultat, sărind peste jucătorii pe care la 26—27 de ani îi declară vîrstnici, chiar dacă aceștia sînt cei mai buni. Sînt unii care întreabă de un jucător nu dacă e bun, ci cîți ani are. Or, eu cred că într-un meci, mai ales într-unul în care reprezinți țara, trebuie să joace cei mai buni, nu cei mai tineri sau cei mai frumoși.**

— Dați-mi un exemplu.

— **Două și numai în ceea ce mă privește, din activitatea mea de antrenor la Bacău. Coman, pentru mulți irecuperabil, terminat, a ținut echipa. Allenei, în degringoladă, a fost unul din pionii mei de bază. Și pe urmă mai e ceva, în care cred eu : un antrenor trebuie să scoată rezultate cu echipa pe care o are, deoarece este mai greu să ridici o echipă fără nume decît să faci o performanță cu o echipă mare, după cum nu poți deveni antrenor mare fără jucători mari. Degeaba lansezi tu jucători, dacă alții au rezultate cu ei.**

— Chiar degeaba ?

— **Vorbesc numai pentru echipele mari. Pentru lansare sînt ceilalți antrenori de club, printre care mă număr și eu astăzi.**

— Deci, ca să reiau ideea acestei întîlniri, după aproape un an de „națională", Drăgușin a trecut antrenor principal la lotul olimpic, iar dv... antrenor la copiii de la Steaua. Mie mi se pare că față de colegi, dv. ați ieșit pe scara de incendiu după meciul cu Bulgaria, altfel spus, după accident, șeful de gară a rămas, impiegatului de mișcare i s-a dat o gară mai mică, iar acarului...

— **N-am fost și nici nu sînt angajatul Federației, nu mă consider nici acarul Păun, pentru că nimeni nu mi-a spus ce vină am eu după un an de muncă la lot. Rețineți deci că nu mă simt umilit, îmi fac datoria față de clubul pe care l-am iubit cel mai mult, Steaua, muncesc cum au muncit și alții, cu copiii, și mă bucur cînd îi văd că se străduiesc să facă tot ce vreau eu de la ei. Numai că acești copii ai mei nu au timp să joace, fotbalul e ca și pianul, exersezi 5-6 ore pe zi, nu 2 ore pe săptămînă, și asta cînd te lasă școala sau părinții. Paradoxul în fotbalul nostru este că la divizia A facem ce ar trebui să facem la juniori și copii. Or, dacă tot ne plac jucătorii tineri, ar trebui să ne placă și mai mult cei foarte tineri, copiii. Fără ei, vom alerga mîine, poimîine după jucătorii de la 30 de ani în sus.**

— Îmi închipui cît de fericiți trebuie să fie piticii dv. avînd antrenor un fost mare fotbalist. Totuși pentru Constantin, cel care dintr-un mare jucător vrea să ajungă și un mare antrenor, îi este suficient să facă asta ?

— **Nu cred că sînt deja un mare antrenor. Doresc asta, mă străduiesc și sper că timpul va demonstra valoarea mea și în acest domeniu. Este mai greu să ajungi antrenor mare decît jucător mare. Doar nu orice jucător mare poate deveni și antrenor mare...**

— De ce ?

— **Ori crede că nu mai are nimic să învețe, ori îi pune pe jucători să joace cum a jucat el, cu decenii în urmă. Vreau însă să afirm categoric că pentru a fi cineva antrenor mare trebuie să fi fost și jucător mare. Exemple ? Schön, Zagalo, Herrera, Ramsey, Munoz, Michels, Simonian, Kubala, Bobrov, Angelo, Covaci, Gică Popescu... și mai luăm de unde vreți. Nu poți să simți jocul dacă nu l-ai și jucat.**

— Dacă tot e să luăm de unde vrem, atunci așa cum nu toți jucătorii mari au ajuns antrenori, mari, s-a întîmplat și ca jucători de valoare medie, chiar mică, să ajungă mari antrenori.

— **Excepțiile confirmă, nu contrazic regula. Dar ar fi bine să ne mai întîlnim, aș avea foarte multe de spus, ca antrenor mi-e mai greu, cînd eram jucător spuneam orice, eram eu și mingea... Sigur că mi-aș dori o echipă de A. Fără jucători mari, nu poți deveni antrenor mare. Și eu asta vreau. Nu știu dacă e de scris, ar fi prea multe de spus, de făcut, de umblat la fond, nu la firmă, pentru că nu firma schimbă magazinul.**

IULIAN NEACȘU ■

La Craiova, realism înseamnă locul 3 sau 4

— Tovarășe Corneliu Stroe, datorită tinereții dumneavoastră, sînteți o persoană mai puțin cunoscută în fotbalul românesc. Ce-ar fi să vă prezentați ?

— Am absolvit Institutul pentru educație fizică și sport în 1966, lucrînd în următorii doi ani ca secretar al clubului Universitatea Craiova. După aceea m-am dedicat muncii la catedră, funcționînd ca asistent în cadrul Universității, reîntorcîndu-mă la club în luna mai a anului trecut, în calitate de vicepreședinte răspunzînd de problemele de fotbal.

— Cum ați răspuns de ele în cadrul pregătirii de iarnă ?

— Bine. Pregătirea echipei, sprijinită permanent de la distanță de întreaga secție de fotbal, a decurs în conformitate cu planificările antrenorului Teașcă, lucru care ne face să credem că vom avea un retur superior ca prestație a unui fotbal modern.

— Știți mai bine decît mine cum se întreabă la Craiova : bun, bun, superior, superior, dar asta ce înseamnă în clasament ? !

— Plutonul fruntaș.

— Să nu vă audă Teașcă !

— Puteți fi sigur că gîndim la fel. Craiova nu vizează un loc anume în clasament, ci lucrează în perspectivă, vrînd să formeze o echipă și o mentalitate. Am adus la munte o sumedenie de jucători foarte tineri, Geolgău, Vancea, Demetrescu, Ticleanu, Drincenu, Buică și Irimescu, urmărind să facem cu ei, peste cîțiva ani, o formație închegată, capabilă să practice un fotbal la nivelul celui european.

— Cum s-au descurcat mînjii ?

— N-avem de ce să ne plîngem. Oblemenco și Deselnicu au dat tonul, dar nici cei tineri n-au rămas mai prejos.

— A reapărut Deselnicu ?

— Firește, ca și Crișan, dealtfel, reintegrarea lor demonstrînd cel mai bine faptul că sancțiunile dictate de antrenorul Teașcă n-au țintit omul, ci abaterea. Cei doi au greșit și au plătit în consecință, acum le-a venit rîndul să arate ce și cît au învățat din călcîiul pe alături.

— Au învățat oare ?

— După cum s-au pregătit în iarna asta, am convingerea că au învățat, ba chiar și pe aceea că nu vor mai greși.

— Tovarășe Stroe, aveți dumneavoastră așa, o bănuială, cam cine va cîștiga campionatul ?

— Probabil echipele cu loturile cele mai bune, adică Dinamo, Steaua, Sportul studențesc sau Timișoara, grupări care mi se par mai dotate decît a noastră la ora de față.

— Dar Craiova ? !

— Plutonul fruntaș.

— Ce-or să zică suporterii, tovarășe Stroe ?

— Hai să zicem locul 3. Sau 4. Ca să fim realiști.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : problemele omului (șeful secției : Liviu Timbuș ; Margo Nadaleo — secter scrisori, Cici Iordache — sector anchete, Rărvan Bărbulescu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Eliade, Radu Constantinescu — 1767) ; probleme politice și social economice (șeful secției : Nicolae Cristache ; Lionel Nițoscu, N. Gr. Mărășanu, Victor Nițu, Manole Cârțon, Elena Ghera — 1617) ; problemele naționalului (șeful secției : Tudor Octavian ; Iulian Neacșu, Horia Pătrașcu, Ovidiu Ioanițoaia, Ion Predescanu — 1619) ; artă-cultură-sport (șeful secției : Eugen Seceleanu ; George Arion, Adi Cusin, Dumitru Grout, Victor Constantinescu, Emanuel Tănțală — 1886) ; publicități, comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Adrian Dohotaru — 1618) ; documentare (Vasile Mănecan — 1623) ; administrație (Gheorghe Amuza, Alexandru Madar — 1766) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Calanu — 1762 1621) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Traian Proson — 17 78 82 și interior 1783) ; redactor șef — 1622. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă P.O. Box 136-137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

ANUL XXVI – NR. 6 (1 131) – 10 februarie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Un an dinamic, eficient, stimulator

Cu forța evocatoare a cifrelor, realizările anului pe care l-au trăit și l-au muncit deopotrivă români, maghiari, germani și alte naționalități, muncitori, țărani, intelectuali, toți oamenii muncii, învederează caracterul profund științific al politicii partidului, realismul prevederilor Planului național unic, unitatea de voință a poporului, înalta conștiință ce-l animă, profundul său patriotism și încrederea deplină în capacitatea Partidului Comunist Român de a conduce acest unic, fără precedent, efort de ridicare a României pe culmile națiunilor civilizate și prospere.

În paginile 4-5, grupajul nostru de articole și reportaje : PROGRAMUL PARTIDULUI ÎN VIAȚA ROMÂNIEI

În cuprinsul revistei :

■ Primăvara de foc 1907 (pag. 6–7)

■ Flacăra-interviu. Alexandru Piru : Scriitorii români de azi sînt scriitori comuniști și prin operele lor servesc cauzei socialismului (pag. 8)

■ Lisa, frumoasa de sub zarea Făgărașului (pag. 12–13)

■ Curse clandestine și autostopiști pe post de rude (pag. 14)

■ Astfel s-a petrecut o noapte eroică în dana portului Brăila (pag. 18)

OMAGIU INDEPENDENȚEI

Desen de SIMONA POP ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Primim din partea Direcției sanitare a județului Brașov : Analizînd sesizarea lui Cutenou Moise, pensionar de invaliditate din Rișnov, publicată în revista „Flacăra" din 23 decembrie anul trecut, în care acesta arăta că la ieșirea din spital i s-a dat bilet necompletat și semnat în alb de către tov. dr. Fetcu Constantin, care l-a îngrijit la Spitalul județean — secția interne II, am constatat : Din analiza foii de observație nr. 14 428 rezultă că bolnavului i s-a dat toată atenția cuvenită, a fost urmărit clinic, investigat amplu prin laborator ca și prin radiologie, evoluția fiind corect consemnată iar tratamentul adecvat. A fost spitalizat 24 de zile (dublu decît media de spitalizare). Rezultatul tratamentului este bun. Necompletarea biletului de ieșire s-a datorat faptului că tov. dr. Fetcu a completat epicriza cu datele și indicațiile necesare, dar, trebuind să se deplaseze la Comisia de expertiză a capacității de muncă din care făcea parte, a semnat în alb biletul de ieșire, pe care personalul mediu a omis să-l completeze, transcriind datele din foaia de observație. Problema ar fi putut fi soluționată pe loc dacă bolnavul, în loc să vineze greșeli, ar fi sesizat imediat faptul personalului din secție. Totuși, pentru ca astfel de situații să nu se mai repete, am atenționat pe tov. dr. Fetcu Constantin și am prelucrat cazul cu toți medicii din secție, dispunînd ca sub nici un motiv să nu se mai semneze în alb nici un document medical.

Cu aproximativ doi ani de zile în urmă, în satul nostru — Plesa, comuna Berești, Galați — s-a introdus canalizarea apei, prin contribuția localnicilor și, bineînțeles, cu ajutorul statului, care a constat în proiecte, materiale și mînă de lucru calificată. Era o lucrare strict necesară, întrucît în satul nostru nu se găsește apă decît în două locuri. Și cu toate acestea, aproape jumătate din sat nu are încă apă, sau o are numai dacă o aduce cu cobilița, de departe. Explicația e simplă : rețeaua ar fi trebuit prelungită cu 800 de metri. Soluția se cunoaște, e acceptată dar ocolită. **(Costică Comănescu)**

Primim din partea Consiliului popular al județului Vîlcea, inspectoratul comercial de stat : Într-o sesizare adresată revistei „Flacăra", Dirlecj I. Nicolae din Drăgășani solicita o butelie de aragaz. Petiționarul în vîrstă de 27 de ani este angajat ca muncitor la I.T.C. Drăgășani, este căsătorit și nu are copii. Soția sa, în vîrstă de 22 ani, este angajată muncitoare tot la I.T.C. Drăgășani. Locuiesc la bloc. Petentul posedă butelie de aragaz. În concluzie cererea nu este întemeiată.

Blocul nostru are 208 apartamente, dar la 52 dintre ele instalația de încălzire centrală nu funcționează decît la 70—75 % din parametrii normali, frigul fiind uneori de-a dreptul insuportabil. Precizăm că e vorba de etajele superioare, 9 și 10, restul apartamentelor avînd condiții relativ normale de încălzire. Pentru o rezolvare s-au făcut repetate intervenții (sesizări, reclamații, memorii), s-au adunat vreo 6—7 comisii de specialiști, s-au stabilit fel de fel de cauze și s-au dat o serie de soluții, dar fără nici un rezultat. Proiectantul invinuiește pe constructor, constructorul pe furnizorul de căldură, acesta din urmă pe proiectant și așa mai departe. Noi am contractat și plătim aceste apartamente cu încălzirea asigurată, dar în schimbul banilor noștri, pentru care muncim, ne găsim în această situație pe care am ajuns să o socotim că este vina unei înșelăciuni în cel mai limpede înțeles al cuvîntului. **(Cecilia Tanasachi,** bloc D 1, bd. Alexandru cel Bun nr. 7—11, Iași).

Mă numesc Gabriela Rădulescu, locuiesc în București și vă scriu cu dorința de a transmite un gînd bun unei femei pe care o văd aproape zilnic. E vorba de o șoferiță de pe linia mașinii 42. Într-o zi de duminică am observat-o pe această femeie de vîrstă mijlocie și am fost impresionată de chipul mereu concentrat, ușor îngîndurat, pe care anii au lăsat urme. Vă spun, nu o cunosc, nu știu cum o cheamă, am observat pe o plăcuță „șofer 30 032". Atît. În cabină așezase două covorașe și cîteva flori, amintind poate de căminul ei. Lîngă flori, o fotografie cu chipul Nadiei Comăneci, iar deasupra, steguleții de „Fruntaș în întrecerea socialistă". Pentru toate acestea, pentru munca ei care începe cu mult înainte de ivirea zorilor, pentru chipul curat și serios, pentru steguleții de fruntaș și pentru tot ce inspiră ființa acestei femei — omagiu !

Mă numesc Olimpia Omer și vă scriu din sanatoriul T.B.C. — Tudor Vladimirescu din Dobrița, județul Gorj, unde mă aflu internată. Încă de la vîrsta de 16 ani m-am îmbolnăvit de tuberculoză și am încercat să-mi recapăt sănătatea prin diferite spitale și sanatorii din țară vreme de 15 ani, dar fără nici un rezultat. Mai mult, unele cadre medicale mi-au recomandat băuturi sau dulciuri să nu mai încerc și să mă gîndesc nici mai mult, nici mai puțin decît la moarte, că de viață nu mă mai pot bucura mult timp. Eram descurajată. Nu mai aveam putere, eram epuizată, și așteptam. În starea aceea am cunoscut un om căruia îi povestisem prin ce trecusem. Acesta m-a ascultat atent și apoi, hotărît, mi-a spus că fac o prostie să cred ce mi s-a spus. Aflînd că posibilitățile mele materiale sînt reduse, că n-am pe nimeni, m-a îndrumat să merg la sanatoriul din Dobrița, mi-a dat bani de drum, spunîndu-mi să-l înapoiez cînd voi avea leafa mea. Nu m-am gîndit niciodată că azi vă voi scrie aceste rînduri, eu care așteptam moartea în orice clipă, rînduri în care pot să-mi exprim bucuria și fericirea că aici, la Dobrița, mi-am refăcut sănătatea și în acest an voi putea munci. Voi păstra toată viața mea o adîncă recunoștință colectivului de medici din acest sanatoriu și în special tovarășului director, doctorul Constantin Popescu, care s-a ocupat în mod special de mine.

În fața apartamentului meu se află un stîlp de lumină. La aproximativ 15—20 și ceva de metri se află un altul și găsesc că e prea multă lumină, tocmai acum cînd este în discuție această problemă importantă a economiei de energie electrică. Cred că este cuvîntă să se reducă unul din stîlpi. **(Zivira Baroană,** Sinaia, strada Alcea Dichiu nr. 4, bl. 10, sc. B, ap. 15)

La data de 24 februarie 1976 am solicitat I.J.G.C.L.-ului înlocuirea unei sobe de teracotă și a unei chiuvete vechi de peste 40—50 de ani. La începutul lui martie mi se comunică aprobarea acestor lucrări, planificate pe rînd în iulie, apoi în august și ultima dată în septembrie 1976. În octombrie și noiembrie însă se mai planifică o dată. În decembrie nu se întîmplă nimic în afară de faptul că sînt planificat din nou. Mi-au invocat diferite motive iar într-un tîrziu s-au înduioșat și mi-au depus pe balcon cîteva materiale pentru sobă. Și asta a fost tot, pentru că de chiuvetă au uitat cu desăvîrșire. **(Patriciu Săbăduș,** str. Iosif Vulcan nr. 2, Oradea)

Sîntem locatari ai blocului „Expres" din strada Lăpușneanu, nr. 34, din Iași și din nefericire avem la parter un restaurant cu autoservire. Înțelegem foarte bine rostul acestui restaurant, dar din păcate el ne face și viața imposibilă. Cei doi responsabili dărîmă și sparg mereu pereții, construiesc mereu anexe pe un spațiu care era și al nostru, al locatarilor. Au închis ilegal o trecere (un gang) de evacuare, indispensabili în caz de incendiu, informînd mereu greșit sau trecînd cu intenție peste faptul că locul și spațiul sînt necorespunzătoare pentru aceste extinderi. Mai tot timpul, dar mai ales la prînz și seara, în gangul lăsat ca unică trecere pentru locatari (ocupat cu lăzi și „mărfuri) te izbesc tot felul de mirosuri pestilențiale de la grupul sanitar, afumarea oaselor, spălarea butoaielor de murături etc. Dacă mai adăugăm și zgomotele unor mașini amplasate prost sau ale unor navete cu sticle tîrîte în dușmănie veți înțelege că toate acestea nu sînt mofturi, ci un real pericol pentru sănătatea noastră.

Ca urmare a notei critice apărute în „Flacăra" nr. 4 din 27 ianuarie la această rubrică, prin care se arăta risipa de apă potabilă din str. Izvorul Crișului, din dreptul blocului A 1, vă informez că a doua zi de la apariția notei, cei vizați au sosit de urgență și au reparat conducta defectă, lăsîndu-ne în schimb groapa. **(T. Nicolae,** București)

Facem de foarte multă vreme apel la diferiți factori, rugîndu-i să deschidă și în cartierul Ion Șulea un magazin pentru vînzarea apei minerale, fiindcă ne este greu să ne deplasăm cu plasele doldora de sticle tocmai în șoseaua Mihai Bravu.. (Costică Garabie, str. Becației 6 A, sector IV, București)

Vrem să vă informăm că în zilele de simbătă și duminică în apartamentele de la etajele superioare nu curge nici apa rece și nici măcar cea caldă, deși noi plătim lunar cotele stabilite în contract. **(Asociația de locatari, bl. U 26, str. Becației, nr. 8 sector IV, București)**

Cîteva zeci de angajați ai Spitalului de neuropsihiatrie din localitatea Păclișa, județul Hunedoara, sînt nemulțumiți de faptul că I T A. le-a majorat costul abonamentului lunar de la 49 la 61 de lei fără nici un motiv, pentru că distanța dintre Hațeg și Păclișa a rămas ca de obicei aceeași : 7 kilometri. **(Nicu Sbuchea** — Hațeg)

Poate prin intermediul revistei „Flacăra" aflu răspunsul la două întrebări care mă frămîntă : 1) De ce nu se găsește nici un medicament pentru bolile ulceroase ? 2) De ce nu se mai găsește în conerț smintină ambalată în borcane și numai smintină vărsată ? **(I. Freamăt,** București)

Vă aduc la cunoștință o situație de neînțeles pentru mine. Am participat duminică 23 ianuarie la o excursie organizată de Agenția B.T.T. București. Ni s-a repartizat un vagon (nr. 84, tren 3 281 la dus și tot nr. 84, tren 3 284, la întors) cu 80 de locuri. Toate bune, numai că la întoarcere același vagon a mai fost repartizat și altui grup de 40 de persoane. Oricît ne-am încăpățînat n-am izbutit să ne îndesăm 122 de inși pe 80 de locuri, chiar dacă agenția a dat dovada de multă bunăvoință. **(Constantin Răznovan,** București)

Mă numesc **Constantin Botezatu** și locuiesc în satul Budeni, comuna Dolhasca-Suceava. De doi ani în satul nostru ni s-a promis construirea unui magazin sătesc. S-a stabilit și locul, grădina unei văduve. Văduva s-a mutat, dar magazinul tot nu se construiește.

Vă informez că deși în această pagină a mai apărut o sesizare referitoare la fluidizarea circulației tramvaielor 6 și 8 din municipiul nostru, întreprinderea de transporturi n-a luat nici o măsură. Stația „Abator" rămîne în continuare la 100 de metri de stația „Sala sporturilor", iar circulația la fel de anevoioasă, nemulțumind absolut toți călătorii care nu-i înțeleg rațiunea. **(Maria Novac,** Timișoara)

Deși sînt în plenitudinea forțelor și nu am o vîrstă atît de înaintată, spre regretul meu și al altor persoane n-am reușit să descifrez indicațiile terapeutice de pe sticlele de apă minerală „Perla Harghitei", literele liliputane necesitînd o lupă pe care încă n-o posed. **(Gheorghe Mandra,** Deva)

Locuiesc în orașul Cîmpina de foarte mult timp și tot de atunci în orașul acesta nu există decît un singur cinematograf. Mărturisesc sincer că n-am avut răbdare să număr restaurantele. **(Ileana Ogrean,** Cîmpina)

În revista dumneavoastră, urmare a sesizării mele, a apărut răspunsul Consiliului popular municipal și al I.J.G.C.L.-ului (în numărul 3, din 20 I 1977) potrivit căruia problema apei la noi s-a rezolvat. Precizez că nu s-a rezolvat. Eu și vecinii din apartamentele 7 și 8 n-am simțit gustul apei. Și nu fiindcă n-are gust ci pentru că n-are presiune. Abia urcă pînă la etajele I și II. Cărăm în continuare apă din stradă, sau ne dau miloși cei de la parter. **(Ilie Boja,** Aleea Doinei, bl. P1, sc. E, et. 4, Rîmnicu Vîlcea)

Din partea Comitetului de cultură și educație socialistă — Olt primim următoarele : Lucrările căminului cultural din comuna Oporelu au fost reluate în 1976. Construcția va fi dată în folosință anul acesta, urmînd să mai fie executate izolația la acoperiș, tencuiala interioară și exterioară și instalația electrică. Pînă atunci activitățile cultural-educative se desfășoară în sălile de clasă ale școlilor din comună, la C.A.P. sau bibliotecă.

Primim din partea Comitetului județean Arges al P.C.R. : În legătură cu sesizarea tovarășului Drăghici Gheorghe, învățător, comuna Căteasca, județul Arges, organele de procuratură au stabilit următoarele : într-adevăr, învățătoarea Păunescu Adela nu are gradul didactic II, iar adeverința pe care în 1969 a prezentat-o organelor de învățămînt se referea la gradația de remunerare, personalul care a verificat documentele interpretînd greșit prescurtarea „gr. II". Pentru acest fapt, Păunescu Adela a fost obligată, conform legii, la restituirea sumelor încasate în plus, iar directorul școlii, Bărbulescu Nistor, pentru lipsă de vigilență, a fost sancționat pe linie didactică, urmînd ca Inspectoratul școlar să-l elibereze din funcția de director începînd cu trimestrul al II-lea al anului școlar.

Mă numesc Constanța Ștefănescu-Cîmpina, domiciliată în București, și vă aduc la cunoștință următoarele : Am depus la unitatea „Nufărul" din str. Căuzași nr. 16 un palton de damă de culoare roșie pentru a fi vopsit. Paltonul avea nr. 48, talia I. După vopsire avea nr. 40 Unitatea a reținut paltonul, încercînd să-l readucă la starea inițială. N-a reușit și mi-a trimis o adresă : „Din cercetările efectuate, organele de resort au constatat că vopsirea s-a făcut conform procesului tehnologic în vigoare. Menționăm că fenomenul contracției prin vopsire este cunoscut de toată lumea. Semnat, dir. Boiangiu C-tin". Personal mă bucur că fenomenul contracției este cunoscut și la „Nufărul", dar eu mi-am dat paltonul la vopsit și nu la scurtat și cred că procedeul tehnologic, deși în vigoare, era adecvat la alteeva. Oricum, paltonul fiind nou, anunț conducerea întreprinderii că valoarea lui este de 1 400 inclusiv scurtatul.

Noi, locatarii blocurilor 71 și 72 din cartierul Trivale — Pitești, vă rugăm să ne ajutați într-o problemă foarte importantă pentru liniștea și nervii noștri. Iată despre ce este vorba : printre blocurile în care locuim au rămas nedemolate cîteva case mizere locuite de niște indivizi certați cu cele mai elementare norme de civilizație. Lucrăm în ture și considerăm că avem dreptul la odihnă, or, acești indivizi, cărora numai la muncă nu le e mintea, nu țin cont de nimic. Petrec ziua și noaptea, țipă, încing bătăi ca în „Șapte păcate", devastează spațiile verzi. Avem copii și vrem să-i creștem ca lumea, civilizat, dar cu scenele la care asistă cotidian, scene adeseori scabroase însoțite de expresii triviale, un adevărat desfrîu la drumul mare, eforturile noastre sînt de multe ori zadarnice. Cum să scăpăm de această poluare care ne face existența absolut imposibilă ?

Mă numesc Petre N Pîrlea și locuiesc în București, str. Banu Udrea, nr. 11 A, sector 4. Am citit în revista „Flacăra" că locatarii din strada Aurora care au solicitat instalarea de posturi telefonice au cereri înregistrate pînă în anul 1978, inclusiv toți cei care au depus cereri în 1976, au fost satisfăcuți, odată cu intrarea în funcțiune a centralei telefonice din Vitan, cu 10 000 de numere. Vă aduc la cunoștință că eu am depus cerere pentru instalarea unui post telefonic din anul 1973 (29 iunie, nr. de înregistrare P/230966) la care am revenit cu o sesizare la 18 noiembrie 1976 (nr. de înregistrare 73/56947), la care nici pînă azi n-am primit răspuns, dar, e adevărat, nici aprobare pentru instalarea postului telefonic. Menționez că locuiesc în apropierea acestei centrale, iar de la telefoane mi s-a spus să am răbdare, deși vecinii mei care au depus cereri în 1976 au telefoanele în casă. Care este adevărul, s-au pus sau nu telefoane la toată lumea ?

Edilii din sectorul 5 al Capitalei au ținut seama că odată cu ridicarea noilor blocuri să rezerve spații și micuților locuitori ai cartierului. Pe diferite spații dintre blocurile situate în B-dul Metalurgiei și B-dul Constantin Brîncoveanu au fost amenajate prin grija părinților locuri de joacă, mult solicitate chiar și în plină iarnă. Duminică, penultima zi a lunii ianuarie, însorită, s-a strîns aici, lîngă Școala generală nr. 108, zeci de copii care, fie la tobogane, fie în leagăne, își petrec timpul în aer liber. **(Nicolae Tokacek)**

În anul 1969 am primit un apartament în Șoseaua Colentina nr. 11, bl. R 36, sc. I, locuind împreună cu fiul meu, pe atunci de 15 ani Din anul 1975 fiul meu lipsește pentru o bucată de vreme. În aceste condiții, legea este clară ; dacă un locatar lipsește de la domiciliul său mai mult de o lună, acesta este scutit parțial de cheltuielile de întreținere. Și totuși de aproape doi ani administrația blocului nu vrea să țină seama de lege. Sînt o femeie bolnavă și cu un venit mic, nu pricep de unde atîta lipsă de înțelegere, de sînt mereu amînată și dusă cu vorba. **(Maria Dobre,** București)

Împins de drama familială pe care o trăim, eu și familia, apelez la dumneavoastră, cerîndu-vă disperat ajutorul deoarece sînt trimis ca o mînge de la un organ la altul. În 1975, datorită spargerii unei conducte pe stradă, apa ajungea pînă la subsolul meu. Atunci s-au făcut remedieri. Dar iată că povestea se repetă, vinovată fiind, de data aceasta, instalația deteriorată din spațiul unei colocatare bolnave. Beciul este din nou inundat. Se fac unele lucrări de mîntuială și apa se infiltrează iar. Am sesizat în 6 rînduri, în scris, am fost în audiențe, am pierdut timp de la lucru. Sesizările se găsesc la I.J.G.C.L. Măsuri tot nu s-au luat, imobilul se degradează ; avem igrasie într-o casă foarte sănătoasă pînă acum un an și jumătate. Stăm pe apă și am ajuns la disperare. **(Dumitru Niță,** str. Traian nr. 5 — Pitești).

În seara zilei de 19. I. 1977, în jurul orei 19.45 eram la televizor, în holul hotelului Covasna din stațiunea cu același nume. Prin sală au trecut niște așa-zișl sportivi îmbrăcați în treninguri roșii pe spatele cărora scria „CS Sf Gheorghe", făcînd zgomot mare și glume de prost gust. Cineva în vîrstă (eram vreo 50 de persoane) l-a rugat să vorbească mai încet. Răspunsul a fost o expresie pe care hîrtia n-o poate răbda. Am încercat să vorbim cu conducătorul grupului. În altă sală am întîlnit un tovarăș tot în trening, bine pregătit fizic și cu ochelari colorați care n-a vrut să ne asculte. Ne tineam după el și-i povesteam, ca pînă la urmă să ne spună plictisit, peste umăr : „Pentru ce îmi cereți mie socoteală ?" Cred totuși că tinerii aceia erau educați de un profesor sau un antrenor ?!· **(Ion Iacob** — București)

Locuiesc în comuna Ștefănești — Arges, nr. 1017, vizav de blocurile cartierului Ștefănești și mă numesc **Maria Sora.** În imobil locuim două familii, 6 persoane și toți folosim o singură butelie de aragaz. Dacă pînă acum schimbam butelia la asociația de blocuri, acum noi, cei care nu locuim la blocuri, n-o mai putem schimba acolo. Nici la Consiliul Popular care e la 7 kilometri. Nu s-ar putea oare să beneficiem și noi, măcar o dată pe lună, de o zi în care să schimbăm butelia toți la asociația locatarilor ? Pentru că eu și soția dimineața lucrăm, copiii sînt prea mici, celelalte două persoane sînt prea bătrîne și astfel n-avem cum să încărcăm butelia

---

Răspuns la o „rectificare" subliniată în... paranteze. Impresionați de efortul depus în documentarea „personală" săvîrșită de proaspăt „celebratul" cîntăreț Ion Dolănescu, în sforțarea sa, temerară, dealtfel, de a ne „întregi" condeiul, mărturisim că nu ne dumirim cu nici un chip de ce renumitul violonist Ion Drăgoi n-ar putea interpreta, în afară de muzică folclorică moldovenească, și melodii muntenești sau chiar o „lăutărească" de oraș, așa cum a făcut-o în microrecitalul său de marți 25 ianuarie a.c. P.S. Ne-ar fi bucurat dacă „star"-ul masculin, folosindu-se, eventual, de cît mai multe sublinieri, la fel de „personale", ar fi găsit replică constructivă aprecierilor noastre referitoare la repertoriul de bîlci popular organizat cu care și-a onorat recenta apariție scenică la finele celor zece ani de amatorism folcloric **(Alexandru Mica)**

POȘTA REDACȚIEI

Maria și Nicolae Petrovan — Sighetu Marmației. Întreprinderea agricolă de stat „Frumușita" ne-a informat că vi s-au expediat adeverințele de vechime pe care le-ați solicitat. În dovezile respective nu s-au trecut cîștigurile realizate ca sezonieri pentru că, față de anul 1963, în ultimii ani retribuțiile fiind mult superioare, dumneavoastră aveți dreptul să vă alegeți pentru calcularea pensiei 5 ani consecutivi cu cel mai bun cîștig lunar.

Laurian Paviovici — Pitești. Dumneavoastră ați fost angajat după data de 1 ianuarie 1975. În conformitate cu art. 2 din Decretul 68/1976, vă puteți stabili domiciliul numai după apariția Decretului prezidențial, prin care se stabilește numărul de persoane care pot fi angajate la unitățile socialiste din Pitești. În același timp cu asigurarea unei locuințe de către întreprinderea la care sînteți încadrat.

Ion Popescu — Tg Jiu. Un redactor nu se poate deplasa la dumneavoastră pînă nu cunoaștem de ce. Scrieți-ne în ce constă necazul.

Maria Călinescu — Craiova. Inspectoratul școlar județean are în evidență cererea dumneavoastră în vederea rezolvării problemei locuinței din fondul locativ de stat.

Grup de locatari, bl 28, bd. Griviței — Brașov. Consiliul popular municipal ne-a informat că schița de sistematizare a cvartalului Mihai Viteazul este în principiu conformă cu ultimele indicații referitoare la realizarea de fronturi arhitecturale pe artere importante de circulație. Această soluție poate fi însă îmbunătățită. În acest scop, comitetul executiv a recomandat institutului de proiectări să consulte și alte organisme de specialitate. Soluția definitivă vă va fi comunicată după avizarea proiectului.

Maria Stoian — Siliștea Snagovului. Nu puteți beneficia de stabilirea definitivă în Capitală, întrucît comuna Siliștea Snagovului figurează pe lista localităților de la care se poate efectua naveta.

MARGA NEDELEA ■

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți

Rezultatul convorbirilor dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Erich Honecker — bilanţ bogat, deschizător de noi orizonturi în opera de conlucrare frăţească dintre România şi R. D. Germană

Dezvoltarea continuă a relaţiilor prieteneşti cu toate ţările socialiste, orientare fundamentală a politicii externe a partidului şi statului nostru, şi-a găsit o nouă şi grăitoare expresie în vizita de prietenie efectuată la sfîrşitul săptămînii trecute în ţara noastră, la invitaţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al P.C.R., preşedintele Republicii Socialiste România, a tovarăşului Erich Honecker, secretar general al C.C. al P.S.U.G., preşedintele Consiliului de Stat al R.D.G., convorbirile la nivel înalt desfăşurate cu acest prilej marcînd un nou moment cu o puternică semnificaţie în evoluţia mereu ascendentă a raporturilor dintre cele două partide, ţări şi popoare.

Desfăşurîndu-se într-o atmosferă caldă, prietenească, de stimă şi înţelegere reciprocă, noua întîlnire dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Erich Honecker a scos în evidenţă voinţa comună de a extinde şi mai mult conlucrarea prietenească în cele mai diferite domenii, spre binele reciproc şi în folosul cauzei socialismului, progresului şi păcii în lume.

Cu prilejul convorbirilor dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Erich Honecker, s-a procedat la o informare reciprocă asupra stadiului înfăptuirii hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. şi ale Congresului al IX-lea al P.S.U.G., apreciindu-se succesele obţinute de cele două popoare în construcţia socialistă, în dezvoltarea economiei, ştiinţei şi culturii, în ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Cei doi conducători de partid şi de stat au evidenţiat cu satisfacţie intensificarea raporturilor de prietenie, colaborare şi solidaritate internaţionalistă dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Socialist Unit din Germania, puternica dezvoltare multilaterală a relaţiilor dintre România şi R.D.G., în spiritul Tratatului de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală dintre cele două ţări, semnat la Bucureşti la 12 mai 1972.

În cadrul schimbului de păreri asupra unor probleme actuale ale vieţii internaţionale, ale mişcării comuniste şi muncitoreşti mondiale, tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Erich Honecker au reafirmat că este necesar să se acţioneze în continuare cu hotărîre împotriva uneltirilor cercurilor imperialiste şi reacţionare, pentru respectarea suveranităţii statelor şi inviolabilităţii graniţelor, împotriva amestecului în treburile interne ale altor state, pentru consolidarea şi adîncirea procesului de destindere.

Au fost relevate şi subliniate însemnătatea istorică a Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa, necesitatea respectării şi aplicării tuturor prevederilor şi principiilor Actului final de la Helsinki, importanţa deosebită a Conferinţei de la Berlin a partidelor comuniste şi muncitoreşti din Europa, însemnătatea deosebită a Declaraţiei de la Bucureşti a ţărilor participante la Tratatul de la Varşovia.

Aşadar, bogata cronică de colaborare frăţească dintre România şi Republica Democrată Germană s-a îmbogăţit cu o filă de însemnătate istorică, convorbirile dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Erich Honecker punînd din nou pregnant în evidenţă trăinicia legăturilor de prietenie dintre cele două popoare, convorbiri soldate cu un bilanţ bogat, deschizător de noi şi ample orizonturi conlucrării frăţeşti în opera de edificare socialistă.

Se cuvine remarcat, în încheierea acestor rînduri, faptul că în zilele de 4—6 februarie, mii de locuitori ai judeţului Timiş şi ai Timişoarei, oraşul de reşedinţă al celor doi conducători de partid şi de stat în timpul vizitei, şi-au manifestat cu însufleţire şi căldură sentimentele de simpatie şi de dragoste, de profundă satisfacţie faţă de această întîlnire la nivel înalt, faţă de caracterul rodnic al dialogului purtat de tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Erich Honecker pe temele dezvoltării şi intensificării — în folosul reciproc, al cauzei păcii şi socialismului — a bunelor relaţii de prietenie între P.C.R. şi P.S.U.G., între Republica Socialistă România şi Republica Democrată Germană.

MARIUS POPESCU ■

Moment al rodnicului dialog dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Erich Honecker

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Erich Honecker au fost înconjuraţi de o atmosferă plină de însufleţire şi căldură, expresie a sentimentelor de respect, de simpatie şi de dragoste

Programul partidului

Un an dinamic, eficient, stimulator

A fost dat publicității Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe 1976. Și în acest început de februarie, vibrant prin ecourile pe care le stîrnesc însuflețitoarele chemări la întreceri în toate ramurile economiei naționale. Comunicatul demonstrează convingător că începutul cincinalului revoluției tehnico-științifice, determinant pentru accesul României la valorile progresului tehnic și științific, este un început realist caracterizat prin creșterea, în ritmuri înalte, a producției materiale și a venitului național, prin accelerarea procesului de modernizare a structurii producției, îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție, utilizarea mai deplină a resurselor materiale și de muncă și ridicarea pe o treaptă superioară a eficienței în toate sectoarele de activitate. Toate aceste înfăptuiri, toate aceste succese obținute pe planul sporirii producției materiale și al accentuării laturilor calitative ale producției au contribuit la întărirea monedei naționale, la progresul multilateral al întregii economii.

Producția industrială, subliniază comunicatul, a crescut cu 11,5 la sută față de anul precedent — ritm superior prevederilor planului și nivelului stabilit de Congresul al XI-lea al partidului — iar în agricultură s-a obținut cea mai mare recoltă de cereale din istoria țării. Sînt cifre edificatoare pentru dinamismul economiei noastre, cifre statistice și deopotrivă politice prin semnificațiile care decurg din împrejurarea că ele au fost obținute în condițiile stabilității prețurilor și ale unei circulații bănești sănătoase, cînd multe țări ale lumii cu forțe de producție recunoscut superioare se confruntă cu fenomene de stagnare sau recesiune în economie, cînd rînd pe rînd sectoare largi ale producției sînt cuprinse de crize și tulburări de supraproducții sau penurie. Cifre politice, spunem, fiindcă aceste creșteri și ritmuri nu se datorează conjuncturii favorabile existente într-un domeniu sau altul, ci privesc dezvoltarea multilaterală și armonioasă a întregii economii, în toate sferele producției, pe întreg teritoriul României. Practic, nu a existat domeniu de activitate, teritoriu geografic, unde noul să nu se manifeste în toată complexitatea lui, de la promovarea celor mai avansate tehnologii de fabricație pînă la asimilarea în producție a unor noi tipuri de mașini cu caracteristici tehnice superioare. Pentru reporter aceste cifre trăiesc prin oamenii acestei țări pe care nu de puține ori i-a surprins încleștați în apriga bătălie pe care o presupun fiecare cifră, fiecare procent de la 1 la 110,5, zilnic, oră de oră, noaptea, minut cu minut, pentru mai bine, pentru mai mult, pentru țară și pentru ei și familiile lor, fiindcă, spune comunicatul — în consonanță cu profundul umanism al societății noastre care pune în centrul tuturor preocupărilor sale crearea condițiilor materiale, sociale și culturale pentru afirmarea plenară a omului, pentru dezvoltarea multilaterală a personalității umane — creșterea veniturilor reale ale populației, indicator care exprimă sintetic creșterea tuturor categoriilor de venituri din retribuirea muncii și din fondurile sociale de consum, este de 9,5 la sută, ritm superior celui prevăzut pentru întregul cincinal ; au fost construite din fondurile statului și cu sprijinul statului 138,2 mii locuințe, fondurile sociale de consum pe un locuitor au crescut de la 2 397 lei în anul 1975 la 2 574 lei în 1976, numărul personalului din întreprinderi și instituții a sporit cu aproape 260 mii de persoane față de 1975 ș.a. Sînt fapte și cifre elocvente care demonstrează că, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tot ceea ce întreprind partidul și statul nostru, sensul întregului efort de zidire a noii orînduiri în patria noastră este îmbunătățirea vieții oamenilor, asigurarea unui trai demn și îmbelșugat pentru toți cetățenii patriei noastre, posibilitatea de a-și pune în valoare toate aptitudinile lor.

Cifre-sentimente, mai spunem, deoarece ele probează și indică sentimentele cu care oamenii muncii pornesc în înfăptuirea sarcinilor de dezvoltare economico-socială a țării pe 1977 — an hotărîtor al cincinalului revoluției tehnico-științifice. În recenta sa ședință, Comitetul Politic Executiv, apreciind rezultatele obținute în anul trecut, și-a exprimat convingerea că oamenii muncii vor acționa, în continuare, cu aceeași hotărîre și abnegație pentru înfăptuirea exemplară, la un nivel calitativ superior, a tuturor prevederilor planului pe 1977, asigurînd progresul în ritm intens al industriei și al agriculturii, al întregii economii.

NICOLAE CRISTACHE ■

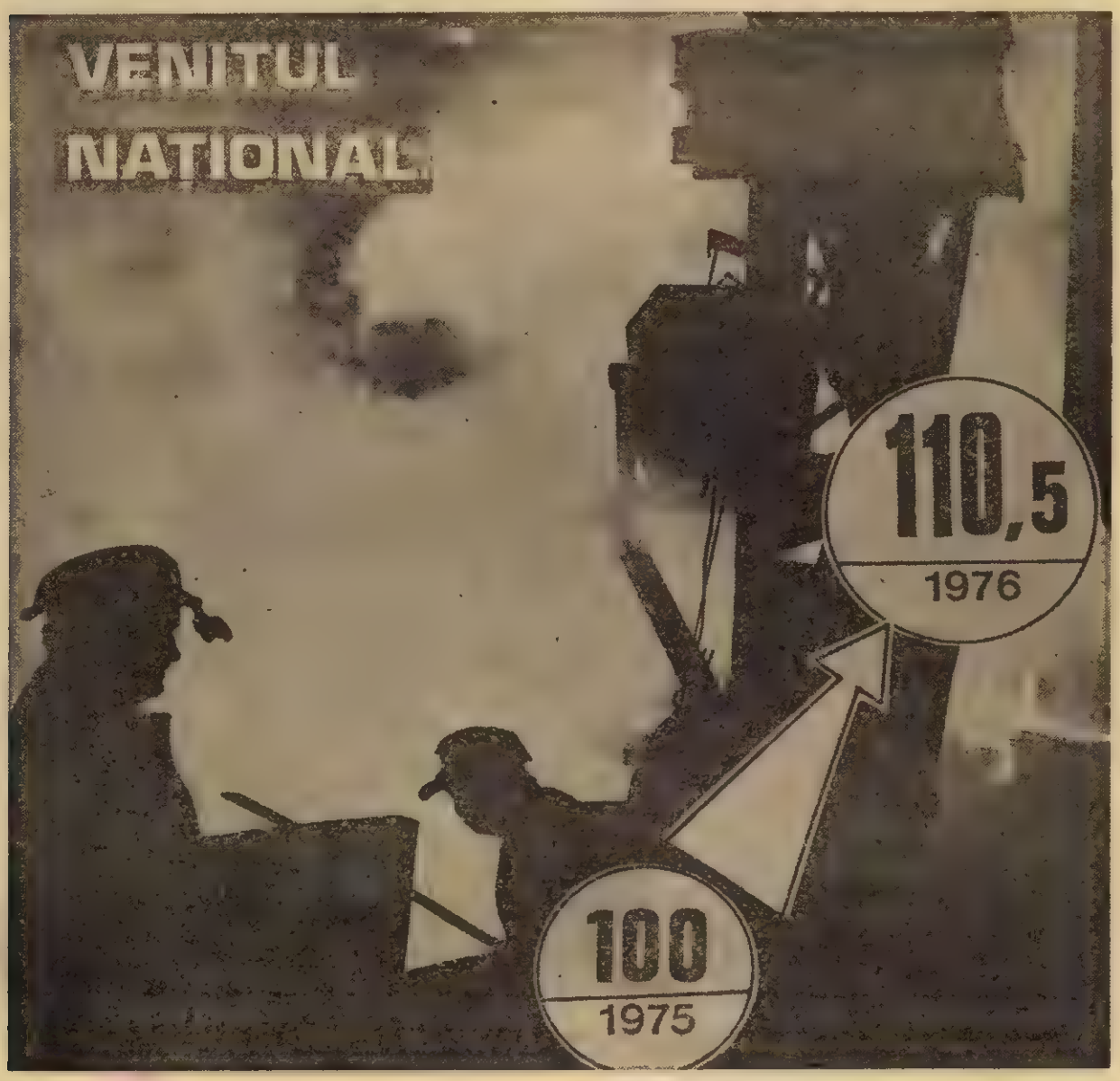

Valea Jiului, ca o mireasă (I)

După ce terminăm, rămîne numele

Pentru a afla ce gîndesc oamenii din Valea Jiului despre acest colț de țară care pentru ei înseamnă acasă există mai multe căi. Vă indicăm una, deosebit de lesnicioasă. Intrați în galeria de coastă a minei Dîlja, înaintați 2 km în inima dealului, apoi coborîți cu colivia în puțul orb, continuați drumul pe galeria principală de transport pînă la orizontul 440 ; nu vă opriți, mai coborîți pe un alt puț și parcurgeți cîteva sute de metri pe galeria transversală, apoi pe galeria direcțională sub acoperișul stratului 3 ; treceți, în fine, într-o galerie secundară și vă săltați cîțiva metri pe suitor pînă la nivelul feliei de lucru. La un pas de centrul pămîntului șeful de schimb Alexandru Vină vă va vorbi astfel despre lumea de deasupra : „Aș vrea să văd Valea Jiului ca o mireasă". Ideea aceasta a revenit în felurite chipuri, dar cu același invariabil conținut, în discuțiile pe care le-am avut recent cu zeci de locuitori ai Văii, de la prim-secretari de partid la păstori, de la directori tehnici la bucătărese de cantină. Ne-au rugat să scriem frumos despre Valea lor. Nu la cuvinte meșteșugite, poleite se gîndeau acești oameni dîrzi, prieteni ai faptelor și dușmani ai vorbelor, duri ca granitul adîncului înlăuntrul cărula mulți își duc viața. Ei doreau reflectarea cinstită a împlinirilor și neîmplinirilor, mai presus de toate a marii lor mîndrii și a marii lor speranțe. Schimbări fundamentale, transformări înnoitoare s-au petrecut aici, ca și în restul țării și în parte tocmai datorită lor Valea apare azi, mai mult ca oricînd, ca o Vale a contrastelor.

Aerul cel mai pur, cel mai înmiresmat pe culmile Parîngului, aerul poluat la poale. Planuri de rezolvare radicală a problemei poluării există, dar, pînă una alta, există și poluare, ea face parte din peisaj, la fel ca și excelentele condiții de locuit. La Petrila s-a dat recent în folosință primul bloc de garsoniere pentru nefamiliști, altul este în construcție. Dacă își vede de treabă, tînărul muncitor burlac poate primi, chiar din primele luni, în mod gratuit (se știe că minerii nu plătesc nici un fel de chirie) o garsonieră cu tot confortul. Plus confortul suprem : singur în cameră. „Noi dormeam 50 laolaltă cînd mi-am început ucenicia", comentează secretarul comitetului orășenesc de partid de la Petrila, Petru Șoșoi.

În această vale în care fluctuația mîinii de lucru atinge proporții mari (în unele cazuri numărul celor care anual intră pe poarta minei echivalează numărul celor care ies), stabilitatea la locul de muncă , dragostea bărbătească față de minerit ating și ele culmi nebănuite. La Lonea, cinci frați din Dolj, toți harnici, toți pricepuți și toți artificieri, lucrează de ani de zile în același sector. Care cum a crescut a venit după fratele său mai mare. Tot acolo au muncit patru frați Popescu din Răscoala, patru frați Buza, alți trei frați Popescu, din Budești, înlocuiți acum de copiii lor. Este numai un exemplu. Cît privește pe oamenii muntelui, pe momîrlani, pentru ei nu se pune problema stabilității în schemă, ci aceea a permanenței în istorie, pe ei nimeni nu i-a clintit de milenii. La Nedeea Vulcanului au apărut deunăzi bătrîni parcă desprinși din Columnă, cu sumanele, cojoacele și cușmele lor. „Din opincă în opincă — ne spunea, mai în glumă, mai în serios, un profesor de istorie localnic, fiu, nepot și strănepot de păstori ai Parîngului — eu și ai mei ne tragem din Deceneu". Iar nu puțini țărani din Taia, Cîmpa, Jieț, la o aruncătură de băț de Lonea, Petrila și alte centre miniere, oameni ai căror părinți s-au tuns pentru prima oară cînd au plecat în război, lucrează în mină, poartă paltoane Alain Delon și pantofi Guban, iar frumoasele satului dau o fugă la Timișoara după noutăți de la shop.

Subteranul, mai cu seamă, cunoaște cele mai fantastice și imprevizibile contraste. Mineri care au văzut moartea cu ochii și cărora le-a mers vestea că sînt „răi dintre cei mai răi" (în mină cînd ți se spune „omul dracului" înseamnă că ești foarte exigent cu ortacii și cu tine însuți) plîng cu lacrimi muierești cînd chitaristul folk le cîntă în sala de apel, la ieșirea din șut, despre mama de la țară care vine să-și vadă copilul ajuns domn la oraș. Într-un fel, și ei au ajuns domni. Cel puțin în sensul că unii cîștigă 6 000—7 000 lei pe lună.

Vorbind de contraste, să ne întrebăm însă cine sînt acești mineri. Am întîlnit în subteran mineri mineri (ei sînt firește majoritatea), dar și foști gestionari de la Aprozar, contabili, mecanici auto croitori, șefi de depozit la O.C.L. Textila, cojocari.

Mulți se află aci din dorința de a cîștiga mai mult. Nu puțini au dorit să dea măsura propriei lor bărbății. În fine, unii au venit aci mînați de ambiția de a cînta în faimoasa fanfară minerească de la Uricani sau, pur și simplu, „în recunoaștere" (declarație lăudabilă prin sinceritatea ei). Unul din cei mai stimați maiștri mecanici de subteran la Uricani a fost aviator pe aparate cu reacție, pensionat din motive de sănătate.

Mulți se încadrează, se statornicesc în Vale : sosiți „pentru trei luni" rămîn 30 de ani sau o viață de om. Un bătrîn miner notează scurt în carnetul său: „Nu mai prestez post cu data de azi. Am trecut în pensie la 1 februarie. Destul a fost 47 de ani în subteran". Acesta, da, a rămas, nu a dat bir cu fugiții. Și totuși, de ce se pleacă din mină ? Citărm, la întîmplare, dintr-o evidență a minei Petrila : „Am dat examen la Marina comercială", „M-a părăsit soția", „M-am împăcat cu soția și merg la ea", „Nu pot veni la timp din cauza zăpezii". „Mă îmbăt și fac nemotivate", „Sînt măcelar de meserie și-mi vine greu", „Plec în sat să-mi trec copilul pe numele meu", „Sînt fotbalist și plec la altă echipă" (teren alunecos, nu insistăm) etc. Cei mai mulți pleacă însă fiindcă doresc, în fond, bani mulți pe muncă puțină. E bine să cîștigi 3 000 lei din primele luni, dar : „Să car eu lemnul ăsta greu ? Nu e de mine !" — a exclamat îngrozit un găligan. Alții muncesc cinstit, însă aspirațiile lor nu merg mai departe de un carnet C.E.C. bine garnisit. Un fost șofer din Galați îl anunță pe șeful său de brigadă : „Nea Szabo, de mîine nu mai vin, mi-am făcut suma, 10 000 lei".

În aceeași mină unde pînă nu cu multă vreme în urmă cocișul (vizitiul) discuta molcom, între vagoneți, cu calul său despre soarele de afară și despre cîmpul în floare, ținîndu-și reciproc de urît — dialog desprins parcă dintr-o povestire de Cehov — un proaspăt absolvent al Institutului de mine din Petroșani atacă frontal inerția, propunînd ca plasarea oamenilor în abataj să nu se mai facă empiric, ci prin modelare matematică. Ingineri mai vîrstnici, neîncrezători sau mai puțin informați, dau din cap, totuși îl încurajează : „Vezi ce poți să faci și tu cu partea aia, matematică". Iar în cea mai mare mină de cărbuni din bazin, la Lupeni, a fost de curînd instalat unul din cele mai moderne complexe în funcțiune în această parte a Europei, vestind că Valea Jiului se află la o cotitură a zbuciumatei

în viaţa României

sale istorii : pentru ea a bătut ceasul mecanizării intensive a proceselor celor mai grele din subteran, se întrevăd primele semne ale mecanizării totale.

Cale de doar cîţiva kilometri secolele se învălmăşesc. Pe dealuri răsună doine nealterate de trecerea secolelor şi poate încă necunoscute de cercetători : „Cît eşti Jiule de mare / Şi nu ai nici o cărare / Numai apă curgătoare..." Moşnegi contemporani cu trecutul (unul a închis ochii la 111 ani şi n-ar fi murit, sîntem asiguraţi, dacă un neştiutor nu i-ar fi dat coniac după o apendicită) povesteau nepoţilor, pînă mai ieri, „cum fu cînd fu răvăluţa" — cea de la 1848, se înţelege — iar ei, nepoţii, trăiesc cu gîndul la anul 2000, visează la Valea Jiului ca o mireasă. La fel cum visează şi cei veniţi în aceste locuri din alte colţuri ale ţării nu ca să-şi facă suma şi să bea o bere de despărţire, ci pentru ca să lase ceva în urma lor.

Simion Pădureanu, căruia din pricina proporţiilor sale i se mai zice şi Plăcintarul, spunea, ca un poet ce se ignoră : „Mineritul ăsta, cît este de greu, te captează, iar cînd îţi dai seama că tocmai greul face frumoasă această meserie, îţi pare rău că îmbătrîneşti şi că trebuie să ieşi la pensie. Îţi pare rău că nu mai poţi lupta cu munţii, pentru că atunci cînd fuori simţi o tărie în tine. Priveşte suitorul ăsta. Piatră. O simţi cum scrîşneşte la perforare, dar ce fel de oameni am fi dacă am abandona ? Metru cu metru avansăm şi după ce terminăm rămîne numele : suitorul lui Pădureanu, şi nu ştiu dacă este om care să nu se bucure de lucrul făcut cu mîna lui. Vine cineva şi întreabă : Pe unde urci la stratul 18 ? Iar răspunsul, dat de oricine, te mîngîie, fiindcă ştii că nu poate fi decît unul : Pe suitorul lui Pădureanu". Îl asculţi pe miner şi te cutremuri, confruntat cu cea mai sfîşietoare întrebare a existenţei : oare tu laşi în urmă un suitor al tău ?

Cu decenii în urmă, în vremuri de criză, de restrişte, Carol Golgoţiu, ultimul muncitor care a părăsit mina Vulcan închisă de capitalişti, a avut ideea de a fotografia cu aparatul său cu burduf şi placă antediluviană pe cei 22 ortaci ai săi în ultimul şut. A închis imaginea într-o sticlă cu dop solid, întărit cu ciment şi a îngropat-o în locul unde s-a zidit capătul, la orizontul 480. Sticla a zăcut sub apă 20 de ani, căci galeriile au fost inundate. Cînd mina a fost redeschisă, în anii socialismului, sticla a fost găsită în nămol, cu fotografia neatinsă a celor 22 de mineri cu feţe înnegrite, haine ponosite şi privire aspră. „Aici am lucrat noi". Sticla aruncată şi regăsită în oceanul mineral din adîncuri reprezintă un simbol viu, mesajul trecut din generaţie în generaţie al celor care au trudit şi trudesc aci pentru ca Valea Jiului să devină ca o mireasă.

LIONEL NITESCU

La turnătoria continuă din Galaţi, un grup de tineri revoluţionează procesul clasic de turnare

● În loc de 12 ore, acelaşi produs se obţine acum în numai 45 de minute ● Munca a cinci oameni este făcută de unul singur şi mult mai uşor ● Se realizează o economie de metal de 20 la sută

Dimensiunile maşinilor care trepidează pe locul acesta fierbinte sînt impresionante. Doar oamenii sînt obişnuiţi : un tînăr cu o macara aduce de la oţelărie o oală în care colcăie 150 de tone de oţel topit. Un semnal viol, podul rulant se opreşte şi oala este coborîtă uşor şi aşezată pe un turn rotitor care descrie o jumătate de cerc şi o aduce în dreptul firului de turnare. Alţi băieţi, îmbrăcaţi în costume speciale, rezistente la flăcări, aleargă şi aduc distribuitorul pe poziţie de turnare. Sus, la pupitrul suspendat, un tînăr supraveghează întreg procesul de turnare.

Gheorghe Oţelea este de loc din comuna Vulturul (Vrancea). Lucrează în Combinatul siderurgic de la Galaţi din anul 1968, cînd a absolvit Şcoala profesională a combinatului. Mai are trei fraţi care ca şi el, sau poate el ca toţi ceilalţi, îşi cîştigă pîinea dintr-o luptă continuă şi directă cu oţelul : unul e oţelar la Buzău, altul laminorist în combinat, iar al treilea e lăcătuş la Şantierul naval din Galaţi. Cum s-ar spune, familia bătrînului Oţelea din Vulturul Vrancei şi-a urmat şi împlinit destinul. Evident, nu şi l-ar fi realizat altcîndva, decît în acest timp socialist. Gheorghe Oţelea, care încă mai dă din mîini acolo, în cuibul lui de foc, care încă îşi strigă comenzile către ceilalţi băieţi din echipă, are categoria „patru cu unu" şi îmi mărturiseşte că este retribuit cu pînă la 3 600 lei pe lună, adică foarte bine. Locuieşte cu soţia într-un apartament cu două camere, la un bloc din cartierul „Micro 38" şi au o fetiţă.

...Oţelea se convinge încă o dată dacă utilajul e în perfectă stare de funcţionare şi comandă scurt : „Dă-i drumul !" În clipa următoare, Nicolae Sărhos, 27 ani, turnător la oală, apasă cu tot trupul său pe o pîrghie şi liberează şuvoiul incandescent de oţel. Asist parcă la o erupţie vulcanică : jerbe de scîntei sar pînă la 20 de metri înălţime, muşcă mîinile protejate de mănuşi, fîlfîie feţele ca un crivăţ incandescent. Totul în jur, dar mai ales magma aceasta lichidă, îşi caută o formă durabilă în care să fiinţeze. Forma este însă pregătită : oţelul o apucă pe un fel de pîrtie ascunsă, trece printr-un tunel cu jeturi de apă şi se solidifică într-o formă paralelipipedică, lungă de 100 de metri, din care o maşină cu scîntei electrică taie felii de pînă la 9 metri. Bramele, aşa sînt numite aceste benzi rezultate, sînt apoi luate de braţele altor macarale şi transportate, în acest circuit integrat, spre laminoare, acolo unde se transformă în foi subţiri de tablă. Apoi, cu puţină imaginaţie, oricine poate urmări devenirea fluviului de oţel : prin eforturile altor creatori de bunuri, el va fi prefăcut în cargouri plutind pe oceanele mapamondului, în autoturisme „Dacia" rulînd pe magistralele de piatră ale aceleiaşi lumi, în poduri şi hale industriale, în alte construcţii. Iar această diversă întrebuinţare a oţelului de la Galaţi este o contribuţie la civilizaţie.

Am conturat procesul tehnologic de turnare modernă, practicat de cei 300 de oţelari-turnători de la Turnătoria continuă a Combinatului siderurgic Galaţi. Continuă, pentru că, aici, oţelul curge în tipare, cristalizatoare ce definesc forma produsului, continuu, ca secunda în minut, minutul în oră, ca ora în ireversibilitatea timpului. A intrat în funcţiune în noiembrie 1975 şi încă mai constituie o premieră tehnică naţională. Noutatea constă în faptul că a revoluţionat întregul procedeu clasic de turnare. Înainte, oţelul se turna în lingotiere de 15—25 tone unul. O şarjă de 150 de tone presupunea turnarea a 6—10 lingouri, într-un timp îndelungat : într-o oră se realiza turnarea, în alte două pînă la şase ore avea loc răcirea lingourilor, urma apoi striparea, adică scoaterea lor din forme, încălzirea şi laminarea. Pentru a se ajunge la produsul de bramă, era nevoie de aproximativ 12 ore. Acum, prin maşinile de turnat continuu, acelaşi produs se obţine doar în 45 de minute. S-a întîmplat o adevărată revoluţie tehnică. S-au redus secţiile intermediare — de turnare clasică, de pregătire a utilajului de turnare, de stripare, de fabricare a utilajului de turnare şi secţia de laminare primară. Cinci secţii au încăput aşadar în secţia actuală, turnătoria continuă. Efortul a cinci oameni a fost preluat de unul singur. Şi nu uitaţi, acest om depune acum un efort mai mic decît înainte : greul cel mai greu a fost preluat de maşină. Se realizează o economie de metal de 15—20 la sută şi ceea ce este poate cel mai important este faptul că se realizează o reducere mare de utilaje folosite şi de consumuri de energie.

Între timp oamenii s-au schimbat la posturi şi la pupitrul suspendat a venit acum Anton Oasenegre, un tînăr blond, de 23 de ani, din Mălureni Vasluiului, urmăreşte viteza de extracţie a bramei, dirijează răcirea firului turnat. Gestul lui este încărcat de curaj : la 23 de ani, Oasenegre deţine bastonul de mareşal, iar responsabilitatea sa, dacă nu este egală cu a unui strateg, este egală cu o valoare de sute de mii de lei pe oră. Dumitru, fratele lui mai mic, tot oţelar şi tot la combinat, îi spune „generale". Şi nu e numai ironie frăţească în acest epitet. Cel mai bun prieten al lui Anton Oasenegre este Petrică Gurienco. Îşi împrumută unul altuia ţigări, bani, se sfătuiesc cînd îşi cumpără unul dintre ei un costum de haine sau chiar o pereche de pantofi. Gurienco are 25 de ani şi vine de la Chilia Veche. Tatăl său a fost pescar. A pescuit şi el pe ghiolul Matiţa, pe canalele Pardina. Gotca şi pe alte canale din balta Chiliei. În 1967 a lăsat pescăria, a intrat la şcoala profesională şi în 1970 a devenit oţelar. În iunie, acelaşi an, era la convertizoare. Cu flăcările s-a obişnuit mai greu : îi scoteau riuri de sudoare din trup şi îl făceau să tînjească după răcoarea bălţii, după tumbele corcodeilor, lişiţelor, după luciul de apă în care s-ar fi aruncat cu haine cu tot. A rezistat tentaţiilor, si-a însuşit cu temeinicie meseria şi cînd turnătoria continuă a fost dată în funcţiune, maistrul Paraschiv Giscă, din Gemenele Brăilei, care cîntăreşte omul după valoarea sa profesională, l-a adus aici, împreună cu Oasenegre, cu Tudor Trăsnea, şi acum iată-l şef de echipă.

Despre curajul acestei tinereţi absolute îmi vorbeşte şi inginerul Stan Petre. Are 32 de ani şi de loc e din Fintinele (Prahova). „Este secţia cu cea mai **rapidă** dinamică de atingere a parametrilor proiectaţi, zice. De la darea ei în funcţiune, cei 300 de tineri, a căror medie de virstă nu depăşeşte 25 ani, au realizat producţia primului an de activitate în numai zece luni". Bine au debutat şi în 1977. Inginerul Stan Petre susţine că pentru aceşti tineri care lucrează în această secţie nouă, cu o mare tehnicitate, cu temperaturi înalte, fiecare turnare este şi un act de curaj. Dacă Oţelea de pildă, Oasenegre sau Sarhos ar ezita cîteva secunde în luarea deciziilor, aici, la cristalizator, ar putea să compromită turnarea. Adică să deverseze metalul, să rebuteze şarja, să se piardă sute de mii de lei dintr-un singur foc. Cristalizatorul bate acum ca inima unui alergător de cursă lungă. Într-o noapte din septembrie 1976, în schimbul de la 22 şi 30 de minute la 6 şi 30 de minute, condus de maistrul Ion Păcuraru şi inginerul Stan Petre, inima aceasta a bătut mai accelerat :

„Maşina asta era proiectată pentru turnarea a două şarje una după alta. Citisem în literatura de specialitate că se pot turna mai multe. Am vrut să trec peste acest prag. M-am documentat bine, le-am spus oamenilor să se pregătească şi pe la orele două am început turnarea a cinci şarje consecutive. Am realizat aceasta prin schimbarea concomitentă a distribuitoarelor într-un timp record, de un minut şi jumătate. Lucram la secundă. Dacă unul din băieţi ar fi întîrziat manevrarea distribuitoarelor, am fi compromis turnarea. Eu luasem totul pe... barba mea, cum se spune. Aş fi răspuns de toate oalele sparte. Înţelegeţi de ce cred că în noaptea aceea am îmbătrînit cu cîţiva ani". În felul acesta, inginerul Stan Petre şi tinerii care l-au ajutat au redus timpii de pregătire a maşinii cu două ore pe schimb. Au realizat o economisire însemnată de metal prin reducerea şutajelor. Buni, chiar foarte buni au fost atunci toţi oamenii : şi Constantin Mihai, Ion Brebenel, Constantin Popescu, Ionel Cacinschi, Gheorghe Borş, Constantin Ilaş şi alţii. Altă dată, tot aceşti oameni au stabilit un record şi mai mare : au turnat 13 şarje într-un singur schimb, dar, ce-i drept, nu consecutive. În astfel de momente, de maximă încordare omenească, scînteile, înroşite la 1 000 de grade, pătrund pînă în virful bocancului şi nici nu ai timp să zici : vai ! Şi dacă nu eşti atent îţi intră şi în gură. Oţelea îmi spunea că soţia lui îl întreabă cînd o să-i dispară arsurile de pe braţe. El îi răspunde scurt : „la pensie !" „Ce, zice, parcă eu n-aş dori să am mîini frumoase ? Aş vrea, dar la meseria mea n-aş mai cîştiga bani frumoşi. Şi atunci, ca orice femeie, mă iubeşte şi cu mîinile muşcate de artificiile acestui pom uriaş de oţel". Vorbeşte în metaforă subtilă Oţelea.

— Reuşita dumneavoastră poate fi preluată ca un mod de lucru obişnuit ? îl întreb pe inginerul Stan Petre.

— Poate, dar cere o pregătire deosebită pentru fiecare tînăr, o sincronizare perfectă a operaţiunilor de schimbare a distribuitoarelor. Deocamdată, o considerăm ca o bună şi valoroasă rezervă pentru o eventuală creştere a producţiei.

Sînt cîteva fapte cutezătoare, pe măsura tinereţii oamenilor de la turnătoria continuă. Şi dacă virsta oţelului s-ar socoti după virsta oamenilor care îl elaborează, atunci cu siguranţă că aici, la Combinatul siderurgic Galaţi, există cel mai tînăr oţel din lume.

N. GRIGORE MARAŞANU

„CÎNTAREA ROMÂNIEI" — Curier

Repere bibliografice pentru repertoriu

Ecourile literare ale cuceririi independenţei naţionale de Teodor Virgolici. Cartea cu acest titlu apărută la finele anului trecut în Editura Eminescu este, fără îndoială, una din cele mai întinse cercetări asupra unei însemnate părţi a literaturii noastre cu mesaj patriotic direct. Integrate în marea tradiţie a „creşterii limbii româneşti şi-a patriei cinstire", atît de memorabil definită de vizionarul Ienăchiţă Văcărescu, scrierile consacrate Războiului pentru Independenţă din 1877, în plină şi fierbinte desfăşurare a evenimentelor sau după aceea, apar astfel ca unele din cinturile fundamentale ale epopeii noastre naţionale. Poezii, povestiri, nuvele, romane, scenete sau piese de amplă montare, reportaje de la locul bătăliilor, eseuri, pagini de memorialistică sau lucrări cu caracter istoric sînt prezentate şi comentate cu un viu interes şi un discernămînt salutar de vrednicul şi pasionatul istoric şi critic literar care este Teodor Virgolici.

Îmbinînd analiza atitudinii civice a unor scriitori şi a modului cum aceasta s-a reflectat în opera lor literar-publicistică sau în acţiunile publice (M. Eminescu, V. Alecsandri, Al. Macedonski, I.L. Caragiale, Al. Odobescu, George Coşbuc, Duiliu Zamfirescu, Mihail Sadoveanu, Emil Gîrleanu, Jean Bart, Gala Galaction) cu privirile de sinteză asupra întregii literaturi scrise pe această temă în epocă sau mai tîrziu (vezi capitolele „Ecourile folclorice", „Glasul poeţilor", „Reconstituiri epice", „Contribuţia dramaturgiei", „Solidaritatea naţională a scriitorilor din Transilvania", „Luciditate şi spirit critic", „Ecouri peste decenii", „Compasiune şi protest faţă de destinul veteranilor", „Semnificaţii contemporane"), cartea lui Virgolici oferă nu numai profesorilor şi tineretului studios, ci şi activiştilor culturali, artiştilor profesionişti şi amatori posibilitatea de a se orienta în evaluarea şi selecţia bogatului material literar care face cu precădere obiectul valorificării sale politico-ideologice şi scenice în cadrul manifestărilor Festivalului naţional „Cîntarea României" dedicat în acest an Centenarului Independenţei noastre naţionale de stat. Atenţionînd pe cei interesaţi că ecourile cuceririi independenţei în literatura noastră de azi sînt mult mai ample decît cele pe care le-a putut recepta Teodor Virgolici, în spaţiul, în mod necesar mai restrîns, al lucrării sale, considerăm că sînt binevenite lectura şi consultarea acestei cărţi cu prilejul organizării diferitelor acţiuni jubiliare din această perioadă.

Imnurile neatîrnării, după cum se poate remarca şi din titlu, este una din multele antologii care se puteau realiza selectînd materialul literar comentat în cartea lui Teodor Virgolici. Zic una, pentru că practic chiar fondul poeziei noastre pe această temă este de departe mai cuprinzător. Şi în acest caz criteriul istoric a primat, astfel că poetul oltean Victor Rusu ne-a prezentat în antologia cu titlul de mai sus, apărută tot la finele anului trecut în editura craioveană „Scrisul românesc", îndeosebi o selecţie a poeziei scrise în epocă sau cu puţin timp după aceea. Chiar unii contemporani ai lui Coşbuc, ca Al. Davila, D.C. Olănescu-Ascanio, Const. T. Stoika (acesta publicînd chiar în revista craioveană „Ramuri") etc. n-au fost incluşi în antologie cu versuri memorabile. Dincolo însă de această inconsecvenţă a selecţiei (şi ciclul „Cîntece de vitejie" al lui Coşbuc este scris dealtfel cu mulţi ani după evenimente), antologia, prima apărută din seria celor programate în cadrul aniversării Centenarului Independenţei şi al Festivalului „Cîntarea României", dă o imagine emoţionantă a peisajului liric străbătut de liniile de forţă ale eroismului naţional de acum un secol.

Alături de poezii binecunoscute, unele dintre ele nelipsite din nici un manual şcolar sau antologie patriotică, precum cele ale lui Alecsandri, Macedonski, Coşbuc, Sion, Neniţescu, recitatorii şi realizatorii de montaje literare pot găsi în această carte mobilizatoare pagini lirice, deşi de mai restrînsă circulaţie astăzi, datorate unor nume de rezonanţă ca G. Baronzi, Barbu Ştefănescu Delavrancea (debutant încă pe atunci), G. Cretzianu, Gr. Bengescu, Scipione I. Bădescu, N. V. Orăşanu, Iosif Vulcan, Petre Dulfu, N. Vulovici ş.a. Fragmentar sau integral, aceste poeme pot reînvia în memoria contemporanilor zilele de avînt patriotic şi eroic de acum un veac.

Piese într-un act. Editura Eminescu, totdeauna receptivă faţă de cerinţele vieţii noastre cultural-artistice, ca şi faţă de acele ale tineretului studios, îşi onorează şi de data aceasta, cu mai multă promptitudine decît alte instituţii similare, obligaţiile sale faţă de formaţiile artistice angajate în Festivalul „Cîntarea României". Ca atare, recent, un set de 23 de piese într-un act a fost editat sub forma unor fascicule, reunite sub aceeaşi banderolă. Inegale ca valoare, unele mai vechi, impuse deja în mişcarea teatrală de amatori, altele recent scrise, aceste piese într-un act vor fi, desigur, primite ca „plinea caldă" de către cei direct interesaţi. Bucuroşi să întîlnim printre autorii lor nume de mare prestigiu ale dramaturgiei româneşti, ca şi debutanţi, odată cu felicitările adresate editorului, vom consemna titlurile tipărite (din titluri se poate adesea deduce şi problematica abordată) : „O familie" de Dan Tărchilă, „Iancu la Hălmagiu" de Paul Everac, „Prima anchetă" şi „Hora" de Cristian Munteanu, „Pasiune plus raţiune sau temă de luptă" de Al. Mirodan, „Oameni de omenie" de Gh. Drug, „Ţăranii — 1907" şi „Departe de casă" (teatru-document) de Mihai Georgescu, „Podul sau Curierul special" de Silvia Andreescu-Teodor Mănescu, „Fiul satului" de Ion Băieşu, „Schimbul" de Aurel Storin, „Adolescentul" de Horia Lovinescu, „Idee" de Petre Bărbulescu, „Eroina de la Jii" de Nicolae Tăutu, „Înainte de revărsatul zorilor" de Doru Motoc, „Mîntuleţ în paradis" de Sütö András, „Zorile la patru cincizeci şi patru" de Ionel Hristea, „Cînd apune soarele" de Constantin Duică, „Picătura de venin" de Gh. Vlad, „O femeie ca multe altele" de Lucia Demetrius, „Pui de om" de Victor Eftimiu, „Ocheşel şi Bălăioara" de Ştefan Iureş şi „Micul Dorobanţ" de Toma Biolan, aceste trei din urmă destinate şcolarilor şi teatrului de păpuşi.

În speranţa că oficiile informative făcute de noi vor fi de un real folos celor angajaţi în această perioadă într-o activitate febrilă fără precedent, vom mai reveni cu astfel de „curiere".

NICULAE STOIAN

Primăvara de foc 1907

• Răscoala din 1907, „rezultatul creşterii conştiinţei ţărănimii noastre, al setei ei străvechi de libertate şi o viaţă mai bună", după cum o caracteriza tovarăşul Nicolae Ceauşescu, îşi găseşte o pregnantă oglindire în documentele vremii, care continuă să emoţioneze, să zguduie conştiinţe, azi ca şi ieri. În paginile ce urmează ne-am propus să evocăm acea primăvară de foc prin mijlocirea citorva documente, unele din ele poate mai puţin cunoscute publicului larg, pe care le-am putut cerceta prin bunăvoinţa conducerii Muzeului de istorie a Partidului Comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice din România. Îi aducem mulţumiri pe această cale.

Lucrări apărute în preajma răscoalei sau în perioada imediat următoare dezvăluie cauzele adînci ale nemulţumirii ţăranilor, nedreptele orînduieli, crunta înapoiere economică şi socială a satului românesc. Răsfoim filele unor asemenea cărţi : „Pentru ce s-au răsculat ţăranii" de Radu Rosetti, „Alimentaţia ţăranului" de doctor Nicolae Lupu, pe atunci medic primar al judeţului Fălciu, „Proprietatea rurală în România" de G.D. Creangă, „Chestiunea ţărănească" de Vasile Kogălniceanu — acesta din urmă reproducînd în moto cuvintele rostite la 1857 de ilustrul său înaintaş, Mihail Kogălniceanu: „Ţăranul este talpa ţării". Strigător de nedreaptă este repartiţia suprafeţei arabile : 7 790 moşieri deţin 50,82 la sută, în timp ce 300 000 de ţărani nu posedă nici măcar un petic de pămînt. La aceasta se adaugă fiscalitatea excesivă, abuzivă, lipsa de drepturi politice, cortegiul de umiliri la care este supusă această „talpă a ţării". Şi mai presus de toate, foamea. Nota, cu involuntară candoare, un ziarist al vremii în „Patria", cîteva zile după izbucnirea vîlvătăii în nordul Moldovei : „Ţăranii s-au revoltat... Ei devastează satele, tulbură liniştea oraşelor, se împotrivesc armatei şi sînt readuşi cu gloanţe la ordine. Astfel, din cinci în cinci ani, ţăranul moare de foame şi-i dăm porumb să trăiască de azi pe mîine, iar din douăzeci în douăzeci de ani ţăranii se răscoală şi noi împuşcăm pe unii din ei ca să ţinem în frîu pe ceilalţi. N-a venit în mintea nimănui că este vreo legătură între faptul că ţăranul moare de foame foarte des şi acela că se răscoală uneori ?"

Era însă prea tîrziu pentru întrebări retorice. Iată cum descrie un alt ziar al vremii starea de spirit din primele zile ale răscoalei : „Pămînt şi revoluţie. În satele blajinei noastre Moldove au izbucnit răscoale ţărăneşti, ale căror urmări nimeni nu le poate prevedea. Pămînt ! e strigătul ce răsună din văile întunecate ale judeţului Vaslui. Pămînt! e suspinul sfîşietor ce iese din pieptul slăbit al ţăranului moldovean".

Ţinem în mînă o telegramă istorică. După antet, o banală depeşă de presă, „prezentată la Hîrlău, nr. 2, cuvinte 63, data 1/III 1907, ora 12", adresată de un corespondent local ziarului „Adevărul" din Bucureşti. Cu această telegramă îşi face intrarea pe scena istoriei un sat obscur din Moldova care avea să se înscrie cu litere de foc în cronica acelui an : Flăminzi. Se arată acolo : „Locuitorii satelor Flăminzi, Rădeni, Stoeneşti, înarmaţi cu ciomege, furci, s-au răsculat, gata pentru devastare." În continuare, se evocă „puhoiul de revoltanţi".

Telegrame alarmate curg de la prefecturi către ministerele din Bucureşti, din Capitală către procuraturi, între Ministerul de Război şi comandanţi militari locali, un noian de corespondenţă oficială care, dincolo de frazeologia obişnuită, „avem onoarea a raporta", „avem onoarea a informa", „vă rugăm luaţi măsuri de urgenţă", „avem onoarea...", lasă să transpară deruta cercurilor guvernante. Cum de-a fost, cum de este posibil ? O depeşă din Botoşani către procurorul general din Iaşi, transmisă şi la Bucureşti, anunţă: „La ora 10 dimineaţa un mare număr de orăşeni şi săteni au năvălit asupra oraşului cu pietre şi ciomege... Starea foarte îngrijorătoare, deoarece sîntem fără armată şi tot oraşul e înconjurat de săteni şi tîrgoveţi..." De subliniat repetata menţiune că ţăranii acţionează laolaltă cu orăşenii.

Ministerul de Interne, Ministerul de Război, Procurorul general sînt anunţaţi din Hîrlău : „Chiar în acest moment ni se telefonează de inspectorul comunal şi directorul prefecturii din Podul Iloaiei că ţărani în număr de aproape 300 au năvălit în Podul Iloaiei şi devastează tot oraşul." Alte telegrame informează : „400-500 locuitori din Bîrlad au înconjurat primăria... În oraş şi în judeţ este mare agitaţie." „Judeţul Olt, răscoală serioasă."

O căsuţă din Flăminzii anului 1907

Mişcarea cuprinde, încet, încet, întreaga ţară. Într-o adresă a Ministerului de Interne din 3 mai 1907 se enumeră „judeţele în care s-au petrecut răscoalele ţărăneşti", şi anume : Argeş, Bacău, Botoşani, Dolj, Dorohoi, Fălciu, Gorj, Iaşi, Mehedinţi, Muscel, Neamţ, Olt, Prahova, Putna, Rîmnicu Sărat, Romanaţi, Roman, Suceava, Tecuci, Teleorman, Tutova, Vaslui, Vîlcea şi Vlaşca.

Deşi oficialităţile căutau să acrediteze ideea că „tulburările" aveau un caracter pur distructiv, documentele pun în evidenţă revendicări concrete, economice şi sociale, conturate chiar în vălmăşagul evenimentelor. În timp ce în ţară se dă foc conacelor boiereşti şi se ard catastifele arendaşilor, un grup de ţărani „adunaţi sub cerul liber pe Valea Fîntînelor" se pronunţă în favoarea unui larg program de măsuri economice şi politice. Iată începutul acestui pilduitor „Proces verbal întocmit de adunarea ţăranilor din comuna Stăneşti, judeţul Teleorman, astăzi 11 martie anul 1907, duminică ora 2 p.m. Noi, locuitori ţărani din comuna Stăneşti, plasa Dunărea, judeţul Vlaşca, adunaţi sub cerul liber pe Valea Fîntînelor, în faţa şcolii de copii, luînd în dezbatere situaţiunea politică şi economică a ţărănimii din ţară şi din localitate ne unim spre a lupta alături de comitetul ţărănesc din Bucureşti adunat la 5 septembrie 1906 în sala Opler, şi pentru conducerea acestei mişcări alegem ca comitet care va intra în legătură cu cel din Bucureşti pe... (urmează numele — n.r.), care va lupta pentru următoarele puncte." Revendicările includ împroprietărirea, înfiinţarea Casei rurale, modificarea legii tocmelilor agricole, votul universal etc.

Alături de ţărani se află muncitorii de la oraşe. În „grandiosul miting de la Eforie" de la 11 martie, vorbitorii fac să răsune cuvîntul proletar : „Nici o speranţă să nu ne punem în cei de sus, care ştiu să facă reforme numai pentru ei. Noi să ne punem speranţele noastre

Muncitori petrolişti din Tîrgovişte participanţi la răscoală

Cu această trompetă care a răsunat şi la 1877, Petre Gorgoteanu din Săculeni, de lîngă Tîrgovişte, a chemat sătenii la luptă

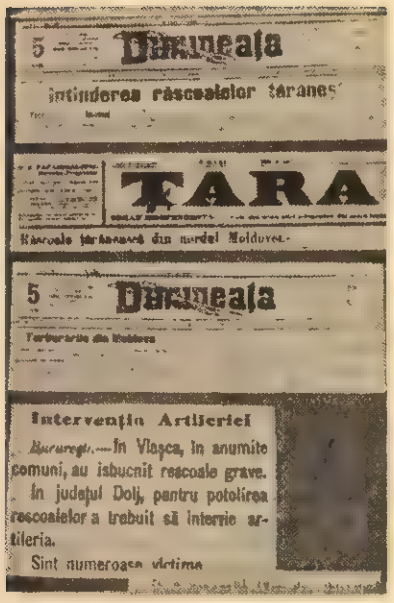

Presa timpului consemnînd proporțiile răscoalei și ale represiunii.

au în acel care distrug puterea de viață, ci în forțele noastre proprii, în voința, în hotărîrea noastră de luptă." „Muncitorii din orașe, robii fabricilor și atelierelor, cu durerile și nevoile lor pot pricepe mai lesne decît oricine durerile și nevoile robilor de la sate."

Un manifest editat de Mihai Gheorghiu Bujor, în care se lansează un apel către ostași de a fraterniza cu țăranii răsculați, se încheie cu această frază ca o lovitură de ciocan : „Niciodată gloanțele voastre în pieptul țăranilor asupriți !"

Iau apărarea țăranilor și intelectualii, de la simpli învățători (o listă lungă scrisă cu mîna tremurată înșiră numele a zeci de învățători arestați și judecați pentru această „vină") pînă la profesori universitari, publiciști, scriitori de frunte : Caragiale, Vlahuță, Nicolae Iorga, N. D. Cocea. George Coșbuc are onoarea să figureze, într-o insolită ipostază, într-o notă a Siguranței adresate prefectului de Dîmbovița : „Am onoarea a vă înainta alăturata scrisoare, împreună cu poezia „Vrem pămînt" a lui Coșbuc și vă rog să binevoiți a lua măsurile ce veți crede mai nimerite și eficace pentru prefntîmpinarea de noi îndemnuri la răscoale, căutînd a descoperi pe instigatori și a-i înainta parchetului."

Deosebit de semnificativă este și o moțiune care reliefează solidaritatea studenților din Iași cu țăranii răsculați. „Studenții Universității din Iași, în mare parte fii de săteni, întruniți împreună cu cetățenii, astăzi 1 martie 1907, în sala Pastia pentru a se consfătui asupra stării de tulburare a satelor din județele Moldovei în care locuiesc părinții și frații lor", își unesc glasul „cu plîngerea sătenilor în suferință". Studenții cer, între altele, „să se rezolve cît mai în grabă problema rurală", votîndu-se o lege pentru exploatarea moșiilor de către obștile sătești.

Întruniri de protest ale studenților împotriva înăbușirii răscoalei s-au ținut și în alte orașe. La cea din București — citim în „Cronica" din 8 martie 1907 — a luat cuvîntul și Nicolae Iorga, care a spus : „Această răscoală trebuia să se întîmple mai demult și mă mir că nu s-a răsculat toată țara pînă acum. Țăranilor nu le-a rămas alt mijloc de scăpare. Luptați, studenți, căci noi, profesorii, vom fi totdeauna alături de voi și nu vă vom lăsa pradă tiranilor și speculatorilor."

Nu ne vom referi, în textul de față, la represiunea răscoalei, lăsînd să vorbească imaginile, cu mult mai grăitoare. Represiunea, desigur, nu a rezolvat nimic ; dimpotrivă, a exacerbat contradicțiile de clasă în sînul societății românești, prevestind noi încleștări. Pe de altă parte, ea a avut un ecou internațional, deloc dorit de guvernanți. „Le Temps", „Die Zeit", presa iugoslavă, telegrame adresate Ministerului de Externe de către reprezentanții diplomatici ai României la Roma și la Haga, precum și alte documente vădesc reverberațiile în opinia publică internațională Și în una din rezoluțiile Congresului Internaționalei a II-a, de la Stuttgart, în vara anului 1907, se ia poziție împotriva represiunii.

Răscoala înfrîntă a dăinuit în mințile oamenilor, în clocotul de mînie al claselor asuprite. „Multă vreme, de-a lungul milenarei existențe a poporului nostru — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — țărănimea a reprezentat cea mai importantă forță a progresului social, purtătoarea năzuințelor de neatîrnare și a sentimentului de demnitate națională... Unul din momentele istorice de neuitat, care va vorbi peste veacuri de uriașa energie revoluționară a țărănimii, este anul 1907."

Noi, oamenii anului 1977, în această primăvară a speranțelor noastre, noi, contemporani cu viitorul, constructori ai României de azi și de mîine, evocăm primăvara de foc 1907, neuitînd că la baza a tot ce clădim stau jertfa și clarviziunea înaintașilor. Acum șapte decenii ei au înscris una din cele mai glorioase pagini ale luptei sociale a poporului român.

LIONEL NIȚESCU ■

Fotografie simbolică : și după moarte, lanțurile rămîn. Picioarele țăranului executat rămîn încătușate.

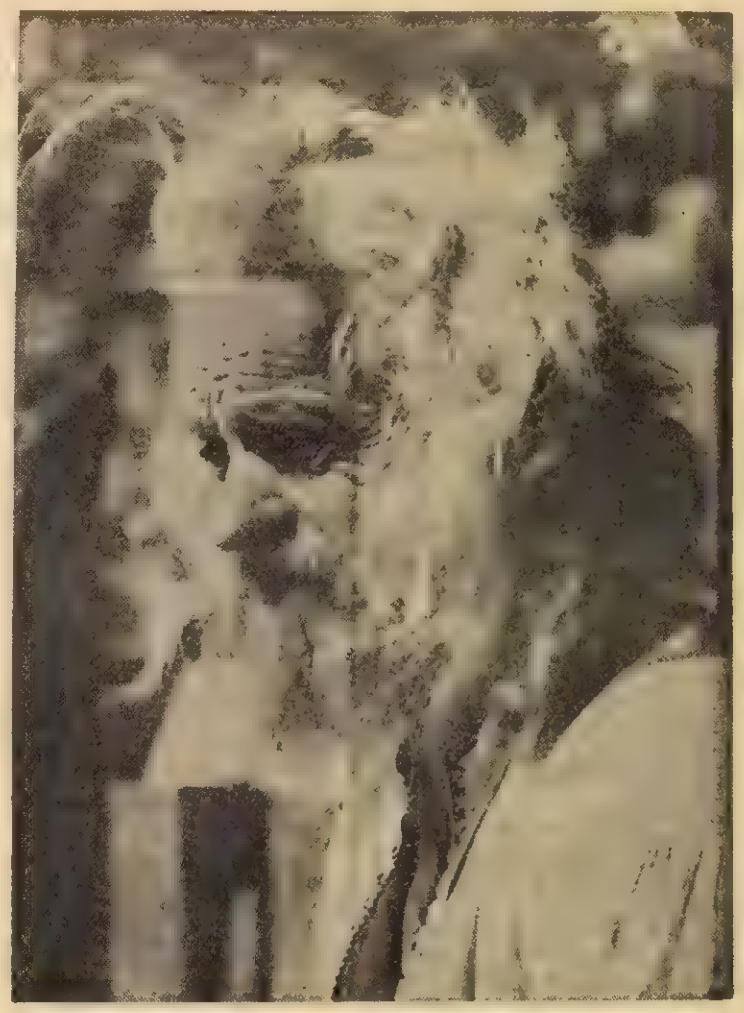

Nemuritorul

Cunosc un om frumos, nemuritor :
Un om de-o nebunească simplitate
El diplome n-avu de nici un rang,
De priceput s-a priceput la toate.

De obicei el s-a sculat la trei,
În dimineața lui de om al muncii,
A mers la cîmp, și uneori pe front,
Lăsînd femeii cum să-și
crească pruncii.

A fost sărac și a rămas sărac,
De-a lungul unor lungi și reci ursite,
Puțin i-a trebuit spre a trăi
Și multe a-nvățat pe necitite.

Din cînd în cînd n-a mai putut răbda
Uritul bici asupra vieții sale.
Și s-a sculat cu patria în cap
La marile istoriei răscoale.

L-au ars pe rug, sau l-au lovit în piept,
L-au aruncat cu boii în morminte,
El și-a rostit nemulțumirea lui
De care neamul a luat aminte.

Nimic din ce există pînă azi
Nu se făcea, de nu era să fie
Și el, acest atît de simplu om,
Într-o atît de tristă Românie.

Nici astăzi în idile eu nu-l văd,
Nu cred că fericirea lui e gata,
M-aș ruși na, să mint, și de strămoși
Și de bunicul meu, ca și de tata.

Că sîntem toți un neam din neamul lui,
Al celui care, brazdă lîngă brazdă,
A măsurat pămîntu-ntr-adevăr
Și-arată ce adîncă-i țara noastră.

Și pîinea lui, mai dulce spre a fi,
Și viața lui mai bună să-i rămînă,
El este astăzi, lîngă muncitor,
Și cărturar, chiar patria română.

Ce limbă românească ne-a adus,
Să o vorbim și mîine și poimîine
Și cum mănîie el acest pămînt
Cu mîna lui mai caldă ca o pîine.

Zidit e dintr-un stranic aluat
Și e nemuritor prin tot ce face,
Cînd iese-n cîmp și-și bagă coasa-n fîn
Miroase cerul a curat și pace.

Mai bine ca profeții simte-n nări
Ce iarnă e, cum o să fie vara,
Știe mai mult ca oricare din noi
Cam cîte țări române are țara.

Că tot ce noi am învățat din cărți
El a bătut cu inima și pasul,
Prin ochii lui privește ceru-n noi
El are-n piele, încarnat, atlasul.

Sărman țăran român, bătut de vremi,
Ca lov, de chinuri încercat o viață,
Ridică-te, în cărțile de neam,
Durabilă statuie și măreață.

Prea ai servit al țării tale drum
Și-ai dat iubirea ta fără condiții,
Ca noi să nu-ți aducem gîndul bun
Tu, om bătrîn, tu mai bătrîn ca sciții.

Același ai rămas și ești și azi
Același ești, tu rădăcina noastră,
Aștepți al primăverii dulce semn
Să ieși să pui semințele în brazdă.

Același om, precum din tine crește
Și muncitorul azi, și cărturarul.
De obicei pe brazdă te găsim,
De nu cumva te cheamă și hotarul.

Dar tu prea bine știi ce-i de făcut,
Și lîngă armă, și lîngă femeie,
De-atîtea ori silit ai fost să bați
Tot drumul de la brazdă la tranșee.

Rămîi al nostru, ziditor de pîini,
Și om mai ideal ca idealul,
Că-n tine s-au unit întîi-și-ntîi
Valahia, Moldova și Ardealul.

Unite, înainte de-a le fi
Silit istoria la despărțire,
Al țării trunchi tu ești, țăran român,
Izvor de grai, de neam și nemurire.

Istoria te-ncununează demn
Ca voievod al muncii și-al răbdării
Dă-mi mîna ta trudită să-ți sărut,
Măria Ta, Țăranule al Țării !

ADRIAN PĂUNESCU ■

Scriitorii români de azi sînt scriitori comuniști și prin operele lor servesc cauzei socialismului

— Se spune că nu vă place să povestiți despre copilăria dumneavoastră ? E chiar așa ?

— Întocmai.

— Îmi puteți da o explicație ?

— Nu-mi place să vorbesc despre copilărie și adolescență. Simt chiar o repulsie față de perioadele acestea. N-am nici o amintire frumoasă de atunci. Eram mereu crispat. Am avut profesori buni, dar necomunicativi. Am suferit de faptul că eram apăsat sau constrîns. Voiam mai multă libertate. Altfel, nici nu luasem bine cunoștință de mine însumi. N-aveam nici un ideal, nici un țel. Destul de grav, nu-i așa ?

— Așa e.

— Pur și simplu, nu știam ce sînt, ce voi deveni. Pînă la 15 ani am făcut sport. Fotbal, ciclism, atletism, înot. Știi la ce eram mai bun ?

— ?

— La atletism. Dar de la 15 ani am abandonat totul, afară de înot. Numai în armată am mai participat la un fel de maraton, echipat ca de război. Am făcut 25 de kilometri în 3 ore și 20 de minute. Ce zici, nu-i un timp bun ?

— Nu-mi dau seama. N-am alergat niciodată 25 de kilometri. Ați primit vreun premiu ?

— Trei zile permisie.

— Cînd ați descoperit totuși că aveți ceva de făcut pe lumea asta ?

— La universitate. Mi-am descoperit vocația de scriitor. Am început ca poet, am scris proză și am rămas pînă la urmă în critică. Și asta, nu pentru că n-aș fi putut să le fac și pe celelalte în continuare.

— Cînd l-ați cunoscut pe Călinescu ?

— Din primul an de facultate. Era profesor la Iași. Pe vremea aceea mentorii mei erau alții — Ibrăileanu, Lovinescu. Dar, curînd, Călinescu a devenit pentru mine un model, modelul incomparabil.

— Nu înțeleg cum a putut deveni un model pentru dumneavoastră un om cu totul și cu totul diferit de temperamentul pe care îl aveți.

— Depinde cum îți închipui că era Călinescu.

— O prezență tumultuoasă.

— Fals. Nu era ce părea la prima vedere. În intimitate era mai puțin zgomotos. Manifestările sale bubuitoare cred că erau mai mult pentru a impresiona pe ceilalți. De ce să n-o spunem ? Îi plăcea să joace teatru. Dar, altfel, era temperat, nu lipsit de discreție și adesea delicat. Voia, spunea el, să fie un om complet. Am fost la un moment dat secretarul lui literar. Am vrut să colaborez cumva cu Călinescu. Am luat astfel cunoștință mai palpabil de geniul său, de felul său de a fi în literatură și viață.

— În această calitate de secretar ați copiat ISTORIA LITERATURII ROMÂNE...

— Și încă nu o singură dată. Călinescu nu avea încredere în mașina de scris. Își dactilografia numai scrisorile.

— În cît timp se poate copia ISTORIA LITERATURII... ?

— În cîteva luni. Lucram de dimineață pînă seara. Sînt în total 3 500 de pagini dactilografiate. Să-ți spun un amănunt : scrisul meu seamănă bine cu cel al lui Călinescu. Din pricina asta s-au făcut unele confuzii. De pildă, în **Biobibliografia** întocmită de Ion Bălu a apărut un manuscris în facsimil ca aparținînd lui Călinescu (**Iubita lui Bălcescu**). E scris de mîna mea. Mai gravă a fost includerea unui studiu al meu în volumul lui G. Călinescu **Scriitori străini**. Mi l-am restituit în volumul meu **Reflexe și interferențe**.

— Este adevărat că dormiți foarte puțin ?

— Dorm 4—5 ore din 24.

— Sînteți de invidiat. Aveți timp de citit. Dar, revenind la Călinescu, de ce aproape de fiecare dată intervenți atunci cînd cineva încearcă să descifreze opera și personalitatea lui Călinescu. Socotiți că sînteți singurul păstrător al adevărului despre marele scriitor ?

— Da, intervin pentru că în ultimul timp s-au ivit detractori ai lui Călinescu. Atunci trebuie să apară cineva pentru a da replica.

— Ați fost pus în mai multe rînduri, cum se spune, „pe două coloane", arătîndu-se asemănările dintre textul dumneavoastră și cel al altor istorici literari. Vreți să vă explicați ?

— Nu numai eu am fost acuzat de plagiat, ci și Maiorescu, Lovinescu, Călinescu. **Viața lui Mihai Eminescu** a fost socotită de unii un asemenea plagiat. Toți cei care m-au acuzat că am transcris rînduri din alte lucrări se referă la date și informații. Niciodată însă o interpretare de-a mea nu a fost aliniată cu altă interpretare. Dealtfel, **Literatura română veche**, cartea mea, este o lucrare de 600 de pagini. Exagerez dacă spun că 60 de rînduri din această lucrare pot fi apropiate de alte lucrări. Asta face cam două pagini. Rămîn originale 598.

— Destul de multe.

— Nu cred că e mai original în știri N. Cartojan față de N. Iorga sau D. Popovici față de același N. Iorga.

— Nu pot să uit modul în care ne țineați la facultate prelegerile. Întotdeauna căutați partea amuzantă a lucrurilor, cea capabilă să fie ironizată.

— Ironia este instrumentul meu critic principal. Ea înseamnă o obiectivare a spiritului critic. O distanță necesară față de obiect. E adevărat, urmăream și să vă dispun.

— Reușești, vă asigur. Dar de opere, pentru a fi mai bine înțelese, cred că trebuie să te apropii.

— Apropierea prea mare, mai ales în critică, este contraindicată. Bine se vede numai de departe.

— Dar nu prea clar, totuși. Dumneavoastră însă vă place mai mult să negați. Poate de aceea nu vă apropiați cu simpatie de textele literare.

— Aș dori să afirm, aceasta e adevărata critică. A arăta, a explica, a demonstra că avem de-a face cu o operă literară. Dacă însă nu dăm peste o asemenea operă, nu ne mai rămîne decît să facem haz. În **Poezia românească contemporană** m-am ocupat de 190 de autori. Puteam să-i aleg, ca alții, pe cei mai importanți și să scriu numai de bine. Așa procedează Eugen Simion, pe care-l prețuiesc foarte mult. Spre deosebire de el, eu mi-am asumat riscurile de a scrie și despre ceilalți. Puteam să fac acest lucru fără ironie ?

— Ați scris, după părerea mea, și nu numai după a mea, nedrept despre unii poeți de azi. Aș aminti tratamentul sever aplicat generației din care fac parte Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Gheorghe...

— Cred că nimeni nu a scris mai judicios despre ei decît mine. Să luăm cazul lui Marin Sorescu. El a beneficiat de o prezentare elogioasă a lui Călinescu, făcută la rugămintea unei persoane. Era un articol de complezență, în care se aprecia o poezie ca aceea intitulată **Trebuiau să poarte un nume**, pe care personal o socotesc fără valoare artistică. Majoritatea criticilor au fost înrîuriți de acest articol.

— Care poate o fi fost scris la vreo sugestie. Asta nu înseamnă că nu e exact.

— Ești liber să crezi ce vrei. Vreau să-ți spun că Sorescu e un poet bun care însă de la volumul **Tușiți** a început să excedeze. Îți închipui că un mare poet și-ar fi intitulat volumul **Tușiți** ? Ar fi făcut asta Philippide ?

— Alexandru Philippide n-ar fi făcut asta nu din pricină că e un mare poet — cum și e dealtfel — ci din pricină că universul său poetic este cu totul altul.

— Sorescu a devenit la un moment dat autor de poezie frivolă, pe placul unui anumit public. Dar numai cu simplul spirit nu se face literatură. Excesul de spirit în poezie duce la parodie.

— Aveți o imagine de ansamblu a literaturii române de la începuturi pînă azi. Ați putea risca o caracterizare a ei ?

— Cred că în literatura română există două epoci mari : **Junimea** și perioada dintre cele două războaie.

— Dar cea de azi ?

— E o continuare a celei dintre războaiele mondiale.

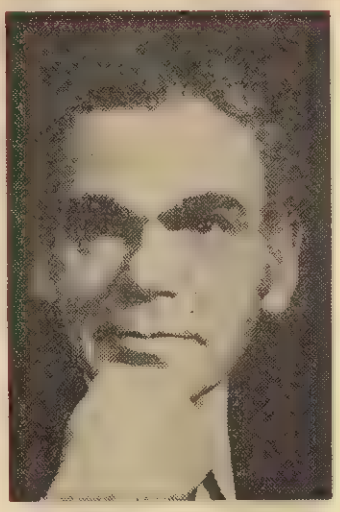

● Istoricul și criticul literar **Alexandru Piru** s-a născut la 22-VIII-1917 la Mărgineni (Bacău).

● Bibliografie selectivă : **Literatura română veche** (1961), **Literatura română premodernă** (1964), **Liviu Rebreanu** (1965), **Costache Negruzzi** (1966), **Viața și opera lui Garabet Ibrăileanu** (1967), **Panorama deceniului literar românesc 1940—1950** (1968), **Ceaiul** (1969), **Varia** (1974), **Poezia românească contemporană** (2 volume — 1975).

— Nu a apărut nimic nou ?

— Ba da. Mulți scriitori : Marin Preda, Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Mihai Beniuc, Geo Dumitrescu ș.a. Astăzi, scriitorii sînt mai angajați ca înainte, au o atitudine mai fermă față de evenimentele sociale, politice, sînt mai interesați de ceea ce se petrece în propria lor țară ca și pe întreg cuprinsul planetei. Scriitorii români de azi sînt scriitori comuniști și prin operele lor servesc cauzei socialismului. Depinde însă în ce măsură această literatură e creație durabilă, nu convenționalism. Căci nu toți scriitorii se străduiesc să se ridice de la particular la universalitate. Eminescu, știi bine, nu a făcut nici un poem despre Războiul pentru Independență. A ilustrat în schimb genial ideea de independență în **Scrisoarea III**. Literatura înseamnă transgresarea istoriei. Adevărata literatură nu este istorică, ci transistorică.

— Adică ?

— Aceasta înseamnă a trăi prezentul din perspectiva viitorului. Adrian Păunescu este un astfel de exemplu. Succesul poeziei sale stă în contemplarea gravă a problemelor prezentului și în viziunea unei noi lumi din care suferința și nedreptatea au fost înlăturate. Păunescu e un apărător al demnității umane, al capacității omului de a schimba lumea, de a o face mai bună. De aceea, poeziile sale au ecou în mase. Dar, alături de el, sînt alți autori de simple declamații.

— Cum trăiește un critic literar istoria ?

— Fără îndoială, nici critica nu poate trăi în izolare, fără o perspectivă. Ca orice scriitor, criticul trăiește într-un anumit spațiu și timp despre care trebuie să lase o mărturie.

— Care ar fi mărturia dumneavoastră ?

— Mărturia mea este a unuia care, la chemarea partidului și a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, am pus, după puterile mele, umărul la edificarea societății socialiste, în drum spre comunism. N-aș vrea să fiu decît unul dintre cronicarii literaturii române contemporane **sine ira et studio**. Concep literatura sub semnul durabilității. Istoria trebuie asumată, subordonată creației. Avem nevoie de o literatură reprezentativă a epocii noastre, pe ale cărei pagini urmași să ne găsească și să se mîndrească de efortul nostru, așa cum noi ne mîndrim cu Eminescu, Creangă, Caragiale, Sadoveanu, Arghezi, Rebreanu. Congresul educației politice și al culturii socialiste a lămurit lucrurile tocmai în acest sens. Al abordării cît mai profunde a realităților de către literatura română.

— Sînteți învinovățit, mai mult sau mai puțin deschis, că din pricina dumneavoastră nu a apărut cea de-a doua ediție a Istoriei literaturii române de G. Călinescu.

— După doi ani de la moartea lui, am pus la punct ediția a doua a **Istoriei**, operă finită, în mare parte (95%) publicată de autor. Am depus manuscrisul pe masa Editurii Minerva acum zece ani. Nu am nici o vină că nu a apărut pînă acum. Sînt oameni care nu cunosc ediția a doua și care propun să se fotografieze textul din 1941 și să se dea la sfîrșit adaosurile lui Călinescu. Cred că ar fi cea mai gravă eroare.

— Aș vrea să revenim la activitatea dumneavoastră de critic literar. De ce tratați lirica feminină cu mai multă bunăvoință ?

— Am scris favorabil despre poezia Anei Blandiana, dar tot atît de bine și despre Ioan Alexandru.

— Apoi, unii susțin că povestiți poeziile.

— Cred că la mijloc e o glumă pusă în circulație de marele eseist Ion Lotreanu. După cum tot o glumă (asta a temutului critic Al. Dobrescu) e afirmația că scriu mai bine despre poeții „de al doilea raft" decît despre cei importanți. Cînd vrei să scrii despre toți poeții, e normal ca pe unii să-i tratezi cu simpatie și pe alții să-i respingi cordial. Nu înainte de a-i analiza, de a-i „povesti", nara, descrie, interpreta.

— Ați publicat și dumneavoastră poezii. V-ar fi plăcut să vă fi tratat cu atîta lipsă de menajamente cineva, așa cum ați procedat dumneavoastră în atîtea cazuri ?

— Am publicat poezii într-un almanah. Și am constatat cu surprindere că nimeni nu m-a persiflat. Bineînțeles, nici nu m-a lăudat. Am trecut ca și neobservat cu poeziile mele.

— Una dintre ele începea așa : „Cînd în oglindă mă privesc / Un singuratic lup apare...". Chiar sînteți aidoma lui, rău ?

— Să nu confundăm realitatea cu ficțiunea. Eu sînt un om bun. N-am ambiții care să întreacă puterile mele. Nu mi-am propus niciodată acest lucru. Vreau să conviețuiesc în cele mai bune relații cu toți confrații care fac literatură. Nu vreau să ies neapărat în evidență. Am făcut o parte din ce am vrut să fac. Sper să pot continua și chiar sfîrși. Nu crezi că e destul pentru un om ?

— E.

GEORGE ARION ■

Puncte de vedere

Țăranii în literatură

În multe țări în care s-a dezvoltat o literatură, autorii au încercat să sintetizeze într-un tip ceea ce ar fi putut constitui expresia fizică, psihică, morală și în genere comportamentală specifică națiunii sau poporului respectiv. În alte cazuri, o epocă a impus un tip caracteristic pentru întreaga societate sau pentru o parte a ei, personajul avînd șansa să devină erou național, popular sau reprezentativ: John Falstaff, Joseph Prudhomme, Bai Ganiu, Svejk, Ilia Muromeț. În sfîrșit, a apărut posibilitatea de a se consolida personaje reprezentative create dintr-o perspectivă străină: tipul francezului din punctul de vedere al americanului sau invers, tipul englezului din punct de vedere francez, tipul evreului din anecdote. Să încercăm să vedem cum se prezintă aceste realități ale literaturii în spațiul românesc.

După un prim și rapid examen descoperim că nu există un personaj cu caracter de erou centralizator în literatura noastră. Există un Păcală, cîte un haiduc sau voievod, dar aceste personaje sînt mai ales persoane sau chiar personalități, care nu pot fi confundate sau reduse unele la altele. În genere, ele pot reprezenta o aspirație sau o calitate, nu toate aspirațiile și nu toate calitățile.

O altă posibilitate de a crea tipuri reprezentative ar fi putut-o constitui prezența dialectică. Există, evident, un tip structural de oltean, de muntean, moldovean, ardelean, bănățean sau maramureșean: dar asemenea realități, exploatate de italieni încă de pe vremea commediei dell'arte, de germani sau americani chiar și azi, n-au dat pînă acum tipuri memorabile. A apărut Nea Mărin, personaj interesant, speculînd superficial realitatea, care dealtfel nu are nici măcar concurenți.

Există posibilitatea de a crea tipuri pornind de la o experiență de clasă.

Singura diferențiere care a funcționat și funcționează în literatură este aceea care ține seama de existența satului și a orașului. Desigur, o diferențiere care ar contraria pe cititorul sau pe specialistul din alte țări. Tîrgul, orașul, citadinismul nu au impus însă un tip care să aibă pretenția de generalitate. Rămîne țărănimea, clasa cea mai numeroasă, rezervor energetic și spiritual. Paradoxal este că literatura cultă nu a reflectat la începuturile ei realitatea demografică. De-abia realiștii Junimii, de la Creangă și Slavici la Duiliu Zamfirescu, au dat tipuri de țărani. O altă observație : în mai toate țările Europei s-a manifestat un dezinteres pentru țărănime, determinat poate și de lipsa evidentă de actualitate a acestei clase.

Reymont marchează la începutul secolului un ecou internațional tardiv. Dar această inactualitate nu există pentru români, care continuă dimpotrivă să dezvolte literatura universului țărănesc.

Constatarea cea mai interesantă este că această literatură, îndreptățită să dea un tip național, a dat numai tipuri memorabile, dar diversificate și nesubstituibile. Avem țărani români prin Slavici, Duiliu Zamfirescu, Rebreanu, Sadoveanu, Coșbuc, Goga. Un țăran este Ilie Moromete, un altul Lae Cordovan. Avem țărani de Titus Popovici, D.R. Popescu, Fănuș Neagu, Dinu Săraru, Nicolae Velea, Iulian Vesper. Acești țărani nu sînt reductibili. Este această situație paradoxală ? Mai multe ipoteze pot fi făcute: nu a apărut încă scriitorul care să creeze tipul, a trecut sau n-a venit încă timpul unui asemenea tip, nu există necesitatea și nici modelul lui unic. În toate explicațiile există puțină logică. Țăranul român este o virtualitate literară, infinit diversificabilă. Țăranul român poate ilustra o întreagă caracterologie. Deja avem cărți în care țăranul a rămas țăran, pierzîndu-și calitatea socială, dar nu și spiritul. Această calitate îl va salva. Chiar dacă va diminua importanța clasei sale, țăranul român va continua să modeleze literatura tocmai pentru că a devenit prea tîrziu obiectul ei, ca și al civilizației.

MARIAN POPA ■

Puncte de vedere

Sincronismul — o necesitate?

Se discută încă în presa noastră literară despre sincronism, și chiar și în paginile acestei reviste s-au făcut auzite unele ecouri, ceea ce dovedește cel puțin actualitatea lui. Dar problema relațiilor (foarte complexe, în nici un caz unilaterale) între fenomenul literar românesc și sfera mai largă a culturii universale cu care sîntem contemporani, sau am fost în felurite epoci istorice, nu poate fi redusă la formula sincronismului. Ea nu ni se pare cea mai fericită expresie a ceea ce mulți creatori gîndesc sau au în vedere. Nu pentru că ne-am teme neapărat de formule, dar fiindcă simplificarea ideii e vădită, iar sensul ei polemic de certă oportunitate, nu trebuie în nici un caz trecut cu vederea.

Cînd o punea în circulație, Lovinescu vorbea pe baza experienței sale limitate și a unui moment istoric care, totuși a trecut de mult. După primul război mondial, literatura română trebuia scoasă cu gesturi energice din mentalitatea simplistă a unei concepții de interes local. Ea trebuia încurajată să se confrunte cu marile probleme ale societății contemporane, să ilustreze schimbările sociale survenite în această societate. Chiar și un Camil Petrescu a susținut aceeași idee (fără însă a întrebuința termenul), încercînd a corela literatura ce trebuia să apară de necesitățile spirituale ale unui stat unitar și modern, dar și de cuceririle de ordin științific și filozofic ale „noii structuri". Amîndoi aveau însă în vedere dogmatismul limitativ al „Vieții românești" după care societatea românească mai trebuia să străbată multiple etape pînă să ajungă la nivelul Europei. Amîndoi căutau să înfrîngă niște prejudecăți.

A trecut o jumătate de veac de atunci, creațiile s-au dovedit abundente, dar mai ales deconcertant de variate, și ideea de a trage concluzii asupra lor pe baza corespondenței cu vreun fenomen din aria marilor literaturi de tradiție istorică a trebuit să sufere numeroase nuanțări, cînd nu radicale amendări. Afară de aceasta, „sincronismul" s-a dovedit a nu fi un fenomen chiar așa de recent cum s-a crezut, ci doar o formulă pregnantă care acoperă o situație destul de veche. Există fenomene în literatura română de la sfîrșitul veacului trecut, de pildă, care anticipează echivalențele lor străine, sau cel puțin premerg unele experiențe novatoare apărute pe plan mondial. Altele nu sînt clasabile în această categorie, dar rămîn totuși valoroase.

Contemporani cu noi, sau foarte apropiați de noi prin vîrstă biologică, un Mateiu Caragiale, M. Sadoveanu sau V. Voiculescu au scris o literatură care nu se poate valorifica prin teoria sincronismului. Marea eflorescență lirică a momentului actual cu ce poate fi comparată din literatura altor țări? Și ce sens ar avea această comparație, în măsura în care s-ar putea face?

Azi trăim un moment de încredere în forțele noastre, pe baza unei experiențe a creației care nu stătea la dispoziție vechilor observatori. Arta fiind domeniul libertății, ea aparține și din acest punct de vedere celor îndrăzneți. Sincronismul a lucrat la timpul său ca un factor de încurajare și descătușare dintr-o mentalitate timidă - aparent „chibzuită". Să zicem neapărat că a fost o eroare fertilă? Oricum, imperios necesar ni se pare a medita asupra prezentului și a hotărî cu instrumente adecvate realității lui.

ALEXANDRU GEORGE ■

Moartea capodoperei?

În ce măsură critica poate fi prospectivă și ce credit pot avea afirmațiile unor viitorologi din domeniul creației artistice care caută să descifreze destinele viitoare ale culturii, este greu de precizat. Variabilele fenomenului artistic de pe cele mai diverse meridiane de pe glob sînt extrem de numeroase. Stadiile de dezvoltare a literaturii și etimonul lor național și social-istoric subliniază de asemenea existența unor tipuri de opere extrem de diferite. De aceea stabilirea unor invariante literare cu pretenția de a reprezenta un simptom general al timpului nostru pare să suscite și ea la rîndul său numeroase semne de întrebare.

Dar în pofida acestor dificultăți, unii critici din țări cu îndelungate tradiții culturale nu ezită să demonstreze în primul rînd un anumit proces de mediocrizare a literaturii. Trebuie să precizăm însă de la început că nu este vorba de acel tip de profeți pesimiști care vestesc în toate ocaziile moartea artei. Asertiunile de acest gen sînt penibile deoarece sînt împotriva unor fapte de domeniul evidenței. Prin urmare, nu aceste preziceri aberante sînt de natură să ne rețină atenția, ci încercările de prognoză ale unor intelectuali îndrăgostiți de artă, dar care asistă cu o tristețe nepătrunsă la declinul ei. Să fie oare doar o iluzie, o deformare optică convertită într-o falsă judecată de valoare, rezultată din comparația dintre trecut și prezent? N-ar fi pentru prima dată cînd anumite spirite tradiționale sau conservatoare ar preamări trecutul în dauna prezentului. Este adevărat că nu mai avem un Homer sau un Vergiliu, un Dante sau un Shakespeare. Dar genurile literare s-au metamorfozat mereu, unele specii literare au dispărut și au fost înlocuite cu altele mult mai adecvate spiritului noilor trupuri.

Inventarul acesta de mari prezențe „dispărute", intrate în muzeul imaginar al artei, nu lasă, așadar, multă vreme impresia unui vid istoric în cultură. Locul titanilor acceptați a fost luat de alții. Dialectica creației relevă astfel un proces complex de eflorescență și decădere, de apariție a unor noi opere care reprezintă cel puțin un echivalent valoric al altora care s-au transformat în monumente. A murit Cervantes dar a intrat în arena literară Balzac, Tolstoi și Dostoievski au dispărut și ei, iar după aceștia a venit epoca lui Thomas Mann, Proust, Joyce, Kafka, Musil, Sadoveanu, Rebreanu. Amenințată în mai mare măsură de criză, poezia a reînviat și ea mereu. După Novalis și Byron a existat Eminescu, apoi universul liric s-a lărgit mereu cu Baudelaire și Rilke, cu Benn și Montale, cu Arghezi și Blaga ș.a.

Dar dintre toate genurile literare cel mai puternic atins de eroziunea timpului rămîne teatrul. Poate mai mult decît pe alte planuri de creație, aici valorile consistente își au propria lor forță persuasivă de perenitate. Privim mereu cu interes un spectacol de Sofocle, o piesă de Shakespeare, o comedie de Calderon de la Barca sau de Molière, simțim însă lipsa de vitalitate a tragediilor lui Voltaire, a dramelor lui Goethe sau Schiller. Asistăm după o notabilă trecere a timpului la receptarea lui Caragiale, Ibsen, O'Neill, T. Williams și, după o altă pauză evidentă, ne amuză Brecht cu colajele sale ingenioase, brea iluzionistă fiind spartă în cele din urmă de Ionescu, Dürrenmatt și M. Frisch.

Desigur că un examen retrospectiv al creației literare din ultimele decenii nu ar putea duce pe nimeni la concluzia că ne găsim în fața unei imense pauze în scriitura literară sau a unei retrageri programatice sau ascetice în tăcere. Dimpotrivă, asistăm la o proliferare a romanului și a poeziei, la o acaparare a pieței literare de cartea-document, ca și la o seducție masivă exercitată de operele de știință-ficțiune. Statisticile literare demonstrează că în țările mari apar anual mii de romane, iar în cele mai mici acestea se ridică la ordinul sutelor. Poezia, din ce în ce mai puțin citită în unele arii de cultură, continuă să supraviețuiască prin noi nume și modalități ale discursului liric. Și totuși, parcă o anumită nostalgie după operele de căpătîi începe să ne invadeze. Avem în acest amplu circuit de informație cărți diferite, dar nu opere cu valoare de unicat. Citim poezii pînă la saturație, dar ne găsim în fața unui fenomen de obositoare repetiție. Ici, colo, apare o carte de senzație al cărei succes se risipește în cîțiva ani într-o masă de scrieri mediocre.

Comparația dintre trecut și prezent începe să fie din ce în ce mai agasantă. Agresiunea fățișă a unor „spirite inovatoare" contemporane față de titanii trecutului seamănă cu o execuție de operetă lipsită de viagă.

Multe romane contemporane din diferite țări par a fi niște machete, construite în funcție de niște casete libere în care s-ar putea integra un coeficient de originalitate. Proza este adesea plicticoasă pînă la epuizarea forței de lectură a cititorului, poezia se convertește într-un discurs rafinat "de cuvinte sau într-un act ludic antilitric, iar teatrul este un Kitsch ușor deghizat.

Apropiatul final de mileniu înscrie în bilanțul său, odată cu proliferarea cărții literare, și dispariția treptată a capodoperelor, marile spirite creatoare părînd a fi plecate într-o vacanță luată pe un timp nedeterminat. Nostalgia puternică a cărții de căpătîi rămîne un semn al acestui răstimp, după care nu ne îndoim că poate să urmeze o altă renaștere culturală.

ROMUL MUNTEANU ■

Cronica literară

A. I. Zăinescu: „Legea vieî"

A. I. Zăinescu e prezent cu un nou volum de versuri. Reputația de „poet dificil" se verifică de astă dată numai în parte. **Legea vieî** trimite în fond la cărțile anterioare: aceeași vocație a luminii, aceeași impresie de primordial. Un poem se numește **Grădinile ascunse**, ca volumul din 1974. Chiar „legea vieî", metafora dominantă, nu este inedită. Am putea găsi și alte semne de continuitate, indiciu sigur de limpezire și deschidere. Incifrarea — cîtă există — ține mai mult de indecizia tematică.

Desigur, între timp s-a fixat mai bine concepția despre poezie; iar maturitatea poetului se vede și din meditația despre cuvinte, prilej de a ajunge pe altă cale, mai adecvată liric, tot la originar: „Cuvintele, cuvintele dintr-o dată-au plecat,/ Cînd le-am găsit, luasem riurile-n sus către vatră: / Țineau o carte-n mîini și scînteiau ciudat. / Grele, pe o masă de piatră".

Că e vorba totuși de altă vîrstă poetică nu e greu de observat. Ninsoarea, albul zăpezii, înghețul, motive din ce în ce mai frecvente, semnifică puritatea regăsită. O altă nuanță ar fi închiderea pentru moment în tăcere, în cuvintele-statui. „Grele zăpezi ni s-așternu în cuvînt" (nu în suflet!) — spune fără emfază poetul și pretextul e oferit de amintirea copilăriei (**Să tai lemne**). Întoarcerea nu e însă posibilă. Accentul nici nu cade pe tema propriu-zisă, satul în speță. E limpede: poetul nu transcrie secvențe trăite mai demult (amintirile sînt epice). Experienței de viață i se substituie o experiență lirică, mai explozivă. Nu trebuie să refuzăm un anume rafinament poeziei lui A. I. Zăinescu. Ce-i drept, convinge mai bine încă în poemele despre țărani, dar și latura cealaltă ni se pare un cîștig autentic. Nu mai puțin în **Cioplitorul** (o parabolă), pe un ton grav ironic, exprimă o mare încredere în sine, în forța creatoare lăuntrică. Artistul plăsmuiește ființe și -într-un fel statuile participă direct la ritualul vieții: „Venea singură piatra spre el și da spic / Iar statuile-au plecat să mănînce apoi și să are".

Dincolo de motive și teme, ne întîmpină constant în lirica lui A. I. Zăinescu un sentiment de abandonare. La un moment dat se sugerează că poezia trebuie să fie un **ceheam înfrînt**. Ne-am gîndit prima dată la un sens introspectiv: „rara înflorire din adînc". Mai e vorba însă și de percepția răsturnată a lucrurilor. Astfel că detaliile, mărite enorm, se resorb în suprafețele imense ale neantului vizual. Poetul se cufundă cu voluptate în depărtele iluzoriu; existența (creația) devine, nu mai încape discuție, o „aventură în alb" (titlu de poem, încheiat ostentativ cu vocabula **Moarte**). Totul pare fulgerat de îngheț, dar se păstrează în același timp un aer de frăgezime și de vis solar. Pînă și în oraș diminețile au „miros crud de rouă și asfalt". Melancolii suave străbat viziunile poetului, oscilînd aproape dramatic între puritate și vinovăție. S-a adîncit, cu alte cuvinte, registrul liric.

O preocupare a poetului, cea mai notabilă deocamdată, e aceea de-a armoniza contrastele (poate și ca revers al conflictului etic): „Lumină ce se întunecă frumos, / Rug de întuneric greu topit în unde..." Am citat din poemul „Iubire". Dragostea apare aici ca suferință carnală („smulgere a cărnii parcă de pe os"), dar poetul se regăsește lucid în reveria zborului. Nici vorbă de stil colțuros, cum s-a tot spus. Impresia finală e de echilibru, de sublimare într-un gest de recluziune calmă: „Răzbună patimile-n mine — o stea ce sună / Și îngenunchez în mine surd, ca sub un scut".

În **Legea vieî**, poem central în volum, se ciocnesc de asemenea atitudini opuse. Un accent viguros profetic se face simțit în cele din urmă. „Vă dau legea vieî!" Nu de întoarcerea la arhaitate e vorba sau la ireversibilul țărănesc (satul agonizează hieratic lirica lui A. I. Zăinescu), ci de perpetuarea unui ritual, mai aproape de tiparele firii. Organizarea poemului (e ceva caracteristic) sugerează împliniri rotunde. Amploarea inspirației copleșește, încît poemul lung, vast, nu e o simplă convenție. De obicei el apare ca răspuns la o întrebare fundamentală. Întîlnim uneori și asociații de coșmar ca în **Ploaia de cuie**. Un detaliu e amplificat pînă la metafora eschatologică. Cruzimi **suave** (cuvîntul e de neevitat) însoțesc imaginile insolitei retrospective.

Undeva poetul se consideră „prinț din vîrsta de mijloc". Sensul e puțin ambiguu, mai ales că apar unele accente ale deșărtării (boala, de exemplu). Nu este exclusă totuși posibilitatea de regenerare: „Au pătruns dealurile-odată cu ceața în oraș, / Cai înalți din podgorie care sfîșie asfaltul..." Cu adevărat originală se dovedește a fi evocarea satului și orașului ca într-o grandioasă totuși confuzie de regnuri. Într-un poem evocă exodul satului la oraș: „Se mută satele familii la oraș..." A. I. Zăinescu e poetul unei noi geneze. O altă lume se naște și o nouă lege morală („Legea vieî") și, odată cu ea, poezia însăși: creație participînd la creație.

Cu acest volum A. I. Zăinescu atinge treapta deplinei maturități.

CORNEL MORARU ■

Faptele și vorbele

Anecdota literară

Vai, publicăm tot mai rar anecdote literare. Să fi secat oare izvorul lor? E o ipoteză care nu ține deloc, fiindcă printre colegi se povestesc zilnic o grămadă, recente.

Ne-am încrîncenat sau am prins prea mult staif? Altfel, de ce materia aceasta foarte gustată lipsește din publicațiile noastre? Pînă și **Almanahul literar '77**, cînd e vorba de așa ceva, dă doar niște glume cu muzicieni și patru anecdote mari și late care se referă la Oscar Wilde, Antoine, Ampère și d'Annunzio. Ba, să respect adevărul exact: în ultima e vorba și de Victor Hugo, Dumas-père, Balzac, Musset, Sully Prudhomme și Gautier, scris cu h (sic!).

Îl coboară cumva anecdota literară pe un autor? Dimpotrivă, aș zice. Vorbele cu haz spuse de el sau actele comice săvîrșite cîndva îi sporesc popularitatea. Lumea află că și poeții ori romancierii reputați sînt oameni cu nevoile și ciudățeniile lor, iar asta îi apropie de cititori. G. Călinescu tipărea programatic în **Jurnalul literar** o rubrică de anecdote din viața scriitoricească, mai mult, le acorda o funcție caracterologică importantă ori de cîte ori redacta biografia unor autori și voia să facă perceptibilă o anumită tipologie umană. Dușmanii l-au acuzat pe Lovinescu că umbla avid după mici istorioare răutăcioase despre confrații săi și le-a băgat în **Memorii**. Sînt de conceput însă excelentele sale portrete morale fără astfel de ilustrații definitorii? Camil Petrescu edificase cu febricitatea lui speculativă o întreagă teorie a valorii „substantiale" pe care o are anecdota. Și, dacă reflectăm puțin asupra a ceea ce este propriu-zis o mărturie „autentică" și o manifestare umană „concretă", constatăm că nici nu exagera prea mult.

Oricum, două păcate ale vremii, la noi, au împins — am impresia — sub obroc anecdota literară.

Unul e o pruderie despre care am mai vorbit. Autorii sînt transformați, din viață, în monumente. Și, se știe, „statuile nu rîd niciodată". Ele trebuie să păstreze permanent un aer solemn, adînc meditativ sau profund iluminat, singure vrăbiile își îngăduie mici impertinențe față de personalitățile pietrificate prin consacrare.

Ipocrizia, pentru că respectul e doar fațadă. Cum autorul, săracu', intră pe ușa unei redacții de edituri, începînd cu scosul bonului de la poartă descinde brusc în dură realitate.

Al doilea păcat e de ordin dozeologic. Din atîta carte înghițită, pe nerumegate, unora li s-au cam încurcat lucrurile simple în cap. Au ajuns, de pildă, la concluzia că omul din carne și oase nu interesează cînd scrie o carte; altul decît el ține pana în mînă, „eul" lui transcendental artistic. Autorul veritabil al textului tipărit n-are buletin de identitate, e „vocea" misterioasă care se desprinde din „scriitură". Ce anecdote literare pot, prin urmare, exista despre o pură abstracție gramaticală?

Aici, numai cînd cîte o persoană în carne și oase își bagă picioarele în paginile sale elevate, criticul începe să trăiască și el aventuri terestre. E o șansă pentru anecdotica literară.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Vreau să aflu ce-am investit și ce-am produs

Vizitînd întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă de la Buzău, aveam să constat, în scurtă vreme, că numele maistrului Stan Cazan, secretarul comitetului de partid, era adus mereu în prim plan, ceea ce m-a îndemnat să încerc să-l întîlnesc neapărat. Cunoscîndu-l îndeaproape, aveam să remarc în scurtă vreme că Stan Cazan întruchipează tipul muncitorului avansat, gînditor și executant, totodată, al unor procese pe care le cunoaște foarte bine și, așa cum aveam să aflu, dintre care unele îi aparțin, în exclusivitate sau în parte. Datorită meritelor sale de om și cetățean, aveam să aflu în continuare că maistrul Stan Cazan fusese ales deputat în Marea Adunare Națională și membru supleant al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

— Care poate fi programul zilnic al unui astfel de om?

— Îmi propun, evident, un program zilnic dar, mărturisesc că arareori el rezistă așa cum arată cînd ies pe ușa casei. În contact cu uzina apar, mai totdeauna, puncte și activități noi. Dificultatea constă în alegerea lor. De aceea, îmi fac un dublu program: unul pentru întreprindere, altul personal. Încep, întotdeauna, cu atelierul unde ajung înainte de ora 7 pentru a face prezența și a distribui sarcinile de producție. La 8, sînt la comitetul de partid, îmi revăd obligațiile zilei, scadențele. Lucrez cu tovarășii din birou. La 9 redevin maistru și sînt preocupat de materializarea gîndurilor care mă frămîntă în acel moment.

— Cunoașteți, nu mă îndoiesc o clipă, comandamentele majore ale industriei noastre. Cărora le acordați prepondere ță?

— Le trăiesc, ar fi mai exact spus. Indicații apar mereu și sînt de natură să ne ajute dar nu să ne facă munca. Dacă ne gîndim bine, constatăm că ele se înscriu, de cîțiva ani de zile, pe o linie consecventă, astfel încît pe multe dintre ele ar trebui să le presimțim. Cine-și îndrăgește meseria sînt convins că o poate face. Aici nu ne blocăm în lungi ședințe de prelucrare a unor astfel de indicații, cu întocmiri de planuri de acțiune etc., ci discutăm, operativ, completînd, cînd este cazul, programele noastre de măsuri.

— Ce vă preocupă deci în acest moment, în cel mai înalt grad?

— Stați că ajungem și acolo. Mai vreau să spun ceva de la mine... Desfacerea produselor noastre cunoaște un ritm formidabil. Ele sînt solicitate în construcțiile civile și industriale, în telecomunicații, în agricultură, în fabricarea organelor de asamblare (șuruburi, piulițe); la electrozii de sudură asigurăm 54% din întreaga producție, pe țară. Dacă am rămîne în parametrii proiectați, am sta pe loc. Dorința noastră este însă aceea de a depăși planurile, iar sarcinile politice ne cer același lucru. Aceasta nu este posibil fără introducerea noului, mai ales în întreprinderea de sîrmă care este și foarte modernă, avînd deci parametrii aliniați cu tehnica cea mai avansată. Dar tocmai în aceasta constă dificultatea depășirii prevederilor planificate. Ce mai poate fi nou la o uzină foarte nouă? Ideile, ideile care ne vin exploatînd utilajele, cunoscîndu-le pe toate fețele văzute și ...nevăzute. Un exemplu: o mașină de trefilat, căreia i-am adăugat un bobinator, realizat în atelierul de autoutilare, are acum o productivitate cu 16% mai mare decît pînă acum. Vom generaliza metoda. Modificînd chiar concepția veche sau clasică, dacă vi se pare că așa sună mai frumos, am renunțat la metoda de a strînge sîrma în colaci de cîte 60 de kg, pe care îi lega un om, și facem colaci de o tonă, fără să-i mai legăm. Tot grație bobinatoarelor. Aceasta înseamnă, concret, productivitate și eficiență, adică două dintre comandamentele despre care vorbim.

— Cînd vă interesează ceva anume, cum vă comportați? Deveniți nervos, neatent cu alții, ursuz în relațiile de familie, distrat sau absorbit de gînduri? Vă exteriorizați în vreun fel anume?

În acest moment ușa se deschide și trei oameni, în salopete, cu șepci de protecție pe cap, ținînd ca pe o frînghie de alpinism colacii de sîrmă, în jurul umărului, intră și salută vag, ducînd 2-3 degete spre cozoroc. Îl caută pe maistrul Cazan. Vor să știe dacă mai trebuie să meargă la trefilare ori la atelierul de autoutilări.

— Luați un lăcătuș ca lumea, să vă facă rolele de la compase și atunci se rezolvă, le spune Stan Cazan, referindu-se, evident, la o situație ce-i era binecunoscută. Pînă termină, sosesc și eu. Cred că și Săpunaru are ceva de spus. Dați și pe la el...

Apoi revine la discuția întreruptă.

Să vă spun care este marea noutate pentru noi. Cu cîțiva ani în urmă, nu cunoșteam decît problemele întreprinderii. Nimic mai mult. Dar ele erau izolate de cele ale ministerului nostru. Ce se importă, cît costă... Cine să ne spună? Indicațiile sînt bune, nimic de zis, dar explicațiile care ni se dau în ultima vreme, mi se par și mai importante. Ele te fac să gîndești, să te zbați, să reușești, să te simți cu mult mai util decît atunci cînd ți-ai făcut stricta datorie, a fiecărei zile. Făceam și înainte diverse lucrări, chiar pentru alte întreprinderi. Dar le făceam, așa, de amorul artei. Astfel, a început la noi diversificarea produselor. La început făceam 4 tipuri de electrozi, cît atîta ni se cerea. Fiecare rețetă, pentru fiecare electrod, costă 50 de mii de dolari. Pe cei care cumpără. Noi am renunțat. Ni le facem singuri. În prezent executăm 42 de tipuri de electrozi. Întrebați-i pe inginerul chimist Constantin Teodorescu ori pe inginerul șef Eugen Sandu cît s-a muncit la un singur electrod, la cel mai perfecționat, nu-i vorbă, electrodul tubular, premieră mondială la apariție. Cam trei ani bunișori. Asta ar fi, după capul meu, diversificare și eficiență. Eficiența dacă nu-i generală, nu mai e eficiență. Ce vreau să spun? Dacă întreprinderea nu și-a realizat planul la toți indicatorii, n-am făcut nimic. Despre depășiri de-abia după aia se poate vorbi. Mie „globala" nu-mi spune nimic, ca să știți. Vreau să aflu ce-am investit și ce-am produs, cu ce-am rămas în mînă, asta mă interesează.

EM. VALERIU ■

Oameni care cîștigă timp

— Tovarășe inginer Ștefan Deciu, la sfîrșitul anului trecut s-a întocmit aici, la Depoul C.F. Iași, al cărui șef sînteți, un plan de măsuri pentru traducerea în fapt a hotărîrii conducerii de partid și de stat privind reducerea săptămînii de lucru. Care sînt mijloacele de aducere la îndeplinire a acestei hotăriri aici, la locul dumneavoastră de muncă?

— La noi s-a hotărît o reducere a săptămînii de muncă la 44 de ore. Va trebui să trecem la fapte încă din anul acesta, din vară. Bineînțeles, această reducere a duratei timpului de lucru nu poate fi posibilă în afara unei organizări perfecte a muncii. Planul de măsuri întocmit are chiar acest scop.

— Să exemplificăm.

— Trebuie neapărat să creăm ceea ce aș numi o „economie de personal", pentru că săptămîna de lucru va scădea, în acest an, dar planul va crește, iar noi va trebui să facem față noilor obligații cu aproximativ același număr de oameni. Se înțelege, aceasta o vom putea face numai încheind, o dată pentru totdeauna, cu „risipa de personal" care acum, din păcate, se mai întîmplă. Mă refer la prestațiile neproductive, de exemplu. Or, și mai concret, la orele de așteptare. Ce se întîmplă acum? De aici, de la Iași, un mecanic de locomotivă se duce la Bîrlad, de pildă, să preia un tren. Pînă acolo el călătorește ca orice călător, dar orele acestea de drum i se plătesc. Deși omul stă, nu lucrează, el este totuși retribuit. Unitatea se încarcă deci cu acest timp neproductiv. Să luăm și un alt exemplu. Să zicem că mecanicul se prezintă la serviciu exact cînd trebuia să vină, dar locomotiva lui n-a sosit încă. Ei bine, atunci operatorii de circulație dispun ținerea echipei respective în așteptare. Alte ore care se plătesc, deși oamenii, efectiv, nu lucrează. În condițiile unei săptămîni de lucru cu durată redusă, e ușor de înțeles că întîrzierile în circulație, defecțiunile pe parcurs vor trebui cît mai mult evitate.

— Cum?

— Teoretic, simplu: prin revizuirea proceselor tehnologice de pregătire și echipare a locomotivelor. Practic, ceva mai complicat: prin revizia locomotivelor trenurilor de marfă după un parcurs de 1 000 de kilometri, și după 24 de ore de parcurs la locomotivele trenurilor de călători. Dar, sigur, o măsură atrage pe alta. Dacă v-aș vorbi acum despre nerespectarea contractelor pe care unele întreprinderi le au cu noi, să știți că n-ar fi fără legătură cu cele ce spuneam mai sus, „Electrotehnica" sau „Electromagnetica" din București, de exemplu, nu-și prea respectă obligațiile de a ne da la timp contactoare electrice și relee. Reducerea săptămînii noastre de lucru depinde, într-o măsură pe care unii tovarăși poate nici n-o bănuiesc, de rezolvarea problemei pieselor de schimb. Văd călătorii că nu iese trenul la timp din depou? Explicația e una: n-avem o piesă sau alta. Și-atunci ce facem? Luăm, bineînțeles, piesa respectivă, în grabă, de pe o altă locomotivă — care rămîne la rîndu-i defectă — și trenul cu pricina pleacă în cursă. Or, tocmai pentru a evita acest „hocus-pocus", ziceți-i cum vreți, ne-am străduit ca în atelierul depoului să înființăm compartimente speciale de asigurare a pieselor. Avem spații, avem mașini. Deocamdată unele lucrează într-un schimb, altele în două. Vrem să le facem să existe permanent, 24 de ore din 24. Locomotivele nu vor mai veni, remorcate, și nu vor mai rămîne în depou pînă li se scot și li se repară piesele defecte. Ele vor sta aici doar atît timp cît durează montarea pieselor gata făcute. Apoi, la treabă. În felul acesta, bineînțeles, cîștigăm timp, un timp care trece în contul nostru și ne creează acea rezervă ce ne permite să reducem săptămîna de lucru. Știți dv. că pînă acum o treime din timpul de lucru al unui mecanic de locomotivă era neproductiv?

— Mărturisesc că nu știam. Înțeleg astfel, mai bine și în ce constă rezerva aceea de timp de care vorbeați.

— Aici, pentru punerea la cheltuială a acestor rezerve se dă bătălia! Fiindcă, altfel, dacă trecem la săptămîna de lucru de 44 de ore și ne păstrăm la același mod de a munci, ne-ar mai trebui oameni. Cam 12 la sută în plus. Or, noi nu vom crește, ca număr de oameni, decît cu 1 la sută. Adaug că sarcinile planului pe acest an sînt mai mari cu aproximativ 5 la sută decît cele de anul trecut. Soluția, am lăsat să se înțeleagă mai sus, e creșterea productivității muncii. Creșterea ei efectivă, care să poată suplini cele 16 ore mai puțin pe lună, în medie, pe care le va lucra fiecare muncitor al nostru.

— Cifrele dau, parcă, o anume siguranță cuvintelor dv. Ne întoarcem la măsurile pe care le veți lua pentru a ajunge, cum spuneați, la o organizare perfectă a muncii?

— Vrem să propunem, la întocmirea viitorului grafic al mersului trenurilor, continuitatea cursei Tecuci—Bîrlad—Fălciu. S-a spus că distanța e prea mare și că trenurile nu pot merge direct la Fălciu. Ne e greu totuși să credem că poate fi considerată aceasta o distanță prea mare. Faceți și dv. socoteala: de la Tecuci la Bîrlad sînt 50 de kilometri, iar de la Bîrlad la Fălciu 65! Acum, trenurile opresc la Bîrlad. Stau oamenii și dorm acolo. Pierd vremea, fără voia lor, și nici nu sînt plătiți, întrucît acesta nu e timp „de așteptare". Părerea noastră, bineînțeles, este că degeaba vom micșora săptămîna de lucru dacă-i vom ține pe mecanici prin dormitoare. Cel mai bun mijloc de evitare a acestor situații este alcătuirea turnus-ului fiecărei locomotive, adică exploatarea ei la media parcursului pe care-l poate străbate într-o zi. Un parcurs inelar, nu-i greu de înțeles, e un turnus optim. Or, noi tocmai aceasta vrem. Un turnus inelar avem deja: Iași—București—Făurei—Tecuci—Iași. Înainte, pe drumurile acestea, o locomotivă mergea cam 400 de kilometri pe zi. De drumul acesta continuu, inelar, o locomotivă face, astăzi, cam 800 de kilometri pe zi. Aproape că ne-am apropiat, astfel, de limita posibilităților tehnice ale unui diesel, de 1 000 de kilometri pe zi. Iată de ce, în planul nostru de măsuri pentru reducerea săptămînii de lucru, am trecut și realizarea unui nou turnus inelar: Iași—Pașcani—Adjud—Mărășești—Tecuci—Iași. E vorba, după cum am mai spus, de a cîștiga și pe calea aceasta timp. Și de a nu mai pierde timp, de a nu-i mai face pe mecanicii de locomotive să doarmă prin toate gările. Pentru că ei, mecanicii de locomotive, vor fi primii care vor beneficia de reducerea săptămînii de lucru. Ei sînt și cei mai mulți, dealtfel, la noi. Din cei peste o mie de oameni, aproape trei sferturi.

DUMITRU ELIADE ■

Un inginer propune o idee — o fabrică reducînd investiția cu 23 milioane

În 1966, la vîrsta deplinei maturități, la 32 de ani, Bujor Roșca, un fost maistru în produse refractare și șeful producției la întreprinderea „Răsăritul" din Brașov, și-a luat diploma de inginer mecanic la institutul politehnic din localitate. În chiar același an este detașat la Alba Iulia, acolo unde se năștea cea mai mare întreprindere de produse refractare din țară, unitate care urma să intre rapid în producție și să acopere în bună parte nevoile siderurgiei românești. Dar aici nimeni nu avea experiență, muncitori și ingineri, toți foarte tineri, aveau ce-i drept voință și entuziasm, ceea ce nu era de-ajuns. „Acolo s-a petrecut un fenomen foarte interesant, mărturisește inginerul. O mină de oameni din Brașov ne-am dus să-i învățăm pe alții, mai tineri și mai neștiutori ca noi, dar am învățat noi foarte mult". Acolo, mulți dintre noi am dat un mare examen de viață și de profesionalism. Trebuie s-o spunem deschis că la început unitatea a mers foarte greu, de fapt orice unitate industrială nouă nu debutează ușor. Era vorba de multe utilaje în premieră pe țară, era vorba de tehnologii de asemenea în premieră și chiar de produse ce trebuia să le realizăm pentru prima oară în țară. Și lucrurile nu ieșeau. Au fost perioade cînd eram disperați, perioade cînd am stat zi și noapte lîngă mașini, ne duceam cu schimbul să ne odihnim două-trei ceasuri și reveneam în hale. Cu mintea arzînd de febră, ideile au curs, ideile au venit și după ce am umblat pînă și la modul de concepție a utilajelor, pe unele reproiectîndu-le și realizîndu-le din nou, — ca de pildă cuptoarele mari rotative de șamotizare, presele hidraulice de 1 200 tone forță, asimilate pentru prima dată în țară — sistemele de alimentare, de brichetare și altele... — după ce am mai umblat și la tehnologii tîeptat, treptat am scos-o la capăt". Inginerul Roșca a rămas la Alba Iulia nu doar șase luni, ci șase ani. Etapă în care cîștigul său a fost enorm — profunzime în profesie și siguranță în ideile proprii. Iată că în 1972, cînd revine la Brașov, siderurgiștii noștri abordau, cu mare succes, cel mai nou procedeu tehnic — turnarea continuă a oțelului. Cuptoarele trebuiau căptușite cu materiale speciale, cu totul altele decît cele clasice foarte rezistente la uzură și la temperaturi mari, pe care le importam, cum spunea inginerul Roșca, „pe bani foarte grei". Se punea deci problema să le realizăm în țară. De fapt o avalanșă de produse noi se cere astăzi producătorilor de refractare, întrucît în siderurgie apar mereu tehnologii noi menite să ridice gradul de scoatere a metalului. Pentru aceste produse speciale, de vîrf pe plan mondial, s-a hotărît să se construiască o fabrică specială, tot la Alba Iulia, lîngă marea unitate etalon la acea dată în ramură. Conform studiilor tehnico-economice era necesară o investiție de cîteva zeci de milioane. Dar iată că inginerul Bujor Roșca propune altă variantă. Mai ieftină cu 23 milioane lei. Propune ca această fabrică de elită pentru produse de vîrf, competitive pe plan mondial să-și găsească sălașul într-o unitate mai veche, în niște spații deja existente. La Cristian, lîngă Brașov. Cu S.T.E.-uri, cu studii de eficiență, cu garanții pentru producție. Ideea înflăcărează pe unii — pe cei care știau că inginerul Roșca nu este un aventurier și nici măcar un romantic, ci pur și simplu mai mult decît un inginer simplu — încremenește pe alții, pe cei care pun semnul egal între rutină și prudență, ceea ce le asigură somnul liniștit și scaune stabile. Fără vorbe multe, dar după multe eforturi ale inginerului brașovean, care, precum declară, a făcut din această fabrică o problemă vitală de viață personală, ideea este acceptată. Ceea ce n-a captat însă de la început pe toți cei care urmau s-o realizeze. „N-am mers la risc, am avut garanția că va ieși, dar am avertizat de la început că va fi greu. Cine a crezut și nu s-a speriat, s-a înrolat", spune inginerul Bujor Roșca. Și aici s-a făcut operă de pionierat și demonstrație în viață și fapte concrete despre aplicarea unor indicații de partid, de a se folosi la maximum spațiile de producție existente, utilajele existente și inteligența tehnică românească. La Cristian existau doar niște hale și niște cuptoare, departe de cele necesare pentru ceea ce se voia a produce. Un grup de ingineri, vreo șase la număr, au comprimat timpul în nesfîrșitele lor zile și nopți de muncă și au fost proiectanți de fabrică, proiectanți de utilaje, proiectanți de tehnologii, au urmărit lucrările de execuție, probele tehnologice, experimentările... Concepție și proiectare — inginerii Bujor Roșca, Vasile Naumescu, Ioan Budici. Realizarea lucrărilor și punerea la punct a tehnologiilor — Victor Bolboceanu, Virginia Guriuc, Septimiu Chebuțiu. Astfel s-a renunțat și la importul unor utilaje care ar fi costat multe milioane de lei valută, iar multe dintre creațiile inginerilor amintiți au la bază concepții proprii și elemente de originalitate pe care nu s-au gîndit încă să le supună brevetării. În 1975, lucrările au fost gata. O întreprindere modernă, cu ambiții mari, își inaugura producția. Nimeni nu poate să spună că a mers perfect de la început. Dar după nouă luni de funcționare își atinge parametrii proiectați și-și realizează intențiile: cantitatea de produse și mai ales performanțele de calitate. În prima lună a anului 1977 experimentările de la Combinatul siderurgic din Galați dau garanții. Se apreciază că anul acesta se va elimina total importul de asemenea produse speciale. Iar în actualul cincinal fabrica de la Cristian își va extinde capacitatea pînă la 5 000 de tone anual.

CICI IORDACHE ■

Evenimente mari, evenimente mici în Războiul pentru independență

Gorni Studen: întîlnire între domnitorul Carol, Alexandru II și marele duce Nicolae; se hotărăște crearea Armatei de vest, cu misiunea de a cuceri Plevna, pusă sub comanda domnitorului Carol; se stabilește o zonă distinctă de operații pentru armata română în spațiul Armatei de vest, în cadrul căreia mai intră corpurile IV și IX ale armatei ruse ● Începe ofensiva românească în Bulgaria ● De la Siliștioara la Măgura, pe malul drept al Dunării, sînt 1 400 m ● Se extrag 15 000 tone țiței; numărul rafinăriilor sporește de la 8 la 20 ● Sava Henția pictează tabloul Prima lovitură de tun ● Comandantul diviziei a IV-a împinge trupele românești în drumul spre Plevna ● La Nicopole rămîn regimentul al 14-lea de dorobanți, două escadroane din regimentul al 7-lea de călărași și o baterie ● România exportă produse în valoare de 141 081 000 lei: produse cerealiere (58 la sută), animale vii și produse animaliere (22 la sută), fructe, legume (2,2 la sută) ● Încep mișcările detașamentelor speciale de cavalerie și antegardă însărcinate cu recunoașterea și observarea terenului pe malul drept al Dunării și cu acoperirea grosului armatei care avea să treacă în Bulgaria pe podul de la Siliștioara ● Martor ocular: „Un pod de capre de lemn duce la o insuliță; apoi alte două așezate pe pontoane duc de la aceasta la un alt banc de nisip și în sfîrșit la malul drept al fluviului, traversînd două brațe largi ale acestuia pe o lățime de 800 metri" ● Sava Henția pictează tabloul Trecerea trupelor române pe podul de peste Dunăre... ● Brigada de cavalerie a diviziei a treia, întărită cu regimentul al 4-lea de călărași, trece Dunărea la Nicopole și întreprinde recunoașteri în vederea curățirii terenului de iscoade, a sprijinirii trupelor care aveau să debarce între Corabia și Măgura și a le pune în legătură cu divizia a 4-a de pe malul drept al Vidului ● Sînt întărite paza și supravegherea podului de peste Dunăre; turcii nu zădărnicesc decît prin hărțuieli de patrule trecerea podului ● Generalul Spotescu trece Dunărea în bărci cu o brigadă de infanterie și ocupă înălțimile între Giulenița și Gigen ● Se formează un detașament de antegardă care, prin mijlocire de bărci, plute, pontoane și portiere remorcate de șalupele Bucur și Rîndunica, descinde în satul Măgura spre a deschide și netezi calea armatei române ● Bogdan Petriceicu Hasdeu împlinește 40 de ani ● Un corp de cavalerie capturează un convoi de care turcești; corpul de cavalerie este alcătuit din regimentul 3 de călărași și un regiment de cavalerie rusă ● Brigada Formac avînd pe maiorul Lahovary ca șef de stat major temporar sosește în Măgurele ● Revista Familia: „Toți cîți nicidată nu ne-am îndoit de viitorul națiunii noastre, îl întrevedem astăzi mai strălucit și mai măreț decît oricînd. Iar Europa... va ține seama că aici la Dunăre e o națiune compactă, cu caracter, cu limbă, cu instituțiuni și cu date proprii, cu un trecut de glorie, cu un prezent de progres. În fața acestor titluri, cum putea-va să-i refuze o viață liberă și neatîrnată, al cărei drept... l-a cucerit cu sudoarea feții, cu truda minții, cu sîngele brațelor ?" ● Colonelul Formac trece Vidul cu regimentul al 5-lea de călărași și la contact cu divizia a 4-a ● Se anunță un viguros prozator: Ioan Slavici ● Antegarda diviziei a treia ocupă satele Măgura și Gigen; roșiorii din această antegardă încep pe dată a explora terenul pe stînga și se pun în contact cu brigada Formac ● România importă produse în valoare de 335 548 999 lei ; precumpănesc metalele și fabricatele metalice (30 la sută), textile (24 la sută), încălțăminte etc. O companie de infanterie, pornind din Gigen, trece pe malul sting al Iskerului și sprijină detașamentele de pontonieri care construiesc podul peste acest riu ● Numărul muncitorilor din industrie se apropie de 30 000; peste 80 la sută din populația țării este ocupată în agricultură; numărul întreprinderilor cu peste 50 000 capital ajunge la 85 ● Un batalion condus de colonelul Ipătescu trece podul de pe Isker și ocupă pozițiile de la Beșli și curăță teritoriul cuprins între Isker și Dunăre de pilcurile de basibuzuci ● Compoziții muzicale ce glorifică vitejia oștirilor române: Ciprian Porumbescu (Peneș Curcanul), Grigore Ștefănescu (Uvertura la piesa Peste Dunăre), Eduard Caudella (Marșul 1877), Gavriil Musicescu (Imn), Emil Lehr (Triumful României), Grigore Ventura (Hora vînătorului), Ludwig Wiest (Asaltul Plevnei și Marșul victoriei), Eduard Hubsch (marșurile Smârdan, Paza Dunării, Bravii noștri), Ion Capelleanu (La Rahova), Gheorghe Tănăsescu (Hora armatei române), Gheorghe Dinicu (Mazurca dorobanților), Tudor Georgescu (Hora de la Griviția și Hora ostașilor români) ● Antegarda oștirii române în Bulgaria este întărită cu restul trupelor diviziei a treia ● Trupele române ocupă liniile paralele cu Dunărea: Beșli — Măgura — Cercelan — Crușoveni — Gigen — Brest ● Pe valea Iskerului, pînă la Bragar și Starovierț, pe malul drept, pînă la Slavovița, Rahovița, Serai, Stîrcea, pe malul sting circulă detașamente de roșiori care acoperă înaintarea trupelor române ● Carol Popp de Szathmáry pictează tabloul Tabără de dorobanți ● Ziare: Românul, Telegraful, Presa, Timpul, Resboiul, Curierul, Dorobanțul, România Liberă, Steaua României, Reforma, Curierul de Galați, Gazeta Transilvaniei, Telegraful român ● Flancul drept al trupelor române este păzit de regimentul 4 de călărași care patrulează între Vidin, Ostrov și Galov cu incursiuni de recunoaștere pînă la 6 kilometri de Rahova ● Flancul sting al diviziei a treia este acoperit de brigada Formac, compusă din regimentul 6 de călărași, și o secție din bateria călare a colonelului George Arion (spre Brest) și regimentul 5 de călărași, două escadroane din regimentul al 7-lea și două secții din artileria călare (pe valea Vidului, unde colonelul Formac face legătura cu patrulele regimentului 3 de călărași ce supraveghează drumurile ce ies din Plevna) ● Reviste: Convorbiri literare, Columna lui Traian, Familia, Albina Carpaților, Globul, Curierul financiar ● Ziarul Resboiul atinge 30 000 exemplare ● În cinci zile detașamentele de cavalerie și antegardă își îndeplinesc misiunea: au parcurs terenul între Vid și Isker, au recunoscut căile de comunicație ducînd de la pozițiile dinaintea Plevnei spre baza de operațiuni Corabia—Siliștioara; au curățat terenul de pilcurile de basibuzuci; au stabilit legătura între divizia a treia și a patra ● Pictori ce însoțesc armata română: Nicolae Grigorescu (39 de ani), Sava Henția (29 de ani), Carol Popp de Szathmáry (65 de ani), G.D. Mirea (23 de ani); Gheorghe Tattarescu împlinește 59 de ani, Theodor Aman (46), Ion Andreescu (27),

Ofensiva din Bulgaria

Mișu Popp (30) ● Serviciul de informații român previne despre o posibilă ieșire a turcilor din Plevna pentru a cuceri Nicopole ● Colonelul Formac înaintează cu regimentul 5 de călărași, cu două escadroane din regimentul 7 și cu două secții de artilerie, la Mirtenița și Dimirkioi pentru a sprijini trupele noastre de la Ruben;" cealaltă fracțiune a brigăzii sale sub conducerea colonelului George Arion la poziția Semeret—Trestenik pentru a face legătura cu divizia a treia ● Un alt sat purtînd același nume de Trestenik este ocupat de trupele rusești ● Bucureștiul, cel mai important centru industrial al țării: 93 de fabrici și ateliere, 12 mori cu aburi, 30 de tăbăcării, 14 fabrici de seu, săpun, cleiuri, uleiuri și lumînări, 14 fabrici de obiecte metalice, de trăsuri, turnătorii de fontă, de sobe și fierării, o fabrică de chibrituri, 17 fabrici de spirt, de bere și poverne ● O altă supoziție a Serviciului de informații: ofensiva turcă ar putea urmări atacul împotriva trupelor române care efectuează debarcarea la Corabia ● Știrile parvin cu dificultate de pe teatrul operațiunilor militare din cauza precarității mijloacelor de comunicație, adesea sînt contradictorii sau sumare. Reportajele de front apar după multe zile de la desfășurarea evenimentelor ● 10 escadroane și o baterie călare se concentrează la Mirtenița; artileria se așază pe platoul ce domină valea Vidului spre Plevna; un lanț de anteposturi face legătura cu antegarda diviziei a patra sub colonelul Cantili; un al doilea lanț de anteposturi se stabilește pe dreapta, spre Semeret — Trestenik — Rahovița și ia legătura cu capetele de coloană ale diviziei a treia ● Forțe otomane pornesc din Plevna; în loc de a urma direcțiile presupuse, coloanele turcești se îndreaptă spre Pelișat și Zgalnița: manevrele sînt atît de neașteptate încît sînt luate drept diversiune cu scopul de a camufla direcția loviturii principale ● Telegrama marelui duce Nicolae către domnitorul Carol: „Presant. De la orele trei dimineața, astăzi 19 august, turcii atacă Zgalnița și Pelișat. Indispensabil ca armata română, oriunde ar fi ea, să treacă imediat Dunărea și să meargă înainte asupra Plevnei pentru a ataca pe turci. Înștiințează pe Zotov de direcția și ora începerii marșului. Trupele care au trecut Dunărea trebuie să înainteze fără întîrziere" ● Sînt întărite, în ciuda direcției atacului turcesc, pozițiile de la Kalișovăț și Brislan ● Atacul turcesc spre Pelișat și Zgalnița devine evident ; 25 000 de turci și 40 de tunuri acoperă platoul care se întinde între Tucenița și Griviția, în fața satelor Pelișat și Zgalnița ● Atacul turcilor de la Pelișat și Zgalnița este respins ● Căpetenia oștirii române hotărăște să schimbe linia de operațiuni a armatei române și o strămută din valea Iskerului pe valea Vidului ● Comandantul suprem al armatei române convoacă la Corabia un Consiliu de război; se hotărăște redistribuirea armatei române de-a lungul Vidului spre a se alătura trupelor aliate și a le sprijini; trebuie strămutată în consecință și linia comunicațiilor românești, inclusiv podul de peste Dunăre de la Corabia la gura Vidului ● Apar peste 50 de cărți: poezii de război, broșuri, piese de teatru, studii, tratate, proză ● Poetul Ioan Neniițescu, înrolat voluntar, scrie la Turnu Măgurele poezia „Nainte" : „Sus țara mea! La spada-n mînă / Și spre război pornește / Ca singură să-ți fii stăpînă / Te luptă vitejește" ● Se ordonă diviziei a treia de a abandona valea Iskerului și de a ocupa valea Vidului ● Divizia de rezervă efectuează trecerea peste Dunăre ● Martor ocular: „Această divizie fu strînsă în ziua de 20 august pe șesul din dreapta podului spre a fi trecută în revistă înainte de pornirea ei. În cimp se oficie mai întîi serviciul divin de către episcopul de Rîmnic... în prezența miniștrilor și președinților Corpurilor legiuitoare, venite într-adins spre a fi față la acest memorabil eveniment și în prezența unei mulțimi de spectatori, viu mișcați, care alergaseră din toate părțile spre a saluta încă o dată pe cei ce pornesc a-și face datoria către patrie" ● Sava Henția pictează tabloul Transport de provizii pe front ● Ordin de zi, în prezența mulțimilor adunate a fi martore evenimentului istoric: „Ostași români ! Voi știți cît de mult a suferit patria noastră în timp de peste 200 de ani, în care vi se răpiseră mijloacele de a mai apăra bărbătește pe cîmpurile de bătăile drepturile ei. Astăzi aveți ocaziune de a arăta din nou vitejia voastră și Europa întreagă stă cu ochii țintiți spre voi! 'Nainte dar, cu inimă românească, și lumea să ne judece după faptele noastre. Reîncepem astăzi luptele glorioase ale strămoșilor alăturea de numeroasele și bravele armate ale uneia din cele dintîi puteri ale lumii. Armata română, deși mică, se va distinge prin bravura și disciplina ei. Ea va reda astfel Românieî rangul ce a avut altădată, și care i se cuvine între națiunile europene... Aceasta este onoarea ce se resfrînge asupra țării, asupra voastră. Faceți dar să filfîie din nou cu glorie drapelul românesc pe cîmpul de bătaie unde strămoșii voștri au fost secole întregi apărătorii legii și ai libertății. 'Nainte dar, ostași români, 'nainte cu bărbăție și în curînd vă veți întoarce în familiile voastre, în țara voastră, liberă prin voi înșivă, acoperiți de aplauzele întregii națiuni" ● Martor ocular: „Apoi în sunetul războinic al muzicilor și al cîntecelor însuflețite de simțiri eroice și patriotice, cu steagurile mîndru desfășurate în vînt, batalioanele, escadroanele, bateriile române porniră în lungi șiruri pe podul întins peste luciul larg și măreț al Dunării, în ale cărui unde razele soarelui răsfrîngeau mii de scînteî de pe oțelul săbiilor, al baionetelor și al tunurilor. Impozant și solemn moment ! Un freamăt adînc, o emoțiune nespusă cuprinsese pe toți. Părea că deodată înaintea tuturor a dobîndit ființă simbolică imaginea țării; că România însăși s-a întrupat aici tînără, frumoasă, înviată la glorie și neatîrnare, și înarmată și în platoșă dînsa pășea acum înaintea cu fiii ei peste hotar spre a-și apăra dreptul, a restatornici onoarea numelui său. Nesfîrșite aclamații izbucniră din toate piepturile și însoțiră pe vitejii pornind să lupte și să moară pentru patrie. Și precum pre dinșii erau ațintite toate privirile, pre dînșii urmăreau ochii induioșați de lacrimi ai unui părinte, ai unei mame, soții sau rudenii veniți din lungă cale a da celui iubit rămas bun și sărutul, poate, cel din urmă, așa de departe și de pretutindeni unde bătea o inimă românească, călduros urmărită era armata română care trecea acum Dunărea și mergea să reîmprospăteze urmele victorioase ale strămoșilor. Dincoace de rîu era corpul României, dincolo, în acele momente pururea neuitate, erau gîndul și sufletul ei" ● Comandantul suprem al Armatei de vest își fixează cartierul general la Poradim ● Divizia a treia strînge podul construit peste Isker și se îndreaptă spre Brest și Giulenți ● Divizia de rezervă care trece Dunărea execută și ea marșul de flanc spre a sosi în valea Vidului ● Divizia a treia se divide în două coloane: Brigada a doua de infanterie cu 2 baterii din regimentul al 3-lea de infanterie, sub colonelul Gramont, pornește pe malul drept al Vidului și ia poziție la Riben, unde se întîlnește cu brigada de cavalerie Formac; brigada 1 de infanterie a diviziei a treia, condusă de colonelul Ipătescu, se stabilește în spatele brigăzii a 2-a, la Kreta, pe malul drept al Vidului ● Colonelul Sachelarie înaintează cu brigada întîi de infanterie din divizia de rezervă la Șeicova și Kopriva, avînd antemerguri spre Kreta, spre a se lega cu divizia a treia ● Cavaleria din rezervă pornește spre Brislan și Kalișovaț spre a stabili contactul cu divizia a patra ● Colonelul Cerchez, comandantul diviziei de rezervă, pornește spre stînga cea de a treia brigadă de infanterie în scopul de a ține legătura cu Nicopole : țărmul Dunării, spre Rahova, este supravegheat de brigada a doua de infanterie a colonelului Budișteanu ● Divizia de rezervă primește ordin de a grăbi marșul spre Plevna ● Mișcarea de strămutare a frontului de operațiuni de pe valea Iskerului pe valea Vidului a fost îndeplinită în trei zile de la începerea ei ● Divizia a patra se concentrează la Verbița; divizia a treia la locul acestei divizii la Kalișovaț și Riben; cele trei brigăzi ale diviziei de rezervă se așază în spatele diviziei a treia și a patra ● Batalionul doi de vînători intrat în luptă folosește cea dintîi mitralieră a armatei române: „Așezată pe o înălțime, mitraliera bate drumurile care duc la Plevna, împiedicînd astfel gruparea turcilor", scrie un martor ocular ● Armata de vest ocupă următoarele poziții înaintea Plevnei: la Verbița, pe platoul dinaintea Griviței — divizia 4 română avînd în spatele ei la Kalișovaț — divizia a treia și la Brislan — divizia de rezervă. Cavaleria acestor divizii apără flancul drept pînă la Vid spre Riben, Kacemunița, Susurlu și patrulează malul sting al acestui riu spre Mirtenița — Dimirkioi și Semeret — Trestenik. La Zgalnița și Pelișat, între șoseaua Plevna — Bulgăreni și Pelișat — Plevna — corpul IX rusesc. Divizia a 9-a de cavalerie a generalului Loșkarev stabilea legătura între corpul al IX-lea și divizia a patra română. Între Pelișat și Radișova — corpul al IV-lea rus. La Tucenița — detașamentul Imeritinschi, sprijinit de divizia de cavalerie a generalului Leontiev. Armata română număra jumătate din efectivul trupelor aflate în fața Plevnei ● Scrisoare acasă: Azi, după trei zile de bombardare a pozițiilor turcești, Împăratul, care a admirat tirul bateriilor române, a dat cîte două cruci Sfîntul Gheorghe clasa a III-a pentru soldații din fiecare baterie. Pe cînd le împărțeam, obuzele fluierau și artileriștii noștri strigau: Ura ! Spectacolul era măreț, căci vedeai în rîndurile noastre o bucurie nespusă și acel dispreț pentru obuzele ce cădeau în dreapta și în stînga și care nu se vede poate nici la cei mai vechi militari. Deși artileria turcească trage cu o precizie foarte mare, n-am avut nici o pierdere de regretat, căci alegerea pozițiilor noastre a întrecut măiestria lor. Mîine se va da de către infanteria română și rusă sub protecția tunurilor noastre asalt la redutele turcilor pe care le bombardăm de trei zile. Turcii sînt înconjurați din trei părți și turcilor li s-a lăsat inadins o parte pe unde să poată fugi ● Martor ocular: „Noaptea de 25 spre 26 august era întunecoasă și fără lună înaintea Plevnei, vîntul bătea spre partea opusă turcilor. Aceasta favoriză lucrările de așezare a bateriilor noastre care aveau să deschidă bombardarea a doua zi fără ca turcii să le fi simțit într-un fel. Săpătorii ruși ai corpurilor al IX-lea și al IV-lea, mai apropiați de pozițiunile unde aveau să-și stabilească tunurile, începură a construi apărările pentru gurî de foc de cîmp și pentru cele 20 de tunuri de piață de calibru 24. Se lucră toată noaptea și 2 baterii de asediu erau instalate, una la dreapta satului Radișovo, care primi denumirea de bateria Catartului din cauza unui observator înalt ridicat în acea parte pentru a supraveghea în depărtare terenul, armată cu 12 tunuri mari. Cea de a doua, cu 8 asemenea tunuri, era așezată între satele Radișovo și Tucenița. Colonelul Angelescu Alexandru ordonase diviziei a patra a-și stringe bivuacul de la Verbița și a se pune în marș spre Griviția. Ea se văzu silită să facă un ocol spre a se ascunde înaintarea inamicului; aceasta-i prelungi drumul, și cînd ajunse spre ziuă în pozițiunile ce avea să ocupe, nu mai avu timp a-și termina adăposturile pentru baterii pînă la apropiata oră a deschiderii bombardamentelor. Divizia își începu însă acțiunea la ora hotărîtă, trăgînd în cîmp deschis și-și încercă parapetele chiar la timpul focului".

Pagină realizată de
NICOLAE CRISTACHE

LISA
frumoasa de sub zarea Făgăraşului

Frumos nume are această comună — Lisa ! Şi frumos, şi în deplină consonanţă a fiinţei sale întregi, se acoperă ea cu el ! I se potriveşte ca unei fete frumoase un şal lucios de mătase scumpă sau o năframă de borangic auriu, bătut cu stele.

Lisa, sat cu case frumoase, cu oameni frumoşi, sat braşovean, sat de sub munte, sat românesc cu sufletul pe faţă, trup din străvechea „Ţară a Oltului", de sub zarea cu munţi şi neprihănire de nea a Făgăraşului.

Lisa, nume de iboviică de cneaz sau de zeitate străromânească, nume zvelt şi sever ca un altar, dar catifelat ca o floare, nume de noapte albă a munţilor ninşi, feerie galactică în care brazi, oameni, ţivine somnambulează între zăpezi tertiare, desfăşurare de voaluri strălimpezi şi de arome pure ce se topesc în ireal, ca un miraj.

În dimineaţa de iarnă cu soare rece, străzile satului sînt pustii. Printre casele colorate în verde, albastru, cărămiziu şi alb, pe lîngă porţile grele, monumentale, încastrate în ziduri ca de cetate, vîntul desţeapă frunze de-acum o toamnă, liniştii de-acum un veac. Hornuri înalte fumegă, răspîndind smirnă de lemn bun. Juncanii ţimpului stau, îngenunchind blaţin pe asfalt. Cînd îngenunche, fumegă, odată cu hornurile, munţii cei mari din depărtări şi aburesc riurile, piraiele şi fîntînile. Satul şi Ţimpul stau faţă-n faţă într-un cosmic armistiţiu, la fel ca sub zăpezile de altădată, de ieri, de alaltăieri, de totdeauna.

Fumegă hornuri, răspîndind smirnă de lemn bun. În case ard sobe mari, sobe-ursoaice, lemne pilpîie şi trosnesc în vlvătăi potolite, cu lucire ameţitor-fosforică de ochi de pisoi şi căldură de lînă de oi jurcane. Satul şi-a aprins aceste sobe cu foc de lemne, de lemne bune, poftindu-ne roată în jurul lor, cu mîini întinse, intuind frigul ternatic din noi, din cei despriniţi de aceste vetre, intuindu-ne nevoia de a împărtăşi — de a ne reîmpărtăşi — din nişte taine pe care le deţine doar focul de lemne sau satisfacţii vechi şi etern al satului.

Lisa, sat cald şi frumos, senin şi deschis, bucuros de oaspeţi, aducînd la ţi în sin, ca pe nişte pîini, cărămizile de lut ale vetrei sale străvechi, coapte pe sub pămînt, după ritualuri magice, ca să înţghebe focul de-a dreptul în noi.

Pe străzile satului, în acest ceas al dimineţii de februarie, oamenii nu se văd. Bărbaţii, cei mai mulţi, sînt plecaţi, unii la fabrici, la Făgăraş sau în oraşul Victoria (sînt în sat peste 300 de navetişti, cei mai mulţi muncitori, chimişti), alţii cotrobăie cu topoarele prin păduri (pe raza satului sînt patru guri de exploatare forestieră), alţii cotrobăie cu topoarele şi cu sapele prin pămînt, dărîmînd cioate şi rădăcini, pregătind patul moale de iarbă şi floare al primăverii mioritice ce va să vină (sînt în sat peste 3 000 de oi), satul se ridicase sub cer, acoperindu-şi ochii haluciniaţi de presa mîinilor, ţopoirit din munţii înzăpeziţi, ca o vatră de somn, ca o vatră de linişte. Şoseaua asfaltată ce-l străbate e totuşi insuficită, trec mereu camioane, automobile, motociclete, dar aşezarea e prea mică (doar 2 800 şi ceva de suflete) şi prea temeinică în vatra ei, pentru ca ele să foarfece creierul liniştii. Cînd trimbiţează claxoanele par că prind glas cocoşii de tablă de pe acoperişuri şau soneriile-clopot de pe porţile mari, săseşti, trezind reverberaţii prelungi în casele verzi, cărămizii şi albastre, mute sub iarnă, cu ferestrele oblonite, vesele totuşi, zimbitoare şi luminoase, purtînd pecetea sufletului cald a neamului senin şi deschis al locului. Neam care, chiar adoptînd o arhitectură nordică, fiindcă în anotimpuri şi timpuri reci era nevoie de ziduri groase, o înfloreşte cu rindeaua şi cuţitul, cu fel de fel de instrumente uşoare, elinchetioare vesele, o trece prin zimbetul său, netăinuindu-şi viaţa în ea ci, dimpotrivă, deschizînd-o spre cei din jur. De dincolo de zăplazuri, femei frumoase întorc capul să te privească, lăsînd o clipă împrăştierea fînurilor adunat pentru iarnă. Mai toate păstrează, pe lîngă zîmbet, ceva din zîmbetul vechiului port, un accesoriu măcar, o podoabă sau o nuanţă, un „şurţ" de lînă sau un ciupag la gît. Lîngă ele, copii la fel de frumoşi, ochi luminoşi, feţe suave de Tonitza, obraji trandafirii hrăniţi cu lapte bun.

E liniştе, e pustiu. Aşteptі ca privelişteа să se schimbe la ceasul prînzului, cînd autobuzele, „cursele de convenţie", cum li se zice, îi vor aduce în sat pe muncitori. Dar iată, s-a făcut ceasul prînzului, autobuzele au venit, nu s-a schimbat nimic, dacă au coborît din ele trei-patru inşi. Unde sînt ceilalţi ?

Sînt pe cîmp, în păşuni. I-au rugat pe şoferi să oprească acolo, ca să coboare acolo. Şoferii au oprit, fiindcă „ştiu lecţia", fiindcă ştiu că ei, aceşti bărbaţi ai Lisei, cînd vin de la fabrică se opresc în cîmp.

În registrele C.A.P.-ului figurează 500 de „braţe de muncă active". De fapt, ne spune tînărul preşedinte Ion Soare, sînt au 500, ci peste 1 000 de braţe bune, pe care oricînd te poţi bizui. Muncesc pe tarialele obştii şi bătrînii, pensionari ai C.A.P.-ului sau ai fabricilor, muncesc şi femeile, toate femeile satului, muncesc, la fel, navetiştii, toţi navetiştii, cînd se întorc din şut. Coboară din autobuze în cîmp şi rămîn în cîmp. Pun între munca din fabrică şi trinta cu lutul — care nu e chiar lut, ci pămînt de sub munte, pietros şi rece — doar un răgaz de nişte clipe. Cît să soarbă o cană cu lapte şi cît să soarbă o gură de aer.

Gheorghe Ganea, de casa cu numărul 1, muncitor strungar la Făgăraş, şi-a lăsat frumoasa casă cu numărul 1 în grija cîinilor. Focul arde mocnit şi singur în soba din plăci colorate de teracotă, răspîndind smirnă de lemn în odăile mari şi goale, zugrăvite pe dinăuntru cu alb, zugrăvite pe din afară cu fiori. Casă nouă, înaltă, zveltă, proaspătă şi surîzătoare ca o mireasă, dar casă pustie, ducînd dorul oamenilor care cine ştie cînd vor veni. Gheorghe Ganea şi nevastă-sa sînt departe, curăţă păşunea C.A.P.-ului, pregătind primăvara vitelor şi a satului. Gheorghe a muncit la fabrică în schimbul de noapte, s-a urcat în autobuz, pe drum s-a schimbat, şi-a scos paltonul cu guler de blană şi şi-a pus o dulamă veche, apoi a coborît în păşune, unde va rămîne şi va munci cît o să-l rabde somnul. O să-l rabde pînă tîrziu, pînă dincolo de amiază, căci e bărbat în putere, are doar 47 de ani, în satul ăsta muncesc şi oameni de 70. Lîngă ei muncesc şi Ion Paler, de la nr. 372, om de 44 de ani, venit, la fel, din schimbul de noapte, la întîlnirea cu păşunea şi cu familia. În familie sînt şi doi bătrîni, un tată şi-o mamă, tatăl are 78 de ani, are piele de sare şi obrazul brăzdat ca o scoarţă de pom bătrîn. Se nevoieşte să smulgă din sol un pom bătrîn, refuzînd aspru, mut, cu o clătinare scurtă a capului, ajutorul celor din jur. Cei din jur să-şi vadă de-ale lor, el o să-şi bîruie singur treaba. Şi-o bîruie. Mai bine-zis munceşte Vasile Gavriliă, de la nr. 191, om de 55 de ani, operator la Făgăraş. Şi el, ca toţi cei din Lisa, preferă, la fabrică, schimbul de noapte, ca să-şi dăruie ziua cîmpului, preferinţă, desigur, foarte pe placul celor din Făgăraş, ai oraşenilor, ce-şi salvează pe seama lisenilor nişte nopţi. Vasile Gavriliă e singur, femeia a trebuit să-l rămînă acasă, ca să facă mîncare şi rost copiilor. Are trei băieţi, Gheorghe, Ion şi Vasile, feciori între 18 şi 25 de ani, tustrei muncitori la Făgăraş. Cei trei fac schimburi de noapte doar verile, cînd e dirdora recoltatului, în rest nu pot, în rest sînt elevi la seral. Motiv ca mama să rămînă acasă, ca să gătească mîncare multă şi bună, ca să albă grijă de toate, fiindcă băieţii ăştia care muncesc şi învaţă trebuie bine hrăniţi, mai trebuie şi zilnic prumeniţi cu cămăşi impecabile şi dungă proaspătă la pantaloni. Motiv ca tatăl, om de 55 de ani, să tragă la cîmp cît patru, cît cinci, cît toţi cei patru al lui şi cît ei pe deasupra, ca să nu zică satul că ei, Gavriliii, s-au „domnit".

Răsfoind paginile, aparent tăcute în dimineaţa de iarnă, ale Lisei cu străzi colorate şi hornuri ce fumegă fastuos sub un cer stinghere, între ape transformate în filigrane şi munţi prefăcuţi în cristale de zahăr candel, fumegînd şi ei, slobozind bule dulci sub acidul rece al soarelui, care îi face efervescenţi, descoperi că viaţa poate fi foarte frumoasă, dar şi aspră, uneori foarte aspră, ca trebuind a se încovoia, tocmai pentru a fi frumoasă, cu toată fiinţa ei în arcul trudei, al întemeierilor cucerite prin trudă, al zămislirilor născute din ea. Se munceşte mult, harnic, neobosit la Lisa, s-a muncit astfel de cînd se ştiu oamenii, şi ei se ştiu pe aici de mult. În satul Breaza, aparţinător comunei, s-au găsit urme de aşezare dacică pe aria Lisei, s-a găsit un tezaur imperial roman, s-au găsit urme de cetate feudală din veacul al XII-lea, s-au găsit, în depozitele subpămîntene izvodite din pietre sau poate cristalizate din oseminte, armele omului care-şi apăra libertatea şi, lîngă ele, uneltele lui, care-o făceau pe pămîntul acesta rod. Munca şi lupta, cele două feţe sau cele două mişcări ale aceluiaşi suflet, ale efortului lui de a dăinui, de a se păstra, au aici o tradiţie ce te tulbură ca un memento. Moş Gheorghe Petridean, din Lisa, pensionar pe scripte al C.A.P.-ului, dar „braţ activ" din rîndul celor 500 netrecute în registre, păstrează într-un sipet bătrînesc un „inscris" pe piele de viţel, cu slove întraurite, prin care Ana Bornemisa, proprietara castelului Făgăraşului, dă, cu pecetea pe ceară unui Aldea Greavu, strămoş al lui moş Petridean, şi încă unui locuitor al satului, înzestrîndu-i cu pămînt de arat, fînete, pădure şi cîte-un plai din goiul munţilor. Nu era, spune cronica locului, un act de filantropie, ci o recompensa acordată de nişte viteji, luptători aprigi şi aprigi oameni al pămîntului. Neamul Greavilor, cel din Hrisov, este unul din cele mai vechi din sat. Sînt trei neamuri vechi în sat, trei neamuri-căpetenie de obşte, trei neamuri-arbori sau stîlpi ai obştei, cu rădăcini ce se pierd în timp, urmărind tefere pe sub birna descălecatelor fisura iluzorie a evenimentelor, ajunse cu ramuri şi cu încrengături stufoase de rubedenii pînă la zi : neamul lui Greavu, al lui Paler (pe numele-i vechi : Paleriu), al lui Şerban. Un descendent al ultimului, profesorul pensionar Gheorghe Şerban, fostul director al Liceului „Spiru Haret" din Bucureşti, se ocupă, la ora de faţă, de redactarea unei ample monografii a acestui sat, al cărui nume graţios te face vizitator, vişinul înşiri seraiice între munţi bătrîni, a cărui poveste ilustrează cu dramatism, cu încrincenare, cu singe, cîteva din însuşirile fundamentale ale românilor. „Sat grănicieresc" sub Maria Tereza, Lisa a stras în vatra ei alte şi alte neamuri de români, oameni viteji şi mîndri, care, punîndu-şi sabia în slujba împărăţiei, o făceau ca să scape de jugul sîrbiei, ca să fie şi să rămînă ei înşişi. În 1916, entuziasmul cu care au privit liseni armata română le-a stras asupră-le furia autorităţilor, a vremelnicilor stăpîni, drept care 30 de „capi ai răscoalei" — ai răscoalei entuziasmului ! — au fost mînaţi între baionete la Cluj, azvîrliţi în temniţă şi schingiuiţi. Printre ei era şi o femeie, Maria Petridean, mama moşului Gheorghe, stăpînul hrisovului aurit. Maria Petridean, din neamul Greavilor, are astăzi 80 de ani şi, la serbările căminului cultural, povesteşte în versuri — în versuri făcute de ea — grozăviile întîmplări ale acelui an. Printre cei 30 era şi un „Broscăţean", tatăl primarului de azi al Lisei, al lui Emil Broscăţean, neam mai „tînăr", întemeiat aici în epoca grănicerilor. Ctitori străvechi şi neamuri venite în urmă se amestecă, în istorie, într-o narăţiune dramatică, palpitantă, ţesînd firele unui epos eroic, luminînd pînă la urmă un singur chip : cel al omului ce-şi iubeşte pămîntul, pe care-l apără cu viaţa sa, pe care-l înnobilează şi-l înfloreşte prin munca sa.

Se munceşte mult, astăzi, la Lisa, pentru înnobilarea şi înflorirea pămîntului, pentru ca satul să se acopere cu numele său frumos ca o fată frumoasă cu o maramă scumpă. C.A.P.-ul din Lisa a dat anul trecut, cea mai mare producţie de cartofi din istoria sa, peste 12 000 kg la hectar. Ca suprafaţă cultivată cu cartofi (peste 600 hectare), el e al doilea pe judeţ, după cel din Săcele, care e acoe mai mult, dar care are pămînt mai bun. C.A.P.-ul din Lisa are şi oi, peste 1 000, acum trei-patru ani avea doar vreo 400, în 1980 va avea 2 600. Are şi vaci, vreo 350, şi bivolaţe, tot pe-atîtea, are şi o livadă de 30 de hectare de meri pe rod, suprafaţă care în primăvara asta se va dubla. Cartofii cresc din pămînt, merii cresc din pămînt, vitele pasc pămîntul, oile, duse în iunie la „goi", pe culmi înalte de 2 000 metri, sau minate în mai peste Olt, cale de mulţi kilometri pînă

la iarba grasă a unor păşuni împrimăvărate mai repede, pasc pămîntul. Iar pămîntul acesta e un pămînt de sub munte, un sol pietros. Ani în şir, după întemeierea C.A.P.-ului, tractoarele au scos din pămînt — şi încă mai scot — pietre şi bolovani, uneori ciclopici, pe care oamenii îi împing la drum, îi clădesc în stive, închipuind nişte străini, terifiante statui, nişte idoli ai sterpiciunii, la care timpul însă nu se mai închină. Pămînt de sub munte, pămînt rece. Se desprimăvărează abia prin aprilie, uneori prin mai, toamna se lasă cu ceţuri şi frig prin septembrie, uneori prin august, vara e scurtă, iarna e lungă, omul, ieşit îndrăzneţ din calendaristica păstorească, luptă din greu să facă agricultură, dar — tată — de la un timp o face. Şi o face bine.

Lisa, sat frumos, sat bogat, ridicat prin muncă, prin hărnicie, prin dragoste, prin acordarea întregului său tumult vital, a tuturor forţelor şi sentimentelor lui, la ideea propăşirii obşteşti, a clădirii temeinice a prezentului şi a viitorului. Sat cu sute de case noi, cu magazine moderne, cu şcoli cu etaj, cu dispensare, cu cinematografe, asfalt, automobile (vreo 70 !), electricitate, televizoare (vreo 600 !) televizoare ce-şi înfig antenele chiar şi pe cele trei (atîtea sînt : trei !) acoperişuri de şiţă ale unor străvechi şi poetice case din birne, case ce-au fost, case ce pier. Ele pier îmbătrînind frumos, murind frumos, într-un „murg ce le drapează fastuos existenţa între măiestre zidiri de piatră, cu faţa deschisă spre răsărit. O astfel de casă, din veacul trecut, se poate vedea şi la Bucureşti, la Muzeul Satului, reciădită acolo de Gheorghe Haşu, meşter zidar şi dulgher din Lisa, aceiaşi care, cu ortacii lui, înalţă azi tot ce e nou în sat. Înalţă tot ce e nou, reeditînd la o altă scară o artă care-i a locului, un canon al lui. Degetele obşnulte de-acum cu betonul, cu materia modernă, dură, au şi ştiinţa subtilă de a simţi, deci şi de a dărui, reliefui acela fin, însesizabil la prima vedere, dar pregnant după numai un ceas petrecut în această privelişte, cel prin care Lisa e Lisa şi nu Cristian sau Hărman. Un Gheorghe Bales Paler, construindu-şi o casă modernă, „orăşenească", înzestrată cu toate subtilităţile tehnicii, inclusiv încălzire centrală acţionată de curentul electric, se înţelege în gînd cu meşterul Haşu, simţind în degete, ca şi acesta, legătura de singe cu casa lui bătrînească din munte, pe tiparul căreia şi-o ridică şi pe ea nouă. Toate casele din sat sînt la fel. Satul se înnoieşte, cum se zice, din temelii, se umple de construcţii moderne (printre cele mai noi, încă în curs de edificare, un cămin cultural cu 300 de locuri, cu scenă „republicană", putînd cuprinde orice formaţie şi orice spectacol, cu cabine pentru actori, cu club pentru tineretul satului, cu anexă pentru cele trei planuri de anvergură (printre altele, în acest cinclnal, aducţiune de apă potabilă prin conducte), dar temeliile pe care se înnoieşte rămîn ale locului, îl poartă pecetea, culoarea, mireasma, duhul. Pietrele sînt aşezate în rost de alte mîini, după priceperi diferite de la epocă la epocă, dar vetrele se aşază pe vetre, stratul superlativ de civilizaţie pe alte straturi, nedespărţite prin secole fumegoase, ci unite prin secole de construcţie, pînă departe, jos, la aşezarea dacică, la vatra iniţială, care-şi propagă jeraticul de sub talpa vremii pînă la noi.

Răsfoind paginile, aparent tăcute în dimineaţa de iarnă, ale frumoasei Lisa, dai de o carte grea de mierea secolelor, a cărei arhicristalizare, prin suprapunerea de întemeieri de nouă civilizaţie, dă paginilor — tuturor paginilor — o tărie de rocă. Dintr-o astfel de rocă se clădeşte nu numai o aşezare mîndră, ci şi o spiritualitate. În Lisa au trăit oameni de seamă, în Lisa a fost dascăl Ion Pop Reteganul, în Lisa a locuit marele latinist G. Popa-Liseanu, din Lisa este poetul, omul de aleasă cultură şi de aleasă ţinută a spiritului, din neamul Palerilor, Octavian, Lisa naşte şi a născut valori purtînd — ca şi pămîntul său — marca muncii, a rodnicei prin hărnicie, a frumuseţii prin dăruire.

Firesc, într-o astfel de zonă a străvechimii şi dăinuirii s-au concentrat filoane spirituale de o rară bogăţie, s-au patentat tehnici artistice necunoscute în alte părţi, s-au păstrat în trăire, în muncă, în obiceiuri, în limbă, valori perene, tulburătoare prin veacurile închise în mierul lor. Nimic din ce e bun, cred cei ai satului, nu trebuie să se piardă. Fiecare nouă cucerinţă sau cucerire de muncă şi viaţă validate de practică, de istorie, vor trebui să dăinuie, să supravieţuiască, aflîndu-şi mijlocul de conservare ce să consune cu vremea, aflîndu-şi vehiculul ce să le ducă din ieri în mîine. La Lisa, oamenii ce se întorc dimineţile din schimbul de noapte, petrecut în fabricile făgărăşene, nu vin, ca-n alte părţi, cu pîini sub braţ, cumpărate de la oraş, fiindcă satul are o brutărie modernă, cu o capacitate de 1 200 kg. pîini pe zi, ce se desfac prin patru centre. Dar griul din care se face această „modernă" pîine e măcinat în două arhaice mori de birne, ale căror roţi grele de piatră încă se mişcă, totuşi se mişcă, învirtite de viscolul şi de presiunea de apă a sutelor de ani ce se cheamă tradiţie. De ce să renunţi la aceste mori, la aceste arhaice rişniţe de lemn şi piatră, cînd ele încă mai merg, cînd făina din urdinişi e-atît de bună, cînd secîndu-le scocul, al lăsa să se zbată pe uscat, în miluri sau într-un văzduh fără ozon, toţi peştii şi toate păsările semete ale îndeletnicirilor cu piatra şi lemnul ? La Lisa, oamenii, cînd vin de la oraş, după schimbul din fabrici, se dezbracă pe drum de paltoanele scumpe, cumpărate din magazine, rămînînd, pentru truda la cîmp, în dimii şi poetavuri ţesute din lîna oilor, bătute-n cîbuci cu palete de lemn în pivele instalate pe apele Dumbrăviţei. De ce să renunţi la aceste pive, cînd ele încă mai merg, cînd, ca şi morile, ele torc apă şi nu „corent", cînd apa e leftină şi e veşnică, cînd postavul bătut în apă e-atît de bun ?

Moş Mihai Anton, decanul morarilor, are 80 de ani şi încă munceşte. Moş Victor Greavu, stăpînul pivelor, are 74 de ani şi încă munceşte.

Se munceşte mult la Lisa. Se munceşte cu toate braţele, cu tot sufletul satului, atît de limpede de citit pe faţa sa. Faţa Lisei este ca sufletul ei, este ca truda braţelor ei : frumoasă, nobilă.

În amurg, pe asfaltul şoselei, trece cireada de bivoliţe a C.A.P.-ului. E un amurg de iarnă deodată blînd, vitele pot ieşi din grajduri, aşa cum şi oile, cînd iarna-i mai dulce, ies pe păşuni să culeagă ce mai e de cules. Greoale, masive, cu capetele lor mari, cu coarnele late şi lucii, îndesate una în alta, bivoliţele par o turmă de pahiderme, şi cîte una, cînd nuge căutînd cu ochi tulburi un arbore sau un colţ de casă, ca să se scarpine, tirgui întreg, ca într-o poezie de Mandelstam, pare că muge.. Nu se mai aud claxoane de maşini, se aud numai bivoliţele, călcînd ca-n cutremurare strada, mugind scurt şi strident sub cerul iernii. Şi dacă te întrebi — şi noi ne-am întrebat — ce caută ele, aici, în Lisa, într-un sat cu maşini, cu asfalt, cu clădiri moderne, afli că ele, venind din timp, trec prin ei mai departe, trec peste timpul acestei zile, se duc, trăgînd după ele timpul etern al satului, al vieţii şi muncii lui, spre viitor. Ele dau lapte bun, mai gras ca al vacilor, trag mai bine la jug, pretenţiile lor de la viaţă şi de la oameni sînt destul de mărunte, lor le-ajunge un brat de fîn şi-un „hăi-ha-hoa !" strigat din cînd în cînd ca să n-aibă probleme cu devenirea, ca să ajungă, greoaie, şi grase, şi calme, în viitor.

De ce nu s-ar păstra aceste bivolite, aceste vetuste bivolite, aceste bivolite de viitor ?

La Lisa, în acest cincinal, va spori şi numărul bivoliţelor.

La Lisa, sat cu nume frumos ca o fată de rege dac, sat racordat la civilizaţia veacului, tot ce se naşte din natură, tot ce se naşte din pămînt şi din singe, e crezut, preţuit şi iubit, sporit prin muncă, dus mai departe, trecut urmaşilor. La Lisa mesajul către viitorime pleacă din mîini ce miros a metalurgie şi a chimie, a pămînt şi a balegă, a frumusete şi a idee, deci a sat românesc al acestei vremi.

ILIE PURCARU ■

Unul reazemă cafeneaua, altul doarme cu capul pe pensia mamei, iar oraşul tinereţii lor le oferă aproape 2 000 de locuri de muncă

Zonă montană, neasemuit de frumoasă, Brasovul a grupat la poalele Tîmpei unităţi industriale dintre cele mai puternice, la care tineri sau mai virstnici din ţară vin zilnic să se angajeze. Cîştigînd după muncă, adică bine, oamenii stau un an, doi, apoi cei mai mulţi, care vin cu gînd aşezat, se stabilesc aici şi întemeiază familii. Astfel, devenirea lor se conturează tot mai mult, viaţa pe care o duc e din ce în ce mai îndestulată. Cu toate posibilităţile amintite, vrînd parcă mortiş să sublinieze că la regulă există şi excepţie, la Braşov sînt încă persoane care se sustrag de la muncă, încălcînd astfel orice normă de etică şi echitate socială. După legea nr. 25, apărută recent, aceşti consumatori în exclusivitate sînt obligaţi să se prezinte la direcţiile pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale sau la Oficiile acestora şi să ceară repartizarea în muncă. Ştiţi ceea ce fac ? Puţini. Foarte puţini.

Mariana Gaşpar are 21 de ani şi, ca o fiinţă pe care ursitoarele au desemnat-o parcă huzurului, refuză sistematic să muncească. Trăieşte şi ea, ce-i drept, dar din munca şi pensia părinţilor. Însoţită de Petre Gelfrăiger, inspector principal al Oficiului forţei de muncă Braşov, ne îndreptăm spre strada Lacurilor nr. 1. Acolo locuieşte Mariana. O scrisoare expediată de la un amic din Italia stă de două zile fixată de soţul ei, care se întîlneşte cu Mariana nu este acasă. Un vecin de la parter, binevoitor cu noi, ne dezvăluie faptul că fata e plecată în lume şi de trei luni părinţii, îndureraţi, nu ştiu nimic de dînsa. Ea, care, iubită şi răsfăţată cum nu-mi ştie să se ascundă, o dată şi-a schimbat fotografia de pe buletin şi a indus în eroare organele de control. Pînă la urmă au depistat-o totuşi şi au adus-o acasă : de la Bucureşti, de la Constanţa, de la Timişoara. Atunci părinţii au plătit o mie de lei amendă, numai ca să nu o închidă. „Ce crau să facă ?, se întreabă interlocutorul nostru ; ce părinte fiţi ponte lăsa fiica să moară şi mizeria la mînăstire ?

Ne îndreptăm către o altă adresă, la un bloc de pe bulevardul Victoriei. Aici locuieşte Eleonora Stefiriă. De aproape cinci ani se sustrage sistematic de la muncă, iar acum, la 21 de ani, încă mai tatonează, visează la o posibilă sinecură pe care n-a întîlnit-o însă. Altfel cum se poate explica faptul că din cele 15 repartiţii oferite de Oficiul forţei de muncă, Eleonorei nu i-a convenit nici una ? Ba, ca să nu greşim şi să luăm de bun ce spune ei Eleonora, a acceptat cîteva angajări la mai multe întreprinderi, dar după o zi sau două, după o săptămînă sau două a abandonat lucrul. Acum stă şi reazemă stîlpul cafenelelor, bea, cum zice o vorbă înţeleptuitoare, din paharul tatei şi-al mamei. Pentru că legea celor care dorm cu capul pe buzunarul altora este legea viscului : să sugă din seva pe care o impinq la suprafaţă rădăcinile înfipte adînc în pămînt.

Simţindu-se tot mai izolat de societate, mai îngrădit, cei care lubesţe nemuncna, în terment conventionali numit parazit, caută să racoleze alţi vinători ai banului nemuncit, să facă prozelitism. Este şi cazul lui Ene Virteţ care părăseşte şcoala, uzina, şi atrage după el alţi naivi, amatori de trîndăvie şi de aventură periculoasă : primul care intră în gaşca lui Virteţ este Vasile Şelaru, fost elev al Şcolii profesionale „Tractorul" Braşov, din satul Brusturoasa, comuna Hîngăneşti (Bacău).

— Determinat de ce lipsuri, de ce necazuri al părăsit şcoala ?, îl întreb.

Tînărul îşi freacă nelinştit mîinile, se cam jeneazâ de uniforma care-i îmbracă bine, la arestul Miliţiei municipiului Braşov, n-are încotro şi dă un răspuns : „Aveam de toate. Cîştigam 2 000 lei pe lună. ca elev, aveam cămin şi cantina asigurate contra a 350 lei şi nu aveam griji. Sincer să fiu eu am vrut să lucrez, am făcut angajarea de două ori chiar, dar Virteţ ne spunea la toţi să nu muncim decît după Anul nou, cînd avea de gînd şi el să se angajeze. Zice el, „că aşa nu mai merge" Părăsînd şcoala, Şelaru, fire neatenerâ, refractar la sfaturile bune, a început să devină un... mic şpărgător : dintr-o tutungerie sustrage zece pachete de ţigări. „N-am luat mai mult că nu mi-a trebuit". După alte cîteva zile pătrunde în magazinul Universal şi ieşe cu trei figuri sub haină. Dintr-o Alimentară îşi face rost de conserve, iar împreună cu şeful, cu Virteţ, sparg 20 (douăzeci) de vestiare, la Uzina „Tractorul", de unde iau haine şi scule. Atît ei cît şi ceilalţi doi colegi, pe care îi veţi cunoaşte mai încolo, se lasă duşi, învăluiţi de Virteţ, pînă ajung în arestul Miliţiei. Aici, în sfîrşit, îşi dau seama că fapta lor de a părăsi şcoala, de a se lua cu Virteţ, a fost un fapt necugetat, o încălcare flagrantă a normelor de convieţuire socială.

Îl întreb pe Dorian Pavel, 18 ani, din Tg. Ocna, care, dacă ar fi continuat studiile aceleiaşi şcoli, ar fi ieşit anul acesta frezor calificat :

— Profesorii tăi, diriginţele, ştiau că nu mergi la uzină ?

— Ştiau. M-au criticat, mi-au pus în vedere că mă exmatriculează şi în cele din urmă mi-au chemat părinţii la şcoală. Bineînţeles că eu le-am promis tuturor că o să mă duc la lucru, dar nu m-am dus, am tot aminat. Acum nu mai pot.

Dorian Pavel şi ca el Dragoş Guliciuc, tot elev, din Făliticeni, strada Constructorilor nr. 3, flotani în Braşov, îşi amîtă şeful, fură şi ei din vestiare, iar micile loviturl de la magazinul Universal sînt date în voie, graţie şi lucrătoarelor de aici, după cum ne mărturisesc tinerii infractori : „Dînsele, vînzătoarele, stăteau de vorbă grămadă la casă".

— Aţi fi putut să luaţi mai multe cămăşi, alte obiecte ?

— Da, dar n-am mai intrat.

Desigur, faptele tinerilor de care vorbim în ancheta de faţă nu sînt încărcate de spectacol. Ei n-au furat milioane ca alţi împricinaţi al anchetelor noastre anterioare Dar care alunecarea spre prăpastia necinstei, a infracţiunilor, degradarea morală a unor tineri care abia au sparţ coaja de calciu a vieţii, nu sînt toate acestea mai pline de spectacol şi mai grave prin urmări decît furtul unor milioane ? Iată de ce credem că vinovaţe de drumul lor razna în viaţă se fac mai întîi familiile, dar şi educatorii sub supravegherea cărora au înoercat să se formeze, colegii de muncă, maeştrii care s-au dovedit e fi mult prea departe de ei în momentele în care aceştia, poate fără să-şi dea seama, aveau ca mai mare nevoie de dînşii. Am arătat şi cu alte ocazii că viaţa parazitară duce în mod direct la infracţiune, că parazitismul constituie, după cum se ştie, o anticameră a infracţionismului. Este necesar, credem, ca orgaiizaţiile de tineret, din care unii dintre aceşti eroi debusolaţi fac parte, şcoala, să-şi intensifice acţiunile lor de educare, să nu abandoneze munca de modelare a tinerilor nici atunci cînd unii dintre aceştia pot fi etichetaţi ca „cei mai răi".

— Încadrîndu-i pe toţi acei care nu muncesc, ne spunea inginerul Stan Costea, directorul Direcţiei pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale Braşov, fenomenul infracţional va cunoaşte o simţitoare scădere. În acest sens, cu ajutorul organelor de miliţie, de tineret şi obştesti, am întocmit liste cu cei care nu prestează în mundi utilă şi-i îndrăznim într-o muncă pe măsura pregătirii şi capacităţii lor. În municipiul Braşov, personalul direcţiei noastre merge la fiecare dintre aceşti tineri şi mai virstnici, îi invităm la Comitetul cetăţenesc, unde sînt lămuriţi să opteze pentru o activitate sau alta. Drept urmare, foarte mulţi dintre ei, cu care am discutat au început să vină la Oficiul forţei de muncă şi să se angajeze. Şi avem ce să le oferim, pentru că în municipiul Braşov există la ora actuală 1850 de locuri de muncă vacante : printre ele, 113 strungari, 60 turnători, 26 frezori, 7 fochişti, şi altele. Cîştigurile care se pot realiza sînt bune şi foarte bune, aşa încît doar cei care nu vor să-şi folosească braţele nu pot duce o viaţă cinstită, bazată pe muncă.

N. GRIGORE MARAŞANU ■

Raid-anchetă realizat cu concursul Direcției circulației din cadrul Inspectoratului general al miliției

Curse clandestine și autostopiști pe post de rude

„Șeful de garaj nu știe nimic, dar mi-a spus că mă privește, dacă mă prinde miliția"

Șoseaua care duce spre Afumați, Urziceni etc. Timp splendid, de primăvară. Organele de miliție și cele de control I.T.B. nu mai prididesc. Operativ și eficace, automobile, camioane, autobuze sînt controlate fără să se producă aglomerație. Punctul de control organizat în stația I.T.B.-ului (în fața Institutului de meteorologie și hidrologie) nu deranjează circulația, pentru simplul motiv că autobuzele 50 și 55 vin din an în paște. Între timp... autoatelierul 31-B-3178, proprietatea Trustului 1 construcții-montaj, este plin ca un autobuz I.T.A. Înăuntru 10 persoane înghesuite așteaptă liniștite Urziceniul. La volan, șoferul Elsasser Mihail, pe post de „urma scapă...", care plătește 690 de lei atît pentru încărcătură, cît și pentru starea tehnică a mașinii : frîna de mînă ineficace, numărul de înmatriculare spart, semnalizarea dreapta spate defectă. Imediat după el oprește, puțin uluit de situație, „numai la asta nu mă așteptam", Lungu Mitică, conducătorul microbuzului 32-B-2885 (I.I.S. Metaloglobus), cu nouă pasageri veseli. Fotoreporterul nostru le face o fotografie colectivă, deși doi pasageri mai bruneți, cu o găină izbitor de albă în mînă, ar da o sută de lei numai să apară singuri. Lungu Mitică, departe de a le împărtăși bucuria, ne murmură confidențial : „Îmi iau și eu nevasta de la spitalul din Urziceni. Șeful de garaj nu știe nimic. Îi spusesem eu ceva, mai demult, și el mi-a zis că mă privește dacă mă prinde miliția. Gîndiți-vă și dumneavoastră..." În timp ce ne gîndim, o autosanitară (31-IF-783) aparținînd spitalului din Urziceni și condusă de un bărbat foarte amabil, Panait Lazăr, se oprește timid. În față, un pasager, „tatăl copilului pe care l-am dus la spitalul „Gh. Marinescu", iar în sapte am un coleg de serviciu". Că nu știa cum se numește colegul de serviciu ar mai fi cum ar mai fi, însă uitase și faptul că pe copilul internat îl chema Mănăilă, „tatăl" numindu-se Duță... Mai găsim o autosanitară (31-IF-224), de data aceasta încărcată sănătos cu 5 persoane care umpluseră cu noroi și multă voioșie un spațiu destinat transportului bolnavilor. Ajunși aici, se cade să menționăm două lucruri : inconștiența unor șoferi de pe salvări, care-și transformă mașinile în mijloace de transport în comun încălcînd orice reguli de igienă, precum și faptul că, totuși, oamenii din comunele învecinate au și ei dreptul să ajungă acasă fără să-și rupă hainele în autobuzele I.T.B. sau I.T.A. Și dacă I.T.A. sau I.T.B.-ul nu vin, profită ceilalți... Se lasă seară. Se lasă și ceața. Circulația, deși mai puțin intensă, se desfășoară anevoie. Prin stație sîntem anunțați că pe șoseaua Pantelimon o basculantă a trîntit doi stîlpi din beton. Ne îndreptăm acolo, cu lampa de prioritate în funcțiune. Tot prin stație aflăm că pe Calea Griviței vizibilitatea a scăzut sub 20 de metri. Intersecția Pantelimon-Cățelu. Luminată doar de farurile zecilor de mașini, mari și mici, piața din fața „Daciei-Service" pare un imens platou de filmare. Circulația este întreruptă. Tensiunea la fel. Cabluri căzute. Din cauza vibrațiilor, bena unei autobasculante de 16 tone, ROMAN-Diesel (31-B-5687, T.C.I. București) s-a cuplat singură, s-a ridicat agățînd un cablu și trăgînd doi stîlpi din beton. Un scurt bilanț. Pentru I.D.E.B., 500 de metri cablu rețea căzuți, pentru I.T.B. circulație întreruptă, trasee deviate, întîrzieri. În trei ore cei 30 de oameni de la „Intervenții-I.T.B.", conduși de Gerghe Andrei, și un echipaj asemănător de la I.D.E.B. readuc totul la normal. Se mai pune întrebarea: cine este de vină, fiindcă bietul șofer, disputat de instituțiile pomenite (I.T.B. și I.D.E.B.), și neasigurat la ADAS, nu-și propusese în ziua aceea să dărîme stîlpii. La intersecția bd. Mărășești—bd. Dimitrie Cantemir, în fața restaurantului Budapesta, unde se află un alt punct de control, nu se înregistrează nimic deosebit. Se circulă atent, cu prudență. În concluzie, o scurtă retrospectivă : mulți pasageri clandestini, starea tehnică deplorabilă a unor mașini (21-GL-3476, conducător Movileanu Neculai, autobaza Galați, stabilise chiar un mic record : mașina murdară, defecțiuni tehnice, buletinul de identitate ajuns zdreanță și de fapt anulat, persoane clandestine), autosanitare care fac transporturi ilegale, mulți, foarte mulți oameni înghețați prin stații și transportul I.T.A. și I.T.B. după ureche. Cam multe pentru o zi.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Testul conștiinței de om

Datele, pregătite cu minuțiozitate, sînt foarte clare : un om căzut aproape de mijlocul șoselei. Ceață destul de groasă. Ora se apropie de cea a înserării. Lîngă el, o servietă simplă și cioburi, o sticlă spartă probabil, și parcă și sînge. În plus — șocul unei astfel de apariții pe șosea.

Limpede este și litera legii, care prevede negru pe alb „obligația conducătorilor auto de a opri și de a da concursul într-un accident, ori de cîte ori se află în situația respectivă, deci trec pe lîngă locul unui accident", ca și, de asemenea, „obligația de a sesiza organul de miliție cel mai apropiat de locul accidentului !" Se prevăd chiar amenzi contravenționale : de la 500 la 1 500 lei, în primul caz, și de la 200 la 700 lei în cel de-al doilea, atunci cînd prevederile citate nu sînt respectate. Mai este însă necesar să subliniem că abaterea cea mai gravă cu putință — abdicarea de la condiția de om, incomensurabilă vina morală de a-ți lăsa semenul în suferință și de a întoarce capul, indiferent — nu poate fi sancționată prin nici o amendă din lume ? !

Să revenim însă la „accidentul" nostru.

Ionică, pentru ca „accidentatul" nostru să aibă totuși un nume, este de fapt un simplu manechin, împrumutat de la Fabrica de confecții de către lucrătorii din Batalionul de circulație al municipiului București. **Ionică**, simplu manechin care n-a visat niciodată o asemenea favoare, un asemenea rol, a fost îmbrăcat decent, încălțat cum trebuie, întors într-o poziție cît mai „naturală" pentru a-și susține cum se cuvine rolul și așezat aproape transversal pe asfaltul uneia dintre cele mai circulate șosele ale țării, autostrada București — Pitești, foarte aproape de intrarea în Capitală. La nici 300 de metri— un post de control. La alte cîteva sute de metri mai departe — două mașini ale miliției, alături de care lt.-colonelul Ștefan Colebaba și căpitanul Marin Iancu veghează la îndeplinirea cu succes a testului-surpriză pentru automobiliști, pentru că, desigur, de un test a fost vorba în după-amiaza zilei de sîmbătă, 5 februarie a.c.

Cele trei posturi comunică între ele prin radio. Rămîn prin apropierea lui **Ionică**, dar nu atît de aproape încît să trezească suspiciuni. Ceața s-a îngroșat, făcînd „accidentul" cu atît mai plauzibil.

Un I.M.S. cu numărul 23-B-435 scîrțîie din frîne. „Dumnezeule !, un om !" Gheorghe Alexandru, șofer la Electromontaj București, tată a trei copii, sare de la volan, își lasă mașina de-a curmezișul pe șosea, apoi începe să alerge în stînga și-n dreapta, gesticulînd și strigînd din toate puterile : „Alo, alo — opriți, aici e un om accidentat ! Opriți !" Îi explicăm despre ce este vorba, ba chiar primește și o strîngere de mînă din partea lucrătorului de miliție care mă însoțește și-l rugăm să plece. Vine „la rînd" Ilie Piciu, șofer pe un autobuz aparținînd Autobazei 3 Pitești. Frînează, trage pe dreapta. Aleargă spre **Ionică**. Îl pipăie — dar parcă tot nu-și crede ochilor. „Vai de capul meu, zice. Am încremenit la volan cînd l-am văzut ; și el era un manechin !" Dumitru Dulbastru, posesorul unei Dacii 1300, coboară de la volan aducînd cu el și soția, cei doi copii și chiar mama-soacră. „Dacă ar fi fost nevoie de ajutor, ne spune, lăsam și copiii jos, cu soția, și-l duceam pe cel lovit la spital !" Trece tot o Dacia 1300, albă, cu numărul 1-DJ-4709. Încetinește, dar nici vorbă să oprească. Mai mult, cel de pe scaunul din față, de lîngă șofer, își ridică gulerul paltonului și fularul în dreptul ochilor, să nu vadă... tragedia ! Dar frații Ion și Lucian Nica, muncitori la I.C.M.L., vor opri. La fel și Alexandru Nenciu, șofer profesionist, angajat la Autobaza 5. La fel și Stan Stanciu (I.R.P.C.I. Ilfov), Constantin Florea (I.T.A. București), Ioan Grigore și Gheorghe Sandu (I.T.A. Călători), Alexandru Manole (I.L.H. București) și așa mai departe. Cu toții par foarte speriați cînd se dau jos de la volan, fac semne altor mașini și dau fuga spre „accidentat".

N-am zăbovit prea mult. Într-o singură oră, aproximativ 150 de mașini — și deci o mulțime de oameni au fost confruntați fără voia lor cu un „accident" la prima vedere dintre cele mai grave. Au fost puși, de fapt, față în față cu propria lor conștiință. Majoritatea — și acest fapt ne-a încălzit foarte mult inimile în acea zi înghețată — au trecut cu **foarte bine** testul la care au fost supuși. Majoritatea, și am să fac totuși aici o remarcă specială pentru șoferii profesioniști, se pot privi în continuare în oglindă, dis-de-dimineață, direct în ochi. Pentru că merită pe deplin calitatea de **om**. Dar... Există din păcate și acest dar, există cu alte cuvinte și **corigenți** la examenul-surpriză pregătit de lucrătorii miliției chiar la intrarea în Capitală. Am văzut capete care s-au întors, oameni care și-au zis fără îndoială „asta nu-i treaba mea !", chiar accelerări bruște ale autovehiculelor, de parcă cei care le conduceau ar fi încercat să scape de un accident care nu le aparținea. Oamenii îmbrăcați în uniforme albastre i-au așteptat liniștiți la următoarele „posturi". O parte dintre ei, cei care doar încetiniseră pe lîngă „accidentat", s-au oprit și au anunțat milițianul de la postul de control. Unii, întrebați fiind de ce n-au acordat ajutor, au mărturisit că nu pot suporta să vadă sînge (!), alții că nu vor să-și murdărească pernele mașinii, cei mai mulți că n-au avut timp să reacționeze să se dezmeticească deci din șocul care i-a cuprins la vederea omului căzut, a lui **Ionică** dacă vreți. Ultimul „post" a avut și el recolta sa, destul de bogată. Este adevărat, o parte dintre cei opriți aici pur și simplu nu observaseră accidentul din cauza ceții, lucru evident după stupoarea citită ușor pe fața lor — dar nu puțini au fost aceia care, prinși cu musca pe căciulă, au recunoscut pur și simplu că „am văzut acolo un om, e adevărat, dar nu știam dacă era mort sau nu !" (Radu Ion, recepționer, mașină cu numărul 1-AG-8218). De asemenea, Ion Mărgărit, mecanic la Aeroportul Băneasa, cu mașina 6-B-6745, care spune textual „am văzut că mai erau vreo doi opriți lîngă el, ce era să mă mai opresc și eu ? ! Maistrul Nicolae Vaxer, de la Electrobobinaj (mașină nr. 11-B-3929) nu a reușit măcar să dea vreun răspuns, a dat pur și simplu din umeri, fiind și el cît se poate de pasibil pentru o amendă usturătoare, bineînțeles dacă n-ar fi fost vorba de un test. Mai dureros apare cazul medicului timișorean Dorel Groza (auto 2-TM-3873), care, fiind oprit la circa 500 metri de „accident", și-a oferit cu atîta întîrziere serviciile : „Aveți nevoie de ajutor ? Sînt medic, dar dacă am văzut atîta lume adunată acolo, n-am mai oprit !"...

În final, procentele diferitelor reacții în fața „accidentului" : din 150 mașini 66 au oprit imediat și au acordat ajutor 40 au redus viteza și au anunțat la postul de control, iar 44 au trecut pe lîngă **Ionică** fără a avea nici o reacție, fie pentru că nu l-au observat (în mai mică măsură), fie că au închis pentru o clipă ochii, și au trecut indiferenți pe lîngă ceea ce putea fi, de fapt, și a fost în mintea multora, corpul unui om în carne și oase, din care însă viața se scurgea cu fiecare clipă de indiferență a unora.

DUMITRU GRAUR ■

Răspunderea conducătorului de unitate (IV)

Dreptul de a încălca prevederile unei legi nu-l are nimeni!

În numărul trecut prezentam cîteva cazuri de conducători aflați în culpă față de Legea 22 din 1969 privind angajarea gestionarilor. S-ar putea argumenta, desigur, că situațiile respective constituie doar niște nedorite excepții, că sînt puține acele persoane cu funcții de conducere care, fie că nu cunosc prevederile Legii 22, fie că le încalcă cu bună știință. Fără îndoială, în general cam așa stau lucrurile. Totuși, așa excepții cum sînt, cazurile la care ne-am referit (și multe altele la care nu ne-am referit) există. Și n-ar trebui ! În primul rînd pentru că e vorba de conducători, adică de acei oameni cu o înaltă conștiință, învestiți cu calitatea de a conduce și răspunde de activitatea unui colectiv, de păstrarea și dezvoltarea patrimoniului unei unități. Iar în al doilea rînd, pentru că nimănui — cu atît mai puțin celor învestiți cu o răspundere directă — nu-i poate fi indiferent pe mîna cui intră bunurile societății, cine se îngrijește de soarta lor, cum sînt gospodărite acestea.

Și atunci de ce să nu spunem că, fără a atinge proporții îngrijorătoare, numărul acestor... excepții este mare, prea mare chiar ? Datele oferite de un sondaj, pe această linie, efectuat la finele anului expirat, ne par edificatoare în acest sens. Iată, de pildă, numai în județul Prahova s-a constatat că un număr de 30 de persoane funcționau ca gestionari, deși aveau antecedente penale sau erau în curs de urmărire penală, 51 de gestionari au fost găsiți neverificați la cazierul judiciar, alți 26, cu toate că au avut repetate lipsuri în gestiune, continuau să fie menținuți în funcție, 16 se aflau angajați pe alte posturi, dar conduceau practic gestiuni, în sfîrșit, în 3 situații persoane cu antecedente penale manipulau în fapt bunurile, care, scriptic, erau încredințate soților lor.

După un sumar calcul, ajungem la concluzia că numai la nivelul unui județ, în 125 de cazuri legea a fost încălcată, și asta, într-un fel sau altul, cu știrea, prin neglijența sau ignoranța unor conducători. În mod logic și firesc, fără a mai vorbi de obligația ce o are, fiecare șef de unitate trebuie să fie interesat în cea mai mare măsură de felul în care sînt gestionate bunurile unității sale, să vegheze ca în posturile de gestionari să nu pătrundă elemente necinstite, iar dacă acestea au pătruns să ia grabnic măsuri de înlăturare a acestora din posturile respective și de recuperare a pagubelor.

Este cu atît mai mult de datoria lor să procedeze așa, cu cît Legea 22, urmărind întărirea răspunderii conducătorilor de organizații socialiste, prevede că ei vor răspunde integral și solidar cu gestionarul care a cauzat paguba, dacă acesta a fost angajat, trecut sau menținut în funcție fără respectarea condițiilor de vîrstă, studii și stagiu și a prevederilor referitoare la antecedențele penale. Și totuși...

În cadrul complexului C.F.R. Ploiești, la data sondajului erau menținuți în funcții de gestionari Nichifor Dumitru și Sirmachi Ion, ambii cu antecedente penale. Împotriva lui Dogaru Aurel, gestionar la magazia numărul 1 a Gostatului Ploiești, a început urmărirea penală încă în aprilie 1974, iar în septembrie 1976 acesta a fost condamnat la 6 luni închisoare. Unde credeți că lucra Dogaru în luna octombrie 1976 ? Bineînțeles, la magazia numărul 1, ca gestionar ! Și împotriva lui Cariga Gheorghe, șef de depozit la Fabrica de produse lactate Tecuci, s-a început urmărirea penală pentru infracțiunile de vînzare direct din depozit, înșelăciune în dauna avutului obștesc și fals, infracțiuni care n-au fost suficiente pentru a-i îngrijora pe tovarășii din conducerea fabricii de lactate, care l-au menținut pe Cariga în funcție pînă la intervenția miliției.

În fața unor asemenea exemple simțim nevoia să-i întrebăm pe conducătorii unităților amintite și pe alții care procedează asemenea lor : „Tovarăși conducători, ați auzit cumva dumneavoastră că datorați o anumită răspundere pentru funcția pe care o dețineți ? Vi s-a vorbit vreodată despre caracterul obligatoriu al legilor statului nostru ? Dar despre datoria de a controla și a cunoaște ce se întîmplă în subordinea dumneavoastră, cu oamenii dumneavoastră ?"

Am mai vorbit despre conducători de unitate care încalcă cu bună știință prevederile Legii 22 din 1969. După noi, găsim firesc ca atunci cînd conducerea unei unități descoperă că un gestionar este slab pregătit, dovedește neglijență, fură sau înșală, aducînd în acest fel prejudicii patrimoniului unității respective, prima măsură pe care trebuie să o ia este aceea de a-i lua bunurile de pe mînă, de a-l îndepărta de gestiune. Dealtfel și Legea 22 prevede o asemenea obligație și a nu proceda corespunzător înseamnă a contraveni acesteia. Iată cum procedează conducerea I.C.S. Mărfuri industriale Tîrgoviște. La verificarea, în martie 1976, a gestiunii deținute de Niță Gheorghița la unitatea Uniforme școlare, se constată o lipsă de 11 936 lei. Măsuri luate de conducere ? Nici una ! Gestionara a rămas pe loc. În luna iulie se efectuează o altă verificare și este găsită o nouă lipsă în gestiune, de această dată de 6 500 lei. Și iată că, în sfîrșit, tovarășii din conducerea I.C.S. Mărfuri industriale se conving că lucrurile nu stau tocmai bine cu Niță Gheorghița și trec la măsuri. Drept urmare, acesteia îi este luată gestiunea de la „Uniforme" și... i se încredințează gestiunea altei unități ! Trebuie să recunoaștem că un asemenea procedeu întrece toate așteptările. Ba depășește chiar și nivelul „lipsei de răspundere", în limitele căreia dorim să ne menținem cu rîndurile de față.

În etapa actuală de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, apărarea avutului obștesc are o însemnătate deosebită și ea se află în sarcina tuturor membrilor societății. Îndeplinirea acestei înalte îndatoriri civice presupune, într-o mare măsură, și mai multă grijă pentru organizarea gestionării bunurilor proprietate socialistă, angajarea unor gestionari calificați, cinstiți, cu simț gospodăresc, întărirea sistemului de răspundere materială și de garanții. Un rol însemnat în acest sens revine, așa cum am mai spus-o, conducătorilor de unități. Cazurile de încălcare a legii, înserate în rîndurile de față — chiar și numai acestea — ne arată că mai sînt încă destui aceia care nu-și fac datoria, care nu fac totul pentru a apăra și dezvolta avutul obștesc. Or, obligația lor este să și-o facă. O cere calitatea de conducător pe care o au, o cer legile țării, o cerem noi toți.

VALERIU RÂMNICEANU ■
IOAN CHILOM ■

Hoții de mașini

(sau ce se poate afla în intervalul scurs între un apel telefonic și finalizarea unui sinistru produs de o... candelă).

...marți 8 februarie, dimineața, ora 8,30; biroul locotenent-colonelului Ovidiu Crețu (încăpere simplă : un birou, două fotolii modeste, o masă rotundă, un dulap de fier, un cuier și mai multe telefoane zbîrnîind simultan), de la I.M.B. 2 — București ; discutăm despre un anumit aspect al stării infracționale — mai exact, despre cei care fură, sau li se fură, din mașini ; din punct de vedere delincvențional, furtul diverselor obiecte din autoturisme reprezintă **marea majoritate** a totalității infracțiunilor semnalate aici. Sintem întrerupți : pe șoseaua Prisiop, la numărul 12, a izbucnit un incendiu. O. C. dispune plecarea imediată a unui echipaj al miliției („pompierii sînt anunțați, firește, primii, ei ne anunță imediat pe noi, ei, pompierii, rezolvă, ca să zic așa, focul — noi, miliția, restul, adică : cum, de ce, sau cine a provocat acest incendiu"). Revenim la discuția noastră și, iată, aflu :

. . . . . .

5 octombrie 1976 : inginerul Alexandru Prăjescu, de la Întreprinderea de drumuri și poduri din cadrul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor își parchează „Dacia 1300" (culoare albastră, număr de înmatriculare 10-B-312) pe șoseaua Kiseleff, la circa 70 metri de Parcul Herăstrău, în apropierea intrării ce duce la restaurantul „Mioriță" ; după ce asigură mașina, intră în parc împreună cu fiul său Adrian, în vîrstă de 8 ani ; la întoarcere — în jurul orei 19,30 — constată, vizibil, că mașina a fost forțată. Obiecte lipsă : o geantă neagră tip „Diplomat" în care se aflau o copie xerox după certificatul de înmatriculare al mașinii, un stilou „Skater" de culoare galbenă, diferite documente privind probleme de serviciu, încă un stilou, „Golden Star", sustras de data asta din ghiozdanul copilului etc.

În exact același interval de timp, plutonierul Nicolae Dincă — aflat în zonă, însoțit de un cîine polițist — observă cîteva clipe mișcare a doi indivizi aflați în apropierea autoturismului în cauză ; ajutat de un cetățean aflat în apropiere, el reușește să-i rețină pe infractori : Ioan Rotaru, elev, și Vasile Băroiu, mecanic auto ; ambii din comuna Otopeni, ambii avînd frumoasa (dar aici tristă) vîrstă de... 17 ani.

„Cînd păgubașul a venit la noi cu reclamația, cei doi se aflau în cercetări... !"

Noaptea din 25 către 26 octombrie 1976 : George Stancu, zis „Gelu" (strada Cuza Vodă 97, sector 5, București), este prins în flagrant delict de către sergentul major Ion Dincă, în zona hotelului „Parc" ; din cercetările ulterioare reiese că a mai spart 4 autoturisme ; mai fusese condamnat pentru furt de bani și acte. **Avea 18 ani.**

„Spuneți-mi, tovarășe locotenent-colonel, **sînt** oamenii ăștia ?"

„Cei mai mulți sînt oameni fără ocupație, iar cei mai mulți dintre cei mai mulți provin din familii dezorganizate... Este trist, mai ales, că sînt tineri, mda... ! Personal, socotesc că fiecare infractor e, într-un fel, un bolnav psihic. Dar „boala" asta a lui are niște cauze, determinate de un mediu anume sau de niște „prieteni"... Am întîlnit, dimpotrivă, cazuri în care chiar părintele infractorului — și vă rog să subliniați acest lucru — ne-a venit în ajutor..."

„De pildă ?"

...În noaptea de 1 către 2 februarie a.c., sergentul major Ștefan Marin, fiind de serviciu în zona hotelurilor „Parc" și „Turist", aude zgomot de geamuri sparte ; vede doi indivizi fugind din imediata apropiere a două mașini frigorifice de tip T.I.R. staționînd în parcare. Unul dintre ei o apucă spre pasajul cel nou construit sub calea ferată București — Constanța. S. M. îi iese brusc în față, punîndu-i pistolul în piept („Sînt chiar periculoși, pot deveni violenți acești oameni ! ? !" ; „Înghesuiți fiind, nu ezită să scoată cuțitul !"). Este dus la recepția hotelului și identificat : Traian Mihalache, 23 ani, domiciliat în strada Brichetei nr. 7, sector 3 ; zis „Bebe". Este ora 3.

În aceeași zi, la ora 18,30, este identificat cel de-al doilea infractor (căci s-au dovedit a fi trei în cele din urmă) : George Nedelcu, 20 ani, strada Văliug nr. 2, sector 1. Zis „Șoricarul"...

Cel de-al treilea — și cel mai periculos, fiind totodată și șeful grupului — Mihail Popescu, 20 ani, strada Ion Țăranu nr. 3, sector 6, cu antecedente penale pentru furt din autoturisme și condamnat la trei ani, grațiat apoi — avînd o concubină și 2 copii — individ periculos, este ridicat de la domiciliu în seara zilei a doua. Mimează disperare, panică, se lovește cu capul de toți pereții — fusese sculat din pat — în cele din urmă își recunoaște culpa.

În urma cercetărilor — care continuă — se apreciază că grupul celor trei a „operat" într-un număr de 9 mașini. Obiectele furate sînt găsite (mare i-a fost mirarea inginerului Marin Ionescu de pildă, domiciliat în strada Ing. Sandu Aldea nr. 79, sector 1, cînd, venind la circa de miliție pentru a-și reclama o haină de blană, furată din autoturism, a găsit-o în cuierul de care pomeneam mai sus !).

În anul care a trecut, furturile din mașini s-au cifrat la circa 200, hoții însă nu au avut însă nici o șansă... Au fost descoperiți. Chiar și folosind, în anumite cazuri, metode diabolice".

„Ca de pildă... ?"

...pe la sfîrșitul lui noiembrie anul trecut, tînărul Gheorghe Mirea, în vîrstă de 19 ani, mecanic la rotativa tipografiei în care se scoate „Informația Bucureștiului", este invitat la I.M.B. 2, pentru a da relații în legătură cu împrejurările în care s-a comis un furt dintr-un autoturism ; obiectul — un casetofon („cu predilecție, obiectele sustrase sînt casetofoane, umbrele și mape „Diplomat"). Convinse fiind că G. M. este autorul furtului — figura, dealtfel, și pe un bon de eliberare din penitenciar după o lună de detenție —, organele de miliție constată cu stupoare (la fel ca și tînărul în cauză, dealtfel un muncitor de treabă, respectat și cunoscut la locul de muncă) adevărul : fapta aparține unui anume Florea Albu, văr cu Mirea, tot de 19 ani și avînd de asemenea domiciliul în comuna Sfințești, Teleorman — ca și primul — fără ocupație, prins întîmplător în Gara de Nord și declarînd organelor în drept că și-a pierdut buletinul și că este... celălalt.

„Sînt, totuși, extraordinar de tineri acești oameni !"

„Sînt, da, și v-am spus-o, și v-o repet : **parazitismul,** această plagă cu care avem de furcă, dezorganizarea unor familii, la fel, cît și **indolența** unor proprietari de autoturisme — de a parca aiurea, lăsînd cheia în broască etc. — acestea stau la baza unor astfel de stări de fapt, acești tineri sînt, poate, delincvenți „în nuce", tentațiile sînt uneori mari, sînt lăsate în mașină obiecte de valoare la vedere !... Mai ales în sectorul nostru, care are așazise „zone de interes". Cum ar fi : hotel „Parc", pădurea Băneasa, Muzeul Satului, localurile situate în jurul marilor lacuri ale Capitalei etc. Oare ar fi chiar atît de greu să se înființeze, aici, parcaje cu plată ?"

...marți 8 februarie, dimineața, ora 10,30 ; într-o altă încăpere a I.M.B. 2 sînt înșirate pe o masă diverse obiecte furate din autoturisme și recuperate de către organele de miliție : casetofoane, benzi, haine, țigări, lanterne, ceasuri, observ chiar și o oglindă frontală de medic oculist ?), servicte, o pereche de mănuși uzate — mă rog, un întreg bazar. Sînt aduși spre confruntare doi dintre membrii „echipei celor trei", de care am pomenit mai sus : „Bebe" și Gigi-„Șoricarul" — doi tineri pictoși, îmbrăcați cumsecade, aș zice chiar modern, în costum, cu pantaloni evazați ; avînd în priviri spaimă. Spaimă nu de ce se petrece cu ei — sînt tratați mai mult decît omenește, aș spune chiar cu o deosebită grijă, firesc, sînt tineri, poate că drumul pe care au apucat-o nu este cel din urmă ! — spaimă însă față de împrejurarea în care au ajuns : aceea nu de a rînji satisfăcuți că au reușit să facă un rău unui semen de-al lor, ci, dimpotrivă, spaima că trăiesc și acum răul, răul detenției, răul pe care și l-au făcut ei înșiși... Scriitorul N.D. — unul dintre cei păgubiți, a cărui servietă furată și recuperată apoi de către organele de miliție se află aici, desfăcută, printre celelalte obiecte care își așteaptă proprietarul — îi roagă pe acești băieți, îi **imploră,** să-i spună unde se află un caiet cu scoarțe roșii, și care se găsea în servieta asta, în momentul furtului; un caiet cu scoarțe roșii în care sînt însemnate, cu migală, notările sale destinate unei cărți destinate tiparului. Aduși pe rînd la confruntare, cei doi privesc cu un fel de jale servieta în care, acum, se află diverse obiecte, numai caietul acela nu. Aproape că te cuprinde mila văzîndu-i, cînd din colț în colț, aruncînd vina unul asupra celuilalt, pe rînd ; o milă crîncenă, ar putea fi, știu eu ?, niște rude ale tale, sau niște prieteni, cu care să ai plăcerea de a sta la o masă, sau, știu și eu, să-i recomanzi cuiva să-i ajute într-o treabă oarecare... Scriitorul N. D., redactor șef al unei publicații centrale, îi **roagă** în continuare să-i spună **ce au făcut cu caietul acela,** înțelege că poate l-au aruncat — nu era un obiect de preț, vandabil ! — bun, dar unde l-au aruncat ? În acel caiet se află munca sa de doi ani de zile, lor, celor doi tineri nu le poate folosi la nimic, pentru ei nu are nici o valoare un astfel de manuscris, dar pentru el... ? !

Răspunsul e același, stereotip : nu știu, nu cunosc, eu n-am... vă rog să mă credeți că... NU ȘTIU !

Și dintr-o dată, mila față de astfel de oameni — mila față de acești tineri frumușei și bine hrăniți — se transformă în silă, în furie tăcută, adîncă. În silă ! Pentru că ceea ce au făcut ei — chiar și printr-o, deloc tolerabilă, inconștiență — nu se poate numi altfel decît **nemernicie** !

. . . . . .

Ora 11,30 : locotenent-colonelul Ovidiu Crețu este înștiințat telefonic că incendiul din șoseaua Prisiop a fost stins ; cauza : un copil de cîțiva ani, nesupravegheat, a aprins o hîrtie de la flacăra candelei; din fericire, nu a devenit „îngeraș".

Rezultat : trei familii au rămas fără locuință. Sînt declarate familii sinistrate.

HORIA PATRAȘCU ■

Între clasic și baroc (XIV)

Rubens
Zeii au căpătat un trup

2

Există, așadar, zeița care la Botticelli a căpătat o inimă și zeii care la Rubens au căpătat un trup. Și sînt convins că acești pictori au dreptate numai împreună. Deși, poate că ezitările nu obțin niciodată altceva decît o aminare.

În **Adam și Eva în paradisul terestru** pictat în colaborare cu Jan Bruegel, ultimul a pictat păsările și animalele în vreme ce Rubens a pictat trupurile celor doi oameni. Această împărțire nu era întîmplătoare, Rubens fiind pictorul cel mai potrivit pentru a-i introduce pe Adam și Eva în paradis în atitudine de stăpîni. Ei nu se tem că vor fi izgoniți, căci trupurile lor nu recunosc nici o instanță divină care să le judece. Și, în măsura în care un astfel de gînd nu pare un simplu paradox, am putea spune că Adam și Eva și-au obținut această indiferență nu atît prin ceea ce îi leagă de viață, cît prin ceea ce îi desparte de moarte; nu sînt grăbiți să afle ce este de partea luminii în jurul lor, dar se consideră în dreptul lor firesc pe un pămînt plin de fructe și sub un cer gol; nu se tem că vreun zeu i-ar putea spiona și învinovăți că se simt stăpînii incontestabili ai acestui peisaj, deoarece barocul i-a învățat să refuze umilința pe un drum care se anunță plin de dificultăți.

Da, Rubens înfruntă în pictura sa moartea dintr-un punct unde culoarea triumfă asupra întrebărilor. În fața nudurilor sale n-am fi înclinați să-l credem pe Unamuno că omul este un animal afectiv. Ele trăiesc fără mari emoții, cu toate că nimeni nu le mai vorbește despre nemurire; știu că într-o zi vor pieri, însă acum sînt frumoase și vor să fie admirate.

Desigur, frumoase în sensul barocului. Dacă ochiul nostru s-a obișnuit s-o admire pe Venus la Botticelli și la Tițian, vom fi surprinși privind **Judecata lui Paris.**

Mai întîi, Paris nu e nici pe departe frumosul Paris din legendă. Aici el e un păstor flamand, cu picioare puternice de docher, care nici nu privește spre cele trei zeițe. Ține mărul în mînă și se uită în gol. Ce gînd îl preocupă ? Pare să spună că n-are cui să dea mărul, căci nici una dintre cele trei zeițe nu e frumoasă în înțelesul rămas de la greci. Și, fără îndoială, Paris cel din legendă n-ar fi ales pe nici una dintre zeițele pictate de Rubens. Ele au forme pline, obișnuite în nudurile acestui pictor homeric la care trupul pare să cîștige o victorie trufașă asupra psihologiei; aceeași voluptate de a poza, care împinge pictura în teatru, și aceeași convingere că viața e singurul paradis posibil.

Cel puțin așa îmi explic aerul cu care cele trei zeițe așteaptă judecata lui Paris. Ele au întors spatele Olimpului, renunțînd la vanitatea lor divină. Singura frumusețe pe care o rîvnesc este una umană; și încă o frumusețe barocă. Dacă ar părăsi peisajul pictat pentru ele, n-ar ști unde să se ducă. În afara lui nu există nimic, și dacă ar fi să se teamă de ceva, zeițele lui. Rubens ar trebui să se teamă de nemurire, de un om care le-ar judeca și le-ar izgoni de pe pămînt, obligîndu-le să se întoarcă într-un cer pustiu. Tabloul acesta de mici dimensiuni e semnificativ pentru o artă care nu se rezumă să-i coboare pe zei din Olimp, ci îi învață că nu vor simți frumusețea lumii decît într-un trup muritor. Rubens caută gloria umanului nu în ceea ce evită pulsul sîngelui și bucuria. El nu vrea să ridice piramide, ci să exalte ceea ce e viu. Nimeni nu dorește aici să stringă în brațe umbre. Și nimeni nu-și mai face iluzii, cu excepția celor ce nu presupun neapărat un zbucium ascuns.

Ceea ce lipsește acestor trupuri în comparație cu cele ale lui Michelangelo este eroismul. Ele nu obțin nici o victorie împotrivă suferinței pentru că nu știu să iubească pînă la suferință și nu cunosc lupta. Heracles în loc să se bată pentru puritate, umblă, la Rubens, beat. Iar zeițele au de obicei brațele pline de darurile pămîntului. Chiar sfîntul Hieronymus are un trup bine hrănit. Și asceza în deșert nu e deloc dorința sa.

Dar Paris e și el un personaj baroc și, firește, alegerea sa se va desfășura după regulile barocului. Judecata frumuseții se bazează acum pe alte criterii, Afrodita din Cnid n-ar avea șansa să primească mărul din partea acestui păstor flamand, în schimb, în ciuda aerului său absent, el se va decide probabil pentru una din cele trei zeițe din fața sa care preferă pămîntul în locul cerului.

Recunoaștem aici un orgoliu. Orgoliul de a așeza în centrul lumii trupul uman, fără a-l transforma în statuie și fără a-l sili să surîdă. Pe scurt, Rubens nu se mulțumește să umanizeze Olimpul, ci îi face pe zei inutili; singurul lor adevăr e un adevăr care moare. Și astfel asistăm la o victorie a umanului obținută cu alte mijloace. Grecii au pus zeițele să ceară unui om să decidă în privința frumuseții lor și iată că barocul nu mai e dispus să discute despre frumusețe decît după ce ele s-au transformat în femei.

Rămîne însă nostalgia luminii pe care o înlăturat-o culoarea. Pentru cineva care vrea să creadă cu orice preț într-o fericire ce nu evită întrebările și care, depărtîndu-se de echilibrul înțelepciunii eline, n-a încetat totuși să-l invidieze, e greu să-l urmeze pînă la capăt pe Rubens. Undeva, melancoliile se revoltă împotriva acestei singurătăți somptuoase și inima își cere drepturile. Mai ales că dintre toate legendele, cea despre firul Ariadnei e, poate, cea mai necesară și dragostea nu e totdeauna aproape. Dragostea, un cuvînt care sîngerează în mine mereu.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica filmului

Africa express

Un bun prieten mi-a spus într-o zi, mai demult, în nu mai știu ce împrejurare : „Domnule, eu cînd eram mic mi-am dorit o trotinetă, mi-am dorit-o din suflet, dar nu s-a putut, erau anii de imediat după război, o trotinetă era un lux chiar și pentru odrasla unei familii mai bune... ! Au trecut anii, am mai crescut, trotineta puteau să mi-o iau și mie, dar eu nu mai vroiam trotinetă, vroiam bicicletă de acum ; bicicletă însă, firește, încă nu se putea... ! Pe la vreo 15 ani s-ar fi putut să-mi cumpere bicicletă, eu vroiam însă motocicletă de data asta... Apoi, cînd puteam să-mi cumpăr motocicletă, nu mi-a mai trebuit nici asta : visam o mașină... ! Astăzi, iată, aș putea să-mi cumpăr o mașină dar... **nu mai am chef !**"

Mi-am amintit aceste cuvinte în urma vizionării filmului „AFRICA EXPRESS", coproducție Italia—R.F.G. Și mi-am mai amintit de ceva : în acei ani de după război — copii, la rîndul meu, fiind — am descoperit, uimit și înfrigurat, AVENTURA, citind cu nesaț fascicolele, pe atunci la modă (din care lectură, susțin și astăzi, am căpătat primele și cele mai solide cunoștințe de geografie și zoologie) ; recent am avut ocazia să descopăr într-un pod o astfel de învechită broșură și am răsfoit-o cu un fel de nostalgie a unor ani definitiv pierduți, încercînd să-i readuc savoarea de altădată. Rezultatul a fost sinistru : am rămas cutremurat de stupizenia, de imbecilitatea textului care mă fermecase altădată.

De ce înșir toate astea? Pentru că filmul la care mă refer — așa-zis film de aventuri ! — nu este decît un nenorocit de surogat, oferit, nu știm în ce scop, tineretului **de astăzi.** O peliculă super, imbecil de comercială (nu am nimic împotriva filmului comercial, cu condiția să fie făcut cu meserie și mai ales cu bun simț !), este o „trotinetă" încercînd a fi virită pe gît unui om care umblă de mult „cu mașina" ; este, mai ales, un mare semn de întrebare : oare cît, și mai ales **cîte** astfel de pseudoproducții pot înghiți, spre redare cele cîteva zeci de metri pătrați de pînză albă, imaculată, ai unui ecran ?!

Tineretul face coadă la acest film (atenție ! — el este dornic să vadă filme de aventuri, este firesc — ce i se oferă însă ?) în care Giuliano Gemma și Ursula Andress, profitînd de un veritabil „safari" oferit de casele producătoare în schimbul faptului că se lasă filmați, se preumblă — ca să folosesc un termen cît de cît adecvat — printr-o Africă imprecisă istoricește, cu oameni aparent cumsecade dar ridiculi (din nou, ATENȚIE ! — cum se mai poate vorbi, în zilele noastre, despre Africa, acest atît de încercat continent, atît de revoluționar și prezent în contemporaneitate, la maniera unor ilustrații de cărți de tristă amintire, sau a unor reclame gen „crema Gladys" ? !), el împărțind dreptate cu pumnul, ea oferindu-și splendorile trupului alături de teribile lovituri de karate, ambii încurcați în țițele unui pretext narativ gen harababură, în care spionajul — sau contraspionajul, cine mai înțelege ? ! — **modern** strică liniștea, plastica, obiceiurile și, dacă vreți, religia unor băștinași veniți parcă de pe altă planetă.

Dacă n-ar fi, pe alocuri, numai naiv, dar și periculos prin cultul violenței gratuite pe care îl cultivă — aș zice că filmul e numai trist. Adică trist, pentru că, oricum, în el s-au investit niște forțe artistice de mai mic sau mai mare rang. Lucrurile nestînd însă așa, mă încearcă senzația de revoltă : revoltă față de faptul că trebuie să înghițim și astfel de pelicule. Mă mai liniștește replica unui tînc cam neras, din public, care odată ieșit afară, la aer curat, a aruncat o replică ciudată, aproape ermetică, rezumînd, în mintea lui și cu mijloacele intelectuale de care dispune, întreaga „cheie" a filmului. Replica suna cam așa : „Măi, acosta... ca să fiu sincer filmul e slab, da' actrița face toți banii... !!"

HORIA PATRAȘCU ■

Cronica spectacolelor

Dor de Sinziana și Pepelea

Întîi a fost blînda bucurie a reîntîlnirii cu **George Mihail Zamfirescu.** De data aceasta într-o ipostază întrucîtva mai puțin cunoscută : aceea de autor de piese pentru copii. **Sfîrlă Năzdrăvanul** — într-o versiune scenică de **Gabriela Zamfirescu** — te obligă să mai descoperi o dată, să mai recunoști o dată : Doamne, cît de frumos a iubit omul ăsta teatrul !

Apoi a fost spectacolul. Un spectacol nici mai mult, nici mai puțin decît plăcut. Și regizorul **Nicolae Frunzetti,** și scenografa **Eva Șorban,** și actorii, și semnatarul partiturii muzicale, **Edmond Deda** s-au dovedit artiști cu bun-simț.

Pentru că, urmărind peripețiile lui Sfîrlă și Prichindel, am văzut că putem să ne purtăm respectuos cu poveștile noastre fără să-i dezamăgim pe spectatorii născuți în ultimul deceniu. Sigur, exemplul de pe scena **Teatrului „Ion Creangă"** nu este exploziv — spectacolul cu „Sfîrlă" nu-i decît o feerie de buzunar, o feerie montată cu grijă față de exigențele serviciului de contabilitate al teatrului — dar tocmai de aceea are putere probantă. O, de-ar vedea-o și de-ar înțelege **cei care au îmbolnăvit de stilizare și modernism spectacolele pentru copii** că Tartacot, Strîmbă-Lemne, Sfarmă-Piatră, Lupul, Gerilă ori Setilă nu trebuie înlăturați de dragul automatizării, ciberneticii, ori astrotehnicii, de dragul lor ori din snobism față de ele !

Mi-amintesc, cu mulți ani în urmă, că după ce din pricina vîrstei profesorul și regizorul **Manole Foca** a părăsit conducerea Teatrului de păpuși din Iași, s-a pășit la o — chipurile ! — scuturare de praf a repertoriului cel vechi și a concepțiilor celor vechi de montare a unui spectacol. Au apărut păpuși cu capete triunghiulare și cățel cu trupuri din țeluri de somieră. Numai că modernismul ăsta a cam nedumerit pe copiii-spectatori. Și a fost invitat, nu regizorul, ci acel mare spirit animator al micului teatru leșean — iar l-am numit pe Manole Foca — și acesta a montat — nu cuminte, ci clasic și cuceritor — a montat iar un basm de Creangă. Și copiii au redevenit spectatori entuziaști.

Îmi place, făcînd de-al dracului o comparație super-tehnică, să reiev că la Teatrul „Ion Creangă" din București există o mică bombă atomică, dar tin să adaug că ea e om, actriță și se numește **Genoveva Preda.** Iar cea mai frumoasă povestire științifico-fantistică, cred eu, este aceea despre bucuria unui pămîntean ajuns pe-o altă planetă, care reușește să-și vadă visul cu ochii : într-o dimineață, lîngă casa lui, a apărut o unduioasă pată verde ; ogorul său de grîu rodise.

Într-un basm cu frumoasă și intrinsecă gîndire țărănească poți înlocui un porc cu un robot. Dar atunci, probabil, și unei porcării influențate de tehnică trebuie să-i spui robotărie. Dacă nu avem puterea lui Creangă sau Ispirescu, dacă nu reușim să facem povești contemporane, moderne de la un cap la altul, atunci s-avem decența să nu le stricăm, să nu le pervertim pe cele vechi, dar rotunde, întregi din naștere. Uneori ne-am purtat prostește și cu istoriile istoriei noastre ; dar slăbiciunile acelea nu ne îngăduie s-o facem și cu poveștile literaturii noastre. Oglinda fermecată să rămînă ceea ce a fost : o frumoasă metaforă ; iar televizorul să rămînă ceea ce este : un produs de larg consum. „Sfîrlă" de la „Creangă" dovedește că încă are căutare, că încă face bine sufletului nostru — de șoim, de pionier, sau chiar de bunic — feeria basmului românesc.

NELU IONESCU ■

Cartea de artă

Un volum monumental într-o ediție revăzută

Editura Meridiane a scos, spre finele anului trecut, un volum monumental, care, urmînd unor tomuri mari despre pictura țărănească pe sticlă și frescele mînăstirilor moldovene, ne dă idee de unele planuri foarte ambițioase ale instituției. **Pictura românească** este o lucrare colectivă cu patru secțiuni și patru autori (Vasile Drăguț, Vasile Florea, Dan Grigorescu, Marin Mihalache) ce toarnă, de fapt, materia unui dicționar ilustrat din 1970 **(Pictura românească în 1111 imagini)** în tipare noi. Intervențiile pe textul vechi, cu excepția secțiunii ultime — **Pictura contemporană** — sînt neînsemnate. Dacă scriem acum despre o ediție revăzută ca de un lucru nou este pentru că lista ilustrațiilor — foarte importantă într-o istorie a artei — e alta și ea arată, mai ales la pictorii de azi, un punct de vedere sensibil prelucrat. Într-o astfel de carte numărul reproducerilor, mărimea lor, faptul că sînt alb-negru sau color, toate vorbesc de importanța pe care autorul o acordă unui anume moment sau unei anume opere. Trebuie spus limpede că realizarea unei cărți care tinde la o sinteză a valorilor picturii românești este o întreprindere dificilă și că puțini autori se încumetă la aceasta. Mai trebuie spus că formula aleasă poate fi comentată în mai multe feluri, cu simpatie sau apăsat critic, dar că, peste toate observațiile ce se pot formula, impresia generală e pozitivă. Avem de-a face cu o tipăritură somptuoasă, a cărei consultare e utilă, îndeosebi pentru cuprinsul primelor trei părți. Ea îi mulțumește deplin pe amatorul de carte frumoasă și-i dă o înțelegere superioară a ceea ce a fost și este fapt de valoare în domeniu. În ce privește criteriile capitolului semnat de Marin Mihalache, unele observații se impun, chiar dacă presupunem o parte din complicațiile ce stau în fața unui istoric de artă al epocii contemporane. Marin Mihalache are sarcina delicată de a găsi cuvîntul potrivit în fața unor opere de toată mîna, de a afla o formulă capabilă să mulțumească întreaga obște a pictorilor. Cum artiștii sînt oameni cu mult orgoliu, munca criticului e infinit de grea. Cine scrie despre situația artei în ultimele decenii trebuie să pornească la lucru cu temeiul unor criterii științifice, cu adevărat edificatoare în ce privește locul unei opere în sistem și calitatea ei. Or, Marin Mihalache operează aici într-un chip cam bizar. El împarte pictura românească de azi în două : pictura bărbaților și pictura femeilor. Apoi, iarăși în două : artiști din Capitală, artiști din provincie. Procedînd astfel, avem în prim plan — cu text și reproduceri — pictori fără importanță și în planul doi pictori cu operă viguroasă și originală. Un exemplu : Silvia Grosu Jelescu, o pictoriță de condiție modestă, e onorată cu toată atenția în paginile dedicate „picturii feminine", iar Horia Bernea și Teodor Moraru abia primesc cîteva rînduri, aproximative, fără nuanță. Dealtfel, o seamă de artiști tineri care s-au remarcat cu prisosință, promovînd o imagine foarte proaspătă sînt citați, numărați alfabetic spre sfîrșitul cărții. Într-un fel ce nu spune absolut nimic despre contribuția lor și nu aduce aici un plus de interes cărții. Cum volumul urmează să apară și în limbi străine, socotim oportună adăugirea cîtorva pagini care să discute condiția artei acestora și deschiderea ei spre noutate.

TUDOR OCTAVIAN ■

Desen de SIMONA POP ■

BENONE SINULESCU

„Eu obișnuiesc să caut muzica populară la adevăratele ei izvoare"

— Este duminică, 23 ianuarie 1977. Te găsesc, Benone Sinulescu, ca de obicei, singur, într-un obișnuit apartament de bloc, ocupat cu privitul unor fotografii. Amintiri ?

— În Olanda și Danemarca am văzut teribil de emoționat ansambluri de muzică populară românească. În Olanda este Ansamblul „Băluța". Au costume românești autentice. Au fost în România. Dacă ei au o suită de dansuri din Oaș e pentru că au fost acolo și le-au realizat. Practic, au cuprins toate zonele folclorice ale României. Costume lucrate de mînă, nu de mașină. În Suedia, în fiecare mare oraș este un ansamblu de dans românesc. La Stockholm, la Teatrul de vară, am observat lucruri asemănătoare. Este, repet, deosebit de emoționant.

— Observ pe această masă și îndrumătorul cultural.

— Te așteptam și de aceea este aici. Este un articol în numărul 11/1976 care mi-a produs multă amărăciune. C. Catrina din Brașov scrie despre mine în felul următor : „...Ușor de bănuit superficialitatea unui asemenea punct de vedere, periculos mai ales cînd apare la cel care minuiește într-un fel gustul și preferințele publicului. Ascultîndu-l pe violonistul Ion Drăgoi, la Craiova, în zilele Festivalului-concurs „Maria Tănase", m-am entuziasmat și eu de ploaia de aplauze și atîtea rechemări în scenă acordate artistului. Am înregistrat atunci cum lăuta, acompaniată de o formulă redusă de instrumente, a răscolit sala și cum Benone Sinulescu își meșterea poate îngrijorat stația cu reverberație pentru un fîrav cîntec popular..." „Firavul" cîntec popular pe care voi, cei din cenaclu, și numerosul vostru public l-au ascultat cu emoție a însemnat multă muncă. Despre același cîntec, Niculae Stoian scria : „...Nimic mai simplu după aceste versuri ca o destăinuire într-o discuție intimă, dar cîtă adîncime de simțire, ce montări armonice găsește Benone Sinulescu pentru a ne înfățișa în toată frumusețea ei această bijuterie pe care a cules-o de la o bătrînă, pe meleagurile sale, ca pe mai toate cîntecele pe care le-a cîntat..."

— Asta e situația : nu putem obliga pe toată lumea din Brașov să respecte valorile autentice și nici nu putem obliga pe fiecare să nu-și dea cu presupusul și încă în scris despre lucruri ca acestea. Pe de altă parte mă bucură faptul că vibrezi la cele scrise despre dumneata. Să facem deci împreună un text frumos pentru pagina de muzică a revistei noastre. Să începem cu viața lui Benone Sinulescu, povestită de el însuși.

— M-am născut... într-un bordei.

— Te rog să nu cînți. Ceea ce facem noi este un lucru mult mai serios.

— M-am născut la Siriu de Buzău, la 24 mai 1937. Nu am frați, deși cînt **Are mama opt feciori.** Pe la 4 ani mergeam la bunici, la 300—400 metri de casă. Mă întorceam seara, pe întuneric. Mi-era frică și cîntam multe și tare. În dreptul morii cu ciocănele luam cele mai înalte acute. Lumea m-a băgat în seamă de mic. Tot pe atunci legam rănile la copii — aveam întotdeauna spirt la mine. Într-o iarnă l-am bandajat și pe bunicul. După ce s-a acordat cu înfirmierul satului, m-a botezat „doctorul alb". Eram blond. La întrebarea...

— Mai scurt, Benone Sinulescu !

— „Ce te faci ?", spuneam : „actor". Alături, ca în fiecare moment al vieții, mama spunea doctor. În Siriu, pe atunci, era doar ciclul întîi așa că școala elementară am făcut-o în Plești,- comuna unde s-a născut tata. Eram acolo și solist și dirijor al corului școlii. În liceu, la Buzău, cîntam la stația de radioficare a orașului. Pe atunci difuzoarele erau baza. Am uitat să spun că am fost și solist al Palatului pionierilor din București. Cînd trebuia să merg însă în Bulgaria mama s-a opus : nu cunoșteam limba și-i era frică că mă rătăcesc în Plovdiv. Am urmat cursurile Școlii speciale de muzică din București timp de 5 ani. Pot să povestesc despre prietenia mea cu Gheorghe Zamfir ?

— Ești invitatul nostru.

— Am fost colegi la această școală și foarte buni prieteni. Cîntam amîndoi la nunți cîte o zi și o noapte pentru cîte o sută de lei.

— Ați cunoscut deci de mici valoarea sutei de lei, dealtfel versuri din poemul REPETABILA POVARĂ al lui Adrian Păunescu.

— Cînd a apărut în **Săptămîna** poezia de care spui, eram la Brașov. Seara am cîntat-o într-un spectacol. A fost un mare succes. Dealtfel, am iubit poezia lui Adrian Păunescu încă de la începuturi. Pe poet îl cunosc din cenaclul Nicolae Labiș.

— Voiam chiar să-ți cer să-mi spui opinia ta despre Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, cenaclu condus de aceeași persoană. Precizez că nu vreau să colecționez nici laude nemeritate, nici cuvinte de circumstanță, nici, desigur, calomnii de drumul mare.

— Nu cred că era cazul să-mi precizezi tocmai mie lucrurile acestea. Știi bine, am venit în cenaclu încă de la începuturile sale. Am admirat, scrie chiar așa, muzica și poezia din cenaclu, am cîntat ce am mai frumos și am venit cu stația de sunet proprie. La ora actuală, după părerea mea, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, este un îmbucurător semn al tinereții vieții spirituale din România socialistă, un fenomen artistic de o înaltă ținută artistică și cetățenească. În muzica folk a cîntăreților din această superbă manifestare se spun lucruri importante. Aici îi și văd o apropiere de folclor : în ambele se spun lucruri importante despre viața țării și oamenii ei.

— Este și părerea noastră, a organizatorilor, așa că îți mulțumim. Să revenim la Gheorghe Zamfir, cel mic, cel din anii școlii !

— El, pe mine și pe Zamfir nu banii ne dădeau afară din casă elevi fiind. Cîntam deci la nunți. Mulți au fost sceptici în ceea ce privește cariera artistică a lui Zamfir. Eu am știut întotdeauna că este un munte de talent, un om cu o rară vocație și conștiință a muncii. După ani, la Ansamblul Ciocîrlia fiind el, era cam ținut pe tușă. Îl făcuseră dirijor. I-am dat o culegere de jocuri moldovenești primită de la marele violonist Ion Drăgoi, un artist excepțional. M-a făcut recent să plîng la Novisad, ascultîndu-l. Zamfir a făcut din culegere o suită superbă de jocuri moldovenești. A avut un mare succes într-un turneu în U.R.S.S. Apoi am fost împreună în Asia și în Elveția. În Elveția l-a cunoscut pe celebrul impresar Marcel Cellier și asta a fost rampa lui de celebritate.

— Îți propun să trecem la treapta de lansare a lui Benone Sinulescu.

— Presupune că este anul 1956. Eram elev la Școala specială de muzică, clasa de canto a profesoarei Elisabeta Moldoveanu Nestor. În timpul unei ore apare în clasă o comisie de la radio. Emoții și tot ce trebuie. În timpul pauzei, care nu ne-a fost acordată, Elisabeta Moldoveanu Nestor, cărora, la urma-urmei, îi port recunoștința deplină a carierei mele, spune comisiei : Am în clasă un băiat care cîntă muzică populară. Comisia, de, se pune pe întrebări : Cum îl cheamă ? Unde s-a născut ? Profesoara răspunde și apoi mă cheamă. Comisia m-a ascultat pe loc. Foarte bine, zice șeful. În același an am înregistrat.

— Cu care cîntece ai început ? Ai avut emoții la cabină ?

— „Străina mamii străină", „La mîndruța sub cerdac", „În Munții Buzăului", „Balada lui Volinaș", „Mărie cu ochii verzi", „Balada lui Macovei".

— Aici, două întrebări : fuseseși în Munții Buzăului ? Care Macovei ? Care Volinaș ?

— Întîi și întîi se spune fuseseși. Apoi, cele două întrebări sînt trei. Să răspund : 1) Da, mergeam cu vitele în Munții Buzăului. Sau te deranjează răspunsul și vrei ceva elevat ? 2) Atunci cînd l-am cules speram ca Macovei să fie un haiduc. Era de fapt un bogătaș. Haiducul era Gheorghelaș. 3) Volinaș e un tip care moare din cauza dragostei.

— Aproape că înțeleg. Probabil Gheorghelaș îl bate necruțător pe Macovei. S-o luăm cu toate acestea altfel : Cînți pentru întreaga suflare de 21 de ani. Cunoști și alți cîntăreți de muzică populară care au avut marea șansă de a cînta la radio de la 18 ani ?

— Da. Ion Luican, pe care eu îl văd în vîrful piramidei. Atît.

— Să revenim. Se poate spune fără teama că exagerez — sau exagerez eu realmente ? — că ți-ai dăruit viața muzicii. Cîte discuri ai și pe unde ai cîntat ?

— Am aproximativ 150 de cîntece. Împarte la 4,8 sau 12 și vei afla cîte discuri am. Eu nu știu. În fiecare an scot un disc și tirajul este de fiecare dată peste 150 000. Am luat și Premiul discului pe vremea cînd se dădea. Am cîntat în întreaga țară și mult peste hotare. Italia, Elveția, Austria, Mongolia, Suedia, Norvegia, Danemarca, U.R.S.S., Olanda, Iugoslavia etc.

— În America n-ai ajuns, observ.

— E ca și cînd aș fi fost. Să-ți arăt niște scrisori. „Dragă Benone. În primul rînd vă rog să mă scuzați în feliul cum mă exprim în scrisul meu Românește cu toate căci sînt născut pe acele meleaguri însă după 55 de ani este greu, greu. Mă adresez dumneavoastră personal căci ne-ai tras aproape de țară prin vocea ce nu se poate cîntări cu AUR. Chiar în acest moment ascult cu mare plăcere „Am să-i spun codrului mîine...". Semnează Amos Ursa, Monterey Park, California, S.U.A. Am și altele.

— Ai o popularitate de excepție și niște ani de muncă. Cum arată munca ta ? Scopul nemărturisit, pînă acum, este de a dovedi că gloria și publicitatea și confortul și alte avantaje sînt o față a medaliei.

— În fiecare an, în plină iarnă și în plină vară, merg să culeg cîntece. Ajung pînă în cele mai îndepărtate comune, cele mai puțin atinse de civilizație. Cum ajung mă împrietenesc cu rapsozii satului. Important este să se ajungă la situația ca X, cîntăreț de muzică populară, să respire la fel ca rapsodul. Ca să-i provoc, ca să-l ambiționez, încep să cînt eu. Apoi, cîntă el.

— Avantajul lui care ar fi ?

— Bănesc ?

— Nu bănesc, asta îl interesează pe el, nu pe mine. Avantajul moral.

— Eu iau cîntecele lui, le cînt la radio, la televizor. Apar și pe disc. Deci, practic, ajunge cunoscut în toată țara și peste hotare.

— Cîntecul, nu omul. Omul rămîne anonim. Nimeni nu-l va face părtaș la gloria lui Benone Sinulescu.

— Și el ia de la mine cîntece.

— Cred că e același lucru. Nu apreciez sistemul, chiar dacă știu că e vechi, chiar dacă știu că nu am în față pe unul dintre descoperitorii lui. Eram deci la munca unui cîntăreț de muzică populară.

— Sistemul este corect și echitabil dar trebuie să te și pricepi. Nu vreau să jignesc pe nimeni dar noi știm mai bine decît un ziarist rosturile muzicii populare. Spre deosebire de cîntărețul de muzică ușoară, cel de populară traversează ape, merge pe poteci ca să afle că X, în vîrstă de 80 de ani, știe o baladă frumoasă. Se-ntîmplă să n-o găsești. Sau nu știi s-o provoci. Sau ajungi la trei zile după ce a murit. Eu obișnuiesc să caut muzica populară românească la adevăratele ei izvoare. Fiindcă veni vorba : sînt absolut convins că muzica noastră ușoară stă cel mai rău. Texte extrem de slabe, ridicole, lucruri bine spuse în articolul **La Mamaia este nevoie de aer proaspăt** din revista Flacăra din 5 august 1976.

— Să vedem ce ai să spui în ziua cînd Adrian Păunescu, autorul articolului citat, va scrie și despre muzica populară.

— Aștept. Mai bine spus așteptăm.

— Ești un fel de decan al muzicii noastre populare, referindu-mă firește la generația căreia îi aparții, o personalitate a muzicii noastre în genere, un om care, am aflat, a reușit în viață prin muncă și talent...

— Nu m-au ajutat nici jurîile, nici comisiile, ci aceia din mijlocul cărora am plecat. Mă emoționează extraordinar de mult un lucru : băieții pleacă la armată cîntîndu-l pe Benone Sinulescu. Altceva...

— Cred că ajunge. Ceea ce mi-ai spus acum 1 minut este extraordinar și n-aș vrea să stricăm.

EUGEN SECELEANU ■

Dacă se produc confuzii, atunci hai să le lămurim!

Muzica tînără nu reprezintă un fenomen aparte în contextul general al artei, ci, dimpotrivă, face parte integrantă dintr-un nou curent ce s-a manifestat în toate domeniile artistice, curentul tînăr. Expresie a unei noi sensibilități dobîndite în urma dezvoltării economice, sociale și politice a societății, în urma răspîndirii culturii în masele largi populare, curentul tînăr s-a făcut simțit, cu mici diferențe în timp, aproape simultan în mai toate țările lumii. Tinerii (ca vîrstă biologică) în general au simțit, iar cei veșnic tineri (indiferent de vîrstă) au înțeles că există ceva care îi unește, că toți sîntem oameni.

Adevărata valoare n-a intrat în circuitul mondial decît pe baza sondării pînă la esență a trăsăturilor spirituale ale naționalității de care aparține — acesta este motivul pentru care în muzica rock (tînără), de exemplu, găsim subdiviziuni ca : american-rock, british-rock, latin-rock, afro-rock, german-rock, scandinavian-rock, canadian-rock, etc.

Spre deosebire de multe alte mișcări artistice apărute pe parcursul secolului nostru, curentul tînăr nu a căpătat amploare pe baza unui manifest sau program prestabilit, ci, asemănător apariției artei în societatea omenească, mai întîi au existat operele de artă, urmînd ca ulterior să se constituie o codificare estetică, un sistem al valorilor, o definire exactă a termenilor des folosiți, definire ce, deocamdată, se bănuie a fi înțeleasă de la sine.

Totuși, „se produce uneori o mare confuzie", cum bine spune un compozitor de muzică ușoară într-un interviu găzduit de această pagină. Da, așa și este. Și chiar dacă decretăm plini de siguranță „muzica folk este o muzică a marilor nemulțumiri (...), s-a născut în primele decenii ale acestui secol (...), era cîntată de negri la baterie și cu saxofonul", confuzia tot nu va dispărea în primul rînd pentru că cele de mai sus nu sînt adevărate (dacă respectăm o **opinie**, în unele cazuri nu sîntem de acord cu ea și în nici un caz nu-i atribuim și valoare de **lege**). În spatele acestei noțiuni de **muzică folk** nu se află în toate țările și în toate mediile același lucru. În Anglia, de pildă, de unde provine și termenul **folk** (el însemnînd nu „om din popor", ci chiar popor, oameni — vezi **Dicționarul englez-român** de Leon Levitchi și Andrei Bantaș, Editura științifică, București, 1971, pag. 294), prin muzică folk mai tot timpul s-a înțeles creația muzicală populară, transmisă pe cale orală, iar de aproape două decenii încoace și muzica aceea compusă de tineri într-un idiom popular. În Statele Unite ale Americii, termenul desemnează bagajul melodiilor populare ale naționalităților care au luat parte la crearea celei americane (ulterior și pe acelea compuse de cîntăreții individuali sau grupuri, folosind aceleași moduri la bază), în timp ce muzica proprie americanului alb constituie o categorie aparte, numită country & western. La noi, după unii, muzica folk este muzica tinerilor cîntată la instrumente tradiționale, „reci", după alții este „muzica aceea care produce un zgomot asurzitor" (vezi chiar cîteva articole ale unui binecunoscut muzicolog pe această temă), după alții un stil muzical aparte, atît și nimic mai mult, după alții, spre deosebire de folclor, muzica folk ar reprezenta nevoia de frumos a orașului, fiind deci un produs orășenesc (pe solide baze țărănești), după alții ar fi doar poezie cultă cîntată etc., etc., etc.

O mie de capete, o mie de păreri. Și totuși, ce este **muzica folk** ? Fiind un fenomen viu, în continuă mișcare și devenire, ca viața pe care o reflectă, muzica tînără se supune mai greu unor definiții acceptabile : se pare că este deosebit de dificil să găsim înainte de moartea acestui curent o schemă în care să ne străduim să-l îndesăm. Totuși, fără ca asta să însemne un moment de criză a noului curent, invit toți cititorii să reflecteze pe marginea acestui termen de **muzică folk** (componentă a muzicii tinere) și să încerce să îl definească. Dacă veți binevoi să-mi și scrieți, promit că în această pagină vor fi publicate cele mai interesante păreri (poate de 1 aprilie și cele mai curioase). Săptămîna viitoare vom vedea ce este cu acel „underground angajat și angajant".

FLORIAN PITTIȘ ■

Astfel s-a petrecut o noapte eroică în dana portului Brăila

Nu demult, călătorind într-un tren îndesat cu navetiști, am auzit o istorie cam bizară, despre un tip care s-ar fi băgat îmbrăcat în Dunăre de mai multe ori ca să salveze nu știu ce chestie. Omul din tren, nici țăran, nici muncitor de-a binelea, povestea, uite-așa, neinecrezător și cu anume admirație, cu zîmbetul acela caracteristic ce-l au unii cînd sînt impresionați de-o treabă. Navetiștii și-au zis, fiecare după cum l-a dus mintea, părerea despre întîmplare și au mutat discuția.

Nu m-a interesat atît istorisirea, cît felul în care a fost comentată. M-am gîndit că astfel trebuie să se nască legendele și am socotit că merită să văd de unde a pornit totul și prin ce filtre a trecut adevărul întîmplării aceleia, de va fi fost vreunul, ca să ajungă aici, în tren, sub forma unei fabule fără cap și coadă. Am reținut că persoana despre care se vorbea locuia în Brăila, pe undeva prin preajma Uzinei „Progresul", că era scafandru sau șeful unei echipe de scafandri, că avea doi metri și mai bine înălțime, iar din baia aceea se alesese cu o paralizie pe cinste.

Am cotrobăit tot cartierul Brăiliței, am discutat cu fel de fel de gospodari și, după un timp, am ajuns în casa lui Tudor Teoharl, maistru constructor la Grupul de șantiere pentru lucrări hidrotehnice Galați — Șantierul 92 Brăila.

Pe Tudor Teoharl, personajul central în legenda și fapta eroică pe care, la rîndul meu, voi încerca să o povestesc, urmînd cît mai aproape firul adevărului, l-am cunoscut, prin urmare, zilele trecute. E un bărbat vînjos, înalt, impunător. N-are doi metri înălțime, dar arată ca și cum i-ar avea. Ochii îi sînt ușor umbriți de griji și suferință și din toată ființa lui se vede că e un om bun, care se gîndește tot timpul ce trebuie să facă să lase toate cum se cuvine în familie, pe șantier, în relațiile cu prietenii. Știți, genul acela de român, care chibzuiește mult înainte de a se apuca de o treabă, dar pe urmă compensează timpul irosit cu aceasta, fiindcă duce lucrurile pînă la sfîrșit, indiferent ce obstacole și complicații se ivesc.

Faptele de eroism, se spune, au fost însoțite mereu de entuziasm. Așa ne învățăm unii pe alții și la fel zic o seamă de tovarăși scriitori în articolele lor. Sînt totuși sigur că Tudor Teoharl nu este un entuziast. Nici nu cred să fi folosit vreodată cuvîntul. Un om matur și în toate mințile, tată a trei copii trumoși și deștepți și soț al unei femei drăguțe și harnice nu sare în Dunăre, în luna cea friguroasă a lui noiembrie, ca să salveze, numai din entuziasm în muncă, o instalație scumpă de te ustură palmele cînd te gîndești la preț. Hotărîrea lui, în clipa în care a fost luată, pornea dintr-o profundă cunoaștere a circumstanțelor. Și, mai ales, dintr-o cinstită cunoaștere de sine. El a calculat cu minuție și riscul, și șansa de reușită. Eroismul veritabil se petrece cînd știi bine ce lași în urmă. Tudor Teoharl conduce o echipă, e membru de partid, e președintele sindicatului. Are mare experiență în lucrările hidrotehnice și experiența îi face aproape indispensabil în munca de reconstrucție a cheiului Dunării. Tudor Teoharl își respectă meseria. Nu aplaudă hotărîrile prolite, gesturile exagerate. E un om mai degrabă ponderat.

Din păcate, în noaptea de noiembrie, cînd s-a petrecut nenorocirea pe șantier și a trebuit să decidă „da" sau „ba", a ignorat un amănunt. Și anume, amănuntul că rezistența omului are unele limite. Singura exagerare în toată istoria a fost că s-a socotit puțin mai rezistent decît e în fapt.

Seara, în 4 sau 5 noiembrie 1976 — nimeni nu-și amintește precis data —, echipa maistrului Tudor Teoharl fora coloanele la dana numărul 14-15. Vechea construcție a lui Saligny — o performanță inginerească la vremea ei — fundată pe piloți de brad, lungi de douăzeci de metri, e înlocuită de o construcție considerabil mai mare și mai solidă. Piloții de beton armat merg aproape treizeci și cinci de metri adîncime, sînt groși și rezistenți la eroziune, iar cheul poate ține în spate macarale, trenuri, feluri greutăți, sarcini de mii de tone. Astăzi, vasele care intră în dane au tonaje impresionante, încărcarea și descărcarea lor se face cu ajutorul uzor macarale gigantice, grele, care cer niște fundații pe măsură. Coloanele despre care vorbim sînt găuri, cu diametre între 1 metru și 1.80 metri, în care, în cofraje de oțel, se toarnă beton. Forajul acestor găuri se face cu un grup de mașini specializate în lucrări portuare. Li se spune mașini Benoto, sînt de import, lucrează bine, dar sînt al naibii de costisitoare. Un șir de coloane urma să fie amplasat chiar în apă. Să fie săpate, adică, direct în fundul Dunării

„Eram în faza a doua, zice Tudor Teoharl Turnasem de-acum trei mașini de beton și începeam să extragem țeava de oțel afară E vorba de două țevi : una rămîne cu betonul armat în gaura forată, cealaltă, care este parte din mașină, se extrage și se refolosește. Ea are o construcție specială E formată din șase secțiuni, a cîte șase metri fiecare, îmbinate cu niște buloane. E grea, se freacă de pămînt, uneori frecarea asta e atît de mare încît mașina pare să nu mai dovedească. Noi umblăm cu răbdare și atenție și totul e în regulă. Nu știu ce s-a întîmplat atunci, că mecanicul a simțit cum, deodată, coloana de oțel originală lese prea lesne. I-am spus să oprească. M-am gîndit că din pricina torsiunii puternice se tăiaseră buloanele. La care secțiune însă, greu de spus. Discutam ce-i de făcut, ne-ar fi prins bine scafandrii, care operau ziua pe Dunăre, numai că ei lucrau doar ziua, iar acum era opt jumătate seara, era întuneric și betonul făcea priză. Dacă nu găseam o soluție în două ceasuri, coloana de oțel a mașinii Benoto, era pierdută. O secțiune costă cam zeci de mii de lei. Nu era vorba însă de preț. Dacă betonul făcea priză și ne „îngheța" coloana în pămînt, nu se știe cîte săptămîni ne-am fi chinuit mai apoi ca să scoatem totul afară, pilonul de beton și cămașa de oțel. Cercetînd din nou situația, ne-am dat seama că secționarea buloanelor avusese loc la prima îmbinare, la trei metri sub nivelul apei. M-am gîndit bine : nu era decît o soluție. Să intru eu sub apă și să încerc să fixez cîteva buloane. De ce eu ? Fiindcă înot bine. Fiindcă sînt mai rezistent. Fiindcă nu aveam dreptul să cer nimănui s-o facă. Apa avea 4 sau 5 grade. Am pus cîteva reflectoare să bată spre adîncime. M-am îmbrăcat cu ce am crezut că ar merge, mi-am tras pe cap o căciulă și m-am scufundat. Am stat în apă 35 de minute și am efectuat 23 de scufundări. A mai încercat un muncitor să mă ajute, a coborît o dată în apă, dar a doua oară nu a mai îndrăznit. Am reușit să fixez 7 buloane. Erau cîteva secționate și la a doua îmbinare, dar am reușit să scoatem coloana fără să fie nevoie de alte scufundări. Apoi m-am îmbrăcat cu haine uscate și ne-am văzut de treabă pînă am încheiat schimbul. Dimineața, cînd m-am trezit din somn, aveam un început de răceală și mă cam durea spatele. Încolo, n-am simțit nimic deosebit".

Povestite în felul acesta, faptele par întrucîtva normale. Dacă Tudor Teoharl a făcut asta, înseamnă că a fost posibil. Să recapitulăm : scafandrii nu lucrează decît dimineața. La adîncimea de patru metri un scafandru resimte presiunea apei. El nu au voie să lucreze noaptea și, în general, au un regim extrem de bine pus la punct. Scufundările, în apa rece mai cu seamă, sînt, fiecare în parte, o aventură. Ca să vă dați seama ce înseamnă să stai timp de 35 de minute într-o apă rece de 4-5°C, țineți cîtva timp mîna în apa care vine la chiuvetă. Vă garantez că nu veți rezista mai mult de două, trei minute. Acum încercați să vă transpuneți în atmosfera plină de tensiune a nopții aceleia. Dunărea tulbure, lucrul cu ochii închiși, degetele înghețate, care pipăie fierul căutînd îmbinarea, presiunea din piept, azotul care se acumulează în sînge, secundele și minutele lungi cu respirația blocată.

Pe 7 decembrie, după ce aproape o lună a mers la lucru, în ciuda durerilor tot mai tăioase în coloana vertebrală, Tudor Teoharl e dus cu salvarea la spital. Pe 8 decembrie, o altă mașină a salvării aleargă spre București. Tudor Teoharl e internat la Clinica „Gheorghe Marinescu" într-o stare critică. Dacă e în viață și dacă acum, după o puternică inflamație a creierului, plus multe alte complicații la nivelul celor mai delicate niveluri ale minunatei mașinării umane, maistrul constructor Tudor Teoharl este în curs de vindecare, faptul se cheamă miracol.

Ar fi și ipoteza că maistrul constructor a calculat exact șansa reușitei sale, pînă aici, pînă în pragul miracolului. Ar fi, în fine, și alte ipoteze ce nuanțează și explică unele momente din noaptea în cauză. Astăzi însă, deși s-a gîndit în fel și chip la întîmplare, maistrul constructor nu găsește alte explicații decît cele pe care și le-a dat sieși atunci. El crede că a procedat corect. Muncitorii din echipă sînt, aproape toți, din zona Buzăului. Nu știu să se descurce în apă, chiar dacă unii mai înoată. Nimeni nu i-ar fi făcut vină dacă nu își realiza ideea. Fiindcă ideea a fost toată a lui.

„Am discutat, ne-am pus fel de fel de întrebări. Fiecare avea cîte-o părere dar, de fapt, nu exista decît o singură soluție : să intre cineva în apă și să încerce ceva. Am pus un bulon, am văzut că se poate. Apoi am coborît cu al doilea. Puteam să mă opresc ? Cînd începi o treabă, o duci pînă la capăt. Coloana ata merge la vreo sute de mii de lei, dar pierderile ar fi fost mult mai mari, fiindcă săptămîni întregi pe urmă tot trăgeam de ea s-o scoatem. Cu instalațiile astea, o zi înseamnă pierderi, nu glumă. Apoi, eu eram șeful echipei. Nu puteam comanda nimănui să intre. M-am gîndit : încerc și pe urmă vom vedea ce se alege".

Inginerul Vasile Dumitru, șeful șantierului, a fost, firește, la fața locului. E tînăr, a absolvit politehnica ieșeană în 1970. Spune: „Nu era altă soluție. Toți știam că asta trebuia făcut, dar nu se hotăra nimeni. E un lucru care se mai întîmplă. Am mai avut un accident asemănător, cînd s-au forfecat buloanele și jumătate de an nu ne-am văzut capul de probleme. Nimeni nu poate să prevadă asta și totuși cînd e să plătească cineva, răspundem. Și răspundem de nu ne mai vedem. E, poate, cel mai bun maistru al nostru. Ne descurcăm greu și așteptăm să se facă bine. Se simte, al naibii ce se simte lipsa lui pe șantier. La o socoteală, așa, grăbită, iese că tot se pierdea cel puțin un milion. Plus necazurile. Deci, mai mult. Și nici nu știu dacă puteam recupera cîndva coloana. Am avut de scos cîndva niște blocuri de beton și abia le-am clintit cu macaraua de 100 tone. Nimeni nu te obligă, i-am spus. Vom trăi și vom vedea ce-o să fie. Dar el și-a luat responsabilitatea. Chiar așa a spus : „îmi iau eu responsabilitatea." De fapt, nici nu era vorba de asta. Vorba era dacă mai ești zdravăn după niște scufundări în ghețărala aia de apă".

Inginerul Niță Avram, șeful de lot și secretar al organizației de bază P.C.R., povestește întîmplarea cam în același termeni. Apoi : „Dumneavoastră mă întrebați dacă e o faptă eroică. E prima oară cînd se pune problema astfel. Eu i-aș zice un efort peste normal. Partea proastă e că ne descurcăm mai greu fără el. Are mare experiență, știe fiecare mărunțiș, știe să la oamenii".

Cu cît ne îndepărtăm de centrul istoriei lui Tudor Teoharl, cu cît persoanele ce povestesc sînt mai puțin interesate să știe ce s-a întîmplat acolo, de fapt, întîmplarea se estompează și uneori se banalizează. Stana Brătuc, șefa serviciului personal (prin „personal" înțelegîndu-se întotdeauna oameni), știe că Tudor Teoharl a pățit ceva la cap și e la București. Între birouri și șantierul cheului sînt 700—800 metri.

Soția maistrului nu a aflat nimic pînă nu s-a trezit cu mașina salvării la poartă. Maistrul constructor nu prea face caz de munca lui. Muncește, și atît. Pentru că într-o noapte de noiembrie „și-a luat responsabilitatea" are acum nevoie de un tratament lung și dificil. Unul din medicamentele recomandate se numește „Tegretol". Soția maistrului a mers la Farmacia nr. 67 din Brăila, unde a întrebat de acest medicament. Evident, nu putea să-i povestească tovarășului sau tovarășei farmacist căruia i s-a adresat de ce are nespărat nevoie de medicament. O nevoie mai mult decît presantă. I s-a răspuns : „Nu avem". Soția a întrebat respectuos : „V-aș ruga foarte mult, dacă se poate,... știți, îmi trebuie. N-ați putea... Spuneți-mi, cînd să vă mai deranjez ?"

De la Farmacia nr. 67 pînă la danele portului Brăila sînt cîțiva kilometri. Personalul farmaciei nu avea în nici un fel datoria să știe de ce era nevoie urgentă de acest medicament rar. Trebuia doar să fie atent la tonul, la privirea femeii ce-l solicita. „Și de unde vrei mata să știm noi cînd ne vine Tegretolul ? Cînd vine, vine, și gata".

Aceasta e fapta de eroism în muncă a maistrului constructor Tudor Teoharl. Medicii Clinicii „Gheorghe Marinescu" au făcut tot ce le-a stat în puteri și continuă încă, răbdători și cu speranță, operațiunea de recuperare. Directorul grupului de șantiere pentru lucrări hidrotehnice din Galați a intervenit, la momentul potrivit, pentru ca meșterul să fie internat urgent la București. O parte din colegi s-au interesat de mersul lucrurilor după internare și mai tîrziu, cînd s-a întors acasă. Sînt și alții care, pur și simplu, nu știu nimic, nu-l interesează nimic, n-au de unde să știe, legenda l-a ocolit și de astă dată, legendele îl ocolesc mereu.

TUDOR OCTAVIAN ■

Spitalul de fiare

Am citit o carte fermecătoare, una din acele povestiri fascinante care, întîlnită la hotarul dintre copilărie și adolescență, te marchează pentru toată viața. Autorul, un laic în literatură, și, pînă ieri, un anonim, este doctorul Michel Klein. Cartea se numește, și cu cîtă îndreptățire, **Fiarele, care m-au făcut om.**

Veterinar, om de practică imediată, fără ambiții savante și, cu atît mai puțin, de publicitate literară, doctorul Klein tratează în clinica lui de la Garches animale în suferință. Dar nu viețuitoare obișnuite, cîini, pisici sau păsări de curte, ci fiare, acele ființe cumplite, despre care o veche și îndărătnică prejudecată ne-a învățat că sînt sîngeroase, crude, sîngeroase, primejdioase : tigri, pantere, lei, gheparzi, hipopotami sau elefanți, asta dacă ținem seama de faptul că, bolnave, pahidermele devin teribil de agresive. Cartea arată ce abnegație, răbdare, devotiune, — ca să nu mai vorbim de pricepere —, pun acest medic și familia lui, care îl ajută, în îngrijirea fiarelor bolnave de cele mai diverse afecțiuni : o leoaică chinuită de cancer, o panteră accidentată sau un elefant exasperat de un abces dentar. Operațiile, intervențiile chirurgicale pun zilnic probleme complicate. De pildă, acest elefant amenințat de septicemie din pricina unei pungi de puroi la rădăcina unei măsele. Molarul cu pricina trebuie scos. De acord, dar dacă în timpul anesteziei elefantul se prăbușește peste veterinar ? Greutatea bolnavului : patru tone.

Dacă memoriile doctorului Klein ar relata doar activitatea unui medic de o înaltă conștiință profesională, cartea n-ar fi decît interesantă. Dar veterinarul trăgîndu-se cu un mare bun-simț și modestie în umbră relevă un aspect al vieții mult mai semnificativ : recunoștința, tandrețea, dragostea, înțelegerea pe care le demonstrează fiarele binefăcătorului lor, atașamentul față de omul care le-a vrut binele, chiar dacă, în cursul unor lungi tratamente, le-a supus la chinuri.

Ne-am obișnuit să socotim fiarele niște abjecții sîngeroase și, iată, aflăm că sînt în stare de bîndețe, memorie afectivă și afectuoasă. Cartea doctorului Klein este un monument de optimism.

Dacă fiarele — cînd le faci un bine — sînt capabile de recunoștință, ne putem păstra, în privința oamenilor, toate speranțele.

AUREL BARANGA ■

PĂMÎNTUL DEOCAMDATĂ

— din nou în librării —

La cererea cititorilor, peste cîteva zile, din nou în librării cartea poetului Adrian Păunescu, **Pămîntul deocamdată !**

O parte din exemplarele din continuarea de tiraj a acestui volum apărut la Editura Eminescu — primul tiraj s-a epuizat rapid — se vor afla marți, 15 februarie a.c., la orele 18, la librăria „Mihail Sadoveanu" din București, în cadrul zilelor „Cărții pentru tineret", organizate de Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului București, Comitetul municipal București al U.T.C. și Centrul de librării; la această dată va avea loc o întîlnire a poetului Adrian Păunescu cu cititorii.

O altă întîlnire a poetului Adrian Păunescu cu cititorii va avea loc la Ploiești, joi, 17 februarie a.c., orele 18, în sala de festivități a Palatului Culturii.

Adrian Păunescu va fi prezent și la Brașov cu prilejul primei zile de lansare a volumului **Pămîntul deocamdată** în acest municipiu, și anume, în ziua de vineri, 18 februarie a.c., orele 18, la librăria „Șt. O. Iosif."

În cadrul acestor întîlniri autorul va acorda autografe.

Pămîntul deocamdată se va afla în zilele respective și în librăriile din țară.

Opinia unui alegător

Să nu ne grăbim...

Omul stă la birou, biroul lui poate fi important, el ține coatele pe sticla încărcată de dosare și de hîrtii, obrajii lui se sprijină greu în palmele ca un căuș și, în tot, el își ține capul ca pe o floare rară și ochii mijiți, înecați de grăsimea nemișcării de pe scaunul lui de șef, mai mare sau mai mărunțel, se uită la tine obosiți și chinuiți de lumina puțină a dimineții.

Tu stai și aștepți, inima ta poate fi cît un purice, de pe buzele lui ar putea să se dezlipească un răspuns, o hotărîre, o decizie, o opinie, un punct de vedere, o îndoială, un **Nu** măcar, dacă nu un **Da**, obrajii lui par să se umple de aer și tu crezi că aerul ăsta ar putea să împingă afară, printre buzele groase și parcă pregătite să lase să se rotunjească un sunet, gîndul lui, chiar și cel mai negru pentru tine și pentru destinul tău, în acel moment, însă buzele nu fac decît să tremure ușor și încleierea lor se descleie iar afară nu iese nimic altceva decît aerul care umflase obrajii și care acum se strecoară subțire ca un șuierat mărunt, ca un susur și vezi că omul de fapt numai a oftat, adică s-a gîndit mult și cu grijă și cu socoteală și cînd să facă cunoscut rezultatul... în locul acestuia a ieșit un oftat, mult mai semnificativ și mai complicat și mai adînc decît un răspuns, un oftat însemnînd, „Doamne, cît de greu e să iei o decizie cînd ești pus să iei o decizie"...

— Înțeleg, încerci tu, sincer, să compătimești drama lui, pentru că, vezi bine, nu e ușor, sigur, să zici **Da** sau să zici **Nu** și chiar cu reprezentantul cauzei de față. Înțeleg, încerci tu să-i ieși în întîmpinare, și iar vezi cum se umplu cu aer obrajii lui și cum se înfundă ei și mai tare în palmele lui și cum se mișcă ochii lui obosiți, privindu-te ca de departe și ca pe o ginganie neastîmpărată în capul căreia nu se pot învîrti decît două cuvinte, **Da** sau **Nu**, adică un nimeni și un nimic, pe cînd el are o răspundere și o grijă și o apăsare de conștiință, pentru că nu se poate spune nici **Da**, nici **Nu** oricum, ci cu judecată, și cu ce judecată, însă în timpul acesta, dacă cineva ar putea, ar vedea că mașinăria judecății lui se învîrtește în gol și în capul lui lăsat din ce în ce mai greu în palmele ca un căuș nu se aude decît hîrîitul stricat al unei plăci de gramofon vechi în ebonita căreia acul s-a înțepenit într-un șanț și el nu aude decît **Da** sau **Nu**, chinuitor, și el e neputincios, nu izbutește să oprească acul nici la **Da**, nici la **Nu** și atunci iar i se umplu obrajii de aer și ochii i se închid și mai mult și buzele fac singure mișcarea aceea ca și cînd s-ar dezlipi una de alta greu și cleios, și aerul împinge afară sunete noi, înecate într-o rîgîială ușurătoare și fața lui se liniștește și se destinde și cutele de pe fruntea lui se topesc și ele misterios și tu auzi și nu-ți vine să crezi decizia lui :

— Să nu ne grăbim..., rostită cu atîta suferință și cu atîta îngrijorare pentru soarta ta care, astfel, pînă se va hotărî el să se grăbească, rămîi pe drumuri sau cauza ta rămîne pe drumuri, sau cauza pentru care e plătit el rămîne pe drumuri, aminată la calende, și el își ridică obrajii din palme și pune acum palmele pe sticla biroului lăsîndu-le să se odihnească după atîta efort în care ele au sprijinit floarea rară a capului său, cu fruntea nădușită de sudoarea măcinării gîndului .

— Să nu ne grăbim..., zice el înțelept și lăsîndu-te să crezi că pentru acest răspuns a fost pusă în mișcare o lume de gînduri și de sentimente și chiar conștiința cea mai pură și cea mai devotată, pe cînd omul din fața ta a fugit, astfel, de răspundere și s-a fofilat, asudînd sincer pe marginea zilei de muncă, și pe marginea ferită a vieții. Iar această zi de muncă a lui rămîne să fie plătită întreagă.

DINU SĂRARU ■

În piețe și restaurante, pe ușa din dos

Am făcut acum cîteva zile un raid-anchetă în cîteva piețe, restaurante, bufete-expres și — pardon de expresie — W.C.-uri publice din București, pe care le-am privit sub aspectul condiției lor sanitare.

Iată, acum, concluziile desprinse din vizitele făcute la „Ciocîrlia", „Calul Bălan", „Hanul lui Manuc", autoservirea „Rapid", „Cornul Vînătorului" — toate în zona Pieței Unirii — la piața „Ilie Pintilie", în hale, la Zahana și la Autoservire, la restaurantul și la bufetul expres din Gara de Nord și la mai multe W.C.-uri publice. Am cercetat și bucătării, camere frigorifice, instalații de spălat vasele etc., ajutat fiind de un inspector pus la dispoziția noastră prin bunăvoința șefului Laboratorului de igiena alimentației din Centrul sanitar și antiepidemic al Municipiului București, doctorul Barbu Stăncescu.

Cîteva observații, în ordinea consemnării lor. La „Ciocîrlia", în sala de mese și în bucătărie curățenie remarcabilă, W.C.-ul bine îngrijit, săpun, spirt, hîrtie la discreție. Din păcate, în curte un maldăr de gunoi, în imediata apropiere a bucătăriei, deși era de datoria Salubrității să-l fi ridicat pînă la acea oră tîrzie. Adevărat, gunoiul era depozitat în condiții acceptabile, dar, oricum, nu avea ce să caute acolo.

La „Calul Bălan", cîndva o „bombă" a Pieței Unirii, curățenie perfectă în bucătărie, instalațiile frigorifice (ciudat) în stare de funcțiune, carnea crudă de excelentă calitate. Buni gospodari, dar treaba le e îngreunată de publicul pestriț care se perindă aici.

Autoservirea „Rapid". Pe pereți afișele interzic cu strășnicie fumatul. Abia de le poți distinge însă în norii de fum albăstrui. Unii clienți sînt fericiți : parcă altă savoare capătă țigara cînd știi că „nu e voie". Nu-i nimic, afișele nu mușcă pe nimeni, trăiască nicotina ! În W.C., alt tablou, nici ei din cale-afară de idilic. Un puști, tandru privegheat de părintele său, își face netulburat nevoile exact unde nu trebuie. După noi, potopul. Altă surpriză : practic sub ochii noștri, la răstimp de vreo cinci minute, își fac apariția miraculoasă tot soiul de sticle goale care, pînă acum cîteva minute, conțineau băuturi alcoolice. Se ivesc de unde nici nu te aștepți. Unii aruncă sticlele în closet sau pe alături, alții le așază, cu îndoielnice menajamente lîngă zid. Îngrijitoarea ne arată, într-un dulap, o impresionantă expoziție de sticle goale de Tomis, șliboviță, țuică, vodcă, vin, toate culese din W.C. Oamenii sorb tăriile la mese, în ceșcuțe de cafea, ca să nu bată prea tare la ochi, apoi se debarasează de clondire care cum pot. Unul și-a plasat-o pe a sa în rezervorul de apă al closetului. Cînd un cetățean a tras apa, n-a curs țuică, n-a curs absolut nimic, fiindcă se astupase conducta și a trebuit chemat instalatorul ca să spargă țeava. Uneori — ni se afirmă — se pescuiesc aci pantofi stingheri.

De partea cealaltă a baricadei, adică dincolo de linia de servire, personalul își face datoria conștiincios : bucătăriile bine întreținute, carnea proaspătă tocmai bună de fotografiat, condiții igienice, var cloros pe pubele etc. Revenind la localul propriu-zis, este vorba aici și de educația consumatorilor. Cîtă vreme unii scuipă pe jos, fumează ca un cruciător și se delectează, din cînd în cînd, cu spirt medicinal natur, după cum o dovedește și expoziția originală mai sus-amintită (că doar nu pentru tămăduirea rănilor a fost adus aici alcoolul albastru), puțin se va schimba din ambianță.

La „Hanul lui Manuc" totul strălucește. Paharele — oglindă. La W.C. găsești nu numai cele cuvenite dezinfecției, ci și — surpriză ! — apă de colonie.

La W.C.-ul public din Piața Unirii nu se găsește — și nimeni nu pretinde — colonie, dar poți obține hîrtie și săpun, la cerere. Relativ curat. Cam aceeași situație la W.C.-ul public din piața „Ilie Pintilie". La W.C.-ul de clasa a doua din Gara de Nord există hîrtie igienică din belșug, săpun, dar și o duhoare de trăsnește. Întrebat de cînd n-a mai dat cu var cloros, îngrijitorul răspunde printr-o întrebare : „Ce-i aia ?"

La Zahanaua din piața „Ilie Pintilie" apare o problemă. Pentru economisirea combustibilului s-a interzis funcționarea boilerului de la 6.30 la 10.30 dimineața. „Așadar — constată responsabilul — paharele și farfuriile le putem spăla în voie cu apă clocotită în toiul nopții și pînă dimineața în zori, cînd, firește, nu e nimeni în local, dar nu putem folosi apa caldă cînd ele încep să se murdărească". Este numai un exemplu. Cu o zi înainte doctorul Stăncescu ne arătase, drept exemplu, un proces-verbal de contravenție dresat la 19 septembrie 1976 de I.D.E.B. responsabilului unui local I.A.P.L.-Segarcea din Calea Călărași. Amenda era justificată prin „încălcarea orarului de interzicere a folosirii aparatelor de încălzire, cît și a celor destinate preparării apei calde între orele 6.30—10.30 și 17.00—22.00". Cu alte cuvinte — observă interlocutorul nostru — responsabilii de unitate sînt amendați de I.D.E.B. dacă nu respectă orarul și sînt amendați de igieniștii municipiului dacă servesc în pahare și farfurii murdare (care, evident, nu se pot spăla cum se cuvine în apă înghețată). Justețea măsurilor generale de economisire a combustibilului este incontestabilă, dar — crede doctorul Stăncescu — ele pot suporta corective în cazul alimentației publice. Corective care, dealtfel, ar interveni cu o pondere neglijabilă în economiile realizate per total. Fără îndoială, se va găsi o soluție. „Pînă una alta, căutăm să ne înțelegem, oameni sîntem", spune responsabilul bufetului cu autoservire din piața „Ilie Pintilie". Mai greu de înțeles cu bețivii. În W.C.-ul autoservirii descoperim un microcongres, fără ordine de zi bine stabilită, al „divinei sticle" — pentru a folosi limbajul rabelaisian. Dă-i cu țuică, dă-i cu vin, dă-i cu rachiu, cîntece, antren, veselie. Asta, la 9 dimineața. Ce o fi seara ?

Interzicerea servirii de băuturi alcoolice a schimbat, întrucîtva, și aspectul bufetului-expres din Gara de Nord. Larma s-a mai potolit, fumul s-a diluat, ciondănelile s-au rărit. Cel mai încîntat este personalul bufetului: renunțarea la vînzarea de băuturi alcoolice a dus la creșterea considerabilă a desfacerii de produse culinare proprii și, implicit, a beneficiilor unității și a cîștigurilor angajaților. Doar în decembrie 1976, 200 000 lei depășire de plan la beneficii; „femeia de la mătură" — după expresia responsabilului — a încasat 1 900 lei, unele vînzătoare, 2 600 lei. Revenind la starea sanitară, bufetul face față onorabil cerințelor. Subliniem — constatare valabilă pentru întreg articolul — că ne referim exclusiv la condițiile de igienă, nu la calitatea și varietatea meniurilor, problemă pe care **nu ne-am propus s-o atingem.**

LIONEL NIȚESCU ■

Fără prejudecăți și fără falsă rușine despre unele instalații sanitare din blocuri

Drept să spun, nu am avut niciodată prilejul să trec pe strada Stelian Mihalu, o stradă cam perpendiculară pe bulevardul Ion Șulea, începînd, să zicem, din dreptul stației Dumbrava Nouă a tramvaielor 19 și 27. Cu atît mai puțin, bineînțeles, am avut prilejul de a intra într-unul din noile blocuri care străjuiesc această stradă. Am fost totuși îndemnat să intru în aceste blocuri de către Teodor Teodorescu, împuternicitul asociației de locatari a blocului X4. „Nu-i vorbă, avea să-mi declare dînsul, și la noi sînt necazuri cu instalațiile, dar avem un băiat priceput, locatar, pe care l-am angajat cu o jumătate de normă, că noi sîntem un bloc cu apartamente proprietate personală. Orice defecțiune ivită este reparată în maximum 24 de ore. Ceea ce ne supără foarte mult și n-avem ce face este fenomenul de „condens" care apare mai ales la etajele superioare. Poate că, pînă la urmă, se va găsi o soluție și împotriva acestui necaz, dar greutăți foarte mari și din aproape toate punctele de vedere le puteți întîlni la blocurile din spatele nostru, cele de pe strada Stelian Mihale, blocuri noi, construite în urmă cu aproape doi ani, dar învechite de parcă au trecut peste ele cel puțin 10 ani. Cît despre oamenii care le locuiesc, ce să spun, au îmbătrînit tot atît de repede".

Iată-mă, așadar, după ce am intrat în cîteva blocuri de pe această stradă, în holul blocului nr. 1, înconjurat, puțin spus, de locatarii năpăstuiți. Consemnez, pentru început, spusele bătrînicii Maria Stanciu de la apartamentul 4.

„Anul trecut, toamna, cam pe la începutul lui octombrie, nu mai știu exact ziua, mă trezesc că pe sub ușă intră un șuvoi de apă murdară și urît mirositoare. Apa venea din apartamentul 3, de unde se auzeau niște bolboroseli, niște bufnituri. În apartamentul 2, nimeni. Într-o oră, tot apartamentul a fost inundat. Să intrăm la om, prin spargerea ușii, nu ne prea venea la îndemînă. Spre seară, numai că vine și doamna Tătulescu, locatara. Era speriată că a lăsat vreun robinet deschis, dar, intrînd la dînsa, am văzut că apa ieșea de sub cadă și din WC. Apa, plină de tot felul de murdării, ajunsese cam de 30 de centimetri. Covoarele pluteau în voie și toate încălțările la fel. Pe la mijlocul lui noiembrie, grozăvenia s-a repetat, dar noroc că familia Tătulescu era acasă. Noroc pentru noi, bineînțeles. Cu aproape 10 zile înainte de Anul nou, iar. Dacă ar fi vorba numai despre astfel de necazuri, n-am zice poate nimic, se mai întîmplă, dar eu cred că și-a bătut cineva joc de noi de ne-a trimis să locuim într-un astfel de bloc. Pereții au crăpat, ușile și ferestrele stau gata să cadă, nu se mai închid, caloriferele curg tot timpul, din balcoane apa de ploaie intră de-a dreptul în casă, că așa a fost făcută scurgerea, spre înăuntru. Cît despre căldură, mai bine să nu vorbim, că de la centrală poate că aburul pleacă pentru o temperatură de 18 grade, dar cum vîntul circulă în voie printre ziduri și ferestre, dacă rămînem cu 15 grade. Uneori, ca femeie bătrînă, îmi spun că nu poate fi numit om cel care a făcut blocurile astea și a spus, acolo unde a spus, că le-a terminat. Oare chiar nu s-a gîndit deloc că în apartamentele astea vor locui oameni și copii ? !"

„Atunci, la prima inundație, avea să-mi relateze locatara apartamentului 3, Elena Tătulescu, **mă îngrozise ideea că am lăsat un robinet deschis. Știți, desigur, că se mai întîmplă. Din nefericire, n-a fost să fie așa. Am spus din nefericire, pentru că a trebuit să luptăm cu o apă, mă scuzați, scîrboasă, pur și simplu. Ultima oară, fiind vineri și gîndindu-ne că a doua zi, sîmbătă, va fi mai scurtă, că apoi va fi duminică, iar noi tot cu mizeria în casă, soțul a apelat la un particular, la o cunoștință, prilej cu care am constatat că din instalație, de la WC și de la cadă, lipsea o țeavă de peste un metru. Nu mai spun că de fiecare dată ne-am trezit cu șobolani în casă, urcau pe conductele sparte la subsol, unde apa colcăie, nu alta. Cum de reușim să trăim totuși în aceste apartamente ?! Ce s-a putut rezolva cu cîte un particular, am rezolvat. Am scos bani din buzunar, nu puțini, am plătit și, cît de cît, am mai cîrpit ce s-a putut. Dar sînt destule lucruri pe care particularul nu le poate rezolva de unul singur, arîciți bani i-ai da".**

Se cuvine să spunem că amîndouă interlocutoarele, în necunoștință de cauză, i-au învinuit de toată această stare de lucruri pe muncitorii Centrului 10 ICRAL-Vitan, dar Florica Țeican, șefa centrului, și contabila Maria Popa, aveau să-mi arate, negru pe alb, procesul verbal de recepție preliminară din data de 18 aprilie 1975. În acel proces verbal, cu numărul 189, **constructorul, adică ICM-1 București**, recunoștea că 28 de apartamente au defecțiuni la instalațiile sanitare, că în 15 apartamente caloriferele sînt stricate, că la majoritatea apartamentelor ușile și ferestrele sînt necorespunzătoare, că la 10 apartamente au fost sesizate infiltrații de apă prin pereți, din exterior și prin tavan. Se subînțelege că era de datoria celor de la ICM-1 să repare aceste defecțiuni constatate încă înainte de a se intra în anul de garanție. Au trecut aproape doi ani de zile și încă nu s-a făcut nimic, absolut nimic. Hîrtiile circulă, de la ICRAL-Vitan spre ICM-1, și invers, unii cer respectarea condițiilor de contract, alții cer încheierea procesului verbal de recepție, iar locatarii, neștiind că blocului în care locuiesc de aproape doi ani nu i s-a făcut recepția, reclamă ICRAL-ul. Dar cum ar putea oare ICRAL-ul să preia căruța cu oale sparte a I.C.M.-ului ? Din care fonduri de reparație ? Mă întreb, în continuare, cărora forumi a raportat conducerea ICM-1 darea în folosință a blocurilor 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6A, 6B, 7, G1, NB1 și NB . bis ? E-adevărat, aceste blocuri, aflate în zona Centrului 10, au fost date în folosință, dar pot fi ele considerate locuințe ? Există un proces verbal de recepție din partea ICRAL-ului Vitan ?

În așteptarea unui răspuns pe care îl solicităm cu nerăbdare, am mai consemnat, în holul aceluiași bloc numărul 1, amărăciunea cetățeanului Ion Văcariu, de la apartamentul 12, care se plîngea de căldura insuficientă a caloriferelor și de necontenita lor scurgere. **„Să veniți la mine să vedeți cum bate vîntul pe sub ușă și cum între tocurile ferestrelor și zid poți băga un deget întreg. În camera mare nu se poate dormi".** „Am doi copii, unul de 9 ani, celălalt de 6 ani. Cel mic este bolnav de plămîni. Este luat în evidența TBC a spitalului. Sub calorifere am înșirat zeci de borcane și cutiuțe de conserve. Pe lîngă ușă și geamuri am lipit tot felul de cîrpe și alte materiale, doar, doar pot stăvili frigul și vîntul. Degeaba. Cînd plouă, apa din balcon îmi intră în casă. Balconul ăsta parcă a fost făcut în bătaie de joc. În loc să curgă apa în afară, înclinația de la podea o împinge în cameră. Am fost la Centrul ICRAL și un tovarăș de acolo, Dinescu sau Dinuț, mi-a spus că-mi face și sandalele cu cremă, dar numai dacă-i plătesc, că de blocul acesta nu dînșii au grijă, ci șantierul care l-a construit. Dar unde-i acum șantierul ăsta ? Ce-ar fi să-și mute dînșii toate birourile aici, în blocul numărul 1 ?"** (Teodor Mincu, apartamentul 46, cu trei copii mici, se plînge că nicăieri unde a fost nu a găsit înțelegere. **„Parcă am fi ai nimănui**, țevile se înfundă, se sparg, cînd vecinul de sus își spală vecinul, apa se scurge la noi, ne inundă, din WC-uri iese tot timpul o duhoare de nedescris, iar vîntul și ploaia bat fără opreliște de-a dreptul în casă". Georgeta Popescu, apartamentul 37, cu patru copii mici, susține că-i vine să-și ia lumea în cap. **„Pereții, din cauza ploilor și a apei de la calorifer, s-au înnegrit, s-au scoperit de un fel de ciuperci. Am văruit de două ori, dar degeaba, imediat se înnegresc din nou și răspîndesc un miros de ruină. Despre instalațiile sanitare nici nu mai vorbesc. Oare chiar nu se poate face nimic pentru noi sau măcar pentru copiii noștri ?"**

Ar mai fi de consemnat că blocurile amintite, printre care și blocul numărul 1, continuă să se deterioreze de pe o zi pe alta, deoarece defecțiunile care n-au fost remediate, conform promisiunilor făcute, cu prilejul proceselor verbale preliminare, s-au agravat. Deocamdată, pînă vom primi un răspuns din partea constructorului, ICM-1, cam atît, deși mai sînt încă multe, foarte multe lucruri de semnalat.

VICTOR NIȚĂ ■

O problemă în actualitate:

Căminele muncitoreşti

În toate oraşele patriei, un număr considerabil de tineri muncitori se bucură de locuri în căminele muncitoreşti pentru nefamilişti. Pentru crearea unor condiţii civilizate de locuit statul nostru a făcut în acest sens serioase eforturi financiare. Cine sînt beneficiarii direcţi şi gospodarii acestor mari locuinţe colective, şi mai cu seamă cum sînt respectate şi întreţinute aceste bunuri comune? Ancheta noastră debutează cu un exemplu pozitiv. El poate constitui un etalon pentru situaţia generală a acestor importante aşezăminte sociale. Din păcate, aşa cum vor demonstra rîndurile care urmează, există şi excepţii...

Cînd 50 la sută din muncitori sînt „nefamilişti...“

Noţiunea de cămin implică mai multe idei, pe lîngă cea de simplu adăpost, iar cînd se precizează, „pentru nefamilişti“ apar şi alte nuanţe, nu lipsite de importanţă, ba chiar contradictorii cu cele incluse în acest cuvînt. Adică, spunînd „cămin“ ne gîndim tocmai la acel sediu familial, la grupul intim, care alcătuieşte celula de bază a societăţii. Dar, din căminele de nefamilişti lipseşte, parcă, tocmai elementul principal. Este şi nu este aşa pentru că şi în asemenea cămine există sau trebuie să existe o viaţă colectivă, dar nu numai în sensul foarte precar al unei existenţe comune, ci mai departe decît atît şi anume: înţelegere, scopuri identice, colaborare, respect etc., ceea ce se poate realiza, în timp, uneori, ori instantaneu, mai rar. Cred, însă, că locul de pornire, cei mai important, este baza materială, condiţiile care să poată înlesni apariţia unor afinităţi chiar şi afective, care să poată înlocui, într-o oarecare măsură cîteva din datele reale, şi aş zice elementare, ale unui cămin familial. Spun toate acestea deoarece cred că la Constanţa, în cele cîteva cămine vizitate, aparţinînd Întreprinderii de construcţii hidrotehnice, am desluşit o mai veche preocupare pentru viaţa celor care trăiesc departe de ai lor.

Întreprinderea numită este, prin profilul său, nevoită să folosească multă forţă de muncă din judeţ şi în locuri dispersate, dar şi în Constanţa, astfel încît, numai în oraş, ea găzduieşte în cămine de nefamilişti aproape 1 500 de oameni. Experienţa privind căminele de care ne ocupăm nu datează doar din 1970, cînd s-au construit actualele clădiri cunoscute sub denumirea abreviată de C 4 şi C 5, B 7 etc., pentru că unii muncitori au trăit şi mai înainte în barăci, aparţinînd tot I.C.H.-ului, astfel încît cred că se poate considera şi perioada anterioară drept o sursă de experienţă în materie de necesităţi şi rezolvări a unor probleme puse de viaţa în comun a muncitorilor. Betonistul **Gheorghe Dumitrescu,** azi în vîrstă de 45 de ani, este cel mai vechi locatar al căminelor întreprinderii. De fel din comuna Căpreni, judeţul Gorj, Gh. Dumitrescu munceşte la mare din 20.III.1958 şi a „prins“ toate perioadele care au marcat creşterea I.C.H.-ului şi reflectarea lor în viaţa oamenilor.

Camera 101, a căminului C 4, unde mă aflu cu Gheorghe Dumitrescu, are, ca şi celelalte, 4 paturi comode, 4 dulapuri montate în perete, într-un mic hol la intrare, ferestre mari. Pe jos, linoleum. Sînt ghivece cu flori, o masă, cîteva scaune, cuiere şi... o sfoară întinsă de-a lungul camerei. Pe ea, cîteva perechi de pantaloni, cămăşi. Vin de la spălător ceilalţi trei locatari ai camerei 101. Ei sînt: **Pascale Raneti,** în vîrstă de 37 de ani, mecanic în port, lucrînd pentru navele I.C.H.-ului, un om foarte tăcut, cumpătat; **Dumitru Baciu,** un roşcovan bucălat şi vesel, poate mai ales acum cînd s-a bărbierit (ceea ce unui bărbat, chiar la 26 de ani cît are el, îi dă o plăcere aparte, o senzaţie de prosperitate), se prezintă ca fiind din Brăila şi avînd meseria de mecanic excavatorist pe care şi-o exercită la cariera din Sitorman, judeţul Tulcea, unde ajunge cu autobuzul întreprinderii; **Ion Vasiloiu,** cel mai tînăr locatar al camerei 101: are 18 ani şi s-a născut în comuna Şipote, judeţul Constanţa.

Cu cei patru oameni de vîrste şi profesii diferite stau de vorbă despre problemele pe care le pune viaţa în colectiv. Gheorghe Dumitrescu, care la el în Gorj are familie, crede că totul **„este în raport şi de simţul nostru, al fiecăruia“,** referindu-se la căile de acomodare a fiecăruia cu fiecare şi cu ceilalţi. Pascale Raneti, cel mai nou din cameră (stă doar din aprilie '75 cu băieţii), zice că **„nici mîinile omului nu sînt egale, aşa că şi oamenii sînt diferiţi, aici în cămin“,** azi nu s-a putut odihni prea bine, din cauza telefoanelor care au sunat la parter (acolo sînt birouri, iar Pascale Raneti fusese în schimb de noapte). I se par foarte utile dulăpioarele de alimente care le sînt puse la dispoziţie, într-o cameră separată, alături de bucătăria de etaj, unde-şi pot pregăti cîte ceva, chiar cald, deşi pe timp de iarnă „frigiderul“ cel mai bun este pe pervazul exterior al ferestrei. Dumitru Baciu, care-şi alege de pe sfoara ce traversează camera o pereche de pantaloni cadrilaţi, este interesat de armonia din cameră. **„Cu ceilalţi sînt coleg. Cu cei de la 101 — prieten. Sînt 2—3 zile mai dificile în cămin. Îndată după primirea banilor. Pe urmă, avem din nou linişte“.** În privinţa improvizaţiei cu sfoara, şi el şi Ion Vasiloiu au aceeaşi explicaţie: **„avem atîtea haine, noi ăştia tineri, că în dulap nu mai încap. Dacă ar fi să ne fure cineva pantofii la toţi patru l-ar trebui un sac cam mare“.**

Căminul are 172 de locuri; cel de alături, C 5, 318. Ambele funcţionează, ca să zic aşa, „în tandem“, adică sub administraţia aceluiaşi gospodar, Ion Stănişel, om vrednic şi energic. Fiecare etaj dispune de cîte o cameră de provizii şi de o sală pentru micul dejun, despre care am scris, de 8 duşuri, 12 chiuvete, patru băi, de un tip special pentru spălatul picioarelor şi chiar al unor lucruri mărunte de lenjerie, iar două îngrijitoare (pe etaj) se ocupă atît de curăţenia în camere, cît şi de cea a scărilor, culoarelor, a spaţiilor destinate toaletei. Maria Brătianu lucrează de 8 ani iar Paulina Maftei, doar de patru. Cel mai important este că muncitorii le vorbesc frumos şi le respectă. **„Deranj fac, ca toţi bărbaţii, vin obosiţi, nu se pricep la curăţenie, dar nu sînt mitocani. De rest avem noi grijă. Dealtfel, noi venim dimineaţa, cînd cei mai mulţi sînt la lucru. I-am obişnuit să nu mai arunce diverse lucruri: pungi, borcane, resturi pe fereastră. Administraţia a amenajat spaţii verzi, în jurul căminelor, aşa că e păcat să le murdărească“.**

La Clubul de la etajul III al căminului C5 o întîlnesc pe bibliotecara Lucreţia Chiriac şi cîţiva tineri care-şi caută cărţi de citit. Au la dispoziţie aproape 7 000 de volume, multe cu conţinut tehnic. Mai funcţionează 8 biblioteci volante, deoarece alte cămine sînt mai departe: pe str. 1 Mai, pe Egretei etc. 10 mese de lectură, jocuri de şah, rummy, table, o instalaţie de minipopice şi alta de minibawling, radio. Televizorul se află în holul căminului. Cei mai activi cititori: sudorul **Petre Nistor,** mecanicul **Constantin Nedelcu,** care este şi un bun sportiv, şi marinarul **Constantin Botez** pe care-l şi întîlnesc aci.

Alt grup de cămine sînt cele notate cu B, din strada 1 Mai, paralelă cu marea şi cu o minunată vedere spre port. Construcţii mai noi, cu un confort evident superior: garsoniere mari, tot pentru patru persoane, dar cu duş şi celelalte instalaţii sanitare în cameră, cu un hol mai mare, cu o bucătărie şi balcon.

Tovarăşul Aurelian Ioniţă, şeful sectorului social-gospodăresc al I.C.H.-ului, răspunde de căminele de nefamilişti.

— În Constanţa, 30% dintre cei care muncesc în întreprinderea noastră sînt găzduiţi în astfel de cămine, iar pe ansamblu, pentru că avem lucrări şi pe teritoriul judeţului, 50% dintre muncitori stau la noi. Vă daţi seama că pentru I.C.H. căminele constituie o problemă de care ne ocupăm toţi: şi conducerea şi organizaţiile de masă. Asta înseamnă nu numai crearea de condiţii ci şi repartizări judicioase, educaţie, supraveghere. Am folosit diverse criterii la repartiţii, în principal cele ţinînd de locul de muncă, de profilul profesional al muncitorilor. Cînd am depistat cazuri de indisciplină am intervenit prompt, mergînd chiar pînă la desfacerea contractului de muncă pentru beţivi, turbulenţi, violenţi, oameni incorigibili. Dar au fost puţine situaţii de acest fel. În schimb, au servit drept exemple puternice. Altfel nu putem rezista. În rest, ce să spun? Gospodarii care administrează căminele au un mare rol, ei, noi avem oameni cu experienţă. Pe Stănişel l-aţi cunoscut. Mai este unul, foarte activ şi exigent, Aptişa Nejdet, care nu admite extravaganţe nici vestimentare şi nici de comportament. Se bucură de autoritate. Ştie cum să-l ia pe oameni. Nemulţumiri sînt. Una: nu admitem vizite în cămin ale unor persoane din afară. Cred că aşa este mai bine; nu am fixat în schimb ore limită pentru revenirea locatarilor. Şi asta tocmai pentru că sînt bine educaţi şi nu deranjează decît foarte, foarte rar pe ceilalţi. Respectăm prevederile legale în toate privinţele şi, poate în plus, ori de cîte ori facem curăţenie mare, profităm şi reparăm tot ceea ce s-a deteriorat.

C. MANOLE ■

„Mi-au spus dă în el şi eu am dat, altfel dădeau ei în mine“

Deşi locuieşte de 3 săptămîni într-un cămin al muncitorilor constructori (M 1), Sorin Spataru nu a fost bătut decît o singură dată şi atunci numai de trei inşi, moldoveni ca şi el, abia sosiţi în Bucureşti pe şantierele „lumceurilor“. Are 18 ani şi încă nu s-a calificat mozaicar.

— Cine te-a bătut?

— Marmeliuc Vasile, cărula 1 se spune Ilie. Morariu Gheorghe-Gică şi un elev la Liceul industrial nr. 18, poreclit Kojak. Erau beţi bine, m-au chemat, mi-au dat şi mie. Pe urmă au zis că se bat între ei şi dădeau în mine, din camera 36 m-au dus în 35, uitaţi-vă, m-au lovit în cap cu un fier de la pat..

Prietenii lui, Marinel Novac şi Aurel Holban, îl susţineau dînd compătimitor din cap, ei fuseseră bătuţi de aceiaşi indivizi mai înainte. Kojak, pe numele lui adevărat Valerică Agache, are tot 18 ani şi este de la Ruginoasa. Nu ştiu cît de bine învaţă la liceul industrial, oricum, lovesţe de la stînga la dreapta urmînd exemplul „Cocoşatului“, pînă de curînd spaima cartierului.

— De ce l-ai lovit pe Valerică?, întreb.

— De frică. Mi-au spus dă în el şi am dat. Dacă nu dădeam, mă băteau pe mine. Erau beţi. Pe unul l-au pus să spună rugăciuni.

Iată deci, ca o primă concluzie, că, în pofida instrucţiunilor afişate la poarta căminului, care interzic cu desăvîrşire consumul de băuturi alcoolice în camere, aici se bea în lege şi, firească, scandalurile şi bătăile se ţin lanţ, provocate fiind de regulă de cam aceiaşi indivizi împotriva novicilor abia sosiţi din provincie. Desigur că împotriva lor se impune luarea de măsuri drastice de către organele în drept, însă nu trebuie să ignorăm faptul că toate acestea şi altele se petrec sub ochii unor gospodari (aşa sînt numiţi administratorii în acest sistem) şi în prezenţa (cel puţin fizică) a unor paznici pe sub nasul cărora trec damigenele şi sticlele seară de seară.

— Dumneata ştii de bătaia de ascară? — îl întreb pe paznicul numit nu întîmplător Moale Marin.

— Care bătaie? Eu nu ştiu nimic, poate schimbul meu.

Ce să mai vorbim de condica de sugestii şi reclamaţii care există în instrucţiuni, dar nu şi la poartă, ca şi de faptul că majoritatea celor întrebaţi habar n-aveau de cum se numeşte şi cum arată gospodarul (Ion Predoiu), deşi geamurile sparte, apa care curge din tavan, bezna din grupurile sanitare şi de pe culoare în absenţa becurilor, murdăria din unele camere ar fi constituit tot atîtea motive de cunoştinţă. A arunca toată vina pe chiriaşi este ceva la îndemînă, însă aceasta nu justifică o retribuţie pe statul de plată şi, mai ales, titlul de „gospodar“ acordat cu atîta mărinimie de I.A.G.C.S.

IULIAN NEACŞU ■

Necazurile vechi n-au ce căuta într-un cămin nou

În urmă cu aproape şase luni de zile, mai toţi muncitorii neploieşteni ai Întreprinderii „Feroemail“—Ploieşti puteau fi întîlniţi în două mari camere situate în două case de pe strada Teleajen. Nu am apucat să văd cele două mari camere, dar, chiar şi fără prea multă imaginaţie, oricine îşi poate închipui, cît de cît, ce-nseamnă să locuieşti în astfel de condiţii.

Pînă să aduc vorba despre noul cămin al întreprinderii, cu o capacitate de 220 de locuri, cinci paturi în cameră, patru niveluri, instalaţii sanitare la fiecare capăt al nivelului, plus oficiul de bucătărie, dotat cu aragaz electric şi frigider, ar trebui să consemnez că, de-a lungul celor trei trimestre din anul trecut, la „Feroemail“ s-au angajat 255 de muncitori şi au plecat din întreprindere 242, pe cîtă vreme în ultimul trimestru, după ce a fost dat în folosinţă, la jumătatea lunii septembrie, noul cămin, s-au angajat 153 de tineri şi au plecat doar 91, ceea ce, pentru început, reprezintă un substanţial aport al căminului privind stabilitatea forţei de muncă.

Considerînd că cifrele au darul de a vorbi, oarecum, de la sine, am notat spusele tînărului Nicolae Grigore, secretarul comitetului U.T.C. pe întreprindere: „Între nou şi vechiul cămin, dealtfel vechiul cămin nici nu putea purta această denumire, e o diferenţă de la cer la pămînt. Băieţii noştri, cu multă tragere de inimă, pînă să înceapă construcţia la noul cămin, au nivelat terenul, au îndepărtat molozul şi mormanele de fier vechi care acopereau locul de amplasament, au săpat aproape 50 de metri de şanţuri pentru instalaţii, cînd constructorul, prin deviz, cerea 9 000 de lei pentru 10 metri de şanţ, şi au plantat peste 100 de tei împrejurul căminului, tei care în această primăvară vor înflori, că au fost plantaţi încă de pe cînd erau mari“.

Cu alte cuvinte, participînd la ridicarea acestui nou cămin, tinerii locatari s-au legat, chiar şi sufleteşte, de această nouă casă a lor, pe care, însă constructorul, trebuie să o recunoaştem, a lăsat-o, adică a predat-o în condiţii nu prea corecte. Zidul dimprejurul tocurilor de la uşi s-a sfărîmat, la fel şi împrejurul ferestrelor, uleiul de pe pereţii de la baie s-a scorojit, igrasia a început să pună stăpînire pe pereţii încă proaspeţi. Ferestrele nu prea se mai închid, iar broaştele de la uşi au arcul rupt, astfel încît cianţa merge în gol. Cu astfel de defecţiuni, a căror remediere costă bani buni şi intervenţie calificată, nu e prea greu să ne închipuim cum va arăta căminul după, să zicem, un an de zile. „Dacă aş şti că sînt mulţi beneficiari cum a fost „Feroemail“, m-aş angaja şi eu la constructori. Nu e mare lucru să faci treabă de mîntuială“ — avea să-mi spună Ion Gheorghe de la atelierul electric, locatarul camerei nr. 22, băiat tînăr, simpatic şi trecut prin mai multe cămine din ţară, motiv pentru care mi-a povestit că în alte cămine, cum ar fi la Galaţi, Hunedoara şi în alte locuri, camerele sînt dotate cu difuzoare, la parter există un club cu jocuri de şah, cu colecţii de ziare, cu cărţi, adică un fel de bibliotecă volantă, ca să nu spunem că peste tot sînt televizoare. „E-adevărat, avea să continue Ion Gheorghe, asistat şi aprobat de alţi locatari, cum ar fi Aurică Radu şi fiul acestuia, Nicolae, Constantin Dobre, Bogdan Aurică şi fiul acestuia, Dorinel, ca să îl amintim doar pe cîţiva, în şedinţe s-a tot vorbit că se va face şi se va drege, dar deocamdată club nu avem, televizorul este stricat şi va mai trece nu ştiu cît timp pînă va fi reparat. La oficiul de bucătărie aşteptăm două ceasuri ca să facem un ceai, că nu sînt decît două ochiuri de reşou, în frigider nu prea avem curaj să lăsăm hrana, că s-ar putea să o sperie cineva, aşa cum au început să fure becurile. Ar trebui să avem aici, în hol, un telefon, cîteva fiare de călcat, la portar, să le luăm pe bază de buletin, aşa cum se face la alte cămine“.

Mi-a plăcut, de ce să nu o recunosc, tonul combativ şi critic, chiar şi autocritic, referindu-se la obiceiurile unor colegi de cămin, al tînărului Ion Gheorghe, pretenţiile sale fiind, în cea mai mare parte, justificate, cum ar fi şi cea legată de următorul aspect: în camere sînt patru şifoniere, dar sînt cinci paturi, plus o măsuţă cu cinci scaune, numai că la măsuţă nu are loc decît un scaun, celelalte fiind ţinute pe sub paturi, sau pe şifoniere, peste geamantane. De ce această înghesuială, cînd căminul are un etaj neocupat?

Necazurile vechi n-au ce căuta într-un cămin nou.

VICTOR NIŢĂ ■

pentru nefamiliști

Pe Aleea Perișori, în cartierul Titan, se joacă table pe bază de zaruri și se doarme „pe bază de prietenie"

Anunțul care ne întîmpină, cu litere roșii pe fond alb, la intrarea în Căminul pentru nefamiliști, băieți, al I.O.R.-ului din Aleea Perișori, 8—10, avertizîndu-ne că staționarea în hol e interzisă, pare să fi fost bine înțeles de locatari, ei nereferindu-se, firește, nici la cele două motociclete, B-0-457 și 46-BZ-639, adăpostite sub prelate și nici la cantitățile industriale de noroi ce ocupă holul. În rest, nici țipenie, doar un teanc de mandate poștale, bani sau pachete, eliberate de Oficiul P.T.T.R. 72 pentru Nicolae Istrate, Nicolae Mohora și așa mai departe, aruncate într-un raft în care, cîndva sau poate niciodată, trebuie să se fi găsit cheile camerelor.

Urcăm nestingheriți în această țară a nimănui. E duminică după-amiază, căminul pare părăsit, dar nu atît din lipsa locatarilor — răzbat de undeva zgomote de uși trîntite, se aud voci și, mai ales, zaruri — cît din cauza celor ce vedem. Geamuri sparte sau pur și simplu lipsă, chiuvete abandonate pe holuri, noroi în cantități industriale, mucuri de țigară stîrpite cu piciorul, instalații sanitare în cea mai deplorabilă stare cu putință, unele sticle goale, camere fără uși în care parcă se sapă în căutarea unor comori demult ascunse, uși fără clanțe, dulapuri de care riști să te împiedici din pricina întunericului de pe coridoare, mă rog, o dezordine pe care nu ne-am sfîi s-o numim de zile mari, de n-ar fi astăzi chiar duminică.

Clădirea pare să fie nouă, ba chiar este, căci vom afla imediat, din gura lui Dumitru Trifu care e — ca să-l citîm — unul din cei doi paznici care lucrează la cele trei cămine ale I.O.R.-ului, că a fost dată în folosință în luna mai a anului 1975, dar gradul ei de murdărie și degradare e impresionant, de parcă unii n-au făcut altceva, din clipa inaugurării, decît să spargă, să rupă, să strice și să distrugă. Peste tot scrie cîte ceva, ba Bucătărie, ba Club, ba altceva, dar dincolo de ușile dotate cu inscrisuri roșii pe fond alb, după obiceiul casei, nu e nimic, ci doar moloz, resturi, scaune răsturnate și, mai ales, sticle goale, în ciuda faptului că, ne va informa tot Dumitru Trifu, consumul de băuturi alcoolice e cu desăvîrșire interzis în cămin, interzis ba chiar și pedepsit. Cu chiu, cu vai, împingînd într-o ușă fără clanță, pătrundem în așa-zisul Club, unde ne întîmpină șapte scaune vraiște și o mare mirare din partea portarului sau paznicului Trifu. Știam că aici se află un televizor, se crucește dînsul, dar se vede treaba că nu mai e, lucru adevărat și pe deplin verificabil.

Orientîndu-ne după zaruri, batem la una dintre camere, la 22, unde frații Covașă, primul mecanic de întreținere, al doilea elev la Liceul numărul 10, dezbat o partidă de table, sub privirile mai degrabă absente ale celui de-al treilea locatar, pe numele său Tudorache Broască, provenind — ca și ceilalți — din comuna brăileană Cireșu. Aspectul camerei e deplorabil. Pe zidul dinspre exterior se lungesc niște dîre ce par să aibă ca origine ploaia sau zăpada. Gheorghe Covașă ne surprinde privirea și se laudă. Acum stăm bine, îl auzim, s-a mai reparat cîte ceva, dar a fost o vreme înainte de a doua renovare, cînd ploua în cameră ca afară, ca să nu mai pomenesc de cazurile, să fi tot fost vreo patru-cinci, cînd s-a spart cîte o conductă și ne-am opintit, noapte de noapte, cu borcanul, să scoatem apa. Noroc că frate-miu, care muncește mai ușor ca noi, aflîndu-se la școală, doarme tot ușor, altfel ne-ar fi scos dimineața cu barca.

— Apă caldă aveți ?

— Uneori. Acum n-avem, dar regula e cam așa : ori curge apa rece, ori curge apa caldă, ori nici una. Amîndouă odată nu-mi aduc aminte să fi venit vreodată.

— Baie aveți ?

Cei trei zîmbesc trist, ca la o glumă fără sens. N-au, n-au avut și după cum merg treburile nici n-o să aibă. Cînd se simt murdari, fac baie la uzină, dar mai greu e cu mezinul, care se spală și el, din cînd în cînd, tot la uzină, întrînd pe strecurate. Toaletele, continuă să povestească băieții, nu se pot folosi, mai ales iarna, cînd instalațiile înghețată și nu le mai dă nimeni de cap. Și cu lumina electrică e un bai, uneori se oprește, nu știi de pe circuit, cît — aflîndu-se tabloul în hol, la îndemîna oricui — din poftа vreunui căminist. Rămîne unul fără siguranță, zice Tudorache Broască, umblă la tablou, o scoate pe-a ta și o pune la el. Dacă e mai mic decît tine, sau nu îndrăznește, sau te duci la el și-l repezi, luîndu-ți înapoi ceea ce era al tău. Dacă e mai mare, locatarii de la camera 22 au împreună vreo 60 de ani, te faci că nu bagi de seamă și citești la luminare. A doua zi, păcălești și tu pe altul, pe furiș, nu așa cum ne-au păcălit pe noi cu televizorul și frigiderul, ziua-n amiază mare, în văzul și cu știința tuturor.

— Cum v-au păcălit ?

Înțelegem că, după cum a scris chiar și ziarul „Informația Bucureștiului", în urmă cu vreun an, căminul a fost dotat

Pe ușă scrie Club, iar înăuntru e ce se vede ! ? Contra 99 de lei pe lună, căminiștii de la I.O.R. au un acoperiș asigurat deasupra capului. Dar de sufletul lor cine se ocupă ?

cu televizoare și frigidere, numai că și le-au însușit, cu de la sine putere și ca urmare a dezordinii generale, cei cu unele responsabilități pe etaj sau chiar cu imputerniciri superioare. Ne vom convinge mai tîrziu că vorbele lui Gheorghe Covașă adevărul au grăit, frigiderul funcționînd, sub cheie, în camera 40, la Ilie Ruscanu, șeful etajului întîi, iar televizorul la Nicolae Dobre, fost boxer la Metalul și fost președinte al comitetului de cămin. La televizorul cu pricina privesc nu doar cei doi locatari de la camera 38, Dobre și Dumitru Marin, cît și un invitat venit din afară, de asemenea elev, precum și — dintr-o fotografie color — Cassius Clay, despre care primul zice, cu o seriozitate demnă să te pună pe gînduri, că e „modelul și icoana lui". Nici în camera aceasta — în care locuiește, nu-i așa, un fost președinte ! — atmosfera nu-i schimbată, dezordine și murdărie, îndulcite, e adevărat, de trei prețuri aduse de Dobre de acasă, din comuna Ilfoveanca Dridu, pereți afumați și hepatici, firește nu atît din lipsa de prevedere a locatarilor, cît din graba și superficialitatea constructorilor, care au construit cum au construit și au remediat — de două ori în doi ani ! ! — cum au remediat. O pereche de tenișI se usucă la un reșou electric, apa se aude bubuind pe țevi, niște țipete răzbat pînă aici, iar lăcătușul de întreținere Nicolae Dobre nu prea înțelege ce vrem de la dînsul.

Cum adică unde ne distrăm ? !, se miră. La dans. În fiecare săptămînă se organizează la uzină baluri, iar noi nu sîntem între ultimii care mergem acolo.

— Aici, la cămin, s-a organizat ceva ?

Rîde. Aici, la cămin ? !, reia, numai că pe alt ton, amuzat din cale-afară. Apoi își aduce aminte că ar putea fi tras la răspundere pentru ceea ce spune, cade pe gînduri și-și aduce aminte că a mai fost și pe aici cîte ceva, au venit cîndva „niște tovarăși cu distracția", dar maistrul Grama s-a ocupat și dînsul știe. N-ar putea să precizeze, deși a fost președinte al comitetului, cam cîți tineri neînsurați locuiesc în cămin. Clădirea pare să aibă 109 camere, dar multe dintre ele — aici nimerește exact adevărul — se află în renovare, în restul dormind colegii săi de la I.O.R. și o sumedenie de alți băieți care intră „pe bază de prietenie". Îi întrebăm despre rostul televizorului comun în camera sa și nu zice nimic. Îi întrebăm despre starea băilor și nu zice nimic. Dînsul a reclamat, dar nu l-a auzit nimeni. Îi întrebăm despre bucătării și zîmbește. S-au făcut, dar numai pe hîrtie, de mîncat, noi mîncăm la cantina de la Policolor.

— Dacă aveți unele probleme de viață...

— Avem, cum să nu avem ? !

— ...cu cine le discutați ? De la cine primiți un sfat, o idee, o recomandare ?

Dumitru Marin coboară capul spre podea, iar Nicolae Dobre se însenînează la chip, aducîndu-și aminte că are la București trei verișoare pe care le vizitează din cînd în cînd. Pentru o masă caldă și pentru unele sfaturi.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Așa arată una din camerele căminului, după a doua renovare și la un an și nouă luni de la darea în folosință a clădirii ! La așa „gospodari", așa constructori.

Dialoguri imposibile

Inima lui Florea Modoran merită măcar o garsonieră...

Florea Modoran. 54 de ani. O viață dramatică al cărei fir a fost de multe ori gata-gata să se rupă, dar a rezistat. Ca prin minune. Sau din întîmplare. Urmînd un destin de necrezut. Dacă n-ar fi real. Îngropat — vîu — de un obuz. Operat de două ori pe inimă. Sigur, astăzi, cînd citim toată ziua, bună ziua despre intervențiile lui Christian Barnard, ne-am cam tocit sensibilitatea la știrea unei operații pe inimă. O asemenea veste ni se pare aproape banală. Eh, o nouă — a cîta !?! — operație pe inimă. Ce ușor trecem noi — ceilalți — examenul operației pe acea inimă Pentru inima despre care este vorba în aceste rînduri și pentru posesorul ei, examenul acesta, repetat, a fost însă trecut nespus de greu. Operații în condiții de refrigerare (la —25 de grade), pe un corp înghețat, pe o inimă înghețată...

Și inima a rezistat. Și omul a trăit. Și între bătăile acelei inimi, omul a făcut un război, „m-am dus pe jos pînă la Brno, și am venit înapoi". Și inima a rezistat. Și omul trăiește și azi.

...O existență umilă care nu a strălucit decît prin muncă și prin corectitudine. De 15 ani, Florea Modoran este laborant chirurgical — are în grija lui un laborator de clini —, alăturînd („în umbra marilor copaci") cu devotament personalități prestigioase ale medicinei românești, Hortolomei, Setlacek, Voinea Marinescu, Bușu, Firică... De 15 ani, Florea Modoran locuiește împreună cu soția sa într-un cămin, ocupînd o garsonieră compusă din : una cameră de 12 mp, una bucătărie de 2,5 mp, baie (cu dus) de 2 mp, un hol de 1,75 mp. Nu se plînge de locuință, nu s-a plîns niciodată, dar de 15 ani trăiește cu amenințarea că va fi evacuat. A făcut memorii acum 10, acum 5, acum 2 ani. Nu i s-a dat altă locuință, iar la sfîrșitul acestei luni — spune ultima somație, sprijinită puternic pe 4 articole de lege — va fi, nu mai încape îndoială, scos din casă. Disperat, Florea Modoran a bătut din ușă în ușă, explicîndu-și situația dramatică.

Pînă la urmă a fost „înțeles". Florea Modoran, cel cu două operații pe inimă, Florea Modoran, care a dat sînge pentru România și s-a dus pînă la Brno pe jos și s-a întors acasă toi pe jos. Florea Modoran, muncitorul exemplar care toată viața lui a lucrat pentru sănătatea noastră, Florea Modoran, cardiacul care tremură la fiecare somație care-l anunță că va fi evacuat, Florea Modoran — care are drept medical și legal la două camere — a fost înscris urgență... locul 4. Locul 1 — a fost o familie cu trei copii. Locurile 2, 3 vor fi doi medici care se vor însura... Locul 4 — el, Florea Modoran, care va aștepta — probabil cu lucrurile pe stradă — împlinirea „urgenței" lui.

Din și peste hățișul unor formalități aberante, se cuvine să scriem: inima lui Florea Modoran merită măcar o garsonieră.

MARIUS POPESCU ■

Desen de SIMONA POP ■

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 130

Cum se schimbă caracterul unora îndată ce au ajuns pe scara autobuzului

A călători cu mijloace de transport în comun e o artă pe care puțini, foarte puțini o stăpînesc. Sînt multe necazuri care trebuie cu grijă evitate. Dificultatea vine din faptul că, odată ajunși în autobuz, unii indivizi își schimbă caracterul. E știut că voiajul cu trenul dezvoltă la unii grandomanie — de la București pînă la Brașov au tot timpul să arate ce grozavi sînt ei. Mijloacele de transport pe distanțe mici scot la iveală alte păcate specifice acestui mod de a te deplasa. Pentru a te lăuda, distanța e prea mică : cît te poți umfla în pene de la „Piața Sudului" pînă la magazinul „Cocor" ? Puțin. Cînd să te lauzi mai ca lumea, și cu soția, și cu retributia, și cu copiii, gata, coborîrea.

Transportul în comun scoate la iveală alte trăsături de caracter și mai neplăcute tocmai din pricina puținului timp aflat la dispoziție. Preț de patru sau șapte stații un asemenea individ trebuie să-și exprime întreaga bădărănie, deci va fi obligat să se concentreze înjurăturile se vor condensa la maximum posibil, insultele se vor exprima la nevoie într-un singur cuvînt — unul, dar să usture — pentru simplul motiv că nu există timp la discreție. Spiritul de discernămînt dispare, se va face cu ou și cu oțet cine îți iese în cale, n-ai timp să aștepți „victima ideală". Am văzut și taxatori, altfel oameni modești, de treabă care însă odată ajunși în autobuz se cred stăpînii lumii, țipă, ameninți, îți dau lecții de aritmetică, de etică, de științele naturii, de numismatică, de geografie, de geometrie în spațiu și chiar de gramatică. Toți călătorii se simt retrogradați, admonestați, anchetați, anulați, bagatelizați, uniformizați, puși la colț, biete fire de iarbă în fața despotului cu cleștă.

Am văzut și taxatoare care adaugă bădăraniei obișnuite și puțin farmec feminin : „decît să te boiești, mai bine îți iau bilet" sau „nu te grăbi, că te așteaptă tipul".

Laude mea la adresa caracterului blajin al unei cunoștințe comune prietenul meu mi-o întrerupse cînd mi-era lumea mai dragă :

—Nu l-ai văzut în autobuz. E o fiară.

TEODOR MAZILU ■

Știra

Recunoscuta oaie știră,
Devine peste noapte critic.
Cu botu-n paie, își deșiră
Triinturi din glasul oleritic.

Și după-un strop de judecată,
Ca arsă sare în picioare
Și behăie ca s-o audă
Întreaga turmă de mioare.

Nu se mai poate ! Simt că-mi crapă
Stomacul, tot mîncînd lucernă,
Iar în saivan n-am nici un scaun
Nici pat sau zău, măcar o pernă...

Eu nu-s făcută pentru paie
Și rumegat... Simt cum dogoare
Sub lînă lungă și bălaie
Vocația de oratoare.

O, nu,! Acum nu se mai poate
Să mai rămîn o biată oaie
Într-un imperiu ce socoate
Că cerul e un duș de baie
Și că suprema mea menire
E să produc un miel pe an,
Pentru a turmei împlinire
În existența ei de clan.

Am chibzuit și schimbu-l gata :
Dau pajiștea pe-un turn înalt,
Din înălțimea lui convinsă-s
Că voi putea avea un alt

Focar de largă viziune
A-întregii voastre existențe !
Și voi produce o minune
De teorii și de esențe
Cu care să vă schimb alura
Trăirii voastre oierești...

Un behăit prelung din turmă :
– Terminî, că ne zăpăcești !

Decît să-ncerci să schimbi o lume
Fugind de ea ca un mișel,
Mai bine te-ai gîndi anume
Cum poți să faci măcar un miel.

CONSTANTIN BÂRLA ■

Condica de sugestii și reclamații

Aerul din local este otrăvit de tutun și de tot felul de respirații. Ar trebui să nu se îngăduie anumitor persoane, mai ales bărbați sub un anumit nivel să mai pătrundă aici. În ce privește serviciul, deși hrana a fost corespunzătoare, ospătarul Ovidiu m-a servit tot strîmbînd din nas, ca și cum aș fi o ființă oribilă, respingătoare. Nu înțeleg acest mod de comportament, sînt gravidă în luna a opta și nu permit asemenea atitudini josnice, jignitoare.

ss. indescifrabil

MĂSURI LUATE
Sesizarea nu corespunde adevărului. Clienta dorind a vinde o pereche opinci, cerînd preț de speculă (300 lei !) ospătarul a refuzat-o intens, rezultînd apoi o răcire care a produs sesizarea.

Resp.

Aflînd despre moartea ospătarului Truță, m-am simțit foarte, foarte descurajat. Ce întîmplare penibilă ! L-am cunoscut bine, am copilărit pe aceeași stradă, iar apoi a murit ! Ca ospătar, de cîte ori am venit aici să servesc mi-a făcut o impresie foarte, foarte bună. Moartea lui prematură m-a uimit. Acest Truță mi-a făcut totdeauna impresia unui om normal, în continuă dezvoltare.

Ing. I. Pantea

MĂSURI LUATE

Suferind de o boală mai veche (menangită aposată) pieclad duminică noaptea înfierbîntat, angajatului i s-a aprins apa în cap, decedînd după un interval de cca. 24 de ore.

Resp.

Tovarășe Mirticu, dumneata nu ești un ospătar mai rău decît ceilalți, be chiar ai un mod de a trata clientul foarte bun, foarte respectuos ! Observîndu-te cum lucrezi, mi-am dat seama totuși că nu merge în activitatea dumitale. Nu eclipești, iată unde-i buba !

ss. indescifrabil

MĂSURI LUATE

Se va prelucra.

Resp.

Nu cred în Dumnezeu, dar de cînd a murit ignorantul Truță, am impresia că există ceva în ceruri care face din cînd în cînd dreptate și pe pămînt.

ss. indescifrabil

MĂSURI LUATE
Clientul susține idei personale.

Resp.

Culese de
AL. MONCIU-SUDINSKI ■

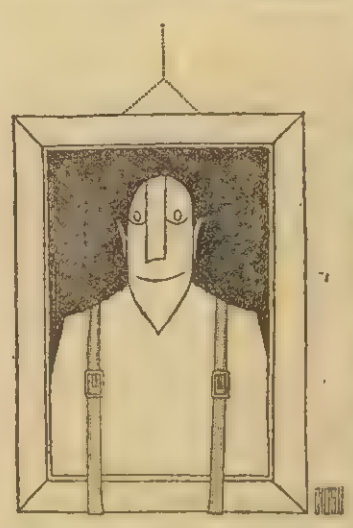

CONSTANTIN CIOSU ■

La O.J.T. Brașov, cu sediul în Predeal, turism înseamnă, mai ales, hoteluri cu remiză

În ceea ce privește turismul din județul Brașov, zonă foarte căutată datorită muntelui, lucrurile nu sînt — după cum vom vedea — chiar așa de simple, fie și pentru motivul că de bunul lor mers se ocupă, la nivel de stăpînire, nu mai puțin de trei organisme. O.N.T. „Carpați" are în grijă mare parte din Brașov și Poiana, iar O.J.T Brașov, cu sediul în Predeal, restul teritoriului, inclusiv cabanele, socotindu-le aici și pe cele de creastă. Din acest sistem de organizare, pe care nu l-au stabilit, probabil, nici unul dintre cele două organisme pomenite mai sus, decurg, firește, o serie de paralelisme în activitate, pe care turistul n-are cum le vedea cu ochiul liber, dar pe care e mai mult ca sigur că le resimte în ceea ce privește promptitudinea și calitatea serviciilor.

Spunînd de la bun început că, urmare firească a grijii generale a partidului și statului față de condițiile de odihnă și agrement ale oamenilor muncii, baza materială a O.J.T.-ului, for la care ne vom referi cu precădere în cele ce urmează, a-a extins și îmbunătățit substanțial în vremea din urmă, nu spunem nici o noutate. Noile și modernele hoteluri „Orizont" și „Cioplea", fiecare cu cîte 300 de locuri, date în folosință în ultimele 18 luni la Predeal, primul chiar în decembrie 1976, amenajările și modernizările de tot felul (hotel „Bulevard", vila „Zăpada" etc) transformările (vila „1 Mai" devenită hotel „Cirus", vila „9 Mai" ș.a.m.d.) făcute în ideea sporirii confortului, toate acestea și, desigur, multe altele au lărgit baza de masă a turismului brașovean, au contribuit la atragerea unui număr cît mai mare de iubitori ai muntelui din țară și din străinătate. Predealul fiind o stațiune cu un prestigiu european demn de invidiat, probînd totodată faptul că la O.J.T Brașov se muncește adesea cu sîrguință și abnegație.

Asta nu vrea să însemne, după părerea noastră, că nu se muncește uneori și superficial, după o orientare internă nu dintre cele mai fericite, după care se acționează ferm și perseverent pe drumul consolidării și extinderii turismului în marile hoteluri ale întreprinderii, dar se acționează rar și fără decizie în direcția turismului din cabane și vile, forma cea mai accesibilă unui număr mare de amatori de drumeție și odihnă. Altfel zis, situația marilor hoteluri din Predeal și vecinătăți este excelentă și la cel mai înalt nivel al solicitărilor, pe cînd cea a vilelor din rețeaua O.J.T.-ului Brașov și, mai ales, cea a cabanelor pare să fie îngrijorătoare, datorită stării de degradare a imobilelor și — în egală măsură — datorită lipsei de interes manifestată la nivelul conducerii întreprinderii. Să argumentăm. Din cele 4 000 de locuri de care dispune Predealul, cifră furnizată de economistul Constantin Casapu, șeful compartimentului de cazare, abia ceva mai mult de un sfert îl reprezintă spațiile hoteliere, restul fiind asigurat de stațiunile Homorod și Rodbav, precum și — aproximativ jumătate — de vile și cabane. La 27 ianuarie, pruna zi a documentării noastre, capacitățile de cazare ale O.J.T.-ului erau departe de a fi epuizate, camerele fiind ocupate numai în proporție de 66 la sută la hoteluri și de 80 la sută la vile, simpla înfățișare a procentelor respective demonstrînd — fără a mai apela la argumentul diferențelor de prețuri — o mai mare solicitare a vilelor și cabanelor în comparație cu spațiile din hoteluri. Numai și această proporție, respectată cu excepția zilelor de sfîrșit de săptămînă tot timpul anului, ar fi avut darul, socotim, să determine o atitudine mai atentă a întreprinderii față de latura respectivă a turismului. Din păcate, din cele constatate de noi sau aflate de la oameni, așa ceva nu s-a întîmplat. Multe vile au fost dezafectate sau predate altor instituții (Ministerului Educației și Învățămîntului, Liceului de schi din Predeal etc.), o serie de cabane au fost temporar sau definitiv închise, s-a apelat în conducerea lor la persoane fără experiență și fără dragoste de munte, calitate indispensabilă unui cabanier, multe dintre ele aflîndu-se într-o stare de dezorganizare sau chiar degradare. Am vizitat cîteva dintre cabanele aflate în subordinea O.J.T.-ului Brașov. La Mălăiești cabana stă să cadă. Bunlocul seamănă cu un șopron. Piatra Mare necesită reparații capitale și, firește, lumină electrică. La Cristian, cabană care-și caută un responsabil, cel vechi predînd gestiunea și un altul refuzînd să preia, nu e apă, iar vîntul bate la fel de strașnic ca sub cerul liber. Situația nu e mai fericită nici la Trei Brazi, unde pardoseala e țăcută ferfeniță, pereții s-au coșcovit de tot, iar dușumeaua a putrezit, fapte care n-au avut cum să ajungă pînă la urechea conducerii întreprinderii, care n-a mai vizat registrul de control al cabanei din vară !

Am avut ocazia să vizităm, în două rînduri, cabana Cheia din Valea Rîșnoavei, plasată într-un loc de vad, pe șoseaua care leagă — traversînd peisaje de vis — Predealul de Rîșnov, peste înălțimile de la Piriul Rece. Arătoasă la vedere, „Cheia" ne-a lăsat o impresie deplorabilă, în interior totul fiind acoperit de praf și neglijență. Un dulap frigorific zăcea pe unul dintre culoare, așteptînd un transport mereu amînat. Instalațiile sanitare se prezentau sub orice limită admisă. Galanteriul înfățișa ochilor cîteva sticle de votcă goale și cîteva de șampanie pline ! În mijlocul primeia dintre sălile de mese trona gunoiul și tronau mătura și fărășul, toate aceste fapte petrecîndu-se sub ochii — e drept, cam înroșiți — ai responsabilului Gheorghe Cosneanu care, în haine de stradă, se bucura de un pahar cu vin la una dintre mese. Rugat să-și dea cu părerea, dînsul și-a dat după cum urmează : „cabana e foarte veche și mai bine ar fi s-o dărîme".

Înfățișînd răspunsul lui Gheorghe Cosneanu conducerii O.J.T.-ului, spre luare aminte, e de datoria noastră să scriem că, vreo doi kilometri mai către Predeal, am întîlnit o situație exact inversă. O hardughie pe post de cabană cu numele „Cerbu", dar un interior plăcut și o solicitudine deosebită din partea șefului de unitate, Virgil Staicu, prin intermediul căruia se poate servi — într-un loc fără pretenții, fără spații de cazare și, după cîte am înțeles, fără o locuință cît de sumară pentru familia cabanierului ! —, o masă promptă și pregătită cum se cuvine, într-o atmosferă civilizată. Fără a avea intenția să ne amestecăm în treburile întreprinderii în subordinea căreia se află cele două cabane amintite, ne întrebăm dacă n-ar fi mai logic și mai normal ca pozițiile celor doi responsabili să fie inversate, profesionalismul și seriozitatea în meserie ale lui Virgil Staicu, om cu multă patimă pentru munte și cu îndelungi stagii în slujba lui, avînd drept de cîștig de cauză în fața superficialității și lipsei de competență a celuilalt ? Desigur, chestiunea pare să fie mai complicată, ea ținînd de o anumită atitudine a conducerii — instalată relativ recent — a O.J.T.-ului cu sediul în Predeal, după care au fost îndepărtați, cu sau fără motive, o serie de cabanieri cu vechi state de serviciu (Stoenescu, Brînzan, Constantin s.a.), calificați în meserie, fiind în schimb promovați spectaculos alții, provenind din alte sectoare de activitate. Asupra chestiunii e aproape sigur că vom reveni, dar întrebarea rămîne întrebare, drept pentru care așteptăm răspunsul forului respect v.

Despre toate cele de mai sus și, bineînțeles, despre altele am încercat să stăm de vorbă cu directorul O.J.T.-ului Brașov în mai multe rînduri. O dată nu l-am găsit, aflîndu-se dînsul la Primărie, într-o ședință. Am fixat o întîlnire pentru o anumită zi și la o anumită oră, dar din nou nu l-am găsit, fiind — după vorbele secretarei — „în teren". Am fixat o altă pentru ora 16 a aceleiași zile, ne-am prezentat cu exactitate, dar Ion Goga se afla în ședință, văzîndu-ne nevoiți să-l așteptăm preț de un ceas și jumătate. L-am așteptat singuri în tot sediul O.J.T.-ului, avînd la dispoziție toate birourile, între care și cel al șefului de oficiu, deschis și plin de acte, toate cheile, ba chiar și condica de prezență, plasată la intrarea în imobil, în holul central ! După ce, siliți de împrejurări și intuind că șeful oficiului se află în ședință, ne-am întreținut, după ora 17, cu persoanele venite pentru audiențe (firește, aminate) și după ce am recepționat în numele O.J.T.-ului mai multe telefoane, unul de la Bunedoara, iar altul reclamînd o intervenție urgentă la instalația electrică a cabanei Timiș, cabană — între altele fie spus — foarte bine îngrijită și gospodărită, am avut curiozitatea să cercetăm în registrul ofițerilor de serviciu, aflat la îndemîna oricui. Ceasul nostru arăta, cum aminteam, ora 17.30 din ziua de 31 ianuarie, iar în registru scria, negru pe alb, că în ziua de 31 ianuarie, între orele 14—20, „nu sa (!?). Întîmplat nimic deosebit. La Hotel Orizont unde s-a blocat liftul, nu am găsit pe mecanic ca să-l repar ! ! În rest, nimic deosebit", semnătura aparținînd Adrianei Koske.

Rămînem datori, am avut pînă la urmă ocazia să ne întreținem, cîteva minute, cu directorul Goga, un om despre care aflasem pînă atunci unele lucruri bune și foarte bune, pe care convorbirea noastră le-a confirmat. Neobosit, mereu la datorie, Ion Goga ne-a declarat că, din activitatea oficiului pe care-l conduce el mai mult îl bucură întărirea bazei materiale, darea în folosință a numeroaselor obiective noi, după cum cel mai mult îl nemulțumește actuala stare a cabanelor și vilelor, destule dintre ele necesitînd intervenții de fond. Părerile noastre coincizînd, nu ne-a rămas altceva de făcut decît să-i mulțumim, la rîndul nostru, pentru amabilitate și, desigur, să scriem reportajul de față.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■
DUMITRU GRAUR ■

În interesul a mii și mii de bolnavi, în interesul sănătății publice, asupra deciziei de pensionare a doctorului Iubu trebuie să se revină de urgență

— Ce mai faceți, doctore Iubu ?

— Prost. De la 1 februarie am fost pensionat, deși mi s-au dat toate asigurările că voi fi lăsat să lucrez în continuare, nu numai spre interesul cercetărilor mele, ci mai ales spre interesul bolnavilor ai tuturor celor care mă solicită, veniți din Turda, din toate colțurile țării și chiar de mai departe.

— Ați fost la Ministerul Sănătății ?

— M-am prezentat la București în urma unei invitații, nu la cererea mea, ci chemat. Eu n-am bătut niciodată coridoarele ministerului, n-am cerut nimic, deși ar fi fost cazul, m-au chemat și m-am dus. Am găsit o atmosferă favorabilă, mi s-a spus că nici nu se pune problema pensionării, ci doar a unor înlesniri și extinderi. Mi s-au promis chiar 100 de paturi într-o clinică din Cluj-Napoca, spre a-mi continua operațiile și tratamentele, îndeobște în ceea ce privește rinita alergică, boală pe care am rezolvat-o, la Turda, în proporție de peste 90 la sută.

— Vă întrerupem ca să vă întrebăm dacă rinita e o maladie gravă ?

— Face parte din bolile de care nu mori, dar cu care mori, suferind toată viața. Alții n-au vindecat-o, eu am vindecat-o, atrăgînd nu numai o mulțime de pacienți sosiți din toată țara, ci și, firește, o sumedenie de invidii.

— Cum s-au manifestat ele ?

— Mai întîi, Direcția sanitară a județului Cluj mi-a interzis, prin adresa 653 din 13 ianuarie 1977, să mă mai ocup de alte maladii în afara rinitelor, uitînd că am obținut succese spectaculoase și vindecări de peste 85 la sută în tratarea enurezisului nocturn, contribuții pe care le-am înfățișat, în 1968, unui congres internațional, la Istanbul, după cum, în 1974, la Veneția, și mai apoi în revista olandeză „Exceptra Medica" din Amsterdam, am făcut publice rezultatele unui îndelung studiu al cefaleelor rebele.

De unde mi se promisese marea cu sarea, lucruri necerute, dar necesare măcar în ideea că trebuie să continue cineva cele începute de mine, m-am trezit că, din dispoziția Direcției sanitare, nu mai am voie să eliberez la Policlinică mai mult de 9 bonuri pe zi, rămînînd în holul cabinetului o grămadă de suferinzi din toată țara. Zilele trecute, directorul spitalului din Turda a avut curiozitatea să numere bolnavii veniți pentru tratament la serviciul de O.R.L. Erau 153. Cu totul, vreo 4 000 de pacienți își așteaptă vindecarea la Turda.

— Acum care este situația ?

— Pe cele 4 paturi pe care le-am amenajat, cu chiu cu vai, la policlinică, tratez ultimii bolnavi programați. Pe ceilalți nu mi se mai permite să-i operez.

— Cam de cîți bolnavi să fie vorba ?

— Pînă acum am tratat cîteva mii de pacienți pe an, două treimi în policlinică, o treime în spital, la Turda, unde secția de O.R.L. a avut și are numai 20 de paturi. Lucrînd în condiții nu dintre cele mai ușoare, am izbutit să adun o casuistică dintre cele mai amole, cea mai bogată, din cîte știu, din întreaga literatură medicală, peste 1 000 de cazuri rezolvate favorabil, la data pensionării găsindu-mă pe punctul de a asigura, cu sprijinul serviciului de alergologie de la Clinica Medicală III din Cluj-Napoca, un cadru riguros științific cercetării practice, în ideea publicării ei ca o prioritate mondială.

— Care este stadiul în prezent ?

— Cine-l mai bagă în seamă pe un pensionar ? ! Neputînd să fac analize de detaliu bolnavilor operați la Turda, începusem o fructuoasă colaborare cu clinica amintită, dar în prezent colaborarea, bineînțeles, s-a stins, iar studiul a rămas în stadiu de intenție.

— Ce faceți acum, concret ?

— Îmi caut un post vacant, undeva în județ. Sau în afara lui. Stau cu telefonul închis, căci mă sună sute de oameni zilnic, iar eu nu știu ce să le răspund.

Încheiem acest scurt reportaj recunoscînd că nici noi, cei care ne-am străduit, cu puterile și mijloacele noastre, să facem cunoscute realizările de excepție ale doctorului turdean Mihai Iubu, grija sa față de bolnavi, temeinicia și seriozitatea muncii sale, puse în slujba sănătății publice, nu știm ce să răspundem. Convinși că asupra deciziei prinse de pensionare a doctorului Iubu trebuie să se revină de urgență, ne întrebăm dacă cei în drept știu ce să răspundă miilor de cetățeni care sosesc fără încetare la Turda, legîndu-și speranțele de profesionalismul și bisturiul lui Mihai Iubu care, deși ajuns la vîrsta pensionării, se află încă în deplină putere, capabil să muncească și să transmită mai departe tezaurul cunoștințelor sale. Dacă știu, s-o facă. Nu atît cu vorba, cît cu fapta.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Pe urmele controlului obștesc

În cadrul Întreprinderii de articole de ticălărie din București, unitate de frunte a industriei din sectorul 4, activează 16 echipe de control obștesc, însumînd 80 de membri, formații de care răspunde bobinatorul Gheorghe Ristea. Anul trecut, echipele de control obștesc de la I.A.S.B., alcătuite din lucrători de prestigiu ai întreprinderii, au efectuat 242 de controale diversificate, vizînd unități de felurite profile (cofetării, restaurante, unități de confecții și mercerie, gostat, coafuri și frizerii, bufetul întreprinderii, I.T.B. etc., mai puțin centrele I.C.V.A., pe care le-au găsit, după mărturisirile Olgăi Ionescu, vicepreședinta Comitetului sindical din I.A.S.B. și membră a unei echipe de control, mereu închise sau în curs de reorganizare !!) și înaintînd aproape 500 de propuneri, marea majoritate luate în seamă de cei în cauză și transpuse în practică. Controlîndu-se, bunăoară, în două rînduri, ritmicitatea și fluența transportului pe I.T.B. în punctul numit Barajul Dunării, capătul mașinilor 40 și 42, s-au constatat unele abateri de la regulile bunului mers al transportului în comun, neregulî comunicate imediat conducerii întreprinderii respective (murdărie, jumătate din autobuzele înscrise în ture aflate în imposibilitate de a funcționa etc.), care a dispus cu promptitudine remedierea lipsurilor.

Ieri dimineață, însoțiți de Gheorghe Ristea, am întreprins un raid-fulger prin cîteva dintre unitățile vizitate, cu o săptămînă în urmă, de echipele de control obștesc de la I.A.S.B., dorind să constatăm la fața locului în ce măsură criticile și propunerile înscrise de membrii echipelor în Registrul de control unic au fost luate în seamă de factorii de răspundere sau, altfel vorbind, să constatăm eficiența controlului cetățenesc în cîteva puncte din zona Halei Traian. Ne-am oprit mai întîi la unitatea numărul 14 a Agrocoop-ului, unde — în ziua de 22 ianuarie — controlul obștesc depistase o serie de nereguli în vînzarea ouălor, în sensul trecerii acestor produse de la o categorie de preț (1,20 lei) la una superioară (1,30 lei), precum și lipsuri la capitolul curățenie și ordine. Am găsit unitatea bine aprovizionată și într-o stare de perfectă curățenie, cîntărirea ouălor — aflate în număr de aproximativ 30 000 în stoc — demonstrînd că observațiile făcute de echipa de control condusă de Gheorghe Ristea au fost în mare măsură însușite, cetățenii plătind un ou exact atît cît trebuia. Din păcate, în ciuda sesizării din Registru, în biroul șefei de unitate Livia Troacă ardea în continuare un resou electric, consumînd energie și amenințînd, la orice neatenție, cu pericolul unui incendiu. De asemenea, ouăle de 0,95 lei, deși abundent existente în cartoane, nu fuseseră scoase la vînzare, nici în unitatea propriu-zisă și nici la punctul mobil de pe platoul pieței, explicațiile de rigoare — „n-am afișat prețul lor și nici nu le-am pus în vînzare, căci nu se cer de către clienți" — neavînd, firește, acoperire în realitate.

Cîțiva pași mai încolo am vizitat restaurantul „Cozia" (responsabil Mircea Boeru), aparținînd de I.A.P.L. Segarcea, unitate în care, la 22 ianuarie, și prin procesul verbal numărul 128, amintita echipă de control obștesc semnalase o sumedenie de neajunsuri, între care „produse nescoase la vînzare", „veselă nespălată și degradată", „butoaie de varză neacoperite corect, cu praf pe ele", „carnetele de sănătate nevizate" etc. Cu cîteva excepții, mare parte din sesizările echipei de control de la I.A.S.B. fuseseră analizate, iar lipsurile înlăturate. Astfel, bucătăria și sala de mese se aflau curate, vasele spălate, iar spațiile de depozitare din subsol, în care — la 22 ianuarie — domnea dezordinea și încălcarea unor elementare reguli de igienă, aranjate cum se cuvine, cu simț gospodăresc și după nevoile imediate ale consumatorilor.

EMIL NEGOIȚĂ

seriale • seriale • seriale

Cine ești dumneata, Muhammad Ali? (V)

1973 a fost un an cu multe surprize neplăcute pentru Cassius Clay. În primul rînd, Joe Frazier, pe care Clay era sigur că îl va învinge în meciul revanșă, și-a pierdut titlul în fața tînărului George Foreman, în meciul disputat la 22 ianuarie 1973, la Kingston, în Jamaica. Apoi Cassius s-a chinuit din greu să-l depășească pe englezul Joe Bugner. A încercat să se reabiliteze în fața propriilor suporteri, după evoluția slabă din meciul cu Bugner, acceptînd o întîlnire cu Ken Norton, pe care nu-l considera un adversar redutabil. Și de data aceasta Clay a greșit socotelile. Nu numai că Norton s-a dovedit un adversar deosebit de puternic, dar și cunoștințele sale tehnice nu erau de neglijat. Clay și-a dat seama de acest lucru în timpul meciului disputat la 31 martie 1973, în orașul San Diego, cînd prea multe de făcut nu i-au mai rămas. A uzat de toate artificiile pentru a scăpa de tirul precis al loviturilor lui Norton, dar acesta, insistent, reușește, în rundul 7, o contră magistrală care îi provoacă lui Clay o fractură de maxilar. Din acest moment fostul campion mondial se apără cu disperare, încercînd și reușind cu greu să ducă meciul pînă la capăt. Victoria la puncte i-a revenit lui Norton după 12 runduri.

Internat de urgență într-un spital din San Diego pentru a i se primi îngrijiri, Cassius Clay a fost surprins cînd, a doua zi, a primit vizita lui Ken Norton. „Am obținut o victorie la care nu mă așteptam" — i-a spus acesta lui Clay, făcîndu-i prin această mărturisire o mare plăcere orgoliosului Cassius. A fost stabilită și data revanșei : 10 septembrie 1973. A doua partidă Clay—Norton s-a disputat în orașul Los Angeles. De data aceasta Clay a boxat cu maximă prudență, punctînd de la distanță și evitînd schimburile la care îl provoca Norton. Clay își ia revanșa, cîștigînd la puncte, tot după o partidă de 12 runduri.

Între timp, managerii lui Cassius Clay reușiseră să perfecteze o nouă confruntare a elevului lor cu Joe Frazier. În ciuda faptului că Frazier nu mai era campion mondial, rivalitatea dintre cei doi boxeri a stîrnit un mare interes. După un meci „de antrenament" cu modestul boxer olandez Rudy Lubbers, cu care se joacă timp de 12 reprize ca pisica cu șoarecele, cîștigînd la puncte, Cassius Clay se află pentru a doua oară în fața lui Joe Frazier.

Noua confruntare Clay—Frazier are loc la 28 ianuarie 1974, la New York. Frazier, care pierduse titlul mondial cu un an în urmă în fața lui Foreman, s-a prezentat la întîlnirea cu Clay cu speranța că va reuși să-l stopeze pe acesta din drumul spre titlul mondial. O înfrîngere în fața lui Frazier ar fi făcut aproape imposibilă întîlnirea lui Cassius cu Foreman. Iată motivul pentru care meciul dintre cei doi foști campioni olimpici avea o miză deosebit de importantă pentru fiecare dintre ei. Cassius Clay a pregătit această partidă nu numai în sălile de antrenament, ci și în... coloanele ziarelor. Declarațiile sale au fost, ca de obicei, adevărate insulte pentru Frazier. La rîndul său, Joe a mărturisit că niciodată nu a dorit mai mult să-și zdrobească adversarul și că va face totul pentru a-și oferi această plăcere. Așa cum era de așteptat, partida a prilejuit o luptă crîncenă. Clay a lovit mult și puternic de la distanță, iar Frazier l-a zdruncinat pe Cassius ori de cîte ori a izbutit să se apropie de el. În general însă Clay a punctat mai mult, grație alonjei sale și excelentului joc de picioare, dar nu și-a putut dobori adversarul, obținînd victoria la puncte, după 12 runduri. Succesul acesta l-a săltat în ierarhia „greilor", situîndu-l în poziția de challenger oficial la titlul mondial, deținut de George Foreman.

Se părea că meciul Foreman—Clay va avea loc imediat. Dar iată că, în ciuda demersurilor managerilor lui Clay, Foreman amînă răspunsul. Ba, mai mult, acceptă provocarea lui... Ken Norton, tratînd cu o totală indiferență provocările aruncate de Clay. La sfîrșitul lunii martie 1974, Foreman îl face k.o. în numai două reprize pe Norton, apoi intră într-o lungă perioadă de „refacere", continuînd să... tacă la provocarea lui Clay. După cîteva luni, ca urmare a presiunilor făcute de oamenii din culisele boxului profesionist, Foreman acceptă să-l întîlnească pe Clay.

Cei doi rivali își aleg ca loc de desfășurare a partidei orașul Kinshasa, din Zair. De ce s-au dus tocmai în Africa pentru această luptă, nu e greu de înțeles. Considerente financiare au determinat deplasarea din Statele Unite, unde impozitele ating procente fabuloase. În plus, faptul că pentru prima dată în istoria boxului un meci pentru titlul mondial al greilor se disputa în Zair era hotărîtor în ceea ce privește numărul spectatorilor. Socotelile celor doi s-au dovedit de data aceasta exacte. 70 000 de spectatori au luat loc în jurul ringului instalat în stadionul „20 Mai", lăsînd la casele de bilete aproape 2 milioane de dolari. Inițial, meciul a fost stabilit pentru data de 15 septembrie 1974, dar Foreman se accidentează la unul dintre antrenamente și partida se amînă pentru 30 octombrie. Între timp, Cassius Clay nu stă, cum se spune, cu mîinile în sîn. Face antrenamente publice și, mai ales, declarații peste declarații, care mai de care mai măgulitoare pentru gazdele partidei, fapt care îi aduce numeroși simpatizanți. Printre altele, Clay susține că disputarea meciului pentru titlul mondial al greilor în Zair reprezintă — nici mai mult, nici mai puțin — „cel mai important eveniment din istoria omenirii, după răstignirea lui Hristos". Întrebat ce părere are despre adversarul său, George Foreman, Clay răspunde în stilul său caracteristic : „Foreman ? Foreman ? Cine e ? Nu cumva un băiat amestecat în scandalul Watergate ?" Deținătorul titlului nu rămîne nici el mai prejos, declarînd ziariștilor că „Muhammad Ali îmi amintește de unul care traversează noaptea un cimitir și cîntă sau fluieră pentru a-și face curaj, el fiind în realitate pe jumătate mort de frică..."

La rîndul lor, managerii celor doi boxeri se întrec și ei în declarații care mai de care mai optimiste. Angelo Dundee e sigur de victoria elevului său, deoarece „Cassius Clay va demonstra o asemenea varietate în acțiunile de atac, încît Foreman se va trezi în fața unor probleme imposibil de rezolvat. Și e normal să se întîmple așa, deoarece Foreman nu a întîlnit niciodată în cariera sa un boxer atît de formidabil și de rapid cum este Clay..." Antrenorul lui Foreman, Dick Sadler, avea și el argumente, potrivit cărora singurul învingător al meciului nu putea fi decît Foreman : „Clay nu are nici o șansă să-l învingă pe George, căci el a comis în cariera sa o eroare fundamentală : nu a vrut să învețe niciodată să boxeze de aproape, corp la corp. El a vrut să-l imite pe Ray Sugar Robinson, uitînd însă un mic detaliu : acela că Sugar avea un „punch" distrugător".

Dincolo de aceste declarații, care aveau menirea să... cheme cît mai mulți spectatori în jurul ringului, rămînea adevărata miză, cea sportivă, a meciului. Partida era deosebit de importantă pentru ambii combatanți. Mai ales pentru Clay, meciul avea o semnificație cu totul specială. O înfrîngere ar fi însemnat, probabil, finalul unei mari cariere. O victorie, dimpotrivă, i-ar fi readus mult doritul titlu de campion al lumii. I-ar fi relansat printre marii performeri ai pugilatului mondial, fiind cunoscut faptul că doar un singur „greu" mai reușise să-și redobîndească titlul pierdut — Floyd Patterson.

(Va urma)

PAUL OCHIALBI

Cornel Dinu

(Urmare din pag. 24)

fotbaliști să-și spună opinia într-un cadru general în care își spun opinia prea mulți nechemați, ba chiar și-o impun. Nu doresc ca jucătorii să hotărască, departe de mine un asemenea gînd, dar măcar să fie ascultați. În rest, nu știu Federația decide, cît telefoanele pe care le primește. Pînă nu va deveni independentă de C.N.E.F.S., vis mai vechi și vis posibil, Federația nu va avea putere. În general, nu e vina ei că treburile merg cum merg, mai mult stînd pe loc, iar noi, practicanții jocului cu mingea într-un cadru organizat, am iertat-o de mult. Sau mi se pare mie. Sau așa ar trebui să fie.

— Nu ești dintre cei pe care-i dă modestia afară din casă !

— E adevărat, dar am avantajul față de alți jucători că știu exact ce sînt și ce vreau. Uneori nu mă exprim cum ar trebui, nu exclud o asemenea posibilitate, dar de gîndit, doresc să cred că gîndesc corect. Omenește și cinstit.

— Am ajuns la capăt. Se cuvine să aflăm ce șanse acordă echipei naționale în sezonul care bate la ușă.

— Îi doresc succes, dar mi-e teamă că nu-i va avea. S-a apelat, cred, la prea multe soluții de moment, iată, Vigu e una dintre ele, iar formația mi se pare firavă, ca un fel de cavalerie ușoară în fața spaniolilor și a sîrbilor. Am convingerea că pe ultimii îi vom învinge la București, dar mai mult nu pot spune și nici spera.

— Cred că știu unde vrei să bați cu Vigu ! La ancheta revistei ?

— În nici un caz.

— Atunci ?

— Vigu rămîne un excelent meserias, disciplinat și modest, ajuns pe merit în fruntea unei anchete, firește și ea subiectivă, ca orice anchetă, ca orice cuvînt care se pronunță sau se scrie pe marginea fotbalului. Dar el nu mi se arată ca o soluție în fața lui Popivoda sau a mai știu eu cui, dat fiind faptul că nici sîrbii și nici spaniolii nu vor juca împotriva noastră cu aripi clasice, lipite de marginea terenului. Mai mult ca sigur că și unii și alții vor trimite în teren vîrfuri de atac echipate în tricouri de extreme, iar Vigu nu are, cred eu, la peste 30 de ani, nici stilul și nici știința să le contracareze jocul. Problema fundașilor de margine rămîne mai greu de rezolvat.

— Cum ?

— Ei, dac-aș ști !

Cornel Dinu: „Nu-l selecționez, se pare că a zis Ștefan Covaci, pentru că are prea mulți dușmani"

— Cornel Dinu, de la bun început vreau să te rog ceva, ca între colegi de generație. Vreau să te rog ca în cele ce urmează să joci cinstit.

— Ai vreun motiv special să te îndoiești de sinceritatea mea ?

— Bănuiesc că nu te omori cu dragostea pentru „Flacăra".

— Îmi place cum începi. Tragi direct la poartă, din prima. E și ăsta un stil, recunosc.

— Firește că ar fi mai cinstit dacă ai răspunde la întrebare.

— Uite că răspund. N-am nimic cu „Flacăra", nici un resentiment, chiar dacă revista m-a criticat de multe ori cu asprime, uneori fără discernămînt. Asta nu mă împiedică, socotindu-mă eu un fotbalist sau un cetățean, cum vrei, care iubește jocul cu mingea pînă la patimă, să recunosc marile ei merite în sprijinirea fotbalului. Nu e puțin să acorzi o pagină, o pagină și jumătate de revistă fotbalului cînd alții abia dacă-i dau cîteva rînduri. Cît despre subiectivismul cronicarilor de la „Flacăra", asta e altă căciulă.

— N-ai vrea să dai un exemplu ?

— Îl cunoști pe Ovidiu Ioanițoaia ?

— Oarecum.

— Ei bine, cel despre care vorbeam a scris despre mine urît după meciul din toamnă de la Oradea, unde Dinamo a pierdut cu 3 la 0. A pomenit că l-aș fi călcat în picioare pe Eugen Naghi, că mi-am făcut numărul și așa mai departe. Pe teren lucrurile au stat exact invers.

— Cum au stat ?

— Orădeanul a vrut să mă lovească, m-a urmărit cu încăpățînare tot meciul, s-a repezit, iar eu n-am făcut altceva decît să ridic piciorul, e drept, o idee mai sus decît mi-ar fi permis regulamentul, și să-l las să se izbească singur de crampoanele mele ascuțite. Asta a fost tot.

— Frumoasă poveste. Mai spune una !

— Aș mai putea să spun o sută. Cea cu Iordănescu a apărut în „Flacăra", ce-ar fi să amintesc cum a fost cu suspendarea dinaintea meciului de la Tîrgu Mureș ? !

— Sînt numai ochi și urechi.

— Nu-mi aduc aminte ce s-a scris în presă, dar sînt sigur că la televiziune s-a zis că Dinu a fost pedepsit de club pentru unele abateri, între care neprezentarea la antrenament. N-a fost așa, poate și pentru simplul motiv că eu am iubit și iubesc cu atîta înverșunare fotbalul încît nu l-am înșelat niciodată. Totdeauna am jucat cinstit, nu doar cele 90 de minute ale unui meci oficial, ci toate antrenamentele, pe frig, pe ploaie, pe arșită și așa mai departe. Atunci a fost altă chestie.

— O spui sau n-o spui ?

— O spun, de ce să n-o spun ? Înaintea plecării la Tîrgu Mureș aveam un antrenament la trei după-amiaza și o ședință la zece dimineața, la care trebuia să ni se proiecteze un film cu A.S.A. Pe la opt l-am sunat pe Nelu Nunweiller și l-am rugat să mă păsuiască de la film, considerînd că l-am văzut de atîtea ori pe mureșeni că n-are nici un rost să mai vin din Baia Albă, unde stau cu părinții, tocmai pe Ștefan cel Mare. A fost de acord. Cînd am venit la trei la antrenament, n-am mai găsit pe nimeni, băieții se antrenaseră dimineață, întrucît nu venise pelicula ! Asta a fost tot.

— Chiar așa ?

— De la trei la cinci m-am pregătit singur, sub o ploaie groaznică, executînd un exercițiu englezesc foarte pretențios, lansat la Arsenal în urmă cu vreo zece ani, preluat de vreo șase în fotbalul vest-german și aflat, firește, în drum spre antrenorii români. Nu mint cînd zic că poate niciodată n-am alergat ca atunci, slăbind cîteva kilograme. Cînd am terminat, a venit Nelu la mine și mi-a spus că nu mai merg la Tîrgu Mureș pentru indisciplină. Te întreb, ce-aș fi putut să fac ?!

— Ce spuneai de antrenorii noștri ?

— N-am spus nimic, dar o să spun acum că, exceptînd cîțiva, pe Angelo, Teașcă, Cosmoc, Ionescu de la Timișoara, ceilalți nu citesc decît „Sportul", așa cum e el. Cam puțin, nu-i așa ?

— Îmi place cum cauți mereu un partaș la răspunsurile tale. Sîntem de acord, dar asta nu rezolvă, desigur, nimic. Cît despre simpatia ta pentru Angelo Niculescu, e chestie veche.

— Nu văd de ce m-aș ascunde. Mi se pare singurul tehnician competitiv din fotbalul românesc, singurul care a avut o idee cît de cît realizabilă la adevăratele sportului nostru. Poate că Teașcă are mai multe, dar părerea mea e că ele se pot aplica mai greu sau deloc. Altă personalitate nu cred să avem și dacă mă încearcă vreun regret în privința asta, atunci e acela că Angelo n-a avut răgazul să încerce să-și îmbunătățească atît de injurata temporizare, apelînd la jucători mai rapizi pe margine. Baza jocului ar fi rămas tot pe centru, tot la Radu Nunweiller, la Dumitru și la mine, pentru că acolo se cădea să rămînă, așa cum au făcut și fac toate echipele mari. Poate din cauza asta și poarta e așezată în centrul gazonului și nu la fanionul de la una dintre tușe. Nu e mai puțin adevărat că Angelo a avut la dispoziție și o generație de fotbaliști de excepție.

— Crezi că Angelo Niculescu ar face din lotul actual mai mult decît face Covaci ?

— N-am spus asta și nici nu e treaba mea. În fotbalul românesc jucătorii n-au fost chemați niciodată să-și dea cu părerea, poate de aici mi se trag multe ponoase, că n-am știut să-mi țin gura. Am vrut însă să spun că, după mine, adevărata dramă a fotbalului nostru pleacă de la lipsa lui de răbdare și de la lipsa lui de competență, ajunsă, Doamne ferește-mă, pînă în vîrfui ierarhiei sportive.

— Evident că actuala conducere a echipei naționale nu-ți stă la inimă și nici nu e de mirare, doar te-au scos din lot, în ciuda celor 65 de selecționări de pînă acum și chiar în ciuda vîrstei, socotind că abia la 2 august vei împlini 29 de ani.

— Vrei probabil un răspuns tranșant, dar n-ai să-l capeți. Mă doare imens faptul că nu mai joc în națională, dar mă doare mai puțin atunci cînd mă gîndesc cum s-a judecat excluderea mea.

— Cum s-a judecat ?

— Mi s-a transmis că nu forma mea a decis scoaterea din lot, cît teama antrenorilor față de care am sentimente bune și stimă, de eventualii mei dușmani!? Nu-l selecționez, se pare că a zis Ștefan Covaci, pentru că are prea mulți dușmani. Asta nu mi se pare un criteriu.

— Crezi că vei reveni ?

— Sper. Am fost totdeauna un mare optimist, dar cu siguranță că nu voi decide eu. Poate chiar presa va decide.

— Presa ? !

— Da. Da.

— Chiar așa ?

— Așa și nu altfel, pentru că relele mele le-am scris tras de la presă și poate de la faptul că n-am știut să-mi fac prieteni. Abia acum, cînd am rămas, ca să zic așa, afară din căruță, îmi dau seama că am greșit gîndind că numai valoarea unui fotbalist are puterea să hotărască destinul lui. Am fost, din acest punct de vedere, un dulce copil. Păcat că oamenii puși să mă judece, cu note și comentarii, au dat rareori cu piciorul în minge, iar uneori n-au văzut nici un antrenament cum arată, ce urmărește el.

— Nu e prea frumos ce spui, dar, mă rog, fiecare are dreptul la opinie.

— Am să povestesc o întîmplare de la Guadalajara, din 1970. Stăteam la Gran Hotel, împreună cu englezii, adică și cu ziariștii lor, foști mari fotbaliști, Billy Wright, Danny Blanchflower, Tom Docherty și așa mai departe. La opt dimineața englezii ieșeau pe peluză și, între două pase și un stop perfect, comentau fazele meciului disputat sau făceau anticipări. Vorbeau la obiect și ajunseseră să ne cunoască pe noi mai bine ca ziariștii noștri, trimiși ziarului de specialitate. Ai noștri, în frunte cu Eugen Barbu, ieșeau pe terasă pe la unsprezece, să bea o bericică și să hotărască pe cine să susțină în fața antrenorilor. Poate și din cauza lor, Dobrin și Răducanu au rămas afară. Pentru că presa noastră de fotbal n-a plecat niciodată de la dragostea față de fotbal, de la respectul față de jucători. Nu exagerat, dar așa, ca între oameni care au, și unii și alții, dreptul la un punct de vedere.

— Poate că și jucătorii au ajutat la crearea unui asemenea climat, dacă el există. Poate chiar Dinu. Ce zici ?

— Așa e. Am făcut și eu o sumedenie de greșeli, dar am plătit mereu un preț mai mare decît ar fi fost cazul. Am explicat cum a fost treaba cu Iordănescu, am explicat cum a fost cu Tîrgul Mureș și aș putea explica și altele. Asta nu vrea să însemne că nu rămîn destule pe care n-aș putea să le explic.

— Cu Dobrin cum a fost ?

— Ce să fie cu Dobrin ? !

— Se zice că a existat la echipa națională o epocă în care Dobrin a fost, hai să fiu foarte clar, sabotat.

— Asta mi se pare o mare nerozie. Personal, l-am considerat și-l consider pe Dobrin un foarte mare jucător, chiar cel mai mare pe care l-am avut în ultimii zece ani, dacă n-ar fi fost Dumitrache, pe care îl pun în fruntea listei. Înaintea meciului cu Cehoslovacia, de exemplu, m-am deplasat la Pitești, împreună cu președintele de atunci al federației, Mircea Angelescu, și cu ziaristul Valeriu Mironescu, spre a-l convinge pe Dobrin să joace la națională. Nu prea vrea, dar l-am convins. Apoi, după cîteva săptămîni, am avut marea surpriză să citesc, scris chiar de gazetarul amintit, că băieții de la Dinamo l-au sabotat pe Dobrin, atunci și altă dată. Cine a jucat cît de cît fotbal, fie și cu o mînge de cîrpă, știe că în decursul unui meci, mai ales în decursul unui meci cu miză în care toate interesele converg, un fotbalist n-are timp să-l vizeze pe altul cu mingi pasate în dreptul genunchiului sau al gîtului. Jur că n-am făcut niciodată în cariera mea așa ceva, nici cu Dobrin și nici cu altcineva.

— Spune două vorbe și despre Răducanu.

— Portar de geniu și clovn de geniu, Rică mi se pare în continuare cel mai mare din România. Cred că ar trebui să joace la națională și mai cred că va juca. Nu că n-am încredere în tînăra generație, pe care am impresia că o prețuiesc cum se cuvine, dar parcă mai avem și noi, cei de pe Wembley, din seara de 15 ianuarie 1969, un cuvînt de spus.

— Căpitanul de pe Wembley a decis să se retragă. Asta nu-ți sugerează nimic ?

— Ba da, tar hotărîrea lui Lucescu mi-a întărit convingerea că, pierzîndu-l pe el, fotbalul românesc a pierdut o mare personalitate. Poate nu pe cel mai dotat dintre jucători, dar în orice caz pe cel mai echilibrat și mai lucid. L-am iubit întotdeauna pentru calitățile lui, dar acum, că a anunțat că se retrage, îl iubesc și mai mult, știind cîtă durere se poate ascunde în spatele unei asemenea decizii. Numai cine n-a jucat fotbal, nu simte ce simte Mircea.

— Dar Radu Nunweiller ? Dar Dumitru ?

— Ambii de foarte mare calibru. Jucători fără cusur. Păcat de Dumitru că a fost învățat să nu mai facă deposedări. Sigur că se trăiește și așa, se trăiește chiar mai ușor pe teren, dar Liță a pierdut unul din primele sale argumente. I-am spus-o și cred că mi-a dat dreptate, i-am spus-o pentru că așa sînt eu, sau așa sîntem noi, fotbaliștii, vedem mai ușor defectele altora.

— Se mai întîmplă și la alte case, dar nu despre asta e vorba. E interesant ce va însemna Dinamo fără Radu. Ce va însemna ?

— Cea mai bună echipă din fotbalul românesc, singura capabilă să-i joace mai aproape de ceea ce se practică în alte colțuri ale Europei. Dealtfel, echipa care, cu siguranță, va cîștiga ediția în curs a campionatului.

— Nu ești prea optimist ?

— Nu.

— Pe ce te bazezi ?

— Pe pregătirea noastră de iarnă, mai completă și mai serioasă ca niciodată, cu zeci de kilometri de alergări și cu mii de kilograme ridicate. Apoi, să nu mi se ia în nume de rău, pe lîngă unei concurențe.

— Dar Steaua ? ! Dar Craiova ? !

— Craiova e abia o formație în proces de închegare, cu talente temeinice, dar încă necoapte, o echipă care s-ar putea să însemne ceva peste cîțiva ani, cu condiția ca Teașcă să ducă la bun sfîrșit ceea ce a început. Steaua, da Steaua, dacă mă gîndesc bine, are unele argumente.

— Care ?

— Gîndiți-vă, de pildă, la situația lui Dumitru, după numai cinci ani, la Steaua, și la situația lui Radu Nunweiller, după 12 ani, la Dinamo...

— Ce gîndește jucătorul de fotbal Cornel Dinu despre Federația de fotbal ?

— Cred că greșește cînd nu-l lasă pe

(Continuare în pag. 23)

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Banditi sint alții, domnule Gianni

Judecîndu-vă după basmaua cu picățele cu care v-ați înfășurat capul în fotografia publicată de revista „Tennis de France" și după simplul și familiarul Gianni cu care vă semnați articolul, nu-mi este greu să bănuiesc că vă doriți simpatic și cuceritor. Oți fi, nu zic, și-mi imaginez mașina dumneavoastră cu antenă colorată, echipată cu claxon pe trei tonuri ce face praf fetele din colțul străzii. Am auzit că sînteți și romancier, dar eu nu mă pot lăuda că am citit ceva din romanele dumneavoastră. Am citit în schimb reportajul despre finala Italia—Chile, apărut în numărul din februarie al revistei mai sus-amintite, unde, printre altele, notați : „Enrique Morea, judecătorul-arbitru, același care-l salvase pe Stan Smith de la martiriul finalei din 1973, împotriva bandiților din București, anunțase că primul meci se va juca între Filloi și Barazzutti" (Tennis de France — februarie 1977).

Mai întîi, cîteva precizări : finala a avut loc în anul 1972 (greșeala aparține probabil imprimeriei franceze) iar cu sînt din București și la acea finală am fost căpitanul echipei române. Deci, după părerea dumneavoastră, bandit în rîndul întîi. D-le Gianni Clerici, eu nu știu dacă vă dați pîinea dînd cu pietre, dar pentru cei mai slabi de înger, ce-ar fi poate înclinați să vă creadă, mă simt dator să relatez cîteva fapte :

Acceptarea lui Morea ca arbitru principal al întîlnirii a fost prețul cu care am plătit disputarea finalei la București.

În ședința tehnică ce a precedat finalei, căpitanul echipei americane a acceptat mecanic toate propunerile arbitrului Morea privind ora de începere, schimbarea mingilor, pauzele, ora de încheiere, iar arbitrul Morea a respins toate, dar absolut toate, propunerile echipei române.

La sfîrșitul primei zile de întrecere, Țiriac îl conducea pe Gorman cu 5—3 în setul decisiv. Era exact ora 17,30. Arbitrul Morea oprește jocul, anunțînd continuarea partidei a doua zi, deși luminozitatea este încă bună și meciul ar mai putea continua. Echipa română protestează, amintind arbitrului una din legile nescrise ale tenisului conform cărcia întreruperea trebuie anunțată cu două jocuri înainte.

Timpul trece. Orice secundă e prețioasă. Respectarea rigidă a programului desfășurării întîlnirii capătă proporții dramatice. Pentru Țiriac, întreruperea partidei în acel moment înseamnă mai mult ca sigur o noapte albă, plină de incertitudini, ce poate anula avantajul. Pentru German, o posibilitate de relansare spre victorie. La discuție participă și căpitanul echipei americane care, cu un gest de fair-play, subliniat de mine și altă dată, spune : „echipa română are dreptate".

Morea se... oprește, nimbind, și jocul se reia. Așa stînd lucrurile, crede-mă, d-le Gianni, că eu nu știu cine au fost bandiții, salvatorii și victimele de la București. Și mai e ceva, care-mi dă voie să mă îndoiesc de imparțialitatea d-tale. Nu-mi amintesc ca dumneata, sau vreun coleg de-al d-tale, să fi negat competența celor doi medici italieni care la întîlnirea România—Italia din 1974 au aruncat în arenă un sportiv în plină criză renală, jucătorul „bandit" Țiriac.

Citindu-vă, oricum, mi-am îmbogățit cunoștințele despre banditi, cu sau fără pistol...

ȘTEFAN GEORGESCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 interioare : problemele omului (șeful secției : Liviu Timbus ; Margo Nedelea — sector scriitori, Cici Iordache — sector anchete, Răzvan Bărbulescu, Dorin Gheorghinescu, Dumitru Eliade, Radu Constantinescu — 1787) , probleme politice și social economice (șeful secției : Nicolae Custache ; Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Victor Nită, Emanuel Valeriu, Elena Ghera — 1617) ; problemele noului (șeful secției : Tudor Octavian; Iulian Neacșu Horia Pătrașcu, Ovidiu Ioanițoaia Ion Predoșanu — 1619) ; artă-cultură-sport (șeful secției Eugen Săceleanu; George Arion, Adi Cusin, Dumitru Graur, Victor Constantinescu Emanuel Tănjală — 1606) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Adrian Dohotaru — 1618) ; documentare (Vasile Mănecan — 1623) ; administrație (Gheorghe Amuza, Alexandru Medar — 1786) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu Cornel Cotană — 1782 1621) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 1651) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 1782) ; redactor șef — 1622. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă P.O. Box 136-137, telex : 6 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

ANUL XXVI – NR. 7 (1132) – 17 februarie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

„CÎNTAREA ROMÂNIEI"

Elevii pe scenă

Un adevărat maraton artistic s-a derulat timp de aproape opt ore duminică, 6 februarie, la Casa de cultură a sectorului 2 din Capitală. Protagoniști (circa 1 200) — reprezentanții elevilor uteciști din acest sector. Dacă sala, aproape tot timpul arhiplină, a mai făcut față afluenței de public, căci spectatorii-elevi s-au perindat valuri-valuri, în funcție de evoluția colegilor lor, scena s-a dovedit neîncăpătoare, corul Liceului „Dimitrie Cantemir" trebuind să-și dispună o parte din cei 240 de componenți pe intervalul liber de dinaintea estradei. Au luat parte la concurs 7 licee, deși unele mai mult făcînd act de prezență (Industrial 25 și Pipera) și clasele lor afiliate (anii I și II) de la școlile generale 26, 28 și 43. Chiar această prezență a fost uneori neinspirată (expresia e îngăduitoare), ca în cazul formației de muzică ușoară de la Liceul „Spiru Haret", a cărei evoluție a trebuit să fie întreruptă de juriu din prima dezlănțuire de decibeli, în afara oricărui simț artistic (și bun-simț). Fără să facă o figură deosebită, elevii din clasele afiliate ale școlilor generale s au comportat meritoriu, mai ales la alcătuirea sau alegerea textelor pentru evocările dramatice („Judecata lui Mihai Viteazul" de Ion Brad — Școala generală 26, „1907" — adaptare după Tudor Arghezi — Școala generală 28) și montaje literare („Acești bărbați cu nume de români" — Școala generală 43).

Punctele forte ale concursului, faza pe sector, le-au constituit însă spectacolele prezentate de liceele „Dimitrie Cantemir", „Electronica" și „Zoia Kosmodemianskaia" (le citățm în ordinea intrării în scenă).

Liceul „Dimitrie Cantemir" a reținut auditoriul îndeosebi prin demonstrația de virtuți muzicale a corului mare, corului de cameră, grupului vocal și soliștilor, inclusiv instrumentiști, formație al cărei animator este profesorul și cîntărețul Ion Făiculete, de data aceasta în dubla postură de dirijor și compozitor. Toate cele trei formații corale, dealtfel, vor concura pe Capitală.

Tot un cor valoros, deși nu demult înființat, ni s-a părut a fi încă o dată, căci am mai avut prilejul să-l remarcăm, cel al Liceului „Zoia Kosmodemianskaia", condus de profesorul Victor Macarevici. Liceul „Zoia Kosmodemianskaia", fosta Școală Centrală de fete ce împlinește în această toamnă 125 de ani, s-a remarcat ca una din prezențele cele mai complexe în festival, reușind să se claseze la două dintre probe pe locul I, respectiv la brigada artistică (cu un text inteligent alcătuit, „Nenea Iancu în inspecție", de profesoara Ana Dumitrescu, excelent interpretat, cu o vervă și o montare demne de laudă), dansuri (merituoase, dar cărora le-au lipsit pregnanța, mișcarea mai bine plasticizată), cititor artistic. Dacă i s-ar fi imprimat mai mult ritm, montajul literar-muzical „Ani de lumină" (instructor, profesoara Maria Voineag), cu un text atît de bine compus și cu niște recitatoare de excepție, ar fi putut în mod justificat pretinde locul I, înaintea cîștigătorilor.

Ne-a făcut plăcere să constatăm că un liceu relativ nou, de vocație tehnică, precum „Electronica" cultivă cu atîta insistență talentele din rîndurile elevilor, astfel că, sub aspectul diversității genurilor artistice abordate, a concurat cu brio licee de veche tradiție, cu preocupări umaniste sistematice. Ei s-au și clasat pe locul I la montajul literar, la muzică ușoară și populară.

Un anumit retuș al repertoriilor, pentru a le adecva și mai bine deziderateloi politico-ideologice ale festivalului, o finisare artistică a punerilor în scenă și interpretărilor — direcții în care nu mă îndoiesc că au făcut recomandările necesare deopotrivă forurile politice ale sectorului și juriul — sînt de natură să sporească șansele celor promovați pentru faza pe municipiu.

NICULAE STOIAN ■

ILIE CIOARTĂ ■

În întîmpinarea Consfătuirii pe țară privind controlul obștesc

O școală civică a controlorilor înșiși

Șeful unității Gostat din Piața Amzei, Constantin Oancea, traversează strada legănîndu-se în halatul său alb sub greutatea unei găleți cu 21 kilograme carne tocată. Este ora 10,30, vineri, 11 februarie ; vremea se clatină indecisă, cînd spre ploaie, cînd spre soare, e cald și plăcut și șeful magazinului, deși avertizat : „Nea Titi, controlul e la matale" — nu se grăbește, apare calm și rumen în obraji, foarte rumen. Membrii echipei de control obștesc, Ștefan Budoace, Mircea Tai și Ion Gabor, toți de la I.C.S.I.M., își au fiecare locul la cîte un rînd, unde pe cont propriu pot constata că atmosfera este decentă și civilizată. Prețurile la brînzeturi și mezeluri au, după cum se cunoaște, multe zecimale : 19,60-21,30-43,80 etc. Vînzătoarele cîntăresc și decid simplu și extrem de rapid, fără fracții, 10, 12, 18, 9, 6, 24, 32. E un miracol cît de repede pot calcula cît costă 600,23 grame de caltaboși. Membrii echipei primesc cîte un bon de 19,5 și, respectiv, 3 lei. Șeful unității lasă găleata în hol, la dispoziția echipei, și se procedează la recîntărire. Cîntarul cu seria 1233-71 pornește direct de la cinci grame ; se regleză și constatările țin de domeniul paradoxului. Vînzătoarea Georgeta Țigănuș a livrat marfa mai mult decît exact la doi din membrii echipei ; mai mult decît exact însemnînd că le-a dat mai mult decît li se cuvenea pentru cei 5 și, respectiv, 3 lei. Celui de-al treilea însă în loc de marfă în valoare de 19 lei i-a dat marfă de 18,70 lei.

Se compensează, răsuflă ușurat Constantin Oancea, să știți că la noi nu se fură ; e adevărat, citeodată, în grabă, dai unuia mai puțin, dar ați văzut, ceilalți au primit mai mult etc., etc.

Inexact, decide Ștefan Budoace. Dacă cele trei sortimente ar fi fost cumpărate de un singur cumpărător, ar fi fost într-adevăr vorba de o compensație, așa însă „compensația" se realizează pe buzunarul unuia dintre cumpărători. Vînzătoarea nu posedă deprinderile comerciale corespunzătoare. Și, firește, Constantin Oancea admite că lucrurile stau întocmai așa, mai ales că la rînd urmează aflarea provenienței căldării cu 21 kilograme carne tocată. Bănuiți desigur povestea : un văr s-a scular la ora cinci, a mers în Piața Matache, coadă, nuntă, soacră, știți cum sînt nunțile, știți cum sînt soacrele, fără sarmale nu se poate, și l-a rugat pe el să toace carnea pe care a luat-o, a adus-o aici, în magazin, l-a rugat pe un prieten și acesta etc., etc. Și Constantin Oancea devine și mai rumen în obraji. Și, evident, nimeni nu-i crede, deoarece e limpede ca lumina amiezii de-afară că numitul a făcut uz de relații și de funcția pe care o

(Continuare în pag. 4)

NICOLAE CRISTACHE ■

Suportul liniștii intime

Unii oameni se plimbă și dorm liniștiți numai pentru că știu că există forțele ordinii publice și Codul penal.

Ei sînt dispuși să suporte infracțiunea, la gîndul că, după aceea, infractorul va fi pedepsit. Astfel de oameni cred, din păcate, prea puțin în educație, în rolul opiniei publice în procesul de prevenire a infracțiunii de orice fel. Asemenea concepții pornesc uneori chiar din familie, din raporturile dintre părinți și copii. Cînd copiii greșesc ceva, unii părinți îi bat zdravăn, decretînd autoritar că „bita-i ruptă din rai" și că „mama unde lovește carnea crește". Carnea o fi crescînd prin umflare, dar nu crește spiritul și personalitatea copilului. Împotrivă, se ofilesc, în umbra spaimei reci, ca un ghiocel sub un bloc de gheață.

— Lasă-l să știe de frică ! Numai așa se fac oameni — auzi pe cîte un părinte, rămas la anacronica pedagogie a bățului. Cîtă eroare ! În zilele noastre și animalele sînt îmblînzite cu alte metode pedagogice decît cu acelea ale cnutului și ale frîului.

Unii — rămași parcă dintr-o altă lume — vor să-și cîștige liniștea prin bătaie. Alții prin forța constrîngerii. Alții prin autoritatea Codului penal și a organelor de miliție. Semenii aceștia — puțini cîți or fi — uită într-un mod grav, incompatibil cu vremea noastră, că adevărata liniște sufletească și adevărata siguranță a integrității tale îți le pot da numai convingerea că există conștiințe bine educate, că există caractere riguros formate, în lumina principiilor eticii și echității socialiste, a cultului muncii, a respectului pentru om și omenie. Fără omenie, gheara, ascunsă încă în mîna unor oameni, poate apuca lacom un bun ce nu-i aparține, poate sparge o ușă în doisprezece cărcei va comite o fărădelege, poate zgîria obraji curați și, uneori, vai, poate stringe de gît. Există în țara noastră un climat moral sănătos, un mediu spiritual tonic, nealterat, în care se desfășoară un amplu proces educațional, susținut de toți factorii investiți cu răspunderi în acest domeniu. E necesar însă ca forme foarte sigure și îndelung verificate în timp să participe mai activ, mai îndrăzneț și mai eficient la demascarea unor mentalități învechite, anacronice și dăunătoare, la vestejirea hotărîtă a unor vicii, a unor năravuri rele, la ridiculizarea și blamarea severă a unor tipi sociali cu care societatea noastră nu se poate mîndri. Mă gîndesc la arma satirei, a comediei, a rîsului biciuitor. Romanii care în atîtea privințe n-au greșit, n-au greșit nici atunci cînd au definit funcția educativă a satirei : ridendi castigat mores. Rizînd să biciuim și noi moravurile rele, să le stîrpim din rădăcină, oriunde și în oricine ar sălășlui ele. Se spune că poetul satiric Archiloch a scris satire atît de acide și de pulernice împotriva bogătașului Lycambus care, după ce i-a promis, nu i-a mai dat fata în căsătorie, încît opulentul patrician s-a spînzurat împreună cu toată familia sa. Un efect asemănător au avut versurile satirice ale lui Hiponax din Clazomena asupra caricaturistului Buphalos.

Desigur, nimeni nu dorește să decedeze, persoane, dar, în numele omeniei comuniste, trebuie să dorim din tot sufletul ca, sub loviturile satirei, să decedeze relele, rămășițele vechii lumi, spiritul de căpătuială, nepotismul, lenea, trăirea superficială, irresponsabilă, a vieții, cinismul și disprețul unora față de om și de omenie, fățărnicia, lingușeala, oriunde și la oricine s-ar manifesta.

E util să înțelegem că pentru sufletul oamenilor o baie de rîs e la fel de utilă ca o baie de soare la mare pentru corp, că așa cum sub lumina razelor de soare mor microbii, și sub razele rîsului pier tarele morale, paraziții sociali.

Toată problema este însă de a ști să critici și să rizi de pe pozițiile înaintate ale dialecticii marxiste, care distinge limpede între vechi și nou, între eroarea de fond și cea întîmplătoare, între ceea ce este necesar istoric și ceea ce nu este, între esențial și neesențial.

ION DODU BĂLAN ■

UN FRUCTUOS DIALOG CONSACRAT MUNCII EFICIENTE, GÎNDIRII CREATOARE

Analiza amplă, aprofundată, a modalităților concrete de sporire a eficienței economice a format din nou obiectivul principal al recentei vizite de lucru, întreprinsă de secretarul general al partidului nostru la Complexul expozițional din Piața Scînteii. De data aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat rezultatele obținute în reducerea consumurilor la producția de ambalaje, dar recomandările făcute cu acest prilej, înalta lor ținută principială, critica deschisă, constructivă și soluțiile preconizate constituie deopotrivă un ghid eficient și practic pentru toate compartimentele de muncă și creație ale țării.

S-a subliniat și cu această ocazie marea importanță pe care o deține în cadrul economiei naționale reducerea cheltuielilor de producție. Risipa și bunăstarea n-au făcut niciodată casă bună, progresul multilateral fiind indisolubil legat și condiționat de o judicioasă gospodărire a muncii, a bogățiilor naturale, a întregului patrimoniu de valori acumulate de poporul nostru. Dacă vrem să construim o societate dezvoltată din toate punctele de vedere, a arătat în repetate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, este neapărat necesar să obținem indici economici și de cheltuieli materiale competitivi cu tot ce este mai înaintat pe plan mondial.

Apreciind rezultatele pozitive obținute în acțiunea sistematică de reducere a costului ambalajelor, secretarul general al partidului a atras în același timp atenția asupra faptului că mai există încă destule rezerve de micșorare a consumurilor de materiale pentru ambalaje, rezerve care se cer puse pe deplin în valoare. Se impune de asemenea, a ținut să recomande tovarășul Nicolae Ceaușescu, organizarea judicioasă, pe bază de plan, a unei acțiuni ferme și constante pentru recuperarea tuturor genurilor de ambalaje în scopul reintroducerii lor în circuitul economic sau al valorificării lor industriale sub diferite forme. În această ordine de idei au fost făcute o seamă de propuneri concrete : pornind de la un calcul făcut de specialiști, secretarul general al partidului a cerut ca să se procedeze astfel încît cu materialul lemnos economisit la producția de ambalaje să se asigure materia primă pentru producția anuală a unei fabrici de celuloză de capacitate medie.

În cadrul vizitei efectuate la Complexul expozițional din Piața Scînteii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a demonstrat din nou, atît prin analiza concretă la fața locului, cît și prin înaltele recomandări de ordin general, ponderea pe care o deține lupta pentru economii — această componentă de bază a progresului neîntrerupt — în sfera largă a programului de dezvoltare și modernizare a economiei naționale. Nu constituie pentru nimeni un secret faptul că în domeniul producției de bunuri materiale, în cadrul economiei noastre în general se cheltuiește încă mult, se consumă, peste nevoi, metal, energie, combustibil, material lemnos, substanțe chimice ș.a. Tocmai de aceea, nu întîmplător și în repetate rînduri, a fost subliniată și reanalizată necesitatea de ordin național a gospodăririi severe a tuturor materiilor prime, astfel ca toate consumurile specifice să se înscrie în consumurile care se practică pe plan mondial. Conducerea partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, a atras nu o dată atenția ca, în conformitate cu prevederile planului defalcat pînă la întreprindere, pînă la muncitor, să se organizeze corespunzător modul de debitare, de trasare pentru fiecare gram de materii prime, să se procedeze la îmbunătățirea tehnologiilor de execuție, la promovarea procedeelor noi, mai eficiente, să se execute reproiectarea constructivă a pieselor, să se folosească materiale mai ieftine, să se obțină unde este posibil înlocuitori pentru materialele deficitare sau aduse din import. Specialiștii au demonstrat, de pildă, că la sfîrșitul deceniului pe care îl străbatem, scăderea cu 1% a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social ar echivala cu un venit național suplimentar de 13—14 miliarde lei.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, desfășurată în succesiunea analizelor sistematice consacrate problemelor promovării largi a progresului tehnic, demonstrează o dată mai mult grija permanentă a secretarului general al partidului nostru pentru destinul economiei naționale, piatra unghiulară a dezvoltării multilaterale a patriei socialiste, a creșterii neîncetate a bunăstării materiale și spirituale a poporului nostru, scopul politicii Partidului Comunist Român, rațiunea întregii sale existențe.

LIVIU TIMBUS

NOUA ÎNTÎLNIRE DINTRE PREȘEDINȚII NICOLAE CEAUȘESCU ȘI HAFEZ AL-ASSAD

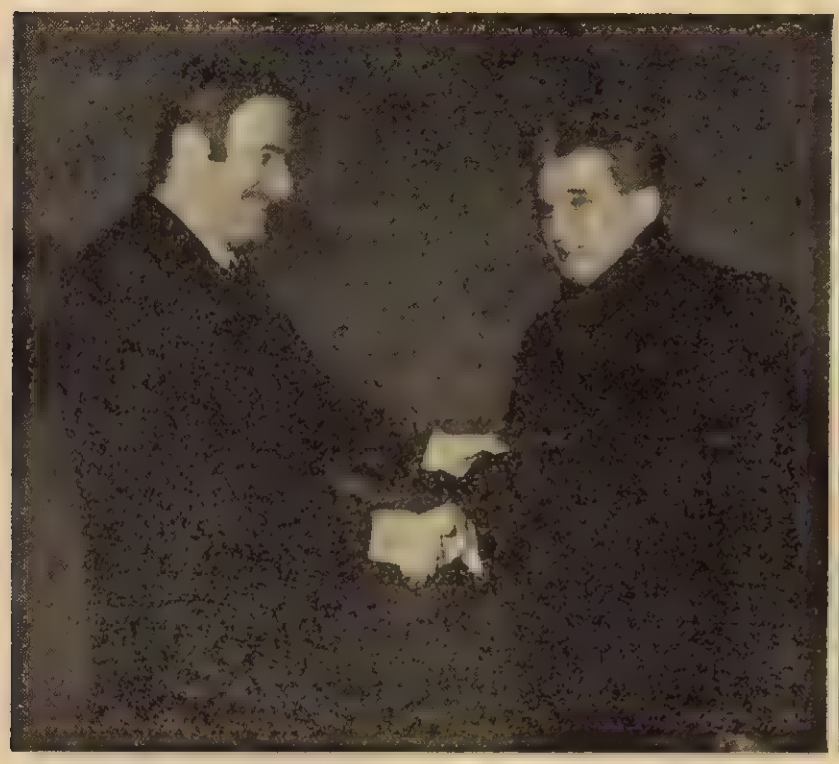

Reîntîlnire prietenească, la sosirea pe aeroportul Otopeni

La invitația secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, marți a sosit în Capitală, într-o vizită oficială de prietenie în țara noastră, secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad. Ceremonia sosirii a avut loc pe aeroportul Otopeni, împodobit sărbătorește și unde numeroși oameni ai muncii din întreprinderi și instituții bucureștene, precum și tineri sirieni care studiază în țara noastră au făcut o caldă manifestare de simpatie celor doi președinți, exprimîndu-și satisfacția pentru noua lor întîlnire. În continuare, de la aeroport și pînă la reședința rezervată înaltului oaspete, pe întregul traseu străbătut de coloana oficială, mii de bucureșteni au întîmpinat cu sentimente de bucurie și satisfacție pe cei doi șefi de stat, aclamînd îndelung pentru prietenia româno-siriană. Noua întîlnire dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez Al-Assad constituie un eveniment de maximă importanță în ansamblul relațiilor de strînsă prietenie și colaborare rodnică ce se dezvoltă între cele două țări.

În aceeași zi, la Palatul Republicii, au început convorbirile oficiale între cei doi șefi de stat. Analizînd stadiul și perspectivele relațiilor româno-siriene, președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez Al-Assad au constatat cu deplină satisfacție că înțelegerile stabilite cu prilejul întîlnirilor și convorbirilor anterioare se transpun cu succes în viață, fapt ce determină o conlucrare fructuoasă și multilaterală între țările, partidele și popoarele noastre. Totodată a fost exprimată și hotărîrea comună de a se acționa și în viitor pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a măsurilor și acordurilor convenite cu ocazia dialogului la nivel înalt, pentru amplificarea colaborării politice, economice, tehnico-științifice, culturale dintre România și Siria, pentru îmbogățirea formelor și extinderea domeniilor de cooperare reciproc avantajoasă. În cadrul convorbirilor, desfășurate într-o atmosferă de caldă cordialitate și prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă, cei doi președinți au avut, de asemenea, un schimb de păreri în probleme ale actualității internaționale, o atenție deosebită fiind acordată situației din Orientul Mijlociu. În acest cadru, s-a subliniat că este necesar să se acționeze și mai hotărît în direcția soluționării pe cale politică a situației din Orientul Mijlociu, a realizării unei păci drepte și durabile în regiune, pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, rezolvării problemei poporului palestinean în conformitate cu aspirațiile sale legitime — inclusiv prin crearea unui stat palestinean liber și independent — asigurării existenței suverane a tuturor statelor din zonă.

Aspect din timpul convorbirilor oficiale

Marți seara, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a oferit un dineu oficial în onoarea secretarului general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad. În toastul său, președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat continua dezvoltare a relațiilor prietenești statornicite între cele două popoare menționînd : „Am realizat acest progres datorită faptului că am pornit de la deplina egalitate în drepturi, de la respectul reciproc al independenței și suveranității naționale, de la neamestecul în treburile interne și de la colaborarea activă pentru progresul popoarelor noastre. Cred că înșeși relațiile dintre partidele și țările noastre demonstrează cu tărie cît de puternice sînt aceste principii și ce perspectivă deschid ele dezvoltării unor raporturi noi între popoare și țări." Abordînd probleme ale vieții internaționale, președintele Nicolae Ceaușescu menționa, printre altele, faptul că schimbările care se produc în lume sînt din ce în ce mai favorabile forțelor progresiste, popoarelor care se pronunță pentru lichidarea colonialismului și neocolonialismului, care vor să fie libere pe destinele lor. „Fiind ea însăși o țară în curs de dezvoltare, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, România întotdeauna își exprimă solidaritatea cu toate țările care luptă pentru lichidarea subdezvoltării, pentru înfăptuirea noii ordini economice internaționale, aceasta constituind o necesitate pentru realizarea unei lumi mai drepte și mai bune, a unei păci trainice pe planeta noastră". În toastul său, președintele Hafez Al-Assad a mulțumit pentru salutul călduros al președintelui Nicolae Ceaușescu, exprimînd, totodată, satisfacția pentru primirea făcută. „Este o deosebită plăcere pentru mine, sublinia președintele Republicii Arabe Siriene, să constat încetățenirea datinii după care întîlnirile dintre oficialitățile din Republica Arabă Siriană și Republica Socialistă România, la cele mai diverse niveluri, au devenit tradiționale, în spiritul relațiilor de prietenie și colaborare existente între cele două țări ale noastre în cele mai diferite domenii". Remarcînd cu satisfacție preocupările sincere ale României față de cauza păcii în Orientul Mijlociu, eforturile personale depuse de președintele Nicolae Ceaușescu în acest sens, președintele Hafez Al-Assad sublinia : „Fără îndoială că aceste eforturi sînt rezultatul înțelegerii profunde a componentelor acestei păci, elemente pe care, dealtfel, România le-a precizat cu consecvență în nenumărate rînduri, subliniind necesitatea retragerii Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în 1967, necesitatea de a se recunoaște drepturile naționale inalienabile ale poporului arab palestinean".

Vizita înaltului oaspete sirian, încheiată în cursul zilei de miercuri, 16 februarie, reprezintă o manifestare elocventă a cursului mereu ascendent al bunelor relații pe care România le are cu țările arabe prietene, cu toate statele care au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Controlul şi veghea neîntreruptă a obştii — act concret al democraţiei socialiste

O şcoală civică a controlorilor înşişi

(Urmare din pag. 1)

are pentru a procura cantitatea de carne care, desigur, va merge la sarmale...

„...faceţi-mi ce poftiţi, două mîini am şi un cap, vadul, aglomeraţia, du-te-vino, cară, comandă, unul e grăbit, altul nemulţumit, coadă la bufet, un client vine, altul pleacă, o bere, o şliboviţă, pot eu să fac notă de plată pentru orice, mi-ar trebui un creier electronic, făceţi-mi ce poftiţi, mai mult nu pot, cu două mîini şi un cap mai mult nu pot..." Şi eşti tentat să-l înţelegi, mai ales că omul e neras, obosit şi jerpelit, cu toate că ieri a absentat, iar azi, deşi prezent, nu e trecut în condica de prezenţă, şi e tînăr, şi nu-i pasă, şi-ar putea alege o altă meserie... Ospătarul Aurel Traşcă e trist şi mai e indignat, s-ar aştepta la orice din partea unui organ de control în afara acestor formalităţi penibile care vin să-l încurce, neîngăduindu-i să-şi desfăşoare plenar activitatea de bază, fundamentală, pentru care este plătit... Formalităţile ar fi : bonierul n-a mai fost folosit, în cazul că-i aparţine, din 29 ianuarie; folosit e puţin spus : bonierul, fără cap şi fără coadă, e un vraf de ştersături, soios, ilizibil. A fost găsit în plus cu suma de 166 de lei, fără a o putea justifica ; pe scurt, tînărul Aurel Traşcă nu respectă nici una din regulile simple ale meseriei pe care şi-a ales-o.

Şi iată cuvîntul care va reveni pe tot timpul controlului : EVIDENŢA, mai precis, **dispreţul pentru evidenţă, care la prima vedere, în faţa lamentaţiilor şi a justificărilor de tot felul, s-ar putea crede că** e vorba de o sfidare a birocraţiei, cînd, în realitate, nu este decît aparenţa sub care se lasă deschis drumul pentru fraudă, înşelătorie şi nerespectarea legii. Este una din ideile profesiune de credinţă ale acestei tenace şi experimentate echipe de control : neuniformizarea şi nerespectarea evidenţei face imposibil controlul. La unitatea Arta încălţămintei din aceeaşi zonă, de pildă, lipsa fişei de magazie pentru talpă de bovine face inoperabil controlul stocului existent la acea dată. Dealtfel, în cooperaţie, evidenţa este atît de difuză, atît de stufoasă, încît practic aici se poate manipula orice. „Ţin evidenţa, afirmă Gheorghe Toma, responsabilul unităţii, aşa cum mi se cere." Şi are dreptate. Un potenţiometru, de exemplu, la o cooperativă Radio costă 32 de lei. Depanatorul, dacă încasează pentru asta 48 de lei, îşi justifică preţul prin faptul că în caietul de preţuri nu se specifică dacă manopera intră în preţ. Intră desigur, dar vînzătorul dă vina pe uitare sau pur şi simplu pe neştiinţă...

Să revenim la restaurantul Grădiniţa, acest minidezastru, mostră a dezordinii şi a lipsei spiritului gospodăresc, în care am pătruns printr-o uşă ce ar fi refuzată pînă şi la recepţia unui bordei, dacă s-ar mai construi bordeie, murdară, inestetică, plină de cuie ; înăuntru : murdărie, sirme agăţate de pereţi, fum, instalaţii sanitare necorespunzătoare, ospătari netunşi, nerași, cu priviri alunecoase, în halate murdare, cu o condică de prezenţă formală, fiecare acţionînd după un sistem propriu, cu bani pe care nu-i pot justifica, cu boniere ţinute alandala... „Ce pot face, se lamentează şeful de sală, le spun degeaba..." şi imanenţa haosului este doar aparentă, în realitate fiind vorba de un haos organizat, provenit din mentalitatea conform căreia o neregulă mare poate fi acoperită de un lanţ de neglijenţe mici, neregula în cazul de faţă numindu-se bunul plac, fiecare cum şi cît poate...

Cel mai supărător, la această unitate prost întreţinută, mai supărător chiar decît aspectul deplorabil, este faptul, descins dintr-o altă lume, al subterfugiilor, al minciunii, al înşelătoriei, al şmecheriei dizgraţioase prin care ospătarii pe care i-am controlat au încercat să înduce în eroare organele de control, trucuri ieftine, penibile şi condamnabile, glume de prost gust, false revolte, aşa cum am văzut.

Faţă în faţă deci o mină de oameni, experţi şi unşi cu toate alifiile comerţului, încercînd să înşele şi trei bărbaţi, cu meserii diverse, nespecialişti în ale alimentaţiei publice, şi calmul lor, singele rece, acuitatea observaţiei, delicateţea şi bunul-simţ mă fac să mă gîndesc la faptul că deopotrivă cu utilitatea socială a acestei forme de intervenţie a obştii, echipele de control obştesc sînt şi o minunată împrejurare pentru autoeducaţie, o şcoală civică extraordinară a controlorilor înşişi.

— Dînsa este soţia dumneavoastră ?
— Dar ce credeţi ?
— E angajata unităţii ?
— Totu-i în regulă. N-aveţi nici o grijă !
— Are şi certificat de sănătate ?
— Dar ce credeţi ?
— Putem să vedem documentele ?
— Păi, abia a fost angajată...
— N-are importanţă, trebuie să aibă decizie de angajare, legitimaţie, certificat medical că poate profesa meseria asta, condică de prezenţă, ecuson...

Cu Marin Dinciu de la Gostatul din Piaţa Amzei, dacă nu eşti atent, şi se prelinge printre degete, are de toate şi în realitate n-are nimic. „La noi, tovarăşe, instructajul de protecţia muncii este esenţial, îl facem lunar şi e primordial, altfel n-am rezista, e cel mai bun lucru pe care îl avem şi e în interesul nostru să-l respectăm, n-avem ceva mai bun, sănătate curată, viaţă nu altceva... Cum n-am mai fost din noiembrie ? Ia te uită ! Aşa-i ! N-am mai fost din noiembrie ! Teribil ce repede trece timpul ! Dar oricum, ce-am zis, e zis, nu retractez. Şi cu documentele soţiei aveţi dreptate : n-are, dar o să aibă, o să aibă, dar cum credeţi ? ...De ce n-avem vinuri de 9 şi 12 lei ? Dispoziţie de sus. N-avem voie. Avem hîrtie scrisă, dar cum credeţi ? O găsesc imediat, trebuie să fie pe aciea, dacă nu e, înseamnă că n-am primit-o şi n-am primit-o, acum îmi aduc aminte, daţi un telefon la 23 68 60, la biroul nostru comercial, şi interesaţi-vă, cei de-acolo trebuie să ştie, ei ştiu tot, noi sîntem mici, sîntem oameni cumsecade, muncim şi dacă muncim cinstit ce nevoie avem de acte, dar aveţi dreptate, n-am afişat telefonul inspecţiei comerciale, atît, încolo avem toate indicaţiile, priviţi : „Nu fumaţi !" „Nu servim băuturi la pahar !" Dar dacă trebuie afişăm şi telefonul inspecţiei comerciale, îl afişăm că nu ne cade mîna, sîntem oameni cumsecade, şi eu şi soţia mea, şi nici condică de prezenţă n-avem, dacă sîntem în familie, nu chiulim, nu-i aşa ?...

Biroul comercial al Gostatului se consideră pesemne şi el „mic" şi „cumsecade" fiindcă trăieşte, la fel ca şi Marin Dinciu, credincios său discipol, cu aceeaşi suverană detaşare faţă de legalitate. Cu factura nr. 25706 din 2 noiembrie 1976, înregistrată cu numărul 40060 au fost trimise depozitului 8170 litri de vin tulburel la preţul de 6 lei. Cu o altă notă, neştampilată şi neînregistrată, numitul birou revine asupra preţului pe care-l fixează la 7(şapte) lei, fără nici o justificare, fără a preciza cine suportă diferenţa de preţ pentru vinul care pînă la 31 ianuarie a.c. s-a vîndut cu 6 lei. Încolo, totul e-n regulă, vorba lui nea Marin : dar ce credeţi ?

Cu un calm senin şi cu o desăvîrşită francheţe am fost primiţi de către directoarea hotelului Muntenia, după ce în prealabil pusesem la încercare francheţea recepţionerului şef. Hotelul Muntenia mai fusese vizitat de o echipă de control obştesc în septembrie, anul trecut, şi atunci înaintaşii noştri constataseră cam toate lipsurile ce se cunosc la un hotel. Nici una din defecţiunile amintite în raportul precedentei echipe de control nu a mai fost găsită în urma examenului nostru, nici una din defecţiunile amintite şi nici una din defecţiunile presupuse de noi.

...Noi am controlat şi am luat măsuri

În primele ore ale dimineţii, la primăria municipiului Arges, **Ilie Dima**, secretar al Comitetului judeţean Arges al P.C.R., secretarul Consiliului judeţean al Frontului Unităţii Socialiste, discută ultimele propuneri ale echipelor de control obştesc, propunînd importante îmbunătăţiri în diferite domenii de activitate, participă **Alexandru Popescu**, preşedintele Consiliului judeţean al sindicatelor Arges, responsabilul comisiei judeţene de îndrumare şi coordonare a activităţii de control obştesc în cadrul Consiliului judeţean al Frontului Unităţii Socialiste, şi **Gheorghe Călin**, secretar al Consiliului judeţean al sindicatelor Arges.

— În cei aproape cinci ani care au trecut de la formarea organelor de control obştesc la oraşe şi sate — îmi spune Alexandru Popescu — s-a acumulat o bogată experienţă, acestea sprijinind efectiv şi concret promovarea principiilor eticii şi echităţii socialiste, fiind un puternic factor de educaţie civică. Organele de control obştesc au vegheat asupra gospodăririi avutului obştesc, au combătut manifestările de neglijenţă, întărindu-se astfel legăturile dintre reprezentanţii controlului obştesc şi primărie. În judeţul Arges sînt organizate peste o mie de echipe de control obştesc, dintre care 630 în oraşe şi centre muncitoreşti şi 507 la sate avînd peste 6000 de membri care şi-au desfăşurat activitatea sub conducerea directă a consiliilor locale ale Frontului Unităţii Socialiste. Acelor membri care au manifestat o activitate insuficientă, care au tolerat anumite abateri, pe baza prevederilor legii li s-a retras mandatul. În fiecare trimestru s-au făcut întruniri cu membrii echipelor de control obştesc pe domenii de activitate pentru o bună cunoaştere a legilor.

— Concret — îmi spune Gheorghe Călin — s-au dezvoltat şi modernizat multe unităţi culinare în detrimentul celor ce desfăceau băuturi alcoolice. Numărul unităţilor care desfac preparate calde a crescut cu 14, al unităţilor şi secţiilor Gospodina a ajuns la 29, iar numărul bufetelor şi bodegilor a scăzut de la 61 la 34. În multe din unităţi s-au introdus utilaje moderne în valoare de peste 1,2 milioane lei. Dar o să vă dau date concrete privind mult lucruri pe care controlul obştesc le-a depistat şi s-au remediat. În anul 1976 prin vînzarea produselor inferioare la preţ superior, la C.I.F. Piteşti a apărut un beneficiu necuvenit de 37 868 lei, la C.I.F. Cîmpulung-Muscel — 82 045 lei. La magazinul Trivale, prin modificarea preţurilor şi prin introducerea de mărfuri în gestiune fără forme legale şi alte practici s-a stabilit o pagubă de 258 650 lei. 38 de echipe de control obştesc care au mers la 51 de cantine au găsit numeroase neajunsuri şi au făcut propuneri eficiente de îmbunătăţire a activităţilor cantinelor. S-au înfiinţat noi microcantine la I.A.P. şi U.F.E.T. Curtea de Argeş, iar la Întreprinderea de confecţii Curtea de Argeş cantinele au fost dotate cu mobilier nou, utilaje şi veselă.

Centrele de legume şi fructe din Piteşti, Cîmpulung, Curtea de Argeş, cu prilejul aprovizionării de iarnă au încasat de la cantine, pentru legume şi zarzavaturi preţuri de depozit, deşi cantinele s-au aprovizionat direct de la C.A.P.-uri, afectînd sistemul financiar al acestora. Întreprinderea judeţeană a industriei locale a introdus în fabricaţie în anul 1976 un număr de 75 de noi produse de larg consum — variante noi de mobilă, produse de larg consum şi uz casnic, garaje auto pliante, sobă de gătit pentru combustibili solizi, noi sortimente de băuturi răcoritoare. La cizmăria din Găgeni la Valea Mare, Provăţ şi Ştefăneşti, la Croitoria din piele din Bascov, neajunsurile din aprovizionare au fost remediate pe loc. La cooperativa de consum din Rucăr s-au încasat sume în plus variind între 16 şi 128 lei pentru fiecare comandă, iar la secţia tapiţerie s-au încasat de la beneficiari în plus 5956 lei, iar la secţia răcoritoare pentru prepararea a 1000 de litri suc s-au consumat cu 12 kilograme mai puţin zahăr decît prevede reţeta de fabricaţie.

La O.J.T. Arges, în prezent se mai află 80 de angajate fără pregătire corespunzătoare, 19 bucătari şi cofetari sînt menţinuţi avînd abateri, 2 şefi de unitate au antecedente penale, iar altul este obligat de lege să plătească peste 200 000 lei. Mai sînt angajaţi ciliva care nu au nimic cu profesiunea, fiind tehnicieni agricoli. Toate aceste probleme sesizate de echipele de control obştesc se vor rezolva în cel mai scurt timp.

Strînsele legături între controlul obştesc şi controlul muncitoresc în activitatea economică şi socială au dus la coordonarea mai bună a acţiunii de control, la creşterea competenţei şi exigenţei şi îndeosebi la rezolvarea mai eficientă şi operativă a constatărilor şi propunerilor făcute de echipe.

SORIN POSTOLACHE

Felul întîi, ciorbă de curcan: 4 zile! Felul doi, porc cu roşii: 5 zile!

Acum, sigur că Mihai Ion, responsabilul restaurantului „Ciocîrlia" din Urziceni, ştia el destul de bine ce înseamnă un control, că doar a avut parte de destule în îndelungata sa carieră „slujbaş al alimentaţiei publice". Nu la fel de multe lucruri a ştiut, cred, despre controlul de tip obştesc, cel efectuat nu de colegi întrucîtva de breaslă, ci de simpli cetăţeni ai oraşului, dacă nu chiar cumva potenţiali clienţi. Astfel încît, însoţind echipa de control obştesc care a avut inspirata idee de a intra simbătă, 12 februarie, în restaurantul amintit, am putut constata cu cîtă stupoare privea Mihai Ion un asemenea control şi cît de descoperit s-a dovedit a fi el în faţa unei verificări cu adevărat conştiincioase.

Echipa de control obştesc — formată din Alexandru Ionescu, şeful serviciului financiar al Consiliului popular orăşenesc, Vasile Nenestean, şeful sectorului administrativ, Ciprian Rădulescu, director al Casei de cultură, şi Radu Victor, redactor la Centrul de radioficare locală, care ne-a însoţit fiecare mişcare purtînd sub braţ un magnetofon — deci echipa condusă de Al. Ionescu şi-a luat foarte în serios rolul, izbutind în nici două ore să scoată la iveală o mulţime de încălcări ale legii comerţului.

a) Un curcan în frigider. Acesta, vreau să zic curcanul, nu avusese cinstea să fie trecut pe lista de bucate. „Aşteptam o masă mai ca lumea", spune responsabilul.

b) Un butoi şi jumătate de măsline din cea mai bună calitate ţinute la loc ascuns, într-o magazie aflată alandala, cît mai departe de ochii lumii. Măslinele nu se aflau pe lista de bucate şi nici în galantarul bufetului, ci doar în magazie, la dispoziţia responsabilului. Nu-i mai puţin adevărat că o altă cantitate de măsline (11,2 kg !!) a fost găsită în magazia barmanului, drept proprietate a fraţilor Alexandru şi Decebal Mihai (atenţie, nici un fel de grad de rudenie cu responsabilul !). Interesîndu-ne de proveniţa lor, am aflat că, de fapt, era vorba de două infracţiuni.

c) În plină stradă, pe grătar, se frigeau cîrnaţi. Contracost, fiecare cumpărător (şi erau destui) trebuia să primească exact 65 de grame de cîrnat. Surpriza n-a fost aşa de mare cînd s-a constatat că o parte din cîrnaţi cîntăreau 50 de grame — cei care cîntăreau 70—80 de grame ne-au întrigat. „Noi nu cîştigăm şi nu pierdem nimic, a susţinut responsabilul Mihai. Aşa au fost tăiaţi cîrnaţii, după ochi".

d) În aceeaşi ordine de idei să precizăm că în condica de sugestii şi reclamaţii nu există nici măcar o singură însemnare pe întreg anul 1976, ca şi pe anul în curs.

e) Mîncare extrem de puţină. „Grosul se face la tuicăreală (că d-aia am înfiinţat şi sala alăturată, unde vîndem numai băutură) şi la grătarul de afară" — ne mărturisea acelaşi Mihai Ion.

f) Pe lista de bucate, altfel destul de sărăcăcioasă cum am spus, am aflat două feluri de mîncare cu o lună „vechime" la bucătărie. Mai întîi, **ciorba de curcan : gătită în 9 februarie (39 porţii).** A doua zi rămăseseră 30 porţii, în a treia 15 porţii, iar în ziua controlului (12 februarie), încă 10 porţii de vîndut. „Ce să fac dacă nu merge vînzarea, spunea Mihai Ion ; doar n-o s-o arunc în stradă ?!" Al doilea fel, **pore cu roşii.** Mîncarea a fost gătită, conform actelor de la bucătărie, în ziua de marţi, 8 februarie. Ea exista încă pe lista de bucate simbătă, 12 februarie, deci la cinci zile după „fabricaţie" — şi cine ştie cît ar mai fi rămas dacă n-ar fi pogorît asupra „Ciocîrliei" echipa de control obştesc ! „Cînd nu e cerinţă, ţin mîncarea în frigider, ne explică responsabilul. Cum cere cineva, o scot de la frigider şi-o încălzesc !"

Drept pentru care, echipa de control obştesc a încheiat în două exemplare un amănunţit proces verbal cuprinzînd atît lucrurile negative semnalate, cît şi o serie de propuneri, în speranţa îndreptării lucrurilor. Sigur, nimic nu ne împiedică să sperăm şi noi spre mai bine, deşi cele descoperite de echipa de control obştesc la restaurantul „Ciocîrlia" sînt lucruri prea grave pentru a putea fi şterse cu buretele cît ai clipi din ochi. Ceea ce nu trebuie însă în nici un caz uitat, ba chiar se cere subliniat, este faptul că la Urziceni, în zilele premergătoare Consfătuirii pe ţară privind controlul obştesc, cetăţenii care au făcut parte din brigăzile de control şi-au făcut datoria cu prisosinţă. Iată ce ne spunea tovarăşul Dumitru Bănică, secretar al Comitetului orăşenesc de partid : „Intensificarea activităţii echipelor de control obştesc a adus cu sine — de ce să nu spunem lucrurilor pe nume ? — o eficienţă sporită din punctul de vedere al participării cetăţenilor oraşului nostru la bunul mers al unor activităţi care îi privesc nemijlocit, cum ar fi serviciile pentru populaţie, alimentaţia publică, asistenţa sanitară. Au ieşit la iveală, cu această ocazie, o mulţime de aspecte negative, care vor face fără îndoială obiectul unor analize serioase, sub directa îndrumare a organului de partid — cum ar fi, în primul rînd, situaţia dezastruoasă de la restaurantul „Ciocîrlia".

DUMITRU GRAUR

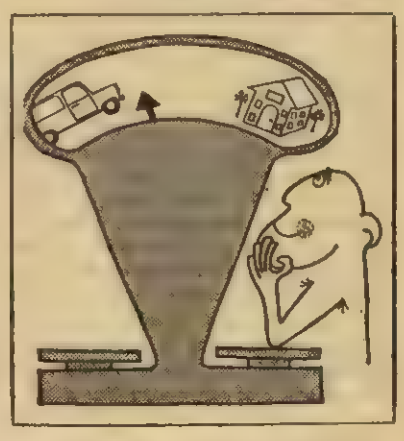

În industrie, producția se socotește tot pe suprafața de teren folosit

Am mai vizitat Întreprinderea „Neptun" din Cimpina. Mi se păruse și acum trei ani o unitate puternică, oamenii la fel de inimoși, hotăriți să sporească producția reductoarelor de turație cît și a troliilor de ascensoare, pentru toate nevoile economiei naționale. Ideea care mi se impune acum, după ce am străbătut mai bine de jumătate de zi halele, este că la „Neptun" — Cimpina se petrece o revoluție ; chiar dacă se numește tehnică, poți constata ușor că ea este expresia unor schimbări profunde în gîndire. Pentru că nu poți să te încarci de curaj peste noapte și să te angajezi că produci azi cu aceleași forțe — mă refer la oameni, mașini, spații — 150 milioane lei mai mult decît ai produs ieri. Oricît am dori să evităm cuvîntul, saltul este spectaculos ! Te întrebi, în mod cît se poate de firesc, ce alte forțe vor folosi cimpinenii de la „Neptun" ca să realizeze o producție suplimentară de 150 milioane. Au, mă uit, și ei, tot două mîini, un cap pe umeri și o inimă în piept.

Ne aflăm în atelierul de montaj general, condus de maistrul Ion Ștefănescu. Oamenii sînt preocupați de treburile zilnice, de toate cîte încap în opt ore de muncă, și ai zice că nu se întîmplă nimic deosebit. O modificare există totuși : aici, unde călcăm acum și unde mașinile înțesnic sub sarcină, se aflau pînă nu de mult depozite. Întinse pe multi metri, piesele se rătăceau prin toate colțurile, oamenii umblau după ele și uneori nu le mai dibuiau. „Am preluat eu această problemă și acum iată cum arată totul", ne mărturisește inginerul Ion Anton, de la atelierul de autoutilări. Ce s-a întîmplat în fond ? Prahovean de origine, inginerul Ion Anton, împreună cu colectivul din care face parte, a preluat această problemă, a analizat-o sub toate aspectele și a ajuns la concluzia că spațiile de depozitare pot fi reduse. „Căci bine este, zice el acum, și la noi, ca și în agricultură, producțiile să se socotească tot pe suprafață de teren folosit". Drept urmare, colectivele de la autoutilări și proiectare au reproiectat toate spațiile întreprinderii. Aici depozitul a fost dezafectat și pe suprafața pe care o ocupa se montează acum 12 mașini. Brigada de autoutilări, condusă de maistrul Dumitru Dobre, a lucrat aici șase luni, din noapte în noapte. În urma soluției propuse de specialiștii uzinei, în colaborare cu cadre universitare de la Universitatea din Brașov, brigada maistrului Dobre a amenajat un nou depozit, de data aceasta pe verticală, într-un spațiu mult mai restrîns. Noul depozit este dotat cu stivuitoare acționate electromecanic, piesele nu mai stau depozitate la întîmplare ci în conteinere speciale, etajate. „Ideea, subliniază inginerul Eugen Bucur, care a avut amabilitatea să mă însoțească, a fost disciplinarea pe toate căile a tehnologiei de fabricație". Acum, oricît de profan ai fi în materie, vezi cu ochii, simți la tot pasul că în hala mare de montaj stăpînește spiritul de bun gospodar. Actiunea de folosire mai rațională a spațiilor de producție, mișcare în fond patriotică, nu s-a oprit aici. S-a extins în toată întreprinderea, soldîndu-se cu un rezultat remarcabil : spațiile neproductive, prevăzute prin proiectul inițial, au fost reduse cu 60 la sută. Producția realizată pe aceste suprafețe înseamnă o bună parte din cele 150 de milioane.

Standul de probe și reglaje în fața căruia ne aflăm și la care lucrează muncitorul Vasile Duță ocupă patru mp. Știți ce suprafață ocupa înainte ? 25 mp. A fost, se înțelege, reproiectat și fabricat după o concepție proprie. Ca acesta au mai fost fabricate încă șapte. Cimpinenii au fost primii din țară care au proiectat și fabricat o asemenea mașină. După dînșii au luat și alții proiectul și astfel experiența celor de la „Neptun" a devenit un bun național. Importanța acestor standuri ? Au înviorat producția, au contribuit la ridicarea calității ei. „Înainte, îmi spune interlocutorul meu, inginerul Eugen Bucur, trebuia să mergem foarte des la beneficiari, pentru remedieri. Stăteam mai mult pe tren. Nu veneam bine de la Constanța și trebuia să ajungem la Rovinari. Nu terminam remedierile la Rogojelu și ne striga Galațiul. Acum i-am mulțumit pe toți și parcă nopțile sînt mai frumoase la Cimpina". Oamenii de la standurile de probe și reglaje au pus la încercare puterea tuturor parametrilor, calitatea lor și la urmă au putut să le spună unora că nu lucrează tocmai bine. S-a intervenit deci pe flux, dar s-a intervenit și în conștiința unor colegi de muncă. Și nici nu se bănuia măcar la început că mașina asta care „spune totul pe față" va determina o nouă atitudine față de calitatea piesei lucrate.

Stoica Dobre se străduiește să scape de un fir de lumină care trece prin geamul halei și îi cade oblic pe față. Face un pas mai spre stînga, dar alte raze îi inundă privirea și pînă la urmă omul se lasă păgubaș și îmi răspunde la întrebare : „Înainte abia de reușeam să montăm 180 de reductoare pe lună. Acum, în același timp, montăm 800". Ce-i drept, au mai venit cîțiva oameni, dar productivitatea muncii a continuat să crească într-un ritm nemaiîntîlnit. „Poate nu vă vine să credeți, îmi spunea la începutul documentării mele inginerul Petre Tiseanu, director de patru ani al „Neptunului", dar vă putem arăta în acte că un muncitor de la noi produce cu 168 500 lei mai mult, într-un an, decît producea acum cinci ani". Oamenii au devenit mai productivi prin experiență, dotare cu scule și dispozitive, prin organizare mai bună. Au devenit mai vrednici, pentru că au fost cointeresați. Cîștigul lui Dobre a crescut în ultimii trei ani cu o mie lei. Lucrează, ca și oamenii din brigada pe care o conduce, în acord colectiv. „Am o casă nouă, mai ceva ca la bloc, și am reușit, zice, să stăm duminicile și pe acasă". În concluzie, el și familia lui trăiesc mai bine decît acum trei ani. Lucrează de 30 de ani în această întreprindere, la un loc cu ceilalți doi frați ai săi, Toma și Dumitru, amîndoi maiștri, iar acum și-a adus și fiica în uzină. Elena a terminat liceul și este operatoare la stația de calcul electronic a întreprinderii. A început să se contureze o adevărată dinastie a Dobrilor. Îl incit eu la un răspuns. „Mai sînt și alte familii numeroase aici, zice : din familia Bobolenilor sînt vreo șase".

Îi caut pe inginerul Gheorghe Miloiu, dar nu-l găsesc. Fiind șeful atelierului de proiectare produse noi și prototipuri, se află la Satu Mare, pentru omologarea unui nou reductor necesar benzilor de capacitate mare. Aceste benzi transportoare se folosesc în special la transportul minereurilor. Există un reductor, dar cîntărea 10 tone. A fost gîndit din nou, reproiectat și acum cîntărește 5 (cinci) tone. Și rețineți : are aceiași parametri și aceleași caracteristici tehnice. Ideea s-a impus și a revoluționat producția de reductoare : a fost reproiectată întreaga gamă de reductoare conic-cilindrice. S-a realizat o economie de metal de 3 000 tone ! Ideea aparține inginerului Miloiu. Studiul danturii cu profil arc de cerc a fost tema lui de cercetare, tratată la un nivel științific superior în teza de doctorat, devenind totodată o premieră națională, ea realizîndu-se numai în alte două țări din lume : U.R.S.S. și S.U.A.. Iar dacă aducem în discuție calitatea reductoarelor românești, putem spune că au început să concureze cu toate celelalte de pe piața mondială. Cercetarea s-a extins acum asupra reductoarelor melcate, care au început să fie reproiectate, reducîndu-se astfel importurile. Dealtfel, la Întreprinderea „Neptun" din Cimpina s-a format deja o școală de specialiști care constituie un fond de gîndire valoroasă, de concepție înaintată față de **modul în care se produce.** Este forța pe care nu o bănuiam că există aici și pe care își sprijinea afirmațiile directorul Petre Tiseanu, acest om modest care își înclină puțin fruntea cînd stringe mîna oricărui muncitor. Este forța pe care se bazează progresul întreprinderii, care alături de efortul tuturor oamenilor concură la realizarea celor 150 de milioane lei producție suplimentară într-un singur an. „La noi, ne mărturisea inginerul-șef Radu Frățilă, specialistul nu este un inginer cu diplomă. Este un om care gîndește mereu, care totdeauna se bate să impună o idee. Puțini sînt aceia care mai fac o muncă de rutină aici". Întreprinderea devine astfel spațiul real și ideal de realizare a personalității : inginerul Miloiu are multe lucrări publicate, este acum unul dintre specialiștii recunoscuți în țară și străinătate în probleme de angrenaje. Inginerul Radu Frățilă va deveni în curînd și el doctor în științe. Visa Florin, tînărul inginer care abia a părăsit amfiteatrele, gîndește și el la un astfel de titlu. Cadre universitare din centrele Cluj-Napoca, București, Brașov, au găsit în inginerii uzinei, printre care Cornel Marinescu, Gheorghe Tutunea, Gheorghe Angheluș, colaboratori de nădejde în realizarea practică a unor teme de cercetare. Cu astfel de oameni, doctori în științe, Întreprinderea „Neptun" din Cimpina, al cărei răspuns la chemarea la întrecere socialistă lansată de Întreprinderea „23 August" București este mobilizator, poate spera la un viitor de aur. Parte din acest viitor ni l-a schițat directorul Petre Tiseanu în maratonul lui prin întreprindere : „urmare investițiilor care se vor realiza în actualul cincinal, capacitatea întreprinderii se va dubla". Mulți cimpineni își vor lega destinele de rosturile întreprinderii și dacă va fi nevoie ca și alții să-și cedeze vetrele, pentru extinderea uzinei lor, o vor face cu plăcere. Pentru că pe această vatră dusabilă vor munci și se vor forma și cei care vin din viitor.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

NICAPETRE

Vilma este un triumf al voinței, iar voința ei este eroism

Așa cum a fost, așa cum este, viața acestei femei, fără a mai fi convertită în ficțiune, poate să constituie substanța unui roman. 1962. Vilma împlinește 35 de ani și, în sfîrșit, în existența ei vine echilibrul. Dar tocmai acum intervine ceva care îi pune brusc viața în pericol. Ca într-un destin de personaj tragic. Se îmbolnăvește grav. O tumoră pe glanda tiroidă. Este supusă la o operație grea și cu imense riscuri. La două zile după ce vine acasă de la spital, copilul ei de trei ani, cade, în timp ce se juca, într-un canal, sfărîmîndu-și dinții, desfigurîndu-și fața. Vilma se prăbușește în disperare, cu toate încercările bărbatului ei și ale vecinilor de a o liniști. Dar tot băiatul îi readuce nevoia de a trăi. La intervenția promptă a medicilor, el se restabilește curînd și înundă iarăși casa și viața ei cu acel torent de gîngășie, bucurie și fericire copilărească. Vilma se obișnuise chiar și cu lipsa vocii. Era în pericol să rămînă mută. Ca să-l cheme pe Dan de la joacă, neputînd să-i strige, bărbatul ei îi adusese un fluier cu care se obișnuise și ea și copilul, nealterînd afecțiunea lor. Dorea numai să trăiască. Dar iată că după șapte luni de concediu medical, medicii decid pensionarea. Vilma recade în disperare. Spune „Nu ! Categoric nu !" Simte că se va afunda în neant, indiferent dacă viața îi va mai pîlpîi o vreme în suflet. Refuză cu îndîrjire, răzvrătindu-se cu doctorii, cu bărbatul ei, cu colegele ei. Nu mai vrea nici măcar o zi de concediu medical. „Ajunge !" Cît a stat acasă, în vreme ce băiatul îi era la cămin, iar soțul la serviciu, și-a văzut de prea multe ori filmul vieții sfărîmat de gîndul morții. A fost prea de multe ori devastat de spectrul lui mai ales cînd voința și dorința de a trăi erau mai puternice. O revede încă o dată pe fata de 16 ani și jumătate, pe Vilma Bereș, al patrulea copil din cei șase ai unui țăran maghiar din Hăghig, județul Covasna, plecînd din sat. În 1946, pentru a scăpa de sărăcie. Se angajează la fabrica de stofe, din Brașov, pe atunci aparținînd încă patronului. În același an intră în rîndurile Partidului Comunist Român. Muncește avid, muncește serios, sigură că demnitatea i-o dă munca ei. Cu atît mai mult cu cît în viața personală trăiește curînd o traumă. Se căsătorește, naște un copil, însă bărbatul uită să se mai întoarcă la ea, după ce își efectuează stagiul militar. Rămîne să-și crească singură băiatul. Așa că numai munca și locul ei de muncă îi țin loc de familie, și-i oferă dreptul de a ține capul sus. Muncitoarea tînără la care se apela ori de cîte ori era nevoie, acolo unde era mai greu sau o treabă de răspundere, muncitoarea în care o fabrică întreagă avea încredere, în care punea bază, îi revine în minte fără s-o înduioșeze. Îi dă puteri, o ambiționează, o zguduie la gîndul că poate să rămînă atît de mult în urmă și că poate fi uitată. Nu se poate ca ea, cea care a îndurat cu atîta demnitate lipsurile și ghearele singurătății, să abdice. Timp de șase ani, ea, Vilma Bereș, și copilul ei, Liviu, au trăit singuri într-o cămăruță modestă din Șchelul Brașovului unde, cîteodată iarna, cînd nu mai aveau lemne, puneau pe foc lingurile de lemn de la bucătărie, amăgindu-se că s-ar încălzi, și nu s-au plîns la nimeni. După șase ani întîlnesc un bărbat care vrea să-i iubească. Vilma se căsătorește cu Florea Vasile, un oltean deosebit de muncitor, de fel de prin părțile Doljului. În sfîrșit, își atinge visul — o căsătorie fericită. O viață de familie calmă, caldă, bună, semnă, cu dragoste și respect. Dar survine boala. Îl roagă pe primul ei soț să-l ia pe Liviu și să aibă o vreme grijă de el. Acesta se dovedește un tată bun, îl ia pe copil, dar nu-l va mai da înapoi Vilmei niciodată, și din păcate mulți ani nu-i va da posibilitatea nici măcar să-l vadă. Și tocmai acum să renunțe la tot ?!, se întreabă. Nu, nu vrea să se lase prăbușită, înfrîntă, infirmă, neputincioasă. „Lăsați-mă să mai încerc !", strigă la toți. „Tovarășul Demian, șeful de secție, s-a înclinat cînd m-a văzut în schimb, îmi povestește acum Vilma Vasile. Am cerut mașina mea, pe care lucrasem 16 ani. Înțelegeți, 16 ani. Mi-a dat-o. Ce, putea s-o scoată la cap cu mine ?! Mă știa tot așa de rea de gură pe cît eram de iute de mînă. Medicii îmi recomandaseră să lucrez într-un singur schimb. Soțul meu s-a dus la maistru și l-a rugat să se poarte frumos cu mine, să nu mă enerveze, să nu mă supere că nu am voie. Și ce credeți, maistrul Henrich Szeleles — lucrează și acum la noi, la electricieni, un om iute și nervos — se purta cu mine nemaipomenit. Îl vedeam cum se forța să fie calm. Cînd vine acum prin secție, mă bate pe umăr și-mi zice : „Hei, Vilma prin cîte am trecut noi, și cît am muncit noi ? !" Cînd a venit săptămîna schimbului doi, n-am vrut să-mi las mașina pe alte mîini, și-am zis, să încerc. Maistrul a înghețat cînd m-a văzut. M-a trimis acasă, unde mai avusesem eu un scandal cu bărbatu-meu. Dacă a văzut că nu se înțelege cu mine m-a lăsat în pace. Și a mers. Și de-atunci tot merge. De 14 ani. Și uite așa, munca mea, familia mea de-acasă și familia mea de la fabrică m-au reînviat. M-au făcut să trăiesc. Înțelegeți dumneavoastră ? ! Am vrut să trăiesc și uite că trăiesc. Nici nu-mi mai aduc aminte de boală decît cînd vin reporterii și mă îmbulzesc cu întrebări". Reporterii o îmbulzesc de cîteva timp pe țesătoarea Vilma Vasile de la Întreprinderea de stofe „Carpatex" din Brașov cu întrebări, de vreo trei ani de cînd i s-a acordat titlul de Erou al Muncii Socialiste. În acești 30 de ani de muncă în aceeași fabrică și în aceeași secție, Vilma a țesut milioane de metri de stofe fine cu care s-ar putea înconjura de cîteva ori globul pămîntesc. Acum, la 50 de ani ai săi, dă în medie, în cele 8 ore de lucru, zilnic 24—25 metri liniari de stofă fină pentru paltoane bărbătești. Deci, în fiecare zi cu stofa țesută de Vilma opt bărbați de la noi din țară ori din numeroasele țări ale lumii unde „Carpatex" este firmă de renume își pot comanda paltoane de lux. Stofele țesute de ea au fost întotdeauna de cea mai bună calitate. În acești ani au învățat meserie de la ea și cu siguranță nu numai meserie, dar și cum să trăiască și cum să valorizeze viața și munca, 25—30 de tinere femei. Și toți în acești ani, trei decenii de care unii ne speriem la auzul lor, dar pe care Vilma nu i-a simțit, fiindcă a știut să-i trăiască, a fost o femeie emancipată în sensul cel mai propriu al cuvîntului. A fost o activistă obștească de prestigiu, de substanță și adevăr care a respins totdeauna formalismul. Acum face parte din comitetul de partid pe întreprindere, este deputată în Consiliul popular municipal Brașov și vicepreședintă a Consiliului municipal al Frontului Unității Socialiste. Mai are 5 ani pînă la pensie. O pensie pe care, de data aceasta, o așteaptă și și-o dorește tot așa cum își dorește o nepoțică de la Dan care a împlinit de curînd 19 ani și este un electrician bun. Are aceeași înclinare spre munca serioasă, făcută nu din obligație, ci din demnitate, ca a mamei sale, Vilma, și a tatălui său, Florea Vasile. Acum, Vilma face cu plăcere bilanțuri și se consideră un om fericit. După ce îmi povestește cu patos viața ei, conchide scurt : „Nu-i așa că merită să trăiești ?!"

CICI IORDACHE

NICAPETRE

Obiecte

Fiecare obiect ocupă un loc
în spațiul acestei galaxii.
Case, haine, scene,
Obiecte de lux
ori simple jucării :
Toba, racheta, sirenele.

Fiecare obiect ocupă un loc
în spațiul acestei planete.
Agrafa, cimpoiul, lentilele.
Unele singure sînt,
altele umblă în cete :
Macaraua, fereastra, șenilele.

Prea mult spațiu ocupă
obiectele toate.
Unde să mai stea
ideile,
bucuria,
elanul ?
Prea multe obiecte vechi
și demodate :
Sforile, banul.

VALERIU BUCUROIU

MĂRIA SA, ȚĂRANUL ROMÂN!

„SATUL FIIND ÎN PLINĂ REVOLTĂ A FOST IMPOSIBILĂ ȚINEREA CURSURILOR"

Marea ridicare la luptă a țărănimii în primăvara de foc 1907 a avut un preludiu, denumit, în mod deosebit de sugestiv, preludiul furtunii. Răsfoind astăzi tocmelile agricole încheiate la cumpăna secolului retrăiești crunte realități sociale, care nu puteau avea alt deznodământ decît o explozie a miniei populare.

În cele ce urmează dăm publicității un asemenea document, care nu a văzut încă, în extenso, lumina tiparului și care sintetizează — în cuvinte puține, dar parcă dăltuite în piatră — o întreagă epocă. El urmează să apară într-un volum de documente referitoare la 1907 și ne-a fost pus la dispoziție de Mircea Iosa, din colectivul de cercetători care alcătuiește sus menționata culegere. Înainte de a-l reproduce, să amintim că — după cum se arată în studiul „Situația social-economică a țărănimii", autori: Damian Hurezeanu și Mircea Iosa, apărut în monumentala lucrare „Marea răscoală a țăranilor din 1907" — invoielile agricole strîngeau pe țăran, la începutul secolului nostru, **„ca într-un cerc de fier, pînă la înăbușire"**, așa cum plastic se exprima un autor al vremii. Dealtfel, încă din 1891, într-un discurs ținut în parlament, Mihail Kogălniceanu caracteriza astfel invoielile agricole: **„Am o colecție de raporturi și de tocmeli alăturate acestor raporturi. Ei bine, să mă ferească Dumnezeu de a mai vedea reînnoindu-se în țara noastră asemenea tocmeli agricole! Ele sînt oribile!"** Și totuși se reînnoiau din an în an...

În importantul document-manifest al cercurilor socialiste „România muncitoare" editat în 1906 se sublinia: **„Toată lumea știe cît de nemiloasă este exploatarea la care e supus țăranul român... Cine nu s-a cutremurat de indignare răsfoind barbarele tocmeli agricole, aceste mărturii de lăcomie și cruzime a proprietarilor și arendașilor, menite să povestească generațiilor viitoare ororile pe care le-au îndurat strămoșii lor?"**

Și acum, iată documentul de care vorbeam, o petiție adresată prefectului județului Botoșani la 20 februarie 1907, de către sătenii din Biznoasa, comuna Lunca:

„Noi sîntem oameni săraci, care ne ocupăm numai cu munca cîmpului. Ei bine, pămînt de hrană nu avem, căci cel dat după legea rurală din 1864 s-a epuizat prin împărțirea lui la copii și strănepoții noștri, așa că sîntem nevoiți de a cumpăra cu bani de pe unde putem. Sîntem pe domeniile principelui Dimitrie Sturza: Flăminzi, Novaci, Stroești etc., moșie de peste 10 000 fălci. Arendașul ne-a jefuit pînă în prezent de nu am rămas nici cu cîte o vacă cu lapte la copii. Pînă acum am răbdat mult, dară acum nu mai putem căci ne-a ajuns cuțitul la os, pentru că pentru primăvara anului curent nu avem unde să ne luăm o bucată de pămînt de hrană pentru noi și copiii noștri, așa că sîntem amenințați să murim de foame, pentru că arendașul nu voiește să ne închirieze pămînt de hrană și chiar dacă ar voi nu avem cu cine trata, căci este un vătaf, Ion Nechita, în cătun, care zice că nu poate sta de vorbă cu noi și acest Nechita de nouă ani de zile de cînd e aice ne-a jupuit mai rău decît arendașul. Arendașul, avînd încredere în el, i-a lăsat mînă liberă și a făcut orice a voit el, numai în detrimentul nostru.

Domnule prefect, vă aducem cazul la cunoștința dv. înainte de a ne da la acte de natură să tulbure opinia publică, care vă rugăm respectuoși și cu lacrămi pe obraz ca să interveniți către domnul arendaș să ne dea pămînt de hrană, așa că cel mai tîrziu la 1 martie a.c. să putem începe semănăturile, iar în caz că pînă la acea dată nu vom căpăta vreun rezultat satisfăcător vă declarăm că cu forța ne vom duce pe moșie și vom băga plugurile noastre spre a ne asigura existența noastră și a copiilor noștri și că nu ne vom da înapoi chiar cu riscul vieții noastre.

Apoi vă mai rugăm ca să interveniți tot la arendaș ca să ne ia pe acest zapciu Ion Nechita de pe această moșie, spre a nu se întîmpla vreun act regretabil.

Acestea fiind dorințele noastre inevitabile vă rugăm din nou, domnule prefect, să fiți așa de indulgenți ca să fim satisfăcuți, căci numai prin tactul și chibzuința d-voastre vom fi scăpați de la o mare prăpastie care ne amenință să cădem într-însa și că noi voim să se înlăture o mare vărsare de sînge, după cum s-a întîmplat și în alte părți..."

De remarcat data: 20 februarie. Ne aflăm, așadar, în faza petiționară a răscoalei, după cum o caracterizează istoricii. Deși la Flăminzi și în alte cîteva sate avuseseră loc cîteva ciocniri, ele păstrau încă un caracter local, mișcările de masă avînd să înceapă în Moldova abia la 28 februarie. Astfel, emoționantul apel, adresat, firește, fără nici un rezultat, prefectului de Botoșani se înscrie cu adevărat în preludiul furtunii, dezvăluind cauzele adînci ale răscoalei și, totodată, reținerea țăranilor, pînă în ultima clipă, față de actele de violență, la care au recurs doar atunci cînd le-a ajuns „cuțitul la os", cum spun sătenii din Biznoasa.

Un alt document pe care-l vom reproduce aci, elaborat chiar în focul răscoalei, în celălalt colț al țării, la Zimnicea,

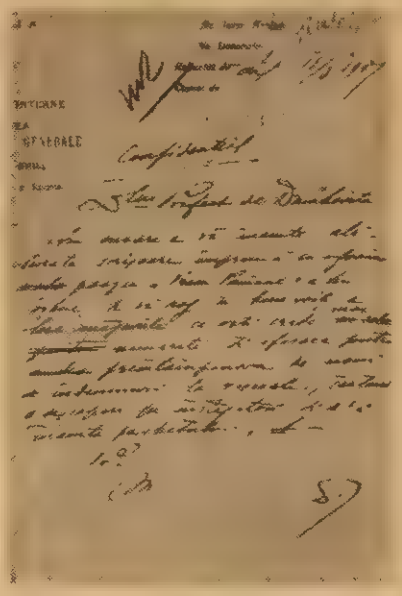

Un document „subversiv" transmis prefectului de Dîmbovița de către Ministerul de Interne pentru „a lua măsurile ce veți crede mai nimerite și eficace"; poezia „Noi vrem pămînt" de George Coșbuc.

---

are un caracter de unicat. Este vorba tot de o petiție, scrisă de țăranii răsculați, **„în care am arătat și noi cum ne-am pricepui aceea ce ceream de la stăpînire"**. Este singurul document de acest fel cunoscut în istoria răscoalei din 1907 și cu atît mai semnificativ cu cît oglindește înșiruirea ideilor socialiste. Petiția este legată de figura memorabilă și nu lipsită de pitoresc a unuia din conducătorii răscoalei, un simplu căruțaș din Zimnicea pe nume Iordan Pîrlivie, căruia cercetătoarea Coralia Fotino i-a consacrat pagini remarcabile.

Cine era acest Pîrlivie? Fusese președintele clubului socialist din Zimnicea, înființat în 1898, în care calitate destășurase încă din acea perioadă o vie activitate pentru îmbunătățirea situației țăranilor. Acuzat de instigare la răscoală, Ion Anghel Bătrînu, plugar din Zimnicea, declara la interogatoriul luat la 28 martie 1907: **„Am fost și eu inscris în Clubul socialist. Acolo ne adunam duminica toți membrii, și Marinescu, care înființase clubul, ne învăța să stringem bani pentru ca să luăm noi în arenda moșiile și să nu mai fim învoiți la arendaș."** Iată deci că la Zimnicea capii răscoalei se dovedesc a fi fost vechi luptători pentru cauza țărănimii, care întretmuscră de-a lungul anilor o atmosferă de continuă frămîntare printre săteni.

În seara de vineri 9 martie, cei patru delegați ai sătenilor — dintre care făcea parte și Iordan Pîrlivie — l-au înștiințat că **„în țară e revoluție și trebuie să facă și ei la fel"**. Pentru a potoli spiritele (după o ciocnire cu armata), ofițerul care comanda formația militară trimisă pentru „restabilirea ordinei" a întrebat mulțimea ce vroia de la stăpînire. Din nou locuitorii au ales pe Iordan Pîrlivie și pe Ion Anghel Bătrînu să vorbească în numele lor. **„Pîrlivie m-a luat și pe mine** — spune în depoziția sa plugarul Nicolae Stancioiu —, **ne-am dus și am vorbit cu oamenii și apoi ne-am dus la domnul căpitan și dînsul ne-a spus să punem pe hîrtie ce vor oamenii".** La interogatoriu, Ion Anghel Bătrînu declara: **„Împreună cu Pîrlivie, Stancioiu și Fl. Subăianu am scris o petiție în care am arătat și noi cum ne-am pricepui aceea ce ceream de la stăpînire".** Iată cuprinsul, desprins din informarea făcută de prefectul de Teleorman către organele superioare:

„1. Cer ca guvernul să facă una lege ca să li se dea lor moșia Zimnicelele și toate moșiile deprimprejur; ca arenda să o plătească ei, iar Banca Populară să garanteze pe stat.

2. Ca să fie liberi a ara și semăna cît vor putea, că este destul țimpul de cînd mor de foame.

3. Că cer să fie cu toții egali pentru alegerea deputaților și senatorilor, ca astfel să poată și ei lua parte la facerea legilor.

4. Cer să nu se condamne nimeni, fiindcă toți sînt vinovați. Procedîndu-se astfel, declară că se liniștesc."

Deși cuprinde doar patru puncte și a fost redactată în oarecare pripă — observă cercetătoarea Coralia Fotino — această petiție apare bogată în conținut și revelatoare pentru starea de spirit a răsculaților din Zimnicea. Mai întîi, cerințele formulate sînt cele de importanță vitală pentru remedierea situației țărănimii: pămînt de muncă și drepturi politice; apoi faptul că **„cereau să ia și ei parte la facerea legilor"** dovedește că acești țărani aveau conștiință de clasă și un mod de a pune problema înaintat, revoluționar; în sfîrșit, punctul 4 face dovada spiritului de solidaritate de care erau animați, precum și a hotăririi de a continua răscoala dacă nu li se îndeplineau cererile. Faptul că tocmai la Zimnicea s-a întocmit o astfel de petiție, singura de acest fel în istoria răscoalei din 1907, sintetizînd greaua situație a țărănimii, revendicările și dîrzenia acesteia trebuie desigur pus în legătură cu înființarea, tot aici, în 1898, a primului club socialist la sate. Activitatea susținută și devotată depusă de socialiști cu 8—9 ani în urmă în această parte a țării trezise în țărănime conștiința revoluționară, dorința de luptă.

Aceeași cercetătoare evocă și figurile altor capi ai răscoalei, cu fruntea sus și cu spinarea dezdoită, care i-au înfruntat pe moșieri. Printre ei, numeroși învățători proveniți din mijlocul țărănimii și ducînd, de cele mai multe ori, aceeași viață de privațiuni.

Iată-l, de pildă, pe Stan Cruceru din Băbăița, Vlașca, descris astfel de unul din foștii săi elevi: **„Așa mi-l amintesc pe învățătorul meu Stan Crudu: ziua cu noi, în școală, noaptea la club, cu țăranii. Pe cît era de scund învățătorul, pe atît de frumos vorbea. Toată lumea îl asculta cu respect. El îi îndemna pe țărani să sfarme jugul boieresc, care nu mai era de suportat... În ziua de 9 martie, urcat pe o masă, micul învățător le cerea țăranilor adunați în mijlocul satului să fie uniți în lupta pentru pămînt."** A doua zi, același învățător le-a citit sătenilor un manifest scris de el: **„Frații... sînt țăran ca și voi, din părinți ce au murit cu gura în pămînt muncind... Obștea țării românești, țărănimea, cea care pînă acum a fost înjugată, să trăiască, căci mîinile ei au făcut bogățiile, iar nu ciocoii! Sus țăranul român!"**

„Ioane, Ioane, ai vrut pămînt!" Desen de Nicolae Vermont.

În vechea condică de prezență îngălbenită de vremi păstrată în arhiva școlii din Crevedia, Ilfov, se putea citi această însemnare, din ziua de 10 martie 1907, a învățătorului Constantin Palangă: **„Satul fiind în plină revoltă a fost imposibilă ținerea cursurilor".** În acea zi — relatează bătrînii — învățătorul, în fruntea unei cete de răsculați, s-a îndreptat spre primărie unde se aflau contractele de învoieli agricole și, la îndemnul lui, ei le-au dat *foc*.

Dar dincolo de aceste acte spontane, care nu mergeau mai departe de incendierea conacelor sau distrugerea unor învoieli, se detașează petiția din Zimnicea, figura căruțașului Pîrlivie, a lui moș Ion Anghel Bătrînu, a acelor conducători ai răscoalei care, însuflețiți de idei socialiste, intuiau — deși încă insuficient de clar — o altă cale de acțiune revoluționară. După decenii de luptă, jertfe și suferințe, ea avea să ducă la făurirea noii Românii, în care s-a împlinit visul răsculaților din 1907: participarea poporului **„la facerea legilor"**.

Doar un interval scurt, de circa două săptămîni, desparte cele două petiții, cea din Biznoasa și cea din Zimnicea, dar ele caracterizează două momente diferite: prima semnificînd preludiul furtunii, a doua — furtuna însăși, împlinind vechea zicală: cine seamănă vînt culege furtună.

LIONEL NIȚESCU ■

SZÉKELY JÁNOS *Tîrgu Mureș*

Mesagerul

Afară — temniți, bită și trădare:
orînduirea visele-și păzea.
Visul sărmanilor veghea-nlăuntru
în mirosul de sărăcie grea.

Între afară și-nlăuntru — gardul.
O traistă veche atîrna în cui.
Un om ieșea în ploale și-n ninsoare
să-și mîngîie în zori desaga lui.

De obicei ea rămînea tot goală.
Ades, n-o dezlega un an întreg.
Dar — făr' să știe ce și de la cine —
găsea-n răstimpuri un mesaj secret.

Pleca atunci la drum, purtînd mesajul.
Orașe-ntregi și sate străbătea
pînă ce undeva, găsea în noapte
altă desagă, tocmai ca a sa.

Își împlinea tăcuta misiune
(și spiona Puterea pașii lui).
Dar el lansa chemarea către mîine
și nu știa nici ce și nu știa nici cui.

În românește: GELU PĂTEANU ■

Există cărți rănite și umilite. „Evaluarea sistemelor și a proceselor educaționale", de exemplu, o culegere de studii apărută nu demult la Editura didactică și pedagogică, avînd paginile 85—96 lipsă, iar paginile 97—112 în dublu exemplar. Sau alta : „O discuție la Masa Tăcerii" de Romulus Rusan, carte girată de data aceasta de Editura Eminescu. Cele care ar fi trebuit să fie paginile 67—68, 70—71, 74—75, 78—79, precum și altele încă, apar văduvite de cuvînt. Ce să fac ? Să mă cert cu librarii ? De fapt, librăria din orășelul nostru nu reprimește pentru schimb astfel de cărți bolnave. Cartea lui Romulus Rusan o voi căuta cînd voi ajunge într-un oraș mai mare : la fel și pe altele. Încît, mă înțelegeți, nu cei citiva lei în plus contează. Doar o anume amărăciune care mă face să mă întreb : unde sînt tipografii pe care-i admir atît ? **(Cornelius Baia, Carei)**

În numărul 4 al revistei ați publicat sesizarea lui Gheorghe Butnaru care a dat 11 000 lei pentru ca la nunta fiului său să cînte Ion Dolănescu. Opinia publică poate ar vrea să știe însă cine îi permite lui Butnaru să ofere lui Dolănescu atîți bani pentru patru ore de muzică ? Dacă Ion Dolănescu s-ar fi prezentat la nuntă și nu ar fi trimis înlocuitor pe fratele său, desigur că Gheorghe Butnaru ar fi fost mulțumit și n-ar mai fi avut nimic de obiectat. E scandalos să vezi că dedesubtul acestei întîmplări există o clară complicitate la o faptă antisocială. Românul are o vorbă pentru asemenea situații : „Nu-i nebun cine cere, e nebun cine dă". **(Titus Marinescu, Ploiești)**

Iată în imaginea alăturată, în raioanele unității alimentare nr. 18, echipa de control

nr. 146 formată din oțelari de la secția O.S.M.L. din Combinatul siderurgic Hunedoara și condusă de maistrul Filip Toras. **(Ion Vlad, Hunedoara)**

Nu demult I.T.B.-ul a luat măsura de a scurta traseul unor autobuze 31 R. Adeseori pe plăcile indicatoare de pe mașini scrie, ca punct de destinație, I.T.T A., iar după ce te urci afli cu uimire că, de fapt, autobuzul acela merge doar pînă la Piața Romană. Ar fi de dorit ca I.T B.-ul să revină asupra acestei hotărîri sau, chiar dacă se va aplica și în continuare varianta Berceni-Piața Romană, aceasta să nu se facă, măcar, la orele de vîrf, cînd foarte mulți oameni ar avea de suferit de pe urma acestei înjumătățiri a traseului. **(Nicolae Tokacek, București)**

La subsolul imobilului din strada dr. Istrate nr. 4, sector 5, locuiesc de mai multă vreme Bănică Alexandru și Cenka Marton, ambii fără ocupație. Primul datorează 1 800 de lei, iar al doilea 400 de lei asociației de locatari, sume care s-au adunat prin neplătirea la termen a întreținerii. La ședințele de bloc ei au promis achitarea acestor sume dar nu s-au ținut de cuvînt. Între timp, datoriile cresc. **(Camelia Ivănescu, București)**

Am cumpărat, nu demult, o sticlă de vin „Murfatlar". Deschizînd-o, am constatat că înainte de îmbuteliere sticla a conținut un lichid toxic. Am dus sticla cu conținutul respectiv la gestionarul Moga Ioan din hala pieței Hunedoara, de unde o cumpărasem. Acesta, după ce a gustat, mi-a spus foarte amabil că o să prezinte cazul unui tovarăș director de la Deva, unde se va face analiza, se va face o sesizare la Constanța și se vor lua măsuri în consecință, inclusiv restituirea valorii sticlei cu pricina. Să mai cumpăr, să nu mai cumpăr ? **(Ioan Casapu, Hunedoara)**

Mă numesc **Răducanu Constanța**, domiciliez în Constanța și am telefonul 4 60 06. În luna octombrie 1976 avizul de plată mi-a venit încărcat cu 151,90 lei. Am mers în audiență și am depus o cerere pentru verificarea postului telefonic. Mi s-a aprobat să plătesc numai 60 lei, urmînd verificările de rigoare. În lunile noiembrie și decembrie, văzînd că nu se rezolvă nimic, am mai făcut patru drumuri la P.T.T.R. pentru a mai depune încă două cereri și a mai solicita încă două audiențe. Pe 20.XII.1976 mi s-a închis telefonul pentru „neplată". Pentru redeschiderea lui am plătit pe 25 decembrie suma de lei 300,90 (din care 25 lei pentru redeschiderea postului). Pe data de 27 decembrie, în răspunsul la cererile mele, se arată că „au fost defecțiuni tehnice" în valoare de 134 lei ! ! Tot a fost bine, spre deosebire de ceea ce i s-a întîmplat unui cumnat al meu, Mihai Ion, care ar fi trebuit să plătească în luna septembrie din anul trecut peste 800 (opt sute) de lei, deși n-au trecut nici două luni după aceea și au fost recunoscute „defecțiuni tehnice".

Primim din partea Consiliului central al Asociației nevăzătorilor :

Am citit cu mult interes ancheta socială publicată în revista „Flacăra" nr. 50 din 16 decembrie 1976, intitulată „Bastoane albe, ochelari negri, cheiuri, cuțite, procese, femei". Departe de noi intenția de a acoperi faptele celor citați, dar considerăm că aceștia reprezintă o infimă minoritate și că marea masă a nevăzătorilor din țara noastră a luat poziție hotărîtă împotriva tuturor celor ce se abat de la normele eticii și echității socialiste. Pentru a nu se mai repeta abateri de genul celor relatate în ancheta socială sus-menționată, Biroul executiv al Consiliului central al asociației, conducerea operativă au luat măsuri de preluc rare și dezbatere critică în cadrul adunărilor de grupe, creîndu-se un curent de opinie împotriva unor asemenea manifestări. Dealtfel, imediat după apariția numărului respectiv din revista „Flacăra", colective de nevăzători, membri ai asociației noastre, și-au manifestat totala lor dezaprobare față de abaterile semnalate și mai ales dorința de a depune eforturi în continuare pentru a dovedi că ei sînt elemente pe care societatea se poate bizui. Mulțumindu-vă pentru ajutorul dat prin publicarea acestei anchete sociale, vă invităm — pentru a vă forma o imagine reală asupra muncii și preocupărilor celor cu deficiente de vedere din țara noastră — să vizitați unele colective fruntașe în care lucrează nevăzători, cum sînt cooperativele „Munca" — București, „Vremuri noi" — Arad, „Progresul" — Brașov, „Munca invalizilor" din Iași și Cluj-Napoca etc.

Dilschi Stanislav din Timișoara ne anunță că cererea sa de instalare a unui post telefonic a împlinit frumoasa vîrstă de 9 ani.

Sînt inginer în timpul liber încerc să pictez. Din nefericire, condițiile pe care le am sînt destul de puțin prielnice. Am încercat, de exemplu, de nenumărate ori să cumpăr un șevalet de la Fondul Plastic din București, dar responsabilii magazinului mi-a răspuns tot de attîtea ori că șevaletele nu se vînd decît pictorilor consacrați, studenților la Arte plastice sau membrilor Uniunii artiștilor plastici. Mă întreb, și ca mine cred că mai sînt și alții care se întreabă, cum este cu putință ca numai un număr foarte mic de oameni să aibă acces la așa ceva, cînd se cunoaște că artiștii amatori au avut deseori reale succese și cînd, mai ales, se recomandă ca tinerii să aibă îndeletniciri și activități cît mai plăcute și folositoare ! **(Florea Dogeanu, București)**

În luna noiembrie 1976 am cumpărat o călimară de cerneală albastră produsă la Întreprinderea chimică „Victoria" București. În zece zile, cerneala s-a degradat și-a ajuns, de-a bineleа, apă chioară. Am reclamat situația la sus-numita întreprindere la data de 13 noiembrie, dar pînă în prezent n-am primit nici un răspuns. Să nu fi avut tovarășii de acolo cerneală să-mi dea un răspuns ? **(Constantin Ion, Brazi-Negoiești, Prahova)**

Primim din partea Consiliului popular al orașului Vălenii de Munte :

Analizînd în ședința Biroului executiv al Consiliului popular cele sesizate de tov. Mihăescu Gheorghe, a reieșit că majoritatea aspectelor semnalate sînt juste. În ce privește aglomerarea cumpărătorilor la unele din tre unitățile comerciale ale orașului, la cele de pîine, legume și fructe, lactate, boxa de carne și altele, aceasta se datorează faptului că în afară de populația orașului nostru zilnic o mare parte din locuitorii comunelor vecine se deplasează pentru a se aproviziona cu produse alimentare și industriale din unitățile orașului nostru. Trebuie să recunoaștem că o deservire corespunzătoare în condițiile actuale nu poate fi realizată nici dacă ar fi luată în calcul numai populația orașului, deoarece numărul unităților de desfacere este insuficient. Magazinul pentru desfacerea produselor lactate, magazinele de la halele orașului și altele funcționează în spații construite cu mulți ani în urmă și care nu mai fac față numărului crescînd de locuitori. Considerăm că problema aceasta va putea fi rezolvată numai după ce va fi realizată construcția noilor hale și a unor spații comerciale corespunzătoare unui comerț modern la parterul blocurilor de locuințe prevăzute a se construi în centrul orașului în perioada acestui cincinal.

Datorită faptului că tatăl nostru a fost bolnav, întregii familii i s-au făcut mai multe analize, între care și radiografia pulmonară. În această, medicii de la dispensarul TBC Roșiori de Vede au constatat că sora mea, Dobre Elena, elevă în clasa a VIII-a, are o tumoră pe coloana vertebrală. I-au făcut trimitere la spitalul „Filaret" din București, unde a fost internată la data de 6 septembrie 1976. Acolo i s-au făcut alte analize și s-a ajuns la concluzia că trebuie operată. După o perioadă de ședere în spital, fără a fi fost operată (s-a văzut în cele din urmă că nu este ceva grav), i s-a dat drumul acasă. Nu i s-a dat însă nici foaie de ieșire și nici certificat cu care să motiveze absențele adunate în catalog de pe 15 pînă pe 29 septembrie. S-a motivat că nu este doctorița în spital la acea oră și că i se vor trimite acasă prin poștă. Aceste documente, solicitate de mama și ulterior, n-au fost însă eliberate nici pînă azi, și dacă nu le vom avea curînd mama va trebui să plătească amendă. Deoarece nu avem tată care să se ocupe de rezolvarea acestor probleme (a decedat la sfîrșitul lunii august), deoarece mama a făcut tot ce a putut fără să reușească, v-am scris cu speranța că ne veți ajuta să obținem mult dorita scutire medicală. **(Rodica Dobre, elevă la Liceul mecanic Alexandria)**

Primim din partea întreprinderii de transporturi auto Dolj, referitor la scrisoarea semnată de Ionescu Ștefan, în care acesta relata greutățile pe care le-a întîmpinat într-o călătorie pe traseul Craiova-Bălcești :

Este adevărat că în perioada vîrfurilor de trafic autogara Craiova Nord este neîncăpătoare, fapt pentru care este în curs de construire o nouă autogară în cartierul Romanești, ce va fi dată în funcțiune în acest an. Se constată însă că afluența sporită de călători în autogări și pe trasee se înregistrează în mod deosebit simbăta după-amiaza, caz semnalat și în scrisoarea de față. De aceea, în fiecare simbătă asigurăm circa 30 de curse suplimentare pe toate trasecle. Capacitatea de transport pe care o avem în dotare nu poate însă face față satisfacerii în totalitate, în condiții de confort, a cererilor și nici nu putem fi dotați cu autobuze suplimentare care să circule numai simbăta și lunea.

Primim din partea Comitetului sectorului 4 București al P.C.R., referitor la scrisoarea lui Gheorghe Marin, domiciliat în București, calea Văcărești nr. 104—106 :

În urma controlului efectuat de ICRAL Vitan, Serviciul spațiu locativ al Consiliului popular și Circumscripția 9 miliție, s-a constatat că sînt unii locatari care au contract de închiriere pentru locuințe dar din diverse motive nu locuiesc în ele, subînchiriindu-le altora. Pentru aceste cazuri, ICRAL Vitan va dispune anularea contractelor de închiriere. Celor care locuiesc la unii locatari principali cu contract de subînchiriere și nu sînt trecuți în cartea de imobil, li s-au aplicat, atît lor cît și locatarilor principali, amenzi. Pe viitor s-a recomandat Circumscripției 9 miliție și ICRAL-ului Vitan să urmărească mai îndeaproape modul de folosire a locuințelor și respectarea normelor de conviețuire.

În ziua de 10 XI 1976, ducîndu-mă cu copiii la școală am fost lovită cu mingea în cap de către muncitorii de pe șantierele din jurul blocului, în zona unde este amenajat spațiul verde. Nu am dat nici o atenție, pentru a nu speria copiii. La întoarcere am fost lovită iar de către aceiași muncitori care continuau să joace fotbal pe spațiul verde. Atunci am luat mingea și am aruncat-o la subsolul blocului, dar în același moment am fost lovită de un muncitor plinuț, brunet și gras ; m-au lovit apoi și alții. Scena s-a petrecut în văzul locatarilor blocului, printre ei fiind și unii care au făcut, în acele momente, fotografii cu ceata de huligani dezlănțuiți. Altfel oamenii n-au intervenit, poate de frică. Nu v-aș fi scris dacă șefii acestor muncitori n-ar fi vrut să acopere fapta lor, spunînd că „pentru o muiere nu pot să oprească șantierul". **(Dumitra Mărculescu, București, bd. Păcii nr. 8, bloc M 14)**

Despre betoniera „Ecaterina Teodoroiu" (cine l-o fi dat acest nume ? !) s-a mai scris, dar fără vreun rezultat. Toate străzile din jurul ei sînt acoperite de nisip, noroi, lapte de ciment, răspîndite de mașinile ce vin și pleacă de la această betonieră. În spatele ei, lîngă Școala 196, există o groapă-maidan de 12—14 hectare (vezi fotografia), plină de stufăriș, broaște și țînțari — vara, bineînțe-

les — și în toate cele patru anotimpuri de reziduurile de la spălare sau de betonul nefolosit pe șantiere. În timp ce pentru grupul de blocuri în care locuim (U 1—6 și N 9 și 10) nu s-a prevăzut nici un metru patrat de spațiu de joacă pentru copii ! De-a lungul anilor Pantelimonul, Colentina, Lacul Tei au devenit magistrale de toată frumusețea, dar bulevardul Macaralei a rămas cum a rămas. **(Petre Ștefănescu, str. Bășinari nr. 1, bloc N 9)**

Primim din partea Comitetului municipal P.C.R. Brăila :

În ultimii ani Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Brăila a încercat în mai multe rînduri să-l ajute pe Liutec Emilian a se integra în muncă la Șantierul naval, la Progresul, Laminorul și alte unități, dar de fiecare dată a refuzat, spunînd că nu dorește să lucreze decît la I.T.O., și numai în regie. Nu i se poate acorda ajutor bănesc deoarece nu este încadrat în producție și nici nu poate fi internat într-un cămin de bătrîni deoarece are numai 52 de ani și are familie. S-a discutat din nou cu petiționarul și cu soția sa și s-a insistat să se încadreze în muncă, dar și de această dată a refuzat.

În toamna anului 1976 ne-am mutat în casa părinților noastre vise și economii. Peste o lună plouă. Afară și în casă. Sesizez OCLPP-ul. Trei meșteri lipesc trei petice mari. Vine iarna și iar am apă în casă. Pe minus 16 grade alți trei meșteri lipesc cinci petice. A plouat din nou și inutil să vă mai spun ce a fost în casă. În următorul an string cureaua și 5 000 de lei și, împreună cu vecinul din stînga, fac o reparație generală, mare. În 1975, după cîteva luni de la reparație, a început să plouă mai tare ca niciodată, de data asta cu alt tipic : ploua afară și doar peste cinci zile ploua și în ligheanele pregătite dinainte. Asociația de locatari promite, se zbate, programează chiar și o ședință. Și tot plouă. O porțiune din tavan stă să cadă. Am copii mici. Iar devizul întocmit pentru o reparație capitală ne îngrozește prin numărul de zerouri de la sfîrșit. Am consultat specialiști care mi-au demonstrat gravele defecțiuni de construcție ale planșeului. Ce să fac ? Vreau ca atunci cînd plouă și sînt în oraș să nu alerg ca un nebun spre casă să schimb ligheanul cel plin și să trag mobila pe mijloc. **(C. Gheorghiu, str. Soveja nr. 25, bl. V2, sc. B Constanța)**

În cartierul Pajura, unul din modernele cartiere de locuințe ale Capitalei, spațiile comerciale sînt foarte puține și mici, iar aprovizionarea necorespunzătoare cerințelor populației. Carnea se distribuie doar la un centru sau două, unde se formează cozi imense și se ivesc în mod frecvent certuri între cumpărători. Păsările care se vînd în tot Bucureștiul la noi lipsesc cu desăvîrșire, iar laptele se distribuie la anumiți intermediari care-l vînd cu trei (3) lei kilogramul. Magazinul de menaj-electrice are uștile mai mult închise, în schimb beneficiem ce-i drept de anunțuri ca : „plecat în concediu", „plecat la centru", „renovare" sau „primim marfă". Ne interesează foarte mult și cînd o vînd. Cele două complexe alimentare nu mai fac față cerințelor populației care a crescut continuu în ultimii ani. Avem nevoie de un Tehnometal. Pentru un cui sau horțurub sîntem nevoiți să ne deplasăm în centru sau în alt cartier. Edilii și gospodarii sectorului ar trebui, cred eu, să se gîndească mai mult la noi. **(P. Gheorghe — București)**

Zilele trecute, a avut loc la Tg. Mureș întîlnirea de badminton dintre CSU Tg. Mureș și Gloria ICPMRTU Timișoara. Surprinzător, dar absolut meritos, au învins timișorenii. Poate și datorită faptului că pasiunea acestora se împletește armonios cu priceperea și isteșimea lor în concepcrea și proiectarea mașinilor de transportat și ridicat uzinale **(Petrișor Petre — Timișoara)**

Sînt absolut nedumerit ! În ziua de 2 februarie eram la policlinica-spital Filantropia pentru recoltarea de sînge. Asistența medicală ne striga : Ionescu Vasile, Popescu Ion etc și ne vorbea la singular, deși unii dintre noi îi puteam fi și bunici. Seara, ultindu-mă la televizor, la o emisiune-concurs, am remarcat că un profesor universitar în vîrstă, membru al juriului, se adresa chiar pionierilor cu **dumneavoastră**. Să așteptăm oare ca respectiva asistentă să ajungă profesor universitar ca să folosească pluralul ?! **(M. Diaconescu, Craiova)**

Referitor la sesizarea semnată de Nistor Vasile, adresată revistei noastre, reproducem din răspunsul trimis de **Comitetul județean Sibiu al P.C.R.** : „În urma anchetei efectuate s-au luat următoarele măsuri : 1) Inginerul Vinătoru Emil a fost scos din funcția de șef de secție coordonator și trecut într-o altă muncă corespunzătoare pregătirii sale profesionale ; abaterile săvîrșite au fost analizate în plenara lărgită a comitetului de partid pe întreprindere, Vinătoru Emil fiind sancționat cu vot de blam și scos din comitetul de partid al întreprinderii. 2) Pentru abaterile comise, inginerul Benga Virgil a fost scos din funcția de șef de secție pe schimb și trecut într-o altă muncă corespunzătoare pregătirii sale profesionale. 3) Conducerea întreprinderii va stabili măsuri, astfel ca pe viitor să nu se mai efectueze lucrări în interes personal, atît pentru cei angajați cît și pentru persoanele din afara întreprinderii. Organizațiile de bază din cadrul secției de elemente hidropneumatice vor pune în discuția adunărilor de partid pe acei comuniști care au efectuat lucrări în interes personal și pentru cei doi ingineri. 4) Pentru activitatea necorespunzătoare în conducerea fenomenelor negative petrecute în rîndul unor membri de partid din conducerea secției de elemente hidropneumatice, secretarul de partid pe întreprindere, Pralea Ioan, a fost aspru criticat. 5) Pentru tolerarea unor astfel de abuzuri și abateri de la principiile eticii și echității socialiste ale celor menționați în scrisoare, directorul întreprinderii, inginerul Ocoș Aurel, a fost chemat în fața secretariatului comitetului județean de partid, fiind aspru criticat și avertizat."

POȘTA REDACȚIEI

Maria Buzescu — București. Potrivit regulamentului privind acordarea de ajutoare materiale în cadrul asigurărilor sociale din cooperația meșteșugărească, cooperatorii care la data cooptării au fost încadrați într-un grad de invaliditate au dreptul la ajutoare materiale pentru incapacitate temporară de muncă pe o durată de cel mult 75 de zile lucrătoare într-un an calendaristic, dacă incapacitatea este în legătură cu boala avută la data cooptării. Dumneavoastră vă încadrați în situația de mai sus și aveți dreptul la ajutor.

Dumitru Morar — Suceava. Atitudinea reprobabilă a controlorului de bilete de care ne-ați scris a fost discutată în colectivul secției de transport lutndu-se măsura de a fi schimbat din funcție.

Asociația de locatari bl. 5 Livadă, aleea Tîrgul Frumos — București. Centrala construcții montaj București ne-a informat că s-a dat dispoziție întreprinderii de construcții montaj nr. 5 de a remedia condensul apărut în apartamentele sesizate de dumneavoastră. Termen de remediere, luna mai a.c.

Ioan Avram — Sfîntu Gheorghe, Consiliul popular orășenesc ne-a asigurat că pînă la data de 15 martie a.c. conducerea Liceului de construcții va lua măsuri de reparare a gardului de la terenul de sport.

Grup de angajați — Întreprinderea „Bumbăcăria românească Jilava". I.T.B. la cererea dumneavoastră a introdus curse rapide de autobuze pentru preluarea angajaților care ies sau intră în schimburi.

Romulus Coțofană — București. Ne acuzați de birocrație pentru faptul că am trimis cererea de obținerea unei locuințe a fratelui dumneavoastră consiliului popular al sectorului unde are domiciliul. Facem abstracție de tonul ireverențios pe care-l folosiți adresîndu-vă unui organ de presă, informîndu-vă că : dispozițiunile art. 8 și 9 din Legea nr. 5/1973 și ale art. 1 din H.C.M. 860 1973 prevăd că orice retribuit în vederea obținerii unei locuințe trebuie să se adreseze instituției al cărei angajat este.

MARGA NEDELEA ■

FLACĂRA nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 8—15, iar luni, marți și miercuri între orele 9—20.

Spectrografia în electroluminiscență

...Sau cînd o nouă realizare românească se pregătește să devină, în mod practic, un instrument activ global pentru diagnosticarea precoce a maladiilor și a stării de sănătate.

Paralel cu studiile și experimentele consacrate electronografiei, colectivul condus de medicul Ioan Florin Dumitrescu (a cărui prestigioasă și prodigioasă activitate științifică și aplicativă a făcut în repetate rînduri obiectul mai multor reportaje apărute în paginile revistei noastre) a izbutit, în cadrul programului coordonat de C.N.S.T., să descifreze un nou fenomen, necunoscut pînă în prezent. Noul vlăstar al cercetărilor de bioluminiscență a fost denumit de descoperitorii lui **spectrografie în electroluminiscență.**

Beneficiem și de data aceasta de privilegiul de a fi publicația care găzduiește în premieră o relatare despre această ultimă descoperire românească. Încercăm totodată satisfacția și mîndria legitimă constatînd că intuiția noastră previzionară (cu doi ani în urmă am publicat un articol prin care am caracterizat electronografia drept o „reacție în lanț") a fost dovedită și demonstrată practic. Așa cum am prevăzut deci fiecare nouă realizare a deschis un orizont larg unor noi explorări și descoperiri remarcabile.

Spectrografia în electroluminiscență este apreciată de specialiști ca o noutate deosebită pe planul investigației globale a organismului uman care, ca orice eveniment științific, reclamă cenzura timpului, deci în continuare investigații de laborator și studii multidisciplinare.

Fenomenul în cauză, denumit spectrografie în electroluminiscență, descoperit și testat cu ajutorul unor aparate de construcție originală, a dovedit în principal că fiecare ființă vie, deci și fiecare om își are o curbă spectrală proprie, **caracteristică, diferită** de a oricăror altora. Dacă e să facem o comparație sau să aliniem spectrografia la celelalte procedee de investigare a corpului omenesc, atunci vom preciza că ea înfățișează prin mijloace proprii imagini sau funcții vitale ale organismului investigat, la fel ca și radiografia, electroencefalografia, endoscopia sau, mai nou, electronografia, dar cu implicații mult mai profunde.

Experiențele au dovedit, și lucrul acesta ne interesează în primul rînd, că în condiții de boală caracteristicile electrice ale organismului se schimbă. Un singur exemplu : odată cu apariția unor elemente de patologie, substanțele eliminate prin învelișul cutanat, rezultate din metabolism, influențează descărcările electrice cu zone spectrale diferite.

Noua instalație-prototip a fost construită de colectivul condus de dr. Florin Dumitrescu în colaborare cu un colectiv de la Institutul de fizică și inginerie nucleară și cu ajutorul unor vechi și apropiați colaboratori (Florin Deleanu, chimist, Emil Bujor, electronist, Marian Bibiș, tehnician).

Am fost invitați să asistăm la o demonstrație, analiza spectrală fiind efectuată chiar asupra dr. Dumitrescu (în paranteză fie spus, faptul că medicul Florin Dumitrescu își testează aparatele pe propriul organism nu constituie o excepție, ci o regulă. Cu doi ani în urmă, răsfoindu-i caietul cu însemnări zilnice, am întîlnit aceste rînduri : „17 august 1975 : Sînt fericit că am scăpat cu viață ! Azi am încercat electronograful direct pe inimă. De-acum nu va mai prezenta pericol pentru nimeni.") Al doilea test a fost realizat cu concursul unuia dintre colaboratorii prezenți. Am comparat la sfîrșit cele două înregistrări care s-au dovedit a fi extrem de diferite, și am pus următoarea întrebare doctorului Dumitrescu :

— Am înțeles că fiecare individ în parte are o curbă spectrală diferită, pusă în evidență pentru întîia oară de instalația construită aici. Acest aspect se poate modifica în condiții de boală, dar am dori să știm dacă înregistrarea obținută poate indica și despre ce afecțiune e vorba. Să presupunem că un virtual pacient este bolnav de diabet.

— Într-o asemenea situație apar tulburări de permeabilitate la nivelul pielii, cu migrarea în exces a unor compuși rezultați din metabolism. Se vor produce și schimbări de PH. Aceste fenomene și altele specifice maladiei în cauză se traduc prin modificări electrice de suprafață, care în condițiile de testare cu instalația noastră, vor produce descărcări în culori diferite de cele normale. Analiza electronică a acestui spectru de emisie poate conduce la precizarea unui diagnostic specific și la urmărirea modificărilor care se produc în evoluția bolii. Am observat, de asemenea, că tumorile maligne ne dau emisii de lumină cu dominanta în ultraviolet intens. Am obținut aceste rezultate în cazul unor cancere incipiente, greu de depistat prin alte mijloace. Am mai constatat apoi că bolile infecțioase dau alt spectru de luminiscență în comparație cu cele metabolice. Metoda descoperită și aplicată de colectivul nostru avansează o nouă posibilitate de cunoaștere a modificărilor patologice ale organismului uman, dar sîntem abia la început. Noua metodă are nevoie de o casuistică extrem de mare pentru a deveni un procedeu clinic de depistare precoce a unor maladii specifice, în îndemîna oricărei secții clinice. Numai după ce — ca să dau un exemplu — vom avea la îndemînă înregistrările făcute pe sute sau chiar pe mii de bolnavi, vom putea ști exact prin ce se caracterizează curbele spectrale specifice diferitelor afecțiuni. Noi am făcut primul pas, poate cel mai important. Următorii au nevoie de concursul larg al tuturor medicilor colegi, al unor unități sanitare de profil. Este ceea ce dorim și așteptăm în clipa de față.

LIVIU TIMBUS ■

Odiseea unei invenții

Am în față un dosar puțin obișnuit, alcătuit din nenumărate adrese, procese verbale, comenzi, rapoarte, memorii etc. — toate copii xerografiate după acte, evident, originale, parte din acestea din urmă păstrate între copertele altui dosar, mai subțire, și care împreună cu cel dinți, conțin epopeea unei invenții. A unei invenții românești, brevetată încă din 13 decembrie 1974, de către Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (O.S.I.M.), cu numărul 59 862, purtînd titlul „procedeu de nichelare lucioasă (destinat, după cum lesne se poate deduce, industriei construcțoare de mașini), invenție care însă, în mod curios, continuă a nu ispiti pe nimeni cu punerea în aplicare, deși asimilarea ei în producție ar elimina integral importul, realizînd, în același timp, importante economii. Cum s-a ajuns în acest pînă acum de nedepășit punct mort, răsfoirea dosarelor amintite o poate numai sugera, fără a oferi și explicațiile necesare. Totuși, ajutați de autorul invenției, inginerul Vlad Olimpiu, cercetător științific la Institutul de cercetări prelucrare cauciuc și mase plastice București, derularea principalelor episoade ale odiseii acestei invenții poate arunca o lumină într-o afacere atît de plină de umbre. Iată, pe scurt, filmul :

Între 1968—1972, ing. Vlad Olimpiu, proaspăt absolvent al Facultății de chimie industrială, angajat la Întreprinderea „6 Martie" Zărnești, județul Brașov, concepe, imaginează și, după multiple experiențe, realizează un procedeu original de nichelare lucioasă, capabil să utilizeze, produse ce pot fi realizate sau chiar sînt produse curente ale industriei noastre chimice.

În octombrie, 1973, transferat fiind la București, tînărul inginer depune dosarul invenției la O.S.I.M., care, după mai bine de un an (!), îi eliberează certificatul de inventator, cu nr. 59 862. Prin același act, brevetul de invenție este acordat Întreprinderii „6 Martie" care în calitate de titulară de brevet, avea, conform legii, obligația de a experimenta și introduce proiectele de execuție și a aplica invenția în cel mult un an de la desemnarea sa ca titular. Dar, deși cunoștea în amănunt valoarea invenției, încă din 1971—72, Întreprinderea „6 Martie" se hotărăște, abia la 24 martie 1975, să treacă la experimentarea acesteia pe scară industrială, timp de cinci zile, după care, prin procesul verbal din 29 martie 1975, recunoaște neted că : **„piesele obținute prin noul procedeu de nichelare au fost bune, prezentînd un luciu oglindă tot atît de înalt ca și cel obținut cu agenții firmei... X"** (o firmă exportatoare din Occident, n.n.). Se recomanda drept măsură imediată continuarea experimentării la scară industrială, timp de 3 luni de zile.

După exact intervalul propus, la Zărnești se întrunește o **comisie de omologare,** alcătuită din 6 ingineri și trei tehnicieni, care găsesc piesele obținute prin procedeul brevetat drept „foarte bune" ; în consecință întreprinderea fiind „de acord cu aplicarea industrială a invenției, după epuizarea stocului de agenți de luciu importați". În spațiul aceluiași „proces verbal de omologare" se apreciază că metoda brevetată „elimină importul și realizează însemnate economii". În final, întreprinderea din Zărnești promite întocmirea studiului tehnico-economic, menit să dovedească rentabilitatea invenției, avansînd, totodată, ideea de a solicita și brevetarea în străinătate. Drumul invenției spre aplicarea în producție părea, în sfîrșit, deschis. Dar...

În ciuda bunelor auspicii, pînă la sfîrșitul anului 1975, brevetul nr. 59 862 pare, totuși, să nu mai ispitească pe nimeni. În fine, după multe insistențe — nu ale titularului de brevet, cum s-ar crede, ci ale... inventatorului (!), către ultimele zile ale lui 1975, Întreprinderea de medicamente și coloranți „Sintofarm"-București se arată interesată să realizeze produsele pentru nichelare ce fac obiectul brevetului mai sus citat ! Motivul ? „Sintofarm", mărindu-și capacitatea de producție la zaharina sodică, component ce intră în rețeptura brevetată, și în dorința de a-și desface produsul cît mai repede, a acceptat să producă agenții de luciu pentru procedeul de nichelare descris în brevetul Vlad. În acest scop, „Sintofarm" a trimis adrese de înștiințare Întreprinderii „6 Martie" Zărnești și O.S.I.M. București, expediind totodată mostre de agenți de luciu realizați conform brevetului 59 862, Întreprinderii „Optica română" (I.O.R.) București, pentru testare în vederea precizării necesarului de comenzi.

Încrezătoare în oferta „Sintofarm", Întreprinderea „6 Martie" expediază, pe data de 21 mai 1976, o comandă fermă privind necesarul de agenți de luciu pe anii 1976—1980, în timp ce I.O.R. (la 12 iulie 1976) înștiințează „Sintofarm"-ul că, „în urma probelor efectuate cu agenții de luciu [...] după brevet românesc nr. 59.862, fabricați de dv., **s-a constatat că satisfac cerințele noastre"** (s.n.), comunicînd alături necesarul anual și cerînd, totodată, a i se livra însemnate cantități de agenți de luciu „strict necesare", chiar în trimestrul trei 1976 !

Dar tocmai cînd cele două sus amintite întreprinderi așteptau confirmarea comenzilor, „Sintofarm" le expediază un răspuns aiuritor : **„În anul 1977 nu fabricăm produsele solicitate de Dvs"** ! Nevenindu-i să-și creadă ochilor, Întreprinderea „6 Martie" Zărnești cere Centralei Industriei de medicamente, coloranți, cosmetice și lacuri (C.I.M.C.C.L.) București să intervină pe lîngă „Sintofarm", pentru contractarea agenților de luciu din comandă, întrucît, convinsă de aplicarea invenției românești, Întreprinderea „6 Martie" renunțase la import. Intervenția a rămas însă fără rezultat. Ce se întîmplase ?

Stau de vorbă cu ing. Șerban Saidac, directorul „Sintofarm" — București.

— Am renunțat să mai producem agenții de luciu descriși în brevetul 59 862, pentru că, de la început, am avut neîncredere în calitatea invenției — declară directorul „Sintofarm". De aceea, între timp, am luat legătura cu o firmă străină cunoscută care ne-a oferit o gamă largă de agenți de luciu, printre care și agenții de nichelare lucioasă, de o calitate superioară.

— Totuși, inițial, v-ați angajat să produceți agenții de luciu inventați de inginerul Vlad...

— Da, dar problema calității este pentru noi de primă importanță. De aceea i-am și propus inginerului Vlad un tîrg, cred eu, cinstit : Să-și ofere agenții de luciu inventați, alături de cei ai firmei străine ; și dacă beneficiarii interni vor găsi că cei românești sînt mai buni, noi îi vom produce. Dacă nu... Pentru că noi nu ne putem permite să furnizăm produse slabe, calitativ, pe piața internă.

— Și zaharina sodică — produs la care „Sintofarm" și-a mărit considerabil producția anuală — cum o desfaceți ?

— Tocmai aici e problema. Noi am convenit cu firma externă să ne livreze agenții de luciu pentru nichelare, fără zaharina sodică, urmînd ca acest component să-l adăugăm noi, în țară, și apoi să-l livrăm beneficiarilor interni, ca produs finit. În acest fel, ne putem desface zaharina sodică la un preț mai avantajos și, în același timp, putem oferi celor interesați un produs de înaltă calitate.

L-am întrebat pe directorul „Sintofarm"-ului ce s-ar întîmpla dacă în urma comparației între cele două produse, autohton și importat, beneficiarii ar opta pentru produsul românesc (mi-am permis să avansez această ipoteză întrucît comparația nefiind făcută, totul este posibil), ce-ar face „Sintofarm"-ul ? „Ar produce agenții de luciu Vlad.

Răspunsul directorului Saidac a fost, evident, încurcat :

— Nu știu... Nu cred... Apoi, sigur de el : Părerea mea e că produsul Vlad e inferior celui oferit de firma străină.

— Și atunci, de ce, la sfîrșitul anului 1975, v-ați oferit să-l produceți ?

— Pentru că nu începusem tratativele cu firma despre care discutam.

— Dar beneficiarii pe care i-ați consultat — „6 Martie" Zărnești și I.O.R. București — cărora nu le-ați așteptat avizul, au fost de părere că **agenții de luciu Vlad satisfac cerințele lor calitative.** Ceea ce înseamnă că importul la care dv. ați recurs, tratînd cu firme externe, nu se justifică. A vrea să oferi cuiva un produs „mai bun" decît unul declarat, după o experimentare atentă, drept „foarte bun" — și aceasta cu prețul unui efort valutar — nu poate fi numit decît lux și, în ultimă instanță, risipă.

Am mai întrebat pe tovarășul director Șerban Saidac despre opinia conducerii Centralei I.M.C.C.L. în această problemă, și mi s-a spus că „tovarășii de acolo ne împărtășesc punctul de vedere".

Cu inginerul Mihai Gheorghiu, directorul general al Centralei I.M.C.C.L. București, discuția la o întorsătură neașteptată. În primul rînd, a declarat ing. Mihai Gheorghiu, conducerea Centralei a aflat de brevetul Vlad relativ recent și că prima reacție din partea sa a fost de a indica „Sintofarm"-ului să se ocupe de el cu toată atenția.

— Știați că „Sintofarm" vrea să compare cele două tehnologii în competiție ? — am întrebat.

— Da. Însă noi nu sîntem de acord. Noi zicem că, dacă produsul Vlad este bun — **și în ce mă privește sînt convins că e bun** (s.n.) — trebuie aplicat. Noi nu ne comparăm cu tehnologii de import, ci doar întrebăm beneficiarii dacă agenții de luciu indigeni le satisfac exigențele. Acesta e singurul criteriu. Iată de ce, actualmente, Sintofarm" și cineva din centrală studiază necesarul de agenți de luciu pe țară. Cînd acest studiu va fi gata, vom vedea ce nevoi are economia noastră pe ansamblu și, pe baza experimentărilor la scară industrială, îi vom produce.

L-am înștiințat pe directorul general că **acest studiu tehnico-economic există** și mi-am exprimat mirarea că **atît conducerea centralei, cît și cea a „Sintofarm" nu știu nimic de el.** În adevăr, acest studiu a fost întocmit de Întreprinderea „6 Martie" Zărnești, e drept, **cu un an întîrziere față de termenul legal** (!), dar, oricum, să reținem că el ilustrează situația reală a importurilor de agenți de luciu, pe baza datelor complete, furnizate de Chimimportexport — București. Și iată ce afirma acest studiu : Anume că **agenții de luciu care fac obiectul brevetului Vlad pot fi executați în industria chimică românească sau sînt chiar produse ale industriei chimice românești.** Din calculele comparative întreprinse în studiul amintit mai rezultă că **agenții de luciu Vlad sînt mai ieftini decît cei importați** și că, prin asimilarea lor, **se pot realiza economii de peste un milion lei valută anual.**

Așa stînd lucrurile, e clar că ideea conducerii centralei de a realiza, împreună cu „Sintofarm", un nou studiu tehnico-economic, în ciuda bunelor intenții de care pare animată, nu poate decît întîrzia încă un timp punerea în aplicare a invenției românești contribuind astfel la menținerea unui efort valutar ce ar fi putut fi repede eliminat. Desigur, nu sîntem împotriva unei analize serioase, competente și complete privind necesarul de agenți de luciu la scară națională, dar **această operație se putea face foarte bine în paralel cu aplicarea în practică a brevetului Vlad.** Se puteau realiza, încă din start, numai de către cele două întreprinderi amintite — „6 Martie" și I.O.R. circa 100 000 lei valută anual ! Ca să nu mai amintim că, între timp, pe adresa „Sintofarm" au sosit cereri de mostre de agenți de luciu obținuți după brevetul Vlad și din partea altor beneficiari interni ca : Întreprinderea de industrie locală — Oradea, Cooperativa marochinerilor și Cooperativa „Metalica", ambele din București, Electromureș — Tg. Mureș. Dar, fiecăreia în parte. „Sintofarm" s-a grăbit să le ofere... mostre de agenți importați.

Ce anume a determinat conducerea „Sintofarm" să renunțe brusc la asimilarea unui produs românesc de galvano-tehnică, în favoarea unui produs importat, n-am putut afla nici cu concursul conducerii Centralei I.M.C.C.L., deși directorul ei căuta să ne ofere — neoficial — o primă explicație. Anume, că s-ar fi putut ca, pe parcurs, pe cineva să-l fi deranjat insistențele deosebite, și pe toate căile, ale inginerului Vlad Olimpiu de a i se pune invenția în aplicare. „Dacă ar fi apărut ca mai puțin interesat, poate că ar fi avut mai mult de cîștigat".

Explicația, evident, nu ne satisface. Căci, dacă, în chiar această situație, cînd autorul invenției a făcut pînă acum atîtea demersuri, și cu toate acestea nici la ora de față fără rezultat, e ușor de dedus ce s-ar fi întîmplat dacă brevetul 59 862 ar fi fost lăsat la voia întîmplării. El ar fi rămas, desigur, și acum într-un dosar prăfuit, undeva în arhivele O.S.I.M., sau ale Întreprinderii „6 Martie" Zărnești, fără ca cineva să-i acorde vreo atenție.

— Dar dacă această invenție a fost opera cuiva din conducerea „Sintofarm" București, ea s-ar fi aplicat la această oră ? — am întrebat în final pe directorul Centralei I.M.C.C.L. Și răspunsul a fost : „**Probabil că da**". „Dar, a adăugat interlocutorul, trebuie să spun că la un răspuns identic ne vom aștepta și în privința brevetului Vlad. Personal apreciez că aceasta se va produce cît de curînd".

E, adăugăm noi, tocmai ceea ce industria românească așteaptă cu nerăbdare. Căci dacă s-ar putea reproșa, și pe bună dreptate, Întreprinderii „6 Martie" Zărnești că, din 1972 — de cînd invenția inginerului Vlad Olimpiu a fost gata — și pînă azi, **s-au scurs cinci ani încheiați,** un calcul simplu ne arată că, în tot acest interval, **economia noastră ar fi putut reduce importul cu circa 5 milioane de lei valută.** Ceea ce, să recunoaștem, nu este deloc puțin.

ION ROȘU ■

DIN RĂZBOIUL PENTRU INDEPENDENȚĂ (IV)

GRIVIȚA

Semnalul de începerea luptei este dat la ora 6 dimineața din bateria Catartului printr-o salvă de tun ; 168 de tunuri încep simultan tirul artileriei asupra Plevnei ● După primul moment de surprindere turcii deschid focul din redutele și întăririle lor ● Comandantul suprem al Armatei de vest, însoțit de șeful de stat major, inspectează, la ora 7 dimineața, pozițiile de luptă ● Cronica : „Energici și veseli, de pe fericita fire a românului, își împlineau țunarii noștri datoria. Mai toată ziua ei traseră descoperiți în cîmp, căci am spus cuvîntul pentru care nu-și putuseră stabili peste noapte apărările. Dar ei nesocoteau pericolul și erau mulțumiți, căci această împrejurare le da prilejul de a se arăta la lucru și le atrăgea numeroase vizite din partea ofițerilor din statul major și a atașaților militari străini, pe care artileriștii noștri îi primeau curtenește, făcîndu-le onorurile bateriilor... Era adevărată modă în primele zile ale bombardamentului de a merge a vizita pozițiunile înaintate ale românilor" ● „Ați fost să vedeți bateriile românilor ?", întreabă colonelul Gaillard, atașat militar al Franței, pe un adjutant al țarului. „Eu vin de la dînșii, spune ofițerul francez, și am fost cu deosebire mulțumit de ce-am văzut ; dar ce-am observat mai ales este îndemînarea și prisosința cu care șefii de baterii, care adesea nu sînt decît locotenenți, îndeplinesc misiuni ce îndeobște sînt încredințate ofițerilor superiori. Veți vedea că or să fie zdraveni micii români" ● Bombardamentul ține pînă la ora 6 seara ● Se ordonă continuarea pe a doua zi a bombardamentului ce avea să fie sporit cu noi baterii ; în cursul nopții avea să se tragă salve la intervale, spre a împiedica pe inamic a-și repara și îmbunătăți întăririle ● A doua zi bombardamentul începe la ora 6 ● Divizia a patra înaintează pînă la 1 400 metri de întăririle turcești ; colonelul Barozzi, șeful statului major general al armatei române, ordonă maiorului Lahovari să pornească cu ofițeri din statul major și escorte de cavalerie spre a cerceta valea Bucovei și pozițiile pe care avea să le ocupe divizia a treia ● Turcii primesc cu focuri pe ofițerii români în recunoaștere ; aceștia reușesc totuși să observe atît pozițiile pe care avea să le ocupe divizia a treia cît și întăririle turcești pe care aveau să le bombardeze a doua zi ● Divizia a treia înaintează către Bucova și își ocupă noile poziții în opt ore ● Brigada de călărași a colonelului Roznoveanu străbate platoul din fața Bucovei și își așază regimentele în spatele diviziei a treia ● Turcii deschid focul asupra ostașilor diviziei a treia ce execută apărările pentru artilerie ; tunarii își desăvîrșesc treaba cu calm și răspund cu vigoare focului inamic ● Martor ocular : „În intinsul amfiteatru de dealuri și costișe, cît cuprindea zarea ochilor, nu se vedeau decît mari rotocoale de fum înălțîndu-se în pîlcuri ca niște nori albi și îndesați cum e vata, peste tăbliile și bateriile care, de departe, păreau una cu pămîntul. Ascunsă în văi cotite, Plevna nu se descoperea din liniile noastre ; doar prin orientare îi se ghicea poziționea în dosul întăririlor vrăjmașe. În depărtare, nici un sunet omenesc ; numai detunările repetate ale tunurilor, șuierul bombelor și crăparea obuselor lăsau să se presimtă patima și lupta oamenilor care, îngropați în șanțuri, ascunși în tufișuri, pitulați prin vîlcele și văgăuni își trimiteau răni și ucidere fără a se vedea unii pe alții" ● Artileria diviziei a patra este scoasă din luptă și două baterii trebuie să se retragă chiar de pe poziții din pricina unui redan turcesc care flanchează tabia Abdul-Kerim și prin focul său de infanterie, la 900 metri de pozițiile românești, pricinuiesc multe pierderi ● Comandantul diviziei a patra cere autorizație de a face să dispară această piedică ● Martor ocular : „La 3½ ore, colonelul Angelescu dete ordinul de a se păși la atac, cu a cărei conducere fu numit șeful de stat major al diviziei lt.-col. Voinescu Sergiu. La un semnal dat, tiraliorii batalionului al doilea din regimentul al 13-lea de dorobanți pornesc cu viioiune înainte și deschid focul asupra santinelelor inamice, de care se apropie cînd descoperiți, cînd ocrotiți de orice depresiune de teren, de cel mai mic tufiș sau mușuroi de pămînt. Batalionul unu al aceluiași regiment în linie desfășurată, avînd la dreapta compania întîia care înconjură flancul sting al poziționii inamice ; la stînga noastră și dreapta inamică — compania a treia. După compania din centru urmează compania a doua, cu drapelul regimentului. Antepostuțile turcești își descarcă armele și se retrag înaintea tiraliorilor noștri ; tabia Abdul-Kerim, al cărui foc fusese pînă aici mai rar, își înteține canonada trimițînd șrapnele asupra coloanei de atac. Lt.-col. Voinescu, în capul regimentului al 13-lea de dorobanți, se avîntă cu dînsul la atac, susținut pe dreapta de batalionul unu al regimentului al 5-lea de infanterie de linie, și înapoi de secția bateriei unu din regimentul al treilea de artilerie, care-și precipită focul. Bravii ostași intră în redan asvîrlindu-se cu baioneta asupra inamicului. Turcii fug spre reduta dinapoi, acoperind însă în retragere trupele noastre cu focuri de infanterie... Îndată ce trupele române intrară în redan, bateria a treia a regimentului al treilea de artilerie înaintează și începe a bate terenul dinapoi spre a împiedica înaintarea susținerilor turcești ; iar soldații noștri, sub direcțiunea ofițerilor, se pun îndată la lucru pentru a se stabili pe poziția cucerită și a o întoarce încontra inamicului. Acest atac al infanteriei române — botezul său de foc și prima ei luptă piept la piept cu vrăjmașul — se săvîrșise cu minunată vigoare. Nu numai ofițerii, și în fruntea lor inimosul conducător al asaltului, lt.-colonelul Voinescu, fură la înălțimea nobilei sarcini, dar soldații mai virtos dovediră în ce țesătură trainică este urzită firea ostășească a românului și ce se poate întreprinde cu dînsul bine povățuit. Dorobanții, a căror organizație am avut prilejul a spune într-alt loc, era puțin prețuită, arătară că știu ce privește vitejia, devotamentul și însușirile militare, ei pot să se pună alături de orice trupă de linie. Artileria în astă luptă, ca în toate împrejurările în care luă parte în campanie, mențînu considerația ce începuse a-și cîștiga pentru știința și destoinicia ei. Secția bateriei care însoți atacul și-l susținu înaintînd tunurile sale în cîmp deschis pînă la 800 metri de focul inamic, și comandantul ei — locotenentul Hartel — își împlini liniștit datoria fără a se tulbura de gloanțele care cădeau în juru-i lovind pe tînărul dar hotăritul ofițer de artilerie. Cu locotenentul Hartel mai erau ofițeri răniți în acest atac : căpitanul Morțun, din al treisprezecelea regiment de dorobanți, și locotenentul Marinescu, din al cincilea de linie ; pierderile noastre se însemnau la 16 morți și 113 răniți. Fericită era întîmplarea că dorobanții din județele Iași și Vaslui merseră la asalt alături de frații lor munteni, înfrățind împreună acum la 1877, și în focul dușmanului, veșnica nedespărțită horă a unității naționale, ca în 1859 și la viață cu unire și la moarte cu-frățire. Noaptea nu aduse cu sine liniște desăvîrșită în liniile potrivnice. Am zis că trupele diviziei a patra, îndată ce ocupaseră redanul luat în cursul zilei de la turci, îl transformaseră într-o mică redută spre a servi de sprijin anteposturilor românești care înaintaseră în acea parte pînă la 700 metri față de întăririle inamice. După ce înnoptă, turcii, pornind din întăririle Abdul-Kerim, înaintară asupra redanului în nădejde de a surprinde pe români ; dar posturile înaintate ale acestora deteră alarma și încercarea de atac a musulmanilor fu respinsă. Apoi totul intră în liniște, numai artileria urmă a trage la intervale, peste noapte, pentru a împiedica repararea întăririlor turcești. Dar această tragere de noapte n-avea mult spor, căci cînd se făcu ziuă, întăririle turcești pe toate fronturile apărură în aceeași stare în care se aflau în prima zi. Cu nepregetată hărnicie reparau peste noapte locotenenții lui Osman și serviciul său de geniu, stricăciunile produse de bombardarea de peste zi, și tăbliile și redutele turcești se înfățișau dimineața următoare neclintite și corecte, parcă n-ar fi suferit nici o lovire" ● La ora 6 dimineața, artileria începe a treia zi de bombardament ● Comandantul suprem al armatelor din Bulgaria felicită trupele românești pentru bravura ce arătaseră în ajun : primul atac reușit înaintea Plevnei ● Lt. col. Voinescu este decorat cu Steaua României pentru atacul condus împotriva redanului turcesc ● Se încheie cele trei zile de bombardament pregătitor ● Atacul general este aminat pentru 30 august ● La schimbarea anteposturilor diviziei a patra pentru serviciul de noapte turcii iau manevra drept ● Încercare de ieșire la atac și deschid focul asupra pozițiilor românești ● La ființă divizia de cavalerie sub comanda colonelului Crețeanu ● Anteposturile românești semnalează mișcări de trupe inamice cu direcția Dorny—Etropol ; turcii trec podul și înaintează pe malul sting ; în față merg tiraliorii, urmează pedestrimea cu artileria și cavaleria pe margini, în total 6 batalioane de infanterie, 4 escadroane de cavalerie și 4 tunuri ; bateriile de la Opanez sprijină ofensiva ● Divizia de cavalerie sub ordinele colonelului Crețeanu se pregătește de luptă ● Martor ocular : „Colonelul Crețeanu lasă pe platoul Etropolului 2 escadroane cu o secție de artilerie căreia îi prescrie a începe imediat focul și a lua în piez pe inamic care trece podul ; iar cu regimentele de roșiori și cu restul regimentelor de călărași, comandantul diviziei pogorî în șesul care desparte platoul de țărmul Vidului spre a face front atacului, pe cînd celelalte secțiuni ale bateriei călare pornesc în galop spre a lua poziționi pe flanc, de unde deschide un foc de cea mai mare intensitate asupra coloanei turcești care înainta în ordine strînsă... ● Începe cea de a patra zi de bombardament continuu ● Un nou Consiliu de război pe platoul de la Observator ; sînt citite și examinează încă o dată ordinele de lupte pentru trupe.

Pagină realizată de
NICOLAE CRISTACHE ■

Oastea română de-a lungul veacurilor

Cartea-album a colonelului Gheorghe Romanescu (colaborator literar, colonel Gheorghe Bejancu) este un document istoric, tratat artistic, cu sentimentul responsabilității științifice — o istorie în imagini dublată de un text cu adîncă rezonanță patriotică. Primul volum apărut la Editura Militară cuprinde evoluția armatei române de la Burebista „cititorul artei militare a dacilor" pînă la anul 1877, anul cuceririi independenței de stat a României. Legată organic de crearea și existența poporului român, armata română urmează firesc istoria acestuia, prin care și pentru care ea există. Autorul demonstrează logic și științific această interdependență, bazîndu-se pe o documentație judicios selectată. Oastea care vine de departe, din istorie, se reprezintă pe sine prin starea economică, politică și socială a epocii respective și va reflecta această stare, în acțiunile sale, în arta sa, în forța și iscusința fortificațiilor, în știința cîștigării războaielor, ce mereu i-au fost impuse.

Cartea se desfășoară dincolo de text și în sprijinul acestuia, printr-o sumă de imagini revelatoare, spații vizuale care întregesc și demonstrează enunțul istoric. Astfel, un număr de peste șaizeci de hărți și scheme color reprezintă situații, campanii și bătălii; majoritatea bătăliilor celebre care au creat specificul strategiei românești. Folosirea iscusită a terenului, surprinderea inamicului, manevra de a impune locul bătăliei, de obicei spații vitrege (smîrcuri, mlaștini) înguste și neprielnice marilor desfășurări de forțe sînt tot atîtea procedee și mijloace de a obține victoria asupra unui dușman puternic și numeros.

Oastea lui Basarab I înarmată (conform Cronicii pictate de la Viena) cu „arc, săgeți, sulițe, cuțit, seceră, sabie, topor, ghioagă", inferioară numerește (11 000 la 40 000) reușește să decimeze la Posada orgolioasa armată a lui Carol Robert de Anjou. Rovine, Vaslui, Călugăreni, localități ilustre în istoria strategiei românești, demonstrează iscusința, tenacitatea și forța unui popor demn de a trăi liber.

Autorul completează descrierea faptelor cu sugestive citate din cronicarii vremii, cu planuri de cetăți și gravuri de epocă, precum și reproduceri înfățișînd arme, steaguri, uniforme, o sumă valoroasă de ilustrații care conferă cărții certe virtuți documentare.

Din acest punct de vedere, Războiul de Independență își află în cuprinsul cărții un loc privilegiat și anume din două motive : primul se datorează numeroaselor mărturii existente în scrierile corespondenților de presă străini, în continutul ordinelor de zi ale comandamentelor rus și român, în corespondențe particulare și care fac referiri elogioase cu privire la curajul și spiritul de jertfă al armatei române. Al doilea a prilejul de existența a numeroase schițe și lucrări executate în timpul războiului de către pictorii reporteri Nicolae Grigorescu, Sava Henția, Carol Popp de Szathmáry (primul reporter fotograf).

Citind aceste pagini, apare și mai relevantă identificarea armatei cu spiritul și aspirațiile poporului. Sentimentul dăruirii pînă la sacrificiul suprem stăpînea inimile românului în acele zile, de la soldat la general, iar războiul cu tot ce are malefic și inuman se subordonase total ideii de independență națională. Stăpînind instrumentul analizei fenomenelor sociale, bazată pe gîndirea filozofică materialist-dialectică, autorul definește rolul maselor ca factor determinant în făurirea istoriei și conturează rolul și locul personalității în desfășurarea evenimentelor. Conducători de oști sau de țară, eroi ai răscoalelor sau figuri legendare priviți din perspectiva timpului își găsesc locul demn în istorie, încărcați cu toată gravitatea gestului și răspunderii ce și le-au asumat.

Această carte de artă și de istorie marchează cu nobil sentiment omagiul datorat mileniilor de istorie și de luptă a poporului român pentru independență și ființă națională.

MARIN DRAGU ■

...Noi, activiștii de partid, trebuie să luăm exemplu de la tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la felul său de a se adresa oamenilor

CONVORBIRE CU TOVARĂȘUL IULIAN PLOȘTINARU, PRIM-SECRETAR AL COMITETULUI JUDEȚEAN MEHEDINȚI AL PARTIDULUI COMUNIST ROMAN.

— Stimate tovarășe prim-secretar, Drobeta-Turnu Severin este un municipiu nu prea mare, curat și, în mai toate privințele, plăcut ochiului. Omul care trece pe aici și-l vede este ușor neliniștit de un lucru, simte că se petrece ceva și nu prea știe ce. Încerc și eu acest sentiment și iată că-i aflu cauza : în zilele lucrătoare, străzile urbei sînt aproape goale. Cei cîțiva oameni, care trec prin centru, au un aer preocupat, grăbit.

— E normal. În zilele lucrătoare oamenii lucrează. Ce să caute pe străzi ?

— Știu că așa e normal să fie, dar nu pot să nu-mi amintesc de forfota din centrul unor orașe și orășele de-ale noastre, unde parcă zilnic e sărbătoare. Un cetățean, în trecere prin Drobeta-Turnu Severin, aprecia că municipiul este, de fapt, un fel de tîrg. De aceea și liniștea din timpul săptămînii.

— Aprecia greșit. Municipiul are 74 000 locuitori. Asta înseamnă 22 la sută din populația județului. Baia de Aramă, Orșova, Strehaia și Vînju Mare sînt, într-adevăr, niște orășele cu cîteva mii de locuitori, dar Drobeta-Turnu Severin este un oraș industrial destul de mare și destul de bine așezat în matca lui. Șantierul naval e vechi de un secol, industria de vagoane cam tot pe acolo și ea. Industriile mai noi urmează tradiția celor vechi. Or, tradiția muncii bune, fie că e la țară, ne obligă să nu amestecăm zilele de lucru cu cele de odihnă și distracții. Cincinalul trecut l-am realizat cu 97 zile mai devreme la producția globală industrială, cu un an înainte la export și investiții, cu 7 luni la prestări de servicii. În agricultură am avut, față de 1970, o creștere a producției globale de 140 la sută. Mehedințiul nu e un județ mare, însă nu trebuie să facem din asta o problemă, fiindcă problema nu e mărimea județului, ci calitatea muncii noastre, a celor peste 330 000 de oameni ciți trăim și muncim aici.

— Știu, tovarășe prim-secretar, că sînteți născut chiar în acest județ, la izvorul Birzei, satul Baloteșți. În munca dumneavoastră ați cunoscut foarte bine localitățile, oamenii, obiectivele economice. V-aș ruga să vă amintiți de prima întîlnire pe care ați avut-o, ca prim-secretar, cu o problemă economică de anume însemnătate pentru colectivul care se înfrunta cu ea și cum a fost rezolvată.

— Îmi place că-mi puneți o astfel de întrebare. Prima deplasare am făcut-o în comuna Salcia. Are multe terenuri nisipoase, treburile nu prea mergeau cum trebuie. Am avut o discuție lungă, foarte lungă și foarte amănunțită cu președintele Constantin Bădița și cu alți tovarăși de acolo și am ajuns împreună la concluzia că Salcia poate să fie fruntașă. În ultimii doi, trei ani este una din comunele fruntașe în județ. Cînd am plecat, atunci, din Salcia spre Turnu eram mulțumit. M-am gîndit că am procedat partinic analizînd situația nu pe un referat, ci la fața locului. De curînd, tot în Salcia, am stabilit că există condiții ca în 1977 să dăm un spor de recoltă de 15—30 la sută și pe baza acestui spor să mărim retribuția cooperatorilor cu 10 la sută. Bădița și oamenii lui au avut un plan mare, de 50 milioane lei. Chibzuind și socotind am ajuns la concluzia că în 1980 va da 150 milioane lei. Noi numim planurile acestea „bătaia cea mai lungă". Ce cooperativă are, adică, cea mai lungă bătaie.

— Îi cunoașteți pe toți președinții așa cum îl cunoașteți pe Bădița ?

— Sigur, îi știu pe nume și pe cum îi-l felul pe toți președinții și directorii, pe secretarii de partid, pe inginerii-șefi și o mulțime de oameni. Trebuie să-i știu. În 1980, vom da o producție globală anuală de 10 miliarde lei cel puțin. Partidul ne-a dat o sarcină și noi trebuie să facem totul ca să fim la înălțimea încrederii ce ne-o acordă partidul. Iar mili-

ardele, se știe, tot leu cu leu se adună. Acolo trebuie acționat, la locul de muncă al omului care sporește valoarea leului.

— Ați spus, cevă mai înainte, că la Salcia „există condiții" pentru un spor de recoltă. Ce înseamnă „există condiții" ?

— Înseamnă un lucru foarte simplu și clar. Înseamnă că e posibil totul, dacă munca e organizată cum se cuvine. Un exemplu : în cooperativa din Rocșoreni, situată la deal, în zona Bicleșului, s-au obținut cu 1 500 kilograme de grîu la hectar mai mult decît în cooperativele vecine. Și nu le desparte decît un drum de țară. Încă un exemplu : la Gîrla Mare există și C.A.P. și I.A.S. În primăvară, tovarășul Mărgineanu de la I.A.S. îmi spunea „tovarășe prim-secretar, la uitați-vă la grîul nostru că e mai mare și mai frumos ca al lui Bărăitaru". Era mai frumos atunci, e drept, dar i-am spus și eu că aștept culesul, fiindcă numai culesul dovedește. Ei, cînd a fost la cules, Ilie Bărăitaru, președintele C.A.P.-ului, a dat 5 800 kilograme la hectar iar Mărgineanu numai 4 500. Cum e, tovarășe director, i-am zis, a plouat mai des la Bărăitaru ? Am avut probleme cu solurile, mi-a răspuns. Atunci, la și dumneata soluri bune fiindcă aveți aceleași condiții naturale.

Și, fiindcă vorbeam de Salcia, știți că acolo, pe terenuri nisipoase am avut recolte cît cele din Gîrla Mare, unde terenul e fertil ? Fie cît de bun pămîntul, tot oamenii sînt baza. Uite, punem 40 000 fire de porumb la hectar, mașinile lucrează cum trebuie și asigură densitatea, dar la prășitul manual oamenii răresc porumbul fiindcă așa știu ei, fiindcă nu sînt deprinși cu tehnicile științifice și se pierd 10 000 de fire. Un sfert din recoltă. Unde trebuie să acționăm, atunci ? Vedeți că tot la nivelul omului muncitor.

— Sînteți agronom?

— Nu, tovarășe. Am fost muncitor navalist și am absolvit Academia de studii economice. Însă agronomie e musai să înveți. În Mehedinți, suprafața agricolă reprezintă trei cincimi din suprafața județului. Numai teren arabil avem 40%. Mehedințiul are un profil industrial-agrar, cu zona industrială în municipiul Drobeta-Turnu Severin. Avem și construcții de mașini, și industrie ușoară, în fine, alte industrii, unele de importanță republicană, altele locală. Investițiile din acest cincinal merg 60% în industrie și 20% în agricultură. Trebuie, deci, să fim și noi, activiștii de partid, tot de profil industrial-agrar.

— Care sînt criteriile după care apreciați pe un bun conducător de unitate agricolă sau industrială?

— Așa cum ne spun partidul și tovarășul Nicolae Ceaușescu: după fapte. Numai faptele spun cît de bine este pregătit ideologic un om. Nu poți să ai o pregătire ideologică înaltă, dar să dai recolte slabe. La un om e foarte importantă voința lui. Un conducător e bun dacă știe să stimuleze voința oamenilor. Și mai e ceva: consider că am apreciat un om la justa lui valoare dacă și tovarășii lui de muncă gîndesc ca mine. Știți, oamenii nu sînt perfecți. Ei sînt oameni și, sînt frumoși așa cum sînt, imperfecți.

— Vă rog, dați-mi o pildă de om frumos și imperfect din județul Mehedinți. Să fie un om care să arate criteriile dumneavoastră de apreciere a muncii, a întregii activități sociale.

— Uite, în 1973, la vreo două luni după ce am venit la Mehedinți, am discutat în secretariat un referat întocmit de o comisie în baza mai multor sesizări. Sesizările astea — unele cuprinzînd acuzații grave — se refereau la Ilie Bărăitaru. Concluzia era că ar fi trebuit destituit. Am ascultat referatul, l-am ascultat și pe cei ce l-au susținut. L-am invitat și pe președinte. Știi ce zic oamenii de dumneata? Știu, tovarășe prim-secretar. Și, ce părere ai? Sînt cuvinte grele aici și oamenii semnează pentru ele. A tăcut. Ce părere ai, tovarășe Bărăitaru, dacă mergem cu toții în comună și convocăm activul de partid acolo și citim acolo referatul? Omul s-a înseninat deodată la față: asta vroiam să vă rog și eu, tovarășe prim-secretar. Să mă discute oamenii.

A fost o ședință nemaipomenită. A ieșit că cei care reclamaseră erau, de fapt, niște puturoși, cărora președintele le dădea brînci să muncească. Au participat vreo 450 de oameni. Nu numai activul, ci toată lumea care a vrut. Îl țin minte ca azi pe cei care au vorbit. Nici nu știți ce patimă puneau oamenii ca să-i rușineze pe mincinoși. Seara, cînd am plecat, m-am simțit ca înzdrăvenit după o boală grea. Vedeți ce greșeală făceam luînd o decizie fără să cunoaștem direct opinia oamenilor? Imediat după asta, Ilie Bărăitaru a reușit să fie, împreună cu întreaga comună, Erou al Muncii Socialiste. Iar unii voiau să-l dea jos.

— S-a întîmplat ca oamenii, tot ei, să „dea jos" totuși pe dreptate pe cineva?

— Da. În comuna Oprișor. L-am discutat pe fostul secretar al comitetului comunal de partid și fiindcă nu constituia un exemplu în muncă și în viața de toate zilele a fost schimbat.

— Pe adresa Comitetului județean de partid sosesc multe scrisori ale oamenilor muncii. Cum luați cunoștință de conținutul lor?

— Foarte simplu: le citesc.

— Pe toate?

— Pe toate. Apoi le dau spre rezolvare, după cum e cazul. Apoi, citesc rezolvările și, dacă nu-mi par mulțumitoare, le dau din nou activistului care s-a ocupat de chestiunea respectivă.

— Spuneați, la începutul acestei convorbiri, că în industrie cincinalul trecut a fost realizat cu aproape o sută de zile înainte de termen. Cum judecați dumneavoastră, ca economist, devansările de termen?

— Eu consider că aceasta se poate întîmpla numai în societatea socialistă. Planificările sînt corecte, atîta doar că nici o planificare nu poate să ia în seamă întreaga voință de bine a omului. Omului, în societatea noastră, îi este specifică autodepășirea. Oamenii vor să se autodepășească deoarece au sentimentul utilității muncii lor. Depășirile de plan sînt posibile și pentru că tot mai mulți oameni își înțeleg rostul pe lume. Vedeți, luăm un țăran și, peste noapte, îl facem muncitor în uzină. Îi planificăm, desigur, munca, dar la ce nivel ? Oricum, el va da peste cap toate planificările fiindcă dorința lui de bine e mare. Am multă, multă încredere în capacitatea românului de a se autodepăși. Pentru noi e vital să reducem importurile, să facem economii la metal și beton. Cum procedăm? Dăm noi soluții, aici, la sediul Comitetului județean? Bineînțeles că nu. Mergem în întreprinderi, discutăm cu oamenii, ei propun căile prin care reducem importurile și facem economii de metal. La Combinatul de celuloză și hîrtie, de exemplu, combinat ce trebuie să producă la parametrii stabiliți, în curînd, au fost propuse mai bine de o sută de soluții în acest sens. Am căzut de acord asupra lor, am stabilit și niște termene și moduri de a le urmări efectul. Pînă la urmă, e vorba tot de niște oameni inimoși și deștepți, care își asumă răspunderea unui lucru și-l fac pînă la capăt. Din păcate, nu depinde totul de noi. Întreprinderea de vagoane nu-și realizează planul de export, deși colectivul de acolo n-are nici o vină. Unele probleme depind de centrala industrială, de ministere. S-a hotărît ca unele repere să ne fie livrate de beneficiarul extern. Contractul a fost încheiat pentru livrare în trimestrul II, dar noi am avut în plan să livrăm vagoanele la export în trimestrul I. Din asta, o întreagă încurcătură. Dacă nu ne corelăm cum trebuie munca, cei care ne judecă aspru sînt tocmai constructorii de vagoane. Ei au ascultat îndemnul partidului și și-au respectat angajamentele de muncă. Cum să le explicăm lor că centrala industrială și ministerul nu și-au corelat activitatea cu aceea a întreprinderii? Trebuie să muncim toți, la toate nivelurile astfel încît să fim demni de voința de autodepășire care-l animă pe omul muncitor. Cam aceeași situație și cu planul construcției de locuințe. Nu am primit încă de la Institutul de proiecte tip din cadrul Institutului de cercetări și proiectări București tipurile redimensionate de apartamente, conform consumurilor reduse de oțel și beton. Avem un plan de locuințe, trebuie să ne aprovizionăm cu materiale, luna ianuarie a trecut. Trece o lună și încă o lună. Dacă nu ne onorăm angajamentul de a da oamenilor muncii cota de apartamente hotărîtă în planul economic, ce să le spunem acestor oameni? Că iarăși nu ne-am pus de acord? E cazul să fim mai prompți, să ne facem mai bine datoria. Cînd fiecare la locul nostru de muncă ne îndeplinim corect sarcinile, putem trăi mult mai bine. Dar e necesar să gîndim cu toții astfel, să nu dăm vina pe nimeni cînd am muncit prost. Așa procedează comuniștii, așa ne învață partidul. Aș mai avea un exemplu.

— Aveți un exemplu pentru fiecare caz?

— Da. Mă străduiesc să le găsesc ca să se vadă mai limpede ideea. În municipiu există un spital județean mărunțit în vreo 11 clădiri. Sînt răspîndite pe o rază mare. În fiecare cincinal, județul a primit, de fapt, fonduri pentru construirea unui mare spital și de fiecare dată s-a raportat nerealizarea lui. Pînă cînd n-am mai primit fonduri. Am socotit că întreținerea celor 11 clădiri și cheltuielile pentru remunerarea personalului auxiliar ar fi, în douăzeci de ani, exact suma necesară pentru construcția unui spital cu policlinică, cu 700 de paturi. În prima scrisoare pe care, ca prim-secretar în județul Mehedinți, am trimis-o, personal, tovarășului Nicolae Ceaușescu, am spus că am vrea să primim aprobarea să construim spitalul numai din producția peste plan a județului. Tovarășul secretar general a fost de acord și astfel la anul vom da în funcțiune spitalul.

— Am discutat cu o seamă de oameni care au intrat, cu treburi politice și obștești, la clădirea Comitetului județean al P.C.R. I-am întrebat dacă știu unde se află biroul dumneavoastră și dacă socotesc că este dificil să vă solicite sprijinul în vreo problemă anume. Ei mi-au răspuns că sînteți un om accesibil și plin de cordialitate, cu condiția ca problema de discutat să fie realmente o problemă. Dealtfel, observ că în timp ce convorbim despre județul Mehedinți, rezolvați prompt o serie de chestiuni, că activiștii județeni de partid vin, vorbesc cu dumneavoastră drept, fără ocolișuri. Fiindcă tot ne scrie atît despre stilul de muncă, vă rog să-mi permiteți să observ că acesta este, după opinia mea, stilul potrivit. Vreau să spun că eu, ca om al muncii, mă bucur foarte mult cînd am prilejul să văd oamenii lucrînd astfel, deschis, apropiat, indiferent de funcția ce o dețin în aparatul de stat, în administrație.

— Noi, activiștii de partid, trebuie să luăm exemplu de la tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la felul său de a se adresa oamenilor. Dacă tovarășul Nicolae Ceaușescu are timp să fie prezent mereu în colectivele de oameni ai muncii, dacă știe să găsească mereu cuvintul și sfatul cel mai bun, așa să fim și noi.

Iată, primesc o informare în cutare problemă din industrie. Activistul care s-a ocupat de aceasta are, nu-i așa, o opinie. În funcție de importanța faptului analizat, mă apropii și eu de acel fapt și îmi formez, de asemenea, o opinie. Din confruntarea mai multor opinii se alege ideea cea mai bună, soluția. În fiecare luni dimineața ne întîlnim aici, la comitet, toți activiștii și ne informăm asupra celor petrecute în județ în săptămîna trecută, facem planul săptămînii care începe, ne confruntăm opiniile. Periodic, ne întîlnim cu activul de partid și de stat din toate sectoarele de activitate. Ne sfătuim, ascultăm părerea oamenilor, a specialiștilor și acolo, la întîlnirile cu activul de partid al uzinei sau al cooperativei agricole de producție hotărîm ce măsuri se cuvin a fi luate ca să muncim mai sporinic. În ce privește planul pe 1977, ne-au ajutat foarte mult ideile, sugestiile, angajamentele luate la întîlnirile pe care le-am avut, în toate sectoarele, în lunile decembrie și ianuarie. Următoarea întîlnire o vom avea cu activiștii de partid din domeniul sănătății. Trebuia să fie mai curînd, dar am amînat cîteva zile ca să-l putem invita în Mehedinți și pe ministrul sănătății. Astfel avem siguranța că opinia oamenilor străbate repede și eficace drumul cel mai scurt pînă a se concretiza într-un fapt. Acesta este stilul de muncă al partidului și al întregii țări și noi vrem să contribuim la binele țării muncind cum ne cere partidul.

TUDOR OCTAVIAN

Un simbol nou al muncii creatoare

Vasele aflate în lucru, pe cală, erau 12 sau 14 dacă am memorat bine. De dimensiuni diferite. Mult mai mari decît cele care-și primeau botezul apei aci, în urmă cu doar cîțiva ani. Cargouri de 2 150 și 2 400 de tone, tancuri petroliere de 5 000 de tone, șalande de diverse tipuri. Îmi amintesc că, în 1973, abia puteau fi văzute în cale 5—6 vase ! La 12 iunie 1948, data naționalizării, șantierul local livra două șlepuri de 1 000 de tone ; în 1950 un șlep de 1 000 de tone și două vase pescărești, din lemn. Spațiile dintre cale sînt adevărate bulevarde de beton ; utilajele stau rînduite în ordine ; circulația se face ușor și fără pericole ; macaralele conferă întregului decor industrial măreție și forță, o anume aspirație spre înălțimi. Oamenii muncesc încordat, încotoșmănați în veșminte groase, avînd pe cap căciuli flocoase, prelungite pînă la urechi, ori fulare înfășurate, strîns, chiar peste aceste căciuli. Cerul e limpede, dar soarele este doar o sursă generoasă de lumină, vîntul curge odată cu Dunărea, lipsa de prevedere poate deveni dăunătoare. Muncitorii se bucură de frumusețea timpului, dar respectă calendarul !

Maistrul Constantin Ghenciu, șeful atelierului montaj-lansări nave („atelier" în plin aer, doar cu o cabină supraetajată, în care tovarășii săi se mai adăpostesc ori cercetează planuri, fișe și tot felul de documente), face, poate, zeci de kilometri, zilnic, trecînd de la o cală la alta. Obrajii îi sînt de culoarea „zaibărului" din recolta de toamnă, văzut prin sticla unui pahar subțire. Părul, cum ar fi trebuit să arate zăpada acestei ierni, dacă ar fi căzut peste oraș : casca i-a rămas cam strîmtă, iar ochii mici, pot părea șireți, dacă n-ar fi, mai sigur, vioi și iscoditori. Omul acesta lucrează aici din 1943, cînd șantierul era împărțit în două, așa cum rămăsese de pe vremea societăților austriece case închiriaseră mai pe nimic suprafețele de teren calculate în stînjeni, iar cîștigurile patronilor în mulți și grei galbeni de aur. Maistrul este o istorie vie a ultimilor 34 de ani, timp în care viața i s-a împletit cu aceea a șantierului, crescînd în același ritm, cum se spune, de la ucenic la maistru, cu școala de trei ani, la cursul de zi, de la reparații și construcții de vase pescărești, la cargouri, tancuri petroliere pentru export, de la nituirea manuală, la sudura cea mai modernă. El poate povesti ce s-a petrecut an de an, în cele aproape trei decenii și jumătate petrecute la buza Dunării.

— Ca ucenic a trebuit să muncesc doi ani la atelierul forjă manuală, cum făceau toți cei de-o seamă cu mine, timp în care, aproape 6 luni de zile, încălzeam niturile pentru oamenii care le băteau. Era, atunci, o acțiune numită „războiul niturilorˮ, o întrecere care cuprinsese toate șantierele. Prin 1951—1952 s-a început sudura doar la vasele pescărești, iar pe scară mai largă, prin 1957, la corpurile de navă. Dar ce făceam noi atunci ? Iaca așa, niște vase mici.

Și maistrul Constantin Ghenciu arată cu mîinile, puțin depărtate, gest de copil, cam cum erau „vapoarele" care se lansau la apă. Cînd am spus că el este o istorie vie a dezvoltării din ultimii treizeci și ceva de ani, n-am folosit o metaforă și nici nu m-am limitat la producția propriu-zisă, ci m-am gîndit mult mai departe, la mentalitatea schimbată a muncitorului din șantier. Și iată pentru ce : maistrul Ghenciu are preocupări serioase, permanente și grave, privind fenomenul complex al muncii sale, el reprezintă, acum, tipul de muncitor avansat, care nu se mai simte satisfăcut doar cu îndeplinirea sarcinilor sale stricte și care caută să cunoască tot ceea ce poate avea legătură cu întreaga activitate din șantier, cu lanțul logic al producției, căutînd să-i fie folositor, prin cunoștințele căpătate odată cu experiența îndelungatelor ani de muncă. El a fost cel care a știut să treacă de la „războiul niturilorˮ (să-l fi văzut cum zîmbea și ce stînjenit era, amintindu-și !) la valoroasa inițiativă care, îndată după Conferința Națională a P.C.R. din 1972 avea să-i cuprindă pe toți sudorii din țară. Ideea lui Ghenciu a fost aceea ca o zi pe lună să se lucreze cu electrozii economisiți. Și această amintire, deși mai proaspătă, îl stînjenește pe maistru și parcă rozul transparent al obrajilor săi se mai închide puțin, cînd își aduce aminte...

— Mă supăra risipa, electrozii se procurau mai greu, erau lăsați în ploaie, se degradau, nu erau folosiți în întregime, se aruncau bucăți mari. Mereu eram criticați. Nu toți înțelegeau de ce. Chemarea partidului era clară. Noi continuăm și azi să lucrăm o zi cu materialul economisit. Sînt circa 400 de sudori în șantier. Din cele aproape 10 kg de electrozi, folosite într-o zi de un om, se prăpădeau între 1,5 kg și 2 kg. Normele de consum au fost îmbunătățite, dar risipa tot își mai putea face loc. Economia noastră anuală de electrozi, realizată prin acest sistem, atinge pînă la 3 000 de kilograme. Dar acum au apărut și alte inițiative foarte interesante. Mereu mai mulți sînt cei care vin cu propuneri, uneori chiar în grup, pentru că soluțiile ce se propun aparțin cîtorva. Dacă avem atîtea vase pe cală este, în primul rînd, o consecință a măririi capacităților, a realizărilor noilor investiții dar și a inițiativelor din șantier. Dacă un vas a ajuns „să sarăˮ în apă, după 3—4 luni, în loc de 10—12, ca mai înainte, ce ziceți, e numai din cauza creșterii șantierului ori și din cauza oamenilor ?

— Ce-ați mai întreprins nou în ultima vreme ?

— Am dotat calele cu cărucioare de metal, pentru transportul vasului la apă. Nu-l mai tragem, ca pe vremuri. Proiectul și execuția cărucioarelor aparțin șantierului. Tot pe cărucioare cuplăm blocșecțiile, ceea ce scurtează timpul lor de staționare pe cală. „Paturileˮ de lemn, construite doar din „inimă de bradˮ, nu se mai fac de cînd folosim cărucioarele. S-a redus manopera cu 60% și a crescut productivitatea. În '76 am economisit, astfel, mult lemn. La un pat, pentru un singur vas, consumara între 120—130 mc. Din această cantitate doar o mică parte mai putea fi refolosită. Ne luptăm acum să mai salvăm încă vreo 30 mc la fiecare „patˮ de vas, înlocuindu-i cu scareuri metalice. Schelele pe care lucrează muncitorii la sudură le făceam tot din lemn. Acum, uitați-vă : unele sînt din tubulatură, cu podea de lemn, iar altele, cele vopsite în galben, numai din metal. Avem cîteva, vreo 7, dar le vom înlocui pe toate. Avantajele : la lemn nu mai vorbim. Foarte scump. Cele tubulare : se montează și demontează în 3—4 zile. Timp pierdut. Celelalte se mută, cu macaraua, în cîteva minute. Diferența între cele vechi și cele noi este de 134 000. Eu n-am avut nici un merit decît că... am fost de acord. Ing. Nicolae Plocon, ing. Mărin Zăuleț, maiștrii Chilibon, Malaca, Hanes și Jianu au fost inițiatorii și realizatorii. Era să uit : podelele de lemn erau și nesigure pentru oameni. Sudura s-a modernizat și ea. Căutați-l pe inginerul Dumitru Pițirică, ori pe celălalt, cu care lucrează mereu, Octavian Horhoianu, că ei sînt acum „doctori în sudurăˮ.

Am încercat să-i caut, dar asta nu înseamnă că i-am și găsit. Adică pe amîndoi. Cu greu l-am descoperit pe Dumitru Pițirică. Vremea era bună pentru lucru și cam toți inginerii preferau să umble prin șantier decît să stea în birouri.

— Cîteva zile, cum e cea de azi, înseamnă aur nu altceva. Și cine-și poate permite să risipească aurul ?

Cu aceste cuvinte avea să răspundă tînărul inginer, lamentării mele, pentru îndelungata investigație întreprinsă pînă a-l întîlni. E tînăr și înalt. Poartă pălărie și halat și pare excentric, în aceste veșminte, cînd toți ceilalți sînt încotoșmănați. Explicația primită :

— Eu sînt sudor și în sînge și în intelect.

Asta vrea să însemne două lucruri : că Dumitru Pițirică are sîngele cald cînd îl lăcăra cînd sudează și că tot ceea ce gîndește se raportează la sudură, pentru că, mai înainte de a deveni inginer, el fuscse, ani de zile, muncitor sudor. Crescut pe malul Dunării, a visat nu numai apă, ci tot ceea ce poate da ea : electricitate și navigație. Sudura le înfrățește. Acest tînăr de 34 de ani îmi vorbește despre sudură cum ar vorbi un poet despre dragoste și flori. Adică, nu numai cu pasiune, ci și fără limite. Aflu că sudorii sînt puși la adăpost de poluarea fonică, din ce în ce mai mult, datorită folosirii crătuirii arc-aer, adică a prelucrării sudurii printr-un sistem care nu produce zgomot. Eliminîndu-se pistoalele pneumatice, se înlătură permanentul traumatism fonic ce părea înfrățit, pe vecie, cu sudura, dar crește și productivitatea. Tot el îmi atrage atenția că, executîndu-se decupări mai judicioase și mai înainte de a se suda în interiorul navelor, sudorii sînt puși la adăpost de intoxicare. Dar tot el este acela care evită să spună o vorbă măcar despre propriile sale invenții realizate împreună cu prietenul și colegul său, inginerul Octavian Horhoianu. Despre ele avea să-mi povestească Ilie Ghigiu, de la „investiții", pentru că, așa cum a afirmat chiar el, în serviciul acesta se întîlnesc toate bunele inițiative, mai ales cînd coloana rezervată importurilor scade, grație inițiativelor din șantier. Cei doi au proiectat și executat, în întreprindere, un aparat de sudat aluminiul. Asta exprimat cît se poate de simplu, așa ca să înțeleagă toată lumea.

— Este unic și original în România și nu copiază pe nimeni. De doi ani am exclus importul unor astfel de aparate. Nici o piesă a lor, că avem 5, nu este străină. Scările de bord, bărcile de salvare, pentru toate navele românești, și alte construcții din aluminiu, se sudează cu aceste aparate.

MANOLE CĂRȚAN ■

Oprișorenii au plămădit peste 63 de milioane de pîini

Pe birou se afla o pîine mare, rumenă și albă. O adusese chiar el, Marin Trașcă, de la brutăria ce se află undeva, aproape, în centrul civic al comunei. De ce adusese chiar o pîine ? Se discuta, firește, despre grîu. Și totuși eu am înțeles, la început, ce anume a vrut Marin Trașcă cu această pîine. La un moment dat s-a ridicat, a luat pîinea în palmele-i bătătorite de muncă — așa cum sînt palmele unui om care o viață a lucrat pămîntul — și a rupt-o în două. „După cum vedeți, numai pîine ca asta, albă, mîncăm noi, oprișorenii. Cînd mănînci pîine de Oprișor înțelegi, într-adevăr, cît de bună este, astăzi, pîinea românească" — a zis el.

Bineînțeles, l-a lăudat pe brutari, despre care se spune, în comună, că sînt neîntrecuți în meseria lor. Aici însă, la Oprișor, pîinea este așa de bună — ține să accentueze Marin Trașcă — pentru că se face dintr-o făină bună, adică dintr-un grîu de calitate. Și nu numai atît. Pîinea aceea mare, rumenă și albă ce se afla pe birou însemna, atît pentru Marin Trașcă, cît și pentru cei care trăiesc în această comună, mult mai mult decît o simplă pîine : însemna un argument. Acel argument cu care te conving că aici, la Oprișor, trăiesc oameni care din tată în fiu, de atîtea generații, au muncit pămîntul. Mai ales acum, pămîntul acesta, întins pe mii de hectare, dă multă pîine. Desigur, cu cît s-a muncit mai mult, mai chibzuit, cu atît pîinea a devenit mai mare, mai rumenă, mai albă. Marin Trașcă, președintele celei mai mari cooperative agricole din județ, omul pe care obștea l-a reales, an de an, în fruntea ei, considerîndu-l ca cel mai destoinic dintre ei, priceput și neîntrecut gospodar, ține o evidență într-un fel inedită. Atunci, în 1954, cînd doar cîteva familii și-au unit eforturile în cooperativa agricolă — adică atunci cînd au pornit pe drumul muncii unite — aici, la Oprișor, s-au cultivat doar 50 hectare cu grîu. Numai atît. Și s-au recoltat, în acel an, doar 703 kg grîu la hectar. De atunci și pînă acum au crescut suprafețele cultivate cu grîu, au crescut producțiile. Oprișorenii se mîndresc cu un lucru : ei cultivă, astăzi, cea mai mare suprafață de grîu din județ — peste 2400 de hectare. „Ca să transportăm într-o zi întreaga producție pe care o obținem noi, oprișorenii, am avea nevoie, într-o zi, de 2400 autocamioane" — adaugă Marin Trașcă. Cînd face această precizare el are în vedere, fără îndoială, producția bună care se obține la hectar. Aici, la Oprișor, nu este o zonă cu terenuri dintre cele mai fertile. Dar pentru că au muncit bine — așa cum știu să muncească numai ei, oprișorenii — în anul trecut au recoltat, în medie, 3609 kg grîu la hectar de pe întreaga suprafață. Mai exact : au obținut 8 milioane de pîini. Să obții o asemenea producție, de pe asemenea suprafețe, nu este un lucru chiar așa de ușor. Și pentru a fi, parcă, mai convingător, Marin Trașcă face, în cîteva minute, un calcul. În cei 23 de ani, de cînd muncesc în cooperativa agricolă, oprișorenii au realizat, de pe aceste pămînturi, peste 63 de milioane kg grîu. Marin Trașcă a spus altfel : peste 63 de milioane de pîini. Și n-a uitat să mai adauge : în 23 de ani, prin truda și sudoarea lor, cu marea lor dragoste față de pămînt, oprișorenii au plămădit peste 63 de milioane de pîini, adică 3 pîini pentru fiecare fiu al acestei țări.

Și în timp ce străbăteam întinderile nesfîrșite de pămînt, acoperite acum de covorul verde al grîului care, zic oamenii, promite, în acest an, o producție record, mă gîndeam la un lucru : cu 70 de ani în urmă, atunci, în 1907, ei, oprișorenii, s-au ridicat și au cerut pămînt. Au cerut pămînt pentru că pîinea încă nu era îndestulătoare. Și în loc de pămînt și pîine li s-au dat gloanțe. Urmașii celor de atunci, fiii și nepoții lor, stăpîni, astăzi, pe munca lor, au plămădit peste 63 de milioane de pîini. O cifră argument, impresionantă prin dimensiunea ei, o cifră care spune mult, atît de mult despre viața demnă a oprișorenilor, a tuturor celor care sporesc rodnicia pămîntului țării.

VIRGILIU TĂTARU ■

Orșova, perlă a Dunării, are oameni pe măsura renumelui ei

Pentru că Orșova cea nouă a fost filmată și descrisă și comentată cu lux de amănunte în zeci și zeci de reportaje, să consemnăm spusele tinerei Maria Mihoc, orșoveancă get-beget, care, la întrebarea noastră, dacă își iubește orașul, a răspuns că noua Orșovă este, fără îndoială, o bijuterie, dar dinsa, din păcate, încă se mai visează pe străzile vechiului oraș, cu casele lui dărăpănate, igrasioase, cu străzile neasfaltate, cu arborii piperniciți, cu pârîulețele triste și prăfoase, cu magherițe și oameni apăsați parcă de vechimea de sute și sute de ani. „Sigur că îmi iubesc orașul, sigur că îmi place, chiar foarte mult, m-am mutat aici, pe strada 23 August, de peste cinci ani, dar mi-e ciudă că n-am visat niciodată că mă aflu pe străzile acestui nou oraș. Poate mai tîrziu, cine știe, cînd vor mai trece anii. Mi-am dat seama de acest lucru cînd un copil, din vecini, mi-a povestit ce a visat el într-o noapte, cum venea de la școală cu alți copii și pomii înfloriseră, și ei, copiii, veneau la vale cu niște trotinete mari, care mergeau singure. Mă rog, un vis de copil ! Aș fi vrut, atunci, să mă fi născut și eu în acest oraș, tărîm să-i mai cunosc pe cei vechi, care, ca să zic așa, încă mă mai bîntuie prin vise".

Ajuns la Șantierul naval Orșova, situat pe celălalt mal al golfului Cerna, inginerul Gerhard Schwerin, de asemenea orșovean get-beget, n-a apucat să-mi vorbească nimic despre viscle sale, dar a ținut să-mi spună că șantierul, una dintre cele mai vechi întreprinderi din Orșova, a beneficiat imens de strămutarea care a început cu aproape 8 ani în urmă. „Nu este vorba numai despre faptul că s-a dublat numărul muncitorilor, acesta fiind un fenomen în continuă desfășurare, anul acesta atelierele întreprinderii vor cuprinde alți 200 de tineri proveniți de la Liceul de marină și Liceul „Ștefan Piavățˮ, amîndouă din Orșova, ori de la Școala profesională din Drobeta-Turnu Severin, plus cei 90 de tineri ce se vor califica aici, la noi, la locurile de muncă, cît ar fi vorba mai ales despre șansa pe care ți-o oferă demolarea vechilor clădiri ale atelierelor navale din Orșova, și ridicarea, în alt loc, aici, unde sîntem acum, a altor ateliere dotate cu utilaje dintre cele mai moderne care, la rîndul lor, au favorizat noi tehnologii și, în ultimă instanță, trecerea de la niște simple reparații ale navelor fluviale la construcția de nave. Orșova, dintr-un oraș urît, a devenit, prin strămutare, un oraș frumos. Noi, din simple ateliere, prin strămutare, am devenit constructori de nave. Chiar acum, pe cală, se află prima șalandă, un vas care preia nămolul și balastul scos din albia Dunării de către dragă. Tot pe cală se află și cea de-a doua dragă. Dar asta nu înseamnă că ne-am reprofilat total, că nu mai executăm reparații navale, chiar acum în șantier se află motonava „Carpațiˮ căreia i se face, ca să zic așa, toaleta de primăvară".

Sus, pe platforma șalandei, în cabina de comandă, verificînd instalația de încălzire a cabinei, maistrul Carol Wagner, bătrîn meseriaș al vechilor ateliere, avea să-mi spună că pe sub aripa lor, a bătrînilor, au crescut și vor mai crește mulți tineri, că meseria nu se deprinde cu una, cu două, dar dacă există dragoste de muncă și curiozitate față de tot ce e în legătură cu meseria, tînărul poate să devină în scurt timp un om de nădejde. „Prin mîna mea au trecut mulți, Petre Vucec, Robert Kreutzer și Bernhart Iulius, ca să dau numai cîteva exemple, ultimul, la cei 22 de ani, se află cu drага la Constanța. Deși tînăr, iată, am avut încredere să-i dăm nava pe mînă și să răspundă de ea la verificări. Asta spune, cred eu, destul".

Petru Radac, muncitor specialist în cadrul secției mecano-energetice, avea să continue spusele colegului său Wagner : „N-a fost doar o strămutare a atelierelor, o schimbare a utilajelor și o diversificare a lucrărilor pe care am început să le executăm aici, în noul șantier. A avut loc, în același timp, și creșterea unor promoții de meseriași cu care pe drept cuvînt ne mîndrim. De-aici, de la secția noastră, eu i-aș aminti pe Petre Rebedia, Emilian Miulescu și pe mulți alții. Iată, chiar ai-

(Continuare în pag. 14)

VICTOR NIȚĂ ■

Fiecare sat românesc are o sărbătoare a lui, o datină mai nouă sau mai veche, ce, prin proporții, dar mai ales prin simbolistica ei, prin semnificațiile încifrate în actul artistic, ceremonial, ritual etc., e mai mult decît un inventar de cîntece și de jocuri, de obiceiuri și de spectacole, de fapte sau fenomene folclorice, ridicîndu-se la prestigiul unei sinteze, al unei expresii sau definiții a respectivei obști, sărbătoarea sau datina asta acoperind, cu trena ei de miracole, un întreg cer uman, un întreg cer al spiritului, fabuloasă și scumpă ca o cometă ce se arată doar la un timp anume, legiuit după regulă anume. O „sărbătoare a junilor" în Săliștea Sibiului, un hram în Tismana Gorjului, o nedeie păstorească la Clopotiva, în Hațeg, o „întîlnire cu flii satului" la Rotunda, în Olt, ne-au dat, de fiecare dată, sentimentul că asistăm la rîndurea omului într-o anume ierarhie cosmică, în care gestul mișcarea, grupările umane par că oficiază, în numele unor tulburătoare taine, deținute numai de cei ai locului.

La Ieșelnița, sat de cuprindere mijlocie din Mehedinți, din clisura Dunării, o astfel de sărbătoare anuală e Balul vînătorilor.

La Ieșelnița, sat cu 3 000 de suflete, sînt 33 de „vînători autorizați" cu pușca și multi, foarte multi pescari, vînători cu săceaua și virsa în apa Dunării. Sînt, pare-se, cei puțin vînătorii, cei mai mulți din satele clisurii, înșirate din Mehedinți pînă-n Banat. Ultimul bal, ținut acum cîteva luni, spre sfîrșitul toamnei, în sala căminului cultural, împodobită cu capete și piei de sălbăticiuni, le-a prilejuit musafirilor din afara satului (printre care cîțiva folcloriști și etnografi) revelația unor obiceiuri, legende și mituri ținînd de cele mai vechi îndeletniciri ale omului, îndeletniciri care, pe-aici, încă durează, încă proliferează.

Aici, în această geografie bătrînă, unde pe sting, spre nord, cele din urmă creste de piatră veche ale Almajului, vînătoarea a rămas și rămîne, chiar și în epoca balisticii cosmice, teritoriul viu, nestîrbit, al legendei, mai mult chiar, al basmului. În rivalitate cu ea, observe cineva, nu se află decît folclorul magic, cel izvodit de primii noștri strămoși, sau, cu aceleași drepturi de vechime, poezia. Căci cine, reintors de pe apa Ieșelnițel sau de pe Dunăre, ne-ar putea oferi mai grăitoare și mai fascinante mărturii despre revelație decît pescarul care a „scăpat" din năvod un somn faraonic sau decît cela ce, sub clar de lună, a surprins de vis-a-vis hora cu o fulgerare de diamante a unei nunți a păstrăvilor, într-un pîriu de sub munte ! Cine, coborînd de pe crucea crestelor, cu arma frîntă ca un brat inutil, după întîlnirea cu cerbi și mistreți, cu pisici sălbatice și cu jderi de stîncă, ne poate destăinui mai halucinant minunile înaltimilor, ce nu se arată nicicum profanilor, decît acești vînători, supraviețuitori, ca și pescarii, al miracolului primar al lumii ! Ei simt natura — sau ceea ce noi numim astfel — de-a dreptul cu singele, în pulsațiile alarmată a două inimi dezlănțuite deodată, cea a vînătorului și cea a sălbăticiunii, el știu ca nimeni altîi să contemple acestă natură, fără extaze sau poze livrești, suferind de insolație odată cu piatra pleșuvă a muntilor și a dealurilor, răbdînd reumatisme odată cu riurile înghețate sau cu fluviul trosnind de ger în nopți albe, sub povara albă, sticloasă a ghețurilor.

Sintem, spuneam, într-o lume veche, a celor mai vechi îndeletniciri umane, a celei mai vechi apropieri de natură, a primelor investiri a omului, ca vînător și pescar, în cadrul ei. Sintem într-o lume bătrînă (urmele omului, în vatra Ieșelniței, datează de mai bine de patruzeci de milenii), cu o istorie atît de străfundă calcifiată în viața ei și în ființa ei, încît, ai zice, acest calciu ar generațiilor, depus în străminelarne straturi, a căpătat o tărie de rocă, a căpătat neclintirile unei roci.

Sintem totuși într-una din cele mai tinere vetre de viață ale românilor, sintem într-un teritoriu în care prefaceriile, ținînd nu de tectonica unor ere, ci a unor ani și sezoane, au operat pe o asemenea arie și la o asemenea anvergură încît, practic, din tot ce-a fost pînă ieri, adică pînă acum cîțiva ani, astăzi nu mai este nimic.

Ieșelnița este o așezare în întregime nouă, a cărei piatră de temelie s-a pus acum cîțiva ani. Ieșelnița, cu cei 3 000 de locuitori ai săi, face parte din satele din cîșeură care au trebuit strămutate, ca urmare a creșterii Dunării, a apariției marelui lac de acumulare al hidrocentralei de la Porțile de Fier. Ieșelnița de azi, cu cele 762 de case ale ei, înșirate pe 13 străzi, de-a lungul a 12 km, s-a constituit între anii 1969 și 1972, pe un teren acoperit pînă atunci de finețe. Finețe ale fostelor comune Ieșelnița și Ogradena, care s-au strămutat integral în așezarea cea nouă, și ale fostei comune Plavișevița, care s-a strămutat doar în parte. 34 de case și niște pămînturi bune pentru recolte rămînînd într-o dăinuire acolo, pe niște dîmburi, deasupra apelor, la vreo 30 și ceva de kilometri de așezarea de azi.

Mirarea asta — căci este totuși un miracol să lei trei așezări din rostul lor și să le muți peste noapte, așezîndu-le într-un nou armistițiu sau nou acord cu geografia, cu timpul, cu cosmosul, cu eternitatea — a însemnat, pentru oamenii locului, cel puțin pentru oamenii de demult însemnau, la o scară identică, marile întîmplări naturale, miracolele orogenezei, ale mișcărilor scoarței ce îngropau o istorie, făcînd să se nască alta. Unicitatea unui sat românesc este incompensabilă, ca și unicitatea marilor forme în relief. Nu se nasc zilnic continente, nu erup pe secundă vulcani. marile fluvii nu se ivesc pe scoarță în chip surprinzător, de la o clipă la alta, așezările omenești nu se nasc și nu mor la o comandă. Și totuși...

Și totuși, în cazul Ieșelnițel, ea și al altor sate ale clisurii, acest miracol sau această întîmplare fantastică, cum nu se petrec decît la sute sau la mii de ani odată pe pămînt, s-a petrecut. Ce a însemnat acest fapt — această veritabilă explozie cosmică — pentru ființa și viața oamenilor, a acestor oameni străvechi, arhaici, supraviețuitori, între pădurile lor cu jivine și apele lor cu pești, ai unei lumi temeinic constituite în timp, rămasă aici, neclintită și teafără, nu din amurgul istoriei, ci de-a dreptul din zorii ei ?

Ceva, desigur, s-a întîmplat, nu numai în viața ei și în sufletul lor, și întîmplarea aceasta e, poate, mult mai profundă — ca să zicem așa — decît ne-am putea închipui.

Dar mai întîi, cum arată satul, satul de azi, așezarea ridicată din temelii de la fîrul ierbii, sub un cer care pînă atunci fusese numai al păsărilor, pe un pămînt pe care-l călcase doar boul placid sau cerbul cu raze de diamant, uimărit, din timpuri pe care nu le mai știm, de strămoșul arcaș și de contemporanul cu carabină ?

Este unul dintre cele mai frumoase sate ale acestei țări. Are tot ce are un sat romînesc modern, o așezare a oamenilor acestui timp, și mai are, în plus, cîteva lucruri. Are, spuneam, 762 de case, toate noi, toate de zid și piatră, toate mari, toate cu porți monumentale, case în stil bănățean, specific clisurii, case lipite una de alta, case ce fac cu o stradă să fie, de fapt, o unică, lungă fațadă întinsă pe sute și sute de metri, un briu gigantic de piatră, un briu fastuos, țesut din culori diferite, cu diferite motive decorative, cu un ritm al culorilor și podoabelor ce rar se repetă, nici una din cele nepatrîndu-și vecina, fiecare în parte fiind ea însăși, toate alcătuind, pe întinderea unei străzi și pe întinderea tuturor străzilor, un ansamblu armonios, unitar prin concepția care l-a zămislit. Sau care are, desigur, lumină electrică, are, desigur, televizoare, cămin cultural, cinema, dispensar, magazine, școală, are trotuare, canalizare, are apă potabilă prin conducte, are în perspectivă apropiată termoficare, are centrală telefonică automată, are, unicul între satele Mehedințiului, case numerotate ca la oraș, pe o parte a străzilor „cu sot", pe cealaltă fără, are străzi care, ca la oraș, poartă nume, nume ce, spre deosebire de cele ale atîtor străzi citadine, mai și înseamnă cîte ceva. Adică înseamnă, în cazul străzii Plopilor, că pe strada aceea se află chiar plopi. Strada Merilor e un șirag de meri, cea a Circșilor de circși, cea a Vișinilor de vișini, cea a Teilor de tei Plantațiile noi ale satului însumînd 1 000 de pomi fructiferi, 2 500 de plopi (alți 2 000 de plopi se vor planta în primăvara aceasta), 150 de tei, numeroși duzi (pe strada Duzilor), salcîmi (pe cea a Salcîmilor), flori (mărgăritar pe strada Mărgăritarului) și, în fața tuturor caselor, pe toate străzile, mici grădini, despărțite prin grilajuri de fier forjat, sporind, în epoca florilor, policromia așezării, fața, acrul și mireasma ei, făcînd-o să fie ali fel în fiece anotimp și ali fel decît ceea ai ales. Bătrîne vetre ale unor acestor timpi, ei nu spune primarul Pavel Costescu, mai are în plus, cîteva lucruri. Are, spuneam, 762 de case, toate noi, toate de zid și piatră, toate mari, toate cu porți monumentale, case în stil bănățean, specific clisurii, case lipite una de alta, case ce fac cu o stradă să fie, de fapt, o unică, lungă fațadă întinsă pe sute și sute de metri, un briu gigantic de piatră, un briu fastuos, țesut din culori diferite, cu diferite motive decorative, cu un ritm al culorilor și podoabelor ce rar se repetă, nici una din cele nepatrîndu-și vecina, fiecare în parte fiind ea însăși, toate alcătuind, pe întinderea unei străzi și pe întinderea tuturor străzilor, un ansamblu armonios, unitar prin concepția care l-a zămislit. Sau care are, desigur, lumină electrică, are, desigur, televizoare, cămin cultural, cinema, dispensar, magazine, școală, are trotuare, canalizare, are apă potabilă prin conducte, are în perspectivă apropiată termoficare, are centrală telefonică automată, are, unicul între satele Mehedințiului, case numerotate ca la oraș, pe o parte a străzilor „cu sot", pe cealaltă fără, are străzi care, ca la oraș, poartă nume, nume ce, spre deosebire de cele ale atîtor străzi citadine, mai și înseamnă cîte ceva. Adică înseamnă, în cazul străzii Plopilor, că pe strada aceea se află chiar plopi. Strada Merilor e un șirag de meri, cea a Circșilor de circși, cea a Vișinilor de vișini, cea a Teilor de tei Plantațiile noi ale satului însumînd 1 000 de pomi fructiferi, 2 500 de plopi (alți 2 000 de plopi se vor planta în primăvara aceasta), 150 de tei, numeroși duzi (pe strada Duzilor), salcîmi (pe cea a Salcîmilor), flori (mărgăritar pe strada Mărgăritarului) și, în fața tuturor caselor, pe toate străzile, mici grădini, despărțite prin grilajuri de fier forjat, sporind, în epoca florilor, policromia așezării, fața, acrul și mireasma ei, făcînd-o să fie ali fel în fiece anotimp și ali fel decît ceea ai ales. Bătrîne vetre ale unor acestor timpi, ei nu spune primarul Pavel Costescu, mai are în plus, cîteva lucruri. Are, spuneam, 762 de case, toate noi, toate de zid și piatră, toate mari, toate cu porți monumentale, case în stil bănățean, specific clisurii, case lipite una de alta, case ce fac cu o stradă să fie, de fapt, o unică, lungă fațadă întinsă pe sute și sute de metri, un briu gigantic de piatră, un briu fastuos, țesut din culori diferite, cu diferite motive decorative, cu un ritm al culorilor și podoabelor ce rar se repetă, nici una din cele nepatrîndu-și vecina, fiecare în parte fiind ea însăși, toate alcătuind, pe întinderea unei străzi și pe întinderea tuturor străzilor, un ansamblu armonios, unitar prin concepția care l-a zămislit. Sau care are, desigur, lumină electrică, are, desigur, televizoare, cămin cultural, cinema, dispensar, magazine, școală, are trotuare, canalizare, are apă potabilă prin conducte,

Un poet din Mehedinți scrie un poem numit

Ardealul

Tată, cum curge pe lespezi istoria,
Că un singe cald de animal,
Pe roată sfîrlie trupul lui Horia,
Și se aud cocoșii cum strigă-n Ardeal.

Se fring astri în cîte-o nară de soc,
Vîntul își lasă pe culme o geană ;
Din moarte furăm iarbă pentru soroc
Și iarba ne unge încet cîte-o rană.

Mai are Ardealul limba lui de-a grăi,
Prapure de riu în cuiburi de ierunci ;
Și îl mai paște steaua brumarniță prin vii,
Mai are Ardealul și oseminte sub cruci.

Dar iarba se ridică deodată din scrum,
Horia răscultat își pune stăpînii pe rug,
Horia tras pe roată ca o dîră de fum,
Linte secată de vînt și tîrîtă de plug.

Mai are Ardealul cîte-o troiță pe vale
Și faguri de miere pe chivotul de Domn ;
Cîte-un clopot de lumină la porțile sale,
Mai trece Ardealul prin cavale de somn.

VALERIU ARMEANU ■

IEȘELNIȚA, între cota zero și infinit

unde simți, unde știi bine că îi-ai adus, într-un fel, și trecutul, unind timpul vechi cu timpul tînăr ca pe cercurile aceluiași trunchi vegetal.

Strămutîndu-se într-un nou prezent, pe temeliile căruia se înfiripă de-acum încolo, oamenii și-au adus, ca să se simtă „acasă", și trecutul. Urmele investiții materiale, financiare și tehnice care au însemnat reconstrucția satului au cuprins și aducerea acestui trecut, curățat de accident și de efemer, de tot ceea ce se usecase, se dovedise neviabil, operîndu-se deci și renunțări, dar strămutîndu-se integral valorile lui perene. Oamenii și-au adus tot ce-au avut mai bun, mai de preț în casa lor, în ogrăda lor, și-au adus vasele, boii, caprele, oile, și-au adus lăzile bătrînești de zestre și pozele de familie, și-au adus și amocîniile, și-au adus cimitirul cu osemintele moșilor și strămoșilor, și-au adus monumentul eroilor, replantîndu-i ca pe un ax al istoriei în inima noului sat, femeile și-au adus și războiele de țesut pînzeturi și-au adus, cu cărucioe, chiar și pămînt. pămînt muncit, arat și îngrășat de el, pămînt fierbînte și viu, ca să-l astearnă în fața noilor case, pe solul rece al vechi finețe, ca să poată sădi grădini de flori. Nu și-au adus vechile case de lemn, fiindcă acum au întemeiau în ciment și piatră. Și-au adus însă vechea lor moară de birne, moară pe apă, i-au adus și pietrele grele, stîrbe, dar încă tefere, pietre pe care acum, în satul cel nou, nu le mai mișcă trăditia, au le mai mișcă apa, ci curentul electric, pentru a cărui intrare în sat s-a construit o linie specială, lungă de nu mai puțin de 15 km. Nu și-au adus sălașele sau „colibele" vîtelor, fiindcă ele erau, oricum, pe locuri înalte, unde apa nu ajungea, fiindcă ele dotcă puteau rămîne acolo, răspîndite prin cele vreo 600 ha de pășuni ale satului, prin ierburile care, pe-aici, sînt toi atît de bogate, de netoată dragostea lor de muncă, toată încrederea lor în destin, tot sufletul lor curat, luminat, de oameni străvechi, suflet în care, mai mult decît în pămînt, și-au înțeles cît de cînd se știu vatra lor, vatra de viață, de dăinuire și de speranțe.

Munca, însemnul prim și ultim al oricărei întemeieri, al dorului sau al dragostei de întemeiere, a făcut ca satul acesta izvorît din compasul rece al arhitectului și din cifra abstractă a ingineruiui să se umple, din primele clipe ale răsăritului lui, de raze de viață, de căldură de viață. Satul acesta e frumos și fierbinte, e viu și fremătător, e născut, nu „făcut", și el e astfel fiindcă oamenii, pe lîngă banii ce le-au fost dați de către stat, au pus în zidurile lui și muncă, au pus și dragoste. Se muncește mult la Ieșelnița, se muncește cu pasiunea cu care, la început de drum, vrei să-ți asiguri drumul, vrei să-ți asiguri victoria în marea cursă a bărnicilor, se muncește, în plus, cu încrederea că drumul duce sigur și drept spre viitor. Vreo 800 de oameni ai satului lucrează la Orșova, orașul de la 8 km Muncesc la Orșova și femeile, zeci de femei, cele mai multe la Țesătoria „Cazane", familii întregi pleacă în zori de-acasă, lăsînd poarta și ușile descuiate, ca să intre și copiii, fără grija chellor ce se pot pierde ori rătăci. cînd vor veni la prînz de la școală. Porți grele, ușî fainice de stejar sculptat, cămăruțe de lemn de stîncă sau bolovănoase de temelie de stîncă au dăinuit de-a dreptul din mișcă tradiția, au le mai mișcă apa, ci curentul electric, pentru a cărui intrare în sat s-a construit o linie specială, lungă de nu mai puțin de 15 km. Nu și-au adus sălașele sau „colibele" vîtelor, fiindcă ele erau, oricum, pe locuri înalte, unde apa nu ajungea, fiindcă ele dotcă puteau rămîne acolo, răspîndite prin cele vreo 600 ha de pășuni ale satului, prin ierburile care, pe-aici, sînt toi atît de bogate, de nesfîrșite cu înțelegerea unui plan comun de măsuri concrete, urmărind înlăturarea cauzelor care au dus la abateri, ea și revenirea noastră după un timp...

— Un exemplu concret și, dacă se poate, recent.

— La consfătuirea cu conducerea IJECOOP-Mehedinți, din 21 ianuarie 1977, am arătat că din cei 186 de inculpați, în cursul anului 1976, 61 au făcut parte din angajații cooperației de consum (fiind și condamnați pentru sustrageri), 20 din conducerea acestui trecut, curățat de accident și de efemer, de tot ceea ce se usecase, se dovedise neviabil, operîndu-se deci și renunțări, dar strămutîndu-se integral valorile lui perene. Oamenii și-au adus tot ce-au avut mai bun, mai de preț în casa lor, în ograda lor, și-au adus vasele, boii, caprele, oile, și-au adus lăzile bătrînești de zestre și pozele de familie, și-au adus și amocîniile, și-au adus cimitirul cu osemintele moșilor și strămoșilor, și-au adus monumentul eroilor, replantîndu-i ca pe un ax al istoriei în inima noului sat, femeile și-au adus și războiele de țesut pînzeturi și-au adus, cu cărucioe, chiar și pămînt. pămînt muncit, arat și îngrășat de el, pămînt fierbînte și viu, ca să-l astearnă în fața noilor case, pe solul rece al vechi finețe, ca să poată sădi grădini de flori. Nu și-au adus vechile case de lemn, fiindcă acum au întemeiau în ciment și piatră. Și-au adus însă vechea lor moară de birne, moară pe apă, i-au adus și pietrele grele, stîrbe, dar încă tefere, pietre pe care acum, în satul cel nou, nu le mai mișcă trăditia, au le mai mișcă apa, ci curentul electric, pentru a cărui intrare în sat s-a construit o linie specială, lungă de nu mai puțin de 15 km. Nu și-au adus sălașele sau „colibele" vîtelor, fiindcă ele erau, oricum, pe locuri înalte, unde apa nu ajungea, fiindcă ele dotcă puteau rămîne acolo, răspîndite prin cele vreo 600 ha de pășuni ale satului, prin ierburile care, pe-aici, sînt toi atît de bogate, de nesfîrșite cu înțelegerea unui plan comun de măsuri concrete, urmărind înlăturarea cauzelor care au dus la abateri, ea și revenirea noastră după un timp...

— Un exemplu concret și, dacă se poate, recent.

— La consfătuirea cu conducerea IJECOOP-Mehedinți, din 21 ianuarie 1977, am arătat că din cei 186 de inculpați, în cursul anului 1976, 61 au făcut parte din angajații cooperației de consum (fiind și condamnați pentru sustrageri), 20 din conducerea acestui trecut, curățat de accident și de efemer, de tot ceea ce se usecase, se dovedise neviabil, operîndu-se deci și renunțări, dar strămutîndu-se integral valorile lui perene. Oamenii și-au adus tot ce-au avut mai bun, mai de preț în casa lor, în ograda lor, și-au adus vasele, boii, caprele, oile, și-au adus lăzile bătrînești de zestre și pozele de familie, și-au adus și amocîniile, și-au adus cimitirul cu osemintele moșilor și strămoșilor, și-au adus monumentul eroilor, replantîndu-i ca pe un ax al istoriei în inima noului sat, femeile și-au adus și războiele de țesut pînzeturi și-au adus, cu cărucioe, chiar și pămînt. pămînt muncit, arat și îngrășat de el, pămînt fierbînte și viu, ca să-l astearnă în fața noilor case, pe solul rece al vechi finețe, ca să poată sădi grădini de flori. Nu și-au adus vechile case de lemn, fiindcă acum au întemeiau în ciment și piatră. Și-au adus însă vechea lor moară de birne, moară pe apă, i-au adus și pietrele grele, stîrbe, dar încă tefere, pietre pe care acum, în satul cel nou, nu le mai mișcă trăditia, au le mai mișcă apa, ci curentul electric, pentru a cărui intrare în sat s-a construit o linie specială, lungă de nu mai puțin de 15 km. Nu și-au adus sălașele sau „colibele" vîtelor, fiindcă ele erau, oricum, pe locuri înalte, unde apa nu ajungea, fiindcă ele dotcă puteau rămîne acolo, răspîndite prin cele vreo 600 ha de pășuni ale satului, prin ierburile care, pe-aici, sînt toi atît de bogate, de nesfîrșite

porumb și cartofi rămase pe dîmburi, deasupra apelor. Pe culmile dimprejur sînt vreo 140 de sălașe („colibe") de animale, ce înălbesc cu turmele lor versanții. În acest paradis vegetal hrănit de Dunăre, în care iarba crește bogat, în care ierburile par niște ziganîce parcuri, stropite regulat prin grija norilor ai tunse nu cu foarfecele ci cu coasa, de sute și sute de ani, plaiurile n-au fost niciodată gratuite locuri de week-end, ci păsune administrată într-o severă economie pătorească, ce-și aduce acum din plin dobînda. Ce s-a luat din finețe pentru vatra noului sat s-a dat îndoit înapoi, amenajîndu-se păsuni moderne. Alți oameni ai satului cresc albine, fabrică mierc. Cînd înfloresc pe-aici pădurile de tei, culmile par incendii nucleare, floarea mironse tare, mineral, ca ombra prea zaharisită din mărunțaiele pămîntului, dacă ar arde. În aroma acestor păduri, groasă s-o tai cu cuțitul, densă ca un fum înecăcios, ca un fum de tăciuni, vin de 70 de ani, îsi paște cele 50 de familii de albine ajutat de nea Nicolae, fiul său, care are 50 de ani, care muncește și la Orșova, care împacă într-un orar riguros, măsurat pe minute, îndeletnicirea urbană cu cea străveche. Și care, spuneam, ca toți oamenii satului, lasă loc în acest orar, și nu un loc oarecare, pentru muncile închinate obștii, care nu sînt puține și nu sînt simple într-o vatră de viață ce abia își statornicește temeinic, în acest document străvechi, acești oameni ai noii Ieșelnițe, au ajutat la plantarea de pomi (12 000, pe întreaga rază a așezării), la construcția de baraje (9 cu toate), ca să astîmpere torențiii verticalnici isvorîți dintre stînci, la sporirea de mari poduri de piatră (două) peste apa Ieșelnițel, la toate întocmirile în folosul obștii, al prezentului și viitorului el.

Culegi, din toate, un sentiment : cel de certitudine, de plinătate, de mîndrie, de civilizație solid constituită, de timuri de-acum limpezit, cristalin ritmat, cu țîșuire din nou folclorică, legînd timpul vechi de timpul tînăr în aceeași bătaie de artere, deschizînd de fapt timpul spre viitor.

Că oamenii muncesc și trăiesc în contul lui, al viitorului, ne-o spune satul lor, ne-o spun casele lor, ne-o spun copiii lor. Ieșelnița e un sat plin de copii, e un cuibar de copii. Sînt oameni, ca Ion Fulga, care au cîte 11, alții au cîte 10 sau cîte 9, la școala de 8 ani din centrul comunei învață peste 420, alte sute învață la Orșova, la licee și școli profesionale, iar grădinița, cu cele 120 de locuri ale ei, e mult prea mică pentru toți cei mici cîți sînt în sat, drept care în anul ce va veni se va inaugura încă o grădiniță și încă o creșă.

Din sala căminului cultural al Ieșelnițel, amintirile „Balului vînătorilor", trofeele de cerbi și capre negre — metaforе rare ale culmilor carpatine — au dispărut. Cei 33 le-au luat, firește, înapoi, le-au dus acasă. Oare chiar — zicem noi, într-o doară. către primar — aceste trofee au existat cu adevărat ? Și dacă da, oare ele s-au reintors în chiar inițiile lor ce le-au culeș, ori, regăsindu-și sufletul pierdut în legendă, s-au reintors în Olimpul lor. s-au reintors în basm ?

Primarul Pavel Costescu este un om al certitudinilor. Este un om al tehnicii (a fost maistru miner la Orșova înainte de-a fi primar). Drept care își zîmbește, ca pe un alt fel de trofeu, ca pe o alt fel de metaforă a culmilor — a culmilor viitorului — schițe Ieșelnițe de mîine, sat în care, aflăm, vor apărea și niște nuclee industriale.

Deci Ieșelnița, satul cu oi, și albine, și vînători, va fi una din noile vetre industriale ale clisurii.

Deci istoria ei — atît de bătrînă, atît de plină, în ultimii ani, de neprevăzut — este încă la început.

ILIE PURCARU ■
Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

Anchetă socială

De la un caz trist la o inițiativă demnă de urmat

Aceasta este istoria unei femei de 33 de ani care, tentată de bani și de un frai usor alături de concubinul ei, Constantin Serban, uită de copilul, în vîrstă de 10 ani, bolnav grav, poate chiar recuperabil, pe care-l avea din prima căsătorie, uită de cei doi părinți bătrîni, dintre care tatăl infirm, uită de cinste și prevedere, de reflexul conservării chiar, și începe să sustragă, de sub privirile vinovat-neatente ale șefilor săi, sume de bani, din ce în ce mai mari, ajungînd, în momentul descoperirii, la peste 107 000 lei. O chema Melania Lepădat și a fost soră medicală la Spitalul nr. 1 din Drobeta-Turnu Severin.

Procedeul la care a recurs era simplu dar primejdios, în același timp, întrucît putea fi descoperit în orice moment ; ea completa chitanța pe care o înmîna pacientului legi din spital trecînd și încasînd suma corectă ce rezulta din durata spitalizării, plata tratamentului etc. (evident, pentru cel care nu aveau dreptul la gratuitate), dar pe cotorul care rămînea la chitanțier, înscria o sumă mai mică ori — și aceasta constituia o altă infracțiune — făcea să dispară întregul carnet. După zilele frumoase petrecute cu alesul inimii la Herculane, unde porniseră de deplasa cu taximetrul, au venit însă și alte zile, ale nefericirii, lungile zile de detenție și anchetă, umilința recunoașterii unor fapte ilegale, consecințele juridice corespunzătoare în astfel de cazuri și, ce un corolar care ar trebui să dea multora de gîndit, abandonul, adică dispariția concubinului, care — firește ! — după ce profitase din plin de pe urma veniturilor ilegale ale „iubitei" consideră necesem pentru el să-și mențină capitalul sentimental alături de o deținută .de drept comun ! Amintirea lăsată de acest partener comod atunci și pasager acum la însă și forme mai concrete, agravînd situația fostei sale iubite, și angajează pe lîngă destinele celor din familia Melaniei Lepădat și unul nou, al propriului său copil, care s-a născut în timpul detenției.

De toate acestea și-a dat seama Melania, dar cu un ceas mai tîrziu decît ar fi trebuit. Instanțele judecătorești superioare, cărora li s-a adresat printr-un recurs extraordinar, au ținut seama de starea de fapt invocată de ea și au diminuat prima pedeapsă de 9 ani în 7, astfel încît Melania Lepădat își va revedea copiii și părinții (dacă aceștia vor trezita goculul și timpului) peste 6 ani.

Acest caz trist m-a determinat să-i solicit președintelui Tribunalului județean Mehedinți, tovarășul Grigore Dogaru, unele relații privind și cazul în speță, descris aici foarte pe scurt, dar și starea infracționalită, cu particularitățile ei, din județul amintit. A fost o convorbire deosebit de interesantă, din care a reieșit permanenta preocupare a organelor specializate din orașul Drobeta-Turnu Severin pentru urmărirea dinamicii infracțiunilor, a cauzelor acestora dar, mai ales, bogata activitate ce se duce în județ pentru prevenirea comiterii lor. Nu mă voi referi la acțiuni obișnuite ori la cele prevăzute de ministerul de resort, ci la acelea care constituie o noutate și care sînt inițiative ale juriștilor mehedințeni.

— Pe lîngă obligațiile noastre de serviciu, îmi spune tovarășul Grigore Dogaru, am inițiat, în ultima vreme, acțiuni largi de popularizare a legilor, de explicare a lor, cu participarea cadrelor de conducere, administrative și politice, din întreprinderi și alte unități economice. Pregătim două referate, unul la secția penală a tribunalului și altul la cea civilă, referate care-i privese pe angajații unității în care urmează să aveni consfătuirea. Știm, în acel moment, cîte acțiuni penale s-au deschis, cîte civile, pentru ce fapte și sume, cîte contracte de muncă s-au desfăcut, pe ce criterii, ce imputații s-au adus angajaților, ce litigii au ajuns la comisiile de judecată, ce soluții s-au dat acolo, în sfîrșit, total. Discutăm se sfîrșește cu întocmirea unui plan comun de măsuri concrete, urmărind înlăturarea cauzelor care au dus la abateri, ea și revenirea noastră după un timp...

— Un exemplu concret și, dacă se poate, recent.

— La consfătuirea cu conducerea IJECOOP-Mehedinți, din 21 ianuarie 1977, am arătat că din cei 186 de inculpați, în cursul anului 1976, 61 au făcut parte din angajații cooperației de consum (fiind și condamnați pentru sustrageri), 20 din conducerea acestui trecut, curățat de accident și de efemer, de tot ceea ce se usecase, se dovedise neviabil, operîndu-se deci și renunțări, dar strămutîndu-se integral valorile lui perene. Oamenii și-au adus tot ce-au avut mai bun, mai de preț în casa lor, în ograda lor, și-au adus vasele, boii, caprele, oile, și-au adus lăzile bătrînești de zestre și pozele de familie, și-au adus și amocîniile, și-au adus cimitirul cu osemintele moșilor și strămoșilor, și-au adus monumentul eroilor, replantîndu-i ca pe un ax al istoriei în inima noului sat, femeile și-au adus și războiele de țesut pînzeturi și-au adus, cu cărucioe, chiar și pămînt. pămînt muncit, arat și îngrășat de el, pămînt fierbînte și viu, ca să-l astearnă în fața noilor case, pe solul rece al vechi finețe, ca să poată sădi grădini de flori. Nu și-au adus vechile case de lemn, fiindcă acum au întemeiau în ciment și piatră. Și-au adus însă vechea lor moară de birne, moară pe apă, i-au adus și pietrele grele, stîrbe, dar încă tefere, pietre pe care acum, în satul cel nou, nu le mai mișcă trăditia, au le mai mișcă apa, ci curentul electric, pentru a cărui intrare în sat s-a construit o linie specială, lungă de nu mai puțin de 15 km. Nu și-au adus sălașele sau „colibele" vîtelor, fiindcă ele erau, oricum, pe locuri înalte, unde apa nu ajungea, fiindcă ele dotcă puteau rămîne acolo, răspîndite prin cele vreo 600 ha de pășuni ale satului, prin ierburile care, pe-aici, sînt toi atît de bogate, de nesfîrșite

sînt menționați în funcție. Exemplu : Morjan Ion, gestionar la moteiul Balota, are, la un inventar în august 1974, o lipsă de 60 000 de lei, dar este lăsat în funcție mai departe, fără o amănunțită control, din luna octombrie a aceluiași an, paguba ajunsese la 90 000 de lei. Sînt și cazuri mai recente. Huștea Sterie, care, la finele lui 1975, avea o „neregulă" de 55 101 lei, iar în martie 1976 o „majorase" cu încă 23 594 ! Trebule amintite drept cauze ale celor constatate intervalele mari la care se fac controalele, angajările de gestionari cu cazier penal, interzise de lege, prin nesocotirea legii, ori prin escamotarea ei (este ilegală, în forme, soldul fără cazier, dar lucrează, de fapt, ambii ori numai cel interzis de lege), vînzările pe datorie, aprovizionarea neorganizată, haotică uneori, în sate cu puțini locuitori, cu produse care se deteriorează și produc pagube — cazul Rozalici Benedek, al Vioricăi Boscără. Chiar în cazul Melaniei Lepădat s-a văzut că și Ion Smeu, contabilul-șef, a fost pus la plată solidară cu inculpata tocmai pentru neglijența sa în privința organizării controalelor regulate și prin mai multe canale, așa cum prevedeau sarcinile sale de serviciu. (Timp de aproape un an de zile ea n-a depus nici un ban din cei încasați și a distrus circa 144 de bonuri.)

— Știu că necunoașterea legilor nu poate fi invocată de nimeni. Totuși, care sînt căile, pentru cei nespecializați în materie juridică, spre textele actelor normative în vigoare ?

— Această cunoaștere face parte din obligațiile unui conducător de unitate. Dar, pentru că mulți ignoră încă o atare obligație, am organizat cursuri de pregătire juridică tinute de specialiștii noștri. Mai des la Orșova și la Vînju Mare, unde starea infracțională a fost mai mare decît în celelalte orașe ale județului, cu excepția Drobeta-Turnu Severin. Tematica noastre sînt puse la dispoziția organelor de partid județene, care ne-au sprijinit, permanent, în acțiunile întreprinse de noi.

— În încheiere, v-aș ruga să-mi spuneți ce ați constatat în privința stării infracționale din județ, în anul care a trecut.

— Mă voi referi doar la cîteva capitole mai generale. De plidă, în privința cauzelor penale, în 1976 s-a înregistrat o scădere cu 17% față de anul 1975. Comparativ cu 1971, procentajul pozitiv este cu mult mai mare. În cauzele privind avutul obștesc, raportul dintre 1975 și 1976 arată o scădere de 23%, dar capitolul prejudicii aduse avutului obștesc s-a majorat în 1976, după ce în ultimii doi ani precedenți scăzuse. Dacă ar fi să fac o apreciere privind frecvența cauzelor anului trecut, trebule să arăt că stăcurile asupra persoanei ne-au dat cel mai mult de furcă, atît în orașele județului cît și în mediul rural.

EMIL LEONARD ■

Recolte mai bogate, nave mai mari, energie mai multă. În Mehedinți, toate acestea înseamnă viață mai bună

(Urmare din pag. 11)

cum așezăm un vilbrochen pe lagăre. Înainte vreme lagărele se executau la Brașov. De cîtăva vreme, pretențioasa și dificila turnare a lagărelor se face chiar aici, la noi"

Dincolo de aceste scurte consemnări ar mai fi de spus că, deși confruntate cu strămutarea, întreprinderile Orșovei au încheiat trecutul plan cincinal în numai 4 ani și două luni la producția globală și în 4 ani și 4 luni la producția marfă, iar planul economic al anului 1976 a fost îndeplinit în luna decembrie, realizîndu-se o producție suplimentară de peste 50 milioane lei. Nu mai punem la socoteală faptul că în Orșova înfloresc anual 140 000 de trandafiri, ceea ce reprezintă 10 trandafiri pentru fiecare locuitor. Nu intră în discuție, desigur, grădinile dimprejurul caselor proprietate personală. Celor 140 000 de trandafiri li se adaugă 500 000 de flori care colorează și parfumează cele 30 de hectare de spații verzi ale orașului.

„În loc de orice concluzie, avea să-mi spună Zaharia Lupșescu, secretarul consiliului popular, dezvoltarea continuă a Orșovei merge mînă în mînă cu hărnicia oamenilor, hărnicie dovedită atît la locurile lor de muncă, dar și în ceea ce privește înfrumusețarea orașului lor. Altfel spus, perla Dunării are oameni pe măsura renumelui ei".

Asistența sanitară

Doctorul Gheorghe Mateescu, directorul Spitalului județean, care spital, după cum vom vedea mai jos, se află în plină construcție, și director adjunct al Direcției sanitare, avea să-mi spună, de la bun început, fără nici un fel de ocoliș, că județul Mehedinți face parte din rîndul acelor județe în care tinerii medici vin mai mult ca să plece.

Am început astfel această scurtă prezentare a asistenței sanitare în județul Mehedinți pentru că problema numărul unu a județului o reprezintă deficitul de medici specialiști, medici care nu puteau să se ridice decît din rîndurile celor care ar fi venit să rămînă și nu să plece. Nu-i vorbă această dezertare, că nu o putem numi alt fel, s-a manifestat cu precădere acum 7—8 ani de zile. Altfel spus, fără literaturizare, mulți, foarte mulți tineri au plecat cu prima ocazie, pentru că, mai întîi și-ntîi, viața nu-i pregătise suficient pentru luptă. „Au refuzat cum s-ar zice — a continuat interlocutorul nostru, doctorul Mateescu — șansa de a fi, peste cîțiva ani, adică la ora actuală, oamenii de bază ai acestui sector numit asistența sanitară, sector căruia organele județene de partid și conducerea ministerului îi acordă o atenție și un sprijin deosebit. Atunci, la ora aceea, refuzul de a rămîne a fost, oarecum, problema lor, dar iată că, la ora actuală, cînd ne-am ridicat, cînd avem atîtea spitale și dispensare dotate cu toată aparatura necesară, ba chiar și cu locuințe pentru personalul medical, problema lor a devenit problema noastră. Ne lipsesc în continuare, pentru cîțiva vreme, medicii specialiști. Am spus pentru cîțiva vreme deoarece, paralel cu dezvoltarea bazei medicale, am trimis la cursurile de secundariat un mare număr de medici, cu ajutorul cărora, zicem noi, în cel mai scurt timp despre asistența medicală a județului nostru se va putea vorbi numai cu cuvinte de laudă, la modul cel mai concret posibil".

Argumentele optimismului care-l caracterizează pe doctorul Mateescu ar fi următoarele : actualul spital județean, răspîndit pe toată raza municipiului Drobeta-Turnu Severin, sub forma unor pavilioane vechi de cînd lumea, se va muta în curînd la noul său sediu, compus din cinci corpuri de clădire, trei dintre ele aflate în plină construcție, însumînd un total de 700 de paturi. Acestui complex i se va adăuga și clădirea spitalului materno-infantil cu o capacitate de 350 de locuri. Tot în anul viitor va fi gata și stația județeană de salvare, plus un nou centru stomatologic cu 10 unități de lucru, centru care, datorită stadiului avansat al lucrărilor, s-ar putea să intre în funcțiune chiar la finele acestui an. Să adăugăm și faptul că în comunele Malovăț, Godeanu, Cireșu, Breznița-Motru, Breznița-Ocol și Grozești se vor construi dispensare dotate și cu locuințe pentru personalul medical, dar mai ales cu cabinete de pediatrie, stomatologie, puncte farmaceutice și case de nașteri pentru nașterile precipitate. Și ca să nu vorbim doar despre viitor, iată, se poate consemna că în comune ca Izvorul Birzei, Dîrvari, Girla Mare, Pătulele și Bălăcița asemenea dispensare au fost date în folosință, iar în comunele Pristol și Godeanu au fost reamenajate și readaptate, pentru asistență sanitară, spații care altădată aveau altă întrebuințare. Tot în această perioadă, adică în ultimii 7 ani, au fost date în folosință patru spitale urbane, la Orșova, Strehaia, Vînju Mare și Baia de Aramă, plus un spital comunal la Cujmir.

Lista acestor noi edificii ar mai putea fi completată cu un amănunt nu lipsit de semnificație : în acest an, conducerea ministerului a dotat suplimentar județul cu instalații medicale în valoare de 3,5 milioane lei, un sprijin hotărîtor pentru pasul înainte pe care județul (altădată părăsit de medicii veniți aici doar pentru a pleca) vrea să-l facă și îl va face cu siguranță pe linia asistenței sanitare.

VICTOR NIȚA ■

Ce e nou la Porțile de Fier?

Ne spunea inginerul Ion Trîmbițaș, șeful secției de exploatare-centrală : „Se știe că problema folosirii raționale a energiei electrice și a combustibililor, reducerea substanțială a consumurilor în toate unitățile economiei naționale este o problemă de mare actualitate, o sarcină imperios trasată de însuși secretarul general al partidului. Trebuie acționat pentru gospodărirea cît mai strictă a tuturor resurselor materiale — iar acest lucru ne-a mobilizat pe noi, cei care folosim apa ca materie primă. Într-un fel, la noi se realizează sensul invers al măsurilor preconizate : noi producem mai mult curent electric, folosind însă aceeași bază materială. Deci, ca producători de energie, contribuim și noi la efortul general de mai bună gospodărire a energiei producînd mai mult, dar fără investiții suplimentare".

Iată despre ce este vorba. Chiar din anul trecut, mai întîi experimental, specialiștii din serviciul de conducere în comun, româno-iugoslav, al hidrocentralei au căzut de acord, după cercetări amănunțite, asupra creșterii puterii agregatelor din sistem. A fost studiat cu atenție fiecare factor care influențează funcționarea mașinilor (între care, cu deosebire, coeficientul de siguranță), ajungîndu-se în acest fel ca de la 175 MW, cît realiza un agregat în vîrful de consum, să se producă 187 MW — sau, socotind numai centrala românească, adică cele șase grupuri ale sale, 72 MW în plus revărsați peste cuprinsul țării, fără nici o altă investiție ! Ce înseamnă asta ? Înseamnă puterea instalată cît în cinci hidrocentrale de mică putere (Sadu V, de exemplu), sau un sfert din puterea hidrocentralei de la Bicaz... Astfel, se asigură o importantă economie de combustibil, necesară producerii aceleiași cantități de energie prin ardere în termocentrale. Mai ar fi de reținut că studiile continuă, sperîndu-se într-o creștere chiar mai mare a puterii agregatelor.

Inginerul Nicolae Amariei, șeful secției de exploatare-ecluze, ne asigură că în sectorul său noutățile cele mari vor veni abia peste cîțiva ani. „Sigur, ne spune, pentru navigația pe Dunăre construirea barajului de la Porțile de Fier a însemnat un lucru uriaș, realizîndu-se astfel o regularizare a traficului foarte importantă. Practic, astăzi se trece de cinci ori mai repede prin acest sector decît atunci cînd existau acele dificile de trecut cataracte. Și traficul a crescut. De la 13 milioane de tone, tonaj transportat anual, la nivelul lui 1968, am ajuns astăzi la 34 milioane tone, dar vom putea ajunge și la 50 de milioane. Extrem de importantă din acest punct de vedere este construcția noului baraj pe Dunăre, Porțile de Fier II, adică a doua Poartă de Fier a fluviului. Acolo este încă sectorul cel mai delicat, în care se mai produc cîteodată strangulări de trafic din cauza vitezelor mărite. După cîte știu eu documentele bilaterale pentru această construcție au fost deja parafate, lucrările urmînd să înceapă chiar din acest an. Va fi atunci, cînd totul va fi gata, o adevărată baltă de apă prin aceste locuri, în care navele vor merge fără nici un fel de probleme, ca într-un lac liniștit. Vor fi și convoaie de cîte 15—16 șlepuri trase de un singur remorcher (remarcați economia de combustibil !), așa cum se întîmplă astăzi, de exemplu, pe Mississippi".

Nu se poate să nu vorbim aici și despre la fel de sigura continuare a bunelor relații dintre cele două părți care administrează și exploatează sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. De exemplu, atunci cînd Stevan Rancici, omologul lui Nicolae Amariei în partea sîrbă, a avut nevoie de o piesă de circa cinci tone, pentru a remedia un deranjament la poarta din capul amonte, partea română pur și simplu i-a împrumutat-o. Iar cînd lui Nicolae Amariei i s-a defectat placa de presare de la poarta intermediară (peste o tonă în greutate, piesă care putea fi livrată de la Reșița abia în circa doi ani de zile !), partea iugoslavă a împrumutat una similară. Chiar setul de piese de schimb, am aflat, este astfel comandat încît, la nevoie, să poată fi de folos pe întreg sistemul, fie că este vorba de partea iugoslavă, fie de cea română. Tradiționalul meci de tenis de masă dintre lucrătorii români și iugoslavi din cadrul sistemului a fost pierdut de echipa noastră (3—2 pe „teren propriu", dar 1—4 „în deplasare"), dar trebuie reținut că în al doilea meci a lipsit din echipa română cel mai bun jucător al ei, inginerul Teodor Pavelescu (absolvent al Facultății de electroenergetică din Timișoara cu zece la lucrarea de diplomă, specializat în automatizări hidraulice), absență întrucîtva motivată de o căsătorie în familie, mai exact chiar căsătoria lui.

Și apoi, ca ultimă noutate, să nu uităm despre colaborarea pe plan turistic, intensificarea schimburilor și atragerea unui număr sporit de turiști din cele două țări, și nu numai din aceste țări, prin crearea, de curînd, a „Lunii turismului româno-iugoslav în zona Porțile de Fier". Se prevăd, de asemenea, o mulțime de manifestări sportive și cultural-artistice.

DUMITRU GRECU ■

În comerț, mulțumirea cumpărătorilor e baza!

Nu ar fi fost deloc în regulă ca, discutînd despre starea comerțului și a prestărilor pentru populație în județul Mehedinți, să nu pornim de la cîteva lucruri importante, relevate la **Consfătuirea județeană pentru analiza activității de control obștesc**, care a avut loc nu demult la Drobeta-Turnu Severin. Admirarea, la care a participat întreg activul de partid, în frunte cu tovarășul prim-secretar Iulian Ploștinaru, a subliniat în nenumărate rînduri activitatea neobosită, profund folositoare colectivității pe care au depus-o cei 1 800 de activiști obștești din cele 356 de echipe de control funcționînd pe teritoriul județului Mehedinți. Ca o urmare, deși aspectele utilității controlului obștesc sînt mult mai multe, trebuie reținut că, după cum spunea reprezentantul Centrului sanitar antiepidemic, infecțiile alimentare au scăzut de circa două ori în 1976 față de anul 1975, ajungînd la cifra de 0,11 la mie. Au fost deci, în tot cursul anului trecut, numai 41 de bolnavi de toxiinfecții alimentare în județ, față de 151 în 1970 sau 90 în 1974 și 1975. Zero virgulă unsprezece la mie nu înseamnă totuși zero, și asta pentru că „aproximativ 50 la sută din unitățile de alimentație publică, magazine de desfacere și alte unități nu întrunesc toate normele igienico-sanitare obligatorii". Este de asemenea de remarcat lipsa instalațiilor frigorifice din prea multe unități sătești de alimentație publică, lucru care face, după cum constatau echipele de control obștesc, să poată fi întîlnite deseori alimente pur și simplu alterate expuse spre vînzare și deci consum eventualilor cumpărători. S-a vorbit de asemenea despre deosebita activitate a pensionarilor din Strehaia, unii dintre cei mai neobosiți activiști obștești, care au semnalat între altele și starea cu totul necorespunzătoare a laboratorului de cofetărie din localitate. La Orșova, cele 19 echipe de control obștesc au efectuat în tot cursul anului exact 120 de controale, dar lucrurile nu s-au oprit aici, întrucît, după cum spunea tovarășul N. Stolojescu, secretar al Comitetului orășenesc de partid, peste 85 la sută din propunerile făcute cu prilejul acestor controale au fost rezolvate. În urma unor astfel de propuneri, desigur, s-a hotărît conducerea Întreprinderii de industrializare a cărnii din Drobeta-Turnu Severin să organizeze, chiar la această lună, o consfătuire pe tema „Calitatea și diversificarea preparatelor din carne". Nicolae Toposan, vicepreședinte al U.J.C.M., a mărturisit că, într-adevăr, cele cinci cooperative meșteșugărești care există în județ acoperă peste 45 la sută din totalul activităților de prestări pentru populație, dar totodată nu prea acoperă toate cererile oamenilor în curățătorii, construcții, repararea aparaturii de uz casnic, de radio și TV. Întrucît pînă în anul 1980 se prevede un ritm de creștere de cel puțin 17 la sută în sectorul prestărilor pentru populație, toată lumea are dreptul fără îndoială de a spera spre mai bine. Și totuși n-a fost întotdeauna ușor de controlat ! Așa s-a întîmplat de exemplu la bufetul Craiova, din municipiul de reședință, unde echipa de control obștesc n-a putut efectua în tot anul trecut nici măcar un singur control, și asta pentru că șeful de unitate nu a fost niciodată de găsit... La alt bufet, Vărănic pe nume, controlul a constatat că instalațiile sanitare se găseau la numai cinci metri de tejghea, dar, în același timp „la alarma falsă foc s-a acționat cu promptitudine din partea vînzătorilor", după cum ne-a asigurat Mircea Graure, lucrător la Întreprinderea de vagoane și desigur membru al unei echipe de control obștesc.

S-au spus, fără îndoială, și o mulțime de lucruri pozitive cu ocazia consfătuirii amintite. S-au făcut totodată și o mulțime de propuneri interesante (prea multe pentru a le putea cuprinde aici), care vor duce neîndoielnic la o îmbunătățire substanțială a activităților din sectorul serviciilor către populație. Discutînd mai pe îndelete cu Nicolae Vizdei, directorul Direcției comerciale a județului, am reținut că aceste propuneri vor face obiectul unei analize foarte serioase în instituția pe care o conduce dînsul.

Ceea ce-i preocupă cu deosebire pe oamenii care se ocupă de comerțul și alimentația publică a mehedinților este reînnoirea tradițiilor culinare de prin părțile locului. „N-am nimic împotriva tehnicii moderne, spunea Nicolae Vizdei, dar din păcate abandonarea unor vechi tradiții nu ne-a dat întotdeauna dreptul să facem lucruri mai bune. La Turnu Severin au existat plăcinte renumite și bragă și înghețată — erau adevărate „firme" pentru orașul nostru. Am avut și un mare specialist, unul Bairam pe nume, care făcea o bragă și-o înghețată ca nimeni în țară ! Apoi, toate acestea au cam dispărut. Ne-am întrebat de ce, și mai ales dacă n-am putea și noi să facem, cel puțin la fel de bune. Existau diverse justificări — ba că nu-i făina bună, ba că brînza e nu știu cum, în fine, că nu s-ar fi putut. I-am întrebat și pe cei mai bătrîni. Și așa, de exemplu pentru plăcinte, ne-am asigurat o urdă bună de la fabrica de lapte, ne-am făcut un stoc de făină, pentru ca făina să stea mai mult, cel puțin două luni, pînă ajunge la maturare — și-acum facem din nou plăcinte bune, aș spune printre cele mai bune din țară. La fel și bragă — da, la noi în Mehedinți se găsește, și-i chiar foarte căutată ! La înghețată mai sînt încă probleme, dar le rezolvăm noi și p-alea".

Plînea — să nu uităm niciodată despre plînea de zi cu zi a oamenilor — s-a îmbunătățit și ea considerabil. Acum cîțiva vreme, cînd, am aflat, se primeau destul de multe reclamații, calitatea inferioară a pîinii putea fi socotită problema numărul unu. Astăzi, cînd se produc zilnic 70 de sortimente de panificație, între care opt noi asimilate, numărul sesizărilor nu trece de două-trei într-o lună. Nicolae Vizdei își exprima dorința de a construi cîteva cuptoare din cărămidă, care să ardă după sistemul „ciasie", nu cel electric, unde să se coacă covrigi, plăcinte și chiar pîine de cea mai înaltă calitate. Problema rămîne încă în studiu, cum se spune de obicei la astfel de cazuri...

La urmă, nu știu ce ne vine și-i întrebăm pe directorul Direcției comerciale despre plan. „Da — zice — cum să nu. Aici pot să vă dau o mulțime de cifre. Pe 1976 planul a fost îndeplinit în proporție de 105 la sută, adică aducînd o depășire valorică de circa 47 de milioane. Beneficii peste plan : 3 milioane. Economii la cheltuieli : patru milioane și jumătate. Pot să vă mai umplu capul cu televizoare, mobilă, țesături și așa mai departe, toate cu depășiri de plan. Dar aș vrea să vă spun altceva, un lucru cu care i-am învățat și pe subordonații mei : la noi nu realizarea planului contează cel mai întîi și întîi, ci mulțumirea cumpărătorului ! Poate nu o să mă credeți, așa cum nu m-au crezut nici alții. La prima vedere poate pare poezie ce-am spus eu, dar eu consider că dacă am aranjată toată treaba, și populația e mulțumită, atunci înseamnă că merge bine, și deci, dar doar ca o urmare, ne facem și planul. În comerț planul nu se poate face oricum, ci numai mulțumind cumpărătorii. Eu cred că dacă vă duceați la o întreprindere mai altfel, una productivă vreau să zic, acolo întrebați mai întîi cum stau cu planul. Dumneavoastră mă întrebați pe mine mai întîi cum stau cu pîinea, cu produsele, dacă lumea are carne și zarzavaturi, și abia mai la urmă de plan ! Asta-i și menirea noastră — să-i mulțumim pe cumpărători. De reușim, ne facem și noi planul... Este ?

Este.

DUMITRU GRAUR ■

NICĂPETRE

Un meșter din Țara Vrancei sculptează fluierele „pe dinăuntru"

După ce treci apa Zăpalei, potecile se despletesc pînă sus ca un bici din curele, șfichuind spinarea asudată a muntelui, în timp ce, în stînga, drumul lutos își începe ascensiunea fără grabă, pierzîndu-se din cînd în cînd pe după o culme. Sora lui bună, poteca, o croiește, mai nerăbdătoare, pe de-a dreptul. Urcușul e, la început, lin, îmbietor aproape, iar aerul de iarnă, aici, în Munții Vrancei, pe măsură ce urcăm spre Vilcani, satul celui mai iscusit meșter de fluiere din Țara Vrancei și din împrejurimile ei, e tot mai tare. Uneori drumul se îngreunează desenînd unghiuri drepte. Ne ajutăm de rădăcinile ulmilor ieșite deasupra pămîntului ca niște trepte în ruină ale unui palat devastat. Însoțitorul meu, Ion Colăcioiu, din Năruja, cu care m-am întîlnit întîmplător, bate același drum în tăcere. A plecat de-acasă numai „de gura copilului" care vrea neapărat un fluier făcut de Toader Albănaș, din Vilcani. Fluierul pe care i l-a adus acum vreo trei ani de la bilci, din Podu Năruței, nu-i mai place ; zice că „nu întoarce melodia" cum trebuie. A încercat tatăl să i-l laude „că are flori, cum numai Radu Lăbunț știe să le facă", dar degeaba. „Mă, a mai încercat să scape munteanul, da' tu știi unde stă Toader Albănaș ? Cale de două ceasuri și mai bine de mers numai cu piciorul ! Pierd o zi pentru tine..."

— Dar n-a fost chip, continuă el. Acum se cheamă că am avut noroc de vreme: pămîntul e înghețat, nu-i nici zăpadă mare, putem urca fără primejdie. Toamna însă, pe noroaie, e peste poate.

Vilcani, satul lui Toader Albănaș, în care ajungem într-un tîrziu, e o așezare de vreo 70 de case, răspîndite printre pereții mohoriți ai culmilor. Casa lui de gospodar vrednic se sprijină pe o temelie înaltă de piatră, în timp ce ograda pare priponită de munte, amenințînd să lunece spre poale dintr-o clipă în alta. Și aici dăm peste aceeași zăpadă subțire care ne-a însoțit drumul. Însuși meșterul de fluiere, cel mai prețuit, dar și cel mai scump la vedere din Vrancea, poartă sub căciula de miel zăpada aceasta ciudată care îi încadrează obrazul îngust și ușor copilăresc precum o ramă de var. Fața-i netedă, conservată parcă în aerul tare al muntelui, se întoarce spre noi ca o floare a soarelui răspunzînd la binețe.

Urcăm în ceardacul înalt și încăpător și apoi, prin tindă, trecem în camera de curat. Se simte aici stăruind ceva rece și distant, poate din cauza amestecului violent de civilizație și arhaic, de munte și de cîmpie totodată. Abia cînd una din fetele meșterului ne aduce să gustăm niște mere cărnoase și cînd pe masă se ivește și păhărelul de țuică de prună, din aceea care dezleagă limbile și deschide inimile, recunosc muntele la el acasă. Pereții odăii nu sînt, cum s-ar putea crede, încărcați de ștergare și brîie, tipare de caș sau fluiere frumos încrustate. Un aer de simplitate domină încăperea, care s-ar putea spune că seamănă cel mai bine cu fluierele meșterului: aceeași lipsă de zorzoane inutile, același spectaculos sacrificat în temeiul sănătos al utilității. Niște bețe subțiri și lungi, lustruite pînă la dispariția oricărei asperități, sînt vestitele obiecte cîntătoare pentru care munteanul de lîngă mine a bătut atîta cale spre inima muntelui.

Pe Toader Albănaș („de fapt pe buletin sînt Radu, dar așa îmi zic oamenii") îl scot ușor din tăcerea-i prevăzătoare. În mod firesc aduc vorba de „cazna" cu care meșterul preschimbă lemnul ineft în instrument de cîntat. Primul fluier ? Era din soc, că nu trebuia găurit. De ieșit n-a ieșit el „cine știe ce", că nici unchiul său, Cristea Vălăsăreanu, de la care a deprins patima (și nu meșteșugul !) nu le făcea prea bune, dar se cheamă că el, Toader, începea să se încumete.

— După soc, am încercat prunul, își amintește meșterul. Lemnul e minunat de găurit: scapi sfredelul numai o idee spre dreapta și gata, l-ai stricat !

Întreb de unde începe, de fapt, cioplitul fluierului și în loc de răspuns Toader Albănaș iese în tindă, de unde aduce trei bucăți de lemn, groase cît mîna, ca niște cozi de secure, ori ca niște vreascuri. Și, întinzîndu-mi unul din ele:

— Apoi, cam acesta ar fi fluierul. La început, de bună seamă. Adică, nu chiar, că dintîi și-ntîi e trupul (trunchiul, n.n.) prunului, de la rădăcină pînă unde încep crengile. Cînd îi aleg mă uit să fie sănătos și, mai ales, să crape drept. Dintr-un trup obișnuit scot cam 10—12 cozi de baltag, cum le zici dumneata. La fiecare le dau gaură în lung cu sfredelul, pînă cînd răspunde dincolo, dar nu de tot, ci numai ca un mugure...

Lîngă banca de lucru a meșterului — un fel de strung cu pedală ca o roată a olarului — vreo două fluiere „tocmai pornite" mă ajută să deslușesc ceva din tainele acestui meșteșug milenar. Niște scorburi subțiri cît degetul străbat vreascurile vineții, de la un capăt la altul, ca un fel de făgaș primitiv al muzicii — această albină măiastră pe care meșterul o ademenește încet, migălos și cu răbdare să-i locuiască întunericul spre a-și depune aici mierea cîntecului... Cu o mișcare dibace Toader Albănaș a fixat lemnul încă informă în gura unei menghine din plop, după care începe să-l „subțieze" cu „cuțitoaia", răsucindu-l în răstimpuri, pînă cînd, într-un sfîrșit, fluierul începe să prindă contur deplin.

— De-acum cuțitoaia nu-mi mai face trebuință. Lustrul i-l dau cu sticla și apoi fac vrana, dopul vranei și găurile — toate șase — zice meșterul. Numai că toate sînt cu ...cîntec !

În adevăr, Toader Albănaș știe niște calcule ciudate, pe care, în ciuda așa-zisului secret al meseriei, mi le dezvăluie fără frică. „Mai întîi, spune el, fluierul trebuie dat în două, și apoi iar în două". Ultimele două pătrimi sînt și cele mai importante, pentru că aici sînt găurile, fiecare din ele cerînd o anumită distanță față de mijlocul fluierului pentru ca să lasă „pragurile" (de fapt distanța dintre găuri); altfel, instrumentul poate fi greșit la „vînturi" și să nu mai scoată melodia.

Pe carnea încă fragedă a fluierului lustruit, cioplitorul de cîntece toarnă puțin untdelemn „să i se netezească lustrul" și după ce îl freacă cu un smoc de bumbac mi-l întinde „spre încercare". Chiar și pentru un amator, sunetele ce ies din fluierul lui Toader Albănaș sînt neasemuite: dulci și catifelate, în stare să pună oricărei melodii străi de sărbătoare. Întind, la rîndu-mi, fluierul meșterului, să-l probeze el cu adevărat, fără să bănuiesc efectul gestului. Brusc, fața lui tresare, iar în ochi îi citesc o tristețe greu de ascuns : măiestrul cioplitor de cîntec din Țara Vrancei nu poate cînta din fluier cum se cuvine ! Un accident mai vechi i-a dezaripat cîteva degete de la mîna dreaptă, despărțindu-l brutal de cîntecul căruia, ca nimeni altul, știe să-i dezgroape izvoarele...

Lîngă mine, Ion Colăcioiu dă semne de neliniște; în cele din urmă se întinde hotărît după fluierul rămas mut în mîinile meșterului. O scurtă acomodare cu instrumentul, și din cele șase guri țîșnește, limpede și nesovăitor, o sîrbă iar apoi un „burdui", cum numai din fluierele lui Toader Albănaș pot izvorî. Meșterul cată fără privire spre jucăria din mîinile mocanului (aveam să aflu, un iscusit rapsod popular, membru al echipei de fluieraș din Năruja) și fața înnegurată pînă atunci i se destinde din nou, contaminată de cascada sunetelor aci dulci și duioase, aci cristaline și repezi, ce ies de sub degetele munteanului. Aerul casei se înmoale lin de o horă bătrînească, iar mai apoi de regina cîntecelor din fluier, „Cînd și-a pierdut ciobanul oile", variantă neasemuită a „Mioriței".

— E bun ? — izbutește să îngaime meșterul, cînd tovarășul meu de drum s-a oprit să răsufle.

— Mai încape vorbă ?, răspunde mulțumit munteanul. Și apoi, scoțind de la brîu, de sub bundița de oaie, încă un fluier înnegrit de purtare : Păi, dacă-s frați !

Toader Albănaș își recunoaște zîmbind opera: același instrument simplu fără zorzoane pe care desigur turistul amator de obiecte de artizanat l-ar schimba ușor pe unul înflorat, în timp ce interpretul autentic îl recunoaște dintr-o mie... Insensibil la spectaculosul ieftin, credincios pe mai departe unui principiu estetic mai adînc, la aproape 50 de ani, Toader Albănaș continuă să se încăpățîneze a sculpta fluierele sale neasemuite numai „pe dinăuntru."

ION ROȘU

NICĂPETRE

Un poem în proză

În cartea de „mici poeme în proză", *Le spleen de Paris*, a lui Baudelaire, există un poem, cel mai scurt din volum, *Disperarea bătrînei*, pe care, ori de cîte ori l-am citit — și de cîte ori n-am revenit asupra lui ? —, m-am simțit răscolit de o gravă, de o adîncă emoție.

Îl transcriu, cît mai exact și fără nici o ambiție artistică, într-atît perfecția lui descurajează orice orgoliu :

„Bătrînica zbîrcită s-a bucurat, din inimă, văzînd acest copil adorabil, răsfățat de fiecare și căruia toată lumea țunea să-i facă pe plac : această făptură minunată, plăpîndă ca ea, bătrînica, și tot ca ea de știrbă și de cheală.

Băbuța s-a apropiat de copil ca să-l alinte, zimbindu-i. Dar copilul, înspăimîntat, a început să se zbată sub mîngîierile bătrînei nevoiașe, umplînd odaia de țipete.

Atunci, bătrînica s-a retras în singurătatea ei condamnată, plîngînd, într-un colț, și zicînd : -Vai nouă, nefericitele bătrîne, ne-a trecut vremea să mai fim pe placul cuiva, chiar și al pruncilor, îngrozim pînă și copiii pe care am fi visat să-i iubim-".

Am recitit, într-una din nopțile trecute, poemul, intuind un sens la care, pînă atunci, nu m-am gîndit niciodată.

Cred că, pe planul lumii, POEZIA împărtășește soarta bătrînei. Știu, mi se poate răspunde că revistele publică hectare de versuri. E o neînțelegere. Eu vorbeam de POEZIE.

AUREL BARANGA

Eliberarea

I

Și a venit o vreme de înflorire mare,
cînd cei mai buni din neamul
acesta-au ridicat
noi steme pe hotare și creste noi
pe zare.
Poporul meu prin sine din nou s-a
înălțat.
Din temnițe și lanțuri, el s-a
eliberat.

Mai sună încă-n glezne cătușele
și vechile Doftane mereu se
prăbușesc.
Pe apa neagră-a simbetei sînt duse
zăngăniturile de-oțele și chin
neomenesc.

Și tot mai depărtate sînt rănile
nespuse.

Dar e o înălțare, cum n-a mai fost
nicicînd
și orice gînd cuprinde, acuma,
odorare,
în țara noastră, astăzi, se-naltă
viu, vibrînd,
un vis de-ntemeiere din ce în ce
mai mare.
E fluturarea veche-a străbunilor
mei gînd.

Și mergem înainte, cum ne-au sortit
străbunii
și de neliniștire, în timp, nu ne
mai pasă.
Noi auzim, în noapte, descătușarea
strunii
cu sunet de mătasă, cînd apele se
lasă
zăgăzuite-n albii de-argintii noi ai
lunii.

VASILE ZAMFIR

Excelsior

Fetișismul precocității

Sîntem mereu asaltați de părinți care cred că au privilegiul de a fi născut copii-minune. Divinizîndu-și propriile progenituri, fapt literalmente înduioșător, mulți cred, cu tărie, în steaua acestora. Un tată cam virstnic, altminteri om cu totul serios, îmi deschide, într-o zi, un carnet voluminos cu perlele bătăturului său în vîrstă de 3 ani. Citim : „Cine ești dumneata domnule ?" (evident, pronunțat fine ești), ar fi zis bebelușul unui amic venit în vizită. Fiindcă rămîn nedumerit, mi se explică : „Bomba e că Gigel îi cunoștea foarte bine pe amici", de unde se extrăgea mai întîi concluzia privind teatralitatea întrebării devenită, printr-o succesiune de glose, de o indiscutabilă subtilitate, aproape hamletică. Sicitor din fire, încerc să avansez ideea că băiețelul n-a făcut altceva decît să repete o replică auzită în casă ori la televizor. Firește că am fost copleșit de contraargumente peremptorii și am depus armele. Dar asemenea exemple de entuziasm patern, ori matern, sînt lesne de înțeles și n-au nici o doză de culpabilitate. Lucrurile se schimbă însă fundamental atunci cînd entuziasmul sau orgoliul părinților intră în acțiune pe spinarea copiilor. Dacă un pici intonează un cîntec, atunci are negreșit talent muzical : e dat la pian sau vioară, constrîns să-și pregătească lecția cînd vine „tanti plofesoala", i se întocmește un program în toată legea, obositor, urmărit cu rigoare severă ca să nu se răzleze talentul etc. (a se vedea și instructivul, în acest sens, volum de corespondență al Iuliei Hasdeu). Unii copii știu să scrie, să citească, să socotească, la 4-5 ani, mai ales prin silința părinților. Și, dacă-i întrebi pe părinți cînd se mai joacă totuși copiii lor, ți se dă un răspuns din care rezultă disprețul pentru o asemenea manifestare infantilă comună cum este jocul. Am fost, de atîtea ori, martori la spectacole ale precocității. Unii dintre copii au ajuns pe scenele consacrate. După ani de zile nu s-a mai auzit nimic de ei. Se extenuaseră, se consumaseră prematur. Căci precocitatea înseamnă, nu o dată, prematuritate. Nu vrem să spunem, firește, că nu există copii efectiv precoci. Mozart, Verdi, Grieg, Enescu, Menuhin ș.a. ne-ar contrazice. Susținem, mai întîi, că asemenea exemplare nu răsar ca ciupercile, cum par a ne încredința atîția părinți ambițioși. În al doilea rînd, vrem să spunem că nimeni n-are dreptul să răpească copiilor copilăria, supunîndu-i abuziv unui regim neprielnic mai ales dezvoltării talentului, acolo unde el există într-adevăr. Căci talentul nu se poate dezvolta unilateral, apăsînd excesiv într-o singură direcție, mai ales la vîrsta, decisivă, a formării personalității, distribuind întreaga energie și capacitate volițională a copilului spre un singur culoar. Educația multilaterală la vîrsta de formare este însăși condiția dezvoltării înclinațiilor speciale. Spectacolul copiilor intrați în regim de specializare ni se pare absurd. Individualitatea sufletească formează un tot și orice tulburare ori neglijare a unor funcții duce la însăși dezagregarea facultății dominante, care e solidară cu restul. Voind totul într-o singură direcție, nu reușim decît să stricăm totul.

Dar constat că am început să țin o pedantă lecție de pedagogie, ceea ce nu era deloc în intenția mea. N-am vrut, în fapt, decît să spun un lucru simplu de tot și anume : să nu răpim copiilor dreptul și bucuria jocului, să-i ferim de primejdia unilateralizării infirme. M-am gîndit că, cel puțin deocamdată, pînă la ivirea unui bebeluș-minune care să-și apere colegii, să-mi iau această permisiune.

POMPILIU MARCEA

Intre clasic și baroc (XV)

Caravaggio

Bacchus bolnav

1

Toată arta clasică se bizuie pe ceea ce ne poate învăța frumusețea, în schimb Caravaggio nu pune nici un preț nici pe frumusețe, nici pe sfințenie. El ridică pe corabia sa steagul negru al corsarului. Îi pictează pe sfinți în așa fel încît îți piere pofta de a te ruga în fața lor și nu vrea să învețe plăcerea Renașterii de a picta chipuri și ceruri frumoase. Căci ei caută adevărul în locul frumuseții. Nu vrea să spună lucruri plăcute, ci lucruri adevărate. Își întoarce privirile de la marmurile care l-au încîntat pe cei vechi, căutîndu-și modelele pe stradă. Și pare convins că frumusețea ar putea chiar să-l împiedice să atingă adevărul. De aceea apostolii săi au picioarele umflate și obosite de drum, ceea ce a produs atîta stupoare. În comparație cu un pictor iubitor de fast ca Rubens, Caravaggio, este, prin orgoliul și violența sensibilității sale, aproape un barbar al barocului. La el culorile nu vor să-și facă iluzii. Evită veșmintele luxoase și tot ce-ar putea menține minciuna și convenția. Un Luther care vrea să strige prin pictură sa adevărul.

Acest lombard cu temperament de napolitan se comportă astfel cu pînzele lui ca și cu viața lui. Și dacă putem crede că Fra Angelico sau Giotto erau în stare să plîngă de fericire pictînd, pe Caravaggio nu ni l-am putea închipui decît îndîrjit. Frumusețea este detronată, coborîtă din locul suprem pe care i l-au dat grecii și Renașterea. Religia frumuseții abolită. Venus alungată din atelier. Lancea Atenei folosită chiar împotriva frumuseții.

Mă uit, de pildă, la reproducerea acelui **Bacchus bolnav**, aflat la Galleria Borghese din Roma; cu obrazul înverzit de malarie și ochii bîntuiți de friguri, arși de febră, mari, negri și anxioși. Caravaggio însuși pare să-și contemple destinul în acest vagabond melancolic de pe malurile Tibrului care disprețuiește surisul și a cărui mînă strînge un ciorchine de struguri, chiar dacă, din ei, în loc de must, se va prelinge sînge sau o lacrimă sărată arzîndu-i mîna. Amestecat în povești dubioase, invidiat, controversat, scandalizînd și contrariind, căutîndu-și în oameni umili modelele pentru sfinți și apostoli, dar nesuportînd umilința, detestînd eleganța personajelor lui Rafael sau Tițian, vrînd să facă o pictură nouă pentru care recunoștea un singur maestru, Viața, insurgent, aspru și impulsiv, totdeauna gata să pună mîna pe sabie, ceea ce îl va aduce neplăceri cu poliția și o fugă hăituită, pictîndu-și trăsăturile în capul tăiat al lui Goliath pe care-l ține în mînă David, Caravaggio știe să prefacă o rană în artă. Ceva din Benvenuto Cellini și din Cagliostro se întîlnește în destinul acestui pictor ciudat care n-are nici o timiditate în fața sfinților, dar care trece prin labirintul vieții sale amar și orgolios. Transformînd în orgoliu tot ceea ce îl lovea. Căci există două moduri de a răspunde umilinței, ilustrate, de pildă, elocvent de Oscar Wilde și de Dostoievski. Pe Oscar Wilde umilința l-a îngenuncheat iremediabil. **De Profundis** este într-adevăr, cum s-a spus, dovada nașterii unui artist însă în același timp este dovada prăbușirii fără speranță a unui orgoliu. În schimb, Dostoievski a ieșit din umilințe cu o inimă capabilă să dea eroism suferinței și singurătății. Ceea ce s-a întîmplat și cu Nietzsche care, ros de boli necruțătoare, gata să se prăbușească, a găsit puterea să strige înfricoșător : Dumnezeu a murit !

Ceva mă respinge în pictura lui Caravaggio și în același timp ceva mă atrage irezistibil. E rana care arde în taină în pictura sa, care transformă durerea în orgoliu și eșecul în sfidare. Prin tavernele și străzile întunecoase cel care trece cu spada la șold este un Oedip din Seicento înfruntînd cu egală mîndrie rănile și zeii sau un personaj dostoievskian **ante litteram** care nu cunoaște măsura și depășește toate limitele, devenind uneori propriul său dușman, dar putînd spune ca Luther : „Aici sînt, nu pot altfel". Picioarele desculțe și veșmintele apostolilor săi îi despart de toată arta veche și de Renașterea care glorificase frumusețea. Lîngă Hermes al lui Praxitele sau lîngă madonele lui Fra Angelico apostolii săi au aerul că au intrat o clipă în muzeu să se odihnească, obosiți de drum, după care vor porni din nou pe străduțele obscure din Trastevere, amestecîndu-se printre hamali și pescari. Și parcă ochii lui Bacchus presimt că pictorul va muri la mai puțin de patruzeci de ani, în condiții misterioase, bolnav de malarie, pe o plajă, undeva între Napoli și Roma.

Orice operă este probabil într-o anumită măsură comentariul unei vieți, chiar atunci cînd autorul ei nu vrea acest lucru sau se dezice de la o operă la alta cum se întîmplă la Gide. Dar Caravaggio vrea să-și trăiască destinul pînă la capăt ca un profet al unei arte noi, iar **Bacchus bolnav** trăda o altă religie decît aceea a frumuseții. Cei care se scandalizau privindu-i pînzele nu greșeau. Ei intuiau instinctiv că arta lui Caravaggio era mult mai primejdioasă decît viața lui. Mai ales la un artist pregătit să declare înaintea lui Nietzsche : Tot ceea ce nu mă ucide mă face mai puternic. Căci tocmai ceea ce îl lovește îi dă lui Caravaggio mai multă îndrăzneală, îndîrjindu-l. Își mîngîie rănile numai pentru a le face să sîngereze din nou, cu o voluptate dureroasă, mîndră și sumbră. Se teme că, cicatrizîndu-se, rănile i-ar putea provoca moartea; a le face să sufere e pentru el o dovadă a vieții...

Ceea ce este frumos este și moral, gîndeau grecii. Dar acesta este un ideal vădit clasic. În baroc, constatările devin întrebări. Și, uneori, Caravaggio le rostește pe un ton care, prin patima lui, face inutile sfaturile ; tot nu le vom putea urma. Nici o înțelepciune, pare să spună el, nu mă va face să nu iubesc erorile care au făcut-o posibilă. Nici o vină nu mă va face să uit orgoliul de a o fi săvîrșit. Nimic nu e prea mult. Viața are dreptul la exces. Nu e pe un exces întemeiată fiecare iubire ?

Mîna care strînge strugurii, după cum vom vedea, poate fi învinuită de orice în afară de nepăsare. Boala care îl roade pe zeul lui Caravaggio n-are nimic comun cu oboseala statuilor vechi.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica filmului

Accident

După „Osînda", iată, o nouă reîntoarcere a lui Sergiu Nicolaescu către filmul polițist ; afișul ne avertizează despre asta, pelicula încearcă să ne convingă în acest sens. Ca atare : îndelungi urmăriri cu mașina implicînd numere de cascadorie, pistoale purtate sub braț, „în ham", gen „Incoruptibilii", bătăi între eroi mai mult sau mai puțin justificate dar în care cel lovit scoate acel autentic „gimft", realizat la post sincron... etc., etc.

Genul place, iar spectatorul nostru, slavă Domnului, a avut destule prilejuri — atît pe marele ecran, cît și la TV — să la cunoștință de unele adevărate capodopere ale genului, cît și de mediocrități mai mult sau mai puțin suportabile. În cazul de față însă, fiind vorba de un film românesc, pretențiile sînt mai mari, cred ; sau ar trebui să fie mai mari.

Dinamic în bună parte, „Accident" se străduiește să mențină interesul spectatorului încă printr-un umor discret, de replică (ceea ce e bine), prin ineditul ostentativ al unor peisaje — cum ar fi noul oraș Orșova — din păcate fără nici o justificare dramaturgică (ceea ce nu mai e chiar așa de bine), în sfîrșit printr-o forțare a notei dure folosindu-se pînă la exasperare, în timpul bătăilor, „bălăceala eroilor în noroi" (ceea ce nu mai e bine deloc !).

Surprinzător de subțire din punct de vedere dramaturgic pentru un scenarist de talia lui Dumitru Carabăț, „povestea" polițistului de față abia dacă poate fi socotită un pretext, un pretext în multe locuri naiv, pentru ca regia să-și demonstreze virtuțile (dealtfel, aflăm din generic : „scenariul D. Carabăț, după o idee de Sergiu Nicolaescu" ; care idee ? !).

Distribuția, ca de obicei — mai ales în filmele noastre din ultimul timp — de zile mari ; am mai semnalat, și repet acum, pericolul care ne paște distribuind mari actori, fie că e sau nu nevoie, în roluri de figurație — asta numai pentru ca numele lor să apară pe generic, aducînd spectatorul neavertizat la film.

În sfîrșit : o foarte frumoasă secvență, cea a urmăririi din final, cînd atît urmărit cît și urmăritor — filmați în plonjeu — după o alergătură infernală, **nu mai pot** ; nu mai pot, uite-așa, omenește, și se trezesc mergînd, la pas, unul în spatele altuia, devenind îndulșător de autentici. Secvența este frumoasă **pînă aici** : ultimele cadre (prinderea, înjunghierea ofițerului, continuarea urmăririi prin noroaie) devenind lungi, neverosimile și mai ales aducînd aminte, nu știu de ce, de „Lanțul" lui Stanley Kramer...

HORIA PĂTRAȘCU ■

Cronica spectacolelor

Actorii minunați din orașele de provincie

Într-una din serile apăsătoare ale lunii trecute, cu stele îndepărtate și reci deasupra orașului, am intrat, fără prea mare entuziasm, în sala Teatrului de stat din Oradea și ne-am trezit sub cupola deschisă a unui observator astronomic, protejați sub lunete prin care pătrund fragmente de univers în conștiința noastră, sfîșiați de întrebări și răspunsuri chinuitoare privind condiția umană. A fost una din acele seri pline de taină, cînd noi înșine, învăluiți în mister, într-o sală pe jumătate pustie, pe jumătate indiferentă, am simțit nevoia să împărtășim cuiva tulburarea în fața hiperbolelor lui Leonid Andreev și pînă la urmă am vorbit singuri. E minunată viața pe care o trăim cîtă vreme uneori, serile, putem intra într-o sală de teatru, chiar așa, încerți și anonimi, ca să ne privim viața din spațiu, de la mii de ani-lumină depărtare, din atmosfera rarefiată a planetelor prin care plutesc sufletele fără de moarte ale poeților, și ni se umezesc ochii de atîta adevăr, de atîta frumusețe.

Atmosfera piesei **Spre stele** de Leonid Andreev se trage din expresionismul german și din vraja romanticilor, astrele pîlpîie copleșitor în jurul timpilor și eroii, uzi pînă la piele de lumina lunii, zbuciumați între viață și moarte, sufocați de ecourile evenimentelor care vin din afară, încearcă să-și păstreze echilibrul și să facă ordine în univers. Un grup de savanți, de astronomi, obișnuiți să trăiască cu ochii pe cer și mai puțin cu ochii pe pămînt, sînt constrînși de evoluția istoriei să lase din mînă lunetele telescopice și să la atitudine față de ceea ce se întîmplă în lume. Undeva, afară, oamenii se jertfesc în numele unui ideal și ei aici, sub cupola observatorului astronomic, rotind tronul frunții pe cer, trebuie să se ridice mai presus de orice înfrîngere, de spectrul morții și să creadă în viață, în triumful rațiunii. Revoluția, în această piesă scrisă în 1905, e poate unica soluție de ieșire din marasm, de supraviețuire. Dar piesa e tulburătoare prin problemele pe care le pune umanității noastre fragile, prin funcția morală, prin puritatea astrală a unor caractere, prin marea ei poezie.

Pusă în scenă cu dragoste și respect (regizor, Alexandru Colpacci), analizată sub toate implicațiile psihologice și filozofice, racordată la timpul istoric pe care-l trăim, piesa lui Leonid Andreev se urmărește cu interes și patos romantic. Desigur, montarea are și stîngăcii, multe din intențiile regizorului nu trec rampa, iar decorul, în loc să concretizeze mai mult ambianța, apelează la unele trimiteri în abstract care obosesc. Spectacolul e șlefuit atent ca interpretare actoricească. Auster și elegant, coborît dintr-un turn cu lunete sau dintr-un turn de fildeș pe pămînt, savantul astronom Ternovski și-a găsit un interpret magistral în Jean Săndulescu. Un rebel fără o cauză limpede, frămîntat și cu un strigăt de protest pe buze, a fost Valentin Alexeevici Verhovter, interpretat perfect de Eugen Țugulea. Copleșitor și sfîșiat de contradicții, de spaima torturii și a morții, damnat și protestatar, a fost Eugen Harizomenov, actor de mare sensibilitate și inteligență. Cu o luminată știință a dozării, cu mult rafinament și multă poezie a jucat Ion Abrudan rolul lui Pollak. Superbă și cu teribilă dezinvoltură, concentrînd atenția asupra sa la fiecare intrare în scenă, este această frumoasă promisiune, această actriță după care teatrele vor umbla în curînd cu toate reflectoarele aprinse, Mariana Neagu. Extraordinar cîntă Florian Chelu în acest ansamblu, afișietor și cu un simț al dramei care ridică temperatura spectacolului la paroxism.

Se întîmplă să uiți foarte repede actorii unei reprezentații, dar lucrul acesta nu se va întîmpla curînd cu actorii Teatrului de stat din Oradea. Pentru că au știut să aleagă o piesă de mare rezonanță pentru omul secolului nostru, pentru oamenii dintotdeauna și pentru că au găsit expresiile cele mai adevărate privind manifestarea talentului lor. Ce păcat că, uneori, știm atît de puțin despre actorii minunați din orașele de provincie !

A. DOHOTARU ■

Cartea de artă

Restaurare, restauratori

Recent, Muzeul de artă al Republicii Socialiste România a tipărit catalogul expoziției „Restaurarea — știință și artă". Se crede, îndeobște, că un catalog, fie și de artă, este o scriere dificilă, accesibilă și, mai ales, folositoare numai unui număr restrins de specialiști. Publicația la care ne referim, apărută cu ocazia unei mari expoziții tematice, dovedește contrariul. Deși ea interesează în chip direct pe muzeografi și pe istoricii de artă, va fi citită cu plăcere, dacă nu chiar cu pasiune, de tot cetățeanul. Lumea este foarte preocupată astăzi de viața operei de artă. În multe privințe, procesul restaurării unor opere ruinate, „bolnave" este la fel de captivant ca mersul unei anchete pentru găsirea unor obiecte pierdute ori furate. Atelierele de restaurare se cheamă și clinici, iar profesioniștii domeniului practică o meserie intrucîtva asemănătoare medicinei. Anastase Anastasiu — coordonatorul științific al echipei care a organizat expoziția și a redactat catalogul — scrie astfel despre bolile picturii : „Rupturi, carii, suporturi putrede sau friabile, contracțiuni ale stratului pictural, băși sau broboane, cracluri, porțiuni de culoare umflate, întunecări, straturi desprinse, cu aderență insuficientă sau dezagregate, repictări, avarii cauzate de o devernizare brutală, abcese profunde, plesnituri, îndoituri, descompletări etc. — iată doar cîteva din cele mai frecvente fenomene patologice". Se înțelege că, avînd cunoștință de starea lucrărilor înainte și după restaurare, avînd în față fotografia-document a punctului de pornire și a celui ce încheie munca de restaurare, primind încă informații din etape-cheie ale procesului, precum și date diferite despre opera în chestiune (proveniență, accidente suferite, intervenții de-a lungul timpului, elemente noi ivite ca urmare a restaurării și a cercetării muzeografice legate de aceasta, elemente care duc uneori la schimbarea atribuirii și care spun astfel lucruri inedite despre cutare artist) cititorul catalogului pătrunde în tainele vieții muzeului și ajunge să prețuiască mai bine atît arta celor vechi, cît și creația contemporană. Catalogul despre care scriem este scos în condiții grafice excelente, are o bogată ilustrație alb-negru și color, prezintă cele mai interesante cazuri din munca restauratorului și arată în toate condițiile unei foarte frumoase cărți de artă. Ajungînd aici trebuie să spunem că, din păcate, cartea aceasta nu prea poate să vină în întîmpinarea cititorului de care are trebuință. Fiindcă nu există încă un acord între muzeu (sau, mai bine zis, între muzeele care scot cataloage de anumo calitate), Editura Meridiane și Centrul de librării, acord prin care editura ar putea să preia editarea unor publicații de interes mai larg, iar centrul să asigure o distribuție republicană, cataloagele unor importante manifestări, capabile să intereseze pe mulți oameni, sînt cunoscute întîmplător numai de vizitatorii muzeelor la modestul stand unde se vînd, de regulă, tipăriturile făcute aici.

TUDOR OCTAVIAN ■

La Editura „Progress" din Moscova a apărut într-un tiraj de masă volumul lui Aurel Baranga Fii cuminte, Cristofor și alte piese (în afară de piesa amintită în titlu mai sînt publicate Opinia publică și Interesul general). Traducerea în limba rusă aparține Elenei Azernikova. Prefața este semnată de G. A. Tostonogov, Artist al poporului, directorul Teatrului „Maxim Gorki" din Leningrad.

Vindecați de lăcomie, cu prețul unui coșmar de doi ani și jumătate pe un pământ străin

„Ne amețiseră promisiunile celor doi veri care veneau în fiecare an în țară". „Mașină mică, o casă, un palat nu alta, mobilă de expoziție, excursii în străinătate și cîte și mai cîte". Ne îmbuiaseră capul. „Brățara asta, pe care o ai la mînă, îi spunea unul dintre ei lui bărbatu-meu, bătîndu-l pe umăr ca pe o rudă săracă, brățara asta ți-o cumperi cu leafa pe o zi. Și din aur, nu suflată". Ne încîntaseră ca pe niște copii. Parcă ne luase cineva mințile. Ne întrebau prietenii din țară dacă am înnebunit ; ce aveam noi acolo cînd ne-am născut aici, sîntem români, și eu și Bazil și copiii. Visam cai verzi și ne vindeam lucrurile din casă. O casă cu patru camere, o bijuterie. Însă ne-am făcut bocceluța și pe 20 august 1974...

Cei doi veri vă spuseseră cîte ceva și despre țara unde urmați să plecați ? Despre climă, despre oamenii pe care aveați să-i întîlniți ?

„Absolut nimic. Nici măcar nu citisem ceva despre țara aceea. Foarte exact spus, deși dureros, numai lăcomia și o oarecare curiozitate ne-au împins la inconștiența asta. A, da, ne spuneau tot timpul că vom fi excepțional de bine primiți, ca și cum de abia ne așteptau".

O găsisem acasă doar pe Luiza, soția lui Bazil D., împreună cu cei doi copii, Silvia, de 12 ani și Dănuț, de 9 ani. Luiza D. mă privește la început cu neîncredere apoi, într-un tîrziu, după ce-mi povestește cum a fost cu plecarea lor, pare ușor jenată. „N-avem nici o scuză. Ne-am născut în România și eu, și soțul, și copiii. În afară de cei doi veri ai lui Bazil, după mamă, n-aveam pe nimeni în Israel." Cum s-au petrecut lucrurile, în vara aceea ?

„Pe 20 august, parcă ne văd și acum, eram pe aeroport, la Otopeni. Așteptam să fie anunțat avionul și ne foiam neliniștiți. Eram nedumeriți, speriați. Dacă ne-ar fi întrebat cineva serios, ce facem, unde ne ducem, ne-am fi uitat ca niște provinciali, unul la altul. Copiii erau triști. Nu înțelegeau mare lucru, știau însă bine că nu-și vor mai vedea școala și prietenii, că nu-și vor mai pune cravatele de pionier pe care le împachetaseră cu grijă. Mă rog, obișnuințele lor. Cel puțin, așa credeam atunci, că lucrurile sînt simple. Mă gîndeam numai la viitorul copiilor, dar cu o mare doză de inconștiență. Gîndeam noi înșine, Bazil și cu mine, ca niște copii. În sfîrșit, Bazil încerca să-și stăpînească emoția, să-și ascundă propria nesiguranță, bravînd. Afișa un optimism în care simțeam că nu crede nici el. Dar pentru moralul nostru era ceva. Cu cît se apropia plecarea atmosfera devenea mai apăsătoare. Noi nu prea părăsisem nici Bucureștiul. La mare, de cîțiva ani, în concediu, și la Predeal, unde aveam niște rude. Nu eram obișnuiți și cînd plecam numai eu cu Bazil, ne întorceam repede cu grija copiilor și a casei. Este adevărat că în București ne plimbam mult, aveam și colțul nostru preferat : Grădina botanică. Mă durea sufletul la gîndul că toate acestea vor deveni amintiri. Cam la un sfert de oră de la decolare însă aveam să intru în panică. Simțeam că nu se mai poate repara nimic. Mi-au dat lacrimile și-mi era rușine de lumea din avion. Bazil mă strîngea de mînă, încercînd să mă liniștească. Speriam copiii. Făceam eforturi să zîmbesc, explicîndu-le că zborul cu avionul mă emoționa. Ce să le spun ? Că realizasem înfricoșata aventura ? Aveam impresia că la cei 30 de ani mai adăugasem cîțiva în sfertul acela de ceas. Lăsasem în urmă o viață frumoasă, împlinită. Ce ne aștepta ? Ce vroiam mai mult ? Credeam în covrigii cîinilor altora, noi care munciserăm toată viața și n-am dat niciodată înapoi. Mi se învălmășeau toate în cap. Mă amăgeam că am făcut-o pentru copii, pentru ca imediat, în minutul următor, să mă întreb ce realizasem bun pentru ei că plecarea asta (mai tîrziu, Dănuț avea să mă întrebe mereu ce ni se întîmplă; mai ales cînd venea bătut de la școală și mă găsea plînsă)."

NICĂPETRE ■

★

„Avionul a aterizat la L. după două ore și ceva. De sus vedeam un aeroport frumos, modern. Primul contact, primul șoc pe pămîntul străin. Sîntem separați de ceilalți pasageri, veniți cu treburi. Sîntem conduși spre o anexă. Nu ne așteptă nimeni, nici urmă de verișori. Într-o încăpere, cîțiva funcționari plictisiți ne măsoară din privire, preț de cîteva secunde, luîndu-ne și bruma de curaj pe care o mai aveam. Nu ne vorbește nimeni. Nici măcar nu ne mai privește cineva. Stăm ca niște obiecte uitate lîngă ușă. După vreun sfert de oră, sîntem scoși de acolo și introduși în alt birou. Aceleași priviri și plictiseală. Un alt funcționar, obosit și transpirat, ne întreabă într-o românească aproximativă, uitată, ceva în legătură cu religia, face o grimasă de nemulțumire, și apoi ne dă niște bani. Ieșiți afară, trecem printr-un hol unde se dau sandvișuri cu cașcaval. Întind mîna să iau două pentru copii (uitasem la București pachetul cu mîncare) și rămîn pur și simplu interzisă. După umilințele din fața funcționarilor, pușloaicele blazate care împart gratis mîncarea, îmi dau o nouă lecție, făcîndu-mi un gest cu mîna asimilar cu „valea" sau „întinde-o". Îmi muște buzele. Chiar nu mai însemn nimic ? (Ni se luaseră toate actele și primiserăm altele, ca niște nou-născuți. N-aveam parte nici pe departe de tratamentul, de amabilitatea de care ne vorbeau rudele. Doar dispreț, sau, mai fericit, indiferență). Ne îndreptăm spre autobuz ca niște roboți. Am senzația că sîntem de fapt escortați. Din cauza căldurii respirăm greu. Avem cămășile lipite de corp și sîntem anunțați că temperatura este de 38 de grade. În stînga și în dreapta șoselei doar praf, pămînt roșcat și piatră. Avem buzele arse și nu primim nimic de băut, nici măcar un banal pahar de plastic cu cine știe ce fel de suc. După cinci ore de drum sîntem depuși, frînți de oboseală, deshidratați și nemîncați, într-un hotel de mîna a patra, în orășelul C-Ș. Sîntem epuizați, dar nu putem dormi. Pot, cel puțin, să-mi descarc nervii, plîngînd în hohote. Copiii îmi țin isonul, iar bărbatul meu încearcă să facă ceva, să mă scoată din criză. L-au lăsat puterile și pe el. Prima noastră noapte pe pămînt străin."

★

„Orășelul era curat. Avea cîteva blocuri cu trei sau patru etaje (semăna, dealtfel, cu celelalte orașe mici prin care aveam să trecem după aceea). Străduțele erau asfaltate și îngrijite. Dar le simțeam străine. Căldura ne omora. Pămîntul roșcat era crăpat și încins, iar între fierbințeala asfaltului și dogoarea care se năpustea de sus eraî făcut sandviș. Trebuie să te naști pe aceste pămînturi înfierbîntate, sau să ai un organism rezistent ca să poți trăi și munci aici. Eram departe de toate astea. Pămîntul îmi devenea ostil cu fiecare minut, căldura mă copleșea. Mai tîrziu aveam să-mi lămurească multe lucruri. Aici, așa erau oamenii, așa erau locurile, așa trăiau. Nu-i condamnam, firește. Dar noi nu eram de-ai lor și o simțeam cu tot sufletul. Am învățat cu toții să ne iubim țara, ajunși acolo, departe de ea. Am explicat acest lucru ca să înțeleagă toată lumea prin ce trec foarte mulți plecați ca noi. În plus, nu cunoșteam limba, și nu manifestam vreo urmă de interes în privința ei, deși pricepeam bine că altfel nu ne vom putea descurca. Spuneam că orașul era mic, dar îngrijit. Era și multă liniște, cu toate că se afla la 6 kilometri de graniță. Era însă o liniște care mie îmi dădea multă bătaie de cap. Seara priveam numeroasele rachete luminoase. Copiii se bucurau, rîdeam și eu să nu-i sperii, dar de fapt eram într-un hal fără de hal. Era ca un coșmar, Bazil plecase pentru zece zile să dea o probă de lucru în alt oraș și, rămasă singură cu cei mici, ziua plîngeam de necaz, și seara de teamă."

Bazil D. este un bărbat de statură mijlocie, voinic, obișnuit cu munca. Mă privește la fel de jenat ca și soția lui. Îmi mărturisește că de cînd s-au întors în țară n-au reușit să scape de un sentiment de rușine față de ceilalți, deși se bucură în fiecare zi că s-au trezit la vreme.

„Încăpățînarea și lăcomia mea, îmi spune el, parcă în silă, puteau să ne coste mult pe toți. Mai ales pe copii. Cîtă vreme am stat în orășelul acela de lîngă graniță, într-un hotel mizer, a mai fost cum a fost. Nu ne băga nimeni în seamă, dar speram. Încercam s-o conving pe nevastă-mea, să-i explic, că așa e la început, că și alții au dus-o greu, că sîntem tineri, că e normal ca oamenii să fie bănuitori și reci. Eram noi prea surescitați din cauza drumului și a formalităților, a primirii indiferente, dar toate se vor aranja. Nici eu nu credeam în tot ce spuneam, dar nu mai puteam suporta lacrimile nevestei și tristețea copiilor. Îmi găsisem de lucru la un patron. Sînt un meseriaș bun și muncesc cînd e vorba de treabă. După cîteva zile m-am trezit cu unul dintre veri care mă vizitau în București și după care îmi făcusem capul telescop, să-l descopăr la aeroport. La București neamurile astea ale mele mă băteau pe umăr, spunîndu-mi : „Ești prost dacă nu ne asculți. Vino acolo. Casă, un palat, mașină etc..." Și chestia cu brățara. Auzi, brățară de aur într-o zi... Și eu, om în toată firea, ascultam prostit. Sînt curios, poate mai curios ca alții, și din curiozitate am făcut-o. Nu-mi pot ierta însă prostia. Poți să fii curios, dar nu naiv. La 38 de ani, cu doi copii părăseam pămîntul unde mă născusem. Cînd l-am văzut pe văr-meu, mă prinseseră toți dracii. Încercam să mă stăpînesc. Neamul, nonșalant, plin de farmec și de întrebări deștepte. „Gata, v-ați aranjat ? Aveți de toate ?" Aveam pe dracu' (și ăsta !) Bine, neschimbați. Aceeași bătaie pe umăr. Știam ce avea să urmeze. Nu-l mai suportam. Se cădea ca bunul meu văr să-și arate mărinimia și altfel, mai ales că eram în halul în care eram ?"

Și ruda se ține de cuvînt. Bazil D. pleacă pentru zece zile în probă de lucru în alt oraș. Își primește serviciul și după două săptămîni își aduce toată familia în orașul K. Își pun gospodăria pe roate, norocul dîndu-le semne de viață.

„K., povestește în continuare Bazil D., este un orășel cu cîteva străzi înguste și una principală, toate asfaltate. Casele sînt din beton, fără parter, așezate pe niște piloni, cu trei și patru etaje. Ca și în orașul în care locuiesem prima dată, peisajul este mort, fără verdeață, fără umbră, parcă umbli pe o plită înroșită. Pe unul neobișnuit, cele aproape 40 de grade îl aduc în pragul tembelismului. Împrejur, munți. Roci și pămînt uscat. Nouă ni se părea totul ca o colivie din beton, cu munții atît de aproape încît îți lăsau impresia că se prăbușesc peste tine. Deasupra, ca printr-o gură de fîntînă, cerul, pe unde se prăvălea numai foc. Din cauza asta, nimeni nu umblă ziua. Seara căldura se mai liniștea, oamenii ieșeau afară, dar nouă tot nu ne vorbea cineva. Nevastă-mea nu mai rezista. Copiii veneau de la școală bătuți și speriați de bătăile la singe care se încingeau între elevi, sub privirile impasibile ale învățătorilor. Veneam acasă și îi găseam plîngînd. Erau triști și uitaseră să mai fie copii. Eu la lucru treceam drept un răzvrătit. Munceam între 12 și 14 ore și, sincer să fiu, mă plăteau bine. Dar altă soluție nu exista. Dacă nu munceai mult, dacă nu dădeai tot ce puteai, pînă la epuizare, nu mai aveai ce căuta acolo. Te puteai îmbolnăvi accidental, odată, dar, dacă te șubrezeai, erai dat afară. Nu trebuia să cazi. Simbăta și duminica, zile libere, dormeai în prostie, ca să poți munci săptămîna următoare. Acasă, nici o bucurie. Nu reprezentam nimic, deși aveam o gospodărie și munceam la fel cu ceilalți. Nu existam pentru nimeni. Era sentimentul cel mai năucitor pe care-l încercam, și ne aducea la disperare. Ne era dor de ai noștri, de casă, de parcurile noastre, de Grădina botanică, de străzile pline ale Bucureștiului. Cînd ne vorbea cineva în românește ni se luminau fețele ca de o enormă bucurie. Aveam înregistrată, pe o bandă de magnetofon, o melodie populară cîntată de Irina Loghin. O ascultam în neștire. După o lună și jumătate am plecat la ambasada română cu cererea de repatriere".

Localul ambasadei, mobilat românește, cu tablouri și multe lucruri care amintesc de țară, oamenii cu care sînt tratați, îi fac pe soții D. să plîngă în hohote. Apoi uzurați și plini de speranță hoinăresc un timp pe bulevardele marelui oraș. Dar vitrinele luxoase îi umilesc, făcîndu-i să se simtă și mai năpăstuiți. Mizeria celor din cartierele sărace, ocalaită față a orașului și a lumii în care intraseră, le mărește disperarea. În curînd, Luiza D. primește aprobarea și pleacă în țară cu copiii, spunînd autorităților, ca să nu-i facă viața grea soțului ei, cît mai rămînea, că se duce să-și vadă rudele, și se întoarce.

„Luiza pleca definitiv. Știam că în curînd voi pleca și eu. Pînă atunci, bănuiam că voi îndura destule. Cei de la fabrică începuseră să mă întrebe cînd se întoarce soția. Situația mea era neclară. „Ce ai de gînd, mă întrebau, dă o declarație că nu mai părăsești țara, altfel..." N-am dat-o și m-au concediat. Am schimbat patronul, și am rămas încă un an. Munceam încontinuu, simbăta și duminica. Munceam ca să nu mă gîndesc la mine, acasă, la ai mei. Să nu mai simt nimic. Dădeam totul și pentru că nu se putea altfel. Una e să citești despre exploatare și alta e s-o simți. Seara veneam acasă și mă culcam. Mă feream ca dracul de misionarii care propovăduiau fericirea în Canada (din reclamă făcea parte și următoarele : „în Canada dacă ești îmbrincit și se spune și pardon") și plecam foarte des la ambasada noastră să iau răspunsul cu mîna mea pentru că acasă și scrisorile nevesti-mi dispăreau.

După aproximativ un an și jumătate, Bazil D. se întoarce în țară. Obosit. Nu cîștigase nimic. Și putea să piardă totul, ca alții. Se vindecase de naivitate și de lăcomie cu prețul unui coșmar de aproape doi ani pe un pămînt care-i era cu totul și cu totul străin.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Opinia unui alegător

Ce facem cu nimeni sau falsul umanism

— Nu prea știe de nici unele...

— Nu !

— Nu prea are nici o calificare...

— Nu !

Pauză. Cel de dincolo de birou, adică de pe scaunul care presupune prezența superiorului, așteaptă nedumerit.

— Însă — zice omul care pînă atunci nu izbutise, cu toată bunăvoința, să spună decît Nu — însă, zice el, a fost și inspector la un moment dat...

— Inspector ? — pare uluit cel de dincolo de birou.

— Inspector — răspunde omul ridicînd neputincios din umeri, și pe fața lui începe să se definească din ce în ce mai vizibil sentimentul revelației, adică, „Da, domnule, așa e, nici eu nu băgasem de seamă pînă acum, fiindcă nu apucasem să mă întreb ! !"

— Și ce inspecta ? — întreabă iar cel de dincolo de birou, superiorul, acum parcă mai grăbit, depășind și el uluiala care îl pîndea nemiloasă și poate chiar periculoasă. Ce inspecta ?!

— Domeniul. Domeniul întreg. Era un domeniu de specialitate și el îl inspecta...

— Și acum ? — întreabă iar cel de dincolo de birou.

— Și acum inspectează, zice omul, însă inspectează o arie mai restrînsă.

— Și știe ce inspectează ? Fiindcă zici că nu prea știe de nici unele.

— Nu prea știe, dar s-a mai aclimatizat. Însă cînd s-a mai aclimatizat el, a început lumea să bage de seamă că nu prea știe de nici unele.

— Și ? — întreabă cel de dincolo de birou.

— Și se pune problema cu omul potrivit la locul potrivit.

— I-ați găsit locul potrivit ?

— Nu, domeniul cîștigă, mai ales dacă punem un om de meserie, însă pierde el la retribuție.

Pe fața celui de dincolo de birou apare iar lumina aceea ciudată care ne dă nouă, tuturor, înfățișarea unor oameni uluiți.

— Păi zici că e nimeni ?

— Nimeni — răspunde omul, însă retribuția e mare.

— Umanismul, întreabă iar superiorul, umanismul, nu-i așa, nu ne lasă ?

— Sigur că da, sigur că da, răspunde omul, convins și chiar pătimaș, apărător sincer convins al cauzei, sigur că da.

— Va să zică — vrea să se dumirească cel de dincolo de birou, și se vede bine că începe să-și piardă răbdarea — ești de acord că se pune problema cu omul potrivit la locul potrivit ?

— Sigur că da, toți sîntem, cum să nu ?

— Atunci la locul potrivit și retribuția potrivită ?!

— Potrivită, potrivită, însă vedeți dumneavoastră, mai mică...

— Păi zici că nu prea știe să facă nimic.

— Nu prea știe...

— Atunci la calificarea asta ce retribuție propui dumneata ? — întreabă calm acum cel de dincolo de birou. Calmul este însă de suprafață, pe dinăuntru clocotește vulcanul.

— O retribuție corespunzătoare.

— Dacă nu mai mare ? — întreabă șiret superiorul.

— Mai mare nu, dar corespunzătoare.

— Corespunzătoare la ce ?

Omul rîde neputincios, iar în mintea lui se învîrtește timp întrebarea :

— La ce ? La ce ? La ce ? La ce ?

— Pfuuuuu — oftează el zgomotos, dar de pe buze nu se strecoară afară gîndul lui mic și mizer pe care îl încălzise atît la flacăra betegită a falsului umanism :

— Ce complicată e viața... a început să pună problema omului potrivit la locul potrivit, dar și a retribuției potrivite la locul potrivit...

— Dumneata — zice atunci omul de dincolo de biroul care ar putea să presupusă superiorul, **noul superior**, dumneata, zice el cald, și învăluitor și sincer interesat, dumneata ce știi să faci ?

— Și eu — se trezește el atunci, ca și cînd ar fi vorbit singur și nu l-ar fi auzit nimeni. — Și eu... — repetă el și dă cu ochii de chipul liniștit al celui de dincolo de birou. Retribuție potrivită — aude el pe cineva vorbind parcă în numele lui. Se pune și problema retribuției potrivite. Și eu...

DINU SĂRARU ■

O mină caldă întinsă producției

Întreprinderea de mecanică fină din București. Controlul tehnic de calitate. Aici, inginerul Gheorghe Lăutărescu, șeful serviciului, ne asigură că „la noi C.T.C.-ul începe încă de la recepția materialelor și se încheie prin urmărirea produsului, comportarea sa în timpul exploatării". De fapt, între aceste limite există numeroase alte trepte intermediare, practic după fiecare operație de prelucrare mecanică urmînd o verificare. În cazul unor anumite piese, cum ar fi de exemplu reduc̦țiile (scule pentru mașini unelte), C.T.C.-ul intră în acțiune de fiecare dată după următoarele operațiuni din procesul tehnologic : recepția materialelor, debitare, strunjire, frezare, marcare, tratament termic, rectificare și abia la urmă se produce ceea ce se cheamă controlul final C.T.C. „Sigur, nu controlorul execută piesa, nu el determină calitatea — ne spunea Gheorghe Lăutărescu — noi numai verificăm și certificăm execuția. Dar, în același timp, se poate spune pe bună dreptate că întreg colectivul nostru participă la efortul pentru creșterea calității produselor, mai cu seamă prin conlucrarea foarte bună care există între sectoare. Am ajuns chiar să organizăm un fel de mese rotunde, în cadrul cărora stabilim împreună, proiectanții, executanții și controlorii de calitate, o mulțime de lucruri : ce fel de scule trebuie folosite pentru prelucrare, ce metode de lucru, în ce fel vom controla și cu ce aparate". Cu alte cuvinte, urma să ne convingem că la întreprinderea bucureșteană controlul tehnic de calitate nu reprezintă pur și simplu un ghișeu prin care muncitorii sau tehnicienii strecoară piese prelucrate, primind în schimb o ștampilă cu „aprobat" sau, în caz contrar, piesa înapoi... La I.M.F. București controlul calității produselor merge mînă în mînă cu producția (amintiți-vă cîte faze intermediare de control există pînă la C.T.C.-ul final), iar mîna întinsă de controlorii tehnici nu este una nervoasă, tensionată și eventual „superioară", ci una călduroasă, tovărășească. Pentru că avem nevoie, desigur și de exemple, să-i dăm cuvîntul maistrului Virgil Tudor, șeful subunității C.T.C. din secția de scule și dispozitive. „Am avut într-o vreme un necaz cu dispozitivul FUS 32, care se folosește la mașinile unelte, ne spunea acesta. Era un produs nou asimilat și, după obișnuința noastră în materie, nu mergea. Atunci, împreună cu Andrei Boga, șeful secției prelucrătoare, am pus la punct un sistem nou pentru rectificat pensета conică. Sigur, a fost nevoie de scule noi — mai bune și mai precise decît cele vechi. Există, poate știți, chiar o relație matematică, după care o piesă foarte precisă, cu toleranțe strînse, nu poate fi produsă decît de o sculă sau un dispozitiv și mai precis, cu toleranțe și mai mici. Ei bine, noile scule au fost de circa cinci ori mai precise, cu toleranțe mai mici adică, decît piesele pe care trebuia să le facem, ceea ce a dus desigur la încadrarea perfectă în documentația cerută. Sau : la dispozitivul de frezat AF 3, unde nu ne ieșea bătaia radială și frontală. După ce am studiat piesa la un dispozitiv optic extrem de perfecționat, mi-am dat seama cam unde-i greșeala. În cele din urmă am așezat la mașină un dorn de control, lucru pe care tehnologul nu-l credea necesar, iar piesa a ieșit."

Se spune despre calitatea produselor ieșite dintr-o întreprindere că ele reprezintă nici mai mult, nici mai puțin decît „marca fabricii". Or, la Întreprinderea de mecanică fină „marca fabricii" se cere cu adevărat respectată, întrucît ceea ce se produce aici (în special aparate de măsură și control) urmează să... controleze produsele altor întreprinderi din țară, și nu numai din țară. „Oricine fabrică trebuie să și verifice, spunea Virgil Tudor. Așa că gîndiți-vă și dumneavoastră : am putea noi să livrăm aparate de măsură și control care nu sînt în regulă ? Avem beneficiari în toată țara, ca și în străinătate și a nu-i respecta pe ei ar însemna să le sabotăm producția. De aceea, orice reclamație ne pune imediat în alertă. De obicei însă, și vă rog să mă credeți că am verificat, aceste reclamații sînt neavenite — ele se fac de oameni care pur și simplu nu știu să folosească aparatul !" Mulțumirile sau reclamațiile beneficiarilor reprezintă, am aflat, un indicator important al calității produselor ieșite dintr-o întreprindere. Celălalt indicator, la fel de important dealtfel, se regăsește în procentajul de rebuturi al întreprinderii. Pentru anul trecut I.M.F. își planificase cifra de 0,48 la sută. Rebuturile pe 1976 au reprezentat însă numai 0,27 la sută — și o să amintim totuși, deși interlocutorii noștri au încercat să ne convingă că comparația nu este posibilă, că există întreprinderi în țară la care procentul de rebuturi se apropie de 20 la sută.

Dar, ceea ce mi s-a spus apăsat la I.M.F., legat fiind de controlul calității produselor, a fost de asemenea necesitatea de a sublinia foarte buna calificare a majorității muncitorilor din întreprindere, care se controlează, deci se **autocontrolează**, înaintea tuturor. Iată ce ne-au mărturisit rectificatorii Alexandru Grigore și Constantin Chiliment, doi dintre reprezentanții de seamă ai acestui colectiv de elită. „Cum credeți dumneavoastră că ne-am simți noi dacă piesele pe care le facem ar fi refuzate la C.T.C. și date la rebut ?! — ne spuneau aceștia, desigur pe rînd, aprobîndu-se unul pe altul. Avem și noi mîndria noastră, că doar de aceea se cheamă că sîntem muncitori cu grad înalt de calificare ! Nu ne este deloc indiferent dacă ceea ce facem este foarte bun sau numai satisfăcător. Rețineți că nu mai punem problema rebuturilor, a lucrurilor făcute rău ; pentru noi totul este să nu ne oprim la satisfăcător, să trecem la numai foarte bine".

DUMITRU GRAUR ■

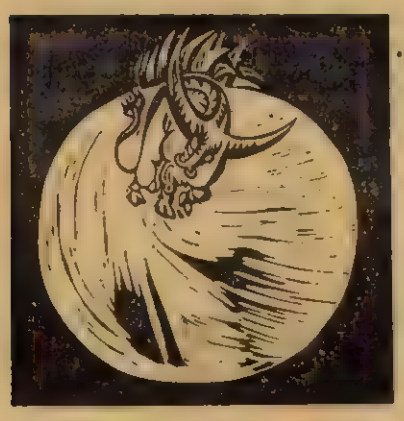

O stînă cu jurisconsult

Din 1975, la Buftea s-au oprit niște ciobani cu turma. Se înțelege că n-au ales locul pentru că n-ar crește iarbă, după cum și că nu de rău nu l-au mai schimbat. Lumea s-a trezit cu ei stabiliți în niște construcții dintr-o margine a localității. Terenul și adăposturile sînt proprietatea C.L.F. Buftea. Anton Șerban, directorul acestei onorabile și pașnice unități, s-a văzut beligerant într-un război absurd cu ciobanii, reprezentați în special de unul dintre aceștia, Ion Pociu, cunoscut, pe acel liniștit picior de plai, mai ales ca „domnul procuror". Acesta nu numai că a ocupat abuziv terenul și clădirile, nu numai că n-a plătit pentru aceasta niciodată chirie nimănui, dar a mai și deteriorat amintitele construcții prin ciobănească întreținere. Anton Șerban ne asigură și ne arată că a făcut demersuri pentru evacuarea nepoftitului, că a stabilit valoarea stricăciunilor la mult peste 20 000 lei, dar demersurile au luat drumul unor nobile sertare, pe cînd oile „domnului procuror" au rămas în liniște și pace. Și, mai ales, au rămas slobode precum vara prin culturi așa și acum prin cocenii C.A.P.-ului, lăsați pe cîmp în graba culesului. Terenul pe care își fac vcacul blîndele necuvîntătoare ale (di)baciului „procuror" a fost închiriat de C.L.F. Autobazei 2 Buftea a Întreprinderii de transporturi auto Ilfov. Autobaza nu poate folosi clădirile — inginerul șef Florian Rusoiu ne-a asigurat că le-ar prinde tare bine la amenajarea unor ateliere și magazii — pentru că „domnul procuror" nici nu se gîndește să le elibereze, iar la Buftea, de ani de zile, nimeni nu știe și mai ales nu vrea să-i vină de hac ciobanului călcător de legi și impăunat de un anumit „folclor" local și mai ales de el însuși cu drăgălașe titluri juridice. În paranteză fie spus, recomandîndu-se cînd procuror, cînd avocat, Ion Pociu nu face, de fapt, decît să-și poarte prin lume, cu o melancolie personală, propria ratare. Lucru bizar, baciul, trecut de prima tinerețe și fără altă ocupație, este într-adevăr absolvent al Facultății de drept. A practicat avocatura, apoi — în urma unei condamnări pentru fals și uz de fals — ar fi fost o vreme jurisconsult, ca, în fine, în dezacord cu legile și cu practicarea profesiei sale, să redescopere frumusețea și avantajele păstoritului. Așa s-a dedicat domnul avocat oieritului, îndeletnicire lăudabilă și străveche pe aceste meleaguri: ocupație cu tradiții în familia sa. O fostă colegă de an, procuror la Procuratura locală Buftea, și-i amintea zilele trecute, cu un vizibil gust amar, pe studentul Ion Pociu, mai ales prin ceea ce numea atitudinea lui sfidătoare de băiat cu bani al unui crescător de oi. Dar să revenim. O remarcabilă cunoaștere a slăbiciunilor omenești, precum și o oarecare abilitate „juridică" nu i se pot nega în nici un caz jurisconsultului stînei de la Buftea. Stricăciuni produse de oi în culturile C.A.P.-ului rămîn nepedepsite, sacrificări de miei (sute !) trec neobservate sau, în orice caz nesancționate corespunzător. La 11 mai 1976, procesul verbal, încheiat cu ocazia unei verificări, consemna — pe lîngă un efectiv al turmei de 438 capete față de 290 declarate — 327 piei de animale sacrificate. Nu există nici o îndoială că au fost încălcate prevederile legii privind regimul tăierii animalelor. În perioada masivelor sacrificări ilegale din primăvara trecută nimeni n-a făcut însă altceva decît să privească senin un fel de bilci ad-hoc produs de înghesuiala cumpărătorilor, mulți veniți cu autoturisme de la București. De unde atîta îngăduință față de încălcarea legii ? La Consiliul popular, vicepreședintele Gheorghe Neagu se mira însă nu de acest lucru, ci de exagerata severitate a medicilor veterinari care e prea de tot. „Oricum, nici așa ! Să nu-i dai voie omului să sacrifice și el cîțiva miei acolo, trei-patru ! ?" Ciudat punct de vedere. Dar o oarecare „explicație" ne-o dă tot el. „Noi ne-am folosit de omul ăsta, ne-am realizat contractele de lapte, brînză, carne de oaie. Altfel, sîntem oraș, noi n-avem ciobani. Alte lucruri sînt treburile lui, dă-l dracu ! ce-l întreb eu ? Dacă nu contractează, a doua zi pleacă. Așa am și făcut cu alte turme. Cu noi nu se joacă." Falsa severitate este evidentă. Ni se povestește că multe sacrificări s-au produs pe cîmp, în afara perimetrului localității, așa că organele locale ale unei comune învecinate trebuiau să vadă... Mai notăm un singur lucru semnificativ în ce privește interesul pentru respectarea legii. Întrucît Ion Pociu, fratele acestuia, Stere — adăpat și el la același izvor al științei dreptului, dar rămas întotdeauna cioban — ca și tatăl acestora, Tănase — locuiesc în București, avînd neclarificată situația domiciliului și a locuinței, amenzile date la Buftea, își plimbă hîrtiile prin Capitală, pentru ca adesea, acestea să se întoarcă de unde au venit. În urma unei astfel de întîmplări, Consiliul popular Buftea comunica la rîndu-i circumscripției veterinare din localitate că cel căutat nu locuiește nici la Buftea. Ceea ce este cu totul ciudat însă e că adresa nr. 10382 din 22 noiembrie 1976, pe al cărei plic este scris 25 decembrie, sosea la destinație în ziua de 29 a frumoasei luni a cadourilor din anul trecut. Ce mai putem adăuga decît amănuntul hazliu că cele două sobre instituții sînt vecine ?... Severitatea de față și sancțiunile amenițe luni de zile prin hîrtii și prin sertare nu vor fi fiind singurele „amănunte", dar fără îndoială că și ele contribuie la liniștea cu care „domnul procuror" își vede de treburile lui bănoase, sfidînd legile și, implicit, pe foștii colegi într-o robă, care — oricît i s-ar părea de ciudat lui Ion Pociu — se încăpățînează, așa, dintr-o ciudățenie a lor, să nu schimbe tribunalul cu tîrla. Unul din medicii veterinari a fost avertizat convingător și public cum că poate fi omorît cu pricepere, pentru ca apoi să fie plătit păgubașilor cu dărnicie. Ba chiar, neimblînzitul medic a fost asigurat de regretul sincer al „domnului procuror" că întîmplări revoltătoare de banale au făcut să scape o asemenea ocazie.

Din păcate, jurisconsultul de stînă, mare priceput în eludarea și călcarea legii, a găsit la Buftea destule temeiuri pentru a conchide că îi **merge**. Cel puțin deocamdată. Joi 10 februarie, am ajuns la stînă tocmai după ce plecase „domnul procuror". Așa ne-a asigurat paznicul de serviciu de la autobază, cînd ne-a permis să intrăm pe poarta pe care am aflat că ciobanii cu oile intră și ies mult mai simplu, fiind cunoscuți. Aici cuvintele „domnul procuror" funcționează ca o ciudată formulă magică. Am găsit, la adăposturile oilor, pe frații Constantin și Ion Babiș, din Negrilești, comuna Birsești, Vrancea, angajați de Ion Pociu cu 1500 de lei pe lună plus mîncarea. „Noi am venit de luna trecută. N-am primit încă nici o leafă. Dacă nu s-o ține de vorbă, plecăm, că tot n-avem nici un act, he-am înțeles cu vorba. Da' nu face domnu' procuror asta. Ion a mai lucrat acum vreo 10 ani la dumnealui". Un al treilea „angajat" a plecat cu oile. Cei doi nu văd nici un motiv să nu spună unde : prin cocenii C.A.P.-ului, de care aminteam la început... La primărie am fost asigurați de către M. Radu, primul gospodar al localității, că „asta-i treaba lui (a lui Ion Pociu — n.n.) cum își angajează și își plătește oamenii." Tot acolo am fost asigurați că la Buftea nu există pășune, lucru întemeiat virtos pe cripte foarte clare și în baza căruia C.A.P.-ul nici nu ține oi. Din evidențele veterinare însă reiese altă ciudățenie... locală : ciobani străini de localitate își hrănesc aici, anual, pe puțin 1 000 de blînde rumegătoare. Ni se expune diferența savantă, necuprinsă în enciclopedii, dintre ciobanii particulari și cei ai unui C.A.P., ultimii fiind se pare în stare, oricînd, să pască oile, nu noaptea și pe furiș, ci ziua în amiaza mare în culturi, că tot ale lor sînt. Așa că...

Mare lucru-ntr-adevăr o stînă cu jurisconsult...

DORIN GHERGHINESCU ■

Subiecte

Femeia în negru

Dintre toate visele terifice pe care le-am visat, îmi povestea Matei, unul mi-a rămas cel mai mult în minte, încît și astăzi, cînd îmi aduc aminte de el, mă trece un fior rece. Am încercat de multe ori să reconstitui ziua, împrejurările, cauzele, dar am reținut prea puțin, tot ce mai știu cu exactitate este că s-a întîmplat în ziua de 26 iunie 1964. Mă întorsesem acasă pe la 1 după-amiază, făcusem un duș, afară fiind foarte cald, citisem revistele și jurnalele, mîncasem și fiindcă mă simțeam mai obosit ca de regulă (am făcut după aceea în plină vară o gripă) m-am culcat, eu, care n-am obiceiul să dorm după-amiaza. Să fi fost 4 sau 5 ceasuri, cînd soarele se mai potolește, lumina însă era încă puternică, nu bătea nici un vînt și, cu geamul deschis, am lăsat în jos jaluzelele. Nu se auzea nici un zgomot, pe fereastră venea un miros suav de salcîm în floare, părea bine și, toropit, m-am lungit pe pat îmbrăcat, scoțîndu-mi numai sacoul. Nu mai era nimeni în casă, afară de Maria, bătrîna mea femeie de serviciu, retrasă la bucătărie, după ce-mi adusese cafeaua, cu treburile ei. Am căzut, cred, numaidecît într-un somn greu, fiindcă timp cam de vreo oră n-am simțit nimic, am zăcut în întuneric, ca și cum nu mai eram printre vii. Între timp se adunaseră nori grei, tunase de cîteva ori puternic, începuse să plouă cu stropi mari, după cum am aflat mai tîrziu, căci atunci n-am perceput nimic, pradă somnului letargic. Dormeam pe spate cu mîinile încrucișate pe piept, abia respirînd și cineva care m-ar fi privit (Maria intrase de două ori mirată că dorm și că nu mă trezesc de zgomotul ploii), și-ar fi închipuit că nu mai sînt în viață. Deodată, mi s-a părut că ușa de la intrare s-a deschis și că cineva a intrat în vestibul. Nu așteptam pe nimeni și, prin față, ușa fiind încuiată cu yale, nu putea să intre nimeni. Am sărit repede în picioare și am ieșit în hol ca să văd dacă este cineva. Era semiîntuneric și probabil nu mă trezisem bine sau poate că nu mă trezisem deloc și visam, dar certitudinea mea era că sînt perfect lucid, că vedeam lucrurile foarte clar, ba chiar aveam senzația că nici nu dormisem și că auzisem foarte distinct cum cineva întorsese cheia și cum deschisese ușa de la intrare. În fracțiunea de timp care a urmat, în fața mea a apărut o femeie în negru cu ceva ca un văl subțire pe ochi, deși asemenea voalete nu se mai purtau de mult, din tinerețea mamei. Să fi fost oare ea ? Nu putea să fie ea, nu umbla niciodată învesmîntată în negru, nu era atît de înaltă și dealtfel murise demult, pe cînd n-aveam decît șaisprezece ani. La apariția mea, femeia mă privi din dosul vălului ei odată lung și, ca și cum nu m-ar fi recunoscut, se întoarse brusc și (n-am putut să-mi dau seama dacă deschisese sau nu ușa) dispăru mai înainte ca eu să mă apropii și s-o întreb pe cine caută. Trecusem printr-un moment de spaimă și neputînd să-mi dau seama dacă ce văzusem era sau nu real, am aprins lumina. M-am repezit apoi singur la ușă și am deschis-o ca să văd dacă femeia sau fantoma a plecat, dar nici în curte, nici pe stradă, nu mai era nimeni. Am chemat-o pe Maria și am întrebat-o dacă în timp ce dormeam nu sunase cineva. Nu, nu sunase nimeni, nu mă căutase nimeni, dealtfel ar fi spus oricui mă căuta că dorm. Plouase și cine era să vină pe o astfel de ploaie ? Am făcut foarte bine că am dormit, așa ar trebui să fac în fiecare zi. A fost sau n-a fost femeia în negru ? Eram treaz sau visam cînd a venit ?

AL. PIRU ■

Concert Zamfir

Numele lui Gheorghe Zamfir — bine cunoscut pe multe din meridianele lumii — a devenit sinonim cu acela al virtuosului. Publicul a fost obișnuit ca orice apariție a sa pe podiumul de concert să se constituie într-o pledoarie, prin mijloacele cele mai adecvate, ale măiestriei, talentului și autenticității stilistice, pentru frumusețea și puritatea inalterabilă a folclorului muzical românesc, expresia sublimă a bogăției spirituale a poporului nostru. Grație lui Zamfir, naiul, străvechiul instrument popular utilizat pe aceste meleaguri încă de pe vremea tracilor, este îndrăgit acum și ascultat cu fervoare în Belgia, în Franța și în alte țări unde Zamfir și formația sa au concertat în ultimii ani. Este justificat interesul cu care am așteptat concertul extraordinar oferit la Sala Palatului sub egida redacției emisiunilor muzicale și de varietăți ale Radioteleviziunii române.

Am avut, cu această ocazie, revelația unui Zamfir în ipostaze inedite și chiar surprinzătoare. El a improvizat magistral la nai, și-a interpretat propria compoziție melodioasă, sonata pentru nai și pian (la pian Nicolae Licareț), a oferit o prelucrare după Constantin Arvinte, apoi a trecut la pian, făcînd cunoscute, în redacție exclusivă, selecțiuni din concertul pentru nai și orchestră, o compoziție a cărei ambiție constă în a releva capacitățile tehnice expresive, aproape nelimitate ale „instrumentului absolut", după credința lui Gheorghe Zamfir, așa cum a mărturisit publicului el însuși într-o alocuțiune — adevărată profesie de credință a artistului ; în fruntea orchestrei sale, aîcăuită și ea din instrumentiști de marcă, de talia unui Efta Botoca — vioară, Marin Chișăr — fluier și caval, Paul Stîngă — țambal și alții. Gheorghe Zamfir s-a ambiționat în partea a doua a concertului a porni — solist și dirijor — într-un periplu muzical mergînd „De la Tîmiș pînă la Cerna", trecînd prin Oltenia și ajungînd în „Țara florilor de piatră" (Mureș, Zarand, Arad, Maramureș). Naiul său a devenit viu relevînd o întreagă gamă a trăirilor umane — bucurie, tristețe, dor, plînset. Și aici am avut, cu adevărat, sentimentul valorii acestui mare artist : în momentul cînd s-a apropiat, cu dragoste și respect, aproape cu umilință, de comoara muzicii populare românești. Dincolo de umilința sa, de atitudinea sa scenică extrem de modestă, aproape flagrant modestă, am întrevăzut însă, paradoxal, orgoliul artistului conștient de valoarea și de posibilitățile sale, pe care Zamfir s-a ambiționat să le exprime — iată — fără parcimonie. El stăpînește naiul în chip de virtuos popular, de dirijor, de poet — excelent „tălmăcit" de Irina Răchiteanu-Sirianu — și de compozitor, ale cărui piese „Odă a păcii" și „Delirium" le-am urmărit într-o viziune coregrafică aparținînd coregrafului Ion Tugearu și corpului de balet al Operei Române din București, viziune ilustrativă la prima piesă, expresionist-lăutărească la cea de-a doua. Dar dacă ar fi să alegem din aceste multiple fețe ale talentului lui Zamfir, opțiunea noastră merge spre interpretul care se apropie simplu și firesc, aureolat de o emoție autentică, de cîntecul popular.

NICOLAE SPIRESCU ■

Scriitori români de azi

Eugen Jebeleanu

Lirica lui Eugen Jebeleanu (născut la 24.IV.1911) a evoluat de la conturarea unei istorii închipuite la înregistrarea emblemelor unei istorii reale, cu care ne-am confruntat și ne confruntăm zi de zi. În **Inimi sub săbii** (1934), în versuri care aduc uneori în memorie pe cele ale lui Ion Barbu, poetul sugera imaginea unui regat de legendă, unde trec alaiuri și răsună goarne, unde se desfășoară vînători și se pornesc ascedii. Ce se petrece aici — și nu se petrec prea multe — e ca într-o convenție încheiată pentru a crea cu orice preț o atmosferă de vrajă. Istoria pare o joacă, o trecere plăcută a vremii, ceva protocolar, care nu face rău nimănui și de aceea nu inspăimîntă pe nimeni. Totul este rigid, decorativ, cu personaje surprinse executînd mereu aceleași gesturi, de parcă ai contempla stampe și nu scene pline de viață. Dar multe din versurile volumului ce amintește mireasma altui veac și-au păstrat farmecul.

O prefacere spectaculoasă în sensul deschiderii față de întîmplările reale ale societății contemporane a cunoscut poezia lui Eugen Jebeleanu după cel de-al doilea război mondial. Desigur, nu tot ce a scris poetul poate fi reținut. De pildă, **În satul lui Sahia** și **Bălcescu** (ambele apărute în 1952), poeme salutate cu entuziasm de critica literară a momentului, nu mai pot fi citite acum decît cu greutate, ele dovedind o neînțelegere a rosturilor poeziei, care nu înseamnă reportaj versificat. Cu totul altfel se prezintă după aproape două decenii de la publicare **Surîsul Hiroshimei** (1958), vast poem despre teroarea atomică, poem de importanță mondială, mult cunoscut și peste hotare datorită numeroaselor traduceri. Puțini dintre poeții din lumea de azi au creat o operă lirică atît de însemnată despre un eveniment din epoca actuală, cu consecințe uriașe asupra destinului omenirii. **Surîsul Hiroshimei** este răspunsul demn și responsabil al unui poet român contemporan la una din cele mai grave amenințări care plutesc asupra colectivității umane — dezastrul nuclear. Cu acest poem, amintind prin viziunea sa tabloul lui Picasso, **Guernica**, poezia noastră de astăzi își aduce o contribuție de preț la lirica modernă universală, dovedind capacitatea autorului român de a vibra la marile probleme ale secolului, demonstrînd că și la noi se caută soluții pentru salvarea umanității. **Surîsul Hiroshimei**, o alternanță de pasaje calme cu altele ce sugerează panica, nu-și datorează forța scenelor pline de oroare ale cataclismului atomic — deși evocarea materiei oprimate de explozie este halucinantă —, ci dramatismului prin care se dezvăluie puterea omului de a triumfa în ciuda tuturor pericolelor. Scris într-un limbaj „sărac", fără abuz de metafore, cît mai direct și mai limpede cu putință, din grija de a nu folosi cuvinte în plus atunci cînd e vorba de suferință și moarte, acest poem are toate șansele să dăinuie ca o mărturie a modului în care arta românească din secolul XX, arta din acest timp, s-a împotrivit stingerii vieții pe planeta Pămînt.

Tot un „cîntec împotriva morții" este și **Elegie pentru floarea secerată** (1967), o jelanie de o impresionantă discreție la dispariția ființei iubite. Pudoarea expresiei, seninătatea versurilor fac tonul acestor poezii și mai sfîșietor. Volumul cuprinde unele dintre cele mai frumoase poezii de dragoste scrise la noi în ultimii ani. Cuvintele se cheamă unele pe altele pentru a rememora gesturile celei dispărute, întîmplările la care ea a fost martoră. Nimic nu pare să țină de meșteșug, totul este firesc, fără să dea impresia de elaborat, de contrafăcut.

Hanibal (1971), un alt volum remarcabil al lui Eugen Jebeleanu, continuă prin prima sa secțiune, **Răul pe obraz, Elegia pentru floarea secerată**, Cel de-al doilea ciclu, **Parabole civile**, exprimă însă din nou frămîntările unei conștiințe artistice responsabile, angajate, pe care nici unul din evenimentele globului n-o lasă indiferentă. Cele mai multe poezii sînt niște parabole deloc înviorătoare despre trufie, indiferență, război, lașitate, egoism. Versurile sînt sarcastice, vitriolante, dezvăluie minia poetului care parcă dorește să nimicească tot răul ce mai urîțește obrazul lumii și de aceea invocă toate păcatele pentru a le distruge cu ajutorul cuvintelor, ca într-un ritual magic. **Parabole civile** este o meditație lucidă și plină de amărăciune asupra istoriei. Dacă în **Inimi sub săbii** ea se prezenta ca un grațios joc de copii, de această dată apare ca un mecanism perfect, folosit de multe ori de oameni împotriva oamenilor, constringîndu-i să acționeze după bunul lui plac. Dar nu toate versurile sînt bîntuite de aceeași stare de agitație, de aceeași sete de justiție. Poetul află și momente de înseninare, ca în această superbă poezie, **Carul cu grîu**, un elogiu adus certitudinii oferite de tradiție în mijlocul ravagiilor istoriei. „Un car mărunt, cu grîu, ce trece / peste pămîntu'ntins și rece / un car cu grîu ce se înclină / sub greutatea-i de lumină / un car cu grîu ce se apleacă / oftînd încet și vrînd să treacă / printre chesoane, printre șire / de leșuri, printre cimitire — / și trece, luminînd cu spice / ucisul cer străpuns de-alice".

Atent la propriile sale drame, dar și la cele ale tuturora, Eugen Jebeleanu este un adevărat poet al cetății, unul dintre cei mai de seamă poeți ai noștri de azi, pentru care poezia nu înseamnă contemplarea unor amăgitoare tărîmuri ci situarea acolo unde se intersectează cele mai acute probleme ale timpului, înseamnă un răspuns la provocările istoriei, la încercările ei de a umili și de a nimici omul.

GEORGE ARION ■

20 de ani de la apariția romanului Groapa de Eugen Barbu

Un manual al vieții veșnice

Scriitorul Eugen Barbu debutează, după cîte știm, în literatură cu nuvela **Munca de jos**. Există aici o schemă prea puțin complicată, există șabloane și locuri comune, morala este extrem de străvezie dar sînt și multe fapte ținînd de marea proză. Oamenii vorbesc firesc, consecințele unei greșeli în munca de la fabrică se răsfrîng dureros și autentic în întreaga viață a omului. Deși pe atunci atît subiectul cît și tratarea erau la „modă", Eugen Barbu dovedea deja o superioară înzestrare pentru realism, autenticitate și culoare. **Groapa** apare în anul 1957 și o considerăm capodopera sa și un roman fundamental al literaturii românești de după 23 August 1944. Firile mai slabe s-au speriat chiar, crezînd că **Groapa** este romanul unor tîlhari și al unor boți, al unei lumi declasate și decăzute. Judecînd așa, ar trebui să spunem că „Huckleberry Finn" este povestea unei evadări pe o plută, asta ca să ne limităm la un exemplu, cel drept celebru. Ca toți marii romancieri, Eugen Barbu încearcă să spună totul despre viață și moarte, iubire sau lipsa ei, prietenie și solidaritate, omenie și puritate. Ce anume personaje servesc scriitorul la crearea unei lumi fundamentale, de unde sînt ele recrutate, conteacă mai puțin. Căci Bozoncea, starostele hoților, om care a îmbrăcat pe mulți în pardesiuri de scîndură, dorește să se așeze la casa lui, să se însoare și uciderea sa în chiar ziua nunții apare nu ca jale, ci ca jalea însăși. Hoți mai bătrîni sau mai tineri, oameni care fuseseră sfărîmați în bătăi în arești și pușcării fără să trădeze, oameni care au văzut deopotrivă sînge și lacrimi, au bufnit în plîns cînd starostele a luat-o și el pe calea cea fără întoarcere. „Tocmai acum murișI, măi frate-miu", zice unul din pungași și tragedia este evidentă și cutremurătoare. Un altul din ceata lui Bozoncea strîngea de fapt bani pentru a-și cumpăra o casă în care să audă în fiecare dimineață gungurițul porumbeilor. În fond, lumea romanului lui Eugen Barbu este una sentimentală, un sentimentalism literar însă. Unul profund, discret, inteligent.

Se trăiește foarte mult în cartea **Groapa**. Sînt povestite cu o prefăcută detașare ritualuri pline de culoare despre naștere, despre dragoste, despre despărțire și deasupra necazurilor și nenorocirilor stă credința simplă și fundamentală că viața continuă. În lumea cartierelor nevoiașe Eugen Barbu nu intră ca o persoană venită de la vechile primării și nici ca un Isus Cristos bun, îndatoritor și feciorelnic. El intră așa cum știu s-o facă fie oamenii care au pornit de acolo, fie marii scriitori.

Odată cu apariția romanului **Groapa**, lumilor existente li s-a adăugat una. Excelent gîndită, extrem de bine dozată, această mare carte impresionează și prin forța puțin obișnuită a limbajului. Acesta are toate culorile pentru că niciodată cuvintele nu se cheamă de dragul cuvintelor. Cuvintele denumesc obiecte și situații, sînt o formă a relațiilor dintre oameni. Așezat la masă, cu nevasta servindu-l stînd în picioare, circiumarul Stere spune după ce golește o farfurie de ciorbă acră și fierbinte: „Mai pune". Observația aceasta nu ni se pare gratuită întrucît vorbăraia obositoare, discuțiile banale dar lungite atacă proza unor debutanți și chiar a unor consacrați. Acum, după 20 de ani de la apariție, trebuie să-i fim recunoscători scriitorului Eugen Barbu pentru că, în plini ani de după revoluție, în anii aceia de fierbinți realizări dar și de unele exagerări literare, a avut curajul să sară din schemă în viață. Apariția romanului **Groapa** a însemnat lărgirea realismului românului românesc fiind comparabilă cu apariția în literatura noastră a **Cuvintelor potrivite** de Tudor Arghezi.

Dacă este aniversare, și este, iată! Exemplarul din care am vrut să citez dar am renunțat (nu avem mult spațiu tipografic la dispoziție) îl am dintr-o comună din Ardeal așezată destul de departe de Drumul Național 1. Îl am dintr-o casă în care a fost citit de doi țărani, soț și soție, și de cei trei copii ai lor plecați acum spre viață și spre școli. Nu pentru că este un exemplar din cea de a patra ediție era făcut ferfenită, ci pentru că a fost citit. Lipindu-i cu omenească dragoste acolo, într-o comună din Ardeal, sufletul și mîinile unei femei, genul acela despre care spunem uneori prostește că este „simplă", au mîngîiat pentru o clipă, fără să se vrea omagiu, un manual viu al vieții veșnice, Romanul **Groapa**.

EUGEN SECELEANU ■

Cronica literară

Al. Călinescu: „Caragiale sau vîrsta modernă a literaturii"

A apărut, în fine, o carte despre I. L. Caragiale, care renunță la exercițiile critice de tip tradițional (scriitorul critică, scriitorul satirizează, scriitorul demască), la exegezele care îl „ascundeau" pe dramaturg printre precursori, printre influențe și opinii critice. Autorul acestui volum, în care noutatea interpretării se constituie printr-o surprinzător de exactă adecvare la text, este Al. Călinescu.

Consacrat „genului scurt", literaturii de gazetă și de calendar, primul capitol (**Caragiale și evoluția formelor literare**) reexaminează relația dintre genurile canonizate și cele „joase", de „**bas-étage**" (nemții numesc literatura aceasta **Hintertreppenliteratur**, literatură pentru scara de serviciu), mofturile (**Zig-zag, Felurimi, Gogoși, Instantanee**), cronicile (sentimentale, fanteziste, fantastice, de almanah), anecdotele, snoavele.

În prelungirea lui, capitolul despre **Caragiale și exercițiile de stil** scoate parodiile de sub semnul mimetismului ironic (în care îl încadraseră toți exegeții mai vechi) și le interpretează ca pe o **poietică**, în sens larg, ca pe un mod de dezgolire sau „dezvăluire" a procedeului literar (termenul este al lui Tomașevski).

Concluzia acestor capitole este de o elementară simplitate și noutate: „Acesta este dublul demers al lui Caragiale: pe de o parte, fructificarea formelor literaturii «minore», ale genurilor marginale, și transformarea materialului extraliterar în literatură; pe de alta, discursul metatextual lucid, necruțător de lucid, «dezgolind» procedeul, denunțînd clișeul, îngăduind distanțarea ironică față de text. Și arătînd «pe viu», din mers, cum se face (și cum ar trebui să nu se facă) literatura".

Să se observe, modernitatea literaturii lui Caragiale nu este căutată, în primul rînd, la nivelul criticii, în punctul de impact cu lectura, în momentul citirii, ci la nivelul epocii literare. Caragiale este, pentru Al. Călinescu, modern în măsura în care schimbă fața literaturii provocînd printr-o adevărată revoluție a prozei și a genurilor literare o radicală modificare de gusturi și, în al doilea rînd, în măsura în care textele sale „meditează" asupra literaturii.

Ultimele două capitole ale cărții (care mai cuprinde o „antologie" a exercițiilor caragialiene de stil și un dicționar de idei găsite) sînt mai mult niște contribuții tematice (tema „gastronomică" la Caragiale) sau stilistice („Oximoronul este figura emblematică a carnavalului caragialian") independente.

I s-a făcut acestei cărți observația că pleacă de la teorie spre text, de la metodă spre literatură, și nu invers. Într-adevăr, teoria dinamicii genurilor literare, ideea trecerii formelor literaturii minore în genurile serioase, care astfel se regenerează, aparține formaliștilor ruși, lui V. Șklovski, Tinianov sau Tomașevski, din care Al. Călinescu citează ori de cîte ori are prilejul. Aceștia utilizau pentru teoria lor, între alte exemple, cazul lui Cehov („care a avut ca punct de plecare revistele umoristice", scrie Tomașevski), dar nu încape îndoială că, în măsura în care l-ar fi cunoscut și pe Caragiale, ar fi pornit, cu același succes, și de la opera lui. Ar fi, prin urmare, nedrept să-i reproșăm lui Al. Călinescu faptul că nu a formulat, primul, teoria, cînd de fapt el o „corectează" într-un chip mai subtil, oferindu-i exemplul cel mai bun.

FLORIN MANOLESCU ■

Faptele și vorbele

Notă despre psihologia scriitoricească

Pe harta cerului literaturii, stelele urcă și coboară, cresc, pălesc sau se sting cu totul, după niște legi tainice, pînă azi încă greu descifrabile. Altfel zis, faima autorilor și cărților cunoaște fluctuații surprinzătoare. La cîteva ascensiuni literare spectaculoase am fost noi înșine martori în ultimele decenii. Cine ar fi cutezat să-l compare pe Bacovia cu Arghezi, Blaga sau Barbu, înainte de-al doilea război mondial? Iată că azi aceasta se petrece frecvent și pare în firea lucrurilor! Ar fi prevăzut apoi Ibrăileanu, să zicem, ce carieră literară va face Mateiu Caragiale, ale cărui versuri le publica în **Viața românească** mai mult la stăruința bătrînului Caragiale? Și chiar după apariția **Crailor de Curtea Veche**, cîți au augurat popularitatea lor actuală? După o scurtă perioadă de eclipsă, urcă, din nou, maiestuos, steaua lui Sadoveanu. Că G. Călinescu este o adevărată „nova" am început să observăm iar abia după război. S-au ivit stele ignorate înainte aproape complet, M. Blecher, de pildă. Asistăm și la declinul unor glorii. Nu vorbesc de cele făurite cu sîla și năruite rușinos peste noapte. Mă refer la notorietăți literare reale. Pilpiie astfel acum foarte slab steaua lui Cezar Petrescu, socotit în epoca interbelică un romancier al nostru de frunte. Pierde simțitor din prețuirea de care se bucura I. Al. Brătescu-Voinești. H. Sanielevici avusese această presimțire în 1927, cînd și-a retipărit considerațiile sale despre ilustrul nuvelist, scrise cu 23 de ani înainte. A adăugat în consecință o notă, precizînd că, la recitire, studiul îi apărea „ca o pălărie frumoasă, dar prea largă pentru capul d-lui Brătescu-Voinești".

Toate acestea îndeamnă la meditație asupra vanității scriitorești. Supărarea cîte unui confrate că a fost menționat după altul, într-o enumerare, devine comică din perspectiva istoriei literare. Timpul se amuză, cu o plăcere drăcească parcă, să modifice cotele reputației artistice. France și Gide au fost, poate, autorii cei mai admirați ai vremii lor, ca astăzi să intre în penumbră, deși rămîn, incontestabil, scriitori străluciți. Mutațiile de gust sînt adeseori imprevizibile și înmormîntează pe neașteptate renume literare mondiale. Tot așa le resuscită, cînd erau crezute moarte definitiv. E cazul lui Zola, redescoperit grație cinematografului. Trebuie atunci scriitorul să înregistreze cu o blazare absolută, relativistă, reacțiile contemporanilor, știind cît de sever le poate corecta posteritatea? Să nu guste omagiile prezentului, de teamă că viitorul ar putea să-i aducă retragerea lor? Sau să se mîngîie cu nădejdea unei adorații postume, cînd, deocamdată, critica îl bește?

Greu de obținut atîta detașare superioară din două motive:

Întîi, avem toți o singură viață. Ce o să fie apoi e o chestiune controversată în cele mai respectabile medii filozofice.

Pe urmă — și pentru asta am scris rîndurile de față — anumite ciudățenii ale psihologiei artistice, fără a fi împinse pînă la dispense morale furnizate oricărei măgării, merită înțelegere.

Mînia nu e o virtute. Dar „indignarea face versul" — spune pe drept cuvînt un vechi dicton. Măsura e recomandabilă în toate, desigur. Poetul însă atinge momentele lui fericite în starea de exaltare, atunci cînd își dă drumul complet. Horațiu a vorbit în termeni elogioși de o „aurea mediocritas". Nu și pentru viața creatoare — trebuie precizat — fiindcă ea presupune tocmai ocolirea cărărilor bătute. A nu-ți cunoaște lungul nasului e un păcat capital și el a fost cauza azvîrlirii îngerului orgolios, Lucifer, în iad. Lucrurile stau puțin altfel în meseria noastră. Scriitorul care, rămînind cel mai modest om, nu se credă egal demiurgului atunci cînd pornește să înnegrească hîrtia e preferabil să lase condeiul din mînă.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

FĂRĂ PREJUDECĂȚI DESPRE...

ZIUA DE DUMINICĂ

La depoul Dudești, obișnuința începe la trei dimineața

Să tot fie trei ceasuri de cînd e luni și să fie tot atîtea de cînd calendarul arată 14 februarie. Bucureștiul continuă să doarmă, iar aici, la depoul I.T.B. de pe Dudești, lumea începe să soseaască și viața să pulseze. Venit de cu seară, Constantin Pantazi, a cărui funcție se cheamă șef de stație, iese în holul Biroului de mișcare, piasat la demisol, se spală pe ochi în doi timpi și trei mișcări, cu a patra mișcare anunțîndu-ne că are de făcut, după regulament și după obicei, un mic instructaj cu manipulanții și încasatoarele din tura de dimineață, o prelucrare cu evenimentele rutiere ale săptămînii anterioare. Evenimente care, de fapt, vor fi astăzi unul singur, tamponarea lui Nicolae Mazăre. Vineri, la un stop, la Căuzași.

Avînd să iasă primul din depou, la 4,08, cu turul 17 de pe linia 19, manipulantul Aurel Drăgan sosește tot primul, exact la 3,10, se prezintă la impiegatul de mișcare, Georgeta Moruzan, femeie cu mișcări zvicnite și vată în urechi, primește foaia de parcurs, graficul de circulație și trusa cu lămpile de semnalizare. Apoi se întoarce către noi, se recomandă cu o cifră, 11948, numărul de serviciu purtat în piept. Zice că s-a născut în Vrancea, la Cotești, dar că asta nu înseamnă că are vin bun acasă, pe strada Galaxiei, unde stă în gazdă, ci are doar o logodnică din Vrancea, de la Tătăranu, Profira Grigore, cu care ține gînduri mari și ture comune, lucrînd dînsa ca încasatoare tot aici. Pe linia lui 19. De 7 ani e la I.T.B. și de vreo 5 e posesorul unui televizor, marca Venus, cu întreprinderea o duce bine și cu aparatul și mai bine, în sensul că nu se deranjează unul pe celălalt. La ora la care începe emisiunea, zice, eu mă pregătesc de culcare, rar mă prinde ora 10 seara treaz, nu pentru că mi-ar plăcea somnu, ci pentru că mi-e necesar, mai ales pe Dudești, unde drumul e îngust și ochii trebuie să fie atenți în toate punctele cardinale. Stăm de vorbă, pe furate, în holul de la demisol care începe să se umple, Aurel Drăgan se grăbește spre bufet să prindă o cafea sau un ceai fierbinte.

Anica Roman, din comuna argeșeană Colonești, apare în hol la 3,45, fericită că a prins la fix cursa de noapte a I-ului, drept pentru care îi mai rămîne un răgaz bun pînă la 4,58 cînd iese pe traseu. De ce-a venit așa devreme ?!, ne mirăm, dar femeia din 1955 la I.T.B. și tot de atunci mărtăiată, cu Dumitru Roman, încasator ce va porni cu tramvaiul la 5,21, nu se miră. De 15 ani, o auzum, nu mă mai scol cu ceasul, ci cu reflexul, fac o cafea pentru bărbată-miu și un ceai pentru mine. Eu n-am voie tării, căci sufăr cu ficatul, la 3 fix mă scol după obișnuință, întrucît așa e obișnuința la I.T.B. Începe la trei dimineață, ca să nu întîrzii și să faci planul, ba chiar să-l depășești, cum am auzit că a făcut ieri Ion Partene, care a depus 1 350 de lei dintr-o zi și de pe linia lui 30. Sigur, continuă, nu e viața noastră cea mai frumoasă și cea mai de invidiat, dar nouă ne place. Ne-am obișnuit cu ea, avem casă, avem masă, bani la C.E.C., pentru orice eventualitate care poate însemna, nu-i așa ?, chiar și întîmplări foarte triste, avem chiar și fini, pe Florica și Titi din Greaca, numele de familie nu mi-l amintesc acum, dar cînd i-am cununat, am făcut raport ca să lipsim a doua zi.

S-a făcut 4,08, V3A-ul lui Drăgan, unul din cele 72 de vagoane gîndite și realizate la I.T.B. după ultimele cerințe aflate în parcul Dudeștilor, pleacă spre traseu. Vatmanul coboară preț de-o clipă și primește, de la Elisabeta Kristofor, cutia cu accesorii, ranga de macaz, ecliса de cuplare și altele, se reîntoarce în cabină, așază două degete la chipiu și iese pe poartă. În aceeași clipă intră în depou Ștefania Mitrea, o altă veterană a întreprinderii, a venit mai tîrziu pentru că e de rezervă azi, în prima zi de după concediul petrecut la Sinaia, cu telefericul, și petrecut în comuna natală, Patru Frați din Ialomița, cu picioarele. O întrebăm cum e munca pe tramvai și zice că e bună, că se cîștigă după cît s-a învățat, că se școală de 30 de ani înaintea zorilor și că nu poartă nimic pe cap, face cu ochiul, nu pentru c-ar fi cine știe ce tinerețe în oasele dinsei, ci pentru că se vrea fudulă. Își iubește meseria, dar nu prea știe de ce. De-aia, zice, că-i a mea. Îi place vorba aia proastă cu „avansați înainte", pe care l s-a spus că nu trebuie s-o arunce în tramvai, dar pe care o folosește pentru a face atmosferă și a mai dispune călătorii. Știți dumneavoastră care, glumește, călătorii noștri, stăpînii noștri, cei care cînd îi pui să cumpere bilet pentru o stație îți aruncă banii cu indicația de rigoare. Ia-i, mătușă, să ai de lumînări. Altfel, n-are de ce să se plîngă, o deranjează doar reducerea unor ore de mers care scurtează planul, pricepe că viața e așa cum e și că n-are dînsa putere s-o schimbe, dar nu pricepe de ce comuna sa natală se cheamă cum se cheamă, cînd se află acolo nu patru frați, ci doar patru salcîmi ?! Ne cere nouă părerea și noi o lămurim după obicelul casei : de-aia !

Plecăm înainte de 5, afară noaptea continuă să fie închegată, nu înainte de a afla, de la inginerul Ion Stoica, șeful depoului, că toate tramvaiele au ieșit pe traseu, că nimeni n-a întîrziat și că se anunță o zi de lucru ca oricare alta.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Încă o duminică în căminul de bătrîni

Florea Bădină s-a trezit duminică înainte de a se lumina de ziuă. Afară nu era nimic. S-a dus pînă la poartă și-a venit înapoi a intrat iarăși în cameră și-a ieșit afară, nici el nu mai știe de cîte ori. De masa de dimineață abia s-a atins. Era o zi albă, ca de primăvară, fără pic de nor, care-l trăgea către ea, afară, din penumbra camerelor cu perdele înalte și groase. Ar fi vrut să meargă, pe jos, tacticos, bătrînește, oriunde, și să ajungă cît mai departe. E drept, n-a ajuns decît în livada de vișini și cireși, imensă, a azilului, unde prin pămîntul mustind de apă a început să dea colții ierbii verzi, palidă. Acolo, pe sub rămurișul negru, jilav, a trecut încolo și-ncoace gîndind la el, la lume, și uneori nemaigîndindu-se la nimic. L-a luat frigul și-a intrat în cămin. A luat din noptieră cîteva ziare vechi și le-a așezat aproape, lîngă pernă, dar n-a apucat să citească decît puțin, din primul, și-a adormit așa, cu ziarul în mînă și cu ochelarii pe nas. N-a apucat nici să doarmă prea mult și s-a anunțat masa. Bucătăreasa Victoria Despan le-a dat la toți, pe săturate, supă de roșii, varză cu carne de porc și cornulețe cu rahat. Unii au cerut supliment, alții n-au mîncat nici ce li s-a pus în farfurie. După aceea bătrînii s-au retras iarăși către paturile lor. Florea Bădină s-a dus în spatele căminului și s-a așezat pe o bancă. Ceva mai tîrziu a venit acolo și Nicolae Șerban, în vîrstă de 83 de ani. Florea Bădină are numai 72 și de aceea îi spune prietenului său „nea Bănică". S-au gîndit că stau așa, ca două pietre care se încălzesc la soare, și le-a venit să zîmbească. Au mai vorbit, au tăcut. Și iar au vorbit, și iar au tăcut. Despre copiii lor au tăcut doar. Florea Bădină știe că și nea Bănică are patru copii, două fete și doi băieți, ei înșiși în vîrstă de-acum, dar nici unul nu dă pe la tatăl lor. Ca și copiii lui, de-altfel, pe care, cu bine, cu rău, i-a-ngrijit și i-a făcut mari. Mai departe n-a avut nici el vreo putere. Fiecare cu viața lui, după cum i-a fost norocul, munca și ambiția. Acum de ce n-or fi venind pe la ei ?, se întreabă. S-or fi speriat că le cere ceva, poate bani sau cine știe ce alt ajutor. N-are nevoie. Din pensia lui își plătește singur căminul și-i mai rămîne și ceva pe deasupra. Dacă ar veni, poate chiar el i-ar mai ajuta, le-ar mai da un ban, acolo, fiindcă tot nu prea are pe ce să-i cheltuie la cămin. Și prietenul lui, nea Bănică, poate tot la fel ar face. Din 1928 și pînă a ieșit la pensie a lucrat la I.T.B. Și are și el, acum, o pensie frumușică. Dar dacă nu vin copiii ?! — „Mergem pe la poartă ?" — „Ai ?" — „Mergem pe la poartă ?" — „Hai !"

Cu mîini mari, muncite, se sprijină de genunchi să se ridice. Genunchii trosnesc. Reumatismul pe care Florea Bădină l-a prins în război ! Reumatismul de care nea Bănică s-a îmbolnăvit, de-a lungul zecilor de ani, în cabina lui de manipulant de tramvai ! Odată ridicați, stau drepți și bătoși. La poartă însă nu e nimic de văzut. Doar mașinile care trec în goană, una după alta, pe șoseaua națională. Cine să oprească ziua ?

Se lasă seara.

Se face frig.

Zgribuliți, cu gulerele ridicate și cu căciulile trase peste urechi, cei doi se întorc pe alee, parcă mai grăbiți. Dispar în clădirea azilului și trag după ei ușa masivă, de stejar. Mai încep o noapte. O noapte cu somn, cu gemete înfundate, cu ochi deschiși privind țintă în dreptunghiul negru al tavanului.

Rămîne în urmă o zi. O zi în care

24 de ore recepționer la hotelul „UNION"

Cînd mi-am propus să încerc o identificare „pe durata a 24 de ore cu munca unui recepționer, știam ceea ce, în mod obișnuit, știe fiecare dintre toți cei care și-au petrecut, măcar cîteva zile din viața lor într-o cameră de hotel. Acum, după experiența făcută, pentru cititorii Flăcării, cred că am reușit să aflu mai multe. Am ales unul din hotelurile mijlocii ale Bucureștiului, atît în privința categoriei, cît și a spațiului destinat călătorilor, în trecere prin oraș, dar — în același timp — unul dintre cele centrale, construit la intersecția străzii Academiei cu strada Aristide Briand, Hotelul „UNION".

Vineri, 11 februarie 1977. În spațiul restrîns al recepției preiau serviciul cu colegii mei : Victor Rațiu, om la 40 de ani, dintre care 17 petrecuți în hoteluri, și Valentin Pană, 23 ani, și numai 2 de experiență în această profesie. Prima observație : o avalanșă de numere. Se rostesc cifre, care te ametește după cîteva minute : 208, 412, 235 etc în românește, franceză, italiană, rusă etc. Transcriu cîteva scurte notări privind cererile pasagerilor (în afara cheilor, unele solicitate la cîte 2—3 minute) : „n-aveți fișe de telefon ?", „cartea de telefon", „ce telefon are hotelul «Palas» ?" ; (aci mai pot fi adăugate cîteva alte stabilimente similare din București) ; „ce prefix are Brașovul ?" ; „n-a lăsat cineva ceva pentru camera 301 ?", „a venit poșta", „mai aveți ziare ?" ; „unde pot să-mi repar ochelarii ?" ; „îmi trebuie buletinul" ; „puteți să-mi schimbați 100, că n-am mărunt pentru pline" (cineva a intrat din stradă și care nu locuiește la hotel), „ce film avem diseară la televizor ?" ; „unde există un magazin de artizanat ? vreau să cumpăr niște cristale" ; „n-aveți o listă cu orele în diferite capitale ale lumii ? : „biletele pentru concertul de marți al Ivei Zanichi aveți ?" ; „nu știți ce-a făcut Steaua azi, cu polonezii ?" ; „puteți să-mi chemați un taxi ? Dar imediat ! Pierd trenul" ; camera 726, clientul austriac solicită să i se închidă robinetul caloriferului ; în cameră este prea cald ; același avea să revină, la orele 22.00, cerînd să i se mai aducă o plapumă, deoarece în cameră s-a făcut... frig ;

În tot acest timp, acele ceasornicului își văd de drum și orele trec. Să vă prezint cîteva din aceste ore.

Orele 18,00.

Holul este foarte aglomerat.

Sună telefonul. „Cu domnul Tiberiu". „A plecat de 10 minute". „Să-i spuneți că l-a căutat Nuți". „Cu plăcere". Apare Rică Răducanu. Frez㠠impecabilă. Pana corbului. Blazer, pulover bleumarin, cu romburi roșii, albe, negre. Fără palton. E sportiv, doar ! Se instalează la unul din telefoane. Pare la el acasă. Nici vorbă, mă recunoaște. Nu pune însă întrebări. I se pun, în schimb. „De unde vii Rică ?" „De la Baia Centrală cumetre". „Obosit ?" „Frînt !". „Ai citit interviul lui Dinu, din „Flacăra" ? „L-am". „Și ?" „Nimic". „E bun, e-adevărat ce spune, că vorbește și de tine ?" „Știu eu dacă o să fie bine că l-a dat ?" „Mie îmi dai unul, tot pentru „Flacăra" ?. „Acuma nu pot, că sînt obosit". „Dar cînd ?". „Altă dată". „Unde te găsesc ?". „La Baia Centrală, p-ormă pe-aici, mai vedem noi".

În fața clienților trebuie tot timpul să stai în picioare. Aveam să pricep ce înseamnă asta, simbătă după-amiază cînd, ajuns acasă, după dușul de rigoare, am încercat să dorm : tălpile picioarelor și genunchii frigeau, ca la gripă. Apar fotbaliștii de la Gornik Zabrze. Mare aglomerație, la recepție. Toți vor cheile. Deodată. Rămîne translatorul și aflăm că Steaua a pierdut cu 2—3. Polonezii sînt fericiți.

Orele 19.00.

Sosesc doi pasageri care iau cu neplăcere cunoștință de faptul că nu vor putea locui aici. Dar unde ?, întreabă ei. Este solicitat dispeceratul, nu știu unde funcționează, și care dă imediat răspunsul : la hotelurile : „Astoria", „Universal" și „Tranzit" sînt locuri. Li se explică oamenilor cum să ajungă acolo. Ei mai insistă. Scot pașapoartele. Au sosit, tocmai, din Statele Unite ale Americii. Nu intră în atribuțiile unui recepționer, dar îndrăznesc, totuși, să aflu mai multe. Cei doi au stat un an de zile, la specializare, acolo. Lucrează în agricultură, la Satu Mare. Sigur că-l cunosc pe Bogza, președintele C.A.P.-ului, dar ei sînt la alt C.A.P. Se bucură c-au ajuns acasă, deși nu sînt încă „acasă". Acest cuvînt, pentru ei, înseamnă Satu Mare. Cu regret, îi vedem plecînd. Un nou val de cifre, de oameni, de cereri, de nerăbdări. Toată recepția este în picioare. Polonezii asaltează ilustratele color. Toți trei sînteм pe baricade. Registrul de „treziri" este pus la vedere. Se fac primele „rețineri" de ore. Un cetățean, robust, de talie mijlocie, cu capul ras (altfel ar fi fost desigur complet alb), cere, în românește, cheia de la cameră. Este american de origine română. Îi face plăcere să vorbească cu noi. Vizitează țara, după 20 de ani. Cu soția. A fost să-și cumpere o franzelă, pe care ne-o arată. „Pe la dv. cum e pîinea ?", întreabă Valentin. Domnul G.S., din New York, înainte de a-i răspunde, ridică brațul cu franzela de 2,20 lei, o strînge între degete, e caldă, făcînd-o să pîrîie; ochii lui au și început s-o guste : **„E bună și la noi, dar vreau să mănînc pîine din țara mea. Mi-e poftă !".** Și pleacă, strîngînd franzela la piept. Soția îl așteaptă la lift. Un foarte tînăr sportiv, un puști, aș zice, dă telefon. Unei fete ? Așa se pare. E precipitat. **„Nu pot să mai plec. Nu mă lasă. Ne-a pus ședință. Las-că te sun mai tîrziu din cameră".** Mă gîndesc la multe... Dar, vinovat. Copilul vorbea cu maică-sa. Devine clar, cînd o roagă să-i trimită, cu Puiu, buletinul de identitate uitat acasă...

Locatarul de la 131 cere cheia și întreabă la ce etaj este camera. **„La primul. N-ați mai fost sus ?" „Ba da, dar am uitat".**

Orele 21,00.

Din hotel coboară un pasager virstnic. Solicită cheia de la garderob. Este un străin. Întreb de ce îi trebuie. Pentru că are lucruri acolo. Dacă-s de valoare, bijuterii, bani și altele, îi sfătuiesc să le predea la seif-ul hotelului. Continuă să fie neliniștit. Îl întreb dacă mai stă cu cineva. Îmi răspunde, spre stupefacția mea : cu soția ! Îi asigur că poate dormi liniștit. De la camera 210 mi se solicită un bon pentru baie (cinci lei). I se trimite și este anunțată camerista de la etaj.

Orele 22,00.

Odată cu recepționerii de noapte, sosesc tinerii jucători maghiari de tenis, venind de la sală. Nu știm ce-au făcut, dar sînt foarte liniștiți, civilizați, nu-i simți cînd pleacă și nu-i mai revedem pînă dimineața. Se încheie procesele verbale de predare-primire. Cameristele coboară și ne spun noapte bună. Pentru 8 ore vom fi aici doar noi trei, cei de la recepție, liftiera de noapte și mecanicul. Barul s-a închis. Restul personalului părăsește hotelul. Sînt oameni ca și noi, acum, cînd și-au scos uniformele în care au lucrat atîtea ore. Oameni care folosesc și ei serviciile altora, cînd merg la un restaurant, la frizer sau în magazine, ori chiar în hoteluri, prin alte orașe. Cel de la camera 210 mai vrea să facă o baie ! I se trimite ait bon. Căldură mare, dom'le ! — vorba lui Caragiale. Locatarul de la 709 își face ieșirea. Îi vorbesc, dar nu răspunde. Presupun că este străin. Încerc în alte limbi. Nici un gest. Din cealaltă parte, Cornelia Cojocaru, noua mea colegă, pe care am uitat să vi-o recomand, intervine. Omul răspunde normal, pe românește. Rămîn foarte mirat, pînă cînd aceasta întoarce capul spre mine să-i văd aparatul acustic în urechea dreaptă. Cel de-al treilea recepționer, intrat de noapte, este Gabriel Stocheciu. Ambii colegi, sînt foarte tineri.

Hotelul adoarme în chip nespectaculos, ca un copil după o zi de joacă zburdalnică. Dintr-o dată. Pe neobservate. Abia acum bag de seamă că holul a rămas pustiu și că nu este chiar atît de mic cum îmi păruse în timpul după-amiezii. Cîte națiuni sînt reprezentate, în acest moment, în hotel ? Ajung la cifra de 21, și, imediat, socotesc continentele. Sînt 5.

La radio se transmite o muzică minunată. O aud pentru prima oară, deși aparatul funcționase cea mai mare parte din zi. Ambele telefoane sună în același timp. Răspunde Gabriel. Ridic celălalt receptor. Glasuri precipitate solicită același doi pasageri. Ne dăm repede seama de acest amănunt dar nu-i găsim imediat. Sînt nume mai puțin obișnuite. Luăm în cercetare opisurile. Se cer explicații suplimentare. Un caz grav. Trebuie anunțat un deces. Telefoanele erau date de la Spitalul „Carol Davila". În sfîrșit, persoanele sînt identificate. Dr. Dan Georgescu se recomandă. Cei căutați sînt găsiți la camera 516. Coboară imediat. Auzim frînturi din conversație : **„un stop cardiac. S-a făcut totul. Și dr. Stoian a asistat. Ne pare foarte rău. Dacă puteți, vă rugăm, veniți imediat".** Cornelia, simțind agitația, prevăzătoare ca orice femeie inteligentă, comandase deja un taxi.

Doi clienți apar în hol, însoțiți de ospătarul restaurantului, cu care nu se pot în-

Nicolae Şerban, fostul ftebist, spunea :

— El, taică, aici întorc toate tramvaiele lumii.

★

Ştiu precis şi stradă şi număr. Copiii lui Florea Bădină se numesc Bădău: ciudăţenie de primărie şi registre de pe vremea cînd nu prea făceau impresie asemenea greşeli. Ion Bădău stă la sora lui, Niculina, în acelaşi imobil din Capitală în care locuieşte şi fratele lor Alexandru. La cei 44 de ani ai săi, Ion suportă destul de bine eşecul unei căsătorii după care a rămas singur şi e greu de spus dacă duminicile acestui om mai pot să fie sărbători. Desigur, nu de asta i-am trecut pragul şi nu cu asemenea întrebări vom lega discuţia. Azi, duminică 13 februarie, s-a trezit pe la ora 7, şi-a spălat nişte rufe; pe la 11,30 privea la televizor. După masă, din nou televizor, apoi a dormit cîteva ceasuri. Sora sa, după o dimineaţă plină de treburi gospodăreşti, a fost la pomana de doi ani a fostului socru, că din căsătoria ei, în afară de bălaţ — Romică are 14 ani — nu i-a mai rămas decît un fel de prietenie a resemnării cu neamurile fostului soţ. Nici unul din aceşti copii ai lui Florea Bădină nu ştie unde, exact, se află bătrînul. „Sîntem şase fraţi, dar numai unul, probabil, ştie unde e tata. Acela îi şi dă cîte o sută de lei pe lună. Că are pensie bună...". Copiii au păstrat, se pare, un fel de duşmănie împotriva tatălui care era sever, poate prea sever, care s-a purtat rău cu mama lor, care se cam dăduse la băutură, încurajat de doi dintre fii. Niculina nu poate uita că atunci cînd şi-a ales bărbatul fără voia bătrînului, acesta a zis să se aleagă praful... „şi aşa a fost, că eu n-am pus niciodată cununii pe cap...". N-au avut timp să se ducă pe la el. Da, o să meargă, sigur că da. Romică-l ştie pe bunic, spune chiar că-l şi iubeşte, dar se înţelege cît, dacă n-a auzit despre el decît ce auzim şi noi.

În aceeaşi zi, în casă la Ilina Sin, fiica lui nea Bănică. „Nu ştiu unde e tata. E la un cămin, dar nu ştiu unde". Ne asigură că nici ceilalţi fraţi ai ei nu ştiu. Ascultăm şi aici lucruri amuţitoare despre bătrînul împotriva căruia copiii au nişte „ghimpi". Soţii Sin ţin să ne asigure că e un om imposibil, că nu te poţi apropia de el. Ilina Sin are 57 de ani, ceilalţi fraţi, de asemenea, oameni în vîrstă. Asistăm la efortul sincer al unor calcule aproximative după care nu ni se poate spune cîţi ani are bătrînul. Familia Sin ajunge totuşi la o concluzie : trebuie să fie trecut bine de 80... O mulţime de amănunte, de întîmplări şi de clipe care se vor convingătoare sînt prezentate cu stăruinţă, ca să se vadă cît mai bine vinovăţiile bătrînului care nu poate merita altceva decît această indiferenţă şi tăcere în care l-au îngropat de viu copiii lui candizi şi iubitori... Încercăm să electrocutăm firescul nefiresc al unei asemenea iubiri cu duritatea unei întrebări. „Poate muri oricînd, e-adevărat, şi noi să nu ştim, dar aşa a păţit şi tatăl lui... Nu ne-am putut apropia de tata, dar noi am vrut; vă dăm adresele rudelor lui, să vă spună chiar şi ei despre el..." Rudele lui... Om fi greşit adresa ? „...A, l-aţi văzut ? Ce-a spus ? Aşa-i că ne-a vorbit de rău ?" Oare le-am spus ? Nu, cuimea, nu i-a vorbit de rău. Şi-a amintit doar, precis, unde stau. Cu migala stăruitoare a oamenilor bătrîni, asemănătoare speranţei inutile cu care aşteaptă mereu scrisori şi veşti care nu mai vin niciodată. Dar cît de false pot fi nişte adrese exacte !

DUMITRU ELIADE ■
DORIN GHERGHINESCU ■

Reportaj cu echipa de gardă dintr-un spital

De la 7 seara la 1 noaptea, am însoţit — simbătă, 12 februarie — echipa de gardă a clinicii de neurochirurgie a Spitalului nr. 9 „Dr. Gh. Marinescu". De ce aici ? Fiindcă alături de Spitalul de urgenţă este unul dintre cele mai solicitate spitale din Capitală, unde se încrucişează Salvări din toată ţara, şi unde, de ce să n-o spunem, simbătă noaptea spre duminică se trăieşte spectacolul cel mai trist. Cînd procentajul de salvări şi bolnavi sosiţi aici se ridică mult datorită unor drame ale străzii şi stupide întîmplări ale nopţii. Cînd medicii sînt suprasolicitaţi, nu de tragedii ale biologiei noastre, ci de cele ale inconştienţei. Pe scurt, sînt mai numeroase cazurile accidentelor de circulaţie şi traumatismele beţivilor. Echipă de urgenţă formată din cinci medici — neurochirurgii Leon Dănăilă, Claudiu Savu, Constantin Istrate şi Angela Olărescu, anestezista Alexandra Casian, cinci asistenţi — camera de gardă, laborator, radiologie, anestezie, bloc operator, — o înregistratoare, doi brancardieri, două infirmiere, o liftieră şi un şofer pentru o salvare proprie, nici nu are timp să răsufle. De la 12,30 de cînd a preluat garda, pînă la unu noaptea s-au registrat 40 de bolnavi, dintre care majoritatea internaţi — pentru mai mult timp sau numai pentru o noapte — au fost din aceste categorii. Dar pentru a evalua cît ne costă acest „lux" al beţivilor de a se lua la bătaie între ei, de a-şi sparge capetele căzînd pe scări sau sub tramvaie, aş vrea să nu uităm că echipa de gardă este răspunzătoare totodată de viaţa celor internaţi, pentru bolile, să le zicem, „naturale", pentru care o clipă poate să fie uneori fatală dacă nu este surprinsă.

Iată, la orele 13, o salvare cu număr de Telcorman aduce de la Spitalul de boli contagioase din Alexandria un băiat în vîrstă de 19 ani, A. V., în stare de comă. Abces cerebral, diagnostichează dr. Savu, aflat în tură la camera de gardă. Între orele 13,09, cînd este internat, şi 17,00, toată această echipă complexă este în alertă. Medicul primar Leon Dănăilă, şeful echipei, hotărăşte că trebuie operat de urgenţă. I se fac bolnavului analize de laborator (glicemie, uree, grup sanguin, Rh), investigaţie radiologică-arteriografie, investigaţia funcţiilor vitale pentru anestezie şi reanimare, este operat şi dus în serviciul de terapie intensivă. Numai că nu o dată simbătă noaptea spre duminică medicii sînt suprasolicitaţi, obosiţi, măcinaţi fizic şi nervos, de alt fel de urgenţe. Abia ieşit din sala de operaţie, abia ajuns la etajul III în cabinetul său ca să bea o cafea înainte de a intra în tură la camera de gardă, că un telefon îl şi cheamă aici pe doctorul Dănăilă. Este adus un copil de 12 ani, Adrian P., în stare de comă. Adus de părinţii lui, amîndoi duhnind a alcool, abia vorbesc. Şi povestesc printre bolboroseli, cum că ar fi avut un chef în familie şi că, ducîndu-se să-şi petrească nişte prieteni, copilul ar fi băut de unul singur. E adevărat, recunosc, îi mai dăduseră ei un pic de vin înainte, la masă. Drama aici începe. Aceşti părinţi, care dau copilului să bea pahar la pahar cu ei, nu sînt conştienţi că l-au împins în ghearele viciului. Că, deocamdată, apelează doar la o salvare de moment. Copilul e internat direct în serviciul de reanimare şi repede readus la viaţă din profunda comă etilică în care se afla. Nicolae N. din comuna Ciocăneşti, Ilfov, este cules de pe străzile Bucureştiului de către un locotenent de miliţie. Beat şi năclăit de sînge din cauza unei căzături pe bordura unui trotuar. În dreptul lui, în registrul spitalului stă scris diagnosticul, şi „se reţine la trezire", adică în camerele de trezire aşa cum se va scrie tot mai des în dreptul multora aduşi după orele 21 de maşinile salvării, ale miliţiei sau de întîmplătoare autoturisme. Li se dau îngrijirile necesare, li se spală rănile şi li se cos plăgile care le mutilează chipul şi capul şi sînt conduşi ori la reanimare, ori în saloanele de bolnavi, ori în camerele de trezire — camere albe, cu paturi albe şi cearşafuri imaculate, în timp ce ei mai înroşcă în dreapta şi-n stînga înjurături triviale. A doua zi dimineaţa, precum îmi relatează doctoriţa Olărescu, unii uită să spună măcar mulţumesc. Ba, dimpotrivă, sînt revoltaţi că au fost reţinuţi. Reţinuţi fără să plătească măcar dormitul, ca la hotel. Deci, asistenţă sanitară şi somn bun, supravegheat de atîta lume în alb, pe gratis. Pe banii statului. „Poate ar trebui să se instituie un sistem de amenzi şi de plata asistenţei medicale acordată acestor oameni care beau pînă la uitarea de sine. Ar fi şi un sistem educativ", speră doctoriţa Olărescu. Stan O. de 45 de ani este adus la orele 21.15 de Salvarea nr. 33-B-2327, şofer Dan Ion. În şiroaie de sînge. Şi-a spart capul de scările blocului. „Stimabilul" a vrut parcă să-i dea o satisfacţie soţiei. Cu o seară înainte s-a dus acasă beat criţă şi fiindcă femeii nu i-a convenit, a luat-o la bătaie, spărgîndu-i capul. A doua seară s-a îmbătat iar şi rezultatul este acesta. Sigur că se poate face haz, dar un haz cumplit de amar. A pierdut foarte mult sînge, i-a scăzut foarte mult tensiunea şi a trebuit internat. Un loc ocupat poate altui bolnav care nu are nici o vină pentru boala sa. Ceea ce pe mine mă revoltă cumplit, pentru echipa de gardă se numeşte „un pacient de care trebuie să ne ocupăm urgent ca să nu mai singereze". Asistentul George Neagu îi spală cu maximum de rapiditate plaga din cap, îl rade, îl dezinfectează şi-l ajută pe doctorul Dănăilă s-o coasă. Bătrînul brancardier Constantin Barbacaru, de mulţi ani brancardier în acest spital, îl ţine ca pe un copil şi cînd geme de durere are putere şi suflet să-l liniştească şi să-l alinte ca pe-un copil. Şoferul de pe salvare n-apucă să plece. I se dau indicaţii telefonice de la 061 să meargă tot urgent, fireşte, la capătul bulevardului Preciziei să ia alţi doi bărbaţi în stare de ebrietate — fără nume, fără acte — care s-au bătut crunt între ei. Dan Ion pleacă scrîşnind din dinţi. Şi-l înţeleg. De cînd a intrat în tură, aleargă de la un colţ al altuia al Bucureştiului şi, zice, „astă seară mai mult după beţivi". Iată de ce uneori Salvarea nu ajunge la vreme la un bolnav de inimă sau la o femeie în durerile naşterii... Salvarea 33-B-2814 l-a adus, la 22,40, pe George E. de 18 ani, angajat al C.F.R., în aceeaşi stare — beat şi cu traumatisme şi plăgi craniene. L-a bătut un altul. Mihai S., angajat al I.M.G.B., a fost adus de un lucrător de miliţie bătut bine, pînă la desfigurare, tot de către „un prieten" după ce au luat mai multe pahare împreună. Revolta mea ajunge la maximum cînd Salvarea 33-B-5910 o aduce pe Floarea S. însoţită de fiicele sale, două adolescente între 16 şi 20 de ani, care au fost martorele unui spectacol înfiorător. Părinţii lor, cam beţi amîndoi, s-au luat la bătaie. Bărbatul mai puternic îi lasă urme jalnice femeii — traumatism acut închis — iar ea, această mamă, mai mult din nevoia de compasiune şi de a impresiona, joacă în faţa fetelor şi a medicilor teatrul disperării. Salvarea 33-B-960 aduce alţi doi soţi certaţi în acelaşi fel. Şi-au făcut zob feţele. Plăgile fiind suspecte, după ce li se acordă asistenţa necesară, sînt reţinuţi la camerele de trezire. Ea, Maria V., face mofturi, stă pe colnar şi fumează la cafenea şi nu vrea să se ducă, mă rog, în aceeaşi cameră cu el. El, care a bătut-o. Deşi, după semnele lăsate se pare că ea fusese mai tare. Li se dau în consecinţă, camere separate. Totuşi, prea multă generozitate pe banii statului !

CICI IORDACHE ■

Huliganii de la hotarul sectoarelor 1 şi 8

Zilnic, sau aproape zilnic, cîţiva huligani acostează, la ore bine calculate, niciodată aceleaşi, elevii Liceului mecanic Dimitrie Marinescu, aşezat din nefericire la hotarul sectoarelor 1 şi 8. Liceul aparţine teritorial de sectorul 1 ; circa de miliţie cea mai apropiată aparţine însă sectorului 8. Huliganii pîndesc ieşirea elevilor, îi acostează, le cer bani, ştiuleţi, diferite obiecte, îi molestează, îi brutalizează, îi bat, le iau tot ce au asupra lor şi se fac nevăzuţi. Profesorii liceului au organizat, împreună cu elevii mari, acţiuni de apărare şi de prindere a derbedeilor, zadarnic însă, deoarece după o lege mai veche şi nescrisă a huliganilor atunci cînd forţele sînt egale sau aproape egale fug, dispar şi reapar acolo unde sînt siguri că forţa numerică le este avantajoasă. Au intervenit şi părinţii, dar şi ei s-au lovit de acelaşi zid de temut al laşităţii gămănarilor. Fiind vorba de cîteva puşlamale vulgare şi josnice acţiunile unor profesori lipsiţi de mijloacele necesare în atare împrejurări au eşuat şi direcţiunea şcolii a făcut apel la secţiile de miliţie ale celor două sectoare. Fireşte, este vorba de o întreprindere rapidă şi definitivă întrucît cei cîţiva huligani acţionează scurt şi nu de puţine ori drastic, după care se fac nevăzuţi.

Atunci cînd au răspuns chemării direcţiunii şcolii, nu foarte des, echipajele miliţiei sectorului 1 au ajuns prea tîrziu. Secţia de miliţie a sectorului 8 a trimis, de asemenea, doi plutonieri, dar aceştia au declarat că nu se amestecă, deoarece ostilităţile se petrec în alt sector şi probabil că s-au oprit la graniţa sectoarelor. Este fără îndoială ciudat să constaţi printre aceşti de atîtea ori bravi apărători ai ordinii publice semnele funcţionarizării. Lucrurile stau totuşi întocmai aşa şi consemnînd faptul că este vorba, în acest caz, de cîţiva lucrători numai, credem că se impune intervenţia hotărîtă a conducerilor acestor secţii, o intervenţie coroborată, pentru restabilirea ordinii.

NICOLAE CRISTACHE ■

MIHAI GHEORGHE ■

ţelege. Spaniola Corneliei se dovedeşte imbecilă. Sînt doi turişti din Venezuela, în trecere prin Bucureşti, care consumaseră de cîteva sute de lei, depăşind suma pe care o aveau. Cu CEC-ul, pe care-l posedau, nu se putea plăti. Ghişeul de schimb valutar era închis la această oră. Ospătarul nu-şi putea face casa. Insista. Recepţia „împrumută" celor doi sumele necesare, pînă a doua zi, cînd ei vor putea obţine moneda autohtonă, necesară. Sînt foarte bucuroşi. Se vor revanşa cu cîteva garoafe roşii, care vor reveni însă celelalte recepţionere, aflată la orele 7,00 dimineaţa în locul colegei sale, plecată la 6.00. Gestul rămîne gest şi florile aveau să împodobească, pînă la revenirea Corneliei, masa de recepţie, obişnuită cu răceala cheilor, cu efemeritatea banilor, cu uscăţimea coatelor, cu darabana degetelor nervoase, cînd stăpînii lor doreau să fie cît mai repede serviţi.

La orele 23,15, din camera 502 ni se solicită apă minerală. De sus, încep să coboare cîţiva clienţi. Se apropie ora programelor din baruri. Liftiera de noapte, Ioana Stoica, primeşte un telefon de la cresa unde-şi ţine copilul. Sora îl spune să fie liniştită. Puştiului i s-au făcut spălături în ureche. Se simte mai bine şi a adormit. A primit gogoşile trimise de ea. I le va încălzi dimineaţa. Da, copilul s-a bucurat. „Cîţi ani are ?" „Patru. Vai, dacă aşi şti ce-nseamnă să fii mamă". Are dreptate : n-am cum să ştiu...

Orele 23,40.

De la camera 207, cineva reclamă că nu se poate odihni. La 209 cineva bate în pereţi, face scandal. Urc cu Gabriel. Pe culoar rezemată de calorifer o femeie mănîncă un măr. O privim. Cu îngrijorare. Simte. „Am luat nişte medicamente pentru stomac şi acum trebuie să mănînc ceva. Vreţi un măr ? O portocală ?" Refuzăm politicoşi şi plecăm nedumeriţi. Pe scări, între etaje, o pereche, sosită între timp, a uitat, probabil, că o mică distanţă îi separă de cameră. S-au aşezat pe scări. Îmbrăţişaţi. cei doi se sărută. Verificăm la registru : erau doi tineri căsătoriţi, în aceeaşi zi. Începuseră voiajul de nuntă...

Orele 24,00.

Cumpăna dintre zile. Vreau să-mi satisfac o altă curiozitate : oare cîţi clienţi se află în acest moment în hotel ? Încep verificarea, după chei. Sînt 26, neridicate. Calculez, cu aproximaţie : peste 30 la sută din totalul de camere. Un gînd, aiurea, îmi trece prin minte : ce-ar fi să le public numele ? Legile ospitalităţii mă reţin s-o fac. Un student, dintr-o ţară africană, îşi caută prietenul, pe Ernest, client bine cunoscut în hotel.

Orele 0,20.

Cei de la 312 coboară să ia aer. În schimb, apar membrii unei formaţii muzicale. Tineri zgomotoşi, obosiţi. Unul e însetat ca Sahara. Cere tot ce este de băut. Nealcoolic. Ceilalţi urcă în camere. Avuseseră două concerte la Oltenita. Dispar cum apăruseră, dar revin pe la 0,50 cerînd, de data asta, cîteva sticle cu vin. Soţia unuia dintre ei telefonase că a născut, chiar în această noapte. Evenimentul trebuia sărbătorit de întreaga formaţie.

Ora 1,00.

Se mai solicită încă locuri în hotel. Revin pasagerii de la camerele 215, 217, 221, 303. Alte 10 minute, şi un nou „grupaj" de numere : 621, 622, 623.

Orele 5,15.

Coboară pasageri de la camerele 316, 302, 117 şi 331. Hotelul începe să se trezească. Altfel decît adormise. Prin cîţiva emisari, grăbiţi de orarul trenurilor şi al avioanelor. La orele 6.00, cînd vine schimbul următor, cameristele îşi încep roboteala, tăcută, a fiecărei noi zile, cu grijă pentru odihna celor care încă mai dorm, simt, într-adevăr, că hotelul s-a trezit de-a binelea. Tura de dimineaţă este completă : trei oameni şi anume : Ştefan Papp, şeful de tură, un lungan cu ochi de viezure, pe care am să-l aud vorbind 8 limbi, printre care şi maghiara, spre încîntarea sportivilor din Ungaria, Silvia Dobrescu, de 10 ani fixată la pupitrul hotelului, şi Ileana Godeanu, blondă, tînără şi frumoasă ca o... pasageră.

Se întocmesc rapoartele către dispeceratul general. Sînt 15 disponibilităţi ; 60 pasageri şi-au anunţat plecarea, pentru orele 12.00 ; alţi 30, nedecişi.

La orele 10.00 tabloul din hol este identic cu cel din ajun şi, dacă s-ar fi făcut, ieri, o fotografie, şi azi alta, ele s-ar fi putut suprapune, aproape perfect. Dar se ivesc şi evenimente noi. Un student din R.A.U., apare surizător, solicitînd o cameră. Pierduse avionul de Londra dar era fericit pentru că îşi luase toate examenele anului I la Facultatea de ştiinţe economice din Braşov. La ghişeul de schimb valutar se face coadă. A sosit un grup din Bulgaria. La 10.45 revin handbalistele de la cămin. Un tînăr vrea o cameră. N-are buletin, ci doar o dovadă că este elev la o şcoală profesională din Bucureşti. Avansează, cu un gest interlop, un Kent lung. Nu i se poate oferi nimic. Locuia la căminul şcolii. Omul e totuşi dator să încerce... Pleacă retrăgîndu-şi cu un gest... ducal Kentul cel lung. La orele 11.15 sînt 100 de locuri libere. E simbătă. 11.40 — plecări masive. Văzuţi din faţă cu mîinile întinse spre piepturile celor de la recepţie, clienţii alcătuiesc, parcă, o frescă a revendicărilor, încheagă o imagine plastică, sugerînd, cu putere, implorarea şi speranţa, poate uşor neîncrezătoare, la unii, hotărîtă, la alţii ; între inimile lor şi ale noastre, un profil de lemn, o simplă masă de recepţie, ar vrea să marcheze un hotar luat cu asalt doar într-o singură parte, din acea parte unde interesele sînt mai multe, presiunea timpului mai puternică, nevoia de ajutor mai mare, dorinţa de întîietate mai acerbă. Calmul, cu care sosese la recepţie, solicitînd un loc, s-a transformat, acum, într-o furie a plecării, într-o neliniştită dorinţă de desprindere. Asist, obosit de spectacolul celor 24 de ore, fascinat de miracolul acestei parăzi umane, imposibil de recompus altundeva, solidar sufleteşte cu cei 7 oameni, alături de care am împărţit ziua în trei felii egale, hrănindu-mă din ea ca dintr-o piine care, vă rog să mă credeţi, nu e întotdeauna atît de albă pe cît le este de dulce surisul, atunci cînd îl mai pot afişa. Şi trebuie să poată. Face parte din obligaţiile de serviciu...

EMANUEL VALERIU ■

FLACĂRA

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 137

„Nu e pentru dumneavoastră"

Ospătarul se arată foarte uimit de alegerea mea și în numele considerației ce-mi poartă simte nevoia să-mi la apărarea.

— Nu e pentru dumneavoastră...

Cercetez încă o dată lista și cu acea bucurie copilărească a revederii, pe care ți-o dă întotdeauna o mîncare familiară, bine cunoscută, fac semn ospătarului că „opțiunea" mea a fost făcută. Amabilul ospătar aproape intră în panică, cînd văzu, în ignoranța mea, ce mîncare îmi alesesem.

— Nu vă sfătuiesc. Nu e pentru dumneavoastră, eu n-aș mînca-o nici pe gratis. Dacă vreți să mîncați, pe răspunderea dumneavoastră.

Lista de mîncăruri era ca de obicei bogată și luxuriantă ca o pădure tropicală, însă toate mîncărurile erau parcă minate, nu puteam să ajung la ele...

Cercetez din nou lista, supravegheat de devotamentul ospătarului. Mă simt cam ca într-o sală de bibliotecă, cufundat într-o lucrare științifică foarte dificilă. Ospătarul lipsea însă din cînd în cînd ca să împartă în dreapta și în stînga, altor clienți, discreditatele mîncăruri. De data aceasta se apleacă discret și conspirativ la urechea mea, mormăie ceva din care nu înțeleg decît diavolească, imperturbabila, devotata frază : „Nu e pentru dumneavoastră".

Am cerut un vin pe care îl știam „om serios" dar iată că nici unanim apreciatul Cabernet nu mai era demn de a fi băut de mine.

— E posîrcă. O să vă doară capul a doua zi... Vă spun eu, nu e pentru dumneavoastră...

— Și ce e pentru mine ? — îmi pierdui eu răbdarea bănuind în ultima clipă că, insultînd mîncărurile și vinurile mai bune', amabilul ospătar le păstrează pentru clienții mai dragi sufletului său.

— Nimic ! Nu e nimic pentru dumneavoastră.

Și am plecat flatat, adulat, respectat și flămînd de foame.

TEODOR MAZILU ■

Două fabule de NICOLAE DRAGOȘ

Frunza

„Vai, ce incomod
Atît de departe
Să fii de pămînt !"

Își tinguia o frunză de plop
Duiosul prohod
(Un fel de cînt
Între viață și moarte)
Socotindu-se condamnată din oficiu
La un prea înalt supliciu.

„Vai, ce plictiseală
Mereu să te-alinte
Cînd într-adins, cînd din greșeală
Cînd frufaș și cînd cuminte
Vîntul cu boare fierbinte ;
Ori să te-nvăluie tiranic
În chiciură și răceală !
Ce mută disperare
Ca aproape de zare
Cu fața zîmbind către soare
Să fii — desi în înălțime ! —
O frunză oarecare :
Cum e frunza din stînga
Și frunza din dreapta !"

Se spune că una din frunzele
Pe drept cuvînt anonime
Neatentă la ifose
Neatentă la rime
Necoruptă la joaca
De-a V-ați-ascunsele
Nedeprinsă cu megalomania
Aruncă, nătîng,
Cu năduf
Cîteva vorbe de duh :
„Să fii, poate aș vrea,
Pe lac
Lîngă stuf,
În piept la vreo stea
De cinema (sau de aliceva)
Ori te visezi sub lupă
La vreun botanist,
În coroana de lauri
La un laureat
Tinjești, se poate, după
Copertile de aur
Sub care-s adunate
(Ca-n cărțile selecte)
Cele mai rare frunze
Cele mai vechi insecte.
În fine, la valoarea-ți
Ce trece în excepții
— De ce să mai insist
Cu palide reflecții ? —
Ar fi mare păcat
Să te zbați în zadar
Sub un cer de cleștar
Într-un plop oarecare
Cu boiul uitat
Lîngă-o dungă de zare
Între cer și pămînt !"

Neliniștita frunză de plop
A luat ironia mot-à-mot
(Vreau să spun, cuvînt cu cuvînt)
Și-a-nceput să se zbată ca o
Zănatecă frunză... în vînt
Și de-atîta zbatere
(Adevărul e-al ei
Pîn' la ultimul strop)
A ajuns pe pămînt
Respirînd ușurată
Ca un izbăvit de pe cruce.
Numai că veneau dinspre apus
Aceleași zvonuri de gatere
Iar dinspre deal
Aceeași tînguire dulce
De fluier-tată, de caval.
Și, lucru foarte curios,
Tot ce se auzea de sus
Se auzea la fel de jos.
Fără coroană și tulpină
Frunza, singură-n poteacă,
Trăia libertatea deplină.
Crezînd iluziile-aeve
Eroii cugetul și-l duce.
Nici n-a văzut cînd a-nceput
Fără de rădăcini și seve
Încet, încet să se usuce.

Trecînd atunci, din întîmplare,
Pe lîngă-a plopului cărare
Un Bou Banal, un Oarecare,
Aduse grava dezlegare —
Nemaiîasînd naivei frunze
Măcar elementarul drept
La un biet semn de exclamare
(Doar toată lumea spune că
El cînd nu paște, rumegă)
Și-așa nemulțumita frunză
Direct în fabulă ajunsă.

Morala :

De nu ți-e creanga-ncăpătoare
De crezi că n-ai acolo locul
Nu o schimba pe o cărare
Aleasă-n grabă, la-ntîmplare
Că drama-ți de neadaptare
Nu-i vinovat de n-o cunoaște
Cînd, fără nostalgii, te paște
Pașnic și-n treacăt, dobitocul.

Filosofie

Aflase, din întîmplare, că un filosof
Privise cerul intens pînă cînd
Stelele i s-au așternut ca niște
Talismane sub pleoape.
Într-un cuvînt, aflase
Că un filosof
A adus cerul pe pămînt,
De oameni aproape.

Spirit practic și gurmand
S-a-ntins în iarbă
La umbra părului
Privindu-i fructele și prețuindu-le
Ca pe un vegetal diamant.
Aștepta în numele adevărului
Cu o răbdătoare experiență de viață
Para cea mai aurie și mălăcată.

A alunecat în vise de prea multă
așteptare...
O minune atunci s-a întîmplat
Agățat cu vrejuri, în păr, un dovleac
De prea multă bună creștere, ajuns
în putere.
S-a desprins și-n cădere
I-a venit gurmandului de hac.
O minune, deci s-a-ntîmplat
Și nici un păcat...

Morala :

O-ntrebare ce caută un adevăr :
Ce-i de făcut, ce leac,
Dacă lenesul nu doarme sub păr
Ori cînd în păr nu crește,
Prin hazard, un dovleac ?

Anchetă flacăra

Scrisori către strada Abisului numărul zero

Treizeci de pahare și treizeci de periuțe de dinți reflectate în oglinda băii așteptînd într-o liniște însorită.

Privită de afară, cercetată pe dinăuntru, Casa de copii școlari de pe strada B.P. Hasdeu nr. 19 Ploiești pare una din acele vile din Sinaia care îți amintesc că de fapt mai este mult pînă la concediu. Directorul Gh. Angelescu, un om de vreo 50 de ani, are ceva din blajinătatea și luminozitatea unei zăpezi din luna martie. El însuși profesor. Profesorul de copilărie. Profesorul de maturitate. Tată și frate mai mare. Tată. „Tovarășe Angelescu, de unde vin și unde se duc acești copii ?" Mi-am amintit de fotografia unui călut care spunea clar că el vine de departe și pleacă departe.

Directorul Casei de copii din Ploiești privește pe după ochelari un punct pe care eu nu-l văd și de unde ar trebui să i se dea răspunsuri, deși răspunsul este în el însuși, se găsește în acte, se găsește în însăși realitatea acestui edificiu — Căminul copiilor.

— Avem 98 de interni. Aproape 60 dintre ei sînt orfani de unul din părinți. În special de tată. În majoritatea cazurilor, mama este bolnavă sau are mulți copii. Cîțiva sînt orfani de ambii părinți ori provin din familii de infirmi.

Apoi copiii pe care nu-i vrea nimeni. Copiii fără copilărie, copiii abandonați, zvîrliți de la tată la mamă, uitîndu-se în sus, la cei mari, la ochii celor care ar trebui să-i vadă și nu-i văd, la picioarele care trec și nu se opresc în dreptul lor niciodată. Oameni lipsiți de omenie, aflați la periferia moralei, trăind din expediente, netrăind, aruncă în lume copii dinainte părăsiți. Traumatizați sufletește, mereu incomodînd, ei își găsesc aici, prin grija statului, casa, liniștea și copilăria pierdută. „Și cum ajung ei aici ? Cine îi îndrumă ?" „Sînt trimiși fie de consiliile populare din localitate, fie de organele de miliție care depistează starea critică în care se găsește copilul".

În termeni sociologici copilul este internat atunci cînd dezvoltarea fizică, intelectuală și morală îi sînt periclitate

Deschidem ușa la întîmplare. În fiece dormitor, ca în orice casă ce se respectă — televizorul !

„Dar ce-aveți aici ?" „Vestiare". Întredeschise, ușile îmi permit o privire : haine și lenjerie împăturite cu grijă. Încălțăminte, o fotografie... „Dar nu se închid ? N-aveți chei ?" — întreb. „Nu, orice lucru închis trezește curiozitatea. Tentează.

Nu știu ce-o fi făcut Rădoi azi la școală... Cînd s-a instalat aici era în clasa a II-a și cu desăvîrșire analfabet. Cu Cărușașu n-am probleme. Mă și mîndresc. Elev în clasa a III-a, premiant, cîntă, recită, foarte dezghețat băiatul !"

Mă gîndesc că omul acesta de lîngă mine, ocrotitor a 98 de suflete în derivă, este chemat la ședința cu părinții. Nu întotdeauna se întoarce el de acolo zburînd. „La nivelul orașului exigențele sînt mari. Sînt pretentii. Depunem aici o muncă extrem de migăloasă pentru educatia lor, pentru a nu face din ei niște handicapați. Munca aceasta impune o întreagă strategie. Prin mijloace deschise, uneori disimulate, trebuie să luptăm împotriva tuturor apucăturilor care degradează personalitatea copilului, căutăm să le stimulăm spiritul de inițiativă, altruismul și abnegația.

Vedeți ? Etajul al doilea al clădirii a fost ridicat de ei înșiși prin muncă voluntară. Așa cum păstrează, așa vor avea. Și păstrează ! La școală, îl rog pe profesori să fie cît mai ateți cu ei, exigenți, fireste, dar să colaboreze cu noi".

Așteptîndu-l în pragul casei, cum s-ar zice, directorul își întîmpină copiii :

„Măi, tu de ce vii fără palton și descheiat la haine ? N-ai palton ?"

„Am palton." (Cu capul în jos — „am palton").

Cu o îndirjire secretă ei îi vrea pe toți „eleganți". Uniforme școlare ? Bine, uniforme școlare ! Dar nu cumpărate de la magazin. Nu mîneci care să le ascundă degetele, nu pantaloni „de împrumut". Să nu-i ia *nimeni* de copii ai *nimănui*. La croitor îi se iau măsurile. Măsura suferinței și a bucuriei umane — gîndesc.

În cîteva minute, clădirea, holurile, curtea s-au umplut de treninguri albastre și roșii cu dungi albe, așa cum poartă sportivii de la cluburile cu „cheag". „Îmbrăcămintea de interior", mă lămurește directorul. Am simțit cum o mînă mare și bună îi ocrotește pe toți.

— Ce-i cu băiatul acesta ?, întreb.

Puțin comunicativ, aproape ursuz. Purcărea Constantin, elev în clasa a VII-a, se uită la noi ca și cum l-ar fi cercetat o lumină supărătoare. Ce mai vrem și noi ? Acum o lună l-a decedat tatăl. Un tată pe care aproape că nu l-a cunoscut, pe care și l-a dorit și pe care, conducîndu-l pe ultimul său drum, se străduia să-l cunoască. Pe cînd avea doar un an, mama sa îl abandonează. Crește și el o vreme în satul Dara, comuna Pietroasele, pe lîngă bunicul său Purcărea Matei. Dintr-o pornire firească, acum un an încearcă să-și vadă mama. Dar mama, lucrătoare la Întreprinderea Vinalcool-Buzău, recăsătorită, avînd o familie cu trei copii, îl refuză categoric. Mai mult, se teme să nu fie compromisă în noua familie !

De pe valurile mari și aspre ale existenței, un copil își strigă tatăl. Aflase el de la bunic cum îl cheamă pe tata — Dumitru ! Și așa se întîmplă că anul trecut a început să lanseze scrisori pline de speranță și fără răspuns. Destinate unui tată fără domiciliu stabil, fără ocupație, undeva în Constanța. Dar scrisorile, într-o lume concretă, trimise la „Strada Abisului nr. zero" poartă ștampila Retur.

„Dragă tată,

În primele mele rînduri îți doresc multă sănătate și spor la muncă (!). Să știi că în această carte poștală îți spun următoarele mele cuvinte. Să știi că în vacanța de vară am fost acasă vreo două luni sau o lună și jumătate cînd am ajuns acasă mamaia a. ieșit afară „să mă vadă cine sînt la fel și Lili nu mă cunoștea și mama și-a adus aminte că sînt Costel și așa s-a sfîrșit vacanța de vară. Să știi tătucule că vreau să te mai văd și eu că nu mai te-am văzut de vreo trei sau patru ani și așa că vreau și eu să te văd pe tine și tu pe mine.

La revedere, al tău Costel. Nu mă uita".

„Mai aveți ceva cu mine, tovarășe director ?" „Du-te Purcărea. Nimic".

Picioarele unui elev din clasa a VII-a defrișează singurătatea. Cine nu și-a cerut iertare de la părinți ? Și totuși sînt copii care trebuie să-și ierte părinții.

Pe la 11—13 ani, rupe tăcerea directorul, unii au tendința de a fugi. Fie la o rudă mai îndepărtată, fie la bunica. Dar dacă nu-i la bunica, unde-i ?

22 octombrie 1976. Pierzîndu-și mama într-un accident rutier, cu un tată încărcător de vagoane la Văleni și care nu vrea să știe de el, Simuloiu Alexandru dispare pur și simplu din timpul unei ore de matematici, lăsîndu-și servieta în bancă. Declarația pe care o face Șandu cînd organele de miliție îl redau Casei de copii din Ploiești întrece romanescul. „Am sosit la Comarnic, acasă la Vătafu Costel, un coleg de-al meu dintr-a III-a, pe la 9 seara. Pe la 10 a venit fratele lui, Cristian, de 15 ani, care fusese plecat să vîndă pere pe tren. Ziua mîncam brînză cu pîine adusă de Cristian. Peste patru zile a venit mama lui Vătafu de la Cîmpina, unde spunea că a stat să tencuiască o casă de-a ei. Cînd am vrut să plec, mi-a spus să nu plec că mă duce dînsa înapoi la Casa de copii odată cu Costel, care era și el fugit. După o lună și ceva mi-a dat pentru prima dată 10 lei să-i cumpăr țigări de la gară. Acolo m-a găsit tatăl lui Costel, despărțit de mama sa, care mi-a luat banii și m-a dus la Predeal într-o crișmă. După zece seara a vrut să mă bată pentru că s-a îmbătat și n-am vrut să beau cu el bere. Am fugit pe stradă. O femeie m-a dus la miliție". Regretele lui Simuloiu nu sînt de circumstanță : „Consider că nu am făcut bine că am fugit de la Casa de copii și că am lipsit mai bine de o lună de la școală.

Această declarație o semnez personal, 26.XI.1976, Simuloiu Alexandru".

Oamenii aceștia călătoresc împreună cu noi în autobuze, în trenuri, le facem loc să treacă și ne scuzăm dacă i-am incomodat cumva. Într-o societate în care familia trebuie să fie cea dintîi școală în care copiii să învețe, „odată cu regulile de comportare în viață și societate, prețuirea muncii, devotamentul față de patrie și popor, față de partid și cauza socialismului", așa cum clar se arată în Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, ne intrigă acești oameni fără căpătîi, rupți de societate, întunecînd-o. Un gălăgan afidind orice norme de conduită socială traumatizează după bunul său plac copilăria ! Asupra acestor aspecte de însănătate morală ne propunem să revenim cu o anchetă.

Dar iată, sîntem invitați în sala de mese. Bucătarul Andrei, un tînăr curat, ochelos, venit din asurzitoarea bucătărie a unui restaurant (nevasta „i-a pus în vedere"), este și el un pedagog.

Meniul — excelent. Andrei îl învăluie pe toți cu privirea.

„Acești copii sînt uneori invitați în familii, la aniversări, sufli în luminările unui tort cu ochii închiși, amețiți de emoție". Nu numai în clasă dar și în sala de mese pot continua învățătura. „Furculița în stînga, cuțitul în dreapta ! Servețelul ! Fii atent cum se împarte un pui la cuptor și cum te servești", se aude glasul bucătarului contaminat și el de pedagogie.

— Ce se întîmplă cu ei de revelion, tovarășe director ? Ce se întîmplă în vacanță ?

— A, da, revelionul ! A fost. N-au lipsit nici bradul, nici muzica, nici tombola.

Vara îi trimitem în tabere. Recent am vizitat cu ei mînăstirile din Bucovina. Sînt copii buni, talentați. Măi, băieți, ia veniți mai încoace ! Ad-hoc se și formează un trio. Un puști, Tudor Marian, dă tonul... „...două... trei... și !" Cele trei voci intonează cîntecul Casei de copii. Este vorba despre soare, despre cer, despre viitor, despre grija celor mari pentru viețile lor.

Cîntă Tudor Marian, cîntă Stan Nicolae, cîntă Cărușașu I. Vasile, cîntă...

După-amiaza răsfoim albumul „familiei". Bărbați cu chipuri hotărîte, cu munci de răspundere, tineri viguroși ai zilelor noastre care și-au petrecut copilăria aici unde convorbim.

— Iată-l pe inginerul-șef de la Fabrica de industrializare a lemnului din Bistrița-Năsăud, Chichiriță D. Tudor. Căsătorit, acum cu copii, a trăit la cămin 14 ani ! De cîte ori pleacă ori vine din străinătate, oprește mașina în fața casei noastre și le povestește copiilor despre viața lui, a tuturor.

Oamenii vin de departe, și pleacă departe...

— Moisescu a ajuns inginer-șef la C.A.P.-Cioceni (Prahova), Lăsandru Ion, profesor de matematici la Galați. Nica Petre, medic, Nica Alexandru, mecanic acum pe o navă maritimă trimite vederi din toată lumea : „Salutări Casei de copii din Ploiești ! Al Dumneavoastră Al. Nica". Bogdan Gheorghe — inginer silvic la Iași, Toma Florea, analist la Centrul de calcul din Buzău, Trimbițașu Mircea, Lisandru Ion, Vasilescu Vasile... Dumitrache Gheorghe, nume contopite cu țara.

Răsfoim, răsfoim. „Fotografii mișcate" — cum bine s-a exprimat cineva. Prezentul fotografiat în acțiune. Ridic capul. În jurul nostru, chipuri luminoase de copii a căror primă meserie va fi aceea de om.

A. CUSIN ■

Valea Jiului — ca o mireasă (II)

Discurs despre momîrlani

A scrie despre municipiul Petroşani, despre satele şi oraşele de la confluenţa celor două Jiuri, fără a pomeni despre oamenii locului, momîrlanii, ar însemna a prezenta trunchiat o realitate mereu vie. Despre ei mi-a vorbit într-un ciup neuitat profesoara Maria Rusu din Crivadia, în pasul Merişor, ea însăşi momîrlancă. Un discurs sui-generis, uşor arhaizant, dar plin de patos şi de sinceritate, care prindea contur încet-încet, ca o stranie, duioasă melodie purtată pe undele vremii.

.....De la piatră momîrlanii şi-au luat duritatea, de la codri dorul : au brăzdat cu poteci suişul şi întunecimea muntelui pînă au ajuns la lumină, iar izvoarele au primit nume şi cîntecele au răsunat în singurătăţi.

De veacuri ei trăiesc pe aceste plaiuri, într-o încrementă şi austeră fiintare, numai ei cu omenia lor. Sînt oare niste primitivi ? În simplitatea lor îmi apar curaţi şi profunzi, în singurătatea lor poeţi, în cuvîntul dat statornici. Dragostea şi-o ţin în taină, cu fereală. În amintirea unui dor, mulţi rămîn prieteni o viaţă întreagă. Îţi apar mîndri şi tăcuţi atunci cînd încerci să-i descifrezi ; altfel, celui aflat în cumpănă ştiu să-i spună cuvînt bun şi să-i întindă mîna. Oricînd călătorul găseşte la ei loc de popas şi de liniştire.

I-am văzut de nenumărate ori, din prispa casei, trecînd către Valea Streiului, cu oile, fluierele şi clinii lor, albe mişcări legănătoare. Se întorceau la izbucnirea muguriior.

Copil fiind, i-am întrebat pe un bătrîn din sat, mare cititor al lui Petru Maior şi Gheorghe Şincai, ce sînt, de fapt, momîrlanii.

— Sînt rămăşiţi locului. În vremuri de demult au răzbit aci alte neamuri. Unii zic că momîrlanii ar fi fugit şi s-ar fi dus aiurea. De fapt, n-au plecat niciunde, nimeni nu i-a putut scoate din ale lor, au căutat numai loc cu fereală la margini de munte. Ei sînt statornicii, înrădăcinaţii, crescuţi odată cu pădurile. Mai apoi li s-au alăturat săteni din Ţara Haţegului, cale de o zi cu piciorul, ţărani aidoma lor la port şi obiceiuri. Cei din Petroş au dat locului de aşezămînt numele de Petroşeni, adevăratul nume al oraşului, cei din Valea Lupului au fondat Lupenii, cei din Paroş, Paroşenii, cei din Uric, Uricanii ; în Ţara Haţegului treceau şi mai trec şi azi peste munte, prin Dealul Babii, pentru a-şi vedea neamurile.

Noile aşezări au crescut mult odată cu exploatarea industrială a cărbunelui : legendele despre piatra neagră pe care duhurile întunecate ale pămîntului o fac să ardă necontenit se pierd însă în timp. Pe creste oierii se trag spre Curturi şi Zănoaga, către Vîrful lui Pătru ; în vale se desfăşoară oraşul. La vreme de sărbătoare, tineri şi vîrstnici îşi schimbă salopeta, costumul modern cu străvechiul port alb-negru de o maiestuoasă simplitate.

Trecînd prin vale, cineva dorea să cunoască o întîmplare deosebită din viaţa oamenilor locului. Se vor fi istorisind şi întîmplări. Dar trăsătura definitorie, autentică a acestor oameni este permanenţa".

...Acest discurs despre momîrlani al Mariei Rusu din Crivadia plasează în istorie ţinutul străjuit de culmile semete şi totuşi blînde ale Parîngului. Şi tocmai această dăinuire în prezent a trecutului milenar îi conferă văii un fascinant interes.

În Lonea, pe strada Republicii, moş Mazăre avea, o casă făcută de ginerele său, miner ieşit la pensie. Nu ducea lipsă de nimic, putea să-şi ofere tot ce-şi dorea. Moşul a preferat însă să lase oraşul şi să se îngrijească de cele cîteva vite ale sale sus în munte, în Valea Voievodului. Vreme de douăzeci de ani, se pare, moş Mazăre nu a coborît nici o singură dată din munte. L-au adus în Lonea doar cînd a simţit că i se apropie moartea. Nici o raţiune practică, economică nu justifica această incredibilă izolare; rădăcinile adînc implantate în trecut l-au ţinut în munte pe bătrîn.

Mai caracteristică pentru viaţa de azi a momîrlanilor este permanenta pendulare între munte şi mină. Cîţiva kilometri de drum şerpuit separă Uricanii de Cîmpu lui Neag, localitate de munte, în ciuda numelui. Timp îndelungat, aceşti cîţiva kilometri au despărţit moduri de viaţă fundamental diferite.

Viaţa se scurge moleom aci. „Apa curge printre dealuri / Doru badii vine valuri, / Jiul iasă de sub piatră / Dorul badii mă săgeată. / Jiule, marginea ta / Nu se face nimica, / Numai plopul şi salca / Şi dorul de la badea. / Jiule cînd vei veni / Să-mi aduci dorul badii, / Jiule cînd treci prin lunci / Dor îmi laşi, dor îmi aduci..."

Pantelimon Todea, fost maistru la o carieră de piatră din apropiere, aruncă şi el o punte spre trecut.

— Noi, Todea, sîntem moţi, veniţi aci de cînd cu răscoala. Nu aceea a lui Horia, alta, înainte. Aî mei au venit aici poate odată cu haiducul care a dat numele satului, Neag. Ştiaţi că avem şi obiceiuri dacice ? La priveghiul mortului noi ne veselim. Se spune că aşa făceau şi strămoşii daci : în faţa mortului nu se întristau. Adevărat, la noi unii mai bocesc, dar cei mai mulţi se veselesc. Acelaşi obicei îl aflaţi şi în Haţeg, şi în alte părţi ale Transilvaniei.

Înainte de asfaltarea şoselei spre Uricani, cîţiva bătrîni din Cîmpu lui Neag nici nu se osteniseră să meargă pînă la Lupeni ! Sătenii lucrează la pădure, în Valea Boului, pe Gîrbovul, în Cîmpul Mielului, în Valea Mării sau Valea de Peşti, luptîndu-se cu avalanşele, cu ploile şi cu arşiţa. Alţii muncesc cînd în mină, cînd la pădure, cînd cu vitele în munte. Minerii Drăghici Drăghici, Andronică Todea, Ştefan Dănescu, de cînd au ieşit la pensie sau îngrijesc de vite în munte, sau merg cu oile. Şi Gheorghe Hamz a lui Iovan, cînd l-am întîlnit, tocmai se pregătea s-o pornească prin nămeţi, cu desaga în spinare, la cele cinci vaci ale sale din conacul din munte. Ce este acest bătrîn de 71 de ani : miner, ţăran, muncitor forestier ? Mai curînd toate la un loc.

(Va urma)

LIONEL NIŢESCU ■

Inedit

„Bună dimineaţa, amintiri"

● De la cel care ne-a fost nu numai un sfătuitor atent ci şi un mare prieten — e vorba de publicistul Mircea Grigorescu — ne-au rămas cîteva interesante pagini inedite. Prin bunăvoinţa familiei sale, oferim azi cititorilor noştri această caldă evocare pe care el o face lui Al. Sahia.

Am sosit, la începutul unei zile din primăvara aceasta evocatoare (1973, n. red.) pe strada dinspre Liceul „Nicolae Bălcescu", sau cum i se mai spunea în 1928 Liceul Sfîntul Sava. Am mers cu paşii rari, cu umerii grei. „Bună dimineaţa, amintiri". Cred că aşa ar trebui să scriu titlul pe o carte de aduceri aminte. O carte ca de şcoală, cu filele îngălbenite, cu literele pe jumătate şterse, cu palide fotografii de adolescenţi. Obrajii lor vor fi poleiţi cu paloarea petalelor care s-au uscat şi au căzut din carte. Dar ochii lor au rămas pentru eternitate cu lumină şi cu zîmbet, de parcă zilele de odinioară ar începe acum, chiar în dimineaţa aceasta. Cobor aceeaşi ulicioară de lîngă bodega La Puiul de Ura, cu acelaşi caldarîm lustruit, terminată într-o piaţetă minusculă, rotundă ca un ban. Ni se părea că este cea mai originală şi mai frumoasă podoabă urbanistică din Bucureştiul anului 1927.

În primăvara lui 1927 pe poarta de fier, pe lîngă odăiţele bătrînului portar, a intrat în şcoală un băiat subţire şi foarte timid. Îşi potrivea mereu ochelarii, întrebînd unde ar putea fi clasa a şaptea modernă, spre care fusese îndrumat el, elevul Stănescu Alexandru, cunoscut azi sub numele lui de scriitor şi de militant comunist, Al. Sahia.

Era de fel din comuna Mănăstirea, un sat mare, aliniat sub ultimele falduri ale cîmpiei lîfovene, spre malul Dunării. Stănescu Alexandru venea de la liceul militar din Craiova. Fusese mutat — dar mai adevărat este că evadase de-acolo — nu ştiu — cum se spune — din cauza miopiei care-l împiedica să vadă ţinta inamică la poligonul de tragere, cît din pricina gîndurilor sale generoase de tînăr comunist, plin de dragoste caldă pentru oamenii muncitori.

Nu eram prea mulţi în clasă. Pe Stănescu Alexandru ni l-a adus directorul liceului, profesorul nostru de română, Ştefan Pop. L-a aşezat în bancă alături de cei mai frumos şi mai ingenuu dintre colegii noştri, Popescu Mihai, actorul de mai tîrziu al Teatrului Naţional. Toată şcoala îl iubea pe Mihai. La fiecare serbare recita poezii sau citea pagini de proză ale foştilor elevi ai liceului. Iată cîţiva dintre ei, aşa cum sînt aşezaţi în muzeul de azi al liceului : N. D. Cocea, Camil Petrescu, Tudor Arghezi, Topîrceanu, Gala Galaction. Citea şi din poeziile şi proza colegilor lui de clasă.

În primăvara anului 1927, cînd a venit Stănescu Alexandru la Sfîntul Sava, noi tipăream o revistă a şcolii. „Revista literară a Liceului Sfîntul Sava", în prima sa ediţie. La cea dintîi recreaţie, cînd ne vînturam ca iezii prin curtea veche a şcolii şi pe planşeele de beton ale unor aripi în construcţie din vasta clădire de azi, Stănescu n-a mai avut răbdare să aştepte. A scos din cel mai mototolit ghiozdan un număr din revista liceului militar din Craiova, intitulată, după cuviinţă, „Şoimii" şi ne-a prezentat prima lui floricică literară. În clasa a 6-a, la Craiova, Stănescu Alexandru scria sub pseudonimul Alexandru Mănăstireanu. Cînd a debutat la „Revista Liceului Sfîntul Sava" a semnat cu numele lui adevărat, Stănescu Alexandru, din clasa a 8-a modernă, iar schiţa lui, inutulata „Haia l-a sărutat pe Christ", a apărut între o poezie şi o cronică plastică scrise, amîndouă, de Eugen Ionescu, astăzi membru al Academiei franceze. Nu aveam nici o sală de redacţie. Ne întîlneam în clasa a 7-a clasică, unde mezinului nostru Eugen Ionescu îi plăcea mai mult să scrie „elegii pentru fiinţe mici" şi pagini în care se zărea de pe atunci „cîntăreaţa chelă". Stănescu Alexandru îi asculta pe Eugen Ionescu citind, pe Mihai Popescu declamînd cu eleganţă şi patos, aşa cum a cucerit de timpuriu şi, din păcate, pentru prea scurtă vreme gloria scenelor teatrale. El însuşi, Alecu Stănescu al nostru, atît de cunoscut astăzi cu ciudatul pseudonim Al. Sahia, îşi citea schiţele pline, de pe atunci, de pasiunea lui pentru dreptatea socială. Cînd alţi redactori ai fragedei reviste interveneau cu grijii estetice abia aflate de prin cărţi, Alexandru Stănescu — Sahia — îi privea potrivindu-şi mereu ochelarii şi le răspundea cu cuvintele noi, inedite pentru adolescenţa noastră din 1927—1928, cuvinte din a căror refracţie ardentă, din a căror încandescenţă Alexandru Stănescu — Sahia — prefigura viitorul.

De multe ori, Al. St.-Sahia se oprea în faţa portretelor de lîngă cancelaria profesorilor şi mai ales în faţa lui Nicolae Bălcescu. Îl admira cu o neascunsă fervoare — ca pe un mare vizionar. Plăcerea ciudatului elev Alexandru Stănescu-Sahia era să contemple, cu obrazul iluminat de zîmbet, gravura în care erau înfăţişaţi cîţiva luptători din 1848 dorindu-şi să trăiască el însuşi idealul pentru care scria.

Alexandru Stănescu-Sahia rămînea ore întregi în arhiva liceului. Îi plăcea să afle despre mănăstirea Sfîntului Sava, în chiliile căreia Gheorghe Lazăr deschisese primele clase de învăţătură înaltă în limba română. Dacă ar fi văzut muzeul de azi al liceului, ar fi aflat că după ce n-au mai încăput în chiliile mănăstireşti clasele şcolii au fost mutate într-o clădire administrativă care (dacă ne luăm după machetă) semăna mult cu o închisoare decît cu o şcoală. I-ar fi plăcut, poate, al treilea adăpost al şcolii, dintr-un fost palat domnesc. Şi mai presus de toate i-ar fi plăcut imensa clădire în care vin astăzi, în clase spaţioase, pe interminabile culoare, mii de elevi şi eleve ale Liceului „Nicolae Bălcescu". Nu se mai numeşte Sfîntul Sava, cum îi spuneam noi fără cea mai mică urmă de misticism. N-a mai rămas nimic din vechile ziduri. Doar intrarea dinspre fosta stradă a Fîntînii, şi vreo cîţiva pomi ale căror flori ne aduc aminte, şi aici la Sfîntul Sava şi acolo, în satul Mănăstirea, şi lîngă bustul sever din grădina oraşului nostru, de elevul Alexandru Stănescu, mai cunoscut azi sub numele lui de scriitor militant, de comunist, Alexandru Sahia.

Ultimele imagini le-am luat din culoarul redacţiei în care ne-am întîlnit cu Alexandru St.-Sahia, după terminarea şcolii. Era deja format scriitorul comunist spre care veneau seara tîrziu muncitorii din Uzinele Griviţei să-i vorbească despre munca şi nădejdile lor revoluţionare. Era prietenul lor, temeinic, ferm, sigur de viitor. După ce îi asculta îndelung, îi întovărăşea prin holul de unde ne priveau înaintaşii. Asachi, Ion Heliade Rădulescu, Beldiman, Constantin Mille. Dacă ar fi deschis uşile de pe culoar, l-ar fi văzut la masa de lucru pe Iosif Nădejde, pe Constantin Graur, pe Tudor Teodorescu Braniştе. Sahia intra, îngîndurat, la el în birou, sub fresca naivă din care priveau portretele lui Eminescu, Karkaleti, Anton Bacalbaşa. Încerca să facă întocmai ca în inscripţia ce ne uimea pe toţi, din întîia zi a noastră de redacţie : **Nulla dies sine linea.** Nici o zi fără de program, traduceau. Dar lui Alexandru Stănescu-Sahia, fostul elev de la Sava, ziaristul şi scriitorul luptător, inscripţia i se părea un permanent program de muncă. Fiecare zi, o pagină mai mult în activitatea lui revoluţionară. Aşa a fost Alexandru Stănescu-Sahia, colegul nostru de la Sava, din 1927, din primăverile de atunci. Noapte bună, amintiri.

MIRCEA GRIGORESCU ■

seriale ● seriale ● seriale

Cine eşti dumneata, Muhammad Ali? (VI)

Meciul Clay — Foreman a început la o oră cu totul neobişnuită : 3, în zori. Aceasta pentru a permite televiziunii americane să transmită meciul în direct, la o oră convenabilă (22) telespectatorilor de peste Ocean. Stadionul „20 Mai" din Kinshasa s-a umplut cu multe ore înainte. La ora 23 porţile s-au închis pentru spectatorii zairezi, mulţi rămînînd în afara arenei. Doar sectorul biletelor foarte scumpe a rămas cu multe locuri neocupate. Cassius Clay şi-a făcut apariţia în arenă îmbrăcat într-un halat alb. În aşteptarea lui Foreman, şi-a mai exersat o dată jocul de picioare, de data aceasta într-o viteză formidabilă, spre satisfacţia miilor de spectatori care îl încurajau. Foreman a urcat în ring cu cîteva minute mai tîrziu. Înfăşurat într-un halat roşu, campionul mondial afişa un calm imperturbabil, ignorînd strigătele din tribună care îl invitau pe Clay să-l doboare la podea.

După prezentarea mai multor personalităţi ale boxului mondial prezente la meci, printre care şi Joe Frazier, arbitrul american de culoare Zac Clayton, asistat de judecători africani, a dat semnalul începerii luptei. Foreman a avut primul iniţiativa, atacînd cu cîteva croşee, prea largi însă pentru a-l pune în pericol pe Clay. Acesta punctează de la distanţă cu directe de stînga, „dansînd" prudent în jurul adversarului. Dacă prima repriză se desfăşoară sub semnul echilibrului, în cea de-a doua Foreman reuşeşte să-l prindă pe Clay într-un colţ al ringului şi-l obligă să suporte cîteva serii la corp. Cassius se revanşează în repriza următoare, aplicînd, în plin, un magistral „un-doi" la figură, blocînd apoi toate croşeele lui Foreman. Lupta se echilibrează din nou. Campionul mondial atacă, obligîndu-l pe Clay să ţină. Încet, încet căldura nopţii africane începe să-şi facă efectul. Cei doi pugilişti transpiră abundent, mănuşile ricoşează cu uşurinţă la fiecare lovitură. Oboseala va apărea şi ea în curînd. În asemenea condiţii va fi foarte greu de dus meciul pînă la capăt. Întrebarea este care dintre cei doi va ceda mai întîi ? Primele semne de oboseală le dă Foreman. El nu pierde decît de puţin rundul 5, dar e clar pentru toţi cei din jurul ringului că George a aruncat în luptă ultimele sale resurse fizice. Croşeele sale sînt largi şi lente, iar forţa lor de-a dreptul neglijabilă pentru Clay. Cassius, vechi vulpoi al ringului, sesizează cu rapiditate căderea adversarului său şi în rundul 6 directele sale de stînga lovesc faţa lui Foreman cu forţa unor ciocane. La pauză, acesta se prăbuşeşte pe scaun, spre disperarea antrenorului său Dick Sadler. În cea de-a 7-a repriză Foreman nu face altceva decît să se retragă. Clay e sigur de-acum că loviturile rivalului au devenit complet inofensive. Jocul de picioare şi viteza cu care îşi plasează croşeele şi directele îi aduc lui Clay un mare avantaj de puncte, vîlguindu-l complet pe Foreman. Era evident pentru toată lumea că sfîrşitul meciului era aproape. Şi aşa a fost. Chiar la începutul rundului 8, Clay lansează o puternică directă de stînga. Foreman încearcă să reacţioneze, dar o eschivă a vicleanului Clay îl face să se prăbuşească pe corzi. Surprins într-un colţ, Foreman primeşte din nou o directă de stînga, dublată de data aceasta de un larg şi puternic croşeu de dreapta la bărbie. În clipa aceea Foreman şi-a pierdut titlul. A căzut greu pe spate. Arbitrul Zac Clayton a început să numere. Secundele treceau, dar Foreman nu reacţiona în nici un fel. Era k.o. !

Un strigăt de bucurie a învăluit arena. Miile de spectatori care îl simpatizau pe Clay scandau numele noului campion al lumii. Cîteva sute de suporteri au năvălit pe ring, făcînd necesară intervenţia poliţiei.

...Cassius Clay, noul campion mondial, este purtat pe braţe, în timp ce Foreman părăsea ringul însoţit doar de antrenorul său Dick Sadler....

După meci, Cassius Clay a declarat : „Eram sigur că voi cîştiga, iar acum sînt fericit că am putut demonstra că eu sînt cel mai bun boxer din toate timpurile. Voi continua să boxez şi îmi voi apăra titlul în faţa oricui..."

Nemulţumit de evoluţia sa, George Foreman şi-a explicat astfel înfrîngerea : „Am comis eroarea de a-mi asuma toate riscurile în meciul cu Ali, un maestru în materie de obstrucţii. M-am epuizat lovindu-l fără un rezultat pozitiv, fără să pot să-l dobor. După cel de-al cincilea rund m-am simţit fără forţă. Acum nu-mi rămîne altceva de făcut decît să sper într-o revanşă".

Nu au trecut decît cîteva zile de la aceste spuse şi Foreman şi-a revizuit radical atitudinea : „Nu a fost un k.o., ci un simplu knock down. Arbitrul Clayton a numărat repede şi am fost total surprins cînd m-a declarat învins prin k.o., deoarece eu mă ridicasem înainte ca el să pronunţe 10". Ba, mai mult : „Cred că cu vreo 10 zile înaintea meciului am început să fiu lent drogat de persoane neidentificate. Nu-l acuz pe Clay. M-am simţit extrem de slăbit după primele două reprize, fapt altfel inexplicabil. Sînt sigur că mi s-au introdus droguri în alimente. Dacă totul ar fi fost normal, îl făceam k.o. pe Clay în rundul trei".

Foreman a declarat apoi că îşi va angaja un nou bucătar pe care „îl va supraveghea un corp de detectivi". Dar nu s-a mulţumit numai să-şi concedieze vechiul bucătar. A renunţat şi la serviciile antrenorului său principal, Dick Sadler.

Cassius Clay îşi văzuse împlinit visul : era din nou campionul lumii. Reuşise, al doilea în istoria boxului mondial, să infirme dictonul „Greii nu se mai întorc niciodată". Fără să fi fost un meci memorabil, partida Clay — Foreman a repus în drepturi un mare campion al ringului. La vîrsta de 32 de ani, Clay reuşise marea performanţă a revenirii în vîrful piramidei „greilor". Încurajat de acest succes, el nu va părăsi ringul, aşa cum a anunţat înaintea întîlnirii cu Foreman. Va continua să-şi apere titlul. Sarcină nu prea dificilă, ţinînd seama de absenţa unor rivali de certă valoare.

Primul adversar întîlnit după victoria obţinută în faţa lui Foreman a fost Chuck Wepner. Boxer fără o carte de vizită impresionantă, Wepner l-a înfruntat pe Clay cu mult curaj, luptînd cu o ambiţie rar întîlnită. Demolat pur şi simplu de loviturile campionului mondial, fostul barman Wepner găseşte resurse (în rundul 9 !) să-l expedieze pe Clay la podea cu un fulgerător croşeu de dreapta la figură. Dar campionul mondial a reluat lupta şi a învins prin k.o. tehnic în repriza a 15-a, cînd Chuck Wepner ajunsese la capătul puterilor, fiind incapabil să mai ridice braţele pentru a se apăra.

(Va urma)

PAUL OCHIALBI ■

„Sfîntul"

De sfîntul Fotie, de sfîntul Sosipatru, de sfîntul Sisimie, ați auzit probabil, dar de Sfîntul Dinu, jucător la **Dinamo**, ați auzit ? Dacă nu, să vi-l descriu eu: Sfîntul Dinu de la **Dinamo** a fost, pînă mai de curînd, de profesie **căpitan de echipă** (citește : **toate mingile trec pe la mine**). Venind vremea, ca orice slujbaș, a fost și el pensionat, deocamdată de la echipa națională și, să sperăm, în curînd și de la echipa sa de club. Sfîntul Cornel Dinu, spre deosebire de Sfîntul Simion Stîlpnicul, nu stă într-un băț și nu mănîncă muște, nu bea apă și nu umblă pe jos. Sfîntul Dinu umblă cu automobilul, bea whisky, mănîncă măduvioare la **Frații Chivu** și dă interviuri.

Acum, de cînd nu mai trec toate baloanele pe la el, Sfîntul Dinu este foarte îngrijorat : ne amenință că o să ne arate el, pe teren, ce jucător mare a rămas și că o să-și reia în curînd locul printre **tricolori**. La drept vorbind, acest lucru ne-ar bucura. Cum am mai spus și altă dată, Sfîntul Dinu este un **fost jucător mare**, un om care ne-a încîntat și care ne mai poate încînta, dacă n-o să mai meargă la Iași, că să se îmbete în ziua meciului și să fie dus cu trăsura la aeroport și aruncat în cala avionului ca un balot sau dacă n-o să se mai trateze cu **țuicomicină** și n-o să mai fie atît de gălăgios. Dar eu nu despre **fostul mare jucător** Dinu vreau să scriu aici, ci despre etica acestui „sfînt" care a avut curajul să declare ceea ce a declarat în numărul trecut și chiar pe această pagină, în această revistă...

După cum știe o lume întreagă, Cornel Dinu a studiat **Dreptul**. Cornel Dinu este autorul cîtorva accidente de automobil și are pe conștiință cel puțin doi oameni schilodiți. Pe șleau, conducînd mașina personală în stare de ebrietate, a băgat în spital niște nevinovați și n-a pățit nimic. Alți oameni, pentru mai puțin, nu mai au dreptul să mai joace fotbal, dar Dinu joacă la **Dinamo**. Și atunci, chiar un accident de automobil devine numai o glumă. Stau și mă întreb cum va aprecia acest individ pe alți oameni cînd, pe lîngă alte fapte pe care le face, mai minte și cu atîta seninătate și încă într-un săptămînal de mare tiraj ca **Flacăra** ? Cornel Dinu afirmă în interviul din numărul trecut, depănîndu-și amintirile de la Guadalajara, că echipa națională în Mexic (e vorba de echipa națională a României) o făceam noi, gazetarii, „la o berică" pe la 11 dimineața cînd, probabil, mahmuri (asta n-o afirmă Dinu), coboram în patru labe pe scările hotelului unde era cantonat Sfîntul Hababuc de la **Dinamo** care ne privea cu jale cum îi sfătuiam pe Angelo Niculescu. Din fericire pentru noi, eram destui gazetari acolo pentru ca adevărul să nu fie restabilit. Sper că și ceilalți cronicari care au însoțit echipa noastră în Mexic își vor spune cuvîntul curînd și acest „ziarist", adică coleg de-al nostru, colaborator la **Scînteia tineretului**, va fi eliminat din corpul jurnaliștilor pentru că o atît de mare lipsă de decență trebuie penalizată.

În ce mă privește, vreau să fac următoarele precizări : 1) la Guadalajara nu am locuit în hotelul în care erau cazați jucătorii **naționalei** noastre, ci într-o casă particulară, a doamnei Arzapalo ; 2. nu beau niciodată în timpul zilei ; 3. nu-mi place berea („berica", așa cum scrie Dinu) ; 4. n-am discutat niciodată cu Angelo Niculescu, între patru ochi, nici în Mexic, nici în România, întrucît eram unul dintre cei mai acerbi critici ai acestuia ; 5. nu am fost la cantonamentul jucătorilor de la zgomotosul hotel din centrul Guadalajarei decît de două ori și asta dintr-o curiozitate de ziarist (între altele fie zis, cum am scris și în reportajele trimise de acolo, locul ales era foarte nefericit. Hotelul era foarte monden, plin de femeiuști fără treabă, cu piscină, numai loc de recreere nu putea fi numit) ; 6. în sfîrșit, echipa națională la Mexic n-o făcea Angelo Niculescu, ci Dinu, prin presiuni, așa cum știe o lume întreagă. Vina pentru că jucătorii care ar fi putut să facă din echipa noastră o echipă de mîna întîi ca Răducanu și Dobrin să nu fi intrat în rîndurile **tricolorilor** (Răducanu a avut o scurtă apariție) i se datorește în special lui. Caracterul hidos pe care-l are acest jucător (e vorba de Dinu) a fost ilustrat în nenumărate partide internaționale, cînd interesele **tricolorilor** au fost sacrificate intereselor de club, cum am scris la vremea sa.

Cu asta cred că am spus totul despre acest „judecător" al altora, despre „ziaristul" Cornel Dinu, adică despre un individ care a ratat prea devreme o carieră strălucită, din vina proprie, dar n-a lăsat pe alții să trăiască.

EUGEN BARBU ■

Vedetele tenisului mondial în '76

Era la începutul anului trecut, cînd Jimmy Connors, privind în ochii frumoasei sale iubite, o fostă „miss Univers", o îndemnă să tacă. Ziariștii făcuseră din el copilul răsfățat al tenisului, iar cancanurile ce circulau în jurul lor îi atrăseseră antipatia publicului. Fluierăturile și huiduielile erau adesea reacțiile normale ale tribunei față de clovneriile idolului din '74, care la drept vorbind își cam luase lumea-n cap. E mai greu să cîștigi cînd foștii prieteni ți-au devenit dușmani, părea a-și spune Connors, voind să treacă cît mai neobservat. Puțin timp după această întîmplare, un nou Connors, modest și bine crescut, nu lasă nici un set și nici o speranță lui Borg în finala de la Philadelphia. Ashe, Connors, Borg erau principalii pretendenți la supremație la începutul anului trecut. De Năstase se vorbea puțin, iar „masters"-ul cîștigat în Suedia era considerat de mulți un fel de cîntec al lebedei.

Sezonul demarează, concursurile se înmulțesc. Ashe nu poate ține pasul, iar la sfîrșitul primăverii în lupta pentru întîietate par să fi rămas doar doi protagoniști. Tocmai în acel moment, pe poarta din față a întrecerii intră Ilie Năstase, prezentînd judecătorilor săi o splendidă carte de vizită, imprimată în Hawai, pe care sînt trecute victoriile la Laver, Ashe, Borg. Neprezentarea lui Connors și Năstase la Roland-Garros, ca și înfrîngerea timpurie a lui Borg, fac ca jocul să rămînă deschis, lăsînd Wimbledon-ului și Forest-Hills-ului decizia finală. La Wimbledon, americanul Tanner, ce amenință de mai mulți ani lumea bună a tenisului, reușește una din isprăvile carierei sale, eliminîndu-i pe Connors. Finala s-a jucat între Borg și Năstase. Neobișnuita secetă din vara trecută a uscat iarba, tocind ascuțimea voleurilor lui Năstase. Zimții pantofilor lui Borg au prins parcă mai bine în pămîntul pîrjolit, iar încrederea cu care Ilie a început meciul a alunecat pe nesimțite de cealaltă parte a fileului. Am simțit amărăciunea campionului nostru, dar finalul partidei a fost la un pas să răstoarne totul, făcîndu-ne să ne ridicăm din fața televizoarelor cu certitudinea că Năstase este încă prezent între cei mari.

Forest-Hills-ul avea să stabilească ordinea finală : 1. Connors, 2. Borg, 3. Năstase...

Pe locul trei, Năstase, cu strălucirile și căderile sale, același superb campion care nici în 1976 nu și-a cruțat superiorii momentului : două victorii la Connors și două victorii la Borg.

Toi în '76. Panatta triumfă la Roland-Garros și în Cupa Davis ; Edmondson, un australian necunoscut, intră în primii 20 jucători din lume ; Grand Prix-ul își pierde din importanță ; polonezul Fibak începe să-și etaleze progresul evident ; Newcombe spune adio Cupei Davis ; moare Von Cramm, unul din mușchetarii anilor treizeci.

La fete, în absența lui Billie Jean King și a lui Margaret Court, Chris Evert a dominat autoritar. Două românce, Virginia Ruzici și Florența Mihai, au jucat în semifinale la Roland-Garros, uluind lumea.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

DAN PĂLTINIȘANU:

„Nu cred să fi auzit vreodată un atacant plîngîndu-se că l-am lovit intenționat!"

Mai întîi o mică surpriză : Dan Păltinișanu (și nu Păltinișan, cum apare în presă) nu este nici timișorean, nici măcar brașovean (a venit la Politehnica de la Metrom Brașov), ci bucureștean ! S-a născut la 23 martie 1951, iar prima echipă la care a jucat (instructor Vasile Mărcuș) a fost T.M.B. Da, ați ghicit — a fost într-un fel coleg și cu Dumitrache ; numai că viitorul vîrf al naționalei juca deja la juniori mari, pe cînd Păltinișanu se afla abia în echipa de pitici. Că junior, a jucat la Dinamo București (antrenor Gh. Tîmar), iar cînd i-a venit sorocul armatei a trecut la Dinamo Obor. N-a stat decît patru etape la echipa lui nea Gică Teodorescu. Era în anul 1971. Dumitriu II, revenit după o lungă convalescență, avusese un sezon bun la Steagul Roșu Brașov. I s-a propus să vină la Dinamo. A acceptat, iar ciubul brașovean a căpătat, drept compensație, doi fundași centrali tineri, între care Dan Păltinișanu. La Steagul Roșu linia de apărare era în acel moment una dintre cele mai bune din țară : Adamache — Ivăncescu, M. Oiteanu, Jenei, Rusu. Cei mai în vîrstă dintre ei, Jenei, a jucat la Steagul pînă în anul 1975 ! Păltinișanu n-a apucat decît un singur meci întreg (0—0 cu Poli Iași, la Brașov), a intrat în minutul 90 la Petroșani („nici n-am atins mingea", zice), și a mai jucat șapte minute într-un al treilea meci ! A fost împrumutat pentru un an la Metrom. În vara anului 1973, în loc să se întoarcă la Steagul Roșu, s-a transferat la Politehnica Timișoara, dar mărturisește că nici pînă azi nu s-a lămurit cum s-a descurcat actualul său club între atîtea ițe care-i țineau (citiți Dinamo, Steagul Roșu, Metrom). A jucat în Selecționata universitară a României, care a cîștigat Campionatul mondial disputat în Franța, în 1974. Face parte, se pare, din lotul B al țării — a cărui componență, din cauza foarte rarelor acțiuni, este greu de precizat. La aproape 26 de ani este încă elev în ultimul an de liceu, la cursurile fără frecvență. Speră să urmeze facultatea de educație fizică sau cea de științe economice. Are 1,80 m înălțime și 84 de kilograme. S-a căsătorit acum o lună cu Mihaela, o fostă handbalistă. Ne-a mărturisit că, dat fiind că se află în fața primului interviu din viața sa, se simte puțin emoționat.

— Crezi că Sătmăreanu II este un fundaș central mai bun ca tine ?

— Cred în primul rînd că avem un stil asemănător. Un stil de forță. Apoi că, fără îndoială, dinamovistul are mai multă experiență decît mine — mă refer desigur la meciurile de mizã mare, cele internaționale. Amîndoi ne simțim cel mai bine în postul de fundaș central de acoperire, sau „libero" cum i se mai spune, post de pe care mai pornim uneori și la atac. Cred însă că, eu nu sînt așa de dur cum este Sătmăreanu, citeodată. Poate și de aceea mai vulnerabil în fața înaintașilor foarte tehnici. Cu tehnica individuală n-am stat niciodată deosebit de bine ! Dar, în același timp, nu cred să fi avut vreodată ocazia să-i auziți pe Putu Iordănescu, Dobrin, Dumitrache sau Marcel Răducanu plîngîndu-se că i-a lovit Păltinișanu. Așa ceva nu se întîmplă — dacă scapă încerc cel mult o obstrucție sau o prindere de tricou, în ultimă instanță. Stimez, cu deosebire, tipul „artistului" în fotbal. Niciodată n-am lovit pe cineva din răutate, adică cu intenție.

— Asta-i frumos. Dar fotbalul se joacă totuși pe goluri. Oare fundașii de „profil" dur au asigură un coeficient de siguranță mai mare porții proprii ?

— N-aș zice. Bădin, pentru a lua și un alt exemplu, care e un excelent săritor la cap dealtfel, la mingile pe jos nu știe să facă decît fault. Iar prea multe lovituri de la 16 metri aduc adeseori înfrîngerea. Dacă ar fi să-i numesc pe cei mai buni fundași centrali din țară, atunci m-aș opri în primul rînd la cei doi Olteanu — Marin de la Sportul studențesc și Costică de la F.C. Argeș, jucători deosebit de tehnici. Și Sandu Boc, desigur ! Asta după preferința mea. Dar și Sătmăreanu, desigur — cum vedeți, tot la el ne întoarcem !

— Ați putea juca împreună ?

— Știu eu ? Avem stiluri prea asemănătoare. Jucătorul cu care mă înțeleg cel mai bine în defensivă rămîne tot colegul meu Mehedințu. Cred că amîndoi ne suplinim unul altuia foarte bine lipsurile, ne completăm în tot ce facem pe teren. Mehedințu, dealtfel, ar fi meritat, zic eu, și el măcar o selecționare în lotul național.

— Și Păltinișanu, aș zice. Nu-i așa ?

— Am fost pînă acum convocat la lot de două ori. N-am jucat niciodată. Prima dată nu cred că am fost adus obiectiv, ci dică pe merit. Se produseseră niște acte de indisciplină și s-au luat unele măsuri. Dinu, de exemplu, fusese suspendat. Urma meciul cu Bulgaria, cel pierdut cu 1-0 în deplasare. M-am accidentat și am rămas acasă ; pînă la urmă au jucat Dobrău cu Sameș. Ștefan Covaci mi-a promis însă că la următoarea acțiune a lotului am să fiu sigur încercat. Urma, la numai trei săptămîni, meciul cu Italia. Am jucat în etapele care au urmat cu o ambiție uriașă. Eram accidentat în continuare, și doctorul, care suspecta o fisură, m-a sfătuit să rămîn pe tușă. Nu l-am ascultat și am intrat pe teren, la Reșița, cu dureri atroce. Echipa a cîștigat cu 2—1 acolo, am dat și-un gol în meciul cu Dinamo, dar în Italia tot n-am jucat. Au jucat Sandu Gabriel, care a și greșit foarte grav la unul din goluri, și Sătmăreanu II. Ultimul venea după o suspendare de șase luni din activitatea competițională și un singur meci de campionat. Fusese însă notat cu 9 de cei de la „Sportul" și a redevenit pe loc titular în națională. Apoi, am auzit că Ștefan Covaci ar fi spus că în meciul-retur cu Bulgaria ar fi avut de gînd să începă cu perechea de fundași centrali Mehedințu-Păltinișanu (nu-i așa că sună frumos ? !). Am jucat însă cu Slavia Sofia în Cupa balcanică și-am pierdut cu 5-0 ! S-a renunțat la noi — dar nimeni nu știe cu adevărat ce-a fost la Sofia. Am primit două goluri din ofsaid clar (tușierii au fost localnici !) și alte două goluri, perfect valabile, ne-au fost anulate nouă ! Cred că scorul normal

ar fi trebuit să fie cam 2—1, sau 3—1 cel mult. Și așa am mai pierdut un tren...

— Care crezi că este principala ta calitate ?

— Faptul că iubesc foarte mult jocul ! Îmi place jocul în sine, mingea — plăcerea de a o lovi este uriașă. Nu simt că trăiesc cu adevărat decît cînd sînt pe un teren de fotbal. De aceea probabil nu-mi place deloc să pierd. Nici nu știu să pierd — asta mi s-a spus adesecri !

— Am auzit că te-ai certat cu Dembrovschi. E adevărat ?

— Din păcate, da ! Tot la joc s-a întîmplat, la antrenament. Ne-am bruscat și ne-am aruncat cuvinte urîte, pentru ca mai apoi să ne pară tare rău la amîndoi. Amîndoi am fost de vină, dar mie îmi este rușine mai ales pentru că l-am făcut de rîs în fața celor mai tineri jucători din echipă, pentru care e încă un zeu.

— Care jucător este astăzi, la Politehnica, personalitatea numărul unu a echipei ?

— Tot Dembrovschi. Desigur, și eu și Mehedințu, care sîntem acum printre cei mai vechi din echipă, putem fi numiți un fel de purtători de cuvînt ai jucătorilor în fața antrenorilor, a conducerii clubului, dar „Dembo" rămîne omul cu cea mai puternică personalitate, și e și normal așa, ca un jucător deosebit care a fost și încă este. Și el, dealtfel, e un mare suflețist. N-am să-l uit cum l-a înfruntat la Cluj-Napoca pe Petrea, și-l ruga, plîngînd, să-l dea afară din teren — în meciul pe care l-am pierdut cu 6—0, atunci cînd patru din cele șase goluri ale Universității au fost din ofsaid clar... Puțini însă se întreabă, sînt sigur, ce e în sufletul unui fotbalist la o astfel de încercare.

— Am impresia să nu-ți prea plac arbitrii ?

— Uneori mai mult ne încurcă. Îi stimez, fără îndoială, pe cîțiva dintre ei — Dinulescu, Anderco, Petriceanu, Rainea, între alții. Dar de foarte multe ori am impresia că noi, jucătorii, ne-am înțelege mai ușor dacă n-ar exista arbitri pe teren, și chiar meciurile ar fi mult mai frumoase ! Nu pot să-i uit pe unii, cum a fost Traian Moarcăș de exemplu, care a dat peste cap un meci, Poli-Steaua, în fața a peste 50 000 de spectatori, sau Cristian Teodorescu, care ne-a furat de cîte ori a avut prilejul. Noroc că de cîtăva vreme nu-l mai are.

— Pe cînd în echipa națională, Dan Păltinișanu ?

— Atunci cînd voi juca fără greșeală și atunci cînd va voi Ștefan Covaci...

DUMITRU GRAUR ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești — scrisori-anchete (Liviu Timbus — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

Biblioteca ... VIAȚĂ ... TRGU-JIU

Anul XXVI – Nr. 8 (1261) – 24 februarie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE CONSILIUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Calitatea prestației

Cei care lucrează în sectoarele serviciilor pentru populație trebuie să înțeleagă faptul că ei sînt la dispoziția cetățenilor, a cumpărătorilor, îndeplinind în societate un rol important în cadrul diviziunii muncii. Ei trebuie să-și exercite acest rol cu competență, cu cinste și corectitudine, servindu-i în cele mai bune condițiuni pe oamenii muncii, pe tovarășii lor de viață și muncă.

NICOLAE CEAUȘESCU

Este desigur ciudat cum în unele autobuze se defectează numai ușile de la mijloc. Și la fel de ciudat mai este faptul că deși această realitate a devenit o obișnuință nu se iau măsurile cuvenite. Nu e vorba de o insuficiență tehnică, ci de o mentalitate. Mentalitatea se numește principiul minimei rezistențe. Și dacă tot ne aflăm într-un autobuz, să rămînem aici. El, autobuzul, este o investiție a statului. Noi, cetățenii, contribuim la plata celor ce-i deservesc. Iar ei, cei ce-l deservesc, îl pot deservi în mai multe feluri : gîndind, inventînd, organizînd, reparînd, controlînd, revenind la ce-au gîndit etc. Fiindcă pentru asta sînt plătiți. Uneori, acest lucru nu se întîmplă și, ca în cazul autobuzelor, se recurge la inversul gîndirii, invenției, organizării și așa mai departe și se alege soluția cea mai comodă: se închid ușile de la mijloc, se provoacă gîuiri, dezordine, certuri, iritări pe care nu le lăsăm acolo, ci le ducem cu noi, acasă, în familie, în birouri, la locurile de muncă. Autobuzul se oprește și un călător insistă să coboare pe la mijloc. Replica taxatoarei ne interzice : „Nu sînt cu proasta, strigă indignată, că n-am scris pe ușă DEFECT, așa cum fac ceilalți ! ?"

Un bizar simț al proprietății bîntuie conștințele unor lucrători publici. Taxatoarea respectivă ne pretindea nici mai mult, nici mai puțin decît recunoștință pentru faptul că ne deschide ușa autobuzului. Garderobiera de la bazinul acoperit PARC face o criză de nervi și ne invită, pe cele circa 12 persoane care așteptăm de 10 minute, s-o reclamăm unde vrem, nu-i pasă, ea are și alte sarcini, nu numai pe aceea de a ne lua nouă paltoanele. Directorul nu-i de găsit. Bazinul este arhiplin, sînt depășite capacitatea, normele elementare de igienă, și unul dintre ajutoarele directorului zice : Ce-ați vrea ? Să oprim oamenii la ușă ? Au venit, trebuie să intre. Deci, pentru cei ce-au plătit deja, nici un gînd care să se apropie de simțul responsabilității. Pentru 20 de lei plătiți nu ești, în concepția conducerii bazinului, apărat în nici un fel, dumneaei, conducerea, îți pune la dispoziție bazinul, dacă îți place, bine, dacă nu, treaba fiecăruia ; încuietorile de la uși sînt defecte, nimeni nu supraveghează bazinul, directorul are alte treburi, mai importante, cînd, știm, cel mai important este desigur clientul.

Și principiul minimei rezistențe intră aici în conflict cu calitatea prestației. Deoarece păstrătorul administrativ al unui bun public este învestit cu această calitate nu pentru a-i sluji lui, ci pentru ca, în schimbul remunerației pe care o primește, să adauge valoarea gîndirii sale, la fel ca orice om al muncii, valoare ce se reflectă, în cazul lui, în calitatea prestației.

La magazinul de desfacere a berii de pe Calea Moșilor, în fiecare duminică se string cozi ce ajung pînă la sute de persoane : magazinul este deservit de un singur lucrător și nimeni din conducerea comercială a sectorului respectiv nu se gîndește să organizeze într-alt fel munca

(Continuare în pag. 6)

NICOLAE CRISTACHE ■

Lupta de la Plevna văzută de Elena Daniela Boboș, elevă în clasa a IV-a A, Școala generală nr. 4 — București

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Concursul „Drum de glorii" după etapa pe județe (I)

Cu evoluția reprezentativei de tineret și pionieri a județului Buzău, transmisă de televiziune duminica trecută, s-a încheiat ceea ce am numi faza pe județe a concursului „Drum de glorii", cea mai importantă și mai complexă manifestare de pînă acum, de o asemenea anvergură, din cadrul Festivalului național „Cîntarea României". Fiindcă, deși a debutat pe micul ecran încă la 7 decembrie 1975, prin comandamentele politico-educative pe care și le-a asumat, decurgînd în mod nemijlocit din programul ideologic al partidului nostru, ca și prin evenimentul istoric căruia i s-a dedicat — Centenarul cuceririi independenței de stat —, concursul se înscrie, cu bune rezultate, în ampla sărbătoare a spiritualității românești, la care sîntem părtași milioane de cetățeni de toate vîrstele și profesiile. De la sistemul prin care au fost selecționate și pregătite echipajele teoretice, în componența cărora au intrat tineri din toate domeniile de activitate — pionieri, elevi, studenți, muncitori, țărani, intelectuali — sau cele sportive, la participarea masivă în formațiile artistice (să ne reamintim în acest sens unele numere artistice prezentate, între altele, de județele Cluj, Hunedoara, Constanța), desfășurarea concursului s-a constituit și ca un veritabil test al capacității politice și organizatorice, al forțelor artistice de care dispun organizațiile noastre de tineret și pionieri în susținerea, printr-o exemplară colaborare cu Comitetul nostru de radioteleviziune — redacția pentru tineret și copii — și Muzeul național de istorie, a unei asemenea acțiuni la nivelul întregii țări. Nu ne îndoim că analiza pe care o vor întreprinde factorii organizatori, acum sau după apropiata etapă finală, va permite formularea unor concluzii principiale și practice dintre cele mai eficiente pentru întreaga activitate politico-educativă în rîndurile tinerei generații. Concursul a dezvăluit, din acest punct de vedere, cît de vital necesară este intensificarea preocupării tuturor factorilor educativi — și în primul rînd a organizațiilor însele — pentru antrenarea tinerilor și copiilor în astfel de acțiuni însuflețite de un patriotism revoluționar activ, pline de patos, dominate de spiritul nobil al întrecerii mobilizatoare, atît de propriu la această vîrstă a aspirațiilor către fapte mari și afirmare.

Un asemenea test ni s-a părut a fi relevant pentru multiplele virtuți ale tinerilor și pionierilor și prin faptul că acest concurs fiind conceput ca o sumă de probe, bine alese — cunoștințe istorice, social-politice și culturale, maturitate de gîndire, aptitudini pentru artă și discernămînt estetic, pregătire morală și fizică — s-a dovedit a fi și cel mai complex din cele prezentate de televiziunea noastră. Se poate spune că sub acest aspect, al complexității însușirilor testate, „Drum de glorii" încearcă o sinteză între „Dialog la distanță", „Cîntare patriei" și „Turneele emblemelor", competiții de ordin artistic și social-politic pe care le-am urmărit pe micul ecran mai de demult sau mai recent. Un mai mare dinamism al confruntării, un mod mai alert, mai pasionant, al desfășurării probelor teoretice — cu atît mai necesar cu cît era vorba de tineri — ar fi ridicat și mai mult gradul de atractivitate, ar fi accentuat spiritul competitiv al concursului. Bibliografia cam încărcată, tenta uneori specioasă, ușor didactică chiar a anumitor întrebări, insuficienta mobilitate tinerească a examinatorului sînt aspecte care trebuie avute în vedere pe viitor în conceperea și desfășurarea concursurilor de acest gen. Dincolo de asemenea carențe, explicabile pentru o acțiune de pionierat, concursul „Drum de glorii" reprezintă o frumoasă carte de vizită a uteciștilor și pionierilor noștri, un succes indiscutabil pentru organizatori — Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Radioteleviziunea Română, Muzeul național de istorie —, o contribuție de preț la celebrarea Centenarului Independenței de stat și a izbînzilor de ieri și de azi obținute de poporul român

(Continuare în pag. 5)

NICULAE STOIAN ■

Teodora, maica Viteazului

Buciumul străjii stringe lumina,
noaptea învoalbă Cara-Bogdania :
doarme cu somnu-adîncat și gadina.
Maica Viteazului cîntă litania :

„Lună, alungă noaptea cea lungă !
Norule, fulgeră pleoapele rîilor !
Stelelor, dați-mi raze s-ajungă
fiului meu — floarea eroilor !

Ție, hiclene Basta, îți ursesc
casele cucului, liniștea vîntului,
inima corbilor de alămojnă,
nume hulit pe fața pămîntului !

Vouă, Buzeștilor, fala Băniei,
Calomfiresculul, Novaculul iară,
tuturor morților noștri, de-ai gliei,
slavă de-a pururi, țărîna ușoară !

Ci tu, fiu dulce, domn în Ardeal,
la Țara Moldovei și-n cea Românească,
fă-te un arbore magic pe deal,
crengile veșnic să-ți înflorească

la ceas de seară, la ceas de zori,
pe zloată și ger, pe jar, pe polei,
mirozna lor să înăsprească
singele-n vinele puilor de lei !

Lăncii și arcuri să-ți fie crengile,
pinteni și scuturi; frunzele — zalele;
vîntul să-ți legene, lor să-ți mai legene

lin tot mai lin mîndre petalele
Cît fi-va-n lume neam românesc,
stelele-n cer și zilele albe,
amintire frumoasă-ți doresc,
amiroasă-ți florile dalbe !"

ADRIAN BUCURESCU, elev ■

Construim societatea dreptății sociale

În ziua de 17 februarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Unității Socialiste, a participat la lucrările primei Consfătuiri pe țară a unităților de control al oamenilor muncii.

A fost acesta un nou prilej de a asculta **cuvîntul cu putere de sinteză** al secretarului nostru general, al președintelui nostru :

„Realizările obținute de oamenii muncii în înfăptuirea sarcinilor economice prevăzute în planul pe 1976 au creat condiții pentru creșterea venitului național cu 10,5% față de anul anterior și înfăptuirea, pe această bază, a programului de ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii. Veniturile reale totale ale populației obținute din retribuire și din fondurile sociale de consum au sporit cu 9,5%, într-un ritm superior celui prevăzut pe ansamblul cincinalului. Veniturile bănești ale țărănimii provenite din retribuirea muncii în cooperativele agricole și din vînzarea produselor către unitățile socialiste au fost, anul trecut, cu 11,6 la sută mai mari decît în 1975. A continuat să se îmbunătățească aprovizionarea oamenilor muncii, vînzările prin comerțul socialist fiind anul trecut cu 8,7% mai mari decît în 1975, iar volumul prestărilor de servicii pentru populație cu 7,9% peste realizările anului precedent. Au fost construite și date în folosință în cursul anului 1976 peste 138 mii locuințe, precum și cămine pentru nefamiliști totalizînd peste 72 mii locuri. S-a dezvoltat rețeaua de ocrotire a sănătății, s-au extins acțiunile de asistență medicală. Toate acestea au dus la îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață ale poporului nostru — țelul suprem al politicii partidului, esența însăși a orînduirii socialiste pe care o făurim și care pune pe prim plan omul, bunăstarea și fericirea sa !"

A fost acesta un nou prilej de a asculta **cuvîntul cu putere de analiză** al secretarului nostru general, al președintelui nostru :

„Activitatea generală de control în societatea noastră reprezintă o latură importantă a perfecționării continue a conducerii operei de construcție socialistă, o formă de cunoaștere temeinică a problemelor dezvoltării economico-sociale, de perfecționare a activității și, totodată, de participare democratică la conducerea statului, a maselor largi populare. În perioada la care ne referim a crescut rolul organelor colective de conducere ale oamenilor muncii, s-au perfecționat formele controlului muncitoresc al activității economice și sociale, a luat o amploare tot mai mare controlul exercitat de oamenii muncii, ceea ce — așa cum am mai menționat — a dus la obținerea unor rezultate importante în dezvoltarea generală a patriei noastre. Societatea noastră dispune în prezent de multiple mijloace de control îndreptate spre întărirea disciplinei și ordinii, a spiritului de răspundere, a legalității socialiste".

A fost acesta un nou prilej de a asculta **cuvîntul exigent** al secretarului nostru general, al președintelui nostru :

„Avem, desigur, pretutindeni rezultate bune, cu care ne putem mîndri. Nu putem trece însă peste faptul că mai sînt multe lipsuri în diferite sectoare de activitate, că putem gospodări mai bine mijloacele materiale de care dispunem, forța de muncă, că putem asigura, cu ceea ce avem în momentul de față, o dezvoltare mai rapidă a țării și o creștere mai accentuată a nivelului de trai, material și spiritual, al poporului".

„În acest sens, controlului muncitoresc de stat și controlului oamenilor muncii le revin răspunderi mari ; ele au încă mult de făcut pentru a-și îmbunătăți propria activitate. Trebuie să recunoaștem că și în acest domeniu, pe lîngă realizările obținute, sînt destule neajunsuri".

A fost acesta un nou prilej de a asculta **cuvîntul cu putere relevantă** al secretarului nostru general, al președintelui nostru:

„De fapt, controlul trebuie să se exercite în primul rînd în fabrică, în procesul de producție, acolo unde se hotărăște, pînă la urmă, calitatea fiecărui produs".

A fost acesta un nou prilej de a asculta **cuvîntul cu putere morală** al secretarului nostru general, al președintelui nostru :

„Noi construim o altă societate — societatea dreptății sociale, în care nimeni nu trebuie să-și însușească, sub nici o formă, din bunurile altuia, în care nimeni nu trebuie să trăiască pe seama muncii altuia. Fiecare trebuie să-și asigure creșterea veniturilor prin munca și prin capacitatea sa !"

A fost acesta un nou prilej de a asculta **cuvîntul critic** al secretarului nostru general, al președintelui nostru :

„Unde s-ar ajunge dacă, spre exemplu, minerii ar considera că, pe lîngă ceea ce primesc pentru munca grea pe care o depun în mină, fiecare cetățean trebuie să le mai dea, cînd cumpără cărbunele, un leu sau doi lei la kilogram ? Unde s-ar ajunge dacă muncitorii care fabrică țesăturile ar pretinde ca, pe lîngă plata muncii lor, să li se mai dea pentru fiecare metru o anumită sumă în plus ? Oare nu ar fi mai îndreptățiți să ceară cei care au realizat produsele decît cei care vînd produsele obținute prin munca altora ?"

A fost acesta un nou prilej de a asculta **cuvîntul ferm** al secretarului nostru general, al președintelui nostru :

„Trebuie să se înțeleagă bine că nu se poate permite nimănui să-și însușească produse sau bani fără muncă, prin necinste și înșelăciune, să trăiască pe seama muncii altora. Orice tendință de îmbogățire pe această cale este străină societății noastre, ca și țelului de a gîndi al poporului nostru și trebuie să facem totul pentru ca, neîntîrziat, aceste stări de lucruri să devină o tristă amintire".

A fost acesta un nou prilej de a asculta **cuvîntul realist** al secretarului nostru general, al președintelui nostru :

„Dispunem de toate condițiile pentru a asigura nu numai înfăptuirea prevederilor cincinalului, ci chiar și depășirea acestor prevederi, atît în ce privește veniturile directe, cît și construcția suplimentară a circa 160 de mii de noi locuințe. Vom ajunge să realizăm aproape 1 milion de apartamente în acest cincinal, ceea ce se va reflecta în satisfacerea mai bună a cerințelor de locuințe ale oamenilor muncii".

A fost acesta un nou prilej de a asculta **cuvîntul limpede, demn și curajos** al secretarului nostru general, al președintelui nostru :

„În ce ne privește — vreau să fiu bine înțeles și să se înțeleagă de către toată lumea — vom face totul pentru a asigura poporului nostru pacea, liniștea necesară realizării Programului elaborat de Congresul al XI-lea, înfăptuirii societății comuniste. Vom face totul pentru a apăra independența și suveranitatea patriei noastre socialiste! Trebuie să fie bine înțeles că România dorește colaborarea cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, dar nu va admite nimănui, sub nici o formă, să se amestece în treburile sale interne! Să se înțeleagă bine că asuprirea socială și națională a fost lichidată pentru totdeauna în România, că clasele capitaliste, asupritorii au fost desființați pentru totdeauna, că nicidată pe pămîntul românesc nu vom mai admite asuprirea omului de către om, sub nici o formă !"

A fost acesta un nou prilej pentru a asculta **cuvîntul muncitoresc** al secretarului nostru general, al președintelui nostru :

„Am pornit și pornim de la faptul că problemele ce trebuie soluționate într-o țară, greutățile de învins se rezolvă nu fugind, ci punînd umărul, unind eforturile tuturor pentru a înlătura lipsurile, pentru a înfăptui în comun o viață mai bună pentru toată lumea. Aici este locul tuturor celor care vor, într-adevăr, să contribuie la făurirea unei vieți mai bune și mai fericite pentru ei și pentru întregul lor popor !"

A fost acesta un nou prilej de a asculta **cuvîntul drept și românesc** al secretarului nostru general, al președintelui nostru :

„Dar nu vom manifesta nici o înțelegere față de acela care se pun în slujba dușmanilor țării, care-și ponegresc poporul, frații, părinții. Aceștia încetează — așa cum a spus Vasile Alecsandri acum un secol și ceva în urmă — de a mai fi considerați fii ai patriei noastre, se pun ei înșiși în afara neamului".

★

În ziua de 18 februarie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în cursul căreia a fost dezbătut un raport privind asigurarea și controlul calității produselor și serviciilor și au fost dezbătute proiectele Legii calității produselor și serviciilor și Legii calității construcțiilor ; de asemenea, a fost analizat Programul privind tipizarea navelor maritime, fluviale, tehnice și de serviciu, a principalelor tipuri de motoare și echipamente de bord, precum și specializarea șantierelor navale în perioada 1976—1980, și a fost examinat un raport privind creșterea gradului de mecanizare a activității din unele domenii.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la vizita de prietenie făcută în țara noastră de tovarășul Erich Honecker, secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Stat al Republicii Democrate Germane ; Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere rezultatelor noului dialog la nivel înalt între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Erich Honecker. De asemenea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la vizita oficială de prietenie efectuată în țara noastră de secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad. Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere rezultatelor convorbirilor dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez Al-Assad.

NELU IONESCU ■

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu pe continentul african, un nou itinerar al prieteniei și colaborării

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu au părăsit, în dimineața zilei de marți, 22 februarie, Capitala, îndreptîndu-se spre Nouakchott, capitala Republicii Islamice Mauritania. Cu această zi, istoria relațiilor de prietenie, solidaritate militantă și colaborare activă cu țările africane aflate pe calea dezvoltării independente, de sine stătătoare, înscrie o nouă pagină, înscrie solia de progres și pace pe care, prin cel mai drag fiu al său, România o trimite popoarelor Africii.

Însoțit de uralele a mii de bucureșteni, de stima și dragostea întregii țări, președintele României duce voința de bine a poporului nostru în lume, exprimînd astfel toate acele aspirații și interese comune care ne îndeamnă să cinstim și să sprijinim din toată inima mișcările de eliberare națională de pe continentul african, mișcările progresiste, închinate independenței naționale și bunăstării popoarelor Africii, a tuturor popoarelor. Noua vizită în cinci țări prietene — în Republica Islamică Mauritania, Republica Senegal, Republica Coasta de Fildeș, Republica Ghana și Republica Federală Nigeria — răspunde firesc contextului politic, momentului de avînt al forțelor progresiste din Africa, dorinței ferme a țării noastre de a promova, prin contacte la cel mai înalt nivel, un spirit nou în politică și economie, acel spirit care a impus România contemporană în conștiința lumii.

Țara noastră vrea să coopereze pe multiple planuri, țara noastră vrea să-și asigure, printr-o exemplară politică a prieteniei, cel mai înalt respect, acum și în viitor. Să ne amintim, astfel, vizita întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în anul 1972 pe același continent, să rememorăm rezultatele excepționale care, în anii ce s-au scurs, au cimentat raporturile româno-africane, dînd temei atît contactelor ulterioare, întîlnirilor cu șefii de state și guverne, documentelor semnate cu prilejul întîlnirilor, punînd sub cele mai bune auspicii actuala vizită. Este semnificativ că, de fiecare dată, întîlnirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu șefii de stat și de guvern ai țărilor africane prietene s-au soldat cu semnarea unor importante documente. Aceste documente au deschis noi perspective colaborărilor bilaterale, într-un climat de încredere deplină, marcînd contribuții de preț la cauza păcii și a cooperării internaționale, la cauza înaugurării unei noi ordini economice și politice mondiale, pentru promovarea noilor principii în relațiile dintre state, pentru lichidarea subdezvoltării și crearea condițiilor de afirmare plenară a tuturor popoarelor.

Noi, românii, am dus o luptă de veacuri pentru apărarea ființei naționale. Independența de stat, pe care am cucerit-o cu atîtea jertfe și sacrificii, este chezășia simpatiei ce-o arătăm popoarelor africane angajate în efortul de consolidare a independenței naționale și lichidare a ultimelor vestigii ale colonialismului. Politica profund internaționalistă a partidului nostru este dovedită prin fapte, prin sprijinul ce-l acordăm luptei de eliberare, moral, politico-diplomatic și material, prin consecvența ce-o punem în dezvoltarea continuă a relațiilor de strînsă conlucrare cu statele în curs de dezvoltare din Africa. În ideea acestei conlucrări prietenești, ample și sincere, se desfășoară toate acțiunile politice internaționale ale României. Este, prin urmare, firesc să așteptăm cu multă încredere rodul vizitei în țările africane prietene, să considerăm evenimentul pe cel mai înalt plan al vieții politice contemporane, să fim mîndri de solia de pace pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o poartă pe continentul Africii. Întîlnirile și convorbirile ce vor avea loc cu șefii de state, cu alți factori de răspundere din cele cinci țări, documentele ce vor fi semnate vor stimula și vor întări, desigur, pe mai departe spiritul drept și demn al conlucrării multilaterale, al cooperării economice echitabile și reciproc avantajoase dintre România și țările ce urmează a fi vizitate. Este firesc să-i însoțim pe secretarul general al partidului cu toată dragostea și prețuirea noastră, să-i urăm tradiționalul DRUM BUN ȘI SUCCES DEPLIN, să investim în această nouă vizită de prietenie în țări îndepărtate toate bunele sentimente ale poporului român.

Președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, întîmpinați cu deosebită cordialitate la coborîrea din avion, pe aeroportul din Nouadhibou

Locuitorii capitalei mauritane salută cu căldură pe solii poporului român

În după-amiaza zilei de marți, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au sosit în Republica Islamică Mauritania. La aterizarea aeronavei prezidențiale pe aeroportul din Nouadhibou, înalții oaspeți români sînt întîmpinați cu deosebită cordialitate de președintele Republicii Islamice Mauritania, Moktar Ould Daddah, și doamna Marieme Daddah. Cei doi șefi de stat își string mîinile, se îmbrățișează, își exprimă satisfacția de a se reîntîlni pe pămîntul mauritan. În drumul spre reședința președintelui Moktar Ould Daddah din orașul Nouadhibou, cortegiul oficial de mașini este salutat cu toată simpatia de mii și mii de cetățeni. Numeroasele lozinci ce afirmă prietenia româno-mauritană sînt încă o dovadă că vizita oficială a tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, pe continentul african debutează sub cele mai bune auspicii. După un scurt popas la reședința prezidențială, înalții oaspeți români împreună cu președintele Moktar Ould Daddah și doamna Marieme Daddah părăsesc acest oraș atît de primitor. Avionul prezidențial mauritan aterizează la ora 16, ora locală (18, ora Bucureștiului), în capitala gazdă — Nouakchott. După încheierea ceremoniei primirii, desfășurată într-o atmosferă de prietenie, de stimă reciprocă, însoțiți de mari manifestări de simpatie ale populației, de dansatori care-și exprimă în chip tradițional bucuria, înconjurați de dovezi de dragoste și admirație, înalții oaspeți români se îndreaptă spre reședința prezidențială din Nouakchott.

În aceeași zi au început convorbirile oficiale între președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Islamice Mauritania, Moktar Ould Daddah. Pe agenda convorbirilor se află probleme privind extinderea și adîncirea relațiilor de colaborare între România și Mauritania, o informare reciprocă cu privire la activitatea celor două partide și popoare, precum și un schimb de păreri asupra principalelor probleme ale vieții internaționale contemporane. Convorbirile se desfășoară într-un climat de caldă cordialitate și prietenie .

În cursul după-amiezii, la reședința prezidențială din Nouakchott, tovarășa Elena Ceaușescu a avut o întrevedere cu doamna Marieme Daddah. În cadrul întîlnirii, desfășurată într-o atmosferă amicală, de caldă și distinsă cordialitate, s-a efectuat un schimb de păreri în legătură cu preocupările actuale ale celor două popoare pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual, pentru continua lor bunăstare și prosperitate.

Marți seara, tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au participat la un dineu oferit în onoarea lor de președintele Republicii Islamice Mauritania, Moktar Ould Daddah, și doamna Marieme Daddah. În timpul dineului, desfășurat într-o atmosferă prietenească, s-au rostit toasturi.

. TUDOR OCTAVIAN

Țara noastră, munca noastră,

O singură investiție suplimentară: cea de inteligență

La expoziția de mobilă a Combinatului pentru industrializarea lemnului de la Pipera cîțiva specialiști în materie mi-au propus un test simplu, invitîndu-mă să deosebesc un dormitor fabricat din lemn de mahon de unul realizat din imitație de lemn de mahon. Le-am examinat pe rînd, cu tact și ambiție, revigorîndu-mi toate amintirile despre culoarea și structura teak-ului african, dar pînă la urmă a trebuit să recunosc că mi-e imposibil să deosebesc originalul de falsul autorizat.

Înregistrînd verdictul, specialiștii au dat mulțumiți din cap și invitîndu-mă într-un alt colț al expoziției mi-au arătat două birouri gemene, amîndouă prezentînd una și aceeași piesă tradițională, executată aparent din lemn de nuc masiv. Am fost supus aceluiași experiment și obligat din nou să-mi recunosc slaba capacitate senzorială.

„Să mergem mai departe", m-au rugat însoțitorii mei, extrem de interesați în cunoașterea exactă a tuturor rezervelor mele de naivitate și ignoranță și, dînd ocol încăperii, mi-au adus în fața ochilor perechi de piese și garnituri de mobilă, unele adevărate, altele „trucate", dar identice ca arhitectură, culoare și dimensiune. Rezultatul a fost același: am confundat cu seninătate, aproape de fiecare dată, falsul cu originalul sau viceversa.

Imitarea fidelă a lemnului de mahon, abanos, nuc, stejar, fag, a tuturor arborilor exotici și indigeni este astăzi perfect posibilă — mi s-a explicat la sfîrșit — datorită introducerii în tehnologia de fabricație a maselor plastice și a altor înlocuitori. Din punct de vedere estetic și funcțional, rezultatele sînt identice, iar economiile de masă lemnoasă apreciabile. La C.I.L. — Pipera înlocuirea furnirului la uși celulare cu folii din mase plastice aduce întreprinderii o economie anuală de 330 000 metri pătrați furnire.

Eforturile constante pentru reducerea consumurilor specifice reprezintă, așadar, și aici la Pipera o preocupare prioritară, indisolubil legată de eficiența procesului general de producție, indispensabilă în cadrul competiției internaționale. Și apoi să nu uităm că eforturile în această direcție se fac într-o vreme în care cea mai mare parte a Europei și-a mîncat de mult pădurile. Printre puținele excepții se află și România. Dar o pădure se poate tăia într-o lună, iar una nouă crește abia într-o sută de ani. Țări cu îndelungată tradiție în prelucrarea superioară a lemnului, precum Italia, sînt nevoite astăzi să-și importe masa lemnoasă necesară. Ca să nu mai vorbim de Marea Britanie, țară lipsită aproape cu totul de vegetație forestieră (celebrii codrii de la Westminster au mai rămas doar în sonetele lui Shakespeare).

A face mult din puțin, a respecta calitatea, arhitectura și funcționalitatea produsului finit — în cazul de față garnituri de mobilă, uși celulare și plăci înnobilate — reprezintă o sarcină nu tocmai ușoară, dar care reclamă o singură investiție suplimentară: cea de inteligență. Am amintit foliile de material plastic care înlocuiesc perfect plăcile de furnir. Acestea constituie doar una dintre măsurile concrete care aici, la C.I.L.—Pipera, au adus la realizarea unor importante economii de masă lemnoasă, prin reducerea sistematică a consumurilor de materiale. Vom vorbi în continuare și despre celelalte, dar nu înainte de a face următoarea precizare: la C.I.L. — Pipera se prelucrează anual 107 000 mc masă lemnoasă din care 30 000 mc cherestea. Prin prelucrare rezultă un volum destul de mare de deșeuri (din care 8 000 de mc se transformă în plăci aglomerate), deșeu însemnînd, în ultimă instanță, ceea ce nu mai poate avea nici o utilizare și devine fatalmente combustibil. Astfel indicele de utilizare al cherestelei rămîne în continuare scăzut, deoarece aproximativ 60 la sută din scîndurile de fag și 35—40 la sută din cheresteaua de rășinoase se transformă după prelucrare în deșeuri. Din acestea, după cum aminteam, o parte redevin masă lemnoasă compactă (Pal), iar o parte... lemn de foc.

Revizuirea drumului parcurs de bușteanul din etapa de fasonare și pînă la prelucrarea lui superioară în întreprinderile de mobilă l-a făcut pe specialiști să constate că transformarea trunchiului de copac în scînduri reprezintă principala cauză a deșeurilor. Și asta deoarece fabricile de mobilă, avînd la dispoziție doar cherestea de uz general, sînt nevoite, prin debitarea acesteia, să utilizeze doar o parte a masei lemnoase. Deci, cu alte cuvinte, schimbarea tehnologiei de debitare ar obliga întreprinderile de cherestea să aplice o altă croială bușteniilor, deci să anticipeze fabricarea mobilei și binalelor, executînd încă din această fază diverse repere de dimensiuni fixe, între care nu puține elemente de rezistență și de schelet ale mobilei. Combinatul de la Pipera a adresat deja asemenea comenzi unor întreprinderi de cherestea din țară.

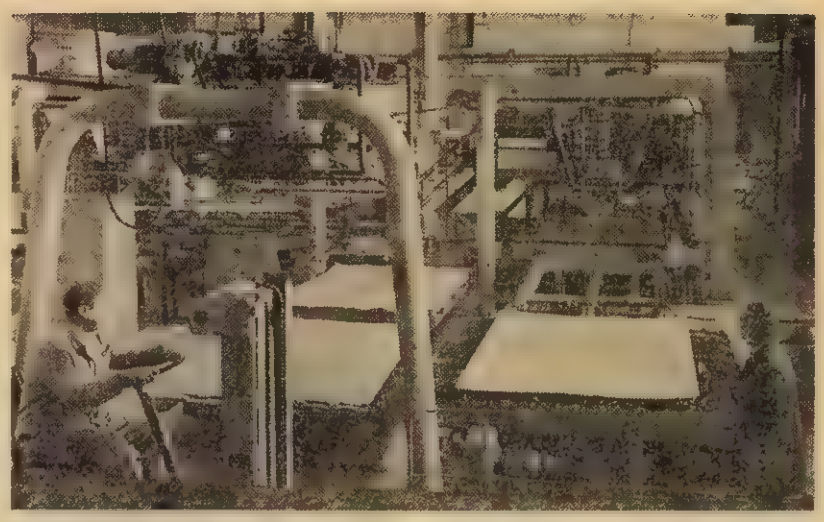

Vorbindu-mi despre reducerea consumurilor specifice prin introducerea unor tehnologii noi, inginerul Cezar Portase, șeful serviciului de concepție al întreprinderii, mi-a amintit în primul rînd noul procedeu chimic de consolidare a canturilor la panourile de mobilă prin chimizare și folosirea adezivilor termoplastici și benzilor de furnire în locul bordurilor din lemn masiv. Nu vom intra, evident, în amănunte. Reținem în schimb faptul că mulțumită acestor măsuri la două dintre garniturile de mobilă ce se fabrică aici — șifonierul „Perinița" și dormitorul „Drobeta" — se realizează anual o economie de lemn de fag de 270 și respectiv 421 mc de cherestea. (sau aproximativ 10—12% din consumul de fag pe întreprindere).

Vorbind despre înlocuitori va trebui să amintim în primul rînd extinderea gradului de utilizare a plăcilor fibrolemnoase care înlocuiesc astăzi toate elementele din spate ale garniturilor de mobilă. O expansiune apreciabilă cunosc în continuare masele plastice. Materialele de sinteză înlocuiesc în prezent glisierele de sertare, șipcile acoperitoare, baghetele de la ușile celulare pentru fixarea geamurilor, diversele pervazuri etc.

Utilizarea integrală a masei lemnoase, prin eliminarea totală a deșeurilor, reprezintă un deziderat greu de atins deocamdată, dar nu imposibil într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat. E adevărat, lemnul nu poate deveni volatil ca și eterul, nici lichid ca și oțelul. El nu se poate topi și reconsolida, dar din așchiile și rumegușul de lemn tehnica și știința contemporană au izbutit, prin aglomerare, să obțină masă lemnoasă compactă (prea binecunoscutele plăci aglomerate și fibrolemnoase), moment revoluționar în seculara tehnică de prelucrare a lemnului.

Mai rămînem, poate, datori cititorilor noștri cu o explicație. Cum apreciază publicul larg garniturile de mobilă care se întrupează prin metodele enumerate mai sus, cum este satisfăcută sfînta vanitate omenească, cum se simte omul „cu pretenții" avînd în casă un birou din imitație de nuc și nu unul din nuc veritabil?

Vom răspunde în primul rînd că mobila fabricată în felul acesta a fost extrem de bine primită de către beneficiarii interni și externi. Despre gusturi și culori să nu vorbim, spune un dicton, deoarece — îndrăznim noi să adăugăm — nimic pe lume nu e mai trecător și schimbător ca gusturile și preferințele semenilor noștri.

LIVIU TIMBUS ■

La „Republica" unitatea de vederi nu se opune libertății de opinie

Înființarea și mai apoi existența Consiliului oamenilor muncii (C.O.M., cum i se spune curent) la Întreprinderea de țevi „Republica" nu a fost înțeleasă în nici un moment ca o formalitate menită să asigure un cadru festiv hotăririlor prestabilite ale conducerii. Dimpotrivă, C.O.M.-ul funcționează în această uzină ca un adevărat for de dezbatere în care fiecare membru al său își exprimă cît se poate de liber opinia sa într-o problemă sau alta, suma tuturor opiniilor avînd ca rezultantă găsirea celei mai bune soluții la un moment dat. Este și firesc să fie așa, de vreme ce acesta a fost însuși rostul înființării unui asemenea consiliu care să cuprindă reprezentanți ai principalelor sectoare de activitate din uzină, oameni care sînt direct interesați de realizările sau nerealizările obținute de întreprindere. Într-un asemenea climat de largă democrație este firesc ca realizările obținute de întreprindere să fie rezultatul contribuției directe a tuturor oamenilor muncii din secțiile productive, sprijinite de comisiile C.O.M., sub îndrumarea organelor de partid de pe locurile de muncă coordonate de Comitetul de partid al întreprinderii. Ca urmare a eforturilor depuse de colectivul acestei întreprinderi, în anul 1976 s-au realizat principalii indicatori de plan, cu depășiri de zeci de milioane de lei, cu importante reduceri ale consumului de materii prime și de materiale și cu o sensibilă creștere a exportului în țări de veche tradiție metalurgică.

Desigur că toate aceste realizări au fost posibile și prin analizarea și rezolvarea în C.O.M. a unor probleme majore care au influențat direct îndeplinirea planului de producție: introducerea și extinderea acordului global, sprijinirea maiștrilor în exercitarea atribuțiilor privind organizarea judicioasă a locurilor de muncă, folosirea rațională a forței de muncă, cît și aplicarea promptă a inițiativelor muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor.

— S-ar părea, tovarășe director, că și în calitatea dumneavoastră de președinte al Consiliului oamenilor muncii nu aveți motive să fiți nemulțumit.

— De ce să nu fiu?, se miră oarecum paradoxal inginerul Ioan Moldovan. Așa cum avem cu ce ne lăuda, avem și altele care ne stau încă pe inimă: nerealizarea unor contracte din cauza lipsei de materie primă livrată în termen, unele întîrzieri în darea în folosință a unor noi capacități cînd nu ne soseșc la timp utilajele din țară sau din import, rezervele încă mari la utilizarea completă a funcționării schimburilor, eliminarea cheltuielilor neproductive și a imobilizărilor de fonduri, îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale muncitorilor...

Directorul, contrar celor spuse, nu este însă de felul lui agitat și turbulent, dimpotrivă, ochii săi albaștri privesc cu o seninătate blîndă lucrurile chiar și atunci cînd acestea par să nu-l mai asculte. Spre deosebire de alții care nu au alt merit decît o permanentă agitație fără obiect, la limita panicii, Ioan Moldovan și-a păstrat liniștea și precizia laminoristului care știe că orice risipă în gesturi îi poate fi primejdioasă.

— Ați căutat să vă impuneți cu mijloace forte o părere în C.O.M.?

— N-am fortat nota niciodată. Pentru mine contează și în ceea ce mă privește respectul care trebuie arătat demnității, personalității fiecărui om. În numele acestui principiu n-am băgat pumnul în gura nimănui, cum nici n-am acceptat vreodată să mi se facă mie acest lucru.

— Ați avut și voturi contra?

— Rar. Chiar dacă uneori părerile mele au constituit baza de discuție, ele au putut fi corectate ca urmare a propunerilor celorlalți. Dealtfel, supunîndu-le discuției înainte de vot, ele au putut fi dezbătute liber, obiectiv, chiar în contradictoriu. Cînd se realiza o unitate de vederi, votam și afirm cu satisfacție că, ori de cîte ori vroiam să promovez la încadrare muncitorii, mă consultam cu reprezentanții lor din C.O.M. care mi-erau de mare folos cu precizările lor. La fel în stabilirea unor soluții tehnice și în ce privește modernizarea tehnologiilor de fabricație. Ei au spirit practic și experiența a zeci de ani de muncă în uzină.

Pînă aici ar părea că mă aflu într-un loc în care blîndețea și înțelegerea unui director „permit" și alte opinii decît cele ale lui în Consiliul oamenilor muncii. Nicidecum, mă aflu într-o uzină în care tradițiile muncitorești impun atitudini demne, responsabile, izvorîte din convingerea făuririi conștiente a propriului destin, a participării la conducerea efectivă a vieții sociale, prin cei mai buni reprezentanți ai săi. Un asemenea reprezentant este Stan Ștefan, șef de echipă la laminor, nou ales în C.O.M.

— Noi venim direct cu problemele legate de locul nostru de muncă și le supunem dezbaterii în consiliu. De aceea ne-au încredințat muncitorii mandatul, să le aducem la cunoștința conducerii și toți împreună să le rezolvăm cît mai bine. Nu ne spune nimeni: stai tu acolo că nu știi nimic, sîntem ingineri, iar tu ești muncitor! Directorul a lucrat în schimburi, ne cunoaște bine, s-a ridicat dintre noi. Problemele lui și ale noastre sînt pînă la urmă problemele uzinei.

— Ați spus toate astea la Adunarea generală a reprezentanților angajaților?

— Da. De ce nu? Doar nu-s numai necazurile mele, sînt ale tuturor. Și atunci cine mă poate învinui că vorbesc în interesul meu personal?

Necazul maistrului Clement Chiorsacu este că în C.O.M., deși a fost împotrivă ca fondul de premiere pentru realizări excepționale de 1% să se împartă pe secții în funcție de numărul angajaților și nu de meritele celor care rezolvă problemele de fabricație, colegii săi n-au ținut cont de asta. Necaz explicabil, gîndindu-ne că la secția sa de sculărie numărul angajaților nu este chiar atît de mare, deci...

— V-a fost frică vreodată să aveți altă părere decît conducerea uzinei?

— Nu. Mi-am spus totdeauna punctul de vedere. Criticat am fost, dar nu bruscat. Și, la urma urmei, de ce să fiu? În uzină nu sînt scaune. Așa e normal. Cum? Dacă ne-am da premii sau prime noi, ăștia din C.O.M.? Păi nu ne-ar fi rușine? Ce-ar zice muncitorii? S-au pus acolo să împartă banii între ei!

Vicepreședintele Consiliului oamenilor muncii, inginerul-șef Gheorghe Avram, crede că opinia unui om, mai ales dacă este un reprezentant, trebuie luată în considerare cu toată seriozitatea, fără presiuni. Chiar și opinia sa, citeodată contrară celorlalți.

— De exemplu?

— De curînd tovarășii de la transporturi și aprovizionare au adus de la gară 2 vagoane care nu erau ale noastre. Mai mult, unul era gol! Vă închipuiți ce consecințe a avut această, hai să-i zicem, neglijență! I-am sancționat pe toți și ei au venit la C.O.M., unde reprezentantul lor i-a susținut. Atunci am făcut o comisie din trei tovarăși care au prezentat un referat obiectiv, prin care unii au ieșit nevinovați, iar alții abia au intrat. Important e că s-a stabilit adevărul, fără ranchiună. Vreau însă să precizez că noi, în C.O.M., avem ca principală preocupare realizarea în cele mai bune condiții a importantelor sarcini de producție pe care le are întreprinderea. Probleme directe ale angajaților avem mai puține, pentru aceasta conducerea are stabilite ore de audiențe în care se analizează latura legală a oricărei cereri, după care cererea este prezentată în C.O.M., pentru aprobare sau informare. Repet însă, în C.O.M. dezbatem mai ales problemele mari ale întreprinderii, fiecare membru, prin legătura sa nemijlocită cu procesul de producție, venind cu propuneri eficiente, constructive pentru binele său, mereu.

— Mai precis?

— Da. De exemplu, cu materia primă. Au fost situații în care aceasta întîrzia și vă închipuiți ce înseamnă lipsa ei pentru o întreprindere ca a noastră. În asemenea cazuri directorul comercial, și el membru în C.O.M., este delegat de consiliu să se ducă la fața locului și să rezolve problema asta imediat. Că doar nu putem aștepta rezolvarea pînă la ședința următoare. Ia primul tren și pleacă. Nu se întoarce pînă nu rezolvă.

— Și în ceea ce vă privește ca membru al C.O.M.-ului?

— Din însărcinarea acestuia, inginerul șef, eu în cazul de față, și serviciul producție trebuie să programeze și să urmărească o comandă importantă pe toată durata fabricației, pînă la magazine, de unde o prelau directorul comercial și oamenii săi de la livrarea mărfurilor. Așa s-a întîmplat anul trecut cu toată producția pentru Tractorul Brașov, așa se întîmplă acum cu comenzile pentru utilajul tehnologic al construcției de mașini și al chimiei. Nelivrarea în termen prelungește punerea în funcțiune a obiectivelor și deci apar pagube economice importante.

— Au fost și membri pasivi în C.O.M.?

— Da. Maistrul Ion Iorga, foarte bine pregătit profesional dealtfel. Alții însă, ca Teodor Căpraru, să zicem, nu iartă nimic. Spun tot ce au de spus. Așa este bine. Sînt aici de peste 20 de ani, de la repartizare, uzina a crescut și va mai crește. Dar nu crește ea singură, de la sine, o cresc oamenii.

Întreprinderea de țevi „Republica" este întreprindere fruntașă pe țară.

IULIAN NEACȘU ■

democrația noastră

O epopee a zilelor noastre

Vindecarea rănilor pămîntului (II)

Iată, conform promisiunii, revenim cu alte amănunte privind bătălia pentru vindecarea rănilor pămîntului. Spunea inginerul Eugen Gheorghiță, directorul O.I.F. — Vaslui, spre finalul reportajului trecut, că Valea plîngerii, cum era numită zona din nord-vestul Vasluiului, poate fi numită, la ora actuală, Valea speranțelor.

„Da, avea să-mi confirme Simion Neamțu, președintele C.A.P.-Ivănești, comună situată chiar în mijlocul acestor vitregite locuri, există multă speranță în inima oamenilor noștri. S-ar cuveni, mai întîi și-ntîi, să spun că pentru toate lucrările de combatere a eroziunii statul a alocat o sumă uriașă, aproape 9 milioane de lei. Ce s-a făcut cu atîta bănet ? ! Au fost înierbate 800 de hectare de dealuri pustiite și roase de ploi, vînturi, surpări și alunecări, dealuri care au devenit între timp niște pășuni cum nici n-au visat oamenii de prin partea locului. Drept urmare, complexul nostru de îngrășare a berbecuților, cu 15 000 de capete la ora actuală, își va dubla efectivul, problema numărul unu, furajul, fiind în întregime rezolvată. Cu ajutorul Ocolului silvic au fost împădurite aproape 500 de hectare cu salcîmet. Chiar dacă în acest an firavii salcîmi nu vor da în floare, pentru la anul trebuie să fim pregătiți cu toate cele necesare înființării sectorului de apicultură. Iată cum, pămînturi altădată total impracticabile, că le era oamenilor frică să le calce cu piciorul, atît de prăpăstioase erau, au fost fixate și vor contribui în bună măsură la bunăstarea cooperatorilor. Zeci de ravene au fost transformate în baraje simple sau duble, viitoare lacuri în care vom dezvolta piscicultura, iar de-a lungul viiturilor au fost plantate pe distanțe de zeci și zeci de kilometri cielonaje, niște garduri de nuiele care nu permit albiei de viitură să se mărească. Rezultatele cele mai spectaculoase au fost obținute, desigur, la producția de grîu și porumb. Astfel, aceste pămînturi care în urmă cu numai patru ani dădeau recolte de 800 de kilograme de grîu sau porumb la hectar au dat în anul trecut cîte 2300 kilograme de grîu și 3 050 de porumb boabe. Sîntem convinși că în momentul în care sistema de mașini pentru lucrări agricole în pantă va fi pusă la punct, aceste producții vor fi depășite, așa cum ne-au demonstrat-o chiar specialiștii de la Perieni, specialiști care, pe loturile de-aici, din Ivănești, au obținut chiar și 6 000 de kilograme de porumb boabe la hectar".

Menționînd neapărat și faptul că, exact în perioada documentării mele pentru acest reportaj, la tipografia din Vaslui se trăgea o broșură intitulată : „Programul de măsuri privind folosirea rațională a fondului funciar în perioada 1976—1980, adoptat de Plenara Comitetului județean de partid cu activul din agricultură din 11 decembrie 1976", voi transcrie cîteva date din acea broșură. Lucrările agricole situate în pantă pînă la 16 la sută vor fi executate în mod obligatoriu pe direcția generală a curbelor de nivel. Vor fi lucrate astfel 203 000 de hectare, ceea ce reprezintă 68 la sută din suprafața arabilă a județului (precizăm că în toată țara sînt aproape 5 milioane de hectare situate în pantă pînă la 16 la sută, 5 milioane de hectare a căror producție, aplicîndu-se rezultatul cercetărilor de la Stațiunea din Perieni, poate fi chiar triplată). În perioada 1976—1980 în I.A.S. și C.A.P. se va aplica sistemul de culturi în fîșii (terase) pe o suprafață de 190 000 de hectare, din care, cu benzi înierbate, se va proteja de la eroziune o suprafață de 50 000 de hectare. Tot pentru combaterea eroziunii solului, prin contribuția populației vor fi regularizați 345 kilometri de rîuri, iar îndiguirile vor fi efectuate pe o lungime de 87 de kilometri, lucrări în valoare de 80 milioane de lei. Pentru combaterea excesului de umiditate din lunca rîului Bîrlad și a afluenților săi vor fi desecate și redate agriculturii 36 000 de hectare. În perioada actualului cincinal vor fi date în folosință 22 lacuri de acumulări complexe, realizîndu-se în urma acestor lucrări un volum total de 120 milioane metri cubi de apă necesară în primul rînd irigațiilor. Am mai notat că pînă în 1980 îngrășarea a 25—30 la sută din suprafața arabilă a fiecărei unități agricole va fi asigurată prin scoaterea la lumină a apei din pînzele freatice.

Sigur că da, ca și data trecută, reportajul nostru cuprinde un adevărat maldăr de cifre, cifre pe care nu le-am ocolit pentru că, în grailul lor concis, numai ele pot reda grandioasa bătălie care a început pe dealurile podișului central al Moldovei. Numai că interlocutorii mei, inginerii Havreliuc, Gheorghiță, Popa și președintele C.A.P.-Ivănești, Simion Neamțu, mi-au vorbit, chiar și pe îndelete, mai ales despre oamenii care au declanșat această bătălie, buldozeriști, screperiști, excavatoriști, draghiniști, betoniști, tractoriști.

„Acum cinci ani, cînd am atacat dealurile, un copil, că altcumva fiind chiar tinerei nu-l puteam numi, m-a întrebat cum să venim noi de hac unor dealuri pe care nu le puteam cuprinde nici cu ochii, darmite cu utilajele noastre care păreau ca niște furnici. Adevărul este că în momentul în care începi să lupți împotriva unor dealuri pline de ape care curg din toate părțile și pline de ripi, vreau să spun gropi, nu-ți vine să crezi, pur și simplu, că ar avea vreun efect truda a zeci și chiar sute de utilaje. Omul, vreau să zic, se simte neputincios, cu atît mai mult cu cît rezultatele nu se văd imediat, ci numai după trei-patru ani, timp în care dealurile sînt continuu supuse nivelărilor, modelărilor executate de către noi, mînă în mînă cu tot complexul de măsuri agrotehnice propus de către cei de la Perieni. Noi nivelăm, ei înierbează cu plante perene, cei de la Ocolul silvic împăduresc, cei de la hidroameliorații fac drenaje, tractoarele ară pe curba de nivel, pe ravene se fac baraje din beton, alții fac cielonaje. După primul an crezi că n-ai făcut nimic. Nici nu se prea vede. Dar pe dedesubt dealurile sînt pline de canale de drenaj, apele nu mai curg de-a valma, pămîntul nu mai este cărat la vale de ploi, iarba începe să răsară, iar puieții de salcîm își tremură frunzele plăpînde. Cu toate acestea, față de vechea înfățișare, dealurile arată cam tot la fel. Chiar și în al doilea an, doar iarba și salcîmii sînt mai ușor de observat. În alt treilea an însă, primăvara, chiar de la început, dealurile încep să vorbească. Se vede limpede, se vede clar că truda noastră și a mașinilor n-a fost în zadar. Nu mai pun la socoteală și faptul extraordinar că pămînturile, altădată pustii, s-au transformat între timp în rodnice ogoare. În locul acela, munca noastră s-a terminat. O luăm de la capăt pe alte și alte dealuri. Sigur că da, e greu să cari în vîrful dealurilor, pe pante abrupte și periculoase, cu un teren fragil, utilaje de zeci și zeci de tone, utilaje care se mai și strică, iar piese de schimb nu prea sînt. Un avantaj, dacă poate fi numit astfel, ar fi aerul curat în care muncesc oamenii, direct sub cerul liber, ceea ce înseamnă arșiță, ger, ploaie, dar și timp frumos, plăcut, cînd vîntul adie abia, parcă mîngîindu-te. Cît despre satisfacțiile noastre, ale tuturor, nu doar ale oifiștilor mei, cum să spun, sînt depline, adică, după atîta muncă încordată și în condiții nu tocmai ușoare, vezi că în urma ta rămîne ceva, un pămînt roditor. Există, desigur, o mîndrie aparte a celor care construiesc fabrici și uzine, dar există și o mîndrie a noastră, a celor care-i redăm pămîntului puterea de a rodi".

Inginerul Eugen Gheorghiță, autorul acestei poate cam lungi descrieri a muncii și sentimentelor ce-i încearcă pe oifiștii săi, a ținut neapărat să notez numele cîtorva oameni pe care dînsul îi consideră a fi demni de toată lauda. Maiștrii Dumitru Pintilie și Vasile Toma, inginerul Pteru Deliu și subinginerul Octavian Păvălașcu, amîndoi veniți acum trei ani în rîndurile oifiștilor, tehnicienii Ana Cogălniceanu și Ion Donose, printre primii care, din 1956, au început lupta cu dealurile erodate. Un om al șantierelor poate fi numit și Vasile Marcu, de felul său din comuna Bogdana, buldozerist care la Corodești a ridicat, împreună cu alții, desigur, marele baraj de acumulare, la Trohan a nivelat și modelat dealurile, la Pungești le-a terasat, la Oșești a taluzat dealuri și canale.

„Unul dintre cei mai pricepuți și mai statornici mecanizatori ai șantierelor se numește Vasile Dăriescu care, spunea inginerul Andrei Popa, consideră pămîntul drept un imens organism viu suferind din cauza eroziunii. Vasile Dăriescu și-a dat seama, adică a simțit acest lucru în clipa în care a început regenerarea solului, cînd a decapat stratul productiv, pentru a fi dislocat sterilul cu care se acoperă ravenele și ogașele. Apoi, cînd se așterne, adică se renivelează, pămîntul negru și fertil, ceea ce înseamnă că pămîntul a fost vindecat, te cuprinde un sentiment care nu poate fi redat în doar cîteva cuvinte. Despre acest moment și sentiment ai muncii lor mi-au vorbit și alții, colegi de-ai lui Dăriescu, adică Dumitru Ciobanu, Costică Roșu, Dumitru Brînză, Traian Botez, Gheorghe Crețu, Constantin Cidin și Maricel Cotoleanu, ca să-i amintesc doar pe cîțiva dintre cei care au dat viață tuturor cercetărilor noastre de la Perieni".

„Despre Dăriescu ar mai fi de spus, a adăugat inginerul Havreliuc, că anul trecut, în decembrie, buldozerul său a realizat 5 400 de ore de lucru efectiv, timp prevăzut în normele stas. Buldozerul, după acest număr de ore, trebuia să intre în reparații capitale, dar, aflat într-o bună condiție tehnică, utilajul va mai suporta, după spusele lui Dăriescu, încă 2 500 de ore de lucru. Să nu se creadă că buldozerul său n-a fost intens solicitat. În acest sens n-ar fi lipsit de interes să arăt că Dăriescu și-a depășit lună de lună norma cu peste 20 la sută. Oameni într-un totul asemănători, adică entuziaști, dîrji, curajoși și plini de ambiție, oameni pe care colegul Popa nu i-a amintit, ar mai fi Nicolae Calancea, Petru Becciu, Dionisie Bichir, Dumitru Costea, Gheorghe Zaharia, Ion Zaharia, Vasile Ciobanu, Constantin Ciobanu și mulți alții încă".

Acestor oameni, printre care, desigur, sînt și cei „mulți alții încă", la timpul potrivit, cînd vor lua cu asalt pămînturile deocamdată rănite, li se cuvine, cu toată prețuirea, un reportaj la fața locului, față în față cu toate gîndurile lor.

VICTOR NIȚĂ ■

Situații limită

99 din 100 s-ar fi gîndit să scape ei cu viață...

După ce s-a întîmplat totul, adică după ce auzi prima versiune — logică, precisă și săracă în vorbe — aproape că ți se pare simplu. După ce mai asculți o dată povestea și primești și cîteva explicații suplimentare, „de nuanță", încep să te treacă nădușelile. Pentru că nuanțele acoperă sute de mii de lei, poate chiar un milion, dar mai ales acoperă 7, 9, 20, 40 de vieți omenești, cine știe ? Vieți salvate. Asta se știe.

...Scenariul viu al acestei întîmplări pe care la începutul evocării ei ne permitem s-o încadrăm în termenii „fapt divers ieșit din comun" s-a petrecut nu demult la Bacău. Undeva nu prea departe de gară. „Trenul întîmplării" era chiar un tren adevărat, acceleratul 448 Iași—Brașov. Nimic anormal timp de 3—4 minute de la pornirea din gară, viteza creștea progresiv, cînd, la un moment dat, din cauza unor defecțiuni produse la instalațiile de centralizare electrodinamică, unde tocmai se lucra la unele modificări ale lor, acele macazelor încep să se miște... Trece locomotiva, trec primele 5 vagoane pe linia dreaptă, bună de mers, dar al 6-lea vagon este deviat de pe direcție și o ia razna pe o linie abătută. Închipuiți-vă situația. Prima parte a trenului mergea pe o linie și cea de-a doua parte o luase pe altă linie. În termen de cîteva secunde, două, una, sau poate doar de cîteva zecimi de secundă, cine știe?, cu acel tren se puteau întîmpla două lucruri : 1) să se rupă sistemul de cuplare care lega vagonul 5 de vagonul 6, din urma acestui șoc partea a doua a trenului putînd sări de pe șină cu diferite urmări nefericite ; 2) ori să nu se rupă sistemul de cuplare și atunci vagoanele — trei, cinci, șapte ? — să se răstoarne.

Și acum „nuanțele". În tren se aflau 500—600 de oameni, care nu se știe cum ar fi rezistat răsturnării bruște a vagoanelor. Se știe însă foarte bine că paguba produsă trenului (unele vagoane necesitînd reparații, altele fiind, poate, în stare de casare), ca și liniilor de cale ferată, ca și terasamentului, ar fi fost mare, dacă nu chiar foarte mare.

Ei bine, aceste „nuanțe", pe care mi le explică liniștit, metodic și precis inginerul Valeriu Virlan, șeful diviziei linii a Regionalei C.F.R. Iași, au trăit doar în vorbe și în imaginație. În fapt nu s-au produs, din fericire, niciodată. De ce ? Pentru că în vagonul 6, cel deviat, s-a aflat un om, picherul **Petre Bernicu**, care, văzînd defecțiunea și marele pericol iminent, în loc să sară imediat din tren — „așa cum ar fi făcut 99 din 100 de indivizi ca să-și salveze viața" (vagonul 6 fiind primul care s-ar fi dat peste cap dacă s-ar fi produs accidentul) — s-a agățat disperat de semnalul de alarmă. Nu se știe cîte fire de păr alb i-au încolțit în zecile acelea de secundă cînd trenul se putea răsturna dintr-o clipă într-alta, dar se știe că frîna a funcționat în doi metri, salvînd vieți, salvînd o parte, cît ar fi fost ea, din avuția noastră, a tuturor.

Acum, după ce s-a întîmplat totul, aproape că ți se pare simplu. În fond, ce a fost ? Au fost cîteva secunde de eroism ale unui om care nu s-a gîndit la el, la viața lui, ci la alții, la viața lor. Un om care a fost premiat, un om care va primi „Meritul ceferist", unul dintre numeroșii lucrători exemplari ai Regionalei C.F.R. Iași, fruntașă pe țară. Vorbe se mai pot desigur spune destule, dar asemenea fapte și asemenea oameni n-au nevoie de vorbe.

MARIUS POPESCU ■

Concursul „Drum de glorii" după etapa pe județe (I)

(Urmare din pag. 1)

pentru făurirea unei Românii libere și prospere, o sută de memorabile manifestări înscrise pe genericul „Cîntării României".

Opinia în legătură cu virtuțile deosebite puse în evidență de acest concurs e, cred, unanimă nu numai din partea celor implicați direct în desfășurarea lui, ci și a milioanelor de spectatori și telespectatori care l-au urmărit. Deși semnatarul acestor rînduri se pronunță în calitatea de titular al rubricii de mai sus și nu de membru evasipermanent al juriului, n-a putut să nu solicite aprecierea unor colegi, care au avantajul de a se fi aflat, județ de județ, tot timpul pe recepție. Iată, așadar, cîteva din aceste considerații formulate ad-hoc de colegii mei din juriu : „Una din inițiativele de anvergură ale Televiziunii și ale celorlalți factori organizatori. Acum cînd faza I a concursului s-a încheiat, cred că e necesar să se mediteze la un nou concurs similar, pe o idee fundamentală, generoasă din istoria poporului nostru" ; „Un concurs de mare amploare și semnificație politică și artistică închinat Centenarului Independenței, înglobînd forțele cultural-artistice ale tineretului, o minunată evoluție plină de calitate și entuziasm" ; „Inițiativă excepțională, realizare bună" ; „Concursul „Drum de glorii" a reactualizat oportunitatea și importanța marilor concursuri de televiziune" ; „Inițiativa răspunde interesului unei largi categorii de telespectatori, al tinerilor în primul rînd". Consensul unor asemenea entuziaste aprecieri, pe ai căror exponenți nu i-am numit căci consultarea noastră n-a avut un caracter oficial, face de prisos orice subliniere în plus privind principalele calități ale concursului.

Nu putem încheia această evaluare de ansamblu fără a releva imensa muncă depusă de realizatorii nemijlociți ai emisiunilor, eforturile făcute pentru a ajuta fiecare reprezentativă județeană să aibă o evoluție cît mai concludentă în concurs. Adevărul e că dincolo de cele 3 200 de minute de transmisie pe micul ecran s-au consumat la fața locului cîteva mii de ore de pregătiri, prospecțiuni, repetiții, înregistrări de benzi sonore, filmări, examinare a concurenților, însumînd eforturile unor echipe de circa 30 de oameni pentru fiecare emisiune. Numindu-i aici pe realizatorii care au apărut permanent sau alternativ pe generic : Ion Simion Pop, Nedic Lemnaru, Eugen Patriche, Mihai Panait, Alexandru Căpușneac — nu pot, așadar, să nu amintesc travaliul anonim al numeroșilor specialiști și tehnicieni de la studiourile centrale sau carele de televiziune din Cluj-Napoca, Iași, Timișoara. Zecile de mii de tineri care s-au văzut pe ecran, activiștii și oamenii de cultură din județe care s-au ocupat de concurs sînt, desigur, mult mai în măsură să rostească un cuvînt și mai călduros de mulțumire pentru neprecupețitele strădanii ale echipelor de realizatori.

„Last but not least", ultima dar nu cea din urmă subliniere aș face-o în legătură cu contribuția și solicitudinea unor prestigioși specialiști la buna desfășurare a concursului, atît în perioada de pregătire, la județe, cît și în evaluarea probelor teoretice și artistice. Ca să citez pe cîțiva numai, spre a nu fi suspectat de aprecieri pro domo în calitatea mea de membru al juriului, i-aș aminti pe profesorii și istoricii Florian Georgescu, Aron Petric, M. Petrescu-Dîmbovița, Hadrian Daicoviciu și pe alți invitați mai puțin frecvenți în grupul de examinatori, care au asigurat o bună ținută științifică competiției teoretice, ca și pe o seamă dintre oamenii de cultură și artă prezenți mai des în juriu, precum muzicienii D. D. Botez, Emil Lerescu și Jolt Kerestey, folcloriștii Al. Amzulescu și Anca Giurchescu, actrițele Carmen Stănescu și Anca Neculce-Maximilian, regizorul Șerban Creangă, maestrul coregraf Theodor Vasilescu, confrații într-un literatură Nicolae Dragoș, Mihai Negulescu, Alecu Popovici, I. Rațiu, care, mai generoși sau mai zgîrciți la note, s-au străduit să formuleze asemenea judecăți de valoare încît clasificarea generală a județelor să fie cît mai obiectivă, să-i ajute pe tineri să înțeleagă mai bine exigențele actului de cultură.

Deocamdată, în linii generale, atît. Evident însă că însemnările noastre, spre a fi cît mai utile, nu se pot opri aici. Vom reveni deci cu anumite detalieri și argumentări.

Țara noastră, munca noastră,

Valea Jiului — ca o mireasă (III)

Audiențele se acordă la orizontul 400

— Tovarășe primar, mi s-a repartizat un apartament cu trei camere. Mulțam frumos, dar eu nu vreau la bloc, prefer căsuța din colonia Ștefan, unde locuiesc și acum. Mie mi-ajunge, are toate dependințele, plus grădina. La bloc, adio grădină !

— Deci vrei să rămîi în locuința din colonie. Bine ! Să vedem ce părere are despre tine șeful tău de brigadă. Nechita, face nemotivate ?

— Nu, muncește bine.

— Atunci, păstrează-o sănătos. Dar să știi că te urmăresc ! Să nu care cumva să aud de absențe nemotivate !

— Nici o grijă ! Vă mulțumesc pentru casă.

De primar se apropie o umbră.

— N-are fetița bursă, i s-a făcut o nedreptate, vă rog să luați măsuri.

— Unde învață ?

— La Grupul școlar.

— Are note bune ?

— O singură corigență ; altfel, note bune și 10 la purtare.

— Bine, o să dau un telefon la grup. Cînd ieși din schimb, ai răspunsul.

Către o altă umbră :

— Ți-aduci aminte ce mi-ai spus săptămîna trecută ? Că nu e pîine în Brăila între două și patru, tocmai cînd ies oamenii din șut ? Și acum, cum e ?

— Se găsește la orice oră.

— Am eu bătrînii mei, oameni buni, inimoși, mineri în pensie. Nu stă în firea lor să se culce pe o ureche, mai ales că sînt încă destul de tineri cînd ies la pensie. Îi folosesc ca „echipă de intervenție". L-am rugat pe unul din ei : „Te duci, mai multe zile, la centrul de pîine din Brăila și nu te clintești de acolo între două și patru. Să-mi spui cum se distribuie pîinea S-a dus, mi-a spus, m-am lămurit, am luat măsuri.

Se aude o voce din beznă :

— Tare aș vrea să știu eu de ce nu se vînd covoare de import la magazinul din Lupeni. Bani am, nu mă plîng, dar persan nu găsesc nicăieri.

— Ai dreptate. Dar să știi că nici eu, primarul, nu am persan acasă, ci iută.

Primarul se apropie apoi de brigadierul Nechita.

— Cum a fost cu avaria de azi-noapte ? Am auzit că s-a defectat un stîlp hidraulic. Ai respectat în totul monografia de armare ?

— Desigur. A cedat însă ventilul, nu a rezistat la presiune.

Discuția devine prea tehnică, greu de urmărit de către neinițiat. Se înființează însă, de nicăieri, o altă umbră, care sesizează ceva foarte ușor de urmărit :

— În Aleea Castanilor un apartament zace nelocuit de zece luni.

— Dacă așa stau lucrurile, o să-l pun pe agentul constatator de la I.G.L. să plătească din buzunar chiria pe această perioadă.

„Audientele" se succed cu repeziciune. Nu în confortabilul birou al primarului, la Consiliul popular din Lupeni, ci într-o galerie, undeva pe la orizontul 400. Cel ce acordă „audiențele" este îmbrăcat într-o salopetă cu întăriturî la coate și la genunchi, pentru ca să reziste în locurile strîmte, poartă cojocelul de blană al minerului, un capișon peste urechi, cască albă de protecție și cizme de cauciuc. Prezența aproape zilnică în subteran a acestui tehnician de utilaj minier devenit prim-secretar al Comitetului de partid al orașului Lupeni se explică și prin considerente afective („dacă nu simt mirosul de mină, nu mă simt acasă"), dar mai cu seamă prin stilul de muncă al lui Ion Ghinea.

Minerii sînt dușmanii vorbelor mari, ei apar, prin definiție, ca oameni ai faptelor. Și activitatea de îndrumare, de conducere trebuie să fie foarte concretă — lucru valabil nu numai în mineri — să se bazeze pe cunoașterea nemijlocită a realităților. Altfel, te pierzi în hîrtii. Lupeniul, cu cei peste 20 000 lucrători ai săi, trăiește și se dezvoltă prin mină — citadela subterană ale cărei izbînzi și neîmpliniri se confundă cu acelea ale orașului vizibil, de deasupra. Iată de ce primarul își petrece o bună parte a timpului sub pămînt, acolo unde se hotărăște soarta orașului. El spune :

— Este foarte ușor de criticat de la un fotoliu confortabil : „N-ai făcut planul, n-ai dat atît și atît cărbune" etc. Trebuie însă să te dumirești unde-i vina, unde-i hiba : în conducere, în organizare, în chiul sau în piatră ? Fiindcă se poate întîmpla ca abatajul frontal să dea de piatră. Și atunci, deși ești programat pe cărbune, scoți piatră și nimeni nu ar fi putut prevedea aceasta. Dacă aș critica doar în general, șefii de sector ar zîmbi pe sub mustață. Eu trebuie să știu exact ce se petrece sub pămînt. Fără a mă substitui conducerii administrative, pentru informarea mea și pentru luarea măsurilor care se impun pe linie de partid. Mă tîrăsc pe burtă, trec și prin mocirle — de toate găsești în subteran — însă totdeauna mă duc cu un scop precis. De pildă, aflu că brigada lui Mădăraș bate un puț pentru a deschide un nou cîmp minier. Trec pe acolo ca să văd cum merge treaba. De fapt, totul se reduce la un singur lucru, foarte binecunoscut : pentru a conduce trebuie să cunoști. Și încă ceva. Oamenii muncesc din greu, nu au timp de pierdut cu audiențele, cu petițiile, cu formalitățile inutile. De aceea nu aștept să vină ei la mine, mă duc eu la ei, îi întreb cum o duc, mă interesez de aprovizionare, de condițiile de locuit. Unele probleme le rezolv pe loc, altele însă cer mai mult timp.

— De pildă ?

— Locuri de muncă pentru femei. La noi în Vale problema este destul de dificilă. În cursul actualului cincinal se vor construi obiective care vor contribui la soluționarea ei. La Lupeni funcționează de mai multă vreme „Viscoza", unde lucrează femei. Soluții se găsesc, dar citeodată și oamenii sînt prea pretențioși. Locuri de muncă pentru femei s-ar găsi și pe șantierele de construcție, căci se construiește mult în Valea Jiului. Nu mă refer la munciile grele, care cer bicepși, ci la acelea de finisaj, de interior, cărora, în unele cazuri, femeile le pot face față chiar mai bine decît bărbații.

— Dar cu locuințele cum stați în Lupeni ?

— Problema este practic rezolvată. Minerii familiști, chiar cei nou veniți, capătă, gratuit, locuințe confortabile la bloc. Citeodată nici nu așteaptă întocmirea actelor. Acum cîteva zile mă scoală, în toiul nopții, un telefon acasă. Șeful de gară mă informează : „A venit, cu trenul, acum cîteva minute, o familie din Botoșani. Bărbatul s-a angajat miner la Lupeni, dar nu a anunțat că sosește însoțit de familie. Acum, eu ce fac ? Plîng copiii". Am sculat și eu pe alții din somn și am cazat familia chiar în noaptea aceea. Doar nu era să stea în gară.. Apoi s-au întocmit actele.

— Nu aveți și probleme de cazare pe care nu le puteți rezolva ?

— Nu prea dificile. Vin la mine cetățeni cu plîngeri : „Vrem locuință cu fața spre răsărit, a noastră nu are destul soare !" Sau : „Avem nevoie de apartament în Brăila, că acolo stau părinții". Cam astea ar fi problemele. Adevărat, ne lovim și de neprevăzut. Bunăoară, nu de mult, fochistul de la centrala din Brăila a plecat după treburi personale și și-a lăsat nevasta ca să aibă grijă de cazane. Ea habar nu avea de tehnică și din șase cazane au plesnit cinci. Seara la 8, pe un ger de minus 20 de grade. Știți ce înseamnă o asemenea avarie ? Cam 600 apartamente rămase în frig ! Dacă am fi recurs la serviciul de intervenție I.G.L., remedierea ar fi durat cel puțin două zile și două nopți. Am apelat la mină, la Preparație am cerut lăcătuși, materiale, și dimineața la 6 centrala funcționa din nou ! Unii din cei care au dat o mînă de ajutor veniseră direct din subteran, după ieșirea din schimb, și au lucrat toată noaptea, deși nu era treaba „lor" și nici măcar nu locuiau în apartamentele rămase fără încălzire.

Se făcuse ora prînzului cînd primarul a urcat la suprafață de la orizontul 400. Rămăsese însă dator cu un răspuns. Îl așteaptă pe omul cu bursa, la ieșirea din șut.

— M-am interesat, fata are două corigențe, de asta nu are bursă.

— Și mie nu mi-a spus nimic ! Las' că-i arăt eu acasă.

Omul și-a primit răspunsul și pleacă mulțumit de promptitudine, nemulțumit de performanțele academice ale fiicei sale.

Ordinea de zi s-a epuizat. Pentru azi, audiențele la orizontul 400 s-au încheiat.

LIONEL NIȚESCU ■

„Să ne spunem mai des că timpul costă"

De la 1 aprilie anul acesta, anul 1977, anul doi al cincinalului 1976—1980, la „Tricodava", întreprinderea cu peste 3500 de femei angajate, se va reduce săptămîna de lucru. O simbătă pe lună, deocamdată. Aici, unde secții întregi nu lucrează decît în două schimburi și unde nu se întîmplă să se lucreze duminicile pentru a se realiza planul. Și acest fapt se va petrece fără nici un rabat la cantitatea și calitatea producției. Dacă anul trecut de la „Tricodava" au plecat pe piața internă și externă aproape un milion de tricotaje — cu mult peste ceea ce a fost planificat — și peste 340 000 mp de tricot metraj, anul acesta vor pleca mult mai multe.

— Cum veți reuși să reduceți săptămîna de lucru, tovarășe director ?, îl întreb pe inginerul Dimitrie Boariu, directorul tehnic al întreprinderii.

— Prin foarte multe măsuri, dintre care majoritatea converg către un punct focal numit **timp. Timpul de lucru folosit cu eficiență crescută.** Să mergem de fapt în ateliere ca să vedeți că ceea ce am să vă spun, privind creșterea indicelui de folosire a timpului de muncă, nu sînt nici teorii, nici un plan de măsuri pe hîrtie. Aș vrea să mai rețineți că nu avem în vedere numai timpul muncitorului, al omului cu fața la mașină, ci al tuturor celor care intră în acest angrenaj al procesului de producție. Dacă vreți și al nostru, al directorilor. Fiindcă a discuta numai despre cele 480 minute ale muncitorului dintr-o dată înseamnă că am uitat ceva, ceva important, și mare lucru nu obținem. Dar să mergem în secții.

...În atelierele de tricotat și confecționat tricotaje pe fiecare mașină, fiecare agregat există o fișă din care se vede clar, pînă la detaliu, pînă la model și culoare, ce va lucra pe luna în curs. Programarea producției, întocmirea unor programe lunare pe fiecare atelier și mașină, nu e un lucru ușor în industria de tricotaje, unde diversitatea de produse este fantastică. Și totuși — debutată anul trecut, perfecționată anul acesta — programarea producției întocmită de inginerii de la „Tricodava" s-a dovedit o metodă cu rezultate sigure. În unele puncte de lucru în același timp produsele obținute s-au dublat. Un bun organizator de producție constată că numeroase porții de pierdere a timpului productiv le creează de fapt reparațiile și întreținerea utilajelor. „De ce să n-o spunem, spune inginerul Dimitrie Boariu, muncitorul este interesat ca mașina lui să fie reparată cît mai repede, ca să producă și să-și realizeze retribuția, iar personalul de întreținere este — mai bine-zis era — interesat să lungească cît mai mult o reparație. El era plătit cu remunerație fixă. Pentru a îndepărta această dualitate prin care se pierdea enorm de mult timp productiv, am inclus personalul de întreținere în acord global. Remunerat în funcție de realizarea și depășirea sarcinilor de plan ale atelierului pe care-l deservește. Maistrul, electricianul, mecanicul, devin astfel interesați, deopotrivă, ca mașinile să meargă în plin. Acum caută ei metode și procedee tehnice de a le repara din mers, de a funcționa cît mai mult fără reparații capitale sau cu reparații cît mai puține și pe care le efectuează într-o durată de timp mult redusă".

— Noi știm, am mai scris, este dealtfel un fenomen propriu industriei ușoare, că timpul de lucru este mult grevat de concediile medicale pentru îngrijirea copilului pînă la trei ani. De care unele angajate chiar abuzează. Cum puteți atunci respecta programarea dacă muncitoarea de pe agregatul X, să zicem, lipsește ?

— Prin policalificare, răspunde inginera Nicoleta Stoica, șefa atelierului Confecții — cotton. În atelierul nostru nu sînt decît foarte puține muncitoare, doar cele mai nou angajate, care să cunoască o singură operație. Am observat fenomenul mai de mult și anual în întreprindere urmează cursuri de policalificare și perfecționare cîte 680 de angajate. În felul acesta putem să înlocuim în orice moment muncitoarea care lipsește fără să sufere producția.

Inginera Nicoleta Stoica e de părere însă că nu aici e hiba, că golurile de producție se creează, în general, în confecții cînd nu există semifabricate și cînd nu sînt auxiliare — fermoare, nasturi, embleme, pungi, buline pentru numere — fleacurile necesare pe care furnizorii uneori nu le trimit la timp. E aproape stupid să stai cu puloverele gata și să nu le poți expedia fiindcă n-ai, de pildă, nasturi. Dar și asta se rezolvă, în general, repede datorită eforturilor conducerii, mai grav e cînd nu ai ce lucra, cînd nu sînt produsele semifinite, tricotul pentru confecționat. Mă duce în preparație și-mi arată că nu au în stoc cantitatea pe care ar putea s-o lucreze atelierul. Și nu e stoc, fiindcă nici atelierele de tricotat nu primesc fire suficiente și nu primesc fiindcă furnizorii, ori de fire, ori de coloranți, nu trimit la timp materialele respective. Iată, așadar, că o organizare ceas a producției, după metodele cele mai științifice ale domeniului, poate să cadă, dacă aprovizionarea tehnico-materială nu este și ea ceas. Ce depinde de întreprindere se face. Însăși aprovizionarea cu materii prime, coloranți, piese de schimb (s-a introdus și sistemul motoarelor electrice de rezervă pentru ca mașinile să nu stea o clipă) este capul de pod al acestei organizări. Iată că pe „foaia de bord", cum numește directorul tehnic „buletinul informativ", rapoartele pe care le primește în fiecare dimineață din secții cu toate datele stării producției din ziua precedentă, apare pe 16 februarie a.c. că din stocurile întreprinderii lipsesc firele albe de melană de finețea 28/2, ceea ce poate periclita în următoarele zile producția. Pot crea un gol în vopsitorie.

— Ce ați decis, tovarășe director ?

— Am dispus aducerea acestora de la întreprinderea furnizoare cît mai urgent posibil, cu mijloace auto, deși în contracte se prevede transportul lor cu vagoanele C.F.R.

— Care sînt furnizorii dumneavoastră cei mai rău plătnici ?

— Mai ales Filatura de lînă pieptănată București care, pe lîngă faptul că nu ne-a onorat integral contractul, și acum mai are o restanță de anul trecut, de 11 tone fire, gol în aprovizionare pe care nu l-am recuperat nici pînă în prezent. Ca și Coloromin-Codlea care, de asemenea, ne trimite cu întîrziere coloranții. Dacă ne-am spune cu toții mai des „timpul ne costă, material și moral" și am acționa conform acestui vechi dicton, ce multe lucruri am rezolva. Și nu numai la „Tricodava". Ne-am utiliza mai bine, fiecare dintre noi, de la muncitor la director, nu numai aceste ore de lucru, dar și efortul de gîndire, de muncă, de creație.

CICI IORDACHE ■

Calitatea prestației

(Urmare din pag. 1)

alci, în conformitate cu același principiu al minimei rezistențe. Asta-i situația ; ar mai trebui un om în schemă, sau să-l aducem dintr-altă parte, ar trebui să redistribuim lucrătorii și conform regulamentului etc. De parcă regulamentul și schimbările ar fi o fatalitate, nu obiectul lor de lucru.

Pe o rază de mai mulți kilometri în această zonă a orașului, în ciuda legii, nu se primesc sticle în schimb ; nu există spații de depozitare. Motivul o dată găsit, legea pălește. Centrul I.C.V.A. este mai mult închis : cînd sînt navete, nu sînt bani, cînd sînt bani s-au terminat navetele, cînd sînt și navete și bani este bineînțeles inventar și oamenii circulă, bătrîni și copii, cu sacoșele pline de sticle goale, de la un magazin la altul. Soluții există, ar putea de pildă fi încheiate contracte între aceste magazine și centrele I.C.V.A. pentru preluări zilnice și așa mai departe, dacă soluțiile acestea n-ar trebui în prealabil gîndite de cineva și după ce au fost gîndite și adoptate. Nu sînt spații de depozitare și asta e de ajuns ca nimeni să nu se mai gîndească. Și, apropo de spații, cel mai încăpător spațiu din zonă a fost transformat recent într-un magazin de brînzeturi. Practic, magazinul este, la orice oră din zi, gol. Nu există vad și implicit nu există cerere pentru aceste sortimente în acest colț ascuns. Există firește o decizie în conformitate cu care etc. Și cu asta, basta ! Cu toate că decizia respectivă este una de principiu pentru ca fiecare s-o interpreteze în contextul concret al realității.

Calitatea prestației pornește de la calitatea gîndirii organizatorice probate în ultimă instanță de timpul irosit al cumpărătorului, al clientului în general pentru a-și procura bunurile de care are nevoie, și tot ea, calitatea prestației, mai este expresia probității profesionale și a competenței. Duduia Mioara de la centrul de pîine de pe Calea Moșilor, lîngă Piața Obor, face calcule rapide și nu de puține ori aceste calcule sînt greșite. Duduie, i se adresează o cumpărătoare în această duminică de 20 februarie, ați calculat cu șaizeci de bani mai mult, dacă erau zece sau cincisprezece, mai ziceam, dar sînt șaizeci... Și duduia Mioara nu protestează, înapoiază restul cuvenit, și, ce-i mai grav, nici nu-și cere scuze, mai greșim, un cap avem, vino dumneata în locul meu și așa mai departe.

Starea de ofensă permanentă a unor vînzătoare, tonul iritat, înțepat, mentalitatea de mahala conform cărcia solicitudinea, atitudinea reverențioasă sînt sinonime cu umilirea, scad și reduc pînă la anulare calitatea prestației. „N-o să mă ploconesc acuma în fața oricui !", zice vînzătoarea de la Alimentara de alături întorcînd spatele și îndepărtîndu-se supărată, jignită. Și existența acestor manifestări nu se potrivește oare foarte bine cu părerea directorului și a garderobierei de la bazinul amintit, după care există treburi mai importante decît servirea clientului ? Le spunem în fiecare zi, se lamentează responsabilii acestui sector al serviciilor, măi fetelor, purtați-vă frumos, degeaba ! Ce putem face ? De parcă fetele înadins, spre a îngreuna tihna șefilor lor, își gîndesc greșit menirea. Este vorba de lipsa educației, nu de rea-voință, și dobîndirea ei nu se face prin decret, ci prin măsuri concrete care, din păcate, mai trebuie și urmărite, nu numai spuse.

Este cert : mentalitatea minimei rezistențe din alimentația publică secretă ceas de ceas justificări și tertipuri și nicidecum invers. Iată o exemplară motivație : autoare, responsabila cofetăriei Casata de pe Bulevardul Magheru. Priviți mîinile acestor fete, tovarăși, sînt mîini muncite, mîini de fete trudite, tot timpul cu ele în apă, cară, spală, iar cară, și sînt fete tinere, poate le-ar plăcea să aibă și ele mîini frumoase, ce să le cerem mai mult ?... Și într-adevăr mîinile pe care le privim sînt muncite, mîini de fete tinere, trudite, dar această evidență n-are nimic de-a face cu faptul, la fel de evident, că laboratorul, să-i zicem așa totuși, este ținut într-o crasă dezordine și lipsește pînă și săpunul, necesarul și obligatoriul săpun de la chiuveta instalației sanitare a fetelor. Mentalitatea minimei rezistențe nu se oprește desigur aici, ea continuă în localul cofetăriei unde există un singur cuier pentru haine, ceea ce face ca în plin centrul Capitalei consumatorii să rămînă îmbrăcați consumînd în poziții vădit incomode și expediate.

Exemplele mărunte pe care le-am amintit, și pe care intenționat le-am ales mărunte, dovedesc elocvent, cred, realitatea conform căreia calitatea prestației nu ține în primul rînd de investiții suplimentare, nici de dotări, nici de greutăți obiective, precum nici de împrejurări fără ieșire, ci de conștiință profesională.

democrația noastră

Cu semnul plus: Producția! Cu semnul minus: Consumurile!

Practic, lucrurile stau în felul următor: pe anul în curs, Întreprinderea de piese auto din Sibiu s-a angajat la o economie de 1 375 tone de metal, la o reducere a consumului de energie electrică cu 5 400 Mwh și a celui de combustibil convențional cu 7 314 tone — dar, în același timp, la o creștere a planului de producție de 9 la sută la producția globală și 13 la sută la cea marfă, cifre bineînțeles raportate la cele înregistrate în anul precedent. Mai întîi, ce înseamnă cifrele amintite mai sus. Despre economia de metal vom vorbi mai puțin, întrucît credem că oricine își poate da ușor seama ce se poate face cu 1 375 de tone de metal într-o țară ca a noastră, în care fiecare gram a devenit prețios. Să reținem doar că încă în 1976, ca urmare a măsurilor preconizate la Consfătuirea C.C. al P.C.R., din 2—3 septembrie, I.P.A.S.-ul a realizat pînă la finele anului o economie de circa 300 tone metal. Anul acesta, printr-o mobilizare sporită, întreprinderea a hotărît să se angajeze la o economie și mai mare, concretizată în cifra amintită. La energia electrică, în schimb, este necesar un mic calcul. Mai întîi s-a crezut necesară asigurarea pentru 1977 cu o energie electrică de 40 600 megawați oră, dar prin repartiție republicană nu s-au alocat decît 36 192 Mwh — cifre înscrise desigur pe hîrtie, întrucît energia electrică nu poate fi vărsată și înmagazinată ca atare, nu poate fi stocată. În urma analizelor, luîndu-se în considerație noi măsuri de raționalizare, întreprinderea sibiană a decis să se încadreze într-o normă de consum de numai 35 200 Mwh, ceea ce reprezintă o economie de aproape o mie de megawați pe oră față de cota de stat alocată. De fapt, la I.P.A.S. nu se va produce decît o economie relativă față de cotele de consum înregistrate anul trecut — iar în 1976 întreprinderea a consumat cu 1 881 Mwh în plus peste plan, deci a depășit considerabil cota alocată. Mai exact, I.P.A. Sibiu consumă și anul acesta aceeași energie electrică din 1976, dar acest lucru în condițiile în care planul de producție crește cu nouă la sută! Astfel, așa cum am spus mai înainte, economia relativă față de consumul înregistrat în anul precedent va fi de 5 400 Mwh, ceea ce înseamnă 1 800 de apartamente iluminate timp de un an de zile! Mai departe: economia de combustibil (gaz natural și păcură la I.P.A.S.). În 1976 s-au consumat 85 883 tone de combustibil convențional (fără depășiri de plan), iar pentru anul în curs se prevăzuse un consum de 85 068 tone. În urma analizelor s-a ajuns la cifra de 77 754 tone, adică la o economie de 7 314 tone combustibil convențional, cu care se pot încălzi un an de zile 2 200 apartamente! Și, ca ultime cifre de plan, să subliniem că în condițiile pe care le-am descris mai sus întreprinderea s-a angajat totuși să depășească planul de anul trecut cu peste 160 milioane de lei la producția globală, lucru care fără îndoială urmează să aducă cu sine o deosebită creștere a productivității muncii și totodată o sporire a eficienței economice a întreprinderii.

Aceste cifre-cadru, chiar fiind ele destul de expresive, au nevoie desigur de a fi explicate. Să le luăm deci pe rînd. Iată ce ne spunea inginerul Ștefan Carabulea, inginer șef cu pregătirea fabricației: „Economiile de metal se concretizează mai ales prin micșorarea consumului per produs și o creștere substanțială a coeficientului de utilizare a metalului în întreprinderea noastră. Sarcina pe întreaga economie este, se știe, de 85 la sută. Noi am realizat însă 91 la sută încă din anul trecut — ceea ce înseamnă că dintr-o sută de kilograme de metal, 91 s-au regăsit în produsul propriu-zis și numai nouă s-au pierdut. Pentru 1977 sîntem hotărîți să atingem coeficientul de utilizare a metalului de 93,5 la sută, cu respectivele economii care decurg de aici. Pentru a vă exemplifica, am să vă vorbesc despre modificarea constructivă a crucii cardanice. Folosim acum, în locul oțelului 21 MO MC 12, oțel 18 MC-10, bineînțeles cu păstrarea integrală a caracteristicilor mecanice. Dar iată ce lucruri decurg din această modificare constructivă. În primul rînd, prin anularea operației de tratament termic (călirea dublă) se produce o economie de circa 20 000 metri cubi de gaz natural pe an. De asemenea, economia de metal aduce cu sine o reducere substanțială a cheltuielilor de producție, același produs fiind practic mai ieftin pentru întreprindere cu aproximativ 700 000 de lei anual. De asemenea, înlocuirea tratamentului termic de revenire în băi de săruri a arcurilor lamelare prin revenire în cuptoare cu bandă continuă produce o reducere cu 55 la sută a consumului de gaz natural!"

Ceea ce ni s-a părut cu deosebire interesant la I.P.A.S., lucru demonstrat în timpul discuțiilor cu interlocutorii noștri, a fost deosebita concordanță ce se află între măsurile privind o mai bună utilizare a bazei de materii prime și materiale, reducerea spațiilor de producție, economia de energie electrică și combustibili — toate acestea fiind desigur imperative economice trasate de la cel mai înalt nivel. Practic, prin ocuparea mai judicioasă a spațiilor de producție, la Întreprinderea de piese auto s-a putut reduce din investiție o nouă construcție cuprinzînd nu mai puțin de 6 000 metri pătrați. Ce a rezultat din aceasta? În primul rînd faptul că din banii economisiți se vor putea construi 150 de apartamente, atît de necesare după cum se știe în toată țara. Dar, în același timp, prin renunțarea la suprafața respectivă se produc însemnate economii de energie electrică (pentru iluminat) și de combustibil (pentru încălzit). „Fără îndoială, toate se leagă între ele — ne spunea inginerul Aurel Preda, directorul adjunct tehnic și de producție al întreprinderii. Economiile de energie vor totaliza în acest an la noi peste 1,5 milioane de lei. Cu acești bani poate funcționa, adică i se asigură lumina și încălzirea necesare, timp de un an, o secție avînd cam 7 000 metri pătrați.

DUMITRU GRAUR

Din nou despre motorul fără vilbrochen

Despre necobișnuita invenție a inginerilor ploiești Gheorghe Marcel Teodorescu și Aurel Popa s-a mai scris în revista noastră în urmă cu un an și jumătate, colegul Dumitru Graur intitulînd articolul de atunci „Doi ingineri români sînt pe cale să producă o revoluție în construcția motoarelor cu ardere internă", prezentînd motorul cu capacitate cilindrică variabilă, premieră tehnică mondială, eliminînd cîteva dintre piesele socotite indispensabile motorului clasic, între care și arborele cotit!!

Ne-am întors zilele trecute pe urmele reportajului din septembrie 1975, aflînd de la principalul inventator al „Motorului cu ardere internă avînd capacitatea cilindrică variabilă", brevet numărul 79 892, de la inginerul Teodorescu, că motorul gîndit și realizat la Ploiești, pentru prima oară în tehnica mondială, se află în probe de comportare, la o dată la care — în urma acțiunii întreprinse de INCREST, titularul brevetului — mai multe țări cu amplă tradiție industrială, S.U.A., Franța, Anglia, și-au însușit invenția, aflîndu-se în faza de redactare a brevetului, care brevet a fost asimilat într-o primă etapă în R.F.G., sub înregistrarea 2 539 047 din 18 martie 1976. La Ploiești, în cadrul S.U.T., unde inventatorilor li s-au creat, grație sprijinului permanent al Comitetului județean Prahova al P.C.R., și Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, condiții ideale de lucru, motorul cu capacitate cilindrică variabilă a fost testat, probele de teren demonstrînd calitățile sale de excepție și superioritatea sa, din multe puncte de vedere, față de motorul clasic cu ardere internă, fiind totodată supus unor permanente îmbunătățiri, plecate din dorința inventatorilor de mai bine și din veghea lor, care însemna la ora vizitei noastre, sîmbătă, 19 februarie, cel puțin șase ceasuri pe zi dedicate lucrului. După spusele inginerului Gheorghe Teodorescu, director tehnic al Trustului de construcții și instalații în petrol, îmbunătățirile au vizat în primul rînd distribuția, respectiv adaptarea ei la noul principiu funcțional, principiul corpului oscilant care oferă posibilitatea modificării mărimii cursei pistoanelor în mod continuu și automat, în funcție de efortul rezistent la arborele motor. Făcînd aici o paranteză și, în mare, reluînd cîteva din ideile continute în primul articol, firește fără a intra în amănunte strict tehnice, cu toate că brevetul a ieșit din sfera secretului, fiind înaintat în străinătate spre omologare, cu documentație cu tot, se cade să precizăm că la motorul realizat la Ploiești cursa fiind variabilă, adaptarea consumului se face la efortul rezistent, cei doi factori urmînd aceeași curbă. Față de motorul clasic, silit să învingă efortul, mic sau mare, cu aceeași cursă și deci consumînd cît îi impune alezajul, la motorul cu capacitate cilindrică variabilă, cursa scade în funcție de scăderea efortului la roți, de unde o diminuare în consecință a consumului de carburant, probele de banc și de teren demonstrînd că, la aceeași putere, motorul inventat de cei doi tehnicieni români poate consuma cu 25 la sută mai puțin decît un motor clasic! Aceasta ar fi, sumar vorbind, primul mare avantaj economic al motorului Teodorescu-Popa.

Să revenim. Căutările de ultimă oră ale inventatorilor, sprijiniți plenar de conducerea S.U.T. Ploiești, director inginer Constantin Duca, și lucrînd în cadrul unui colectiv mai larg în care inteligența lor creatoare a găsit parteneri de nădejde în experiența și strădania unor lucrători de înaltă ținută, ca mecanicul lăcătuș Florea Drăgușin, strungarul Robert Neagu sau mecanicii Tudor Dumitru și Nicolae Crețișteanu, au urmărit totodată — cu izbînzi imediate — îmbunătățiri în privința soluției constructive de preluare a momentului reactiv al cuplului motor. În același timp s-a rezolvat favorabil problema echilibrării motorului, învingîndu-se, nu fără ezitări și nu fără uncle poticneli, inerente, dificultatea echilibrării unui punct material ce urmează traiectoria așa-numitei Lemniscata lui Bernoulli.

Din toată această strădanie, purtată de inteligențe tehnice remarcabile și de lucrători împătimiți în muncă și seriozitate, a ieșit o invenție de excepțională însemnătate economică, avantajele motorului cu capacitate cilindrică variabilă fiind evidente în raport cu motoarele clasice cu ardere internă și putînd fi rezumate după cum urmează:

- adaptarea consumului la efortul rezistent, de unde scăderea consumului de carburant;
- eliminarea forțelor radiale la nivelul pistoanelor datorită cinematicii principiului corpului oscilant. La motoarele obișnuite, forțele respective conduc la diminuarea randamentului mecanic;
- anularea rezistențelor hidrodinamice, obținută grație desființării arborelui cotit (vilbrochenului) și preluării funcțiilor acestuia de către un corp oscilant cu formă sferică. De aici, după calcule exact determinate, se dobîndește un cîștig net de 5—6 CP la un motor de 70 CP, obținîndu-se chiar un spor, de 11 CP la un motor de 70 CP, construit nu în cine știe ce condiții de rafinament tehnic, dar construit — după spusele inventatorului — cu mult suflet și mult optimism;
- preț de cost cu 15—20 de procente mai ieftin la aceeași cilindree, cu posibilități simple de execuție, la o greutate și un gabarit cu nimic mai prejos decît la motoarele clasice. Gradul de complexitate al reperelor componente este, prin comparațiile de rigoare, redus substanțial, motorul cu capacitate cilindrică variabilă, deși complicat la prima vedere, putînd fi demontat de 3 oameni în numai 20 de minute etc.

Fiind mulțumit de cele realizate pînă în prezent, adică pînă într-un moment în care specialiști din țări cu tehnică avansată și-au scos pălăria în fața inteligenței științei românești și a rezultatelor ei practice, inventatorii visează la clipa în care principiul lor va ajunge să fie aplicat în cît mai diverse sfere de activitate, la pompele hidraulice, de exemplu, la compresoarele de aer sau chiar la pompele de noroi din foraj, cele care — redăm cuvintele inginerului Teodorescu — i-au dat atîtea bătăi de cap lui bietul taică-meu, fupîndu-se nu o dată la mari adîncimi și periclitînd producția unei sonde. Cunoscîndu-le seriozitatea și perseverența, știind condițiile exemplare de muncă puse la dispoziția lor și, mai ales, descifrînd — nu din vorbe, ci din fapte — patima lor pentru începuturi de drumuri, avem convingerea că într-un viitor apropiat visele de astăzi se vor transforma în realități concrete, palpabile, demne de stimă și respect.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Idealul muncii și oamenii

Cum se știe, ideile despre muncă, cinste, onoare, dreptate sînt vechi de cînd lumea. „Labor omnia vincit improbus" (munca stăruitoare învinge orice) — spuneau, în înțelepciunea lor practică, romanii și tot ei au intuit, în afara avantajelor materiale, că prin muncă sufletul se înnobilează: „in labore nobilitat". Prin muncă omul învinge trei mari dușmani, spunea Voltaire: lenea, viciul și uritul. Ideea care se desprinde este aceea că moralitate în afara muncii nu există. Leneșii nu pot fi niciodată virtuoși, oricît ar putea fi de evlavioși ori de cumsecade. Egoismul feroce, exprimat de atîtea ori în goana febrilă a acumulărilor cu orice preț, prin orice mijloace, prin frustrarea semenilor, a societății, e una din cele mai cumplite tare ale naturii umane și a căpătat forme de-a dreptul monstruoase în orînduirea capitalistă. Vechiul adagiu latin „homo homini lupus" n-a căpătat niciodată o exemplificare mai crudă. O mare parte dintre noi, cei de astăzi, am trăit, o parte a vieții, într-o asemenea orînduire, care a precedat pe cea socialistă și, fără voia noastră, am suportat presiunea moralei burgheze, sub forme mai deschise ori mai perfide. De aici necesitatea, imperioasă, a luptei hotărîte și eficiente pentru eliminarea reflexelor moralei burgheze, pentru afirmarea și instituirea codului moral al societății socialiste. Evident, transformarea conștiinței umane este lucrul cel mai greu din lume. De mii și mii de ani, de cînd există omenirea, susține un moralist întristat, în ciuda bătăliilor pe care oamenii de bine le-au dus împotriva egoismului, acesta nu numai că n-a dispărut, dar chiar a proliferat. Este totuși chiar imposibilă educarea și perfecționarea naturii umane? Iată întrebarea pe care ne-a provocat-o **Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, ținută la Consfătuirea pe țară a activiștilor de control al oamenilor muncii.** Și putem afirma cu deplină convingere că prin strălucirea și adîncimea argumentației, prin viziunea revoluționară și prin substanța sa adînc umană, acest document tonic, de o rigoare a faptelor proprie tuturor luărilor de cuvînt ale conducătorului națiunii noastre, constituie un răspuns pe deplin pozitiv la o asemenea întrebare. Da, ne încredințează tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o societate liberă de orice exploatare, în care unica sursă a veniturilor nu poate fi decît munca cinstită în care luptăm cu energie, pe toate căile, „pentru formarea unei puternice și exigente opinii de masă", în care ne convingem, în fiecare zi, că eforturile generale se răsfrîng în mod benefic asupra fiecărui individ, cînd Patria devine mai puternică, mai bogată, mai înfloritoare, se creează condițiile obiective de transformare a mentalității și a modului de comportare socială. „Noi construim o altă societate, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, societatea dreptății sociale, în care nimeni nu trebuie să-și însușească, sub nici o formă, din bunurile altuia, în care nimeni nu trebuie să trăiască pe seama muncii altuia. Fiecare trebuie să-și asigure creșterea veniturilor prin muncă și prin capacitatea sa!" Nu exprimă aceste fraze clare, limpezi, lapidare, **numai un simplu deziderat, o aspirație din cele după care omenirea pozitivă a tînjit totdeauna, ele constituie deja un program** la a cărui realizare noi, locuitorii de veacuri ai acestui pămînt, sîntem mîndri să participăm, cu toate forțele de care sîntem în stare, cu toată ființa noastră. Cei cărora asemenea scopuri le sînt străine, cei care nu pot privi dincolo de propriul buzunar, ori de propriul pîntece cei care se tem de munca cinstită pe altarul Patriei și al omeniei, ori clevetesc spre a cîștiga o pline abjectă, îmbibată cu miasmele pestilențiale ale trădării, n-au decît să alerge. N-au decît să ațîțe ura și vrajba prin calomnie, în slujba lui „homo homini lupus". Căci noi ne-am angajat, cu hotărîre, spre alt ideal, formulat deja de acum aproape două milenii de Seneca filozoful: **Homo res sacra homini** (Omul este ceva sfînt pentru om).

POMPILIU MARCEA

Războiul pentru independență (V)

GRIVIȚA

Ordin de luptă pentru armata română : „Mîine, 30 august, corpul de armată română va da un asalt redutei celei mari care se află în fața poziției sale. Divizia a patra va da pentru atac o coloană de 4 batalioane sub ordinile unui comandant special ; această coloană va fi adunată în vîlceaua care se află în dosul aripei dreapta a poziției sale înaintate, la ora 5 dimineața. Divizia a treia va da de asemenea o coloană de 4 batalioane care trebuie să fie adunată în aceeași vîlcea, la dreapta diviziei a 6-a la ora 12 din zi ; batalioanele acestei coloane vor fi aduse pe poziții pe rînd la o oră și jumătate unul după altul, astfel ca la ora 12 din zi toate să fie adunate în zisa vîlcea. Această coloană va avea un comandant special. Formațiunea coloanelor de atac va fi cea următoare. Cel dintîiu batalion de tiraliori, avînd printre ei pelotoane care vor duce scările, fascinele, gabionele, sacii de pămînt, aceste pelotoane vor avea puşca în bandulieră şi nu trebuie niciodată să tragă. Cel de-al doilea batalion se va urca la asalt format în coloane de companie. Batalioanele al 3-lea şi al 4-lea vor urma în coloană de atac sub comanda imediată a comandantului coloanei. Coloanele formate din cele din urmă două batalioane trebuie să urmeze la distanță cît mai apropiată şi să dea asalt cu orice preț, dacă cele din linia întîi nu reuşesc... Tiraliorii trebuie să înainteze fără a trage, ei nu vor începe focul decît cînd vor fi ajunşi pe drumul acoperit la marginea şanțului şi vor trage numai asupra inamicului care se află pe parapete ; în acest timp pelotoanele de lucrători se pogor în şanțuri şi pregătesc urcarea cu uneltele care le au, se va întrebuința pentru aceasta afară de fascine, gabioane şi celelalte, toate uneltele de care vor putea dispune corpurile. Coloanele de companie destinate a da asaltul se pogor imediat în şanțuri şi urcă parapetul. Îndată ce focul inamicului devine tare, toți ofițerii trebuie să strige „Înainte“ ! şi să alerge pe drumul acoperit pînă la marginea şanțului. Tiraliorii trebuie să rămînă tot pe drumul acoperit, să ochească bine pe inamic care să apară pe parapet... Toți oamenii trebuie să fie bine hrăniți şi să aibă cu dinşii pîine şi brînză pe două zile şi apă în bidoane. Vor avea toate cartuşele cu dinşii, vor fi în tunici fără ranițe şi fără mantale, chipiurile albe, dorobanții vor fi în mantale... Mă voi afla (generalul Cernat, n.n.) înaintea rezervei de infanterie între divizia a treia şi a patra de la orele 12 înainte. Reduta fiind luată, şefii de coloane nu vor lăsa înăuntru decît numărul necesar de oameni pentru a ocupa linia de foc a redutei ; se vor aduce rezervele pe flancurile sale întărindu-se imediat. Divizia a patra va da artileria trebuincioasă spre a arma îndată reduta după luarea ei,restul artileriei acestei divizium va căuta poziții pe flancurile redutei de unde se poate mai bine bate terenul înainte...“ Martor ocular : „După ce se înseră, tunurile române şi ruse îşi urmară tragerea lor la lungi intervale, o noapte întunecoasă se întinsese peste cîmpii, cerul se acoperise de nori groşi care se revărsară în ploaie abundentă pînă la ziuă. Umedă şi rece fu pentru oştile de pe dealurile şi din văile Plevnei acest ajun al luptei, astă vecernie a bătăliei ; şi negreşit că pentru odihna trupului şi sufletului ostaşului care are să înfrunte a doua zi atîta trudă şi primejdie, o noapte caldă şi dulce este o adevărată fericire. N-avură acest noroc trupele aliate ; mulți deci nu dormiră bine, ori nu dormiră deloc în noaptea de 29 spre 30 august în jurul Plevnei. Mişcarea şi pregătirile unui fapt însemnat se simțeau încă tîrziu prin tabere ; călăreți ducînd ordine, şefi făcînd un ultim rond sau o ultimă inspecție, furgoane mergînd să reînnoiască munițiile, treceau prin umbra nopții. Peste corturile ofițerilor, ca şi în jurul focurilor de tăciuni jumătate stinşi din campamentele şi bivuacurile soldaților, greu se anina somnul pe vreme aşa de neplăcută şi în momentele serioase ale unui asemenea ajun. Oştile atunci cugetă şi gîndurile atîtor mii de capete, simțirile atîtor mii de inimi care privesc liniştit moartea în față, pe care numai cîteva ore le despart poate de veşnicie şi de glorios sfîrşit, toate aceste gînduri, toate aceste simțiri se topesc într-o singură şi mare gîndire, într-un sentiment unic şi puternic care devine cugetul tuturor, spiritul armatei întregi care atunci cercetează, judecă, hotărăşte... Începură a se lumina zorile de 30 august, ziua de sînge udă, cum a numit-o cîntărețul bătrînelor şi tinerelor vitejii ale ostaşilor români... Ploaia ostiase despre ziuă, dar aburi de ceață deasă şi umedă se întindeau ca trîmbe de pîndă pe dealuri şi cîmpii. Dis-de-dimineață coloanele de atac se puseră în mişcare, la orele şi în ordinea prescrise, spre locurile de adunare unde trebuiau să sosească şi să adaste, ascunse de vederea inamicului, momentul atacului. Trupele string bivuacurile lor muiate şi merg să-şi ocupe poziționile de bătaie. Pămîntul desfundat de ploaia de peste noapte era noroios şi îngreuna roatele tunurilor şi paşii soldaților. Conform ordinelor, artileria îşi începuse, în faptul zilei, acțiunea... Timpul urma închis, negura de ceață şi burhaiu devenise atît de deasă că abia se putea vedea la o sută de paşi... Spre amiază, pe cînd trupele mîncau de prînz, se servea pe platoul de la Observator dejunul împăratului la care lua parte domnul românilor, marele duce Nicolae şi suitele ; şi acum îşi luă iarăşi locul, fala şi mărirea manifestată prin lux şi belşug care făceau contrast cu traiul frugal şi chinuit al războiului, cu dispozițiunile de spirit şi simțirile grave care încleştau în acele momente toate inimile... O vedenie obidită şi dureroasă care tulbura pînă chiar şi visurile îmbietoare de isbîndă şi de falnice biruințe, muncea sufletele oștenilor români şi le amintea nedreptatea, de trecut şi de istorie desmințită tăgă a vredniciei lor războinice ; şi acea vedenie întăritată cerea în acest de cumpănă ceas, răzbunare de hula vrăjmaşă şi pizmătarță cu care defaimatorii cercaseră de atîtea ori să surpe şi să întunece cinstea neamului românesc. Acum venise ziua de judecată şi de hotărîre. O singură îndoială în foc, o singură slăbiciune în primejdie şi osîndit avea să fie ostaşul român, pierdută slăvita lui moştenire. Acum trebuia să arate cum ştie el să lupte şi să moară.

În sfîrşit sosi ora atacului împotriva Griviței... Ceața începuse a cădea în bură de ploaie subțire şi rece. Bateriile noastre, care la 2 şi jumătate îşi deschiseră iar focul, tunau cu furie. La semnalul comandanților, batalioanele pornesc fără zgomot şi încep a urca coasta vîlcelei care le desparte de platoul unde se afla reduta inamică. Coloana diviziei a treia, la dreapta atacului, avînd în cap batalionul unu din regimentul al 10-lea de dorobanți tiraliori, cu pelotoane de lucrători purtînd sape, scări de asalt, urmat de batalionul unu din regimentul al 8-lea de linie în coloana de atac, şi de celelalte batalioane de linie şi dorobanți ca susținere, parcurge o distanță de 900 metri şi ajunge sus, pe creastă, în fața redutei. Un moment de solemnă şi înfiorătoare tăcere urmează atunci ; artileria română îşi oprise focul spre a nu lovi în propriile noastre trupe, în reduta turcească nici o mişcare. Turcii vor evident să lase pe români să se apropie şi să deschidă apoi focul, ca să zguduie aşa mai lesne moralul tinerelor noastre trupe. Crezînd tiraliorii noştri că dacă au urcat dealul vor fi numaidecît la poalele întăririi, gata a se azvîrli pe dînsa, ei zăresc neaşteptat între dînşii şi reduta inamică un nou obstacol, cum se prezintă adesea pe acest teren tăiat şi accidentat în jurul Plevnei, nevăzut la distanță, pămîntul părînd oblu. Acest obstacol consta dintr-o nouă vîlcea, largă de 600 metri, cu suiş repede şi dominat de o tranşee dinspre inamic, vîlcea care s-a numit de-atunci de soldații noştri Valea sîngelui, în urma durerooaselor pierderi ce avurăm în astă vale. Dar bravii soldați nu se opriră înaintea acestei piedici ; ei pogorîră în vale urmați de trupele tovarăşe şi începură de aici să urce repede celălalt povîrniş, întîmpinînd anevoință prin desfundarea pămîntului de ploaie şi prin noroiul alunecos care le îngreuna mersul şi-i silea să se agațe de tufişuri şi buruieni, sau să se sprijine în baionetă pentru a ajunge la coamă. În acel moment, apărătorii din tranşeea de pe muchia colinei încep focul asupra tiraliorilor care ajunseseră sus, şi asupra celor ce urcau, pricinuindu-le pierderi simțitoare; dar ei nu se turburâ şi înaintează mereu asupra retranşamentului. „Nainte !“ strigă îndrăznețul comandant maior Sonțu, care mergea în fruntea lor, dar care cade lovit de moarte în momentul cînd soldații săi gonesc pe vrăjmaş din retranşamentul dinaintea redutei. Batalionul următor al coloanei, întîiul din al 8-lea de linie, urcase în timpul acesta pe muchia dealului din fața redutei. O groaznică surprindere adăsta aici pe năvălitori. Tăbia Abdul-Kerim, ce trebuia să atace, nu forma o singură întărire cum în timp de o lună şi jumătate fusese recunoscută... Din liniile noastre de pe muchiile văilor Bucovei şi Griviței, tăbia turcească se vedea, este adevărat, ca o singură şi mare redută care se numise reduta Griviței... Dar lucrarea turcească consta realmente din două redute legate printr-un sanț care forma un fel de curtină, şi configurația terenului cu înconvăietură aproape de sanț nu punea în evidență decît fețele nord şi sud ; fața de est era astfel acoperită încît întărirea părea a nu forma decît una şi aceeaşi redută. Această situațiune care nu se putu lămuri decît în momentul atacului, făcu ca armata română, în loc de a lupta cu o singură redută, cum prescriau dispozitivele, avea să lupte în contra două redute deopotrivă puternice. Neapărat că trupele care se socotise trebuincioase spre a ataca o singură redută, n-aveau să mai fie îndestulătoare pentru a ataca şi a se face stăpîne pe două asemenea întăriri. Aceasta fu uimitoarea descoperire ce o făcură trupele coloanei diviziunii a treia cînd sosiră pe muchia dealului şi văzură în fața lor o redută nouă la poalele căreia se aflau, şi la stînga acesteia, la 300 metri, altă redută asupra căreia se îndreptase coloana diviziei a patra. În această gravă împrejurare ce era de făcut ?... „Nainte !“ comandă cu toată fatala descoperire colonelul Ipătescu, şeful coloanei de atac, şi la glasul său batalioanele române se avîntară cu nepăsare de rănile şi moartea ce loveau în tovarăşii dinainte şi din juru-le. Cînd văzură pe ai noştri dînd năvală asupra lor, turcii deschiseră deodată focul tunurilor care asvîrleau şrapnele, pe cînd infanteria lor, trăgînd în şanț, de pe banchetă şi de pe parapetul redutei, forma trei caturi de unde pornea o nesfîrşită grindină de gloanțe, căci fiecare trăgător avea lîngă sine o ladă de tinichea plină de cartuşe, din care-şi umplea necontenit puşca Peabody şi Winchester, şi întreținea un foc neîntrerupt. Tiraliorii noştri şi pelotoanele de lucrători, dorobanții împreună cu soldații de linie, ajunseră la şanț. „După mine, băieți !“, zice căpitanul Valter Mărăcineanu, şi în capul batalionului sare în şanț, unde valorosul căpitan cade pătruns de gloanțe şi de baionete. Strălucita purtare şi voinicească moarte a maiorului Şonțu şi a căpitanului Mărăcineanu au fost o pildă pe care toți tovarăşii lor voiau s-o urmeze pe-ntrecute, şi aceste două nume de eroi, împreună cu numele celor care, ca dînşii, se jertfiseră în astă zi, vor rămînea neşterse în cartea de glorie a oastei române ! Aceasta îşi va aminti pururea ofițerul inteligent şi frumos bărbat, de tînărul maior Şonțu ; ea va vorbi întotdeauna de ofițerul modest şi laborios, de căpitanul Valter Mărăcineanu... Căzuseră acești bravi, dar nu se opriseră curajoşii lor tovarăşi. Toți, ofițeri şi soldați, făceau supreme opintiri spre a ajunge la parapetul drept ca un zid şi de 3 metri înalt, de unde vrăjmaşul îl trăsnea, iar ei cădeau ca spicele sub seceră. În zadar şefii regimentelor al 10-lea de dorobanți şi al 8-lea de linie, lt.-colonelii Măldărescu şi Poenaru mai bagă în foc şi celelalte două batalioane ale maiorilor Lipan, care fu rănit în capul trupelor sale, şi Macca ; în zadar comandantul ataculul, colonel Ipătescu, care a avut calul ucis sub dînsul, îşi înimează trupele ; şanțurile şi împrejmuirile ucigaşei redute se umple cu trupurile străpunse de gloanțe, cu leşurile sfîrtecate de obuze şi de baionete ale oștenilor români. Aci fură ucişi căpitanii Carcalia, Panu ; locotenentul Stănescu ; sublocotenenții Horia, Ulescu, Iarca şi Marcovici ; fură răniți : maiorul Lipan ; căpitanii Vălcescu, Manolescu, Şişman, Dobrovolschi ; locotenentul Teleman ; sublocotenenții Ene, Nicolescu, Georgevici, Dincă, Elefterescu, Paciurca, Dimitrescu, Stanciu, Brociner, Crăciunescu, Merişescu şi împreună cu aceşti ofițeri 1 200 de soldați erau puşi afară de luptă, ucişi sau răniți. Coloana de atac a diviziei a treia fusese potopită de focul năpraznic şi nestăvilit al vrăjmaşului din redută şi din drumul acoperit al acesteia care comunica cu tabăra turcească de la Bucova. Dar nu fu o clipă de îndoială sau de înapoiere în vițejele noastre rînduri ; companii în care toți ofițerii fuseseră ucişi sau răniți şi rămăseseră fără comandanți luptau singure şi căutau a intra în redute. Comandantul diviziei, colonelul Andreescu, văzînd că trupele pînă aici în acțiune pierduseră 26 de ofițeri şi jumătate din efectivul lor, că 3 batalioane ce-i mai rămăseseră nebăgate în luptă erau peste putință a reîncepe o întreprindere în care 4 batalioane fuseseră zdrobite şi nu era chip a se lua o redută pentru al cărei asalt 14 batalioane se crezuse de trebuință, comandantul diviziei socoti că tot ce poate cere puterea omenească şi onoarea militară se îndeplinise cu prisos, şi retrase din foc crîmpeele eroice însingerinde care mai rămîneau din coloana de atac. Coloana de atac a diviziei a 4-a pornise şi ea la ora trei punct, deodată cu coloana diviziei a treia, şi avea să lovească fața AB a redutei Griviței, care, după dispozitivul de bătaie urma a fi atacată în acelaşi timp pe dreapta de divizia a 3-a, pe stînga de cele trei batalioane rusești. Terenul fiind mai strîmt în această parte a atacului, coloana putuse să înainteze acoperită de o vîlcea care se afla la 900 de metri de redută. Aici comandantul trupelor de atac, colonelul Borănescu, cîrmi puțin la stînga spre a le sprijini flancul de o movilă care se afla la 150 metri de întărirea atacată, şi desfăşură batalionul al 2-lea de vînători în tiraliori, urmați de batalionul întîiul al regimentului al 16-lea de dorobanți în coloană de companie şi de batalioanele regimentelor al 5-lea de linie şi al 14-lea de dorobanți în rezervă. Căpitanul de stat major Groza mergea în capul coloanei, lt.-colonel Voinescu, şeful de stat major al diviziei, cu trupele de atac. Bateriile noastre înaintate susțineau cu tragerea lor accelerată înaintarea. Vînătorii cu pelotoanele de lucrători porniseră în pas gimnastic. Turcii întrebuințează şi aici tactica adoptată în contra diviziei a 3-a şi lasă pe năvălitori să se apropie. Ura ! Şi românii se avîntă la asalt ; şi gloanțele şi şrapnelele turceşti trag brazde adînci în coloanele năvălitoare. „Înainte !“, comandă ofițerii. Trupele noastre se năpustesc spre şanț, dar şirurile lor sînt rupte şi desfăcute de apriga apărare a duşmanului care asvîrle ca dintr-o tulumbă fier şi foc... Cu toată vițejia trupelor noastre primul atac fu respins şi ele se adunară în spatele movilei spre a-şi reîntocmi rîndurile şi a aştepta intrarea în acțiune a diviziei a 3-a şi a ruşilor ca împreună să facă o nouă opintire... La ora patru colonelul Angelescu îşi reîntocmeşte trupele pentru al doilea atac la care pornesc cu minunată bărbăție. În viforul de gloanțe care se ridică încă o dată din întărirea turcească, ele înaintează din nou cu hotărîre ca pe cîmpul de manevră, cu steagurile desfăşurate, muzicile cîntînd războinic, tobele şi trîmbițele sunînd la atac...

Pagină realizată de
NICOLAE CRISTACHE ■

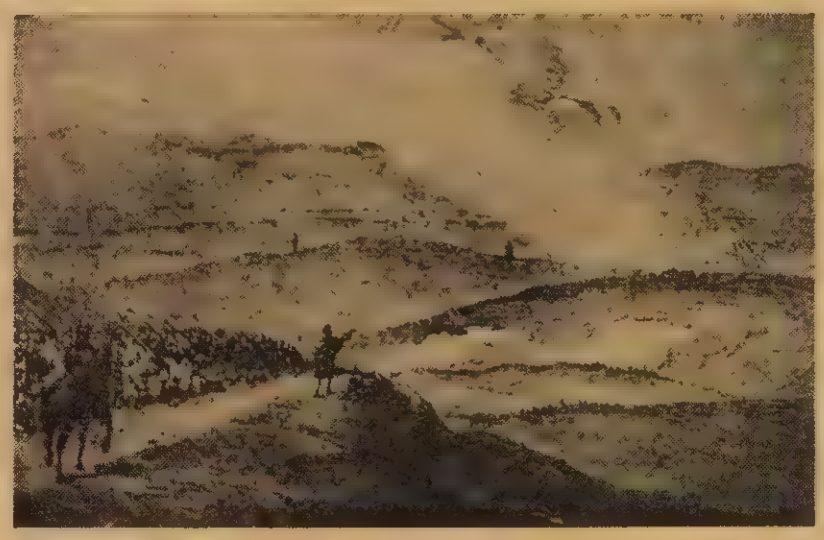

Niciodată pentru România nu a existat un timp de vasalitate

Într-o scrisoare către A. C. Golescu, din martie 1850, cu geniala sa clarviziune, Bălcescu, ocupîndu-se de unirea principatelor, își exprimă certitudinea că unirea principatelor nu va putea fi oprită de nimic „Notre Roumanie donc existera", după cum nici înfăptuirea independenței nu putea fi oprită. Aceasta însă, în cele din urmă, prin război, care trebuia pregătit și susținut : „Acum sînt hotărît ca la o vreme de care vorbim să mă fac catană și să mă lupt mai bine obscur într-un cimp de bătălie cu dușmanii națiunii mele, decît să mă lupt în piață cu demagogii și să mă amestec la guvern. Pentru aceea mă pregătesc reîncepind oarecare studii de arta militară, de care m-am ocupat, sînt acum vro zece ani. Teoria trebuie să precedeze practica. Aceasta o fac cu atît mai mult că nu e nimeni care vrea s-o facă, și că cred că numai cu resbelul ne putem mîntui"[1].

Generația pașoptistă, cea mai clarvăzătoare în lupta pentru emanciparea națională și unire, a făcut totul să convingă puterile occidentale, aliații Imperiului otoman, să sprijine constituirea, în această parte a lumii, a unui stat unit și virtual independent, ca o garanție a păcii în sud-estul Europei. Aceste revendicări desigur că ar fi găsit ecou chiar la spiritele mai lucide ale Imperiului otoman dacă n-ar fi existat concomitent și preponderent convingerea că satisfacerea acestor revendicări ar fi dus în fapt la prăbușirea întregului imperiu. Trebuie reamintit — și la aceasta se referă Eminescu scriind, în noiembrie 1877 : „Cînd România a fost vasala vreunela din puterile vecine ? Cînd Domnul a stat în relațiuni de vasalitate către vreun suveran vecin ? Niciodată ! Niciodată pentru România nu a existat un timp de vasalitate"[2] — că într-adevăr Țările Române s-au bucurat totdeauna de un regim de autonomie, constituind, mai ales în sec. XVII și XVIII un „model" pentru alte țări din această parte a lumii care cunoștea regimul unei dominații directe. Dar în condițiile cînd mișcările de eliberare națională cuprinseseră toată Europa, unirea românilor era un pas spre independență care nu s-ar fi oprit la Dunăre. Semnalul luptelor pentru independență și libertate a venit din țările române învecinate, unde popoarele supuse vedeau speranța eliberării, adăpostul sau chiar un leagăn al mișcărilor de emancipare națională. Așa s-a întîmplat în timpul lui Mihai Viteazul, în sec. al XVIII-lea, ca și în momentul acesta.

Într-o scrisoare către Ion Ghica, cu care era prieten, Ahmed Vefik Pașa, comisarul otoman în Țările Române, scrie : „Si nous ne faisons pas la plus vive opposition pour le moment à ce projet (adică unirea — N.N.) (...) pensez (...) pour nous qui verrons le mouvement d'indépendance venir jusqu'à Andrinople"[3]. De aceea imperiul se va opune pînă în ultimul moment nu numai dobîndirii independenței de către români, dar ar fi voit chiar restringerea libertății de acțiune a țării în multe domenii. Înțelegînd aceste tendințe ale turcilor, Bălcescu îi scrie lui Ion Ghica în 8 octombrie 1850 : „Cred dar că zicînd noi că dacă turcii ne înșală și nu voește a ne scăpa, trebuie să căutăm a ne scapa noi înși-ne ; dacă ei vor să-și piardă impărăția și pe dînșii, noi nu vrem să ne pierdem..."[4]. Aceste temeri l-au determinat pe turci să conducă prin rivalitatea între diferiți domni, iar prin politica aceasta ei au determinat, convergînd spre un moment culminant, o unanimitate a tuturor românilor în fața nevoii de a-și cuceri cu orice preț independența. Activitatea viguroasă a națiunii române, idealurile sale manifestate în marile momente ale mișcărilor popoarelor făcuseră ca idealurile românilor să intre în conștiința Europei. În condițiile internaționale ale vremii înfăptuirea lor urmărea meandrele luptei diplomatice, tîrguielile cabinetelor, interesele de tot felul ; aceste idealuri puteau fi cucerite pas cu pas urmărind atent toate aceste dispute.

Era însă și calea revoluționară preconizată de Bălcescu și urmașii săi de generație.

În timpul evenimentelor de la 1875-1877, adică ale crizei orientale, aceste direcții se manifestau mai limpede pentru cucerirea independenței.

Biruința ideilor revoluționare ale lui Bălcescu era evident în asentimentul poporului.

Acest sentiment popular nu era rodul unei efervescențe de moment, ci a fost rezultatul unei lungi pregătiri, meritul tuturor generațiilor de luptători care încă de la începutul secolului XIX, dar mai ales după 1871, au menținut vii idealurile naționale. Astfel se explică faptul că în 1875, cînd mișcările de eliberare națională din Balcani reactualizează cu mai multă energie „chestiunea orientală", România se găsea pe calea cuceririi, pas cu pas, a independenței sale.

Recunoașterea Unirii, recunoașterea numelui de România, a prințului străin, a constituției, aplicarea teoriei tacticii lucrului împlinit în cazul încheierii de convenții comerciale cu statele străine fără încuviințarea Porții reprezentau în fapt etape în obținerea treptată a independenței pe „cale pașnică".

Reactualizarea „chestiunii orientale" a pus țara în alternativa de a alege cucerirea independenței pe căi diplomatice sau pe calea armelor. Aceasta a fost cauza pentru care, deși militau cu toții pentru obținerea unei depline independențe a țării, conducătorii români ai timpului aveau opinii diferite asupra căilor și mijloacelor de realizare a ei. Dar este deosebit de interesant faptul că de îndată ce a fost semnată convenția cu Rusia la 4 aprilie 1877 se manifestă năvalnic sentimentul popular în favoarea unei participări directe, exprimînd sincer și spontan conștiința că independența trebuia cucerită cu arma, că realizarea ei trebuia să se obțină cu orice sacrificii, și numai la acest preț, pentru reînvierea gloriei și a demnității neamului.

Acest sentiment unanim și spontan, dar născut din dureri și umilințe de secole, a fost, departe de orice tangență cu elementul ocazional, de paradă, departe de agitațiile cafenelelor bucureștene. Era sentimentul unei datorii de împlinit care revenea acestei generații și nu alteia, chemată să scuture odată cu vechiul jug toate umilințele și să instaureze lîngă libertate demnitatea neamului în toată vechea ei strălucire.

Acest sentiment, așa cum s-a născut el în sufletul generației de la 1877, a fost cel care a înflăcărat în cel mai adevărat sens al cuvîntului și pe cei ce au scris, trăind ei înșiși copleșitorul eveniment istoric.

Cel mai profund autentic și popular document literar pentru reflectarea unanimității acceptării războiului este poate apariția și răspîndirea „Cîntecului Plevnei" — și ceea ce trebuie subliniat — în 14 variante „culese de pe întreg teritoriu al țării noastre"[5] și în primul rînd în Transilvania, „...această participare (la războiul pentru independență — N.N.) a asigurat și cîntecului difuziunea sa generală"[6].

Iată varianta din 1882 :

„Frunzuliță sîminoc,
Acuma la Plevna !
Tot orașul cu noroc
Numai Plevna arde-n foc,
Osman Pașa la mijloc.
Strigă pașa-n gura mare :
— Săriți turci, săriți agale,
Cu tunuri și bumbarale,
Că vin curcanii pe vale,
Îmbrăcați în mușamale,
Cu sulițele-n spinare
De sclipesc ca mîndrul soare
Și ne taie, ne omoară,
De nu mai ieșim la țară !"

Născut poate anterior secolului XIX, acest cîntec a cunoscut trei etape istorice diferite în dezvoltarea sa, devenind „de la un cîntec strict local la unul cu concepție națională"[7]. El este una din cele mai puternice testimonii pentru voința întregului popor de a se lupta împotriva turcilor.

În literatura cultă cîntărețul Independenței a fost scriitorul pe care admirabil l-a caracterizat Hașdeu relevînd ceea ce a avut mai prețios pentru poporul nostru atunci și întotdeauna : „...a cîntat toate dorințele, a plîns toate nevoile și necazurile românilor. El a încurajat, a îndemnat și a îmbărbătat, a fost vesel, trist, viteaz, cuminte, răbdător, plin de speranță și de credință, glumeț și înțelept ca poporul român însuși, în mintea lui n-a fost loc pentru nimic ce n-ar fi fost specific românesc și în talentul lui nici o pornire care să nu fi fost specific românească" : Vasile Alecsandri.

Vasile Alecsandri a fost marele cîntăreț al Independenței noastre care participînd întrînsec la istorie a transpus-o în poezie cu ceea ce trebuie să aibă poezia în primul rînd ca să existe și să trăiască : sinceritate totală, dăruirea sufletului, a minții, a întregii făpturi, cuvîntului scris. „Peneș Curcanul", „Sergentul" sînt poeziile cu care din august 1877 cînd au fost scrise și pînă în zilele noastre au crescut toate generațiile de români. Permanența lor provine din ceea ce poetul însuși mărturisește într-o scrisoare, adresată unei rude, în octombrie 1877, despre eroii neamului său : „Despărțindu-mă de fiica mea, mă reîntorc la țara mea ca să fiu cu totul al ei. Am nevoie să fiu scutit de orice preocupare personală pentru ca să admir în voie vitejia îndîrjită a tinerei noastre armate. Ce lucru uimitor ! nu-i așa ? Simpli țărani, smulși de la plug să devină dintr-odată eroi. Inima mea a luat proporții care mă înăbușă, de cînd cu cele petrecute la Grivița. În sfîrșit, sîntem cineva în lumea aceasta. E mult ! E mai mult decît s-ar fi putut nădăjdui.

Totuși, mă întreb în fiecare zi, ca și dv., cînd se vor sfîrși toate acestea ? Ne-am cîștigat gloria, am putea, poate, să ne retragem din luptă, lăsînd aliaților noștri onoarea de a lua Constantinopolul cu care nu avem ce face. Sacrificiile noastre au fost pînă acum prea importante, avem șase mii de oameni scoși din luptă și ceea ce este în adevăr surprinzător e că soldații noștri au prins gust să se bată și nu arată decît o dorință, aceea de a continua războiul. Pînă și răniții noștri fac rugăciuni ca să se însănătoșească mai repede pentru a se reîntoarce în Bulgaria. E cazul să credem că românul e pulul dracului.

Curcanii au meritat pene de vultur la căciulile lor. Ce Neam ! și ce bine este să-ți spui că e al nostru !"[8].

Lupta acestor simpli țărani, care peste noapte au devenit o admirabilă armată învingătoare, a adus în literatura vremii și chiar în documente mîndria momentului culminant din istoria unui popor trecut prin grele încercări.

Kogălniceanu, istoricul timpului și în primul rînd unul din făuritorii independenței prin poziția și capacitatea sa politică, redacta personal telegramele din perioada războiului, destinate misiunilor diplomatice străine. Aceste documente nu se pot citi nici astăzi fără emoție căci în ciuda tonului oficial, faptic, străbate în conținutul lor întreaga participare a celui ce le concepuse. Iată, de pildă, telegrama privitoare la evenimentele de la Plevna :

Buc. 15/9/1877, 7,20 d.

La lutte devant Plevna dure depuis quatre jours. Les redoutes turques, qui ont fait de Plevna un second Sévastopol, sont prises, perdues, reprises par l'armée russe et roumaine. Jusqu'aujourd'hui, aucun resultat decisif, mais de veritables hécatombes d'hommes.

Nos soldats luttent comme des lions, et quand ils ne peuvent vaincre ils se font tuer jusqu'au dernier. Le second bataillon de chasseurs fait de 900 hommes ne compte plus que deux cents combattants. Tous les autres sont tombés à l'assaut d'une redoute ; officiers et soldats sont morts sur la contrescarpe de la redoute.

Nos pertes dans les trois derniers jours, 30 et 31 août et 1-er septembre vieux style, montent a près de 400 morts, dont une vingtaine d'officiers et 1 500 blessés, dont une cinquantaine d'officiers. Les details nous manquent encore[9].

Kogălniceanu

Lupta din fața Plevnei durează de patru zile. Redutele turcești, care au făcut din Plevna un al doilea Sevastopol, au fost cucerite, pierdute, recucerite de armata rusă și română. Pînă astăzi, nici un rezultat decisiv, ci veritabile hecatombe de oameni.

Soldații noștri luptă ca lei și, cînd nu pot să învingă, mor pînă la ultimul. Al doilea batalion de vînători format din 900 de oameni nu mai numără decît două sute de luptători. Toți ceilalți au căzut la asaltul unei redute ; ofițerii și soldații au murit pe întăriturile redutei.

Pierderile noastre în ultimele trei zile, 30, 31 august și 1 septembrie stilul vechi, se ridică la aproape 400 de morți, dintre care douăzeci de ofițeri și 1 500 răniți, dintre care cincizeci de ofițeri. Ne lipsesc încă amănuntele.

Kogălniceanu

Iar din telegrama de la 10 noiembrie 1877 desprindem fraza în care se strecoară ideea idealului național obținut cu efortul supraomenesc al întregului popor : „Toutes les troupes ont fait preuve de bravoure et ont montré le sang froid des vieilles troupes"[10].

Redactînd în felul acesta comunicatele și documentele oficiale, Kogălniceanu, în calitatea sa de ministru de externe, pregătea drepturile românilor pentru a apăra la conferința de la Berlin. El era preocupat atît de pregătirea opiniei publice românești cît și a celei externe.

N-a fost cuvînt scris sau rostit care în vremea aceea să nu fi sprijinit războiul. Ocupîndu-se de broșura lui Ion Ghica „O cugetare politică", în care acesta se pronunță pentru neutralitatea României în eventualitatea unui război ruso-turc, Alexandru Odobescu, care se considera „părtaș, printre cei mai tineri, din acea generație de la 1848", cere și el intrarea în acțiune : „Națiunea simte că poate face astăzi mai mult decît ceea ce se vedeau silîți a face părinții noștri". Și poate că din toate evocările care s-au făcut cumpătei înțelegători de la Plevna n-a fost una mai izbutită ca zugrăvirea atitudinii reale a țăranului nostru luptător, a umorului ce nu-l părăsește în momentele cele mai grele, decît cea rostită de Odobescu în celebrul său discurs ținut la Ateneul Român în 6 aprilie 1878, și publicat apoi sub titlul „Curcanii".

«Sapă în silă, dar sapă veseli bieții țărani noștri în brînciogul sterp al dealurilor Plevnei gîndindu-se poate la tarina lor de porumb, care a rămas nesăpat astă vară și se mîngîia rizînd cînd, în loc de știuleții de păpușoi și în loc de pepeni de acasă, ei culeg acum, în ogoarele și în bostanele lor din Bulgaria, numai gloanțe și obuze turcești.

— Mare Doamne ! — își zic ei — pesemne că „numai la noi în țară le prieș'e sîrbilor a răsădi ardei și dovleci, căci pe aici iarba toată e numai iarbă de puscă și altă sămînță nu se pomenește, decît numai grăunțe de fier și de oțel !"

Și sapă, sapă mereu cu opincile în tină și în zloată fluierînd doina, pe cînd gloanțele le șuieră ascuțit deasupra capului».

Că a fost Alecsandri, că au fost alți poeți dintre care unii au cunoscut o faimă extraordinară datorită tocmai unei singure poezii cum este „Pui de lei" de Ioan Nenițescu, închinată Plevnei, pe toți i-a caracterizat ceea ce surprinde G. Călinescu în poezia acestuia din urmă : „Nenițescu utiliza pe Alecsandri, combinîndu-i cu Bolintineanu și chiar cu Eminescu, însă cu această împrejurare că descria războiul de la 1877 la fața locului. Patriotismul lui este înflăcărat, mîngîietor..."[12].

Această „împrejurare" a participării directe la război, întreaga angajare a scriitorului, onestitatea lui și bucuria care-i „înăbușă" pe un Alecsandri scriind despre gloria neamului au făcut din literatura acelor timpuri opere clasice, permanențele simțirii și tradițiilor noastre culturale și naționale.

NICOLAE STAN ■

Reproduceri ale unor ilustrații din presa vremii, comunicate de N. Vasilescu-Capsali

---

[1] Către Alexandru Zane. N. Bălcescu. Opere IV, p. 307.
[2] M. Eminescu. Icoane vechi și icoane nouă, Ed. Eminescu, 1974, p. 98.
[3] L. Matei. Sur les relations d'Ahmed Vefik Pacha avec les Roumains. Studia et Acta Orientalia, VII, 1968, p. 128.
[4] Ibidem, p. 335.
[5] A. Fochi. Cîntecul Plevnei în folclorul sud-est european.
Realții româno-bulgare de-a lungul veacurilor. Ed. Academiei, 1971, p. 415.
[6] Idem p. 415.
[7] Idem. p. 428-429.
[8] Documente literare inedite. V. Alecsandri. Corespondența. Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1960, p. 27.
[9] Mihail Kogălniceanu. Scrisori, note de călătorii. Ed. pentru literatură 1967, p. 155.
[10] Toate trupele au dat exemple de bravură și au arătat singele rece al trupelor strămoșești.
Idem. p. 160.
[11] Al. I. Odobescu, Moții și curcanii. București, 1880, p. 58—59.
[12] G. Călinescu — Istoria literaturii române, 1941, 6.524.

Harghita — un județ și al frăției seculare

Convorbire cu tovarășul Fazekas Ludovic, prim-secretar al Comitetului județean al P. C. R. — Harghita

— Vă propun, tovarășe prim-secretar Fazekas Ludovic, să discutăm despre problemele prioritare ale județului Harghita; de orice natură ar fi ele. Și ca să indicăm totuși un punct de pornire, am dori să știm cum apreciați dv. rezultatele obținute de harghiteni la sfîrșitul primului an al acestui cincinal ?

— Natura, cum bine știți, a înzestrat județul Harghita cu multe frumuseți. Socialismul a creat însă posibilitatea ca bogățiilor naturale să li se adauge multe frumuseți materiale, create conștientă a oamenilor — români, secui, de alte naționalități — care trăiesc aici din vechime în bună înțelegere. Cincinalul precedent a fost cel mai bogat în înfăptuiri din toată istoria Harghitei. În 1976 i-am consolidat rezultatele, depășind planul producției industriale cu 200 milioane lei, înregistrînd în același timp o creștere a producției, față de anul 1975, de 901 milioane. Deduc de aici că hărnicia oamenilor a fost mai mare, capacitatea lor de organizare — sporită, fondul de inteligență — mai activ. Într-un cuvînt, au fost mai productivi, indicatorul respectiv — productivitatea muncii — fiind cu 8,2 la sută mai mare decît în anul precedent. Aspectul laturii calitative a activității rezultă din creșterea cu peste 29 la sută a exportului.

— Pentru că veni vorba, ce se exportă îndeosebi din județul Harghita ?

— Produse ale industriei lemnului, confecții, tricotaje, fire tip lină, carcase pentru motoare electrice, o serie de produse alimentare.

Ceea ce vreau să scot în evidență este faptul că în 1977 volumul producției industriale este cu peste 1 miliard lei mai mare ca în 1976. Iar în 1980 vom atinge o producție de circa 12 miliarde lei. Se dezvoltă în ritm accelerat producția de tractoare. Așa cum ne indică secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în 1980 vom ajunge la 10 000 de bucăți — de două ori mai multe decît existau în România în 1938.

— Cum vă gîndiți să faceți față acestor sarcini ?

— Folosind cu randament sporit capacitățile și suprafețele de producție, gospodărind mai bine materiile prime, combustibilii și energia, timpul de lucru al oamenilor și al mașinilor unelte. Cu atît mai mult va trebui să îndeplinim aceste sarcini cu cît ne-am angajat să obținem, în 1977, o depășire la producția globală de peste 160 milioane lei. Și apoi, cincinalul actual este cincinalul afirmării plenare a revoluției tehnico-științifice contemporane. Specialiștii au obligația să se afirme și aici ca în oricare altă competiție. În acest scop, i-am antrenat și am elaborat un program complex, aprobat în plenara Comitetului județean de partid.

— Vă bizuiți pe oameni ?

— Cum altfel ? Dacă proiectăm succesele obținute pe fondul uman, am îngăduința să afirm că locuitorii județului Harghita sînt mai conștienți acum, gîndesc mai profund și mai profund politic. Ei știu ce sarcini îi așteaptă în viitor, dar știu că tot ce vor înfăptui le va aparține. Astfel stînd lucrurile, este imposibil să nu te bazezi pe oameni. Cred că așa începe să se contureze mai pregnant chipul omului nou.

— Observ, tovarășe prim-secretar, că și în Harghita, ca în toate județele țării, se construiește mult. Rezultă de aici că aveți un bogat fond de investiții. Cum se gospodărește acești bani ?

— Pentru anul 1977 avem un volum de investiții de peste 1,4 miliarde lei, pentru construirea de noi obiective economice și social-culturale, pentru dezvoltarea celor existente. În anul viitor se vor pune în funcțiune Întreprinderea de matrițe și piese din fontă, la Odorheiu Secuiesc, turnătoria de carcase, la Vlăhița, se vor dezvolta fabricile de tricotaje de la Miercurea Ciuc și Toplița, Întreprinderea mecanică Gheorgheni și altele. Preocupările comitetului județean sînt de a asigura o repartizare echilibrată a noilor capacități de producție pe tot teritoriul județului și în toate cele nouă orașe: vor apărea platforme industriale în Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Gheorgheni, Toplița, Cristuru Secuiesc. Însuși cuvîntul platformă este recent inclus în vocabularul harghitenilor. În orașele turistice Tușnad și Borsec se vor dezvolta capacitățile de cazare, bazele de tratament și, rețineți, se vor construi în județ 2 370 apartamente, din care 1 570 din fondurile statului. Evident, aceste dezvoltări vor contribui în mare măsură la ridicarea nivelului de trai al oamenilor. Pentru că aș vrea să rețineți un exemplu, în 1969, în tot județul nostru existau 700 de autoturisme. La ora actuală avem 5 000 în majoritate aparțin muncitorilor și țăranilor. Cine e deci de bună-credință își poate da seama că în ultimul deceniu cîștigul mediu a crescut mult.

— Una din bogățiile naturale ale Harghitei, insuficient exploatată, ni se pare nouă, o constituie apele minerale. Revista „Flacăra" a lansat un S.O.S. în acest sens, îl emite în continuare, dar constatăm că sînt puțini cei care-l recepționează. Sau, dacă unii îl recepționează, iac, nu intervin cu nimic, ceea ce este tot atît de ineficient. Ce întreprindeți la nivel de județ pentru exploatarea mai completă a acestor nesecate izvoare ?

— Întreprinderea „Apemin" Borsec își va mări capacitatea în 1977 cu încă 54 milioane litri pe an. Se va construi o nouă stație de îmbutelliere la Bilbor, cu o capacitate de circa 40 milioane litri anual. Am mai spus-o însă și în alte dăți, ați spus-o și dv., că pentru punerea în valoare a celorlalte rezerve trebuie să ne preocupăm toți : județele, ministerele interesate, alte organe centrale care trebuie să ne acorde sprijin eficient în acest sens. Pentru că, așa cum spune o vorbă, e păcat să curgă atîta apă minerală pe apa simbetei.

— Constat, tovarășe prim-secretar, că fără voia mea v-am îndepărtat de întrebarea inițială, referitoare la investiții. Vă propun să revenim și să ne spuneți cum se gospodărește acești bani ?

— Dorința, dar și obligația noastră este să construim mai ieftin și mai bine. În urma măsurilor stabilite de Comitetul Politic Executiv, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru cu cadrele din proiectare și construcții, am întreprins acțiuni de reducere a costului investițiilor prin micșorarea consumurilor de oțel beton și a altor materiale de construcție și instalații. Am reușit să economisim astfel peste 162 milioane lei care, se știe, sînt destinați suplimentării planului de investiții la locuințe și realizării unor obiective economice suplimentare în unele județe ale țării dintre care și Harghita. Dar mai avem rezerve: fondurile bănești se pot gospodări mai bine prin revoluționarea efectivă a gîndirii proiectanților și constructorilor. Ei nu trebuie să accepte proiecte costisitoare, gigant, burdușite de fonduri. Împreună trebuie să căutăm, să găsească soluții ieftine care să conducă la eliminarea risipei, la folosirea integrală a timpului de lucru, a utilajelor, să întărească disciplina pe șantiere. Fiecare proiectant, constructor, fiecare dintre noi trebuie să înțeleagă exact că leul din investiție este la fel de al nostru ca și leul din retribuția proprie. Să-l gospodărim cu aceeași responsabilitate și cîntărire a valorii lucrurilor.

— În predocumentarea mea la acest interviu, am aflat, tovarășe prim-secretar, că peste 72 la sută din suprafața agricolă a județului o reprezintă pajiștile naturale. Întrebarea care se impune, și pe care cred că deja o intuiți, este următoarea : ce întreprindeți pentru dezvoltarea zootehniei ? Sau ca să amintesc din nou de o secțiune a revistei noastre, spuneți-ne cum va arăta în anul 2000 porțiunea de Carpați a Harghitei ?

— Efectivele de animale au crescut mult în ultimii ani: există în județ peste 152 de mii de bovine și peste 226 de mii de ovine — cel mai mare număr de oi atins vreodată în istoria județului. Dealtfel a crescut și producția globală agricolă, în 1976, ea a fost cu 28,2 la sută mai mare decît în 1975, iar din aceasta, 58,1 la sută a fost producția animală. Potențialul județului este însă mult mai mare. Ne preocupăm acum de ameliorarea raselor, de creșterea producției animaliere și mai ales de mecanizarea lucrărilor în zootehnie. Trebuie să folosim mai bine oamenii, să creștem productivitatea muncii și să ajungem, cum ne-am propus, la o producție medie de peste 2 000 litri de lapte pe cap de vacă furajată în C.A.P.-uri și peste 4 000 litri în I.A.S.-uri. Vom asigura astfel materia primă necesară unităților de prelucrare a laptelui de la Remetea, Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc și Cristuru Secuiesc, vom contribui la aprovizionarea mai bună cu produse lactate a populației țării. Cred că porțiunea de Carpați a Harghitei va fi astfel mai bine gospodărită, iar în anul 2000 va fi populată cu animale de rasă superioare.

— Am aflat, tovarășe prim-secretar Fazekas Ludovic, că una din problemele de care vă face plăcere să vă ocupați este sistematizarea. De ce sistematizarea ?

— Pentru că efectele sistematizării vor face ca în viitor întreg spațiul județului să fie mai bine organizat, superior gospodărit, să se încarce de valoare materială și spirituală. Documentele de partid, Legea sistematizării vorbesc în amănunt despre esența acestei idei, pe care noi am și început s-o materializăm : au fost terminate și aprobate schițele de sistematizare pentru toate centrele reședințe de comună. Pentru 27 dintre acestea sînt aprobate și detaliile de sistematizare ale centrelor civice. Sînt elaborate totodată schițele pentru 38 de sate. Gospodăriile rămase în afara perimetrelor au început să se grupeze în localitățile apropiate, după opțiunea fiecărui gospodar. Asigurăm cetățenilor, conform programelor prioritare, terenuri pentru construirea locuințelor și anexelor gospodărești, proiecte gratuite, sprijin financiar conform legii. Centrele de comună se vor dota cu prioritate pentru a satisface nevoile localităților din raza comunei. Satele vor primi acele dotări care satisfac nevoile curente ale populației. Planurile de dezvoltare în profil teritorial, pe 1976—1980, stabilesc pentru fiecare comună ce unități industriale, prestatoare de servicii și de deservire a populației vor construi, în raport de baza de materii prime, rezervele naturale, forța de muncă. În comunele Lunca de Jos, Voșlăbeni, Ditrău, am amplasat deja unele unități economice de mobilă și materiale de construcții. Pe baza studiului rețelei de localități, cinci comune îndeplinesc deja condiții reale de dezvoltare, din care Praidul și Ditrăul vor deveni orașe pînă în 1980. Am prevăzut ca aceste localități să primească un important fond de investiții pentru construirea de obiective industriale, locuințe, dotări social-culturale, sanitare, comerciale. Nivelul de viață al populației rurale se va ridica, satul va tinde către oraș. În aceste viitoare centre industriale se va dezvolta puternic clasa muncitoare care împreună cu țărănimea și intelectualitatea vor constitui forța socială capabilă să înfăptuiască Programul adoptat de Congresul al XI-lea al partidului.

— Orașului Miercurea Ciuc îi va fi alocată probabil o parte corespunzătoare din fondurile de investiții, așa încît să devină — după cum prevedea secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu ocazia vizitei de lucru din octombrie 1976 — o adevărată fală a secuimii. Ce obiective mai importante se vor construi ?

— Cei care trăiesc aici știu și simt cît s-a construit în Miercurea Ciuc. În viitor orașul va cunoaște însă o dezvoltare mai puternică, încît se va construi aproape din nou, cum remarca tovarășul Nicolae Ceaușescu. În actualul cincinal, în județ, se vor da în folosință 15 400 apartamente din fondurile statului și ale populației, se vor pune în valoare clădirile existente și s-a stabilit prin Decret prezidențial noul centru civic, în care vor apărea o casă de cultură, un hotel cu 350 de locuri, o sală polivalentă, centrul de calcul județean, magazin universal, casă de mode, două complexe școlare, dispensare, creșe și alte dotări sociale. A luat ființă o secție de subingineri, cu care ocazie orașul Miercurea Ciuc s-a înscris în rîndul orașelor cu învățămînt superior. Toate aceste obiective, altele pe care nu le-am numit, cum sînt zonele de agrement, vor face din orașul Miercurea Ciuc un oraș modern, cu o industrie puternică.

— Mai mulți cetățeni îmi spuneau că vă văd descori în magazine, în alimentare, foarte des în unitățile industriale, stînd de vorbă cu conducătorii locurilor de muncă, cu oamenii. Îmi permit să vă întreb : cît din fondul dv. de timp acordați acestui contact direct cu cetățenii ?

— Responsabilitatea funcției mele politice mă obligă la menținerea contactului permanent, nemijlocit cu cetățenii. Dar nu mă surprinde și nici nu mă supără faptul dacă dincolo de cadrul instituționalizat al audiențelor, al adunărilor de lucru, sînt oprit de oameni pe stradă, în întreprinderi și magazine, mă informează de unele stări de lucru, îmi solicită ajutorul în rezolvarea unor probleme de producție și personale. Nu cred că voi exagera dacă am să vă spun că opiniile sau sugestiile lor devin puncte de pornire ale multor acțiuni inițiate de biroul Comitetului județean de partid ori de Comitetul executiv al consiliului popular județean.

— În ce probleme v-au solicitat mai mult cetățenii ? Care sînt nevoile lor stringente ?

— Fără pretenția unei ordini de prioritate, am fost și sînt solicitat în soluționarea problemelor de locuințe, realizarea mai bunei aprovizionări, amplasarea obiectivelor economice, social-culturale și edilitar-gospodărești ; pentru deservirea lor mai bună de către lucrătorii unităților prestatoare de servicii. Multe sesizări, solicitări s-au referit la alimentarea cu apă potabilă și încălzire. Să nu uităm că în județul Harghita se localizează axa frigului : Joseni, Miercurea Ciuc, Toplița. Am rezolvat o bună parte din aceste neajunsuri. Ne preocupă în continuare soluționarea de durată a alimentării orașului cu apă potabilă care să ne permită dezvoltarea fără dificultăți a orașului în viitor. Unele necazuri ale transportului în comun le-am soluționat prin lărgirea parcului de mașini, prin stabilirea de grafice conform cerințelor cetățenilor, dar mai sînt și altele. În raport de nevoi, am construit, vom construi mult și vom asigura o repartizare echitabilă a locuințelor : pînă în 1978 am repartizat deja pe unități toate apartamentele care se vor construi. Ne preocupăm pe mai departe de buna aprovizionare a unităților comerciale, de întronarea unui climat

(Continuare în pag. 14)

N. GRIGORE MARAȘANU

al înnoirilor, al hărniciei dintre români şi secui

În Harghita, noul este atît de nou încît nu are încă nume

— Priviţi pe fereastră şi spuneţi-mi ce vedeţi în curte — ne roagă inginerul-şef al Întreprinderii de piese auto şi tractoare Miercurea Ciuc.

— Ce să văd ? Tractoare ! Vreo 50.

— Banca de investiţii nu prea le recunoaşte. La noi noul este atît de nou, încît nu are încă nume. Este o istorie curioasă. Banca zice: „Vă numiţi I.P.A.T., care va să zică fabricaţi piese, nu tractoare". Noi răspundem: „De anul trecut producem tractoare, nu piese. Am şi livrat cîteva sute". Ni se răspunde: „Dacă nu aveţi nume, nu aveţi nici tractoare". Noi replicăm : „O să ne numim, foarte curînd, Întreprinderea de tractoare pe şenile Miercurea Ciuc, toate formele sînt făcute. Dar pînă una alta, tractoarele există, le puteţi vedea şi pipăi".

— E desigur o glumă.

—Nu tocmai. Noi sîntem o întreprindere nouă, porţile s-au deschis în martie 1975, şi ca atare, conform legii, timp de trei ani nu am fi îndreptăţiţi la dotări. Pe parcurs, mai repede decît a fost prevăzut, am trecut la fabricarea de tractoare şi am avea nevoie de unele dotări, pe care banca nu se prea grăbeşte să le acorde, fiindcă nu avem încă nume. Poate au şi ei dreptate, considerînd litera legii. Oricum, nu s-au întîmplat încurcături serioase, producţia merge înainte şi toate se vor aranja cînd pe frontispiciul nostru va sta scris I.T.S. Principalul este că tractorul nostru a devenit realitate: este, cred, noutatea nr. 1 a judeţului !

În adevăr, întreprinderea din Miercurea Ciuc încununează cel mai bine noua vocaţie industrială a Harghitei. Tractoarele sale pe şenile, sub 100 cai putere, intrate de foarte curînd în producţia de serie, împlinesc o nevoie stringentă a agriculturii, în special a viticulturii şi pomiculturii. În ultimul trimestru al anului 1976 I.P.A.T. a devenit loc de pelerinaj pentru delegaţi a numeroase staţiuni de mecanizare a agriculturii şi ai unor întreprinderi agricole de stat din Vaslui, Iaşi, Alba, Constanţa, Tulcea, judeţe cu importantă pondere viticolă. Adevărat, unităţile socialiste respective aveau, fiecare, repartiţia în buzunar, dar credincioase dictonului „ce-i în mînă nu-i minciună" au preferat să se asigure din timp şi poate chiar — de ce să n-o recunoaştem ? — să o ia înaintea altora.

— Stăteau zile întregi pe coridoare — ne spune inginerul Sandor Benkö — şi insistau. Citeodată, chiar înainte ca un tractor sau altul să părăsească banda de montaj îşi puneau ochii pe el şi încercau să-l reţină pentru ei. Unii se mai cloroväiau : „Asta e al meu !", „Ba al meu !" ; alţii, de îndată ce-l primeau, îl mîngîiau şi îl făceau toaleta. Cîţiva delegaţi veniseră însoţiţi de tractoristul care urma să-l minuiască. Mi-aduc aminte că unul, din Vaslui, l-a luat în primire la 31 decembrie ora 13, aşa că nu încape îndoială că Anul nou l-a surprins la volanul tractorului, fluierînd voios. N-aş vrea să înţelegeţi că livrarea s-a efectuat la întîmplare sau la înghesuială, totul s-a petrecut normal, pe bază de repartiţie. Am dat aceste exemple doar pentru a marca nerăbdarea şi satisfacţia cu care a fost primit SV-445, adică tractorul pe şenilă pentru viticultură, de 45 CP (primul 4 indică seria).

— Se fabrică în întregime la Miercurea Ciuc ?

— Motorul îl primim ca subansamblu finit de la „Tractorul"-Braşov, dar ca volum şi ca valoare el nu reprezintă nici 20 la sută din tractor ; tot restul : cutiile de viteză, transmisia, echipamentul de rulare (şenile, cărucioare) şi celelalte piese componente se produc şi se asamblează la Miercurea Ciuc. Pentru comparaţie, gîndiţi-vă că la o „Dacie"-1300 de 70 000 lei motorul costă doar vreo 10 000 lei, ceea ce dă o indicaţie asupra ordinului de mărime şi în cazul nostru. Dealtfel, nici tehnic, nici economic nu ar fi fost justificat ca tot noi să fabricăm motorul, să-l „ru-pem" de la „Tractorul". Important este că am reuşit să rezolvăm, în mare, problemele legate de producţia de serie.

Să nu se creadă că Noul pe care-l reprezintă tractorul din Harghita ar fi văzut lumina zilei fără dureri. În materie de tehnică această inovaţie medicală este necunoscută. Greutăţile au fost învinse graţie elanului tinerilor, foarte tinerilor constructori.

— De fapt, primul tractor era planificat pentru trimestrul 4 al anului trecut — observă inginerul-şef Sandor Benkö — dar noi l-am făcut în iunie, din curiozitate, să vedem dacă **putem**. Am putut ! Asamblarea tractorului nr. 1 a fost terminată într-o noapte la ora două. Atunci se lucra într-un singur schimb, deci oamenii ar fi putut pleca acasă la 3, după prînz. Nu au mai avut însă răbdare şi au lucrat ca nişte apucaţi pînă spre dimineaţă, cînd tractorul a prins viaţă şi a parcurs primii metri, chiar acolo, în sala de montaj.

Cînd s-a auzit în oraş că sus, la I.P.A.T., s-a fabricat primul tractor, a circulat şi o glumă prietenească: „Nu l-au făcut ei, l-au adus de la «Tractorul»", dar cînd au ieşit de pe bandă primele zece, apoi primele douăzeci de tractoare nici în glumă nu s-a mai vorbit de rău de tractorul Harghitei. De care, dealtfel, este legată şi o altă noutate : la 15 septembrie 1976 a luat naştere la Miercurea Ciuc primul nucleu de învăţămînt superior din judeţ : secţia de subingineri a Facultăţii de mecanică a Institutului politehnic Braşov, cu 50 cursanţi. Am vorbit cu unii dintre ei: sudorul Gheorghe Ştirbu, tehnicianul Tibor Burjan şi alţii. Pare curios, dar ei încă nu s-au obişnuit cu gîndul că sînt studenţi. Deşi se zvonise mai de mult despre deschiderea secţiei, înştiinţarea oficială şi înscrierile s-au făcut cu foarte puţină vreme înainte de examenul de admitere, Burjan, de pildă, se pregătea pentru agronomie cînd a auzit vestea cea mare. Visul lui de totdeauna erau însă motoarele, nu agronomia, şi deschiderea secţiei de subingineri în oraş i-a schimbat, probabil, tot cursul vieţii. Mulţi dintre cursanţi, oameni căsătoriţi sau mai vîrstnici — de exemplu, Adalbert Andras, Anton Bojer, Istvan Darvas — cu greu s-ar fi despărţit de casă, de familie, pentru a se înscrie la facultăţi din alte oraşe ; pe cînd aşa, au profitat de posibilitatea oferită de a deveni ingineri la ei acasă.

S-ar putea obiecta că exagerăm. La urma urmei, este vorba doar de o secţie de subingineri la seral, cu 50 cursanţi. Aceasta nu este universitate... Bineînţeles. Dar de pe acum au apărut solicitări pentru două grupe la zi, se caută şi un local propriu (în prezent secţia este „tolerată" la liceul nr. 1), iar interesul creşte continuu. Vin în oraş tineri din Odorheiu Secuiesc şi alte localităţi, se stabilesc în Miercurea Ciuc, se pregătesc pentru admiterea de la vară. Şi apoi să nu uităm cuvintele decanului Facultăţii de mecanică din Braşov adresate cursanţilor din Harghita : „Nu uitaţi că şi la Braşov, acum 28 de ani, totul a început cu o secţie de subingineri. Iar azi...".

Dacă tractoarele, secţia de subingineri vizează prezentul şi viitorul, merită evocat aici şi Noul care ţine, întrucîtva, de trecut, neflind însă mai puţin nou.

— Eu sînt ceramist, iar în meseria mea noul pe care-l caut îl găsesc în trecut — ne spune creatorul de modele Emeric Santha de la cooperativa „Arta Harghitei", unitate cu producţie industrială, înglobînd peste o mie de membri, inclusiv cei cu muncă la domiciliu.

Numele lui Santha evocă o altă noutate a Harghitei : ceramica colorată sau glazurată, cum i se mai spune. Este o noutate a anului 1000.

— Încă acum un mileniu se crea la Şumuleu ceramică glazurată. Meşteşugul s-a extins şi în alte aşezări ale Harghitei: la Dăneşti, Mădăraş-Ciuc, Cetăţuia, Corund, Odorheiu Secuiesc. Atît, dar în secolul nostru, din motive foarte diverse (vitregiile a două războaie mondiale, concurenţa materialelor plastice etc.) această artă a vechilor olari a fost tratată dată ultării. Or, în momentul de faţă se face simţită pe plan mondial cererea pentru ceramica glazurată. Orăşeni de pretutindeni doresc să-şi aranjeze acasă la ei un colţ de artă populară, cu iz arhaic. Dincolo de orice mode, este vorba şi de dragostea naturală de frumos. Or, ceramica e frumoasă, pentru mine ea constituie însuşi sensul vieţii ! Mi-a venit ideea să dau un impuls la renaşterea străvechiului meşteşug cînd am fost solicitat de muzeul din Gheorgheni să restaurez vase şi semincuri din vremea Renaşterii, la castelul Lăzărea, unde se află şi splendide obiecte de ceramică. Apoi am studiat modele din anii 1700—1800 la muzeele din Miercurea Ciuc şi Sf. Gheorghe, străchini, blide, ulcioare, iar în atelierul meu din Păuleni, în cuptoraşul meu, am produs primele oale cu nuanţe de la alb la roşu. Am organizat o expoziţie personală, am fost şi la Viena pentru a mă iniţia în noile tehnologii, am vizitat Ungaria şi, firesc, am colindat ţara, abătîndu-mă la faimoşii ceramişti populari din Oboga, Olt, din Chişineu-Criş, Arad şi din alte părţi. Astfel, la sfîrşitul anului trecut am putut definitiva tehnologia, urmînd ca anul 1977 să reprezinte trecerea la producţia de serie. Aceasta e marea noutate. Fiindcă greutatea tocmai în aceasta a constat : în punerea la punct a unei tehnologii adaptate producţiei industriale sau semiindustriale. În prezent, prospectăm piaţa internă şi externă, spre a detecta debuşee pentru produsele noastre din ceramică glazurată, cu ornamentaţie locală : laleaua, trandafir, brad, cerb, cuc, firesc, cu o „punere în pagină" originală. E vorba de o producţie de interes economic, de marfă de sute de mii de lei, de beneficii pentru „Arta Harghitei", dar şi de valorificarea unei vechi tradiţii.

Pe aceeaşi linie de căutări creatoare s-a înscris şi colegul lui Emeric Santha, Sandor Karoly, care, şi el, a reinventat şi adaptat cerinţelor moderne un lucru care s-a pierdut în timp : tehnologia prelucrării aragonitului.

Felurite sînt ipostazele noului în Harghita. La unele din ele omul nu a adus nici o contribuţie, totuşi reporterul se simte dator să le consemneze, fie şi numai în treacăt.

Se cunoaşte prea bine că în Harghita se află polul frigului din ţara noastră. Nu numai Josenii Harghitei, ci întreg judeţul este vestit pentru gerurile sale de februarie. Deunăzi, mai exact la 17 februarie, sub privegherea soarelui primăvăratic, se putea circula în haină pe străzile oraşului Miercurea Ciuc, unde normal ar fi fost să bintuie un frig de minus 25 de grade.

— Ce se întîmplă — l-am întrebat pe Carol Krausz, preşedintele clubului sportiv Miercurea Ciuc — la „Palatul frigului", faimosul patinoar artificial deschis 11 luni pe an ?

— E sfîrşitul lumii. Sînt născut în judeţ, sînt şi hocheist, dar un asemenea februarie nu am mai apucat. Ştiaţi că anul trecut am avut în oraş minus 41 de grade ? Iar ieri, la concursul „Săniuţa de argint" de la Harghita-Băi a trebuit să cărăm zăpadă cu buldozere, cu păturile, cu ce-am avut, în locuri unde, anul trecut, erau troiene de 10 m !

Nedumerită este şi tehniciana meteo Maria Cheresteş, de la staţiunea meteorologică :

— În ianuarie temperaturile au oscilat în jur de minus 30 de grade, iar în primele zile ale lui februarie mercurul a urcat la plus 8 grade şi chiar mai mult. Cu totul neobişnuit.

Pentru a se putea pronunţa asupra noului în starea climei, meteorologii au nevoie de minimum o sută de ani. Nedispunînd de atîta timp, noi ne-am mulţumit să consemnăm, după cum ne-am priceput, această noutate meteorologică, drept tranziţie la...

— ...Nou în agricultură. Dv., tovarăşe Alexandru Dimeny, Erou al Muncii Socialiste, sînteţi poate cel mai indicat să ne spuneţi cîte ceva la acest capitol. C.A.P. Sanmartin, pe care o conduceţi de mai mulţi ani cumulînd funcţia de preşedinte şi de inginer-şef, a înregistrat rezultate deosebite.

— Nou pentru noi constă în echilibrul realizat în ultimul an între cultura mare (grîu, cartofi, sfeclă, orz) şi zootehnie. Înainte spuneam : dacă nu ne facem planul la zootehnie, ieşim la capăt graţie cartofilor, ba scoatem şi beneficii. Acum am înţeles că dacă avem zootehnie solidă, deci şi îngrăşăminte naturale, sporeşte producţia la cultura mare. Teoretic pare simplu, anul trecut am reuşit acest lucru şi în practică.

— Am auzit şi despre lotul experimental...

— Da, în 1976 nu am plantat decît solurile încercate de noi, deci perfect adaptate terenului. Nu mai mergem la nimereală. Rezultat : 3 525 kg grîu la hectar. Asemenea recoltă noi nu am mai avut. Să nu uitaţi că zona Ciucului de Jos este vitregă pentru culturi : ceaţă, umiditate, puţine zile însorite. Altă noutate : ne-am creat pe munte o bază furajeră proprie, în locuri unde pînă acum doi-trei ani nu se aflau decît muşuroaie. Am avut atîta tărbă graţie defrişărilor, nivelărilor şi suprainsămînţărilor, încît am recurs la cositul mecanic ; am folosit în fineţe cositori „Carpatin". Subliniez şi contribuţia importantă a întreprinderii judeţene de îmbunătăţire a pajiştilor naturale. Astfel ne-au crescut şeptelul, producţia de lapte, umblăm acum tot mai mult la calitate, nu numai la cantitate. Acestea sînt noutăţile noastre.

Şi fiindcă ne referim la noul în agricultura Harghitei, să mai precizăm că uneori ei descumpăneşte, tocmai prin inedit, chiar pe promotorii săi.

Tovarăşul Dimeny ne povesteşte că la Cosmeni, la o grădină pe lîngă consiliul popular, cîţiva entuziaşti s-au străduit să dovedească imposibilul : că şi în depresiunea Ciucului de Jos poate creşte zarzavat berechet, pentru îndestularea şi supraîndestularea nevoilor proprii. Dovezile nu sînt teoretice, ci practice : pe un hectar de experienţe s-a recoltat ceapă roşie Rotglob pînă la o jumătate de kilogram fiecare ! S-au obţinut şi mai multe recolte de spanac, arpagic, varză de toamnă. Acum se gîndesc la Operaţiunea căpşună de Harghita. Socoteala este simplă : avînd în vedere condiţiile specifice de climă, s-ar putea produce căpşuni într-o perioadă a anului cînd în restul ţării acest fruct mult preţuit de consumatori va fi dispărut de mult de pe piaţă, în iulie şi chiar în august. Dar dacă acesta rămîne deocamdată un deziderat, un plan pe hîrtie, ceapa locală de o jumătate de kilogram reprezintă un Nou palpabil şi chiar comestibil. Şi totuşi „naşul" ei oftează :

— E prea mare, nu e economicoasă. Cine mănîncă la masă o jumătate de kil de ceapă ?

Alexandru Dimeny sugerează, în chip de consolare :

— Încearcă şi tu la o cantină.

LIONEL NIŢESCU ■

TULGHEȘ
un Rucăr al Transilvaniei

„CÎNTAREA ROMÂNIEI"

Din Harghita

Prezenți oriunde semenii trudesc,
Vom fi oriunde-i luptă și speranță:

Vom fi suvoi din mare, românesc,
Izvor adînc săpat în cutezanță.

Aici, Acum, același crez avem
Și faptele ne sînt oricînd mîndrie.

Lumină, pace-n suflet să avem
Si-om înălța o mîndră Românie !

AUREL BUDA ■

La Tulghes, în Harghita, există multă nemărginire în jurul oamenilor. Nemărginire de munți, de cer, de păsuni, de codri. Satul are 4 200 de suflete și o cuprindere a teritoriului lui de 748 de kilometri pătrați. Deci fiecare om are în jurul-i nemărginiri de munți, de cer, de păsuni, de codri.

De la Ditrău, din șoseaua Miercurea Ciuc-Toplița, drumul spre Tulghes, ultimul sat al Harghitei, la hotarul de munți al Neamțului, numără 32 de kilometri. Kilometri ce trebuie socotiți în continuu urcuș, pe un sfredel continuu de serpentine, de volute și bucle care dau peisajului un balans de valuri de mare, o ritmare în registre diferite a motivelor tinzînd spre cer, drum, cu mașina, vreo două ceasuri bune, drum prin nemărginire, drum prin pustietate, drum, în plină amiază, printr-o noapte prematură, reflexul aerian al pădurii de brazi care ne înconjoară din toate părțile. Ninge. Ninge lin, cu arginți ireali, ninge calm, zuruitor, cald, o ninsoare deasă, ușoară, incontinentă, sub al cărei efect melodic, ca sub o monodie, singurătatea crește, pustietatea crește.

Din hotarul comunei, de la panoul indicator pe care scrie „Tulghes", și pînă în centru sînt 17 km. De la un capăt la altul al așezării sînt 32. De-a lungul lor sînt înșirate 1 440 de gospodării. Deci fiecare gospodărie are în juru-i nemărginiri de spații în care vîntul, oprit în orgile brazilor sau în pîntenii de granit ai munților ce coboară abrupt în sat, cîntă slobod.

Aceasta, desigur, ridicînd datele la valoarea lor absolută, la care singure se învită. Fiindcă aceste nemărginiri, lucru lesne de înțeles, sînt, cîte mai sînt, doar spre hotarele satului, nu și în miezul lui.

Oprim la una din gospodăriile de margine, despărțită de cea a vecinului printr-o fugă bună de cal. Casa are numărul 71. Muntele coboară pînă-n curte, pe panta abruptă din spatele casei behăie cîteva oi, păzite de un dulău flocos. Casa pare adusă aici dintr-un muzeu. Casă străveche din birne, casă mică, cu o singură încăpere, cu acoperiș țuguiat, țurcan, țesut din șiță, tras adînc peste orbitele ferestrelor cît palma. Dar orbitele sînt arcade, închenărate cu un albastru suav, stîlpii înnegriți de ani sînt cu meșteșug ciopliți. Casa cu numărul 71 din marginea Tulghesului, cătunul Hagota, privește lumea prin ferestrele sale artei. Casă mică, casă-jucărie, colorată, parfumată, romantică, puțin sclicioasă, dar lustruită ca o oglindă. Îți vine s-o iei — o poți lua cu o singură mînă — și s-o pui într-un brad, sub ninsoarea frumoasă și lină, ca de An nou. Din fund, din gură (pare o mare, e de două ori cît casa), vine o femeie firavă, cu obrazul muncit. Soțul ei, Andras Bela, e plecat, ne spune ea, e la muncă. e tăietor de pădure. Cîți ani să aibă casa ?. o întrebăm. Păi, zice ea, s-ar putea să aibă, să tot aibă vreo sută, poate chiar o sută cincizeci, poate chiar mai mult, au cumpărat-o de la un moș bătrîn, Simion Bloju, care-a murit, e vreme de-atunci, și care-o avea de la taică-său, taică-său o avea de la moșul lui.

Pămînt-istorie, ajuns în mîinile lor de la același Simion Bloju, moșul cu nume de tribun sau de haiduc, urmaș, zic oamenii, chiar de haiduc, osul din osul unuia din cei șapte țărani-haiduci, fugiți cu veacuri în urmă de pe moșia Sturdzeștilor, din Moldova, prin pasul Tulghești, tăiat prin munți de apele Putnei, ca să întemeieze aici, la confluența Putnei cu Bistricioara, într-un sublim alpin de univers adamic, de „Mioriță" stelară sau de cetate inexpugnabilă, cu turnuri de piatră strămilenară și contraforți de stejari și brazi, un cuib care, cu vremea, avea să devină un sat, și încă unul întins pe kilometri și kilometri.

Casa-muzeu cu numărul 71 din satul Hagota, comuna Tulghes, este una din cele peste o sută de case care, fiind prea departe de nucleul sau de magnetul unei civilizații ce se constituie centripet, într-o structură strînsă și riguroasă, atent veghetoare la ordine și la armonie, va trebui, într-un viitor, să se mute, va trebui, într-un viitor, să dispară.

Va dispărea chiar și un sat, satul Pintic, aflat undeva, între munți, la vreo 7—8 kilometri de centrul Tulghesului. Neobișnuită, stranie chiar, povestea acestui sat ! O parte din el, adică 37 de fumuri, ține de Tulghes, o alta (20 de fumuri) de comuna Grințieș, o alta (7—8 fumuri) de Bicazul ardelean. Grințieșul și Bicazul sînt în județul Neamț. Cînd Gali Francisc, primarul Tulghesului, își urcă statura mai să în primăreasca trăsură ce țipă și se cutremură din toate încheieturile și, îndemnînd caii, o ia spre Pintic, ca să vadă ce mai fac sau ce nu mai fac cei 37 de gospodari de sub păstorirea sa, el trebuie, mai întîi, să dea binețe la „frații de dincolo", adică să pătrundă vreo 4 km în județul Neamț, apoi, trecînd un pîrîu, să revină acasă, la cei 37 de harghitani. Așa e drumul, așa e povestea acestui sat, așa, cîndva, s-au împărțit pe-aici lucrurile și viețile.

Restructurarea Tulgheșului, transferul privilegiilor și al energiilor lui din azi în mîine, sub semnul unei civilizații superioare, ține de noul destin al satului românesc în genere și de destinul particular al acestui loc. Tulgheșul face parte din cele 350—400 de sate care, în anii ce vor veni, vor deveni orașe. Fatal, niște lucruri vor trebui să se piardă, așa cum altcîte, firesc, se vor naște. La ceasul de față, cînd desenul orașului ca va să fie este încă în lucru, semnele plus și minus își schimbă mereu, în aparență capricios, poziția, dar căutarea unei constante, peste conjuncturi, e vădită, ea venind din însăși nevoia înnoirică de echilibru a oamenilor acestor locuri. Cei din Pintic vor cu toții să se smulgă din izolare, să se întemeieze „în sat", lîngă asfalt și lîngă alte întemeieri, ei știu că nu poți clădi fără o certitudine a rezistenței temeliilor, certitudine pe care n-o pot da decît adecvarea la timp, legarea cu lumea, adică intrarea în timp și în rindul lumii.

Cum trăiesc oamenii, azi, între satul cel vechi și orașul ce va să vină ? Ce aduc ei la întîlnirea cu viitorul ?

Ei aduc un peisaj fastuos, cu fruntarii pierdute în zări, într-un neîarmuit geografic greu de închipuit, în care cringuri de cerbi, oameni, herghelii de cai petrec și cutreieră nemărginiri de spații, viscolite de arșițe și zăpezi, înecate în ierburi și fum de nouri. Apele sînt săgetate de păstrăvi, codrii sînt plini de jivine, urșii coboară iernile pînă-n sat (mai an, ni se spune, au răpit 15 vite...), în seri albastre de primăvară se aude boncăluitul prelung al cerbilor, ce-și răspund peste sat dintr-un munte într-altul. în seri de vară și toamnă se despletesc peste satul zidit între stînci, la vărsarea Putnei în Bistricioara, buciumele ciobanilor, din stînele și sălașele răspîndite pe toate culmile. E o lume halucinant de frumoasă, o Dacie Felix ajunsă pînă la mit, peste milenii ce-au trecut ca o clipă, peste milenii ce nu i-au atins măreția și armonia, acordul cu cosmosul, harurile și privilegiile ei arhaice.

Ei, acești oameni ai Tulgheșului, aduc la întîlnirea cu viitorul și o istorie, al cărei ornic bate pe-aici de multe veacuri. Ornicul e de lemn (sîntem în lumea pădurii, a civilizației lemnului), ca și troițele bătrîne ce se mai văd prin margini de sat, cîndva trunchiuri de arbori sculptați, arbori-totemuri, simboluri ale cultului divinităților silvestre, ornicul deci e de lemn, ca și cea mai bătrînă dintre întemeierile satului, dintre cîte mi se păstrează, bisericuța din veacul al XVII-lea, ridicată pe-un pinten de munte, undeva, în apropierea casei lui Andras Bela. Bisericuță cît o casă de țară, cît casa lui Bela, caldă, calmă, senină, intimă, dar cu turla însurubată în cer, tăind ca o lamă sau ca o lance azurul. Bisericuță de lemn, închegată cu cuie de lemn, pictură naivă, sfinți zugrăviți cu culori vegetale, stoarse din tuburile pădurii. Stă aici de cîteva veacuri, scăpată de vreme, de foc, de tragedii, de istorie. Înăuntru e liniște, pasul provoacă sfioase accente în murmurul blînd al luminii hieratice filtrate de ferestrele mici, clopote nevăzute au rămas suspendate, cu gura mută, stăvilindu-și respirația de stejar, ca să nu aburească întîlnirea strămoșilor cu strănepoții. Aici totul tace, tac bîrnele de stejar, tac picturile cu culorile roase, aici ornicul viu al veacurilor, cel puțin aparent, și-a oprit limbile, ca și clopotele. O întreagă epocă a tăcerii, înviețuită în cenușa unor consecutive și excesive dezastre istorice, a ferecat, cîndva, buzele locului, dînd unor exegeți de ocazie putința să compenseze livresc lacuna prin speculație sau prin fals. Dar tic-tac-ul ascuns, tic-tac-ul ornicului de lemn, fertilul tic-tac al ceasului-greiere zidit în birne, secondînd pe sub birna descălecatelor fisura iluzorie a evenimentelor, n-a încetat niciodată să bată, auzit limpede de cei ce puteau, de cei ce — mai ales — voiau să-l audă.

În muzeul etnografic din centrul Tulgheșului, într-o vitrină, se află chiar roțile unui ceas de lemn. Un ceas uriaș, cu roți zimțate cît roțile unui cărucior, dintre cele cu care se aduce de la sălașe finul. Un ceas făurit, cu decenii în urmă, de un meșter-dascăl, învățătorul Ion Urubeanu, figură celebră a locului, nepot în linie dreaptă al lui Ion Cota, seminaristul transilvănean care l-a adus pe Mihai Eminescu, cu trăsura, la Blaj. (Un șervet cu alesături aparținînd lui Ion Cota, dăruit de familia Urubeanu, se află, de asemenea, în muzeu !) Dascălul-faur a avut în Tulghes o casă cu turn, iar în turn un alt ceas, tot de lemn, tot de al meșterit. Ceasul acela, ca și cel din muzeu, nu mai merge. În luptele din ultimul război, vehemente pe-aici, o schijă l-a izbit din plin, făcîndu-i să tacă. Dar în casa dascălului se mai află un ceas, țesît din aceleași mîini. Un ceas-dulap, mare cît un dulap, cu o frumoasă arcadă sculptată, cu roți zimțate din lemn bătrîn și arc de șfoară, care merge și azi. Dascălul-faur a murit de mult, dar ceasul lui încă merge. Casa cu turn este a altui dascăl, un tînăr dascăl, Gheorghe Bârsan, profesor la școala din Tulghes și secretar de comitet U.T.C., care, primind în proprietate miraculul, are grijă ca arcada de sunete să nu se fringă, știind că astfel de pierderi — pierderea unui capitel sonor — pot lăsa fatal descoperită, pot lăsa la voia intemperiilor o coloană de armonii.

Firesc, în această zonă a străvechimii și dăinuirii s-au cristalizat filoane scumpe ale culturii poporului, ale artei lui, coloane de armonii, de culori, de podoabe, de suflet, pe care oamenii Tulgheșului le păstrează, integrîndu-le vițiului edificiului lor de mîine. Ei varsă în zestrea orașului viitor, în contul lui, și turla-săgeată sau lance a bisericuței de lemn, și ceasul cu roți de stejar, și covoarele, țiile, fotele și maramele țesute de femeile locului, piese de artă impodobite cu motive și cu izvoade în cifrul cărora se află o parte, cel puțin una, din ființa, filosofia, sensibilitatea și dorurile unor oameni străvechi, încă teferi, încă în stare să vibreze la ce e frumos și la ce e etern. Covoarele lucrate de Maria Tepeș, femeie încă în floarea vîrstei, au călătorit, din expoziție în expoziție, pînă-n Canada. Maria Tepeș, soție de cioban, lucrează, desigur, și pentru expoziții, dar mai ales ca să-și omoare nopțile și urîtul cînd Vasile, bărbatul ei, e plecat la stînă, și mai ales pentru fata ei, care-i elevă la un liceu industrial și care, cînd o să facă nuntă, o să-și uimească mirele și cu o „Dacie" (e deja sub șopron), și cu o zestre de covoare și scoarțe cum puține fete din lume au. Dar Ana Zaiț, țesătoareasă la fel de vestită — ea pentru cine lucrează ? Ea n-are fete, are doar doi băieți, dar în casa ei nouă, zimbitoare și dichisită ca o mireasă, covoare, scoarțe, alesături și dantele se grămădesc în stive, se fac coloane, ajung pînă-n tavan, se revarsă sub pași ca o fabuloasă grădină vie. Ea pentru cine țese ? Ea țese fiindcă simte că în mîinile ei bătrîne, pergamentoase, cu vinele îngroșate de trudă, se află un fir din inextricabila panoramă a acestui pămînt, a istoriei lui, și că firul acesta de aur trebuie tras mai departe, adus în azi și trecut în mîine. Ea țese covoare și scoarțe cu motivele locului, care-s cele ale pădurii, dominante fiind ghinda și frunza stejarului, ea țese și îi, îi albe ca spuma, impodobite cu mici dreptunghiuri filigranate, în roșu și negru, după un model al memoriei care nu s-a pierdut și care înseamnă cămașa femeii dace.

Ei, acești oameni ai Tulgheșului, aduc, peste toate, la întîlnirea cu viitorul și cu orașul, un sat ca o gură de rai, un fel de Rucăr al Transilvaniei, așezat, ca și Rucărul, lîngă cer, lîngă zborul vulturilor, închegat, ca și Rucărul, ca un centru de spiritualitate cu largă iradiere, împodobit, ca și Rucărul, cu arhitecturi de un mare farmec, destăinuind un suflet ales. Casele : masivitate și grație. Acoperișuri „în patru ape", ziduri cu zugrăveli măiestrite, reflectînd, stilizată, forma frunzelor de stejar. Frumoase porți românești, garduri cu broderii urmînd riurile de pe ii și fote, porți primitoare ca și „Poarta sărutului", deschise, ca și aceasta, spre adîncuri de timp, ca niște fîntîni. Porți secuiești cu arcade împunătoare, cu acoperișuri adăpostind colunare, cu ancadramente sculptați și cu grinzi sculptate. Între 1970 și 1975 s-au construit în Tulghes, din temelii, 116 case, cîteva sute au fost renovate, toate păstrînd riparele locului, canonul de artă tranzmis din veac. Multe, cele mai multe din ele sînt încă din lemn, arhitectura lor decizînd-o lemnul, fibra lui, nesimțitoare la timp și mode. Într-un singur an, în 1976, s-au construit în Tulghes, din cărămidă, 15 case cu etaj, anul acesta se va construi un bloc (12 apartamente), pînă la sfîrșitul cincinalului încă două. Sat cu asfalt, cu lumină electrică, cu 10 școli (fiimbi de predare : română, maghiară). cu 5 grădinițe (3 românești, 2 maghiare). cu dispensar (și, lîngă el, un sanatoriu, unul din cele mai mari din țară, cu pavilioane adăpostind vreo 800 de paturi), cu cămin cultural modern (300 de locuri), cu restaurant, cu cofetărie, cu librărie, cu brutărie, cu magazin specializat de mobilă, cu 25 de unități de desfacere ale cooperației de consum, cu numeroase secții de servicii, cu angajări majore de perspective edilitare, economice și social-culturale, printre care o școală cu etaj și 12 clase (acum în construcție), un mare complex comercial, aducțiune de apă potabilă prin conducte, început de canalizare, început de termoficare.

Ei, acești oameni ai Tulgheșului, aduc, peste toate, la întîlnirea cu viitorul, munca lor. Se muncește mult, dîrz, pătimaș, iscusit, sînt vestiți acești tulgheșeni pentru cît muncesc, pentru cît scot din pămîntul lor, pentru vitele pe care le țin, pentru veșnica, arzătoarea lor sete de a mai face ceva, pentru foamea lor de continuă întemeiere în niște rosturi mai bune, pentru viața lor din care tihna e alungată. Cîteva sute din oamenii satului sînt navetiști, muncesc la Toplița, la Gheorgheni, alții muncesc în pădurile care cad peste sat, alții în secțiile („fabricile", le zic localnicii, și ele sînt, ca proporții și ca producție, chiar niște fabrici) ce prelucrează lemnul chiar aici, în Tulghes. Și toți, muncitori la oraș sau la pădure, țin vite, țin oi, țin, uneori, cîrezi întregi, turme întregi, drept care gurile, nu o dată, sînt cele mai impunătoare construcții ale gospodăriilor, cu grajdurile rînduite pe margini, cu „sala centrală" înaltă și largă, în care intră cu întregi încărcate cu fîn, Sînt oameni, în Tulghes, precum Gheorghe Rugină, care au cite 19 bovine, alții, ca Andras Francisc, au cîte 14, mulți au oi, toți contractează cu statul carne, lapte și lînă. Sînt în Tulghes 2 855 de bovine, din care 865 vaci de lapte, și, în 1976, lapte contractat (contractat, nu se spune, de la 845 de vaci) a depășit mia de litri pe cap de vacă, ajungîndu-se la un total de 8 531 de hectolitri. Astfel de cifre cresc mereu, obștea, mereu, își anumă munci noi și răspunderi noi. Din munca oamenilor les case frumoase, les prețioase întemeieri obștești, prin munca lor, unită sub gîrul obștii, se adîncește o veche, seculară frăție între români și secui, prin munca lor se ridică la școli ființele copiii, prin munca lor satul se leagă de viitor. Copiii pleacă la școlă înalte, se fac medici, ingineri, profesori, dar în vacanțe se întorc în sat, se întorc mai cu seamă la vremea coasei, ca să-și ajute părinții. Anton și Victor Geangalău, profesori la Iași, vin regulat acasă la vremea coasei, vine, odată cu ei, și Victoria, sora lor, care-i cercetătoare științifică, vin să-și ajute mama văduvă, vin să țină pămîntul, sălașul din munți și gospodăria din vale, în temeinice și rost deplin. Medicul Gheorghe Rugină, fiu al țăranului și cresătorului de vite Mihai Rugină, își la concediu, și el, la vremea fînului, își testează tatăl la sălașul din munte, stă acolo pînă doboară fînul și-l pogoară în sat. Edith Lucacs, studentă în anul V la Facultatea de medicină din Tg. Mureș, împreună cu fratele ei Adam, care-i medic, vin, verile, să-și ajute tatăl, pe Lucacs Iuliu, și, la fel ca și alți fii ai Tulgheșului, dau ajutor, la muncile obștii, la curățatul pășunilor, la amenajări gospodărești.

Ei, acești oameni ai Tulgheșului, al acestui Rucăr al Transilvaniei, ei, acești oameni care prin viața lor, prin istoria lor, au dovedit cîtă grea povară de roade de artă și har poate da această țărînă, sînt deci, prin tot și prin toate, niște oameni ai marii temeinicii, ai marii statornicii, ai marilor certitudini. Deci pe umerii și pe brațele lor — ca pe niște coloane — se poate dura, zidi, înălța, pînă la cerul de aur al viitorului.

ILIE PURCARU ■

Anchetă socială

„Cer pedepsirea exemplară !"

— Onorată instanță ! Inculpata mi-a zis că fac parte dintre porcine și multe altele. Dacă a făcut aceasta, nu pretind altă despăgubire decît să mă plătească la fiecare kilogram ce-l cîntăresc cîte 20 de lei, ca să se învețe minte pe viitor.

Patetica injonctiune lansată de Viorica C. pirifei Angela B., ambele din Bălan, Harghita, a provocat rumoare în sala Judecătoriei Miercurea Ciuc. A fost un „moment istoric" : pentru prima oară de la faimosul proces în care parte vătămată a fost Negustătorul din Veneția (grefier, domnul Shakespeare, care a consemnat dezbaterile pentru arhiva posterității) corpul omenesc era din nou prețuit la cîntar în fața judecății. Dealtfel, dacă te gîndești bine, autoaprecierea și pretențiile la despăgubire ale cetățenei din Bălan, spre deosebire de cele ale neșăilosului Shylock, erau minime. Luînd ca bază de calcul 60 kg. avem 60 ori 20 egal 1 200 lei, ieftin, ieftin de tot pentru o mașină omenească în perfectă stare de funcționare. O „Dacie" uzată ar reveni de vreo 30 de ori mai scump.

O altă „cauză" care a consumat multi timp judecătorilor din Miercurea Ciuc, necesitînd numeroase audieri de martori, interogatorii și contrainterogatorii (avocatul apărării dovedindu-se deosebit de activ), întocmirea a zeci de pagini de documente, procese verbale etc. etc., a avut drept eroine tot două locuitoare ale Bălanului. Procesul a durat cîteva săptămîni și aceasta nu din vina judecătorilor : ei, bieții, din moment ce acțiunea a fost pornită legal și timbrele aplicate pînă la ultimul bănuț, erau datori să scoată adevărul la iveală și să împartă dreptate. Pînă la urmă, ingrozitoarea faptă a fost reconstituită pînă în cele mai mici amănunte. În ultima clipă am aflat că doi dramaturgi din filiala Huși a Uniunii scriitorilor își dispută subiectul pentru o-l transpune într-o dramă în cinci acte în endecasilabi, iar o revistă din Chicago specializată în foiletoane cu subiect macabru a cerut telegrafic copyright pentru cele două Americi.

De fapt, ce s-a petrecut ? Cităm din expunerea faptelor, cezumate în sentință :

„În ziua de 17 mai 1976 inculpata stătea în fața blocului unde locuiește. La un moment dat a trecut pe acolo persoana vătămată, după care inculpata a țușit. Considerîndu-se jignită, persoana vătămată s-a dus la soțul inculpatei, martorul Ion L., spunîndu-i să aibă grijă de inculpată, să nu bîrfească în urma ei. Martorul declară că atunci cînd partea vătămată s-a referit la inculpată a pronunțat cuvîntul «boarfă»".

Inculpata, auzind cele spuse, s-a dus la persoana vătămată și ele au început să se certe. Persoana vătămată a intrat în holul blocului, inculpata a ajuns-o din urmă, a prins-o de păr învîrtind-o, apoi a trîntit-o și a tîrît-o pe ciment, cauzîndu-i leziunile descrise în certificatul medico-legal 665/15 V 1976 și 689/21 V 1976, pentru a căror vindecare au fost necesare îngrijiri medicale de 6—7 zile (filele 27—28).

În timpul cînd inculpata o lovea pe persoana vătămată, a intervenit martorul Ion L. pentru a le despărți. În acest moment persoana vătămată și-a scos pantoful din picior încercînd să o lovească pe inculpată, însă nu a reușit".

Spre deplina edificare a opiniei publice asupra acestei „tenebroase" afaceri, citățm și din declarațiile celor două părți, respectînd ortografia, pentru a nu fi acuzați de denaturare a adevărului.

Maria F. : „Vreau să vă fac cunoscut pentru dvs. că nu vreau să fiu aceea care se face lege pentru mine singură, dar nici așa nu-mi convine să mă joacă pe mine o mahalagioaică. Am cheltuit destul pînă acum pentru dreptatea mea, m-am plimbat la Miercurea Ciuc mereu, și să mă răstoarne pe mine o mahalagioaică... Cer pedepsirea exemplară !"

Sabina L. : „Partea vătămată (Maria F.) s-a dus la soțul meu spunîndu-i să mă stăpînească, altfel face ea acest lucru. Mă bîrfea deseori soțului meu, pe care-l chema la ea cînd era singură, astfel am avut neînțelegeri în familie, fiind certată și bătută. A încercat să mă lovească cu plasa, eu m-am apărat prinzînd-o de păr cînd a căzut. A venit soțul despărțindu-ne. Maria F. a scos pantoful din picior strigînd că mă omoară !"

Avocatul a întrebat în ce clipă exact a scos clienta lui pantoful.

Ne oprim sici cu relatarea a ceea ce am putea denumi „războiul pantofului", pentru a trece la un episod al „războiului vorbelor". Combatante, două muncitoare de la I.F.E.T.-Sinsimion, care și-au luat și ele zborul spre Judecătoria Miercurea Ciuc cerînd pedepsirea exemplară. Iată-le pledindu-și cauza :

Margit V. : „Lucrînd la secția de ambalaje, inculpata m-a calomniat, m-a lovit în abdomen și a răsturnat o stivă de lăzi pe mine, pe motiv că am vrut să iau material pentru lucru și nu m-a lăsat spunînd că-l ai ei."

Emma S. : „Dimpotrivă, Margit a fost cea care mi-a dat un pumn în creștet și a aruncat cu ciocanul după mine, iar în ce privește calomnia, cuvîntul pe care i l-am adresat este în vocabularul meu obișnuit."

Cum de-a fost posibil să se ajungă la judecată ? Firește, cearta a avut loc — și este regretabil că s-a întîmplat așa — dar de aci și pînă la proces este cale lungă. Ce au avut de spus tovarășii de muncă și conducerea unității — fără să mai vorbim de comisia de judecată — pentru aplanarea diferendului și, în special, pentru a preveni repetarea pe viitor ? Nimic, absolut nimic ! Observă judecătorul Ioan Sabău, de la Judecătoria Miercurea Ciuc : „Pentru că totul s-a petrecut la locul de muncă, au fost ascultați de noi ca martori, cum era și normal, colegii de secție, întrebați ce au făcut pentru rezolvarea conflictului, au dat din umeri. O pasivitate îngrijorătoare au manifestat, de asemenea, atît conducerea unității, cît și comisia de judecată. Aceste organe au refuzat, conform dispozițiilor legale, nu numai încercarea de împăcare și analizarea în cadrul secției a comportării celor două angajate, ci, pur și simplu, s-au degajat de orice responsabilitate, pitind cercerea într-un loc uitat, pînă la urmă, de toată lumea."

Avînd în vedere că asemenea cazuri nu sînt defel izolate și că judecătoriile sînt obligate să facă față, uneori, unui val de spețe de acest caliber, semnificația lor depășește mult cadrul juridiului. Iată ce ne declara în continuare judecătorul Ioan Sabău :

„Nimeni nu îngrădește dreptul persoanelor vătămate de a se adresa justiției în cazuri cînd s-au adus prejudicii unor interese superioare. Legea apără relațiile sociale, tocmai ele constituie obiectul juridic orcotît prin incriminarea unor fapte drept infracțiuni. Dar este absurd și dăunător pentru justiție ca fiecare să se adreseze tribunalului pentru orice fel de fleac. Magistrații au de rezolvat probleme importante și nu trebuie abătuți de la menirea lor firească. Iată ce mi-a fost dat să judec recent. Ioana L. și-a afirmat rufele la uscat pe o frînghie. Tinca C. a afirmat că frînghia îi aparține, a trase de ea și rufele au căzut în noroi. La comisia de judecată nu s-a rezolvat nimic, rivalele au mers la judecată, unde s-a constatat că, de fapt, nu era vorba de o infracțiune, ci de o abatere față de care comisia de judecată era obligată prin lege să aducă o soluție proprie. Din comoditate sau din nestiință, nu a făcut-o. Ioana L. a revenit la tribunal și totul se învîrtește într-un cerc vicios, ignorîndu-se rolul important al comisiilor de judecată, care ar trebui să reprezinte un ajutor, așa spune chiar un brat, al instanțelor. Dealtfel, în ultima vreme, legiuitorul a lărgit competența lor, ele putînd cerceta și cauri mai importante. Mulți continuă însă să se adreseze comisiei doar pentru a îndeplini o formalitate : «Am venit la dv. ca să-mi dați dovada că nu ne-am împăcat», și cu asta basta. Încă un aspect : rolul de prim ordin al colectivului. Mă refer nu numai la tovarășii de muncă, mă gîndesc la prieteni, vecini, chiar simpli trecători, care nu trebuie să rămînă pasivi, ci să intervină, firește cu tot tactul necesar, pentru a asigura respectarea regulilor de bună convietuire socială. Altfel, ne pierdem într-un noian de reclamații și procese".

Și tot în acest context mai larg Ioan Sabău amintește, cu un zîmbet trist, una din ultimele plîngeri redactate de un vechi „client" al Judecătoriei Miercurea Ciuc, un anume Vasile J. Sînt 27 coli ministeriale, numerotate cu cifre romane, fiecare pagină conținînd 60 -de rînduri, scrise cu litere mici și înghesuite. Serialul — fiindcă din păcate de un serial e vorba — are toate șansele să depășească în volum și greutate Pandectele lui Justinian.

LIONEL NIȚESCU ■

Harghita — un județ al înnoirilor, al hărniciei și al frăției seculare dintre români și secui

Între tradiție și actualitate, Harghita a optat pentru amîndouă

Miercurea Ciuc, capitala județului Harghita, nu face excepție în ceea ce privește orientarea învățămîntului față de îndrumările generale proprii acestui important sector al vieții sociale românești destinat, mai ales, tineretului care se pregătește pentru rigorile unei vieți aflate mereu sub semnul noului. Totuși, cetățenii săi se mîndresc cu unele particularități privind învățămîntul, printre care, la loc de frunte, se cere a fi amintită tradiția fostului Liceu latin care își are izvoarele undeva, la peste trei secole depărtare.

Replica actualității, raportată la gloriosul trecut al învățămîntului de pe acești meleaguri, este dimensionată de coordonatele tipice anilor noștri : construcția Liceului industrial nr. 1 răspunde cerințelor moderne, siluetele sălilor de curs, atelierelor, căminelor, cantinei, ca și ale tuturor celorlalte anexe au linii moderne, sînt frumos și funcțional răspîndite pe suprafața ce le-a fost afectată, iar vecinătatea lor cu clădirea-palat a Liceului latin așază, în întregul decor, nu numai o concentrație armonică de adevărată cetate universitară, ci — întocmai unei admirabile pete de culoare așezată de o mînă de maestru pe un tablou — acel accent care îi dă personalitate și care, în cazul nostru, leagă, peste secole, tradiția de actualitate.

Zoltan Bedö, matematician de frunte al orașului, este și directorul liceului, la a cărui edificare a participat încă din faza de proiect și șantier. Desigur, cu greutățile inerente oricărui început, printre care se cere amintită deschiderea cursurilor în subsolul Liceului latin, de unde, acum 4—5 ani, s-a trecut în propriul sediu. Alături de acest dascăl cu multă înțelegere pentru tineretul școlar, muncesc încă doi profesori, împreună cu care directorul alcătuiește un trio unitar, chezășie a unor rezultate deosebite : adjunctul său, inginerul de exploatare silvică, fost în prima tinerețe lăcătuș, Hațeganu, și secretarul de partid Miron Dușa, revenit de pe meleaguri marocane unde a predat secretul cifrelor școlarilor din Casablanca. Cu acești oameni am parcurs și proaspăta istorie a Liceului industrial nr. 1, azi cel mai mare și important așezămînt de învățătură al județului Harghita, și problemele sale actuale și viitoare. Necitînd pe nici unul dintre ei, voi respecta un adevăr de care m-am convins, și anume acela că punctele lor de vedere sînt identice și aceasta ca rezultat al unor discuții permanente, deschise, cinstite, interesate doar de bunul mers al școlii.

Liceul industrial nr. 1, realitatea de astăzi, a constituit în ultimii ani o necesitate resimțită profund de întreaga economie a Harghitei, de populația tînără a orașului, pentru că cele cîteva unități industriale, de prelucrare a lemnului, simțeau nevoia unor cadre calificate, superior. De ani de zile în acest județ nu se mai taie și scoate, pur și simplu, lemnul din pădure, ci se prelucrează în condiții de tehnică avansată, cu coeficienți mari de eficiență. Aproape 1 600 de elevi învață la Liceul industrial nr. 1 și mulți dintre ei vor lua drumul fabricilor de mobilă și PAL de la Odorhei, Gheorgheni, Toplița, Miercurea Ciuc. În cele 41 de clase, dintre care 22 de curs, printre care 3 laboratoare și 4 cabinete, pe o altă suprafață construită de 1 200 mp, cît ocupă atelierele, elevii învață profesiile de care și ei și economia au nevoie. Numai că și aici tradiția a rămas în urma cerințelor zilei pentru că, pe de o parte, uneltele sînt altele, iar, pe de altă parte, însești profesiile s-au diversificat, ridicîndu-se la etalonul necesitat de mecanizarea mai tuturor operațiilor și ajungînd pînă la electronică ! Un raport just poate fi dat de faptul că acum 23 de ani toate aceste probleme ale industriei multiple a lemnului erau rezolvate prin existența unui singur liceu de silvicultură care pregătea doar tehnicieni, un fel de pădurari mai școliți, în rest calificările făcîndu-se la locul de muncă. Acum, noile promoții de muncitori au diploma de înaltă calificare în același buzunar cu cea de bacalaureat, iar cei vrednici ajung, după 3-4 ani, maiștri. Deja școala se mîndrește cu cîțiva dintre cei care chiar din prima serie de absolvenți activează acum ca maiștri. Este vorba despre Gyula Föcze și Peter Gyula, pe care i-am întîlnit la fabrica de PAL din oraș. Lista noilor profesii ar fi prea lungă și voi prefera înșirarea unei realități ce mi s-a părut cu mult mai semnificativă : tendința tineretului de a se îndrepta spre acest liceu și nu spre cel teoretic. Astfel, în anul trecut, s-au înregistrat, aproape ca la unele facultăți, mai mulți concurenți pentru un loc la liceul industrial ! Cele 11 clase planificate au fost realizate aci, în vreme ce la teoretic nu s-au realizat 5 clase propuse. De notat că la Miercurea Ciuc mai funcționează și un al doilea liceu industrial și că, prin urmare, aceste cifre se cer a fi majorate prin includerea și a elevilor de acolo.

Județul Harghita a fost chemat, mai ales în ultimii 2—3 ani, și va fi mai ales în cursul actualului cincinal, la o diversă viață economică. Se întrevede deja menținerea interesului pentru prelucrarea lemnului, tradiția economică definitorie dar și chemarea noii industrii față de care elementul tradițional se află în scădere. Nu este un paradox pentru că, după cum se știe, la Miercurea Ciuc au început să se fabrice tractoare pe șenile și va urma realizarea unor investiții care au ca scop fortificarea economică a regiunii respective, așa încît profesia cea mai solicitată este acum mecanica, cu toate subdiviziunile sau particularitățile ei, cum vreți să le considerați. Desigur, la acest efort, pentru că este un efort comun al profesorilor și elevilor lor, al întregii intelectualități locale, s-au înscris toate cele 12 licee de specialitate din județ, ca și școala aflată sub egida UCECOM-ului. Matrițeria de la Gheorgheni, Întreprinderea de matrițe de la Odorhei, I.P.A.T.-ul de la Miercurea Ciuc, unitățile de textile și cele de construcții își cer, de pe acum, cadrele superior calificate pentru a le putea încredința partea lor de responsabilitate, prin care întreaga economie a județului Harghita să poată răspunde chemării la o intensă viață economică, atenției pe care forurile conducătoare le-au acordat-o, în vederea traiului mai bun al acestor cetățeni. Agricultura își primește în continuare cadrele necesare de la Liceul agro-industrial din Odorheiu Secuiesc, iar din toamnă încă două licee cu același profil își vor deschide porțile; Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a avansat cu lucrările de construire a unui grup școlar la Miercurea Ciuc, care va „produce" specialiști pentru industria locală a tractoarelor. Termen de dare în funcțiune : 1978.

Între tradiție și actualitate, Harghita a optat pentru amîndouă.

MANOLE CĂRȚAN ■

Flacăra era la un metru de noi, scînteile săreau de parcă eram sub pomul de iarnă, cînd se aprind artificiile

Spun Vlăhița eroică și nu am cîtuși de puțin impresia că exagerez. Cuvîntul nu e aici, la poalele Munților Harghita, un simplu adjectiv, cîtă vreme în Întreprinderea de fier trăiește și muncește furnalistul Csiki Janos, Erou al Muncii Socialiste, exemplu de dîrzenie și dăruire în muncă, ci e mai mult un simbol, o confirmare a unei stări de spirit specifice vlăhițenilor, probată adesea în decursul ultimelor decenii. Un eroism simplu, izvorînd din firescul și simplitatea unor oameni pentru care munca e lucrul cel mai de preț, iar încercarea de a-i îndepărta de la această îndatorire reprezintă o jignire de neiertat.

E tocmai sentimentul pe care îl desprind întreg din cuvintele strungarului Swella Dezideriu, un bărbat trecut de 50 de ani, nu numai martor ocular, dar și participant direct la evenimentele dramatice prin care a trecut Întreprinderea de fier în anii imediat de după Eliberare.

Ce a fost în acei ani sînt pagini de adevărat eroism, de care Deszi-baci și-aminteste cu simplitate. „Mai întîi, trebuia ca să conducă cineva uzina. Patron nu mai era. Cu atît mai bine. Nu de stăpîni aveam noi nevoie. Așa că în fruntea uzinei s-au instalat muncitorii, constituind un comitet de conducere (cu trei ani înainte de naționalizare !-n.n.), în frunte cu comunistul Varga Iosif". Oamenii au trecut la treabă. Uzina se trezise la viață, dar avea nevoie de combustibil, pe care muncitorii au început să-l aducă din pădurile din împrejurimi. Metalurgiștii din tată în fiu au devenit la nevoie harnici tăietori de lemne, căci de aceste lemne depindea viața uzinei, viața lor. „Munceam, își amintește Deszi-baci, din zori și pînă seara, nu știam ce-i oboseala. Eram tineri, dar, mai ales, voiam să vedem uzina pusă pe picioare.

— Cît a durat această luptă ?

— Vreo doi ani. Dar nu știu dacă i se poate spune luptă. Unii au numit-o eroism, un ziarist de pe atunci — Béla Laszlo — ne-a numit chiar „eroi ai muncii". Noi însă știam atît : că trebuie să ne facem datoria".

Numai că după ce lucrurile au început să intre pe făgașul lor, fostul patron, un oarecare Bujoiu, și-a adus aminte de uzină. Și a dorit să și-o ia înapoi ! Dar oamenilor săi, trimiși la Vlăhița să trateze cu muncitorii, li s-a răspuns un categoric : NU !, uzina sfătuindu-i pe nepoftiții musafiri să facă bine să plece pe unde au venit ! Oamenii se puteau descurca de minune și fără patron. „Slugoii au plecat cu coada între picioare, conchide Dezideriu Swella. Iar ziua de 11 iunie 1948 ne-a găsit uzina cu porțile deschise și cu steaguri fluturînd pe coșul celui mai înalt furnal".

În cele aproape trei decenii, scurse de atunci, la Vlăhița s-au schimbat multe. Uzina a devenit, între timp, întreprindere, noi capacități de producție, noi secții luînd ființă în perimetrul vechii uzine, și trasînd astăzi profilul unei unități economice fruntașe. O unitate în care muncitorii de azi, urmașii acelor „eroi ai muncii" din anii de după Eliberare, consideră noțiunea de eroism drept o exagerare. Exemple care să ilustreze această afirmație sînt destule și directorului de astăzi al Întreprinderii de fier Vlăhița, inginerul economist Rus Alexandru, îi vine greu să aleagă un moment mai deosebit. În adevăr, în ultimii ani aici au fost puse în funcțiune un nou aglomerator, care a transformat secția furnal într-o secție modernă, o turnătorie de cilindri, care produce piese de înaltă calitate pentru laminoarele de tablă și țevi, iar acum e în construcție o nouă turnătorie.

Paralel cu aceste lucrări, în vechea turnătorie s-a prevăzut înlocuirea cubilourilor vechi cu altele noi, operație care s-a preconizat a se desfășura în condițiile funcționării celorlalte cubilouri, nestingherind astfel planul, producția. Constructorii însă n-au fost de acord. „Nu ne băgăm noi în foc", au zis, referindu-se la faptul că trebuiau să monteze în imediata vecinătate a metalului incandescent.

Atunci am apelat la muncitorii întreprinderii, mai exact la lăcătușii de la întreținere, îmi spune directorul Rus Alexandru. Sub conducerea maistrului lăcătuș Szabo Laszlo ei și-au luat angajamentul ca pînă la sfîrșitul lui 1976 să monteze cubiloul.

— Treaba n-a fost deloc ușoară, recunoaște maistrul Szabo, un bărbat ca la 35 de ani. Împreună cu șefii de echipă Herczeg Mihai, Mihaly Ștefan și cu muncitori ca Balog Alexandru sau Konrad Lajos, ne-am încumetat totuși. Mai întîi am demontat cubiloul vechi. Au coborît oamenii mei, ca scafandrii, pe funii în pîntecele cubiloului, cu aparatele de sudură, și, în trei zile, a fost gata. În schimb cu montatul cubiloului cel nou a fost mai greu. Flacăra era la un metru de noi, scînteile săreau de parcă eram sub pomul de iarnă, cînd se aprind artificiile ; căldură mare, fum. Dar și noi eram echipați corespunzător, de n-avea cum ne atinge flacăra. Pe măsură ce instalația înainta în înălțime, au început și dificultățile. N-aveam o macara pe măsură — cea în dotare avea brațul de numai 10 metri, și nouă ne trebuia de 20 ! Ce puteam face decît să prelungim brațul macaralei existente cu încă 10 m ?... Macaragistul, la început, s-a speriat ; iar apoi mi-a zis că dacă îi garantez eu că ține, face ce zic eu.

— Cînd crezi că a fost momentul cel mai greu ?

— Cînd am ridicat penultima piesă, cea mai masivă. Cînd am văzut-o plutind în aer, la 18 m înălțime, atîrnată de brațul parcă prea subțire al macaralei, m-au trecut și pe mine fiorii. E drept că luasem măsuri de siguranță, nu se putea întîmpla nimic, decît să stricăm bunătate de piesă, dar vreo patru ore am trăit niște emoții de nedescris. În sfîrșit, cînd am auzit că piesa a făcut tranc ! și s-a așezat la locul ei, cuminte, am răsuflat și eu ușurat.

ION ROȘU ■

(Urmare din pagina 10)

de ordine, disciplină și solicitudine față de cumpărători.

Vreau să subliniez însă preocuparea specială a Comitetului județean de partid, a Consiliului popular județean pentru diversificarea serviciilor de deservire a populației, pentru creșterea calitativă a acestora. La noi cooperația meșteșugărească a fost atrasă mai mult spre produse de serie și mai puțin de serviciile de deservire a populației. Trebuie să repare această greșeală.

— Sînteți mulțumit de eficiența audiențelor ? Totdeauna oamenii au găsit sau găsesc la audiențe o rezolvare a nevoilor lor ?

— Am căutat atît eu, cît și ceilalți membri ai organului de partid și de stat ca în spiritul legilor să ajutăm totdeauna oamenii. Anul trecut am primit în audiență mulți cetățeni. Unii au venit cu probleme deosebite care reclamau nu numai găsirea unui text de lege prin care să se soluționeze, ci și solicitudine, înțelegere, omenie mai multă chiar. Exemple sînt multe, ele nu constituie însă un motiv de laudă pentru noi. Consider potrivit ca la orele de audiență să participe alături de mine și alți tovarăși cu munci de răspundere, pentru ca problemele juste să fie soluționate operativ. Că mai sînt și în Miercurea Ciuc, și în alte orașe din județ, lucrători din aparatul de stat, din economie care plimbă oamenii, slujbași care abia de-și înalță privirea către cel care întreabă la un ghișeu. Stăruim să înlăturăm și aceste fenomene. Căutăm structuri mai suple, mai operative pentru rezolvarea mai promptă a problemelor sociale, administrative, pentru scurtarea timpului consumat în ședințe, a celui pierdut de cetățeni la ghișeele unor instituții ori unități de deservire a populației. Trebuie să înțeleagă toată lumea, mai ales cei vizați, că problemele oamenilor sînt probleme politice, de partid. În centrul politicii noastre stă, va sta și în viitor omul cu cerințele sale, cu nevoile de afirmare plenară. Iată de unde izvorăște umanismul politicii partidului nostru.

— Cum credeți că se poate realiza un intelectual, profesional sau din alte puncte de vedere, la nivelul unei comune ? Ce ați întreprins pentru permanentizarea lor ?

— Construim pentru specialiștii de la sate, deci și pentru profesori, învățători, medici și ingineri, locuințe noi, confortabile. Conform legilor, le oferim terenuri pe care își pot construi locuințe proprietate personală. Dezvoltăm prestările de servicii, unitățile comerciale. La I.A.S.-uri și S.M.A.-uri funcționează cantine. Orice am spune, nimeni nu se mai poate plînge că o duce rău într-un sat sau comună, că nu poate trăi civilizat dacă dorește aceasta. Cum să-și dezvolte personalitatea, întrebați ? Profesia lor e aceea de educatori, de medici, de ingineri. Să exceleze în pregătirea și educarea copiilor, a țărănimii, să îngrijească de starea de sănătate a oamenilor, să acorde asistența tehnică necesară. Văd, la televizor, învățători, profesori devotați satului în care-și fac meseria, care învață elevii să picteze, să sculpteze, să cînte la diferite instrumente și ajung de uimesc lumea cu'el. Avem și noi multe exemple în județ. Iată dar un mod de a se realiza. Să știți că act de patriotism este nu numai explicarea patriotismului făcută de profesorul de istorie, în ora de istorie, după care se grăbește să prindă primul tren. Act de patriotism înseamnă și integrarea deplină în lupta colectivului căruia îi aparții, participarea efectivă la înfăptuirea sarcinilor economico-sociale, la rezolvarea nevoilor oamenilor care te înconjoară. Posibilități de afirmare sînt multe. Să ne gîndim numai la Festivalul național „Cîntarea României" : cadrele din învățămînt, întreaga intelectualitate a satelor pot avea aici o largă participare, o mare contribuție. La noi în județ, această manifestare a muncii și creației libere a poporului nostru se desfășoară bine. O statistică ne spune că fiecare al șaptelea locuitor este prezent într-o formație cultural-artistică. Centrul de greutate al tuturor activităților cultural-educative a fost mutat în unitățile economice din industrie și agricultură. Desfășurată astfel, consider că această grandioasă mișcare artistică își va atinge scopul propus de conducerea superioară a partidului nostru.

Cum se vede patria cu ochii copiilor patriei

Școala generală numărul 4 din București, plasată în sectorul 1 și la un pas de Spitalul de copii „Grigore Alexandrescu", e o școală nouă, bine rînduită și curată, cu 16 săli de clasă, punînd alci la socoteală de asemenea laboratoarele și cabinetele, cu aproape 600 de elevi, din care foarte mulți sînt nu numai elevi-elevi, ci chiar premianți, clasați pe locuri fruntașe la diferitele Olimpiade pe discipline, cazul Cătălinei Bologa, al Danielei Urdea, al Ancăi Dala, al Cristinei Păun sau Mirunei Dumitru, dar mai ales cazul lui Bogdan Cămîrzan, din clasa a VII-a, care a fost admis la concursul de istorie pentru clasa a VIII-a, dînd dovadă de o pregătire și o aplicație deosebite.

Am vizitat zilele trecute școala despre care scriem, zăbovind mai întîi în clasa I-a B (învățătoare Antoaneta Stănculescu), de unde, în ziua de 19 ianuarie, a fost lansată chemarea către toate grupele organizației „Șoimii Patriei" la muncă și disciplină, la păstrarea curățeniei, la plantarea unei flori, la vizitarea unui muzeu sau a unei case memoriale și așa mai departe, găsind acolo, în clasa I-a B, o atmosferă de lucru, copii cuminți și lucrări întocmite ordonat și aplecat spre dreapta. Cristina Drăghici, înaltă doar cu o palmă peste pupitru, scrisese curat și frumos că „Jenica are un cojoc nou și riul Jiul este mare", drept pentru care lucrarea ei se afla afișată la panoul săptămînii, alături de cea a Letiției Moraru și alături de desenele multicolore înfățișînd povestea zilei, una și aceeași cu cea a Motanului încălțat.

Ne-am oprit apoi,trecînd prin fața Laboratorului de chimie pe care stătea scris că disciplina respectivă nu este altceva decît „poezia științelor pozitive", după crezul profesoarei de specialitate Sorina Surdeanu, una și aceeași persoană cu directoarea școlii, ne-am oprit apoi la clasa a IV-a A, aleasă la întîmplare, nu după notele — de regulă foarte mari — din catalog și nici după cartonașele — inspirate oare din fotbal ?! — pe care învățătoarea de gradul I Emilia Stănescu obișnuiește să le înmîneze elevilor, cele albastre pentru fapte bune, ieșite din comun, și cele galbene pentru zburdălnicii și neatenții care, ajunse la cifra 5, se transformă într-un cartonaș roșu, echivalent nu cu o eliminare de pe teren, ci cu un punct scăzut la purtare ! ! Dorind să testăm la fața locului și fără nici o pregătire prealabilă cunoștințele de istorie și patriotism ale elevilor clasei respective, am inițiat o anchetă fulger, un extemporal „Flacăra", la clasa a IV-a A a Școlii generale numărul 4 din București, rugindu-i pe copiii de numai 10 ani să răspundă la următorul chestionar :

1. Ce s-a întîmplat în anul 1877 ?
2. Cine a fost Nicolae Bălcescu ? Dar George Enescu ?
3. Enumerați cîteva din bătăliile purtate de Ștefan cel Mare.
4. Care au fost cauzele răscoalelor țărănești din 1907 și de unde anume au pornit răscoalele ?
5. Care sînt cele mai mari hidrocentrale din țară ? Dar centre siderurgice ?

În condițiile în care mai mulți elevi au lipsit, fiind bolnavi, am primit 27 de extemporale și se cade să spunem, spre mîndria clasei a IV-a A și a cadrelor didactice de la școala respectivă, că majoritatea zdrobitoare a răspunsurilor au fost exacte și la obiect, demonstrînd că elevii de 10 ani interogați posedă temeinice cunoștințe de istoria și geografia patriei, avînd — încă de la o vîrstă timpurie — asigurate condiții nu doar spre a deveni buni specialiști într-un domeniu sau altul al vieții, ci și buni români, cu un dezvoltat simț al istoriei neamului și al patriotismului.

Spre edificare, iată cîteva din răspunsurile primite, luate la întîmplare din mănunchiul aflat în fața noastră :

1. „În anul 1877 s-a dat un război crîncen cu turcii, iar după mai multe zile românii s-au declarat independenți" **(Florentina Gheorghe)** ; „În anul 1877, România s-a declarat independentă prin războiul de la Plevna" **(Cristina Moșoiu)** ; „România, la 9 Mai 1877, s-a declarat independentă și și-a cucerit independența prin luptă" **(Liliana Pandele)** etc. Dealtfel, la prima întrebare, cu o singură excepție — „S-a întîmplat o răscoală" **(Rareș Bobescu)** — toate răspunsurile au fost corecte.

2. „Nicolae Bălcescu a fost un mare cărturar și învățat. El și-a iubit țara și poporul" **(Carmen Avanu)** ; „Nicolae Bălcescu a fost un mare cărturar, care a fost căpetenia revoluției din Muntenia, din anul 1848. George Enescu a fost un mare muzician român, care a dat concerte în toate țările aproape" **(Laurențiu Tudor)** ; cu 3 excepții, restul răspunsurilor au fost exacte, cu mai multe sau mai puține comentarii. Din cele 3, iată confuziile cele mai mari : „Nicolae Bălcescu a fost un mare poet" **(Vasile Bogdan)** și „George Enescu — un mare scriitor" **(Rareș Bobescu)**. În sfîrșit, 2 răspunsuri mai colorate : „George Enescu a fost un om care a făcut multe rapsodii și a trăit 74 de ani" **(Ioana Păunescu)** și „Nicolae Bălcescu a fost un cărturar de seamă, care i-a iubit și ajutat mult pe țărani" **(Gabriela Ghiță)**.

3. „Ștefan cel Mare a cîștigat la Vaslui cea mai mare victorie împotriva turcilor, în anul 1475" **(Jorj Murgoci)** ; „Ștefan cel Mare a avut o bătălie la Vaslui, cu turcii. O altă bătălie a avut la Războieni" **(Cristina Moșoiu)**. Un singur răspuns, cel al Cristinei Mindrescu, a nimerit departe de țintă : „Ștefan cel Mare a avut lupte l-a ! ! Mănăstirea Plevna".

4. ABSOLUT TOATE EXTEMPORALELE AU RĂSPUNS EXACT LA ACEASTĂ ÎNTREBARE, după modelul „n-aveau pămînt, nu aveau voie să taie lemne din pădure să facă ciubere, nu le dădeau bani și îi obligau să muncească mult pe moșiile boierilor și moșierilor. Răscoala a început în satul Flămînzi din județul Botoșani" **(Anca Prelipceanu)**.

5. „La Porțile de fier și pe riul Bistrița Centre siderurgice la Hunedoara și Reșița" **(Daniel Popovici)** ; „La Bicaz, pe Lotru și pe Dunăre, la Porțile de Fier. Centre siderurgice : Hunedoara, Reșița și altele" **(Dana Voinea)** ; „Cele mai mari hidrocentrale sînt la Porțile de Fier, pe fluviul Dunărea, pe riul Arges și V.I. Lenin de la Bicaz ; este planificată hidrocentrala de la Gheorghe Gheorghiu-Dej. Cele mai mari combinate siderurgice sînt la Galați, Hunedoara și Reșița" **(Cătălin Bujor)** etc.

Încheind aici, cu regretul de a nu fi putut reproduce în întregime răspunsurile primite, vă lăsăm, stimați cititori, să cîntăriți dumneavoastră promptitudinea și profunzimea gîndirii unor elevi de numai 10 ani care, în numai jumătate de oră, au gîndit cum au gîndit și au răspuns cum au răspuns. După opinia noastră, atît ei cît și educatorii lor, învățători și profesori de înaltă ținută profesională și politică, merită — după obișnuința Emiliei Stănescu — UN CARTONAȘ ALBASTRU!

EMIL NEGOIȚĂ ■

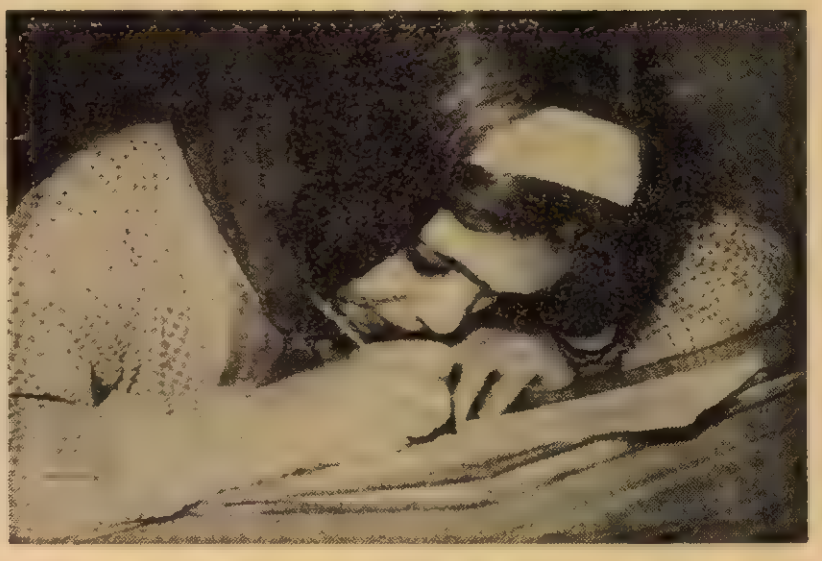

Între clasic și baroc (XVI)

Caravaggio

Bacchus bolnav

2

Un J. J. Rousseau cunoscut doar de prieteni trimitea la un concurs un studiu în care făcea rechizitoriul culturii și elogia starea naturală. Cel care a citit studiul și l-a propus pentru premiere era nimeni altul decît Diderot, fondatorul **Enciclopediei** ! Și tocmai Parisul care făcea din cultură un fel de religie a fost teatrul unei popularități fulgerătoare în care nevoia de romantism juca un rol important. Cum altfel ne-am putea explica azi succesul incredibil pe care un roman ca **La nouvelle Heloise** l-a avut la apariție ? În fața librăriilor erau cozi. O femeie care a luat romanul la teatru a fost găsită a doua zi în sală adîncită în lectură. Aceasta în Franța cartezioană și în secolul iluminiștilor. Era o revanșă pe care sensibilitatea o lua asupra rațiunii.

Există aici multe sugestii pentru o comparație cu felul iconoclast în care a năvălit Caravaggio într-o artă saturată de frumusețe și într-o Romă ce mingiia încă legenda lui Rafael. Dacă perfecțiunea nu poate fi atinsă, pare să insinueze el, singura șansă care ne rămîne este eroarea. Și dacă nu putem fi nevinovați, singurul destin e păcatul. Dar ei nu va rosti aceste vorbe ; măcar pentru motivul că nu-și pune problema perfecțiunii și a nevinovăției, ci a adevărului.

Dealtfel, în acest caz comparațiile nu folosesc la nimic. Ele ne-ar împinge chiar pe căi greșite, deoarece Caravaggio nu poate fi redus la strigătul de război pe care-l lansează pictura sa împotriva idealurilor Renașterii și împotriva celor bolnavi de albastrul din operele artiștilor florentini care pregătindu-și culoarea ne dau parcă un exemplu despre cum poate fi pictată fericirea. Și spun asta știind că mă număr și eu printre acești bolnavi. În fața candorii lui Fra Angelico mă simt ca în fața mării într-o zi senină de vară ; sau a cerului ; un cer albastru, fără un nor, nemaculat de nici o durere și de nici o remușcare, pe care-l privești trintit între lerburi, fără să-ți mai amintești nimic, plin doar de acel albastru nevinovat care te limpezește de toate greșelile încît buzele amare de sucul oțetarilor se destind într-un surîs, pînă cînd marea dispare și cerul de asemenea și reapar pămîntul, greșelile și speranțele, lumina devine altfel, mai acută, în contrast cu umbrele deoarece între timp vîntul a răsfoit albumul și dinaintea noastră se află un Caravaggio. Poate chiar **Bacchus bolnav**. Sau... În sfîrșit, asta are mai puțină importanță.

Un zeu muritor pare să fie un eșec al ideii de zeu. Însă singura glorie adevărată a unui zeu e să devină om, ieșind astfel din rîndul stîncilor și al vîntului. Boala îl umple pe Bacchus de anxietate, dar și de adevărul vieții. Mîna înviețită de semnele bolii se strînge imperceptibil pe ciorchinele de struguri de care depinde viața zeului. Dacă va strivi strugurii, va strivi viața sa și totuși, chiar cu prețul de a pierde totul, el nu va rezista dorinței de a simți și mai cald între degete acest ciorchine plin de lumina care a copt fructele și le-a umplut de dulceață. **Bacchus bolnav** nu e un zeu decăzut, ci un zeu care triumfă asupra a ceea ce nu-i mai oferea calmul olimpian, recunoscînd că între sîngele său și mustul dulce nu mai e nici o deosebire esențială și că lucrurile din jur capătă un sens și un nume numai în clipa cînd le-am iubit ireversibil. E oare un orgoliu și în această recunoaștere care smulge tristeții o mărturisire de dragoste ? Dacă există o etică barocă, ea nu cunoaște modestia. Și, oricum, n-avem ce căuta în arta lui Caravaggio exemple de modestie.

În schimb, putem găsi în această artă destule dovezi că Michelangelo Merisi da Caravaggio nu iubește culoarea. Culorile devin la el variante ale luminii și umbrei, nuanțele unui contrast violent ca și firea pictorului. Iar surprizele nu se opresc aici. Lumina a triumfat în multe feluri în pictură, însă niciodată în felul acesta. La El Greco ea e o formă de credință. La Caravaggio reprezintă unul din cele două principii de la baza lumii. O lumină neliniștitoare, crudă, uneori lividă și devoratoare. Și o umbră care învăluie personajele ca o muzică neagră. Sau ca o febră sumbră. Oamenii plutesc în ea ca într-un acvariu. Între profeții umbrei, Caravaggio e cel care se îngrijește cel mai puțin de ambianță... Îmi amintesc cum intrînd în galeriile piramidelor, călăuza, un arab bătrîn care cunoștea foarte bine în ce mod poate fi sporit un mister, aprindea din cînd în cînd flăcări derizorii și violente de magneziu care îi luminau ciudat obrazul dîndu-i un aer dacă nu tragic în orice caz neobișnuit ; atît de neobișnuit încît în universul acela de piatră și tăcere m-a încercat o ușoară înfricoșare simțindu-mă dintr-o dată foarte departe de soarele care lumina grandoarea și mizeria lumii. Piramida e o încercare disperată de a îngenunchea moartea pe propriul ei domeniu ; ea nu opune deșertului o floare, o grădină, ci o iluzie. Și dacă vrem neapărat să comparăm cu ceva pictura lui Caravaggio nu trebuie să facem apel la iluzii. Picioarele desculțe care-l obsedează vor să calce pe un pămînt adevărat. Astfel, o pictură care la început le părea unora lipsită de demnitate, era, dimpotrivă, demnă tocmai prin excesele ei.

Dar între aceste lumini și umbre nu mai e loc pentru precauții și formule cuminți de înțelepciune. Și tot ceea ce le oferă de obicei Caravaggio oamenilor săi este-o singurătate opacă. Ei nu se mișcă între arbori și cer, între ziduri și mare, ci între umbre. În ciuda violenței cu care trăiesc, ei sînt foarte singuri. Destinul îl învăluie din toate părțile și, cu siguranță, dacă Bacchus ar stringe degetele n-ar curge must, ci sînge. Sau o lumină ascuțită. Pentru că acestui misionar al contrastelor i-a plăcut totdeauna albul... Fiecare valorează exact atît cît a dăruit, scrie undeva Pavese. Oare Caravaggio ne-a dăruit prea puțin ? Există în această întrebare o obiecție căreia mi-e greu să-i fac față.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

Despre prestigiu

Virgil Stoenescu, potrivit propriei mărturisiri, a fost urmărit, de prin tinerețe încoace, de un personaj într-adevăr dramatic al istoriei noastre : **Alexandru Lăpușneanu**. Iar piesa cu același nume reprezintă concluzilie scrise ale unei lungi și profunde și, mai ales, tandre meditații. Tandre, pentru că, asemenea istoricului de prestigiu C. C. Giurescu, dramaturgul Virgil Stoenescu a căutat să-l înțeleagă pe **omul** Alexandru Lăpușneanu. Un om care — aceasta-i ideea pentru care pledează piesa — a fost nedreptățit și de cronicari și de urmașii lor. Un om care n-a ucis oameni pentru că așa i-a fost firea, ci pentru că așa l-au obligat faptele celor uciși de el, pentru că așa l-a obligat singurătatea sa de justițiar neînțeles.

Privită cu ochi de meșteșugar, piesa e și dialog dar, în esență sa, rămîne mereu un monolog. E monologul Lăpușneanului **despre sine**, despre faptele sale, despre puterea sa, despre neputințele sale, despre dreptatea sa, despre relația sa cu contemporanii săi, despre relația sa cu istoria, și, mai ales, despre relația sa cu faima sa. O ceartă continuă a unei conștiințe cu sine însăși, un monolog compact, masiv, căruia — pentru a-l face mai lesne, mai comod de recepționat pentru spectatori — dramaturgul Virgil Stoenescu, cu abilitate profesională, a știut să-i dea aparențe de dialog prin dublarea și triplarea conștiinței chinuite a domnitorului cu două personaje-pretext, cu două personaje-self service : Scutierul și Bătrîna.

Teatrul „Mihai Eminescu" din Botoșani montînd această piesă, montînd-o pe scena sa, cu actorii săi, cu scenografii săi, cu sufleurul său, cu regizorul său **Constantin Dinischiotu** — într-un cuvînt cu toate forțele sale — a făcut, dincolo de un schimb de experiență și dincolo de o noutate pentru bucuria iubitorilor de teatru botoșăneni, un cald, un sentimental, un moldovenesc gest colegial : l-a adus pe scîndurile scenei tot ce-i trebuie unui suflet de actor ca să-și sărbătorească 30 de ani de muncă actoricească, cu un rol nu doar principal și nu doar titular, ci cu un rol, repet, aproape monolog.

Iar **Constantin Codrescu** le-a mulțumit frumos colegilor săi — nu din București, ci din Botoșani — și le-a mulțumit paradoxal, vorbind cu sine însuși. De fapt, monologul său e o încleștare a unui actor cu patima vieții sale : actoria. O actorie pe care Constantin Codrescu o practică, o concretizează cu muncă de artizan conștiincios, cu minuție de filigranist, cu profesionalism de savant, cu reacții ale talentului puse sub control. Sînt voci care susțin că toate astea — fie la Codrescu, fie la alții — de-acum înseamnă clasicism ; și unele dintre vocile acestea își îngăduie tonuri de plictis. E păcat și mă întristează cîrtirea împotriva a ceea ce înseamnă **valoare așezată**. Pentru că tocmai din valorile așezate se refac veșnic temeliile pe lungul și pe latul cărora pot zburda focurile de artificii ale altor și altor talente noi și tinere și care, la rîndul lor, înalță temelia artei, dar o înalță automatuitor, intrînd și ele în cremenea clasicismului, dobîndind-o deci și ele. De aceea, oricît de explozive și inedite și simpatice sînt și or fi aparițiile noi, e de bună măsură interioară să continuăm să ne lăsăm furați de artă — de pildă — a domniței sale Eugenia Popovici, ori a domnului sale Ion Manta. Dealtfel că urcușul se face și blînd, nu numai în salturi, o demonstrează, revenind la spectacolul de la Botoșani, și relația, de la meșter la ucenic, dintre Constantin Codrescu și **Victor Nicolae**. Se întrevăd de pe acum în jocul tînărului actor certitudini, să le spunem, pentru că ne-am apucat de acest cuvînt, tot clasice. Și nu văd cine are de pierdut din preluarea asta de ștafetă. În ceea ce mă privește, la sfîrșitul spectacolului m-am ridicat în picioare și-am aplaudat-o.

Dar, peste toate, o realitate e mai importantă : că Virgil Stoenescu din București, ori Mircea Radu Iacoban din Iași (mă refer la „Reduta" sa), că actori din Botoșani, ori Iași, ori București, ori din alte locuri binecuvîntate cu scenă ale țării muncesc să reabiliteze oameni care au trăit cu zeci și sute de ani în urmă, pledează cu argumentele artei ca să le redea prestigiul știrbit. E o chestiune de morală pe care magistral artistic și demn uman a realizat-o ardeleanul Titus Popovici, cu a lui „Puterea și Adevărul". Înseamnă că există în sufletele oamenilor de azi o poftă de dreptate — nu egoistă ! — și înseamnă că există acum un timp prielnic dreptății. Să-l prețuim ! Mihail Sadoveanu — tot om de artă, care a scris pentru reabilitarea și a domnitorilor dar mai ales a țăranilor acestei țări — a avut un crez : „Lupta noastră și izbînda să fie pentru reabilitarea omului". Evident, un crez de-acum clasic.

NELU IONESCU ■

Cronica filmului

Cadavre de lux

Alături de Lino Ventura mai apar, în acest ultim film al regizorului italian Francesco Rosi și Charles Vanel, Fernando Rey, Max von Sydow, Renato Salvatori ș.a., dar numai despre primul — despre regretatul Lino Ventura — se poate spune că reprezintă *un rol*, un rol de neuitat în acest film amar și tragic; restul distribuției fiind doar pentru Rosi un binevenit prilej de a-și folosi prieteni-actori în roluri episodice.

„Cadavre de lux" este un film politic. Formula nu e nouă, pe piața occidentală apar asemenea filme, unele mai reușite, altele mai puțin, în general însă autorii acestora fiind sinceri în a-și face, în acest fel, datoria de cetățeni ; de a arăta lumii că un sistem politic permite derapări, fisuri în comportamentul cetățeanului, acesta putînd fi la fel de bine om de stat sau paznic al unei instituții.

Filmul lui Rosi — filmat impecabil, sobru de Pasquale de Santis — refuzînd din capul locului orice al spectaculosului (cum ar fi pelicula color sau cinemascop), redă cu o sinceritate cutremurătoare destinul unui inspector de poliție (Lino Ventura), însărcinat să facă lumină într-o tenebroasă înșiruire a unor asasinate vizînd, întotdeauna, persoana cîte unui magistrat.

Asasinarea unor juriști în Italia — afacere care e legată, se pare, de Mafie și de mafioți și are implicații evidente printre diversele grupări de extremă dreaptă — vine parcă să completeze și așa dureroasa, revoltătoarea stare de fapt relevată în filmul lui Rosi: aceea că, uneori, în destinul unei țări sau comunități umane intervin momente de haos, de teamă, pe panică, momente din care profită, din umbră, promotorii asasinatului politic deliberat, regizat și îndeplinit ca atare.

Soarta inspectorului de poliție este, aici, pecetluită încă dinainte de a se apuca de cercetări, iar moartea sa din final — contrafăcută apoi, oribil, prin explicațiile date de presa de dreapta, pentru a irita simpatizanții Partidului Comunist Italian — reprezintă un admirabil moment de film, un moment de alarmă pentru toți oamenii cinstiți din această lume bîntuită încă, din păcate, de stihia violenței. Minute în șir după consumarea finalului — în timp ce lumina s-a aprins în sală și pe ecran se scurge, modest, lista celor ce au contribuit la realizarea peliculei — urechile ne sînt invadate de urletul mecanic, surd, al unor tancuri și mașini blindate ce asistă la o manifestație a comuniștilor ; zgomotul acesta uniform, iritant, este obsesiv. Finalul filmului lui Rosi, contrar soluției artistice găsite (uciderea inspectorului), este vibrant și tonic prin însăși această „alarmă" sonoră ce-l însoțește. Rosi nu acceptă posibilul dezastru, el avertizează însă, cu o vehemență încă neîntîlnită la acest mare cineast, că violența nu poate duce decît la haos.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Expoziții

Bijuterii

La Căminul Artei cinci artiști tineri prezintă bijuterii. Momentul trebuie comentat cu toată simpatia, fiindcă prea rar avem prilejul să vedem bijuterii de calitate, fiindcă meșteșugul acesta al podoabelor de interes plastic major este, din felurite motive, cam nebăgat în seamă. Magazinele Fondului Plastic vînd, e drept, mulțime de gățeli și giuvaeruri, cel mai adesea însă de o factură mediocră. Cele două-trei vitrine cu bijuterii, rătăcite prin marile manifestări de artă decorativă de la Dalles, abia de reușesc să îndrepte o clipă atenția asupra artiștilor domeniului. Situația se va ameliora, desigur, nu atît cu creșterea nivelului de trai — fiindcă prețul obiectelor despre care scriem nu va fi niciodată peste posibilitățile cetățeanului de rînd — cît mai ales cu nuanțarea gustului pentru modă la generațiile tinere. Bijuteriile sînt, se știe, accesorii ale modei, linia lor urmează norma nouă a modei. Toate aceste colane, agrafe, pandantive, inele, fibule, cataramе, cercei, coliere, diademe, brățări, brelocuri și altele asemeni trebuie să fie în armonie cu înfățișarea omului și a îmbrăcămintei sale. Or, armonia nu cere neapărat metale prețioase și pietre scumpe. Veacurile trecute au modelat definiția bijuteriei pe ideea că podoaba cere aurărie, pietre împărătești și emailuri rare. Cu vremea, definiția a devenit mai democratică : bijuteria, zic dicționarele de azi, este obiectul de podoabă realizat dintr-un material **sau cu o lucrătură prețioasă**. Lucrătura prețioasă înseamnă viziune plastică, talent bogat, har pentru arta giuvaerurilor, stil. Pentru orfevrul contemporan tot materialul e bun de croit bijuterii. La Căminul Artei vedem piese din metale argintate iar pietrele sînt de toată mina, uneori chiar scoici și sticlă colorată. Ce contează e numai efectul, frumusețea liniei, tăietura curată, personală a artistului. O bijuterie poate fi astfel un fapt de artă, tot atît de pasionant cît un grup sculptural. Cei cinci tineri care expun acum prețioase lucrături în materiale mai degrabă modeste sînt : DORU COADĂ, FLORIN CIOCÎLTEU, VIRGIL MIHĂIESCU, NICOLAE MOLDOVEANU și DUMITRU RĂDULESCU. Ei s-au remarcat în mai multe rînduri în domeniul acesta delicat al odoarelor femeiești și cu toate că nu sînt chiar un grup condus de o idee, urmînd cu toții un scop, o teorie, reușesc să impună aici un tip de bijuterie de o sobră eleganță. Tot acum, MONICA FLĂMÎNDU prezintă o serie de imprimeuri, al căror desen rimează frumos cu acela al giuvaerurilor.

TUDOR OCTAVIAN ■

Scrisori de tinereţe

Cu sîrguinţă şi inteligenţă, demne de laude, **Eugen Barbu** publică şi comentează în **Săptămîna** corespondenţa de tinereţe a lui Matei Caragiale. Scrisorile divulgă un Matei snob, libertin, lipsit de scrupule, dar şi un pătrunzător observator al unei lumi dintr-un veac ce „strivea", ca să întrebuinţăm o expresie, folosită peste ani, de viitorul prozator al **Crailor.** Ataşamentul sentimental al lui Matei la o societate ce îşi făcea din lux şi desfrîu suprema ei raţiune de existenţă e absolut. Citind scrisorile, caligrafiate cu o precocitate în observaţie surprinzătoare, ni se impune totuşi o întrebare. Aceeaşi lume — a Măgurenilor, a lui Pantazi, dar şi a Arnotenilor, sau a lui Gore Pîrgu — formează universul fantastic, delirant, pitoresc, grotesc, lubric, toxic sau numai ridicol al Crailor de Curtea Veche. În carte însă, optica lui Matei asupra acestei lumi este schimbată. Dacă pentru cei doi lucoferi, Pagadia şi Pantazi, autorul îşi păstrează întreagă evlavia, o slăbiciune declarată cu orgoliu, pentru tot restul acestei lumi în disoluţie Matei îşi mărturiseşte o dispreţuitoare distanţă. Şi atunci, întrebarea : ce a intervenit în psihologia şi felul de a gîndi al lui Matei Caragiale, pentru ca, între scrisorile lui de tinereţe şi operă, să intervină o răsturnare atît de fundamentală ?

Maturizarea omului, experienţa, grea de consecinţe, a primului război mondial ? Mărturiseşte, nu mă las sedus de aceste ipoteze, dezminţite, dealtfel, de însăşi viaţa lui Matei, consecvent cu sine, pînă la sfîrşitul existenţei sale. E suficient să-i citim jurnalul, sau să ne gîndim la gestul de superbie, cu care şi-a ridicat la Sionu steagul senioriei sale. Atunci? Înseamnă că dincolo de ataşamentul lui sentimental la o lume pe care n-a încetat s-o adore dincolo de toate fidelităţile lui omeneşti, cînd a descris această lume, în care se visa integrat, a operat **rigoarea artistică,** singura cumpănă dreaptă a judecăţii şi a luciditătii.

Eliberat de obsesii şi infirmităţi morale, Matei îşi judecă crailî în „asfinţitul" lor, cu un cîntar de o infailibilă nepărtinire.

Conştiinţa scriitorului e opera lui. Restul sînt amănunte şi istoriografie literară. Dealtminteri, cazul lui Matei nu e unic. Legitimistul **Balzac** e autorul **Comediei umane.**

AUREL BARANGA ■

În absenţa martorilor

Pînă în 1969, cînd îi apărea **Vinurile lor,** carte de amintiri din lumea literară a acestui început de secol, obscurul publicist Vintilă Russu-Şirianu nu-şi legase încă numele de vreo operă durabilă, încît volumul citat a putut constitui pentru mulţi o surpriză. Ambiţionînd a fi o valoroasă colecţie de documente inedite despre viaţa unor mari personalităţi ale culturii noastre, cartea în discuţie este o tipică scriere memorialistică destul de întinsă, în cuprinsul căreia sînt evocaţi, printre alţii, George Enescu, Mihail Sadoveanu, Constantin Brâncuşi, Panait Istrati, Octavian Goga, George Coşbuc, I. L. Caragiale şi Mihai Eminescu — pe care autorul pretinde a-i fi cunoscut direct sau indirect, în faţa unui binecuvîntat pahar de vin.

Cu cei mai mulţi din cei evocaţi, Vintilă Russu-Şirianu (n. 1897) a fost contemporan ; pe alţii însă i-a cunoscut doar... din amintirile tatălui său, Ioan Russu, fondator al ziarului de luptă **Tribuna** din Arad şi nepot de soră al lui Ioan Slavici.

„Tatăl meu, explică în **cuvîntul introductiv** memorialistul, şi-a făcut ucenicia la Bucureşti unde Slavici se stabilise prin 1878. În casa lui a împărţit cîtva timp aceeaşi cameră cu Eminescu..."

După cum e şi firesc, interesul maxim al evocărilor se concentrează asupra ultimelor două capitole ale cărţii — **Cu vinuri şi fără în preajma lui Caragiale şi Pelin şi Lacrima Cristi cu Mihail Eminescu** — în legătură cu acesta din urmă. Îndeosebi, memorialistul aducînd o serie de amănunte „inedite" privind perioada dinaintea îmbolnăvirii din 1883. Întrebarea e însă dacă aceste aşa-zise amintiri sînt scrise în deplinul spirit al adevărului, cum ni se dau garanţii în cuvîntul introductiv.

De la început apare ca nelalocul ei afirmaţia că la 1882, cînd, chipurile, Ioan Russu ar fi trecut munţii în România (pe ascuns, ajutat de nişte ciobani), Eminescu putea fi atît de cunoscut şi admirat în Transilvania, încît adolescentul Coşbuc să i se adreseze curajosului peregrin, în ajunul aventurii : „Îţi dai seama că ai să-l vezi pe Eminescu... Nu te cutremuri ?" Ca şi cum autorul **Scrisorilor** ar fi fost, de pe atunci, un idol al publicului cititor tînăr ! În realitate, la 1882, nici adolescentul Coşbuc, nici Ioan Russu-Şirianu, nici Iosif Vulcan şi în genere nici un alt transilvănean, cu excepţia lui T. Maiorescu, nu realizau înălţimea zborului poetic al lui Eminescu, pe atunci prezent mai adesea pe buzele duşmanilor decît pe cele ale puţinilor săi prieteni (v. pentru aceasta şi studiul Elenei Stan **„Poezia lui Eminescu în Transilvania").**

Dar impresia de **artificial** care însoţeşte capitolul de care ne ocupăm se amplifică odată cu relatarea de către memorialist a descinderii lui Ioan Russu în Bucureşti. Începînd cu fizicul poetului — pretimpuriu îmbătrînit (impresie culeasă de la Mite Kremnitz) — şi sfîrşind cu vestimentaţia în veşnică suferinţă, portretul lui Eminescu, cunoscut din documente anterioare, nu se îmbogăţeşte cu nici o linie nouă. Sare în ochi doar efortul memorialistului de a compune scene vii după datele cunoscute, nu o dată poetul fiind pus să ilustreze impresiile cutărui contemporan.

Supărători sînt apoi ditirambii cu care „ciobanul" (cum i-ar fi spus poetul lui Ioan Russu) i se adresează maestrului său, botezîndu-l în gînd „idolul venerat" şi „împărat al poeziei", ceea ce, dincolo de ridicolul involuntar, ar presupune din partea şirianului, **şcolit în altă limbă,** nu numai o perfectă cunoaştere a limbii române, dar şi a literaturii ei originale, pentru a putea astfel realiza, prin comparaţie, adevărata valoare a lui Eminescu. Dealtfel, **cronologia precară** cu care operează de obicei V. R. Şirianu iese şi mai mult în evidenţă cînd se afirmă că în toamna lui 1882 Ioan Russu, adus de Slavici şi Eminescu la **Timpul,** ca practicant, l-ar fi găsit acolo şi pe Caragiale ; cînd, se ştie, dramaturgul încetase, încă înainte de 7 iunie 1881, să mai facă gazetărie conservatoare !

Spectaculoasa înşirare de întîmplări ...inedite din viaţă Luceafărului culminează cu firul tristei zile de 28 iunie 1883. Scrutată cu atenţie, versiunea memorialistului se dovedeşte însă repede o nedibace dramatizare a unor texte cunoscute — într-atît izvoarele de inspiraţie utilizate **(Însemnările zilnice** ale lui T. Maiorescu şi articolul lui Al. Ciurcu, din **Adevărul,** 17 octombrie 1911) îşi trădează prezenţa la tot pasul. Spre exemplu, plînsul lui Caragiale, consemnat lapidar în jurnalul criticului sub forma „a izbucnit în lacrimi cînd a auzit ce-i cu Eminescu", devine la V. R. Şirianu un plîns de proporţii diluviale : „Şi a izbucnit în plîns. Şiroaie de lacrimi i-au înundat chipul. Se rostogoleau pe ei în lumina vie a verii, ca nişte mici, nenumărate nestemate... Hohote înnecătoare, hohote de bărbat neînvăţat cu plînsul îi scuturau trupul cu o ciudată putere".(!!)

Semnalînd doar cîteva incongruenţe dintr-un şir care s-ar fi putut amplifica fără folos, ne întrebăm, în definitiv, **ce rămîne valabil din cele peste cincizeci de pagini aşa zicînd documentare despre Eminescu ?** Şi răspunsul e unul singur : NIMIC. Iar dovada o găsim întreagă — dacă mai era nevoie ? — într-o scrisoare a lui Ioan Slavici către T. Maiorescu, nerelevată încă în acest context :

„Stimabile domnule Maiorescu ! Tînărul pe care vi-l trimit cu această scrisoare e nepotul meu, Ioan Russu, fiul reposatei mele surori. El a terminat cursul pedagogic şi-l trimit la Bucureşti ca să facă practică la Şcoala de la Sf. Ecaterina să înveţe româneşte şi să mai vază lume. E băiat bun şi am crezut că trimiţîndu-l la Bucureşti trebuie să vi-l trimit şi D-voastră să-l vedeţi. Dacă ar vorbi mai bine româneşte i l-aş fi recomandat Doamnei Kremnitz drept iovaraş pentru părăsitul meu elev" (I. E. Torutiu, **Studii şi documente literare,** vol. V, p. 111).

Să mai adăugăm că scrisoarea e datată **Sibiu, 7 octombrie 1884,** pentru ca să fim edificaţi complet. Aşadar nu în toamna lui 1882, printr-o spectaculoasă trecere nocturnă a graniţei, descindea Ioan Russu în Bucureşti, ci abia în 1884, în mînă cu o deloc eroică scrisoare de recomandare către Maiorescu. Termenii în care e compusă scrisoarea lui Slavici exclud categoric ipoteza unei anterioare şederi a lui Ioan Russu la Bucureşti ca practicant la **Timpul,** căci atunci recomandarea lui Maiorescu ar fi fost inutilă, iar aluziile la slabele cunoştinţe de limba română ale nepotului, anacronice.

Concluzia logică e dar că, de fapt, Ioan Russu-Şirianu nu l-a cunoscut personal pe Eminescu care, la 7 octombrie 1884, se afla deja la Iaşi. În absenţa martorilor, memoria avîntată a publicistului a inventat cu seninătate întîmplări şi situaţii inexistente. Iată un motiv pentru care eminescologii noştri care i-au acordat credit vor trebui să-şi revadă scrierile.

ION ROŞU ■

Faptele şi vorbele

Efectul lecturii

Lecturile, după efectul lor, sînt de mai multe feluri. Există, astfel, în primul rînd, categoria celor care nu pot fi duse la capăt. Ele rămîn, din punct de vedere practic, fără nici un efect. Dacă cititorul nu e snob şi are instinctele defensive sănătoase, aruncă pur şi simplu cartea, de îndată ce ea începe să-i calce pe nervi. Rămîne însă tagma inşilor care — le place sau nu — sînt nevoiţi să parcurgă anumite scrieri, fiind elevi, studenţi sau profesori. Aici dăm peste categoria lecturilor obligatorii. Se spune că ele au efecte instructive. Poate, dar cîtă vreme nu aprind scînteia plăcerii, fie şi după o iniţială rezistenţă explicabilă, mie îmi vine foarte greu să cred în virtuţile lor formative, atunci cînd e vorba de literatură. Urmele sufleteşti ale operelor citite exclusiv cu scopul luării unor examene sînt aproape nule. Au intrat doar în cap şi se uită tot atît de repede ca formulele trigonometrice. Şi chiar dacă sînt memorizate, ce lasă **Hamlet** — să zicem — în conştiinţa cuiva care-şi aminteşte vag subiectul piesei ?

O subdiviziune aparte se cuvine pentru criticii literari. Şi ei fac adeseori lecturi obligatorii, mai exact spus, „profesionale", dar oricum trebuie să citească integral cărţile despre care scriu, măcar în principiu, indiferent dacă adorm pe paginile lor.

O anumită viciere a reacţiilor naturale îi pîndeşte, ca urmare, sub două forme. Una e a atrofiei emoţiilor spontane, adică o blazare în faţa reuşitelor fără cărţi de vizită ilustre.

Alta, dimpotrivă, împinge către plăceri imaginare. Criticul „se montează", ajungînd să-şi admire propriile-i idei, atribuindu-le autorului şi-acolo unde spiritele normale rămîn perplexe el are subit formidabile revelaţii şi leşină de voluptăţi indicibile.

Există apoi lecturile care nu pot fi lăsate din mînă. Avem dreptul să vorbim totdeauna, în cazul lor, de efecte profunde ? Da şi nu ! De obicei, asemenea lecturi marchează conştiinţele, sînt marile noastre aventuri în lumea cărţilor, Americile pe care le-am descoperit.

O emoţie vie, ascuţită, pătrunde nu o dată pînă în străfundurile sufletului, răscolindu-l.

Dar sînt şi cărţi care nu se lasă din mînă pentru o curiozitate momentană, atîtată, cine ştie cu ce mijloace joase, sau fiindcă provoacă un amuzament pasager. Cunosc consumatori fără saţiu de asemenea lecturi, cei mai mulţi neînstare totuşi să-şi amintească absolut nimic din ele, după cîteva luni. Cineva spusese în faţa lui Paul Celan şi a mea că există anumite cărţi care se abandonează în compartimentul de tren, pe locul unde ai stat. Ele rămîn tot aşa şi pe bancheta minţii — a adăugat dispreţuitor poetul.

Se cunosc lecturi cu efecte practice incontestabile. Putem spune fără a greşi că poeziile lui Goga au învăpăiat conştiinţa naţională românească şi au avut o contribuţie serioasă la dezrobirea Ardealului. Nu puţini oameni au fost cîştigaţi pentru lupta antifascistă de **Speranţa** lui Malraux. Acum, unii îşi închipuie însă că lecturile lucrează asupra noastră ca medicamentele. Dacă lucrurile ar sta aşa — l-am auzit raţionînd cu umor pe Vladimir Streinu — după **Avarul** lui Molière zgîrcenia ar fi trebuit să dispară sau măcar să diminueze simţitor.

Cărţile substanţiale ne clădesc spiritul printr-o acţiune complicată, îndelungă, adesea indirectă şi imprevizibilă. După un cutremur ar fi o adevărată sfidare să tipăreşti în prima pagină a ziarelor o poezie indiferentă la suferinţele din jur şi dedicată exclusiv glorificării frumuseţilor naturii — recunoştea Dostoievski. Dar — adăuga el — nu e exclus ca printre oamenii care-şi vor pune viaţa în primejdie spre a scoate de sub dărîmături pe sinistraţi, să existe, paradoxal, suflete împinse la asemenea acte eroice tocmai pentru că au citit cîndva şi nişte splendide pasteluri. Efectul sigur al lecturilor bune e de a ne face mai umani. Şi aceasta nu înseamnă deloc puţin, chiar în ordinea activităţii noastre practice.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Cronica literară

Zoe Dumitrescu-Buşulenga: „Eminescu — cultură şi creaţie"

Critica a oscilat mereu între ideea (adică **structura)** Eminescu şi mitul Eminescu. Zoe Dumitrescu-Buşulenga merge pe aceeaşi linie consacrată. Multe pagini încheagă un discurs original din idei în mare parte cunoscute. Cartea pare dictată, în oarecare măsură, de raţiuni didactice. Aşa se explică sentimentul deplinei fascinaţii cu care autoarea întîmpină opera. Eminescu este „creatorul total". Atunci de ce „cultură şi creaţie" şi nu doar creaţie ? Răspunsul se impune fără echivoc : Eminescu, în cultura română, este şi creator de destin. Cartea s-ar fi putut intitula forte bine „creaţie şi destin". Interesează în primul rînd participarea poetului, peste timp, la „noosfera noastră naţională". Accentul e pus pe două aspecte : universalitate şi permanenţă. Metoda va fi, bineînţeles, comparatistă şi analitică, urmărind nu atît filiaţii de motive, cît înrudiri de substanţă. Perspectiva mitizantă vine din exaltarea ideii de geniu. Gîndit astfel, universul Eminescu trebuie să fie neapărat de esenţa absolutului. Nimic nu poate, aşadar, să întunece strălucirea Luceafărului. Polemica (abia în eseul de justificare din final) e proiectată şi ea în absolut. Maiorescu îl apărase pe Alecsandri de adversari reali. Zoe Dumitrescu-Buşulenga face aluzie, deocamdată, la cîrteli ipotetice şi anonime : „Iar dacă vreodată vreun tînăr, din neştiinţă ori din juvenilă frondă..." etc. Acuză însă şi „extravaganţa unor interpretări nepotrivite ori minimalizante".

Primul capitol ne propune un „Eminescu al motivelor". Chiar lasă impresia, prin logica argumentării, că o altă cale de acces la operă nu există. Autoarea pleacă de la mitul unităţii originare, cu sugestii (declarate sau nu) din Mircea Eliade. Motivul ar fi înzestrat cu „o dublă vocaţie spre unitate, aceea pe care i-o insuflă calitatea de fragment faţă de totalitate şi, pe de altă parte, aceea pe care i-o dă calitatea de conţinut al motivului, exprimînd mereu dizarmonia, pierderea, căderea dintr-o unitate primordială". Cu alte cuvinte, demersul critic urmează îndeaproape dialectica internă a operei şi a viziunii poetice. Vedem însă aici o simplă coincidenţă, dacă nu chiar un alibi retoric. Între materie şi judecata asupra ei nu se menţine de fiecare dată distanţa critică necesară. Apoi melancolia şi visul nu sînt propriu-zis motive la Eminescu; nici cuplul erotic şi nici Hyperion („Hyperionul românesc" — zice autoarea). Aşadar, unitatea cărţii nu e de găsit la acest nivel şi prima secţiune ni se pare destul de contradictorie.

O idee originală este aceea de a merge de la proză către poezie. Un articol se ocupă de **Geniu pustiu, Sărmanul Dionis, Cezara.** Altul, de Toma Nour ca personaj iluminist şi romantic. Referinţe la proză se fac şi în alte capitole. Atunci proza luminează poezia. Firesc, criticul nu transpune lirismul în registrul prozei.

Autoarea încearcă şi o sincronizare de limbaj cu critica mai nouă, formulînd „încărcătură conotativă", „idee mito-poetică", „constituenţi" etc. ; îl aminteşte şi pe Northrop Frye. Rezultatul este însă cel aşteptat : o sinteză de expresie retorică şi filozofică. Trebuie spus că uneori intuiţia este excedată de terminologie. N-am înţeles cum poate să trădeze femeia „din insuficienţă ontologică", după cum o foarte subtilă distincţie între „creaţia dintîi" şi „creaţia a doua" (p. 83), tot în analiza **cuplului,** se pierde aproape în excesul de abstracţie şi retorism.

Cel mai dens capitol ni s-a părut **Confluenţe.** Comparatismul primeşte o motivaţie mai organică, deşi intervine din nou, obsedant, paleativul geniului. Se înţelege, cu Shakespeare şi Hölderlin Eminescu se întîlneşte tot în absolut. Ca atare, cele două studii nu vor fi de documentaţie strictă. În fine, **Poeţii transilvăneni şi moştenirea eminesciană** fixează mai bine ideea cărţii : de la creaţie la cultură, introducînd totodată în comentariu dimensiunea etnică.

Apreciem îndeosebi în **Eminescu — cultură şi creaţie** imaginea globală a poetului naţional. La sfîrşitul lecturii avem şi noi sentimentul uhităţii regăsite şi al destinului împlinit.

CORNEL MORARU ■

Măria-sa, țăranul

La 70 de ani după ce, la Băilești,

cum scria New York Times,

„conflictele au fost cele mai grave din răscoala țărănească"

Dacă astăzi, a rotunjit 85 de ani, nu e prea greu de calculat că pe vremea răscoalelor țărănești din 1907 Ilie Pasa, din Goicea Mică, județul Dolj, era abia un băiețan, pe care vilvătaia l-a surprins la Băilești, ca ucenic la luminărarul Oprian Dobrotă. Că oamenii de prin partea locului trăiau pe atunci mizerabil, n-o spune numai dinsul, cu vorbă tremurată și mănoasă, „am fost sufertori tare, iar eu ca să merg la școală am luat ciourecii lui frate-miu din cauza neajungerii și a traiului rău", ci o spun și documentele, anuarul statistic „Sănătatea în Dolj" scrimd după cum urmează :

„Existau (la Băilești) 40 de bordeie, în fiecare locuind cîte 6 persoane, existau 229 de case cu o singură încăpere, din care unele lipite cu pămînt, și o sută de case cu două camere".

În anul respectiv, moșia comunei măsura 11 272 de hectare de pămînt arabil, din care 7 228 aparțineau prințului George Știrbei, restul fiind împărțit între cei peste 10 000 de locuitori ai Băileștiului, cărora le revenea, firește, foarte puțin sau chiar nimic, pămînt mai sterp și mai zgîrcit decît al moșierului, de pe urma căruia țăranii nu se alegeau decît cu munca și cu foamea câci — îl ascultăm din nou pe moș Ilie Pasa — „deocamdată mîncam numai mămăliga ; mai rar brînză și mai des ceapă verde." Un document inedit, pus la dispoziția noastră de profesorul Constantin Căslaru de la Muzeul Cîmpiei Băileștiului, o foaie de hîrtie îngălbenită ce trebuie să fi fost cîndva, probabil după înăbușirea sălbatică a răscoalei, lipită pe zidurile comunei, descrie exact starea de exploatare la care erau supuși țăranii din partea locului :

„Prințului nu-i ajungea rodul de pe cele 18 mii de pogoane, băgat în magaziile și pătulele lui, strîns cu sudoarea frunților și sleirea brațelor voastre ; nu-i ajungea claca, ce cu sutele o făceați de pomană, în fiecare zi, în curtea lui ; nu-i ajungeau cîte 12 pui de găină, pe cari vă obliga să-i dați fiecare învoitor ; nu era mulțumit că-i duceați la Calafat, cu vitele voastre, 500 de vagoane de muncă ; nu era mulțumit de felul cum vă croia pe spate Pitu lui Ture, Kirilă Botescu, Rotică, Răducanu și alții. I se părea ciocolului că tot nu vă are strînși în ghiarele lui și că tot mai aveți puțină libertate..."

Datorită acestor condiții neomenești de trai și datorită firii aprige a oltenilor, răscoala izbucnește la Băilești în noaptea de 9 spre 10 martie, cînd vreo 4 000 de țărani, conduși de Tudor Vătu, Dumitru Cioroianu, bunicul inginerului Ion Cioroianu de astăzi, directorul modernei întreprinderi de industrie locală din oraș, Petre Firtulescu, Gheorghe Predatu, Bera Ispas și alții iau cu asalt gara, sfătuindu-i pe soldații din garnizoana Calafat, aflați în drum spre Moldova, ca să facă ordine în răzmeritele izbucnite la Flămînzi, „să nu tragă în frații lor, ci în vînt, ca la nuntă".

Se încearcă asedierea morii cu valuri a moșierului, așa-zisa „monră de foc" a Băileștiului, dar paza militară chemată acolo îi împrăștie pe răsculați. În noaptea de 10 spre 11 martie clopotele bisericii Sfîntu Nicolae cheamă oamenii la luptă, fiecare vine cu ce are prin bătătură, care cu o coasă, care cu un topor, care cu o furcă, iar Ștefan Durlă, Ion Vițălaru și Marin Tănăsie doboară stîlpii de telegraf, izolînd Băileștiul de Craiova (Arhivele Statului, fondul Prefecturii Dolj, dosar 14/A 1907, filа 72). Cărînd garnițe cu pe-

> **„Prin amploarea și intensitatea ei, prin revendicările exprimate de masele țăranilor, răscoala din anul 1907 a reliefat necesitatea acută a înlăturării relațiilor de producție feudale, a dezvăluit marile energii revoluționare ale țărănimii, zguduind toate categoriile sociale".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

troi, băilețenii pun foc la magaziile și grajdurile princiare de la Bechercști, conduși fiind de Ilie Ciobanu, zis Colțosu, al cărui nepot, după prenumele său Gheorghe, se află astăzi în fruntea noului spital al orașului, așezămînt de sănătate recent construit, cu 305 paturi, asigurînd asistență medicală la cel mai înalt nivel. Urmează apoi luarea cu asalt a conacului, clădirea de astăzi a Consiliului popular, plasată — în amintirea răscoalei din 1907 — pe strada Revoltei, dar armata ripostează cu foc, obligîndu-i pe țărani să se retragă, cărînd cu ei răniții și pe prima victimă a evenimentelor, Dumitru Iovan Gacu.

Începînd din dimineața zilei de 13 martie, Băileștiul capătă — după vorbele lui moș Pasa — „aspect de front". Se produc alte 4 ciocniri între armată și răsculați, se dau lupte în jurul conacului, iar noaptea așezarea seamănă — din aceeași sursă — „cu un cîmp de luptă presărat cu morți și răniți". Se anunță sosirea de noi trupe, drept pentru care țăranii ridică pe uliță baricade și încearcă demontarea șinelor de cale ferată. Dar forțele lor sînt prea puține. În zorii zilei următoare sosește armata, debarcînd la Băilești, conform ordinului primit de la Divizia a II-a, Batalionul 5 vînători de la Constanța și o secție a Regimentului 1 de artilerie, aflată sub comanda maiorului Gheorghe Sănătescu, după ce, în gara Portărești, o companie sub conducerea căpitanului Constantin Țîntu se detașează de grosul trupei, spre a pune ordine la Cerăt și Bârca, unde localnicii, aliați cu vecinii din Goicea și instigați de Ion Dinu Rusu și Ilie Devesel, puseseră foc la 21 de pătule și acareturi boierești.

Ziua de 15 martie 1907, cea mai tristă din istoria de mii de ani a pămînturilor din Băilești, coincide cu înăbușirea în sînge a mișcării. S-a tras cu pușca, s-a tras cu revolverele și s-a tras cu tunul în ziua aceea, înregistrîndu-se 41 de morți și peste 100 de răniți din rîndul țăranilor, bărbați și femei, bătrîni și copii, de la Dilu Costea de 78 de ani la Stana Rogoveanu de numai 12, s-au ars 125 de case, iar vreo 300 de localnici au fost arestați care cu vină care fără, și duși în lanțuri la Craiova. Ziarul „Dimineața", din 26 martie 1907, descria astfel prăpădul de la Băilești, unde autoritățile răsunseseră cu gloanțe cererii îndreptățite a țăranilor de a primi pămîntul pe care-l munceau din tată-n fiu, fără să se ajungă și fără să se sature :

.....Atunci, căpitanul ajutor Lupescu Gheorghe, încălecînd împreună cu lt. Racoveanu și sublocotenentul Mortzun, e rănit. Față de acest atac al răsculaților, ofițerii descarcă revolverele și culcă la pămînt pe mulți răsculați, pe unii îi alungă din sat, iar pe vreo 60 mai îndărătnici îi înconjoară și, făcuți prizonieri, îi duc la comandantul detașamentului. În acest timp, termenul de trei ore finindu-se, artileria de sub comanda căpitanului Marcu, avînd ca ofițer secund pe subiocotenentul Popescu, începe a bombarda satul, incendiindu-l... Trupele pătrund în sat și acolo se încinge o adevărată luptă de stradă... După o luptă disperată, de două ore, în care satul este incendiat cu desăvîrșire și revoltații ostili omoriți, liniștea se restabilii. Răsculații scăpați cu viață sînt prinși, legați și trimiși la Craiova".

Ce s-a întîmplat mai apoi în arestul de la Craiova ne relatează unul dintre răsculați, moș Petre Duță din Virtop ; „...unul (bătea) la cap, altul la picioare. Dadeau cum dau fierarii la nicovală. Cîte 100 de lovituri. Se făcea că gregesc numărătoarea și o luau de la capăt." Unul dintre martorii oculari ai evenimentelor sîngeroase de la Băilești, țăranul poet Radu Florea din Giubega, avea să cînte mai tîrziu, cu amar și jale, sentimentele omului simplu în fața gloanțelor autorităților scrimd versuri de o tulburătoare tristețe :

„Cînd a fost la Băilești
Stai pe loc și te jelești,
50 de averi la rînd
Bombardate la minut,
Iar numele celor morți
Pomenindu-se la toți
Căci i-a omorît legați
Cei mai mulți nevinovați
Nici cel puțin întrebați."

Ecoul „războiului civil" din cîmpia oltenească a ajuns pînă departe, sacrificiile și jertfele lui de sînge inspirînd-o pe Elena Farago, stabilită la Craiova chiar în anul răscoalelor țărănești (Sînt patru cruci în sat / Dar morții nu-s supt ele, / Trec oamenii oftînd / Și-și spun în șoapte grele / Întunecatul gînd), și aflîndu-se comentate de mai multe ziare americane, între care New York Times, care scria în numărul său din 6 aprilie 1907 că „la Băilești, conflictele de săptămîna trecută au fost cele mai grave din răscoala țărănească. Răsculații... au avut de înfruntat un batalion de infanterie și o baterie de artilerie".

Despre toate cele de mai sus am luat cunoștință, zilele trecute, la fața locului, cercetînd arhive și străbătînd atît de cochetul Muzeu al Cîmpiei Băileștiului, descoperind bătrîni ce vor fi trăit evenimentele de acum 7 decenii și vorbind, despre una și despre alta, cu locuitorii de astăzi ai orașului, oțeni aspri și luți, luți mai întîi la vorbă, zvîrlind verbul și aducîndu-l mereu la forma lui de perfect simplu, spre a se face mai repede înțeleși și a ajunge dintr-o suflare la scopul discuției, luți mai apoi la muncă, desfășurată întotdeauna fără răgaz, la capătul cărcia, astăzi, tîrgul prăfuit și cu case pitice de altădată a devenit o așezare mîndră, presărată cu sute de apartamente în blocuri și cu mai multe unități industriale, demne nu doar de stema lor și a județului, ci demne de stema întregii țări. Urmașii răsculaților de la 1907 se ocupă în prezent, în număr de peste 3 000, de industria cea mai modernă, piesele din fontă pentru industria electrotehnică și celulele prefabricate aici ducînd pînă departe, chiar dincolo de granițele țării, renumele și inteligența creatoare a băilețenilor.

Așezarea care avea, cîndva, numai 2 kilometri de străzi fără noroaie, pietruite fiind ele cu bolovani de rîu, și-a întins astăzi asfaltul pe 31 de kilometri, canalizarea pe 12, iar apa potabilă pe 18, tradiționalele biciclete ale locului fiind înlocuite în prezent de automobile, înregistrate la Băilești în număr de peste 1 000. Primii întotdeauna la muncă, oamenii locului nu sînt chiar ultimii nici la discuții, purtate în orele libere în parcul din centrul orașului, pe locul în care, în 1907, au ars pînă la temelii hambarele prințului Știrbei. Înainte de a se întîlni la o plimbare de vorbă, cum zicea careva, băilețenii obișnuiesc să se înțeleagă între ei la telefon, orașul avînd instalate, cu sediul în posta cea nouă, exact 999 de aparate telefonice. Un spital nou, un I.A.S. mereu între primele din țară, de două ori distins cu Ordinul Muncii clasa I, o întreprindere de producere a nutreturilor combinate, furnizînd produse mai multor județe, industria locală și așa mai departe, toate aceste realizări ale ultimilor ani constituie tot atîtea motive de mîndrie pentru băilețeanul de rînd, angajat temeinic în ridicarea orașului său.

Prin prisma enumerărilor de mai sus, jertfa țăranilor din 1907, despre care fii și nepoții lor din cîmpia Băileștiului vorbesc cu recunoștință și evlavie, capătă semnificații adînci și tulburătoare, revendicîndu-se ca o pagină de curaj și luptă pentru mai bine în istoria plină de pilde a locului.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Centrul Băileștiului de astăzi

Educație și adevăr

E nepotrivit și neindicat să vrei să crești oameni, să formezi caractere și să plămădești conștiințe fantazînd excesiv chiar dacă „minciuna" din această fantazie e nevinovată și se produce cu bune intenții. Desigur, sînt unele convenții tradiționale care au poezia, farmecul și rosturile lor. Așa este, de pildă, bătrînul Moș Gerilă a cărui imagine joacă un rol educativ, întreține aprinsă imaginația copiilor, le dă prilejul, de timpuriu, să-și analizeze faptele, să știe că există o evidență a comportării lor, că după faptă vine și răsplată. Asemenea convenții au, neîndoios, un rol constructiv în educația, în formarea tinerelor mlădițe. Mi se pare, însă, complet neavenită, incompatibilă cu epoca noastră raționalistă și demnă, educația pe care o mai încearcă unele mentalități neprogresiste, mai puțină educație și mai mult dresură bazată pe „minciuna" care generează frica.

Auzim adesea :

— Nu ! Acolo-i Bau-Bau și te mănîncă.

— Nu, acolo-i lupu...

— Acolo nu-i voie, că te ia nenea...

Minciuni infructuoase, menite să inhibe, să despersonalizeze, să sădească spaima și o supunere nedorită care despersonalizează. Din păcate, o asemenea mentalitate o întîlnim uneori și într-o literatură vetustă, opresiv didactică și bătrînicioasă, în care lumea e împărțită rigid, în eprubeta unei imaginații inconsistente, în bine și rău, în frumos și urît, în da și nu, ignorîndu-se parcă voit dialectica proaspătă, dinamică, a vieții și a realităților sociale cu toată multitudinea contradicțiilor ei.

Să nu ne lăsăm înșelați. Marii scriitori pentru copii, în primul rînd creatorii de basme și fabule, n-au procedat niciodată așa schematic. În basmele și în fabulele bune, animalele care — **nota bene** — nu-s personaje propriu-zise, ci simboluri ale unor categorii etice, nu sînt împărțite în pozitive și în negative. În fabule și în basmele care au înfruntat timpul nu există boi deștepți și boi proști, nici măgari buni și măgari răi, nici lupi de treabă și lupi odioși. În asemenea cazuri autorii n-au operat cu individualități, ci cu categorii convenționale, cu ușoare semne morale, în sensul că se atribuie anumite însușiri morale unei anume specii de animale și alte însușiri altora. Așa, de pildă, vulpea împreună cu toată specia ei e oricînd simbolul șireteniei și al vicleniei, lupul — cu toți ai lui — al răutății, cîinele al credinței, mielul al purității și blîndeții ș.a.m.d.

Asta e un lucru și împărțirea didactică, rigidă, schematică a personajelor în pozitiv și negativ e cu totul altceva. Caracterul ei dăunător constă în faptul că ne duce din filozofia lucidă a dialecticii în manicheismul care reduce lumea la două principii veșnice : Binele și Răul. De asemenea, altceva e fantezia și altceva e „minciuna", fie ea și nevinovată, în procesul de educare a copiilor în familie. De aceea, cred că **educația solidă a celor mai fragede vlăstare umane se poate asigura numai prin cultivarea sistematică a raționalului, prin adevăr și franchețe.** Tot ceea ce se clădește pe „minciuna"-sperietoare se prăbușește, inclusiv caracterul. De aici răspunderea excepțională a maturilor, a părinților și educatorilor, a tuturor creatorilor de artă, pentru formarea celor tineri în spiritul **rațional**ist al adevărului. Cîtă dreptate avea Vlahuță cînd scria în volumul său **Goana vieții** că „cine își ia sarcina, destul de însemnată, de a face o carte copiilor, la fiecare rînd, la fiecare vorbă pe care o scrie, trebuie să se gîndească mult la minte și la prieceperea școlarilor, iar nu la numărul exemplarelor ce se vor desface anual".

Bazînd educația pe adevăr — așa cum ne îndeamnă partidul în toate împrejurările — sîntem datori mai întîi să sincronizăm înțelegerea copilului, fondul său aperceptiv, cu civilizația nouă, cu progresele tehnicii, cu ceea ce mijloacele de comunicare în masă oferă zilnic pentru cei mici. Unul din rolurile umaniste ale științei este, fără îndoială, și acela de a-l despovăra pe om de spaimele necunoscutului, de neștăpînirea totală a stihiilor naturii. De aceste binefaceri se cade să profite neapărat și cei mici, cu atît mai mult într-o societate socialistă multilateral dezvoltată, al cărei țel suprem este desăvîrșirea personalității umane și fericirea omului. Or, un copil, care se teme permanent nu poate fi fericit. Libertatea este indivizibilă. Și la copii ea trebuie să fie o necesitate înțeleasă. Desigur, aceasta îngreunează sarcinile pedagogiei dar le și înnobilează.

ION DODU BĂLAN ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Necazul meu e al tuturor familiilor care locuiesc în Deva, str. Cuza Vodă, la numărul 13. Am avut și noi o pompă de unde luam apă. Nu știm de ce pompa a fost desființată. Acum aducem apa pentru gospodării de la 250—300 de metri. E greu. Strada e plină de noroi și mai este, pe deasupra, și aglomerată de tot felul de mașini. Poate că dacă ați publica aceste rînduri ni se va pune și nouă o pompă aproape. Sîntem desigur să contribuim cu tot ce ne vor cere cei care s-ar hotărî să ne ajute. (Gheorghe Uifalușî)

Mă numesc Dumitru Condulet și locuiesc în Constanța. Pentru că am cumpărat un autoturism pe care l-am ridicat de la depozitul Militari, am tristul noroc de a vă putea spune ce poate păți un om care parcurge o asemenea experiență. Mecanicii depozitului îți verifică și-ți pregătesc mașina doar cu prețul și în măsura atenților pe care le oferi. (Ciți : țigări străine, frumusețile sticle, evident nu goale și nu ori de care etc.) Cu toată grija mea față de dinșii, după trei sute de metri de la depozit, am avut prima pană. Pînă acasă defecțiunile s-au ținut lanț. La Autoservice în Constanța, reprezentantul fabricii nici nu stă de vorbă cu omul. Abia am parcurs 3 000 de kilometri cu mașina și defecțiunile nu se mai terminâ.

Ne exprimăm nemulțumirea față de cei care au împus pensionarea doctorului Mihai Iubu, sfidînd atîția oameni ale căror suferințe eminentul doctor mai putea încă să le aline. (Victor Teodorescu, Aritia Sușnea, V. Codrescu, București)

Sînt absolvent al Liceului economic de contabilitate și comerț din Rîmnicu Vîlcea, promoția 1975/76. De la școală n-am primit repartiție. Locuiesc în Horezu, unde am căutat de lucru fără succes. La Oficiul forței de muncă din Rm. Vîlcea sînt înscris din octombrie 1976. Ultima dată cînd am fost acolo, mi-au spus că n-au ce-mi face pentru că întreprinderile nu le comunică posturile vacante. Eu sînt scutit de serviciul militar din cauza unui defect la un picior ; aș vrea să muncesc dar nu mai știu cine mă poate ajuta. (Aurel Govoreanu)

Mă numesc Nicolae Popescu și locuiesc în București. În doi ani este a patra oară cînd mi se schimbă numărul de telefon, fără să intereseze pe nimeni dacă îmi convine. Direcția de telecomunicații a municipiului, în baza unor instrucțiuni pe care singură le elaborează, mi-a comunicat că schimbă numerele de apel și hotărăște cuplări fără consimțămîntul abonaților. Mi se pare nedrept și inadmisibil, dar cine îl apără pe cetățean împotriva unor asemenea dispoziții absurde ? Poate că, publicînd aceste rînduri, va auzi cine trebuie și vom reuși să scăpăm de asemenea abuzuri „legale" care sfidează drepturile cetățenilor.

Vînzătorii de ziare din Tîrgu Cărbunești s-au deprins să-i oblige pe cumpărători să ia pe lîngă lucrul cerut și alte publicații, la tariful fix de un leu. Ți se vîră astfel pe gît uneori Gazeta Gorjului apărută cu două luni în urmă, pe care să căuți-o la vreme. (Grigore Thomas, Tîrgu Cărbunești)

Autobuzul care are ora de plecare din Suceava spre Fălticeni 5,45 foarte rar pleacă fără întîrziere. Așa se face că, la Fălticeni, călătorii pierd legătura cu alte autobuze. Ne-am tot plîns la forurile locale, am rugat să se schimbe ora plecării la 5,30 ca să prindem oricum legăturile din Fălticeni, dar necazurile continuă. (Maria Mihăilescu, Gălănești, comuna Slatina, județul Suceava)

A trecut cam multă vreme de cînd ne-am bucurat degeaba citind în „Flacăra" nr. 44/1975 despre lansarea în comerț a robotului de uz gospodăresc Hercule produs de întreprinderea Electromotor Timișoara. De atunci însă unde l-am căutat acolo nu l-am găsit și nu l-am cerut doar prin magazinele județului nostru. Am scris chiar fabricii producătoare, dar tăcere. Gestionarii întrebați se uită de parcă ai cere bilet de tren la farmacie. Deocamdată ne-am ales cu pagube, pentru că nu poate fi numit altfel timpul pierdut prin magazine în căutarea unui produs-fantomă. E adevărat că încă mai sîntem optimiști, dar e vorba dacă și producătorii „votează" cu noi. (Ioan Pavel, comuna Salcia, județul Suceava)

Vă scriem în numele unui colectiv de oameni ai muncii care lucrează la Întreprinderea A.M.I.T. (accesorii metalice pentru industria textilă), de pe Șplaiul Unirii nr. 208, ultima întreprindere industrială pe Șplai, în drum spre podul Vitan. De la mijloacele de transport în comun pînă la întreprindere mai avem circa un kilometru. Nu ne deranjează că mergem pe jos, mai ales că este și sănătos, dar condițiile în care facem acest drum sînt îngrozitoare. Înotăm în noroaie, ne rămîn pantofii și galoșii în mocirlă, ajungem la fabrică obosiți, pentru ca acolo, în loc să ne ajucăm de lucru, mai întîi să ne curățăm cît de cît hainele și pantofii. Intervențiile de pînă acum n-au dus la nici un rezultat. Poate dacă ați publica aceste rînduri... (Ioan Stanciu și Nicolae Dumitru, București)

Vă scriu părinții copiilor ce frecventează Școala generală nr. 186 și Grădinița de copii nr. 191 din sectorul IV București. Lîngă cele două centre școlare de pe strada Cozia sînt amplasate o stație de betoane și un garaj (ambele aparținînd C.P.M.B.) care constituie surse permanente de poluare, contravenind Legii nr. 9/1973 privind protecția mediului înconjurător. De la stația de betoane se degajă în atmosferă adevărați nori de praf de ciment și nisip (art. 8 din Legea nr. 9) ; garajul e sursă continuă de gaze de eșapament și zgomote (art. 39 din Legea 9), care dăunează sănătății copiilor și tulbură liniștea orelor de școală întrucît copiii locuiesc în vecinătatea centrelor școlare, ei sînt permanent sub acțiunea acestor nocivități, atît la școală cît și acasă. Legea amintită mai sus și grija pentru sănătatea copiilor sînt lucruri frumoase și bune, dar ele rămîn simple hîrtii și vorbe dacă cei datori să le respecte și să impună respectarea lor se fac că n-aud și nu văd.

Pe la sfîrșitul anului 1975 am citit în presă că în curînd vor fi puse în vînzare mai multe sortimente de termos alimentar. Pentru că întîrziau însă să apară în magazine, am încercat să aflu ce se întîmplă. Așa se face că, din partea Ministerului Comerțului Interior, prin scrisoarea nr. 8/626 R din 19 martie 1976 mi se transmitea că termosurile pentru alimente cu capacitatea de 1 1/2 și 1/2 litri, produse de Fabrica Metaloglobus, vor apărea în cursul trimestrului II-1976. În trimestrul III al anului trecut, fiind în concediu de odihnă, am avut ocazia să caut produsele amintite în mai multe orașe din țară, inclusiv București. Din păcate, ce-am căutat n-am găsit. Oare n-ar putea nimeni stabili „paternitatea" în cazul acestei glume proaste și „drepturile" ce decurg de aici pentru autorul ei ? (Eugenia Maximenco, Roman)

Primim din partea Consiliului popular al sectorului 3 București. 1. În urma analizării situației relatate de cetățeanul Traian Dumitrescu, domiciliat în București, bulevardul Muncii, nr. 200, bloc B, precum și în urma măsurilor luate de comitetul asociației de locatari din blocul respectiv, împreună cu constructorul imobiliului (I.C.M. 6), în prezent sînt asigurate condiții corespunzătoare de locuit pentru toți locatarii de la adresa de mai sus. Cît privește terminarea fațadei blocului ca și unele remedieri interioare, ele urmează a fi executate de constructor în trimestrul II 1977. 2. În legătură cu memoriul locatarilor din blocul 11-B situat în șoseaua Fundeni nr. 2, vă comunicăm că în urma intervenției făcute de noi, constructorul (I.M.I. și G.I.G.C.) a înlăturat defecțiunile semnalate de locatari la instalația de încălzire, astfel că în prezent există apă caldă și căldură în apartamente.

Mă numesc Ion Enache și locuiesc în Craiova, strada Războieniților nr. 43. Soția mea a fost bolnavă de astm bronșic din 1956. Prin iunie 1975 am internat-o în Spitalul nr. 1 Craiova într-o stare foarte gravă. Nici un tratament nu mai era eficient ; nu mai ajuta nimic în afară de oxigen, cu care a trăit 10 zile. Dar a apărut doctorul Radu Cucîureanu care a încercat cu acupunctura. Din prima ședință bolnava a fost scoasă din criză ; după 6 ședințe i se făcea ieșirea din spital. De atunci, soția mea n-a mai făcut nici o criză, doar din trei în trei luni repetă tratamentul. Un frate al soției mele, miner, pensionat pentru această boală, a fost tratat și el de doctorul Cucîureanu și acum este încadrat în muncă. Eu am avut spatele anchilozat în decembrie 1976 și din prima ședință de acupunctură am putut să mă ridic. După patru ședințe nu mai simt nici un fel de durere în spate. Urmez în continuare tratamentul. Ne simțim datori să mulțumim din inimă acestui om minunat care este doctorul Radu Cucîureanu și ne-am bucura dacă ați găsi loc în revistă pentru rîndurile de mai sus.

Mă numesc Zinon Baltaga, locuiesc în cel mai nou cartier al Turdei, Micro III, pe strada Lotus nr. 18, și vă informez că defecțiunile de la centrala termică C-6 n-au fost remediate. Și la noi este iarnă și tot n-avem apă caldă, în ciuda promisiunilor făcute de diferitele foruri.

Peste 300 de locuitori din satul Progresu, com. Sohatu-Ilfov, angajați la diferite întreprinderi bucureștene, sîntem obligați să facem zilnic 16 kilometri (distanța dintre satul nostru și calea ferată București-Oltenița, dus-întors) cu ce apucăm : biciclete, tractoare, autocisterne, mă rog, cine vrea să ne ia. Vă închipuiți cum se chinuiesc copiii noștri ! În timpul acesta cursa București—Obor—Progresu—Sohatu—București circulă goală. Chiar nu ni se poate pune și nouă o cursă din sat pînă la gară ? (Grigore Tudorache, sat Progresu, Ilfov)

Biblioteca Liceului real-umanist din Tg. Frumos găzduiește în holul liceului o foarte interesantă expoziție de carte și litografii sub genericul „Mărturii 1907". Cu aceeași tematică la secția de covoare din Tg. Frumos a fost organizată o frumoasă acțiune de către Casa de cultură a orașului în colaborare cu Comitetul orășenesc al femeilor. În final, tinerele tesătoare au intonat cîntece patriotice. (Dumitru Păpușoiu, Tg. Frumos)

Nu odată mi s-a întîmplat să beau bere dintr-o sticlă unsă cu ulei. Interesîndu-mă la fabrica de bere Aurora din Brașov mi s-a răspuns că istoria e cunoscută, dar cantitatea de sodă destinată spălării sticlelor este calculată pentru sticlele de bere. Și deci cînd se pune bere în sticle de ulei, pentru că acestea sînt la fel, sticlele rămîn nespălate, iar noi avem parte de bere din soda și floarea-soarelui. (Dumitru Plăiașu, Brașov)

Mă numesc Valeriu Carp și domiciliez în orașul Cluj-Napoca. Sînt jucător de șah prin corespondență și de ani de zile am pățit multe din cauza serviciului poștal : scrisori rătăcite sau primite cu mare întîrziere, presa sosită anapoda etc. Ce s-ar face funcționarii de la poștă dacă li s-ar rătăci și lor cîte o retribuție din cînd în cînd ? E o sugestie pentru că noi, cei care le suportăm capriciile, sîntem neputincioși în fața acestor neregului.

Consider o nedreptate faptul că sîntem singura familie (7 copii) din comună care nu a putut beneficia de repartizarea unei butelii de aragaz, deși am fost trecuți pe toate listele, în urma cererilor adresate Consiliului popular comunal și județean. Din 1971 și pînă azi am fost de nenumărate ori trimis de la comună la județ și invers, timp în care foarte mulți locuitori ai satului, mai ales după inundații au primit butelii, eu bucurîndu-mă doar de răspunsuri gen : „cererea este în evidența noastră". (Florea Ficancu, sat Nicolae Bălcescu, com. Călmățui, jud. Teleorman)

Mă numesc Sava Stefan și sînt inginer stagiar la I.P.N.C. Periș. La cererea mea pentru aprobarea indemnizației de instalare. Centrala pentru valorificarea cerealelor și producerea nutreturilor combinate, de care aparțin, mi-a răspuns negativ, motivînd că n-am decît viză de flotant în Periș. Dar toată lumea știe că stabilirea definitivă într-o localitate necesită o perioadă mai lungă și că odată cu repartizarea nu se face și stabilirea definitivă în localitate.

Aflînd lucruri noi despre utilitatea apelor minerale m-am hotărît, împreună cu familia mea, să devin un client permanent al lor. Dar iată că simpla hotărîre personală nu este suficientă. Mai este nevoie și de respectiva apă în comerț. Astfel referitor la apele minerale, piața timișoreană este în mare suferință cu toate că în apropiere, la numai 30 de kilometri, se află cunoscuta stațiune Buziaș. (Constantin Novac, Timișoara)

Mă numesc Dorina Florea, domiciliez în Pitești, sînt absolventă a Liceului industrial de construcții civile din localitate, și vă relatez următoarele : în Pitești există un liceu de construcții civile (pe care l-am absolvit și eu) și o școală tehnică cu același profil. Absolvenții liceului de construcții au aceleași drepturi ca și absolvenții școlii tehnice și deci n-au nici un interes să-i urmeze, neavînd nimic de cîștigat. Pentru a se evita paralelismul nu ar fi posibilă transformarea acestei școli tehnice într-un institut de subingineri ?

Sînt Anuța Codrea, domiciliată în Sighetu Marmației, str. Muncitorilor nr. 14, vă rog să mă ajutați să ies dintr-o situație foarte dificilă pentru mine. În anul 1976 am semnat ca persoană garantă pentru Levai Maria și Ghenghe Elisabeta (amîndouă din Sighetu Marmației) care au împrumutat de la Banca de credit a municipiului 3 800 și respectiv 1 500 de lei. Deși prima persoană este angajată, iar a doua pensionară, eu plătesc pentru ele, reținîndu-mi-se pînă în prezent sumele de 2 300 și 700 de lei. Este oare legal ?

Mă numesc Rafila Cosma, locuiesc în Arad și vă scriu următoarele : în urma celor sesizate de noi, colectivul bufetului Obor din Arad, și la intervenția revistei dumneavoastră ni s-a adus la cunoștință că șefului de unitate i se va desface contractul de muncă, iar tot personalul va rămîne să lucreze mai departe la bufetul amintit. Dar situația aceasta n-a durat decît două săptămîni. Pentru că am fost mutat din unitate în locuri de muncă necorespunzătoare, iar șeful de unitate, Kiss Alexandru, a fost numit ospătar. Iată deci că pînă la urmă tot am avut neplăceri din cauza semnărilor făcute.

„O familie de profesori de la Universitatea craioveană, Maria Magdalena Simion și Gheorghe Simion, au alcătuit o foarte interesantă lucrare despre județul Bacău intitulată Memoria județului Bacău. În paginile ei sînt tratate probleme istorice, sociale, economice și culturale într-o manieră inedită, referenții socotind lucrarea unică. Noi, profesorii, învățătorii din județul Bacău și desigur foarte multă lume așteptăm cu nerăbdare și legitimă curiozitate această lucrare." (Ioan Cirjeu — Com. Cașin, jud. Bacău)

Sîntem un grup de locatari, proprietarii apartamentelor din blocul I, str. Ghirlandei nr. 36 și blocul II din str. Apusului nr. 37, sector 7 și vă aducem la cunoștință că aceste apartamente au fost predate în februarie 1973 cu grave deficiențe, consemnate și în procesele verbale de predare-primire și în listele de deficiențe întocmite de asociațiile de locatari ale acestor blocuri. Principala deficiență consta în infiltrarea apelor pluviale prin ferestre, pereți și timpane. Remedierile au fost aminate pînă în anul 1976 cînd au început lucrările. Însă soluția aplicată s-a dovedit absolut ineficace. Ca să nu mai vorbim de proasta calitate a lucrărilor. Remedierile fiind efectuate pe timp uscat nu am realizat calitatea lor și am semnat încheierea lucrărilor. Însă cînd a plouat, ne-am pus mîinile în cap : parcă nu se reparase nimic.

În urmă cu patru luni am dus la reparat un magnetofon la unitatea nr. 16 a cooperativei Metalul din localitate. După trei săptămîni l-am luat înapoi, achitînd suma de 319 lei. Termenul de garanție a reparației : 3 luni. Ajuns acasă magnetofonul meu a mers foarte puțină vreme. Apoi a stat. L-am dus din nou. Mi l-au reparat. Iar s-a stricat și iar... Curios este însă faptul că perioada de garanție nu mi-a fost prelungită de la ultima reparație. Reparațiile este doar un fel de a vorbi pentru că după ce l-am cărat vreme de aproape trei luni la unitatea cu pricina, magnetofonul nu merge tocmai ca lumea și acum îmi este teamă să-l mai folosesc. (Lucian Conțiu, Tg. Mureș)

Un răspuns de la Întreprinderea de transporturi auto Cluj-Napoca : În urma scrisorii apărute în revista „Flacăra" (nr. 3/20-I-1977) vă comunicăm următoarele : în conformitate cu actul Centralei de transporturi auto din MTT (nr. 417/1976) s-a trecut la reglementarea abonamentelor pe curse și ore, călătorul abonat fiind obligat să stabilească orele de plecare de la domiciliu și invers în funcție de programul stabilit de întreprinderea unde lucrează, școala sau liceul respectiv și care sînt consemnate în adeverința pentru eliberarea abonamentului. De asemenea, abonații pot călători și cu alte curse în afara celor arătate în adeverință, numai în cazul cînd autobuzul dispune de capacitatea necesară. În caz contrar se vor respecta cursa și orele trecute pe abonament, conform actului amintit.

În luna noiembrie 1975 tatăl meu, Ștefan M. Ion, domiciliat în satul Maia, comuna Brazi, județul Ilfov, a avut un accident. Avînd o asigurare s-a adresat ADAS-ului Urziceni în luna august 1976 de unde a primit răspunsul că în scurt timp va primi rezultatul. De atunci au trecut 6 luni și n-a primit nimic. Ce or fi înțeles cei de la ADAS prin scurt timp ? (El. Vasile, com. Brazi-Ilfov)

Mă numesc Alexandrina L. Duță și locuiesc în satul Gălicinica, jud. Dolj. Sînt absolventă a Școlii profesionale de trei ani de pe lîngă Întreprinderea „Electroputere" Craiova. Am fost calificată în meseria de electrician-constructor de aparate electrice și, începînd cu data de 16 octombrie 1973, am lucrat la întreprinderea de celule din Băilești. La locul de muncă am executat tot timpul lucrări de calitate și nu mi s-au întocmit niciodată note de rebut sau remanieri. Spre marea mea surpriză, în dimineața zilei de 1 februarie 1977 am fost anunțată că începînd cu a doua zi voi fi mutată la Întreprinderea de piese turnate din Băilești unde, împreună cu alți muncitori, voi urma cursurile de calificare la locul de muncă în meseria de turnător-formator, deoarece așa a hotărît conducerea. De ce să-mi schimb peste noapte calificarea cînd lucrez într-o meserie care-mi place, de ce tocmai eu, cînd la I.C.P.-Bălești există destui angajați care lucrează în munci necalificate. Consider măsura abuzivă, nerațională și aștept ca organele în drept să remedieze de urgență această situație.

Vă scriem în numele colectivului secției celuloză din cadrul Combinatului de celuloză și hîrtie Călărași. În după amiaza zilei de 31 decembrie 1976 în secția noastră s-a produs un accident de muncă ce s-a soldat cu vătămarea ambilor ochi ai unui coleg al nostru (prin contact cu sodă). E vorba de Costache Gheorghe, operator chimist la instalația de caustificare. În prezent se află internat la București în Spitalul oftalmologic din Piața Cosmonauților. Starea pacientului s-a agravat iar, după părerea medicilor de acolo, șansele de a-și recupera vederea sînt reduse. Vă scriem ca să vă cerem sprijinul pentru a se face totul pentru salvarea acestui om. E tînăr, are 29 de ani, este un muncitor harnic și un coleg excepțional. Are doi copii, dintre care cel mic s-a născut pe data de 30 decembrie 1976 și nici n-a apucat să-l vadă. Colectivul nostru este gata să acorde orice sprijin care ar fi necesar și care stă în puterile noastre.

Noi, tinerii din com. Vilcele (sat Ariușd) jud. Covasna, vă scriem următoarele : în 1975 am înființat o echipă de fotbal, ocupînd în campionatul sătesc locul 2. Ne antrenăm provizoriu pe terenul altei comune. Am făcut o cerere și ni s-a aprobat, printre alții, și de către primarul comunei Vilcele, amenajarea unui teren în satul nostru. În toamna anului trecut, primarul și președintele C.A.P.-ului s-au răzgîndit și ne-au luat terenul înapoi. (Virgil Cherciu)

În comuna noastră, Baia de Sus, aveam o fîntînă cu apă caldă, rămasă din străbuni, cu apa căreia femeile spălau rufele iarna. Acum n-o mai avem. O parte din apa ei este folosită de stațiunea balneară, iar cealaltă se pierde în râu, în loc să fie lăsată să curgă mai departe pe jgheaburi, femeile spălînd în apa rece a riului, cu mîinile printre sloiuri. De fapt, apa nu mai trece printre jgheaburi pentru că acestea nu mai există, fiind luate de gospodarii comunei. (Un grup de femei din comuna Baia de Sus, jud. Mehedinți)

POȘTA REDACȚIEI

■ **Radu Socaliuc** — Ipotești. Din contribuția bănească se finanțează construcția unui nou local de școală, iar întreținerea drumului spre balastiera din Tisăuți va fi asigurată și în continuare de către S.U.T. — Suceava.

■ **Oprea Neagu** — Urziceni. Ne cereți să vă precizăm în cît timp și dacă vă putem rezolva o problemă personală. Ați omis însă problema.

■ **Gheorghe Stancu** — comuna Stoienești. I.T.A.-Ilfov a dispus înființarea unei curse avînd cap de linie în comuna dumneavoastră.

■ **Tatiana Dorobanțu** — Eforie Nord. Planificarea concediilor pe anul în curs în întreprinderea dumneavoastră s-a făcut încă din octombrie 1976. Nu înțelegem de ce ne mai întrebați dacă vă puteți lua concediul de odihnă cînd doriți ?

■ **Floarea Mutu** — Singeorz-Băi. În cursul anului 1976 Biroul executiv al consiliului popular orășenesc v-a acordat ajutorul solicitat, urmînd a rămîne în continuare în atenția Biroului executiv.

■ **Eufrosina Blagu** — București. Procesul este în curs. Aveți încredere în organele de justiție.

■ **Pavel Vărariu** — Brașov. Direcția județeană de poștă și telecomunicații ne-a informat că se va reanaliza cererea dumneavoastră în trimestrul II a.c. avînd în vedere lucrările de extensie a centralei telefonice din Brașov.

■ **Aurelia Cojocaru** — comuna 23 August, jud. Constanța. Cum să obțineți pensie de urmaș ? Din copia de pe decizia pe care ne-ați trimis-o reiese clar că nu aveți alte drepturi decît cele acordate.

■ **Cornel Stoica** — Pitești. Ne scrieți despre atitudinea reprobabilă a maistrului secției, dar omiteți să menționați întreprinderea la care lucrați.

■ **Margareta Cojocaru** — Deva. Vreți să vă aprobăm, noi, transferul de la întreprinderea unde sînteți angajată pentru o alta. Nu noi vă aprobăm, ci întreprinderea la care lucrați.

■ **Vasile Demian** — Roșiori de Vede. Propuneți o lege pentru ilicii. Există. Legea 18.

■ **Mihaela Stanciu** — Fetești-Gară. În broșura „Admiterea în învățămîntul superior" găsiți tot ce vă interesează.

■ **Nicolae Ion** — comuna Pantelimon. Alocația pentru copii a fost calculată legal.

■ **Nicolae Cîju** — București. Nu știți cum să vă recuperați hainele pe care l-ați împrumutat unor prieteni. Adresați-vă organelor de justiție.

■ **Nicolae Dobre** — Caracal. Scrieți-ne în ce constă necazul dv.

■ **Ion Alupoaie** — București. Vi s-a aprobat apartamentul 36 din bl. 21, aleea Vergului nr. 3, sect. 3.

■ **Iosif Jerinec** — Cluj-Napoca. Trimiteți o scrisoare lizibilă.

MARGA NEDELEA ■

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și mai ușitați să vă iscăliți.

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să li se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 9—15, iar luni, marți și miercuri între orele 9—20.

NU — parazitismului care pulverizează omenia!

Cînd copiii ajung la îndemîna oricui

Un dosar de aproape 600 de pagini, 42 de furturi separat sau în grup, 8 tineri, dintre care 6 minori și 2 majori. Furturi din cabine telefonice. (Au fost devastate microreceptoare și casete din care au fost luate sume variind între 6,25 lei și cel mult 150 de lei. Pagube totale aduse P.T.T.R. : 14 000 lei). Furturi din balcoane. (Au fost furate rufe întinse la uscat, dar și colivii cu păsări, mai exact spus sticleți și scatii). Furturi din boxele anumitor blocuri de unde au fost furate cele mai felurite și mai neînsemnate obiecte, cum ar fi un far de bicicletă, o oglindă retrovizoare, un patefon stricat, 3 viori deteriorate, o antenă de autoturism. A avut loc, cum s-ar spune, un fel de școală a furtului, pentru că s-a ajuns la spargerea de două ori a unei cofetării, apoi pătrunderea într-un depozit de Alimentară, prilej cu care „eroii" au furat zece sticle de vin pe care le-au și băut. Așa, jucîndu-se, copiii respectivi au urcat într-un autocamion care era încărcat cu baloturi de pînză. Așa, din joacă, au furat patru baloturi. Capul răutăților, un anume Vasile Spiridon zis Spircă, major cu antecedente penale și cu doi frați închiși pentru grave acte antisociale, le-a dat învățăceilor săi o dovadă de bărbăție : într-un WC de restaurant l-a bătut mărpe un necunoscut pe care l-a băgat în spital pentru 12 zile. Nu e prea greu să ne imaginăm unde ar fi ajuns această gașcă dacă într-o seară nu ar fi fost oprită de organele de miliție, de-a lungul bulevardului Ion Șulea, care au găsit în buzunarele nevinovaților copii sute de monede a cîte 25 de bani, provenite din devastarea a două cabine telefonice. Chiar și dintr-o lectură sumară a dosarului de aproape 800 de pagini se desprinde clar că în fruntea acestor copii porniți pe panta furtului s-au aflat două „personalități" : Vasile Spiridon și Eugen D. Vom reveni și cu alte amănunte despre aceștia doi, dar să consemnăm, pînă una-alta, că dosarul este definitiv încheiat, vinovații au fost judecați, condamnați și, spre marele lor noroc, au beneficiat de un decret de grațiere. Altfel spus, apele, oarecum, s-au liniștit. Dar oare s-au și limpezit ?

Acasă la Dan M. : „Într-o zi, dimineața, tocmai cînd să plece băiatul la școală, că era elev în clasa a XI-a, acum e într-a XII-a, au venit la poarta casei doi oameni care spuneau că sînt de la miliție. Erau în civil. L-au întrebat pe băiat dacă îi cunoaște pe cutare și cutare. Eu, în-afară de Eugen D., nu cunoșteam nici un nume. Da, zice băiatul, îi cunosc. Ai fost cu ei, l-au mai întrebat, și ai furat vin și baloturi de pînză ? Da, a răspuns băiatul. Era galben ca ceara. În clipa aceea eu am leșinat. Sînt bolnavă de inimă. L-am mai auzit pe soțul meu, care tocmai ieșise din spital, după o operație foarte grea, cum a început să geamă. Atîta am mai auzit și am leșinat".

Nu, femeia nu-și frămînta mîinile, nu era speriată, nu avea privirea rătăcită. Era, ca să zicem așa, foarte calmă. Doar vocea trăda din cînd în cînd un fel de durere reținută. A continuat : „După cum știți, au avut noroc cu decretul de grațiere. Altfel, toată viața lor, tot viitorul lor se ducea de ripă. Și cît am mai muncit să-l creștem, să-l educăm, să-l învățăm ce-i munca și cinstea. Nu știu dacă veți binevoi să mă credeți, dar neam de neamul nostru n-a avut de-a face cu miliția. Cît despre băiat, ce să spun, chiar acum cîteva zile mi-a povestit că la recrutare l-au întrebat dacă a fost judecat și condamnat. Mamă, mi-a spus Dan, îmi venea să intru în pămînt de rușine. Se uita la mine, iar eu plîngeam și nu puteam să răspund. Acuma, că am trecut și noi și el prin hopul acesta, am stat și am cîntărit. De supravegheat, l-am supravegheat și înainte, dar parc-se că am uitat un proverb, că e destul un par la un car de oale, sau, dacă vreți, un măr stricat le strică și pe cele bune. Vreau să spun că anturajul i-a dăunat foarte mult copilului nostru. Nu pot să-mi iert faptul că eu nu-i cunoșteam, măcar după nume, pe prietenii lui Dan. Aici am greșit noi".

În linii mari cam aceleași lucruri le-am aflat și în discuțiile purtate cu părinții celorlalți copii. Foștii „eroi" merg la școală, muncesc, au intrat în rîndul oamenilor, au trecut, nu fără învățăminte, peste acest coșmar. Unii dintre ei, din propria lor muncă, și-au plătit datoriile. Atîta doar, aveau să-mi spună părinții lor, sînt cam singuratici, nu au chef de distracții, sînt foarte tăcuți, nu scoți o vorbă de la ei, parcă sînt străini de lume. D. Florin, care se „specializase" sub directa îndrumare a lui Spiridon să desfacă microreceptoarele și casetele din cabinele telefonice, a plătit din munca sa peste 4 000 de lei, dar, la ora actuală, are un necaz, trebuie să plătească alți bani, pare-se că și partea lui Spiridon, din nou arestat. „Poate că pînă la urmă se va rezolva și asta într-un fel oarecare, avea să-mi spună mama sa, dar pînă atunci băiatul își vede de-ale lui, s-a angajat la un depou I.T.B., ziua merge la muncă, iar seara merge la școală, că vrea să se califice. Toți banii îi dă în casă, dar e închis la vorbă și nici nu vrea să mai audă de ce a fost".

Acasă la Eugen D., angajat chiar a patra zi după grațiere la un șantier C.F.R., unde vrea să se califice în meseria de lăcătuș-mecanic, aveam să aflu cîteva lucruri triste. Considerat a fi unul dintre conducătorii grupului, completul de judecată a propus trimiterea lui într-o școală de reeducare. Părinții săi, în special mama sa, declarînd că sînt o familie organizată, afirmație mult depărtată de adevăr, și că au condiții optime de educație, o altă inexactitate, au obținut anularea acelei decizii. Din spusele mamei lui Eugen D. reiese că a mințit cu bună știință, numai ca să nu fie trimis băiatul acolo la școala aceea. „Avem toate condițiile materiale asigurate, avem casă proprietate personală, mai avem trei copii mari, cuminți, fără astfel de apucături, eu zic că sînt o femeie la casa mea, îmi văd de treabă, le fac de mîncare, îi spăl, merg și la serviciu, că lucrez ca șefă de raion într-o Alimentară, dar soțul meu, în care mi-am pus nădejdea că va da și el o mînă de ajutor la creșterea și educarea copiilor, mai ales a lui Eugen, soțul meu, gestionar la un GOSTAT, nu se interesează de nimic, decît de mașina lui, că are mașină. Cînd vine beat, mă bate, chiar și în fața copiilor. Nu mai știu ce să fac, parcă îmi vine să-mi iau lumea în cap. Nesupravegheat și din cauza certurilor din familia noastră, Eugen, săracul, a fost o pradă ușoară pentru banditul acela de Spiridon. Uitați, semnele astea de pe frunte, cu urmele copcilor, le am de la bătăile soțului. Sînt femeie în vîrstă, știu ce să fac într-o casă, am crescut cum se cuvine trei copii care au ajuns mari și respectați. Dacă soțul s-ar stringe de pe drumuri și din apucături, l-aș aduce și pe Eugen pe făgașul cel bun, că el, săracul, se străduie să fie om, merge la serviciu, e harnic, dar de la cine să ia exemplu ?"

S-a subînțeles, credem noi, că, exceptîndu-l pe Vasile Spiridon, autorii celor 42 de furturi, unele mici, altele mari, prevestind, fără îndoială, fapte dintre cele mai grave, au fost opriți la timp, dacă ne putem exprima astfel, că șansa extraordinară de a fi grațiați a fost înțeleasă de către ei și părinții lor ca atare, chiar dacă tatăl lui Eugen D., în egoismul său, consideră că ar fi vorba, probabil, de o primă de încurajare.

Am tot adus vorba despre Vasile Spiridon, capul răutăților, un individ certat cu cele mai elementare norme de conduită socială, un adevărat pericol pentru copiii care, fie și pentru o clipă doar, scapă de sub supravegherea permanentă a părinților. Dintre toți, precum lupul care nu-și poate schimba năravul, Spiridon a ajuns din nou la închisoare. Spiridon, în urma unor demolări, deținea un apartament în strada Prisaca Doamnei. Mai are doi frați, mai mari, amîndoi închiși. Apartamentul său, la ora actuală sigilat, și, probabil, propus pentru a fi predat unei adevărate familii, a fost un adevărat cuib de fărădelegi. În urmă cu aproape patru săptămîni miliția a fost înștiințată că Spiridon a sosit acasă. Trebuie să spunem că miliția îl căuta de cîteva luni bune, dar nu reușea să-i dea de urmă. Spiridon venise pentru a subînchiria o cameră unei femei. Pînă să sosească organele de miliție, a apărut fratele lui Spiridon, Victor, inamicul public numărul 1 al cartierului. Victor îl bate pe Spiridon, dar este prins la fața locului de către miliție. Peste cîteva zile avea să fie prins și Spiridon. Cel de-al treilea frate, mijlociul, este închis pentru crimă.

Acesta ar fi, pe scurt, Vasile Spiridon, mentorul de-o clipă al copiilor din bulevardul Ion Șulea, mărul stricat despre care părinții acelor copii nu știau nimic, nu-i cunoșteau nici măcar numele. „Am înțeles că nu poți să-ți educi copiii, avea să-mi spună mama clevului Dan M., dacă nu-i cunoști, măcar cît de cît, dacă nu în amănunte, pe prietenii copiilor tăi".

Nimic mai adevărat, am spune noi, aceștia, așa-zișii prieteni, pot dărîma într-o clipă întreaga zidire a unei educații.

VICTOR NIȚA ■

Proprietarul

Foarte mulți ani, aproape 2—3 decenii, casa din strada Ecaterina Varga nr. 12 din Brașov, avînd mereu cam aceiași locatari, a fost un teritoriu al liniștii și calmului. De vreo zece ani, viața aranjase așa fel lucrurile încît ajunsese o casă a văduvelor, a pensionarelor, mai toate chiriașele deci avînd o vîrstă a înțelepciunii, a senectuții. Se înțelegeau foarte bine. La un moment dat însă, acest echilibru se tulbură. Proprietăreasa Anna Heinz, femeie singură, fără rude apropiate, familia ei fiind locatarii ei, se îmbolnăvește grav. Atunci își aduce aminte de ea cineva din familie — o fiică a fiicei fratelui ei. Apare deci o moștenitoare. De fapt, nu atît pe Ella Folberth, nepoata din Sinpetru, o interesa casa bătrînei, o vilă din plin centrul Brașovului, de pe o stradă străjuită de vile și de bun-gust, ci mai ales pe soțul ei, Walter Folberth, care mai de multă vreme da tîrcoale casei și Ellei, venind — cum declară vecinii — deseori înainte de căsătorie și condiționînd că o ia pe Ella de soție numai dacă „mătușa Anna" îi va lăsa drept moștenire vila. Nimeni nu știe dacă la momentul respectiv bătrîna și-a dat consimțămîntul sau nu, dacă a promis ceva, cert este însă faptul că la vremea bolii găsește o capcană de prindere a mătușii. Sub numărul 46714 din 17 dec. 1971, Consiliul popular al municipiului Brașov eliberează Ellei Folberth, la cererea acesteia, actul de numire ca tutore al Annei Heinz. **„...v-a numit tutore pentru numita Heinz Anna pusă sub interdicție prin sentința civilă nr. 34 din 14 oct. 1971 dată de Tribunalul județean Brașov. Începînd cu această dată conform articolului 149 din Codul Familiei sînteți obligată să luați măsuri pentru supravegherea și îngrijirea numitei Heinz Anna, precum și administrarea veniturilor și bunurilor acesteia".**

Iată capcana și iată caracterul lui Walter F. Punerea sub interdicție este una dintre cele mai cumplite și mai dureroase întîmplări ce se pot petrece unui om. Se cere, cum lesne vă dați seama, prin procuratură și apoi printr-o sentință judecătorească și se petrece numai pentru oameni irresponsabili, pentru bolnavi psihici, pentru acei care devin un pericol față de cei din jur. Or, toți vecinii și chiriașii declară și pot depune și azi mărturie că bătrîna Anna Heinz cu toată avansata ei scleroză cerebrală n-a fost și n-a devenit nici un moment periculoasă, decrepitudinea ei făcînd-o mult timp incapabilă să se ridice din pat, dar nu irresponsabilă. Numai după ce am citit acest act ne-am dat seama de ce Ella nu a putut să ne arate nici un testament. Chiar dacă ar exista vreunul, în conformitate cu acest act de instituire de tutelă, ei nu mai poate avea valabilitate juridică. Un testament al unui om declarat irresponsabil nu poate fi valabil în fața nici unei justiții din lume. De asemenea, Ella Folberth a escamotat abil și numărul dosarului de succesiune (pe care voiam să-l consultăm la judecătoria Brașov) în baza căruia și-a întocmit, la notariat, actul de proprietate asupra imobilului din strada Ecaterina Varga nr. 12. Eliberat abia în noiembrie 1976, la patru ani după decesul bătrînei. Se pare că nu a fost ușor pentru Walter Folberth să obțină acest act pe numele soției sale, întrucît moștenitoarea directă, legală, de drept și de fapt, era mama Ellei, nepoata directă a bătrînei Heinz. Mama însă avea la rîndul ei proprietate în Sinpetru și, conform legii, trebuia să înstrăineze una. E limpede că nu a fost ușor cu vila să ajungă pe numele Ellei. Aceiași vecini declară, cu tot simțul de răspundere, asumîndu-și responsabilitatea pentru cele declarate, că biata „mătușă Anna" n-a prea murit în condiții normale — Walter a maltratat-o destul, o bătea, o cam lăsa nemîncată, iar cînd a ajuns în agonie o speria cu un papagal că să sucombe mai iute. În 1972, în sfîrșit, bătrîna se stinge. Din fericire pentru ei, starea de tutelă n-a durat decît maximum un an. Tînăra familie se instalează repede în camera pe care o ocupase mătușa, iar în încăperea rămasă liberă deschid un atelier de tricotaje pe numele Ellei care era, încă de la Sinpetru, angajată cu muncă la domiciliu a Întreprinderii mixte de producție și construcții aparținînd cooperației de consum a județului Brașov. Afacerea prosperă și se extind cu atelierul în a doua cameră devenită liberă prin plecarea unei chiriașe înnebunite de noile relații statornicite în casă de noul proprietar — țipete, jigniri, interdicții de a mai folosi instalațiile sanitare, permanente certuri și pretenții... Mințind pe ceilalți locatari că ar vrea să repare pivnița — singura boxă din imobil unde aveau acces cu toții pentru ținerea proviziilor pentru iarnă — o ia și pe aceasta și o anexează atelierului, amenajînd-o ca magazie pentru ambalat și depozitat materiale. Pune ochii și pe camera colocatarei Victoria Bucur care locuiește aici de peste 30 de ani, cu contract de închiriere și forme legale eliberate de către Consiliul popular. Lăcomia lui Walter funcționează prompt. Deși două camere le închiriază întreprinderii pentru atelier (pentru care încasează chirie), își aduce aminte că nu are spațiu suficient pentru familia sa, între timp aducîndu-și la Brașov și mama și bunica. Ridică așadar pretenții asupra camerei Victoriei Bucur, aflată la catul de sus, mare, luminoasă, așezată lîngă a lor. O vrea și pace ! Îi deschide proces de evacuare, pierde, dar nu se lasă. E convins că o va obține curînd, grație metodelor lui bine verificate — teroarea psihologică și regimul interdicțiilor. Atît ei cît și chiriașei Livia Bobancu le-a interzis accesul la dependințele sanitare, femeile ajungînd să meargă prin vecini și la WC-uri publice. Victoria Bucur aproape că nu mai locuiește acasă, nici măcar în bucătăria de la parter unde s-a izolat. Stă mai mult pe la o soră și pe la prietene. Și scrie memorii și merge în audiențe cu plîngeri. Curios lucru însă, pînă acum fără nici un rezultat, deși multe comisii de la Consiliul popular municipal Brașov s-au deplasat la fața locului. Folberth e din ce în ce mai indignat, țipă și-și dezlănțuie nervii — dealtfel mereu în explozie — cînd aude că mai vine cineva. Dar nimeni nu rezolvă problema. Pe de o parte, ca această femeie de 65 de ani să-și găsească liniștea și drepturile, are dreptul omenesc și cetățenesc la o locuință și la o viață liniștită, după ce a lucrat ani de zile în cîmpul muncii, iar pe de altă parte să se rezolve legalitatea sau nelegalitatea funcționării acestui atelier. Chiar dacă din punctul de vedere al întreprinderii este legal, adică neavînd spații proprii de producție are dreptul să închirieze la particulari dar, după cîte știm, nu fără avizele necesare de la Direcția pentru problemele de muncă și ocrotiri sociale privind asigurarea condițiilor de muncă necesare pentru angajații ce lucrează acolo (la Folberth lucrează 24 de muncitoare în două schimburi), că și de la Inspectoratul sanitar județean pentru condițiile de sănătate și salubritate. Or, aceste avize nu există încă, cel puțin pentru atelierul din strada Ecaterina Varga nr. 12. Precum o confirmă chiar adresele Consiliului popular către respectivele foruri, care însă, deși au fost solicitate pentru elucidarea cazului din decembrie 1976, n-au răspuns nici pînă la 1 februarie 1977. Și iată cum se închid ochii și se încurajează și așa destulele abateri de la normele eticii și vieții noastre civice, socialiste, ale lui Walter Folberth. Mai notăm că Ella F. nu are nici azi stabilirea în orașul Brașov, iar ultima viză de flotant din str. Ecaterina Varga nr. 12 a expirat la 27 iulie 1973, ca și a soțului ei. De peste trei ani locuiesc la respectiva adresă fără forme în regulă, ceea ce nu credem că lucrătorul de miliție I. Stoian care răspunde de sectorul respectiv nu cunoaște. Repetatele scandaluri din casa Folberth și numeroasele sesizări ale cetățenilor din jur privind nerespectarea unor norme de bună vecinătate și conviețuire de către W.F. l-au condus de mai multe ori la adresa cu pricina. Iar dacă nu știe, este și mai grav pentru modul cum se achită de obligațiile sale profesionale. Lucrătorii ai Consiliului popular au găsit nereguli și privind alte probleme ale atelierului pe care le-au sesizat organelor financiare și atît. Oare de ce nu au acționat pînă acum, cînd soția financiară este un organism al consiliului ? Nu vrem, nu am vrea să credem că s-ar fi putut lăsa cineva intimidat sau influențat de „omul meu de la întreprindere" pe care îl invocă, precum am aflat, în multe situații Walter Folberth. Așa a încercat să intimideze și pe autorul acestui articol. „Chem imediat pe omul meu de la întreprindere, să mă spere". Deși nu-l amenințam cu nimic. Și chiar și-a trimis soția — cu toate că era în timpul programului de lucru — la întreprindere. Cu mașina personală condusă (W.F. nu are carnet de conducere) de șoferul său personal, Ion Hango, de fapt angajat al întreprinderii și repartizat la atelierul din casa Folberth ca muncitor tricoter necalificat, unde numai de tricotat nu se ține. Dealtfel, nici pe șefa de echipă Ella F., și nici pe muncitorul, de asemenea necalificat, Walter F. nu l-am găsit la lucru în ziua vizitei noastre, dar leafa le merge bine. Cîștigă lunar, cum o dovedesc statele de plată de la întreprindere, peste media unei lucrătoare bune care folosește la maximum timpul de muncă. De la întreprindere n-a venit cu „omul" și nici n-am reușit să aflăm dacă el există cu adevărat sau numai în recuzita lui W.F. ca să-și poată menține iluzia puterii și să-i intimideze pe naivi. Ca să-și poată asigura un rol de patron. Acceptînd că el nu există, așa cum a încercat conducerea întreprinderii să ne convingă, ca și de faptul că atelierul este permanent sub control și supraveghere, cum se întîmplă că nimeni din conducere nu cunoaște misiunea lui Hango de șofer particular al lui Walter, ca și faptul că în realitate adevăratul conducător al atelierului este Walter Folberth și nu soția lui, că acolo se face numai ce vrea el și că n-a prea tricotat de cînd deține acea legitimație de muncitor tricoter ? Ar fi bine ca tovarășii din conducerea întreprinderii să nu uite că W.F. are cazier în urma unui furt din avutul obștesc, ar fi bine să privească mai des în carnetul lui de muncă și să mediteze în faptul că, din 1956 de cînd s-a angajat prima oară, W.F. a cam fost pasăre călătoare. A umblat de la un loc de muncă la altul, iar din numeroase întreprinderi a plecat prin desfacerea contractului de muncă. Și ca atare nu prezintă nici garanții morale, nici profesionale pentru a-i lăsa pe mînă un asemenea atelier, chiar dacă în scripte figurează a-l conduce soția acestuia. Ella F. nu este decît supusa soție a soțului ei.

CICI IORDACHE ■

Radiografia unei erori

Fuga pămîntului de sub picioare

Am observat că-i tremură mîinile cînd și-a aprins țigara și am întrebat dacă are emoții. A încuviințat. De ce, am insistat atunci. Pentru că, mi-a răspuns, nu mi s-a luat niciodată un interviu. E primul interviu, mai mult, prima întîlnire din viața mea cu un gazetar.

I-am explicat că-i respectăm pudoarea și că pentru a se considera dezlegată de o publicitate care i-ar putea marca nefiresc viitorul îi acceptăm un pseudonim. N-am reușit să găsim împreună un pseudonim. Îi vom spune Ildico Paraschiv.

Ildico Paraschiv e o femeie înaltă, suplă, elegantă. O eleganță care nu vine numai de la detaliile de garderobă, ci și de la înfățișare, de la mers, de la gest, de la bunele maniere însușite în familie și în societatea unui oraș plin de profesori universitari, medici, ingineri, oameni de știință, artiști. Ildico Paraschiv are eleganța rafinată a femeii care se știe frumoasă, dar care nu s-a lăsat niciodată prinsă în capcana narcisismului ci s-a cultivat, s-a interesat de literatură, de pictură, de artă spectacolelor, de concerte de muzică simfonică. Deci, iată-o femeie care și-a ales o meserie albă, precisă și pedantă, într-o farmacie, care poate fi întîlnită în troleibuz citind o carte de Heinrich Böll, în original, sau poate fi întîlnită la concertul simfonic de sîmbătă seara dirijat de János Ferencsik, la ultima premieră a teatrului național, „Woyzeck" de Büchner, sau la retrospectiva „Romul Ladea" de la Muzeul de artă din Cluj-Napoca. Ați înțeles deci că Ildico Paraschiv este una din acele femei frumoase și modeste, cultivate și cu bun-simț, care pot ieși din anonimat fie și prin aceea că jumătate din locuitorii de gen feminin sau masculin ai orașului Cluj-Napoca întorc capul cînd trece pe stradă.

Convorbirea noastră se desfășoară în vecinătatea laboratoarelor de preparare a medicamentelor unde își îndeplinește sarcinile profesionale — după cum mi s-a spus — în mod exemplar. E liniște ca de ceasornic defect. Interlocutoarea aprinde țigară de la țigară deși, se vede, în condiții normale nu fumează mai mult de zece țigări pe zi.

Aș vrea să subliniați în interviu că nu consider un act de bravură sau un act de curaj faptul că m-am întors. Nu vreau prin aceasta să atrag atenția asupra mea și nici măcar nu vreau să spun că împrejurările în care m-am întors eu ar fi, Doamne ferește, tipice sau etalon. Nu. Unele cunoștințe după cîteva luni de absență, m-au întrebat de ce m-am întors. Le-am răspuns că destinul meu nu are nimic comun cu iluziile pe care și le fac unele fete despre viața de „dincolo". Le-am răspuns așa ca să scap de alte întrebări. Deși dacă mă gîndesc bine, n-aveam dreptul să mă supăr, oamenii care nu au posibilitatea să vadă cu ochii lor și să simtă pe pielea lor condițiile înstrăinării de țară, simt nevoia să-i întrebe măcar pe cei întorși. Prin urmare, rețineți faptul că nu am plecat, de la bun început, ca să-mi satisfac înclinații bizare spre aventură, n-am plecat cu entuziasm de adolescentă sau de femeie refulată, dintr-un anumit bovarism de provincie, n-am plecat de dragul prosperității promise în scrisorile soțului meu, de dragul luxului etalat în revistele de modă sau în cronicile mondene... Am plecat fără iluzii, fără exaltare, am plecat pur și simplu pentru că dincolo se afla soțul meu și tatăl copilului meu.

Am crescut într-o familie de oameni modești dar cu ochii deschiși la tot ce se petrece în lumea largă, cu aspirații mărturisite spre o viață elevată. După terminarea studiilor am fost repartizată la Abrud. Lucram într-o farmacie. Acolo l-am cunoscut pe soțul meu. Era tehnician pe un șantier. El venise din Sighișoara. Ne-am iubit. Ne-am căsătorit. Ne-am mutat la Cluj-Napoca și soțul meu s-a înscris la cursurile de zi ale Institutului politehnic. Am înțeles exact dorința lui de a învăța. L-am ajutat. Ușor n-a fost, desigur. Dar vara se angaja pe șantiere și strîngea bani. Am fost fericită. Aveam un cămin plăcut, aveam o fetiță frumoasă și se părea că nimic nu poate sparge în țăndări atmosfera de bună înțelegere, de duminică din viața noastră. Mă rog, zilele și nopțile se scurgeau fără evenimente fatale, fără trădări, fără compromisuri. Pînă în ziua în care soțul mi-a comunicat printr-o scrisoare expediată din München că nu se mai întoarce și că va face demersurile necesare pentru deplasarea mea și a copilului.

Ei ? Ce ziceți de una ca asta ? Soții între ei vorbesc multe, nu ? Nu există cred nici o familie din lumea asta care să nu-și dorească ocolul pămîntului. E în firea lucrurilor din moment ce întîmplarea face să călcăm Pămîntul în picioare și nu planeta Marte sau Venus. Deși nu sînt puțini cei care visează să atingă și alte planete. Sigur că ne-am făcut planuri de călătorii. Am și glumit amenințîndu-ne cu un surîs că am putea rămîne vreodată undeva, să luăm totul de la început. Dar mi s-a părut că n-am depășit limitele calamburului. Dincolo de glumă însă, mi-am dat seama că surîsul se transforma pe fața mea într-un rictus. M-am imaginat undeva, departe, luînd totul de la început, ca pionierii în Vestul sălbatic, și nu m-am crezut în stare și m-am înspăimîntat. Fac parte din categoria acelor oameni care se leagă aproape dureros de locurile în care trăiesc, de cunoscuții și chiar de necunoscuții care îi înconjoară.

Soțul meu a rămas trecînd peste glumă nevinovată de la sfîrșitul unei cine de iarnă cînd la televizor se transmitea un reportaj din Patagonia. M-a lăsat singură, adică m-a abandonat ca într-o glumă macabră. Nici nu mi-a venit să cred. N-am plîns. N-am tresărit. Am rămas paralizată. Viața noastră, e adevărat, intrase într-un fel de rutină caldă, pufoasă, ca o pătură de lînă de angora, luminată discret și moleșit de o veioză de noptieră. Rutina asta să-i fi produs un șoc, să fi declanșat nevoia de risc și aventură ? Nu știu. A existat desigur o fisură în sentimentele noastre, pe care eu n-am reușit să o observ la timp. De ce face un om o nebunie așa din senin ? S-au mai văzut cazuri. Unii chiar ucid. Alții fug. Fug chiar și de răspundere. Fug de ei înșiși. Un astfel de om era gravul, preocupatul, liniștitul și afectuosul meu bărbat. Un om care a trăit firesc, s-a mișcat normal printre noi.

Era mulțumit ? Era nemulțumit? Aici probabil am greșit și eu. Mie mi se părea firesc să fie mulțumit. Dar poate că el cerea mai mult de la viață, mai mult decît îi puteam oferi eu și fiica noastră, Gudrun.

De ce Gudrun ? Vreau să spun că numele fiicei dumneavoastră are rezonanțe gotice. De ce Gudrun ? A fost dorința lui — mi s-a răspuns. Reminiscențe de lectură, amintirea mamei sale vitrege, de origine germană, un personaj de film ? Nu știu. Și apoi, în ziua aceea de toamnă, cînd a venit la spital cu un coș de flori și mi-a spus cum a înscris-o pe fiica noastră în actul de naștere, n-am avut puterea decît să mă mir. Dar de ce nu Gudrun ? Acum, poate că mie numele fetei mi se pare firesc.

Să trecem peste asta, am spus.

Da. Și iată că mă văd chemată într-o țară străină, într-un oraș străin de care mă tem. Am început să simt cum e cînd îți fuge pămîntul de sub picioare. Nu vă doresc să ajungeți vreodată să vă fugă pămîntul de sub picioare. Începi să crezi că ești al nimănui. Dar să revenim. Prin urmare, bărbatul m-a lăsat singură cu fel de fel de rate la mobilă, la apartament, cu un copil care trebuia înscris la școală și care întreba unde-i tata, cu oameni cunoscuți și necunoscuți care voiau să afle cum o duce el acolo și cînd urmează să plecăm. Mi-am văzut de treabă. În astfel de împrejurări, o femeie părăsită poate să-și piardă mințile, să îmbătrînească văzînd cu ochii, să ajungă o epavă dacă mizează totul pe promisiunile paradisului din brațele unui soț plecat. Mi-am văzut de treabă. Am început treptat, treptat să-l las la o parte, să-l exclud din ecuația zilnică a problemelor de rezolvat. Am pus mai întîi un tacîm mai puțin la masă. Și după aceea ambițiile noastre și planurile imediate s-au redus cu unul. Am început să iau hotărîri de una singură. Nu știu cum să vă spun, pare nefiresc poate, dar e dureros cît de ușor poate rămîne un om în afara vieții noastre de zi cu zi, cînd se exclude singur. Nici nu-mi vine să cred, mai bine zis mi-e teamă să recunosc că viața noastră s-a așezat din nou, cu liniștea și calmul dinainte, deși rămăsesem doar doi. Rănile se vindecă. Memoria omului are multe abisuri.

Și pînă la urmă de ce ați plecat, totuși ?, am întrebat. Pentru că a insistat soțul meu — mi-a răspuns. Pentru că îl simțeam dincolo singur, străin, pustiu și înfrînt. Totuși el făcea parte din noi. Un bărbat și o femeie sînt ca emisferele de Magdeburg. Uneori îl visam. Subconștientul ne trădează. Pe de altă parte, m-am gîndit că fata asta a noastră, cu nume ciudat, cum spuneați dumneavoastră, are nevoie de un tată adevărat. Revenea de la școală și-mi plîngea ofensată de colege care-i spuneau că ea s-a născut fără tată. Apoi, într-o zi, m-am gîndit să dau curs chemărilor lui. În mod normal eu n-aveam nici un motiv să plec la ora hotărîtă. De ce ? Sentimentele noastre de dragoste se transformaseră în sentimente de rudenie, sau în legături de rudenie. Ceva difuz și incert. Mă simțeam acum bine așa, eram apreciată, mă simțeam necesară, lucram toată ziua, îmi plăcea să muncesc, citeam, mergeam la spectacole, la concerte.

Am lichidat apartamentul, am vîndut mobilele, mi-am luat rămas bun de la cei dragi și din avion am văzut cum îmi fuge pămîntul de sub picioare (o fugă de proporții, cum să vă spun, cosmice), și am plîns. Călătoria pînă la München a fost un hohot de plîns. Nu mă puteam abține. Fetița mă ruga să tac, dar pe mine mă ineca plînsul. Oamenii mă priveau cu un supărător reproș.

Mi-am revăzut soțul după patru ani. Atrag atenția : nu pentru că nu mi s-a dat voie să plec timp de patru ani, ci pentru că am ezitat timp de patru ani să-mi părăsesc familia, prietenii, orașul, țara. L-am găsit schimbat. Își lăsase barbă. Desigur, patru ani înstrăinează. Vreme de patru ani îți faci alte visuri, alte iluzii. În ce măsură ne-am trădat în dragoste și în ce măsură ne mai aparțineam, după patru ani ? Iată întrebări chinuitoare.

Münchenul e un oraș grotesc. Frumos și totuși grotesc, suprapopulat. Trecînd pe stradă, într-o zi obișnuită, izbindu-te de trecători, înotînd printre limuzine, ai imaginea concretă și cutremurătoare a „exploziei demografice". La un moment dat simți că te sufoci între atîția oameni, că te vor călca în picioare. Atîția oameni. Doamne, atîtea destine, atîtea ambiții, atîtea violențe înțelenite, atîtea bucurii și dezamăgiri ! Cine dracu mai are grijă de tine și ce importanță mai ai tu, suflete !, în acest infern poluat, în această lume plină de stress-uri, de crime, de sinucideri, de spargeri, de răpiri, de obscenități și de insanități la tot pasul, în această lume care plimbă cîini de zgardă și se drogheză prin localuri ieftine, în această lume înnebunită de cosmarul zilei de mîine, de șomeri, de emigranți lihniți de foame, de regi și regine, de prinți și prințese pozînd fotoreporterilor cu pelicula Kodak. Ei bine, pe una din străzile acestui cosmar, soțul meu închiriase un apartament frumos, cu scară interioară și cu etaj, contra a 650 de mărci chirie, cu mobilă săracă și cu unele datorii. Pe scurt, m-am trezit în casa unui om abrutizat de muncă, fără chef de viață, căruia îi pierise umorul, care nu reușise să citească o carte măcar, să vadă un film sau mă rog alte atîtea gesturi normale pentru un intelectual. De ce ? Pentru că un spectacol costă enorm, pentru că un concert costă fabulos, pentru că o carte îți golește punga și pentru că după orele de lucru vii acasă și cazi pe un scaun, trăsnit de oboseală. Bărbatul meu lucra de două ori mai mult decît colegii săi, ca să nu fie dat afară din slujbă, era apreciat pentru că la noi se face o școală politehnică serioasă, dar era primul pus pe lista concedierilor pentru că era totuși străin ! Ca să-l mențină în serviciu reprezentanții firmei i-au propus să lucreze ca șef de șantier undeva într-o oază din Africa, unde se construia o hidrocentrală, dar lucrul acesta mie mi s-a părut imposibil de acceptat cînd ai o familie de întreținut. El a fost totuși obligat să accepte și mi-am dat seama că lumea, dincolo, e mai rapace și mai necruțătoare decît ne imaginăm.

Dar înainte ca drumurile noastre să se despartă pentru a doua oară, din motive care oricum mă depășeau, viața noastră, acolo unde vecinii ne salutau politicoși dar rece, unde nu cunoșteam pe nimeni și nu aveam cu cine schimba o vorbă, viața noastră spun, în oaza aceea de piatră și de smog din München, devenise de nesuportat. Înnebuneam privind pereții cîtă vreme fetița era la școală. Mi-era teamă să nu fiu acostată pe stradă de vagabonzi, să nu fiu molestată prin metrouri, sau împușcată din greșeală într-un scuar. Nu toată lumea trăiește cu groaza asta. Dar se vede că eu nu puteam trăi altfel acolo. Venisem dintr-un oraș liniștit, unde mi-era asigurată existența de fiecare zi și, ca să zic așa, securitatea personală, și nimerisem printre oameni care se cațără unii pe alții, ca într-o enormă piramidă, ca să prindă o gură de aer. Așa am visat Münchenul într-o noapte și ori de cîte ori mă uit în urmă văd trupurile colcăind, unele peste altele, lovindu-se, prăbușindu-se, într-un vacarm de nedescris, pentru o marcă în plus. Și apoi mai erau ploile insuportabile, mai era phönul, un vînt care bîntuie prin Bavaria și care-mi dădea dureri de cap cumplite și febră, și mai erau zăpezile murdare din oraș cu peisajul lor deprimant. De fapt, e știut că fiecare exil, chiar și temporar, înseamnă o dereglare biologică și psihică. Fiecare exil sau fugă înseamnă bruscarea destinului natural al omului, fapt înregistrat ca o criză de proporții colosale a organismului. Și în fața căreia nu-ți revii nici cu benzedrină, nici cu hașiș. De aceea mulți emigranți suferă în condiții străine mediului lor natural de boli mai mult sau mai puțin grave, care se cronicizează, și chiar de psihopatii.

Uneori ți-e greu să dormi și într-un pat străin ! Dar aici era vorba să respir, să mă mișc, să mă hrănesc și să visez într-un oraș străin. Imposibil !

Se făcea caz prin ziare, prin emisiuni de televiziune că trăim într-o societate foarte avansată. Ei și ? Poate fi o societate oricît de avansată dacă tu, ca individ, te simți aruncat la marginea ei. Societatea asta dacă nu te sufocă, cel puțin, e adevărat, nu te vede și te calcă în picioare fără să-și ceară măcar scuze... Ca să nu mai vorbim de faptul că nu aveam posibilitatea să-mi exercit profesiunea decît peste un an. Și anul acela care urma să vină mi se părea că seamănă cu un crematoriu.

Drept pentru care mi-am luat fetița, și m-am întors în țară tocmai la timp ca să fac revelionul împreună cu oamenii mei dragi. Pot să spun cu mîna pe inimă că nimic din ce am văzut acolo nu m-a tentat, nici măcar o mașină nici măcar o rochie, nici măcar o haină de blană ! Tot timpul cît am stat acolo m-am simțit mai umilă decît dacă aș fi fost un scaun, o cutie de conservă, o lamă de ras, sau un sul de hîrtie igienică.

În ce-l privește pe soțul meu, l-am lăsat acolo cu sticlele de bere, cu televizorul, cu odăile goale și cu promisiunea citorva ani de muncă undeva în Africa printre deșerturi și printre deșertăciuni. Cam asta e.

Scrumiera din fața noastră s-a umplut de țigări și mucuri de țigări strivite. I-am cerut lui Ildico Paraschiv permisiunea de a deschide fereastra. Aerul devenise irespirabil. Treptat, treptat aerul s-a limpezit pînă s-a făcut frig.

Și acum ? Ce se întîmplă acum cu Ildico Paraschiv ?

Am fost primită cu înțelegere și am fost ajutată să-mi reciștig locul printre oameni. Colegii mi-au spus că mă primesc cu bucurie. Iar eu mă simt, în sfîrșit, din nou bine. Îmi pot permite chiar să-mi cumpăr flori.

De ce ? Care sînt florile care vă plac ?

Freziile, mi-a răspuns Ildico Paraschiv. Știți, acolo, la München, florile costau îngrozitor de mult și n-am văzut frezii decît în vitrine.

A. DOHOTARU ■

FLACĂRA

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 138

Vina de a fi client

Cîndva călugării se supuneau înadins la exerciții de modestie, pribegia, cerșitul aveau menirea de a-i obișnui cu umilința, cu dependența de alții. Nu cunosc exact sentimentele pe care le încercau călugării, însă ca romancier pot să le intuiesc din experiența tristă pe care mi-a lăsat-o confruntarea cu unii vînzători contemporani.

Sînt magazine în care, odată intrat, mă simt cel mai neînsemnat om din lume, mă aștept la orice. Clientul apare în ochii acestor vînzători ca un individ din cale afară de obraznic, care nu-și vede lungul nasului și deci trebuie pus la punct, admonestat, educat.

Cîte nu mi-a fost dat să aud...

— Ce stai ca vițelul la poarta nouă ? Spune odată ce vrei, lămîi sau portocale, că nu te am numai pe dumneata pe cap....

Uneori admonestarea e îndulcită de o aristocratică tristețe.

— Om cu părul alb și nu știi cît costă kilogramul de cașcaval „Dobrogea".

Altă dată nehotărîrea clientului e depistată imediat și obligat să ia o hotărîre.

— Tu de ce nu cumperi nimic ? Stai ca popîndăul în orele de vîrf... Cu indivizi de teapa ta nu se face planul.

Un vînzător, unul dintre cei mai valoroși măcelari pe care-i avem, m-a pus odată la punct într-un mod cu totul și cu totul remarcabil.

Cînd i-am cerut un kilogram de carne, el m-a întrebat foarte sec :

— De ce ?

Mărturisesc că n-am știut ce să răspund. Reușisem să strecoare și în sufletul meu îndoiala. Într-adevăr, de ce voiam eu să cumpăr un kilogram de carne ? Ce-o fi fost în mintea mea de client ?!

De aceea uneori în asemenea magazine, calitatea mea pașnică de client se spulberă, se anulează și capăt în mod inexplicabil psihologia unui delincvent. Să cumpăr ceva pe neobservate, să plătesc și să mă duc cît oi vedea cu ochii... Vînzătorii au reușit să-mi creeze un sentiment de culpabilitate, de aceea aștept ca într-o bună zi să fiu arătat cu degetul.

— Vezi individul ăla de colo ? Ăla care stă cu plasa în mînă. E un client...

TEODOR MAZILU ■

Morala fabulei

A vuit pădurea-n cor :
Fabula e gen ușor !
Vine domnul autor
— Cu sau fără de umor —
Și-nfigînd condeiu-n rime
Face fel de fel de crime
Cu jivine anonime.
E ușor să schimbi în Vulpe
Domnișoara suflă-n pulpe ;
Demagogului vulgar
Să-i dai voce de Măgar ;
E ușor ca, din condei,
Să dai iama printre Lei
Printre Tigri și Pantere —
De-ți duci viața-n alte sfere ;
Veninosul junglei Șarpe
Să-l obligi să cînte-n harpe ;
Să blamezi fără de milă
Pe timidul Urechilă
Cum că-n ierarhie pică
Model tipic pentru frică.
Ce curaj, să vrei captură
De prin pașnica natură !
Dacă spui că este Boul
— Cum se știe prea demult —
Un vechi personaj incult
N-o să-ți tremure stiloul.
(Doar vreun critic literar
Ar putea să-ntrebe rar :
„Boul e, dar unde-i noul ?")
O terțină, cum e fi,
Poate-o crimă făptui.
Prinsă-acolo blinda Focă
De durere se sufocă.
Între ale strofei gratii
Un exuberant Canar
Pare fără glas și har
(Rimele-s niște pramatii)

De se cere, nu se cere
Vajnic, punctul de vedere
Chiar și Cioara ocupsită-l
Formulează și-l agită
Croncănînd că „Fabulistul
Umblă cu cioara vopsită".

Striga, deci, pădurea-n cor :
Fabula e gen ușor !

Morala

Poate e dreptatea lor.
Ce culegi aceea sameni
Doar că bietul autor
Scriind despre animale
Mai direct, mai cu ocoale,
Fu-ntr-o zi mîncat de oameni.

NICOLAE DRAGOȘ ■

SORIN POSTOLACHE ■

Vieți de doi bani jumate

Stă dincolo de masă și trage cu poftă din țigara pe care i-a oferit-o locotenentul. Fum după fum. Are 18 ani și e îmbrăcată modern : cu o flanelă neagră peste bustul subțire și pantaloni trei sferturi peste cizme. Pe inelarul sting îmi atrage atenția o piesă ieftină. „L-am primit de la un băiat", zice.

— De la revelion n-ai mai dat pe acasă ; de ce nu mergi ? Măcar să-ți schimbi hainele.

— Mi-e frică de tata. Mă bate. Odată era să-mi rupă un picior.

— De ce te bate ?

— Am plecat de la fabrică și a plătit, de pe urma mea, 3 000 de lei școlarizarea.

— Știi cît cîștigă tatăl tău ?

— Cred că vreo 1 200 lei, e paznic.

— Ce-ai mîncat azi ?

— Piine cu unt și ceai, la „Transilvania". La prînz, mănînc la cantină, cu 6 lei. Iar diseară, la Felix.

— De unde ai bani ?

— Am primit de la un băiat.

— Și unde dormi ?

— La hotel, în Felix...

Forțez un pic dialogul și întreb din nou : cum intri tu în hotel ? Ai voie, fără să plătești ? Funcționarii de la recepție te lasă ?

— Nu am voie și nu ne lasă, dar ele, recepționerele, scriu, stau cu nasul în hîrtii și noi ne strecurăm.

— Cu lighierele cum te descurci ?

— Ece... !

Pe scurt, biografia Corneliei Ticoși, din Oradea, strada Clujului nr. 244, este următoarea : în 1976 a terminat Școala profesională textilă din localitate și a fost repartizată tot în Oradea, la Fabrica de textile. În prima lună a cîștigat aproape 1 500 lei, dar, cum munca nu-i prea place, în a doua lună a început să întîrzie la lucru. Colegele, meșterii au rugat-o să fie punctuală, dar Cornelia le-a ignorat sfaturile și după două luni n-a mai dat pe la fabrică. A început să alunece încet, apoi cu viteză pe toboganul vagabondajului, al unei vieți parazitare. Prima ieșire se produce la Cluj-Napoca unde însoțește un tînăr la examene. De acolo, este invitată de un șofer în cabină și după cîteva zile poposește la Călimănești. Trece prin cîteva peripeții, triste pentru vîrsta ei, și este reținută de lucrătorii miliției, pentru vagabondaj. Coiac peste pupăză. Cornelia se dovedește a fi și bolnavă. Este internată, vindecată și condamnată apoi la două luni de închisoare. Pîrtia vagabondajului, a destrăului, s-a dovedit prea alunecoasă. Eliberată de aproape două luni, Cornelia Ticoși tot nu vrea să muncească. Tatăl său, paznic, om în toată firea, este doborît de rușine : „Ne-am mutat de la țară, în Oradea, pentru copii, să le facem un rost mai bun. Ea m-a făcut să ocolesc vecinii, rubedeniile, să merg pe stradă cu capul plecat. Refuză să muncească, am plătit de pe urma ei 3 000 de lei, iar acum mi-a mai venit o înștiințare de plată de 7 000 de lei. Mai am trei copii, soția e bolnavă de inimă și nu-i voi putea plăti. Ce-am să fac ?"

Față în față cu tatăl ei, ascultîndu-i zbuciumul sufletesc, Cornelia promite că va plăti ea 7 000 de lei.

— De unde vei lua banii ? — o întreb.

— O să mă angajez.

— Ai fost la Oficiul de plasare a forței de muncă ?

— De trei ori. Mi-au oferit trei sau patru posturi. Unul mi-a convenit chiar, dar n-am avut buletinul și nu m-am mai prezentat să-mi iau repartiția.

Vreau să mă conving și îl rog pe locotenentul I. Banu, de la Miliția municipiului Oradea, să telefoneze la oficiu. De la celălalt capăt al firului, Vasile Taloș, șeful oficiului, ne informează : „Cornelia Ticoși nu este luată în evidență, dar parcă, îmi amintesc, am văzut-o pe aici".

— Ce ați putea să-i oferiți ?

— Muncitoare permanentă la IJECOOP sau la sere.

— Nu mă duc la sere ! — refuză Cornelia, abia scăpată în majorat, care nu știe ce e munca, dar trăiește ca un vîsc.

— Ce-i mai puteți oferi ? — îl întreb din nou pe omul de la celălalt capăt al firului.

— Săptămîna viitoare, muncitoare, tot permanentă, la Fabrica de blănuri.

— La blănuri nu mă duc că miroase. Și eu sufăr de stomac.

Sînt nevoit să mai întreb, curios să văd pînă unde poate ajunge lipsa de bun simț. Șeful oficiului îmi spune că ar mai fi ceva la Fabrica de zahăr. Acolo, ce ? — preiau la telefon întrebarea parazitei. „Păi, muncitoare la etichete". Îi comunic Corneliei felul muncii pe care urmează să o presteze, deși calificarea ei e de textilistă, și aștept calm să schițeze un gest : „Da, acolo merg ; îmi place". În momentul acesta, cred că port pe față un zîmbet amar : viața tinerei din fața mea este trăită ca într-un banc pe care l-am auzit spus odată de actorul Toma Caragiu ; un banc despre... etichete. Dar este totuși o șansă. Scăpată în valuri, Cornelia Ticoși a prins capătul saulei care i-a fost aruncată. Va depinde de ea, de tăria pe care va avea-o în brațe și în caracterul său ca să iasă la mal.

Continuăm ancheta prin cîteva baruri, la o oră cînd majoritatea tinerilor muncesc sau învață, se pregătesc să preia ștafeta unei vieți de răspundere și de angajare. În condițiile în care o țară se construiește pe sine, visele lor au toate șansele să devină realitate. La celălalt pol însă, al neangajării, al huzurului și expedientelor, mai lîncezesc din păcate unii. Din ce în ce mai puțini, e adevărat, dar din ce în ce mai anacronici, mai intolerabili prin modul lor de viață și de gîndire ; prin traiul lor parazitar. Elisabeta Toth își soarbe cafeaua în compania cîtorva bărbați și a unor... „colege". Ne dovedim identitatea și purtăm cu dînsa următorul dialog :

— Unde lucrezi ?

— Din august 1975 nu mai lucrez. Vreau să mă angajez, dar numai țesătoare. Asta e meseria mea.

— Și de ce nu o faci ?

— Am fost la directorul fabricii de textile, mi-a spus că o să se pensioneze o lucrătoare și mă angajează.

— Știi cît costă o piine ?

— Una mare, 9,60 lei.

— Și de unde ai bani să o cumperi ?

— Lucrează bărbatul meu și soacră-mea.

— Aaa, ești căsătorită ?

— Nu, în concubinaj, dar o să ne căsătorim.

Elisabeta Toth are 20 de ani, e blondă și domiciliază nici mai mult, nici mai puțin decît pe strada Șantului la numărul 4. Acum, pentru un timp, are din ce să ciupească : din leafa concubinului și a mamei acestuia. Altă dată, cînd nu are de unde, recurge la procedee periculoase. Pentru că de la parazitism pînă la infracțiune nu este decît jumătate de pas. În 1975, la berăria „Azuga" a venit un om. S-a așezat la o masă și a cerut ospătarului o bere. A băut-o, a plătit-o și... în clipa următoare, Emil Varga, tot un parazit, i-a plasat acestuia o lovitură puternică la cap și i-a luat toți banii : 3 400 lei, leafa omului cîștigată cu trudă într-o lună. Parazitul a devenit deci imediat tîlhar, așa l-a calificat legea. A fost judecat și condamnat la trei ani de închisoare. Elisabeta, care contribuise la planul loviturii, a fost condamnată pentru complicitate. Și, atenție, tot nu muncește !

— Cîți ani ai lucrat din 31 trăiți ? — întreb o altă interlocutoare.

— Cred că unul sau doi.

Acum, Iana Danciu, strada Bîrzavei nr. 8, zice că s-a angajat. Unde credeți ? La bilci. Se îmbracă într-un costum de șerpoaică, iar partenerul ei de scamatorie întreține cu dînsa un „dialog" deopotrivă absurd, deopotrivă ridicol.

— Ce te întreabă ?

— Cum mă cheamă.

— Și ce-i răspunzi ?

— Mă cheamă Eluzia, femeia cu corpul de șarpe sau fanfaroanca de pe Nil.

— Fanfaroanca sau faraoanca ?

— La bilci e totuna. Pe urmă mă întreabă de unde sînt. Îi răspund că sînt de pe planeta Marte. Omul plătește cinci lei, intră, și după ce mă vede își face cruce și fuge.

Credem că orice comentariu e de prisos. Vrem să mai spunem doar că din rîndul acestor existențe de doi bani jumate mai fac parte și Amalia Kapar, 21 ani, strada Scurtă nr. 2, care trăiește de pe urma unui comerț ambulant și clandestin, Marian Daneș, 16 ani, din satul Livada, care are șapte frați, muncitori, dar el încă nu s-a hotărît să se apuce cu trăinicie de o meserie, Eduard Silaghi, 18 ani, și alții. Tineri care abia au intrat în viață, dar pe ușa din dos. O corectare a deprinderilor lor, a traiectoriei pe care greșit au apucat-o, se mai poate face. Obligația revine familiilor, colectivelor de muncă în care vor trebui să se angajeze, organizațiilor U.T.C., tuturor celor însărcinați cu supravegherea, educarea, dar și controlul formării și dezvoltării tinerilor. Ne bucură faptul că la nivelul comitetului municipal de partid și U.T.C. s-au organizat unele întîlniri, s-au purtat discuții cu o parte dintre tinerii care încă nu au optat pentru un loc de muncă, cu părinții acestora. E bine să le întindem în continuare o mînă de ajutor, obligîndu-i să se încadreze într-o muncă productivă. Să o facem cu mai mult interes pentru ei și pentru societatea pe care o dorim înfloritoare, omenească, durabilă.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Subiecte

Pe marginea unei scrisori

Gabriela F.N. din Iași a terminat liceul teoretic în 1974. Fiind — după cum scrie — fără tată și cu doi frați mai mici, din care unul minor, s-a prezentat la Forțele de muncă spre a fi angajată într-un serviciu. Nu i s-au oferit decît propuneri care i-au cauzat un șoc nervos, necesitînd internarea în spital. A ieșit după două luni și, prin insistențele mamei, a făcut în 1975 o calificare de operator chimist. „Speriată" la terminarea cursului de un vecin, s-a internat din nou în spital, iar la externare doctorița întreprinderii I.P.M.P.-Iași n-a mai vrut s-o lase în secție, de teamă să nu se îmbolnăvească din nou. Cererea ei de a fi angajată la o garderobă sau într-un post de control la poartă nu a fost acceptată (era absolventă de liceu !), așa că a ajuns o vreme să trăiască „din mila altora". În februarie 1976 a fost primită în fine la magazinul 40 Dacia, aproape de casă. Aici se împăca bine cu șeful unității și cu colegii și a intrat în brigada artistică a unității comerciale. Deoarece avea din cînd în cînd crize de nervi, doctorii au sfătuit-o „să iasă din singurătate", astfel că s-a împrietenit cu sergentul major Eugen A. Fără să se încredințeze dacă Eugen o va lua în căsătorie, Gabriela conviețuiește cu el și în septembrie 1976 se vede în perspectiva de a deveni mamă. Spera că în acest fel se va însănătoși, cînd partenerul se face nevăzut. Voind să-l oblige să-i plătească cel puțin pensia alimentară, Gabriela consultă pe Gheorghe Ț., prieten intim al șefului unității, cu un frate la procuratură. În loc s-o ducă la fratele său, acesta o invită la el, o pune să facă o reclamație, apoi se oferă s-o învețe el să se distreze, declarînd, deși era însurat și cu copii, că e singur. Gabriela joacă teatru și „face pe naiva", așa că binevoitorul nu-și atinge scopul, chiar cînd îi pomenește de aventurile extraconjugale ale prietenului său, șeful unității. În continuare, Gheorghe Ț. nu se adresează fratelui său, ci lui Eugen A., insinuîndu-i că așteptatul copil nu-i al lui. De asemenea, merge la magazinul 40 Dacia și dă telefon din biroul șefului la unitatea lui Eugen A., punînd în vedere comandantului că Eugen A. e nevinovat. Gabriela ascultă „întîmplător" convorbirea la ușă și, surprinsă, e chemată de el în birou, păruită și trîntită de nu-și mai putea îndrepta șalele. Asta se întîmpla la 15 decembrie. Seara are o hemoragie internă și a doua zi, internată la maternitate, pierde copilul. I s-a pus în vedere ca după concediu să nu se mai prezinte la serviciu și nu știe ce să facă, înțelegînd să ducă o viață cinstită, nu cum i-a propus Gheorghe Ț. Chiar bolnavă fiind, Gabriela are vina ei, dar nici Eugen A., nici șeful magazinului 40 Dacia, nici Gheorghe Ț. nu par a fi îngeri.

AL. PIRU ■

Desen de SIMONA POP ■

Tribuna după 20 de ani

În urmă cu 20 de ani, mai exact la 10 februarie 1957, a apărut la Cluj-Napoca primul număr al revistei săptămînale de cultură Tribuna. Ea a devenit în scurt timp de la apariție cea mai importantă revistă de cultură din Transilvania, profilul ei respectînd întocmai articolul program publicat la începutul său de drum : „Îndreptîndu-și atenția în primul rînd spre fenomenul cultural, Tribuna își propune să continue tradiția militantă a presei românești din Transilvania. Ea nu se va mărgini la rolul de cronicar : în lupta dintre nou și vechi ea va lua atitudine, contribuind la dezvoltarea unei arte și literaturi realist-socialiste, a unei științe puse în slujba adevărului și progresului. Apărînd în Transilvania, va fi legată de viața acestei regiuni, dar se va feri să devină o revistă de provincie..."

Tribuna a adoptat și și-a păstrat mereu o ținută sobră, a căutat să se impună în conștiința românească prin lucruri temeinice, care să dăinuie, a fost colegială în polemicile pe care le-a angajat, dar fermă. Aici au semnat numeroși oameni de cultură de seamă din Transilvania, din întreaga țară : Ion Alexandru, Al. Andrițoiu, A.E. Baconsky, Ana Blandiana, G. Călinescu, Al. Căprariu, Ov. S. Crohmălniceanu, Radu Enescu, Dumitru Ghișe, Gheorghe Pituț, D.R. Popescu (din 1969, redactor șef al revistei), Radu Stanca, Vasile Voiculescu, Mircea Zaciu ș.a. Totodată au fost publicate numeroase lucrări ale unor autori străini de valoare, ca un semn al deschiderii revistei față de problemele omului.

Colectivul revistei Flacăra urează colegilor de la revista Tribuna noi și cît mai multe izbînzi în activitatea lor de „creștere a culturii românești".

seriale • seriale • seriale

Cine ești dumneata, Muhammad Ali? (VII)

Meciul pentru titlul mondial dintre Cassius Clay și noul său adversar, Ron Lyle, a fost un prilej pentru campionul mondial să-și demonstreze măiestria și, mai ales, noua sa tactică de luptă, pe care a numit-o „mirage". Prea greu nu l-a fost lui Clay să vină cu „idei noi" în lupta în fața unui adversar modest ca Ron Lyle. Iubitorii boxului din țara noastră își amintesc, desigur, că pe vremea cînd era amator, Lyle a fost învins categoric la puncte, la București, de fostul campion Ion Alexe. Așa cum era de așteptat, Cassius a cîștigat și această partidă înainte de limită. Interesant e faptul că în ajunul meciului Lyle a fost arestat și a fost lăsat în libertate numai după ce a plătit o cauțiune de 3 000 de dolari. Trăsese trei focuri de revolver asupra soției sale. Noroc că nici unul dintre gloanțe nu-și atinsese ținta...

Înfrîngerea de la Manila (Filipine) — 1975 a însemnat pentru Joe Frazier declinul, drumul fără întoarcere spre finalul carierei. Joe a aruncat în acest meci toată forța și ambiția sa. Numai așa se explică faptul că a îndurat 15 reprize în fața unui Clay dezlănțuit, superior din toate punctele de vedere. Numai așa se explică dorința lui de a rezista pînă la capăt, deși marcat de un adversar net mai bun. Și cînd în rundul 15, cu doar un minut înaintea gongului final, arbitrul a oprit meciul pentru inferioritatea lui, Frazier, fostul campion, a reacționat violent în fața arbitrului, susținînd că era capabil să reziste pînă la capăt. Nu a contestat însă, ca alți adversari ai lui Clay, victoria campionului lumii. Partida aceasta a pus punct rivalității Clay—Frazier. Cele două mari vedete ale boxului mondial s-au întîlnit, după cum se știe, de trei ori. De două ori a învins Clay și o singură dată Frazier.

În jurul campionului mondial s-a făcut vid... Criza greilor de valoare îl lăsa să domnească liniștit. George Foreman, fostul campion, a uitat, parcă, ziua în care, învins de Clay, cerea o cît mai urgentă revanșă. Frazier nu mai prezenta interes pentru spectatori și manageri. A mai rămas Ken Norton, omul care reușise cu un singur pumn să-i spargă maxilarul lui Cassius Clay. Convins că va putea să-l învingă pe Clay, Norton îi aruncă din nou mănușa. Clay acceptă și tată-i pe cei doi rivali din nou față în față pe ringul de la Yankee Stadium din New York.

Visul lui Norton : „Să-i înving pe Clay și apoi să-mi continuu cariera pe platourile de filmare". Declarația aceasta l-a făcut pe Clay să zîmbească. Ca de obicei, Cassius a răspuns cu o ironie : „Dacă Norton vrea să se bată cu mine, înseamnă că după aceea nu va fi bun pentru platourile de filmare, ci pentru un spital". Dar nu a fost așa. După cum se știe, Clay a cîștigat greu la puncte, în 15 reprize, meciul disputat la 28 septembrie 1976, la New York. Mulți au susținut chiar că nu merita decizia. Iată cîte ceva din culisele acestui meci. Organizatorii au sperat mult de la a treia întîlnire dintre Cassius Clay și Ken Norton. Iubitorii boxului însă, mult mai puțin. Dovadă, numărul relativ mic de spectatori care au ținut să asiste „pe viu" la meci. Partida s-a disputat în arena „Yankee Stadium" din New York, acolo unde pe vremea lui Dempsey, Tunney Sharkey și Schmelling veneau peste 70 000 de spectatori. Acum, la meciul pentru titlul mondial al „greilor" dintre Clay și Norton, au luat loc în tribune numai vreo 30 000 de spectatori. Era, poate, pentru prima dată cînd afacerile celor care se ocupă cu... revînzarea biletelor au mers prost. Cererea tichetelor de intrare a fost atît de mică încît, cu cîteva zile înainte de meci, afaceriștii au încercat să se debaraseze mai ales de biletele scumpe, în valoare de 200 de dolari (fotolii de ring). Nici așa-zisele bilete populare (25, 50 și 75 de dolari) nu s-au vîndut mai bine, cei care le-au achiziționat în cantități mari fiind nevoiți să le vîndă în ziua meciului chiar sub preț. Toate acestea, în ciuda reclamei formidabile declanșate de organizatorii meciului în ultimele zile, cînd ziarele se întreceau în a da fel de fel de știri : „Ken Norton și-a expediat doi parteneri de antrenament în spital !" ; „Ali este în super-formă" — declarau Joe Louis și Floyd Patterson, care l-au urmărit pregătirile ; „Promit lumii întregi că îl voi face k.o. pe Norton" — susținea Clay. La rîndul său, Norton preciza : „El o știe (n.r. — Cassius Clay). Fizic și mental îi sînt egal. El are mai multă experiență, dar eu voi compensa acest dezavantaj prin voință și curaj".

Cînd au mai rămas puține zile pînă la meci, a început adevăratul circ. Clay îi trimitea scrisori jignitoare lui Norton. Norton le-a interzis însoțitorilor ce-l ajutau în pregătire să-i mai prezinte misivele lui Clay, declarînd în același timp tabăra sa de antrenament „zonă interzisă pentru Clay și prietenii lui". A intrat apoi în scenă și soția lui Clay, Khalila care, nici mai mult, nici mai puțin, a intentat, la Chicago, o acțiune de divorț soțului ei, pe care îl acuza că și-a părăsit domiciliul conjugal și că a recunoscut fetița născută la 6 august de către „domnișoara Veronica Porche. Invitat de primarul orașului New York să facă un antrenament public, Clay și-a început „numărul" spunîndu-le celor peste 4 000 de spectatori : „Fiți fericiți că mă revedeți la New York, unde n-am mai boxat din ianuarie 1974 !"

Un concurs de împrejurări a făcut ca fapte deosebite să se petreacă în jurul arenei „Yankee Stadium" chiar în timpul desfășurării meciului, trecînd evenimentul sportiv pe planul doi al interesului locuitorilor marii metropole. Despre ce a fost vorba ? Iritați de schimbarea programului de lucru și cerînd îmbunătățirea salariilor, peste o mie de polițiști au ales drept loc al manifestării nemulțumirilor lor imediata vecinătate a arenei. Circulația automobilelor s-a blocat, intrarea în arenă a devenit imposibilă pentru întîrziați. În schimb s-a facilitat, bineînțeles fără intenția polițiștilor, pătrunderea în incinta stadionului a circa 2 000 de tineri „delincvenți" din cei mai rău famați cartier ai New York-ului, Bronx, care au terorizat spectatorii și au furat ce se putea fura de la vînzătorii ambulanți din arenă. Totul s-a petrecut într-un infernal concert al claxoanelor mașinilor blocate, al țipetelor celor jefuiți, al fluierelor polițiștilor demonstranți, indiferenți la ceea ce se întîmpla în jurul lor. Într-o asemenea atmosferă au boxat Clay și Norton. Meciul s-a încheiat cu o decizie la puncte acordată lui Clay după 15 reprize, rezultat contestat în primul rînd de Norton, care a susținut că a cîștigat 9 din cele 15 runduri.

La numai cîteva zile după disputarea partidei, Cassius Clay a ținut să pună punct... spectacolului cu o poantă : a declarat că se va retrage din activitatea competițională ! Ținînd seama de faptul că s-a mai retras de cîteva ori pînă acum (tot în declarații), lumea se întreba ce „senzațională, revenire" își pregătește campionul mondial al boxerilor și al... gurilor bogate ?

(Va urma)

PAUL OCHIALBI ■

Ce părere au cei în drept de plîngerea aceasta?

Stimate redactor șef,

Scriu aceste rînduri cu convingerea că ele vor fi publicate în revista ce o conduceți. Sînt abonată și citesc rînd cu rînd de ani de zile „Flacăra" și sînt convinsă că cele ce vă voi relata nu vor fi ignorate deoarece este adevărul și este un caz ce merită cunoscut de întreaga țară.

Sînt Mișcodan Maria de 29 de ani din Drobeta-Tr. Severin. În noaptea de 16 februarie 1977 orele 24 fetița mea a făcut o criză de stomac foarte gravă. Are 6 ani. Cum țipa groaznic și se zvîrcolea de dureri mari am luat-o în brațe și am ieșit cu ea în stradă unde m-am rugat de un cetățean cu o mașină să mă ducă la spitalul de copii. Ajunsă aici am fost primită de două asistente care după întrebările de rigoare bat discret într-o ușă anunțînd „doamna doctor un consult". În cadrul acestei uși apare o femeie în cămașă de noapte cu un halat de culoare închisă peste ea și cu părul prins în bigudiuri și ochii umflați de somn. Se uită la mine apoi la fetița ce se zvîrcolea de dureri pe canapea, se așază pe scaun și începe din nou întrebările în legătură cu criza. O consultă apoi pe fetiță și deși i se arată locul dureros la stomac, acest medic, dacă poate fi numit așa, dă diagnostic de apendicită acută și cere trimiterea la secția chirurgie. Fără alte cuvinte pleacă din nou să se culce spunînd „bine că vă apucă durerile la miez de noapte". Aștept salvarea care mă duce cu fetița la chirurgie, aici medicul de gardă Gamălă R. o consultă imediat cu multă atenție, discutînd blînd ca un tată iubitor cu copilul. Mii de mulțumiri pe această cale acestui OM pentru promptitudinea și prezența de care dă dovadă, pentru vorba bună și glasul blînd ! Mi se face cunoscut că nu are apendicită și să merg din nou la pediatrie pentru indicarea tratamentului. Din nou cu salvarea cu fetița slăbită și gemînd de dureri la ora 1,20 spre pediatrie. Aici este anunțată din nou „doamna doctor" care face criză de nervi cînd ne vede și spune asistentelor să fie internat copilul și va vedea dînsa mîine. Văzînd cum stau lucrurile, știind că fetița este foarte sensibilă în ce privește despărțirea în aceste condiții am încercat să stau de vorbă cu această „doamnă doctor". Nu am fost ascultată, dumneaei plecînd să se culce, dă indicații asistentelor să fiu lăsată liber după ce voi fi semnat refuzul internării. Nu mi s-a dat nici un calmant, nici un medicament, nici o rețetă, nici un ceai, nici un sfat ce să fac și cu fetița în brațe în puterea nopții mă găseam în stradă după ce bătusem la ușa acelor care sînt puși să aline dureri și cărora li se atribuie a avea un gram de duioșie, de omenie, de bunăvoință față de suferinzi.

V-am relatat acest caz adevărat, exact așa cum s-a petrecut, pentru a se ști cum se prezintă și cum își face datoria medicul pediatru Baboianu Doina de la Spitalul de pediatrie din Drobeta-Tr. Severin. Să cunoască toată lumea puterea imensă pe care a avut-o această femeie-medic, poate mamă, să scoată în stradă un copil gemînd de dureri, în puterea nopții, pentru a-și continua somnul. Anii de studiu i-au dat această putere de ignorare și nepăsare ? O întreb de ce s-a făcut medic? Cred că de dragul privilegiilor și sonorității acestui nume de medic, căci de altceva nu a dat dovadă cînd putea să o facă cu prisosință. Statul o mai plătește noaptea și pentru somn căci nu este suficient ziua.

Poate reporterul Cici Iordache mai poate face un „Reportaj cu echipa de gardă dintr-un spital" și la noi. În cazul de aici, somn bun pe banii statului pentru medicul Baboianu Doina și nu pentru bețivii din articolul dumneaei. Iar în articolul „Asistența sanitară", semnat de Victor Niță, doctorului Mateescu putea să i se pună întrebarea „Copiii sînt bine îngrijiți cînd ajung în fața omului în alb ?" Sînt mulți părinți care pleacă cu copiii în orașe mari, Timișoara, Cluj-Napoca, București, după ce sînt aduși în stare gravă de medici ce prescriu diagnostice și medicație greșite — sînt cazuri în care medicul nici nu ia în serios ceea ce se relatează de părinți despre boala copilului, sînt copii care ajung astfel să decedeze. Au fost copii injectați cu penicilină cu termen depășit și care apoi au fost timp îndelungat tratați de flegmoane, unii chiar au decedat. Am dori din tot sufletul ca problema unor asemenea medici să fie rezolvată odată pentru totdeauna nu prin vorbe și speranțe ca în articolul amintit și ca în altele, ci practic. Dacă un matur mai poate rezista sau se poate descurca într-un fel cînd ajunge să fie suferind, un copil este cu totul altceva, mult mai greu. Cum se prezintă situația real în momentul de față v-am spus. În speranța și mai ales convinsă că comportarea sub orice critică a medicului Baboianu D. va fi înfierată în revista dumneavoastră pentru a nu se mai repeta cazuri de acestea, vă mulțumesc anticipat.

MIȘCODAN MARIA ■

sport • sport

Ladislau Bölöni:

(Urmare din pag. 24)

minte. Mureșenilor care mă iubesc și mă aplaudă le datorez chiar mai mult decît pot să le ofer rămînînd să joc în fața lor, nu totdeauna așa de bine cum ar dori-o.

— Altfel, ce mai faci ?

— Mai am un an de Stomatologie, voi termina facultatea, voi primi un post de medic undeva în județ, voi continua să joc fotbal și așa mai departe.

— Nu ești prea vorbăreț !

— Nu sînt. Așa cel puțin se zice.

— Care au fost și care sînt relațiile tale cu presa sportivă ?

— Unde vreți să ajungeți ?

— Nicăieri.

— Ca toate relațiile mele, civilizate. Am avut multe de învățat din cele ce s-au scris despre mine în ziare, am avut, în urmă cu vreo doi ani, un clenci cu „Flacăra", că incident nu-l pot numi, dar nu insist pentru că probabil știți despre ce e vorba.

— Insistă.

— Cineva a scris revistei o scrisoare în numele meu, amenințînd că o să-i rup picioarele lui Balaci, jucător pentru care port multă simpatie. Am venit la București și am lămurit lucrurile, demonstrînd că nu fusesem eu, ci un binevoitor. Asta între ghilimele. Am fost primit cu sportivitate și am fost înțeles, poate și pentru că aveam dreptate.

— Cum a fost turneul din Franța ?

— Foarte folositor. Am convingerea că fotbalul românesc are mare nevoie de contacte cît mai dese cu fotbalul din alte țări, iar pregătirea pe care am făcut-o acolo, chiar dincolo de rezultate, ne va ajuta considerabil în meciurile cu Spania și Iugoslavia, echipe de care personal nu mă tem. Cred că avem șanse să ne calificăm.

— Cine va cîștiga campionatul ?

— Dinamo. Oricum am lua-o, Dinamo are garnitura cea mai echilibrată, iar avansul din tur poate să fie decisiv. Steaua va mai încerca, dar e greu de crezut că va termina prima, cu toate că, în Franța, Troi și Zamfir au jucat pe alocuri formidabil. Steaua mi se arată mai aproape de Cupă.

— Deci Steaua va lua Cupa ?

— Cea mai normală finală mi se pare Steaua—Craiova, cu respectarea tradiției în ceea ce privește învingătoarea.

— Dar A.S.A. ?

— Poate locul 5 în campionat, poate 6.

— Loți, ce crezi tu că-i lipsește fotbalului nostru ca să ajungă acolo unde am dori cu toții ? Cu asta am terminat.

— Mai multă încredere în forțele lui și mai multă muncă. Nu e bine și nici nu vreau să mă dau pe mine drept exemplu, dar am s-o fac. Cred că nici un meci nu e pierdut dinainte și mai cred că meciurile se decid, de fapt, la antrenamente. La antrenamente mai păcălim noi fotbalul, de-asta îmi pare rău, căci talente există cu duiumul. Dac-ar fi după mine, n-aș pleca niciodată de pe teren pînă n-ar striga antrenorul să ies și să mă duc să-mi văd de treburi

— Și nu-i după tine ?!

— Da, dar numai în ceea ce mă privește pe mine.

Desen de RALUCA GRIGORCEA ■

Primăvară dulce

Tricolorii s-au întors bronzați de pe malul Mediteranei, optimiști, încărcați de o bunăvoință care mă pune pe gînduri. Sigur, s-a teoretizat, ar fi fost mai bine să fi întîlnit echipa Franței în ultimul meci și nu în primul pentru că pînă te aclimatizezi, pînă dai de gustul portocalelor de la Nissa se cere un timp și altfel curge sîngele în vinele jucătorului, altfel își merge brîza mării la ficați și reflexele se îmbunătățesc. Unde mai pui că am fost asigurați că băieții au stat numai pe terenul de antrenament în timpul turneului. Nu tu o privire pe croisetă, nu tu un film, nu tu un baruleț, nu tu o berică, nimic... Cu ochiul la nenea Piști Covaci l Parcă-l și văd pe Mulțescu învățînd descinderea în adîncime între 7 seara și ora 24.00. Zamfir bănuiesc că se scula de la 5 dimineața și sărea coarda ca fetițele de 14 ani. Cît privește restul jucătorilor, probabil că jucau fotbal pe masă, cu nasturi, lucru care și explică succesele răsunătoare care au urmat acelui 0—2 încasat în prima partidă.

Dar să nu fim răutăcioși. Alții pleacă iarna și mai departe. Ajung pînă în America de Sud, dacă nu la Polul Nord, că și de la un pinguin poți să înveți cum se șutează cu rîstul ! Se joacă ei, băieții, cu băsica pînă și pe vapoare în mers, dărîmîte pe Coasta de Azur ! Așadar, să stăm liniștiți în banca noastră și să așteptăm meciurile viitoare care vor demonstra — dacă va mai fi nevoie — că acumulările din iarnă sînt sfinte și că nici un obstacol nu ne mai poate sta în cale !

În ce mă privește, am avut curiozitatea să mă duc pe Ghencea să-i văd pe Dumitru, pe Zamfir și pe alții, care, la drept vorbind, mi-au plăcut, în special Lită, aflat într-o formă pe care i-o dorim tot sezonul ce urmează. Iordache n-a jucat. Anghelini a alergat ca pentru toate meciurile în care n-a jucat pe Coasta de Azur, iar Sameș, bunul Sameș, arăta zglobiu, vesel ca un ogar care a ros un os de vacă, luat de la măcelăria din colț, neuitînd, bineînțeles, să facă și o gafă pentru ca să nu-l confundăm cumva cu Florin Marin. Drăgușul de Troi a fugit și el ce-a fugit, dar parcă sosise în Ghencea pe jos, nu cu avionul.

Pe dinamoviști n-am putut să-i urmărim pentru că ei au mers la Ploiești, unde **Petrolul** a arătat că nu-i mare brînză să fii lider în divizia A cînd ești lider în divizia B și că putem oricînd să facem un schimb de locuri, trimițînd la Zimnicea o echipă din primul eșalon și aducînd una de la Găești să joace pe „23 August". Sigur că aceste „amicale" sînt numai niște repetiții, că rezultatele nu pot să ofere nici un prognostic în ce privește forma jucătorilor în viitor. **Mușcelul-Cîmpulung** bate pe **Universitatea Craiova**, care **Universitatea Craiova** învinge pe **C. S. Tîrgoviște**, care **C. S. Tîrgoviște** știm pe cine a bătut în timp ce jucătorii din Bănie pierdeau la Cîmpulung ! Dar astea sînt speculații teoretice, fapt este că fotbalul nostru prospiteaza și că n-avem de ce să fim îngrijorați. Returul debutează tare cu cîteva **derby**-uri disputate la trei zile, la trei zile, ca să intre bine oamenii în priză, pentru ca pe urmă, așa cum se anunță, echipele care nu dau jucători **naționalei** să intre în două frumoase concedii a 15 zile fiecare, în plin sezon fotbalistic, conform promisiunilor sacre făcute de Covaci la preluarea trupei cînd se jura că nu va întrerupe campionatul...

Încă o dată, depling această situație a **tricolorilor** care vor fi siliți să stea în pregătiri comune nesfîrșite pentru a apare apatici pe teren în meciuri decisive. Lipsa de încredere în munca la club își are justificările ei, dar nici stringerile cu arcanul la Snagov nu vor aduce mare lucru. Nu se înțelege o dată pentru totdeauna că spiritul competițional și regularitatea campionatului întrețin forma jucătorului. Dar, mă rog, asta e treaba celor care se ocupă de echipa națională. Noi avem răbdare, cu răbdarea treci marea și pînă la prima înfățișare pe teren a iubiților noștri reprezentanți e mai bine să tăcem din gură.

Duminică, așa cum știe toată lumea, o să vedem ce a făcut Piticul pe vatră, la Craiova, cu giolgăii lui și cu alte orătănii oltenești cînd **Jiul**, în frunte cu Dumitrache, zis **Corsarul**, va încerca să taie moțul micului Napoleon...

EUGEN BARBU ■

Ladislau Bölöni:

„Am inceput fotbalul nu din lojă, ci din stal. De aceea mă agăț astăzi de fiecare minge"

— Ladislau Bölöni, sigur că nu ești prea odihnit și nici prea pus pe discuții. Abia ai venit de la Paris și te pregătești să pleci la Tîrgu Mureș, așa că îți propun să intrăm direct în discuție. De acord ?

— De acord.

— Cum îți se zice între prieteni ?

— Vedeți că nu știți ?!

— Nu știu. Și ce-i cu asta ?

— Dacă jucam în București, îmi știați și numărul de telefon ! Loți îmi spun cei apropiați, da, sigur, vă rog să-mi ziceți la fel.

— Cum și cînd ai ajuns la fotbal, Loți ?

— Tata mi-a cumpărat prima minge, cînd aveam nu-i așa ?, doi ani De atunci tot joc, ceea ce vrea să însemne că joc de 22 de ani, dacă la 11 martie voi împlini 24. Am mai încercat și cu alte discipline, se zicea într-o vreme că am talent la baschet și la tenis de masă, dar am rămas fidel primei iubiri. Fotbalului. Poate și felul în care am intrat pe poarta fotbalului să fi decis.

— Cum ai intrat ?

— M-am format în divizia C, la Chimica Tîrnăveni, Tudor Meszaroș fiind primul meu antrenor. La 15 ani și jumătate jucam 20 sau 30 de minute, bucuros că pot să dau cu piciorul în minge. Ucenicia mea n-a fost ușoară, se juca în C pe viață și pe moarte, iar eu eram abia un copil, ceea ce vrea să însemne că am început fotbalul nu din lojă, ci din stal. De aceea mă agăț astăzi de fiecare minge și de fiecare fază, totul părîndu-mi-se, prin comparație, foarte simplu. De comoditate și de chiul mi-e urît ca de moarte.

— E chiar așa simplu ?

— Nu-i deloc.

— Atunci ?

— Față de divizia C, divizia A e floare la ureche. Cînd m-am întors acasă, după călirea de la Tîrnăveni, mi s-a părut că joc altceva. Nu mai punea nimeni piedică pe la spate sub ochii unui arbitru zimbitor, nu se mai marcau goluri cu mîna și cîte și mai cîte. Asta nu înseamnă că nu păstrez Tîrnăvenilor o amintire frumoasă, căci așa mi-e felul. Chiar dacă mi se întîmplă să merg astăzi cu mașina, nu-mi stă în fire să dau cu pietre pe unde am trecut cîndva pe jos.

— Prin ce crezi, Loți, că te-ai impus în fotbalul românesc, ajungînd la echipa națională în care ai jucat, greșesc ?, de 11 ori ?

— Așa-i. Cred că m-am impus prin disciplină tactică, prin rezistență, prin putere de luptă și prin pase într-un fotbal în care predomină tendința spre tehnică și baloanele schimbate pe metru pătrat.

— Care pase ?

— Cele lungi, englezești, model Dinu, marea lor majoritate trimise cu piciorul sting. M-a ajutat, e drept, în tot ceea ce am făcut și fac fizicul, se zice ideal. Am 1,77 înălțime și 71 de kilograme, iar în plus mă bucur de o rezistență a organismului neobișnuită. Păcat că piciorul drept nu-i pe măsura celui sting, chiar dacă m-am străduit să le aduc, cum se spune, la același nivel.

— Ce spuneai de Dinu ?

— Ce spuneam ?!

— Dacă tot i-ai pomenit, ce-ar fi să mai zici ceva ?

— Cred că Dinu a făcut multe pentru fotbalul românesc, iar eu am învățat destule de la el. Înainte de toate, încrîncenarea în joc, lupta pînă în ultimul minut.

— Scoaterea lui din națională îți se pare firească ?

— Nu-i treaba mea. Echipa națională o fac alții, după cum m-aș aștepta să știți, iar cei care o fac se pricep. Mulțumit ?

— Să zicem că da. Spune-mi, Loți, care sînt defectele tale ca fotbalist ? Mulțumit de întrebare ?

— Dumneavoastră nu aveți defecte ?

— O grămadă.

— Vă place să vorbiți despre ele ?

— Nu prea.

— Nici mie. Asta nu vrea să zică, fiind sincer, că n-am să-mi reproșez cele 3 eliminări de pe teren, chiar dacă una a fost, după mine, nejustificată. Cea de la Arad, dintr-un meci cu U.T.A., cînd am fost trimis la cabină pentru tragere de timp. La urma urmei, toate echipele mari trag cîteodată de timp, pentru că numai cine n-a jucat fotbal nu știe că, uneori, în joc așta scopul scuză mijloacele. Poate că nu-i frumos așa, dar asta-i regula și trebuie să i te supui.

— Dar celelalte două eliminări ?

— Le-am primit pe drept. La Timișoara, contra Politehnicii, am simulat că m-a lovit Bojin, la 1—0 pentru noi, cînd tocmai îi se acordase gazdelor un 11 metri, iar la Cluj-Napoca mi-am ieșit din pepeni, luîndu-mă la harță cu arbitrul Niculescu, deși avea perfectă dreptate. De fiecare dată însă am regretat și mi-am cerut scuze, după meciuri, pentru scăparea hățurilor.

— Hai să vorbim despre altceva. Care-i jucătorul româa care-ți place cel mai mult ?

— Dumitru. Le are pe toate. Dacă nu mi-ar fi teamă de cuvinte, l-aș compara cu Gerson. Față de mine, care cred că sînt în stare de cîte ceva în materie de serviciu, posedă un șut la poartă foarte puternic și precis. Îmi place mult Lucescu, pentru modul cum gîndește în teren. Dintre străini, cel mai aproape de stilul meu pare să fie Hönnes, numai că el joacă perfect cu ambele picioare, ceea ce, cum spuneam, mie nu prea mi se întîmplă.

— Ți s-a propus vreodată să pleci de la Tîrgu Mureș ?

— Ba bine că nu ! În fiecare sezon. Toate divizionarele A, de la cele angajate în lupta pentru titlu pînă la cele amenințate cu retrogradarea, m-au curtat, dar am rămas acasă, unde mă simt foarte bine și unde mai cred că avem un antrenor minunat, pe Bone, și o echipă sudată și cu-

(Continuare în pag. 23)

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Tenisul aților în fața unei noi crize?

Lupta campionilor cîștigă treptat în spectaculozitate. Setul se apropie de sfîrșit. Este timpul loviturilor decisive și spectatorii își lungesc gîturile spre micile ecrane cu respirația întretăiată. Imaginea se schimbă și locul luptei este luat de o tînără blondă cu părul bine spălat cu cel mai bun șampon din lume etc. etc. Unii înjură, alții zîmbesc. Retina înregistrează și adesea, a doua zi, mîna spectatorului revoltat din ajun se întinde mecanic spre produsul lăudat. Rezultatele sînt excelente, iar computere sofisticate stabilesc că, de cîțiva ani încoace, tenisul se combină excelent cu orice : de la materiale sportive la Pepsi-Cola sau produse cosmetice...

Marea problemă a acestui joc în aparență simplu rămîne însă campionul, asul ce determină spectatorul să răsucească butonul televizorului pe canalul unde-l evoluează idolul. Campioni cu trecere la public sînt puțini, iar pentru ademenirea lor o întreagă armată specializată în facere și desfacere de contracte, procese, despăgubiri este pusă în mișcare. Astfel, nerespectîndu-și contractul de angajare în circuitul W.C.T., fecioreliciul Borg este chemat în judecată pentru suma de 5,7 milioane dolari. Procesul a fost înregistrat la Tribunalul districtual de stat din orașul Dallas și se adresează în egală măsură Grupului internațional de manageri, ca și firmei „Colgate" ce asigură spatele vedetei suedeze. Dincolo de soarta financiară a campionului, un lucru apare îngrijorător. În perioada circuitului W.C.T., Borg a participat la o serie de turnee demonstrative ce tind să degradeze activitatea competițională a elitei tenisului mondial. Cu alte cuvinte, organizatorii, în loc să ia 32 de jucători care să se întreacă într-un concurs normal, iau numai patru și-i pun să „se bată între ei" de vineri pînă duminică.

Aparent, toată lumea este mulțumită, vedetele joacă mai puțin, televiziunea transmite în direct totul, riscul ca vreuna din stele să cadă înainte de termen este eliminat, iar banii se împart între mai puțini. Din păcate însă, aceste **turnee și meciuri demonstrative au influență nefastă asupra evoluției tenisului**, deoarece premiile puse în joc depășesc cu mult pe cele de la concursurile tradiționale. Și dacă astăzi W.C.T.-ul este abandonat de Borg pentru turnee demonstrative, cine poate da asigurări că mîine Wimbledon-ul, Roland-Garros-ul sau Forest-Hills-ul nu vor avea aceeași soartă ?

În toamna trecută, Federația internațională a decis să descalifice din competițiile pe echipe orice federație națională ce participă, sub o formă sau alta, la organizarea întîlnirilor sau turneelor demonstrative. Așa cum este ea formulată, decizia nu atinge pe nimeni, deoarece promotorii acestor exhibiții sînt persoane particulare, ce nu intră în nici un raport de subordonare cu Federația internațională.

Se pare însă că forul suprem amînă singura măsură eficace, descalificarea jucătorilor ce participă în astfel de turnee, deoarece aceasta ar putea declanșa criza ce amenință de mai mulți ani tenisul mondial. Criză al cărei deznodămînt nu este greu de bănuit : o nouă reîmpărțire a jucătorilor în amatori și profesioniști, ceea ce, la drept vorbind, nu mi se pare soluția cea mai rea.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești — scrisori-anchete (Liviu Timbus — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 16 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

anul VI — nr. 9 — 3 martie 1977

săptămînal editat de consiliul uniunii tineretului comunist

IUBIREA DE FRUMOS

Frumosul românesc

Frumosul va izbăvi lumea, spunea un înțelept. Frumosul este eroismul unui popor. Etimologia cuvîntului kalos care se învecinează cu germ. hidheid, ne îndreaptă spre acest înțeles.

În tradiția poporului român acest înțeles este adeverit de eroul cel mai popular și mai iubit din negura vremilor, făptura bunătății și bărbăției, eroicul pe măsura adevărului care este Făt-Frumos, cel frumos, născut frumos, fiul frumos, izvorul frumuseții, fiul născut din iubirea frumuseții.

Poporul a înțeles că acest Făt-Frumos este de origine tainică, anume din lacrimă, plins, în care se regăsesc bucuria și suferința nepătrunsă ce răscolește sufletul uman.

Lacrima este cumpăna bucuriei și a durerii.

Lacrima este în atîtea cazuri sigiliu trăirii omenești, în bărbăție și smerenie. Prin lacrimă eroul aruncă ancora dincolo de sine, inelul lacrimei îl reclamă de originea sa îndepărtată. Lacrima este lanțul de foc al comuniunii fără de care nu poate fi lansată punțea de foc spre celălalt. Este focul cel mai teribil care poate înmuia ființa cea mai secătuită și pustiită. Fiul frumos este fiul bucuriei și al suferinței venind din profunzimile poporului nostru care trece dincolo de frumusețea exterioară fizică în imperiul spiritual, în care minunata morală aduce în de nemuritoare frumusețe.

În arhaicele eposuri românești Miorița și Meșterul Manole transpare Fătul Frumos Fiu al durerii și al izbăvirii. Și păstorul și Meșterul sunt cei doi bărbați eroi întemeietori de Patrie.

Unul, Păstorul, urcă spre nuntă, este tînăr, crește spre mireasă, jertfa lui este început de nuntă cosmică; celălalt, Meșterul, coboară din nuntă să reînceapă pe pămînt ceea ce a văzut în vis, noaptea în cosmos. Unul ctitorește loc frumuseții jertfind din sine, celălalt desăvîrșește jertfa, prin jertfire de sine; iată așadar un dar frumos ce va izbăvi lumea.

Păstorul și Meșterul, verigi ale aceluiași lanț, Făt-Frumos din Lacrimă, început și sfîrșit de istorie, cheia civilizației noastre arhaice. Epifanie și Parusie, întregind Frumosul desăvîrșit, manifestări ale eternului Frumos atît de căutat de toate timpurile, bucurie și durere într-o lacrimă în vederea transfigurării istoriei.

IOAN ALEXANDRU ■

SÎMBĂTĂ 12 MARTIE 1977, orele 18, la Palatul Sporturilor și Culturii (Sala Polivalentă) din Capitală, își reia activitatea CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR, ORGANIZAT DE C.C. AL U.T.C. ȘI REVISTA FLACĂRA și condus de poetul Adrian Păunescu. Biletele se pot procura, începînd cu ziua de 7 martie, de la casa de bilete a Teatrului Național. Aceasta este deschisă zilnic între orele 10–20.

Monumorut și norodul

ION POPDAN ■

Vrem să ne întoarcem în România, patria muncitorilor, pe care o avem în inimă

Stimate Domnule Păunescu,

Subsemnatele Ludwig Rosina și Ludwig Maria, domiciliate în Republica Federală Germania, orașul Nürnberg, Gibitzenhofstr. 69, ne adresăm dv. cu următoarea rugăminte.

Suntem două surori gemene, care fiindcă suntem originare din România și aici citim revista Flacăra, ca și alte ziare și reviste românești. Am văzut că dv. publicați scrisori și sprijiniți pe cei care doresc să se întoarcă în România.

Acesta este și cazul nostru. Deși amîndouă suntem germane, amîndouă am venit legal din România, nu ne putem rupe de țara unde ne-am născut.

Eu Ludwig Maria trăiesc în R.F.G. de 30 de ani, iar eu Ludwig Rosina sunt aici din 1972, cu toate acestea tînjim de dorul patriei noastre, a pămîntului românesc pe care ne-am născut și am trăit, și de aceea vrem să ne întoarcem înapoi.

Aici ne simțim desrădăcinate și nu ne putem nici cum adapta, căci bunii și străbunii noștri, deși germani, au trăit în România, de care ne simțim și noi foarte legate.

Noi sîntem simple muncitoare, sîntem mulțumite cu cîștigul pe care-l avem aici, dar nu cîștigul ne interesează, ci România și Sibiul nostru drag pe care nu-l putem uita căci le avem în sîngele nostru și inima noastră.

În tot timpul șederii noastre aici am avut o atitudine loială față de România și Doamne ferește, nu ne-am denigrat nici țara, nici poporul în mijlocul căruia am trăit, cum am auzit că fac unii din cei ajunși în Occident. Rușine să le fie!

Subsemnata Ludwig Rosina fostă muncitoare textilistă la Fabrica Libertatea cînd am plecat din România în 1972, am spus tovarășului ofițer de la Miliția Sibiu care mi-a dat pașaportul, că plec numai ca să o conving pe sora mea geamănă Maria să se întoarcă acasă.

Apoi am fost de mai multe ori în vizită în țară și cînd sora mea (care era plecată din 1947) a văzut cum s-a schimbat fața țării, cînd a văzut că Sibiul este acum un oraș modern, civilizat, după o matură chibzuință ne-am decis să cerem repatrierea.

Am făcut cereri în acest sens pe care le-am trimis Ambasadei R.S.R. de aici, ca și direct la Consiliul de Stat căci vrem să redevenim cetățeni români.

Fiindcă noi nu vrem să privăm pe cei care au muncit și trăit în România de o locuință, la care au mai mult drept decît noi, cu economiile pe care le avem, vrem să ne cumpărăm acolo un apartament. Vă anexăm dovadă eliberată de Bayerischevereinsbank din care rezultă că avem 20 000 DM, sumă cu care vrem acolo să cumpărăm de la stat un modern apartament.

Amîndouă sîntem născute la 18 ianuarie 1926 în comuna Gusu, județul Sibiu, sîntem deci încă apte de muncă și știm că în România, patria muncitorilor, munca nu este numai un drept, ci și o îndatorire, pe care desigur că ne-o vom îndeplini. Acolo muncitorii nu sînt confruntați cu problemele de aici, așa încît nu ne facem nici o grijă în această privință.

Fiindcă am auzit domnule redactor șef că sînteți un om de inimă, vă rugăm să ne ajutați cum credeți de cuviință, chiar și publicînd scrisoarea noastră, pentru a urgenta rezolvarea cererilor noastre de repatriere, căci vrem să ne vedem cît mai curînd, acasă, la noi în România.

Cu mulțumiri anticipate

Ludwig Rosina și Ludwig Maria

Anexăm actul eliberat de Bayerischevereinsbank.

Ctitorie de spirit

Oricine urmărește producția noastră editorială nu poate să nu fi remarcat că în ultimele luni cîteva din cele mai importante lucrări publicate la noi poartă pe copertele lor numele Editurii Eminescu. De pildă, chiar în aceste zile se află în librării cărți apărute sub egida acestei edituri care constituie fără îndoială evenimente literare. Profesorul Șerban Cioculescu și-a strîns într-un volum masiv **Viața lui Caragiale** și **Caragialiana** care, deși sînt prezentate acum fără modificări esențiale, reflectă totuși mai bine amploarea preocupărilor în legătură cu Caragiale ale eminentului critic și istoric literar. De un interes deosebit din partea cititorilor se bucură noua ediție din **Scrinul negru**, însoțit de **Dosarul Scrinului negru**, un „document prețios pentru cunoașterea a ceea ce am putea numi biografia unui roman", „unic în felul său pînă în prezent", cum se exprimă Cornelia Ștefănescu în studiul introductiv la această lucrare. În librării se mai află și un volum intitulat **Eminescu—Arghezi** și semnat de Vladimir Streinu. Dacă la toate aceste lucrări mai adăugăm alte cîteva apărute mai înainte — **Eminescu — cultură și creație** de Zoe Dumitrescu Bușulenga, **Lumea operei lui Sadoveanu** de Pompiliu Marcea, **Sadoveanu sau Utopia cărții** de Nicolae Manolescu sau, și mai înainte, incitanta **O istorie polemică a literaturii române** de Eugen Barbu, înțelegem că Editura Eminescu a propus cititorilor unele din cele mai importante opere de critică și istorie literară din ultimul timp, lucru datorat, desigur, nu numai faptului că la conducerea ei se află un critic și istoric literar, Valeriu Răpeanu, ci și științei acestui colectiv de a-i atrage pe autori prin calitatea lucrului pe care

(Continuare în pag. 7)

GEORGE ARION ■

SUB CERUL AFRICII, O ÎNALTĂ VIZITA PREȘEDINTELUI

Pe aeroportul din Dakar

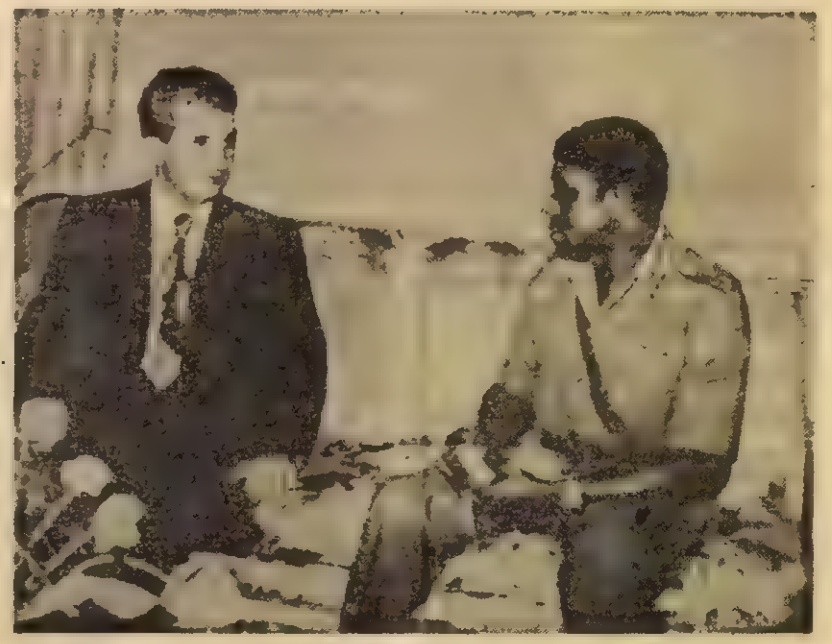

În timpul convorbirilor oficiale dintre președintele României și șeful statului ghanez

Ceremonia semnării Comunicatului comun de către președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Léopold Sédar Senghor

Ceremonia semnării documentelor oficiale româno-ghaneze

Înalta solie de pace, prietenie și colaborare a României socialiste, vizita întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în cinci state din zona Africa de vest, s-a desfășurat în continuare sub aceleași bune auspicii, în aceeași atmosferă sărbătorească, politica externă a României demonstrîndu-și din nou, în fața lumii întregi, puternicul ei dinamism, personalitatea ei marcantă.

Itinerarul african al președintelui Nicolae Ceaușescu evidențiază cu pregnanță legătura indisolubilă dintre politica internă și externă a României, între sarcinile naționale și internaționale ale poporului român. Faptele au dovedit din nou că eforturilor constante, consacrate edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, le corespunde, în raporturile internaționale, o politică activă și fundamentată științific, o politică ce se caracterizează prin principialitate, fermitate și suplețe, prin spirit creator, prin demnitate, luciditate și optimism. Trăim într-o epocă, a subliniat în repetate rînduri președintele Nicolae Ceaușescu, în care problemele cruciale ale lumii au căpătat un caracter indivizibil, de interes comun, în care asigurarea păcii, lichidarea decalajelor și inegalităților moștenite, rezolvarea problemelor litigioase, protejarea mediului ambiant, înflorirea artei, științei și culturii, precum și celelalte deziderate și imperative ale prezentului trebuie să preocupe în egală măsură toate popoarele și guvernele statelor. Pornind de la faptul că esența politicii partidului nostru este tocmai făurirea bunăstării și fericirii omului, România acționează ferm pentru crearea unei lumi mai bune, mai drepte.

Întrupată din rațiune, dragoste de oameni, din înaltele sentimente de prietenie și colaborare, politica externă a partidului și statului nostru, activitatea de excepție desfășurată și în acest domeniu de tovarășul Nicolae Ceaușescu se bucură tocmai de aceea, pretutindeni în lume, de o mare stimă și prețuire. Concludente în această privință s-au dovedit și cu acest prilej înaltele onoruri de stat, primirea entuziastă făcută de populația statelor vizitate, sentimentele de stimă și prețuire față de președintele României. Reținem în acest sens cuvintele deosebit de semnificative, adresate de către președintele Republicii Senegal, Léopold Sédar Senghor, înalților soli ai poporului român. Exprimîndu-și bucuria de a-i avea ca oaspeți pe pămîntul Senegalului, președintele Léopold Sédar Senghor a ținut să sublinieze în toastul rostit cu ocazia dejunului oficial oferit în cinstea oaspeților români : „În urmă cu mai puțin de un an, la București, răspunzînd toastului dumneavoastră, încercam, nu pentru români, desigur, ci pentru noi, pentru senegalezi, să definesc trăsăturile caracteristice ale modelului român de socialism. Căci acest model îmi părea, și îmi pare și azi mai mult decît oricînd, exemplar pentru noi, senegalezii, angajați, chiar dinainte de proclamarea independenței în 1960, pe o cale africană a socialismului". În cuvîntul rostit cu același prilej, președintele României a ținut să menționeze, între altele, că toate înfăptuirile obținute în anii socialismului reprezintă „rezultatul faptului că poporul însuși a devenit stăpîn pe destinele sale naționale, că participă în mod conștient la conducerea tuturor sectoarelor de activitate și își făurește viața așa cum o dorește el".

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Republica Senegal s-a desfășurat tot timpul sub cele mai bune auspicii, încheindu-se cu rezultate fructuoase și reciproc avantajoase. Cei doi președinți au constatat cu satisfacție că acordurile și înțelegerile convenite cu prilejul întîlnirii de la București, în aprilie 1976, au creat o bază trainică pentru extinderea relațiilor pe tărîm politic, economic, tehnico-științific, cultural etc. A fost, de asemenea, exprimată voința ambelor părți de a se da un nou impuls cooperării bilaterale, de a se valorifica și mai bine posibilitățile existente în domenii ale industriei și agriculturii, în dezvoltarea schimburilor comerciale reciproc avantajoase, de a se optimiza raporturile științifice și culturale. Convorbirile dintre cei doi președinți au scos în evidență punctele de vedere comune sau apropiate în toate problemele abordate, desfășurîndu-se într-o atmosferă de caldă prietenie și cordialitate.

Vineri, 25 februarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au sosit în Republica Ghana, cel de al treilea stat inclus în itinerarul african al înalților soli ai poporului român.

Onorurile de stat, sentimentele de cordialitate, manifestările de stimă și considerație cu care au fost întîmpinați înalții oaspeți au constituit și cu acest prilej o dovadă elocventă a prețuirii și prestigiului de care se bucură în lume România socialistă, activitatea teoretică și practică desfășurată pe plan național și internațional de către președintele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Sîntem mîndri să vă avem în mijlocul nostru — a ținut să arate șeful statului ghanez, generalul Ignatius Kutu Acheampong, adresîndu-se tovarășului Nicolae Ceaușescu cu ocazia întîmpinării oaspeților români pe aeroportul din Accra — deoarece, prin aceasta, putem învăța din bogata dumneavoastră experiență, din realizările pe care le-ați obținut în transformarea României dintr-o țară agrară într-o țară a muncii harnice, care se dezvoltă dinamic și rapid pe calea prosperității"... Și, în continuare, șeful statului ghanez a ținut să mai arate următoarele : „Exemplul dumneavoastră merită să fie urmat, pentru că ați demonstrat că, sub o conducere înțeleaptă și

SOLIE A ROMÂNIEI SOCIALISTE:

NICOLAE CEAUŞESCU

Sosirea pe aeroportul internaţional din Abidjan

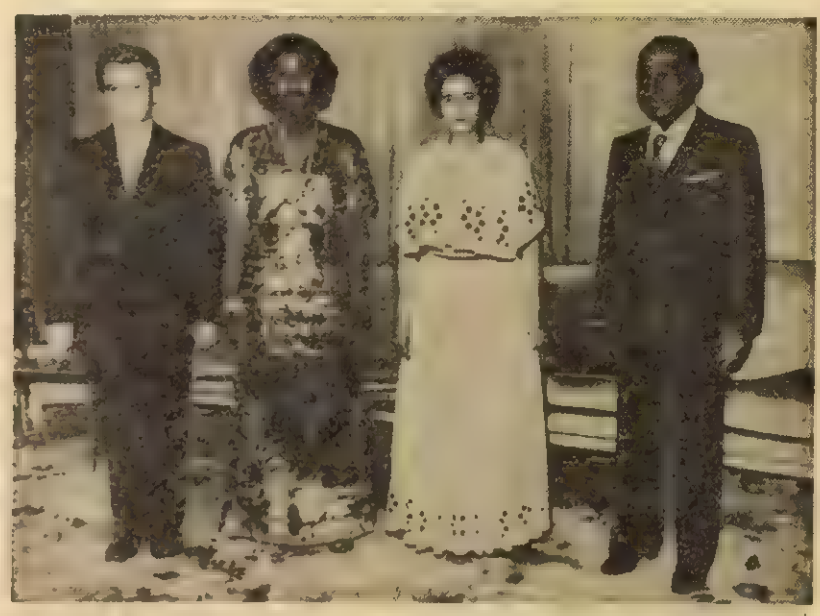

În timpul dineului oficial desfăşurat în saloanele Palatului prezidenţial din Abidjan

În timpul vizitei la întreprinderea „Biohorn"

Entuziastă primire în capitala Republicii Coasta de Fildeş

prin voinţa şi hotărîrea poporului, toate ţările în curs de dezvoltare pot să obţină succese, pot să-şi îmbunătăţească nivelul de trai".

Aşteptată cu viu interes de opinia publică din Ghana, vizita preşedintelui României socialiste a constituit un nou moment de referinţă în cronica relaţiilor de prietenie, colaborare şi solidaritate militantă dintre cele două state. În cadrul convorbirilor oficiale, cei doi preşedinţi au constatat cu satisfacţie că, în ultimii ani, s-au pus bazele unor colaborări fructuoase între cele două state, exprimîndu-şi totodată dorinţa de a dezvolta şi intensifica aceste relaţii în domeniile politic, economic, tehnico-ştiinţific şi cultural, în interesul ambelor ţări şi popoare. Convorbirile dintre cei doi şefi de state, desfăşurate într-o atmosferă caldă, de prietenie şi înţelegere reciprocă, au abordat, de asemenea, o serie de probleme de importanţă majoră ale vieţii internaţionale contemporane. Cronica relaţiilor dintre Republica Socialistă România şi Republica Ghana consemnează, de asemenea, înalta cinstire adusă ştiinţei româneşti prin conferirea titlului de membru de onoare al Academiei de arte şi ştiinţe din Ghana tovarăşei academiciana doctor inginer Elena Ceauşescu, o nouă dovadă a prestigiului internaţional de care se bucură activitatea ştiinţifică desfăşurată de tovarăşa Elena Ceauşescu.

Duminică, 27 februarie, preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au sosit în Republica Coasta de Fildeş. Înaltele onoruri de stat, primirea entuziastă făcută de populaţia Abidjanului au exprimat şi în această etapă a vizitei întreprinsă de preşedintele României pe continentul african prestigiul marcant al ţării noastre şi în această parte a globului, dragostea, înalta consideraţie, stima şi preţuirea cu care este înconjurat secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. În cadrul întrevederii dintre preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi preşedintele Republicii Coasta de Fildeş, Felix Houphouet-Boigny, au fost discutate pe larg problemele raporturilor bilaterale, evidenţiindu-se dorinţa ambelor ţări pentru dezvoltarea ascendentă a relaţiilor politice, economice şi culturale dintre cele două state. Reafirmînd principiile care călăuzesc politica externă a României şi pronunţîndu-se cu fermitate pentru înlăturarea oricăror obstacole şi bariere care împiedică dezvoltarea pe multiple planuri a cooperării internaţionale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi-a exprimat din nou încrederea în izbînda şi forţa raţiunii, în biruinţa şi solidaritatea forţelor progresiste din lume, în crearea unei noi ordini economice şi politice. Luînd cuvîntul la marea adunare populară din oraşul Yamoussoukro, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus între altele : „Am venit în Coasta de Fildeş la invitaţia amabilă a preşedintelui Boigny, cu dorinţa de a dezvolta dialogul, de a găsi împreună căile pentru o colaborare largă — economică, ştiinţifică, culturală — între popoarele noastre, pentru o conlucrare activă pe plan internaţional, în vederea realizării unei lumi mai drepte şi mai bune pe planeta noastră".

Înaltele aprecieri acordate de opinia publică ivoriană ţării noastre, pentru importantele şi prestigioasele sale realizări pe plan naţional şi internaţional, pot fi regăsite cu putere şi în aceste cuvinte adresate de preşedintele Felix Houphouet-Boigny tovarăşului Nicolae Ceauşescu : „În ceea ce mă priveşte, am avut privilegiul de a vă întîlni la Rabat şi de a aprecia înaltele dumneavoastră calităţi de om de stat, dar noi, ca africani, eram nemulţumiţi de faptul că încă nu avusesem posibilitatea de a vă primi pe dumneavoastră, prietenul nostru, şi la noi. Şi, totodată, să vă spunem cît de mult preţuim, poporul ivorian şi eu personal, vizita dumneavoastră".

La ora cînd apar aceste rînduri, vizita înalţilor soli ai poporului român în mai multe state din zona de vest a Africii continuă. Prin intermediul radioului, televiziunii şi slovei tipărite poporul nostru a avut o imagine largă şi completă a fiecărei zile cuprinse în itinerarul african parcurs pînă astăzi de preşedintele României. O întreagă naţiune a putut fi astfel martora acestei importante cronici din cadrul politicii noastre externe, a înţeles semnificaţia contactelor la nivel înalt dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi şefii statelor vizitate, importanţa politică şi economică a documentelor semnate, a putut urmări activitatea neobosită a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, a tovarăşei Elena Ceauşescu, desfăşurată în cadrul întîlnirilor cu reprezentanţi ai unor cercuri economice sau în decursul vizitelor întreprinse în unele unităţi economice. Convorbirile dintre preşedintele României şi şefii statelor vizitate, contactele politice, încheierea unui număr însemnat de tratate, acorduri, înţelegeri vor duce, fără îndoială, la lărgirea şi întărirea colaborării dintre ţara noastră şi tinerele state africane, vor constitui un substanţial aport în cadrul destinderii internaţionale, al înţelegerii şi păcii în lume, o nouă dovadă a politicii înţelepte promovată de România, de către preşedintele ei, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

LIVIU TIMBUS ■

Țara noastră, munca noastră,

Sîntem oameni reali

— Tovarășe director George Cojocaru, ne puteți schița în cîteva cuvinte ceva despre rostul acestei instituții, despre cadrul organizatoric în care vă desfășurați activitatea ?

— Instituția noastră se numește I.P.I.U. — ceea ce înseamnă Institutul de inginerie tehnologică și proiectare pentru industria ușoară. Obiectivele generale ale institutului nostru constau, în fapt, în aplicarea concretă a directivelor de partid și de stat în munca concretă de introducere a progresului tehnologic și dezvoltare a industriei ușoare, în special prin proiectele de investiții pentru noile obiective sau pentru fabrici modernizate.

Un sentiment de mare responsabilitate este conștientizat în colectivul nostru prin faptul că industria ușoară se află într-un contact mai direct cu o largă categorie de cumpărători, că acestui domeniu îi este specifică o rapidă schimbare sortimentală și în același timp o permanentă creștere a cerințelor de calitate.

Trebuie să veghem și să luptăm în așa fel pentru ca principala noastră forță de producție, inteligența și capacitatea colectivului, să se afirme plenar.

— Se știe că democrația socialistă oferă un cadru larg de manifestare a tuturor aptitudinilor, talentelor și energiilor creatoare. Care sînt aspectele cu adevărat semnificative, climatul în care oamenii de știință — ingineri și tehnicieni — din ramura dv. de activitate își pun în aplicare ideile, invențiile lor ? Ce ne puteți spune despre consiliul științific — loc de confruntare a opiniilor, formă de realizare a democrației ?

— Conceptul de democrație socialistă este o realitate de zi cu zi în relațiile dintre oameni în societatea noastră, dar poate că efectele acestui concept în stimularea creativității se pot regăsi și analiza în mod sistematic în organizațiile al căror profil este cel de creație tehnică și științifică. Este adevărat că, în același timp, tot aici se pot măsura efectele nocive ale lipsei unei reale democrații, munca de creație funcționînd ca un barometru extrem de sensibil al unei reale democrații socialiste.

Experiența noastră arată că putem deosebi aspectele instituționalizate ale democrației socialiste, de exemplu sub forma diferitelor organe de conducere colective, în cazul nostru consiliul științific, biroul executiv al acestuia, dar, în același timp, trebuie să subliniem că „practicarea" democrației socialiste nu poate fi confundată cu o latură organizațională formală, ci cu însăși atitudinea comportamentului membrilor colectivului în relația lor de zi cu zi și care însoțește procesul de producție, fie că această relație este o relație ierarhică, o relație funcțională sau una de competență.

Din acest punct de vedere, democrația socialistă am înțeles-o, în ce ne privește, ca o caracteristică de mediu intrinsec legată de existența în comun a oamenilor, care le permite să acționeze mai bine pentru atingerea obiectivelor pe care și le-au propus. O putem, astfel, defini ca o reală forță de producție.

Aspectele cu adevărat democratice, specifice muncii noastre, cred că derivă în special din natura motivației muncii noastre de creație. Cită diferență între poziția în societate a specialistului nostru, a cărui activitate este motivată de idealurile înalte ale fascinantului drum al României către culmile civilizației și motivația specialistului dintr-un sistem social în care profitul imediat și personal joacă rolul unor motivații principale !

Nu este însă deajuns să vorbim despre democrația socialistă și trebuie să avem imaginația și inteligența să o aplicăm și să o dezvoltăm în continuare. Tot timpul ne trebuie forme noi de manifestare a democrației socialiste, deoarece relația de producție este o relație dinamică care trebuie să acorde forțele cu metodele și pe acestea împreună cu obiectivele pe care ni le propunem în cadrul industriei ușoare.

Democrația nu este o definiție, nici o instituție exterioară, ci mai degrabă starea noastră de spirit, expresia firească ce se degajă din relațiile dintre oamenii vii, confundată cu sistemul nostru social prin pasiunea și efortul nostru comun.

La fel de important este însă faptul că după luarea deciziilor în comun, fiecare întorcîndu-ne la locul de muncă, aplicăm în fapt propriile noastre decizii, cu sentimentul unei mari responsabilități.

— Care este drumul unei invenții, dacă vreți, meandrele prin care aceasta ajunge să fie un fapt de producție ?

— Invenția măsoară desigur un anumit stadiu de înțelegere și depășire a unor realități practicate. Aceasta înseamnă gîndire suplimentară, dar rămîne la fel de valabil faptul prin care formula invenției este 1 la sută imaginație și 99 la sută transpirație.

Sîntem totuși astăzi conștienți de cîteva schimbări importante. Invenția, de cele mai multe ori, nu poate fi rodul activității unei persoane, părerea mea ! Cele mai multe invenții, brevetate și medaliate, produse în institutul nostru, mă refer la perioada 1974—1977 — cînd s-au brevetat peste 30 de invenții dintre care 14 medaliate la concursuri internaționale — au fost rodul unui efort colectiv și s-au obținut numai atunci cînd s-a îmbunătățit comunicarea dintre oameni, cînd aceștia și-au depășit fiecare granița strictă a profesiunii lor.

Dacă a realiza o invenție este un fapt dificil și deosebit, uneori mai greu este a o aplica.

— Ce poate frîna o invenție ?

— Rutina sau inerția în fața noului, pe care o manifestă unii oameni ca formă de manifestare a incompetenței ; efortul uneori enorm care trebuie făcut atît pe planul material, organizațional și uman pentru promovarea invenției. Uneori chiar interesul limitat și imediat, cum zicem noi „presiunea zilei de ieri", nu permite să se acorde bugetul de timp, atenția și încrederea cuvenite invenției.

— Relațiile dintre oameni sînt de fiecare dată cele exacte ? Cum se manifestă aceste relații la nivelul instituției ?

— În ce mă privește, în calitate de conducător al acestei organizații și colaboratorii mei, sîntem oameni cu pasiuni, cu performanțe și eșecuri, cu diferite posibilități de înțelegere și de acțiune, sîntem oameni reali.

Este însă sigur că în această instituție relația fundamentală este cea de colaborare tovărășească, bazată pe democrația socialistă.

E necesar însă să fie bine înțeles faptul că democrația socialistă trebuie însoțită de organizare, ordine și autoritate ca instrumente necesare pentru îndeplinirea sarcinilor ce ne revin, că în cadrul acestor relații tovărășești există și relații nu totdeauna principiale, că acestea trebuie depășite prin perfecționarea metodelor de conducere, dar și a înțelegerii faptului că efortul și exigența sînt, de asemenea, componente ale democrației socialiste, fără de care nu putem concepe progresul.

A. CUSIN ■

Dreptul la muncă este în fond dreptul la viață

Am ales două sectoare ale Capitalei diferite ca profil : sectorul I în care predomină instituțiile de cultură (și a cărui populație se cifrează la aproximativ 170 000 de cetățeni) și sectorul IV, unde preponderența aparține industriei, numărul locuitorilor fiind aproape dublu. Am stat de vorbă cu șefii birourilor forțelor de muncă, am cercetat fișe de petiționari, am încercat să-i întîlnesc pe unii dintre ei, iar în încheiere m-am adresat tovarășei Ana Drăgan, șefa direcției forțelor de muncă din Ministerul Muncii.

Tovarășului Grigore Arieșeanu (sect. I) aveam să-i solicit relații privind numărul cererilor și pe cei al ofertelor de servicii din anul 1976 și luna ianuarie a acestui an.

— Anul trecut am avut 4 232 cereri pe care le-am rezolvat astfel : am plasat 860 de muncitori calificați, 2 158 necalificați, 943 absolvenți de liceu și 271 cadre T.E.S.A. Deci, am depășit cererile. În ianuarie totalul cerințelor a atins cifra de 433 ; dintre aceștia au fost plasați 97 de muncitori calificați, 267 fără calificare, 54 absolvenți de liceu și 15 cadre T.E.S.A. După cum rezultă, nimeni nu rămîne fără plasament. Posibilitățile sînt, și în acest an, cel puțin pe măsura eventualelor cerințe, chiar dacă, aparent, sectorul nostru nu beneficiază de atît de multe întreprinderi industriale ca altele. Poate stîrni mirare că, totuși, și cadre calificate solicită uneori locuri de muncă. Explicația este aceea că, atunci cînd avem o astfel de cerere, întîlnim, aproape sigur, fie un conflict între petent și șeful său direct ori între solicitator și o parte a colectivului. Mai rare sînt situațiile în care noul serviciu, al unuia dintre soți, ori schimbările de domiciliu, justifică schimbarea locului de muncă. Dar problema cea mai delicată este aceea a plasării celor necalificați ca și a celor pe care-i considerăm „cazuri problemă".

Am cercetat cîteva astfel de „cazuri", născute din demisii, desfaceri de contracte de muncă, pentru grave abateri de la disciplină, condamnări pentru diverse delicte, al unor femei retrase din muncă la cererea lor, pentru a-și putea crește sau îngriji copiii și care vor să revină în cîmpul muncii, al cîtorva tineri sosiți din armată și care au dorit să-și schimbe locul unde lucrează înainte de încorporare etc. Din fișele unora rezultă refuzul lor încăpățînat de a accepta soluțiile ce li se oferiseră. Aurica C. — 26 de ani — din București, Calea Dorobanților nr. 51, absolventă a 7 clase elementare, a refuzat să se încadreze, deși i s-au indicat 3 posibilități : la hotelul Athénée Palace, la întreprinderea de încălțăminte „Carmen", pentru calificare, și la Trustul de construcții industriale, ca îngrijitoare; G. Ion, în vîrstă de 17 ani, absolvent a 6 clase elementare, domiciliat în str. Baghetei nr. 5, n-a acceptat să se încadreze în nici unul din cele 6 posturi ce i s-au oferit; Ion P., în etate de 48 de ani, absolvent a 7 clase elementare, divorțat, locuind în bd. Ilie Pintilie 42, refuză, de asemeni, încadrarea la I.C.R.A.L. „Herăstrău" și la Spitalul „Carol Davila", unde, pînă în cele din urmă, se prezintă, dar numai pentru două săptămîni, timp în care a venit la serviciu în stare de ebrietate ; cu o experiență tristă (2 luni condamnare pentru parazitism), Ioan P., în vîrstă de 27 de ani, necăsătorit, cu 8 clase elementare și fără calificare profesională, se încadrează la Centrala construcții montaj unde i se desface contractul de muncă pentru grave abateri disciplinare, apoi la I.C.R.A.L. „Pajura" (situația se repetă) după care refuză, la rînd, posturile ce i se oferă la Automatica, la Direcția de telecomunicații, la Institutul agronomic, la Direcția difuzării presei, la I.C.R.A.

La biroul sectorului IV mai notăm cîteva „cazuri problemă". Ionel E., de 27 de ani, absolvent a 7 clase elementare, domiciliat în Calea Dudești nr. 84, a ajuns la această vîrstă fără să fi fost vreodată încadrat undeva. Întrebat cum „s-a descurcat" răspunde : „Am făcut ce-am putut", afirmație foarte evazivă, dar și foarte cuprinzătoare a unor soluții, din păcate, care nu pot fi înglobate, în rigorile unei societăți civilizate, ci numai printre fisurile posibile în orice colectivitate. Dar, începînd de la 9 februarie, Ionel E. s-a decis pentru muncă și s-a încadrat, în vederea calificării, la I.P.A.U.S. O promisiune îmbucurătoare pare să fie și atitudinea, recentă, a altui tînăr, Constantin A., de 21 de ani, din str. Colței 40, absolvent a 10 clase, necăsătorit și care avînd un exemplu negativ în familie (tatăl său a suferit o condamnare pentru speculă) n-a muncit încă pînă la această vîrstă. Prezentîndu-se, din proprie inițiativă, la biroul forțelor de muncă, și-a manifestat dorința de a se califica. A început, din decembrie anul trecut, să muncească la „Metalogiobus". Viorica T., 21 de ani, din str. Stejarului 34, a născut, la o vîrstă fragedă, 17 ani, un copil, al cărui tată este nedeclarat. Nu beneficiază de pensie alimentară. A lucrat sezonieră, pe unde a apucat. De copil s-a ocupat mama sa. În prezent Viorica se califică la Țesătoria „Unirea". Copilul este îngrijit la creșa întreprinderii. Încă un om care a apucat drumul bun !

În sectorul IV au fost plasați în muncă, în cursul anului trecut, circa 16 000 de cetățeni (unii dintre ei de mai multe ori în acest interval, astfel încît cifra se cere considerată ca atare, adică și cu o marjă de 10—15%). În prezent, sectorul dispune de 1 000 de posturi vacante, dar numărul lor se va majora, sigur, pe parcursul anului. Recent, conducerea Țesătoriei „Producția" a și înștiințat biroul forțelor de muncă să se îngrijească de recrutarea, selecționarea și plasarea a 900 de oameni, necesari extinderii (aceste posturi nu figurează printre cele 1 000 amintite).

— Beneficiem de o secțiune specială, în cadrul planului național unic privind asigurarea și pregătirea forței de muncă pe o gamă foarte largă începînd cu tehnicieni și sfîrșind cu cadrele cu pregătire superioară, îmi spune tovarășa Ana Drăgan. Avem sarcini concrete pînă în anul 1980 și chiar pînă în 2 000. Actualul cincinal prevede crearea a 1 800 000 de noi posturi necesare economiei naționale. Pentru 1977 va trebui să furnizăm diverselor ramuri ale economiei 300 000 cadre calificate, cu precădere pentru acele județe încă deficitare din acest punct de vedere și în care cincinalul revoluției tehnico-științifice a prevăzut dezvoltări importante ale actualei forțe industriale. La Botoșani 4 000 de oameni doar într-un singur an, 1977, la Iași 11 000, la Neamț 7 000, la Sălaj 4 000, la Vaslui 4 600, în Ialomița 3 750. Desigur, aceste sarcini ne implică în mod special și, aș zice, divers, pentru că, spre a răspunde obligațiilor noastre se impune a avea metode de lucru corespunzătoare. Bineînțeles că specialiștii în orientare profesională, psihologii, sociologii, cei care recurg la baterii de teste, la o întreagă aparatură adecvată pot reuși cel mai bine.

Prevăd că în următorii 2—3 ani și datorită noii orientări a învățămîntului din țara noastră vom înregistra o mutație în mentalitatea publică.

EMANUEL VALERIU ■

Grija pentru starea de sănătate a populației, o expresie elocventă a umanismului socialist

Accesibilitatea populației la toate formele de asistență medicală, prin dezvoltarea în acest scop a bazei materiale și a necesarului de cadre reprezintă, fără îndoială, una dintre cele mai importante și edificatoare înfăptuiri ale socialismului. Organizarea ocrotirii sănătății în conformitate cu principiile medicinei socialiste face parte din conceptul de conducere al societății noastre, înseamnă grija față de oameni, înseamnă antrenarea unor largi forțe umane și materiale la bătălia pentru starea de sănătate a populației, înseamnă, în esență, gîndire democratică și în această privință.

Dezvoltarea continuă a rețelei sanitare este indisolubil legată de consolidarea economiei naționale și de creșterea venitului național. În fiecare an, o dovedește situația de fapt, statul a fost în măsură de a pune la dispoziția ocrotirii sănătății mijloace bănești din ce în ce mai mari. Vom folosi în acest sens graiul sever dar extrem de sugestiv al cifrelor statistice.

În perioada 1976—1980 planul de investiții în domeniul sănătății are, în expresie valorică, un volum egal cu totalul celor două cincinale anterioare. În această perioadă numărul de paturi din spitale va spori cu circa 39 500, iar numărul de locuri în creșe cu circa 67 000. În același interval de timp vor fi create 82 de policlinici, 392 dispensare, 23 stații de salvare, 53 de centre stomatologice, 16 centre de recoltare a sîngelui.

Pentru a asigura dezvoltarea armonioasă și echilibrată în teritoriu a unităților sanitare, Ministerul Sănătății a elaborat liniile de orientare în domeniul construcțiilor de spitale.

Astfel, în construcțiile de spitale s-a apreciat ca necesară realizarea următoarelor tipuri de spitale — cuplate cu policlinici — cu capacitățile aferente :

a) spitale clinice cu cîte 1 200 paturi ;

b) spitale generale județene, cu cîte 700 paturi ;

c) spitale de specialitate cu cîte 300—500 paturi ;

d) spitale generale, municipale și orășenești, cu cîte 430 paturi ;

e) spitale generale orășenești cu cîte 250 paturi.

Capacitățile diferitelor tipuri de spitale propuse a se realiza au fost determinate în raport cu rolul care revine acestora în acordarea asistenței sanitare, asigurîndu-se astfel condițiuni adecvate de funcționalitate și utilizare rațională.

Orientarea trasată în ceea ce privește dezvoltarea unităților de asistență medicală ambulatorie — dispensare și policlinici — urmărește aplicarea indicațiilor organelor superioare de partid de a integra într-o măsură sporită asistența de medicină generală și de specialitate creîndu-se astfel condiții de creștere a eficienței unităților sanitare.

Spre deosebire de perioadele anterioare cînd construcțiile de dispensare medicale erau amplasate cu precădere în marile localități urbane, Ministerul Sănătății are în vedere orientarea în viitor a acestor construcții îndeosebi în localitățile prevăzute a deveni centre de convergență, îndeplinindu-se astfel indicația de sporire a accesibilității populației la asistența medicală ambulatorie de specialitate.

Pentru a veni în întîmpinarea măsurilor de stimulare a natalității și încurajării pe o scară mai largă a femeilor în

democrația noastră

muncă în actualul cincinal s-a prevăzut creșterea, așa cum am mai arătat, locurilor în creșe, cu peste 87 000.

Vorbind despre efortul constant pentru asigurarea numărului necesar de cadre, vom lua ca an de referință 1976. La sfîrșitul acestui an, numărul total al medicilor a fost de 35 087 din care 6 519 stomatologi, cel al farmaciștilor de 5 501, iar cel al personalului mediu sanitar de 125 427. Din totalul celor 35 087 de medici, 27 386 lucrează în municipii și orașe, 647 în comune suburbane și 7 054 în comune. Ne putem face o idee despre amploarea acestei dezvoltări comparînd aceste cifre cu cele ale anilor 1950 și 1938. Astfel, în 1950 numărul total al medicilor a fost de 15 583 iar cel al personalului mediu sanitar de 35 780. În anul 1938 numărul total al medicilor a fost de circa 8 230 sau un medic la 2 036 de locuitori față de un medic la 751 locuitori în 1976.

LIVIU TIMBUS ■

Excepția, citeodată calitatea prestației

Ospătarul Trașcă a fost demis din calitatea sa de ospătar. Vineri, 25 februarie, autoritatea care tutelează restaurantul Grădinița a luat act în mod oficial și nemijlocit de această realitate. Deci, în urma controlului efectuat de echipele de control obștesc, ospătarul Trașcă a fost declarat în afara perimetrului profesiunii de care se lepădase singur. Dar ospătarul Trașcă nu este la prima abatere, nu este nici măcar la a doua ; trei decizii de sancționare a avut pînă acum ospătarul Trașcă și de fiecare dată telefonul de la autoritatea care tutelează restaurantul Grădinița l-a salvat pe recalcitrantul Trașcă, care, printre alții, este prieten cu un fost fotbalist. Ar trebui să-l numesc pe acest fotbalist dar nu-l numesc, pentru noi acum e nimeni. Am să spun însă consecințele acestei excepții. Două sînt, Prima — ospătarul Trașcă a devenit un precedent, și purtătorul lui a fixat ștacheta atît de jos încît, pe sub ea nemaiputîndu-se strecura nimeni, toată lumea gîndea : dacă nu-l dă afară pe Trașcă, cum o să mă dea pe mine ; dar nici ceilalți ospătari nu s-au lăsat mai prejos și în puțin timp fiecare avea un prieten măcar popicar. Doi — cel ce a admis această excepție nu este nici la prima, nici la cea de pe urmă ; n-a fost pedepsit și va rămîne nepedepsit sufocîndu-și sectorul cu excepții care acum sînt regulă. Și iată o formă posibilă de minimalizare a rosturilor democratice care au fost instituite prin controlul oamenilor muncii, împingerea lui spre limita aparenței. Două sînt argumentele în sprijinul acestei afirmații. Timp de patru ani și jumătate directorul acestei unități n-a primit nici o sancțiune, cu toate că localul n-a funcționat niciodată mai bine decît acum și n-a fost niciodată mai arătos. Și al doilea argument : sancționarea sună astfel : „Vor fi pedepsiți toți cei ce au fost de serviciu în ziua efectuării controlului muncitoresc". NU !

Emiterea excepției poate bloca exercițiul democratic. Îl poate interzice și înlocui cu forța împrejurării. În multe hoteluri din țară funcționează principiul potrivit căruia nu pot fi reținute camere prin telefon. Inutil să dovedesc ce neplăcut este să pleci într-alt oraș fără să știi dacă ai sau nu unde dormi.

Odată cu excepția se strecoară înăuntru sugestiile mitei, gusturile de proprietar, perspectivele parvenitismului. Poți vizita zilnic librăriile. Sînt cărți pe care nu le vei obține niciodată. Acestea nu sînt expuse în vitrine, nu sînt etalate alături de celelalte cărți, rămîn sub rafturi și scoase la iveală cînd trebuie. Minunată zbatere, asta să ne fie de-a pururi zbaterea de căpetenie, dacă din această frumoasă și vrednică încercare n-ar profita spiritul mercantil. Și apoi, dacă ne zbatem, să ne zbatem egali, deși în aceste condiții iarăși n-am mai fi egali deoarece ar cîștiga cel cu timp mai mult la dispoziție ; nu e simplu deci.

Existența excepției slăbește interesul. Și lipsa interesului pulverizează responsabilitatea. Contractele tipizate ale ICRAL-urilor prevăd sancțiunile ce le suportă beneficiarul în cazul în care acesta nu-și respectă obligațiile, nu se amintește nimic însă despre cine suportă daunele în imprejurarea cînd ICRAL-ul nu-și îndeplinește termenul contractual. Ce rezultă de aici, știm cu toții : au înflorit pilele, relațiile, mituitorii. Cum este posibil ? Această „scăpare" face posibile excepțiile. Și o singură excepție, și niciodată nu există una singură, încurcă, mistifică, bulversează ordinea firească, încît nici un control nu-i poate da de capăt.

Stabilitatea prețurilor și mișcarea lor planificată în strînsă corelație cu prevederile creșterii nivelului de trai reprezintă nu numai una din înfățișările prin care cetatea își exprimă principiile democratice într-unul din sectoarele importante ale vieții economice, ci și unul din imperativele respectării lor. Intervenția excepției face ca o cameră de hotel să nu coste 75 de lei, ci 75 lei plus un contraserviciu, o carte să nu coste șase lei, ci șase lei plus un carton cu prăjituri, o reparație să nu coste 200 de lei, ci 200 lei plus un carton de țigări, în cel mai rău caz, beneficii de care nu statul este acela care profită, ci cîțiva funcționari. Excepția este un act antisocial, daunele acceptării ei nu sînt numai de ordin material, ea barează exercitarea drepturilor noastre izvorîte din legea și norma democratică.

NICOLAE CRISTACHE ■

Să trăiești între oameni

În seara de duminică, 27 februarie, o mașină s-a răsturnat și a luat foc pe bulevardul Liviu Rebreanu, în fața unuia dintre blocurile nou construite. Înăuntrul ei, cinci oameni, între care doi copii, țipau după ajutor. „Stăteam în bucătărie, povestește Florea Dumitru, așteptam să mănînc cînd am auzit o bufnitură și m-am repezit la fereastră. Am văzut mașina, un „Renault 10", cu roțile în sus și în flăcări. Am alergat, așa cum mă vezi, dezbrăcat, numai în ciorapi, să dau ajutor. Pînă am ajuns eu, au ajuns și alții". Cei din mașină au fost salvați, iar ca să se liniștească au fost duși în apartamentul unei doctorițe, unde li s-au dat primele îngrijiri ; copiilor — jucării. „Doar nu era să nu sărim în ajutorul lor, spune I. Motronea, sîntem oameni, dom'le, oricui i se poate întîmpla o nenorocire, și nu numai cu mașina". Nu după multă vreme lumea s-a împrăștiat, iar mașina a fost luată și dusă la atelier. Au rămas în urmă numai un pom subțiratic rupt în două, cioburile parbrizului, pete de ulei, cîrpe murdare și cauciucul de la ștergător. Tot ceea ce poate însemna locul unei nenorociri care însă, din fericire, nu a fost să fie, în mare parte datorită și celor care, neascultînd decît de îndemnul inimii, au sărit să salveze viețile unor necunoscuți. Un splendid act de solidaritate umană spontană, atît de propriu acestor oameni care nu s-au crezut nici înainte și nici după accident eroi, deși pericolul exploziei le amenința viața. Ceea ce am observat, mereu cu aceeași uimire, acum, dar și altădată, este că acești minunați contemporani ai noștri, care săvîrșesc asemenea gesturi de adîncă omenie, sînt cît se poate de simpli, modești, fără să pară cu nimic deosebiți de alții. Ei înșiși nu se cred altfel, dimpotrivă, atunci cînd încerci să-i scoți din anonimat și să le explici semnificațiile gestului lor, dau din umeri și se depărtează, fără altă mulțumire decît că și-au dovedit în fața lor omenia și curajul. Ion Marin Zbîrcea, muncitor la I.I.L. Victoria, povestește : „Lucram la malaxor, am făcut încărcătura cu primul sac și a mers ușor, la al doilea însă nu a mai mers și am băgat mîna să curăț paletele. Nu știu cum, dar mi-a prins mîna și mi-a tras-o pînă m-am lovit cu capul de el și s-a oprit. Eram singur și am început să țip, au venit colegii, dar ei nu știau să umble, le-am spus eu ce chei să-mi dea și cu mîna cealaltă am slăbit paletele, pînă mi-am tras-o p-aia prinsă. M-au luat colegii pe brațe, au oprit o mașină și m-au dus la Panduri. Emil Sobaru a stat lîngă mine pînă m-au operat".

— Ți-e prieten ?

— Da, mi-e coleg de serviciu.

Numai închipuiți-vă scena în care, și-roind de sînge, prins în capcana malaxorului, acest tînăr le cerea colegilor săi cheile potrivite, numai el știind să umble cu ele ! Dar și ce a fost în sufletul colegilor săi și de cîtă stăpînire de sine au dat ei dovadă în acele momente în care viața tovarășului lor de muncă era în primejdie dacă și-ar fi pierdut luciditatea ! Pentru Marin Zbîrcea, și nu numai pentru el, a fi prieten sau coleg de muncă e totuna, acest fel de a gîndi subliniind prietenia ce se instaurează între cei ce au de făcut ceva împreună.

— Cînd mi s-a întîmplat răul, îmi spune electricianul Blid Mihai, au venit la mine colegii de serviciu. Ce să mi-aducă? Mai mult face să vină să stai de vorbă, decît să-ți aducă obiecte sau să vină o dată și să nu mai vină. Maistrul, Constantin Vlăduț, a venit și acasă la mine. Noi sîntem și prieteni, ne ajutăm în toate, și la întreprindere și în viața de toate zilele.

— Eu, cînd am venit la I.M.E.B., eram tînăr, nu prea știam la strung, nu mă pricepeam, m-au luat meșterul, Ioniță Florea, și colegii și mi-au spus : „Mihai, tu să-ți vezi de treabă, că noi nu te lăsăm".

La poarta Spitalului clinic de urgență trei bărbați întreabă de șoferul Tudor Gherghe. Este la camera 256, la Ortopedie, li se răspunde.

— Sînteți rude cu el ?, întreb.

— Nu. Am venit să-l vedem, poate are nevoie de ceva, îmi spune Iacob Pelea, directorul general al Combinatului chimic din Turnu Măgurele.

Este însoțit de inginerul Filică Popescu și de șoferul Ștefan Neg. Cînd îl vede, Tudor Gherghe pare să vrea să se ridice, deși are picioarele prinse de aparatul medical.

— De mîncat poți să mănînci ?, îl întreabă directorul.

— Pot.

— De-acasă ai nevoie de ceva ?

— Nu, mulțumesc. Au venit soția și socrul.

— Tu ai numărul de la combinat ? Să ne sună. Roagă o soră...

— Mulțumesc. Dacă nu erați dumneavoastră, rămîneam la doctorul ăla care mi-a legat greutatea de picior și... cine știe ?

— Lasă, Tudore, te faci bine și vii. Avem nevoie de tine, știi asta.

— Știu.

Dialog pe cît de simplu, pe atît de emoționant și, după cum îmi confirmă directorul spitalului, dr. Andrei Firică, deloc neobișnuit.

— Noi, românii, îmi spune, poate și prin temperament, nu putem fi indiferenți cînd unui coleg, unui prieten sau chiar unui necunoscut, pe stradă, i se întîmplă o nenorocire. Această solidaritate este impresionantă și nu ține de funcțiile oamenilor. Au venit la mine și oameni cu munci de mare răspundere să se intereseze de muncitorii internați aici.

Exemplele de solidaritate umană, de ajutor dat la vreme, pot fi nenumărate. După cum și cei care-și împart și bucuriile, nu numai nenorocirile, nu sînt puțini. Românii sînt dintr-acei oameni cărora nu le place să petrecă singuri și curțile lor își deschid larg porțile cînd trebuie să se bucure. Însingurarea egoistă nu le este în fire și înclinația de a se împrieteni și, împrietenindu-se, de a se înrudi le este pe cît de necesară, pe atît de firească.

IULIAN NEACȘU ■

Dreptul, dar mai ales obligația de a învăța o viață

În democrația socialistă cetățeanul, indiferent de rasă, sex, religie sau naționalitate participă la conducerea statului. Aceasta nu e o chestiune de bunăvoință. În democrația socialistă cetățeanul are dreptul să gîndească și să înfăptuiască direct conducerea statului, ba chiar e obligat s-o facă. Ca să conducă, cetățeanul trebuie să știe tot ce trebuie despre lume, despre sine și despre stat, iar ca să știe, trebuie să învețe. Cu cît numărul celor care învață este mai mare, cu cît numărul anilor de învățătură sporește, cu atît democrația este mai reală, mai eficientă. Probabil că niciunde cercetarea unui sistem nu e mai lămuritoare decît în cercetarea învățămîntului. Aici e toată problema: cine învață? Cîți învață? Care este pînă la urmă folosul acestei învățături ?

Trăiește oare mai bine cetățeanul dacă din pruncie stă aplecat pe litera și spiritul cărții ? Oare cine are carte nu primește parte ? Truda brațelor nu stă ea veșnic la temelia celui mai bun trai pe pămînt ? Ce se întîmplă, dar, cu omul muncitor cînd ajunge știutor cît un savant ?

În acest an unitățile școlare din România cuprind 5 296 966 învățăcei pe toate treptele procesului școlar. Milioanele scrise astfel exact, nu rotunjit, spun, de fapt, că din patru cetățeni unul merge la școală.

În orice proces școlar trebuie să existe, pe lîngă omul care învață și omul pregătit să dea învățătură. Statisticile învățămîntului nu socotesc niciodată împreună pe profesori și elevi deși democratic ar fi să vedem că dascălul este, de asemeni, unul din cetățenii care lucrează direct la modelarea democrației în chip socialist. Procedînd astfel, vom aduna la milioanele de mai înainte încă 252 028 profesori și educatori. Mai departe, lucrurile stau astfel : învățătura are loc în 30 042 unități școlare. Unitate școlară este și modesta grădiniță de cartier, și impunătorul Institut politehnic din București, cu multele sale facultăți. Este cazul să spunem că funcționează la noi 43 institute de învățămînt superior cu 139 facultăți. Mai este cazul să adăugăm că, pe lîngă profesori și elevi, lucrează încă în slujba procesului de învățămînt un mare număr de oameni: în administrație, în atelierele-școală, în organizațiile politice și obștești ale domeniului. Este, de aceea, foarte dificil de spus cîți cetățeni de toate vîrstele sînt preocupați direct, îndeaproape, intim chiar de chestiunile educației și ale învățăturii. Este mai util, de aceea, să observăm că de învățămînt are știință și grijă toată țara, că învățămîntul în România reprezintă unul din faptele cele mai nobile ale democrației socialiste. Fiindcă, în realitate, pe lîngă formele învățămîntului preșcolar, primar și gimnazial, liceal — cu toate specialitățile: industrial, agroindustrial, economic, silvic, sanitar, pedagogic, de artă și real-umanist —, pe lîngă învățămîntul profesional de toate felurile, pe lîngă învățămîntul superior, putem lesne număra o seamă de forme ale didacticii de toate gradele, de la tinerețe, la adînci bătrînețe. În realitate, foarte puțini oameni nu învață la noi, foarte puțini sînt oamenii care stau cu totul în marginea dreptului și a obligației de a învăța. Dacă punem în balanță numărul acestora și întreaga voință de perfecționare a societății românești s-ar putea să gîndim că, dimpotrivă, masa celor care nu învață, care se sustrage vieții democratice este totuși încă mare. E folositor să privim uneori lucrurile și în acest mod. În 1977 România numără, într-adevăr, 5 296 966 cetățeni de categoria populației școlare, dar 1977 e un an ca oricare altul. E o etapă, nu un plafon al puterilor democrației românești. Schimbările în procesul de învățămînt sînt atît de mari, atît de importante de la un an la altul încît trebuie să le privim așa, drept ceea ce sînt, drept repere și fapte importante ale vieții socialiste. Iată cîteva schimbări :

Baza populației școlare este aceea din ciclul primar și gimnazial. E vorba de 3 125 584 elevi. De acum înainte, prin lege, toți copiii învață cel puțin zece clase. În urmă cu niște ani, cetățeanul cu zece clase se chema că are carte. El era pe undeva, pe treapta mijlocie a omului ce abia știa cîte ceva, dar pentru că noi ne găseam în perioada cînd orice brumă de știință era prețioasă, absolventul cu zece clase ținea să facă din asta un fel de privilegiu. Schimbarea este esențială. Ceea ce pînă nu demult putea să fie un scop în viață devine, pentru toată lumea, un punct de plecare, bagajul de cunoștințe minim la care e obligat fiecare.

În 1967 s-au înființat mai multe tipuri de licee de specialitate. Ele primeau sarcina de a scoate nu niște ștuitori de generalități, ci oameni cu o profesiune anume. Atunci, cu numai un deceniu în urmă, dintr-un total de 410 030 elevi, cîți se găseau în învățămîntul liceal, doar 9,3 % urmau liceele de specialitate. Adică doar 38 467 elevi. În 1977 lucrurile stau categoric altfel. Populația liceală a țării a crescut substanțial la 1 015 886 elevi. În liceele real-umaniste mai învață un procent de 36,5%. Marea majoritate a liceenilor — 63,5% — au la absolvire o calificare reală, o mescrie pe care o pot exercita imediat, nu atît în serviciile publice, cît mai ales în industrie, în agricultură, în administrație. Schimbarea este atît de hotărîtă, încît nu e nevoie de prea multe cuvinte pentru a-i dovedi conținutul. Aici, ca și în învățămîntul superior dealtfel, unde s-a procedat pur și simplu la ordonarea tuturor sarcinilor funcție de sarcinile și prioritățile economiei naționale, scopul e unul : integrarea tineretului în procesul conducerii statului, în procesul exercitării efective a democrației. „Socialismul, spune într-una din cuvîntările sale tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să fie nu numai o societate în stare să asigure o viață materială îmbelșugată membrilor săi, ci și o societate capabilă să realizeze cele mai înalte aspirații de libertate și fericire a omului pe pămînt". Or, temeiul fericirii a fost și va fi întotdeauna cunoașterea științifică a realității. Cine știe carte are patru ochi, cine are atîția ochi pricepe mai bine rosturile existenței, cine le pătrunde mai adînc are multe motive să fie fericit de ziua vieții sale.

TUDOR OCTAVIAN ■

Pădurarul

La umbra marilor copaci
Unde furtuna-i vînt molîu
Sug seva și cei sirecurați
Ca buruienile prin grîu

În codrul zvelt ca șoimu-n fugă
Văzduhu-i fagure de miere
Dar cînd se-ncheagă-o buturugă
Seacă pămîntul, ramul piere

Bătrînii s-au trudit a spune
Că-i datul trist de la natură
Să nu se întemeieze-n lume
Pădure fără uscătură

De-aceea cu știință veche
Curat să-și împlinească harul
Ca într-o veșnică priveghe
Prin brazi răsare pădurarul

Stejari sau pini, salcîmi sau tei
Și cît îi verdele norod
Cu-același duh le dă temei
Cer de sult, lut pentru rod

El curăță ca pe-o fîntînă
Cuprinsul neamului de arbor
Scutură moartea de pe-o vînă
De trunchi bolnav, altoi dă altor

El reașează-n crengi lumina
Și trilul nu se mai abate
Alungă din hățișuri vina
Și urcă-n fibră sănătate

Dar ciot și iască, le adună
Găleților ce n-au soroc
Să prindă rădăcini în humă...
Și primenește ciaia-n foc

Iar fumul care se înfoaie
Se-arată bun ca pîinea caldă :
Țînțarii fug și-o dulce ploaie
Întinerește frunza-n scaldă

PAUL TUTUNGIU ■

A CUI ESTE ENERGIA ELECTRICĂ?

În calculul nivelului de civilizație și bun trai al oamenilor intră cîteva elemente, acceptate pe plan mondial drept etaloane: consumul de săpun, de carne și unt, de electricitate și altele. Prin urmare, nu numai „combustibilul" pe care-l introducem în organism pentru a trăi, dar și orele ori „anii-lumină" pe care ni-i oferim, de-a lungul unei vieți, adică energia electrică. Nu o să zăbovim prea mult la acest capitol, deoarece ni se pare concludent și suficient să spunem doar că față de anul 1938, luat ca an de referință, puterea electrică instalată a țării noastre a crescut, pînă în 1976, de 24 de ori. Și procesul de majorare continuă în timp, pe coordonatele unor prevederi calculate pînă la limitele actualului secol și chiar dincolo de ele. Cum s-au obținut aceste progrese cei mai mulți dintre noi o știu, perioadele marilor construcții de la Bicaz, Porțile de Fier, de pe Lotru sau Argeș, pentru a aminti doar cîteva, reprezentînd evenimente cărora le-am fost contemporani. Subiectul pe care ni l-am propus este acela de a vedea în ce măsură sîntem implicați în calitate de cetățeni în fenomenul de dezvoltare a capacității energetice a României, cum o putem influența în bine la locurile de muncă ori la noi acasă, dacă o facem, ori nu, și din ce cauze? Deci, o anchetă pe care am început-o la „furnizorul" care pune la dispoziție curentul: Centrala industrială a energiei electrice și termice din București. Interlocutor, ing. Adrian Georgescu, directorul acestei instituții.

— Problema este de actualitate atît pe plan național cît și mondial, mai ales în urma cunoscutei crize a combustibililor, din anii 1973—1974. În ceea ce ne privește, deși centrală industrială, sîntem implicați în fenomenul economic al țării într-un mod contradictoriu, dacă vreți, față de alte întreprinderi: în timp ce toate celelalte se străduiesc să-și ridice producția utilă, noi urmărim să o realizăm. Cu alte cuvinte, tendința noastră este aceea ca, din cantitățile de energie electrică planificată pentru folosul sectoarelor industriale, consumul populației etc. să livrăm cît mai puțin posibil, să ne înscriem sub parametrii planificați.

— Care sînt cei mai mari consumatori de astfel de energie?

— Să mă refer la 1976: industria chimică, metalurgia, iluminatul și utilizările casnice, industria materialelor de construcții, agricultura, industria constructoare de mașini. Iluminatul public și celelalte utilizări casnice reprezintă deci un procent mai mare decît cel al industriei metalurgice!

— Considerați deci că el poate reprezenta o sursă importantă de economii. De ce?

— În primul rînd vreau să remarc că iluminatul general (în care includ localurile publice — restaurante, săli de spectacole, farmacii, săli de școală etc.) a înregistrat, în 1976, o depășire a consumului ce i-a fost repartizat. Totalizîndu-le, ajungem la o depășire a prevederilor de aproape 20%, din totalul livrărilor, cea ce, trebuie să recunoaștem, reprezintă o cifră foarte mare. Or, dacă există sectoare și situații în care depășirile se pot justifica în mod obiectiv (un singur exemplu: în agricultură, unde s-au înregistrat la consum anul trecut 9,95 procente peste plan, principala cauză a fost folosirea intensă a sistemelor de irigații, în condițiile unui an secetos), cele mai multe nerespectări ale prevederilor sînt subiective.

Îl solicităm pe ing. Alexandru Dobrișan, directorul dezvoltării și aprovizionării cu energie electrică și termică.

— Care sînt orele cele mai încărcate în privința consumului, cum vi le explicați și cum rezolvați problemele care rezultă?

— Pentru acest an au fost stabilite următoarele ore de vîrf: luna martie de la 7—9 și de la 18—22; de-abia în noiembrie intervalul 7—9 revine pe lista orelor de vîrf. Din aprilie, ora de seară scade mereu, începînd cu 19.00, apoi cu 20.00 (mai), 21.00 (iunie și iulie), iar din august încolo se ridică tot cu cîte o oră. Dar de ce vreți să știți?

— Deoarece mă gîndesc la consecințe, mai cu seamă că aceste ore sînt tocmai acelea în care oamenii se întorc la casele lor, mănîncă, fac baie, își pun la punct rufăria, se uită la televizoare, citesc.

— Păi tocmai din aceste motive, cărora eu le-aș mai adăuga și altele cum sînt: lucrul în schimburi III în întreprinderi, iluminatul străzilor, al localurilor publice etc., avem de-a face cu orele de vîrf cînd, uneori, întregul sistem energetic național poate fi solicitat la maximum. De aci necesitatea ca, în intervalele sumar arătate, cetățenii aflați în casele lor dar și cei care muncesc în fabrici, ca și șefii lor, să vegheze la realizarea unui consum rațional.

— Ce faceți dv. pentru a împiedica abuzurile, căci despre abuzuri este vorba, pînă la urmă, atît în sectorul economic cît și în cel public și privat?

— Întreprindem multe și diverse acțiuni, printre care cea de control mi se pare cea mai importantă. Dar fără o colaborare permanentă cu energeticienii din întreprinderi, fără concursul directorilor, al inginerilor, al maiștrilor și al fiecărui muncitor, nu putem să ne îndeplinim total misiunea, numărul „marilor consumatori" fiind de ordinul miilor.

— Vreți să înțeleg, cred, că există numeroase porți de risipă a energiei electrice. Numiți cîteva, dar oferiți și unele soluții posibile.

— Numeni mai bine decît cei numiți de mine nu poate cunoaște specificul unei întreprinderi, tehnologiile, puterea unui motor, utilizarea acestuia și așa mai departe. Mentalitatea unor conducători de întreprindere potrivit căreia ei pot folosi întreaga energie afectată prin repartiție unității lor mi se pare și greșită, și periculoasă. De ce un motor care trebuie să acționeze un ventilator și care o poate face cu un consum numai de 2 kW, să zicem, să folosească unul de 3 ori chiar de 4 kW, cum am întîlnit în atîtea cazuri? De ce să nu se asigure o întreținere corespunzătoare tuturor instalațiilor astfel încît să nu fie necesare opriri, scurtcircuite etc.? De ce să nu existe preocupare pentru recuperarea resurselor energetice secundare, cum este, de pildă, căldura gazelor de evacuare, care ating temperaturi de 250° C, fie pentru folosul întreprinderii respective, fie pentru al celei vecine ori pentru locuințe?

— Un caz concret de risipă și, dacă se poate, recent...

— Cu... neplăcere: pe ziua de 7 februarie, la un control efectuat la Întreprinderea de piese turnate din Cîmpina, am constatat că cuptoarele funcționau, în plină sarcină, tocmai la orele de vîrf dar fuseseră încărcate în timpul zilei, adică atunci cînd consumul de energie electrică este mai mic. Ne întrebăm: cum de au putut gîndi atît de negospodărește tovarășii de la Cîmpina? Era elementar ca ei să procedeze exact invers!

— Ce faceți în astfel de cazuri?

— Aplicăm amenzi.

— Vi se pare eficient?

— Uneori da, însă de cele mai multe ori nu, pentru că aceste sume sînt contabilizate, de obicei, la cheltuieli neproductive, ceea ce nu-i atinge direct pe cei responsabili de risipă. Cu astfel de procedee se mărește prețul de cost la mia de lei producție marfă.

— Aveți doar exemple negative?

— Nu, desigur. Unul pozitiv: la Întreprinderea „23 August" — București, în urma unei analize comune, s-a ajuns la unele concluzii care au generat preocuparea tovarășilor de la această puternică unitate industrială pentru economia de energie electrică. Prin trei măsuri simple, la îndemîna oricui gîndește corect, s-au obținut reduceri de consum electric la cuptoarele de elaborare a oțelurilor. Toate trei țin de bunul mers al producției de oțel, de tehnologia propriu-zisă a procedeului industrial. Rezultatul ne privește însă direct și-l subliniez cu mare plăcere: s-a redus consumul specific cu 53 kWh, ceea ce, calculat pe durata unui an, înseamnă echivalentul a 4,5 milioane tone de oțel! Am depistat însă, în ianuarie 1977, din cei 382 de „mari consumatori" din București vizitați, 50 care nu se încadrează în normele aprobate, adică 1,8%. Întreprinderea Vulcan consumă, la orele de vîrf, 7 200 kWh în loc de 5 500; „Laromet"-ul 5 069 în loc de 4 200. Unele întreprinderi își ascund risipa de energie electrică prin nerealizările producției globale ori, mă refer acum la ministere, prin neintrarea în funcțiune, la datele prevăzute, a unor unități, dar epuizînd cota respectivă, în care era inclus și consumul acestora.

Împreună cu un tînăr și însuflețit inginer din cadrul biroului de furnizare a energiei electrice și termice, Sarchiz Arachelian, am purtat o îndelungată discuție, am vizitat unele ministere, tribunale, magazine, I.D.E.B.-ul.

— Unii zic, foarte simplu: cum nu ne ajunge energia electrică? Avem doar atîtea hidrocentrale, apa curge singură! E adevărat, curge dar costă. Și încă foarte mult. Resursele hidroenergetice sînt, oricît s-ar spune, limitate. Apa o mai folosim și în alimentație, la irigații, în industrie. Parcă nu mai ni se pare chiar așa de multă... Exploatată nerațional, ar începe să ne și lipsească. Ați citit ce-a fost în Anglia nu demult... Foarte importantă, cred, este „educarea energetică" a cetățeanului. Să nu rîdeți de acest termen. Țin enorm la el. Îl consider o idee și îl repet: educarea energetică a cetățeanului însemnînd, după mine, să i se explice, și aici rolul presei de toate felurile îmi apare determinant, ce înseamnă energie electrică și termică, cît costă și cum se poate economisi. Să nu folosească seara fierul de călcat, radiatorul electric, să nu-și instaleze grupuri de forță la domiciliu, să nu fure curent, să nu fie refractar la noutățile tehnice, în această materie. Asta la el acasă. La locul de muncă să încerce să influențeze procesele de producție, chiar dacă economiile i se par neînsemnate. Să vă mai spun ceva: omul cumpără un radiator electric cam cu 700 de lei, dacă puterea lui instalată este de 1 kW, și cu 1 300 de lei, dacă are 2 kW. Folosindu-le, la ora de vîrf, el nu știe că în acel moment costul unui kW este de 5 000 de lei! Diferența, pînă la prețul pe care l-a dat pe radiatorul său, este suportată de stat. Și asta, poate, seară de seară. De ani de zile se studiază la noi posibilitatea realizării unor sobe cu acumulare de căldură. Electrice, bineînțeles. Dar, pînă acum, nici un rezultat. Toate aparatele existente (radiatoare, calorifere etc.) pierd căldura imediat după decuplare. Sobele amintite o păstrează și o pot furniza pe o durată dorită de posesorul instalației, grație unui buton de reglaj. Nu cred că specialiștii români nu sînt în stare să-l pună la punct! Probabil multe inițiative, în acest sens, s-au sufocat sub maldărul de hîrtii inutile. Unitățile Ministerului Comerțului Interior vînd aparate electrice fără a-l avertiza pe cumpărător să-și facă și modificările necesare în rețeaua de la domiciliu (necostisitoare), fără a-l preveni asupra regulamentelor de funcționare (orele permise, cele interzise), pe criterii pur comerciale, dar fără a se gîndi la consecințele care ne privesc pe toți. În magazinele de televizoare funcționau și dimineața și după-amiaza și seara toate. De ce? Ca să vadă oameni, bineînțeles. Dar de ce nu funcționa doar cîte unul din fiecare tip? Sper că asta s-a rezolvat odată cu ședința comună avută cu tovarășii din comerț. Unii cetățeni ar vrea să treacă de la soneria clasică la așa numitul „Bing-bang". Dar nu prea găsesc noul produs. Ce-ar însemna această schimbare, probabil ei nici nu bănuiesc. O fac din rațiuni... estetice. Micile transformatoare de sonerii „clasice" consumă, după calcule exacte, mai multă energie electrică iar o parte din ea scapă contoarelor. Statul pierde astfel, pe an, 9 lei de fiecare sonerie. Dacă am și cîte sonerii funcționează în toată țara, am înțelege că nu-i deloc de glumit. Nu știu de ce întreprinderile care produc aparatură electrică nu-i consultă, în prealabil, pe specialiștii noștri pentru a stabili, împreună, adevărata eficiență economică pe care n-o pot afla decît în funcție de consumul de energie.

Oameni ca tînărul inginer Sarchiz Arachelian există mulți în „energetică", cum își denumesc ei înșiși, cu mîndrie, profesiunea. Unul este ing. Ion Știrbulescu, care — cu o demnă încăpățînare — s-a străduit să modifice o prevedere dealtfel legală, aceea ca pe tunelul lifturilor să nu mai funcționeze zi și noapte cîte un bec, la fiecare etaj, și să fie montat un șalter care să le aprindă, cînd se lucrează la lift, și să le stingă după aceea. Urmarea: în București, economii de 5 000 MWh, iar pe țară de 15 000!

Furtului de curent i se spune, în termeni delicați, „consum fraudulos de energie electrică". Vă propunem să vedem în ce constă aceasta. Alegem cîteva dosare, rezolvate de instanțe, la finele anului trecut. Ștefan Constantin, din str. Călugăreni nr. 23, sect. 4, folosea, pentru cele două camere ale apartamentului său (avînd și un WC, un hol și o bucătărie) 10 becuri între 40 și 100 W fiecare. În casă mai funcționau: un aparat TV, un radio, o mașină de spălat electrică, un radiator (al cărui consum este de 2 000 de wați, față de cei 450 ai unei mașini de spălat). Din declarația celui numit, în fața instanțelor: „M-a învățat un coleg de serviciu cum să blochez contoarul ca să nu înregistreze"; Sandu Steluța, din str. Pictor Henția nr. 15, sector 8, a violat, de asemenea, contorul de înregistrare a consumului electric și a „economisit", astfel, 4259 de lei (pentru un timp, fiindcă, după judecată, i-a plătit, totuși); avea la domiciliul său 9 becuri de cîte 150 W, chiar și la bucătărie, două frigidere, 3 aparate TV, 2 radiouri, 2 reșouri, un fier de călcat. „Folosind frauduloș curentul electric" își dublase, după cum am văzut, toată aparatura și-și sporise fluminatul. Doar conștiința nu-i fusese luminată pînă cînd instanța n-a obligat-o la achitarea sumei cu care păgubise statul. Satori Iosif, din strada Bahluiului nr. 15, sector 8, a procedat mai direct: și-a luat curent chiar de la sursă, ocolind contoarul, care era instalat în locuință doar ca decor. Aceasta cam de trei ani, timp în care magnetofonul, televizorul, plita electrică (consum 3 kWh), fierul de călcat, frigiderul și toate celelalte funcționau perfect, cu curent gratuit.

Inginerul Teofil Deaconu, directorul I.D.E.B., ne furnizează și alte exemple, de data aceasta din domeniul public.

— Normativele iluminatului, atît ale celui comercial cît și ale celui casnic, țin seama de practica mondială în materie și, la unele capitole, o depășesc, fiind deci în favoarea consumatorilor. Cu toate acestea, la finele lunii decembrie 1976, după apariția normativelor, controlul efectuat în magazinul „Unirea" ne-a dus la următoarele constatări: la etajul IV, în raioanele de biciclete, sport, aparate TV și electronice, normele erau depășite copios (630 de lucși), 570,600 în loc de 200 etc.). Mentalitatea „plătesc, am voie să consum după placul meu" nu se limitează, după cum vedem, la spațiul domestic al cetățeanului, ci chiar la locul lui de muncă, mai ales că acolo cel care achită este tot statul. De aceea, cred că se impune sensibilizarea opiniei publice și a fiecărui om, prin toate mijloacele, mai ales a tinerilor, față de problemele consumului de energie electrică. Economia aceasta nu constituie un aspect de sărăcie ci unul de civilizație, pentru că mi se pare civilizat să gîndesc fiecare act propriu în raport cu interesul altora și cu cel general, dacă se poate. În București, în 1976, consumul casnic a reprezentat pînă la 22%, cel public doar 1,4%, iar cel comercial 8%. De aceștea două din urmă a beneficiat și cel care s-a aciddat într-o inutilă baie de lumină, ca și cel care a folosit-o rațional. Pe străzi, lumina ne este necesară tuturor pentru a circula, pe jos sau în automobil, în deplină securitate, în magazine pentru a ne putea alege mărfurile dorite în cunoștință de cauză. Noi nu putem tăia curentul electric, așa cum cei însărcinați cu chibzuirea benzinei, de pildă, o fac, distribuind exact cantitatea legală, în bonuri. Curentul vine la prize ori la comutator. E suficient să apeși și becul se aprinde. Așa este și firesc. Măsurile ce ne stau la dispoziție pentru a împiedica abuzul sînt doar amenzile. Legislația în materie, cred, ar mai trebui revizuită. Rețete universal valabile nu pot exista, deoarece motivațiile oamenilor și procesele tehnologice sînt extrem de variate, de aceea în ambele situații (cazuri particulare sau de instituții) tot elementul om este cel care poate decide în favoarea sau defavoarea economiilor. În prezent, în toate județele s-au alcătuit comisii, bine încadrate și cu activiști de răspundere și cu specialiști în energetică, pentru analizarea fiecărui proces de producție în scopul găsirii unor posibilități de economie. De fapt, această sarcină revenea ministerelor iar termenul fixat a trecut odată cu anul 1972. Totuși, este bine că nu s-a renunțat și că acum se acționează mai energic.

★

La sfîrșitul anchetei noastre aveam să constatăm că am lăsat multe însemnări deoparte, cum ar fi, printre altele, punctul de vedere al energeticienilor Ministerului Industriei Chimice, ale unor ingineri din întreprinderile vizitate, ale unor consumatori, responsabili de magazine etc. Totuși, fără a încerca să propunem concluzii proprii, ne vom mărgini să constatăm un singur aspect, care ni s-a părut definitoriu pentru tot ceea ce am înțeles în cele cîteva zile dedicate problemelor consumului de energie electrică: în efortul de economisire a acesteia, efort de maximă importanță pentru economia națională, sîntem implicați toți cetățenii acestei țări, de la mic la mare, de la omul productiv la cel care se prepară de-abia pentru viață, de la savant la țăranul de pe ogor. De aceea am fi foarte mulțumiți dacă această anchetă ar reuși să constituie pentru cititorii ei un prilej de meditație.

EMANUEL VALERIU

NICOLAE MOLDOVEANU

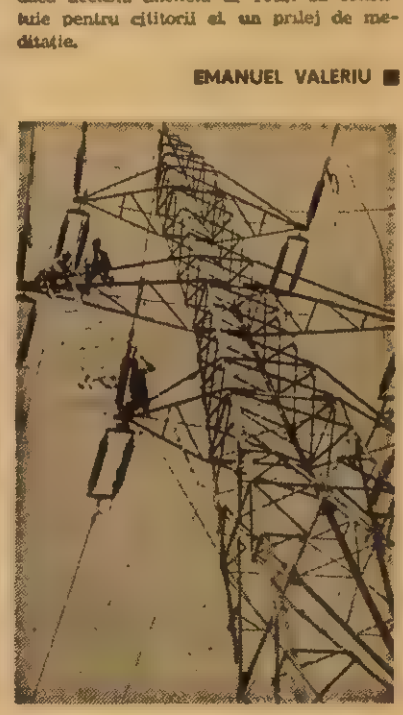

Blid de pămînt

În memoria celor 11 000 de țărani uciși în 1907

Blid de pămînt, tocit și pal
Îmi văd copilăria-n tine
Ca-ntr-o oglindă de cristal
Prin care trece un cîrd de zine.

Eram la masă șapte inși
Cu linguri mari de lemn în mîini...
Îmi văd bunicii — ochi aprinși
De-o arșiță de săptămîni.

Îl văd pe tata tăcitura,
Cu-obrazul aspru și neras,
Murise-o vacă de Crăciun
Și parcă întregul sat a ars.

O văd pe mama tremurînd
Cînd n-aveam pită de mîncare
Și știu că-mi descînta în gînd
Cu dorul de a mă crește mare.

Masa de lemn, din fag bătrîn,
Cînă de tainâ ne părea,
La care un trist Cristos român
Plînea în șapte o rupea.

Îl făcea cruce și-o împărțea,
Și-o drămuia așa frățește,
Un om bătrîn care trăia
Frumos ca mușul din poveste.

Ca dintr-o cuminecătură
La praznicele mari, domnești,
Luam din trupul ei în gură
Dulceața gliei strămoșești.

Blid de pămînt opac și șters,
Pe masa veche și curată,
Păreai o oază dup'un mers
Printr-o Sahară înfierbîntată.

Ne adunam la o chemare,
În jurul tău, tăcuți și mulți
Și-era o sfîntă desfătare
Vorbirea liniștii s-asculți.

Cu cumpătare și dreptate
Luam cu lingura de lemn
Cît se cuvine din bucate
Și ne opream ca la un semn.

Așa ne-ai crescut, blid bătrîn,
Cu niște oameni de-omenie,
Cu frica de dreptate-n sîn
Și-o spun acuma, cu mîndrie.

. . . . . .

Cît m-am sfiit, cît m-a durut
Cînd te-am văzut expus, aseară,
Într-un muzeu cu căni de lut,
Blid sfînt și simplu de la țară.

Copilăria mea uitată
Și morții de sub crucl uscate
Mi s-a părut că vin deodată
La masa-ntinsă cu bucate.

Te-a dus destinul în palate
În preajma unor căni de aur
Tu, ciob din alte vremuri sparte,
Cînd mai credeam în minotaur.

Potir cu visul ne-ntinat
Al copilăriei mele
Azi stai cu cinste în palat,
Simbol al unor zile grele.

Mă duc acasă și revin
La tine ca la un loc sfînt,
Revin și mîine și mă-nchin
În fața ta, blid de pămînt.

. . . . . .

Umile blide de pămînt
Uitate-n colțuri de hotare
E prinse în voi atîta gînd
Și-atîtea bucurii solare.

Cînd vremuri vremuiau pe noi
V-am plămădit din coapsa țării
Și-ați fost alături la nevoi
Și la momentele-nnălțării.

Așa am răzbătut prin vremi
Și-am dus istoria înainte
Și-am învățat să fim toți demni
Să nu ne dăm pe-un blid de linte.

Azi stăm în pisc de vremuri noi
Și ne privim destinu-n față,
O, blid bătrîn, ortac cu noi,
Povestea ta-i simbol de viață.

ION DODU BĂLAN ■

Ilustrăm acest număr cu bijuterii din expoziția de la Căminul artei.

VIRGIL MIHAESCU ■

Experiențe în paralel

ALIMENTAȚIA PUBLICĂ — PENTRU OM!

Activitate situată, prin natura lucrurilor, în chiar centrul atenției, **alimentația publică** se află încă departe, cum bine se știe, de a egala performanțele și reușita unor alte ramuri ale activității din țara noastră. Altfel spus, domeniul alimentației publice nu poate fi decît cu jenă comparat cu cel al mineritului, de exemplu — în fapt, cam cu oricare sector al producției de bunuri materiale. Cu alte cuvinte, deși unele eforturi se fac, această componentă a comerțului a rămas deocamdată destul de mult în urma dorinței legitime a oamenilor muncii. Spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, în cuvîntarea rostită cu prilejul primei Consfătuiri pe țară a unităților de control al oamenilor muncii : **„În ce privește activitatea în domeniul comercial, și aici cei ce lucrează nemijlocit în unitățile respective trebuie să asigure ei înșiși buna organizare și desfășurare a muncii. Ei trebuie să acționeze cu toată energia pentru înlăturarea lipsurilor, a manifestărilor negative ce se mai fac simțite, pentru modernizarea continuă a acestui important sector al vieții sociale, în vederea satisfacerii în condiții superioare a cerințelor oamenilor muncii".**

Se află aici, în acest nou imperativ trasat comerțului și implicit activității de alimentație publică de însuși secretarul general al partidului, o motivație puternică pentru a purcede la o analiză concretă, pe viu, a celor ce se petrec în interiorul a două întreprinderi de alimentație publică bucureștene, dintre cele opt cîte posedă Capitala. În numerele care urmează vom continua aceste investigații. Deocamdată însă, adică pentru început, nu vom discuta decît despre I.A.P.L. „Cotroceni" — sectorul 7 și I.A.P.L. „Izvorul rece" — sectorul 3.

IATĂ CÎND UN DIRECTOR ȘI VA RIDICA PĂLĂRIA SUS — CÎND ALȚII II VOR REZOLVA PROBLEMELE !

Ceea ce ni s-a părut definitoriu pentru Ion Cocoloș, directorul Întreprinderii de alimentație publică a sectorului 3, „Izvorul rece" cum i se mai spune, sînt optimismul și satisfacția cu care își privește dînsul rezultatele, deși la drept vorbind prea multă acoperire n-ar avea. Cu planul în față, Ion Cocoloș avea să ne demonstreze că nivelul desfacerii a crescut în anul trecut cu 15 la sută față de anul precedent și tot în 1976 ponderea producției culinare proprii a ajuns la cifra de 45,8 la sută, cu alte cuvinte **doar** 54,2 la sută din planul de desfacere realizîndu-se pe baza băuturilor alcoolice. Același plan de desfacere, realizat fiind în proporție de 100,4 la sută, a adus întreprinderii beneficii în valoare de 2,5 milioane de lei, adică exact cît își planificaseră conducătorii „Izvorului rece" la începutul anului 1976. Cum cifrele nu pot rămîne însă decît niște simple cifre, exprimări stereotipe ce se cer neapărat privite de mai aproape, nu ne știim deloc să-i spunem directorului Cocoloș că după părerea mai multor persoane autorizate, inclusiv a tovarășului Radu Abagiu, vicepreședintele de resort al Consiliului popular municipal, întreprinderea pe care o conduce dînsul se află pe unul din ultimele locuri ale unui clasament anual al alimentației publice bucureștene.

Rețeaua Întreprinderii „Izvorul rece" cuprinde 13 restaurante, apoi numeroase bodegi, bufete, localuri familiale, autoserviri, birturi și așa mai departe. Dar dintre toate acestea, cel mult trei unități sînt oarecum la nivelul cerințelor : restaurantele Riviera și Amfora, ca și unitatea „Gospodina" din Piața Roseti. Trecînd în zona opusă, aceea a nemulțumirilor exprimate adesea de cetățeni, să pomenim aici despre localurile Izvorul rece, Miorița și Traian — ce se vor a fi unități de categoria I, dar, în fapt, nu sînt decît adevărate „bombe" cu remiză sporită. Să-i dăm totuși interlocutorului dreptul de a se explica. „Restaurantul Izvorul rece, cel de la care ne tragem și noi, întreprinderea, denumirea, urmează să intre într-un plan amplu de modernizare și intimizare. Este adevărat, planul trebuia pus în aplicare de mai multă vreme, dar n-am avut fonduri pentru aceasta. La fel de adevărat este că ospătarii de acolo nu țin la fel de curat localul în tot cursul zilei. Seara sînt, de asemenea, cazuri cînd se dă prea mult de băut unor oameni care au consumat deja în cantitate mai mult decît suficientă. La Miorița, local situat tot pe Bulevardul Republicii, avem două unități — restaurant și cramă. Cu igienizarea nu stă prea bine, recunosc, iar la restaurant, mai cu seamă între orele 17 și 21, se adună tot felul de oameni care beau pînă cad sub masă. Se vinde bere și, desigur, de aceea se adună foarte multă lume, e chiar aglomerație și serviciul nu mai poate funcționa în cele mai bune condiții. Traian, situat în piața Foișorului de foc, este tot un local de cartier, în care oamenii vin mai ales să bea, nu să mănînce. Noi ce le putem face ? Da, aveți dreptate, prin spate se mai vinde și bere — dar nu pentru a fi băută la botul calului, cum spuneți dumneavoastră, ci pentru acasă. E adevărat, sînt și o serie de cetățeni care totuși consumă pe stradă, în picioare, așa cum sînt și unii care, dis-de-dimineață cumpără de la alimentare băuturi alcoolice, pe care le introduc apoi în local și le consumă. Dacă revista dumneavoastră ne-ar putea ajuta în această problemă, eu zău c-aș ridica pălăria sus ! Toate aceste localuri, cum spuneam, vor intra în planul de intimizare și reprofilare, numai fonduri să avem. Știți, noi nu ne jucăm cu fondurile — alții, dacă ziceți dumneavoastră, poate au mai făcut renovări cu alți bani, dar eu nu pot să mă joc cu legea ! La Traian vom face un **snack-bar** (mini-local în care se poate servi o masă ușoară, un ospăț frugal — n. a.). Cum ce-i aia un snack-bar ? Un local în care preparatele se fac în fața clienților, mesele sînt pentru mîncare nu pentru băutură (cum o fi arătînd o masă pentru băutură ? ! — n. a.), iar barul propriu-zis are o formă neregulată, de mele de exemplu, sau de șarpe... Va fi în orice caz foarte frumos".

Nu v-am spus că tovarășul Ion Cocoloș este un optimist ? Directorul I.A.P.L.-ului „Izvorul rece" s-a arătat mai întîi împotriva formulei **„unitățile mici le țin pe cele mari"** (ceea ce ar fi însemnat recunoașterea altei axiome învechite, dar încă destul de prezentă în comerțul nostru : „planul tot cu țuicăreala se face !"), după care însă s-a arătat de fapt împotriva unităților de tip gigant, a coloșilor de alimentație publică după tipul restaurantului Mediaș de exemplu și pentru unitățile mici „gen boutique", cum le spunea, desigur absolut impropriu. Mici sau mari, unitățile aparținînd de I.A.P.L.-ul sectorului 3 sînt fără îndoială mult rămase în urma cerințelor, a normelor elementare de comerț civilizat, modern. Iată de ce, deși interlocutorului nostru ne-a demonstrat și greutăți obiective, situația arătată cere măsuri urgente, energice pentru îmbunătățirea ei, în vederea satisfacerii în condiții superioare a cerințelor oamenilor muncii.

„PREA ADESEA STĂM CU SPATELE LA CUMPĂRĂTOR ȘI CU FAȚA LA FURNIZOR !"

Ceea ce ne-a surprins, dar am spune plăcut, la Alexandru Șerbănescu, directorul I.A.P.L.-ului „Cotroceni" — sectorul 7 — a fost fără îndoială nemulțumirea dînsului față de rezultatele obținute de întreprinderea pe care o conduce. Și totuși : I.A.P.L. „Cotroceni" a intrat în al optulea an de cînd se așază mereu pe unul dintre primele locuri ale „clasamentului" pe care l-am amintit mai înainte, ba chiar de trei ani încoace s-a aflat de fiecare dată pe primul loc ! Pe 1976 întreprinderea a realizat 100,3 la sută la planul de desfacere, dar depășirea respectivă se cifrează la un beneficiu mai mare decît cel al I.A.P.L.-ului din sectorul 3 (acel 100,4 la sută desfacere pe 1976), mai exact la aproape șapte milioane lei. Producția culinară proprie a ajuns în anul trecut la cifra de 49,6 la sută din planul de desfacere, fără a mai socoti și cofetăriile. „Acum vreo șapte, opt ani — spunea Alexandru Șerbănescu —, cînd nu făceam decît cel mult 18—20 la sută pondere culinară la planul de desfacere, procentul de 50 la sută ni se părea dumnezeiesc. În 1976 ne-am apropiat simțitor de el, iar anul acesta sînt sigur că-l vom depăși". Știam dealtfel ceva, aflasem din discuția purtată cu tovarășul Radu Abagiu, „Părerea mea este, spunea dînsul, că dintre toate ramurile din comerț, în alimentația publică se găsesc cele mai mari resurse. Producția culinară a crescut pe total Capitală cu aproape 50 la sută în anul trecut, față de anul 1975, iar la preparatele și semipreparatele Gospodina desfacerea a fost de trei ori și jumătate mai mare". Este un lucru pe care, am avut siguranță încă de la început, Alexandru Șerbănescu l-a înțeles foarte bine. În sectorul preparatelor de tip Gospodina, I.A.P.L. „Cotroceni" a realizat pe anul trecut 150 la sută față de planificare, propunîndu-și pentru anul curent o dublare, ba chiar o triplare a producției. „Aici este viitorul desfacerii, spunea directorul Șerbănescu. Față de anul 1970, de exemplu, astăzi desfacem de 40—50 de ori mai mult la produsele pentru gospodine".

Între unitățile reprezentative ale alimentației publice din sectorul 7 trebuie să amintim de restaurantele Monte Carlo, Codrii Cosminului, Orizont (foarte recent modernizat), Tismana (cu specific oltenesc), Jupiter, Drumețul, Codlea — localuri civilizate, intime, unde se pot cere preparate cu gust, cum uneori bucureșteanul nici acasă nu poate mînca. Așa este de exemplu Tismana, local aprovizionat zilnic cu caș proaspăt, jambon, cîrnați gorjenești, păstrăv, garnituri oltenești și așa mai departe, după un specific amintit mai sus.

Dar, spuneam mai înainte, Alexandru Șerbănescu este departe de a fi mulțumit. Îl preocupă mai cu seamă calitatea serviciilor din interiorul unităților amintite. „Alimentația publică, zice, are, după cum știe toată lumea, un dublu rol — economic și social totodată. Degeaba ne facem noi planul, lucru extrem de important desigur, dacă există încă oameni nemulțumiți de serviciile noastre, care nu se simt foarte bine cînd intră într-un local. Trebuie să ajungem cît mai curînd să mulțumim cetățeni nu numai din punctul de vedere al cantității, ci și al calității, inclusiv al calității serviciului. Mai există, o știe oricine, o mulțime de lucrători în comerț care parcă îți fac o favoare dacă te servesc. În comerț, singurele lucruri care nu costă bani sînt vorba frumoasă și zîmbetul pe buze — adică atitudinea civilizată vreau să spun. Zîmbește clientului, tovarășe, că nu pierzi nimic, asta o spun mereu". Directorul Șerbănescu este într-adevăr un om care știe să privească lipsurile cu ochii deschiși. Își mărturisește vina de a asculta cîteodată mai repede de condițiile stabilite de furnizori, de către cei care asigură fondul de marfă, decît de doleanțele clienților. „Nenorocirea în comerț, zice, rămîne încă aceea că de prea multe ori rămînem cu spatele la cumpărători și cu fața la furnizor — adică primim marfă care ni se livrează, nu aceea care ni se cere !" Altfel, eforturile pentru mulțumirea clientului sînt numeroase, sub diferite forme. Nici în sectorul 7, fonduri prea mari pentru renovări și modernizări nu s-au alocat pe anul trecut. Dar, ne spunea directorul Șerbănescu, nimeni nu ne împiedică să folosim din fondul de cheltuieli pentru înfrumusețarea unităților, ba, dimpotrivă, în acest sens, ce-am făcut în 1976 n-a fost deloc din investiții, ci numai din sumele planificate pentru cheltuieli de înfrumusețare. Și-am făcut totuși lucrări frumoase la restaurantele Orizont, Jupiter, am intimizat Tismana și Codlea, am creat șase noi bufete de incintă în întreprinderi, trei chioșcuri și patru tonete alimentare". Dar, mai e ceva. Pentru lucrările mai mici, pentru reparațiile pe cît de necesare, pe atît de urgente, I.A.P.L. „Cotroceni" și-a creat, din inițiativă proprie, un centru de meseriași care conține 5 tîmplari, 5 electricieni, 4 instalatori, 3 zugravi, 2 tapițeri, 3 zidari, 2 tinichigii, 2 lăcătuși, 1 mecanic de întreținere și o croitoreasă. Există fără îndoială și o întreprindere specializată (IARTC) pentru lucrările din localurile publice — supraaglomerată dealtfel cu comenzi, răspunzînd destul de greu solicitărilor. Or, I.A.P.L.-ul sectorului 7 își rezolvă prin el însuși problemele cele mai acute, cu repeziciune și chiar, poate surprinzător, cu destulă rentabilitate...

Cum facem, tot la calitatea serviciilor ne întoarcem. Este dealtfel și tema tezei de doctorat a lui Alexandru Șerbănescu („Îmbunătățirea serviciilor în alimentația publică"). „Nici nu putem trece la calitate, pînă nu sîntem noi de calitate", spunea dînsul. Ceea ce este cu adevărat regretabil, am aflat, e că de multe ori tocmai tînăra generație a lucrătorilor din comerț se face vinovat de activitate submediocră. Nu este deloc lipsit de interes să amintim că dintre toate școlile de calificare, cea pentru alimentația publică își începe cursurile cel mai tîrziu, mai exact la 1 noiembrie — adică după ce toate celelalte școli își fac necesarul de cadre. Și atunci, cine ajunge la alimentația publică ? O inițiativă a directorului Șerbănescu este ședința lunară, în plen, cu cei aproximativ 300 de ospătari din sector. Se judecă atunci, în fața tuturor, fiecare abatere (note de plată încărcate, indisciplină, absențe nemotivate etc.) și se iau măsuri de sancționare, validate de întreg colectivul. O retrogradare înseamnă practic trecerea pe o anumită perioadă la descărcatul lăzilor în depozite, sau transportul cărnii la carmangerie. „Cînd vine înapoi în unitate după o astfel de muncă, ne asigura Alexandru Șerbănescu, omul e parțial sau integral altfel — și cred că este chiar necesar ca un ospătar să vadă pe pielea lui ce înseamnă muncă fizică adevărată, să respecte munca așa cum trebuie !"

Este ceea ce-am avut de spus despre activitatea a două unități ale alimentației publice bucureștene. Chiar fără a insista, concluziile se pot trage de la sine. Ceea ce este însă mai important e ca fiecare experiență bună să fie extinsă, să nu se piardă în noianul de lucruri mai bune sau mai puțin bune care se întîmplă în fiecare zi în sectorul despre care am vorbit aici. Lucru pentru care, desigur, am și scris rîndurile de față.

DUMITRU GRAUR ■

Ctitorie de spirit

(Urmare din pag. 1)

îl prestează. Dealtfel, putem cita și romane valoroase ieșite de sub teascurile acestei edituri : **Împăratul norilor** — D.R. Popescu, **Galeria cu viță sălbatică** — Constantin Țoiu, **Clipa** — Dinu Săraru, de curînd **Trei dinți din față** — Marin Sorescu și așteptăm cu un justificat interes romanele ce se vor afla nu peste multă vreme în librării semnate de Ștefan Bănulescu, Mircea Horia Simionescu, Laurențiu Fulga. De o bună primire s-au bucurat și volumele de poezie între care la loc de frunte a fost cel scris de Emil Botta — **Un dor fără saț**iu, precum și ale mai tinerilor Adrian Popescu și Dinu Flămînd.

Editura Eminescu a făcut ca succesul de librărie să coincidă cu calitatea. De aici și larga sa deschidere față de toate genurile literare (să nu uităm că aici apare și colecția **Rampa** în care sînt publicate diverse piese ale unor autori contemporani) și mai ales larga deschidere față de diversitatea de stiluri, precum și lipsa de prejudecată în ceea ce privește renumele sau vîrsta autorilor. De aceea au fost publicați aici și G. Zane cu al său impresionant **Bălcescu**, sau un cunoscut publicist cum este L. Kalustian cu **Conspirații sub cer deschis**, dar și Gabriel Chifu și Tudor Cristea, remarcați la ultimul concurs de debut. Această grijă permanentă de a descoperi paginile de calitate, cu șanse de a dăinui, indiferent cine le-a scris, nu poate să fie decît salutară pentru binele literaturii române de azi, dintotdeauna. Dar acestea toate sînt și semne ale unei înțelepte, aplicate, politici culturale.

Războiul pentru independență (VI)

GRIVIȚA

„Românii își înmulțiră jertfele : peste 20 de ofițeri și mai bine de 1 000 soldați căzuseră pînă acum morți și răniți din rîndurile lor. Și reduta nu era luată. Turcii dovediră în atacul acestei zile o îndîrjire la luptă, o statornicie și un dispreț al primejdiei înaintea cărora și vrăjmașul trebuie să se închine. În picioare, sus pe parapete, ei așteptau nestingheriți pe potrivnici ; cînd gloanțele și ghiulele doborau și le spărgeau șirurile, alți apărători le luau îndată locul și făceau zid din piepturile lor. Imanii îi îmbărbătau invocînd numele profetului și moartea era pentru ei ușa raiului... Gravă deci era situația bătăliei pe la ora cinci seara ; atacul diviziei a 3-a fusese respins și trupele acestei divizii erau în neputință a-și reîncepe acțiunea; trei asalturi consecutive asupra Griviței ale diviziei a 4-a și asaltul batalioanelor ruseți fuseseră de asemenea neizbutite... În această zi înorată și ploioasă noaptea veni devreme. În amurgul serii lupta nu mai urma decît spre stînga, în partea generalului Skobelev și pe dreapta în partea românilor unde trupele colonelului Angelescu și cele trei batalioane ruseți erau pe poziția înaintată din fața redutei inamice... Mișcător era aici spectacolul suferințelor, dar și al răbdării și tării de suflet a soldaților noștri. În mijlocul chinurilor, cei cărora le rămînea grai să vorbească nu se plîngeau de soarta lor, dar cereau să dovedească că și-au făcut datoria de oșteni. „Uite pușca, domnule doctor" — ziceau ei în momentul cînd acesta se pregătea să le sondeze rana „primește-mi pușca să nu se zică c-am aruncat-o or c-am lăsat-o în mîna turcului..."

Dacă atît de tari și neîndupleçați erau acei ce ieșiseră singerați, zdrobiți, schilozi din cruntul măcel, cu atît mai aprinse și mai întăritate le erau simțirile acelor care luptaseră ca zmeii, care dăduseră trei asalturi și nu biruiseră, care vedeau în fața lor blestemata redută teafără și în mîna dușmanului; ei n-aveau astîmpăr pînă a nu smulge cu orice preț din mîinile turcilor ucigașa clădire care răpusese viața la atîția voinici. Șefii împărtășeau ardoarea soldaților; în aceste dispoziții, colonelul Angelescu însărcină pe la șase și jumătate seara pe lt.-colonel Voinescu și pe căpitanul Groza a stringe încă o dată trupele și a le duce la un ultim atac. Pentru a patra oară deci în timp de patru ore acești neînfricoșați ostași porniră la atac. Soldații din batalionul al 2-lea de vînători grupîndu-se cu aceia ai batalioanelor din regimentele al 14-lea, al 16-lea de dorobanți și al 5-lea de linie se așvîrlîră încă o dată pe redută. În sfîrșit, împlsmata împotrivire a vrăjmașului se clatină de atîta stăruință, se surpă de atîta îndîrjire : trupele noastre cu maiorul Candiano Popescu în frunte intrară în redută. Un moment de scurtă dar înverșunată luptă piept la piept se petrecu atunci, luptă la care luară parte și batalioanele ruseți care, pe cînd românii atacaseră fața de vest, atacaseră și ele fața sud-vest a redutei și pătrunseră înăuntru cu maiorul Kwitka. Românii și rușii dobor tot ce rezistă și nu se predă, multe leșuri de dușmani umplură atunci reduta. Turcii își caută în fugă scăpare și învălmășeala și înfrîngerea îi silesc să lase în mîinile noastre cinci tunuri și un steag pe care-l cuceri, luptînd cu port-drapelul și cu cei ce-l apărau, soldatul Grigore Ion ajutat de sergentul Stan Gheorghe și de caporalul Nică Vasile, cîteștrei din batalionul al 2-lea de vînători. Acestea fură trofeele biruinței, răsplata strălucitei purtări a ostașilor noștri. Dar scump erau plătite. În aceste patru atacuri unul după altul ce dete divizia a 4-a, ea a avut 27 de ofițeri și 1 300 de soldați răniți sau uciși... Pe la opt seara cînd se luă reduta de trupele noastre, nici armata, nici domnitorul la locul unde era tabăra n-aveau cunoștință de acest rezultat. Noaptea se întinsese cu desăvîrșire și întunecimea adîncă și ploaia care turna nu lăsau să se vadă nimic pe cîmpul de bătaie. În depărtare se auzeau numai pe dreapta împușcături cînd mai rare cînd mai vii și, în intervale, gemetele răniților în ambulanțe, ale celor de pe cîmp pe care-i căutau și-i adunau la jalnica lumină a torțelor și felinarelor. Lungă și cernită seară pentru cei ce o trăiseră; tristă ca și cugetările care învăluiau cu zăbranic mințile tuturor. După o zi de luptă și nemăsurată silință, oștirile române și ruse se aflau în aceeași poziție ca diminețea, dar cu mari și dureroase goluri, cu pierderi care nu se cunoșteau încă exact dar se știa că întrec 10 000 de oameni... În asemenea posomorite dispoziții ale spiritelor sosi ofițerul, întîrziat de noapte și de greutatea drumului, cu raportul colonelului Angelescu despre cucerirea redutei Griviței. Îmbucurătoarea veste fu raza de lumină care licări în întunericul sufletelor și al cîmpului de bătaie... Și toți, ruși și români, c-un glas, izbucniră în acei strigăt care avea să răsune mîndru a doua zi peste Dunăre pînă-n Carpați : Trăiască învingătorii Griviței ! ● Știrea despre luarea Griviței a ajuns în capitala țării abia pe 3 septembrie ● Ziarul România Liberă: „Înscrieți, români, în cartea nemuririi pe eroii morți la Griviția căci acești eroi sînt frații voștri, sînt fiii României. S-au luptat ca niște lei copiii Carpaților ! Au murit sutimi de oșteni ai țării. Îi plîngem, căci nu-i vom mai întîlni sub acoperămîntul căminelor noastre. Dar au murit ca eroi, au murit jertfindu-se pentru o patrie neatîrnată, pentru deșteptarea trecutului glorios al României. Îi admirăm, căci ei dovedesc lumii întregi că colonul lui Traian de la Dunăre trăiește și are în vinele sale sîngele din vremurile de bărbăție ale Romei... Am pierdut mulți oameni, dar eroii ce și-au dat sufletul împrejurul Plevnei au ridicat țara noastră în stima Europei." ● Corespondentul ziarelor belgiene **Le Siècle** și **L'Indépendance Belge:** „Cu o îndîrjire de necrezut s-au aruncat în această vale a morții; respinși, zdrobiți, decimați de focul ucigător al unui inamic acoperit, dar fără să dea înapoi nici un pas, neezitînd nici un moment, însuflînd mereu, revenind fără încetare la atac pentru a lăsa, vai, în urma lor un lung șir de morți și de muribunzi. Au fost acolo acte de eroism care nu se pot povesti" ● **Memorial diplomatique** : „În numeroasele lupte care au inundat cu sînge vecinătățile Plevnei, românii s-au condus de un eroism căruia Europa întreagă îi aduce un omagiu" ● Marchizul de Grammez de Wardes: „Curcanii, formați aproape în mod exclusiv din țărani, s-au remarcat prin focul armelor, ca români cu sîngele lor dac, al căror costum îl poartă astăzi". ● Izzet Faud Pașa : „La aripa dreaptă românii și-au arătat, de asemenea, valoarea, ei au luat faimoasa redută Griviția". ● Alexandru Vlahuță : „În avîntul dorobanților «la baionetă» din acea neuitată Vale a sîngelui este istoria nu a unui moment de vitejie în sorbul unui atac, ci a întregii vieți de luptă, de crîncenă îndîrjire în voința de a trăi a neamului românesc. Noi vedem acolo pe ostașul veacurilor, călit în focul tuturor bătăliilor, de la Negru-Vodă și de la Dragoș... și pînă în adîncul vremilor viitoare — aceeași strajă neadormită, viteaz neînfricoșat, care se duce hotărît la moarte, fără altă părere de rău decît aceea poate că la o cumpănă așa de mare n-are decît o singură viață de dat". ● Ordin de zi către națiunea română : „Voi ați dovedit că virtutea strămoșească n-a pierit din rîndurile ostașilor români... Sîngele vărsat nu va fi în zadar, dintr-însul va rodi mărirea și independența patriei". ● Scrisoarea căpitanului Valter Mărăcineanu către mama sa : „În momentul cînd vei primi această scrisoare să știi că eu... mi-am dat viața pentru iubita mea patrie... Mulțumesc soartei de favoarea ce mi-a făcut-o". ● **Resboiul** : „Înainte de a începe atacul, maiorul nostru Șonțu ne zice: «Băieți, să aveți curaj! Cu Dumnezeu înainte! Cine va fi să moară, va muri și aici, cum moare și acasă. Și apoi dacă zilele ne vor fi numărate, mai bine să murim aici luptînd ca viteji pentru patrie! Nainte copii!» Cu astfel de vorbe ne făcuse lei. Focurile plouau asupră-ne și ai noștri cu îndoită furie înaintau. Dar un obuz lovește pe maiorul nostru la git, se clatină puțin și cade, strigînd încă: «Nainte, copii !» Am pierdut un bun comandant". ● Soldatul Grigore Ion din Ploiești : „Eram înainte. Gloanțele plouau ca piatra. Turcii erau la trei sute de pași, se gîteau de retragere. Eram înaintea celorlalți. Deodată văd un dușman spătos înaintea mea, fugind cu un steag. Îl ochesc, el cade : mă arunc pe el în momentul cînd voia să descarce revolverul... și trag steagul. Acela murea, dar îl ținea strîns. Mă silesc să i-l smulg. Atunci alți doi se reped asupra-mi. Mă pun în apărare ; din fericire sergentul și caporalul meu îmi vin în ajutor. Culc la pămînt un turc, el cuică pe celălalt, și eu am smuls steagul". Primii răniți de pe frontul de luptă sînt aduși în București. La Cotroceni sînt înființate două spitale care îngrijesc acum 140 de răniți ● **The Daily Telegraph** : „Trupele române s-au purtat cu un curaj lăudabil... Mulți ostași români au fost uciși chiar pe zidurile redutelor turcești, la care ajunseră cu mare curaj și tenacitate... Că n-au dat înapoi o dovedește faptul că din 7000 de oameni porniți la atac, 2000 au murit". ● **Cronica** : „Se întîlnește aici un fapt rar în statisticile cîmpului de bătaie, unde în luptele cele mai aprinse se socotește un ucis la 6 sau 7 răniți. În bătălia de față numărul ucișilor în armata noastră fu mai mare decît numărul răniților; dovadă elocventă despre neînfrînta și pînă la moarte statornica hotărîre a oștenilor români". ● Are loc un consiliu de război în care marele duce Nicolae se pronunță pentru retragerea trupelor ruse și române de la Plevna ; generalul Miliutin și generalii români stăruie ca armatele aliate să rămînă pe pozițiile cucerite ● Mihail Kogălniceanu adresează un apel populației pentru a contribui la stringerea fondurilor necesare cumpărării de arme („Avem brațe, nu avem puști") ● Cetățenii Buzăului decid într-o întrunire să subscrie pentru cumpărarea a 2000 de puști Peabody, constituindu-se în acest scop un comitet. Vești similare sosesc de la Iași, Ploiești, Piatra Neamț, Roman și din alte colțuri ale țării ● Mihail Kogălniceanu împlinește 60 de ani ● Iacob Negruzzi publică în **Convorbiri literare** Scrisoarea II, adresată lui Vasile Alecsandri: „Tu, o, poete, care ne-ai dat îmbărbătîre... / Întoană deci pe lîră cîntări nemuritoare / În verdea-ți bătrînețe s-atît de roditoare / Și-n pieptul tuturora hrănește bărbăție / Pe vremurile de luptă ce iarăși au să vie !" ● Sînt aduse la București primele trofee cîștigate de români în luptele cu turcii. Între acestea sînt trei tunuri de oțel, ghintuite, luate la Griviția. Două dintre ele sînt amplasate lîngă soclul statuii lui Mihai Viteazul ● I.L. Caragiale către Iacob Negruzzi : „Să fi văzut strigătele, ploaia de buchete, flori, ghirlande, cununi, batiste etc. ce cădeau pe capul soldaților, să fi văzut bătrîni cum străbăteau mulțimea și sărutau pe soldatul purtător al steagului... să fi văzut lacrimile de bucurie de pe obrajii oamenilor, să fi văzut acestea toate, era să zici că este un vis, o nălucă, nu era să crezi ochilor tăi." ● **Resboiul** : „Domnilor proprietari mari și mici, comercianți, funcționari înalți cu lefuri grase, avocați cu procese mari, bancheri, capitaliști, aceste evenimente nu vă îndeamnă d-a contribui ceva mai mult pentru ajutorul fraților noștri care se expun obuzelor, gloanțelor și iataganului ?" ● Ciobanul Gheorghe Cîrțan — badea Cîrțan — aflat cu turmele sale în România, predă pentru armată 1200 oi, iar apoi se înrolează ca voluntar în armată ● Vasile Alecsandri : „Inima mea a luat proporții care mă înăbușă, de cînd cu cele petrecute la Griviția. În sfîrșit sîntem cineva în lumea aceasta... Ce neam ! Și ce bine este să spui că e al nostru !" ● Giuseppe Garibaldi : „Descendenții vechilor noastre legiuni, românii, se luptă cu eroism pe țărmurile Dunării pentru independența lor ; mi se pare că este bine a face să se audă o splaudare din partea capitalei vechii lumi și a Italiei întregi îndreptată valoroaselor noastre rude" ● **Der Ostен** : „Bărbătească păsire a României pe cîmpul de resbel a schimbat cu o singură lovitură situația statului român... Eroii care țin sus și tare pe cîmpurile de luptă ale Bulgariei drapelul român care e împodobit cu laurii nemuritori, nu-și varsă în zadar sîngele lor : România liberă și independentă va ocupa cu mîndrie un loc în concertul european și măreața ei faptă împreună cu numele ei vor fi imprimate în inimile generațiilor viitoare." ● **The Daily News** : „Armata română, deși mică, a luat dintr-un singur pas locul său între armatele europene. Consecințele acestui fapt sînt mai mari pentru țară și pentru chestiunea Orientului decît s-ar părea la prima vedere... România a cîștigat în ochii Europei o poziție diferită de aceea pe care o avusese pînă acum." ● Locuitorii satului Ghigen din Bulgaria mulțumesc ostașilor români care în mai multe rînduri „au apărat viața și averile noastre" ● 42 de lucrători ai gării Filaret oferă pentru susținerea războiului suma de 146 lei ● Primăria orașului București hotărăște ca una din străzi să fie numită în viitor Valter Mărăcineanu ● Se hotărăște baterea unei medalii comemorative pentru trecerea Dunării de către armatele române ● La Focșani se hotărăște acordarea numelui maiorului Șonțu unei străzi ● Ziarele din Capitală fac apel : „Să le venim în ajutor cu hrană, cu îmbrăcăminte ostașilor români; iarna e aproape, trebuiesc 50 000 de cojoace." ● Poetul Vasile Alecsandri ține conferințe în orașele Moldovei pentru stringerea de fonduri necesare cumpărării de echipament militar ● T.C. Văcărescu : „... după aproape două veacuri de scădere și umilință, abia se îngăduise acestei încercate țări a-și înființa o modestă organizațiune militară cu care să înlocuiască poterile de Arnăuți și de mercenari străini. Este, deci, de mirare dacă în unele din acele duhuri întunecate de nevoi și suferințe ale trecutului, mai stăteau îndoieli că din micul simbure, din smerita strajă pămîntească va crește și va înverzi atît de iute așa măreț prundiș, că vor învia așa de repede cetele neînfricoșate ale lui Mircea și lui Vlad, lui Ștefan și Mihaiu ? Coaste străpunse de sulițe și răni ca să le pipăie cer necredincioșii spre a mărturi în înviere ; dovezi netăgăduite trebuia să vină să arate celor obidiți că prooroci erau poeții care, ca tînărul și înflăcăratul Cîrlova, străvedeau în viitor și prezîceau împroșpătată glorie armelor române; ca maturul Ion Văcărescu cînd, la înființarea oștirei naționale în 1830, striga : „La rînd, Românilor, ieșiți, mergeți pe calea dreaptă, slavă strămoșilor vestiți în calea ce vă așteaptă". Oastea românească împunea acum tăcere cugetelor amăgite și duhurilor întunecate; ea realiza profețiile poeților, scriitorilor patrioți care nu desnădăjduiseră de neamul lor. Deopotrivă, în fața datoriei fuseseră comandanți și soldați. Tinerii noștri ofițeri arătaseră că nu slujesc numai de podoabă și paradă, cum unii slabi de îngeri se îmbiau a-l ponosi; că știu să plătească cu sîngele onoarea de a fi în fruntea vitejilor. 32 de companii alcătuiau cele două coloane române în ziua atacului. Dacă se socotește cifra maximă de un căpitan și trei ofițeri subalterni de companie, cifră care nu era însă completă în toate companiile noastre, reies un total de 128 ofițeri subalterni care intraseră în foc cu trupele lor. Totalul real nu trecea însă cu mult de o sută. Jumătate dar, 54 dintre acești tineri șefi fuseseră răniți sau uciși în acea zi pe cîmpul de bătaie. Că cele cîte zicem aici despre înrîurirea bătăliei de la Griviția în ce privește armata noastră nu sînt făloase sau închipuiri, că aceasta fu dimpotrivă hotărîrea dreaptă pe care se întemeie de aici înainte judecata asupra destoiniciei și valoarei oștii românești, o dovedesc nu numai aprecierile presei internaționale care asistaseră la bătălie, dările de seamă și articolele diferitelor organe de publicitate din acel timp ; dar o dovedesc încă scrieri speciale publicate mai tîrziu, precum broșura căpitanului belgian și profesor la școala de resbel din Bruxelles, d. Fisch ; scrierea ofițerului francez care subsemnă „un tactician" relațiunea ce face despre resbelul Orientului din 1877 și alte asemenea publicațiuni. Dar dacă faptele n-ar sta față în față și ar mai fi trebuință de dovezi, ele sînt manifestate în chip solemn și strălucit în următorul act, semnat de Alexandru II : „Trupele române, unite cu acele ale armatei mele puse sub comandamentul Înălțimei Voastre, au dat în zilele de 30 și 31 august dovezi de eroică vitejie luptînd sub cel mai omoritor foc al vrăjmașului. Dorind a consacra amintirea acestei frății de arme am conferit Înălțimei Voastre ordinul Sfîntului Gheorghe ale cărui însemne vi le-am înminat. Rog pe Înălțimea Voastră a primi asigurarea sinceirei mele iubiri." Comandanții și ofițerii români cei mai merituoși fură asemenea onorați de suveranul Rusiei cu diferite ordine ; în fine, țarul, spre a dovedi stima sa armatei române în întregul ei, ordonă a se distribui în batalioanele, escadroanele și bateriile noastre tot atîtea însemne și decorații militare cîte se distribuiseră și în corpurile ruseți ; 150 cruci Sfîntul Gheorghe fură astfel împărțite soldaților români spre răsplată a vitejiei lor.»

Pagină realizată de
NICOLAE CRISTACHE

Ce se întîmplă acum este tot atît de istoric ca şi bătălia de la Călugăreni

— Aş vrea, pentru început, să-mi vorbiţi despre Maramureş, ţinutul în care v-aţi născut.

— Ce să-ţi spun despre Maramureş? Am mai vorbit despre el. În toamna lui 1975 am fost prin părţile acelea cu un prieten străin. Pe Valea Cosăului el se entuziasma cît de autentică este acea civilizaţie a lemnului, neatinsă decît foarte puţin de relele civilizaţiei contemporane. Pe mine însă mă durea tocmai asta, pentru că îmi imaginam cum trăieşte un om într-un sat aşezat într-o vale îngustă, aproape fără pămînt arabil, cu pădurile din jur distruse de lăcomia unei epoci anterioare, silit să-şi caute de lucru la sute de kilometri depărtare de casă.

— Aţi accepta atunci distrugerea specificului acestui ţinut ?

— Atitudinea mea faţă de Maramureş este ambivalentă. Aş vrea să-l ştiu cît mai dezvoltat, în pas cu epoca modernă, dar ştiu că această dezvoltare îi va răpi din specificul care face parte din identitatea mea. Însă identitatea asta este o abstracţie comodă atunci cînd stai într-o locuinţă confortabilă şi bine încălzită din Bucureşti. Uneori, mai concretă şi mai vie este problema pîinii.

— Întotdeauna mai concretă şi mai vie este problema pîinii. Discutăm, aşa cum aţi remarcat şi dumneavoastră, într-un apartament confortabil din Bucureşti. Nu vi se pare ciudat să vorbim în acest cadru despre locuitorii Maramureşului, dintre care nu puţini nu au aceste condiţii de viaţă ?

— Poate. Dar pentru mine grija faţă de ţăranul maramureşean nu e o grijă abstractă. Uneori, am fost rugat de foşti profesori de-ai mei să deschid uşile pe care mi le deschid cărţile, ca să intervin să nu se mute de pildă liceul pedagogic de la Sighet la Baia Mare. În Sighet s-au creat în ultimii ani unele posibilităţi şi locuri de muncă. Dar, aproape douăzeci de ani, acest oraş a stagnat. Desigur, nu se poate face totul dintr-o dată. Dar să nu iubim strămoşi abstracţi şi să iubim mai curînd rudele noastre vii. Am mai multe şanse decît alţii să mă trag din daci şi le respect istoria care este şi a noastră. Însă dacii nu mai au nevoie de pîine, ci urmaşii lor.

— Vorbim de grija faţă de concetăţenii noştri. Dar ce părere aveţi despre moralitatea manifestată în literatură ?

— Scriitorul român, ca toţi scriitorii, are şi el păcatele lui. Nu-i chiar atît de incoruptibil. Ceea ce-i lipseşte nu e nici talentul, nici forţa cuvîntului, ci meditaţia gravă. Nu înţeleg cum există oameni care au dat dovadă de curaj în circumstanţe grave şi sînt în stare să scrie articole pentru interese mărunte, de grupare literară. Nu înţeleg nici cum cineva nu are curajul să fie de altă opinie decît cei din cercul său imediat. Avem forţe pentru o literatură mare. Deocamdată forţe.

— Se poate lesne observa că dumneavoastră aţi scris la început romane care vorbesc despre drame intime ale omului, pentru ca apoi, în alte scrieri, să le profilaţi pe ecranul epocii. Cum se explică tot mai accentuata dumneavoastră deschidere faţă de istorie ?

— Am început să scriu tîrziu. Înainte de toate trebuia să mă lămuresc pe mine despre mine. Încetul cu încetul însă am înţeles că această explicaţie nu rezultă nemijlocit din biografia mea individuală. Mi s-a lărgit orizontul teoretic. Refuz să mai acţionez numai la eventualele mele drame sau accidente. În afară de viaţa mea privată, şi ea intim legată de evenimentele social-istorice din această epocă, eul meu mă interesează numai în măsura în care e un eu martor. Am trecut de la subiectiv la obiectiv. Schimbarea s-a văzut şi în stil. Am înţeles cît de solidar sînt cu tot ce se întîmplă în jurul meu şi în lume. Convingerile mele au devenit mai nete, mai transante.

— Scrieţi despre ce vi s-a întîmplat în mod nemijlocit ?

— Nu e o întrebare nelegitimă. Mi-au pus-o mai mulţi. De fapt, n-am scris decît despre ce mi s-a întîmplat. Dar eu mă lupt cu mine însumi ca să am cea mai largă perspectivă. Din dorinţa de a cuprinde cît mai multe experienţe, de a înţelege ce este de înţeles şi de a respinge ce este de neînţeles.

— Care e opinia dumneavoastră despre pasiunile ardente manifestate în istorie ?

— Pe măsură ce mă îndepărtez tot mai mult de „jumătatea vieţii mele", încerc să aşez într-un mozaic istoric mai larg o serie întinsă de fenomene pe care altă dată le respingeam şi acum le înţeleg rolul. Fanatismul, fiind opus înţelegerii, în principiu nu-l accept. Însă nu pot să nu recunosc că istoria omenirii, care este mult mai puţin determinată şi mult mai liberă decît ne închipuim, ar fi luat-o pe alte drumuri fără nişte mari pasiuni. Nu ştiu cum ar fi arătat istoria dacă ar fi ciştigat de la început cumînţii girondini şi n-ar fi fost Robespierre şi Saint-Just. Istoria a fost făcută de oameni cu pasiunea ideilor pînă la obsesie.

— Numai de ei ?

— Istoria a fost şi este făcută de toţi oamenii. Dar participarea nu e egală. Lenin era o personalitate care îmbina pasiunea cu calculul lucid. Cînd s-a dus la Paris, acest minunat oraş plin de monumente, Lenin a vizitat la început doar micul muzeu consacrat revoluţiei. Istoria are nevoie de obsesii şi pasiuni, în momentele de turnantă ale ei, dar istoria fiind mişcare, mişcarea se realizează atunci cînd există o ciocnire dialectică de forţe. O lume a tehnocraţilor absolut reci este coşmarească.

— Ce credeţi că poate condiţiona participarea omului la făurirea istoriei ?

— Două lucruri care sînt contrare. Prin asta îmi fac încă o dată mărturisirea de dialectician. Primul este utopia, al doilea luciditatea. Un om care nu are nici o urmă de utopie în inima lui este sărac sufleteşte. Un om care trăieşte utopia pură nu va putea influenţa obiectivitatea de fier a realului. Dar nici aceste categorii nu sînt definitive. Adeseori, utopia te împinge la o putere vizionară mai mare decît cea a simplului calcul. Este rolul artistului de a se bate pentru păstrarea acestui inefabil raport dintre utopie şi luciditate. Însăşi existenţa lui este o contestare a lumii aşa cum este în favoarea unei lumi, aşa cum trebuie să fie. Dar acest „trebuie" nu e decît un orizont. Pentru că el se mişcă înainte.

— Nu înţeleg.

— Vezi, arta se ocupă cu imaginarul, care împlineşte realul şi asigură posibilitatea de mişcare.

— Tot nu înţeleg.

— Ai răbdare. S-o luăm alt fel. Eu sînt dintre acei care cred că lumea, chiar şi lumea umană, nu este mai plină la origini, ci se îmbogăţeşte pe parcurs. Îmi place o definiţie a lui Mikel Dufrenne : „A fi la stînga se recunoaşte după trăsături bine reperabile ; un anumit refuz al nedreptăţii, a tot ceea ce oprimă, disprefuieşte o anumită prietenie cu lumea, o anumită exigenţă de libertate, un anumit gust al dansului în ceea ce are el generos şi fără grijă". Mă recunosc în ea.

— Să zicem că am priceput. Aş vrea acum să vă ascult opinia în legătură cu viitorul literaturii române.

— Viitorul literaturii române depinde de viitorul întregii societăţi. Tocmai de sinteză şi integrare, avem nevoie şi în acest domeniu, pentru ca să putem preconiza, ca să vedem exact etapele, ce factori au inhibat-o şi care au potenţat-o. După Congresul al IX-lea, după alegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în fruntea partidului şi statului nostru, a fost un moment de reală înflorire a literaturii româneşti. În parte, acest lucru a derivat dintr-o mai mare grijă pentru adevăr, dar şi dintr-o despotmolire a canalelor de comunicare dintre conducerea partidului şi obştea scriitoricească. Viitorul literaturii româneşti depinde şi de menţinerea acestei deschideri şi de lărgirea ei. Avem lucruri de auzit şi lucruri de spus. Contactele directe, nemijlocite, pot să aducă lumină, pot să ne potenţeze energiile, pentru a scrie o literatură cît mai bună.

— Literatura bună înseamnă şi patriotism.

— Ideile generoase trebuie să-şi păstreze generozitatea. Vreau să spun că dezvoltarea sentimentului patriotic este un lucru firesc şi că orice om normal e patriot. Dar să nu acoperim adevăratul, bunul, sincerul sentiment al dragostei faţă de ţară sub munţi de retorică. Să dezvoltăm ce e firesc în el, ceea ce înseamnă şi dragoste, şi grijă, şi chinuitoare întrebări care să ceară răspunsuri. Uneori, vorbim atît de mult de patriotism ca şi cum ne-ar lipsi. Cea mai înaltă formă de patriotism este fapta, inclusiv fapta literară. Poetul care ar scrie o poezie egală cu „Stelele-n cer" ar îmbogăţi patrimoniul naţional şi ar proba un justificat patriotism, mai mult decît o declaraţie în acest sens.

— Dar tot patriotism înseamnă şi să scrii o poezie ca Noi a lui Goga.

— Fără discuţie. Este bine că ne preţuim istoria. Dar să ne înţelegem, şi noi sîntem în istorie. Ea nu este un lucru al trecutului, pentru că poporul român există şi noi facem parte din el. Ce se întîmplă acum este tot atît de istoric ca şi bătălia de la Călugăreni.

— Ce se întîmplă acum ?

— România, la ora actuală, şi nu numai ea, se află într-o imensă bătălie. Aceea a dezvoltării. Acordul meu cu necesitatea creării unei noi civilizaţii este total. Dezvoltarea presupune nu numai creşterea bogăţiei şi în nici un caz nu o putem asemăna cu o bară, pe care, cînd o prindem, gata, ne-am dezvoltat. Dezvoltarea înseamnă a-ţi pune la alt nivel noi probleme. Problemele, ca să fie rezolvate, au nevoie de minţi care să le poată formula şi, fie şi parţial, rezolva.

— Particularizaţi acest lucru în cazul literaturii.

— Dacă vedem dezvoltarea ca o bătălie, atunci, în strategia dezvoltării intră şi literatura. Care, între altele, trebuie să pregătească minţile capabile să răspundă problemelor extraordinare născute de acest progres. Cred însă că la ora actuală, în ciuda unor cărţi foarte bune, literatura română contemporană nu a putut să cuprindă, fie şi fragmentar, imaginea, sau mai exact expresia, a ceea ce se întîmplă în întreaga societate românească de azi, în întreaga lume.

— Care ar fi cauza ?

— Cauzele sînt multiple. Cred că la sfîrşitul deceniului trecut am făcut o eroare: este bine că am preluat moştenirea literară a trecutului, tratată simplificator în anii de dinainte. Însă asta nu e de ajuns. Am discutat despre persoane şi nu despre instituţii şi principii şi au reapărut — în mod firesc, dar noi ne batem şi cu firescul — vechi curente şi teze, chiar dacă alt fel formulate, care nu aş stîrnit din partea unor scriitori reacţiile necesare.

— Cam vag !

— Ca să fac o comparaţie, au apărut numeroşi V. A. Urechia, dar unde este Maiorescu al epocii noastre ? Ne-am încîntat prea mult de propriile noastre creaţii. O dimensiune a adevăratului patriotism este de a-ţi dori mai mult, nu de a te încînta cu ce ai. Nu cred că a existat un impact profund între mişcarea de idei a secolului nostru, atît de pasionantă, şi literatură. Ne-am intoxicat uneori, fără un fundament solid, cu umbrele ultimelor teorii şi acest fenomen nu este străin cu galimatiasul care există în numeroase articole de critică literară. În general, presa literară este invadată de o stare liricoidă şi cîte un biet substantiv, pîrpîriu, este copleşit de nenumărate adjective umflate, care vorbesc despre calitatea lui nimic. Nu există întotdeauna o ierarhie a evenimentelor culturale. Cărţi inegale ca valoare sînt tratate la fel, şi cărţi de probleme sînt analizate prin criterii ce le sînt străine. N-am mai citit de nu mai ţin minte de cînd polemici, dialoguri adevărate. Se fac mese rotunde în care o biată idee este cîntată ca într-un canon. Avem nevoie de o creştere a vitalităţii culturii noastre, care, ca şi în cazul vieţii, înseamnă polemică, luptă de principii, totuşi dialog şi deschidere.

— Cum se poate realiza acest lucru ?

— Prin informaţie şi idei, cît mai multe idei — cît mai puţine vorbe goale ! Societatea noastră, în mod obiectiv, îşi va adînci democraţia dacă vrea să-şi realizeze scopurile propuse. Dar informarea tuturor este o condiţie a participării tuturor la viaţa societăţii. Ca să ne putem plasa în imaginar trebuie să adunăm un uriaş material de informaţie. Poporul nostru este un popor bătrîn şi înţelept, are dreptate G. Călinescu. El ştie mai mult decît ne închipuim noi. Deci, e necesară o mai mare deschidere faţă de noi înşine. Uneori, am impresia că volumele noastre trăiesc într-o lume de semne. Un cuvînt care duce la alt cuvînt şi acesta la altul, şi nu la realitate. Trebuie să luptăm împotriva limbajului ritualizat, pentru cuvîntul care desenează obiectul. Mi-e frică uneori cît sînt de încifrat. Poate chiar acest interviu are ceva din hipergeneralitatea semnului fără substrat.

— Ar fi în ton cu literatura pe care o scriaţi la început !

— Crezi că e făcută din semne ? Nu ţi-a adus aminte de nici un conţinut ?

— Vorbeam despre cărţile dumneavoastră de început.

— Tot ce se poate. Însă o artă sănătoasă este o artă ofensivă. Ea tinde să fie profeţie şi faptă. Ea îşi propune să modifice, nu numai să încînte. Avem nevoie de idei bine articulate şi revelante care să nu atragă oamenii doar o clipă în for, ci să le dea o bază temeinică pentru acţiunile lor viitoare.

— V-am prins ! Dumneavoastră însivă, în ultima carte pe care aţi publicat-o, Racul, vă dezvoltaţi de aceste idei. Acţiunea romanului dumneavoastră nu priveşte realităţile româneşti. S-a spus de critica literară că e o parabolă despre mecanismul puterii, dar chiar dacă e aşa, e o demonstraţie frumoasă, şi ea în nici un caz nu a zguduit şi nu cred că va zgudui conştiinţa românească. Este ca un lucru perfect, dar pe care nu-l rîvneşti pentru că nu ai nevoie de el.

— Problema din **Racul** e o problemă generală, în lume se înfruntă uriaşe şi diverse violenţe. Nu cred că românii sînt indiferenţi la masacrele ce există în alte părţi, să zicem în Chile. Iar dacă sînt, ceea ce eu, repet, nu cred, atunci trebuie să li se spună, şi uneori să li se amintească solidaritatea lor cu lumea, pe care o are şi statul nostru. Oare trebuie să ne intereseze doar ce-i în curtea noastră ? Şi cît trebuie restrînsă acest al nostru ? Pînă la mine ? Puterea şi lupta pentru putere sînt probleme centrale ale secolului. În romane realiste sau parabole ele trebuie să pătrundă. Dacă aş fi scris **Candide** aş întreba despre „nelocalizare" ?

— Dacă aţi fi scris Candide nu v-aş fi întrebat despre nelocalizare. Dar m-ar mai interesa să aflu de la dumneavoastră cum vedeţi modul de manifestare a libertăţii în socialism ?

— Trebuie să fim atenţi atunci cînd repetăm că „libertatea e necesitatea înţeleasă". Ea arată doar că nu este posibil liberul arbitru. Mai ales în socialism libertatea unuia nu trebuie să împiedice libertatea celorlalţi. Însă ca să înţeleg necesitatea trebuie s-o gîndesc liber. Deci, fără prejudecăţi şi tabu-uri. Socialismul implică o creştere reală a libertăţii, a iniţiativei, a posibilităţii de afirmare. Orice alterare a acestei esenţe aduce prejudicii socialismului însuşi. Bineînţeles, fiecare om trebuie să ţină seama de interesele colectivităţii. Dar, uneori, exprimarea unui punct de vedere cît mai direct şi mai percutant ajută mai mult intereselor generale. Orice lucru scos la lumina soarelui poate fi văzut mai clar şi judecat. Nu se rezolvă nici o problemă dacă e ţinută pitită.

— Aţi refuzat vreodată să gîndiţi la un lucru numai din teama de a nu afla un adevăr dureros ?

— Nu. Nici despre mine. Dealtfel, viaţa mea nu e o confortabilă desfăşurare de clipe domoale. Nici chiar în ultimii ani.

— Acest interviu apare în revista Flacăra. Dar prozatorul Alexandru Ivasiuc şi poetul Adrian Păunescu s-au mai vorbit de multă vreme unul cu altul...

— E un prilej de a-mi exprima nu numai deosebirile noastre nete, care nu se reduc la conflicte personale, ci şi dorinţa de a-l vedea nu numai dezvoltîndu-şi afectivitatea. Cînd era foarte tînăr nu avea doar recunoscută lui energie, dar şi o curiozitate intelectuală pentru idei, de care ştia să se încînte. Ambiţia unui poet de cetate trebuie să depăşească semănarea entuziasmului.

— De-abia acum cred c-ar putea începe un interviu interesant, în care părerile noastre s-ar afla în dezacord. Dar s-a făcut prea tîrziu.

GEORGE ARION

● Prozatorul şi eseistul **Alexandru Ivasiuc** s-a născut la 12.VII.1933 la Sighetu Marmaţiei.

● Bibliografie : **Vestibul** (1967), **Interval** (1968), **Cunoaştere de noapte** (1969), **Păsările** (1970), **Corn de vînătoare** (1972), **Radicalitate şi valoare** (1972), **Apa** (1973), **Pro domo** (1974), **Iluminări** (1975), **Racul** (1976).

CE DAU PRAHOVENII ȚĂRII ȘI CE ÎȘI DAU LOR ÎNȘIȘI

INTERVIU CU TOVARĂȘUL ION CÎRCEI, PRIM-SECRETAR AL COMITETULUI JUDEȚEAN AL P.C.R. — PRAHOVA

— Stimate tovarășe prim-secretar, am vrea să realizăm, în modestul spațiu tipografic al unei pagini a revistei noastre, să realizăm cu ajutorul direct al dumneavoastră, un portret al județului Prahova pornind de la oamenii județului Prahova. Pentru că un județ — avem credința — înseamnă, înainte de orice, oameni. O colectivitate de oameni care, în timp, au creat și creează realitatea, civilizația, materială și spirituală, a locului. Am dori să vă aflăm părerile — chiar dacă, așa, sună puțin didactic — despre țăranii prahoveni, despre petroliștii prahoveni, despre petrochimiștii prahoveni, despre constructorii de mașini prahoveni, despre intelectualitatea prahoveană tehnică și despre cea de formație umanistă, și chiar despre profesioniștii prahoveni din sectorul serviciilor. Am vrea să vă aflăm părerile despre bătrîni și despre tineri. Am vrea în din acest portret să rezulte ce dau prahovenii țării, ce dau lumii și ce își dau și lor înșiși. Știm, e o întrebare la care se poate răspunde printr-o carte : dar sîntem bucuroși să obținem de la dv. o pagină de opinii-sinteză, de observații personale și de păreri pe care vreți să le comunicați oamenilor județului Prahova. Cu alte cuvinte, am vrea să facem, cît de cît, public, monologul pe care-l rostește conștiința dv. de cînd munciți pe pămîntul prahovean. Ne îngăduim această întrebare și această intenție, pornind de la convingerea că a pătrunde în sufletul unui prim-secretar de partid este un esențial schimb uman de experiență și un act democratic.

— Într-adevăr, pentru a înfățișa tradițiile glorioase de luptă revoluționară ale muncitorimii prahovene, înfăptuirile Prahovei socialiste, pentru a vorbi despre oamenii minunați ai acestui județ și despre contribuția lor la înflorirea României contemporane, s-ar putea scrie multe volume.

În paginile pe care revista dv. le consacră județelor țării se face simțit climatul generos de muncă, de creativitate statornicit pretutindeni în patria noastră. Asemeni locuitorilor din toate celelalte județe ale României, și prahovenii răspunzînd prin fapte de muncă la chemările secretarului general al partidului trăiesc și muncesc sub însemnul aceluiași nobil crez, conturat cu claritate în Programul Partidului Comunist Român, în Hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, în celelalte documente de partid.

Ați venit în județ, v-ați documentat și cu acest prilej ați cunoscut direct unele aspecte semnificative din ceea ce s-a înfăptuit și se înfăptuiește în Prahova. Contactul direct cu oamenii de la noi v-a convins, sper, că vechile tradiții revoluționare ale organizației județene de partid se continuă astăzi cu aceeași pasiune, dar au căpătat dimensiunile noi ale muncii avîntate și pline de eroism pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României. Sub conducerea organizației județene de partid, cei ce muncesc în acest județ au găsit resurse în toate domeniile de activitate pentru a fi la înălțimea cerințelor actuale.

Pentru a înțelege mai exact locul județului nostru în contextul dezvoltării întregii țări, rețineți că producția realizată în Prahova la sfîrșitul cincinalului trecut egala producția din 1950 a României. O altă comparație, la fel de sugestivă : pentru a realiza producția României anului 1938 prahovenilor le sînt suficiente în prezent 24 de zile. Poate că și mai grăitor pentru volumul și complexitatea realizărilor economiei prahovene este însă faptul că acest județ asigură 14 la sută din întregul export românesc. O parte importantă din ceea ce se produce în Prahova este destinat exportului, roadele pricepерii și hărniciei oamenilor muncii de pe aceste meleaguri putînd fi întîlnite în peste 70 de țări ale lumii. Ce înseamnă aceasta ? Înseamnă **calitate, competitivitate pe plan mondial.** Și poate că la întrebarea dv. privind contribuția prahovenilor la progresul economic al țării, la creșterea prestigiului României în lume s-ar putea menționa între altele livrarea suplimentară la export a unor produse de circa 4,5 miliarde lei valută peste prevederile cincinalului anterior.

În ceea ce privește agricultura, este plăcut pentru mine să remarc că oamenii muncii de pe ogoare — datorită hărniciei, priceperii, a muncii neobosite pentru ca pămîntul să dea roade bogate — au obținut, în ultima perioadă, recolte însemnate, care îi situează în rîndul fruntașilor pe țară. Producțiile medii ridicate înregistrate în 1976 la porumb, grîu, sfeclă, legume sînt în măsură să confirme preocupările existente. Cele cîteva date prezentate foarte succint cred că sînt semnificative privind modul cum oamenii muncii din județul Prahova — constructori de mașini, petroliști, petrochimiști, toți cei ce muncesc în industrie, cît și cei care-și desfășoară activitatea în agricultură — luptă pentru dezvoltarea continuă a economiei județului, a bunăstării lor materiale și spirituale, pentru aplicarea în viață a politicii partidului nostru, a indicațiilor date de către tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dar pentru că aveți intenția publicării unui portret al județului Prahova cît mai exact, consider că **este necesar să-l înfățișez în dinamica dezvoltării lui viitoare.** Dezvoltare și viitor care, practic, au și început odată cu intrarea în cincinalul 1976—1980. Făcînd referiri la această nouă etapă, voi schița, implicit, un răspuns și la întrebarea formulată de dv. în legătură cu ce dau prahovenii țării, cu ce contribuie ei la creșterea prestigiului său în lume și, în fond, ce își dau lor înșiși.

În primul rînd, este de subliniat că, pentru județul Prahova, cincinalul afirmării revoluției tehnico-științifice are o semnificație aparte. Ne punem probleme deosebite pe linia extinderii ramurilor de vîrf : construcția de mașini, mecanică fină, chimie și petrochimie ; de asemenea, în ceea ce privește valorificarea superioară a materiei prime și materialelor, „capitol" în cadrul căruia urmărim în mod stăruitor indicatorii calitativi și de eficiență.

Volumul producției globale industriale a Prahovei va atinge în 1980 peste 50 miliarde lei, ceea ce va marca noi pași înainte pe calea dezvoltării multilaterale a județului care se va reflecta direct și în creșterea nivelului de viață, a bunăstării întregii populații.

V-aș ruga să rețineți cîteva elemente importante ale activității noastre din actualul cincinal :

— Caracteristică principală a dezvoltării tuturor ramurilor industriei este orientarea generală spre obținerea unor parametri tehnico-economici și funcționali superiori.

— Producția de utilaj petrolier și chimic are în vedere realizarea unor produse de înalt nivel tehnic — utilaj complex, mașini și instalații de mare capacitate — pentru industria minieră, extracția țițeiului și gazelor, cît și pentru industria chimică și petrochimică.

— Vor avea loc însemnate schimbări în structura producției fizice. Se vor realiza, pentru prima oară la noi în județ, o serie de produse cum sînt : sulf, poliesteri, cauciuc sintetic, mașini de danturat, mașini și utilaje pentru prelucrarea metalelor prin deformare plastică la cald etc.

— O atenție deosebită acordăm creșterii productivității muncii. Asigurînd un ritm mediu anual de 8,1 la sută, vom realiza 87,6 la sută din sporul producției globale în acest cincinal **pe seama creșterii productivității muncii.**

Astfel stînd lucrurile, s-au stabilit la nivelul fiecărei întreprinderi programe concrete de creștere a productivității, pentru ca prin mecanizarea și automatizarea proceselor de producție, îmbunătățirea tehnologiilor și reproiectarea produselor, prin pregătirea cadrelor, creșterea nivelului de perfecționare a pregătirii profesionale și organizarea științifică a producției și a muncii să obținem rezultate mai bune în folosirea judicioasă a forței de muncă.

Preocupările consecvente ale partidului nostru pentru stimularea progresului tehnic au determinat și în județul Prahova un climat nou, propice dezvoltării și afirmării gîndirii și creației maselor, în spiritul sarcinilor complexe ale actualului cincinal. Acțiunea de masă „Creația tehnică prahoveană la cotele cincinalului revoluției tehnico-științifice", pe care o organizăm în toate unitățile economice și chiar în rîndul pionierilor și tineretului, atrage anual zeci de mii de oameni ai muncii. Numai în anul trecut au fost realizate prin autoutilare mașini și mecanisme în valoare de peste 185 de milioane lei, care au contribuit la o însemnată reducere a importului.

— O preocupare de seamă o reprezintă, totodată, scăderea cheltuielilor de producție, cerință insistent subliniată de secretarul general al partidului nostru.

În privința exportului, acesta va crește într-un ritm mediu anual de 11,5 la sută. Vom exporta peste 100 produse de bază, pe primul plan situîndu-se mașinile, utilajele, instalațiile de foraj, inclusiv piesele de schimb, utilajele tehnologice pentru industria chimică, produsele petroliere și petrochimice, detergenți, îngrășăminte chimice etc.

Agricultura prahoveană are, de asemenea, obiective importante. Producția vegetală va crește cu un ritm mediu anual de 6,3 la sută, iar producția animală cu 5,8 la sută. Ne propunem rezolvarea problemelor de aprovizionare cît mai mult posibil din județ, sarcină de mare răspundere ținînd seama de faptul că populația județului nostru numără 814 000 de locuitori. De aceea vom acționa consecvent pentru valorificarea mai bună a pămîntului, folosirea unor metode moderne, extinderea irigațiilor și introducerea în cultură a unor soiuri noi mult mai productive și eficiente, crearea unor noi complexe agroindustriale, precum și pentru punerea în valoare a hărniciei și spiritului de inițiativă al oamenilor.

Aplicarea principiilor de sistematizare și înfăptuirea programelor economico-sociale a teritoriului și localităților va avea multiple consecințe pozitive asupra vieții materiale și spirituale a tuturor locuitorilor Prahovei. La sfîrșitul actualului cincinal, județul nostru își va adăuga 2 orașe noi, pe lîngă cele 14 centre urbane din prezent. Este vorba despre centrele Măneciu și Filipeștii de Pădure, care vor avea un caracter agroindustrial.

Alocarea unor investiții de 35,7 miliarde pentru dezvoltarea economico-socială a județului Prahova în acest cincinal este, iarăși, un element de natură să reliefeze noile dimensiuni ale dezvoltării în continuare a județului care semnifică dovada grijii partidului și statului pentru dezvoltarea armonioasă și multilaterală a tuturor județelor țării.

Menționînd faptul că cea mai mare parte a acestor fonduri este dirijată spre dezvoltarea ramurilor producției materiale, țin să remarc că importante investiții sînt prevăzute și pentru obiectivele social-culturale. Sînt prevăzute pentru construcții de locuințe peste 2 miliarde lei, 121,3 milioane lei pentru ocrotirea sănătății, 170,8 milioane lei pentru dezvoltarea bazei învățămîntului, aproape 50 milioane lei în domeniul culturii și pentru educație fizică și sport.

Corelat cu veniturile populației, volumul desfacerilor de mărfuri va fi în acest cincinal de peste 35,5 milioane lei. Vom asigura o diversificare a gamei de prestări de servicii, a calității lor, o repartizare judicioasă a unităților de acest profil pe întregul teritoriu al județului, pentru satisfacerea în mai bune condiții a cerințelor crescînde ale populației. Volumul prestărilor de servicii ajunge în acest cincinal la circa 8,7 miliarde lei, cu o creștere de aproape 956 milioane lei în 1980 față de 1975.

Toate acestea la un loc constituie o imagine concretă a preocupărilor partidului și statului față de oameni, față de munca și de viața lor, care ne mobilizează pe noi înșine la o activitate susținută în spiritul responsabilității comuniste, imprimate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la nivelul întregii noastre societăți.

Iată ce-și dau lor înșiși prahovenii, ca rezultat al propriei lor antrenări în marele efort constructiv ce domnește astăzi în România.

Bineînțeles, prezentînd realizările noastre, preocupările noastre, nu uităm nici neajunsurile pe care le avem, carențele din diferite domenii de activitate. Conștienți fiind de unele rămîneri în urmă, în spirit critic și autocritic, analizînd lucrurile, socotim ca avînd un rol covîrșitor munca de educație în rîndul oamenilor muncii, a tuturor locuitorilor Prahovei.

În curînd vom dezbate în cadrul unei plenare a Comitetului județean modul în care se acționează în toate localitățile pentru transpunerea în viață a Programului de măsuri adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 în vederea întăririi muncii politico-educative, de formare a omului nou.

Sub egida Frontului Unității Socialiste au loc și în județul nostru — ca pretutindeni în țară — numeroase acțiuni menite să-i mobilizeze pe toți oamenii muncii la o activitate conștientă, la o integrare și mai dinamică în efortul unanim de ridicare a țării pe culmile progresului și civilizației socialiste. În acest sens ne revin sarcini deosebite din cuvintarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea pe țară a unităților de control al oamenilor muncii, care ilustrează stilul nou, profund democratic de atragere largă a maselor de oameni ai muncii la conducerea treburilor de stat și obștești, la activitatea politico-educativă de formare și afirmare plenară a personalității umane.

După cum se știe, județul nostru a cunoscut întotdeauna o bogată viață spirituală, determinată de activitatea unor mari personalități ale științei și culturii românești. Este suficient să amintim pe Teodor Diamant, C.D. Gherea, I.L. Caragiale, Nicolae Iorga, B.P. Hasdeu, Nicolae Grigorescu, Paul Constantinescu și mulți alții. Aceasta constituie pentru intelectualitatea prahoveană, pentru toți oamenii muncii o datorie de onoare, de a dezvolta pe planuri noi tradițiile cultural-științifice. Manifestările înscrise pe agenda prahoveană a Festivalului național „Cîntarea României" demonstrează tocmai o intensificare creatoare a vieții spirituale a județului, un aport sporit al oamenilor muncii în producție și pe planul activității cultural-artistice. Totodată, faptul că 1 din 5 cetățeni se află integrat într-o formă organizată de învățămînt, că în ultimii ani au fost create universități cultural-științifice în toate cele 100 de orașe și comune, demonstrează crearea unor condiții optime pentru lărgirea orizontului de cunoaștere a posibilităților de educație permanentă a tuturor oamenilor muncii.

Acționînd cu responsabilitate, împlinindu-și datoria la nivelul noilor exigențe, prahovenii nu fac decît să cinstească prin noi înfăptuiri renumele pe care și l-au cucerit prin luptă și muncă avîntată, ca oameni receptivi la tot ce este nou și înaintat, la tot ceea ce reprezintă spiritul revoluționar, dragostea de patrie și de viitorul său comunist.

NELU IONESCU ■

Ploiești, oraș de tranzit în timp și spațiu

Orașul miroase încă a petrol. Prin arterele lui continuă să pulseze petrolul, deși imprejurimile, odinioară pline de hemoragii de țiței, pline de sonde și distilerii improvizate, de societăți pe acțiuni și de societăți străine, au mai secat.

Ploieștiul a fost un oraș care a gustat din plin febra aurului negru, a jocurilor de ruletă și de bacara, a îmbogățiților și falimentelor de gală. Sînt astăzi imobile eterogene construite în grabă dar orgolioase, după temperatura cîștigurilor, după febra banilor, imobile dantelate, conace transferate din cîmp la oraș, vile în stil american, străzi drepte și strîmte, aliniate și nealiniate, prin care oamenii alunecau într-un film mut, cu imagini bruscate și fracturate.

Orașul se desprinde din vechile sale centuri, de vechile sale mahalale, de vechile sale bazare, de vechile sale loterii. De fapt, Ploieștiul de altădată e ca un oraș scufundat, ca un oraș rămas undeva pe fundul unui ocean, într-o încremenire în care pîlpîie fabulos coloanele de flăcări ale rafinăriilor, smoala revărsată din cazane și pe care asfaltatorii o risipesc pe străzi cu storurile și rulourile vechilor dughene trase pînă la pămînt. Doar, undeva, hipodromul retrăiește din cînd în cînd duminicile expresioniste de altădată. Și o ultimă limuzină, un Ford tip 1912 care trece uneori pe străzi ca un cupeu fantomatic, condus la volan de un bătrîn inginer geolog, cu mănuși, pipă și șapcă de aub care se revarsă părul alb și spumos.

Ploieștiul este mai mult un teritoriu urbanistic de trecere. În apropierea Ploieștiului oamenii apasă pe accelerator și ocolesc așezarea în grabă spre București sau spre Sinaia. Într-un plan sentimental, dar chiar și în planurile nu prea îndepărtate ale unor edili, Ploieștiul urma să devină un cartier al Bucureștiului. Ceea ce nu este chiar o inepție. În speranța că nu vom jigni orgoliul întemeiat al locuitorilor de la paralela 44° și 36', pomenim că în calculele obișnuite ale bucureștenilor, orașul Ploiești figurează ca punct de referință cînd e vorba de distanțele străbătute cu mijloacele de transport în comun din Balta Albă în Drumul Taberei, din Berceni-Sud în Pajura. „E ca și cum ai face un drum pînă la Ploiești !" — exclamă unii. Dacă nu cumva mai mult. Fapt pentru care foarte mulți bărbați și foarte multe femei fac naveta zilnică, într-un sens și în celălalt, între Ploiești și București.

Ploieștenii sînt oameni grăbiți. Ceasurile, încă de la gară, merg înainte ! De fapt, e singurul oraș din țară unde s-a deschis mai demult un Muzeu al ceasului. Nu întîmplător ! Oamenii aici au învățat să fie punctuali. E una din lecțiile servite de istorie. Așezat pe drumurile care merg de la nord la sud sau de la est la vest, placă turnantă pentru nenumărate trenuri, stație de tranzit în toate sensurile, nod de cale ferată hiperaglomerat, Ploieștiul e un oraș de cîmpie, deschis influențelor culturii occidentale dar și celei orientale. Prin această vană dintre dealuri și ges s-au scurs oști, rădvane, calești domnești trase de cai sirepi înveliți de efort în aburi și în promoroacă, pe aici s-au refugiat oameni politici, pe aici au venit sau au plecat în exil oameni care au dat sens istoriei. Loc de tabără, de popas și de veghe pentru Mihai Viteazul înainte de a uni țările românești, loc de trecere pentru revoluționarii de la 1848, oraș condus timp de cîteva luni de primul primar pictor din istoria României : Negulici, așezare cu obiceiuri pitorești în care a rămas mai multe ore decît ar fi crezut principele Alexandru Ioan Cuza, primit cu urale, făclii și lăutari... Splendidă pioșenie pentru urmele celui dintîi principe al României moderne : muzeul de istorie din localitate păstrează biroul, călimara, tocul care i-au servit la lucru domnitorului, precum și vesela dăruită de gazde, din porțelan de Sèvres. Și pentru că ne aflăm în anul aniversării cuceririi independenței merită pomenite numele celor trei eroi din Ploiești care au smuls steagul turcesc de pe redута de la Grivița : Ion Grigore, Stan Gheorghe și Nica Vasile.

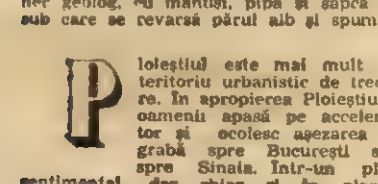

Sînt străzi în Ploiești care poartă numele unor ființe scumpe mișcării muncitorești și revoluționare din România : Ștefan Gheorghiu, I. C. Frimu, C. Dobrogeanu Gherea. Doftana nu e departe. Valea aceasta a aurului negru, vale a escapadelor pe serpentine, în munți, a fost și o vale a suferințelor și luptelor pentru dreptate socială. Aici s-a lansat odinioară un cuvînt de ordine simbolic : „Legea noastră, tovarăși, este greva".

Orașul Ploiești s-a trezit în anul 1933 într-una din curbele de sacrificiu care au dat naștere unei greve în stilul erupțiilor de sondă. A fost anul în care mulți muncitori petroliști au primit o celulă de închisoare, anul în care s-au construit cele mai somptuoase vile din oraș !

Astfel încît orologiile din muzeul ceasului nu bat în numele unor cauze pierdute, ci în numele luptelor de clasă cîștigate !

Ploieștenii sînt oameni grăbiți. Acum 100 de ani erau numai 26 480. Astăzi sînt 240 000 ! Acum 100 și ceva de ani construiau una din primele rafinării din lume, cu o capacitate, anuală de 2 700 tone ! Orașul unde funcționa o moară de apă, cîteva fabrici de luminări, de săpun, de prelucrarea pieilor, de ulei de nucă, intră brusc în circuitul mondial al petrolului. Bucureștenii le datorează mult ploieștenilor. Între altele, faptul că Bucureștiul a devenit primul oraș din lume luminat cu gaz lampant ! A fost destul un fitil aprins și restul cuceririlor civilizației s-au rostogolit în avalanșă pe străzile Ploieștiului. Se construiesc în grabă linii ferate, se întind șosele, se introduce telegraful, se instalează telefonul și se pune la cale revolutia de la 1870 cînd ploieștenii au proclamat „republica" și s-au numit republicani timp de cîteva ore dintr-un secol zbuciumat plin de tuberculoză și de praf de pușcă. Ploieștenii sînt antidinastici !

Iată de ce regele Carol I n-a mai coborît niciodată în gară la Ploiești.

De la primele sonde improvizate și de la primele rafinării ingenioase, am ajuns iată la produse complicate de benzină, de petrol, la motorină și păcură, la polietilenă, anhidride, la instalații de foraj, la utilaje complexe de rafinare. Nu întîmplător deci miroase încă a petrol la Ploiești ! Ca să nu mai vorbim de faptul că instalațiile de foraj la mare adîncime, chiar dacă nu sapă tuneluri pînă în centrul pămîntului ca în imaginația lui Jules Verne, îi fac pe oameni să creadă că sînt mai bine înfipți cu picioarele pe pămînt. Ceea ce e real ! Tot la Ploiești se fabrică nenumărate sorturi de cabluri de tracțiune pentru ancore de navă, pentru catarge, pentru unele transmisii de la avioane, pentru coloanele de susținere ale sondelor, pentru lifturi, pentru macaralе, pentru camioane, autoturisme, funiculare etc. Cu ajutorul cablurilor fabricate într-un singur an se poate înconjura Ecuatorul cu un briu de oțel și de aluminiu ! Tot aici, la Ploiești, se produc radiatoare, produse refractare cu siliciu și alumină, instalații sanitare, țesături și impînzituri din fibră de sticlă, mașini de menaj, piei tăbăcite, țesături de lînă, in, cînepă, bumbac. Pe de altă parte, săpunul fabricat pe vremuri s-a transformat în detergent. Da, la Ploiești se află celebra fabrică „Dero" care produce, între altele, Dero super și Dero ideal, cunoscute din reclamele de televiziune și din mașinile noastre de spălat. Se spune că gradul de civilizație al unui popor se cunoaște și după cantitatea de săpun consumată într-o unitate de timp. Dar și de detergent ! Păcat că totuși cerul nu poate fi spălat cu detergent ca să rămînă curat și limpede, nu plin de praf cum se întîmplă încă uneori la Ploiești.

Dar nu e mai puțin adevărat că într-un oraș-șantier praful e o componentă inevitabilă a peisajului sentimental.

În cartierul Ploiești-Sud văd cîteva din ultimele ruine ale orașului. Case mici, dispersate, lîngă vile stridente prin care igrasia se răspîndise ca o metastază. Prăvălii meschine de mărunțișuri, ferestre înguste prin care oamenii au privit direct în cimitir. Imagini demne de înregistrat pe peliculă pentru un film de război. Ultime rămășițe ale unor contraste chinuitoare. În depărtare, biserici. Foarte multe biserici pentru iertarea păcatelor de altădată în Ploiești ! Dar străzile sînt deja pline de blocuri noi de locuințe. De jur împrejur, în blocuri, ferestre deschise prin care se revărsau acordurile unor melodii, terase în care pluteau rufe proaspăt spălate și întinse la soare, imagini calme de familii care trăiesc limpede și care urcă în lift pînă la etajul 12, continuînd în alt plan ridicarea omului pe verticală.

O rapidă trecere în revistă a cronicilor ne pune în vedere că în 1800 la Ploiești toate casele erau încă din vălătuci, acoperite cu paie, coceni și stuf ! 177 de ani mai tîrziu, orașul are 111 km de străzi asfaltate, 280 km de conducte de apă, 310 km de conducte de gaze, cîteva cartiere de locuințe noi în Ploiești Sud, în Nord, în Vest, la Malul Roșu, la baricra Bucov, la intrarea București, pe strada Mihai Bravu etc... În orice caz ploieștenii și-au asigurat toate cele patru puncte cardinale ca bastioanele într-o cetate.

La Ploiești se trăiește bine, se mănîncă bine, orașul e bine aprovizionat. Acesta e adevărul despre orașul care miroase încă a petrol.

Ploieștiul este un oraș cu spirit modern, unde ritmul vieții și muncii atinge parametrii așezărilor avansate din punct de vedere industrial de pe glob. Un oraș pe

care nu știi de unde să-l începi și unde să-l termini. Un oraș în continuă prefacere. Atît de rapide sînt mutațiile întîmplate în perimetrul economic și social încît un mucalit spunea că în curînd Bucureștiul riscă să devină o anexă a Ploieștiului. Nici chiar așa ! Dar, oricum, definiția de oraș de trecere, oraș de tranzit, trebuie interpretată nu numai în spațiu, ci și în timp, adică un oraș prin care se trece rapid de la o stare la alta a muncii, a vieții, a culturii.

A. DOHOTARU ■

Inventatorii au primit în dar o bicicletă

La Casa pionierului din Ploiești are loc, în prezent, o explozie de un fel deosebit: aceea a cercului de automatică. Nu este defel întîmplătoare. Tot aici, în 1968, au fost lansate primele rachete pionierești din țară, iar în 1972 elevul Adrian Ionescu, membru al cercului de radio, a primit medalia de aur la concursul internațional de radioconstrucție, întrecînd concurenți din șapte țări socialiste. În prezent, explodează automatica. Sub îndrumarea profesorului de fizică Eugen Moraru, copiii au realizat dispozitivul ACDAT, pătrunzînd astfel într-o zonă caldă a științei contemporane : în biofizică, disciplină de frontieră care aduce medicinei un influx de idei și metode ale fizicii moderne.

Oarecum ciudată, dar pilduitoare scurta istorie a ACDAT-ului, dispozitiv de acupunctură, de detecție a punctelor supuse tratamentului și de anestezie electrică. Doctorul Simion Ghinea, de la policlinica „Petrolul" din Ploiești, reputat specialist în acupunctură, se interesa de felurite dispozitive electronice medicale. Întîmplător, a auzit că la cercul de automatică de la Casa pionierului s-au mai realizat asemenea dispozitive, printre altele un aparat pentru producerea somnului pe cale electrică. De la Simion Ghinea a plecat deci impulsul pentru construirea noului aparat. Ideea de bază pornește de la o observație de ordin pur medical, și anume că stimularea electrică poate mări considerabil eficiența acupuncturii.

ACDAT trimite, prin acul cu care se înțeapă, stimuli electrici în corpul pacientului. Aparatul a început să fie experimentat, cu încurajatoare rezultate, la policlinica „Petrolul", în cîteva cazuri de ulcer duodenal, nevroză astenică, anchiloză a piciorului, iar în toamna anului trecut a cîștigat Marele Premiu colectiv în competiția republicană „Minitehnicus". Realizatorii Ovidiu Ciovlică, Cristian Paraschiv, Sorin Răduiescu, Marius Constantinescu, toți elevi ploieșteni din clasa a VIII-a sau din anul întîi de liceu, au primit medalii de aur și biciclete. Glumeții afirmă că tocmai acestea din urmă le-au produs cea mai mare plăcere.

Iată cum, în joacă, s-a înfăptuit un lucru foarte serios. Profesorul universitar doctor docent Edmond Nicolau, de la Institutul politehnic București, subliniază că asemenea realizări se compară, pe undeva, cu acelea ale unui institut de specialitate, iar doctorul docent Ion Hăulică, de la Universitatea din Iași, i-a îndemnat și ei pe copiii inventatori să persevereze pe calea aleasă. S-au primit scrisori de la studenți și medici din țară, solicitînd informații cu privire la ACDAT.

În cercul de automatică joacă serioasă continuă. Și-a construit un dispozitiv electronic care declanșează un aparat electronic oarecare, de pildă un ventilator, la un simplu fluierat. Trebuie doar să fluieri la frecvența la care este învățat aparatul. Nu e prea greu, ne-am convins și noi. Scoți din buze sunetul potrivit și, pe dată, ventilatorul începe să zumzăie.

Cînd l-am întîlnit pe profesorul Moraru, părea descumpănit.

— De două luni Institutul de proiectări „Prahova" ne solicită să automatizăm un dispozitiv de bază la fabricarea plinii, dozatorul de apă. Proiectul există, noi ar fi trebuit să-l realizăm. Este o treabă complicată, planurile ocupînd un dosar destul de voluminos. Institutul a declarat că ne face toate facilitățile, că își asumă răspunderile juridice și financiare, ne-a și adus contractul 3 000/6699. Din păcate, a trebuit să refuzăm, întrucît nu dispunem de baza materială necesară. Va fi poate pentru mai tîrziu. Deocamdată, lucrăm la un programator electronic și intenționăm să continuăm cu experimentarea medicală a ACDAT-ului, scop în care am solicitat să ni se înapoieze aparatul expus la București. După cum vedeți, au ne plîngem de treabă.

În jurul nostru studiau atent niște scheme electronice inventatorii în pantaloni scurți.

LIONEL NIȚESCU ■

La SÎNGERU,

viața nouă, liberă și fericită a oamenilor există cu robustețea cu care sufletul românesc a traversat și însemnat veacurile

Pe harta mișcărilor social-politice și revoluționare țărănești din România, comuna Singeru, județul Prahova, ocupă un loc atît important cît și decisiv. De aici, în 1907, anul marii răscoale țărănești, s-au ridicat locuitorii comunei pentru dreptate și pămînt și tot de aici mișcările s-au extins în județul vecin — Buzău.

Cît timp în satele și comunele noastre vor exista, împuținați la număr și la trup, supraviețuitori ai teribilului an 1907, cît ei vor continua să acuze prin însăși prezența lor — și desigur nu numai prin prezență — caracterul odios al organizării vieții în timpul regimului burghezo-moșieresc, lipsa oricărei echități, ne va fi greu nouă, tuturor, omenește vorbind, să nu fim cumplit de cutremurați, va fi imposibil să punem stăvilă unor cuvinte dure și bolovănoase. Sigur că da, există documente care acuză, documente de tot felul, există mormintе și plăci comemorative, dar prezența unui singur om care a trăit atunci este nu numai emoționantă, ci și teribil de acuzatoare.

Năstase Drăcea s-a născut în anul 1884 în comuna de care scriem: Singeru, județul Prahova. În anul 1907 avea 23 de ani. Să-l ascultăm vorbind despre situația lui, a părinților lui și acelor 6 frați în acea perioadă : „Nu aveam pămînt deloc. Dumneavoastră mă întrebați cît costa un hectar de pămînt în 1906 sau în 1907 și eu vă răspund cinstit că habar nu am și nici nu am avut. Nu s-a pus niciodată problema să cumpărăm sau să primim pămînt. Munceam toți din sat, afară de ițiva, pe moșia boierului Corlătescu. Moșia lui avea cît are C.A.P.-ul acum, plus pădurile și apele. Plecam la lucru cînd au se crăpa de ziuă și veneam odată cu stelele. Lîngă noi, care munceam, era o armată de logofeți cu bicele de curea pe mîini. Nu de puține ori, seriile, noi, toți frații, veneam acasă cu cămășile rupte de la bice. Primeam pe ziua muncă cîte 2 lei și bătaie. Dumneavoastră trebuie să înțelegeți că nu munca ne speria, ci condițiile în care lucram. Cine să ne facă nouă dreptate ? Boierul era deputat de Cameră la București și avea tot timpul poliția cu el. Chiar și pe arie. Atunci, în martie 1907, oamenii au hotărît că nu se mai poate, s-au adunat convoi în fața consiliului popular de astăzi și cu trompeții în frunte au pornit să distrugă avutul lui Corlătescu. Casele boierului au fost dărîmate, dar nu jefuite. Uite, să vă dau un exemplu : au scos din beciurile lui tot vinul și toată țuica și le-au dat drumul pe șanțuri. Poate gîștele să fi băut din băutura lui. A doua zi însă au venit două escadroane de cavalerie. Parcă acuma le văd : aveau doar cai roșii. De frică, vecinul meu, Mihai Pascu, s-a spînzurat. Au deschis focul de cum au văzut oamenii. De frică, am fugit toți în pădure. Cei mai mulți au fost descoperiți, arestați și judecați la Buzău. Au fost condamnați pe diferite termene și amendați cu sume începînd de la 19 500 lei. Înainte v-am spus că pentru o zi de muncă primeam 2 lei, așa că vă las să faceți singur socoteala exactă. Apoi, pentru a ne liniști de tot, a venit și o companie de infanterie care a stat aici o lună. Zilnic plîngea tot satul căci, folosindu-se de nuiele de salcie galbenă, au bătut toată suflarea comunei. Ce să vă mai spun ? În comuna vecină, Salcia, au împușcat sub ochii mei și un copilaș de 4 ani...“ Firește, nu un singur om, fie el participant la răscoala de la 1907, deține tot adevărul celor întîmplate, așa că ne vom opri aici cu relatările sale despre masacrul de acum 70 de ani. Iată însă în continuare, viața cum acuză, sau cum ridică eroi și martiri. După 10 ani, în 1917, în timp ce în plină desfășurare primul război mondial, aceiași politicieni, de pe mîinile cărora șinsele celor 11 000 de țărani nu se uscase, au trimis trei ordine de mobilizare în casa familiei Drăcea. Au plecat direct la Mărășești toți băieții familiei umilite și bătute în 1907. Au plecat trei și s-a întors unul singur : Năstase Drăcea. Doi au rămas la Mărășești, morți pentru patrie, pentru țară. Oare în fața unui fapt atît de cutremurător nu pălește orice pagină de istorie, oare ne ajung lacrimile pentru a ne plînge ai țăranii români, marii apărători ai ființei și demnității naționale ? Căci în 1917 țăranii n-au fugit în păduri, n-au trăit un firesc sentiment de răzbunare, poate, ci s-au înrolat și au murit pentru România. „Adevărata viață fericită, continuă Năstase Drăcea, s-a înstaurat aici, în Singeru, odată cu venirea la putere a Partidului Comunist Român. Aveam 20 de ani, era puțin după 1900 și nu văzusem încălțăminte. La lumina unui opaiț cu unțura mama torcea, noapte de noapte, cîte două caiere de lină pentru a-ne da ceva de mîncare. Odată cu venirea la putere a Partidului, copiii au haine, învățătură, radio, televizoare, fericire și mulțumire. Oamenii trăiesc pe măsura muncii lor“. Năstase Drăcea are la cei 93 de ani ai săi un trup împuținat, nu aude decît vorbele spuse foarte tare, dar judecata și conștiința i-au rămas nealterate. Convingerea că în 1907 a fost vorba de o adîncă injustiție, convingerea că România va fi guvernată de către cei care muncesc l-au ajutat să trăiască, să fie asemenea unui stejar — puternic chiar dacă vremurile rele nu l-au ocolit. Pînă în urmă cu 5 ani urca pe scenă, căminului cultural și cînta, se spune foarte frumos, la caval. În urmă cu 5 ani i-a murit, în urma unui nefericit accident, singurul băiat. Atunci s-a dus la muzeul din sat, a predat cavalul și a anunțat că nu mai urcă pe scenă. Și în fața unui asemenea lucru simțim că nu avem cuvinte prea multe, deși încercarea unora dintre aceia care au reprimat răscoala de a-i prezenta pe participanți ca pe niște veritabile brute, puse pe jaf și silnicii, nu face casă bună, asta ca să folosim un eufemism, cu trista poveste a cavalului predat muzeului din Singeru de către Năstase Drăcea.

Înainte de a ne despărți, Năstase Drăcea mi-a spus că și vederea a început să-l lase, că îl doare nu faptul în sine, ci altul : „Aș vrea să mă duc după ghiocei în pădure, dar nu-i mai văd“.

Dar documentarea noastră la Singeru, veche comună de munteni, atestată documentar cu mai bine de o mie de ani în urmă, a căutat să surprindă și viața materială, spirituală, socială și politică a acelora care sînt urmașii eroilor de la 1907. Căci, desigur, la 1907, și nu numai la 1907, spiritul revoluționar al lui Năstase Drăcea și al altora s-a manifestat cu precădere, dar spiritul revoluționar este o permanență a țărănimii, este, în zilele noastre, un factor de cea mai mare importanță pentru progresul și bunăstarea întregii societăți românești. Virginia Breslașu, locțiitor al secretarului Comitetului comunal de partid, ne spunea că, după părerea sa și a tuturor comuniștilor din comună, spirit revoluționar înseamnă aplicarea neabătută și la timp a hotărîrilor de partid, înseamnă folosirea tuturor forțelor din comună pentru ca fiecare să trăiască atît cît îi dau dreptul posibilitățile și munca depusă. Față-n față cu prezentul și viitorul țării, ne spunea Breslașu Virginia, trebuie ca fiecare să muncească cu gîndul că o face nu numai pentru ziua de astăzi, nu pentru moment ci pentru ceea ce va fi, pentru toți cellalți.

Comuna are 5 sate : Singeru, Tisa, Mireș, Butuci și Piatra Mică. Trăiesc aici aproape 6 000 de oameni și trăiesc civilizat chiar dacă — așa cum se întîmplă și prin alte comune — 55% din populația activă lucrează prin industriile orașelor Ploiești și Mizil. Se vorbea cu temei, și faptul a fost de natură să ne bucure, că lucrurile pot fi privite și altfel decît tradițional. Cei plecați spre industrii aduc rodul muncii lor tot în comună, contribuie deci la sporirea puterii ei economice, aduc în locul lor de bastină deprinderi și atitudini munitoreștі care — altoite pe cele ale satului — conferă vieții satului mai multă forță și autenticitate. Dealtfel, solul este mai mult potrivit cultivării pomilor și viței-de-vie, deși înfrîngîndu-se vitregia naturii se lucrează cu bune rezultate și la culturile mari. Grîu și porumb. În această lună, în viața țărănimii și a întregii țări va avea loc un eveniment de o importanță majoră ; al III-lea Congres al Cooperativelor agricole de producție. Este o nouă dovadă a largului democratism al orînduirii noastre socialiste, un omagiu adus maselor mișcări țărănești de la 1907, o recunoaștere a rolului țărănimii în întreaga istorie a României, o străducită aplicare în practică a ideilor secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dedicată acestui eveniment, pregătirii sale, în comuna Singeru a avut loc, în ziua de 13 februarie a.c., adunarea generală a membrilor C.A.P.-ului „1907“. S-au făcut cu acest prilej, cum este și firesc, comparații de natură să demonstreze că din 1962 — anul înființării cooperativei agricole de producție — și pînă în prezent, deci în 15 ani, producțiile și veniturile, nivelul vieții deci au crescut, să spunem, doar spectaculos. 700 kilograme de grîu la hectar în 1962, 3 500 anul trecut ; 1 500 kilograme de porumb în 1962, 5 000 anul trecut. Iată dinamica valorii în bani a zilei muncă : 14 lei (1962), 19 (1970), 26 (1971), 29 (1973), 30 (1975 și 1976). Odată cu C.A.P.-ul s-a născut grădinăritul iar recoltele pot rivaliza cu acelea din locuri cu tradiții. S-au obținut anul trecut 50 de tone varză la hectar și cîte 10 tone la roșii și ardei. C.A.P.-ul dispune acum și de un sector zootehnic cuprinzînd 2 300 ovine și 260 bovine (150 vaci cu lapte). Pe baza unei analize realiste, la care au participat toți cooperatorii, s-a hotărît majorarea sarcinilor pentru actualul cincinal. Stan Traian, președintele C.A.P.-ului, fost anul trecut șef de fermă, ne ruga să reținem doar două cifre, este convins dînsul, edificatoare pentru viitoarea muncă a oamenilor din Singeru. La sfîrșitul anului 1980 se vor obține, în plus, 540 tone grîu și 980 tone porumb. Poate că dacă n-am fi dispus de triste mărturii ale tristei vieți din Singeru înainte de 1944 n-am fi apelat la atîtea cifre. Le reproducem căci ele sînt date sigure ale modului în care se trăiește azi într-un loc ce de atîtea ori de-a lungul istoriei a părut destinat mizeriei, foametei, morții și lipsei oricărei șanse.

— Tovarășe Stan Traian, întrebăm, ce a însemnat, pe plan omenesc, înființarea C.A.P.-ului ?

— Cine a lucrat bine și cu tragere de inimă de la înființare și pînă acum are casă nouă, și-a căsătorit copiii dîndu-le tot ce le trebuie, i-a trimis la școli și, dacă au avut înclinații, i-a făcut intelectuali. Anul trecut, în sectorul zootehnic, ca să iau un exemplu, s-au putut efectua și 600 zile muncă. Deci 18 000 lei, plus produse. În acest fel se poate trăi civilizat și sigur pe ziua de mîine.

— Asta dacă prin ziua de mîine înțelegem tot muncă.

— Normal. Căpraru Ion, Tănase Dumitru și Constantin Stanca, toți îngrijitori în zootehnie, trăiesc, datorită muncii lor, îmbelșugat, aș putea spune. Sau iată un alt exemplu : copiii lui Dicu Ion, de la vegetal. Ion, băiatul lui, este profesor de istorie aici, în Singeru ; Constantin este tot profesor, dar într-o comună din Buzău. Tatăl inginerului nostru șef, Banu Ion, a lucrat tot la noi, la C.A.P.

— Dar copiii dumneavoastră ?

— Marilena are 19 ani și este în anul IV la Liceul pedagogic din Ploiești. Marilena va veni învățătoare aici, cel puțin așa dorește. Silviu are 17 ani și este în anul II la Liceul industrial de chimie din Ploiești. El, cum e cu industria, va rămîne probabil la Ploiești.

— Nu asistăm la împuținarea satelor ? Sînt totuși oameni care se gîndesc la asta.

— După capul meu cred că așa arată progresul. Ca tată de copii aș suferi dacă la Ploiești mi-aș fi trimis copiii să-i fac slugi. Și nu uitați un lucru : mulți se întorc aici, unde nevoia de oameni cu școală este la fel de mare ca la oraș.

Sigur că da, lucrurile pot fi încă discutate, dar părerea președintelui C.A.P.-ului Singeru trebuie reținută pentru andincul ei bun-simț.

Spuneam că în Singeru locuiesc aproape 6 000 de oameni. Și tot în această comună sînt în acest an școlar 1 020 de elevi. A cincea parte a comunei învață și cifra ni se pare impresionantă. Există 5 școli, dintre care una, patronată de Liceul de construcții din Ploiești, are clase de 10 ani. Anul trecut au fost în comună 160 de absolvenți. Dintre aceștia, 145 au plecat la școli de alte grade sau la meserii. 5 dintre băieți sînt la Liceul electronic din București, 3 la Școala profesională a Întreprinderii „Optica română“ din același oraș. De învățătura și buna purtare a copiilor din Singeru se ocupă 60 de cadre didactice, dintre care din comună sau stabiliți aici sînt 60.

În comună există magazine alimentare, textile, de prezentare a industriilor locale din Ploiești și Mizil, chioșcuri de legume și fructe, brutărie, librărie. Se vînd de asemenea mobilă, televizoare și haine vădind gusturi rafinate. Există de asemenea secții de prestări servicii și un centru de achiziții. Anul trecut la desfacerea cu amănuntul s-au realizat 11 milioane. Doar mobilă s-a vîndut în valoare de 300 000 lei. Pentru ca și aceste cifre să capete o mai mare concretețe vom apela la cele spuse de gestionarul Vișoiu Mihai, cu o vechime în muncă de 22 de ani : „În 1955 toate magazinele din comună desfaceau 300 000 lei pe an. Astăzi deci se desfac de aproape 35 de ori mai mult“.

Datele acestea fundamentale despre una dintre comunele Munteniei, fără a fi în întregime spectaculoase, dovedesc niște lucruri pe care avem datoria să-că să nu le uităm, să le ținem în memorie și în conștiințe treze și nealterate. Departe de a fi un eveniment izolat, anul 1907 a dovedit cinica și nedreapta împărțire a pămîntului, a cutremurat prin distanța imensă dintre obiectul muncii a cîtorva milioane de țărani și cinicele profituri ale moșierilor, arendașilor. Fără îndoială că reacția țărănimii — răscoala — a fost un semn al neputinței de a mai trăi așa, dar evenimentele au prefigurat și maturitatea și posibilități revoluționare. Au fost dovezi impresionante ale vigorii și vitalității ei, ale patriotismului ei de atîtea ori dovedit. Căci, cum spuneam, la numai un deceniu, același regim, chiar dacă nu aceiași oameni, au trimis ordine de chemare a patriei acelora împuținați și umiliți la 1907. Oare cît ar trebui să căutăm o pildă atît de măreață de patriotism fie prin istoria patriei sau, de ce nu, prin istoriile altor țări ? Urmașii acelorași țărani au luptat și în cel de-al doilea război mondial, și-au dat sîngele ori de cîte ori li s-a cerut. Căci țăranii, strămoșii noștri, ai tuturora, au judecat etern și profund. Deasupra intereselor lor, lezate, ignorate sau batjocorite, le-au așezat pe acelea ale României, înțeleasă ca Țară unică a românilor. Aceasta înseamnă, fără doar și poate, simț al istoriei naționale, patriotism și spirit de sacrificiu. Dincolo (și din păcate dincolo nu se poate totuși) de dramatismul anului 1907 se poate înțelege, credem, că istoria creării României libere și socialiste a început de mult, poate de totdeauna, că la temelia ei stau satele și locuitorii ei pe nume țărani. Țăranului român putea să-i facă dreptate istoria însăși și aceasta a însemnat momentul cînd lupta de clasă a românilor, inițiată și condusă de Partidul Comunist Român, a reușit pe deplin.

Am plecat din comuna Singeru într-o zi cînd februarie se pregătea să facă loc lui martie, acea lună însingerată a lui 1907. Ochii lui Năstase Drăcea nu mă vedeau foarte clar, ei sînt însă ochi care au văzut multe și care n-au uitat nimic. Ochii lui au traversat și făcut istoria și brațele lui, dragostea sa pentru țară se confundă cu lucrul sfînt al vieții sale întregi — nouă viață, liberă, fericită, demnă a comunelor românești există cu robustețea cu care sufletul românesc a traversat și însemnat veacurile.

EUGEN SECELEANU ■

Mai tineri, mai demni

Trebuie să fim mai
intransigenți,
mai severi,
Arderea noastră
să aibă flacăra dăruirii totale,
Trebuie pașii vesnic să-i ceri
În cadența epocii tale.

În gesturi și gînduri
să fim tineri și demni,
Mai romantici,
mai lucizi totodată ;
Clipa ta în timp
mai adînc s-o însemni,
Peste timp, de ecou repetată.

Chemarea aceasta
multiplicat o ascult,
Țișnind pretutindeni,
prezentă în toate ;
Trebuie să ne cerem
și să dăm mai mult,
tot mai mult !
TREBUIE. Și se poate.

CORNELIU ȘERBAN ■

Inimă de soare

Noi știm c-această țară de lumină
A noastră e, și-a noastră fi-va-n veci —
Am înflorit, doinind înalt pe o colină
De-azur, de cîntec, lacrimi și poteci.

Copiii noștri-s inimă de soare,
Iubirea — torță străjuind pe cer ;
Nu ne-am plecat niciînd spre ursitoare
Să cerem vise, le duceam prin ger.

N-am încetat să vrem întruna
Să ținem ce-i al nostru-n univers ;
Ne adunam și soarele și luna
Din apa trudei, ca pe-un snop de vers.

Am fost ca vremea, pașnici ori furtună.
Cum ne-au cerut-o sorții prin suiș.
Prietenilor le-am întins o mînă,
Dușmanilor — secure în tăiș.

Noi știm c-această țară de lumină
A noastră e, și-a noastră fi-va-n veci.
Vom străjui cu visele-n retină
Mereu stejari spre-naltele-i poteci.

VIRGINIA BRESLAȘU ■
locțiitor al secretarului Comitetului comunal de partid, comuna Singeru, Prahova

Anchetă socială

Soția trăgea de bătrînă în vreme ce soțul, asumîndu-și unele riscuri, o împingea de la spate

O familie din orașul Ploiești, familie compusă din cinci suflete, a rămas fără scară la locuința sa, aflată la etajul unu. Cinci oameni liniștiți, sub un metru și șaizeci și cinci înălțime și fără semne particulare, toți cu respect pentru lucrul bine făcut și așezat, unii dintre ei chiar punctuali la serviciu, nu mai pot intra în apartament, iar odată intrați, prin merite absolut personale și fără ajutorul pompierilor, nu mai pot cobori, renunțînd la orice contact direct cu civilizația și mulțumindu-se doar cu telefonul, televizorul și fereastra. Dar să explicăm lucrurile și să vedem cum s-a ajuns aici.

În urmă cu aproximativ trei ani și jumătate soții Elena și Augustin Olteanu au descoperit pe o stradă liniștită a Ploieștiului, strada „Anul 1907“, la numărul 40, o casă cu două apartamente : unul la parter, ocupat, și celălalt, la etaj, liber. L-au cumpărat pe cel de sus fără să țină seama că acest apartament nu beneficia decît de o singură intrare, situată undeva în spatele vilei, intrare comună cu vecinii de la parter. Este momentul să amintim că locuința de la parter mai are două intrări, amîndouă principale; în exclusivitate și absolut fermecătoare. În sfîrșit, vreme de un an și ceva viața a fost frumoasă pentru ambele familii, cu vizite reciproce, mici atenții și chiar înțelegere. În continuare, însă între parter și etaj au început certurile. Desigur, la început nu și-au mai dat bună ziua. Ulterior au venit și scandalurile, ca un șuvoi“, afirmă Augustin Olteanu. Și pentru ca totul să aibă un sfîrșit, cei de sus au propus celor de jos, adică familiei Preda, un compromis : să se spare această a treia intrare, de serviciu, dat fiind că familia Preda, așa cum ați aflat mai înainte, se bucura de alte două intrări, una mai principală și mai frumoasă decît cealaltă. „Parterul“ refuză pline de indignare propunerea, iar o instanță de la judecătoria din Ploiești, bine sprijinită pe o lege din anul 1927 (!) respinge acțiunea „etajului“. Elena și Augustin Olteanu fac recurs la Tribunalul județean Prahova a cărui instanță găndește temeinic faptele. Pe de o parte, vesnicele scandaluri, țicnelile și nervii măcinați, iar pe cealaltă, existența celor două intrări separate ale familiei Preda. Instanța cercetează și un raport de expertiză întocmit în urma unei descinderi la fața locului și admite despărțirea celor două scări, urmînd ca cei de la etaj să-și construiască o scară personală. Cu autorizația nr. 456/1976 în mînă Augustin Olteanu se apucă de treabă. Demolează vechea scară și plin de energie își clădește viitorul : o scară nouă. Disperați, cu orgoliile adînc jignite, dar foarte activi, cei de la parter vin peste cîteva zile cu o hîrtie obținută nu se știe cum și care anunța laconic sistarea lucrărilor pînă la 17 septembrie. Triumful era aproape total. Și ca să-și deruteze adversarii, îi dau în judecată pe cei de la etaj, motivînd că hotărîrea cu scara este ilegală. Totul se judecă în cîteva zile și pe 18 august, eră într-o miercuri, Marcela și Constantin Preda pierd.

Vă mărturisesc sincer că pînă să văd cum stau lucrurile, la fața locului, pentru mine o scară nu era decît o scară. Ajuns în strada „Anul 1907“, la numărul 40, nu mi-am schimbat părerea, dar respectul meu pentru acest obiect a crescut. Întrînd, am găsit trei dintre membrii familiei Olteanu, concentrați, într-un moment important al existenței lor. Pe o scîndură care ținea loc de scară, soții Olteanu se organizaseră într-o formulă aproximativ eficace și o urcau pe bătrîna soacră în apartament, reducînd istoria cu rîdichea. Elena Olteanu se urcase înainte și trăgea cu multă abnegație de bătrînă, în vreme ce soțul, cu alte posibilități și asumîndu-și unele riscuri, o împingea de la spate. Bieții oameni sperau să vină și copiii de la școală, experiența dobîndită făcîndu-i să priceapă că unde-s toți puterea crește. Dar se poate rupe scîndura. Intervin în acel moment de cumpănă și dau o mînă de ajutor. Peste cîteva minute ne trăgeam cu toții sufletul în apartament, respirînd îndelung și de voie. Mai profitabil bătrîna care suferă de inimă și a mai și avut un preinfract. Oamenii îmi declară că sînt dispuși, că nu mai înțeleg nimic, că habar n-au cum s-a obținut acea sistare, așa de la distanță, că nu s-au apucat de construit fără autorizație, că s-au îmbolnăvit de nervi și, în sfîrșit, ar vrea să plece din casa asta să scape și de vecini, că de scară... E drept,au aflat mai tîrziu că sistarea s-a făcut pe bază „de pod“. Pentru că există un pod la care se ajunge numai pe scara demolată. Dar, în primul rînd, imi demonstrează Augustin Olteanu, la podul cu pricina n-a urcat și n-a rîvnit vreodată cineva, deoarece nu poate fi folosit decît cu multă încăpățînare. Iar în al doilea rînd, ei, Augustin Olteanu, speriat de cosmaruri cu scara și cu certurile, s-a angajat în scris, cu acte, să facă pentru pod o scară pe dinafară, numai și numai pentru descurcăreții săi vecini. Pînă una, alta, timpul trece și scîndura rămîne, dar totul se rotunjește și devine perfect absurd. O altă hotărîre judecătorească anulează sentința care admitea despărțirea. Confirmînd prima hotărîre, cea a Judecătoriei Ploiești care își baza raționamentul pe legea din 1927 (abrogată de fapt de legea nr. 4/1973) și obligîndu-i pe soții Olteanu le „plata sumei de 1 200 lei cheltuieli de judată către Preda Marcela și Preda Constantin“.

Despre scară însă, nici un cuvînt. Rămîne sau nu, scîndura ? Este adevărat, cvintetul Olteanu a mai cîștigat ceva dexteritate, dar pînă la perfecțiune mai au. N-aduce anul ce aduce ceasul și cum a căzut o autorizație de construire sau o decizie judecătorească absolut logică. vor cădea și copiii familiei Olteanu, va cădea și bătrîna și vor cădea probabil și cei doi soți.Pentru că atîtea hotărîri judecătorești au uitat, de fapt, esențialul : o scară ce aduce atîtea foloase omului.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Trei lansări pe orbita noului în economia prahoveană

1 La Combinatul petrochimic „Teleajen" funcționează prezentul, se construiește viitorul

Dinamismul petrochimiei prahovene poate fi lesne surprins la Combinatul „Teleajen". Dacă Brazii, bunăoară, reprezintă o stea fixă în constelația petrochimiei românești, „Teleajenul" se află în plină și furtunoasă ascensiune. În prezent, el este un imens șantier, pe care însă se grefează producția veche : benzină, petrol, motorină, uleiuri, bitum, în sortimente variate și cantități crescinde, iar în vechiul combinat se ridică un altul, care va realiza saltul spre petrochimie. Pentru a evidenția esența acestor transformări șeful biroului Plan-Dezvoltare, inginerul Dumitru Marin, manevrează, pentru uzul nostru, nu cifre, ci scrumiere și sticle de cerneală.

— Iată cam ce se întîmplă la noi. Această scrumieră reprezintă D.A.V.-1, adică instalația nr. 1 de distilare atmosferică și vid. Alături, altă scrumieră, vreau să spun D.A.V.-2. Ambele fac parte din vechiul combinat. Iau acum sticla de cerneală extrafluidă și o așez între cele două scrumiere. Ea reprezintă D.A.V.-3, care încă nu există, dar se construiește între cele două. Așa stau lucrurile, în mare, pe tot întinsul combinatului. Funcționează prezentul și construim viitorul.

Unul din cei mai respectați și mai experimentați maiștri ai „Teleajen"-ului, Nicolae Dredeanu, care a pășit pentru prima oară pe porțile vechii rafinării, pe atunci „Româno-Americana", exact acum 40 de ani, „explică" șantierul.

— Printre noi mișună constructorii, care își fac treaba lor. În jur, depozite de ulei, conducte de petrol, benzină caldă, pe scurt, tot dichisul unei rafinării. Zidarii, betoniștii și toți ceilalți prea puțin știu ce înseamnă, de fapt, o rafinărie. I-am văzut cu ochii mei învîrtind, curioși, cîte un ventil pentru a afla ce se întîmplă sau pentru ca să picure benzină pentru spălat pe mîini. Ei nu-și dau seama că benzina caldă se poate aprinde de la sîhe sau că propanul la 20 atmosfere reprezintă o bombă potențială. Alt exemplu : pe șantier se efectuează suduri, de unde sar scîntei, pe care o adiere de vînt le poate duce în direcție nedorită. Camioanele cu materiale reprezintă, de asemenea, pericole potențiale, la fel ca două pietre cioclite întîmplător. Firește, se străduim cu toții, de la director la pompier, să nu lăsăm nimic în voia întîmplării. Muncitori cu experiență, oameni de meserie, supraveghează atent desfășurarea lucrărilor de construcție, în scopul prevenirii accidentelor : se respectă cu strictețe — ne spune, militară — normele de securitate a muncii. Astfel, cea mai neînsemnată operație de sudură în locurile „calde" este aprobată, programată și supravegheată cu grijă. Dealtfel, să nu se uite că, indiferent de șantier, în meseria noastră există un anumit grad de periculozitate și nicăieri în lume nu poate fi altfel. Care rafinor nu a văzut, măcar o dată în viață, o coloană de fracționare de zeci de metri în flăcări ? Noi, la „Teleajen", am luat toate măsurile necesare reclamate de prezența șantierului și nu s-a înregistrat nici un accident. Toate acestea cer însă eforturi serioase din partea întregului personal.

Încă un aspect. Înainte de a începe noua dezvoltare, combinatul era vestit pentru parcul său. Printre cisterne și depozite muncitori gospodari mesteriseră bolți de trandafiri : se circula pe alei pietruite, placarde avertizînd la tot pasul : „Nu călcați pe iarbă !" Toate acestea fac parte, în prezent, din folclorul local, cedînd preeminența prafului și, alternativ, noroiului. Blocul de ulei a fost denumit, temporar, blocul de noroi, iar trandafirii dăinuie doar în amintire. Este o parte, mică, din prețul care trebuie plătit pentru marea înnoire a combinatului.

Această trecere nu se realizează fără încă un exemplu inginerul stagiar Emil Calotă rezolvă problema calificării profesionale. O face, voit, în termeni oarecum hiperbolici, dar părerile sale merită atenție, ele oglindind o anumită stare de spirit în rîndul unor tineri specialiști.

— Sîntem 30-40 ingineri stagiari în combinat. Simțim în noi o sete de cunoaștere caracteristică tinereții, dorim să fructificăm ce am învățat și, mai mult, să creăm ceva nou în tehnică, firește, după posibilități și aptitudini. Vrem, pe scurt, să dăm tot ce purtăm mai bun în noi. Dar pentru a crea — cît de puțin — trebuie să te ții la curent cu noutățile tehnice. Eu și alți colegi avem specialitatea „compuși macromoleculari", domeniu de mare viitor al combinatului. Pare de necrezut, dar în ultimele șase luni în biblioteca uzinei au intrat, lung și lat, cinci cărți cu tematică de chimie și petrochimie. Nu se primește — sau nu ne este accesibil — nici măcar un exemplar din cele două periodice de profil : „Revista de chimie" și „Mase plastice", fără a mai menționa literatura străină de specialitate. Nu avem neapărat în vedere procurarea de cărți străine costisitoare, ci am dori ca măcar să ni se pună la dispoziție, spre consultare, referate, indexe sau note bibliografice obținute prin filiera Institutului de documentare tehnică sau a altor centre din țară. Ne paște pericolul ruperii de ritm. Lucrurile nu stau mult mai bine nici la bibioteca municipală „Nicolae Iorga" ; la bibliotecile din București nu prea putem să ne repezim în zilele de lucru, iar duminica sînt închise. În plus, pentru experimentarea sau explorarea unor idei personale am avea nevoie nu numai de materiale documentare foarte recente, ci și de aparatură — nu foarte sofisticată — pe care laboratorul nu ne-o poate procura. Apare și aici pericolul ruperii de ritm. Este o situație de care s-au plîns colegii stagiari și din alte întreprinderi. Nu spun că nu facem nimic pe linia promovării noului, dar de ce să nu fim mai mult ajutați tocmai la vîrsta cînd atracția spre nou este mai puternică?

Am revenit la bătrînul distilator-rafinor Dredeanu cu o întrebare care, știu, îi stă la inimă.

— Dv., cel mai vechi om din întreprindere, sînteți, cred, cel mai indicat ca să-mi spuneți cum vedeți viitorul ei.

— Văd un combinat aproape total automatizat, cu locuri de muncă lejere datorită echipamentului de înaltă tehnicitate. Văd, din nou, alei umbrite și bolți de trandafiri. Văd o nouă cotate a petrochimiei. „Teleajen"-ul va fi altul, dar pentru mine mereu același.

— Îi veți spune și dv. Tot ca maistru.

— Peste cinci-șase ani ies la pensie. Voi fi împlinit atunci aproape o jumătate de veac în același loc de muncă. Nu credeți că e destul ?

2 La „Neptun" — Cîmpina se produc cu maximă viteză reductoare de viteză

Abia cînd am vizitat întreprinderea „Neptun" din Cîmpina am înțeles că ecuația „secolul XX = secolul vitezei" nu corespunde, întru totul, adevărului, că este, pe undeva, o prejudecată și că, de fapt, una din problemele însemnate ale tehnicii actuale o reprezintă tocmai reducerea vitezei. Am aflat acolo că viața noastră cea de toate zilele ar fi alta dacă nu ar exista aceste faimoase reductoare. De ce ? Fiindcă motoarele electrice și cele cu combustie internă, de la Hliputane pînă la cele plasate pe locomotivele „diesel", au, de regulă, turație mare. Or, pentru a utiliza puterea dezvoltată este necesar ca această turație să fie încetinită de la 1 000 pe minut, de pildă, la 30, printr-un reductor, mecanism destul de complicat, constînd, în esență, din diverse angrenaje.

Această scurtă și, sperăm, nu prea tehnică introducere va explica, poate, însemnătatea economică cu totul specială a întreprinderii cîmpinene — unica din țară cu acest profil — și, în același timp, dezvoltarea ei într-un ritm aproape incredibil în ultimii ani, de la atelier semimeșteșugăresc la unitate industrială de prim rang.

Momentul de cotitură l-a constituit vizita în întreprindere a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ca urmare a indicațiilor date la fața locului, s-a trecut la o nouă etapă de dezvoltare, producția, mereu crescîndă, continuînd în paralel cu investiția.

Doar cu puțini ani în urmă „Neptun" era, cum spuneam, o fabricuță de importanță locală. Cuptoarele sale nu erau cu mult mai perfecționate decît cele folosite la țară pentru coacerea pîinii, iar temperatura se aprecia după ochi : cînd roșu bătea spre galben însemna că a mai crescut cu vreo sută de grade. Este vorba de același întreprindere care, înzestrată cu utilajul cel mai modern, ocupă locul doi pe județ în ceea ce privește investițiile în ramura construcțiilor de mașini, în actualul cincinal.

Pe hîrtie, totul pare simplu : investiții mari, rezultate asigurate. Să nu se uite însă că în toți acești ani s-a lucrat aci în condiții de șantier și că producția creștea pe măsură ce sporeau agitația și neplăcerile legate, inerent, de un șantier. Se proceda cam în felul următor: se spărgea zidul la o haită, în vederea dezvoltării ; muncitorii se înghesuiau într-un colț, constructorii în altul, despărțiți de un perete provizoriu, destul de ipotetic, prin care pătrundeau praful, zgomotul și, iarna, gerul.

La atelierul Mecanic șef — S.D.V. s-a construit, în mers, un etaj peste parterul existent. Cînd a fost terminat, utilajele au trebuit aduse... prin acoperișul demontat pe secțiuni. A fost probabil unicul caz din istorie cînd mașinile au picat din cer, la propriu.

Cînd constructorul a ajuns cu lucrările sale la instalația de preparare și spargere a fierului și fontei vechi — o bilă uriașă proiectată de la înălțime spre mormanul de fier și fontă — acest agregat cîntărind 6 t ar fi trebuit demontat și reașezat la noul loc de producție. Pentru a nu se pierde timp s-a hotărît mutarea instalației ca un întreg.

— A fost o muncă de Sisif — comentează directorul adjunct, inginerul Grigore Marinescu. N-a fost ușor, dar și satisfacțiile au fost mari (pentru a nu folosi cuvinte pompoase). Oamenii, de la director și inginer-șef la cel mai tînăr muncitor au cîștigat posibilitatea neașteptată și nevisată de a deveni, fiecare la nivelul său, un fel de doctor în angrenaje (expresia aparține lui Grigore Marinescu). Lucrînd la mașini ultramoderne ei au putut face saltul din lumea milimetrilor în cea a micronilor.

Au crescut, concomitent, și într-o măsură substanțială, retribuțiile. Azi, în fața vechilor ateliere e greu de găsit loc de parcare, autoturismele angajaților blocînd strada.

3 La „1 Mai" — Ploiești 3 DH poate însemna, uneori, și 3 români

Se știe că întreprinderea „1 Mai" a devenit, în ultimii ani, unul din cei mai importanți și reputați producători de utilaj petrolier din lume, unele statistici plasînd-o, la capitolul export, pe locul trei pe glob. Calitativ, produsele sale sînt comparabile doar cu acelea ale firmelor de prim ordin. În afara exporturilor pe piețele tradiționale, să amintim demararea sau amplificarea, în ultimele luni, a exportului spre țări ca Grecia, Spania, Japonia, Brazilia. Aceasta reprezintă una din fațetele noului pentru gigantul din Ploiești.

Foarte recent, o instalație de foraj F 200 2 DH-3 a fost montată în Filipine, mai precis, în insula Luzon, la Santiago Isabela, 400 km nord de Manila. Instalație, într-un anumit sens, istorică, fiind prima în proprietatea guvernului filipinez. Echipamentul românesc — despre care ne-a vorbit cu mare cădură inginerul Nicolae Popescu, unul din specialiștii ploiești care au însoțit-o la fața locului — a oferit deplină satisfacție. A fost elogiată și de specialiștii străini aflați în Filipine și care s-au deplasat special la Santiago Isabela pentru a o vedea în funcțiune. Un amănunt : instalația a fost proiectată ca să reziste la taifunuri, frecvente în această parte a Pacificului. După intrarea ei în funcțiune era așteptată, în Luzon, Olga — gingașă denumire dată unui taifun care înainta amenințător dinspre Marea Japoniei. Pînă la urmă, Olga nu a venit la întîlnire, ocolind Luzonul.

În exploatare, echipamentul s-a dovedit de nădejde, fapt recunoscut și apreciat de autoritățile filipineze.

— Era un spectacol feeric — ne spune inginerul Popescu. Turla se vedea de departe, din cîmpie, iluminată „a giorno". Parcă străpungea bezna. Ne simțeam mîndri ca reprezentanți ai tehnicii României socialiste pe acest îndepărtat tărîm, la antipod.

Deși ar mai fi destule de spus despre episodul filipinez, preferăm să stăruim mai mult asupra unei emoționante aventuri tehnice și umane care, deși legată de livrarea unei instalații de foraj, nu mai are nici un fel de contingențe comerciale. Ea s-a petrecut pe malul unei ape fără nume, undeva într-o orezărie, lîngă cătunul vietnamez Hai Dung. Eroii ei : Dumitru Călăvie, șef de atelier la Mecanică 6, și lăcătușii Dumitru Nedelcu și Vasile Buzătoiu, toți de la „1 Mai". Am putea ușor să comentăm cele întîmplate acolo, să le învesmîntăm în vorbe frumoase și în explicații inutile, dar preferăm să-l lăsăm să vorbească pe Dumitru Călăvie :

„În anul 1973 țara noastră a livrat Vietnamului, sub formă de ajutor, instalația de foraj 3 DH-250, fabricată la „1 Mai". Nu a apucat să funcționeze, căci peste ea a trecut tăvălugul războiului. În luna mai a anului trecut, eu și doi tovarăși din întreprindere am fost trimiși în Vietnam, la rugămintea autorităților vietnameze, pentru a stabili la fața locului dacă instalația mai poate fi folosită. Acolo ni s-a înfățișat un spectacol jalnic. Piesele componente se înșiruiau pe o distanță de 5 km de-a lungul unui fir de apă într-o orezărie. Repet : acel ținut cunoscuse urgia războiului, oamenii nu la foraj avuseseră capul, ci la supraviețuire, la victorie.

De 22 de ani lucrez la „1 Mai" și mai toate produsele sale mi-au trecut sub mînă, sub o formă sau alta ; am mers cu ele și în străinătate, pînă în Himalaia. Ei bine, în toți acești ani nu am auzit ca un utilaj petrolier de-al nostru să fi avut de înfruntat condiții atît de vitrege. Lemnul de ambalaj putrezise complet, din prelatele de nailon nu mai rămăsese un petic, în rețelele pneumatice se cuibăriseră furnicile, pompele de injecție erau toate blocate. Timp de trei ani piesele serviseră de culcuș jivinelor, fuseseră bătute de ploi și mîncate de umezeala din atmosferă, care aci atinge și 99 la sută.

Mă credeam un om tare, dar aproape că mi-au dat lacrimile cînd am văzut toate acestea. Din punct de vedere tehnic situația era clară ca lumina zilei : nu se mai putea face nimic, dar din punct de vedere uman, politic, noi, în calitate de comuniști, noi, cei trei români, într-o orezărie pierdută, nu puteam spune tovarășilor vietnamezi că nu-i putem ajuta, tocmai acum cînd au mai mare nevoie de ajutor în reconstrucția țării lor. Și am hotărît să montăm instalația în mlaștină, cu mijloacele pe care le aveam la dispoziție : două automacarale de 10 t și brațele noastre. Nu puteam avea nici o pretenție în această țară secătuită de decenii de război. Și ne-am pus pe treabă.

Subansamblele instalației noastre, cîntărește pînă la 30 t. Băgam automacaralele în mlaștină ca să ridice grupul de forță (troliul, intermediara I, pompele), dar ele se cufundau în mîl. Am mai făcut rost de două tractoane pe șenile pentru a urni macaralele, care la rîndul lor trebuiau să ridice troliul pe amplasament. S-au împotmolit și tractoarele. Ne-am confecționat singuri ciocane de 10 kg. Localnicii nu posedau asemenea unelte, pe care ei, care cîntăresc 45-50 kg, oricum nu le puteau mînui.

Am lucrat ca niște draci. Studenții vietnamezi care au învățat în România ne-au vizitat și cînd au văzut ce se petrece au botezat acțiunea, în limba lor, „montajul ladului" — după cum ne-au explicat. O dată s-au abătut cîțiva specialiști străini, care au glumit amical : „Nu știam că 3 DH înseamnă trei români". Într-un fel, aveau dreptate, fiindcă, în mod obișnuit, pentru montarea unui asemenea agregat — și în condiții normale ! — sînt necesari nouă oameni.

Zilnic parcurgeam 100 km dus și întors între locul de dormit și orezăria unde se afla DH-3. Lucram sub ploi torențiale și sub soarele torid. Termocuplele fixate pe instalație indicau foarte exact temperatura, care, uneori, depășea 60 grade Celsius. Apa nefiind potabilă, beam cîte 6 l de ceai pe zi, dar transpiram atît de abundent, încît la un moment dat sudoarea devenise dulce : nu mai aveam săruri în noi ! Ne-au zăpăcit țînțarii, iar cărăbuși dintr-o specie ciudată, cînd porneau în roiuri dese, zumzăiau atît de tare, încît ne credeam într-o cazangerie : din cauza zgomotului nu se mai putea înțelege om cu om. Șerpi veninoși nu am întîlnit, în schimb, într-o zi, ne-am trezit cu lipitori pe picioarele noastre însîngerate. Cîteodată ne cuprindea disperarea, dar pînă la urmă am izbutit. Nimeni nu ne-a obligat, singuri am hotărît să ducem la bun sfîrșit ce am început, fiindcă înțelegeam pe deplin costurile muncii noastre.

În treacăt fie zis, toate acestea au prilejuit și un excepțional examen tehnic pentru echipamentul românesc. În ciuda condițiilor infernale în care a zăcut timp de trei ani, nu am constatat deteriorări importante în interiorul ansamblelor. Astfel, la 2 septembrie 1976, prima sărbătoare națională a Vietnamului independent și reunificat, am ridicat turla. Au participat ministrul petrolului și Republicii Socialiste Vietnam și oficialitățile locale. Totul fusese minuțios pregătit de noi și, doar în cinci minute, turla de 42 m a fost ridicată la verticală. Au izbucnit urale. În decembrie, întreaga instalație a fost predată în stare de funcționare. Am semnat de garanție, eu, maistrul Dumitru Călăvie de la Întreprinderea „1 Mai" Ploiești."

LIONEL NIȚESCU

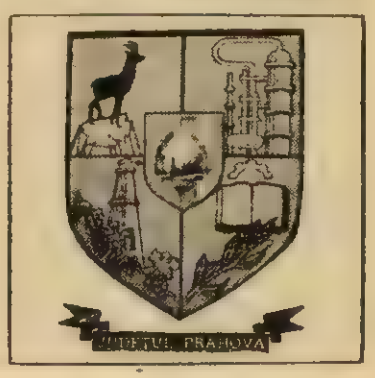

Concursul „Drum de glorii" după faza pe județe (II)

Făgăduiam în ediția precedentă a rubricii noastre să revenim cu detalii și argumente la aprecierile cu caracter general asupra concursului de incontestabil succes „Drum de glorii", în cadrul căruia au evoluat reprezentativele de tineret și pionieri ale tuturor județelor țării. Opt dintre acestea, precum se știe, potrivit punctajului acumulat, și-au asigurat participarea la faza finală a concursului. Ele sînt în ordine : Vaslui, Teleorman, Hunedoara, Prahova, Vrancea, Alba, Cluj, Dolj. Clasificarea aceasta, respectînd desfășurarea concretă a lucrurilor și mai ales realitatea implacabilă a punctajelor, este meritorie, cu toate că multe atuuri au întrunit pentru a se număra printre primele opt reprezentative ca acelea ale județelor Maramureș, Neamț, Mureș, Sălaj, Bistrița-Năsăud, Sibiu, Satu Mare, Vîlcea, Ilfov. Nu este deloc surprinzătoare, după părerea noastră, situarea între primele opt sau pe alte locuri fruntașe a unor județe care nu dispun, în unele cazuri, de nici o instituție artistică profesionistă, de specialiști capabili să asigure prompt o îndrumare de înaltă calificare. Ca membru al juriului a trebuit să fiu atent, desigur, în primul rînd, la evoluția propriu-zisă în concurs a reprezentativelor, dar, ca vechi activist și ziarist, n-am putut să nu remarc extraordinarele eforturi, climatul de mare emulație polarizat de participarea la concurs în numeroase județe ale țării. A fost de-a dreptul emoționant pentru noi să constatăm că mulți activiști de partid, nu o dată chiar primii secretari, s-au preocupat alături de organizațiile de tineret și pionieri, cu un impresionant elan tineresc, de buna pregătire și prezentare în concurs a echipajelor și formațiilor. Atît județele citate, cît și unele dintre cele care dintr-un motiv sau altul au pierdut în mod neașteptat puncte importante, dar au avut o evoluție notabilă, oferă numeroase asemenea exemple. Surprinde însă faptul că nu apar în partea superioară a clasamentului municipiul București, județe ca Iași, Timiș, Brașov, Constanța, Galați, indiscutabil avantajate, în mod virtual, prin experiența și potențialul artistic pe care le dețineau în vederea prezentării excelente în concurs. Unele dintre ele pot invoca neșansa de a fi fost obligate, prin tragerea la sorți, să evolueze chiar la începutul concursului cînd timpul, mai ales, nu le-a permis să-și asigure o temeinică pregătire. Diagrama concursului, sub aspectul ordinii participării, e, în genere, ascendentă, fapt explicabil și prin răgazul ce l-au avut la dispoziție pentru pregătire și prin cîștigul de experiență de care au beneficiat reprezentativele din cea de-a doua parte a concursului. O diferență sensibilă între debutul și finalul concursului ne-au semnalat și colegii din juriu consultați de noi înainte de formularea acestor considerații. Să transcriem cîteva dintre ele : „Deși exista un precedent („Turneul emblemelor") debutul a fost greoi" ; „Debutul a avut stîngăcii, dar a prilejuit și numere de valoare, pe atunci inedite, care au fost preluate apoi în diverse variante, mai mult sau mai puțin creatoare. Nu trebuie însă absolutizate lucrurile căci și în final am asistat la evoluții mediocre (vezi Buzău)" ; „Între debut și final deosebirile sînt de calitate, privind cizelarea, fără a afecta pregnant fondul, semn al respectării condițiilor inițiale ale concursului" ; „Concursul a debutat într-o oarecare nesiguranță a concurenților și a unor membri din juriu (privind cerințele impuse)". Remarca ultimă, referitoare la aprecierea juriului, ca și a examinării teoretice, e, după părerea mea, pertinentă, în sensul că pe parcurs punctarea și notarea s-au făcut tot mai exact, mai nuanțat. Întrebați dacă înseși criteriile de apreciere conțin anumite imperfecțiuni și dacă punctajele acumulate sînt echitabile în raport cu cantitatea și calitatea muncii încorporate la susținerea diferitelor probe, colegii mei mi-au răspuns foarte ferm : „Criteriile de apreciere ale numerelor artistice au fost corespunzătoare (note de la 5 la 10), dar aplicarea lor a fost uneori timidă. Nu o dată, nota 9 a fost considerată ca o adevărată cădere la examen și de către județe, dar și de către unii membri ai juriului"" ; „Criteriile, nu aplicarea lor, da, uneori" ; „Aș fi dorit o notație și cu sutimi, mult mai eficientă și mai aproape de valoarea reală".

Unii dintre cei consultați sînt de părere că punctajul acordat la probele teoretice este exagerat de ridicat în raport cu probele artistice și că, chiar între acestea din urmă, ar fi trebuit să se facă diferențieri : „Prea multe puncte se acordă la întrebări. Cred că probele artistice ar fi putut să fie apreciate nu numai cu 10 ca notă maximă. Pentru „Străbune datini" sau „La stema țării" aș fi acordat și 15 puncte ca notă maximă, diferențiindu-le de cor sau muzica ușoară. Un punctaj mai mic aș fi acordat și la probele sportive".

Așa stînd lucrurile, a fost normal să adresăm și o întrebare de control, cum ar zice sociologii : „Credeți că asemenea disproporții au influențat în mod sensibil configurarea definitivă a clasamentului ?" Răspunsurile au fost unanime : „Categoric, nu !" „Nu, n-au influențat. Fluctuațiile de apreciere nu mi-au părut flagrante. Personalitățile din juriu au dat notele cu deplină autoritate profesională și artistică". Unul dintre interlocutori consideră că ar fi fost mai bine, dacă era posibil pretutindeni, ca toate notările să se fi făcut din studio, de la București, dar un altul este de părere că „jurile din studio n-au fost mai exigente decît cele din deplasare" și că această situație n-ar fi influențat desfășurarea și evaluarea concursului.

Cu toate că, așa cum am precizat de la bun început, aprecierile de față nu sînt formulate de pe poziția membrului din juriu, o anumită abstracție față de această postură n-o pot face. Dacă mi-am cîștigat reputația de om atît de zgîrcit la note e pentru că, după opinia mea, numai împunîndu-ți o marjă mai largă de apreciere — acesta a și fost criteriul oficial adoptat — poți să faci anumite deosebiri între „mulțumitor", „bun", „foarte bun" și „excepțional". Apoi, dat fiind faptul că în mod consecvent am notat printr-un punctaj mai mic — la nici un județ n-am fost eu membrul din juriu care pe total a acordat punctajul maxim — să mi se permită să amintesc o chestiune de aritmetică simplă : la factorii unei scăderi dacă aduni sau scazi același număr rezultatul rămîne același. Fără a pretinde că n-aș fi greșit și eu în notarea vreunei probe, pot spune că pe ansamblu, ca și colegii mei, nu cred să fi influențat sensibil clasarea vreunui județ, dacă fiecare se raportează în mod lucid și obiectiv la evoluția tuturor celorlalte județe. Ca să închei această paranteză necesară, aș vrea să argumentez două dintre cele mai acuzate notări ale mele : 7 la proba de „Străbune datini" prezentată de municipiul București și de județul Buzău. Nimic mai clar și mai echitabil : tinerii artiști bucureșteni nu s-au conformat cerințelor acestei probe, prezentînd în locul unei datini străbune o improvizație operetistică avînd ca punct de plecare balada „Peneș Curcanul", iar buzoienii, subestimînd datul folcloric, au apărut cu o contrafacere în care, dincolo de multe alte detalii neveridice, Drăgaicei, personajul central al datinei, i se asociază fantezist un sui-generis... Drăgan (?!). Ne-am permite, de acees, două întrebări : Este oare Bucureștiul o așezare apărută peste noapte, în desert, care în istoria sa mai îndepărtată sau mai apropiată să nu aibă asemenea datini și creații literare și muzicale cu caracter folcloric încît să putem face abstracție totală de ele ? Putem într-atît „stiliza" o datină care, nu numai că e fixată în culegeri folclorice autorizate sau intrată în literatură, dar mai ales este încă atît de bine cunoscută de oamenii din partea locului, inclusiv de cei din județul Buzău? Sigur că da, o mai mare atenție și un mai pronunțat discernămînt ar fi evitat asemenea eșecuri neplăcute.

Se poate aprecia deci că, indubitabil, configurația clasamentului reflectă maturitatea, seriozitatea, spiritul creator, dăruirea cu care reprezentativele și-au conceput și pregătit evoluția în concurs. Foarte important este ca, dincolo de locul ocupat în clasament, să se tragă din această participare învățăminte practice pentru *întreaga activitate* politico-educativă și cultural-artistică desfășurată de organizațiile U.T.C. și de pionieri cu *întreaga masă de tineri și copii*. Din acest punct de vedere trebuie să spunem că, în clasificarea bună a multor județe — la care contribuția hotărîtoare, prin numărul de probe și de tineri în echipaje au avut-o uteciștii — punctajul obținut de pionieri la întrebări sau la proba „Tinere mlădițe" a fost în cea mai mare parte cel maxim. Numai cîteva puncte au pierdut la probele teoretice, iar la cea artistică pot fi numărate pe degete formațiile pionierești care n-au întrunit o sută de puncte. Se poate vorbi de o revelație pionierească absolută, pentru care, deopotrivă copiii, ca și cei care îi organizează, îndrumă și pregătesc, merită toate felicitările. Dincolo de farmecul firesc al copilăriei, de neastîmpărul inteligenței, de vioiciunea și capacitatea de reținere a memoriei, ne face plăcere să constatăm la cea mai tînără generație un ambițios patos al muncii, un elan patriotic demn de toată lauda.

Cine a parcurs comentariul pînă aici nu se poate să nu aștepte de la noi și cîteva considerații despre actul cultural-artistic propriu-zis pe care-l constituie desfășurarea concursului în această fază generală. Așadar, despre nivelul la care s-au prezentat tinerii și pionierii la diferitele probe — teoretice, artistice sau sportive — despre problemele evidențiate de această participare, în numărul viitor.

NICULAE STOIAN ■

Punctele lui Arhimede

Celebrul fizician grec, descoperitorul principiului **pîrghiei**, spunea că, dacă i se dă un punct de sprijin, poate răsturna pămîntul. Parafrazîndu-l, dar în sens invers, putem spune că există oameni care sînt tot atîtea puncte ale lui Arhimede, dar nu pentru a fixa pe ei o pîrghie cu care să răstorni, ci cu care să **înalți** pămîntul. Sînt oamenii pe care bătrînii noștri îi numeau cîndva „sarea pămîntului", oameni prin care străbate parcă o undă de lumină ce se răsfrînge în sufletele tuturor, oameni pentru care munca pusă în slujba colectivității, dăruirea de sine, împlinirea unei datorii sociale sînt acte tot atît de firești ca respirația, umbletul, privirea încărcată de un blînd umor și adîncă umanitate pe care o îndreaptă spre lume. Nimic din ceea ce fac nu li se pare a fi altceva decît firescul, pentru că firea lor este astfel construită, și ei au fac decît să-i dea curs liber.

Pe acești oameni îi întîlnim adesea în viață, ajungem să ne deprindem și noi a-i socoti un fapt obișnuit, uneori nu-i mai observăm, cum nu mai observăm, într-o construcție complexă, armătura de oțel care-i ține dreaptă alcătuirea pe dinăuntru. Ne oprim la zîmbetul lor, ne încălzim de vorba lor și ne împărtășim din faptele lor ca dintr-un pom încărcat de rod, într-o pădure fără gard. Și totuși, cît de mult ar trebui să ne gîndim la acești oameni, prin care idealurile nu sînt flori de hîrtie, ci program concret de acțiune, iar etica și echitatea devin întruchipări vii, acționînd prin acel suprem mijloc de educație ce se numește exemplu. Literatura are încă prea puțini „eroi literari" de forța educativă a sutelor, miilor, zecilor de mii de oameni ca oricare alții, dar atît de împliniți în umanitatea lor, cu care ne putem întîlni prin toate colțurile țării, și pe care e bine să-i întîlnim ori de cîte ori vrem să întărim în noi simțul pentru grandoarea simplă a contemporanilor noștri.

Am cunoscut un asemenea om, cu cîțiva ani în urmă, la Curtea de Argeș și am avut prilejul să-l reîntîlnesc, măcar din an în an, la locul său de muncă.

Prima ipostază în care l-am cunoscut pe doctorul **Gheorghe Gherghescu**, medic primar ftiziolog, directorul Spitalului teritorial Curtea de Argeș, a fost aceea de **animator cultural** ! Cînd s-a întemeiat, în 1971, **Societatea culturală „Neagoe Basarab"** din Curtea de Argeș, la capătul unei neuitate săptămîni comemorative (din care a rezultat și un volum editat de „Minerva" și cunoscut specialiștilor), medicul Gheorghe Gherghescu a fost ales cu unanimitate de voturi, în aplauzele frenetice ale asistenței, președinte activ al societății (președinte de onoare fiind ales profesorul dr. docent Constantin Stătescu, fiu al orașului și actualmente ministru de justiție). Nou venit în mediul orașului asupra căruia planează încă prezența Meșterului Manole, n-am prea înțeles rostul acestei numiri, a unui medic, în fruntea unei societăți culturale. Dar în următorii cinci ani, participînd la „săptămînile culturale argeșene" organizate în prima cetate de scaun a Țării Românești, am putut cunoaște îndeaproape firea și vocația culturală a specialistului ftiziolog care, între cîteva zeci — uneori sute de consultații pe zi —, o conferință sau un spectacol și o masă organizată pentru participanții la ampiele manifestări culturale, reușește să găsească ținuta destinsă și umorul ce înlocuiesc figura gravă, concentrată, adînc responsabilă cu care-i poți surprinde, întrînd pe nepregătite, în cabinetul de raze roentgen.

Desăvîrșitul comesean, care știe să întrețină cea mai bună atmosferă, după cum știe să cucerească, rînd pe rînd, cele mai prestigioase adeziuni pentru acțiunile culturale de la Curtea de Argeș, este un pasionat cititor de cărți și un îndrăgostit de muze, avînd sertarul plin de manuscrise cu piese istorice în care evocă umbrele sfinte ale Basarabilor. Am avut plăcerea să-i prezint cîndva un fragment — cu real flor dramatic și un meșteșug ce depășește uneori posibilitățile „amatorului" — pus în scenă de personalul spitalului.

Fiindcă nu l-am auzit niciodată vorbindu-ne de ceea ce a făcut și în calitate de medic am fost înclinat să cred, la început, că aveam de a face cu unul din acei „culturali" care-și compensează pe scenă insuficiența profesională.

Cu totul alta este realitatea ! Cei care-l aplaudaseră pe medicul Gherghescu în fruntea Societății „Neagoe Basarab" erau tocmai aceia care fuseseră martori și colaboratori la una din cele mai semnificative — pentru vremea și poporul nostru — transfigurări ale peisajului local. O adevărată „gestă", din care sînt sute în cronica zilelor noastre, și din care se împletește măreția acestor zile, era legată și de numele doctorului venit de pe meleagurile Vrancei (este născut în Dumbrăveni, la patru case de locuința lui Duiliu Zamfirescu, și a învățat la școala primară așezată lîngă judecătoria de pace la care a funcționat Cincinat Pavelescu) să se integreze acelui extraordinar efort industrial și edilitar care a transformat tîrgul prăfuit, cu cîteva mii de locuitori și două monumente celebre, în orașul industrial și centrul turistic modern al zilelor noastre.

Asumîndu-și sarcinile specialității sale, din septembrie 1965, cînd a poposit ca medic primar la dispensarul T.B.C. de la Curtea de Argeș, și pînă azi, Gheorghe Gherghescu a reușit să reducă numărul cazurilor din raza sa de acțiune (orașul Curtea de Argeș și împrejurimile, aproape 120 000 locuitori) pînă la cel mai scăzut nivel, atingînd chiar recordul mondial, deținut în Olanda (de unde porecla de „olandezul" dată de unii confrați). Secretul ? O idee care a devenit generală la plenara Consiliului Sanitar Superior : de a integra lupta antituberculoasă în efortul total al unităților sanitare, începînd cu unitatea de bază — circumscripția medicală teritorială.

Problema esențială era însă de a clădi un spațiu suficient și modern pentru policlinica teritorială menită să asigure la un nivel corespunzător asistența medicală ambulatorie. Pentru a realiza acest deziderat existau pentru moment 100 000 lei. În orașul Meșterului Manole (oraș care și-a construit, cu resurse proprii, un cinematograf cu 400 de locuri și de eleganța marilor săli bucureștene) era însă normal ca apelul doctorului Gherghescu să nu se risipească fără ecou. Înțeles și sprijinit hotărîtor de Comitetul orășenesc de partid și găsind în mijlocul locuitorilor orașului și mai ales în corpul medical din tot teritoriul ce ține de oraș susținătorii și colaboratorii cei mai devotați, Gheorghe Gherghescu însuflețește un vast colectiv de muncitori „necalificați" alcătuit din medici, surori medicale, asistenți, transformați în salahori care, în frunte cu constructorul pensionar Vasile Pandele și mai mulți „meșteri zidari" și tîmplari, veniți după orele lor de muncă să contribuie la noua ctitorie argeșeană, reușesc să doteze cetatea Basarabilor cu o policlinică modernă. Construcția este evaluată la inaugurare, în 1973, la **trei milioane**.

S-a adăugat de atunci, la Spitalul teritorial Curtea de Argeș, tot prin muncă patriotică, o clădire pentru două secții, cu 40 de paturi, pentru O.R.L. și terapie intensivă, în valoare de un milion lei. Ca anecdotă cu tîlc : o aripă din clădirea **maternității** începînd să se deterioreze, fără a se putea identifica responsabilul defecțiunii de construcție (fiind exclusă ipoteza care funcționase în cazul mînăstirii lui Neagoe !), trustul constructor solicitase un spor de 550 000 lei (pe lîngă cele 3 milioane cheltuite cu construcția) pentru a repara ce nu a construit bine. Din nou, prin muncă patriotică s-au evitat aceste noi cheltuieli, iar unii pronosticheză cu umor o viață mai lungă aripii reparate de ei decît restului construcției.

„Omul sfințește locul" zicea vechiul proverb popular. Poate că așa era în vremea cînd Slavici scria **Popa Tanda**. Astăzi **oamenii**, mulțime de oameni, sînt gata să-și adune la un loc energiile creatoare, entuziasmul și competența, sînt gata să se dăruiască plenar unei opere constructive, nepreocupîndu-se nici ceasurile și nici forța lor de muncă, ori de cîte ori au certitudinea că munca lor prinde rod, că muncesc pentru propria lor bunăstare, și că în mijlocul lor există astfel de „puncte ale lui Arhimede" capabile să îmbine și să finalizeze voința tuturor.

Am consemnat în rîndurile de față cîteva gînduri și date despre un asemenea om. Ca el sînt mii. Dar ei merită deopotrivă omagiul nostru.

DAN ZAMFIRESCU ■

Vînzătorii

— Ce părere ai de meseria de vînzător ?

— Nu e o meserie care presupune o calificare specială, nici o profesiune, aceasta necesitînd o pregătire teoretică și practică de un anumit gen și grad. E o simplă ocupație.

— Cum, un vînzător nu trebuie să știe nimic pentru a vinde ?

— Ba da, trebuie să știe să prezinte consumatorului marfa, să facă bonul de casă, să ambaleze.

— Atîta tot ?

— Restul ține de onestitate : să nu ascundă consumatorului marfa, dacă mai are din ea, să nu servească numai pe cine e atent cu el, să se poarte politicos.

— Ai impresia că mai există și alt fel de vînzători care cer bacșiș sau reped clientul ?

— Nu cer, dar primesc, iar dacă nu dai, nu iei.

— În asemenea cazuri nu sînt de vină ei, ci cei care oferă.

— Cum se face totuși că anumite mărfuri, îndeosebi de îmbrăcăminte, deși pe stradă vezi foarte multe, în magazine nu sînt ?

— Sînt, dacă te interesezi cînd vin.

— Cine ne informează în această chestiune ?

— Vînzătorul îți poate spune cu aproximație cînd le intră lucrul căutat.

— Ai dreptate, și mie mi-a spus, dar cînd m-am dus, tocmai se terminase.

— Ai avut ghinion. Pe viitor dă și dumneata un telefon sau lasă-ți numărul de telefon ca să fii anunțat din vreme.

— E o idee, dar există practica aceasta ? Că n-am văzut telefoane prin magazine, dar telefon public prin apropiere...

— Bineînțeles că n-au telefoane în magazin care probabil ar suna tot timpul și i-ar deranja, căci au și ei opt ore de lucru... Poți însă vorbi la telefon cu gestionarul sau dacă cunoști pe un vînzător, vreau să spun, ești clientul lui, îl rogi să-ți telefoneze seara, acasă, pentru a doua zi.

— M-am gîndit la asta și, necunoscînd pe vînzători, l-am întrebat la telefon pe gestionar. Mi-a răspuns însă că magazinul e în inventar... Trecînd întîmplător pe acolo în timpul inventarului, am văzut ce mă interesa în vitrină. A doua și a treia zi era tot inventar. A patra zi nu mai era inventar, dar nici ce mă interesa. Tocmai se vînduse !

AL. PIRU ■

Între clasic și baroc (XVII)

Dürer

Melancholia

Poate că lucrul cel mai dificil nu e să fugim dintr-un labirint, ci să-l facem să strălucească. Și, în acest caz, e mult mai important să-i cerem dragostei, în loc de firul Ariadnei, un sens.

Astfel, i-am dat, cred, toate interpretările posibile lui Icar, în afară de una. Poate că el n-a vrut să zboare pentru că iubea soarele, ci pentru că iubea pămîntul. Iar pămîntul îl copleșea într-atîta încît într-o clipă de rătăcire a vrut să i se împotrivească. A zburat atunci spre o lumină care nu-l interesa și care nu reprezenta pentru el decît o singurătate însoțită ; singurătate în care nu putea obține decît un triumf amar, dar unde pînă la urmă l-a așteptat moartea. El, Icar, iubea însă pămîntul la fel de mult ca Anteu sau, poate, chiar mai mult, numai că nu iubea pămîntul într-un chip firesc ; tocmai de aceea ceea ce l-a ucis a fost singurătatea ; dovadă că chiar o singurătate plină de soare e în stare să ucidă.

Mă gîndesc la toate acestea privind femeia înaripată din **Melancholia** lui Dürer. Aripile ei vor rămîne, probabil, inutile. De ce ar zbura din această încăpere unde Dürer i-a dăruit toate atributele ? Inclusiv aceste aripi care i-ar permite să se înalțe ca Icar, deși e greu să ne dăm seama din gravura lui Dürer dacă afară e noapte sau zi, dacă ceea ce sclipește pe cer e o stea sau un soare ciudat, soarele negru al melancoliei, cum va spune mai tîrziu într-un vers Gérard de Nerval. Balanța stă încă dreaptă, ca în toată arta lui Dürer, iar aici sînt prezente toate semnele echilibrului. Femeia înaripată are trupul puternic, terestru, opus aripilor. Deasupra creștetului ei e o clepsidră din care nisipul s-a scurs pe jumătate. Ceea ce ne împiedică să știm dacă femeia rămasă pe gînduri își amintește sau speră, dacă ea privește spre trecut sau spre viitor. Cu mîna stîngă își sprijină tîmpla, în timp ce cu dreapta pare să scrie ceva folosind brațul unui compas.

Dar privirea depășește cuvintele. Și faptul că lîngă clepsidră se află un clopot care nu anunță nimic trece aproape neobservat.

Pentru ce, totuși, atîtea obiecte în jurul Melancoliei ? Desigur, Dürer amintește de Leonardo ; aceeași ezitare între solicitările multiple ale geniului. Însă, balanța, clepsidra, clopotul, compasul, sfera, blocul tăiat în fațete, instrumentele meșteșugărești de tîmplărie, scara de lemn, piatra de moară... Dürer nu știe să se oprească. Inima sa e atît de bogată încît îi e greu să renunțe, mai ales, parcă, aici. Cu o pasiune nepotolită adaugă mereu alte obiecte nu numai pe pereți, ci și pe jos, în tot spațiul din jurul femeii înaripate. Pentru că el nu suportă spațiul gol ; nu se simte în siguranță într-o natură fără detalii : se teme și de aceea gravează mereu altele. Acest om atît de hotărît să fie scrupulos nu vrea să lase Melancolia singură. Mai bine s-o înconjoare de lucruri concrete care s-o împiedice să facă un pas greșit. Și nu e destul să le sugereze. Trebuie să le graveze exact, pentru a exorciza spațiul gol. Se teme de tăcere și de aceea vorbește continuu. Și ca să nu existe nici un dubiu, chiar lîngă astrul care strălucește scrie „Melencolia I".

Pînă la urmă sînt atît de multe obiecte în această încăpere încît nu se distrage atenția de la aripile Melancoliei. Este, probabil, tocmai ceea ce a vrut Dürer. Artist prea meticulos pentru a lăsa ceva la întîmplare. Melancolia să se înconjoară de toate obiectele de care are nevoie pentru a evita să le spere ; n-are destulă încredere în cuvinte și de aceea vrea să aibă la îndemînă reprezentarea lor. În loc să zboare, ea se va atașa și mai mult de lucrurile care o ajută să simtă lumea. Zburînd, le-ar pierde și ar rămîne singură într-un cer abstract... Nu, Melancolia lui Dürer nu va zbura niciodată. Și, poate, oboseala ei provine din faptul că aceste aripi inutile încep s-o doară, le simte ca două răni pe care n-are curajul să le vindece, renunțînd pentru totdeauna la zbor, și nici curajul să le umple de soare, zburînd. Ceea ce părea echilibru este, poate, altceva ; faptul că în melancolia lui Dürer foșnesc toate pasiunile unui filosof senzual...

Cei dispuși să explice clinic melancolia lui Leopardi și geniul lui Van Gogh prin nebunie vor fi în derută aici. Pe seama lui Dürer nu se poate pune nimic, el este un artist sănătos. Cînd combate prin mulțimea amănuntelor aripile, o face așa cum nordicii combat, prin pasiunea pentru flori, nopțile și frigul. Sau cum zăpada și copiii combăteau într-o zi, la Uppsala veche, o mitologie teribilă, necruțătoare... Am cotit pe o șosea laterală și am ajuns într-un sat. Zăpada scînteia în lumina amiezii. În stînga drumului, un dîmb și o biserică veche. Aici s-a aflat odinioară templul lui Odin. În dreapta trei gorgane ciudate acoperite de zăpadă. Copiii se dădeau cu sania pe necropolele primilor regi suedezi. Regi sumbri, amestecînd credința și sîngele. Din nouă în nouă ani, timp de nouă zile, ei jertfeau cîte nouă oameni pe zi pentru fertilitatea pămîntului. Lumina ierta acum totul. Dacă n-am fi știut că acolo erau morminte, le-am fi crezut trei dîmburi pașnice. Așa cum, în gravura germanului Dürer, prezența aripilor ascunde decapitarea unui zeu grec : Apolo.

Nu cumva în clipa următoare balanța se va înclina ? Și în ce parte ? Prin așteptările acestui decor ce pare universul unui Faust obosit, trece nu atît umbra lui Luther cît aceea a lui Erasm, care a crezut pînă la capăt în resursele prudenței.

Să nu ridicăm din umeri uitînd că în biografia lui Erasm există un amănunt tulburător. Eruditul care de-a lungul întregii sale vieți a vorbit numai latinește, în clipa morții a murmurat ultimul cuvînt în olandeză. Poate că de aici drumul ne-ar duce spre o concluzie din care clasicismul ar avea de suferit iremediabil. Însă vreau să cîntăresc tot ce pot aștepta ca dar din partea Minervei. Și dacă trebuie să recunosc un motiv de melancolie îmi voi aminti lîngă aripile gravate de Dürer de statuile grecești ucise de un suris ; ca Rainer Maria Rilke de ghimpele unui trandafir, cum sună legenda.

OCTAVIAN PALER ■

Expoziții

Tineri plasticieni din Tîrgu Mureș

Cîțiva tineri artiști plastici din Tîrgu Mureș prezintă, la Galeriile Orizont, parte din lucrul ultimilor ani. Cenaclul lor se cheamă APOLLO și expoziția de la București, sub auspiciile Atelierului 35, are unele momente de interes. Numai unele, fiindcă vedem aici și o seamă de planșe ori obiecte ce nu trec de nivelul operei din studenție. Interesantă este, de exemplu, grafica lui Molnár Denés. Artistul semnează două cicluri de desene în tuș. Unul închinat memoriei bravului domn Mihai, celălalt, conceput ca un decupaj cinematografic, arată izbăvirea prin știință a savantului Bolyai. Rostul omului de știință fiind acela de a găsi ordine în haos, Molnár Denés este preocupat de a face sensibil tocmai modul, procesul prin care mintea omenească ajunge să afle legile ordinii într-un cîmp al dezordinii. Graficianul are o imaginație tăioasă, bine orientată spre esență, mult interesată de idei sociale. Un ciclu de gravuri mai vechi despre pătimirile și măreția lui Doja ne dovedea aceeași precizie a mijloacelor, aceeași sobrietate a expresiei. Desenele lui sînt, e adevărat, ilustrații, dar povestea istorică nu e nici o clipă convențională, astfel că ilustrația devine creație.

Doi pictori — György Csaba și Nemes László — ne obligă, de asemenea, la o cercetare superioară a operei lor. Ei își pun în chip serios probleme și găsesc, în imaginile ce rezultă de aici, soluții adesea noi și atrăgătoare. György Csaba compune — mizînd pe magia ce-o exercită prezența în compoziții a unor forme geometrice fundamentale — peisaje ale unei realități imaginare, încărcate de farmecul spațiului infinit. O pictură cu destule repere în arta fantastică a ultimelor decenii, dar și cu destul farmec personal. Noutatea e că fantasticul nu e nicicum apăsător, nu e turmentat, ci senin, îngăduind contemplația calmă. Nemes László semnează cîteva mici naturi statice, de un expresionism bine potențat liric. Lucrări de acest fel fac întotdeauna o frumoasă impresie în expoziții, dar e de știut dacă pictorul nu s-a specializat prematur într-un gen, dacă peste farmecul discret al naturii statice poate și vrea mai mult.

Cu una, două sau mai multe lucrări, potrivite pentru o prezentare în cenaclu, dar prea puțin potrivite într-o selecție la Atelier 35, unde, se știe, au expus pictură, grafică și sculptură cei mai importanți artiști ai generațiilor tinere, se prezintă acum Dienes Attila, Baróthi Adam, Adorjani Zoltan, Krizbay Alexandru, Victor Onicel, Nagy Levente, Alexandru Munteanu.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica filmului

Un suris, o palmă, un sărut

Pentru un neavizat, distribuția acestui film — Amedeo Nazzari, Sophia Loren, Anna Magnani, Marcello Mastroiani, Vittorio de Sica, Vittorio Gassman, Gian Maria-Volonté, Alberto Sordi, Brigitte Bardot, Jean Paul Belmondo, Alain Delon, Rita Pavone, Gianni Morandi, Burt Lancaster ș. a., ș. a. — nu poate însemna decît o veritabilă tentație de a cumpăra bilet de intrare. Odată intrat însă, spectatorul are surpriza (ascunsă cu grijă de programatorii peliculei) de a descoperi că filmul cu această distribuție mamut nu este altceva decît un film de montaj, incluzînd fragmente din succesele cinematografiei italiene dintre anii 1950—1970.

Pînă aici nimic rău, aceste colaje sînt binevenite, antologiile au demonstrat și pînă acum că veritabilele filme de artă stîrnesc întotdeauna interesul — și nu numai specialiștilor ! Condiția însă, pentru o astfel de antologie dedicată, evident, marelui public, este aceea ca selecția respectivă — cît și pretextul, axul pe care este construit filmul — să fie, dacă nu neapărat excepționale, cel puțin în spiritul respectului față de spectatori.

Cu o oarecare exagerare, filmul „Un suris, o palmă, un sărut" are aceste calități, din păcate nu tocmai la modul superlativ, însuși titlul demonstrînd o tentă comercială ; pretextul — cel al unui meci de box între un regizor apatic și spectatorii din sala de proiecție — extrem de „ieftin", nu e de reținut ; selecția, de asemenea, eclectică în bună parte, lasă de dorit (de pildă, un mare film cum este „Ghepardul" lui Visconti este folosit drept laitmotiv (?!) pentru a face legătura între unele secvențe din filme muzicale de calitate net inferioară, cum ar fi, să zicem, „În genunchi mă întorc la tine", cu Gianni Morandi).

Și totuși, pelicula se păstrează în limitele „onorabilului", mai ales prin dragostea evidentă a realizatorilor pentru cinematografia națională, prin umorul discret cu care sînt blamate anumite practici antiartistice, prin ironia cu care sînt sesizate cosmopolitismul, erotismul, melodrama, „kitsch"-ul cinematografic. Pe de o parte. Pe de alta, ea mai are valoarea — de data asta în mod concret — de a readuce în memorie momente interpretate de mari, de foarte mari actori.

Un plus de atenție este acordat marelui comic care a fost Toto.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Cronica spectacolelor

O piesă pentru fondul principal al teatrului românesc*)

Spectacolul începe misterios și grotesc, ca un imens pamflet și se încheie tragic, ca într-o baladă, cu morți de vii și cu priveghi în hohote de plîns. Spectacolul începe în palate vecine cu Bosforul, pe la curți melodioase și totuși macabre, unde se judecă soarta lumii și se împarte geografia cu iataganul pe piei de bivoli și sfîrșește între pereți de lemn, ca într-o iesle, pe unde lumina taie raze drepte și oamenii trăiesc cu degetul la buze și în vîrful picioarelor. Spectacolul începe cu chei potrivite pentru dialoguri și confruntări savante, grandilocvente, cu mari compromisuri și trădări, cu amenințarea unei invazii otomane mai sus de Dunăre și sfîrșește cu încercarea de a supune o semințe eroică și nepereche, printre oameni care țin în mînă chei potrivite pentru descifrarea mișcătoarelor legi dintre astre, printre oameni care nu pot glumi cu propria lor eternitate. Din toate marile orgolii se va alege pînă la urmă praful și pulberea ! Măreția nu e a celor care cuceresc vremelnic, a imperiilor și fastului orbitor, a celor care fac omenirea să se cutremure, ci a acelora care știu să trăiască și să moară liberi și nesilniți de nimeni, pentru țara lor, a acelora care lasă din tată în fiu, cu limbă de moarte, sensul luptei de neatîrnare și de nesupunere.

Dar înalta strategie a autorului acestei piese constă în aceea că a ridicat personajul principal al reprezentației deasupra clevetirilor vitriolante dintre dregătorii lumii și l-a plăsmuit din aer, din noapte, din lună, din stele, din pămînt, din ape, din însăși Țara Românească. Otomanu îl așteaptă pe Vlad Țepeș în cîmp deschis, îi ies în întîmpinare, îl provoacă, îl amenință, îl înghesuiesc, valahii îl simt printre ei, ca pe propria lor conștiință, veșnic de veghe, veșnic preocupat, veșnic nemulțumit, exigent și neîndurător, poate puțin ostenit și cu mîna stîngă sau dreaptă sîngerînd dintr-o luptă. Dar el nu apare niciodată în carne și oase. El e legenda în acțiune, el este propria legendă despre sine, el este misterul care învăluie lumea.

În luptă se face uneori curent de atîta vînzoleală, de atîția cai care tropotesc, de atîtea oști năvălind, de atîtea sulițe spintecînd aerul și de atîtea țipete înroșind cerul ; în luptă se face uneori curent și în toiul schimburilor de fulgere care vin să se privească în oglindă prin săbiile valahilor, unii oameni strănută și se țin cu dinții de pămînt să nu cadă și iar strănută, tușesc și se întorc pe la casele lor scuturați de friguri, bolnavi, răciți pînă în măduva oaselor. Atunci femeile îi descîntă și le pun ventuze care ard pe trupurile lor ca niște flăcări pe culmi. Sînt și ei niște oameni, acolo, niște bărbați vulnerabili, niște eroi care tușesc din cînd în cînd, afund ca dintr-o fîntînă sau dintr-o biserică și se duc să moară puțin. Dar nu mai mult !

Marin Sorescu a scris o piesă care plutește în spațiile rarefiate ale marii poezii, unde se întîlnesc sublimul cu imponderabilul, undeva printre planetele pline de trupurile marilor poeți neliniștiți ai pămîntului. Marin Sorescu s-a dovedit aici un arhitect, un constructor rafinat, un dramaturg în stare să arunce în luptă și să dirijeze zeci de personaje în situații limită, un ceasornicar migalos care a dezlegat pe rînd orologiile unor vremuri tulburi și nelegiuite, așezîndu-le, ca pe niște capcane, din loc în loc, incordînd auzul omului din stal. Astfel, spectacolul inventat de Marin Sorescu nu este un set de ilustrate sau de diapozitive cum se întîmplă uneori, ci o lecție despre felul în care se interpretează istoria și se meditează asupra destinului nostru în existent.

Dan Micu a creat un spectacol care demonstrează, în sfîrșit, marile sale însușiri, un spectacol urmărit mai ales pe gînduri, un spectacol copleșitor, cu subtext adînc, lăsînd să înflorească de la sine, ca niște protuberanțe, metaforele abundente ale piesei. Întregul ansamblu a plutit prin razele reflectoarelor cu emoție și convingere, a plutit condus cu siguranță și virilitate prin meandrele situațiilor dramatice. Dan Micu a trecut spectacolul dintr-un registru în altul, cu finețea unui acordor savant de piane, gîndind temperat momentele cheie și imaginînd simplu, nesofisticat, soluțiile cele mai expresive de traducere a ideilor în imagini. Actorii săi au parcurs textul cu luciditate și cu mare dragoste pentru metafore. Virgil Ogășanu l-a coborît pe Mohamed din palate, din praful și pulberea bibliotecilor academice și l-a lăsat să umble firesc și straniu, sublim și abject, tandru și sadic, pe jos, prin praful și pulberea drumurilor fără întoarcere. L-a demitizat, cu un uimitor rafinament și cu ironie senină. Ion Caramitru l-a prezentat cu o eleganță strălucitoare pe pașa din Vidin, vecin cu spiritele Renașterii, noncoformist și nonșalant, talentat și superinteligent, amar și convulsiv, îngenuncheat pînă la urmă numai prin agresiune biologică. Florian Pittiș a respirat adînc aerul marii poezii și a desenat exact portretul unui uzurpator malefic și pervers. Mircea Diaconu a făcut dintr-un trădător de rînd umil și fățarnic un personaj halucinant care trăiește sfîșietor drama dezrădăcinării, într-un gol de aer. Dar cu vioara în mînă, Dana Dogaru a întors scena pe dos cu un hohot de plîns și cu o extraordinară forță de a pătrunde esența tragică a lucrurilor. Întreg ansamblul a funcționat clar și destoinic într-un cadru scenografic sobru și sugestiv, care l-a pus în valoare perfect pe protagoniști, folosind plastic orga de lumini.

Sfîrșitul reprezentației l-a prins pe autor palid și cu nori la tîmple, de atîtea griji.

Piesa și spectacolul „Răceala" de Marin Sorescu, pe scena Teatrului „L. S. Bulandra", intră, după părerea noastră, imediat și definitiv, în fondul principal al teatrului românesc.

A. DOHOTARU ■

*) *„Răceala" de Marin Sorescu, la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra".*

Ion Dolănescu:

„Nimeni nu dă cu pietre decît în pomii cu roade"

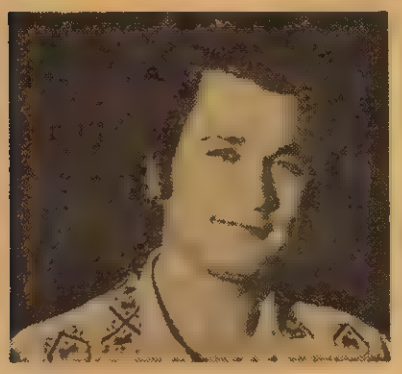

Născut la 25 ianuarie 1944 în comuna dîmboviţeană Pierşinari, Ion Dolănescu a cîntat pentru prima oară în public la 14 august 1960, în cadrul Casei de cultură din Tîrgovişte. A mai colaborat sau a lucrat cu formaţia „Chindia", cu „Tarafu! Gorjului", cu Ansamblul „Ciocîrlia", cu Ansamblul „Rapsodia", cu Ansamblul „Doina", cu orchestra „Doina Oltului" din Slatina. În prezent face parte din personalul Teatrului „Alexandru Davila" din Piteşti.

A debutat la radio în 1966, iar primele înregistrări pe disc le-a realizat în 1969. Şi-a trecut numele pe 16 discuri, 3 dintre ele în colaborare cu Maria Ciobanu. Cele mai cunoscute: „Balade şi cîntece din Ţara Novacilor", „Gorjule, grădină dulce", „M-am născut lîngă Carpaţi". Are în pregătire cel de-al 17-lea disc, în colaborare cu Ionela Prodan. Turnee în ţară şi în străinătate.

— Ce ziceai, Ion Dolănescu ?

— Ziceam că ziua de astăzi, 25 februarie, e una foarte fericită pentru mine. Fiul meu şi al Mariei Ciobanu, Ionuţ, împlineşte astăzi 5 ani, iar eu mi-am întrerupt concertele pentru a mă afla lîngă el. Ionuţ e lumina ochilor mei, omuleţul pentru care mă zbat şi căruia vreau să-i fac un viitor, să trăiască el mai bine şi mai fericit decît am făcut-o eu.

— Dac-aş judeca după viaţa în care locuieşti dumneata, n-aş zice că e duci chiar prost !

— Nu e un secret pentru nimeni că, fiind unul dintre cei mai iubiţi cîntăreţi de muzică populară, cîştig bine. Am scos pînă acum 16 discuri, singur sau în colaborare cu Maria Ciobanu, am o grămadă de imprimări la radio, am apărut de multe ori la televiziune, am făcut şi fac turnee, mă solicită oamenii să le cînt la nunţi şi aşa mai departe.

— Cum e cu nunţile, tovarăşe Dolănescu ?

— Dac-aţi vrea să-mi faceţi un serviciu...

— Cred că nu e cazul.

— ...am amîna chestiunea cu nunţile pentru partea de final a interviului. Ce părere aveţi ?

— De acord. Ce-ar fi să ne spui cum ai început dumneata să cînţi ?

— Acasă la mine, la Pierşinari, în judeţul Dîmboviţa, am cîntat de mic copil, nici nu-mi mai aduc aminte de cînd, poate de cînd am început să vorbesc. Am primit darul ăsta de la mama, femeia pe care aţi văzut-o acum o clipă, care a-a zbătut să crească 5 băieţi şi 3 fete şi care a reuşit. Femeie minunată cu nume de floare, o cheamă Gherghina, căreia îi rămîn dator pînă la moarte pentru ceea ce a făcut pentru mine şi pentru fraţii şi surorile mele. Copii fiind, n-am trăit prea din belşug, poate de aceea mă găsiţi astăzi într-o vilă spaţioasă. N-am nimic de ascuns. Vreau să mă bucur de viaţă şi vreau ca fiul meu să trăiască mai bine decît am trăit eu la vîrsta lui, să ajungă om întreg, aşa cum mă consider şi eu.

— Să ne întoarcem la cariera dumitale.

— Bine ziceţi. Am fost criticat în presă, mai ales în „Flacăra", în fel şi chip.

— Ce-o fi adevărat din toate astea ?

— Mai nimic, dar ştii şi dumneata cum e.

— Cum e ?

— Nimeni nu dă cu pietre decît în pomii cu roade. N-am văzut încă pe nimeni azvîrlind cu pietre în plopi.

— Ce spuneai de fraţii dumitale ?

— Mama le-a lăsat şi lor o parte din talent. Nicolae a apărut de cîteva ori la televiziune, iar Titi a imprimat la radio. Vocea lor, treaba lor. Poate că nu sînt ei cine ştie ce dotaţi, dar mai multă chemare decît Nelu Bălăşoiu cred că tot au, iar Bălăşoiu a scos pînă acum o puzderie de discuri. Anul şi discul. Eu mai mult i-am ajutat pe alţii decît pe fraţii mei. I-am îndrumat şi i-am sprijinit pe Mihai Mihalache, Mioara Velicu. Şi pe Domniţa Trop. Şi pe alţii.

— Nu prea te omori cu firea după Nelu Bălăşoiu.

— Nu, e drept ce zici dumneata, dar eu n-am atacat şi nu atac pe nimeni, tovarăşe Ioaniţoaia. Mi-am văzut mereu de treburile mele, de munca mea, de concertele mele, dar pe alţii se vede că ascensiunea mea i-a deranjat. Poate chiar i-a durut, dar ce-aş fi putut să fac ?! Să nu mai cînt ?! Pe mine mă iubeşte lumea, tovarăşe, oamenii simpli, ţăranii şi muncitorii, cărora cred eu că le dăruiesc anumite bucurii. Iar eu nu mă consider o vedetă, ci unuli de-al lor care cîntă pentru ei, să-i facă mai buni, să-i facă mai cinstiţi. Să-i facă fericiţi, tovarăşe.

— N-am înţeles prea bine. Cine a-e temut de ascensiunea dumitale ?

— Mai mulţi.

— Nici după Sinulescu nu te omori cu firea.

— Nu vreau să spun altceva decît că n-am cîntat niciodată un cîntec de-al lui. Are alt stil, şi în muzică şi în viaţă, iar eu nu-l înţeleg. În rest, cred că e loc pentru amîndoi.

— Mă rog, cred că e loc pentru mai mulţi, dar dreptul la opinie rămîne deschis oricui. Mai departe ?

— M-aţi întrebat cum am început. Am debutat la Tîrgovişte, cu orchestra „Chindia", alături de Maria Tănase, marea doamnă a cîntecului popular. Mult m-a ajutat Maria Tănase, dînsa m-a îndreptat către „Tarafu! Gorjului" din Tîrgu Jiu şi m-a îndemnat să termin liceul, pe care l-am făcut ceva mai tîrziu decît ar fi fost cazul, absolvindu-l în 1966. Am iubit-o ca pe mama. În fiecare an, de ziua morţii ei, mă duc la Bellu cu flori de cîmp culese de mine şi-i cînt la mormînt „Lume, lume". Cînt şi plîng, iar oamenii care mă înconjură plîng la fel cu mine în amintirea Mariei Tănase.

— Pricep că Maria Tănase a fost idolul dumitale. Greşesc ?

— Maria Tănase n-a fost o cîntăreaţă, ci un fenomen. N-am tins niciodată să ajung pînă la dînsa, căci am ştiut că nu se poate. Am visat să cînt oltenește ca Maria Lătăreţu şi poate că uneori chiar cînt. Acum, cel mai mult o iubesc pe Ioana Radu care nu lipseşte de la nici una din bucuriile mele. Cînd o ascult pe dînsa, mă simt fericit şi nu-mi mai doresc nimic.

— Şi după ce termină Ioana Radu de cîntat, ce-ţi doreşti, Ion Dolănescu ?

— Să mă iubească oamenii. Cît mai mulţi oameni. Să mă aplaude şi să-mi scrie. Primesc vreo 20 de scrisori zilnic şi le citesc cu sfinţenie. Mă simt bine cînd lumea se înghesuie să-l vadă şi să-l asculte pe Ion Dolănescu, nu din înfumurare, ci pentru că sînt sigur că asta e şansa mea în viaţă. Publicul, oamenii simpli, ţăranii şi muncitorii pentru care caut cîntece. Le găsesc, lucrez asupra lor şi apoi le întorc oamenilor, nu fără emoţie şi nu fără teamă. Sînt sigur că în muzica populară publicul e cel mai greu de păcălit. Poţi cînta cît de frumos, dacă lumea din sală nu te simte de-al ei, eşti pierdut.

— Dumneata ziceai că n-ai vrut să devii vedetă, dar iată că ai devenit. E dificil rolul ăsta ?

— Nu e uşor, dar ca să ajungi vedetă nu trebuie să ai numai talent, trebuie să şi munceşti, să perseverezi. Cîntecul există, dar e nevoie să-l găseşti şi să-i dai suflet. După ce-l faci şi-l lansezi, logic e să-l uiţi pentru că un altul îşi cere dreptul la viaţă. Eu le uit greu, dar le uit. Aşa-s cîntecele, bată-le să le bată, zboară. Uneori aud o melodie de-a mea fredonată cine ştie unde şi nu-mi dau seama c-am făcut-o eu. Îmi spun alţii.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Vrei să ieşim nitel afară, în Piaţa Rosetti ?

— Nu. Dar de ce ?

— Ai fi văzut că, în două minute, se strînge lumea în jurul nostru. Cînd aveam maşină, acum nu mai am, am vîndut-o, îmi lua prea mult timp, nu apucam să fac singur o pană. Cum mi se strica o roată, cum se adunau cîţiva amatori să mi-o repare.

— Cu critica de specialitate cum stai ?

— Cu cea care se pricepe, stau bine. Cu începătorii stau mai prost. Mare parte din critici m-au lăudat şi mă laudă. Vrei să-ţi citesc ce-a scris Tiberiu Alexandru în programul recitalului pe care l-am susţinut recent, la Sala Palatului, la 10 ani de la debut, în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României" ?

— Vreau.

— „Străduinţele sale de a-şi primeni, îmbogăţi şi diversifica fără preget repertoriul, abordînd şi genuri rare, pe nedrept date uitării, ca bunăoară baladele, scoţînd la lumină şi repunînd în circulaţie nestemate ale geniului popular, sînt mai mult decît lăudabile". Să continuu ?

— Ajunge. Totuşi, cum e cu nunţile, Ion Dolănescu ?

— De cînd e lumea lume şi lăutarii lăutari, prima îşi însoară copiii la nunţi, iar ceilalţi vin să cînte. Eu sînt foarte căutat de oameni pentru nunţi, căci numele meu scris pe invitaţie, de ce să mă ascund după deget ?, înseamnă mai mulţi meseni şi dar mai mare. De dus, mă duc pentru că asta e meseria mea şi pentru că-mi place să cînt la bucuriile oamenilor. Firește că iau bani pentru asta, dar nu cîţi însinuează unii şi nici cîţi cred alţii. Apoi plătesc taxele legale pentru tot ceea ce cîştig. Cîteva zeci de mii de lei pe an. Nu-i destul ?

— Nu e treaba mea. Treaba mea e să te ascult. Bunica mea te adoră. De ce oare ?

— Pentru că eu cînt viaţa dînsei, aşa cum e ea. Cînt balade vechi şi cîntece de petrecere, cînt despre bărbăţia haiducilor şi despre frumuseţea fetelor, despre curajul românilor şi despre viaţa lor nouă. Despre satul socialist, cu ţăranii lui buni şi harnici. De cînd mă ştiu tot cînt şi n-am de gînd să mă opresc.

— Ai cîntat şi în străinătate ?

— În Austria şi Bulgaria, în 10 ani de carieră. Am renunţat la turneele din străinătate pentru că nu m-am simţit bine acolo, între oameni indiferenţi. Un adevărat artist are nevoie să comunice cu sala, să se contopească cu ea. Pe 25 ianuarie, cînd am sărbătorit 10 ani de cînd cînt. Am făcut o grămadă de bisuri, iar un cîntec mi-a fost cerut chiar de 3 ori.

— Care cîntec ?

— „M-am născut pe-acest pămînt", îl cunoşti ?

— Nu. Cum începe ?

— „M-am născut pe-acest pămînt
Şi-am făcut un legămînt
Să mi-l apăr, să mi-l cînt
Că e tot ce am mai sfînt".

— Frumos spus.

— Sincer, plecat din suflet, adevărat.

— Ca tot ceea ce am discutat astăzi ?

— Exact.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Faceţi permanent loc tinerilor!

Există un teritoriu în care de cîţiva ani deţinem o prioritate incontestabilă : concursurile internaţionale de muzică...

Din anii de la începutul acestui deceniu România se află pe primele locuri în palmaresul ce indică forţa talentelor muzicale ale lumii.

De la Moscova, Toulouse, Barcelona şi Chicago la Viena, Genova, Praga, Verviers, tinerii cîntăreţi şi instrumentiştii români fac pretutindeni dovada unei înalte pregătiri profesionale, demonstrează peste tot capacitatea artei noastre de a se situa la înalte cote internaţionale... Numai în anul trecut am obţinut 30 de asemenea premii — Magda Sîrbu la Geneva, Nicolae Dosa la Markneukirchen, Al. Preda la Leipzig, Dan Atanasiu la Neapole, Mihaela Agachi la Hertogenbosch, Ion Roncea în Israel, Lenuţa Ciulei la Genova ş.a.m.d. Faptele sînt cunoscute. Agenţiile de presă ne-au transmis mereu, ne oferă mereu asemenea veşti. Bucuria cu care cronicarii muzicali comentează şi cercetează şi cercetătorii înregistrează în analele istoriei muzicii româneşti asemenea date nu este însă suficientă.

Marile talente nu se pot opri numai la concursuri.

Artiştii, în special cei tineri, au permanent nevoie de o scenă pentru... continua lor dezvoltare.

Reuşim să integrăm în circuitele vieţii artistice naţionale şi internaţionale aceste fluxuri de talente ? — iată o întrebare pe care trebuie să ne-o punem şi la care trebuie să răspundem permanent...

Indiscutabil, în ultimul timp instituţiile muzicale au făcut mult pentru afirmarea tinerilor.

„Tribunele" organizate de Radioteleviziune, ciclurile speciale dedicate acestor talente la Filarmonica bucureşteană, unele programări ale colectivelor simfonice din celelalte centre artistice sînt iniţiative meritorii dar, cred eu, cu totul insuficiente.

O generaţie de tineri cîntăreţi, instrumentişti, dirijori, de forţa aceleia pe care o avem nu poate fi „exploatată" la nivelul solicitat de actualele cerinţe ale frontului artistic prin programări sporadice.

O generaţie de tineri de amplitudinea aceleia pe care o avem trebuie să fie total integrată în viaţa artistică a ţării şi nu „planificată" conform unor criterii care oricînd vor avea un înalt grad de subiectivitate.

Tinerii aplaudaţi pe marile scene ale lumii trebuie să fie **permanent** solicitaţi să apară pe estradele de concert ale principalelor instituţii muzicale ale ţării.

Tinerii de mare talent trebuie să ocupe principalele locuri în formaţiile ţării, în grupurile de solişti ale ansamblurilor (cu atît mai mult cu cît aceste „locuri" nu aparţin întotdeauna unor artişti de mare calitate).

În sfîrşit, prin performanţele lor — suprem însemn al calităţii lor — tinerii aceştia merită să fie continuu în obiectivul celor mai buni profesori ai conservatorului şi pe primele liste de propuneri ale organismelor noastre impresariale.

Sîntem posesorii unor comori artistice unice şi pentru folosirea şi argumentarea lor se cer acum doar minime, dar raţionale, măsuri organizatorice. Şi ar fi păcat să nu le luăm în timp util...

IOSIF SAVA ■

Curier muzical

• **Cosma Lavinia, Arad :** Le puteţi scrie membrilor Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluţionar pe adresa revistei • **Doina Dobrescu, Iaşi :** Adresaţi-vă direct scriitorului Constantin Chiriţă, Uniunea scriitorilor din R.S.R., Şoseaua Kiseleff nr. 10, Bucureşti • **Claudia Airinei, Bucureşti :** Florian Pittiş n-a publicat poezia „Pedepsele copiilor frumoşi". • **Un grup de tineri de la Institutul de cercetări şi proiectări pentru industria lemnului, Bucureşti :** Întrucît părerile dumneavoastră coincid cu cele ale redacţiei ar fi bine, credem, să vă adresaţi compozitorului G. Grigoriu direct, la Uniunea compozitorilor din R.S.R. • **Ilie Aurelia, Bucureşti :** Pentru ca textele şi partiturile muzicale ale cîntecelor lui Valeriu Penişoară să apară în revistă trebuie pentru început ca Valeriu Penişoară să le scrie • **Liviu Moldovan, Tg. Mureş :** O să-i comunicăm Marcelei Saftiuc • **Irina Doboş, Bucureşti :** Felicitări pentru modul inteligent şi frumos în care apreciaţi muzica tînără românească • **Ciochină Ştefania, Rm. Vîlcea :** „Afară ninge liniştit / Iarnă de ce ai venit ?" Problema ţine de Institutul meteorologic, resortul anotimpuri • **Călin Petrică, Bucureşti :** Chiar şi fără Nicolae Covaci formaţia Phoenix există şi chiar cîntă. Dacă a fost ea capabilă să renască din cenuşă, restul nu mai contează • **Mioara Nănuţ, Bucureşti :** 1) Nu ştim 2) Dan Andrei Aldea, Doru Stănculescu, Valeriu Sterian, Mircea Vintilă, Mircea Baniciu, Iosif Kappl, Erika şi Karol ş.a. Alegeţi dumneavoastră căci noi nu alcătuim clasamente • **Pătraşcu Adriana, Abrud :** Iată, le spunem tovarăşilor de la Radio şi Televiziune ceea ce doriţi : „Generaţia tînără iubeşte cu ardoare muzica şi poezia tînără". **Cîmpeanu Tiberiu, Buzău:** Cum să facem noi, ne întrebaţi, să salvăm muzica uşoară românească de despersonalizare. Păi, cred că înainte de a porni la o asemenea luptă trebuie să ne cunoaştem • **Vasile Bolboja, Tînganu — Ilfov :** Spuneţi că muzica folk există ca atare. Firește • **Rus Mariana, Corneliu Veţeleanu, Rm. Vîlcea :** Doriţi ca formaţia „Roşu şi Negru" să cînte în oraşul în care locuiţi, mai puţin tare şi, dacă se poate, decent. Crezîndu-vă, sîntem din toată inima de acord • **Gina Petrescu, Bucureşti :** 1) Puteţi, desigur, să vă mai adresaţi acestei pagini 2) Versurile cîntecului lui Mircea Vintilă **Dor de singurătate** aparţin poetului Adrian Păunescu. Într-un viitor pe care ni-l dorim apropiat vom publica partitura muzicală şi textul • **Mocanu Liliana, Constanţa :** Doriţi ca la pagina de muzică tînără să fie întrevîevat Mircea Baniciu. Om vedea • **Vulpe Aurel, Săcele — Braşov :** „Sînt un tînăr din Braşov şi îmi place muzica la nebunie..." • **Vlad Virgil, Roşiori de Vede:** Nu cunoaştem faptul la care vă referiţi • **Nelu Constantin, Călăraşi:** Spuneţi că şi în muzica simfonică românească sînt greşeli. Este posibil.

VIRGIL MIHAESCU ■

DUMITRU RĂDULESCU ■

Cercei de aur*).

Vinul roșu, care se face la noi în bălți, are sufletul clocotitor al țipătului ce suie de pe buzele fetei în clipa scurtă și speriată a pierderii neștiinței. Îl bei și începi să înveți și să crezi că doar întringerea e veșnică pe pământ. Eu îl beau cu nădejde de patruzeci de ani și mă numesc Neculai Culcuș Înfrîntu. Un nume melancolic, ca și cum lumina ar face dropii și porumbei peste iarba roasă de turme. Stau pe malul lacului Ozinca. Pînă-n fundul zării, spre Dunărea veche, o fișie de apă clătinată, verde și senină, iar pe amîndouă coastele, rînduri de vie curată, așa cum e lumea duminică dimineața, zi de vară : cer înalt, sprincenat vioriu, din țîmplele căruia curge o fluturare de argint ca să se împerecheze cu nebunia apelor, să ridice împreună roiuri de furnici zburătoare ; sălcii, plopi, stuf, sate plutesc într-o ninsoare închipuită ; munții acri ai Dobrogei spun o poveste lungă, încîlcită și somnolentă ; iar oamenii, cînd se văd, înaintează parcă numai de la brîu în sus. În locul ăsta-mi place să trăiesc. Mai demult, cînd lăutarul nu-mi mișca inima cu versul :

m-am zbătut toată viața
în sălbatec nenoroc...

am slujit în ville din insula Izvor T. ale curții regale, sub ordinele lui Pierre Valdemar. Francezul avea o vorbă : vinul roșu e de-o seamă cu iepurii, de-aia se și potrivesc atît de bine pe masa de petrecere. Dar mai spunea că nu s-a ivit încă puiul de iepure sau de cerb pe-a cărui pulpă, bine rumenită la foc, să merite să risipești o cană de vin roșu de la Izvor T.

În 1947, cu opt sau nouă luni înainte ca Mihai I de Hohenzollern, regele tuturor românilor, să fie azvîrlit din scaunul țării, Valdemar a cerut încheierea socotelilor, ca să se întoarcă în Franța. Vinul trecut prin mlinile lui n-ajungea niciodată să unelteaască împotriva capului și s-au atîrnat de el cu disperare să-l oprească : Uite, îi dublează leafa, îi căptușesc odăile cu fulgi de înger, îi aduc muieri viforoase din toate orașele deocheate ale țării. Dar el luase hotărîre de nedespicat. Plec ! — și-și scutura cerceii de piatră scumpă atîrnați în sfîrcul urechilor. Mareșalul curții regale s-a rupt de lîngă scara voievozilor din palatul de la București și a venit să-i spună :

— Cîntărești, domnule Valdemar, 65 kg, vei primi 65 kg aur. Rămîi ?

— Ah, nu, domnule, vă rog să înțelegeți, s-a sfîrșit.

Și a plecat. Iar tu, care-ai crescut aici, poți să-mi spui de unde dracu știa el că se sfîrșise totul pentru totdeauna ? ! O să zici că, om deștept, urmărise mersul războiului, citea cărți, asculta radio. Eu însă înclin să cred că l-a pus în mișcare Gil Calabria din Turnu Măgurele. Valdemar, ca toți francezii, era rău după muieri, repede le răsturna-n bălării. Le plătea, iar cînd venea cazul, nu se dădea în lături să scoată pistolul și să amenințe. De obicei se lega de țigănci. Fiindcă se născuse-n hotar cu Spania știa ce bucătică e scumpă. Nu se sătura de nici una și nu le lepăda, le păstra pe toate. De cum începe să pîlpîie floarea în prunii de pe grinduri și pînă toamna, la cules, cînd gutuile cădelnițează brumă peste tufele de călini roșii, întindea masă pentru iubite, în fiecare simbătă seara, în curtea mică a casei, deschisă spre o girlă îngustă. Avea casă de lemn, numai a lui, cu pridvor pe stîlpi. Cînd o vedeai, îți venea s-o crestezi cu briceagul și să semeni în tăietură botul unei stele, un pumn de libelule sau un cuib de mierle de apă.

Beau vin rece, scos cu ciubărul din pivniță. Țigăncile cîntau și jucau, iar una dintre ele, ultimul boboc răpus cu daruri, spălată-ntîi în lapte care împietrește carnea și limpezită-n vin, care ațîță poftele, aștepta, supusă, în cămașă de pînlucă, sub cortul dintre două sălcii, ca să dezmierde sîngele francezului. Uneori, foarte rar, cortul rămînea gol, semn că vinătoarea din săptămîna aia dăduse greș. Atunci nu mai erau cîntece. Se aprindea foc într-o groapă și se ardea pește uscat. Zece sau cincisprezece coșuri. Crap lat și căpătînos. Fumul gras, greu apăsa pe baltă. Pline de greață și negăsind în ele curaj să-și taie din vițelul bucuriei cîte-o halcă pe măsura foamei, țigăncile o blestemau de moarte pe aia care le opărise veselia. Valdemar părea că nu le aude. Sta într-o margine, tăcut, cu capul mîndru și frumos sprijinit pe stînghia gardului. Ai fi zis că așteptă să moară de umilință și din timp în timp ridica două degete să i le boteze luna, apoi le băga în gură și le mușca : „mă doare: cineva îmi zgîrie și-mă hăpăie ficatul". Tîrziu, ca să nu plesnească, fiindcă la mînie oasele cresc să spargă adăpostul, se răsucea spre cea mai tînără dintre țigănci și, lup alb, o implora :

— Hai, vino să te auresc și du-te la ea. Ei să-i spui c-am s-o îmbrac în aur din cap pînă-n picioare.

O așeza pe frunte pe genunchi și-i împletea părul în două cozi, încheindu-i-le într-un mic luceafăr de aur. Apoi țiganca pleca și venea, lunecînd pe cărări ascunse ; cel din curte îi pîndeau mersul nepoticnit și înțelegeau de departe — lampa aia fructiferă luminînd ascuțit simțurile oamenilor din bălți — dacă dogoarea aurului rupsese în două malul de gheață. Se pare că aurul arde cu pălălăi mai cu seamă pe zăpezi împietrite, fiindcă francezul primea mereu același răspuns :

— Joi sau vineri te tăvălești pe carne moale.

Cînd aștepta să-i pice, din limpezimea plină de speranță a cerului, o gîscă sălbatică, francezul mă punea să-l trec Dunărea cu barca la Turnu Măgurele. Intra în oraș să se îmbăieze, într-o casă de pe ulița rușinoasă, în apă de floare de portocal. Și ca să-i lustruiască pantofii Gil Calabria, un ăla dărăpănat de vise leneșe, care lăsa impresia că lucrează cu perile doar ca să se gîndească din ce parte ar fi mai nimerit să apuce el curcubeul și să-l scuture de pureci. Francezul îl disprețuia și cînd Gil îi apuca în palme laba piciorului, mică, subțire și lată, zvîcnea nervos din șold, temîndu-se instinctiv că Gil Calabria o să-și înfigă trei dinți de viplă în pantoful lui. Poate că Gil ar fi căzut în păcat, dar cu condiția să albă sub nas o pereche de bocanci bine pătrunși de untură.

În martie '47, un martie hămesit ca un pușcăriaș, Valdemar avu din nou o săptămînă liliachie. De data asta îl băgase în căpăstru de sînge o fată adusă în insula Izvor T. de vîntul ăla zurliu care scarpină pe spinare caii de abur răsăriți o clipă pe dîmburi să adulmece mirosul de nuia de salcie. Țin minte, la Izvor T. tocmai avea loc nunta veveriților, întinzîndu-se pe șapte ștejari. Seara, cînd în cer iau foc ultimele gunoaie ale zilei și iese luna ca să risipească boabe de ienupăr prin ripi, fata aia, la urma urmelor venită de peste Olt, din ville de la Segarcea, se furișa în poiana de sub stejari ca să-și umple inima cu pierderea minții din crengile lor. Îl găsea acolo pe francez c-un călugăr bătrîn și izbucnea în rîs :

— Sfinte călugăr, nu știu de ce-mi vine să zic că ești un fel de călugăr de lemn, care stă să citească dintr-o carte de lemn, dar pînă una, alta a băut niște rachiu de lemn și-i curg din barbă picături de lemn.

Un clopot bătea încet, la bisericuța din pădure. Dogit, stîrb, fără miere. Parcă da un măgar de popă cu copita-n geam, strigînd : alabala, eu vă-ngrop pe toți. Ascultîndu-l, fata se zdruncina. I-ar fi plăcut, îi strecură francezului, un clopot să facă streașină de bronz, creastă de sunete tinere și înalte. La mănăstirea Plumbuita din București se toarnă clopote cu buza delicată și fierbinte, cică meșterii de-acolo pun în ele privighetori învelite-n argint.

— Trimit un om la Plumbuita să cumpere. Și vineri vii la mine.

— Și vineri și simbătă seara. Dar să fim singuri.

— Îl auzi la ea !, rîse ăla. Ah ce mai jăvruță !

L-a mînat la București pe călugărul bătrîn. Iar el, dînd voios din coadă, m-a pus să-l trec Dunărea la Turnu Măgurele.

Era o zi vînătă, friguroasă și proastă. Trebuie să cunoști ce-i asta, cum vine și cu ce se mănîncă, fiindcă zile tîmpite sînt vreo trei sute cincizeci într-un an. O zi tîmpită, să fim clari, e aia cînd simți de dimineață că cineva ți-a făcut o gaură în beregată și-ți bea norocul.

Iani Kațighera, care ținea case dulci pe ulița rușinoasă, l-a primit pe francez fringîndu-și mîinile și văicărîndu-se. Fusese călcat de poliție, pîrît că ascunde tutun bulgărese de contrabandă, și agenții îi băuseră ultima vadră de apă de floare de portocal, bolborosind printre rîgîieli : bogdaproste, Doamne, c-am ajuns clipa să bem și noi lapte de cămilă.

— Prăsilă de derbedei, domnule !, i-a înjurat grecul.

— O zi cu ghinion, a zis francezul.

— O zi bună s-o pui cu fața la zid și să-l zbori creierii fără milă, a-ncheiat grecul.

Mai departe, Valdemar a luat-o spre piață ca să dea de tulpina aia de bujor negru numită Gil Calabria. În piață bătea vîntul. Pare o nebunie ce spun, dar la Turnu Măgurele, primăvara, vîntul e alb, ca și cum și-ar serba nunta de argint și miroase a dropii. Gil Calabria, bineînțeles, nu era pe scăunelul lui. O femeie care vîndea dovleac copt îi spuse francezului că un prieten de-al lui Gil din noua stăpînire îl instalase pe Gil Calabria administrator la conacul de la Vetrișoaia al generalului Donici, criminal de război, fugit din țară ca să se salveze de glonț.

— E acolo de cîteva săptămîni și lumea zice că se îndoapă numai cu porumbei și potîrnichi prăjite. Ține porumbelii în două fîntîni, taie cîte douăzeci o dată, mănîncă pînă simte că se face taur și după masă se plimbă călare pe sub nuci și rîde : sărumîna, domnișoară livadă, fă-te mai repede țuică, să-necăm în povește valea asta mănoasă ce desparte România de Bulgaria.

Era după-amiază și răsărise luna. Ieșise, cum zice credința noastră, a celor din bălți, să rupă un mănunchi de pelin crud, să-l presare în calea lui Dumnezeu, pentru ca Dumnezeu să-și aducă aminte că pe pămînt e primăvară și că e dator să coboare din cer, să ia chipul Dunării și să ne hrănească. „Hei, lună subțire-n frunză și vicleană ca o vulpe, i-a strigat în gînd francezul, învață-mă ce să-i duc eu fetei aleia ca să nu ie-alunge, sîmbătă seara, pe țigănci". A trecut în strada mare să caute în prăvălii. Mergea încet, supus plăcerii de a iscodi și de a se lăsa pîndit. Aproape de gară s-a oprit în dreptul unor geamuri late dincolo de care forfoteau sute de păsări în voliere. „Iată, își zise, în cinstea ei o să gătesc casa cu păsări și clopoței ascunși în flori". Dar cînd să apuce ușa s-o deschidă, încremeni. De la gară, prin mijlocul străzii mari, venea spre centrul orașului, atîrnat pe trupul desălat al lui Gil Calabria, costumul pe care-l îmbrăca generalul Donici cînd ieșea să sape răzoarele de trandafiri : pantaloni roșii, vestă galbenă, haină albă, pălărie de paj cu panglică neagră înnodată în cruce. Ținea scurt de zgardă doi cîini uriași, cu pieptar și botniță de piele, sau mai bine-zis cîinii ăia îl tîrau voinicește ca să ia în primire prefectura, piața și grădina publică, iar el se împotrivea cît putea, fiindcă înainta lăsîndu-se mult pe spate și înjurîndu-i astfel :

— Mă, băieți, mă nebunilor, mă fiarelor ! Eu vă iubesc, lua-v-ar dracu, și voi sînteți răi și porci.

Francezul n-a mai cumpărat nimic. S-a întors în vad la Dunăre, strigînd de departe :

— Gata, înapoi în insulă.

Iar la Izvor T., după ce mi-a spus întîmplarea, a adăugat :

— Și înapoi în Franța !

— Prostii, i-am zis, or să-i ia repede înapoi și hainele, și cîinii.

— Dar cerceii ? ! Purta în fiecare ureche cîte-un ciorchine de aur. Eu am o inimă deșteaptă și inima-mi spune : francezule, ferește paharul cu muște pînă nu le sare țandăra tuturor ăstora din Balcania.

Hai să bem un pahar cu vin roșu și pe urmă să-ți spun ce s-a făcut cu somnul ăla de 800 kg care ieșea din ape și înghițea mînjii.

— Odată a înghițit și un copil de cinci, ani pe care-l chema Salcia și era văr cu mine.

FĂNUȘ NEAGU ■

*) Din volumul POVESTIRI CU VIN ROȘU.

Kataev

Între anii 1930 și 1934 am luat la cunoștință, pe cît lungi, ocolite, și nu o dată primejdioase, de operele și capodoperele create de tînăra, explozivă, fascinanta artă sovietică, începînd cu anii Revoluției și ai războiului civil, și pînă la data de care vorbesc. Atunci am citit pentru prima oară poezii de Aleksandr Blok, Ahmatova, Mandelstam și Pasternak, „Poemele foamei" de Hlebnikov, am tradus, după o incertă versiune franceză, „Maria" de Maiakovski, am fost cutremurat de „Omul negru", poemul lui Esenin, tălmăcit, ulterior, cu o subtilă artă de Zaharia Stancu, atunci am citit primele romane ilustrînd epoca marilor prefaceri revoluționare : „Anul gol" al lui Boris Pilniak, „Torentul de fier" de Serafimovici, „Cavaleria roșie" de Isaac Babel, primul volum din „Pe Donul liniștit" de Șolohov, nuvela „Trenul blindat" de Ivanov, scrierile satirice ale lui Mihail Zoșcenko și, tot atunci, mi-a căzut în mînă, prin intermediul lui Sahia, o piesă de teatru, prima piesă de teatru sovietică : „Quadratura cercului" de Valentin Kataev. Am fost sedus de aerul tare și proaspăt al comediei, de elanul ei tineresc, de observația acidă și de replica percutantă, de umorul piesei, atît de divergent cu literatura de parfumate futilități ale teatrului de bulevard, ce continua să amuze o lume fără ambiții și fără idealuri.

Puțini știu că piesa lui Kataev a fost reprezentată la București, la un an de la premiera ei moscovită, cu un succes extraordinar. Publicul, saturat de problematica triunghiului adulterin, se întîlnea, în sfîrșit, cu o altă literatură, de o înaltă încărcătură ideatică și emoțională, cu o altă lume decît cea a domnilor în frac sau a femeilor în somptuoase rochii de seară, umanitate somnolentă și roasă, pînă la coardă, de morbul plictisului. În seara premierei, spectatorii au simțit că Valentin Kataev deschide o fereastră spre un alt univers.

După al doilea război mondial, în semn de omagiu adus autorului, am tradus, împreună cu neuitatul meu prieten Sică Alexandrescu, o altă comedie a lui Kataev : „O zi de odihnă". A fost reprezentată ani de zile pe scena „Naționalului" din București într-o distribuție glorioasă : G. Timică și Grigore Vasiliu-Birlic. Apoi, vreme îndelungată, n-am mai auzit nimic de Kataev. Aflu, emoționat, că a împlinit optzeci de ani.

Îi transmit, acum și de aci, salutul meu de adîncă, respectuoasă admirație.

AUREL BARANGA ■

Proces și sentință pentr-un cutremurător act de bestialitate

Recent, la Căminul cultural din comuna Otopeni, în fața a cîtorva sute de locuitori ai comunei, a avut loc un proces intentat unor odioși infractori, autori ai unui îngrozitor act de bestialitate.

Iată faptele : C.A., venită dintr-o comună de lîngă Buzău, s-a angajat la o unitate din comuna Otopeni. Aici cunoaște un tînăr din Mogoșoaia care, exploatîndu-i naivitatea, îi promite că o va lua în căsătorie. Se mută în locuința acestuia, dar în ziua în care C.A. îi mărturisește că lucrurile s-au complicat, că în curînd, deci, vor avea un copil, tînărul din Mogoșoaia nu mai este deloc amator să contracteze mariajul anunțat. Îi pune tinerei C.A. lucrurile într-o valiză și o dă pe ușă afară.

Profitînd la rîndu-i de disperarea și naivitatea fetei, un alt individ odios, Florian Oprea (de profesie șofer, în vîrstă de 20 de ani), îi promite acesteia că-i va găsi o gazdă și că o va ajuta să se mute. În ziua de 27 noiembrie 1976 trece pe la unitatea din Otopeni și îi spune că în jurul orei 13 va veni să-i arate o cameră la o bătrînă din comună care ar fi dispusă să o găzduiască.

Încrezătoare, fata îl însoțește pe Oprea în strada Belgrad nr. 9 din Otopeni. Și, odată ajunși acolo, acesta îi explică că proprietara, bătrîna de care i-a vorbit, va veni ceva mai tîrziu și că pînă atunci vor bea ceva. În clipa cînd C.A. refuză și vrea să plece, explicîndu-i că e gravidă în luna a cincea și că nu poate nici să bea, nici să aștepte prea mult, acesta o lovește, o amenință cu un cuțit de bucătărie și o violează. Pe la orele 18—18,30 Ștefan Blidaru, adevăratul locatar al camerei din strada Belgrad 9, conducător auto la I.P.R.S. Băneasa, se reîntoarce acasă. Aici, după o discuție cu Oprea, rămîne singur cu victima cîteva ore, răstimp în care o violează și el. La proces, Oprea motiva plecarea din strada Belgrad astfel : „I-am spus lui Blidaru că vreau să mă însor cu C.A. și să înfiez copilul. M-am dus [illegible] să le spun părinților că mă voi însura și am avut o discuție mai lungă cu aceștia fiind vorba de copil. Nu mă gîndeam că Blidaru o va viola pe C.A. M-am întors înapoi și cu ceva băutură să cinstesc evenimentul. Nu sînt vinovat (sic!), dar îmi pare rău de cele întîmplate." Dar Oprea mințea și în fața instanței. Din actele depuse la dosar reieșea că mama lui era internată în acea zi la spital și nu știa nimic de „gîndurile" fiului. Ce s-a întîmplat mai departe ? Cei doi se pun pe chef și continuînd să-și maltrateze victima o obligă să rămînă peste noapte. Pe la orele patru dimineața. Dan Stanciu, un alt individ dezagregat moral, întors de la o petrecere și răpus de băutură, se abate pe la prietenul său Blidaru în căutare de țigări. La proces spune : „Am intrat în casă și am văzut-o pe tînără dormind între cei doi. M-am dus, am tras plapuma de pe ea și i-am explicat că nu e frumos să doarmă cu doi bărbați în pat. I-am făcut morală iar cînd am plecat este adevărat că am lovit-o cu piciorul, dar i-am explicat că nu-i frumos ceea ce face". Adevărul este altul. Dan Stanciu, întors de la chef, amețit de băutură și de o noapte nedormită, o violează, așa cum s-a constatat și din expertiza medicală.

Pe scurt aceasta este trista poveste petrecută în noaptea de 27 noiembrie în comuna Otopeni.

Maiorul Horia Moldovan, șeful postului de miliție Otopeni, îmi spune că Florian Oprea a mai fost condamnat la 2 ani pentru tîlhărie și 6 luni pentru tentativă de viol, iar Ștefan Blidaru la un an pentru complicitate la furt. Atunci au beneficiat de bunătatea legii și nu au executat decît cîteva luni fiind grațiați.

Desigur, îmi spune maiorul Horia Moldovan, buna desfășurare a procesului, așa cum sublinia și președintele completului de judecată, Alexandru Limona, se datorește și lucrătorilor de miliție din comuna Otopeni care au lăsat totul la o parte și două zile au acționat prompt, făcînd să iasă adevărul la lumină. Imediat după ce au fost informați, plutonierul Ion Cioca și sergentul major Alexandru Cojocaru s-au deplasat la locuința infractorilor. Aici l-au găsit pe cel trei dormind. S-au găsit corpurile delicte care s-au confiscat, plus multe probe care au ușurat desfășurarea procesului. În acest timp, plutonierul Ștefan Mincu s-a deplasat cu victima la Institutul medico-legal. Aici, rezultatele obținute, în urma expertizei medicale, au confirmat întru totul declarațiile victimei. La proces a fost adusă, din spital, și victima C.A. Aceasta, în urma îngrijirilor medicale, a reușit să-și păstreze sarcina. La proces a spus : „Nu am decît o singură dorință, să se facă dreptate".

Cutremurătorul act de bestialitate săvîrșit de către cei trei infractori a format, așadar, obiectul unui proces public. Din completul de judecată au făcut parte : președintele judecător — Alexandru Limona, judecător — Simona Dumitrescu, procuror — Stela Dobrinescu și grefier — Aurelia Costea. Pe baza probelor, procesul a demonstrat, fără drept de tăgadă, grava vinovăție a celor trei inculpați. Mai mult decît atîta, faptele incriminate s-au dovedit indisolubil legate de comportarea în viață, societate și la locul de muncă a celor trei infractori. Nesocotirea flagrantă a drepturilor și obligațiilor ce ne revin, disprețul pentru normele de conviețuire socială și mai cu seamă fuga de muncă și goana după cîștigul reprezintă, fatalmente, cel mai fertil teren pentru apariția actelor antisociale, chiar în forma lor cea mai monstruoasă.

Ținîndu-se seama și de abaterile precedente ale inculpaților, completul de judecată a hotărît următoarele pedepse : Florian Oprea a fost condamnat la 11 ani, 11 luni și 10 zile închisoare și 5 ani interdicție ; Ștefan Blidaru, la 10 ani, 11 luni, 29 zile închisoare și 5 ani interdicție, iar Dan Stanciu la 7 ani închisoare și 4 ani interdicție. Sentința s-a bucurat de aprobarea unanimă a celor prezenți.

SORIN POSTOLACHE ■

Cu 15 la sută mai multe mere de pe un hectar, prin stropire cu procaină

Ca mai toate brevetele de invenție asupra cărora am zăbovit în vremea din urmă, și cel despre care vom scrie în cele ce urmează, „Procedeu de stimulare a creșterii la plante", brevet numărul 60 198 din 19 noiembrie 1976, purtînd mai multe semnături, asupra cărora vom reveni, a avut ca punct de plecare nu un studiu de bibliotecă sau o cercetare de laborator, ci o observație practică. Prin 1972, pe cînd lucra în cadrul Întreprinderii de legume și fructe din Oradea, inginerul Matei Stegerean, în prezent director tehnic al Fabricii „Avintul" din orașul amintit, a constatat că, după tratarea, mai degrabă întîmplătoare, cu procaină a unor semințe de legume pentru producerea răsadului în sere, semințe de roșii, ardei și așa mai departe, germinația s-a accelerat considerabil, perioada clasică de germinare de 4 pînă la 10 zile scurtîndu-se la cîteva ore ! Nu fără să întîlnească unele rezistențe, a extins metoda respectivă la semințe de fructe, măr, păr și piersic, pe spațiile pepinierei I.A.S.-ului Oradea, găsindu-se în fața unor rezultate surprinzătoare, în sensul că procaina, parte activă a gerovitalului, cu acțiune de intensificare a metabolismului celular, părea să posede niște calități deosebite în ceea ce privește spargerea grăbită a tegumentului semințelor, accelerînd procesul de încolțire.

Om al muncii de teren, dar și om al studiului de bibliotecă, specializat în Italia și doctorand în „Combaterea moniliozei caisului", inginerul Stegerean a simțit nevoia unei fundamentări științifice a chestiunii, adresîndu-se cercetării de laborator și găsind, la București, la Facultatea de farmacie, și la Cluj-Napoca, la Centrul de cercetări biologice, profesioniști de înaltă ținută, pasionați ca și dînsul, capabili să demonstreze pe calea formulelor și reacțiilor chimice ceea ce, practic, se obținuse pe cîmp și în livezi. Pe brevetul de invenție menționat vor apărea pînă la urmă 5 nume, celui amintit alăturîndu-i-se cele ale doctorului biolog Dorina Marioara Cachiță, ai conferențiarului Ionica Apostol, ai doctorului biolog Mircea Știrban și ai inginerului Stelian Șerban, fiecare cu meritul său și fiecare cu partea sa de contribuție la fundamentarea unei invenții ce se anunță de mare importanță economică.

În fond, despre ce e vorba în amănunt? Despre capacitatea procainei de a activiza și stimula creșterea și dezvoltarea plantelor, imprimînd implicit precocitate și asigurînd însemnate sporuri cantitative și calitative, ultimele mergînd — după vorbele și după experiența inginerului bihorean — pînă la 15 la sută pe hectarul de mere, echivalînd cu un cîștig net de 2 000 de lei pe suprafața respectivă, în comparație cu recoltarea clasică, pînă la un spor de 12 la sută în domeniul tomatelor de seră, pînă la 20 la sută în cel al căpșunilor și așa mai departe. La ridicarea eficienței economice a invenției despre care scriem ajută considerabil și costul redus al medicamentului numit procainâ, sintetizat în industria noastră farmaceutică și fiind necesar într-o cantitate de numai un gram la o mie de litri de apă, ceea ce vrea să însemne, după calculele inventatorilor, o investiție suplimentară de numai 5 (cinci) lei în cazul stropirii unui hectar de plantație intensivă !! Folosind în practică metoda originală, încă înainte de brevetarea ei, inginerul Stegerean a obținut sporurile menționate, de pînă la 15 la sută pe hectarul plantat cu meri, în condițiile în care toată cheltuiala presupusă de utilizarea procainei în stropire s-a ridicat, cu substanță, cu manoperă cu tot, la 200 de lei, cîștigul fiind net și ușor de sesizat.

Auzind de metoda respectivă și citind un scurt articol în ziarul din Oradea în care, din păcate, inginerul Stegerean trăgea cam toată apuza pe turta sa, nepomenind numele distinșilor săi colaboratori, am avut ocazia să vedem, la fața locului, beneficiile aplicării „Procedeului" și, firește, să stăm de vorbă cu inventatorul. Puterea de muncă și perseverența lui Matei Stegerean ne-au impresionat, calități pe care, ne spunea, le-a căpătat de mic, din familia sa de oameni simpli, din comuna Husia de lîngă Jibou, în județul Sălaj. N-a ajuns la concluziile finalizate în brevetul de invenție dintr-o dată și nici fără a trece peste unele obstacole, legate mai ales de indiferența unor oameni, dar a fost tot timpul sigur că va răzbate, fiind mereu încurajat din acest punct de vedere de un alt iremediabil optimist, fostul său coleg de școală și prieten, doctorul de notorietate internațională Ioan Pușcaș din Șimleul Silvaniei, inventatorul medicamentului „Ulcosilvanil", prin intermediul căruia și-au găsit alinare mulți dintre suferinzii de ulcer.

Demonstrîndu-se în laborator, prin studii paralele între frunzele unor plante stropite cu procaină și cele ale unor plante martor, trăite în aceleași condiții, dar netratate cu medicamentul respectiv, că primele au o asimilație clorofiliană mai mare, o fotosinteză accelerată, o vigoare sporită și o rezistență superioară la boli și intemperii, agronomul orădean și-a permis să treacă, fără temeri, la extinderea noului procedeu. A observat o precocitate neobișnuită în coacerea ardeilor kapia, a căpșunilor, îndrăznind chiar să folosească metoda în timpul înfloririi roșiilor de seră, spre exemplu, procaina demonstrînd calități remarcabile în stimularea legării fructelor. Îndrăzneala sa a fost recompensată prin recolte sporite, cu toate că tehnologiile așa-zise clasice nu recomandă stropitul în timpul înfloririi, prin acțiunea amintită plantele riscînd să avorteze, polenul să se deprecieze și fecundarea să nu se mai producă.

Nimic din toate acestea nu s-a întîmplat. Prin folosirea procainei, parte activă a gerovitalului, recoltele au crescut și cresc la Oradea și în alte părți, cele de mai sus probînd virtuțile de excepție ale unei invenții cu 5 autori, a cărei extindere se impune. În tratarea miceliilor de ciuperci, în livezile cu pomi fructiferi, în industria berii, grăbind procesul de încolțire a orzului, și așa mai departe.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cel mult, CASEOLACTUL!

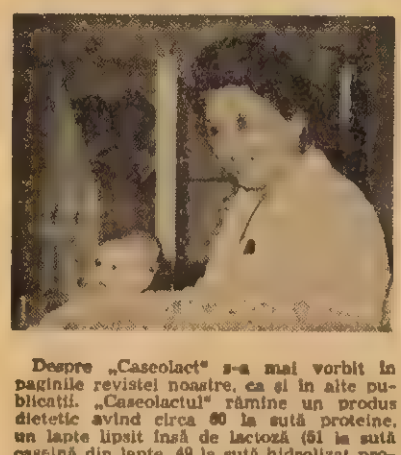

Despre „Caseolact" s-a mai vorbit în paginile revistei noastre, ca și în alte publicații. „Caseolactul" rămîne un produs dietetic avînd circa 60 la sută proteine, un lapte lipsit însă de lactoză (51 la sută cazeină din lapte, 49 la sută hidrolizat proteic din soia), care deocamdată se vinde în farmacii, deși nu se poate spune că este un medicament. O sută de grame de pulbere echivalează, după cum se știe, cu 300 g de carne sau 1 700 g de lapte.

Despre doctorița Sonia Sanielevici-Marinov se știu însă mai puține lucruri. Se cunoaște, poate, că a pus la punct, împreună cu cercetătorul Dumitru Boerescu, de la Institutul de cercetări alimentare, „Caseolactul", o valoroasă realizare științifică românească — după experimentări, testări comparate, analize care au durat mai bine de doi ani. Încerc să aflu mai multe, dar prea ușor nu urmează să fie. Doctorița Sanielevici nu-mi va putea oferi nici un fel de element senzațional, aproape nimic de excepție. Din cele pe care mi le va spune nu voi putea alcătui decît un cadru foarte simplu : o viață de muncă închinată medicinei, problemelor de gastroenterologie și de dietetică ale copiilor. „Am intrat în acest spital acum douăzeci și opt de ani, zice, pe cînd nu aveam decît 23. S-ar putea spune că mi-am dat sufletul și viața pentru el, sau mai bine-zis pentru copiii pe care i-am îngrijit — dacă ar fi cineva care să mai aibă timp de astfel de socoteli". Spitalul se cheamă, bineînțeles, Spitalul central de copii „Grigore Alexandrescu", iar secția sa de gastroenterologie a fost întotdeauna plină de copii, ba chiar și de sugari, avînd enterocolite acute grave, malnutriții cu variate etiologii, arsuri din cele mai grave, sindromuri nefritice, boli de metabolism sau ale sistemului digestiv, hepatite și așa mai departe. Nu pot să trec peste faptul că tatăl doctoriței despre care vorbim este una și aceeași persoană cu renumitul savant biolog Emil Sanielevici, profesor emerit, după ale cărui manuale, cum ar fi Anatomia sau Fiziologia, s-au pregătit aproape 40 de generații de candidați la admitere în Facultatea de medicină. Tot din 1949, Sonia Sanielevici este cadru medical de specialitate la Institutul de medicină și farmacie din București — și cu asta cred că am spus aproape tot, dacă nu ne-am întoarce din nou la produsele dietetice, adică la munca de zi cu zi a celei pe care o prezentăm în rîndurile de față.

Iată, de exemplu, ce se spune într-unul din ultimele numere ale revistei americane „Current pediatric Therapy": „...se recomandă hidrolizate din proteină din lapte (cazeina), sau laptele vegetal din soia". După cum am arătat însă, „Caseolactul", adică prima proteină vegetală românească, conține ambele tipostaze proteice. Cu alte cuvinte, ar fi bine să se știe că Sonia Sanielevici-Marinov și Dumitru Boerescu au pus, odată cu „Caseolactul", bazele dieteticii moderne a sugarului și a copilului mic în România. Acum, sigur că sînt foarte mulți care încă ignoră acest lucru — poate și din orgoliu profesional, poate pur și simplu din nestiință. „Adevărul, ne spunea doctorița Arina Minei, alături și cu ajutorul căreia Sonia Sanielevici a experimentat produsul amintit, este că lumea pediatriei românești nu prea a fost pregătită pentru o asemenea surpriză — mă refer la „Caseolact". Practic, noi am sărit aproape de la zero la nivelul mondial al științei în această ramură !" Sigur, la noi au fost foarte bine cunoscute produsele de import, recomandate cu mare repeziciune, fie că se numeau Eledon, Humana sau Dispacid. Tot răsfoind la reviste de specialitate, observ că produsul american numit „Neo-Mull-Soy" (deci tot pe bază de hidrolizat din soia) a ținut mai bine de un an de zile ultima copertă (color) a revistei „The Journal of Pediatric". N-aș putea spune că același lucru se întîmplă cu „Caseolactul" nostru, despre care însă există suficiente dovezi cu privire la eficiența sa, superioară chiar dieteticelor de import, așa-numite „clasice", pomenite mai înainte...

Și totuși, „Caseolactul" există — ba este chiar o reușită. Comunicarea susținută de doctorița Sanielevici la Congresul balcanic de medicină, ținut în septembrie anul trecut la Istanbul, a fost primită cu deosebit interes și, drept urmare, s-au formulat intenții de cumpărare a produsului. Lucrurile n-au avansat mai departe, dar asta nu din vina Soniei Sanielevici și nici a lui Dumitru Boerescu, prețiosul ei colaborator. Ceea ce nu s-ar putea spune că i-a descurajat prea mult, întrucît în momentul de față sîntem în măsură să anunțăm cititorii că nu peste multă vreme evantaiul produselor dietetice românești, destinate în special copilului, se va deschide ceva mai mult. „Va fi fără îndoială mai ușor la anul pentru mame".

Acestea fiind zise, am să încheiu aici prezentarea doctoriței Sanielevici. Ceea ce a fost, în cele din urmă prezentat, e mai curînd munca sa — o muncă de aproape treizeci de ani, fără deosebite fapte spectaculoase (dacă uităm o clipă de „Caseolact"), pusă în slujba sănătății copilului, sau, dacă vreți, a omului de mîine. Ceea ce, desigur, nu-i puțin lucru.

DUMITRU GRAUR ■

ION GRIGORE : „Sfîrșit 1907"

Opinia unui alegător

Omul supărat

Omul supărat, nu dintr-o nenorocire, nu dintr-un necaz, nu dintr-o nemulțumire, nu dintr-un motiv, nu dintr-o întîmplare, nu dintr-un crez, nu dintr-o neîmpăcare, nu din nimic, omul supărat de felul lui și ca fel al lui, omul supărat de dimineața, omul supărat de cum se scoală și de cum se îmbracă și de cum se spală pe ochi și iese pe poartă și ajunge la serviciul lui și dă bună-ziua.

Nu-l doare burta, nu-l doare capul, n-are reumatism, n-are guturai, n-are nimic, dar nimic cu adevărat, însă e supărat.

Se așază la birou supărat, trece după tejgheaua prăvăliei supărat, își pune servetul pe mînă supărat, ia briciul să te bărbierească supărat, te cheamă la el în cabinet, dacă e cumva șef, supărat, se uită la client supărat, la șef supărat, la subaltern supărat, așa din senin și de cu dimineață și fără motiv, își încrețește fruntea, i se strîmbă nasul, i se pungește gura, i se mijesc ochii, i se încleștează dinții, zice Da ca și cînd și-ar da gratis toată strînsura de o viață, zice Nu ca și cînd l-ar podidi în gură fierea cea mai neagră, tu îi ceri o pereche de pantofi, fericit că ai să te încalți cu încălțări noi, el caută prin raft ca și cînd l-ai fi cerut să găsească moartea. Îi rogi să-ți dea o adeverință cum scrie la lege, el citește cererea ta ca pe un anunț la Decese, îi spui că ai venit cu gîndul să te pui pe treabă și să-l iei și pe el să te ajute, el te privește ca și cînd i-ai cere o datorie uitată, în sfîrșit, n-apuci să-l saluți că te și lasă să crezi că ți-ai făcut un dușman nou.

— De ce-o fi, domnule, omul ăsta așa de negru și de supărat ? — întreba cineva, cu bună-credință și cu durere.

— De nimic și de felul lui.

— E el supărat pe cineva, e el supărat pe lume, e el supărat pe soartă, e el supărat pe lumină, pe soare, pe lună, pe noapte, pe ce ?

— Nuuu, se apără altcineva și îi apără și pe el, nuuuu, e supărat pe muncă, e supărat pe șansa lui nenorocită care l-a pus în situația de a munci. Nu-i place munca, îl îmbolnăvește de boala supărării și îl chinuiește și îl oftică și decît să-i mai și aduci aminte că de aia e pus el unde e pus și de aia se află el unde se află, mai bine să-l omori !

— Și boala asta n-are leac, e ea boala asta așa de păcătoasă și de fără nădejde pentru cine s-a îmbolnăvit de ea ?

— Citeodată e fără leac, omul trăiește supărat și moare supărat și viața lui toată e o fiere de supărare și pentru el și pentru cei din jur. Omul supărat din senin și din mai nimic e de felul lui leneș.

— Domnule — zicea un om supărat de felul celor pomeniți mai înainte — domnule, zicea el filosof, căci la filosofie leneșii se pricep, domnule, ofta el supărat și superior și pătit și pătimit și fără scăpare în boala lui grea ca o piatră de moară, domnule, orice activitate e bună, dacă nu degenerează în muncă !

— La muncă !, i-ar fi strigat, atunci, cineva vesel și luminos și cu ochii numai zîmbet și cu glasul ca un tunet, primăvara, La muncă ! Și el, supăratul, s-ar fi ridicat de unde ședea el supărat și s-ar fi apucat de treabă și luat cu treaba se zice că ar fi uitat că era supărat și s-ar fi trezit într-un timp rîzînd. Și văzîndu-l rîzînd, un copil care abia învățase să vorbească ar fi zis cu uimire :

— Uitați-vă, Omul ! Munceste și rîde !

DINU SĂRARU ■

DUMITRU RADULESCU ■

Rubrica mea

Costache Caragiali

La 13/25 februarie 1877 se stinse din viață de o boală de cord cel mai inimos dintre frații Caragiali : mijlociul, Costache, întemeietorul Teatrului Național din Iași (1839). Craiova (1850) și București (1852). Singurul său portret ni-l arată cu fața crispată de o mare durere, greu stăpînită. Viața i-a fost un șir neîntrerupt de lupte, de biruințe și de înfrîngeri, de trecătoare bucurii și de stăruitoare suferințe Din adolescență, dus de tatăl său la curtea unui boier, respinse cu demnitate perspectiva clocoiască prin slugărnicie și alese robia scenei, pusă însă în serviciul culturii naționale, sub auspiciile Societății Filarmonice și ale Conservatorului ei, condus de C. Aristia. Pagini din memorialul său figurează ceasul de răscruce al mîndrului tînăr, nesupus ordinii feudale, singura care oferea trepte certe de ascensiune. Un volum din **Scrieri** / a lui / C. Caragiali / Iași / La Cantora Foaei Sătești / 1840, tipărit cu cheltuiala boierașului moldovean Iordachi Harnav, cărula îi este dedicat, ni-l înfățișează în sumbre culori romantice. În proză și în versuri, de inspirație cimitirială. **Nenorocitul,** poema preliminară, are certe note autobiografice de plîngere :„Îmi văd pismaşa soartă fugind cu toate-n brațe / Părinți ! Amor ! Rudenii ! Avere ! Minghieri ! / Lăsînd în loc de toate această haină ruptă / Și cu un ris zicîndu-mi să uit ce am fost ieri. // Din casa-mi părintească, cu crudă a ei mînă / M-azvirle în pustiuri, îmi zice să trăiesc / În chinuri ! în necazuri ! în plînsete ! în geamăt / Și tălmăcînd trecutul amar să vieţuiesc".

Din fericire pentru viitorul scenei noastre, tînărul, zguduit în prima tinerețe de frigurile meditațiilor poetice negre, a știut să se scuture de marasmul contemplativității și să se lase dominat de demonul acțiunii. N-a fost un actor mare, ca Matei Millo, norocosul său rival, sau ca Mihail Pascaly, talentatul său elev, dar a avut geniul organizatoric în opera de pionierat a teatrului românesc. La îndemnul lui Mihail Kogălniceanu, care în asociație cu Alecsandri și Negruzzi luase conducerea Teatrului Național din Iași, pînă atunci cotropit de trupe străine, făcu regizorat, jucă dramă, într-un stil declamatoriu, cu timpul temperat, evoluînd către interpretarea firească, realistă.

Omul de aparență morocănoasă ascundea un viu spirit de observație, înverat în capodopera sa. **O repetiție moldovenească, sau Noi și iar noi,** farsă într-un act, compusă în 17 martie 1844, care da prima dată la noi teatru în costume. Celelalte piese de teatru ale lui sînt adaptări. I se atribuie de către C.I. Stănescu și o farsă pentru înlăturarea tenorului Riciardi, în **Lucia di Lammermoor:** Costache l-ar fi ospătat cu sărături și alte condimente, stropite cu vin de Drăgășani, care, administrate seara în ajun, îl lăsară în ziua concertului afon. Costache nu gusta însă poantele lui Iorgu, ghidușul familiei, aplicîndu-i strașnice perechi de palme ca să-l îeculască de nărav. În 1853, petrecu vara cîteva luni la Paris pentru completarea experienței sale dramatice și a gardenobei teatrale. Cu toate sforțările lui, rețetele nu acoperiră cheltuielile și directorul dădu faliment (1855). E sfîrșitul carierei sale. Costache mai trebălui prin magistratură, iar în 1869 izbuti să fie numit pentru scurtă vreme profesor de declamație și mimică la Conservatorul din București, avînd printre alți elevi pe un fiu, Iorgu, și pe nepotul său, I.L. Caragiale, dar nici unul nu-și trădă o vocație de actor. Moartea îl eliberă pe tristul supraviețuitor al unei opere temeinice, dar nerăsplătită. Urmașii săi direcți îl credeau autorul comediilor semnate de I.L. Caragiale.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Faptele și vorbele

Viteza lecturii

Am citit că s-au pus la punct un soi de exerciții, grație cărora poate fi sporită considerabil viteza lecturii. Persoanele antrenate astfel ajung să citească de aproape trei ori mai repede ca altele.

Dacă stăm să ne gîndim bine, o metodă de lectură fulger a fost descoperită, fără atîta tărăboi, încă dinainte, pe cale, ca să zicem așa, intuitivă : „e cititul în diagonală" și meritele invenției revin, paradoxal, autorilor prolicși. Se observă ușor că paginile lor pot fi parcurse din colțul sting de sus, direct către cel drept de jos, prinzînd dintr-o privire totul. Explicația e că orice cade nu valorează mai mult decît ceea ce se reține.

Dar lăsînd gluma la o parte, ieșim într-adevăr cîștigați prin mărirea vitezei cititului ?

Dintr-un punct de vedere, bineînțeles ! Trăim în secolul exploziei informatice ; dacă am sta să buchisim bătrînește pînă și ziarele, n-am mai scoate-o la capăt. Un număr de revistă interesant, singur, îți cere o săptămînă. Nu mai folosim pentru călătorii carul cu boi, luăm trenul sau avionul.

Totul ar fi realmente în regulă, dacă, deprinzîndu-ne să citim repede materialele strict informative, am dedica un timp sporit lecturilor substanțiale. Acestea, din păcate, nu se fac în fugă. Cărțile fundamentale trebuie citite, zăbovind și meditînd și visînd pe pagina lor. Adesea reluăm cîte o frază, numai ca să-i savurăm în tihnă gustul. Cine s-a mulțumit să-i dea gata pe Montaigne în cinci seri, să presupunem, se alege despre el, ca Pirgu, doar cu impresia că e „drăguț".

Operele mari se recitesc. De trei, de patru și chiar de zece ori. Ce vrea să spună oare altceva expresia „carte de căpătîi" ? O ții pe noptieră ani de-a rîndul și mereu o deschizi. Așa se citesc poeții de seamă. Asimilarea lor presupune, practic, o lungă convietuire. Ce fel de lectură din Rimbaud sau Ion Barbu e aceea care nu sfîrșește cu numeroase versuri știute pe de rost, fără a fi fost învățate inadins vreodată ?

Unii reproșează autorilor serioși că opun rezistență lecturilor rapide. Ipochimenii ar dori să citească **Rădăcini** sau **Concert din muzică de Bach** ca pe niște „comics"-uri. Hortensia Papadat-Bengescu „trenează" pentru ei, fiindcă refuză o lectură fără oprire, de tipul Rocambole.

Încă o dată, n-am nimic împotriva autostrăzilor. Pe ele circulăm perfect, cu viteză maximă, dar nici nu apucăm să vedem mare lucru. Cînd căutăm priveliști frumoase ale naturii e preferabil să o luăm la pas.

Mă tem ca, antrenîndu-ne în citirea rapidă, să nu pierdem deprinderea celei negrăbite, dar atente. Oamenii cu mania volanului se dezobișnuiesc să meargă pe jos. Mă înspăimînt — o mărturisesc sincer — viitorii cititori ai lui **Hamlet** într-o jumătate de oră.

E apoi discutabil și dacă devorarea a mii și mii de cărți are efecte salutare. Azi, chiar bibliotecile moderne, excelent utilate, au probleme cu depozitarea numărului prea mare de volume. Peste o anumită cifră, folosirea lor devine foarte dificilă. Dar ce se întîmplă cu bietul creier omenesc, cînd ajunge să înmagazineze tone de lecturi nedigerate bine. Avem din belșug exemple de asemenea capete care adăpostesc un inforător ghiveci intelectual : texte sanscrite traduse în ediții populare, ultimul romancier sud-american, micul dor și Arnold Toynbee (rezumat).

Un spirit armonios clădit e hrănit de lecturi legate între ele, alese și organizate ca o clădire solidă. Viteza mare provoacă întotdeauna deplasarea straturilor de aer. Prin capetele care citesc astfel vîjîie vîntul.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Opinii

Critica de autoritate

Există un termen care circulă frecvent prin paginile unora, ba chiar izbutește să se și facă acceptat, fără ca să ne dăm prea bine seama că el reprezintă o curată contrazicere în termeni : **critică de autoritate.** Alții, sau aceiași, pomenesc de autoritatea criticii, sau depling lipsa de autoritate a criticii.

Dar alăturarea acestor două cuvinte e o imposibilitate logică, pentru că dacă există vreo negație a spiritului de autoritate în materie artistică, apoi acela e tocmai spiritul critic. Lumea valorilor nu poate exista fără acțiunea permanentă, neobosită, a spiritului critic, care nu numai că „operează" asupra ei, dar înseamnă recunoașterea valorilor, prin discriminare, prin înțelegere, prin judecare. Acolo unde nu există critică înseamnă că realitatea valorii e viciată sau de-a dreptul inexistentă.

Căci spiritul critic nu înseamnă subversiune și distrugere, așa cum socot unii cu oroare, iar alții cu satisfacție (cînd se întîmplă să se apuce de critică). Există îndivizi care întrețin inconștient sau perfid nostalgia spiritului inchizitorial. Pentru că în zilele noastre nu se mai pot face călăi sau torționari, ei devin critici literari, beneficiind de pretinsul avantaj al unei poziții de „superioritate". Apoi, bine instalați pe un fotoliu mai înalt decît statura tuturora, invocă spiritul de autoritate.

E vorba aici de o gravă nesocotire a spiritului dialectic și de un adevărat act de rea-credință. Critica operează în domeniul libertății, și acțiunile ei nu pot face abstracție tocmai de ceea ce îi stă la temelie. Critica nu e o fabricare de verdicte care se realizează în afara conștiinței cititorului, aceasta trebuind numai să-i accepte consecințele, sau, mai popular spus, să-i înghită hapurile preparate în misterul nu știm căror laboratoare cerebrale „de elită". Critica este nu numai un drept al unui grup restrîns de oameni (oricîte merite ar avea aceștia), dar și o **obligație** pentru orice cititor, pe care tocmai profesioniștii disciplinei trebuie s-o întrețină la toate nivelurile inteligenței și din toate puterile.

Critica e o acțiune complexă, care nu se poate exercita decît asupra unui public avizat, asupra unor cititori care cel puțin cunosc opera supusă judecării. Ea trebuie să le clarifice intuițiile, să le coordoneze impresiile, să le dea o justificare mai înaltă, nu să vină ca o măciucă din afara cercului lor de experiență intelectuală, numai pentru a dobîndi în felul acesta un fals „prestigiu".

Nu negăm că vor fi existînd și cititori leneși sau timorați în conștiința lor artistică, care preferă să se lase conduși de judecata altora sau chiar să-și restrîngă orice inițiativă proprie (căci un cititor care să fie cu totul incapabil de o cît de rudimentară judecată critică nu e de conceput). Toți criticii care invocă sau practică spiritul de autoritate fac apel la minimul efort intelectual al cititorului și vor să dezvolte în ei cît mai mult această infirmitate. Idealul lor ar fi, de fapt, un cititor care să nu mai citească nici o carte.

ALEXANDRU GEORGE ■

Cap limpede

Din cărțile apărute la Editura Univers, **Pe alocuri, polei** al lui Max von der Grun (membru al Grupului 61 din Dortmund — R.F. Germania) este un roman cu o atmosferă sumbră despre viața muncitorilor în „societatea de consum". Traducerea și cuvîntul înainte aparțin lui George Guțu. Protagonistul cărții, șoferul Maiwald, descoperă din întîmplare în întreprindere o aparatură instalată de conducere pentru a surprinde convorbirile dintre angajați. Toate implicațiile acestei descoperiri sînt relatate de autor cu o știință a dozării senzaționalului care ține pe alocuri pe cititor cu răsuflarea tăiată, dar care totuși nu-i spune prea mult. Max von der Grün, dintr-o teamă poate de literatură, se mulțumește de multe ori numai să consemneze ca un reporter conștiincios prezent la desfășurarea unui eveniment neobișnuit cărula însă nu-i pricepe sensurile. ● **Noile povestiri auzite pe muntele Broastei Țestoase de Aur** (povestiri clasice coreene) de Kim Si Sip (traduse în limba română din limba rusă de Igor Block) cuprinde un număr de cinci basme poetice. Personajele, tineri îndrăgostiți, își pun grave întrebări despre existență dar participă cu plăcere și la ospețe grandioase unde dansează frenetic, suferă din iubire sau recită aproape cu orice prilej cîte o poezie, ca și cum acesta ar fi singurul lor mod de a dovedi că trăiesc. Cartea sugerează nu atît un tărîm de vrajă, cît mai ales un teritoriu al poeziei, în care privilegiații nu au decît să rostească vorbele pentru ca ele să devină poeme strălucitoare. Simple și lipsite în general de întîmplări nemaipomenite, **Noile povestiri...** impresionează în special prin lirismul lor de bună calitate. ● Un Raymond Chandler dezamăgitor este **Rămas bun pentru vecie.** Întîlnim și aici ca erou pe detectivul amator Marlowe, precum și aceeași vervă din **Odihnească-se în pace,** de pildă. După cum nu lipsesc nici momentele palpitante. Dar acest roman (apărut în **Enigma**) de vreo 400 de pagini îți crecază la un moment dat impresia unui mecanism pornit fără nici un scop, poate numai pentru a-i auzi zgomotul pe cute îl produce. Nu pentru că descoperi criminalul înainte de ultima filă te supără, ci faptul că pe măsură ce mai parcurgi încă o pagină nici nu te mai interesează cine e acesta.

NICOLAE MOLDOVEANU ■

Cronica literară

Platon Pardău: „Cu ochii dragostei"

„Instalarea lui Mihail Petreanu avu loc joi, paisprezece mai, 1968, iar plenara care îl alese sîrbă un sfert de ceas". Așa începe ultimul roman al lui Platon Pardău și, s-o recunoaștem, debutul este nu numai tălos, dar și foarte promițător. Sîntem proiectați, aceasta este prima impresie, într-unul din cele mai agitate și mai revoluționare momente din istoria contemporană a țării. Apoi romanul se fixează în decorul orașului N. (uzină de țevi, combinat textil, atelier C.F.R.), centru de județ în Moldova, undeva pe malul Siretului. Iată-ne deci (a cîta oară, în romanul politic de astăzi?), într-o „arie laterală", acolo unde, în general, inițiativele ajung cu întîrziere, încetinite de distanță. Dar interesul nu ne părăsește pentru că, se știe, există mari scriitori care, vorbind despre conflicte și despre drame esențiale, și-au plasat acțiunea „într-un orășel de provincie".

Ce se întîmplă deci, pe scurt, în romanul lui Platon Pardău? După schimbarea vechiului secretar, oamenii încep să părăsească orașul, aparent fără motiv și, ceea ce este mai curios, noul secretar pare să încurajeze exodul. Mai mult, el are „aerul omului care se îndoiește de ceva", le pretinde colaboratorilor să-l recitească pe Marx (unul dintre ei va pătrunde răvășit într-un atelier cu celebra formulă „O stafie umblă prin Europa" pe buze și va întreba apoi zece muncitori de vîrste diferite despre ce stafie este vorba), discută, la nivelul maselor, oportunitatea construirii unei fabrici de mobilă în județ, le cere angajaților să-și aleagă singuri conducătorii. Urmărit cu un ochi atent „de la centru", flancat de secretarul cu propaganda, Văraru, adeptul teoriei pașilor mici și al disciplinei de fier, omul care vrea mereu să „aranjeze" adunările generale („totdeauna mi-a fost frică de democrația înainte de vreme"), și de împenetrabilul Zincă, secretarul cu problemele organizatorice, care se păstrează în rezervă, Mihail Petreanu lasă mai întîi lucrurile să se desfășoare de la sine, pentru ca, pe parcurs, să facă dovada unui remarcabil fond de voință și de autoritate. Treptat, romanul a devenit povestea unui an din viața unui om politic de importanță județeană. Dar, dacă facem abstracție de ceea ce știm din viață, indicațiile sînt vagi (libertate, democrație, conducere colectivă sau centrală), iar în ceea ce-l privește pe Mihail Petreanu, este greu de spus în ce măsură acesta este, ca om politic, o personalitate, un bun strateg sau, pur și simplu, un om căruia îi reușesc toate. Înțelegem că Mihail Petreanu a devenit exponentul unui spirit politic nou, dar în afară de faptul că el emană de la „un mare discurs politic publicat în **Scînteia**", nu am putea spune prea exact în ce constă acesta. Defectul principal al romanului decurge din „prudența" prea mare a prozatorului, cu atenția împărțită la prea multe direcții, altfel spus, din încercarea de a da prea multe sugestii parțiale (schițe de conflict în mediu muncitoresc sau țărănesc, în familie, în relațiile cu prietenii, cu dușmanii, episoade de dragoste etc.). Teama față de schemele vechi (activistul infailibil) combinată cu prudența a dat naștere unei scheme noi (activistul infailibil, dar complex, personajul care, deși este din cale afară de puternic, plînge, are slăbiciuni de moment, aplică în familie metode pedagogice rudimentare, se îndrăgostește de o fată prea tînără etc.).

Dacă nu este o carte deosebită, **Cu ochii dragostei** nu este totuși o carte lipsită de funcție literară. Fără să se ilustreze printr-un anumit personaj sau printr-un fel anumit de a înscena și de a rezolva conflicte, romanul acesta este expresia unei stări generale de spirit. El exprimă, pe de o parte, adeziunea din ce în ce mai largă a prozatorilor de astăzi la formula romanului politic, pe de alta, interesul cititorilor pentru acest tip de literatură. Și, ceea ce este mai important, spre deosebire de schemele vechi, schema acestui roman poate fi considerată o schemă necesară, în măsura în care, exprimînd o tranziție, ea cuprinde atît elementul de rigiditate, cît și premisele respingerii lui.

FLORIN MANOLESCU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

La vreo sută de metri de casa mea este o uliță în mijlocul căreia se află o fîntînă făcută de părinții noștri. Că au făcut-o ei și nu alții o putem dovedi cu inscripția de pe crucea fîntînii, unde se află numele lor. Spațiul uliței a fost de circa 20 de metri, dar doi vecini, Ilie Niculescu și Dumitru Firu, au tot mutat gardurile pînă au închis de tot ulița, pentru a se folosi numai ei și ai lor de fîntînă. (Dan Ștefan, Caracal, str. Gheorghe Doja nr. 55)

În revista „Flacăra" nr. 6/1977, la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", a apărut o scrisoare semnată de Ioan Iacob din București, referitoare la comportarea reprobabilă a unor sportivi în stațiunea Covasna. Mă solidarizez întru totul cu semnatarul acelei scrisori, deoarece și eu, Ioan Marina, pensionar din Hunedoara, am fost martorul celor relatate. În completare — la cîteva zile după cele petrecute — am aflat că sportivii respectivi erau membrii echipei de fotbal C.S. Oltul-Sf. Gheorghe din Divizia B, seria I, iar acel tovarăș care nu a vrut să ne asculte era chiar antrenorul echipei, Titi Popescu.

În cartierul Electroprecizia Săcele, unde locuim, centrala termică nu a atins niciodată parametrii proiectați. Apa caldă nu urcă pînă la etajul 4 și de regulă ea nu depășește 40 de grade. Nici apa rece nu are presiune. Din partea proprietarului acestor locuințe, ICRAL Brașov, avem promisiuni multe, dar faptele sînt cum sînt: puține. (Asociația de locatari nr. 3, Săcele, Brașov)

Sînt din comuna Florești-Prahova, am 77 de ani, sînt pensionar și mă numesc Ioanovici Speranța. Nu vreau decît să vă aduc la cunoștință ruina în care a început să cadă, încet dar sigur, o mîndrețe de parc

care există în comuna noastră, fostul conac al moșierului M. Cantacuzino. Odinioară conacul acesta era supranumit „micul Trianon". De ce să-l desființăm, în loc de a-i da o utilitate publică ?

Strada noastră face legătura între bd. Armata poporului și șoseaua Ciurel. Ei bine, n-ar putea ca pe această stradă, Arieșul Mare, șoferii de la șantierele învecinate să-și facă mai puțin de cap ? Fug de la muncă în timpul zilei, pe cît se pare, parchează pe unde se nimerește, calcă trotuarele, distrug spațiile verzi, locurile de agrement și de joacă pentru copii, pe care le-am lucrat cu destulă muncă și destui bani ! (Asociația de locatari din blocul I 12)

Sînt pensionar, locuiesc în Deleni-Iași și trec deseori pe la biblioteca comunală. De curînd am luat de acolo cartea „Călărețul roșu" de Radu Teodoru, al cărei prim capitol e repetat, iar paginile 32—65 lipsesc. Din cîte am înțeles, e vorba de un domn însemnat, Mihai Viteazul, care a făcut prima unire a țărilor române. Păcat de munca scriitorului, care a muncit zile și nopți, poate, pentru a da o carte bună și de folos cititorilor. (I. T. Ungureanu)

Din manualul de aritmetică de clasa a IV-a le-a fost dată elevilor spre rezolvare acasă problema 23 de la pagina 138. Elevii, copii de 9 ani, și-au pus mintea la contribuție, dar nu au putut-o rezolva. Nu pentru că problema e nerezolvabilă ci pentru că mintea lor nu poate judeca atît de profund la această vîrstă. Atunci au apelat la elevii din bloc, de clasa a VI-a, adică de 13 ani, și nici ei nu au putut din același motiv. Au apelat atunci la părinți, la vecini, și cu mare greutate au obținut un rezultat. Nu vreau să fiu greșit înțeles. Sînt părinte, am un copil care vreau să învețe carte. Dar de ce sînt lăsate asemenea probleme întortocheate, grele, obositoare ? (Marcel Popescu, Constanța)

O vreme am fost membru al Băncii de credit de pe lîngă Consiliul popular al comunei Căiuți-Bacău. Din anul 1973 m-am mutat la Iași, cu familia. Întrucît contractasem un împrumut la bancă, treptat, cu toate că am plecat din comună, mi-am plătit datoria. Am făcut apoi cerere la cooperativa de credit „Viitorul" Iași, unde am cerut transferul soldului meu și al soției, de la Banca de credit Căiuți la această cooperativă. Cererea mea s-a rezolvat numai pe jumătate : soldul soției, de 520 lei, a fost transferat, dar al meu nu, cu toate că nu mai sînt dator nimănui nici un leu. (Ion N. Turturică, Iași)

Strada Izvorul Crișului din cartierul Berceni Sud, sectorul 5, a căpătat în ultimul timp un aspect deloc plăcut. S-au efectuat diferite lucrări de canalizare, s-au întins unele conducte sparte în urma cărora au rămas porțiuni de asfalt neturnate. Atunci cînd plouă, bălțește apa. În unele locuri s-au produs și surpări de pămînt și, evident, denivelări ale străzii, iar bordurile în mare parte au fost sparte sau lipsesc cu desăvîrșire. Propun organelor în drept și în primul rînd deputaților de cartier a lua măsuri cuvenite. (Silvia Răduiescu, București)

Primim din partea Editurii didactice și pedagogice răspuns la observațiile critice apărute în Flacăra nr. 47/1976, privitoare la manualul de Biologie pentru anul IV liceu : „Se atrage atenția că nu s-a explicat suficient de clar ce înseamnă ATP și cum se formează din ADP". În legătură cu această chestiune manualul conține o exprimare simplificată, corectă, utilizată curent în diferite cărți. Această formă simplificată s-a dat pornindu-se de la faptul că elevii cunosc din anii anteriori din ce este alcătuit ADP și ATP. Rămîne în atenția noastră să dăm la ediția viitoare explicații mai concludente, care să evite orice posibilitate de neînțelegere. Exemplul de la pag. 40 privind reglarea glicemiei este preluat din tratatul american „The science of biology" de B. Weisz (pag. 483), care este folosit ca manual în învățămîntul din S.U.A. De asemenea, exemplul de la pag. 41 privind termoreglarea este preluat din cartea „Modern biological principles" de A. M. Winchester (pag. 199) tipărit în S.U.A., care servește drept manual de biologie în colegii. Nu sîntem de acord cu autorul sesizării, care apreciază aceste două exemple drept „două greșeli". Autorii și editura vor primi și pe viitor cu interes și bunăvoință orice observații critice menite a contribui la îmbunătățirea manualului.

Fiind la un curs de specializare pentru industria lemnului în acest frumos oraș, Aradul, am intrat astăzi la braseria de la parterul hotelului „Astoria", unde am consumat o bere. Cînd am chemat ospătarul să plătesc, acesta mi-a spus că în preț intră și un pateu cu brînză, pe care nu l-am consumat. Mi-a spus că așa se obișnuiește în acest local. Chiar dacă nu am consumat pateul, mi-a luat banii pe el, pentru motivul că nu se servește băutură fără mîncare. Nu sînt de acord cu încasarea „oficială" a bacșișului, după cum nu sînt de acord cu încasarea lui neoficială, cînd unii uită să mai dea restul. Echipa de control al oamenilor muncii nu a ajuns încă să-i controleze ? (Doru Vasilescu, Rîmnicu Vîlcea)

Sînt posesor al unui aparat de încălzit apa la bale, „Litoral 1", care nu funcționează. Mi-a fost instalat de un maistru din cadrul cooperativei Deservirea-Buzău, dar n-a funcționat decît o săptămînă. I s-a stricat o piesă, numită regulator, care nu se găsește. Cum nimeni nu poate face nimic, fi țin acasă ca pe o piesă de muzeu. Meșterul care l-a instalat nu mai poate să vină. În schimb am clienți trimiși de cei de la Deservirea care doresc să-l cumpere pe nimica toată. Mă întreb cu ce scop ? (Gheorghe Manea, Buzău)

Autorii unei reușite expoziții de desene inspirate de războiul pentru independență și de răscoala de la 1907 sînt pionierii clasei a VIII-a de la Liceul nr. 1 Hunedoara. (Felicia Jianu, subredacția „Tot înainte", Casa pionierilor Hunedoara)

Sînt unul dintre miile de pacienți ai doctorului Iubu Mihai, din Turda, care m-a vindecat de rinită alergică printr-o intervenție chirurgicală în toamna anului trecut. Acum, la cîteva luni după operație, pot spune că mă simt foarte bine, după ce, timp de cinci ani, mergînd pe la diferiți doctori și urmînd nu știu cîte tratamente, credeam că nu mai scap de această boală. De curînd am aflat însă că doctorul Iubu, acest medic de excepție, nu mai profesează, fiind pensionat. Știrea m-a zguduit, pur și simplu. (Vasilica Ionescu, București)

Mă numesc Petrea Ursachi și locuiesc în Tg. Ocna. Lucrez la Uzina de cauciuc. Grupul industrial Borzești, în trei schimburi. Prin contractul de muncă este prevăzut să avem asigurat transportul prin C.F.R., I.T.A. sau I.G.O. Plătim abonamente, dar trenurile de care avem nevoie se anulează mereu. De exemplu : în schimbul II nu avem cu cine veni, două curse 5 505 și 5 506 fiind anulate din iulie ; acum a fost anulată și cursa 5 008 cu care veneam pentru schimbul III. Mergem cu ce apucăm și întîrziem la serviciu. Dacă C.F.R.-ul nu ne poate asigura transportul, să ni se pună la dispoziție autobuze I.T.A. prin convenție, pentru că de ajuns la serviciu trebuie să ajungem.

Sînt elev la liceu și suporter al echipei F.C. Constanța, cu toate că de mult n-am mai asistat la un meci pe care această echipă să-l joace pe stadionul 1 Mai din orașul nostru. Motivul ? Pe aleea din fața stadionului apar uneori cete de răufăcători, oameni degradați, care atacă și maltratează pe tinerii veniți la meci, pentru a le lua banii. Numeroși colegi de ai mei nu cutează să meargă la stadion din această pricină. (Nicolae Comănescu, Constanța)

Mă numesc Gheralia Petre, sînt din comuna Poiana Mare, județul Dolj. Am lucrat ca frezor la I.A. Craiova. Vrînd să mă mut mai aproape de părinți, am încercat să mă angajez la întreprinderea de confecții Calafat. În baza unei adrese a acestei întreprinderi, am cerut transfer de la întreprinderea unde lucram. Nu mi s-a aprobat. Mi s-a spus că dacă totuși vreau să plec, nu pot pleca decît prin demisie. Așa că pe data de 2 octombrie 1976 mi s-a desfăcut contractul de muncă. Imediat am mers la Calafat pentru a-mi completa fișa medicală necesară angajării. Dar la examenul radiologic am fost găsit bolnav. Doctorul mi-a spus că nu pot să mai lucrez, deoarece trebuie să mă internez în spital, și că mi se va acorda certificat medical. Mi-a spus că boala a apărut cu circa 90 de zile în urmă, deci m-am îmbolnăvit la întreprinderea unde lucrasem pînă atunci. Am fost internat la Spitalul Poiana Mare, secția TBC, pînă la sfîrșitul lunii ianuarie a.c. În prezent urmez tratament acasă, pînă la 14.07.1977. Problema este însă că întreprinderea unde am lucrat nu-mi poate plăti perioada în care am certificat medical, motivînd că mai înainte de a fi găsit bolnav am plecat de la dînșii prin demisie. Am adus aceasta la cunoștința medicilor și mi-au spus că nu se poate, am dreptul la plata concediilor medicale, deoarece la această întreprindere m-am îmbolnăvit, că boala depistată pe ziua de 3 octombrie a apărut cu circa 90 de zile în urmă și că eu nu puteam să mă îmbolnăvesc de TBC pulmonar în 12 ore, de la plecarea mea de la întreprinderea craioveană și pînă a doua zi, cînd m-am prezentat să mă angajez la întreprinderea din Calafat. Am mers la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, dar nu am primit un răspuns prea clar. Gîndiți-vă cîte am pierdut: am, acum, de plată cheltuielile de școlarizare către întreprinderea din Craiova, am pierdut un loc de muncă și — culmea — am căzut și ca o năpastă pe capul părinților, tocmai pentru că eu voiseam să mă apropii de ei și să le fiu de ajutor. Ce să fac ?

Primim de la Comitetul județean Iași al P.C.R.

Revista „Flacăra" a găzduit în paginile sale, în decembrie 1975 și mai 1976, articole referitoare la cazul inginerului Duzineanu de la Direcția de radio și televiziune Iași, care se afla în cercetarea organelor de justiție pentru unele infracțiuni. În articolul semnat de Horia Pătrașcu, bazat pe relatări unilaterale, faptele erau prezentate inexact, inculpatul fiind prezentat ca „victimă" a unor mașinațiuni inventate, fiind calomniați pe nedrept lucrători din aparatul de stat, lansîndu-se un văl de suspiciuni asupra altora.

În replica la articolul lui H. Pătrașcu, publicată în numărul din 13 mai 1976 sub titlul „Pentru adevăr și dreptate", se relatau faptele pentru care Duzineanu era chemat în fața instanței.

Între timp s-a judecat procesul la Judecătoria Iași ; s-a judecat și recursul, care a fost strămutat, la cererea inculpatului, la Tribunalul județean Ilfov. Atît la prima instanță, cît și la cea de-a doua, M. Duzineanu a fost condamnat pentru infracțiunea de furt în dauna avutului obștesc.

Este de datoria redacției să aducă acest fapt, așa cum a promis, la cunoștința cititorilor săi, pe care i-a dezinformat prin articolele semnate de Horia Pătrașcu. Este, credem, de asemenea, de datoria redacției să-și ceară cu acest prilej scuze față de toți cei pe care i-a jignit pe nedrept. Așa ar impune etica gazetărească !

Cu stimă,
din partea Comitetului județean Iași al P.C.R.,
Gh. Cilibiu
secretar

La TV a apărut de cîteva ori o reclamă a „Universal-Coop"-ului, care a deschis o nouă secție, comerțul prin corespondență. Se spunea că printr-o simplă carte poștală trimisă pe adresa str. Vultur nr. 31, sector 4, București, se primește la domiciliu un catalog cu mărfurile pe care le putem cumpăra. Am solicitat acest catalog printr-o scrisoare pe data de 10 ianuarie a.c., dar nici pînă azi n-am primit nimic. Dacă într-o lună nu am primit catalogul, înseamnă că o eventuală comandă ar fi onorată cine știe cînd ! De ce și-or fi cheltuind banii degeaba ? (Dumitrana Mihail, Craiova)

Vă informez că scrisoarea despre bateriile de 9 volți produse de Electrobanat Timișoara, publicată în numărul 4/1977 al revistei „Flacăra", în pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", a avut efectul scontat. Imediat după apariția ei am primit asigurarea din partea unui tovarăș (Tintea Ioan) că s-a luat act, că observația este justă, și chiar am fost invitat să vizitez EL-BA, pentru a mi se explica la fața locului cauza deficienței și măsurile ce se preconizează a fi luate. (Petre Petrișor, Timișoara)

Strada Plaviei din sectorul 7 este de fapt un drum pe care parcă s-ar fi trecut cu plugul. Schimbăm drumul acesta într-o stradă ? Asigurăm forul care ar urma să ia o hotărîre în această privință că noi, locuitorii de pe această stradă, la momentul potrivit vom da tot concursul. (M. Mihalek, str. Plaviei nr. 19, sector 7, București)

Iată o stîncă ciudată din masivul Ciucaș : Elefantul. Ochiul acestei creaturi din piatră

— înaltă de circa 20 de metri — este deosebit de bine reliefat și sugestiv. (Călin Turcu — Vălenii de Munte)

La Timișoara, în sala Arhivelor statului a fost deschisă o expoziție care cuprinde foarte interesante documente, hărți, reproduceri, acte originale, extrase din presa vremii, altfel spus, mărturii ale unor zguduitoare evenimente din viața țărănimii, începînd cu răscoala de la Bobîlna și terminînd cu răscoala din 1907. Amintim cîteva dintre aceste documente : un raport datat 30 mai 1738 din Oravița care ne informează despre întrarea răsculaților din Almaș în zona minieră ; un altul consemnează „instigarea" la răscoală a lui Eftimie Murgu. Anul 1907 este prezentat prin ziare ale vremii, facsimile, reproduceri, reliefîndu-se amploarea extraordinară a luptelor țărănimii în acel an. (Gheorghe Vădășan, Timișoara)

Vă relatez un episod dintr-o după-amiază de duminică petrecută în Parcul Tineretului (13 februarie, ora 17,30). La mașinuțe era de serviciu Gheorghe Trușcă. Am luat bilete de la casă pentru mine și cei doi copii. La locul unde trebuia să ne urcăm în mașinuțe era o luptă ca în jungla. Cîțiva tineri cu apucături ce aminteau de preistorie nu iertau nimic. Am încercat să urc fetița. I-am dat biletele tovarășului Trușcă să le rupă însă patru dintre indivizii de care vorbeam au dat-o jos pe biata fată. Între timp, tovarășul Trușcă a dat drumul mașinii și cît p-aci să se întîmple un accident. Evident, am renunțat, dar chiar nu se poate face nimic împotriva huliganilor din acest parc ? Iar tovarășul Trușcă nu poate fi mai atent ? (Iuliana Petrov, București)

Am cumpărat un borcan cu gem de caise, produs al Fabricii de conserve Topoloveni (fabricat în ziua de 6 august 1976) în care am găsit două țîntișoare de cizmărie. Una dintre țîntișoare se înfipsese deja în limba unui nepoțel ce apucase să se înfrupte din gemul amintit. (Neculai Toma, Piatra Neamț)

Șapte camere am fost nevoit să schimb în stațiunea Borșa într-un concediu de 12 zile. Într-o cameră ploua, în alta bătea vîntul, în următoarea nu curgea nici un fel de apă etc. Dacă stăteam o lună probabil că încercam toate camerele din stațiune. E drept, mi s-au cerut scuze și foarte prompt eram mutat în altă cameră. (Gustav Pintea, București)

Întrucît în ziarul „Sportul" din ziua de 21 februarie sînt inserate cîteva amănunte despre pregătirea echipei noastre de fotbal și măsurile luate de către asociația sportivă ICSIM, amănunte care considerăm că nu reflectă realitatea, ne adresăm dumneavoastră pentru a vă prezenta cum stau lucrurile. Antrenorul Titus Ozon a preluat conducerea tehnică după o suită de 7 jocuri în care echipa nu a suferit nici o înfrîngere, fiind situată la momentul respectiv pe primul loc în clasamentul seriei a V-a din cadrul diviziei C. La întocmirea contractului de muncă, Titus Ozon a refuzat să semneze pe o durată determinată, argumentînd că în cazul în care va fi solicitat de o echipă cu posibilități mai mari să poată pleca imediat. Acest dezinteres față de asociația noastră s-a concretizat încă de la început. Mai exact, de cînd a preluat dînsul echipa nu am mai obținut decît 2 puncte din 10 posibile, cu toate că am susținut trei jocuri pe teren propriu. Ca urmare, echipa noastră a ajuns pe locul 5. În ziua de 10 ianuarie s-a ținut o ședință de birou a consiliului asociației sportive, avînd pe ordinea de zi analiza echipei de fotbal. Titus Ozon nu s-a prezentat însă la ședință, neputîndu-se astfel stabili unele concluzii și măsuri care să ducă la îmbunătățirea activității. Pregătirile echipei au fost reluate pe data de 20 ianuarie, efectuîndu-se sub conducerea antrenorului Titus Ozon un număr de 17 antrenamente și jocuri pînă la data de 16 februarie, cînd biroul consiliului asociației sportive a hotărît schimbarea lui (deci nu 30 de antrenamente, cum rezultă din articolul amintit), dar și acestea la un nivel foarte scăzut. În această perioadă, ca să nu dăm decît un exemplu, Titus Ozon a programat după antrenamentul din ziua de vineri, 4 februarie, următoarea ședință de pregătire abia miercuri, 9 februarie. Dealtfel, dînsul nu a prezentat, deși i s-a solicitat, nici un plan de pregătire. Este adevărat că în cadrul echipei au fost și unele absteri disciplinare, un număr de 4 jucători lipsind nemotivat de la un antrenament (și nu numai un singur jucător, cum se specifică în articol), dar asociația a luat măsuri și împotriva lor, dîndu-le mustrare scrisă. În plus, Titus Ozon a fost un permanent exemplu negativ, refuzînd să se integreze în procesul de producție, deși era angajatul întreprinderii. Astfel deci, și din alte motive, s-a ajuns la concluzia că activitatea antrenorului Ozon nu este la înălțimea cerințelor actuale, fapt pentru care s-a hotărît în unanimitate schimbarea. În încheiere considerăm că înaintea publicării articolului respectiv era necesar să se verifice autenticitatea celor relatate. (Ion Mengher, președintele Asociației sportive din cadrul întreprinderii de construcții speciale industriale și montaj București)

POȘTA REDACȚIEI

Dumitru Zamfir — Iași. Aveți locul doi pe lista de locuințe ce se vor repartiza întreprinderii de antibiotice-Iași în anul 1977.

Cornel Pop — Baia Mare. Retribuția tarifară de încadrare constituie un drept cîștigat atîta timp cît rămîneți pe aceeași funcție sau într-o alta echivalentă, în aceeași unitate, ori prin transfer în interesul serviciului într-o instituție unde la funcția respectivă se aplică același nivel de retribuție. Dumneavoastră trecînd în altă funcție nu vi s-a menținut retribuția avută.

Cornel Bolboric — Pierbinți (Ilfov). Vi s-a expediat de către Inspectoratul școlar județean certificatul solicitat.

Mioara Ciobanu — Cluj-Napoca. Ați găsit niște bani și nu găsiți păgubașul. Adresați-vă miliției.

Grup locatari — str. Caporal Ruică, București. Am fost informați că s-au executat lucrările de reparații la blocul în care locuiți.

Constantin Butnaru — Slănic Moldova. Aveți neînțelegeri cu rudele pentru o moștenire. Adresați-vă procuraturii județene.

Nicolae Mitu — București. Vi s-a desfăcut contractul de muncă pentru că aveți barbă. Cu acest motiv nu ne-ați convins.

Ion Marcu — Roiești-Pesceana (Vîlcea). S-a respins ca nefondat recursul declarat de dv. în procesul de paternitate, din lipsă de probe.

Ion Bocan — Muntenii Buzău (Ialomița). Nu aveți nici un drept pentru că nu ați muncit nici o zi în C.A.P.

Ion Drăghici — București. Sînteți pe lista de priorități a întreprinderii. Așteptați.

Carmen Berdilă — Botoșani ; **Cornel Trancă** — Craiova ; **Paul Moașa** — Brașov ; **Ana Vlad** — Sibiu. Aveți la dispoziție broșura „Admiterea în învățămîntul superior".

Ioan Gavrilescu — București. Un avocat vă poate lămuri întocmai cum trebuie să procedați în deschiderea procesului de moștenire.

Ilie Comăniță — Bărbulețu (Dîmbovița). Nu tăiați fagul ; respectați hotărîrea Ocolului silvic.

MARGA NEDELEA

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 9—15, iar luni, marți și miercuri între orele 9—20.

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis și nu uitați să vă iscăliți!

FLACĂRA

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ
DE AVANGARDĂ NR. 139

Mare plictiseală...

O tînără femeie, elegantă, neîncadrată, parfumată, își analiza cu multă plăcere viața, și cu părțile ei bune și cu părțile rele, așa cum fac femeile dimineața după ce au dormit bine. Își scutura pletele și se arăta cam îngrozită de situația ei. Împlinise treizeci de ani și încă nu era nici măritată, n-avea nici familie, — și după toate — se mai simțea și cuprinsă de „spleen". Cuvîntul „spleen" — mi-a explicat ea cu multă delicatețe — ar fi, după spusele unei colege, de origine engleză și s-ar traduce prin „plictiseală".

Ea încercase să se realizeze în artă, bineînțeles să se impună ca o stea a muzicii ușoare. Nici aici nu i-a fost dat să reușească.

— Am treizeci de ani, împlinesc treizeci de ani în martie curent și n-am nici un disc.

— Aveți voce ?, încercai eu timid să pun degetul pe rană.

— Nu, răspunse ea cu mîndrie, însă pun foarte multă patimă în orice cînt. Cînd am fost eu cîntăreață de tură, restaurantul își făcea planul. Au fost și altele fără talent care s-au impus. De ce să cadă exigența tocmai asupra mea ? E corect ?

Tînăra femeie a hotărît să se cramponeze de artă.

— Eu pentru artă sînt dispusă la orice sacrificii, sînt dispusă să aștept ani de zile, pînă la urmă nu se poate să nu triumfe...

— Ce să triumfe, am întrebat-o eu respectuos, dacă talent n-aveți ?

— Bunătatea omenească... Cum s-au închis ochii asupra atîtora, să se mai facă o excepție, să mă admită și pe mine printre artiști.

— Altceva nu vreți să încercați ?

— Niciodată !... Prefer să fiu flotantă, prefer orice, dar eu arta n-am s-o trădez... Că eu vreau să răscolesc sufletele oamenilor și să-mi cîștig astfel existența.

— Dar poate v-a trădat arta pe dumneavoastră?, încercai eu, cu modestele mele mijloace, s-o aduc cît de cît la realitate.

— N-are importanță. Eu n-am s-o trădez niciodată, și în semn că zbuciumul luase sfîrșit mă întrebă dacă nu am cumva o țigară americană.

— Pentru un pachet de țigări americane aș da tot ce am eu mai frumos...

TEODOR MAZILU ■

Povestea
Nucii din poveste

Scuturîndu-și toamna Nucul
Nici nu se gîndea țăranul
Că aproape întreg anul
O să-și afle-n el bucluc.
S-a-ntîmplat ca, scuturîndu-l,
Printre nuci să fie una
Mare cam cît este luna
Cum n-a mai văzut pămîntul.
S-a mirat și nu prea-prea,
Privind nuca dolofană
Cu uimire și dojană.
„De ce a crescut doar Ea ?
Eh, dacă rodea tot pomul,
Alta ar fi fost vînzarea,
Alta pîinea, alta sarea !",
Socotea cu ciudă omul.

Peste-o vreme-ajunsă-n piață
Pe tarabă drept reclamă,
Ca tabloul pus în ramă
Marea Nucă se răsfață.
O văd oamenii și-ntreabă
De-a fost nucul altoit ?
Cîte tone au ieșit ?
De ce nu-s și pe tarabă ?
„Ea e sora a mai mare
Alor mici ce le vedeți
Singură-i, nu-i de vînzare",
Spune bietul precupeț.
Să-i auzi pe tîrgoveți
Cum se-mbătoșează toți
Și nu-i scot pe om din hoț.
„Nuci sînt mari dar mici vîndeți !"

Ca să scape cu obrazul
Cît de cît basma curată
A decis să vîndă-ndată
Nuca ce-i purta năcazul.
Și-o vîndu fără tocmeală
Cum s-ar spune, fără preț
Unui hoț de tîrgoveț
Ce te cumpără și-nșeală.

Ce-a urmat ? Povestea-i lungă...
Tîrgovețul, spirit practic,
Larg la gînd și strîmt la pungă
A-nceput în mod didactic,
Expunînd-o-ntr-o vitrină
Să-i măsoare faima nucii,
Invitînd șiret să vină
Ca s-o vadă prinții, ducii,
Toată floarea feminină —
Lume nobilă și fină.
Licitații au urmat
Între oamenii de vază.
A dat Nuca pe-un palat
Unui falnic împărat.

Împăratul, bolnav fiind,
Și privind cu jind la Nucă
A cerut să i-o aducă
Pe-o tipsie de argint.
Decretîndu-și pofta, crezul
Și pîndit de-a morții teamă,
Servitorul și-l îndeamnă
Ca să-i scoată Nucii miezul.
S-a trudit o-ntreagă-amiază
Coaja să i-o-nfrîngă Nucii,
S-au oprit din cîntec Cucii.
Nimeni vorbe nu cutează.
Plin de pofte, Împăratul
Și-a pierdut răbdarea, fierbe.
Sub luminile superbe
Tremură întreg palatul.
Au învins-o-ntr-un tîrziu
Cu o spadă, nouă-n teacă,
Minuită drept burghiu.

Ce-a urmat cum să descriu
Dacă Nuca a fost seacă ?
„Să-mi aducă vinovatul
Ce-a-nșelat o lume-ntreagă
Cu o Nucă rea și seacă !"
A dat ordin Împăratul.

Aflînd pricina, țăranul
Știa că scăpare nu-i
— Cu-mpărații nu te pui ! —
Și-a pornit prin văi hai-hui,
Mai acu se-adună anul.

Iar din trista-ncurcătură
A cules o-nvățătură
Ce-o notez acuma nu că
Ar fi vorba de o Nucă :

„Nu te-ncrede în ce vezi
Pînă ce nu dai de miez !"

NICOLAE DRAGOȘ ■

Știați că...*)

— Alimentația joacă un rol primordial în viața și existența omului?

— Supele, ciorbele, prin faptul că se servesc în mod obișnuit calde, au și un rol calmant asupra nervilor ?

— Ciupercile trebuie procurate numai din comerțul de stat deoarece se pot confunda cu ușurință cu cele necomestibile ?

— Făina se prăjește în cratiță fără grăsime (metodă ce se practică și pentru copiii mici)...?

— Un regim (alimentar, n.n.) trebuie alcătuit atît din regnul animal cît și din cel vegetal, unul fără altul dezechilibrînd...?

— În grupa fursecurilor intră toate prăjiturile mărunte și în general uscate, care se conservă mult timp ?

— Supa nu trebuie ținută pînă se răcește singură, cînd afară este foarte cald, ca să nu se dezvolte bacterii în ea și pe urmă să se dea și la frigider ?

— Grăsimile sînt un principiu alimentar ?

— Prin grăsime se înțelege untul, margarina, undelemnul, grăsimea de porc sau de la alte animale ?

— Este dăunător a prăji cu grăsime și făină pînă la rumenire ; **cînd temperatura se ridică pînă la fumegare** (s.n.) se transformă în produși dăunători sănătății...?

— Maioneza trebuie să fie ca o alifie ?

— Borșul de miel se face astfel : „Capul se curăță bine în cavitatea nazală, se taie vîrful botului, ochii, urechile, se spală bine în gură și se face borș"... ?

— Peștele nu se bate cu ciocanul, deoarece are carnea fragedă ?

— De la pește toată carnea e bună pentru prăjit, de la cel mai mic pînă la cel mai mare, deoarece mușchii peștelui nefiind folosiți la înot nu se întăresc...?

— „Cartea de bucate pentru tinere gospodine" a apărut într-un tiraj de 256 000 exemplare, nu se mai găsește în librării, iar a doua ediție întîrzie să apară ?

Culese de AL. MONCIU-SUDINSKI ■

*) **Toate informațiile sînt culese din „Cartea de bucate pentru tinere gospodine" de Sofia Jurcovan și au fost reproduse textual.**

ION DOGAR-MARINESCU ■

Vraciul magnetic — dramă în cinci acte, din care unul penal

„Stimate domnule președinte, țin să vă fac cunoscut că subsemnatul posed aceste calități de care vorbește cîmpurile biomagnetice sau bioelectrice pe care le emit organismele vii și cunose aceste caracterologia, fiziognomistica, chisiologia, grafologia, inteligența și cultura umană, metopozofia, craniioscopia etc. ...Am ținut sute de conferințe în fața publicului de toate vîrstele, în fața tineretului și, separat, pentru fete sau băieți.. Posed multe magnetisme vindecătoare... Fără anestezie locală pot să fac vindecarea definitivă la mai multe boli, chiar cu totul incurabile, fără politică de struț, fără prejudecată. ...Prin prisma științelor Atomfiziciî nu mai e nimic abstract în suflet, totul și toate se explică ușor prin ideile generale, că nimeni nu moștenește nimic de la părinți prin partea spirituală, fiindcă copiii poate să fie cu mult mai superiori de talanțiile părinților sau cu mult mai inferiori cum au fost capacitățile medici generale a părinților... Însă înțelegerea pentru lucruri mari, marea majoritate a omenirii încă nu are destulă maturitate de a înțelege... Mereu pling, mereu sînt nemulțumiți și caută să aibă cît mai multe: mîncărică, băuturică și femei, ca și ființele efemere, ca și rozători, bacili, animale inferioare.

„Bazele mele originale au fost cărțile vestite din India, mai înainte de apariția prințului de Sydartha, Maharbharata, Ramayana și Sakontala, care carte se ocupă numai cu oameni de conducere, nobilimea, credințe; după aceștia urmează Rig Veda, Zenda Vesta persanilor, studierea concepțiilor egiptenilor, cu Syr Ra, Amon Ra, Osiris, Isis etc. Am fost nevoit tare mult să studiez pe filozofii antici, originea plantelor, animalelor, astrilor etc. Pe pămîntul nostru însă totul și toate sînt relative. «Varietas non delectant». Premisele oricum sînt juste, dar deducțiile sînt false... Omul nostru încă nu e copt ca să suporte adevărul. Epicur mereu a fost cu mult mai bine venit decît Zenon, dar mai ales Seneca. Aristotel, în fond, și azi mai rezistă. Haeckel Ernest, Spencer sînt numai cîte o stație în meditație, dar încă nu rezolvă nici ei dorințele lui Pitagora : «Caut adevărul !» Încă nu s-a găsit la filozofi pînă acum. Vă rog să-mi redați banii confiscați."

Am citit cu răsuflarea tăiată această scrisoare adresată de Ioan Hegedus președintelui Judecătoriei din Odorheiu Secuiesc. Deși mărturisim că despre chisiologie și metopozofie nu aveam decît cele mai vagi idei (mai pe românește, habar nu aveam ce înseamnă), după lectura scrisorii cinci lucruri ne-au devenit clare :

1. — Petiționarul vindecă orice boală, fără politică de struț și fără anestezie locală.

2. — Zdrobitoarea majoritate a omenirii, deficitară la capitolul „Înțelegerea lucrurilor mari", stă cuminte în banca ei, alături de bacili, rozătoare și animale inferioare.

3. — „Premisele oricum sînt juste, dar deducțiile sînt false".

4. — Aristotel încă mai rezistă, dar Zenon e la pămînt. Haeckel Ernest și Spencer se mențin pe linia de plutire, dar doar atît. Singura speranță pentru regenerarea spirituală a umanității: Ioan Hegedus.

5. — Semnatarul petiției a avut nișcaiva neplăceri cu justiția, de vreme ce o imploră să-i redea banii confiscați.

Încurcată istorie, care începe cu prințul de Sydartha și se termină cu un președinte de judecătorie și cu sentința penală 389 1976 a Judecătoriei Odorheiu Secuiesc. Avînd în vedere implicațiile, faptul că în această poveste au fost antrenate, sub o formă sau alta, **două mii de persoane** de pe tot cuprinsul țării, precum și preocuparea legitimă de a contribui și pe calea presei la prevenirea infracțiunilor (din păcate, șarlatani și creduli se mai găsesc destui), vom relata mai amănunțit despre această tragicomică afacere.

ACTUL I. Viitorul profesor, filozof și conferențiar în fața publicului de ambele sexe a avut răgazul să mediteze la Atomfizică, la filozofii antici și moderni și la originea plantelor în diferite închisori unde l-au dus, în mod intermitent, cîteva condamnări pentru abuz de putere, înșelăciune etc. S-a eliberat definitiv în 1971, an în care putem considera încheiate studiile privind zeitățile egiptene și biocurenții umani. Avea pe atunci vîrsta de 58 de ani și nici o profesiune, deci suficiente temeiuri pentru a privi viitorul în culori întunecate. Dar, surpriză :

ACTUL II debutează cu un triumfător „Evrika!" Hegedus — de fel din Petroșani — se stabilește la Odorheiu Secuiesc, obține o autorizație în regulă pentru culegerea și vînzarea plantelor medicinale — nimic rău în asta — și se profilează pe profesiunea de vraci — ceea ce este mai puțin lăudabil. Deoarece însă noua profesiune era nevoit s-o exerseze nu în evul mediu, într-o grotă cu lilieci și cucuvăi, ci într-un oraș civilizat, în veacul Atomfiziciî, vorba lui, a considerat util să folosească metode moderne de marketing. A început să-și facă reclamă, ba chiar a difuzat un prospect.

Prospectul debuta astfel: **„Stimate(ă) Domnule, Doamnă, Tovarășă(ă)** (adresantul în funcție de sex trebuia să facă mental bifările necesare), **am primit scrisoarea Dv. prin care cereți ajutorul meu ca să fiți vindecat de diferite boli grave. Eu pot să vă dau concurs...**" etc., etc. Urmau indicații „tehnice" și apoi un sfat salutar împotriva cărula, de fapt, nimeni nu ar avea nimic de obiectat: **„Tot timpul tratamentului încercați să fiți mai vesel și să aveți cît mai puțină ocupație cu trupul Dv., cu bolile. Căutați alte distracții, cărți, muzică, glume."**

Numai că, din nefericire, chiar asociate cu îndemnul „Zîmbiți, vă rog", plantele prescrise de acest om fără nici un fel de pregătire medicală aveau succes mai mult întîmplător. Pacienții îi scriau : **„Fiind tratat cu medicamentele trimise de dv. eu mă aflu iarăși într-o stare foarte gravă!"**

ACTUL III. Profesorul se reciclează și, în paralel cu administrarea plantelor, anunță că deține **„biocurenți foarte accentuați, mai ales în parietalul sting"** care fac minuni.

Irina S. și prietena ei Maria S., din Miercurea Ciuc, aveau oarecare dubii asupra fidelității logodnicilor lor sau poate, pur și simplu, doreau, pentru un plus de siguranță, să-i supravegheze de la distanță. Au recurs la serviciile vraciului, care le-a oferit nu filtre de amor, ci un fel de telecomandă biomagnetică (ne aflăm totuși în secolul XX !). Pe undeva s-a produs însă un scurtcircuit. Irina S. avea să declare mai tîrziu: **„Hegedus a prins mîinile, a mea și a Mariei S., după care a închis ochii, a început să tremure din mîini, vorbea singur, întreba singur și răspundea tot singur. Eu credeam că vine altă voce, dar nu a venit nimica, nu a putut să facă cele ce am cerut. Eu am observat că nu este adevărat cele spuse de ei."**

Afacerea cea mare era legată însă de biocurenți, lista bolilor „tratate" pe această cale fiind impresionantă: **„diabet, hemoroizi, stomac, astm bronșic, colită, reumatism, ficat, infecție, inimă, nevroză, paralizia mîinii, hernie de disc"** (citat din sentință).

Precizăm că nimeni nu pune la îndoială existența biocurenților umani, fenomen cunoscut și studiat de zeci de ani. Utilizarea în terapeutică se află, de asemenea, în atenția specialiștilor. După cum se va vedea însă din cele ce urmează, nu era vorba aci de nici un fel de tratament, ci de un hocus-pocus verbal care se putea solda, uneori, tragic.

Cornelia M. din Făgăraș a arătat în fața instanței: **„Hegedus spunea că are o putere de vindecare și în mînă, că numai pune mîna în locul unde persoana bolnavă are durerea și îi dispare durerea. După discuțiile acestea mie mi-a venit rău, am început să vomit, după care Hegedus m-a dus la policlinică, iar de la policlinică am fost internată în spitalul din Odorheiu Secuiesc cu diagnosticul precomă diabetică."**

Tratamentele continuau la domiciliul vraciului și în cursul nopții, avea să constate Monica B.

„Hegedus mi-a spus că de cînd m-a văzut pentru prima dată și-a dat seama că are de-a face cu o doamnă.

După ce a plecat soția lui la culcare și am rămas amîndoi, mi-a spus să nu-mi fie frică, că el este un om în vîrstă. Atunci l-am întrebat cum procedează cu o persoană străină ca să doarmă în aceeași cameră, că și în hotel bărbații dorm separat de femei. La care mi-a răspuns ca să nu-mi fie frică, căci pentru acest motiv rămîne în cameră ca să-mi facă tratament și în cursul nopții. În jurul orelor 23—24 s-a sculat din pat și a venit la patul unde dormeam eu. A spus ca să mă dezbrac de pijama, ca să mă consulte."

Ne oprim aici cu relatarea (în dosarul penal ea continuă pe mai multe pagini), cu mențiunea că, datorită atitudinii refractare a Monicăi B. față de medicina magnetică, tratamentul nocturn nu a fost dus pînă la capăt.

Episodul medical de mai sus nu a fost singular. După cum reiese din dosar, Hegedus propunea asemenea tratamente sui-generis, lăudîndu-se în dreapta și în stînga că posedă biocurenți tămăduitori

Cerem iertare cititorilor pentru evocarea acestor scene penibile, dar nu am făcut altceva decît să citîm dintr-un dosar penal de 700 file și din dezbateri **publice**, în scopul de a oferi prilej de meditație și altor pacienți creduli care s-ar grăbi să bată la ușa unor vraci moderni.

ACTUL IV ne apropie de deznodămînt. A urmat ancheta, și ea punctată de intervenții grotești ale inculpatului. O singură mostră. **„La întrebarea tovarășului procuror formulată în sensul că ce anume lucrări științifice am citit și de la ce autor și după care am obținut pregătirea ce o am, arăt următoarele. La această întrebare declar că în momentul de față nu pot să indic aceste lucrări, căci trebuie să mă gîndesc."**

Oamenii legii au dorit, totuși, să afle mai mult despre pregătirea științifică a „profesorului". Din unele date, a reieșit că în răstimpurile petrecute în afara zidurilor închisorii Hegedus a lucrat succesiv ca vagonetar, portărel și paznic de noapte — ocupații perfect onorabile în sine, dar puțin propice studiilor de biocibernetică.

ACTUL V și cel mai scurt. Acum cîteva zile, Tribunalul județului Harghita a confirmat sentința penală dată de Judecătoria din Odorheiu Secuiesc, care rămîne deci definitivă. Condamnat pentru infracțiunea de înșelăciune în dauna avutului personal, Ioan Hegedus, recidivist, va dispune de o nouă perioadă de meditație ezoterică în spatele gratiilor. Poate va profita de ea pentru ca să-i reconsidere pe Zenon și să-i dea și lui, bietului, notă de trecere.

LIONEL NIȚESCU ■

Excelsior

Politeţea şi antinomiile sale

„Istoriceşte sîntem, prin substratul nostru traco-getic, care e esenţial, dintre vechile popoare ale Europei. Sîntem nişte adevăraţi autohtoni, de o impresionantă vechime", spune G. Călinescu în finalul monumentalei **Istorii...** aducînd argumente peremptorii de ordin antropologic, în primul rînd fizionomic şi psihologic, precum şi de ordin istoric. Asemenea vechime presupune, susţine el în altă parte, „rafinamentul moravurilor" şi „distincţia comportării". Tudor Vianu, într-un studiu despre Sadoveanu, considerat scriitorul nostru reprezentativ, emite cîteva reflecţii pline de adîncime cu privire la modul de comportare al eroilor sadovenieni : „Politeţea este o manifestare a omeniei.. Oamenii lui Sadoveanu se exprimă cu mare politeţe, cu o alegere şi cu o cumpănire a cuvintelor care exclude orice expresie tare, orice aluzie necuviincioasă, orice explozie necugetată a sentimentului. Simţim lămurit, ascultîndu-i, că între oameni şi cuvintele lor stă de veghe o constiinţă". Străinii cu care am venit adesea în contact au avut întotdeauna cuvinte calde de preţuire pentru comportarea atentă, civilizată, plină de respect pentru interlocutor, pentru ospitalitatea pe care au întîlnit-o pe meleagurile româneşti. Extinderea, fără precedent, a relaţiilor noastre cu alte ţări, faptul că militäm permanent pentru echitate în viaţa internaţională, pentru un „nou umanism", are la bază, între altele, această structură a firii noastre, strălucit sintetizată în formula „comunist de omenie", emisă de cel mai autorizat reprezentant al spiritualităţii noastre.

Mergeţi într-un sat şi veţi constata că oameni care nu v-au văzut niciodată vă adresează un cald „bună ziua", ca un omagiu străvechi faţă de oaspeţi ; vizitaţi orice colţ al ţării şi veţi întîlni acea cordialitate caldă, ospitalieră, ilustrată în primul rînd prin bună-cuviinţă şi, măsura exprimării, indiciu al respectului şi preţuirii omului, în general, atît de frecvent în bogatul folclor românesc.

Modul de exprimare este, în acelaşi timp, o expresie a bogăţiei şi fineţii spirituale, dar mai ales al precumpănirii raţiunii asupra pornirilor primare. Iar precumpănirea raţiunii distinge, cum se ştie, pe om de restul vieţuitoarelor, stabilindu-i superioritatea. Nu pot, de aceea, trezi decît dezaprobarea opiniei publice indivizii care se comportă grosier şi vulgar, sfidînd comportarea civilizată. Din păcate se pot întîlni unii tineri care, arborînd o originalitate rău înţeleasă, se exprimă într-un jargon suburban, jenant, aşa-zis „golănesc", incompatibil cu o educaţie supraveghează. Şi credem că şcoala face încă puţin pentru cultivarea deprinderilor de politeţe şi condescendenţă, pentru admonestarea abaterilor constatate. Pe de altă parte există încă oameni care confundă exigenţa cu violenţa verbală şi cu impulsivitatea folosind, în locul expresiei inteligente şi ferme, jignirea şi insulta, comportîndu-se, după o veche expresie populară din trecute vremi, „ca nişte vătafi". O asemenea comportare ascunde însă incapacitatea soluţionărilor reale, vizînd conţinutul adînc al lucrurilor, instalînd în locul ei iluzia exigenţei. Un asemenea viciu este, credem, una din reminiscenţele cele mai detestabile din vremea vătafilor, pe care n-avem nici un motiv s-o regretăm. Avem, dimpotrivă, toate motivele s-o combatem.

POMPILIU MARCEA ■

Cine eşti dumneata, Muhammad Ali? (VIII)

Vom continua aşternînd pe hîrtie ceea ce s-a întîmplat după memorabila conferinţă de presă pe care a organizat-o Muhammad Ali, alias Cassius Clay, pe aeroportul din Istanbul în toamna anului 1976, campionul lumii fiind invitat în Turcia de o sectă a musulmanilor. Atunci, cînd soarele strălucea deasupra Bosforului, Muhammad Ali a declarat că este mult prea bătrîn pentru a urca din nou în ring şi că se va retrage pentru a-şi vindeca coatele lovite în atîtea întîlniri. Clay se plîngea că-l dor şi picioarele şi că în remarcabila sa carieră a cîştigat 12 milioane de dolari din care 10 au fost „înghiţite" de fiscul american. Întors în S.U.A., Muhammad Ali şi-a menţinut declaraţia spunînd printre altele: „A sosit momentul să mă retrag. La 35 de ani (vîrstă pe care a împlinit-o la 17 ianuarie 1977), sînt bătrîn. Vreau să părăsesc ringul cedînd centura fără luptă. În felul acesta cetăţenii de pe stradă mă vor respecta mai mult şi vor spune despre mine că am fost cel mai bun greu ai tuturor timpurilor". Desigur că declaraţia sa a făcut mare vîlvă în lumea întreagă. Zeci de mii de ziare de pe tot globul pămîntesc au publicat cu litere de-o schioapă retragerea din ring a marelui Muhammad Ali. În această situaţie forurile care conduc boxul profesionist W.B.A. şi W.B.C. au anunţat printr-un comunicat comun că numai în cazul că Muhammad Ali va face o declaraţie scrisă oficială că renunţă la centura cu diamante, atunci vor declara vacant titlul categoriei grea. Trecînd o perioadă de timp în care Muhammad Ali a făcut alte noi declaraţii prin care anunţa cu mîna pe inimă că renunţă la box, pentru a se preocupa de familia sa, forul mondial W.B.A. a dat publicităţii un comunicat stabilind două partide semifinale care urmau să aibă loc pe celebrul ring de la „Madison Square Garden" din New York. În cadrul unei gale urmau să se întîlnească Duane Bobick (S.U.A.), neînvins în carieră de profesionist (învins înainte de limită la J.O. de la München de cubanezul Teofilo Stevenson) şi Ken Norton, învingătorul şi învinsul de două ori al lui Muhammad Ali.

Aflînd despre „înlocuirea" sa, Muhammad Ali s-a revoltat şi în cadrul unei conferinţe de presă care a avut loc la Boston a declarat : **„Nici nu mă gîndesc să renunţ la centură fără luptă. Voi mai susţine un meci sau chiar două spre a dovedi că sînt cel mai bun greu din lume. L-am lăsat pe George Foreman să facă foame. Desigur îl va veni rîndul. Nu pot renunţa la o bursă record pentru a-mi achita datoriile".**

Dar despre ce datorii era vorba ? Înaintea acestei declaraţii, în cursul lunii ianuarie a.c. la Chicago, Muhammad Ali pierdea procesul de divorţ intentat de cea de-a doua sa soţie, Khaliah Ali. Tatăl a 4 copii (în prima căsătorie a avut-o ca soţie pe Belinda), Muhammad Ali, care n-a fost prezent la acest proces, a trebuit să plătească fostei sale soţii 2 milioane de dolari şi să treacă pe numele ei două imobile din oraşul Chicago, precum şi două automobile dintre care un Rolls Royce. Muhammad Ali a recunoscut că n-a fost fidel soţiei sale, avînd relaţii, după cum am mai arătat, cu un manechin din Los Angeles, pe nume Veronica Porsche, cu care are şi o fetiţă recunoscută şi trecută oficial în palmaresul lui Muhammad Ali. Şi iată cum Muhammad Ali, vrînd-nevrînd, şi-a complicat în ultimele luni viaţa, ca urmare a unor comportări mai mult sau mai puţin sportive.

Stabilindu-se cu cartierul general la Boston, Muhammad Ali şi-a reluat antrenamentele în vederea reintrării sale. În fiecare dimineaţă el parcurgea un cros în lungime de 5 000 m, iar după-amiaza lucra de zor la sală. Prima apariţie în ring a efectuat-o la 1 februarie la Boston. Muhammad Ali a acceptat să susţină un meci de demonstraţie de 10 reprize a cîte 2 minute în compania unor adversari diferiţi. Demonstraţia a avut loc pe ringul auditoriumului „Hynes", în prezenţa a peste 5 000 de spectatori, încasările fiind vărsate unui fond de ajutorare a şcolii de arte frumoase „Elma Lewis". În prima parte a demonstraţiei, Muhammad Ali a luptat împotriva lui Jerry Houston, Matt Ross şi Ron Drinkwater. Muhammad Ali a făcut un gen de eschive care a impresionat pe spectatori. În timpul pauzei dintre reprize, Muhammad Ali făcea declaraţii la microfon, arătînd metoda pe care o va utiliza pentru a-l scoate din nou din luptă pe Foreman. La sfîrşitul demonstraţiei, Muhammad Ali s-a arătat mulţumit de forma sa sportivă, declarînd că abia aşteaptă să-l întîlnească pe Foreman, meci pe care dealtfel toţi amatorii de box din lumea întreagă îl consideră „întîlnirea super-secolului".

(Sfîrşit)

PAUL OCHIALBI ■

Valea Jiului — ca o mireasă (IV)

Cine vine la mină

Am dori să descriem trei destine de mineri. Ele sînt exemplare nu fiindcă ar fi vorba de oameni cu totul deosebiţi, ci fiindcă evocă trei principali afluenţi umani ai Văii Jiului : cei care, veniţi de aiurea, ajung, mai mult sau mai puţin întîmplător, în mină şi se leagă de ea pentru toată viaţa ; minerii din tată în fiu, pentru care subteranul reprezintă o condiţie naturală de existenţă, rostul şi mîndria acestei existenţe ; în fine, oamenii locului, a căror oscilaţie permanentă între munte şi lumea nevăzută de dedesubt se înscrie în coordonatele geografice şi umane esenţiale ale văii care, străjuită de Paring, navighează de sute de secole pe talazurile impietrite ale mării de cărbune.

...Cu vreo 35—40 de ani în urmă, elevi ai şcolii primare nr. 4 din Vulcan, privind pe fereastră, atraşi mai mult de perindarea carelor pe şosea decît de subtilităţile împărţirii numerelor zecimale, izbucnesc în strigăte : „E Liţu nos' !"

Bătrînul învăţător Gheorghe Iosip, azi pensionar, povesteşte :

— De îndată l-am recunoscut şi eu pe Liţu Urmase un an, doi la şcoala noastră, apoi a dispărut. Mamă-sa l-a vîndut — acesta este termenul — l-a dat sluguţă, cum se spune la noi, unui bogătan din Gorj pentru cîţiva bănişori de cucuruz. Chiaburul avea care cu boi şi aducea în Vale ardei, mere, struguri, pe care-i vindea cu bani grei. Mama lui Liţu era servitoare la unul Bogdan, în crişma căruia spăla vasele şi sticlele ; tatăl său, un prăpădit, se mistuise într-o noapte şi nimeni nu l-a mai văzut. Cînd l-am recunoscut pe copil, m-am repezit la stăpînul său, pe şosea, am oprit carul şi i-am zis : „Nu ai voie să ţii sluga atît de tînără, nici şcoala primară nu a terminat-o. Te dau pe mina jandarmilor". Ameninţarea era mai mult retorică, deoarece bănuiesc că ei l-ar fi ascultat mai curînd pe stăpînul său decît pe mine, biet învăţător. Oricum, ea şi-a făcut efectul şi Liţu a rămas la noi. Eu şi copiii i-am cumpărat, din banii noştri, haine şi colop (pălărie), ţiţari şi cingătoare tricolore ; pe scurt, l-am adoptat. Apoi, l-am ţinut elev pînă în clasa a VII-a, peste lege şi per abusum, iar după aceea a intrat ucenic la Uzina de reparat utilaj minier din Petroşani. A fost, poate, cel mai înzestrat elev din cîţi am avut în 30 de ani de dăscălie, iar după Eliberare a devenit unul din cei mai buni lăcătuşi de mină din Valea Jiului. Aceasta este istoria lui Nicolae Bogăţan. De fiecare dată cînd îl reîntîlnesc, peste ani, parcă îmi răsuna din nou în urechi strigătul copiilor : „Acesta este Liţu nos' !".

...Ion Găf-Deac, proaspăt inginer la Lupeni, se trage dintr-o veche familie de mineri „dintr-o zonă primitivă şi bizară" — cum o denumeşte — Ţara Oaşului. Aurari au fost tatăl, bunicul şi străbunicii săi. Ascendenţa minieră se opreşte la ei doar din lipsă de scripte. Este posibil şi probabil ca familia să se fi îndeletnicit cu minăritul de-a lungul a sute de ani. Acesti Găf-Deac erau oameni tăcuţi, muncitori şi cu mulţi copii ; la nunta de aur a bunicului, Dumitru, s-au adunat 52 de nepoţi şi strănepoţi ca să-i urească „la mulţi ani !"

Tatăl inginerului, Vasile, stabilit cu vreo 25 de ani în urmă în Valea Jiului, nu a trebuit să ducă nici un fel de muncă de lămurire pentru a-şi convinge fiul să-i urmeze în meserie — e drept, la alt nivel. Atît i-a spus : „Mineri au fost toţi ai noştri, şi pe tine tot aşa vreau să te văd". Alte explicaţii şi injoncţiuni nu au fost necesare, fiindcă şi Ion purta mina în sînge. După absolvirea Institutului de mine din Petroşani a fost repartizat, ca inginer, în acelaşi sector în care muncea tatăl său de 20 de ani : din 1957 Vasile Găf-Deac puşcă în sectorul IV al minei Lupeni.

— De multe ori lucrăm în acelaşi schimb — spune Ion — eu ca inginer, el ca artificier. Cînd ne aflăm în schimburi diferite ne facem comunicări telegrafice : „Trebuie făcut aşa şi aşa !" Într-o dimineaţă, mă scol ca să merg la mină şi nu-i văd hainele atîrnate în cui. M-am mirat, deoarece lucra în schimbul doi şi ar fi trebuit să se fi întors de mult acasă. Însemna că a rămas şi în schimbul următor. Ce s-o fi petrecut ? Pe drum aflu că s-a produs o avarie la un utilaj, iar pe galerie, la „Carolina", îl întîlnesc chiar pe tata. Îl întreb pe un ton cam răstit, cu gîndul la cărbunele pierdut : „Ce s-a întîmplat ?" Bătrînul îmi răspunde amărît : „S-a blocat transportorul şi nu am putut puşca. Am rămas şi eu toată noaptea ca să dau o mînă de ajutor". Pe lîngă noi treceau minerii, ne urau „Noroc bun !" şi păşeau mai departe. Mai mult n-am vorbit atunci. Tata a ajuns acasă pe la 8, a dormit două-trei ore şi s-a întors la puţ — deşi muncise pe rupte 16 ore — dornic să vadă cum s-au rezolvat lucrurile. „Putem puşca din nou ?", m-a întrebat. „Da, dar numai pe o portiune. Oricum, situaţia s-a redresat. Bătrînul se consumase în sinea lui. O asemenea avarie antrenează pierderea a sute de tone de cărbune şi pe el îl muncea gîndul să nu se spună că tatăl şi fiul duc sectorul de ripă. Eu însă, cînd mă gîndesc la incident, nu-mi iert că m-am răstit la bătrîn, în loc să-i fi spus : „Ştiu ce s-a întîmplat, am aflat de avarie, tu, tată, du-te acasă şi te odihneşte ; oricum nu ai nici o vină şi ai muncit o noapte întreagă".

— De cînd lucraţi împreună s-a schimbat ceva în poziţia tatălui dv. în sector ?

— Da, el trage numai ponoase. De pildă, nu îndrăzneşte să ceară şefului, adică mie, o zi liberă, atunci cînd se iveşte nevoia. Este perfect legal, perfect normal. Mie însă îmi foloseşte enorm lucrul alături de el. Cînd am fost repartizat la sectorul 4, directorul tehnic Constantin Teodorescu mi-a spus scurt : „Juniorule, te dau la 4 ca să înveţi meserie de la tata !"

— După cîte înţeleg, el şi-a făcut din plin anii de subteran. De ce nu iese la pensie, cum îi dă dreptul legea ?

— Şi eu îi spun : „Ieşi la pensie, te rog frumos. Fiecare îşi doreşte o revenire liniştită. Întoarce-te în Oaş sau rămîi în Vale, dar odihneşte-te, ţi-a venit timpul". El răspunde ursuz : „Nu pot, am în neregulă niste ani de subteran. Nu ies la socoteală". Nu-l adevărat, m-am interesat la biroul Personal. Adevărul e că doreşte să mai stea în subteran pentru ca să mă ajute pe mine, să-mi împărtăşească în cîteva luni ceea ce nu se învaţă din cărţi : experienţa sa de o viaţă. Nu mi-a spus-o niciodată, dar o simt. Noi, ardelenii, sîntem oameni tăcuţi.

(Va urma)

LIONEL NITESCU ■

Ion Pîrcălab:

(Urmare din pag. 24)

bun pentru naţională ! Aş vrea să-i întreb eu pe cîţiva „federali" : ce echipe au avut, ce cupe europene au cîştigat, ce jucători au antrenat ? Sau să înţeleg măsurile federaţiei, dacă s-au luat. Uite, Constantin ! A muncit bine la Bacău, la Steaua şi la naţională. Acum e la copii, la Steaua, în timp ce Drăguşin e la „olimpici". De ce ? La o lecţie, singurul antrenor dezbrăcat, cum zicem noi, la antrenamentul lotului, era el. Drăguşin îi arunca mingea cu mîna lui Rică şi ăsta ne făcea cu ochiul, că doar se ştie ce greu e să dai bine cu piciorul în minge dacă n-ai făcut-o niciodată.

— Chiar aşa ?

— Nu generalizez, desigur. Dar ce e, e. Ca şi la observatorii federali. Oameni stimabili, în vîrstă, cu vederea mai slabă decît în tinereţe. La meciurile de „B" nu văd pînă la centru, alţii sînt incompetenţi. Aranjamentele distrug fotbalul. Vino cu mine la antrenamentul săptămînal al arbitrilor şi-ţi arăt conducători de cluburi care îi „admiră" de pe margine.

— Am trecut şi la arbitri.

— În „B" uneori e pe faţă, se marchează în minutul 93, cum am păţit eu cu Gloria Buzău la Botoşani. Sau la jucătorul-gazdă mingea de pe linia porţii şi se duce cu ea la centru, iar arbitrul dă gol. Pe mine m-a întrebat unul : „Ce, vrei să te arbitrez pe barem ?" Un arbitru corect în deplasare este Dinulescu. Jos pălăria !

— Hai s-ajungem şi la fotbalişti, doar ei joacă şi dacă fluieră şi dacă au fluieră arbitrul.

— Da. Dar înainte vreau să-ţi mai spun că în jurul echipelor stau prea mulţi degeaba. Sau dacă nu stau degeaba, fac şedinţe cu jucătorii ca să le explice cum se învîrteşte mingea. Uite, cînd a venit lotul la Nimes nu ştiam cu cine jucăm, cu lotul sau cu delegaţia. Dar să ajungem la fotbalişti. Întreabă-mă !

— Avem sau n-avem ?

— Am avut jucători buni întotdeauna. Românii sînt făcuţi pentru jocul ăsta, sînt şi mai tehnici decît mulţi alţii, cîţi am jucat în Franţa, mi-am dat seama. Alta e nenorocirea : nu se lucrează cum trebuie cu ei, pentru performanţă, şi de aceea ei joacă pe fond de oboseală. Îi vezi pe unul cum se cere afară din teren, zicînd că-i e rău şi nu că s-a culcat spre ziuă

— Cum mai e fotbalistul român ?

— Aveam 29 de ani cînd am plecat la Nimes. Pentru Dinamo eram terminat, iar acolo am dat recital, jucînd încă 4 ani mai bine decît la 20 de ani. Vîrsta nu are valoare în fotbal, Altafini juca în C.C.E. la 39 de ani. La noi, la 30 de ani te scoate. Asta numai la noi, unde contează vîrsta din buletin şi nu cea din teren. Pregătirea şi viaţa ordonată sînt factorii determinanţi în longevitatea sportivă. La Nimes nu ne întreba nimeni, nici pe mine, nici pe Florică (Voinea — n.n.) cîţi ani avem, făceam ce făcea toată lumea, cu aceleaşi drepturi şi obligaţii. La noi, la 31 de ani Lucescu e bătrîn. Dumitrache considerat, ca şi mine, terminat, la Dinamo, e în mare revenire la Jiul. Dacă avea Covaci curaj, îl băga în lot. Şi ca el sînt mulţi care, zi de zi, tot spunîndu-li-se că nu mai pot, îşi pierd încrederea. Renunţăm uşor la valori, deşi tinerii nu s-au afirmat încă.

— Încă o întrebare : ce şanse avem, după părerea ta, în C.M. de fotbal, la calificări ?

— Şansele în faţa Iugoslaviei şi Spaniei nu-s prea mari, în fotbal însă nu e nimic imposibil.

Napoleon la București

Sezonul de primăvară a început printr-o confruntare a echipelor calificate pînă acum în **Cupa României**. Era interesant pentru noi toți să vedem cam ce s-a petrecut iarna aceasta cu drăgălașii noștri de jucători care au bunul obicei de a pune carne pe ei de sfintele sărbători, oferindu-ne surpriza plăcută de a-i vedea mai rotofiori, mai plinuți, mai ca niște mărfare plecind din gara Chitila pînă ce reușesc să scoată slănina de pe mușchi, în sfîrșit, trebuia să vedem și noi niței fotbal după atita post și iată că la București a dat Dumnezeu de a venit Piticul cu garnitura lui, canonită ca-n „Colina", cu saci de nisip și cu alte angarale, de credeam că o să-i scoată la pepeni pe bieții olteni care, să nu vorbesc într-un ceas rău, arătau bine de tot !

Meciul cu **Jiul** constituia un test din mai multe puncte de vedere. Întîi că oamenii din Bănie veniseră să se dea în stambă în Capitala țării. Unde mai pui că erau trași în poză și de televiziune și atunci o țară și un popor aveau să-i vadă după atita canonceală făcută în anonimat. Doi: cele două echipe, **Jiul** și „**U**" **Craiova** au la ora asta fiecare cîte 20 de puncte, ocupînd locurile 3 și 4 în clasament. Trei : pe Valea Jiului se pare că nu te întîmpină nimeni cu trandafiri cînd e vorba de cîștigarea unei partide și mulți jucători craioveni mai poartă și acum o amintire plăcută în oase de la ultimul meci. Patru : o finală „**U**" **Craiova — Steaua** se profila vag în viitor și atunci micul Napoleon s-a gîndit să n-o rateze.

Exceptînd 20 de minute, ultimele, din repriza întîi, meciul de la București a avut un caracter de partidă cu mîză. Cel puțin începutul partidei a avut alura unui meci englezesc. Lucrul a plăcut, fără acea căldere de care am vorbit, în totalitate partida constituind o mare promisiune pentru campionatul viitor. Nu sînt de acord cu V. Căbulea care **Au** s-a arătat deloc „prins" de ceea ce văzuse mai bine ca mine, întrucît se afla mai aproape de teren cu o treaptă decît subsemnatul, dar asta-i treaba lui.

De ce mi-a plăcut meciul de pe **Republicii** ? Din cauza angajamentului jucătorilor, a ambiției de care au dat dovadă și, mai ales, din pricina unor faze de fotbal adevărat, realizate de ambele echipe. Dacă ar fi jucat și Dumitrache și Crișan, cred că am fi asistat la unul dintre cele mai frumoase meciuri văzute în ultima vreme la București. Apropo de chestiunea asta, din relatările presei se deduce că Biroul federal se întrunește rar și că membrii săi sînt adunați cu arcanul, deși pe ordinea de zi există foarte multe probleme nerezolvate între care una foarte importantă: noua formulă a campionatului și stabilirea numărului de echipe care vor retrograda. Deci să ne întoarcem la meciul de duminică. El ne-a plăcut și pentru că ama avut ocazia să vedem cum arată o echipă pregătită modern de către un antrenor ambitios care a demonstrat în tot cursul carierei sale că este necruțător în ce privește disciplina jucătorilor săi și că,de fapt, face ceea ce alții, aiurea, reușesc fără eforturi și drame, adică îi silește pe jucătorii pe care-i antrenează să muncească pînă la epuizare. Voi da un singur exemplu: l-am văzut pe Oblemenco, care are o vîrstă, alergînd de la o poartă la alta, executînd pressing în jumătatea lui de teren asupra advgrsarului, cum am văzut pe Tilihoi și pe Negriță atacînd cu violență buturile adversarului cu o violență de înaintaș. Ce să mai spun despre Balaci care mi-a amintit de marii jucători ai lumii (poate fac o greșeală scriind aceasta), tocmai prin forța sa în joc, cele două goluri înscrise de craiovean fiind exemplare ca reușită în lupta directă cu adversarul său Mulțescu pe care l-a dominat prin tehnică și dorință de a învinge. Am mai văzut un Beldeanu, la început apatic, care a înscris un gol magnific de la 30 de metri care va rămîne în antologia fotbalului nostru. Același jucător a executat o lovitură liberă peste zid în mucbia barelor care putea fi semnată de Cruyff. Deci se poate ! Deci putem avea fotbal bun dacă antrenorii sunt lăsați să muncească cum vor ei, cum i se întîmplă, din fericire, la ora de față, lui Teașcă la Craiova unde conducătorii acestui club au înțeles să-i dea mînă liberă. Aș fi nedrept dacă n-aș lăuda și echipa din Valea Jiului care a jucat o jumătate de meci excelent după care condiția fizică și-a spus cuvîntul. Semnalez forma excepțională a lui Balaci, Lung, a lui Negriță, Donose (care mi se pare un alt Petschovschi), a lui Beldeanu, Oblemenco și forma bună a lui Rusu, Bădin, Ciupitu, Augustin, Stoica și Multescu.

După cum știți, probabil, miercurea viitoare la București va avea loc **„meciul secolului"**: Teașcă va încerca să cîștige cele două puncte pierdute la Craiova astă-toamnă cînd abia preluase echipa, lucru care nu este imposibil, deși foarte greu de realizat, întrucît **campionii** au o garnitură mai puternică și, cel puțin în ultima parte a campionatului, au dovedit o formă de zile mari. Ca unul care iubesc deopotrivă cele două formații, aștept cu un ochi la slănină și cu unul la făină partida de pe **Ghencea**, inima mea fiind împărțită în două. Să cîștige cel mai bun !

EUGEN BARBU ■

Aurel Beldeanu: „Cred că duminică am înscris cel mai frumos gol din carieră"

— Prin golul tău foarte frumos din meciul de cupă cu Jiul ai reușit să ajungi pe buzele tuturor. Spune-ne cum a fost.

— Sincer vorbind, nu mi-am dat seama dacă a fost superb sau senzațional, așa cum spun cei care l-au văzut din tribună, sau, în cîteva reluări, pe micul ecran. Marcu a trimis mingea aiurea și din întîmplare mi-a venit mie foarte bine. Am șutat cu sete, dar n-am fost sigur că voi marca M-am trezit îmbrățișat de toată echipa După cum mi s-a povestit, golul marcat lui Homan a fost, cred acum și eu, cel mai frumos din carieră — deși, fără să mi-o luați în nume de rău, goluri frumoase am mai înscris. Dar poate nu așa de bine televizate...

— Totuși, în meciul cu pricina ai șutat puțin. Care-i cauza ?

— După cum ne-a spus antrenorul, pentru noi, și mai ales pentru mine, jocul de duminică a fost o revanșă, dar sportivă, a meciului din toamnă, cînd am pierdut cu 1—0 la Petroșani. Am avut sarcina de a-l marca pe Multescu, adică de a-l face să joace cît mai puțin, dar fără să-l lovesc, așa cum a făcut el, cu pumnul, în meciul din toamnă ! Cred că mai ales în repriza a doua mi-am făcut datoria, nu l-am lăsat să-și conducă echipa în joc, dar nici n-am putut veni decît mai rar în atac.

— Se spune că nu-ți asculți întotdeauna antrenorul. E adevărat ?

— Este — am mai greșit uneori. Teașcă m-a iertat ultima oară, iar eu, care simbăta aceasta împlinesc 26 de ani, nu mai sînt copil și-mi dau seama că nu trebuie să-l mai supăr.

— Felicitări pentru aniversare. Ești încă tînăr pentru fotbal...

— Mulțumesc. Tot simbătă împlinește și fetița mea șapte luni. Vreau s-o văd mare, să mai vină și-un băiat, dar și naționala...

— Îți dorim succes !

ION PREDOȘANU ■

Ion Pircălab: „Avem fotbaliști, dar n-avem echipe"

Ion Pircălab. Născut la 5 noiembrie 1941 în București. Maestru emerit al sportului. A debutat la Tînărul Dinamovist (1954). A jucat la U.T.A. (1958—1961), la Dinamo (1961—1970) și la Nîmes Olympiques (1970—1975). Antrenor secund la U.T.A. (1975), antrenor principal la Gloria Buzău (1976). De 38 de ori internațional A. În prezent antrenor la Centrul de copii și juniori Sportul studențesc.

— Ai mai dat un interviu de cînd nu mai joci ?

— Nu mi-a mai cerut nimeni. Înainte, ah !

— Cînd erai supranumit „Săgeata Carpaților", nu ?

— Eram ! A slăbit arcul, am pus mai bine de zece kile pe mine, acum, cînd alerg, admir peisajul.

— Îți pare rău ?

— Îmi pare, nu-mi pare, ce să fac ? Dar cel mai rău îmi pare de altceva, crede-mă, dar asta e o chestiune sentimentală, nu interesează pe nimeni.

— Să vedem. De ce ? (Pircălab se foiește pe scaun, trăsăturile i se crispează, nu se hotărăște să răspundă.)

— Sar peste întrebare, zic.

— Nu, așa sărim peste toate. Mai bine te întreb eu : știi cum am văzut meciul Dinamo — Steaua din toamnă, pe „23 August" ? Cocoțat pe niște lăzi, pînă m-a văzut nea Kis, om cumsecade, portar la „Ambasador", m-a băgat la tribună cu legitimația lui, între alți colegi de-ai săi, ospătari, bucătari... Am jucat de-atîtea ori pe „23 August", cu Dinamo, mai mult, am făcut acolo muncă voluntară, sînt și maestru emerit în fotbal... ce zici ?

— Nimic.

— Nici eu n-am zis nimic, m-am ținut în umbra lui nea Kis, om cumsecade și popular. Să trecem însă peste asta, întreabă-mă !

— De ce ești antrenor la Sportul și nu la Dinamo, cum era de așteptat ?

— Toată lumea mă întreabă asta. Cînd am venit din Franța patru luni n-am avut post. Regret și acum că n-am găsit înțelegere la clubul unde am crescut, am jucat și m-am consacrat. Dacă jucam la alt club era poate mai bine. Ca Niky Dimitriu.

— Ce-i cu el ?

— După ce ani de zile ne-a încurcat picioarele nouă, dinamoviștilor, acum e antrenor, unde crezi ?

— La Dinamo.

— N-am nimic cu el, a fost un mare jucător, meritată. Dar nici așa, nouă să ni se spună că nu-s locuri...

— Vouă ?

— Mie, lui Popa, care și-acum umblă pe culoare, lui Uțu. Ivan a stat un an și jumătate pînă să-l primească. Eu nu mai trec nici prin curte la Dinamo. Am găsit înțelegere la Sportul, cum m-am prezentat acolo le-a făcut mare plăcere. Între copii mă bag să-i învăț fotbal cu mingea, nu cu creta, nea Angelo mă ajută, știe fotbal de la A la Z.

— Uite, Ioane, hai să lăsăm necazurile noastre și să vorbim despre necazurile fotbalului.

— Păi și ăsta e un necaz al fotbalului de vreme ce fotbalistului i se cere atașament față de un club care, după ce a terminat cu fotbalul, nu-l mai cunoaște. Dinamo a luat titluri cu mine... Dar despre ce vrei să vorbim ?

— Pe rînd. Pentru că acum ești antrenor, despre antrenori. Care îți plac ?

— Am spus : Angelo Niculescu, Coco Dumitrescu, Valentin Stănescu și încă... nu-i mai știu eu acum. Și Teașcă. Am mare admirație pentru sufletul și dorința lui de a face fotbalul nostru să meargă, s-a bătut cu toată lumea, muncește, vrea să fie bun, unde s-a dus a făcut ceva. Antrenori buni sînt puțini, iar cei care vin, cei tineri, Jenei, Nelu, Costică, deși au rezultate, n-au credit. Altora li se propune să fie secunzi, ori la revedere. Sînt și pensionari care antrenează echipele prin bunăvoința celor din spitalele în care își văd de sănătate. Alții n-au nici în clin, nici în mînecă cu fotbalul, și-au luat specializarea asta pentru bani, chiar dacă au făcut schi sau canotaj. Sau ping-pong, ca Drăgușin, care stă de ani de zile prin federație. Uite, antrenorii federali ! Ar trebui să fie peste noi, să ne arate ce e bine, ce nu, să știe. Da' de unde ! Care n-are echipă, e bun la federație. Octavian Popescu. Cînd noi făceam I.E.F.S.-ul, el făcea Dreptul. Rîdea de noi că vom fi profesori de tumbe, iar el jurist. Acum are categoria a II-a ca antrenor, deși n-a făcut anii, iar de antrenat a antrenat „Electra" din „onoare" în locul lui Mafteuță, cît a fost acesta plecat cu A.C.R.-ul în concediu. Cum a ajuns antrenor federal ?

— Cum ?

— Dac-aș ști, aș fi și eu. Sau Cernăianu : n-a mai fost bun la Craiova, a fost

(Continuare în pag. 23)

IULIAN NEACȘU ■

Năstase, așa cum nu-l cunoașteți

Sîntem tari. Ilie a cîștigat în Mexic!, îmi strigă un prieten, cu un picior pe scara troleibuzului. E adevărat că Ion are un băiat?, mă întreabă un altul, cu voce șoptită, în autoservirea din colț.

Avem șanse în „Cupa Davis" cu Năstase și Țiriac la dublu ? Cum se înțelege Ilie cu Dominique ?

Și tot așa, de vreo șapte ani încoace, de cînd cu Țiriac, Năstase și „Cupa Davis", pe nimeni nu-l mai interesează cum o duc eu, ce-mi face nevasta sau dacă mi-a crescut copilul.

Mai zilele trecute mă întîlnesc cu un amic de care știam că nu se prea omoară cu sportul. Țin-te, îmi zic I, uite omul cu care pot să schimb o vorbă despre vremea cînd jucam „hoți și vardiști" în fața casei. Cînd colo, amicul meu, pe care-l știam cam nesportiv, intră direct în subiect : „Habar n-ai de cînd te caut. Știi, am un băiețel, e în clasa a III-a. A, e cel mai bun din clasă. Da, învață foarte bine, la lecții particulare de vioară și engleză, eu însă mă gîndesc să-l fac sportiv. Frumoasă viață mai duc băieții ăia ai voștri. Năstase ! Glorie, voiaje. Azi în Hawaii, mîine în Hong-Kong. Băiatul meu e cam grăsuț, dar sînt convins că ar ieși din el un al doilea Năstase. Uite de ce te caut, să-l recomanzi la un antrenor bun. Dănuț e liber vinerea, între patru și cinci jumătate, fiindcă la șase are vioară".

Ce viață și pe Năstase ăsta l, gîndește probabil amicul meu. I-a pus destinul racheta în mînă și i-a zis : „Să ai parte numai de bucurii, de glorie și de voiaje". Și Năstase și-a făcut bagajul și-a pornit-o prin lume să adune gloria. Nici urmă de opinteli, nici urmă de transpirație sau bătături. Gloria a căzut din cer și i s-a așezat blîndă la picioare, iar Năstase, oprindu-se din loc în loc, a ridicat-o cu mișcări lenețe pînă s-a umplut de ea, adică de glorie. Și dacă s-a umplut Năstase, de ce nu s-ar umple și Dănuț ?

Eu nu știu cu Dănuț cum va fi, dar cu Năstase știu precis cum a fost. La vîrsta lui Dănuț, și mai tîrziu chiar, Ilie era printre primii din clasa sa. Copii cu mintea ageră, trecea fără prea multă cazna peste temele la care alții zăboveau. O zbughea apoi afară ca să-și astîmpere setea de joacă și ghidușii. Seara venea acasă frînt și mi-e greu să vă spun dacă visa ecuațiile de gradul I sau fentele reușite cu mingea de cîrpă din parcul de vizavi. Pe urmă, locul fotbalului l-a luat tenisul. Un tenis fără canoane și fără program, cu ziua de dimineață pînă seara. Din acest tenis de bucurie și de multă trudă a apărut campionul genial ce avea să adauge noi frumusețl jocului. Dar și pentru cei mai dotați dintre campioni, a nu lovi cîteva zile mingea înseamnă a-ți transforma racheta într-un lemn rigid și neascultător. Fără truda miilor sau zecilor de mii de ore petrecute în fața fileului, Năstase ar fi îngroșat probabil rîndurile mediocrilor.

Am scris toate acestea pentru cei care cred, precum amicul meu, că un al doilea Năstase se poate face vinerea, de la patru la cinci și jumătate, între o oră de engleză și una de vioară.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

FLACĂRA Redacția București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Secețeanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare — (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

ANUL XXVI – NR. 10 (1 [illegible]) – 10 martie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

ZBUCIUMUL, LUPTA, OMENIA ȘI DEMNITATEA PATRIEI

Măsura extraordinară a grijii față de oameni

Marți, 8 martie, în cursul după-amiezii, posturile noastre de radio au transmis un comunicat extraordinar prin încărcătura sa de umanitate, prin dovada — rar întîlnită vreodată pe această planetă frămîntată — de grijă față de destinul celor loviți în plin de dezastrele naturii. Cutremurul din 4 martie, fenomen natural explicabil, imposibil de evitat chiar și într-o ordine logică a lucrurilor, o fatalitate pe care o consemnăm cu gravitate, cu durere, cu tristețe, dar și ca un moment de încordare a voinței noastre exemplare de a lupta cu dezastrul, de a face ordine în haos, lucizi și încrezători în viitor, i-a strîns și mai mult pe oameni în jurul partidului, lîngă tovarășul Nicolae Ceaușescu. În pofida pierderilor umane și materiale, din primele minute de după dezastru, nimeni nu s-a lăsat copleșit, ci a acționat pentru îndepărtarea cît mai grabnică a urmărilor și amintirilor întunecate.

În cadrul acțiunilor rapide și eficiente inițiate de secretarul general al partidului, aflat pretutindeni, de dimineața pînă seara, pe fronturile de lucru ale țării lovite de cutremur, măsurile pline de grijă față de oameni și față de viitorul lor au impresionat profund opinia publică, ne-au redat calmul și liniștea de care aveam nevoie ca să trecem peste momentele deprimante ale seismului, să ne simțim siguri pe pămînt, încrezători în șansa vieții noastre, în ziua de mîine.

Măsurile stabilite în recentele ședințe ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. reprezintă expresia tulburătoare a marii sensibilități față de încercările teribile prin care au trecut oamenii în ultimele zile. Emoționantă și tonică atenție pentru destinul, iată, încă atît de fragil al omului în fața încercărilor naturii.

Cetățenii ale căror locuințe au fost distruse și cărora cataclismul le-a risipit avutul vor primi apartamente noi, dotate gratuit de către stat, vor primi, de asemenea, haine, lenjerie de pat, toate cele trebuincioase bucătăriei și dacă la toate acestea adăugăm și aparatele de radio, televizoarele, frigiderele vom vedea că, de fapt, în acest fel li se asigură o continuare demnă a existenței lor sociale.

Ședința din 9 martie, în baza unui prim bilanț global al pierderilor, stabilește o suplimentare a numărului de apartamente construite în București. Cele 5 000 noi apartamente, care se adaugă unui plan de construcții de locuințe și el foarte generos, vor soluționa, încă în acest an, necesitățile întregii populații sinistrate. De asemenea, în toate așezările afectate de cutremur se vor elabora programe de reconstrucție, se vor construi blocuri noi, rezistente la orice fel de traumatism și în care oamenii vor putea visa liniștiți la viitor.

Dintr-o dată, un oraș de pe malul Dunării care timp de secole nu a ieșit din anonimat intră în circuitul atenției opiniei publice prin hotărîrile care-l privesc de a fi refăcut integral cu un centru urban modern, cu 3 500—4 000 apartamente, o casă de cultură, o sală de cinematograf, două licee și alte unități sociale. Dovadă a marelui interes acordat condițiilor de viață și de civilizație ale oamenilor chiar și în momentele vitrege. Pretutindeni se muncește încordat, pretutindeni se acționează organizat în spiritul hotărîrilor din aceste zile ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., pretutindeni se reconstruiește cu luciditate și calm, pentru reintrarea vieții în coordonatele normale ale existenței.

Oamenii au pierdut, în multe cazuri, tot ceea ce au agonisit o viață și dincolo de fericirea de a fi rămas vii sub acest cataclism e firesc să-și facă griji pentru acoperișul sub care vor locui, pentru pîinea pe care o vor mînca, pentru locul de muncă și pentru viitorul imediat sau îndepărtat care aparține, evident, speranțelor.

Partidul nostru, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, le oferă, dincolo de speranțe, elementele concrete ale unor certitudini care privesc existența noastră cotidiană și de perspectivă. Partidul nostru a găsit un răspuns prompt și eficient tuturor întrebărilor, tuturor grijilor pe care și le-au făcut oamenii imediat după cutremur, tuturor necesităților care țin de exigențele civilizației.

Înțelegerea față de viața concretă a omului care a supraviețuit acestui dezastru, înțelegerea părintească, sublimă față de traumatismele înregistrate la nivelul fiecărui individ, este afirmată și prin paragraful comunicatului din 8 martie, unde se recomandă acordarea unui concediu medical de zece zile, internarea în spi-

(Continuare în pag. 23)

A. DOHOTARU

După o noapte de nesomn, președintele nostru s-a întors acasă, acolo unde noi toți aveam nevoie de prezența sa înțeleaptă, curajoasă, încurajatoare

Era sol de pace și prietenie și colaborare al țării sale, al nostru, cînd a aflat că acasă, pe meleagurile patriei, ale României, un cumplit și nedrept cutremur a omorît oameni și a distrus o însemnată parte din roadele muncii națiunii. Imediat, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întors din vizitele oficiale efectuate în Republica Islamică Mauritania, Republica Senegal, Republica Ghana, Republica Coasta de Fildeș și Republica Federală Nigeria. Direct de la aeroport, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat care l-au întîmpinat, s-au îndreptat spre acele locuri din Capitală care au avut cel mai mult de suferit de pe urma puternicului seism, examinînd la fața locului modul în care se acționează pentru înlăturarea urmărilor cutremurului. Parcurgînd pe jos bulevardele Magheru, Bălcescu și Republicii, Piața Universității, strada Academiei, secretarul general al partidului s-a oprit în punctele unde seismul a provocat grele pierderi umane și materiale. Informîndu-se în detaliu asupra împrejurărilor în care se acționează, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cercetat îndeaproape situația din fiecare punct vizitat. Secretarul general al partidului a dat instrucțiuni ferme privind accelerarea la maximum a operațiunilor de salvare a răniților, de asigurare a asistenței medicale de urgență. S-a insistat, de asemenea, asupra necesității de a concentra maximum de utilaje și mașini, un număr sporit de echipe de intervenție pentru grăbirea finalizării acțiunilor întreprinse de organele de partid și de stat. Secretarul general al partidului a arătat că o deosebită atenție trebuie acordată acțiunilor de ajutorare a populației sinistrate, de asigurare a unor condiții normale de viață și muncă, într-un timp cît mai scurt, tuturor cetățenilor Capitalei. Prezența președintelui țării a dat acelor oameni care duceau bătălia dramatică, eroică și, mai presus de toate, omenească, pentru înlăturarea consecințelor cutremurului un sentiment de încredere și putere, de recunoștință și dragoste. Ei au înțeles că prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu lîngă ei înseamnă prezența întregii noastre națiuni lîngă ei.

La cîteva minute după încheierea vizitei a fost convocată, la sediul C.C. al P.C.R., o ședință operativă de lucru a Comitetului Politic Executiv, care a stabilit măsurile ce trebuie luate în continuare pentru soluționarea tuturor problemelor ce le implică această grea încercare prin care trece poporul român, pentru ocrotirea populației sinistrate, limitarea pagubelor materiale, reluarea neîntîrziată a ritmului normal de viață și de muncă pe întregul teritoriu al țării.

Imediat după ședința Comitetului Politic Executiv, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut o teleconferință cu primii-secretari ai comitetelor județene de partid. Secretarul general al partidului s-a interesat amănunțit de situația din toate zonele țării, îndeosebi din cele mai puternic afectate de cutremur, a cerut rapoarte exacte asupra stării populației sinistrate și a pagubelor pricinuite obiectivelor edilitare și economice din centrele urbane, din mediul rural. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se acționeze energic în toate județele, să se mobilizeze toate forțele umane și materiale pentru înlăturarea cît mai grabnică a urmărilor calamității, asigurarea unei aprovizionări normale a populației, adăpostirea celor rămași fără cămin, acordarea îngrijirii medicale celor care au nevoie, pentru repunerea în circuitul productiv a unităților afectate.

Spre amiază, din nou, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu, s-a îndreptat spre alte puncte ale Capitalei greu încercate de cutremur. Peste tot, omul Nicolae Ceaușescu ascultă cu durere relatările unor întîmplări tragice petrecute oamenilor și constată cu mîndrie că oamenii luptă cu înălțătoare solidaritate și cu dăruire comunistă pentru salvarea semenilor îngropați de vii sub dărîmături. Peste tot, constructorul comunist Nicolae Ceaușescu analizează cu profundă gîndire tehnică și organizatorică situațiile concrete pe care această cumplită realitate a dezastrului le-a produs, analizează dincolo de forța cutremurului și alte cauze concrete care au facilitat distrugerile; peste tot dă indicații precise; peste tot participă direct la lupta de rezistență a oamenilor; peste tot cere informații concrete și adoptă decizii concrete. Comandantul suprem al forțelor armate ale Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, conduce direct, conduce strategic și tactic, o adevărată bătălie pentru viață.

Președintele Nicolae Ceaușescu, mereu la fața locului!

Cineva are grijă de noi, cineva trăiește durerea noastră

A doua zi de la cutremur, deci duminică, 6 martie, chiar din cursul dimineții, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu, a fost din nou în mijlocul cetățenilor Bucureștiului greu loviți de cutremur ; a fost în două unități industriale din Capitală, unde cutremurul a pricinuit pagube : uzinele „23 August" și Întreprinderea de mașini grele.

La punctele unde seismul a provocat grele pierderi de vieți omenești secretarul general al partidului nostru i-a îmbărbătat pe cetățenii care au avut de suferit de pe urma cataclismului și a orientat munca echipelor de intervenție care lucrau la salvarea vieților omenești și a bunurilor materiale.

Omul de mare omenie Nicolae Ceaușescu a spus răspicat :

„Trebuie să faceți tot ce se poate pentru a scoate pe supraviețuitori din case și de sub dărîmături. Salvarea vieților omenești este prima urgență. Trebuie folosită și cea mai mică șansă de a salva un om".

„Echipele de intervenție trebuie să înceapă imediat să spargă toți pereții despărțitori, planșeele, toate zidurile care conduc spre încăperile blocate în urma surpării unor edificii, să încerce să salveze, chiar și de sub dărîmături, oamenii care ar putea să fie prinși acolo".

Prezența, dîrzenia și cuvintele președintelui nostru au fost un catalizator al forțelor și voințelor sutelor de oameni care luptă pentru salvarea supraviețuitorilor încă imobilizați sub ruine, pentru ajutorarea și ocrotirea sinistraților, pentru normalizarea vieții în zonele calamitate.

La amiază, după ce a luat cunoștință prin teleconferință de situația din țară, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a deplasat cu elicopterul pentru a examina la fața locului în unele județe greu lovite de cutremur operațiunile complexe impuse de starea de necesitate.

La Alexandria, reședința județului Teleorman, secretarul general al partidului a fost în centrul orașului, loc puternic avariat de cutremur, dar loc în care se acționează tot energic pentru înlăturarea urmărilor calamității. Președintele nostru a hotărît ca acest perimetru să fie reconstruit în întregime.

La Zimnicea, localitate greu lovită de calamitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat măsurile ce se impun față de situația creată și a stabilit că se va trece la construirea din nou a întregului oraș, astfel încît Zimnicea să devină un oraș modern.

La Turnu Măgurele, președintele nostru a examinat mersul lucrărilor pentru înlăturarea urmărilor cataclismului, a stabilit măsurile ce trebuie luate în continuare și, de asemenea, a abordat problema reconstruirii și sistematizării centrului orașului, a modernizării localității.

În aceeași lungă zi de muncă și răspundere, după o scurtă oprire la Caracal, președintele nostru a vizitat un alt centru urban al țării grav afectat de cutremur — municipiul Craiova. Urmărind stadiul trecerii în viață a măsurilor pentru înlăturarea urmărilor dezastrului pentru ca și aici întreaga activitate social-economică să se desfășoare normal, președintele nostru a recomandat consolidarea fondului valoros de clădiri vechi, stabilirea celor care urmează să fie demolate ca urmare a pierderii gradului de securitate, iar în locul lor să fie ridicate blocuri de locuințe integrate armonios în peisajul urbanistic tradițional al Craiovei.

În continuare, secretarul general al partidului s-a oprit și în orașul Slatina, unde, de asemenea, au fost abordate aspecte ale dezvoltării orașului și ale reintrării în firesc a vieții.

Pretutindeni, cuvintele calde, spuse de la om la om de către președintele Nicolae Ceaușescu, și mulțimea măsurilor concrete hotărîte chiar acolo, în fața oamenilor și a necazurilor lor, le-au adus acestora speranțe, încredere, bărbăție și putere. I-au mulțumit președintelui lor, președintelui nostru, cu vorbe din suflet și cu un început de senin pe chipurile lor.

Reîntors în București, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu, a examinat pentru a doua oară în aceeași zi situația operativă de la principalele zone afectate de cutremur, modul cum au fost îndeplinite indicațiile date în cursul dimineții. În ciuda eforturilor întreprinse, rănile sînt încă dureroase prin incertitudinea adîncimii lor. Înfruntînd pericolul, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat direct la găsirea unor soluții de străpungere de galerii pentru a se ajunge la cei aflați sub dărîmături.

La mijlocul muncitorilor de la Uzinele „23 August"

Și, în aceeași zi, omul acesta, bărbatul acesta care ne este Președinte și Tovarăș, a avut puterea să conducă o nouă ședință operativă de lucru a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în scopul stabilirii sarcinilor și măsurilor prioritare ce se impun în continuare pentru înlăturarea cît mai grabnică a urmărilor cutremurului. Hotărîrile de sinteză adoptate pot fi, la rîndul lor, sintetizate în trei cuvinte : grija pentru oameni.

Seara tîrziu, președintele nostru s-a întors în Capitală, din nou pe șantierele solidarității umane. Cu acest prilej, secretarul general al partidului a constatat eforturile neîntrerupte, de zile și nopți în șir, ale echipelor de intervenție alcătuite din militari, membri ai gărzilor patriotice, studenți, muncitori de diverse profesii, specialiști în construcții și rezistența materialelor, masiva concentrare de mijloace tehnice moderne de mare capacitate, care au dus la încheierea, în linii generale, în unele din principalele puncte de dezastru ale orașului, a eroicei acțiuni de salvare a supraviețuitorilor acestei devastatoare calamități. Tovarășului Nicolae Ceaușescu i s-a raportat că la șantierele salvării din centrul Capitalei, între care cele din strada Brezoianu, Piața Rosetti, strada Popa Rusu, Bd. Magheru, lucrările de înlăturare a dărîmăturilor vor fi încheiate în cursul nopții sau al dimineții zilei următoare. În același timp, cu durere, a luat cunoștință că, în cursul zilei de luni, alte numeroase victime au fost trecute pe lista lungă a pierderilor de vieți omenești datorită seismului. La ruinele blocului cofetăriei „Scala", tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu asistă cu emoție la momentele dramatice ale eliberării din strînsoarea molozului a încă unui supraviețuitor. Și încă o dată tovarășul Nicolae Ceaușescu atrage atenția să se facă totul pentru detectarea oricărei scîntei de viață, utilajele să fie mînuite cu o mare grijă și prudență, să se recurgă la soluții dintre cele mai curajoase, corespunzătoare fiecărei situații în parte.

În această zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a îndrumat personal operațiunile de salvare a unui om : lucrătoarea Floarea Iordache de la cofetăria „Scala". Șeful statului și un simplu om al muncii : doi oameni și o enormă omenie.

Într-o altă localitate lovită de cutremur, Craiova

Președintele Nicolae Ceaușescu, mereu la fața locului!

SALVAȚI OAMENII CU ORICE PREȚ!

o poruncă a vieții, a inimii, a conștiinței — chipul concret pe care-l ia, în zilele durerii, omenia noastră socialistă

La combinatul petrochimic Teleajen

Se analizează îndeplinirea sarcinilor stabilite prin Decretul prezidențial

A treia zi de la cutremur, deci luni, 7 martie. În cursul dimineții, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. s-a întrunit din nou, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, într-o ședință de lucru operativă, pentru a examina desfășurarea activității din Capitală și din țară consacrată înlăturării urmărilor cutremurului și normalizării activității economico-sociale și pentru a stabili măsurile urgente ce se impun luate în continuare, precum și modul în care trebuie acționat pentru reintrarea în normal a întregii vieți publice.

Tot în cursul dimineții, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit din nou la cîteva din zonele cele mai afectate de cutremur ale Capitalei, pentru a inspecta modul în care decurg operațiunile de salvare a supraviețuitorilor și de înlăturare a efectelor cataclismului. Ca și în zilele precedente, președintele nostru a fost alături de militari, de membrii gărzilor patriotice, de studenți, de cetățeni ai Capitalei, pentru a le orienta eforturile consacrate salvării vieților omenești, înlăturării urmărilor dezastrului. Se constată o activitate intensă, în general bine organizată. Se acționează cu toată fermitatea în spiritul dispozițiilor cuprinse în Decretul prezidențial cu privire la instituirea stării de necesitate, al hotărîrilor conducerii de partid, al indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul deplasărilor anterioare în aceste locuri. În aceste puncte, devenite șantiere ale solidarității umane, ale bărbăției și curajului, se lucrează cu toată energia, cu calm și tenacitate. Acolo unde mai există șanse de a se găsi supraviețuitori, se lucrează cu mîna, evitîndu-se folosirea utilajelor grele. Felicitîndu-i pe acei care au salvat oameni, tovarășul Nicolae Ceaușescu le cere să nu abandoneze cercetările nici chiar în situațiile aparent lipsite de speranță, pentru că, în unele locuri, sub dărîmături, se pot găsi planșee rezistente, capabile să ofere oarecare ocrotire unor eventuali supraviețuitori.

Mii și mii de oameni care muncesc pe aceste șantiere trăiesc ceasuri și zile de puternică încordare a eforturilor psihice și fizice. Din cînd în cînd, la un semn, gesturile a mii de oameni se opresc dintr-o dată. Se așterne liniștea peste zumzetul șantierului. Toată lumea ascultă înfrigurată, așteptînd un semn, cît de slab, din partea celor pentru care lucrează. Se întîmplă ca eforturile a mii de brațe să salveze viața unui singur om.

La fiecare din punctele la care s-a oprit pe parcursul dimineții, secretarul general al partidului a insistat asupra unei idei, ideea de a se face tot ceea ce este omenește posibil pentru a salva viețile omenești.

În continuare, ca și în ziua precedentă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat și în cursul zilei de luni, la fața locului, în alte județe ale țării, modul cum decurg operațiunile de înlăturare grabnică a efectelor cutremurului.

La Ploiești i se raportează președintelui că au avut de suferit 2 194 locuințe, dintre care 194 au fost total distruse. Au fost afectate Palatul Culturii, o parte din Halele Centrale, mai multe școli și instituții. De asemenea, dintre cele 70 de unități industriale prahovene avariate, 35 sînt din Ploiești. Dar tot la Ploiești, tovarășul Nicolae Ceaușescu a constatat că oamenii muncii prahoveni au găsit soluții practice și operative pentru refacerea construcțiilor afectate de cutremur.

La Teleajen, la Combinatul petrochimic, i s-a raportat președintelui nostru că în următoarele două luni va fi recuperată întreaga producție pierdută.

La Valea Călugărească, de unde cu o zi înainte se transmitea știrea cumplită că „se lucrează cu măști de gaze, într-o adevărată baie de vitriol", președintele Nicolae Ceaușescu a constatat că s-au întreprins acțiuni complexe, că dăruirea muncitorească a fost admirabilă, că s-a făcut totul pentru repunerea cît mai grabnică în funcțiune a instalațiilor avariate de la Combinatul de îngrășăminte chimice.

La Buzău, i s-a raportat secretarului general al partidului că aproape 1 900 de clădiri, din mediul urban și rural, au fost complet distruse sau avariate; că peste 300 de școli, grădinițe și creșe au fost dărîmate sau deteriorate; că 30 de așezăminte social-culturale au fost afectate de seism; că s-au înregistrat însemnate pierderi atît în industrie, cît și în agricultură. Însă tot la Buzău i s-a raportat secretarului general al partidului că aproape toate unitățile industriale au și început să lucreze cu întreaga lor capacitate. Președintele Nicolae Ceaușescu a dat indicații pentru refacerea orașului într-o concepție urbanistică modernă și pentru recuperarea pierderilor în întreprinderile industriale.

Peste tot, oamenii l-au primit cu bucurie pe președintele țării și i-au ascultat îndemnurile și, cu hotărîre, și-au asumat răspunderi concrete, toate vizînd readucerea cît mai grabnică a vieții firești pe pămînturile lovite de cataclism.

În locuri greu încercate de cutremur, la Zimnicea

Cuvintele președintelui nostru: cuvinte-decizie, cuvinte-fapte în sprijinul oamenilor

Marți, 8 martie, a patra zi de la cutremur, a patra zi de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în mijlocul membrilor echipelor de intervenții și al cetățenilor care lucrează la degajarea ruinelor, în mijlocul muncitorilor, angajați acum în munca de refacere a fabricilor afectate, de sporire a producției și compensare a pagubelor pricinuite de cutremur.

Fie la șantierele imobilelor prăbușite de pe străzile Tudor Arghezi, Alexandru Sahia, Ion Ghica și Brezoianu, la cel al hotelului „Victoria", la blocurile nr. 13 de pe Bd. Armata Poporului, 14 și OD 16 de pe Bd. Păcii 7 ; fie la două unități industriale avariate — Întreprinderea de cabluri și materiale electro-izolante și Centrala electrotermică București-Vest, președintele țării discută cu oamenii și despre eforturile pentru căutarea de supraviețuitori ; și despre stabilirea cu realism a gravității stricăciunilor locuințelor ; și despre cotarea ca priorități a degajării cu atenție a molozului, a evacuării bunurilor, a recuperării materialelor, a demontării sistematice a etajelor ; și despre reluarea cît mai grabnică a activității productive ; și despre dezinfectarea terenurilor după îndepărtarea dărîmăturilor ; și despre atîtea și atîtea probleme concrete pricinuite de cataclism.

Au fost și acestea tot convorbiri rodnice, tot convorbiri încurajatoare, tot convorbiri-decizie, tot convorbiri-fapte.

Și tot în această zi, la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., Comitetul Politic Executiv a stabilit o serie de măsuri pentru ajutorarea imediată a persoanelor sinistrate :

„Cetățenii care au locuit în blocurile prăbușite vor primi imediat locuințe în blocuri noi. Persoanele spitalizate vor putea, de asemenea, la părăsirea unităților sanitare, să se mute în noile locuințe puse la dispoziție de stat. Toți cetățenii ale căror locuințe au fost nimicite și cărora cataclismul le-a distrus avutul vor primi noile apartamente, dotate gratuit, de către stat, cu tot mobilierul necesar, inclusiv cu aparate de radio și televizoare. De asemenea, s-a hotărît să se repartizeze gratuit sinistraților cărora le-au fost distruse bunurile personale lenjerie de pat, tacîmuri, veselă și vase de bucătărie, în cazul bărbaților cîte 2 costume de haine și în cazul femeilor cîte o rochie și un costum-taior, pantofi, ciorapi, lenjerie de corp și cîte 1 000 de lei de persoană.

Comitetul Politic Executiv a hotărît, de asemenea, ca cetățenii cărora le-au fost distruse locuințele în timpul cutremurului, fiind puternic traumatizați de încercările prin care au trecut, să primească cîte un concediu de 10 zile, pentru a-și recupera forțele. Cei care doresc vor putea merge în stațiuni de odihnă, iar cei a căror sănătate a fost zdruncinată vor putea fi internați pentru a primi tratamentul medical corespunzător.

În ce privește celelalte persoane evacuate, care nu și-au pierdut bunurile personale, Comitetul Politic Executiv a hotărît mutarea lor în clădiri noi, în mod organizat și eșalonat, acordîndu-se prioritate familiilor din clădirile cele mai grav avariate. În blocurile mai puțin afectate, locatarii vor continua să locuiască pînă la asigurarea noilor locuințe care se află în construcție și a căror dare în folosință va fi urgentată. Unii dintre ei, pînă la repartizarea noilor apartamente, vor putea fi mutați provizoriu în cămine.

Cît privește copiii orfani care nu vor fi preluați de rude sau prieteni ai familiilor lor, pentru a fi crescuți și ocrotiți, Comitetul Politic Executiv a hotărît luarea lor imediată în primire de către organele de stat și încadrarea într-un cămin special, unde vor primi educația și îngrijirile necesare, asigurîndu-li-se, totodată, condiții să frecventeze în mod normal școala".

Sînt acestea doar o parte din numeroasele măsuri privind înlăturarea urmărilor cutremurului și normalizarea activității economico-sociale din țară.

Dar sînt — toate — măsuri care arată că statul socialist edificat de oamenii muncii îi slujește pe oamenii muncii.

Și sînt — toate — măsuri care arată că omenia comunistului Nicolae Ceaușescu, omenia președintelui nostru este o omenie a faptelor, o omenie într-adevăr pentru oameni.

NELU IONESCU

Noaptea, în mijlocul comandamentelor și formațiunilor din Capitală angajate în vasta operațiune de înlăturare a urmelor lăsate de seism

Din nou în unități bucureștene unde se desfășoară lupta încordată pentru lichidarea urmărilor seismului

Fără să lucreze fabricile

e de neînchipuit reconstrucția noastră viitoare

Cu toții la muncă

Zile și nopți de eroism dictat de datorie

6 martie, ora 21,25. La Întreprinderea de articole de sticlărie-București, cea mai mare din țară, se produce cutremurul. Se sparg toate geamurile, se darimă cîteva ziduri, cad cîteva grinzi, sînt rănite nu prea grav 3 persoane, se compromite o mare cantitate de produse. Se oprește curentul electric, amenințînd înghețarea celor 8 cuptoare, aflate în funcțiune de luni de zile. Se întrerupe alimentarea cu apă. Intrați în panică, vreo 10 lucrători iau în fugă pe poarta unității.

6 martie, ora 22,00. Inginerul Nicolae Mănică, șef de secție pe schimb, maistrul principal Gheorghe Beznea, maistrul Gheorghe Toia și alți cîțiva hotărăsc conectarea consumatorilor vitali la sursa proprie de energie și folosirea sistemului de alimentare cu apă recirculată. Sosește inginerul Victor Mocanu, directorul tehnic al întreprinderii, cu familia și cu primele vești. Familia, soția și 2 copii, rămîne în mașina parcată în fața fabricii, cu motorul în funcțiune. Pentru căldură. Veștile cele bune : „nu s-a întîmplat nimic la blocuri, toate sînt în picioare", circulă din gură-n gură și lumea se mai liniștește. Se evaluează pierderile și se iau primele măsuri energice pentru recentrarea feederelor, a canalelor refractare prin care trec pîcăturile de sticlă fierbinte, deplasate de seism și amenințînd cu înghețarea. Eventuala anchilozare a feederelor ar însemna un dezastru, o pierdere de ordinul sutelor de milioane. Sosește inginerul Cornel Litera, energeticul șef. Îl urmează maiștrii Dumitru Presură, secretarul organizației de partid, șeful de echipă Mihai Brașoveanu, maistrul Ion Vișan, directorul comercial Gheorghe Dutescu. Ultimul și-a pus paltonul direct peste pijama. Se încearcă legătura telefonică la Tîrgoviște, unde se află un colectiv de tehnicieni ai unității, spre a da o mînă de ajutor Întreprinderii „Romlux", 15 lucrători în frunte cu directorul Grigore Togan. Telefonul e mort. N-are ton.

5 martie, ora 1,30. Situația nu mai pare așa alarmantă la jumătate din cuptoare. Trei sferturi din lucrătorii care trebuiau să părăsească unitatea la ora 23 rămîn pe loc. Oamenii călăresc feederele, încercînd să le pună la locul lor, sfidînd căldura pe alocuri insuportabilă. Sticla are în feedere 1 380 de grade, se produc cîteva arsuri ușoare, dar nimeni nu se plînge. Apare inginerul Grigore Togan, venit direct de la Tîrgoviște, fără să mai fi trecut pe-acasă. Ușa biroului său e blocată, așa că renunță la salopetă și trece la lucru în costum și cravată. Se constituie un comandament operațional, cu sarcini precise pentru fiecare om. Se controlează fiecare sector, la lumina lanternelor. Pagubele nu par așa mari, dar o cantitate apreciabilă de produse finite s-a stricat în puținele minute în care n-a funcționat lumina electrică.

5 martie, ora 7,00. 6 cuptoare sînt în regulă. Jumătate din liniile tehnologice umblă ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, dar celelalte sînt grav deteriorate. Prima analiză a defecțiunilor le dă oamenilor de la I.A.S.B. speranța că pînă marți la amiază totul va reintra în normal. Inginerul Togan nu e de aceeași părere. Se șterge de funingine și spune : „cine vrea să plece, să plece, dar pînă luni trebuie să terminăm. Nu facem numai pahare și vaze, ci și flole pentru medicamente, sticle pentru apă minerală și pentru lapte. De ele va fi mare nevoie. E nevoie să terminăm înainte de termen". Regloril Marin Ion și Ștefan Crețu socotesc pe degete. Au aproape 30 de ore de cînd n-au dormit. „Va fi timp și pentru somn", zice primul și se întoarce la lucru.

5 martie, ora 17,00. S-au mai pus în funcțiune alte 4 linii de fabricație. Cu lingura cu braț oamenii continuă să scoată sticlă din feedere și s-o încălzească. Pericolul înghețării mai dăinuie la 2 cuptoare, mai ales la cel de sticlă brună, la care canalul de trecere e ca și blocat. Se concentrează aici toate energiile. Maistrul Vasile Grozea și muncitorul Petre Marin împart între ei o ultimă țigară. Toți bărbații au barbă crescută și ochii obosiți. Cineva aduce o rudă de salam și cîteva piini. Se mănîncă din mers, cu ochii la cuptor. Se restabilește curentul electric și un strigăt de satisfacție străbate halele. Directorul Togan vorbește la telefon acasă. Totul e în regulă. Soția, de asemenea specialistă în sticlă, îl întreabă cînd vine acasă. Băiatul inginerului Togan, Marius, s-a cam speriat. „Liniștește-l tu, eu mai am ceva de lucru", vine răspunsul.

6 martie, ora 1,00. E sigur că sticla nu va îngheța în nici un cuptor, evitîndu-se astfel pierderi enorme. De ordinul zecilor de milioane. Doar cuptorul 7, cel de sticlă brună, mai face nazuri. Începe montarea primelor geamuri, necesare nu pentru protecția împotriva frigului, ci a curentului. Inginerul Gheorghe Stîngă de la cuptoare, de asemenea venit în unitate direct de la Tîrgoviște, primește de acasă un pachet de mîncare. Îl pune cu grijă lîngă o linie de tuburi din sticlă și-l uită acolo. Aerul de combustie se întrerupe pentru o clipă, dar e restabilit imediat. Canalele de trecere sînt aproape toate dezghețate. Maistrul Gheorghe Beznea, prezent în fabrică de vineri de la prînz, e sfătuit să tragă un pui de somn. Doarme exact 15 minute.

6 martie, ora 18,00. Se anunță în fabrică necesitatea alcătuirii unui detașament de gărzi patriotice care să ajute la demolarea blocului dărîmat de pe strada Ion Ghica. E nevoie de 100 de oameni, dar se găsesc mult mai mulți. Gheorghe Beznea ridică mîna între primii, deși n-a dormit de 2 zile și 2 nopți și nici n-a trecut pe-acasă. Cuptorul 7 e definitiv salvat și sînt șanse, apreciate în cunoștință de cauză și cu realism, că fabrica va produce la parametrii optimi încă înaintea zorilor zilei de luni. Inginerul Mocanu își aduce aminte că familia sa se află în mașină, în fața unității. Aleargă pînă acolo și constată că toată lumea doarme. Își sărută copiii prin somn și se întoarce în fabrică fără să-i trezească. Atmosfera se mai destinde și primii oameni încep să părăsească I.A.S.B.-ul. Directorul Togan raportează pierderile, dar nu uită să adauge că toate pagubele vor fi recuperate integral pînă la sfîrșitul lunii. Nu e o promisiune, țipă în telefon, ci un angajament ferm.

6 martie, ora 23,00. Fabrica funcționează cu toate motoarele. Liniile de fabricație lucrează normal, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Produsele finite se adună unele lîngă celelalte, rînduite de mîini îndeminatice. Nu e marți, cum s-a apreciat în primele momente de după seism, ci abia duminică noaptea. Prin munca eroică a oamenilor, pagubele au fost reduse cu mai mult de jumătate. Prezent în unitate de la producerea cataclismului, șeful de echipă Mihai Brașoveanu iese pe poartă, privește la cer, își trece mîna peste față, și gîndește cu voce tare : „cred că a venit vremea să mă rad".

În spatele lui, I.A.S.B.-ul funcționează ca în oricare alt schimb.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Colosul industrial „23 August" produce

Simbătă, 5 martie 1977, orele 6 dimineața.

La Întreprinderea bucureșteană „23 August" animația schimbului este cu totul diferită față de zilele obișnuite. Mulți dintre muncitori, tehnicieni și ingineri se află încă din ziua precedentă la locurile lor de muncă. Aci izbucnise, îndată după ora cutremurului, flăcările unui incendiu cauzat de spargerea unei conducte de acetilenă. În acel moment se opriseră amplele respirații incandescente ale cuptoarelor de oțel și fontă. La primele ore ale dimineții apăruseră muncitorii schimbului unu, îngrijorați de cele întîmplate, de propriile lor îngrijorări. Pentru cei care cunosc, cît de cît, activitatea obișnuită a acestei întreprinderi, ziua de 5 martie părea ireală. O liniște rece, incrementită ca însuși oțelul răcit, cuprinsese amplele spații industriale. În sala motoarelor, la strungărie, lîngă fiecare mașină, se aflau muncitorii așteptînd semnalul reluării efortului lor, de fiecare zi, întrerupt din cauza lipsei de energie electrică. Atenția celor mai mulți era reținută de problemele ridicate de prăbușirea întregului perete de la hala turnătoriei. Strungarul Constantin Dincă, frezorul Stan Vasile, trasatorul Constantin Alexandru, frezorul Ionel Georgescu, maistrul Petre Drăgan, strungarul Dan Alexandru și alții ca ei, care avuseseră în ajun necazuri la ei acasă, încercaseră să le rezolve în timpul nopții și ajunseseră la fabrică înaintea orei de schimb, pentru a contribui, prin puterile lor, la restabilirea condițiilor normale de lucru. Comisia însărcinată să constate avariile își întocmise raportul pe care îl discuta, la acea oră, conducerea întreprinderii. Aceasta nu însemna însă, pentru toți ceilalți, un timp inutilizabil. Sub conducerea maiștrilor, ei începuseră să elibereze intrările în atelierele blocate de cărămizi, de moloz. Electricienii verificau, încă din timpul nopții, instalațiile. Sus, pe acoperișul halei motoare, se afla maistrul Eugen Cazimirschi, șeful atelierului. Jos, alt maistru, Ion Comăneci, din secția formare oțel, organiza dărîmarea celor două frontoane, adînc fisurate, ale atelierului în care muncește. Cărămizile căzute la oțelărie erau sortate de alți muncitori și stivuite. Autocamioane, tractoare, basculante și alte mijloace mecanice transportau bucățile mai mari de zidărie, betoanele. O muncă încrîncenată, tăcută, spornică se desfășura mai ales în jurul acestor hale, cele mai greu lovite de seism. Alți specialiști făceau verificarea conductelor de gaze, care fuseseră oprite îndată după nenorocire. Instalațiile de joasă tensiune erau supuse unui riguros control. Zonele cele mai periculoase, aflate la înălțimi, erau cercetate de doi voluntari : strungarul Tudor Zamfir și oțelarul comunist Tache Popa. Ei se angajaseră să lege un zid înalt, fisurat pe toată lungimea lui, pînă la sol, cu cabluri prin care să se încerce doborîrea lui, astfel ca oamenii să poată intra în ateliere fără a-și periclita viața. Avea să li se alăture maistrul Mircea, specialist în zidărie, ca unul ce lucra de la construirea cuptoarelor.

Impresionant era faptul că toți cei veniți la uzină nu manifestau nici un fel de curiozitate privind cele petrecute în timpul nopții cu fiecare dintre ei. Nu povesteau ce li se întîmplase lor pe-acasă. Vedeau, pur și simplu, realitatea și se luptau s-o îndrepte. Nu era loc de discuții, taclale, destăinuiri. Pe chipuri doar încleștare, ambiție, dîrzenie, hotărîre. În minți, luciditate perfectă. Un mecanism care funcționa fără comandă. Ordinele se dădeau din ochi și tot așa erau recepționate. Lîngă zidul care era pregătit pentru demolare doi pompieri, șoferul Petre Vene și Dumitru Mircea, așteptau, încordați, momentul prăbușirii. Sînt doi dintre cei cîțiva care stinseseră acetilena incendiată în cursul serii trecute. La sosirea pompierilor militari, focul fusese deja răpus. Cînd reapare inginerul Gabriel Crudu, șeful secției (făcuse înconjurul clădirii), toate pregătirile erau gata, motorul buldozerului de care fusese legat cablul pornise. Se fac ultimele verificări și toate frunțile se ridică spre cer, acoperite de praful tăiat de cutele adînci ale încordării și transpirației. Buldozerul înaintează precaut, cablul se întinde lent, încordat, parcă prudent, pînă ajunge ca o coardă de vioară. Buldozerul ezită un moment, șoferul accelerează, clipa este supremă și, deodată, cablul se rupe zvicnind ca un arc nervos, smulgînd doar cîteva cărămizi, ca pe niște așchii, dintr-un copac falnic. Nici o secundă oamenii nu par dezamăgiți, ci îndîrjiți. Se reped spre zidul care li se opune încă, prind cablul cu brațe încordate, cei trei urcă din nou pe coama de cărămidă și totul se reia cu aceeași migală. N-am auzit un singur suspin de dezamăgire, nici o înjurătură, nici o singură vorbă rea. Sînt aduse alte buldozere, mai puternice. Inginerul Crudu le strigă celor ajunși sus : „Prindeți cablul cît mai aproape de voi, de cornișă dacă puteți". Cu capetele în jos, sprijiniți în vîrful picioarelor, cei trei lucrează în condiții dramatice. Au reușit ! Acum bucuria apare evidentă, deși timidă, pe toate chipurile. Căștile sînt date spre ceafă, cu gestul tradițional al țăranului care-și mișcă, vorbind, căciula, subliniind, prin asta, o clipă de satisfacție aparte. Un nor de praf inundă spațiul din jur și coboară apoi, în lungi minute de liniște, peste oameni și mașini, peste ateliere, peste lingouri.

În curînd, întreaga țară avea să afle că „23 August" București produce din nou.

În cursul zilei de duminică 6 martie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a vizitat uzinele „23 August", examinînd modul în care se acționează pentru aducerea la îndeplinire a hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la punerea cît mai grabnică în stare de funcționare a tuturor secțiilor și obiectivelor avariate. Cu acest prilej, șeful statului a dat indicații concrete privind mai buna organizare a activității de refacere. Dintre acestea, reluarea urgentă a producției, chiar în condiții improvizate, asigurarea unor cît mai mari forțe de muncă pentru evacuarea molozului și asigurarea curățeniei în fiecare hală, stabilirea soluțiilor de refacere a zidurilor căzute ca și a acoperișurilor, recuperarea utilajelor care mai pot fi folosite, lucrul în schimburi prelungite s-au realizat chiar în următoarele ore ale aceleiași zile. În după-amiaza de duminică, I.C.S.I.M., întreprinderea constructoare, a și început lucrul, iar luni 7 martie secția forjă își reluase și ea activitatea productivă.

EMANUEL VALERIU ■

Patria — gata oricînd!

Între urît și frumos

Din vechimea imemorială a istoriei, poporul nostru și-a manifestat neîntrerupt o mare vocație constructivă și creatoare în toate ramurile artistice. Poporul nostru, bîntuit de vitregiile vremurilor, le-a răspuns cu darul curat și nobil al omeniei, sinteză de bunătate, de încredere în oameni, de ospitalitate și dărnicie.

Creator de frumos, neamul românesc a învins vremurile printr-o forță morală dintre cele mai rare. În limba lui, atît de bogată și expresivă, noțiunile de frumos și de urît nu au o funcție exclusiv estetică, ci se întregesc cu o semnificativă încărcătură etică. Ceea ce e rău este și urît. Omul din popor condamnă cu vorbele : nu e o faptă frumoasă. Sau : e o faptă urîtă. Urîtul și frumosul se suprapun astfel în etica și estetica populară răului și binelui. Polisemia aceasta denotă că neamul nostru n-a despărțit niciodată în practica vieții binele de frumos și rău de urît, că și-a făcut o scară de valori în care eticul și esteticul s-au îmbinat în modul cel mai firesc și mai armonios.

În marele sinistru din seara zilei de 4 martie, care a lovit întinse regiuni ale țării, poporul nostru s-a comportat încă o dată frumos. Niciodată n-am simțit mai vie solidaritatea virstelor sărind ca un singur om în ajutorul celor loviți de cumplita stihie a cutremurului. Lanțurile de oameni trecîndu-și din mînă în mînă cărămizile dărîmăturilor mi s-au relevat ca un simbol al unității noastre de nezdruncinat, al unei conștiințe sociale înaintate. La chemarea partidului și a secretarului său general au răspuns cu devotament și promptitudine multe mii de energii însuflețite de dorința de a salva cît mai multe vieți și bunuri și de a evita alte multe incalculabile pierderi. Restriștea este examenul hotărîtor al conștiinței publice. Încă o dată ea ne-a găsit strîns uniți, cum spunea poetul, în „cuget și simțire". Zilei de doliu național i-au urmat zile de frățietate în muncă și de abnegație în operații de salvare și de reconstrucție. Pe vastul șantier cutremurat din măruntaiele Pămîntului s-a dat o ripostă colectivă de o mare frumusețe morală.

Neam al meu, te iubesc pentru că te porți frumos !

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Piinea ca o gură de speranță

Simbătă dimineața am trecut și pe lîngă podul Grozăvești. Dinspre Fabrica de pîine „Spicul" năvălea, amestecată cu praf de var și nisip, o puternică aromă de pîine coaptă. Îmbrăcat în sudoarea rece a clipei din noaptea de vineri, cutrelerasem fără nici un țel străzile cartierelor Militari și Drumul Taberei. Frînt de oboseală, înfrigurat, flămînd și-nspăimîntat pînă în măduva oaselor, am mușcat, literalmente, din aroma aceea de pîine și trebuie să o spun, dincolo de metaforă, că parcă luasem o gură de speranță, mai ales că zecile de camioane demarau scrîșnind din fața ferestrelor strîmte prin care se încărcaseră de pîinile coapte cu doar cîteva clipe mai înainte.

Iată de ce, pentru că trăiesc cu adevărat acest fantastic sentiment pe care ți-l dă, în astfel de clipe, faptul că undeva totuși se face pîine, mi-am propus, imediat ce am ajuns la redacție, să mă reîntorc și să-i cunosc, nu doar ca reporter, pe oamenii pîinii de vineri noaptea și de simbătă toată ziua.

La „Cuptorul de Aur" din Calea Plevnei, după ce l-am fotografiat pe cîțiva dintre oamenii care, cu brațele încărcate cu pîini albe și calde, ieșeau pe ușa strîmtă a prăvăliei, aveam să-l întîlnesc pe Traian Zaharia, directorul general al Întreprinderilor de morărit și panificație din București.

— Bine, bine, mi-a spus, nu prea avem timp de explicații și amănunte, notați și scrieți despre tot ce vedeți și auziți. Iar tu, măi băietule, să nu pleci fără două sau chiar patru tone de drojdie că știu că n-aveți și vă trebuie. Iar mîine, pe lîngă astea 32 de tone de pîine pe care ni le-ați trimis azi (Ion Dicu, tînărul, venise de la Pitești cu 17 mașini de pîine — n.n.), vă mai așteptăm cu alte 30 de tone. E clar ?!

Însoțindu-l în birourile transformate într-un fel de centrale telefonice, Traian Zaharia a spus, pentru început, doar atît : trebuie să știți (se adresa tuturor celor din birou) că tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus foarte clar și precis că dacă vom avea gaze, curent electric și apă, că făină și grîu, după cîte se știe, avem, trebuie, cu forțe proprii, să facem pîine în cantități suficiente, fără să mai apelăm la ajutoare din provincie.

Inginera Bojenaru anunță că Spicul, Bercenii, Titan și 23 August au primit curent și au început să facă pîine. Toți cei de față, un adevărat stat major al pîinii, au răsuflat lung. „Sîntem salvați !" Pînă la acea oră, simbătă, ora 11.00, sosiseră 45 de mașini cu pîine, adică 8 350 de tone. Pîine venise din Brașov, Rîmnicu Vîlcea, Pitești, Constanța și Giurgiu. Cu ceea ce s-a produs în acea noapte și se va mai produce de-a lungul zilei de simbătă se va ajunge la 200 de tone de pîine, ceea ce ar fi suficient, numai oamenii, cumpărătorii, să nu intre în panică. Drept urmare, centrele, 80 la număr, să fie deschise pînă la ora 24.00 și fiecare să ia cîtă pîine vrea. Vînzătorii, chiar și dacă nu sînt întrebați, să-i anunțe tot timpul pe cumpărători că pîinea nu va lipsi. Trebuie să facem ceva împotriva panicii, dușmanul numărul unu în astfel de situații. Se anunță că majoritatea morilor au mari defecțiuni la sitele plane, că nu se poate măcina grîul. Ce face Găgiulescu, directorul de la IUPS (Întreprinderea de utilaje și piese de schimb a panificației — n.n.), ați luat legătura cu ei ? Să se pună imediat la treabă și să repare tot ce-i vine. Cum stăm pe dedesubt, cu branșamentele ? Aveți grijă, cu gazul nu e de glumit ! Să vedem cum stăm cu echipele de conducere. Astăzi, pînă la ora 22.00, eu și cu Mateescu. În continuare, Zăpucioiu și cu Moldoveanu. Să meargă amîndoi la culcare. Am nevoie de ei întregi, odihniți, cu mintea limpede. Șefii de secții, peste tot, să lucreze 12 cu 12. Fără discuții. Să nu care cumva să faceți echipe cu doi nepricepuți la un loc, cum i-ați pus pe ăștia doi. Puneți-i în schimburi separate, fiecare să aibă lîngă el un om care cunoaște meseria. Nu, tovarășe (mi se adresează, — n.n.), nu are rost să notați chiar totul. Unele sînt amănuntele noastre.

Bineînțeles că au fost zeci și sute de replici, dialoguri de tot felul, dar în focul hotărîrilor și al deciziilor să-i fi oprit pe acei oameni și să-l fi întrebat cum îl cheamă, ce este acela un branșament, ce este o sită plană, mi s-ar fi părut nu știu cum. Am notat, așadar, chiar și lipsite de explicații, tot ce-am putut. Am încercat să trec cît mai neobservat, nu cumva să-i încurc.

Nu știu dacă am reușit cît de cît să redau atmosfera încordată de la statul major al pîinii Bucureștiului, dar, ca să intru mai în amănunt, am plecat spre „Spicul", unde l-am întîlnit pe Aurel Saghel, secretarul Comitetului de partid. „Ieri, la numai cîteva minute de la încetarea cutremurului, l-am dus pe copilul meu la părinții soției, că soția era la serviciu, la IPROMET, și am luat-o la fugă, din Militari, pînă aici. Am ajuns exact cînd se scoteau din cuptoare ultimele pîini. Era întuneric. Apa se oprise, curentul la fel. Gazul, nu. Malaxoarele nu mai puteau funcționa, fără curent. Prepararația, care avea deja 8 ore, se afla la limită. Trebuia să o frămîntăm cu mîna. Într-un malaxor intră cîte 300 kilograme de cocă. Să fi aluatul și să-l frămînți, adică să ridici, timp de două ore, cîte 30—40 de kilograme în mînă, să le frămînți, să le dai drumul, și iar să o iei de la capăt ! Și toată treaba asta să o faci la lumina luminărilor și a feștilelor improvizate ! Oricît de greu a fost, nimeni nu a fugit, chiar dacă printre noi au fost destui ale căror case s-au dărîmat. A mea era la pămînt, dar am lăsat-o așa cum era, un morman de moloz, și am fugit. Șefa secției, inginera Aurora Voltovici, a venit în papuci și în halat de acasă. Copiii dînsei au plecat la soț, inginer la altă fabrică de pîine, la Dîmbovița, iar dînsa a fugit aici, la datorie. Toți, dar absolut toți oamenii au fost aici la datorie. Brigăzile meșterilor Florin Șerbănescu și Eugen Ionescu au fost prezente încă înainte de începerea programului. Leonida Breznulă, deși avea casa dărîmată, a dat o fugă pînă acolo, că stă aproape, și s-a reîntors după 15 minute și a stat pînă azi la ora 11. Soția lui era cu ei în schimb. Din casa lui Gheorghe Bivolaru nu a mai rămas nimic, dar și-a luat soția și cei doi copii și a venit aici, la treabă. Sînt cazați în întreprindere. De azi dimineață, de la ora 9, toate cele 18 cuptoare merg din plin. Necazuri mari avem cu moara, că după spusele inginerului Ilie Enache avem axele rupte, plăcile de susținere, din fontă, s-au spart, iar cablurile de susținere ale sitelor plane s-au rupt. Din 12 site, 10 nu pot fi folosite. Cam asta ar fi, dar să n-aibă nimeni nici o grijă, pîinea nu va lipsi. Pînă la reparatul morilor, vom folosi făina existentă.

În fața cuptoarelor, într-o căldură înăbușitoare, încordați în luptă cu oboseala, încruntați și hotărîți, mulți dintre ei îngrijorați de soarta propriilor lor familii și case, oamenii pîinii au făcut dovada cea mai evidentă că sufletul lor este o uriașă pîine caldă pe care, la ceasul de grea încercare, au oferit-o, ca pe o speranță, oamenilor.

VICTOR NIȚA ■

Însemnare și confesiune

Niciodată n-am avut într-un asemenea grad ca în împrejurarea de acum senzația umilinței cuvintelor în fața realității. Era să zic în fața vieții, dacă n-am ști cu toții că viața a fost atît de cumplit mutilată, că atîtea vieți au pierit îngropate sub mormanul molozului, uneori imposibil de identificat. O fotografie, o carte cu autograf, o scrisoare, o diplomă, un act, un manuscris erau primele semnale care conduceau spre un semen de-al nostru, spre un prieten sau un frate, spre un copil sau un părinte, spre o ființă iubită ori adorată, al cărei ochi ne priviseră înainte cu cîteva ceasuri și care acum se închiseseră pentru totdeauna, pe care nu-i vom mai vedea niciodată, niciodată. Ne vom obișnui cu dispariția lor ? Vor deveni amintire ? Dar mulți făceau parte din propria noastră viață, pe care cu cîteva ceasuri înainte n-o concepeam decît în preajma lor, sub privirea lor, înghinîndu-ne vorba cu a lor. Nu-i adevărat, sînt sigur, că-i plîngem pe morți. În realitate ne plîngem pe noi, cei rămași, care vom fi lipsiți de acum înainte, pentru totdeauna, de imensa bucurie umană de a-i revedea de la o zi la alta, de la o oră la alta, dintr-o clipă în alta. Nici vorbă, în asemenea momente în care realitatea își arată o față demențială, oamenii folosesc, instinctiv, o terapeutică diversă. Una dintre ele este terapeutica verbală. Au apărut, cum era de așteptat, și unii profeți care clamau, poate cu toată convingerea, pe tema răutății oamenilor. Desigur, omul mai are multe pînă a deveni cu desăvîrșire bun, este, de atîtea ori, devorat de tarele egoismului păcătos. Un lucru însă îmi e imposibil să-l înțeleg și anume imaginea unui demiurg care să aplice asemenea sancțiuni de care nu-l credeam în stare nici pe cel mai odios dintre oameni. Nu sînt un credincios, o mărturisesc fără sfială, dar, nici măcar livresc, n-am confundat imaginea lui Dumnezeu cu a lui Cronos care-și devora, cu voluptate, propriile-i făpturi. Și apoi, mi-am dat seama, în aceste momente, de natura sublim generoasă a omului. Căci, tocmai în asemenea grave momente, ea își dezvăluie în adevărata ei plenitudine.

Sînt unul din cei care pot spune că au supraviețuit monstrului seismic. Momentele de infern pe care le-am trăit cînd am coborît descult din apartamentul meu de la etajul al treilea, împreună cu familia, prin întunericul negru, sub bubuitul de coșmar al prăbușirii molozului, zidurilor și geamurilor, toți trei strigîndu-ne unul pe altul cu disperare, deși eram strîns înlănțuiți, o înlănțuire de viață ori de moarte, asemenea momente nu se uită, nu se pot uita. Apoi noaptea petrecută în Cismigiul care devenise un adevărat lazaret al sinistraților, după aceea spectacolul dezolant al revederii, spre ziuă, a apartamentului nostru din care făcusem, cu jertfe, o bucurie a vieții noastre, toate acestea nu se uită, nu se pot uita. Iar imediat după aceea, senzația de pustiu, de rămînere pe drumuri, care, de asemenea, nu se uită, nu se poate uita. Dar tocmai în asemenea momente am trăit cu emoție înecată în lacrimi mai întîi miraculoasa putere a obștii, a semenilor noștri strîns uniți în uriașa forță colectivă a statului nostru socialist, condusă cu o impresionantă energie și infinită generozitate umană de către președintele țării, a cărui grijă paternă pentru vindecarea rănilor seismului țîșnește din orice privire, din orice gest, din orice cuvînt. Numai cei care am trăit asemenea momente putem să intuim, exact, această senzație de ocrotire dătătoare de viață, copleșitoare în sine, necesară ca aerul ce-l respirăm. M-am întîlnit apoi cu gesturile rudelor, prietenilor, colegilor care n-au fost calamități : fiecare ne invita, cu dragoste, cu căldură omenească în casa lor, la masa lor. Mai mult, ne rugau, ne luau pe sus, încercau, prin toate mijloacele, să ne atenueze durerile. La căminul 6 Martie ni s-a oferit o cameră curată, ospitalieră, confortabilă. Am urmărit, apoi, la televiziune, imagini emoționante ale devotamentului omului față de om, cînd tineri soldați ori studenți salvau, printre dărîmăturile sinistre, cu riscul vieții lor, viața semenilor lor. Adevărați eroi, în cumplitul război cu cataclismele naturii, în dezlănțuirea lor înfricoșătoare. Mi-am spus, și-mi spun mereu, de atunci, că mizantropia și disprețul față de om echivalează cu o profundă injustiție față de om. Omul, cred cu putere, merită să primească, mai ales, omagiul nostru, al oamenilor. Și închin omagiul meu, al tuturor celor mîngîiați omenește după înfiorata noapte a înfiorătorului cutremur.

POMPILIU MARCEA ■

Viitorul trebuie să ştie prin ce dezastre a trecut această ţară şi ce a avut de învins pentru a se clădi pe sine

Geografia unei secunde

Seismografele înregistrează exact secunda în care pămîntul s-a cutremurat, secunda aceea teribilă în care am plonjat cu toții în întuneric, secunda în care am crezut că păsim într-un gol de aer sau în neant. Pînă în acel moment, seismografele înregistraseră cuminți liniile orizontale ale „liniștii universale". Prin urmare, nimeni nu avea de unde să știe, înainte de secunda aceea macabră, că pămîntul se va prăbuși undeva, la mari adîncimi și scoarța terestră va suferi un traumatism catastrofal.

Orașul plutea într-o zodie calmă : restaurante aglomerate, cinematografe ticsite, cafenele încărcate de fum, bulevarde înșirate de automobile, trotuare invadate de pietoni plini de cumpărături la ora retragerii spre interioarele calme de familie. Aerul devenise irespirabil, presiunea atmosferică ajunsese la paroxism iar tensiunea arterială, în vecinătatea infarctului miocardic.

Într-o emisiune de radio cineva a făcut tocmai comunicarea că pe pămînt se vorbesc 2 500 de limbi. La Capetown, doctorul Christiaan Barnard a încheiat un nou transplant de inimă. La Hiroshima și în împrejurimi au fost detectate noi particule de cesiu radioactiv. La Madrid, cîțiva tineri demonstrează, cu măști de gaze, împotriva poluării. Întreruptă la mutarea 41, cea de-a doua partidă a meciului dintre marii maeștri Boris Spaski și Vlastimil Hort a încheiat remiză la reluare. Savanții Alan Sandage și Gustav Tamman anunță că, după ultimele cercetări, pămîntul e mai „bătrîn" decît se' credea : are 14 miliarde de ani ! Veste care a trecut neobservată.

Nimeni la ora aceea nu s-a gîndit la pămînt !

Secunda fatală, cînd seismografele au început să funcționeze ca niște orologii perverse, s-a situat în jurul orelor 21 și 25 de minute. Buletinele meteorologice consemnau senin temperaturile maxime ale zilei de 4 martie care au oscilat între 4 și 14 grade, anunțînd că „vremea va continua să se încălzească ușor, cerul va fi noros, va ploua slab și de scurtă durată". În rest, muzică de dans.

La cinematografe rulau filmele „Lumea circului", „Ultima noapte a singurătății", „Accident", „Ultima jertfă", „Cadavre de lux", „Copil de suflet" etc. În timp ce la televizor se transmitea filmul „Dulce și amar".

La orele 21,25 de minute, pămîntul s-a zguduit ușor de cîteva ori, lumina a pîlpîit ca în pragul unui scurtcircuit. A fost momentul în care la 110 kilometri sub Munții Vrancei s-a declanșat un traumatism geologic grav datorat, după explicațiile imediate ale specialiștilor, „eliberării unor tensiuni tectonice".

Vrancea reprezintă unul din teritoriile abisale pe o hartă a riscurilor ! Este zona ultrasensibilă unde se întîlnesc două din plăcile scoarței terestre care se împing din direcții opuse, se confruntă aparent calm și tacit în timp, pînă la catastrofă. Planul în care s-a produs prăbușirea straturilor este de aproximativ 60°. Magnitudinea cutremurului a atins 7,2 grade pe scara Richter. Violența lui s-a înregistrat vineri seara atît pe verticală cît și pe orizontală, în direcția nord-sud și est-vest.

Undele au forfecat pămîntul atît din plan vertical, cît și orizontal. Cum undele de compresiune care se propagă vertical au o viteză de difuziune mai rapidă, ele s-au simțit mai devreme în casele noastre. Undele emise într-un plan aproape orizontal s-au resimțit mai tîrziu, dar ele s-au suprapus peste cele dintîi determinînd un șoc, o trepidație violentă, cu două zguduiri succesive și cu perioade de calm. Senzația reținută a fost de ocean în plină furtună. Impulsul a fost de a rămîne în echilibru, în picioare, cu toată înțelepciunea acumulată de om de la cea dintîi desprindere din maimuță pînă în zilele noastre, cînd știm atît de multe despre ceea ce în lume compune infernul de deasupra și atît de puține lucruri despre infernul de sub noi.

Într-adevăr, prăbușirea a produs un scurtcircuit. Toate așezările atinse de seism s-au scufundat într-un întuneric geologic. „Trenul de unde" al cutremurului s-a propagat cu o viteză fabuloasă. În cîteva secunde a străbătut distanța din Vrancea pînă la Chela și Bacău. În secundele următoare a lovit Bucureștiul și Iașul. Apoi Deva și Timișoara. Acestea sînt etapele cutremurului din 4 martie. Prăbușirea inițială, de mare amplitudine în epicentru, a fost urmată de ecouri repetate, de zeci de ecouri, perceptibile numai prin aparate ultrasensibile. Vreme de trei ore după impulsul inițial, seismografele aveau să înregistreze, în dezordine, urmările acestui infarct geologic. Toate stațiile seismice de pe glob aflate pe recepție au intrat în rezonanță cu prăbușirea din Munții Vrancei. Primul observator seismologic care a prins, a programat și a analizat rapid informațiile primite în urma cutremurului din România s-a situat la Golden în Colorado (S.U.A.). Restul stațiilor seismologice care l-au reperat sînt în număr de cîteva mii și ne e imposibil să le amintim.

Cutremurul s-a produs sub lună plină. La început oamenii au traversat un moment de uimire, de neînțelegere, de refuz, apoi un sentiment de revoltă, de furie și abia mai tîrziu, cînd undele seismice au cîștigat în frecvență și în amplitudine, s-au lăsat cuprinși de frică, de panică. Oamenii își spun acum, unii altora, după cutremur, că au văzut moartea cu ochii. Și, într-adevăr, senzația pe care au trăit-o la suprafață a fost de alunecare în neant. Nervii lor au ars ca filamentele de wolfram. Li s-a părut că seismul a durat minute în șir. De fapt, nu a depășit nici un minut ! Unii au crezut că s-a produs undeva în apropiere o explozie. O explozie atomică, o explozie cu o bombă cu hidrogen ! Altora li s-a părut că s-a prăbușit un meteorit. Cei surprinși în autobuze sau în automobile au blestemat șoferii pentru neatenție și pentru viteză excesivă.

Aflați pe arterele cu imobile vechi și masive, oamenii au auzit vuietul pămîntului și urletul prăbușirilor. Desigur, fond sonor sinistru, de cataclism, panică ridicată la cub. Zgomotul pereților care se prăbușesc seamănă cu al avalanșelor, iarna, în munți. Un zgomot surd, un zgomot sec, care venea parcă de pretutindeni, amplificat, stereofonic. Prăbușirile au fost însoțite de furtuni de praf, de pulbere, de moloz. Oamenii s-au trezit înotînd în bolgii de fum. Au închis ochii orbiți, au tușit convulsiv. Mulți s-au călcat în picioare la ieșirea din imobile, din teatre, din cinematografe, într-un întuneric amplificat de praful și pulberea emanate de pereții prăbușiți. Au izbucnit incendii. Stinse în multe împrejurări de avalanșa planșeelor de beton prăbușite mai tîrziu. S-au spart, evident, geamuri. S-au crăpat ziduri. S-au rupt din senin crengi de arbori. S-au auzit clopote bătînd, cîini urlînd.

Unii oameni au rămas în case paralizați. Alții au năvălit, buimaci, pe scări ; în pijamale, în maiouri, în halate de spital, cu bandajele curgînd pe asfalt, cu mîinile și picioarele sîngerînd, răniți din cauza cioburilor de la ferestre, a grinzilor căzute, a pendulărilor între pereți. Mulți au fost sechestrați în ascensoare. Cîțiva s-au aruncat de la etaj în gol. Cîteva femei au născut înainte de vreme.

Acestea sînt elementele prin care se traduce intensitatea cutremurului. Dacă proporțiile geologice ale dezastrului la epicentru se măsoară după gradațiile scării Richter, intensitatea unui cutremur se măsoară după o scară aparte, nu mai puțin convingătoare, situată în afara rigorilor mecanice sau electronice ale aparatelor de investigație dar mult mai aproape de sensibilitatea omului. Deci, **intensitatea** coșmarului de vineri 4 martie 1977 a atins gradul IX în dreptul epicentrului și VIII și VII la București, pe scara Mercali.

Oamenii au năvălit în stradă și au rămas sub cerul liber cîteva ore, neîndrăznind să se întoarcă în locuințele care s-au dovedit, iată, uneori, atît de perisabile. Căutînd înfrigurați posturile de radio au constatat, oarecum stupefiați, oarecum revoltați, că restul lumii trăiește ca înainte, că se transmit în continuare cîteva meciuri de fotbal în nocturnă comentate de crainici impulsivi, muzică de dans deșănțată, emisiuni de divertisment cu hohote de rîs în cascadă, piese de teatru și vodeviluri, reclame pentru asigurările pe viață ! În acest timp autoritățile vamale olandeze au capturat 120 kg de heroină în portul Rotterdam, cea mai mare cantitate de drog descoperită în Olanda și probabil un record mondial. În acest timp au explodat două bombe într-o stradă din cartierul rezidențial al orașului Belfast, în Irlanda de Nord. Un avion de tip C.130 al forțelor militare italiene, avînd la bord 46 de oameni, s-a prăbușit imediat după decolarea de pe aeroportul orașului Pisa. Au murit de foame alți cinci oameni, ținînd cont de statisticile mondiale care spun că la fiecare opt secunde moare de foame un om pe glob ! S-au născut 19 000 de oameni ! Au avut loc un uragan în Kamciatka și un cutremur de gradul 4,5 pe scara Richter, la antipod, în Columbia și în Mexic.

Viața continuă, din păcate cu accidentele și cu erorile obișnuite.

În acest timp, primele măsuri de salvare a victimelor de sub ruine începuseră de mult și se desfășurau cu prudență și calm. Vor trece cîteva ore și se vor reaprinde luminile în apartamente. Vor reveni apa caldă și apa potabilă. Se vor reîncălzi caloriferele. Oamenii se vor întoarce, plini de insomnii pentru nopțile următoare, în apartamentele lor.

În sfîrșit sosesc de pretutindeni știri despre intensitatea cutremurului, resimțit la Moscova, Istanbul, Roma, Atena, Belgrad, Budapesta, Viena. Agențiile de presă parcă au înnebunit. Toate telexurile transmit pe mapamond, în lung și-n lat, știrea numărul unu a zilei de 4 martie 1977 : „cel mai grav cutremur de pămînt al anului în România". 150 de trimiși speciali din țările Europei, din S.U.A., Japonia, Canada, Australia transmit de la fața locului reportaje despre amploarea dezastrului și despre acțiunile rapide de salvare.

Un cutremur e ca un război. Un cutremur ca acesta are o forță de distrugere echivalentă cu aceea a 10 bombe atomice de tipul celei de la Hiroshima !

Un cutremur e un avertisment pentru întreaga lume : trăim toți pe planeta asta cu 15 tone de trinitrotoluen sub pernă.

Și cu un cutremur de gradul 7,2 în suflet.

A doua zi soarele a venit la timp la întîlnirea promisă cu locuitorii Bucureștiului.

A. DOHOTARU ■

Nădejde în suferință

Maturitatea unui popor în istorie, ca și a fiecărei persoane în parte este mărturisită de felul cum își îndură și își fructifică suferințele, cum străvede prin mantia cotidiană a evenimentului aparent întîmplător armura de aur a spiritului nemuritor.

Pentru un popor, durerea, jertfa fiilor săi sunt la fel de grăitoare și roditoare ca și vrednicia bucuriei.

Pentru Ștefan cel Mare era un prilej de a ridica o mînăstire și cînd cîștiga o bătălie și cînd o pierdea, din adîncul înțeles față de jertfa care totdeauna este purtătoare de rodnicie.

Plînsul, lacrimile durerii fără cuvînt, plînsul îndelung sunt temelia unui popor, spunea Neagoe Basarab, iar cine nu poate plînge frîngîndu-și inima este un ogor încă neudat de ploile binecuvîntării, care pot ocroti sămînța aducătoare de roadă.

Să nu tulburăm rodnicia suferinței, să nu o bagatelizăm, s-o purtăm cu demnitate și nădejde, cu îndelungă răbdare, fiecare dintre noi în tăcere și bună cuviință, așa cum au făcut de-a lungul veacurilor și păstorul din Miorița și Meșterul Manole, cronicarul și călugărul, voievodul alături de țăran, fratele său de neam și credință, să ne frîngem sinea egoistă, fiecare în parte și toți laolaltă, iar fructul de aur al iubirii adevărului nu va întîrzia să îngreuie crengile virtuților noastre.

Drumul spre desăvîrșirea morală a unui om, ca și a unui popor, trece prin suferință, iar a încerca o altă cale lăturalnică, ieșim din firea lucrurilor, riscăm să ne pierdem pămîntul de sub picioare sau, cum spune poporul, nu ne rabdă pămîntul.

În suferință este izvorul marii nădăjduiri și un popor întemeiat adînc în durere a ajuns cu rădăcinile la apa vieții. Dintre plăgile care vin iarăși și iarăși să încerce popoarele una este mai zguduitoare decît alta.

Vin ca furul nopții și îl frămîntă pe fiecare om în parte desfrunzindu-l de toate vanitățile și neteme-niciile, dezbrăcîndu-l fulgerător de Avere, îl proiectează gol pe uriașul ecran al Firii, cercetîndu-l în amănunt, cît din sînca sa este viață lămurită prin focul cuvîntului și mai ales cît se hotărăște el de acum înainte să devină omul Adevărului, să se întoarcă la măsura de aur a răscumpărării sale, fără amurg și umbră de schimbare.

IOAN ALEXANDRU ■

Sensul curajului

Și în clipa aceea, eu romanticul, am urît luna. Era frumoasă, rece și cinică, ilogică deasupra unui oraș care la două zile după cutremur sîngera încă ; acest oraș care tresărea dureros de cîte ori își amintea noaptea aceea de coșmar ; acest oraș care stătea însă treaz, nu pentru a-și aminti, ci pentru a lupta ; acest oraș care îndîrjit, curajos, neîngenuncheat de durere, calm, tragic și hotărît, strînge mîinile pe unelte pentru a salva dintre dărîmături oameni, pentru a înlătura ruinele, pentru a aduce cît mai grabnic viața lui, viața noastră, la normal ; acest oraș care, iată, cunoaște sensul celui mai înalt, mai bărbătesc și eroic curaj ; curajul de a înrola tristețea în frontul de luptă ; curajul de a iubi încă și mai mult trupul său lovit de coșmar și de a găsi în această iubire, în această revoltă împotriva absurdului, voința de a reface totul ; curajul de a nu întoarce privirea din fața ruinelor, de a ne uita direct în ochii durerii și de a lupta împotriva ei ; curajul de a recunoaște că sîntem zguduiți, dar de a afla tocmai înlăuntrul acestei recunoașteri o țărîe invincibilă ; curajul de a înțelege pînă la capăt ceea ce îi face pe toți acești oameni cu ochii înroșiți de nesomn să refuze cuvintele și să accepte numai fapta ; de a înțelege pînă la capăt ceea ce ne face să simțim în aceste clipe grele că, înlăturînd urmările dezastrului, luptăm pentru adevăr: că pe frontul deschis împotriva unei nopți care a pîngărit frumusețea luptăm pentru frumusețe : că forța noastră stă în faptul că un cataclism sinistru care l-a putut ucide pe unii dintre noi și ne-a putut dărîma unora casele, n-a putut dărîma nimic înlăuntrul nostru, în inima cu care ne iubim țara, copiii, ceea ce construim și această lumină prin care ne îndreptăm tăcuți să ne înrolăm tristețea.

OCTAVIAN PALER ■

Cum ia țara chip de mamă pentru

Luni, 7 martie, am luat legătura prin telefon cu județele țării ; ne propusesem să facem un reportaj despre starea de fapt a populației în zilele imediat următoare seismului ce a adus durere unei națiuni. Semnificația datelor comunicate însă ne-a determinat să renunțăm la ideea reportajului, în favoarea reproducerii exacte și fără comentarii a convorbirilor. Cifrele aflate astfel — aceste cifre care apar indeobște abstracte și reci, sintetizînd de data asta niște răspunsuri care nu puteau fi exprimate altfel — depășesc rigiditatea informației stricte, dobîndind o tulburătoare încărcătură de omenie și solidaritate umană.

Convorbirile au început la ora 12,50 ; s-au încheiat la ora 18,20.

ALBA — În acest județ cutremurul nu s-a resimțit, s-a înregistrat doar o mișcare slabă. Primele gînduri ale oamenilor de aici s-au îndreptat, firește, către locuitorii Capitalei, atît de greu încercați ; acestora li s-au expediat, printre altele : 10 700 sticle apă minerală ; 6 000 l lapte ; 16 600 cutii conserve carne ; 35 200 kg. pîine (din care 13 tone numai în după-amiaza zilei de 6 martie) ; 500 tone făină.

ARAD — Nu a fost afectat. S-au luat măsurile necesare pentru realizarea normală a producției. Județul a expediat către București 20 tone pîine, 70 000 sticle apă minerală, 20 tone drojdie pentru pîine ; pînă simbătă se vor mai trimite 1 100 tone făină și 32 tone carne. Totodată s-au mai trimis, pentru județul Argeș, 2,5 tone drojdie pentru pîine, 3 tone pentru Dîmbovița și 2,5 tone pentru Teleorman.

ARGEȘ — Sînt apartamente avariate; case vechi trebuie evacuate ; a fost grav avariat un cămin de nefamiliști (toate persoanele au fost cazate). În orașele Cîmpulung, Curtea de Argeș și Costești nu sînt probleme deosebite cu locuințele. Cu toate acestea oamenii județului au reușit să trimită către porțile Bucureștiului, printre altele, în primele trei zile de după seism : 82 tone pîine, 20 000 litri lapte, 3 000 kg brînză, 5,6 tone preparate carne; de asemenea s-au mai expediat 75 metri cubi bile manele și 25 metri cubi scîndură pentru construcții.

BACĂU — Nu a fost afectat. A trimis către Capitală : 37 tone pîine ; 10 tone preparate din carne ; 17 000 litri lapte ; 1 tonă unt ; 1 tonă brînză vaci ; 2 tone brînză telemea ; 40 000 sticle apă minerală. Combinatele de prelucrare a lemnului din Bacău și Comănești lucrează în prezent la confecționarea de case și cabane prefabricate din lemn ce vor fi puse la dispoziția sinistraților din orașele Zimnicea, Alexandria, Turnu Măgurele (12 case prefabricate au și fost făcute la combinatul băcăuan, urmînd a fi trimise unde e nevoie ; alte 10 case vor fi gata pînă în 15 martie). Cele două rafinării din Borzești și Dărmănești s-au angajat să prelucreze peste prevederile planului pe luna martie o importantă cantitate de țiței.

BIHOR — Cutremurul nu a afectat acest teritoriu. De aici au luat drumul Bucureștiului : 60 tone pîine, 8 000 kg carne vită (în momentul convorbirii noastre alte 9 000 kg carne se aflau în preajma expedierii, la fel ca și 11 tone unt și 1 500 kg brînză). Marți, 8 martie, au mai plecat 8 tone brînză telemea și 288 000 ouă. Pînă în 15 martie vor mai fi trimise, eșalonat, 200 tone făină. Mai menționăm că un număr de 20 de specialiști au fost trimiși în Craiova pentru evaluarea pagubelor.

BISTRIȚA NĂSĂUD — Cutremurul nu a provocat pagube. În sprijinul Capitalei s-au expediat : 5 tone carne, 2 tone preparate din carne, 25 tone brînzeturi, 180 000 ouă, 60 000 sticle apă minerală.

BOTOȘANI — Județul a fost puțin afectat, totul rezumîndu-se la mici avarii nesemnate. 70 000 ouă, 38 tone brînzeturi, 8 tone unt, 10 tone carne, o tonă de preparate din carne, 23 000 sticle apă minerală — în acestea a constat ajutorul dat Bucureștiului numai în primele trei zile de după seism.

BRAȘOV — În Brașov, deși nu au fost daune mari, un număr de clădiri au suferit diverse avarii. Întreprinderile nu au suferit avarii, cu excepția unei singure întreprinderi care a funcționat parțial. În noaptea cutremurului, în zilele următoare și duminică s-a lucrat cu toată capacitatea în tot județul, aceasta pentru a recupera o parte din pagubele altor județe — respectiv, au lucrat 80 000 angajați, realizîndu-se o producție globală de 57 milioane lei. Fapt deosebit : postul de radio Bod, care a fost avariat, a fost unul dintre primele posturi reparate, intrînd rapid în funcțiune, fapt pentru care lucrătorii P.T.T.R. de aici au fost evidențiați. Capitalei i s-au expediat în primele trei zile de după cutremur : 40 000 kg pîine, 34 000 litri lapte, 187 000 sticle apă minerală, 100 000 sticle băuturi răcoritoare, 6 200 borcane iaurt, 2 700 kg smîntînă și altele.

BRĂILA — S-au dărîmat locuințe, mai multe familii au rămas fără adăpost. Duminică un număr de 20 000 de elevi au participat la curățirea orașului de moloz, alături de gărzile patriotice. Un număr de 24 de comisii special alcătuite continuă să verifice starea locuințelor. Ca și în cazul altor județe afectate, și Brăila a reușit să trimită în ajutor Capitalei o însemnată cantitate de alimente, printre care : 25 442 kg pîine ; 3 101 kg preparate din carne ; 333 652 kg carne porc; 85 000 litri lapte; 9 400 kg produse lactate etc.

BUZĂU — În momentul convorbirii noastre numărul familiilor sinistrate nu era încă știut cu precizie ; două unități industriale erau scoase din funcțiune. Se întreprind acțiuni pentru repararea școlilor și grădinițelor, astfel încît procesul de învățămînt să intre cît mai curînd în normal. Și totuși, pînă în acest moment : 6 tone pîine, 10 000 litri apă minerală, 10 000 litri lapte, și 20 000 kg carne luaseră drumul Bucureștiului.

CARAȘ—SEVERIN — Județul nu a fost afectat. Întreaga populație este mobilizată pentru îndeplinirea și depășirea planului.

CLUJ — Nu s-au petrecut avarii deosebite. S-au trimis în ajutor Capitalei, pe lîngă produse alimentare, medicamente etc. (în clipa convorbirii noastre situația cifrică a acestora nu era încă centralizată) și un număr de specialiști în domeniul construcțiilor. Pe plan local, oamenii județului s-au angajat să dea un plus de producție, contribuind astfel la suplinirea unor pierderi provocate de seism.

CONSTANȚA — Nu s-au înregistrat pagube însemnate; s-au produs întreruperi de curent electric care au fost remediate. Toate întreprinderile lucrează la capacitatea normală. (S-a realizat suplimentar o producție globală industrială de 14 milioane la lucrări montaj). De asemenea, toate unitățile agricole se află în plină desfășurare a campaniei de însămînțări. S-au trimis Capitalei : peste 18 tone preparate din carne, 80 tone pîine, 25 tone carne de pasăre, 18 000 litri lapte, 17 000 kg brînză, 18 tone gemuri de fructe, 76 000 sticle apă minerală, 32 000 sticle cu pepsi, 110 tone geamuri.

COVASNA — Nefiind, de asemenea, afectată activitatea județului, oamenii muncii de aici, români, maghiari, au muncit din plin, cu toate puterile, pentru a contribui la restabilirea vieții normale în restul țării. Numai în București, de pildă, s-au trimis : 89 tone pîine, peste 800 000 litri apă minerală, 3 tone carne, 60 000 ouă, 4 tone preparate din carne, 5 tone unt, 5 tone brînzeturi.

DÎMBOVIȚA — Deși un număr de întreprinderi au fost afectate de seism, la ora convorbirii noastre toate lucrau la întreaga capacitate. Și aici constatăm același sentiment de solidaritate frățească, de profundă înțelegere a marilor greutăți prin care trece populația Capitalei : 52 tone pîine, 10 000 litri lapte, 40 000 sticle apă minerală au luat drumul Bucureștiului.

Celor rămași fără locuințe li se repartizează altele noi

fiii ei, cum învinge viața

DOLJ — Județul a fost puternic lovit de furia oarbă a seismului; familii rămase fără adăpost; un număr de întreprinderi republicane oprite din lucru; mai multe școli, instituții de artă și cultură, sedii ale organizațiilor obștești, internate, cămine, cantine — toate devenite nefolosibile. Un important număr de construcții agricole avariate etc. Și totuși, spre București : 10 tone carne, 3 tone preparate din carne, 7 000 litri lapte, 170 000 ouă.

GALAȚI — Deși au fost avariate mai multe locuințe, la ora convorbirii noastre nici o persoană nu se mai afla fără adăpost. Toate obiectivele industriale lucrau la capacitatea normală. În sprijinul locuitorilor Capitalei au fost trimise : 10 tone pîine, 35 tone carne, 11 tone preparate din carne, 10 000 sticle lapte, 23 tone carne pasăre, 50 000 ouă, 10,3 tone brînză telemea, 50 tone făină. Totodată, un număr de specialiști de la o centrală electrică din județ au sosit în București pentru a ajuta, aici, la remedierea unor circuite electrice.

GORJ — Nu s-au semnalat avarii grave. Printre primele ajutoare trimise Capitalei : 20 tone pîine și 5 tone mălai.

HARGHITA — De asemenea nu s-au semnalat avarii. S-au trimis către București : 45 tone pîine ; 925 000 litri apă minerală ; importante cantități de făină se află în curs de livrare.

HUNEDOARA — Nefiind afectat de seism, prima grijă pe plan județean a fost să se ajute Bucureștiul cu : 51,7 tone carne de pasăre ; 10 tone pîine ; 24 tone conserve ; 15,7 tone brînzeturi ; 165 000 litri apă minerală ; 600 000 ouă ; 50 tone făină ; 15 tone lapte praf.

IALOMIȚA — Situația este normală în întreg județul, se munceste, în toate sectoarele, din plin. Numai în ziua de 7 martie, au fost expediate către Capitală : 88 tone carne, 40 tone pîine, 1,5 tone brînză, 10 000 litri lapte, 80 000 ouă.

IAȘI — Locuințe, apartamente deteriorate complet, familii rămase fără adăpost. Și din nou, și aici, pentru București : 10 tone lactate, 20 tone pîine, 5 tone carne, 6 tone preparate din carne, 200 tone făină.

ILFOV — Răniți, oameni salvați de sub dărîmături, locuințe prăbușite în întregime. În mod spontan s-au format grupe de întrajutorare între familii învecinate. O parte dintre unitățile comerciale și de prestări servicii nu au mai funcționat. Mai multe instituții școlare și spitale au fost avariate. Toate unitățile industriale lucrează din nou la capacitate normală. Acest județ — acest cerc geografic și mai ales uman care înconjoară Capitala — a trimis aici : 1 000 000 litri lapte ; 1 000 tone carne ; zilnic 12 000 pîini ; 100 tone [illegible].

MARAMUREȘ — Nu a fost afectat de seism. De aici s-au trimis Capitalei : 11,5 tone pîine ; 12 tone carne ; 10 000 litri lapte ; o tonă lapte praf ; 3,4 tone produse lactate (din care 2 tone unt, 1,4 tone brînză) ; 4,5 tone preparate carne ; 150 litri sînge ; 30 litri plasmă. Oamenii județului lucrează în schimburi prelungite pentru depășiri de plan.

MEHEDINȚI — Răniți, locuințe afectate — dintre care unele nelocuibile ; în următoarele două-trei zile toate persoanele sinistrate vor fi adăpostite. Cu toate acestea județul nu a solicitat ajutor, dimpotrivă, el a fost cel care a ajutat Bucureștiul cu : 23 tone carne porc ; 30 tone conserve carne ; 20 tone pîine ; 100 tone făină ; 23 000 sticle apă minerală. Județul este gata să răspundă și altor solicitări.

MUREȘ — Nu s-au semnalat pagube. Sprijin acordat Capitalei în primele două zile de după cutremur : 90 tone pîine ; 40 000 sticle apă minerală ; 48 tone carne ; 76 000 litri lapte ; 600 000 ouă ; 12 tone preparate din carne ; 6 tone carne pasăre congelată ; 4 tone brînză de vaci.

NEAMȚ — Nici aici nu s-au semnalat pagube. Către București : 31 tone carne ; 5 tone brînză. Către Ploiești : 11 tone carne. De asemenea, un număr de 53 de electricieni și A.T.M.-iști din Săvinești s-au deplasat la Valea Călugărească pentru a da și aici o mînă de ajutor.

OLT — Clădiri avariate parțial. Întreprinderile județului nu au avut de suferit, toate lucrează din plin. Către București s-au expediat însemnate cantități de alimente (cifric, la ora convorbirii, nu fuseseră sistematizate) ; pîine, carne și preparate din carne.

PRAHOVA — Locuințe avariate, familii rămase fără adăpost (toate au fost cazate). Un număr de întreprinderi nu lucrau. Nu au trimis, ci au primit ajutor de la alte județe ; lucrul este absolut explicabil.

SATU MARE — A trimis Bucureștiului : 560 tone alimente de strictă necesitate — carne, făină, brînzeturi, conserve de carne, paste făinoase, unt și lapte praf ; duminică, două avioane Aviasan au adus în Capitală 183 flacoane cu sînge. Județul nu a fost afectat de seism.

SĂLAJ — Oamenii județului nu au avut de suferit. Către București, pînă în momentul convorbirii noastre : 27 580 sticle apă minerală ; 307 316 kg brînză telemea ; 9 016 kg unt ; 116 000 ouă ; 9 100 kg conserve pește.

SIBIU — Nu s-au înregistrat pagube. De menționat că duminică, 6 martie, la Centrul de recoltare a sîngelui s-au prezentat elevi, studenți, muncitori (români, germani, maghiari) care au donat 150 litri sînge. O echipă formată din 6 muncitori de la Întreprinderea de geamuri Mediaș a plecat la Întreprinderea de sticlă Scăeni pentru intervenții de urgență. Fapt divers: un șofer care a efectuat 17 curse în 9 ore (se numește Ioan Vereș), la terminarea programului a consemnat pe foaia de parcurs : „Retribuția pe această zi este donată sinistraților". Către București : 126 388 kg pîine ; 103 104 litri lapte ; 52 748 kg preparate carne ; 19 600 litri apă minerală ; 5 000 kg brînzeturi ; 23 155 metri pătrați geamuri.

SUCEAVA — În prima zi de după seism, simbătă, 5 martie, oamenii muncii din aici au realizat o producție suplimentară în valoare de 1 375 000 lei. În agricultură, principala acțiune în momentul de față este orientată spre lucrările de îmbunătățiri funciare în vederea sporirii potențialului productiv al solului. Județul nu a fost afectat. Spre Capitală s-au trimis : 18 000 litri lapte ; 240 000 litri apă minerală ; 5 tone brînză telemea ; 4,5 tone brînzeturi topite ; 66 tone preparate din carne.

TELEORMAN — Un județ greu lovit : locuințe avariate ; locuințe dărîmate sau nelocuibile ; familii fără adăpost (toate aceste familii au fost cazate). S-au înregistrat victime și răniți. Dintre întreprinderile avariate de seism, două nu lucrează iar una funcționează doar parțial (repetăm : situația dată are drept punct de referință finală momentul convorbirii noastre telefonice) ; un număr de construcții zootehnice sînt avariate. Și totuși chiar și acest județ a găsit energia, posibilitățile, forța de a ajuta Capitala cu : 15 tone pîine ; 40 tone carne ; 200 000 litri lapte. Mai erau pregătite gata de expediat următoarele cantități de alimente : 25 tone pîine ; 40 tone carne ; 100 000 litri lapte ; 5 tone brînzeturi.

TIMIȘ — Neafectat de seism. Dincolo de faptul că se lucrează intens, în toate domeniile de producție, oamenii județului, români, germani, maghiari și de alte naționalități s-au angajat ca în săptămîna aceasta să obțină importante depășiri de plan. Numai colectivul întreprinderii „Electrotimiș" va realiza o producție suplimentară de 1 000 000 de lei iar spre București au plecat : 40 tone pîine ; 50 tone carne ; 50 tone produse din carne ; 244 000 litri apă minerală. Zilnic se trimit circa 80 tone făină. S-au mai trimis la Craiova 550 700 litri apă minerală.

TULCEA — Puțin afectat fiind, toate unitățile din acest județ lucrează la întreaga capacitate. În noaptea de 5 spre 7 martie au sosit venind de aici în Capitală : 400 tone pește ; 10 tone mălai ; 20 tone ulei.

VASLUI — Se semnalează importante pagube materiale și pierderi de vieți omenești. Întreprinderile nu au fost afectate, se lucrează din plin. Deși nu a fost solicitat, județul a trimis Capitalei : 4,7 tone carne ; 10 tone produse lactate.

VÎLCEA — Trei întreprinderi au fost afectate : Combinatul de produse sodice, Întreprinderea de talpă și cauciuc și Combinatul chimic ; primele două au și fost redate circuitului economic. Nu au fost victime. Pentru București : 30 tone pîine ; 9 000 litri lapte ; 6 000 kg preparate din carne ; 5 000 kilograme brînză ; 40 000 sticle apă minerală.

VRANCEA — Case distruse sau avariate : familii evacuate, cazate în cămine, la rude. Căminul Școlii de surdomuți a fost evacuat și cazat în Complexul de cămine al Liceului „Alexandru Ioan Cuza". Întrucît clădirea prezenta pericol. Nu s-au semnalat victime. Răniții au fost spitalizați. Se inventariază situația fiecărui imobil. Toate întreprinderile lucrează normal. Iată, și de aici, expediate către București : 10 tone pîine ; 10 tone carne ; 10 tone preparate din carne ; 10 tone preparate din brînză.

Redacția revistei „Flacăra" mulțumește plină de recunoștință comitetelor județene de partid, care în aceste zile pline de eforturi și obligații și-au găsit timp să-i ajute pe redactorii noștri MARGA NEDELEA și HORIA PĂTRAȘCU la alcătuirea acestor pagini.

Cu viaţa pre moarte călcînd

Cînd scriu acum, scriu numai pe muzică de doliu,
Şoptesc cuvintele de parcă m-aş sfîrşi,
La mine-n conştiinţă aud cum plînge ţara
Cu semnul scris pe frunte de marele cutremur,
În huruitul straniu al marii tragedii.

Ce întrebări să punem, şi cînd, ursitei noastre,
Că ne-au rămas atîtea dovezi de la bătrîni
C-a fost aici, de-a pururi, o luptă, toată viaţa,
O luptă cu puhoaie ori cu invadatorii,
Că luptă-a fost chiar faptul de-a ne numi români.

Ridică-te la mine în versuri, tragedie,
De pe pămîntul aspru pe care ni-l frămîntă,
Cu morţii noştri tineri în nevinovăţie,
Cu doliile sumbre ale neaşteptării,
Cu limpedea nădejde că nu vom fi înfrînţi.

Acum, cînd scriu, oraşul respiră-n suferinţă,
Respiră prin o mie de mii de aspri pori
Şi nu există nici-o instanţă către care
Să îndreptăm apeluri, să punem întrebare :
De ce aşa ilogic şi-aşa de mut să mori ?

Din nou sînt lacrimi — iată — pe faţa României,
Din nou e-acum nevoie să ne reconstruim,
Din nou se fac în fabrici grăbit sicrie multe,
Din nou se-ndreaptă oameni spre adevărul morgei,
Din nou lumina plînge pe cruci de ţintirim.

Am cunoscut atîţia din cei căzuţi în moarte
Şi-am aminat întruna să le tot spun ceva.
Unde sînteţi acuma şi ce v-aş putea spune ? !
Dă-le odihnă dulce şi vezi de minte-i, doamne,
Cînd de motivul morţii ei te vor întreba.

Cînd scriu acum, scriu numai pe muzică de doliu,
Miroase tot oraşul a mortar şi a sicriu,
Scriu ca o datorie, port morţii toţi în mîna
Cu care îmi iau pulsul, cu care dau salutul,
Şi parcă am o vină că ei sînt morţi, eu viu.

Tu lasă-te cuprinsă în vorbe, tragedie,
De-atîtea ori venită fără măcar să spui.
Dar dacă moartea noastră fusese programată
Şi am avut norocul să nu ni se întîmple
Cînd s-a mişcat pămîntul şi soclul sub statui ?

La radio se cîntă mereu ceva eroic,
Ei ne îmbărbătează, cînd timp avem de ei,
De nu cumva în plînsul familiilor triste
Ne cufundăm şi plîngem acel moment de groază
Cînd singure în uşă se învîrtiră chei.

Stătea în pat femeia, pe pernă rezemată,
Şi a căzut cu patul de-a dreptul în infern,
Într-un spital încearcă acum să înţeleagă
De ce era nevoie din somn să plece-n moarte
Dintr-un cearşaf vremelnic într-un mormînt etern.

E plină lumea noastră de fapte şi legende,
Se povestesc dezastre, se întocmesc poveşti,
Şi cineva îţi bate la uşă cu sfială
Sau sună telefonul şi cineva te-ntreabă :
«Ce-i pe la voi, pe-acolo, şi, spune-mi, mai trăieşti ?»

De ce acestea toate ? De unde pînă unde ?
Că nu fusesem totuşi la astea programaţi
Şi ne gîndeam la multe, şi-aveam atîtea planuri
Şi vanitoşi la culme dam bani pe obiecte
Şi a venit dezastrul ca să ne facă fraţi.

Ne-a înrudit, deodată, cutremurul acesta
Şi ne-a adus aminte de tot ce-am putea fi,
Am re-nvăţat ce-nseamnă să nu te afli singur,
Să-ţi mai găseşti prieteni în noaptea blestemată,
Sub vîntul trist şi vînăt al unei tragedii.

Să strigi, fără speranţă, de ajutor, la oameni
Şi-n loc să nu-ţi răspundă cinici şi surdomuţi
Ei, fără nici un ordin, să sară să te-ajute
Curat, pe neplătite, şi mîndru, pe tăcute,
Şi să te simţi tu însuţi în stare să ajuţi.

Aţi auzit de omul care şoptea sub pietre ?
De nu aveau curajul să lupte ceilalţi, toţi,
Ar fi şoptit zadarnic pustietăţii lumii,
N-avea contract cu nimeni să vină să-l salveze
Dacă-i întrau în casă, altcînd, zicea că-s hoţi.

Cu totul alte lucruri ne-a arătat dezastrul
Decît birocraţie, dosare, delatori,
Ne-a arătat o lume de oameni totuşi oameni,
De oameni demni să treacă cel mai sever examen,
Nemuritori, cu toţii, tocmai ca muritori.

S-a zvîrcolit pămîntul, cu morţi cu tot, sub lume,
Ne-am speriat de moarte, dar am trecut de ea,
Am dat tribut fiinţe ştiute, neştiute,
Acum ne reculegem sub muzica de doliu
Şi poate că bilanţul e partea cea mai grea :

Acest moloz cu oameni, bucăţi de om pierdute...
În dinţii macaralei — costumul unui om,
Filfiitor ca steagul revoltei unanime
Te-ntreabă, înc-o dată, absurdă tragedie,
De ce-ai întrat în lume, în ultimul atom ?

De ce-ai lăsat copiii fără părinţi în viaţă ?
De ce-ai distrus copiii unor părinţi distruşi ?
De ce vinzi haine negre aşa de scump mulţimii ?
Şi fabricilor noastre le dai să dea sicrie ?
Şi pui în cadră nedgră ferestre, ochi şi uşi ? ·

Ce sumbru exerciţiu şi ce nehotărîre !
Natură ucigaşă, tu care ne omori,
În martie acesta ne vei aduce zile
Frumoase şi senine şi-atît de inutile
Şi cinic răsări-vor peste cutremur flori.

Nu va mai rîde nimeni un hohot pîn-la capăt,
Cît morţii de sub case, pe toţi, nici nu i-au strîns,
Cît încă nu ştim bine mărimea tristei pierderi,
Cît încă nu ştim bine ce-o să ne coste mîine,
Cît încă ochii noştri n-au terminat de plîns.

Miroase a ruină, a doliu şi-a amestec,
Miroase a fiinţă zdrobită inutil,
La morgă morţii noştri sclipesc ciudat-albastru,
Ei au seninătatea că nu ştiu de dezastru,
Pavînd cu-albastre trupuri un temporar azil.

Dar, oameni, ţineţi minte că-n locul celor care
Se duc înspre morminte, aşa miraţi acum,
Putea să se întîmple să fie orişicare ;
Că sîntem azi în viaţă e pură întîmplare,
Puteam să fim un nume pe un destin postum.

Vedeţi şi dumneavoastră, toţi oamenii ca oameni
Au slăbiciuni, defecte şi ezitări firesti,
Dar ce putere mare au oamenii ca oameni
Cînd el, evenimentul, întreabă de sînt oameni
Şi oameni sînt la cîrma nădejdii româneşti.

De-atîtea ori ne plîngem de itebiştii noştri,
Că sînt lichele unii, că umblă după şperţ,
Că n-au nici o ruşine, că acostează doamne,
Şi-n goana după sute ei mai sfidează legea,
Că fac cu bişniţarii un ilicit comerţ.

Aşa cum sînt, e bine să ştiţi că-n noaptea mare,
Ei nu au dat o clipă din luptă înapoi,
Şi au salvat fiinţe, şi-au fost prima armată,
Cînd n-am avut lumină, nici radio, nici pază
Ei toţi, în acea noapte şi-apoi, au fost eroi.

Prin staţia de getax ministrul sănătăţii
Şi-a spus întîiul ordin atît de necesar,
Prin ei, şoferi ai străzii, proporţia şi lupta
Au fost în mare grabă aflate-n tot oraşul,
Ei au lucrat pe gratis după un sfînt orar,

După orarul unic al stării de urgenţă,
Pe viaţă şi pe moarte lucrară ca-n război,
Recompensaţi-i, oameni, cu mulţumirea voastră
Pe-aceşti şoferi, întruna prinşi în caricatură,
Ei au purtat lumina prin noapte ca eroi.

Aud că-n blocul Nestor, într-o garsonieră,
Stăteau, de-o viaţă-ntreagă, doi trişti bătrîni cuminţi,
Ea-l plictisea întruna în ultimul deceniu
La cinema să meargă. Şi-au mers în seara-aceea.
Un film a fost salvarea a două năzuinţi.

Un om venit acasă, în faţa casei sale
Soţia şi copilul şi soacra şi-a lăsat
Să plece din maşină pînă parchează dînsul.
Ele-au urcat în casă, el a greşit parcarea
Şi din întîrziere doar el a mai scăpat.

A stat o zi întreagă un tînăr lîngă omul
Pe care îl salvase riscîndu-se pe el,
Iar un soldat în flăcări s-a dus în ambulanţă
Ca victimă el însuşi, salvînd întîi o fată,
Ce minunată rîvnă de a trăi la fel.

«Vă rog, tăiaţi-mi mîna, da urlet o femeie,
Tăiaţi-mi mîna însă scoteţi-mă de-aici !»
Şi teafără au scos-o locotenenţii Cernea...
Pe un balcon o fată murise, părea rufă,
Ce rufe par toţi morţii aşa de trişti şi mici !

Spitalele sînt pline, iar doctorii, cu toţii,
Ca o armată luptă pe frontul cel mai sfînt,
Pe frontul sănătăţii şi al fragilităţii,
Acolo unde sîntem îndatoraţi cu toţii,
De unde-o luăm spre viaţă sau poate spre mormînt...

Şi în această vreme ţara produce piine,
Şi apa minerală e aur pentru neam,
Cînd telefonul merge e parcă sărbătoare,
Ce faci, măicuţă dragă, ce spui şi ce te doare ?
Ce dragă ne e viaţa, ce plictisiţi eram...

Acum vom înţelege însemnătatea mare
De a trăi în viaţă, numai atît : normal.
Ce dor ne e de somnul neîntrerupt de grijă,
Cutremur ni se pare cînd se trinteşte-o uşă.
Ce sensibilitate adusă-n ultim hal !

Poem
de Adrian Păunescu

Citeam ziare pline de ştiri universale,
Despre terenuri care se clatină mereu,
Sute de mii de oameni nu ne făceau să plîngem,
Puteam să facem bancuri despre orice cutremur.
Dar cînd sub noi pămîntul zmuci, oftăram greu.

Nici n-am ştiut ce-i pacea, că o credeam firească,
Degeaba toţi bătrînii ne sfătuiau banal
Să preţuim întinsul acestei linişti calde,
Acum pricepem, totuşi, ce e nesiguranţa
Să simţi sub tălpi pămîntul labil, cum simţi un val.

Şi ne-ntrebăm întruna : la noapte vine iarăşi ?
Pereţii încă zdraveni vor fi şi ei răpuşi ?
Şi aşteptăm cu groază amurgul care cade,
Nu ne schimbăm de frică din hainele de ziuă,
Şi ne-am mutat cu paturi cu tot mai lîngă uşi.

Ne-a fost mai greu ca-n moarte trăind acest cutremur,
Cînd se sucea pămîntul ca un frunziş de pom,
Şi nici acum nu sîntem pînă la capăt limpezi,
Dar mai avem nădejdea că toţi ne sîntem oameni
Şi că s-a-ntors în ţară întîiul nostru om.

Cînd l-am văzut, în zorii primei cumplite zile,
De după catastrofa prin care am trecut,
Simţeam că nu mai sîntem aşa de trişti şi singuri,
Că nu ne lasă Omul, că s-a întors în grabă,
Pe-aeroport, acolo, grozav de abătut.

Desigur, nu e nimeni în stare să oprească
Astfel de catastrofe, astfel de tragedii,
Dar omul care vine, de oriunde se află,
Chiar sub ameninţarea aceleiaşi ursite,
E omul lîngă care putem şi noi muri.

Nu mai eram pe lume doar patrie în doliu,
Ci un pămînt în luptă cu tragedia lui
Îşi asuma bărbatul destinul ţării sale
Nepăsător de vîntul ursitei infernale
Nu mai eram ai sorţii, pămînt al nimănui.

Simţeam că se-ntorsese de la o treabă tata,
Sau fratele mai mare, al tragicului neam,
Ceva o să se-ntîmple, găsim noi rezolvarea,
Cu lacrimi mari pe feţe şi cu unelte-n mînă
Salvăm ce se mai poate salva. Aşa gîndeam.

Ce palid era Omul, ce noapte străbătuse,
Ce noapte-ngrozitoare de chin şi de nesomn,
Şi semăna la faţă cu toţi plugarii ţării,
Cu muncitorii ţării, cu cărturarii ţării,
Părînd totdeodată icoana unui domn.

Şi-a mers de-a dreptu-n calea fatalităţii noastre,
Ca un viteaz ce este ; călca solemn şi trist.
Ştiu că-n acele clipe plîngeam şi eu văzîndu-l
Cum pune pasul parcă pe un pămînt de inimi,
Şi nu-mi era ruşine nici mie că exist.

Eroule, fii gata, să nu ţi se întîmple
Pe unde mergi acuma, cumva, vreun lucru rău,
Ai grijă, că pămîntul poate oricînd să sară,
Şi să se zvîrcolească şi să se-mpotrivească.
Omule bun al ţării, mă doare pasul tău.

Aş vrea să trecem bine această încercare,
Să te aud cum ţării vei spune poezii,
Cum vei chema-o iarăşi la muncă şi la luptă,
La glorie, la viaţă, la cinste şi candoare.
Ai grijă, Om al ţării, ce cale vei găsi.

Noi credem toţi în tine pentru că eşti al nostru,
Pentru că intri primul în orice fel de foc.
Pentru că pui voinţa ca friu pentru dezastru.
Noi credem toţi în tine, cum şi tu crezi în ţară,
Şi îţi dorim putere şi milă şi noroc.

La Zimnicea, acolo, trecînd printr-o fereastră,
Te aplecai sub ramă, ca orice om de rînd.
Şi-odată cu această frumoasă modestie,
O patrie întreagă ieşea din tragedie,
Printr-un simbolic cadru, spre-un ceas mai bun trecînd.

Aşa îţi şade bine, tu, Om de omenie,
Să semeni omenia, tipar de omenii,
Alături de durerea şi de-ncordarea ţării,
De oamenii, cu doliu pe suflete, ai ţării
La rău, ca şi la bine, de-a pururi să le fii.

Acum, cînd scriu, se umblă cu grijă prin mormane,
Se caută cu mina, atent şi îndrăznet,
Fiinţe vii ce morţii i-ar fi trecut de praguri,
Fiinţe inocente zăcînd în catastrofă,
Se caută nu aur, se caută vieţi.

Pe chipurile noastre, în vreme, va rămîne
Sigiliul de noblete şi-al panicii stigmat,
Noi sîntem cei pe care i-a însemnat cu moarte
Cutremurul teribil din şaptezeci şi şapte,
Cei ce, salvîndu-şi viaţa, şi ţara au salvat.

Sînt unii ce la viaţă au aspirat din moarte,
Cum vor putea ei viaţa s-o mai privească-n roz,
Cînd şi-au săpat tunele cu unghia-n ruină,
Cînd au ştiut să creadă în oameni şi-n lumină
De vii luaţi din viaţă de munţii de moloz ?

Din cînd în cînd oraşul vuieşte blînd la zvonul
Că parcă se-aud şoapte sub nu ştiu care bloc.
Atunci, soldaţii pleacă, în pilcuri de speranţă,
Şi mîngiie molozul şi orice cărămidă
Să facă, presupusei vieţi, un pic de loc.

Excavatorul scoate cu-ncetineală malul
Din locul necredinţei în care a căzut,
Pe străzi apropiate se-agită rude triste,
S-ar mai putea o urmă de şansă să existe
Şi, uneori, există : e viu cel dispărut.

Tu lasă-te cuprinsă în vorbe, tragedie,
Că eşti sătulă, poate, să te hrăneşti cu morţi,
Că prea iei altă faţă, mereu o altă faţă —
Război, subdezvoltare, puhoaie sau cutremur —
Din ţărm în ţărm destinul prea sincopat ni-l porţi.

Eu am văzut copiii trecînd de tragedie,
Cum le-ar fi luat părinţii un joc al morţii, hid,
Ce lor nici nu le place să-l joace, nici nu-l uită,
A fost teribil jocul dé-a moartea şi de-a viaţa
Dintre copiii noştri, cei ce sînt vii surid.

Pe alţii, însă, jocul i-a stins pe totdeauna,
Ei ni s-au dat în grijă şi au căzut în teasc,
Ce plin de întrebare mi-e creierul acuma
Şi sufletul meu plînge aceste morţi absurde,
S-avem adîncă grijă de cei care se nasc.

Păstraţi, dacă se poate, o clipă de tăcere
Pentru acei ce-n moarte în clipa asta ies,
Şi dacă-n mîini unelte purtăm spre căutare
Noi tot în mîini simţirăm şi inima ce doare
Şi ne privim pierduţii, cu suflet recules.

Mai căutăm suflarea de om ce s-ar ascunde,
Mai căutăm al vieţii prea subţirelnic fir,
Nimeni nu o să uite această omenie,
Şi nici nu a fost vorba decît de omenie
Cînd noi am stat în calea urîtului delir.

În faţa voastră, oameni ai ţării mele scumpe,
Mereu aflaţi în lupte şi uneori în chin,
Cu ochii plini de lacrimi şi cu mantaua ruptă,
Purtînd în păr mireasma molozului şi-a ploii
În amintirea celor ce nu mai sînt mă-nchin.

Le fie amintirea mai caldă decît viaţa,
Prea ne-am grăbit cu toţii şi ne-am vorbit prea rar,
Prea ne ucide ritmul fără sfîrşit al vieţii,
Prea sîntem totdeauna nu ţinta, ci drumeţii,
Ce numai de odihna finală au habar.

Mi-e dor de voi, prieteni ucişi fără de vină,
Şi cîte nu v-aş spune de m-aţi mai auzi,
Dar voi sînteţi acuma doar amintirea voastră,
Sînteţi doar umbra unei lumini care se stinse,
Plutind prin locul unde şi noi cîndva vom fi.

Ni s-a fixat durerea în lutul ars al feţei,
Vorbim fără de vorbe şi plîngem fără plîns,
Şi brusc s-au strîns atîtea anunţuri mortuare,
Ce singur simte moartea cu gîndul fiecare
Sicrie mult prea multe la fabrică s-au strîns.

Dar, doamne, aceşti oameni ce petreceau o seară,
O biată zi de vineri, ca oricare din veac,
Dar, doamne, aceşti oameni nici nu-şi rostesc mirarea,
Ei pur şi simplu încă nu înţeleg nimica
Şi de aceea, poate, atît de tragic tac.

Un om pe care ceilalţi l-au adunat din moarte
Cu ochii mari în frunte, curaţi ca doi copii,
A spus în prima clipă cînd a ajuns afară
«Nu m-am temut o clipă, aveam şi-un veac răbdare,
Eram atît de sigur — ştiam că veţi veni.»

Iar el ştia aceasta din felul cum trăieşte
Acest popor de oameni atît de chinuiţi,
Nici nu a fost nevoie să ceară ajutoare,
Nici nu a fost nevoie să spună că îl doare,
De mult mai multă vreme spusese el : «Veniţi.»

Spusese vorba sfîntă a omeniei noastre
Ce-nvinge orice moarte şi orice cataclism,
Şi oamenii veniră, doar fiindcă erau oameni...
Sînt oameni ce există fiindcă există oameni,
Şi nu li-i strînsă viaţa în chingi de egoism.

E greu şi simt că gura mi-i neagră şi amară,
Vroiam în acea noapte să fiu trifoi sau pom,
Dar cît există oameni născuţi spre-a face bine
De nici o clipă-a vieţii simt că nu mi-e ruşine,
Cum nu îmi e ruşine că sînt un simplu om.

Noi vom porni cu viaţa să construim tot viaţa,
Aşa va fi cum spune crîncenul nostru gînd,
Cu moartea peste moarte şi peste ele viaţa,
Cu viaţa peste moarte, cu viaţa-nlăcrimată,
Aşa va fi, cu viaţa pre moarte trist călcînd.

Oameni care există

Timp de un ceas

Nicolae Moldoveanu a crezut

că Bucureștiul nu mai există

În urmă cu numai două săptămîni am scris cronica expoziției de bijuterii deschisă la „Căminul Artei" de un grup de cinci artiști plastici. Unul dintre ei se cheamă Nicolae Moldoveanu și două din lucrările sale au fost reproduse în revistă chiar săptămîna trecută. În seara zilei de 6 martie televiziunea a dat secvențele dramatice ale eliberării din lumea celor morți a unui om mărunt și agil care, ieșind din gaura practicată în zidărie și betoane de militari, a avut ambiția supraomenească de a se înălța în lumea celor vii singur, neajutat, cu propriile sale mîini. Mîinile acestea erau ale lui Nicolae Moldoveanu, artist din generația medie, unul din cei mai buni meșteri moderni ai bijuteriei românești de artă. Am simțit, privind scena aceea răscolitoare, o mare frăție pentru Nicolae Moldoveanu, m-am gîndit mereu la el ca la o răzbunare, ca la cea mai minunată răzbunare a fibrei umane contra lucrului orb și a haosului, la patru dimineața m-am trezit brusc cu figura lui apărîndu-mi limpede înainte, iar dimineața am început să mă interesez unde îl pot găsi și ce se mai întîmplă cu el. Firește, gîndul l-au mai avut niște colegi de breaslă, cum l-a mai avut, dealtfel, toată țara. Am discutat, înainte de a-l revedea, cu mulțime de oameni, ingineri electroniști, șoferi de taxi, un taxator de tramvai, un țăran. Vreau să spun că am simțit nevoia să vorbesc despre el. Eu cu artiștii aceia am făcut un fel de cauză comună. Fac o asemenea cauză cu toți cei despre care scriu cu simpatie. Moartea lui m-ar fi îndurerat adînc. Nu-mi place nici un fel de moarte, nici măcar moartea eroică. Cînd moare un om despre care scriu, și în care îmi pun gîndurile mele de bine, simt că mă duc și eu cu el. Mie îmi plac oamenii vii ; ca să-i iubesc și să pricep cum trebuie rostul vieții mele trebuie să-i văd întregi și victorioși pe toți oamenii în care îmi pun nădejdea de frumos. Ei sînt voința mea. M-am dus deci la Spitalul militar central, unde a fost internat, cu credința că am să-l văd întreg și viu pe cît îl știam eu de viu, numai fibră și privire, numai nerv și inteligență. Și așa s-a și întîmplat : Nicolae Moldoveanu nu se găsea în pat. Ceruse, încă de dimineață, să plece acasă, în ciuda faptului că medicul ce-i supraveghea însănătoșirea, conferențiarul universitar colonel dr. Traian Băndilă, îi recomanda, cu toată seriozitatea, să stea cuminte în pat și să-și asculte doctorii. El voia să plece, nu atît pentru că ținea să se încontreze celor ce-i doreau binele, ci pentru că el, omul reîntors între vii, gîndea că ocupă patul unuia mai grav afectat de prăpăd. Tovarășul conferențiar universitar spune că situații de genul celor trăite de Nicolae Moldoveanu sînt urmate, de obicei, de o cădere a întregului organism. Ființa omenească își îndreaptă întreaga putere spre un singur scop și, odată scopul împlinit, ea suferă un șoc. Istoria are atîtea cazuri de oameni care au reușit, incredibil, să trăiască pînă în clipa în care au atins țelul propus. Soldatul de la Marathon, de exemplu, ori curierul lui Napoleon, care a călărit cu ambele picioare retezate pînă ce a predat depeșa ce-o purta la șold.

Nicolae Moldoveanu își așteaptă soția într-un fotoliu, în biroul doctorului Băndilă. Poartă un costum negru de catifea ușoară, costum care-i accentuează subțirimea taliei. O mînă de om, s-ar zice, numai fibră și nervi. Fumează cu patimă, țigară de la țigară, bea cu patimă prima cafea, neagră și amară, conversează despre istoria lui cu multă cumpătare, cu gravitate, cu un umor tainic uneori. Costel Badea, cunoscutul sculptor ceramist, se găsea în seara de vineri împreună cu Dumitru Rădulescu și alți cîțiva în atelierul lui Moldoveanu, de la parterul unui bloc cu opt etaje din Strada Artei. Un bloc vechi, plin de fisuri. În cîteva fisuri puteai băga palma. Prietenii au plecat pe la ora opt, au rămas în atelier numai Moldoveanu și un student arhitect, pe nume Adrian Ionescu, să joace o partidă de șah. Atelierul nu era prea mare : un banc de lucru pentru ceramică și bijuterii, o bibliotecă, un fel de nișă-pat, construită din lemne groase și dulapi. Această nișă i-a fost salvarea. Adrian Ionescu a rupt-o la fugă, imediat ce și-au dat seama că blocul se surpă. Nicolae Moldoveanu a strigat după el să rămînă și să se vire în colț, sub construcția de lemn, solidă la înfățișare ca un podeț de birne. Pe Adrian blocul s-a prăbușit după ce făcuse numai cîțiva pași. Pe Nicolae Moldoveanu lemnele l-au protejat, patul acela țărănesc i-a fost pavăză. A rămas pe jumătate țeapăn, strîns în moloz și lemnărie, cu piciorul sting apăsat de un obiect metalic, probabil chiuveta. Nu și-a pierdut nici o clipă cunoștința. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să închidă zdravăn robinetul buteliei de aragaz ce-o simțea în coaste. Totul, mai departe, a fost o pildă de inteligență, efort logic și încredere. În sine, în oameni.

Ce-i foarte interesant e că vorbele, primele vorbe rostite de Moldoveanu la ieșirea la lumină, au trecut repede, de la om la om, construind o legendă. În biroul doctorului Băndilă, la secția a II-a chirurgicală, se găseau, în ocele în care Moldoveanu aștepta sosirea soției, doi ardeleni : fratele doctorului și un văr al său. Ei se uitau la Moldoveanu ca la o minune. După ce Nicolae mi-a arătat pe o schiță cum se găsea el acolo, în gaura de beton, fratele doctorului a cerut schița s-o arate acasă, în Mureș :

— E musai s-o vadă, să știe ce oameni teribili trăiesc în țara asta a noastră.

Nicolae Moldoveanu a ajuns un om-simbol. Iată ce a gîndit și care au fost acele vorbe care au trecut repede din om în om :

„Timp de un ceas sau poate mai puțin am crezut că Bucureștiul nu mai există, că acesta este sfîrșitul".

Și apoi : „Nu sfîrșitul meu, fiindcă, vorbind foarte cinstit, nu soarta mea mă speria. M-am cercetat, am mișcat tot ce puteam mișca din mine și mi-am zis : bun, nu-i nimic spart. Cum sînt foarte subțire, cum am făcut ceva yoga, mi-am scos piciorul din pantoful prins sub chiuvetă. Am închis bine butelia de aragaz. Am reconstituit în minte întîmplările și am știut cu exactitate în ce loc mă aflu, ce am în stînga și în dreapta. În spate aveam peretele, spre cap se găseau niște cutii cu scule și felurite materiale. Știam că după ele, după zidul de cărămidă, se găseau țevile de calorifer. Mi-am amintit că un om trăiește fără apă șapte zile, iar fără mîncare patruzeci. Mi-am zis : nu te grăbi, ia-o ușurel, să-ți ajungă benzina. Am început să aud curînd zgomote deasupra. Însemna că se umbla pe acolo, că mai trăiau oameni în București. Dacă mai trăiesc oameni, am să trăiesc și eu. Ei au să mă caute. Am ascultat atent și după o vreme am distins zgomote și hîrjîituri ritmice. Acestea trebuiau să fie mașini, buldozere, excavatoare. Mi-am scos pantalonii, care mă incomodau, am bîjbîit după o bucată de fier, am degajat un spațiu lîngă perete și am început să sap încet, cu răbdare, pe lîngă o cărămidă, întocmai ca Monte Cristo. Vroiam să ajung la țeava de calorifer, ca să dau semn afară că trăiesc. Nu mi-era teamă decît că, din greșeală, vreun buldozer avea să la cusca aceea lunguiață, în care stăteam întins cu totul. După fiecare cărămidă scoasă mă odihneam. Metodic, să nu transpir, să nu mi se facă sete, să nu-mi pierd forțele. Cred că puteam să stau acolo șapte zile. Eu așa cred. Am ieșit după 45 de ore, nu mi-a fost sete, somn mi-a fost abia mai tîrziu. Cînd zgomotele au fost destul de puternice, am încercat să mă fac auzit. Am stabilit un fel de contact cu cei de afară. M-am străduit să nu mă entuziasmez, să rămîn lucid, sub o stare de tensiune egală și nu prea înaltă. Știam că va trebui să-i dirijez pe cei de deasupra și așa s-a și întîmplat. Cînd au început să spargă betonul, praful mă sufoca, zgomotul mă zăpăcea. Respiram de-acum de multă vreme prin pulover, ca printr-un bandaj filtru. Am vorbit, printr-o spărtură, cu soldații, explicîndu-le ce și cum să spargă. Eu cunoșteam perfect topografia locului, aș putea spune că simțeam prin toți nervii pulsul pămîntului. Lumina care a pătruns brusc m-a descumpănit cîteva clipe. După socotelile mele, fiindcă ceasul nu avea fosfor, trebuia să fi trecut vreo două zile în cap. Am greșit doar cu trei ore. Trecuseră 45. Le-am cerut să mă lase să ies singur. O chestiune de demnitate. Mi-a părut rău că au sărit pe mine cu aparatul de filmat. Eram în chiloți, murdar. Eu sînt un om pudic. Aș fi vrut să mă uit puțin la oamenii care munciseră să mă scoată afară, să văd mai bine muntele ce-mi stătuse deasupra, să mă uit la ai mei, să văd ce se mai petrece acolo. Aș vrea să spun că schimbarea importantă care s-a petrecut în conștiința mea este legată de ceva ce l-aș numi măruntul meu scepticism : eram îndemnat adesea să gîndesc că lumea e plină de meschinării, deși ar putea să fie atît de frumoasă. Acum am văzut că lumea e plină de oameni extraordinari. De-ați ști ce privire aveau soldații care se aflau în jurul gropniței mele ! Nu, lumea nu e dominată de meschinărie, frumusețea lumii e un fapt real și e la tot pasul.

Sînt cam palid, sînt brăzdat de zgîrieturi, dar mă simt în puteri. Noi, artiștii decoratori, muncim mult cu forța brațelor, ca breslașii artiști de odinioară. Cînd doctorul mi-a spus că mă paște o cădere psihică și că sînt slăbit, i-am luat mîna și i-am strîns-o. Așa l-am convins că nu sînt slăbit, că greutatea mea, cincizeci de kilograme, ele nu spun cît poate să îndure și să înfăptuiască făptura umană, că nu contează decît voința omului. Eu trăiesc și plec acasă acum numai pentru că am crezut în mine și în toți ceilalți oameni, care lucrau la lumină."

TUDOR OCTAVIAN ■

Salvată de sub ruine

după 2 zile și 2 nopți,

Ioana Milanovici,

împreună cu soțul ei,

speră s-o ia de la capăt

Intrăm în vîrful picioarelor într-unul din saloanele de la parterul Secției de chirurgie I a Spitalului militar central. Se află aici mai multe persoane salvate de sub dărîmături, dar numai o femeie e trează. Restul ocupanților salonului dorm, cu spaima sau cu durerile alinate de somnifere. Ioana Milanovici a stat sub ruinele blocului din strada Pictor Grigorescu exact 42 de ore, cifră care corespunde anilor cît a locuit la adresa respectivă, unde a venit, după căsătoria cu muncitorul textilist Marin Milanovici, de pe Popa Tatu numărul 36. Acolo a apucat cutremurul din 1940 care a fost — cum își amintește — floare la ureche pe lîngă necazul de-acum.

— **Cum a fost în '40 ?**

— Eram pe Popa Tatu, tocmai ne căsătorisem, a început patul să se clatine și am fugit în curte, sub un platan. Cînd ne-am dumirit, trecuse cutremurul, iar în casă nu se spărsese decît o vază. Atîta tot.

— **Dar acum ?**

— Acum ce ? I

— **Cum a fost ?**

Dă să plîngă. Am scăpat, zice. Amîndoi am scăpat, eu și soțul, au scăpat și doi vecini. Ne uitam la televizor, parcă era un film, cînd a început totul să se clatine. Am fugit spre scară, dar n-am apucat să ajungem pînă acolo că totul s-a prăvălit înaintea noastră și am rămas blocați între niște grinzi, alături de vecinii noștri, Marieta Ștefanco și Nicolae Stanciu.

— **Și după aceea ?**

— Ne-am dat seama că s-a dărîmat blocul și că sîntem prinși într-un spațiu îngust. Ne-am gîndit la vecini și am plîns nițel. Apoi, pe întuneric și ghemuiți, că n-aveam loc în picioare, ne-am socotit cum să ieșim. Dar n-aveam cum, așa că am așteptat.

— **Cît v-a fost de frică ?**

— La început ne-a fost, nu zic că nu ne-a fost, dar după ce s-au liniștit lucrurile am fost siguri că vom fi salvați. Totul era să avem aer și să nu ne pierdem cu firea. Stanciu s-a pornit să țipe, dar apoi s-a potolit. Țipa degeaba.

— **Pînă la urmă ați avut aer.**

— Am avut. Se vede că o fi tras vreun curent pe la ușă.

— **Soțul ce făcea ?**

— Cum ce făcea ?

— **Chiar așa, ce făcea dînsul ?**

— Nimic nu făcea, doar din cînd în cînd îi simțeam că pune mîna pe umărul meu și mă bucuram. Însemna că n-a murit. De fapt, el a scăpat și mai ușor decît mine, care sînt zgîriată și lovită, mai ales la picioare, care mă dor. Rinichii îi am în mine ca două pietroaie.

— **Apoi ?**

Contenește din plîns. Își șterge ochii.

— Apoi, continuă, n-a fost nimic multă vreme. Doar tăcere și sete. Foamea n-am simțit-o, dar setea ne-a chinuit. Pe urmă, nu mai știu cînd, că pierdusem orice numărătoare a vremii, s-a auzit un zgomot. Stanciu a început din nou să țipe, dar iarăși n-a ajutat la nimic. Curînd, zgomotul s-a întărit și s-a repetat la zece-zece minute și bărbatu-miu, care cunoaște la mașini, a zis că e un buldozer.

— **Cînd i-ați auzit bine pe salvatori ?**

— Cam cu jumătate de oră înainte de a ne scoate. Așa au spus dînșii după aceea, dar mi s-a părut mult mai mult. Atunci chiar că mi-a fost teamă să nu se miște betonul și să murim cînd eram ca și scoși. Dar n-am murit.

— **Cine v-a salvat ?**

— Niște oameni buni. Aveau căști în cap, ca ăia ce lucrează la construcții. Eram foarte slăbită, nici nu i-aș mai recunoaște pe oamenii aceia, dar tot auzeam pe cineva strigînd „tovarășe maior". Asta înseamnă, nu-i așa, că un maior ne-a salvat. Mai era acolo și fratele vecinei noastre, care venise tocmai de la Rădăuți, că de-acolo e dînsa. Așa mi s-a părut, că bine nu vedeam, după atîta întuneric. Cînd m-oi înzdrăveni, am să-i caut pe maior și-o să-i mulțumesc.

Tace. Firește, îi pare rău după tot ce-a pierdut, agoniseala unei vieți, dar disperată nu e. Oamenii care ne-au salvat, zice, se vor îngriji de noi și după aceea, că așa-i în țara României, viețile sînt la mare preț. O fi păcat de haine, de cele 4 costume de haine ale lui Marin, dar mai păcat ar fi fost de viețile noastre. Eu de-aia nici nu m-am temut că rămînem acolo, că știam eu că oamenii nu se lasă cu una, cu două, că ne caută și ne scot la lumină.

— **Cum ați fost tratată în spital ?**

— Foarte bine. S-au purtat cu mine ca și cînd aș fi fost un copil, iar soțul, care stă la alt pavilion, a venit mereu și mi-a ținut de urît. Dar și ceilalți, niște flăcăi de sînt studenți au vorbit cu mine și m-au încurajat.

Ni se face un semn discret să plecăm. Am abuzat, deși Ioana Milanovici abia acum pare dispusă să se destăinuie. Ne luăm rămas bun și-i urăm, firește, sănătate. Sănătate să fie, ne răspunde, că restul vine de la sine. Pensii bune avem, cînsă am auzit c-o să ne dea statul, sănătate să fie !

OVIDIU IOANITOAIA ■

pentru că există oameni

9 soluții și un adevărat front pentru salvarea unei vieți

Dimineața zilei de 7 martie. „Colina" dărîmăturilor blocului cofetăriei „Scala" cunoaște o a doua — sau poate o a treia, a patra ? — undă de febrilă animație care se transmite ca un curent electric de la ostașul aflat pe cea mai înaltă grămadă de moloz pînă la cetățenii care privesc înmărmuriți, din mijlocul drumului, desfășurarea dramaticelor operațiuni de salvare a vieților omenești care ar mai putea pîlpîi sub tonele de piatră.

Salvarea nesperată din ajun a două femei, inginera Delia Spiegel, de 36 de ani — și mama ei — de 78 de ani, a reaprins speranțele oamenilor care lucrează neîntrerupt de peste 50 de ore și iată că după încă o noapte s-a mai auzit o voce ! O voce slabă ca o iluzie, o voce neverosimilă care se pierdea și parcă revenea, o voce adevărată totuși. O voce și un om viu. Da, nu mai încăpea nici o îndoială, fusese stabilită prezența unui alt om care mai trăia. Era ora șase dimineața. A început munca de apropiere a salvatorilor de vocea aceea venită parcă din altă lume. Oricît ar părea de curios, pentru salvarea posesoarei acelei voci, identificată ca fiind muncitoarea Florica Iordache, s-a organizat un adevărat front — un front pentru o viață ! — încercîndu-se 8 soluții de scoatere a ei de sub dărîmături. Dar nici una din soluții nu era bună, fiecare dintre cele 8 includea riscul prăbușirii ruinelor atît peste femeia supraviețuitoare, cît și peste ostașii care s-ar fi apropiat săpînd galerii spre ea.

Situația părea definitiv irezolvabilă.

La cîteva ore după identificarea acestei noi supraviețuitoare din fosta clădire a cofetăriei „Scala" a venit la fața locului tovarășul Nicolae Ceaușescu, căruia i s-a raportat situația lucrărilor și lupta pentru salvarea vieții muncitoarei Florica Iordache.

— **Trebuie s-o salvați cu orice preț pe această femeie !** — a spus secretarul general al partidului. **Trebuie încercate toate soluțiile pentru scoaterea ei de sub dărîmături.**

Cercetînd el însuși cu atenție fiecare posibilitate de a acționa, tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a recomandat ostașilor să încerce salvarea femeii prin pătrunderea în subsol, prin orice cale, cu prețul oricăror eforturi.

Au trecut 2 ore, 4 ore, 5 ore de eforturi teribile, emoționante.

Colonelul Gheorghe Buzatu, coborît de nenumărate ori prin diferite găuri săpate în moloz, a reușit în cele din urmă să ajungă în dreptul unui perete în spatele căruia se afla Florica Iordache, femeie de serviciu la cofetăria „Scala", care tocmai spăla farfuriile în clipa producerii cutremurului. Un perete a cărui eventuală străpungere ar fi amenințat, prin prăbușire, și viața femeii și pe cea a soldaților care lucrau pentru salvarea ei.

— Înaintea oricăror cuvinte, cînd am ajuns lîngă Florica, îmi spune colonelul Buzatu, ne-am dat mîna — eu pe cea dreaptă, ea pe cea stîngă — printr-o gaură a zidului aceluia gros. A fost cea mai fericită strîngere de mînă din viața mea. Am legat apoi o discuție cu ea, să-i aflu starea și s-o încurajez. Mi-a spus că mai rezistă, dar să ne grăbim. Mi-a spus că e din Dumitrana, că are 35 de ani, că e căsătorită, că n-are copii. Mi-a pus apoi tot felul de întrebări : „Ce face Nela ?", „Ce face tovarășul Cristescu ?" Eu, bineînțeles, am răspuns că amîndoi fac bine, deși nu știu despre cine e vorba...

În acest timp soluțiile de salvare se dovedeau, una după alta, ineficiente. Trebuiau sparte un planșeu, un perete, dar riscurile erau foarte mari.

După ai nu știu cîtelea „plonjon" în adîncul dărîmăturilor, colonelul Buzatu descoperă în sfîrșit cheia salvării. Acționîndu-se cu mai multe ferăstraie de mînă — între care unul a fost folosit și de Florica Iordache însăși, pentru a-și degaja piciorul prins sub dărîmături — s-a creat, după 65 de ore de la producerea cutremurului, breșa minimă necesară scoaterii acestei femei de sub pămînt.

Vie, întreagă, uluită, deschizînd, închizînd și apoi redeschizîndu-și ochii spre a-i privi pe cei din jurul ei, în ochii cărora a țîșnit, lucitoare, lacrima solidarității noastre umane.

În mijlocul unui oftat de ușurare general, aud, ca prin vis, observația trimisului special al canalului 1 al televiziunii franceze, Bernard Bleicher :

„Vous, les roumains, vous êtes un peuple très courageux et vraiment très uni." (Voi, românii, sînteți un popor foarte curajos și într-adevăr foarte unit.)

Aveți dreptate, domnule Bleicher. Ne-ați înțeles bine pe noi, românii.

MARIUS POPESCU ■

Florica Iordache se reîntoarce la viață

Printre străini ca printre frați

Natalia Covaci este unul dintre cei cîțiva supraviețuitori din blocul de douăsprezece etaje care a fost pe strada Brezoianu la numărul 7. Stă întinsă în pat, pe un cearșaf alb ca zăpada, de pe care n-a avut încă nimeni vreme să smulgă eticheta cu prețul, și e învelită cu o pătură albastră, nouă și ea, așa cum i-a fost dată de la administrația complexului studențesc Regie. Femeia vorbește limpede, curat, fără poticneli. Atita doar că nu poate merge.

În seara aceea se afla în casă. Se pregătea să se culce. Cînd a început — nu numește ce a fost, spune doar atît, „cînd a început" — se afla lîngă fereastră. Nu mai știe cum a reușit s-o deschidă. S-a aruncat pe geam așa cum era îmbrăcată, în cămașa de noapte. Ședea la etajul 1. În cădere, și-a fracturat un picior. În urma ei, blocul s-a prăbușit. Nu-și poate explica, și nici nu caută o explicație, cum a reușit să scape chiar și după ce sărise afară. Băiatul ei, Andrei, care tocmai se întorcea din oraș, a găsit-o acolo, în stradă. Cu o mașină particulară a dus-o la Spitalul Brîncovenesc. Acolo i s-a oprit puternica hemoragie ce se produsese în locul fracturii. Simbătă, în revărsatul zorilor, au ajuns în Drumul Taberei, la o familie prietenă care i-a găzduit. Duminică au primit repartiție de la I.C.R.A.L. Cotroceni pentru Complexul studențesc de la Regie. Aici locuiesc, în aceeași cameră, mama și fiul. Provizoriu, desigur. Colegii ei de la Direcția regională C.F.R. București i-au promis că toată alergătura pentru obținerea unei noi case o vor face ei. Aceiași colegi o vor ajuta în reconstituirea unor acte, întrucît Natalia Covaci nu mai are nici buletin de identitate. Și tot ei i-au adus haine : un palton, o jachetă, pantofi. „Faptul că nu pot să merg nu mă deranjează, îmi spune. Știu că mă voi face bine. La urma urmei, nu e decît o fractură". Așadar, Natalia Covaci simte că o poate lua de la capăt și că viața ei trebuie să revină treptat la normal. Așteaptă să se însănătoșească pentru a merge la lucru. Cînd muncești, te iei cu treburile, cu alte griji, mai uiți, zice. De uitat, bineînțeles, nu va uita niciodată. Dar nu va mai vedea atît de des, cel puțin, ceea ce a văzut în seara cînd s-a aruncat pe geamul locuinței ei și după ce a apucat pămîntul în mîini a întors, instinctiv, capul.

La același etaj, în căminul studențesc F, la camera 215, ușa era puțin întredeschisă. Trei femei se străduiau să dea mîncare unui copil și discutau cu aprindere între ele. Marta Munteanu, asistentă la Spitalul studențesc, Rodica Dumitrescu, tehnician la punctul stomatologic al complexului, și Gherghina Iordan, bucătăreasă la cantina apropiată. Aud că au fost chemate de un student alarmat de plînsul prelungit al copilului care se afla singur în cameră. Femeile au venit în grabă și s-au lămurit că micuțului, de fapt, îi era foame. Aduseseră lapte de la cantină și acum îl hrăneau așa cum se pricepeau. Apare în cele din urmă și mama copilului, Bulbaniu Cornelia, cu încă doi copii după ea, de 4 și de 2 ani. Cel lăsat în cameră avea două luni. Dormea, atunci cînd femeia plecase să cumpere ceva de mîncare. Pînă în seara zilei de 4 martie Cornelia Bulbaniu a locuit în strada Apolodor nr. 27. Era la serviciu, la Filatura „7 Noiembrie", în schimbul de noapte. Pe cei trei copii îi lăsase la o vecină. Acolo i-a găsit și i-a îmbrățișat în acea noapte, dintr-o dată pe toți trei.

Într-altă cameră, Nicolae Dogan tocmai se pregătea să plece la serviciu. Se prezintă drept artist instrumentist. A locuit la „Nestor". În seara cutremurului n-a fost acasă, bineînțeles. A venit însă într-o fugă. Toată noaptea a stat acolo. Pînă au apărut echipele de ordine a încercat, împreună cu alții, să salveze ceea ce mai putea fi salvat. Acolo a stat și în cursul zilei de simbătă, și în noaptea care a urmat. Un prieten l-a invitat să vină să doarmă la el, dar n-a vrut. Era singur, avusese acolo, în blocul acela, o garsonieră. În același bloc fuseseră însă atîția oameni cunoscuți lui. Abia duminică s-a îndepărtat. N-a dormit însă nici în noaptea de duminică spre luni fiindcă, spune, are impresia că nu mai poate să doarmă. Speră doar să cadă frînt, odată, de oboseală, într-un somn lung.

511 oameni fuseseră cazați în căminele studențești de la Regie pînă luni după-amiază. Încă 1 300 de locuri au fost pregătite în căminele E, F și P. După cum îmi spunea Ioan Beu, șeful comandamentului de cazare a sinistraților, trei lucruri au însemnat în această tragică întîmplare ajutor concret pentru oamenii rămași fără un adăpost : **să aibă unde pune capul, să aibă ce mînca și să li se asigure asistență sanitară.** În privința locurilor de cazare, cum spuneam, nu sînt griji. În ceea ce privește masa, de asemeni. Oamenii asupra cărora s-a abătut direct și din primele clipe nenorocirea, pot mînca la cele două cantine ale complexului.

În ce privește asistența sanitară însă comandamentul a avut mai multe dificultăți de înfruntat. Practic, dispensarul complexului nu putea face față noilor categorii de oameni cazați peste noapte în aceste cămine. O mică policlinică de pediatrie s-a alcătuit cu specialiști din oraș și cu ajutorul competent și inimos al studenților medicinești. Toți studenții de la Regie, de fapt, s-au împărțit în două grupe. Unii au plecat în oraș, alții au rămas pe loc. Treizeci și cinci de politehniști, de exemplu, s-au oferit voluntari pentru degajarea ruinelor blocului „Scala", unde, cred unii dintre ei, un coleg al lor ar fi fost prins sub dărîmături. La un bloc din piața Rosetti lucrează alți 45 de studenți de la Facultatea de tehnologia construcțiilor de mașini, iar 80 de studenți de la mecanică au mers la un bloc din strada Brezoianu. Încă 40, pentru a continua aceste exemple, se află în Piața Romană și ajută la evacuarea unor clădiri. Mulți au rămas însă, cum spuneam, pe loc. La serviciul de pediatrie organizat ad-hoc ori pentru a-i îndruma pe oameni și a-i ajuta cu ceea ce le stă în puteri. Se tinde, dealtfel, îmi spunea Pătru Macavei, în anul 3 la Facultatea de mecanică, să fie repartizat cîte un student pentru fiecare familie care-și găsește aici un acoperiș. La Regie, studenții s-au organizat în 3 schimburi și-i primesc pe sinistrați la orice oră din zi și din noapte.

Alături, la complexul Grozăvești, lucrurile stau asemănător. Studentele Doina Enache, în anul 4 la Facultatea de farmacie, și colega ei, Sofica Nicolae, din anul 3, n-au pus capul pe pernă de trei nopți în șir. Oboseala îi s-a întipărit sub ochi ca niște peceți vinețiî. Doina Enache e președinta comitetului căminului E. „Simbătă la prînz, îmi spune ea, au venit de la sectorul 4, de la Consiliul popular, și ne-au spus că vor caza aici. În aceeași zi au venit 16 oameni. Ieri, duminică, încă 120. În total avem ocupate 30 de camere. Încă 15, cu 80 de locuri, se află în curs de eliberare. În mai toate camerele eliberate fetele au lăsat unele obiecte necesare, care le aparțineau : veselă, fierbătoare de ceai și cafea etc. Impresionant gestul unor studente arabe care au venit și ne-au spus că ele s-au hotărît să stea mai multe la un loc și să ne elibereze astfel 4 camere".

Ca o adevărată soră sau fiică a lor, Doina Enache îi primește pe cei care vin aici să-și găsească un ajutor și-i cazează în schimbul buletinului de identitate și biletului de trimitere de la Consiliul popular dîndu-le, atentă, răbdătoare, toate lămuririle de cuvîntă : de unde și cum pot lua masa, cum pot solicita intervenții sanitare etc. Am văzut cum a primit-o pe Alexandrina Mihăescu, de pildă, o femeie de 71 de ani, condusă de o prietenă întrucît ea, purtînd ochelari cu dioptrii 20, nu poate vedea mai mult de cîteva palme în fața ei. A locuit pe strada Apolodor la numărul 29. „Casă mică, maică, casă mică și cu lemne aveam. Dar alături a fost un bloc cu 8 etaje. Ei a venit peste curtea și casa mea. A rămas doar camera din față, unde mă aflam eu atunci. Acolo am rămas închisă pînă au venit pompierii și soldații și m-au scos. Am stat vreo oră în stradă și-am înghețat, că eram doar în pijama, și-am cerut voie la un tovarăș milițian să intru iar în casă, adică în camera aia, și să-mi iau paltonul. Și dînsul a zis, da, mergeți, dar cu mine, dar a intrat el singur și mi l-a adus. Pe urmă am stat iar pe stradă, pînă m-au luat niște vecini, înspre dimineață, la ei. După ce s-a luminat bine de ziuă m-am dus iar să văd ce e ; se lucra la salvare, și simbătă la prînz din casa mea nu mai era nimic. M-am dus la vecini, la Constantin Mărășescu și soția lui, la numărul 21, și n-am mai ieșit de acolo pînă acuma, cînd a venit prietena mea și m-a condus pe la Consiliul popular și pe urmă aici. Cît voi sta aici nu știu, dar văd că fetele astea, studentele, sînt tare cumsecade. Și eu sînt licențiată, am făcut literele și filozofia, dar n-am intrat în învățămînt, toată viața am fost contabilă la C.E.C.".

Desigur, la Regie și Grozăvești oamenii sînt cazați provizoriu. Sînt oameni care au avut o casă și acum n-o mai au. Dar vor trebui să aibă, desigur, și de acum încolo o casă a lor. În funcție de prioritățile care se impun, în funcție de posibilitățile care există. Este sigur însă că pe drumul acesta dintre casa pe care au avut-o și cea pe care o vor avea, s-au întîlnit cu **oameni.**

DUMITRU ELIADE ■

Militari, ostaşi ai Ministerului de Interne, membri o armonioasă armată română, la datorie acolo

Militarii - ca intotdeauna, la datorie!

Iată un lucru pe care ni l-a povestit soldatul Mircea Nemigean, de felul său din Gura Humorului, de prin părțile Sucevei, aflat în noaptea de 4 martie de santinelă chiar pe acoperișul unui important obiectiv militar. „Eram pe acoperiș zice, adică deasupra etajului șapte Noaptea era destul de luminoasă și de văzut puteam vedea pînă departe. Numai că o dată parcă n-am mai simțit acoperișul sub picioare. M-am apucat însă bine de ceva și cu ochii numai prin preajmă, să văd ce se întîmplă. Dar au-mi puteam crede ochilor. Cît vedeam cu ochii, toate blocurile se clătinau de parcă li se făcea vînt cu mîna. Cum să vă spun eu — era așa, cum e pădurea minată de cea mai groaznică furtună. Și toate clădirile se înclinau de-o parte și de cealaltă ca și copacii pe furtună. Apoi a venit un vînt puternic, de eră și ăsta să mă dea jos. S-a dus, dar apoi s-a și întors înapoi, de data asta cu mirosuri greu de ars. Și p-ormă s-au stins toate luminile și-am zis — gata, cred că-i gata orașul!"

La nici o oră după seism, căpitanul de miliție Constantin Sergiu se afla la postul său. Fiind ani de zile sectorist pe strada Hristo Botev, a fost omul care a cunoscut cel mai bine blocul de la numărul zece, năruit cu multele sale etaje în plină stradă. A rămas pînă în seara zilei de duminică, în picioare, la datorie — complet răgușit, cu bărbile albe de moloz, bărbos, cu ochii înroșiți. A plecat și-a dormit cel mult trei ore. Dimineața era înapoi, cu hainele bătute cu bățul, întrucît peria, ne spunea, mai mult întinde praful de moloz. Plutonierii majori Marin Rădiță și Simion Enea, de la Circa 5 miliție, se aflau la ora catastrofei în mașină. Au oprit pe Calea Moșilor la nr. 135, unde au salvat o femeie, apoi s-au îndreptat în plină viteză spre sala de cinematograf din apropiere, au forțat ușile și au evacuat în ordine oamenii de acolo.

Chiar înainte de miezul nopții, la sediul Ministerului Apărării Naționale, la Inspectoratul general al miliției, la Inspectoratul miliției municipiului București s-au format cu mare repeziciune comandamente operative. La Miliția Capitalei, în care am intrat și noi la numai cîteva minute după miezul nopții, generalii Rusu și Zavera, colonelul Ciobotaru, comandantul serviciului de intervenții operative, luaseră deja primele măsuri de mobilizare a efectivului. Clădirea, s-a văzut puțin mai tîrziu, nu era deloc în afara oricărui pericol, dar activitatea se desfășura cu același calm, cu ordine și disciplină. S-au format cîteva echipe, avînd următorul program: 16 ore lucru, 8 ore liber — dar nu puține au fost cazurile cînd programul a fost încălcat, în detrimentul orelor de somn, desigur.

Cînd am fost la Ministerul Apărării Naționale unul dintre ofițerii prezenți ne-a informat că numai șansa l-a ferit de la moarte pe tovarășul general Niculescu care, aflat în birou, era cît p-aci să fie zdrobit, la peste 60 de ore de la cutremur, sub un zid interior, care s-a năruit aproape din senin. Nu trebuie să uităm că între cei loviți de cutremur s-au aflat și destule cadre ale armatei sau ale miliției. Și totuși, oamenii aceștia s-au găsit la puțin timp după seism din nou la datorie de multe ori ignorînd pînă și situația din casa proprie. Miile de militari din unitățile aflate în București au luat, cum bine a definit un ofițer, adevărate poziții de luptă în noaptea de 4 spre 5 martie. Pozițiii pe care, dealtfel, nu le-au părăsit decît după aproape 24 de ore de luptă, continuă, timp în care s-au aflat întotdeauna chiar în inima celor 122 de puncte de foc — am numit clădirile distruse sau foarte grav avariate din Capitală. Și să nu uităm că, fiind primul schimb, acești bravi n-au apucat atîta vreme să ia în gură nici măcar un biscuit sau un pahar cu apă. Dar cine mai avea timp pentru suferința proprie?

Pe Bulevardul Republicii, detașamentul de militari condus de maiorul Vasile Olteanu a dus acea bătălie dramatică pentru salvarea supraviețuitorilor, întorcînd mormanele de moloz, grinzile prăbușite. Una după alta, victimele erau scoase de sub dărîmături și urcate în mașina salvării. La un moment dat, doi locotenenți, frații Marin și Valentin Cernea, au deslușit în întunericul nopții, chiar la picioarele lor, o femeie cu brațul încătușat de strînsoarea unor bolovani de beton. „Tăiați-mi mîna, implora femeia, dar scoteți-mă de aici!" Cu grijă, cu deosebit efort, militarii au scos supraviețuitoarea, dar și brațul i-a rămas întreg. Pe strada Al. Sahia, la numărul 1—3, 73 de militari, comandați de maiorul Gheorghe Dumitru, împreună cu două companii de gărzi patriotice de la Întreprinderea Electronica, au salvat zeci de oameni. Între ei, un copil de zece ani, acum în afară de orice pericol.

Pînă duminică spre ora prînzului, sectoarele de miliție din Capitală raportaseră un număr de 122 de clădiri distruse, 67 în pericol și 785 avariate. De asemenea, un număr de 518 victime, dintre care însă 273 neidentificate. Apoi au început minunile...

Pe strada Colonadelor, la numărul 3, un bărbat și o femeie sînt scoși de sub dărîmături după aproape 48 de ore de groază. Se presupunea că sînt ultimii supraviețuitori. Dar ostașii, continuă, riscîndu-și de multe ori viața, făcînd totul pentru o șansă cît de mică. Speranța li se va împlini. După patru ore de muncă îndîrjită, este salvată o fetiță. Numele ostașilor: sergent Petru Duhaia, caporal Marin Mircea, soldații Nicolae Doroga și Matei Sandor. Pe strada Apolodor, după multe ore de muncă, militarii din detașamentul condus de locotenentul major Ion Urzică, folosind frînghii sau strecurîndu-se prin puținele căi de acces, salvează patru oameni răniți. În clădirea care adăpostea barul Continental, colonelul Constantin Velișcu, genist de meserie, coboară prin cușca liftului pînă în încăperea barului de noapte. Se presupunea că acolo ar putea exista oameni, prinși ca într-o capcană. Surpriză! Nu e nimeni. Mesele sînt neatinse, paharele au rămas cu buza în jos. Nici în cabina actorilor nu e nimeni. Debaraua e plină cu băuturi, rămase ca prin minune întregi. Deasupra, unul dintre cele mai falnice blocuri nu mai este decît un urias morman de moloz. Și totuși, din el este scoasă în noaptea de 6 spre 7 martie o femeie, supraviețuitoare la mai bine de 48 de ore după cutremur, iar în dimineața zilei de luni, 7 martie, este găsită o fetiță de numai 6 ani, care încă vorbea. 150 de militari în termen și peste 100 de membri ai gărzilor patriotice lucrează incontinuu.

La Spitalul militar central, colectivul condus de general-maior doctor Gheorghe Niculescu, șeful secției de ortopedie și traumatologie, practică în numai două zile și jumătate peste o sută de intervenții grele. Primele au început la lumina lămpilor de gaz și a lanternelor. Cele mai multe sînt urmare a unor politraumatisme, cu fracturi, contuzii, leziuni asociate. Sindromul cel mai frecvent se numește pur și simplu zdrobire. Sînt aduși oameni care au rămas zece, cincisprezece, optsprezece ore îngropați sub ruine. Și, majoritatea, sînt salvați. La blocul căzut în cartierul Militari, soldații au găsit noaptea, printre dărîmături, un copil de-a busilea. Are abia un an și cîteva luni. Printr-o operație grea, dar plină de satisfacții, medicii l-au salvat și mama. Transcriu cîteva nume, cu siguranța că, de fapt, ar trebui să notez tot colectivul spitalului: colonelii doctori Al. Dănciuloiu, D. Baciu, P. Popescu, lt.-colonelii dr. C. Babolea, S. Savu — oameni care n-au apucat să doarmă mai mult de 10 ore în trei zile, groaznice, de gardă continuă. De asemenea, sora șefă Ana Ciubotaru, sau medicul radiolog Viorica Dumitrescu, cea care a făcut peste 400 de radiografii în acest timp, de extremă necesitate și urgență desigur.

„Aș dori să nu-i uitați pe elevii de la facultatea de medicină militară — ne spunea generalul-maior Gh. Niculescu. Practic, nu știu ce m-aș fi făcut fără ei, mai cu seamă că unii au rămas în permanență în spital, uneori peste 24 de ore". Nu-i uităm nici pe cei 145 de elevi ai Școlii de ofițeri de rezervă din Capitală, care au donat o mare cantitate de sînge spitalului, gest cu atîta semnificație în asemenea momente.

Și alte exemple de dăruire ostășească — atîtea cazuri încît s-ar putea scrie desigur un roman.

La blocul cofetăriei Casata, în dimineața zilei de 6 martie, ostașii au scos un copil de numai 6 săptămîni, aflat deci sub ruine de aproape 45 de ore. Copilul fusese luat în brațe de bunica, care decedase salvîndu-i viața. Transportat la Spitalul central de copii de către asistentul medical Andrei Popescu, copilul a fost readus complet la viață. Tatăl său, avocatul Aurelian T. Radu, era aproape înnebunit, adică într-o stare greu de definit între bucurie și suferință. Pe strada Tudor Arghezi, în dimineața de luni, 7 martie, în prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ostașii l-au smuls morții pe studentul Lolică Stoian, în vîrstă de 22 de ani. Trecuseră exact 60 de ore de la cutremur!

Citîm dintr-o listă alcătuită aproape la întîmplare. Exemplar s-au comportat și căpitanii Radu Panaitescu și Constantin Șelaru, maiorii Nicolae Rotăriță și Ion Popescu, locotenent colonelului Nicolae Costache, plutonierul major Ștefan Oncescu, plutonierul adjutant Tudor Bocșa și încă alții, o mulțime — toți cadre ale Ministerului de Interne. Acești luptători exemplari au pus deseori mîna în ajutorul celor care înlăturau dărîmăturile, fără a-și neglija însă celelalte sarcini, specifice meseriei lor. S-a vorbit deseori, în momentele dramatice pe care le-am trăit, de omenie, de ajutorul dus pînă la sacrificiu pentru salvarea vieților omenești și a bunurilor îngropate sub ruine. Tot aici va trebui să vorbim însă și despre neomenie. Există momente în viață cînd ești om sau ești neom — cînd trebuie să te hotărăști, cînd nu mai există nici un subterfugiu. Între militarii despre care am vorbit — fie ei din armată sau din miliție — am întîlnit numai oameni adevărați, și uneori, de fapt adesea, chiar eroi. Momentul acesta de mare cumpănă i-a transformat foarte repede din eroi potențiali în eroi pur și simplu. Același moment de răscruce a adus însă printre-jurul clădirilor celor mai lovite de cutremur și alt fel de oameni, un fel de hiene care încercau să profite de dezastru. Oamenii miliției i-au detectat repede, acționînd în consecință. Au fost imediat trimiși la arest Petre Roman, Nicolae Tudorache și Constantin Briscaru (care au încercat să fure bunuri din ruinele blocului situat deasupra restaurantului Dunărea), Ștefan Pepenică (a încercat să fure un radio și cîteva obiecte de îmbrăcăminte de la blocul „Scala"), Ene Fane și Laurențiu Boldi (de la blocul de pe strada Brezoianu), Butuc Nicolae și Radu Gheorghe (de la blocul de pe strada Bibliotecii și, respectiv, bulevardul Păcii), Marin Ilieș (lucrător la I.C.R.A.L., care s-a prefăcut că dă ajutor, la blocul de deasupra barului Continental, fiind surprins în flagrant delict de elevul caporal de miliție Sandu Zaharia) — în general oameni fără ocupație, mereu în căutare de cîștiguri ușoare. O parte au fost deja judecați după legile cerute de o astfel de situație limită.

La ora cînd încheiem aceste rînduri, militarii din forțele armate și din cadrul miliției continuă, alături de gărzile patriotice, de oamenii muncii, eforturile pentru înlăturarea efectelor cutremurului, acționînd cu spirit de răspundere și sacrificiu pentru normalizarea situației în zonele calamitate. Ca întotdeauna, ei au răspuns prompt la chemarea adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, comandantul suprem al forțelor noastre armate, aflîndu-se la datorie în chiar miezul evenimentelor.

DUMITRU GRAUR

„Dacă blocul meu e întreg, nu trebuie să-i ajut pe cei care sînt sub ruină?"

Simbătă 5 martie, ora 9. Transformate, după cîteva secunde de groaznică zvîrcolire tectonică, într-o sinistră jucărie ciclopică, cele două blocuri de deasupra fostului bar „Continental" seamănă cu un musuroi straniu, deasupra căruia oameni — ostași și civili — încearcă să dea de urma celor ce, se pare, supraviețuiesc sub ruine. La poalele acestor blocuri, oamenii bîjbîind aerul colbuit al imprejurimilor, buimaci încă de zguduirile la care au fost martori. Trotuarul blocului de vizavi, rămas în picioare, pare peronul unei gări unde oamenii — bătrîni și tineri, femei și copii — așteaptă parcă un tren ce nu mai vine de nicăieri. Pe jos, lucrurile cele mai diverse stînd toate la un loc, ca într-o bizară pictură suprarealistă: ochelari sparți, păsări împăiate, capace care nu mai astupă nimic, abajururi, chei rătăcite și cîlțe rupte, cărți și colecții de reviste jupuite, albume de familie, haine și covoare mototolite și zdrențuite, picioare de fotolii și pantofi stîngheri și, ici colo, rămase întregi ca prin minune, cîte o farfurie sau cîte o oglindă prin care se reflectă absent o lume de cosmar.

...Pe o rămășiță de taburet, un bătrîn în picioare cu un pantof tip „Romarta", iar în celălalt cu un șoson, își pansează în neștire mîna stîngă; ochii înroșiți plutesc într-o lacrimă mare, nerostită, prin care privesc în sus, cam la o înălțime unde, în urmă cu cîteva ore, fusese locuința lui. O pală de vînt urcă două-trei coli de hîrtie în aer, ca pe niște zmeie, usurîndu-i bătrînului aprecierea înălțimii la care avusese balconul. În seara sinistrului fusese în casă, în pat, la televizor. Și deodată!... „Deodată, m-am trezit în stradă, taică, cu pat cu tot — zice el. Cu acoperișul deasupra capului. Au venit dimineața niște tineri și m-au scos. Dar baba e tot acolo sus. Pe unde vezi hîrtilile alea. Adică, nu, că acum ea e jos, sub dărîmături"...

— Și dumneata cum ai scăpat?...

— Uite, c-am scăpat. Dar ea, Eufrosina, a rămas acolo... Și bătrînul, pe numele lui surprinzător Oțel Mihai, continuă să-și panseze rănile, în neștire, plîngînd și uitîndu-se în sus, unde, pînă ieri, stătuse el cu Eufrosina lui.

De partea cealaltă a blocului, o mașină de pompieri, ridicîndu-și scara rulantă pînă la înălțimea etajului al treilea, de unde, pe fereastră, e coborîtă, într-o pătură, o femeie. Părul albit brusc, fața palidă lasă să se vadă ceva din spaima prin care a putut trece un om prins o noapte între dărîmături.

Cei doi tineri care o coboară încet, cu băgare de seamă, nu se lasă atrași în discuție. În ciuda tinereții lor (în jur de 20 de ani) par, sau chiar sînt în adevăr, niște bărbați prinși de treburi, pentru care discuția cu reporterul e un lux ce nu și-l pot permite, atîta vreme cît sub dărîmături poate mai e cineva viu, care are nevoie de ajutor.

— Vorbiți cu Teo! — îmi aruncă în treacăt unul din ei, după care urcă din nou, în grabă, scara rulantă.

Iar Teo este și el un băiat de nici 20 de ani, alpinist în timpul liber, care acum se plînge, în minutul care mi-l acordă, că n-are o funie și nici ustensilele pentru escaladare, ca să poată trece peste prăpastia dintre două apartamente. De la ora 10 noaptea, de cînd e aici, a salvat împreună cu colegii săi, toți tineri, veniți să dea o mînă de ajutor oamenilor aflați în primejdie, mai mult de zece persoane. Pentru unele a fost nevoie să ridice în spate cîte o grindă de beton, pentru ca victima să poată fi trasă afară, pentru altele a trebuit să minuiască aparatul de sudură și bomfaierul...

Cot la cot cu ei, un alt tînăr, Mircea E., deși bolnav de reumatism poliarticular, înfruntă cu îndrăzneală riscul pe care îl implică o escaladare ce ar pune probleme și unui alpinist de performanță. Îl întreb de ce o face, și îmi răspunde curat, aproape întrebător: „Dacă blocul meu e întreg, nu trebuie să-i ajut pe cei care sînt sub ruină?"

Ce să răspunzi unei asemenea întrebări? Mă mulțumesc să-i string mîna — o mînă mare, aspră de colții zidurilor potrivnice, și să privesc în ochii aceștia calzi și umani care în bezna unui cotlon au descoperit o fetiță de 6 ani, Doinița, ce-și striga în șoaptă mama, rămasă undeva printre ruinele învălmășite.

Luni, la trei zile de la declanșarea sinistrului, brigada celor șapte își îngăduise, în sfîrșit, cîteva ore de răgaz, pentru ca, în scurt timp, să pornească din nou la scrutarea ruinelor unde — spun ei — nu se poate să nu mai existe viață.

ION ROȘU

ai gărzilor patriotice, toţi oamenii muncii — unde o cere ţara, unde le-o cere comandantul suprem

Luînd din suferinţă crez şi forţă

Prea mult e ce pierdurăm într-o clipă
Ca să-l răscumpărăm c-un veac de plîns ;
Chiar firul de moloz în hohot ţipă
De cîtă suferinţă-n el a strîns.

Iar lacrima-ncărcată de durere
Din ochii-răni ce-n suflet se deschid
Cutremură pămîntul în cădere,
Obrazul despicîndu-l ca pe-un zid.

Să ne-ngropăm, cu frunţi plecate, morţii,
Dar inimile să le ţinem sus :
Nu-i prima oară cînd ne-ncearcă sorţii
Să ducem greul tot cît e de dus.

Nu unul, o familie, o casă
Sub lovitura crîncenă-au pierit :
Dezastrul pe toţi umerii apasă,
Iar umerii, ne fie de granit !

Luînd din suferinţă crez şi forţă,
Unealta s-apucăm cu braţ bărbat
Şi cu-amintirea celor duşi — o torţă,
Mai trainic să durăm ce-a fost surpat.

Viteaza omenie românească
Ne fie, iar şi iar, cimentul sfînt
Că nu doar zidurile să unească,
Ci pe toţi fiii-acestui brav pămînt !

NICULAE STOIAN ■

Adevăraţi fraţi

Caut cîţiva oameni eroi : voluntarii. Cei care din momentul producerii cutremurului, fără să mai ştie cîte zeci de ore au trecut peste ei, şi-au oferit întreaga lor fiinţă salvării persoanelor sinistrate, scoaterii de sub dărîmături a răniţilor, a victimelor. Mă aflu în faţa unui munte de moloz care a fost pînă în seara zilei de 4 martie blocul în care se afla cofetăria „Casata", de pe bulevardul Magheru. Ochiul vede şi refuză imaginea, mintea abia de concepe dimensiunea dezastrului. Nicolae Mihalache, şeful secţiei organizatorice de la Comitetul de partid al municipiului Bucureşti, îmi spune că aici, ca în toate părţile Capitalei lovite de cutremur, se află foarte mulţi voluntari : vecini ai celor sinistraţi, prieteni, rude, elevi şi studenţi, muncitori veniţi din industrie şi agricultură, şoferi, tractorişti, buldozerişti, excavatorişti. S-au constituit în echipe şi, îndrumaţi de specialişti, lucrează pînă la epuizare la evacuarea a ceea ce a mai rămas din această clădire şi din locatarii săi. Stau de vorbă cu cîţiva dintre ei şi aflu că duminică, la orele 11 şi 20 de minute, Marin Popa, 38 ani, în timp ce lucra la etajul al doilea, a observat o mînă de copil sub o canapea. „L-am chemat pe colegul meu, Ion Stan, şi am tras cu multă atenţie de canapea. Era o fetiţă de circa 8 ani. Nu ştiu, nu mi-am putut da seama dacă era vie sau moartă. Cineva mi-a spus că la salvare încă îi mai bătea inima".

Gavril Ungureanu este tot voluntar. Îl caut, dar se află sus, într-o nacelă, un fel de cuşcă metalică legată de cîrligul unei macarale şi, fiind sudor, taie cu aparatul de sudură legăturile fîrave de otel beton, de care abia se ţin cîţiva pereţi şi cîteva plafoane. Ieri, ca prin minune, Gavril Ungureanu a salvat o fetiţă de cinci sau şase săptămîni. Despre fapta aceasta emoţionantă îmi relatează Ştefan Taş, secretarul comitetului de partid de la Întreprinderea de construcţii speciale (I.C.S.I.M.), şeful unei echipe de voluntari : „Gavril este nepotul meu şi ieri se afla cu alţi voluntari la etajul opt. La un moment dat au observat o bătrînă care fusese lovită de un perete şi trîntită cu faţa la podea. Au ridicat-o şi sub bunică se afla fetiţa. Se vede treaba că o protejase pe fetiţă cu propriul ei trup. Copilul era viu, a fost coborît imediat, luat de o maşină de salvări şi transportat la unul din spitale".

Relatările sînt laconice, iar uneori autorii faptelor nu mai au cuvinte să mai continue. Te privesc drept în ochi, cu ochii lor umezi, te privesc îndelung şi apoi nu mai ai curajul să întrebi nimic. Îţi dai seama singur de ce a urmat.

Sînt obligat să mă lipesc de gardul restaurantului „Grădiniţa", pentru că trece o macara care ţine în cîrlig un perete zdrenţuit. Aici o întîlnesc pe Floarea Antone care se numără printre foarte puţinii supravieţuitori ai acestui bloc. Îşi îndeasă într-o sacoşă de plastic puţinele lucruşoare pe care le-a mai putut alege din moloz şi îmi relatează cu lacrimi în ochi cum a fost salvată : „Lucrez la Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei şi locuiam aici, la etajul 1, apartamentul 1, împreună cu familia doctorului chirurg Georgescu, paralizat sărmanul. Am fost blocată de ziduri în camera de la mijloc. Am început să strig după ajutor. M-au auzit doi trecători, tineri, care s-au apropiat de mine, m-au căutat cu lanterna prin întuneric pînă m-au găsit. Mi-au spus să nu mă mişc. Au dat bucăţile de zid la o parte şi m-au scos. Mă rog să aibă parte de sănătate. Acum sînt cazată la o grădiniţă, pe strada Dionisie Lupu. Nu ştiu nimic însă de sărmanii mei vecini".

Sigur că nu-i cunoaştem şi nici nu-i vom putea cunoaşte vreodată pe toţi acei oameni minunaţi, curajoşi, care au acţionat din primele minute ale dezastrului, mînaţi de sentimente de responsabilitate cetăţenească şi solidaritate umană, caracteristici de totdeauna ale poporului nostru, de atîtea ori încercat de mari greutăţi. Faptele lor însă au rămas şi vor rămîne în conştiinţa celor salvaţi şi a noastră.

Stăm de vorbă cu profesorul Ion Săceanu, de la Liceul de fizică : „Eram la etajul 5, zice, cu tata. Mi-am dat seama că e aprins aragazul şi am alergat să-l sting. Atunci am auzit-o pe vecina mea, Melania Cirje şi pe fetiţa ei ţipînd şi bătînd în uşa de la bucătărie. Li se blocase uşa, iar scara de serviciu, pe unde încercaseră să se salveze, era dărîmată. M-am repezit, am deblocat uşa şi au ieşit".

— Cu alte cuvinte le-ai salvat.

— Nu pot spune asta. A fost o întîmplare şi o şansă a lor.

În ajutorul profesorului veniseră cîţiva voluntari, prieteni, cunoscuţi : Hristea Segărceanu, 64 ani, din sectorul 6, Petre Săceanu, 67 ani, care a pătruns pe burtă într-un apartament să constate dacă nu sînt cumva supravieţuitori, Aurel Chitea, de la C.N.S.T., care a urcat pe acoperiş şi a ajutat la deblocarea molozului. Oameni care au venit să-i salveze de la moarte pe cei care mai pot fi salvaţi. La ultimul nivel, şapte, de la blocul situat lîngă staţia „PECO", pe Magheru, au fost salvaţi alţi doi bărbaţi. Au stat acolo, faţă în faţă cu moartea, 18 ore. I-au salvat Ion Dinescu şi Nicolae Catargiu.

Şi oamenii vin mereu să ajute la scoaterea victimelor de sub ziduri, să salveze ce se mai poate salva. Alexandru Ochean, şef de echipă la Şantierul I.C.S.I.M., şi-a chemat oamenii de acasă şi au venit cu toţii aici, la blocul fostei cofetării „Casata". „Ne-am constituit ca voluntari pentru că avem scule adecvate : aparate de sudură electrice şi autogene, fringhii şi cabluri, gambete cu care legăm cablurile pentru înălţimi, plus o schelă mobilă cu care putem lucra în afară de orice pericol. Se cere mare atenţie şi trebuie totul demolat de sus în jos". Antonie Turbuc, maistru principal la aceeaşi întreprindere, ne mărturiseşte că „aceste indicaţii — demolarea de sus în jos a plăcilor de beton şi alte îndrumări preţioase — le-am primit duminică dimineaţa direct de la tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, care, ca totdeauna, la bine şi la rău, se află acolo unde nevoile poporului o cer".

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

Aşteptarea tatălui

E simbătă la amiază şi aici, pe strada Hristo Botev, unde s-a prăvălit un bloc cu multe etaje, transformîndu-se într-o ruină uriaşă, lucrările de demolare şi recuperare sînt în toi. Militari în termen, formaţiuni de gărzi patriotice de la întreprinderile „23 August", „Republica" şi de la Uzina de pompe, precum şi voluntari, oameni care au venit, nesiliţi de nimeni, să dea o mînă de ajutor la necazul altora, fac tot ceea ce se poate omeneşte face pentru salvarea sinistraţilor şi pentru recuperarea unor bunuri materiale. Cu toţii sînt aici din seara trecută, iar acum hainele lor se află acoperite cu un strat gros de praf, bărbile sînt crescute, iar ochii le trădează, priviţi atent, urme de oboseală.

Voinţa lor de a face un lucru util şi de a ajuta, din răsputeri, la salvarea eventualilor supravieţuitori e mai mare decît oboseala, chiar dacă, spre exemplu, caporalul Ion Obreja din Răuceşti Neamţului n-a lipit geană de geană toată noaptea, ca şi tovarăşul său de arme Constantin Pintilie, ca şi toţi ceilalţi ce se găsesc aici, scormonind, ajutaţi de utilaje de deosebită capacitate, în muntele de dărîmături. La picioarele noastre cade o carte pe coperta căreia stă scris „Parametrii maşinilor de curent alternativ", alături de care se lungeşte semnătura, scrisă citeţ, de o mînă ordonată : Gorciac Cornelia Teodora. Se recuperează cîteva perne. Un ceas oprit, ca prin miracol, la ora 3 şi 20. Cîteva carnete C.E.C. Un excavator aparţinînd Trustului de construcţii agrozootehnice se opinteşte cu o grindă uriaşă. Din geamul unei clădiri de vizavi zîmbeşte o fetiţă.

Ne interesăm în stînga şi în dreapta dacă au fost găsiţi unii supravieţuitori şi aflăm că au fost pînă acum scoase de sub ruine 4 persoane vii şi mai multe cadavre. Un bărbat cu haină de piele se apropie şi ne explică, răbdător, că ultima femeie salvată, în urmă cu o jumătate de oră, a fost nora sa, Ana, de profesie medic, transportată imediat la spital. Cu Salvarea 231, precizează. Cu siguranţă, zice, va scăpa, dar fiul meu n-a fost încă găsit.

Omul acesta se numeşte Constantin Ghighilicea. A practicat avocatura, iar acum e pensionar. Are, sau a avut, 2 copii, un băiat şi o fată, el inginer la I.M.G.B., ea şefa Biroului comercial la I.G.L., băiatul locuia aici, iar fata, împreună cu soţul, venise în vizită. Nora a fost scoasă de sub ruine. La fel, îl auzim, fata şi ginerele.

— Fata şi ginerele unde sînt ?, întrebăm.

— În holul acela, răspunde, arătînd spre intrarea unuia din imobilele alăturate.

— Ce fac acolo ? !, ne mirăm.

Bărbatul din faţa noastră trage aer adînc în piept, îşi trece mîna peste faţă şi răspunde dintr-o suflare :

— Sînt morţi.

Îl podideşte plînsul. Plînge mocnit, de parcă s-ar teme să arate omenilor durerea lui fără margini. Neprovocat, continuă să povestească printre lacrimile aţîrnate în colţul ochilor că a aflat de căderea blocului de la tatăl ginerelui. De la cuscru. Nu era lumină electrică şi nici tramvai n-a găsit. Om bătrîn şi nu foarte sănătos cu picioarele, a venit într-o fugă de pe Pieptănari, pe la 3 noaptea, şi de-atunci n-a mai plecat. Nici nu va pleca, zice, pînă nu va şti exact ce-i cu feciorul.

De undeva din dărîmături, echipa de salvare scoate un nou cadavru. Avocatul Ghighilicea fuge într-acolo, apoi revine. Nu e Ionel. Îşi face curaj. Apoi se trage de-o parte, cu ochii la imobilul vecin şi cu ochii la munca perseverentă a oamenilor. A început de-acum să-i cunoască pe cei care, de-o noapte şi de-o jumătate de zi, luptă din toate puterile să îndepărteze urmele cataclismului. Oamenii l-au tratat cu sandvişuri şi cu apă minerală, iar dînsul i-a tratat cu durerea sa de tată şi cu necazurile sale. Băieţii aceştia, continuă monologul, sînt minunaţi. Pe unii îi ştie de-acum după prenume. A fost un soldat, zice, unul Grosu, care a scos o fată şi care s-a ars, căci tocmai atunci au făcut gazele explozie. A scăpat. De pe o macara de mare capacitate, Nicolae Buterez, şi el aici de la declanşarea operaţiunilor de salvare, îi întinde bătrînului o sticlă cu apă minerală. Alături, prăfuite de nu se mai distinge nimic pe etichete, stau rînduite cîteva lăzi cu Borsec. Un militar mănîncă un măr. Un altul coboară de pe dărîmături cu cîteva cărţi. Cărţi de poezie.

Însoţiţi de Constantin Ghighilicea ne depărtăm de blocul căzut spre Piaţa Rosetti. Aţi văzut-o pe fata mea ?, ne întreabă, fără să aştepte un răspuns. Încuviinţăm mocnit. Purta doliu, rela bătrînul, după mama sa, care a murit acum 6 luni de cancer

Dincolo de piaţă, avocatul nu mai vrea să ne însoţească. Se agaţă de braţul nostru spre a ne povesti, cu o durere fără margini, cum au crescut copiii şi ce mare bucurie a avut de la ei, cum îi iubeau şi cum îi iubea, alcătuind o familie fericită. Mai departe nu mai merge. Se întoarce să-l aştepte pe Ionel, deşi e sigur, ne-o spune, că nu-l va mai vedea niciodată viu. Păcat, zice, lui îi plăceau aşa mult florile.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Cînd s-au stins toate luminile, cînd s-au oprit toate comunicaţiile, pentru o vreme, în Bucureşti, au rămas ei, farurile lor, staţiile lor de radio, ei, lucrătorii de la I.T.B., legînd primele noastre speranţe

Cine a fost în noaptea aceea pe străzile Bucureştiului — şi am fost aproape toţi locuitorii oraşului — ştim, cunoaştem, am fost martori oculari şi beneficiari ai promptitudinii de acţiune şi faptă a I.T.B.-iştilor. Putem spune fără urmă de îndoială că, după clipa tragică a seismului, au fost primii în ajutorul populaţiei. Mai întîi 900 şi ceva dimineaţa întreg parcul de 1 450 autobuze şi 1 500 taximetre şi furgonete au fost la dispoziţia locuitori'or Capitalei. În cel mult două ceasuri s-au prezentat la datorie tot cei 35 000 de lucrători ai întreprinderii — garaje, exploatări, ateliere de depanări, depouri, ateliere de reparaţii, cantină, bufete din incinta secţiilor au fost în stare de lucru — şi cu toţii au muncit, într-o noapte albă, clipă de clipă, de la director general la ucenic.

DISPECERATUL

Staţia de radioreceptie a I.T.B.-ului a fost printre puţinele, dacă nu singura din Bucureşti, care „n-a căzut", care a rămas în stare de funcţionare şi care a fost folosită rapid şi eficient. Cadrele de conducere ale întreprinderii, directorul general Dumitru Stoian, secretarul comitetului de partid Vasile Istrate, directorul tehnic Carol Lang, inginerul şef Nicolae Kon, directorul adjunct Constantin Popescu au dat dispoziţii, încă înainte de a sosi la sediu, ca maşinile aflate în tură să nu se retragă, să circule mai departe.

La orele 21.29, la Dispeceratul circulaţiei de pe strada Pitar Moş legătura era stabilită. Directorul Lang îi întreabă pe dispecerul de serviciu Mihai Groza dacă are legătura cu toate staţiile radio ale I.T.B.-ului. Răspunsul afirmativ este urmat însă de cutremurătoarea veste — blocul „Scala" a căzut.

Între 21.35—22.00, toate echipajele mobile de control-trafic au fost chemate şi s-au prezentat la dispecerat pentru dispoziţii. Inginerul Nicolae Gheorghiu, şeful serviciului circulaţie, deşi era în concediu medical, gripat cu febră de peste 38 grade, lăsîndu-şi familia într-un bloc crăpat, a venit la lucru şi a dirijat prin staţie toată noaptea circulaţia în acel adevărat infern al străzilor Capitalei. La orele 21.55 era stabilită legătura cu toate getaxurile posesoare de aparate de emisie-recepţie. Aşa s-a putut transmite dispoziţia conducerii ca toate mijloacele auto de transport să circule fără întrerupere, chiar fără taxator. Inginerul Ion Stoia, şeful serviciului exploatare tracţiuni electrice (troleibuze, tramvaie), deşi blocul în care locuia pe strada Galaţi, porţiunea dinspre Piaţa Rosetti, căzuse sub dărîmături, a fost la datorie şi cu toate insistenţele colegilor de a se reîntoarce acasă a refuzat. A dirijat toată noaptea acţiunea de repunere în stare de funcţionare a liniilor electrice pentru troleibuze şi tramvaie.

I.T.B.-ul a pus la dispoziţia comitetelor de partid ale celor opt sectoare taximetre dotate cu radiotelefon şi autobuze pentru aducerea la sedii a activului. Ministrul sănătăţii şi-a ţinut teleconferinţa către conducerile tuturor spitalelor din Capitală de la bordul taximetrelor.

AUTOBUZE ŞI TAXIMETRE PE POST DE AMBULANŢE

La puţin timp după cutremur s-a constituit un comandament şi un echipaj la dispoziţia activităţii sanitare. Douăzeci de autobuze şi cam tot atîtea taximetre au adus mai întîi medicii în spitale şi apoi 20, 30 şi 35 de ore au fost prezente acolo unde au fost dirijate. La Spitalul de urgenţă de pildă, pentru evacuarea bolnavilor din aripa veche ameninţată, sau transportînd alţi bolnavi din clădirea nouă pe

la alte spitale neavariate ca să lase loc răniţilor, celor aduşi de sub dărîmături, celor loviţi grav în tragicul cataclism. Cu autobuzele lor devenite ambulante au lucrat peste 31 de ore şoferii Gavril Lohaci, Marin Tudor, Ştefan Duca de la Autobaza Pipera, Nicolae Maxim, Alexandrina Şerban, Cristian Buiculescu, Florea Nedelea de la Autobaza Militari, Ion Oancea de la Şerban Vodă, Florea Manu de la Titan. Acesta din urmă, el însuşi accidentat (i s-a prăbuşit în cap plafonul locuinţei), după ce şi-a dus familia la nişte cunoştinţe, aşa pansat a transportat bolnavi, răniţi, cetăţeni evacuaţi din blocuri, membri ai gărzilor patriotice către locurile ce reclamau urgenţă...

„M-a prins în Berceni, la Piaţa Sudului, povesteşte şoferul Ion Ungureanu de pe furgoneta Dacia 21-B-7766. Veneam de la gară cu un bolnav din Focşani care se ducea să se interneze la Spitalul nr. 9, acolo, la profesorul Arseni. Amîndouă uşile s-au deschis şi am fost aruncaţi pe trotuar. Maşina s-a oprit în bordură. După cutremur, cum m-am dezmeticit, am ridicat omul de jos, l-am urcat în maşină, l-am dus la spital la camera de gardă şi cînd să mă întorc spre garaj îmi săreau oamenii în faţă. Aşa că am umplut furgoneta cu cîte 11—12 pasageri şi am străbătut Bucureştiul de la un capăt la altul ca să-i duc la domiciliu. Şi am văzut dezastrele. La un moment dat mi-am dat seama că trebuie totuşi să mă duc la garaj, în Chirigiu. Cum am ajuns, dispecerul m-a trimis să-l aduc pe tovarăşul Velniu, şeful autobazei. Era în pijama şi papuci, doar cu paltonul pe deasupra, şi aşa l-am adus. Apoi am fost dirijat către Pensiunea „Bulevard" şi „Scala", de unde am luat victime şi le-am transportat la la Spitalul de urgenţă la la cel de pe strada Arhitect Mincu, la la Spitalul militar... Spre dimineaţă, prin echipajele noastre de control, am fost dirijat aici, unde mă găsiţi, la cantina noastră, şi am mai făcut cîteva curse pe la depozite ca să aduc alimente. De ieri de la prînz acum mănînc şi eu şi ştiu nimic de-ai mei. Nu răspunde telefonul. Sunaţi-i dumneavoastră. Vă rog mult! Spuneţi-le că sînt în viaţă. Am 80 68 05. Pe nevasta mea o cheamă Ungureanu. Am patru copii, între opt şi doi ani şi jumătate. Eu nu pot să plec, mai avem treabă" Îl las pe omul tras la faţă, nebărbierit, nespălat, obosit, în schimb de peste 30 de ore, pe şoferul în vîrstă de 33 de ani Ion Ungureanu să mănînce. Mănîncă pe un colţ de masă, pe o hîrtie albă. Salam cu pîine. „E mare lucru, zice, să mai poţi minca, după ce ai văzut grozăviile acestei nopţi".

Şi ca el au lucrat şi colegii lui, taximetriştii Constantin Alexandrescu, Traian Huru, Mircea Gogonea, Ionel Ibiceanu, Gheorghe Ichim, Ion Sîrbu, care 24 de ore au stat la volan, fiind concomitent şoferi, brancardieri, purtători de bagaje, alinători de suflete. Într-un cuvînt omul de lîngă tine. Omenia pe care te poţi bizui de fiecare dată în momentele grele.

SÎMBĂTĂ, 5 MARTIE, ORELE 13, TRANSPORTUL ELECTRIC A FOST PUS ÎN FUNCŢIUNE

De vineri seara orele 21.23, cînd troleibuzele şi tramvaiele au fost tîrîte pe locurile unde le-a găsit cutremurul, pînă sîmbătă la orele 13, sînt 14 ceasuri. Paisprezece ceasuri în care numeroase echipe de electricieni, mecanici, vatmani, muncitori din Atelierele I.T.B. de toate meseriile, peste 500 de oameni, au început în noapte bătălia pentru refacerea liniilor avariate. Numai substaţii electrice de redresare, cu rol esenţial în mersul vehiculelor electrice, au fost avariate 23, ca şi zeci de kilometri de cabluri şi alte numeroase linii de tramvai blocate de dărîmături şi moloz. Şi în 14 ceasuri, pe arterele unde s-a putut circula, troleibuzelor şi tramvaielor oraşului li s-a dat cale liberă. Au mers, ducînd spre locurile lor de muncă pe bucureşteni, contribuind la restabilirea stării normale de viaţă. Starea normală a vieţii lor, simţind-o acum mai adevărat ca oricînd şi, cu decenţă, bucurîndu-se de ea. Pentru că ei, muncitorii de la atelierele I.T.B., în dimineaţa zilei de 6 martie au ţinut un moment de reculegere, moment de doliu. Tovarăşul lor, tîrîtusul mecanic Dumitru Horăscu, a căzut la datorie. În seara de 4 martie, ora 21 el şi revizorul Nicolae Eremia, cu depanarea nr. 44, au fost dirijaţi în strada Occidentului la troleibuzul nr. 4395, linia 86, care rămăsese în pană la 20.50. În momentul socului, mecanicul a căzut de pe platforma de înălţime a depanării. Între aceasta şi troleibuz, şi peste el s-a prăbuşit o avalanşă de cărămizi de pe o clădire din apropiere. Dumitru Horăscu s-a născut la 28 decembrie 1935 în Popeşti Leordeni şi era angajatul I.T.B. din ianuarie 1952.

La orele 22, cînd în mod normal schimbul doi al atelierelor ieşea de la lucru, nici un muncitor nu s-a dus acasă. Împreună cu secretarul comitetului de partid Ion Mitrea, şi cu Dumitru Constantinescu, directorul tehnic, tot schimbul s-a îndreptat spre locuri calamitate — la blocurile din str. Galaţi 33, în Brezoianu şi Ion Ghica. La blocul din Ion Ghica, muncitorul Ion Cristea, care s-a oferit voluntar să lucreze la salvarea oamenilor de sub dărîmături, după cîteva ceasuri de muncă grea şi încordată a salvat o femeie.

CANTINA

La zece minute după cutremur, cînd şi-a liniştit puţin nervii şi bătăile inimii, Gheorghe Marin, şeful centrului cantină I.T.B., a plecat din casa lui de pe strada Prunaru din Giuleşti spre strada Dr. Grozovici, la serviciu. „Cine v-a chemat?" îl întreb. „Nu m-a mobilizat nimeni, îmi răspunde. Era normal să vin. Bănuiam că oamenii noştri trebuie să rămînă la lucru şi trebuie să şi mănînce." „Dar cum aţi străbătut Bucureştiul în aglomeraţia de pe străzi?" „Sînt şi agent voluntar de circulaţie. Mi-am luat cu mine bastonul şi mi-am dirijat maşina cu grijă prin mulţime". „Şi ce-aţi făcut prima dată cînd aţi ajuns aici?" „Am trimis după bucătăreasa şefă Lucreţia Ene şi apoi, împreună cu ajutorul meu, Virgil Samoiloiu, am inspectat clădirea. Şi am făcut calculul rezervelor de alimente. Aveam la lucru în schimbul de după-amiază 28 de fete. Le-am întrebat cine vrea să rămînă. Au rămas toate. Am trimis eu acasă vreo trei care aveau situaţii mai deosebite — li se dărîmaseră casele sau aveau copiii singuri. După aceea am plecat. M-am dus direct la o fabrică de pîine, la Abator, la Fabrica de mezeluri de la Popeşti Leordeni, pe la cîteva depozite de alimente şi am acum asigurat, în magazie, un stoc pentru cinci zile. Pentru cei puţin cei 1 500 de angajaţi abonaţi ai cantinei, cît şi pentru bufetele volante din autobaze, garaje, depouri."

Iat-o pe bufetiera Iuliana Bidi de la Garajul Ferentari, o fată de 23 de ani, care este în schimb de vineri, 4 martie, orele 5 dimineaţa (colega ei din schimbul II fiind bolnavă). Pe 5 martie la orele 12 cu un borderou în mînă urmează un cărucior cu alimente împins de doi băieţi, elevi de la Grupul şcolar I.T.B., pe care le va duce la bufetul ei, unde zeci de şoferi şi taxatori au nevoie de hrană. Nu ştie încă nimic de părinţii ei aflaţi într-o comună din Ardeal şi nici măcar de starea căminului de nefamilişti unde locuieşte. Deocamdată datoria şi speranţa sînt marile ei suporturi morale. Crede că totul va fi bine şi că în curînd viaţa o să intre în normal.

...Aşadar, ziua de sîmbătă, 5 martie 1977, încă de la începutul ei şi de la ora zero, i-a găsit la lucru pe toţi cei 35 000 de I.T.B.-işti. Comportamentul lor a fost admirabil, chiar dus dincolo de acest cuvînt incapabil să exprime ceea ce au făcut ei pentru semenii lor.

CICI IORDACHE ■

Notă: Printre supravieţuitorii de la blocul OD 16 din Militari este şi copilul unui I.T.B.-ist, Tatăl lui, Mihai Cîrlan, mama Zorina, care era soră medicală, şi sora lui de 9 ani şi-au pierdut viaţa. Bunicul a venit cu el la direcţia întreprinderii ca să comunice vestea. I-a primit directorul general Dumitru Stoian, căruia, printre altele, băieţelul i-a spus că regretă faptul că nu a avut în buzunar carnetul de note. Să-i arate ce fel de elev este el, fiul lui Mihai Cîrlan. Are numai note mari. Directorul abia şi-a stăpînit lacrimile şi s-a gîndit că poate pe puşti îl va înfia I.T.B.-ul. În orice caz se va institui ca tutore al lui.

Ce-a însemnat pentru cei de la Telefoane noaptea de 4/5 martie şi un apel care trebuie să-şi găsească ecou

Palatul telefoanelor, din inima Capitalei, care s-a bucurat ani de-a rîndul de faima celei mai înalte clădiri din Bucureşti şi din ţară, a devenit una din construcţiile cu o înălţime medie şi, deşi i s-a adăugat o altă capacitate monumentală, constituie şi acum unul din punctele de atracţie ale oraşului nostru. Ea a fost mereu privită cu respect, mai ales de cei mai virsinici, care-şi amintesc de perioada înălţării sale, revăzîndu-i parcă scheletul metalic care dădea impresia de forţă eternă. În seara zilei de 4 martie, imediat după declanşarea cutremurului, fiecare cetăţean care avea la domiciliul său ori la serviciu un aparat telefonic s-a grăbit să-l utilizeze. Stingerea luminii, oprirea gazelor, a apei au contribuit la concentrarea atenţiei tuturor spre telefon. Toţi doreau să afle ce se întîmplă acasă, la rude, în întreprinderi. Şi nu numai cei din Bucureşti. Şi nu numai cei din alte oraşe, ci chiar din numeroase ţări de pe continentul nostru ori de pe alte continente. Unii au avut plăcuta surpriză să constate că prietenul-telefon funcţionează; alţii au găsit un prilej de a-şi descărca nervii în biata furcă de material plastic. Ce se întîmpla însă în aceste momente în centralele telefonice prea puţini s-au întrebat. Dar chiar şi cei mai nerăbdători au putut folosi aparatul încă în cursul serii şi nopţii de 4 spre 5 martie, iar de a doua zi dimineaţa tot mai multe convorbiri s-au putut obţine cu provincia şi străinătatea. L-am solicitat pe inginerul Ion Uidilă, director general adjunct în Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, să ne dea cîteva explicaţii privind perioada aceasta excepţională de muncă a lucrătorilor de la telefoane. L-am găsit la etajul al doilea al Palatului telefoanelor, în mijlocul unui grup de specialişti, muncind chiar în sala încărcată cu aparate înşiruite de-a lungul pereţilor şi în care instalaţiile automate produc zgomote sacadate şi permanente, făcîndu-te să te crezi într-un uriaş stup mecanizat.

Stăm de vorbă în picioare, sprijiniţi de unul din zidurile mutilate.

— Nu cutremurul a fost pentru noi prima lovitură, ci pana de energie electrică fără de care nu puteam munci. Sîntem prevăzuţi cu instalaţii pe baterii care intră în funcţiune îndată după ce curentul electric ne lipseşte, dar, în acea seară, în care se lucra în ture reduse, ca de obicei la astfel de ore, curba de trafic a convorbirilor a înregistrat un salt probabil identic cu cel al scoarţei terestre. Astfel încît în loc să putem rezista 4 ore, am epuizat în trei forţa bateriilor. S-a trecut şi pe generatoare, dar solicitările au fost atît de masive încît ni s-au dereglat unele centrale. Despre stricăciuni propriu-zise n-a fost vorba decît la instalaţiile din Bulevardul Ion Sulea la care se lucrează şi în prezent. Pînă în dimineaţa zilei de 5 martie s-au restabilit toate circuitele interurbane automate. Operatoarele din schimb n-au mai plecat şi ne-am pomenit aici şi eu cei din alte schimburi, toţi din propriile iniţiative. Dacă am fi vrut să realizăm o astfel de mobilizare nu ştiu dacă am fi reuşit atît de bine. Prima centrală pusă pe picioare a fost Victoria, în care ne aflăm şi care reprezintă un fel de stat major al telefoanelor noastre, un dispecer naţional, dacă vreţi. Apoi ne-am orientat atenţia înspre acele centrale care deservesc cartierele cele mai importante ale oraşului: Dacia, Dorobanţi, Nordul şi, în ordine, Militari, Rahova, Berceni, Titan. Am colaborat în condiţii optime cu tovarăşii de la Ministerul Energiei Electrice, care au răspuns cu promptitudine solicitărilor noastre. Înţeleg prin aceasta că nu s-au pus la dispoziţie grupurile electrogene necesare şi s-a intervenit pentru repararea penelor de curent, astfel ca să putem reintra cît mai rapid în capacitatea normală.

— Cine s-a distins dintre lucrătorii direcţiei?

— Nu vă pot da nume. Dacă aş face o listă ar fi foarte lungă.

— Poate nu aveţi totdeauna prilejul să staţi de vorbă cu clienţii dumneavoastră. Vă ofer acest prilej. Ce aţi dori să le spuneţi?

— Vreau să apelez la înţelegerea lor. Îi înţeleg perfect cînd au pretenţii să poată folosi aparatul lor de telefon, dar şi ei trebuie să ne înţeleagă că dispunem totuşi de o anume capacitate. Practic, solicitarea s-a dublat în acea noapte şi continuă să se menţină la acest plafon. La fel şi instituţiile au nevoie să apeleze la telefon, ca şi acel care conduce multiplele acţiuni de îndrumare, atît în Capitală cît şi în provincie. Dar asta nu înseamnă că durata convorbirilor nu poate fi scurtată. Oamenii sînt tentaţi să-şi povestească toate întîmplările din aceste zile, să cearâ amănunte nu întotdeauna esenţiale sau măcar importante. Aş dori ca părerile mele să fie apreciate cu înţelegere, cu patriotism chiar pentru că este un act patriotic conştient să te gîndeşti că în timp ce tu blochezi o linie telefonică pentru chestiuni cu totul fundamentale altul aşteaptă o comunicare care poate salva o viaţă ori chiar mai multe. Faţă de comportamentul general al cetăţenilor noştri în aceste împrejurări dramatice, cred că cugămintea noastră, a celor de la Telefoane, poate fi tratată cu seriozitate. În folosul tuturor. Pot spune, fără teama de a greşi, că în aceste zile lumea întreagă se interesează de România şi, iată vă informez că s-au primit telefoane şi din China, din cele două Americi, ca să nu mai amintesc Europa şi toate ţările din Asia. Pentru anumite ţări, am dublat chiar în aceste condiţii numărul de circuite.

EM. VALERIU ■

4 martie, orele 21,25

— cutremurul,

dar și conștiința patriei

Străbat străzile disperat, printr-un adevărat bombardament de cărămizi și moloz și schije de beton și de lemn de grinzi și de geamuri prefăcute în țăndări, urmărit de strigăte de spaimă, de chemări cumplite, „Ajutoooor !" și nu înțeleg, dar nu înțeleg din ce parte mă pot feri și nu-mi ajunge mijlocul bulevardului scufundat brusc într-un întuneric de smoală și de nori de praf, de nisip, de pământ care mă sufocă, și aud cum cad zidurile, cum se prăbușesc acoperișurile, cum se rostogolesc coșurile înalte și se sparg de asfaltul care mi se pare încins și încerc să mă strecor printre firele de curent electric risipite și prin puhoiul de lume care a năvălit brusc pe străzi și mă uit în stînga și mă uit în dreapta și „N-a căzut, nu, n-a căzut, numai casa asta, Dumnezeule, și blocul ăsta, dar poate că n-a căzut", strig eu înăbușit de norii de praf și nu mă aud, nu mă aud în vacarmul prăbușirilor, nu mă aud, și totuși... Și totuși sînt obligat moral să vă spun că într-o secundă, în ultimă secundă a goanei mele nebune, ca a atîtor sute și sute de oameni, poate, în această cea mai cumplită seară de la începutul unei primăveri pe care noi toți o meritam fericită, în acea secundă am auzit moartea, am auzit liniștea morții... Liniștea cea mai desăvîrșită, liniștea cea mai simplă, liniștea cea mai adîncă se scurgea picătură cu picătură ca o licoare neagră și-mi acoperea ochii, și gura, și nările, și obrazul întreg, și fruntea, și chipul întreg și înaintea mea un munte de moloz argintat de luna bezmetică, un munte de nisip dormind într-o liniște fără sfîrșit, un munte de liniște argintat de luna pustie și sub muntele acela sute de oameni care cu numai cîteva clipe mai înainte vorbeau, cum vorbea la telefon bărbatul care spînzura între ruine, luni dimineața, cu mîna întinsă spre un receptor rămas să atîrne de firul său alb, care cîntau la pian ca acel tînăr care avea degetele încleștate pe clape, dar pianul nu mai exista nu rămăsese decît gestul care ar fi trebuit să imortalizeze sunetul pur al vieții, care dormeau ca acea femeie care a rămas înaintea ochilor mei cu mîinile acoperindu-și fruntea inutil, care spuneau o poveste frățiorilor, ca acea **Gabriela** scoasă **Vie** de sub ruine, strigînd soldatului care a ridicat-o în brațe : **Tată !** și cuprinzîndu-l cu brațele ei mici de gît, **după trei zile și două nopți de așteptare, așa cum poate fi așteptarea un copil de șapte ani !** Ene Nicolae are 26 de ani, e muncitor la Fabrica de medicamente, e secretar de comitet U.T.C., de vineri seara n-a părăsit blocul din spatele Muzeului de istorie a Bucureștiului, e frumos ca un actor de cinema, e puternic, e sănătos, pe fața lui nu se citește oboseala, pur și simplu nu se citește, omul are ochii albaștri ca două lumini și pe buzele lui e mereu un semn al seninului, și răspunsul lui e mereu **și deloc fals „Nu se poate să nu-i găsim vii, am scos pînă acum șase, trei fete, un bărbat și doi copii".** Șase însă din cîteva sute și abia treizeci și opt de morți și iată acum alți doi, iar un inginer mă trage după el și zice **Vino repede, Vino repede să auzi cum sună Viața, sunetul vieții** și cobor după el în hrubă pe întuneric, în subsolul ruinelor, și-i recunosc la lumina lanternelor pe cascadorii cinematografiei și pe Sobi și cineva strigă **Liniște !** și rîngile se opresc și din străfunduri aud cum se ridică pînă la noi sunetul acela unic, uluitor, fără egal... — „Sînt vii, înseamnă că sînt vii ! Răspund ! Răspund ! Auziți !" Și aud, iarăși, cumplitul și în același timp fericitul semnal din străfunduri, și iarăși strigătul „Sînt vii" și acordurile supreme ale rîngilor izbind betonul și comanda Afară ! Toată lumea, afară ! și sub lumina reflectoarelor din vîrful de moloz soldații coboară o targă și cineva se smulge de lîngă mine și strigă „El este ! El este ! E fratele meu !" — și biata femeie smucește targa și strigă „Ce mi-ați făcut ? Ce mi-ați făcut ?", însă în targă e altcineva, un bătrîn, și femeia lasă targa pentru că în mîna unui ofițer recunoaște albumul cu fotografii și, într-adevăr, într-o fotografie căzută din album e fratele ei, cu soția și fetița și ea, sora, sînt la mare, pe plajă, sînt toți foarte tineri și sînt frumoși și femeia se prăbușește pe moloz, cu fotografia lipită de obraz și iar „Ce mi-ați făcut ?!"

Macaraua imensă, obișnuită să ridice planșeurile blocurilor care n-au căzut, blocurile clădite de noi, **în socialism, cartiere și orașe întregi care n-au căzut !,** macaraua înaltă ridică aici placa de nisip vag betonat ascunzînd sub moloz pustiirea unor vieți nevinovate, și în scaunul macaralei un om care n-a dormit de patruzeci și opt de ore și lîngă macara inginerul **Bindea Traian** de la C.F.R., care și el are familie, care și el are casă, care și el are nervi, și pleoapele lui sînt roșii ca sîngele și obrajii lui arși și prăfuiți și el mi-i arată pe muncitorul **Șurghe Tudorică.** „Eu am ridicat-o în brațe pe Gabriela și am dus-o la Salvare și ea spunea că **„Nu mă doare nimic",** și nici de gîtul meu nu se desprea și tatăl ei aștepta jos și nu credea, nu credea nici cînd o vedea și apoi a leșinat. Sub planșeu l-am găsit soția și încă doi copii.

— Fereștee !, strigă el și brațul excavatorului trece pe deasupra noastră cu cupa plină de moarte, speteze de scaune și o poșetă argintie, și o bucată dintr-o saltea, și un radiator și o mașină de prăjit pîine, și... Însă nu vă mai pot spune ce, fiindcă nu poate fi descris trupul care nu mai este întreg și nu poate fi descrisă mîna care a fost, poate, a unei adolescente și acum plutește singură în cupa de oțel și...

— Tovarășul acela este un medic de la Deva și a coborît cu zece minute **înainte,** venise să-și vadă cele două fete studente la Fizică atomică și de vineri seara stă aici nemișcat... Generalul **Lavric** care conduce lucrările de degajare astă-seară la blocul din spatele Muzeului Bucureștiului cere liniște și se uită la ceas, lîngă el cinci tineri elvețieni, trimiși de Crucea Roșie internațională cu cîinii lor dresați care pot depista eventualii supraviețuitori și tinerii sînt nerăbdători să intre în acțiune, au venit cu avionul abia de o oră sau două. Speranța încolțește din nou, apoi se face seară, se aprind reflectoarele, zeci și zeci de oameni noi se succed cu lopeți, cu picamere, cu topoare, cu tîrnăcoape, o încordare de oțel se luminează pe frunțile lor, în ochii lor, în nădejdea lor, în solidaritatea lor, **în conștiința lor că fiecare cărămidă aparține patriei, că fiecare secundă de speranță aparține patriei, că fiecare privire încurajată de nădejde aparține patriei, că patria rămîne vie, biruitoare, puternică, neînvinsă, că patria noastră socialistă e viața noastră, care nu poate avea sfîrșit, e sufletul nostru care este nemuritor.**

Plouă mărunt, sau e lapoviță, e întuneric, lucrul continuă la lumina piezișă a reflectoarelor, nădejdea e la fel de tînără, la fel de curată, la fel de puternică, așa cum este Patria și conștiința noastră că socialismul ne-a dat nouă, tuturor, puterea de a crede că patria nu poate fi înfrîntă, că patria sîntem noi.

Și iată, prin sita deasă a lapoviței, se apropie președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu ochii plini de înțelegere ca ai unor părinți și ascultă cu grijă fiecare răspuns și fiecare lămurire și acest Om care de atîtea nopți și zile n-a ostenit pe drumurile **patriei, în toate locurile încărcate de durere și de pericol, pentru că l-am văzut pătrunzînd în inima primejdiei, acest om care e sufletul patriei noastre și al speranței noastre și al victoriei noastre, ca un zidar al vieții, nu pregetă să spună : „Nici un sacrificiu nu este prea mare pentru salvarea unei licăriri de viață !"** Lapovița mărunță și deasă izbește obrajii arși de nădejde și în ochii noștri, ai tuturor, e vie dragostea acestui Om pentru țară și a soției lui pentru țară, ca a unor gospodari și a unor părinți pentru copiii lor.

Și eu am o fetiță de șapte ani, o cheamă **Alexandra** și ea a văzut ruinele fumegînd și a văzut-o la televizor pe **Gabriela** și a văzut țara muncind să răsară iar soarele, și cu puținele ei cuvinte de școlăriță mi-a scris așteptîndu-mă : „Țara mea, țara mea este o zînă bună și eu cresc odată cu ea !" Semnul exclamării l-am pus eu. Și apoi : „Soarele, soarele este o lumină nesfîrșită și o rază !"

DINU SĂRARU ■

O lacrimă cît țara

Îmi trec gîndurile și durerea pe o hîrtie de pe care abia am înlăturat praful și molozul desprins de pe pereți ; scriu cu un condei frînt în două de vraful de cărți care s-a prăbușit peste el și cu sufletul zgîriat de gheara monstrului apocaliptic, a urgiei, care a trecut pe la noi în seara tîrzie de 4 martie, vijiind, clocotind, huruind, năruindu-ne liniștea și casele, ucigînd oameni și animale, distrugîndu-le visurile și munca. Aud că s-au frînt pe veșnicii și cîteva condeie scriitoricești, că s-a stins vocea unor mari actori și durerea sporește. Îmi înmoi condeiul în imensa lacrimă a țării și scriu despre această întîmplare îngrozitoare, cu conștiința că sîntem mai tari decît toate urgiile și le vom învinge, cum am învins pe tot parcursul istoriei noastre măștere și grele, cînd valurile vieții ne-au îndoit dar nu ne-au frînt. Am fost tari și am îndurat multe și, pînă la urmă, pe toate le-am biruit. Am fost uniți și generoși și cu inimile arzînde de durere ne-am luminat cărările prin veacuri viforîte. Cu o durere de milioane de cai putere am tras carul istoriei înainte. Într-o alchimie numai de noi știută mereu ne-am transformat o durere în putere.

Într-o lungă și zbuciumată istorie ne-au îndoit, nu o dată, dar nu ne-au frînt niciînd valurile vieții.

Au venit peste noi puhoaie de oștiri ostile și de ape tulburi, furibunde, dar nu ne-au putut spăla de pe fața pămîntului. Aveam rădăcinile prea adînc înfipte sub mormîntele strămoșilor și nimeni și nimic nu ne-a putut smulge. Am fost toată vremea un codru de popor și nu ciulini cu care să se joace vînturile istoriei și-ale destinului. De aceea, ne-au îndoit uneori, dar nu ne-au frînt niciînd valurile vieții !

Au venit peste noi, peste sălașurile și ogoarele noastre limbi mari de foc, ca niște monștri apocaliptici, și-au pîrjolit, și-au făcut scrum și cenușă bunurile noastre, ne-au ars sufletele de durere, dar nu ne-au putut arde rădăcinile vieții. Cu o imensă dragoste de viață am semănat din nou lanuri de grîu și de porumb, am sădit flori și păduri și ne-am făcut iarăși țara ca o grădină. Cu trupurile noastre am stat stavilă vie în fața tuturor urgiilor și le-am izgonit în matca lor originară cu jertfă, demnitate și eroism legendar.

Ne-au îndoit, dar nu ne-au frînt valurile vieții !

Nu o dată forța oarbă a materiei care se frămîntă în pîntecele imens al pămîntului generos a zgîlțîit trupul bătrînei noastre planete, a distrus creația minții și a mîinilor omului, a pustiit sate și orașe, a înghițit într-o secundă nenumărate vieți omenești, dezlănțuind rîuri de lacrimi, dar niciodată n-a putut înghiți viața, întotdeauna valorile vieții au triumfat asupra forțelor absurde ale morții.

Ne-au îndoit, dar nu ne-au frînt valurile vieții.

Greu încercat și de data asta, poporul român, unit în cuget și-n simțiri cum a fost întotdeauna, iluminat de îndemnurile părintești ale secretarului general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vibrînd de dragostea de țară și de fiii ei, își transformă durerea în putere, în energie constructivă și creatoare, în omenia lui tradițională și înfrînge încă o dată stihiile bezmetice ale materiei clocotinde. Știm că oamenii adevărați se cunosc la necaz și în împrejurările cele mai grele. Știm să fim asemenea oameni. Sub povara unei dureri mari cît toată țara ne îndoim, noi trestii gînditoare și simțitoare, dar nu ne frîngem cum nu ne-am frînt niciodată. Cu hotărîre și abnegație spălăm cu imensa lacrimă a durerii și cu sudoarea muncii noastre urmele monstrului care a trecut pe la noi, asurzitor ca un coșmar cutremurător, ca o urgie într-o seară tîrzie de martie, vijiind, clocotind, huruind, năruindu-ne liniștea, casele, ucigînd oameni și animale, distrugîndu-ne munca.

Ne-ndoim, dar nu ne frîng valurile vieții.

Am știut și știm să renaștem din propria cenușă ca mitologica pasăre Phoenix. De la edificiile prăbușite din jur, din care se înalță trîmbe mari de fum, ca dintr-un crematoriu, se aud lucrînd excavatoarele și oamenii cu hîrnicie de albine. Unele victime sînt smulse din ghearele morții, din casele care pînă mai ieri le-au fost adăpost și-acum le-au devenit mormînt. Pe străzi mașinile salvării duc răniții la spitale. De pretutindeni oamenii se dezmeticesc. Valorile vieții triumfă asupra forțelor absurde ale morții.

ION DODU BĂLAN ■

Medicii şi întreg personalul tehnico-sanitar, într-o încordare titanică, şi-au făcut datoria faţă de oameni

La Spitalul Colţea s-a operat chiar şi la lumina lanternei

În noaptea de 4 martie, la orele seismului, 21 şi 22 de minute, medicii Grigore Buşu şi Florica Găgeanu legau unui bolnav ultimul fir în sala de operaţie a clinicii de chirurgie. Pe urmă s-a stins lumina şi n-au mai văzut nimic. Operatul va pleca însă în curînd acasă, vindecat. De la acea oră, Spitalul Colţea, bătrînul Spital Colţea, cel mai vechi din Bucureşti şi din ţară, care a supravieţuit atîtor seisme şi chiar şi acestuia, a devenit neîncăpător. „Eu mă aflam în sala cinematografului «Patria», ne mărturiseşte profesorul doctor docent Alexandru Prişcu, şeful clinicii de chirurgie ; cum am ieşit din sală, destul de greu, şi cum acasă n-am avut pierderi majore, am venit repede aici. Dar n-am fost întîiul. Şase medici secundari erau deja în clinică : Adonis Bălan, Ioniţă Vulcănescu, Viorel Cringu, Agenor Poo, Maria Hell, Marilena Mitu. Eram pregătiţi cu truse de operat, sînge, soluţii sterile, anestezic şi chiar halate. Cu aceşti oameni am organizat echipe pentru trei săli de operaţii, cu toate că într-una din săli tavanul era căzut". Din acel moment medicii de la Spitalul Colţea n-au mai plecat acasă. Au făcut ieşirea unor bolnavi cronici şi în locul lor au fost primiţi răniţii de pe urma cutremurului. În prima noapte au primit ajutor 350 de bolnavi şi au fost internaţi peste 60. S-au făcut operaţii de primă urgenţă : hemostază, deschis, imobilizare de fracturi, amputaţii de urgenţă. La un moment dat, ne relatează doctorul Prişcu, am rămas şi fără lumina pe care ne-o asigura grupul nostru electrogen. Atunci am aprins lămpile cu gaz, felinare şi chiar lanternele. Am operat la lumina lanternelor şi a lămpilor cu petrol".

În acel moment de maximă încordare omenească, medicilor de la Colţea le-au venit în ajutor alţi medici de la Clinica de radiologie, în frunte cu profesorul doctor Ion Pană, şeful clinicii, şi au mai venit ca voluntari 50 de studenţi de la Facultatea de medicină care au fost de un mare folos. În curtea spitalului, la lumina lămpilor şi a lunii, studenţii de la medicină au acordat primele îngrijiri, au pansat răniţii, i-au cărat cu tărgile pe cei gravi în sălile de operaţii. Au mai venit, tot ca voluntari, doctorul pensionar Silviu Carp, de 73 ani, doctorul Ştefan Neagu cu soţia, asistentă, au venit foarte mulţi alţii. Un singur om întîrzia să vină, un om care toată viaţa lui a venit primul : doctorul Ionel Ţugui, directorul Spitalului Colţea. Cutremurul l-a surprins în blocul de pe strada „Apolodor", împreună cu soţia, şi au fost amîndoi striviţi de greutatea zidurilor. Copilul lor, student în medicină, a scăpat, pentru că în seara aceea se afla la o şedinţă într-unul din amfiteatrele facultăţii. „Şi anul acesta, doctorul Ionel Ţugui se pregătea să sărbătorim 275 de ani de la intrarea în funcţiune a spitalului".

— Ceea ce m-a mişcat cel mai mult aici, la spital, ne spune studentul Gheorghe Cerin a fost situaţia cumplit de tragică a colegului nostru Mircea Bourceanu : cînd s-a produs cutremurul, era şi el în amfiteatrul cel mare al Facultăţii de medicină, la şedinţa de partid. După ce a ieşit ultimul student, a picat tavanul. Bourceanu a salvat o colegă, dar cînd a ajuns acasă şi-a găsit părinţii şi bunicii morţi. Pe mama sa a găsit-o pe scară. Altul în locul lui ar fi împietrit de durere. Dar pe el, poate tinereţea, poate tăria lui morală l-au ajutat să rămînă lucid. A lăsat blocul acela blestemat de pe „Apolodor", şi a venit la spital să dea ajutor răniţilor. „Eu nu mai am ce pierde, a zis ; vreau barem să ajut nişte oameni".

Acum, la Spitalul Colţea bolnavii sînt îngrijiţi chiar mai bine, cinci dintre ei necesită operaţii de specialitate şi au fost transferaţi la Spitalul militar central. O fată, ne spune doctorul Prişcu, care vindea bomboane la blocul „Scala", mamă a doi copii, a fost salvată, dar cu ambele picioare tăiate de jos de genunchi. N-am crezut că scapă. A avut mare voinţă să trăiască. Cu două proteze bune, va putea să meargă singură, să rămînă lîngă familie şi copiii ei. Şi aceasta este totuşi o mîngîiere.

Printre bolnavii şi răniţii de la Colţea se întrevede tot mai mult speranţa.

N. GRIGORE MARAŞANU ■

Spitalul de la Hotel „Astoria"

Medicul chirurg Petre Pribeagu, de la Spitalul „Griviţa", era de gardă. După minutele de şoc ale cutremurului, un seism care trecuse parcă şi prin creierii noştri, îşi revine, trebuia să-şi revină. Inspectează saloanele. Se îngrozeşte. Clădirea se dezagregă, bolnavii erau într-o acută stare de panică. Îşi impune : să liniştească mai întîi bolnavii. Îşi cheamă asistenta de serviciu şi aplică tratament cu calmante. Între timp face eforturi să ia legătura cu Comitetul de partid al sectorului 8 şi cu Ministerul Sănătăţii. Pînă la urmă reuşeşte. Pentru că, de fapt, şi aceste foruri făceau acelaşi lucru. Încercau să ia legătura cu spitalul. Raportează situaţia şi se hotărăşte evacuarea. Între timp încep să sosească colegii săi, medicii spitalului, şi alte surori, asistente, infirmiere. Dar unde să duci un întreg spital cu cîteva sute de bolnavi, în plină noapte ? ! Comandamentul de la Comitetul de partid al sectorului 8 al Capitalei, negăsind pentru moment altă soluţie mai bună — un imobil solid şi adecvat pentru a deveni spital — hotărăşte ca bolnavii să fie aduşi în ultimă instanţă în clădirea Consiliului popular. Cu brancarde, cu cearşafuri şi pături transformate în brancarde, cu braţele medicilor şi asistentelor făcute scaune pentru cei incapabili să se deplaseze singuri, între orele 22—23 toţi sînt scoşi din clădirea grav avariată şi care ameninţa din clipă-n clipă să se prăbuşească. Între timp se încearcă la hotel „Nord", dar era supraaglomerat cu turişti. În acele momente însă, recepţionera de serviciu, Carmen Voicu, de la hotel „Astoria" de lîngă Gara de Nord, traversa Calea Griviţei să vadă care este situaţia cu colegii săi de la hotel „Nord", ea anunţînd că de la ei au plecat numeroşi pasageri. Aşadar, a apărut o soluţie. De la hotelul „Nord" se transmite la Comitetul de partid că „Astoria" e liberă. Recepţionerii strămută pe cei rămaşi de la etajele unu şi doi mai sus, pregătesc paturile cu lenjerie proaspătă şi camerele sînt gata să devină saloane. La orele 24, convoaie de maşini aduc bolnavii. Din clădirea avariată, cu mari riscuri, personalul spitalului scoate medicamente, substanţe pentru perfuzii, feşe, instrumentar medical, un inventar de prim ajutor. În jurul orei unu noaptea, calmul începe să se aşeze. Se administrează bolnavilor somnifere şi medicaţia cuvenită, iar personalul de la bucătăria restaurantului, din proprie iniţiativă, din acea nevoie firesc umană de solidarităte pentru semenii lor încercaţi, le prepară ceai, şi-n mai puţin de o jumătate de oră amenajează la etajul întîi o bucătărie cu toate cele necesare pentru uzul spitalului. Simbătă dimineaţa, pe cele două etaje se desfăşoară, aproape firesc, ore calme de spital. Se face vizită, se consultă cu atenţie fiecare bolnav, se prescrie medicaţie, se supraveghează cu deosebită atenţie cazurile grave din cele cîteva saloane devenite săli de reanimare. Între timp, în ajutorul personalului medical şi sanitar au venit studenţi medicinişti şi elevi de la Şcoala tehnică postliceală sanitară. Şi totuşi, chiar hotel „Astoria" rămîne pentru Spitalul „Griviţa" un moment de tranzit. Încă în cursul zilei de simbătă, 5 martie, o parte din bolnavii gravi, care necesitau numai condiţii spitaliceşti de asistenţă şi îngrijiri, au fost transferaţi la Spitalul „Dr. Carol Davila".

Un efort greu de apreciat în vorbe. Singurul lucru pe care-l putem cîntări şi simţi doar cu inimile, cu sufletele noastre este grija pentru om, pentru viaţa lui, esenţa omeniei societăţii noastre socialiste.

CICI IORDACHE ■

Omenia tăcută

Cutremurul a avut loc la ora 21 şi 22 de minute. La orele 22 şi un sfert mă aflam în curtea Spitalului „Caritas". Mă gîndeam ca, în limita puterilor mele şi pe baza unor vechi studii medicale, să mă fac folositor în universul de gemete care mă înconjura. Curtea spitalului, coridoarele, saloanele lui erau scufundate în cea mai neagră şi mai îngrozitoare beznă, o beznă mai rea şi mai îngrozitoare decît am trăit în timpul războiului, al bombardamentelor sau al cutremurului din noiembrie 1940. Doar din cînd în cînd zăream cîte o umbră furişată şi auzeam vaietul unui om rănit. Şi, deodată, curtea spitalului s-a populat de zeci de oameni în halate albe. Erau medicii spitalului, veniţi unii cu maşinile, care au avut maşini şi au reuşit să treacă de arterele barate, alţii pe jos, alergînd. După cîteva minute a apărut lumina cîtorva luminări şi a cîtorva lămpi de gaz. Cele trei săli de operaţie ale clinicii chirurgicale erau pline de moloz. Medicii, surorile, infirmierele, brancardierii au început să care molozul şi să facă loc în jurul meselor de operaţie. Totul în linişte, fără nici un cuvînt. Cîteva surori au început să flambeze instrumentele la flacăra unor spirtiere improvizate. Şi, după alte cîteva minute, în aceeaşi linişte, întreruptă doar de geamătul răniţilor, medicii au început să pansecze rănile, să imobilizeze fracturile, să oprească hemoragiile, într-o linişte minerală, fără ca vreunul singur dintre ei să se întrebe dacă zidurile nu se vor prăbuşi şi peste ei. Şi atunci, în noaptea aceea îngrozitoare, pe care n-o s-o uit pînă la moarte, în liniştea încordată şi tăcută a medicilor aplecaţi la lumina lămpilor de gaz peste oamenii în suferinţă, în acea tăcere minerală, netulburată de nici un cuvînt, în afara gemetelor bolnavilor, am înţeles, pînă în măduva oaselor mele, cum a dăinuit acest popor, de atîtea ori lovit cu o furie oarbă şi bestială, cum a dăinuit peste milenii. Prin omenia lui adîncă şi tăcută.

AUREL BARANGA ■

Medicii coseau la lumina luminărilor

Văzînd ce fac şi în ce goană, mi s-a părut lipsit de bun-simţ să le pun întrebări, să-i încurc cu vorbe. Am făcut-o doar după ce au ieşit din schimb. Le-am consemnat răspunsurile lor de profesionişti ai bătăliei pentru viaţă şi de oameni ca toţi ceilalţi.

Elena Beriescu, medic la Spitalul Brîncovenesc : Imediat după cutremur, la fel ca şi colegii mei, am alergat la spital. Şi studenţii au venit tot imediat, tot nechemaţi. Ne-am organizat din mers. Am eliberat neurgenţele, bolnavii aflaţi în afara unei stări grave au plecat acasă. Cei rămaşi s-au strîns, s-au înghesuit cîte doi într-un pat. Reacţia umană şi a bolnavilor şi a medicilor a fost spontană şi minunat de omenească. Am lucrat şi în echipe care se schimbau din şase în şase ore. Farmacia, din fericire, a avut destule antibiotice. Nu erau brancardieri destui, noi, doctori şi studenţi, am cărat tărgile cu bolnavi, am făcut de toate pentru ca echipele de ortopezi să poată opera pur şi simplu pe bandă rulantă. Zeci şi zeci de cazuri. Operaţii grele : fracturi de bazin, fracturi de membre, fracturi de torace... S-a operat la lumina luminărilor. De la mine din spital s-au pierdut trei doctori cu tot cu familiile lor. Profesional, ne vom strădui să le ţinem noi locul. Dar biologic, omeneşte...

Camelia Ionescu, asistentă la Centrul O.R.L. : Locuiesc într-un bloc în Drumul Taberei. Cînd a început cutremurul m-am repezit la copil, l-am luat în braţe şi am început să cobor în fugă scara. Eram aruncată cînd în balustradă, cînd în perete. M-am trezit afară desculţă, rătăcită de soţul meu. Eram îngrozită, fetiţa care are patru luni se uita la mine şi rîdea, nu înţelegea ce se petrece. Cumnata mea nu era acasă şi urla pe stradă să i se dea copilul, care era acasă, cu noi. Am reuşit să ne adunăm şi cît de cît să ne liniştim. Am plecat la spital. Toţi, şi medicii şi asistenţii, au venit cu familiile la spital. În timpul cutremurului acolo a fost groaznic : bolnavi pansaţi, unii operaţi chiar în ziua aceea, se grăbeau să coboare pe scară. Unul dintre ei şi-a pierdut cumpătul şi a sărit de la etajul I ; şi-a fracturat un picior. Apoi, nu voiau să reintre în clădire. Trebuia să potolim panica şi trebuia să pregătim urgenţele. A fost greu. Pereţii aveau fisuri şi noi umblam după fiole şi echipamente. Medicii coseau la lumina luminărilor. Doctorul Dimitriu a văzut ce s-a întîmplat în centru şi cînd a ajuns la spital avea lacrimi în ochi. Nu ştim încă nimic de doctorul Călăraşu. La noi au fost internate două femei care n-aveau decît nişte julituri ; dar erau şocate psihic : stăteau la etajul III, s-au adăpostit în tocul uşii, iar după cutremur, cînd au ieşit, au văzut că sînt la parter. Un colonel, prieten de-al familiei mele, era în delegaţie la Constanţa şi vorbea la telefon cu soţia sa ; locuiau, ei şi băiatul lor, în blocul Scala. În receptor s-au auzit urlituri, apoi legătura s-a întrerupt. A venit imediat la Bucureşti. L-au oprit cu greu să intre în dărîmături. A fost îngrozitor. Sînt obsedată şi acum că lucrurile se mişcă. Cum se lasă seara mă apucă groaza. Şi totuşi, acum, aici, în oraşul nostru, facem tot ce putem ca să revenim la viaţa normală dinainte. Ne cumpărasem maşină şi simbătă trebuia să ne ducem să ne-o luăm. Vineri noaptea a fost ce-a fost.

NELU IONESCU ■

Viața continuă

Printr-o crăpătură se vedea luna. Am fost totuși salvați

Noaptea de 4/5 martie ne-a făcut rude de suflet prin toți cei care au dispărut ori au fost salvați de sub ruine. Oricît am suferi, avem aproape sentimentul unei vinovății că noi nu sîntem ei.

Se lucrează deasupra dărîmăturilor cu îndîrjire și cu revoltă, cu teamă și cu speranță. Și totuși, din acest dezastru sînt vieți care au fost salvate. Ne-ar trebui o imaginație ieșită din comun pentru a reface drumul unei ființe omenești în cădere, printre tone de beton năruindu-se, și care, în cele din urmă, fie și de pe patul de spital, să-și povestească șansa vieții sale.

Ruinele blocului Continental — o cumplită stringere de inimă ca peste tot. Undeva, unde a fost etajul 7 se găsea și apartamentul atît de primitor al soților Ana Blandiana și Romulus Rusan.

Spitalul Elias — secția neurologie: Cu cîteva coaste fracturate, cu omoplatul fisurat, cu capul și picioarele rănite, Romulus Rusan îmi poate vorbi:

— La ora aceea, în care s-au oprit cursurile atîtor vieți omenești, îmi părăseam manuscrisul pentru a da un telefon la Cluj-Napoca. Cutremurul m-a prins cu telefonul în mînă, în plină convorbire. Dîndu-mi seama de ce se întîmplă, m-am azvîrlit în pat acoperindu-mi capul cu perna. (Soția mea, Doina, cum îi zicem noi, se afla în spital, pentru tratament).

Niște zguduituri, și o grindă de beton a rupt patul. Unghiul unui colț de cameră prăbușit ținea deasupra mea patru metri de moloz. Am lunecat în sanie cu toate celelalte etaje. De la piept pînă la picioare eram prins sub dărîmături. O mînă îmi era blocată și ea. Apoi liniște. Liniștea unui bloc care nu mai există. Printr-o crăpătură se vedea luna. Aveam aer! La un moment dat — gazele! Puteam sări în aer oricînd. S-au oprit de la sine. De afară se auzeau niște sunete ca de la o petrecere la care nu iei parte. Mi-era jenă să țip — ajutor!

— Și totuși ești aici și ești viu!

— M-a salvat la orele 24.05 un tînăr de 30 de ani, Bucur Gabriel. Noul băsta tată al meu! I-am sărutat mîna. Dar te rog, nu scrie despre el. Vreau să fiu eu primul. I-am promis. Trebuie s-o fac.

— Nu scriu, Romi, nu scriu.

Romulus Rusan a fost dus imediat la Spitalul Colțea doar în maiou și desculț.

— Lîngă mine, la Colțea, a murit un bătrîn. Primele îngrijiri mi-au fost date la luminare. Îi întrebam pe medici: „Ce mă fac eu acum fără nici un act, fără buletin?" Ardeleanul vrea să fie musai cu acte în regulă. Cînd l-au transferat la Spitalul Elias a încălțat un pantof despre-recheat, străin, și un cartuș gol de la țigări Kent.

— Se adunase lume multă la gardul spitalului, lumea venită să-și recunoască rudele, prietenii. I-am rugat pe studenții medicinești să strige Rusan, Rusan! — poate mă recunoaște și pe mine cineva. Nu mai am nimic, Adi. Decît pe Doina și ceea ce am dat sau am împrumutat. Să mă mai gîndesc la „Istoria literaturii" a lui Călinescu, îngropată în moloz? La romanul meu aflat în manuscris „Acesta este trupul meu", strivit între etajele care s-au strîns ca o gură înrăită?

De pe patul de spital, Romulus Rusan dictează colegilor de redacție corecturile pentru paginile 8—9 din Tribuna României — un articol serial despre „Locul românilor în lume" privitor la dosarul academicianului Octav Onicescu.

— Curios, florile pe care le admirasem la etajul 8 se aflau mult sub mine, undeva pe la 5. Dar fă cunoștință cu noul meu naș: Nicolae Jurcă, inginerul electronist al spitalului. El mi-a dat primele lucruri de care are nevoie un om. Și atîta suflet!

În fața a ceea ce a fost blocul nr. 1 de pe strada Tudor Arghezi, printre militari și atîția oameni care au îmbrăcat uniforma durerii și a îndîrjirii în luptă cu betonul — mama studentului Stoian Lolică, salvat de sub dărîmături, astăzi 7 martie, la orele 11.

— Locuia aici, în ap. 22, cu fratele meu care n-a mai apărut.

Soldații Mitea Răzvan și Costache Călin, de la regimentul de infanterie, sanitari, ne dau precizări:

— După atîtea ore de escavări, a apărut mai întîi o mînă. Credeam că este a unui cadavru. Băiatul a dat însă un strigăt. Ghemuit, cu capul în jos, cu un calorifer peste piciorul sting, sub unghiul unui perete (iarăși același unghi!) a stat sub dărîmături din noaptea de vineri pînă acum. Cu mare grijă am spart planșeul pentru a-l putea extrage din infern. Primul lucru pe care l-a întrebat a fost cît este ceasul. Credea că stă acolo de foarte mult timp. Băiatul acesta a avut o voință de fier ca să trăiască. Și e atît de firav. De l-ați vedea!

Îl caut pe Stoian Lolică la Spitalul militar central, la clinica a doua, chirurgie.

Ca peste tot — un regim de front. Șeful secției anestezie-terapie intensivă, col. dr. Cafriță Atanasie, mă conduce la pacient. Saloane pline de accidentați. Se vorbește în șoaptă, precipitat.

— Noi le acordăm aici, tuturor, cele mai alese îngrijiri medicale. Statutul nostru — dragostea și datoria față de om. Din păcate, cu studentul Stoian Lolică nu putem încă discuta. Cu serioase traumatisme — sindrom de strivire — aflat sub perfuzie, el spune că vede niște avioane.

La poarta clinicii, un militar cu părul blond și ochi albaștri, ieșit parcă dintr-un lan de grîu, încercănat și asudat, dă raportul colonelului doctor Cafriță Atanasie. Tresar. Am cunoscut acum cîțiva ani un tînăr cu plete blonde, aproape efeminat, student la I.A.T.C., clasa Beate Fredanov.

— Nu ești tu cumva Nicolae Manolache?

— Da, să trăiți, sînt actor la Teatrul din Turda. Acum, militar în termen la unitatea Ministerului de Interne, vin de la blocul Continental. Am salvat o fetiță de șapte ani, Cordoveanu Gabriela. A zăcut sub dărîmături 64 de ore. Mama ei trăiește, ceilalți doi frățiori nu mai sînt. Mă întorc înapoi. De vineri n-am dormit, n-am mîncat. Mă întorc înapoi. Cu trăsături maturizate, hotărîte, actorul, militarul Nicolae Manolache se întoarce la datorie.

Spitalul Colțea.

Tîrîndu-și pașii, tumefiat dar întreg, Vasile Maria, contabil șef la I.T.I.A., locuitor al fostului bloc Scala, mă roagă: Nu scrieți despre mine. Ce să vă spun eu? Mai bine scrieți despre cel care m-a salvat. Lui îi datorez viața. Lui Ciobanu Mircea, instalator la centrul 2 de la I.C.R.A.L. Herăstrău. Eu locuiam la etajul 11. Practic, planșeul în căzut peste mine dar căderea a fost atenuată de mobilă. Deși blocat de la mijloc în jos, s-a creat deasupra mea un unghi apărător. Apoi am căzut în gol fără a realiza dimensiunea spațiului. Am ajuns cu podeaua și planșeul în stradă, în fața Lactobarului Dornă. La prima undă de șoc am luat fetița din camera ei. Soția a țipat: „Fii atent! Crapă vitrina!" M-am trîntit la podea îmbrățișînd fetița. S-a stins lumina, nu mi-am mai văzut soția. Nu știu nimic de ea nici acum. În stradă, m-am bucurat de un orificiu de aer. Am strigat. Nu mă auzea nimeni. Apoi pași pe tablă. Omul despre care vă rog să scrieți a spart planșeul cu tîrnăcopul, apoi cu o pînză de bomfaier, notați, doar cu o pînză, a tăiat 6—8 bare de oțel, a scos fetița vie, m-a deblocat și pe mine de cărămizi, m-a învelit în paltonul lui, a oprit un taxi, l-a dat jos pe cei dinăuntru, ne-a sărutat ca pe cei mai apropiați oameni ai săi (eram de-acum fiii lui!) și ne-a adus aici. În zarva generală tot el m-a așezat într-un pat din salonul trei. Și a plecat fără să-și spună numele. Numai că, iată, legitimația lui de serviciu se află la mine.

Török Suzana, în vîrstă de 62 de ani, internată tot în Spitalul Colțea, a locuit pe strada Popa Rusu nr. 11, etajul 8. Diagnosticul — politraumatism acut.

— Făcusem baie și, ostenită, m-am culcat mai devreme. Cînd a început cutremurul o studentă, vecină, mi-a strigat să fugim jos, pe scări. Eu n-am vrut. Am rămas pe hol și m-am prins cu mîinile de două uși. Deodată s-a făcut o gaură prin care am căzut în picioare. Am avut timp să-mi pun o oală în cap. Uitați ce tăietură mi-a făcut la ochi! În aceeași clipă am văzut cum studenta a fost pur și simplu decapitată. Pe urmă a căzut hidroforul. Am zburat prinsă de el pînă într-o grădină din apropiere. Am reușit să escaladez un gard ajutată de doi oameni. S-a nimerit un doctor cu mașina lui. M-a adus aici, unde mă vedeți. Dar nu știu de ce, în timpul cutremurului nu mi-a fost frică deloc.

Oameni, destine, o imensă voință de a trăi! O îndîrjită dorință în tot ceea ce ni s-a întîmplat aici, pe pămînt, în viața noastră.

ADI CUSIN ■

Monumentalul eroism de o clipă

Gheorghe Badea, electrician principal la termocentrala Grozăvești, se afla în seara zilei de 4 martie în camera de comandă împreună cu șeful de tură și cu electricianul de stație. „Cînd a început cutremurul, spune, șeful de tură a crezut că mașina 4 a intrat în pendulație. Apoi, parcă-l văd, s-a repezit la Traf-ul 3 să-l deconecteze. Eu am rămas în camera de comandă, în întuneric beznă. Am dat drumul la iluminatul de siguranță, dar s-a oprit și el". În aceleași clipe, în altă parte a termocentralei, Tunaru Alexandru hotăra, ca să zicem așa, între viață și moarte, deschizînd ventilele de eliminare a hidrogenului, pentru a evita o explozie a generatorului, care s-ar fi produs cu siguranță în caz de incendiu. În clipele acelea lungi și chinuitoare supapele de eșapare a aburilor s-au deschis, de asemeni, și ele brusc, sub ordinele instantanee ale inginerului Constantin Grula. În cîteva secunde fusese timp pentru producerea unui întreg lanț de cauze și efecte. Mai întîi s-au deplasat cele două mari transformatoare, Trafo 1 și Trafo 2. S-au rupt, astfel, barele prin care se făcea legătura cu sistemul energetic, cele două baterii de acumulatoare de 220 de volți. Acestea alimentau însă și sistemul de protecție și automatizare din termocentrală. Nemaiavînd asigurată protecția, se puteau întîmpla, se-nțelege, o serie de accidente. De aceea termocentrala a fost deconectată de la sistemul energetic. În același timp însă, oprindu-se generatoarele, aburul din cazane putea deveni o primejdie imensă, dacă ne gîndim la volumul și la presiunile lui extraordinare. Eșaparea lui și a hidrogenului s-a făcut atunci, cum spuneam, în acele momente, cu siguranța unei instalații automate. Curînd însă atenția s-a îndreptat în altă parte. Spre înaintarea lentă dar sigură, de exemplu, a acidului sulfuric ieșit din cele două baterii defecte. Problema era, îmi spune tot electricianul Gheorghe Badea, ca acidul să nu ajungă la subsol, la cabluri. Toată noaptea cîteva zeci de oameni au oprit scurgerea acidului pe scări, către subsolul clădirii, aducînd nisip și îngroșind masa aceea tirîtoare, oprind-o în loc și evacuînd-o treptat afară. Dacă ajungea jos și ataca izolația cablurilor, mi se spune, termocentrala s-ar mai fi putut redresa în aproximativ 6 luni.

În dimineața zilei de simbătă s-a reușit însă punerea în funcțiune a generatorului nr. 8. Termocentrala Grozăvești dădea iarăși lumină.

DUMITRU ELIADE ■

Am avut mereu în fața ochilor exemplul celui mai temerar oștean al țării, pilda unică a tovarășului Nicolae Ceaușescu

După două zile și două nopți albe de la declanșarea zguduirilor tectonice din seara zilei de 4 martie, tovarășul Petre Gheorghiu, director al Cabinetului pentru activitate ideologică și politico-educativă al sectorului 1, îmi povestește, între altele, și următoarea glumă sinistră a hazardului:

— Pe la ora nouă mă aflam la sediul Comitetului de partid din Piața Amzei. Împreună cu mine, tovarășul Emanoil Drob, activist la Cabinetul municipal pentru activitate ideologică și politico-educativă. În jurul orei nouă și zece am luat-o împreună spre casă. Unul dintre noi doi, e greu să-mi amintesc care anume, a propus un gest de curtoazie familială: să cumpărăm fiecare pentru casă cîteva prăjituri de la cofetăria „Scala". Ne-am îndreptat grăbiți spre acest punct al Capitalei, dar pe drum ne-am răzgîndit. Unul dintre noi, și din nou nu-mi amintesc cine, a venit cu propunerea să schimbăm traseul. Am intrat la restaurantul „Intim" și am comandat două sticle de bere. Cu numai cîteva minute înaintea declanșării sinistrului așadar destinul a hotărît să ne șteargă de pe lista neagră!

Făcînd haz de necaz, rîzînd printre oftaturi de acest lugubru dans al hazardului, tovarășul Petre Gheorghiu uită să-mi istorisească esențialul: fiind de îndată martori ai îngrozitoarelor zvîrcoliri seismice care i-au făcut aproape imediat să constate și proporțiile dezastrului (la numai cîteva zeci de metri a avut loc prăbușirea edificiului ce adăpostea cofetăria Casata), comuniștii Gheorghiu și Drob s-au îndreptat spre sediul Comitetului P.C.R. din Piața Amzei, deoarece — așa cum ne-au mărturisit ei ulterior — au înțeles că toți activiștii de partid ai sectorului vor proceda la fel. Despre dăruirea, spiritul de sacrificiu, despre abnegația și înaltul patriotism al tuturor acestora mi-a vorbit pe larg tovarășul Octavian Nistor, secretarul cu propaganda al Comitetului P.C.R. sectorul 1:

— Îmi este foarte greu să dau nume, să evidențiez pe unii mai mult decît pe alții, deoarece cu toții, fără excepție, au înțeles din primul moment că trebuie să revină cît mai grabnic cu putință la sediul comitetului nostru. Tovarășii Gheorghiu și Drob, de pildă, aflați în apropiere de una dintre cele mai calamitate puncte ale Capitalei, nu s-au grăbit să-și regăsească familiile și căminul, ci au revenit de îndată în sediul Primăriei sectorului 1. Ajunși aici au început să dea telefoane pentru a chema la datorie întregul nostru aparat de partid. Și aci un lucru demn de notat: nici unul dintre activiști n-a fost găsit acasă; absolut toți se aflau în drum spre sediu.

Tovarășul Octavian Nistor apreciază comportarea și înaltul spirit de disciplină al activiștilor de partid ai sectorului 1 drept normale, drept sarcini permanente, drept firești pentru niște oameni obligați prin munca lor zilnică să constituie exemple de omenie și devotiune. Dar faptele de omenie ale acestor bărbați nu pot rămîne, apreciem noi, necunoscute. Pe cîteva dintre ele le vom încredința tiparului.

În noaptea din 4 spre 5 martie tovarășul Cornel Dumitrascu, secretar cu probleme organizatorice, a sosit urgent la sediul Comitetului de partid, lăsîndu-și acasă socrul accidentat și locuința grav avariată. Un alt tovarăș din aparatul de partid, Ion Samoilă, șeful secției organizatorice, a sosit la sediu împreună cu întreaga sa familie (pe care a adăpostit-o provizoriu în biroul său), deoarece, la fel, locuința sa a fost grav avariată. Nicolae Cotigă, aflat în concediu de boală la Băile Felix, a sosit la București în dimineața următoare utilizînd în acest scop autostopul. A sosit urgent de asemenea și Constantin Prodan, secretar cu problemele economice.

În punctele fierbinți ale sectorului s-au distins prin curaj, prin adevărate acte de vitejie tovarășii Ion Zamfir, Gh. Carata, Aurică Marghidan, Tudor Gheorghe, Gheorghe Pascu, Ștefan Tall. Întreaga acțiune a fost dirijată metodic, întregul activ de partid acționînd în conformitate cu un plan de intervenție întocmit în cele mai mici detalii încă de la ora 23. În felul acesta, îndată după miezul nopții, sute de cetățeni ai Capitalei, mobilizați prin solicitudinea comandamentului sectorului 1, au acționat în deplină unitate, cu energie și eroism civic, pentru înlăturarea marilor distrugeri pricinuite de cutremur. S-a acționat în următoarele puncte:

În zona hotelului Athénée Palace a fost trimis tovarășul Lucian Ștefănescu, care a reușit să mobilizeze 300 de elevi ai liceului nr. 9 și să aducă în acest loc 10 basculante de la ICSIM, o fadromă și două aparate de sudură.

La parterul blocului cofetăriei Casata au sosit tovarășii Marghidan și Rusu împreună cu 300 de elevi ai Liceului „Dimitrie Marinescu".

La punctul „Lido-benzinărie", 200 de studenți au început de îndată îndepărtarea molozului sub conducerea activiștilor de partid Gh. Pascu, Ion Samoilă, Al. Dumitrescu.

La cofetăria „Scala", tovarășii Ioan Iova și Constantin Burghelea au început primele lucrări de îndepărtare a molozului ajutați de 100 de studenți, iar la restaurantul pensiune „Bulevard", primele măsuri au fost întreprinse de un grup de 50 de studenți cu două autobasculante, sub conducerea tovarășului Aurică Marghidan.

La restaurantul „Dunărea" lucrările de îndepărtare a molozului au fost conduse în aceste prime ore de la declanșarea sinistrului de către tovarășii Neață și Rusu, care s-au bucurat de sprijinul a 200 de voluntari, două autobasculante, două buldozere și o macara.

Întreaga noapte sute de oameni au sosit la sediul Comitetului P.C.R. al sectorului 1, cerînd să fie conduși în punctele nevralgice ale sectorului, nerăbdători de a intra în cele mai periculoase zone calamitate. Mărturii ale profundei solidarități umane sînt nenumărate. Ca întotdeauna momentele de grea încercare au scos la iveală pe cei învestiți cu tărie de caracter, au făcut evident curajul și spiritul de sacrificiu, sau au făcut și mai hidos, mai respingător chipul lașității, al meschinăriei, al neomeniei și ingratitudinii. Cronica fierbinte a acestor zile și ore tragice va consemna pentru eternitate, de pildă, comportarea emoționantă a actorilor Teatrului Național, care, sub conducerea organizației P.C.R., în noaptea cutremurului au scos în stradă proiectoarele pentru a lumina edificiile prăbușite în Piața Rosetti, după cum nu va fi dat uitării niciodată gestul de adînc umanism, de netărmurită solidaritate umană a sutelor de studenți sosiți în noaptea cutremurului la sediul Comitetului de partid al sectorului 1 pentru a-și pune la dispoziție brațele și tinerețea, pentru a intra de îndată în avanposturile războiului dezlănțuit împotriva stihiilor naturii.

În fruntea acestora s-au aflat în permanență comuniștii și în mod deosebit activiștii de partid, acești bărbați oțeliți zi de zi la cea mai înaltă temperatură a patriei socialiste.

— Am avut mereu în fața ochilor și în adîncul cugetului nostru — ne-a mărturisit tovarășul prim-secretar Dumitru Gheorghișan — exemplul permanent al celui mai temerar oștean al țării, voința lui de granit și inima sa de părinte, am urmat toată vremea pilda unică a comunistului de omenie, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

LIVIU TIMBUS ■

Imperativul momentului:

Să facem totul pentru ca prin munca noastră, prin eforturi excepționale, să reconstruim ceea ce s-a distrus, să continuăm edificarea idealului propus, să dăruim cu eroism truda și creația noastră acestui cincinal, patriei socialiste care are, mai mult ca oricînd, nevoie de aportul, devotamentul și abnegația tuturor!

La Alexandria, viața și-a reluat cursul normal

Capitala județului Teleorman arată astăzi ca un vast șantier, găsindu-se într-un puternic proces de reconstrucție. Cutremurul a produs aici pagube mari.

Urmînd indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și conform umanismului ce caracterizează viața din România socialistă, comandamentul orășenesc care a funcționat 24 de ore din tot atîtea, sub conducerea neobositului primar Ion Ribu, și-a concentrat activitatea spre rezolvarea cît mai urgentă a asigurării condițiilor de cazare pentru populația sinistrată. Marți înaintea prînzului, toate cele 467 de familii rămase fără acoperiș deasupra capului au fost mutate, o parte în cele două blocuri noi din centrul orașului, o altă parte în căminele de nefamiliști de la Întreprinderea de rulmenți, de la cea de panouri și tablouri electrice și de la Aparataj și accesorii pentru construcții.

Prin rîvna impresionantă a oamenilor, prin eroism muncitoresc și solidaritate umană, toate cele șase întreprinderi avariate funcționează în prezent cu motoarele în plin, realizînd importante depășiri de plan.

Întreprinderea de rulmenți, la care s-a lucrat fără odihnă din primele clipe după cataclism, s-a pus în funcțiune cu toată capacitatea încă din ziua de 5 martie după-amiază, izbutind numai după 48 de ore o depășire de plan de aproape 15 000 de rulmenți.

I.P.T.E.-ul la care au avut de suferit clădirea și utilajele deopotrivă și-a reluat lucrul în dimineața zilei de 7 martie recomandîndu-se astăzi țării cu o depășire de 30% a planului.

Un imbold extraordinar în munca de reconstrucție a Alexandriei a dat-o vizita secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care și-a dedicat o parte din foarte prețiosul timp vizitării orașului, discuțiilor cu specialiștii și cu oamenii muncii, oferind teleormănenilor soluții pline de temei. La fața locului, în centrul tradițional al municipiului, pe strada Libertății, unde marea majoritate a clădirilor mici s-au năruit, rămînînd în picioare, necompromise, numai blocurile moderne și magazinul universal „Crinul", secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a propus oamenilor dărîmarea acestor zone și clădirea unui centru civic pe măsura posibilităților și aspirațiilor Alexandriei socialiste. Propunerea a fost îmbrățișată cu entuziasm și recunoștință de localnici, drept pentru care la ora trecerii noastre prin oraș peste 1 500 de oameni, organizați în formațiuni ale gărzilor patriotice, alături de care muncesc mulți voluntari, lucrează intens la înlăturarea urmelor catastrofei, cu gîndul la viitor. În ciuda marilor neajunsuri provocate de cutremur, viața în capitala teleormăneană își urmează cursul firesc. Prin schimburi care nu au ținut cont de orele de lucru, ci numai de nevoile oamenilor și ale orașului, alimentarea cu apă, energie electrică a fost restabilită numai în șase ore, rețeaua telefonică afectată de seism a fost repusă în funcțiune în timp record, pe principalele trasee putîndu-se comunica chiar în noaptea de 4 martie.

În condițiile în care, cum spuneam, industria socialistă lucrează la parametrii obișnuiți, Alexandria a găsit resurse de solidaritate umană pentru impasul trecător în care se află locuitorii Capitalei, expediind marți către București 40 tone carne, între care 10 tone carne de pasăre, 100 tone lapte, și 10 tone pîine, toate aceste produse peste plan în condițiile unui oraș în care nevoile imediate ale localnicilor sînt satisfăcute fără cusur.

Izbită de seism, Alexandria și-a șters repede lacrimile, muncind cu seriozitate și abnegație, eroismul de fiecare clipă al oamenilor a reprezentat cea mai mare garanție, iar orașul va deveni în scurt timp mai frumos și mai bogat.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

La Steaua-Roșie din Capitală se produce din plin

Blocurile lui au rezistat

O scară a unui bloc de pe Calea Griviței, la numărul 156. După cutremur! Oamenii mai căpătaseră curaj și se întorseseră din nou în bloc și stăteau la parter, în dreptul cutiilor de scrisori, gata în orice moment, la un semn de primejdie, să fugă afară.

Deodată, pe o scară pîlpîie cîteva luminițe. Coboară ultimii locatari care mai rămăseseră în apartament. E familia Weber de la etajul VI. Cinci persoane. Încheie șirul inginerul constructor Helmut Weber, acum pensionar în vîrstă de 73 de ani. Coboară calm, ca și cum s-ar duce la piață sau să-și plimbe nepoții. Ajuns jos, începe să vorbească. Trece de la un grup la altul. E îmbrăcat corect, contrastînd cu ceilalți, care au pe ei veșminte luate la repezeală.

— Oameni buni, nu vă speriați. Blocul ăsta o să reziste. Vă garantez eu. Dacă pică, înseamnă că nu va mai exista nimic în picioare în București. Or, asta nu se poate.

Oamenii îl ascultă cu neîncredere. Deși mulți știu că în urmă cu 16 ani, inginerul condusese lucrările de construire a blocului acesta și a altor trei din preajmă.

— Am avut un meșter excepțional, Constantin Bărbuceanu. Vă rog să aveți încredere. N-o să se întîmple nimic.

Mulți încep să se dea mai aproape de inginer, cu speranță.

Și orele trec, fără să bage nimeni de seamă.

La un moment dat, inginerul se hotărăște și spune către ai săi :

— V-am ascultat atunci cînd mi-ați cerut să cobor. Acum ascultați-mă și voi pe mine. Haideți sus.

Inginerul Helmut Weber a fost ultimul care a coborît scara. Și a fost primul care a urcat-o. Întreaga lui familie l-a urmat. Rînd pe rînd, și alți locatari s-au întors în apartamente.

A doua zi, inginerul a trecut pe la toate cele patru blocuri de pe Calea Griviței de care răspunsese. Nici unul nu prezenta avarii importante.

GEORGE ARION ■

Omenie și conștiinciozitate

La Spitalul Elias, la chirurgie, se află și baritonul Dan Iordăchescu cu ambele picioare fracturate. „Copiii se culcaseră de o jumătate de oră. Cînd a început cutremurul am crezut că este unul slab și n-am dat importanță. Apoi au început mișcările ondulatorii. Lămpile înnebuniseră. Toată familia coborîse încet pe scară, inclusiv o mătușă care era la al treilea preinfarct. Eu am avut un moment de iluciditate în ultimul moment, am urcat pe tocul ferestrei și am sărit. Toți vecinii ieșiți afară m-au ajutat. Într-o jumătate de oră am fost la spital. Mîine, (marți) soția trebuie să nască. Sînt deprimat de tot ce am auzit. Durerea mea nu înseamnă nimic pe lîngă viețile pierdute Regret enorm clipa aceea cînd mi-am pierdut cumpătul pentru că aș fi putut astăzi să dau o mînă de ajutor. Încercăm totuși să fim utili în aceste momente. Casa noastră este destul de încăpătoare, și dorim să adăpostim oameni năpăstuiți, sinistrați. Casa noastră se găsește pe str. Camil Petrescu, în vila cunoscută ca purtînd numele marelui scriitor. Aș vrea să remarc ceva cu totul deosebit. Omenia, conștiinciozitatea, înaltul simț moral și patriotismul medicilor. Într-un sfert de oră aproape toți medicii spitalului, o știu de la ceilalți bolnavi, au venit cu familiile pe care și le-au adăpostit în grădina spitalului. Unii erau în pijamale, alții în cămăși. Vă închipuiți cîte vieți au fost salvate astfel, mai ales că aici la Elias au fost aduși 22 de răniți scoși din dărîmături".

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

NORMALIZAREA

Un om ca o răzbunare a vieții

Din noaptea de 4/5 martie, blocul din strada Brezoianu, o inaltă și sinistră ruină, arde mocnit. Jeturile puternice de apă se încrucișează neîntrerupt. Piatră pe piatră, fier peste fier. Cu greu ne putem imagina posibilitatea unui supraviețuitor. Și totuși, și totuși... Ostași, gărzi patriotice, studenți, buldozere, excavatoare, camioane, se află de cîteva zile într-o luptă îndîrjită cu urmările calamității. Am revenit de cîteva ori în acest loc, din seara cutremurului și pînă azi. Am rămas impresionat din primul moment de figura energică a unui bărbat care, în lumina reflectoarelor sau în lumina unui soare bolnav, devenise cel mai grozav dirijor al unei orchestre care salvează vieți omenești. Gesturi scurte, hotărîte indicau excavatoarelor locul exact unde să acționeze. O întoarcere bruscă și un camion era desemnat să se apropie pentru încărcături. Simbătă, vocea acelui om domina infernul. Îmbrăcat într-o scurtă, cu cizme de cauciuc, pe chip cu expresia unei împietrite dureri, dar și a unei surde revolte, Constantin Șelaru, tehnician principal la Întreprinderea „Vulcan", amplasat într-o mare de noroi pe care o ignoră, trimite în lupta cu molozul și cu timpul toate forțele umane și mecanice polarizate în jurul său. Constantin Șelaru, fără să știe, devine, este cel mai autentic și frumos actor al unei scene tragice pe care nimeni nu și-a dorit-o vreodată. Dumitru Dobre, George Ștefan, Gheorghe Ion, activiști de partid la sectorul 6, coordonatori ai operațiilor din strada Brezoianu, au pentru acest om minunat cuvinte de admirație. Ca să vorbești cu Constantin Șelaru nu-i lucru ușor. Aplecat peste dărîmături, trage cu înverșunare cabluri de oțel, scoate fragile obiecte de familie. Pe fondul unui munte de cărămizi fumegînde, o ie cu motive naționale, un abecedar răsfoit de vînt, o pijama, un ceasornic, ne întunecă privirea. Între două degete Șelaru întinde oamenilor de ordine care îl ascultă mulțărește două sute de lei ivite dintr-o jale de moloz. Stropit de vehicule, admonestat de pe margini, mă apropii de omul meu. Unde e glasul lui Șelaru ? Nu mai are glas. Față în față ne descoperim, uluitor, a fi cunoștințe vechi (prin prietenia mea cu fratele său de la Iași). Ne îmbrățișăm.

Acolo, în mijlocul vacarmului, Șelaru are candoarea să-mi spună că-i plac versurile. Ne tragem către colțul unei clădiri. Ținuta, aerul său, vorbesc despre un om ce nu pare a se încovoia ușor.

— Ce vrei să știi ? Am făcut juridice. Am fost în viața mea și avocat. N-am mai vrut. Mi-am dorit o muncă din care să se vadă ceva. Sînt tehnician la „Vulcan" și-mi place. Stai un moment, sînt doi morți acolo !

L-am mai așteptat o jumătate de oră.

— Blocul s-a prăbușit peste centrala termică. Închipuie-ți că a luat foc. De asemeni, în fiecare apartament a izbucnit un incendiu.

(Claxoane, fluierături, solicitări)

— Aici, pe locul bătăliei, am ieșit de trei ori la raport în fața comandantului suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ca peste tot, secretarul general al partidului ne-a îmbărbătat și ne-a încurajat cu exemplul neobositei sale activități.

— Șelaru, mai spune-mi ceva. Cine-l băiatul acela îmbrăcat în hanorac ?

— E un inginer de la Institutul de cercetări geologice, secția Caransebeș. Numele său — Dan Moraru. Acum își petrece concediul. L-a prins cutremurul aici și ne dă o mînă de ajutor.

Vrînd să-l interpelez, Constantin Mihăilescu, dăruit cu toată ființa sa muncii tenace, dezlănțuite pe strada Brezoianu, îmi spune atît : „Sînt doar un simplu comunist. Și îmi fac datoria". Dispare în mulțimea de Vasile, de Gheorghe, de Ion.

— Șelaru, de cînd ești aici ?

— De la începutul sfîrșitului. Din 64 de ore am dormit patru.

Am vrut să-l mai întreb ceva. Imposibil. Omul acesta aparține tuturor. Retrăgîndu-se cu spatele, chema spre el cu amîndouă mîinile excavatoare, camioane, pompieri — un om ca o răzbunare a vieții care nu se naște întîmplător.

ADI CUSIN ■

Măsura extraordinară a grijii față de oameni

(Urmare din pag. 1)

tale și tratamente speciale celor loviți de cutremur, pentru recuperarea forțelor. Se stipulează că stațiunile de odihnă vor fi deschise în perioada ce urmează pentru toți oamenii a căror sănătate a fost zdruncinată de cataclism, astfel încît să dispară cît mai repede îngrijorarea și teama, insomniile și tristețea. După un asemenea eveniment ieșit din comun se trecează cadrul nu numai normal, ci excepțional de viață pentru toți cei care au avut de suferit în urma cutremurului din 4 martie.

Sîntem un popor luminos. Știm să trecem peste astfel de abdicări ale naturii. Oamenii acestui pămînt au fost învățați să la în cîteva rînduri totul de la început. Dar nimeni, niciodată, nu s-a apropiat atît de mult, de profund de durerile poporului ca Partidul Comunist Român în aceste zile de luptă aprigă pentru salvarea ființelor prinse încă sub dărîmături și pentru a asigura desfășurarea în cele mai bune condiții, în continuare, a unei vieți normale.

Ceasurile s-au oprit într-adevăr și în acest cutremur. S-au oprit la orele 21,25. E timpul să ni le potrivim cu toții din nou după ora exactă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ora exactă a omeniei, curajului și acțiunii comuniste, revoluționare.

Se învață din nou. Au început lecțiile

Memento

Se moare brusc, se moare-ncet, se moare
De boli, de bătrînețe, din eroare ;
De glonț, de șiș, incendii și seisme,
Sub roți de tren, sub lovituri de cisme ;

Se moare-n apă, pe uscat, în aer,
Eroic, pueril, c-un ultim vaer ;
Se moare-n chinuri, ori în somn, se moare
Senin, inconștient, cu disperare ;

Se moare joi și simbătă și miercuri
Și-n toate clipele rotite-n cercuri
În jurul inimii pilpiitoare...
Se moare luni, duminică... Se moare.

Se moare-n zori, la prînz, ori pe-nserate,
Aici, acolo, în oraș, în sate,
În munți, în văi, la poli și în sahare ;
Oricînd, oriunde, pe pămînt se moare.

Murim iubiții mei, o aspră lege
Supune clipa-ne să se dezlege
Din dulcea vremilor împărăție.
Murim, dar lumea-n urmă-ne e vie.

Căci viața într-a ei înțelepciune
Aprinde-alt foc cînd focul meu apune –
Se naște tot pe-atît pe cît se moare,
Frați gemeni stau alături : frig-dogoare.

Ne naștem ca să naștem. Orice clipă
E-o dublă de materie risipă,
Un semn orgolios de bogăție
Ce nu știe decît a fi să fie.

Murim iubiții mei, ne pierd părinții,
Pe ei îi pierdem noi și stringem dinții.
Ades ne pleacă fiii prea devreme
Și nu e glas în stare să-i recheme ;

Acest pămînt, această vale largă,
Ne este leagăn bun și ne e targă.
Noi, prin lumina inimii și-a mîinii
Îi suntem totuși pe vecii, stăpînii.

Fragili stăpîni în trup. Dar ce minune
De forță scînteiază-n slăbiciune !
Cum știm noi vulnerabile ființe
Să pierdem chiar ce-avem din biruințe !

Cită putere ni se dete nouă,
Trupuri de nor și suflete de rouă !
Cum îndurăm, cum creștem din abise
De suferinți, cu-ndatoriri precise.

Ne naștem ca să naștem, prunci și fapte ;
În viața noastră e și zi și noapte.
Iubiții mei, pierdurăm laolaltă
O foarte luminoasă zi înaltă,

Pierdurăm iar ce ne-a fost scump și-aproape,
Carne pe os și peste ochi dulci pleoape ;
Pierdurăm trup din trupul nostru, sînge
Din truda ziditoare ce ne stringe ;

Pierdurăm mult, o clipă de vecie –
Vecia însă peste lumi e vie.
Se-acoperă de-o cosmică vuire
Însingerata noastră jeluire.

Iubiții mei, am murmurat cuvinte
Ce nu alină, doar ne-aduc aminte
Nu că murim, ci că ne este-n fire
Să veșnicim a lumii viețuire.

Că magica putere ce ne ține
Nestinsă faclă între rău și bine,
Rănită, dar ființă ne-ntreruptă,
Se naște din unire și din luptă

Că dacă azi durerea ne adună
Și-n gînd și-n suflet suntem împreună.
Atunci putem să așteptăm să vie
În noi și-n casa noastră bucurie ;

Putem privi prin lacrimi dulcea fată
A sorții noastre : flacără și gheață ;
Putem răzbi, cît umăr lîngă umăr
Rămînem strînși chiar de-am scăzut în număr,

Că vom putea închide-n cicatrice
Rana de azi și vorbe blinde, zice ;
Că vom putea tot ce om viu e-n stare
Cu dorul bucuriei viitoare.

Iubiții mei, am murmurat cuvinte
Ce nu alină, doar ne-aduc aminte
Că muritori fragili ne este-n fire
Să veșnicim a lumii viețuire.

DOINA SĂLĂJAN ■

• În vederea redactării unui amplu reportaj destinat Almanahului „FLACĂRA" despre cutremurul din 4 martie 1977, invităm pe cititorii noștri să ne trimită scrisori în care să ne relateze întîmplări trăite în noaptea seismului și în zilele următoare, destine frînte ale unor oameni striviți sub dărîmături și mai ales fapte de eroism din epopeea salvării unor vieți de oameni, dovezi concrete ale ajutorului impresionant acordat de partid și de stat persoanelor sinistrate, acțiuni întreprinse pentru înlăturarea urmărilor cutremurului și pentru normalizarea activității social-economice.

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

• În situația nou-creată, Cenaclul „Flacăra" al Tineretului Revoluționar își amînă întîlnirea cu spectatorii pentru o dată care se va anunța ulterior.

Fotografiile din acest număr au fost realizate de : ELENA GHERA, RADU CONSTANTINESCU, ION PREDOȘANU, EMANUEL TĂNJALĂ, GHEORGHE AMUZA

Memoria renașterii din cenușă

„...Au fost cutremur mare cît n-au mai pomenit nimenea"

Publicăm mai jos un inventar telegrafic al principalelor seisme prin care a trecut acest pămînt al patriei. Momentul pe care îl trăim e prea dramatic, desigur, ca să rememorăm încă o dată catastrofele trecutului doar de dragul panegiricelor, dar o facem cu conștiința împăcată că în anul 1977, cînd s-a produs marele cutremur din sud-estul Europei, evenimentul nu a rămas doar un simplu text de cronică.

Groaza momentului unui cutremur revine obsedant în cronicile și articolele de ziar ale timpurilor trecute. Ce au făcut însă oamenii pentru semenii lor prinși între dărîmături, între ruine, ce au făcut ca să renască și să continue viața pe acest pămînt, știm prea puțin. Ziarele din epoca modernă speculează mai ales senzaționalul faptului ieșit din comun. Cert este că niciodată ca în aceste zile din martie 1977 solidaritatea umană în fața dezastrului nu a fost mai profundă. Agențiile de presă din toată lumea subliniază printre altele că la 20 de minute după cutremur echipe de salvare organizate se aflau la locul catastrofelor, oferind prime ajutoare și degajînd străzile.

Președintele României, secretarul general al partidului, s-a aflat din prima zi pe străzile Capitalei afectate de cutremur, printre ruine, printre sinistrați, dînd indicații prețioase privind organizarea muncii de salvare sau aprovizionarea populației, privind repararea în cel mai scurt timp a bunurilor materiale, a proprietății obștești și reintregrarea unităților economice în circuitul firesc.

Cititorii sînt rugați să compare ce s-a făcut în trecut, în condiții asemănătoare de seism, și ce a întreprins statul român în aceste zile pentru oameni, pentru viață. Agențiile de presă, prin trimiși speciali, au relatat extraordinara luciditate și strategie care au stat la baza organizării întregii acțiuni de salvare a victimelor, de ajutorare a sinistraților și de refacere a unităților economice.

Prezența factorilor de maximă răspundere, în frunte cu președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, încă din prima zi, pretutindeni unde s-au deschis fronturi de luptă împotriva urmărilor catastrofei, în linia întîi a durerii și hotărîrii de a acționa pentru revenirea la starea normală, au dat oamenilor și mai multă încredere în forțele lor, în capacitatea de a se redresa, de a se reface. S-a acționat pretutindeni rapid și eficient, așezîndu-se pe primul plan grija față de viețile oamenilor, urmărind fiecare semn de viață și răspunzînd fiecărei raze de speranță ascunsă printre ruine.

Niciclnd, nici un partid din România de altădată nu s-a gîndit să facă pentru oamenii loviți cumplit și nedrept de destin ceea ce a făcut și vedem că face în aceste zile partidul comuniștilor români, într-o vreme de încordare și efort suprem pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Publicăm aceste fragmente din memoria trecutului, acest documentar strict necesar pentru biografia existenței noastre pe acest pămînt, spre meditație și spre confruntare cu istoria prezentă, eroică, a muncii pentru salvarea ființei umane de sub prăbușirile hazardului, pentru triumful rațiunii și încrederii forțelor noastre de a renaște din cele mai dureroase lovituri ale sorții.

A. DOHOTARU

1 681

„La ceasurile șapte și un sfert au fost cutremur mare cît n-au mai pomenit altă nimenea".

1 738

„Pe timpul lui Constantin Vodă Mavrocordat, într-o zi de miercuri, s-a întîmplat un cutremur foarte cumplit încît n-au putut oamenii să-și mai amintească cînd s-au ruinat clopotnița bisericii, au căzut trei coloane de la foișor și s-au zdruncinat casele mănăstirei Cotroceni".

„La anul o mie șapte sute treizeci și opt au fost cutremur mare în Moldova, căzînd multe ziduri. În acest cutremur au căzut și mănăstirea Golia, Iași. În zilele lui Vodă Ghica".

„Să să știe de cînd au fost cutremur mari de au căzut turla Golei, s-au crăpat pămîntul la Eși și au ieșit apă și năsip. Și alte biserici și curți s-au clintit și mănăstirea Răchitoasa s-au răsipit tot la acel cutremur"

1 790

„S-au cutremurat în soborul Glogovețeniilor pămîntu la al doilea ceas din noapte ori a treilea"

1 793

„...în care zi s-au întîmplat și cutremur foarte mare duminică sara la șase ceasuri din noapte. Și au ținut cutremuru douăzecișicinci de minute și pîn în zio s-au mai cutremurat de două ori".

1 798

„...s-au cutremurat pămîntul într-o sfîntă duminică la două ceasuri din zi. Foarte cutremur mare, cît să spăriese creștinii. Apoi la un ceas iar s-au cutremurat mai binișor în duminica a cincea a sfîntului post. Iar cînd au fost miercuri, a treia zi în revărsatul zorilor, iar s-au cutremurat mai încetinel. Apoi, zio de Paști, ca la șase ceasuri din zi iar s-au cutremurat în zilele prea înălțatului domn Constantin Gheorghe Angearliu Voievod, la leat 1798, luna martie 18. Am scris eu Manolache cu Gheorghe Serseștl, de zile bătrîne".

1 802

„La leat 1802, octombrie 14, marți la șapte ceasuri din zi s-au cutremurat pămîntul cît au căzut multe biserici și Colțea și alte mînăstiri mari și Foișorul Mic".

„La leat 1802 octombrie 14 s-au cutremurat tot pămîntul pe la șapte ceasuri din zi și au căzut biserici multe și case, crăpa pămîntul și au ișit apă și păcură în zilele lui Ipsilantu Vodă".

Preotul Irimie din Săcele Brașov: „La anul 1802 octombrie 14 eram în București, mă uitam la Colțea cînd s-au cutremurat pămîntul și s-au frînt turnurile de la biserici și case".

„În ziua de Vinerea Mare, pe la șapte ceasuri din zi s-au cutremurat pămîntul înfricoșat cît n-au mai pomenit acest rînd de oameni".

„Și pe alte locuri multe biserici și case s-au dărîmat, pînă și Colțea din București și alte case multe mari și mici în București și în toate orașele dinprejuriu din Țara Românească și Nemțească, cît acest rînd de oameni n-au pomenit așa cutremur înfricoșat"

„Atît s-au cutremurat încît în Iași n-au rămas nici un zid, nici surpat".

1 829

„La unsprezece ceasuri din noapte s-au întîmplat mare și înfricoșat cutremur care nu s-au mai pomenit, din care cutremur s-au întîmplat mari pagube".

„La 1829 noiembrie 14 la zece ceasuri spre zioa s-au făcut cutremur mare de s-au descheiat casele noastre din toate închieturile".

1 838

„Luna ghenar în unsprezece zile, marți spre miercuri noapte, pe la patru ceasuri s-au cutremurat pămîntul care cutremur au ținut ca la trei menute cu mare groază".

„Așa a fost de grozav încît unele case au căzut, altele au crăpat".

„Leat 1838 ghenarie 11, trei ceasuri și patruzecișișapte minuturi, s-au cutremurat pămîntul așa de tare și mult cît a ținut trei minuturi încît și clopotul mult a sunat".

1 908

Ziarul „Universul" anunță un cutremur de mare intensitate difuzat din nord-vest spre sud-est, pe o mare suprafață de teren, de la Tr. Severin pînă-n Dorohoi, cu accentuări la Roman, Adjud, Rm. Sărat. „Cetățenii fugeau de prin case dezbrăcați, închinîndu-se. Femeile fugeau prin curți și pe străzi cu copiii în brațe, țipînd. Ceasornicele s-au oprit. Clopotele de la biserici sunau, sunau și au produs o panică și mai mare".

Cutremurul a avut trei momente explozive la interval de trei minute. Ultima fază a produs „zguduituri înfricoșătoare" și „formidabile bubuituri subterane". S-au dărîmat mai ales locuințele vechi.

1 940

10 noiembrie — Are loc un cutremur cu o arie macroseismică de 2 milioane kilometri pătrați. A fost resimțit la Budapesta, Varșovia și Leningrad. Teritorii cu zguduiri puternice: Bîrlad, Focșani, Panciu și zona delurilor subcarpatice din nordul Ploieștilor. Prof. G. Demetrescu, directorul Observatorului astronomic din București, i-a determinat focarul în regiunea Putna, la longitudinea 26°6' și latitudinea 45°8'. Cutremurul s-a manifestat prin „zgomot violent de geamuri sparte în țăndări, fragmente de zidărie prăbușită, nori de praf, beznă totală, panică mare pentru că oamenii dormeau. Blocurile s-au îndoit de cîteva ori în toate direcțiile, pereții au crăpat, balcoanele s-au prăbușit, locuitorii s-au refugiat în Cișmigiu cu perne, cu pături și cu geamantane".

În București s-a prăbușit un singur bloc: Carlton.

Iată cum descrie ziarul „Universul" momentul catastrofei: „Clădiri solide din beton armat se clătinau ca niște jucării în bătaia vîntului, zgomote înfricoșătoare că duduitul de motor, mugete ce răzbăteau din adîncul pămîntului au însoțit cutremurul. În panică, unii au sărit pe ferestre. Mobilăria, sticlăria s-au distrus. Ceasornicele s-au oprit. Coșurile se prăbușeau. Crucile de pe biserici de asemenea".

Locuitorii au fost obligați să ridice molozul și cărămizile din fața caselor. Au fost trimiși comisari în circumscripții ca să verifice imobilele în pericol de surpare. Au fost evacuați preventiv nenumărați oameni. Serviciul salubrității a pus la dispoziție echipe care lucrau la salvarea sinistraților. Clădiri avariate: Opera Română, hotelul „Dinu" din fața Gării de Nord, imobilul Bahory din Șerban Vodă, clădirea Ministerului de Interne, Palatul Justiției. Străzi acut afectate: Bulevardul Elisabeta, Calea Victoriei, str. Brezoianu, str. Academiei, str. Biserica Enei, Bulevardul Brătianu, Calea Griviței, str. Banu Manta, str. Basarab, șos. Ștefan cel Mare, str. Șerban Vodă. Așezări profund lovite: Ploiești, Panciu (complet distrus), Focșani (complet distrus), Buzău, Tîrgoviște, Moreni, Bîrlad, Vălenii de Munte, Giurgiu, Galați, Craiova.

Sub dărîmăturile blocului Carlton au murit peste 200 de oameni. Au avut de suferit 1 500 de case. Ziarul „Curentul" relatează că după cutremur Capitala părea ieșită dintr-un bombardament.

S-au luat următoarele măsuri: pompierii și armata au fost mobilizați pentru salvarea supraviețuitorilor. Medici din Capitală și din provincie au făcut de gardă tot timpul lîngă victime. S-au format echipe de specialiști care să verifice la fața locului rezistența imobilelor și să ia măsuri de prevenire a altor prăbușiri. Locuitorii orașului au fost obligați să facă ordine și curățenie în fața caselor și să le repare! S-au luat măsuri pentru ajutorarea sinistraților și acordarea de credite.

Ultima declarație a profesorului G. Demetrescu: „Zeci și zeci de ani nu vom mai avea cutremure de mare intensitate în România!"

FLACĂRA Redacția · București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: reportaj (A. Dohotaru — 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare — (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83); redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

anul XXVIII nr. 11 (1391) 17 martie 1977

flacăra

SĂPTĂMÂNAL EDITAT DE CONSILIUL UNITĂȚII SOCIALISTE

ULTIMA NOAPTE A ADOLESCENȚEI, PRIMA NOAPTE A MATURITĂȚII

Se pare că-l cheamă Nicolae Manolache. Se pare că este absolvent al I.A.T.C.-ului. Se pare că, fiind trei zile în concediu medical, a stat trei zile și trei nopți pe tristul șantier al blocului din strada Ion Ghica, muncind cu frenezia, cu bărbăția, cu patima ce-o dau întotdeauna tinerețea, și cinstea, și dragostea de adevăr, și dragostea de viață. Se pare că, terminîndu-i-se permisia și trebuind să se întoarcă la unitatea unde-și face stagiul militar, s-a adresat unui ofițer superior, care conducea lucrările de degajare a dărîmăturilor, cerînd permisiunea să rămînă încă acolo. Se pare că acest ofițer superior i-ar fi zis : „Foarte bine, băiatule, așa să faci !" Sau poate că i-a zis : „Da, tovarășe elev fruntaș, poți să rămîi". Este posibil să-i fi vorbit și alt fel și să-i fi spus : „E bine că vrei să rămîi, fiule !" Acum, la cîteva zile după ce s-a petrecut scena, la cîteva zile după ce fotoreporterul nostru a tras imaginea alăturată, nimeni nu știe exact cine este ostașul din fotografie. Se pare că ar fi Manolache, deși poate, la fel de bine, să fie tînărul acela pe care l-am văzut la blocul Scala, sau pe Alexandru Sahia, sau în Brezoianu. Cu siguranță că este el, tînărul bun și frumos, studentul, și soldatul, și electricianul, și elevul, tînărul care a fost prezent în tot locul, care n-a făcut nici o clipă socoteala orelor și a zilelor, care într-o singură noapte a devenit om matur, sărind mai multe trepte ale tinereții, arătînd deodată chipul lui cel adevărat, arătînd ceea ce, din pudoare ori din adolescență, n-a știut să dea la iveală pînă acum : abnegația, eroismul, generozitatea, îndrăzneala, solidaritatea la greu și la durere, iubirea adîncă din ființa lui. Iată, la cîteva zile abia după noaptea ultimă a adolescenței, lumea aproape că nu-l mai știe numele, cei salvați de sub ruine întreabă : „Cum îl cheamă pe cel care mi-a întins mîinile să ies la viață ?, și toți știu și răspund că a fost el, un om tînăr, cu un chip și un nume, dar cum îl va fi chemînd, cine știe oare ? Studentul, soldatul, muncitorul sînt acum unul și același om, ei sînt marele, bunul, frumosul anonim. Ei sînt legenda. Toți tinerii aceia, pe care i-am văzut muncind temerar, ținînd, într-o clipă de răgaz, o cană cu ceai în mîinile zdrelite de moloz și de fiare, purtînd pe brațe trupul rupt dar încă viu al unui seamăn au creat într-o singură noapte legenda unei tinereți comuniste mature, de o vigoare și o frumusețe unică.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

Un traseu al omeniei și solidarității prin muzică și poezie

Poezia și muzica tînără își propun să participe cu un milion lei la ajutorarea sinistraților și la reconstrucție.

Începînd de azi, 17 martie 1977, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra și condus de poetul Adrian Păunescu, desfășoară în localități din Transilvania „Un traseu al omeniei și solidarității prin muzică și poezie".

Cenaclul va fi prezent în următoarele localități: **Joi 17 martie — Brașov,** Teatrul dramatic, orele 19.00 ; **vineri 18 martie — Codlea,** Casa de cultură, orele 16.30 ;**vineri 18 martie — Făgăraș,** Casa de cultură, orele 20.30 ; **sîmbătă 19 martie — Mediaș,** Casa de cultură, orele 16.00 ; **sîmbătă 19 martie — Sibiu,** Clubul Independența, orele 20.30 ; **duminică 20 martie — Blaj,** Casa de cultură, orele 10.30 ; **duminică 20 martie — Aiud,** Casa de cultură, orele 16.30 ; **duminică 20 martie — Sebeș,** Casa de cultură, orele 20.30 ; **luni 21 martie — Hunedoara,** Clubul Siderurgistul, orele 20.30 ; **marți 22 martie — Hațeg,** Casa de cultură, orele 16.30 ; **miercuri 23 martie — Caransebeș,** Casa de cultură, orele 16.30 ; **miercuri 23 martie — Reșița,** cinematograful Cultural, orele 20.30 ; **joi 24 martie — Lugoj,** Casa de cultură, orele 16.30 ; **vineri 25 martie — Timișoara,** Sala sporturilor, orele 20.30 ; **sîmbătă 26 martie — Timișoara,** Sala sporturilor, orele 20.30 ; **duminică 27 martie — Ineu,** Casa de cultură, orele 19.00 ; **luni 28 martie — Arad,** Teatrul de stat, orele 16.00 ; **luni 28 martie — Arad,** Teatrul de stat, orele 20.00 ; **marți 29 martie — Oradea,** Casa de cultură, orele 19.00 ; **miercuri 30 martie — Șimleu —** Casa de cultură, orele 16.30 ; **miercuri 30 martie — Zalău,** Casa de cultură, orele 20.30 ; **joi 31 martie — Satu Mare,** Filarmonica de stat, orele 16.30 ; **joi 31 martie — Baia Mare,** Sala sporturilor, orele 20.30 ; **vineri 1 aprilie — Năsăud,** Casa de cultură, orele 16.30 ; **vineri 1 aprilie — Bistrița,** Casa de cultură, orele 20.30 ; **sîmbătă 2 aprilie — Dej,** cinematograful Arta orele 16.30 ; **sîmbătă 2 aprilie — Cluj-Napoca,** Sala sporturilor, orele 20.30 ; **duminică 3 aprilie — Turda,** Casa de cultură, orele 10.30 ; **duminică 3 aprilie — Tîrgu Mureș,** Cinematograful Arta, orele 18.00 ; **luni 4 aprilie — Copșa Mică,** Căminul cultural, orele 16.30 ; **luni 4 aprilie — Sighișoara,** sala „M. Eminescu", orele 20.30 ; **marți 5 aprilie — Miercurea Ciuc,** Casa de cultură, orele 19.00 ; **miercuri 6 aprilie — Sf. Gheorghe,** Casa de Cultură, orele 16.30 ; **miercuri 6 aprilie — Brașov —** Sala sporturilor, orele 20 30.

Biletele se vor procura de la casele de bilete ale sălilor unde se vor susține spectacolele și prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi, școli și facultăți.

La încheierea lungului turneu transilvan, va fi organizată la Palatul Sporturilor și Culturii (Sala Polivalentă) o Noapte de primăvară cu tineretul bucureștean, la 9 aprilie 1977, orele 20.30.

Biletele se vor pune în vînzare la casa de bilete a Teatrului Național, începînd cu data de 21 martie a. c., între orele 10 — 20,30.

Supraviețuitorul

Mă bucur că te văd ! N-am fi știut
Niciciînd, pesemne, cîtă omenie
E-n ai acestor zile sfînt salut
Ca Oda dintr-a Noua Simfonie.

Mă bucur că te văd ! Ieșit acum,
Învingător, din cea mai neagră noapte,
Acolo „plînsem" noi, dar nu „jezum",
Că ne chemau din morți grozave șoapte.

Mă bucur că te văd ! Nu doar un om,
Ci viața însăși renăscu prin tine,
Ca primăvara floare dînd în pom,
Venind pe fluturi iar, și pe albine.

Mă bucur că te văd ! Și te revăd
Vital ca o transfuzie de sînge,
Mereu cu noi, oriunde-acest prăpăd,
Cît ne numim români, îl vom înfringe !

NICULAE STOIAN ■

5—13 martie 1977

Prezent, clipă de clipă în mijlocul oamenilor, i-a îmbărbătat cu energia, curajul,

Acțiunea de normalizare a vieții economico-sociale din Capitală continuă cu aceeași intensitate, dîrzenia și bărbăția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mobilizînd toate energiile pe drumul reconstrucției. În acest context, ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., din dimineața zilei de 11 martie, a reluat în dezbatere diferite aspecte ale activității consacrate lichidării consecințelor cutremurului și organizării în cele mai bune condiții a întregii vieți economico-sociale a țării. Comitetul Politic Executiv a indicat luarea unor măsuri ferme pentru intensificarea activității pe șantierele industriale, ale construcțiilor de unități sociale și în special de locuințe, în scopul recuperării în cel mai scurt timp a rămînerilor în urmă și a îndeplinirii integrale a planului de investiții. De asemenea, s-a subliniat faptul că este necesar ca organele de partid și organizațiile de masă să asigure participarea largă a cetățenilor la munca pe șantierele construcțiilor de locuințe, ținînd seama de faptul că anul acesta vor trebui date în folosință 210 mii de apartamente. Comitetul Politic Executiv a stabilit, printre altele, ca o serie de sate distruse să fie reconstruite ca sate model, care să prefigureze perspectiva modernizării și sistematizării localităților rurale. În legătură cu hotărîrea de a se institui „Contul individual", membrii și membrii supleanți ai Comitetului Politic Executiv au hotărît să ofere retribuția lor pe cîte o lună de zile. În cursul dimineții de 11 martie, președintele țării s-a aflat, ca în fiecare din aceste zile, în mijlocul oamenilor, în cîteva din unitățile economice și instituțiile grav afectate de cutremur, controlînd cu exigență modul în care se înfăptuiesc măsurile stabilite de partid pentru înlăturarea grabnică a efectelor seismului, pentru reluarea activității economice normale. Astfel, oprindu-se la una din unitățile de morărit și panificație, a cărei producție a fost întreruptă din cauza avariilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a criticat cu asprime pasivitatea de care a dat dovadă conducerea unității, faptul că nu s-au întreprins măsurile care se impuneau pentru reluarea activității productive a unității, chemate să contribuie la asigurarea bunei aprovizionări a populației în această perioadă de eforturi deosebite. Secretarul general al partidului, relevînd că fabrica ar fi putut să producă, dacă se acționa cu simț de răspundere, a indicat să fie atacate lucrările de primă urgență în așa fel încît munca productivă să poată fi reluată în cîteva zile. Vizitînd complexul de clădiri în care se află sediul Institutului de geologie și geofizică, unde cel mai înalt dintre imobile a suferit stricăciuni importante, tovarășul Nicolae Ceaușescu a criticat tendința de a se ridica construcții mai impunătoare decît este necesar pentru bunul mers al activității care se desfășoară în ele, indicînd totodată să se treacă urgent la repararea avariilor. De asemenea, secretarul general al partidului a făcut o serie de recomandări vizînd mai buna organizare a întregii activități de cercetare, utilizarea rațională a capacităților create în acest scop. Unul dintre cele mai emoționante momente ale dimineții de vineri, „moment încărcat de profunde semnificații, a fost consemnat în noile apartamente atribuite sinistraților din București, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, au fost oaspeții celor care au trăit prima bucurie după marea durere suferită. Mulțumirile fierbinți și recunoștința acestor oameni constituie noi și grăitoare mărturii, care atestă fără tăgadă că în gîndul și fapta președintelui țării, în întreaga politică a partidului și statului nostru, omul se află mai presus de orice.

În după-amiaza aceleiași zile de vineri, 11 martie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Stevan Doronski, membru al Prezidiului R.S.F. Iugoslavia, membru al Prezidiului C.C. al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, trimis special al președintelui Iosip Broz Tito. Oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un cald salut frățesc din partea tovarășului Iosip Broz Tito, profunda compasiune pentru gravele pierderi umane și materiale provocate de distrugătorul cutremur. Oaspetele a arătat că tovarășul Iosip Broz Tito, Prezidiul R.S.F. Iugoslavia și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia l-au însărcinat să ia cunoștință de necesitățile pe care le reclamă refacerea fondului de locuințe, a obiectivelor social culturale, a întreprinderilor economice și de altă natură, care au fost grav afectate de cutremur. Mulțumind călduros pentru salutul adresat de tovarășul Iosip Broz Tito, pentru solidaritatea manifestată de popoarele Iugoslaviei față de țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că sentimentele frățești exprimate față de poporul român și dorința țării vecine și prietene de a veni în ajutorul poporului nostru constituie o manifestare grăitoare a solidarității și colaborării prietenești dintre cele două partide și popoare.

Simbătă, 12 martie, la sfîrșitul unei săptămîni de neobosită activitate în mijlocul oamenilor muncii, secretarul general al partidului a analizat la fața locului, în întreprinderi bucureștene și zone calamitate, modul în care se înfăptuiesc hotărîrile Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., indicînd totodată noi măsuri pentru normalizarea cît mai grabnică și deplină a întregii vieți a Capitalei. Pornind de la constatările făcute în ajun cu privire la dotarea apartamentelor puse la dispoziția sinistraților, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat în această zi garniturile de mobilă aflate în pavilionul din parcul Herăstrău, unde, la indicația sa, a început amenajarea unei cuprinzătoare expoziții de mobilier adaptat specificului noilor blocuri de locuințe. Secretarul general al partidului a ales personal cele mai frumoase garnituri de dormitor, sufragerie, camere pentru copii și tineret, indicînd ca unitățile producătoare să le pună imediat la dispoziție, în cantități suficiente, celor însărcinați să predea beneficiarilor noile apartamente oferite de partidul și statul nostru. În continuarea vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit la Centrala electrotermică București-Vest, la Întreprinderea Vulcan și la două dintre unitățile de morărit și panificație ale Capitalei, examinînd modul în care se acționează pentru înlăturarea urmărilor cutremurului, pentru reluarea cît mai grabnică a activității productive normale. Astfel, la Întreprinderea Vulcan, secretarul general al partidului a apreciat felul în care s-a lucrat, buna organizare a muncii, înalta

președintele României, Nicolae Ceaușescu, omenia și devotamentul său

Permanenta prezență a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în întreprinderile și principalele puncte de lucru ale Capitalei, a prilejuit de fiecare dată o analiză concretă a măsurilor ce se impun pentru înlăturarea de urgență a urmărilor seismului și refacerea cît mai grabnică a vieții economico-sociale a Bucureștiului

conștiință muncitorească a acestui colectiv, atrăgînd atenția conducerii ministerului de resort și a întreprinderii asupra faptului că, paralel cu executarea lucrărilor de primă urgență, este necesar să se aibă în vedere și problemele ce trebuie soluționate într-o perspectivă apropiată, necesitatea de a desprinde toate învățămintele ce decurg din constatările făcute.

În cursul aceleiași zile, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe V. I. Drozdenko, ambasadorul U.R.S.S. la București, la cererea acestuia.

Cu acest prilej, ambasadorul Uniunii Sovietice a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj prietenesc din partea tovarășilor Leonid Ilici Brejnev, Nikolai Viktorovici Podgornii și Alexei Nikolaevici Kosighin, în care sînt reînnoite sentimentele de adîncă compasiune pentru marile pierderi umane și materiale suferite de țara noastră în urma dezastruosului cutremur de la 4 martie, precum și profunda solidaritate a popoarelor sovietice față de poporul român, greu încercat.

Ambasadorul V. I. Drozdenko a prezentat tovarășului Nicolae Ceaușescu o comunicare oficială privind ajutorul imediat pe care C.C. al P.C.U.S. și guvernul sovietic îl acordă României pentru lichidarea urmărilor cutremurului.

În comunicare se arată că, ținînd seama de necesitățile primordiale de reconstrucție a fondului locativ distrus, poporul sovietic transmite în dar poporului român utilaje pentru o uzină de prefabricate mari din beton pentru locuințe, cu o producție de 70—80 mii mp pe an. Uniunea Sovietică acordă, de asemenea, un ajutor de urgență și nerambursabil sub formă de materiale, utilaje, cabluri și alte produse, după cum urmează : 15 000 mc material lemnos și cherestea ; 1 000 mc placaje ; 150 000 mp plăci fibrolemnoase ; 500 mc plăci aglomerate ; 500 tone țevi de apă și gaze ; 2 milioane mp materiale moi pentru acoperire și izolare ; 500 000 mp sticlă de construcții ; 1 milion plăci ondulate din azbociment ; 50 000 elemenți radiatoare de calorifer ; 2 500 unități cazane de încălzire ; 3 000 căzi de baie ; 2 000 chiuvete de baie și bucătărie ; 200 de autocamioane ; 100 de tractoare ; 50 de automagazine ; 20 de autobuze sanitare ; 30 de buldozere autotractate ; peste 300 km de cabluri ; 1 000 de bucăți instalații de tăierea metalelor cu flux de gaz.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit călduros pentru ajutorul acordat poporului român de popoarele Uniunii Sovietice, apreciindu-l ca o expresie elocventă a sentimentelor de solidaritate față de poporul român, a bunelor relații de prietenie și colaborare dintre cele două țări și partide.

La sfîrșitul zilei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a urmărit, din nou, desfășurarea lucrărilor de demolare a unora dintre imobilele din vecinătatea blocurilor căzute, care și-au pierdut mult din rezistență. Și de această dată, secretarul general al partidului a recomandat ca echipele de intervenție să lucreze cu atenție sporită pentru a nu dăuna cu nimic rezistenței clădirilor neafectate de cutremur. Cu această vizită, președintele țării încheie o săptămînă de activitate eroică, desfășurată din primele ore ale dimineții pînă tîrziu, în noapte, pe toate fronturile luptei încordate de lichidare a urmărilor seismului.

Duminică, 13 martie. Duminică de lucru, de muncă încordată. Prezent și în această zi în zonele calamitate ale Capitalei, secretarul general al partidului, însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu, a urmărit, într-un mare număr de puncte situate în centrul Bucureștiului, modul în care se lucrează la ultimele ruine ale blocurilor prăbușite, la consolidarea imobilelor mai mult sau mai puțin afectate. Capitala a început să-și revină, pulsul său se apropie de normal. Pe unele dintre fostele șantiere ale luptei pentru salvarea supraviețuitorilor s-a așternut un strat de pămînt proaspăt. S-a muncit în aceste zile din greu, s-a muncit extraordinar sub conducerea personală a celui care ne-a îmbărbătat clipă de clipă prin activitatea sa, prin omenia, dragostea sa față de oameni, prin pilduitorul său devotament față de țară. În spiritul înaltelor comandamente ce-i caracterizează activitatea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat din nou, acolo unde se mai lucrează la înlăturarea ruinelor, să se acționeze cu multă grijă pentru salvarea ultimilor supraviețuitori, cerînd echipelor de intervenție să persevereze în munca lor dîrză și tenace, chiar și în situații aparent lipsite de speranță. Totodată, prezența secretarului general al partidului în principalele puncte de lucru din București, în ziua de 13 martie, a prilejuit o analiză concretă a măsurilor ce se impun, suita de indicații și recomandări ale secretarului general conturîndu-se ca un plan operativ de o mare valoare practică menit să impulsioneze ritmul lucrărilor de refacere pentru ca viața Capitalei să-și reia cursul normal.

Luni, 14 martie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a avut loc o nouă ședință a Comitetului Politic Executiv al P.C.R., în care s-a apreciat că, în urma muncii intense desfășurate de unitățile forțelor armate și ale Ministerului de Interne, de gărzile patriotice și de numeroși oameni ai muncii, acțiunea de degajare a ruinelor marilor clădiri prăbușite în zona centrală a Capitalei a fost încheiată. În cadrul ședinței s-au luat numeroase hotăriri privind consolidarea imobilelor afectate de cutremur din Capitală, ca și din alte localități, refacerea fondului locativ prin suplimentarea planului de locuințe pentru unele localități, precum și măsuri suplimentare în legătură cu modul de despăgubire a cetățenilor care și-au asigurat la ADAS locuințele și bunurile. Comitetul Politic Executiv a soluționat și alte probleme curente ale activității economice, politice și sociale.

În cursul după-amiezii aceleiași zile, tovarășul Nicolae Ceaușescu a inspectat din nou modul în care se desfășoară lucrările de reparații și consolidare a construcțiilor avariate, îndeplinirea hotăririlor stabilite în acest sens de conducerea de partid. În cursul acestei noi vizite, secretarul general al partidului a purtat un amplu dialog cu specialiștii, relevînd importanța deosebită a sarcinilor de mare răspundere ce revin colectivelor de constructori. Această nouă vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Bucureștiul afectat de puternicul seism a mobilizat noi energii, a condus la adoptarea unor noi măsuri menite să intensifice vasta activitate desfășurată în prezent în vederea revenirii Capitalei la viața sa normală.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

„Atît a durat drumul de la groaznica nenorocire pînă la visul pe care-l trăim"

Sînt gesturi care spun mult mai mult decît vorbele. Sosiți în noul apartament ai familiei pensionarilor septuagenari Dinu, din blocul nr. 6 de pe strada Ziduri Moși, fotoreporterul nostru le-a arătat fotografiile pe care le făcuse în camerele lor cu o zi înainte, vineri, cînd primiseră noua locuință și cînd ei, cei doi bătrîni, fuseseră vizitați de tovarășul Nicolae Ceaușescu și de tovarășa Elena Ceaușescu, împreună cu alți conducători de partid și de stat. Ei bine, după ce au luat fotografiile în mînă, cei doi bătrîni le-au sărutat îndelung și din ochii lor au țîșnit lacrimile. A fost o scenă care a spus cît spun pagini întregi de vorbe. O scenă pe care n-am tulburat-o cu nici un cuvînt, cu nici un sunet, așteptîndu-i pe cei doi oameni virstnici să se reculeagă.

Prima care și-a regăsit izvorul cuvintelor a fost ea, Varvara Dinu, a cărei extraordinară căldură din glas — nu numai din conținutul celor spuse — ne pare rău că n-o putem înscrie aici, ca pe un portativ, pe această pagină.

— El e, doamne, tovarășul nostru Ceaușescu ! Să ne trăiești, maică, să fii sănătos ! Uite-l cît e de necăjit, săracu', în poză. El ne-a dat casă ! El nu ne-a lăsat pe drumuri ! El ne-a dat apartamentul ăsta și a venit și ne-a întrebat dacă avem tot ce ne trebuie. Aici, la noi, s-a uitat peste tot să vadă dacă totul e la locul lui. S-a dus, maică, să vadă și dacă avem balcon ! De toate ne-a dat. Uite, avem frigiderul plin cu mîncare. Și portocale avem... Și mobilă frumoasă. Și haine. Uite, moșu a primit pînă și mănuși ! Și pălărie ! N-o să mai poarte de-acum căciulă moșu, o să poarte pălărie.

Eu am trăit, maică, și cutremurul din '40. Cum se poartă oamenii acum cu noi și cum s-au purtat atunci e distanță de la cer la pămînt...

— Ce-ați pățit în '40 ?

— Stăteam în strada Polonă nr. 61, a căzut zidul peste noi și proprietăreasa, una de-o chema Mihăescu, a zis : „Reparați totul așa cum a fost că poliția vă mănîncă !" „Păi n-avem bani, coniță, i-am spus — că trebuiau bani mulți — cu ce să reparăm ?" „Vă dau eu bani cu împrumut, ne-a răspuns proprietăreasa, dar îmi plătiți dobîndă pentru fiecare lună care trece pînă îmi dați gologanii înapoi. Îmi dați cîte o sută de lei în plus !" Și i-am dat, maică, ce era să facem, că [illegible] vai de mama noastră. Așa a fost, maică, atunci și uite cum e azi. Că-mi vine să și plîng (n.n. — și chiar plînge cu adevărat), că sînt bătrînă și suferindă de inimă și mă gîndesc că n-o să apuc să mai trăiesc mult să mă bucur și eu de ce ne-a dat omul ăsta al nostru minunat, tovarășul nostru Ceaușescu. Că bun a fost el întotdeauna și a avut mereu grijă de noi — c-am avut și înainte pensie bună, maică, și n-am avut grija zilei de mîine — dar ce a făcut el acuma pentru mii de oameni, pentru popor, n-a văzut niciodată nici România, nici lumea întreagă !

Doi bătrîni cărora li s-a deschis din nou o fereastră mare spre viață — spre o viață bună, plină de bucurii — după ce din vechea lor locuință din Popa Rusu li n-a mai rămas decît o amintire halucinantă.

Apartamentul 4 din același bloc 6 din strada Ziduri Moși. Familia Hristea, o familie cu doi copii, se pare singurii copii salvați din aceeași clădire de pe strada Popa Rusu, de la numărul 11. Tatăl, medicul Dan Hristea, este la spital, cu multiple fracturi la picioare și la mîini. Stăm de vorbă cu mama, Aurelia Hristea, cu cei doi copii, Razvan (clasa a 7-a, „sînt al patrulea în clasă, dar pînă la sfîrșitul anului mai urc eu, cu siguranță, cîteva trepte") și Raluca (clasa a 5-a).

— Să știți, ne spune Aurelia Hristea, că nici n-am visat ce se întîmplă azi cu noi. Vineri 4 martie, am fost cu un picior în groapă și am rămas fără nimic, fără o haină, pe drumuri, și la numai o săptămînă, ieri, vineri 11 martie, primim totul înapoi și iată-ne aici.

— Cum vi se pare apartamentul ?

— Vai, dar e splendid ! Credeți-mă, nici n-am visat ceea ce trăim azi, n-am visat că într-o singură săptămînă se va produce această minune în viața noastră. Ieri, n-am găsit cuvintele cele mai potrivite să-i spun toată mulțumirea noastră tovarășului Nicolae Ceaușescu. Dînsul, parcă-l văd, stătea aici, în mijlocul camerei, mie îmi dăduseră lacrimile și dumnealui mă îmbărbăta : „Curaj, curaj — îmi zicea — să ai încredere și să ai grijă de copii și să fii fericită !" Apoi mi-au sărutat copiii și dumnealui și tovarășa Elena Ceaușescu, și eram toate emoționați cu toții, parcă eram o singură familie. Parcă erau părinții noștri și eu nu găseam cuvinte să le mulțumesc, eram pierdută de emoție și fericire. De vineri, pînă vineri, atît a durat drumul de la groaznica nenorocire pînă la visul pe care-l trăim. Un vis pe care nici n-aș fi îndrăznit să-l visez...

Apartamentul nr. 11 — blocul 6 de pe strada Ziduri Moși. Chiriași, familia Marin Petre, muncitor C.T.C.-ist la I.M.M.R. Griviția Roșie. Au fost patru, au rămas trei.

— Trăim, soția, mama și cu mine. Tata a murit. Am locuit în cunoscutul bloc OD 16. Soția era încă la serviciu, lucrează la APACA, eu tocmai mîncam la bucătărie, unde am chemat-o și pe mama, că nu pot mînca singur... Ne-am trezit în stradă, sub dărîmături. Am ieșit cu greu, iar pe mama, care e rănită, am scos-o și mai greu. După aceea am umblat vreo 4 ore prin București — în ciorapi — nici eu nu știu pe unde... Ce-a fost însă, a trecut. Sîntem în casa asta nouă, foarte frumoasă după cum vedeți, și avem de toate. A venit și la noi tovarășul Nicolae Ceaușescu și i-am mulțumit din inimă și eu și nevastă-mea, și i-am spus că e ca și un părinte pentru noi, iar mama i-a îmbrățișat și pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu. Iar dînsul ne-a zis : „Curaj, curaj și sănătate !" și avea vocea în lacrimi și era la fel de emoționat ca și noi.

După ce-am văzut la televizor ce s-a întîmplat în țară și după marea cinste pe care ne-a făcut-o tovarășul Nicolae Ceaușescu vizitîndu-ne pe noi, oameni simpli, și interesîndu-se ca un părinte de viața noastră, vă rog să scrieți la gazetă că am un singur gînd în minte : să dau României, poporului meu și conducătorului nostru iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, toată energia mea, tot devotamentul meu, toată munca mea, pentru binele nostru, al tuturor. Am o datorie mare. Am primit mult, foarte mult, trebuie să-mi onorez această datorie și mi-o voi onora pînă la capătul vieții. Nu sînt doar vorbe, e un jurămînt !

MARIUS POPESCU

Un adevărat părinte, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și copiii salvați Răzvan și Raluca Hristea

Tovarășa Elena Ceaușescu încurajînd-o pe Aurelia Hristea

„Sînteți ca și părinții noștri" — le-a spus muncitorul Marin Petre tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu

Tovarășul Nicolae Ceaușescu în noul apartament al celor doi pensionari Dinu
Fotografii de Radu Constantinescu

Umanismul comunist

Nici un cutremur, din toate cîte s-au abătut de-a lungul veacurilor, asupra acestor pămînturi, nu ne-a clintit unitatea națională, eroismul și frumusețea noastră spirituală.

Am fost prin vremuri măstere și grele, sîntem și rămînem o familie unită, cu o conștiință de sine lucidă, monolită și generoasă, cu un ideal etic luminos care a înflorit necontenit pe apele fără întoarcere ale timpului, la căldura omeniei noastre proverbiale. Chiar atunci cînd împrejurări istorice vrăjmașe au dezmembrat administrativ și samavolnic trupul patriei, poporul român, unit în cuget și simțiri, a rămas totuna, întrajutorîndu-se frățește, la vremuri de restriște, peste granițele impuse arbitrar. În această atmosferă de unitate spirituală cei din Muntenia au ridicat sălașuri în Transilvania; dascălii învățați de dincolo de munți au trecut în Moldova și Muntenia întemeind trainice instituții de cultură în limba română; un Coressi s-a ridicat de la Tîrgoviște la Brașov, durînd acolo primele monumente de limbă română literară; meșteri zugravi din nordul Țării Românești au pictat renumita biserică în stil roman de la Densuș; numeroși voluntari din Transilvania au luptat eroic alături de frații lor munteni și moldoveni în războiul de independență. Am fost toată vremea uniți, și la bine și la greu în jurul acelorași idealuri și sîntem acuma mai uniți ca oricînd, sub steagul Partidului Comunist Român, într-o mare familie socialistă. Nici un cutremur n-a năruit unitatea noastră, dîrzenia și frumusețea noastră spirituală, manifestate încă o dată plenar cu prilejul sinistrei catastrofe. Acum, în aceste zile de grea încercare și de eroism realmente legendar, toți fiii patriei, muncitori, țărani, intelectuali, militari și studenți muncesc pretutindeni cu o dăruire sporită, pentru înlăturarea urmelor catastrofei de la 4 martie, pentru reconstrucție, pentru menținerea ritmului producției, pentru redobîndirea liniștii și fericirii celor greu loviți de stihiile naturii. Bucureștiul, celelalte orașe și sate, victime ale cutremurului, au simțit, în această săptămînă tristă și eroică, binefacerile solidarității, căldura dragostei de frate. Toate aceste localități au primit, la timpul potrivit, pîinea și sarea oamenilor și locurilor ferite de catastrofă. Din toate colțurile țării, din Banat pînă la Iași, din Maramureș la Galați, din Hunedoara și Tîrgu Mureș, au pornit ajutoarele către cei sinistrați. Materiale de construcții, meșteri și specialiști pricepuți, din majoritatea județelor țării, neafectate de urgie se află acum pe aceste nedorite șantiere să înalțe clădiri noi, trainice și frumoase, în care să se adăpostească cei năpăstuiți. Au venit la București pînă și brazii falnici ai Munților Carpați care sprijină pe umerii lor puternici, ca niște cariatide, edificii cu cîte patru și cinci etaje. Încă o dată codrul se arată frate cu românul. Educat în spiritul omeniei comuniste, urmînd îndemnurile patriotice ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, avînd în față exemplul său de dăruire și abnegație, poporul nostru — cu mic, cu mare — cum se zice, știe că mai multe mîini fac sarcina mai ușoară, că unitatea înseamnă putere, că cine ajută la vreme ajută dublu, că toți trebuie să fie pentru unul și unul pentru toți, că fericirea personală, pentru a fi reală, nu poate trece în fața fericirii tuturor.

Călăuziți de asemenea străvechi principii etice, nici un cetățean al patriei n-a rămas în afara acțiunii eroice, plină de umanism, menită să vindece rănile lăsate de gheara monstrului care a zgîriat suflete, a curmat vieți omenești, a năruit valori inestimabile. În acest context artiștii țării s-au arătat încă o dată suflet în sufletul neamului lor, oferindu-și talentul și creația pentru înfrumusețarea vieții acelora pe care o seară tîrzie de martie a uriît-o cu un coșmar de nedescris.

Iată de ce spuneam la început că am fost prin vremuri măstere și grele, sîntem acum mai mult ca oricînd și rămînem o familie puternică și unită, cu o clară conștiință de sine, cu un ideal etic luminos care a înflorit necontenit pe apele fără întoarcere ale timpului la căldura omeniei noastre proverbiale, ridicată de epoca noastră socialistă pe o nouă treaptă valorică, sub forma omeniei comuniste.

ION DODU BĂLAN ■

Omenia — starea de spirit și modul de a trăi al patriei noastre

După 251 de ore, după peste 11 zile de tăcere Sorin Crainic rostește următoarele prime cuvinte: „Te recunosc mamă, nu-ți fie teamă am să trăiesc"

Praf și moloz. Praf căzînd în rafale. Oameni puțini. Militari și reporteri cinematografici. Trecători învinși de curiozitate. Praf. Praf. Praf. Privim printre gene. Tușim. Subsolurile complicate ale barului Continental seamănă cu un decor de platou pregătit pentru o filmare de front rupt, de asediu într-un război nesfîrșit. Încăperi peste încăperi, ziduri peste ziduri, un labirint surpat, dezagregat, cărămizi, nisip, noroi, tencuială care se sfarmă crocant sub pași, sîrme groase de fier țîșnind din betonul pulverizat, fotolii în zdrențe, tacîmuri, cioburi de oglinzi, fragmente de plus, de mușama. Cîțiva militari mișună în groapa săpată de gheara excavatorului. Își dau cărămizile din mînă în mînă, aruncă molozul la o parte, răscolesc prin praf, prin pulbere și scot la iveală o mulțime de obiecte care mai păstrează poate amprentele digitale ale victimelor îngropate sub dărîmături. Nici o speranță, nici o răsuflare, nici o bătaie de inimă. Tăcere imensă, apăsătoare. Oameni obosiți. Miroase violent a clor. Miroase a medicamente dintr-un depozit subteran. Bate vînt rece, pătrunzător. Simțim nisip pe buze și în dinți.

Bruse, printre cărămizi, prin moloz pilpîie (altfel cum am putea spune ?) o vergea de metal sau o sîrmă. Se mișcă acolo în haosul acela de lucruri sfărîmate o sîrmă încovoiată de fier. Derută. Cineva face semn de tăcere. Excavatoarele au încremenit. Ne auzim răsuflarea. Nici un cuvînt. Nici un sunet. Doar vîntul fluierînd pe străzile pustii, în lumina aceea sumbră dintr-o dimineață de plumb, indecisă și anonimă. Sîrma aceea se mișcă printre dărîmături ca un semn de exclamare. Și nisipul alunecă ușor împrejur ducînd la vale cărămizi răzlețe și hălci de ipsos. Atenție, e cineva acolo ! Nu se poate. Vi se pare. După zece zile este exclus. Și totuși mișcă cineva dedesubt. Să vedem. Poate că e unul din militarii trimiși să cerceteze subteranele. Pe unde să fi intrat ? Cînd ? Dar e imposibil, nu înțelegeți, să mai fie cineva acolo !

Sergentul Iosif Albușel se apleacă deasupra gropii. Dă la o parte cărămizile dimprejur. Încovoaie sîrmele groase de fier. Smulge o cuvertură plină de moloz și o azvîrle undeva în spate. Desface, pur și simplu, groapa, cu mîinile însîngerate, grăbit, nerăbdător să vadă ființa de dincolo de mormanul acesta de speranțe. E disperat pentru că simte cum îl părăsesc puterile. Îi e teamă că nu va ajunge în timp. Îi e teamă să nu fie înlocuit în ultimul moment de ceilalți. Vrea să fie primul care descoperă chipul îndurerat și totuși fericit al supraviețuitorului. De zile și nopți, Iosif Albușel a dezgropat morți și resturi de morți de sub planșeele prăbușite, oameni cu identitate precisă, cu identitate nesigură și din păcate fără identitate. E timpul să scoată cu mîinile lui din ghearele morții un om viu ! Altfel, zilele și nopțile petrecute aici în groapa barului Continental îl vor urmări ca un destin neîmplinit.

Prin spărtura din nișă, prin aburii care țîșnesc din adîncuri și prin pulbere, descoperă un cap de om. Se privesc ochi în ochi. Cel din prăpastie închide ochii. Vă aștept de mult. Vă strig de mult. Nu m-ați auzit.

E cald înăuntru. Aer stătut. Soldații degajează locul apropiindu-se tot mai mult de ființa aceea ivită neverosimil din subsolurile blocului Continental. Sus, în stradă, se află mama, o femeie care așteaptă de zece zile și unsprezece nopți ca fiul ei să fie salvat. O femeie prăbușită în ea însăși, îmbătrînită înainte de vreme, dar legată de speranța că fiul poate fi încă viu. Vă puteți imagina o femeie care așteaptă, la rîndul ei, neclintită, de 251 de ore, fără să închidă ochii, clipa în care își va revedea băiatul ?

Cine e ? Tu ești, Lupule ? Au fost primele întrebări pe care i le-a adresat sergentul privindu-l de-a dreptul în față, distingîndu-i cu greu trăsăturile în penumbra acelor adîncuri și acelor abisuri. Lupu e unul din tovarășii de arme care coboară uneori cu lanterna în subsoluri să vadă cine e viu, cine e mort. Nu, nu e Lupu. Fața omului de dincolo, mai bine luminată acum, e parcă plină de praf sau acoperită cu o spumă albă, cu o pînză de păianjen. Sînt un om. Sînt viu. Vă strig de atîta timp și nu mă auziți. E o undă de regret, de reproș și o mare sfîrșeală în glasul acela cald și totuși îndepărtat.

Scos din dărîmături, s-a constatat că are doar cîteva plăgi fără importanță. A îndoit cu mîna lui cîteva sîrme de fier ca să poată ieși, a îndepărtat cu mîna lui cîteva cărămizi din jurul nișei în care a rămas imobilizat atîtea zile și nopți. În cele din urmă a fost tras afară de sergentul Iosif Albușel. Se ridică ușor și fragil ca o trestie, cu părul vîlvoi, plin de moloz, slăbit dar lucid. Cere apă. I se dă o înghițitură de ceai. Întreabă de părinți. I se răspunde că sînt vii și sănătoși. Îi vede chiar năvălind spre el. O femeie și un bărbat cu lacrimi pe obraz și cu fața luminată de un miracol. Doi oameni care abia se țin pe picioare de emoție. Cineva încearcă să-i arunce o căciulă pe față ca să nu-l orbească lumina. Refuză. Vreau aer, aer, spune. Lăsați-mă să respir aer curat. Oamenii vor să-l sprijine, să-l ia în brațe. Refuză. N-am nimic, pot să merg și singur. Cum te cheamă, e întrebat. Sorin Crainic.

În fundul gropii, abandonat, plin de praf, dar mai ales plin de pistrui și cu ochii albaștri, se află salvatorul lui, un băiat care împlinește la 1 aprilie 21 de ani, născut în comuna Perișani, județul Vîlcea, sergent de infanterie Iosif Albușel. Aș mai vrea să salvez niște oameni de la moarte !

Din păcate, sau din fericire, cum vreți să spuneți, n-a mai avut ocazia : Sorin Crainic, muncitor la Întreprinderea Electromagnetica este deținătorul unuia din recordurile fabuloase de rezistență ale organismului uman.

Proces verbal încheiat astăzi, 15 martie, orele 9 și 35 de minute.

A. DOHOTARU ■

★

Un culoar al secției de chirurgie a Spitalului militar central, cîteva rezerve pe stînga și pe dreapta, personal medical, ziariști, fotoreporteri, înghesuiți cu toții la ușa cu numărul 8 dincolo de care, într-un pat, se află Sorin Crainic, smuls cu numai o oră în urmă din captivitatea sa de peste 11 zile. Se vorbește în șoaptă. O femeie slabă, murdară de noroi și moloz, tremurînd din toate încheieturile, ștergîndu-și necontenit nasul, nu din cauza plînsului, ci pentru că este răcită cumplit (de tot atîtea zile stă neclintită la poalele muntelui de dărîmături ale fostului bloc „Continental" din strada Ion Ghica). Colegul Cristian Unteanu, cu un casetofon de amator, îi înregistrează cuvintele. O forță extraordinară se desprinde din întreaga atitudine a acestei femei, al cărei trup firav pare incapabil să reziste, fără somn și aproape fără hrană, 11 zile și nopți, animat doar de uriașa, nezdruncinata încredere că-și va găsi, pînă în cele din urmă, fiul.

— L-am căutat vineri seara la toate spitalele din București, la morgă, peste tot, dar am știut că nu a murit. Am simțit. Din această cauză nu mi-am pus nimic de culoare neagră pe mine. Copilul trebuia să reziste, pentru că el știa că are o mamă care va face tot posibilul să-l salveze. Am sperat în curajul cascadorilor, mai ales în cel al lui Iordache, al lui Stavru, care-l cunoaște pe Sorin de cînd avea doi ani.

Elena-Viorica, mama tînărului de 19 ani, aflat acum dincolo de ușa protectoare a rezervei cu numărul 8, a acelui tînăr a cărui salvare va uimi lumea, vorbește cu o coerență surprinzătoare față de emoția firească și care ne face să credem, cu tărie, în puterea inimaginabilă a optimismului ei, în acea șoaptă tainică a sufletului ei de mamă care a simțit, permanent, că Sorin, cel născut din sîngele și carnea ei, nu poate fi mort. Ea este o cronică vie, o femeie de o expresivitate robustă, de un devotament extraordinar.

Au sperat cu ea împreună : colonelul Velișcu, maiorul Eugen Costică, tanchistul Oprică, maistrul de utilaje Tudor, soldatul Adrian Zeamăneagră, prieten cu Sorin și care a venit aici, în mod voluntar, pentru a ajuta la căutarea amiculul său.

Cînd sîmbătă, 12 martie, Elena-Viorica a auzit că se încep lucrările de nivelare la fostul bloc „Continental" s-a agățat de generalul Ion Coman, solicitîndu-i să dispună continuarea cercetărilor. Curînd aveau să sosească aici tovarășul Nicolae Ceaușescu, comandantul suprem al forțelor armate, și tovarășa Elena Ceaușescu. Impresionați de încrederea nezdruncinată a acestei femei în supraviețuirea copilului ei, șeful statului a dat dispoziții riguroase ca cercetările să continue. *„Săpați un tunel de 3, de 5 km, dacă va fi nevoie. Săpați acolo unde vă cere mama copilului. Am să revin să văd cum ați muncit".*

— Nu știu cum am să le pot mulțumi vreodată. Aș fi în stare să fac orice pentru acești oameni. Mi-au redat copilul viu.

Revenind la locul sinistrului, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu au cerut s-o vadă. S-a prezentat de îndată.

— Tovarășa Elena Ceaușescu avea ochii scăldați în lacrimi. M-a sfătuit să sper și m-a asigurat că se va face tot ceea ce doresc pentru a fi salvat Sorin. Nu se va renunța la căutări pînă nu va exista certitudinea că fiul meu nu mai poate fi găsit, așa mi s-a spus și așa a fost. Asta se întîmpla duminică pe la orele 13 și ceva.

Sorin Crainic este un tînăr ce-mi pare înalt, așa cum stă întins pe patul din colțul camerei. Ochi foarte mari, verzi-cenușii, adînc coborîți în orbite, adumbriți de sprîncene stufoase, semănînd evident cu mama sa. Degetele mîinilor alungite, fine, de heruvim zugrăvit pe ziduri de mînăstiri moldovene, pe care nici rănile ușoare și nici urmele de moloz și cărămidă, adunate mai ales pe lîngă unghii, nu le pot uriți. Părul blond-roșcat, năclăit de praf, nasul mai ascuțit acum în urma ascezei forțate, gîtul și pieptul care se văd prin reverele unei cămăși kaki desfăcute larg, sînt încă acoperite de un praf ca de cărbune. Picioarele îi sînt ridicate pe niște suluri făcute din cearșafuri, încălzite de pături groase, albastre. Ne privește oarecum fără expresie. Din cînd în cînd, ochii i se îndreaptă spre fereastra camerei pentru a reveni imediat în noul spațiu ce i se pare, probabil, imens după strîmtoarea la care fusese supus 11 zile, într-o poziție incomodă, în picioare, cu genunchii flexați. Doctorița Ana Maria Soroceanu, medic reanimator, îi schimbă flecoanele cu glucoză. Sorin îi atrage atenția asupra bătrînului din patul de alături, operat noaptea trecută, și care se agită, geme.

— Vedeți să nu cadă din pat...

Îndrăznim o primă întrebare :

— Ce-ți dorești cel mai mult în aceste clipe ?

— Să beau lapte rece. Lapte rece. Îmi place.

Doctorița îi asigură că va primi mîine, dacă va fi cuminte.

— Mai îți este teamă ?

— Acuma nu. Am vrut să trăiesc și am reușit.

După fiecare propoziție pare că zîmbește. De fapt, vorbește greu din cauza limbii care îi este umflată, uscată, dar roșie. Buzele nu sînt arse de febră. Sînă normale.

— Ți-ai dat seama de trecerea timpului ?

— Nu, pentru că nu mi-am mai învîrtit ceasul de mult. Cred că după două zile. Timpul se oprise. M-a ajutat poate întunericul. Am dormit foarte mult. Așa cred. De-aia acum nu-mi este somn. Medicii mă sfătuiesc să dorm. Dar nu pot. Nu sînt obosit.

— Mai era cineva cu dumneata ?

— Ospătarul și un prieten. Venisem să beau cu el o cafea. La 8 și 30 de minute. Seara. N-am apucat s-o mai beau. El trebuie să fie acolo. Cred că la 2—3 metri de mine. Îl cheamă Florin Simion.

Ne este teamă să nu-l obosim. Îi privim pe doctorii Proinov și Filipescu. Nu spun nimic. Mai încercăm o întrebare. De fapt o repetăm pe prima :

— Ce-ți dorești cel mai mult ?

— Lapte rece. V-am mai spus. Vreau aer curat. Să redevin un om normal. Să pot lucra.

A fost pentru noi, ca profani, dar oameni bucuroși să înregistrăm, încă o dată victoria vieții asupra morții, dovada limpede judecăți a noului născut cu nume vechi : Sorin Crainic.

EMANUEL VALERIU ■

Omenia — starea de spirit și modul

Cuvîntul nostru de ordine: salvarea în orice condiții și împrejurări a tuturor bunurilor culturale și istorice

Aflăm de la arhitectul Cristian Moisescu, directorul Direcției patrimoniului cultural național, că nici unul dintre monumentele și obiectivele istorice restaurate în ultimii 20 de ani nu are avarii grave ; ansamblurile Strehaia, Cozia, Polovragi, Sterea, Aninoasa au rezistat seismului și păstrează imaculată memoria spiritualității neamului românesc ; mai fragilă, viața ce le-a reînsuflețit — a arhitectei Rodica Mănciulescu — s-a frînt. Și odată cu ea s-a stins poate cea mai fierbinte consfîntă a trudei anonime întru conservarea și reintregirea moștenirii noastre culturale.

O echipă de artiști plastici alcătuită printre alții din George Apostu, Cristian Breazu, Alexandru Brețcanu, Mihai Bucului s-au prezentat voluntar pentru a contribui cu prisosință, devotamentul și propriile lor mijloace materiale la salvarea bunurilor culturale avariate și în prezent lucrează cu toții la recuperarea și reconditionarea valorilor de artă rămase și salvate după prăbușirea bisericii de la Popești Leordeni.

Mai aflăm, de asemenea, că nici o clădire muzeală nu s-a prăbușit și că avariile existente, deși grave, nu prezintă pericolul ireparabilului. Evaluarea pierderilor este în curs de desfășurare ; comisii ale direcției pleacă și revin ca să plece iarăși în toate județele sinistrate ; în București continuă să sosească restauratori voluntari ; Palatul Brîncovenesc de la Mogoșoaia și-a înclinat turnul, foișorul s-a prăbușit și coșurile au pătruns prin bolți ; bunurile patrimoniului, cu cîteva excepții, au putut fi salvate ; au început lucrările de reconditionare. Ansamblul viitorului Muzeu de artă veche românească de la Văcărești a fost salvat în partea restaurată (latura de est) ; au suferit avarii turnurile mici ale bisericii și latura de nord a etajului ; au început lucrările de consolidare. Casa memorială George Enescu, ca și vila Minovici, de asemenea avariate, sînt în curs de consolidare și reconditionare.

Cei ce vor urma acestei greu încercate generații, spune arhitectul Cristian Moisescu, au dreptul să primească intact tezaurul de spiritualitate al înaintașilor și noi avem datoria de a-l transmite așa cum l-am primit, inclusiv prinosul nostru de cultură, de viață și suferință.

— Înțeleg, tovarășe director, că reintregirea, reconditionarea și refacerea valorilor patrimoniului cultural sînt prin natura lor delicată și necesar calificată o problemă de perspectivă și deopotrivă de gingășie și competență ; care este cuvîntul de ordine, în aceste zile, în domeniul de care răspundeți ?

— Salvarea în orice condiții și împrejurări a tuturor bunurilor și valorilor culturale și istorice, parte inseparabilă a personalității poporului român ; facem un apel către toți colecționarii și posesorii de obiecte de artă ale căror locuințe, în urma cutremurului, au devenit improprii conservării valorilor artistice de a se prezenta la oficiile noastre și a le preda în custodie, pînă la reamenajarea locuințelor ; dispunem de spații optime de depozitare ; și mai dispunem de specialiști și de oameni de suflet care veghează la conservarea și reconditionarea lor imediată. Cu forțele și oamenii de care dispunem, în afara obiectivelor deja enumerate, lucrăm la consolidarea Muzeului de artă populară de pe Calea Victoriei care, pe lîngă obiectele valoroase pe care le are și care deocamdată vor fi mutate la Muzeul Hereștí, adăpostește sala unde a fost semnat actul Unirii din 1859 ; la consolidarea Palatului Suțu, care adăpostește Muzeul de istorie a orașului București, a Turnului Bărăției, străveche emblemă a Capitalei.

— În țară, tovarășe arhitect, unde sînt punctele spre care se îndreaptă în aceste zile atenția conducerii patrimoniului ?

— Avarii grave au suferit Biserica Domnească din Curtea de Argeș, biserica Sfînta Vineri din Ploiești, pictată în interior de Gheorghe Tattarescu, ctitoria lui Matei Basarab de la Verbina (județul Prahova), Biserica Cotroceni, ctitoria lui Șerban Cantacuzino în 1683, fosta mănăstire Vieroși din Pitești, Sfinții Apostoli, Sfîntul Spiridon Nou, Mihai Vodă (ctitoria lui Mihai Viteazu), la Craiova — Palatul Culturii, ansamblul Jitianu, Muzeul Olteniei, bisericile Brîndușa, Craiovița, Bucovăț, Sfinții Arhangheli și altele...

— O echipă de restauratori s-a deplasat recent la Iași...

— Traseul exact este Tulcea, Galați, Roman, Vaslui, Iași. Îngrijorarea noastră se concentrează la Iași îndeosebi, unde avarii serioase au suferit Palatul Culturii, Mitropolia și altele. Reamintesc că toate aceste clădiri necesită reparații și lucrări de consolidare ; fac precizarea, întrucît aceste demersuri pot fi finalizate, spre deosebire de restaurarea operelor de artă propriu-zise, cu ajutorul lucrătorilor obișnuiți, fără calificare specială, și sîntem anunțați că în județele respective tinerii muncitori, intelectualii, bătrînii, gărzi patriotice, elevi au și început să acționeze în vederea stabilizării edificiilor deteriorate.

— Clădirile prăbușite adăposteau importante și valoroase colecții de artă ; care este starea acestora ?

— Munca de inventariere abia a început ; e activitate migăloasă care, pe lîngă rivnă și devotament, necesită și prîcepere. Multe colecții au fost în mare salvate — colecția Șerbănescu, Dumitrescu... A fost salvat „Capul de copil" aparținînd lui Brâncuși din colecția Bușulenga. Ce pot să afirm, pînă a avea în mînă inventarul complet, este că pierderile inevitabile, în ciuda grijii și atenției cu care s-a acționat, nu privesc obiecte de mare valoare, de valoare națională. Și, pentru că aminteam de elevi și bătrîni, în aceste zile ei ne pot fi de mare folos dacă mă gîndesc la paza care trebuie instituită în preajma monumentelor istorice avariate pentru a fi ferite de posibilele sustrageri. Este un act util și un prilej concret și eficace de dovedire a sentimentelor patriotice.

NICOLAE CRISTACHE ■

Laudă constructorilor

A trebuit să trecem prin tragicul cataclism al cutremurului pentru ca anumite categorii de oameni și anumite profesiuni să ne apară în adevărata lor importanță. Cum sînt de pildă **constructorii**. În mod obișnuit, absorbiți de preocupările curente, nu ne întrebăm niciodată care este gradul de rezistență al clădirii în care locuim, cum sînt pilonii de susținere, plafoanele, grinzile, pereții interiori ș.a. Ne interesau aspectul exterior, spațiul, confortul, calitatea de suprafață a zugrăvelii etc., adică lucruri care, avîndu-și desigur importanța lor, nu vizau robustețea, sănătatea construcției care s-a dovedit, cum era de așteptat, factorul hotărîtor al rezistenței edificiilor, și prin urmare al vieții oamenilor. Și am aflat, acum, după cutremur, despre adevărate crime la care au dus rapacitatea și setea de îmbogățire ale unor foști proprietari, ca acel al fostului bloc Scala, care au făcut tot ce le-a stat în putință ca să nu investească nimic în consolidarea acestei clădiri avariate grav după cutremurul din 1940. În acest caz, se înțelege, n-au decis constructorii ei negustorii, n-a decis știința inginerilor ei „auri sacra fames" a afaceriștilor veroși. Cumplită și blestemată rînduială aceea în care unul se îmbogățește prin sacrificarea altora, călcînd peste cadavre ! Slavă noilor orînduieli în care omul, destinul lui se află în centrul preocupărilor !

Am, la mine în bloc, cîțiva ingineri constructori. Acum i-am aflat. Și, în timp ce tot restul locatarilor discută empiric și afectiv comunicînd impresii ori temeri, acești oameni calmi măsoară, calculează, detectează fisuri, propun soluții întemeiate pe o veche și mereu nouă știință, aceea a construcției. Limbajul lor e, de multe ori, ermetic pentru profani dar inspiră încredere, căci fiecare cuvînt este o sinteză de experiență verificată cu îndelungă temeinicie. Ascultîndu-i, mi-am dat seama că în acest domeniu, mai mult decît în oricare altele, amatorismul, diletantismul, se răzbună cumplit, poate costa tot ce e mai scump în această lume : viața omenească. Cuvîntul decisiv trebuie să fie, prin urmare, al celor care-și întemeiază soluțiile pe rigoarea de fier a științei și tehnicii, singurele care pot salva omul de furia perfidă a naturii. Forța oarbă a naturii nu poate fi contracarată decît de forța luminoasă a științei umane. Gîndul și nădejdea a mii și mii de oameni se îndreaptă spre constructori. Acești minunați semeni ai noștri, muncind fără răgaz zi și noapte, au făcut posibil să se pună la dispoziția celor pentru care vechea locuință a rămas doar o amintire, noi locuințe : solide, confortabile, ospitaliere.

Azi gîndul întregii țări se îndreaptă spre oamenii cu rigle, cu mistrii, cu bormașini, cu hîrtia plină de scheme criptice, cu dălți și ciocane, care conduc marile macarale și excavatoare, care circulă în cutii metalice la înălțimea zecilor de metri, care pășesc pe înaltele schele ca niște Icari, afidînd forța gravitației și înfrîngînd prin mările cuceriri ale minții servitutea fragilității noastre fizice. Mintea și mîinile lor zămislesc demiurgic. Deși arată ca noi, toți, sînt gata să le acord puteri de semizei.

Datorită lor, constructorilor, rănile seismului înfricoșător se vor vindeca. Peste ruinele cutremurului se vor ridica noi și înfloritoare orașe, edificii noi vor răsări pe harta orașelor Patriei, sub impulsul și îndrumarea Partidului Comunist Român, a secretarului său general, marele constructor al edificiului nou al socialismului invincibil și invulnerabil.

POMPILIU MARCEA ■

Monologul unui șofer de taxi care n-a dormit un minut din noaptea de 4 pînă în cea de 9

David Grigorescu, șofer de taxi la I.T.B. Douăzeci și patru de ani. Blond cu ochi albaștri. Înalt. Spătos. Haină cu gulerul îmblănit. Ceas întors la încheietura mîinii. Mișcări zgîrcite. Vorbe necăutate, repezi, amestecate.

M-a prins acasă, zice, pe Labirint, numărul nu contează, sînt din Focșani și m-am gîndit la mama, nu se spusese nimic la radio, dar mi-am închipuit că acolo a fost epicentrul. M-am îmbrăcat și la zece și-un sfert am ajuns la garaj, pe strada Galați, mi-au repartizat mașina 2-B-8121, acum numărul cred că are o oarecare importanță, m-au pus la dispoziția sectorului trei de partid, am mers la blocul căzut de pe Moșilor, unde am salvat-o pe Eugenia Popescu, o femeie de vreo cincizeci de ani. Am stat acolo pînă în ziua de 9, nu, n-am dormit mare lucru, poate că nici un minut n-am dormit, mă gîndeam mereu la mama, că atît am pe lume, pînă la urmă am aflat că nu s-a întîmplat nimic la Focșani, dar atunci nu știam, eu nu-s însurat, dar mă aflu în vorbă cu o fată. Am cărat moloz, am condus mașina, iar am cărat moloz, ba chiar și la grinzi am pus mîna, unul cu o cască de protecție în cap țipa la mine că să fug, apoi m-a întrebat pe cine caut eu acolo și pe cine am în bloc, iar eu n-am răspuns nimic. Dar și dacă l-aș fi răspuns, tot nu mă auzea, buldozerele făceau un zgomot nemaipomenit, acum parcă îl aud iar, îmi bubuie urechile, n-aveam pe nimeni în blocul ăla, dar parcă îi aveam pe toți, frații și surorile pe care mi le-am dorit. M-am murdărit de praf, dar nu mi-a păsat, era costumul meu cel bun, că nu purtam uniformă, vreau să spun că am fost cîndva și sancționat pentru că n-aveam uniformă, ba chiar și retrogradat am fost, pentru o tamponare ușoară, n-am fost eu cel mai breaz cal din I.T.B., acum costumul e pîrjolit rău, zău așa, mă și întreb dacă merită să-l mai dau la curățat, cum m-a sfătuit gazda, sau mai bine-l arunc, dar să nu credeți că-mi pare rău după el. Îmi pare rău doar de ce n-am reușit să salvăm acolo, am salvat și oameni și bunuri, dar unii au și rămas îngropați, doctorul Florin Dumitrescu, un bărbat cu mustăcioară despre care am auzit că a inventat ceva extraordinar, s-a zbătut pentru fiecare suflet, nici dînsul n-avea pe nimeni acolo, dar n-a plecat trei zile și trei nopți. Ce-a inventat ? electronografia, ce-o mai fi și aia ? !, chiar dacă n-ar fi inventat nimic pentru mine tot un om mare ar fi rămas, n-am dormit nici unul atîta timp, am cărat și grinzi, am condus și mașina, nu mi-a zis nimeni să stau acolo atît, dar am simțit eu că e de datoria mea, că nu trebuie să plec, cum am aflat apoi că au făcut toți itebiștii noștri. Acum nu vă mai spun nimic, nu știu de ce dar mi s-a făcut somn, se vede că mai am ceva de recuperat, mîine la șapte într-o de serviciu, vedeți, am și uniformă, am și ecuson, cu siguranță că n-am îndeplinit nimic extraordinar, ce vă tot notați acolo ?, oricine în locul meu ar fi făcut la fel, oricare băiat de-al nostru.

David Grigorescu, din martie 1975 șofer la I.T.B. Douăzeci și patru de ani. Blond cu ochi albaștri. Înalt. Spătos. Haină cu gulerul îmblănit. Ceas întors la încheietura mîinii. Mișcări zgîrcite. Atît a avut de spus.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

de a trăi al patriei noastre

Contul omeniei

Din toată țara, începînd de la 10 martie, sosesc știri și relatări emoționante despre gestul simplu, înfiorat de adîncă solidaritate umană, al celor care aduc — mai mică ori mai mare, după puteri — contribuția lor la refacerea atîtor cămine, la reinstaurarea vieții normale, a obișnuitei, a neprețuitei vieți normale în acele zone din trupul țării cumplit lovită de seism. Mulți dintre membrii colectivului Întreprinderii de utilaj chimie „Grivița roșie"-București s-au angajat să doneze în fondul de ajutorare a sinistraților o parte din beneficiul pe anul trecut sau din retribuția pe anul acesta. Toți angajații Combinatului de prelucrare a lemnului din Oradea, de la simplu muncitor pînă la director, au oferit gratificațiile ce le reveneau pe 1976. Elevii și elevele anului 3 de la Liceul economic Satu Mare au hotărît să lucreze timp de o săptămînă, după orele de practică, la ferma legumicolă a C.I.F. Satu Mare, iar valoarea retribuției s-o depună în contul solidarității. Siderurgiștii din Hunedoara s-au angajat să cedeze retribuția pe o zi din lună. Muncitorii, tehnicienii și inginerii de la Șantierul naval Oltenița depun 1 800 000 de lei. Cei 150 de angajați ai Direcției generale I.T.B. au depus 27 000 lei. Întreaga întreprindere va contribui cu aproape 2 000 000 lei. Încă din primele ore de la deschiderea subscripției, lucrătorii Combinatului petrochimic din Pitești au dat în „Contul 1977" peste 40 000 lei. Se prevede ca sumele depuse de colectivul combinatului să depășească un milion lei. Muncitorii de la I.A.S. Străulești au depus într-o singură zi 25 000 lei. Membrii cooperativei „Drum nou" invalizi au hotărît să contribuie cu circa 500 000 lei. Organizațiile U.T.C. din județul Prahova depun din fondurile proprii 200 000 lei. Activiștii Comitetului județean Vîlcea al U.T.C. au decis să depună 100 000 lei. Peste zece mii de tineri din acest județ s-au angajat să contribuie lunar, pînă la sfîrșitul anului, cu contravaloarea unei zile de muncă. În satul Racșa din comuna Orașul Nou din județul Satu Mare, crescătorii de animale — încă înainte de constituirea contului omeniei 1977 — hotărîseră ca prețul laptelui predat statului în două zile de fiecare dintre ei să fie donat pentru ajutorarea sinistraților, suma totală însemnînd circa 8 000 lei. Pensionarul Novac Duma din Timișoara a depus 10 000 lei ; Marin Socol din comuna Simnicul de Jos, județul Dolj, 8 000 lei ; pensionara Sevastița Spiță din Constanța, 5 000 lei. Nenumărate sînt în aceste zile dovezile de solidaritate cu cei loviți de sinistru. Elevele liceului pedagogic de educatoare din Baia Mare au început să confecționeze jucării pentru grădinițele afectate de cutremur iar colectivul de cadre didactice al școlii a hotărît să confecționeze o garnitură întreagă de albituri pentru o familie de cadre didactice din Zimnicea. Angajații Întreprinderii de transporturi auto din Bistrița au depus în „Contul 1977" suma de 544 000 lei. Cadrele medico-sanitare de la Spitalul clinic central de copii „Grigore Alexandrescu" din Capitală donează contravaloarea unei zile de muncă în fiecare lună din acest an. Lucrătorii din domeniul sanitar din Pitești au depus 40 000 lei. Activiștii din sectiile C.C. al P.C.R. oferă retribuția lor pe cîte o lună de zile pentru ajutorarea sinistraților și sprijinirea acțiunii de reconstrucție. Șoferii de la Întreprinderea de transporturi internaționale auto vor dona din diurna lor 20 000 de dolari. Țăranii cooperatori din comuna Scornicești, județul Olt, donează peste 5 000 000 lei. Femeile din comuna Malnaș, județul Covasna, donează sinistraților 20 de garnituri lenjerie de pat. Opera Română va prezenta pînă la sfîrșitul anului 9 spectacole în beneficiul sinistraților. Colectivul Întreprinderii de produse ceramice din Zalău donează gratificațiile pe 1976, în valoare de circa 85 000 lei. Violonistul Ion Voicu, artist al poporului, va susține în beneficiul sinistraților o serie de recitaluri și concerte împreună cu orchestra de cameră „București". Totodată, în calitatea sa de director al Filarmonicii de stat „George Enescu", va organiza mai multe concerte simfonice și de cameră cu orchestra simfonică și soliștii Filarmonicii bucureștene, în același scop. Din gratificațiile pe anul trecut, colectivul Combinatului de fibre sintetice din Iași va depune 250 000 lei, iar cel de la Întreprinderea de mătase „Victoria" din același oraș, 100 000 lei. Chimiștii de pe platforma chimică din Rîmnicu Vîlcea contribuie cu 500 000 lei la contul omeniei. În municipiul Tîrgu Jiu, primii deputați au fost 60 de angajați ai sucursalei CEC. Actorul Radu Beligan, artist al poporului, directorul Teatrului Național, împreună cu colegii săi vor susține în plus trei spectacole, iar încasările vor fi depuse în contul de ajutorare. Jucătorii de fotbal, antrenorii și conducerea clubului Steaua-București au oferit încasările meciului de fotbal Steaua-Universitatea Craiova. Același lucru l-au hotărît sportivii, lucrătorii și conducerea clubului Dinamo București cu privire la încasările primului meci pe teren propriu, Dinamo-Politehnica Timișoara. Pînă luni, 14 martie, dimineața, la ghișeul CEC din incinta Combinatului siderurgic Galați suma totală depusă era de 600 000 lei. Minerii din Rodna, județul Bistrița Năsăud, au depus în numerar 840 000 lei. Personalul didactic și de instruire de la Academia „Ștefan Gheorghiu" contribuie la fondul de ajutorare a sinistraților și pentru reconstrucție cu retribuția tarifară netă pe o lună. Mai mulți conducători auto, revizori tehnici și controlori de la Întreprinderea de transport urban din Cluj-Napoca au depus în mod individual diferite sume care totalizează peste 82 000 lei. Constructorii de la Trustul județean Bacău contribuie cu 3 500 000 lei. Un mare număr de muncitori de la Întreprinderea de confecții Bîrlad — localitate afectată de cutremur — au hotărît să contribuie cu aproape un milion lei. Medicii și personalul medical din județul Timișoara vor aduce în fondul de ajutorare al sinistraților peste 2 000 000 lei. Contribuția unui mare număr de muncitori, tehnicieni și ingineri de la Întreprinderea de mecanică fină din Sinaia, ca și a celor de la Întreprinderea de hîrtie Bușteni, se va ridica la cîte 1 000 000 lei. Pe lîngă suma de 100 000 lei depuși în „Contul 1977", cooperatorii din comuna Milișăuți, județul Suceava, vor ajuta locuitorii din zonele afectate de cutremur cu 30 000 kg cartofi, 10 000 kg grîu, 10 000 l lapte și 5 000 kg carne. Țăranii cooperatori din comuna Fulga, județul Prahova au depus din producția proprie 10 000 kg grîu și secară și 1 500 kg carne. Artiști români aflați în turneu peste hotare, între care Magdalena Popa și Ștefan Bănică în U.R.S.S., organistul Iosif Gerstenengst în Suedia și Danemarca, Doina Limbășanu în R.D. Germană au anunțat că împreună cu organizatorii din aceste țări vor realiza spectacole suplimentare în beneficiul sinistraților. Academia R.S.R. a oferit suma de 2 000 000 lei. Un grup de oameni ai muncii aflați la tratament în stațiunea Bazna-Băi a depus 3 100 lei. La peste 7 000 000 lei se ridică aportul cadrelor didactice din județul Olt la „Contul 1977". Deși el însuși greu încercat de seism, bravul detașament de oameni ai muncii de la Uzinele bucureștene „23 August" a găsit resursele morale să se gîndească și la ceilalți : va da pînă la sfîrșitul anului circa 6 000 000 lei. Colectivul de muncă al Regionalei C.F.R. Galați a hotărît să doneze suma de 1 000 000 lei provenită din gratificația pe anul 1976, iar cadrele medicale din Tecuci vor depune și ele în același cont suma de 170 000 lei.

O carte măreață

A apărut la Editura Eminescu vasta, monumentala monografie **Viața lui I. L. Caragiale — Caragialiana** de Șerban Cioculescu. Dacă prodigioasa editură n-ar fi tipărit decît această carte și încă și-ar fi făcut, pe deplin, datoria față de literatura română. Și asta nu fiindcă ne aflăm înaintea unui studiu critic, fie și de excepție, ci în fața unei cercetări exhaustive a societății și literaturii române din a doua jumătate a veacului trecut și din primul deceniu al secolului nostru. Șerban Cioculescu analizează cu „de-amăruntul" obîrșia lui Caragiale, familia, copilăria, adolescența, tinerețea lui turbulentă, maturitatea marilor creații literare, activitatea ziaristică, directoratul de la Teatrul Național din București, jurnalistica militantă, procesul Caion, exilul la Berlin, viața familială a scriitorului, prieteniile lui, de lungă durată sau efemere, raporturile cu marile personalități ale vremii — Titu Maiorescu, Eminescu, Vlahuță, Slavici, Gherea — afecțiunea lui nedezmințită față de Paul Zarifopol — și n-am menționat nici a zecea parte din uriașa panoramă socială, politică și culturală a unei epoci istorice, studiată, analizată, scrutată pe toate fețele ei de un judecător lucid, comprehensiv, cu o grijă fanatică să restabilească pecetea adevărul și să-l redea integru, liberat de mitologii dubioase. Deși admirator declarat al marelui I. L. Caragiale, Șerban Cioculescu îi cercetează viața și îi analizează opera într-un spirit de perfectă obiectivitate științifică. Caragiale-omul este prezentat cu luminile și umbrele lui, fără apologii exaltate, fără amnistieri binevoitoare. Tonul comentariului, de o rară eleganță, este tot timpul neutru, „supus la obiect", cu excepția cîtorva accente polemice, cum sînt acelea la adresa detracatului Caion, a plăsmuitorului Minar, a neajutoratului B. Iordan, sau cînd e vorba să spulbere calomnia odioasă a lui Mihail Dragomirescu cu privire la „subsidiile" suspecte primite de Caragiale la Berlin. Documentele vechi sînt, încă o dată, citite cu grija înlăturării oricăror interpretări tendențioase, sînt produse documente inedite menite să lumineze unghiuri încă obscure ale vieții și creației ilustrului scriitor. Corespondența, cele mai infime și aparent insignifiante note, risipite prin publicații ignorate, toate indiciile sînt confruntate cu altele din aceeași epocă, cu o sfîntă minuție, spre evitarea erorilor și pentru ca din toate cărămizile adunate să rezulte adevăratul monument al artistului fără pereche care a fost I. L. Caragiale.

Șerban Cioculescu spune în cartea sa că viața lui nenea Iancu își așteaptă romancierul devotat. Dar romancierul s-a și ivit, fiindcă această **Caragialiană** este o epopee fascinantă și un roman modern ce se citește cu sufletul la gură. Iar ca studiu critic se așază pe poliția cea mai de sus a literelor noastre, acolo unde domnește **Istoria literaturii române** a lui G. Călinescu.

AUREL BARANGA ■

Un inventar la capitolul suflet

„De dimineață, ne spunea Virgiliu Stere, directorul general adjunct al Întreprinderii de mașini unelte și agregate din București, în chiar vinerea de pomină, la noi au venit doi ziariști. Am discutat de plan pe îndelete, s-au tras concluzii interesante și, de ce n-aș mărturisi, așteptam articolul cu interes. Seara însă a venit nenorocirea". Cataclismul l-a găsit pe directorul Stere dormind, încercînd să mai recupereze ceva din neodihna obișnuită unui director al unei întreprinderi de proporțiile I.M.U.A.B.-ului, neodihnă pusă tocmai în slujba îndeplinirii planului. Cînd s-a trezit era pe covor. În nici jumătate de oră, cu mașina unui vecin, muncitor la aceeași întreprindere, directorul se afla la post. Aici, după spusele celor îndreptățiți să vorbească, aflați în cauză, pagubele au fost de valoare medie, bineînțeles prin comparație cu cele întîmplate în alte întreprinderi. Acoperișul halei de mașini grele, susținut pînă în momentul seismului pe zece role avînd mai bine de 100 milimetri în diametru, a căzut, prin desprinderea rolelor amintite, exact pe stîlpii de susținere, deci cu mai bine de un metru mai jos. Drept urmare, podurile rulante de 15 și 30 de tone s-au găsit în imposibilitatea de a fi folosite. Acoperișul respectiv cîntărește cam 400 de tone, dar, am aflat, în această săptămînă va fi rezolvată și problema ridicării lui, lucru pentru care a fost chemat și inginerul pensionar Victor Popescu, despre care revista noastră a scris nu demult („Legea nu mă împiedică să lucrez la 75 de ani !"). Hala mașinilor de rectificat, avînd structură din beton, spre deosebire de cea a mașinilor grele, cu stîlpi din metal, a avut stîlpi fisurați și urmează să se consolideze. De asemenea, cîțiva pereți intermediari căzuți, multe geamuri sparte, dar nici un fel de victime, nici măcar utilaje deteriorate. Dar, în chiar prima noapte a stării de necesitate, la I.M.U.A.B. s-au format echipe de muncitori, care au acționat împreună cu militarii și gărzile patriotice la punctele cele mai grele, cum a fost și blocul situat pe Calea Moșilor. Au fost peste 300 de oameni („la numai o oră după cutremur au venit la fabrică mai bine de 200 de oameni de-ai noștri, din blocurile de nefamiliști sau cele de familiști, care se găsesc aproape de întreprindere" — amintește Gheorghe Leulescu, președintele sindicatului) și cu toții au rămas pînă simbătă spre prinz, muncind exemplar la înlăturarea dărîmăturilor. Unul dintre acești muncitori exemplari a fost tehnicianul Marin Vintilă, fost ilegalist, acum în vîrstă de 62 de ani, care a tras la lopată ore în șir fără pauze, îndemnind totodată și mai tinerii săi colegi. A doua zi, simbătă, au început chiar dis-de-dimineață lucrările necesare restabilirii producției. Echipele conduse de maiștrii Constantin Petrache, Andrei Gheorghe, Ion Dragu, Nicolae Smercinschi sau inginerii Dumitru Vlahu, Sergiu Pîrneci, Raimond Cernat, Constantin Ionescu, n-au precupețit nici un efort pentru înlăturarea consecințelor cutremurului, pentru consolidarea clădirilor și punerea în funcțiune a utilajelor. După numai două zile, majoritatea podurilor rulante funcționau, geamurile fuseseră înlocuite cu tablă și halele vopsite nounouț de jur împrejur, erau stabilite circuitele de electricitate și apă. Producția a reînceput de luni, iar miercuri, 9 martie, indicii de producție arătau o activitate la parametrii de 100 la sută față de normalul cotidian de dinainte de seism. Ședințele de comandament, organizate în fiecare seară la ora 19, au stabilit trecerea la un program prelungit de muncă și la secțiile unde nu se lucra pînă atunci în trei schimburi, cum ar fi cele de montaj și de mașini unelte. Astfel, cam 30 la sută din parcul de mașini (aproximativ o sută de utilaje) sînt acum folosite 24 de ore din 24 — de fapt 12 ore de un muncitor și alte 12 de schimbul său. Prezența a devenit în întreprindere, cum ne spunea președintele sindicatului, mai bună ca niciodată, practic indicii arătînd extrem de puține îmbolnăviri, ca să nu mai pomenim de absențe nemotivate.

Acum, sigur că dacă vorbim despre întreprinderea de mașini unelte și agregate vorbim mai ales despre munca intensă a tinerilor și foarte tinerilor din această unitate industrială de proporții, întrucît întreprinderea nu are media de vîrstă decît 24 de ani. Directorul Virgiliu Stere era de părere că asemenea situații dramatice, desigur nedorite și urîte de toată lumea, dau posibilitate oamenilor să se cunoască mai bine între ei, să-și aprecieze cele mai interioare sentimente. „Acum, spunea directorul, pot să spun că i-am cam inventariat pe oameni și la capitolul suflet. Unul dintre tinerii de la care, ca să spunem lucrurilor pe nume, nu s-ar fi așteptat nimeni la cine știe ce eroism, este muncitorul Florian David. Dar, la mare nevoie de oameni de suflet, tînărul David s-a prezentat la „șantierul" aflat la fostul bloc „Scala", a coborît cu o frînghie pînă la locul unde se afla un supraviețuitor, rămînînd lîngă omul lovit de la ora două noaptea la ora 14, deci 12 ore încontinuu, timp în care i-a administrat accidentatului și două injecții. Procedeul, sigur, l-a învățat pe loc — dar omul a fost salvat și acum, iată, colegii de întreprindere parcă îl privesc cu alți ochi.

Pentru a încheia aceste rînduri, să amintim și de angajamentul I.M.U.A.B.-ului pe luna în curs, timp în care oamenii întreprinderii sînt ferm convinși că vor reuși să recupereze absolut toate restanțele pricinuite de catastrofă, să realizeze planul nu numai la toți indicii cantitativi, calitativi și sortimentali, ci chiar să predea țării o producție suplimentară cifrată la două milioane lei, peste planul stabilit. Asta, ca să reluăm ideea din începutul articolului, discutat cu prilejul vizitei celor doi ziariști.

DUMITRU GRAUR ■

Omenia — starea de spirit și modul

Zile eroice în care i-am redescoperit pe cascadori

În spatele fostului bloc Scala, un centru de pîine a rămas în picioare. Acum șase zile, de sub ruinele impunătoarei clădiri, salvatorii aduceau în lumină oameni în viață. Alături se vindea pîine. După ce răscoleau mormanele de moloz cu mîinile, în speranța că vor mai salva pe careva, cîțiva tineri veneau aici să se încălzească. Noaptea era umedă și rece iar tinerii aceia se numeau cascadori.

Ion Pal mușcă dintr-un colț de intermediară. Are 30 de ani, e născut în Bacău și locuiește în Buftea. Povestește : „Mă aflam în Drumul Taberei. M-am dezmeticit și am strigat după un taxi. Șoferul a oprit și l-am rugat să mă ducă în centru. Pe urmă am observat că plînge la volan. Mă temeam de adevăr și nu l-am întrebat de ce plînge. Mi-a vorbit singur : „am fost acasă și n-am mai găsit casa. Și nici soția cu cele două fetițe". Venise la sora lui să o anunțe de drama care o ținea pe umeri, apoi s-a întors la datorie. Din momentul acela n-am mai avut liniște. Simțeam o mare revoltă și mă durea neputința mea de a-l ajuta".

În prima noapte a seismului, Ion Pal l-a întîlnit pe medicul Ion Ladea care se afla pe o Salvare în preajma blocului ce se prăbușise în stînga bisericii Sf. Gheorghe. Militarii începuseră deja operațiunile de salvare, de degajare a molozului. „Doctorul Ladea mi-a spus că trebuie să intrăm la subsol, unde sînt cu siguranță supraviețuitori. La întrebările noastre ne-au răspuns două femei. Am spart zidul și le-am ajutat să iasă. Nu le-am reținut numele. Am întrebat doar dacă se mai află cineva în subsol. „Cu siguranță nu mai e nimeni", au răspuns. De acolo am plecat la „Dunărea".

Dar aici dialogul meu se întrerupe : un curier a intrat și anunță că la Scala ar mai fi încă supraviețuitori. Plecăm într-acolo. Sobi Ceh, cascador consilier la Studioul cinematografic București, însoțit de alți cîțiva colegi, se urcă pe muntele de moloz. Un muncitor care supraveghează cupa excavatorului anunță că a dat de casa scărilor, spartă. Se aruncă o sanie, pe care probabil unul dintre cascadori se va lăsa în această noapte de apocalips. Motoarele s-au oprit și cineva încearcă o coborîre. E prea periculos, se abandonează și militarii încep să spargă și să degajeze din nou. Cupa excavatorului aduce jos un receptor de telefon, o pereche de ochelari în toc de piele, o cutie cu carioca, un covor, alt covor, alt covor. Excavatoristul, unul dintre mulții eroi anonimi cărora le-a trecut prin ochi și prin sufletul întreaga această dramă, manevrează din nou cupa, atent, și din moloz mai apar o poșetă albă, un film developat pe care îl cercetează un caporal, un cearșaf, o mapă cu plicuri roz, o rochie de mireasă, o ușă de lift, multe cărți, un clește, un ciocan. Lucruri și unelte cu care ai putea reclădi o lume, peste lumea care s-a prăbușit.

8 martie, orele 16 și 30 de minute. La Scala sînt chemați din nou cascadorii. Și acești bărbați minunați care au făcut din curaj o meserie, pentru care nu totdeauna am avut cuvintele și sentimentele cele mai bune, vin iar, nu așteaptă să ridice doar de umeri un supraviețuitor, ci pun mîna și sparg ziduri, taie cu ferăstraiele armătura de fier-beton, își sapă galerii, se tîrăsc pe coate, își riscă viața pentru viața altora. Militarii și membrii gărzilor patriotice care lucrează aici de zile și nopți au mai descoperit un semnal. Cascadorii Aurel Popescu, 32 ani, de loc din Ploiești, și Nicolae Dide împreună cu plutonierul Vasile Băjan sînt la fața locului. „De undeva, de sub moloz se auzeau bătăi repetate. Ne-am apropiat de locul acela și am întrebat : „Ce sînteți, femeie sau bărbat?" A răspuns : „Sînt doamnă în vîrstă și mă numesc Victoria Alexandri". „Aveți aer ?" am mai întrebat. „Am", ne-a răspuns. I-am reperat poziția și am început să degajăm în jur. Era protejată de un dulap. Am continuat să scoatem molozul din jurul ei, am cerut o pătură cu care am scos-o. Era albă la față, am așezat-o apoi pe o targă și în timp ce o transportam ne-a făcut următoarea rugăminte : „Încet, băieții mamei, să nu-mi spargeți dulapul !" Dar peste dulap era un munte de moloz.

Pe Mircea Pascu îl caut de cîteva ore : la Scala, la Nestor, la Casata, la Continental, pe Brezoianu, chiar și la Hotel Dorobanți. „Acum l-am văzut, a fost chemat dincolo, la blocul din strada C. A. Rosetti", mi se răspunde. Aveam să-l întîlnesc atunci cînd speram cel mai puțin, la Continental. Are 32 de ani, o barbă neagră, bogată, este unul dintre cunoscuții și valoroșii cascadori ai Studioului cinematografic București, care ca toți ceilalți aproape 20 la număr a răspuns prompt chemării comitetului de partid de a participa la acțiunea de salvare a supraviețuitorilor puternicului seism din noaptea de 4/5 martie 1977. Stau de vorbă, e un fel de a spune ; aleargă cu mașina proprie de la un bloc la altul, acolo unde e chemat de urgență. Intru în mașină și-mi spune că va opri pe strada Tudor Arghezi : speram cu toții să-l mai găsim în viață pe minunatul om și prieten, scriitorul Nicolae Ștefănescu. În acest răstimp mi-am notat următoarele : „se încercaseră mai multe soluții, dar pînă la urmă mi-am făcut din cupa excavatorului un fel de cască de protecție și am început să-mi sap un culoar. Am încercat să tai armătura cu aparatul de sudură, dar ne-am dat seama cu toții că putea oricînd izbucni un incendiu : erau lemne, hîrtii, cărți. Am abandonat sudura și am tăiat cu bomfaierul. Am lucrat împreună cu soldații, cu lucrătorii civili, cu toți cei care se aflau acolo, 4 sau 5 ore. Cîinii Crucii Roșii elvețiene ne întăriseră convingerea că sub dărîmături erau oameni : lătraseră și scheunaseră mult aici. Pe urmă am perceput niște bătăi mai accentuate. Era un bărbat. „Ești singur ?", l-am întrebat. „Nu, mi-a răspuns ; sînt cu soția și fiul meu morți, striviți de un perete". „Te poți mișca ?" „Nu, am picioarele imobilizate de niște scînduri". Am bătut în perete să-i localizăm exact poziția corpului. „Cum te numești ?", l-am întrebat din nou. „Sînt maiorul Spătaru", mi-a răspuns. L-am mai întrebat cîte kilograme și ce înălțime are. „90 de kilograme și 1,80 metri înălțime", a răspuns. Am putut afla deci că e un tip solid și mi-am dat seama că trebuie să disloc o bună parte din grinda care bloca drumul spre el". Au urmat alte ore istovitoare de muncă, de eforturi eroice. Acțiunea de salvare a fost întețită prin eforturile altor oameni : „Tovarășul Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C., a muncit cît fiecare dintre noi. A fost un exemplu viu, de înalt patriotism. Am înțeles că durerea este la fel de mare pentru toți, iar dorința de a ajuta oamenii și mai mare". După ce s-au apropiat și mai mult de acest prizonier al zidurilor, al morții, un proiector

a luminat locul unde bănuia că se află. „L-am întrebat atunci în ce parte cade lumina. „Dreapta, sus", mi-a răspuns. Prin tunelul săpat m-am strecurat pe burtă, și l-am tras de picioare afară. În urma noastră locul s-a surpat".

Și orele eroice au continuat. Cel salvat a furnizat înainte de a fi transportat la spital o valoroasă informație : „Am auzit bătăi deasupra mea ; sînt precis oameni acolo". Motoarele s-au oprit iar, liniștea de gheață a pătruns iar în oameni și mirosul dulceag de trupuri trecute în neființă se simțea mai puternic. Oamenii de la suprafață s-au culcat iar la pămînt, fără ordin, și au strigat : „E cineva acolo ? E cineva acolo ? E cineva acolo ?" Strigătul nu avea ecou, nu se risipea în înaltul nopții, ci cobora în pămînt. Era un dialog care s-a purtat cu viața și cu moartea deopotrivă. Pentru că prea de multe ori din cavernele zidurilor prăbușite nu a răspuns nici o voce. Era un dialog purtat cu Nimeni, dar cu un Nimeni care ucide, care ucisese, care avea să mai ucidă chiar dintre cei care strigau în momentul acela. Cînd întrebarea rămînea fără răspuns, tăcerea trecea ca lama unui brici prin fiecare inimă. Nimeni însă nu se lamenta și îmi dau seama acum că ne intuiseră bine starea noastră de suflet trimișii aceia speciali, oricum mai detașați de durerea noastră : „Sentimentele românilor pot fi doar intuite : nici o lamentare, doar o mută durere colectivă, o mare lecție de civism". De data aceasta însă de sub barele de oțel, grinzi, cărămizi și moloz răzbătuse o voce firavă „Da, sîntem aici".

În continuare redăm exact dialogul purtat cu supraviețuitoarea Marina Stanca :

— Cîți sînteți acolo ?, am întrebat.

— Doi, mi-a răspuns fata.

— La ce etaj stați ?

De data aceasta n-am mai auzit nici un răspuns. Am observat în dreptul unei grinzi între plafon și parchet, spînzurînd o husă de fotoliu, de culoare maron. Am întrebat :

— Ai în casă un fotoliu cu husă maron?

— Am în casă un fotoliu cu husă maron și cu floricele albastre.

Am rămas uimiți : într-adevăr, husa avea și floricele albastre, iar Marina Stanca era după 82 de ore de coșmar. Am semnalizat cu lumină, dar Marina mi-a răspuns : „Nu observ lumina. Deschideți vă rog ferestrele. Aș vrea să am puțin aer". Se înțelege, ferestrele nu mai erau. Am întrebat-o dacă e sănătoasă, dacă nu e cumva rănită. „Nu am nimic, mi-a răspuns din nou ; rezist foarte bine, sînt sportivă de performanță". După opt ore, spre ora 9 dimineața, am reușit să facem o copcă în grinda de fier-beton care bloca ieșirea.

— Acum te poți deplasa în interior ?

— Mă deplasez greu, Stau pe burtă și peste tot sînt cărămizi și frînturi de mobilă.

Printr-o breșă cît pumnul i-am întins o lanternă aprinsă. A venit, a luat lanterna, apoi a început să-mi dea cărămizile din interior.

— Îmi e foarte sete, mi-a spus.

I-am dat un tub de plastic să bea, ca și cu un pai, ceai cald dintr-o cană.

— Aș dori apă !

I-am dat apă. Pe urmă mi-a comunicat : „Mama e lîngă mine, e moartă în fotoliu. La fel și fetița. Tata a suferit un traumatism și este paralizat". Mi-a luminat spațiul în care se afla. Erau cam 25—30 centimetri între plafon și parchet. Cîțiva soldați și muncitori au început să spargă peretele. A urmat apoi o pauză. Fata s-a retras pentru că o îneca praful și cădeau bucăți mici din tavan. M-a întrebat ce zi este. M-am făcut că nu o aud. „S-au mai prăbușit și alte blocuri ?" Nici de data aceasta nu i-am răspuns. Cînd soldații au lărgit breșa, i-am spus să înainteze pe burtă. Așa a făcut, am prins-o de mîini și am scos-o afară. Pe urmă am lărgit și mai mult copca, am luat două capete de lemn să evit o eventuală prăbușire și m-am tîrît cinci metri pe burtă. Doctorul Octavian Stanca era pe pat, cu fața în sus, cu capul într-o parte și cu plafonul pe piept. Abia mai respira. L-am răsturnat de pe pat cu greu. Cele două capete de bilă mă încomodau și le-am abandonat. Îl trăgeam. În dreapta mea era o femeie cu picioarele retezate de la genunchi. Cînd m-am apropiat de ieșire am strigat să fiu tras de picioare. Cineva m-a tras, așa, ca într-un lanț viu.

„Un cascador, să vină un cascador !" Chemările au răsunat de la Nestor, de la Casata, de la blocul OD-16, bd. Păcii 7, de peste tot, de unde se bănuia că sub ziduri mai bate o inimă. Și cascadorii veneau. Nu împinși de la spate, cum nimeni nu s-a lăsat împins de la spate în aceste zile de grea cumpănă pentru noi, românii, nu mînați de vreun interes meschin, nu să vineze gloria ieftină sau să devină șubrezi eroi de reportaj. Au venit pentru că așa, cum pe noi toți, i-a durut durerea celor loviți de cataclism. Iar uneori i-a durut neputința de a ajuta neputința altora. Cînd scriu rîndurile de față, aflu că Aurel Grușevschi, unul dintre cei mai buni cascadori, a muncit și veghcat toată noaptea la Continental pentru că mai spera, după opt zile și tot atîtea nopți, să mai audă de undeva, din subsoluri, un semn de viață. A spart un planșeu, alt planșeu, alt planșeu și alt planșeu și s-a trezit în față cu Nimeni. El, cu Tudor Stavru, despre al cărui sacrificiu suprem vom vorbi mai încolo, cu Gheorghe Iosif, Ioan Albu, Nelu Crăciun, Paul Fister. Au spart legați cu funii unul de altul, dar legați și cu o voință nestrămutată. În momentul în care s-ar fi rupt grinda ori s-ar fi surpat, ceilalți trebuiau să tragă cu putere de cel căzut. „Un cascador, să vină un cascador !" La Continental aleargă Aurel Popescu și-l scoate pe Mircea Popescu, viu, după 112 ore, dar Mircea Popescu avea să decedeze după cîteva zile la spital. Tot acolo au lucrat zile și nopți cascadorii Nicu Iordache, brăilean, Vasile Popa, Iancu Caracota, Miron Murea. La blocul Nestor au lucrat George Menelas, Ștefan Lazarovici. „Un cascador, să vină un cascador !" — se aude și de la blocul din strada Tudor Arghezi nr. 1—3. Și de la Nestor aleargă acolo Tudor Stavru și Paul Fister. Stavru pătrunde printre dărîmături, scoate molozul cu ranița de la masca de gaze, demontează bucată cu bucată o dormeză, și după 130 de ore, în ziua a cincea de la seism, la orele 4 și 17 minute în zori, cînd împlinea 22 de ani, Livia Negoiescu a fost salvată. Chemarea s-a repetat, atunci cînd poate nimeni nu mai spera, după opt zile și opt nopți, la imobilul din strada Al. Sahia nr. 53, după 187 de ore și 43 de minute. Au alergat acolo cascadorii Popa Vasile și Dide Nicolae, să împlinească un fapt unic în istorie, prin puterea de calm neîntîlnită și prin dragostea de viață infinită a profesoarei Elena Enache, de 58 de ani.

Dar moartea avea să-și joace rolul pînă la capăt, ca un mare actor. Dacă la imobilul din Sahia ceda ființei o viață, la Nestor avea să-și revendice un salvator. Pe cel mai neobosit, pentru că smulsese din ghearele ei cele mai multe ființe. Desigur, a fost o întîmplare nefericită, dar această tragică întîmplare ne-a mai singerat o dată inimile. Tudor Stavru, într-o ultimă tentativă de a mai salva ceva, a căzut de la etajul opt spre o ireversibilă neființă, plătind cu viața pentru cel puțin zece ființe salvate. Nu știu de ce mă obsedează gîndul că Tudor Stavru cădea rîzînd. Înțelesese poate, ca orice erou, că suie pentru totdeauna în conștiința poporului său. Prin jertfa sa el a luminat nu numai numele său, ci și pe acelea ale colegilor, a luminat curajul meseriei sale. O meserie care se cere recunoscută, prețuită, cu atît mai mult cu cît cu acești bărbați cutezători, iată, gata oricînd de jertfă, s-au realizat cele mai multe și mai bune dintre filmele istorice românești.

N. GRIGORE MARAȘANU

de a trăi al patriei noastre

Dacă ne facem înțeleși de oameni totul se rezolvă

Aleile Întreprinderii de mașini grele București sînt stropite cu furtunuri puternice în această dimineață, ca într-o zi de vară, ce se anunță foarte călduroasă. O anumită tensiune se simte însă în atmosferă, o încordare se citește pe chipurile oamenilor întîlniți în cale. Curtea, aproape pustie, pune mai puternic în evidență masivitatea halelor, cu geometrii fixate în beton, metal și sticlă. Știm că aici, una dintre secțiile cele mai importante, cea de turboagregate, s-a înclinat cu circa 70 cm și mai știm că marele cuptor de tratamente termice s-a deteriorat. Stricăciuni de mai mică importanță au fost înregistrate și în alte secții. Întreprinderea s-a numărat printre cele dintîi vizitate, după cutremur, de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tocmai pentru că de aici își trag forța multe ramuri ale industriei noastre : utilajele conducătoare din instalațiile destinate metalurgiei se produc aici, ca și cele ale fabricilor de ciment, materialele refractare de asemeni, coloanele de sinteză ale industriei chimice etc., și, totodată, pentru că I.M.G.B., se recomandă ca un mare consumator de oțel, fiind implicat în producția marilor combinate siderurgice românești. Din toate aceste motive întreprinderea trebuia să-și reia cît mai curînd activitatea, în deplinătatea capacităților proiectate, aflate în raport direct cu nevoile stringente ale economiei naționale. Colectivul de conducere, inginerii, maiștrii și muncitorii se dovediseră, încă din primul moment, conștienți de deosebitele lor sarcini speciale survenite în urma calamității, iar vizita președintelui țării avea să le insufle acel spor de bărbăție și putere menit să le încununeze eforturile cu un deplin succes.

Directorul I.M.G.B., inginerul Nicu Constantin, rămăsese în seara de 4 martie fără casă și fără nici un bun personal, dar cu întreaga familie în viață. Ajunsese la întreprindere la circa două ore după cutremur. Toți ceilalți se aflau acolo, unde și ei avea să rămînă, în pantaloni de doc albi, cămașă cu mineci scurte, pantofii împrumutați și cu o scurtă de blană, zile de-a rîndul după ce-și plasase familia undeva, la rude.

— Cum de ați avut această tărie ?

— Am aici o răspundere enormă, iată explicația. Nu m-aș fi putut sustrage, în nici un caz, decît dacă n-aș mai fi existat. Ca mine gîndesc și ceilalți.

— De ce s-au produs avariile cunoscute ?

— Las la o parte forța cutremurului, care a fost principala cauză. Mă voi referi la cîteva aspecte specifice uzinei : hale foarte înalte, pînă la 22 m., poduri rulante, pînă la 320 tone greutate, deschideri mari, de peste 300 m., acoperișuri grele, (la turboagregate, de exemplu, 800 kg. pe metrul patrat). Despre cuptor să-l întrebați pe inginerul Mazere Ilie, șeful secției mecano. Construcțiile rigide, cum se impune să fie cele industriale, supuse balansului provocat de seism, trebuiau ori să se rupă la suduri, ori să cedeze la șuruburile de îmbinare. Au lucrat corect. Calculul exact al proiectanților ne-a ferit de surprize mai rele. La turboagregate, unii stîlpi n-au rezistat, din cauza greutății plafonului. Un colectiv de la I.P.C.M., din care face parte și profesorul Victor Popescu, despre care recent a scris și „Flacăra", lucrează, după ce a studiat atent, la proiectul ce urmează a fi aplicat în vederea îndepărtării consecințelor cutremurului în această hală. În prezent, cu foarte mici excepții, întreprinderea lucrează integral. Ora „H", în această privință, a fost azi, 11 martie, la 11,00.

În acest moment sună telefonul. I se solicită directorului ajutor în utilaj și oameni pentru tăierea unor stîlpi de beton la blocul prăbușit în strada Lizeanu.

— În ritmul actual al muncii mai puteți găsi soluții pentru ajutorarea altora ?

— O facem cu regularitate. Lucrînd în schimburi de 12 ore realizăm, de fapt, o rezervă de forță de muncă pe care o folosim fie în uzină, fie în afara ei. Cu alte cuvinte, disciplina și conștiința muncitorilor noștri ne dau această posibilitate pe care noi o îndrumăm doar. Acum i-am trimis pe maistrul Gh. Boboc, de la secția mecano-energetică, pe sudorul Flores Busa, om mai în etate dar foarte săritor, priceput, tot ce vrei, un exemplu. Alți 100 de oameni sînt cu camioanele în cartier și ajută la curățatul străzilor, la strînsul și transportatul molozului, gunoaielor, la unele reparații. Tot cu forțe proprii am evacuat, într-o singură zi, clădirea administrativă, cu 14 etaje plus parter, unde funcționa și centrala întreprinderii noastre și institutul de cercetări și proiectări.

— Cum veți reuși să respectați indicatorii de plan ?

— Pe această lună sîntem asigurați, grație depășirilor importante obținute pînă acum. La 3-4 utilaje mari înregistrăm încă unele rămîneri în urmă de circa 3—4 zile, dar cu posibilități de recuperare. Colectivul a răspuns, în totalitate, foarte bine situației și o face și în continuare. Am asigurat condiții de hrană foarte bune și la orice oră din zi, astfel încît numărul celor care iau masa acum la microcantine s-a dublat. Am avut grijă și de odihna oamenilor, nu numai în pauze dar și în alte momente, cînd unii resimt nevoia de a-și recupera forțele.

— Am văzut că-i ajutați pe alții. Primiți și dumneavoastră sprijin ?

— S-a colaborat, de această dată, mai bine ca oricînd, cu o serie de întreprinderi care ne-au trimis muncitori de înaltă calificare de care duceam lipsă, avînd în vedere situația, în special zidari-șamotori. Astfel, Uzina de autoturisme „Dacia", Întreprinderea constructoare de mașini din Reșița, cea de vagoane din Arad, „Progresul" Brăila. Puțin mai devreme ne-au sunat și cei de la Combinatul siderurgic Galați spunîndu-ne că ne vor trimite și ei 60 de oameni.

În secția mecano-sudură este pauza de prînz. Oamenii se întorc de la masă însoțiți de inginerul Ilie Mazere, om de 1,90 înălțime și cîntărind peste 120 kg, cunoscut amatorilor de rugby, ai anilor trecuți, deoarece a activat la C.F.R. Cluj și la Știința Petroșani. În cele cîteva minute, rămase pînă la epuizarea pauzei, îi cunosc pe cîțiva dintre cei care muncesc aici. Sînt veniți nu numai din orașele deja amintite, dar și din Tîrgoviște, unul din cele mai noi centre siderurgice ale țării, din Satu Mare, din alte locuri. „Localnicii" se dau mai de o parte lăsîndu-i în față pe oaspeții lor. Unii dintre ei vin pentru prima oară la București, alții au zburat de-abia acum prima oară cu avionul. Toți sînt îmbrăcați în pufoaice noi, au șepci de protecție de-abia scoase de la magazie și nu par obosiți. „Totul va fi bine", îmi spune Roxin Florin, de la Întreprinderea de strunguri „I. Ranghеț" din Arad, venit cu alți doi tovarăși de-ai săi : Șandor Teodor și Vanciu Ștefan. Grupul brăilenilor este alcătuit din Maxim Anisim, a cărui soție a vrut să vină și ea să muncească alături de el, indiferent la ce. Dinu Tudor, Alex. Gîrdea, Neculai Roșca și Moscu Mihalcea. De la „Unio" Satu Mare sînt prezenți Ștefan Siket, Francisc Ratz și Iosif Toth. Îi recunoști ușor pe cei de dincolo de Carpați, după obrajii rumeni și aliciume. S-au înțeles, din primul moment, cu maistrul Ion Cozak și colegul acestuia Gh. Bojin, cu muncitorii Stelian Mureșanu și Gh. Cîrjan, alături de care refac, acum, uriașul cuptor util și întreprinderilor în care muncesc, de obicei.

Cei mai mulți au aflat de la televiziune și din ziare despre este petrecute la București. „La noi, îmi spune Șandor Teodor din Arad, doar becul s-a mișcat puțin, uite așa" și face un gest scurt, cu degetul, privind spre cupola halei. Gheorghe Tănase, care lucrează la utilaje petroliere în Tîrgoviște, dă semnalul reînceperii lucrului. „Haideți, mă oameni, să-l terminăm odată". Fiecare se duce la locul său, unul lîngă altul, aproape lipiți, cum vor sta și cărămizile pe care au și început să le monteze pe peretele din dreapta. Alții se urcă pe schele. Inginerul Ilie Mazere îi privește cu încîntare.

— Ce fac ei acum, în 7 zile, se realizează normal în 3—4 săptămîni. Timp de cîteva zile, 70 de oameni au cărat, neîntrerupt, mîlocul și cărămizile căzute în cuptor. Sînt, adică au fost, de montat, aproape 20 000 de cărămizi refractare. Vedeți, cuptorul are 22 m lungime și 7 lățime.

— Cum îl veți usca pentru a nu avea surprize ?

— Pe măsură ce avansează zidarii-șamotori începe uscatul împreună cu tratamentul termic, la temperaturi mai mici, astfel ca să nu se producă abur. Luni seara vom da prima șarjă, cum spunem noi, deși nu este vorba de oțel.

Și așa a fost...

EM. VALERIU ■

Sînul sfînt al mamei

Un copil scos de sub ruine, după trei zile ! Știrea a fost adusă, de întreaga presă, la cunoștința opiniei publice, după care noi vești, unele mai incredibile decît altele, au făcut ca evenimentul să fie dat uitării, într-atît de acerbă era încleștarea luptei dintre viață și moarte, pe care au dus-o, împreună, cei de la suprafață ca și cei aflați, undeva, în ungherele ferite de spectrul fatal. Cînd profesoara Elena Enache a apărut după 187 de ore și 40 de minute, la lumina zilei, stabilind un record de supraviețuire, ce se impune a fi considerat nu ca o performanță oarecare, dintre cele care ofilesc, de multe ori, prin absurdul lor, însăși ideea de umanitate, ci ca un triumf al vieții, ca o victorie a omului asupra urgiei naturii, atît de violentă adeseori, ca o biruință a încrederii în efortul colectiv, în forța reunită în clipele de restriște, copilul păruse a fi dat uitării.

Ne-au bucurat toate aceste vești, ne-au emoționat și ne-au uscat chiar lacrimile abia izvorîte pe obrajii tristeții și ai oboselii. Poate, pînă la apariția acestor rînduri, și alte recorduri ale omului se vor înscrie în cronica deschisă, prin foc și sînge, la pagina întîi, în ziua de 4 martie 1977.

Totuși, dintre toate evenimentele fierbinți ale acestor zile răvășite și răscolitoare, vestea salvării acelui copil m-a uimit cel mai mult și m-a făcut fericit pe tot restul vieții. Trecută imediat în legendă, această știre a circulat cu tot ceea ce îi poate împrumuta fantezia noastră, a fiecăruia și a tuturor, modificîndu-se, în variate relatări, dintre care una m-a determinat să descopăr realitatea, ca pe un record geamăn al celui amintit : vîrsta copilului. Era de 3, de 4 luni sau de o singură săptămînă, așa cum am citit și auzit ?

Am găsit copilul la Spitalul de boli nervoase „Dr. Gh. Marinescu", în secția de neurochirurgie, condusă de dr. Lenkel Horváth, o bunică blîndă, la pragul a 60 de ani de viață, din care cea mai mare parte dedicată salvării copiilor loviți de nefericire, o femeie care umblă cu mere și dulciuri prin buzunarele halatului ei voluminos, spre a le împărți surorilor și pacienților ei. Am vorbit despre cei 6 copii aduși aci, în acea noapte tragică, toți scoși acum de sub amenințarea morții, dar cel mai mult am vrut să știu cine este acest sol al timpului nou, căci așa trebuie considerat pruncul redat lumii, cel care, fără să știe, ține în minușele sale fragede de azi, înfășurate în tifoane protectoare, un capăt al istoriei prezente, purtîndu-l în timp spre a-l lega — cine dintre noi va mai afla unde ? — cu istoria viitoare a acestui oraș, a acestui popor. Am citit în ultima vreme despre formarea caracterului uman în primii trei ani de viață, despre capacitățile creierului, de a-și fixa încă din cele cîteva luni de după naștere postamentul întregii sale dezvoltări intelectuale de mai tîrziu și m-aș minuna, și îngrozi totodată, dacă s-ar dovedi cîndva că acest copil, pe care aveam să-l văd într-un pătuț, protejat printr-o plasă de sîrmă, și care ocupa acolo mai puțin loc decît tifonul cu care-i era acoperită fața, ferindu-o de lumina solară, a putut înregistra în memoria sa, bănuită doar, delirul naturii din acea noapte. Am aflat totul despre el, tot ceea ce se putea afla despre un om a cărui viață începuse de-abia să se deruleze, ca firul de ață de pe un mosor, de nici 6 săptămîni, căci micuțul Mihai Alexandru se născuse la 23 ianuarie 1977, deci cu 40 de zile mai înainte de cutremur. Tatăl său locuia de cîteva zile în casa părintească, deoarece, fiind gripat, se ferea să-și contamineze feciorul, lăsîndu-l, în schimb, fără să știe, în brațele unui destin care avea să facă din el un purtător al focului sacru al vieții atotbiruitoare. Bunica și mama copilului rămăseseră în blocul „Casata" să-l vegheze pe Alexandru și aveau să moară. Tatăl, Mihai Mircea, el însuși foarte tînăr, doar 27 de ani, aleargă la fața locului, unde găsește o ruină ce fusese, pînă atunci, falnicul bloc „Casata". Cu arhitect, știe exact configurația apartamentului, dă indicații celor care lucrează, unde și cum să-l caute. Trec orele, se rînduiesc în zile și, în cea de-a treia, ca într-un text de legendă, Alexandru este scos la lumină. Internat întîi la Spitalul de copii „Grigore Alexandrescu" ajunge apoi la Spitalul „Dr. Gh. Marinescu". Copilul este acum un simbure de viață, sădit în mîinile doctoriței Lenkel Horváth ca într-o brazdă. Va reuși aceasta să-i dea seva necesară, căldura, aerul, șîngele de care fusese văduvit ? Încep zilele grele ale luptei și așteptării. Copilul aproape nu respiră, nu poate înghiți nimic, este deshidratat, incapabil să se exprime în vreun fel. În el se manifestă doar dorința de supraviețuire, o dorință care include în ea, inconștient sau nu, speranțele tuturor celor care aflaseră minunea. Plămînii și maxilarele micuțului nu mai au puterea să tragă laptele dintr-un sîn de doică și nici din biberon ; i se dă cu pipeta : apoi, printr-o tetină găurită mai mult decît cele obișnuite ; este consultat pe toate părțile și i se descoperă o fractură de claviculă produsă la naștere și nu la accident !! o altă leziune la picior, numeroase tăieturi pe trup și pe față. Ascult povestea minunată și înfricoșată dar n-am puterea să cer să-l văd. Dr. Horváth zîmbește încrezătoare, „Pînă azi eram nesiguri. Acum copilul este bine, foarte bine. A început să înghită și are poftă de mîncare. E jucăuș. Respiră cu gurița puțin întredeschisă. Mai tîrziu, va trebui să-i operăm vegetația, eliberîndu-i căile respiratorii. E un copil minune".

Cum își explică această femeie, care nu se sfiește să afirme că specialitatea ei se învață în cel puțin 25 de ani de practică, minunea, căci așa se cere apreciată supraviețuirea lui Alexandru.

— Cred că temperatura scăzută l-a ajutat pe cei salvați să reziste, pentru că deshidratarea organismului s-a făcut mai lent, nevoia de apă a fost mai mică. Dar asta este doar o părere...

Revin, în ziua următoare, decis să văd copilul. Aceeași bunică blîndă, cu buzunarele halatului încărcate cu mere și dulciuri, mă întîmpină mai mulțumită ca în ajun. Urcăm, în halatele de rigoare, la etajul al V-lea. Toate cele 4 pătuțuri sînt ocupate. Alți „eroi" ai aceleiași nopți : Marian Văduva (1 an și 6 luni), Alexandru Petrușca (2 ani și 7 luni), Nicoleta Popescu și ea sub vîrsta de 3 ani, TRĂIESC în această cameră de spital smulși de sub amenințarea de moarte fluturată peste inimile lor în acea seară, de acum două săptămîni. Mihai Alexandru doarme de-a latul patului și doctorița Lenkel Horváth îi descoperă, cu grijă, fața marcată de violetul medicamentelor și de rozul crud, ca o floare de piersic, al rănilor. Copilul se rostogolește spre lumină și cu o guriță fragedă și gălăgioasă ca de pui de rîndunică destramă tăcerea din camera albă. Doctorița e numai zîmbet ca și medicul V. Ciurea, un alt suflet de veghe și ajutor al șefei secției a IV-a, far eu mă sperii de moarte.

— E bine că țipă, înseamnă că respiră din plin, zice dr. Horváth.

L-aș lua în brațe, ca pe propriul meu copil, pentru că Alexandru ne aparține acum tuturor ; el este al celor care au știut să spere și al celor care s-au îndoit poate o clipă de puterea omului, ca și al acelora ce se pregăteau să treacă pragul resemnării.

Mihai Alexandru TRĂIEȘTE ȘI VA TRĂI ÎN MOD SIGUR. Iar explicația pe care mi-a dat-o tatăl său a căpătat putere de simbol :

— Am știut că va rezista pentru că în 9 seara fusese ora la care soția mea îi dăduse să sugă.

Sînul sfînt al mamei devenise, în acea clipă, o sursă de viață puternică și mare, ca însăși Patria.

EMANUEL VALERIU ■

Am trăit ridicarea statului român la condiția de stat european

Acest interviu a fost realizat în ziua de 3 martie 1977 și trebuia să apară în revista Flacăra joi, 10 martie. A urmat însă noaptea aceea... Am vorbit din nou cu Nichita Stănescu și l-am rugat să spună cîteva cuvinte despre ecoul în conștiința sa a celor întîmplate. Mai ales că doi dintre scriitorii pe care i-a amintit în timpul discuției nu mai sînt printre noi. „Lasă totul așa cum este", mi-a zis poetul. Ca și cum n-ar vrea să știe de acele cîteva zeci de secunde, mi-am spus eu mai întîi. Apoi mi-am dat seama că de fapt nu ignorarea lor înseamnă această tăcere, ci tocmai trăirea lor cu o intensitate care îi interzice pentru moment cuvîntul. „Voi scrie un vers cînd voi fi liniștit", spune Bacovia. După ce se va mai liniști, conștiința care e Nichita Stănescu va lăsa fără îndoială o mărturie despre cele petrecute atunci, despre cele petrecute după aceea.

— Spune-mi Nichita !

— Nichita.

— Așa, bătrîne. Dacă nu mă tutuiești, nu mai scot nici un cuvînt.

— Bine.

— Atunci, ce mai stai ? Dă-i drumul !

— Două versuri ale tale sună așa : „Oh, am fost un om frumos / Și rubiție, foarte palid". Ce mai știi despre omul acela ?

— Aproape că l-am uitat.

— De ce ?

— Te rănește existența și te schimbă. Mi-e și frică să mă uit în oglindă. Pentru că poezia se scrie cu un corn de melc iar nu cu o baionetă.

— Ți-e dor de tînărul acela frumos?

— Dacă mi-e dor ? O !

— Ce ai trăit mai important în anii care au trecut ?

— Am trăit ridicarea statului român la condiția de stat european. Acesta este cel mai important eveniment al vieții mele. Odată cu acest lucru, și saltul emotiv și calitativ superior al intelectualității și artelor române. Țăranul a început să are pe cîmpul abstract al ideilor. Astăzi, cînd aniversăm o puzderie de ani de la 1907, mă întorc cu dragoste către casa țărănească a patriei și le cer iertare țăranilor că tot ei ne hrănesc pe noi. Dealtfel, minunea de limbă românească din gura lor a ajuns în creierul nostru.

— Superb elogiul pe care îl aduci țărănimii. Dar crezi că ea îți înțelege versurile ? Ai doar faima unui poet dificil !

— Te înșeli. Mari categorii de cititori, inclusiv țărani sau muncitori, îmi pricep versurile. Numai pentru cei care au prejudecăți împotriva cîntecului și a versului cîntat, a înțelesului nobil pe care îl poate da cuvîntul gîndit și trăit, numai cei care confundă poezia cu forma sa, numai ei nu pot să prițeapă efortul meu în lucrarea poeziei. Repet încă o dată : nu muncitorii și țăranii !

— Noi avem numeroși poeți buni astăzi. Unii dintre ei chiar colegi de generație cu tine. Dar dacă pe cei mai mulți îi poți asemui cu alții, le poți descoperi niște ascendenți, lui Nichita Stănescu îi descoperi mai greu înaintașii. Ai ales de la început un drum numai al tău, care putea duce undeva, cum s-a și întîmplat, dar la fel de bine putea să nu ducă nicăieri.

— Nu am nici o programare în originalitate. Dealtfel, original e barbarul, nu omul inteligent. În măsura în care am reușit să dau ceva temeinic, folosind limba română care îmi este și patrie totodată, a fost o urmare a efortului meu de a privi lumea în mod mirat și curios. Cercetarea lumii prin cuvinte gîndite are o natură mirată. Nu m-am mărginit numai din cărți să aflu, ci și din cartea orală a acestei limbi și după ea să scriu cîte puțin din ce am înțeles. După opinia mea, limba română este după limba latină una dintre cele mai frumoase limbi. Datorită profesorului Alexandru Rosetti, marele lingvist, ea are și o definiție. Domnia sa definește în mod strălucit limba română ca fiind latina tîrzie vorbită de daci.

— Totuși, cum ai reușit să păstrezi calea pe care ai ales-o, deși nu puțini au fost aceia care spuneau că săvîrșești o eroare ?

— Buna mea credință m-a ajutat să fiu la fel în orice împrejurare. Sînt un om onest, nu am făcut din poezie niciodată o trambulină spre cine știe ce zări. Apoi, m-au ajutat nenumărați poeți cărora le voi purta recunoștință toată viața.

— Care poeți ?

— O deosebită recunoștință port lui Ienăchiță Văcărescu și tuturor rubedeniilor lui. Lui Mihai Eminescu. Cu adîncă emoție îi sînt recunoscător lui Bacovia. Precum și tuturor poeților fără de care versul meu n-ar fi fost cu putință.

— Ai dorit deliberat să te diferențiezi de toți acești poeți ?

— Nu m-am gîndit în mod special. Am meditat mai mult la metaforă, pentru ca ea să oglindească mai bine starea vieții pe care o trăiesc.

— Cum ești, Nichita, contemporan cu noi, cînd timpul și spațiul par să nu existe în poezia ta ?

— Fiind contemporan cu tine, cu toți ceilalți, bănuiesc că nu sînt un om străvechi. Dealtfel, din convorbirile mele cu țăranii, cu muncitorii, dragi inimii mele, am înțeles că lor nu le plac descrierile naturaliste. Trebuie să le descrii visul lor de duminică, să surprinzi zigzagul fluturelui. Unii mi-au spus chiar că nu vor să vadă într-un tablou tot strungul la care au lucrat toată ziua. Ei preferă să audă o romanță decît huruitul pe care toată ziua l-au slujit.

— Nu m-ai înțeles. Nu te-am întrebat despre naturalism, ci dacă poezia ta reflectă totuși epoca noastră.

— Din moment ce eu sînt un om de astăzi, și sînt onest, frămîntările mele sînt cele ale omului de azi.

— Dar cine îți dă dreptul să vorbești în numele tuturora ? Să pretinzi că frămîntările tale sînt și cele ale celorlalți ?

— Nu-mi dă nimeni acest drept. E doar buna mea credință.

— Mai ții minte cum a fost primită ELEGIA OULUI ? Cîți de criticat, ai fost atunci ?

— Țin minte cu durere.

— Ai „plătit" drumul pe care l-ai ales. Dacă acum ești un poet recunoscut, predat și în școală, în urmă cu nu chiar foarte mulți ani erai socotit o curiozitate de către unii.

— Am plătit. A trebuit s-o îngrop pe Ana lui Manole în cuvinte. Căci altfel mi se dărîmau în fiecare seară. Mă gîndesc cu tristețe și uneori mă și rog să nu mi se dea talentul lui Shakespeare. Bănuiesc cu spaimă cît trebuie să plătești pentru un astfel de talent. Eu însă nu sînt pregătit pentru o asemenea povară. Fără plată nu se poate crea nici o valoare. Nu degeaba există mitul jertfei în folclorul nostru. Cine nu pune totul într-o singură direcție nu are parte de nimic.

— Dar stai o clipă. Odată ai afirmat cam așa : ce-ar mai fi dacă ne-am trăi cărțile ? Te contrazici.

— Era o afirmație mai copilărească, mai puțin matură. O mare parte din ce am scris sau am spus nu-mi mai place. O parte din articolele mai vechi le recitesc cu jenă. Am rupt o groază de manuscrise, care poate conțineau ceva în ele dar nu ajungeau totuși la taina poeziei. Fiecare poezie trebuie scrisă ca și cum ar fi prima pe care o scrii. Cu acea tulburare care altfel nu s-ar transmite cititorului. Rodin spunea că talent înseamnă a-ți face plăcere munca pe care o faci. Am talent în acest sens : îmi produce o imensă bucurie munca mea. Abia aștept să scriu. Cu nerăbdarea cu care m-aș întîlni cu o ființă iubită.

— Ai avut o mare durere în viață ?

— Da. Dar natura ei e atît de intimă încît ar fi nerespectabilă confesiunea. Nu în lacrimă sau în bocet, ci în concept și idee stă puterea omului. În această privință, eu sînt un soldat.

— Credeam că ești un general.

— Să mă ferească Dumnezeu ! Asta costă mai mult.

— Bine, dar atunci măcar o bucurie spune-mi.

— Am avut destule. Mircea Dinescu, în care văd o mare speranță a poeziei noastre, mi-a produs o extraordinară bucurie cînd i-am citit ultimul volum, **Proprietarul de poduri.** Propriile mele versuri mi-au părut mai talentate. La fel m-am bucurat cînd i-a apărut lui Gheorghe Tomozei volumul **Suav anapoda,** lui Grigore Hagiu **Sfera gînditoare,** lui Ion Drăgănoiu **Discurs împotriva metodei.** În general cînd citesc o poezie bună am sentimentul că am scris-o eu. Stăteam de vorbă odată cu dragul meu prieten Sorin Dumitrescu, un pictor pentru care am o mare admirație, și care m-a întrebat : Ce zici de versul : „Ascultă cum plînge un taur ?" La care i-am răspuns: Nici nu știi cît m-am chinuit să-l scriu. Minți, Nichita, mi-a zis el, ăsta e un vers de Dan Laurențiu. Dar mă jur că am crezut o clipă că e al meu.

Poetul și eseistul Nichita Stănescu s-a născut la 31 martie 1933. Este laureat al premiului internațional Gottfried von Herder pe anul 1975.

Bibliografie selectivă : Sensul iubirii — 1960, O viziune a sentimentelor — 1964, Dreptul la timp — 1965, 11 elegii — 1967, Roșu vertical — 1967, Alfa — 1968, Oul și sfera — 1968, Laus Ptolemaei — 1968, Necuvintele, Un pămînt numit România — 1969, În dulcele stil clasic — 1970, Belgradul în cinci prieteni, Cartea de recitire, Măreția frigului — 1972, Clar de inimă — 1973, Starea poeziei — 1975.

— Cum aș putea să pătrund totuși în sufletul tău ?

— Cu sufletul tău.

— Dar cu întrebările mele ?

— Prin urechi. E însă o cale mai labirintică.

— S-o parcurgem totuși. Răspunde-mi te rog cum te aperi atunci cînd și se spune că faci filozofie în poeziile tale.

— E un fals împotriva cărula protestez cu toată hotărîrea. Poezia este o taină și o lucrare de sinc stătătoare. Matematicienii și filozofii au tainele lor. E ridicol să transferi un sistem în altul. Din necesitatea versului și nu din concept apar în poezia mea simboluri filozofice. Poetul nu urmărește să afle adevărul ci sentimentul de adevăr. Cînd vreau să citesc adevăruri, îi citesc pe Karl Marx și Hegel sau Lao Tzi. Cînd vreau să citesc politică — iau documentele politice. Cînd citesc poezie vreau să citesc poezie, nu precepte. Amestecul prea mare de genuri duce la improprietatea gîndirii.

— Dar există totuși poezie politică și încă foarte bună !

— Bineînțeles că da. Însă poezia politică ține de zona esteticii iar nu de zona politicii. În acest sens și eu fac unele poezii care pot fi poezii politice.

— Cum îți explici faptul că tu, un poet atît de abstract, ai apelat nu o dată la folclor ?

— În primul rînd nu sînt un poet abstract. Apoi folclorul este dorul de a te întoarce acasă. Fugi ce fugi dar te mai întorci și acasă. Folclorul este un sprijin moral. Îți spun un lucru care poate e o aberație : poezia română cultă, cu unele excepții, nu a atins dimensiunile folclorului. Nu a creat mituri.

— La ce mituri îți mai mult ?

— În această perioadă — pentru că dragostea mea pentru mituri este înșelătoare — țin la Oedip. Plăsmuiesc dealtfel o lucrare **Oedip soldat.** În viziunea mea, Oedip trage asupra propriei sale țări fără să știe că e mama lui.

— Înșeli deseori ? Nu mă refer la mituri, ci la oameni.

— Nu pot să-ți dau un răspuns sincer. Și poate că nici nu știu. Uneori înșeli fără să știi că înșeli.

— Te iubești ? Te urăști ?

— Nici nu mă iubesc, nici nu mă urăsc. Locuiesc în trupul meu cu chirie. Uneori sînt cordial cu mine însumi și apoi mă înjur de mama focului. Dealtfel, poezia nu e proprietatea nimănui. Poetul nu există. Doar moșește. Cum există gripă și ai nevoie de aspirină, așa sînt și poeți pentru poezii. Poetul face parte din clasa muncitoare. Să punem șapte coroane nu pe capul poetului, ci pe verbul versului.

— Cum participi tu la viața acestei țări ?

— Sînt foarte implicat în tot ce se petrece la noi. Eu sînt îndrăgostit de România.

— E suficient atît ? Concret, ce faci pentru binele ei ?

— „Creșterea limbii românești / Și a patriei cinstire !".

— Ce-ți place mai mult la români ?

— Românii niciodată nu l-au pîrît pe români străinilor. Nu cunosc o personalitate de-a noastră care să-i fi pîrît pe români unor alte națiuni. Dacă avem ceva cu unul, e o treabă numai a noastră. Pe noi ne pîrîm nouă, nu pe noi altora.

— Îți place să te joci în poezie ?

— E și adevăr și mincIună în ceea ce spui. Cu iezii te mai joci, cu caprele ba.

— Nu înțeleg.

— Nici eu.

— Un mare poet își poate permite orice ? Spui într-o poezie că „poetul, ca și soldatul / nu are viață personală". Dar tu ai o viață personală poate prea bogată...

— Nu cunosc ce este aceea un mare poet. Cunosc ce este o mare poezie. Un poet nu își poate permite orice. Poezia lui, da, dacă are un sens constructiv.

— De ce ți-e teamă ?

— Printre altele, de incendii. Am copilărit în Ploiești, lîngă cisterne cu benzină, unde orice scîntee putea să însemne un dezastru. De-atunci nu m-a părăsit frica de foc.

— De altceva ?

— Lasă altt. Cuvintele atrag realul.

— Ce descoperire deosebită ai făcut de cînd trăiești ?

— Cele două stări limită cînd era să nu mai fiu. Dar mi se pare indecent să le povestesc fiind de natură particulară.

— Te mai crezi un „cireșar" ?

— Sigur că da. Bunul meu prieten Constantin Chiriță ți-o poate dovedi. Cu coșul de cireșe mai umblu și prin sufletul lui Nicolae Ștefănescu, autorul de romane polițiste, care ne mai lasă să ne și odihnim în timp ce el vînează păcatele. Te-aș ruga să păstrezi ce ți-am spus pentru ca să mai sărut niște prieteni.

— Ai luat cuvîntul la Congresul educației politice și al culturii socialiste. Ai fost foarte emoționat.

— M-a impresionat faptul că ideea de cultură a devenit problemă de stat, ca ideea de industrie sau agricultură. Implicarea întregii națiuni la cultură. Programul sistematic de ridicare a cuvîntului la concept.

— Îți place să te bați pentru o idee?

— Bineînțeles. La început m-am bătut pentru mine însumi. Dintr-o uriașă neîncredere în ceea ce scriu. Apoi, am pus mîna pe condei ca pe o pușcă, pentru ca să mă bat pentru poezia care este a noastră, a tuturora. De aici poate și fascinația mea pentru armata română.

— De ce ai scris o Odă bucuriei ? Ești atît de fericit încît să-ți poți permite acest lucru ?

— Nu sînt de profesie nefericit. Nici un om tragic nu sînt din înclinare firească. Am adunat bucuria și fericirea ca să le comunic și altora. Tristețea este mai trecătoare decît osul sau scheletul. Ochii mei sînt destinați vederii și nu lacrimei. Dealtfel, poporul din care fac parte, poporul român, este blajin. Ca și limba lui minunată al cărei servitor sînt.

— Ce crezi că e miraculos la țara noastră ?

— Faptul că ea este. De la a fi începe orice copil. Lupta noastră este și de a avea. Am fost învățat în copilărie, înainte de-al doilea război mondial, că România e o țară bogată. Nu e adevărat. România nu este o țară bogată. După ce au jefuit-o atîția, cum am mai putea susține acest lucru ? Dar ea e o țară profund miraculoasă. Miraculoasa ei frumusețe din munca noastră există.

— Te-a impresionat ceva deosebit din istoria acestei țări ?

— Bombardamentele din timpul celui de-al doilea război mondial de la Ploiești. Am văzut cu ochii mei case arzînd, oameni îngropați sub ruine, și m-am îngrozit. De atunci cred că a crescut în mine sentimentul uriaș că oricînd mi se va cere să pun mîna pe o armă ca să-mi apăr țara, aș face-o fără nici o ezitare. Dealtfel, sînt sublocotenent de artilerie grea.

— Am vorbit numai despre poezie. Dar dintre prozatorii din seria ta cine te bucură atunci cînd îi citești ?

— Sînt bucuros că în curînd o să-i apară lui Nicolae Breban un nou roman, **Bunavestire,** care cred că va fi o bună vestire a prozei generației mele. De asemenea, am avut satisfacția să citesc romanul **Racul** al prietenului meu Alexandru Ivasiuc, de o fină intelectualitate și de o deschidere de orizont puțin întîlnită în proza noastră, **Patima** de Mircea Micu, pentru care, terenul a fost pregătit de marii scriitori care sînt Eugen Barbu, Marin Preda, Laurențiu Fulga, Constantin Țoiu.

— Spune-mi, te rog, o întîmplare frumoasă. Închipuiește-ți că ai fi și tu prozator.

— Eram mai tînăr și îndrăgostit. Mersesem într-o localitate, la mare, la „2 Mai". Nu-mi făcea plăcere marea. Mie-mi plac mai mult dealul și muntele. Stăteam de două zile în casă. Pe unul din pereți era o tapiserie populară, turcească. Înfățișa Răpirea din serai. În centrul ei era brodat un cal. Într-o seară, așteptîndu-i foarte mult pe prietenii mei, am crezut că acel cal este viu și am încercat să-l încalec. De atîtea ori, încît era să-mi fring picioarele. Să mă ierte Dumnezeu, dar anumiți cai nu pot fi încălecați.

— Convenția dintre noi s-a spulberat. Mai aveți ceva de spus, Nichita Stănescu ?

— Da.

GEORGE ARION ■

Rubrica mea

Pentru â din a

Dicționarul explicativ al limbii române, apărut în 1975 la Editura Academiei Republicii Socialiste România, sub îngrijirea Institutului de lingvistică din București, dă următoarea definiție ortografiei :

„Ortografie, ortografii, s.f. Ansamblu de reguli care stabilesc scrierea corectă a unei limbi ; aplicarea practică a acestor reguli — Din lat. **orthographia"**.

Aș observa că la rîndul lor, românii au luat cuvîntul din limba greacă și că, despărțit în două, **orthos** înseamnă drept, corect, iar **graphia**, scrierea.

Aș mai adăuga că pluralul, într-adevăr existent, surprinde, dacă plecăm de la premisa că nu poate fi decît o singură ortografie, cea corectă, și că prin definiție toate celelalte feluri de a scrie se îndepărtează mai mult sau mai puțin de la scrierea corectă.

Se cunoaște adagiul : cîte capete, tot atîtea păreri ! Sau în latinește : **Quot capita, tot sensus.** Cam același lucru se poate spune și despre ortografie : cîți oameni, tot atîtea... ortografii. De la această regulă empirică, adică dintre cele constatate experimental, nu se exceptează nimeni, nici chiar oamenii cei mai învățați, nici scriitorii cei mai talentați. Aș spune că cine n-a deprins din clasele elementare scrisul corect, nu și-l va mai însuși niciodată. Colecția mea de texte literare și de scrisori autografe ilustrează cu prisosință acest adevăr, el însuși elementar.

Academia Republicii Socialiste România ne dă, pe lîngă altele, și îndrumări ortografice exprese : cum să scriem corect. De pildă, pentru litera î, aplicația este generală, î din i, cu excepția cuvîntului **român** și a familiei respective de cuvinte. În trecut regula era alta : î din i la începutul și la sfîrșitul cuvintelor, adică î din î, inițial și final : a începe, a tări. Cuvîntul a **tări** era supus unui dublu regim : â din a median (la mijlocul cuvîntului), î din i final.

Din cîte știu, mai toate regulile pe care ni le recomandă Academia sînt juste și ca atare primite cu satisfacție de majoritatea publicului, dornitoare să fie îndrumată, spre a nu greși. Nu puține sînt însă voci din public care doresc o întoarcere la vechile reguli ale lui î, cu extinderea lui â din a, la mijlocul cuvîntului. De la început au fost numeroși acei ce nu se puteau împăca cu firmele noi ale brutăriilor : pîine, cu î din i. N-aș spune că erau fanatici ai etimologismului și dușmani declarați ai fonetismului ! Cu toate acestea ar fi dorit să se scrie mai departe : **pâine**, cu â din a.

De la o vreme încoace, cîntecul patriotic domină pe toate meleagurile noastre și atît Radioul cît și Televiziunea ni-l prezintă zilnic în rubrica intitulată **Cîntarea României** (cu î din i la **Cîntarea** și cu â din a la **României**). N-ar fi bună unificarea ortografică în acest fel :

Cântarea României ?

Ca membru titular al secției de științe filologice, literatură și arte a Academiei Republicii Socialiste România, aș fi foarte bucuros să punem în discuție acest deziderat public și să-i dăm o soluție favorabilă.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Faptele și vorbele

Fascinația cuvîntului

Sînt rugat adesea să citesc diferite încercări literare. Unele au fost, pentru mine, adevărate surprize, nu puține trădau talent, dar și din destule ei era absent cu desăvîrșire. În cazul ultim, mai ales timiditatea tactică inițială a autorilor se metamorfoza brusc în mîndrie ofensată, superioritate disprețuitoare sau stăruință mieroasă, la comunicarea concluziilor lecturii. Tragicomedia aceasta a dificultății de a-i spune cuiva că tachinează muzele zadarnic a surprins-o prea bine Lovinescu în volumul trei din memoriile sale ca să mai insist. Ardoarea atît de greu descurajabilă, chiar și a nechematilor, stîrnește totuși întrebarea : oare ce-l face pe oameni să scrie ? Există, în primul rînd, categoria celor care urmează un îmbold irezistibil. Se poate întîmpla, desigur, ca el să fie strict subiectiv și fără nici o acoperire în ordinea înzestrării reale. Dar cînd cineva simte, cum spune Rilke, că ar muri dacă nu ar așterne pe hîrtie ceea ce-l frămîntă, rar sfîrșește prin a scrie lucruri neinteresante. O concepție mai nouă despre calitatea unui text ridică orice confesiune autentică, sinceră cu ea însăși, pînă în intimitatea ființei, la o neașteptată valoare, pînă și școlo unde expunerea îmbracă o formă foarte stîngace. Ne-au dovedit-o din plin **Caietele lui Samuel Pepys sau Amintirile colonelului Lăcusteanu.** Aici sîntem într-un cîmp unde răspunsul e simplu. Scrisul are rostul să consemneze o experiență de viață profundă, resimțită ca atare, indiferent dacă va ajunge sau nu „literatură". O nevoie irepresibilă de comunicare se ascunde în asemenea situații la originea scrisului. Faptul că el îmbracă de multe ori forma „jurnalului intim", ținut în mare secret, n-are o mare importanță. În ultimă instanță, rîndurile așternute pe hîrtie sînt destinate tot omenirii, fie și postum. Altfel de ce a ținut autorul lor să le însemne ?

Rămîne însă categoria întinsă a veleitarilor. Cu ei lucrurile se complică, unii visînd gloria, alții, o sursă lesnicioasă de venituri, după opinia lor. În ambele cazuri trebuie să recunoaștem că principalul stimulent al grafomaniei îl constituie literatura proastă care se publică. Cînd tot felul de inepții, ba cîteodată și copios elogiate, mulți își spun : „Păi așa ceva sînt în stare să fac ușor și eu !"

Poate există și o scuză a simțului estetic atrofiat cînd finețea artistică nu ajunge să fie percepută deloc. Totul e redus la subiect și însul care sfîrșește prin a reține din Adela doar atît, se trezește exclamînd : „Ei, ce roman ar ieși dacă mi-aș povesti eu amorul meu cu Maricica !" Speța persoanelor lovite de o asemenea gravă insensibilitate e însă restrînsă și are un aspect mai curînd clinic. Capodopera cutremură și împietrește de admirație pe cititorul ei, taie gustul diletanților la rivalitate.

Adevărații veleitari, fabricanții industriali de subliteratură sînt, n-o să credeți, tocmai spirite critice avizate. Ei dieting monedă falsă dar cu circulație pe piață, și învață rapid cum să o producă la rîndul lor. Aici, o veche lege economică apare dezvoltată creator. Banul prost, nu numai că alungă pe cel bun, dar și pulește. Scrisul fascinează mai ales — cred — pentru că pleacă de la limbajul curent. A picta, a sculpta, a cînta, a dansa, a juca teatru presupune oricum o minimă dexteritate recunoscută. Că ești lipsit de voce, să zicem, îți dai seama imediat. Dar cine nu știe să vorbească ?

Apoi, ca să pictezi, îți trebuie măcar o pînză sau niște pensule și culori. Un creion și o bucată de hîrtie găsește toată lumea. Această putere umilă a literaturii, relativ independentă de marile civilizații materiale pe care le presupun catedralele și palatele, impodobite cu picturi și sculpturi, sau arhitectura sălilor destinate concertelor muzicale simfonice, a și fost teoretizată în filozofia culturii.

Adevărul e că scrisul se află la îndemîna oricui și fascinează prin teribila lui forță, pitită viclean după niște biete semne ale alfabetului, dar în stare să săvîrșească adevărate miracole în conștiința socială. Întreaga artă posedă în genere facultatea rară de a solidariza sufletele, contopindu-le laolaltă în ceea ce numim umanitate. Puterea asta e parcă mai direct declanșabilă prin scris. Ca o flacără oxiacetilenică ea țîșnește din cuvintele potrivit alăturate și sudează inimile, făcîndu-le să bată în unison, chiar dacă numai pentru o bucată de vreme. Dar ce sentiment reconfortant de încredere omenească naște ! I-am înțeles prețul înalt, zilele acestea, printre ruine.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Scriitori români de azi

Tudor George

În poezia lui Tudor George (născut în comuna Ulmeni, jud. Ilfov, în anul 1926) limba se dovedește a fi un organism complex și nesățios, o matahală care se întinde în toate părțile, dintr-o dată, în spațiu, în timp sau la nivelul diferențierilor sociale și de grup. Altfel spus, poetul încearcă un amestec, nu întotdeauna fericit, de stiluri joase și înalte, o ducere în poezie a cuvintelor din toate zonele limbii, din dialect, din folclor, din vocabularul tehnic, din vorbirea argotică sau din cea neologistică și prețioasă. Dar el nu se mulțumește cu atît, el nu este doar un colecționar, un „milionar de vorbe", ci și un „stăpîn al cuvintelor", care poate face cu ele ce vrea : „Al vorbelor trufaș sînt suveran/ Și gîndul meu e pentru toate lege, / Se-așază-n jur cu gestul diafan / Al unor curtezane lîngă rege. // Zîmbesc suav, se-apleacă-n preajma mea / Boltind spinări și umere golașe / Și doar clipind din pleoapă aș putea / S-aleg dulci favorite ca un pașe..."

Iată, pe scurt, o listă de cuvinte asupra cărora s-a exercitat autoritatea poetului : *se-nceață, ți-adumbră, se declanșe, se eliber, mă avariu, acumul, se-nbaie, mi-aminte, ți-l pastră, ți-l deslușe, îl inserță, antrenă, se fofilă, răstalmă, e-ncadră, mierlaui, o etală, m-adulmi, bulbă, ripost, brățișeri, scorînd, nîmbă, autodafă, trans(ă), tevatura, contură, spați (iu), oleandră, mausoliu, ditirimbi, amfiteatră, iros(eală), urbă, rînzui, cobelete, propensuri, firiduri, candelambră.* De cele mai multe ori ideea acestor modificări, care presupun scurtarea sau lungirea cuvintelor cu cîte o silabă, schimbarea genului (ca în poezia preeminesciană a secolului XIX) sau mișcarea accentelor înainte și înapoi *(vultúr, béat, mădúvă, hățiș, să sugér, să cúceri, pigúle, métiși, pólip* etc.) vine, cum era de așteptat, de la ritm și de la rimă, cele două elemente de definiție ale poeziei lui Tudor George.

Dar această manifestare a libertății față de cuvinte, exercitată printr-o sistematică și pătimașă martelare a limbajului, care face ca problema esențială a poeziilor lui Tudor George să fie o problemă de echilibru, reprezintă, în fond, un reflex la nivelul vocabularului, un caz particular al modalităților de eludare, în genere, a constrîngerilor. În esență, fie că se exprimă în varianta epopeică, fie că recurge la balade sau la sonet, *tema libertății* se dovedește a fi tema obsedantă a poeziei lui Tudor George. În înțelesul acesta, motivul cortului („Vreo metempsihoză, chimical, cîndva / De-o să se scornească pînă voi fi mort, / Ultima dorință — ca nomad — aș vrea, / De vă stă-n putere, faceți-mă cort !"), motivul animalelor captive (vederița de foc, pelicanul din Cișmigiu), al păsărilor migratoare, motivul ghiveciului cu flori („Am trăit, dar parcă n-am trăit, — / Prizonier, ca florile-n ghivece, / Mă scoteau la timpul însorit, / Mă băgau în casă, la timp rece. // Dor mi-a fost de cîmpuri și-am tînjit / Unde vîntu-n voia lui petrece / Unde-și duce vacul, fericit, / Brusturele-n preerii buiece..."), motivul mării, al navigatorului solitar (Alain Bombard, cîntat într-un sonet) și, mai ales, al *boemei*, sînt, toate, variantele unei singure teme acaparatoare.

Convențional și didactic în *Vederița de foc* (1967) și *Copacul descătușat* (1968), prolix în cele peste 500 de sonete din „trilogia sonetelor" *(Sonetele aeriene* — 1972, *Armura de sudoare* — 1972, *Bazarul cu măști* — 1973), Tudor George găsește soluția de echilibru în *Baladele singaporene* (1970), cel mai bun volum de pînă astăzi al poetului. Carte a prieteniei, a speranței și a încrederii în valorile ascunse, dar adevărate, *Baladele singaporene* transformă conceptul de *boemă literară* într-un concept existențial, pe care îl reabilitează cu o extraordinară energie justițiară și polemică : „În hruba noastră / — zisă «Singapore» — / O navă eșuată-n bulevard — / Ne-am petrecut, damnați, atîtea ore / Cu pilnia lui Bachus / pe stindard! // Eram convivii-acelui naufragiu / În așteptarea / nu știu cărui ceas / Cînd / — dincolo de-al anilor ravagiu — / Să mai salvăm splendori — / cîte-au rămas.../.../ Au fost destui esteți / ce ne crezură / Lături și zoaie, / lenevii, putori, / O drojdie-a luminii, / grea ordură, / Talant furat / ascuns printre scursori!... / A fost un timp / cînd ei jurau în barbă / Că, Zi, ești Noapte, / Alb ești, Negrule ! / C-afară-i primăvară / — flori și iarbă — / În timp ce noi / știam ce iarnă e ! /... / A fost un timp / de sunet, / de culoare / Și de profunzități / și de volum / Și un protest vital / că nu se moare / În voia orișicui / și orișicum !..." *(Generația singaporeană).*

Într-o operă impresionantă ca dimensiuni și inegală ca valoare, Tudor George este autorul mai multor modele excepționale, de antologie. Temperament polemic și spontan, cu inegalități de inspirație și cu apucături de trubadur medieval, lăsînd impresia că poate transforma, fără nici o dificultate, proza în poezie, el este nu numai ultimul reprezentant al boemei literare românești, dar, ceea ce este mai important, poetul care a știut să scoată boema din „ghetou", dînd o semnificație pozitivă și un „program" unui fel de a trăi care, pentru cei mai mulți, a însemnat doar o formă de prizonierat și de irosire.

FLORIN MANOLESCU ■

Cronica literară

MARIN SORESCU: „Descîntoteca"

După **La lilieci** s-a vorbit pe bună dreptate de un alt Sorescu decît cel de pînă atunci. Formula din **Descîntoteca** (Editura „Scrisul românesc") marchează mai degrabă o revenire la poemele anterioare. Ceea ce o justifică e firește o nouă stare de spirit, cum aflăm chiar din primul vers. Detașarea de propria trăire s-a accentuat, deși e vorba de poezii de dragoste: nimic accidental sau biografic n-a trecut în poem. Arderea lăuntrică se încheie cu „intrarea în extaz", deci cu o și mai mare îndepărtare de sine (Extaz). Tema cărții e deopotrivă poezia și iubirea sau, mai pretențios spus, starea de poezie și starea de eros. Poetul dă impresia acum că se imită, deliberat, altfel n-ar fi el însuși. Nu cunoaștem ceva mai sorescian decît această „descîntotecă". Sorescu scrie despre **Sorescu, nu numai despre** îndrăgostiți : „Eh, alte vremuri pe-atunci, domnule ! / Mai exista poezie cît de cît, / Abia inventase Sorescu descîntoteca, / Iar tinerii știau să se iubească ai naibii de frumos". Surpriza e de a-l redescoperi pe Sorescu același tocmai în poemul-descîntec, de un registru atît de insolit. Modern e mai ales tonul viril, purificarea iubirii (și a cadrului prezumtiv al „idilei") de erotism : „Păcat că dragostea nu e în pilule / Sau nu se poate combate prin pilule". Intimitatea se reduce pur și simplu la conversație, la flecăreala gravă sau zeflemistă. Femeia e totuși idealizată : „Asta e femeia / Fuga în materie a spiritului etern".

Poate că ideea cărții (absolut inedită) întrece reprezentarea, scenariul ei. Tehnica a rămas aceeași. La fel, „confuzia" dintre poezie și glumă. Notația cea mai plată se întîlnește pe aceeași pagină cu sugestia existențială. Undeva poetul se consideră prăfuit, sentimental. O spune serios sau ironic, n-are importanță. Echilibrul de nuanțe nu se modifică niciodată. Jocul însă e mult mai ingenuu decît s-ar crede. Inteligența se află aici în starea ei naturală, cu aplicație la detaliul concret; deci mai aproape de vis și fantezie. „Îmi e teamă de faza abstracțiunilor" — se apără nu fără motiv poetul.

În întregime „Descîntoteca" pare concepută ca spectacol, ca o reprezentație cu indicații de regie minuțioase. „Vreau să-mi fac o descîntoteca mare de dragoste... / Dă-mi și tu o mînă de ajutor, / Pune placa, pune-ți buzele, / Pielea feței, coada ochilor la lucru, / Părul, dă-i drumul pe spate, / Fă așa ca și cînd **a-i mătura cu ei totul, / Inclusiv pe mine... / Asta ca să faci vînt, / Foarte trebuincios în vrăji, / Joacă, fă-te frumoasă, / Fă ce știi, n-o să te învăț eu".** Dragostea e așadar joc și nimic altceva, dar un joc așa cum nu s-a mai întîlnit pînă acum. Pentru a-i da nume, poetul inventează un „joc" de cuvinte nu mai puțin straniu : „De-a v-ați vățelea !" În altă parte dragostea apare ca boală sau ca vrăjitorie, iar poezia ca descîntec. În spirit burlesc, pentru a domoli falsele patetisme, poetul face apel la reprezentări de magie populară : „Și totul cînta în jur, / Tu ești o vrăjitoare, cu scripturoiul / Cel călare pe o coadă de mătură) / și darnic în declarațiile de dragoste". Nota senzual voluptuoasă e destul de vizibilă și o mai întîlnim în poemul final **Mușuroaie,** în alt context însă. Memorabile sînt cele cîteva pastorale cu ecouri din **Cîntarea Cîntărilor.** Bineînțeles, relația cu bucolica tradițională e de la model la parodie. Sonetele nu sînt mai puțin eterogene decît celelalte piese ale volumului. **Sonet XXX,** mai curat ca tonalitate, evocă „spectacolul mistuirii de sine".

Alteori iubirea e raportată la ceva durabil, în speță la timpul geologic. Accente mai grave decît cele de pînă acum se fac simțite. Sinceritatea învinge orice reținere. Neliniștea, gîndul morții nu înspăimîntă : „Nici tu nu vei mai fi — în forma aceasta perfectă, / Sculptată și de **mine... / Atunci va fi trist / Și, oricum, păcat de stratificare, / Însă munții fi-vor tot munți".** Muntele de iubire (de iubire vie sau de iubire moartă) este o metaforă colosală. Parcă nu e vocea obișnuită a poetului, parcă e ceva ce vine de mai departe. De îndată ce vorbește ei, apărîndu-se de sublim, emoția se destramă. Pentru a se auzi mereu vocea dinții e nevoie de liniște. Reamintim versul motto : „Liniște, că ne uităm în ochi..." Sînt momente (mai rare) cînd poetul parcă doar ascultă, nu vorbește. Atunci rămîn numai gesturile : „Nu pot să fac decît gesturi, / Cuvintele n-au sunet..." Iată un text purificat de intervenția (nu și de prezența) poetului : „Pe liniște toate se aud mai bine, / Ascultăm, strămutați undeva la marginea lumii, / Trec pașii lucrurilor nefăcute... / Te ia și frica. Marea e groaznică..." Cealaltă voce (comentariul poetului) exprimă îndoiala, ironie etc. Am vrut de fapt să subliniem că regia textului se face și prin alternanța „vocilor", uneori greu de sesizat, ca și prin distincția, bine marcată, între gust și cuvînt.

Descîntoteca înseamnă în evaluarea mai puțin simplistă a poeziei lui Sorescu ; un argument că resursele creației nu s-au terminat.

CORNEL MORARU ■

SPITALUL MILITAR CENTRAL, LA DATORIE!

Aflîndu-se în mijlocul sutelor de răniți internați la Spitalul militar central după cutremurul din 4 martie, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a întrebat pe comandantul spitalului, generalul-maior Gheorghe Costăchescu : „Mai aveți nevoie de ceva ?“ „Nu, tovarășe secretar general, avem tot ce ne trebuie“, a răspuns generalul, referindu-se, desigur, nu numai la înzestrarea materială, ci și la tăria de caracter, energia, devotamentul, simțămîntul înaltei îndatoriri patriotice și umanitare care caracterizează pe militarii noștri îmbrăcați în halate albe. În clipele, în zilele de grea cumpănă următoare cutremurului, ei au acționat și ca purtători ai unei tradiții, ca demni urmași ai acelor patrioți și oameni de știință luminați, care, în secolul trecut, au trudit și au luptat pentru ridicarea unui spital al oștirii, așezămînt de asistență și focar de iradiere a culturii și învățămîntului medical din țara noastră.

Cum se naște o tradiție ? Nu totdeauna istoriei îi plac fanfarele. Printre „intratele hîrtii... ziua lor 27 (ianuarie) 1832“, în cea adresată „Către Casa banilor“ se arată : „După socoteala înfățișată De marele clucer Trăsnea pentru îndestularea aflaților ostași militari bolnavi în spitalurile sfîntu Pantelimon și filantropia De la 26 iulie pînă la 13 septembrie 1831 peste tot oameni 2061 — cărora slobozindulisă După regulamentul ostășesc partea a III-a...“

Ce ne spune acest document, obscur la prima vedere ? Faptele sînt următoarele. În 1831 funcționau în București mai multe spitale civile : Colțea cu 70—80 paturi (înființat în 1704), Pantelimon cu 30 de paturi (înființat în 1752), Dudești cu 50 de paturi (înființat în 1796) și Filantropia (înființat în 1815), internarea militarilor bolnavi făcîndu-se tot în aceste așezăminte. Or, la 1 septembrie 1831 a fost reînființată armata pămîntească. „Ostășescul regulament pentru miliția Prințipatului Țării Românești“, intrat în vigoare în acel an, prevedea, printre altele, că fiecare regiment trebuie să organizeze pentru ostașii bolnavi cîte un lazaret cu 40 de paturi. „Organizarea spitalelor ostășești — subliniază într-un articol din „Revista sanitară militară“, referitor la înființarea Spitalului militar central din București, generalul-maior doctor Gheorghe Costăchescu și locotenent-colonelul farmacist Constantin Iugulescu — a reprezentat un mare succes în domeniul sanitar. Nu numai pentru oștire, ci și pentru principate, deoarece prin numărul paturilor, hrănirea, asigurarea cu medicamente și îngrijirea bolnavilor, ele rivalizau cu spitalele civile, dacă nu chiar le întreceau“.

Documentul mai sus citat, prin care se dădea dispoziție „Casei banilor“ să achite cheltuielile făcute pentru hrănirea și medicația ostașilor bolnavi internați în perioada 26 iulie — 13 septembrie, ca și alte documente recent scoase la lumină, oferă certitudinea că la 13 septembrie 1831 funcționa de acum lazaretul ostășesc din București. Medicamentele au fost preparate la farmacia „Ad aureum leonis“ a lui Andrei Schnell și decontate începînd cu data de 1 septembrie 1831, ajungîndu-se la frumoasa sumă de 6 117 lei, peste prevederile regulamentare, ba chiar depășind unele cheltuieli pentru întreținerea lazaretului. Iată că spitalul a avut la dispoziție, de la început, o medicație variată, preparată într-una din cele mai mari farmacii din București.

În martie 1832 spitalul ostășesc se mai afla încă în clădirea Filantropiei, dar în același an a fost mutat la mănăstirea Mărcuța. Ulterior, a fost readus în oraș, în incăperile de la Beilic, pentru ca în toamna anului 1834 să-l găsim în clădirile fostei mănăstiri Mihai Vodă. Aici rămîne un sfert de veac, trecînd printr-o serie de transformări organizatorice. Din toamna anului 1859 se instalează, pentru prima oară, într-un local propriu, construit în enoria Cuibul cu Barză, pe actuala stradă Știrbei Vodă, iar în 1869 spitalul se mută din nou, în localul în sistem pavilionar pe care-l ocupă și azi pe strada Ștefan Furtună. A fost, la vremea lui, primul spital electrificat din Europa și primul din țară beneficiind de încălzire centrală.

Începuturile Spitalului militar central sînt strîns legate de una din cele mai frumoase figuri ale medicinei românești : Carol Davila. Acest francez de origine — fiul unei nobile și, după toate probabilitățile, al lui Franz Liszt — care a primit, sub Alexandru Ioan Cuza, „naturalizarea excepțională de onoare“, s-a dovedit a fi un înflăcărat patriot al țării de adoptiune. Cîți știu, de pildă, că el a organizat la Viena, pe cheltuiala sa, o expoziție a artei populare românești ; că a tipărit, tot pe a sa cheltuială, prima ediție de lux a celebrei, astăzi, culegeri de poezii populare a lui Vasile Alecsandri, amenințată, după mărturisirea poetului, a fi îngropată în uitare din pricina neînțelegerii oficialităților vremii ; și că tot Davila este cel care l-a „lansat“ pe marele Nicolae Grigorescu, ignorat și neînțeles la începuturile sale ?

Dar, firește, activitatea de căpetenie, operă vieții sale, rămîne aceea de organizator al serviciului sanitar și al învățămîntului medical românesc, avînd ca nucleu, în prima lor perioadă, așezămîntul care avea să se numească mai tîrziu Spitalul militar central.

„Bisturiu !“ Medicii de la Chirurgie-II sînt aceiași, dar decorul diferă substanțial de cel din noaptea cutremurului.

Se spune că Bibescu, văzîndu-l pe medicul francez de 25 de ani, cu maniere alese și trăsături delicate, ar fi exclamat : „Ce ?! Mi s-a trimis o domnișoară ca să reorganizeze serviciul militar al armatei ?!“ Totuși, a numit pe această „domnișoară“ oberstabdoctor, cu funcția de medic-șef al oștirii și al Spitalului militar din București. Și Davila, cu bărbătească și militară dîrzenie, s-a pus pe muncă pentru a transforma cele cîteva cămărițe-chilii din fosta mănăstire Mihai Vodă într-o instituție medicală de prim rang ; mai mult — într-o bază clinică, nucleu al învățămîntului medical românesc. În adevăr, aci fondează el prima școală de mică chirurgie și apoi Școala națională de medicină, șefii de secție ai spitalului fiind și primii profesori ai școlii. Au trebuit învinse pasivitatea, neîncrederea și poate chiar opoziția surdă din partea anumitor cercuri. Protomedicul Bucureștiului, Gusi, îi spunea șefului Spitalului militar : „De ce te chinuiești, doctore Davila, să-i înveți medicină pe români ? Nu-s în stare. Dacă ai nevoie de felceri, de *médecins de santé*, de ce nu-i chemi din străinătate ?“ Se știe cum a răspuns Davila la asemenea „sfaturi“.

Patriotismul medicilor Spitalului militar din București s-a vădit cu vigoare în timpul războiului din 1877. Mulți din ei și-au dat viața pe front. Să amintim, în acest context, că dintre medicii militari români au căzut la datorie 28 la sută, procentaj considerabil mai mare decît al ofițerilor combatanți.

Nu vom urmări, cronologic, istoria Spitalului militar central, dorind doar să evidențiem cîteva aspecte care ilustrează o tradiție și aruncă o lumină suplimentară asupra înaltului profesionalism de care au dat dovadă medicii acestui spital și în acest martie însîngerat 1977.

De-a lungul anilor, așezămîntul a fost un adevărat focar de cultură medicală, depășind cu mult sfera pur militară. Colonelul medic Gheorghe Sanda, în amplă sa lucrare în curs de redactare „Istoria medicinei militare românești“, citează, printre primele cercetări sistematice de igienă a apei și alimentației din țara noastră, pe acelea întreprinse de Spitalul militar central. Razele X au fost descoperite în 1895. Doar cîteva luni mai tîrziu, în 1896, au fost aduse, la acest spital, primele aparate cu raze Röntgen. Aci a fost folosit, pentru prima oară în țară, termometrul în scopuri medicale și tot aci s-au organizat primele forme de specializare și perfecționare a medicilor în țara noastră.

În anii dinaintea primului război mondial, precum și în perioada interbelică, medici eminenți s-au format la școala medicinei militare, a Spitalului militar central. Viitorul academician Mihai Ciucă a lucrat mulți ani la serviciul de boli contagioase. El este unul dintre inițiatorii vaccinării antiholerice pe scară largă a trupelor și populației civile, vaccinare cunoscută în istoria luptei contra bolilor epidemice drept *marea experiență românească*. Și academicianul Dumitru Combiescu, fondatorul epidemiologiei moderne românești, și-a început activitatea în acest spital. Promotorul neurochirurgiei românești, profesorul Dumitru Bagdasar, și-a făcut ucenicia la Spitalul militar central, la fel ca și alt eminent om de știință, academicianul Ștefan Milcu, și cîți alții. În ce-l privește pe profesorul doctor Scarlat Longhin, șef de școală în dermatologia românească, el nu a dezbrăcat nici un moment haina militară.

Intensa activitate științifică, în paralel cu asistența medicală la un înalt nivel, continuă neabătută pînă în zilele noastre, deși intrucîtva mai puțin cunoscută în afara cercului specialiștilor. „Apele adînci fac puțin zgomot“.

După 23 August 1944, s-au elaborat aci, în cel mai mare spital polispecializat din București, lucrări de pionierat în medicina românească.

S-au deschis unele perspective în lupta anticanceroasă, studiindu-se comportarea organismelor vii la temperaturi înalte. Fapt bine cunoscut, celula canceroasă, cu metabolismul ei ridicat, se sufocă, moare la 41 de grade. Generalul-maior doctor docent Iuliu Șuteu și colonelul medic Titus Giurgiu au cercetat experimental comportarea unor animale la temperaturi de peste 41 de grade ; prin metoda lor de pregătire farmacodinamică, iepuri au rezistat la 47 de grade timp de o jumătate de oră. Experimentul, publicat și în renumitul „Journal de chirurgie“, deschide poate, o fereastră spre viitor.

Generalul-maior doctor docent Traian Oancea, șeful serviciului II chirurgie, și colaboratorii au realizat primele transplante pulmonare la cîine, în paralel cu Clinica de chirurgie toracică de la Filaret. S-a rezolvat astfel o problemă tehnică de mare dificultate, cu posibile aplicații umane de îndată ce se vor elimina barierele imunității biologice, ale rezistenței naturale a organismului la transplant. Cercetarea a apărut în volumul editat la Copenhaga „Advances in Transplantation“, în care, alături de semnăturile mai multor laureați ai Premiului Nobel, „s-a înscris și un nume de valah“, comentează unul dintre realizatorii cercetării.

La Spitalul militar central s-au făcut primele transplante masive de oase la om (oase pînă la 30 cm !), uscate și congelate în vid, de către generalul-locotenent în retragere doctor docent Eugen Mareș, generalul-maior doctor docent Gheorghe Niculescu și colaboratorii ; generalul-maior doctor docent Iuliu Șuteu și colaboratorii au aruncat noi lumini asupra unei probleme fundamentale a medicinei moderne, starea de șoc (și cît de multiple și neașteptate au fost aplicațiile în noaptea cutremurului !) ; iar colonelul Constantin Văideanu, doctor în medicină, șeful serviciului Chirurgie I, și colaboratorii au efectuat pri-

Începuturile Spitalului militar central sînt strîns legate de una dintre cele mai luminoase figuri ale medicinei românești : Carol Davila. Cel mai ilustru șef al acestui așezămînt a fost imortalizat, artistic, de Constantin Brâncuși, bustul fiind așezat în curtea spitalului. Inițial, Brâncuși nu a sculptat decorațiile și chipiul, concentrîndu-se asupra adevărului psihologic, străduindu-se să redea trăsături de caracter, nu decorații : bărbăție, clarviziune, umanism. Cînd mai-marilor vremii li s-a înfățișat lucrarea, au exclamat îngroziți : „Cum ? ! Un militar fără decorații, fără chipiu ?“ Sculptorul a refuzat să modifice bustul, care a fost „completat“ ulterior.

Atenție! Crucea Roșie!

În aceste zile de grea încercare, dar și de caldă, tonică solidaritate umană, semnul de Cruce Roșie — întrezărit în goana ambulanțelor și în șuierul sirenelor sau la brațul brancardierilor, al sanitarilor și ostașilor care scormoneau cu îndărătnicie ruinele pentru a descoperi cel mai mic semn de viață — a îmbărbătat, semnalînd iminența ajutorului tocmai acolo unde se simțea mai mare nevoie de el. Marea armată a medicilor noștri a muncit cu abnegație, credincioasă acelui mereu actual jurămînt al lui Hipocrat, căruia mileniile nu i-au alterat semnificațiile.

În primele momente după cutremur, problema cea mai arzătoare era ca rănițiii să ajungă, cu maximă rapiditate, la locurile de prim ajutor. Mulți medici i-au transportat acolo cu automobilele lor personale, gonind printre dărîmături.

Autoturismul medicului îmbracă un caracter deosebit. Din fericire, nu se întîmplă cutremure importante în fiecare an, nici măcar în fiecare deceniu, așa că nu despre ele este vorba, ci despre faptul că, oricînd, medicul aflat la volanul automobilului său se poate găsi în situația de a transporta răniți, în împrejurări de neprevăzut, de pildă, un grav accident. Poate ar fi deci indicat ca autoturismul său personal să poarte permanent un marcaj de Cruce Roșie, eventual și alte mijloace de semnalizare, care ar conferi automat anumite privilegii de circulație, în situații bine definite. Este o practică folosită și în alte țări.

Organele competente ale miliției și ale Ministerului Sănătății ar trebui să studieze sugestia, solicitînd, firește, și părerea medicilor posesori de autoturisme. Bănuim că ei nu ar avea nimic împotrivă ca automobilul lor să poarte Crucea Roșie dătătoare de speranță.

Gabriela Corduneanu : la capătul unui coșmar, bucuriile copilăriei. Este poate pentru prima dată că serviciul de Reanimare al Spitalului militar central este invadat de jucării.

mul transplant experimental de pancreas din țară (93 de zile supraviețuire, premieră europeană). Sînt doar cîteva exemple din zeci și sute ilustrînd activitatea plină de dăruire, înalta competență profesională a medicilor în haină ostășească, a întregului personal al Spitalului militar central, pe care noaptea cutremurului nu l-a găsit nepregătiți : „Avem tot ce ne trebuie !" în subtext : „Sîntem militari, sîntem pregătiți pentru orice".

Pregătiți, da, dar și uimiți, fiindcă militarii sînt tot oameni. În acest articol închinat unei tradiții vii nu vom evoca, în toate amănuntele, noaptea cutremurului la Spitalul militar central.

Operațiile efectuate la lumina felinarelor.

Ordinul scurt, vestind o supremă mobilizare a forțelor : „Pregătiți trei sute de locuri pentru secțiile avariate de la Spitalul de urgență !"

Fata cu capul strivit de la Chirurgie-I, asupra căreia se opreau, fără voie, privirile tuturor celor ce intrau.

Bolnavii de la Urgență care coborau, incredibil, pe picioarele lor din autobuzele I.T.B. (Pe unul îl surprinsese cutremurul, la Urgență, pe masa de operație).

Studenții de la Facultatea de medicină militară, recent înființată, care au trecut în acea noapte primul și, fără îndoială, cel mai important examen din cariera lor de medici, de militari și de oameni.

Toți acei soldați, surori, studenți de la chimie și simpli trecători, mistuiți apoi în anonimat, care au muncit fără preget zi și noapte, ajutînd niște necunoscuți.

Medicii care au operat 30 de ore în șir. Unul dintre ei ne spunea : „Cînd maestrul nostru, doctorul docent Eugen Mareș, militar de carieră, ne-a povestit la curs că a operat 24 de ore în șir, ne-am dat cu coatele ; nu ne venea să credem. Dar în noaptea aceea l-am crezut".

Asupra a tot ce s-a realizat și se realizează aci și-au pus pecetea calmul și măiestria profesională, ochiul versat al medicului militar, mai bine pregătit, prin forța lucrurilor, decît confrații săi civili, să înfrunte catastrofele.

Pe Doru Trandafirescu, proiectat în stradă de la etajul 2 al blocului OD16, l-au adus violaceu. Încă un minut-două și omul se sfîrșea : prin coșul pieptului strivit aerul pătrundea liber, presînd plămînul și inima : un pneumotorax sui-generis datorat stihiei. În semiobscuritate, locotenent-colonelul medic Gheorghe Voicu a pus fulgerător diagnosticul. A ordonat : „Tub de dren !" Soția lui Trandafirescu s-a oferit să asiste, ținînd lămpașul. „O să vă vină rău — a avertizat-o chirurgul — va țîșni sînge și aer ca dintr-o pompă !" Soția a refuzat să se îndepărteze și a ajutat cum a putut. Pe Doru l-am văzut acum două zile. Nu părea întors de pe celălalt tărîm, se ruga de șeful serviciului Chirurgie-II : „Dați-mi voie să mă întorc acasă, vreau să-mi serbez ziua, împlinesc 25 de ani". Un singur amănunt a uitat : că nu mai are casă.

Colonelul medic primar Alexandru Dănciuloiu de la serviciul Traumatologie-ortopedie — adevărat avanpost al spitalului în asemenea împrejurări — și-a luat răspunderea să nu amputeze piciorul unei inginere. „Oasele erau făcute bucățele. Dar era atît de tînără !" Alexandru Dănciuloiu a făcut imposibilul, i-a salvat piciorul. Același medic a efectuat o traheoctomie la pilpîirea luminării : un bătrîn se sufoca din cauza sîngelui care curgea șiroaie. Atunci, medicul a incizat traheea. Operația rarisimă — mulți chirurgi experimentați nu au ocazia s-o practice, în condiții normale, într-o viață întreagă — a reușit perfect în condiții de front, ca să spunem așa.

Locotenent-colonelul medic Octavian Mancaș de la Chirurgie-I, pentru a se prezenta mai repede la post după dezastru, a forțat cu umărul ușa apartamentului său avariat. Din cauza șocului, l-a paralizat temporar brațul. O noapte întreagă a zăcut într-un colț al pavilionului de chirurgie, aproape plîngînd la gîndul că nu-și poate ajuta colegii, pe oamenii în suferință. După primele furnicături, cînd i-au revenit simțurile în mînă, deși grav traumatizat, a înșfăcat un bisturiu și a operat exemplar.

Fora Leonida, soră medicală extrem de emotivă de felul ei („cînd asist la o operație de cancer și văd cum ferăstrăul pătrunde în sternul unui copil, plîng în hohote !"), s-a metamorfozat în noaptea cutremurului, a uitat de teamă, și a vădit noi trăsături de caracter, a muncit cît zece. Cît zece bărbați.

— Așa se întîmplă în toate marile încercări — observă șeful ei, un general. Apar fațete neștiute ale personalității umane ; curajoșii „de zile mari" își dau arama pe față, oamenii simpli devin eroi.

La Chirurgie-II s-a operat, în noaptea aceea, între zeci de butelii de oxigen. Fiecare butelie cu gaz sub presiune reprezintă o bombă potențială, capabilă să arunce în aer, dacă ar exploda, o casă cu etaj. „Atenție, aveți grijă să nu umblați la ele cu mîna unsuroasă, grăsimea este chiar mai periculoasă decît focul", a atras atenția, calm, generalul-maior Oancea. Și nu s-a întîmplat nici un accident.

Au avut loc și scene tragicomice. Zugravului Vasile Leuștean, operat de ulcer cu puțin timp înainte de seism, i se făcea o perfuzie. Dormea, sub influența narcozei. Povestește :

— Mă scoală zgîlțîiala pămîntului. Văd că se clatină pomul cu sticluțe și că o ia spre mine. Îmi zic : „Domnule, e ceva, nu e cazul să mai stau aci". Am luat pomul, sticluțele și furtunul și am coborît în curte. Adică a fugit cu aparatul de perfuzie cu tot. Era o arătare stranie în noapte, învelit în cearșaf, ca o statuie umblătoare, ținînd în brațe „pomul cu sticluțe".

„Mulțumesc, tovarășe doctor Băndilă", îi spune o necunoscută șefului serviciului Reanimare, această anticameră a vieții și a morții.

Am citat episodul nu pentru umorul involuntar, care nu și-ar avea locul aci, ci pentru că evidențiază un fapt medical destul de rar întîlnit : stressul a anulat efectul drogurilor. În situații-limită glanda suprarenală secretă substanțe speciale, catecolamine, cu acest efect. Este doar unul din multiplele fenomene relevate de medicii Spitalului militar central după cutremur.

— Tovarășe colonel doctor Traian Băndilă, în calitate de șef al serviciului clinic de anestezie și terapie intensivă — pe scurt : reanimare — sînteți printre cei mai calificați să evaluați experiența acestor zile pe plan uman și științific.

— Sîntem medici militari și nu ne-a lipsit nimic pentru salvarea de vieți omenești. Aceasta este, cred, cea mai importantă concluzie. A contribuit pregătirea de profil, ca să-i spunem așa. Aș aminti, de pildă, simpozionul „Anestezia și reanimarea în condițiile aglomerării de răniți" și cel de-al 21-lea Congres internațional de medicină și farmacie militară, ținut la București, la care medicii noștri au adus contribuții privind rolul serviciului sanitar medical în catastrofe și calamități. Cele studiate, ca și deprinderile noastre profesionale ne-au ajutat să lucrăm, în aceste zile, la cea mai înaltă tensiune.

— Ce v-a impresionat în mod deosebit ?

— Limitele supraviețuirii.

Ne-o spune un conferențiar universitar, doctor în medicină, militar de carieră, excelent cunoscător al problemelor de reanimare, cu lungi stagii de specializare peste hotare. El continuă :

— Livia Negoescu a fost internată la noi după ce a stat 128 ore sub dărîmături. Nu aș fi crezut că e posibil să supraviețuiască. Nici concluziile medicale după faimosul cutremur de la Agadir nu lăsau să se întrevadă o atare posibilitate. Trebuie să ne revizuim concepțiile. În această rezistență nesperată au jucat un rol umiditatea din aer, care a limitat deshidratarea, precum și temperatura redusă, care a micșorat consumul de oxigen. Vor fi fost și alți factori, care trebuie studiați.

Și exact în acest moment, printr-o ciudată potriveală a vieții, un ofiter în halat alb dă buzna în cameră, surescitat :

— Tovarășe colonel, repede la Reanimare. A fost adusă chiar acum o supraviețuitoare de la blocul din Tudor Arghezi.

Traian Băndilă se uită mașinal la ceas, face un calcul sumar, exclamă înmărmurit : „Vie după 187 de ore !" și aleargă la căpătîiul femeii.

Am fost singurul gazetar care se afla acolo în clipa cînd a fost adusă targa pe care zăcea profesoara Elena Enache. I-am auzit primele cuvinte, cînd încă nu i se șterseseră de pe obraz urmele molozului. Știți care au fost ?

— Du-te, drăguță, și cumpără-mi două borcane de iaurt. Ți le plătesc.

Această femeie îngropată sub trei pereți și un dulap de dulcețuri, care, opt zile și opt nopți, nu a mîncat, nu a băut un strop și care, după martiriul ei, îmi explică foarte calm : „Sînt profesoară, adică, de fapt, nu sînt profesoară, predau de toate la ăia mici la școala 32" — pare că desfide legile medicinei. Și, totuși, nu. Fiindcă și speranța face parte din arsenalul terapeutic nescriptic și ea l-a dat putere să supraviețuiască. Știa, simțea orașul alături de ea.

Colonelul Băndilă, la căpătîiul ei, examinează cu maximă rapiditate și siguranță profesională fenomenul viu din fața lui și apoi dictează :

— Glucoză... insulină... Vitamina C, B_1, B 6, B 1 intramuscular... bicarbonat de sodiu... ampicilină... mialgin... A.T.P.A...

Omul acesta de la Reanimare, de la anticamera vieții și a morții, cu vocea sa măsurată, dar cu o undă de emoție în ea, acest militar în halat alb întruchipează, alături de colegii săi de toate gradele, însuși spiritul care a domnit și domnește la Spitalul militar central : calm, profesionalism, dăruire, înalta conștiință de medic și de militar pusă în slujba omului și a patriei.

LIONEL NITESCU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Iubire și cutremur

Îmi amintesc de tine femeie depărtată
acum cînd doamna mea Maria mi-a adus pe lume
de patru zile o preacurată fată
pe care-am botezat-o cu același nume
cu care eu te dezmierdam demult pe tine
cînd rătăceam pe străzile orașului de-a lungul apei
prin codrii de la Felix în poiana clară
unde ți-am dăruit singurătatea unui pui de cerb
îți amintești ?

Cînd scriu aceste versuri sînt tată fericit
și tu ești mamă bună și doamnă credincioasă
de au cumva cutremurul cumplit din București
te-a îngropat de vie sub cărămizi greoaie
și chiar în clipa-aceasta peste pieptul tău
stau drugi imenși de piatră ucigașă.

Aseară am deschis televizorul
și brusc mi-am amintit după atîția ani de tine
văzînd dărîmăturile barbare.

La noi în Maramureș e-o stare încordată,
ies oamenii din case grupuri, grupuri
apoi aleargă iar la aparate
și sorb cuvintele care cunosc dezastrul,
au lacrimi toți în ochi, e-o tensiune
de parcă-ar fi război și numai de cutremur se vorbește.

Din toată țara pleacă pline, carne, lapte,
se face totul, președintele de la aeroport
venind din Africa
a mers de-a dreptul pe ruine.
Ce vorbe simple, cît de cutremurătoare !
Ce omenească-i solidaritatea !

Doar mamele, săracele, cu mîinile în cap
se zguduie de plîns fără-ncetare.
Aici, în Maramureș, departe de cutremur,
ele sînt cele mai cutremurate
pentru că au copii acolo-n București,
la școli, în facultăți, la lucru, în armată,
și nici măcar nu știu dacă sînt vii sau morți.
O forță oriașă le-mpinge către fii,
abia își iau năframile în cap și-aleargă
la gară să mai prindă un tren spre București.

O, mame, biete mame,
Voi, veșnic biete mame !

Sînt gata să fac totul dacă va fi nevoie
și toți sîntem într-unul și unul sîntem toți,
istoria întreagă a neamului acesta
a fost un lung cutremur, sîntem mai tari ca moartea,
plutim peste puhoale, ieșim de sub ruine
și mergem înainte ne-nvinși, nemuritori
spre-un ideal pe care de mult îl merităm.

Nu pot să cred că ai murit sub ziduri
iubirea mea dintîie, iubirea mea curată,
deși sînt ani de zile de cînd nu știu nimic de tine.
Ci dimpotrivă ! Cînd poemul meu
va apărea în vreo revistă literară,
tu nici nu-l vei citi, să nu-l citești, vei fi prea ocupată
cu casa ta pe care aș vrea s-o știu mereu întreagă
și-abia copiii tăi cînd vor umbla la școală
și vor citi poezia mea în cartea de română
sau poate-ntr-o culegere de texte pentru serbările școlare
se vor uita întrebători unul la altul
cutremurîndu-se de spaimă și mîndrie :

În versurile-acestea e vorba despre mama !

ION ZUBAȘCU ■

Ultima noapte a adolescenței,

Între egoism și eroism diferența nu stă doar într-o consoană

Se poate oare imagina, epopeea salvării noastre din cutremur, a supraviețuirii unor victime, a reintoarcerii la calm, fără acțiunea imediată, decisivă a tinerilor comuniști mobilizați printr-un fel de telegrafie fără fir, încă din primele minute ale dezastrului pe frontiurile reconstrucției ? La urma urmei multe din blocurile în care trăim și care au rezistat admirabil cutremurului au fost gîndite, calculate, proiectate și executate tot de tineri. Vom putea oare uita eroismul elevilor de liceu seral care intorși de la ore, zguduiți de prăbușiri și orbiți de praf, de moloz, s-au cățărat pe ruine și au dat primele îngrijiri celor răniți, primele ajutoare supraviețuitorilor, au îndepărtat primele mormane de moloz și primele grinzi de unde s-au auzit gemete și chemări de oameni ? Cineva spunea că uneori între eroism și egoism e doar o diferență de consoană, de literă. Vor fi fost mulți lași, mulți tineri orbiți de egoism, fugind să-și pună pielea la adăpost de amenințarea unor seisme viitoare, dar cei mai mulți, sfidînd teama, sfidînd panica și pericolul unor noi surpări, elevi, studenți și muncitori tineri, au alergat spre casele prăbușite, spre întreprinderile avariate, spre propriile lor locuri de muncă, fără convocator semnat dinainte și mobilizare specială.

În noaptea de 4 spre 5 martie nenumărați șoferi de autobuze și de taximetre au spintecat norii de praf și de fum, au aprins farurile la lumina cărora am evaluat primele proporții ale dezastrului și am întreprins primele acțiuni de salvare, au transportat oameni spre case, spre întreprinderi și instituții, conducînd cu grijă printre sinistrați. Studenții Facultății de medicină s-au îndreptat spre spitale și s-au considerat mobilizați printre răniți încă din primele clipe ale cutremurului, au triat bolnavii în ordinea stării de sănătate și a gravității traumatismelor, au încercat să aline suferințele bolnavilor, să pună stavilă panicii, să dea primul ajutor, să pună mina pe bisturiu. În noaptea de 4 spre 5 martie cîteva sute de tineri din întreprinderile 23 August și Republica au muncit pînă la epuizare pentru remedierea avariilor și pentru repunerea în circuit a unor instalații importante și costisitoare. Echipele de electricieni și de instalatori s-au deplasat rapid spre punctele avariilor, racordînd din nou rețelele de înaltă tensiune și refăcînd conductele sparte.

În primele ore ale dimineții sute de tineri s-au prezentat la centrele de colectare a sîngelui și au donat sînge pentru victimele cutremurului. E unul din gesturile cu încărcătura cea mai înaltă de afecțiune și de solidaritate umană, biologică, din aceste zile pline de întîmplări terifiante. Pînă la ora cînd scriem aceste rînduri peste 10 000 de tineri au donat sîngele lor proaspăt, revigorator, tuturor celor aflați în pericol și sîngele lor circulă acum, ca prin vase comunicante, în arterele oamenilor care se bucură de viață.

Cîteva mii de tineri, comuniști, au fost mobilizați printre dărîmături, printre sinistrați, i-au ajutat pe aceștia să lase dintre zidurile prăbușite, să scoată mobila sau hainele din casele amenințate cu surparea, să se mute în locuințe noi.

Mulți nu și-au găsit locul în ziua întîi a dezastrului. De ajutorul unora nu a fost nevoie în acele clipe pentru că munca de dezafectare a blocurilor avariate și de salvare trebuia organizată riguros, strategic, cu mare atenție, cu disciplină tactică și cu eroism calculat. Tinerii militari s-au aflat în linia întîi a dezastrului și au muncit cu dăruire și cu o însuflețire demne de legendă.

Rapoartele consemnează că în noaptea de 5 spre 6 martie peste 6 000 de tineri au participat organizat la salvarea unor supraviețuitori, la lucrările de dezafectare a unor străzi și la recuperarea unor bunuri. Studenții au pregătit căminele lor pentru 3 500 de sinistrați.

În ziua de 6 martie 12 000 de tineri muncitori, 4 500 elevi și 1 000 studenți au participat în continuare la lucrările de salvare a supraviețuitorilor, la evacuarea populației sinistrate și la recuperarea bunurilor acestora, la amenajarea unor noi spații de cazare pentru persoanele rămase fără adăpost, precum și la degajarea clădirilor și străzilor demolate. 9 000 de tineri repartizați în echipe operative de intervenție au acționat pentru remedierea avariilor și punerea în funcțiune a unor secții, mai ales în întreprinderile 23 August, Tricodava, Tricotajul roșu, Electronica, Cinescoape.

În noaptea de 6 spre 7 martie, 7 500 de tineri, elevi, studenți și muncitori, au acționat pentru salvarea victimelor, pentru recuperarea bunurilor personale, pentru îndepărtarea molozului. Alți 3 000 au lucrat pentru repararea avariilor din unitățile economice afectate de cutremur.

În ziua de 7 martie 16 500 de tineri au continuat gesturile celor prezenți la datorie peste noapte. Elevii și studenții au fost mobilizați în școli și în institute pentru repararea bunurilor deteriorate și redarea claselor, amfiteatrelor, procesului de învățămînt. Zeci de echipe de tineri s-au deplasat pe la adresele colegilor de muncă pentru a evalua pagubele pricinuite locuințelor lor și pentru a-i mobiliza în întreprindere pe cei copleșiți încă de eveniment. Au întreprins astfel o acțiune cu efect psihologic bine venit, tonică.

În noaptea de 7 spre 8 martie, 8 600 de tineri muncitori, elevi și studenți au continuat să lupte cu încăpățînare pentru salvarea supraviețuitorilor cutremurului. Cîțiva dintre acești tineri au scos de sub dărîmături 5 persoane din zona Moșilor și Scala. Echipele care au sprijinit populația sinistrată la evacuarea din clădirile grav avariate, precum și la recuperarea bunurilor materiale, au acționat toată noaptea cu un curaj remarcabil, îmbărbătîndu-i și asigurîndu-i pe cetățeni că în pofida unor zvonuri nu va mai urma nici un cutremur.

Ziua de 8 martie i-a prins pe cei 13 650 de tineri muncitori și studenți mobilizați ca întotdeauna de organizațiile U.T.C., pe fronturile de lucru din străzile sinistrate, în plin efort de curățire a instituțiilor de învățămînt, pentru reluarea cursurilor în condiții civilizate.

În noaptea de 8 spre 9 martie, 7 000 tineri din sectoarele 2, 3, 4, 7 au muncit pentru repararea mașinilor și utilajelor avariate. Tot acum au încheiat lucrările la punctele de degajare de moloz și dărîmături de pe străzile Galați, Hristo Botev, Poienaru-Bordea și Pieptănari.

Pe 9 martie, prezența elevilor și studenților la cursuri a fost de aproximativ 90 la sută. Rapoartele consemnează că starea de spirit a fost bună, 15 000 de tineri au participat la lucrările de salvare și degajare a străzilor, la amenajarea unor adăposturi pentru animale.

Peste 165 360 tineri din unitățile economice din țară au lucrat, după orele de program, la îndeplinirea și depășirea sarcinilor de producție. 4 500 de tineri au donat sînge în această zi. 500 brigăzi și echipe au fost gata pregătite pentru a se deplasa în județele afectate grav de cutremur.

Tinerii din Arad, Brăila, Sibiu au strîns tot în această zi 479 500 lei, iar organizațiile U.T.C. au pregătit 172 000 lei pentru ajutorarea familiilor sinistrate. Elevii anilor IV din licee au anunțat că doresc să doneze suma de 30 000 lei, bani strînși pentru sărbătorirea încheierii cursurilor, pentru fondul de reconstrucție.

Am reprodus mai sus, telegrafic, cîteva din acțiunile întreprinse de tinerii din București și din țară pentru refacerea după dezastru și revenirea la starea normală.

De fapt, întreaga existență a tinerilor în aceste zile și nopți dramatice a fost concentrată pentru salvarea supraviețuitorilor, la degajarea caselor și străzilor de moloz, la demolarea clădirilor avariate, la repararea școlilor, instituțiilor de învățămînt superior, a internatelor și căminelor, la recuperarea unor deșeuri metalice, a unor materiale de construcție, la curățenia generală, la înfrumusețarea străzilor și amenajarea noilor apartamente repartizate sinistraților. Ei au pregătit revenirea la starea normală, pentru că starea normală e însăși viața și munca lor. Ei au trecut în aceste zile printr-un examen greu de maturitate. Acum s-au ales dintre ei oamenii de caracter, de acțiune, de curaj, oamenii de viitor, oamenii care nu-și pierd capul în împrejurări vitrege și pe care se poate conta. Acum s-au ales dintre ei comuniștii adevărați, comuniștii de omenie.

A. DOHOTARU

„Chiar dacă nu locuim în această zonă, orașul e al nostru, al tuturor"

Pe străzile, pe care urmele sinistrului mai persistă încă, această duminică destul de rece de martie a scos la lucrările de curățire a orașului grupuri-grupuri de cetățeni, înarmați cu lopeți și cazmale. Elevi și studenți, angajați ai sectoarelor neproductive, pensionari etc. și-au strîns rîndurile într-o impresionantă luptă pentru refacere, pentru normalizare.

În partea de sud a Bucureștiului, pe Șoseaua Alexandria, alături de alți cetățeni, peste o sută de studenți de la Facultatea de limbi germanice, conduși de cadre didactice, au lucrat la transportatul cărămizilor și molozului din blocul L 28, bloc ce urmează să-și deschidă, în cîteva zile, ușile apartamentelor sale pentru a primi cîteva zeci de familii rămase temporar fără adăpost.

În zona centrală a orașului, pe strada Dumbrava Roșie, la nr. 16, un grup de tineri lucrează cu lopeți, cu mături și greble la niște grămezi de moloz și cărămizi, încărcîndu-le într-o basculantă, la volanul căreia se afla Marin Ionescu, și el un tînăr înimos, care îmi mărturisea că în aceste zile dacă a dormit, puse cap la cap, 24 de ore. „A fost nevoie de noi și nu puteam face altfel" — zice el. Iar brigada tinerilor minuitori de lopată, toți mai mulți din ei matematicieni, ciberneticieni ori analiști-programatori, printre care remarc pe Mihai Bobirnac, Aurel Oance, Horia Călin Pop, Marin Lucian, Ion Țențea, Gheorghe Tuiu și Mihai Crințea, nu pare să dea deloc semne de oboseală. „Chiar dacă nu locuim în această zonă — spun ei — orașul e al nostru, al tuturor, și fiecare stradă e și a noastră". O atitudine semnificativă, prin simplitatea ei, care explică, singură, la scara unui oraș, a unei țări, starea de spirit specifică ce caracterizează aceste zile de cumpănă.

— Facem tot ce ne stă în putință pentru ca primăvara să-și intre, firesc, în drepturi — îmi mărturisește și conf. dr. Valerian Voica, decanul Facultății finanțe-contabilitate, din cadrul A.S.E. București, prezent în mijlocul unui grup de 140-150 de studenți, care au împînzit, pur și simplu, frumosul Parc „Ioanid", redîndu-i aspectul curat și primitor cu care ne-a obișnuit. Cu sape și greble, cu cazmale și lopeți, studenții Gabriela Popescu, Ioan Sbircea, Gabor Levaly, Oprea Sinca, Ion Muscăloiu, Ion Epure, Vasile Florea, cot la cot cu profesorii lor Nicolae Antoniu, Emilian Macovei, Victor Puchiță, Paul Bran, Maria Blidea, Marin Ivan, redau zonei centrale, acest plăcut loc de agrement, considerat drept unul din punctele de atracție ale Capitalei — oraș încordat, în aceste zile, într-o supremă luptă de a redeveni el însuși.

ION ROȘU

prima noapte a maturității

O duminică în care halatele albe ale studenților medicinişti au fost înlocuite cu salopete

E duminică dimineață, ceasul arată ora 8,30, iar Marius Scarlet, din anul al III-lea, se află cocoțat pe o muchie de zid, la una din curțile interioare ale clădirii Institutului de medicină și farmacie din București, serios avariată de cutremurul din 4 martie. Ajută la degajarea molozului și nu face treaba asta, firește, de unul singur, ci ajutat de mai mulți colegi, de an sau numai de facultate, Alexandru Sîrbu, Mircea Bourceanu, Teodor Ban, Florin Tudose sau Cornel Stănescu, cu toții îmbrăcați în salopete și cu capetele apărate de căști de protecție.

Îi găsim așadar la înălțime, la propriu, dar ei se găsesc acolo la figurat din chiar clipa declanșării cataclismului, care i-a surprins în clădirea institutului, în amfiteatrul cel mare, pe locul pe care acum se ridică un morman de ruine. Au izbutit să iasă afară, dar n-au fugit acasă, ci au rămas pe loc, convinși că datoria lor e să rămînă și să ajute, să facă ei înșiși, cu mîinile lor, ceea ce se impunea să făcut în momentele acelea grele, să facă ei înainte de a face alții. Comandamentul instituit la fața locului, avîndu-l în frunte pe profesorul Eugen Proca, rectorul institutului, a hotărît să se lucreze zi și noapte pentru salvarea valorilor materiale aflate în incinta edificiului, cărți, instrumentele diverselor laboratoare, material didactic de tot felul și așa mai departe, iar studenții medicinişti au răspuns cu promptitudine și abnegație nevoilor institutului și nevoilor momentului, dormind pe apucate și drămuindu-și timpul între spitalele în care s-au oferit să dea o mînă de ajutor și clădirea avariată a facultății lor. Mircea Bourceanu, de exemplu, din anul al III-lea, a lucrat benevol la clinica de la „Colțea" și a lucrat minunat la I.M.F., unde a pus umărul la transportarea cărților, la degajarea dărîmăturilor, la scoaterea instrumentelor de la catedra de fiziologie și, firește, la altele, căutînd și găsind în muncă și devotament șansa de a uita că blocul prăvălit pe strada Apolodor i-a prins sub ruine părinții și bunicii. Radu Rizescu, un alt exemplu din multe altele, aflat la ora cataclismului la Bușteni, într-o excursie cu colegii, s-a întors la București chiar în noaptea de 4 martie, făcînd primul drum nu acasă, ci la facultate. Asemenea pilde pot fi relatate în continuare, pînă la încheierea reportajului, dar înfățișarea lor n-ar spune cititorului, credem, atît cît poate spune o cifră, 2 500, reprezentînd numărul studenților medicinişti care s-au aflat și se mai află încă, după nopți de veghe și lucru, mobilizați la datorie. S-au adunat, firește fără să le fi numărat cineva anume, peste 30 000 de ore de muncă patriotică, la capătul cărora un prim bilanț indică aici, pe malul Dîmboviței, salvarea și punerea la adăpost sigur a bunurilor materiale, unele greu de înlocuit, ale institutului, în așa fel încît — asigurările au temeinicia realismului — de luni, 14 martie, procesul de învățămînt se va relua, la toate catedrele și la toate facultățile, în condiții normale.

Acum, la acest ceas de duminică, I.M.F.-ul lasă impresia unui vast șantier, pe care se află angajați cu responsabilitate și simț civic peste 1 000 de tineri și tinere, cifră care n-ar spune, poate, mare lucru dacă n-am ține seama de faptul că, la aceeași oră, șantiere asemănătoare funcționează și la căminele medicinişților de la Regie sau Belvedere. Se cară moloz, se împachetează cărți, se transportă către localul din strada Alexandru Sahia instrumentele diverselor laboratoare și se face curățenie pe coridoare și prin sălile rămase intacte, ceea ce vrea să însemne că Dana Mincu din anul al III-lea, Rodica Boldea din anul al IV-lea, Mihaela Mitulescu din anul al IV-lea, s-au înarmat cu găleți, cîrpe și mături, spălînd și dereticînd sute și sute de metri pătrați de culoare. Neîndoios că greul trebuinței a apăsat și apasă pe umerii băieților, transportînd cîte șase enormele mese din amfiteatre, opintindu-se la aparatura greoaie de la parazitologie, cu brațele și conștiințele înrolate într-o activitate continuă, în care șuetele și fumatul de altădată nu-și găsesc rostul. Marius Scarlet, tocmai coborît de pe un zid, caută, în calitatea sa de președinte al Consiliului Asociației studenților comuniști din Facultatea de medicină generală, cuvinte de laudă pentru toți colegii săi, subliniind abnegația și curajul lor, modul exemplar în care au înțeles să răspundă, fără ezitări și fără lamentări, necesităților de salvare a bunurilor materiale și de recuperare a lor cît mai puțin compromise, începînd cu volumele vastei biblioteci și terminînd cu substanțele chimice aflate în laboratoare dar neomițînd numele studentului Ioan Zahiu din Tîrgu Mureș care, nimerindu-se la București în noaptea de 4 martie, s-a prezentat la I.M.F., oferindu-și ajutorul. A lucrat aici, continuă Marius Scarlet, 2 zile și 2 nopți fără pauză, după cum la fel au făcut Alexandrina Roșioru din anul al VI-lea sau Corneliu Stănescu din anul al V-lea, chiar dacă ultimul a muncit 4 zile și 4 nopți cu un palton de împrumut, al său rămînînd sub dărîmăturile din amfiteatrul mare.

Orele au trecut și duminica studenților medicinişti, petrecută nu în halate albe și nu în biblioteci, ca de obicei, ci în salopete și pe șantier, se apropie de jumătate. Activitatea continuă. Noi autocamioane se rînduiesc în curte, preluînd instrumentele recuperate. Curățirea sălilor și a coridoarelor se execută în ritm accelerat. Studenților și cadrelor didactice care, în urmă cu cîteva zile, au scos din preajma ruinelor diverse materiale, înfruntînd riscurile de rigoare și prestînd o muncă pe care, de regulă, o fac oameni de specialitate, treaba de acum li se pare ușoară, dar ei se achită de datorie pînă la capăt, avînd viu în fața ochilor — după cum ni se confesează Radu Rizescu — exemplul minunat al secretarului general al partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a vizitat institutul lor în zilele următoare seismului, împărtășind grijile medicinişților, oferind soluții de recuperare și reconstrucție pline de înțelepciune și profunzime.

Părăsim I.M.F.-ul după prînz. Munca serioasă continuă, iar un grup de fete, îmbrăcate de asemenea în salopete, grăpează un rond de flori și sădesc pansele. George Copaciu din anul al II-lea și colegii lui, Olga Timofte, Aura Trandafirescu, Horia Gîlorteanu, Lăcrămioara Tudorache, Emil Imbri și alții intră pe poarta institutului, spre a asigura schimbul de după amiază. Ochii le sînt marcați de oboseală, dar voința lor e mai mare. Vor lucra, ni se spune, pînă seara, iar mîine vor fi prezenți, de la 7,30, în sălile de curs sau în laboratoare, după o duminică petrecută cu căștile de protecție pe cap.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Recviem pentru o profesoară

În ultimii ani am făcut în cadrul obligațiilor mele mai noi un număr de inspecții de gradul I cu concursul colegilor de la Institutul de perfecționare a cadrelor didactice. De cîteva ori am fost secondat de profesoara Zina Sîrbu, după părerea mea, exprimată și cu ocazia susținerii tezei sale de doctorat în filologie cu tema **Arta construcției în roman**, una din profesoarele de elită din țară, de o strălucită pregătire universitară, cunoscătoare profundă a metodelor de predare a literaturii române în școli, cap superior organizat, vorbitoare de mare audiență, poate cea mai prețuită de la cursurile de perfecționare, ascultată de sute de profesori din București și din provincie. Profesoara Zina Sîrbu își consacrase întreaga sa activitate școlii, putea fi văzută zilnic la institut dînd consultații pentru lucrările de grad sau făcînd prelegeri de cîte patru sau cinci ore pînă la epuizarea fizică. Poseda o nestinsă energie morală, era capabilă de eforturi supraomenești și-și cîștigase o reputație bine meritată pentru înalta conștiință a datoriei, pentru convingerea sa că școala românească poate fi continuu ridicată, că profesorii sînt perfectibili, că educația este o necesitate ce nu poate rămîne fără urmări. O însuflețea acel optimism caracteristic adevăratului pedagog, credința că specia umană poate fi îmbunătățită prin muncă și cultură. Timpul care-i mai rămînea liber și-l petrecea citind și studiind și la vîrsta cînd alții părăsesc lecturile, lectura era pentru ea una din marile satisfacții. Îi plăcea să vorbească despre ceea ce citea, iubea conversația și uimea prin mulțimea cărților parcurse, cît și prin surprinzătoarea lor înțelegere. Personal pot spune că eram mai interesat și mai onorat de opinia sa despre o carte a mea, decît de tot ce susținea, pretinzînd că ar fi observat, critica de specialitate. Îmi ceruse, voind să-și pună la punct lucrarea pentru doctorat, un volum masiv de aproape cinci sute de pagini, cîteva cărți despre roman pe care se întîmpla să le am. Voia să fie documentată la zi sub raport teoretic, să-și completeze partea aplicativă de analiză. Mă căutase în chiar după-amiaza zilei de 4 martie la telefon și nu mă găsise. I-am telefonat îndată după cutremur, suna, dar nu răspundea nimeni. A doua zi nu s-au ținut cursuri și împreună cu un student am pornit de la Universitate spre casă, ocolind bulevardul Bălcescu. Blocul din strada Alexandru Sahia 38, unde Zina Sîrbu locuia, se prăbușise. Cineva ar fi identificat ființa sa, amintirea ființei sale, la Institutul medico-legal, Zina Sîrbu a trecut în lumea umbrelor. Requiescat in pace!

AL. PIRU ■

Între clasic și baroc (XVIII)

Rembrandt
Răpirea lui Ganimede

Vine o clipă cînd fiecare trebuie să repete primele întrebări ale lumii și, poate, locul cel mai potrivit pentru asta e o plajă goală cu nisipul însorit și amar pe care trec păsările dimineața. Și vine o clipă cînd trebuie să răspundem acestor întrebări și atunci căpătăm, poate, aerul oamenilor lui Rembrandt. Acei oameni în care umanitatea se gîndește pe ea însăși și care n-au nevoie să vorbească pentru a ne da seama ce se întîmplă cu ei, întrucît ei știu să spună totul din priviri ; adevărul lor iradiază prin toți porii și transfigurează formele.

E rar un tablou de Rembrandt în care omul să nu fie prezent. Dar aceasta încă nu spune lucrul cel mai important. E rar un tablou al lui Rembrandt în care să nu ni se vorbească despre destinul omului, iar acest fapt e cu atît mai prețios cu cît nici un artist adevărat nu ne poate învăța altceva decît gloria de a fi oameni. În consecință, n-ar trebui să ne mire cerul înfricoșător din **Răpirea lui Ganimede**. Un artist atît de interesat de natura umană ajunge lesne să nu mai aibă nici o iluzie în privința cerului. Și dacă Ganimede e răpit de vultur, cerul apare bestial.

I s-a reproșat că a pictat în loc de zeițe, slujnice. Chiar cînd pictează zeițe, la ca model o slujnică. Flora fiind, cum s-a spus, cea mai tristă zeiță din istoria artei. Și totuși, slujnicele pictate de Rembrandt au o calitate pe care zeițele n-o pot decît invidia : „aceo tandrețe din privirile oamenilor. aceo tandrețe mihnită", despre care Van Gogh va scrie că e semnul distinctiv al lui Rembrandt.

Alt amănunt care trebuie observat : acest pictor care și-a manifestat preferința de a zugrăvi bătrîni, oameni care cunosc ce e viața, îl înfățișează pe Ganimede copil. Dar copilul are aceeași privire ca bătrînii lui Rembrandt ! Ceea ce înseamnă că el știe

În definitiv, ce vedem în acest tablou ? Un copil speriat, ținut în gheare de un vultur. Legenda e cunoscută. Tînărul Ganimede, fiul regelui Tros, care a dat numele său cetății Troia era de o frumusețe neobișnuită, ceea ce l-a făcut pe Zeus să se îndrăgostească de el. Odată, pe cînd Ganimede păștea pe un munte oile, Zeus a luat forma unui vultur și l-a răpit ducîndu-l în Olimp unde l-a făcut paharnic al zeilor în locul zeiței Hebe. Dar Rembrandt nu respectă legenda. În loc să picteze un tînăr frumos, el a pictat un copil care plînge. Și în locul unui vultur tandru, o pasăre de pradă. Aripile ei dramatice și ochii cruzi ne fac să ne gîndim că zeii au trimis aici un vultur nu împotriva lui Prometeu, ci împotriva unui copil. Lumina cade fără menajamente pe trupul dezgolit. Și cum lumina cade totdeauna la Rembrandt pe ceea ce e esențial, înțelegem că el a vrut să ne atragă atenția asupra acestui copil pe care cerul îl înfricoșează ; acest copil singur, sub un cer fără speranță și deasupra unui pămînt care nu-l mai poate hrăni.

Nimic nu acceptă iubirea aici. Nici confruntarea brutală a luminii cu umbra, în maniera lui Caravaggio, nici ochii sticloși ai vulturului, nici cerul sumbru și lipsit de orice duioșie. Unde sînt pășunile olimpiene în care Ganimede va turna nectar în cupele zeilor ? Cerul acesta e un cer fără iluzii. Așadar, aici vroiau să ajungă personajele lui El Greco ? Cine a spus că Icar a murit fericit ?

Rembrandt, care a trăit într-un port, știe ce este un miraj. A ascultat apa lovind cheiurile Amsterdamului și a visat la drumurile corăbiilor prin lume cînd norii se risipeau deasupra portului și, deodată, luminile otrăvite de ploaie și de ceață răsăreau iarăși limpezi ca o față de copil. Vulturul îl poartă pe Ganimede cum l-ar fi purtat pe el, pe Rembrandt, o corabie de pirați spre Orientul de unde proveneau trofeele ingrămădite în atelierul său. Dar, atenție, aici nu umbra, ci lumina e cea mai semnificativă. (Dealtfel, există o interpretare „nocturnă" a picturii lui Rembrandt care exagerează titlul **Rondului de noapte** și aceasta a împiedicat adesea să se vadă ce importanță are lumina în opera lui. În mijlocul umbrelor — care nu aparțin nopții ci vieții — lucește totdeauna o speranță luminoasă. Purificată prin flacără, aur și sînge. Și avînd o melancolie pe care Rembrandt n-o definește niciodată pînă la capăt.)

Iată, cu ajutorul unui copil înhățat de un vultur, spusă toată istoria lumii. Întreaga lumină a tabloului provine din trupul gol al lui Ganimede. Acest copil gol și înfricoșat e singura lumină a cerului. Și pe măsură ce ne depărtăm de legendă, intenția pictorului apare mai limpede. Paradisul pierdut e acolo jos. În afara sa nu există nimic. Totul este acolo, în viața ce freamătă, de unde Ganimede o păstrat cîteva cireșe coapte pe care le strînge în mîna stîngă. Cireșe coapte... Deci e vară. Deci pe colinele din jurul Troiei iarba e caldă, parfumată și plină de promisiuni. Deci fructele se pîrguiesc sub o lumină care atîță sîngele, vîntul umple lumea de miresme arse, Ganimede întoarce privirea de la cerul întunecat și pustiu.... Și ne dăm seama că fața acestui copil, nu numai privirea, a îmbătrînit brusc ; pentru că acum singura lui speranță a rămas amintirea ; nu la masa zeilor vrea el să ia parte, ci la masa vieții....

Totul este intenționat sumbru în jur pentru ca lumina să cadă pe singurul adevăr al lumii. Niciodată n-a fost parcă mai clar că arta lui Rembrandt pune în centrul ei natura umană. Miturile sînt moarte, pare să spună acest filosof al umbrei. Și în loc de o legendă ni se înfățișează un eveniment profund omenesc.

O artă care nu pune totul în joc nu e însă o artă adevărată. Faptul că Ganimede plînge și suferă e o dovadă că omul lui Rembrandt nu a renunțat să-și justifice misiunea. El nu așteaptă nimic de la zei. Și fața sa întoarsă spre pămînt, împotriva cerului, ne amintește că nu ni se poate făgădui nimic decît pe lumea aceasta. În ciuda faptului că nu e decît un copil, Ganimede a ales ; și a ales contrariul legendei. Iar tabloul e frumos deoarece simțim că e adevărat.

De ce ne-am mira că romantismul care a făcut din Veneția orașul său sacru îl venerează pe Rembrandt ? Acest pictor ne întoarce privirile spre lucrurile care ne înșală cel mai puțin, așa cum Veneția ne îndeamnă să ne întoarcem spre pămîntul sigur. În fond, și Rembrandt și Veneția și-au pus măreția în slujba inimii omenești. Îmi imaginez cum ar arăta bătrînii pictați de el, strînși toți pentru o seară între zidurile cetății dogilor sub sunetele clopotelor de la San Marco... A spune cuiva că e muritor nu e atît un avertisment cît un mod de a-i reaminti că trebuie să merite darul de a trăi. Și poate că în aceasta stă chiar măreția artei. Rembrandt a știut ca nimeni altul să spună această poveste a omului. Omul rămîne singura speranță, murmură el.

OCTAVIAN PALER ■

Tăiere albă

Actorului Toma Caragiu

Ce tristă e pădurea, culcată la pămînt,
străfulgerare albă a jocului securii —
se mai visează încă stăpînă peste vînt...
spre noi încet se scurge — cald — sîngele pădurii...

În spasme de-ntunerie îmbrățișînd țărina,
ne lasă-n gînd, alevea, sfîntul locul de nuntit
al crengilor înalte cu Soarele... Lumina
ne macină-n tăcere cuvîntul nerostit...

DESPINA MINCU ■

Cronica spectacolelor

Spectacol în beneficiu

Spectacolul acesta a început la noi, la romani, atît de demult, încît cronica lui nu poate fi făcută într-un colț de pagină de revistă. Cronica lui cere paginile multe ale unei cărți întregi și mari. Ale unei cărți dramatice, ba chiar și tragice, despre relația teatrului cu viața, despre rolul oamenilor de teatru, al actorilor în primul rînd, în spectacolul dur-existență) chemat conflictul cu viața cea reală. De aceea am să mă limitez la două rînduri de exemple.

Primul aparține anilor 1916—1917, deși ne pretinde o întoarcere cu șase decenii în urmă, în timpul unei alte năpaste care ne-a încercat pămîntul și oamenii țării : primul război mondial. Scrie criticul și cronicarul de teatru **N. Barbu**, într-una dintre cărțile dumnealui : „Artiștii rămași în Iași depling moartea pe front a tînărului actor Aurel Cerkez ; C.B. Penel, actor pensionar, inspector al sălii, se pune la dispoziția răniților din spitalele militare instalate în școli, înveselindu-i prin recitările și dialogurile comice interpretate. (...) Direcția teatrului decide cumpărarea unei mari cantități de țigări care să fie împărțite răniților din spitalele „Veniamin" și „Internat" din partea societății dramatice, iar jetoanele comitetelor de lectură și administrație sînt cedate pentru cumpărarea de cărți poștale necesare corespondenței ostașilor spitalizați. (...) În adevăr, de la 15 ianuarie 1917 începe stagiunea teatrelor reunite, adică a celor două Naționale refugiate (București și Craiova) împreună cu trupa ieșeană."

Al doilea rînd de exemple aparține acestor grele prime zile de după 4 martie al cutremurului. Întîi am auzit la radio o știre : colectivul Teatrului de dramă și comedie din Constanța va depune la CEC, în Contul 1977, contul pentru ajutorarea sinistraților, contul omeniei, o importantă sumă de bani, 30 000 de lei dacă am reținut exact, care va fi obținută prin muncă actoricească specială, suplimentară. Apoi, am citit în cotidiane că dau spectacole cu aceeași menire, pe cît de morală pe atît de concret eficientă, și Teatrul Național din București, și Teatrul Național din Iași, și Teatrul „Mihai Eminescu" din Botoșani, și Asociația oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale, și Teatrul Giulești și... Dar să mă opresc pentru că, se pare, ar urma să umplu cronica aceasta cu lista așezămintelor de teatru ale țării.

Iar dincolo de exemple mai vechi ori imediat contemporane, esența este una : definiția oamenilor Teatrului trebuie să înceapă cu trăsătura, ori caracteristica, ori calitatea, numită generozitate, ori dragoste de semeni, ori dăruire de sine.

Indeobște, spectacolul în beneficiu a fost de-a lungul istoriei vieții grele a slujitorilor scenei, un fel de casă de ajutor reciproc specifică și de un dureros ad-hoc. Însă, iată, au fost și sînt ceasuri grele cînd nu numai oamenii scenei ci și oamenii din sală, spectatorii, au nevoie de-o mînă frățească de ajutor. Spectacolele în beneficiul sinistraților de pe urma cutremului sînt spectacolele unor cetățeni, ale unor oameni, ale unor artiști care ne dau munca lor, arta lor, talentul lor, harul lor, cîștigul lor. Spectacolele în beneficiu sînt daruri totale.

Ne revine obligația-replică de a ne duce la teatru. De a ne duce — după ceasurile de efort de la locurile noastre de muncă și după ceasurile de supraefort de la locurile noastre de luptă pentru normalizarea vieții — la teatru. Acum — cînd au murit atîția dintr-ai noștri, cînd ni s-au dărîmat mii de case și ni s-au frînt mii de unelte cu care ne cîștigam pîinea și bunăstarea — poate părea nefiresc să ne ducem la teatru. Numai că și a merge la teatru e un pas spre viața firească, e un act de vitalitate, e un fapt de renaștere. E una din căile prin care ne poate renaște sufletul.

NELU IONESCU ■

O rază de căldură, un plus de frumusețe

Comitetul de conducere și Comitetul de partid al Uniunii artiștilor plastici au hotărît să apeleze la creatorii noștri de artă, în vederea ajutorării sinistraților.

Această inițiativă s-a bucurat de o primire călduroasă și entuziastă din partea celor mai mulți dintre artiștii plastici, care au și trimis o serie de lucrări, dintre cele mai valoroase, fie în vederea vînzării, prin magazinele specializate, fie pentru a fi donate acelor familii lovite de furia naturii.

Ion Pacea, președintele U.A.P.: „Vorbesc ca pictor și ca om, noțiuni pe care nu le pot separa, și nu în calitate de președinte al uniunii. Lucrările donate de mine sînt dintre cele pe care le îndrăgesc și le-am ales pentru ca, prin ele, să vorbească sufletul meu care suferă pentru toți cei care au acum nevoie de sprijin. Frumosul face parte din nevoile intime ale unei case. Fie ca, privindu-le, cei cărora le sînt adresate să poată uita, mai repede, nenorocirea".

Aurelia H. Catargi: „Fac ceea ce soțul meu, Henri Catargi, ar fi făcut, fără nici o îndoială, dacă ar mai fi fost printre noi. Sufletul lui mare și generos îmi inspiră gestul donației. În plus, doresc, cu modestie și o fericire pe care n-o pot

Ion Pacea

exprima în cuvinte, să contribui și eu, prin florile pictate de mine și prin cele ale fratelui meu, Iancu Lupașcu, pictor amator care trăiește la Brăila, ca pensionar, la fondul inițiat de Uniunea artiștilor plastici".

Ion Gheorghiu: „Am donat trei lucrări, dar sînt gata să ofer și altele. Gîndul meu este acela ca pînzele pictate de mine să fie oferite, în mod gratuit, și nu vîndute. Cui îi plac să le ia și să le pună pe pereții casei. Va fi, pentru mine, răsplata cea mare, răsplata pe care mi-o doresc".

Ion Gheorghiu

Ovidiu Maitec: „Din lucrările de sculptură, care urmau să plece la o expoziție în Anglia, am ales această poartă românească, din lemn de nuc, spre a o oferi. Cred că ar trebui inclusă printre acele obiecte de artă destinate vînzării, deoarece poate nu mulți sînt amatori de sculptură, în genul celeia practicată de mine".

Dan Băncilă: „Atelierul meu nu mai există, dar o minune a făcut ca numeroase lucrări decorative să fie salvate. Lucrasem mult deoarece pregăteam o expoziție pentru străinătate. Mă bucur să pot oferi cîteva dintre ele celor aflați în suferință".

Ovidiu Maitec

Pe mulți artiști nu i-am putut găsi la ateliere. Alții, ca maestrul Corneliu Baba, erau atît de emoționați încît, deși au fost printre cei dintîi donatori, ne-au rugat să nu le dezvăluim gestul. Artistul poporului, maestrul Corneliu Baba, încă puternic afectat de cele petrecute, ne-a spus: „Acum e timpul marilor tăceri". Ne-a îngăduit, totuși, să vedem pînza pe care o ține la dispoziția U.A.P. Din lista, care ne este cunoscută pînă în acest moment, am reținut numele următorilor artiști plastici: Sabin Bălașa, Spiru Chintilă, Mircea Ionescu, Viorel Mărgineanu, Florin Niculiu, Constantin Piliuță, Eugen Popa, Dorian Szás, Lia Szás, Ileana Szás, Mircea Ionescu, Ion Sălișteanu, Gh. Spiridon, C-tin Historică, Ion Nicodim, Vl. Șetran, Brăduț Covaliu, Mihaela Eleuteriade, Carolina Iacob, Simona Vasiliu Chintilă.

Depunerile de lucrări se fac în sala U.A.P., din str. Lipscani nr. 20, în Rotonda de lîngă magazinul de culori.

EMANUEL VALERIU ■

muzică ușoară

Radu Gheorghe:

„Craiova, 20 decembrie 1976, a însemnat pentru cenaclu momentul în care el a devenit un mod eficient de a transforma oamenii în bine"

— Radu Gheorghe, ești unul din membrii reprezentativi ai Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra. Ești un actor de mare umor. Se pare însă că în fiecare umorist stă un om trist. Este și cazul tău ?

— Trebuie să recunosc că în spatele rîsului meu se ascunde o privire adîncă, gravă. Eu fac față de mult timp cu această mimică dar de cîteva ori mi-am trădat-o. Odată cînd, plîngînd, am scris cîntecul **Balada pentru Fărămiță Lambru** și a doua oară cînd am compus muzica filmului **Portrete**, film dedicat lui Ion Jalea. Tema filmului : eterna mulțumire a artistului dar și nemulțumirea lui. Știai că Ion Jalea are o singură mînă ?

— Firește.

— Are, cum spuneam, o mînă. În filmul **Portrete** el, artistul, vrea să facă un om viu, dar nu poate. De pe urma sa rămîn însă o privire, un gest, o mînă. Noaptea visează : dacă aș avea două mîini aș putea face un om viu ? Din fiecare vis însă îl trezeau oameni reali, pe care nu reușise să-i facă el.

— Aș vrea să evoci tot atît de frumos, dacă se poate, începuturile tale în cenaclu. Îți cer asta deoarece ele sînt cumva și începuturile carierei tale artistice. Ale unei cariere frumoase, pe care îi-o dorim strălucitoare chiar.

— Puține spectacole au marea șansă de a avea în sală ceea ce se înțelege în genere prin marele public. Și mai puține au marea calitate de a putea încălzi un astfel de public. Acestea mi se par calitățile de esență ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. El face să vibreze inima și spiritul unor oameni cinstiți și drepți. Acum trei ani la una din ședințele, întîmplările literar-artistice cum îi se spune mai nou, am apărut și eu pe scenă. Dichisit ca pentru sărbătoare, timid, emoționat și purtînd în mine aproape vizibil tot ce urma să se întîmple. În capul meu noțiunea de cenaclu avea o reprezentare fixă : 50—100 de oameni adunați într-o sală pentru a urmări artiștii. Iar acolo, în sala Teatrului Giulești, spre fericirea și disperarea mea, era marele public, o sală arhiplină deci. Dealtfel, la Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar n-am văzut decît asemenea săli. Sala de care vorbesc, cea de la Giulești, era încinsă la propriu și la figurat. O sală eterogenă (muncitori, intelectuali, studenți, elevi) vibrind însă pe aceeași lungime de undă cu aceia de pe scenă. Cei din sală cîntau, recitau la impulsul ideilor de libertate, dragoste de patrie, dragoste pentru conducătorul statului și partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru muncă și pace. Sau se ascultă într-o liniște mormîntală vreun poet, cîntăreț sau actor „damblagiu" care se încumeta să devină ghid în cele mai adînci și ascunse unghere ale sufletului și spiritului. Alteori, cei din sală izbucneau într-un hohot de rîs sănătos. Eram ca mut în fața unei asemenea săli. Și totuși am cîntat și, spre surprinderea mea, am avut succes. Un succes la care un onest debutant nu se putea aștepta. Bunul simț și cei 7 ani de acasă m-au făcut să mă așez deliberat și liniștit pe un scaun, savurînd această universală și primordială satisfacție. Aplauzele. Inima mea aduna noi forțe pentru lucruri noi, complete și desigur frumoase. Mai frumoase, voiam să spun. Mai tîrziu, după alte spectacole și noi succese am văzut că „soarta" căreia îi mulțumeam se află lîngă mine, mă urmărește cu ochi intenși și spirit treaz, arde odată cu mine și domină sala de la masa sa din dreapta. Nu știu cum se face dar de fiecare dată masa la care stă Adrian Păunescu este în dreapta mea. Atunci, la Giulești, după ce am cîntat, el a tunat în microfon : „Adjudecat !" A fost un pas de o importanță maximă pentru mine. Pentru atunci ca și pentru acum îi mulțumesc pentru prima dată deschis poetului, conducătorului merituos al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, Adrian Păunescu.

— Mă bucură mult modul frumos, tandru aș zice, în care îți-ai rememorat debutul în cenaclu. Ce crezi că ai cîștigat în acești trei ani de participare intensă la întîmplările literar-artistice ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar ? Ce anume ai pierdut ?

— Actor fiind se va vedea, sper, cît se poate de repede, ce-am cîștigat. Ce-am pierdut, dacă am pierdut ceva, sper să regăsesc. Sau să recuperesc. Oricum, dacă aș ține seama de o singură întîmplare literar-artistică a cenaclului care pentru mine a însemnat foarte mult (aceea de la Craiova, din 20 decembrie 1976), orice pierdere ar fi justificată. Craiova, 20 decembrie 1976, a însemnat pentru cenaclu momentul în care el a devenit un mod eficient de a transforma oamenii în bine, de a-i face să simtă concret și plenar măreția și profunzimea cuvintelor **patrie, partid, libertate, pace.** Craiova a însemnat momentul în care toți membrii cenaclului și-au dat măsura valorii lor artistice și omenești. În ceea ce mă privește mărturisesc că de abia acolo am început să-i iubesc și să-i înțeleg pe toți. După părerea mea, la Craiova cenaclul a apărut deplin consolidat, gata de a porni din nou. Cred că acest tînăr colectiv poate lupta și pe mai departe pentru formarea omului nou, pentru formarea omului potrivit nu oricărei Românii, ci a acesteia de acum. Acest colectiv poate să lupte pentru crearea unei lumi mai drepte și mai bune, pentru crearea unui pămînt fără păcate.

— Este și opinia numeroșilor săi admiratori dacă acest lucru te consolează. Să trecem totuși la altceva. Ai fost cu cenaclul în toate turneele. Crezi că valoarea unui artist poate să crească de la un turneu la altul ? Cum anume ?

— Înainte de a răspunde la această întrebare vreau să spun un lucru : un artist adevărat este aidoma unui chimist sau fizician de geniu : se teme ca descoperirea sa să nu devină o armă ostilă omenirii. Cît privește creșterea valorii artistice de la un turneu la altul am, cred, exemplul cel mai concludent. Balada **Prietena defunctului.** Pînă a mă gîndi să fac un scenariu după textul original, mă produceam în cenaclu cu un număr de pantomimă, cîteva cîntece și o improvizație cu o vioară. Mi-a fost dăruit romanul **Eternitate locală,** l-am citit, l-am răscolit, iar în turneul următor am prezentat la Mamaia în vara lui 1976 compoziția. Am avut succes. Au mai trecut cîteva turnee, armata (sînt și acum recunoscător conducerii Ministerului Apărării Naționale pentru modul în care am fost tratat și înțeles pe întreaga durată a stagiului militar), și modul de a o prezenta s-a îmbunătățit foarte mult, așa cel puțin cred. Vorbesc atît de mult de **Prietena defunctului** întrucît ea mă reprezintă cel mai mult pe acea latură a posibilităților mele, pe latura comică.

— În ce măsură te ajută lumea obiectelor la crearea unei lumi ale cărei coordonate sînt umorul, comicul ?

— Fără obiecte n-ar exista nici umor. O primă constatare : umorului și satirei le-ar lipsi obiectul.

— Ce anume te face vesel ? Ce anume te deprimă ? Ce anume te lasă indiferent ?

— Orice. Orice. Nimic.

— Chiar orice te deprimă ? Mi se pare acum exagerat. Explică-mi, te [illegible]

— Ai dreptate, o precizare se impune. Văd în fiecare lucru, în fiecare ființă, ceva expus, la urma-urmei, îmbătrînirii, degradării, morții. În acest sens totul mă deprimă. În alte sensuri nu.

— Cu ce ochi îl privești pe Eugen Cristea, fostul tău coleg de cenaclu, și el un actor cu certe disponibilități umoristice ?

— Cu ochi buni. Și cu mîinile curate.

— Un actor, un om din sfera artei are dreptul la tristețe...

— Din tristețe se nasc întrebările.

— Chiar și întrebările acestui interviu ?

— Aș putea spune că da. Și chiar și spun.

EUGEN SECELEANU ■

CÎNTECE COMPUSE ȘI INTERPRETATE DE RADU GHEORGHE

Broasca țestoasă, Cioroiul Pai (versuri de Christian Morgenstern), **Amintiri de iarnă** (versuri de George Topîrceanu), **Fabula moralei** (versuri de Aurel Baranga), **Acasă, Suzi, Balada modelatorului în lut, Baladă pentru Fărămiță Lambru** (versuri de Radu Gheorghe), **Prietena defunctului, Maria ! Neia !, Stau singur, De ce** (versuri de Eugen Seceleanu), **Șapca mi-e pe ceafă, merg de-a lungul văii** (versuri de Serghei Esenin). A compus muzica spectacolului **Bolnavul închipuit** (reprezentat la Studioul Cassandra) și de asemenea pentru spectacolele **Prețioasele ridicole** și **Bărbierul din Sevilla** (spectacole TV), **Prințesa și ecoul** (Teatrul Țăndărică).

Idolatrizarea profană

Dacă merg deseori în Gorj, o fac nu numai din rațiuni turistice, ci și din altele mult mai simple, care nu necesită, cred, prea multe explicații : sînt născut într-unul din frumoasele și curatele sate pitite sub streașina Paringului. Mă întorc deseori deci la casa dintre grădini și arbori și încerc să regăsesc mereu ceva din atmosfera copilăriei, din obiceiurile care s-au topit în poezia locurilor. Dar constat că în permanență se schimbă ceva, sub sufluI inexorabil al progresului, și oamenii trăitori pe aceste meleaguri înțeleg foarte bine mersul lucrurilor. Regăsesc totuși nedeile care se desfășoară, matematic aș zice, în anumite zile ale anului cînd, indiferent unde s-ar afla, toți cei apropiați vor sta la masa cu belșug așezată pe prispa casei și, cînd se încing, spre seară horele din „poiană" ce cuprind laolaltă tineri și virstnici. Revăd mereu aceste nedei, cu prospețimea primei curiozități. Se mai păstrează cîteva vechi melodii, dar au apărut între timp — cum e și firesc — altele noi. Unele interpretate de niște tipi pentru care plăcerea de a cînta a fost sufocată de gustul chiverniselii. Am ascultat, de pildă, în urmă cu o jumătate de an o melodie pe care, la început, am crezut-o nefericită și accidentală improvizație ; mai tîrziu, am reîntîlnit-o în cîteva localuri din Tîrgu-Jiu (ba chiar și la un post de radio) și în alte orașe ale Olteniei, unele chiar de lîngă Dunăre. Atunci mi-am dat seama că este vorba de o modă și nu m-aș fi întristat dacă în versurile stinghere nu ar fi fost „oglindit" tripticul unui străluCit gorjean despre care Geo Bogza spunea frumos că „s-a născut la Hobița în 1876 și nu va muri niciodată". Să fie vorba de o formă colectivă a iubirii pentru Brâncuși ?

Dar să vedem ce spune cîntecul cu pricina. Începutul nu pare să prevestească nimic alarmant, fiindcă demarează într-o manieră obișnuită : „De la Vilcea-n Tîrgu-Jiu / Nu știu cum să fac să viu / C-a trecut mîndruțo anu' / De cînd n-am adăpat calu' / La cișmeaua Simboteanu". Strofa următoare dezvăluie însă motivele nostalgiei : „Cal bălan și fără șa / Du-mă la mîndruța mea / La Coloana infinit / Pe mîndra să mi-o sărut / Ca și anul de-a trecut". După cum sugerează cîntecul, **Coloana** a devenit un orientativ punct de întîlnire pentru tinerele perechi de îndrăgostiți. Puțină confuzie se pare că există totuși din partea iubitului, fiindcă acesta dorește de fapt să fie așteptat și în altă parte, adică, „la Poarta sărutului / Pe marginea Jiului / Unde ne-am iubit întîi". Arzătoarelor pretenții nu le scapă însă nici **Masa tăcerii,** așa încît tripticul este, melodic judecînd, complet epuizat : „Vino mîndro-n pragul serii / Să stăm la Masa tăcerii / Dragoste să ne jurăm / Jiul martor să-i avem / Și-apoi să ne cununăm". Deci numai în acest cadru solemn dragostea se poate împlini, altfel n-are nici un farmec! Pe asemenea triluri, nu de puține ori, se încing niște sîrbe care pun la neagră îndoială și pe cel mai fanatic admirator al lui Brâncuși.

Mă întreb cu ce sentimente privesc forurile culturale din localitățile respective proliferarea acestui șlagăr de prost gust și totodată nu bănuiesc ce a gîndit cel care a dat aprobarea — fiindcă a trebuit să fie cineva — unui astfel de text pentru care calificativul **ridicol** este totuși prea blînd. Afirmînd acestea mă gîndesc și la alte antecedente — care au stors multă cerneală din partea confraților — ce vizează reproducerea **tripticului** într-o producție de serie, nefericită inițiativă lansată de cîteva prea zeloase unități artizanale. Desigur, Brâncuși tînjea ca **Măiastra** să fie dimensionată la proporții colosale, **„menită să umple bolta cerească"**, dar între proiectele sale și ilustrațiile vulgare de genul celor amintite distanța este incomensurabilă. Căci, în artă, iubirea autentică înseamnă a păstra distanța decentă față de obiectul iubirii.

ROMULUS DIACONESCU ■

Rolling Stones (I)

S-a întîmplat într-o zi la Richmond în Anglia, acum mai bine de 15 ani. S-a întîmplat ca un tînăr, pe nume Keith Richard (n. 18 dec. 1943), să se plimbe prin oraș cu cîteva discuri ale lui Chuck Barry sub braț. Era perioada de mare glorie a rock-and roll-ului. Aceste discuri îl ajută să se împrietenească cu un alt amator de rock, pe nume Mick Jagger (n. 26 iul. '43). Dragostea pentru rock și blues îi apropie, îi împrietenește și îi determină să formeze împreună cu un amic comun — Richard „Dick" Taylor — o mică orchestră. De amatori, bineînțeles. Cei trei știau să „prindă" cîteva acorduri pe chitară, iar Mick mai știa să cînte și la muzicuță, astfel că toți se apucă să înregistreze, cu ajutorul unui magnetofon normal, o bandă cu imitații după cîteva blues-uri clasice. Această bandă are un rol esențial în viitoarea carieră muzicală a celor trei. Ea ajunge în mîinile lui Alexis Korner, unul dintre promotorii blues-ului alb, pe atunci proprietarul unei orchestre de profesioniști și al unui club în care se produceau toți prietenii săi, mari amatori de blues. Toate acestea se întîmplau în 1961. După ce a ascultat banda, Korner i-a invitat pe membrii grupului să cînte în clubul său. Aici fac cunoștință cu un băiat blond, mereu zîmbitor, cu niște pungi sub ochi care-i dădeau un aer obosit, pe nume Brian Jones (n. 28 febr. '42), prieten cu Korner. Tînărul acesta „știa multe", lucrase și pe continent, cînta la muzicuță, pian, flaut și puțin la chitară. Brian se integrează repede în grup, grup căruia i se alătură și bateristul orchestrei lui Korner, Charlie Watts (n. 2 iun. '41). Astfel, constituită, formația își ia un nume inspirat din titlul unui blues al marelui Muddy Waters (un alt idol al lor), „Rolling Stone Blues". De acum încolo, Jagger-Richard-Jones-Watts-Taylor vor evolua sub un nume care va deveni celebru, ROLLING STONES. Muzica sa era îndreptată clar spre rythm & blues încă din aceste vremuri de început. Din formație mai făcea parte, uneori, cînd se găsea un pian, și un prieten al lui Brian, pe nume Ian Stewart. Membrii grupului astfel constituit se stabilesc acum într-un apartament mizer din cartierul londonez Chelsea. Băieții duc o viață plină de lipsuri. În plus, Mick și Keith trebuiau să-și continue studiile.

În august 1962, încep să-l acompanieze pe solistul „Long" John Baldry, într-un club care, ceva mai tîrziu, avea să devină celebru pentru istoria muzicii pop — Marquee Club. La fel de celebru ca și formația care-i cuprindea pe Mick Jagger, fiul unui profesor de gimnastică, Keith Richard, fiul unui electrician, Charlie Watts, fiul unui șofer, Brian Jones, fiul unei profesoare de pian, și pe Dick Taylor. Adică Rolling Stones.

GEORGE STANCA ■

Dan Bănciiă

Reconstrucţia — opera noastră, a tuturor

„...AM VENIT SĂ DĂM, DUPĂ PUTERILE NOASTRE, O MÎNĂ DE AJUTOR ROMÂNILOR ĂSTORA, PESTE CARE A CĂZUT NECAZUL“

Dacă n-ar spune-o oamenii, nici n-ai crede că aici a fost, în urmă cu o săptămînă şi ceva, centrul Zimnicei. Dar oamenii o spun şi oferă amănuntele de rigoare, cum că acolo se afla restaurantul „Dunărea“, mărginit de un magazin alimentar, că alături se ridica un cămin al elevilor Liceului real-umanist, apoi o parfumerie, o cantină şi aşa mai departe, o spun şi eşti obligat să le dai crezare, chiar dacă acum ceea ce se înfăţişează ochiului e un teren viran, din care muşcă buldozere de mare capacitate, pregătind spaţiul pentru fundaţiile viitoarelor blocuri.

Dumitru Sandu, primarul urbei începînd din ziua de 5 martie, poate din întîmplare, poate pentru că aşa le e dat unor oameni să urce muntele chiar de la început, n-a prea apucat să doarmă în săptămîna care s-a scurs, arzîndu-i mai degrabă să-şi schimbe cămaşa, de mult făcută scoarţă la guler, decît să dea interviuri, dacă interviu se poate numi ceea ce ne spune din fugă, chemat către nevoile unui oraş devenit, de la un capăt la celălalt, şantier. Ceea ce s-a demolat pînă acum, zice, s-a realizat mai mult primul, adus, cum zîmbeşte, de-o treabă pe pămînt, se numeşte Marinel Toflete şi are grad de locotenent, nu vreun secret militar, ci numai modestia împiedicîndu-l să vorbească altfel despre cele îndeplinite, de o săptămînă încoace, prin ruinele mereu gata să se prăvălească ale oraşului. Ne găsim aici, îl auzim, de sîmbătă dimineaţa, dar faţă de ceilalţi noi am dormit cum se cuvine toate nopţile, căci treaba noastră e una de risc, iar nimeni n-are voie să riste ce facem noi pe întuneric. Am salvat o mulţime de bunuri materiale, între care vreo 40 000 de cărţi de la biblioteca liceului şi vreo 80 00 de la cea orăşenească, dar nu cred să aibă sens să vă notaţi toate astea, căci nu ne-am făcut decît datoria. Dacă locotenentul Toflete a mai apucat să doarmă în nopţile care s-au scurs din clipa cataclismului, 10 la număr, şoferul Costache Chiriţă, de pe 21 TR 2617, n-a atipit cu totul preţ de o noapte, făcînd drumuri peste drumuri cu camionul încărcat, între gara Zimnicei şi piaţa oraşului. Imediat după cutremur, se destăinuie, n-a închis un ochi de frică să nu se fi dărîmat casa părintească din comuna Bragadîru, judeţul Teleorman, şi să-i fi prins sub grinzi familia. Apoi, cînd a auzit că ai săi au scăpat, casa alegîndu-se numai cu cîteva fisuri, n-a mai putut să adoarmă din cauza treburilor, trăgînd cîte un pui de somn în cabină, lîngă terasament, în vreme ce militarii coborau din vagoane barăcile sosite, imediat după catastrofă, de la Bucureşti, Bacău şi Tîrgovişte, pentru adăpostirea zimnicenilor rămaşi fără acoperiş.

Pe platoul din piaţa centrală a oraşului se află cîteva asemenea barăci, în timp ce altele se găsesc în curs de montare, prin grija unei macarale uriaşe, de tip ADK 125, şi prin grija a doi oameni cu bărbile crescute şi cu mişcările exacte. Primul se numeşte Florea Trandafir, este şeful secţiei de gospodărie comunală şi locativă a oraşului şi n-a ajuns din 4 martie acasă, dormind noapte de noapte, cum face haz de necaz, la punctul termic al unuia din blocurile noi. Celălalt se recomandă Marin Vişan, maistru constructor, după care se scuză că n-are, oricît ar fi de înţelegător, timp pentru discuţii, căci barăcile acestea, chiar dacă lucrurile ar putea părea altfel, trebuie mîgîlite multă vreme. Ceea ce vrea să însemne un sfert de oră pentru montat şi un ceas pentru restul, adică 60 de minute în care se face legătura la reţeaua electrică, fiind ele încălzite prin radiatoare, se toarnă pămînt în spaţiile intermediare, treaba unor lucrători destoinici ca Gheorghe Belinaş, Ion Ghiţeanu sau Marin Cinzeacă, se fixează pardoselile şi se aşază la locurile lor ferestrele. Ceea ce surprinde cel mai mult la oamenii aceştia, priviţi cum lucrează, e rapiditatea şi temeinicia muncii lor. Prin preajmă circulă camioanele încărcate cu moloz, sună macaralele şi strigă constructorii, dar ei îşi văd de-ale lor, parcă surzi şi parcă orbi la toată tevatura de alături, convinşi că barăcile acestea, oricît de temporară le va fi fiind folosinţa, se cade să fie puse exact la locul lor, nici un centimetru mai încolo, pentru că în ele locuiesc sau vor locui oameni. Firește, zimnicenii nu vor apuca să îmbătrînească între pereţii aceştia de plăci fibrolemnoase, căci oraşul va ridica, încă pînă la sfîrşitul anului în curs, 2 000 de apartamente în blocuri dintre cele mai moderne, cum n-a avut bătrînul port de la Dunăre niciodată, dar oamenii de aici ştiu şi înţeleg că victoria finală, adică reconstrucţia oraşului, se va compune din victorii mai mici, drept pentru care tot ceea ce îndeplinesc cu gîndul la ziua de mîine îndeplinesc trainic, serios, perseverent.

La toată această muncă, Zimnicea n-a pornit de una singură chiar dacă, după cum ar fi în firea lucrurilor şi după cum se întîmplă, greul activităţii de reconstrucţie stă pe umerii locuitorilor ei. Angajat cu toate forţele pe drumul grabnicei refaceri, oraşul a simţit din prima clipă umărul de nădejde al ţării, solidaritatea umană a întregii Românii socialiste, ajutorul vecinilor din judeţ şi al celor de mai departe. La ora vizitei noastre, lucrau la Zimnicea 26 de specialişti sosiţi de la Tîrgovişte şi tot atîţia provenind de la Trustul pentru construcţii industriale din Bucureşti. În mare măsură, aprovizionarea populaţiei intrase în ritm normal, prin eforturile fără răgaz ale comandamentului local, dar şi prin sprijinul venit din alte zone ale ţării. Astfel, la un moment al zilei la care în măcelării se găseau 4 sortimente de carne şi la care procurarea unei piini proaspete nu reprezenta nici o problemă, cantităţi apreciabile fiind furnizate de capitala judeţului, multe din produsele alimentare se desfăceau, în piaţă, prin 3 automagazine sosite la faţa locului, din momentele imediat următoare seismului, pe 4 roţi, de la Cluj-Napoca, 31 CJ 4760, şi de la Piteşti, 31 AG 5436 şi 31 AG 586. La o aruncătură de băţ de piaţă, se aflau în curs de montare 2 chioşcuri pentru dulciuri, trimise la Zimnicea de I.P.P. Baia Sprie, secţia Coştiui, judeţul Baia Mare, adică din celălalt colţ al ţării, iar oamenii care le însoţeau, ajunşi pe platouri teleormănene după o noapte petrecută în tren, munceau la fixarea lor cu aceeaşi sîrguinţă cu care, sîntem convinşi, ar fi făcut-o la ei acasă. Unul dintre ei, timplarul Vasile Cvaşciuc, ne-a mărturisit că nu ştiu încă unde vor dormi, dar că asta nu-i sperie, fiind sigur că pînă la urmă se va găsi un colţişor şi pentru dînşii. Dacă nu se va găsi, îl ascultăm în continuare, vom aşterne bundele noastre în chioşcuri şi vom petrece noaptea acolo, căci mîine e musai să terminăm, ca oamenii ăştia ce lucrează din greu să pună ceva dulce în gură. S-au grăbit către Zimnicea, adaugă lăcătuşul Ludovic Simon, pentru că sînt convinşi că, dacă lucrurile ar fi stat invers şi cutremurul ar fi izbit Maramureşul, zimnicenii ar fi procedat la fel, alergînd să le dea o mînă de ajutor, căci aşa au fost şi rămîn românii de pe tot întinsul ţării. Gata oricînd să vină unul în sprijinul celuilalt.

Dacă la Zimnicea se lucrează astăzi cum se lucrează, cu toate motoarele în plin, asta se datorează, n-o spunem numai noi, o spun oamenii întîlniţi acolo, faptului că primul bărbat al ţării, secretarul general al partidului şi preşedintele României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a vizitat imediat după catastrofă oraşul, oferind locuitorilor o pildă de minunat patriotism şi de grijă faţă de interesele fiecărui om al muncii. Stînd de vorbă cu zimnicenii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu le-a propus reconstruirea din temelii a oraşului, transformarea lui într-un centru urban modern şi civilizat, în care casele pitice de pînă mai ieri, făcute din pămînt bătut, să rămînă de domeniul amintirii, locul lor urmînd să fie luat de blocuri şi construcţii noi, dotate cu tot confortul. Propunerea a fost îmbrăţişată de localnici cu entuziasm şi convingere, iar zilele care au urmat trecerii secretarului general al partidului prin localitate, zile de muncă asiduă şi pe alocuri eroică, demonstrează că zimnicenii l-au înţeles bine pe cel mai iubit dintre români, făcînd tot ceea ce le stă în putinţă ca să-i urmeze exact sfaturile şi indicaţiile.

Un asemenea loc, în care tovarăşul Nicolae Ceauşescu a contribuit direct cu înţelepciunea şi profunzimea sa la repunerea lucrurilor în matca lor firească, a fost şi Întreprinderea de panglici, cea mai mare unitate industrială a aşezării. Grav avariată, cu o clădire prăbuşită şi cu sute de războaie scoase din funcţiune, întreprinderea amintită lucra, la ora documentării noastre, la întreaga capacitate, ultimele 12 războaie clasice, oprite din cauza nesiguranţei structurii, pornind la drum în seara zilei de 9 martie, după ce, cum spune directorul unităţii, inginerul Dumitru Constantin, toată suflarea fabricii a rămas la posturi, muncind fără pauză zi şi noapte. Astăzi, adaugă directorul, cînd electricianul Ion Tomici, zidarul Ilie Neagu şi lăcătuşii Constantin Rotaru sau Ion Poting au fost trimişi, aproape cu forţa, să se odihnească, după o săptămînă de eforturi neîntrerupte, unitatea poate raporta ţării o depăşire a planului zilei cu 20 de procente.

Şi aici, ca peste tot în oraş, s-au primit şi se primesc veşti ale solidarităţii întregii ţări. Avînd încă piciorul luxat din noaptea cutremurului, prins cu chiu cu vai într-un şoşon, inginerul Dumitru Constantin n-a putut să facă, la gară, oficiile de gazdă faţă de cei 2 specialişti veniţi de la Timişoara, maiştrii Ion Iorga şi Gheorghe Cîrjan, sosiţi pentru a da o mînă de ajutor la punerea în funcţiune a unor războaie suplimentare, montate în incinta întreprinderii pe spaţiile disponibile.

Părăsim Zimnicea la ceas de seară tîrzie. Altădată cufundată în întuneric, cu cîteva becuri arzînd ici-colea şi pregătindu-se de culcare, acum aşezarea e luminată puternic de reflectoare. Se lucrează intens în multe puncte ale oraşului. Continuă demolările şi montarea barăcilor, în timp ce 60 de oameni se grăbesc să finiseze, la colţul străzilor Friedrich Engels şi Gării, 2 din blocurile pe care catastrofa din 4 martie le-a găsit în plină zidire. Se toarnă mozaicul, se tencuieşte, se montează băile şi radiatoarele. Echipele conduse de Florea Ştefănescu, Gheorghe Ştefănescu şi Ilie Iordănescu se întrec în iscusinţă şi rapiditate, iar maistrul Traian Găvănescu, cu hainele albite de praf, ne asigură că la ora la care va apărea revista noastră unul din cele 2 blocuri va fi fost dat în folosinţă. Celălalt, completează, va fi gata în 10 zile, ceea ce va însemna că va fi predat locatarilor cu aproape 2 luni înainte de termen.

Firește, după efortul de peste zi, o parte a oraşului doarme. Înţelegînd de minune rostul acţiunii de reconstrucţie a unui oraş vechi şi fără perspectivă, zimnicenii visează cu ochii deschişi la aşezarea lor de mîine, în vreme ce 40 de kilometri mai departe, la Alexandria, specialiştii Institutului de proiectări al judeţului Teleorman zăbovesc asupra machetelor ce vor prinde viaţă într-un viitor care bate la uşă. Somnul zimnicenilor e adînc şi liniştit, aşa cum se cade să fie odihna dinaintea muncii. Pentru că, oamenii locului o ştiu foarte bine, nimic nu se face fără muncă.

OVIDIU IOANIŢOAIA

prin munca fără răgaz a formaţiunilor de gărzi patriotice şi a militarilor, sub conducerea colonelului Titus Creţu. Fiind însă vorba de cîteva sute de clădiri ce trebuie dărîmate, spre a lăsa loc reconstrucţiei, operaţiunea aceasta nu s-a încheiat încă, drept pentru care se află aici, în centrul de pînă la 4 martie al Zimnicei, nu numai localnici de toate vîrstele şi de toate profesiile, ci şi 20 de cooperatori din Viişoara, bărbaţi şi femei, între care Anica Puşcă şi Angela Ulmeanu rotunjesc împreună 100 de ani, împărţiţi în mod egal. Nu ne-a pornit nimenea cu forţa încoace, o auzim pe prima dintre femei, ci am venit de bună voie, să dăm şi noi, după puterile noastre, o mînă de ajutor românilor ăstora, peste care a căzut necazul. La noi în sat n-a fost mai nimica, doar la un grajd au crăpat 3 stîlpi, aşa că ne-am zis că nu e omeneşte să stăm cu mîinile în sîn cînd altora le crapă buza de treabă şi că braţele noastre, chiar aşa de bătrîne cum sînt ele şi obişnuite mai mult cu munca din cîmp sau bătătură, or fi bune la ceva. Aici a venit un sanitar şi ne-a dat bucăţile astea de tifon de le zice măşti, apoi ne-au repartizat la demolări, unde muncim de azi-dimineaţă. Nu e treabă uşoară, dar parcă ce ?!, noi am venit aici la bal?

Cîţiva paşi mai departe, pe acoperişul unei clădiri ce stă să cadă, pe bulevardul Eroilor, 5 pompieri, desfac ţiglă cu ţiglă şi cărămidă cu cărămidă, ca nişte adevăraţi echilibrişti, cu capetele protejate de căşti şi cu mijloacele prinse în fringhii. Cel care coboară

Zile în care buzoienii, prin muncă, au dat la iveală adevărata măsură a conștiinței lor

Deși grav afectat de cutremur, Buzăul a trimis imediat Capitalei 36.700 litri de lapte, 94 tone de carne, 10.000 litri de apă minerală, 20 tone de făină, 331 flacoane de sînge. De sub ruinele care-l îngropaseră, Buzăul a găsit puterea morală a celei mai adînci omenii. De unde puterea unui astfel de gest ? ! Din felul de a fi, dintotdeauna, al poporului care, în clipele cele mai grele ale existenței lui, nu și-a pierdut niciodată omenia. Nu este, desigur, doar o frază, ci un adevăr pe care l-am trăit cu toții.

Dar, ca să fiu cît mai aproape de adevăr și ca să dau cuiva reportajului de față pe care-l vreau nu doar un reportaj, ci și un document, Buzăul a avut, ca să zic așa, o șansă. Au fost complet distruse sau avariate un număr de locuințe, școli, grădinițe și creșe, unități sanitare etc. Față în față cu aceste distrugeri, teribila șansă despre care aminteam a fost aceea că au s-au înregistrat victime.

Absența victimelor omenești ar avea, după cum mi s-a spus, două principale explicații : mai întîi și-ntîi, toate clădirile care s-au dărîmat erau niște vechi case, cele mai multe fără etaj, astfel încît locatarii le-au putut părăsi imediat, chiar de la începutul cutremurului, fără dificultăți deosebite. Se cuvine să menționez că nici una dintre noile clădiri ale Buzăului, prevăzute pentru un seism de gradul 8 pe scara Richter, nu a fost deteriorată. În al doilea rînd, oamenii locului, obișnuiți, dacă se poate spune așa, cu seismele care bîntuie această parte a țării, au știut, au avut prezența de spirit să părăsească imediat respectivele locuințe, fără nici cea mai mică întîrziere, sau, în ultimă instanță, s-au plasat în tocul ușilor.

Dar, despre toate cîte au fost presa vorbită și scrisă a înștiințat din timp pe toți locuitorii țării care au avut prilejul să afle, la timpul potrivit, că toate întreprinderile din platforma industrială a Buzăului au început să lucreze din plin, la toți parametrii și la toți indicatorii încă de luni, 7 martie, cînd au primit vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, prilej cu care și-au suplimentat angajamentele pe luna în curs. A fost reținut, mai cu seamă, angajamentul metalurgiștilor de la Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă care și-au propus să livreze, chiar în cursul acestei luni, o producție suplimentară de 10 milioane de lei, cu 3 milioane mai mult decît angajamentele de d.naintea cutremurului. O altă unitate care a intrat în prim-planul atenției publice este Întreprinderea de geamuri care, date fiind gravele avarii de la Scăeni, a preluat integral sarcinile acestei întreprinderi, urmînd să livreze geamuri de toate dimensiunile pentru județele Prahova și Dîmbovița. În cifre, angajamentul sticlarilor buzoieni reprezintă o producție suplimentară pe luna martie de 3 milioane de lei, ceea ce vrea să însemne o producție suplimentară de 10.000 metri pătrați de geam tras, 15 000 metri pătrați de geam șlefuit, 6.000 metri pătrați de oglindă și 100 000 metri pătrați de geam laminat luss, geam necesar instituțiilor și halelor industriale. Cu atît mai mult pot fi considerate aceste cifre cu cît, în noaptea seismului, întreprinderea a suferit o pagubă de aproape 5 milioane de lei, ca urmare a spargeru geamurilor aflate, la capătul liniilor tehnologice, pe capre.

Revenind la Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă, Stan Cazan, secretarul comitetului de partid, avea să-mi spună că toată activitatea este concentrată pentru a livra cît mai repede și în cantități cît mai mari două produse de bază : plasele de sîrmă, necesare armării betoanelor, și electrozii de sudură, la fel de necesari lucrărilor din construcție și reconstrucție. „Iată, chiar în aceste zile, sîntem pe cale să punem la punct o nouă instalație pentru sudarea plaselor de sîrmă. Despre instalația asta ar fi cîteva lucruri de spus. Mai întîi și întîi am renunțat să aducem din import o instalație similară care costă. Cîțiva specialiști de la un important institut de cercetare ne-au promis că într-un an și jumătate vor proiecta respectiva instalație. Discuțiile se purtau anul trecut, prin septembrie. Băieții noștri, proiectanții și cei de la autoutilare, s-au ambiționat și, pînă la ora actuală, au proiectat-o și au și executat-o. Chiar joi, 10 martie, am fost la Bacău, la niște colegi, ca să-i rog să ne ajute cu piesele mai speciale. Nu numai că ni s-au livrat pe loc, imediat, fără nici un fel de discuție, piesele pe care le-am cerut, dar directorul de-acolo a dat dispoziție ca și celelalte piese, pe care deocamdată nu le aveau, să fie executate cu maximum de urgență. Astfel, cam pe la sfîrșitul acestei luni, instalația noastră va intra în funcțiune și vom produce, în plus, peste toate prevederile, 7 000 tone de plasă de sîrmă sudată. Tot în curs de finisare se află și un nou tip de electrozi pe care noi i-am numit electrozi tubulari. Care este istoria lor ? Anul trecut, cam prin mai, directorul Întreprinderii de ciment de la Medgidia ne-a întrebat, așa, mai mult într-o doară, dacă nu putem noi să facem niște electrozi cu care să încărcăm ciocanele de la moara de ciment. Toate ciocanele morilor din Centrala cimentului sînt foarte slabe, puțin rezistente la abrazuune. Cum am făcut, cum n-am făcut, dar am realizat respectivii electrozi cu care am încărcat, adică am acoperit cu o poighiță, ciocanele. După operația asta, care se execută înainte vreme cu niște electrozi foarte scumpi aduși din import, ciocanele trebuiau reîncărcate în septembrie-octombrie. Ei bine, ciocanele merg și astăzi, iar prețul electrozilor noștri este de aproape 10 ori mai mic. Instalației cu care vom produce acești electrozi l s-au făcut probele, în gol, merge, așa că, în curînd, în aceste clipe cînd cimentul a devenit atît de necesar refacerii țării, vom livra și noi electrozii respectivi".

Nu intru în amănunțe tehnice, voi fi poate de față în momentul în care cele două instalații vor porni să producă efectiv, dar, la capătul discuției noastre, Stan Cazan avea să-mi spună că zilele care au urmat groaznicului cutremur au dat la iveală, prin muncă, adevărata măsură a conștiinței buzoienilor. „Trebuie să o spun, a continuat, cu cea mai mare sinceritate, că dacă n-ar fi existat această conștiință colectivă, n-am privi cu atîta încredere viitorul pe care sîntem gata să-l înfruntăm într-o aprigă bătălie, bătălia pentru reconstrucția întregii țări".

VICTOR NIȚA ■

Tineri, tăcuți și gravi

Cristea Viorel se afla la a doua noapte de nesomn. După ce dimineața montase un întreg lot de întrerupători și hebluri (exercitîndu-și astfel meseria lui de lăcătuș în atelierul montaj al Întreprinderii „Metalurgica"), în după-amiaza acelei zile de 10 martie s-a dus, ca de obicei, la cursuri (este elev în primul an la Liceul industrial „23 August"), iar seara s-a reîntîlnit cu tovarășii lui de grupă din formații patriotice, în același punct: blocul de pe Calea Moșilor nr. 135. Tăcut și sprinten, ca întotdeauna, a luat lopata și toată noaptea a încărcat moloz în autobasculante. La ziuă a dat cu apă pe față și s-a întors în atelier între... colege (formația avînd mai mult fete). Le-a „servit" ca de obicei, aducîndu-le piese de la prelucrări, ducînd produse la ambalaj, după montarea lor rapidă și corectă. Din mers a povestit laconic cîte ceva despre ce a văzut el sub dărîmături. „Ce-am văzut eu... spune în treacăt, mișcîndu-se în treabă cu o înverșunare nouă. Punctul acela zero a fost pentru toată lumea. La noi nu s-a rupt, la ei..." În după-amiaza zilei de 11 martie și-a luat colegii de braț și a plecat iar la cursuri. Avea teză. A lucrat bine prima problemă, apoi pe a doua, pe a treia... La a patra a căzut cu capul pe mînă, adormind imediat. La încheierea orei profesoara a strîns ultimele caiete și a ajuns și la el :

— Cristea ; caietul...

Viorel a ridicat cotul, ca în vis, scuzat de colegul de bancă :

— L-a furat somnul... E a doua noapte de cînd nu doarme.

Ceilalți băieți din clasă l-au privit cu ochi obosiți și plini de înțelegere. Și ei fuseseră mai multe nopți la refacerea Capitalei și la salvarea de vieți omenești.

În dărîmăturile blocului de pe Calea Moșilor 135 a pierit și Raul Șilimon, student în primul an al Facultății de aeronave.

Cînd colegii s-au reîntîlnit în prima oră de cursuri, s-au numărat. În primul moment au zîmbit ușurați, avînd impresia că sînt toți. Dar prietenul lui a tresărit :

— Lipsește Raul...

Cineva a adăugat trist :

— Locuia în blocul din Calea Moșilor care...

O tăcere gravă a cuprins sala de curs. Studenții s-au privit încet, încruntați.

Întregul an a hotărît atunci, pe loc, să participe la munca de degajare a dărîmăturilor. Au pornit spre centrul Capitalei. N-au putut ajunge în Calea Moșilor, circulația fiind oprită dincolo de artera Magheru—Bălcescu—Piața Universității. Și-au oferit brațele pentru ridicarea ultimelor rămășițe ale blocului Continental. Venirea lor a impresionat. Li s-a dat front de lucru. Lucrau cu îndîrjire, dar nu erau mulțumiți. Efortul lor trebuia să capete un sens: ei își căutau colegul. Trebuia să salveze ceva : vieți omenești, valori. Voicu Aurel, prietenul lui Șilimon, a dat peste un tablou de valoare. L-a scos cu mare grijă, ca pe un om, pentru că l-a recunoscut : era un Luchian.

— Să căutăm cu grijă, a zis Voicu, aici sînt opere de artă.

Pînă seara, Voicu a mai găsit încă un Luchian și un Tonitza. În fiecare tablou au văzut chipul lui Raul, fiul directorului uzinelor de tractoare din Brașov, tînărul care a crescut în preajma tractoarelor, visînd să construiască avioane.

Colegii lui îi duc, tăcuți și gravi, visul mai departe, căutîndu-l și azi pe străzile Bucureștiului. Ei mai speră că, undeva, la un colț de stradă, au să-l întîlnească.

TRAIAN BĂDULESCU ■

Supremă competență profesională: Întreprinderea de cinescoape a fost salvată

Cuptorul, marele și puternicul cuptor de sticlărie al Întreprinderii de cinescoape funcționează acum normal. Întreprinderea însăși se apropie încet, dar clar, în toate sectoarele, de linia activității normale ; acolo unde nu mai există drumuri și obișnuințe, oamenii și-au croit niște drumuri și obișnuințe noi, întreaga platformă industrială Pipera grav afectată de cutremur și-a regăsit pulsul.

Putea să fie însă și altfel, puteam să ștergem, pentru multe luni de zile, Întreprinderea de cinescoape de pe lista industriilor noastre. Aici, în industriile Piperei, lucrează o seamă din cei mai moderni specialiști români. Ei și-au probat adesea competența profesională, dar în noaptea de vineri spre sîmbătă au dat cel mai teribil examen al competenței în meserie. Cuptorul acesta, unde se prepară sticla specială pentru tuburile cinescoape ale televizoarelor — o marfă foarte apreciată pe piața europeană, fiindcă tuburile sînt fabricate la parametri de înaltă competitivitate — topește, deodată, 120 tone de sticlă. Numai căptușeala refractară cîntărește 500 tone. Un colos, o veritabilă uzină, dacă luăm în seamă și instalațiile ce-l servesc. Dacă se opresc un ceas gazele, un ceas dacă nu merge răcirea cu apă, cuptorul „îngheață". O catastrofă, fiindcă, practic, trebuie luat totul de la început : spargerea lui, bucată cu bucată, instalarea unuia nou. Cam cît costă o asemenea uzină de mare tehnicitate ? La întrebare, directorul tehnic Gheorghe Șerbănescu oftează și ridică dezarmat din umeri.

Cum o nenorocire nu vine niciodată singură, odată cu întreruperea curentului electric, s-a prăbușit și turnul de apă. Unda de șoc a bilticiit cele cîteva sute de tone de apă, care au dat o forță distructivă atît de cumplită, încît turnul nu numai că s-a frînt, dar fundațiile l-au ieșit din pămînt, cum iese rădăcina unui copac răsturnat de furtună. În stînga se aflau stațiile de oxigen, bioxid de carbon și hidrogen. Dacă turnul nu pica în partea opusă, ci pe aceste stații, probabil că am fi înregistrat la Pipera cea mai mare, cea mai îngrozitoare pierdere din toate pierderile cutremurului.

„La ora 10 și 20 de minute eram la poarta întreprinderii, spune inginerul Șerbănescu. L-am întîlnit pe șeful de echipă Weiss Erwin, împreună cu oamenii lui, care mi-au povestit ce s-a petrecut. Erau speriați, dezorientați. Am trecut imediat la treabă, am verificat scoaterea de sub tensiune, am analizat toate soluțiile pentru trecerea în regim de necesitate. Tot atunci a sosit și secretarul cu probleme economice al sectorului 2, tovarășul Gheorghe Cioruță, iar ceva mai tîrziu tovarăși din Comitetul Central și din minister. Nu știu cine anume a preluat chestiunea alimentării cu apă, pînă aveam să trecem la racordarea pe rețeaua IDEB și la puțurile proprii, cert este că în scurt timp au început să sosească mașinile cisterne ale armatei și ale pompierilor. Apa, la drept vorbind, nu avea cum să fie îndestulătoare, dar important rămînea faptul că muncitorii căpătau imediat convingerea că se poate, că nimic nu e pierdut, că s-a produs o mare mobilizare de forțe. În consecință, problema apei fiind în parte rezolvată, corpul tehnic, care se ocupa de cuptor, a trecut la alimentarea cu gaze pe sistem manual. În întreprindere am lucrat la lumina unor cartoane aprinse, dar la stația de oxigen am orbecăit prin întuneric. Orice flacără putea să dea o explozie. Tot în noaptea aceea am trimis echipe de oameni la degajarea dărîmăturilor în centrul orașului. A fost unul din cele mai emoționante momente de solidaritate a muncitorului cu uzina. Oamenii din schimb, cărora le-am permis să plece la familiile lor, s-au întors după o oră, mulți împreună cu soțiile și copiii. Femeile și pruncii au stat aici, în pavilionul tehnic, iar ei au mers și au lucrat la salvarea întreprinderii. Uzina a fost, în noaptea aceea, și familie și destin. Oamenii noștri, care au lucrat la degajări, s-au purtat și ei minunat. Un sudor, după ce a tăiat fier beton 48 ore fără oprire, a cerut voie să rămînă tot el mai departe. Știți ce a spus ? A spus : trebuie să învețl cum se face, eu știu acum, pînă învață altul cum să lucreze în condițiile astea trece timpul și acolo, dedesubt mai sînt oameni. Un alt exemplu : trebuia să trimitem o echipă de 50 de oameni în strada Popa Rusu. Cum să-i chemi, de acasă, cu atîtea complicații la circulație și transport ? Ei bine, s-au adunat imediat 56. Cum ? N-aș putea să explic".

TUDOR OCTAVIAN ■

Ploieștiul, oraș muncitoresc, probează prin fapte ce înseamnă conștiință și solidaritate muncitorească

De fapt, însuși orașul Ploiești este pe cale de vindecare. Rănile urbei încep să se cicatrizeze în urma efortului miilor de cetățeni ai municipiului, iar în întreprinderi se muncește zi și noapte pentru recuperarea pierderilor. „După cum ați văzut, îmi declară prim-vicepreședintele Consiliului popular municipal, **Petre Tănăsescu**, ne-am regăsit ritmul de lucru. Am intrat în normal. Am evacuat locatarii, evident din imobilele grav afectate, și pînă acum o bună parte dintre ei s-au mutat în case noi. Tot datorită muncii neîntrerupte a echipelor de salubritate, a militarilor, prin munca voluntară a cetățenilor, Ploieștiul strălucește de curățenie, stringîndu-se 1 668 metri cubi de moloz. În industrie, ritmul de lucru susținut ne face să fim încrezători în ceea ce privește recuperarea pagubelor în cel mai scurt timp".

Ne aflăm în cartierul Malul Roșu, unde blocul 57-C a fost dat în folosință cu 15 zile înainte de termen. La apartamentul cu numărul 3 stăm de vorbă cu unul dintre primii veniți, inginerul **Vasile Voicu**. „Mulțumim din toată inima partidului și guvernului, personal tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru omenia care ne-au arătat-o. Mulțumim celor care au fost alături de noi în aceste momente grele. Sîntem fericiți că sîntem sănătoși și că putem munci pentru că numai de noi, de munca noastră, depinde refacerea cît mai grabnică a țării". **Vasilica Heler**, bloc 7, apartamentul 5 : „La vechiul apartament au căzut pereții, dar am scăpat cu toții întregi, și cei doi copii, și noi. Nu mai avem chiar același confort, dar nu așa ceva căutăm acum. Alții au avut mult mai mult de suferit, în industrie sînt pagube mari și statul a făcut mari eforturi ca să ne dea un adăpost". **Constantin Ardeleanu**, angajat la telefoane : „Noi, cei de la telefoane, am muncit fără odihnă pentru refacerea rețelelor distruse. Cît despre locuința pe care am primit-o, mulțumesc din suflet, împreună cu familia mea, pentru ajutorul acordat de către partid și de stat".

★

Se muncește eroic, neobosit, cu abnegație. Liceul „Constantin Dobrogeanu-Gherea" se află în zona de nord a orașului. După exact o săptămînă de la acea seară cumplită, liceul arată astăzi ca un adevărat șantier, care în curînd își va termina lucrările. Peste 1 000 de elevi lucrează în două schimburi ajutîndu-i pe cei 80 de constructori. **Cipriana Comănescu**, elevă în anul III, se pregătește de plecare. „Mi-a venit schimbul. Este vorba de colega mea Magdalena Manolescu, pe care o vedeți lîngă mine. În dimineața asta am cărat moloz și am curățat laboratorul de chimie. Nu sîntem aici decît cei din anii mari, în așa fel încît ceilalți pot învăța deocamdată în alte școli. Peste cîteva zile vor intra însă în școală nouă." **Magdalena Manolescu** : „Pînă acum trei săptămîni școala este refăcută. Cred că am făcut o treabă bună". Dintre cei 80 de meseriași, nouă sînt zidari din comuna Cornu-Cimpina. **Ion Toader** este unul dintre ei. „Meșterii zidari de la noi sînt vestiți pentru măiestria lor. Vedeți, fațada este făcută de noi și n-are nici măcar o crăpătură. Copiii ne-au ajutat foarte mult și fără ei nu cred că puteam termina totul atît de repede. Îmi sînt tare dragi cînd îi văd cît suflet pun ca să-și vadă școala gata". **Constantin Popescu**, directorul liceului : „Ce să vă mai spun ? Copiii au muncit excepțional. În două ore au curățat totul, marți au început lucrările, iar luni vor începe cursurile".

★

Oamenii Ploieștiului, oraș muncitoresc, probează și în aceste zile, prin fapte, ce înseamnă conștiință și solidaritate muncitorească. La Rafinăria 1 au fost avariate 5 cosuri din cărămidă, de aproximativ 40 de metri, 2 laboratoare, stații de transformatoare, conducte de utilități. „Norocul nostru, îmi declară directorul tehnic **Constantin Buchera**, a fost că instalația de cocsare era în revizie generală. Rafinăria lucrează astăzi cu instalațiile planificate a produce în luna martie. Ne-au ajutat mai multe întreprinderi, cum sînt Trustul de lucrări speciale, Rafinăriile Brazi, Cîmpina, Vega, Întreprinderea de reparații și construcții în chimie, cu utilaje și echipe de oameni". La Combinatul petrochimic Teleajen cea mai gravă avarie s-a produs la centrala termică, furnizoarea de energie electrică și aburi pentru rafinărie și unitățile din zone. Astăzi, după o muncă fără odihnă, cinci din cele șapte cazane funcționează. S-a făcut totul pentru evitarea incendiilor, s-au refăcut instalațiile, s-au restabilit în bună parte alimentarea cu aburi și energie și instalațiile care produc combustibilii atît de necesari în asemenea momente : benzină, motorină, păcură, astfel încît rafinăria lucrează cu peste 85 la sută din capacitate.

La Întreprinderea de reparații Ploiești, directorul **Gheorghe Iordache** ne-a declarat următoarele : „Am ajutat Capitala, grav afectată de dezastru, cu macarale de mare capacitate, remorchere, camioane. Într-o singură zi, se aflau la București 27 de camioane, remorchere și macarale grele. La noi în întreprindere pagubele au fost ceva mai mici, însă avariile de la hala de reparații buldozere și cea de fabricare a stațiilor de betoane ne dau mare bătaie de cap. Trebuie consolidate fermele și stîlpii, astfel încît lucrăm cu macarale mobile, iar pentru operațiile grele de montaj lucrăm afară. Și în aceste condiții am muncit încă din prima zi după calamitate cu 80 la sută din capacitate. Însă printr-o muncă susținută, ziua și noaptea, vom recupera 2 milioane lei din pierderi și vom depăși planul inițial cu cel puțin 1 milion lei". Dacă mai notăm că dintre întreprinderile prahovene, care au suferit mai puțin în urma cutremurului, cîteva, cum ar fi „1 Mai", „Întreprinderea mecanică fină" din Sinaia sau „Întreprinderea mecanică din Cimpina", au dat deja producției suplimentare însemnate, vom înțelege că într-adevăr industria prahoveană reintră pe făgașul normal.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Industria județului Timiș — poziții avansate pe frontul refacerii

În vestul patriei, la Timișoara și în județul Timiș, de aproape două săptămîni se lucrează în schimburi prelungite, pînă la zece și douăsprezece ore, regim valabil și duminica — se lucrează încordat, dar cu omenească satisfacție a opțiunii liber consimțite și respect față de semenii aflați la nevoie. Oamenii cunosc îndeaproape semnificația prezenței lor pe frontul național al refacerii — o prezență pe care nu m-aș sfii s-o numesc, dincolo de teama vorbelor mari, eroică și istorică. Pentru că, iată, imperativele cele mai persistente pe care ți le lasă contactul cu actualitatea se leagă cu precădere de un principal atribut al muncii încrîncenate: ritmul de performanță. Cîteva exemple. ● **„Electrotimiș"** : întreaga producție este dirijată, prioritar, spre realizarea agregatelor destinate unităților avariate din industria Capitalei. De zece zile, la Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante București se află o echipă de muncitori specialiști și ingineri tehnologi care participă la repunerea în funcțiune a unor mașini de trefilat și a unor instalații speciale fabricate la „Electrotimiș". Săptămîna trecută, joi, a plecat spre Fabrica de mase plastice București un autocamion încărcat cu amortizoare (comandă specială, reperul nu face parte din structura sortimentală a uzinei), necesare montării provizorii a unor utilaje, pînă la consolidarea definitivă a halelor. Duminică s-au produs în devans 10 etuve de uscat pentru Fabrica de elemente electronice periferice București. La Întreprinderea de sîrmă și piese din sîrmă Buzău a fost detașată o brigadă de service, care montează agregate speciale de lițat ● **Grupul 4 al Trustului de construcții-montaj Timișoara:** de 12 zile sectorul industrial produce suplimentar, în fiecare schimb, piese prefabricate pentru un apartament; avansul preliminat pentru trimestrul curent se cifrează la o lună, pînă la finele anului urmînd să se realizeze peste prevederile planului 15 000 mc prefabricate, adică necesarul de piese pentru 600 de apartamente. Acestei inițiative i-a urmat, la începutul săptămînii, un moment de amplă semnificație pentru spiritul de solidaritate al constructorilor timișeni: detașarea în Capitală a unui șantier independent, numit chiar „București". Dulgheri, lăcătuși, montori, fierari, betoniști și finisori vor construi în acest an pe Bulevardul Armata Poporului (penetrația dinspre Pitești), blocuri cu zece și șapte etaje, însumînd 500 de apartamente. Alți aproape 200 de constructori din unitățile U.J.C.M.-ului și O.J.T.-ului au fost detașați în Capitală pentru a participa la lucrările de reparații ale clădirilor avariate. La București și Brăila se află 24 de specialiști timișoreni în probleme de construcții, pentru asistență tehnică. ● **„Azur"**. Un bilanț al ultimelor șapte zile : s-au produs suplimentar vopsele, nitrolacuri și nitrodiluanți în valoare de 650 000 lei. Destinatari — Întreprinderea bucureșteană „23 August", „Electroputere" Craiova, trusturile de construcții din Dolj și Teleorman, fabricile de mobilă din Vaslui și Iași. ● Colectivul Întreprinderii **„8 Martie"** a expediat pe adresa șantierelor din București și Zimnicea primele loturi de utilaje de construcții din producția suplimentară de 9 milioane lei la care s-a angajat recent. ● Din hotărîrea adoptată de colectivele unor întreprinderi de materiale de construcții se vor produce, în martie, peste prevederile planului, la **Ceramica Jimbolia** — 700 000 bucăți cărămizi, 3 milioane țigle, 150 000 plăcuțe ceramice, iar la **Mondial Lugoj** — sute de mii bucăți cărămizi, 2 000 metri pătrați plăci de faianță, 5 000 mc granulit. ● La **Întreprinderea de prefabricate din beton Timișoara** se vor fabrica suplimentar pînă la finele anului 1 000 mc planșee prefabricate pentru locuințe, iar la **Ciocanul Nădrag** 1 000 tone tablă zincată pentru acoperișuri. ● Pe adresa Întreprinderii Textila Buzău, a Combinatului petrochimic Teleajen și a Combinatului de aluminiu Slatina, directorul **Întreprinderii de reparații auto** din Timișoara a transmis următorul telex: „Autocamioanele dv., cu termen de reparație 25 martie, sînt gata. Trimiteți delegați pentru preluare !" ● În locul tăbăcăriei din Corabia, care a fost avariată, **Industria română de piele Timișoara** a executat, în mai puțin de o săptămînă, finisarea a 3 000 metri pătrați spalturi, pentru un lot de încălțăminte destinat exportului.

Organele și organizațiile de partid — arcul de convergență al acestor cutezanțe — adună, ca un uriaș și fantastic magnet selectiv, tot ce înseamnă energie și străduință în scopul refacerii cît mai rapide a economiei naționale. Angajamentele nu tind spre simple obiective cantitative, ci mizează suplimentări la produsele de care se simte cel mai acut nevoia în împrejurările actuale. Această orientare își găsește între altele concretizarea în faptul că ultima suplimentare, de aproape 140 milioane lei, a valorii producției globale în industria municipiului Timișoara, se va materializa în autocisterne pentru agricultură, motoare electrice, piese de schimb pentru industria ușoară, prefabricate din beton, memorii pentru calculatoare, instalații electrotehnice, garnituri de mobilă, utilaje pentru construcții, lacuri și vopsele, spume poliuretanice.

Acestea sînt cîteva din momentele cele mai semnificative ale impresionantei acțiuni desfășurate în industria timișeană. Fluxul inițiativelor continuă !

MIREL BRATEȘ ■

La Muzeul satului

În mijlocul unei mări de asfalt răscolit, între durere și între speranță — o insulă de pămînt liniștit — Muzeul satului.

O fîntînă în cumpăna vieții își coboară ciutura precum firul cu plumb al unei statornicii milenare.

Nici un vînt, nici un semn. În grinzile caselor ard cuie de lemn. Un sat făcut din sate, adus cu spatele de unde-a fost, ca o pildă a lucrului care stă în picioare, cu pravile scrise în poarta de lemn. Printre casele acestea vor fi umblînd țăranii cu tălpile goale, simțind pămîntul așa cum respiră el. Din adînc.

Și cu multă luare aminte, pe temelia din piatră de rîu, precum tălpile lor, au așezat tălpile casei din lemn simțitor și au așezat bîrnă pe bîrnă și le-au prins în căuce așa cum degetele mele se așază într-ale tale oftînd.

Alunecă ploile, se topesc zăpezile pe acoperișuri de paie aurite. S-a scuturat pămîntul de toate ale sale, de parcă o mînă posacă s-a lăsat peste o mie de faguri cu luminile-aprinse și, numai ele, paiele, au rămas.

Au rămas în picioare troițele, au rămas treze porțile cu semnul soarelui ori al zodiei purtătoare de noroc. În odăi mirosind a dulceață amară și a covoare au rămas blidarul și leagănul de două veacuri neclătinate.

Au rămas afară, agățate în grinzi, grapa și furca și alte liniștitoare unelte strămoșești, și care ne arată că toate se rînduiesc aici, pe pămînt. Cînd nu l-au avut, locuitorii acestor case au întins unsprezece mii de furci spre conac.

Case din Argeș, din Alba, Dolj, din Tulcea ori din Mehedinți, cu ștergare-nflorate și mușcate-n ferești. Împrejurul curții aleargă un gard din nuia împletită frumos. Gardul nu ascunde nimic. Îl poți trece cu pasul. El nu e opreliște, ci doar împrejmuire a unui cerc de suflet acoperit cu iarbă : curtea lui Ion și a Măriei. Lîngă genunchiul gardului doar Poarta e înaltă. Din lemn trainic și bine ales, ea e Cinstire și Arc de triumf. La poartă bați, și te descoperi la poartă.

S-a cutremurat pămîntul și am venit aici să-nțeleg. Moara de vînt cu aripe imense, de scîndură lată, nu s-a născut pentru zbor. Macină numai lumină. Pui umărul — zici c-o dărîmi. O cercetez cu precauție. Pereții din panouri șovăitoare ascund rostul greu al unei pietre de moară. Precum o cămașă subțire, de in, ce ascunde o inimă.

Toate la locul lor, ca o neclintire în faptă. Din 1722 biserica din Dragomirești Maramureșului străpunge orgolioasă albastrul cerului ca un stilet curat. Din vîrful turlei, pe solzi de șindrilă, soarele cade-n amurg.

Din lemnul din care se fac viorile, din lemnul pentru catarg, țăranul și-a făcut scut pentru luptă și acoperiș de-nnoptat.

Într-un sat dintre sate cîntă o pasăre din Munții Carpați. Nu vom putea reproduce casele de aici între umerii marilor orașe. Dar cînd vom ridica noile construcții, să nu uităm respirația, echilibrul și ideea acestor sate.

ADI CUSIN ■

O idee care salvează un mare combinat petrochimic

Combinatul petrochimic Teleajen. În ciuda pagubelor mari n-a izbucnit nici un incendiu. Și totuși pericolul exista. La unul dintre rezervoarele de benzină cu o capacitate de 5 000 de tone, combustibilul țîșnea printr-un ventil secționat de prăbușirea unui zid de cărămidă. Coloana de benzină, înaltă de aproape doi metri, putea declanșa în orice moment o catastrofă. Erau necesare calm și sînge rece și desigur o soluție eficace. Maistrul Dumitru Vasile propune o idee care pentru moment înlătura pericolul. Să se introducă niște pene de lemn în deschizătura creată. Cu multă greutate sînt introduse penele și dintr-o dată coloana de benzină scade din înălțime. Nu era de ajuns. Dumitru Vasile propune o nouă soluție : să se introducă apă în rezervor, cunoscut fiind faptul că benzina, mai ușoară, se va ridica la suprafață, iar pierderile nu vor mai fi de combustibil ci de apă. Și într-adevăr așa au stat lucrurile. Mai mult chiar, penele de lemn s-au îmbibat cu apă, închizînd etanș rezervorul de benzină. Este unul dintre faptele de eroism săvîrșite de muncitorii combinatului ploiestean, pentru că eroismul în aceste zile înseamnă și calm și acționare rapidă, dar și inteligență contracronometru.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Din Războiul pentru Independență (VII)

ÎNAINTEA PLEVNEI

Din Luptele Românilor în Resboiul din 1877—1878 : „Ideea asalturilor generale fu părăsită. Procedura tactică ce o propusese căpetenia armatei de vest în consiliul de resboiu de la Rădeniţa avea de-acum înainte a fi pusă în lucrare ; trupele din jurul Plevnei urmau a se ţine în defensivă, a se întări prin linii de apărare, a împresura şi închide poziţiunea inamică. Cavaleria de pe malul sting al Vidului urma să-şi îndoiască privegherea, să taie comunicaţiunile armatei lui Osman cu Orhanie, Sofia, Rahova şi Vidin, să împiedice aprovizionările sale în hrană şi în muniţiuni. Atacuri generale n-avea a se mai da, armata aliată păstrînd deocamdată defensiva şi restringînd cît mai mult cercul ei de împresurare. Numai cînd cerinţele tacticii obsidionale, cînd necesităţile de a ocupa poziţiuni care să strimteze briul de foc în jurul vrăjmaşului ar reclama absolut numai în cazul acesta trupele româno-ruse aveau să atace cu cît mai multă circumspecţiune şi cruţare de pierderi prea mari. Negreşit că cu asemenea proceduri rezultatul avea să fie mai întîrziat, dar mai sigur, şi el trebuia, pînă la urmă, să determine predarea Plevnei şi a trufaşului nuşir otoman cu întreaga lui oştire. Neapărat că şi pentru asemenea tactică, puterile care constituiau atunci armata de vest nu erau îndestulătoare şi ele trebuiau sporite cu noi contingente... Din corpurile care erau acum în marş spre Dunăre aveau a se aduce trupele necesare spre a se întări armata din vestul Bulgariei. Pînă la sosirea acelor ajutoare, sarcina acestei armate consta întru a ţine în loc pe Osman, a-l împiedica d-a ieşi din Plevna pentru a-şi opera joncţiunea fie cu Suliman la sud, fie cu Mehmet-Ali la est. Astfel, în trăsături generale, fu tema care se stabili în urma celei bătălii de la Grivița în sfaturile urmate între comandantul armatelor ruseşti şi căpetenia oştirei române ; şi această temă primi şi deplina sancţiune a Împăratului Rusiei. Acţiunea în această parte a teatrului de resbel avind dar a intra într-o fază cu totul alta decît cea prevăzută la început de planul de operaţiuni al statului major rusesc, şi fiindcă acţiunea în jurul Plevnei avea să ia caracterul resboiului de împresurare, Țarul şi comandamentul rusesc hotărîră a chema din Rusia pe ilustrul apărător al Sevastopolului la 1854, pe generalul Todleben care pînă aci, se lăsase neîntrebuinţat pe cîtă vreme domnea încredere că se va termina campania de faţă în mod grabnic şi strălucit... Pentru români, planul adoptat acum era bine venit, căci acest plan era cel propus de căpetenia lor încă de la început şi ei ar fi dorit să-l vadă primit de la început. Cu bucurie şi cu ardoare se puseră ei pe lucru cînd li se ordonă urmarea lui, căci Domnitorul după adoptarea vederilor sale, nevoind a pierde un moment spre a-l pune cît mai nezăbovit în acţiune, prescrisese a se începe de armata română, chiar de a doua zi de bătălie, la 31 august, lucrările de întăriri. Deşi, precum am spus, armata noastră cu fiecare mişcare importantă, cu fiecare înaintare a ei spre inamic, nu neîngrijea de a se întări repede şi tîrnăcoapele româneşti se înfipseră hotărît în pămîntul ce avea să fie atît de scumpănit în jurul Plevnei, spre a ridica acele lucrări, şanţuri, paralele, lunete şi redute care făceau la început chiar mirare rusilor pentru repeziciunea, îndeminarea şi corectitudinea cu care se săvîrşeau ; care fură date de pildă armatei sale de marele duce Nicolae şi atraseră laude din partea competentului şi vestitului inginer militar, a generalului Todleben, cînd sosi înaintea Plevnei. Prima grijă a trupelor române după ce cuceriseră redute Grivița 1 fusese de a se stabili într-însa şi a-i face păstrarea putincioasă, căci la distanţa de 300 metri la care se afla de cealaltă redută Grivița 2 era desăvîrşit dominată de focul acesteia şi al întăririlor inamice de la Bucova. Comunicaţia era tare primejdioasă, trupele noastre de susţinere foarte expuse, şi rezervele, destinate a da ajutor în caz de atac, trebuiau să se ţină la prea mare depărtare, 1 500 metri, pe cînd trupele turceşti se aflau la 600—700 metri de reduta noastră şi surprinderile erau, astfel, înlesnite, vrăjmaşului. Garnizoana română a redutei avu din aceste pricini destul de simţitoare pierderi pînă cînd se desăvîrşiră lucrările interioare de apărare, pînă se înălţară şi se defilară parapetele, se ridicară traverse, ceea ce se efectuă de la 31 august la 2 septembrie. Totodată, spre a se asigura ajungerea ocrotită a reverzelor la redută, se începu în noaptea de 31 august săparea unui drum acoperit, pornind din valea Bucovei la reduta Grivița I. Compania a treia de geniu (căpitan Piteşteanu) cu concursul a trei companii de infanterie, lucră ziua şi noaptea la acest drum acoperit pe o întindere de 1 113 m lungime, cu 4 metri lărgime, 1 metru adîncime, şi un parapet de 1 metru 30. Lucrarea se săvîrşi în 3 zile, aşa că la 4 septembrie era terminată... Personalul medical român îşi împlinea datoria cu meritorie şi de recunoştinţă vrednică abnegaţiune, cu umană şi frăţească iubire. Fără preget în cunoscuta-i activitate era inspectorul general al serviciului nostru militar, doctorul Davila, care dirija, cu autoritatea şi experienţa ce culegese în persoană în războiul din 1870, însemnatul său serviciu, veghiind la operaţiuni şi îngrijiri, la uşurarea putincioasă a suferinţelor vitejilor care răbdau dureri pentru patrie. Mulţi din răniţii noştri, după primele pansamente, se putură evacua, chiar în acea zi sau în zilele următoare, spre ambulanţele de a doua linie la Mecica şi Muselim Selo, şi spre spitalele din ţară. În timpul luptei răniţii erau aduşi la locurile de pansament care se aflau în apropierea trupelor, sanitarii şi brancardierii înaintau cu eroic devotament pînă sub gloanţele vrăjmaşului şi ridicau pe cei căzuţi... toată noaptea şi a doua zi personalul medical cutreieră puncte de bătaie, cercetă văile, scotoci tufişurile spre a descoperi pe cei care în neputinţă de a se scula, zăceau într-însele. Mulţi din ostaşii noştri căzuseră ucişi sau răniţi pe platoul redutei Grivița 2 în imediata dominaţiune a focului turcesc. A doua zi, ca şi a treia şi a patra zi, medicii şi ambulanţierii noştri se siliră a ridica pe răniţi, spre a-i împărtăşi cu mîntuitoare îngrijiri pe morţi, spre a le da ultimele datorii. Însă îndată ce împiegaţii sanitari se apropiau, turcii trăgeau într-înşii ; doi dintre ei plătiră cu viaţa, mai mulţi alţii cu răni, devotamentul lor. Ei nu se descurajară şi repetară necontenit încercările în aste patru zile înfăţişînd steagul alb, steagul convenţional de la Geneva al Crucii Roşii, înălţînd steag alb cu semilună roşie, adoptat de serviciul sanitar al armatei otomane. Toate fură în zadar. Şeful de Stat Major al Armatei de Vest trimise un parlamentar în tabăra turcească spre a cere o scurtă suspensiune de arme pentru a se îngropa morţii şi a se ridica răniţii... Cîţi dintre acei nenorociţi ai noştri fraţi nu pieriră astfel lipsiţi de ajutor în durerile rănilor, în chinurile setei, în fiorurile şi agonia cea mai cumplită a morţii. Fericiţi acei ce-şi dădeseră sufletul pe loc căci nu mai avea să pătimească. Deslușit se auziră în nopţile de 31 august şi 1 septembrie, de anteposturile şi de garnizoana redutei noastre gemete ale răniţilor rămaşi pe cîmp înaintea întăririi vrăjmaşe. Tot ceea ce putură să facă unii fu de a ieşi cîte unul, doi în întunericul nopţii, de a se tîri în direcţiunea de unde porneau plînger ca să descopere pe nefericitul ce zăcea acolo, de a-l încărca pe umeri şi de a fugi cu dînsul spre reduta noastră înainte ca sentinelele turceşti să prindă de veste şi să tragă foc asupra lor... Acestea erau simţirile care fierbeau în inimile românilor şi ei erau nerăbdători de un nou prilej de luptă".

● Turcii vizează recucerirea redutei Grivița ● Pe 2 septembrie, la ora 17, după o întreagă zi de acalmie, încep bombardamentele asupra redutei ocupate de români ● Bombardamentul durează două ore şi trupele române răspund cu hotărîre ● Pe înserat mai multe tabere de infanterie turcească ies din întărirea Grivița 2 şi din şanţurile dinspre Bucova şi pornesc la atac împotriva întăririi române ● Ostaşii români lasă trupele turceşti să se apropie la o sută de metri şi deschid foc concentrat. Deşi ingenuncheate în rînduri din faţă, armatele turceşti se năpustesc spre şanţuri ● Luptă la baionetă în şanţurile din faţa redutei. După o oră de lupte crîncene turcii sînt nevoiţi să se retragă ● Ostaşii români termină cei 1 113 metri ai drumului acoperit spre Bucova ● Marele duce Nicolae către domnitorul român : „Te rog a ordona stăruitor flancului sting al corpului al IV rusesc şi diviziunii a 2-a Imeritinschi, să se fortifice tot aşa de tare cum a făcut oştirea ta" ● Ordin de zi : În bătălia de la 30 august, ca în luptele care au precedat şi urmat această memorabilă zi, voi aţi dovedit că virtuţile străbune nu au pierit din rîndurile oştenilor români. Sub focul cel mai viu al inamicului aţi înfruntat moartea cu bărbăţie, aţi luat o redută, un drapel şi trei tunuri. Ţara vă va fi recunoscătoare de devotamentul, de abnegaţiunea voastră... Deşi am avut simţitoare pierderi, deşi depling împreună cu voi vitejii camarazi căzuţi pe cîmpul de onoare, dar singele vărsat nu va fi în zadar : dintr-insul va rodi mărirea şi independenţa patriei ● Trofeele luate în reduta Grivița 1 se împart frăţeşte între români, care avuseseră cele mai multe trupe la atacul întăririi, şi cele trei batalioane ruseşti din corpul al 9-lea. Românii primesc steagul luat de vînători, trei tunuri, ruşii — celelalte două tunuri. Maiorul Candiano Popescu însoţeşte la Bucureşti tunurile împreună cu steagul purtat de cei trei cuceritori ai lui ● Ordin de zi privind destinaţia ce se hotărîse a se da semnelor biruinţei : „În ziua de 30 august virtutea voastră a cununat cu victoria steagurile române. Regimentul al 14-lea de dorobanţi şi batalionul al 2-lea de vînători, împreună cu trei batalioane din glorioasa armată rusă au luat din mîinile inamicului reduta ce el apăra cu atîta înverşunare, şi un drapel şi trei tunuri au fost cucerite de trupele noastre. Aceste trofee se trimit în capitala ţării pentru a se păstra acolo ca o vesnică dovadă a vitejiei armatei române. Drapelul se va aşeza deocamdată în Arsenal pînă se va hotărî definitiv locul unde are să se păstreze. Iar tunurile luate de la vrăjmaşi, două se vor aşeza de ambele părţi ale statuii lui Mihai Viteazul. Umbra măreaţă a gloriosului domn va vedea astfel că oştenii români au rămas pînă astăzi fii ai eroilor de la Călugăreni. Cei de al treilea tun se va aşeza înaintea marelui Corp de Gardă de la Palatul Domnesc, pentru a fi pururea, pentru brava noastră armată, un glorios exemplu de imitat" ● Cu toate lucrările de întărire a redutei Grivița 1 din cauza apropierii de reduta Grivița 2, trupele române au zilnic simţitore pierderi ● Consiliul de război pentru a stabili modalităţile de cucerire a redutei Grivița 2 ● Trei batalioane aveau să pornească acţiunea de cucerire ● Se decide ziua de atac : 6 septembrie ● În vederea acestui atac se execută două ramuri de apropiere şi o paralelă, la 350 metri de reduta turcească ● Se ordonă demonstraţie spre reduta inamică, atît pentru a se vedea gradul de respingere a inamicului cît şi pentru a se recunoaşte în amănunţime terenul dinaintea redutei ● Companiile căpitanilor Botez şi Ierimia primesc ordin de a executa această demonstraţie ● Patru soldaţi şi un sergent sînt răniţi ● A doua zi, la ora 6 dimineaţa începe tirul artileriei care durează pînă la ora 1, ora plănuită pentru începerea atacului ● Coloana de atac are următoarea formaţie de luptă : Comandant : colonelul Sachelarie, comandantul brigăzii 1 de rezervă. Batalionul al 2-lea din regimentul al 15-lea de dorobanţi, comandant maior Nicolae Ion. Batalionul al 3-lea din regimentul al 9-lea de dorobanţi, comandant maior Handoca. Batalionul al 3-lea din regimentul 1 de linie, comandant maior Rădulescu. Susţinere : regimentul 7 de linie, comandat de lt. col. Grigore Ion. Martor ocular : „La ora 1 colonelul Sachelarie dete semnalul de atac. Maiorul Nicolae Ion porneşte cu batalionul al 2-lea din regimentul al 15-lea de dorobanţi şi-l desfăşoară în tiraliori, avînd între rînduri oameni purtînd gabioane pentru umplerea şanţului şi scări de escaladare a parapetului. Dorobanţii se reped fără a trage foc asupra retranşamentului inamic dinaintea redutei, de unde, după o luptă scurtă cu baioneta, resping pe turci care fug spre redută. Imediat după acest prim succes, maiorul Nicolae Ion comandă soldaţilor săi a păşi înainte şi, în capul lor, se repede asupra redutei, ajunge la şanţ unde se încinge o fierbinte încălerare cu vrăjmaşii aşezaţi într-însul, şi cu cei din redută. Bravii dorobanţi izbutesc prin voinicescul lor avînt a ocupa şanţul ; ei pun scările spre a începe suisul parapetului, dar aici toate opintelile lor se fring de înălţimea verticală, dreaptă ca zidul, a pieptului de pămînt formînd escarpa, precum şi de focul crîncen pornit de pe bancheta redutei. Viteazul maior Nicolae Ion cade lovit de glonţ ; din cei patru comandanţi de companie, unul e ucis, 3 sînt răniţi. În timpul acesta, batalionul al doilea din regimentul al 9-lea de dorobanţi, în coloane de companie, aleargă în ajutorul batalionului care luptă în şanţul redutei, dar turcii concentrează asupra acestei trupe un foc atît de omoritor de gloanţe şi de şrapnele care o lovesc în front, din redută, şi în flanc din întăririle de la Bucova, încît în curînd, comandantul batalionului, maior Handoca, şi un număr mare de ofiţeri sînt răniţi şi puşi în afara luptei, rîndurile sînt zdruncinate şi înaintarea este oprită. Atunci comandantul colonel, colonelul Sachelarie, spre a întări atacul şi a-i da impulsiune, porneşte batalionul din regimentul întîiu de linie, care, condus de maiorul Rădulescu, ajunge pînă la retranşamentul în care se adăpostiseră celelalte trupe şi de unde schimbau focuri cu reduta turcească. Dar şi acest al treilea batalion întîmpină mari pierderi în ofiţeri şi soldaţi ; între ofiţerii care căzuseră din acest batalion fu şi căpitanul Călinescu D. de la cartierul general, care însoţise trupele de atac şi-l lovise un glonţ în frunte. Bravii noştri osteni puneau eroice, dar zadarnice silinţe spre a învinge îndărătnica împotrivire a osamanliilor; cele trei batalioane care intraseră în foc şi pierduseră mulţi dintre ai lor erau copleşite de numărul vrăjmaşilor din redută şi de rezervele turceşti care alergaseră în forţe covîrşitoare din tabăra întărită de la Bucova. Cu toate acestea, comandantul ataculul voi să mai facă o ultimă opintire cu cele două batalioane din rezervă şi ordonă regimentului al 7-lea de linie, care se afla în paralela noastră, a merge în ajutorul trupelor învăluite în luptă. Batalionul întîiu al acestui regiment, cu maiorul Pega în cap, sare cu hotărîre peste parapetul paralelei şi se asvîrle înainte, dar abia sosit pe glacisul redutei, acest batalion plăteşte şi dînsul cu prisos şîngeroasa decizială a morţii ● Lupta se termină la ora 5 seara ● Au căzut 20 ofiţeri (5 morţi şi 15 răniţi), 123 soldaţi ucişi şi 452 răniţi; printre cei căzuţi : maior Nicolae Ion, comandantul batalionului 2 din regimentul L 5, căpitanii Ion Năstase şi Nicolae Bogdan, locotenentul Dimitrie Călinescu, sublocotenentul Dănescu : ofiţeri răniţi : maiorul Handoca, căpitanii Grigore Andronescu, Ioachim Rusu, Neagoe Veropol, Davidescu şi Mihăescu George, locotenenţii Nicolaevici, Dimitrie Rătescu, Ion Rădulescu şi Macri, Ştefan Georgescu, sublocotenenţii George Nicolescu şi Valentineanu ● Comandantul diviziei de cavalerie română, colonelul Creţeanu, în înţelegere cu comandantul întregului corp, porneşte din Dolny-Etropol escadroane de roşiori şi călăraşi spre Mahaleta, Semeret-Trestenik şi Kacemunița spre a supraveghea drumul spre Rahova ● Lupte ale escadroanelor române pentru apărarea satelor bulgăreşti de bandele de cerchezi venite spre a jefui ● În 5 septembrie, ciocnire între escadroanele române şi călăreţii turci ● Martor ocular : „Escadronul al 3-lea din regimentul întîiu de roşiori şi un detaşament de 30 de călăraşi din regimentul al 5-lea pornesc în acea zi din Mahaleta, trecuse Iskerul spre a merge în recunoaştere spre Bielosiatina şi valea Skitului, pe unde pogoară un drum de comunicaţie cu Rahova. Înaintînd spre Kneja, dincolo de Isker, comandantul recunoaşterii află de la ţăranii bulgari că acest sat este ocupat de călărime turcească venită dinspre Rahova, şi condusă de însuşi caimacamul acestei cetăţi, care voia să intre în Plevna spre a lua înţelegeri cu Osman paşa. Comandantul român hotărăşte a-i ataca pe turci spre a recunoaşte forţele lor, şi ordonă călăraşilor a face un ocol împrejurul satului şi a cădea în spatele inamicului, pe cînd roşiorii, pornind pe drumul cel mare, vor lovi în front. Vedetele turceşti din capul satului zăresc înaintarea roşiorilor şi dau alarma : turcii, în număr de două escadroane de cerchezi, încalecă şi-şi string repede rîndurile, dispunîndu-se a primi lupta. Cerchezii tîn piept năvalei soldaţilor noştri şi o luptă vie călăreţ cu călăreţ, se încinge între turci şi români. În acelaşi timp, călăraşii înconjuraseră marginea satului şi veneau dinspre partea opusă. Turcii văzîndu-se izbiţi din două laturi încep retragerea, încolţiţi de-ai noştri care-i luau în săbii. În această luptă susţinută cu mult avînt de cavaleria noastră, călăreţii noştri n-avură decît un soldat şi un cal uciși. Stindardul luat de la vrăjmaş fu înaintat de colonelul Creţeanu, comandantului suprem al armatei române, la cartierul general de la Poradim şi sosi aici în seara de 7 septembrie. Domnitorul ordonă ca acest stindard să fie trimis la Bucureşti şi să se aşeze în Arsenal, alături de cel cucerit de trupele noastre la asaltul Griviței.

Pagină realizată de
NICOLAE CRISTACHE

Nicolae Șt. Chișiu, omul, bărbatul, savantul de renume

Cu mai bine de doi ani în urmă, revista noastră a beneficiat de privilegiul de a prezenta cititorilor nostri o premieră mondială : identificarea reactivilor CH, descoperire datorată unui eminent om de știință român, medicul și cercetătorul Nicolae Ștefan Chișiu. Relatarea noastră s-a intitulat : „400 000 lei într-o eprubetă" și a debutat prin aceste cîteva rînduri tipărite într-o casetă pe coperta revistei : „Un cercetător român este pe cale de a dărui științelor biologice și medicale cîteva descoperiri senzaționale. Autorul reactivilor CH se numește Nicolae Ștefan Chișiu. Valoarea echivalentă a unui litru din această substanță : 200—400 litri ser imunologic care se importă sau se produce foarte greu. În dimineața în care l-am cunoscut, Nicolae Șt. Chișiu a preparat în fața noastră, într-o eprubetă, echivalentul a 4 litri de ser imunologic. Să nu uităm : laboratoarele cele mai bogate din lume își permit să lucreze doar cu cantități de ordinul zecilor de mililitri".

De atunci din 8 noiembrie 1975 cînd rîndurile de mai sus au văzut lumina tiparului și, pînă foarte de curînd, autorul acestor rînduri a revenit mereu în micul laborator al medicului Chișiu, aflat în incinta Spitalului „Dr. Cantacuzino" din Capitală. Am făcut-o — și astăzi e cazul mai mult ca oricînd să o mărturisesc — atît din obligația profesională de a prezenta publicului larg noutăți din prodigioasa și prestigioasa sa activitate, cît mai cu seamă îndemnat de dorința intimă de ă-l cunoaște mai îndeaproape, cucerit de inteligența sa sclipitoare și fascinat, fără îndoială, de prezența sa particulară, unică și neobișnuită în peisajul școlii medicale naționale.

Nicolae Șt. Chișiu s-a născut în comuna Bădăcin din județul Sălaj la 11 aprilie 1921 și a urmat Facultatea de medicină veterinară din București. Cercetările medicale au constituit de timpuriu preocuparea sa dominantă și în acest domeniu rezultatele investigațiilor sale l-au făcut în cel de al 5-lea și al 6-lea deceniu al vieții sale cunoscut și apreciat în lumea întreagă.

Vizitîndu-l în micul laborator din strada Movilă 5 l-am găsit, de fiecare dată, prins în robia dulce a lucrărilor de laborator, afabil și răbdător cu musafirii așteptați sau nepoftiți. Învesmîntat în candoarea surîsului său cald și purtîndu-și cu modestie și blîndețe celebritatea și vasta sa erudiție. Purtînd însemnele omului deosebit, mîndria simplă și firească a celui ce se simte stăpîn absolut pe propriul său destin, Nicolae Chișiu a făcut întotdeauna și dovada unei largi generozități, risipind fără întrerupere sfaturi și ajutoare nenumăraților săi discipoli, gata oricînd de a veni cu precizări de specialitate, de a aduce cu promptitudine lumina și rigoarea adevărului acolo unde cei mulți se dovedeau dezarmați sau învinși.

Entuziast dar metodic, generos dar nu lipsit de o constantă cenzură critică, Chișiu și-a selecționat întotdeauna cu rigurozitate prietenii și colaboratorii, separînd cu precizie de computer valoarea de impostură. El a făcut în același timp, prin întreaga sa activitate civică și profesională, dovada că entuziasmul lipsit de spirit practic și inteligența fără omenie nu valorează două parale. Citindu-l pe Romain Rolland și folosind drept pildă viața exemplară a medicului Chișiu vom admite fără drept de tăgadă valoarea cunoscutului dicton : „Acolo unde nu există caracter, nu există nici om mare, nici artist mare, nici mare om de acțiune".

Pentru cei mulți, între care nu puțini colegi de breaslă, omul Chișiu a trecut drept un original, prin viața sa nu lipsită de ciudățenii, tabieturi și particularități frapante. Și asta cu atît mai mult cu cît foarte puțini dintre cei care s-au decis să descifreze tainele necunoscutului, alegînd munca de cercetare, s-au hotărît cu greu să renunțe la nevinovatele și firești plăceri ale vieții de fiecare zi. Din acest unghi de vedere medicul Chișiu poate fi considerat într-adevăr un om puțin obișnuit. Vreme de 15 ani el s-a prezentat în fiecare dimineață la ora 7 în laborator și s-a întors acasă în jurul orei 20. Și tot așa și-a petrecut în același răstimp de timp toate duminicile și toate concediile de odihnă. Cei care l-au vizitat acasă l-au găsit întotdeauna studiind publicațiile de specialitate sau răspunzînd numeroaselor scrisori sosite pe adresa sa de pe întreg mapamondul. În apartamentul său nu s-a găsit niciodată nici telefon, nici radio, nici televizor, nici sonerie la intrare. Dar cum nimic în lume nu s-a făcut fără forța pasiunii, singura capabilă de a hrăni talentul virtual și de a încuraja deprinderile și aptitudinile, o viață dăruită în întregime muncii poate trece drept firească în lumea oamenilor de excepție.

Vorbindu-mi despre toate acestea și analizînd cu înțelepciune atît stupoarea cît și veneratia celor ce se oboseau să-i prospecteze gîndurile și viața, medicul Chișiu a fost întotdeauna de părere că în marea competiție a tehnicii și științei contemporane, creația autentică are nevoie de eroi, ea nu se poate întrupa decît din osîrdie și dăruire și dintr-o imensă dragoste pentru știință, adevăr și omenie. Amendînd în mod drastic diletantismul și unilateralitatea, el s-a declarat atît principial, cît mai cu seamă prin exemplul practicii zilnice, adeptul omului complex, cu pregătire științifică multilaterală. Partizan al muncii colective el a ținut să precizeze în același timp că stricta specializare poate conduce la grave erori. „Medicul cercetător care lucrează cu mină prelungită, deci care este nevoit să-și întrerupă investigațiile pentru a reclama ajutorul chimistului, al fizicianului, al biologului etc. poate pierde tot ce a cîștigat prin muncă proprie. Un medic poate apela la ajutorul acestora, și va trebui să o facă întotdeauna, dar nu înainte de a cunoaște el însuși multă biologie, biofizică, biochimie, cibernetică, nu înainte de a stăpîni probleme de morfopatologie, histologie, fiziologie și tot ce ține astăzi de științele medicale. Cercetarea trebuie să aibă un conducător iar acesta trebuie să fie omul cu pregătire vastă și multilaterală".

Cu acest mod de viață și condus de fermitatea unei asemenea profesiuni de credință Nicolae Ștefan Chișiu a ajuns la cîteva descoperiri prioritare pe plan mondial.

Nicolae Ștefan Chișiu este autorul a peste 200 lucrări științifice publicate și a 30 brevete acordate. Activitatea sa științifică și aplicativă cuprinde probleme din medicină, biologie, alimentație și tehnologie alimentară. Dintre principalele rezultate de o deosebită importanță amintim : descrierea curenților de agresiune cu aplicații în patologia vasculară și cardiacă și descoperirea sistemului secretor biliar, stabilirea faptului că arborizarea biliară intrahepatică constituie o glandă cu secreție externă asociată ficatului și punerea în evidență a unei patologii imuno-agresive hepatice corelate cu antigenele biliare descrise prioritar de el.

Lui Nicolae Chișiu îi mai aparține descoperirea unei noi clase de gamaglobulină la om și animale, precum și descoperirea relației dintre litiaza biliară și carența de vitamină C.

De un deosebit interes s-a bucurat realizarea plăcilor cu anticorpi, folosiți pentru controlul alimentelor și furajelor. Soluția brevetată de medicul Chișiu permite dozarea cu precizie a întregii cantități de proteine aflate în nutreturi, deci la o reevaluare a dietei zilnice, a modului de administrare corectă a furajelor în marile ferme zootehnice.

Marea sa descoperire o constituie însă identificarea celebrilor reactivi CH, substanțe care au proprietăți analoage cu anticorpii sintetizați de animale. Înlocuirea anticorpilor animali (extrem de costisitori și greu de obținut) printr-un ser preparat din plante reprezintă una dintre cele mai fascinante pagini ale imunologiei contemporane. Reactivii CH deschid în prezent un cîmp extrem de larg de aplicații în domeniul imunologiei industriei alimentare, precum și în profilaxia sau terapia unora dintre cele mai grave maladii actuale.

...L-am revăzut pentru ultima dată cu numai două zile înaintea groaznicului cutremur din 4 martie. L-am vizitat în micul său laborator din curtea Spitalului Dr. Cantacuzino, regăsindu-l așa cum îl știam întotdeauna, antrenat în voluptatea cercetărilor sale temerare, creînd și visînd în modestul său atelier. Apoi... teribila noapte din 4 martie a stins lumina uneia dintre cele mai strălucitoare minți ale școlii medicale contemporane, răpind pentru totdeauna din mijlocul nostru pe eminentul om de știință, medicul, cercetătorul, savantul de renume, Nicolae Ștefan Chișiu.

Invențiile și descoperirile sale sînt apreciate de către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie drept unele dintre cele mai importante din întreaga istorie a medicinei românești contemporane, capabile chiar după moartea ilustrului cercetător de a contribui la descifrarea unora dintre cele mai necunoscute probleme privind structura și funcționalitatea organismului uman. Cu inteligența sa sclipitoare și modestia sa proverbială, prin puterea sa neobișnuită de muncă și viața sa exemplară, Nicolae Ștefan Chișiu a purtat însemnele omului cu scînteie de geniu, deschizător de drumuri și hărăzit celebrității.

Acesta a fost și va rămîne o veșnicie în Pantheonul științei românești, în patrimoniul valorilor universale, omul și bărbatul de renume Nicolae Ștefan Chișiu.

LIVIU TIMBUS ■

După 12 ani, studenții și minerii redescoperă o invenție uitată

La 10 iunie 1965, ora 11,45 inginerul Ion Dijmărescu a depus la O.S.I.M. dosarul cu numărul 49855 compus dintr-un memoriu, schițe și referat pentru invenția cu titlul „Macara pneumatică pentru ridicarea elementelor de armare". Știa că zilele și nopțile lui nedormite n-au fost în zadar. Munca minerilor nu va mai fi așa grea. Se bucura împreună cu colegii săi, inginerii N. Lețu și C. Teodorescu, toți trei coautori și cadre tinere pe atunci ale Institutului de mine Petroșani. Reușiseră doar să găsească o mașină care ridica singură boltarii din prefabricate de la vatră la tavan unde era nevoie de ei pentru susținerea galeriilor de pregătire.

Dosarul 49855 a condus la acordarea brevetului de invenție nr. 50162 din 19 aprilie 1967. Titularul brevetului era Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei și acesta o trimite spre rezolvare la Combinatul carbonifer Valea Jiului încă din 20 septembrie 1965. Aici un colectiv de șapte ingineri admite în 30 noiembrie 1965 execuția și experimentarea prototipului. Apoi, în loc să realizeze prototipul, au început să găsească formule pentru a justifica dificultatea aplicării în practică acolo unde minerul o aștepta. La 31 octombrie 1966 un alt colectiv de inventii și inovații, dar care păstra trei dintre membrii vechiului colectiv și anume : inginerii I. Ileanu, I. Körmöczky și D. Popianăș. Compus tot din șapte specialiști, de data asta resping propunerea de invenție și trimit dosarul la Direcția generală a cărbunelui unde probabil zace și astăzi. Urmează tot felul de adrese întinse pe vreo 50 de pagini între autori, O.S.I.M. și Combinatul cărbunelui. Autorii își pierd încrederea la sfîrșitul anului 1968 și totul se uită.

După 12 ani, Grațian Stănculea, student în anul V al Facultății de utilaj tehnologic a Institutului de mine, se afla în practică la Motru. Alături de el profesorul inginer Ion Dijmărescu, unul dintre acei profesori care nu confundă catedra cu o carlingă, un profesor care nu se sfiește să ia cu el valiza cu cărți ce pot fi tot atît de bine studiate și în amfiteatre, dar și în alte locuri. Cad de acord că specializarea se poate face numai în mină, iar simplul fapt că viitorii specialiști învață într-un centru minier nu înseamnă deja integrarea. Apropierea catedrei de bazinele carbonifere îi aduce pe studenți cu picioarele pe pămînt, adică pe cărbune, încă din timpul cursurilor. Aici, la Exploatarea minieră Horăști, directorul minei, inginerul Gheorghe Dobrinoiu, se plînge că nu poate trece de multe ori la exploatarea cărbunelui din cauza rămînerii în urmă la boltari. Pierderea e pierdere și, zice dînsul, nu se recuperează decît cu mari sacrificii. Au nevoie ca de aer de o ușurare a muncii fizice a minerilor. Se înfiripă o discuție despre vechea invenție, directorul este încîntat de posibilitatea de a mări viteza de înaintare cu 30% și de avantajele sociale, adică reducerea efortului. Dispozitivul este simplu și poate fi folosit la fiecare loc de muncă. Ceea ce n-a făcut fostul Combinat carbonifer Valea Jiului ani la rînd, s-a conturat de seara pînă dimineața ca o posibilă lucrare de diplomă pentru studentul Grațian Stănculea, avînd titlul „Proiectarea, construirea și experimentarea unui dispozitiv pentru ridicarea elementelor de susținere în galerii".

În scurt timp prototipul a fost gata și a urmat botezul în subteran, unde a ajuns cu ajutorul studenților din anul III aflați în practică la aceeași mină. Se mai întîmplă ca lucrurile să pară uneori simple pe hîrtie și în abataj să nu se potrivească. Instalația hidraulică, de exemplu, nu mergea. Studenții și profesorul au dat fuga la suprafață să caute în cărți. În timpul acesta maistrul principal electromecanic Ion Clapa, a făcut singur o mică modificare la conductele de aer comprimat și totul a mers strună.

Directorul are o idee care reduce costul dispozitivului la jumătate prin folosirea dispozitivului hidraulic de alimentare cu lichid sub presiune de la combina de înaintare. Experimentarea dispozitivului s-a transformat într-un efort comun de gîndire, iar întrebarea „cum s-o facem mai bună ?" l-a frămîntat pe toți, studenți și mineri la un loc. Autorul invenției și autorul proiectului de diplomă au trebuit să înfrunte opinia minerilor. Gheorghe Gădău, șef de brigadă la sectorul I, galeria 15261, execută lucrări de pregătire și înaintează în steril cu nouă oameni; 5 la înaintare și 4 la betonare. Îl sceptic în ceea ce privește aportul mașinii și spune: „Știu eu, poate cînd o fi gata", și primește răspunsul „Nu-i gata. Am vrut să învățăm cum s-o facem". Alin Tăcină își aduce aminte că au avut necazuri și cu Complexul mecanizat în 1965, dar acum merge bine, au învățat cum să se poarte cu el și minerul nu mai lucră cu lopată, ci cu manetele. Nu crede că-i bine, o să le mărească norma.

— Ba îi bine, tovarășe inginer. Hai s-o facem !, intervine maistrul Ion Cojocaru. O să-i modificăm și sistemul de prindere pe linie, se poate adapta la toate genurile de condiții. Cum să nu dăm mai mult dacă se poate ?

ION PREDOȘANU ■

Originea frumosului

Frumosul își are originea în viitor. Ceea ce este frumos, vine de unde frumosul prisosește, el este marea speranță a sufletului omenesc. Nu dor după trecut deșteaptă frumosul în ființa lumii, ci o arzătoare bucurie după deplinătatea viitorului. Prin frumos este degustată în prezent, pătrunde în prezent, este întrezărită ca o certitudine apropiată, bucuria viitorului, iar cu cît frumosul este mai deplin întrupat în istorie, cu atît acel viitor este mai aproape, mai lucrativ și mai creator în prezent. Pentru a face loc în istorie frumosului, a-l găsi o posibilitate de întrupare în cele mai diverse gesturi și fapte zilnice, îi sînt dăruite omului toate înzestrările : auzul pentru întruparea cuvîntului și a cîntecului, ochii pentru întruparea luminii, mîinile pentru ocrotirea naturii, mintea pentru descifrarea legilor ei iar în măsura în care omul folosește înzestrările sale pentru întruparea frumosului în istorie, viitorul cu deplinătatea desăvîrșirii lui este mai aproape de sufletul omenesc. Din această certitudine au apărut legile morale care trebuie să-l ocrotească pe om de mic pentru a-l feri pe om de risipă și lucrare greșită, păstrîndu-i energiile pentru resurecțiunea frumosului în istorie.

Una dintre epocile cele mai armonioase din istoria omenirii cu consecințe spirituale inepuizabile, mereu actuale, este evul mediu. Armonia universului, bucuria omului devenit vas neprihănit în care frumosul să poate sălășlui, nicicînd n-a fost mai adînc sesizată și viețuită, iar măreția aceasta provine tocmai din orientarea plină de speranță, din dinamismul vizionar contemplativ al ființei omenești pentru care trecutul este arvuna viitorului, care prin lucrare, stăruitoare disciplină și intensă cercetare, trebuie să cunoască întruparea în fapta zilnică a prezentului. Arhitectura a ajuns la o simplitate armonică, la acel spațiu dulce locuit care a atins cu adevărat miracolul desăvîrșirii cît îi stă omului în putință. Hagia Sofia sau Chartres nu mai sînt piatră și mortar însuflețite laolaltă, ci devin spirit pur atins de fecioria frumosului nemuritor ce la chip pe obrazul planetei. Muzica bizantină pe opt glasuri, paradisul lui Dante sau Învățăturile lui Neagoe Basarab nu sînt decît mărturii ale realității spirituale a ființei omenești înnoite, necunoscută omenirii prin alte civilizații. Este vorba de omul integral, omul teofor, cum s-a spus, omul posibilităților creșterii în spirit nemărginite, omul întors din noaptea uitării și a morții, omul răsucit în Cosmos după raza de aur a luminii neapropiate ce-și singeră aurele în coasta viitorului.

Fără această temelie de aur, fără această perspectivă Cosmică de bucurie, negrăită, experiată în evul mediu, întrupată în frumosul unui fel de viețuire moral și spiritual nemaiatins de lumile vechi, ar fi imposibil de înțeles pilduitoarele descoperiri în arte și științe pînă în zilele noastre, acest rafinament al amănuntului, acest frumos al clipei în apariția căruia se întrezăresc virtuțile deplinului viitor.

IOAN ALEXANDRU ■

Omenia românilor în lume

S-a întîmplat în Golful Bengal

Dana 61, portul nou — Constanța. Reîntîlnim o veche cunoștință a revistei Flacăra, cargoul „Simeria", ale cărui prime 4 zile pe apă au fost trăite și de un redactor al nostru, martor la botezul mării primit de acest puternic mineralier românesc de 8 750 tdw. N-am fi venit pe acest vas dacă n-am fi aflat „întîmplarea omenească" al cărei erou colectiv a fost nu demult echipajul său, în frunte cu comandantul Constantin Bucur.

— Ne aflam — povestește comandantul „Simeriei" — la limita Golfului Bengal, într-o cursă Kampha (R.D. Vietnam) — Constanța. La un moment dat, era într-o dimineață, pe la ora 9, recepționăm un mesaj de pericol emis de petrolierul olandez „Chevron Leyden", căruia îi explodase căldarea de la motorul de propulsie. Grav avariat, vasul olandez abia reușise să-și păstreze flotabilitatea, înregistrîndu-se în afara avariilor două accidente omenești, ofițerul patru și un motorist fiind arși în asemenea măsură încît viața le era în mare pericol. Am asistat atunci, vreme de vreo oră, la un „dialog pe ocean" extrem de interesant. Petrolierul olandez cerea permanent ajutor pentru cei doi oameni ai săi, care aveau nevoie urgentă de asistență medicală ca să supraviețuiască, iar vasele din zonă — nu le-am numărat, dar erau destule — răspundeau de zor, dar nu se apropiau de nava accidentată.

— De ce nu se apropiau ?

— Erau mai multe motive. Întîi și întîi, ajutoarele medicale acordate pe mare sînt prin convenție dezinteresate, autorul lor neflînd răsplătit material în niciun fel de cel ajutat. Apoi, nimănui nu-i prea convine să îi pe vas marinari străini grav bolnavi sau accidentați care pot oricînd muri sub propriul pavilion, situație care atrage tot felul de belele, întîrzieri cu anchete și cu formalitățile de rigoare, nemaivorbind de devierea cursei, de nerespectarea itinerarului și a orarului, cu tot cortegiul lor de implicații nedorite.

— Neapropiindu-se de petrolierul avariat, ce-i răspundeau totuși, așa cum spuneați, navele martore ?

— Erau răspunsuri, cum să vă spun, foarte politicoase și foarte... încurajatoare, de la distanță. Am înțeles însă perfect, din conținutul telegramelor — „n-avem medic specialist, medicul de pe nava noastră este internist, nu vă poate ajuta", suna de pildă unul din aceste răspunsuri — că toate vasele se fereau ca de foc de cei doi oameni accidentați, aflați în iminent pericol de moarte.

— În aceste condiții, ce a răspuns „Simeria" ?

— Ce să răspundă ? Ne-am întors din drum — „Chevron Leyden" se afla la vreo două ore de noi — și am pornit spre olandezi. Din mers, le-am comunicat că venim în ajutorul lor.

— Ce a urmat ?

— Au urmat o zi și o noapte pe care n-am să le uit cît oi trăi. Am luat la bord cei doi oameni foarte aproape de moarte. Ofițerul patru, un olandez, pe nume Jean Moed, avea 70 la sută din suprafața corpului arsă, iar motoristul, un indian pe care-l chema Sirajudin Yacub Nilicar, avea 50 la sută din piele arsă. Și ce arsuri ! Mai groaznice decît cele provocate de foc. Aburii îi fierseseră pur și simplu pe cei doi oameni, piele nici nu mai exista și erau amîndoi numai carne și sînge.

— Și i-ați luat ?

— I-am luat.

— Dumneavoastră aveați medic specialist pe vas ?

— N-aveam nici medic specialist, nici medic nespecialist, aveam doar un asistent sanitar.

— Spuneți-mi și mie, ca să înțeleg — nu numai să vă admir — ce resorturi v-au împins să luați o asemenea hotărire, cu atît mai mult cu cît nu aveați medic la bord ?

— M-au împins două resoriuri. Unul strict logic : lăsați acolo, pe mare, cei doi oameni ar fi murit cu siguranță în cîteva ore. Al doilea ține de structura ființei noastre : un asemenea gest îl faci pentru că ești om. Dacă ești...

— Și ce ați făcut cu cei doi marinari ?

— Ce să facem ? A fost o noapte dramatică. Era ploaie și un vînt năprasnic, întîmplarea a făcut că la un moment dat ni s-a blocat și cîrma, ofițerului olandez îi scăzuse pe la ora două tensiunea la 5, dar asistentul nostru Radu Ilie, un băiat nemaipomenit care lucrase înainte pe Salvare, le-a făcut ambilor accidentați vreo patru sute de injecții pînă la ziuă, păstrîndu-le viața pînă în portul indonezian Sabang, unde autoritățile portuare au venit și l-au ridicat.

— Care a fost bilanțul general al acestei neprevăzute acțiuni a „Simeriei" ?

— 44 de ore și cincisprezece minute înfrîziere, 596 mile marine străbătute suplimentar și două vieți salvate. Un calcul omenesc — și, dacă vreți, un calcul românesc — ne-a spus că merită.

MARIUS POPESCU ■

Valea Jiului ca o mireasă (V)

„Fără calitate, ți se lasă muntele în cap"

Trei fluvii umane se revarsă în Valea Jiului : oamenii ajunși aci mai mult sau mai puțin întîmplător, dar care rămîn pentru o viață întreagă ; minerii din tată în fiu ; în fine, oamenii locului.

Gîf-Deac tatăl și Gâf-Deac fiul, despre care am scris în articolul precedent, fac parte dintr-o veche familie de mineri, oameni tăcuți și drepți.

Vor fi ei tăcuți, dar eu, din puține vorbe, am impresia că-i cunosc pe acești doi Gâf-Deac de cînd lumea și pămîntul. Pe inginerul de 25 de ani pentru care fiecare întrare în mină reprezintă un miraj — sînt cuvintele sale — și pe tatăl său, artificierul. Unii, în aceste două decenii, potrivit profesiunii lor, au străbătut mări și oceane sau au fost comandanți de aeronave, au parcurs 1 000 000 km cu autocamionul, au predat de la catedre vestite sau au plantat cucuruz. Pentru Vasile Gâf-Deac ultimii 20 de ani atît au însemnat : a venit 100 m pe verticală în jos, în sectorul 4, tot luînd felii, felii din munte cu dinamita. În fiecare zi a transportat 60 kg de explozivi, în 20 de ani a cărat un Everest de dinamită și i-a dat foc.

...Al treilea afluent uman : oamenii locului. La Cîmpu lui Neag, așezare de munte la cîțiva kilometri de Uricani, Gheorghe Hamz a lui Iovan îmi povestește despre avatarurile meseriei de miner. Acest om trecut de 70 de ani își deapănă astfel firul vieții :

— În 1922 în Cîmpu lui Neag nu erau lucrări. Unul se ducea cioban la oi, altul la pădure, altul în mină, care unde-i plăcea. Din 1922 în 1931 eu am muncit la Lupeni. Cînd m-am căsătorit, 'n-am mai avut nevoie de mină, țineam vite. La război, m-am întors în mină, ca vagonetar. Cînd s-a sfîrșit războiul am revenit la vaci, la cai, la oi, că nu avea cine să le îngrijească. Apoi, cînd copiii mi-au plecat care încotro, zburînd ca puii din cuib, m-am angajat fasonator la forestieri. Lucram din noapte în noapte. Am fost, o vreme, și paznic comunal. Dar mie cel mai rău mi-a părut după mină. Meseria e mai bine plătită. Și unde mai pui că în galerie nici nu te bate vîntul, nici nu te plouă. La vite eu lucrez cu zi, cu noapte, dar banii îi primesc numai după un an sau doi, cînd vînd vita ; la mina Ștefan îi primeam însă de două ori pe lună. Adevărat, munca nu era ușoară, am avut și greutăți. Odată, cînd am vrut să prăbușesc tavanul, cum spunem noi minerii, un stîlp a rămas în picioare. Atunci am dat în el cu securea și grinda a căzut peste mine și m-a acoperit. A început să curgă piatra ca dintr-o găleată, și dintr-o parte, și dintr-alta. Parcă era făină la moară. Ortacii jucau ca albinele în stup, dar locul era strîmt și nu se putea băga nici unul, nu era o țîră de loc. Mă presa cum te strînge la ușă. Noroc de Ion Căldărar, și azi, după atîția ani, mi-amintesc de el cu recunoștință. El nu s-a pierdut, a tăiat blanele, adică scîndurile, și a scos piatra cum scoate mița șoarecele din gaură. Bocancul însă nu ieșea și atunci ortacul a tăiat gheata cu cuțitul. Eu n-am pățit nimic, am scăpat fără nici o zgîrietură. Asta a fost demult, dar după mină tot îmi pare rău. Iacă, la bătrînețe m-am trezit slab, cu bătrîna. Țin cinci vaci la grajd, sub Păroasa, de cosit nu mai pot. Dacă m-aș fi întors în mină cînd eram încă în puteri, aș fi avut pensie și eram șțab.

Gheorghe Hamz oftează și pornește să urce, spre Păroasa, prin nămeți. A nins mult peste noapte și toate drumurile sînt troienite : cum va ajunge mușul în munte ?

Ca Gheorghe a lui Iovan sînt mulți : mineri, forestieri, țărani, paznici comunali, din nou mineri, din nou forestieri, pînă cînd toate se învălmășesc și omul nu mai știe ce a fost și ce n-a fost. Un singur lucru știe : că a muncit o viață întreagă.

Cei trei afluenți umani se revarsă, așadar, în minele din Valea Jiului. Cum se comportă acolo, ce se cere minerului ? În primul rînd, muncă de calitate.

Ascultăm dese îndemnuri, pe această linie, în tot cursul vieții : de la învățătorul de clasa întîi primară care ne roagă, îmbie și apoi poruncește ca să trasăm pe tăbliță, la un înalt nivel calitativ, o-i—oi, pînă la șeful de birou care repetă la tot pasul că tocmai o astfel de muncă așteaptă de la noi, altfel... Credem însă că formularea cea mai scurtă, cea mai cuprinzătoare și cea mai pregnantă aparține șefului de brigadă Vespasian Catană, de la mina Vulcan : „Păi, fără calitate ți se lasă muntele în cap".

S-ar putea crede că este vorba de o figură de stil. De fapt, este vorba de prima însușire din „sfînta treime" a minerității, așa cum o vede Catană : calitate, atenție, dăruire. El explică :

— Dirijarea, bunăoară, cere un pic de curaj și multă atenție. Răpești (muți) stîlpul, grinda, armezi în față, sus stîncă, jos stîncă, în față cărbune, în spate muntele lăsat în voie. Dacă nu mențîi viteza de avansare, îl vezi cum presează, cum coboară, cum îți înfundă stîlpii în vatră, cum se luptă ca să învingă și totuși nu reușește.

Mîndria aceasta nebună de a se simți mai tare ca muntele îl deosebește pe minerul adevărat de un simplu angajat care coboară în subteran, ea îl face să-și iubească meseria ca pe o mireasă. (În Dîlja apropiată, șeful de schimb Alexandru Vină spunea că ar dori să vadă toată Valea Jiului „ca o mireasă".) Szabo Balasz, de la Vulcan, găsește o altă admirabilă comparație : „Cînd văd cărbunele pe transportor îmi crește inima, ca alții cînd pornesc o hidrocentrală". Mîndrie recompensată. „Mi-am ținut prestigiul ! — astfel rezuma faimosul șef de brigadă de la Uricani, Gheorghe Scorpie, cei 20 de ani de subteran ai săi. — Tovarășul Nicolae Ceaușescu personal mi-a înmînat Ordinul Muncii. Am văzut că sîntem luați în seamă după rezultatele noastre".

La muncă grea, cîștig pe măsură. Același Scorpie îmi povestea că un vagonetar din brigada sa a cîștigat din prima lună 3 700 lei, iar doi foști mecanici auto din Medgidia, cam pîrpirii dar isteți, au încasat cîte 3 500 lei din a treia lună. În aceeași perioadă de trei luni Vasile Carp și Mircea Apostu și-au cumpărat, cu bani gheață, televizor, frigider ; ei locuiesc într-un apartament pentru care nu plătesc un leu, și-au adus lîngă ei soțiile, „sînt în rîndul oamenilor" — conchide, sec, Scorpie. El însuși, din cîștigul său, ar acoperi în trei zile retribuția soției, dacă aceasta ar lucra și nu ar sta acasă pentru a se îngriji de copii. Asemenea cazuri sînt departe de a fi singulare în Valea Jiului, deși, firește, situația variază de la brigadă la brigadă. Iată de ce oameni veniți de aiurea, de cum coboară în gara Petroșani, declară ritos : „Eu merg la Voicu, la Petrila...", „Eu la Uricani, la Scorpie...", a căror faimă a ajuns prin telefonul fără fir al rudelor și cunoscuților pînă în satul lor depărtat din Moldova sau Oltenia.

Stimulentele morale și materiale îl plămădesc pe miner. Intervin însă și scurtcircuite, în special atunci cînd omul nu apucă să se lege de mină („Totul e să prinzi un concediu în Vale, adică să stai mai mult de un an, apoi nu mai pleci", se afirmă aici), sau cînd considerentele materiale devin acaparatoare. Uneori se ajunge la situații grotești.

...Acum cîțiva ani, Neică Baci, de fel dintr-un sat din Gorj, a lucrat ca vagonetar, apoi ca frînar la tîg la o galerie din Petrila. Deși nu cîștiga prost, umbla destul de răpănos, iar pantalonii și-i întărea cu fîșii din anvelope abandonate. Pe un locșor de 50 metri pătrați, lîngă Podu Jiului, și-a construit o baracă, apoi și-a cumpărat o mînză, o vacă și o capră, cu al cărei lapte se hrănea. Baraca nu era departe de cimitir. Pentru a-și duce „turma" la păscut se scula în toiul nopții, alt timp nu avea fiindcă în zori trebuia s-o pornească spre mină. Își rezema capul de o cruce în cimitir ca să nu adoarmă și privea peste gard cum păștеau animalele. Oamenii se mirau : pe ce o fi cheltuind banii Neică Baci ? Frînarul, scump la vorbă și obosit de nesomn, evita discuțiile. Doar cînd și cînd murmura sibilin : „Cînd ies la pensie, vreau să vadă tot Gorjul ce vilă mi-am făcut, să știe că sînt cineva". Se pare că avea și doi băieți ingineri, care însă nu prea îl vizitau pe tatăl lor.

Într-o noapte mînza sare un șanț, pîscată de o muscă, și o la la sănătoasa. Încercînd s-o prindă, Neică Baci se alege cu o copită în față și cade mort pe loc. Acesta a fost sfîrșitul frînarului. Acasă, în perna jegoasă, s-au găsit vreo 65 000 de lei, pentru ca apoi să se descopere că la C.E.C. mai avea depuși vreo 350 000 lei. Omul care purta petice din cauciuc de anvelopă și a murit ca un cîine lîngă un șanț poseda 400 000 lei bani gheață. Vroia să arate că e cineva. Este firesc un caz extrem, netipic, totuși real, care arată, într-o formă hiperbolică, unde poți ajunge cînd abdici de la conștiința și mîndria de miner.

Despre aceste atribute ale minerului adevărat, lăcătușul de subteran Gheorghe Popescu de la Vulcan sectorul 7, îmi vorbește într-o seară de neuitat, cu accente de poet. Îmi povestește despre tovarășii din schimbul de noapte care ies în zori în curtea minei, cînd încă nu s-a luminat de ziuă.

Nu li se deslușesc nici chipurile, nici trupurile, doar luminițele lămpilor. Parcă sînt un oraș în mișcare zărit de departe sau o tainică procesiune. În închipuirea sa, Gheorghe Popescu îi vede despuiați, negri, uriași, cu sudoarea șiroind pe pieptul arcuit. Vorbesc puțin între ei, făcîndu-te să pierzi urmele timpului. Apoi, deodată, țîșnesc primele raze de soare, luminînd Muntele Straja și înfăptuind metamorfoze. În fața lăcătușului nu se mai pierdă uriași, ci oameni ca toți oamenii, simpli, îmbrăcați în salopete și cu fețele prăfuite spre negru. Glumesc, se apleacă și rup cîte o floare, cu zîmbetul cel mai omenesc din cîte se cunosc. Sînt minerii Vulcanului.

(Va urma)

LIONEL NIȚESCU ■

În același front al omeniei

(Urmare din pag. 24)

„surplombe" pe care n-ar fi fost capabilă să le făurească nici chiar imaginația celui mai năbădăios perete de stîncă. Mulțumiri, pe care nu aveau timp să le asculte, au primit și bravii studenți de la I.E.F.S., viitori dascăli de sport, dar, cum ne-au demonstrat-o, și de omenie. Mobilizați de C.N.E.F.S., cu toții au răspuns exemplar la chemarea partidului.

Considerabil a fost — și, sîntem siguri, va fi în continuare — aportul tinerilor sportivi, al întregii noastre mișcări de educație fizică și sport, la fondul de ajutorare a sinistraților, la refacere. Duminica fotbalistică de după seism a contribuit cu peste 700 000 lei la „Contul 1977". Clubul Corvinul Hunedoara a oferit 100 000 de lei, lucrătorii din aparatul C.N.E.F.S. și Centrul de cercetări științifice, peste 200 000. Marea vedetă a Olimpiadei de la Montreal, Nadia Comăneci, Teodora Ungureanu și celelalte eleve ale soților Karoly își vor pune strălucita lor măiestrie în slujba sprijinirii celor care au avut greu de suferit. În întreaga țară se nasc inițiative prin care sportul, sportivii, iubitorii sportului se declară gata să participe nemijlocit la marele efort al reconstrucției.

Într-o asemenea înșiruire s-ar fi putut da, firește, foarte multe nume. Ni s-a părut însă că, față de dimensiunile și amplitudinea dramatică a momentului, nu ele constituie principalul și, cu atît mai puțin, esențialul. Tulburătoare sînt — credem — simbolurile care izvorăsc din gestul spontan, dar atît de responsabil, atît de matur, prin care masa sportivilor noștri și-a demonstrat atașamentul, solidaritatea, conștiința cetățenească, într-un cuvînt, PATRIOTISMUL.

Copiii și nepoții noștri nu vor ști, probabil, niciodată cîte persoane au fost salvate de la moarte de către sportivi în groaznicul cutremur de la 4 martie 1977, cîte tone de moloz și cîte cărămizi au cărat brațele lor puternice, pregătite pentru performanțe și recorduri, cîți oameni au fost mutați de ei în noile locuințe, cîte hectare de parcuri au fost amenajate și cîte vlăstare de pomi au fost sădite de elevii școlilor sportive. Dar ei vor afla și vor ține minte totdeauna că, atunci, demult, în acele clipe grele (auzite din povestirile părinților și ale bunicilor) sportivii au spus într-un singur glas „PREZENT!".

Atilla Kun:
„Continuu și astăzi să-l privesc pe faimosul Gerd Müller cu ochi triști"

— Atilla, cum te simți cînd îți zice toată lumea Kun II ?

— M-am obișnuit. Ca om, am avut norocul unui frate mai mare, Iosif, sau Kun I, născut cu doi ani înaintea mea, care am împlinit, la 9 martie, 28 de ani. Ca fotbalist, norocul a fost mai mic, căci Iosif, deși are multe calități de jucător, aflîndu-se, ca dovadă, și astăzi în lotul Bihorului, nu m-a tutelat. Ba aș zice, fără să vreau să-l supăr, că numele meu e mai cunoscut în fotbal. Lucru firesc dacă ținem seama de faptul că am jucat de 21 de ori în echipa națională.

— De 21 de ori ?!

— Exact, de 21 de ori, dar nu 21 de meciuri, căci adesea am intrat în teren numai pentru cîteva minute. Am debutat la 3—3 cu Italia, am jucat ultima oară sub culorile echipei reprezentative în preliminariile olimpice, contra Franței, la 1—0 pentru noi, partidă pe care trebuia s-o cîștigăm la scor. Una peste alta, cum spuneam, s-au adunat 21 de selecționări, dar nu toate îmi fac cinste, deși unele îmi fac.

— Care anume ?

— Parcă a fost un făcut. Am jucat mereu bine cînd națională a pierdut sau a izbutit abia un meci egal, contra Argentinei, cînd am marcat golul nostru, contra Braziliei, la 0—2 și așa mai departe. Nici cu Spania, la Madrid, la 1—1, n-am jucat rău, numai că atunci s-a întîmplat să vină Capon peste mine și să mă lovească, trecîndu-mă pe tușă pentru mai multă vreme.

— Să înțeleg că te consideri un jucător urmărit de ghinion ?

— Nu știu, dar nici norocos nu pot spune că am fost. Am avut o mie și una de accidentări, am fost operat anul trecut de menisc, ba chiar odată, pe cînd jucam la U.T.A., unde am stat 4 campionate, am fost suspendat pentru un an din viața sportivă. Probabil că vă aduceți aminte, pînă la urmă s-a revenit asupra unei decizii nedrepte.

— Nu-mi aduc aminte.

— Nici eu și nici Broșovschi n-am jucat un meci cu C.F.R. Cluj-Napoca și s-a zis că am vîndut meciul și că ne-am prefăcut bolnavi ca să cîștige ceferiștii, aflați în luptă pentru salvare de la retrogradare. N-a fost așa.

— Dar cum a fost ?

— Am avut febră și pur și simplu n-am putut intra pe teren.

— Hai să trecem la un subiect mai vesel. De ce crezi, Atilla, că ai rămas în afara echipei naționale ?

— Aveți dreptate, e tare vesel subiectul, dar dacă vă așteptați să acuz pe cineva vă înșelați. Am rămas pe dinafară din cauza slăbiciunii mele. A moliciunii, a lipsei de voință. S-a făcut să fie așa și m-am gîndit adesea că dacă din cei doi frați Kun s-ar fi putut face un singur fotbalist, atunci acel hibrid ar fi avut toate calitățile cerute de marea performanță. Voința lui Iosif și tehnica mea ar fi dat ceva grozav.

— Așadar, lipsa de voință îți se pare marele tău defect.

— Desigur. Sufăr de boala de care a suferit și Dobrin, numai că Dobrin a avut și are mai mult talent decît mine. Mă demobilizez repede. La primul contact mai tare cu adversarul, mă sperii și mă las pe tînjală, luîndu-mi parcă rămas bun de la meciul acela, cu ușurință. N-am fost și nu sînt, dar sper să devin, un jucător bătăios, un luptător, de tipul lui Dumitru sau al lui Dinu. Asta m-a costat și mă costă.

— Nu te-ai gîndit niciodată la cauze ?

— Ba m-am gîndit, dar nu cred să fi găsit cele mai bune soluții. Înclin să spun că totul a plecat de la concepția mea despre fotbal, ca joc înainte de a fi altceva. Cînd eram mai tînăr, îmi plăceau la nebunie jucătorii tehnici, sud-americanii sau spaniolii, de tipul lui Dumitriu II, dacă vreți, cei capabili să ascundă mingea sau măcar să facă din ea tot ceea ce vroiau. Cu timpul, mi-am schimbat părerile, înțelegînd că fotbaliștii sortiți să învingă sînt cei care se arată gata să joace la fel de aspru 90 de minute, ba chiar și după aceea. Așa gîndesc eu să devin, dar schimbarea nu e simplă. Uneori, îmi dau perfect seama, par anacronic cu stilul meu, dar continuu să intru pe teren înainte de toate pentru frumusețea jocului. Deși vreau să cred că m-am schimbat, continuu și astăzi să-l privesc pe faimosul Gerd Müller cu ochi triști, fără să-l înțeleg pînă la capăt.

— Cum adică ?

— Toată lumea și-a scos și-și scoate pălăria în fața eficacității sale, dar mie nu mi-a plăcut niciodată modul în care, de foarte multe ori, Müller a ajuns să înscrie. Dînd cu coatele, împingînd, călcînd portarul pe picior, îmbrîncindu-l. Atilla Kun n-a gîndit și nu gîndește fotbalul în modul acesta, convins fiind că pe terenul de fotbal scopul nu scuză mijloacele. Altfel să știți că Atilla Kun e un jucător conștiincios, care muncește cum se cuvine la antrenamente și se zbate din răsputeri pentru echipa lui, care nu refuză nici o sarcină, dovadă că la națională a jucat cînd aripă, cînd vîrf de atac, deși el e sigur că rostul lui e la mijlocul terenului, lîngă Dumitru, dar care nu găsește atîta putere încît să stea drepți și să spună, cu mîna la chipiu, că antrenamentele fără minge sînt cel mai mare deliciu. Nu-i plac, dar de făcut le face, pentru că așa e piesa și pentru că, în fotbalul de astăzi, numai cu tehnica mori de foame.

— Și cine mai e Atilla Kun ?

— Vorbiți serios ?

— Foarte serios.

— Știu eu, un băiat cuminte care, din cînd în cînd, înscrie goluri pentru F.C. Bihor sau pentru echipa națională. Un jucător care n-a ajuns cu adevărat vedetă pentru că n-a avut suficientă ambiție, dar și pentru că nu și-a dorit niciodată așa ceva.

— Altfel ?

— Altfel, bine. Mă doare niței gîtul. Probabil că mă paște o gripă. Cu accidentările m-aș mai descurca, dar de gripă trebuie să mă feresc, căci sînt profesor de educație fizică la Liceul numărul 3 și am datoria să mă prezint în fața elevilor sănătos și să-i ajut și pe ei să fie la fel. Sănătoși, sănătoși, bine făcuți.

— În altă ordine de idei, ce părere ai de nivelul fotbalului nostru ?

— Mi se pare în creștere, deși n-am ajuns încă acolo unde ar dori-o toți iubitorii lui. Din păcate, modul în care am gîndit eu fotbalul n-a fost, multă vreme, o excepție, iar rezultatele s-au văzut. Noi eram balerinele, adversarii nostri erau luptătorii. Acum lucrurile încep să se schimbe, să se transforme în bine, jucătorii români au căpătat, de voie, de nevoie, respectul muncii și al sudorii, iar firma noastră s-a luminat. Cît despre jucători cred că avem mulți jucători de clasă.

— Care ar fi ?

— Înainte de toate Dumitru, care joacă minunat, de toate la fel de bine. Sătmăreanu II mi se pare un fotbalist de mare nădejde. Dudu Georgescu, pe care eu l-aș pune să joace half, Dobrin despre care am mai vorbit, Dinu, Răducanu care rămîne cel mai mare portar, numai că se cam păcălește singur, mă rog, o sumedenie. Între ei, l-aș numi și pe Broșovschi, chiar și cu kilogramele lui în plus. Dacă acuma marcă gol după gol, dac-ar fi convins să slăbească ar ajunge un jucător de prima mînă.

— Am ajuns la sfîrșit. Vreau să te mai întreb un singur lucru.

— Știu ce ! Ca de obicei : cine va cîștiga campionatul și cine vă cuceri Cupa.

— Exact. Cine crezi că va retrograda anul acesta ?

— Galații, Progresul și Iașii.

— Dar F.C. Bihor ?

— Nici nouă nu ne va fi ușor, dar eu rămîn optimist. Anul trecut am zis locul XI și am terminat pe IX, acum zic locul VIII ca să terminăm pe VI. În tur, s-o recunoaștem, ne-au cam dezavantajat arbitrii, altfel stăteam mai bine. Pot să vă întreb și eu ceva ?

— Firește. Dă-i drumul.

— L-am întîlnit în iarna asta, la Felix, pe antrenorul Coco Dumitrescu, cu care am lucrat cîndva la U.T.A. și despre care am o impresie dintre cele mai bune. Om serios, priceput, care, nu știu de ce, nu mai antrenează pe nimeni. Mi-a spus că e bolnav, dar cred că e altceva la mijloc. Ce-o fi ?, vă întreb.

— Nu știu.

— Nu v-am întrebat de florile mărului, am făcut-o pentru că mi se pare că n-avem prea mulți antrenori capabili, Covaci, Cosmoc, Teașcă, Angelo Niculescu, Stănescu și încă vreo cîțiva, ca să ne putem permite să-i lăsăm pe cei verificați să stea pe margine și să privească. Adică nu noi, ci fotbalul românesc.

— Spune-mi, Atilla, e adevărat că te-ai căsătorit recent ?

— M-am căsătorit la sfîrșitul lui decembrie și vreau să cred că voi avea cît de curînd și un copil. Un băiat.

— Ca să-i faci fotbalist ?

— Nu cred.

— Cum așa ? ! De ce ?

— Între altele ca să nu-l întrebați, peste vreo 20 de ani, cum se simte în postură de Kun III ! Glumesc, firește, cauzele le cunoaștem amîndoi prea bine. În orice caz, dacă va avea talent va ajunge el fotbalist de unul singur, dar înainte de toate va trebui să ajungă om adevărat, cinstit și muncitor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

În același front al omeniei

Se poate spune că în aceste momente dramatice, sportivii — chiar și aceia de mare performanță (cei uneori huliți) — s-au aflat la înălțime, încadrîndu-se, într-un consens unanim, în încleștarea omului cu stihia, fiind prezenți — cot la cot cu toți ceilalți cetățeni — pe parapetele bătăliei pentru viață, pentru normalizare, pentru refacere.

La scurt timp după dezastru, cei mai mulți dintre membrii cluburilor bucureștene Steaua, Dinamo, Rapid, Metalul, Constructorul, Progresul și altele, cei din Craiova, Ploiești, Alexandria au venit într-un suflet la sedii, nechemați de nimeni, ci împinși doar de simțul datoriei, de conștiința lor civică, pe care — poate — unii au fost cîteodată ispitiți să le-o pună la îndoială. Presa a evocat contribuția pe care boxeri, handbaliști, gimnaști, rugbyști, poloiști, hocheiști, atleți frunțași din secțiile de performanță ale multor cluburi, cîțiva foști sportivi, acum cascadori, și-au adus-o la salvarea de sub dărîmături a multor vieți omenești. Pe **Mircea Pascu**, de pildă, l-am urmărit cu mulți ani în urmă cîștigînd campionatul național școlar la aruncarea ciocanului, iar pe regretatul **Tudor Stavru** (cel care a adus sacrificiul suprem pe altarul acțiunilor de salvare, intrînd în legendă) padelind alături de fratele său, Stavru Teodorof, într-un caiac olimpic. La acțiunile de mare dificultate de la blocul „Dunărea", un grup de alpiniști au oferit cel mai emoționant și mai senzațional spectacol de escaladă, strecurîndu-se cu o felină agilitate printre niște

(Continuare în pag. 23)

VALERIU CHIOSE ■

Năstase, așa cum nu-l cunoașteți (2)

Era în vara lui '72 în sanctuarul de la Wimbledon, unde de aproape un secol încoace au fost încoronați mari campioni ai timpului și unde s-au consumat dramele unor mari învinși. Venisem întîia oară la Wimbledon și spectacolul ce se desfășura zilnic în fața ochilor mei mă fascina. Pe trotuarele din împrejurimi, cozi interminabile, corturi, saci de dormit, aragazuri, chiar și speranța că a doua zi biletele vor ajunge pentru toți. În tribune, multe personalități ale vieții artistice și sportive, Anthony Quinn și Fred Perry printre suporterii lui Năstase. În ziare, cota jucătorilor la bursa pariurilor și declarația surprinzătoare a doamnei Connors : „Cred în victoria fiului meu". În vestiare, pregătiri și directorul firmei „Dunlop" uimit că nici una din cele 30 de rachete fabricate special pentru Ilie nu i se potrivește.

Pe terenuri, încrîncenare pentru fiecare minge. Pe partea lui Ilie de tablou, prezența a trei renumiți americani : Graebner, Gorman și Connors. Concursul avansează încet, dar cota lui Năstase crește fulgerător. Cei trei americani sînt eliminați pe rînd, ultimul în fața ochilor îndureraților săi mamei sale.

Ilie își găsește în sfîrșit o rachetă, din cele cu coada mai scurtă, cum îi place lui, dar nu la firma „Dunlop", care ar fi fost în stare să-i pună toată producția la dispoziție, ci la Panatta. Italianul i-o împrumută. Cu noua rachetă, o nouă victorie, de data aceasta în semifinală, în fața lui Orantes.

Smith îl bate pe Kodes și finala se dispută între cei doi mari rivali ai anilor '71 și '72.

După mai bine de două ore, jucătorii sînt la egalitate. Năstase cîștigă setul unu și patru, iar Smith pe cel de-al doilea și al treilea.

Sîntem la mijlocul setului decisiv și lucrul de care ne temusem cu toții nu se întîmplase : Ilie nu-și pierduse serviciul. Egalitatea persista și cu cît meciul se apropia de sfîrșit, cu atît speranțele în victoria campionului nostru creșteau. Smith conduce cu 4—3. Ilie își cîștigă serviciul și : 4—4. Servește Smith și ar fi normal să-și cîștige serviciul, dar Ilie reușește două din retururile acelea ce-i transformă adversarul în simplu spectator. Îi mai trebuie două mingi pentru a lua serviciul lui Smith și avantajul hotărîtor. Smith se pregătește să servească. Tribunele amuțesc. Tensiunea este maximă. Un nou retur excelent al lui Ilie care-l obligă pe Smith să înalțe mingea la jumătatea terenului. Pentru Ilie punctul este ca și făcut, dar el știe că meciul nu s-a terminat încă și-și pregătește cu atenție lovitura. Lovește. Mingea pleacă spre colțul terenului. Se aud exclamații. Cu un salt disperat, Smith reușește o *lovitură cu lemnul* (!) și mingea alunecă încet peste plasă. Ilie încremenește. Smith își șterge fruntea transpirată. Jocul continuă, dar este evident că lovitura aceea nemaipomenit de norocoasă, cu lemnul rachetei, a schimbat raportul moral de forțe. Cîteva minute mai tîrziu, noul învingător al Wimbledon-ului primește cuvenitele-i onoruri, înconjurat de o armată de ziariști, în timp ce învinsul, rezemat de scaunul arbitrului, privește absent. În vestiar Connors, Tanner, Gorman și ceilalți băieți din echipa americană scot din dulapurile lor șampanie. Alături, Ilie își schimbă tăcut echipamentul pentru finala de dublu mixt. E perfect conștient de faptul că a pierdut unul din importantele trenuri ale vieții sale. „Poate altă dată" — sînt vorbele nerostite pe care le citesc în ochii săi obosiți și triști.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

FLACĂRA Redacția · București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publiciști, comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare — (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) · redactor șef adjunct (Traian Proșan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

ANUL XXVI-Nr. 12 (1297) - 29 martie 1977

flacăra

SĂPTĂMÂNAL EDITAT DE CONSILIUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Virtuți dintotdeauna

Vigoarea unui popor, puterea de a rămîne mereu tînăr chiar dacă vîrsta-i este multimilenară se află, deloc paradoxal, în capacitatea de a-și păstra inalterate virtuțile originare. Rememorînd lecțiile eterne ale istoriei, deci lecțiile pe care bărbații țării le-au predat posterității, vom afla că, supus unor grave încercări ale vremurilor, poporul român s-a exprimat pe sine, arătîndu-se a ști să fie mereu același, prin curaj și bărbăție, printr-o firească vocație a eroismului, printr-o adîncă stăpînire de sine și extraordinară rezistență, prin capacitatea de a înfrunta și depăși încercări dintre cele mai cumplite, prin spirit de dăruire și sacrificiu pentru idealurile ce vizau viitorul de demnitate al țării, prin îndelung prețuita putere de luptă. Virtuți morale a căror afirmare în atîtea împrejurări istorice i-a atras prețuirea oamenilor. Echilibrul și înțelepciunea manifestate n-au luat niciicînd chipul resemnării. Măsurîndu-și cu luciditate puterile, atunci cînd forțe mai presus de puterea lor le-au amenințat existența, libertatea, oamenii din jurul Carpaților, cei ce poartă cu simplitate și demnitate neorgolioasă numele de români, s-au ridicat fără preget la luptă. Știau că o viață îngenuncheată nu este viață. Credeau în dreptatea și dreptul lor la a fi stăpîni pe propriul destin. Și au crezut în aceasta chiar și cînd mersul istoriei s-a arătat potrivnic.

Nu resemnare în fața destinului, ci înțelegerea și asumarea acestuia deslușesc în atitudinea eroului din Miorița. Nu bravadă ilogică, ci firească demnitate se află în gestul lui Mircea cel Bătrîn, așa cum l-a propus eternității Eminescu, înfățișîndu-ni-l într-un moment de simplitate și fermitate, conștient că-și apără nevoile și neamul, într-o indestructibilă solidaritate cu tot ce mișcă-n țară, cu riul, ramul. În bătrînul „atît de simplu, după vorbă, după port" avem portretul unor trăsături de permanență ale poporului român. Dornic de viață normală, construindu-și cu jerfe spații de liniște și creație, el a știut să se înalțe dincolo de grelele încercări ale vremurilor, cu dîrzenie și eroism, să ia nu o dată totul de la început, încrezător în izbînda finală a adevărului, a aspirației binelui.

Și, iată că peste veacuri, într-un moment în care țara se află angajată într-un splendid efort de creație și înălțare spre orizonturi cutezătoare — așa cum le-a conturat marele strateg al devenirilor românești contemporane, Partidul Comunist Român — o cumplită lovitură a încercat să-i întîrzie înfăptuirea pașnicelor proiecte de viitor.

Au prilejuit aceste zile ale unui straniu început de primăvară fapte omenești ce merită să rămînă încrustate în memoria vremurilor, fapte ce au luminat calități omenești de o inepuizabilă multiplicitate. Omenia a luat chipuri concrete, materializîndu-se în gesturi de o adîncă frumusețe. Curajul a luat chipuri concrete, mărturisind o solidaritate organică a omului cu omul, puterea de a nu te mai gîndi la tine cînd știi că prețul jertfei tale dăruiește viața unui semen. Omenia s-a dovedit a fi o trăsătură morală în ale cărei hotare se cuprind toți locuitorii patriei. Omul conștiinței socialiste nu este doar un adevăr ce se cere împlinit în faptele omului real, ci chiar omul real al acestui timp al țării. El s-a construit pe sine, potențînd superior — așa cum au dovedit-o faptele acestor zile — virtuțile dintotdeauna ale poporului român, toate subsumate unei solare încrederi în puterea vieții și a omului, unei mereu pilduitoare iubiri de țară.

În lumina acestor virtuți, oricît de amar a fost prețul plătit, omul țării și-a potrivit bătăile inimii după chemările țării, aducînd biografiei sale morale — prin fapte demne de o epopee modernă, prin fapte de exemplar umanism, prin hotărîrea de a da vieții chipul ei firesc — o victorie prin care ne descoperim cu toții mai buni, mai demni, mai solidari. Este victoria virtuților perene ale poporului căruia îi aparținem, virtuți pe care socialismul le-a multiplicat la scara întregii națiuni.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

Sub semnul evidenței :

Solidaritatea comunistă

Plin de praf, negru de funingine, acolo sus între cer și pămînt, pe niște schele sui-generis din țevi metalice, nea Ion Anghel, om de vreo 47 de ani, corpolent tar vîrtos, desenează gesturi largi cu mîinile. Încearcă să vadă dacă brațul macaralei a ajuns într-un punct al platformei unde ar avea nevoie băieții săi. „Băieții" săi în număr de 22 sînt toți sudori, lăcătuși și lăcătuși mecanici, dulgheri, toți specializați de mulți ani, unii de peste 25, în montaje de instalații pentru industria chimică. Ei aparțin Grupului de șantiere construcții-montaje-reparații în industria chimică Ploiești. Se află aici, în frunte cu comuniștii, la Combinatul de îngrășăminte din Valea Călugărească, aici la „acid sulfuric" — prea bine știut de către noi toți, cea mai greu avariată fabrică de către acel minut bezmetic al cutremurului — ca s-o aducă la starea de funcționare. Pînă la 9 mai, așa cum a indicat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vizita sa de lucru la acest obiectiv imediat după catastrofă. De fapt, e vorba de a reconstrui această instalație de acid sulfuric, unde peste 200 tone de metal cu forme de cuptoare, buncăre, suflante de aer și alte utilaje „au fost pur și simplu împletite, făcute grămadă", precum povestește nea Ion Anghel. „Vedeți buncărul ăla ? Vasul ăla uriaș în care încap cam 200 tone de pirită a fost pur și simplu catapultat de la 20 de metri înălțime, căzînd peste tot ce-a fost dedesubt, utilaje foarte scumpe, unele aduse din import". El, personal, n-a mai văzut așa ceva, deși lucrează de 30 de ani în montaje de instalații chimice. Munile lui și pricoperea lui au fost prezente în tot ce reprezintă azi mari combinate chimice românești — Gh. Gheorghiu-Dej și Borzești, Craiova și Pitești, Brăila și Tr. Măgurele, Valea Călugărească, Brazi și Telcajen, Ploiești..., dar peste tot a construit, a înălțat și cel mai rău a reparat, a refăcut ceea ce uzura fizică distrugea în uriașele retorte, dar niciodată n-a demolat, cum face acum. Spune că însuși cuvîntul a demola îl doare. Cînd vede că „dăm jos cărămidă cu cărămidă, fier cu fier cuptorul ăsta uriaș de prăjire a piritei, mă credeți că îmi vine să plîng ? Dar o să-i facem noi la loc și nici n-o să se mai cunoască că vreodată aici a fost atîta dezastru." El cu băieții lui, și mă roagă să-i amintesc întîi pe cei cu care lucrează de 25, 20, 10 ani împreună, ca Gheorghe Rodilă, Constantin Penea, Ion Gheorghe, Pîrvu Iordache, Tudor Barbu, Dumitru Cazan, Nicolae Păun, Constantin Benea, majoritatea comuniști, stau aici pe șantier zi-lumină. „Ce, două-sprezece ceasuri ?! Muncim atît cît ne lasă lumina zilei să vedem. Am sta noi chiar mai mult, am aduce niște reflectoare, dar nițică înțelepciune trebuie. Trebuie să fim în stare și a doua zi, și a treia zi de muncă."

În dreapta lui, în dreapta locului de muncă al brigăzii lui nea Ion Anghel, se află echipa, mobilizată de-organizația de partid, de 40 de oameni a lui Ilie Dimancea, în viața sa profesională normală, cum zice, fiind maistru principal în probleme de plumbărie la Combinatul chimic din Tr. Măgurele. Cei patruzeci adunați sub conducerea sa sînt de la Tg. Mureș, de la Rm. Vîlcea, de la dinșul din Măgu-

(Continuare în pag. 5)

CICI IORDACHE ■

UN TRASEU AL OMENIEI ȘI SOLIDARITĂȚII

PRIN MUZICĂ ȘI POEZIE

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra" și condus de poetul Adrian Păunescu va fi prezent în marile săli de sport din TIMIȘOARA (25 și 26 martie), BAIA MARE (31 martie), și CLUJ-NAPOCA (2 aprilie).

Traseul complet al cenaclului în pagina 13.

Urmînd exemplul primului bărbat eforturile pentru normalizarea

Țara întreagă înaintează cu pași fermi pe drumul refacerii. Urmînd pilda primului bărbat al patriei socialiste, exemplele de înțelepciune, dîrzenie, curaj, afirmîndu-și plenar în fața lumii întregi unitatea, voința unică și înaltele valori morale — poporul român a făcut și face în continuare tot ce este omenește posibil pentru vindecarea grabnică a rănilor pricinuite de cutremurul din 4 martie, pentru ca — așa cum a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu — națiunea noastră să nu cedeze nimic din aspirațiile sale spre progres, să îndeplinească toate obiectivele prevăzute în istoricele documente ale Congresului al XI-lea.

În spiritul înaltelor deziderate pentru progres, civilizație și bunăstare și exprimînd profundul umanism socialist, revoluționar, ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 17 martie, desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a analizat modul în care s-a desfășurat aspra bătălie pentru salvarea vieților omenești, pentru refacerea orașelor și întreprinderilor distruse sau avariate de cutremur, dînd o înaltă apreciere eforturilor supraomenești prin care comuniștii, glorioasa noastră clasă muncitoare, întregul nostru popor au răspuns prin fapte, prin puternice dovezi de adeziune, de dăruire, de sacrificiu chemărilor adresate țării de către Comitetul Central al partidului, de către secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., din 17 martie, s-a dezbătut de asemenea raportul privind utilizarea mașinilor și utilajelor din industrie în cursul anului 1976 și raportul privind situația protecției muncii în anul 1976, evidențiindu-se rezultatele pozitive obținute în această privință, relevîndu-se lipsurile și greșelile existente, făcîndu-se recomandări și stabilindu-se măsuri concrete pentru optimizarea activității în aceste domenii.

În cadrul aceleiași ședințe, Comitetul Politic Executiv a ascultat și dezbătut o informare prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu privire la vizitele oficiale de prietenie efectuate, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, între 22 februarie și 4 martie 1977, în Republica Islamică Mauritania, Republica Senegal, Republica Ghana, Republica Coasta de Fildeș și Republica Federală Nigeria. Exprimîndu-și deplina satisfacție și aprobare față de rezultatele fructuoase ale itinerarului african întreprins de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, Comitetul Politic Executiv a reafirmat înalta apreciere față de rolul esențial al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și înfăptuirea politicii externe a partidului și statului nostru, față de activitatea sa neobosită pusă în slujba intereselor fundamentale ale poporului român, a cauzei socialismului, libertății, progresului social și păcii, față de contribuția sa remarcabilă la eforturile pentru edificarea unei noi ordini economice și politice mondiale, a unei lumi mai drepte și mai bune.

A doua zi, spre ora amiezii, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost din nou prezenți în mai multe zone ale Capitalei afectate de cutremur. Cu acest prilej, secretarul general al partidului nostru a acordat o atenție specială examinării lucrărilor de refacere a unor instituții medicale ce au avut de suferit avarii și care au trebuit să fie evacuate. Dialogul fructuos pe care președintele țării l-a avut cu edilii și specialiștii din domeniul proiectării și construcțiilor, cu cadrele medicale, recomandările și indicațiile concrete făcute cu acest prilej au constituit și de data aceasta un prețios îndreptar în vasta activitate de refacere, de înlăturare grabnică a gravelor consecințe ale seismului din 4 martie. Pretutindeni locuitorii Capitalei, exprimîndu-și sentimente de dragoste și recunoștință pentru activitatea neobosită, eroică, profund umanitară a celui mai iubit fiu al poporului român, și-au reafirmat din nou atașamentul fierbinte față de Partidul Comunist Român, față de țelurile nobile și politica sa înțeleaptă.

În cursul dimineții de vineri, președintele Nicolae Ceaușescu a primit delegația etiopiană, condusă de maior Dimisie Deresa, membru al Comitetului Permanent al Consiliului Militar Administrativ Provizoriu al Etiopiei Socialiste. În cursul întrevederii a avut loc o informare reciprocă privind dezvoltarea economică și socială a celor două țări, au fost relevate bunele relații româno-etiopiene și a fost exprimată totodată dorința extinderii și adîncirii legăturilor de prietenie, solidaritate și colaborare dintre cele două popoare. În timpul întrevederii, care s-a desfășurat într-o ambianță cordială, prietenească, au fost abordate, de asemenea, probleme actuale ale vieții politice mondiale.

Simbătă dimineața, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit cu tovarășul Stane Dolanț, secretar al Comitetului Executiv al Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, care la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român a făcut o vizită prietenească în România. În cursul convorbirilor desfășurate într-o atmosferă de deplină înțelegere reciprocă, de prietenie tovărășească, a fost exprimată, reciproc, satisfacția față de extinderea relațiilor de prietenie dintre cele două țări, dintre P.C.R. și U.C.I., dintre popoarele celor două țări, întrevederea prilejuind totodată un schimb larg de păreri în legătură cu dezvoltarea continuă și multilaterală a relațiilor prietenești și de colaborare dintre cele două țări și partide. Au fost abordate, de asemenea, probleme actuale ale vieții internaționale, precum și ale mișcării comuniste și muncitorești. Exprimîndu-se dorința comună pentru extinderea și întărirea colaborării multilaterale, a fost reafirmată în același timp dorința României și Iugoslaviei pentru o conlucrare tot mai strînsă pe plan internațional, pentru consolidarea cursului spre destindere, spre întărirea colaborării internaționale, pe bază de egalitate în drepturi, pentru statornicirea unor raporturi între state întemeiate pe respectul independenței și suveranității naționale, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Duminică seara, sute de mii de cetățeni de pe întreg cuprinsul țării au putut afla, prin intermediul radioului și televiziunii, despre o nouă acțiune întreprinsă și condusă personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru salvarea unor posibile vieți omenești pe locul unde s-a aflat pînă de curînd blocul cofetăriei Scala. La lumina reflectoarelor au fost mobilizate în mod operativ echipe de intervenție, utilaje de mare putere, moderne aparate de ascultare și detectare. La indicația secretarului general al partidului s-au realizat străpungeri în toate direcțiile posibile, au fost întreprinse toate măsurile pentru salvarea eventualilor supraviețuitori. Cetățenii țării au aflat cu emoție, cum după degajarea primei breșe, tovarășul Nicolae Ceaușescu a pătruns primul în această străpungere, pentru a stabili direct, fără a ține seama de nici un pericol, modul în care se poate acționa cel mai adecvat pentru continuarea acțiunii în subteran și la suprafață, pentru a indica personal căile concrete pentru continuarea efortului de salvare a virtualilor supraviețuitori. O întreagă țară a fost din nou martora înaltului gest de omenie, de curaj și dîrzenie, a dragostei și grijii permanente pentru om, a înaltului umanism ce caracterizează gîndirea și fapta primului bărbat al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care simbolizează atît de pregnant voința, înțelepciunea, forța și marea omenie a poporului nostru. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au rămas pînă tîrziu, spre miezul nopții, în mijlocul echipelor de intervenție.

Luni la amiază, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Nyoka Busu Noengo care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Zair în țara noastră. În aceeași zi, după amiază, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Ibrahima Camara, ambasadorul Republicii Guineea la București. În cadrul convorbirilor pe care președintele României le-a purtat pe rînd cu cei doi ambasadori au fost reafirmate bunele raporturi existente între țara noastră și cele două țări și popoare africane, precum și dorința Republicii Socialiste România și Republicii Zair, a Republicii Socialiste România și a Republicii Guineea pentru extinderea relațiilor politice, economice și culturale în interesul comun, al înțelegerii și colaborării dintre națiuni, pentru pace și colaborare în lume.

În dimineața zilei de 22 martie, la C.C. al P.C.R. a avut loc, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, o consfătuire de lucru consacrată discutării problemelor legate de reconstrucția, sistematizarea și modernizarea Capitalei. În cadrul acestui larg colocviu, moment marcant, și de o excepțională însemnătate pentru istoria Capitalei noastre, au fost invitate cele mai reprezentative forțe din domeniul arhitecturii și construcțiilor.

Reamintind faptul că, în urma cutremurului din 4 martie, mai multe clădiri importante au fost distruse, iar altele, grav avariate, nu mai pot fi refăcute, dovedind o slabă rezistență, secretarul general al partidului a precizat în acest sens că este necesar ca Bucureștiul să aibă un nou centru politico-administrativ, ca, totodată, să se procedeze la reconstrucția unora dintre principalele artere ale Capitalei, la realizarea unui număr important de edificii social-culturale și monumente de artă, care să confere Capitalei calități și valori urbanistice și arhitecturale superioare.

Acest amplu program de reconstrucție și sistematizare a Capitalei — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — va trebui să fie realizat într-un timp scurt, astfel încît Capitala patriei noastre să beneficieze în următorii trei ani de un nou centru politico-administrativ, iar întreaga sarcină de reconstrucție și sistematizare să se încheie pînă în 1984.

Prin amplă operă de remodelare urbanistică propusă de secretarul general al partidului nostru, anul 1977 — au ținut să arate în cuvîntul lor mai mulți arhitecți și ingineri constructori — va intra în cronica României socialiste nu numai ca un an de grele și dureroase încercări, ci și ca unul ce va marca o adevărată renaștere a Capitalei, marcînd începutul unei noi înfloriri a arhitecturii din țara noastră. Arhitecții, inginerii, constructorii, cercetătorii, profesorii universitari, toți cei prezenți la această importantă consfătuire de lucru și-au exprimat sentimentele de mîndrie, cinstea și recunoștința pentru faptul de a fi fost chemați să participe la o asemenea lucrare de mari proporții, de importanță istorică pentru națiunea noastră, angajîndu-se să-și pună în valoare toate cunoștințele, fantezia, puterea de creație, pentru înfăptuirea acestui măreț program propus de secretarul general al Partidului Comunist Român.

În cursul aceleiași dimineți, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost din nou prezent pe citeva dintre șantierele reconstrucției, vizitînd mai multe zone și artere lovite de seismul din 4 martie.

Primul obiectiv vizitat a fost perimetrul unde s-a aflat fostul bloc Scala, aici unde, de curînd, la sesizarea unor cetățeni, secretarul general al partidului nostru a organizat și condus personal în noaptea din 20 spre 21 martie lucrările pentru salvarea unor eventuali supraviețuitori. Comandantul șantierului a raportat tovarășului Nicolae Ceaușescu că în urma operațiilor complexe, desfășurate cu cea mai mare grijă și răspundere, pînă la ora respectivă au fost descoperiți nici un supraviețuitor, nici o victimă, fapt ce demonstrează că munca eroică, desfășurată zile și nopți în șir de către militari ai forțelor noastre armate, de către membrii gărzilor patriotice, de către numeroși cetățeni ai Capitalei a fost făcută cu cea mai înaltă responsabilitate, cu o profundă grijă față de oameni, de bunurile lor.

Discutînd cu factorii de răspundere, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se procedeze la demolarea tuturor ruinelor din perimetrul fostului bloc Scala, în scopul pregătirii terenului pentru viitoarea construcție ce se va înălța în această importantă intersecție a orașului. S-a indicat, totodată, urgentarea elaborării proiectului de sistematizare a acestui punct central al Capitalei.

Secretarul general al partidului a parcurs în continuare una dintre cele mai importante artere ale Capitalei, Calea Victoriei, unde a fost analizată la fața locului starea în care se află imobilele, modul în care se desfășoară munca de consolidare și refacere a clădirilor avariate de cutremur. Cercetînd topografia acestei vechi artere, precum și a acelora care o intersectează, tovarășul Nicolae Ceaușescu a remarcat existența a numeroase clădiri ce nu mai corespund cerințelor de confort și rezistență, a numeroase spații urbanistice neraționale utilizate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat factorilor de răspundere să se procedeze la folosirea judicioasă a tuturor spațiilor existente, iar, potrivit cu noile soluții arhitectonice, să se treacă, pe cît este posibil, și la lărgirea acestor străzi, în scopul asigurării unei circulații mai fluide.

Vizita întreprinsă de secretarul general al partidului în dimineața zilei de 22 martie reprezintă în continuare o nouă dovadă a neobositei sale preocupări pentru dinamizarea activității de refacere, de readucere la normal a vieții economice și sociale a României. Pentru fiecare din noi, exemplul personal al tovarășului Nicolae Ceaușescu a însemnat și în aceste zile utilizarea cu spor a fiecărui ceas dăruit muncii, întărirea spiritului de exigență, de responsabilitate, întărirea încrederii în viitorul luminos al patriei socialiste, al României de mîine, pe care o vom înfăptui așa cum ne-am propus, așa cum am hotărît, așa cum a fost prefigurată în istoricul program elaborat la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român.

LIVIU TIMBUS

Vineri, 18 martie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit delegația etiopiană, condusă de maior Dimisie Deresa, membru al Comitetului Permanent al Consiliului Militar Administrativ Provizoriu al Etiopiei Socialiste.

Întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Stane Dolanț, secretar al Comitetului Executiv al Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia.

al țării, țara întreagă își înzecește întregii vieți economice și sociale

Societatea, casa noastră în care ne

Constructorii, ca medicii de la Urgență

Vorbind despre locuințe, magazine, școli sau spitale, cetățeanul de rînd are în vedere imaginea propriei locuințe, a magazinului la care-și face în mod obișnuit cumpărăturile, a unei anume școli și a unui anume spital. Pentru un constructor însă, cele 32 897 de locuințe prăbușite sau avariate sînt tot atîtea probleme profesionale. În fața unui bloc prăbușit, cetățeanul de rînd nu se întreabă care a fost soluția inginerească urmată la ridicarea acelui bloc și cum s-a întîmplat procesul ruinării lui. Întrebarea aceasta însă și-o pune întotdeauna un meșter, un arhitect, un inginer constructor. E firesc, am putea zice. Și este, într-adevăr, firesc să fie așa, numai că la fel de drept este să știm că reconsiderarea unui fond de cîteva zeci de mii de locuințe, afectate în chip foarte diferit de seism, pune constructorilor o mare mulțime de probleme. În multe cazuri, consolidarea unei clădiri e o chestiune mai dificilă decît construcția unei clădiri noi, perfect asemănătoare celei vechi. Și, uneori, o treabă mai costisitoare. Este relativ simplu să ridici un oraș de 32 897 locuințe, este extrem de complicat să pui din nou pe picioare un oraș puternic încercat de un cutremur. Adesea, restaurarea unei opere durează mai mult decît timpul ce a fost trebuincios producerii ei. O clădire — locuință, școală, magazin, spital, întreprindere — este, în aceeași măsură ca opera de artă, istorie și spirit național. Rațiunile care dictează consolidarea, refacerea, restaurarea unei construcții sînt diferite de acelea care au dus la ridicarea ei.

Iată, spre exemplu, imobilul din Bulevardul Nicolae Bălcescu nr. 26. O clădire cu subsol, parter, mezanin și cîteva etaje. Un frumos exemplu de arhitectură bucureșteană, una din acele arătoase imobile de pe marile bulevarde centrale ale Capitalei, care ne sădesc în suflet sentimentul unui loc și al unei epoci. Prea bine n-am putea defini acest sentiment, e adevărat. El are nenumărate componente, unele explicite, cele mai multe tainice. Ca să înțelegem ce este el, să ne închipuim o clipă Bucureștiul nostru fără bulevardele din centru, fără Calea Victoriei, fără Magheru, fără Bulevardul Republicii. Demonstrația poate deveni, deodată, șocantă dacă încercăm să ne imaginăm chipul unei urbe de aproape două milioane de locuitori fără nici o construcție bătrînă. Conducerea de partid și de stat a dat glas celor mai profunde dorințe românești hotărînd uriașul proces de reconstrucție a fondului construit. Se spune că un lucru bine început e pe jumătate încheiat. Ca să înțelegem că lucrul acesta, al refacerii, a fost nu bine, ci foarte bine început e suficient să remarcăm schimbările ce au loc, de la o zi la alta, de la un ceas la altul în înfățișarea numeroaselor șantiere ale refacerii locuințelor, magazinelor, școlilor.

Imobilul din Bălcescu e construit cam pe la 1910. Blocul la care ne referim are un planșeu de beton armat deasupra mezaninului. Mai sus s-a folosit zidărie portantă de cărămidă și planșee de lemn. E foarte probabil ca înălțimea de azi a imobilului să fie rezultatul unei supraetajări efectuate mai apoi. Un singur lucru e cert : tot ce a fost construit pînă la placa de beton armat a rezistat bine cutremurului. Deasupra plăcii, pe toată înălțimea, efectul seismului este evident, impresionant, dezolant.

Cele două bovindouri, ce fac un efect atît de interesant pe fațadă, au fost zidite din cărămidă cu goluri, foarte ușoară dar și foarte fragilă. Pentru că întreaga fațadă s-a deplasat înainte cu 10—15 centimetri, pentru că bovindourile s-ar putea prăbuși dintr-un moment în altul, s-a procedat la sprijinirea lor pe cîteva etaje, atît din față cît și din părți. Schelele de lemnărie ce se văd acum înseamnă una din cele mai delicate și complicate operații de sprijinire a unei construcții bucureștene. Practic, întreaga clădire este prinsă într-o rețea de lemnărie, cabluri și profile de oțel.

S-au executat deci — și în unele locuri se mai execută încă — sprijiniri la sarcini statice, adică la greutatea propriu-zisă a imobilelor avariate. O operațiune premergătoare consolidării. Aceste două etape trebuie înțelese cum trebuie. Dacă sprijinirea elementelor sau a părților se face operativ, în baza unei schițe elaborate de comisiile de expertiză ale municipiului București, consolidarea necesită un proiect și un studiu tehnico-economic complex. Din comisia de expertiză a blocului situat în Bulevardul Bălcescu 26 a făcut parte și lectorul universitar ing. Dan Constantinescu. El a întocmit schița de sprijinire iar în baza ei o echipă trimisă aici de Centrala construcții-montaj București a executat, rapid și exact, lucrarea. La centrală sosesc toate procesele-verbale de expertiză și de aici, în funcție de necesități, sînt trimise pe șantier echipele de lucru și materialele. E momentul să subliniez că acest comandament al centralei, contînd pe priceperea profesională și pe dăruirea unei mari mase de constructori, funcționează cu maximă operativitate și are un control sigur al momentului și al perspectivei. La data documentării se asigura efectuarea sprijinirilor la circa 340 imobile cu mai mult de patru etaje. La data apariției acestui articol, vor fi apărut pe listă alte zeci de imobile din urgența a doua. E de înțeles că a fost nevoie de o triere a situațiilor. Blocul din Bulevardul Bălcescu intră în categoria „f. f. urgent". Se trece la o cercetare temeinică în vederea elaborării unui proiect de consolidare (însoțit de un studiu tehnico-economic special), e necesar să așteptăm cu încredere răspunsul proiectanților.

Cu totul alta e starea clădirii situate în strada 13 Decembrie 20 (la intersecția cu Calea Victoriei). Aici s-a elaborat proiectul de consolidare. După toate probabilitățile, lucrările de refacere se vor încheia pînă în 15 aprilie. În această clădire se află IPROMET-ul. Inginerii Institutului de proiectări pentru construcții metalice au hotărît să elaboreze singuri proiectul de consolidare și, cu ajutorul unei echipe de 30 de muncitori de la I.C.S.M.-Galați, precum și cu gărzile patriotice ale institutului să încheie foarte repede lucrarea. Blocul are structură metalică, există un proiect original. Soluția de consolidare, gîndită de un colectiv condus de inginerul-șef Mihai Niculescu, a fost aprobată de bătrînul magistru ing. Victor Popescu, omul căruia i-au fost studenți aproape toți inginerii IPROMET-ului. Se muncește în schimburi de cîte 12 ore, lucrul are, evident, spor, sudorii gălățeni sînt meșteri mari. Se consideră că soluția tehnică adoptată va spori rezistența părții afectate pînă la de două ori rezistența inițială. De fapt, orice consolidare executată temeinic poate da construcției o rezistență superioară celei pe care a avut-o înainte de cutremur.

Am descris două cazuri extreme : un imobil care, chiar procedîndu-se cu mare operativitate, pretinde o cercetare și o execuție de oarecare durată și un altul care a permis o intervenție promptă. Practic, proiectul de consolidare al IPROMET-ului a intrat pe planșetă „a doua zi". A doua zi, știm prea bine după ce.

Un caz interesant și care dă o idee generală de felul consolidărilor în blocurile noi care au suferit totuși din cauza cutremurului este cel al blocului OD 16 din Bulevardul Armata Poporului. El a avut de înfruntat atît seismul cît și șocul prăbușirii plombei cu același nume. Fiind vorba de o construcție înălțată de curînd, colectivul care a executat proiectul a elaborat și planurile consolidării. Un perete exterior se cămășuiește în beton armat pe toată suprafața lui de zece etaje, îmbinările și rosturile afectate se deschid și se refac legăturile de continuitate. Fisurile — care s-au ivit mai cu seamă la buiandrugi — vor fi umplute cu rășini sintetice. Sudura astfel realizată are mare trăinicie. Simbătă, 19 martie, pe șantierul pentru consolidarea blocului OD 16 s-a efectuat o demonstrație cu metoda de a suda părțile unei diafragme cu rășini sintetice. Cadrele inginerești prezente aici au luat cunoștință practic de modul în care trebuie intervenit în cazul mai multor categorii de fisuri. Nu e nici un secret că, în ce privește știința consolidării, destule lucruri se desprind chiar acum. Putem avea toată încrederea în constructori, în capacitatea lor de repliere profesională.

Inginerul Dan Gheorghe, director adjunct științific la Centrala pentru construcții-montaj București, spune următoarele : „În 14 blocuri proiectele de consolidări merg în paralel cu munca de refacere propriu-zisă. Aceste blocuri trebuie să arate ca mai-nainte, dar e obligatoriu să aibă o rezistență superioară celei pe care au avut-o. Ne-am înțeles cu Institutul Proiect București să încheiem lucrările cam pe 25—30 martie. Este o treabă care, pe lîngă pricepere, cere și mult devotament. Și noi, și ei, proiectanții, avem un plan anual care trebuie respectat. Mai mult, conform hotărîrii de partid privind construirea unui număr de încă 5 000 apartamente, conform indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, am suplimentat în chip substanțial planul anual. Sîntem ajutați de 19 județe și așa cum ne-am făcut datoria pînă azi, ne-o vom face și de azi înainte".

În vreme ce notez spusa tovarășului inginer Dan Gheorghe, fac cunoștința cîtorva constructori din județul Bihor, veniți să pregătească șantierul blocurilor 523, 523 bis și 106 din Drumul Taberei. Bihorenii preiau din planul suplimentat execuția unui număr de 352 apartamente. Sînt grăbiți să înceapă munca, simt fără doar și poate cadența specială a perioadei de refacere și țin să lase în urmă un nume bun.

Am încercat, se înțelege, nu un reportaj, ci o cale spre problemele tehnice ale procesului de refacere cu unele exemple clare. Lucrul cel mai interesant nu apare însă în domeniul ingineriei construcțiilor — deși multe din soluțiile găsite acum și în zilele ce urmează vor intra, cu siguranță, în manualele universitare și în practica profesiei — ci în conștiințe. Am cercetat, de pildă, un teanc de procese-verbale ale comisiilor de expertiză și am constatat că pe lîngă un număr impresionant de fișe, cuprinzînd în chip convingător concluzii asupra stării clădirilor — și, prin urmare, schițe utile operațiunilor de sprijinire precum și sugestii pentru elaborarea proiectelor de consolidare — există și multe hîrtii fără folos practic. Altfel spus, etapa aceasta febrilă, pe lîngă faptul că adună hotărît energia unor mari mase de oameni, face și o severă triere a competențelor. Multe blocuri sînt evacuate, mii de familii privesc cu speranță spre constructori, fiecare zi în avans față de termenul asumat e bucuria și liniștea unor oameni. Sigur, e nevoie de lucruri temeinice dar și de oameni de decizie, capabili să spună clar ce știu și ce pot. Dacă vorbind de zecile de mii de locuințe avariate putem spune că sînt asemeni unor bolnavi care se adresează Spitalului de urgență, constructorii fac, neîndoielnic, o muncă foarte asemănătoare și ea cu aceea a medicilor Urgenței.

TUDOR OCTAVIAN ■

Copiii salvați sînt îngrijiți în continuare cu atenția și dragostea primelor clipe

O Salvare transportă un copil la spitalul cel mai apropiat. Spitalul central de copii „Grigore Alexandrescu". Primul diagnostic : „politraumatism cu dominare a fenomenelor craniocerebrale". Coma se instalase. Medicii nu cedează : copilul este izolat într-un incubator, i se administrează oxigen, este tratat în continuare în serviciul de terapie intensivă. După două zile predomină fenomenele de suferință craniocerebrală. Șansele de supraviețuire sînt minime.

La Spitalul central de copii este invitat un specialist de la secția de neurochirurgie infantilă a Clinicii de neurochirurgie, Spitalul clinic „Dr. Gh. Marinescu" București. Merge medicul Vlad Ciurea. Sînt consultați din nou toți cei 36 de copii internați aici în urma cutremurului. 15 dintre ei sînt loviți la cap și la coloană. La 8 martie, șase dintre copiii acestia din urmă, cu diagnostic mai grav, sînt transferați de urgență la secția de neurochirurgie infantilă. Copiilor li se aplică tratamente adecvate, sînt învăluiți mai departe de grija, de ocrotirea și dragostea întregului personal, în frunte cu doctorița Lenkei Horvàth, șefa secției, și doctorul Vlad Ciurea. O mamă cu copilul internat aici se oferă să-l alăpteze pe Alexandru Mihai, de 5 săptămîni. Cum urma să se externeze în scurt timp, se renunță la această variantă și se începe alimentarea per cateter, adică i se introduc în vene cantități de ser glucozat corespunzătoare vîrstei. Se încearcă totodată alimentarea pe gură, cu pipeta, pentru că Alexandru — îl numim așa după voia dintotdeauna a părinților — este extenuat, deshidratat foarte mult și încă nu poate, nu are forță să sugă din suzetă. Treptat, se suprimă alimentarea cu cateterul și la ora actuală Alexandru este alimentat cu eledon, înlocuitor de lapte, în doze corespunzătoare.

Stăm de vorbă cu asistenta Georgeta Rosca, 34 ani, cîndva colegă cu Doina Mihai, mama lui Alexandru : „La început ne-am străduit să-l determinăm să mănînce. Nu minca. Încet, încet s-a deprins, a început să se obișnuiască și acum a devenit un mîncăcios. Nu-i prea place baia. Cînd îl îmbăiem țipă, plînge și dă din picioruțe. Într-un fel, a devenit dragul secției". Desprindem din cuvintele asistentei Georgeta Rosca, ale celorlalte cadre medicale, Minerva Nițu, Ioana Antonie și Elena Stoian, adînca omenie, dragostea aproape maternă cu care îi înveliue pe toți acești copii din directa lor supraveghere.

— Care este starea de sănătate a lui Alexandru și cum ca o gorisiți acest caz ?, îl întreb pe doctorul Vlad Ciurea, omul, specialistul care nu a acceptat nici pentru o clipă măcar gîndul că acest copil va muri.

— Copilul a venit cu un grad de deshidratare foarte ridicat, cu politraumatism, cu fractură a oaselor parietale cu decalarea fragmentelor. Un alt caz, mă refer la un copil de 40 de zile, care să fi supraviețuit 45 de ore fără apă, în condițiile pe care toți le-am cunoscut în aceste zile dramatice, nu se cunoaște. Cazul devine ca atare unic, cel puțin la noi, și se datorează vigurozității copilului, tinereții mamei lui, condițiilor de viață. Aș spune că acest copil s-a salvat aproape într-un fel miraculos dintre ruine. Din punct de vedere pediatric este iarăși un caz ieșit din comun, a rezistat, tratamentele au fost aplicate cu succes. După zece zile putem constata că starea lui de sănătate este bună : are un comportament normal și o dezvoltare psihică normală vîrstei actuale. În aceste zece zile a recuperat tot, are poftă de mîncare și a crescut 300 grame în greutate. Trecerea de la sîn la alimentarea cu lapte praf am fost obligați să o facem dintr-o dată, dar cu toate acestea copilul s-a acomodat repede, fără complicații.

— Vă întreb, tovarășe doctor, dacă în dezvoltarea sa ulterioară va fi amenințat de acest politraumatism ?

— La sfîrșitul perioadei de internare vom face un bilanț al tuturor funcțiilor vitale și cerebrale și va rămîne sub observația noastră, pentru controale clinice și electroencefalograme. Cred însă că după evoluția bună a acestor zile, cînd practic la început se spera atît de puțin, va fi vindecat și redat sănătos familiei.

Spuneam însă că împreună cu Alexandru au fost aduși aici alți copii. Cinci dintre ei au între cinci săptămîni și doi ani și șapte luni. Al șaselea are șase ani. Unii dintre ei au fost scoși de sub ruine după zile și nopți : cu spaimă, cu politraumatisme, cu trupurile rănite. Natura s-a dovedit prea crudă cînd a lovit în ei. Toți acești copii trăiesc și starea lor de sănătate este bună. De multe ori viața lor a pîlpîit. Grație însă întregului personal al secției firul de lumină nu s-a stins. Viața, cel mai mare miracol dintre toate miracolele, a învins ! A învins chiar cu zece etaje de ruine peste ea. A triumfat în numele sutelor de mame, de tați, de bunicuțe care au făcut din trupurile lor scuturi de apărare pentru copii. Ei nu mai sînt pentru că între a se salva pe ei sau a se jertfi pe ei, au ales jertfa. A fost ca într-o ștafetă : ei au luat primii viața în brațe, au predat-o celor de dincolo de ziduri, aceștia au predat-o medicilor și viața a învins. Traversînd moartea ei au rămas în moarte. Ce tulburător sacrificiu !

Ies din secție în vîrful picioarelor. La capul fiecărui copil sînt tot felul de jucării, portocale, tot felul de dulciuri. Au primit pachete chiar de la tovarășul Nicolae Ceaușescu. Primesc în continuare de la tot felul de oameni. Acum dorm și poate visează. Să-i lăsăm să viseze.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

e cald, în care trăim între fraţi

Sub semnul evidenţei :

Solidaritatea comunistă

(Urmare din pag. 1)

rele şi cîţiva localnici. Din toate oraşele chimiei noastre au sosit peste 300 de muncitori, maiştri, tehnicieni ca să-i ajute pe confraţii lor aflaţi într-o asemenea grea cumpănă. Au sosit cu salopetele lor gri, ori verzi ca iarba, cu costumele lor de protecţie, cu utilaje, scule, instrumente, cu tot ceea ce este necesar, dar mai ales cu o mare voinţă de a face din ceea ce au fost odată două mari instalaţii de acid sulfuric, tot două mari instalaţii de acid sulfuric, căci fără acest H_2SO_4 nu poate exista industrie chimică sau petrochimică. Ilie Dimancea a sosit duminică, 13 martie, pe la orele 14. Nu s-a dus nici să mănînce, nici să vadă unde o să doarmă, ci „am venit direct aici să văd ce am de făcut, să intru în probleme". La orele 16 făcea un plan de acţiune. I s-a repartizat lucrarea cea mai grea — de fapt, care lucrare nu e grea, acum, aici ?! — să demoleze acel buncăr „catapultat" de sus, să-l recupereze cît mai mult posibil şi să degajeze de sub el utilajele peste care s-a prăbuşit. A făcut un grafic de lucru. În general e ordonat, un om pentru care logica şi stăpînirea de sine contrazică cel mai mult. Cu aceste virtuţi se poate sfărîma şi un munte, spune. A privit buncărul acela din toate părţile, şi-a scos un carneţel, şi-a făcut acolo nişte calcule numai de dinsul ştiute şi-apoi le-a spus oamenilor, încă atît de străini unii de alţii ca şi de noul lor şef, că „în circa şase ore trebuie să dăm la o parte cadrul metalic al buncărului". Until s-au uitat cînd la dihania de fier ce stătea agăţată, cînd la omul subţiratic şi hotărît, au fluierat printre dinţi şi s-au apucat de treabă. În zilele următoare, Ilie Dimancea şi-a luat ca mînă dreaptă pe dulgherul Ştefan Pîrlogea nu numai pentru că este de-ai casei şi l-ar putea ajuta operativ să procure materialele de care are nevoie, să anunţe specialiştii cu care ar simţi necesar să se consulte, ci fiindcă „l-am văzut inteligent, dă prompt soluţii cînd e cîte o dificultate şi e tare curajos. Ai impresia că omului ăsta nu-i e frică de moarte. Se bagă, domnule, unde-i mai fierbinte, mai periculos." Au început să dislocce, să dea la o parte moloz şi fiare. Încet, atent, încordat, de parcă ar fi dezamorsat bombe. „Voiam să recuperăm cît mai multe utilaje şi cît mai întregi. Capabile să mai funcţioneze. O macara grea, grea şi tot mastodontul de metal se putea prăbuşi greu la pămînt şi tot ce era sub el să ajungă doar fiare vechi". Încet, încet un sudor taie bare metalice, un altul desface şuruburi, un altul dă la o parte cu degetele molozul din jurul unui uriaş cilindru ce pare a fi corpul uneia dintre suflantele de aer, utilaje cheie în tehnologia acidului sulfuric, utilaje importate care au costat mult ţara. Şi se angajează toţi în bătălia şi ambiţia de a salva suflanta. Întîi una, apoi pe cea de-a doua. Macaragiul Ion C. Tatu cu macaraua lui de 35 tone este pus să facă mişcări de balanţă farmaceutică, mişcări de leagăn de copii. Cu atenţia încordată la limita ei maximă manevrează uşor şi face acele mişcări care i se dictează. Lucrează în condiţii în care n-a lucrat niciodată de cînd s-a urcat pe o macara, cu oameni sub braţul macaralei, cu oameni aflaţi în unghiuri periculoase. În condiţii normale, dacă i s-ar fi cerut aşa ceva, nici nu s-ar fi urcat la cabină, spune. După 13 ceasuri de muncă fără răgaz, după 13 ceasuri de chin pur şi simplu, cînd ochii abia mai puteau sta deschişi de atîta efort şi atîta praf, cînd degetele abia mai ascultau să se mişte, aceşti 40 de oameni, care habar n-aveau unii de alţii pînă mai ieri, au reuşit. Au salvat a doua suflantă de aer. Desigur, asta le dă satisfacţie şi putere, îi apropie, îi împrieteneşte de parcă ar lucra de zeci de ani împreună. Aşa au salvat apoi şi motoarele electrice ale suflantelor şi fundaţiile acestora. Scormonind prin molozul de cărămidă şi praful de pirită centimetru cu centimetru, pătrunzînd în locuri înguste, prin spaţii şi mai înguste prin care s-ar părea că e imposibil să se strecoare un om, lucrînd în poziţii incomode şi cu multe riscuri de jur împrejur — ziduri încă nedeblocate, cabluri ascunse pe dedesubt, îngropate de acel haos de 38 de secunde... Dar au reuşit, au reuşit fiindcă au fost trimişi aici specialişti buni, muncitori pe care te poţi bizui, oameni între oameni care în împrejurări de excepţie ştiu să fie eroi. Ei au conştiinţa riscului, au conştiinţa acelui „trebuie încercat". „Cineva trebuie să încerce, trebuie să aibă curajul !", cum spune macaragiul Ion C. Tatu. „Să vă spun cum am ţinut eu simbătă, 5 martie, în cîrligul macaralei, într-o cuşcă improvizată la 35 de metri înălţime, nişte băieţi de-ai noştri ca să demoleze un perete de la CET să nu cadă peste tablourile de comandă ?"

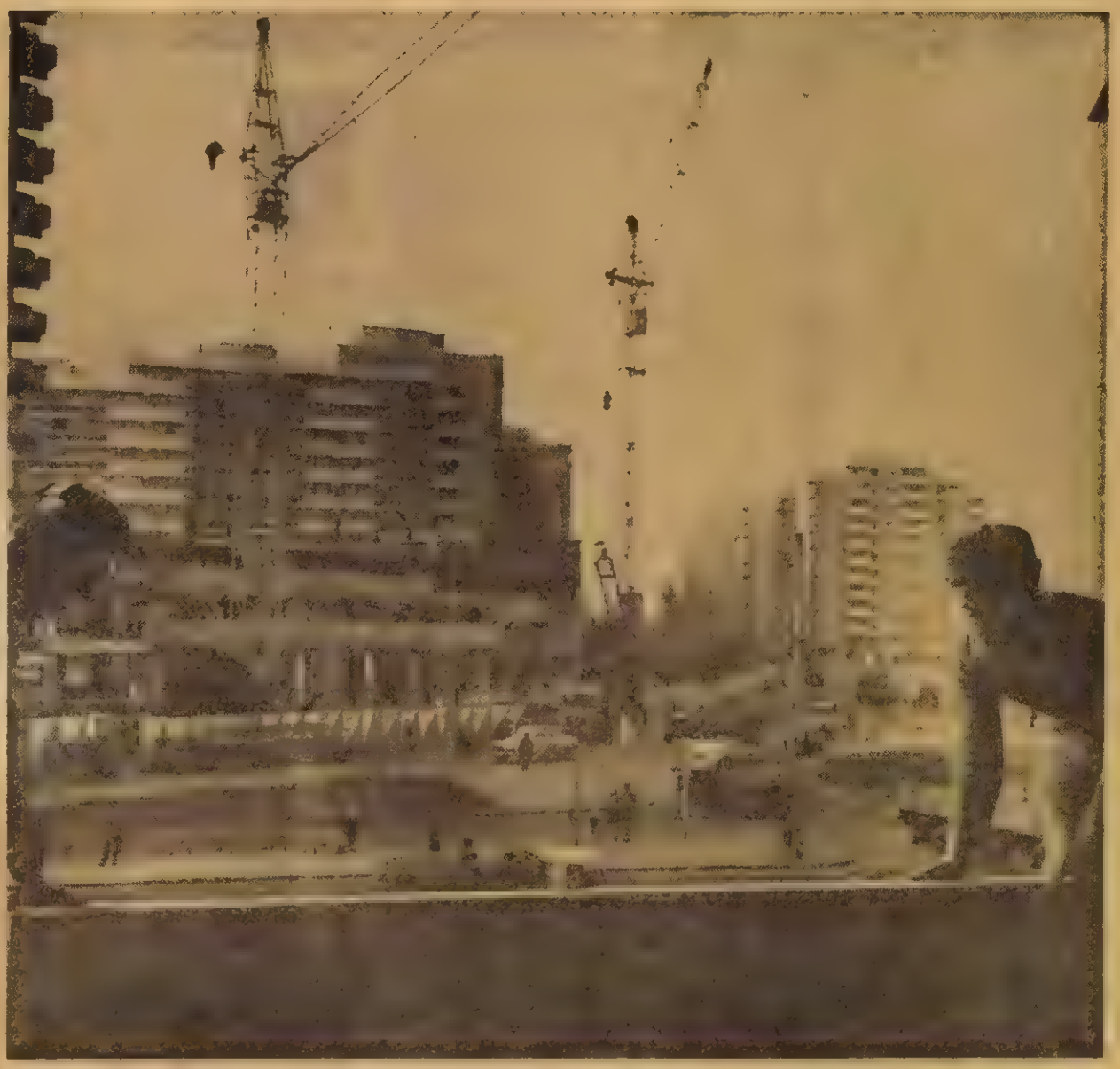

Ritmuri sporite de lucru pentru îndeplinirea înaltei răspunderi o suplimentării planului

...După momentul acela de desfriu al pămîntului de la orele 21,25 din seara zilei de 4 martie, întreg Combinatul de îngrăşăminte chimice din Valea Călugărească, pion important al industriei de profil (de pildă, e singurul loc în ţară unde se produc fosfaţii necesari industriei construcţiilor de maşini), a amuţit. Beznă şi liniştea grea. Nici un zumzet de instalaţie, nimic din zgomotul acela obişnuit, firesc, normal, natural, al unei asemenea industrii nu s-a mai auzit. „Niciodată liniştea n-a fost mai nedorită şi mai dramatică pentru noi", cum spune inginerul şef Enel Neicuţescu de la compartimentul mecano-energetic-automatizări, omul care răspunde şi coordonează cu calm toată această operă de refacere, de revenire la normal. Nu numai fiindcă majoritatea fabricilor şi instalaţiilor erau avariate, ci mai ales fiindcă fusese lovită inima combinatului, centrala termoelectrică. A doua zi de dimineaţă specialiştii au intrat ca s-o verifice şi s-o repună în funcţiune, dar nu i-ar fi putut da drumul chiar dacă n-ar fi avut nimic. O singură vibraţie a unei singure turbine ar fi făcut să se năruie cîteva ziduri care doar ca prin minune mai stăteau la verticală. Erau pereţii de la cele mai înalte cote. Trebuiau demolaţi. Numai din exterior şi către exterior pentru a proteja cazanele şi mai cu seamă tablourile de comandă. Dar cine, cum, la o asemenea înălţime ? Peste 35 de metri ! S-a propus soluţia aceasta — cineva să ajungă acolo stînd într-o colivie prinsă de cîrligul macaralei. Echipa de dulgheri a lui Vasile Florea a făcut repede o cuşcă metalică şi în jurul ei un fel de platformă din scîndură. Dar cine se urcă în ea şi cine cutează să stea acolo pendulat de o macara între zid şi cer ? „EU", s-a oferit, primul, modelierul Gheorghe Serghie. Şi acest băiat care nu s-a gîndit niciodată să fie erou, care din copilărie nu s-a mai întrebat cum arată un erou, a încercat el, fiindcă aşa i-a dictat lui conştiinţa în acea clipă, fiindcă e convins că omul poate să-şi stăpînească frica, fiindcă trebuia să fie cineva care să facă lucrul acesta atît de necesar. Dacă s-a ivit primul, s-a ivit şi al doilea... Au fost şase care s-au oferit — ei, Gheorghe Serghie, Ion Vintilă, Jan Popa, Ilie Drăghici, Ştefan Pîrlogea (acela pe care l-am întîlnit la deblocarea buncărului de la acid sulfuric), Petrică Dumitru. Şi astfel agăţaţi de cîrligul macaralei lui Ion C. Tatu, în cuşca lor de fier, la confecţionarea căreia lucraseră, bălăbănindu-se încolo şi încoace în văzduh, la 35 de metri de pămînt, au scos cu palmele lor acei pereţi în stare de pericol pentru viaţa centralei electrice, pentru viaţa, de fapt, a întregului combinat.

Un tablou de distribuţie a energiei electrice pentru o fabrică întreagă, pentru instalaţia de tripolifosfat, această materie primă a săpunului modern, a detergenţilor, rămăsese suspendată undeva pe un planşeu de la cota 12 metri. Grinzile metalice erau rupte din stîlpi. Fără curent electric utilajele însă nu puteau funcţiona. „Cînd le-am văzut după cutremur, tăcînd zăcînd ca un om bolnav, m-am speriat." Niciodată nu văzusem această fabrică inertă, ştiind complet, mărturiseşte foarte tînărul inginer Florin Marinescu. „Aveam sentimentul că sînt într-un pustiu, într-un cosmar. Iar acel tablou electric care sta să se prăbuşească imanent peste noi, cu planşeu cu tot". Dar nu s-a prăbuşit, n-a avut timp să se prăbuşească. Lăcătuşi şi sudori, dulgheri şi electricieni au făcut rapid o schelă pînă acolo la punctul lui, s-a cărat primul pe ea maistrul Ion Pintilie pentru că „aşa se cade să fiu eu primul, altfel n-aş fi putut să cer şi la alţii să facă la fel" şi ceasuri întregi au muncit ca să consolideze planşeul. Două zile au muncit. În poziţii ghemuite, ori cu gîtul întins şi încordat la maximum pînă nu-l mai simţeau, uneori sprijinindu-se doar cu vîrful degetelor de un singur picior, la stînga avînd ziduri prăbuşite şi în dreapta hăul halei, au muncit atent, păţimaş şi cu uitare de sine pînă au izbutit. Au lucrat sudorii Tănase Ioniţă şi Constantin Dobre, lăcătuşii Alexandru Constantin şi Adrian Plăi. Şi nu doar la tabloul electric, ci şi la consolidări de planşee şi grinzi metalice la cotele 12, 22, şi 33 metri ca şi la demolarea pereţilor ce prezentau pericol de prăbuşire peste instalaţii. Pe scurt, important pentru ei este faptul că astăzi se produce tripolifosfat. Aproape ca în timpuri normale. ...Avarii au fost multe, în foarte multe locuri, 10 dintre instalaţii fiind foarte grav lovite. Iniţiative şi acte de curaj pentru ştergerea acestor triste urme au fost şi mai multe, pe care doar un singur reportaj nu le poate cuprinde. La hala de superfosfat, de pildă, operatori chimişti au fost cinci zile şi cinci nopţi betonişti şi fierari betonişti, manşonînd grinzile sparte ca nişte adevăraţi meseriaşi de specialitate. Afară în cimp, pe sub pămînt, prin noroaie şi mîl fetid alţi oameni, de meserie sau nu, au refăcut conductele de apă avariate — cîici fără apă, multă apă, un combinat chimic nici nu poate fi conceput... Pretutindeni au avut loc acte de curaj pentru ca această unitate industrială să redevină vitală. Graţie lor, acestor oameni care ştiu să spună „da, totul se poate cînd e nevoie, cînd ţara o cere, chiar şi sacrificiul", graţie acestui erou colectiv astăzi, la două săptămîni de la cataclism, Combinatul chimic Valea Călugărească produce. Cu trei sferturi din capacitatea lui. E adevărat, cu multe soluţii încă de provizorat, pentru „deocamdată", dar bine gîndite inginereşte, nepunînd în pericol viaţa oamenilor. Dar ceea ce nu vor uita niciodată chimiştii de la Valea Călugărească, nu vor uita că n-au fost singuri în efortul lor. Nu vor uita mîna întinsă de confraţii lor de pe cuprinsul ţării. De la Tg. Mureş la Năvodari, toate cetăţile chimiei româneşti le-au trimis ajutoare. Oameni între oameni, ale căror mîini ştiu să singereze la propriu pentru reconstrucţie, pentru starea normală a vieţii noastre a tuturor.

Societatea, casa noastră în care ne e cald, în care trăim între fraţi

Eroismul poate că nu s-a inventat la Danubiana, însă el s-a făcut simţit din plin şi aici

Inginerul şef care răspunde de sectorul mecano-energetic al întreprinderii de anvelope „Danubiana", Gheorghe Heroiu, este un bărbat înalt şi solid, cu talie de rugbist, cu o voce groasă şi sigură şi se spune despre el că are un curaj şi o putere de muncă cu totul deosebite. „S-a muncit şi se munceşte extraordinar în toată Capitala, spune. Se munceşte la fel în toată ţara. Nu ţin lecţii şi nici măcar nu sînt original cînd afirm că pe noi, pe toţi oamenii acestei ţări, istoria ne-a făcut eroi. Apărăm de fapt ceea ce ne aparţine, ceea ce am construit. Vedeţi, foarte mulţi dintre oamenii **Danubianei** au crescut odată cu uzina. Şi nu spun lucruri mari, dar avariile, pagubele, rănile uzinei au devenit rănile fiecărula dintre noi. Important, şi mi se pare că aici găsim forţa noastră, este faptul că nu ne-am pierdut cumpătul, nu ne-am pierdut cu firea, că avem puterea să o luăm, unde este nevoie, chiar de la început. De exemplu, centrala termică, inima întreprinderii, era în mare pericol. Ei bine, oamenii care erau în schimbul doi au fost foarte tari. Au acţionat foarte operativ, au oprit gazele şi au eliminat un pericol iminent. Stăpînirea lor de sine a fost impresionantă. A fost mai ales un fochist, graba evenimentelor m-a împiedicat să-l întreb cum se numeşte, care a făcut tot ceea ce trebuia făcut, nimic în plus, nimic în minus şi n-a părăsit sala cazanelor pînă nu i-a venit schimbul. Mai multe puteţi afla chiar de la aceşti oameni". Pînă să stau de vorbă cu cei de la centrala termică, aflu că în seara seismului o bună parte din suflarea întreprinderii Danubiana a venit într-o fugă, cu inimile îndurerate de cele văzute pe drum, cu spaima inerentă momentului, cu neliniştea adîncă pentru soarta întreprinderii Secretarul comitetului de partid pe întreprindere, Remus Ganga, a ajuns pe jos în mai puţin de trei sferturi de oră, conducerea întreprinderii la fel, cei care locuiesc în Popeşti Leordeni au luat-o peste cîmp, să ajungă mai repede. S-a acţionat rapid, dar mai ales s-a gîndit rapid. A doua zi dimineaţă instalaţia electrică funcţiona, iar după amiază primul cazan de aburi lucra normal. Era un prim efort al sectorului energetic pentru că de această centrală beneficia şi întreprinderea de preparate din carne Popeşti Leordeni.

Hala cea mare de fabricaţie are pe o latură a sa, vreo 300 de metri, zidul avariat. Soluţia imediată pentru consolidarea lui a constat în realizarea unor stîlpi metalici care să susţină fermele. Marin Micu, secretar de partid la sectorul mecano-energetic, îmi vorbeşte cu o însufleţire deosebită despre sudorii de la secţia mecanică. „Oamenii erau cu ochii roşii, obosiţi de flama aparatelor de sudură, după 16 ore de lucru. Zile şi nopţi întregi sudorii noştri n-au părăsit întreprinderea. Ne îngrijeam să aibă de mîncare aici, furau cîte două, trei ore de somn şi o luau de la capăt. Ne întrebăm ce am cîştigat de pe urma acestei nenorociri, dacă se poate spune aşa ceva. Şi totuşi un cîştig a fost. Ne-am cunoscut mai bine, ne-am apropiat sufleteşte unii de alţii, ne-am reconsiderat unele păreri. Uitaţi, de pildă, avem un membru de partid tînăr, Ilie Nedelici. Omul nu era cîtuşi de puţin o problemă, dar cîteodată ne mai făcea necazuri. Întîrzia, mai lipsea din cînd în cînd. Au venit zilele acestea. Ilie a muncit pe brînci. Nu s-a văitat, deşi are un copil mic de cîteva luni acasă şi cîteva stricăciuni la locuinţă, n-a plecat zile şi nopţi întregi de unde era nevoie." Comunistul Ion Petre, şeful echipei de sudori, adaugă : „Desigur, nu ne trebuia o nenorocire ca să ne cunoaştem mai bine. Însă, într-adevăr, cîte ceva tot s-a mai clătinat în prejudecăţile noastre. Greul întotdeauna cerne oamenii şi spre satisfacţia noastră această încercare ne-a arătat că ne putem oricînd bizui unii pe alţii." Ideea este continuată de inginerul Constantin Savu, şeful secţiei mecanice : „Ion Petre spunea ceva de prejudecăţi. Uitaţi ce se întîmplă. Noi, adică secţia noastră este de cinci ani fruntaşă pe întreprindere. Furaţi poate de treburi, de plan, am fost cîteodată mai puţin atenţi la nuanţe. Taxam prea repede pe cineva drept lenes sau indiferent. Îl criticam, el îşi lua angajamente şi cu asta terminam. Iată însă că au venit aceste zile şi nopţi, cînd am dormit împreună, am mîncat împreună, am muncit împreună, aşa, într-un foc continuu, ne-am sprijinit unul pe celălalt, ne-am mobilizat. Acum nuanţele nu s-au mai pierdut. Ilie Nedelici, cum spunea secretarul organizaţiei de bază, a uitat de ale lui.Tudor Constantinescu şi-a neglijat boala, Constantin Bitoleanu şi-a lăsat necazurile cu locuinţa pe umerii celor de acasă. Ore întregi au sudat la stîlpii necesari consolidării zidului halei, peste 60 de bucăţi. Ne realizăm planul şi desigur îl vom depăşi, cu toate condiţiile deosebite. Şi nu doar cei amintiţi, ci toţi sudorii secţiei s-au întrecut pe ei înşişi".

Dacă este adevărat ce se spune, că în orice împrejurare tristă există şi un dram de noroc, atunci norocul aici, la Danubiana, a constat în faptul că silozurile de negru de fum au rămas în picioare. Două zile şi o noapte s-a lucrat la consolidarea lor exterioară după soluţiile celor care în urmă cu ani au proiectat fabrica. Inginerii proiectanţi Dan Niculescu şi Radu Mihăilescu au propus consolidarea exterioară cu cricuri hidraulice de cîte o sută de tone. Apoi, oamenii au intrat sub bunăcăre şi au lucrat atent, cu migală. „Nu ştiu cît înţelegeţi dumneavoastră din importanţa acestor silozuri, revine cu explicaţii comunistul Marin Voicu, dar ca să înţelegeţi mai bine, mai să vă spun că dacă ar fi căzut silozurile, paguba asta ne dădea înapoi cu cîţiva ani. Instalaţiile costă imens şi fără ele ar fi trebuit să cărăm cu sacul la gura malaxorului. Sînt 11 malaxoare şi vă închipuiţi ce înseamnă treaba asta. După ce am realizat consolidarea exterioară, am întărit ferestrele cu pene de metal şi ziduri de cărămidă. Cu excepţia cîtorva ore pentru masă şi somn oamenii au lucrat peste 40 ore". Reuşesc să-l conving pe Nicolae Popescu, dulgher din echipa lui Andrei Pal (de la Trustul de construcţii industriale Bucureşti), să-şi lase un minut lucrul şi să-mi spună cîteva cuvinte despre munca lor acolo, sub uriaşele rezervoare. „Trebuie să lucrăm repede. E drept, n-am mai lucrat niciodată în asemenea instalaţii, dar iată că este nevoie de dulgheri şi aici. Apoi se toarnă betonul. Dar despre mine nu prea ştiu ce să vă spun. Bine muncim toţi, dar parcă cel mai tînăr dintre noi, Gheorghe Cucu, are mai mult spor. Poate unde este şi vîrsta. Oricum el cu vigoarea, ceilalţi cu experienţa, sperăm să terminăm cît mai repede."

Ştiu din spusele tuturora, reiese şi din convorbirile acestui reportaj, că primii în zilele de refacere a Danubianei au fost comuniştii Ioan Creţu îmi mărturisea că l-a impresionat munca secretarului comitetului de partid pe întreprindere, Remus Ganga. Luciditatea şi calmul său. Faptul că, la fel ca mulţi alţii, a dormit puţin şi a fost peste tot. A organizat şi a mobilizat oamenii, a pus mîna şi a muncit cot la cot cu ei. „Toţi angajaţii întreprinderii, îmi spunea la rîndul său Remus Ganga, au muncit exemplar. Cei care în mod obişnuit nu-şi îndeplineau decît 80 la sută din capacitate, au dat acum totul. După cum se vede, parcă am fi un mare şantier. Avem de realizat noi investiţii, reconstruim, iar de idei şi iniţiativă nu ducem cîtuşi de puţin lipsă. Este adevărat, organizaţiile de partid au fost numai suflet. Am cîştigat ceva. În primul rînd ne-am dat seama că putem mai mult, că întreprinderea se poate bizui pe noi. Cum vă mai spunea cineva. Durerea ei este durerea noastră. Nu este un optimism de suprafaţă, nu sînt simple vorbe, rănile se observă încă şi se simt, dar ne cunoaştem mai bine pe noi şi sîntem încredinţaţi că fabrica este în mîini bune".

RAZVAN BARBULESCU

Sentimentul apartenenţei la marea familie a ţării

În blocul numărul 6 de pe strada Ziduri Moşi, imobil în care s-au mutat şi se mai mută cei pe care întîmplarea şi nenorocul i-au numit, cu unul dintre cei mai trişti termeni ai limbii române, sinistraţi, familia Closan ocupă apartamentul 22, la etajul V. În absenţa soţiei, plecată după unele cumpărături, îl găsim acasă numai pe Toma Closan, lucrător în cadrul Ministerului Industriei Uşoare, ocupat cu fixarea unui tablou. Am avut, ne spune, o garsonieră pe strada Alexandru Sahia, numărul 3, clădire care s-a prăbuşit în timp ce ne aflam la film, la „Cuibul salamandrelor". Am primit aici un apartament cu două camere, pe care ne străduim să le aranjăm cît mai frumos. Tabloul acesta se intitulează, scrie pe verso, „Pregătiri pentru pescuit", ni l-a adus ieri o femeie care n-a vrut să spună cum se numeşte, ne-a zis numai că e cadou din partea artiştilor plastici, iar acum mă căznesc să-i găsesc locul cel mai nimerit. De cînd ne-am mutat, n-am stat o clipă. Fac ce fac şi trebuie să alerg la uşă, mereu sună cineva, ba de la Consiliul popular să ne întrebe dacă mai avem nevoie de ceva, de ce să mai avem ?, doar am primit de toate, mai multe lucruri decît ne-am imaginat vreodată, mai multe şi mai bune chiar decît adunasem dincolo într-o viaţă de om, ba de la întreprinderea de instalaţii-montaj care are blocul în primire să mai remedieze nişte fleacuri, un chit la o fereastră, o uşă care nu se închide perfect, mă rog, numicuri, ba de la Electronica pentru televizor, ba prieteni, ba rude, ba colegi. Toată lumea se interesează de noi şi toată lumea e gata să ne mai dea o mînă de ajutor. Am pierdut într-o clipă agoniseala multor ani, dar am cîştigat o sumedenie de prieteni, adesea rămaşi în anonimat, omenoşi şi săritori la necazul altuia, care ne-au întărit convingerea că facem parte dintr-o mare familie, familia cetăţenilor României socialiste, în fruntea căreia veghează, neobosit şi înţelept, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Două etaje mai jos, într-un apartament similar, umplut cu flori, locuiesc pensionarii Varvara şi Florea Dinu. Pînă la 4 martie au stat pe Popa Rusu, la numărul 11, în condiţii, cum o auzim pe bătrînă zicînd, modeste. Tot 2 încăperi, dar nişte chiţimii, cu lucruri vechi şi în mare parte uzate. Au primit toate cele necesare traiului, mobilă, televizor, aparat de radio şi aşa mai departe, după cum au primit şi continuă să primească vizite peste vizite. Autorităţi, spune fostul cizmar Dinu, neamuri, prieteni şi chiar necunoscuţi, toţi venind cu cîte ceva şi, mai ales, cu flori. Un coleg de serviciu de-al soţiei, Nicu Ionescu, pe care nu-l mai văzusem de nu ştiu cînd, ne-a adus aseară o pătură şi o pernă. Aveam şi noi, dar nu l-am putut refuza pentru că omenia nu poate fi refuzată niciodată. Alături, la apartamentul 23, nu l-am găsit acasă pe contabilul Marin Vasile de la I.T.I.A., plecat, după cum vom afla, să-şi ridice maşina de spălat de la Bucur-Obor. Ne-a deschis uşa,o femeie, Domnica Bogdea, colegă de serviciu cu proaspătul mutat, venită să ajute la deretecatul camerelor. În bucătărie, cu şorţul în faţă, Florica Vasile, „sînt un fel de mătuşă a lui Marin", pregăteşte ceva de mîncare.

În blocul numărul 6 de pe strada Ziduri Moşi, omenia şi solidaritatea umană funcţionează în continuare, întărind sentimentul apartenenţei tuturor locatarilor, rămaşi fără adrese în noaptea de 4 martie, la marea familie a ţării. Sentiment trainic, făuritor de temelii morale.

OVIDIU IOANIŢOAIA

PATRIA ÎNVINGĂTOARE

Ce răni lăsă în țară secunda infernală,
Familii numeroase au dolii la revere,
Dar, iată, România în rouă blînd se spală,
Nutrindu-și măreția din marea ei durere.

Cu dinții strînși, cu ochii înveniți de plînsul
Atîtor ore tulburi de chin și așteptare,
Poporul nostru are un crez al său într-însul,
Un crez curat al muncii și-al cinstei
truditoare.

Sînt oameni ce există fiindcă există oameni,
Fiindcă există Omul acesta printre oameni,
Dați glorie de-a pururi acestei țări de oameni,
Mereu salvarea este să te încrezi în oameni.

Acest popor nu este compus cumva din servii,
Din robii vremurii, cu inimi subalterne,
Ci din stăpîni, ce poartă, în suflet și-n toți
nervii,
Ideea României cinstite și eterne.

În fiecare floare a primăverii noastre,
În care bucuria o să se afle, toată,
Se vor afla și lacrimi din noaptea-nsîngerată,
Din tulburea secundă care-a adus dezastre.

În fiecare floare va mai șopti o mamă
Și fiecare floare cu lujerul subțire,
Va strînge-n sine vrere, dar și un pic de
teamă,
Și lîngă fericire va fi nefericire.

Nu-i bună lamentarea și nu ajută plînsul,
Dar, în ascuns, mai plîngem pe toți pierduții
țării,
Pe cei care ne-ntreabă și nu le dăm răspunsul
De ce au fost acele secunde-ale pierzării.

Copii ce n-or să-și vadă părinții niciodată!
Părinți care de-a pururi își vor dori copiii!
Familii cu întreaga suflare-ndoliată!
Morminte noi săpate în lutul României.

Sînt petrecute toate. Dar tot ce-a fost există.
Există ca viață sau doar ca amintire.
Ni-i inima și demnă, însă ne e și tristă,
Tristețea cea mai tristă-i tristețea din iubire.

Vedeți atîția oameni, pierduți într-o secundă,
Cu care-aveam cuvinte și gînduri a ne spune,
Cu lacrimi abia șterse și șoaptă tremurîndă,
Vă spunem Pace vouă, plecaților din lume.

Și iată ne întoarcem să ne refacem casa,
Să ne refacem țara, viața, viitorul.
Aici nu se lucrează cu doliul sau cu coasa
Ci cu speranța, truda, cu gîndul demn și dorul.

Voi, care, chiar de mîine, veți sta-n aceste
case,
Și poate că uitați neliniști și dezastre,
Să știți că-n cărămida odăilor frumoase
Se vor afla și multe din lacrimile noastre.

Se va afla durerea care-ntărește lumea
Durerea care face din viață — viață lungă.
Așa zideam, în ora cînd refăcurăm lumea,
Mortar în mîna dreaptă și lacrimi în cea stîngă.

Noi așteptam să vină momentul cînd în țară
Va exista om-nou, conștiința comunistă,
Dar zilele din urmă deplin ne arătară,
Că, răspîndit în oameni, el, omul-nou, există.

El stă în România, dar nu stă cu chirie,
El e modest și este stăpîn totdeodată
Acestei țări crescute, răbdînd în vitregie,
El, omul-nou, e suma de omenie, toată.

Pe el îl doare, primul, durerea țării sale,
El luptă să salveze viața din ruine,
El cîntă și de luptă, cum cîntă și de jale,
Lui țara îi e țară, nu unde-i e mai bine.

Că poartă unii tineri păr lung, sau blugi,
sau barbă,
Să nu-i privim cu vorbe, cu pică sau rețineri,
Că tinerii, cînd lutul a început să fiarbă,
Au fost eroi ai țării : superbii noștri tineri.

O nouă, luminoasă mitologie crește
Din marile ruine ale cetății noastre,
Cu liniște primim războiul, românește,
Și fără isterie trecurăm de dezastre.

Desen de CORNELIA DANEȚ ■

Dar cel mai mult din toate aceste vremi rămîne
Impresia aceasta puternică și vie
Că în cuprinsul aspru al patriei române
Există Om și oameni, există omenie.

A fost ca o Unire, ca o Unire Mare,
Toți oamenii cetății luptară mînă-n mînă,
Ardealul și Moldova simțiră că le doare,
În București cînd plînse o inimă română.

Ridică-te în lume, cuvînt între cuvinte,
Cuvînt bogat în lacrimi, dar și în demnitate.
Da, am avut în case unii din noi morminte,
Dar bravi, pînă la urmă, le-am biruit pe toate.

Și ce mai putem spune? Ne vom învinge frica,
Meschinăria, răul, dorința-mburghezirii,
În contul lașității nu vom lăsa nimica,
În contul omeniei vom trece, cu martirii.

Nu-i singură pe lume și nu e speriată
Această dulce țară, lovită de dezastre.
Din încercări și lupte istoria arată
Că mai puternic iese temeiul țării noastre.

Nimic nu ne va-nvinge, fiți siguri de aceasta
Sîntem curați în fața vieții și a sorții
Cu liniște în fapte, am contemplat năpasta.
Ca dacii spiței noastre ne îngropărăm morții.

Nu cinici și isterici și fără de credință,
Dar stăpîniți de gîndul că țara ne e țară,
Reîntrupăm, întreagă, a patriei ființă
Făcută ni-i viața, reconstruind, să doară.

Și, după marea luptă, urmează marea luptă,
Își sună veacul anii și își aude anii,
Dormim cîteva ceasuri, ni-i veghea
ne-ntreruptă,
Ne amînăm tot timpul odihna, ca țăranii.

Și nu se poate spune că n-am avut de treabă,
Fiți mîndri pîn-la capăt, fii ai cetății mele,
Că am trăit cu toții în glorie și-n grabă
Și am trăit în trudă, nu ne-am uitat la stele.

Sîntem cărunți cu toții, ne-a-ncărunțit viața,
Ce var avem pe tîmple, ne-a văruit amarul,
Zicînd și noapte bună, și bună dimineața,
Dar astăzi casei țării să-i dăm, din tîmple,
varul.

Să fim încă o dată și să rămînem tineri
Să ne rămînă faima, cum ni s-a dus întruna,
Că am învins secunda dezastrului de vineri,
Cînd ne-a mințit pămîntul și ne-a mințit
și luna.

Avem, la noi în țară, frumoasa noastră țară,
Miroase-a primăvară, cîntată blînd
din bucium,
Și dureros și teafăr miroase-a primăvară
Și-și luminează cerul o patrie în zbucium.

Avem un drum al nostru, avem partidul nostru,
Făcut din oameni teferi, din muncă
și-ndrăzneală,
Din primii noștri oameni ce simt într-înșii rostul
De a conduce țara spre ținta triumfală.

Da, mai simțim în inimi ceva inexplicabil,
Un fîlfîit de aripi, ce pleacă fără vină,
Că-n locul unor case vedem teren arabil
Și, uneori, cetatea ne pare și străină.

Dar forța noastră este că vom învinge, totuși,
Că vom zidi o casă mai mîndră și mai tare,
Cu piatră de pe Crișuri, cu piatră de pe Trotuș,
Din Olt, din Jiu, din Mureș, din Prut
și de la Mare.

Și poate niciodată în viața României
Noi n-am rostit, cu-atîta mîndrie meritată,
Că noi sîntem Partidul și Țara Omeniei,
Oricîtă grozăvie a vrut să ne abată.

Și-n fruntea vrerii noastre și a iubirii noastre,
Un om al omeniei, al muncii și-al răbdării,
Cu chip de erou dacic, cu linii blînde-aspre,
Furiș aruncă lacrimi în riurile țării.

De ce ai fost supusă atîtor chinuri, țară,
Adesea încercată și, totuși, fericito ?
Acestui om al țării acum a cîta oară
Noi inima de-a dreptul, bătînd, i-am auzit-o ?

O țară-ntreagă este temeiul faptei sale
Străveche-i omenia voinței comuniste,
Cum sînt bătrîni ce nu știu găsi o altă cale
Decît pe el punîndu-l de bine-n acatiste.

Noi l-am văzut, în zile și nopți fără hodină,
Cum cerceta pămîntul și nu voia să creadă
Că-s oameni morți acolo, căzuți în plină
stradă,
Și-avea privirea plină de cea mai grea lumină.

Istoria ne-arată noroi prea mult pe astre,
Lideri ce au pe suflet chiar și măcar o moarte,
Îți mulțumim, om teafăr și bun al vremii
noastre,
Îți mulțumim și du-ne destinul mai departe

Că ai pe conștiință atîtea vieți salvate,
Că ai știut, prin lacrimi trecînd, să stai în față,
Că te-a născut o mamă de-o sfîntă bunătate,
Că ne înveți ce-nseamnă un om și o viață.

Trăiască Omul nostru care-a crezut în oameni
Și care crede-n oameni și are-n juru-i oameni!
Trăiască salvatorul de țară și de oameni !
Trăiască tot ce-l leagă pe primul Om
de oameni !

Trăiască toți aceia salvați dintre ruine !
Trăiască pofta noastră de-a înfrunta pustia !
Trăiască maica țară, acum și pururi, bine !
Trăiască omenia ! Trăiască România !

ADRIAN PĂUNESCU ■

Iubirile mele nu sînt o chestiune de conjunctură, ci de destin

● Scriitorul și publicistul Octavian Paler s-a născut la 2 iulie 1926 în comuna Lisa, județul Brașov.

● Bibliografie: **Umbra cuvintelor — definiții lirice** — (1970). **Drumuri prin memorie — Egipt — Grecia** — (1972 — Premiul Uniunii Scriitorilor), **Drumuri prin memorie — Italia** — (1974), **Mitologii subiective** — (1975).

— Prima dumneavoastră carte era un volum de definiții lirice, Umbra cuvintelor. **Dați-mi, vă rog, o definiție a scrisului.**

— O prefer pe aceea foarte plastică a lui Jean Grenier: a scrie înseamnă a-ți ordona obsesiile.

— Și care sînt obsesiile dumneavoastră?

— Memoria, soarele, iubirea, antipatia față de dezordinea etică, munții, viața. La urma urmei, în această primăvară poate ar fi de ajuns să spun „viața"... Am uitat marea...

— Marea? Ce reprezintă marea pentru un om de la munte?

— Părinții mei n-au văzut niciodată marea, iar acum e prea tîrziu ca să repar vina de a nu mă fi gîndit niciodată la acest lucru. De aceea îmi spun uneori că marea mă atrage ca o pedeapsă sau ca o revanșă. Și mai e ceva. Mă fascinează ideea țărmului. Țărmul ca sfîrșit al erorii.

— Sau ca început al memoriei?

— Eu am descoperit lumea amintindu-mi de ea. Amintindu-mi de tot ce însemnau locurile copilăriei din care plecasem la 11 ani. Astfel, primul lucru pe care l-am învățat de la viață a fost să-mi amintesc. Mai tîrziu însă, memoria a devenit, în cadrul obsesiilor mele, altceva, un criteriu moral.

— În ce sens?

— În sensul că nu se poate întemeia nimic pe amnezie, așa cum nu se poate întemeia nimic împotriva iubirii sau împotriva fidelității.

— N-ați prefera, de pildă, să uitați noaptea lui 6 martie?

— N-am fost în București în noaptea aceea aberantă. Am venit a doua zi la amiază și întîmplarea a vrut să ajung pe rute ocolite pînă la Cișmigiu fără să văd nici unul dintre blocurile prăbușite. Orașul mă iniția cu prudență în tragedia lui, să nu-mi prefacă nervii în cenușă. Mi-am regăsit casa tăcută și înfricoșată stînd ca un animal la pîndă. De pe unul din pereții bibliotecii, printre bucățile de moloz, căzuse o singură carte: **Remember** de A.E. Baconsky... Apoi am aflat totul, amănuntele unui coșmar pe care inima mea îl refuză și azi. Cum să accept absurdul?... S-au deschis în mine răni care nu știu cum se vor cicatriza, dar simt că a uita înseamnă și a nu mai iubi. Și sînt recunoscător luminii care curge pe ziduri că nu mă separă de amintiri... Dacă ne-am separa de amintiri, am da dreptate dezastrului. Există o singură cale pentru a-l combate. Să nu renunțăm la nimic din ceea ce am gîndit și simțit înainte.

— Și n-am renunțat.

— Nu e deloc întîmplător faptul că în aceste împrejurări s-a vorbit din nou, cu admirație, despre eroismul poporului nostru.

— Cum arată locurile dumneavoastră natale?

— Mă tem că orice descriere de acest fel e fatal lacunară.

— De aceea nu le-ați descris decît în treacăt în cărțile dumneavoastră?

— În tot ce am scris plutește umbra acelor locuri. Și mai ales ceea ce m-au învățat ele. Poate de aceea mi se pare mult mai important ce dăruiește un peisaj decît ce arată. Dealtfel nu sînt convins că Făgărașii arată tuturor același lucru.

— Înseamnă că la cimpie Octavian Paler ar fi fost altul?

— Nu știu. Destinul meu a fost dragostea pentru niște munți aparent aspri, de piatra cărora cerul se lipește ca un obraz de copii. Și care au fost pentru mine primul profesor de demnitate, de încăpățînare și dragoste.

— Și totuși în Mitologii subiective priviți tot timpul marea.

— Da, însă numai pentru a vorbi despre țărm...

— De ce v-ați oprit?

— Toate acestea îmi sună cumva prea abstract într-o primăvară în care curajul, iubirea sînt probleme atît de concrete... În sfîrșit, vroiam să spun că n-am putea iubi o mare fără un țărm. Eu sînt omul unui țărm, nu al unei mări.

— În ciuda faptului că ați călătorit mult!

— Întocmai. Există o vocație a călătoriei pe care n-o am. Am mărturisit chiar în **Drumuri prin memorie** că sînt un anticălător. Dacă (îl citez pe Mihai Ralea) „Evul mediu slăvea fidelitatea ca marele și unicul său principiu" socotind călătoria o „trădare", un „blestem", atunci trebuie să mă resemnez cu gîndul că aparțin unei sensibilități care nu mai e demult la modă. Dar adesea călătoria nu e decît o formă de singurătate jovială. Și detest literatura făcută pe bază de ghiduri turistice. Nu e nevoie să colindăm lumea ca să rătăcim. Ne putem rătăci și într-un cuviat. Dragostea, de pildă.

— De ce ați ales Grecia, Egiptul, Italia pentru a scrie despre ele?

— Poate pentru că soarele mediteranean luminează întrebările fără să le ucidă.

— Cărțile pe care le-ați scris despre aceste țări nu au nimic din înfățișarea unor obișnuite jurnale de călătorie. Pentru dumneavoastră călătoria este un pretext, iar paginile ce o consemnează nu redau harta unor ținuturi, ci oferă imaginea sufletului dumneavoastră.

— S-au adunat în urma mea un număr de hoteluri uitate prin care am dormit, gări din care nu mi-au rămas, din cele mai multe, decît un gust de fum, o culoare, un detaliu sau nici atît. În fond, m-aș putea întreba dacă am fost într-adevăr în acele locuri. Dar ce importanță are asta? Ceea ce știu sigur este că am spus adevărul despre ceea ce simt. Așa am descoperit că iubirile mele nu sînt o chestiune de conjunctură, ci de destin. Din păcate nu știm să stăm într-o cameră fără să fim bîntuiți de dorul călătoriilor.

— Ați dorit cumva să învingeți prin cuvînt teama de locurile străbătute?

— Ar trebui, poate, să cerem cuvintelor ca totul altceva decît să învingă.

— De pildă?

— De pildă să nu se așeze între noi și viață. Ca să continui ceea ce spuneam înainte, femeile pictate de Munch, cu obrazul lor înlocuit de părul despletit de vînt, ne pot învăța infinit mai mult despre nord decît o călătorie bîntuită de frica de a nu scăpa esențialul. Cînd tocmai de aceea nu vezi nimic. Pupila se dilată ca la pisici în întuneric și privești obiectele fără să le mai vezi. Cercetați ce s-a scris despre Stockholm. Aproape toată lumea se simte datoare să spună despre acest oraș că e Veneția nordului. Dar ce legătură poate exista între un oraș romantic, bolnav de trecut și unul solid și corect? O justificare pur scenografică, faptul că în ambele orașe sînt canale nu e de ajuns.

— Dumneavoastră călătoriți de parcă ați vrea să aflați dacă existența acelor meleaguri, acelor monumente este reală. Călătoriile nu vă stîrnesc exclamații și nu vă aduc nimic necunoscut.

— Ba da. M-au învățat să descopăr că Odiseea a fost scrisă pentru sfîrșitul ei.

— Oare și mitologia este pentru dumneavoastră un pretext?

— Da. Nu le-am cerut zeilor decît să le folosesc numele pentru cauza mea personală. Și folosesc aceste nume ca pe niște substantive comune. Dacă iubesc lumina de afară — și o iubesc — e ca și cum aș spune că îl prefer pe Apolo. Sau pronunțînd numele lui Dionysos mă gîndesc că am o poftă teribilă să stau culcat în iarba amară, plină de mirosurile primăverii, privind cerul și adulmecînd ca o sălbăticiune amînturea munților. Prin mitologia greacă nu trebuie să părăsim viața obișnuită, deși grecii și-au imaginat că totul se rezolvă printr-un surîs. În definitiv, Elada nu e atît o țară cît o categorie morală.

— Dar a scrie despre monumente străvechi, despre zei nu înseamnă o depărtare de timpurile noastre?

— Dacă există cineva căruia i se pare inactuală sau superfluă nevoia de a crede în sensul profund al Ithacăi, cu atît mai rău pentru el. De altminteri, totul nu e decît o problemă de terminologie, un alt nume dat aceleiași iubiri și speranțe, ale mele și ale oamenilor acestui țărm alături de care muncesc și trăiesc. Să fac o mărturisire. Nu mi-am propus niciodată să reinterpretez miturile antice și chiar dacă în această privință s-au spus lucruri foarte măgulitoare despre cartea mea **Mitologii subiective**, cred că nu le merit. N-am căutat în mituri decît un mod de a mă confesa și de a judeca viața.

— Cum apreciați afirmația unora că pentru a emite o judecată lucidă e nevoie să ne distanțăm în timp de un eveniment?

— Să vă răspund printr-un exemplu. Aproape toate relatările celor ce au zburat în cosmos ne-au vorbit despre un pămînt frumos ca o lacrimă albastră. De acolo nu se mai vede cum sînt oamenii; inclusiv dacă sînt nefericiți sau nu. Există deci lucruri asupra cărora o prea mare distanță ne minte. Văzînd numai culoarea albastră a Terrei, riscăm să nu mai vedem nici sîngele, nici pe cei ce mor de foame. De acolo petele de sînge ar putea să ni se pară buchete de trandafiri. De acolo am putea confunda Bastilia cu Parthenonul. Nu, nu putem vorbi despre fericire în felul acesta. Pentru a vorbi despre fericire trebuie să deosebim zidurile unei catedrale de zidurile unei închisori. Căci nu există fericire abstractă. Nu există decît un singur paradis, cel pe care omul îl poate construi singur. Bătaia inimii omenești ajunge să învingă singurătatea, dar nu ajunge să învingă nedreptatea. Frumusețea ajunge să învingă neantul din care a apărut Afrodita, dar nu ajunge să salveze de la moarte un copil flămînd. Pentru fericire e nevoie de luptă. Și orice adevăr de care nu ne putem lipsi trebuie să fie un adevăr care luptă. Iată ce nu se vede din cosmos și iată ce se vede pe pămînt cu ochii liberi. Nu trebuie decît să vedem limpede.

— Există o măreție a omului de azi? Arta modernă pare a contrazice acest lucru. Ea descrie mai curînd oameni obișnuiți decît eroi meniți să ne încînte cu isprăvi nemaipomenite.

— Cred că n-o să mă mai pot gîndi de-acum înainte la măreția omului fără să revăd, ceea ce am văzut la noi după cutremur, oameni care cu aceeași lopată au săpat morminte și au îndepărtat molozul cu o îndîrjire tăcută... Probabil, dacă arta modernă vrea să se ocupe de oameni obișnuiți, aceasta izvorăște din nevoia unei măreții pe care omul să și-o datoreze doar sieși. Spre deosebire de Nietzsche care credea că numai supraoamenii pot înfrunta un cer pustiu, arta modernă și-a căutat demiurgii în omul obișnuit. Ea pune o inimă omenească în centrul lumii.

— Dar nu procedau și grecii în fel? Și Renașterea?

— Grecii și Renașterea au pus în centrul lumii mai ales frumusețea omului. Arta modernă ar vrea să pună fericirea lui. Gauguin îndemna femeile pictate de el: „Iubiți și veți fi fericite". Grecii au spus altfel: „Fiți frumoase și veți fi fericite". Firește, ceea ce spun nu se referă la acea artă crepusculară care nu are nici o patrie și nici un ideal, care propovăduiește deznădejdea și vidul. Arta nu este o maladie subtilă, cum au socotit unii, ci o formă de luptă pentru **adevăr și tot ceea ce dă vieții un sens.**

— Mi-ați vorbit despre încăpățînarea memoriei. Care este cea mai dureroasă întîmplare din viața dumneavoastră?

— Moartea tatălui meu, „cu zile", cum se spune pe la noi. A murit în urma unui accident și ar fi putut fi salvat... Această rană singerează în mine de 23 de ani. Era iarnă, în ianuarie, și înnebunit de durere mă mir că n-am pornit prin zăpadă noaptea urlînd ca lupii. Probabil voi scrie într-o zi ceva despre întîmplarea aceasta.

— Mi se pare că lucrați acum la un roman?

— Da, **Muntele vagabond**. Însă înaintea lui trebuie să termin **Apărarea lui Galilei**, un dialog despre prudență și iubire, **Între clasic și baroc.**

— Acest din urmă volum va cuprinde eseurile din Flacăra?

— Nu tocmai. O formă încă și mai subiectivă.

— Ce învățătură fundamentală ați desprins din frecventarea artei?

— Din toate definițiile ce s-au dat artei cea care îmi place cel mai mult este una a lui Braque: arta e o rană transformată în lumină. Dar, probabil, mult mai rodnică este cea a lui Van Gogh: arta este omul adăugat naturii. De ce spun asta? Pentru că una din aventurile primejdioase care au fascinat artistul modern este uciderea limbajului. În dorința de a vedea lumea cu ochii puri ai unui copil și de a o descoperi ca în prima dimineață a lumii, unii au visat amnezia culturii, a experienței, moartea cuvintelor. Dramatică eroare. Nimeni n-ar reface experiența lui Robinson decît pentru a o povesti oamenilor. Altfel s-ar sălbătici. Omul eliberat de omenesc? E absurd. Uciderea limbajului pentru a accede la freamătul proaspăt, virginal al senzațiilor vrea să transforme omul în zeu sau în animal. În ambele cazuri aceasta înseamnă uciderea comunicării. Omul adăugat naturii înseamnă și istoria adăugată naturii. Ce este altceva arta decît o istorie a inimii omenești? Cu evenimente, victorii și înfrîngeri, deși în artă problema progresului se pune în mod diferit. Ar fi ciudat să spunem că un pictor dacă vrea să picteze flori trebuie s-o facă mai bine decît Luchian. Trebuie s-o facă însă altfel.

— Ce imagine despre dumneavoastră vă convine să oferiți?

— Nu vreau să trăiesc pentru a părea. Orice rol care mă constrînge mă obosește și mă crispează. De aceea prefer imaginea din cărțile mele.

— Dar cărțile dumneavoastră vă dezvăluie ca un om singur.

— Aș dori să afirm că, dimpotrivă, mă dezvăluie ca un om solidar. Căci există și o singurătate care nu e decît o formă de a iubi în tăcere, fără zarvă, recapitulînd și visînd, ca o noapte în tren, cînd încă mai sumți fumul gării din care ai plecat și te gîndești la ce te așteaptă. Și pun, mărturisesc, tot orgoliul meu în aceste cuvinte. Căci îmi place să cred că nevoia mea de a iubi viața din jur este cea mai mare forță a mea. Verbul meu principal este **a simți**. Simt, deci exist. Nu, singurătatea nu e cuvîntul cel mai potrivit. Îmi iubesc țara și tot ce este de partea frumuseții și adevărului. Și detest tot ce contravine acestor iubiri. Mai este singurătate o singurătate lacomă de soare și de dragoste?

— Spuneți-mi un adevăr fără de care nu puteți trăi!

— Că oricînd mă pot sui într-un tren care să mă ducă să îngenunchez la mormintele părinților mei. Omul a trăit și în peșteri, trăiește și în zgîrie-nori. Dar Anteu nu e o simplă legendă. Iată începutul recunoștinței față de pămîntul pe care umblăm. Și iată prima condiție a oricărui patriotism: o inimă care a refuzat trista iluzie a imponderabilității. Dragostea de țară ne scoate din rîndul celor care suportă istoria și ne așază în rîndul celor care o fac. Și trebuie să adaug că din punct de vedere moral nu mă interesează adevărul lui Copernic. Centrul universului e acolo unde inima iubește fără condiții.

— A pierdut ceva lumea copilăriei dumneavoastră?

— Da. Satul meu era un sat albastru, toate casele erau văruite în albastru. Acum s-au făcut multe case noi, de cărămidă, indiscutabil mai trainice, mai confortabile, dar nu totdeauna mai frumoase. Nu putem obliga pe nimeni și nici n-ar fi normal să trăiască în locuințe ca la Muzeul satului, însă există în arhitectura tradițională românească valori care ar fi păcat să se piardă. În port, de asemenea. Sînt secole de cultură populară și o frumusețe de care **avem nevoie cum avem nevoie de istorie.**

— Dar ce credeți că a pierdut lumea modernă?

— Socrate în agora nu era niciodată singur. În schimb, în epoca modernă el ar avea șansa să descopere că singurătățile cele mai mari nu sînt cele între patru ziduri. Metropolele europene cunosc singurătatea în plină stradă.

— V-ar tenta internarea în antichitate?

— Sînt dintre cei care nu s-au gîndit niciodată că Don Quijote ar trebui vindecat de himerele sale. Totuși, știu că singura înțelepciune adevărată e să aparții timpului tău, orei pe care o trăiești.

— Nu vă contraziceți? Ați scris despre nostalgia Eladei.

— Nu mă contrazic. În loc să copiem Parthenonul e mult mai important să înțelegem că el ne vorbește despre o perfecțiune pe care trebuie să o căutăm singuri. Decepțiile neoclasicismului au fost grăitoare. Dar merită să reținem de la clasicism încrederea în cuvinte. De fapt putem învăța la fel de bine din ce s-a întîmplat în secolul XX și din ce s-a întîmplat cu secole în urmă. Hitler și Nero îmi provoacă aceeași repulsie în plan moral.

— Vorbiți uneori nu numai despre mitologie, ci și despre istorie ca despre o problemă personală.

— Și chiar este. Pe munte, la noi, era o cărare cunoscută numai de oamenii din sat pe care el treceau înainte de 1918 „în țară". Pe această cărare a trecut și mama mea care a venit într-o toamnă, desculță, pînă la București.

— Vă temeți de moarte?

— Da. La fel de mult ca de indiferență.

— Și refuzul indiferenței face parte dintre obsesiile dumneavoastră?

— Știu că nici un steag nu flutură în vid.

— Vă considerați un moralist?

— Dacă moralist înseamnă un om care, cum spune Camus, are pasiunea inimii omenești, n-am nimic împotrivă. Altfel, trebuie să recunosc că greșelile mele nu m-au învățat decît melancolia și dorința de a alege totdeauna ceea ce mă desparte cel mai puțin de lumina care țîroțește afară.

— E o primăvară frumoasă.

— Aproape ca o remușcare a pămîntului.

GEORGE ARION ■

Catharsis

Din tot ce a scris Valéry — poezie, proză, filozofie — un rînd, un singur rînd și doar cîteva cuvinte, m-au impresionat într-un chip deosebit : „Moartea? Un accident ce ni se pare că se întîmplă doar altora". Într-o viață de om, asta a mea, am avut nenumărate prilejuri să verific adevărul : trăim convinși că moartea e un accident raportabil doar la alții, nu și la noi. Boala — chiar dacă se numește cumplit : cancer — focul, apa ni se par dezastre exterioare menite oricui, dar nu nouă.

O singură nefericire face excepție de la regulă : cutremurul, acea clipă egală cu eternitatea, cînd ești confruntat direct și inexorabil cu propria ta moarte, cînd afli și trăiești pînă în adîncul cel mai tainic al conștiinței tale că moartea te privește pe tine. Dar mai exact, în primul rînd pe tine. În clipele acelea de apocalips, toate egotismele sînt abolite și fiecare ins redus la proporțiile lui firești. E o supremă integrare în colectivitate, din care, de atîtea ori, te-au smuls egoisme feroce, orgolii absurde, pofte necontrolate. Cred, cu toată puterea ființei mele, că după cutremur nimeni nu mai poate fi ce a fost înainte. Dezastrul a operat ca un imens catharsis, ca o imensă purificare de atîtea nefericite servituți, dintre care **vanitatea** rămîne cea mai detestabilă, fiindcă e generatoare de dureri impuse altora, de triste-ți impuse altora, de umilințe impuse altora.

Nici literatura nu mai poate fi ca mai înainte. Nu, nu visez la o artă retorică exaltînd, verbal, eroismele umane — deși am fost cu toții martorii atîtor acte de jertfă — dar aspir, pentru mine și pentru alții, la o artă infinit mai puternică, mai necruțătoare, mai patetică, mai îndrăzneață și mai lucidă, investigînd în adîncurile destinului omenesc, învăluit, încă, de atîtea tenebre. Visez la o artă care să divulge cauzele atîtor boli sufletești cîte subminează, încă, umanitatea. Chatharsisul pe care l-am trăit mă îndreptățește să cred într-o artă viitoare plină de lumină, bunăvoință și generozitate, o artă care să excludă, cu străşnicie, simulacrul, lirismul pomădat, vorbele găunoase, conflictele croșetate, filozofiile de trei parale, spiritul bogomilic, tot ce înjosește și compromite noțiunea de artă.

Virilă și responsabilă, arta se cuvine să intre în cetate cu profunda cuviință a celor ce au salvat de la moarte zeci, sute de vieți omenești.

AUREL BARANGA ■

Faptele și vorbele

Matematică și literatură

Un căpitan al trupelor de geniu cezaro-crăicești din Tîrgu Mureș publică în 1831 o lucrare, intitulată **Appendix.** Aici răsturna ceea ce 2 000 de ani gîndirea matematică se chinuise zadarnic să demonstreze, faimoasa problemă a paralelelor, și arată că întreaga geometrie euclidiană reprezintă doar o particularizare pe care o cunoaște **Scientia spatii absoluto vera** (Adevărata știință a spațiului). Descoperitorul ei nu recoltă nici o satisfacție. Gauss, fost coleg la Göttingen și prieten cu tatăl ofițerului, matematician strălucit și acesta, răspunse primirii opusului printr-o epistolă ambiguă și nu consemnă public nicăieri însemnătatea lucrării. Alți savanți se arătară absolut nepregătiți să înțeleagă ideile **Appendix**-ului, de o noutate uluitoare. Bolnav fizic și psihic, ofițerul continuă să ducă o viață obscură. În foaia lui calificativă e notat cu „realizări slabe". Locotenent-colonelul Zimmer Andreas îi cerșește o avansare de la arhiducele Ioan („vă rog să binevoiți a avea în vedere cu bunăvoință pe acest nefericit... vitoarele lui condiții pecuniare s-ar ameliora substanțial fără ca aceasta să prici-nuiască vreo pierdere simțitoare"). Pensionat la 38 de ani, mai trăi încă doar alți douăzeci, luptîndu-se cu lipsurile și sănătatea grav subrezită. Nu apucă să vadă tipărite nici una din cele peste 15 000 de pagini pe care le-a lăsat. Ele urmau să alcătuiască o **summa** a cunoașterii omenești : **Învățătura izbăvirii**, unde, în afara matematicilor, se tratau chestiuni fundamentale lingvistice, estetice și etice. Izolatul de la Tîrgu Mureș străbătu anii frămîntați anteriori și posteriori Revoluției din 1848 în Ardeal, speranțele și reversurile ei tragice nelăsîndu-l indiferent. Redactă astfel un proiect al „statului desăvîrșit"; își exprimă opiniile despre iobăgie, starea țărănimii, păcatele nobililor și reformele sociale care ar trebui neapărat înfăptuite ca să se evite o catastrofă generală. Preconiză în repetate rînduri condițiile asigurării egalității și libertății tuturor națiunilor din Transilvania.

La moartea ofițerului, lăzile sale cu manuscrise fură confiscate ca să nu conțină cumva secrete de stat. Apoi, Comandamentul le sechestră, nerecunoscînd căsătoria decedatului, contractată fără aprobare în anii Revoluției și socotind nejustificată pensia plătită văduvei. Umezeala și mucegaiul atacaseră între timp paginile de însemnări. Cînd, mult mai tîrziu, omenirea ajunse să-și dea seama că autorul lor fusese unul din marile genii matematice ale lumii, apărură biografii care, răscolind lăzile, risipiră hîrtiile, mutîndu-le pe la diferitele lor locuințe. Abia către vremurile noastre, manuscrisele au fost reconstituite integral. Un cercetător singuincios actual, Benkö Samu, și-a dat osteneala fără preț să parcurgă toate aceste pagini, să le ordoneze și cu ajutorul Editurii Kriterion să ne ofere un breviar al lor.

Am avut prilejul astfel să citesc o carte extraordinară, care întrece în interes cel mai pasionant roman. Cîteva crîmpeie numai din corespondența între tată și fiu pot da îndată senzația temperaturii ideilor textului. De postulatul lui Euclid se discută pe tonul următor : „...în numele Domnului, te rog! Lasă în pace paralelele, ferește-te de ele ca de orice tovărășie desfrînată", „aceasta este o mare și eternă rană în sufletul meu", „aș fi fost gata să devin martir, numai să pot dărui omenirii o geometrie purificată de această impuritate".

Fiul își face din tată un model : pe urmă, între ei devine o acerbă dispută științifică ; acuzațiile de opacitate plouă necruțătoare, degenerează în reproșuri grave morale și materiale, elogiile reciproce se conjugă cu bănuieli infamante, minii și iniurii („Trufia lui, așa-zisa Geniestoiz, merge atît de departe încît dacă a apucat să spună că 2 ori 2 fac 3 sau 5, chiar după ce a observat eroarea nu mai retractează cele spuse... Niciodată!"). Fiul și tatăl ajung la ruptură ; trăiesc în același tîrg și comunică rar, doar pe cale epistolară. După o întîlnire în biblioteca Teleki, părintele îi scrie odraslei sale înstrăinate : „Dragul meu băiat, văzînd zilele trecute la ce distanță ții textul, îți trimit spre încercare niște ochelari ; dacă-ți sînt buni, păstrează-i..."

Nici o dragoste. O legătură, legalizată tîrziu, cu o îngrijitoare a casei. Despărțirea, după necazuri, certuri infinite, ușor de ghicit dintr-o notiță : „cea mai neobrăzată comportare, de nesuportat, furioasă, guralivă, potrivnică, ocărîtoare, care nu ține seama nici chiar de prezența altora".

Amărăciunea singurătății și a bolii. Drama iluministului naiv care speră să fi evitat violențele Revoluției dacă **Învățătura izbăvirii** apărea puțin înainte. Elanurile utopice de inițiere în principiile statului desăvîrșit, prin grupuri a cîte 12 adepți, falimentul proiectelor acestora în fața brutalităților istoriei. Încercările de a explica pentru ce nu lasă condeiul și pune mîna pe sabie, cînd libertatea patriei e în pericol. Criticile spiritului geometru lucid, rațional, la adresa excesele și erorilor revoluției. Marile, umilitoarele deziluzii ale intelectualului în contactul cu puterea. Pregătirea pentru vizita la generalul Wohlgemuth pe care speră să-l convingă a aplica **Învățătura** și care-l propune să devină spion al stăpînirii.

Ciudatele opinii ale foarte înzestratului violonist despre artă, ca o activitate primejdioasă, pentru că apelează la pasiuni.

Geniul acesta contrariant, cu umori schimbătoare, anxios, gata să admită din spirit matematic ipoteze absolut opuse, modest și atoateștiutor, raționalist rece și nutritor de ambiții nemăsurate, romantic, ostracizat într-o urbe provincială, fără cărți, în afara vieții științifice universitare, academice, supus tuturor șicanelor și neșanselor s-a numit János Bolyai.

Am mai spus și altădată că trăim o vreme cînd documentele fac concurență literaturii. Citiți, ca să vă convingeți, zguduitoarele „confesiuni" ale unui nelitterat, întemeietorul geometriei noneuclidiene.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Rubrica mea

Talentul

Orice definiție, mai ales în ordinea spirituală, este grea. Întrebîndu-se, într-una din ultimele lui poezii finisate, **Ce e amorul**, însuși Eminescu a început a răspunde prin tangentă :

„...E un lung / Prilej pentru durere, / Căci mii de lacrimi nu-i ajung / Și tot mai multe cere".

Nu voi șicana această netăgăduită capodoperă, dar îmi voi permite să observ pe de o parte că poetul a început cu urmările amorului, iar nu cu esența lui, iar pe de alta, că definiția lacrimogenă a acestora, desigur pe gustul vremii lui, ne smulge astăzi surîsul, deoarece înseși chinurile încertitudinii sau ale gelozie nu se rezolvă în genere prin asemenea emisiuni. Să revenim însă la talent. Se va conveni că este înzestrarea firească, atitudinea într-o direcție oarecare, dar că ea se dezvoltă și își atinge plenitudinea numai și numai prin muncă asiduă, prin acel **labor improbus** al strămoșilor noștri, mai puțin dotați în literatură și artă decît greci, dar superiori în atîtea alte privințe. În ceea ce se numește orientarea profesională, cei mai mulți tineri se bizuie pe acea înclinare către o disciplină, pentru care se cred „chemați", adică talentați. Ca să mă limitez la literatură, pentru că unii juni elevi și-au făcut o înlesnire din compunerea unor versuri, mai adeseori prozaice, ei se cred cu steaua vocației în frunte și persevorează diabolic, dar fără demonie, adică lipsiți de talent. Setea de notorietate rapidă, cu un minimum de efort în „discursul" poetic, de cea mai patentă proză este aceea care-l iluzionează asupra „talentului" lor.

Mă gîndeam cît de surprins a fost, mai acum douăzeci de ani, mult regretatul meu prieten, doctorul Nicolae Vătămanu, victimă a recentului sinistru, cînd l-am spus, la lectura primului său volum :

— Doctore, ai talent, ai un mare talent de evocare a trecutului.

Îi citisem în prealabil sfaturile medicale săptămînale în ziarul **Universul**, dar nu găsisem în ele acea undă emotivă din paginile lui viitoare de istoria medicinei noastre și din aceea a Bucureștilor. Era un fiu al „barierei", cum se numea la sfîrșitul secolului trecut cartierul Grant. Cunoștea vechii București, vorba aceea, ca pe buzunarul său. Reușea să strecoare prin scrisul lui interesul pentru modestele realități ale Capitalei noastre din trecut, cînd ea nu avea nimic din măreția metropolei actuale, chiar în urma grozavei încercări prin care am trecut. Depusese la Editura Eminescu un volum de amintiri. După lectura cărții **Odinioară în București** (aceeași editură, 1975), talentul său memorialistic a apărut tuturora cît se poate de evident. Conferențiarul era deopotrivă de talentat. Nicolae Vătămanu, eminent om de știință, ar fi dat un mare profesor de istoria medicinei și de istoria medicinei naționale. Cultura noastră a pierdut un neprețuit pionier. Aștept cu nerăbdare să-i citesc amintirile, ca să simt în jureajmă duhul său cel viu.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Cronica literară

DORIN TUDORAN: „Uneori, plutirea"

Între cei tineri, Dorin Tudoran și-a făcut repede un nume, în ciuda debutului relativ întîrziat. Poet, recenzent cordial, în paginile revistei **Luceafărul**, al cărților de poezie, dar mai ales reporter și autor de interviuri din care nu lipsește nici informația, nici sentimentul, nici replica inteligentă, Dorin Tudoran este ceea ce se numește **o prezență**. Dar, ciudat, personalitate formată în reportaj și în viață (în ciuda unor capricii copilărești), el este încă robul unor prejudecăți, în poezie. La a treia sa carte, Dorin Tudoran ar fi trebuit să știe exact nu ce este poezia, ci cu ce condiție este el poet.

Uneori, plutirea (Editura Eminescu, 1977) este un volum de poezii de dragoste. Dar în ciuda unității de sentiment, izbitoare este lipsa unității de expresie. Nu voi face un inventar al „vocilor" care se întretaie în poezia lui Dorin Tudoran, și nici al modurilor (cam prea diferite) de a înțelege poezia. Voi alege numai cîteva situații, cu riscul de a forța puțin demonstrația.

Primul poem din **Visatele epifanii** este, cu siguranță, un text antologic, de o mare frumusețe și simplitate : „Arată-te : / o pendulă de aur bate / în pieptul meu / ca o potcoavă plutitoare. / Mai mult nu-ți pot spune — / nici n-ar fi adevărat. / / Arată-te : / pe oglindă se scurge / — înspumată și ușoară — / măduva unui fruct. / Mai mult nu se vede — / e o dimineață orbitoare. / ... / Arată-te : / fiară cu ochii de sare — / marea urcă flămîndă. / Alte amănunte nu se pot distinge. / / Arată-te : / iubito, miracolul singurătății / mă apasă peste piept / cu labe de cristal". Formula este aici a unui suprarealism domesticit și elegant, cu un model mai îndepărtat în poezia lui Gellu Naum. Renunțînd la o strofă, a treia, poemul este perfect, mai întîi pentru că poetul însuși s-a fixat în atitudinea care convine cel mai mult temperamentului său, atitudinea libertății depline.

Cu totul altfel arată poeziile „cantabile" și stilizate, în care efortul se simte, inspirația este discontinuă și în care, de obicei, un vers sau o strofă memorabilă se sprijină pe un decor cu prea multe elemente artificiale și, mai ales, cu prea multe amintiri, în primul rînd din Mircea Dinescu. Exemplul cel mai bun îl oferă un **Cîntec**, cu o primă strofă scrisă „dintr-o suflare" („Tu porți pe umăr, iubito, / Sticloasă pușcă de gheață, / Pe-o țeavă — glonțul de moarte, / Pe alta — glonțul de viață") și cu restul poemului construit, sau **Rouă**, în care, dimpotrivă, începutul este „studiat" și abia finalul oferă o dovadă convingătoare de lirism („Dacă pe cer or să plutească stele, / așterne-mi peste pleoape uscate flori de tei / și rouă-nmiresmată de vei găsi sub ele, / tu — dimineața — în liniște s-o bei"). Prozodia, rimele întrerup în aceste cazuri poezia, artificializînd-o și îndrumînd-o spre prețiozități (frecvența invocație „doamnă !") și spre o manieră străină de temperamentul adevărat al poetului.

Impresia aceasta de artificial și de „inspirație scurtă" se mai poate explica prin ceva, prin insistența cu care poetul utilizează **repetiția** (de obicei primul vers, preluat, cu mici variațiuni, de celelalte strofe). În general, repetiția poate fi semnul unei obsesii sau al unei tehnici. Dorin Tudoran se inspiră prin **repetiție**, la el procedeul devine speranța unei strofe noi. Mai simplu spus, în măsura în care poetul are nevoie de o replică pe care nu și-o poate singur da, el recurge la **repetiție**.

În felul acesta îmi explic și de ce reporterul Dorin Tudoran este superior poetului. Pentru că în timp ce în reportaj depinzi, prin dialog și prin replică, de alții, în poezie depinzi numai de tine. Marea, adevărata poezie este monolog.

FLORIN MANOLESCU ■

UN SPAȚIU DE VIAȚĂ ȘI MUNCĂ

Interviu cu tovarășul VIRGIL TROFIN, prim-secretar al Comitetului județean al P.C.R. Brașov

— Stimate tovarășe prim-secretar, județul Brașov a fost mai puțin afectat de cutremurul de la 4 martie. Față de această situație, care a fost reacția locuitorilor meleagurilor brașovene, care au fost semnele concrete ale omeniei în raport cu necesitățile populației sinistrate și cum răspund ei comandamentelor naționale de refacere a economiei, de reconstrucție și de revenire la starea normală a vieții ?

— Deși fără consecințele distrugătoare produse de cutremur în Capitală și în alte localități din țară, seismul de la 4 martie a afectat și județul Brașov, înregistrîndu-se avarii la 5 unități și secții de producție, la 92 instituții social-culturale și spații comerciale, iar 112 locuințe au devenit nelocuibile, rămînînd fără adăpost 125 de familii.

Cu calmul și răspunderea civică ce caracterizează întregul popor, comuniștii, toți locuitorii județului, români, maghiari și germani, au acționat imediat și în deplină unitate, mobilizîndu-se, în spiritul Decretului prezidențial și al primelor hotărîri adoptate de Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al partidului, pentru ștergerea cît mai grabnică a urmelor cutremurului. S-a trecut operativ la refacerea unităților de producție avariate, la organizarea producției și a muncii — în condițiile date —, astfel că la două zile după cutremur, patru dintre acestea funcționau la întreaga capacitate, urmînd ca pînă la sfîrșitul acestei luni să se recupereze cele 15,7 milioane lei pierderi de producție înregistrate. De asemenea la 14 martie erau deja repuse în funcțiune, total sau parțial, 87 de instituții social-culturale și unități comerciale, au fost cazate în soluție definitivă 36 de familii rămase fără adăpost, iar din totalul de 1659 imobile avariate, la 452 se încheiaseră lucrările de reparații.

În ceea ce privește atitudinea de solidaritate a brașovenilor cu populația grav lovită de cutremur, încă în zorii zilei de 5 martie în Capitală au sosit din județul nostru importante cantități de produse alimentare de primă necesitate și de apă minerală, precum și sînge pentru cei aflați în suferință.

La chemarea partidului, a secretarului său general, de mobilizare și participare a tuturor forțelor umane la amplul proces de refacere, toate colectivele de muncă din județ, în frunte cu comuniștii, și-au asumat, imediat, misiunea patriotică de a-și spori angajamentele de depășire a planului pe luna martie, astfel că pe trimestrul I din acest an județul Brașov va realiza o producție suplimentară de 300 milioane lei.

Ampla acțiune ce s-a declanșat în toate întreprinderile pentru reînnoirea angajamentelor asumate va conduce ca la sfîrșitul anului să se obțină — la nivelul județului — un plus de producție în valoare de cel puțin 1,5 miliarde lei. Măsurile stabilite și acțiunile întreprinse pentru o și mai bună organizare a producției și a muncii, pentru stimularea inițiativei de masă în promovarea tehnicii noi și a îmbunătățirii calității produselor, pentru întărirea ordinii și disciplinei în producție, organizarea de schimburi prelungite și transformarea în zi lucrătoare a unei duminici din fiecare lună sînt de natură să garanteze îndeplinirea integrală a angajamentelor asumate de oamenii muncii brașoveni.

Și în prezent, județul Brașov, asemeni celorlalte județe, continuă să sprijine efortul național de reconstrucție și refacere a țării după cutremurul de la 4 martie. Echipe de muncitori de la trusturile noastre de construcții au și plecat la București pentru construirea a 500 apartamente pentru populația sinistrată, cadre de muncitori, tehnicieni și ingineri din industrie, îndeosebi din chimie, acordă ajutor unităților economice de profil din alte județe, care au fost grav afectate de cutremur.

De asemenea, la Contul omeniei și solidarității, cadrele din aparatul de partid și de stat, din conducerea întreprinderilor și instituțiilor au hotărît să depună întreaga retribuție pe o lună, iar toate celelalte colective de muncă din județ să contribuie cu o parte din gratificațiile pe anul 1976 și cu un procent de 3-5 la sută din retribuția lor lunară.

Urmînd măreața pildă de dragoste față de țară și de om, de dăruire totală și acțiune revoluționară pe care o oferă conducătorul partidului și statului nostru tovarășul Nicolae Ceaușescu, aflat permanent în aceste zile și nopți dramatice în mijlocul și în sprijinul oamenilor, întregul popor, toți locuitorii României socialiste, fără deosebire de naționalitate — strîns uniți în jurul partidului și al conducerii sale — și-au dovedit, și în aceste grele împrejurări, trăsăturile proprii societății noastre socialiste, de solidaritate frățească și aleasă omenie, inepuizabilele sale resurse de concentrare, de voință și hotărîre neclintită, ca în cel mai scurt timp să redea țării chipul strălucitor pe care-l merită, de a-i asigura mersul înainte pe calea bunăstării și fericirii.

— V-am ruga, tovarășe prim-secretar, să plasați județul Brașov în spațiul de viață și muncă al României socialiste.

— Situat în partea centrală a țării pe cursul mijlociu al Oltului și în interiorul arcului carpatic, județul Brașov, purtător din cele mai îndepărtate vremi al unei bogate civilizații materiale și spirituale, leagăn al unor evenimente însemnate din istoria poporului nostru, cunoaște în prezent, asemeni tuturor județelor țării, o dezvoltare economico-socială fără precedent.

Avînd o suprafață de 5 351 km p și o populație de peste 580 000 locuitori, județul nostru, raportat la nivelul țării, se situează pe locul 27 ca suprafață și pe locul 20 ca populație. Una dintre caracteristicile județului este gradul ridicat de urbanizare (65,8 la sută) ; față de media pe județ, de 95 locuitori pe km p, în unele orașe (Brașov și Făgăraș) densitatea ajunge pînă la 817 locuitori pe km p.

Împreună cu întregul popor, oamenii muncii români, maghiari și germani din județul Brașov își consacră întreaga lor energie și capacitate creatoare realizării obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea, a hotărîrilor adoptate de Comitetul Central al partidului, a sarcinilor și recomandărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, care în mod frecvent este prezent și în mijlocul comuniștilor, al locuitorilor județului nostru pentru a stabili cele mai bune căi de înfăptuire a planurilor de dezvoltare economico-socială.

Elocvente, în acest sens, sînt și rezultatele obținute în primul an al actualului cincinal, cînd la producția industrială globală și marfă s-a înregistrat o depășire substanțială, de peste un miliard lei, aproape 80 la sută din sporul producției industriale fiind obținut pe seama creșterii productivității muncii. În anul care a trecut întreprinderile brașovene au asimilat 30 la sută din produsele noi prevăzute pentru întregul cincinal, a fost realizat cu succes planul de investiții industriale și social-culturale.

Expresie a gradului înalt de dezvoltare industrială, județul Brașov deține astăzi o pondere de 6,7 la sută în ansamblul industriei naționale, situîndu-se astfel pe locul II, după Capitală și pe locul I la producția industrială pe cap de locuitor.

Evidențiem contribuția pe care o aduce la îndeplinirea și depășirea planurilor de dezvoltare economico-socială puternicul colectiv al constructorilor de tractoare — al cărui director de centrală este tovarășul Sechel Vasile, membru al C.C. al P.C.R., Erou al Muncii Socialiste, iar director al întreprinderii — tovarășul Florea Virgil —, al chimiștilor făgărășeni — unde director general al Combinatului este tovarășul Șuteu Teodor, membru al Comisiei centrale de revizie a C.C. al P.C.R. —, harnicul colectiv de textiliste de la Întreprinderea de tricotaje — director : tovarășa Datcu Maria —, precum și multe alte colective de oameni ai muncii. Fără îndoială că în rîndurile acestora trebuie să menționăm aportul de valoare adus de cunoscutul colectiv al Întreprinderii de autocamioane între ale cărui cadre de conducere se află tovarășul Husea Viorel, director de centrală, și tovarășul Bularca Adalbert, directorul întreprinderii.

Cea mai dezvoltată ramură industrială a județului este cea a construcției de mașini care reprezintă 16,1 din producția pe ramură a țării. Aici, la Brașov, se realizează întreaga producție de autocamioane a țării, 99,4 la sută din producția de tractoare, 65,5 la sută din producția de motoare cu combustie internă și 40,2 la sută din producția de rulmenți.

Un loc important în economia județului îl dețin și industria chimică, industria de celuloză și hîrtie, a materialelor de construcții, ușoară, alimentară și altele. Toate acestea au condus la creșterea accentuată a numărului angajaților din industrie și din celelalte ramuri neagricole, care reprezintă astăzi 88,2 la sută din totalul populației ocupate.

În ceea ce privește agricultura județului, aceasta reprezintă 1,8 la sută din volumul producției agricole realizate pe plan național, ponderea de bază deținînd-o cultura cartofilor și sfeclei-de-zahăr, și creșterea animalelor.

Fiind și un însemnat centru cultural al țării, județul nostru dispune de o universitate cu 5 facultăți, de 522 școli, 3 instituții artistice profesioniste, 15 cluburi muncitorești și case de cultură, 139 cămine culturale, de un număr important de cinematografe, muzee, biblioteci. După cum se știe, pe aceste frumoase meleaguri ale țării s-a dezvoltat și o puternică bază turistică.

Putem afirma deci că județul Brașov cunoaște o dezvoltare complexă și armonioasă, de natură să asigure condiții de muncă și de viață tuturor locuitorilor săi pe măsura posibilităților generale actuale ale patriei noastre socialiste.

— În 1978 se împlinesc 10 ani de la reorganizarea teritorială a țării. Ce a însemnat acest răstimp pentru istoria contemporană a județului Brașov ?

— În perioada care a trecut de la reorganizarea administrativ-teritorială a țării și județul Brașov a cunoscut o dezvoltare economico-socială accelerată și, pe această bază, a reușit să se înscrie pe deplin în prevederile stabilite de Congresele X și XI ale partidului privind creșterea nivelului de trai, material și spiritual al oamenilor muncii.

În acest răstimp, producția industrială globală a județului a crescut de 3 ori, iar productivitatea muncii de 1,8 ori, principalele sporuri realizîndu-se la producția de tractoare, de autocamioane, motoare electrice, îngrășăminte chimice, mase plastice și rășini sintetice etc.

Succese importante s-au obținut și în agricultură, ale cărei producții au sporit an de an, atingînd în 1976 niveluri superioare anilor anteriori la principalele culturi.

Pe plan social-cultural, populația județului dispune astăzi cu peste 34 000 apartamente mai mult decît în anul 1968, 33 500 noi locuri în cămine pentru nefamiliști, de o nouă clădire modernă a universității cu o suprafață de învățămînt de 27 650 mp, de 23 cămine culturale, iar stațiunile de odihnă din Predeal și Poiana Brașov au cunoscut mari dezvoltări și modernizări, impunîndu-se ca centre turistice de renume internațional.

Schimbări importante s-au produs în structura socială a județului, accentuîndu-se procesul de urbanizare, s-au înregistrat progrese însemnate pe planul calității vieții oamenilor, al gradului lor de pregătire tehnico-profesională, politico-ideologică și culturală, ceea ce și explică realizările obținute pe aceste meleaguri, încrederea cu care oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, urmează și înfăptuiesc neabătut politica realistă, științifică a partidului nostru.

— Ne-am obișnuit ca din această puternică cetate a muncii să primim mereu vești despre pași înainte ai inteligenței tehnice românești, despre importante succese în căutarea, găsirea și cultivarea noului. Care sînt, tovarășe prim-secretar cele mai noi vești ?

— După cum este cunoscut, hotărîrile Congresului al XI-lea, ale Comitetului Central al partidului, sarcinile trasate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, stabilesc ca un element de bază al actualului cincinal aplicarea pe scară largă a cuceririlor revoluției științifico-tehnice. Înfăptuirea acestui obiectiv de extremă însemnătate va determina lichidarea rămînerilor în urmă față de țările puternic dezvoltate, va asigura o bază trainică pentru dezvoltarea economico-socială viitoare, pentru creșterea neîntreruptă a nivelului de trai și de civilizație a întregului popor.

Pe fondul creației tehnice, județul nostru dispune de circa 4 700 de cadre cu pregătire superioară, care își desfășoară activitatea în întreprinderi industriale, institute de cercetare și proiectare și în Universitate, la care se adaugă un mare număr de muncitori și maiștri de înaltă calificare și cu preocupări permanente în promovarea progresului tehnic.

Deși realizările din acest domeniu nu sînt încă pe măsura fondului de cadre amintit, apreciem totuși că de la an la an crește numărul inginerilor și cercetătorilor care manifestă îndrăzneală și competență în abordarea și soluționarea problemelor majore ale industriei brașovene care se impun tot mai mult pe planul creației tehnice românești. Astfel, în ultimii trei ani au fost predate și aplicate în producție peste 230 de invenții, multe dintre ele fiind brevetate și în țări puternic industrializate ca Anglia, Franța, Republica Federală Germania, Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii.

Cum este și firesc, aceste preocupări influențează pozitiv producția, prin promovarea progresului tehnic, asimilarea de noi produse, modernizarea proceselor tehnologice, a aparaturii de măsură și control. Numai în trimestrul IV al anului trecut activitatea creatoare a muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și cercetătorilor s-a materializat în introducerea în fabricație a 155 noi produse, printre care menționăm autocamionul de 215 CP, tractoarele de 180 CP, noi tipuri de rulmenți, coloranți și mase plastice.

— Ce înseamnă a fi țăran în cel mai urbanizat județ al țării ?

— Transformările înnoitoare petrecute în viața satelor și a țărănimii județului se înscriu în contextul general al prefacerilor revoluționare care au avut loc la nivelul întregii țări în anii construcției socialiste.

Existența unor tradiții mai îndelungate în domeniul industrial pe aceste meleaguri și îndeosebi ritmul înalt de industrializare socialistă au determinat în mod obiectiv importante schimbări și în rîndul locuitorilor din mediul rural. Deplasarea forței de muncă de la sat la oraș prin integrarea ei în activitatea industrială a făcut ca populația ocupată în agricultură să se reducă treptat, reprezentînd astăzi numai 11,8 la sută din totalul populației ocupate.

Sub raport calitativ cooperativizarea agriculturii, mecanizarea și introducerea pe o scară din ce în ce mai largă a metodelor agrozootehnice înaintate, procesul revoluției culturale organizat și desfășurat de partid sînt factori care au schimbat fundamental fizionomia satelor, condiția de muncă și viață, de conștiință a țăranului.

Prin investițiile destinate dezvoltării și modernizării agriculturii au fost mecanizate 95 la sută din lucrările la cerealele păioase și peste 90 la sută din cele pentru pregătirea patului germinativ și întreținerea culturilor. Avem unități agricole care au atins un grad înalt de mecanizare și la lucrările din zootehnie : a fost rezolvată integral mecanizarea adăpatului, furajării și mulsului animalelor la Cristian și Prejmer, ceea ce a permis reducerea cu 50—70 la sută a personalului și obținerea unor producții medii de peste 3 400 litri de lapte pe cap de vacă furajată.

Județul nostru se mîndrește cu rezultatele bune obținute la I.A.S. Prejmer, al cărei director este tovarășul Toma Ioan, la cooperativele agricole de producție din Cristian și Săcele, unde președinți sînt tovarășii Cardoș Toma și Balint Andrei. Asemenea exemple le oferă și alte unități agricole (Vulcan, Tărlungeni, Feldioara, Hălchiu, Stupini, Ghimbav și altele), care atestă transformarea treptată a muncii țăranului într-o profesie cu adevărat calificată, care necesită, ca și în alte domenii ale activității sociale, o pregătire și o înnoire permanentă a cunoștințelor tehnico-profesionale.

Ținînd seama de acest proces, de numărul redus al populației ocupate în agricultură, la nivelul județului s-a întocmit un program care prevede ca în acest cincinal să fie mecanizate complet lucrările la culturile cartofului, sfeclei-de-zahăr, inului fuior, a celor din legumicultură, pomicultură și producerea furajelor, precum și cele din zootehnie.

Îmbunătățirea continuă a formelor de instruire în mediul agricol a țăranimii, desfășurarea unei largi activități cultural-educative de masă, perfecționarea cadrului de participare nemijlocită a locuitorilor satelor în conducerea activității economico-sociale locale și a treburilor obștești fac din țăranul zilelor noastre, proprietar al mijloacelor de producție și producător de bunuri materiale, un om cu un grad tot mai ridicat de instruire tehnico-profesională și culturală, participant activ la transformările revoluționare pe care le parcurge țara noastră.

— Ce probleme deosebite ridică acest județ complex, din punct de vedere social, în fața celora care răspund de bunul mers al treburilor (edilitare, comerciale, gospodărești) din județ ?

— Fără îndoială, profundele schimbări produse în structura socială a județului, ca urmare a factorilor de influență amintiți, pun o serie de probleme și de acest ordin în fața organelor locale de partid și de stat.

Ne preocupă, în primul rînd, soluționarea problemei locuințelor pentru oamenii muncii din județ, în această direcție beneficiind de ajutorul personal al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în suplimentarea planului pe anul 1977 cu 2 500 apartamente. Înfăptuirea sarcinilor în acest domeniu va determina în continuare creșterea populației urbane, transformarea centrelor industriale în orașe moderne, dotate și echipate cu mijloacele necesare de ordin edilitar-gospodăresc și social-cultural, ceea ce va contribui, printre altele, la diminuarea considerabilă a fenomenului navetismului.

O altă problemă cu care se confruntă edilii orașelor noastre și îndeosebi municipiul Brașov o constituie îmbunătățirea în continuare a transportului în comun.

(Continuare în pagina 14)

LIVIU TIMBUS ■

AL ROMÂNIEI SOCIALISTE

Exercițiul solidarității

Secretarul Comitetului U.T.C. al sectorului construcții din municipiul Brașov, Ioan Chețan, precum și alți tineri uteciști : Iosif Dan, Gheorghe Dobre, Damian Radu, mi-au povestit despre un **test al omeniei.** Brașovenii s-au angajat să organizeze Șantierul „București—500". De fapt, vor construi peste 500 de apartamente în București, în răstimp de cîteva luni. Întreprinderea de construcții industriale-montaj, Trustul de construcții și alte întreprinderi de specialitate din oraș vor furniza mîna de lucru și materialele, coloana vertebrală a șantierului reprezentînd-o tineretul. Nici urmă de birocrație în toată această acțiune. A fost vorba realmente de un test de opinie și nu de o mobilizare. S-a discutat de la om la om, în fiecare cameră din cele 24 de cămine de tineri constructori din Brașov, deși ar fi fost atît de ușor să se întocmească întîi listele și apoi să se discute ! S-a spus lucrurilor pe nume :

— Fraților, să nu vă așteptați că bucureștenii vă vor întîmpina cu surle, trîmbițe și paturi calde. Vom dormi în barăci, poate 50—60 laolaltă. Barăcile tot noi le vom aduce. Ai noștri de la Trustul de construcții-montaj au și plecat la Ploiești ca să facă rost de ele. Veți lucra nu zece, ci douăsprezece ore, poate chiar mai mult, fiindcă pînă la 23 August trebuie să dăm gata vreo 450 de apartamente. Sperăm însă că aprovizionarea cu materiale va funcționa perfect, că vom putea lucra ritmic, cu spor, deci și cîștigul va fi pe măsură. Munca va fi însă grea, foarte grea.

Pe cît posibil nu s-a făcut apel la tineri căsătoriți, cu greutăți familiale, la elevi și la studenții de la seral sau la cei aflați la cursurile de calificare. În adevăr, ce rost ar avea un ajutor dat Bucureștiului care ar dezorganiza pregătirea de noi cadre de constructori în județul Brașov, el însuși deficitar sub acest raport ? Deșitfel, după cum se știe, cutremurul a provocat pagube și la clădirile din partea locului, care trebuie reparate de urgență.

Răspunsurile date de tineri la testul de opinie au variat de la caz la caz. Iată unul din ele :

Ștefan Năsui, de fel dintr-un sat din nordul țării, s-a oferit să plece împreună cu toată echipa sa de zidari, betoniști și muncitori necalificați, adăugînd că dacă va fi nevoie „dau o fugă în Maramureș ca să mai aduc și alții". Șeful de echipă a trebuit să fie temperat : dacă pleacă de la trust toți necalificații, cum rămîne cu Brașovul ?! Și ce va fi la București ?! Acolo se cere lucru de calitate, care să îmbine energia tinerească și priceperea tehnică.

Justă orientare a organelor locale, care n-au cedat presiunii, dorinței de a da ajutor cu orice preț, ci au pus accentul și pe calitate. Oamenii care se vor muta în noile locuințe să vorbească de bine și peste decenii despre Șantierul „București-500" !

Numeroși studenți din anii IV și V de la secțiile Mașini-unelte și Tehnologia construcțiilor de mașini ale Facultății T.C.M. a Universității Brașov — care, după cum se știe, s-au mutat de cîțiva ani, cu oameni și bagaje, în incinta Întreprinderii de autocamioane, în cadrul unui sui-generis Centru de învățămînt, cercetare și proiectare — și-au manifestat hotărîrea, imediat după cutremur, să plece la București ca să ajute Capitala. Li s-a replicat :

— Nu ! Contribuim la ștergerea urmelor cutremurului prin scurtarea termenelor de asimilare a produselor noastre, prin grăbirea introducerii tehnologiilor de vîrf în Întreprinderea de autocamioane.

— Au fost întrucîtva dezamăgiți — comentează conferențiarul universitar doctor inginer Mircea Ivan. Studenții vroiau ceva imediat, palpabil. Or, munca la planșetă dă roade după luni, poate ani, de efort. Prezența facultății noastre în incinta marii întreprinderi brașovene nu este formală, ea întruchipează o sudură reală între învățămînt, cercetare și producție. Noi constituim primul laborator plurifuncțional al Universității Brașov. În momentul în care țara întreagă își dublează eforturile pentru a lichida urmările seismului, ar fi absurd să amînăm proiecte de mare însemnătate economică descompletînd echipele integrate de studenți, ingineri și cadre didactice. Sîntem pe punctul de a trece la punerea în aplicare a unei tehnici deosebit de promițătoare, la care personal lucrez de 17 ani. Este vorba de o cracie a unui colectiv de cadre didactice: conferențiarul universitar inginer Gligor Rusan și subsemnatul, a cărei execuție a fost coordonată de șeful de lucrări Dionisie Hollanda. Trebuie amintiți și studenții care au lucrat la proiectare și execuție : Gheorghe Maria, Ion Marin, Petru Moldovan. Aplicarea noului procedeu de către Întreprinderea de autocamioane va economisi țării milioane de lei valută. Iată contribuția noastră la efortul în care este angajată întreaga țară.

Idee reluată și de către Ioan Banu, secretar adjunct al comitetului de partid al Întreprinderii de autocamioane.

— Imperativul momentului este de a nu frîna, ca urmare a cutremurului, mersul înainte al economiei naționale. Întreprinderea noastră este unul din piloniî economiei județului Brașov — el însuși puternic industrializat — și una din cele mai importante unități ale industriei constructoare de mașini din țară. Or, ce se întîmpla la noi ? În ultima vreme, de regulă, planul — și din motive obiective — nu se realiza în prima decadă a lunii. Și iată că tocmai în „decada cutremurului" noi am fabricat în plus 60 de autocamioane. Am dat deci echivalentul unei producții suplimentare de milioane de lei într-o perioadă cînd, în mod obișnuit, nu ajungeam să ne îndeplinim nici sarcinile curente. La Montajul general, unde se scrie istoria autocamioanelor noastre, secretarul organizației de partid de acolo, maistrul de schimb Simion Haralambie, îmi spunea că oamenii din schimbul lui, dacă dispun de piese pentru asamblarea, să spunem, a 80 de autocamioane pe schimb, nu pleacă acasă pînă nu le montează pe toate, deși sarcina lor este 62.

Directorul tehnic, inginerul Tiberiu Roth, subliniază :

— Uneori, cifrele sporite de producție voalează rabatul la calitate. Or, o afirm cu toată răspunderea de inginer, de membru de partid, de cetățean : în aceste zile, calitatea nu a scăzut, dimpotrivă a crescut simțitor, prin efortul absolut spontan al masei de muncitori. A fost expresia unei răspunderi civice, patriotice. Noi avem în uzină un supercontrol, așa-numitul test Demerit, prin care se verifică, selectiv, pe baza unor fișe standard, circa 200 parametri ai autocamioanelor ieșite de la banda de montaj. Test extrem de pretențios, mergînd de la modul în care se închide portiera pînă la probe de mare finețe tehnică, interesînd, de pildă, așa-numita ținută de drum, capacitatea de virare, funcționarea uniformă a frînelor etc. Ei bine, camioanele livrate în primele zece zile ale lunii martie au trecut cu deplin succes aceste probe. La unii muncitori mobilizarea de forțe s-a înfăptuit, poate, subconștient, dar cu cele mai palpabile rezultate.

Firește, și la această mare uzină s-au organizat acțiuni de ajutorare directă a regiunilor sinistrate. Cînd s-au solicitat, bunăoară, donatori de sînge, s-au prezentat, în corpore, secțiile Motor benzină și Cabine, peste o mie de oameni ! Dacă s-ar fi bulucit cu toții la Centrul hematologic, ar fi scos din funcție aparatele. Cu regret, o parte din ei au fost trimiși acasă.

Muncitori de la secția Construcții metalice s-au înfățișat la direcție cu o cerere neobișnuită : să plece cu corturile la București sau în orice alt punct al țării mai greu lovit de cutremur, pentru a da ajutor.

Un alt caz impresionant : pensionarul Grigore Tătar, de la Tratamente termice, membru de partid din 1946 și unul din cei mai vechi muncitori din uzină (s-a angajat în 1940 la vechea „Astra"), a făcut și el o cerere : să lucreze timp de o lună de zile în vechiul loc de muncă din uzină și să verse retribuția în „Contul omeniei". „Simt nevoia să fac și eu ceva".

Maistrul instructor Gheorghe Homocea de la Școala generală nr. 3 a venit la Întreprinderea de autocamioane rugînd să i se permită să lucreze 40 de zile în schimbul trei, pe strung sau pe frează. Tot în „Contul omeniei". Gîndiți-vă la acest om : ziua își va face munca de instructor în atelierul-școală, noaptea va lucra ca strungar, fără retribuție.

Felurite sînt căile ajutorării zonelor lovite de cutremur. Facultatea de industrializare a lemnului a Universității Brașov, unica din țară cu acest profil, va ajuta la nivelul și posibilitățile ei. Seismul a făcut necesară mobilarea a mii de apartamente în plus față de cele prevăzute în plan. În acest context, preocupări ceva mai vechi ale corpului didactic și ale studenților angajați în proiecte de diplomă pe linia modernizării și ieftinirii mobilierului au căpătat o nouă dimensiune, o nouă acuitate. Și aci, accentul nu se pune pe hei-rup sau pe lopată — deși nimeni nu neagă că, în anumite situații, tocmai acest fel de efort se poate dovedi mai urgent și mai necesar — ci pe capacitățile intelectuale, pe priceperea și ingeniozitatea tehnică, pentru a face față unor cerințe economice neprevăzute. O preocupare deosebită a facultății o constituie proiectarea de mic mobilier.

— Marile combinate fabrică dormitoare, sufragerii etc., dar nu se proiectează în mod adecvat mobila de hol, măsuțele, cuierele, etajerele de bucătărie etc. — observă decanul facultății, conferențiar doctor inginer Victor Dogaru. Proiectarea acestor piese se efectuează dezlînat, iar uneori, de ce să nu o spunem ?, chiar la întîmplare. Noi, în zilele imediat următoare cutremurului, am organizat un sondaj printre cetățeni, întrebîndu-i ce fel de mobilier ar dori să aibă în casă. Părerile lor ne vor orienta și în proiectarea de mobilier pentru apartamentele în care se vor muta, în restul țării, cetățenii sinistrați. Combinatul de prelucrare a lemnului din Brașov, cu care colaborăm strîns, a căpătat sarcini precise în această privință.

Conferențiarul universitar doctor inginer Valentin Năstase, de la aceeași facultate, se referă și el la sondajul sus-menționat.

— Noi nu expunem mobila și după aceea îi întrebăm pe cetățeni ce cred despre ea ; întîi îi întrebăm, apoi o realizăm. Sub acest aspect este poate — cel puțin după cunoștința noastră — primul test din țară privind mobilierul. Din discuțiile cu cetățenii am desprins idei interesante. Se cere un mobilier multifuncțional modulat pentru hol, cu numeroase posibilități de exploatare, în funcție de numărul locatarilor și de spațiu. Cînd se înmulțește familia, se schimbă și mobila, adăugindu-i-se noi module. Vom proiecta plăci care se fixează pe perete ca un fel de grătar ; doritorii vor putea cumpăra 1, 2, 3, 4 asemenea piese, pe care să fixeze etajere, oglinzi, suporturi pentru pălării, măsuțe de telefon într-o mare varietate de materiale : PAL texturat și înnobilat, PAL emailat și melaminat etc. De asemenea, sîntem antrenați în proiectarea de dulapuri înzidite în diferite variante și materiale, precum și în proiectarea de mobilier pentru nișe în bucătărie. Se preconizează, de asemenea, înlocuirea lemnului masiv cu material plastic, pentru a servi drept cadre la mese și scaune. Sînt mai rezistente, mai ieftine și mai ușor de întreținut.

Adevărat, pentru omul lipsit de adăpost esențialul rămîne acoperișul. Nicolae Chețan, cel cu durerea surdă în oase, meșterul Năsui cu întăririle lui din Maramureș, sutele de uteciști din orașul de la poalele Timpei, „rușinați" că au trăit cutremurul doar la televizor, se însărcinează cu acoperișul, dacă ne putem astfel exprima. Dar să nu-i uităm nici pe ceilalți brașoveni, prin naștere sau adopțiune, care contribuie, fiecare după puteri și după capacități, la înlăturarea urmărilor seismului. Să nu-i uităm pe entuziaștii prelucrării electrochimice a metalelor ; pe acei care visează la holuri — în fine ! — bine mobilate pentru casele ridicate din ruine și mici pe virstnica pictoriță brașoveană Zina Blănuță, care a donat sinistraților două tablouri, **Copii** și **Floare**, aceste simboluri ale vitalității, vestind că totul se reînnoiește și că nimic nu se termină acolo unde începe omenia.

LIONEL NIȚESCU

La Cristian, aerul e pur şi casele vin din poveşti

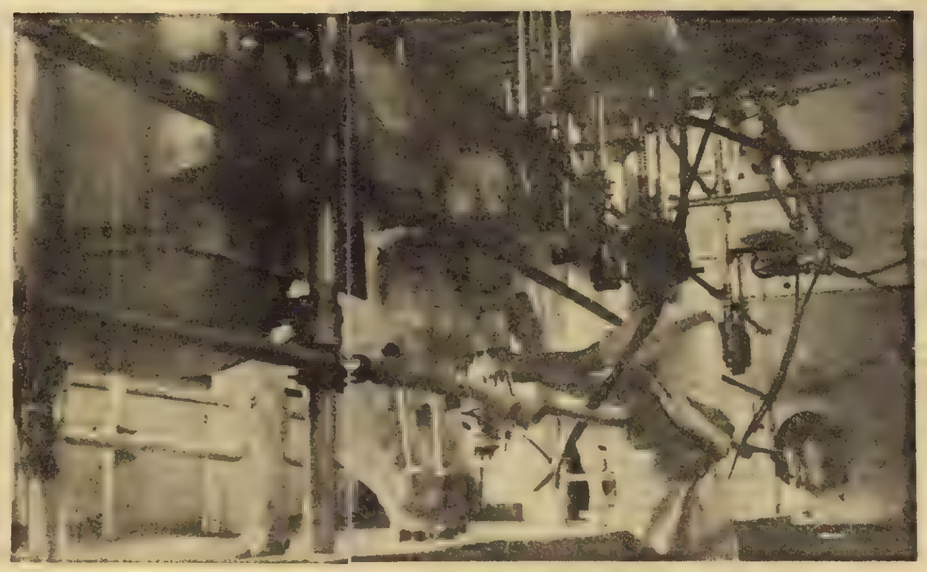

La Cristian aerul e pur, aerul e tare ca alcoolul. Lumina e intensă. Soarele alb. Munţii intră în suflet cu creste înalte şi îngheţate. La Cristian casele vin din poveşti cu Fraţii Grimm, cu obloane trase şi porţi mari de cetate. Viaţa e liniştită. Clopotele bat lung la ora 12.

La Cristian e pace. De parcă niciodată n-ar fi fost război pe pământ.

Locurile au fost populate din epoca de piatră. Primele obiecte găsite au fost răzuitoare, cuţite, burghie din piatră, sule şi cuţite din os, topoare de piatră, mori de piatră. Totul din piatră.

De jur împrejur păduri de stejar, de molid, de fag şi de aluni.

Miroase a cetină crudă.

Oamenii beau dimineaţa şi seara ţuică. Se spune că ţuica a fost adusă aici de romani. De soldaţii legiunii a XIII-a Gemina.

Miroase a mentă.

Primele unelte de metal găsite în Cristian au fost seceri. Într-un mormînt aparţinînd unui dac sau unui roman, 12 seceri legate cu o sîrmă de bronz. Pe la 1510 fierarii din Cristian vindeau unui cetăţean din Bistriţa seceri în valoare de 17 florini. Sumă enormă. De aici plecau seceri în toată Transilvania. Trebuie că aceste locuri erau pline de ateliere în care ardeau „focuri sacre". Un iad domestic prin care au trecut cîndva şi cavaleri teutoni. Cristian e poate numele unui astfel de cavaler rătăcit prin păduri şi prin izvoare reci. Un cavaler rătăcit prin memorie.

Comuna a fost aşezată pe culmi. Cetate greu de asediat din cele patru vînturi.

Strămoşii au fost totuşi oameni paşnici. Ei n-au făcut săbii, ci seceri ! Vînători şi păstori din cele mai vechi timpuri. Dar şi semănători de grîu şi brutari cunoscuţi pretutindeni. Aici pîinea se face cu cartofi. Nu sîntem în Bărăgan ! Pîinea a fost dintotdeauna scumpă în Ţara Bîrsei. Grîul creşte în pămînt sărac ! Ne aflăm în ţara aşteclei-de-zahăr şi a cartofilor.

Treptat, casele au coborît de pe creste pe firul apelor, pe margini de drum. Şi comuna a-a umplut de zidari, fierari, tîmplari, dulgheri, dogari, rotari, potcovari, tinichigii, curelari, croitori, cizmari, ţesători. Veacurile s-au scurs prin comună liniştite şi fumegînde, cu epidemii de ciumă, de febră tifoidă, cu inundaţii şi incendii catastrofale, cu triste retrageri din calea galopurilor surde ale armatelor în mlaştini. Pe locurile acestea se întindeau mlaştini pline de mistere.

Casele s-au aşezat temeinic, de o parte şi de alta a drumului chezaro-crăiesc. Case cu ferestre mici, de metereze, tăiate în pereţi la mare înălţime, să nu poată fi escaladate de pedestrime. Case cu ziduri groase, masive şi porţi cu lanţuri grele. Evul mediu urcă spre Cristian ca un abur. Oamenii au crescut din cele mai vechi timpuri : cai şi vite, păsări şi oi. Oameni bogaţi şi întreprinzători, isteţi şi gospodari, ascultînd atent ce se petrece în lume şi învăţînd să cultive pămîntul, să crească animale după cărţi măcinate acum de vreme dar imprimate în tipariţe devenite legendare prin Europa de mijloc.

Azi în Cristian trăiesc şi muncesc împreună români şi germani, vreo 5 200 de suflete. 5 200 de oameni cu nume obişnuite : Barbu, Brescan, Staicu, Ilea, Brendorfer, Boltres, Schwab ş. a. Nume de meseriaşi de rînd, nume de oameni care se trag din bresle vechi şi cu faimă medievală, nume de oameni renumiţi pentru calificarea lor profesională, muncitori, tehnicieni, ingineri prin mari întreprinderi industriale din Braşov, din Rişnov, din Zărneşti, din Ghimbav, din Săcele, din Codlea şi, bineînţeles, din Cristian !

Cristian e trecută pe hartă ca o comună. Şi nu va deveni în curînd oraş. E o comună preurbană care se mulţumeşte cu statutul ei ambiguu, de anticamera a Braşovului, de rezidenţă pentru meseriaşi care-şi respectă statutul de breaslă şi trăiesc în demnitate, în bună vecinătate şi în prosperitate. O comună în care uneori oamenii de la oraş se retrag să asculte liniştea. O comună sau un cartier de vile.

Cristolovenii sînt oameni ambiţioşi. Ei sînt în ceea mai mare parte a vieţii lor industriaşi, dar rămîn şi agricultori. Aşa cum s-a întîmplat de-a lungul secolelor. Nu şi-au trădat identitatea. Nu au fugit spre oraş. Nu şi-au părăsit vetrele. Ci au adus oraşul în comună. Oameni înţelepţi şi mîndri. Aparteneţa la breslele de altădată le-a dat o înţelepciune, o siguranţă de sine şi un respect pentru civilizaţie pe care socialismul le-a cultivat programatic. Oamenii aceştia fac tractorul şi autocamionul de Braşov ! Oamenii aceştia produc în unităţile industriale din comună cărămizi refractare pentru siderurgie (pînă nu demult importate la sume costisitoare), prafuri speciale pentru rafinarea unor oţeluri savante, cărămizi refractare uşoare (unice în ţară), mobilă furniruită, paste făinoase, macaroane, covrigi. Dar cultivă şi pămînt. 310 familii de cristoloveni cultivă cîte 25 de ari de pămînt cu sfeclă-de-zahăr şi cartofi, fiind retribuiţi ca nişte agricultori. Deşi oamenii sînt muncitori, tehnicieni, ingineri, profesori, medici, economişti. Se simt legaţi de pămînt ! Splendidă replică dată tezei potrivit căreia absorbţia forţei de muncă în industrie, adică spre oraş, constituie o problemă pentru agricultură. Comuna Cristian e un prototip al viitorului aşezămînt industrial agrar. Cristolovenii constituie unul din modelele umane ale viitorului.

Da. Oamenii sînt înţelepţi şi gospodari, sînt muncitori şi constituie o comunitate care a învăţat de mult să nu trăiască la cheremul hazardului. E tulburător cum cristolovenii au înţeles mersul istoriei. Ei şi-au transformat îndeletnicirile şi preocupările obişnuite izvorîte din necesităţi imediate în „industrii". Dintr-o cărămidărie cu 20—30 de lucrători au făcut o întreprindere ultramodernă unde muncesc cîteva sute de oameni. Dintr-un atelier de tîmplărie unde se confecţionau mese, scaune, laviţe şi sicrie, au făcut o întreprindere de mobilă care produce piese de bucătărie şi dormitor. Dintr-o moară şi dintr-o brutărie au făcut o fabrică de paste făinoase şi de covrigi renumită în judeţ.

La 2 000 de metri sub pămînt se află galeriile unei mine de unde se extrage argilă specială. La meseriile tradiţionale din comună trebuie adăugată deci şi meseria de miner. În Cristian trăiesc cîteva zeci de mineri. Cîndva, sub pămînt, se afla şi cărbune !

Tot în comună s-a deschis un centru de colectare a fructelor de pădure. Aici se adună din împrejurimi ciuperci, măceşe, zmeură, mure, afine, se preambalează şi se expediază în gheaţă şi în promoroacă pînă în Suedia, Republica Federală Germania, Franţa, Austria.

Oamenii fac industrie în mod firesc, absorbiţi de orizonturile civilizaţiei. Dar Cristian e totuşi comună. Aici se cultivă pămînt şi se cresc animale din epoca de piatră ! Cooperativa agricolă de producţie are titlul de „Erou al Muncii Socialiste". De ce ? Semănînd grîu într-un pămînt dificil, membrii cooperativei agricole de producţie din Cristian cîştigă 4 800 kg de boabe la hectar. Nu ne aflăm în Bărăgan, ci în Ţara Bîrsei ! Cultivînd sfecla-de-zahăr cîştigă 30 000 de kg la hectar. Cristolovenii cîştigă de fapt 2 100 000 lei la fiecare 100 hectare cultivate !

Au fost învăţaţi să cultive pămîntul cu chiverniseală. Nimic nu se pierde. Nimic nu rămîne la voia întîmplării, în praf, în pulbere, în buruieni şi în scaieţi. Cristolovenii au un respect înţelept pentru pămîntul care ne hrăneşte. Un respect atît de adînc încît pînă şi vatra comunei e concentrată. Casele sînt adunate ca într-o cetate, nu risipite şi îndepărtate. Casele se suprapatează din nevoia de a economisi fiecare palmă de pămînt şi a-l păstra pentru culturile sacre de grîu, porumb, sfeclă-de-zahăr, legume. De aceea cooperativa agricolă de producţie din Cristian e un fel de uzină agricolă şi zootehnică. 1 200 taurine, dintre care 630 vaci junince, 1 200 ovine şi 700 porci constituie fondul de animale care produc lapte, brînză, unt, lînă şi carne în cantităţi industriale. La Cristian am văzut o instalaţie modernă de muls proiectată şi executată în ţară, care nu numai că rivalizează cu fermele de animale cele mai elevate din lume dar a redus bruse numărul de oameni ocupaţi în grajduri şi mai ales efortul extraordinar la muls. Acum, cei 12 000 hectolitri de lapte muls pe instalaţia adoptată la Cristian parcurg drumul pînă la destinatarii care îi preiau printr-o reţea de conducte fine şi septice, ca printr-o farmacie.

La Cristian e pace, de parcă niciodată n-ar fi fost război pe pămînt. Oamenii trăiesc în linişte, fără grija zilei de mîine. Longevitatea medie este de aproape 70 de ani. Aici cresc şi învaţă 2 000 de copii. În şcolile din comună există o asemenea emulaţie şi un asemenea respect pentru învăţătură încît cei trei repetenţi de anul trecut sînt cunoscuţi ca nişte cai breji. Oamenii vorbesc despre ei rusinaţi, roşind. Evenimentul îi întristează. Cultul pentru lumină şi ştiinţă de carte are aici rădăcini adînci. De fapt, comuna Cristian este dintre primele electrificate din ţară : 1911. Aşezarea e canalizată. Apa vine la robinet. Cristolovenii au păstrat ultima fîntînă cu găleată, pe o stradă laterală, ca obiect de muzeu ! Casele sînt bogate, cu multe camere şi cu băi. Oamenii au baie de faianţă. Iată de ce „baia comunală" a devenit la Cristian o amintire, păstrată încă pentru orice eventualitate, pentru oamenii aflaţi în trecere, pentru flotanţi, dar încasările nu ajung nici măcar pentru plata îngrijitoarei.

Cristolovenii sînt bine aprovizionaţi prin cele 2 magazine alimentare, cele 2 chioşcuri din marginea şoselei spre Sibiu, cofetăria şi restaurantul conduse de negustori întreprinzători şi iscuşiţi, prin cele două centre de pîine, magazine de textile şi încălţăminte, magazinul de obiecte metalochimice, expoziţie de mobilă cu vînzare, măcelărie etc. Au o frizerie, o coafură, două ateliere de croitorie, 2 ateliere de cizmărie, un atelier de reparat aparate de radio şi televizoare, un atelier de reparat bunuri de uz casnic, adică maşini de spălat, frigidere, aspiratoare, iar în cadrul cooperativei agricole cîteva ateliere de rotărie, fierărie, sudură, o seră de unde oamenii cumpără flori... Viaţa la Cristian seamănă cu viaţa cîtadină. Oamenii sînt îmbrăcaţi ca orăşenii dar păstrează spiritul de solidaritate specific ţărănesc, adică sînt legaţi prin vatra comunei şi prin pămînt. Români şi germani, cristolovenii conviet̨uiesc în pace pe aceste meleaguri de cîteva sute de ani şi au împrumutat unii de la alţii elemente de civilizaţie care aşază comuna lor în avangarda istoriei cotidiene. Oameni harnici, exacţi, punctuali, care se ţin de cuvînt, inventivi şi plini de iniţiativă, cu două cămine culturale, cu două echipe de teatru, două coruri mixte şi trei fanfare : de copii, de tineri şi de maturi, cu un cinematograf şi o bibliotecă unde se află fişele de lectură ale aproape tuturor cetăţenilor ce populează comuna. Cristian este o comună în care toţi oamenii citesc şi învaţă, indiferent de vîrstă şi de preocupări.

Cristian e o aşezare în care te simţi bine, de oriunde ai veni. Oamenii duc o viaţă de familie frumoasă, există un cult pentru creşterea copiilor în aşa fel încît să devină oameni serioşi, meseriaşi preţuiţi şi unde 80% din elevii de liceu se înscriu în şcoli cu profil industrial. Există o asemenea atitudine morală încît printre cristoloveni nu rezistă nimeni fără să muncească. Cei care încearcă să trăiască din expediente sînt nevoiţi să-şi ia tălpăşiţa. Opinia publică funcţionează ca un ceasornic. E de ajuns să te privească oamenii în tăcere sau să-ţi întoarcă spatele ca să înţelegi că vei fi salutat numai atunci cînd intri din nou în rîndul oamenilor. Cristolovenii sînt oameni tăcuţi. Nu sînt guralivi. Nu promit marea cu sarea. Ei fac pur şi simplu. Muncesc de dimineaţa pînă seara în dubla lor calitate de industriaşi şi de ţărani.

A. DOHOTARU ■

Un comerţ de calitate, o aprovizionare bună şi o pîine excelentă

Începem să scriem despre comerţul braşovean apelînd la o cifră, 11 000 lei, reprezentînd nu numai vînzarea pe cap de locuitor în amintitul judeţ şi în anul trecut, ci şi cea mai mare vînzare pe cap de locuitor din ţară, la o medie variind în jur de 8 000 de lei. Asta vrea să însemne, fără putinţă de speculaţie, că la Braşov s-a făcut în 1976 un comerţ activ, după cum activ este şi cel din 1977, chibzuit şi servit de oameni cu pasiune şi experienţă, desfăşurat — la ora vizitei noastre la Direcţia comercială judeţeană — prin intermediul a 2 195 de unităţi de diverse profiluri, între care samărul 1 e reprezentat de magazinul universal „Braşov". Al doilea, se zice, din ţară ca mărime, „Braşov"-ul adună, e sigur, după informaţiile furnizate cu amabilitate de directorul Direcţiei comerciale, Vasile Ciucîaru, 20 de magazine într-unul singur, pe o suprafaţă comercială utilă de 15 800 de metri pătraţi, vînzînd mărfuri diferite şi de bună calitate în valoare de aproape 2 milioane de lei pe zi, anunţînd o amortizare a fondurilor dintre cele mai spectaculoase : 3 ani în loc de 10 !

Chiar dacă, după cum spuneam, la Braşov se vinde cel mai mult din ţară pe cap de locuitor şi chiar dacă Direcţia comercială şi-a îndeplinit în 1976 planul cu „o sută virgulă ceva la sută" (Vasile Ciucîaru), comerţul din judeţul amintit, altfel bine dirijat şi servit de oameni conştiincioşi, nu e dintre cele fără probleme, lucru firesc dacă ţinem seama că 60 la sută din mărfurile desfăcute în magazinele de legume-fructe şi 70 la sută din produsele alimentare vîndute în zona Braşovului provin din alte judeţe, cu toate dificultăţile de aici decurgînd.

În mare, dificultăţile par să fie învinse, abundenţa şi varietatea mărfurilor scoase la vînzare constituind cea mai bună dovadă. Altfel vorbind, la Braşov se găsesc cam de toate, adică ouă şi zarzavaturi, fructe, legume şi miere („vom dezvolta vertiginos în 1977 reţeaua cu produse pe bază de miere"), carne de vacă şi carne de pui, mezeluri şi brînzeturi, la ultimul capitol consumîndu-se — citind din aceeaşi sursă — cam puţin, nu din cauza refuzului cumpărătorilor, ci din cauza slabei diversificări a produselor, mai ales la cascavaluri. Se mai găseşte la îndemîna oricui cafea, e drept, de calitate mediocră, cu un gust care nu satisface pretenţiile clienţilor, uleiul şi zahărul nu sînt o problemă, adică se pot cumpăra de oriunde şi oricînd. Şi vînzarea laptelui şchioapătă, deşi la Direcţia judeţeană am fost asiguraţi că totul merge aşa de bine, încît în ultimele săptămîni lapte a fost din abundenţă, aşa de mult că a mai şi rămas, împuntîndu-se returnarea a 5 000 de litri. În realitate, nouă lucrurile ne-au apărut altfel, constatările de teren, făcute în 8 unităţi, între care 5 din Braşov, 2 din Predeal şi 1 din Cristian, demonstrîndu-ne că oamenii se scoală cu noaptea-n cap ca să poată cumpăra lapte — o gospodină din Cristian a fixat şi ora : 4 dimineaţa ! — sau laurt, după 8 navetele fiind goale şi laptele vîndut în întregime. Situaţia este îngrijorătoare în ceea ce priveşte vînzarea peştelui viu, în judeţ neexistînd nici un magazin profilat pe desfacerea acestei mărfi, directorul Direcţiei comerciale recunoscînd că „peşte viu vindem numai în sezon, cînd ni-l aduc producătorii", explicaţie care poate ţine, fireşte, loc de scuză, dar care nu poate ţine loc de saramură sau plachie !

Ca peste tot în ţară, şi la Braşov s-a pornit în 1976 o campanie susţinută pentru reducerea vînzării de băuturi alcoolice, din 40 de unităţi au fost definitiv şi complet îndepărtate „tărîile", planul de desfacere pe anul trecut nu s-a îndeplinit, dar asta n-a părut să-i deranjeze pe lucrătorii Direcţiei, convinşi de necesitatea măsurii luate şi convinşi că, pe parcurs, lucrurile se vor îndrepta, tar mentalitatea cumpărătorilor se va schimba. Ca urmare, ponderea la vînzare a produselor culinare s-a dublat, ajungînd la 60 la sută din totalul vînzărilor, chiar dacă acţiunea respectivă se află abia la primii paşi, proiectele directorului Ciucîaru fiind, din acest punct de vedere, foarte ambiţioase. Se anticipează noi reprofilări, specializarea unor bucătării, cum ar fi cea de la pensiunea cu vad „Cina", pe produse din carne de pasăre, deschiderea unei unităţi pe bază de paste făinoase şi aşa mai departe, comerţul braşovean demonstrînd că gîndeşte nu doar la îndeplinirea planului, ci şi la satisfacerea gusturilor celor mai diverse ale clienţilor, spre mulţumirea şi sănătatea lor.

Deşi nu se găseşte întotdeauna în toate colţurile oraşului Braşov, îndeosebi în cartierele noi, „Noua", „Zizin-Hărman", „Tractorul" sau chiar „Steagul roşu", zone în care — după aceeaşi opinie — construcţia de locuinţe o ia cu mult înaintea dării în folosinţă a spaţiilor comerciale, pîinea din judeţ, tradiţională şi renumita pîine de Braşov, continuă să fie de excelentă calitate. Zilnic, se consumă în judeţ aproximativ 250 de tone, produse din capacităţi locale, peste 50 la sută din cantitatea respectivă reprezentînd-o pîinea albă şi specialităţile, ultimele tot mai solicitate, ca o dovadă grăitoare a creşterii exigenţei cumpărătorilor şi a creşterii nivelului de trai. După constatările noastre, cel puţin 10 sortimente de „albituri" se află permanent în vînzare, într-o sumedenie de unităţi pînă la orele 22, capitolul pîine fiind unul de laudă pentru comerţul braşovean, în care lucrurile merg, în general, bine, dar în care ar putea merge — judecînd după disponibilităţile şi pasiunea oamenilor — strălucit.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

JUDEȚUL BRAȘOV

Un om comun sau un om ieșit din comun?

Tovarășul Vasile Alexa Sechel face parte din categoria acelor directori care nu cred despre sine că sînt de neînlocuit sau că fără ei treburile ar merge anapoda. Dimpotrivă, tovarășul Vasile Alexa Sechel susține că e „un om comun". M-am uitat în ochii săi cînd a afirmat acest lucru încercînd să surprind licărirea unei false modestii. Mă privea sincer, calm, convingător, avertizîndu-mă că de fapt n-a dorit un interviu, că nu ține la publicitate și că nu are și nici n-a avut vreodată apetit pentru senzaționalul speculațiilor de presă. Un om comun deci, mai bine-zis un om obișnuit, pus de împrejurări într-o funcție importantă, străduindu-se să-și îndeplinească obligațiile profesionale în chip profund moral, adică la cel mai înalt nivel de exigență și ambiție. Tovarășul Vasile Alexa Sechel este recunoscut pentru capacitatea sa de a se adapta în primul rînd cu neobișnuitul ritm al descoperirilor științei și tehnicii, asimilînd cu o uimitoare repeziciune acele elemente care prefigurează o zonă sau alta a viitorului, pentru sensibilitatea sa față de oameni, pentru talentul său de a-i asculta, a-i înțelege, a-i stimula și a-i ajuta.

Oamenii spun că tovarășul Vasile Alexa Sechel a rămas același și în funcția de director general ca în ziua de 20 noiembrie 1953, cînd, proaspăt absolvent al Institutului politehnic din București, a pășit pragul Uzinei de tractoare din Brașov ca inginer tehnolog. Același nu în ce privește vîrsta, experiența și cultura, ci mai ales ca om de caracter, de inițiativă, de voință și de curaj. Pentru că funcția nu l-a schimbat. Mai mult, cei care l-au cunoscut pe Vasile Alexa Sechel, pe tînărul înalt, frumos, cu ochii limpezi și albaștri, intrînd pe poarta uzinei în 1953, spun despre directorul general al Centralei industriei de tractoare și mașini agricole, că și-a păstrat același ton, aceeași privire, același bun-simț și aceeași încredere în oameni, deși anii l-au încărunțit și unul din fiii săi e deja student și învață să construiască mașini.

Dar tovarășul Vasile Alexa Sechel este „un om comun". Nu vrea să iasă în evidență, nu vrea să-și exclame sau chiar să-și reclame prezența. El stimulează inițiativa, gîndirea creatoare, fantezia și spiritul de competiție științific, academic, al colaboratorilor săi și se întîmplă să-i asculte ore întregi, cu atenția încordată, selectînd ideile utile de cele inutile și hotărînd cînd, unde și cum e momentul să se acționeze pentru ca tractorul românesc să depășească faza competitivității internaționale și să intre în concurență cu firmele cele mai avansate din lume. Aceasta este dealtfel obsesia tovarășului Vasile Alexa Sechel : să împlinească vîrsta cînd tractorul românesc va intra în concurență numai cu tractoarele fabricilor de cel mai bun nivel tehnic din lumea asta. Atunci își va considera misiunea încheiată. Tovarășul Vasile Alexa Sechel împlinește de fapt un destin istoric extraordinar : fiul unor țărani care arau încă pămîntul cu plugul ajunge directorul general al tractorului românesc !

Astfel, tovarășul Vasile Alexa Sechel trăiește absorbit de un viitor pe care îl stabilește la limita anului 1980. Foarte aproape. Și pentru ca această „obsesie" să se materializeze a creat în centrală o emulație extraordinară. De la muncitori pînă la ingineri, toți oamenii legați de tractorul românesc se află într-o continuă dezbatere, prezidată de directorul general, pentru elaborarea unor modele și a unor soluții tehnologice inedite de fabricație, cu un mare randament, cu un consum de energie, de materie primă și de manoperă cît mai ieftin. Ei bine, tovarășul Vasile Alexa Sechel mărturisește că roadele acestei emulații sînt fantastice, că s-au găsit soluții care, într-o stare latentă, într-o atmosferă de muncă oarecare, ar fi părut de domeniul utopiei. Întreaga centrală a devenit un laborator uriaș de cercetare științifică în care lucrează toți oamenii, indiferent de schema de funcțiuni. Pentru că sînt muncitori și sînt maiștri care au idei mai nobile, mai utile, mai îndrăznețe, decît foarte mulți ingineri. Așa spune directorul general.

Serile și nopțile îi prind de multe ori în dezbateri pline de descărcări electrice. „Tehnologic, ce-ați gîndit voi în plus ?" — aceasta e întrebarea. Ședințele de seară unde colaboratorii directorului general vin cu cele mai interesante și mai ciudate idei supunîndu-le discuției, ca la o întîlnire prietenească, a cărei temă e doar viitorul unei mașini, au devenit o sursă de idei fenomenală din care se vor hrăni cîteva din realizările de seamă ale centralei.

De unde atîta încredere în ideile oamenilor ?

Pentru că oamenii aceștia, ai noștri, sînt foarte bine pregătiți. Sărăcia i-a învățat pe constructorii de tractoare să rezolve încă din primii ani probleme care poate nu aveau tangențe cu specialitatea lor strictă. Sărăcia acelor ani le-a ascuțit mai mult mintea, i-a făcut mai inventivi, le-a dezlegat imaginația. Nu erau bani și trebuiau găsite soluții extrem de economice pentru rezolvarea unor probleme de producție. De aceea, constructorii români ai „tractorului universal" sînt și specialiști universali.

Tovarășul Vasile Alexa Sechel a promovat în funcțiile de răspundere ale tractorului românesc treptat, prin voința colectivului în care a lucrat și s-a remarcat, bazîndu-se pe merite reale. N-a visat o carieră administrativă și de fiecare dată promovările în funcție l-au prins nepregătit sufletește și uneori jenat. Erau oameni care, după vîrstă și experiență, visau aceste funcții. Adevărul e că în cazul tovarășului Vasile Alexa Sechel a funcționat de fiecare dată perfect dictonul social : omul potrivit la locul potrivit. Și promovările s-au făcut prin competență, nu prin incompetență, cum se mai întîmplă uneori.

Și cu toate acestea, tovarășul Vasile Alexa Sechel este „un om comun".

L-am întrebat pe directorul general ce anume apreciază la oameni, la colaboratorii săi în mod special ?

Sinceritatea. Devotamentul pentru întreprinderea în care lucrează. Capacitatea de a rezolva problemele tehnice care se pun. Inițiativa și inventivitatea. Mărturisește că s-a bazat întotdeauna pe calitățile oamenilor și a urmărit atent cum sînt valorificate în procesul de producție. A avut și are tăria să recunoască atunci cînd greșește, să aprecieze și să aplice soluțiile mai bune decît cele adoptate prin hotărîrea sa. De aceea poate fi „deranjat" la orice oră din zi și din noapte pentru orice problemă omenească și pentru orice idee nouă. Teoretic, ziua de audiențe a directorului general este vineri. Practic însă fiecare om din centrală știe că directorul general poate fi abordat în fiecare după-amiază cu toate „necazurile" și cu toate „frămîntările" din lumea asta. Oamenii știu că acolo, în cabinetul directorului, sînt ascultați cu înțelegere, cu răbdare și respect și se caută soluțiile cele mai optime pentru a șterge norii de pe frunți.

Membru de partid din anul 1968, astăzi, tovarășul Vasile Alexa Sechel e membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Titlul de Erou al Muncii Socialiste l-a surprins în anul 1973.

Și cu toate acestea, tovarășul Vasile Alexa Sechel susține că e „un om comun".

Rămîne la latitudinea dumneavoastră să apreciați în ce măsură are dreptate și în ce măsură nu are dreptate.

A. DOHOTARU ■

(Urmare din pagina 10)

În prezent, mulți oameni ai muncii din județ pierd încă timp prețios cu transportul, mai ales pe liniile care duc spre marile platforme industriale din zonele întreprinderilor de tractoare și autocamioane din municipiul Brașov, Combinatele chimice din Făgăraș și Victoria și altele. Pentru eliminarea acestor neajunsuri au fost deja inițiate măsuri de sporire a parcului mijloacelor de transport în comun, introducerea autobuzelor de mare capacitate pe liniile interne și interurbane, precum și în vederea decalării programului de lucru al unităților economice din aceeași zonă.

În domeniul comerțului am reușit să rezolvăm multe din aspectele legate de aprovizionarea populației cu produse agroalimentare și de uz casnic. În perioada actuală punem accent pe asigurarea unui grad sporit de civilizație în deservire, ținînd seama atît de exigențele crescînde ale oamenilor muncii, cît și de faptul că județul este și o puternică zonă turistică, cu activitate permanentă.

În crearea unor condiții sporite calitativ de muncă și viață pentru cetățenii județului, avem, de asemenea, stabilite programe concrete la nivelul fiecărui organism județean, oraș și întreprindere pentru reducerea poluării, paralel cu crearea unor perdele constituite din specii arbustive și arborescente cu frunziș bogat, care să poată reține noxele de natură chimică și sonoră.

— Ce perspective se întrevăd pentru județul Brașov, cum va arăta el la sfîrșitul actualului cincinal ? (Investiții, urbanizare, pondere în economie, export).

— Prin realizarea planului de dezvoltare economico-socială în profil teritorial, județul Brașov își va menține și la sfîrșitul cincinalului 1976—1980 ponderea actuală în ansamblul industriei pe plan național și locul I la producția industrială pe cap de locuitor.

În ceea ce privește participarea județului nostru la schimburile economice internaționale, aceasta va cunoaște o creștere de 2,3 ori comparativ cu anul 1975, principalele produse ce vor fi exportate constituindu-le în continuare tractoarele, autocamioanele, mașinile-unelte, rulmenții, motoarele electrice, îngrășămintele chimice, coloranții, produsele macromoleculare etc.

Dezvoltarea în continuare a industriei va conduce la creșterea procesului de urbanizare, pe harta județului înscriindu-se pînă în anul 1980 încă trei localități urbane (Feldioara, Hoghiz, Prejmer). Toate aceste transformări se vor răsfrînge nemijlocit și în ridicarea standardului de viață al cetățenilor. La sfîrșitul actualului cincinal județul Brașov va dispune de un plus de 30 000 apartamente, 10 000 noi locuri în cămine pentru nefamiliști, 4 spitale cu 1 230 paturi, 10 policlinici și dispensare medicale, peste 5 000 de locuri în creșe și grădinițe, 350 săli de clasă și un număr important de așezăminte de cultură. Turismul își va spori capacitatea de cazare cu 3 000 locuri iar rețeaua comercială cu 50 000 mp spații, avînd în vedere că volumul desfacerilor mărfurilor către populație urmează să crească cu 49,9 la sută.

Am subliniat, ca foarte important, faptul că în anul 1980 va exista posibilitatea să rezolvăm în linii mari problema locuințelor pentru populația din centrele muncitorești din județ.

— Cum se materializează, aici, la Brașov, indicația expresă a secretarului general al partidului cu privire la modernizarea imediată și profundă a economiei românești, ca singura de a impune în competiția de valori a lumii o economie autohtonă puternică și competitivă, ale cărei succese să se simtă și în creșterea nivelului de trai al cetățenilor ?

— Mobilizate de sarcinile trasate de secretarul general al partidului la consfătuirea cu cadrele din domeniul cercetării și tehnologiei, precum și de îndrumările concrete primite la recenta întîlnire de lucru cu conducerile centralelor și întreprinderilor de tractoare și autocamioane, organele și organizațiile de partid, toate colectivele de oameni ai muncii din județ pun în centrul preocupărilor lor creșterea eficienței întregii activități economice.

Problemele actuale pe care le au de soluționat muncitorii, tehnicienii și inginerii din județ privesc în mod deosebit modernizarea substanțială a produselor existente și asimilarea de noi produse cu parametri tehnico-economici și de competitivitate superiori, elaborarea și introducerea în producție a peste 180 tehnologii de vîrf.

Astfel, pînă la sfîrșitul cincinalului, 50 la sută din producția industriei brașovene o vor constitui produsele noi sau modernizate. Printre cele 500 de noi produse, care vor fi asimilate în această perioadă, menționăm tractorul universal pe roți de 80 CP, buldozerele pe roți, încărcătoarele frontale pe roți, autobasculantele toate de mare capacitate, noi tipuri de convertizoare hidraulice de cuplu, de echipamente auto și tractor, rulmenți speciali, unelte și scule, coloranți etc.

În strînsă legătură cu modernizarea produselor și tehnologiilor, privim și reducerea consumurilor de materii prime, de materiale, combustibil și energie, lărgirea gamei de înlocuitori în scopul diminuării importurilor. În acest an, de pildă, ne-am propus o reducere cu 13 la sută a consumurilor specifice de metal față de anul precedent, ceea ce echivalează cu necesarul realizării a 30 000 tractoare de tip U 650.

— Știm cîte eforturi s-au făcut și la Brașov, ca peste tot în țară, în toate domeniile de activitate. Nu avem impresia că la Brașov s-a făcut totuși suficient pentru sporirea avuției spirituale a țării cu mari opere de cultură și artă. Ce opinie aveți în legătură cu această situație ? Ce preconizează județeana de partid Brașov ca, în toate formele, inclusiv prin Cîntarea României, Brașovul — județ de frunte în acest domeniu — să fie și o strălucită cetadelă a culturii ?

— După părerea noastră, Brașovul, ca și alte județe, își aduce contribuția sa în patrimoniul spiritual al țării. Deși oamenii de cultură și artă din județ pot și trebuie să facă mai mult în domeniile vieții spirituale pe care le slujesc, se poate însă reține că o bună parte dintre ei au o prezență activă în viața politică și culturală a județului și a țării.

A devenit deja o tradiție ca în fiecare an să organizăm manifestări cultural-educative de masă, sub genericul „Lauri" — adevărat elogiu adus muncii și creației pe toate planurile vieții materiale și spirituale. Cu acest prilej sînt trecute în revistă realizările cele mai valoroase din industrie, agricultură, știință și tehnică, învățămînt, artă și cultură, sănătate și sport, au loc numeroase întîlniri ale tineretului cu Eroi ai Muncii Socialiste, inventatori, cu toți cei care în anul precedent, au obținut rezultate remarcabile, de nivel național și internațional, în domeniul de activitate respectiv.

Este cunoscut, totodată, că de mai mulți ani la Brașov se desfășoară anual „Festivalul muzicii de cameră", inițiat și organizat de instituțiile noastre cultural-artistice, care reunește formații camerale de valoare din țară și din străinătate și care, după cîte cunoaștem, este printre puținele manifestări de acest gen din lume.

Înscriindu-se în relațiile culturale ale țării noastre cu celelalte state ale lumii, organismele și instituțiile artistice profesioniste brașovene întreprind turnee cu un repertoriu valoros de cultură românească, au fost obținute premii individuale și colective în confruntări cultural-artistice internaționale, iar lucrări valoroase ale artiștilor plastici brașoveni au fost achiziționate și expuse în muzee din Anglia, Republica Federală Germania, Italia și Statele Unite ale Americii.

Județul Brașov s-a impus în viața culturală a țării și ca un puternic centru al mișcării artistice de masă, la ultima confruntare națională (1974) fiind distinse 57 de formații, din care 21 au obținut premiul I și medalia de aur, iar în ultimul deceniu artiștii amatori din județ — tineri, muncitori și țărani, elevi și studenți — au obținut peste 40 de premii la concursuri și festivaluri internaționale.

Toate acestea reprezintă, după părerea noastră, o bază reală în dezvoltarea pe mai departe a vieții culturale a județului, în care scop înscriem toate acțiunile angajate în Festivalul național al culturii și educației socialiste „Cîntarea României", insistînd ca toate genurile și formațiile de creație și interpretative să se situeze la înălțimea exigențelor formulate de conducerea partidului nostru. În prezent este în plină desfășurare faza de masă a festivalului în care sînt antrenați toți artiștii profesioniști din județ, 2 758 formații artistice cu peste 59 000 de artiști amatori de toate vîrstele și profesiile.

Avem convingerea că rezultatul principal al acestei importante manifestări va spori considerabil zestrea noastră culturală tehnico-științifică, cu implicații directe pe planul conștiinței și contribuției eficiente în producție a oamenilor muncii din județ.

Reliefînd cîteva din coordonatele de bază ale dezvoltării în ritmuri înalte a vieții materiale și spirituale a județului nostru, dorim să subliniem că toate rezultatele obținute se datoresc muncii eroice a puternicului detașament muncitoresc brașovean, țăranimii și intelectualității, tuturor oamenilor muncii, români, maghiari și germani, activității neobosite desfășurate de organele și organizațiile de partid în scopul înfăptuirii politicii juste a Partidului Comunist Român, ajutorului permanent primit din partea Comitetului Central și a guvernului, din partea secretarului general al partidului și președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Studenții

O, tinerii aceștia uneori pletoși, îmbrăcați — după unele gusturi — prea fistichiu, aparent indisciplinați și gălăgioși, tinerii aceștia de o exuberanță molipsitoare și de un optimism robust, în ciuda unei blazări artificiale pe care o afișează cîteodată, tinerii aceștia care sparg, cu mintea lor ascuțită și îndrăzneață, simburii tainelor, descifrează misterele naturii și ale sufletului omenesc, imaginează construcții fără egal, leagă între ele — în folosul progresului și al civilizației — elemente și lucruri despărțite de la începuturile lumii, tinerii aceștia cuminți și silitori, pe băncile amfiteatrelor, cît sînt de buni și de frumoși, cît farmec și cîtă generozitate împrumutată ei acestei vîrste cu care rămînem în suflet pentru toată viața. Personal, fac parte din rîndurile destul de numeroase ale acelora care, terminîndu-și studiile superioare, rămîn, totuși, studenți pînă la apusul vieții cînd pleacă acolo unde, după versul lui Apollinaire „les hommes se melancolisent comme des pas dans une église". Studențimea e o vîrstă fără vîrstă, sau dacă are una e aceea a eternei tinereți, ca a lui Făt-Frumos. De peste un sfert de veac trăiesc în vîrsta aceasta a studenților. Am fost cu ei pe șantierele tineretului de la Bumbești-Livezeni, am învățat împreună filozofia clasei muncitoare, concepția ei despre lume, în școlile de cadre deschise în vara anului 1948, am activat cu ei în cenacluri, cercuri științifice, am visat, am muncit și-am greșit împreună, în cea mai deplină unitate morală. L-am văzut mai tîrziu în practica productivă, la muncă patriotică, la pregătirea militară, pretutindeni unde țara avea nevoie de ei.

I-am văzut în zilele acestea răscolitoare de început de martie săritori, plini de inițiativă, și de curaj, generoși și harnici muncind fără preget pentru ștergerea urmelor groaznicei catastrofe, pentru alinarea durerilor oamenilor. Fără să-i strige nici un catalog, au fost prezenți din primele clipe la locul durerii, salvînd vieți omenești și bunuri de o valoare inestimabilă. Unii aveau plete lungi, erau îmbrăcați, poate, mai fistichiu, dar aveau un suflet mare și curat, o sensibilitate ascuțită care m-a impresionat pînă la lacrimi. Ca profesor mi-am dat seama încă o dată că un student nu încape într-o notă oricît ar fi ea de mare, că nici un calificativ școlar nu le poate acoperi mulțumitor personalitatea. Așa cum personalitatea profesorului nu poate sta în autoritatea catalogului — a unui imens creion roșu cu care corectează greșeli, nici personalitatea studentului nu e măsurabilă numai cu notele, ci cu faptele care o compun în chip obiectiv. Mă gîndesc sincer, după o îndelungată experiență didactică și educativă, că nota cea mai de seamă a unui student trebuie să fie aceea pe care i-o dă viața, în urma intervenției lui civice în destinele și rosturile societății. O, cîți studenți n-au luat în aceste zile triste și eroice nota maximă de la viață! Va trece oare cîndva această notă semnificativă pe diploma lor cu care vor intra să acționeze în cadrul societății?

Dar ei nu învață în primul rînd pentru diplome ci pentru viață și pe asemenea studenți viața îi va răsplăti, fără îndoială. Vai de cei puțini care, închistați într-un egoism anacronic, așteaptă răsplata numai de la diplome. Conștiința acestora va rămîne o permanentă corigență la disciplina : omenie. Aș vrea să fiu un veșnic student dar fără asemenea corigențe.

ION DODU BĂLAN ■

UN TRASEU AL OMENIEI ȘI SOLIDARITĂȚII

PRIN MUZICĂ ȘI POEZIE

■ Poezia și muzica tînără își propun să participe cu un milion lei la ajutorarea sinistraților și la reconstrucție.

Începînd de la 17 martie 1977, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra și condus de poetul Adrian Păunescu, desfășoară în localități din Transilvania „Un traseu al omeniei și solidarității prin muzică și poezie".

Cenaclul își continuă turneul pe următorul itinerar : joi 24 martie — Lugoj, Casa de cultură, ora 16,30; vineri 25 martie — Timișoara, Sala sporturilor, ora 20,30; simbătă 26 martie — Timișoara, Sala sporturilor, ora 20,30; duminică 27 martie — Ineu, Casa de cultură, ora 19,00; luni 28 martie — Arad, Teatrul de stat, ora 16,00; luni 28 martie — Arad, Teatrul de stat, ora 20,00; marți 29 martie — Oradea, Casa de cultură, ora 19,00; miercuri 30 martie — Șimleu, Casa de cultură, ora 16,30 ; miercuri 30 martie — Zalău, Casa de cultură, ora 20,30 ; joi 31 martie — Satu Mare, Filarmonica de stat, ora 16,30; joi 31 martie — Baia Mare, Sala sporturilor, ora 20,30; vineri 1 aprilie — Năsăud, Casa de cultură, ora 16,30; vineri 1 aprilie — Bistrița, Casa de cultură, ora 20,30; simbătă 2 aprilie — Dej, Cinematograful Arta, ora 16,30; simbătă 2 aprilie — Cluj-Napoca, Sala sporturilor, ora 20,30; duminică 3 aprilie — Turda, Casa de cultură, ora 10,30; duminică 3 aprilie — Tîrgu Mureș, Cinematograful Arta, ora 18; luni 4 aprilie — Copșa Mică, Căminul cultural, ora 16,30 ; luni 4 aprilie — Sighișoara, Sala „M. Eminescu", ora 20,30; marți 5 aprilie — Miercurea Ciuc, Casa de cultură, ora 19,00; miercuri 6 aprilie — Sfîntu Gheorghe, Casa de cultură, ora 16,30; miercuri 6 aprilie — Brașov, Sala sporturilor, ora 20,30.

Biletele se vor procura de la casele de bilete ale sălilor unde se vor susține spectacolele și prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi, școli și facultăți.

La încheierea lungului turneu transilvan va fi organizată la Palatul Sporturilor și Culturii (Sala polivalentă) o Noapte de primăvară cu tineretul bucureștean la 9 aprilie 1977, ora 20,30.

Biletele se vor pune în vînzare la Casa de bilete a Teatrului Național începînd cu data de 21 martie a.c., între orele 10—20,30.

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Concursul „Drum de glorii", după faza pe județe (III)

Comentariile noastre de pînă acum pe marginea participării reprezentativelor de tineret și pionieri din toate județele țării la concursul televizat „Drum de glorii" a suscitat, cum era și de așteptat, o seamă de opinii, atît ale celor implicați direct în desfășurarea lui cît, mai ales, ale celor ce l-au urmărit, întrebîndu-se dacă pe cumva aprecierile noastre sînt exagerate, supralicitînd astfel valoarea lui. Punctul nostru de vedere a fost însă cît se poate de clar, și această a treia parte a comentariului — care din motive lesne de înțeles apare cu întîrziere — nu vine decît să-l argumenteze în mod și mai nuanțat. Considerăm de la bun început că o asemenea manifestare este cea mai complexă dintre cele de acest gen pe care le-a organizat Televiziunea română în colaborare cu alți factori de educație și cultură. Concursul s-a impus, în al doilea rînd, ca o adevărată „repetiție generală", la nivelul tinerilor, pentru Festivalul național „Cîntarea României", ca una din părțile sale integrante, importantă mai ales pentru faptul că s-a constituit ca un efervescent laborator de creație pentru diversele manifestări care s-au desfășurat și se desfășoară în acest cadru atotcuprinzător.

Și fiindcă ne-am referit la această însușire a concursului, trebuie să spunem că prin probele susținute de o seamă de județe s-au realizat nu numai reușite spectacole, dar s-a cîștigat și o anume experiență în acest domeniu. Aș cita în acest sens : „La stema țării" prezentate de tinerii din județele Dolj (patetic, mobilizator, elevat), Hunedoara (amplu și plin de rezonanță), Teleorman (inovator prin apelul la diorama și bine structurat), Neamț (simplu, cu o regie alertă), ca și în Capitala (meditație gravă, expresivă despre destinele tinere), Harghita (spectacol politic manifest, pe gheață), Caraș-Severin (dans tematic bine conceput) unele montaje scenice ale pionierilor de la proba „Tinere mlădițe" precum cele de la Buzău (premiera absolută, cuceritoare prin ineditul și farmecul ei, oferită de „Șoimii patriei"), Mureș (splendidă îmbinare între jocul copilăresc și deprinderile de muncă), Brăila (frumoase versuri ale pionierilor emoționant puse în valoare de colegii lor), Dolj (o evocare a Războiului pentru independența într-un ingenios și antrenant ritm de dans al „micilor dorobanți") ; „Străbune datini" au oferit și ele, pe scenă sau în filmări combinate, cîteva compoziții memorabile — „Cîrcanii" de la Teleorman, „Balada uriașilor" de la Sălaj, obiceiurile de primăvară de la Brașov și Prahova, balada Vrancioaiei de la Vrancea, cea a lui Constantin Brâncoveanu de la Dîmbovița, evocarea răscoalei din 1907 la Flămînzi — Botoșani, șezătorile de la Cluj și Neamț ; nunțile de la Maramureș și Satu Mare, evocarea bătrînului cronicar Toader Hrib ilustrată prin meșteșugul olăritului și folclorul coregrafic la Suceava, „Butea junilor" de la Sibiu etc.

Un important pas înainte în schimbarea cadrului și formelor de prezentare artistică l-au constituit emoționantele evocări în aer liber inițiate de pionieri, la locuri și monumente istorice, unele dintre ele cutremurătoare pînă la lacrimi. Seria lor a fost deschisă de pionierii din Mehedinți (la Monumentul eroilor din parcul de pe faleză), continuată cu și mai mare succes de cei din Satu Mare (la Carei), Vrancea (Mărășești), Maramureș (Moisei), Prahova (Doftana), Gorj (complexul sculptural Brâncuși de la Tg. Jiu), Vîlcea (Monumentul Eroilor din centrul orașului), Alba (casa lui Avram Iancu).

Am reținut, pentru calitatea lor interpretativă, pentru ținuta lor tinerească, o seamă de coruri, din județele Cluj, Timișoara, Neamț, Mureș, Vrancea, Brașov, Teleorman, Argeș, Vaslui, municipiul București. Aici trebuie remarcat faptul că, datorită unei inechități conținute de criteriile de participare, unele coruri au beneficiat, după părerea noastră, în mod nejustificat dacă le raportăm la situația generală, de aportul unor viitori profesori de muzică sau studenți de la conservator (vezi corurile din Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov).

O frumoasă demonstrație, cred eu, ne-a făcut ceea ce numim „muzica tînără". Fie că au abordat stilul clasic de muzică ușoară (vezi soliștii și formațiile din Arad, Ialomița, Brașov), grupul vocal (Vîlcea), sau folk-ul, mai mult sau mai puțin pur (Neamț, Sibiu, Suceava sau Vasluiul cu acel inegalabil Valeriu Penișoară), reprezentanții tineretului la această probă ne-au convins încă o dată că exigențele iubitorilor acestui gen de muzică sînt pe deplin îndreptățite din moment ce ei înșiși, în calitate de compozitori și interpreți, se pot prezenta la un asemenea nivel artistic elevat.

Un număr însemnat de regizori, actori, compozitori, coregrafi, dirijori au dovedit față de mișcarea artistică de amatori a tineretului și pionierilor neprecupețindu-și adesea nici timpul, nici fantezia, nici competența profesională. Cum, de asemenea, ne-a făcut plăcere, să aflăm că nu o dată printre autorii versurilor și scenariilor prezentate s-au numărat poeți binecunoscuți sau aflați la începutul afirmării lor literare precum mult regretatul Petre Dragu, Al. Andrițoiu, Gh. Istrate, Negoiță Irimie, Ion Cringuleanu, Gh. Tărnea, Gh. Anca, Emilia Căldăraru, Elena Cătălina Pramgati, Nicolae Stoe, Nicolae Dan Fruntelată, Dumitru Pricop, Victor Rusu, Ion Singereanu, Ion Cocora ș.a.

NICULAE STOIAN ■

Situații limită

O întîmplare în „cimitirul vapoarelor"

Cargoul Azuga. 4 800 tdw. Se întorcea nu demult spre țară încărcat ochi cu utilaje, laminate și alte produse de mare preț pentru economia națională. În clipa în care a început dramatica aventură pe care o evocăm în aceste rînduri, vasul românesc se afla într-o zonă maritimă de tristă celebritate. Golful Biscaya, cunoscut — nu întîmplător — și sub terifiantul nume de „cimitir al vapoarelor". Se spune că în această zonă blestemată de toți marinarii lumii s-au scufundat zeci și zeci de vapoare. De ce s-au scufundat ? Pentru motivul că este frecvent bîntuită de furtuni năprasnice, iscate, cel mai adesea, din senin, deci greu sau aproape imposibil de prevăzut de navigatori, care nu mai au timpul și posibilitățile să le ocolească.

O asemenea furtună groaznică, de o violență de gradul 10/11, imediat vecină uraganului, a surprins cargoul Azuga în golful de tristă faimă Biscaya.

Ce s-a întîmplat cu vasul nostru ?

Se cunosc cosmarurile din vise, se știu destule cosmaruri pe pămînt (cutremurul din 4 martie se numără printre ele), încercați să vă imaginați un cosmar pe ocean. Valuri de cîte 14—15 metri înălțime, acoperind în întregime puntea vasului Azuga, care în asemenea momente arăta la propriu ceea ce metaforic se spune uneori că este o biată coajă de nucă pierdută pe ocean, un tangaj (oscilația laterală a vasului) și un ruliu (oscilația între vîrful și coada vasului) atît de puternice încît cargoul mai mult nu se vedea de sub apă decît se vedea. Putea fi înghițit în orice clipă definitiv de ape și ceea ce era cu totul dramatic, era că vasul nu putea fi nicicum și de nimeni ajutat. Pe apă nu se putea apropia de el nici o navă, căci și-ar fi riscat la rîndul ei soarta, iar cerul era închis oricărei aeronave, oricărui pilot, cît de temerar, care ar fi încercat să vină cu vreun elicopter în ajutorul oamenilor.

Celor treizeci și ceva de români de pe Azuga nu le rămînea, în atari condiții, decît o singură soluție : să lupte pe viață și pe moarte pentru viața lor ! Și implicit pentru vasul lor.

Prima hotărîre a comandantului Nicolae Dima a fost să schimbe drumul vasului, hotărînd să apuce un „drum de capă", pentru a feri vasul, pe cît era posibil, de direcția de șoc a valurilor. Au urmat apoi ceasuri febrile în care Azuga a căutat un port de refugiu. Dar toate porturile erau închise. Cu nespuse riscuri, vasul românesc s-a apropiat de portul spaniol Bilbao. A cerut disperat ajutor. „Harbour master office"-ul (căpitănia portului) s-a scuzat, răspunzînd că nu-i poate fi de nici un folos, neputînd risca scoaterea vreunei pilotine din port spre a conduce la adăpost vasul nostru. Răspuns dealtfel justificat, întrucît orice fel de ambarcațiune avea toate șansele să fie aruncată pe stînci. Echipajului românesc îi rămînea o singură soluție : asumarea riscului (și el de moarte) de a pătrunde, printre stînci, în gura portului, necondus de nimeni, mizînd pe curaj, intuiție, pricepere și șansă. Ei bine, comandantul Dima și-a asumat acest risc. Și a cîștigat. Azuga a ajuns cu bine în Bilbao, sub privirile înmărmurite ale oficialităților portuare spaniole. Vasul s-a reaprovizionat cu apă și combustibil, iar peste cîteva zile Azuga acosta lin la Constanța. Prețioasa sa marfă ajungea pe danele românești, iar marinarii vasului se întorceau fericiți în familiile lor, care nici nu bănuiau situația-limită pe care o înfrînseseră tatăl, soțul, fiul sau fratele, toți eroi la locul lor de muncă.

Un loc de muncă aparte : oceanul.

MARIUS POPESCU ■

Expoziții

George Filipescu — pictură

Urmăresc de mai mulți ani pictura lui George Filipescu, așa cum o mai urmăresc, sînt sigur, și alții. Era limpede, chiar din primele sale tablouri expuse, că avem de-a face cu un colorist, dar unul cu ambiții foarte mature. El a evoluat — destul de curios, pentru cine nu-i atent la substanță, ci doar la exprimarea ei — de la nonfigurativ la figurativ și de la o pictură plină de suavități intimiste la una de o anume monumentalitate, egală în tot cuprinsul, expresivă și originală. Selecția pe care o prezintă la SIMEZA este prilejul potrivit pentru a-mi exprima simpatia față de metoda acestei picturi și de criteriul moral ce-o susține. Care este, prin urmare, **problema** generală a tablourilor semnate de George Filipescu ? Să vedem cum sînt lucrate ele și să scoatem de aici o idee. E, mai întîi, o preparație psihologică pentru un motiv. Deși în expoziție apar și cîteva portrete, putem spune clar că ceea ce-l interesează pe artist este peisajul, adică transpunerea în peisaj a unei simțiri pătimașe și însorite. Un copac apare într-o astfel de natură ca un fapt pur al luminii. Obiectul e ars parcă de extaze și din asta rezultă un soi de calcifiere a lucrurilor, ca și cum artistul e capabil să oprească clipa. De aceea și sentimentul de durată al imaginii. Parcă urmează să se întîmple ceva în tablou, parcă trebuie să ne apară o nouă înfățișare a faptului ce-l avem sub ochi. (Cine este preocupat de fotografia în culori va înțelege mai bine procesul, fiindcă uneori pictura lui George Filipescu revelează ceva asemănător cu negativul-color.) Pictorul procedează la o analiză intens afectivă a vizibilului și trece la lucru abia cînd are în minte, destul de clar, viziunea a ceea ce urmează să obțină pe pînză. Pentru a apori sentimentul de beatitudine al imaginii, George Filipescu și-a pus la punct o tehnică picturală proprie, prin care detașează, pe o suprafață în general neutră, reliefui foarte accentuat al obiectului luat în seamă. Culoarea e uscată, provocator materială, savant striată, accidentată. Problema picturii lui George Filipescu este, se înțelege, de natură lirică. Un lirism însă bine pătruns de rigoare și bărbăție. Și, astfel, respectînd toate convențiile picturii de șevalet și ale reprezentării figurative, artistul reușește un tip de imagine ce solicită inteligența privitorului. Un chip al originalității pe care l-aș numi cordial și instructiv.

TUDOR OCTAVIAN ■

Două cărți despre Egiptul antic

de CONSTANTIN DANIEL

Orientalia Mirabilia, apărută la Editura științifică, cuprinde un mănunchi de studii și eseuri, toate tinzînd să dezlege probleme controversate și enigme din lumea străveche a Orientului. Egiptul faraonic a impus locuitorilor săi numeroase interdicții magice, tabuuri cum au fost denumite, și dintre acestea autorul descoperă una ce pare a fi avut o influență enormă asupra evoluției politice a țării de pe malurile Nilului. Este vorba de interdicția magică a fierului, ce nu fusese semnalată anterior de alți orientaliști, căci fierul nu este folosit în Egipt decît aproape de epoca romanilor.

Enigmele manuscriselor de la Marea Moartă sînt expuse într-un alt studiu, dîndu-se unora din ele o rezolvare. Într-un alt studiu se face o demonstrație exhaustivă a apartenenței celebrului Filon din Alexandria la gruparea politico-religioasă a esenienilor, autorii manuscriselor de la Marea Moartă. Se știe că despre acești enigmatici esenieni nu s-au aflat mențiuni în cărțile ebraice și creștine contemporane lor. Autorul publică două studii care îi apăruseră într-o altă formă la Paris și la Louvain, în care arată două astfel de mențiuni noi ale misterioșilor esenieni în texte grecești și aramaice, contemporane lor. Fr. Engels în scrierile sale cercetase problema numărului 666, și autorul prezintă aceste texte ale lui, care dovedesc că fiara celebră din Apocalips nu este altcineva decît împăratul Nero.

Autorul este preocupat să afle cine este cealaltă fiară, din aceeași carte, și ne demonstrează că este procuratorul roman Gessius Florus care a provocat războiul romanilor împotriva Ierusalimului și dărîmarea templului din acest oraș. Primul roman de dragoste, povestea frumoasei Damayanti și a regelui Nala din India, scris înaintea erei noastre, este prezentat și analizat într-un studiu al acestui volum care se încheie cu discuția asupra motivelor persecuției la care a fost supus marele poet persan Firdusi, după ce a scris epopeea sa „Cartea Regilor".

Volumul **„Civilizația Egiptului antic"** nu este o traducere și nici o compilație după manuale străine, ci se înscrie pe linia studiilor de egiptologie făcute de români, dintre care trebuie citat în primul rînd **Aram Frenkian** care a publicat la Paris în 1946 un interesant volum de egiptologie. Lucrarea de față respinge idealizarea istoriei și descrierea Egiptului antic ca un stat paradiziac, așa cum au făcut-o unii egiptologi occidentali. Dimpotrivă, se prezintă numeroase texte egiptene, grecești și ebraice care arată că opresiunea și împilarea ce domneau în regatul faraonilor, care au înălțat piramidele prin suferințele supușilor lor, era o realitate incontestabilă. Se arată că modul de producție oriental sau asiatic, descris de K. Marx și Fr. Engels, a domnit în tot decursul civilizației Egiptului antic. Sînt apoi analizate pe rînd caracterele esențiale ale diferitelor „caste" din Egipt, nobilii, preoții, ostașii, scribii, meseriașii, agricultorii și străinii.

Volumul consacră un capitol important răscoalelor țăranilor și meșteșugarilor egipteni care au avut un rol nemăsurat de mare în desfășurarea istoriei Egiptului. În continuare sînt analizate pe rînd : „Literatura egipteană", „Religiile egiptene", după care se expun cele cunoscute pînă azi despre „Știința egipteană".

Arta egipteană este și ea comentată și sînt discutate caracterele sale atît de particulare. Un ultim capitol înfățișează „Influențe ale culturii egiptene asupra vechilor evrei", asupra fenicienilor și asupra filozofiei grecești.

Întreg volumul pune la dispoziția cititorului date precise și îndestul de complete asupra lumii străvechi care a înflorit pe malurile Nilului.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Cronica filmului

Adevăratul curaj

Iată un film care spre deosebire de mai vechiul **Salariul groazei** propune o concepție fundamental schimbată asupra nitroglicerinei. În **Salariul groazei**, ca și în toate cărțile de chimie, nitroglicerina se mișca dintr-un loc în altul cu o grijă infinită. Nu de alta, dar explodează. În **Adevăratul curaj**, producție a studiourilor americane, nitroglicerina este purtată în galop semeț de cai, pe o pluță în apele învolburate ale unui riu albastru, este lovită de tot soiul de obstacole naturale, dar se poartă ca și cînd ar fi bicarbonat de sodiu.

Din nou un film fără probleme, în care de dragul rețetei se sacrifică și lucruri de domeniul evidenței, cum este exemplul de mai sus. John Wayne este șeriful șerif, dar de astă dată destituit pentru violență nejustificată sau, mă rog, exagerată. 64 de oameni uciși în mai puțin de 10 ani. Și totuși, cînd o ceată de bandiți fură nitroglicerină și vor să jefuiască o bancă, se apelează tot la bătrînul John. Inimă bună, largă, generoasă, șeriful se aruncă pe cal asigurat fiind că toate cheltuielile îi vor fi dublu rambursate și 500 de dolari îi vor mări contul din bancă. Vreun sfert de oră pe drum nimic deosebit — banditii continuă să păstreze avansul luat. La un fort, în calea șerifului apare Katherine Hepburn, învățătoare, pusă pe educarea indienilor. Tatăl ei, un venerabil bătrîn cu părul alb, căzuse victimă banditilor ce abia trecuseră. Cu un indian mai mărîcel alături, probabil cel mai bun elev al ei, învățătoarea schimbă biblia cu un pistolet și se dedică prinderii tîlharilor. În ciuda schemei atît de bine cunoscute, Katherine Hepburn dă viață unui frumos personaj născut din ceea ce are mai bun și tradițional literatura americană. Femeia pură nu din ignoranță, romantică nu din neputință, ferindu-se nu de dragoste, ci de mica dragoste. Femeia care știe aproape totul și refuză aproape totul tocmai din această cauză. Om pur și însingurat nu de lume, ci de o lume ostilă și nevrednică. Încercările ei de a-l recupera pe vajnicul șerif au umor și candoare și se întemeiază pe respectarea forței, curajului și virilității. Un alt lucru impresionant în favoarea marii actrițe : își joacă vîrsta, nu cochetează nici cu anii și desigur nici cu prestigiul.

După ce banditii sînt nimiciți ingenios ca-n film, povestea se încheie rezonabil. Cei doi, cărora, la un foc în pădure sau pe pluță, le-au surîs prietenia, înțelegerea și puritatea clipei, se despart, spre a începe, probabil, alte producții.

Insuficiența filmului, altfel bine făcut, cu un scenariu corect, în care actorii vorbesc diferit, constă, credem, în aceea că idei și sentimente frumoase trebuie descoperite în scheme și peisaje convenționale, după cadavre sau pe fundul sticlelor de băutură. Firescul se descoperă după ce dai la o parte prea mult nefiresc. Cam asta ar fi singura problemă a filmului **Adevăratul curaj**.

EUGEN SECELEANU ■

Cronica spectacolelor

Strindberg, încă nu-mi lua sentimentele!

A fost precursor, fără îndoială chinuit, al artiștilor timpului actual al revoluției tehnico-științifice. Pentru că a avut sensibilitate de artist și ambiții de cercetător, de om de știință ; pentru că a transformat scena teatrului în lamă de microscop și a împins sub lentilele demistificatoare sufletele oamenilor ; pentru că îi afectau dramele oamenilor dar pretindea spectatorilor să-i privească, să-i studieze cu detașare personajele, pe care ei, cu-mea, le pretua din realitate cu amărăciune și minie. **Pelicanul** este una dintre piesele sale — set de suflete pus sub observație; una dintre piesele prin care a vrut să atragă atenția că ființa superioară numită om e capabilă de josnice ticăloșii.

Bineînțeles, măcar pentru antinomiile spicuite mai sus, a citi scenic o piesă de **August Strindberg** nu-i un fapt tocmai ușor. Un regizor, un scenograf și patru actori (plus unul pentru un rol episodic) de la **Teatrul Bulandra** ne-au propus interpretarea lor. Pentru unii reușită, pentru alții nu tocmai. Au reușit : scenograful **Dan Jitianu** — pentru că decorul său e simplu, gol de mobile, imens, rece, însă încandescent de impresionant; actorul **Petre Lupu** — pentru că, halucinant, a făcut să fie bintuit tot spațiul scenei de o siluetă-coșmar, stranie și neagră, parcă tăiată din grafitul de arbore calcinat al lui Daumier; actrița **Luminița Gheorghiu** — pentru că, prin alcătuirea fără sentimentalism a unui personaj neajutorat, înfrînt și trist, întristează, decent dar întristează. Au reușit numai în parte : actrița **Ileana Predescu** — pentru că interpretează cu multe și stimabile nuanțe, dar fără să reușească să capteze afectiv; regizorul **Ioan Taub** — pentru că a respectat regulile jocului rațional, dar n-a reușit să facă să apară bucuria spectatorilor, cu alte cuvinte, pentru că are meritul cercetătorului (ceea ce l-ar fi bucurat pe Strindberg), dar nu-l are, decît parțial, pe acela al descoperitorului, al artistului-descoperitor (ceea ce l-ar fi înfuriat pe Strindberg), actorul **Emmerich Schäffer** — pentru că, surprinzător pentru un profesionist de rangul său, s-a purtat cu bietul Axel-cel-ticălos de-a dreptul șoltic, precum un școlar în ale artei actoricești.

Strindberg, la un moment dat al vieții sale, a avut o speranță : „Va veni poate vremea cînd vom fi destul de evoluați, destul de luminați pentru a privi cu nepăsare spectacolul brutal, cinic și crud pe care ni-l înfățișează viața. Vom fi părăsit atunci mecanismele acestea josnice și nesigure care se numesc sentimente, ajunse de prisos cînd puterea noastră de judecată își va fi atins maturitatea". În ceea ce mă privește — m-am verificat în timpul spectacolului cu piesa **Pelicanul**, iar acum, aici, recunosc — încă n-a venit vremea aceea. Încît aceasta cronică nu are dreptul să fie luată în seamă decît ca un punct de vedere declarat subiectiv. Încă simt că mai am nevoie de jucăriile numite sentimente. Mai cu seamă cînd am în față oameni și necazuri omenești. Mi-e dragă luciditatea obiectivă însă. Iată, chiar și acesta-i un sentiment subiectiv ! E greu să-l înțelegi și să-l citești scenic pe Strindberg tocmai pentru că trebuie să ai talentul și profesionalismul și inteligența ori intuiția care să-ți facă munca exact atît de rece încît să provoace emoții fierbinți. E o blestemată problemă de cîntar. Un paradox : Strindberg, care, cu niște ani în urmă, pe aceeași scenă dar cu altă piesă, i-a reușit de minune Ilenei Predescu.

Mă doare sufletul pentru neîmplinirea — **de nuanță** — de acum. Mi-l răcorește, mi-l cerebralizez cu vorbe sentimentale de-ale lui Kafka : „Mă simt mai bine pentru că l-am citit pe Strindberg. Nu l-am citit pentru a-l citi, ci pentru a mă adăposti la pieptul lui... Uriașul Strindberg. Această mînie, aceste pagini cîștigate cu puterea pumnului".

NELU IONESCU ■

P.S. — Cuvinte de stimă pentru **Valeriu Munteanu**, semnatarul traducerii; și cuvinte frumoase pentru **Klára Tamás Blaier** și **Lia Crișan**, autoarele caietului program.

O piesă pentru actori în vervă : **Cyrano de Bergerac** de Edmond Rostand. Damian Crăsmaru îl interpretează pe Cyrano, cel care „dansează, duelează" și e „savant și muzicant". În rolul frumoasei Roxana apare Violeta Andrei. Alte amănunte despre recenta premieră de la Teatrul Național din București — într-una din viitoarele noastre cronici de spectacole.

Frumusețea Moldovei

„Vizitatorul străin, care privește pentru întîia oară mănăstirile sau bisericile moldovenești din România, nu-și poate crede ochilor. Nu poate crede că ceea ce el vede este realitate. Ar vrea, obosit de drum, mai întîi să se așeze sub un duș rece, să se examineze cu asprime pe sine, dacă ceea ce el vede este realitate concretă. Ceea ce el vede îl atinge atît de adînc încît spune : «Nu se poate să fie adevărat. Ceea ce eu văd nu există pe lume. Numai în visele mele am experiat așa ceva»."

Astfel începe cartea „Cîntecul icoanei pămîntului — frescele exterioare ale mănăstirilor din Moldova" — semnată de cunoscutul istoric al artei Wilhelm Nyssen, apărută recent în R. F. Germania. Pe cele două sute și ceva de pagini cu reproduceri admirabile, pentru prima oară este descifrată originea acestor picturi care nu este nici în iconografia epocii în primul rînd, nici în slavonismul tîrziu, ci de-a dreptul în Imnele liturgice ale Bizanțului timpuriu, în epoca imnografilor din primele veacuri creștine pe care zugravii Moldovei le mută din cuvînt în aurul iubirii culorilor. Fiind unice pe pămînt, mănăstirile din Moldova vin de-a dreptul din lumina logosului, izvorul frumuseții în Bizanțul lui Iustinian sau apusul medieval european. Cu acribia omului de știință modern, aplecat spre amănunt semnificativ sunt descifrate apsidă cu apsidă, membrană cu membrană, imagine după imagine, fața acestor Imne ale luminii sufletului ce transfigurează istoria poporului nostru. Fiecare imagine se desfoliază din bucuria unui cuvînt, suportul spiritual al acestor păsări blînde și miraculoase odihnind între păduri și sate pe fața pămîntului, fiind cuvîntul devenit istorie, logosul deschis ca din viața lui oamenii să-și aleagă frumusețea chipului lor în Patria de origine.

Universale prin spirit, autohtone prin concepție și execuție, mănăstirile Moldovei fac parte din avuția de preț a umanității. Voronețul, cu judecata lui din urmă de pe peretele dinspre apus, se așază fără nici o stîngăcie, pe drept, alături de Capela Sixtină a lui Michelangelo, iar peretele dinspre miazăzi al aceluiași Voroneț, în albastrul pur al cerului transfigurat, reprezentînd arborele lui Iesei, este atins de armonia frumuseții desăvîrșite ca muzica lui Bach sau Palestrina.

Este o datorie morală națională a fiecărula dintre noi, a fiecărei generații în parte de-a se pătrunde, de-a ucenici în cele ale modestiei și bucuriei, în cele mereu actuale, de-o inepuizabilă forță înnoitoare, rămase mărturie, biruind urgiile zbuciumului istoriei ajunse pînă la noi pline de greul înmiresmat al fagurelui adevărului, în aceste potire ale luminii care se cheamă : Humor, Arbore, Voroneț, Sucevița, Moldovița, Probota, Putna, Neamț, Sfîntul Ioan cel Nou de la Suceava și încă o sută și ceva ridicate din cuvînt de brațul jertfitor voievodal al strămoșilor noștri.

IOAN ALEXANDRU ■

Excelsior

Omagiu

Revăzînd la televiziune magnificul spectacol al lui „Shakespeare Royal Company" cu **Antoniu și Cleopatra**, reamintindu-mi cu acest prilej piesa lui Bernard Shaw **Cezar și Cleopatra**, apoi filmul **Cleopatra**, nu știu de ce am început să reflectez pe marginea erorii unor formule de frecventă circulație, cum este cea privitoare la considerarea femeii drept **sex slab**, emisă, avem convingerea, fie de nepricepători în chestiune, fie de neputincioși abili, spre a-și masca proprile complexe. Dacă tăria ar rezulta din forța musculară, am înclina să le dăm dreptate, deși aruncătoarele de disc ori de greutate ne-ar pune în încurcătură, ca și amazoanele, care băgaseră spaima-n bărbați. Dacă e vorba de tăria sufletească, a caracterului ori a voinței, lucrurile încep să se complice și mai mult. Exemplul Nadiei care a acumulat mai multe puncte decît toți bărbații noștri la un loc și care a fost gratulată cu titlul de „cel mai bun sportiv al anului 1976" (și nu „cea mai bună sportivă") e concludent. Să mai luăm exemple din literatură care este „oglinda vieții". Iată, cel mai puternic personaj sadovenian este Vitoria Lipan. Gheorghiță, fiul ei, adversarii Bogza și Cuțui, prefectul și subprefectul, oameni zdraveni, sînt complexați de această femeie desprinsă parcă din granitul munților și se uită la ea ca la o „farmazoană". În **O scrisoare pierdută** conflictul se mușcă după voința și interesele doamnei Zoe Trahanache, iar Anca din **Năpasta**, a cărei voință de cunoaștere a adevărului și de răzbunare este extraordinară, lasă în urmă pe toți bărbații. Răzvan al lui Hasdeu, puternicul Răzvan este, în comparație cu Vidra, un fel de vrabie pe lîngă un vultur. Dar lady Macbeth ? Dar Fedra, Antigona, Andromaca, Maria Tereza, Caterina a II-a, Ioana d'Arc, Mata Hari, Elisabeta lui Ieremia, Ecaterina Teodoroiu ? Considerăm, aproape toți, că romanul polițist este o specie exclusiv virilă. Dar, comparînd așii genului, pe Simenon sau Conan Doyle, să spunem, cu Agatha Christie, nu știu dacă autoarea lui Hercule Poirot nu-și „bate" emulii. Dar să trecem și la alte genuri, la literatură în general. Nume ca Safo, George Sand, doamna de Lafayette, surorile Brönte, Virginia Woolf sînt din cele mai mari, iar fără Hortensia Papadat-Bengescu romanul nostru ar fi lipsit de unul din autorii cei mai profunzi și mai fecunzi. Iată, prin urmare, că femeile, deși supuse, în decursul mileniilor și secolelor unor privațiuni și servituți evidente, întreținînd gospodăria și asigurînd perpetuarea speciei umane, s-au ilustrat cu strălucire și în toate domeniile vieții spirituale. Încă un fapt ce trebuie subliniat : femeia este factorul esențial în educația publică a unui popor : mai întîi ca mamă, iar apoi ca dascăl. Orice statistică, nu numai de la noi, ci din toată lumea, arată predominanța femeilor în învățămîntul de aproape toate gradele. Trebuie, de asemenea, să recunoaștem femeilor **cultivarea frumosului vieții**. Mai întîi, firește, prin ele însele, prin însăși ființa lor la care nu putem rămîne indiferenți. Chiar marii misogini ca Schopenhauer sau Strindberg au fost, în secret, fascinați de „zeul speciei". Dar femeia este promotorul frumosului în viață prin gustul ei adesea superior, prin rafinamentul datorat exersării cochetăriei, ceea ce îndreptățește formula de **sex frumos**. Femeia sex slab ? Dar calcule precise au dovedit cel puțin două lucruri semnificative prin ele însele : 1) femeile trăiesc, în medie, mai mult cu 3—4 ani decît bărbații, deși muncesc mai mult ; 2) procentul de sinucideri din rîndul femeilor este sub cel al bărbaților, pe plan mondial. E și normal : femeia, care dă naștere vieții, îi cunoaște mai bine prețul, are instinctul de conservare mai puternic. Să ne punem, apoi, o întrebare mai comună și mai prozaică dar poate mai edificatoare decît altele : Cine conduce, efectiv, într-o casnicie ? Evident, bărbații, orgolioși, își contestă calitatea de subalterni. Ce se-ntîmplă, de fapt, în cele mai multe cazuri, știm cu toții. Că e bine sau nu, este altceva și e prea greu de stabilit.

Rezultă, din cele de mai sus, că femeia ar fi cumva, superioară bărbatului ? Nu mergem chiar pînă acolo. Că este, sub toate aspectele esențiale, egalul bărbatului, se cuvine s-o recunoaștem însă fără iritare și fără sentimentul frustrării. Dimpotrivă, cu orgoliul partenerului loial.

POMPILIU MARCEA ■

„Folclorul tradițional nu și-a istovit resursele, dar cîntecele nu vin întotdeauna după solist, trebuie să mai umble și acesta după ele"

Angelica Stoican s-a născut la 1 decembrie 1949 în satul Prejna, com. Balta, județul Mehedinți. Descoperită în 1972, cu ocazia Festivalului cîntecului de viață nouă desfășurat la Drobeta Turnu-Severin, obține premiul I în ediția de peste doi ani a aceleiași confruntări artistice. Este, de asemenea, laureată a Concursului național de folclor „Maria Tănase". A imprimat discuri la Electrecord, are numeroase înregistrări la radio și apariții de succes la televiziune. La sfîrșitul lui 1976, referendumul anual al revistei Săptămîna o plasa, alături de Maria Ciobanu, Irina Loghin, Sofia Vicoveanca ș.a., între cele mai apreciate soliste de muncă populară ale momentului. De mai multe săptămîni figurează în Topul P al aceleiași publicații cu melodia „Fir-ai tu să fii de cal" — una din cele peste 170 care îi alcătuiesc repertoriul. Este angajata Casei de cultură din Drobeta Turnu-Severin și solistă a ansamblului folcloric „Danubius" din localitate cu care a efectuat turnee în opt țări ale lumii (Belgia, Olanda, Iugoslavia, Cipru, Austria etc.).

— Angelica Stoican, există o întrebare la care ți-ar displace să răspunzi ?

— Da, oricare ar privi viața mea dinaintea debutului. Am avut necazuri multe și mari, am trecut prin încercări care m-au zdruncinat și de care nu vreau să-mi mai aduc aminte, fiindcă ar trebui să gîndesc urît despre niște oameni și mi-e penibil... Tot ce pot să spun este că acolo, la mine, la munte, trăiesc niște oameni extraordinar de curați și cinstiți, de buni și drepți, care au un singur viciu : îi cred și pe ceilalți croiți după chipul și asemănarea lor. Și, uneori, se mai înșală — lucru care mi s-a întîmplat și mie. Trebuie să știți că, structural, eu sînt și sper că voi rămîne întotdeauna o țărancă. O spun cu adîncă și foarte sinceră mîndrie !

— Mă bucură și sinceritatea și mîndria dumitale, dar nu pentru aceste calități ți-am solicitat convorbirea de față, ci fiindcă ești, după opinia multora — spectatori și specialiști — o cîntăreață tînără, talentată și de mari perspective. De acord cu aceste aprecieri ?

— De acord, în parte...

— În care parte ?

— În prima, cea cu tinerețea...

— Cu ce-o poți dovedi ?

— Cu buletinul de identitate și cu faptul că dacă mă aflu, de exemplu, în preajma Mariei Ciobanu sau Irinei Loghin, chiar dacă dînsele sînt amabile și comunicative, eu nu îndrăznesc să fac o glumă sau să rîd ceva mai tare, fiindcă sînt conștientă că mă găsesc abia la începutul carierei și mi se pare că, pînă a ajunge în vecinătatea lor valorică, mai am de parcurs o eternitate...

— Ce ți-a adus personal statutul de cîntăreață de muzică populară ?

— Cred că înțeleg întrebarea... Da, și o situație materială mai bună, dar și altceva, o bucurie de cu totul altă natură. Iată despre ce e vorba : cu ocazia unor turnee sau, pur și simplu, ca invitată în Iugoslavia, de exemplu, am văzut în casele oamenilor multe discuri cu muzică populară românească — Maria Lătărețu, în special, este iubită cum nu știu dacă sînt mulți cîntăreți. Atunci m-am și bucurat, m-am și speriat : să fii reprezentantul sau mesagerul (oricît de modest) al unei asemenea muzici este de-a dreptul copleșitor, mai ales pentru mine care sînt, în fond, o timidă și o emotivă.

— Ce înseamnă „pur și simplu invitată" ?

— Înseamnă ce știți și dv. că înseamnă : nunți, botezuri și alte asemenea. Citesc **Flacăra** și îmi dau seama de ce insistați în chestiunea asta. Vreau să lămurim însă ceva : nu pretind că am cîntat vreodată gratis, dar nici de jefuit n-am jefuit pe nimeni ! Eu m-am născut, am copilărit și am fost învățătoare la mine, la munte, într-o zonă aspră, cu oameni modești, unde bucatele se smulg pămîntului și pietrei cu trudă și cu sudoare multă. Am învățat de la părinții mei cît de greu se cîștigă banul și nu mi-aș permite niciodată, în numele popularității (dacă există), să-mi bat joc de oameni !

— Apropo de popularitate, ce crezi, dacă ai locul nu la Drobeta Turnu-Severin, ci la București, condiția dumitale artistică ar fi alta ?

— Nu, de ce să fie alta ? Credeți că Bucureștiul mi-ar face o voce mai frumoasă sau mai dezagreabilă ?

— Mă gîndeam că, totuși, Electrecordul, radioul, televiziunea, presa sînt concentrate acolo și...

— Electrecordul mi-a scos de curînd un disc mare, cu 10 piese, și un altul, de același format, va intra curînd în pregătire. La radio am fost întîmpinată întotdeauna cu deferență, iar de televiziune nu pot să mă plîng fiindcă nu mai departe decît zilele trecute am înregistrat un film pe meleagurile natale. Cît privește presa, consider că dacă **Flacăra** și **Săptămîna** se interesează de mine aș fi o ingrată să nu mă declar mulțumită. În plus (nu-mi luați în nume de rău apropierea !), nici Sofia Vicoveanca nu stă, din cîte știu, în București, dar asta n-o împiedică să fie o mare artistă !

— Să-i lăsăm pe cei mari cu problemele lor — unii au destule — și să ne întoarcem la acea întreagă pleiadă de cîntăreți tineri care, în ultima vreme, bat tot mai insistent la porțile consacrării...

— Bat, într-adevăr, foarte insistent, și li se și deschide. Dacă însă în loc să bată ar cînta, cred că porțile ar rămîne de multe ori închise ! Zău, nu știu de ce, am uneori impresia că s-nt mai mulți cîntăreți decît cîntece ! Prea multe voci pitice și fragile au acces și la radio, și la imprimări pe disc, și pe scenă. Dar poate aici nu-i vina lor, oamenii au bunăvoință și veleități (nimeni nu-i poate condamna pentru asta) — ce fac însă specialiștii, criticii ?

— În cazul dumitale ce-au făcut ?

— Și-au spus părerea — muzicologul Hari Brauner (pe care nu-l cunosc și care nu mă cunoaște personal) a scris chiar în **Flacăra** despre mine lucruri extraordinare —, m-au încurajat, mi-au dat sfaturi...

— Cam ce sfaturi ?

— De exemplu, să nu fur niciodată melodiile altora și să nu alterez cu nici un preț autenticitatea folclorului din zona natală !

— Se practică „împrumutul" de melodii între cîntăreții noștri ?

— Da ! Am căzut și eu victimă acestor practici neloiale, dar nu cu acest argument aș vrea să vă conving, ci cu o întîmplare la care am fost martoră (nu dau nume fiindcă mă tem de represalii...).

— Chiar așa ?

— Chiar așa ! Iată întîmplarea : într-un concert, un solist (sau solistă, n-are importanță) urma să lanseze o melodie proaspăt culeasă. Un altul a fost găsit în sală cu magnetofonul înregistrînd piesa pentru a se prezenta el primul cu ea la radio.

— Totuși, să fi secat oare, așa, peste noapte, izvorul cîntecului nostru popular încît... ?

— O, nu, cu siguranță nu ! Foarte multele melodii de viață nouă care preamăresc realizările contemporaneității socialiste probează convingător capacitatea folclorului nostru de a se primeni perpetuu, de a se adapta la noile realități ale vieții. Asta, pe de o parte. Pe de altă parte, să știți că folclorul tradițional nu și-a istovit resursele. În ultimii doi ani eu am cules, împreună cu soțul meu, în zona Munților Mehedinți circa 160 de piese — muzică și text — inedite, unele de o frumusețe neasemuită. Și sînt convinsă că viitoarele investigații îmi mai rezervă numeroase asemenea tulburătoare surprize. Numai că nu întotdeauna cîntecele vin singure după solist, trebuie să mai umble și acesta după ele !

— Spune-mi, datorezi și altcuiva decît dumitale faptul că ești ceea ce ești ?

— Desigur. Poate chiar mai mult decît îmi datorez mie ! În primul rînd oamenilor mei de la munte : fără ei, fără sufletul și muzica lor n-aș fi realizat nimic. Apoi profesoarei Emilia Comișel, care m-a îndrumat întotdeauna competent și cu dragoste. Și altora...

—Ce crezi, un ziarist poate influența cariera unui cîntăreț ?

— Chiar dacă unii cred că publicul este supremul și unicul judecător, mi se pare că da. Cu condiția să fie cinstit, să scrie bine numai despre cine merită și să nu se înșele în opțiunile sale.

GELU NEGREA ■

Omenescul nostru folk

Cu trei ani în urmă, la o gală a revistei „Napoca universitară", profesorul de filozofie Tudor Cătineanu ne-a invitat pe noi, comentatorii și soliștii prezenți la o dezbatere. Ni se cerea un lucru dificil — să încercăm găsirea unei definiții pentru folkul românesc. Îmi amintesc, discuțiile au fost aprinse ; s-au descoperit cu acel prilej multe calități și virtuți acestei muzici. Nu ne imaginam atunci că va mai veni un prilej, de data asta nefast, de a constata că respectiva noțiune își îmbogățește sensurile. Pentru că iată, astăzi, înțelegem că mai putem repera în folk încă o direcție, care pînă acum, deși nu era inexistentă, dar oricum era mai puțin vizibilă — omenia. S-a dovedit în aceste zile de eroism că folkul este mai uman decît se credea. Am ascultat cu toții radioul, am privit televizorul — între două comunicate, între două reportaje „de la fața locului", apărea aproape obsedant o melodie folk. **Dulce Românie** a lui Mircea Vintilă a fost, dacă vreți, un imn al durerii și al curajului — ne-a apropiat mai mult pe noi, oamenii acestui pămînt românesc. De cîte ori l-am ascultat, de atîtea ori am înțeles că, iată, acest cîntec trebuie, este necesar să fie ascultat **acum**. Vocea caldă, calmantă, liniștitoare a lui Mircea Vintilă, voind să înnobileze prin zborul său omul („omul tău pe-acest pămînt / zis Cel Mare, zis Cel Sfînt"). Într-adevăr, acest cîntec ne-a ajutat, ne-a îmbărbătat, ne-a dat curaj și forță. La fel **Cîntec de oameni** al lui Vali Sterian : la fel cîntecele, preafrumoasele cîntece ale Joanei Baez, pe care ni le-a dăruit televiziunea. Cîntecele ei minunate care n-au nimic distractiv în ele, cîntecele ei armă, uneltele ei de luptă, cu care a reușit să convingă o generație întreagă de nedreptatea unui război. Tot cu un cîntec folk, cu un singur cîntec folk, Bob Dylan a reușit să repare o nedreptate, eliberînd un om nevinovat din închisoare.

Înțelegem, cred, acum, că folkul nu este o modă, așa cum se credea, ci începe să devină, prin pertinență, sobrietate și gravitate, un gen necesar, pentru că este cu atît mai mobilizator (alt cuvînt nu găsesc) cu cît este mai aproape de oameni în general și de tînăra generație în special.

Operele imediat următoare ale multor creatori din toate domeniile vor purta cu siguranță amprenta șocului provocat de tristul eveniment. Înclin să cred că în ceea ce privește așa-zisa muzică de divertisment, folkul se va detașa prin modul său direct, sincer de celelalte genuri. Fiindcă s-a dovedit, iată !, că sînt momente în care nu mai poți apela la un text, care dacă în anumite condiții era banal, altfel poate deveni trivial de-a dreptul. Lucrul acesta l-au înțeles bine cei care au alcătuit programele Radioteleviziunii, oferindu-ne, în acele clipe grele, omenescul nostru folk.

În cîteva zile, mulți tineri au trecut brusc, prin durere, în zona unei maturități forțate. Au devenit, poate mai gravi, dar asta nu înseamnă că nu mai au nevoie de muzică. De o muzică tonifiantă, încurajatoare, omenească, adică eficientă pentru momentul ACESTA. Credem că folkul actual, cu virtuțile lui, este în stare de așa ceva. Să dăm deci tinerilor noștri, și nu numai lor, folkul pe care îl merită !

GEORGE STANCA ■

Din Războiul pentru independență (VIII)

ÎNAINTEA PLEVNEI

„Împrejurarea de față fu, dar, pentru oastea românească, o nouă încercare, o de înnoavă dare la menghină a războinicilor ei însuși. Nu numai cu pușca, cu spada, cu tunul, dar și cu sapa și cu tîrnăcopul trebuiau să lupte soldații noștri, să răstoarne pămîntul ca să-l facă groapă, șanț ori movilă care să-l înăbușească pe dușman. Cîte silințe, cîte trude nu sînt ei nevoiți acum să desfășoare muncind cu mintea, deopotrivă ca și cu trupul, spre a le ști în necontenită pază, în neadormită veghiere. O parte din trupe este rînduită pentru lucrările care se săvîrșesc, alta face serviciul în tranșee, iar restul stă în bivuacuri gata a lua armele la cea dintîi alarmă. Cu cît apropierile noastre înaintează spre reduta atacată, cu atît focul acesteia devine mai periculos : turcii trag fără preget pentru a împiedica pe lucrători, care sînt siliți a munci mai mult noaptea, ca să sustragă lucrările vederii inamicului. Dar și atunci acesta, cunoscînd scopul la care tindem și bănuind lucrarea noastră, întrerupe tăcerea nopții prin focuri dese și violente. Cîți viteji, plecați pe unealta cu care întoarc pămîntul, nu cad loviți de glonțe în tăcere și în întuneric, fără să aibă cel puțin gloriosul sfîrșit al oșteanului în exaltațiunea luptei și la lumina soarelui ! Serviciul în tranșee era mai ales obositor pe ceața umedă și ploile acestui anotimp, în nopțile reci și nesfîrșite în care nu era permis a se aprinde focul din cauza vecinătății vrăjmașului. Trăgînd mereu cu urechea la cel mai mic zgomot, țintind mereu cu ochii înainte spre a se feri de orice surprindere, soldații, împreună cu ofițerii lor, petreceau zile și nopți întregi în noroiul pînă la genunchi, cu trupul cuprins de ploaie și de umezeală. Multă tărie fizică și multă tărie morală se cere pentru a duce un asemenea trai : însă bravii noștri ostași răbdau toate greutățile, îndurau toate neajunsurile cu energia pe care le-o dă conștiința că-și împlinesc datoria către țară, și că toate aceste silințe, lupte și jertfiri au s-o facă liberă, neatîrnată mîndră de fiii ei". ● Generalul Todleben este numit ajutorul comandantului armatei de vest ● Se ordonă o recunoaștere asupra Opanezului, în vecinătatea căruia se știa, după informațiile furnizate de țăranii bulgari și de prizonierii turci, își avea tabăra Osman pașa ● Martor ocular : „Colonelul Cerchez îndeplini ordinul pornind dimineața asupra Opanezului cu un regiment de infanterie, un escadron de călărași din brigada Roznoveanu și patru tunuri. Întîlnind antepostuirile turcești, colonelul Cerchez deschide focul spre a sili pe inamic să-și desfășoare puterile. În același timp generalul Krilov înaintase de la Etropol brigăzile de călărași Formac și de cazaci Cernozubov cu o baterie, dar inamicul adunînd în jurul Opanezului, spre Vid, un detașament important de cîteșitrele arme, întregul corp de cavalerie româno-rusesc primi ordin a se pune în mars din Trestenik spre Etropol. Colonelul Crețeanu, cu brigada de roșiori și cu bateria sa, la pozițione în fața Opanezului și deschide focul, care, după o vie și energică canonadă cu cele două redute inamice aflate spre Vid, impune tăcere tunurilor turcești. O coloană de infanterie otomană înaintează și caută a ataca din coastă pe roșiori, dar bateria lor, ajutată de bateria brigăzii de cazaci, își îndreaptă focul la 1600 metri asupra pedestrimii turcești, și o silește să se oprească. Cavaleria inamică se desfășoară pe aripi și încearcă a cîștiga flancul cavaleriei noastre. Dar căpitanul Hepites schimbă repede poziționea tunurilor sale, și trage asupra călăreților inamici mai multe lovituri de șrapnele care pun dezordine în rîndurile lor. Colonelu Crețeanu, Formac și Cernozubov își formau pentru atac escadroanele de roșiori călărași și cazaci spre a le azvîrli înainte, cînd le sosește ordinul comandantului corpului de cavalerie a opri acțiunea, care încetase în același timp și în partea trupelor noastre pe țărmul drept al Vidului. Într-adevăr, generalul Krilov fusese înștiințat de colonelul Cerchez despre ordinul venit de la căpetenia armatei de vest de a se suspenda focul pe toată linia. În urma trimiterii unui parlamentar din cartierul nostru general în tabăra inamică cu o scrisoare către Osman pașa, spre a-i cere un armistițiu pentru ridicarea morților noștri din fața șanțurilor turcești ce zăceau acolo neînmormîntați de la 30 august și 6 septembrie. Trupele române și ruse se retraseră pe pozițiunile lor de mai înainte : trupele turcești reintrară în Plevna și în întăririle de la Opanez. Detașamentele de cavalerie pornite spre Teliș înaintaseră pînă la Radomircea, și avuseseră mai multe întîlniri în satele Denika, Cervenibreg, Rupcea și Lucovița, pe șoseaua Plevna—Orhanie, cu detașamente de cerchezi și bazbuzuci care nu erau decît vîrfurile coloanei escortînd un al doilea convoi cu hrană și muniții pornit din Sofia spre Plevna. Comandantul recunoașterii, colonelul Levis, hărțui de la 18 la 23 septembrie acele detașamente înamice. Le prinse cîteva care cu sare, medicamente și chinină și aproape 1 000 capete de vite pe care turcii le luaseră de la bulgari spre a le duce la Plevna. Dar în ziua de 24, colonelul Levis se vede atacat de antegarda unor trupe numeroase venind de la sud, despre Iablanita. Această coloană de 5 000 de oameni de infanterie, 2 000 de cavalerie și 5 tunuri, însoțea convoiul de 2 000 de care și era condus de Sefket pașa însuși, însoțit de Kiasim pașa, cumnat al sultanului. Pe cînd Sefket era atacat în front de colonelul Levis, altă coloană turcească ieșită din Plevna lovea în spate detașamentul rusesc și căta a-i tăia drumul. Colonelul Levis fu nevoit astfel a trece Iskerul și a se retrage prin Kumukovița, la Mihaleta. Șoseaua Teliș—Plevna rămase, dar, iarăși turcilor. Convoiul întîrziat în calea-i de drumurile desfundate de ploi, de gîrlele umflate, de poduri distruse, nu intră în Plevna decît la 30 septembrie ● Ordin de zi dat de Krilov cînd remise comandamentul generalului Arnoldi : „Luptele de la Teliș, Gorny-Dubnik, Semeret-Trestenik, precum și diferitele expediționi încredințate de mine cavaleriei române au dovedit într-un mod strălucit bravura, ținuta perfectă și exactitudinea în serviciu a brigăzilor de roșiori și călărași, precum și a bateriei de artilerie călare române. Aceste mari calități sînt datorate, mai cu osebire, meritului comandanților de brigăzi, colonelii Crețeanu și Formac, și comandanților celor patru regimente de cavalerie, precum și perfecteі distincțiuni a întregului corp ofițeresc. Chemat de Majestatea Sa Împăratul la altă destinațiune, voi păstra întotdeauna o aducere aminte de sinceră stimă pentru regimentele de elită române ce am avut onoarea a avea sub ordinele mele ● De la 25 august de cînd se constituise din brigada de roșiori și brigada de călărași Formac o divizie independentă sub ordinele colonelului Crețeanu, care se trimisese la vestul Plevnei, și pînă la finele lui septembrie, a-

ceastă călărime fusese în necontenit serviciu de siguranță, de patrulări și recunoașteri, împreună cu cavaleria rusească și pe cînd aceasta din urmă putu să aibă împrospătare și odihnă prin înlocuirea diviziei a 9-a cu divizia a 4-a în obositoarele trepădări ce impunea misiunea de priveghere spre Vid, divizia de cavalerie românească rămăsese neschimbată la post, îndeplinindu-și sarcina : roșiorii au fost tot pe atît de viteji și de îndrăzneți ca și cazacii de pe Don și din Caucaz, renumiți pentru aptitudinile lor în anteposturi. Călăreții noștri pusecră pe fugă în toate părțile cavaleria inamică, cucerră asupra ei un stindard, îi luară mai multe convoiuri ; în toate întîlnirile și luptele cu vrăjmașul dovediră netăgăduită vitejie, precum recunoscură aliații prin ordinul de zi al generalului Krilov ● Continuă lucrările de amenajare a fortificațiilor înaintea Plevnei și continuă să sosească ajutoare ● Se deschide o a patra paralelă care, pe flancul ei drept, nu mai este decît la 65 metri de șanțul întăriturii turcești. Românii și turcii se apropiaseră cu meterezele atît de mult încît se auzeau vorbele de la unii la alții ● Bateria română de mortiere aruncă necontenit bombe în reduta turcească ; soldații, pitulați pe banchetele parapetelor pe care stau întinse pe rînd puștile încărcate, pîndesc orice mișcare și îndată ce zăresc ceva în reduta inamică deschid focul ● Turcii răspund cu focuri de obuze și șrapnele ● Turcii încep lucrările în un șanț de apropiere de flancul drept al lucrărilor noastre, spre a le ocoli și a le bate în răspăr prin focul lor ● Lucrătorii de geniu români încep construirea unui șanț spre a tăia contraapropierea inamică ● Martor ocular : „La așa scurtă distanță, cu toi întunericul, lucrătorii de o parte și de alta se auziră ; o vie, și din cauza micii depărtări, sîngeroasă împușcătură se încinse, noi avurăm un sergent, un caporal și șase soldați din compania a treia de geniu uciși sau greu răniți. Ziua se suspendau lucrările, dar atunci începea lupta cu puștile și cu tunurile, luptă aprigă care impunea pierderi amîndurora protivnici, dar nu slăbea îndîrjirea lor. Tunurile noastre produseră în ziua de 25 septembrie o explozie într-una din întăririle turcești din spatele redutei atacate și se văzu ridicîndu-se în aer o coloană de foc și de fum. La 26 urmă o nouă încăierare, inamicul, voind a schimba gărzile din șanțuri, fu zărit de români, care deschiseră focul asupra lor. Turcii trimit atunci ajutoare și încearcă a ataca retranșamentele noastre, dar sînt respinși lăsînd un mare număr de morți și de răniți. Dar și noi avurăm 4 soldați uciși și 14 răniți. Și nu numai de glonțe și de obuze ne secera zilnic rîndurile ; pe lîngă această curmare de zile care este cea mai frumoasă pentru ostean, [illegible] noștri mai trebuiră să rabde și alte greutăți, alte suferințe pentru care se cere soldatului nu mai puțin curajoasă statornicie decît în luptă și în foc... De la a doua jumătate a lui septembrie vremea devenise nefavorabilă și de timpuriu iernatică ; ploi continue cu vînturi reci și cu spic de zăpadă înghețau oamenii siliți a bivuaca și mai ales pe cei de serviciu în retranșamentele pline cu apă. Se luaseră fără îndoială toate măsurile spre a face putincioasă șederea în tranșee ; se practicase șanțuri de scurgere, podeli etc. dar orice s-ar fi putut face, nu era chip a birui ploaia care turna necontenit peste pămîntul moale și lesne noroios în jurul Plevnei. Cît de virtoasă deci fie constituția omului, sunt margini peste care natura omului nu se poate sili, și negreșit că numărul bolnavilor, cu totul neînsemnat pînă atunci în armata noastră, a căutat să devină mai simțitor, fără să atingă însă proporțiuni anormale și îngrijorătoare mulțumită țării piloase a soldaților noștri, nedezuți la traiu moleșit și deprinși, la ei acasă, de îndeletnicirile agricole, a petrece pe cîmp pînă în apropierea iernii. Mai ales se ivi degerarea picioarelor la acei care trebuiau să stea în șanțuri cu noroiu și cu apă pînă la genunchi, și pătrunși de ploaie și de umezeală. Această împotrivitoare vreme mai aduse o întîmplare care ar fi putut avea grave urmări pentru sigura și regulata aprovizionare a oștirii noastre, dacă prin măsuri energice n-ar fi fost grabnic înlăturată. Vînturile și furtunile din acele zile zdruncinară podul de la Măgurele—Nicopole ; otgoanele fură rupte, ancorele, care nu mușcau decît anevoie pe fundul stîncos al rîului în acel punct, fură desrădăcinate, cîteva pontoane fură luate de apă. Dar compania de pontonieri a căpitanului Vasiliu, așezată la pod, ajutată de trupele de pază așezate acolo, de serviciul nostru de flotilă sub maiorul Murgescu, de autoritățile administrative, în fine, din țară, restabilii peste puține zile podul și astfel dispăru repede amenințarea pentru armata noastră de a fi întreruptă linia ei de comunicațiuni și de aprovizionare. Dar toate aceste nevoi, toate aceste greutăți fură un prilej mai mult pentru ca oștenii noștri, care știau că țara și lumea au ochii asupra lor, să dovedească neînduplecata lor tărie de suflet, nemărginita lor credință și iubire către patrie. Boala, primejdia, moartea, nimic nu-i oprea cînd era vorba a ține sus drapelul României, și ei erau hotărîți a nu se întoarce cu dînsul decît încununat cu dafinii biruinței. Precum cu vrăjmașul, așa și cu elementele, vor lupta înimoșii noștri soldați, vor răbda de apă de frig și de viscol ; și ceea ce răstoarnă și dărîmă ploaia și vîntul, vor zidi ei și vor ridica la loc. Parapetele și retransamentele sînt drese, șanțurile scurse și adînci te, paralela patru este lărgită pentru a servi drept piață de arme în cazul unui atac comun a două batalioane. Această activitate, cu toi timpul împotrivitor, surprinde și pe inamic care încetase lucrările ; dar, nevoind a rămîne mai prejos, începe și dînsul a-și urma contraapropierea spre lucrările noastre. După ce trupele române stabiliseră în șanțul care trebuia să taie lucrarea turcilor un cavalier de pe care puștașii noștri loveau pe lucrătorii lor, contraapropierea inamică fu tăiată la 3 octombrie. Turcii, văzînd că li s-au închis drumul spre noi pe sub pămînt, așeză lîngă șosea, între Grivița și Plevna, o baterie de tunuri mari de calibru 12, cu care deschid a doua zi focul asupra retranșamentelor noastre și pricinuiesc pierderi ; avurăm 2 soldați uciși și 10 răniți. Lucrările făcute de trupele noastre în interval de o lună de zile fuseseră în adevăr enorme ; ele siliseră pe vrăjmaș să stea în acest răgaz de vreme zi și noapte în priveghiere și apărare, și de la 1 septembrie lupta pe linia de împresurare nu țînuse necurmată decît pe dreapta, pe partea românilor... Aceste lucrări erau atît de înaintate spre reduta turcească încît înfățișau un pericol permanent pentru vrăjmaș, ca și pentru noi, și pricinuiau de o parte și de alta pierderi zilnice și simțitoare. Atacul era deci impus și, în cazul că nu s-ar fi făcut de noi, inamicul putea să ia inițiativa lui, căci la acea apropiere, unul din cei doi adversari trebuia să respingă pe celălalt pentru a dobîndi aer ● Colonelul Angelescu primește ordin de a executa atacul cu divizia sa, lăsîndu-i-se latitudinea dispozițiunilor și alegerea momentului oportun, cu prescripția de a evita o luptă generală și de a feri cît mai mult trupele de pierderi mari ● Încep pregătirile de atac ● Lucrările de apropiere nu sînt suspendate pentru a nu trezi atenția inamicului ● Colonelul Angelescu ordonă simulacre de atac la ore diferite ● Martor ocular : „Prima demonstrațiune, inamicul o luă în serios ; el răspunse pe dată focului violent deschis din partea noastră, banchetа redutei turcești se umplu pe dată de apărători care trăgeau cu multă repeziciune. Tunurile din întăriree vrăjmașă și cele dinapoi intrară în acțiune. În această demonstrațiune noi avurăm un tun vătămat de un obuz inamic, 2 soldați uciși. La al doilea atac fals, turcii răspund mai slab din redută ; numai bateria lor cu tunuri de piață de la șosea trage energic ● Colonelul Angelescu hotărește atacul real pentru ziua de 7 octombrie la amiază. Colonelul Dona primește comanda coloanei de atac care se compune din batalionul unu de vînători al maiorului Comăneanu, batalionul 2 al căpitanului Hașnaș, batalioanele maiorilor Luca și Macri. Un pelotон din compania a 3-a de geniu, sub direcția căpitanului Pitișteanu, împreună cu voluntari din diferite corpuri, însoțeau coloana de asalt cu fascine și gabioane pentru trecerea șanțurilor, cu scări, sape și unelte spre a întoarce în contra inamicului reduta, îndată după ocupare ● Atacul avea să fie susținut din reduta noastră Grivița 1 de regimenul 7 de linie și de bateriile diviziei a patra

Pagină realizată de
NICOLAE CRISTACHE

Bărbați ai generației aspre de la 1907 ne-au lăsat ca moștenire demnitatea atitudinii

Omul iubitor de istorie **Adrian Pricop**, director al Arhivelor Statului din Iași, l-a făcut sufletului meu de român, de moldovean, de ieșean, un dar neprețuit : l-a făcut să asculte voci, glasuri de-ale bunicilor, glasuri ale unor oameni din generația greu încercată a unui timp aspru al istoriei noastre. Precum :

Glasul lui Alecu Rusu, și al lui G. a Gafiței, și al lui Const. I. Simnicean, și al lui Grigori Onofrăsii, și al lui Th. Iftodi, și al lui Petre Sătenucă, și al lui Tod. Gh. Ile Guraliuc și glasuri ale încă treizeci și cinci de **bunici-țărani** din comuna Flăminzi. Rosteau ei, în 1907 :

„De mai bine de 10 ani de cînd țin Fișerenii moșia Flăminzi, noi am îndurat mari încercări, persecuții și am fost speculați și tratați mai rău decît robii, așa : Angajamentul nu se respectă niciodată după cum era scris pe hîrtie și nouă ni se dă ca hrană la carat și la orice treabă mămăligă de păpușoi stricați, brînză roșă, iute și cu viermi, curechi și castraveți împuțiți, din care cauză cea mai mare parte din noi ne-am bolnăvit de pelagră, apoi cînd ne dă cîrta să prășim la păpușoii lor, prășina era aproape cît 2 (două) de mare, iar cînd ne da nouă pămînt deși era de calitate foarte prost, dar și prășina era așa de mică, aproape cît o jumătate. Vitele noastre asemenea niciodată nu au avut îmaș suficient, ba chiar nici apă, din cauză că numiții au adunat cîte 5—10 vite pe falce și nouă ne-au pierit vreo 70 vite din pricina acestor speculanți Fișereni. Numiții Fișereni simțind că noi am voi ca cu banca noastră să luăm moșia în arendă a alergat la șiretenie și ne-a amăgit că ne va da falcea unde vom voi cu 25 lei falcea, așa că noi nu ne-am ținut a concura pentru moșia Flăminzi și astăzi ne videm constrînși a plăti falcea de pămînt, cît va cere Dl. Fișer. Din aceste cauze, ajungînd cuttul la os..."

Glasul lui Nicolae Trufinescu, **bunic-student** la medicină, născut în comuna Gorbănești din județul Botoșani. Rostea el, în martie 1907 :

„... observai vreo 2 băieți de la ateleruI C F R arătîndu-mă țăranilor adunați pe peron și zicîndu-le că-s student și că țin cu ei. Imediat fui înconjurat de o masă compactă de țărani și nevoiți să ascult întrebările și jalbele lor. Unii mă întrebau ce s-a făcut pentru ei la București, cînd o să se dea pămînt, alții mi se tînguiau de scumpetea pamîntului, a măsurilor, a lemnelor iar alții de eftinătatea muncii. (...) Atunci intervine un domn subcomisar în uniformă, vine în mijlocul țăranilor și îmi spune că are de vorbit cu mine îi arătai nesiguranța persoanei sale în mijlocul țăranilor și-i rugai să mergem într-o odae undeva. (...) După un timp observai că țăranii de afară erau foarte neliniștiți și lumea din sală (de așteptare clasa I-a, a gării Pașcani) se sculase de pe scaune și părea foarte impa[illegible] intervin pentru a-i liniști ( ) Se știa vestea că 15 țărani din Ruginoasa sînt legați și trebuie să treacă prin Pașcani spre a merge la Fălticeni. O parte din rezerviști se dau jos din vagoane, invită și pe ceilalți să se dea jos, amenințînd gara și își poruncesc să aștepte trenul cu arestați pentru a-i elibera cu forța. (Totuși, trenul lor pleacă...) ...dintre rezerviști n-a luat parte nici unul la atacul trenului cu arestați. (...) Părui foarte surprins de cultul ce îl aveau pentru studenți și unul din ei îmi spuse „Dacă mergem la primar ne injură. Dl. subprefect ne bate. Dl. prefect nu ne ascultă, la domnul ministru stau vrafuri de petiții de ale noastre puse la dosar ; și am auzit că numai studenții țin cu noi, că au să vie între noi să ne arate ce trebuie să facem ca să căpătăm pămînt. (...) În atelierul gării Pașcani am un frate, care e ucenic în atelier la secția ajustajelor."

Glasul soției lui Petrescu Gheorghe, a lui Popp Petru, a lui Ender Emanoil, a lui Condrea Gheorghe, a lui Cristofovin Toader, a lui Alecse Dumitriu, a lui Paltinaș Nerulai, a lui Zolniak Vladislav, a lui Vilceak Karol, a lui Manoliu Karol, a lui Manoliu Scarlat și a lui Fătu Gheorghe, toți **bunici-lucrători** în Atelierul C.F.R. din Pașcani, toți arestați pentru că au fraternizat cu țăranii răsculați. Rosteau ele, în martie 1907 :

„Noaptea pe la orele 2 au fost supuși la torturile cele mai îngrozitoare, nefiind în stare a se mai ține pe picioare, avînd în vedere că mai mulți din acești lucrători sînt suferinzi de anumite boli. Pe unul din lucrători Dl. Locotenent Preda din Regimentul 14 Roman l-a amenințat cu revolverul că îl impușcă dacă nu se supune la torturile ce D-sa aplica lucrătorilor."

Deci cîteva dintre dovezile unui esențial adevăr : țăranii români care n-au mai răbdat nedreptățile și, la 1907, s-au răsculat n-au fost lăsați singuri. **Muncitorii și intelectualii au sărit în sprijinul, în ajutorul bunicilor, părinților, fraților lor.** Iată ce se comunica, din partea ministerului, procurorului tribunalului Suceava, printr-o adresă din 11 aprilie 1907 :

„Observînd dosarul nr. 60/907 de la cabinetul de instrucție veți vedea că e necesar ca Dl. Judecător de instrucție să-și îndrepte investigațiunile și în alte direcții. 1. Din lucrările dosarului transpiră cam de ce sentimente și cugetări sînt îmbuibați lucrătorii din atelierul C.F.R. de la Pașcani ( ) 2. În ziua de 3 Mart a.c. sosește în gara Pașcani un vagon cu țărani arestați pentru devastările săvîrșite la Ruginoasa. Coincidența : la sosirea trenului cu arestați țărani, vagonul e atacat de un grup de țărani din Catina Lunca, care reușesc a libera 2 arestați, și numai intervenția armatei a îndepărtat pe agresori. Coincidența : cînd țăranii din Lunca au atacat vagonul, lucrătorii din atelier se aflau în dosul vagonului și s-au dedat la fluierături și huiduieli la adresa armatei, ofițerilor și agenților forței publice. Cum se face că locuitorii din Lunca au știut de sosirea vagonului cu arestați ? Cum se explică armonizarea la aceeași dezordine între țăranii din Lunca și lucrătorii din Atelier ?"

Răspunsul la toate aceste întrebări, ca și la alte multe, a fost dat de istorie. Și-a fost dat cît se poate de răspicat. Iar pentru că am rostit cuvîntul istorie, să mai ascultăm o dată glasul lui **Nicolae Iorga, bunicul-arhivar** al dragostei, al respectului și al înțelepciunii față de istoria poporului nostru de țărani, muncitori și intelectuali, față de istoria noastră. Rostea el, cu durere și mînie, în martie 1907 :

„Dumnezeu să-i ierte pe cei patru țărani români impușcați în orașul românesc Botoșani de oastea românească în ziua de 5 Mart 1907.

Să-i ierte Dumnezeu pentru cîtă muncă de robi au muncit, pentru ce traiu de dobitoace nenorocite au dus, pentru cîtă înșelare au suferit, pentru cîtă jignire au îndurat, să-i ierte pentru viața lor de suferințe, să-i ierte pentru clipa de desperare cînd s-au ridicat vărsînd pe străzi, nu sînge omenesc, ci rachiul cu care erau otrăviți.

Să ierte Dumnezeu pe ostașii cari, de frica poruncii, au împușcat pe frații lor, cel mai greu păcat ce poate împovăra o inimă omenească.

Și să nu ierte Dumnezeu pe străinul fără inimă care a storș vlaga a o sută de ani și astăzi vrea și sîngele, pe stricătorii pămîntului, pe risipitorii gospodăriilor, pe ticăloșitorii oamenilor, pe pîngăritorii femeilor ; să nu ierte Dumnezeu pe clocoimea obraznică și proastă, care n-a știut și nu știe a și înțelege, iubi, apăra și măcar cruța pe cei de o lege și de un neam cu dînșii ; pe hrăpăreții politicieni mîncați de pofte și nevolnici ; să nu ierte Dumnezeu pe cîrmuitorii neghiobi sau vinduți înaintea cărora, cufundați în orgii budgetare, fumegă acuma acest sînge nevinovat.

În vecii vecilor, cît va mai dăinui suflarea românească pe acest pămînt, să nu-l ierte Dumnezeu pe netrebnicii și pe făcătorii de rele.

Să fie în casa lor atîta bleștug ca în bordeiele celor ce au murit, atîta fericire în viața lor cît a fost în viața celor ce s'au virșolit de gloanțe, să fie atîta cinste și atîta demnitate cît li s'a lăsat acelor sărmani ce s'au dus ca niște pîrliți veșnici înaintea Scaunului Judecătilor celor mari ; să mintuie ca dinșii vărsîndu-și sîngele inimii în iernă și pe urma lor să rămîie ca pe urma împușcaților copii ca să moară de foame..."

Cuvinte amare, cuvinte patetice, cuvinte blestem, dar mai ales cuvinte demne, cuvinte-atitudine. Le citeam și mă gîndeam : Voi, bunilor și străbunilor, ce frumoasă moștenire morală ne-ați lăsat nouă tuturor, fie muncitori, fie țărani, fie intelectuali ! Dar și ce grea răspundere morală ne-ați lăsat !

NELU IONESCU

Tipografii gazetari

Secția cea mai grav afectată de seism din Casa Scînteii a fost secția gazete. Oricare secție putea să-și încapă fără prea mari dificultăți activitatea peste cîteva zile, numai secția de gazete, nu. Gazetele trebuiau să reflecte zi de zi activitatea desfășurată în regiunile afectate de cutremur, trebuiau să-și îndeplinească rolul pentru care au fost create, acela de a informa **la timp** opinia publică. Și dacă pe data de **5 martie orele 6.55** rotativa de ziare a pornit, asta înseamnă un fapt de eroism care nu trebuie privit decît în adevărata sa amploare.

Imediat după cutremur s-a trecut la evaluarea pierderilor și s-a constatat că în pofida celor 6 ziduri căzute și a unui compartiment distrus (atelierul de turnat titluri), se poate trece la tipărirea ziarelor. Problema numărul 1 însă, a constituit-o rotativa de ziare, despre care nimeni nu știa în ce situație se găsește, dată fiind lipsa de curent intervenită în primele ore după cutremur. În aceste condiții si-au făcut apariția la rotativă cei doi mecanici de înaltă calificare, care pînă la pornirea energiei electrice, pipăind mai mult metalul neînsufletit decît încercîndu-l, folosind mai mult simțul decît ochiul și calificarea tehnică, au învîrtit, manual, agregat după agregat pentru ca atunci cînd sperau să aibă curent să poată să-și dea seama cît de cît de starea mașinii. În acele momente s-a pus problema tipăririi ziarului partidului într-o localitate apropiată de București, dar orice îndepărtare de centru însemna ore și ore de întîrziere a apariției presei. Pentru că fără să diminuăm rolul colosal al radioului și televiziunii, omul este obișnuit să țină în mîini ziarul care de atîția și atîția ani l-a învățat și l-a obișnuit să-și însușească și să înțeleagă mai profund semnificația unui eveniment. Pînă la sosirea curentului electric cei doi mecanici, **Mihai Stoica** și **Dumitru Osatiuc**, asigurau pe cei veniți, care-și manifestau îngrijorarea în legătură cu posibilitatea funcționării rotativei de ziare, că : „rotativa va funcționa. O spunem noi, maiștrii mecanici și electricieni, care o cunoaștem pînă în străfundul mădularelor ei".

Și în timp ce linotipele zbîrnîiau, iar linotipiștii, în ciuda stress-ului suferit, au cules impecabil textele trimise luminii tiparului, jos, la rotativă, apariția curentului a însemnat și primul semn de întrebare. Merge, sau nu merge ? Cu emoția unui părinte care urmărește primii pași ai copilului său, au apăsat cu reținută încordare butonul declanșării mamutului de oțel. A fost o pornire înceată, apoi din ce în ce mai repede, și mai repede, ca să se termine cu acel uruit infernal, dar atît de normal și drag celor care sînt obișnuiți ca din zgomot, cerneală și hîrtie, să trimită țării, zi de zi și săptămînă de săptămînă, 5 cotidiane și 23 de ziare săptămînale. Știrea funcționării rotativei s-a reverberat și la etajul doi, acolo unde linotipiștii, paginatorii și corectorii se întrebau în ceasul de cumpănă ce se va întîmpla cu ziarele noastre. Bucuria acestui succes a fost atît de puternică, încît oameni în toată firea, care în acele clipe nici nu știau care e situația familiilor lor, s-au îmbrățișat cu emoție, pentru că trebuie să spunem că tipografii care lucrează la sectorul de gazete, datorită specificului muncii lor, sînt foarte apropiați evenimentului cotidian ; noi obișnuim să le spunem „tipografi-gazetari" și aceasta nu este o figură de stil ; linotipistul are privilegiul de a afla evenimentul înainte cu cinci-șase ore decît cetățeanul de pe stradă, paginatorul s-a deprins să înțeleagă știrea citind în cruciș și de-a-ndoaselea faptul zilei, iar cel de la rotativă, în clipa cînd aude mersul trepidant al mașinii, și cînd știe că totul este în regulă se așază pe colțul rotativei, cu un ochi citește ziarul, iar cu celălalt urmărește drumul șerpuitor al hîrtiei care în aceeași fracțiune de secundă o vezi albă și gata tipărită. Tipograful-gazetar este un tipograf aparte care știe ce înseamnă „ediție specială", care cunoaște semnăturile și stilul redacției la care lucrează și care totdeauna întinde mîna lui murdară, dar plină de lumina cernelii, atunci cînd noi, cei din redacție, îi cerem ajutor pentru încă o știre mică, dar importantă, și de mare efect pentru cititor.

Nici unul dintre toți acești oameni nu s-a gîndit vreodată că va fi solicitat într-o astfel de împrejurare. Ei n-au fost cascadorii zidurilor, dar au fost veritabili cascadori ai transmiterii știrilor și informațiilor. Le mulțumim.

DAN BÎRLĂDEANU

P.S. În noaptea cînd apăreau aceste rînduri, trebuia tipărită, printre moloz, doi băieți vrednici pagina textele noastre și cîndva ca să nu le fie urît. Se numesc **Valer Moraru** și **Marcel Nicolae**. Le mulțumim și în numele dumneavoastră, al cititorilor.

Opinia unui alegător

Arta de a nu contrazice...

Poate că titlul nu este cel mai potrivit și poate că în cursul discuției noastre vom ajunge la concluzia că mult mai exact ar fi să zicem **Arta de a fi mereu de acord** sau poate că și mai nuanțat ar fi **Arta de a nu avea un punct de vedere...**

Din toate acestea este vorba cît puțin, pînă la urmă, și sigur că dumneavoastră cu experiența dumneavoastră de viață veți ajunge la o concluzie mult mai apropiată chiar și decît aceea exprimată de titlurile posibile și propuse de mine.

Va să zică, **Omul**, pentru că despre el e vorba, **Omul** este chemat și încunoștințat că... El ascultă, își dă seama că nu este cîtuși de puțin străin de ceea ce aude, e domeniul lui de activitate, e breasla lui, el știe cît poate, cît se poate, știe și cum se poate, așadar ascultă, i se cere părerea, și el zice **Da**. După ce zice **Da**, pleacă acasă, stă pe gînduri, chiar se gîndește și își dă seama că de fapt ar fi trebuit să spună **Nu**. Nu l-a obligat nimeni să spună **Da**, i s-a cerut să fie atent, să se gîndească, să răspundă cu sinceră responsabilitate, însă lui i s-a părut că mult mai bine ar fi să spună **Da**, adică să se vadă repede că e de acord, că e gata, că nu se dă înapoi, că e devotat, că el înțelege și situația, și sarcina și tot, și acasă rămîne pe gînduri, fiindcă acasă, cum zice românul, **Dă-l, Doamne, omului mintea de pe urmă...**

Și nu se poate, firește, și încep greutățile, și încep încurcăturile, cei care l-au întrebat au contat pe el, chestiunea poate să fie măruntă, de interes, să zicem, foarte local, sau de interes raional, sau de interes județean sau de interes regional, și pentru că omul a crezut că nu e bine să contrazici... a produs exact contrariul ambițiilor sale de a fi folositor.

Sau **Omul**, pentru că despre el este vorba, s-a obișnuit, nu se știe cum și nu se știe de ce, să se repadă să spună dintr-o răsuflare **De acord** în numele lui sau al confraților lui, sau al slujbei lui, în întregime, și cînd se dumirește bine își dă seama că de fapt el fusese invitat să gîndească și să spună dacă e bine așa, dacă nu cumva, după experiența lui, nu e bine și altfel și așa mai departe, pentru cu treaba să meargă bine, și să iasă bine, și rezultatele să fie cum trebuie și cum se cere. Însă el, iute și dintr-o suflare și nestilit de nimeni, **De acord**, și ajuns acasă, sau la slujba lui, își dă seama că pe acest **De acord** al lui s-a contat și că nu e ușor să zici **De acord** dacă vrei cu adevărat să fii serios și devotat și folositor cum se cere și cum se așteaptă de la un om devotat și folositor și grijuliu față de cuvîntul său și de numele și de renumele său...

Sau **Omul** e chemat și el clătină din cap și nu zice nici **Da** și nu zice nici **Nu** și nu zice nici **Aș dori să mă mai gîndesc**, poate că și gîndul meu, și experiența mea, și ambiția mea de a face mai bine și de a fi mai bine sînt necesare aici, cînd se tau o hotărîre și un angajament. El tace, el clatină din cap, pleacă, și pe urmă se vaită, că, vezi Doamne, așa s-a pus problema, asta e...

Un ingineras tînăr de tot, cum îmi povestea cel în cauză, iar cel în cauză era și un om serios, și un om cu zdravănă răspundere, și un om cu mare dragoste pentru cei care au curajul să gîndească cu capul lor și cu glas tare, un ingineras tînăr, îmi povestea acesta, cere cuvîntul, eram în drum, la un cap de țară, țăranii de jur împrejur, noi în mijlocul lor, cere cuvîntul și zice :

— Tovarășe, nu e bine, în cazul conăcărelor, nu e bine, și eu sînt obligat și dator și cinstit să vă spun că nu e bine, nu e acum nici timpul lor, nici locul lor, nici sanșa

Unde aveți dreptate, aveți, unde nu, nu...

— Bine, zic eu, și mă uit la țărani, numai ochi și urechi, bine, răspunzi...

— Răspund, zice el, cu capul, cu leafa, cu postul, cu tot...

— Și ?, zic eu, așteptînd de la prietenul meu dezlegarea.

— Și, zice el, el a rămas întărit în locul lui și cu capul pe umeri și cu demnitatea, în fața mea, întreagă, și în fața țăranilor la fel.

— Iar tu ?

— Eu, cînd mi-am luat la revedere i-am spus : Unde ai învățat, măi, băiete, să ai curajul punctului tău de vedere ?

— Cum unde ? — mă întreabă el. La partid. La Partidul Comunist Român !

DINU SĂRARU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar și-a reluat activitatea

Un turneu al omeniei și solidarității

Cronica 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230

BRAȘOV, joi, 17 martie 1977, orele 19.30 : Taragotistul Dumitru Fărcaș și acordeonistul Gheorghe Mureșan cîntă în fața a cîteva sute de oameni drapați în emoție, durere, speranță, cîntece de ființă ale neamului românesc : **Deșteaptă-te, române !** și **Tricolorul.** După devastatorul cutremur din seara zilei de 4 martie 1977, după ce cu o titanică și aspră luptă poporul român, ajutat, sfătuit, îmbărbătat și condus de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a mutat durerea în mîini, pentru a reface, și în spirit pentru a normaliza, aceste cîntece au făcut să ne privim unul pe altul mai atent, tandru, cu înțelegere, cu prietenie.

Într-o sală dreaptă ca un steag, poetul Adrian Păunescu a spus : **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar,** organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra", își reia activitatea aici, în Brașovul Transilvaniei și României, aici unde a fost atît de așteptat. Ne reîncepem, așadar, activitatea într-un lung traseu al solidarității și omeniei, desfășurat în toată Transilvania, la capătul căruia ne propunem ca muncind mai mult ca niciodată, să contribuim prin sumele provenite din încasări la ajutorarea sinistraților și la reconstrucție. Mulțumim tuturor celor care ne-au dorit, tuturor celor care ne-au urmat prin diverse localități din țară pentru a ne vedea pînă azi, tuturor celor care ne-au chemat aici"

Probînd o virtuozitate ieșită din comun, Dumitru Fărcaș, al cărui taragot s-a clădit pe monumentul de sunete alcătuit de acordeonul lui Gheorghe Mureșan, cîntă apoi de parcă ar avea în față o autentică istorie a acestui prea încercat popor. Răsună cîntece de dor, de luptă, de jale ale românilor, maghiarilor, germanilor din România. Tăcerea este atît de mare încît ai impresia că te poți sprijini pe ea. Excepționalul lor recital se încheie cu **Hora Unirii,** la care cei prezenți își simt mîinile mai aproape ca oricînd. Emoționante recitalurile formației Phoenix (Mircea Baniciu, Iosif Kappl, Erland Krauser), ale grupului de expresie maghiară compus din Karol Horvath și Erika Jozsa, reușitele individuale ale lui Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Evandro Rossetti, Gil Dobrică, Marcela Saftiuc, Sorin Minghiat, Valeriu Penișoară, Victor Socaciu, ale marelui actor Florian Pittiș și ale mai tînărului său coleg de profesie Eugen Cristea. Au mai cîntat Mircea Bodolan, Mihai Onu, cîntărețul de expresie germană Hans Günter Seifert.

Adrian Păunescu a înțeles să renunțe la multe din calitatea sa de membru al cenaclului în favoarea celorlalți, lucru pe deplin atimabil. A recitat cu emoție și la acest timp greu unul din poemele de rezistență ale liricii sale : **Da, mai avem.**

Din Cîntecul bufonului, din piesa **A doua-sprezecea noapte** de Shakespeare, interpretat de Florian Pittiș, am înțeles, mai precis, ne-am adus aminte că pe pămîntul-leagăn, pe pămîntul-pat, pe pămîntul ce moare uneori pentru a naște în dureri viață, mai plouă, se mai întîmplă și erori, iar din cîntecul final al cenaclului am înțeles că în fiecare zi a existenței noastre sîntem muncitori români aici, în România

CODLEA, 18 martie 1977, orele 16.30 : Au plecat, chemați la spectacol, de asemenea, în „Cîntul omeniei 1977", Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan. Vor reveni peste o zi la capătul unui drum extrem de obositor. Apare poetul și cîntărețul maramureșean Ion Zubașcu. A debutat în cenaclu grupul de muzică folk TCM din Brașov cu cîntecul **Pace.**

Deși oraș mic, deși nu am mai fost acolo, organizatorii ne-au primit cu căldură. Înainte de începerea întîmplării de muzică și poezie, am aflat că oamenii muncii de aici vor sprijini reconstrucția Capitalei cu suma de 5 milioane lei. Vrem, a spus primarul orașului, ca Bucureștiul să-și recapete cît mai curînd înfățișarea sa de Capitală, de loc care ne reprezintă pe noi toți. Valeriu Penișoară (**Cuvîntul lui Roată către Divan**), Marcela Saftiuc (**Fiii lacrimilor tale**), Mihai Onu (**Ce-ți dorești eu ție...**), Victor Socaciu (**Oltul**), Adrian Ivanițki (**Ploaia care va veni**) deschid un spectacol ce se anunță frumos și reușit într-o sală tandră și plină pînă la refuz. Cum de fapt înțelegem să ajutăm țara lovită grav de cutremurul din 4 martie din muncă și munca noastră înseamnă muzică și poezie tînără și acestea au loc în cadrul unui spectacol la propunerea lui Adrian Păunescu. Eugen Cristea produce bune momente de destindere cu pantomima **În tren.** Gil Dobrică, a cărui voce neobișnuită are vigoarea unui buletin de identitate emis în comuna Dăbuleni din Oltenia (dealtfel, rămas și actualmente fără altă viză), cîntă două bucăți din repertoriul internațional : **Balada pentru Jimmy Brown** și **Stau pe cheiul din port.** Vocea sa ne-a amintit pe aceea a unui căpitan de vapor rămas pe punte cînd apa ne vrea înecați a cîntat aici, la Codlea, Ion Zubașcu (nu a fi lipsite de o oarecare prefigurare a tragicului, cîntecele aduse de el din Maramureș nu optimism și umor, or, de așa ceva continuă să fie nevoie. Frumos, emoționant, a sunat și cîntecul său **Sîntem datori să facem totul.** Cîntecul are sănătatea și vigoarea marșurilor revoluționare care însoțesc lupta. Karol Horvath și Erika Jozsa, înconjurați de multe instrumente pe care le stăpînesc în toate sensurile, au cîntat în limbile română și maghiară **Noi, muritorii** și **Pasărea.** Cunoscuta și apreciata formație Phoenix, care a cîștigat mult, credem, prin cooptarea în rîndurile sale a chitaristului solo Erland Krauser (elev de 18 ani din Timișoara), și-a aruncat în luptă tot talentul și numeroasele sale, interpretînd superb cîteva din bucățile din repertoriul de bază

Adrian Păunescu, Mircea Vintilă, Florian Pittiș și Evandro Rossetti au rămas în Codlea pentru a asigura un final frumos, strălucitor chiar, spectacolului, în timp ce grosul „trupei" s-a deplasat la Făgăraș pentru a nu lăsa pe nimeni să aștepte.

FAGARAȘ, 18 martie 1977, orele 20.30 : În lipsă, circa de o jumătate de oră, a lui Adrian Păunescu, secretarul Cenaclului **Flacăra al Tineretului Revoluționar,** Eugen Seceleanu, deschide întîmplarea de muzică și poezie după un program primit de la șefu său. Cîntă în ordine Adrian Ivanițki, Mihai Onu și Valeriu Penișoară. Sosit, Adrian Păunescu spune cuvinte care emoționează. Că este o seară în care avem nevoie de oameni mai mult ca oricînd, o seară în care altfel ne-ar fi frică pe pămînt. O seară în care ne gîndim la oameni pe care nu i-am cunoscut deloc sau prea puțin, la oameni pe care nu i-am prețuit îndeajuns. Oameni care, după 4 martie 1977, nu mai sînt. Este și aceasta o definiție a traseului omeniei și solidarității pe care-l străbate cu prețul ce pare atît de mic al multor ore și zile de nesomn. Sensul spuselor sale a fost acela că acest cenaclu revendicat direct din ideile și indicațiile partidului cu privire la omenia socialistă, muncește cu puterile sale la ajutorarea sinistraților și la reconstrucție. Omenia din care ne-am născut trebuie să fie acum mai evidentă ca oricînd. În mare formă apar în fața publicului din Făgăraș Marcela Saftiuc și brașoveanul Victor Socaciu — cel mai reprezentativ debut al anului ce a trecut. Citește pentru prima oară în cenaclul nostru poetul moldovean Adi Cusin, una și aceeași persoană cu un redactor al revistei „Flacăra". Citește, de fapt declamă cu patosul necesarei triste, poemele **Leviathan** și **Singuri.** Trecută prin sensibilitate, filtrată de rațiune, cu un umor subteran, poezia sa anunță, desigur nu de azi, un alt soldat ce păzește steagul frumuseții pe pămînt. Un alt remarcabil poet al generației tinere, Ion Zubașcu, apare pe scenă, dar mai prevăzător : are în mîini și o chitară. Cu ea și cu o voce din pedale ce poate fi auzită și fapt de seară de pe un deal pe celălalt, fără amplificare, a cîntat, poate rară, de a asculta comori ale folclorului din Maramureș : cîteva strigături, **Omul pădurii, Florile dalbe, Balada ciobanului care și-a pierdut caprele.** Cu vocea unui morar ce cere și obține repede ulumul legal, Gil Dobrică îl egalează pe un cîntăreț remarcat de noi la spectacolul de la Codlea : Gil Dobrică. Piesele sale sînt din repertoriul internațional în măsura în care trăim cu toții pe aceeași planetă. Bucuria de a avea o patrie, fericirea de a nu fi singur, sau nefericirea de a fi singur — sînt cîteva din lucrurile pe care ni le spune Gil Dobrică. Formația Phoenix, un colos clădit din muzică, talent și muncă, peste care bate de fiecare dată vîntul tehnicii bine înțelese și al rafinamentului, prezintă excelentele piese : **Muzică** și **Muzikie, Pasărea Calandrinon, Invocație** și **Fie să renască.**

Foarte bine s-au prezentat renumiții Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Erika Jozsa, Karol Horvath, Evandro Rossetti, Eugen Cristea, Valeriu Penișoară. Cu poemul **Luminâ ! Luptă ! Libertate !,** spus de autor, Adrian Păunescu, și sala, la sfîrșit un foarte frumos spectacol.

MEDIAȘ, 19 martie, orele 16.30 : Spre sfîrșitul spectacolului, aproape de orele 19,15, apar îmbrăcați în taragot și acordeon Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan. Au călătorit mult cu mașina (ca de obicei, cea a lui Fărcaș), sînt obosiți, dar direct urcați pe scenă dau din nou măsura exactă a unor artiști mari și exemplari. Emoționează cei prezenți cu cîntece de luptă, dor și jale ale românilor, maghiarilor, germanilor, sîrbilor din România, sînt patetici, ne răscolesc, ne îndeamnă la iubire de neam și de popor, la iubire față de toți cetățenii patriei, de România, care impune o condiție : să muncim. Ca și la alte spectacole, cel mai iubit cîntăreț al generației sale, Mircea Vintilă, cîntă **România (Dulce România),** țăranul român etern cît eternitatea **(Bade Ioane),** povestește parcă un abecedar din mina unui copil **(Mielul)** sau povestește reușita tandreții și purității în iubire **(Hanul lui Manuc).** De fapt, Mircea Vintilă-cîntărețul i-a făcut celebru pe Mircea Vintilă-omul. Florian Pittiș este alături de noi. Mereu prezent pe scenă, cu discreție sau măcar cu umor, iubind cu o credință impresionantă ideile și faptele acestui cenaclu, el și-a îngăduit aici, la Mediaș, un recital de autor. La Florian Pittiș se poate verifica, dacă mai e cazul, că nu de puține ori lucrul inventat, creat de minte, are mai multă realitate și consistență decît realul înțeles ca obiect. El a spus cu aerul că ar zice „Bună ziua", deci firesc, poeziile **Antirăzboinică** (Gheorghe Pituț), **Sînt tînăr, doamnă** (Mircea Dinescu), o tabletă tulburătoare a lui Radu Cosașu și a executat pantomima la cîntecul **Lordul John** al lui Mircea Vintilă. Au fost excelenți Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Erika Jozsa și Karol Horvath, Marcela Saftiuc, Phoeniții (Mircea Baniciu, Iosif Kappl și Erland Krauser), Adrian Ivanițki, Evandro Rossetti, Gil Dobrică și Eugen Cristea. Avînd în vedere larga audiență, cei puțin în ultimul an, a cuteceelor sale, ne gîndim că pe Valeriu Penișoară n-o să-l supere laconismul nostru : a fost și Valeriu Penișoară. A cîntat și Mihai Onu. Adrian Păunescu a fost rugat, somat chiar să-și recite cîteva dintre poeme, în special **Cu viața pre moarte călcînd.** Nu a fost de acord.

Au venit Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan. Spectacolul de la Mediaș a luat deci sfîrșit, sau nu mai are mult. În autocar sau în autoturism, spre Sibiu.

SIBIU, 19 martie, orele 20,30 : Excelentul spectacol de la Sibiu este deschis de Valeriu Penișoară și, apoi, fac succes Adrian Ivanițki și Mihail Stan. Actorul Teatrului Giulești din Capitală are de fapt prima sa apariție în acest turneu. Spune frumos poezia **Patria** a lui Ioan Alexandru. Doru Stănculescu, cîntăreț cu vechi state de serviciu în muzica folk, cîntă, alături de Sorin Minghiat, excelenta compoziție **Fără petale** și proaspătul **Recviem pentru soarele copilăriei,** deși compoziția nu este chiar nouă. Dacă te afli cumva în Europa, afirmă cîntînd Evandro Rossetti, atunci ține cont de prezența eroică a poporului român, de munca și viața sa. **(Dacă te afli cumva în Europa).** Împreună cu mai toți membrii cenaclului el cîntă apoi celebrul **Cozma Răcoare** pe versuri de Nicolae Labiș. Sala solicită și obține să cînte și **Cîntec pentru România.** Cum s-a făcut o primă concesie, s-a creat precedentul cum se spune deș prin aceste locuri, Evandro cîntă în limba maternă, italiană, **Vado Via.** Pentru prima dată de cînd vin în cenaclul nostru Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan, Adrian Păunescu afirmă : „Mureșan cîntă alături de prietenul său Fărcaș".. Pînă aici, la Sibiu, fusese de fiecare dată invers. Indiferent de ordine ei aduc în inimi și în simțiri sensul istoriei românilor, reînvie parcă cele mai emoționante pagini ale ei. O recitare de zile mari aparține lui Florian Pittiș care, pentru prima dată în cenaclu, spune **Prometeu** de Goethe, un strigăt de revoltă împotriva arbitrariului, o pledoarie pentru dreptate și umanism. Din

prin muzică și poezie

nou, cu adevărat uluitor, Ion Zubașcu. Făcea impresia unui om care înainte de a veni la cenaclu a trecut prin tot Maramureșul și a luat cu el tot ce este mai durabil și emoționant în folclor. În cadrul pantomimei **În tren**, care în județul Sibiu ar fi trebuit să se numească **La barieră**, Eugen Cristea a fost rugat de Adrian Păunescu să ia și o bicicletă pentru a prinde trenul ajuns deja la Copșa Mică. Rugat este un fel de a spune, căci rapid Eugen Cristea deja pedala cînd A.P. i-a cerut-o. În orice caz, e bine cînd există înțelegere. Cu **Noi, muritorii, Pasărea și Nunta**, Karol Horvath și Erika Jozsa au făcut ceea ce fac de vreo trei ani în cenaclul nostru, adică succes. Cu **freamăt de codru** a debutat bine asistenta medicală Daniela Barna. **Mama, Stau pe cheiul din porți** și **Baladă pentru Jimmy Brown**. Gil Dobrică, adică. Singur pe chei, dar cu ce voce! Dobrică a făcut un succes mai mare, credem, decît Gil. Totuși Gil a cîntat frumos pentru Jimmy și lumea a înțeles că oricine poate fi Jimmy Brown. Este o baladă pentru un om care a văzut multe, a rîs, a plîns, a supraviețuit greutăților vieții, chiar dacă ele s-au numit uragane sau lipsa acută a dolarilor. Acoperită în aplauze formația Phoenix (Mircea Baniciu, Iosif Kappl și mai nou Erland Krauser) cîntă folosindu-se de un camion de scule **Nunta și Muzică și Muzikie**. Nunta aceasta e a lor și nu cea a lui Karol și a Erikăi. Firește, fiecare cu nunta lui. Cîntărețul cel mai iubit al generației sale, Mircea Vintilă, cîntă doar **Dulce Românie, Bade Ioane, Mielul, Pămîntul, deocamdată** și **Lordul John**. Aici, ca și în alte părți, lumea a și putut vedea, grație pantomimei lui Florian Pittiș (la cîntecul **Lordul John**), unde te pot duce îngîmfarea și nesocotirea adversarului. În finalul unui spectacol excelent Adrian Ivanițki și Florian Pittiș cîntă despre un fenomen care va veni (ploaia) și apoi cei o mie de oameni prezenți cîntă cu membrii cenaclului **Trăiască România**. Motivul pentru care acest excelent spectacol a durat mai mult, întrîndu-se chiar în noapte, noi l-am găsit în aceea că a doua și aveam trei întîmpiări de muzică și poezie și călirea organismului nu strică nici unui organism.

BLAJ, 20 martie, orele 10,00: După Mihai Onu și Mircea Bodolan, reputata Marcela Saftiuc susține un prim recital. **Dona, Dona, Fiii lacrimilor tale** și **Omaetun**. Tot un recital, avînd în vedere faptul că spectacolele au fost și vor fi scurte, susține Mihail Stan: **Tot mai des visez pămîntul** (Ion Gheorghe) și **Patria** (Ioan Alexandru). Prima poezie a avut tot atîta succes ca și a doua. Unul mare. Excelente recitaluri susțin grupul Erika Jozsa și Karol Horvath (**Noi, muritorii, Nunta, Pasărea**), Ion Zubașcu (**Omul pădurii, Florile dalbe, Balada ciobanului care și-a pierdut caprele**), Doru Stănculescu și Sorin Minghiat (**Cum se naște un mit, Fără petale**), Gil Dobrică (**Stau pe cheiul din port, Baladă pentru Jimmy Brown, Mă întorc acasă de pe drumurile țării**), formația Phoenix (**Nunta, Muzică și Muzikie, Invocație, Andrii Pona**), Evandro Rossetti (**Dacă te afli cumva în Europa, Cozma Răcoare**), Adrian Ivanițki (**Ploaia care va veni, Vînare de vînt**), Florian Pittiș (**Cîntecul bufonului** din piesa **A douăsprezecea noapte**, participare la cîntecele lui Ivanițki și pantomimă la **Lordul John**). În finalul unui spectacol foarte frumos, Mircea Vintilă și Adrian Păunescu prezintă **Lordul John, Dulce Românie, Bade Ioane, Pămîntul, deocamdată** și respectiv poemele proprii **Da, mai avem, Copiii de țărani, Dublu furt** și **Procesul pămîntului**. Poeme pline de un lirism ce se vrea mascat prin energie și forță. În cazul ultimului, ne vine să credem că măcar unuia din procesele pămîntului ar trebui să se încheie și să se pronunțe sentința.

AIUD, 20 martie, orele 16: Am intrat direct în sala de spectacol, căci dificultatea acestui turneu nu constă numai în numărul mare de spectacole, ci și în deplasarea de la o localitate la alta. Antrenată viguros de **Cozma Răcoare** al lui Evandro Rossetti, sala a ascultat cu maximum de atenție **Tot mai des visez pămîntul** — poem al lui Ion Gheorghe, spus bărbătește de Mihail Stan. Marele cîntăreț folk care este Doru Stănculescu, unul dintre primii care au răspuns solicitării de a participa la traseul solidarității și omeniei, a susținut și aici un recital de virtuozitate, de sensibilitate și angajament. La Aiud, alături de excelentul Sorin Minghiat, a cîntat **Avram Iancu** și **Fără petale**. Primul, o invocare a tot ceea ce a făcut pentru țară Avram Iancu, al doilea, credem noi, un poem al dragostei în starea ei pură. În **Fără petale**, tandrețea și credința în celălalt devin forme distincte ale existenței. Așa privite lucrurile, lipsa dragostei duce la moarte. Plină de ritmuri ce par și stranii prin frumusețe și degajare, muzica Erikăi Jozsa și a lui Karol Horvath, ajutați dezinteresat, sperăm, de Iosif Kappl, impresionează și prin rafinamentul cîștigat de oamenii aceștia prin muncă și cultură. Cea mai iubită formație de muzică tînără, Phoenix, a cîntat absolut magistral aici, la Aiud, patru piese din repertoriul de bază: **Nunta, Muzica și Muzikie, 39** și **Invocație**. Asta chiar și în condițiile în care noul membru al formației, Erland Krauser, a crezut că este bine să răspundă salutului publicului stînd jos. A crezut, dar nu e nici bine, nici frumos. Gil Dobrică și-a cîntat piesele despărțind cuvintele nu în silabe ca începătorii, ci parcă în microni. La pantomima **În tren** a lui Eugen Cristea, A.P. (Adrian Păunescu) a tras cortina peste talentatul actor tocmai cînd acesta trebuia văzut. Pentru prima dată, în acest turneu, a susținut un recital Valeriu Penișoară: **Da, mai avem, Cuvîntul lui Roată către Divan** și **Povestea eroilor**.

Nu am putut urmări finalul spectacolului de la Aiud deoarece și din acest oraș o parte dintre noi am plecat la Sebeș pentru ca nimeni să nu aștepte zadarnic, iar o parte a rămas să asigure finalul la Aiud, cum spuneam. Muncă deci pentru fiecare dintre noi, muncă încordată căci ar fi imoral să vorbești despre reconstrucție cînd spectacole în condiții comode sau cu confort, fie el sporit. Cei rămași, Adrian Păunescu, Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Evandro Rossetti, Ion Zubașcu, Sorin Minghiat ne-au asigurat că totul a fost frumos.

SEBEȘ, 20 martie, orele 20,00: Pînă la venirea celor de la Aiud, secretarul cenaclului, Eugen Seceleanu, a salutat publicul, a prezentat membrii cenaclului și a alcătuit următorul program: **Cuvîntul lui Roată către Divan** (Valeriu Penișoară), **Imn** (Mihai Onu), **Fii lacrimilor tale** (Marcela Saftiuc), **Baladă pentru Jimmy Brown** și **Timpul plînsului** (Gil Dobrică), **Mistrețul cu colți de argint** (Mihail Stan), poemul **Radioscopie** al lui Ion Gheorghe (Eugen Cristea), și din nou Marcela Saftiuc cu **Cu altfel de cuvinte** și **Cîntec de vară pentru toate anotimpurile**. Cu gîndul la cei care urmau să vină, îngrijorați de barierele care apar aici ca niște creditori, Eugen Cristea a fost rugat să facă pantomima **În tren**. Adrian Păunescu a apărut atunci cînd cortina nu mai putea fi trasă: Eugen Cristea își încheiase glorios mersul printre vagoane, deși a zăbovit strategic la Vinț. Urcînd de fiecare dată pe scenă cu talent și credință în lucrul frumos, în victoria acestuia, cu candoare, cu inteligență și umor, neros de interese mărunte, Eugen Cristea apare ca un actor de care trebuie să se țină seama. Știm bine că la Timișoara a fost primit excepțional și deci nu la asta ne referim. Ci la exemplul pe care deja îl constituie pentru alți actori pentru care un rol de pildă 5 într-o piesă, fie ea importantă, apare de cîțiva, pe lîngă „modestul" țel de a da cît mai mult altora. A declamat frumosul poem **Începutul**, Adi Cusin. Precizăm că-i și aparține. Reuniți, au avut loc recitalurile impresionante ale lui Doru Stănculescu și Sorin Minghiat (**Avram Iancu, Fără petale**), Karol Horvath și Erika Jozsa (**Noi, muritorii, Nunta, Pasărea**), Phoenix (**Nunta, Muzică și Muzikie, Invocație, Hear Me Calling**, ultima din repertoriul grupului Ten Years After), Florian Pittiș (pantomima **Crelonul**, o tabletă de Radu Cosașu), Ion Zubașcu (**Omul pădurii, Florile dalbe, colind din Maramureș**), Evandro Rossetti (**Cozma Răcoare, Cîntec pentru România**), Adrian Ivanițki (**Ploaia care va veni, Vînare de vînt**), Mircea Vintilă (**Lordul John, Mielul, Bade Ioane, Pămîntul, deocamdată**). Pînă la final (Adrian Păunescu, cu sala, **Lumină! Luptă, Libertate!** și **Trăiască România!**) s-au mai întîmplat următoarele lucruri notabile: un grup constituit din Mircea Baniciu, Iosif Kappl, Sorin Minghiat, Erland Krauser, Karol Horvath au cîntat emoționant **Tricolorul, Deșteaptă-te, române!** și **Hora Unirii**. Manifestarea aceasta spontană de dragoste pentru România Socialistă a unor tineri de toate naționalitățile din România, manifestarea aceasta în care ei au pronunțat cuvintele simbol „Hai să dăm mînă cu mînă, cei cu inima română" dovedește că la bine și la rău România este constituită din toți oamenii acestei țări care și-au făcut fapte de muncă și ideal din politica partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu; s-au împlinit 16 ore de cînd muncim, în modul nostru, în cadrul județului Alba, în ziua de 20 martie. Acum trebuie scrisă și cronica acestor spectacole.

EUGEN SECELEANU ■

N.A. Se observă pe ici, pe colo apariția celui puțin ciudată în acest traseu al omeniei și solidarității a invitațiilor. Niciodată nu s-au întîlnit mai nefericit la ușa sălilor de spectacol invitațiile (gratuite) cu biletele plătite conștiincios.

Biocronul — un ceas pentru măsurarea bioritmurilor personale

CU AJUTORUL LUI, SUSȚINE INVENTATORUL NE PUTEM ANTICIPA ORELE, ZILELE ȘI LUNILE FAVORABILE SAU NEFAVORABILE, ÎN FUNCȚIE DE TIMPUL NATAL.

Argumentele unei asemenea teorii cronologice a naturii organice nu sînt nici de ieri, nici de azi. Chinezii folosesc de mii de ani **cronobiologia** — știința vieții în funcție de timp. Linné, naturalistul suedez, a alcătuit o clasificare a plantelor în funcție de timpul cînd sînt în plină formă, și a construit într-un parc un orar floral. Literatura de specialitate bio-psiho-medicală oferă numeroase lucrări de bioritmologie, de orologii biologice, de cronopatologie și cronofarmacologie, de cronopsihologie etc.

O contribuție originală în acest sens aparține compatriotului nostru Iancu Scutașu-Comăneanu, profesor de psihologie, autorul unui „aparat bioritmic" — biocronul, ceas organic și mecanic, potrivit la purtător după timpul natal și fusul orar. Aparatul a primit brevetul de invenție nr. 60802 din 1 februarie 1975, iar în 29 noiembrie 1976 s-a bucurat de interesul și aprecierea unui prestigios for : cel de-al 5-lea salon internațional de invenții și noutăți tehnice de la Geneva, unde invenția a fost distinsă cu medalia de argint.

Profesorul Iancu Scutasu-Comăneanu, în vîrstă de 61 de ani, este încă din tinerețe interesat și pasionat de cercetarea interacțiunii dintre dinamica timpului real ca ritm, sens, durată și intensitate și dinamica organismului uman. Biocronul este rezultatul final al celor 35 de ani de cercetări teoretice și practice a problemei timpului din filozofie, biologie, sociologie, medicină etc. Toate acestea l-au condus la concluzia că în funcție de dinamica timpului real natal se pot descifra structuri umane cronotipice pînă în cele mai subtile funcții psihice, aptitudini, facultăți mintale și caracteristici sociale.

— Cu ceasul obișnuit — ne spune domnia-sa — fie el clepsidră sau ceas atomic, putem măsura numai mișcările mecanice continue și uniforme ale scurgerii timpului. Dar timpul ca structură nu este numai ireversibil ci și reversibil, în viața omului, discontinuu și variabil. Ciclul anotimpurilor cu intensitatea luminii, temperaturii în continuă creștere sau scădere se reflectă în organism, influențîndu-l hotărîtor. Studiile și observațiile mele îndelungate m-au determinat să constat că paralel cu evoluția tetrafazică a condițiilor naturale se produce și o modificare tetrafazică a vitalității fiecăruia, a capacității sale de efort fizic, psihic, intelectual, capacitate care poate fi minimă, maximă, ascendentă sau descendentă.

— Vă rugăm să faceți o sumară descriere a biocronului, modul de utilizare și domeniile mai importante de aplicare.

— Față de invențiile cunoscute pe plan mondial ca aparate sau ceasuri bioritmice, elveține, franceze, japoneze care oferă purtătorului, de regulă, numai cunoașterea „zilelor" cînd cineva este sau nu „în formă", cu ajutorul biocronului nostru conceput în viziunea integrală a timpului real reversibil : anual, lunar și zilnic, purtătorul poate cunoaște : lunile din an, zilele din lună și orele din zi cînd poate fi în una din cele patru faze temporale potențiale. Cadranul biocronului se compune din trei discuri mobile reprezentînd circuitele timpului : **anual** pe 4 anotimpuri, 12 luni, 36 decade și 72 semidecade, **lunar** pe 4 faze de lună — săptămîni — a 7 zile fiecare, total 28 zile și **zilnic** pe cele 4 faze a 6 ore, total 24 ore. Toate se fixează de purtător după datele nașterii sale, în locul orei 12. Geamul împărțit prin două diametre perpendiculare în patru sectoare, cu un reper la ora 12, marcate în culorile circulației, împarte și discurile : anual, lunar și zilnic în fazele : maximă — verde, descendentă — mov, minimă — roșu și ascendentă — galben. În vederea utilizării biocronului, rotirea și fixarea discurilor mobile după datele nașterii purtătorului ne dau posibilitatea citirii orei exacte, după fusul orar, și limitele fazelor temporale — potențiale, în funcție de timpul natal.

În orice fază, cu ajutorul unei formule se poate calcula și nivelul potențialului biotic la un moment dat, și se poate interpreta sensul evoluției vitalității, deci prevedea succesul ori eșecul în concurs, luptă etc. prin diagnoză sau prognoză.

În orice domeniu de activitate sînt posibile aplicații practice ale biocronului, pentru că nimic nu este în afara timpului, totul depinde și de timp, de relația timp-tip. Un prim avantaj îl constituie o mai bună cunoaștere de sine, a bioritmului personal, a perioadelor de randament maxim în timp ale puterii și evitarea accidentelor de muncă sau circulație din timpul slăbiciunii organice. Biocronul ne-ar ajuta deci să găsim omul potrivit **la locul și la timpul potrivit.**

Am întocmit o **cronotipologie** bio-psihică și sociologică — obiectul cronopsihologiei, în care oricine se va regăsi cu caracteristicile sale proprii de sensibilitate, mod de gîndire și activitate profesională. Iată cîteva exemple : de regulă o mai bună memorie auditivă o au cei născuți în condiții de noapte lungă și zi scurtă (iarna), iar cei născuți în zi lungă și noapte scurtă (vara) au memorie vizuală mai bună.

Aceleași observații îndelungate m-au determinat apoi să constat că, de pildă, cei născuți primăvara beneficiază de o atenție distributivă, iar cei născuți în toamnă vor avea o mai bună atenție concentrată. Anotimpul, luminozitatea, temperatura, condițiile naturale diverse influențează de la naștere formarea sau dezvoltarea unor caracteristici personale. În funcție de data nașterii, omul este deci primăvăratic, tomnatic, văratic, sau iernatic, vitalitatea sa înregistrînd o dinamică ascendentă în anotimpul în care s-a născut. El poate fi de asemenea diurn sau nocturn în funcție de ora de naștere. Iată cîteva cronotipuri luate din literatură :

Topîrceanu, născut primăvara, la 20 martie, perioadă cu lumina solară în creștere, scrie **cu fața la soare și cu spatele la lună.** El apostrofează astrul nopții și nu îl elogiază ca Eminescu (născut iarna și în timpul nopții). Pentru el luna este „o apariție banală ca un fund de farfurie" etc. Frigul, vremea întunecată, ploaia îl irită : „Plouă placid, plouă stupid, a-e-i-o-u-ă. Dacă continuă mă sinucid". Lucian Blaga care s-a născut într-o perioadă călduroasă a anului blamează frigul și întunericul iernii : „De e-n aprinse dimineți de vară — spune poetul — mă simt ca un picur de dumnezeire pe pămînt". Și reversul medaliei : „În nopți adînci de iarnă, cînd urlă lupul și vijiie vîntul ...nicăieri dracul nu e mai la locul lui ca-n pieptul meu".

Thomas Mann — un alt exemplu — cunoaște o revitalizare a capacității sale creatoare în timpul verii. Vorbind despre redactarea romanului său „Doctor Faustus", spune : „L-am terminat surprinzător de repede, în luna mai-iunie, «sezonul meu»".

— Din cele spuse rezultă că se pot stabili chiar anumite legități pe baza corelației dintre dinamica temporală și dinamica personală ?

— Cu ajutorul biocronului am putut stabili că repetiția condițiilor similare celor natale stimulează fiecăruia funcțiunile vitale, și crește vitalitatea la maxim, iar repetiția condițiilor contrare inhibează funcțiunile și scade vitalitatea la minim. Nu voi intra în amănunte. Pe scurt : primăvăraticii se simt bine primăvara, și prost toamna, văraticii excelent vara și mai puțin bine iarna și viceversa. De asemenea se pot stabili în funcție de timpul natal (oră, zi) și perioadele favorabile ale unei zile sau luni, indiferent de anotimpul în care ne găsim. Cunoașterea acestei sincronizări a vieții organismelor cu un anumit tip real — cel natal — care devine optim prin acumulări lente cantitative de radiație naturale similare celor natale și luptă cu cele contrare, are multiple utilizări în practică : în sanogeneză, în alimentație și medicație mai rațională, potrivită bioritmului personal (cronofarmacologia).

Cu ajutorul biocronului s-a mai putut constata că **în ordinea obiectivă a timpului real reversibil, în funcție de timpul natal, oricine este atras de anteriori și atrage posteriorii săi temporali.** Cu alte cuvinte, pe baza **sensului** timpului real reversibil, reflectat și acumulat în organismul integral, noi avem raporturi de anterioritate și posterioritate temporală. De exemplu : cei născuți în primăvară au anteriori pe cei născuți în vară — timp spre care evoluează condițiile naturale și odată cu ele și înclinațiile, tendințele de dezvoltare, atracția organică drept substrat al simpatiei pe plan psihic și chiar afinități spirituale ca mod de a gîndi.

Ca dovadă, verificați-vă preferințele pentru diverși autori de romane sau poezii care vă **plac** pentru că exprimă sentimente și gînduri similare, sensuri conștiente și voluntare asemănătoare. În orice unitate umană se poate întocmi o **cronogramă** a familiei, a clasei în școală, a seriei de absolvenți, a unui colectiv de muncă sau conducere administrativă, tehnică etc.

În ordinea timpului real reversibil, **oricine este respins de anteriorul minor și la rîndul său respinge posteriorul major.** Un cîntec popular exprimă mai bine decît mine această mobilitate afectivă sentimentală a unei fete între doi băieți : „Vai de mine, ce mă fac ? Cine-mi place, eu nu-i plac ! Vai de mine, ce-o să fie ? Cui îi plac, nu-mi place mie".

Sub aspectul raporturilor biocrone un cuplu marital poate fi alcătuit din : **similari,** dacă sînt născuți în aceeași lună sau anotimp, **complementari,** dacă sînt născuți în anotimpurile apropiate la 2—4 luni diferență, sau **contrari,** atunci cînd sînt născuți la șase luni diferență : iarnă-vară sau primăvară-toamnă. În agricultură, recunoașterea și folosirea la animale a timpului optim de însămînțare, în funcție de timpul natal, face posibilă o verificare, prevedere și chiar dirijare naturală a sexelor.

În concluzie, **biocronul,** ca un nou tip de ceas mecanic și organic, potrivit la purtător după fusul orar și timpul natal, este o adevărată busolă de orientare în timp pentru :

a) **Indicarea timpului puterii** și slăbiciunii organice a vitalității, nu numai a orei exacte.

b) **Calcularea nivelului potențial** : Biopsiho-sociologic, în orice moment : actual, trecut sau viitor.

— Ce întreprinde titularul-beneficiar al invenției pentru generalizarea și utilizarea în viață a biocronului ?

— Conducerea I.P.I.U., prin directorul său, ing. George Cojocaru, întreprinde o vastă anchetă în principalele domenii de activitate : industrie, transporturi, agricultură, comerț, sănătate, învățămînt, sport, în colaborare cu O.S.I.M. și Ministerul Muncii, în vederea unor comenzi estimative pentru punerea biocronului în fabricație la I.I.S. Victoria — Arad.

LIVIU TIMBUS

Trăim în vecini și în lume, spune o vorbă aici, în Ciorogîrla

— Adevărul este că reușind să terminăm de arat tot terenul din toamnă, acum, primăvara, am putut să ne concentrăm forțele și mai mult pentru a scăpa de necazul din 4 martie. Să ne gîndim la ce e de făcut și să facem repede și bine.

Primarul comunei Ilfovene Ciorogîrla, Dumitru Dima, este, înainte de toate, un om de o liniște perfectă. În ordinea gîndurilor sale, îmi dau seama, nu e loc pentru grabă, rău înțeleasă, după cum nici, în ruptul capului, pentru tărăgănări și amînări. Cunoaște satul casă cu casă și om cu om. Încă din noaptea aceea de neuitat a fost pretutindeni, pe toate ulițele celor două sate ale comunei, Dîrvari și Ciorogîrla, și-a vorbit cu oamenii fără somn. A doua zi dimineața au fost alcătuite două echipe pentru cercetarea temeinică a fiecărui caz în parte. Primarul a făcut parte, de fapt, din amîndouă. Unde se constata o avarie mai gravă era chemat și consultat. În scurt timp situația a fost centralizată. Reparații deosebite necesitau cîteva zeci de case. Materialele de construcție aflate în depozitele cooperativei au fost date imediat celor care aveau nevoie de ele. În același timp, tot prin cooperația de consum au fost cerute 200 000 de cărămizi, 100 000 kg de ciment, 50 000 kg de var, 30 000 metri cubi de cherestea, 25 000 kg fier beton, 6 000 kg tablă de învelit. Meșteri n-a trebuit să cerem, zice primarul. Avem în sat, buni, și suficienți ca număr.

— Dacă nu eram în sat, vă spun cinstit, cred că mi s-ar fi făcut frică. Dar așa n-am de ce să mă tem. Aș fi putut să-mi chem rudele, că am destui frați, cumnați, veri și nepoți. Dacă-mi cădea casa de tot, eu zic că aș fi ridicat-o cu ei în două-trei săptămîni la loc. Dar n-a fost nevoie. Mi-a căzut doar calcanul, 7—8 metri lungime și 2 înălțime. Am ales cărămizile cu băieții mei, Gheorghe și Petre, băieți mari, unul are 19 și celălalt 17 ani. Erau cărămizi bune, nu s-au spart. M-a ajutat să fac peretele la loc un zidar de aci de la noi din sat, unul de-i zicem Ghiocel. Meșter bun, și nici nu mi-a cerut bani mulți.

Ștefan Ion și-a reparat astfel casa în cîteva zile. Și-a văzut apoi de treabă la ferma de legumicultură a C.A.P.-ului, unde lucrează ca motopompist. A dres cele patru motoare ale fermei și, cu toate că el este mecanic, a ajutat la curățirea celor patru fîntîni de lîngă solarii, deoarece, în scurtă vreme, plantele vor avea nevoie de apă. Peste cîteva zile se începe plantarea tomatelor timpurii, cînd pămîntul va avea temperatura permisă, de 10—12 grade. Șefa fermei, inginera Vasilica Ungureanu, îmi spune că la cîmp deja s-a încheiat pregătirea terenului. O parte din culturile din epoca 1, urgența 1, chiar au fost semănate. Cele 40 de hectare de mazăre, de exemplu. Semănatul se încheia chiar în ziua cînd am fost la Ciorogîrla. Lucrau la cîmp mecanizatorul Petre Constantin și cooperatorii Dumitru Constantin și Gheorghe A. Gheorghe. Pe soția acestuia din urmă, Maria, am întîlnit-o la atelierul de mobilă aflat în comună și aparținînd rețelei județene de industrie locală. Unitatea funcționează în clădirea unei foste mori, care a fost adecvată, bineînțeles, noilor rosturi. „Avem aproape 100 de oameni aici, îmi spunea Iancu Constantin, secretarul comitetului de partid al unității. Majoritatea sînt femei din sat. Se muncește zdravăn, însă. Avem plan 900 000 pe lună. Se fac aici dormitoare „Romanța", divane „Mugur", canapele „Nora", biblioteci de mai multe tipuri și, în sfîrșit, pentru a respecta orgoliul oamenilor locului — sufrageria care poartă numele rîului apropiat, Sabarul.

La dispensarul uman, lume puțină. Două mame, cu copiii. Nimic grav. Doar gripă. Medicul Mihai Bantaș le prescrie rețetele și se întoarce către mine : „După cutremur, fîntînile s-au tulburat, Nu toate, dar cele mai multe. Pentru mai multă siguranță, s-a băut apă minerală. Era, la alimentară, un stoc destul de mare. Am mai cerut cîteva mii de sticle și-au venit cu o promptitudine impresionantă. A fost bine. Cîteva zile după aceea, fîntînile s-au limpezit. Am pus cloraminâ".

— Clădirea dispensarului, văd, nu poartă nici o urmă.

— Ba a avut, dar nu se mai vede acum. Căzuse un coș și ne rupsese o porțiune destul de întinsă din acoperiș. Știți cînd a fost reparat ? Pe 5 martie. Ne-am trezit cu un zidar, Ștefan Ionescu, și cu Vasile Drăghici, tinichigiu, că intră în cabinetul de consultații. Credeam că vin să anunțe vreun bolnav. De unde ! Ne-a trimis de la primărie, zice unul dintre ei, să reparăm pe-aici. S-au suit și-au coborît după cîteva ore. Gata, am terminat, mi-au zis, bună ziua. Și-au plecat. Formidabili, oamenii ăștia.

— Bineînțeles că am avut grijă de instituțiile de primă necesitate ale comunei, spune Dumitru Dima. Dispensarul, telefoanele, magazinele. La poștă, instalația s-a aplecat și-a căzut pe o parte dar, ca prin minune, funcționa. N-a trebuit decît s-o îndreptăm și s-o punem la loc. În magazine, de asemenea, se produsese o oarecare învălmășeală, căzuseră rafturi, se amestecaseră mărfuri. A doua zi după-amiază toți gestionarii erau la post, vreau să spun, așteptîndu-și cumpărătorii. Radu Nicolae, la magazinul mixt, Gherghina Boanghe la alimentară.

Copiii, asemeni părinților. Nedumeriți de ceea ce se întîmplase, s-au prezentat a doua zi dimineața la școală. Au strîns geamurile sparte, au așezat, la loc, cărțile în bibliotecă. Nici o carte n-a fost aruncată. Se rupseseră doar niște coperte, dar le-au lipit cu grijă. Profesorul de română Tudor Haret a lucrat cu clasa a opta, căreia îi e diriginte, două zile : simbătă și duminică. Apoi a reluat lecțiile. Tocmai se afla la poezia „Astfel", de Marin Sorescu.

Un sat într-o primăvară cu oameni-frați, cu oameni-eroi-neștiuți, care-și repară casele seara, la lumina becurilor, după ce vin de la muncă, oameni care-și mîngîie copiii și-i liniștesc neascunzîndu-le nimic, ci spunîndu-le totul, pînă la capăt, oameni care nu uită că trăiesc între oameni. Fiindcă există o vorbă aici, la Ciorogîrla, ca în orice sat românesc : trăim în vecini și în lume. O vorbă care poartă, în această primăvară, în curgerea timpului, spre vara acestui an, lumina în formă de pîine a firului de grîu.

DUMITRU ELIADE

sport • sport • sport • sport

(Urmare din pag. 24)

nentă mișcare, cu centrări și șuturi spectaculoase, ca și o deosebită vigoare în joc au uluit și dezorientat o echipă care nu și-a reamintit că este divizionară A decît în repriza secundă, și atunci numai pentru cîteva minute. Astfel, cele două goluri ale gazdelor (Tolea și A. Ene) au venit firesc, doar prin-pealа și neșansa lui R. Dan, Țolea și Ploieșteanu împiedicînd mărirea scorului în primele 45 de minute, pentru că apărarea oaspeților, în frunte cu Windt, a gafat în permanență ● În partea a doua a întîlnirii, reșițenii încearcă să joace și fotbal și reușesc oarecum să echilibreze partida, profitînd și de automulțumirea gazdelor ● Cei mai buni de pe teren: Țolea, R. Dan, Burcea 8, A. Ene 7 (F.C.M. Galați); Bora 8, Florea 7 (F.C.M. Reșița) ● A arbitrat bine Max. Popescu, ajutat de C. Jurja și Gh. Manta — toți din București (Răzvan Bărbulescu). ● **ARAD : U.T.A. — Dinamo 3—3 (1—0).** Cu 45 de ore înaintea partidei obținerea unui bilet era un adevărat miracol ● Meciul începe în nota de dominare a oaspeților, care combină mai bine, dar, contrar cursului jocului, U.T.A. deschide scorul prin Tisa, după o fază de mare spectacol. Gazdele își vor mări avantajul imediat după pauză, cînd Cura profită de stîngăcia lui Gabriel Sandu. Dinamo are meritul de a nu fi cedat lupta și, cu concursul lui Kukla (autogol la șutul puternic al lui Lucescu), reduce scorul. După numai cîteva minute, Lucescu (excepțional pe tot parcursul meciului) aduce egalarea. ● Ba mai mult, cu numai zece minute înainte de final, Dudu Georgescu își face simțită prezența pentru prima oară, înscriind de la marginea careului : 3—2 pentru oaspeți ! U.T.A. se trezește însă precum un boxer din lovituri, scapă ca prin minune de 4—2 (șut puternic, din interiorul careului, al lui D. Georgescu, milimetric pe lîngă bară), și reușește o nesperată egalare în ultimele secunde de joc, Kukla urmărind o minge bilbiită de întreaga apărare dinamovistă. Remiza ni s-a părut totuși rezultatul cel mai echitabil ● Cei mai buni de pe teren : Nedelcu II 8, Schepp, Leac 7 (U.T.A.) ; Lucescu 10, Cheran, Custov 7 (Dinamo) ● A arbitrat foarte bine N. Rainea (Bîrlad), ajutat bine de C. Pîrvu și mai mult încurcat de T. Podaru — ambii din Brăila (Cornel Ionescu). ● **BUCUREȘTI : Rapid — F.C. Argeș 0—0.** Partidă de angajament fizic, în stilul mult iubit de antrenorul Motroc, cu prea puține încercări constructive, la care argeșenii au răspuns exact, mai cu seamă printr-o mobilizare corespunzătoare a defensivei conduse de Costică Olteanu ● Contraatacurile oaspeților, lansate de un Dobrin cu picioarele încă amorțite, au fost totuși mai periculoase, dar prima linie argeșeană suferă de aceeași boală pe care o are și ofensiva rapidiștă : ineficacitate crîncă, mult zgomot pentru aproape nimic ● Cum spuneam, s-a alergat mult (mai cu seamă în prima repriză) dar cu un folos discutabil, lucru care ne spune încă o dată că echipele de fotbal nu se pot pune la punct numai prin bicicluirea primită din partea preparatorilor fizici. Fotbalul înseamnă totuși și altceva, între altele știința jocului, tactică. ● Minutul 87 a fost cît p-aci să aducă totuși echipa gazdă în postura de învingătoare, arbitrul Jucan, pînă în acel moment satisfăcător dacă nu chiar bun în rolul său, confundînd regretabil un henț absolut involuntar cu un penalty. Dar Pop, căpitanul rapidiștilor (care avea în acel moment cîțiva kilometri buni de sprint pe extrema dreaptă, spre suplinirea celor din atac și crearea superiorității numerice), a executat fără vlagă, prea ușor pentru Cristian ● Cei mai buni de pe teren : Pîrvu 8, Cojocaru 7 (Rapid) ; Olteanu 8, Stancu, Dobrin, Radu II 7 (F.C. Argeș) ● A arbitrat slab, din cauza pripelii amintite, Gh. Jucan (Mediaș), ajutat de I. Barbu (Deva) și Gh. Ispas (Constanța). **(Dumitru Graur).**

Ion Motroc, un om fericit ?

DIVIZIA A — 16 MARTIE

● **CONSTANȚA : Fotbal Club — Steaua 0—1 (0—0).** Diferență de clasă, exprimată foarte palid pe tabela de marcaj. Militarii, chiar fără să simtă nevoia de a forța prea mult, s-au impus net în fața unei echipe lipsite de har, al cărei jucători mediocri n-au reușit în tot meciul, cu toate străduințile obișnuite ale lui Antonescu, să lege nici două faze mai periculoase pentru poarta lui Iordache ● La Steaua s-au impus Dumitru și Sameș, aflați într-o formă promițătoare, în timp ce Năstase, insistent și agresiv în fața porții, ne-a părut convins de a rezolva în favoarea lui problema „omului de gol" al echipei militare. Ceilalți, chiar fără să reușească o partidă deosebită, s-au ridicat cu cel puțin o clasă peste nivelul adversarului direct, lucru care a dus uneori la o superioritate atît de evidentă încît ea a fost acceptată aproape fără tristețe de tribuna constănțeană. ● Oaspeții au avut cam 9—10 ocazii de gol, dintre care cinci cît roata carului — dar au înscris la una dintre cele mai banale faze de joc, profitînd și de lipsa de inspirație a fundașului Codin (Stoica, min. 64). Cel mai bun jucător de pe teren a fost însă portarul constănțean Ștefănescu, care a salvat uneori incredibil, din situații imposibile (cu capul, de exemplu, la reluarea din voleu a lui Năstase, min. 75). ● În rest, mai puțin Antonescu desigur, toți o apă și-un pămînt într-o echipă pe care noul antrenor Gheorghe Ola nu o va putea salva de la retrogradare decît, s-o spunem pe nume, prin comiterea citorva adevărate minuni (citiți : nici un punct pierdut de acum înainte „acasă", lucru dealtfel puțin probabil, plus cel puțin patru puncte smulse în deplasare)... ● Cei mai buni de pe teren : Ștefănescu 9, Antonescu 7 (F.C. Constanța) ; Dumitru 8, Sameș 8, Năstase, Stoica, Vigu 7 (Steaua). ● A arbitrat bine Otto Anderco, ajutat de I. Taar (ambii din Satu Mare) și V. Cătană (Cărei). **(Dumitru Graur)** ● **BACĂU : Sport Club — U.T.A. 1—0 (0—0).** Pînă să-și dea seama că tactica de cîștig este angajarea insistentă a extremelor, băcăuanii au irosit primul afert de oră într-un joc confuz, pe alocuri chiar haotic, cu care U.T.A. s-a acomodat de minune. În ciuda risipei mari de energie, a poftei de joc, înaintarea gazdelor a căutat poziția ideală de gol, care evident, pe fondul unei crispări, a întîrziat mereu. ● Înlocuirea lui Pană cu Munteanu, în repriza a II-a, s-a dovedit inspirată, elevii lui Nicușor și Vătafu fiind mai des prezenți în careul lui Iorgulescu. Acesta a fost salvat o dată de Kukla (min. 54), pentru ca nouă minute mai tîrziu, într-o situație similară, același apărător să nu mai aibă altă soluție decît faultul, sancționat prompt de arbitru. A executat impecabil Munteanu. ● Cei mai buni de pe teren : Constantinescu 9, Catargiu, Lunca 8, Munteanu, Antohi 7 (Sport Club) ; Iorgulescu 8, Kukla, Nedelcu 7 (U.T.A.). ● A arbitrat foarte bine Marcel Buzea, ajutat de D. Isăcescu și G. Fodor — toți din București (Ion Rețu). ● **REȘIȚA : F.C.M. — Politehnica Iași 1—1 (0—1).** Oaspeții și-au luat înapoi punctul pierdut în tur, pe teren propriu. Meciul a fost de slabă factură, reșițenii complăcîndu-se în postura de adversari comozi, lipsiți de incisivitate și nerv în atac, în vreme ce ieșenii n-au avut nici un interes să lupte serios. ● Între oaspeți, singurul care s-a bătut cu întotdeauna a fost Romilă, cel care avea dealtfel să aducă, în urma unei acțiuni viguroase, și golul cu care Politehnica a luat conducerea (din penalty, min. 44). Ținut pe banca de rezerve și introdus abia prin minutul 60, Bojin s-a simțit nedreptățit — lucru pentru care a pus mai multă vigoare în joc decît în mod obișnuit. Asta avea însă să se dovedească de bun augur pentru echipa reșițeană, ex-timișoreanul reușind în min. 75 egalarea, printr-un șut de toată frumusețea de la marginea careului. Tot Bojin va rata alte două ocazii bunicele în finalul meciului, părînd astfel pur și simplu în dezacord cu blazații săi coechipieri... ● Cei mai buni de pe teren : Bojin 8, Hergane, Atodiresei 7 (F.C.M.) ; Romilă 8, Ciobanu, Bucu 7 (Politehnica). ● A arbitrat foarte bine C. Dinulescu, ajutat de V. Ivanovici și A. Ioniță — toți din București **(Teodor Bulza).** ● **ORADEA : F. C. Bihor — Rapid 2—0 (1—0).** Partidă așteptată cu mare interes. Victorie indiscutabilă a echipei bihorene care, fără a face un joc mare, și-a dominat net adversarul, crelndu-și numeroase ocazii de gol. ● Dacă scorul nu a luat proporții, asta se datorește rateurilor incredibile ale atacanților localnici, care uneori au și luftat, precum Lupău, la numai 8 metri de poartă — dar și arbitrului craiovean R. Șerban, care a refuzat cel puțin încă un penalty gazdelor. De înscris, au înscris Ghergheli (din 11 m) și Florescu. ● Rapidul a avut într-adevăr nesansa minutului 3, cînd Manea a șutat senzațional de la 17 m în bară, Doru Popescu a reluat cu capul, dar Vidac a parat în ultimă instanță. La bucureșteni Cojocaru, un nume nou, jucător venit de la Giurgiu și plasat pe aripa dreaptă, ca și Neagu, pus să joace liber în fața fundașilor centrali, n-au putut suplini, cu toate eforturile lor, jocul slab și lipsit de dăruire al altora (de exemplu, Rișniță, cel mai slab jucător al meciului). ● Cei mai buni de pe teren : Kun II 8, Naom, Al. Naghi 7 (F.C. Bihor) ; Manea, Neagu 7 (Rapid). ● A arbitrat slab Radu Șerban, ajutat de V. Gheorghe și V. Ciocîlteu — toți din Craiova **(Cornel Ionescu).** ● **CRAIOVA : Universitatea — Progresul 5—0 (2—0).** Stadion plin ochi, timp și teren ideale, goluri multe și frumoase, arbitraj excelent, găsind resurse să nu acorde, în 3 rînduri, penalty-ul cerut de tribune în favoarea gazdelor. ● Absențe notabile în ambele garnituri : Marcu, Oblemenco, Descinicu, Purcaru, Țarălungă și Cămătaru la Craiova, Badea și Dumitru Ștefan la Progresul. Unele explicate prin accidentări (Marcu, Țarălungă, Cămătaru și Badea), altele prin refuzul de a se supune rigorilor antrenamentului (Oblemenco și companla), cea a lui Dumitru Ștefan, pînă mai ieri căpitanul echipei bucureștene, explicată astfel de el însuși : „Nu joc pentru că m-a accidentat cineva din conducerea clubului !" ● Meci fără istorie, dominat copios de craioveni de la un capăt la celălalt. 5 goluri înscrise, în ordine, de Geolgău, la primul său gol în divizia A, Cîrțu, iarăși Cîrțu, Balaci, la primul său gol pe teren propriu în acest campionat și Negrilă, alături de o sumedenie de ocazii ale gazdelor, cea mai mare fiind bara spectaculoasă a lui Crișan. ● Mișcare continuă și derutantă a oltenilor, eforturi disperate dar neputincioase ale oaspeților, surclasați la toate capitolele. ● Cei mai buni de pe teren : Negrilă 10, Balaci, Ștefănescu 9, Beldeanu, Cîrțu, Lung 8, Geolgău, Donose 7 (Universitatea) ; Iorgulescu, I. Sandu, Dragu 7 (Progresul). ● Foarte bun arbitrajul lui Ioan Rus, ajutat cu greșeli de A. Szilaghi (ambii din Tg. Mureș) și corespunzător de I. Vințan (Sibiu). **(Ovidiu Ioanițoaia)** ● **PITEȘTI : F. C. Argeș — A.S.A. Tg. Mureș 0—1 (0—0).** „Eroul meciului" pe stadionul din Trivale a fost, fără îndoială, arbitrul bucureștean C. Petrea. După cum s-a mai scris, acesta a fluierat sfîrșitul partidei cu 3 minute mai devreme, nemaivorbind de cele două minute de prelungiri anunțate anterior. Dar cum greșeala recunoscută este pe jumătate iertată... nu ne rămîne decît să consemnăm un fapt rar întîlnit pe terenurile de fotbal, și să-l acordăm cavalerului fluierului din București circumstanțe atenuante, gîndindu-ne, mai ales, la situația existentă. ● Partida, în sine, a plăcut numeroșilor spectatori prezenți, pentru că s-a jucat în viteză, fără faulturi gratuite și grosolane și pentru că s-a luptat, fără menajamente, pentru victorie. Mai aproape de „adevăr" au fost, pînă la urmă, jucătorii din Tg. Mureș, ei obținînd victoria grație respectării cu strictețe a tacticii de joc preconizate de antrenorul Bone: apărare strînsă în jumătatea de teren proprie, coroborată cu declanșarea de contraatacuri rapide prin Fazekas și Both. Alt factor ce a contribuit la victoria oaspeților a fost superioritatea liniei de mijloc Naghi, Pisiaru, Bölöni. Hajnal în fața celei piteștene — Cîrstea, Iovănescu, Dobrin (ultimul „păzit" cu strășnicie de Bölöni). ● Golul victoriei (Fazekaș, min. 79) a încununat eforturile oaspeților, care au jucat mai simplu, mai realist, mai pe gol. ● Cei mai buni de pe teren : Cristian 8 (a scos cel puțin două goluri gata făcute), Radu II, Dobrin 7 (F. C. Argeș) ; Hajnal, Fazekaș 8, Bölöni, Ispir, Körtesi 7 (A S.A.). ● A arbitrat bine C. Petrea, ajutat de I. Puia și C. Ioniță — toți din București. **(Cornel Cătană).** ● **PETROȘANI : Jiul—F.C.M. Galați 4—2 (1—1).** N-a lipsit mult ca în prima repriză, după ce au deschis scorul prin Ion Constantinescu, oaspeții să mai înscrie un gol ! Altfel spus, gălățenii au jucat în prima repriză cu o dezinvoltură lăudabilă, au șutat de multe ori la poartă și s-au apărat cu calm, în timp ce gazdele nu reușeau să lege nici o fază mai acătării. ● Nu știm ce miracol s-a întîmplat în cabinele Jiului, dar, după pauză, pe teren nu a existat decît o singură echipă pe care Mulțescu a dirijat-o cu mult aplomb. Drept urmare, Augustin, Stoica și Sălăjan înscriu pentru Jiul, iar Morohoi reduce din handicap printr-o lovitură de la 11 metri, decizie prin care arbitrul de centru l-a sancționat, cu multă asprime, dar și corectitudine, pe Stoica, acesta lovindu-l, în careu, fără minge, pe Ion Nicu ● Cei mai buni de pe teren : Mulțescu 9, Augustin, Stoichiță 8 (Jiul) ; I. Constantinescu, Vochin 7 (F.C.M.) ● A arbitrat bine Fr. Cologi, ajutat de A. Ianuși și N. Gheorghe — toți din București. **(Victor Niță).**

seriale • seriale • seriale

Valea Jiului, ca o mireasă (VI)

Un miner acasă la El Greco

Minerul Marin Ciochia din Lupeni îi scrie de la Roma, unde și-a petrecut vacanța, unui ortac din brigada lui : „M-am dus cu nuierea și l-am văzut pe El Greco. Ca să știi că nu în circiumi intru. N-am venit pînă la Roma să văd circiumi, ci muzee. La început am crezut că sînt fotografii, mai ales cînd am văzut de departe trupuri goale, ca la noi în baie, dar nu era așa." (Aluzia se referă, firește, la baia minerilor, la ieșirea din șut.)

Grigore Măselniță, tot din Lupeni și tot oltean, ca și Ciochia, primește și el vești din Renaștere :

„Am văzut, mă Grigore, o mănăstire lîngă Ulm. Am văzut ce nici în vis nu visam să văd. Sculpturi ca vii și culori cum numai dimineața cînd răsare soarele vezi."

Iar lui Ion Tudorache, Marin Ciochia îi povestește cum a stat de vorbă cu „al din ramă".

„Dacă aș strînge atîția bani ca să-mi iau un tablou de Rafael, v-aș aduce la mine în bloc și l-am admira împreună. Mare pictor. Te uiți la tablou și ai impresia că stai de vorbă cu ăla din ramă. Așa-i de adevărat, de-al nostru."

Dincolo de tonul voit glumeț și de naivitățile ușor explicabile — nimeni nu are pretenția ca unul miner din Valea Jiului arta Renașterii să-i fie la fel de familiară ca o combină PK 7 — transpar prețuirea reală a valorilor general umane ale artei, nevoia acută de frumos. Multe tomuri savante s-au scris despre Rafael, dar cît de spontan, de cald, de tulburător sună : **„E de-al nostru."** Tocmai minerul care își petrece viața în adînc, înfruntînd muntele, bezna, praful și necunoscutul, omul care depune o muncă fizică adesea istovitoare, tinjește după frumos, după o artă apropiată lui, după Spectacole cu majuscule, nu numai după varietățile duminicale și eternul meci de fotbal. Este o cerință lăuntrică, organică, una care ține de meserie, dacă vreți.

Vespasian Catană, șeful de brigadă de la Vulcan, ale cărui ascuțite și pătrunzătoare observații am mai avut prilejul să le citățm, explică :

— Sînt două condiții pe care, dacă nu le respecți, mina nu te acceptă : să mănînci bine și să te odihnești bine. Sînt condiții de bază. Dar din cînd în cînd simți nevoia să vezi ceva frumos, un spectacol, un film. Și, cred eu, una e să stai acasă, să privești la televizor, și alta să intri, îmbrăcat decent, într-o sală de spectacol. N-am văzut nici o piesă de teatru în ultima vreme. În 1974 lucram în blocul Zero, condiții grele, sărituri, apă. Mi-a trasat conducerea sarcină : „Catană, la oamenii și mergi acolo". Ortacii nu m-au lăsat, am fost unul lîngă altul. Dar nu la asta vreau să ajung. Cînd ieșeam la suprafață, după baie, mă simțeam foarte obosit. Îmi reveneau în minte apa, sărîturile, greutățile, mă plîmbam puțin și simțeam nevoia să uit de abataj, să simt că trăiesc între oameni, să văd ceva care să mă bucure, să-mi limpezească gîndurile.

Au minerii unde să-și limpezească gîndurile ? Au și nu prea au. S-au făcut investiții și pe linie culturală în Valea Jiului. Noua Casă de cultură din Petroșani este cu adevărat pe măsura unei cîtadele muncitorești. Clubul tineretului din Uricani — din păcate, nu prea încăpător —, cinematograful din Lupeni și alte cîteva amenajări recente par însă insuficiente pentru setea de cultură a oamenilor din Vale, care, și pe acest plan, vor să simtă că trăiesc între oameni, nu între televizoare. Înțelegem că nu se poate face totul dintr-o dată și că masivul program de construcții de locuințe a înghițit fonduri uriașe. În Valea Jiului s-a rezolvat în modul cel mai satisfăcător, poate înaintea altor centre muncitorești din țară, problema locuințelor. Există însă unele probleme nesoluționate în ceea ce privește viața culturală din Vale.

Să luăm, bunăoară, Vulcanul lui Vespasian Catană. Vizitatorul rămîne plăcut impresionat de această așezare minieră în plină dezvoltare, cu arhitectura ei impunătoare, consonantă cu peisajul montan înconjurător. Și totuși viața culturală a acestui oraș de 20 000 locuitori gravitează în jurul fostului cazinou al minerilor, al cămărușelor în care o zi rulează un film, altă zi se ține o conferință ș.a.m.d. „Un spectacol ca lumea nu se poate contracta aici — spun localnicii, mai în glumă, mai în serios — fiindcă pe scenă încap doar trei chitare și un solist. De o piesă de teatru nici pomeneală."

Vulcanul nu este, în această privință, un exemplu izolat. Nici Casa de cultură din Lupeni, nici sălile de spectacol din Petroșani (și s-ar mai putea da alte exemple) nu corespund întru totul nevoilor. Adevărat, apar cenacluri, inițiative fructuoase pe plan local — de pildă Nedeea Vulcanului — totuși, nu arareori, activitățile culturale se limitează la echipele de dansuri populare și la turneele lui Ion Dolănescu. (În treacăt fie zis, directoarea adjunctă a liceului din Petrila, Dorina Bubur, și colegele sale ne-au rugat să-l întrebăm pe apreciatul cîntăreț de ce în faimoasa baladă Gojin, cu care s-a prezentat în fața minerilor, a introdus versurile : „Pupa-ți-aș bocancii tăi / Cu care jucai fotbal cu ei, / Pupa-ți-aș mustața ta / Cu care ștergeai cratița !" Versurile corespund oare cu originalul ?)

Teatrului din Petroșani localnicii îi spun Teatrul de dincolo de barieră : e situat peste mină, tot într-un vechi cazinou minier, dincolo de calea ferată. Cînd am ajuns acolo mă gîndeam că insuși faptul de a merge frumos îmbrăcat la un spectacol — vorba lui Cătană — și a-ți lăsa paltonul la garderobă reprezintă un act de cultură.

Ce cred minerii — și nu numai ei — despre teatrul lor ? Este meritoriu din partea conducerii acestui lăcaș al Thaliei că în Caietul-program nu a ezitat să publice și asemenea opinii din partea spectatorilor :

„Îmi place și iubesc teatrul. Ultima piesă pe care am văzut-o a fost «Casa care a fugit prin ușă». Dar de atunci, din nefericire, nu am mai văzut afișele teatrului nostru pe la noi... Aș vrea să ne întîlnim cu actorii, să vorbim cu ei după spectacole și mai cu seamă să vină mai des și pe la noi la Uricani." (Traian Pop, miner, Uricani)

„Teatrul pentru mine este dragostea cea dintîi și cea din urmă. Am văzut toate piesele teatrului nostru din Vale. Trist, dar adevărat : omul muncii, cel care iubește și investește munca și inteligența sa în prosperitatea noastră, nu l-am prea găsit în piesele petroșene. Poate cînd au făcut repertoriul nu au ținut cont și de noi... Admir trei actori de la teatrul nostru : Mihai Clita, Alexandru Anghelescu și Paulina Codreanu. Poate, cu timpul, o să mai lărgesc lista. Aș vrea să-i văd pe tinerii veniți !" (Nicolae Tărăgescu, inginer, Livezeni)

„Teatrul din Petroșani nu-i în limanul nostru, nu-i la sufletul nostru. A trebuit să vină atunci să ne fim liberi. Ar fi bine dacă ar veni și la noi să joace, astfel să vedem și noi că actorii ne prețuiesc. Dar pe noi nu ne-a întrebat nimeni cam ce vrem să vedem și cum să fie un spectacol. Să joace fără dichisurile alea, lîngă noi, să-i simt cum gîndesc ca să-i cred ce spun. Și să-mi spună simplu, ca de la om la om, să nu mai am impresia că au învățat acasă cuvintele și mi le pun mie în față. Să fie sinceri, că noi așa sîntem învățați : să spunem drept ce avem pe inimă." (Ion Cojocaru, miner, Lonea)

Într-o după-masă am avut o discuție destul de prelungită cu actorii, pe care i-am întrebat, în calitate de reporter și nu de critic teatral : „De ce, dragi tovarăși, asemenea opinii despre teatrul vostru ?" Răspunsul nu este chiar atît de simplu (dealtfel, ar fi injust să omitem faptul că unele critici s-ar fi putut adresa tot atît de bine și altor teatre din țară). Oricum, nici un interlocutor nu a contestat lipsa de aderență la spectatori. Au relevat însă, printre altele, că există și o problemă a tînărului actor. Absolvenții Institutului de artă teatrală și cinematografică ocolesc Petroșaniul. „E prea poluat", spun.

Se pare că problema poluării în Valea Jiului își va găsi rezolvarea în actualul cincinal. Dar trebuie așteptat pînă atunci ? Sînt perspective ca teatrul să se mute într-un local central, mai adecvat, și atunci — am fost asigurați — se vor schimba multe. Comentează directorul :

— Nu vom mai fi Teatrul de dincolo de barieră, nu ne vom mai simți ca pionierii din Vestul îndepărtat.

(Va urma)

LIONEL NIȚESCU ■

Un arbitraj scandalos

Meciul de simbătă de pe stadionul din Ghencea era așteptat cu mult interes de toată lumea. Dovadă tribunele arhipline, chiar în aceste momente cînd mijloacele de transport sînt reduse și lumea se deplasează mai greu într-un loc atît de îndepărtat. Jucau două echipe antrenate de Teașcă în ultimii doi ani : **Steaua**, campioană națională, și **Universitatea Craiova**, aflată pe locul doi după două apariții foarte bune în Cupă și campionat. Meciul era deschis oricărui rezultat, teoretic șansa aparținînd, evident, echipei militare care prezenta nume sonore, juca pe teren propriu și arătase la sfîrșitul sezonului trecut și la Constanța o formă constant bună.

Primele 13 minute ne-au oferit un spectacol aspru, bărbătesc, cu un joc om la om, în care erau evidente două lucruri : superioritatea tehnică a unor jucători militari asupra tinerilor adversari și condiția fizică extraordinară a craiovenilor. În aceste prime minute **Universitatea Craiova** putea să înscrie de două ori, foarte ușor, dar lucrul nu s-a întîmplat. Atacurile **campionilor** erau mai rare, dar mai precise, deși Iordănescu și Dumitru erau flancați sever de către Geolgău și Beldeanu. Oricum, se anunța un meci neobișnuit, cum a și fost în cele din urmă, dacă, din păcate, arbitrajul n-ar fi fost încredințat arbitrului Ghiță care, odată cu acest meci, si-a semnat propria retragere din arbitrajul românesc. Am văzut multe erori pe terenurile de fotbal de-a lungul anilor. Am văzut arbitri proști, pur și simplu, dînd decizii anapoda, arbitri cărora le plîngeai de milă, întrebîndu-te cine le-a pus fluierul în gură. Ghiță însă, întrecîndu-i pe toți, a sosit la teren cu o pușcă cu lunetă numită fluier, cu care a tras de două ori în momentele decisive ale meciului. Din informațiile noastre, în timp ce „dirija" această partidă, arbitrul Ghiță injura ca la ușa cortului pe jucătorii craioveni, lucru neobișnuit în analele fotbalului. Înțelegem că după ultimul seism multă lume este tulburată și are nervii încordați, dar o partidă de fotbal nu trebuie lăsată la mîna unui rău intenționat. Nu știu ce are arbitrul Ghiță cu echipa **Universitatea Craiova**, dar îmi aduc aminte că anul trecut, pe **Dinamo**, a acordat cu aceeași larghețe gazdelor un **penalty** și a oferit imediat și un cartonaș galben unui jucător craiovean, cum a făcut-o și de data aceasta cu Tilihoi. Nu suspectez deloc, scriind acestea, nici echipa din **Ștefan cel Mare** și, mai ales, echipa **militară** cunoscută pentru **fair play**-ul său. Nici una din aceste mari formații românești nu are nevoie de ajutorul „cuiva" pentru că, și **Dinamo**, în toamnă, și **Steaua**, simbătă, au jucat excelent. Și dacă este vorba să spunem că Ghiță a dezavantajat pe cineva, adevărul este că a dezavantajat ambele echipe pentru că după măgăria din minutul 13, cînd a acordat cel mai senzațional 11 metri văzut de noi în fotbal (Troi a călcat pe mîngea și a căzut ca o primadonă în careul de 16 m), el a vrut să repare cu avantaje mici distrugerea moralului tinerei echipe craiovene. Dar un asasinat este un asasinat, degeaba florile, degeaba lacrimile, degeaba discursurile la capătul mortului. **Unsprezecele** din Bănie, în văzul a milioane de telespectatori și a 30 000 de plătitori, fusese făcut **groggy** fără scrupule de către ura inexplicabilă a acestui individ despre care credem că este timpul să fie scos cu o justă destituire din arbitrajul românesc !

Dar să analizăm mai departe faptele. Cum a denaturat jocul în continuare arbitrul brașovean ? A anulat un gol perfect valabil al lui Iordănescu pe motiv de **ofsaid**, n-a acordat un fault, de data asta just, în careul craiovean, săvîrșit asupra lui Zamfir și, în sfîrșit, încoronarea operei sale destructive : a dictat repetarea unei lovituri de la 16 m pe motiv că zidul a mișcat. În această situație arbitrul Ghiță a favorizat echipa **Steaua** de două ori : 1. nenumărînd cei 9 m reglementari (pe care de fapt mai toți arbitrii români nu-i numără niciodată) ; 2. neoprind jocul, **nu după ce lovitura fusese ratată, ci înainte**, cum ar fi fost firesc. Odată cu repetarea loviturii, s-a produs o a treia infracțiune pe care o sesizează și cronicarul **României libere**, Ion Bocioacă : anume mutarea mingii de la locul infracțiunii, într-un unghi favorabil lui Iordănescu.

Două goluri făcute cadou într-un meci atît de important unei echipe căreia — repet — nimic nu îndreptățea să i se facă un asemenea dar pentru că ea, în circumstanțe normale, cel puțin după jocul din repriza întîi, putea cîștiga lejer și poate la un scor mai confortabil, e prea mult. Astfel s-a făcut că un **derby** care se anunța excepțional (și, repet, el a fost în cele din urmă excepțional prin întoarcerea rezultatului de la 0—2 la 2—2) s-a transformat într-o bătălie acerbă a nervilor în care jucătorii n-aveau nici o vină. Oricine ar fi fost în locul acelor tineri furați ca la ușa cortului (mă gîndesc la jucătorii **Universității Craiova**) nu și-ar mai fi putut stăpîni nervii. Spre cinstea lor, am văzut în tribună suporteri și echipei **Steaua** care au fost indignați de arbitrajul lipsit de orice competență al acestui așa-zis **cavaler al fluierului**. Așteptînd deciziile, să sperăm foarte drastice și definitive, ale forului nostru suprem în materie de fotbal, pentru ca astfel de denaturări ale jocului să nu mai poată fi posibile, să spunem eliteva cuvinte și despre cei din teren. Jocul a relevat un Iordănescu excepțional, aflat într-o formă de zile mari, ajutat de luciditatea lui Dumitru care rămîne, în continuare, aceeași **stea** a fotbalului nostru, iar de partea cealaltă, un jucător continental, cum n-am mai văzut de la Petschovski, Marian și Dobrin pe arenele noastre : Balaci. Alura lui și travaliul său în teren îl fac un **nearul unu** al acestui an.

EUGEN BARBU

P.S. : A doua zi, pe „23 August", o echipă ponosită din Constanța, în care n-am văzut decît doi jucători : Antonescu și Livciuc, a dat o replică penibilă unei alte formații aflate în derivă : **Progresul**, într-o partidă penibilă care părea că nu se mai sfîrșește. Au învins bucureștenii cu 1—0 printr-o întîmplare. A doua partidă a cuplajului bucureștean care a adus în tribune 40 000 de spectatori a opus echipele **Rapid** și **Argeș**. Meciul s-a terminat la egalitate, 0—0, după o partidă bunicică în care am remarcat forma excepțională a lui Dobrin, pe care îl recomand lui Covaci, și doi jucători care s-au mișcat excelent : D. Nicolae și Radu II. De pe Podul Grant nu pot să remarc pe nimeni. Nu mai înțeleg nimic. Acești oameni tineri, care s-au odihnit o iarnă întreagă, arătau ca niște babe de la Sfînta Vineri.

În țară, rezultate destul de dubioase pe ici, pe colea. Punctele au început să fie împărțite frățește : colaci de salvare sînt aruncați unor echipe aflate în derivă și așa mai departe. Nu vreau să-mi fac vreun păcat, dar ceva e putred în Danemarca. Niște observatori federali **„în formă"** ar aduce multe revelații asupra **„misterelor"** care înconjură unele partide. Nu ne mai trece...

DIVIZIA A : 19 ȘI 20 MARTIE

BUCUREȘTI : Steaua — Universitatea Craiova 3—2 (2—0). Într-o fișă tehnică a derbyului s-ar cuveni să prezentăm radiografia jocului născută de momentele sale determinante. Din nefericire pentru meciul de simbătă, momentul cel mai pregnant al partidei s-a născut din contribuția exclusivă a conducătorului de joc, brașoveanul C. Ghiță, a cărui eroare se va înscrie, nu ne îndoim, în legenda fotbalului nostru la capitolul faptelor triste și revoltătoare dar adevărate • 30 000 de spectatori au văzut căderea lui Troi din minutul 13, remarcînd elementul ei absolut întîmplător — stelistul căzuse, nevinovat, pe mîngea — și un singur om din zecile de mii de oameni strînși pe stadionul Ghencea a „sesizat" un fault cu totul imaginar asupra aripei formației gazdă. Acest om a fost arbitrul Ghiță. Reluăm, pe scurt, descrierea acestui moment deoarece, ulterior, destul au fost cei care l-au minimalizat • Este adevărat că Steaua a mai înscris un gol (perfect valabil) în prima repriză, este la fel de adevărat că pînă la pauză bucureștenii au dominat în general copios, dar se face abstracție de rolul moral adeseori decisiv pe care „lovitura sub centură" îl are de obicei asupra unuia dintre cei doi combatanți. N-a fost un secret pentru nimeni care a urmărit acest joc efortul disperat al oaspeților pentru a nu se „îneca" după șocul nedrept pe care-l primiseră și dacă scorul la pauză a fost doar de 2—0, el se datorează încrîncenării craiovenilor, dar mai ales ușurinței cu care au tratat în continuare, în prima repriză, gazdele partida, cînd — cu puțină atenție și cu un Zamfir nepreocupat să dribleze nu numai zeci de picioare, ci și firele de iarbă ale terenului — scorul putea ușor ajunge să capete proporții. Logic ar fi fost, după desfășurarea inițială în prima sa parte, ca Steaua să conducă cu 3, 4 goluri diferență. Goluri care ar fi consfințit • superioritate născută de fabuloasa eroare a cavalerului în negru Ghiță • A venit repriza a doua. Printr-un superb efort, Craiova a egalat. Judecățile superficiale au greșit a doua oară, considerînd că eroarea lui Ghiță a fost compensată. Fals. Revenirea oaspeților nu a anulat greșeala arbitrului, ci, dimpotrivă, a sugerat capacitatea generală a craiovenilor de a juca bine, așa cum ar fi evoluat probabil și în întreaga primă repriză dacă n-ar fi fost dărîmați psihologic de greșeala lui Ghiță. Că Steaua a marcat, totuși, golul victoriei (e adevărat, după o lovitură liberă repetată și deplasată sub ochii insensibili ai arbitrului) nu ne spune, în urma urmei, nimic altceva decît că Steaua n-a fost copleșită de o egalare care putea să-i tale răsuflarea, că și-a jucat mai departe cu energie șansa, că jocul fusese din capul locului deschis oricărui rezultat, el fiind însă „închis" de un arbitraj cum nu s-a mai văzut pe terenurile noastre de foarte mulți ani • Dacă se știe că o amăriță de cioară absorbită de un turboreactor este în stare să-i distrugă, dacă se mai cunoaște că o lovitură nefericită „cu lemnul" a lui Smith a fost în stare să-i ia lui Năstase o finală la Wimbledon, asocierea erorii lui Ghiță la victoria

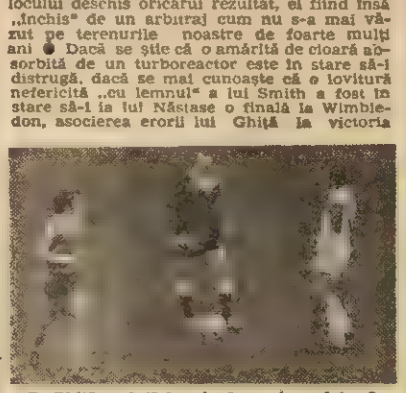

C. Ghiță : al 12-lea jucător al gazdelor ?

bucureștenilor ni se pare pe cît de firească, pe atît de hotărîtoare. Din păcate, penalty-ul acordat de brașovean Stelei în minutul 13 a fost un „cadou otrăvit" care nu i-a sporit campioanei noastre cu nimic prestigiul. Steaua, echipă puternică și iubită, n-are nevoie de asemenea servicii nedemne pentru lumea sportului, așa cum nici Dinamo, în alte dăți, n-avea nevoie de ajutorul cavalerilor fluierului. În concluzie, am reținut evoluțiile frumoase, pe ansamblu, ale celor două echipe, dominate de jocul excelent al lui Dumitru, Iordănescu, Beldeanu și Balaci (toți notați de noi cu nota 9), dar ne exprimăm opinia că rezultatul partidei a avut un coautor decisiv în persoana arbitrului Ghiță, a cărui viitoare prezență pe un teren de fotbal ni s-ar părea o încălcare a moralei sportului. Corecți, atenți, tușierii ieșem T. Balanovici și I. Ciolan (**Marius Popescu**). • **Progresul — F.C. Constanța 1—0 (0—0).** Echipa gazdă a dominat în prima repriză, atacanții săi — Apostol, Tevi și chiar Iatan — au șutat de la distanță, au construit acțiuni închegate, la originea lor aflîndu-se Nignea și Apostol. Bucureștenii n-au trecut în „cont" ocazii clare de a înscrie, dar în minutul 32 au marcat unicul gol al partidei : Tevi preia la 25 m de poartă, prelungește în adîncime printre fundașu central, Dragu sprintează și, cu un ultim efort, împinge mingea în plasă pe lîngă Ștefănescu • Replica constănțenilor se face simțită imediat după pauză cînd, prin introducerea lui Dragnea, jocul echipei capătă un plus de claritate. Mateescu încearcă să ia jocul „pe cont propriu", aleargă pe tot terenul și ocaziile de gol își fac apariția (Dragnea min. 58, Mărculescu min. 69 și 88). Cea mai mare ocazie o pierde însă Mateescu care, din 8 m, trage puternic în pieptul lui Tichigiu după un reușit „un-doi" cu Dragnea • Victoria Progresului este totuși meritată, deoarece bucureștenii au căutat și au reușit pe tot parcursul partidei să dea impresia unei echipe mai sudate, mai bine orientată tactic • Cei mai buni de pe teren : Dragu, Apostol 8, Gh. Ștefan, Nignea 7 (Progresul) ; Mateescu, Dragnea 8, Antonescu 7 (F.C. Constanța) • A arbitrat bine Radu Șerban, ajutat de V. Ciocîlteu (ambii din Craiova) și T. Andrei — Sibiu (**Cornel Catană**) • **TIMIȘOARA : Politehnica — F.C. Bihor 2—0 (2—0).** Dacă rezultatul meciului a rămas doar acesta (au înscris Lața și Mioc, două goluri frumoase), cauzele centrale ar fi : întîi, ratările — nepermise pentru divizia A ale timișorenilor Șerbănoiu, două, Lața și Petrescu, apoi cele două faze de penalty clar în care s-au aflat Anghel și Lața, faultați în careul bihorean • Oricum, scorul și nota generală a cursului partidei dovedesc că „Poli" a jucat mai bine îndeosebi în prima repriză, iar F.C. Bihor a dat impresia că, fără Kun II (accidentat de rapidiști), nu poate, în 90 minute, să tragă măcar un singur șut pe poartă, avînd doar două lecții învățate pe de rost : jocul la ofsaid și contraatacuri prin trio-ul Ghergheli — Lupău — Florescu • Ușurarea celor 13 băieți ai lui R. Cosmoc a venit nu prin intrarea în joc a veteranului Popovici și a juniorului Zare, ci după fluierul final al cavalerului bucureștean C. Bărbulescu, care, ca și concitadinii săi N. Păvăluță și E. Svitlec, a arbitrat slab, ultimul (?) să apeleze la cartonașe colorate și decizii realiste • Cei mai buni de pe teren : Mioc 9, Dembrovschi, Lața, Mehedințu 8 („Poli") ; Bigan, Florescu, Vidac, Al. Naghi 7 (F.C. Bihor) (**Teodor Bulza**). • **IAȘI : Politehnica — Sportul Studențesc 3—1 (2—0).** Cu o prestație slabă a întregului punctul forte al studenților bucureșteni, oaspeții au fost depășiți de colegii lor din Iași printr-un joc combinativ, în viteză, cu dese schimbări de locuri • Romilă, cel mai bun jucător de pe teren, a fost principalul artizan al victoriei echipei sale : a muncit pe tot terenul, și-a pus coechipierii din atac în bune poziții de gol (Dănilă deschizînd scorul în min. 20 dintr-o perfectă centrare a mijlocașului ieșean), a marcat și două goluri, în min. 22 printr-o frumoasă foarfecă și în min. 49 din penalty, la un henț în careu comis de Tănăsescu • Studenții bucureșteni s-au străduit — și au reușit uneori — să joace de la egal la egal cu partenerii lor, dar au acuzat lipsa din formație a lui Octavian Ionescu și Rădulescu pentru compartimentul ofensiv, în timp ce apărarea s-a comportat mai slab decît niciodată • Mircea Sandu a fost singurul care s-a străduit să realizeze ceva, deși neajutat de colegi, reușind un gol în min. 62, cînd a reluat direct o centrare a lui Chihaia • Cei mai buni de pe teren : Romilă 9, Dănilă, Simionaș 8 (Politehnica) ; M. Sandu 8 (Sportul) • A arbitrat foarte bine Otto Anderco, ajutat de I. Taar, ambii din Satu Mare și V. Cătană — Carei (**Dumitru Constantinescu**). • **HUNEDOARA : Corvinul — Jiul 2—2 (1—2).** Rezultatul, la prima vedere, ar fi nemulțumitor pentru hunedoreni. Dar, mai cu atenție analizînd meciul, rezultatul poate fi considerat un succes al Corvinului, care a jucat la întîmplare, cu spații mult prea mari între compartimente și cu o inexplicabilă emoție • De cealaltă parte, Jiul a stăpînit jocul fără să facă prea mari eforturi, oprind chiar, din cînd în cînd, motoarele și jucînd aproape o repriză în 10 oameni, ca urmare a eliminării lui Augustin pentru gest nesportiv, ceea ce vrea să însemne că, în loc să repună mingea de la margine, se juca cu ea pe tușă, de parcă era la antrenament. Și, cum primise cu doar cîteva minute înainte un cartonaș galben, următorul cartonaș nu putea fi de altă culoare decît roșie. În altă ordine de idei, consemnăm primele două goluri pe care Agud le înscrie în acest campionat • Cei mai buni de pe teren : Agud, Văetuș, Economu 7 (Corvinul) ; Mulțescu 9, Augustin, Ciupitu, Stoichiță 8 (Jiul) • A arbitrat bine o brigadă bucureșteană condusă de C. Petrea, avîndu-i la margine pe V. Mândescu și V. Navroschi (Victor Niță). • **TG. MUREȘ : A.S.A. — S.C. Bacău 0—0.** Prin prisma victoriei culese în etapa trecută, la Pitești, echipa lui Bone a considerat întîlnirea cu băcăuanii drept o problemă de... scor. Pe teren, lucrurile au stat însă cu totul altfel — echipa lui Nicușor dovedind că știe să joace în deplasare, probînd ad că virtuțile unei apărări organizate, ce a constituit, în momentele cheie, o adevărată trambulină în lansarea unor contraatacuri destul de periculoase — două din ele (min. 25 și 42) dîndu-i ocazia lui Antohi să semene panică în careul gazdelor • Lipsiți de aportul lui Bölöni, care a acumulat la Pitești al treilea cartonaș galben, A.S.A. a acționat destul de confuz, limitîndu-se, în esență, la incursiunile solitare ale lui Fazekaș sau Hajnal, e drept periculoase, dar care s-au lovit de un Constantinescu în formă excelentă. Cu toate acestea mureșenii au fost foarte aproape de gol, cel puțin în minutele 26, 42 sau 65 — la ultima fază băcăuanii fiind salvați de bară (!), dar modul dezorientat în care au acționat în rest nu le putea da dreptul la mai mult • Cei mai buni de pe teren : Fazekas Hainal 8, Faniel, Varodi 7 (A.S.A.) ; Constantinescu 9, Bălută 8, Antohi, Catargiu 7 (Sport Club) • A arbitrat bine Fr. Colosi, ajutat de I. Rosoga și V. Rosu — toți din București (**Ion Rosu**). • **GALAȚI : F.C.M. — F.C.M. Reșița 3—1 (2—0).** Jocul foarte bun al echipei gălățene, un joc în viteză și în perma-

(Continuare în pagina 23)

TOP „FLACĂRA" — FOTBAL

Începînd cu prima etapă a returului diviziei A, revista noastră își propune să alcătuiască, pe baza notelor acordate de cronicarii săi după principiul „cei mai buni de pe teren" (note între 10 și 7), un TOP al fiecărei etape, constînd din cei mai în formă jucători ai momentului fotbalistic respectiv. Deci, după notele obținute, iată cum arată

TOPUL ETAPEI A 18-A :

1. Negriță — 10p ; 2—7 Dumitru, M. Constantinescu (S.C. Bacău), Mulțescu, Ștefănescu (F.C. Constanța), Balaci, Ștefănescu (Univ. Craiova) — 9 p ; 8—22. Sameș, Catargiu, Lunca, Iorgulescu (U.T.A.), Bojin, Romilă, Kun II, Beldeanu, Cîrțu, Lung, Cristian, Hajnal, Fazekaș, Augustin, Stoichiță — 8 p ; 23—50. Năstase, Stoica, Vigu, Antonescu, Munteanu, Antohi, Kukla, Nedelcu, Hergane, Atodiresei, Ciobanu, Bucu, Naom, Al. Naghi, Manea, Neagu, Geolgău, Donose, Iorgulescu (Progresul), L. Sandu, Dragu, Radu II, Dobrin, Bölöni, Ispir, Körtesi, I. Constantinescu, Vochin — 7 p.

A doua etapă a returului s-a disputat simbăta și duminica trecută. După notele obținute de cei mai buni jucători, am alcătuit

TOPUL ETAPEI A 19-A :

1. Lucescu — 10 p ; 2—9. Mulțescu, M. Constantinescu, Mioc, Romilă, Dumitru, Iordănescu, Beldeanu, Balaci — 9 p ; 10—32. Fazekaș, Hajnal, Augustin, Ciupitu, Stoichiță, Dragu, Apostol, Mateescu, Dragnea, Dembrovschi, Lața, Mehedințu, Dănilă, Simionaș, M. Sandu, Tolea, R. Dan, Burcea, Pîrvu (Rapid), Olteanu (F.C. Argeș), Nedelcu II, Bora, Băluță — 8 p ; 33—54. Varodi, T. Zamfir (S.C. Bacău), Agud, Văetuș, Economu, Gh. Ștefan (Progresul), Nignea, Antonescu, Bigan, Florescu, Al. Naghi, A. Ene, Florea, Schepp, Leac, Cheran, Custov, Cojocaru (Rapid), Stancu (F.C. Argeș), Dobrin, Radu II, Antohi, Catargiu — 7 p.

Drept urmare, prin adiționarea punctelor obținute în primele două etape ale returului, topul permanent alcătuit de revista noastră, numit **TOP „FLACĂRA" — fotbal**, arată în felul următor :

1—4.	Dumitru	—	18 p.
	Mulțescu	—	„
	M. Constantinescu	—	„
	Balaci	—	„
5—6.	Beldeanu	—	17 p.
	Romilă	—	„
7—10.	Hajnal	—	16 p.
	Fazekaș	—	„
	Augustin	—	„
	Stoichiță	—	„

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare — (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Catană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) - redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXVI • NR. 13 • 31 martie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

În aceste momente grele am simțit mai mult ca niciodată ce minunat popor sîntem, am dovedit că nu ne plecăm în fața greutăților ci, dimpotrivă, în asemenea împrejurări devenim mai dîrzi, mai hotărîți să înfăptuim comunismul în România. În aceste clipe dramatice am simțit și mai mult fericirea și mîndria că sînt fiul minunatului popor român, că merită, pentru el, pentru viața lui, să faci totul, chiar să-ți dai viața.

NICOLAE CEAUȘESCU

UNIT ÎN CUGET ȘI-N SIMȚIRI

Destinul așază uneori pe umerii unor clipe povara unei întregi istorii și pe umerii unui om sarcinile grele ale unui lung șir de generații. Am trăit asemenea clipe și cunoaștem un asemenea Om.

Născut într-o familie de țărani, intrînd de mic în rîndurile clasei muncitoare și din fragedă adolescență în partidul ei de avangardă, trăind bucuriile și amarul neamului său, primul bărbat al țării, proeminent gînditor și om politic al lumii contemporane, secretarul general al partidului și președintele Republicii și-a identificat ființa cu destinul poporului român pe care-l cunoaște ca nimeni altul, cu destinul națiunii noastre socialiste. Din această cunoaștere nemijlocită, trăită din adîncul inimii, din contactul permanent, revoluționar și creator cu acțiunile și gîndirea maselor de oameni ai muncii a realizat tovarășul Nicolae Ceaușescu nu o dată, în grandioasa sa operă, un strălucit portret moral al poporului român, caracterizări etnopsihologice care rămîn pe frontispiciul istoriei noastre naționale. Un asemenea portret înălțător și vibrant a realizat din nou secretarul general al partidului în ședința comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat, analizînd comportarea eroică, demnă, a națiunii noastre socialiste față de calamitatea de la 4 martie, subliniind unitatea monolitică dintre partid și popor, dintre toți fiii țării.

Partid, popor și țară, întreaga noastră familie socialistă, însuflețită de îndemnurile patriotice, de umanismul generos și înflăcărat, de exemplul concret al marelui bărbat, pe care strămoșii romani l-ar fi numit, cu admirație și mîndrie, **pater patriae**, am învins, într-un răstimp incredibil de scurt, urmările unei monstruoase catastrofe naturale, continuînd să construim, cu elan și dăruire, visul nostru de progres și fericire. Încrezător în viață și-n propriile forțe, harnic și dîrz, deprins cu suferința pe care a convertit-o în forță, poporul român a fost tot timpul, în ciuda tuturor vicisitudinilor istoriei, „unit în cuget și-n simțiri". În fața vînturilor unei istorii maștere și grele, a vrăjmășiilor de tot felul, unirea le-a fost forța. Unit a stat stavilă puhoaielor de neamuri nomade care s-au năpustit peste el și biata lui țară ; unit a înfruntat mînia fără leac a apelor furibunde, revărsate peste cîmpurile sale ; unit a stins focul dezlănțuit nu o dată ca să-i pîrjolească ogoarele; uniți ne-au găsit mișcările seismice care de atîtea ori ne-au prăbușit casele și ne-au năruit visele. De aceea, nimeni, niciodată, n-a putut clinti unitatea ființei noastre naționale. Unirea ne-a înmiit puterea. Cu atît mai mult, nimeni și nimic, nici chiar îngrozitorul cutremur de la 4 martie, n-a putut zdruncina unitatea ființei noastre naționale, unitatea armonioasei noastre familii socialiste, unitatea de idealuri a celor ce-s și azi ca și altădată, uniți în cuget și simțiri. Numai că unitatea de astăzi, bazată pe tradiționala omenie românească, cimentată de principiile eticii și echității socialiste, s-a arătat mai trainică decît oricînd, sub steagul glorios al Partidului Comunist Român. Omenia noastră proverbială, cumsecădenia, generozitatea oamenilor acestor pămînturi, spiritul lor de sacrificiu, încrederea nestrămutată în valorile vieții, unite într-o singură direcție de forța conducătoare a societății noastre, au conturat cu o mînă sigură de maestru profilul moral al poporului român, al societății socialiste, frumusețea sa spirituală, altitudinea idealurilor sale umaniste. Pe deasupra înfricoșătoarei catastrofe s-au înălțat virtuțile morale ale poporului nostru, atrăgîndu-i prețuirea și simpatia tuturor popoarelor lumii care s-au grăbit să-i întindă o mînă frățească, împărtășindu-i durerea, trimițîndu-i ajutoare, menite să aline durerea celor năpăstuiți. Biruindu-și durerea, ștergîndu-și lacrimile cu o mînă încărcată de sudoarea muncii, poporul român a trecut, cu o hărnicie de albină, la refacerea țării, hotărît să construiască cu succes socialismul, să participe la viața internațională, la schimbul de valori cu o prezență tot mai marcată.

Recunoscător pentru solicitudinea și atitudinea prietenească a atîtor popoare, poporul român e hotărît să le mulțumească prin muncă, prin calitatea produselor pe care le va pune pe piața mondială.

Uniți am învins și vom învinge ! Uniți, Partid, Popor și Țară vor cunoaște un viitor fericit care începe azi.

ION DODU BĂLAN ■

Să facem totul, dragi tovarăşi, pentru a asigura poporului nostru o viaţă tot mai îmbelşugată, bunăstarea şi fericirea, un viitor luminos, libertatea, independenţa, un loc tot mai demn în marea familie a naţiunilor planetei noastre

NICOLAE CEAUŞESCU

Am văzut cu ochii noştri în ultimele trei săptămîni o scenă care se repetă dimineaţa, la prînz, după-amiază, seara, noaptea. Zi de zi, urmînd calendarului eroic a cărui primă filă a fost 4 martie 1977, l-am văzut pe primul şi cel mai iubit fiu al poporului român, pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în mijlocul ruinelor, pe fronturile luptei îndîrjite pentru lichidarea urmărilor seismului, şi am observat, măcar, două lucruri :

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu strînge zeci şi sute de mîini ;

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu vorbeşte, apropiat, de la om la om, cu sute şi mii de oameni.

Şedinţa comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naţionale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale şi activului central de partid şi de stat ne-a oferit luni dimineaţa o imagine de fond pe care conştiinţele noastre au legat-o involuntar de numeroasele imagini pe care le-am văzut de-atîtea ori în zilele care au urmat seismului. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a apărut în faţa celor strînşi în sala Palatului Republicii şi a apărut în faţa întregului popor care-l urmărea pe micul ecran şi ne-a strîns tuturor mîinile şi ne-a vorbit tuturor.

Ne-a vorbit cald, apropiat, părinteşte, ne-a vorbit ca un mare conducător de stat, ne-a prezentat **situaţia la zi a României**, precis, limpede, detaliat, arătîndu-ne ce a însemnat şi ce înseamnă cutremurul din 4 martie pentru viaţa noastră economico-socială, ne-a explicat cum stăm cu realizarea prevederilor cincinalului, ne-a schiţat într-un tablou pe cît de luminos, pe atît de convingător perspectivele îmbunătăţirii vieţii materiale şi spirituale a întregului popor, oferindu-ne, cu aceeaşi ocazie, o analiză de excepţională valoare teoretică a vieţii internaţionale, a activităţii politice externe a partidului şi statului nostru, a rolului de mare cinste şi demnitate pe care România îl joacă azi în lume.

Făcînd o analiză amănunţită a efectelor cutremurului de la 4 martie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a prezentat imensele pagube provocate de seism : 1570 de vieţi omeneşti pierdute, 11 300 de răniţi, prăbuşirea şi avarierea gravă a 32 900 de locuinţe, aproape 35 000 de familii rămase fără adăpost, 763 de unităţi economice lovite din sectoare de bază ale industriei, construcţiilor şi transportului, o diminuare a avuţiei naţionale a României cu aproape 10 miliarde lei.

Arătînd meritele în lupta pentru normalizarea şi refacerea vieţii ale militarilor forţelor noastre armate şi ale unităţilor Ministerului de Interne, ale gărzilor patriotice, ale tineretului, ale medicilor şi ale întregului personal sanitar, ale clasei muncitoare, ale consiliilor oamenilor muncii, ale ţărănimii, ale intelectualităţii, ale cetăţenilor, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat demonstraţia capacităţii organizatorice şi politice a partidului, forţa conducătoare a întregii naţiuni.

În jurul partidului, întregul popor s-a strîns cu o singură voinţă, o singură conştiinţă şi aceeaşi faptă, ca o mare familie unită, eroică, hotărîtă.

Pe lîngă munca plină de abnegaţie desfăşurată pentru normalizarea vieţii, la locurile de producţie, cele trei miliarde şi trei sute de milioane cît totalizează pînă acum fondul refacerii, solidarităţii şi omeniei reprezintă şi ele o expresie grăitoare a spiritului de solidaritate şi întrajutorare al poporului român.

„În aceste momente grele am simţit mai mult ca niciodată ce minunat popor sîntem, am dovedit că nu ne plecăm în faţa greutăţilor ci, dimpotrivă, în asemenea împrejurări devenim mai dîrzi, mai hotărîţi să înfăptuim comunismul în România. În aceste clipe dramatice am simţit şi mai mult fericirea şi mîndria că sînt fiul minunatului popor român, că merită, pentru el, pentru viaţa lui, să faci totul, chiar să-ţi dai viaţa".

Cuvinte istorice. Cuvinte care ne-au înflăcărat conştiinţele, cuvinte pe care copiii noştri şi copiii copiilor noştri le vor rosti în numele demnităţii lor de români, neam ridicat în cinstea lumii şi prin viaţa şi lupta marelui român care este şi va rămîne Nicolae Ceauşescu.

Prezentînd concluziile şi măsurile privind activitatea de proiectare şi construcţie, de refacere a localităţilor afectate de cutremur — se va construi un nou centru politico-administrativ al Capitalei, se va revedea planul de sistematizare a ei ; se va reface aproape în întregime centrul oraşului Craiova etc. — secretarul general al partidului a arătat că pînă în 1980 avem de construit aproape 1 milion de apartamente în oraşe şi circa 250 000—300 000 locuinţe în comune şi sate. Uriaşul volum de construcţii prevăzute în actualul cincinal trebuie să se desfăşoare în cele mai bune condiţii, pentru a asigura patriei noastre o înfăţişare nouă, înfloritoare, demnă de epoca făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Analizînd situaţia modului cum se îndeplineşte cincinalul şi a sarcinilor de viitor pentru realizarea tuturor prevederilor lui, pentru creşterea avuţiei naţionale a patriei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut o trecere în revistă a succeselor în îndeplinirea planului pe 1976 şi a situaţiei la zi în anul în curs. Secretarul general al partidului a arătat că şi al doilea an al cincinalului a început sub semnul unei puternice angajări a poporului, planul producţiei industriale fiind realizat în primele două luni în proporţie de 102,4 la sută, exportul crescînd cu peste 20 la sută iar volumul investiţiilor cu aproape 13 la sută.

Arătînd că ritmul intens de dezvoltare a economiei noastre naţionale impune o preocupare sporită pentru buna desfăşurare a colaborării şi cooperării economice internaţionale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat că pierderile provocate de cutremur nu afectează cu nimic dezvoltarea comerţului exterior, posibilităţile de creştere suplimentară a producţiei făcînd, dimpotrivă, necesară intensificarea schimburilor şi cooperării noastre economice internaţionale.

Un capitol al expunerii secretarului general al partidului care a produs, firesc, multă mulţumire în întreaga ţară a fost cel în care a fost schiţat tabloul condiţiilor tot mai bune de viaţă materială şi spirituală a poporului nostru, ca urmare a dezvoltării mai accentuate a economiei naţionale.

În prezent se elaborează programul de trai al oamenilor muncii pentru întregul cincinal. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat ideea că, realizînd sarcinile economice sporite asumate, există posibilitatea nu numai a îndeplinirii, ci şi a depăşirii prevederilor iniţiale de îmbunătăţire a condiţiilor de viaţă materiale şi spirituale ale oamenilor muncii. **„În conformitate cu orientările stabilite de Congresul al XI-lea** — sublinia secretarul general al partidului — **în perioada următoare vom pune un accent mai mare pe creşterea retribuţiei şi veniturilor directe ale oamenilor muncii".**

Pe baza suplimentării fondului de retribuţie cu circa 10 miliarde lei, ca rezultat al economiilor ce se vor realiza în cursul acestui cincinal şi al creşterii suplimentare a venitului naţional, precum şi printr-o mai bună gospodărire a cheltuielilor sociale, apare posibilitatea unei creşteri mult mai mari a retribuţiei oamenilor muncii, adică în loc de 18—20 la sută, cît este prevăzut în Directivele Congresului al XI-lea, o creştere a retribuţiei reale cu cel puţin 30 la sută.

Se vor mai asigura în cursul cincinalului — spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu — importante creşteri ale alocaţiilor pentru copii, ale pensiilor de asigurări sociale ; se prevăd, de asemenea, măsuri pentru îmbunătăţirea în continuare a condiţiilor de viaţă ale ţărănimii în raport cu creşterea producţiei vegetale şi animale.

Document programatic de o excepţio-

națională însemnătate, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu a prezentat o elocventă sinteză a poziției României în lume, care, înfăptuind neabătut directivele Congresului al XI-lea pe planul politicii externe, se preocupă de creșterea continuă a contribuției țării noastre la soluționarea problemelor internaționale, la promovarea colaborării și păcii între națiuni. Într-un cadru internațional în care se afirmă un curs nou, pozitiv, îndreptat spre destindere, încredere și colaborare între națiuni, România a desfășurat și desfășoară o amplă activitate externă, continuînd să-și dezvolte larg relațiile economice, politice și cultural-științifice cu celelalte țări ale lumii.

Țara noastră întreține raporturi diplomatice și consulare cu 129 de state și relații economice cu peste 140 de țări. **„Numai în cursul anului 1976 și în primele luni ale acestui an — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — am făcut vizite oficiale într-un număr de 13 țări din Europa și de pe alte continente, iar 12 șefi de state au vizitat România“.** 23 de declarații și comunicate politice comune, un mare număr de acorduri economice, tehnico-științifice și culturale, precum și schimburi de sute de delegații de partid, guvernamentale, ale organizațiilor de masă — iată un bilanț impresionant și grăitor al poziției țării noastre în raporturile sale de cooperare internațională.

Subliniind că în perioada care a trecut de la Congresul al XI-lea s-au dezvoltat puternic, pe multiple planuri, relațiile României cu toate țările socialiste, s-au intensificat schimburile de vizite, contactele și convorbirile la nivel înalt, s-a lărgit schimbul de experiență în edificarea noii orînduiri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o amplă trecere în revistă a relațiilor cu aceste state.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că România a continuat să-și dezvolte largi raporturi politice, economice, tehnico-științifice și culturale cu toate statele din Europa, fără deosebire de orînduire socială, participînd activ la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori.

Prezentîndu-se eforturile statornice ale României pentru transpunerea în viață a prevederilor documentelor de la Helsinki, pentru înfăptuirea securității și colaborării pe continentul european, arătîndu-se lupta țării noastre pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale bazate pe deplină egalitate și echitate, ca și poziția consecventă a României pentru înfăptuirea dezarmării generale și, în primul rînd, a dezarmării nucleare — problemă de importanță vitală pentru progresul și pacea întregii omeniri —, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu a avut un larg ecou mondial. Dealtfel, presa internațională a evidențiat hotărîrea nestrămutată a României de a promova în continuare o politică externă dinamică și constructivă, întemeiată pe atașamentul ferm al țării noastre la marile principii ale relațiilor noi dintre state, pe participarea activă la identificarea de noi soluții în marile probleme ale contemporaneității : **înfăptuirea securității și cooperării pe continentul european și transpunerea în viață a documentelor de la Helsinki — înfăptuirea dezarmării generale și totale și, în primul rînd, a dezarmării nucleare — întărirea rolului O.N.U. — rezolvarea pe cale politică a diferendelor dintre state — lichidarea subdezvoltării și decalajelor economice — instaurarea unei noi ordini economice și politice — făurirea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră.**

Încheierea lucrărilor ședinței comune a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat va rămîne în conștiințele noastre mai ales prin emoționantul cuvînt de închidere rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Citindu-l și recitindu-l, am înțeles o dată mai mult că unitatea strînsă a poporului în jurul partidului, a conducătorului nostru iubit, este viața noastră, am înțeles o dată mai mult că democrația reală, profundă, este viața noastră și am mai înțeles că acum datoria noastră sfîntă, patriotică, este să muncim mai mult ca oricînd, să ne unim eforturile și energia pentru propășirea scumpei noastre patrii, pentru un viitor luminos, pentru libertatea, pentru independența și un loc tot mai demn al poporului român în lume.

„Acum — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — este necesar să trecem, fiecare la locul său de muncă, la unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii, ale întregului nostru popor într-o direcție unică — asigurarea înfăptuirii neabătute a Programului elaborat de Congresul al XI-lea“.

MARIUS POPESCU ■

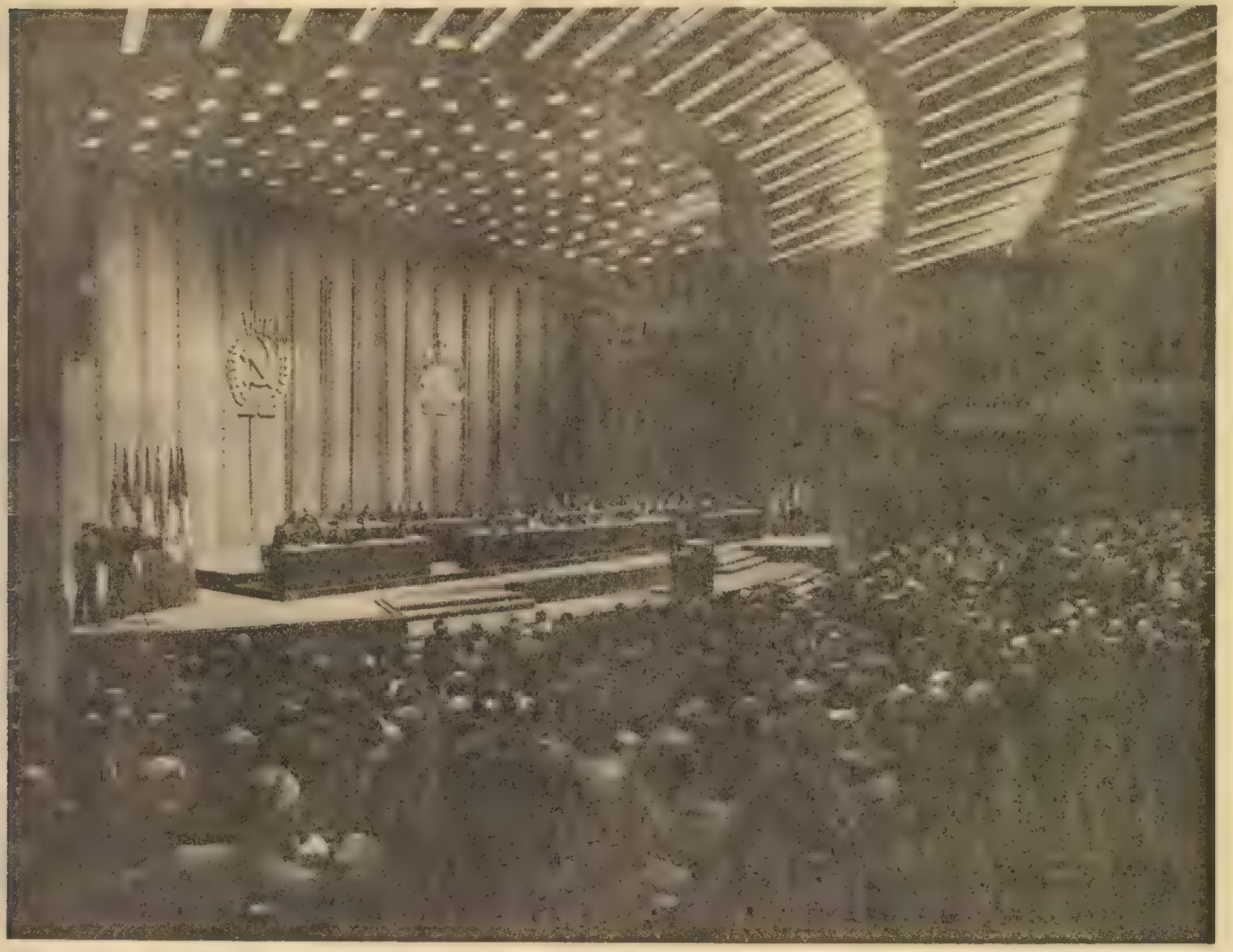

Zile şi nopţi record, săptămîni record, dovedind virtuţi morale care sînt

Cu braţele lor ca nişte ramuri oamenii au readus în hale primăvara

Hale vechi se scutură de corsetele lor, se supradimensionează, devin altceva, deasupra se ridică altele, moderne, ele rămînind undeva ca nişte bordeie în mijloc de cetate (cazul turnătoriei de fontă, care, atunci cînd a fost gata hala nouă, cea veche şi-a desfăcut pereţii ca o nucă cojile, trezindu-se într-o altă lume, modernă utilată). Lucrările de şantier a noilor obiective sînt vaste, aşa încît operaţiile de refacere a avariilor nu se mai disting, au devenit parte integrantă a dinamicului plan de dezvoltare.

Ajungem la lucrarea cea mai frumoasă — peretele fără de sfîrşit al curăţătoriei (lung de 300 metri). Prin miile de ochiuri de geam ale peretelui metalic pătrund, către curăţitori, aerul, lumina şi mîţişorii sălciilor înflorite vizavi, în curtea întreprinderii de ţevi „Republica". Pe ferme, prinşi cu centuri de siguranţă, lucrează oamenii lui nea Nour Grigore, echipă de constructori ai mecanicului şef. Bătrînul dă unele indicaţii. E acelaşi : vinjos, roşu în obraz, cu ochii lui albaştri şi vorba domoală. Are peste patruzeci de ani de cînd lucrează aici. A ridicat atîtia meseriaşi şi multe construcţii industriale în ţară şi peste hotare. Pavilionul expoziţiei româneşti de la Damasc are în el „mîna lui".

— Ce mai faci, nea Grigore, nu eşti la pensie ?

Ridică uşor casca să mă recunoască :

— Ba da, zice convins. De patru ani.

— Păi cum ?

— Precum se vede... Lucrăm mai departe... O zi n-am stat acasă. E atîta treabă... Aci, în locul peretelui oblu din cărămidă, dărîmat la acel necaz, montăm acum unul uşor, modern, cu geamuri, numai din ferme metalice. Programul nostru e de 10 ore, ca la şantier, dar nu ne lasă inima. Lucrăm 12 şi 14 ore... pînă terminăm. Am vrea ca luna florilor să ne găsească cu totul gata.

— Pe ce te bizui ?

— Pe ei, zice şi arată cu o scuturare mîndră a frunţii spre sudorii agăţaţi de ferme ca nişte cascadori, cusindu-le cu foc, bucată cu bucată, într-un joc de stele. Am băieţi buni... Colo sudează Măracine Constantin şi Gheorghe Marin, dincoace Costinel Ionel. Sînt lăcătuşi dar şi sudori în acelaşi timp. Acum pregăteam lucrul cu sudorii Lăncrănjan Octavian şi Cristea Gheorghe. Mai încolo lucrează gemenii noştri : Valerică şi Ganea Burada. Au 18 ani, sînt aci de vreo cîteva luni, da' mă mulţumesc. Vezi aşa cum iese lucru bun din mîna lor.

Într-adevăr, noul perete din ferme metalice este sus, gata jumătate. Geamgiii vin din urmă şi pun florile permanente ale ochiurilor de geam cu încrustaţii. Curăţătoria capătă noul aspect de lumină şi siguranţă.

Intrăm în cea mai tînără secţie din platforma secţiilor calde — turnătoria de neferoase. Două hale sînt încă crude, n-au intrat utilajele în ele. Trece un tînăr subţiratic, iute, în salopetă şi cu cască. Îl întrebăm de şeful secţiei.

— Eu sînt, spune repede, grăbind spre birou, unde era chemat la telefon, ce doriţi ? Mi s-a părut prea tînăr pentru a conduce o secţie atît de mare. — Ştiu că vă miraţi, a reluat el. Am într-adevăr numai treizeci de ani, mi se zice „copilul minune", dar ce era să fac. Sînt din comuna Stejari — Gorj şi sora mea cînd a împlinit şapte ani a trebuit să se ducă la şcoală. Eu cu cine era să rămîn ? Aveam cinci ani şi jumătate şi m-am dus şi eu. Am terminat liceul la 16 ani, iar facultatea la 21 ani şi jumătate... De-atunci sînt aici. Fiind secţia aproape neafectată de seism, am trecut din primele momente la o producţie suplimentară. Totul pentru secţiile noastre afectate : aparataj, locomotive, motoare, care a trebuit să reintre şi ele în grafic. Pentru întreprinderea de maşini grele am turnat imediat o piesă de o tonă şi jumătate, la fel un cuzinet pentru fabrica de ciment de la Tulcea, redeschizînd comandă, pentru că acum e atîta nevoie de ciment...

La turnătoria de fontă (care lucrează fără peretele din vest), inginerul Costin Ion, şeful secţiei, e şi acum uimit de solicitudinea oamenilor.

— E drept, spune, şi înainte turnam bine. Perturbarea a ţinut cîteva zile (doar ne-a căzut un perete peste utilaje), la 11 martie însă ajunsesem la o producţie bună. Avem acum resurse să dăm încă 200 tone peste angajamentul iniţial. N-am avut defecţiuni şi participăm la refacerea peretelui cu mulţi oameni de la noi. Sînt uimit şi acum, dar mîndru în sinea mea de receptivitatea oamenilor mei, oameni simpli, mulţi navetişti, oameni de la ţară, adevăraţi oameni ai ţării. Cu ei am reuşit să depăşim prevederile celei de-a doua decade.

Uriaşa secţie S.A.S. — secţie nouă de samblări sudate — ne primeşte într-o ordine de grandios studiou cinematografic. Ordine, lumină, înălţimi. Strunguri carusel cu planşaiba cît o arie, maşini de găurit, înalte ca nişte girafe, pentru microfoane, vase sferice ridicate pe suporţi ca în filmele ştiinţifico-fantastice, la care sudorii sudează pe platforme circulare, înalte, nici o urmă de ce a fost. Iată totuşi o îngrădire şi o mare deschidere spre cer în halele 3 şi 4.

— Au cedat cîţiva stîlpi, au căzut chesoane, nu bucură pe nimeni, dar reluarea lucrului a fost la noi chestiune de ore, ne spune inginerul Tărtăcuţă Gheorghe, şeful secţiei. Totul prin oameni şi dăruirea lor. În miercurea următoare mă pomenesc în birou cu sudorul Hongu Constantin. Îmi întinde mîna şi zice : „Am luat avionul Aveţi nevoie de mine?" Cum să nu! E un flăcăiaş de 23 ani, îl ştiam în concediu la părinţi, la Suceava. Din treizeci de zile, cîte are pentru doi ani de cînd nu a luat concediu, a efectuat doar vreo zece zile şi a renunţat. Acum sudează la ferma de refacere a acoperişului de la hala 3, hala lor, în echipa lui Cristea Gheorghe, fermă care are, nici mai mult, nici mai puţin de 14 tone... Ce să vă spunem, cu aceşti oameni am dat la decada a doua 800 tone piese peste plan. Judecînd lucrurile după gesturile acestea spontane, eu cred că aici e secretul dăinuirii noastre. Sărim la primejdie, fără o chemare specială, şi ne unim într-o frăţie care-ţi înfurnică braţele şi-ţi scutură inima...

Zeci de locomotive diesel-hidraulice stau garate, gata de a fi expediate. Au forme şi mărimi variabile. Una dintre ele se distinge prin originalitate. E roşie, mai joasă, cu o formă aerodinamică.

— Decada aceasta a venit cu nişte realizări de-a dreptul remarcabile, ne spune inginerul Iacobini de la serviciul plan. O depăşire a valorilor de 30 la sută. Majoritatea secţiilor au venit cu depăşiri. Uitaţi : 40 tone oţel lichid peste plan, 2 prese hidraulice cu 6 etaje atît de necesare industriei lemnului, pentru mobilă, 6 locomotive de 700 CP, 3 locomotive de 165 CP, pentru Egipt, care nici nu au fost în planul iniţial, 9 motoare de 700 CP şi 10 motoare de 350 CP, 64 tone de oţel rapid date de forjori. Totul peste plan ! Rezultatul focului continuu de la turnătorii şi forjă şi a schimburilor prelungite.

— Am început să lucrăm în forja nouă, situată la cealaltă extremitate a întreprinderii, ne reaminteşte inginerul Dina Carol, secretarul comitetului de partid pe întreprindere. În prezent lucrează două cloşane — unul de 1 500 tone şi altul de 10 000 tone, realizat prin autodotare, cu intenţia ca anul acesta să mutăm întreaga activitate de forjare acolo. În cincinalul acesta avem de realizat două STE-uri, şantier continuu. Credem că va veni şi al treilea, pentru că la ultima vizită, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a văzut depozitul de lemne de alături, de la poarta patru şi ne-a dat sarcină să ne gîndim la preluarea acestui spaţiu pentru dezvoltare.

Un telefon îl întrerupe. Este informat că cei care au descărcat, de atunci şi pînă acum, vagoanele în întreprindere nu au nici o pretenţie asupra manoperei.

— Stabiliţi cu tovarăşul contabil şef ca valoarea să fie prinsă în contul omeniei.

— Cît s-a înregistrat pînă acum în acest cont ?

— Nescriptic : sufletul şi braţele oamenilor, care n-au avut de atunci pauză. Scriptic : 600 000 lei în prima lună, luna martie. Fiecare depunem 2 la sută din retribuţie. În zece luni vom atinge 6 milioane. La care vom adăuga orele suplimentare, participarea directă la refacere, contribuţiile voluntare ale angajaţilor. Din 55 obiective social-economice afectate, 49 se refac numai cu forţe proprii, iar la 6 vom primi şi ajutorul constructorului ICSIM. Printre lucrările pe care le realizăm cu mijloace proprii intră şi peretele de la curăţătorie, pe care l-aţi văzut ce frumos arată. Totul prin oameni, care, ne-au emotionat prin forţa lor de automobilizare. Ei au readus în hale, prin braţele lor ca nişte ramuri, primăvara. E o mîndrie să lucrezi cu ei.

TRAIAN BĂDULESCU ■

CUVÎNTUL DE ORDINE AL MUNCITORILOR DE LA „23 AUGUST": ORGANIZAREA EXEMPLARĂ A PRODUCŢIEI

Comuniştii constructori: calitatea caselor la înălţimea calităţii oamenilor

Întreprinderea de prefabricate din beton „Progresul" Bucureşti. Marţi, 29 martie, între orele 21 şi 24. Stăm de vorbă mai întîi cu Constantin Mănuc, secretarul Comitetului de partid. „Trebuie să ştiţi înainte de toate, ne spune acesta, că angajamentul de depăşire a planului anual a fost la noi de numai zece apartamente, adică producerea unui număr suplimentar de elemente prefabricate care urmau să compună 10 apartamente. După calamitate însă ne-am hotărît să facem suplimentar 200 de apartamente. Sigur, această hotărîre a noastră, a tuturor, nu poate fi dusă la îndeplinire fără unele eforturi deosebite, dar trebuie să se ştie că aceste eforturi sînt chiar pe cale să se materializeze întrucît, aşa cum ne-am şi angajat, 50 din cele 200 de apartamente suplimentare vor fi livrate încă din primul trimestru al anului, care se încheie numai peste două zile.

Adevărul e că, luîndu-ne cu treburile, n-am prea simţit niciodată vreo atracţie deosebită pentru o astfel de activitate petrecută între ciment şi fier-beton, mai aproape de noi fiind adesea, dacă ne referim la domeniul construcţiilor, cei care practică munca efectivă de ridicare a unui edificiu. Şi totuşi, iată un adevăr pe care l-am constatat cu mare îndreptăţire în ultimele săptămîni, constructorii de prefabricate au rolul lor cu deosebire important în sectorul edilitar, rol ce poate fi în mod special apreciat acum, cînd ţara are nevoie de tot mai multe case, de tot mai bune locuinţe, de blocuri ridicate cît mai repede. Astfel încît, în chiar ziua apariţiei în presă a profundei Expuneri a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, paşii ni s-au îndreptat înspre una dintre întreprinderile de genul mai sus-menţionat, dorind să constatăm cu ochii noştri eforturile oamenilor de la care se aşteaptă în aceste zile să producă mai mult şi totodată la parametrii calitativi cel puţin egali cu cei ai timpurilor obişnuite, tocmai înspre mai rapida refacere a situaţiei edilitare, pentru case mai trainice şi confortabile, pentru revenirea la normal. „Fabrica de case" din apropierea comunei Jilava a produs dintotdeauna panouri mari din prefabricate (faţade, planşee), apoi grinzi industriale, tuburi de irigaţii, dale de beton, stîlpi de susţinere, traverse de beton pentru şinele de mine şi alte asemenea lucruri — numai că de cîteva săptămîni aceleaşi lucruri le produce mai repede, în cantităţi sporite, chiar cu eforturi sporite. Să nu uităm, şi în incinta întreprinderii cutremurul a produs destule pagube, avariind între altele destul de grav centrala de betoane (stîlpi de rezistenţă rupţi, şubrezirea grinzilor de susţinere a buncărelor de agregate). Mobilizarea colectivului a fost însă exemplară. Oameni obişnuiţi să facă locuinţe pentru alţii s-au văzut în situaţia de a-şi repara cît mai rapid propria „casă", a doua lor casă, care altfel se numeşte întreprindere — şi au făcut-o foarte bine, după un amănunţit plan, elaborat cu termene pe zile, pe ore chiar. Luni, 7 martie, „Progresul" lucra la 80 la sută din capacitate. În 12 martie, după ce numeroşi fierari, betonişti, lăcătuşi de confecţii metalice, dulgheri şi chiar cadre tehnice au pus umăr la umăr la reparaţia centralei de betoane, „fabrica de case" lucra la întreaga capacitate. De atunci încoace a început să se muncească în schimburi prelungite, de cel puţin zece ore, iar secţia de panouri mari a trecut la trei schimburi, ca şi cea de elemente precomprimate şi semifabricate dealtfel. Duminicile, lucrate efectiv, au însemnat uneori zile-record pentru producţia întreprinderii, cum a fost de exemplu cea din 20 martie, cînd s-au făcut peste 300 metri cubi de prefabricate. Este adevărat, în zilele numite duminică întregul personal TESA a lucrat efectiv la producţia materială. Săptămînile au devenit şi ele săptămîni-record, prima dintre ele socotindu-se între 20 şi 27 martie. „A doua săptămînă-record o dedicăm Conferinţei de partid a sectorului 5, din care facem parte, şi care urmează să aibă loc la 2 aprilie. În sectorul nostru „Viscofilul" şi „Danubiana" nu pot produce încă la întreaga capacitate şi am fost consultaţi de sectorul de partid pentru suplinirea lipsurilor din planul pe această lună. Am reuşit întrucîtva,

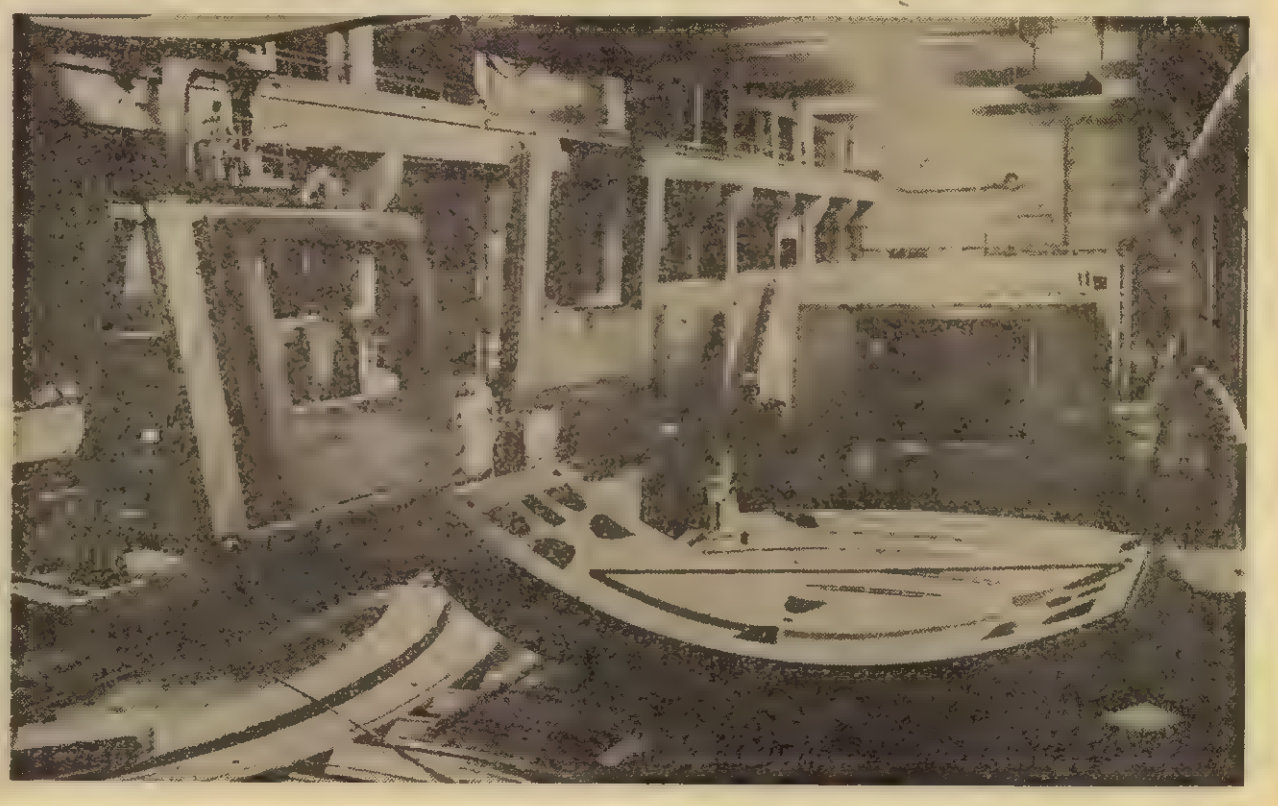

oameni care s-au întrecut pe sine dintotdeauna ale poporului nostru

predînd în numai o săptămînă, desigur record, marfă suplimentară în valoare de peste două milioane de lei. Inginerul Pavel Popescu, șeful atelierului de elemente precomprimate, avea să ne vorbească despre modalitatea concretă de traducere în viață, zi de zi, a frumoaselor inițiative ale întreprinderii. „În primul rînd trebuie vorbit despre oameni — ne spunea dînsul, rotindu-și o privire aproape tandră prin hala întesată de muncitori. Ei au primit cu capul sus cele mai grele sarcini, înțelegînd dificultatea prin care trecem cu toții și asigurînd o prezență la lucru mai bună chiar decît niciodată. Au muncit zece, dar uneori și 12 ore, cît a fost nevoie. Apoi, desigur, trebuie amintit despre folosirea intensivă a utilajelor, despre reorganizările și reamplasările de tipare în secții și a spațiilor de depozitare, lucruri care au evitat la minimum transporturile și manipulările de materiale și produse".

Aici, vom face desigur loc pentru numele unor oameni, comuniști adevărați, care au înțeles să muncească adeseori chiar peste orele de program, fie el și prelungit, stabilit în întreprindere. Este vorba de echipa de finisaj pentru panouri mari, condusă de Ilie Diniță, de cele de fierari conduse de I. Zainea și M. Brînzan, sau de echipele din atelierul de elemente precomprimate conduse de Stelian Bîztirigă și Constantin Vasile.

Ceea ce produce astăzi Întreprinderea de prefabricate din beton „Progresul" sînt de fapt numai tipuri de panouri noi, prezentate de centrala de specialitate la expoziția vizitată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ele reprezintă îmbunătățiri substanțiale, cum ar fi termoizolațiile din BCA, un înalt grad de finisaj, o greutate specifică mai mică, iar prin introducerea barierelor de vapori de polietilenă în fabricație se asigură dispariția totală a fenomenului de condens, deci a mucegaiului sau igrasiei pe pereți. De asemenea, în cadrul atelierului PAS (poliesteri armați cu fibră de sticlă) se produc materiale noi pentru acoperișuri, respectîndu-se întocmai indicațiile cu privire la ușurarea construcțiilor, a elementelor de acoperiș, reușindu-se astfel o reducere pînă la 30 la sută a greutății construcțiilor. Este de subliniat că, deși în condițiile de mobilizare deosebită a efectivului, de eforturi notabile pentru o producție cît mai rapidă și suplimentări importante de plan, cei de la „Progresul" nu lasă pe ultimul loc calitatea produselor ieșite de pe poarta întreprinderii. „Este simptomatic că tocmai în aceste zile a fost supusă atenției noastre, a tuturor specialiștilor care lucrează în construcții, Legea privind durabilitatea, siguranța, funcționalitatea și calitatea construcțiilor — ne spunea Ion Spinoche, inginerul șef al întreprinderii. Noi, desigur, am și luat primele măsuri, între altele procedînd la cîteva noi organizări în personalul CTC. Astfel, i-am trecut la controlul tehnic de calitate pe maiștrii Dumitru Dragomir, Dumitru Stingă și Constantin Scutaru, oameni care fără îndoială cunosc mai bine decît oricine produsele care urmează să primească viza de calitate".

Toate aceste lucruri, așa cum am subliniat, le-am aflat într-o frumoasă noapte de martie, la o întreprindere în care cîteva sute de muncitori se îndeletniceau fără preget, pur și simplu, cu munca, întru realizarea unei noi zile-record. O muncă cărora dacă nu ne-ar fi teamă de cuvinte prea mari i-am spune chiar eroică.

DUMITRU GRAUR ■

Alo, Întreprinderea de geamuri Buzău, vă rog cu tovarășul director

În seara zilei de marți, 29 martie, la ore destul de înaintate, am chemat la telefon Întreprinderea de geamuri Buzău. Interlocutor : tovarășul director Andrei Corneanu. I-am simțit oboseala în glas, dar de la bun început am înțeles că directorul întreprinderii este ferm hotărît ca împreună cu colectivul ce-l conduce să facă totul pentru depășirea planului ; dealtfel, în paranteză fie spus, credem că în aceste zile numai despre depășirea planului se poate vorbi cu un director de întreprindere.

La întrebarea noastră referitoare la sarcinile suplimentare pe care și le-a asumat întreprinderea din Buzău, ne-a răspuns prompt : vom realiza 2 000 000 lei la producția globală, 10 000 metri pătrați geam tras pentru construcții, 6 000 metri pătrați oglindă, 100 000 metri pătrați geam laminat din care, la ora convorbirii noastre telefonice, s-au realizat circa 20 000 metri pătrați.

— Sarcinile sînt mari, stimate tovarășe Corneanu, dar spuneți-mi, vă rog, cum ați organizat producția pentru realizarea lor ?

— În primul rînd, ne-am gîndit să trecem de urgență linia de geam laminat pe grosime de geam de 5 mm ce va putea fi folosit în construcții. Apoi am întărit echipele aducînd oameni din alte sectoare, mai puțin solicitate la ora aceasta, în sectoarele care ne interesau cu precădere. La noi în fabrică se lucrează în flux continuu. Dar asta nu a însemnat că muncitorii nu au căutat să se organizeze cît mai bine, în așa fel încît să nu lase nici un fel de rebut. Am hotărît să facem ședințe operative la fiecare 24 de ore, pentru a depista eventualele strangulări de producție care pot duce la neritmicitatea planului. Am analizat cu schimburile doi și trei situațiile nou create pentru că e firesc ca atunci cînd solicitarea oamenilor e mai mare să apară — pe ici, pe colo — probleme care se cer de urgență remediate. Vreau să menționez că întreprinderea noastră a avut și ea de suferit de pe urma seismului. Datorită mobilizării colectivului, a comuniștilor, a tuturor muncitorilor, de luni, 7 martie, producem peste plan.

— Realizările dumneavoastră sînt importante și poate că ar trebui menționați măcar fruntașii între fruntași...

— Vreau să menționez în primul rînd echipa maistrului Călin Pahonțu și echipa maistrului de schimb Ion Olteanu. Acești oameni au știut în momentele de înaltă solicitare să-și mobilizeze echipele și să obțină rezultate absolut remarcabile. Aș vrea să subliniez de asemenea și aportul inginerilor și tehnicienilor care au întărit echipele existente în fabrica noastră.

Am urmărit la televizor Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la activitatea partidului și întregului popor pentru înlăturarea urmărilor cutremurului catastrofal din 4 martie, dezvoltarea economico-socială actuală a țării, activitatea internațională a partidului și statului și situația politică mondială. Din această expunere de o deosebită importanță pentru întregul nostru popor, am extras sarcinile care revin cu precădere întreprinderii noastre, întreprindere chemată să-și dea contribuția ei la noile construcții civile și industriale care se vor ridica în București și în numeroase alte orașe. În această seară nu vă pot spune mai mult. Dar asta nu înseamnă că în zilele următoare, dacă ne veți solicita, nu vă vom da un tablou detaliat și precis asupra angajamentelor pe care toți cei de la Întreprinderea de geamuri din Buzău, sîntem hotărîți să le luăm pentru a contribui la îndeplinirea importantelor noastre sarcini.

DAN BÎRLĂDEANU ■

O aspră probă de bărbăție și demnitate

Poate și de asta rezistăm, deși probabil că sîntem teribil de obosiți în ultimele săptămîni, ne spune inginerul Ion Drăgulănescu, șeful șantierului. Dar cum să te mai simți obosit cînd îi vezi pe oameni că nu se dau înapoi de la nici o operație oricît de grea și că nu se vaită niciodată de oboseală. În această privință, muncitorii noștri dau o probă extraordinară de bărbăție și de demnitate. În materie de efort nu mai au decît o singură lege : ORICÎT. Niciodată nu mi s-a părut ca acum că pot să văd cît iubesc ei clădirile, orașul, tot ce e al nostru. De vineri, cele două macarale mari au lucrat mereu. Dar ele se numesc pentru noi Gheorghe Dobrescu, Ion Marin sau Vasile Manole. Betoniștii din echipele lui George Băjenaru și Alexandru Gheorghiu, dulgherii lui Ion Mihai, maiștrii Jean Niță, Teodor Nuț, Ion Ștefan și Vasile Sabasan sînt niște constructori obișnuiți, niște nume care nu vă pot spune mare lucru, dar să știți că au lucrat exemplar și aproape fără odihnă. Ca să nu mai vorbim de dificultatea operațiilor. La înălțime s-a lucrat din nacelă: spargeri de betoane, tăierea armăturilor, înlăturarea țiglei și altele. Cinci oameni munceau în permanență suspendați pe mica platformă purtată de macara. După patru ore li schimbau alții „odihniți" la lucrări mai ușoare. Ni s-a alăturat și un angajat al beneficiarului. După ce ni s-a predat clădirea, n-a mai plecat. Știm că îl cheamă Ștefan Mîndru și este, mi se pare, electrician. S-a încadrat perfect în formațiile noastre de lucru și ne-a fost de mare folos. A făcut de toate, a lucrat și în nacelă, s-a îngrijit de aprovizionare și prin el am ținut mereu legătura între sol și partea superioară a clădirii.

Șantierul nr. 5 din cadrul Grupului de șantiere nr. 4 asigură — printre altele — executarea lucrărilor la imobilul din bulevardul Nicolae Bălcescu 26. De vineri, 25 martie, se lucrează cu două schimburi fără întrerupere. Luni seara, cînd una dintre cele două cupole care trebuiau date jos fusese ancorată în patru puncte — operație pe care oamenii trebuiseră s-o execute din nacela macaralei — cineva trebuia să rămînă acolo sus, să se cațere pînă în vîrf și să aștepte ca în locul nacelei, brațul macaralei să poarte aproape de ei cîrligul de care să lege cablurile. N-a fost nevoie de nici o căutare. S-a oferit sudorul Constantin Tache. După ce-a terminat a coborît printr-o lucarnă, ca să revină în interior sub cupola aflată „pe mîini sigure" deja. Oamenii l-au privit cu o mîndrie tăcută : reușiseră toți prin curajul și siguranța lui.

Marți 29 martie. Pentru coborîrea celei de-a doua cupole, prinderea cablurilor de cîrligul macaralei o execută maistrul George Băjenaru. După degajarea unui „cerc" de beton, urmează tăierea firelor armăturii. E treaba sudorului Nicolae Apostol. Ora 21,45. Cupola e ancorată cu două frînghii, ca oamenii să-i poată dirija mișcarea de rotație atunci cînd va fi ridicată și purtată de macara. Apoi, în aparatul de emisie-recepție se aude vocea lui Ion Drăgulănescu adresîndu-se inginerului Șerban Nicolescu, coordonator al punctului de lucru care se află la sol : „Șerbane, oprește imediat circulația. Mai avem de tăiat două bare". Oamenii lui Băjenaru sînt la frînghii. Maistrul Ion Ștefan comandă mișcările macaralei. Cere săltarea brațului. Da, firele sînt toate tăiate. Urmează deplasarea laterală, după care începe coborîrea lentă a cupolei. Apoi se stabilește unde și cum se vor sparge grinzile care o susțineau. Deocamdată au devenit inutile și doar „încarcă".

Totul se face cu cea mai mare grijă, pentru a păstra sănătoasă structura de rezistență, precizează inginerul Drăgulănescu. De asta am și fost aduși noi aici, ca să degajăm elementele deteriorate, pentru ca apoi să se poată stabili în deplină cunoștință de cauză ce trebuie făcut. Ne străduim să redăm structurii de rezistență capacitatea portantă, ba chiar să i-o sporim pentru a-i asigura suficientă tărie la solicitările seismice. Aș vrea să le spun tuturor celor care privesc din stradă cum lucrăm că noi sîntem aici ca să redăm clădirea destinației ei normale nu ca s-o culcăm la pămînt.

Coordonate calm și sigur de către conducerea partidului, în Capitală se desfășoară continuu lucrări de refacere și consolidare a clădirilor afectate de seism. În aceste zile de efort, constructorii, mii de anonimi ai betonului, ai macaralei și ai aparatului de sudură tămăduiesc rănile zidurilor, amputează elemente arhitectonice compromise, fortifică structuri de rezistență.

DORIN GHERGHINESCU ■

ZIMNICEA — un simbol al solidarității, al umanismului nou, revoluționar

Zimnicea, 26 martie. Prin muncă patriotică, prin străduința formațiunilor de gărzi patriotice a militarilor, a elevilor și a altor locuitori ai orașului, cu ajutorul cooperatorilor veniți zilnic din comunele învecinate, de la Vișoara, Lisa, Piatra sau Șuhaia, tot ceea ce era de demolat s-a demolat, iar centrul așezării pare un teren viran. Buldozere de mare capacitate mușcă pămîntul, pregătindu-l pentru turnarea fundațiilor viitoarelor construcții. Alături, în preajma pieței centrale, într-un spațiu înconjurat cu un gard ce mirosea încă a vopsea, s-au dat în folosință multe din barăcile venite la Zimnicea din toate colțurile țării pentru adăpostirea imediată a celor lipsiți de locuințe. Au sosit barăci și de la Bacău, Tîrgoviște, Cîmpina, Tarcău de Neamț și așa mai departe, în care au fost cazate persoanele sinistrate. Alte 60 de barăci se află în curs de montare, problema adăpostirii tuturor familiilor rămase, la 4 martie, fără acoperiș deasupra capului fiind, după constatările noastre și după informațiile primite de la secretarul Consiliului popular, Florian Chiriță, rezolvată favorabil. Pomenind numele tînărului comunist Florian Chiriță, se cade să amintim că, din seara seismului, acesta s-a mutat la Comitetul orășenesc de partid cu masa și cu casa, instalîndu-și un pat în birou. Ca toți ceilalți activiști de partid din Zimnicea, în frunte cu primarul Dumitru Sandu, cel care s-a achitat exemplar de înaltele și grelele răspunderi ce i-au revenit din chiar prima zi a alegerii sale, din întîmplare ziua următoare cutremurului, ajutînd personal la scoaterea oamenilor de sub dărîmături, acționînd cu fermitate la restabilirea alimentării orașului cu energie electrică, sfidînd oboseala și nesomnul multor săptămîni, Florian Chiriță s-a aflat mereu la datorie. La Zimnicea, ca peste tot în țară de altfel, activul de partid s-a plasat în permanență în primele rînduri, îndeplinindu-și îndatoririle cu devotament și abnegație, demonstrînd o capacitate organizatorică și politică pilduitoare. În consecință, zimnicenii s-au adresat Comitetului orășenesc de partid nu doar cu energiile și munca lor, puse în slujba înlăturării grabnice a urmărilor calamității, ci și cu nevoile și durerile lor. Durerile au fost împărtășite, iar nevoile imediat satisfăcute.

A reintrat în ritm normal aprovizionarea orașului, nu numai prin mobilizarea organelor locale sau județene, ci și ca urmare imediată și firească a solidarității umane simțite la Zimnicea în fiecare clipă. Automagazine de tot felul și-au deschis ferestrele într-un sector special amenajat, scoțînd la vînzare mărfuri variate, de toate calitățile și pentru toate buzunarele. Astfel, Gorjul a trimis un automagazin pentru confecții, Satu Mare unul pentru încălțăminte, alimentara poartă număr de înmatriculare de Argeș, cel care vînd textile provin din Timișoara, iar bufetul, la care principala băutură servită e apa minerală, a sosit, la puține ore după seism, de la Cluj-Napoca. Nu departe de ele se descarcă din autocamionul 21 SV 486 un chioșc, pe care șoferul Gheorghe Burciu l-a adus în grabă și cu mare atenție, „cu un asemenea gabarit depășit e mai greu de mers la vale decît la deal sau la șosea limpede", tocmai de la Rădăuți, chioșcul cu pricina, la montarea căruia ajută și doi bărbați din Alexandria, pe numele lor Ion Filip și Constantin Grigore, venind să completeze zestrea unor servicii similare. Chioșcuri pentru dulciuri, pentru cărți, pentru loto-pronosport și așa mai departe, sosite în zilele trecute din județul Maramureș, de la Sighetu Marmației, unul dintre orașele românești aflate la cea mai mare depărtare de Zimnicea. În toate zilele de după cutremur, am mai spus-o și o repetăm, cel mai sudic oraș al țării a primit ajutoare de pretutindeni, din toate județele. Solidaritatea muncitorească s-a manifestat în fiecare clipă, fără cusur, iar Zimnicea greu încercată a simțit alături umărul de nădejde al întregii națiuni române. Au sosit mărfuri și utilaje din Argeș, Cluj, Gorj, Dolj, Neamț și din alte județe, precum și, firește, din tot Telcormanul. S-au grăbit către Zimnicea constructori din întreaga țară. Județul Brașov, ca să dăm un alt exemplu, unul din multele exemple ce s-ar putea încredința tiparului, a expediat 3 autosalvări și un laborator mobil de analize, condus de doctorul Bogdan Alexandrescu. Medicii brașoveni au locuit la spitalul din Cervenia și au parcurs, de mai multe ori pe zi, drumul pînă la Zimnicea, unde spitalul, serios avariat, a fost transferat în corturi, făcîndu-și datoria cu prisosință. Toți cei care au venit să-i ajute pe localnici au probat, indiferent de mescrie, vîrstă sau naționalitate, marile virtuți morale ale poporului nostru, capacitatea lui extraordinară de a-și strînge rîndurile în fața greutăților și de a le răpune. Prin muncă. Prin devotament. Prin solidaritate. Prin voință.

Dacă ritmul aprovizionării a reintrat în normal, nu același lucru se poate spune și despre cel al construcțiilor. Acesta e mult accelerat, complexul comercial din centrul orașului, avînd o suprafață utilă de 2 000 metri pătrați, fiind în faza finală, după cum ne informează șeful de șantier Laszlo Spivaliuc, de felul său tot din nordul țării, de pe apa Vișeului. Am primit, zice, lucrători suplimentari și destoinici, cu care montăm acum partea electrică și încălzirea, avînd să predăm obiectivul înainte de termenul inițial. Am dormit pe apucate, dar am lucrat cît ne-au ținut puterile, uneori și 14 ore, hotărîți să ne facem datoria cum se cuvine și să dăm și noi, în felul nostru, o mînă de ajutor zimnicenilor. Nimeni nu s-a dat înapoi de la muncă și nimeni nu s-a plîns. Oamenii și utilajele au acționat la randamentul maxim, iar ordinea și disciplina au fost respectate cu strictețe, realizîndu-se remarcabile depășiri de plan. Zice că, de 2 săptămîni, doarme în subsolul noii clădiri, după cum tot aici, care pe unde au putut, au dormit zidarii Alexandru Mechevici, Tudor Voinea, Pascu Popa și Alexandru Monea, olteni din comuna Obîrșia. Primul dintre zidari împlinise, la data cutremurului, anii de pensie, dar a simțit de datoria sa să vină la Zimnicea, spre a munci cot la cot cu firtații săi mai tineri la reconstruirea orașului. N-au avut și nu au, de săptămîni întregi, altă preocupare decît munca lor, doar șeful de șantier a mai găsit uneori răgazul, mai ales către seară, să dea o fugă pînă la poștă și să se intereseze de-o telegramă. S-a înțeles cu ai săi ca nașterea celui de-al cincilea copil, „care va fi cu siguranță băiat", să-i fie anunțată printr-o telegramă, termenul a cam trecut, zice, dar semnul de viață nouă întîrzie. Sau poate, se întreabă de unul singur, o fi fost fată ?!

La ora la care, la Consiliul popular, pe strada Eroilor, la numărul 45, vicepreședintele răspunzînd de construcții al județului, inginerul Marcu Ionescu, conduce o reuniune de specialiști veniți de la diverse foruri bucureștene să stabilească datele tehnice ale viitoarei canalizări, în gară sosesc formațiuni masive de constructori din alte județe, cărora le va reveni sarcina ridicării Zimnicei de mîine. De puțină vreme se află la fața locului, amenajînd organizări de șantier, specialiștii din județele Ialomița, Sibiu și Neamț, dintr-o clipă într-alta fiind așteptați colegii lor de breaslă din Vîlcea, Gorj, Caraș-Severin și Dîmbovița, al căror efort vine să se alăture celui al betoniștilor, zidarilor și dulgherilor teleormăneni pentru ridicarea unui oraș modern ce va număra, chiar pînă la sfîrșitul acestui an, peste 2 000 de apartamente noi. Lîngă calea ferată și la liziera unei păduri, șeful de șantier Emil Cîmpeanu, prin mîna căruia au trecut, cum se recomandă, marea majoritate a construcțiilor impunătoare din orașul Slobozia, dirijează amplasarea barăcilor I.C.M.-ului Ialomița. Se împrejmuiește locul cu sîrmă, se sapă, se descarcă din furgoneta 21 IL 1998 o bucătărie de campanie, fiecare din cei 26 de oameni veniți pînă acum din Ialomița găsind cîte ceva de făcut. Peste cîteva zile, îl auzim pe comunistul Cîmpeanu, vom fi cu toții 200, conștienți că n-am bătut drumul pînă aici decît pentru muncă susținută, pentru a-i ajuta pe zimnicenii să-și ridice pe locurile virane de

Cum va arăta orașul de mîine?

— Tovarășe profesor Cezar Lăzărescu, după cum bine se știe, sînteți rectorul Institutului de arhitectură „Ion Mincu" din București și președintele Uniunii arhitecților, dar scurtul interviu pe care vi-l solicităm acum vizează un alt aspect, anume contribuțiile la lucrările de planificare și sistematizare după care va fi construit orașul modern Zimnicea. Vă ascultăm.

— Am primit din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, indicații concrete cum să întocmim, în cel mai scurt timp posibil, macheta viitorului centru urban Zimnicea. Eu și întreg colectivul de cadre didactice și de studenți de la Institutul de arhitectură ne-am simțit foarte onorați de încrederea acordată și am lucrat, zi și noapte, deasupra planșetelor, încheind o machetă și un plan de sistematizare pe care le-am prezentat președintelui țării. Au avut loc mai multe discuții de lucru și, de fiecare dată, ne-au fost făcute sugestii constructive și ne-au fost indicate direcții de acțiune foarte judicioase, așa încît putem aprecia că, pe baza planurilor și a machetei recent discutate, Zimnicea de mîine va deveni un oraș modern și model, cu 25 000—30 000 de locuitori, posedînd o structură arhitectonică simplă și clară. Printr-o sistematizare rațională, aria orașului se va restrînge de la 350 de hectare, întinderea dinaintea seismului, la 80 de hectare, pe care vor fi ridicate, cu începere de la 1 aprilie 1977, deci cu foarte mare repeziciune, un număr important de construcții de tot genul.

— Ce se va mai păstra, tovarășe profesor, din Zimnicea veche?

— În perimetrul central, spre exemplu, toate construcțiile vor fi noi, cu excepția celor cîtorva blocuri, ridicate în ultimii ani, care au rezistat cutremurului. Sistematizarea a ținut însă cont de structura existentă, în sensul că Zimnicea a reprezentat la origine un sat făcut după un plan sănătos, marea majoritate a străzilor întîlnindu-se în unghi drept. Din acest punct de vedere, munca noastră a fost facilitată.

— Cum anume se va construi?

— În mare parte, construcțiile vor avea parter plus 3 sau 4 nivele, proiectate la un grad de rezistență seismică mult superior, în așa fel încît un eventual și nedorit cutremur de intensitatea celui din 4 martie să nu afecteze orașul. Ajungînd aici cu discuția, aș dori să precizez că proiectele noastre au fost întocmite în spiritul Legii, recent adoptată de Marea Adunare Națională, privind asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor. Am introdus în proiecte soluții capabile să garanteze respectarea deplină a parametrilor calitativi privind rezistența, durabilitatea și funcționalitatea clădirilor, precum și a celorlalte însușiri calitative specifice fiecărei construcții, în funcție de destinația și de condițiile prevăzute pentru realizarea și exploatarea lor. Revenind la Zimnicea, blocurile din zona centrală vor găzdui, la parter, rețeaua comercială și de deservire, substanțial îmbunătățită și adaptată la cerințele unei populații sporite și creșterii necontenite a nivelului de trai. Vor mai apărea construcții cu parter și 1—2 nivele, locuințe individuale cu 2—3 apartamente, cele mai înalte clădiri ale orașului urcînd pînă la etajele 7 sau 8, urmînd a fi localizate pe faleză. Întreaga cornișă va fi terasată și amenajată ca fața principală a orașului către Dunăre, în directă legătură cu zona de agrement, sport și distracție ce va fi dezvoltată acolo. Pînă acum neglijată, faleza va deveni în curînd „cartea de vizită" a Zimnicei, clădirile de pe ea, cele mai înalte din oraș, urmînd să marcheze prezența acestuia de departe, de pe Dunăre.

— Actualul parc din zona centrală va rămîne?

— Nu numai că va rămîne, dar va fi extins și înfrumusețat. În apropierea lui, în perimetrul central, se vor înălța sediul politico-administrativ, cu toate instituțiile necesare, un centru cultural reprezentat prin casă de cultură, muzeu, bibliotecă și club, toate încadrînd piața principală a așezării, lărgită în vederea organizării de adunări festive, mitinguri și așa mai departe. Tot în centru, Zimnicea va mai avea un hotel cu aproximativ 200 de locuri, cu restaurant, braserie și bufet, un magazin universal cu mai multe nivele, un cinematograf. Aceeași zonă va găzdui spitalul cu 250 de paturi, dotat cu policlinică și toate secțiile anexă.

— Ce ne puteți spune în privința construcției de școli, de creșe, de grădinițe pentru copii?

— Firește, schița de sistematizare a prevăzut toate aceste construcții noi, mai exact ridicarea a 2 licee și a 4 școli medii, precum și a unui număr corespunzător de creșe și grădinițe. Singurul liceu care funcționează în prezent va fi transformat în școală medie.

— Altceva, tovarășe profesor?

— A fost, de asemenea, prevăzută îmbunătățirea rețelei de circulație și trafic urban, cu o intrare directă dinspre capitala județului. Astăzi, șoseaua de la Alexandria pătrunde în Zimnicea pe căi întortocheate. Soluția noastră a vizat o cale de acces directă, cu un pasaj superior peste calea ferată care unește cele două orașe. Legăturile cu portul, cu platforma industrială de pe malul Dunării precum și ieșirile spre Turnu Măgurele și Giurgiu au fost modernizate în așa fel încît, punînd la socoteală toate noile amenajări și dotări, între care cele peste 2 000 de apartamente de pînă la sfîrșitul anului și următoarele 4 000—5 000 dintr-un viitor foarte apropiat, Zimnicea va deveni un oraș modern și frumos, pe măsura oamenilor care-l vor zidi și locui, pe măsura timpului pe care-l trăim. Desigur, în piața centrală se prevede un monument care să marcheze, în conștiința contemporaneității și a generațiilor viitoare, anul renașterii orașului, anul în care, sub directa îndrumare a secretarului general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, Zimnicea și-a schimbat destinul, urmînd să devină un oraș socialist înfloritor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Faptele și vorbele

Cărțile în restriște

Anchetele asupra „celor zece cărți la care te-ai opri, dacă ar trebui să trăiești singur, lungă vreme, pe o insulă", mi-au apărut pînă deunăzi un joc cam stupid. Operele de geniu au o individualitate ireductibilă; cum să le-o înlocuiești prin numai cîteva exemplare? Să renunț la **Odiseea** în favoarea lui **Don Quijote** sau invers? Să las **Castelul** și să iau **Posedații**? Să mă mulțumesc cu **Flori de mucigai** în schimbul **Jocului secund** sau **Laudei somnului**, ce mă poate decide la o asemenea alegere arbitrară?

Că lucrurile cele mai absurde ajung în împrejurări tragice să dobîndească sens, am avut prilejul să descopăr acum.

Sînt un pasionat stringător de cărți. Am adunat cu miile o viață întreagă, cheltuindu-mi pe ele ultimul ban. Către sfîrșitul războiului, la Galați, atîta am încercat să salvez, cînd frontul s-a apropiat vertiginos; mi-am îngrămădit o bună parte a cărților în cîteva lăzi din pivniță, îngropindu-le sub cărămizi.

Atunci, aveam încă foarte puține, față de cîte s-au adunat astăzi. Iată, am redescoperit iarăși, după cutremurul care le-a prăbușit din rafturi, o problemă grea. A trebuit să le risipesc prin întreaga casă spre a evita să încarce prea mult o singură încăpere. O altă față sinistră a marilor calamități. Cărțile ajung, la declanșarea lor, o povară, sînt lucrul cel mai greu de cărat și de adăpostit.

Am fost nevoit să-mi împrăștii o parte din cărți unde le-am găsit loc, la cunoscuți și prieteni. Mi s-a pus, de astă dată, stringent și fără curiozități amuzante, întrebarea : „ce păstrez neapărat ?" Au urmat dilemele, pe care am fost silit să le curm prin hotăriri rapide și irevocabile.

Orice sfîșieri au provocat alegerea, ea s-a dovedit pînă la urmă un exercițiu critic sever, dar salutar. Nu era loc aici pentru nici o eschivare. Lipsea — cum zic automobiliștii — loc de întors. Au picat fulgerător toate rațiunile fals-culturale. Cîte tomuri cu titluri ilustre, dar pe care știam în sinea mea că nu le voi mai deschide probabil niciodată, n-au luat calea exilului! Ce triere aspră am fost nevoit apoi să fac printre autorii contemporani! Un ochi indiscret l-ar fi surprins, în sfîrșit, pe critic în intimitatea opțiunilor sale lipsite de orice menajament. Crud spectacol! Noroc că zidurile, chiar așa disiocate în nu puține puncte, l-au împiedicat să devină public și să ruineze o mulțime de relații colegiale amabile.

E oare deplasat să vorbești de drama cărților, cînd există în jur suferințe infinit mai mari?

Neîndoios, viețile omenești au o intîietate supremă. Plaga hîrtoagele, iar ființele de carne și sînge, făpturile inteligente care le scriu și le citesc să rămînă întregi!

Totuși, vorbind de drama cărților, am sentimentul că afirm ceva din însăși demnitatea semenilor mei, atît de încercați. Ne refacem, învățînd prețul inestimabil al existenței, dar și cît de scumpă este lumea spiritului.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Rubrica mea

Sorin Pavel

În seara zilei de 2 martie s-a stins subit din viață la București, în vîrstă de 38 de ani, talentatul epigramist Sorin Pavel, în urma unui infarct miocardic. Îi promisesem lui și prietenului său, Gheorghe Steriade, un alt înzestrat epigramist, prefața la întîia lor culegere de epigrame, **Capricii în pizzicato**. Deținător a două diplome universitare, în matematici și în filosofie, spirit cultivat și subtil, dar de o rară modestie, defunctul era tehnician la Întreprinderea textilă Tricodava.

Îmi propun, ca un omagiu adus tovarășului de la Clubul Cincinat Pavelescu al epigramiștilor, să spicuiesc din manuscrisul său cîteva catrene dintre cele mai reușite.

Iată o spirituală definiție a **Ipohondriului** :

„Ipohondrul, după mine,
E un individ anost,
Care nu se simte bine
Dacă nu se simte prost".

Alta mai bună nu cunosc.
La lectura necroloagelor, care mai de care mai elogioase, epigramistul constata în **De mortuis** :

„Citind duioasele tirade,
Ce-apar, cernite, în gazetă,
Constați uimit că pe planetă,
Mor numai oameni cumsecade..."

Într-adevăr, ceilalți sînt nemuritori !

Pasiunea automobilistică a contemporanilor este cum nu se poate mai fin sfichiuită în epigrama **Confuzie** :

„Simțindu-i vocea caldă, plină
De dor, credeam că vrea să-mi spună
Ceva de Dacia străbună —
Dar el vorbea de limuzină".

Care va să zică de Dacia 1301 ! Nimeni, cred, n-a fost mai crud la adresa **Unui pictos** (care, din nefericire, proliferează pe tot globul) :

„Cînd îți contemplu coama leonină
Mă-ncearcă o idee năzdrăvană :
Așa prosperă orice buruiană,
Cînd are mult gunoi la rădăcină..."

Unui pseudoscriitor se axează pe noțiunea golciunii, în ipostaza ei de epitet :

„Fără nici o reticență
Scriu pe opul dumisale,
Că-l acuz de indecență...
(Prea e plin de vorbe goale...)"

Și ultima — adresată unui noctambul — **Astenie** :

„Din concediu, astă-vară
Și mai obosit veni,
Căci în fiecare seară,
Se culca a doua zi..."

Alte epigrame ale lui Sorin Pavel se găsesc în colecțiile periodicelor **Urzica**, **Informația Bucureștiului** și **Orizont** (Timișoara).

Discret în superioritatea sa creatoare, regretatul defunct n-a bătut la nici o ușă. Mă înclin înaintea memoriei sale.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Cronica literară

Nina Cassian: Confidențe fictive

Confidențe fictive se intitulează acest ultim volum al Ninei Cassian (apărut la **Cartea Românească**). Autoarea și-a definit așadar foarte exact formula de proză. Nu credem că orice ecou biografic s-a stins. Numai că dispoziția fantastă și pornirea analitică transformă tot ce atinge în ficțiune. Prozele acestea n-au propriu-zis „conținut", fiindcă nu vorbesc despre nimic altceva în afara momentului de creație. Ele au sens (firește, un sens deplin) doar în ordinea visului. Nevoia de artă copleșește de la început. Unii eroi sînt pictori, dansatori, melomani. Undeva oamenii par figuri scoase arbitrar din rama unui tablou. Într-un cuvînt, abundă aluziile livrești. Obsesia împlinirii prin artă se întîlnește frecvent cu iubirea. Starea de ficțiune, proprie personajului-autor, poate fi normală sau provocată, după cum apare ca exaltare a simțurilor sau ca efect al lucidității scormonitoare. Visul nu se substituie vieții, e de fapt singura trăire adevărată a eroinei. În acest caz, visul aduce cu sine o mare și tulburătoare constrîngere : „Adrian nu există. E invenția mea. Dar din clipa în care am comis nesocotința de a-l inventa, am căzut în robie".

Se vorbește frecvent de moarte în proza Ninei Cassian. O povestire începe semnificativ : „Bang-bang, tu me tuais... Bang-bang, mă omorai..." Alta se intitulează **Un mort în plus**, unde eroul aparent trăiește sau aparent e mort. Mai amintim **Veșnica pomenire** și **Moartea ca leit-motiv**. De fapt, e vorba de viață, dar de o viață străină : viața de după moarte. O inversare de roluri, s-ar zice. Interesant e că, așa stînd lucrurile, orice eveniment devine reversibil, ceea ce transformă proza în joc al posibilităților infinite. O regie subtilă și încîntătoare va întreține spectacolul scriiturii.

O himeră este și personajul-autor. De obicei se simte frustrat, adică limitat de imperfecțiune. Confesiunea îi excedează nu o dată. Încît unele secvențe de discurs rămîn fără acoperire : cuvinte ale nimănui. Curios lucru, scurtele proze din volum par citeodată lungi, interminabile, ca un soliloc viu fără subiect. Prozei atît de dense și răscolitoare a Ninei Cassian l s-ar potrivi cel mai bine rigoarea și concizia lui Urmuz (fără sistematica dezintegrare a sensului, din textele acestuia). Autoarea se află mai aproape de vocația sa cînd esențializează volt, pînă la caricatură, evocînd scheme de întîmplări, de „romane" sau de situații, în stil de parodie superioară. Am reținut **Proiect de roman** și **Un love-story**. Nu e mai puțin adevărat că fiecare fragment (clipă) este unic și deci incomensurabil, o revelație aproape de extaz. Proza Ninei Cassian e profund lirică. Chiar preferă monologul, cu implicații mai directe ale eului și cu tehnici de sugestie, muzicale, în căutarea „Marelui Acord Consonant" (**Blindețe și muzică**).

CORNEL MORARU ■

În locul unui LAMENTO

Moto :
Zîceam, în trecut : a venit primăvara. Dar n-am zis niciodată : a plecat.
Și uite, spunem acum : a plecat primăvara, cu morții noștri.

Am văzut pe zidurile Sorbonei 68 o inscripție care m-a tulburat profund : „Fiți realiști, faceți imposibilul". În zilele care au urmat cataclismului, am demonstrat că știm să fim realiști și să forțăm imposibilul. Într-un termen incredibil de scurt, țara a intrat în normal, viața și-a reluat cursul ei firesc, cicatricele materiale ale dezastrului se văd cu mai puțină violență : am fost realiști, am forțat imposibilul. Acest mare examen, trecut de un popor întreg ce și-a încordat toate puterile ca să-și biruie durerea, ne obligă să medităm, cu un infinit spirit de răspundere, la îndatoririle noastre scriitoricești. Realiști, am dat, de multe ori, în trecut, realului o dimensiune derizorie, ca să nu spun : pitică. Ne-am mulțumit cu niște parametri posibili, falși, tocmai fiindcă erau posibili, adică îngăduiți și confortabili, cînd literatura adevărată și mare a fost, și rămîne, scrutarea și depășirea imposibilului. Pagina a suportat, de multe ori, cu stoicism, sau indiferență, copia, pastișa, ponciful, arte-factul, contraadevărul, imitația servilă, cînd literatura adevărată și mare înseamnă, înainte de orice, originalitate, drumuri noi tăiate într-un ținut necunoscut și plin de primejdii. Respectul față de valorile trecutului s-a metamorfozat, și nu o dată, într-un epigonism cinic. Limba a fost schilodită, cuvintele s-au desfrînat. Și, deodată, am fost puși față în față cu marea încercare a unui popor care a reușit, încă o dată, să-și domine tristețea și să-și determine destinul. Nu putem trece pe lîngă această gravă lecție a istoriei, fără ca să-i epuizăm înțelesurile. Rîndurile noastre scriitoricești au fost lovite. Nimeni și niciodată nu va putea lua locul unui poet ca A. E. Baconsky, al unui prozator ca Alexandru Ivasiuc, al unui critic ca Mihail Petroveanu, al unui istoriograf literar și editor ca Mihail Gafița. Fiindcă nimeni nu poate lua locul unui scriitor, oricît de modestă ar fi situația lui în literatură. Dar putem altceva : să ne sprijinim mult mai temeinic unii pe alții, în efortul nostru comun de a escalada imposibilul. Marea lecție națională de solidaritate umană se cuvine să ne mustre. E nevoie, mai mult ca oricînd, de o puternică solidaritate de breaslă, de o fierbinte cordialitate. Numai astfel fiecare carte a noastră va fi a tuturor, și cărțile tuturor un bun al fiecăruia dintre noi, în parte. Numai așa avem șansa să fim realiști și să forțăm imposibilul.

Dacă vom reuși acest lucru, într-o zi va veni o altă primăvară care ne va vindeca de atîtea regrete și deznădejdi tăinuite.

AUREL BARANGA ■

Alexandru Philippide printre noi

Trăiește printre noi, aproape neștiut de nimeni, unul dintre cei mai mari poeți care s-au născut pe pămîntul românesc : Alexandru Philippide. Nu i-a plăcut niciodată să i se facă remarcată prezența iar în ultimii ani a refuzat cu strășnicie aproape orice contact cu publicul, astfel încît cei mai tineri ar putea trece oricînd pe lîngă el fără să știe cine este. Din 1967, cînd i-a apărut **Monolog în Babilon**, n-a mai publicat nici o poezie. Nici interviuri nu-i place să dea și cînd, în 1975, a acceptat să discute cu mine, asta a fost ca urmare a multor stratageme și insistențe din partea mea. Doar din cînd în cînd, în vreun ziar sau revistă, cîte un articol semnat de Alexandru Philippide ne prilejuiește bucuria de a mai afla vești despre poetul acesta atît de enigmatic.

Alexandru Philippide, scriitorul care ne-a învățat să ne oferim și nouă, și celorlalți, împlinește mîine tot atîția ani cîți are pînă acum secolul XX. Cel mai frumos omagiu pe care i-l putem aduce este să-i luăm din nou în mînă cărțile și să i le recitim cu venerația meritată, ca pe cărțile unui contemporan al nostru.

Să nu judecăm pripit : Alexandru Philippide, în ciuda expresiei sale limpezi, echilibrate, unde în aparență nu se pot produce surprize, nu este un poet dintr-un alt timp, ci vorbește pentru noi și despre noi. Da, poate în **Aur sterp**, primul său volum, publicat în 1922, este conturată o atmosferă de vrajă, ca într-o feerie. Ce mai pot spune feeriile unui om din veacul nostru ?, ne-am putea întreba. Da, în **Stînci fulgerate** (1930) și **Visuri în vuietul vremii** (1939) descoperi în repetate rînduri poze ale poetului romantic care își analizează propriile sfîșieri sufletești de parcă numai el ar fi rănit în această lume. Dar tot în aceste volume, care prin unele poeme ar putea să redeștepte în memorie literatura altui secol, Alexandru Philippide include poeme cuceritoare prin putere vizionară și prin strînsa lor legătură cu epoca actuală. Pentru ca în ultimul său volum, **Monolog în Babilon** — opera lui nu cuprinde decît patru volume de poezii ! — să mediteze la relația dintre omul vremurilor noastre și istoria sa, ca o adevărată conștiință călăuzitoare. **Monolog în Babilon** este un elogiu adus valorilor dintotdeauna ale stăpînului acestei planete.

Încrederea deplină în forța omenirii de a-și păstra și apăra valorile eterne, de a se ordona și de a-și găsi armonia, conferă poeziei lui Alexandru Philippide noblețea unei covîrșitoare opere de învățătură.

GEORGE ARION ■

Cuvinte mari

Îmi aduc aminte că în ultimul an de liceu, într-o lucrare scrisă la literatura română, profesorul îmi subliniase cu roșu cuvîntul „beniucian", explicîndu-mi într-o notă marginală că asemenea derivări nu se fac decît de la numele scriitorilor clasici. „Mîine-poimîine — a adăugat el oral, cu un aer îngrozit — o să ajungeți să-mi vorbiți despre sorescianism !"

Acel profesor lua poate prea în serios cuvintele, considerîndu-le un fel de decorații care trebuie conferite cu maxim discernămînt. Însă excesul lui de seriozitate mi se pare astăzi mult mai acceptabil decît excesul de „umor" de care dau dovadă, în această privință, unii critici literari. Indiferent la cine se referă, ei folosesc aceeași terminologie nichelată și zdrăngănitoare, care creează impresia de specializare, de tehnică, de modernitate. În limbajul lor, refrenul cel mai banal se transformă în „încantație", „inițiere", „premoniție", anecdota — în „tramă epică", „traiect existențial", replica vulgară — în „commedia dell'arte", iar opinia critică năstrușnică — în „demers", „viziune", „hermeneutică" și așa mai departe. Totul, chiar și erata, presupune existența unui „univers" sau măcar a unei „structuri". Totul descinde dintr-o memorie „ancestrală" și „transcende" „contingentul" pentru a se constitui într-un spațiu — inevitabil într-un spațiu ! — „metafizic", „rarefiat" etc., etc.

Se pot face diferite supoziții în legătură cu cauzele adoptării acestui stil științifico-fantastic : absența unei gîndiri care să captiveze, prin ea însăși, spaima străsnică, traumatizantă pentru toată viața, trasă cîndva, la primul contact cu cultura, prudența de-a lăuda fără a lăuda și de a obiecta fără a obiecta sau, cine știe, influența irezistibilă exercitată de critica de film. Efectul însă e cert, cuvintele mari, departe de a întări prestigiul literaturii, îl compromit printr-o uniformizare valorică similară cu promiscuitatea. Textul critic își pierde capacitatea de a defini, de a stabili ierarhii, de a civiliza — de a îndeplini, cu alte cuvinte, cele mai importante funcții ale sale.

Fenomenul n-ar merita consemnat dacă n-ar iradia tentacular și spre limbajul unor critici valoroși, a căror autoritate se bazează pe orice altceva decît pe o asemenea recuzită. Nimic nu este poate mai deprimant pentru un cititor decît ca unii dintre cei mai buni critici literari să vorbească despre structură, tramă, labirint în legătură cu cărți în care se află cel mult o structurică, o trămuță, un labirințel.

ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU ■

Ne mîndrim cu numele fiecărui oraş şi al fiecărui sat din judeţ ridicat la efortul creator al erei socialiste

Interviu cu tovarăşul ŞTEFAN BOBOŞ, prim-secretar al Comitetului judeţean Neamţ al P.C.R.

1. Stimate tovarăşe prim-secretar, după cum se ştie, judeţul Neamţ a fost mai puţin afectat de seismul de la 4 martie. In acest context, care a fost atitudinea locuitorilor de pe aceste meleaguri, cum s-au exprimat omenia şi solidaritatea lor faţă de necesităţile populaţiei sinistrate, cum au răspuns comandamentelor de refacere a economiei, de reconstrucţie şi de revenire la starea normală a vieţii ?

2. Care sînt trăsăturile specifice judeţului Neamţ în peisajul judeţelor ţării ?

3. Vă rugăm să conturaţi în cîteva cuvinte portretul colectiv al oamenilor care populează acest judeţ.

4. În ce fel sînt credincioşi locuitorii judeţului Neamţ tradiţiilor istorice ale meleagurilor în care trăiesc şi muncesc ?

5. Care sînt transformările fundamentale petrecute în viaţa acestui judeţ în anii socialismului ?

6. Ce reprezintă cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice pentru judeţul Neamţ ?

7. Transcrieţi, vă rugăm, o imagine de perspectivă a judeţului Neamţ prin prisma planurilor de viitor.

8. Asupra căror probleme vă concentraţi acum atenţia în mod deosebit ?

9. Cum se simte tineretul implicat în această activitate dinamică de devenire a judeţului Neamţ, avînd în vedere că tot ceea ce se înfăptuieşte îl priveşte personal din perspectiva propriului viitor ?

În primul rînd aş vrea să apreciez valoroasa iniţiativă a revistei dumneavoastră de a prezenta, în numere succesive, judeţele patriei, cu înfăptuirile şi năzuinţele oamenilor, cu hotărîrea lor de a transpune în fapte de muncă şi viaţă socialistă istoricul Program adoptat de către cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român. Este, cred eu, un mod responsabil şi angajat de a face educaţie comunistă cititorilor.

1. Într-adevăr, judeţul nostru a fost mai puţin afectat de seismul de la 4 martie. Sub conducerea organelor şi organizaţiilor de partid, comuniştii, toţi oamenii muncii au trecut din primele clipe la recuperarea pierderilor de producţie, a stricăciunilor produse, la înlăturarea urmărilor cutremurului, cu precădere din municipiul Roman şi de la sate. Ca urmare a muncii pline de dăruire din toate unităţile industriale, am încheiat luna martie cu o producţie suplimentară faţă de plan de peste 120 milioane lei, ceea ce înseamnă, împreună cu sporul de peste 100 milioane din primele două luni ale anului, o producţie industrială suplimentară de peste 220 milioane lei, realizînd astfel, în primul trimestru, aproape jumătate din angajamentul anual asumat.

Încă din ziua de 5 martie unităţile industriale ale judeţului au trimis spre Capitală şi celelalte zone sinistrate importante cantităţi de materiale de construcţii, produse alimentare ca lapte, carne şi altele.

Pe şantierele reconstrucţiei din Bucureşti şi Valea Călugărească lucrează, în prezent, sute de muncitori de înaltă calificare, tehnicieni şi ingineri, iar constructorii din judeţul Neamţ, prezenţi deja la Zimnicea, înalţă aici 350 apartamente în ampla acţiune condusă de partid, personal de către tovarăşul secretar general Nicolae Ceauşescu, pentru refacerea integrală a acestui oraş al patriei.

Zilnic, mii şi mii de locuitori ai judeţului se alătură marii acţiuni a solidarităţii şi omeniei comuniste în sprijinul celor care au avut de suferit, pentru refacerea cît mai grabnică a economiei naţionale de influenţele negative ale seismului.

Pe baza estimărilor noastre, numai prin depunerile în contul 1977 şi alte contribuţii băneşti cu care s-au angajat oamenii muncii din municipiu, oraşe şi comune, judeţul Neamţ va contribui în acest an cu alte aproape 70 milioane lei la fondul întrajutorării, la marele efort pe care ţara întreagă, poporul nostru îl face pentru ca pretutindeni acolo unde dezastrul şi-a pus pecetea, cît mai grabnic totul să reintre în normal, viaţa să-şi continue mersul ei firesc pe calea înfăptuirii integrale a măreţului program adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R.

Iată, pe scurt, numai cîteva exemple asupra felului în care comuniştii, toţi oamenii muncii din judeţul Neamţ înţeleg să răspundă vibrantului mesaj adresat naţiunii de către Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central, personal de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de a face totul pentru ca România să-şi continue neabătut mersul ei ascendent spre zările luminoase ale comunismului.

2. Îmi este destul de greu să fac o distincţie netă între judeţul Neamţ şi celelalte judeţe, determinată de anumite particularităţi. Este adevărat, meleagurile noastre sînt martore şi mesagere în timp, din vremuri imemoriale şi pînă astăzi, ale luptei fără preget pentru libertate şi independenţă, pentru dreptate socială. Sînt aici, la tot pasul, aş putea spune, inestimabile dovezi de civilizaţie şi cultură, valoroase tradiţii de luptă şi de muncă ale înaintaşilor, ca pretutindeni în România.

În istoria mai veche sau mai nouă a patriei, fiecare zonă geografică, fiecare judeţ — şi asta este o realitate pe care nu trebuie s-o mai demonstrez — şi-au adus partea de contribuţie pentru îndeplinirea aceloraşi idealuri comune întregului nostru popor. Ne mîndrim cu ceea ce au făcut înaintaşii, dar, mai ales, sîntem mîndri că sub conducerea partidului noi înşine am devenit proiectanţii şi constructorii noilor cetăţi socialiste care se cheamă Bicaz, Săvineşti, Roznov, Romanul industrial. Dar ne mîndrim de asemenea cu numele fiecărui oraş şi al fiecărui sat din judeţ care s-au ridicat la efortul creator al devenirii socialiste. Şi poate ceea ce este mai important decît orice este devenirea fiecăruia dintre noi ca OM demn şi conştient de rolul şi locul său în marele mers al edificării socialiste a României.

3. Ceea ce cred că ar putea fi dominanta unui portret colectiv al locuitorilor meleagurilor noastre este receptivitatea faţă de nou. O demonstrează din plin întreaga noastră dezvoltare din cele peste trei decenii ale construcţiei socialiste, felul în care mii şi mii de oameni, în cea mai mare parte tineri, au ştiut şi au reuşit să-şi schimbe ocupaţiile tradiţionale, devenind, din simpli plutaşi şi agricultori, din tată în fiu, cei ce astăzi pe bună dreptate se numesc chimişti, metalurgişti, constructori de maşini, energeticieni etc. După cum vedeţi, e vorba de profesiuni legate de ramuri industriale purtătoare, în cea mai mare măsură, ale progresului tehnico-ştiinţific contemporan. Această receptivitate la nou, la care m-am referit, are drept corelate fundamentale **hărnicia în muncă, abnegaţia** cu care se dăruiesc oamenii meleagurilor noastre permanenţei lor autodepăşiri, **dîrzenia** cu care înfruntă dificultăţile. Şi mai presus de toate, fierbinteala lor **dragoste de ţară şi partid,** această forţă motrice, factorul hotărîtor al tuturor împliniriilor fiecăruia dintre noi.

4. Prin faptele de muncă din fiecare zi, prin felul în care am înfăptuit cincinalul anterior şi primul an al cincinalului actual, producînd strunguri carusel, ţevi pentru foraj maritim, fire şi fibre sintetice, dar şi bunuri de larg consum, fiecare realizare din întreprinderi, de pe şantiere şi ogoare este atît o cinstire a trecutului nostru glorios, cît şi a anilor în care trăim. Ce poate fi mai grăitor asupra felului în care-ţi cinsteşti străbunii, dar şi semenii, decît faptele de muncă ale prezentului? Şi cred că este concludent faptul că, în acest an, ca să dau un singur exemplu, oamenii muncii din judeţ, tineri şi vîrstnici, femei şi bărbaţi, au răspuns cu multe rezultate pe măsura hărniciei lor, atît în activitatea de producţie, cît şi pe scena marelui Festival naţional „Cîntarea României". Ei cinstesc prin aceasta atît marile evenimente ce marchează centenarul cuceririi independenţei de stat, împlinirea a şapte decenii de la răscoala din 1907 şi aniversarea a 30 de ani de la proclamarea republicii, cît şi Conferinţa Naţională a partidului, ca şi celelalte importante momente politice ale anului şi timpului nostru prezent. Mai mult chiar, şi cred că nu greşesc dacă afirm, rezultatele muncii de azi sînt o preţuire îngemănată a trecutului nostru glorios de luptă, a prezentului socialist şi a viitorului comunist al patriei.

5. Aş situa pe primul loc puternica industrializare a economiei judeţului nostru. Cîteva exemple, cred eu, sînt grăitoare. Numai în cincinalul trecut fondurile de investiţii alocate judeţului au fost de 11 miliarde lei. În 1975 în doar 15 zile am realizat întreaga producţie a anului 1950. În cifre, aceasta înseamnă 16,9 miliarde lei. Circa 40 la sută din produsele pe care le fabricăm sînt destinate exportului, în aproape 60 din cele 140 de ţări cu care România întreţine relaţii economice. În strînsă legătură cu dezvoltarea industriei se află şi mutaţiile structurale intervenite în forţa de muncă: aproape 70 la sută din totalul de angajaţi ce lucrează în economia judeţului îşi desfăşoară activitatea în ramurile industriale.

Agricultura a înregistrat, de asemenea, de la cincinal la cincinal şi de la an la an, o continuă dezvoltare. Se practică astăzi pe meleagurile judeţului Neamţ o agricultură intensivă, modernă, bine înzestrată tehnic şi material.

Esenţiale însă mi se par marile transformări din conştiinţa oamenilor. Participarea rodnică la realizările cu care ne mîndrim este cea mai bună dovadă a faptului că cei ce trăiesc şi muncesc pe aceste meleaguri, în frunte cu comuniştii, îşi însuşesc organic politica partidului nostru, luptă pentru traducerea ei neabătut în viaţă. Fiecare victorie nouă în muncă este, mai întîi de toate, un fapt de conştiinţă.

6. Am încheiat anul 1976, primul din cincinalul afirmării revoluţiei tehnico-ştiinţifice în toate domeniile de activitate cu rezultate bune. Acumulînd un avans substanţial în îndeplinirea sarcinilor de plan, oamenii muncii din judeţul nostru au obţinut un spor de producţie industrială globală în valoare de 450 milioane lei. Productivitatea muncii în industrie a crescut cu 9,5 la sută faţă de anul 1975, volumul investiţiilor a fost de aproape două ori mai mare decît în anul precedent. În agricultura judeţului, ca şi în întreaga ţară, s-a obţinut o producţie record.

Vă spun toate acestea pentru a face mai bine înţeles faptul că am pornit la drum cu hotărîrea fermă de a înfăptui integral toate obiectivele ce ne revin în actualul cincinal.

Ce înseamnă cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice pentru judeţul Neamţ ? Mă refer mai întîi la investiţii: 18 miliarde lei. Obiectivelor economice deja existente li se vor adăuga altele 80. La sfîrşitul cincinalului producţia globală industrială va ajunge la peste 24 miliarde lei. Reţineţi, vă rog, că toate acestea se înfăptuiesc într-un judeţ în care cu doar trei decenii în urmă industria însemna cîteva fabricuţe de cherestea, o fabrică de zahăr şi cîteva ateliere de reparaţii. După numai trei decenii, deci, ne propunem asimilarea în fabricaţie a strungurilor carusel de 10 mii şi 16 mii mm., ceea ce înseamnă ridicarea construcţiei de maşini din judeţul nostru la nivelul industriei ţărilor puternic dezvoltate.

În această parte a ţării, Piatra Neamţ nu va mai fi singurul oraş al chimiei. La Roman, va intra în funcţiune în acest cincinal un nou mare combinat chimic. Tot aici se vor ridica unităţi puternice ale industriei uşoare şi alimentare, rezolvîndu-se astfel o mai veche problemă, cea a integrării în producţie a forţei de muncă feminine. Vom mai construi de asemenea în judeţ noi unităţi comerciale, spitaliceşti, hoteluri, cinematografe, şcoli, grădiniţe, creşe, ateliere şcolare şi alte instituţii social-culturale. Trebuie deci să construim mult, trebuie să construim bine şi eficient. Important este că ştim exact ceea ce avem de făcut în acest cincinal, care cere din partea noastră, a tuturor, o creştere substanţială a răspunderii, a iniţiativei şi a creativităţii.

7. Ştiu că aţi stat mai multe zile în judeţul Neamţ. Aţi avut prilejul să vedeţi municipiile, oraşele şi o parte din comunele noastre, aţi intrat în întreprinderi şi instituţii, v-aţi întreţinut, probabil, cu un mare număr de oameni ai muncii. Aţi putut vedea, cum se zice, — „pe viu" — chipul nou al judeţului, al tuturor acelora de care sînt legate toate înfăptuirile noastre. Electrificarea judeţului a fost încheiată cu mai mulţi ani în urmă. Despre cît s-a construit în aceşti ani şi în oraşe, dar şi la sate, s-ar putea vorbi mult. Numai în acest cincinal vor mai fi date în folosinţă încă 20 mii noi apartamente, rezolvîndu-se problema locuinţelor pentru circa 60 mii locuitori, ceea ce înseamnă, după cum uşor vă puteţi da seama, populaţia unui oraş de mărime medie.

Satul meleagurilor noastre este în plină sistematizare, pînă în 1980, două localităţi rurale — Bălţăteşti şi Roznov — vor deveni oraşe.

Ca urmare a intensei industrializări, a intrării în funcţiune a obiectivelor de care vorbeam, vor fi create în judeţ, în cincinalul acesta, aproape 15 mii noi locuri de muncă.

Serviciile pentru populaţie se amplifică, sînt în continuă diversificare, atît la oraşe cît şi la sate.

8. Preocuparea noastră centrală o reprezintă, în prezent, continua perfecţionare a activităţii ce se desfăşoară în toate domeniile: economic, social, politic, cultural. Sarcinile sînt mereu mai mari şi se cer eforturi tot mai susţinute din partea tuturor pentru a le înfăptui.

În propriile noastre programe de activitate ne-am propus, în lumina documentelor partidului, ale Congresului al XI-lea, ale indicaţiilor date la faţa locului de tovarăşul secretar general Nicolae Ceauşescu, obiective care ne obligă la o riguroasă concentrare de forţă şi energii creatoare.

În economie, spre exemplu, sîntem preocupaţi la ora actuală să producem mai mult, mai bine, dar şi mai eficient, mai ieftin şi totodată mai competitiv, sîntem preocupaţi deci de reducerea consumurilor de materii prime, materiale, energie electrică şi combustibil, de mai deplina folosire a spaţiilor de producţie, a maşinilor şi utilajelor, de folosirea raţională a forţei de muncă în fiecare unitate industrială sau agricolă.

Se desfăşoară în întregul judeţ, şi cu bune rezultate, o vastă activitate de înfăptuire a programului ideologic al partidului. Şi dacă se mai întîlnesc pe alocuri cazuri izolate de abateri de la legile statului, de la normele eticii şi echităţii noastre socialiste, acestea sînt tot mai rare şi în continuă descreştere. Dar, existenţa lor ne determină să ne străduim să imprimăm muncii politice, activităţii de propagandă şi educaţie în general, un caracter mai ofensiv, mai penetrant, atotcuprinzător.

9. În acest context preocuparea pentru educarea tineretului în spiritul înaltelor îndatoriri faţă de ţară şi partid, al cultului muncii, al obligaţiilor sociale de care va trebui să se achite în viitor, se manifestă pretutindeni şi în primul rînd încă de pe băncile şcolii şi este continuată cu aceeaşi răspundere, atît în fabrică cît şi în cooperativa agricolă, în fiecare loc de muncă. Bineînţeles, în focul muncii creatoare, tinerii se călesc, îşi dezvoltă noi trăsături, devin mai siguri pe ei, pe faptele lor. Cred că un bun exemplu din acest punct de vedere îl reprezintă platforma chimică săvinească, unde, de la punerea în funcţiune, cu ani în urmă, au lucrat aicea muncitori, în marea lor majoritate tineri, mulţi din ei abia trecuţi de adolescenţă. Dealtfel, nici acum vîrsta medie a angajaţilor nu depăşeşte 25 de ani. Şi despre succesele chimiştilor de la Săvineşti s-a dus vestea, nu numai în ţară, ci şi peste hotare. Exemplul nu este singular. Avem o industrie tînără, edificată în aceşti ultimi ani şi deci şi forţa de muncă este foarte tînără.

Grija noastră, a organului judeţean de partid, a organizaţiilor de partid din fiecare unitate, este ca aceşti tineri să lupte continuu pentru atotperfecţionare, pentru autodepăşire, să-şi însuşească temeinic concepţia despre lume şi viaţă a partidului nostru, cuceririle ştiinţei şi tehnicii contemporane, să vadă ei înşişi că automulţumirea este principalul dusman al progresului, că pe calea devenirii noastre comuniste numai munca, receptivitatea la nou şi aplicarea în viaţă a politicii partidului nostru sînt singurele certitudini pe a căror temelie putem înfăptui cu adevărat viitorul pe care tineretul nostru îl merită.

Cred, personal sînt convins, şi cred că şi dumneavoastră v-aţi convins văzînd tinerii noştri, că atît la noi în judeţ, cît şi pe toate meleagurile României, tinerii îşi dau seama că toate cîte se fac în patria noastră, adesea cu mari eforturi, se fac în primul rînd, numai şi numai pentru ei, pentru viitorul lor. De aceea şi participarea tinerilor la viaţa judeţului Neamţ este o participare activă, entuziastă, cu care ne mîndrim.

Desigur, răspunzînd întrebărilor dumneavoastră, nu am făcut decît să vă prezint un sumar tablou al preocupărilor organizaţiei noastre judeţene de partid, al muncii pline de dăruire şi abnegaţie cu care fiecare locuitor al judeţului participă, modest, la locul lui de răspundere, la marele efort constructiv al naţiunii. Nu ne-am propus şi nu ne propunem să înfăptuim în acest colţ de ţară, „un colţ de rai" pentru cei ce vor veni după noi, ci, dimpotrivă, vrem cu toată ardoarea ca judeţul Neamţ să se integreze, organic şi armonios, în marea frumuseţe a României socialiste şi comuniste, în care, aşa cum noi preţuim astăzi munca şi lupta înaintaşilor, generaţiile viitoare să preţuiască munca noastră, a celor de azi, menită să îmbogăţească în continuă şi frumuseţe viaţa, tot mai plină de muncă, pe care o vor desfăşura în viitor. Şi cred că garanţia supremă a faptului că ne facem pe deplin datoria este fermitatea cu care am aplicat şi ne străduim să aplicăm politica partidului nostru, urmînd cu consecvenţă exemplul plin de măreţie şi generator de energii pe care-l oferă fiecărui comunist, fiecărui activist al partidului, fiecărui om al muncii, secretarul general al partidului şi preşedintele Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Județul Neamț: o natură darnică în frumuseți și oameni pe măsura vremurilor noi

Pe stema municipiului Roman, ca o coroană sau ca o orgă de argint, se află simbolurile laminorului de țevi

În urmă cu aproape 20 de ani, mai exact spus la 27 decembrie 1957, spre seară, după cum își aduce aminte inginerul Gheorghe Domide Popa, actualul director tehnic al Întreprinderii de țevi din Roman, pe-atunci muncitor în cadrul controlului tehnic de calitate, se trăgea prima țeavă din istoria laminorului.

Dincolo de acest amănunt de coloratură afectivă, să consemnăm și faptul că pe stema municipiului Roman, la loc de cinste, ca o coroană, sau ca o orgă de argint, se află simbolul laminorului, un mănunchi de țevi care ies din strînsoarea valțurilor. Cu atît mai de efect este impresia pe care, în ansamblul stemei, o declanșează impetuozitatea sugerată a acestor țevi, parcă în plină mișcare, cu cît, sub ele, în două cîmpuri heraldice, sînt prezente și vechile însemne ale Romanului, adică, în dreapta, un cap de mistreț pe un cîmp roșu și, în stînga, cîteva dungi de galben și verde, culori sub care, pe timpul lui Ștefan cel Mare, se adunau răzeșii romașcanilor, oșteni pentru care măritul domn al Moldovei avea o slăbiciune aparte.

Și dacă ne întoarcem la o istorie mult mai recentă am putea spune că, în urmă cu mai mult de 20 de ani, pe meleagurile județului Neamț două erau obiectivele industriale care atrăgeau atenția întregii țări, hidrocentrala de la Bicaz, astăzi o legendă vie a luminii, și laminorul de țevi din Roman.

Dar oare nu poate fi numit istorie și faptul că, în 1971, muncitorul specialist Grigore Lupeș, inventator, inovator, autor al cîtorva zeci de raționalizări și îmbunătățiri, avea să devină Erou al Muncii Socialiste ?! Nu este vorba de titlul în sine, cît despre evoluția priceperii profesionale a acestui erou, care, ca lăcătuș de întreținere, a pornit de la reparația și întreținerea celor mai simple utilaje și a ajuns la mașini automate, semiautomate, mașini cu program, cartelate. Altfel spus, în fața unei adevărate ofensive tehnice cu care s-a confruntat laminorul început acum 20 de ani, Grigore Lupeș, ca foarte mulți alți muncitori cu care s-a aflat cot la cot, a parcurs el însuși un drum la capătul căruia, în 1971, după cum aminteam, a devenit erou al muncii.

„Dintre cei foarte mulți care oricînd pot fi considerați egali întru totul cu Grigore Lupeș, avea să-mi spună Vasile Ștefan, secretarul Comitetului de partid pe întreprindere, el însuși crescut la școala laminorului, devenit între timp maistru, l-aș aminti pe Ion Anton, maistru la S.P.M.A. (secția de scule, prelucrări mecanice și autoutilare), Gheorghe Pîrloagă, maistru principal la secția mecano-energetică, cu care, cînd am terminat școala profesională, am început să muncesc în atelier, sau Gheorghe Goldeanu, maistru, șef de atelier la laminorul de 6 țoli."

Revenind la o istorie, chiar foarte recentă, iată, producătorii de țevi din Roman au raportat îndeplinirea trecutului cincinal la data de 21 august, cu 130 de zile mai devreme, ceea ce a însemnat nu doar o producție suplimentară de peste 12.000 tone de țeavă fără sudură, cît mai ales pregătirea condițiilor optime pentru demararea noului cincinal, referitor la care se poate consemna faptul că în anul 1976 a fost obținută o producție suplimentară de peste 5 milioane de lei. Mai mult decît atît, istoricește vorbind, în primele două luni ale anului 1977 au fost realizate peste plan 125 tone de țeavă trasă la rece.

„Dacă din nolanul de cifre ne-am opri numai la acestea, a continuat Vasile Ștefan, secretarul Comitetului de partid, eu cred că tot ar fi destul ca să se înțeleagă permanența ascensiune a întreprinderii noastre. Dar, luați cu vorba, am uitat, iată, un amănunt : noi, laminoriștii din Roman, ne putem mîndri cu producerea echipamentului tubular cu care a fost echipată platforma de foraj marin, prilej cu care am asimilat pentru prima dată în țară tehnologia filetării „buttres" și „extrem fine" a țevilor care apoi au fost tratate termic pentru condițiile de rezistență specială la forajul de mare adîncime. Despre calitatea produselor noastre poate vorbi, de la sine convingător, medalia de aur cîștigată, anul trecut, la Tîrgul internațional de la Zagreb, cînd ne-am aflat într-o competiție europeană de cel mai înalt nivel. Această medalie de aur este rodul calității profesionale a muncitorilor noștri care s-au depășit pe ei înșiși an de an."

Acest amănunt, cu care am fi putut începe reportajul de față, poate fi continuat și cu faptul că pentru luna martie a acestui an, cînd toată țara este angajată într-un sublim efort pentru recuperarea pierderilor materiale provocate de seism, laminoriștii Romanului și-au propus să-și suplimenteze sarcinile de plan cu 500 tone de țeavă, iar pînă la sfîrșitul anului, la cele 60 milioane de lei producție marfă peste plan, vor fi adăugate alte 40 milioane de lei.

Timp și destin la Săvinești

150 de electricieni, ameriști (specialiști în aparate de măsură și control) și lăcătuși mecanici, conduși de maiștrii Gheorghe Năsiescu, Vasile Popa și Alexandru Țipigran, sînt plecați, sînt în prima linie a luptei pentru vindecarea rănilor de pe urma cumplitului cutremur. Pe schelele combinatului chimic de la Valea Călugărească, ori în halele Danubianei, alături de zeci și sute de chimiști veniți din toată țara, gata să dea o frățească mînă de ajutor, pot fi întîlniți și reprezentanții Combinatului de fibre și fire sintetice din Săvinești. Chiar și în aceste condiții, cu un ajutor atît de substanțial acordat colegilor din cele două mari combinate afectate de cutremur, cei din Săvinești s-au angajat ca în această lună martie să-și suplimenteze sarcinile de plan cu o producție de peste 40 milioane de lei. Și pentru că tot sîntem în preajma cifrelor, să abuzăm de răbdarea cititorului și să-l informăm că 40 la sută din producția industrială a județului Neamț, pe anul 1976, a fost realizată în uriașele retorte ale Săvineștilor. Chiar și numai această cifră, credem noi, vorbește de la sine așadar despre modul în care a demarat la Săvinești actualul cincinal, cît și despre uriașa capacitate de producție a acestui adevărat colos al industriei chimice.

„Despre munca oamenilor pe care noi i-am trimis în ajutorul colegilor noștri afectați de seism, am primit vești foarte bune, motiv pentru care, la timpul potrivit, cînd se vor reîntoarce, veți putea scrie un reportaj pe care eu, de pe-acum, îl văd foarte interesant. Am trimis, desigur, oameni buni, dar asta nu înseamnă că în combinat, la ora actuală, nu avem alți oameni, la fel de buni."

Și pentru că, la Săvinești, femeile reprezintă aproape jumătate din numărul total al chimiștilor, interlocutorul nostru, Ion Leț, secretarul Comitetului de partid pe întreprindere, ne-a recomandat-o pe Elena Ciuraru, maistru principal în cadrul secției Textil-4, numită și secția firelor de covoare. „Fata asta, a continuat Ion Leț, care-i mamă a doi copii și care nu a împlinit decît 35 de ani, soțul ei este maistru mecanic în același atelier, a crescut, cum se spune, odată cu Săvineștii. Și, ca să nu fiu înțeles altcumva, femei întru totul asemănătoare Elenei Ciuraru mai avem".

Crescută, cum se spune, odată cu Săvineștii, viața Elenei Ciuraru nu conține nimic deosebit, decît poate faptul că la 18 ani, atrasă de mirajul chimiei care abia se năștea pe meleagurile Moldovei, își părăsea comuna natală, Boroaia, la numai cîțiva kilometri de Fălticeni, dînd dovadă de un nemaipomenit curaj, cum mărturisea chiar ea, acela de a pleca singură prin lume. A locuit o vreme în Săvinești, apoi, după cîteva luni, împreună cu alte trei fete, s-a mutat în Piatra Neamț, într-un apartament de două camere.

„Dacă chiar vreți să notați, eu și cu Georgeta Mogoș, care înainte se numea Hîrșu, eram necalificate. Celelalte două, Valerica și Ioana, terminaseră o școală de chimie. Toate patru ne-am căsătorit, toate patru sîntem mame. În ceea ce mă privește, mi-l aduc aminte pe inginerul Laurențiu Amălinei care ne tot spunea, la cursurile de calificare, că nu peste mulți ani noi vom fi marii specialiști ai chimiei de la Săvinești. Nu știu dacă am devenit un specialist, dar iată-mă maistru principal într-un atelier nu tocmai ușor. De ce spun asta ? Pentru că pînă la secția asta, am mai lucrat și în alte secții, iar cînd am venit aici, după terminarea școlii de maiștri, și am aflat că vom lucra după o tehnologie integral românească, o tehnologie care în școală nici măcar nu ne fusese prezentată, pur și simplu m-am speriat. Zile și nopți de-a rîndul am muncit pînă am pus la punct, am reglat, adică, instalațiile, prilej cu care am învățat cîte ceva și despre noua tehnologie. Dacă nu-i aveam permanent lîngă noi pe inginerii Francisc Poszon, șeful secției, și Rodica Bozga, șefa atelierului, nu știu ce ne-am fi făcut. Dintre celelalte femei care au pus umărul și sufletul, le-aș aminti pe Maria Grigore, Ana Cristea, Aneta Paraschiv, de-o vîrstă și funcție cu mine, iar dintre cele mai tinerele pot fi amintite, Iordiana Tofan, Gliceria Agheorghiesei, Eugenia Șerban, Maria Rusu și altele. Iată, au trecut de-atunci cîțiva ani, dar eu îmi aduc aminte cu exactitate toate problemele tehnice care se cereau rezolvate, întrucît ne aflam la începutul începutului. Le-aș putea povesti în amănunțime, dar mult mai important, cred eu, ar fi faptul că atunci, la greu, s-a închegat cu adevărat nucleul de bază al atelierului nostru. Mă uitam la noi, femeile mai în vîrstă, și mă uitam și la cele tinere, abia ieșite de pe băncile școlilor, și mi-am spus atunci și o spun și astăzi că, iată, chimia nu este o chestiune de vîrstă".

S-ar putea crede că Elena Ciuraru, mamă a doi copii, de 8 și 10 ani, tot vorbind despre virste și despre mai tinerele ei colege, s-ar fi sfiit să-și mărturisească anii. Nu, nu s-a sfiit, problemă, desigur, prea puțin importantă, dar, ceea ce merită să notăm, iată, invitată să vorbească despre sine, Elena Ciuraru a adus în discuție numele atîtor oameni alături de care trăiește și muncește. Confirma, fără să știe, părerea secretarului de partid, Ion Leț, care insistase asupra faptului că Elena Ciuraru, crescută odată cu Săvineștii, nu este un destin aparte, dar ea este totuși una dintre sutele de femei care fac cinste chimiștilor de la Săvinești.

VICTOR NIȚĂ ■

În județul Neamț se nasc peste 11000 de copii pe an, sănătoși tun!

Doctorul Constantin Coneac este directorul Direcției sanitare a județului Neamț din 1968, adică de la înființarea județului. În plus, de la terminarea facultății lucrează ca medic prin aceste părți ale Moldovei, fiind totodată moldovean de origine. Un om care ar putea scrie pe deplin o monografie, cu toate datele ei comparative, a stării de sănătate de pe aceste meleaguri. De aceea, nu găsesc altă introducere decît a-l întreba direct :

— Care este starea de sănătate a populației din județul dumneavoastră, tovarășe doctor ?

— În general, bună. Mă refer în primul rînd la morbiditate. S-a înregistrat o morbiditate scăzută în ultimii ani la bolile transmisibile. La populația adultă, bolile mai frecvente — pentru care de asemenea medicii județului fac atît profilaxie cît și tratament susținut — sînt, ca în toată lumea, cele cardiovasculare.

Dar discuția mai rămîne multă vreme pe teritoriul acesta al grijii, cu totul speciale, pentru sănătatea copiilor și tineretului, Neamțul fiind un județ cu populație tînără în comparație cu alte județe ale țării. În ultimii ani, aici, în Neamț, s-au înregistrat indici demografici superiori mediei pe țară. Dacă în 1976 natalitatea a fost 22 la mie, asta înseamnă peste 11 000 de nașteri, mai precis 11 056 de nou-născuți. Mortalitatea generală a fost de 7 la mie, argumentul cel mai puternic că starea de sănătate a populației din județ este bună ! Totodată, județul a ocupat în ultimii ani, cînd locul unu, cînd locul al doilea pentru cea mai scăzută mortalitate generală din țară, iar natalitatea n-a coborît niciodată sub locul cinci pe țară. Desigur, aceste procente înglobează în ele faptul că cei peste 600 de medici și aproape 2 500 cadre medii sanitare din județul Neamț lucrează cu seriozitate, cu devotament, că au un nivel profesional corespunzător menirii lor sociale. Relevant este să subliniem afirmația doctorului Coneac precum că în anul 1977, în această parte a Moldovei, altădată năpăstuită de boli contagioase care decimau sate întregi „nu avem nici o circumscripție rurală lipsită de medic. Avem comune unde lucrează și 2 medici, iar majoritatea dispensarelor au și cabinete stomatologice. La nivelul județului, incluzînd și policlinicile și dispensarele din mediul urban, conform actualului normativ, avem vacante 15 posturi de stomatologi, o specialitate în general deficitară pe țară".

În ultimul cincinal, baza materială sanitară a județului Neamț s-a dezvoltat de-a dreptul spectaculos. În municipiul Piatra Neamț, situat pe o colină ce domină întreg orașul, s-a conturat un veritabil microcartier al sănătății, unde sînt grupate toate secțiile spitalului județean, acoperind toate specialitățile medicale în afară de neurochirurgie, însumînd peste 1 800 de paturi și o policlinică unde se pot da zeci de mii de consultații pe an. Majoritatea acestor secții fiind construcții noi. În municipiul Roman s-au construit două secții noi spitalicești, cu peste 250 de locuri, în orașul Tg. Neamț una de chirurgie și o nouă policlinică, iar la Bicaz s-a extins secția de boli interne și s-a construit o clădire nouă pentru obstetrică și ginecologie. În acest cincinal 1971—1975 s-au construit și în multe comune — Budești, Borlești, Piatra Șoimului, Grințești, Dănuc și altele... — dispensare noi, cele mai multe cu casă de nașteri, cu staționare, cabinete stomatologice, locuință pentru medici, unități sanitare model, bine dotate și sub aspectul aparaturii și instrumentarului medical. În plus, în județ au apărut numeroase localuri noi pentru creșe. Dacă în 1971 existau doar 431 de locuri, în 1976 — 1 470 de copii au putut beneficia de îngrijiri în creșe.

„Preocuparea noastră actuală este, cum spune doctorul Constantin Coneac, să acoperim cu medici de specialitate spitalele din Tg. Neamț și Bicaz. Am dat acestor orașe regim preferențial și în ultimii doi ani am scos aceste posturi la concurs pentru secundari".

Dar, se poate afirma, respectînd întru totul realitatea, că prin efortul și, de ce nu, orgoliul profesional al medicilor din județ, al medicilor de la Spitalul județean mai cu seamă — și e normal să fie așa — la Piatra Neamț se rezolvă aproape toate cazurile de bolnavi din județ, chiar și cele mai dificile. Deși se află în aria centrului medical universitar Iași, medicii din Piatra Neamț nu au supraaglomerat niciodată pe confrații lor ieșeni cu cazuistica lor, mulți specialiști din Piatra ajungînd de notorietate națională și chiar mai mult. Județul Neamț a înregistrat în ultimii ani cea mai intensă activitate științifică medicală din țară ! Numai în 1976 au avut loc în capitala județului 7 reuniuni medicale interjudețene între care cîteva de tradiție, cum ar fi întîlnirile anuale ale chirurgilor din Moldova, care se află la a VI-a ediție, iar oftalmologii moldoveni la a XII-a reuniune de la Piatra Neamț, iar în 1975 a avut loc aici Congresul internațional de O.R.L., tocmai datorită experienței și rezultatelor obținute de specialiștii lui în acest domeniu. Medicii nemțeni de toate specialitățile se întîlnesc trimestrial — prin rotație în alt oraș din județ — în sesiuni de referate și comunicări științifice.

CICI IORDACHE ■

VÎNĂTORI NEAMȚ —

bărbați și femei pe care țara știe că poate conta

Vînători e o comună din cele afară de risipită, de parcă satele componente, Lunca, Nemțișor, Mănăstirea Neamț și, firește, Vînători, ar fi fost 4 zaruri pe care o mînă cheltuitoare le-a azvîrlit fără nici o socoteală. Atît de risipită, sub ruinele bătrîne de 600 de ani ale Cetății Neamț, pe apa Ozanei cea limpede și frumos curgătoare, și la cingătoarea ultimelor dealuri ale Țării de Sus, încît dintr-un capăt al ei în celălalt se ajunge într-o jumătate de zi. De la locul unde asfaltul o face la stînga din șoseaua care leagă Piatra de Tirgu Neamț, la o aruncătură de băț de Broștenii lui Creangă, pînă la hotarul de dincolo al așezării, spre lecția de istorie a neamului românesc intitulată Mănăstirea Neamț, sînt nici mai mulți, nici mai puțini de 36 de kilometri, ceea ce vrea să însemne că Vînătorii de astăzi, chiar și fără cele 50 de hectare redate recent circuitului agricol, acoperă 17 000 de hectare. Pe care locuiesc aproape 9 000 de suflete, în case mai noi, cele mai multe, și în case mai vechi, cele depărtate de șosea, lîngă care al impresia că timpul s-a oprit în loc, nu pentru că ar fi ele dărăpănate sau sărace, ci pentru că oamenii ce le populează, urmași ai acelor plăieși „care s-au hărțuit odinioară cu Sobieski, craiul polonilor", cum scria Creangă, poartă cușme înalte și opinci, după portul tradițional al locului ; opinci care îi se par — zicea moș Luca din Nemțișor, cu mintea dreaptă a celui trecut de 80 de ani — mai călduroase și mai comode decît oricare alte încălțări. Aici, departe de șosea, unde dealul Rusului, al Cetății sau al Pleșului s-au așternut la taifas, temindu-se parcă să meargă mai departe și să devină munți, legendele circulă în pas de voie, ajungînd la urechile care au timp să asculte vechea limbă moldovenească, blîndă ca o visare cu fete frumoase, cîntată pe alocuri și mereu îngăduitoare cu cei învățați cu răbdarea, de parcă un an ar fi o zi și o viață s-ar compune din secole.

Firește, legendele Vînătorilor nu sînt adevărate pînă la verificarea cea mai atentă, dar ele merită ascultate, căci vorbesc cu temeinicie despre oamenii locului, atinși mereu de mari zboruri și de mari idealuri, oameni a căror existență s-a intersectat fără osteneală cu cea a unor personalități de prim rang ale culturii și istoriei românilor. Despre Creangă am pomenit. Tot la Vînători, la cîteva minute de mers gîfîit de zumbrăria de la Dragoș Vodă, în care sălbăticesc și astăzi 4 zimbri amintind de bourii de altădată ai Țării de Sus, a locuit și a creat în prima parte a vieții sale Mihail Sadoveanu. Mănăstirea Neamț, cu valorile ei nepieritoare, cu icoana de aur dăruită de împăratul Ioan Paleolog al Bizanțiului, cu biblioteca în care se află manuscrise bucișite, literă cu literă, de iscusitul caligraf și miniaturist Gavril Monahul, a fost mereu ca un magnet pentru titani ai culturii noastre, trecînd cu toții pe acolo, sfielnici și tulburați, de la Eminescu la Iorga, nimeni altul decît George Călinescu scriind că sunetul clopotelor de la Neamț „e indescriptibil, aparținînd simfoniculuI celui mai beethovenian".

Dintre toate legendele, descoperind vizitatorului lucruri învățate în clasele primare, cum ar fi eroismul celor 18 voinici aparînd, cinci zile și cinci nopți, Cetatea de puhoiul polonilor lui Jan Sobieski, precum și lucruri nemaiauzite, despre hramurI de biserici demult stinse, despre plăieșii obligați, ca alujitori domnești ce erau, să inspecteze ciugele și să dea semn, prin clopot, bucium, foc sau chemare, despre atacuri dușmane, dintre toate legendele auzite la Vînători merită pomenită cea a Ozanei. După apusele altui bătrîn al satului, moș Dodu din Lunca, vorbe mai mult încredințate bărbii patriarhale decît oamenilor din jur, pe o noapte geroasă cu puzderie de stele, Ozana ar fi fost fiica starostelui Buga din Humulești, pe care viteazul căpitan Mihu a iubit-o în taină pînă în clipa în care a găsit-o răpusă pe cîmpul de luptă, îmbrăcată în straie bărbătești, după ce va fi stîrpit cu însăși o mulțime de atacatori. În amintirea acestei Ioane d'Arc a Moldovei, localnicii au botezat firul de apă ce le traversează comuna Ozana, deși tratatele de geografie, unele încă de la Dimitrie Cantemir citire, găsiseră riului respectiv numele de Neamțu. Ozana l-au zis vînătorii și așa l-a rămas numele, nume de codană și nume de fecioară, chiar dacă apa nu-i totdeauna așa cuminte, luînd-o uneori razna și silindu-i pe localnici la poduri trainice, zidite cu băgare de seamă. Cel de la Nemțișor, ridicat mai an, măsoară exact 760 de metri.

Dacă pe laturile comunei se poartă țări și cușme, iar casele se termină, în partea dinspre vînt, cu dranița pînă la genunchiul trecătorului, adăpostind un fel de cămară numită la fața locului, din timpuri pierdute în aburul vîrstelor, șandrama, la șosea lucrurile se înfățișează schimbate. Case statornice, durate parcă pentru eternitate, cu caturi și jaluzele, numai gardurile cu streașină amintind că ne aflăm în mijlocul Țării de Sus a Moldovei. Portul tradițional, cu cusături înflorate, pare să se fi pierdut, fiind mai puțin îmbrăcat și mai mult jucat, în zilele de horă. Pantofii de oraș au înlocuit opincile strămoșești și pînă și vorba, domoală pe pantele dealurilor sarmatice, a ajuns să se grăbească. Firește, un oarecare regret se cade să însoțească toate aceste pierderi sau măcar toate aceste subtilei, dar bucuria și satisfacția că oamenii Vînătorilor trăiesc astăzi mai bine și mai modern înving eventuale remușcări.

Vorbele de mai sus nu-s aruncate în van. Primarul comunei, Dumitru Ticu, născut și crescut în umbra Cetății, mare amator de istorie și de snoavă, susține că vecinii și rudele sale trăiesc astăzi mai bine decît oricînd și dacă se poate spune că ei o duc în prezent mai rău decît în alți ani, atunci anii despre care e vorba sînt cei care urmează. Se trăiește, din multe puncte de vedere, la fel ca la Tirgu Neamț, orașul cel mai apropiat, cu apă caldă și cu încălzire centrală în unele case, cu școli abia terminate și cu 3 dispensare medicale noi, dăruite cu toate cele de cuviință, cu Poștă abia inaugurată, cu Cămin cultural și cu Magazin universal, cu asfalt răspîndit nu doar pe șosea, ci și pe 4 kilometri de trotuare, cu poduri robuste și cu cîte altele, ridicate în anii din urmă pe întreaga suflare a comunei. De la kilometrul 1 la kilometrul 36. Dacă n-ar fi distanța scurtă ce desparte Vînătorii de Tirg, comuna aceasta în formă de Y sau de crăcană, cum zic localnicii, ar fi devenit probabil oraș, căci ea se află la un pas de Tirgu Neamț. Un pas la propriu și un pas la figurat.

Toate schimbările amintite n-ar fi devenit și n-ar deveni posibile, de la o săptămînă la alta, dacă urmașii plăieșilor lui Ștefan cel Mare, al cărui bust înfrumusețează fațada Școlii generale numărul 1, înființată în 1895, n-ar munci. Nu cu vorba și nu cu o mînă, ci cu amîndouă, nu de azi și nu de ieri, dar oricum cu mai multă tragere de inimă de vreo 30 de ani, de cînd toate cele au intrat în stăpînirea obștii și de cînd interesul general e format din suma intereselor fiecărui vînătorean luat în parte. Sigur că pătrunderea industriei în comună n-a fost simplă. S-au auzit, mai ales printre bătrîni, voci sceptice, gata să înainteze asigurări că oamenii locului nu vor putea niciodată, oricît s-ar strădui, să facă altceva decît să crească oi și cai, ultimii după o mare și totdeauna respectată iubire, să îngrijească pomii fructiferi, să cultive cartofi și ceva grîu sau porumb, așa cum le fusese dat să moștenească din moși-strămoși. Atît și nimic mai mult.

Dar n-a fost așa. Industria, cu toate binefacerile ei, a cîștigat repede și definitiv teren la Vînători, în care 1 000 de oameni, bărbați și femei deopotrivă, încalecă în zori pe biciclete, spre a descăleca la Tirgu Neamț în fața întreprinderilor recent construite, pentru ca tot atîția să rămînă să se ocupe de industrie chiar la ei acasă, în comuna natală. O fabrică de cărămidă, ridicată în 1975 nu departe de locul în care legenda informează că Ștefan Voievod i-ar fi biruit pe polonii regelui Albert, la Branițe, într-un fel de preludiu al bătăliei de la Dumbrava Roșie, două fabrici de cherestea, o platformă de exploatarea lemnului, o secție de fabricat curele trapezoidale din cauciuc și o întreprindere de prestări-servicii, cu o producție de cîteva zeci de milioane de lei, anul trecut, și cu produse aflate pînă la export, iată tot attea argumente în sprijinul dezvoltării fără precedent a unei așezări străbune, în care trecutul falnic nu-l decît piedestalul unui prezent la fel de mîndru și la fel de plin de pilde.

Noul destin al Vînătorilor a rezolvat unul din marile necazuri ale localnicilor. A nume faptul că — fiind dinșii pînă mai ieri lipsiți de șansa industriei — specialiștii se opreau în comună numai spre a da binețe și a căuta înțelegere pentru dorința lor de a munci în altă parte, pe măsura celor învățate la facultăți. „Înainte nu venea nimeni la noi, am auzit-o vorbind pe președinta C.A.P.-ului din Vînători, energica și neobosita Anica Urzică, femeie conducînd cu tact și simț de răspundere munca și visurile unei sumedenii de bărbați, iar astăzi nu mai prididim, avînd mai multe cereri decît nevoie". Bineînțeles, cei care s-au grăbit să pună un umăr de nădejde la schimbarea la față a comunei au fost, înaintea altora, fiii celor 4 sate risipite pe malul Ozanei, drept pentru care inginerii Maria Plăcintă și Ion Cucoș, profesorii Gheorghe Maftei și Constantin Oancea s-au întors pe meleagurile pe care au văzut lumina ziei, efortul tuturor vînătorenilor, de la cel mai mic la cel mai mare, fiind răsplătit în 1975 de clasarea așezării pe primul loc în întrecerea localităților rurale ale județului Neamț.

Pentru a ilustra și mai bine nivelul de civilizație la care a ajuns viața la Vînători, vom povesti discuția care s-a purtat acolo — nu demult — pe marginea deschiderii unei băi publice. Desfășurată democratic, ideea a fost întoarsă, firește, pe toate părțile, cu păreri pentru și păreri contra, ca pînă la urmă să se renunțe la construcție. Dintr-un motiv foarte simplu. Toate casele noi ale comunei, ridicate într-un ritm de cîteva zeci pe an, fuseseră dotate cu sală de baie fiecare, în așa fel încît — s-a făcut socoteala în gura mare — într-un răstimp foarte scurt marea majoritate a localnicilor vor ajunge să aibă baie la ei acasă. Fondurile adunate s-au dirijat către alte amenajări, fiind folosite pentru ridicarea unor săli de clasă, necesare copiilor comunei, viitorului imediat al Vînătorilor.

La ora trecerii noastre prin comună, pe agenda de lucru a primarului Ticu mai figura o problemă, notată în două vorbe : centrala telefonică. Am cerut amănunte și am aflat că vînătorenii nu iubesc numai mersul cu mașinile personale, ajunse astăzi la peste 40, ci și convorbirile telefonice, pe care preferă să le facă de la propriul domiciliu, de unde o mulțime de cereri de instalare a unor posturi telefonice particulare și incapacitatea actualei centrale, cu numai 100 de numere, de a satisface toate cerințele. Înseori, acesta-i adevărul, viața îmbracă și forme mai degrabă hazlii: urmașilor plăieșilor lui Ștefan cel Mare le place din cale afară să converseze la telefon !

Chiar dacă răsfrați și depărtați unii de alții, cu case cînd suite semeț pe spinări de dealuri, cînd tupilate pe funduri de văi, lîngă respirația apelor limpezi, vînătorenii au știut totdeauna să se adune, cît ar arde un băț de chibrit, la nevoile istoriei. Mai veche sau mai nouă, istoria nu l-a lăsat niciodată indiferenți pe oamenii de la mijlocul Țării de Sus a Moldovei, care și-au dat mereu tributul de nefrîcare și de sînge în momentele de cumpănă ale neamului. Urmașii oștenilor de la Cetatea Neamț au luat, în număr de 39, drumurile încărcate cu pilde ale Războiului pentru Independență, înrolîndu-se în Regimentul 15 dorobanți. Unii dintre ei se vor fi întors acasă, la munca ogorului și la creșterea oilor. Alții s-au jertfit pentru neatîrnarea neamului pe cîmpurile de luptă de la Grivița și Plevna.

În cinstea celor 39, dar mai ales spre amintirea celor căzuți la datorie, obștea a ridicat cîndva un monument, plasat în centrul comunei, pe drumul de fiecare zi al elevilor către școală. Sînt înscrise acolo 3 nume, Pavel Chitic, Ion Cosma și Ion Ungureanu, dar sensul pietrei aceleia din Vînători, împuținată de vreme și de vînturi, ni s-a părut, la ceas de seară, cu zgomot de clopote răzbătînd dinspre Neamț, mai cuprinzător, alcătuind o asigurare și o temeinicie. Rep.tînd că stîrpea străbună a vînătorenilor e formată din bărbați și femei pe care țara știe că poate conta.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Dorul numit România

Pe-acest tărîm numit Libertate
sîngerească din plin istoria
care e patima de-a ne ști veșnici,
orecuți direct din pămîntul curat
al inimii țării,
într-un loc anume,
de-același neam cu munții
și din același început de cîntec al izvoarelor.

Pe-acest tărîm numit Libertate
eringul sufletului, iată,
fosnește a senin și a stele.

De-atîtea ori ne vom naște aici
cu rouă de amurg pe obrajii rumeniți
de blîndă rază a lunii
și cu mereu același nimb de eterne polenuri
viscolindu-ne dorul numit România.

CRISTIAN LIVESCU ■

Anchetă socială

Falsificatori de autorizații într-un butoi cu pulbere

Ce-ați zice dacă astăzi, mergînd acasă sau la serviciu, ați afla brusc că fochistul care se ocupă de ani de zile de funcționarea, întreținerea și buna stare a instalației dumneavoastră de încălzire cu gaz metan nu este fochist de meserie ? Este un impostor care n-a trecut în viața lui printr-o școală sau printr-un curs de calificare, dar și-a cumpărat la un colț de stradă sau într-o circiumă carnetul de instalator autorizat, carnet care și el, la rîndu-i, este fals ? Nu vreau să vă dau emoții dar, din păcate, povestea nu e ficțiune, ci realitate și s-a petrecut la Piatra Neamț. Inginerul Ioan Fuloagă din Bacău și complicele lui, Ioan Ionescu din Piața Neamț, și-au luat dreptul de a fabrica peste noapte instalatori autorizați în gaze. Și grație lor, indivizi în căutare de slujbe mai ușoare, de cîștig cu muncă puțină, au ajuns să se angajeze ca fochiști-instalatori sau în alte munci de întreținere a unor instalații de gaz metan, în întreprinderi și instituții publice, fără să aibă această calificare, fără să cunoască meseria. „...Recunosc și faptul că am mers cu carnetul fals și m-am angajat la Școala generală nr. 6 din Piatra Neamț ca fochist", declară în fața organelor de anchetă Ion Pîrjolea, unul dintre cei peste 50 de beneficiari ai acțiunii infracționale Fuloagă-Ionescu. Recunoaște totodată că a obținut respectivul carnet contra sumei de 300 lei. Deci, iată că ce s-a ocupat — subteran, abil, abuzînd de încrederea și de funcția lor — timp de aproape șase ani de zile, între 1971 și 1976 cei doi inculpați. Fără scrupule, fără ghidul la consecințele faptelor lor, vinderau meseriile dintre cele mai responsabile din viața multor oameni, făceau comerț cu niște certificate care dădeau unor nepricepuți dreptul de a lucra într-un domeniu în care negligențele, incompetența pot să declanșeze adevărate tragedii, să pericliteze bunuri și vieți omenești. Ca inginer specialist în exploatarea gazelor naturale Ioan Fuloagă a fost numit în perioada 1961—1972 membru al comisiei de examinare a instalatorilor pentru obținerea carnetului care-i autoriza pentru gradele A și B, comisie ce a funcționat pe lîngă Consiliul popular al fostei regiuni și apoi a județului Bacău, cuprinzînd și teritoriu județului Neamț. Precum singur declară „după examinarea candidaților (recrutați și propuși de către diferite întreprinderi interesate care aveau nevoie de o asemenea categorie de muncitori — n.a.), în momentul în care obțineau unul satisfăcător și îndeplinirea unor condiții de vîrstă, stagiu și pregătire profesională, trebuia să li se elibereze autorizații sub formă de carnete". Cu alte cuvinte legislația era și este clară, precisă, fermă privind cui și cum se atribuie autorizarea de exploatare a instalațiilor de gaze. În calitatea pe care o avea, inginerul Ioan Fuloagă a gestionat și carnetele respective, iar la finele anului 1971, cînd comisia s-a destrămat, atribuțiile acesteia fiind preluate de către alte organe de specialitate, „a uitat" să le restituie pe toate, păstrîndu-și un teanc apreciabil pentru sine. Ca amintire, ca suveniruri din trecutu-i „glorios" de funcții și respectabilități ? În depozitiile din fața judecătorilor încearcă să-și îndulcească vina susținînd că a eliberat respectivele carnete „la insistențele" lui Ionescu. Dar cum ar fi știut Ionescu faptul că în sertarul „domnului inginer" mai există un teanc de carnete ce n-ar putea transforma într-o sursă de venituri nemuncite pentru buzunarul lor ? E o naivitate supărătoare de care n-are rost să ne mai ocupăm, intenția și premeditarea fiind clare. În realitate, lucrurile s-au petrecut așa cum mărturisește singur, mai departe : „În cursul anilor 1971-1973, avînd o înțelegere cu colnculpatul Ioan Ionescu am eliberat un număr de 26 carnete (au fost însă mai multe, precum au dezvăluit organele de anchetă — n.a.) pe care le-am semnat în fals, la rubrica director și inginer șef, aplicam ștampila (ștampilă a întreprinderii județene de gospodărie comunală și locativă Bacău pe care o sustrăgea cu abilitate în calitatea sa de șef al biroului de investiții — n.a.) și pe care le-am dat apoi la diverși beneficiari prin intermediul colnculpatului Ionescu. Acesta le dădea după ce le completa cu numele beneficiarilor respectivi și întocmea celelalte condiții de formă, la diverse persoane, percepînd totodată și diverse sume de bani". Deci sarcina lui Ionescu era să racoleze „solicitanți". Era mereu la pîndă. Se ducea pe un șantier de construcții, de pildă, ca să verifice instalația de gaze. Intra repede în vorbă cu un muncitor — mai ales cu necalificații care aveau meseriI mai grele și le arunca momeala : „La noi se deschid niște cursuri de calificare pentru instalatori autorizați în gaze, meserie frumoasă, domnule, ușoară, curată, stai la căldură, bănoasă. Căutăm amatori..." Omul ciulea urechea și era imposibil să nu întrebe : „Eu aș putea oare ? Ce studii ce cere ca să-mi fac formele făcute ?" Atît aștepta Ionescu. Avea recuzita lui de momeli și minciuni, apoi îi invita pe doritorul unei noi calificări, ba la circiumă, ba la el la atelier, la Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Neamț, ba pe stradă, și-i strecura speranța că poate obține acel carnet de instalator autorizat fără nici o bătaie de cap. Dacă dă și el fost însă mai multe, precum au dezvăluit organele de anchetă — n.a.) pe care le-am 400... Mă rog, de la caz la caz, de la nevoie la nevoie și de la buzunar la buzunar, tot în funcție de aceste criterii derulîndu-le și justificările privind nevoia să de bani. Ba cu lacrimi de înscrieve la cursuri, ba pentru inginerul sus-pus care face rost de carnete și altele... În felul acesta, ilicit și abject, a adunat peste 16 000 lei din care cea mai mare parte l-a revenit inginerului Ioan Fuloagă. După 1973, cînd au văzut că afacerea prosperă, n-au mai scăzut miza sub 1 000 lei de carnet. Mai ales că Fuloagă terminase stocul de carnete și cînd a sustras altele l-a fost destul de frică. Intre timp își perfecționase și metoda de lucru ca să nu poată fi descoperiți la eventuale controale. Au început să alcătuiască dosare de examinare a acelora care beneficiau de falsele lor carnete. Inginerul întocmea lucrări scrise — zeci de lucrări scrise cu întrebări și răspunsuri, caligrafiate cît mai deosebit una de alta și cu cerneluri diferite — pe care le nota la fel de diferit, pentru oameni de virste și pregătiri școlare diverse, Ioan Ionescu se ocupa să obțină de la acolii cîte două fotografii, „tip buletin" (una se aplica pe carnet și una pe cererea de autorizare) și adeverință din cîmpul muncii. Cererile de înscriere la examen și de eliberare a carnetelor le scria singur. Apoi tot Ionescu depunea dosarele complete, fidele, dar vai, atît de false, la biroul de școlarizare al întreprinderii unde lucra și de care răspundea. În calitatea lui de instalator de înaltă calificare se făcea responsabil de pregătirea profesională a muncitorilor necalificați ! Și astfel Fuloagă și Ionescu „au fabricat" peste 50 de instalatori autorizați în gaze care s-au răspîndit prin cele mai diverse întreprinderi și instituții ale nemții : Întreprinderea forestieră de exploatare și transport, Întreprinderea de produse ceramice „Zorile noi", cei mai mulți la I.J.G.C.L. Neamț, Direcția județeană de poștă și telecomunicații, Școala generală nr. 6 etc., etc. — ca fochiști, arzători, instalatori, meseriI de care habar n-aveau. Unii, cei care au avut condiții, le-au învățat la locul de muncă de la colegii lor, eri prin cursuri de calificare de scurtă durată, cum s-a întîmplat cu o parte din cei de la I.J.G.C.L., dar alții au rămas ani de zile impostorii gata oricînd să declanșeze, prin nepriceperea lor, un accident. Ni se pare însă foarte curios că directorii respectivelor întreprinderi care au dat relații JudecătorieI Piața Neamț cu privire la necesitatea autorizării pentru munca prestată de către acei falși instalatori, nu au ridicat nici o pretenție față de acești indivizi care i-au indus în eroare, care și-au însușit ani de zile atribuții nemeritate !

Într-o bună zi, oameni onești care au ajuns pe bizare căi în contact cu furnizorul de meserii IoncIuni, n-au mai putut tolera infracțiunea, falsul, minciuna. Înșelăciunea și mai ales potențialul pericol pe care îl vehicuiau cu nonsalanță cei doi escroci. S-au prezentat cu carnetele false la organele de miliție. Și justiția și-a pus definitiv sentința asupra lor.

CICI IORDACHE ■

Calitatea muncii, calitatea produselor, calitatea vieții

Pentru producție, meseriașii buni sînt ca sarea în bucate

Desigur, pentru a ilustra cît mai concret faptul că la calitatea producției o contribuție însemnată o au și muncitorii de elită, am fi putut intra pe poarta unei întreprinderi de tradiție și am fi putut comenta acest indubitabil adevăr chiar la fața locului, avîndu-i ca interlocutori chiar pe acei foarte buni meseriași care au preluat tainele meseriei din tată-n fiu, din generație în generație, conform unei expresii uzitate și, fără îndoială, uzate, dar pe care o putem folosi atunci cînd ea exprimă cu adevărat un fenomen. Și totuși, încercînd să evităm un drum bătătorit, ne-am străduit să-i cunoaștem, în legătură cu această relație, calitatea muncii și calitatea meseriei, pe aluminiștii slătineni — față de care ne-am simțit atrași și pentru faptul că au depășit nu de multă vreme începutul începutului.

Astfel, chiar dacă prima șarjă de aluminiu va implini, peste numai cîteva luni, mai exact spus la 30 iunie, vîrsta de 12 ani, ceea ce desigur nu poate să-nsemne prea mult, și chiar dacă elaborarea aluminiului românesc a demarat fără nici un fel de tradiție, se poate totuși vorbi, cu folos și cu semnificații, despre contribuția bunilor meseriași la creșterea continuă a calității aluminiului produs le Slatina. Altfel spus, deși tînără, cetatea aluminiului românesc, unică prin specificul ei, bazată pe tehnologii moderne și dotată cu utilaje de înaltă tehnicitate, se poate mîndri cu un număr tot mai mare de oameni, muncitori, maiștri, tehnicieni, ingineri, care au pătruns adînc și uimitor de repede în tainele meseriei. Iată, în acest sens, aprecierile cîtorva delegații străine care au vizitat întreprinderea slătineană : „A fost o mare onoare pentru firma Pechiney de a ajuta Republica Socialistă România să construiască această foarte frumoasă uzină unde geniul român a știut să adapteze specificului său tehnică franceză. România poate fi mîndră pe plan internațional" (André Castex, director comercial cu relații externe al firmei Pechiney-Franța). „Uzina de aluminiu din Slatina simbolizează dezvoltarea continuă a României socialiste" (o delegație a tineretului comsomolist din Uniunea Sovietică). „Colectivul de muncă ne-a convins în mod definitiv de hărnicia sa" (o delegație din R.F.G.). „Sîntem mult impresionați de nivelul tehnic al instalației din uzina de aluminiu de la Slatina" (o delegație de specialiști din Japonia).

Poate că n-ar fi lipsit de interes să spunem că elaborarea aluminiului prin procedeul electrolizei, numit și procedeu electrochimic, constînd, chiar și la nivel de laborator, adică în cantități foarte mici și ușor de controlat, cîteva necunoscute care, la nivelul real al producerii aluminiului în cuve, devin adevărate taine. Vrem să spunem, cu alte cuvinte, că într-un domeniu considerat încă pe plan mondial o aventură tehnică stadiul atins de către aluminiștii slătineni în ceea ce privește cunoașterea meseriei reprezintă un adevărat succes, mai ales dacă punem la socoteală faptul că majoritatea muncitorilor veneau, în urmă cu 12 ani, direct de la munca numită a cîmpului. Dealtfel, chiar și la ora actuală, mulți dintre cei care mînuiesc cu pricepere instalațiile de înaltă tehnicitate, încă își mai păstrează, navetiști fiind, un dublu statut, acela de muncitori propriu-ziși și, în timpul liber, la ei acasă, muncitori agricoli, adică țărani. Și pentru că nu vrem să literaturizăm nesemnificativ, trebuie să spunem că exact acest dublu statut al aluministului slătinean, lipsit de tradiție, și disciplină muncitorească, s-a adăugat substanțial greutăților inerente începutului de-acum 12 ani.

Dar, ca să punem capăt cît de cît acestei poate cam lungi introduceri, în care ne-am străduit să prezentăm condițiile în care a fost însușită la Slatina meseria de aluminist, să consemnăm în graiul concis al cîtorva cifre că producția globală a anului trecut a fost îndeplinită și depășită cu 150 de milioane de lei, ceea ce vrea să însemne că au fost obținute, suplimentar, 1 400 tone de aluminiu primar și alte aliaje. O realizare de prestigiu pentru buna organizare a procesului de producție, sau pentru a ilustra calitatea muncii depuse de colectivul întreprinderii, o reprezintă încadrarea în cheltuielile planificate la o mie de lei producție-marfă, cheltuieli care în acest an vor scădea cu aproape 100 de lei.

Dincolo de aceste cifre, Matei Fira, secretarul Comitetului de partid al întreprinderii, avea să-mi spună că nota esențială, coordonata definitorie a producției din acest al doilea an al cincinalului revoluției tehnico-științifice, o reprezintă creșterea continuă a calității metalului alb, motiv pentru care au fost prevăzute măsuri concrete, destinate să pună în valoare rezervele interne, îmbunătățirea continuă a parametrilor fiecărui utilaj în parte prin respectarea întocmai a tehnologiilor, a rețetelor de fabricație, începînd de la introducerea pe flux a materiei prime și terminînd cu produsul de bază.

„Dar, a continuat Matei Fira, pentru ca bilanțul însuflețitor al anului trecut să fie amplificat, fiecare tonă de metal alb să fie elaborată la un preț de cost cît mai redus și la o calitate ascendent superioară, pe lîngă măsurile cu caracter pur tehnic, se cuvine să spunem că o mare încredere și nădejde ne-o punem în oameni, în modul cum vor acționa, cu exigență și responsabilitate profesională, nu doar conducătorii producției, ci fiecare muncitor în parte. Bineînțeles că în declanșarea acestei ofensive a responsabilității fiecăruia ne bazăm foarte mult pe acei muncitori cu o deosebită pregătire profesională, fie muncitori crescuți odată cu aluminiul slătinean, fie cei proveniți din colectivul unor întreprinderi cu tradiție în ceea ce privește spiritul, conștiința și disciplina muncitorească. Avem, din fericire, numeroși muncitori care, prin atitudinea lor față de muncă, prin cunoștințele lor privitoare la meserie se pot constitui au doar în exemple, ci în adevărați profesori ai muncii, ba chiar și ai vieții, știut fiind faptul că uzina este cea mai înaltă facultate. O astfel de lozincă, fără să fiți neapărat atent, o veți întîlni destul de des în halele și pe aleile întreprinderii noastre. Și nu este vorba doar despre o lozincă, în spatele cuvintelor respective sînt oameni ca Mircea Bunea, Vasile Matei, Horia Trifan, Ilie Vasile, Viorel Iordache, Gheorghe Vâlcanu, Iancu Petrică, Nicolae Răduinea, Ilie Militaru, Constantin Constantinescu, Marin Țenea, Constantin Corzin, Andrei Mihăiescu, Marin Ghiță, Alexandru Popa, Constantin Vicspe. Constantin Tuculescu, Florea Geană, Vasile Troacă, Ion Nadolu, Dumitru Prădatu, Florea Neagoe, Gheorghe Florea și mulți, foarte mulți alții, că dacă stau și mă gîndesc puțin nu știu cum mă voi simți în fața celor al căror nume nu mi-a venit acum în minte".

Mai pe larg Matei Fira avea să-mi vorbească despre inginerul Constantin Slăvescu, care venea la Slatina în 1964, ca stagiar. A condus cursurile de calificare de scurtă durată, cursuri la care au participat foarte mulți dintre cei care astăzi au ajuns șefi de echipă, maiștri, maiștri principali, subingineri oameni care, la rîndul lor, îi cresc pe alții. Mai pe larg mi-a vorbit și despre tînărul Marin Neacșu, care, la numai cei 25 de ani ai săi, este considerat inovatorul din atelierul electric. Marin Neacșu a terminat școala profesională, acum este elev în anul 4 la liceul tehnic. În atelierul electric unde sînt rebobinate și reparate toate motoarele electrice din întreprindere, scoaterea bobinajelor vechi se făcea manual, cu o mare pierdere de timp și cu un efort fizic destul de însemnat. Tînărul Neacșu, împreună cu tovarășii săi de muncă, a conceput și a realizat un dispozitiv automat care extrage bobinele uzate din corpul motoarelor. Ceva mai în vîrstă și mai vechi în cîmpul muncii, lăcătușului sculer Tudor Ispas i s-a dus vestea că ar fi un fel de dădacă a tinerilor care vin direct de pe băncile școlilor profesionale. Cel puțin asta este părerea tinerilor Gheorghe Diaconu și Nicolae Sorescu care, după afirmațiile lor, ar fi plecat din atelier, chiar și din întreprindere, dacă nu ar fi întîlnit un om ca nea Ispas. „Ne îndrumă cît se poate de atent, ne explică în amănunțime piesa pe care trebuie să o executăm, știe foarte multă meserie, iar dacă se supără și ne ceartă are, întotdeauna, și o vorbă bună la sfîrșit, astfel încît nu poți să nu-i dai dreptate.".

Am reținut și, de ce să nu o spun, ne-a plăcut expresia celor doi tineri care au fost convinși de Tudor Ispas că ei fac parte din întreprindere cu trup și suflet. După cum se vede nu ar fi vorba doar despre contribuția bunilor meseriași la creșterea calității muncii, ci și despre ipostaza lor de „profesori ai muncii și ai vieții" despre care vorbea Matei Fira.

Iscusit vorbitor, colorîndu-și spusele cu întîmplări de tot felul petrecute pe platforma oțelăriei numărul doi din Hunedoara, unde a muncit mai mult de 10 ani, dar nu ca oțelar, ci ca electrician de întreținere, maistrul principal Gheorghe Troacă, oltean get-beget, avea să-mi spună că n-ar fi plecat din Hunedoara nici în ruptul capului, dar a citit un articol în care se vorbea despre aluminiul de Slatina, cel mai mare consumator de energie electrică din țară, cu instalații care mai de care mai moderne, instalații la care partea electrică vrea să-nsemne suma sumelor în materie de meserie. „Pe lîngă faptul că nu mi-a plăcut niciodată să mi-o ia cineva înainte cînd vine vorba de meserie, că asta e singura mea ambiție, am mai fost curios să văd cum adică se face aluminiul, despre care toată lumea spunea și încă mai spune că este metalul viitorului. Așa am ajuns la Slatina unde, drept să spun, mi-a fost dat să văd ceea ce n-aș fi văzut nicăieri : oameni, vreau să spun muncitori care, veniți direct de la coarnele plugului, credeau că uzina este așa un fel de tarla, vii și pleci cînd vrei, pe unde vrei, nu spui la nimeni nimic, iar cînd e vorba de bani ceri cît mai mulți. N-am nimic cu țăranii, că și eu tot țăran am fost, poate chiar mai și sînt în sufletul meu, dar, cum să spun, pentru o muncă în uzină sînt niște reguli pe care mai întîi le înveți, apoi le respecți pînă cînd îți intră în sînge. Vreau să spun că stăteam ai naibii de prost cu disciplina muncitorească, despre care auziserăm doar cei care veneam dintr-o mare școală a muncii, cum e Hunedoara, de exemplu. Cît despre meserie, nici vorbă. Mă și mir, eu, care am fost aici de la început, cum de s-a pus pe picioare întreprinderea asta ! Și pentru că mai ales despre meserie vorbim, am să spun două lucruri. Mai întîi și-ntîi, omul nostru de pe-aici e teribil de isteț, prinde foarte repede. Dacă vede că maistrul sau șeful de echipă nu-l ține din scurt, te dă peste cap de nu te mai descurci în vecii vecilor. Dar dacă-l ții din scurt, dacă ești exigent, mai aspru sau mai blînd, că trebuie să lucrezi cu fiecare după cum îi e firea, omul se dă pe brazdă, respectă cu exactitate ceea ce știe că trebuie respectat, adică disciplina și calitatea. Al doilea lucru pe care-l învață foarte repede omul nostru este exact ceea ce spuneam, adică meseria, în general sau cu toate chițibușurile ei. Ei bine, la ora actuală, putem spune că, mai repede sau mai încet, oamenii noștri au învățat disciplina. Se pune, ca să zic așa, problema calității, a lucrului bine și temeinic făcut, problemă care ține, sigur că da, de meserie. Faci un lucru bun în măsura în care îți cunoști meseria ca lumea. Acum abia vine, cu adevărat, rîndul nostru, al meseriașilor buni, printre care se spune că mă număr și eu. Pentru educarea sau disciplinarea tinerilor muncitori au colaborat o serie întreagă de factori, dar pentru ambiționarea lui într-ale meseriei, pentru problemele astea de amănunt, deși ele nu sînt deloc de amănunt, nu se poate miza decît pe intervenția noastră, a celor mai în vîrstă sau mai pricepuți, meseriași pentru care meseria este cu adevărat o brățară de aur. Nu este vorba despre un exemplu personal, despre calitatea pieselor unui bun meseriaș, că un bun meseriaș nu poate, nicicum, să dea piese de slabă calitate, ci despre intervenția lui, a meseriașului, în calitatea muncii și a atitudinii față de muncă a celorlalți, mai puțin pregătiți. Nu știu dacă am fost suficient de clar, dar în chestiunea respectivă eu așa văd lucrurile. Și-apoi, de ce să nu o recunoaștem, ar mai fi ceva. Noi, mai bătrînii fiind, ne-am obișnuit să mergem numai pe un drum bine bătătorit, avem față de instalații un respect aproape religios. Tinerii, chiar dacă sînt la început de drum, au parcă mai mult curaj, vreau să spun că ei sînt în stare să aducă îmbunătățiri. Ar fi cazul să fim ceva mai atenți la ceea ce spun tinerii. De multe ori mi-a fost dat să văd că aveau dreptate, după cum s-a întîmplat și invers, dar nu știu de ce n-am intervenit nici într-un caz, nici în celălalt. Niște copii au spus despre cineva că i-a lămurit cum că ei fac parte trup și suflet din toată întreprinderea. Noi, bătrînii, ar trebui să simțim cum astfel de copii fac parte trup și suflet din noi."

Am transcris cuvînt cu cuvînt spusele maistrului Gheorghe Troacă, pentru că ele, chiar și în forma lor oarecum alambicată, ilustrează gradul de conștientizare al contribuției pe care muncitorii de elită trebuie să și-l aducă la sporirea continuă a calității aluminiului slătinean, contribuție despre care Matei Fira, secretarul Comitetului de partid, avea să spună : „Este necesară conștientizarea la nivelul fiecărui muncitor a îndatoririlor ce-i revin, pentru a-l face să înțeleagă că orice neajunsuri din propria sa activitate se răsfrîng negativ asupra întregii producții. Pentru acest an, cînd cuvîntul de ordine, numitorul comun al activității productive este calitatea, manifestînd aceeași intransigență față de lipsuri ca și în anul trecut, an record în istoria scurtă a aluminiului nostru, ne-am propus să dovedim o dată în plus că aluminiul electrolitic este determinat calitativ, fără doar și poate, de componenta esențială a materiei prime, dar, cînd stăpînești tehnologia, cînd aplici rețetele de fabricație în raport de materia primă, în aceeași măsură, este determinat calitativ și de pregătirea profesională a oamenilor, de nivelul cunoștințelor de specialitate, factori care nu trebuie neglijați mai ales de către conducătorii locurilor de muncă, între aceștia numărîndu-se și muncitorii de elită."

VICTOR NIȚĂ ■

Rochia de bal a primăverii

La intrare în parcul Herăstrău, de mai multe zile, trebăluiesc grăbite cîteva femei tinere. Poartă cizme de cauciuc albe și gri, șorțuri albastre. În buzunarele acestora, foarfeci pentru tăiat rămurele uscate, gheme de sfoară ce va fi întrebuințată la realinierea răzoarelor. Unelte mai mari: săpăligile. Cu ele sînt săpate rondurile, tăiate buruienile, sădite noile tulpini. Tinerele femei, floricultori-peisagiști, pregătesc haina nouă a parcului. Și această imagine se repetă.

După ce cu mîna tremurîndă am sădit trandafiri în brazdele proaspete ale cimitirului de la Domnești, am început să dăm florilor destinația lor cea mai firească. Din sere, unde au germinat, se mută în parcuri dăruind oazelor de verdeață o haină nouă plină de culori și de parfumuri. O muncă de migală desfășurată cu dragoste de oamenii secției de întreținere a parcurilor, de cei de la sere și pepiniere. Mai bine de un milion de flori răsădite în parcurile obișnuite și mai noi: Tineretului, Balta Albă, Pantelimon, Trandafiri (cam trei sute de mii), pansăluțe, gura-leului, panseluțe de toate culorile. Încă din toamnă au fost plantați arbuști și arbori decorativi, atît cît a permis vremea; de aceea acțiunea a reînceput nu demult. Au fost plantați circa opt sute de mii de puieți, din care mulți au și prins să se arate în frumoasele lor culori — forsiția cea galbenă, magnolia albă sau mov.

La plantare de puieți, unde se cere brață bărbătească, vin simbăta și duminica patru-cinci mii de tineri din școli și întreprinderi și muncesc voluntar. Vin și fete, firește, dar ele se ocupă mai mult de „igiena" aleilor, de aranjarea straturilor. Și atît ele, cît și băieții fac toate acestea sub îndrumarea celor care au profesia denumită generic: floricultor peisagist. Paralel, în această forfotă ce a cuprins parcurile, și-au făcut apariția oameni cu pensule, cutii cu vopsele, mici unelte de tîmplărie: sînt vopsite băncile și reparate toate jocurile pentru copii.

Se poate spune deci că primăverii îi este pregătită o frumoasă rochie de bal.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Prea cunoscut publicului larg, care îi acordase de mult prețuirea cuvenită unui autentic ARTIST al poporului, Toma Caragiu nu are nevoie de o prezentare suplimentară. Îmi îngădui deci să formulez direct următoarea propunere: întrucît marele artist a făcut primii săi pași pe o scenă din Ploiești, elev de liceu fiind, iar mai tîrziu — între anii 1952—1964 — a fost directorul teatrului din acest oraș, instituția teatrală ploieșteană s-ar cuveni să primească numele său. Dacă este întru totul firesc ca prima scenă a țării să poarte numele unui alt ilustru fiu al Ploieștiului, genialul I. L. Caragiale, înscrierea pe frontispiciul Teatrului municipal din Ploiești a numelui lui Toma Caragiu ar intra, de asemenea, în ordinea firească a lucrurilor. Astfel Toma Caragiu va fi mai mult decît o amintire, va deveni o prezență. **(Corneliu Șerban, Ploiești)**

Sînt elevă în clasa a VIII-a la Liceul „Traian" din Drobeta-Turnu Severin și tragedia prin care a trecut poporul român în urma cutremurului am trăit-o și cred că mi-o voi reaminti toată viața. Am contribuit și eu, din modestele mele economii, la Contul 1977. Sînt convinsă că în aceste zile activitatea noastră, a tuturor elevilor patriei — aceea de a munci, de a învăța cît mai bine — este, mai mult decît oricînd, o datorie de onoare. **(Monica Cristea)**

Viorel Mărculescu, economist la C.A.P. Cilieni, județul Olt, ne trimite o scrisoare a bunicii sale, Ghiorghița Mărculescu, acum în vîrstă de 88 de ani. Scrisoarea o reproducem întocmai : „Tatăl meu, preotul Spiridon Popescu a făcut revoluția în 1907, aici în sat. El a fost capul răscoalei. Nu-i putea suferi pe boieri. Fusese și învățător dar fusese dat afară din învățămînt, pentru că la conferințe vorbea împotriva boierilor. Cînd a început revoluția în Moldova, tata era bolnav în pat. A citit în ziare ce se-ntîmpla în Moldova, și s-a sculat din pat și a vorbit cu vecinul nostru Ștefan Deleanu. Apoi a strîns tot satul, au dat drumul la vite și au pus foc la clăile de fîn și de coceni de la curte. Administratorul a fugit la Corabia. A doua zi dimineața a venit armata de la Caracal cu prefectul Vălceanu și procurorul Zan Popescu. I-au cerut pe capii răsculaților. Primarul l-a spus pe tata. Au strîns o mulțime de oameni și i-au arestat. Și pe primar l-au arestat că nu a ținut liniște în comună. I-au dus pe cîmp ca să-i împuște, dar pe la orele patru după-amiază a venit ordin că s-a ridicat starea de asediu. Au dat drumul oamenilor numai lui tata și primarului nu. I-au dus în ferma Studina. Acolo l-au chinuit pe tatăl meu, iar a doua zi l-au pornit la Caracal la-nchisoare. Pe primar nu l-au bătut, dar pe tata l-a chinuit un colonel, Claudian. Eu cu mama și cu două surori am rămas plîngînd. Aveam atunci 18 ani. Abia după două luni procurorul Zan Popescu l-a dat drumul tatălui meu, dar pentru asta a fost nevoie să-i dau procurorului salba mea de galbeni.

Dacă am greșit cu ceva vă rog să mă iertați". **(Ghiorghița Mărculescu)**

Sînt pensionată medical, iar soțul meu, pensionat de vîrstă, este paralizat de mai bine de un an. Nu mai știu ce să fac pentru a-i putea ridica pensia de la Oficiul poștal deoarece factorul vine de fiecare dată la alte ore, iar eu nu pot sta numai în casă. Mi s-a spus că-mi trebuie o anumită procură care se obține greu și costă 200—300 lei: mi se pare enorm pentru simpla dispoziție de a se opri pensia soțului la oficiu de unde să o pot ridica. **(Cristina Marin, Colentina 1, București)**

În luna decembrie 1975 a început în Oradea, pe strada T. Vladimirescu nr. 8, construcția unui edificiu ce va adăposti toate polițienile cu piață ale municipiului. Pentru începerea lucrărilor încă de atunci s-a oprit circulația în zonă, liniile autobuzelor 19 și 21 au fost dirijate pe alte străzi, s-a închis cu un gard locul noului edificiu și întreaga fațadă a blocului alăturat de la nr. 10. Lucrările s-au desfășurat mult prea lent. Totuși, acum, cînd lucrările se află în faza de finisare, credem că menținerea interdicțiilor de circulație — care, dealtfel, au dat naștere și unor accidente — nu-și mai are rostul. **(Dumitru Popescu, Oradea)**

Primim din partea Consiliului Popular al județului Bacău

La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Iosif Simion din satul Lespezi, comuna Girleni, vă facem cunoscut : ...brutăria din satul Lespezi va intra în funcțiune în trimestrul II/1977. Ea este gata de anul trecut însă acum este necesar să se modifice sistemul de ardere a cuptorului de pe combustibil lichid pe combustibil solid (cărbuni). De asemenea trebuie să se modifice instalația electrică pe sistem trifazic. Este adevărat, dacă exista mai multă preocupare din partea conducerii cooperativei agricole de producție, aceste lucrări puteau fi executate în cursul anului 1976.

Cînd ne-am mutat în blocul nostru ne-am bucurat pentru așezarea lui frumoasă și mai ales că are complex comercial la parter. Bucurie de scurtă durată. Cei de la complexul comercial au început să-și facă în spatele blocului — unde era zonă verde — niște barăci-magazii, deși în interiorul blocului au spații de depozitare suficiente. Prima baracă a făcut-o responsabilul restaurantului după care au urmat cei de la cofetărie, apoi cei de la alimentară și în sfîrșit cel de la Aprozar care, pentru a nu rămîne mai prejos, și-a făcut și garaj pentru mașina personală. Nu știu ce va face tovarășul de la măcelărie, că nu mai are unde să-și facă magazie. Cei de la Aprozar și-a amenajat și un loc pentru spălarea mașinii, îi mai vin în acest scop și alți prieteni cu autoturisme, iar noi trebuie să suportăm permanent balta de apă formată la intrare. Sesizările noastre pe plan local nu au avut nici un rezultat ! **(Vasile Botez Hunedoara, str. Viorele nr. 2, bloc 8, ap. 31)**

Mă numesc **Ovidiu Burduf** și sînt frezor la întreprinderea de utilaje din Alba-Iulia, atelierul III. Mă număr printre cei 100 de seraliști din această întreprindere. La început, conducerea unității ne-a sprijinit să ne înscriem la seral, dar mai nou întîmpinăm greutăți nefirești. Cînd sîntem în schimbul II, maistrul din schimburile celelalte nu ne lasă să facem schimb cu muncitorul de pe mașina pe care sîntem repartizați. În felul acesta, după două săptămîni de școală, una sîntem nevoiți să întrerupem cursurile. Nu ne sprijină nimeni pe motiv că în caz de accident cine răspunde de noi dacă sîntem în alt schimb. Poate dacă veți publica rîndurile acestea se va auzi în sfîrșit unde trebuie și vom primi și noi ajutorul pe care-l cerem, mai ales că, după unele indicii, noi nici nu vrem de fapt decît să ni se respecte un drept care legal ne este acordat; așa că dacă legiuitorii țării ni-l acordă, așteptăm să ni-l recunoască și cei din întreprinderea în care muncim. Ar fi firesc chiar să nu ne poarte ranchiună că ne susținem un drept elementar.

Locuiesc în comuna Roata de Jos, satul Cîrtăjan, județul Ilfov. Sînt de meserie fierar forjor. Am strîns deșeuri de fier vechi peste 2 000 kilograme. Am întrebat la cooperativa de consum atît la Roata de Jos, Ilfov, cît și la Gratia, Teleorman, și mi s-a răspuns că nu au gestionari pentru acest material. Mă întreb, oare chiar nimeni nu poate folosi această cantitate de metal ? **(Ilie Tapu)**

Deunăzi mă caută la școală un țăran din comuna noastră, om în vîrstă, pe nume Darie Constantin. Avea în mîini un dosar îngălbenit și cam ros de șuița purtat. Dosarul său de pensionare, pe care-l răstoiesc cu grijă și printre documentele împăturite cu grijă aflu o adeverință eliberată de către Consiliul de conducere al C.A.P.-ului Frînceși, din care rezultă că din 1962 pînă în 1972 el a lucrat efectiv, conform normelor stabilite. În 1972 s-a îmbolnăvit, a fost operat și, cum rezultă din prescrierile comisiei de medici, aflate în certificatele medicale aflate la dosar, a devenit incapabil de eforturi fizice. Nu mai poate munci și alte surse de existență nu are, în afară de pensia, pe care soția sa o primește tot de la C.A.P. Omul s-a adresat celor din comună, dar aceștia îl amînă. S-a adresat celor de la Casa de pensii și asigurări sociale, dar aceștia l-au trimis la comună. Bătrînul recurge la ultima soluție : se destăinuie unui dascăl. Eu, la rîndu-mi, ce pot să fac decît să scriu, iată, unei reviste. **(Gheorghe Mihai, profesor, Școala generală Frînceși-Vîlcea).**

În august trecut niște scrisori anonime, pline de calomnii la adresa mea erau gata să-mi distrugă familia după 22 de ani de căsnicie. Disperată, am cerut ajutorul organelor competente locale în descoperirea autorului din umbră al acelor scrisori pline de venin. După un timp, am primit o adresă de la Procuratura Cîmpulung în care mi se spunea că s-a descoperit autorul scrisorilor și mi se recomanda să-i chem în judecată. Am făcut, bucuroasă, acest lucru. Numai că vinovatul a cerut altă expertiză grafologică decît cea făcută de miliție și a cîștigat procesul. Mie mi s-a spus să aștept acasă hotărîrea judecătorească. Mi s-a trimis, dar după două luni. Eram privată, în felul acesta, de dreptul la recurs. Oare se poate crede în nevinovăția celor care au avut grijă de acest amănunt ? După ce că am fost calomniată, am ajuns să fiu obligată și la plata cheltuielilor de judecată în folosul unui om necinstit descoperit de miliție și asta numai pentru că acel individ și-a procurat susținători la fel de cinstiți ca el. **(Maria Popescu, comuna Mioarele, județul Argeș)**

Primim din partea întreprinderii agricole de stat Chirnogi, județul Ilfov : „Vă facem cunoscut că lucrătorii întreprinderii noastre au luat inițiativa să doneze pentru sinistrații cîte una zi din retribuțiile pe lună pînă la sfîrșitul anului, depunînd în acest fel în Contul omeniei suma de 492 940 lei".

Mă numesc Constantin Bursuc și locuiesc în Orăștie, str. Pricazului, bloc 6, ap. 43. În toamna anului 1975 am încheiat cu întreprinderea de industrie locală Orăștie o convenție prin care m-am obligat ca, împreună cu soția și fiica mea, să executăm o machetă a Platformei industriale locale Orăștie. Macheta s-a bucurat de numeroase aprecieri și astăzi poate fi admirată în sala de festivități a întreprinderii. Dar pînă acum n-am primit nici un leu din ceea ce ni se cuvenea.

Imaginea alăturată reprezintă nici mai mult, nici mai puțin decît monumentul din centrul localității Adunați, județul Prahova,

ridicat în memoria celor căzuți în primul război mondial. Ceea ce nu se vede în fotografie este că monumentul — în această incredibilă stare de părăsire — se află doar la 20 de metri de clădirea primăriei. **(Constantin Bădilă, Adunați, jud. Prahova)**

Primim din partea întreprinderii de transporturi auto București, „Intertrans" : Colectivul întreprinderii noastre se angajează să depună eșalonat pînă la sfîrșitul acestui an suma de 2 350 000 lei prin cedarea întregului fond de gratificații pe anul 1976, precum și prin contribuția benevolă personală a angajaților. De asemenea, lucrătorii întreprinderii noastre s-au angajat să presteze în plus cîte o oră pe fiecare zi lucrătoare, peste programul normal, iar o parte dintre aceștia cîte două duminici pe lună, pentru recuperarea restanțelor înregistrate la planul de transport.

Combinatul de lianți și azbociment Medgidia va produce în plus 5 000 tone ciment și 10 000 metri pătrați plăci din azbociment ; întreprinderea de prefabricate din beton celular autoclavizat, 6 000 metri cubi elemente prefabricate B.C.A. mai mult ; întreprinderea de mobilă, binale și bunuri de consum, 1 500 metri pătrați uși și ferestre peste plan, iar Combinatul de îngrășăminte chimice Năvodari, 800 tone îngrășăminte fosfatice, 5 000 tone acid sulfuric și 1 000 tone acid fosforic în plus față de angajamentul anual. De asemenea, oamenii muncii din industria județului Constanța au luat hotărîrea de a lucra suplimentar pînă la sfîrșitul anului două duminici dintr-o lună, iar contravaloarea producției obținute astfel va fi depusă în „Contul 1977". Pînă la 17 martie, cetățenii din județul Constanța au depus la C.E.C. în Contul omeniei suma de 2 069 000 lei. **(Ion Ovidiu — Constanța).**

Monumentul de la Adamclissi a intrat în faza finală de reconstrucție. Dezbaterile care au avut loc în legătură cu înfățișarea corectă a zeului Marte și a celor trei personaje

dace de la bază — care inițial fuseseră montate în poziție de sclavi, cu mîinile legate la spate — au determinat pe constructorii restauratori să țină seamă de opiniile exprimate. Țara noastră își îmbogățește astfel patrimoniul cultural cu un edificiu unic. **(Constantin Iordache, București)**

Liftul blocului nostru din strada Cosmonauților nr. 21 a avut de suferit o serie de deranjamente. În seara zilei de vineri 18 martie la orele 20 am anunțat la telefonul 023 defecțiunea constatată. După o oră s-au prezentat doi muncitori de la întreprinderea „Ascensorul" care au făcut remedierile necesare. A doua zi, defecțiunea s-a ivit din nou. Solicitați, cei de la „Ascensorul" au venit și de data asta, cu promptitudine, cu toate că știm cu toții cît de solicitați au fost în aceste zile. Defecțiunea a fost remediată de data asta definitiv. Le mulțumim, și pe această cale, acestor oameni. **(A. Graur, București)**

Noi, tinerii constructori brașoveni care ne-am angajat să ridicăm peste 500 de apartamente în București, în viitoarele luni, transmitem următoarea rugăminte furnizorilor noștri obișnuiți ai căror echipamente, instalații și materiale vor fi folosite în cadrul Șantierului București-500. Vrem produse de calitate excepțională de la Întreprinderea de prefabricate din Brașov, Întreprinderea de țevi din Iași, Laminorul Roman, Întreprinderea de radiatoare Ploiești, „Electrobanat"-Timișoara. Nici furnizorii din Capitală nu sînt exceptați, de pildă, U.R.E.M.O.A.S. Nu ne îndoim că apelul nostru va fi auzit. **(În numele grupului semnează Ion Marinoiu)**

Primim din partea Corpului de pază, județul Dolj :

„Vă comunicăm că unitatea noastră a hotărît să cedeze pentru Contul omeniei 1977 suma de 50 000 din gratificațiile anului 1976 și o zi din retribuția lunară, pînă la finele anului, care se ridică la suma de 389 000 lei, total deci 439 000 lei".

Primim din partea C.P.M.B., Direcția generală comercială I.C.L. Tehnometal :

În numărul 7 al revistei FLACĂRA a apărut sesizarea tov. P. Gheorghe în legătură cu activitatea nesatisfăcătoare a angajaților unității de menaj din cartierul Pajura. Vă informăm că în această perioadă unitatea a fost închisă pentru inventar de control și de predare a gestiunii. Avînd în vedere aspectul necorespunzător al magazinului după inventar, el a mai rămas închis cîteva zile pentru renovare. Biroul comercial a primit sarcina să supravegheze îndeaproape acest magazin și în mod special respectarea programului de funcționare.

În cartierul Micro 15 din Deva, în spațiile dintre cele 5 blocuri turn de pe bulevardul N. Bălcescu, se pot vedea parcate atît ziua cît și noaptea tot felul de vehicule : camioane, autobasculante, automacarale, autobuze, salvări, ba chiar și un tractor cu remorcă. Cui or fi aparținînd ? În nici un caz unor particulari. Fac parte din avutul obștesc. Cui or fi aparținînd, așadar, și mai ales de ce este folosit acest spațiu drept loc de parcare ? **(Claudia Mureșan, Deva)**

Înainte de 1 martie furnaliștii se angajaseră să dea peste plan 30 000 de tone de fontă. Acum am suplimentat angajamentul cu încă 30 000 de tone. În ceea ce-i privește pe oțelari, aceștia vor da peste plan și peste angajamentele anterioare, oțelul beton pentru construirea a 5 000 de apartamente. Sînt numai două dintre cifrele sau dovezile noastre de deplină solidaritate cu cei pe care seismul l-a lovit atît de crunt. **(Erou al Muncii Socialiste Nicolae Mărculescu, maistru furnalist, Hunedoara)**

Orașul Rădăuți a devenit tot mai mult un atrăgător punct turistic. Am ocazia să-l văd adesea. Din păcate, nu tot ce vezi la Rădăuți e demn de laudă. Cei care călătoresc, de pildă, cu autobuzele pot să vadă ciudata schimbare înregistrată de autogară. E drept că pînă acum vreun an era amplasată într-o clădire veche, dar aceea avea cel puțin tot ce trebuia, pe cînd acum autogara se află pur și simplu într-un cîmp viran Cuimea e că acest loc se află la circa 150—200 de metri de fostul sediu. Pe vreme ploioasă sau pe dezgheț ceea ce vezi în „autogară" nu este decît un ciudat și trist amestec de autobuze, oameni, noroi, toate pe fundalul unui vacarm continuu ce nu are nimic comun cu modul civilizat în care ne-am învățat să călătorim. **(Adrian Constantinescu, Suceava)**

De foarte multă vreme în satul Floroești, comuna Poienești, jud. Vaslui, există un spital cu parter și etaj, avînd cabinete de diferite specialități, sală de operații, sală de nașteri, circa 10 saloane etc., la care veneau atît locuitorii satului, cît și cei din localitățile vecine. Prin 1972 spitalul a fost transformat în sanatoriu TBC pentru copii. Mă rog, toate bune, aerul nostru îi poate ajuta pe micuți. Dar numărul celor îngrijiți aici a scăzut de la 70 la 30. Nerentabil, spitalul își schimbă iar profilul în Spital de boli nervoase. Cu 30—40 de pacienți și fără nici un medic, doar cîteva surori. Dar noi, locuitorii satului, tot n-avem spital și de fapt despre asta este vorba. **(Livia Ghenghea, Floroești, Vaslui)**

La Centrala de celuloză, hîrtie și fibre artificiale din Brăila, din inițiativa comuniștilor și sub îndrumarea comitetului de partid, angajații centralei au luat hotărîrea, o hotărîre cu adînci semnificații umane, de a-și suplimenta angajamentul asumat în acest an la producția marfă cu încă 65 milioane lei. Hotărîrea lor implică un deosebit efort și impresionează. Prin organizare mai bună, prin voință unanimă, dar mai ales printr-un efort foarte mare, colectivul centralei va realiza în plus 3 200 tone hîrtie, 350 tone celuloză, 50 tone carton, 300 tone celofibră bumbac, 800 tone celofibră lînă și multe alte produse.

Secretarul comitetului de partid, Cristache Mosneag, face o asigurare cît se poate de simplă și omenească, dar plină de forță : „Oamenii vor și pot". De asemenea, o bună parte din pierderile prieinuite au fost deja recuperate. **(G. Nicolae)**

Știe toată lumea că fumatul este o deprindere păgubitoare, vătămătoare pentru sănătatea noastră. Cu toate acestea, în ultimul timp, fumatul în unele localuri publice și birouri se pare că s-a intensificat, deși — mai ales cu cîțiva ani în urmă — a fost susținută o campanie de presă împotriva acestui obicei nefast. Cred că ar trebui luate măsuri mai eficiente împotriva acestei pasiuni ca să nu-i spunem patimi, interzicîndu-se cu desăvîrșire fumatul în localuri publice, instituții, mijloace de transport în comun etc. Pentru a se atinge acest scop poate că n-ar fi rău să se aplice chiar și amenzi împotriva celor care tin neapărat să se intoxice cu nicotină și să-i otrăvească și pe alții. **(Nicu Sbuchea, Hațeg)**

De curînd, în grădinițele din orașul nostru au avut loc o serie de acțiuni în cadrul organizației „Șoimii patriei". Au fost organizate vizite la Castelul Huniazilor, întîlniri cu părinții, cu membri de partid din mai multe unități industriale. Au fost organizate, de asemenea, excursii la Hațeg, Sarmizegetusa, în al căror cadru natural copiii au prezentat un grupaj de versuri patriotice. Bucuria de a primi fundița cu tricolor și de a fi primiți astfel în organizația „Șoimii patriei" au avut-o zilele trecute și Vaida Daniel, Greab Daniel, Condurache Cristina, Bălănescu Dorina din clasa I E de la Școala generală nr. 11 din Hunedoara, în cadrul unui ceremonial la care au participat și colegii lor mai mari de la aceeași școală, pionierii clasei a II-a E. După desfășurarea ceremonialului de primire în rîndurile „Șoimilor patriei" a celor mai mici elevi ai acestei școli, membrii celor două organizații au desfășurat un frumos program artistic din care nu au lipsit poeziile, cîntecele și dansurile, program cu care au participat și ei la faza de masă a Festivalului național „Cîntarea României". **(Felicia Jianu și Gabriela Bzekely, subredacția „Tot înainte", Hunedoara)**

POȘTA REDACȚIEI

Constantin Iancu — București. Studenții de la învățămîntul superior de zi sînt titulari ai dreptului de alocație. Beneficiar al alocației de stat pentru copii este soțul. Prin excepție, soția este beneficiară de alocație în cazul cînd soțul este doctorand bursier sau militar în termen. (Decretul nr. 285/960). În situația dumneavoastră sînteți titular al dreptului la alocația de stat pentru copii nu soția.

Constantin Lupu — Gh. Gheorghiu-Dej. Am înaintat scrisoarea Consiliului popular municipal. Așteptăm răspunsul.

Mariana Tănăsie — Iașinița. Nu redacției trebuia să vă adresați, ci Librăriei „Cartea prin poștă" ; noi nu procurăm compendiuri.

Mariana Butnariu — Timișoara. La I.H.R. Mangalia s-a preluat scrisoarea dumneavoastră cu lucrătorii întreprinderii, s-au dat și indicații ca în noul sezon să se manifeste mai multă exigență în selecționarea personalului, cît și în creșterea nivelului serviciilor. Vom vedea.

Maria Opreț — Arad. Dacă considerați că nu mai este posibilă conviețuirea cu soțul din cauza comportamentului său inuman adresați-vă organelor competente locale.

Dumitru Măciașă — București. Stabilirea domiciliului în Capitală se face conf. Decretului 68/976. La serviciul personal-învățămînt al întreprinderii unde sînteți angajat găsiți acest decret.

Paraschiva Gruia — Islaz (Teleorman). Pensia a fost legal stabilită.

Gheorghe Istrate — Craiova. O înregistrare pe bandă de magnetofon (cum o aveți dumneavoastră) nu constituie probă juridică.

Anunțăm pe toți cititorii care ne-au scris că nu li se mai prelungesc abonamentele la revistă că nu depinde de noi. Adresați-vă în acest sens forului tutelar

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți!

TIMIȘOARA

Cronica (231, 232, 233, 234, 235, 236, 237)

HUNEDOARA, 21 martie, orele 20 : Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, a spus Adrian Păunescu, conducătorul lui, revine în orașul dumneavoastră conform unei mai vechi promisiuni făcută anul trecut. Acționăm pe un traseu al omeniei. Scopul nostru imediat este strîngerea de fonduri pentru ajutorarea sinistraților și sprijinirea reconstrucției. Solidaritatea și omenia sînt fapte. Dealtfel, tinerii, căci dumneavoastră sînteți tineri, au muncit cu eroism în orașele afectate de cutremur și peste tot. Sperăm că și de această dată va fi un spectacol bun, căci munca, dimensiune fundamentală a noastră, ca oameni și ca reprezentanți ai artei tinere, libere, angajate și responsabile va găsi ecoul potrivit în orașul muncitoresc Hunedoara. Scopul nostru permanent e de asemenea omenia.

Mihail Stan (poemul **Patria** de Ioan Alexandru) și Valeriu Penișoară (cintecul **Cuvîntul lui Roată către Divan**) au dat, prin arta lor, consistență realității noastre de suflet, de credință și de muncă. A susținut, ajutat și de actorul Florian Pittiș, un solid recital cîntărețul de muzică folk Adrian Ivanițki ; cîntecul antirăzboinic **Amiaza**, un apel la negarea falselor valori ale oportunismului, muncinului, lipsei de conținut (**Ploaia care va veni**), și în fine acea meditație gravă, profundă pe tema condiției și destinului omului (**Vinare de vînt**). Reușite recitaluri susțin Ion Zubașcu (**Omul pădurii, Florile dalbe**), Evandro Rossetti (**Cozma Răcoare, Dacă te afli cumva în Europa**), Gil Dobrică (**Balada lui Jimmy Brown, Stau pe cheiul din port**), Victor Socaciu (**Oltul, Un punct de vedere**), Erika Józsa și Karol Horváth (**Pasărea, Noi, muritorii**). Cu precizarea că și aici, la Hunedoara, Gil Dobrică a avut un mare succes, vom spune că momentele de vîrf ale primei părți aparțin lui Doru Stănculescu și Sorin Minghiat (**Cîntec între apele țării, Ai, hai, Fără petale**), lui Mircea Vintilă (**Dulce Românie, Bade Ioane, Pămîntul deocamdată**), formației Phoenix (**Muzică și muzikie, Nunta, Andrii Popa**), lui Florian Pittiș și Adrian Păunescu (**În Mai, Inscripție pe piatra de hotar**). În finalul primei părți, un grup alcătuit din Sorin Minghiat, Erland Krauser, Mircea Baniciu, Karol Horváth, Florian Pittiș, Iosif Kappl, grup format din tineri români, maghiari, germani, evrei din România, au executat cu virtuozitate un moment folcloric din Maramureș și apoi, acompaniați de sală, au cîntat cîntece scumpe românilor : **Tricolorul și Hora Unirii.**

Deși programul nostru a fost mai scurt, am găsit timpul necesar să-i ascultăm pe debutantul **Ioan Evu (Cîntecul omului din turn,** versurile și muzica îi aparțin) și să descoperim un poet autentic în oțelarul Gheorghe Nistor. Cedînd preferințelor și dorinței publicului, Adrian Păunescu i-a „scos" din nou pe Phoenicși, pe Gil Dobrică, Marcela Saftiuc, Eugen Cristea, Valeriu Penișoară, Evandro Rossetti, Erika și Karol, Mircea Vintilă și Florian Pittiș.

Ne-am despărțit greu de publicul din Hunedoara, dar am făcut-o convinși că folosindu-ne puterile, atîtea cîte sînt, ne-am împlinit bine misiunea.

HAȚEG, 22 martie, orele 16,30 : Am fost urmăriți, cel puțin la început, într-o tăcere respectuoasă căci noutățile acestui gen de spectacole nu erau cunoscute în oraș. Eugen Cristea, descriind situații dintr-un mijloc de locomoție cunoscut bine la Hațeg (trenul), a adus în sală încintare, uimire, veselie și risete așa, pe față. Cu **Amiaza** și **Ploaia care va veni**, Adrian Ivanițki face mare succes. Lucru valabil și pentru Valeriu Penișoară, foarte bun interpret al frumoaselor și poeticelor sale cîntece: **Povestea eroilor** și **Cuvîntul lui Roată către Divan.** Prefațat de un discurs a cărui calitate teoretică nu ne-a entuziasmat, Gil Dobrică obține repede buletin de Hațeg. Precizăm două lucruri : 1) discursul i-a aparținut și nu i-a ajutat nimeni 2) spunem că a obținut buletin de Hațeg în sensul că aceia prezenți l-au iubit foarte mult. **Mama**, în special — cîntecul „bătrînului" Aznavour, cum delicat îi spune lui Charles, Gil al nostru — a așternut peste toți emoția și a scurtat parcă distanțele pînă la cascle părintești. Determinat și încurajat de vocea celestă a Marcelei Saftiuc (**Dona, Dona, Fii lacrimilor tale**), Adrian Păunescu a recitat în fine cîteva strofe din poemul său **Cu viața pre moarte călcînd.** Asta după ce, în majoritatea biletelor primite pe traseu, i s-a cerut, fără succes, să recite acest poem. Oamenii au vrut să retrăiască și ei retrăit acele momente greu de uitat ale **omeniei comuniste care salvează și reclădește vieți.**

Lucruri frumoase obțin în recitalurile lor, în ordine, Evandro Rossetti, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Victor Socaciu, formația Phoenix, Mircea Vintilă, Florian Pittiș și Adrian Păunescu. Un spectacol frumos într-o sală plină de oameni cumsecade.

CARANSEBEȘ, 23 martie, orele 16,30 : Superb a sunat și de data aceasta violoncelul lui Karol Horváth, atunci ei și Erika Józsa au cîntat **Noi, muritorii**, versuri scrise de Adrian Păunescu cu ocazia altui turneu în Transilvania. Transportată de emoție, în cunoștință de cauză, sala i-a însoțit la refren : **Viață nu ne părăsi / Cît ai fi de grea, de gri / Cu bătrîni și cu copii / Jocul nostru aspru fii.** Cum am spus, în sală plutea un profund aer de luare la cunoștință. Apoi, Valeriu Penișoară și Doru Stănculescu și-au prezentat cele mai noi creații. Culmea, fără emotii ! Primul a cîntat **Povestea eroilor** și **Cuvîntul lui Roată către Divan**, al doilea, de asemenea nonșalant, **Ai, hai** și **Fără petale.** Le-au urmat pilda Eugen Cristea (pantomima **În tren**) și Marcela Saftiuc (**Dona, Dona, Fii lacrimilor tale**). Cum se vede, problema înnoirii repertoriului ne preocupă, ne presează dar lipsesc noutățile, sinceri să fim.

Recital Florian Pittiș, recital aproape complet : **Deocamdată, nu** (Adrian Păunescu), **o tabletă** de Radu Cosașu, **Cetatea Neamțului** (George Coșbuc). A cîntat foarte bine **Imn**, versuri Adrian Păunescu, Mihai Onu. A debutat în cenaclu un grup de tinere fete alcătuit din Mihaela Boscai, Adriana Raichici, Dorina Țerigan și Lucia Pela. Ele l-au dublat pe Mircea Bodolan la **Rănitul dintre linii.** (Autorul acestei poezii nu a fost descoperit încă de cîntăreț.) Ajutorul fetelor a fost binevenit căci înainte de a începe spectacolul (și înainte de a ști de existența și intențiile grupului) Mircea Bodolan ne-a mărturisit că are otită și amigdalită și că în general aude doar cu o ureche. Apoi, M. Bodolan a putut fi zărit de curiosi doar prin geamul farmaciei orașului. La acest capitol, al memoriilor de călătorie, poate fi reținută și următoarea întîmplare : ctitva dintre membrii cenaclului jucau fotbal pe singurul stadion al orașului, dimineața, înainte de acest spectacol. După circa 30 de minute de joc se întîmplă ca mingea să ajungă și la aitcineva decît la A. P. La Mihai Onu. Temîndu-se de urmări, Onu a dat repede cu piciorul în ea și a marcat un gol. A. P. zice : Bravo, Onule. De mult nu te-am mai lăudat. Onu fuge sfios și fericit pe extremă și după ce se asigură că va fi auzit zice : Să știți, tovarășe Păunescu, că am și cîntece noi... Momente de virtuozitate cu formația Phoenix și cu Gil Dobrică.

Dorim să ajungem la timp la Reșița unde va avea loc al doilea spectacol al acestei zile. Dorim să mai rămînem și aici căci cei prezenți sînt dornici de poezie și muzică tinără. Un grup restrîns rămîne aici, la Caransebeș, ceilalți, cei mai mulți, plecăm la Reșița. În loc de final, la care unii dintre noi n-au asistat, o remarcă : se muncește foarte mult în acest cenaclu în aceste zile, se depun mari eforturi ca nici un spectacol să nu sufere și ca toate cele planificate să se țină la data și ora stabilite. Și se țin.

REȘIȚA, 23 martie, orele 20,30 : Circa 2000 dintre oamenii care muncesc aspru și zilnic în Reșita au venit nu numai să ne vadă, nu numai să ne asculte, ci au venit să facă alături de noi un spectacol cu adevărat excepțional. Pe bună dreptate, spre finalul spectacolului, Adrian Păunescu le-a spus celor prezenți că ocupă locul 1 în topul nostru. Împreună cu publicul din Craiova, Timișoara, Cluj-Napoca, București, Baia Mare. Iată deci că repertoriul acestui cenaclu a mers direct la conștiințele și inimile muncitorilor, tehnicienilor și elevilor din Reșița. Iată o emoționantă dovadă că acest cenaclu, revendicat direct din ideile partidului, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind arta și cultura, își găsește mediul cel mai fertil în rîndul făuritorilor direcți ai bunurilor materiale. Cum spunea un participant, Ion Dumitrescu, „iată forța spirituală a clasei muncitoare".

Nu este de mirare că multe dintre bucăți au fost repetate, nu este de mirare că programul a fost mai lung decît în alte orașe de pe traseu. Au repetat cîte un cîntec sau au prezentat altele Valeriu Penișoară, Adrian Ivanițki, Marcela Saftiuc, Ion Zubașcu, Doru Stănculescu, Gil Dobrică, Erika Józsa și Karol Horváth, formația Phoenix, Victor Socaciu, Evandro Rossetti și Mircea Vintilă. Pe fondul muzical al cîntecului Marcelei Saftiuc, **Fii lacrimilor tale**, Adrian Păunescu și-a spus **Repetabila povară. Ploaia care va veni**, cîntată de Adrian Ivanițki și Florian Pittiș, a fost cerută încă de două ori. La „bis", Doru Stănculescu și Sorin Minghiat au cîntat, aproape perfect, **Balada de copilărie.** Grupul Erika Józsa, Karol Horváth și Iosif Kappl cîntă încă o dată, în limba română, cîntecul popular maghiar de pe Valea Ghimeșului **Pasărea.**

Pînă la pauză, reapare în cenaclul nostru un grup reșițean deosebit de înzestrat, format din Mircea Bucșoi, Mircea Hoholu, Valentina Colliolo și Gheorghe Gheorghe. Piesele lor au fost următoarele : **Cîntec, Se cade un gînd să te-nsoțească** și **Haiducească.**

După pauză s-a petrecut un lucru care vorbește de la sine despre extraordinara conștiință și disciplină a celor prezenți. În timp ce Victor Socaciu cînta **Oltul, s-au întrerupt toate luminile. Întuneric absolut ! Cu gîndul la seara de 4 martie, este normal să credem că lumea s-a speriat, iar noi, cei din București, ne-am și îngrozit. Întuneric, deci, peste tot. Nu ardeau nici luminile mici de deasupra ușilor. Adrian Păunescu a cerut imediat să fie liniște desăvîrșită. Nimeni nu s-a clintit. Victor Socaciu a cîntat Oltul în întuneric, într-o liniște impresionantă care a ținut locul stației de sunet care își încetase și ea mersul. Cînd s-a terminat Oltul s-a făcut lumină și atunci, doar atunci, Victor Socaciu a cîntat Ținută între bine și rău.** A cîntat deosebit de frumos un cîntec deosebit de frumos Octavian Ștefănescu. Cîntecul se intitulează **Dă-mi o floare.** Înainte de final membrii cenaclului acestuia uriaș, 25 pe scenă și aproape 2 000 în sală, l-au sărbătorit, cîntînd **La mulți ani**, pe Mircea Vintilă. Cel mai iubit cîntăreț folk al generației sale a împlinit 28 de ani. Aproape 4 ani. Mircea Vintilă și-a dăruit talentul, sensibilitatea, timpul, nu de puține ori somnul, cauzei Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Fără multe vorbe s-a înțeles că este o sărbătoare a întregului cenaclu. S-a cîntat deci : **Țara să trăiască !** Finalul l-a aparținut lui și poetului Adrian Păunescu. Vintilă a cîntat **Lordul John, Bade Ioane, Mielul, Pămîntul, deocamdată, Dulce Românie.** Adrian Păunescu a spus **Da, mai avem, Copiii de țărani** și versuri din **Desteaptă-te, române.** În încheierea acestui extraordinar spectacol grupul format din membri de diferite naționalități din cenaclul nostru drapează sala în necesarul respect față de istoria și fanta națională cîntînd **Tricolorul** și **Hora Unirii.**

LUGOJ, 24 martie, orele 16,30 : Realizăm aici, la Casa de cultură a sindicatelor din Lugoj, un soi de cuime a corectitudinii : revenim în acest oraș fără a fi promis. În semn de omagiu al faptului că ieri a împlinit 28 de ani. Mircea Vintilă deschide programul cu **Pămîntul, deocamdată.** Apoi, talentatul cîntăreț se retrage, din păcate cam departe de locul spectacolului. Tîrziu, cînd la lumina stelelor Lugojul ne apărea deosebit de frumos M. Vintilă ne-a mărturisit că și-a petrecut timpul pe o terasă a unei case liniștite. Pentru prima dată în acest turneu Florian Pittiș a sous excelenta poezie a lui Radu Stanca, **Corydon.** Tot pentru prima dată în turneu s-a apucat și Mircea Bodolan să cînte **Satul sub secetă după potop.** Din păcate, a uitat versurile. Autorul lor, Adrian Păunescu, era de față, dar nu l-a suflat. În vremea spectacolului de anul trecut de la Lugoj Evandro Rossetti era la Roma, așa că tot ce a prezentat a apărut ca nou. Adică, **Privighetoarea** (T. Arghezi). **Cîntec** (St. O. Iosif), **Cozma Răcoare** (N. Labiș), **Cîntec pentru România** (A. Păunescu) și **Vado Via** (Druppi). Actorul Eugen Cristea spune pentru prima oară poemul de mare valoare al lui Ion Gheorghe, **Noima arborelui.** A fost omagiat de către conducătorul cenaclului cîntărețul Gil Dobrică. Plecat spre această vocație a sa dintr-o casă de oșteni, unde mai erau 8 frați, cunoscînd temeinic viața, folosindu-se de munca sa, Gil Dobrică apare ca posesor al unei voci excepționale, un tip dîrz și sobru, pus pe muncă și pe respectarea condițiilor acestela. Păcat că ai noștri compozitori nu se străduiesc să-i valorifice vocea. Dar poate nu este prea tîrziu. Tuturor ne era dor de un om cu voce aspră și patetică, un om care, deși cîntă și în baruri, ocolește circiumile Bucureștiului și ale altor orașe, se străduiește să trăiască tot atît de curat pe cît cîntă. Cam așa a vorbit despre cîntărețul Gil Dobrică, poetul Adrian Păunescu. Apoi, Gil Dobrică a susținut nu un recital, ci un concert. A vrut și a reușit să dovedească profunzimea și adevărul spuselor conducătorului cenaclului. Dealtfel, cinstit scriind, seara i-a aparținut. Și Adrian Ivanițki a prezentat în premieră frumosul cîntec **Floare de ger**, versuri Adrian Popescu. În nota obișnuită, adică foarte buni, Erika și Karol, Marcela Saftiuc, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Valeriu Penișoară, Victor Socaciu, Ion Zubașcu, Eugen Cristea și fireste, aici la 63 kilometri de Timișoara, formația Phoenix. În finalul unui spectacol foarte bun, care avea totuși toate șansele să devină excelent, Adrian Păunescu a recitat împreună cu sala poemul **Lumină ! Luptă ! Libertate !**, iar un grup format din Sorin Minghiat, Erland Krauser, Mircea Baniciu, Karol Horváth, Florian Pittiș, Iosif Kappl a cîntat împreună cu sala **Tricolorul** și **Hora Unirii.** Cum am spus, cînd am ieșit am văzut orașul la lumina stelelor. Oare cînd o să avem timp să vedem Lugojul și pe îndelete și ziua ? Nu ne știm să transcriem aici și întrebări pe care munca noastră le ridică drepte ca oricare unealtă de producție.

TIMIȘOARA, 25 martie, orele 20,30 : Experiența spectacolelor anterioare ne-a determinat să credem că la Timișoara va fi din nou foarte frumos, va fi o mare seară. Ceea ce s-a întîmplat însă depășește cu mult așteptările noastre. Cei peste 2 000 de oameni, de toate vîrstele, deși fireste tinerii erau cei mai mulți, au venit decișl să revendice un program complet, un program care să le reprezinte exact munca și viața. Știau sau intuiau că pot obține ceea ce doresc prin participare, printr-o atitudine activă, prin desființarea distanței dintre scenă și sală. Participarea la ceea ce se cîntă sau recită pe scenă nu este pentru noi semnul ce poate fi cîteodată meschin al reușitei individuale, ci garanția că marile valori pe care le cultivă acest cenaclu — dragostea pentru România și pentru cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu, elogierea muncii și a respectului față de ea, lupta activă pentru formarea omului purtător al valorilor moralei comuniste — au consistență și sinceritate și sînt superior transfigurate artistic.

La tobe transparente căci este și un foarte bun baterist, Gil Dobrică deschide seara cu trei din cîntecele repertoriului său frust și patetic : **Balada lui Jimmy Brown, Stau pe cheiul din port, Aduceți-mă acasă de pe drumurile țării.** Apoi, după aplauze de toate felurile, **Crying Time.** Apoi **Mama**, inițial un cîntec al lui Aznavour Gil Dobrică. Are imprudența să afirme : Voi prezenta bucata într-o formulă restrînsă. Este sancționat pe loc de către A. P. „Adică fără Aznavour". Mă rog, s-a apreciat că Mama a avut șansa să treacă pe un traseu de glorie : Aznavour—Ray Charles—Gil Dobrică. Ultimul a stat pe scenă în această seară-noapte aproape 45 de minute, lucru care a mulțumit pe toată lumea, 5 cîntece, primul recital mai substanțial din acest turneu al Marcelei Saftiuc, **Dona, Dona** (la refren cu participarea extraordinară a lui Gil Dobrică din București), **Fii lacrimilor tale, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile, Cu altfel de cuvinte** și **Vînt de seară.** Cele mai multe texte ale cîntecelor Marcelei Saftiuc au multă subtilitate, sînt sub semnul folkului fără nici o concesie. Pe aceste texte vocea ei se mulează exact, capătă frumoase, stranii de frumoase particularități. Și acum Marcela Saftiuc își respectă și iubește condiția de străluciri reprezentant al muzicii folk în țara noastră. Un recital și pentru Eugen Cristea, de anul trecut actor al Teatrului național din localitate. Recitalul său a cuprins excepționalul și asprul poem al lui Nicolae Labiș, **Schițe pentru umanism proletar**, cîntecul propriu **Amintirile false** (versuri, Ion Vinea), pantomima **În tren** și parodierea filmului **Cu mîinile curate.** Actorul s-a luat în serios în fiecare, reușind să întărească o mai veche convingere a noastră. Aceea că umorul său are substanță și substanța l-o dau inteligența, simțul lucrurilor grave și cunoașterea vieții — atît cît se poate la vîrsta lui. Recitaluri de succes reușesc Adrian Ivanițki (**Floare de ger, Ploaia care va veni, Amiaza** și **Vinare de vînt**), Erika Józsa și Karol Horváth (**Nunta, Noi, muritorii, Joc, Pasărea**). La unele dintre piese au fost ajutați, cu vioara, de către Iosif Kappl. Bine primit a fost, pînă la prima pauză, și Ion Zubașcu. Succesul lui Ion Zubașcu ar fi fost teribil dar ei nu s-a declarat de acord cu ritmul sălii. În sensul că era mult prea rapid. Ce-i drept era, dar cine mai știe a cui era vina ? Excepțional au cîntat Doru Stănculescu și Sorin Minghiat. Nici acum nu au cochetat deloc cu sala dar au fost înțeleși și „pușl" să cînte 5 piese din repertoriul de bază : **Balada de copilărie, Ai,**

UN TRASEU AL OMENIEI ȘI SOLIDARITĂȚII PRIN MUZICĂ ȘI POEZIE

Poezia și muzica tinără își propun să participe cu un milion de lei la ajutorarea sinistraților și la reconstrucție.

Începînd de la 17 martie 1977, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra și condus de poetul Adrian Păunescu, desfășoară la localități din Transilvania „Un traseu al omeniei și solidarității prin muzică și poezie".

Cenaclul își continuă turneul pe următorul itinerar : joi 31 martie — Satu Mare, Filarmonica de stat, ora 16,30 ; **joi 31 martie — Baia Mare, Sala Sporturilor, ora 20,30** ; vineri 1 aprilie — Năsăud, Casa de cultură, ora 16,30 ; vineri 1 aprilie — Bistrița, Casa de cultură, ora 20,30 ; simbătă 2 aprilie — Dej, Cinematograful Arta, ora 16,30; **simbătă 2 aprilie — Cluj-Napoca, Sala Sporturilor, ora 20.30**; duminică 3 aprilie — Turda, Casa de cultură, ora 10,30 ; duminică 3 aprilie — Tg. Mureș, Cinematograful Arta, ora 18 ; luni 4 aprilie — Copșa Mică, Căminul cultural, ora 16,30; luni 4 aprilie — Sighișoara, Sala „M. Eminescu", ora 20,30 ; marți 5 aprilie — Miercurea Ciuc, Casa de cultură, ora 19,00 ; miercuri 6 aprilie — Sfîntu Gheorghe, Casa de cultură, ora 16,30 ; miercuri 6 aprilie — Brașov, Sala Sporturilor, ora 20,30.

Biletele se vor procura de la casele de bilete ale sălilor unde se vor susține spectacolele și prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi, școli și facultăți.

La încheierea lungului turneu transilvan va fi organizată la Palatul Sporturilor și Culturii (Sala polivalentă) o Noapte de primăvară cu tineretul bucureșican la 9 aprilie 1977, ora 20,30.

MEMORIILE CELOR CARE AU LUPTAT

Ca și în 1848 și în 1859, poporul a primit o literatură pe care și-a însușit-o și a transformat-o în cea mai fidelă reprezentare a sa despre război. Au concurat la aceasta mai mulți factori de ordin social și psihologic : eroii poeziilor (și cele scrise atunci și cele care, precum ale lui Coșbuc, vor reprezenta o inspirație mai tirzie) erau țărani, oameni din popor sau care, precum ofițerii, luptaseră alături de acești oameni, se identificaseră cu ei pe cîmpul de luptă. Odată ajunse la straturile populare, cei ce le-au ascultat s-au recunoscut firesc în eroii lor purtînd „opinci, suman, țiari" și care se comportaseră cu aceeași vitejie ca personajele din poeziile lor. La două decenii după încetarea lui, războiul aparținea istoriei, dar generația care făurise independența era încă o prezență în viața socială și spirituală a țării și avea mîndria reafirmării acelor clipe de mare eroism, de dăruire patriotică, după cum cei ce pierduseră pe unii dintre cei apropiați sufereau încă acută durerea. Coșbuc avea să înceapă publicarea poeziilor din ciclul **Cîntece de vitejie** care și ele se răspîndesc pe aceleași căi, ca și versurile lui Vasile Alecsandri. Receptate colectiv, așa cum erau altădată producțiile folclorice învățate din fragedă copilărie, ele au creat **o imagine** a războiului în care toți cei ce **au luptat**, toți cei ce au trăit efectiv războiul se recunoșteau, se identificau. Al. Odobescu intuise de la bun început faptul că valoarea acestor poezii aici trebuie căutată.

De aceea poporul și-a transmis din generație în generație această imagine mitică asupra războiului creată de scriitorii care l-au văzut prin prisma sensibilității și a gîndirii țărănești. Se mai adaugă un fapt esențial : războiul pentru independență a fost primul eveniment al istoriei naționale care și-a aflat o imagine plastică de anvergură datorată celui mai mare pictor al țării noastre din acea vreme devenit pictorul nostru național : Nicolae Grigorescu. Memoria afectivă a creat o adevărată echivalență între poeziile lui Alecsandri și picturile lui N. I. Grigorescu și pentru faptul că și unele și altele aveau un **subiect**, relatau o **acțiune**. Ele puteau să fie **povestite**, așa cum proceda Alexandru Vlahuță în monografia dedicată pictorului.

Imaginea literară însoțindu-se cu cea plastică, amîndouă avînd aceeași putere de penetrație prin mijloacele lor artistice simple, directe, au impresionat decenii de-a rîndul pe oricare dintre cititori și privitori.

Astfel se explică de ce memorialistica a rămas într-o zonă de penumbră a interesului public, de ce pînă acum ea n-a fost percepută decît ca material documentar pentru lucrările de istoriografie asupra acestui eveniment [1]. Fără îndoială nici primul, nici cel de-al doilea război mondial nu și-au avut lucrările memorialistice pe măsura celor literare aparținînd unor scriitori precum Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Mihail Sadoveanu, Cezar Petrescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Vasile Voiculescu, Mihail Sorbul, Perpessicius sau mai recent Eugen Barbu, Titus Popovici, Marin Preda, Laurențiu Fulga ș.a. Se justifică astfel opinia lui Eugen Lovinescu privitoare la o inaderență a spiritului românesc la genul memorialistic ? Astăzi, cînd în conștiința publică au intrat marile cărți de memorii românești precum **O viață de om** de N. Iorga și **Jurnalul** lui Gala Galaction, cînd genul cunoaște numeroase valori certe, afirmația nu s-ar mai putea susține. Dacă în ceea ce privește primul război mondial balanța a înclinat net în favoarea beletristicii, datorită **valorii** acesteia, literatura războiului de independență — în afara romanului lui Duiliu Zamfirescu și a povestirilor lui Mihail Sadoveanu — nu este investită cu aceleași atribute estetice. Dar creditul sufletesc acordat de cititori a fost nelimitat chiar în împrejurările unei evoluții a literaturii române și a gustului public. Explicația sumară care se dă adesea și anume optica formată de școală nu este suficientă, deoarece, după cum știm prea bine, școala poate să creeze și reacția contrară. Sînt cauze mai profunde care pornesc de la o anume structură psihologică a poporului român incliat să recepteze în primul rînd reflecția sentimentală a evenimentului, să-l proiecteze în statura unor eroi care avînd toate atributele unei existențe reale să poată să se bucure de statutul eroului literar, să devină pînă la urmă o expresie mitologică.

Înclinație spirituală formată de secolele în care literatura populară a constituit nu numai unica formulă de expresie artistică a sufletului național, dar și singura cale de contact cu arta.

Memorialistica românească își avea, fără îndoială, un statut la sfîrșitul secolului trecut, prin cele două expresii ale sale — scrisorile lui Vasile Alecsandri și Ion Ghica — prin cele cîteva discursuri ale lui Kogălniceanu, prin amintirile din pribegie ale lui Ion Heliade Rădulescu. Generația anului 1848 a avut conștiința faptelor deosebite pe care le-a realizat sau pentru care a luptat.

Dar luptătorii generației de la 1848, ideologii, oamenii de acțiune au fost în același timp și scriitori. De aceea opera lor nu a fost înțeleasă în primul rînd ca o operă de memorialistică pură, ci ca una funciarmente literară, din paginile căreia s-au extras numeroase pagini care au conturat o epocă în țesătura faptelor, a evenimentelor sale caracteristice. Într-un astfel de moment în care genurile nu-și căpătaseră în literatura noastră autonomie estetică și în care în structura romanelor paginile documentare erau inserate ca atare, fără îndoială că nici memoriile propriu-zise nu erau receptate ca expresii ale unui gen constituit. Este o trăsătură a secolului al XIX-lea românesc, cînd genurile literare nu-și aflaseră încă matca lor, ci trăiau într-un permanent fenomen de interferență și ar fi suficient să amintim aici poate cel mai tipic exemplu, **Amintirile** lui Ion Creangă.

Cînd luptătorii de la 1877—1878 încep să-și scrie memoriile, așa cum spuncam, imaginea războiului se constituise prin versurile lui Vasile Alecsandri și picturile lui Nicolae Grigorescu. Memoriile dedicate războiului au aparținut militarilor, iar unele dintre ele — cum era și firesc — aveau un caracter predominant istoric, așa cum a fost volumul **Luptele Românilor** de T.C. Văcărescu. Unii dintre participanți, cum este și cazul lui T. C. Văcărescu, dar mai ales al unor comandanți de stat major sau mari unități (vezi St. Fălcoianu), nu și-au redactat memoriile ci au scris istoria armatei noastre, a armelor din compunerea ei și a marilor unități. Era și firesc dacă ne gîndim că armata română prezentă — după aproape două sute de ani — pe cîmpul de luptă cîștigase nu numai un război dar cucerise și independența națională. Iată însă că în ultimul deceniu al secolului au început să apară și **memoriile** în adevăratul sens al cuvîntului, adică acea relatare a unei experiențe individuale integrate într-o încleștare colectivă cu atîtea consecințe asupra țării. Chiar dacă aceste memorii n-au constituit o revelație și nu s-au înscris ca opere majore în istoria literaturii române, unele n-au trecut totuși neobservate. Caragiale, Delavrancea, Mihai Dragomirescu le-au prefațat sau au scris despre ele. Prefațînd volumul căpitanului Mihai Dumitrescu, I. L. Caragiale sublinia un fapt esențial pentru înțelegerea specificului acestor memorii și anume că „nu avem... a face cu o operă de artă, ci cu relația exactă a unuia dintre făptuitori. Astfel, tot aparatul artistic lipsește : el e înlocuit, în această dare de seamă, prin bogăția episoadelor și prin simplicitatea expunerii". Ceea ce apreciază Caragiale este „felul natural și simplu de expunere a faptelor vitejești, fără încărcături retorice, fără declamațiuni, mai mult sau mai puțin artificiale". Tot I. L. Caragiale recomanda și cartea de amintiri a lui St. Georgescu-Sergent, deoarece „este scrisă într-un stil natural, absolut lipsit de pretenție și de artificialitate falsă". Socotea că trebuie să fie citită „mai ales de către amatorii de scrieri clare și născute, iar nu făcute". Aprecierea amîndror cărți de I. L. Caragiale nu își avea sorgintea într-o amabilitate de circumstanță, ci în constatul său refuz față de „literaturizare", față de frazeologia bombastică și searbădă și în sensibilitatea sa deosebită față de tot ceea ce era autentic.

Pornind de la ceea ce spune Caragiale, vom înțelege și locul specific pe care îl ocupă aceste cărți în evoluția memorialisticii românești. Spre deosebire de memoriile publicate pînă atunci (indiferent de forma lor de expresie literară, scrisori, note de drum, discursuri etc.) cărțile acestea se referă la un eveniment în care operațiunile militare au fost cele hotărîtoare și deci reacția omului de pe cîmpul de luptă sau în drum spre el este cea hotărîtoare, care interesează în primul rînd. Viața, societatea românească trăiesc aici implicit în măsura în care războiul din 1877 a însemnat deopotrivă angajarea poporului român într-o luptă care încununa o aspirație seculară. Cum independența fusese proclamată la 9 mai 1877, angajarea fiecăruia însemna mai mult decît simpla împlinire a datoriei celui aflat din obligație cetățenească sub arme sau celui ce îmbrăcase haina militară ca voluntar. Memoriile acestor oameni, cei mai mulți ostași de diferite grade, dar și oameni a căror profesie nu era aceea a armelor, au deci, în primul rînd, valoarea unui document care privește întreaga societate românească aflată într-unul din momentele cruciale ale existenței sale. Aproape toți spun de la bun început că nu vor face o lucrare de istorie militară propriu-zisă, ci vor rememora ceea ce „au văzut ceea ce a căzut sub incidența privirii lor, faptele trăite de ei și de cei din jurul lor, bătăliile la care ei au participat. De aici dubla lor valoare : una de **document în accepțiunea strictă a cuvîntului** care a slujit și va sluji istoriei propriu-zise a războiului, cealaltă, pe care o aprecia I. L. Caragiale, de **document uman.** Adică de document prin care retrăim stările sufletești ale luptătorilor, modul în care au privit atunci viața și moartea — nu numai ei, ci și cei din jurul lor. Descrierea propriu-zisă este însoțită totdeauna de considerațiile personale, de modul în care **atunci** au trăit și au înțeles faptul. Și chiar dacă unele din aceste considerații par astăzi naive, ele reflectă o stare de spirit, ceea ce sporește valoarea acestei mărturii. În același timp valoarea de document uman sporește nu numai prin ceea ce memorialiștii spun despre ei înșiși, ci și prin descrierea împrejurărilor vieții de campanie, prin mărturiile pe care le depun despre modul de viață al celor din jurul lor și reacțiile acestora. Esențială este deci această impresie de viață autentică și autentic trăită, de viață redată în toate gamele ei : încleștarea supremă, eroismul patetic, așteptarea încordată, efortul necondiționat, durerea în fața morții celui apropiat, destinderea ivită după momentele critice. Toate laolaltă, expuse nu o dată stîngaci, dau sentimentul întîlnirii cu ceea ce Caragiale numea o carte „născută, nu făcută". Pentru că ceea ce interesează în aceste pagini nu este **literatura** propriu-zisă, transfigurarea faptului de viață, ci relatarea lui nudă cît mai aproape de adevăr.

Literar vorbind, citind aceste cărți ne dăm seama că se produce un fenomen de interferență între memorii, scrisori, însemnările zilnice. Unii memorialiști au mărturisit faptul că și-au redactat cărțile după carnete de note ținute în timpul campaniei ; deci, dacă vrem să definim genul proxim al fiecărei lucrări, ne va fi foarte dificil : aceeași lucrare folosește uneori mijloace diferite retopindu-le sau uneori integrîndu-le pur și simplu în firul narațiunii, așa cum procedează de pildă Gh. Sabin. În același timp, chiar hotarul dintre istoria obiectivă și memorialistica propriu-zisă este adeseori abolit, mărturia luptătorului completînd nu o dată expunerea strictă a desfășurării evenimentului, cum se întîmplă în cartea lui T. Văcărescu.

Unii dintre autorii acestor memorii (colonel G. Boteanu, general Al. Candiano Popescu, general Văcărescu) au avut veleități literare, au publicat volume de versuri, studii critice etc. Nici unul (în afară de Candiano Popescu, care păstrează trăsăturile stilului său grandilocvent) nu au încercat cu acest prilej să-și creeze un statut de literați și nici nu și-au înscris memoriile ca o continuare sau ca o încununare a operei lor anterioare. Dimpotrivă : aici maniera, stilul propriu-zis sînt deosebite net de paginile scrise anterior. O anume sobrietate este evidentă dacă excludem bineînțeles notele patetice atît de frecvente în stilul literar al secolului al XIX-lea, mai ales cînd erau evocate fapte de vitejie, oșteni căzuți la datorie, momente revoluționare, de entuziasm popular etc.

Ce loc ocupă aceste cărți în contactul memorialisticii noastre ? Comparate cu piscurile genului mai ales după redescoperirile ultimilor ani, cu ceea ce au scris Alecsandri, Ion Ghica, E. Lovinescu, N. Iorga, Gala Galaction, nici una din ele nu se ridică la valoarea expresivă a celor amintite. Nici una nu are anvergura artistică a cărților care refac un destin uman, viața socială dintr-o anume epocă. Aceeași situație se va repeta și în cazul cărților de memorii închinate războiului din 1916, deși acestea conturează una din cele mai vii și mai elocvente imagini ale vieții cotidiene din țara noastră în această epocă. Se poate cred avansa ideea că memorialistica română și-a găsit matca fertilă mai ales atunci cînd a evocat medii (sociale sau intelectuale), destine umane legate de evoluția societății și mai puțin în restituirea unui **eveniment.** Dar dacă fiecare din cărțile acestea nu se ridică la cotele artistice amintite nu înseamnă că ele sînt lipsite de interes în istoria memorialisticii noastre și că ignorarea lor nu este din toate punctele de vedere păgubitoare pentru cunoașterea pulsului autentic al vieții românești de atunci [2]). Dimpotrivă, în paginile fiecăreia se află zone de real interes uman care printr-o primă operație de delimitare de amănuntul oarecare, de faptul anodin, oferă posibilitatea cunoașterii nu numai a peisajului luptei ci și a reacțiilor umane memorabile. Astfel — cred — că un moment memorialistic ignorat pînă acum din motivele pe care am căutat să le schițăm în acest studiu[3]), se va înscrie în evoluția genului. Prezența lui va fi consemnată în special la capitolul **mărturie și document uman** pe care au depus-o oameni care scriindu-și amintirile sau retranscriindu-și însemnările n-au avut decît dorința de a spune ceea ce au trăit și ceea ce au văzut.

Relatarea nu este însă un simplu proces verbal de campanie, un jurnal neutru al operațiunilor. Toți cei care și-au scris amintirile (inclusiv cei ce au trimis scrisori celor de acasă) mărturisesc un sentiment de mîndrie pentru faptul că au luptat atunci, că au fost dintre aceia prin fapta cărora s-a făurit independența. Aminteam mai sus de patetismul prin care această înfiorare patriotică este exteriorizată. Spuneam că este specific secolului al XIX-lea, secol în care acești oameni se formaseră spiritual. Aici cred că se realizează și joncțiunea dintre literatura și memorialistica războiului de independență națională : în acest suflu de participare, dăruire, jertfire pentru o cauză care era a fiecăruia și a tuturor. De aici un acut sentiment de **solidaritate națională** pe care și scriitorii și memorialiștii îl subliniază. Paginile acestora din urmă, cei mai mulți oameni ai armelor, sînt convingătoare pentru a demonstra unitatea națiunii române într-unul din momentele hotărîtoare, cruciale ale istoriei : cucerirea independenței. Numitorul comun al tuturor acestor pagini, laitmotivul lor este eroismul popular, acea „nepăsare de moarte", acea sfidare a pericolului, acea superbă înfruntare a unui dușman superior numericește și acea moarte demnă însoțită cel mai adesea de îndemnuri la luptă adresate celor din jurul lor. Un studiu psihologic ar releva trăsături din cele mai interesante ale ființei umane aflată într-o asemenea încleștare : gîndul la confortul de acasă sau din locurile cunoscute altădată (în cazul unor oameni aparținînd claselor avute precum Iancu Ghica sau Jean Lahovary) gînd repede jugulat de privelișteа condițiilor de viață vitrege pe care trebuiau să le înfrunte ostașii, entuziasmul tinereții, angajarea în război a generației care atunci păsea în viață cu o dăruire de sine ce nu vroia să țină seama de nici un considerent (Gheorghe Sabin), moralul ridicat al omului de la țară, al ostașului de rînd care a îndurat privațiunile campaniei (ger, condiții de transport îngreunate de ploi, lipsă uneori de haine îndestulătoare etc.), cu bravură și stoicism, hotărîrea de a merge pînă la capăt cu orice preț. Fără îndoială momentele evocate se interferează, memorialiștii au participat la același eveniment, la aceeași bătălie dar au **văzut-o** și au **simțit-o** din unghiuri sufletești deosebite, care nu contrazic imaginea de ansamblu asupra războiului, ci o luminează prin reacția individuală, o fac să capete dimensiune umană care confirmă sensurile și marile adevăruri ale istoriei.

Memorialiștii anului 1877 au scris acea istorie vie pe care au trăit-o și au făurit-o.

VALERIU RĂPEANU

---

1) Generalul R. Rosetti, în numeroasele sale lucrări dedicate Războiului de independență a dovedit o cunoaștere exhaustivă a memoriilor publicate pînă atunci, tipărind în special corespondență inedită din această perioadă (generalul Iancu Ghica, locotenent Ion Perticari), de asemeni, tipărind în cadrul unor comunicări academice jurnale de front etc.

2) S-au scris și publicat după primul război mondial numeroase volume de amintiri, de note zilnice puține însă au avut circulația meritată. Semnalăm pe cele semnate de Gh. I. Brătianu, Vasile Th. Cancicov, Ștefan Zeletin, Virgiliu N. Drăghicescu, Pia Alimăniștean etc.

3) Se mai adaugă și alte considerente de natură extra artistică : faptul că aceste volume au apărut la distanțe mari de timp, au fost tipărite în ediții lipsite de importanță că unele au văzut lumina tiparului postum după primul război mondial, cînd acest eveniment domina viața socială românească.

1877 — Războiul pentru independență

● Poporul nostru și-a transmis din generație în generație imaginea mitică asupra războiului creată de scriitorii care l-au trăit prin prisma sensibilității și gîndirii țărănești ● Memoriile participanților direcți la război au o dublă valoare: de document istoric și de document uman ● Mărturiile unui înalt sentiment de mîndrie al oamenilor care au luptat atunci, că prin fapta lor s-a făurit independența

Întîmplări extraordinare, fapte extraordinare, oameni extraordinari

ŞARJELE SOLIDARITĂŢII

Transcriu din raportul de tură al dispecerilor : „Ora 21 şi 24 de minute, liniile de 220 kv din sistemul naţional declanşează, un transformator de 220/210 kv declanşează, cade adică, un descărcător se rupe. La Centrala termoelectrică din Galaţi, trei grupuri electrice îşi funcţie declanşează. Întrerupătoarele motoarelor mari sar şi ele din prize, întrerupătoarele transformatoarelor, la fel. Toţi consumatorii Combinatului siderurgic Galaţi rămîn fără tensiune. Furnalele rămîn fără energie electrică".

Toate acele indicatoare ale aparatelor încep o goană nebună spre zero. Focul continuu, realitate cu adîncă putere de simbol, ameninţa să se întrerupă. Dar focul continuu nu s-a stins...

— Imediat m-am gîndit la Fabrica de oxigen, ne mărturiseşte Nicolae Ciopală, dispecer principal de serviciu în noaptea seismului. M-am repezit la microcentrală. Printr-un gest reflex aproape, am strigat în receptor către toate staţiile din combinat : „Întrerupeţi gazul metan către consumatori şi deschideţi refulatorii". A doua dispoziţie am adresat-o oamenilor de la Fabrica de oxigen : „Izolaţi toţi consumatorii de oxigen de pe toată platforma !"

Comenzile dispecerului principal Nicolae Ciopală au fost executate la timp de toţi ceilalţi dispeceri de la staţiile de alimentare, care nu şi-au pierdut cumpătul şi, cu sînge rece, au acţionat calm, corect, rapid. De la staţia de reglare Barboşi mi se telefonase că ar fi un miros puternic de gaze în zona aceea. Între timp, dacă trecuseră 20 de minute, oamenii începuseră să sosească în combinat. Sosise şi colegul meu Ghiţă Golat. L-am lăsat pe el în dispecerat, iar eu împreună cu tovarăşul Blănaru ne-am urcat într-un microbuz şi am alergat spre Barboşi. Imediat am luat legătura cu inginerul Moraru de la Gaz metan Brăila : „Spuneţi-mi care e situaţia cu magistrala Moldova ? I-am întrebat ; aici presiunea se apropie de limita maximă". Mi s-a răspuns : „Din magistrala Moldova nu a intrat în funcţiune nici un consumator. Cei de acolo ne-au rugat să intrăm noi şi cît mai repede în funcţiune". Am fi vrut cu toţii, dar... Atunci am luat legătura cu inginerul Stan, era de serviciu la Termocentrala de la Galaţi, şi l-am întrebat dacă au liniile pregătite să primească gaz metan. A dispus golirea instalaţiei interioare şi după 20 de minute Termocentrala Galaţi prelua gazul metan care se aglomera în conductă.

Pe întreg sistemul de alimentare cu gaz metan, începînd de la sursa primară, pînă la ultimul consumator, oamenii care s-au aflat atunci la datorie, împreună cu acei care le-au venit ulterior în ajutor, şi-au unit eforturile, au acţionat ca unul singur şi şi-au făcut într-un fel aproape eroic datoria. Treptat, treptat, consumatorii de gaz metan au început să reintre în funcţiune.

În celelalte staţii, muncitorii munceau în aceleaşi condiţii. Nicu Vilcu, Ştefan Mărgărit, Petru Stan, plin de calm, Vasile Donici, Maria Ababei, Ilie Bocancea, Gh. Seculu, Ionel Buhoci, Eugen Gurău, Mihai Virgolici, Popa Mihalache, Vasile Petrescu au rămas la posturi 24 de ore. Dar cînd se credea că s-a reuşit să se alimenteze furnalele, tensiunea a dispărut din nou. Din nou în întuneric.

Era ca în clipele în care se urmăresc pe ecran bătăile unei inimi care trebuie salvată. Tensiunea electrică dispăruse din nou, tensiunea arterială a inimilor care alergau pentru revenirea la normal atinsese însă limitele maxime. „Am auzit un zgomot suspect, povesteşte dispecerul Pompiliu Voinescu, în staţia de conexiuni. Am coborît prin întuneric în staţie şi am găsit descărcătorii de la bara unu topiţi. Un izolator din acela e mai înalt decît omul Fulgerul produs aici atinsese 3000 de grade. I-am înlocuit. Am primit iar tensiune şi iar am luat-o de la început. Ajutaţi de Nicolae Lupan, Mihai Neicu, Constantin Podeanu, Mihai Roibu, de inginerii Petru Costăchel şi Pompiliu Mihailovici, tot timpul cu noi. Pericolul nu era însă înlăturat pe deplin şi mă gîndeam la furnale".

— Ce se putea întîmpla ?

— Energia electrică pune în mişcare staţia de pompare de apă rece care răceşte furnalele. Aceste pompe nu mai funcţionau, pereţii furnalelor nu mai puteau fi răciţi, se puteau perfora. Ele, furnalele, au un castel cu apă de rezervă, dar această rezervă asigură răcirea furnalului doar timp de 30-40 de minute. Oamenii de la pompe au opturat parţial gurile de răcire pentru a prelungi mai mult răcirea. S-a creat în rîndul oamenilor o puternică mişcare de întrajutorare şi solidaritate, care oglindeşte caracterul relaţiilor noi statornicite în unitatea noastră, afirmarea clară şi concretă a principiilor eticii şi echităţii socialiste, manifestarea conştiinţei noi, revoluţionare, a muncitorilor, a trăsăturilor moral-politice înaintate ale tuturor lucrătorilor, în frunte cu comuniştii.

> **Ne-am dovedit nouă şi am dovedit lumii forţa economiei noastre socialiste, capacitatea ei de a depăşi într-un timp scurt toate momentele grele**

Între timp, alţi oameni se aflau la datorie : Ion Nicolae venise direct de la seral ; Ion Gilcă venise nechemat de nimeni. De la Hunedoara s-a primit un telefon. Oţelarii de acolo, ca totdeauna alături de gălăţeni, au comunicat că sînt gata să le vină în ajutor. Ion Nicolae a alergat la staţia de racord adînc nr. 3 care alimenta furnalele cu energie electrică ; acolo manevrele se făceau manual, foarte greu. „Eu am plecat la staţia nr. 1, unde, cu şeful de tură Virgiliu Urbanschi, am readus la normal zona laminorului şi a centralei telefonice".

S-a lucrat între liniile de tensiune, în întuneric, s-au efectuat manevre, operaţii manuale periculoase. Oamenii au acţionat pe propria lor răspundere. Combinatul nu trebuia să-şi înceteze focul său continuu. Oamenii au acţionat pe propria lor răspundere pentru că şi-au apărat propriile lor valori şi bunuri.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

Eroii sînt lîngă noi!

Sigur, toată lumea îl cunoaşte acum pe Sorin Crainic, toată lumea ştie cine este tînărul, ce gîndeşte despre oameni şi viaţă, cum îi sînt mersul şi înfăţişarea. Întîmplarea a făcut din Sorin Crainic un erou, iar fibra lui tare l-a ajutat să dea întîmplării tot ce-i mai lipsea, detaliul unic, momentul senzaţional. Numele lui Sorin Crainic s-a scris şi s-a rostit de mii şi mii de ori. Vă propun, de aceea, să-l cunoaşteţi mai bine nu pe tînărul de 19 ani, ci pe bărbatul de 40, al cărui nume nu cred să-l 3 reţinut, desi fără stăruinţa, fără devotamentul, fără tăria cu totul extraordinară a fibrei sufletului său istoria lui Sorin Crainic ar fi avut poate o altă încheiere.

Maiorul de pompieri Eugen Costică a lucrat la degajarea dărîmăturilor la fostul bloc Continental timp de 364 de ore. Asta înseamnă mai mult de 15 zile neîntrerupte, timp în care n-a părăsit niciodată locul acela, timp în care nu şi-a văzut familia, iar de dormit, a dormit abia cîteva ceasuri pe noapte într-o maşină alături de generalul Gheorghe Lavric, alături de camarazii săi, cîţi reuşeau să prindă două-trei ceasuri de somn pe noapte.

L-am cunoscut şi i-am strîns mîna pe dată de 22 martie, dimineaţa. În termenii unei proze cît se poate de realiste, portretul lui e cam aşa: un bărbat de 40 de ani, nu mai mult, subţire şi nu prea înalt. Pare blond, dar e posibil să fie şaten. Slujba la pompieri nu e ca toate celelalte, aici ai de-a face cu toate lucrurile şi esenţele naturii, cu focul şi cu apa, cu vîntul iute şi toate pulberile, cu soarele la amiază şi cu gerul din puterea nopţii. Pielea de pe faţă se tăbăceşte, mîinile se înăsprese şi arată mai tot timpul roşii, sprîncenele se decolorează, albul ochilor se face de culoarea cenuşii uscate. În dimineaţa lui 22 martie, maiorul Eugen Costică se ocupa de pregătirea unei formaţii de militari, care urma să meargă la demolarea unor blocuri profund avariate. Cum tocmai urma să treacă un general în inspecţie pe acolo, maiorul a cerut îngăduinţa să-şi pună la punct ţinuta, în cele cîteva minute care ne stăteau la dispoziţie. Vorbeşte repezit, iar limbajul are precizie şi o anume eleganţă pe care, sincer vorbind, am întîlnit-o numai la cîţiva oameni foarte cultivaţi. Limbajul lui mai are calitatea de a comunica idei. Există oameni care nu rostesc, pur şi simplu, constatări, ei spun permanent adevăruri importante în haina unor cuvinte simple. Este destul de probabil că armata obligă pe om la concizie, dar e sigur că acest fel de concizie aforistică îi este propriu maiorului Eugen Costică. De pildă: în dimineaţa de 5 martie şi-a trimis fiul, pe Robert Costică, la şcoală. „Tată, i-ar fi spus băiatul, crezi tu că facem carte azi?" „Carte n-o să faceţi, i-a zis maiorul, dar tu, băiatule, trebuie să fii acolo. Acum trebuie să fim fiecare unde ne e locul". Şi, astfel, Robert Costică a fost singurul elev al Liceului „Gheorghe Şincai" aşezat la poarta şcolii la ora opt fix.

De fapt, nici după ce s-a terminat treaba la Continental, maiorul Costică n-a întîrziat pe acasă. Sîmbătă, 19 martie, pe la prînz, a revenit la unitate unde i s-a spus „bine c-ai venit, fiindcă s-a făcut un stat major pentru refacere şi e nevoie de tine". Sîmbătă a dormit prima noapte întreagă cu ai lui, dar duminică dimineaţa s-a întors la unitate.

După duminică a urmat, firesc, luni, apoi marţi şi celelalte zile. Se scoală de dimineaţă, soţia, Aurora, pleacă spre Şcoala nr. 74, unde e învăţătoare, fiul la şcoală, el, ca de obicei, la slujbă. Ce nu-i ca întotdeauna, e că se văd cu toţii numai seara tîrziu, şi nici atunci, fiindcă el se întîmplă să vină spre miezul nopţii cînd ai lui dorm.

„Uite, tovarăşe, zice, să nu ne jucăm cu vorbele. Eu am muncit acolo ca un nebun nu din eroism. Am avut două motive. Alte motive au venit mai tîrziu. Mai întîi că sînt militar şi execut ordinele. Apoi, am avut norocul să stau foarte aproape de tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi să-l aud vorbind. Mi s-a adresat de cîteva ori, aşa, ca de la om la om. Pentru mine era şeful statului, pe care-l vedeam la televizor, căruia îi ştiam doar glasul de la tribună. «Ai fost şi în subsol ?» mi-a zis. «Am fost, tovarăşe secretar general». «Sigur nu mai e nimeni acolo?», «Sigur, tovarăşe secretar general!» Pentru tonul prin care mi se adresa, pentru faptul că şeful statului era lîngă mine şi lua în seamă, în chipul cel mai serios, tot ce-i spuneam eu, aş fi fost în stare să fac orice. Absolut orice mi-ar fi cerut. Asta ar ţi se întîmplă de două ori în viaţă".

Maiorul îşi şterge cizmele de praf şi-şi potriveşte în grabă cascheta. În cameră intră şi ies ofiţeri superiori, în cîteva minute trebuie să sosească generalul. „Spuneam că mai tîrziu am avut şi alte motive. Pentru mulţi ele pot să pară neimportante, pentru mine au fost decisive. Aş vrea, dacă e posibil, să le mulţumesc aici, în numele tovarăşilor mei, femeilor acelora de la Crucea Roşie care, de patru, cinci ori pe zi, cu o precizie de ceas, ca nişte mame şi ca nişte soţii iubitoare, ne aduceau sandvişuri şi cafea fierbinte. Nimeni nu a scris despre ele, puţini şi le mai amintesc. Părea, pur şi simplu, că erau de o veşnicie acolo ca să aibă grijă de noi."

★

Miron Mitran e mai mult decît un tînăr bine făcut. E un tînăr făcut cît doi. Are cam un metru optzeci şi greutatea unui rugbist din linia a doua. Miron Mitran e lăcătuş la Atelierele centrale ale I.T.B.-ului (U.R.U.C.), şi e chiar rugbist în linia a doua a echipei de divizia A „Olimpia". L-am cunoscut la locul lui de muncă, în atelierul de lăcătuşerie, „la şaibă", cum îi place să spună. Numai că „şaibele" astea sînt nişte bucăţi de fier cît toate zilele, pe care puţini din atelier se încumetă să le mişte dintr-un loc în altul. Mitran stătea cocoţat pe un scaun înalt şi tăia găuri în piese metalice grele. Purta salopeta direct pe piele, transpira binişor, dar altfel arăta ca un om căruia toate îi merg în plin. Motivul l-am aflat ceva mai tîrziu, şi cu el amănuntul că lui Miron Mitran, de fapt, nu-i prea merg toate în plin. Cu o zi înainte echipa lui reuşise să întreacă „Farul" din Constanţa cu 21 la 12. Asta nu mai era o performanţă cî, pur şi simplu, o trăsnaie de zile mari. „Noi nu sîntem prea grozavi, dar cînd jucăm cu cei de pe la case mari ne mobilizăm. În tur, le-am făcut figura la cei de la „Griviţa roşie". Ieri, prin urmare, la ora paisprezece şi treizeci fix, am lăsat munca, iar peste un ceas jumătate intram pe stadion. Trăsesem tare la maşină să recuperez, ca să pot căpăta zile de antrenament, mîncasem ceva mai mult, aşa că numai bun de meci nu eram. Să ştiţi că rugbiştii fac sport din pură plăcere. Cine vrea să facă rugbi pentru un ban mai mult, să se ducă la fotbal. Eu fac sport de la şapte ani. Am început-o cu atletismul şi sper să merg pînă la treizeci de ani cu rugbiul. Acum am douăzeci şi trei, mă cam supără coloana, am tot zis să fac un consult ca lumea, numai că e mereu nevoie la echipă de mine, fiindcă joc şi pilier. La „Olimpia" sîntem ca fraţii, iar cînd intrăm pe stadion uităm de toate necazurile. Necazul meu este că deşi muncesc cît oricare am ca retribuţie tot „întîiabază", ca unul abia ieşit din şcoala profesională. Dacă eram fotbalist, ehei, alta era situaţia... Dar mie îmi place unde sînt acum, am găsit multă înţelegere şi chiar prietenie de la unii şefi şi colegi, inginerii Sibinescu şi Chelşea sînt foarte de treabă, la fel maiştrii Dudaş şi Enache, la fel şeful de echipă Ion Cristea, apoi nea Jean Mitrea, secretarul comitetului P.C.R. pe întreprindere, şi nea Teodor Martin, comandantul gărzilor patriotice."

Cam astea sînt problemele lui Miron Mitran. A ajuns, deodată, foarte cunoscut, nu ca rugbist de divizie, ci pentru că, aflîndu-se în clipa seismului în staţia de tramvaie Lizeanu, a dat dovadă de multă prezenţă de spirit şi, împreună cu un coleg, rugbist şi el — pe nume Cătălin Mărculescu — a scos de sub ruine mai mulţi oameni, organizînd, totodată, înainte de sosirea echipelor de salvare, activitatea acolo. Între altele, a ieşit înaintea unor maşini şi le-a obligat, pur şi simplu, să oprească şi să-şi îndrepte farurile spre blocul Lizeanu. „Am impresia că la mine treaba asta cu salvarea unor oameni şi a unor bunuri, zice Miron Mitran, e un fel de destin. Mă găseam, cu ani în urmă, pe bacul care s-a scufundat în lacul Tei şi am dus la mal cîţiva oameni care erau să se înece, pe urmă, în timp ce-mi făceam armata, am fost mobilizat în echipele care au intervenit la incendiul unui mare combinat. Cu tovarăşul general Andreescu, omul care a condus operaţiile în perioada aceea, m-am reîntîlnit aici, la Lizeanu. El şi-a adus aminte de mine şi mi-a spus : «Mitrane, contez pe tine, să ştii !»"

Altfel, Miron Mitran e un tînăr vînjos, cordial, cu suflet de sportiv şi de camarad. E un băiat vesel şi, uneori, cam năzdrăvan. Genul acela de năzdrăvănie, care se înmoaie cu vîrsta. La treizeci de ani o să fie, bineînţeles, un muncitor lăcătuş de nădejde, gata mereu să-şi spună amintirile de pe vremea vieţii lui de sportiv. Fiindcă scriu despre el, are o rugăminte. Vrea să însemn aici cîteva rînduri către mama lui. Vrea să-i ceară iertare pentru că, în noaptea aceea, cînd a auzit strigătele de ajutor din blocul care cădea, a uitat de aî lui, a uitat că maică-sa era bolnavă în pat şi că avea nevoie de dînsul. „Nu ştiu cum să-i explic, nu ştiu cum să-i spun că atunci n-am mai avut în minte decît un singur lucru: să-i salvez cumva pe oamenii aceia. Este tot ce-mi mai amintesc că aveam în cap. Dacă scrieţi aşa cum vă spun eu, poate mă iartă".

TUDOR OCTAVIAN ■

E ATÎTA NEVOIE DE MUNCĂ!

Valea Jiului, ca o mireasă (VII)

Doi băieți iubeau o fată

— Minerul are în el ceva din spiritul de jertfă al marilor călători care plecau în necunoscut, aducînd omenirii vestea descoperirii unor noi geografii — remarcă un electrician de mină de la Petrila, care se îndeletnicește și cu ale scrisului. El nu este numai un om care taie cărbune, ci și un călător în necunoscutul subteran — pentru noi, cel puțin, cea mai grea călătorie din cîte cunoaștem. Este dulgher, zidar, salahor. Mecanic și alpinist. Gimnast și medic. Și, în primul rînd, om îndrăznet, iscusit și inteligent. De fapt, nici nu se poate vorbi despre el ca despre un meseriaș, sau despre minerit ca despre o profesiune în sensul obișnuit al cuvîntului și nici nu se poate releva, dintre miile de însușiri, una singură, cu caracter special, care să-l caracterizeze pe miner, tot așa cum nu se poate vorbi despre profesiunea de visător.

Totuși, există o trăsătură caracteristică a meseriei : asprimea, care se întipărește și în caracter. Apare însă, după cum veți vedea, o stranie dedublare a personalității.

Este un truism să afirmi că munca în subteran este dură. Nu ne referim numai la efortul fizic, căruia mecanizarea i-a adus, în ultimii ani, corective substanțiale, ci la atenția susținută, la disciplina de fier de care dau dovadă, la tot pasul acești marinari ai adîncului care plutesc, uneori, în necunoscut. Odată cu intrarea în subteran se înfăptuiește o metamorfoză. În cuvintele șefului de brigadă din Lupeni, Aurel Stambeca : „Minerul este ca toți ceilalți pînă nu se îmbracă în țoalele de șut. După aia... știu și eu ? Atunci uită de toate cele, se schimbă de parcă ar fi altul, parcă nu ar mai fi pe pămînt. Nu se mai gîndește la nevastă, la prunci, rămîne fără gîndurile de-afară, plutește, se face mai aspru."

Se face mai aspru, adică mai exigent față de ei înșuși și față de ortaci, întruchipînd acea disciplină muncitorească fără care, nici la figurat și nici, în cazul lor, la propriu, nu mulți muntele din loc. Ceea ce nu înseamnă că ar rămîne surd la bucuriile și necazurile omului de lîngă el. Dimpotrivă, brigada formează, în cel mai adînc sens al cuvîntului, o familie.

Unul din cei mai duri șefi de brigadă din Vale este faimosul Eugen Voicu, de la sectorul 4, Petrila. Duritate confirmată de chipul și de conformația atletică ale acestui oltean îndesat, construit parcă nu din carne și oase, ci din fier-beton și cremene.

Și iată că într-o bună zi la ușa apartamentului său sună cineva, lung și apăsat. Cînd Voicu deschide, deslușește, în semiobscuritatea scării, două mogîldețe. Erau cei doi băieți, Florea și Puiu, ai ajutorului de miner Bițu Pascu.

— Nene, tata iar nu s-a dus la lucru.

Voicu îl știa bine pe Pascu, om care își cunoștea meseria, dar cam delăsător din fire. Făcea și nemotivate, de aceea i se desfăcuse contractul de muncă de trei ori pînă atunci. Trăia singur, cu cei doi copii. Putea șeful de brigadă să-l lase de izbeliște ?

— Măi, băieți, uite ce facem. De tatăl vostru am să mă îngrijesc eu, îi bag mințile în cap. Am să cad la învoială cu el : un timp, am să-i ridic eu banii la chenzină, cu delegație în regulă, și vă gospodăresc pe toți trei.

Și așa, opt luni de-a rîndul, acest dur între duri, Eugen Voicu din Petrila, putea fi văzut la Alimentara, la Piine, la O.C.L.-Industriale cu doi tinci de mină, cumpărîndu-le fasole, cartofi și untură. Se consulta cu Florin : „Pînă duminică de cîtă pîine aveți nevoie ?" Alteori, alcătuia un tabel : atîta slănină, atîta ceapă, atîta untdelemn, cu date fixe, ca la un grafic de producție.

Cînd și cînd, Pascu se ruga :

— Nea Voicu, mîine e simbătă, dă-mi barem de o tuică.

— Nu. Ți-am dat ieri, o să capeți poimîine.

Cînd șeful de brigadă apărea pe Strada Mare cu Florin și Puiu, cumetrele își dădeau cu coatele : „A ieșit Voicu să ridice magazinul lui Bițu", adică să se aprovizioneze pe mai multe zile. Firește, tot el avea grijă de hăinuțele copiilor. Așa i-a scos la liman.

Același Voicu a folosit o expresie care mă urmărește de luni de zile. Mi-a spus : „Eu am dat cărbuni cu lacrimi." Un copil al său era grav bolnav. Nu se mai putea face nimic și minerul o știa. Copilul zăcea la spital, iar Voicu muncea în galerie și cărbunele pe care-l scotea era literalmente udat de lacrimile lui. Scrîșnea din dinți, dar își făcea datoria mai departe.

Altă dată, un vagonetar din brigadă, Dumitru Pantucu, a făcut un accident stupid : a alunecat și a căzut în șapă. Nici nu era, de fapt, un accident de mină, se putea întîmpla și la drumul mare. Voicu l-a dus el însuși la spital, a îmbrăcat halatul alb și a intrat la Reanimare.

— Nici cînd tata a murit, n-am plîns atît — își amintește. Mă rugam de doctori : „Scăpați-l. Dacă trebuie, îl duc eu la spital la Deva, la Timișoara! Plătesc eu transportul". Un medic s-a interesat : „De ce te agiți ? Doar accidentul nu s-a întîmplat din vina ta !"

Medicului îi venea greu să înțeleagă că nu despre vina unuia sau altuia era vorba, ci despre viața omului alături de care înfrunți bezna și învingi muntele.

Pantucu a scăpat, s-a îndrăvenit, a devenit stăpîn pe toate tainele meseriei.

Firește, această solidaritate nu se clădește doar pe marile încercări. (Voicu, bunăoară, deși veteran al Văii, nu a trăit niciodată un adevărat accident de mină, și ca el sînt mulți.) Ea se făurește în procesul muncii, în viața de fiecare zi, presărată cu întîmplări aparent anodine, care sudează mai trainic decît cel mai puternic liant.

Îi povestea Aurel Stambeca lui Dumitru Ionașcu :

— Într-o noapte, aud bătăi în ușă. Nu mă ridic. Zic : „Ia vezi tu, femeie, ce-i !" Se duce femeia și, ce credeți, era Mateșan, Ion Mateșan, ortacul meu. Stau eu în pat, și el : „Mă, nea Stambeca, am primit casă și vreau să mă mut mîine dimineață, dar n-am cu cine". Stau eu, mă gîndesc și, toată noaptea, în loc să mă odihnesc, am umblat după ortaci. Pînă la ziuă, tot calabalîcul era în apartament. Așa sîntem noi, ori toți, ori nici unul.

Iar Gheorghe Scorpie, șeful de brigadă de la Uricani, îmi spunea :

— Mie, dimineața, șeful de schimb îmi raportează nu numai despre starea abatajului. Zice : „Cutare și-a luat mașină de spălat... Cutare e necăjit că s-a certat cu femeia... S-a angajat unul nou, ultimii bani i-a dat pe tren, a primit locuință, dar n-are încă bani de buzunar". Eu pe nou-veniți îi pipăi cu privirea, schimb cu ei două vorbe și mă lămuresc dacă au venit ca să se plimbe sau ca să facă treabă. Dacă îmi dau seama că sînt seriosi, îi invit acasă la mine, le împrumut cît au nevoie, o sută, două sau mai mult, îi ajut cum pot. Pînă la prima chenzină, că după aceea se descurcă.

Și aici, desigur, esențialul nu-l constituie sutele de lei împrumutate unui nou venit — a cărui existență pe acest pămînt, cu doar o zi înainte, șeful de brigadă nici nu o suspectase — ci simțămîntul apartenenței la o nouă și glorioasă familie : aceea a minerilor. Acest simțămînt se întîlnește și la alte meserii, dar în minerit, datorită condițiilor speciale de muncă, capătă noi dimensiuni.

Iată, în acest context, un subiect de roman adevărat. Doi șefi de schimb de la Petrila iubeau aceeași fată, fără ca s-o știe. Ea era vînzătoare la Alimentara și se întîlnea cînd cu unul, cînd cu altul. Băieții, lucrînd în schimburi diferite, nu se întîlneau niciodată. O dată a intervenit o modificare neașteptată și cei doi au constatat în fața Alimentarei, fără mare plăcere, că așteaptă aceeași persoană.

— Cum, și tu ?

— Cum, și tu ?

Unul, mai mic de statură, dar mai iute la mînie, era gata să sară la bătaie. Rivalul l-a potolit :

— Să aleagă ea !

Ușor de spus, greu de făcut, fiindcă tînăra nu se putea hotărî nicicum. Și cam șase luni de zile s-a prelungit incertitudinea. Care din doi ? În fond, nimeni nu putea s-o acuze pe tînără că nu se grăbea cu o alegere care avea să fie pe viață.

„Candidații" clocoteau, probabil, în sinea lor. Se întîlneau la baia minerilor. Cel solid îi împungea pe cel mărunțel : „Ce-o fi văzut dînsa la tine ? Doar piele și os". Cîteodată poate se mai ciondăneau, dar în subteran dădeau uitării orice resentiment. Culmea, într-o zi s-au pomenit lucrînd unul alături de altul : formațiile lor s-au unit într-una singură, devenită necesară pentru un nou abataj cu front larg.

Au trecut, așadar, în același schimb. Puneau împreună armătura, săpau împreună gaura de pilugă, fixau stringăturile între armături, ca să nu se apropie stîlpii sub apăsarea muntelui. Oamenii din brigadă știau de rîca mocnită, dar nu suflau un cuvînt. Nu din diplomație, ci fiindcă în subteran minerii de toate uită, vorba lui Stambeca : parcă nu ar mai fi pe pămînt, rămîn fără gîndurile de afară, plutesc parcă, se fac mai aspri, cu gîndul doar la cărbune, la munca lor bărbătească, în care își găsesc împlinirea.

Dar la suprafață viața merge înainte. Pînă la urmă, fata s-a decis, s-a căsătorit cu minerul cel scund. Iar celălalt i-a fost ortacului cavaler de onoare. La ospățul de nuntă a stat la dreapta miresei.

(Va urma)

LIONEL NIȚESCU ■

Cumsecade la suprafață, pe dinăuntru hoțul tot hoț rămîne

La intervale nu mari de timp, o mașină vopsită într-un albastru viu, un ARO, frînează scurt în incinta circumscripției nr. 7 de miliție. Din ea coboară un om însoțit. Într-un loc anume al Bucureștiului, el a încălcat o normă de lege — și din momentul acela a intrat sub incidența ei — sau o Hotărîre a Consiliului popular al Capitalei și atunci a devenit contravenient. Frecvența acelora care încalcă legea nu este mare. Dar numărul lor nici nu poate fi neglijat. Cei mai mulți dintre ei nu muncesc, nu participă într-un fel ori altul la producția de bunuri necesare nouă tuturor, adică 'societății. Acest refuz, nejustificat, se explică la mulți printr-o condamnabilă comoditate, dar și printr-o concepție infirmă am spune față de existență.

Tînărul care a coborît acum din mașină are cătușe la mîini. Imaginea este tulburătoare și în situația în care nu-i cunoaștem justificarea poate deveni mai violentă. Dar Paul Pădureanu are doar 18 ani și jumătate și este la a patra sa condamnare. În termeni juridici este considerat un infractor versat care poate oricînd să dispară. Măsura se justifică deci. Înalt, pus la punct, un hoț de buzunare trebuie să facă impresie, ești tentat să-i lei oricînd apărarea, ca unui băiat cinstit, nevinovat. Dar este vinovat. Cumsecade la suprafață, a fost prins cu mîna în buzunarul unei gospodine. La lovitura aceasta a avut de două ori ghinion : o dată că portmoneul subtilizat a conținut doar doi lei, a doua oară pentru că a fost prins. De unde vine și spre ce tintește Paul Pădureanu ? Ne spune singur : «Sînt din Iași. Tata e maistru și mama șef de laborator la Întreprinderea „Țesătura". Eu am opt clase și una de profesională. Am lucrat șase luni, ajutor de maistru, la Întreprinderea de mătase din Iași. Cred că dacă îmi continuam studiile, la seral, ajungeam maistru. Dar nu mi-a convenit și am plecat. Rămas fără serviciu, m-am luat cu Aurel Constănceanu, Ionel Călin, cu alții pe care nu-i mai cunosc după nume, și dacă ei furau am început și eu să fur ; din buzunare. Am fost prins și condamnat la șase luni de detenție. Pe urmă am scăpat, am tot zis să mă angajez, dar iar am furat, iar am fost condamnat. După ce am scăpat și de data aceasta, am plecat la Tg. Mureș, la o școală profesională, unde am absolvit un an, dar tot acolo m-am luat cu alți băieți : Marian Puscașu, Dorinel Duduța, alții. Am fost din nou condamnat la peste un an, pentru aceleași fapte. După opt luni am scăpat prin grațiere. Dacă voi fi condamnat, și eu cred că voi fi, înseamnă că trebuie să execut și diferența de pedeapsă grațiată».

— Ți s-au oferit atîtea șanse de reabilitare ; de ce n-ai ales măcar una din ele ?

— Nu știu. Am tot zis să mă fac om de treabă, dar chestia asta e așa, ca un lucru la care nu ajung niciodată.

— Înseamnă că așa îți place ție să trăiești : strîmb, într-un mod rușinos, în contradicție mereu cu legea, să nu muncești, dar să furi din munca altora. Și pentru astfel de fapte vei plăti de fiecare dată. Sau poate îți convine traiul de acolo...

— Pe naiba ; nu-mi convine. Acolo oamenii sînt foarte egoiști, unii sînt plini de vicii, trăiesc numai pentru ei. Uneori se bat între ei.

Paul Pădureanu le spusese părinților că vine la București să se angajeze. Nu vreau să-i contest intențiile. Îi condamn lipsa de hotărîre, de a o rupe cu acest trai violent parazitar, îi condamn lîncezeala, la o vîrstă plină de vise, de certitudini. Șansele de reabilitare, de a-și repara reputația printre oameni, au fost multiple. Mai sînt, pentru că la 18 ani și jumătate, Pădureanu, cu toată aliura lui de om trecut prin greutăți, greutățile „meseriei" de șut de buzunare, încă mai este un tînăr care abia intră în lume. Și pe care, deocamdată, îl tentează mai mult colțurile unui portmoneu care mijesc din cutare sau cutare buzunar, decît munca cinstită și corectă dintr-o uzină. Mă gîndesc, e adevărat, și la colegii lui, la părinții lui, la profesorii lui. Sînt convins că la o întrebare pe care am pune-o, ni s-ar răspunde astfel : „Noi am încercat totul". Răspunsul ar fi, evident, incorect. Totul încă nu s-a încercat.

Ion Scorbureanu are 22 de ani. S-a născut în Brașov și domiciliază în București, strada Pitagora nr. 17. Are și el experiența vieții de detenție. A furat o dată două butoaie cu castraveți murați de la un producător. A fost, evident, condamnat. La 12 februarie a fost eliberat, s-a prezentat la Oficiul de repartizare a forțelor de muncă al sectorului 4, de unde a primit repartizarea nr. 615579, din 14 martie 1977, pentru Întreprinderea „Policolor" București. Scorbureanu stă însă și la ora aceasta cu repartiția în buzunar și se soresțe prin parcuri, în timp ce în Capitală, în țară e atîta nevoie de muncă, de tineri care să pună umărul la reconstrucție. „De la început am spus că acolo nu mă duc. E departe, fac pe drum o oră. Să-mi dea de lucru la „7 Noiembrie", la „Grafica nouă", la Fabrica de ace. Acolo mă duc". Și în timp ce repartizarea la muncă i se mototolește prin buzunare, Scorbureanu se învîrte prin Piața Moșilor, pe la cutare sau cutare aprozar, de unde mai capătă cîte o răsplată pentru diferitele lui servicii. Cîteva zile, pînă a fost găsit de organele de miliție, a făcut-o pe vînzătorul ! Fără să fie angajat, fără vreo analiză, fără nici o garanție și, se înțelege, fără nici o răspundere. Marin Enache, gestionar la magazinul Agrocoop București, și el tînăr în ale meseriei, l-a „angajat" pe barba lui, i-a pus la dispoziție un cîntar și cîteva sute de kilograme de mere și l-a făcut vînzător.

— De unde îl plăteai ?, îl întreb pe gestionar.

— Din remiza pe care o primeam eu ; îi dădeam 1 la sută din valoarea merelor vîndute.

Poate, unu la sută, dar și bașca ce ieșea la cîntar. Că altfel nici chiar Scorbureanu nu s-ar fi mulțumit cu un leu la sută. Dar Scorbureanu a vîndut pînă la suma de 1 900 lei și a zis că se duce să mănînce. Dus a fost. Sergentul major Emil Bălțan, de la postul de miliție T.F. Oltenița, l-a găsit însoțit de Aurel Iamandi, prieten pe măsură, fără ocupație și la fel de tînăr, în restaurantul „Moldova", vînzînd țigări străine. „La control am găsit la ei 12 pachete cu țigări „L.M." și suma de 1 575 lei. Ce-i drept, mi-au spus că banii sînt din vînzarea merelor de la Agrocoop București. I-am adus aici și am vrut să ne convingem".

Tot pe lîngă aprozarele din Piața Moșilor își face veacul și Tudor C. Lupu, om în toată firea, dar care refuză să se angajeze. De loc e din Velești (Dolj), are acolo gospodărie, dar lui îi place să toace timpul aici, printre negustori. E folosit la fel ca și Scorbureanu, adică două sau trei zile vinde mere și o lună stă. Se ocupă cu tot felul de expediente, numai să muncească i se pare foarte greu. „Îmi dau băieții, răspunde T. Lupu la întrebarea : din ce trăiești ? Lui Mardare, ni se destăinuie Lupu, i-am vîndut toată toamna, la Căuzași, numai mere. Vînd de 7 000—8 000 lei pe zi." Cine sînt acești boși care, angajați fiind, folosesc tot felul de indivizi certați cu legea, cu normele de conviețuire socială, să le facă, pe „ce scot de la cîntar", munca pentru care ei sînt plătiți ? Pe unii dintre aceștia i-am cunoscut. Pe ceilalți îi vom cunoaște într-o anchetă viitoare.

Aici, la centrul de combatere a parazitismului social, din cînd în cînd, o mașină a miliției frînează scurt. Din ea coboară cîte un om însoțit. Printre cei care au coborît în ziua de 25 martie 1977 s-au mai aflat ; Ion Adam, domiciliat pe strada Voronet nr. 11, București, care a săvîrșit infracțiunea de trafic de valută, imobilizat în plină stradă de cetățeni (un adevărat exemplu de manifestare a opiniei publice), Iana Nedelea, Safta Nedelea, din strada Unirii 69, și Elisabeta Gheorghe din București, strada Tănase Poloșca nr. 5, pentru vînzarea unor obiecte interzise ; Tudor Robescu, din Roșiori de Vede, pentru parazitism ; Iulian Didă, 21 ani, din Săceni (Teleorman), pentru furt și alții.

Oameni ale căror fapte îi situează uneori în sfera de acțiune a Codului penal. Oameni care în locul unei munci corecte, prin care toți ne justificăm existența în această societate a muncii libere, aleg traiul pe vătrai, huzurul, expedientele de tot felul și în cele din urmă infracțiunea. Atitudinile, faptele lor sau nefaptele sînt cu atît mai de condamnat cu cît Capitala, țara au nevoie de eforturile lor ca să-și spele rănile încă sîngerinde. În al nouălea ceas îi vor auzi poate chemarea.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Între clasic și baroc (XIX)

Michelangelo

Eroismul umanului

1.

Pe Delacroix îl încinta faptul că grecii au construit Parthenonul de mărimea unei case, în timp ce barbarii au cedat totdeauna orgoliului. Dar ce să gîndim atunci despre orgoliul lui Michelangelo care visa să sculpteze munții ? Cînd florentinii au decis să ridice statuia gigantului **David** în piața principală a orașului, lîngă Palazzo Vecchio, unde se află și astăzi copia ei, era prima dată din antichitate încoace, așadar după o mie de ani, că statuia monumentală a unui nud era expusă într-un loc public. Întîmplarea a vrut să aleagă pentru acest eveniment un adolescent cu trup de gladiator care ignoră destinul... unul dintre acei oameni ai lui Michelangelo care doresc atît de mult să fie liberi încît nu se tem să rămînă singuri, fără iluzii, cu trupul lor... și una din acele opere create de artiști tineri, lipsite de melancolia timpului ce va veni, treptat, la fiecare, mai tîrziu...

David, creat spre 29 de ani, stă pe soclul său în muzeu cum ar sta în centrul lumii. Dar nu și în centrul istoriei. Și nici măcar în centrul vieții. În jurul său nu există timp. Există numai spațiu. Ochii lui sînt calmi. Văd numai ceea ce se află înaintea lor. Gigantul încă n-ar putea murmura : văd ceea ce îmi amintesc. El își trăiește vîrsta și vîrsta creatorului său, iar la 29 de ani încă nu ne spune nimic versul lui Vergiliu **fugit irreparabile tempus...**

Și să ne amintim de **Pietà Rondanini**, la care artistul încă mai lucra cîteva zile înainte de a muri. Piatra în această sculptură cețoasă e atît de plină de timp încît aproape că nu mai suportă formele. Ele devin incerte, fantomatice, obosite de siguranța pe care au avut-o înainte. Și să remarcăm : figurile nu sînt ale bătrîneții. Doar atitudinile, expresia aduc mărturia unui artist plin de amintiri pe care ni-l imaginăm trezindu-se noaptea, neputînd să doarmă și luînd dalta, căci, ne povestește Vasari, își făcuse un colț de carton deasupra căruia, în mîjlocul capului, ținea prinsă o luminare care îi lumina astfel locul unde lucra fără să-i împiedice mîinile. În **Pietà Rondanini** siluetele se alungesc ca umbrele în amurg, ochii văd timpul, mîinile îl simt, îl ating cu degetele, trupurile sînt învăluite în curgerea timpului ca într-o mantie de vînt și astfel se îndreaptă cu pași dibuitori spre moarte...

Dar tocmai acum ni se arată mai limpede forța lui Michelangelo. El e prea orgolios ca să-și ascundă teama. Preferă s-o învingă. Și la nevoie s-o învingă chiar cu prețul suferinței. E gata să strige din singurătatea lui orgolioasă, „Vin, Doamne, chiar dacă nu știu ce pot spera", însă statuile lui nu știu să facă genuflexiuni. Dacă se îndreaptă spre moarte, aceasta se întîmplă numai cu o infinită tristețe. Așa cum romanii l-au ales pe Pluton, zeul umbrelor, printre cei opt zei care puteau fi, singurii, reprezentați în aur, în argint sau în fildeș, Michelangelo vrea să înfrunte destinul privindu-l în față. El nu poate repeta liniștit vorbele lui Lorenzo de Medici : ceea ce trebuie să fie, să fie ! Și e un geniu prea vulcanic și prea nestăpînit pentru a se mulțumi să ne vorbească despre fericire sau despre iubire ca Rafael. Sau dacă există o fericire în arta sa, aceasta e fericirea pe care și-o dă eroismul. Căci nimeni n-a folosit pînă la Michelangelo un limbaj atît de mîndru cînd era vorba de oameni. Și nimeni n-a dovedit mai clar decît el că grecii nu s-au înșelat dînd zeilor, pentru a înfrunta timpul, chip uman, în ciuda faptului că suferința transformă din ce în ce mai mult marmura în carne. Acest toscan nu știe să se umilească în fața nimănui, inclusiv în fața morții, și refuză și statuilor sale umilința. La ce bun toate, exclamă el, cînd sfîrșești ca acela care vroia să treacă marea și se scufundă în mlaștină ? Și tot el se revoltă împotriva acestei întrebări de cîte ori îa penelul sau dalta. Dacă am schimba muntele lui Prometeu cu o capelă, ea ar fi Capela Sixtină și nimeni n-ar ști ce s-a petrecut, într-adevăr, acolo sus unde Michelangelo a stat patru ani singur. Sau ar putea fi și Capela Medici de la San Lorenzo din Florența unde Ginditorul, **Il Pensieroso**, veghează cele patru statui ale timpului, ascultînd, în nișa lui prea strîmtă, sunetele albastre ale clopotelor florentine... Îmi fulgeră uneori pe dinainte imaginea străzilor acestui oraș, cu lumina lor aproape abstractă și porumbeii țîșnind spre acoperișuri roșii, cu chiparoși funebri stînd nemișcați lîngă ziduri însorite.... Și știu că undeva, dincolo de acele ziduri, **Ginditorul** lui Michelangelo veghează între moarte și nemurire, cu ochii orbiți de timp și de o tăcere care merită, poate, să rămînă o vreme singură în amintirea noastră. Acolo am înțeles că ne putem hrăni uneori și din înverșunările artei, ca din propria noastră experiență de viață, dacă sîntem în stare să credem în ceea ce au vrut să ne spună... De pildă, că Michelangelo se închidea în singurătate numai pentru a-l smulge un strigăt orgolios. Vocea lui amară și mîndră nu se putea hotărî să mîngîie lucrurile fără să le înalțe. Dacă nu ne vorbește despre iubire este numai pentru că nu reușește să vorbească în șoaptă.

Ba nu, greșesc. Sculptînd **Noaptea**, Michelangelo ne arată că știe să vorbească și în șoaptă. Mai mult, **Noaptea** îl roagă pe cel ce-o contemplă să n-o deștepte, să vorbească încet.

Și poate că mă înșel și în privința lui **David**. El nu-l înfruntă numai pe Goliat. Cu aceeași privire care nu vrea să se plece, înfruntă tot ceea ce l-ar diminua în fața adevărului.

Într-o privință nu există însă nici o îndoială. Michelangelo nu se întreba ca Stendhal dacă frumusețea trebuie să fie măiestuoasă sau strengărească. El cunoaște un singur limbaj. E mai îndîrjit cînd suferă și mai puternic cînd se teme. Și dacă mă gîndesc ce preț ne-a cerut uneori curajul simt că are dreptate. O artă adevărată știe să spere în orice situație, iar o pasiune adevărată nu se ferește să iubească pînă la capăt ceea ce va dăinui și după ea. „În ce zi sîntem ?", a întrebat Goethe în dimineața cînd a murit. I s-a răspuns : 22 martie. „Așadar, a început primăvara", a murmurat el.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

Nasul lui Cyrano, din punct de vedere cantitativ și calitativ

În timpul spectacolului-premieră de la **Teatrul Național** din București cu piesa **Cyrano de Bergerac** de **Edmond Rostand**, mi-au trecut prin minte exact aceste gînduri :

1. Unii regizori, de data aceasta **N. Al. Toscani**, cum se văd în fața unei scene de proporțiile cele mari a noului teatru bucureștean, uită de toate și mai ales de actori și visează superproducții teatrale.

2. Mulțimea aceea de actori de pe scenă — 39, dacă am numărat bine — odată ce nu cîntă precum corul la operă nu-și are rostul, decît pentru a rezolva, cantitativ, însă nu și esențial artistic, problema distribuției și, probabil, pe cea a normelor.

3. Scenografia a fost desenată de **Mihai Tofan**, cu gîndire artistic-intelectuală și suplu-funcțională, dar fără să aducă vreo noutate.

4. Damian Crișmaru nu are voce, dicție, deci gură pe măsura nasului lui Cyrano și cam în general dicția actorilor de azi nu mai face față replicilor rimate.

5. De aceea, farmecul și virtuozitățile de ritm ale versurilor lui Rostand, în excelenta traducere a poetului-om de teatru **Mihai Codreanu**, ajung sincopat, parcă greblate de silabe și de întregi cuvinte, în sală, la urechile spectatorilor.

6. E adevărat că, pe măsură ce se îndepărtează de vesela tiradă a urîțeniei chipului și frumuseții spiritului și cu cît se apropie de trista tiradă a demnității cu care trebuie păsit în moarte, Cyrano de Bergerac-**Damian Crișmaru**, ajutat de tempo-ul mai lent pretins de versuri, a devenit audio-lizibil, ba chiar întrucîtva și emoționant.

7. Cuvintele de ură și dispreț împotriva compromisurilor omului în fața greutăților, a încercărilor vieții și cuvintele de dragoste, de stimă, și de crez în datoria omului de a trăi independent și de a muri, simbolic, în picioare îl vor face pe Cyrano să trăiască încă mult ca personaj-propagandist. Pentru acest Cyrano, spectacolul, independent de cusururile lui, trebuie văzut.

8. Dacă s-ar fi creat un ritm serios de lucru, cu atîția și atîția actori talentați care au fost penibil folosiți ca figuranți ar fi putut fi montate vreo cîteva alte piese, cu personaje puține și cu decoruri nepretențioase și neprețioase, piese care — cu ușurință — ar fi putut deveni spectacole cel puțin de nivelul artistic al acestei premiere. Doar și-n cinematografie s-au schimbat — calitativ ! — lucrurile, după ce s-a observat că sînt posibile și douăzeci de producții într-un an.

NELU IONESCU ■

Expoziții

Imagini convenționale

La Galeria Eforie vedem o serie de lucrări — peisaje, naturi statice, flori — semnate de Corina Lecca, artistă cu activitate îndelungată, dar a cărei operă, deși a cunoscut în anume perioade prețuirea oficială, nu a atins niciodată o reală valoare. Ca orientare, imaginile par să țină de impresionism. Într-un chip foarte comod, însă. Asta vrea să spună că, lucrate de natură, peisajele nu primesc lecția ei decît superficial. Vederile acestea, aparent localizate, puteau fi compuse foarte bine și în atelier. Corina Lecca nu urmărește niciodată nuanța, diferența specifică, acel fluid ce deosebește o impresie de alta. Avem de-a face, pur și simplu, cu niște lucrări convenționale. Convenția spune că munții este înalt și cenușiu, cerul albastru, apele, de asemenea, albastre, copacii verzi, cîmpia gălbuie. Or, impresioniștii ne-au arătat că apa unui rîu, de pildă, poate fi în fel și chip, purpurie, roșie, galbenă ca șofranul, verde ca aripa de lăcustă, grea ori ușoară, catifelată sau dură ca bazaltul, uleioasă, moale, oricum, numai albastră nu, oricum, nu atît de convențional albastră cum e culoarea scoasă din tub. Opera convențională apare în momentul în care artistul se mulțumește cu lucrul realizat pînă într-un punct și dă, mai departe, un multiplu manierist al ultimului său tablou viu — gîndit, simțit, orgolios — ori e produsă de artiștii care nu mai adaugă nimic peste învățăturile primite în școală, cel mai adesea convenționale și ele. Se înțelege că întîlnim, chiar în expozițiile unor tineri, chiar în selecțiile de imagini ale unor cunoscuți meșteri ai momentului, destule pînze și planșe convenționale, că nu e nevoie să le căutăm, neapărat, în creația vîrstnicilor. Cît privește acurelele Corinei Lecca, ele sînt de o senină modestie, atît în ce privește concepția, cît și priceperea tehnică.

Din cercetarea expozițiilor care au ținut calendarul Galeriei Eforie, am putea crede că e destinul acestei săli lipsite, în general, de public să primească numai manifestări abia trecînd pragul mediocrității. Fapt regretabil, fiindcă sala e dintre cele mai bune, fiindcă o suită de expoziții ambițioase ar îndrepta lesne publicul spre pasajul cu același nume și i-ar descuraja pe artiștii, de multă vreme, deprofesionalizați, în stăruința lor molcomă.

TUDOR OCTAVIAN ■

Funcția mobilizatoare a folclorului

Folclorul, după cum se cunoaște, nu admite gratuitatea faptului artistic : fiecare manifestare a sa este legată organic de viață, printr-un anume rost pe care este chemată să-l îndeplinească. Avem de-a face așadar cu o strictă funcționalitate — de natură augurală, practic utilitară, ritual-ceremonială, educativă, mobilizatoare, spectaculară etc. — care se impune printr-un singur aspect sau prin mai multe dintre cele enumerate, în una și aceeași creație populară, aparținînd, la rîndul ei, unui anume gen sau unei anumite specii folclorice. Fără a ignora complexitatea corelațiilor funcționale din folclorul nostru, accentul îl vom pune totuși pe capacitatea lui de a atenua necazul și durerea, de a menține moralul, de a îmbărbăta și a mobiliza forțele individului și ale colectivității, pentru depășirea unor momente grele din viață.

Un prim exemplu în acest sens îl constituie **cîntecul liric**, sub toate înfățișările sale, genul cel mai răspîndit și cu cea mai pronunțată vitalitate în epoca noastră. Nelipsit din nici un colț de țară, exprimînd toată gama sentimentelor umane, de la dorul nedefinit la jalea adîncă sau la bucuria exultantă, el se află pe buzele tuturor, grație melodicității sale deosebite și formei concise, care îi mărește accesibilitatea și, implicit, îi sporește bogăția.

Alături de astfel de creații, numeroase alte cîntece, apărute în diferite epoci istorice, au vehiculat o tematică legată de fenomenul haiduciei, de revolta împotriva asupririi feudale, de răscoalele populare, de lupta maselor muncitoare contra exploatării capitaliste etc., dezvăluind temeiurile inegalității, ale nedreptății sociale și pregătind, totodată, climatul acțiunilor hotărîtoare. Asemenea cîntece au determinat opțiunea omului din popor pentru o viață liberă și demnă („Că decît în calicie / Mai bine în haiducie"), i-au întărit hotărîrea de a lupta împotriva dușmanilor săi („Las' să vie c-am o flintă / Pentru poteră gătită, / Să-i pun plumbul subsuoară / Și-o străbată-n inimioară") și au ridicat îmnuri de slavă curajului care îi însuflețea : „Cine-i tînăr și voinic / Iese noaptea pe colnic, / Fără par, fără nimic ; / Fără palos, nici pistoale, / Numai cu palmele goale".

La cultivarea acestor virtuți au contribuit nu în mică măsură și genuri ca **doina** și **balada**, care, deși au folosit mijloace diferite pe planul expresiei muzicale (melopeea „cîntecului lung" într-un caz și recitativul epic pentru „cîntecul bătrînesc"), au reprezentat o veritabilă școală a ideilor etico-morale ale poporului, conturînd mereu — în fața ochilor minții și ai sufletului tinerelor generații — adevărate modele de urmat, prin evocarea unor legendare figuri de eroi populari, animați, în lupta lor, de o nețărmurită dragoste pentru pămîntul strămoșesc.

Poporul român nu s-a înclinat niciodată în fața forței distructive a răului ; întruchipările și personificările acestuia sînt, în folclorul nostru, elemente consecvent detestate și totdeauna învinse în confruntarea cu omul. Nu putem să amintim aici toată seria producțiilor populare care ilustrează această realitate, ci să susținem numai că de la străvechiul **descîntec** și pînă la o creație mai nouă cum este **poemul muzical păstoresc**, toate oglindesc capacitatea omului de a înlătura piedicile ce stau în calea înfăptuirii idealurilor sale. Dacă în primul caz răul trebuie să piară „Cum pier negurile / Cînd bat vînturile. / Cum piere roua la soare. / Cum piere spuma de mare", — tot așa, în cel de-al doilea caz, în „Povestea ciobanului care și-a pierdut oile", pierderea nu rămîne definitivă și îngemănarea a două genuri contrastante în caracter și mișcare (**doina** și **jocul**) pare să reflecte muzical opoziția dintre bine și rău, dintre întuneric și lumină, dintre tristețe și bucurie, cu triumful constant al celui de-al doilea termen al antinomiei.

Mai mult decît atît, moartea însăși, cu inexorabilitatea ei, este refuzată, ca idee, de către poporul român — „Du-te, moarte, ca focul, / Că nu ți-ai găsit omul !" — și întîmpinată cu un sentiment de revoltă, întrucît ea frînge elanurile oamenilor : „Ardă-te focul de moarte, / C-ai venit pă su' pămînt / De nime nu te-o văzut". Totuși, perspectiva ei nu înspăimîntă : atitudinea calmă a ciobanului din „Miorița", nu este dictată de o resemnare fatalistă, așa cum au considerat unii exegeți ai acestei balade, pentru că **nimic nu probează că eroul ei nu își ia măsuri de apărare** ; dar, **în eventualitatea** că ar putea fi, totuși, ucis, el își exprimă dorințele din urmă. Într-un „testament" ce se relevă ca un minunat elogiu adus muncii, naturii și vieții. Cei dispăruți sînt desigur regretați, pentru că despărțirile irevocabile sînt dureroase, însă **bocetul** nu este plînset ci **cîntec** funebru, reținut și demn, „o revărsare melodică a părerii de rău" ; ea nu contrazice zicala populară „mortii cu mortii și vii cu vii", aceasta confirmîndu-se mereu, prin adevărul unanim recunoscut că viața trebuie să meargă, nestăvilită, mai departe. O neabătută încredere și un optimism atotbiruitor se ascund aici, găsindu-și poate cea mai fidelă tălmăcire în caracterul **dansurilor populare**, cu mișcările lor pline de vioiciune, cu ritmurile sprintene și cu melodia avîntată. Am spune că nu întîmplător locurile de circulație generală — hora, sîrba, brîul etc. — sînt practicate în grup, mînă în mînă, umăr lîngă umăr : ele exprimă la acest nivel al faptului de artă, pe lîngă disponibilitățile de energie, și spiritul de solidaritate, de întrajutorare la nevoie.

Pe baza celor arătate pînă aici, în această fugară privire, credem cu convingere că tăria de care dă dovadă poporul român în situații-limită este o trăsătură specifică a sufletului său, formată în experiența aspră a existenței și încorporată ca un bun de preț în tradiția sa de viață.

FLORIN GEORGESCU ■

(Urmare din pagina 24)

gine ale lui N. Gheorghe și I. Angheluță — toți din București **(Ovidiu Ioanițoaia)**. ● **PETROȘANI : Jiul—Rapid 5—0 (3—0)**. Un asemenea rezultat — conform unei uzate sintagme gazetărești — poate fi lipsit de orice comentariu, aducînd un elogiu, firesc, doar celor care au înscris (Stoica — 2 și Dumitrache — 3, în ordine chiar). ● Totuși, se cuvin cîteva aprecieri și critici. Pe teren, două echipe cu gînduri total opuse : prima, Jiul, dorind să învingă pentru a rămîne acolo unde se află nesperat (și nemeritat, după valoarea lotului și a fotbalului practicat), cealaltă, Rapid, străduindu-se, parcă, să piardă, dar nu la scorul care îi alungă suporterii. Drept pentru care Jiul, chiar fără să strălucească, a ridiculizat o echipă ponosită, submediocră, resemnată în propria-i nonvaloare, tristă reclamă și pentru fotbalul din „B" (spre care se îndreaptă... rapid !). ● Eroul meciului a fost scorul, iar vedetă — Dumitrache, care a renăscut, alentînd convingător la dreptul de a purta cu rîndul tricoul cu nr. 9 în națională, avîndu-l alături pe Mulțescu, un mijlocaș care dă fotbalului sclipirea pasei și a construcției neprevăzute, dar și a travaliului continuu, eficient. ● Întrucît cei mai buni jucători se rețin dintre cei cu note de minimum 7, scriem la Rapid „nu este cazul", iar la Jiul : Dumitrache 10, Mulțescu 9, Stoica, Stoichiță, Ciupitu, Deleanu 8. ● Corect arbitrajul lui N. Rainea — Birlad (tușieri A. Szilaghi — Tg. Mureș și A. Izvernaru — Bocșa), căruia îi reproșăm totuși lipsa de discernămînt în sancționarea cu cartonașe galbene (indeosebi la Stoica, nejustificat) **(Teodor Buiza)**. ● **GALAȚI : F.C.M.—S.C. Bacău 0—0**. De-a lungul întregului meci ambele echipe s-au bîlbîit penibil, jucătorilor lipsindu-le nu doar o idee tactică oarecare, cît și „îndemînarea picioarelor", cum se spunea în tribună ● Să adăugăm, pentru întregirea cadrului, că gălățenii au jucat fără nici o ambiție, străduindu-se mai mult să nu cîștige. În această ordine de idei, A. Ene a ratat două ocazii mari cît roata carului, iar Ghirca a executat niște lovituri libere foarte bune pentru transformări de rugby ● Interesant ar fi și faptul că Morohat și I. Constantinescu au greșit, cică, de cîteva ori, Șoșu și Băluță ratînd de-aproape deschiderea scorului. În concluzie, cine vrea puncte n-are decît să meargă la Galați... ● În ceea ce-i privește pe oaspeți, care ar fi putut ridica ștacheta tehnică a meciului, ei s-au mulțumit cu punctul ce se întrezărea la orizont. Dacă se mobilizau cît de cît, puteau pleca cu ambele puncte, dar, ca și la Tg. Mureș, unde au ratat un penalty, au avut grijă să nu sară, cum se spune, peste cal. ● La capitolul jucători remarcați nu-i putem înscrie decît pe portarul M. Constantinescu, căruia îi acordăm nota 8 pentru cele cîteva intervenții la mingile înalte care au fost trimise în careul său. ● A arbitrat bine T. Balanovici, ajutat de D. Arndt și P. Mărășescu — toți din Iași **(Victor Niță)**. ● **PITEȘTI : F. C. Argeș — Politehnica Iași 2—0 (0—0)**. O primă repriză în care este vizibil efortul argeșenilor de a străpunge o apărare strictă și bine organizată, adeseori sicilitoare prin exactitatea ei, o repriză în care, exceptînd cîteva faze lucrate de Dobrin și irosite dezinvolt de Radu II, ca și unele șuturi frumoase executate de Bărbulescu și Iovănescu, gazdele nu se fac deloc periculoase, atacînd cîteodată de-a surda, fără nici un orizont. ● În schimb, Politehnica face un bun joc de apărare, lansînd periculoase contraatacuri prin Romilă II și Dănilă. ● La reluare, Doru Nicolae este ceva mai viol, iar Roșu, proaspăt introdus, dă idei noi atacului argeșean, jocul devenind, totodată, mai spectaculos. ● Tot acum se înscriu și cele două goluri : unul fiind opera lui Radu II (la o centrare a lui Roșu), iar al doilea datorîndu-se arbitrului de linie Isăcescu, care nu semnalizează poziția clară de ofsaid a lui Roșu. ● S-au remarcat : Bărbulescu, Roșu, Dobrin 8 (ultimul mai mult pentru jocul din prima repriză) de la F. C. Argeș ; Bucu 9, Șerbănică, Dănilă 8, Romilă 7 (Poli). ● Satisfăcător arbitrajul lui Gh. Ionescu (Brașov), bine ajutat de Gh. Manta și încurcat de D. Isăcescu — amîndoi din București **(Razvan Bărbulescu)**. ● **ARAD : U.T.A. — F. C. Constanța 3—0 (1—0)**. **Spre surprinderea spectatorilor, jocul începe în nota de dominare a oaspeților, care timp de 30 de minute au atacat cu dezinvoltură. Gazdele asistă neputincioase la ratările lui Peniu și Mateescu, fără ca în acest timp să tremită vreun șut pe spațiul porții apărate de Ștefănescu.** ● **Dar tușierul Navroschi, om bun la suflet, parcă le invită la atac, se plimbă în teren, discută cu jucătorii, nu vede niște ofsaiduri și apoi arată corner la o fază în care Cura scoate balonul din teren. Ultimul cadou (am numit cornerul) a fost bine executat de Donide și Nedelcu II trimite cu capul în plasă.** ● **În afara tușierului amintit, din teren putea să lipsească și Broșovschi, care se pare că a rămas fără tehnică, fără elan și chiar fără bunăvoință. Echipa s-a mișcat mai bine fără el, ca și fără Domide (ambii înlocuiți), iar finalul aparține gazdelor care speculează oboseala și nereușitele constănțenilor.** ● **Astfel U.T.A. mai înscrie două goluri, tot cu capul, prin Cura și Nedelcu II (singurul pe care îl notăm, și anume cu 9) și cîștigă la un scor exagerat, în urma unui joc mediocru, așa cum a fost dealtfel și arbitrajul prestat de bucureștenii Gh. Vasilescu I (la centru), V. Navroschi și C. Bizinichi (I. Predoșanu).** ● **REȘIȚA : F.C.M. — F. C. Corvinul Hunedoara 2—1 (1—1)**. O mare ratare a lui Șumulanschi în ultimul minut de joc i-a privat pe hunedoreni de cucerirea unui punct, pe care după aspectul jocului îl meritau, ultimul sfert de oră al partidei aparținîndu-le. ● Reșițenii au cîștigat foarte greu, jocul lor fiind lent, bătrînesc, fără o orientare tactică, joc ce a convenit hunedorenilor. Nu putem fi însă de acord cu altitudinea oaspeților, care au contestat atît primul gol, pe motiv că mingea șutată de Bojin (în min. 13, de la circa 20 de metri, în urma unei lovituri libere) la vinclul porții, în bara de fier, nu ar fi depășit linia porții (!?!), cît mai ales pe cel de-al doilea, marcat, de fapt, în condiții perfect regulamentare, în min. 53 de Bora. ● Este adevărat că acest gol a anulat punctul ce părea că oaspeții îl vor obține după golul egalizator al lui Agud (min. 40, dintr-o centrare impecabilă a lui R. Nunweiller), dar protestele vehemente și îmbrînceliile, ca și jocul dur ce a urmat nu sînt decît de condamnat. De asemenea, nici agitația din tribune, ca și sticla aruncată în teren nu sînt fapte care să fie trecute cu vederea, doar intervenția observatorului federal și a organelor de ordine făcînd posibilă continuarea partidei. ● Cei mai buni de pe teren, dar la un meci în general de slabă factură : Bojin, Bora 7 **(F.C.M.)** ; Vlad 8, R. Nunweiller 7 (Corvinul). ● A arbitrat satisfăcător Gh. Retezan, ajutat bine de V. Constantinescu și M. Stan — toți din București **(Dumitru Constantinescu)**. ● **TG. MUREȘ : A.S.A. — F.C. Bihor 2—2 (2—1)**. Cele două puncte, cîștigate la Pitești, în prima etapă a returului, se pare că i-au înfuriat peste măsură pe jucătorii mureșeni. Așa se explică ultimele evoluții, mai mult decît modeste, pe propriul teren. ● După o repriză în care a avut o sensibilă superioritate, exprimată dealtfel și pe tabela de marcaj, în următoarele 45 de minute gazdele au reușit să producă multă nemulțumire în tribune. ● După pauză, F.C. Bihor, condusă excelent în teren de fosta aripă C. Georgescu, acum purtătorul tricoului cu nr. 5, și-a dominat net adversarul, prea timpuriu mulțumit cu un avantaj minim. Concretizarea acestei largi perioade de joc bun al oaspeților s-a produs abia în minutul 90, cînd Kun II a urmărit atent o ultimă minge trimisă printre fundașii centrali mureșeni. ● O remiză care mulțumește, paradoxal, în primul rînd pe gazde — socotind numărul ocaziilor de gol. ● Cei mai buni de pe teren : Ispir, Szöllösi 7 (A.S.A.) ; Georgescu 9, Vidac, Popovici 7 (F.C. Bihor). ● A arbitrat bine M. Buzea (București), ajutat de P. Baban și D. Pop — ambii din Sibiu **(Cornel Ionescu)**. ● **CRAIOVA : Universitatea — Politehnica Timișoara 1—0 (0—0)**. Un stadion arhipiin (peste 30 000 de spectatori) a aplaudat, duminică, victoria „unsprezecelui" antrenat de C. Teașcă. A fost o victorie muncită, dar pe deplin meritată, în ciuda scorului final strîns. ● Craiovenii au început partida practicînd un marcaj strict la extremele și mijlocașii adverși, Cotec fiind prins în „cleștele" Tilihoi-Ștefănescu ; de cealaltă parte, Balaci a fost „păzit" de trio-ul Vișan, Mehedințu, Șerbănoiu. Din această dispunere de „forțe" a rezultat un joc fără faze de poartă, cu o dominare sterilă a craiovenilor și cu firave încercări de contraatac ale timișorenilor. Abia spre sfîrșitul reprizei, jucătorii Universității forțează golul, atacă cu aproape tot efectivul dar se precipită. În aceste condiții, penetrantul Cotec are ocazia să pună în pericol poarta apărată de Lung ● La reluare, și mai ales după introducerea lui Cămătaru în centrul liniei de atac, jocul craiovenilor capătă culoare, fazele de poartă se înmulțesc. Balaci se descurcă mai bine la mijlocul terenului, unde, împreună cu Beldeanu și Donose, creează acțiuni de toată frumusețea. ● Tribunele cer gol, și golul vine după o fază magistrală, pornită de la Balaci : pas în adîncime la Marcu, acesta „aruncă" cu exteriorul mingea printre fundașii centrali adverși la Crișan, care trage năprasnic, din 14 m, în dreapta lui Bathori. Gol superb. ● Timișorenii renunță la apărarea strictă de pînă atunci, ies la joc, încearcă poarta de la distanță, dar înaintașii nu mai au forța necesară străpungerii defensivei bine conduse de Ștefănescu. ● Cei mai buni de pe teren : Balaci, Ștefănescu 8, Crișan (pentru gol), Tilihoi, Donose, Beldeanu 7 (Universitatea) ; Cotec 8, Mehedințu, Petrescu, Șerbănoiu 7 (Politehnica). ● A arbitrat foarte bine Otto Anderco (Satu Mare), ajutat de F. Pitiș și O. Ujhely — ambii din Oradea **(Cornel Catană)**.

TOP „FLACĂRA" — FOTBAL

După notele obținute de cei mai în formă jucători în a treia etapă a returului (de subliniat că, în afara celor remarcați în cronica meciului, la partida Steaua-Dinamo au mai obținut note Dumitru, Iordănescu, Fl. Marin, Cheran, Sătmăreanu II și Dobrău — toți notați cu 8), iată cum arată

TOPUL ETAPEI A 20-A :

1—2. Lucescu, Vigu, Dumitrache — 10 p ; 4—8. Dinu, Stoica (Steaua), Mulțescu, Bucu, Nedelcu II, C. Georgescu (F. C. Bihor) — 9 p ; 10—20. Dumitru, Iordănescu, Fl. Marin, Cheran, Sătmăreanu II, Dobrău, Stoica (Jiul), Stoichiță, Ciupitu, Deleanu, M. Constantinescu (S. C. Bacău), Bărbulescu, Roșu (F.C. Argeș), Dobrin, Șerbănică, Dănilă, Vlad (Corvinul), Ștefănescu (Univ. Craiova), Beldeanu, Balaci, Cotec — 8 p ; 31—48. Tichigiu, Sătmăreanu I, Cassai, M. Sandu, Bojin, Bora, R. Nunweiller, Ispir, Szöllösi, Vidac, Popovici, Tilihoi, Donose, Crișan, Romilă II, Mehedințu, Șerbănoiu, Petrescu — 7 p.

Prin adiționarea notelor (punctelor) obținute pînă acum — de menționat că jucătorii din echipele Dinamo, Corvinul Hunedoara, Sportul studențesc și Politehnica Timișoara au susținut un meci mai puțin ! — topul permanent alcătuit de revista noastră arată în felul următor :

1. MULȚESCU		27 p
2—4. Dumitru	—	26 p
Balaci	—	»
M. Constantinescu	—	»
5. Beldeanu	—	25 p
6—8. Romilă	—	24 p
Nedelcu II	—	»
Stoichiță	—	»
9. Dobrin	—	22 p
10. Lucescu	—	20 p

DIVIZIA B : 27 MARTIE

BUCUREȘTI : Metalul — Chimia Rm. Vîlcea 1—2 (0—0). Meci de bună calitate, pe alocuri pasionant. Gazdele au făcut eforturi notabile, dar au fost depășite de o echipă superioară, care a dovedit virtuți tehnico-tactice indiscutabile. ● La Metalul, o „schemă" de atac destul de bine pusă la punct (centrare înaltă în careu, spre fruntea lui Georgescu, urmată de recentrare, prin deviere, spre un coechipier demarcat) a dat ceva roade — să nu uităm că „veteranul" Georgescu, la cei 35 de ani ai săi, a fost cel mai bun jucător al gazdelor —, dar numai un singur punct pe tabela de marcaj : Omer, min. 51. ● De partea cealaltă, echipa lui Marcel Pigulea a demonstrat un bun joc în cîmp, o apărare decisă, deși uneori nesigură în special în partea sa centrală, și destulă insistență ofensivă — lucru care a adus, după deschiderea scorului de către Metalul, vreo 3—4 ocazii mari de gol pentru oaspeți, dintre care două au fost finalizate de Stanca (min. 59 și 74). ● Cel mai bun jucător de pe teren (deși tot bine au mai jucat Cîncă, C. Nicolae, Stanca, oarecum și Bartales) a fost însă de departe mijlocașul vîlcean Carabageac, un jucător cu totul deosebit pentru nivelul diviziei secunde, tehnician desăvîrșit dar supus întru totul disciplinei colective și pe care, să fim sinceri, nu-l vedem a mai rămîne multă vreme în orașul Rm. Vîlcea. ● A arbitrat bine constănțeanul Gh. Ispas **(Dumitru Graur)**. ● **CĂLĂRAȘI : Celuloza — F.C. Petrolul Ploiești 0—0**. Mulți spectatori pe stadionul din Călărași, deci mulți păcăliți la un meci care se anunța interesant, dar care n-a fost pînă la urmă decît un lung recital de faulturi, de o parte și de cealaltă în egală măsură. ● Mai duri decît ne-am fi așteptat au fost chiar oaspeții, motiv pentru care au și primit trei cartonașe galbene. ● Cea mai mare ocazie a meciului a ratat-o Cătană (Celuloza), în min. 14, cînd de la numai doi metri a trimis pe lîngă bară. ● În minutul 23, Toporan îl lovește intenționat pe portarul gazdelor, Niculescu, acesta neflind măcar în posesia mingii ! Din acest moment fotbalul trece total pe planul al doilea, principala preocupare a jucătorilor fiind lovitura peste gleznă. În ultimul minut al partidei înscrie totuși Pitiși (Celuloza), dar arbitrul nu va acorda golul pe motivul faultării portarului. ● A arbitrat foarte bine craioveanul R. Șerban **(Radu Mircea)**. ● **CRAIOVA : Electroputere — Dinamo Slatina 3—1 (0—0)**. Partidă de slab nivel tehnic, cu multe faulturi, cu multe trageri de timp, cu pase la întîmplare, cu rezultatul final influențat în bună măsură de arbitrul ploieștean M. Moraru : la scorul de 1—0 pentru oaspeți (Mincu, min. 53), acesta n-a acordat cuvenitul 11 m la faultul în careu comis de Țană asupra lui Frățilă (min. 53). ● După acest „moment-cheie" al meciului, craiovenii, profitînd de „șocul" acuzat de oaspeți, înscriu trei goluri consecutive (Corneanu — min. 61, Dașcu — min. 78 și 85). ● Primul și ultimul dintre aceste goluri au răsplătit, credem, publicul prin spectaculozitatea fazelor din care au fost marcate și prin execuțiile tehnice de excepție reușite de Stăncescu (șut din foarfecă pe spate, în bară, reluare Corneanu) și Dașcu (șut din volé, în cădere, direct la vinclu). ● Se cuvine menționat și faptul, deloc neglijabil, că din 45 de minute de joc efectiv în repriza a doua s-au „întrebuințat" doar... 15 ! Cronometrajul a fost efectuat de fostul internațional rapidist Tache Macri, observator federal la acest meci **(Cornel Catană)**.

Centrele de juniori

„Fabrica de jucători" Steaua — 23 August

Practic, Centrul de copii și juniori Steaua — 23 August, funcționează cu două unități : cea din Ghencea, aflată în imediata vecinătate a modernei baze de antrenament a clubului-campion, și cea din incinta stadionului 23 August, aflată deci la o distanță destul de mare de „bază", practic aproape de la un capăt la celălalt al Bucureștiului. Distanța amintită nu a avut însă niciodată vreo importanță pentru activitatea susținută a celor două unități ale centrului — ba, dimpotrivă, a permis cuprinderea „zonală" a unui număr sporit de copii, atragerea lor spre activitatea organizată de antrenament și perfecționare sportivă. Între antrenorii care, de-a lungul anilor, au deprins sute, mii de copii cu abc-ul sportului cu balonul rotund este cazul să-i amintim în primul rînd pe Constantin, Tătaru, Jenei, Catană, Creiniceanu, Bone, Zavoda, Voinescu, Ardeleanu, Drăgan, Fabian, B. Marian, Lăpușneanu, Hălmăgeanu, Haidu... „Nu este mai puțin adevărat că la Steaua au venit și jucători din afara clubului — ne spunea colonelul Alexandru Florescu, șeful secției de fotbal din cadrul Clubului sportiv al armatei — Steaua. Oricine știe că la fosta echipă C.C.A. și la actuala Steaua a existat întotdeauna dorința de a face din reprezentanta armatei o echipă de mare performanță, capabilă să înfrunte cluburile cele mai puternice din Europa. Or, după părerea mea, **o echipă continentală nu** se poate alcătui numai din selecționata unui cartier — astfel de echipe, cele mai mari din Europa și din lume, se fac prin „selecționarea" nici măcar dintr-o... singură țară, ci din mai multe, sau chiar cu jucători de pe alte continente ! Asta nu ne-a împiedicat însă niciodată să ne ocupăm foarte atent de juniorii noștri, care au fost întotdeauna printre cei mai buni ai generației respective. Privind prin țară, în căutarea celor mai buni jucători, am dorit desigur în primul rînd să alcătuim o echipă cît mai puternică și care să se poată bate cu succes în competițiile continentale !"

Ceea ce ne-a spus tovarășul Al. Florescu este pe deplin adevărat — chiar dacă nu toate „achizițiile" clubului militar au îndreptățit speranțele investite. Dar, în același timp, nu trebuie să uităm de foarte frumoasa **producție** a centrului de juniori despre care vorbim și care, exprimată numeric, ar însemna cel puțin 100 de jucători răspîndiți în momentul de față în cele trei divizii naționale ! Iată despre ce și despre cine este vorba :

Divizia A : 36 de jucători, dintre care 8 în lotul propriu (deci exact 40 la sută din efectivul de 20 de jucători) : **Iordănescu, Aelenei, Răducanu, Ion Ion, Sameș, Agiu, Florea și Ad. Ionescu;** în plus mai joacă **Ispir, Gligore** și **Pisiaru** (toți la A.S.A. Tg. Mureș), **Manea, C. Vlad, Tănăsescu, Ciugarin, Cazan** și **O. Ionescu** (toți la Sportul studențesc), **Mulțescu, Stoica** și **Deleanu** (toți la Jiul Petroșani), **Șumulanschi, Șurenghin, Dina, Tonca** și **I. Gabriel** (toți la F. C. Corvinul Hunedoara), **Naom** (F. C. Bihor), **R. Dan** (F.C.M. Galați), **Cristian** și **Ivan II** (F. C. Argeș), **Eftimescu** (Dinamo), **Giron, M. Decu, Roșu, L Sandu** și **D. Ștefan** (toți la Progresul București !), **Ștefănescu** (Univ. Craiova).

Divizia B : 30 de jucători — între care citiva ar putea juca în orice moment într-o echipă de primă divizie : **I. Năstase** (Metalul București), **Tătaru II** și **Greaca** (C. S. Tîrgoviște), **L. Luca** (F. C. Brăila), **Anghel** (Gloria Buzău) sau **Gh. Dumitrescu** (Petrolul Ploiești)...

Divizia C : 34 de jucători „înregistrați". — dar este de reținut că încă o mulțime dintre foștii jucători ai centrului, odată plecați în echipele de divizia B și C, și-au pierdut urma și nu mai pot fi cuprinși în statistica noastră !

Cu totul, în orice caz, fac O SUTĂ DE JUCĂTORI în trei divizii ale campionatului național — absolut toți începînd fotbalul și jucînd primii ani ai activității sportive în echipele de copii și juniori ale clubului Steaua. Ceea ce, fără îndoială, este o realizare la care alte centre de juniori din țară nici nu au apucat să viseze !

D. GRECU

Tenis pe toate fronturile...

Federația română de tenis anunță pentru săptămîna viitoare deschiderea sezonului în aer liber cu un program asemănător celui din anul trecut. Adică cu un program bogat, menit să exploateze la maximum frumoasa bază materială de care dispunem și să satisfacă dorința de întrecere a celor ce îndrăgesc acest sport. Cum e și firesc, din program nu lipsește competiția ce ne-a adus satisfacții în ultimul timp : **Cupa „Scînteia tineretului"**.

Respectînd principiul pregătirii pentru concurs prin concurs, programul prevede multe competiții rezervate celor ce ne reprezintă în întîlnirile internaționale. Dar, din păcate, tocmai aici intervine marele necaz al ultimului an competițional. Mulți dintre cei de la care ne așteptăm ca prin sudoare și dăruire să urmeze exemplul lui Năstase, Țiriac, Virginia Ruzici sau Florența Mihai ne lasă doar impresia că o fac. Participarea celor mai buni jucători din țară este săracă, iar nivelul competițiilor scăzut. Iată de ce alcătuirea clasamentelor anuale pe baza acumulării de puncte, după modelul „Grand Prix"-ului, în vederea stimulării participării la concursuri, ca și celelalte măsuri luate de Federația română de tenis nu se par binevenite.

Pe plan internațional, alături de „Cupa Davis", despre care vom vorbi în unul din numerele viitoare, reprezentanții noștri vor fi prezenți în alte cinci importante competiții pe echipe. Este vorba de „Cupa Galea" (jucători sub 21 de ani), „Cupa Annie Soisbault" (jucătoare sub 21 de ani), „Cupa Vasco Valerio" (juniori 17—18 ani), „Cupa Sofia" (junioare 17—18 ani) și „Cupa Jean Becker" (juniori 15—16 ani). Cu alte cuvinte, aproape 20 de tineri vor juca pentru a aduce puncte echipelor noastre naționale. O treabă nu prea ușoară pentru tehnicienii noștri, dacă ne gîndim că în afara lui Dîrzu, Segărceanu și a Luciei Romanov, care au reușit să se impună printre colegii lor de generație, ceilalți tineri s-au mulțumit în iarna aceasta cu ilustratele colorate cumpărate la Geneva sau Viena, lăsînd adversarilor bucuria victoriei. Departe de a trezi interesul stîrnit de „Cupa Davis", cupele la care vor participa tinerii noștri trebuie privite cu multă seriozitate fiindcă ele ne pot da măsura valorii noastre de mîine.

Într-un clasament al eficacității alcătuit după numărul participării la concursuri, în 1976, publicat recent de revista „Tennis de France". Ilie Năstase ocupă locul doi, după Connors, iar Virginia Ruzici locul al unsprezecelea.

ȘTEFAN GEORGESCU

P. S. Simbătă seară, în partida semifinală a Cupei campionilor europeni la handbal, l-am văzut în plină pregătire a atacului pe conducătorul de joc al echipei Steaua, Cristian Gațu, ridicînd mîna stîngă și lăsînd impresia că indică o nouă așezare a coechipierilor săi. Danezii l-au „crezut" și în masiva lor apărare s-a creat un culoar. Gațu a intrat, a marcat, dîndu-ne bucuria unei mingi trimise de Ilie în diagonală, minge pe care adversarul său o așteaptă în lungul liniei.

Vorbind despre viitor

Vorbind despre viitor trebuie să fim destul de îngrijorați. Am văzut meciul **România — Turcia** disputat pe stadionul **„Ghencea"**. În echipa **tricolorilor** jucau șapte **stelișți**, adică cei mai buni jucători ai campionilor care, în urmă cu cîteva zile, pe același teren, se arătaseră foarte proaspeți. Numai că de data aceasta o oboseală evidentă le stăpînea picioarele și abia după zece minute zburdalnicii învingători ai Craiovei arătau ca după un drum lung la galeră. Aveam să văd din nou echipa **Steaua** duminică, pe **„23 August"**, și aceeași senzație de istovire fizică marcase aceste ființe fragile. Poate n-o să credeți, dar după meciul cu **U. Craiova** am spus celor apropiați că abia după trei săptămîni Dumitru & Co își vor reveni. Explicația acestui pronostic ? Ritmul infernal al primei reprize din meciul cu echipa Piticului. Mai pe șleau, echipele noastre nu dau totul decît la ocazii mari, atunci cînd ambiția este pusă în joc sau trebuie plătită vreo poliță. Lucrul se întîmplase în simbăta porcului și acum se iveau scadențele. Dealtfel, citind luni ziarul de specialitate, aveam să-mi dau seama că nici la Craiova lucrurile nu stătuseră prea bine. Așadar, din nou condiția fizică, din nou lipsa de ambiție atît de caracteristică în fotbalul nostru.

Dar să ne întoarcem la meciul cu Turcia...

Un meci amical e un meci amical, o știe toată lumea. Însă tot speram că după turneul de astă-iarnă vom vedea ceva mai mult. Adversarul era modest, s-a constatat de la început. Cu două excepții, naționala turcă arăta ca o echipă de district venită să se plimbe și ea puțin, să mai ia o gură de aer și să se întoarcă acasă. Am învins cu 4—0, cu largul concurs al unui portar suprarealist care apărase mingi formidabile și reușise, în același meci, trei autogoluri. Publicul a fost tot timpul nemulțumit, cu excepția primului sfert de oră, cînd am dominat limpede și am ratat incredibil. După aceea, a urmat arbitrariul cel mai straniu : fiecare a jucat ce a vrut, spectatorii au prins muște, arbitrul, molipsit și el de umbra lui Ghiță care stărnia asupra terenului, a fluierat anapoda, frustrînd echipa oaspete de un penalty și de un gol valabil.

Ce putem spune despre ceea ce ne așteaptă ? S-ar putea ca la 16 aprilie **tricolorii** să găsească o zi memorabilă și să învingem **Spania** la București, cum ar fi firesc. Dar am multe îndoieli. L-am văzut pe portarul Iordache și în meciul cu Turcia și în meciul **Steaua — Dinamo**. El a fost o mare speranță a fotbalului nostru, dar hepatita de care a suferit probabil că a influențat și asupra centrului atenției sale pentru că, la ora de față, goalkeeper-ul echipei militare este cel mai distrat portar pe care l-am văzut în ultima vreme. Duminică, de pildă, a luat două goluri parabile (poate de al doilea nu e atît de vinovat), dar nu golurile m-au supărat, cît nesiguranța de care dă dovadă repetat. I-aș recomanda lui Covaci să găsească pe altcineva în locul lui, deși, la drept vorbind, nici Răducanu nu m-a convins în meciul cu **Progresul** (aș adăuga că în ultimele meciuri Ricanul a primit goluri cu nemiluita), cum nici Windt nu pare o soluție valabilă. Ar rămîne în discuție Cristian care, la București, a făcut o impresie bună, deși s-a bîlbîit de cîteva ori. Și atunci?

Aș mai spune că echipa nu are la ora asta nici două extreme în formă și că au dreptate acei gazetari care au constatat, ca și mine, că la meciul **Dinamo — Steaua** cel mai bun de pe teren a fost **bătrînul** Lucescu. Deci, dacă-ar fi pe **cîrpite**, ar trebui să ne întoarcem și la Răducanu, și la Lucescu, dar dacă e să ne gîndim prin prisma unei eventuale calificări trebuie să alegem formula riscării cu cei mai tineri. Lucrul însă îl privește pe Covaci, nu pe noi. El n-a săvîrșit pînă acum nici o greșeală în selecție (mai puțin aceea că l-a menținut pe Bölöni în teren 80 de minute în meciul cu Turcia deși, cu patru zile înainte, văzuse, pe același teren, pe Balaci care fusese cel mai bun din 22. Apropo de Bölöni, rămîn la convingerea că el e foarte util la Tg. Mureș, dar că nu va fi niciodată un om de **națională**. Cînd ai un Mulțescu care joacă constant bine și pe Balaci într-o formă de zile mari, e păcat să-i lași deoparte...

Cît despre partida de duminică, trebuie să spun că ea n-a mai avut strălucirea altor **derby**-uri între **Dinamo** și **Steaua**, că rezultatul este just și golul marcat de Lucescu perfect valabil, cu toate protestele lui Iordache, căruia, dacă aș mai fi rămas în fruntea comisiei de disciplină, i-aș fi dat șase etape suspendare pentru violența cu care s-a repezit la arbitrul Colosi. Poate o face altcineva în locul meu. E păcat că abia după cîteva etape puținele resurse acumulate cu greutate se pierd și în fața noastră e o lungă așteptare cine știe cum terminată. Alături de Lucescu, Dumitru, Vigu, să știți că n-am remarcat pe nimeni în acest meci deși în teren se mai aflau Sătmăreanu II, Dinu, Cheran și alții (de pildă Iordănescu, care fusese cel mai bun în echipa militară în meciul cu **Universitatea Craiova**).

Cam atît pînă simbătă.

EUGEN BARBU ■

Cine va cîștiga campionatul ?

● Un „baraj" de păreri la care participă Nunweiller III (Dinamo), Em. Jenei (Steaua), Gh. Ene (Jiul) și C. Teașcă (Universitatea Craiova).

La întrebarea cea mai „caldă" pe care și-o pune lumea fotbalului nostru, ne-am gîndit să oferim răspunsurile cele mai avizate, care nu pot fi altele decît ale celor 4 tehnicieni ai echipelor aflate la această oră în loja nr. 1 a clasamentului.

1. Nunweiller III (Dinamo)

Campioană ar trebui să iasă echipa noastră. Cu 3 puncte avantaj — după cum vedeți, contăm pe o victorie ca și sigură în meciul cu Poli de la București — și cu un golaveraj superior celorlalte competitoare, nu „avem voie" să pierdem titlul. Ar mai fi de partea noastră un atu pe care nu-l au nici Steaua nici, mai ales, Universitatea Craiova : maturitatea jucătorilor. Avem mulți jucători mai „copii" decît concurentele noastre directe. Or, maturitatea contează foarte mult într-un finiș nervos, cum se anunță cel din actualul campionat. Este adevărat că vitalitatea debordantă a echipei craiovene — pe care, vă mărturisesc, am admirat-o mult în partida sa cu Steaua, meci filmat de noi și studiat cu multă atenție — poate să producă surprize dacă Universitatea va reuși să se plaseze mai aproape de vîrf înainte de jocul nostru cu ea, de la Craiova. Dacă înaintea acelei întîlniri Universitatea ar avea doar un singur punct mai puțin decît noi, v-aș spune că ea va fi campioană. Sper însă ca pînă la acel meci să păstrăm o distanță liniștitoare, eu rămînînd la părerea — exterioară întrebării — că Teașcă a făcut pînă acum o treabă bună la Craiova și o să mai facă, probabil, cît va mai rămîne acolo.

Steaua, principalul nostru adversar, ar fi avut o șansă mai mare dacă ne-ar fi întrecut în meci direct. Rezultatul nostru egal ne-a netezit în mare măsură drumul, cel puțin pînă la — repet — hopul de la Craiova.

2. Em. Jenei (Steaua)

Campionatul se dispută, după părerea mea, între Dinamo și Steaua. Universitatea Craiova, în mare progres, va juca fără îndoială la toamnă într-o cupă europeană, dar n-are încă siguranța și maturitatea unei echipe campioane.

Dacă ar fi să dau un scor al șanselor, aș spune Dinamo-Steaua 3—2. Dacă învingeam azi (n.n. — duminică), aș fi spus 3—2 pentru Steaua. Așa, campionatul se joacă în primul rînd în... deplasare. Cine adună mai multe puncte în țară va cîștiga titlul. Eu cred totuși că noi vom cîștiga campionatul, bazîndu-mă mai ales pe două puternice argumente : 1) jucăm mai ofensiv decît Dinamo ; 2) în lotul nostru domnește o stare de spirit excelentă, băieții au inimă de învingători, sînt foarte uniți și vor lupta pînă la ultima picătură de energie pentru succesul final.

3. Gh. Ene (Jiul)

Din punctul meu de vedere, lupta pentru titlu dintre Dinamo și Steaua — căci numai între ele se dă, practic, această luptă — va fi cîștigată de Dinamo, care are trei mari atu-uri : 1) echipa are mai multe valori decît Steaua ; 2) este mai omogenă tehnic ; 3) are un avans de trei puncte care atîrnă foarte greu în balanță.

Foarte combativă, Steaua se mai poate apropia de rivala sa pînă la sfîrșitul întrecerii, dar eu consider că n-o mai poate ajunge.

4. C. Teașcă (Univ. Craiova)

Campionatul îl pot cîștiga numai Dinamo sau Steaua. Dinamo are prima șansă pentru că este mai matură și dispune de jucători de rezervă mai valoroși, avînd deci un lot mai omogen. Nu este de neglijat nici candidatura Stelei la titlu, care-și poate atinge obiectivul numai cu condiția ca talentata-i „cavalerie ușoară" să înțeleagă că forța, clasa și eficacitatea echipei sînt direct proporționale cu randamentul ansamblului. Soliștii — fără îndoială valoroși — dau mai multă culoare, dar ansamblul este cel care decide victoria într-o competiție-maraton, cum este campionatul.

Despre Universitatea Craiova, ce să vă spun, este o echipă tînără, în formare, în vizibilă — pretind eu — creștere valorică, o echipă care nu se gîndește deocamdată să atace titlul. Cînd va avea și asemenea gînduri, o să încerce să rezolve într-un fel și problema arbitrilor, oameni de care depinde încă în bună măsură cucerirea unui campionat la noi.

MARIUS POPESCU ■

România — Turcia 4—0 (1—0)

După o victorie la Constanța și o alta pe teren propriu, e adevărat cu cîntec, împotriva Universității din Craiova, aproape întreaga echipă a Stelei a fost pusă să joace, chiar în „fiefu" său, contra unei selecționate turce neașteptat de slabe, pe care a și învins-o pînă la urmă la un scor confortabil. Cei șapte magnifici de la Steaua, alături de care au mai evoluat trei dinamoviști și **un singur** reprezentant al „provinciei" fotbalistice (e vorba de Bölöni, înlocuit mult prea tîrziu cu Balaci), au jucat desigur de această dată sub tricoul selecționatei **naționale** — dar, din păcate, prea puține lucruri s-au arătat a fi schimbate față de jocul propriu-zis al actualei campioane, echipa militară. Mai exact spunînd lucrurilor pe nume, jocul reprezentativei noastre, în special în faza sa de atac, a rămas în apanajul aproape total al lui Dumitru și Iordănescu, investiți cu funcția de cîrmaci permanenți ai ofensivei române. Dumitru în special, a cărui formă sportivă nu este deloc de neglijat, a început de la o vreme să se placă în rolul „orice-minge-trece pe-la-mine", indiferent dacă faza de joc cere sau nu acest lucru. Din păcate, două lucruri trebuie să-i reproșăm lui Dumitru plecînd de la constatarea de mai înainte, bineînțeles fără a uita să menționăm că stelistul rămîne la ora actuală cel mai bun jucător al țării : 1) prea lungile acțiuni individuale cu mingea la picior, spre străpungerea de unul singur a unei apărări care, mai ales după ce începe să-l „ghicească", găsește suficiente resurse de a-i contracara efortul ; 2) risipirea potențelor fizice, fără îndoială și în urma prelungitelor incursiuni individuale, în cam 50-60 de minute de joc — moment după care, lipsită de un conducător de joc cu prospețime fizică, reprezentativa (sau Steaua, dacă vreți !) începe să piardă busola ofensivei, să joace sub pecetea întîmplării. Paradoxal, desprinderea echipei noastre în meciul cu selecționata Turciei s-a produs totuși între minutele 60 și 80 — dar aici vina principală trebuie atribuită portarului Senol, care a greșit ca un junior. În fapt, ceea ce dorim a sublina cu precădere — desigur în perspectiva meciurilor foarte grele care ne așteaptă — este necesitatea unei îmbunătățiri a jocului la mijlocul terenului, mai cu seamă din punctul de vedere al concepției, colective, a atacurilor. În meciul cu Turcia am jucat cu un Bölöni care practic n-a existat, cu doi stoperi preocupați numai de fața defensivă, cu un Iordănescu prea individualist și cu două extreme de margine, care de asemenea aproape că nici n-au participat la joc, evoluînd în general foarte slab. Așa stînd lucrurile, primul gînd care ni l-a sugerat jocul constructiv uneori neputincios al selecționatei române a fost dorita prezență a lui Lucescu în echipa națională, un jucător care — pe lîngă faptul că ar fi extrem de util în faza de construcție și că știe să centreze pentru Dudu Georgescu mai bine decît Troi, Zamfir, Marcu și Crișan la un joc — a și dovedit o formă foarte bună în ultimele evoluții din campionat, inclusiv meciul-derby cu Steaua. Asta fără a mai aminti de faptul că, la urma urmei nu toți jucătorii din Ghencea pot fi utilizați, cu aceleași bune rezultate, în trei întreceri deodată : campionat, cupă, jocuri ale echipei reprezentative... **Notele jucătorilor noștri : Iordache 7 — Cheran 7, Sameș 7+, Sătmăreanu II 6, Vigu 6 — Dumitru 8, Bölöni 5 (min. 80 — Balaci), Iordănescu 6 — Troi 5, D. Georgescu 7, Zamfir 4.**

DUMITRU GRAUR ■

DIVIZIA A : 27 MARTIE.

BUCUREȘTI : Steaua—Dinamo 2—2 (2—2). Au înscris Vigu (min. 29) și Năstase (min. 43), respectiv Lucescu (min. 15 și 45). Meci aspru, de tip „derby britanic", în care Steaua a avut o notă în plus de fantezie, iar Dinamo una de luciditate. ● Rezultatul ni s-a părut echitabil, deși, farmaceutic cîntărind jocul, Steaua a dominat teritorial mai mult (uneori categoric, cum a fost în perioada dintre minutele 45—75), Dinamo terminînd însă partida în stilul lui... Simion Cuțov, cînd ar fi putut obține o decizie — nedreaptă, după opinia noastră — la puncte. ● Oamenii meciului au fost **Vigu** (nota 10), **Stoica** (9), **Lucescu** (10) și **Dinu** (9). Primul a marcat într-un moment psihologic, cînd Steaua părea demoralizată după golul ușor primit de Iordache (portarul stelist dovedește un evident complex dinamovist), preluînd în repriza a doua — cînd a jucat excelent pe tot terenul — rolul de dirijor al formației sale, de la Dumitru, bun în prima parte a meciului, dar cu „benzina terminată" în ultima jumătate de oră a întîlnirii. Stoica s-a „bătut" extraordinar, a început timid duelul său cu rafinatul Moldovan, depășindu-l apoi la toate capitolele de joc și obligîndu-i pe antrenorii dinamoviști să-i ofere alt adversar direct stelistului, care se dovedea în apropae fiecare acțiune de atac omul în plus al echipei campioane. Lucescu a jucat magistral în prima repriză, iar în cea de-a doua a fost un mare și permanent pericol pentru apărarea stelistă. Dinu a fost de 2—3 ori la un pas de gol, a evoluat inteligent și eficace la mijlocul terenului, cîștigînd după părerea noastră duelul cu „perechea" sa Iordănescu, care a șclipit de cîteva ori, dar a avut și lungi perioade de umbră. ● Două păreri la care subscriem : **Em. Jenei** : am dominat mai mult. **I. Nunweiller** : din păcate am asistat la 4 goluri „de portar". ● Fericită ideea programării derbyului în nocturnă. Calitatea jocului și spectacolul au avut de cîștigat. ● A arbitrat corect Fr. Colosi, ajutat în aceeași notă de M. Dumitru și V. Roșu — toți din București (**Marius Popescu**). ● **Progresul—Sportul studențesc 1—0 (0—0).** O primă repriză absolut adormitoare, bună de servit cu un pahar de apă în loc de Luminal, cu 22 de fotbaliști căutînd parcă un ac în carul cu fîn, lenți și apatici, poate cu excepția fundașului Ciugarin, altădată inspirat, capabil să dea pe lîngă 5 din cele 6 mingi ajunse lîngă el. ● În continuare fără Rădulescu, în convalescență după hepatită, Sportul pare să-și fi pierdut dexteritatea de a pasa mult și derutant la centrul terenului, lăsînd numai pe umerii lui Mircea Sandu povara atacului, la un ceas al zilei la care Chihaia și Marica, mai întîi, Munteanu și Vlad, după aceea, n-au încercat și nici n-au reușit nimic. ● Mai modestă ca posibilități de exprimare, Progresul și-a dorit mai mult victoria, s-a zbătut mai mult pentru ea și pînă la urmă a obținut-o, deși, judecînd după slăbiciunile ambelor grupări și după minunata bară a lui Cassai (min. 80), o egalitate ar fi fost mai echitabilă. ● Progresul a înscris prin Tevi și nicidecum prin Iatan, cum a avut bunăvoința să ne dezinformeze tabela electrică de pe stadion. ● Alături de noi, fostul internațional Vasile Zavoda, antrenor la juniorii Stelei, s-a mirat de mai multe ori cu voce tare de slaba prestație a lui Tănăsescu. „Ca Tănăsescu, l-am auzit, joc și eu, acum, la aproape 50 de ani". ● De notă 7 — Tichigiu, Sătmăreanu I (Progresul) ; Cassai, Mircea Sandu (Sportul). ● În nota jocului, adică mediocru, arbitrajul lui C. Bărbulescu, greoi, departe de fază, fluierînd mereu cu întîrziere. Corecte semnalizările de la mar-

(Continuare în pagina 23)

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Secețeanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbuș — 16 18), scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare — (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotonă — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505